

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՎԱՅԻ

«ԳԻՐՔ ՀԱՐՅՄԱՆՑ»

ՀԱՄԱԲԱՐԲԱՌ

Կազմեց՝ բանասիրական գիտությունների թեկնածու
Սուսաննա Գրիգորյան

Ա

Տպագրվում է ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվագիտության ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ:

**Պատասխանատու խմբագիր՝
բանասիրական գիտությունների դոկտոր
Լ. Շ. Հովհաննիսյան**

Գրիգորյան, Ս. Մ.

Գրիգոր Տաթևացի, «Գիրք հարցմանց», Համաբարբառ, - Երևան, «Տիգրան Մեծ» հրատարակչություն, 2011 թ., 748 էջ:

Բնագրային համաբարբառը գրեթե փոխարինում է բնագրին: Գրիգոր Տաթևացու նշանավոր «Գիրք հարցմանց»-ը հրատարակվել է 1729 թվականին, Կ. Պոլսում: Նրա բնագրային համաբարբառը կարող է դառնալ սեղանի գիրք՝ թե հոգևորական գործչի, թե բանասերի, թե հայագիտությամբ և միջնադարով զբաղվող յուրաքանչյուր մասնագետի համար:

Ա ռ ա ջ ա բ ա ն

Համաբարբառը որևէ երկի բառապաշարը, լեզվաոճական առանձնահատկությունները ներկայացնող լավագույն ձևն է. յուրաքանչյուր բառ համաբարբառում բերվում է այն լեզվական իմաստային դաշտում, որը կիրառել է տվյալ հեղինակը: Այստեղ նպատակը հեղինակին ներկայացնելն է՝ իր իսկ գործածած նախադասություններով, բառակապակցություններով: Բնագրային համաբարբառը, ըստ իր գործառույթի, կարող է փոխարինել բնագրին, ուստի այն բերվում է ավելի ամբողջական, առանց կրճատումների, որպեսզի հնարավորինս պատկերացում տա բնագրի մասին:

Բնագրային համաբարբառները հայագիտության մեջ անցյալ դարի վերջին թվում էր, թե հայագիտության կայացած բնագավառներից մեկն են: Գևորգ Թոսունյանն իր «Գրաբարի բառարանագրությունը» գրքում այդ կապակցությամբ նշել է. «Եթե աշխարհի շատ ժողովուրդներ (անգլիացիներ, ռուսներ, վրացիներ և այլք) ունեն միայն մեկ կամ երկու հեղինակի երկերի համաբարբառներ, ապա մենք իրականացրել ենք համաբարբառների մատենաշարային (սերիական) հրատարակություն»: (Թոսունյան Գ.Բ., Գրաբարի բառարանագրությունը, Երևան, 2006, էջ 191): Մինչդեռ հանգամանքների բերումով համաբարբառների կազմման և հրատարակման աշխատանքները կարելի է ասել դադարեցվել են: Իսկ արդյո՞ք հայագիտության համար դրանք կարևոր նշանակություն ունեն:

Ի տարբերություն բառաքերականական համաբարբառների, բնագրային համաբարբառներում գլխաբառից հետո բերվում են ծավալուն և ավարտված հատվածներ, նախադասություններ, որովհետև՝ «Բնագրային համաբարբառի հիմնական նպատակը պետք է լինի ընթերցողին գաղափար տալ ոչ միայն բառի, այլ նաև այն նախադասության մասին, որի մեջ գործածվել է տվյալ բառը: Դա անհրաժեշտ է այն նկատառումով, որ համաբարբառը շատ հաճախ կարող է փոխարինել բնագրին, այսինքն ծառայել որպես սկզբնաղբյուր» (նույն տեղը, էջ 156): Կարևորելով առանց սկզբնաղբյուրի համաբարբառը առանձին գործածելու հնարավորությունը՝ մինչև հիմա հրատարակված համաբարբառները ստացել են տարբեր գնահատականներ: Եվ այնուամենայնիվ, մեծ է բոլոր հրատարակումների դերը գրաբարյան բառագանձը համակողմանիորեն ուսումնասիրելու համար:

Մեսրոպյան հայերենի ողջ բառագանձը վերականգնելու փորձ, ի պատիվ հայագիտության, մխիթարյան հայերը կատարել են, որը սակայն հսկայական չափեր ունենալու պատճառով, մինչև հիմա հրապարակված չէ: Հր. Աճառյանը գնահատելով այդ աշխատանքը՝ գրել է. «**անհրաժեշտ է ունենալ մեսրոպյան հայերենի ամբողջական համաբարբառը, ուր լեզվի բոլոր օրինակները մանրամասն հավաքված ու դասավորված լինեն:** Վիեննայի Մխիթարյանները կազմել են այդ աշխատությունը, բայց դա գտնվում է միայն իրենց մոտ ձեռագիր վիճակում, որովհետև այդպիսի ահագնածավալ աշխատություններ անհրապարակելի են» (նույն տեղը, էջ 188): Սակայն, դուրս ինչ չնսեմացնելով մխիթարյան հայերի կատարածը և ընդունելով, որ գրաբարի բառանյութը լավագույնս արտացոլված է Գաբրիել Ավետիքյանի, Խաչատուր Սյուրմեյանի և Մկրտիչ Ավգերյանի շուրջ կեսդարյա աշխատանքով հեղինակած «Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի» բառարանում, պետք է նշել, սակայն, որ հեղինակների հիսնամյա աշխատանքի արդյունքում ստեղծված տասներկու ձեռագիր հատորներից հնարավոր է եղել հրատարակել միայն երկուսը, այսինքն բառավկայությունների մի հսկայածավալ մաս մնում է չհրատարակված: Համառոտման արդյունքում դուրս մնացած հազարավոր բնագրային վկայություններից յուրաքանչյուրը բառի կոնկրետ գործածության փաստ կարող էր լինել և պատմական բառագիտության աղբյուր: Հետագայում հրատարակված գրաբարյան բոլոր բառարանները այս կամ այն կերպ հիմք են ընդունել Հայկազեան բառարանը, և անդրադարձ բնագրային վկայությունները լրացնելու առումով՝ հետագայում կատարվել է միայն Հրաչյա Աճառյանի «Հայերեն արմատական բառարանում»: Եվ այնուամենայնիվ, բնագրային վկայությունների ուսումնասիրման հարցն առայսօր լուծված չէ, որի արդյունքում կարող ենք ունենալ գրաբարյան բառագանձը ավելի համակողմանի ներկայացնող և համալրված բառարանի հրատարակություն:

Այստեղ հարցի լուծման ճանապարհ կարող է լինել կամ Հայկազեան բառարանի վերահրատարակությունը՝ դուրս մնացած ձեռագիր նյութի ընդգրկումով, կամ՝ բնագրային համաբարբառների լիակատար հրատարակությունը, որոնք, իսկապես, լիարժեք համալրում կարող են դառնալ բառաբացատ-

րությունների բառաքննական հատվածում և մեսրոպյան բառագանձն ամբողջությամբ վերականգնելու հարցում:

Այն, որ հայագիտությունը լուրջ քայլեր կարող է ձեռնարկել հին հայերենի ամբողջական համաբարբառ ունենալու ուղղությամբ՝ փաստ է, սակայն որ նա չի կարող սահմանափակվել միայն մխիթարյան հայրերի աշխատասիրած նյութի վրա, նույնպես փաստ է: Հայագիտությունն այստեղ ունի չլուծված հարց. անհրաժեշտ է ավարտին հասցնել գրաբարալեզու բոլոր երկերի, աշխատությունների՝ մեծ, թե փոքր, արձակ, թե չափածո համաբարբառների կազմման և հրատարակման աշխատանքները: Բառի պատմությունը, ինքնին, կարող է բավականաչափ տեղեկություն տալ արտալեզվական այն փոփոխությունների մասին, որոնք պատճառ են դառնում բառիմաստի տեղաշարժի, փոփոխության կամ նոր իմաստի ձեռքբերման, այսինքն ստեղծելով մեսրոպյան հայերենի լիարժեք համաբարբառ՝ բոլոր վկայությունների ներառումով, բառի պատմության մեջ մեծապես կարելի է տեսնել նրան կրող ժողովրդի պատմությունը. Գրիգոր Տաթևացու «Գիրք հարցմանց»-ի համաբարբառը կազմելիս, մենք ավելի քան համոզվել ենք այդ փաստում:

Գրիգոր Տաթևացու «Գիրք հարցմանց»-ի համաբարբառում՝ չխախտելու համար բնագրային համաբարբառի սկզբունքը, արվել են միայն անհրաժեշտ կրճատումներ, քանի որ հեղինակի շարադրանքում խիստ ծավալուն հատվածները բավականաչափ շատ են. դրանք առնվազն մեկ անգամ ներկայացվել են ամբողջական. մնացյալ դեպքերում կրճատումն արվել է խիստ անհրաժեշտաբար՝ հիմք ընդունելով բերվող գլխաբառը:

Մյուս կողմից, «Գիրք հարցմանց»-ի շարադրանքում հանդիպող մեծածավալ հատվածները հաճախ թվարկման տեսք ունեն, որտեղ թվարկվող երկրորդական նախադասությունները և կամ նույնիսկ՝ երկրորդական անդամները բերվում են իբրև առանձին նախադասություններ՝ տրոհված վերջակետերով. այդ նախադասությունները Համաբարբառում բերվել են իբրև առանձին միավորներ՝ կտրված իրենց ենթատեքստից, այլապես խիստ ծանրաբեռնված Համաբարբառը ծավալով գրեթե կկրկնապատկեր:

Տնտեսման նպատակ է ունեցել նաև որոշ բառահոդվածների շարադրանքը. օրինակ՝ «Ածեն» բառահոդվածի շարադրանքը, որտեղ՝ **գլեզուս ածեին , վախճան ածեն, ի միտ ածցուք, ի գոմս ածին, ածելոյ զմարգ, ի պատիւ էած, յառաջ ածեալն, ի հաւատ էած, խաւար էած, չար ածելով, մահ էած, էած անձրև** բառակապակցությունները ներկայացվել են «Ածեն» բառահոդվածի տակ և առանձին-առանձին չեն բերվել՝ դարձյալ հաշվի առնելով շարադրանքի մեծ ծավալը:

Հաշվի առնելով, որ Գրիգոր Տաթևացու «Գիրք հարցմանց»-ի բնագրային համաբարբառը երկրորդ հրատարակություն չի ունենա, փորձելով ընդգծել «Գիրք հարցմանց»-ի պատմական, ազգագրական, լեզվական կամ լեզվաբանական արժեքը՝ ակնառու դարձնելու այդ եզակի կոթողային ստեղծագործության էական կողմերը, այդ նպատակով ընդգծել ենք տվյալ նախադասությունը, բառակապակցությունները, բառը. ընդգծել ենք երբեմն նաև այն բառերը, որոնց գործածության անսովոր միջավայր է նկատվել: Միաժամանակ, որպեսզի ընթերցողը հնարավորություն ունենա Համաբարբառը համեմատելու գրաբարյան բառագանձը լավագույնս արտահայտող «Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի» հետ՝ բառահոդվածները բերել ենք + կամ - նշանով. առաջինը նշանակում է, որ բառը վկայված է Հայկազեան բառարանում, երկրորդով ոչ միայն բառի բացակայությունն է նշանակված, այլև փաստվում է, որ գործ ունենք նոր բառի հետ:

Համաբարբառի հրատարակման նման եղանակ փորձվում է առաջին անգամ:

Ա

ԱՐԳԱՐ - Արգար թագաւորն հայոց նախ քան զհաչն հաւատաց ի քրիստոս և երանեցաւ ի նմանէ: - 549. Չորրորդ Արգարու թագաւորին նախընծայ ի քրիստոս հաւատալն...: - 555

ԱՐԴԻՈՒ - Երկոտասան մարգարէք, որոց առաջինն Ովսէէ, Ամովս, Միքիա, Յովէլ, Արքիու...: - 450

ԱՐԴՈՆ - Երկոտասաներորդն Արդոն որդի Ելէքայ փարաթոնացի՝ ամս **Ը**: - 420

ԱՐԵՂԱՅ + Իսկ արեղայն ուխտեալ է կուսութեամբ քահանայագործել: - 167. ...և ապա պռոնկեալն էրեց կամ արեղայ՝ ո՛չ կարէ քահանայագործել. զի ուխտազանց է: - 167. Հինգերորդ՝ զչեզոքս արեղայ առնել: - 553 ...ի վերայ վանականաց որք են արեղայք և կրօնաւորք, հարկաւոր է վասն **Դ** պատճառի: - 623 ... զի արեղայք՝ պարտ է առանձնակի աղօթել: - 623 ...այժմ արեղայք ո՛չ բանան զգլուխս յամենայն աղօթս...: - 635

ԱՐԵՂԱՅՈՒԹԻՒՆ + ...զի արեղուքիւնն կրօնաւորութիւն է. և կրօնաւորին պարտ է զամենայն զգայարանս ծածուկ պահել: - 635

ԱՐԵՍԵԱ - Դաւթի **Գ** արք անուանիք, և արեսեա չորրորդ ընդ նոսա. **Գ** աւետարանիչքն, և Յոհաննէս որդի Սողոմեայ: - 438. Երրորդ՝ զի արեսեանքն ո՛չ սպանցեն: - 439

ԱՐԷԼ - Առաջին հարցունն Վասն Արէլի և Կայենի, և պատարագաց նոցա: - 283. Եօթն ազգ բարեգործութեան տեսակ երկի աստ ի հարէլ...: - 286 ...հաճեցաւ աստուած ի հարէլ: - 286 ..կայեն յորժամ սպան զարէլ, պատճառեաց ծնողացն եթէ զնորա պատարագն ընկալաւ աստուած...: - 290. Երրորդ՝ արիւնն կենդանի է և խօսի տեսութեամբն որպէս հարէլին. վասն որոյ անուտելի է: - 295. Նահապետքն ունէին կրկին պատարագ. բանաւոր և անբան. որպէս Արէլ. Նոյ. Աբրահամ. և այլքն: - 362. Չի թէ լինիցի քարեայ սուր, որպէս գայլախագ, որով սպանաւ արէլ...: - 366. Իններորդ՝ սպանմանն արէլի գործիք եղև... ուստի գայլախագ կոչեցաւ...: - 415. Եւ մատաղն, նախ պատարագ և նուէրք է աստուծոյ. որպէս արէլ՝ նոյ՝ և արբահամ մատուցանին: - 657. Երկրորդ, զի հաճոյ լիցի որպէս արէլին և մի՛ որպէս Կայենին: - 657. Արդ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և այգի է եկեղեցի. և գաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ արբելէ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին...: - 692. որք աստիճանաւ վեհագոյնք են քան զհասարակաց արդարս. որպէս արէլ, և առաքեալքն և մարգարէքն և այլք: - 711

ԱՐԷՆ - Սա՛ սպան զՍիսարա և զԱրէն ի ծորն Կիսոնի. և այլազգիքն ամս **Է**: - 420

ԱՐԻԱ - Թագաւորք Յուդայ նստան յերուսաղէմ. Ռոբովամ. Արիա. Ասափ. և այլ թագաւորք **ԻԲ**: - 446. Արիա [թագաւորէ] ամս **Գ**: - 452

ԱՐԻԱԹԱՐ - Վասն է՞ր բուն գիրքն Արիմէլէք ասէ, և աւետարանն Արիաթար: - 427. Արիաթար որդի է Արիմէլէքայ. որդւոյ Արիտովբայ. որդւոյ Փենէիտի. որդւոյ Հեղեայ: - 427...արիաթար փախեաւ առ Դաւիթ և ընդ նմա՛ էր զամենայն աւուրս թագաւորութեան նորա...: - 427...Սաղովկ և Արիաթար. Աննա և Կայիափա. որ և աղջիկն հետագօտեալ: - 438

ԱՐԻԼԻՊՈՍ - Եւ հայրապետք էին անդ.. Արիլիոնոս հռօվմայ...: - 543

ԱՐԻՍԵԼԻՔ - Իններորդ՝ վարիլն Սառայի ի տունն Արիմելիքայ: - 304. Իսկ զվիշտացիսն եթող վասն ուխտին Աբրահամու և Արիմելիքայ: - 417 Եւ այսպէս կարգեցան առաջնորդ... վեցերորդն՝ Արիմելէք հարճորդին Գեղէօնի ամս **Գ**: - 420. Երրորդ՝ զի առ Արիմելէք նոյնպէս եղև. և որպէս յեգիպտոս գորտն, նոյնպէս և անդ մուկն: - 426

ԱՐԻՈՒԴ - Նոր օրինել քահանայից և եկեղեցոյ. Նաբադ և արիուդ այրեցան: - 284. Վասն է՞ր այրեցան նաբաթ և արիուք որդիքն ահարօնի: - 364. Եւ եղև քոյր սորա եղիսաբեթ կին ահարօնի քահանայի. յորմէ ծնաւ նաբաթ և արիուդ. եղիազար և իթամար քահանայք: - 452

ԱՐԻՍՏՈՂՈՍ - Որպէս յովաք ո՛չ ընդ դաւթի՛ այլ ընդ արիստղոմ մարտեաւ: - 44. Հինգերորդ՝ բանիւ և արդեամբ սպան զուրիա, և նոյնպէս վճարի. բանիւ նախատէ սիմէի, և արդեամբ արիստղոմ: - 433. Երրորդ՝ որք թուեցան ընդ արիստղոմայ և սպանանէին զդաւիթ, այս նոցա վրէժն է: - 434. Դարձեալ հալածեցաւ արիստղոմայ. և տէրն յորդոց ժողովորեանն իւրոյ: - 438. Դաւիթ յետ յերկուց ամաց ետես զարիստղոմ...: - 438. Դաւիթ հալածեալ ի սաւուղայ և արիստղոմայ. և տէր մեր յանհաւատից և հերձաւճողաց: - 438. որ սակաւ մի խրատեցաւ ի ձեռն արիստղոմայ: - 602. Հաճոյ լինէր քեզ թէ լինէիր զեղեցիկ որպէս զարիստղոմ. որում ո՛չ գոյր արատ ի մարմնի: - 761

ԱՐԻՐՈՆ - Եւ որպէս կորիս դադան և արիրոն վասն հակառակութեանցն ընդ մովսէս և ահարոն՝

հրով և բացմամբ երկրի դատապարտեցան: - 288. Եւ դադան և աբիրոն որդիք ռուբենի՝ զիշխանութիւնն խնդրէին զի անդրանկիք էին: - 381. Երրորդ՝ կրեցին զանէօքն դադան և աբիրոն: - 409. Զինգերորդ՝ զի քրեական մեղքն ազգաջինջ առնէ. որպէս զդադան և գաբիրոն...: - 416

ԱՐՐԱՅԱՍ + Եւ վասն նորա ասաց աստուած աբրահամու՝ թէ ի չորրորդ ծնունդն ազատեսցին ամենայն զաւակք քո: -29. Եւ ի տնտեսականն. որպէս Աստուած փրկիչ. կամ արդարութեան. կամ խաղաղութեան. կամ աբրահամու. կամ իսահակայ և այլն...: - 49. Իսկ աբրահամ մանուկ. ըստ որում «Գ արքն՝ Գ մանկունք էին» ասէ փիլոն: - 115. Նախ՝ զի զծածուկ առաքինութիւն արդարոյն յայտնի արասցէ այլոց ամենեցունց. որպէս զյոբայն և գաբրահամոյն...: -158. Եւ այսպէս աբրահամ և յոբ և այլք սուրբք փորձութեամբն երևեցան... : - 161. Նոյնպէս և աստուած ընդ արժանիսն դէմ յանդիման խօսեցաւ. որպէս առ ադամ. և առ նոյ. և առ աբրահամ. և առ մովսէս: - 177. Երրորդ՝ բազում աստուածախօսութիւնք ի նմա եղեն. յելանելն նոյի ի տապանէն. և առ աբրահամ. և առ մովսէս ի սինա լեռնն. և տուչութիւն օրինացն ի կիրակէ եղև: - 193. Իսկ իար, որ է՝ նոյ արդար. Սիւան, սեմ. Թամուգ. թարա. Ապ, աբրահամ: - 200. ... և այս յատուկ դիմօքս ճանաչեն հոգիքն զմիմեանս. որպէս մեծատունն զղազարու և գաբրահամու հոգին: - 237. Այն որ աստուածայինն է տեսիլ կոչի. որպէս Աբրահամու. Յակոբայն. Յովսեփայն. և Դանիէլին: - 268. Առաջինն խոհեմք և իմաստունք բնականապէս. որպէս նահապետքն առաջինք. աբրահամ. իսահակ. յակոբ. յոբ. կուռնէլիոս. և այլքն: - 269. Իններորդ՝ Մելքիսեդեկի. բաղդատութիւն առ քրիստոս, և յաբրահամ: - 283. ...ի պատճառս ղովտայ զերծան սողոմայեցիքն աբրահամաւ: - 287. Նորն աբրահամ վասն աներկբայ հաւատոյն արդարացաւ...: - 288. Ուր եկեալ աբրահամ, և նա՛ ել ընդ առաջ նորա ջերմ բաղարջ հացով և զինեաւ օրինակ տէրունեան խորհրդոյն: - 300. Եւ անդ օրինեալ գաբրահամ, և տասանորդ էառ յաւարէ՛ անտի: - 300. Աբրահամ որդի էր ի տանէն սեմայ՝ արժանի օրհնութեան: - 300. Մելքիսեդեկ զնորա դէմն առեալ՝ զնորա գործն էլից. օրհնեաց գաբրահամ՝ և սեմ կոչեցաւ: - 300. Չի՞նչ զանազանի քահանայութիւնն մելքիսեդեկի և աբրահամու: - 300. Երեք շնորհօք հաւասարք են մելքիսեդեկ և աբրահամ. այսինքն քահանայութեամբ, թագաւորութեամբ, և մարգարէութեամբ: - 300. Չի յորժամ աբրահամ սեղան կանգնեաց, եցոյց զքահանայութիւն: - 300. Նախ՝ զի մելքիսեդեկ ունէր պատարագ հաց և զինի. և աբրահամ ո՛չ ունէր: - 300. Երկրորդ՝ զի աբրահամ յետոյ պատարագեաց կենդանիս...: - 300. Երրորդ՝ աբրահամու ուտէ և ուտի շնչաւոր և արինաւոր: - 301. Չորրորդ՝ աբրահամու սաղմիւ և ախտիւ ծնեալ: - 301. Ութերորդ՝ որպէս և աբրահամ ճաշակեաց զպատարագն մելքիսեդեկի...: - 301. Այսքան զանազանութիւն է քահանայութեանն մելքիսեդեկի և աբրահամու: - 301. Ութերորդ՝ զի մելքիսեդեկ պատարագ հաց և զինի մատոյց աբրահամու: - 302. Իններորդ՝ զի զայս ո՛չ ի ձեռս ծառայից, այլ ինքնին ընդ առաջ ել աբրահամու և ետ: - 302. Տասներորդ՝ որպէս մելքիսեդեկ ետ զայն և ընկալաւ յաբրահամէ՛ զտասանորդսն: - 302. Ո՞րք են որդիքն աբրահամու նմանեալ աւագոյ. և ո՞րք աստեղաց: - 303. Եւ դարձեալ աբրահամ ունի մարմին և հոգի...: - 303. Չի աբրահամ հաւատով արդարացաւ. և մեք նովին հաւատովն աւագանան արդարանամք...: - 303. Փորձեաց աստուած գաբրահամ ասելով, ա՛ռ զորդիդ քո սիրելի և բեր մատո՞ ինձ ողջակէզ: - 304. Այլ փորձէ՛ աստուած զմարդ՝ զի յայտնեսցէ զնա. որպէս գաբրահամու...: - 304. Եւ գիտելի է, զի Ժ փորձանացն աբրահամու որք էին ձոյլարան նորա՝ մի է և այս: - 304. Ութերորդ՝ զի ասացաւ աբրահամու թլփատիլ ի ծերութեան ժամուն իննսունինն ամաց զղով: - 304. Եւ որպէս հայրն աբրահամ նմանեցաւ աստուծոյ հօր, մանաւանդ և որդին իսահակ համեստութեամբ ինչ իրօք նմանի որդւոյ նորա քրիստոսի: - 304. Նախ՝ զի որպէս իսահակ է՛ ստուգապէս որդի աբրահամու: - 304. Սապէս և քրիստոս ըստ մարմնոյ որդի է աբրահամու ըստ մատթոսի: - 304. Մետասաներորդ՝ ...իսահակաւ յայտնեցաւ կատարեալ սէրն աբրահամու առ աստուած...: - 305. Եւ է՛ որ մատուցօղն մեծ է քան զընդունօղն. որպէս մելքիսեդեկ քան գաբրահամ. և քահանայն մեծ է քան զժողովուրդն որ ճաշակէ: - 306. Զայրն աբրահամ կոչեաց զանուն որդւոյ իւր իսահակ: - 307. Նոյնպէս և քրիստոս եկն առ եղբարս իւր որ էին որդիք դաւթի և աբրահամու ...: - 313. Վեցերորդ՝ օրհնեաց գաբրահամ ի լերինն ամուր հացուց ի պատարագիլն իսահակայ...: - 320. Եւ էր յազգէն եսաւայ ի կնոջէն բասեմաթայ՝ դստեր իսմայէլի. և Եերորդ ծնունդ էր յաբրահամէ՛: - 320. Յաբրահամէ՛ ի մովսէս քանի՞ ազգ է: - 330. Եւ սեփովրա դուստր էր ռագուէլի, և քոյր յոթորայ. յազգէ աբրահամու Եերորդ այսպէս: - 330. Սեփովրա էր դուստր ռագուէլի քրմի՝ որդոյ Դեդանայ. որդւոյ յեկտանայ. որդւոյ աբրահամու ի Քետուրայ կնոջէ: - 330. Չի եղեն Զ որդիք աբրահամու ի քետուրայ: -

330. Եւ այլք ասեն թէ՛ բանն աստուած էր. որպէս խօսեցաւ առ աբրահամ և առ մովսէս. – 330. Եւ դարձեալ բանն աստուած բուռն էիար զգաւակէն աբրահամու ...: - 332. Երրորդ՝ ի լսելոյ. որպէս զաւետիսն աբրահամու լուաւ յետ **Դ6** ամի լինիլ: - 336. Բոլորն ամենայն **Դ6Լ** ան է յաւետեացն աբրահամու մինչև յելսն յեգիպտոսէ...: – 337. Ձի յորմէ հետէ խոստացաւ աստուած զերկիրն աբրահամու,...: - 351. ...Աբրահամ և զովստ բաղարջ յօրինեցին զխորհուրդ փրկական մարմնոյ տեառն որ ի վերնաստունն բաղարջով աւանդեաց: - 356. Նահապետքն ունէին կրկին պատարագ. բանաւոր և անբան. որպէս Աբէլ. Նոյ. Աբրահամ. և այլքն: - 362. Նախ ի սեղանն աբրահամու. և ապա՝ մովսիսին և ապա՝ դաւթին ի կալն ուռնայի. և ապա՝ ի տաճարին սողոմոնի. յետոյ ի սեղանն եղիայի: - 363. Վասն է՞ր աստուած հրամայեաց թուել զորդիս աբրահամու: - 377. Ի խոստման աւետիսն ծեր էր աբրահամ... : - 377. Նախ՝ բանիւ ասաց. զի նահապետք բնական օրէնք ընկալան. աբրահամ. նոյ. և այլք: - 395. ...Աստուած օրհնեաց զաբրահամ մարմնով: - 403. Էառ և զերկիրն պարգևաց. զոր խոստացաւ աստուած աբրահամու իսահակայ և յակոբայ: - 414. Իսկ զփոշտացիսն եթող վասն ուխտին աբրահամու և արհմելիբայ: - 417. Եւ աւետեաց աբրահամու և դաւթի...: - 440. Աբրահամ լեալ **ճամեան**՝ ծնանի զիսահակ: - 452. Եւ յաբրահամէ յելքն, ամբ **ՇԵ**: - 453. Եւ ի ջրհեղէն յաբրահամ ամբ **ԹճուԲ**: - 453. Այսինքն երդումն աբրահամու և դաւթի՝ մարդ լինիլ բանին ի վերայ երկրի...: - 457. Իններորդ, ասաց աբրահամու, թէ «ի զաւակի քում օրհնեսցին ամենայն ազգք»: – 466. Այլ արդ՝ քրիստոս ո՛չ է որդի աբրահամու և ո՛չ ի հարցն՝ թէ ո՛չ է որդի կուսին. ապա ուրեմն ըստ մարմնոյ աստուած է քրիստոս, և աստուածածին է ծնօղն...: - 466. Նոյնպէս և բանն աստուած թէ կարի իսկ յառաջին դարս էր մարմնացեալ, որպէս յաւուրս նոյի՝ աբրահամու և կամ մովսէսի՝ լինէր կրկին վնաս: - 467. Յինգերորդ՝ դարձեալ այլք ասեն եթէ՛ մինչ յաբրահամ ո՛չ էր ալիք ծերութեան...: – 480. Վեցերորդ՝ զի ցուցցէ զինքն որդի աբրահամու...: - 485. Եւ որպէս զմարմնաւոր թլփատութիւնն աւանդեաց աբրահամու. նոյնպէս զհոգևորն որ է՝ թլփատութիւն սրտի՝ հրամայեաց ի ձեռն մովսէսի...: - 486. Եւ է՛ որ մատուցօղն մեծ է քան զընդունօղն. որպէս մելքիսեղէկ քան զաբրահամ...: - 491. Եւ դարձեալ ասենք, թէ կերակուրն մասն է ապականութեան, զոր յանմարմնութեանն եկեր առ աբրահամ զի՞նչ ասէք: - 501. Բանականն՝ աբրահամու. բանականաբար ի շարժմանց արարածոց ծանուցեալ զաստուած: - 528. Աբրահամ միայն էր աստուածապաշտ, և քանանացիք բազում: - 551. Դարձեալ՝ մելքիսեղէկ հաց և զինի մատոյց պատարագ աբրահամու և ո՛չ ջուր...: - 595. Նոյնպէս նոյ և աբրահամ մի ունէին օրէնք: - 629. Այլ և զերիս նահապետսն միջնորդ դնէ. այսինքն զաբրահամ զիսահակ և զյակոբ: - 637. Եւ մատաղն, նախ պատարագ և նուէրք է աստուծոյ. որպէս արէլ՝ նոյ՝ և աբրահամ մատուցանէին: - 657. Յինգերորդ, ընտիրն յաչս մեր սիրելի՛ է. որպէս իսահակ աբրահամու: - 657. Յինգերորդ, զի և նախահարցն քարեայ էր գերեզմանն. աբրահամու. սահակայ. և յակոբայ...: - 679. զի հայրն աբրահամ առեալ հուր և սուր, և յետ երից աւուրց տեսին զտեղին ի հեռաստանէ որպէս ասէ պատմութիւնն: - 681. Արդ հայրն աբրահամ նշանակէ՛ զհայր աստուած...: - 681-682. Դարձեալ՝ զչարս և զբարիս ճանաչեն անուամբն. որպէս մեծատունն զաբրահամ և զղազար: - 685. Նախ ընդ դէմ բերեն զբան մեծատանն և զղազարու. որ մինն ի գոգն աբրահամու և միւսն ի տանջանքն էջ: - 695. Եւ զի ո՛չ գոյ հնար՝ ասաց աբրահամ առ մեծատունն...: - 700. Եւ այսու նշանաւ ճանաչեաց հոգի մեծատանն զհոգին աբրահամու ...: - 719. Երբեմն գոգ աբրահամու, վասն ընդ հօրն հաւատոյ որդւոցն հանգչելոյ: - 757

ԱԳԱԳ - Նախ՝ զի վրէժխնդիր եղև օրինացն աստուծոյ. որպէս փենէեղ սպան զգամբրի և զքասրի. և սամուել զազագ: - 444

ԱԳԱԹԱՆԳԵՂ - Եւ յայտ է զի ագաթանգեղ, «յայնժամ լուաւ տրդատ եթէ հաւատաց ի քրիստոս կոստանդիանոս որդին կոստայ»: – 549

ԱԳԱԹՆ - Արար **Ձերորդ** ժողով՝ ագաթըն պապն հռօմայ. ի թագաւորութեան հօրն յուստիանու ի կոստանդնուպօլիս: - 543

ԱԳԱՅ + Ձի սեր ընչիցն է աչք ագահացն. և սեր հեշտութեանցն է՛ աչք հեշտասիրացն: - 32. Երկրորդ, զի ագահք էին, և վասն զարդուն: - 152. Եւ թէ ոք ասիցէ, ընդէ՞ր այլ մեղուցեալն զղջացեալ մտանէ ի կարգ, որպէս հպարտն և ագահն և պոռնիկն ո՞չ: - 166. Թխակն վատուժ է և ագահ: - 246. միայն առ մոլիսն գտանին վայրակոր, ագահ է և չարաբարոյ: - 247. Երրորդ՝ առատ պարգևաց տրօք պատրեսցէ զմեծամեծս և զագահս...: - 708

ԱԳԱՅԵՍ + Եւ ցանկութեանն են այլքն. զի ցանկայ ագահել. և որկորստել. և պոռնկիլ: - 559

ԱԳԱՐՈՒԹԻՒՆ + Իսկ ծուլութիւն՝ ագահութիւն՝ որկորստութիւն՝ և բղջախոտութիւն՝ միայն առ մոլիսն գտանին վայրակոր...: - 247. Դարձեալ ասեմք թէ՛ ամենայն մեղաց անչափն մեղք է. իսկ չափաւորն ո՛չ է ի մեղանս. որպէս չափաւոր ագահութիւնն. և չափաւոր բարկութիւնն. և այլն: - 166. Ագահութիւնն ի ստամոքսն: - 250. Նոյնպէս և ծնունդք սուրբ աւագանին որք են անդրանիկք և անդամք քրիստոսի եղեալք, ագահութեամբ և պոռնկութեամբ կորուսանեն գշնորին երկնաւոր...: - 309. Ասեմք թէ՛ նեխեցաւ վասն թերահաւատութեան և ագահութեան ժողովրդեանն: - 339. ...Նոյնպէս ագահութիւն և փարթամութիւն և հպարտութիւն մոռանալ տայ զինքն...: - 397-398. Ասա՛ թէ՛ չափաւորն ընդունելի է. այլ անչափն՝ պոռնկութիւն և ագահութիւն...: - 404. Զի աւելին ագահութիւն հեթանոսաց էր և պակասն անհաւատից...: - 444. Չագահութիւնն՝ բազմաբաշխութիւնն. որ ետ գմարմին իւր ի կերակուր և զարիւնն իւր ըմպելի...: - 489. ...Յուդա մատնեաց վասն ագահութեան: - 491. Երրորդ՝ վասն ախտի. այսինքն փառաց կամ մախանաց. կամ ագահութեան ընչից. կամ այլ ինչ այսպիսեացս. ո՛չ կատարին կապանքն: - 539. Եւ թէ ոք ասիցէ, թէ վասն ուխտի կամ ագահութեան զանարժանս ձեռնադրեն՝ ո՛չ կատարի: - 540. Բարկութիւնն ցասմանն. իսկ Ծուլութիւնն է հոգւոյն. Ագահութիւնն հրոյն. Որկրամոլութիւնն օդոյն. և Բղջախոտութիւնն ջրոյն: - 559. Եւ երեքն խառն ի հոգւոյն և ի մարմնոյն. որ է բարկութիւն, ծուլութիւն, և ագահութիւն: - 559. Այլ սոցա երեցունց հաւասար է հոգւոյն և մարմնոյն բարկութիւն. և առաւել մարմնոյն ծուլութիւն. և առաւել հոգւոյն ագահութիւն: - 559. Ի հրոյ ագահութիւն և բարկութիւն. զի պարունակօղ է և ջերմ: - 560. Ագահութիւնն հրոյ: - 560. Եւ թէ ցանկայ արտաքս, ըստ որում է՛ արժաքսիրութիւն և ագահութիւն: - 561. Եւ ի կատարեալ հասակն ագահութիւնն. և յետ այնորիկ տրտմութիւն, ծուլութիւն, և այլն: - 561. Անանջատութեամբ. որպէս ագահութիւնն: - 565. Ագահութիւն է անկերպ ցանկութիւն ունել յինչքն: - 570. ...Ի սրտէն յառաջ գայ հեշտութիւն մեղաց, շնութիւն՝ ագահութիւն՝ և այլն...: - 619. Այլ թէ ասեն՝ հաղորդադրամ, կամ խոստովանադրամ, խո՛րթ է. յագահութեանց երիցանց սահմանեալ և ո՛չ ըստ կանոնաց որպէս այլքն: - 684

ԱԳԱՆԻՍ + Իններորդ՝ ի ձիթենեաց լեռնն զգիշերս ագանելով և աղօթելով օրհնեաց: - 320. Ի յայս միտս և տէրն աշակերտացն պատուիրեաց մի՛ ագանել կօշիկս: - 331. Իսկ որ ասէր ագանել հողաթափս: - 331

ԱԳԱՊ + Իսկ յօրինակն խառնեմք աղ. որպէս յագապս. յոգեհանգիստս և ի տօնական պատարագս: - 356. Ագապս մատաղաց. և ոգեհանգիստ: - 362. Իսկ վասն ագապս առնելոյ որ է՛ ոգեհանգիստ. և վասն քահանայաթաղին որ է՛ **ԺԸ** աւետարան. - 658

ԱԳԱՏ + Տասներորդ՝ կրճատն. որ է ագատն. անամօթն է: - 371

ԱԳԱՐԱԿ + Այլ և ամենայն աշխարհ տաճար է աստուծոյ. թէ ի դաշտի թէ յագարակի թէ ի տղմի. կամ ի ջուր սուզի, կամ ի գագանաց զիշատի, կամ ի ձկանց կլցի, արդարութեան ոչ ինչ վնասէ: - 678. Որոմն ընդ ցորենոյ ի տանուտեառն յագարակին: - 756

ԱԳՈՅՑ + Վերին ագոյցն միութիւնն: - 645. Վերին ագոյցն իմացականն հոգի. և ներքին կառոյցն մարմնոյս բնութիւն: - 645

ԱԳՈՒԳԱՅՔ + Իսկ ըստինք յատկապէս գործի՛ է բնութեան ...ընդ ագուգայս երակաց արտագունեալ որակօք կաթն փոխակերպեալ: - 786

ԱԳՈՒԲ + Եւ ի ձայնէն, որպէս ճնճղուկ. ծիծառն. խօսօղ. ագրալ. և այլն: - 220. Եւ թէ զի՞նչ կերին. և զի՞նչ տայր լոյս և վասն ագրաւուն: - 283. Եւ յետ իս աւուր արձակեաց գագրաւն: - 294. Ագրաւն զի՞նչ եղև: - 294. Կամ որպէս ասեն թէ՛ ներսէս անուն արուեստաւոր տապանին՝ շինեաց իւր տուն ի վերոյ կողմանէ... և գնորա գէշն ուտէր ագրաւն: - 294. Պատահական, որպէս սևութիւն ագրաւու: - 318. Քսաննդ, Վասն եղիայի զոր ագրաւն կերակրեաց. և գնաց ի հեղեղատն. և նուաղեցաւ ջուրն: - 413. Զի՞նչ է որ ի ձեռաց ագրաւու կերակրեցաւ եղիա. և ուստի՞ էր: - 443. Ոմանք ասեն թէ ի տաճարէն յերեսաց սեղանոյն ընդ առաւօտն և յերեկոյն բերէին ագրաւրն: - 443. Զի չասացաւ նմա ի ձեռաց քահանայիցն կերակրիլ. այլ ի ձեռաց ագրաւուցն: - 443. Զի յորժամ գայր ագրաւն ի միոյն բերանն հաց դնէր աստուած, և ի միոյն միս...: - 443. ...Ագրաւն պիղծ էր օրինացն: - 443. Այլ պիղծ ագրաւրն ի խորհուրդ հեթանոսաց անցեալ գյորդանան և սրբեալ աւագանան: - 443. Առ այս ասեմք, թէպէտ է՛ ամենայն իր բնութեամբ նա՛ և հասարակ. որպէս և սևութիւն ագրաւու. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. զի է՛ ինչ բնութեամբ, այլ ո՛չ հասարակ. որպէս կնտութիւն մարդոյ: - 774

ԱՂԱՄ + Դարձեալ զի և Աղամ անծիմ՝ ո՛չ է միայն մարդկութիւն, այլ և ծնեալն ի նմանէ ասի մարդ: - 38. Իսկ որդի մարդոյ կոչի, զի էր ի յարեմէն ի զանգւածոյն Աղամայ իբր ի նախահօրէ ...: - 50. Ձի՞նչ ասեմ, զի հոգւով հնազանդեցաւ Աղամ...: - 50. Նախ՝ փչեաց ի Աղամ շունչ կենդանի և եղև: - 50. Եւ ասպա՛ գԱղամ, զի ունի զտէ՞ ծնունդ...: - 53 ...Աղամ յառաջ էած յինքեմէ զտէ՞ և զևա. զմինն ծնունդ և զմիւսն ո՛չ ծնունդ. և ունին երեքեանն զմի և զնոյն բնութիւն մարդոյ: - 60. Ձի մարմինն է՛ ի կուսէն. և կոյսն յազգէն Աղամայ. և Աղամ ի հողոյ՝ արարած: - 81. Եւ զիա՞րդ մարմին ի բնութենէն Աղամայ՝ ներգործօղ բոլոր գոյից յանէին...: - 94. Չորօրինակ՝ թափումն ի զգայութեանց թմրիլ՝ կամ ընդարմանալ ասի... կամ ըստ Աղամայ որ թմրեցաւ: - 127. ...գԱղամ ցանկութեամբ աստուածանալոյն յերկիր ընկեց. սոյնպէս և զայլս: - 148. Յիսունևգ) Աղամ եղ անւանս ամենայն կենդանեաց: - 155. Յիսունևդ) Վասն իշխանութեանն Աղամայ. և այժմ ասպտամբ եմ: - 155. Յիսունևէ) Ձի՞նչ էր պտուղն Աղամայ, և գիտութիւն բարւոյ և չարի: - 155. ...Աղամ յետ միոյ յանցանացն ո՛չ մատոյց պատարագ զամենայն աւուրս կենաց իւրոց. այլ որդւո՛ցն հրամայէր մատուցանել: - 167. Նոյնպէս և աստուած ընդ արժանիսն դէմ յանդիման խօսեցաւ. որպէս առ աղամ...: - 177. ...զի յաւուր ուրբաթի յորում աղամ ստեղծանիր, լինէր լուսինն բոլոր և **Ճ**օրեայ: - 191. Իսկ **Ե** օր աւելեացն՝ է՛ **Ե** օր Արարաչութեանն նախքան զստեղծումն աղամայ: - 191. Ձի առաջին օրն ցուցանէ զառաջին դարն՝ որ յաղամայ մինչև ցնոյ: - 193...զի աղամ ի լուսոյ շնորհացն անկաւ ի խաւար մեղաց: - 194. Ձի աստուած ի հողոյ կազմեաց գաղամ: - 200. Տասներորդ՝ մաշկեղէն հանդերձն աղամայ. իսկ այլ զգեստք ի յարեւստից կազմեցան յետոյ: - 216. Վասն է՞ր աղամ անուանս եղ ամենայն կենդանեաց և այլոցն: - 219. Երրորդ՝ զի աղամայ ետ աստուած զբնական իմաստութիւնն ...: - 219. Վեցերորդ՝ բարերարն աստուած իւր արարչութեանն կցորդեաց գաղամ անուանս դնելովն: - 219. Ութերորդ՝ զխոհեմութեան և խօսից և ծայնից և տէրութեան շնորհն այժմ երևեցո՛յց ի յաղամ: - 219. Արդ՝ եթէ աղամ ոչ էր կոչեալ՝ այլ կրտսեր թռուռքն, նախատիմք էր նախահօրն: - 219-220. Իսկ աղամայ կոչելն փա՛ռք է որդուցս: - 220. Իսկ զընդհանուր տեսակացն աղամ. որպէս եզն. ձի. և այլն: - 220. Իսկ զմասնաւոր անհատիցն՝ դնեն իւրաքանչիւր որ ծնունդք աղամայ: - 220. Յայն՝ զի փայտ դրախտին անփուտ է... տեղի անապական ձեռագործին աղամայ: - 223. Դարձեալ ասեն ոմանք, նախ քան զուտելն ի պտղոյն՝ գիտէր աղամ զբարին փորձի...: - 223. Ձի՞նչ էր պտուղն որ կերաւ աղամ: - 224. Որպէս մարմինն աղամայ յերկրէ է և անապական. և մանանայն յօղոյ և անապական. և յա՛յտ է ի մէջ սափորին: - 225. Հինգերորդ՝ նախ քան զյանցանելն էին աղամ և կինն մերկ...: - 225. Նոյնպէս և ի դրախտին կարէին ծնանիլ կուսութեամբ և առանց սերման. կատարեալ մարդ ի բնութենէն աղամայ: - 226. Եւ կամ որպէս եւա ի կողիցն աղամայ: - 226. ի Վեցերորդն, ցամաքային կենդանիքն. այլ և Աղամ և Եւա: - 226. Երեսունևգ՝ Երկոտասան պարզևն զոր կորոյս աղամ: - 228. Երեսունևէ՝ Եօթն շնորհքն, և Եօթն յանցանք, և Եօթն պատիժն աղամայ: - 228. Եւ զի անմեղ մարմինն աղամայ՝ անչարչարելի և երագ և պայծառ և թեթև էր...: - 228. Վեցերորդ՝ զի տեսցէ աղամ թէ յապականացու հողոյս անապական մարմին կազմեցաւ վասն փառաց...: - 229. ...ի յապականացու հողոյն ստեղծ աղամայ մարմին անապական: - 229. ...եղև երկրորդ աղամ Տէր յերմից: - 229. Որ յայսմ թուոջ և նախահայրն աղամ ստեղծաւ: - 265. Եւ այս ներգործեալ եղև ի յաղամ. և կամ առեալ ի քրիստոս. և կամ բնաւորեալ ի մեզ: - 275. Եւ ուրեք զտէր և քաղցրութիւն՝ պատուիրել ասէ. որպէս աղամայ պատուիրեաց: - 277. Վասն է՞ր ոչ ամաչէին աղամ և կինն: - 278. Երկոտասան պարզևք էին ի դրախտին զոր կորոյս աղամ: - 278. Ո՞ր է է շնորհքն աղամայ զոր ետ աստուած: - 279. Ձի՞նչ է մաշկեղէն հանդերձն զոր զգեցոյց աստուած աղամայ: - 281. Սաշկն է կենդանական մորթ. զոր ստեղծեաց աստուած և զգեցոյց գաղամ և զևա: - 281. Չոր յանմեղութեանն էր մարմինն աղամայ անչարչարելի և երագ և պայծառ և թեթև: - 282. Ասեմք եթէ՛ զոր ինչ ի յարութեանն աւուր լինելոց է սրբոցն, զսկիզբն անդանօր սերմանեաց ի նախնի մարդն աղամ...: - 282. Ձի զանմահութեան և զանապականութեան սկիզբն և զսերմն ընկալաւ աղամ: - 282. Եւ թէ որ ասիցէ, և երկրորդն աղամ քրիստոս՝ զմարմինն աղամայ ունէր, և էր թանձր և ծանր: - 282. Ասեմք եթէ՛ էառ քրիստոս մարմին ի կուսէն մարիամայ զմերս թանձր և մեղանչական. և միաւորելով ընդ ինքեան՝ եղև առաջին կերպ անմեղութեանն աղամայ որ էր ի դրախտին: - 282. Այսպէս ասեմք զմարմինն քրիստոսի ունել գաղամայն որ էր յանմեղութեանն: - 282. Այսպէս և գաղամայն իմասցիս: - 282. Յետ ելիցն աղամայ ի դրախտէն կենաց, հարցանելի է վասն նախահարցն ըստ կարգի: - 286. Եւ չորրորդ՝ զի յաւելեր անէծս երկրի զկնի հօրն քոյ Աղամայ: - 287. Չորրորդ՝ զի **Բ** արձան կանգնեաց պղնձի և խեցի

և արար գիր. և զոր ինչ աղամ անունս եղ իրաց, զամենայն գրեաց ի նոսա. զի մի՛ այլայլեսցին ի գնչուս և ի լեզուստ արանց: - 289. Եթե աղամ ի դրախտին ո՛չ կարէր մնալ անմահ: - 289. Ոմանք ասեն թե՛ Ռ ամ եկաց աղամ ի դրախտին: - 290. Ջի վասն առաջնոյն ասեն վարդապետք, եթե աղամ ո՛չ եկաց ի դրախտին Ռ ամ, կամ աւելի և կամ պակաս, այլ մի օր. մանաւանդ է ժամ: - 290. Այլ աղամ յերեկոյն ել ի դրախտէն...: - 290. Եւ այլք զնշխարս նախահօրն աղամայ ասեն. զի յաստուծոյ ձեռացն էր յօրինեալ լոյս տայր նոցա: - 294. Եւ ո՛չ որպէս ասեն ոմանք թե ի լեզուս աղամայ: - 298. Եւ թե ո՞ր է աղամայ լեզուն: - 298. Բնակէր ի ներքոյ գողգոթային ուր աղամայ գերեզմանն էր: - 300. Երրորդ՝ զանդրանիկ կեանս ի դրախտին անարգեաց աղամ...: - 310. ...նաշկեղէն հանդերձն աղամայ որ էր արտաքին զգեստ և նշանակէր զմարմինն: - 318. Վեցերորդ՝ ի խորհուրդն աղամայ որ անկաւ յերկիր փշաբեր... : - 323. Դինգերորդ՝ զի զկերպարանն հնոյն աղամայ յինքն բերիցէ ախտիւ անկմանն: - 325. Արդ զոր աղամայ ո՛չ վկայեաց, խօսեցաւ ընդ յակոբ...: - 325-326. Ո՞րպէս էր յոբ օրինակ հնոյն աղամայ և նորոյն: - 327. Նախ՝ թագաւորութեամբն ունէր զպատկեր փառացն աղամայ: - 327. Երկրորդ՝ զի թոյլ տուաւ փորձողին մարտնչիլ որպէս ընդ աղամայ՝ այսպէս ընդ յոբայ: - 327. Զորրորդ՝ զի յաղբիւսն անկաւ որպէս աղամ ի դրախտէն յերկիր: - 327. Իսկ զխորհուրդ նորն աղամայ բազունս տպաւորէր: - 327. ...տէր մեր խաչիւն նորոգեաց զպատկերն աղամայ ...: - 327. Եւ այլն ամենայն բանք և գործք յոբայ ի տիպ օրինակի էր նորն աղամայ ...: - 327. այլ չոր ծաղկն դալարիւր. այսինքն թե ի զանգուածոյն աղամայ ունէր ինչ փոշետեսակ՝ սրբեցաւ հրով հոգւոյն սրբոյ: - 331. Երրորդ՝ թագաւորական զաւագան էր աղամ ի դրախտին...: - 332. Երկրորդ՝ բնութիւնս աղամայ ել ի դրախտէն...: - 332. Նախ՝ նշանակէ գաղամ. որ անմեղ և յըստակ ստեղծաւ...: - 333. Յորո՞ւմ աւուր ել ժողովուրդն յեգիպտոսէ, և քանի՞ ամ էր յաղամայ: - 337. Յաղամայ մինչև յելսն յեգիպտոսէ են ամբ **դռաբ**: - 337. Յաղամայ մինչև ի նոյ, **սմխբ** ամ: - 337. ...նա՛ կոչեցաւ վէմ կարծրացեալ աստուածութեամբն փոխանակ հողացելոյն աղամայ: - 349. Զորրորդ՝ յօրինակ դրախտին աղամայ՝ որ ձրի տուաւ և ո՛չ պահեաց...: - 350. Եւ թե որ ասիցե՛ վասն է՞ր զպարտիսն աղամայ մեք ունիմք: - 351. Արդ՝ բնութիւնս մեր ի յաղամ ապականեցաւ մեղօք...: - 351. Նախ՝ զկերպն աղամայ որ ի դրախտին՝ երևեցոյց յինքեան. զոր ետես մահ և ընկեց զթագն իւր: - 352. ... զամօթ առականացն աղամայ ո՛չ ստացաւ: - 352. Ջուրն աւագանն որ մաքրեաց զմեզ յաղամայ մեղացն: - 368. Երկու զուարակ, որ քրիստոս զենաւ վասն աղամայ և եւայի պարտուցն: - 373. Եւ վէմ կոչի, Նախ՝ զի աղամ հողացաւ մեղօք. և քրիստոս վէմ անմեղութեամբն: - 386. Ջի ասեն եթե՛ **Խ** օր էր պայմանն աղամայ...: - 391. Նշանակէ՛ որ չէ՛ պարտ կռուիլ մեզ ընդ ամենայն մարդկան. թե չար թե բարի. զի ա՛զգ են մեր և որդիք աղամայ: - 393. Նախ՝ վասն ժողովրդեանն ասէ, թե ոչ միայն հացի կեայ մարդ. որպէս ասաց աղամայ ուտել զհաց քրտամբք: - 397. վասն որոյ յայսմանէ ասեն ոմանք թե՛ **Գ** ամ կամ **Խ** օր յամեաց աղամ ի դրախտին...: - 397. Ջի փայտն և հողն անիծաւ աղամայ...: - 400. Երկրորդ՝ նշանակէր կրտսեր եղբայրն զքրիստոս զերկրորդն աղամ...: - 402. Զորրորդ՝ աղամայ նախ զօրինութիւն և ապա անէծք ետ...: - 403. Եւ ի վերայ այսր՝ կուսութեամբ ծնաւ մարդն աղամ ի հողոյ...: - 404. Երկրորդ՝ յորժամ երեսքն լուսաւորեցան որպէս աղամայն ի դրախտին՝ և ի յարութեանն: - 409. Զորրորդ, մահ՝ այսինքն սատանայ որ յաղթեաց աղամայ. իսկ մարմնոյն մովսէսի ո՛չ կարաց յաղթել հրեշտակային օգնականութեամբն...: - 409. ... աղամ **Լ** ամեայ ստեղծաւ: - 411. Եւ ո՞րք են նմանեալ մարմնով աղամայ: - 413. Ո՞րք են նմանեալ աղամայ մարմնոյ մասամբք: - 434. և Տէր մեր բոլորովին եղև երկրորդ աղամ: - 434. Դինգերորդ, նա՛ փոքր և կրտսեր եղբարցն. և տէր մեր երկրորդ աղամ. և փոքրիկ կոչեցաւ քան զհրեշտակս և առաւել պատուեցաւ: - 435. ... աղամ տրտմութեամբ ծնաւ զորդին կայէն...: - 439. Ի յաղամայ մինչև ի ծնունդն քրիստոսի՛ է՛ ըստ եպիփանու **ԲԶ** ամ: - 451. Եւ ըստ անանիա շիրակացւոյ, յաղամայ ի թուականն հայոց՝ են ամբ՝ **ՌԹԵԴԶ**: - 451. Ջի որպէս աղամ յաստուածանալն փութացաւ, և բանն աստուած ի մարդանալն փութացաւ...: - 451. Եւ յաղամայ ի քրիստոսէն ամբ՝ **ՍՍԽԲ**: - 453. Եւ միանգամայն յաղամայ ի ծնունդն քրիստոսի ամբ **ՐԵՂԸ**...: - 453. Տասներորդ՝ որպէս ի դրախտին մերկ էին աղամ և եւա...: - 461. Իսկ մեր վարդապետք ասեն որպէս մեծն ներսէս, թե ի զերրորդ աւուր արարաւ առաջին աղամն ի պատկեր տիրական: - 467. Իսկ նորն աղամ նոյն ի **Ձ** դարուն յա՛յց ել...: - 467. Եւ է՛ առաջին դարն Աղամայ: - 467. Առաջին դարն յաղամայ մինչև ի նոյ: - 467. Նախ՝ զի ո՛չ լինէր այն որդի ըստ բնութեան ծնողին. որպէս և ո՛չ եւա աղամայ...: - 469. Առաջին ծնունդն ո՛չ յառնէ և ո՛չ ի կնոջէ. որպէս աղամայն: - 471. Վասն է՞ր ոչ կատարեալ հասակաւ ծնաւ քրիստոս որպէս գաղամ: - 479. Երրորդ՝ զի քրիստոս զչափ հասակի գաղամայն ունէր,

որ նախ քան գյանցանս և աղամ ոչ ունէր հիւանդութիւն և ո՛չ ծերութեան փոփոխումն: - 480. Երկրորդ՝ զի երկրորդ աղամ եղև զպարտիս նորին վճարելով, պարտ էր ի կերպս աղամայ երևիլ: - 480. Զի՞նչ է ձեռագիրն աղամայ զոր պատառեաց քրիստոս: - 481. Նախ՝ աղամայ. այն է որ ասաց աստուած...: - 481. Եւ աղամ ասաց կնոջն և կրկնեցաւ. և կինն օձին՝ և երեքկնեցաւ գիրն: - 481. Արդ զգիրն աղամայ պարտուց՝ տէրն որդի եղև նմա...: - 482. Երրորդ՝ զի լուսացէ զմեղս. և զհինն աղամ թաղեսցէ ի ջուրն: - 486. Որ զաղամ խաբեաց՝ օձ էր. այժմ ի յորդանան՝ վիշապ: - 488. Յանցումն աղամայ երիս վնաս էարկ ի բնութիւնս: - 491. Ոմանք ասեն թէ աւանդիլ հոգւոյն քրիստոսի, աւագակն եմուտ յերկաւոր դրախտն ուստի ել աղամ...: - 495. Նախ՝ զի յաղամ եղև ներգործեալ. և ի մեզ բնաւորեալ. և ի քրիստոս առեալ: - 495. Դարձեալ՝ մահն ի յաղամ պատժաւոր է. և ի քրիստոս կամաւոր. և ի մեզ հարկաւոր: - 495. Դարձեալ՝ մահն ի յաղամ պատիժ ինքեան էր. իսկ ի քրիստոս պատիժ այլոց. իսկ ի մեզ պատիժ ինքեան և այլոց. այսինքն զի վասն մեր և վասն աղամայ կրեմք զմահն: - 496. Դարձեալ՝ մահն աղամայ զմահ եմոյժ ի բնութիւնս. և մահն քրիստոսի ելոյժ զմահ և եբարձ. և մահ մեր ո՛չ մութանէ և ո՛չ լուսանէ: - 496. Այս զանազանութիւն ի մեջ երից մահուանն. աղամայ. և քրիստոսի, և մեր մարդկայինս ազգի: - 496. ...նախ քան գյանցանելն ի դրախտին՝ բնաւորապէս գոյին առ աղամ: - 496. Զմեղքն գործեաց աղամ: - 496. Ես սոքա այսպէս զանազանին դարձեալ՝ մեղքն է առաջին ծայր. սկսեալ յանձնիշխան կամացն աղամայ: - 496. ...զապականութիւն՝ բանսարկուն և աղամ արկին ի բնութիւնս...: - 496. ...զապականութիւնն աստուած եղ պատիժ աղամայ...: - 496. Նոյնպէս և աղամայ ասաց աստուած՝ ի հողոյ սկսար և ի հող կամիս դադարիլ: - 497. Երկրորդ՝ ապականութիւն և մեղք ո՛չ է գործ արարչի. այլ մեղանչականին աղամայ և արկածք բանսարկուն...: - 498-499. Եօթներորդ՝ ի տարրական հողոյ ստեղծեաց աստուած աղամայ անապական մարմին...: - 499. ...ի յապականացու բնութենէս աղամայ անապական բանն աստուած միաւորեաց ընդ իւր...: - 499. ...աղամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով: - 500. Դարձեալ ասեն նոքա, մեր մարմինս ապականացու է. իսկ թէ անապական մարմին էառ քրիստոս, ո՛չ արար փրկութիւն մեզ. այլ առաջին բնութեանն աղամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Դարձեալ ասենք, թէ ո՛չ զառաջին բնութիւն աղամայ էառ, այլ զապականացուս մեր ի զանգւածոյն աղամայ: - 500. Այլ միաւորելով ընդ ինքեան՝ էհան յառաջին անմեղ և անապական բնութիւնն աղամայ: - 500. Ասենք եթէ, բանն մարմնացաւ ի կուսէն. և կոյսն էր ի բնութենէն աղամայ ի հողոյ ստեղծեալ: - 501. Ապա թէ ո՛չ՝ նա՛ որ զաղամ երեսնամեայ ստեղծ, կարէր և նոյն հասակաւն ծնանիլ...: - 501. Ասենք եթէ, կերակրիլն ո՛չ է մասն ապականութեան. ուստի յայտ է զի աղամ նախ քան գյանցանելն ի դրախտին կերակրիւր և ո՛չ էր ապականացու. այլ անապական: - 501. Եւ թէ ոք ասիցէ թէ՛ աղամ ևս ապականացու էր և դրախտն: - 501. Արդ՝ եթէ յանմեղութեանն ապականացու էր աղամ, ապա յառաջ քան զմեղքն էր դատապարտեալ ընդ ապականութեամբ: - 501. ...կատարեալ էր մարմինն աղամայ նախ քան զմեղանչելն: - 502. Ասենք մեք, թէ արտածորումն մարմնոյ ո՛չ ունէր մարդն աղամ նախ քան զմեղանչելն ի դրախտին. որպէս նոյ ի տապանին. և մանուկն ինձամսեայ յարգանդին: - 502. Երկրորդ՝ զի աղամ ի միջակ լուծն կշռոց այսինքն յանձնիշխանութիւնն ստեղծաւ...: - 503. ...և ապա ել աղամ ի վերին կէտն երկնից: - 503. ...տէրն ...կողոպտեաց ի նմանէ զհոգիսն մարդկան որ յաղամայ հետէ ընդ բռամբ ունէր: - 503. Ուր արկեալ էր սատանայ զաթոռ իւրոյ իշխանութեանն. և անդ արգելեալ բանտէ՛ր զհոգիսն որ յաղամայ...: - 504. Դիմգերորդ՝ աղամ առաջին յանցաւորն էր ի ներքին դժոխս. զի այն է մահու մեռանիլն. այլ արդ եթէ քրիստոս ո՛չ զնաց ի ներքին դժոխքն, ո՛չ ազատեաց զաղամ: - 506. Նախ ասենք եթէ՛ առաջին դժոխք հոգւոցն ո՛չ էր վասն ներգործական մեղացն հասարակ. այլ վասն պարտուցն աղամայ: - 506. ...վճիռ հատաւ աղամայ մահու մեռանիլ: - 506. Երկրորդ՝ պատճառ պարտաւորութեան մեղաւորաց էր աղամ...: - 507. Զորրորդ՝ որպէս աղամայ առ հասարակ մեռան արդարք և մեղաւորք: - 507. Եւ որպէս աղամ յամենէն ո՛չ եկեր, այլ ի միոյն եկեր և դատապարտեցաւ: - 510. Եւ աղամ երեսնամեայ ստեղծաւ: - 516. Նոյնպէս և աղամ զծնեալս յինքենէ՛ այլ և այլ զուգիցն կապէր: - 534. Եւ որպէս կողն աղամայ եղև կին. և շինեալ եկեղեցի լինի հարսն քրիստոսի: - 534. Եւ դարձեալ՝ որպէս բանն աստուած անէժ զաղամ, նոյն բանն դարձեալ օրհնեաց մարմնովն...: - 542. Նաև ասեն թէ՛ վասն փառաց աստուածանալոյն մեղանչեաց աղամ...: - 561. ...սկզբնական մեղքն անցանէ ի հոգւոյն յաղամայ ի հոգիս զհետ եկելոցն միջնորդութեամբ մարմնոյն ցանկութեամբ ծնելոյն: - 567. ...ի մեղանչել հոգւոյն ապականեցաւ մարմինն աղամայ ...: - 567. Երկրորդ, զի այս խորհրդոյ նշանակ ի սկզբան արարածոց

աստուած աղանայ ետ և ո՛չ կնոջն. յորժամ էած զկենդանիսն առ աղամ զի անունս դիցէ նոցա: - 589. Տղայն իւր կամաւն ո՛չ գործէ. վասն է՞ր է պարտական մեղացն աղանայ: - 591. Մեղքն աղանայ այն է որ զարդարութիւն կորոյս. և մեղօք և ցանկութեամբ ծնաւ զորդին...: - 591. Աստուած զարդարութիւն յամենայն մարդոյ խնդրէ զոր յառաջն ետ. և աղամ եթող զայն: - 591. Արդ փոքրիկ տղայն ո՛չ վասն այն տանջի թէ աղամ եթող զայն. այլ զի ինքն զարդարութիւնն զայն ո՛չ ունի վասն այն տանջի: - 591. ...զի բոլոր բնութիւնս մեր ի յանձն աղանայ մեղանչական եղև ցանկութեամբն. - 591-592. Նոյնպէս յապականեալ հօրէն աղանայ ամենայն ծնեալքն ապականեալք են: - 592. Արդ ունիմք կրկին ծնօղ. ըստ մարմնոյ զաղամ. և ըստ հոգւոյ զքրիստոս: - 592. Թէ ամենեքեան յաղանայ մեռան, զիա՞րդ ծնանին կենդանիք: - 592. Ո՛չ է օգուտ. զի չև ևս ծնաւ երկրորդ աղամ. զի նախ պա՛րտ էր ըստ մարմնոյ ծնանիլ. և ապա ըստ հոգւոյ վերստին ծնունդ: - 592-593. Նախ՝ զի մին կին ետ աստուած մին մարդոյն աղանայ՝ ի յօգնութիւն. նոյնպէս և ամենեցուն օրինադրեաց: - 612. Իսկ ի նորս փոխեցաւ ի հոգևոր օրհնութիւն և ծնունդ. և զմարմնաւորն ի սկզբան չափաւորն կապեաց. որպէս աղամ և եւա: - 613. Նախ՝ զի վասն յանցանաց մարդոյն աղանայ դատապարտեցան տարերք. հող, ջուր, և այլն...: - 615. Եղիցի անունն, վասն աղանայ նուազ ձայնիւ: - 628. Իսկ ողորմեայն է՝ որպէս հարցն վասն յանցանացն աղանայ: - 628. Եւ այն որ Ք ձայնիցն մի է մեսեդին. զի դարն աղանայ և ենովքայ միապէս բնական օրինօքն վարեին: - 629. ...աղանայ խոնարհեցաք. - 629. Աղանայ ասաց յերկր: - 640. Դարձեալ՝ ունի զխորհուրդ անկմանն աղանայ որ վերջին խօսեցաւ աստուած և եհան ի դրախտէն: - 641. Եւ աղանայ ներգոյի սկիզբն: - 645. Աշանակէ զհանգիստ ապաշխարողաց. որք յուրբաթի յանցեաք ընդ աղանայ. ի շաբաթի հանգչիմք ընդ քրիստոսի: - 648. որպէս չորեքշաբաթն վասն կայի, և ուրբաթն վասն աղանայ. - 650. Չի արտա՛քս եմք որպէս աղամ ի դրախտէն՝ և ի սուգ մտեալ: - 650-651. Նախ արարչութեանն շաբաթ՝ էր սրբութիւն և պարք մինչև ստեղծաւ աղամ և ելոյծ զպահքն: - 653. և ուրբաթն՝ զի աղամ եկեր ի պտղոյն, և մեք պահեմք զնոսա: - 653. Չի վասն յանցանացն աղանայ անիծաւ երկիր ի գործս նորա. զսուրբ մարմինն քրիստոնէի չէ՛ պարտ դնել յանսուրբ հող...: - 676. ...այսպէս և քար տապանիս մեր լիցի. Աշանակէ՛ զանապական յարութիւնն. որ վիմածին լինիմք և առանց ապականութեան որպէս քրիստոս. և ո՛չ հողածին ապականացու որպէս զառաջին աղամն: - 679. Որոյ պատճառ է, զի դատապարտութիւնն աղանայ բարձաւ քրիստոսի...: - 690. Նմանապէս և կողն որ առաւ յաղանայ և շինեցաւ կին, ո՛չ յառնէ ի յաղամ, այլ ի յևա. որոյ հիմն կազմութեան եղև փոխանակ սերման: - 719. Այսպէս և հողն ուստի շինեցաւ աղամ, ո՛չ մնայ ի տարերս. այլ յառնէ ի յաղամ որ սկիզբն եղև գոյութեան նմա: - 719. ...և մարմինք մեռեալք որ յաղանայ հետէ՛ յանկարծակի յական թօթափել ի փող յետին յարիցեն...: - 721. Այլ արդ՝ երեխայքն որ յառաջ քան զմկրտիլն մեռանին, վասն աղանայ մեղացն պատժին: - 724. Եւ ա՛յս է պատճառն. զի աստուած ի սկզբան զբնութիւնն աղանայ անթերի ստեղծ. նոյնպէս ի վերջին օրն անթերի պիտի նորոգէ: - 726. ...և յայս թիւս ստեղծաւ աղամ որ է երեսնամեայ: - 726. Դարձեալ՝ երկրորդն աղամ յայս թիւս յարեաւ ի մեռելոց. վասն որոյ և մեք ամենեքեան յայնմ թուի յառնեմք. - 726. ...ոմանք ժամ մի ասեն. որքան եկաց ընդ աղանայ ի քննութիւն հարցմանց յետ յանցանաց նորին: - 747. Ասեմք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր ունէրն աղամ. այլ զոր խոստացաւն աղանայ եթէ պահեալ էր զպատուիրանն...: - 758. Չի նախ քան զյանցանելն աղամ ունէր զկիրս բնական և անգոսնելի. որպէս կերակրիլն, ննջելն, և այլն: - 759. ...որ է՛ ներգործութեամբ միշտ աստուած և փրկիչ բնութեամբ. քրիստոս. նոր աղամ. էմանուէլ ճշմարտութեամբ: - 770. Չի բազում ուրեք վկայէ՛ զիրն աստուածաշունչ, զնախահայրն մեր աղամ ազատեալ ի դժոխոցն: - 775. Նմանապէս և բոլորս մարդկութիւն կրեցին զապականութիւն ի նոյն աղանայ. ծնունդ զոլով նորին ցանկութեանն: - 776. ...աղամ որ սկիզբն և պատճառ էր մեղաւորաց՝ ազատեցաւ. ապա ուրեմն և որդիքն որ վասն յանցանաց նորա՝ ազատեցին: - 776. Չորրորդ, զի որպէս աղանայ ամենեքին մեռան արդարք և մեղաւորք. այսպէս և քրիստոսիւ ամենեքին կենդանացան. այսինքն ազատեցան: - 777. Չի մեղքն աղանայ թէպէտ սկզբնապէս առհասարակ բնութիւնս տարածեցաւ. այլ ո՛չ առաւել քան զայլոցն եղև. այսինքն որդւոցն նորա. - 777. զի սկզբնաչար և պատճառ ամենայն մեղաց սատանայ է. այլ աղամ այնչափ՝ զի առաջին եղև մեղանչական ի նմանէ: - 777. Այսպէս սատանայ է մեղադրելի իբր պատճառ և գտակ չարեաց մարդկայինս բնութեան և ո՛չ աղամ: - 777. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և մեղքն աղանայ նուազ ևս քան զծննդոց նորա ըստ այսմ օրինակի: - 777. ...իսկ Բաղդատութեամբ. որպէս է

սկզբնականն առ ներգործականն մեղք. այսպէս աղանայն առ որդւոցն նորա: - 777. Առաջինն աղանայ. որ է՝ տիրապէս յարմարեալ: - 778. Մեղքն աղանայ է՝ ներգործական ինքեան. այլ ապաշխարեաց ի մարմնի գոլով: - 778. Այլ և վկայէ՝ սիրաք զի զղջացաւ աղանայ...: - 778. Իսկ զոր ինչ շնորհօք լինի որ ստացեալ, կարէ՛ և մերկանալ. որպէս աղանայ զեռակի շնորհն...: - 782. Եւ բառնին շնորհականքն. որպէս եռակին ասացեալ աղանայ. և լոյս մտաց. և երանութիւն դիւաց: - 782. Իսկ առ լուծումն խնդրոյս ...յայտ է ի վերոյ ասիցոյ աղանայ և յայլոցն: - 782. Չի թէ կորուսեալ էր, այսինքն բարձեալ ամենկին յազգէն աղանայ, ուստի՞ գոյր որդւոց նորա. կամ ո՞րպէս առ ջրհեղեղաւն բառնիւր բարձեալն: - 782. Հանգոյն է այսն և նախնոյն աղանայ: - 782. Այսպէս և աղանայ զղջմամբ իւրով ընկալաւ...: - 783. Շնորհքն որ տուաւ աղանայ, փոփոխական էր ըստ նմա: - 783

ԱՐԱՄԱՅԻՆ + Նշանակէ գաղանայիմս մարմին ի կերակրոյ պտղոյն հաւասարեալ անբանից՝ ընդ բռնամբ մեղաց: - 423

ԱՐԱՄԱՍՏԵՂԾ - Հինգերորդ՝ գաղանաստեղծ ձեռս իւր տարածեաց տերն ի վերայ խաչին. և արտաքս ընկէզ գչար իշխանն. և կորզեաց զմարդիկ յիշխանութենէ նորա: - 503

ԱՐԴԱ - Չի ասեն թէ՛ այր և երիտասարդն զոր սպան դամեք և էառ զկանայս նոցա. արդա և սելլա, նոքա եղբարք էին ենովքայ արդարոյ: - 290

ԱՐԴԷ - Որպէս թաղէոս ի հայք գարդէ և գթովիլոս: - 546. Չի առաքեալն թաղէոս յորժամ ձեռնադրեաց գարդէ յուռհայ, և ապա՛ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս գթովիլոս. զայն յորոյ անունն գրեաց Դուկաս զաւետարանն և զգործքն առ թովիլոս: - 548

ԱՐԻԱՆՈՍ - Արիանոս հռոմայ: - 544

ԱՐԻԱՍ - Չորրորդ՝ օրհնեաց զնախաստեղծքն ի լերինն արինայ ... - 319

ԱՐՈՍԻԷԼ - Ութերորդ՝ արոնիէլ. տեսառն իմոյ աստուծոյ: - 144

ԱՐՐԻԱԶԱՐՈՒ - Վաթսուներորդ, մարտեաւ ընդ արրիազարու և սպան զնա և քակեաց զկառս նորա, և զթագն եղ ի գլուխ իւր...: - 438

ԱՐՕՆԻԱ - Եւ ի ձախն, Արօնիա. տէր տերանց ընդ մեզ: - 338

ԱԶԱԶՈՒՆ + Վեցերորդ, ոմանք ատոքք և կէսք ազազունք և այլք անպտուղք. այսպէս և մարմինք ընտրելոցն և ոչ նոյնպիսեացն ըստ չափու զանազանին: - 721

ԱԶԱՊ + ...կնոջ տէ՞ր էր յորժամ մեղանչեաց՝ թէ ազապ էր: - 601

ԱԶԱՍ /գոյական/ + Եւ ո՛չ ասի ծառայ վասն ծառայական մարմնոյն. այլ միշտ տէր և ազատ: - 78...ամենայն կենդանիք զլխակո՛ր են իբրև զծառայ և հնազանդ. և մարդն ուղղաձև իբրև ազատ և թագաւոր: - 233. ...ո՛չ կարէին ճանաչել զտէրն և զծառայն. ազատուն և զանազատն: - 238. Հինգերորդ՝ յովսէփ ի տան հօրն ազապ էր, և յեգիպտոս եղև ծառայ: - 313. Եւ տէր մեր ազատ յերկինս առ հայր, և յերկրի եղև ծառայ զկերպարանս ծառայի առեալ: - 313. Եւ տէր սիոն հայոց կաթողիկոսն անդր հասեալ բազում եպիսկոպոսօք և մեծամեծ ազատօք հայոց և իշխանօք նոցին...: - 545. ...հրաման տալ զգործ քահանայի առնել որ ազատաց է և ո՛չ ծառայից: - 589. Եւ թէ ազատ որ է և ո՛չ կարէ ապաշխարել, - 652. Իսկ երկրորդն արքայութիւն, նշանակի ազատն սառա. որ ո՛չ ուժգնութեամբ մարմնոյն, այլ միայն շնորհօքն աստուծոյ ծնաւ: - 756. Կամ լինէիր ազատ որպէս զօգոստոս. որուն բոլոր աշխարհ ծառայեաց: - 761

ԱԶԱՍ /ած., մակբ./ + Ութերորդ՝ զի ազատ և անձնիշխան կամօք ընտրեն զբարին և խոտեն զչարն...: - 137. Վասն է՞ր հրեշտակք մաքուր և ազատ են յամենայն չարեաց: - 139. Յայսցանէ ազապ է ամենայնիւ աստուածայինն էութիւն...: - 172. Այլ ազապ գոլով յայսցանէ՛ վասն առաւել սիրոյն աստուծոյ տա՛յ զորդին իւր ի զենումն: - 304. Որ և միով հպմամբ ի լանջսն՝ մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել որ եբարձ զապականութիւնս ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 383. Եւ դեռևս ունին ազգն վրաց. զի գիթուրն մտեալ յեկեղեցի ազապ են: - 392. Այլ զայն ասէ՛ թէ յամենայն ազգս արանց գտաւ այր մի քրիստոս, ազատ ի պարտուց սկզբնականին. և ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Եւ տէրն ի մարդեղութեանն զկամաւորն կրեաց յինքեան և ո՛չ զակամայն. զի ո՛չ էր ի ներքոյ հարկի և ծառայութեան բնութեան որպէս մեք. այլ տէր և ազատ յամենայն կրից: - 501. Դարձեալ ասեմք, եթէ միով հպմամբ լանջացն յիսուսի մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել բարձօղն ապականութեանց ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 502. Այլ կոյսն մարիամ աստուածածին էր ազատ ի մահացուէն և ի ներելոյն. բայց ո՛չ ի սկզբնականէն. զոր հոգւովն սրբով մաքրեցաւ: - 568. Բայց միայն

փրկչին մեր քրիստոս էր ազատ ի սկզբնականէն: - 568. Իններորդ, զի մկրտութիւնն է գործ քահանայութեան. և քահանայութիւնն է ազատ և ո՛չ ընդ ունեք հարկի ներքոյ...: - 589

ԱՋԱՏԱՊԵՍ - Եօթներորդ՝ վասն զգայութեանցն, որ ամենեքին յառաջ հեղուն յուղեղէն, և ազատապէս տեսանեն և իմանան. զի թէ զլուխն և ուղիղն ի վայր էր քարշեալ և կորացեալ՝ ո՛չ կարէր ուղղակի զգալ և իմանալ. որպէս այլ կենդանիք: - 233

ԱՋԱՏԱՐԱՐ + Եւ է շաբաթն **Ծ** օր է. որ է՝ ազատարար թիւ և օրինակ հանդերձելոյն: - 524

ԱՋԱՏԵՍ + Եւ վասն նորա ասաց աստուած արահամու՝ թէ ի չորրորդ ծնունդն ազատեցին ամենայն զաւակք քո: - 29. ...այսպէս ամեն ոք չարչարանօք իւրովք ազատեցի ի պատժոց ներգոծական մեղացն: - 43. ...քրիստոս ... ազատեաց զհոգիսն ի սովոյ դժոխսոցն: - 313. Չորրորդ, նա՛ զգառն զատկին եղեն որով ազատեցան ի փարաւոնէ: - 328. Եւ քրիստոս գառն ճշմարիտ զենաւ և ազատեաց զմեզ ի սատանայէ: - 328. Եւ փրկչին միայն էջ ի դժոխս, և ազատեաց զամենայն հոգիսն ի հրահալոց տանջանացն սատանայի: - 329. Եւ տէրն ի մէջ գիշերի յարեաւ և ազատեաց զարգելեալսն ի բանտէն: - 330. Յորում աւուր կիրակէին ի մէջ գիշերի ընդ առաւօտս յարեաւ տէր ի գերեզմանէն, ազատելով զհոգիսն ի դժոխսոց: - 337. Իսկ ի նորս զատիկ մեր զենաւ քրիստոս և ազատեաց զմեզ: - 341. Կամ որ զմեզ ազատեաց, և զթշնամին կապեաց: - 347. Յորմէ ազատեցէ զմեզ քրիստոս աստուած մեր ամէն: - 368. Հոգին էջ ի դժոխս և ազատեաց զորս անդ: - 368. Որ և զԱւուղ ազատեաց ի մեղաց...: - 369. Եօթներորդ՝ ստուերապէս նշանակէր զազատութիւնն որ եղև մեզ ի ձեռն քրիստոսի. որ ազատեաց յօրինացն դժարութեանց, և ի մեղացն, զթողութիւն շնորհելով: - 372. Եօթներորդ՝ զի ազատեալ է յախտից. և յախտաւոր սիրոյ աշխարհիս: - 378. Ձի **Ծ** ամն յորելեան է և ազատութեան. որ ազատի մարդ յախտից և յախտաւոր սիրոյ աշխարհի՝ և առ աստուած դառնայ: - 378. ...զնոսա ազատեաց քրիստոս իջանելովն ի դժոխս: - 382. Չայն ցուցանէ, զի մեռանիլն քահանայի՛ն՝ ազատութիւն էր նոցա, յօրինակ քրիստոսի. յորժամ մեռաւ վասն աշխարհի, ազատեցան մահապարտքն: - 392. ...մինչ մեռանի քահանայն մեծ. որ եկեղեցի սուրբ՝ պատարագաւ և աղօթիւք և ողորմութեամբ հատուցանէ՝ զպարտս նոցա և ազատին: - 392. Եւ երկրորդ՝ զի ո՛չ ինքեամբ՝ այլ ի ձեռն քահանայիցն մահուն ազատիւր: - 392. Եւ հայր աստուած որ ո՛չ կատարի կամք նորա ի մեզ. յայնժամ ըստ բազում գթութեան իւրոյ առաքեաց զմիածին որդին որ փոխանակ մեր կախեցաւ զփայտէն և ազատեաց զմեզ յանձիցն օրինաց...: - 400. Ութերորդ՝ և ոմանք զմարմինն մովսէսի զժողովուրդն կոչեն յելսն եգիպտոսի. որ հակառակէր ազատելոյ զնոսա յեգիպտոսէ: - 410. Այլ այնու՛ էր առաւել, զի քրիստոս զհոգիս ազատեաց ի դժոխսոց. և աստուած էր և մարդ եղև և խաչեցաւ. որ մեծ է քան զամենայնին: - 411. Եւ դարձեալ ի տիպ քրիստոսի որ ի գիշերի եհար զսատանայ և ազատեաց զհոգիսն ի դժոխսոցն: - 446. Դարձեալ՝ յերիս ժամանակս ազատեցան ի բաբելօնէ...: - 448. Քանի՞ են դժոխք զոր աւերեաց առհասարակ և ազատեաց զհոգիսն: - 455. Եօթներորդ՝ զի յինքն կրելով զթլփատութիւնն և զայլ օրինականս, ի ծանրութենէ թլփատութեան և օրինացն ազատեցէ զմեզ: - 485. Իսկ քրիստոս ո՛չ ունէր զմեղս. վայն այն վաղվաղակի էլ ի ջրոյն. և նշանակէ ի մեզ զշնորհաց հեղումն. որ մկրտեալն ազատի ի մեղաց և իսկոյն ելանէ յառաքինութիւնս: - 487. Որ զապականութիւն և զմահ երարծ աւերելով զնա և ազատելով զհոգիսն: - 489. Եւ ոմանք ասեն թէ՛ յերկնաւոր դրախտն եմուտ հոգւովն մինչ ի կիրակէ մէջ գիշերին. և ի նոյն ժամն էջ ի դժոխս և ազատեալ զհոգիսն յարեաւ ի գերեզմանէն: - 495. Երրորդ պատճառ, կամեցաւ բանն աստուած ազատել զմեզ ի մեղաց և յապականութեանց: - 497. Ձի թէ կրեալ էր զմեղս և զապականութիւն, ո՛չ կարէր ազատել զմեզ...: - 497. Եւ թէ ոք ափցէ, ապա և ի մահու ազատեաց զմեզ, վասն է՞ր կրեաց զմահ: - 497. Նախ՝ զի ցուցցէ վասն որոյ մարդ եղև և մեռաւ զի ազատեցէ զհոգիսն: - 503. Չորրորդ՝ որպէս անիրաւութեամբ կապեաց սատանայ զհոգիս մարդկան. արդարութեամբն ազատեցէ քրիստոս զնոսա: - 503. Ձի յայնմանէ ազատեաց քրիստոս իջանելովն անդ...: - 504. Հինգերորդ՝ աղան առաջին յանցաւորն էր ի ներքին դժոխս. զի այն է մահու մեռանիլն. այլ արդ եթէ քրիստոս ո՛չ զնաց ի ներքին դժոխքն, ո՛չ ազատեաց զաղան: - 506. Այլ ա՛րդ՝ եթէ դժոխքն այն ոչ է աւերեալ. ապա քրիստոս ի յառաջին պարտուցն ո՛չ է ազատեալ զմեզ: - 506. Ապա ուրեմն առ հասարակ ազատեցան որք էին ի դժոխս առաջին: - 507. Երկրորդ՝ պատճառ պարտաւորութեան մեղաւորաց էր աղան. և նա ազատեցաւ. ապա ուրեմն ամենայն պատճառելիքն ազատեցին: - 507. Եօթներորդ՝ որպէս ասացաք յառաջին պատասխանին՝ որդիք մահապարտաց և ապստամբք աստուծոյ մեղաւորքն էին նոցա քարոզեաց և ազատեաց: - 507.

Նոյնպէս և քրիստոս առհասարակ ազատեաց զհոգիսն և եհան ի կայանս հոգւոցն: - 507. Եւ դարձեալ որ ուղիղն է, որպէս մարմնով տեսին ի յերկրի, նոյնպէս և հոգւով ի դժոխս պարտ էր հոգւոցն հաւատալ ի հոգին քրիստոսի և ազատիլ: - 507-508. Եւ յորում ժամու ել մովսէս յեգիպտոսէ և եհան զժողովուրդն, ի նոյն ժամն յարեաւ քրիստոս ի մեռելոց և եհան ազատեաց զհոգիսն ի հրահալոց չարութենէ դժոխոցն և ի բռնութեանց իմանալի փարաւունին: - 512. ...և ո՛չ մի հոգի եթող ի դժոխս. այլ զամենայն ազատեաց յարուցեալ ի մեռելոց...: - 514. ...զհոգիս մարդկան ամենակարօղ զօրութեամբն ազատեալ ի դժոխոց եհան յերկինս: - 520. Դարձեալ՝ կապի մեղքն, և լուծեալ ազատի անձն որ կապեալն էր: - 540. Նախ ազատէ ի նեղութենէ...: - 574. ...բայց թէ ազատեալ լիցի տէրն կամօք. որպէս նեսիմոնս այն. իսկ թէ զայր որ ընդ ծառայութեամբ է՝ ո՛չ հրամայեցին հայրապետքն սուրբք գալ ի յաստիճան եկեղեցւոյ. - 589. Զգաւակս այլազգեաց մկրտել պարտ է. զի թէ մեռանի ազատեալ է ի սկզբնական մեղաց...: - 591. Պարտ է զի իւրաքանչիւր ոք ծնցի մկրտութեամբն քրիստոսի. զի սրբեցի և ազատեացի ի մահու: - 592. Թէ մկրտութիւնն ազատէ ի պատժոց, վասն է՞ր մեռանի մկրտեալն: - 592. Արդ՝ մկրտեալն ի քրիստոս՝ վասն հոգևոր հօրն ազատի ի հոգևոր պատժոյն. և վասն մարմնաւոր հօրն կրէ՛ զմարմնաւոր պատժն: - 592. ...խաչին քրիստոսի զնեցաւ և ազատեցաւ եկեղեցի սուրբ: - 616. ...յազատեալք յաստեացս՝ զոհանամք զաստուծոյ - 627. Եւ ծննդեամբն ազատեցաւ նախամայրն որ նախ մեղաւ: - 642. Զինգերորդ՝ ազատիմք ի մեղաց: - 657. ...որք ի խաւար բանտից գերծանին և ազատեալք զլոյս տեսանեն...: - 669. ...և ազատի նա ի պատժոց անտի: - 683. Ի մարմնոյ բաժանեալ հոգին պայծառանայ տեսութեամբ. որպէս որք ի խաւար բանտից ազատին: - 685. Արդարքն վասն իւրեանց սիրելեացն միշտ աղօթեն զի ազատեցին ի փորձանաց և ուղղեցին ի մոլորութեանց և ընկեր փառաց նոցա լինիցին: - 685. զի ազատեցան ի պատժոց և առ հայր աւանդեցան...: - 689. Ապա ուրեմն որք աստ խոստովանութեամբ արձակին ի մեղաց, անդ ազատեալ են ի տանջանաց: - 699. Երրորդ, նոքա փայտ խոտ և եղէզն զներելիսն ասեն. որք անդ ծախին և ազատին...: - 702. Ճանապարհ կեանս այս. և ոտիս մարմինն. և դատաւոր միտքն. դահիճ խիղճ մտացն որ չարչարէ՛ զհոգին և ոչ ազատ մինչև զամենայն պարտսն վճարեսցէ ապաշխարութեամբ: - 704. Եւ յարութեամբն իւր ազատեաց զկապեալ հոգիսն: - 705. Եւ դարձեալ յարութիւն է հոգւոյ ելեալ և ազատեալ ի մարմնոյ և մտեալ առ աստուած...: - 710. ...այլ յորժամ բոլոր արարածք ազատեցին յապականութենէ ծառայութեան որպէս գրէ հռօմ յայնժամ և մարմինք մարդկան յանապականութիւն վերափոխեցին: - 717. ...յայն ժամու զընտրեալս իւր յաշխարհէ ազատեցէ...: - 734. ...յազատիլ բնութեան մարդոյս՝ պատժեցաւ սատանայ: - 747. Նախ այնու՝ զի ի տանջանաց թշուառութեան այսմ տարագրութեան ազատեալք լիցին...: - 764. Զի բազում ուրէք վկայէ՛ զիրն աստուածաշունչ, զնախահայրն մեր ադամ ազատեալ ի դժոխոցն: - 775. Ընդ որով թէ ազատեցա՞ն առհասարակ ընդ նմին: - 776. Իսկ թէ ընդ նախահօրն ազատութեան ընդ նմին ազատեցան և որդիք, յա՛յտ է ի բազմաց: - 776. Նախ՝ որպէս ի վերոյ ասացաւ. զի թէ ադամ որ սկիզբն և պատճառ էր մեղաւորաց՝ ազատեցաւ. ապա ուրեմն և որդիքն որ վասն յանցանաց նորա՝ ազատեցին: - 776. Զորրորդ, զի որպէս ադամաւ ամենեքին մեռան արդարք և մեղաւորք. այսպէս և քրիստոսի ամենեքին կենդանացան. այսինքն ազատեցան: - 777. Ասեմք թէ՛ յիրաւի, որովհետև երևեցաւ տէր մեր ի փրկութիւն ընտրելոց ըստ ամբակումայ, նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլք ազատեցան ժամանակեայ: - 777. Արդ՝ որպէս հասեալ պատժոյն հաղորդեցան, նմանապէս և հասեալ շնորհօքն ազատեցան: - 777. Ապա ուրեմն ողորմութեամբ և արդարութեամբ ազատեցաւ նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլքն առ ժամանակ մի ողորմութեամբ վասն նորա որպէս ասացաւ: - 778

ԱԶԱՏԵՐՆ - Արդ՝ յորոց ազատերն զմեզ՝ աւելո՞րդ էր յինքեան կրել: - 497

ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ + Տեսցուք և զգործն յաղագս որոյ օժաւ. այսինքն ...իրաւանքք զգերեալ բնութիւն մարդկան յազատութիւն դարձելոյց: - 41. Երրորդ՝ ի խրատ մեզ. զի որպէս չարչարանօքն յազատութիւն արար մարդկային բնութեանս...: - 43. Ի խորհուրդ է դարու վշտաց կենցաղոյս. և յութեանորդին յազատութիւն բնութեանս: - 326. ...ի յայսցանէ **զճխ** ամն ի ծառայութեան էին. և զայլն ի յազատութեան: - 337. Եւ ժ բան է՝ օրինացն. և **յագ** իրաւանցն. բովանդակն **ծգ**. խորհուրդ յազատութեան մերոյ հաւատով Երրորդութեանն: - 340. Նախ՝ զատիկն յազատութեան ելիցն ի գարնանն: - 340. Եօթներորդ՝ ստուերապէս նշանակէր յազատութիւնն որ եղև մեզ ի ձեռն քրիստոսի...: - 372. Զինգերորդ՝ յոբելեանն յիսներորդում. որ է՛ ամ թողութեան և յազատութեան: - 372. Զինգերորդ՝ հանգիստն կատարեալ հոգւով և մարմնով. որ է՛ փողոց հնչմունք. յազատութիւն յապականութեանց...:

- 372. Ձի ծ ամն յորելեան է և ագատութեան. որ ագատի մարդ յախտից և յախտաւոր սիրոյ աշխարհի՝ և առ աստուած դառնայ: - 378. Ձայն ցուցանէ, զի մեռանիլն քահանային՝ ագատութիւն էր նոցա, յորինակ քրիստոսի. յորժամ մեռաւ վասն աշխարհի, ագատեցան մահապարտքն: - 392. Յիսուսն արդոյ, կոչեաց զանունն աւար դաւթի. և այս ագատութիւն քրիստոսի: - 437. Դարծեալ՝ նշանակեն զերիս ագատութիւնս ի կոռց: - 449. ...որպէս զայս աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեսցէ. այսինքն ի ծառայութենէ ագատութիւն, և արքայութեան խոստմունքն: - 485. Արդ՝ որպէս կենդանեաց շնորհեաց զթողութիւն, նոյնպէս և հոգւոցն առ հասարակ ագատութիւն...: - 507. ...վասն զի շնորհաց և ագատութեան էր ժամանակն. պարտ էր մեղաւորացն ընդ արդարոցն վայելել ի շնորհն: - 507. Վեցերորդ՝ ի մէջ զիշերի հրեշտակն եհար զեգիպտոս. և մովսէս եհան զորդիսն իսրայէլի. որ էր օրինակ աւերման դժխոցն և ագատութեան հոգւոց: - 512. Եւ ծ՝ մարտիրոսացն. զի ագատութիւն է: - 621. Յինգերորդ, գյուսահատութիւն ագատութեանն որ ասէ «յաւիտենական»: - 740. Քանզի՝ ունիցի մարմինն Ջզեղեցկութիւն. Ջարագութիւն. Ջուժգնութիւն. Ջագատութիւն. Ջկամաւորութիւն. Ջառողջութիւն. և Ջանմահութիւն: - 761. Արդարև ուրախութիւն է յոյժ յայսմ ագատութեան...: - 764. Չորրորդն է ագատութիւնն. առ որ առնեն մարմնոյ թեթևութիւնն և նրբութիւնն: - 766. Եւ նոյնպէս որ դատապարտեաց, մերովս արար մեզ ագատութիւն: - 776. Իսկ թէ ընդ նախահօրն ագատութեան ընդ նմին ագատեցան և որդիք, յայտ է ի բազմաց: - 776

ԱՋԱՏՈՒՄ - Այլ զտեսութիւն սրբոցն առաւելու լոյսն շնորհաց և մաքրութեան. և ագատումն ի քանձրութեանց մարմնոյն: - 685

ԱՋԱՐԻԱ - Վասն առաջնոյն ասէ՝ «զարթիր փառք իմ». ի բաբիլոն տալով մեզ զմիսայել, զանանիա, և զագարիա: - 28. Ազարիա որ և ոգիա ամս **ԾԲ**: - 452

ԱՋԳ + ԸՆԴԷ՞ր ոչ յայտնեաց աստուած գէութիւն իւր ի կեանս յայս՝ մարդկան ագգի: - 24. Եւ այսպէս առ քրիստոս ոչ ամենայն ագգ, այլ բազումք յամենայն ագգաց եկին: - 27. Թէպէտ մեկնեն և այլ ագգ, թէ որ զմարդկայինս բնութիւն հաւասարեցոյց փառաց իւրոց և հաղորդ արար աստուածութեանն, ոչ ինչ զրկումն համարեցաւ...: - 39-40. Վեցերորդ՝ չհամարեալ յագգս: - 50. Ձի մարմինն է՝ ի կուսէն. և կոյսն յագգէն աղանայ. և աղամ ի հողոյ՝ արարած: - 81. Երկրորդ՝ զի միայն ի մարդկայինս ագգ է: - 106. Նոյնպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի հայրական ծոցոյ անհասն է բնութեամբ՝ և ի սրբոյ կուսէն իբր ի յարևելից ծագեալ. և ջերմ սիրով ի մարդկային յագգս որպէս յարևմուտս խոնարհեալ...: - 126. Եւ լայնութիւնն յամենայն յագգս մարդկան: - 129. Դարծեալ՝ առաջինքն կառավարեն յագգի և թագաւորութեան, որպէս միքայել: - 136. Ութերորդ՝ խնամարկութեամբ. զի ոմանք յագգի և թագաւորութեան, և ոմանք անհատի և առանձնականի լինին պահապան: - 138. Եւ ասեն՝ արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից՝ և տէրութիւն քո յագգէ մինչև յագգ: - 144. Այլ նոքա ամենեքեան յագգ են դիւաց...: - 150. Իսկ օր արուեստական է ծագումն լուսոյ մինչև յերեկոյ՝ առհասարակ յամենայն յագգս: - 194. Եւ բնական օրն զանազանապէս է առեալ ի զանազան յագգս: - 194. Յորմէ ուսեալք՝ յամենայն ամի կատարենք իւրաքանչիւր յագգ քրիստոնէից: - 200. Եւ ի գիրս սուրբս՝ մարգարեից այլոց յագգաց անուանք ո՛չ յիշին բաց ի հայոցս: - 201. Ձայս այսեն սուրբ վարդապետք եթէ՝ որպէս հրեշտակք աճեցին յերկինս, նոյնպէս և մարդկան յագգ ի դրախտին: - 226. Եւ թէ ասեն, հրեշտակք յանէից գոյացան և ո՛չ ի միմեանց. իսկ մարդկան յագգ պարտ էր ի միոյն ծնանիլ: - 226. Եւ արդ ի կատարեալ մարդն հոգւով և մարմնով՝ փչեաց զշնորհաց հոգին ի մարդկայինս յագգ...: - 253. Այսինքն. յագգն տեղին և ժամանակն. որպէս ի սերմանս բուսոց՝ է տեսանել: - 261. Դարծեալ՝ մարդոյն է յատուկ ունել զամենայն սիրելութիւն առ ամենայն յագգս. առ վերինս և առ ներքինս և առ միջինս: - 274. Առաջին իսկապէս թշնամի մարդկան յագգի սատանայ է. իսկ այլ թշնամիք ի նմանէ՝ պատճառեցան: - 277. Եւ վասն ողորմութեան և գթութեան ի **Ռ** յագգս: - 284. Եօթանասունք, Վասն է՞ր զագգն հրէից միայն սիրեաց: - 285. Եօթն յագգ բարեգործութեան տեսակ երկի աստ ի հաբէլ... - 286. Աստ հայր յագգաց բազմաց եղև. մանաւանդ թէ և նորին իսկ քրիստոսի ըստ մարմնոյն: - 288. Եւ այլ ևս. նոքա չունէին օրէնք գրաւոր, պարտ էր նոցա յերկար կեալ և ի բնական օրէնս կրթել զծնունդս և զագգս իւրեանց: - 291. Դարծեալ՝ տապանն չորեքկուսի՝ է՝ սուրբ խաչն քառակուսի. որ ժողովէ՝ յերկրպագութիւն իւր յամենայն յագգաց և լեզուաց: - 294. Եւ իշխանք վերակացուք գործոյն՝ Լամսուր ի սեմայ յագգէն: - 297. Յայր առ որդի և հոգի սուրբ ասաց, որովք արար զմարդն մի յագգ և մի լեզու: - 297. Ձայն է իմանալ, որ ի բաժանել զլեզուս, բան և բառ և անուն խառն գտանին բազում յագգաց: - 297. Եւ այս է սահմանն

ագգաց... - 297. Եւ սահման կոչէ զլեզուս որ բաժանէ՛ ի միմեանց գագգս և զագիմս. որպէս որք պարսպով և նշանիւ սահման դնեն և զանոս բաժանեն: - 298. Եւ դարձեալ՝ որպէս սահմանն զտեսակս ագգացն նշանակէ. նոյնպէս և լեզուն զիւրաքանչիւր ագգս ցուցանէ: - 298. Իսկ որ զդպրութիւն գիտէ և գրով վարի՝ **Բ**ժան ագգ է...: - 299. ...դ կանայքն ...խառնեցան յօրհնութեան ագգն իսրայէլի...: - 300. ...ձեռնադրեաց զնա ասելով, այս մելքիսեդէկ անհայր անմայր չհամարեալ ագգս՝ նմանեալ որդւոյն աստուծոյ: - 300. ...Քրիստոս ... ինքնին բաշխեաց զմարմին և զարիւն իւր՝ քաղցեալ և ծարաւեալ ագգի: - 301. Նախ՝ որպէս մելքիսեդէկ ի յանցաւոր և յանիծեալ ագգէն քանանու: - 301. Եւ տէր մեր էառ մարմին ի դատապարտեալ ագգէ մարդկային...: - 301. Այս է զոր արարն դարձեալ մարդկայինս ագգի զրկելոցս ի սատանայէ: - 302. Եօթներորդ՝ զի մելքիսեդէկ անհայր անմայր չհամարեալ ագգս: - 302. Իններորդ՝ որպէս իսահակ նահապետ եղև երկուց իմն ագգաց: - 305. Եօթներորդ՝ ցնծութիւն եղև իսահակ ագգին իւրում...: - 307. **Տ**ասներորդ՝ մկրտութեամբն լինիմք որդիք աստուծոյ և եղբարք քրիստոսի. և զերազանցիմք **Գ** ագգաց. այսինքն հասարակ մարդկան, և իսրայէլացւոցն, և հրեշտակաց երկնից: - 309. **Ջ**երրորդն՝ զի բազում եղեն ագգէ նորա մարտիրոսք վասն քրիստոսի յետոյ: - 313. Նոյնպէս և տէր մեր փոխանակ շնացօղ ագգին հրէից ընկալաւ զեկեղեցի կոյս՝ և սուրբ ժողովուրդ իւր: - 313. Եւ տէր մեր էառ զաւար զմարդկային ագգս և զնաց յերկինս: - 315. **Յ**ինգերորդ՝ ի լերինն Մասեայ յորժամ ել Նոյ ի տապանէն՝ օրհնեաց աստուած զնա՛ և զորդիսն նորա ասէ գիրն. և հայր և սերմ արար մարդկան ագգի: - 319-320. **Յ**ամբերօղն յոք յորո՞ւմ ժամանակի էր, և կամ յո՞ր ագգէ: - 320. Եւ էր ագգէն եսաւայ ի կնոջէն բասեմաթայ՝ դստեր իսմայէլի. և Եերորդ ծնունդ էր յաբրահամէ: - 320. Ոմանք ասեն թէ՛ բարեկամքն իւր ...էին ագգէն եսաւայ...: - 320. Երրորդ՝ զի ագգաւն զագգակիցն մխիթարէր և ո՛չ խնդրէր բժիշկ...: - 323. Եօթներորդ՝ յոք ի բարեկամացն նախատեալ. և տէր մեր ագգէ իւրմէ չարչարեալ և չարախօսեալ: - 327. Եւ տէրն **Բ**ժան առաքելօք ագգս քրիստոնէիցն յերկինս հրաւիրեաց: - 329. Եւ տէր մեր զհացն աճեցոյց պպերախտ ագգին, և զձուկն ի ծովէն: - 329. **Յ**աբրահամէ՛ ի մովսէս քանի՞՞ ագգ է: - 330. Եօթն ագգ սոյնպէս: - 330. Եւ սեփովրա դուստր էր ռազուէլի, և քոյր յոթորայ. ագգէ արբահամու Եերորդ այսպէս: - 330. **Չ**որրորդ՝ մին ձեռն մովսէսի մեռաւ բորոտութեամբ. զի մին ագգ փրկեցաւ նովաւ: - 332. Եւ ապա դաւթի ագգէն յուղայ: - 338. **Ջ**երկոտասան ագգն իսրայէլի, որոց անուանքն էր գրեալ: - 348. Այսինքն մինչև **Գ** ագգն ներեմ...: - 351. Ապա թէ որդիք և թոռունք չօգտին ի ներելոյն, յայնժամ պատուհասէ՛ և ջնջէ գիշատակ չար ագգին: - 351. Ապա ուրեմն յերրորդ և ի չորրորդ ագգն հատուցանէ աստուած զմեղս՝ յորժամ վասն գործեաց գյամառեալն ի մեղս պատժէ: - 351. **Յ**ինգերորդ՝ այն մասնաւոր ագգի. այս բոլոր աշխարհի: - 353. Ապա ուրեմն սո՛ւտ են ագգն յունաց և ասորոց որ խմոր դնեն ի խորհուրդն: - 356. Սոքա **Բ**ժան ագգ նուէրք զլխաւոր պատարագք կարգեալ ի մեծէն մովսիսէ: - 359. Նախ՝ զի ցուցանէ թէ յորմէ՞ ագգէ ծագելոց էր արեգակն արդարութեան քրիստոս: - 377. Երկրորդ՝ որպէս աստեղաց զլխաւորքն թուեցան. **Բ**ժան ագգն **Բ**ժան կենդանակերպքն. և այլք նմանապէս: - 377. Ի յարևելից կողմն բանակէր **Գ** ագգ: - 378. Ի հարաւակողմն **Գ** ագգ: - 378. Եւ յարևմտից որ է՝ ծովակողմն **Գ** ագգ: - 378. Եւ ի հիւսիսոյ կողմն **Գ** ագգ: - 378. **Չ**որրորդ՝ զեթսոնի ագգն դռնապանք էին...: - 379. Երեք ագգ ծածկոց սրբութեանց: - 379. Կորխ՝ ագգէ դևեայ էր զքահանայութիւնն խնդրէր: - 381. Իսկ դադան քրեական մեղանչեաց որ է՛ յանցումն ի թագաւոր. զոր անհնարին պատուհասին. գոյիւք և ագգօք ջնջին: - 381. Նախ՝ առ տեղեան ցուցանէր յահարօնէ՛ լինիլ քահանայ. յորդիս և ի թոռունս ագգէ ագգ: - 382. Երկրորդ, քարոզութիւնն **Բ**ժան ագգաց: - 386. Երրորդ, զի մարգարեութեամբ նորա բազում ագգաց հեթանոսաց օգուտ եղև...: - 387. Նախ՝ նշանակէ՛ զնահապետսն. **Ի**է ագգ որ բնական օրհնօք արդարացան...: - 390. Երրորդ՝ հեթանոսաց ագգ. որ նախ քան զմկրտիլն բնական բարութեամբ և երկիւղիւ գան յաստուածապաշտութիւն և մկրտին: - 390-391. **Չ**որրորդ՝ ագգս քրիստոնէից. հաւասար անցեալք ընդ յորդանան և մկրտեալք: - 391. Եւ դեռևս ունին ագգն վրաց. զի **գիթվորն** մտեալ յեկեղեցի ազա՛տ են: - 392. **Ն**շանակէ՛ որ չէ՛ պարտ կռուիլ մեզ ընդ ամենայն մարդկան. **թէ** չար **թէ** բարի. **զի** ագգ են մեր և որդիք ադամայ: - 393. Երրորդ՝ զի ամենայն ագգ ի մի կողմ երկրպագէին. և յետոյ քրիստոնէայք յարևելս: - 395. Վասն է՞ր հասարակաց արարիչն ագգս հրէից միայն սիրեաց...: - 398. Նոյնպէս ագգն իսրայէլի ընտրեցաւ վասն աստուածածին կուսին մարիամու: - 398. Այլ և մարգարէքն և առաքելքն և բազում սուրբք և արդարք ագգէ նոցա եղեն: - 398. Այլ և զգամբրի ագգէն շմաւոնի էր: - 409. **Յ**ինգերորդ՝ զի քրեական մեղքն **ագգաջինջ առնէ**. որպէս զդադան և զաբիրոն. զի ընդ

մովսեսի և աստուծոյ հակառակ կացին, ագգօր և աղխիւք ընկղմեցան զի այլքն երկիցեն: - 416. Չորեքտասաներորդ՝ նա քարկոծեաց զաքար ազգականօք. և զռահաք փոխանակեաց իւր ագգօրն: - 418. Եւ տէրն կորոյս զհարայլ ագգօր. և փոխանակեաց իւր ժողովուրդ զհեթանոսս օրինօք: - 418. Եւ դատաւորաց առաջինն Գողոմիէլ որդի կենեզայ եղբայր քաղեբայ յագգէ յուդայ ամս խ. և այլազգիքն ամս ժը: - 420. Եւ յետ սորա հեղի քահանայ յագգէ ի թամարայ դատեաց զհարայլ ամս խ: - 420. Եւ տէր մեր ի սպանօղ մարմնոյս որ է՝ պատառօղ հոգւոյս, սպանելով զսա՛ գտանէր զքաղցր կեանս տալ որդւոց մարդկան ագգի: - 422. Եւ տէր մեր հաճեցաւ լինիլ մարմին ի մարդկան ագգէ:...: - 422. Քսանգ, նա՛ յագգէն յուդայ ըմբռնեալ և տուեալ յայլազգիս: - 423. Եւ տէր մեր ի նոյն այրին յագգէ նոցին ըմբռնեալ. և ի զինաւորս պիղատոսի մատնեալ: - 423. ...քահանայութիւնն յագգէ նորա փոխեցաւ յաւուրս սողոմոնի: - 425. Չորրորդ՝ նշանակ իմանալոյն դագոնայ, որ ...կոխեաց զմարդկային ագգ:...: - 426. Նախ՝ որպէս սաւուղ ի խնդիր իշոյ ել և թագաւորութիւն եգիտ. և տէր մեր մարդկան ագգի որ հաւասարեաց անբանից, և թագաւորեաց մեզ: - 426. Երրորդ՝ նա՛ ի կրտսեր ագգէ բենիամենի թագաւորեաց ամենայն իսրայէլի. և տէր մեր յագգէ մարդկան կրտսերաց առեալ մարմին և թագաւորեալ ամենայն զօրութեանց երկնից: - 426. Երկրորդ՝ զի կամէր գագգն հարցանել թէ յուդայի ցեղէն և փարիսէ՞ն իցէ, զի սպանցէ զնա: - 427. Եւ յայս ասեն հերձուածօղ ագգն Ֆռանգաց, թէպէտ խոստովանին աստ, յիշատակի՛ մեղքն ի դատաստանին: - 433. Երեքտասաներորդ, եհար զգողիաթ զնախատիչն Իսրայէլի. և տէրն զսատանայ նախատիչ մարդկան ագգի: - 436. Եւ եփրեմեանցն զկազելն առ յուդա. ի ցոյցս հրեշտակացն յորժամ արար փրկութիւն մարդկան ագգի: - 438. Դաւիթ ծարաւեալ ջրոյն բեթլէհէմի ծնիցելոյն ի կուսէ. և ծարաւեալ տէրն ի խաչին փրկութեան մարդկան ագգի: - 438. Այլ զայն ասէ՛ թէ յամենայն ագգս արանց գտաւ այր մի քրիստոս, ազատ ի պարտուց սկզբնականին. և ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Եւ որդի այրոյն ագգս մարդկան: - 444. Եւ խափան եղև ի շրջակայ ագգագն իսր ամ: - 448. Եւ յետ հիւրկանեայ ո՛չ ևս ի քահանայից ագգէն կացին օծեալքն առաջնորդք. այլ աննշանք ոմանք ամսօրեայք և տարևորք: - 449. Եւ այսպէս խառնեցաւ ագգն յուդայ ընդ ագգն ղեւեայ խնամութեամբ: - 452. Ի սամարիայ ժ ագգին տիրէ՛ ռոբովամ որդին նաբատայ. որք կոչեցան թագաւորք իսրայէլի չարք և ո՛չ բարիք: - 452. Այսինքն երդումն արբահամու և դաւթի՛ մարդ լինիլ բանին ի վերայ երկրի ի պտղոյ յորովայնէ նորա. և նստել յաթոռ հօր նորա. և ի նմանէ օրինիլ ամենայն ագգաց: - 457. Այլ և ագգ մարդկան ողորմութեան արժանացան մարդեղութեամբն աստուծոյ: - 458. Այլ և օրէն էր նոցա, որ իւրաքանչիւր ոք յագգէ իւրմէ առնոյր իւր կին և ո՛չ յօտարէ: - 460. Այլ և քահանայքն ո՛չ յանցանէին զօրինօքն և յօտար ագգէ տային նմա կին: - 460. Ապա յայտ է թէ ըստ մարմնոյ՝ կոյսն էր յագգէն յովսէփայ: - 460. Եւ ելի մեռաւ անորդի որ էր յագգէն նաթանայ: - 460. Իսկ յակոբ որ էր յագգէն սողոմոնի՝ առեալ զկին եղբօրն ըստ օրինացն զի յարուսցէ զաւակ եղբօրն. և ծնաւ զյովսէփ: - 460. Որպէս զի լիցի կոյսն մարիամ յագգէ հարց ի թագաւորական ցեղէն. և յագգէ մօր ի քահանայից: - 461. Չի թէպէտ փակեալ էր օրէնքն խառնիլ երկուց ցեղիցն ընդ միմեանս, սակայն ղետացւոցն ո՛չ գոյր ժառանգութիւն և բաժին, խառնէին երբեմն ընդ թագաւորական ագգն յուդայ: - 461. Եւ աստ գիտելի՛ է, զի **Գ** ինչ միայն յատուկ է մարդացելոյն քրիստոսի. և ո՛չ այլ ումեք պատշաճի մարդկայինս ագգի: - 473. Այլ և եղև այր, զի որպէս ծնօղն աստուածածին ագգի կանանց, և ի նմանէ ծնեալն աստուած՝ արանց միանգամայն և հանուրց լիցի փրկութեան պատճառ: - 480. Դարձեալ ի ծեռն կուսին՝ կենաց գիր տուաւ ագգի մարդկան տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 481. **Վասն է՞ր ագգս հայոց զտօն ծննդեանն քրիստոսի և մկրտութեան ի միում աւուր կատարեմք**: - 482. **Յառաջագոյն ամենայն ագգք քրիստոնէից սկսեալ յառաքելոցն այսպէս տօնէին. ի վեցն յունվարի զծնունդն, և ի նմին աւուր զմկրտութիւնն ըստ աւետարանին վկայութեան**: - 482. Եւ այս ամենայն ագգաց յայտ է, որ ի յունվարի վեցն տօնեն մկրտութեան. ապա ուրեմն նոյն օրն է և ծննդեանն: - 484. Տասներորդ՝ զի և ագգն հռօմայեցւոց մինչև ցայսօր յայտնապէս ի վեցն յունվարի զերից տօնից յիշատակս կատարեն: - 484. Չագգս մարդկան սատանայ էր զերեալ. վասն է՞ր քրիստոս զգին արեանն ի հայր ետ: - 492. Այլ զանազանութիւն գոյ ի մէջ մահու նախաստեղծ մարդոյն, և մահու տեառն մերոյ քրիստոսի, և մահու հասարակ մարդկայինս ագգի: - 495. Այս զանազանութիւն ի մէջ երից մահուանն. աղամայ, և քրիստոսի, և մեր մարդկայինս ագգի: - 496. Տես զի ի ժողովն եփեսոսի հասարակ ամենայն ագգ այսօր նաւակատիս առնէին մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի ուր փոխեցան տօնք և պահք և դաւանութիւնք: - 509. Չոր ո՛չ կարեն զայս ուրանալ ագգն ժխտողաց: - 509. Եւ այս ի խնդրոյ սրբոյ լուսաւորչին մերոյ

ի պատիւ ազգիս հայոց: - 509. Եւ տե՛ս, զի լուսաւորիչն կարգեաց զնաւակատիսս յայսմ աւուր որ էր յաւուրս նիկիական ժողովոյն. զոր յառաջն ունէին ամենայն ազգ, զնոյն կարգեաց մեզ: - 509. Զինգերորդ վկայ, զի ի բոլոր տարին յերեկոյի շաբաթուն կիրակնուտ անուանեն ամենայն ազգք...: - 509. Վեցերորդ վկայ նոյն ինքեանք ազգն Ֆռանկաց. որ յամենայն շաբաթ օր վիճիլ ասեն. և միս ո՛չ ուտեն ի խորհուրդ նաւակատեաց մեծի շաբաթուս: - 509. Եւ վա՛յ ասեմ որովայնամոլ ազգացն որք զամենայն պահքս լուծանեն ի ձուկն անխտիր. որոց աստուած որովայնք իւրեանց է և փառք ամօքն ըստ առաքելոյ: - 510. Եթէ քրիստոս յարեաւ ի մէջ գիշերի. զի այց արասցէ մարդկան ազգի...: - 514. Ութերորդ, զի ծնունդ էր նա նոր և գլխաւոր. և այն՝ զի նովաւ կորնչէին ազգք և տոհմք և դարք: - 517. Քանի՞ ազգ պարգև ետ հոգի սուրբ՝ առաքելոցն: - 524. Երրորդ՝ համարձակութիւն քարոզութեան առանց երկիւղի խօսիլ զբանն առաջի ազգաց և ազանց և թագաւորաց. որպէս պետրոս ի միում ժամու գերեք հազարսն հաւատացոյց: - 524. Վեցերորդ՝ զլեզուաց գիտութիւն ամենայն ազգաց...: - 525. Մետասաներորդ, Միաբանութեան և բաժանման ամէն եկեղեցւոյ ազգաց: - 525. Եւ ազգիս հայոց առանձին պարգևք: - 525. **Երեսունևե, Ո՞րն է է ազգն զոր պորտ կոչենք**: - 526. Եւ վասն է՞ր ի հին օրէնս յիւրեանց ազգէն առնուին և ի նորս ոչ: - 526. Այժմ հաւատացեալք, և յետոյ առ հասարակ երկինք և երկիր և ամենայն ազգ: - 529. ...ամենայն ազգ և ամենայն լեզուք գայցեն ի կատարածի յերկրպագութիւն քրիստոսի...: - 529. ... մի է եկեղեցի յիւրաքանչիւր ազգս. զմի և զնոյն ունելով զործ և իր ի միոյ գլխոյն առ մի անդամք...: - 533. Եւ փոխանորդ նորա ի յերկրի ի հինն քահանայապետն որպէս ահարօն. և ի նորս կաթողիկոսն իւրաքանչիւր ազգի: - 534. Երկրորդ՝ որպէս հանուրն նախադասի մասնականաց, այսպէս առաքեալքն հանուրց աշխարհի լոյս կոչեցան. և մարգարէքն միոյ ազգի...: - 535. Այսոքիկ են յայտնի ժողովք ազգաց: - 544. Եւ որպէս այսոքիկ ժողովք ընդդէմ հասարակ հերձուածողաց, նոյնպէս և առանձին ժողովք եղև ազգիս հայոց էրորդ: - 544. Եւ զճ ամ աւելի՞ բազում ազգ Ֆռանկաց ո՛չ հնազանդեցան չար ժողովոյն քաղկեդոնի: - 547. **Ասեմք առ այս՝ թէ լուսաւորիչն զնաց ի հռօմ ո՛չ վասն ձեռնադրութեան, այլ վասն սիրոյ և միաբանութեան երկուց ազգաց և ուղղափառ թագաւորացն տրդատայ և կոստանդիանոսի**: - 548. Ուստի յա՛յտ է, զի առեալ էր զքահանայութիւն. և մկրտեալ զթագաւորն և լուսաւորեալ ազգս, և շինեալ եկեղեցիս: - 548. Եւ բաժանեալ զսուրբ տեղիս տնօրինական, ետուն զսուրբ յակոբն պատրիարգարան, և զգողգոթայն, և զսուրբ կարապետն և զսնարսն. և արկեալ վիճակս ի վերայ յարութեանն՝ անկաւ հայոց. և տրտմեցան ոմանք յազգէ նոցա: - 548. Եւ ս սահմանեալ զտեղիսն՝ կախեաց կանթեղս յանուն ազգացս: - 549. Եւ թէ ոք ասիցէ, ազգս հայոց յետին է հաւատացեալ: - 549. Եւ ի գալն յերկիրս հայոց, ետուն մնա օգնական զիւղն օծման զոր քրիստոս օրհնեալ էր. և զգեղարդն. և այլոց ազգաց չկա՛յ այս պարծանքս. զի մեր մեռոնս հանապազ և միշտ զնոյն շնորհ ունի: - 549. Այլ թէ գիր չունէր մեր ազգս, տես զի յաստուծոյ տուաւ մեզ գիր, որպէս մովսէսի իսրայէլի. և այլ ո՞ր ազգ պարծի այսու: - 549. **Ձի՞նչ պատասխանեմք որք բամբասեն ազգս հայոց ո՛չ միաբանիլ այլոց**: - 550. Եւ սոքա որիչ են յամենայն ազգաց: - 550. Իսկ անհատն է առաւել և իսկագոյն և առաջին գոյացութիւն. որ է առանձնական և մասնաւոր որպէս ազգս մեր: - 550. Այլ արդ՝ ազգս հայոց ունի զառաւել ճշմարիտն և զառաւել բարին ի դաւանութիւնն և ի կարգս. այսինքն ի հաւատս և ի գործս: - 550. Ապա ուրեմն պարտին ամենայն ազգք քրիստոնէից սորա հետևիլ: - 550. Այլ և արդ կարելի՞ է զի մինն բազմաց հակառակեսցի և յաղթեսցէ. որպէս ազգս հայոց զայլս ամենայն որ բազում են և ո՛չ մի: - 550. Եւ որ սոցա առաւել մերձ է և անշարժ մնացեալ է ազգս հայոց: - 550. Այլ արդ՝ յամենայն ազգաց ելին հերձուածողք որ է սուս. և խառնեցան ընդ ճշմարտութեանն: - 550-551. Իսկ յազգէս հայոց ո՛չ ոք իշխեաց խօսիլ հերձուած և զայլոցն ո՛չ ընկալան: - 551. Նմանապէս և ազգս հայոց թեպէտ մի է, կարէ՛ պատուական զոլ բազմաց: - 551. Յոք միայն համբերօղ, և ազգն բազում: - 551. Այսպէս և ամենայն ազգք քրիստոնէից զնոյն ունէին ճանապարհ դաւանութեան և աւանդութեան յառաքելոց անտի մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի. և յետ անտի բաժանեցան ամենայն ազգք յամենայն իրս, որպէս յա՛յտ է յիւրաքանչիւր եկեղեցիս: - 551. Ապա յա՛յտ է թէ ո՛չ ազգս հայոց եթող և բաժանեցաւ, այլ նոքա թողին զուղիղն և բաժանեցան: - 551. Նմանապէս և ամենայն ազգ քրիստոնէից ասէ զինքն ճշմարիտ: - 551. Չայս ասեմ, զի որ ինչ անօրէնութիւն է ազգիս հայոց, նոյն է օրէնք այլազգ քրիստոնէից. և որ մեզ երկբայութիւն է՝ նոյն դաւանութիւն է նոցա: - 552. Ազգ առ ազգ բաժանեալ լինի գաւառաւ և լեզուաւ և կանոնական սահմանաւ որ են աւանդութիւնք և հաւատք եկեղեցւոյ: - 552. ...ազգս քրիստոնէից տեսանեմք զի ո՛չ

ըստ անուանն և զմիութիւն կանոնական սահմանի ունել: - 553. Եօթներորդ՝ այլ ագգ ունել զսօն սրբոց. և ո՛չ ըստ այսմաւորաց: - 553. Բայց պարտ է այնոցիկ որք ո՛չ գիտեն՝ և կամ թէ կամաւ տգիտանան՝ ցուցանել զմիաբանութիւն ագգիս հայոց առ այլ քրիստոնէայսն...: - 553. Իսկ ագգիս Յայոց ի յաստուծոյ առանձնական բարութիւն պարզեալ այսոքիկ: - 555. **Որ և յարագուարճ բարերջանկութեամբ լի և ամենազան քաղցրորակ պտղաւետութեամբ տնկեցիս ծառ բարձրաբերձ յընթացս հոգւոյն ի մէջ եկեղեցւոյ տանս թորգոմեան ագգիս հայկազնեան:** - 558. Կամ այլ ագգ. սերն է սկիզբն գործոց բարեաց, զի շարժէ՝ առ այն. որպէս ասեն վարդապետք՝ սերն գործէ՝ մեծամեծս թէ է՛. և թէ դադարէ ի գործելոյն՝ ո՛չ է սեր: - 575. Ձոր և ագգն Ֆռանկաց այլայլելով ասեն, «ես կու մկրտեն զքեզ յանուն Յօր և Որդւոյ և Յօգւոյն սրբոյ»: - 588. ...ասեն հերձուածօղ ագգն Ֆռանկաց թէ՛ թէպէտ մկրտութիւնն գործ քահանայի է, բայց ի հարկաւոր ժամանակն թէ քահանայ ո՛չ լինի ամենայն ոք որ գիտէ զձև մկրտութեան՝ կարէ մկրտել: - 588. Ութերորդ, զի թէ զգեմունն կենդանեաց ո՛չ ունին հրաման զենուլ ագգ կանանց որ է՛ խտրութիւն մարմնաւոր սրբութեանց. զիա՞րդ պատշաճի տալ հրաման կանանց ագգի մերձեալ ի կարգ հոգևոր սրբութեան: - 589. ...իսկ կանանց ագգին պատուիրէ՛ առաքեալն ի ժամ աղօթիցն շուք դնել զլիտոյն վասն հրեշտակաց. այսինքն վասն քահանայից որ հրեշտակք կոչին ի գրոց: - 590. Նախ՝ զի կարէ՛ միանգամայն ծնանիլ բոլոր ագգ մի. եթէ Ռ եթէ բիւր...: - 590. Եւ դարձեալ՝ կանանց ագգ ո՛չ կարէ քահանայագործել. և ո՛չ կնքահայր լինիլ: - 591. Եւ վասն այն է գրեալ՝ յերրորդ կամ ի չորրորդ ագգս մեղաց վրժ խնդրեցի. յորժամ հայրն և որդին և թռոււնքն զնոյն մեղս գործեցեն: - 593. Եւ որ զայլ մասունս օժանէ՝ յայնմ խորհրդոյ է՛ որ յառաջ քան զմկրտութիւնն օժանեն այլ ագգք քրիստոնէից: - 593. Եւ թէ ոք ասիցէ, զդրոշմն ո՛չ ունիք. զի եպիսկոպոսն տայ որպէս ագգն Ֆռանկաց: - 594. Ասենք թէ՛ առնենք ըստ ագգին յունաց. որ որպէս քահանայն պատարագէ և մկրտէ, նոյնպէս և դրոշմէ ըստ սրբոյն դիոնիսեայ: - 594. Ձի՞նչ է որ յեկեղեցիս մեր մի նշխար օրհնենք. և այլ ագգ բազում: - 597. Նախ՝ զի արիւնն հեղուկ միւր է. կամ ո՛չ է տալի որպէս այլ ագգք, և զրկել զժողովուրդն ի փրկական արեմէն: - 598. Այժմ հարցանեն զձեզ անօրէն ագգք Ֆռանկաց, - 599. ...ագգն Ֆռանկաց ունին զայսպիսի խոստովանութիւնս միշտ քահանայքն և ժողովուրդքն. և այսպիսիս անկատար առնու զթողութիւն. - 603. Որպէս ագգն յունաց և վրաց և ասորւոց բարձեալ են զխոստովանութիւնն. որ անհնա՛ր է առանց խոստովանելոյ արդարանալ մարդոյ: - 604. Երրորդն ասեն եթէ՛ **բ** ագգն գեթսոնի և **բ** գունդն մերարեայ՝ զչորս փոքրիկ աստիճանս ունէին ի խորանն...: - 609. Ո՞րն է է ագգն զոր է պորտ կոչենք: - 611. Գիտելի է, զի նախ առաջին բաժանի ագգն ի բնականն՝ և յօրինացն՝ և ի հոգևորն: - 611. Արդ մարմնոյ ագգն բաժանի յերեք դէմս. ի վեր, ի վայր, և ի կողմն: - 611. Եւ հօր եղբայր, և քոյր. և մօրաքոյր, և եղբայր. և ծնունդք նոցա մինչև յեօթն ագգն: - 611. Եւ սոքա լինին է ագգ ըստ մեծին ներսէսի: - 611. Յինգերորդ, ի նորս **գ** ագգ է որպէս ասէ մեկնիչն վարդան այսպէս: - 611. Եւ առաջին ծնօղն ուստի յառաջ եկին **դ** ծնունդքն. և եերրորդն որ լինի խնամութիւն. լինի այս **զ** ագգ: - 611. Ձի օտար ագգք՝ միջնորդութեամբ փեսային և հարսին որ են մի մարմին, լինին և նոքա մի ագգ: - 611. Ձի օտար ագգք՝ միջնորդութեամբ փեսային և հարսին որ են մի մարմին, լինին և նոքա մի ագգ: - 611. Նոյնպէս և ի մէջ խնամոցն ո՛չ լինի այլ խնամութիւն մինչ ի **դ** ագգն: - 611. Իսկ հոգևոր ագգն է կրկին. նախ աւազանին ծննդեամբ. և երկրորդն որդեգրութեամբ. - 611. ...եթէ ի հոգեւոր ագգն ո՛չ լինի խնամութիւն մինչ ի **գ** ծնունդն այսպէս: - 611. ...վասն որոյ երբ յերեք ագգն ժամանէ վճարին **գ** մասունքն: - 612. Իսկ օրինաց ագգն որ են խնամիքն, և բնականն որ են մարմնականքն, ո՛չ լինին խնամիք մինչ ի **դ** ծնունդն: - 612. Եւ աստ վճարեցաւ արիւնն և ագգն. յետ նոցա ի եերրորդ ծնունդն խնամութիւն լինի: - 612. Նոյնպէս և օրինաւոր ագգն խնամութեան, պահի մինչ ի **դ** ծնունդն: - 612. Վասն է՞ր ի հին օրէնս եղաւ յիւր ագգէն առնուլ հարսն, և ի նորս յօտար ագգէ: - 612. Ի հին օրէնս եղաւ յագգէն իւրմէ առնուլ կին, - 612. զի անխառնակ և անշփոթ երևեցի մարդանալն բանին յագգէն յուրայ...: - 612. Իսկ ի նորս յօտար ագգս առնել խնամութիւն, - 612. ...սերն սփռեցի և տարածեցի ի բազում ագգս: - 612. Վասն որոյ յօտար ագգէ լինին խնամիք. և յօտարէն հոգևոր որդիք: - 612. Յայսմանէ ուսեալք ագգ քրիստոնէից յօտար ագգէ առնենք զհարսն: - 612. Կամ ի զանազան դիմաց և ագգաց. որպէս այր, կին, ծեր, տղայ, ժողովեալ կոչի մի եկեղեցի: - 613. Իսկ ի նորս եկեղեցի քրիստոնէիցս ագգի յաւելեալ է կրկին ժամ. այսինքն յետ առաւօտին զարևազալն. և յետ երեկոյին՝ զխաղաղականն. - 621. Յայս միտս մեք ագգս քրիստոնէից յելս արևու և ի մուտս համաձայն վերին զուարթնոցն աղօթենք առ աստուած: - 621. Ձի՞նչ է որ այլ ագգք ի դէմս երրորդութեանն ասեն. և վկայ

ածեն գտնվում է **գ** սուրբ և մի տեր ասելով: - 632. Վասն քրիստոսի ասէ որ եղև մեզ զօրութիւն **յագգէ** դաւթ: - 638. Նշանակութիւն է **գ** **յագգ** գրոյն ի վերայ խաչին. Երբայեցի. Յունաց. և Դաղմատ: - 645. Յայս միտս այլ **յագգը** միշտ ի վերայ գրակալին պահեն զգիրս. զի արժան է միշտ ուսանիլ: - 646. որպէս յառաջն ունէին ամենայն **յագգը** քրիստոնէից. և դեռևս պահէ **յագգն** դպտի և հապաշի: - 650. Որ և այժմ ոմանք **յագգէ** ասորոց և յունաց՝ զշաբաթ և զկիրակէ միայն լուծանեն ձկամբ: - 651. Վասն է՞ր **յագգն** Ֆռանկաց գերկու օր պահոցն լուծանէ: - 651. Եւ զայս ունին սկիզբն և հիմն պահոց ամենայն **յագգ** քրիստոնէից գոր նոքա լուծանեն: - 651. Եւ այս որովայնամոլ **յագգին** անօրէն օրէնք կարգեցաւ: - 651. Երկրորդ, մեծ ճգնաւորն բենետիքտոս որ է՛ **յագգէ** նոցա...: - 652. Չորրորդ յայտնի և հաստատուն, որ ամենայն **յագգ** քրիստոնէից պահեն զչորեքշաբաթն և զուրբաթն վասն խաչելութեանն որ սուգ է և պահք: - 652. Եւ որ ոք ո՛չ պահէ որպէս **յագգն** Ֆռանկաց, ընդ անիծիւք է յառաքելական և հայրապետական կանոնաց: - 652. Եւ զայս սովորեցաք քրիստոնոսից **յագգս**...: - 655. Եւ զայս այլ **յագգը** ո՛չ ունին. այլ ի մէջ են սովորեալ: - 656. ...և ո՞վ է բերեալ **յագգս** հայոց: - 658. Եւ յետ այնորիկ ի հարաւ. զի հարաւով հողմոյ սուրբ հոգւոյն՝ արար մեզ զարուն հոգևոր **յագգի** հաւատացելոցս. - 673. Իսկ շիրիմն՝ յիշատակ այնոցիկ ուր **յագգին** մեռեալքն դնէին: - 678. Իսկ **յագգն** Ֆռանկաց ասեն զչարաց հոգիսն ի դժոխս իջեալ. և զբարեացն յերկինս ելեալ...: - 686. Ուր ետես զիդ երիցունսն շուրջ զաթռոյն աստուծոյ. և զբազմութիւն հոգւոց սրբոց յամենայն **յագգաց** ժողովեալ անդ: - 688. Արդ եթ սիրելիքն աստուծոյ որք զարիւնս իրեանց հեղին վասն քրիստոսի՝ ոչ առնուն զվարձս իրեանց, նմանապէս և ամենայն **յագգ** մարդկան: - 694. Երեմիա՝ երիվար արշաւեալ **յագգէն** դանայ: - 707. Չի նա՛ է օծ դարանակալ ի ճանապարհի որպէս ասաց յակոր **յագգէն** դանայ: - 708. ...գերկոցունց **յագգաց** նահապետսն դնելով զբոլոր թիւ ամենայն **յագգին**, նշանակէ: - 712. Չի հրեշտակապետն հրեշտակօք իւրովք վերակացո՛ւ է **յագգի**. - 713. ...ուր **յագգին** բունն է և զլուխ՝ անդ հնչեցուցանէ որ **յագգին** առաջնորդն է: - 713. ...և մարմինն մեռեալ առաւել նոյն ինքն յառնէ. այլ ո՛չ թէ նմանն մեզ ըստ **յագգի** մերում. - 720. Նմանապէս և խաչն աստուծոյ՝ է՛ ...զի նովաւ արար փրկութիւն **յագգի** մարդկան: - 733. Երրորդ, զի ի կշիռ արդարութեան դատեաց ի մէջ հրէից և հեթանոսաց. մարդկան **յագգի** և սատանայի: - 746. և Երկրորդ՝ զի մարդկան **յագգի** կրկին է հատուցումն...: - 750. Եւ յետ նոցա ամենայն բազմութեանց ժողովելոց յամենայն **յագգաց** ասէ...: - 760. Չի նովաւ զովացան ամենայն **յագգը**. և բժշկեցան վերք հոգոց մարդկան: - 768. Որպէս և ոմն ի Պետաց մերային **յագգաց** զհաւատն դրուատեաց ասելով, Յաւատ ի հօրէ սկսեալ յորդի և ի հոգի վերաբերի: - 769. Երրորդ, զի թէ սատանայ որ գտա՛ն է ամենայն չարեաց՝ դեռևս ո՛չ տանջի յաւիտենից. ...ապա և ո՛չ մարդկայինս **յագգ**: - 776. Չի թէ կորուսեալ էր, այսինքն բարձեալ ամենակին **յագգէն** աղամայ, ուստի՞ գոյր որդւոց նորա. կամ ո՞րպէս առ ջրհեղեղան բառնիր բարձեալն: - 782. Իսկ հաւատ ուղղակի և վարձատրելի՝ է՛ մարդկայինս **յագգի** ի ճանապարհ աստի կենաց...: - 784. Թողով զայսս որ **յագգս** այսմ. **առասպելախօսեն** արտաքին բանք: - 788. Յորում պաշարեալք ի հիմնից նետողաց կրկին յարուցեալ **խորա՛զմ** անուանեալ **յագգաց**: - 788. Եր և տեսանել աստ աղիողորմ տեսիլ. միայն արտասուալի դիմօք և կականաբարձ հառաչմամբ. **յագգը** և սիրելիք. ծնօք և եղբարք: - 789. Յորում ամի եղև **ծնատօն** զատկաց **յագգի** կոչեցեալ յունաց. ի վերոյ ասացեալն աւուր նորոյս տէրունեաց: - 789

ԱԶԳ (տեսակ) + Եւ բաժանմամբ ցուցանի. զի **Պ** **յագգ** է բարին: - 160. Քանի՞ են **յագգ** պտղոց: - 213. Եւ չորս են **յագգ** ձկանց: - 215. Քանի՞ **յագգ** են կենդանեաց: - 216. Ասեն թէ **Ռ** **յագգ** է. **Ո** ի ցամաքի թռչնովք. և **Ն** ի ջուրս: - 216. Ոմանք ըստ **յագգի** և տեսակի իրեանց հով և ջերմ՝ չոր և գէշ գոլով, փութով կամ յապաղելով բուսանին: - 261. Արդ՝ տնկական զօրութիւնն բնականապէս՝ է նիւթն. որով կազմի և պատրաստի նիւթն առ տեսակս **յագգի** իրեանց: - 262. Կամ ըստ **յագգի** իրեանց, և կամ ըստ տեղւոյն և ժամանակին ցրտութեան և ջերմութեան և այլն: - 263. Եւ կամ ըստ **յագգի** իրեանց և ըստ տեղւոյն և ժամանակին փութան և յապաղեն զծնունդն: - 263. Եւ աստ գիտելի՛ է, զի **Պ** **յագգ** վնաս է որ զարդարն մեղաւոր ասեն և զմեղաւորն արդար: - 324. Իններորդ, բորն **Գ** **յագգ** է. սպին սպիտակ շիտ. և պալար միատարր. և պաղպաջ շիտ...: - 367. Եւ գիտելի է, զի **Գ** **յագգ** լինի գիր: - 481. Քանի՞ **յագգ** պարգև ետ հոգի սուրբ՝ առաքելոցն: - 524. Այս **յագգ** գործ՝ խոզնիցն է յատուկ և ո՛չ մարդկան: - 570. Եւ դարձեալ՝ որպէս զանազան սերմանիք ցորեան կորեակ և այլք՝ հասարակ ի մի վայր սերմանին. և հասարակ ջրով և ջերմութեամբ սնանին. և ի **յագգս** իրեանց կատարին. ցորեանն ի ցորեանն և այլն: - 719. Երրորդ, որպէս նոյն հատն սերմանեալ նոյն հատն բուսանի ըստ **յագգի** իւրում...: - 720

ԱԶԳԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ + Իսկ ըստ ազգաբանութեան Մատթի, ծնանի յեքոնիա զսաղաթիլ ամաց ծգ: - 453. Երրորդ, Ազգաբանութիւն կուսին և յովսեփայ: - 454. Եւ այսպէս ածեն զազգաբանութիւնն առ կոյսն և լռեն: - 460. Երկրորդ՝ զի յովսեփիւ ցուցցի ազգաբանութիւն կուսին որ արամբն շարագրի: - 461

ԱԶԳԱԹԻ + Երեսուննդ, Ազգաթի յարահամէ՛ կարգաւ: - 413

ԱԶԳԱԿԱՆ + Իններորդ՝ զի մայր մեր հողն է. և սեղան և տեղիք և գերեզման. թպտ և այլ տարերքն են մեզ ազգականք. այլ մեք ի մօրէ՛ ծնանիմք: - 229. Եւ մանապէս և այն. յորժամ զամենայն ինչ թողումք և ի լոյս ճրագին նայիմք. զի ազգական է իւր՝ զայն սիրէ և տեսանէ: - 239. Զի գողացեալ մեղքն միայն խոստովանելով ոչ քաւի. այլ հատուցանել պարտ է զգողօնքն. կամ ի տէրն, կամ յազգականս նորա. կամ ի քահանայն. զի միջնորդ է մեռելոց և կենդանեաց: - 384. Չորեքտասաներորդ՝ նա քարկոծեաց զաքար ազգականօք...: - 418. Այսպէս և յովակիմ ի յուրայէ՛ էր և ունէր զաննա զդուստր մատթանայ ի ցեղէն դևեայ. վասն այն ազգական մարիամու զեղիսաբեթ ասէր զաբրիէլ: - 461

ԱԶԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ + Երկրորդ՝ վասն ազգականութեան կուսին, առաքեցաւ կոյսն բնութեամբ՝ առ կոյսն շնորհօք: - 463

ԱԶԳԱԿԻՑ + Երրորդ՝ որպէս աչք ի զգալի լոյսն հեշտանայ ազգակից գոլով: - 104. Եւ միտք յիմանալին՝ որ նմա՛ է ազգակից: - 104. Եւ այն զի մերձ է բերանոյն. և զի հոտն և համն ազգակից են միմեանց. ի ջրոյ գոլով երկուցն. վասն այն զգայարանք նոցա առ միմեանս են մերձեցեալ: - 235. Նոյնպէս և մարմնական կապովն, զի ազգակից է մեզ և փեսայ հոգևոր. և ցանկամբ նմա ակն ունելով վարձուցն հատուցման: - 318. Երրորդ՝ զի զազգաւն զազգակիցն միսիթարէր և ո՛չ խնդրէր բժիշկ. զի մի՛ ի մարդկանէ լիցի օգնութիւն նմա: - 323. ...տէր մեր զմարդիկ ազգակից իւր կեցուցանէր, և զթշնամին սատանայ հալածէր: - 386. Զի և նա՛ ևս մարմնոյ և արեան ազգակից լինի: - 612

ԱԶԳԱԿՑԵՍ + Բինգերորդ՝ արեամբն ազգակիցեն մարդ և անասուն. վասն որոյ ո՛չ է պարտ մարդոյ զհարազատն իւր ուտել: - 295

ԱԶԳԱԿՑՈՒԹԻՒՆ + Եւ վասն այս չափ ազգակցութեան քոյր աստուածամօրն կոչեցաւ: - 517. զի բազում արգելմունք գոն պսակին. որպէս ազգակցութիւնն հոգևոր կամ մարմնաւոր. կամ տկարութիւն բնութեանն. կամ պոռնկութիւնն. կամ այսահարութիւնն. կամ ծառայութիւնն. կամ բռնութեամբն. կամ այլ ինչ այսպիսի պատճառ. որով բաժանին այրն և կինն: - 610. Զի դ՛ ազգակցութիւն մարմնական. զի մարմինն է ի չորից տարերց: - 611. Այս բնական ազգակցութիւն և աստիճանք օրինացն: - 611

ԱԶԳԱՅԱՍԱՐ + Քսանգ, Բաղդատութիւն մովսէսի և տեառն լ զլխով. և ազգահամարն արբահամու: - 283. Զչորքս զայս՝ Զոքոզիա և Զգողոզիա մայրն, և Զյովաս և Զամեսիա ո՛չ գրէ յազգահամարն աւետարանիչն վասն լինելոյ դուստր և թռունք եզաբելի: - 452. Զի ո՛չ էր օրէն զկանայս յազգահամարն թուել: - 460

ԱԶԳԱՅԻՆ + Նիւթն. ձնն. այսինքն է կերպն. Գաւառն. Ազգայինքն. Ժամանակն. Տեղին. և յատուկ Անունն: - 87. Եւ ազգայինքն միոյն հայր և հոգի. և միւսոյն յովսեփ և մարիամ: - 87. Ժողովեալ իս եպիսկոպոսաց և բազում վարդապետաց և ժողովրդոց. կողմակալք և մարզպանք, մեծամեծօքն հայոց, և սպարապետն վարդան ազգայնօքն իւր: - 544

ԱԶԳԱՊԵՏ + Եւ այն է սահմանն ազգաց ...այսինքն ըստ թուոյ **հ ազգապետացն**: - 297

ԱԶԳԱՊԾՈՒԹԻՒՆ + Եւ այլ բազում և զանազան ազգապղծութիւն ընդ հոգևորս և ընդ մարմնաւորս. երկու եղբարց և **ք քերց**. և ընդ քերց հոգևոր մօր. և անխտիր ի բազմանկողինս և այլս բազումս որ զագիր է խօսելոյ օրէնքէ նոցա: - 552

ԱԶԳԱԶԻՆՁ - Բինգերորդ՝ զի **քոնական մեղքն ազգացինջ առնէ**. որպէս զդադան և զաբիրոն. զի ընդ մովսէսի և աստուծոյ հակառակ կացին, ազօք և աղխիւք ընկղմեցան զի այլքն երկիցեն: - 416

ԱԶԳԱՏՈՂՄ + Եզն վաստակասէր. որպէս դուկաս ընդարձակ զցեղ ազգատոհմն տեառն ցուցեալ: - 133

ԱԶԳԻ ԱԶԳԻ + Ասեմք եթէ՛ մողեզն և կոկորդիլոսն որ քարթոշ ասեն, և յերկրի ազգի ազգի զեռունք արիւն ո՛չ ունին: - 511. Երկրորդ, զի աստ մի միայն տամջանք, և անդ բազում և ազգի ազգի: - 679

ԱԶԳԱՐԱՐ + ...վասն զի չորիցս գոչէր փողն ազդարար ի չուել բանակին իսրայէլի: - 713

ԱԶԳԵՍ + Առաջին պատճառն աստուած՝ եղ զգօրութիւն իւր յաստեղս. և նոքա ազդեմ ի մեզ - 7. ... ուրեմն զօրութիւնն աստեղաց ի շարժմանէ նոցա ազդեցեալ: - 10. ...ապա թէ աստեղքն ո՛չ ունին զօրութիւն ազդելոյ՝ վայրապար են ստեղծեալք յարարչէն: - 13. Ի յերրորդսն սնուցանէ իբր ազդոյ: -

136. Չորրորդ՝ զի երկինքն է կատարեալ մարմին. զի ագո՛ւ յամենայն ստորնային մարմինս խնամելով զնոսա: - 182. Ի ծնունդս ագո՛ւ: - 186. ...արուեստն որ է արարչադիր հրամանն, ագո՛ւ ի նիւթն. և զի անկատար է նիւթն, անկատար տայ և նմա հոգի զտնկալական: - 258. Ջի մի և նոյն հոգին ըստ այնմ որ ագո՛ւ ի տնկական ներգործութիւնն որ է՝ կերակրական. աճողական. և ծննդական. կոչի տընկական: - 259. Իսկ աստուած փոխէ՝ և զկամս ագոնելով ի նոսա զբարին. և դարձուցանէ՝ ի չարէ՛. և երբեմն թոյլ տալով անձնիշխան կամացն դառնալ ի չարիս: - 336

ԱՋՂԵՑՈՒԹԻՒՆ + Այլ մովսէս օրինադրեաց ի թիւքն առնել կրկին փողս արծաթի. և կոչեաց զնոսա փողս ագոնեցութեան. որպէս դեռևս զոն ի դրունս թագաւորաց կրկին փողք: - 618

ԱՋՂՈՂԱԿԱՆ +... բոյսք և ծաղիկք և պտուղք երկրի ունին զօրութիւն ագոողական ...: - 12. Իսկ առ չարն յո՛յժ ագոողականը են. այլ ո՛չ այնքան որչափ և կամին. այլ որքան իբր ի հրեշտակաց թոյլ տացի: - 149

ԱՋՂՈՒ - Վասն այն ի նորանալն առաւել զօրաւոր և ագողու է սերմանելոյ և այլոց: - 187. Եւ վասն առաւել և ագողու զօրութեան և ջերմութեան՝ զգոյացութիւն կենդանեաց և մարդկան առ որս դիպի ապականէ՛...: - 204. Այսպէս յեգիպտոս հուրն որ ընդ կարկտին իջանէր, վասն ագողու զօրութեանն՝ զկենդանիսն սպանանէր...: - 204. Արդ՝ ի նիւթոյն լինի կազմուած մարմնոյն. և յագողու հրամանէն զոյացութիւն հոգւոյն: - 254

ԱՋՂՈՒԽՆ + Եւ որպէս նեռնն ագողումն է սատանայի՝ որպէս առաքեալն ասէ. և նոքա յագոմանէ սատանայի՝ խորհին...: - 35. ...բանն աստուած ո՛չ է անանձն և ագողումն ինչ...: - 88. Տեղի՛ է ագոմանց: - 203. Նիւթ մարմնական. և ագողումն արարչադիր հրամանին...: - 254. Ջի կազմողական զօրութիւնն որ է՝ ի նիւթն ագողումն առեալ յարարչադիր հրամանէն...: - 254. Յինգերորդ՝ զի կողմէ աման և տեղի երկկամանց. յորմէ շարժի ցանկութիւնն. զի թէպէտ ո՛չ շարժէ զնա. այլ ագողումն ինչ ունի զնմանէ: - 276. Երկրորդ դարձեալ՝ զի **դ** են տարերք. և **դ** ագողումն միաւորութեանց հոգւոյն յիւրաքանչիւր տարերս ըստ այսմ օրինակի: - 560. Երկրորդ երևելի ձայնն հրեշտակապետին. որպէս ձայնն փողոյ ի սինա լերինն. և ագողումն զօրութեանն քրիստոսի: - 713

ԱՋԵՐԱ - Սեթայն ագերա: - 299

ԱՋՆ + Եւ սահման կոչէ զլեզուս որ բաժանէ՛ ի միմեանց զազգս և զագինս. որպէս որք պարսպով և նշանիւ սահման դնեն և զանդս բաժանեն: - 298. Երրորդ՝ համարձակութիւն քարոզութեան առանց երկիւղի խօսիլ զբանն առաջի ազգաց և ագանց և թագաւորաց. որպէս պետրոս ի միում ժամու զերեք հազարսն հաւատացոյց: - 524

ԱՋՆԻԻ + Ջի անդրանիկ է **էն** անուն՝ քան զամենայն բարի և ագնիւ և այլն. վասն որոյ ասաց մովսէսի՝ «ես եմ որ էնն»: - 111. Նմանապէս և սէրն. և ագնիւն. և իմաստութիւնն. և այլն: - 128. ...ասեմք՝ սէրն բարի է. ագնիւն բարի է. և այլն. որպէս ասեմք՝ մարդն կենդանի է. ձին կենդանի է. և այլն: - 128-129. Վեցերորդ՝ զի պատուական ակն և մարգարիտ և ագնիւ ոսկի ի ծովս գտանի: - 207

ԱՋՆՈՒԿԱՆ + Երկրորդ վասն ագնուական ընկերութեանցն. յորում եղիցի երանելի կոյսն. և հրեշտակք և սուրքք և սրբուհիք. և ամենայն թագաւորք և թագուհիք եղիցին: - 763

ԱՋՆՈՒԿԱՆՈՒԹԻՒՆ + Նոյնպէս և լուսաւորքն ի վերջին ժամանակս ի կատարածի ծածկեսցին, և դարձեալ յայլ իմն յագնուականութիւն փոխեսցին: - 728

ԱՋՈՎՐ - Ազովր լք: - 453

ԱՋՈՆԱՍ - Դարձեալ՝ որպէս աթանաս ասէ թէ՝ «ո՛չ որդի այլ ազգ»...: - 48. Եւ սուրբն կիւրեղ և աթանաս ասեն, «մի՛ է բնութիւն»...: - 79. Սուրբն աթանաս և կիւրեղ և այլք՝ զհոգւոյ և զմարմնոյ միաւորութիւնս ասեն բանին մարմնացելոյ: - 477. Տասներորդ՝ ամենայն սուրբ վարդապետք ուղղափառաց որպէս եփրեմ՝ ոսկէբերանն՝ կիւրեղ աթանաս և այլք, անապական գրեւ և խոստովանին զմարմինն սուրբ: - 499

ԱՋԵՆԱՍ - Իսկ մարդոյն խորհուրդն ըստ չորից տարերց և երից զօրութեանց տնկականին եօթեամբ կատարի. թիւ շնորհալի և մշտակոյս ըստ աթենայ. զի ոչ ծնեալ լինի և ո՛չ զայլս ծնանի: - 264

ԱՋԵՆՔ - Եւ յովսէփ փալանացի, և եզնակ կողբացի թարգմանիչք, դարձեալ էին յաթենայ և եկեալ ի կոստանդնուպօլիս. լուան զժողովոյն և զնացին ի քաղկեդոն. զի չէր յոյժ հեռի ի ճանապարհէն որով զային ի Յայս...: - 543

ԱՋՈՒ + Նմանապէս և որդին միածին էր ի ծոց հօր և յարգանդ կուսին. ի խաչին անարգեալ և

յաթոռ փառաց բազմեալ...: – 71. Վասն է՞ր աստուածաբան մարգարէքն զտեսիլ երկնայնոցն սոյնպէս անարգ կերպիւ տպաւորեցին. որպէս առիծ. և եզն. աթոռք. և կառք. և այլն: - 131. Նախ՝ զի գաթոռն մերձ նստողին տեսին եզկիկէ և եսայի, և շուրջ զքերօքէքն և զսերօքէքն: - 135. - 144. Եւ ասեն աթոռ քո աստուած յաւիտեանս յաւնտենից: - 144. Նոյնպէս և տէր մեր յարուցեալ ի հայրական աթոռոյն զայ ի դատել զերկիր...: – 317. Երկրորդ՝ զի այնչափ խոնարհեցաւ, որ աթոռոյն իւրմէ անկաւ ի հեզութիւն և ի յաղբիւսն: - 323. Զինգերորդ՝ ընդ դէմ հպարտացելոյն որ խորհէր գաթոռ իւր դնել յամպս և անկաւ յերկիր...: - 323. Զի բանիւ սաղմոս երգեաց. և արդեամբ յաթոռ թագաւորութեան հաստատեցաւ: - 434. Զինգերորդ՝ նա՛ գաթոռն դաւթի: - 440. Երկուտասաներորդ՝ ծերացեալ դաւիթ նստոյց զնա յաթոռ: - 441. Երեսուներորդ, նաւք թարսսեաց բերէին զմեծութիւն. և աթոռ կազմեաց զարմանալի: - 442. Եւ տեառն մերոյ ի հեթանոսաց փառք և մեծութիւն. որ նստի յանգուգական աթոռ դատողութեան **բժան** թագաւորօք դատել զամենայն: - 442. Իսկ նստիլն ի յաթոռ՝ ասէր պատրել զաքայաբ, թոյլ տալն է աստուծոյ որ մարդ իւր կամօքն հաւանի չարին և պատժի: - 444. Այսինքն երդումն աբրահամու և դաւթի՝ մարդ լինիլ բանին ի վերայ երկրի ի պտղոյ յորովայնէ նորա. և նստել յաթոռ հօր նորա. և ի նմանէ օրհնիլ ամենայն ազգաց: - 457. Ուր արկեալ էր սատանայ գաթոռ իւրոյ իշխանութեանն...: - 504. Նախ՝ ի կողմանէ պարզևողին. զի յորժամ քրիստոս նստեալ լինէր ըստ մարմնոյ ընդ աջմէ հօր իբր զթագաւոր փառաց յաթոռ թագաւորութեան իւրոյ, յայնժամ մեծագոյն լինէր պարզևք հոգւոյն տուեալ ի փառաւոր քրիստոսէ աստուծոյ: - 521. ...մանկունք հաւատոյ ...օրհնեն ի վերայ արքայութեան աթոռոյ խաչին: - 529. Նոյնպէս և աթոռակալքն որ ի չորս աթոռս, ա՛յլ զայլոյ վիճակեալ ո՛չ կարէ կապել և ո՛չ արծակել. նոյնպէս և ի նոյն աթոռն, վերջինն զառաջ նոյն ո՛չ կարէ փոխել կանոնս և զկարգ: - 541. Եւ թէ ոք ասիցէ, այլավիճակք այլ և այլ աթոռոց ճշմարիտ երևի զի ինքնագլուխք են: - 541. Եւ չորրորդն ի սոցանէ եղև յաթոռ վիճակի սրբոյն զրիզորի հանուրց: - 544. Եւ երրորդն յաթոռս աղուանից սրբոյն զրիզորիսի շառաւիղի նորին հսկողի: - 544. Որ և զդատողական աթոռս՝ երկուտասանիցն հաւասար շնորհեաց: - 546. Վասն որոյ և տէրն **բժան** թիւ ընտրեաց առաքելոցն, և ետ **բժան** աթոռ դատողական: - 546. ...խոստացաւ նստուցանել յերկուտասան աթոռ և յետոյ ետ. նոյնպէս և զայն: - 547. Եւ թէ ոք ասիցէ, երևի ապա թէ ո՛չ է պարտ հնազանդիլ առաքելոյն պետրոսի և աթոռոյ նորա: - 547. Առաքելոյն պետրոսի հնազանդ եմք որպէս քրիստոսի. նաև պօղոսի և ամենայն առաքելոցն և աշակերտացն ամենեցուն և հետևողաց նորա և աթոռոց նոցա: - 547. Եւ փոխանորդ իւր նստոյց յաթոռ զսուբրն արիստակէս...: - 548. Եւ վասն այն աթոռ սահմանեցին: - 548. Զի **Պ** գլխաւորագոյն աթոռք կարգեցան ընդ բոլոր տիեզերս վասն չորից անետարանչացն: - 549. Զոր յետոյ մեծն կոստանդիանոս զայս աթոռս յեփեսոսէ՝ ի կոստանդնուպօլիս փոխեաց: - 549. Այլ և յառաջին ժողովն **Գ** աթոռք ինքնագլուխք հաստատեցան: - 549. ...որք ունին գաթոռ չորից անետարանչացն. որ փոխանակ չորեքկերպեան կենդանեացն եղան անետարանիչքն: - 607. Եւ զսուբր աստուածն խաչեցար. և այսպէս գրէ՝ եսայի ետես զքրիստոս նստեալ յաթոռ որ է խաչն. և երզնիկ զերեքսրբեանն: - 631. Երեսունը, Վասն աթոռոյ և փառաց նստելոյն: - 661. Եւ ապա՛ ի յարևմուտս. զի նստի ընդ արևմուտս որ է՛ մարդկային սրբութիւնս. և փառաց աթոռն քահանայութեան աստիճանս. - 673. Ուր ետես զիդ երիցունսն շուրջ գաթոռովն աստուծոյ. և զբազմութիւն հոգւոց սրբոց յամենայն ազգաց ժողովեալ անդ: - 688. Նախ ասեմ, եթէ հանդերձ սպիտակ և պսակք և աթոռք և այլն ամենայն զոր ետես ի տեսիլն...: - 690. ... զդատողական աթոռն ասէ: - 693. Եթէ ինքեամբ՝ եթէ ի ձեռն միքայելի. ի մէջ վրանի և յաթոռն իւր սատակեցի... - 709. որպէս յա՛յտ է ի սերովբէսն որ ի ներքոյ փառաց աթոռոյն, այսինքն է խաչին. թևաքօղեալ զերեքսրբեանն վերածայնէին: - 734. Նախ կոչի աթոռ նշանակ հանգստեան. որպէս հասարակաց մարդկան: - 736. Երկրորդ՝ աթոռ թագաւորական ի նշանակ բարձրութեան: - 736. Երրորդ՝ աթոռ դատողական ի նշանակ ուղղութեան: - 736. Գո՞յ անդ աթոռ յորում նստցի: - 736. Այն է աթոռ՝ զոր մարգարէքն տեսին: - 736. Եւ եսայի ետես զտէր նստեալ յաթոռ բարձրութեան: - 736. Եւ եզկիկէ զչորեքկերպեանն աթոռ ի հրեշտակաց: - 736. Սակայն երևելի աթոռ ի յօդոյդ կազմեալ հաւատացեալ լինի. զի ամենայն ոք տեսցէ նստեալ: - 736. Նմանապէս և **բժան** աթոռք առաքելոցն սրբոց ի յօդոյդ լուսեղէն: - 736. Եւ յայնժամ յաղթեալ զթշնամին և զհարսն առ ինքն ընկալեալ յաթոռ մեծութեան նստցի. - 736. Զի՞նչ է փառացն աթոռ: - 736. ...ծածկեցէք զմեզ յերեսաց բարկութեանն աստուծոյ որ նստի յաթոռ. որպէս ասէ տեսիլն: - 737. Այսքան վասն փառաց աթոռոյն: - 737. Նստի քրիստոս ի բարձրագոյն աթոռ ի վերայ օդոյդ, և սուրբքն ընդ աջմէ. այսինքն ի վեր ի փառս ընդ մնա

ի վերայ օդոյդ. հաւատոյ և գործոյ թե՛քն բարձրացեալ իբր զարծուի: - 738. Չորրորդ ի դատաւորէն զի նստեալ է ի լաթոռ շնորհաց...: - 742. Իսկ դատաւորն նստեալ լաթոռ արդարութեան արդարապէս հատուցանէ ըստ գործոց...: - 742. Շուրջ զաթոռովն ասէ իոյ երիցանցն գոյ: - 760. Ուստի որդին աստուծոյ եկեալ թագաւորական աթոռովն և ամենայն թագակիցք ընդ նմա: - 763. Երկրորդ՝ ծառ կենաց են բնակիչք վերնոյն սիօնի. տնկեալք յաղբիւրն կենաց որ իջանէ լաթոռոյն աստուծոյ ի մէջ նոցա...: - 765. Առաքելական աթոռոյ սուրբ առաքելոյս...: - 772. Թէ ասիցէ որ, թէ աստուած յողորմութենէ կամացն փոխի յայնժամ յանողորմութեան լաթոռ: - 778. Երրորդ՝ ժամանակ կենցաղոյս մինչև ի մահ, է՛ ընդունելութեան աստուծոյ. ըստ որում բազմեալ է լաթոռ շնորհաց ըստ առաքելոյ. իսկ յետ այնորիկ ո՛չ ևս. զի փոխի լաթոռ դատաստանաց ըստ արեւտարանին: - 780

ԱԹՈՌ (Ք) + Ասենք եթէ՛ ինն դասք յերիս երրեակս որոշեալ թուոց. որոց Առաջինն է Աթոռք. Քերօքէք. և Սերօքէք: - 134. Եօթներորդ՝ աթոռոց տէրութեանց՝ և հրեշտակաց: - 134. Իններորդ՝ յերիս որոշեալ դասս. որպէս սերօքէք՝ քերօքէք՝ և աթոռք: - 134. Ի յառաջին կարգ քահանայապետութեանն՝ սերօքէ՞ն է առաջին դաս՝ թէ աթոռքն: - 135. Ասենք եթէ՛ նոքա երեքեան դասքն՝ այսինքն աթոռք՝ քերօքէք՝ և սերօքէք՝ միակարգ միապատիւ և գերազանց էութիւնք են. զի անընդմիջաբար յաստուծոյ ամենայն լուսափայլութիւնք իմաստք և շնորհք ի նոսա հեղանին համակարգապէս. և ապա նոքօք յայլ ամենայն գոյս երկնաւոր և երկրաւոր: - 135. Նախ՝ զաթոռքն. և զհետ զքերօքէքն. և զհետ զսերօքէքն. և այս վասն **գ պատճառի: - 135. Երկրորդ՝ զի աթոռքն վերաբերին ի դէմս հօր...: - 135. Երրորդ՝ զի սերօքէն մաքրական լսի և հրաբերծ. ըստ որում մաքրեաց զմարգարէն. և քերօքէն իմաստութեամբ լուսաւորիչ. և աթոռքն ուղղութեամբն կատարիչ: - 135. Նախ՝ զի սերօքէն խոկայ զբարութիւնն աստուծոյ. և քերօքէն զճշմարտութիւնն. և աթոռք զուղղութիւնն: - 135. Երկրորդ՝ զի սերօքէն բորբոքէ ի սէրն որ է անմիջոց կապ. և քերօքէն ի ճանաչումն ճշմարտութեան. և աթոռքն ի յուղղութիւնն. և նոքա են վերակացուք դատաստանի իրաւանց: - 135. Տասներորդ՝ յատուկ առանձնապէս տպաւորութիւնք խորհրդական. որպէս քերօքէքն բազմաչեայք և ընդ թեւանք. և սերօքէքն սրբաբան՝ ընդ աթոռոցն քառակերպեան: - 138. Չի աթոռք և քերովքէք շուրջ են զաստուծով...: - 345. Չի աթոռք՝ քերովքէք՝ սերովքէք՝ հաւասարապատիւք են՝ մի համարի դասս. և վեցն զկնի նոցա: - 380. Եւ նստելն լաթոռ՝ պատրեաց զաքայար: - 413. Ասենք առ այս, թէ որպէս ի մէջ սերովքէից և քերովքէից և աթոռոց ո՛չ ասի վերնագոյն և նուաստագոյն, զի համակարգ են և շուրջ զաստուծով: - 547. Եպիսկոպոսն և քահանայն, զոսսա ի մի կարգ թուէ ի դէմս վերնագոյն դասուց երկնաւորաց. որք են Աթոռք. Քերովքէք. և Սերովքէք: - 608. Երրորդ, որպէս յերկինս յերիս երրեակս որոշին դասքն. այսինքն առաջին՝ աթոռոցն. միջին՝ տէրութեանցն. և վերջին՝ հրեշտակացն: - 624. Երկրորդ՝ երկինք զհրեշտակս ասէ որ ի վայր գլորեալ խոնարհին ամենայն դասք. աթոռք կազմեալ, և սպասաւորք շրջապատեալ: - 729. Վասն աթոռոց երիս իր զիտենք: - 736**

ԱԹՈՌԱՎԱԿԱԼ + Նոյնպէս և աթոռակալքն որ ի չորս աթոռս, այլ զայլոյ վիճակեալ ո՛չ կարէ կապել և ո՛չ արձակել. նոյնպէս և ի նոյն աթոռն, վերջինն զառաջ նոյն ո՛չ կարէ փոխել կանոնս և զկարգ: - 541

ԱԹՈՌԱՎԿԻՑ + Արդ եթէ է՛ այլ որդի և եղև աթոռակից հօր, ուրեմն ի բաց էհան զբանն ի նստելոյն ընդ աջմէ հօր որ է սեփհական նմա և վայելուչ հօր՝ լինիլ աթոռակից և գահակից: - 67. Իսկ թէ զերկու բնութիւնն ասիցես, ահա՛ երկու գոլ ասես հօր աթոռակից. մի զաստուածն, և մի զմարդն: - 70. Եղիագար՝ աստուծոյ զօրութիւն լսի որ է՛ քրիստոս և քահանայ և փրկիչ մեր. և իշխանք՝ **բ**ժան առաքեալքն աթոռակիցք քրիստոսի: - 391. Այլ և աթոռակիցն գոլ հօր և սուրբ հոգւոյն: - 521. Եւ այլ չորիցն հնազանդիմք որպէս աթոռակից քրիստոսի: - 547. Չի առաջակայք եղեն քրիստոսի, աթոռակիցք և զինաւորք նորա. - 647. Երկրորդ, աթոռակիցքն քրիստոսի. որպէս առաքեալքն և մարգարէք և կատարեալքն դատեն զմեղաւորս իբր տեղեակք օրինացն աստուծոյ: - 738

ԱԹՈՌԱՎԿՑՈՒԹԻԻՆ + Իսկ թէ զմարդն ասես նստեալ, ահա՛ զբանն զրկեցեր աթոռակցութենէ հօր՝ ո՛վ սիրողդ առանձնութեան: - 70

ԱԼ + Յաւերթահասունք և քաջք և ալն, զի՞նչ են: - 150. Եւ որք ի ջուրս և ի ծնունդս կանանց՝ ալք կոչեցան. զի գէջ ախտին զհոգիս կորուսանեն. և ի ծնունդս՝ զմարմինս և զհոգին: - 150. Առաջին իսկապէս թշնամի մարդկան ազգի սատանայ է. իսկ ալ թշնամիք ի նմանէ՛ պատճառեցան: - 277

ԱԼԵԻՈՐ + Իսկ աշունն, և մինչ ի **թ** ժամս աւուրն, և սեաւ մաղձն, և ալկորն, ըստ նմանութեան երկրի ցուրտ և չոր գոլով՝ ծոյլ և պղերգ գոլով ամենայն ուսմանց և գործոց: - 266. Որ է՛ Տղայ. Մանուկ.

Պատանեակ. Երիտասարդ. Ալկոո. Ծեր. իսկ երեխայն դեռածինն է: - 378

ԱԼԵՒՈՐԻՄ + Արդ՝ եթէ նահապետքն ամենայն որ **թճ** ամ կամ աւելի և պակաս ապրէին՝ ո՛չ այլորդին, ապա և ո՛չ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 480

ԱԼԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ + Յորժամ հիւանդանաս՝ մերձ ես դու հիւանդութեան քոյ. և յորժամ մանուկ լինիս՝ մերձ ես մանկութեանն. ի յայլորութեանն ծերութեանն ես մերձ: - 37. Եւ յայլորութեանն լինի հողմն արևմտիցն հով և չոր: - 240. Եւ դարձեալ՝ հասակ մարդոյ չորիցս ունի զփոփոխումն. այսինքն, Ի մանկութիւն. Յերիտասարդութիւն. Յայլորութիւն. և Ծերութիւն: - 265. Հաւախօս՝ այլորութիւնն: - 265. Հաւախօսն է այլորութիւնն. և Առաւօտն ծերն է. որ մերձ է ծագման հանդերձելոյ աշխարհին: - 622

ԱԼԵԼՈՒ + Քառասունհինգ, Գրոց կարդալն. և Սաղմոս կցորդ. Որթի. և Ալելու. և Տեր ողորմեայն: - 527. Հինգերորդ՝ որք բոլորովիմբ զղջացեալք և թողեալք զմեղս՝ գործեն զբարիս. զնոսա հովուէ՛ դպիրն սաղմոսիք և այլելուիք: - 608. Յետոյ այլելուն որ է՝ հրեշտակացն օրհներգութիւն: - 627. Ալլելու ընդէ՞ր չասեն: - 630. Եբրայեցիքն առաջին դասքն չասէին այլելու. այլ զոր միայն քահանայքն երգէին այլելուով եր...: - 630. Նոյնպէս և որ անիծից փոխէ՛ գայլելուն որ օրհնութիւն է ո՛չ խառնեմք: - 630. Եւ ի վերջին գուբղայսն ո՛չ ասեմք որ այլ մարգարէից է. և այլելուն միայն սաղմոսին է: - 630. Եւ այլելուն եկեղեցւոյ խունկ և իւղ է: - 630. Անբիծքն վասն մեղաց պատարագ է. նոյնպէս և յիսներորդ ողորմեայն վասն մեղաց է՝ այլելու ո՛չ ասի: - 630. Իսկ փառքն, և այլելուն, և օրհնութիւն և փառքն, և ամէնն, և ընդ հոգւոյդ քումն, և խաղաղութիւնն, այս ամէն **Առաքելադիր** է: - 631. Չի՞նչ է այլելուն նախ քան զաւետարանն: - 644. Ալլելուն է հրեշտակացն երգ...: - 644. Ուստի յայտ է՝ զի ուր և այլելու ասեմք, սաղմոս տուն գոյ ընդ նմա: - 644. Ալլելուն ի՞նչ ասել է - 792. Դարձեալ՝ ի յեբրայեցի լեզուն «այլ» ասէ թէ՛ գայ յայտնեսցի. «էլ» աստուած. «ուիայ» օրհնեցէք և գովեցէք զկենդանին աստուած: - 644

ԱԼԵԼՈՒԻՍ + Եւ գործ է նոցա այլելուիայ և մեսեդի ասել և սաղմոս: - 608

ԱԼԵԿՈՑԻՄ + Եւ տատանեալ իբրև զծով այլեկոծեալ միշտ խորհրդովն: - 287. Չայլեկոծեալսն մեղօք և զծանրացեալսն՝ աւա՛զ կոչէ. որպէս զորդիսն իսմայելի: - 303

ԱԼԻԻՐ + Եւ որպէս այլիւրն ի սափորն և իւղն ի սրուակն կերակրելի՛ եր, և ոչ նուազեր առ եղիայիս: - 224. Այլ և այլիւր գարեղէն զոհ յիշատակի փորձութեան կանանց: - 359. Իններորդ՝ զի թե՛փն է ամաց մերոց իսկ նաչի այլիւրն երիտասարդութիւնն է: - 377. Դիւթ է՝ որ ձեռօք և նիւթով գործէ. որպէս գարի, և այլիւր, և աւազ, և ջուր, և քար. և այն որ թզով չափէ, և այլն ամենայն: - 388. Ո՛չ պակասեաց այլիւրն և իւղն: - 413. Չի՞նչ է որ ո՛չ պակասեաց այլիւրն և իւղն: - 444

ԱԼԻ(Թ) - Եւ այսպէս միջին հասակս կատարեալ, ձգի մինչև ի **խզ** ամն. որ է **դ ժզ**. և վեցն կատարեալ թիւ է. և աստ տիրէ այլիւր և սկիզբն լինի ծերութեան մինչև ի **հք** ամն. յորում է ծայրք կենաց ըստ դաւթի, և թիւ երկուսասան վեցից խորհրդաւոր: - 265. Հինգերորդ՝ դարձեալ այլք ասեն եթէ՛ մինչ յաբրահամ ո՛չ էր այլիւր ծերութեան...: - 480. Այլ և երկիւղի զգայութեան չորս հասակի մարդոյն. ի մանկութեան, յերիտասարդութեան, յայլիս և ի ծերութեան: - 493. Նախ զսպիտակութիւն այլեացն: - 665

ԱԼԻԲ + Բժիշկք զհիւանդաց առողջութիւն և զցաւս. և նաւավարք զխռովութիւն այլեաց և զանդորրութիւն: - 536

ԱԼՈՋ + Երրորդ՝ վասն անգիտութեան և ակամայի իշխանին և իւրաքանչիւր անծին նոխազ յայծից և այլոջ ի քաւութիւն նոցա: - 358. և Ալոջ, և Որոջ. ունելով զկէս ամն աւելի քան զերեք ամն ի ծննդնէն մինչև ի խաչն: - 361

ԱԼՊԵՐԱ - Քսանըբերորդ՝ ասէ այլպերա վարդապետն ձեր թէ՛ «քրիստոս եր համանգամայն ճանապարհորդ և ըմբռնօղ ի կէտ յղութեանն իւրոյ»: - 100

ԱԼՊԵՐՏ - Նախ՝ է՛ վկայութիւն անդուստ իսկ թշնամեացն. քանզի ասէ այլպերտն ի յառաջին գիրքն **ԺԱ** համարին, թէ հոգի ասեմ սրբութեան. արիւն փրկութեան. և ջուր լուացման: - 594

ԱԼՓԱԲԵՏԲ + Իսկ թէ վասն է՞ր մարդս այլփաբետից կարօտացաւ, գրեալ է ի հրեշտակաց **ԺԵ** համարն: - 177. Չի ի երկու տառք են Ալֆափետացն եբրայեցւոց: - 451

ԱԼՓԵԱՆ - Ասաց յակոբոս այլփեան: - 573

ԱԼՖԱ - իդ) Ալֆա. և օմեգա: - 102. Ալֆա և օմեգա զի՞նչ յայտնէ: - 792

ԱԽԱԼԾԻԼ - Իսկ վրացն Ախալծիլ, որ ստուգաբանի «Ախացայ». այսինքն թէ մեծ պարոնացի. Սեթալի. որ է՛ սոնթեցի: - 201

ԱԽԱՑԱՅ - Իսկ վրացն Ախալծիլ, որ ստուգաբանի Ախացայ. այսինքն թէ մեծ պարոնացի. Սեթալի.

որ է՝ սոնթեցի: - 201

ԱԽԹԱՐՄԱՅ - Երեքտասաներորդ, Վկայութիւնը հակառակ ախթարմայիցն. և պատասխանիք նոցա ժե բուով: - 660

ԱԽՄԱՐ + Երրորդ՝ զի խորհրդով և ծածուկ է պահելի ի հերձաւծողաց և ի հեթանոսաց և յանվարծ մտաց ախմարաց: - 123

ԱԽՈՅԵԱՆ + Չորրորդ՝ զի ախոյեան լիցի և յաղթեսցէ զհպարտացեալն սատանայ: - 325

ԱԽՈՌ + Յինգերորդն փայծեղն է. որ է՝ ախոռ այրեցած արեանն. ցո՛ւրտ է և չոր. և ունի տանուտէր զգոհալն որ է երևակն ցուրտ և չոր գոլով: - 241

ԱԽՈՐԺ + Ապա առ ըստ ոչ ախորժանացն թէ աշխարհք որք են աշխարհասէրքն՝ ո՛չ կարեն ատել զաշխարհասէրսն: - 44

ԱԽՈՐԺԱԿ + Ութերորդ՝ է անկարգ ախորժակն. որ քարշէ՛ զմիտսն առ ներհակս հաւատոյն...: - 32. Իսկ աստուած կարէ՛ փոխել և զկամքն որ է՝ ախորժակ ի չարէն առ բարին. զոր հրեշտակք ո՛չ կարեն փոխել. այլ միայն զարթուցանեն զախորժակն և օգնեն: - 133. Իսկ ախորժելի իրն բորբոքէ՛ զախորժակն որպէս փայտ զհուր: - 134. Իսկ հրեշտակն զարթուցանէ զախորժակն՝ որպէս այն, որ դնէ զփայտ ի հուրն: - 134. ...զախորժակս իւր յայտնէ՛ր սիրելոյն...: - 159. Երկրորդ՝ զոր ախորժակն ունի զկարօտութիւն՝ զայն տեսանէ. որպէս քաղցեալն զկերակուր. և ծարաւն զջուր: - 268. Երրորդ, զի մեր ախորժակացս հետագայ և աստուծոյն. զի յորժամ ի բարին լինիմք՝ օգնէ. և ի չարն թո՛յլ տայ. այն է խստացուցանելն զսիրտ մարդոյ: - 336. Երկրորդ՝ ըստ ախորժակաց նոցա պատրաստէր...: - 339. Յինգերորդ՝ ախորժակս փոխիլն. արժանաւորացն կէանք է և անարժանիցն մահ: - 339. Երկրորդ ըստ ախորժակին, տրտմութիւն և ուրախութիւն: - 663. Եւ սոյնպէս զկարօտութիւն և զպակասութիւն ախորժակացս նշանակէ. որքան ի միտ ածենք և սգամք: - 670

ԱԽՈՐԺԵԼԻ + Բեր՛ յարմարեսցուք այժմ զերիս եղանակս սոցա՝ միաւորութեան փրկչին ուղղակի իմն տեսութեամբ. որ ո՛չ ախորժելի է այլոց: - 89. Չի մի՛նն ախորժելի է արիոսի. և միւսն նեստորի: - 94. Իսկ ախորժելի իրն բորբոքէ՛ զախորժակն որպէս փայտ զհուր: - 134. Ին՛ներորդ՝ դառն ջուրն ի մեջ ամպոյն փոխի քաղցր և ախորժելի: - 206

ԱԽՈՐԺԵՄ + Չորրորդ՝ վասն ոչ ախորժողաց՝ իբր ոչ կարաց անդ նշանս առնել վասն անհաւատութեանց նոցա: - 44. Ապա առ ըստ ոչ ախորժանացն թէ աշխարհք որք են աշխարհասէրքն՝ ո՛չ կարեն ատել զաշխարհասէրսն: - 44. ...զի թէ ախորժեմն կարելի՛ էր: - 44 Այլ գիտելի է, զի քահանայն զինուոր է. ոչ զոր ինքն կամի և ախորժեմն զայնս կապէ և արձակէ. այլ զոր հաճո՛յ է զօրավարին քրիստոսի: - 539. ...զի թէ ախորժեմն կարելի՛ էր: - 44

ԱԽՍ + Ի գիշութիւնս ախտից հեշտացեալք, և նոյն զգլորեալն կանգնեն: - 34. Այսպէս և զանհնազանդութիւնս մեր. զոր ոմանք ուրացութեամբ և կէսք ախտի՝ իւրն վերագրէ գլուխ գոլով անհնազանդ անդամոցն: - 42. Երկրորդ՝ զի հարստահարեալ ի մարմնոյ ախտից՝ մոռանայ զբանն: - 120. ...նախանձն ախտ է առ մեզ: - 127. Է որ ի ներքուստ, որ չարութիւն և ախտ կոչի. և է՛ որ արտաքուստ, որ կիրք և արատ կոչի: - 139. Այս է՛ մեղք հպարտութեանն որ է երկրային ախտ, ծանրացոյց և ընկէջ յերկիր: - 148. ...զամբարտաւանութեան ախտս սփռեաց առ ամենայն մարդիկ...: - 148. ...գէջ ախտիւն զհոգիս կորուսանեն...: - 150. Չի գ՛ գլխոյն կրկին է եղջիր. որ է հպարտութիւն՝ նախանձ՝ և բարկութիւն. զի սոքօք յաջ և յահեակ պատերազմի. և առ ընտիրս և առ խոտանս գտանին բազում ուրեք երեքին ախտքս այսոքիկ: 151-152. Դարձեալ ասենք թէ՛ ամենայն մեղաց մտածումն՝ զղջումն է նորին. իսկ պոռնկութեան մտածումն՝ վերստին նորոգումն է ախտին: - 166. Ուստի յայտ է, որք վերստին յաղթեն ախտիցն որք յինքեանս, այսինքն ցասման և ցանկութեան. յաղթին և հնազանդին նոցա արտաքին զազանք և անասունք: - 220. Ի ժամ յղացմանն՝ եթէ ի ծնողացն՝ եթէ ի ժամանակէն՝ և եթէ ախտից՝ որ տարր և յաւելու ի խառնուածն, նոյն որակ գունով ծնանի զաւակն: - 245. Եւ գիտելի՛ է, զի յայսց խառնուածոց լինի բարք իմն և ախտ ի մարդն: - 245. Երկրորդ՝ զբոյս ախտից և զայլ հոգս պակաս ունի: - 251. ...ասեն՝ որ ներքոյն է մարդոյն՝ և համանման ախտիւք զի զգայական է: - 252. Երրորդ՝ զմեռելութիւն ախտից. զի պարտինք մեռուցանել ի մեզ զմարմնական ախտն: - 281. Չորրորդ՝ արբահամուն սաղմիւ և ախտիւ ծնեալ: - 301. Նոյնպէս և որք հաղորդին մարմնոյն քրիստոսի, ո՛չ մերձեանս ի զանազան ախտս մարմնական անթլփատութեան և զոհից դիւական: - 301. Նաև ո՛չ ևս զային զի տկարացեալ էր ախտիցն արուեստ նոցա: - 323. Յինգերորդ՝ զի

զվերպարանն հնոյն ադամայ յինքն բերիցէ ախտի անկմանն: - 325. ...միշտ սպասաւորեն և պատերազմին արեամբ չափ ընդ ախտս և ընդ դևս: - 341. Երրորդ՝ շնորհ ինչ տուեալ յաստուօնոյ ի յօգուտ այլոց, ախտի ապականեն զնա: - 369. Եօթներորդ՝ զի միտքն զախտն շարժէ ի չարն. և ո՛չ ախտն զմիտքն. որպէս ասի, խորհուրդք ծերոց զքարինս պատառեն: - 377. Եօթներորդ՝ զի ազատեալ է յախտից. և յախտաւոր սիրոյ աշխարհիս: - 378. Չի ծ ամն յոբելեան է և ազատութեան. որ ազատի մարդ յախտից և յախտաւոր սիրոյ աշխարհի՝ և առ աստուած դառնայ: - 378. Իսկ դադան կենդանի էջ ի դժոխս՝ ո՛չ սրբեցաւ. և ախտիւք իւր անսուրբ ընկղմեցաւ: - 382. Երկրորդ, ըստ փիլոնի, օձն ցանկութեան է օրինակ, որ զցանկացօղ ժողովուրդն սատակէր. ի յախտս իւրեանց նմանեցոյց զպատիժն: - 386. ...ըստ ախտին իւրեանց նմանեցոյց զպատուհասն: - 387. Բարկութիւնն առ մեզ ախտ է և չար. և աստուած բարի՛ է բնութեամբ և անախտ ապա ո՞րպէս բարկանայ: - 407. ...զախտս հոգւոց ի բա՛ց ընկեցեան...: - 518. Երրորդ՝ վասն ախտի ...ո՛չ կատարին կապանքն: - 539. Որպէս թէ զվերնագոյնն կամ զանարժանս կամ վասն ախտի ինչ օրհնել կամ ձեռնադրել...: - 539. Տասներորդ՝ յայտ է ի համագօրութենէ. զի երբեմն շարժէ՛ ախտ զմիտս. և երբեմն շարժի ի մտացն ախտ... եթէ մինչ յերեսնամեայ հասակս ախտն շարժէ զմիտս ի ցանկութիւն. և անտի յառաջ միտքն շարժէ զախտն: - 557. Ա՛րդ՝ եթէ շարժուին ախտիցն մեղք է ըստ որում է՛, ապա և շարժուին մտացն մեղք է որպէս ցուցաւ: - 557. Վասն այն այլ վարդապետք կոչեն զայս ախտ՝ ծուլութիւն...: - 559. **Ութերորդ՝ զի ամենայն տեսակք ախտիցն ի՛ր մի երևեցուցանեն մեզ. որպէս գողութիւն զինչս, և պոռնկութիւն զհեշտութիւն. իսկ հպարտութեանն ո՛չ գոյ ամենևին ակնկալութիւն:** - 562. Չի՞նչ է պատճառն որ սրտմտութիւն և ցանկութիւն և այլն ի յանբան կենդանիս գործ է. իսկ ի մեզ ախտ և մեղք: - 563. Նախ՝ զի ի նոսա չափաւոր են ախտքս այտօքիկ. իսկ ի մարդն առաւել և անչափ: - 563-564. ...միտքն խորհելով զչարն՝ զայտոսիկ ախտս առաւելու ի մեզ: - 564. Այսպէս և զայլն ամենայն յաւելու անչափութեամբ. վասն որոյ ախտ և մեղք կոչին առ մեզ: - 564. Եւ զիտեն զպատճառն թէ վասն է՞ր է ողջախտի. յայինքն զի յանառակ կենաց ժլատութիւնք լինին. և նա ի հարկէ արի գոյ զախտն ստորադասելով...: - 582. Եւ երկաթ՝ բանն որ կոտորէ՛ զախտ ստորադասեալ: - 645. Չի յորժամ առաքինութեամբ ախտ մարմնոյն մեռանի՝ զօրանայ հոգին, - 668. Նոյնպէս և սուրբքն այժմ թագաւորեն և տիրեն ի վերայ ախտից, և յետոյ ի վերայ դիւաց, և ապա ի վերայ մահու: - 711. Եւ վասն այնորիկ պղնձի, զի ընդդէմ ախտիցն յարթի՝ հզօրս առնեն: - 756

ԱխՏԱՃԵՏ + Եւ թէ եր այսպէս՝ հետևէր ապա հօր զի արարեալ իցէ այլ աշխարհ. և հանդերձեալ. և շրջեալ յաշխարհի. սրբեալ զախտաժէտս...: - 45 Եւ ի կողից տեսառն բոխեցին աղբերք ի զմայլումն պասքեցելոց և ի լուացումն ախտաժէտ հոգւոց: - 329

ԱխՏԱԿԱՆ + Արդ եթէ ծորումն ոչ լինէր՝ և ո՛չ ապականութիւն մարմնական, և ո՛չ ծնունդ ախտական: - 225. Չորրորդ՝ զի թէ լինէր անդ ախտական ծնունդ որպէս ի յերկրի, կարօտանայր մարդն ամենայն պիտոյից զաւակին: - 225

ԱխՏԱԿԻՑ + Չորրորդ, զի նոքա ոչ կարէին լինիլ ախտակից տկարացելոցն...: - 354. Ութերորդ՝ զի աստ ի միաւորութիւն հոգւոյ ընդ մարմնոյ՝ զգայակից և ախտակից լինին միմեանց կրական գոլով: - 479

ԱխՏԱՆԱՍ + Ա՛րդ՝ որք զնոյն ախտանան մտօք՝ զնոյն մեղանչեն և ընդ նմին պատժին...: - 556. Առաջինն է արտաքս հանել յեկեղեցւոյ զոչ մկրտեալն և զախտագեայլս մեղօք...: - 608

ԱխՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ + Թէ ի բերան պատերազմի յել անմահին և ի մուտ մահկանացուին. դիցես պահապան բերանոյ լար կարմիր շրթանքոյ. **այսինքն հաւատով սիրով զօրացեալ. և ո՛չ բաժանիլ ի քնասիրութիւն և յարձաքսիրութիւն. յառաքինասիրութիւն. և յախտասիրութիւն. յընկերսիրութիւն և յարատսիրութիւն:** - 770-771

ԱխՏԱՅՈՒՅԱՆԵՄ + Երկրորդ՝ որպէս բնութիւնս մեր բարի՛ էր պատկեր եղեալ բարւոյն. և մեք կամօք մեր ախտագուգաք չար ածելով ի ներքս. - 408

ԱխՏԱԻՐ + ...զանասնեղէն պատկերն և զերկրորդ և զախտաւոր կեանս ընտրեցաք...: - 258. Այսպէս մշակեղէն հանդերձն նշանակէ՛ զտխրալի և ախտաւոր մարմինս: - 282. Եօթներորդ՝ զի ազատեալ է յախտից. և յախտաւոր սիրոյ աշխարհիս: - 378. Չի ժ ամն յոբելեան է և ազատութեան. որ ազատի մարդ յախտից և յախտաւոր սիրոյ աշխարհի՝ և առ աստուած դառնայ: - 378. ...ճշմարիտ է հանգչիլն ի թանձրութենէն՝ յախտաւոր կրից զերծելոցն և առ աստուած եղելոցն: - 696

ԱԾԱՆՑԻՄ + Հինգերորդ՝ բազմանայ ի նախկինս և ի սկզբնաւորս. և բազմապատկի լածանցեալս ի նոցանէ և յառաջ եկեալս: - 110

ԱԾԵՄ + Երկրորդ՝ է՛ դարձուցանել զիմացունմն ի հաւատալեացն, և յայնցանէ որ ածեն զմարդն առ հաւատալն. այնպիսին խաբեալ է...: - 31. ...սոքա խեթկեն զեկեղեցի. և բանան զհայիոյիչ բերանս իւրեանց յերկինս, և զլեզուս ածեհն զերկրաւ: - 35. ...սոքա ուրացեալք՝ ածեն ի վերայ անձանց զերագահասն կորուստ: - 35. ...Աստուածն յաստ էած զմեզ...: - 49. ...էած զմեզ ի ճշմարիտ գիտութիւն աստուածութեան իւրոյ: - 49. Ձի՞նչ ասեմ, զի հոգւով հնազանդեցաւ ադամ, և մտօք հաւանեցաւ, և մարմնով զգործն ի կատարումն էած: - 50. Եւ դարձեալ՝ զի մի՛ կարծի միայն **յանմարմնութեանն** պատկեր հօր, ի վերայ էած և ի լինելութեանն հաւասար աստուծոյ գոլ նովին մարմնովն առանց յափշտակութեան: - 93. Արդ՝ կարգաւոր է զի անեղն աստուած՝ զանեղն ըստ տեսութեան՝ յեղելութիւն ածգէ ըստ գոյացութեան իւրեանց: - 114. Եւ սոյնպէս ածէ ի ներքս զչար խորհուրդսն թէ ի յարթութեան թէ ի ննջման: - 145. Սակայն զչար խորհուրդն ո՛չ կարէ ածել ի ներքս որ միայն հաւանութեամբն է չար: - 145. ...զիա՞րդ վախճան ածեն տանջանաց յաւիտենից ունայնախոքն. թերևս կարծելով թէ ի հուրն մաքրեսցի. զի մի՛ լիցի աշակերտացն ճշմարտութեան խորհիլ և ասել: - 153. ...յօրինօղ՝ հաւատն է. և ի կատարումն ածօղ՝ համբերութիւնն է: - 161. Վեցերորդ՝ զի **ի միտ ածցուք** զառաջին փառսն մեր և ցանկասցուք. և մի՛ որպէս զանասուն յերկիր կորասցուք: - 188. Եւ զի հօտք ի հովուաց առ փարախս և **ի զոմս ածին**: - 196. Եւ զի ժամանակ է երկիրդ, և երագոց և ցնորից ածօղ: - 196. Մեհեկի. զի տունկը և բոյսք որպէս զմեռեալ զլինին եղեմնապատ և ձիւնաթաղ. մեհեկի. այսինքն ածի: - 201. Մարգաց. որ է՛ ժամանակ ածելոյ զմարդ. որ ի դաշտս և ի հովիտս իցեն. յայգեստանս և ի բուրաստանս. յորժամ արեգակն առ շամբն և յետ շանն իցէ. զի ի **ժգն**՝ մո՛ւտ է ամռան: - 201. Ի պատիւ մեծարեաց զմարդն ...և ապա՛ ...**ի պատիւ էած** ...: - 230. Իսկ որ զմարմին յառաջ ասեն քան զհոգի, վկայ ածելով զնովսէս որ ասէ եթէ՛ էառ զհողն և շինեաց մարմին...: - 253. Ապա ուրեմն գործ նախախնամութեան է զիւրաքանչիւր ոգի **յառաջ ածել**. և նախատպին պատկերակից առնել: - 258. Իսկ **յառաջ ածեալն** նոր գոյացաւ: - 258. ...աստուած է՛ էած զմեզ աստ ոչ ի կորուսանել, այլ ի կեցուցանել: - 289. Եւ տէր մեր յերկուց աւազակացն զմինն **ի փառս էած**, և զմինն ի դատապարտութիւն: - 313. Չհակառակն յաղթեալ ի փորձութիւնն. և զանհաւատն **ի հաւատ էած**: - 316-317. Նա՛ **մահ** անդրանկացն ածէր. և քրիստոս զմեռեալս յարուցանէր: - 328. Եւ տէրն զերկիր շարժեաց և զգերեզմանս եբաց. և **զ** ժամ **խաւար էած** փոխանակ **զ** աւուր խաւարին եգիպտոսի: - 329. Երկրորդ՝ որպէս բնութիւնս մեր բարի՛ էր պատկեր եղեալ բարւոյն. և մեք կամօք մեր ախտացուցաք **չար ածելով** ի ներքս. - 408. Վասն է՞ր հրամայեաց թուել և **մահ ածել** ժողովրդեանն: - 434. ...նոքա ուխտագանց եղեն. վասն որոյ **մահ էած** ի վերայ: - 434. Չի խորհրդով խաչին աղօթեաց և էած անձրև: - 444. Եւ այսպէս ածեն զազգաբանութիւնն առ կոյսն և լռեն: - 460. Վեցերորդ՝ փրկեաց ի կռամոլ դիւաց, և էած յաստուածապաշտութիւն հաւատոց...: - 473. Երկրորդ՝ կապեալ ածալ ի տունն անմայի...: - 492. Երրորդ՝ կապեալ ածալ ի տունն կայիափայ. և անդ զթուքն կալաւ յերեսն. և մինչ ի վաղիւն հսկեաց: - 492. Հինգերորդ՝ ածալ առ հերովդէս. և ի հրէից յոյժ չարախօսեալ. և սպիտակ հանդերձ զգեցեալ առ ի նախատինս: - 492. Վեցերորդ՝ ածալ վերստին առ պիղատոս. և անդ խնդրեցին ի խաչ հանել. և զկնի ձաղեալ. և թուք ընկալեալ. և ի խաչ դատապարտեցաւ: - 492. Եօթներորդ՝ ածալ ի տեղի կառափելոյ և անդ խաչեցաւ: - 493. Չի ափիբերան կարկեսցին դնօղքն զբերանս յերկինս և զլեզուս ածելով զերկրաւ: - 502. Աւա՞ղ անբան մտահաճութեան նոցա. որք զմիայն տէրն ուրացեալ, ածեն ի վերայ ինքեանց զարագահասն կորուստ: - 503. Վասն առաջնոյն գիտելի է, զի դիւրին է զգազանս ընտելացնել, քան զտգէտ անձն **ի զիտութիւն ածել**: - 531. Արդ՝ **բեր ածցուք** զվկայս առ դատաւոր միտս, և դատեսցուք ուղղութեամբ, այլ ո՛չ զրպարտութեամբ: - 552. Երկրորդ զօրացուցանէ. որպէս յա՛յտ է ի մակաբայեցւոցն զկնոջէն որ ունէր է որդիս՝ ածեալ ի սպանումն ի միումն աւուր տեսեալ. և տանէր այնմ՝ յուսովն որ առ աստուած. նոյնպէս և ամենայն դասք մարտիրոսացն յուսով զօրացան: - 574. Ասի և վախճան. զի ուղղէ՛ զգործս և ածէ՛ ի պատշաճաւոր վախճանն: - 575. Երկրորդ, զի այս խորհրդոյ նշանակ ի սկզբան արարածոց աստուած ադամայ ետ և ո՛չ կնոջն. յորժամ էած զկենդանիսն առ ադամ զի անունս դիցէ նոցա: - 589. Բազկուրար յահեակ բազուկն ուսովն ածեալ՝ և կապեալ ի վերայ արմնկանն ի կախ ունելով: - 608. Իսկ այժմ ի մէջ քրիստոնէից՝ ի մեռանիլ միոյն՝ միւսն ևս ածեն. - 613. Ձի՞նչ է որ այլ ազգք ի դէմս Երրորդութեանն ասեն. և վկայ ածեն զստուրքսն **զ** սուրբ և մի տէր ասելովն: - 632. Եւ զմեզ **ի լոյս էած**, նշանակեն

վառեալ մոմեղէնքն: - 646. Ութերորդ, է է ածել զգառինսն պատարագ ի տօնսն: - 653. Եւ որպէս հրեշտակքն զհոգին ածեն առ աստուած, նոյնպէս և զմարմինն տանին առ քահանայապետն. - 672. Երկրորդ, զի ի սուրբ գրոց ածեն վկայութիւնս և մեկնեն ըստ կամաց իւրեանց. - 701. Ջիւրո՞րդ վախճան ածեն տանջանաց ունայնախոհքն. թերևս կարծելով թէ ի հուրն մաքրեսցին. զոր մի՛ լիցի աշակերտաց ճշմարտութեանն խորհիլ: - 703. Դարձեալ խոցումն ի վայրկեան ժամանակս, ածէ զմահ յաւիտեանական: - 744. Դարձեալ ըմպումն մահադեղին միում ըրպէ՛ի՝ ածէ զմահ յաւիտեանական: - 744. Հասարակական է, որպէս ածէ՛ անձրև ի վերայ չարաց և բարեաց և այլն: - 747. Երկրորդ՝ զտանջող բարկութիւնն զոր ածէ՛ ի վերայ մեղաւորաց: - 749. Կամ լինէիր այնպէս ուրախ որպէս զայն որ **ի կախադան ածեալ** լինի՝ և յանկարծակի ի ճանապարհին թագաւորութիւն ընկալեալ լինի: - 762. Եւ բազում ուրէք որք ընդ արեգակամբս խորհրդածութիւն էին, ի լուր բանից և ի տես սքանչելեաց ածին յուղութիւն: - 785

ԱԾԻԼԵԼ – Իններորդ՝ կին ո՛չ առնուլ քահանայից. և զմորուսն ածիլել. և զգլորեալն կանգնել անխտիր: - 553

ԱԿԱՂԻՍԵԱՆՔՆ - Եւ իմաստակ կոչին՝ որք միոյ արիեստի են զլուխ. որպէս քերականութեան. ճարտասանութեան. աստղաբաշխութեան. և այլք. որպէս պիհռոնացիք ակաղիմեանքն. որք հակառակ կոչին: - 269

ԱԿԱՍԱՅ + Դարձեալ թէ ի հարկէ՛ է՝ ո՛չ հետևի գով և պարսաւ ոմանց. զի սոքա կամաւորացն են և ո՛չ ակամայիցն: - 11. Ջլաւագոյն կայս զոր աստուած տուեալ էր նմա՝ կամեցաւ ակամայ յաստուծոյ ի՛ւր շորթել...: - 149. Վասն այն յոր **ժ** պատարագաւ սրբէ՛ր **ՁԺ** մասնաւոր մեղսն որ գտանին յարբեցութեան. և մին զուարակն ի սրբութիւն վասն ակամայ և խորհրդոյ մեղացն: - 322. Երկրորդ՝ վասն անգիտութեան և ակամայիցն զուարակ մի քահանային. և զուարակ մի՛ բոլոր ժողովրդեանն ի տօնի քաւութեանն: - 358. Երրորդ՝ վասն անգիտութեան և ակամայի իշխանին և իւրաքանչիւր անձին նոխագ յայծից և ալոջ ի քաւութիւն նոցա: - 358. Սեղք կամաւորն է. և յանցանք ակամայն: - 358. Դարձեալ՝ կրկին է ողջակէզն. մին վասն մեղաց որ է՛ կամաւոր. և միւսն յանցանաց որ է՛ ակամայն: - 362. Ասեմք եթէ, կիրքն բաժանի ի **Դ**. այսինքն ի կամաւորն և ակամայն. յանգոսնելին և յանանգոսնելին: - 383. Իսկ տերն ի մարդեղութեան զակամայն ո՛չ կրեաց. զի հեռի է յաստուծոյ ակամայն: - 383. Իսկ աւելորդ ծորումն թէպէտ անանգոսնելի է, այլ ակամայ է. և զակամայն ո՛չ կրեաց: - 383. Ջի՞նչ է որ զակամայ մեղուցեալն քաւէր պատարագօք...: - 385. Ակամայն անգիտութեամբ է. որ ներելի՛ է և թողելի՛...: - 385. Երկրորդ՝ որ անգիտութեամբն է և ակամայն է՛ մեղք ներելի...: - 385. Երրորդ՝ յորժամ ի խոստովանութիւն և յապաշխարութիւն գայ, լինի ներելի և ակամայ. զի թէ նախ քան զմեղանչելն ակամայն, և եթէ յետ մեղացն ակամայն, լինի զղջմամբն ներելի և թողելի: - 385. Իսկ կրկին պատարագն. մին վասն բոլոր ժողովրդեանն, և մին վասն անձին ակամայիցն. ցուցանէ զկրկին խոստովանութիւնն...: - 385. Ո՛չ ասէ զնալ որ կամաւորն է. այլ երթալ, որ ակամայ քարշիւն է: - 389. Ջի ակամայ սպանօք զերծանիցին անդ մինչ քահանայն կենդանի իցէ...: - 392. Դարձեալ՝ ակամայ սպանօղն ցուցանէ զզղջացեալն ի մեղաց: - 392. Նախ՝ զի ո՛չ տանջիւր ակամայ սպանօղն: - 392. Ասեմք եթէ՛ կրկին են կիրք. այսինքն կամաւոր և ակամայ: - 501. Եւ ակամայքն հարկաւորք են և ծառայականք. և առ աստուած ակամայ կիրք ո՛չ տեսանի: - 501. Եւ տերն ի մարդեղութեանն զկամաւորն կրեաց յինքեան և ո՛չ զակամայն...: - 501. Ջի անեղ եութիւնն աստուծոյ անկրական է կամաւորի և ակամայի: - 502. Իսկ հասարակ մարդիկ կրական են կամաւորի և ակամայի. բնութեամբ և կամօք: - 502. Իսկ տէր մեր զի էր աստուած մարդացեալ՝ ո՛չ ունէր ակամայ կիրք. այլ զկամաւորն: - 502. Ջի ըստ որում աստուած՝ ո՛չ կրէր ակամայ. և ըստ որում մարդ ճշմարիտ և մարմին բանին՝ կրէր զկամաւորն: - 502. Ասեմք մեք, եթէ անմտութիւն է կարծել զմարմինն թերեկատար առանց ակամայ կրից: - 502. Նախ՝ զի բանական մարդ կամաւորօքն է մարդ, և ո՛չ ակամայիւրքն...: - 502. Եւ դարձեալ զի ակամայքն ի մարդոյս բնութիւն **յետամտականք** են և անասնականք, և ո՛չ բնական բանականիս բնութեան: - 502. Դարձեալ ասեն նոքա, եթէ կրեաց զակամայս ընդ անգոսնելի ծորմանն: - 502. Այլ այժմ ասասցուք թէ ամենայն կիրք բաժանին ի չորս դէմս. կամաւոր և ակամայ. անգոսնելի և **անանգոսնելի**: - 502. Իսկ տէր մեր ի մարդեղութեան իւրում՝ զակամայն ո՛չ կրեաց. զի հա՛րկ է և ծառայական: - 502. Իսկ աւելորդ ծորումն թէպէտ անանգոսնելի՛ է, սակայն ակամայ է. և զակամայն ո՛չ կրեաց քրիստոս: - 502. Դարձեալ՝ մեղքն կամաւորն է, և յանցանք ակամայն: - 555. Հինգերորդ՝ զի

մեղքն զանազանի ի կամայն և յակամայն. ի գիտութեան և յանգիտութեան: - 556. Նախ՝ զի որ կամաւ և գիտութեամբ մեղանչէ, առաւել է քան զակամայն...: - 563. Այլ և որակ է կամաւն և ակամայն. գիտութեամբն և անգիտութեամբ. կարողութեամբ և տկարութեամբ. և այլն: - 565. Եւ կոչի ներելի, իբր ներելի և թողլի. զի ակամայ և անգիտութեամբ հանդիպի: - 567. Նախ՝ զի սկզբնականն հարկիւ և ակամայ տիրէ...: - 568. Իսկ յորժամ մեղաւոր հոգին հասանէ ի վախճան, տրտմութեամբ և ակամայ իբրև զանասուն ի սպանդ վարեալ...: - 669. Երրորդ՝ զի կամօք և ուրախութեամբ ուղարկենք ի քրիստոս և ո՛չ ակամայ կամ տրտմութեամբ: - 673. ...ակամայ գերծանիցին ի տանջանաց: - 701. Իսկ ըստ որակացն, կամայի և ակամայի. գիտութեան և անգիտութեան և այլն: - 746. ...իսկ Պարագայիւ, զի նա ակամայ և տգիտութեամբ. ուստի ո՛չ ունելով զգիտութիւն բարւոյ և չարի: - 777. Չորրորդ՝ զի ակամայ ի կրիցն ցաւոց, որպէս աւագակաց հատուցմանց: - 780. Որպէս և այժմ մեռելոց զղջումն և խոստովանիլն անվարձ է ամենևին և ակամայ: - 785

ԱԿԱՆ + Եւ ո՛չ է տարադէպ ցոյցք ականն արփիաւորի, զի ի միջօրեայ ժամու փոփոխումն մարմնոյ և ական արծակէ՝ ստուեր կամ լոյս. այլ ինքն միշտ լոյս գոլով ո՛չ փոփոխի: - 779. Եւ զանազան տեսութիւնք վարդապետաց չեն ընդ դէմ միմեանց. այլ զորօրինակ ոմն զական պատուականութիւն, և այլ ոմն զբնութեան, և կէսք **զասողութեան**, և ոմանք զորակացն գեղեցկութեանց, պատմեն զմի և զմոյն ական իր: - 781-782. ...ծանրացեալ անտի թորի՝ առ իբրն ասացեալ ական. չոր գոլով և աղէգոյն ի սևատեսակն մաղծոյ: - 787

ԱԿԱՆԱՏԵՍ + Այլ յօհաննէս ի կաթողիկէն ասէ, «որ էրն ի սկզբանէ զորմէ լուսքն և ականատես իսկ եղաք. և ձեռք մեր շօշափեցին զբանն կենաց»: - 73. Երեքտասաներորդ՝ ականատես տնօրէնութեանն եղբայր տեսռն յակոբոս որ կարգեաց զընթերցուածն, յունվարի վեցն աւանդեաց զտօնն ծննդեանն. և ի նոյն օրն դարձեալ զմկրտութեանն: - 484. Իսկ առաքեալքն իբր ականատեսք վկայեցին: - 643

ԱԿԱՆՋ + Իսկ որ զգայարանօքն տեսանէ, այսինքն աչօքն զգոյնն, ականջօքն զծայնն, և այլն. կոչի սա զգայական տեսութիւն: - 142. Իսկ այլք ասեն թէ՛ հրեշտակն ո՛չ երևի ձևացեալ մարմնովն և ո՛չ խօսի ընդ մարդոյն. այլ՝ դնէ զնմանութիւն դիտաւորութեան ի յաչքն կամ ի յականջն մարդոյն...: - 145. Երկրորդ՝ զի ձեռամբ գրչի մտանէ ի բառ. և առանց բերանոյ բարբառի. և տեսանի աչաց. և լսի ականջաց. և ուսուցանէ զմիտս: - 177. Գործ զգայարանացն է զարտաքինս ի ներքս զգալ. որպէս աչօք զգոյնս. և ականջով զծայնս. և այլն: - 179. Վասն է՞ր մասնկանցն դիրք՝ աչքն՝ ի վերոյ է եղեալ. և ականջն ի կողմանէ. և հոտոտելիքն զառ ի վայր. և այլն ըստ կարգի: - 235. Եւ այն զի աչքն ի դէմքն է, և ականջն ի կողմանէ. զի աչքն ուղղակչիռ ի դէմն տեսանէ. և ականջն շուրջանակի յամենայն կողմանէ լսէ. ի վերոյ ի ներքոյ և այլն: - 235. Երրորդ՝ զի զաստուածային բանս և զհոգևորս ականջն միայն լսէ: - 235. Նախ՝ բնական. զի յառաջ եղեալն աչացն անփոփոխ է իրօք. և ականջին ծայնն և բանն փոփոխական: - 239. Եւ դառն ջուրն է ի յականջն առ ի պահապան դրանն: - 240. Դարձեալ **Բժան** դրունք է ի մարդն որ են այսոքիկ. երկու աչք. **Բ** ականջք. **Բ** պինչք, բերանն. և պորտն. **Բ** ստինք. **ջրհեղն**. և **արտաքնոցն**: - 241. Եւ զխաւո՛ր անդամք են սոքա. զի թէ յայլ անդամքն՝ այսինքն աչքն՝ ականջն՝ ձեռքն և ոտքն՝ կամ այլն վնասի, մարդն ապրի: - 241. Աղին և դառն՝ յաչքն և յականջն որպէս ասացաւ: - 242. Վասն է՞ր մի ջուրն ի բերանն քաղցր լինի, և յաչքն աղի. յունչն հոտեալ. և յականջն դառն: - 243. Եւ ի լեղոյն ականջին դառն. պահապան սողնոց: - 243. Յականջն դառն. որ զչար բանս մի՛ լուիցէ: - 243. Եւ բաց յայսցանէ՛ ի յուղեղէն **Բ Բ** երակ գայ յիւրաքանչիւր զգայարանս. **Բ** յաչքն. **Բ** յականջն. **Բ** ի քիթն. **Ա** ի բերանն. մին ի լեզուն. **Բ** ի ձեռքն. **Բ** ի յոտքն. որ լինի **ԺԲ**: - 244. Սեծ ականջն դէ՛շ է և շատախօս: - 246. Խնդութիւնն և թաղծութիւնն ի յաչքն Աւետիքն ի յականջն: - 250. Նախ՝ զոր լուան զօրէնս ականջօք, տեսցեն և աչօք զի հաստատ է տեսն քան զլուրն: - 349. Եւ զի զայս ամենայն վկայութիւնս նշանի տեսին աչօք և լսեցին ականջօք...: - 400. Վերջին օծումն է խորհուրդ եկեղեցւոյ. որ տուեալ լինի հիւանդաց ի հոգեվարի օրն. յաչքն, յականջն, ի բերանն, ի ձեռքն, ի կուշտն, յոտից ներբանքն: - 604. Եւ ի մեզ **Բժան** անդամք մարմնոյ. և **Բժան** դրունք զգայութեանց. որպէս **Բ** աչք. ականջք. պինչք. բերան. և այլն: - 614. Ասենք եթէ՛ ծայնիւն և պսակաւն եցոյց մարդկան և լսեցոյց ի յաչս և ի յականջս թէ՛ զայնպիսի կեանս վիճակեցին նոքա որք սուրբք են ի մարդկանէ. - 697. Ութերորդ, զի **Գ** զգայութիւնքն հա.ստատ վկայք են. աչքն և ականջքն և ըմբռնելիքն: - 742. Դառնութիւնն յականջս: - 786

ԱԿԱՆՋԱՏ + Վեցերորդ՝ ականջատ. որ անլուրն է կանոնաց: - 370. Իններորդ՝ ականջատն. որ խուլ

է մտօք: - 371

ԱԿԱՏ + ...գալկատն չգտաք իրք ասացեալ նմա. գոսկեկն է դրել. և ասէ ոսկեգոյն գնա. և գտանի ի քաղղեացիս: - 348

ԱԿԻՏՈՓԷԼ - Խորիի ակիտոփէլ չար վասն դաւթի և խեղդի. և յուրա վասն տեառն խորիեցաւ և խեղդեցաւ: - 438. Նախ բնական խելքն. որ ի բարեխառն կազմուածոյ հանդիպի. որպէս էր ակիտոփէլիս և քուսեայ բարեկամին դաւթի: - 537

ԱԿՆ (աչք) + Ձոր օրինակ՝ Աղբիւր բղխեալ առ մեզ հոգին սուրբ արդ սկիզբն աղբերն շարժի ի ծովէ. և հասանէ ակն. և ակնէն առ մեզ բղխէ: - 65. Եւ հասանէ իբր ակն առ որդի. և յորդոյ առ մեզ հեղու: - 65. Ձորօրինակ լոյսն որ միևնոյն է, այլ պայծառ՝ և բժտեալ ակն ոչ միապէս տեսանէ: - 166. Եւ որպէս ակն կենդանոյն մասն է բոլոր մարմնոյն և լուսաւոր: - 225. Ի քթել ական՝ որքան վաղվաղակի կարես բանալ գակն զբոլորն համանգամայն ստեղծ: - 227. Այլ և ունի յատուկ պատուականութիւն և ունկն՝ զոր ո՛չ ունի ակն: - 235. Եւ երկայն և կարճ՝ քանակ է շարունակ. և **բ** ակն և ունկն տարորո՛շ է: - 236. Այսպէս ի սեաւ մաղձէն լինի արտասուքն աղի, զի մի՛ հոտեցի ակն որպէս ցուցաւ նախ: - 243. Իսկ ի մերս տապանի՝ ակն է լուսատու և միտքն: - 294. Եւ **Բ** գետն ի բանն և ի հոգին սուրբ որ բղխեն ի հօրէ. զի հրաւիրակք են մեզ՝ ակն տանելով ուստի բղխեն սոքա: - 295. ...՝ զոր ակն ո՛չ ետես և ունկն ո՛չ լուսաւ. նոյնպէս և սա՛ ի զգալիսս անհաս ի մտաց մարդկան: - 342. Երրորդ, զի ո՛չ միայն մերծաւորք, այլ և հեռաւորք մինչ ի ակն տեսցեն զսքանչելիսն: - 414. Չորրորդ՝ զի լիցին նոքա պատճառ զայթակղութեան նոցա, և խոչ ընդ ակն: - 416. Իններորդ՝ յետ է աւուր կորոյս գնասա խռովարար, որ բրէր զաջոյ ակն իսրայէլի. և տէր մեր գխռովարար բանսարկուն, որ բրէ՛ գակն իմացականին մարդոյ. - 427. Իններորդ՝ զի ի հոգի՛ ի **նմանամասունս** և **յաննմանամասունս** այլ և այլ զործէ. ըստ որում ակն տեսանէ և ո՛չ լսէ. բերանն ճաշակէ՛ և ո՛չ հոտոտէ: - 479. Իսկ քրիստոս ամենկին ակն՝ ամենկին ունկն՝ ընդ հօր և հոգւոյն աստուածաբար ներգործէ: - 479. Իսկ ակն տեսանօղ՝ մարգարէքն. և առաքեալքն **ինքնատեսք** բանին աստուծոյ: - 534. Որպէս որ զգալի ակն խփէ և զրկի ի լուսոյն և առնէ խաւար. նոյնպէս և նոքա: - 562. Բայց կրկին է զրկումն լուսոյ. մի՛ որ ի ճառագայթէ՛ լուսոյն գակն խփէ և խաւարի. և **Բ**՝ որ ընդ դէմ բոլորակի արեգականն հայիցի՝ կորուսանէ զլոյսն և խաւարի: - 562. Արդ՝ մեղանչելն մարդոյ այնպէս է որ գակն խփեաց ի լուսոյն և խաւարեցաւ...: - 562. ...և զայն սակաւ բարին վճարէ՛ աստ, որ ի դատաստանին ակն բարւոյ այլ ո՛չ ունիցին. - 664. Հօր անունն ռոմելոս ասեն. զմին ձեռն և զոտն երկայն և մինն կարճ. զմի ակն խաժ, և զմիւսն սև: - 706. Ութերորդ՝ ահագին տեսիլն դիւաց և վիշապաց. զոր ի կայծի կայծել հրոյն տեսանեն. և ողորմելի աղաղակ լալ ականացն և ոտնհար լինողացն: - 752. Ձոր ակն ո՛չ ետես, և ունկն ո՛չ լուսաւ, և ի սիրտ մարդոյ ո՛չ անկաւ, զայն է պատրաստեալ աստուած սիրելեաց իւրոց: - 761. Որպէս միտք հոգւոյ, և բան մտաց, և ակն մարմնոյ, և լոյս ական: - 769. **Որպէս բան ի ձայն՝ և բան ի գիր՝ և լոյս յօղ՝ և տեսութիւն յակն և հուր յերկաթ՝ և մուխ ի պողոտատ:** - 769-770. Այլ ի պատճառս տալ իմաստից. որով ո՛չ յագեսցի ակն ի տեսոյ. ի գլուխ գոլոյ իմաստնոյ. մանաւանդ և ի շահ օգտի բանասէր մտաց միեղէն եղբարց: - 773. Ձորօրինակ՝ յակն աղբեր խառնեալ ինչ՝ ապականեսցին բաժանեալ առուքն: - 776

ԱԿՆ ԱՌՆՈՒԼ + Տասներորդ, բարկութեամբն արգելաւ յերկրէն աւետեաց. զի ցուցցի թէ արդար՛ է աստուած. և ակն ումեր ո՛չ առնու: - 386

ԱԿՆ ԸՆԴ ԱԿԱՆ - Չորրորդ՝ նմանոյն հատումն մասանց. որպէս ակն ընդ ական: - 751

ՅԱԿԱՆ ԹՕԹԱՓԷԼ + Հինգերորդ, զի մեծ ուրախութիւն է և տօն յորժամ համանգամայն ամենայն մարդկան յական քօթափէլն լիցի յարութիւն, քան յայլ և այլ ժամանակս. - 717. ...և մարմինք մեռեալք որ յաղամայ հետէ՛ յանկարծակի յական քօթափէլ ի փող յետին յարիցեն ասէ առաքեալն: - 721. Ձի ուր կամք հոգւոյն խնդրէ՛ անդ ընթանայ և մարմինն անարգել ի յական քօթափէլն. - 722

ԱԿՆ ԱՌՆՈՒԼ + և նոքա զամենայն ինչ ծածկապէս տեղեկացան. զի ժողովեալքն ի քաղկեդոն ակն առին թագաւորին և կնոջ իւրոյ. և զարհուրեցան ի սպառնալեացն. և զնեստորի կարծիսն հաստատեցին. զերկու բնութիւնսն. և **զբ** կանսն. և **զբ** ներգործութիւնսն: - 543

ԱԿՆ (քար) + Չորրորդ՝ զի թէ պատուական միւթով երևէին որպէս արեգակն՝ հուր՝ ոսկի՝ և ակն. զիտեաք թէ զնոյն բնութիւն ունին...: - 132. Վեցերորդ՝ զի պատուական ակն և մարգարիտ և ազնիւ ոսկի ի ծովս գտանի: - 207. Կարգաւոր էր ...ականց ի սիրտ երկրի գանձել...: - 230. Երեսունեղ, **բժան ակունքն**. և խունկքն: - 283. Եւ այլք ակն կայծ, կամ բիւրեղ: - 294. ...վակասն՝ ուրարն է. և Տախտակ

ականցն կոնքեռն: - 348. ...**Բ Ակունք** ուսոյն՝ կրկին կիսագունդք երկնից. ունելով **Ձ** կենդանակերպս. և Վակաս լանջացն **Բ**ժան ակամբք նոյն կենդանակերպք ի լանջս երկնից Սիթրն՝ պսակ քահանայապետութեան. և Թիթելն՝ մտաց թեթևութեան: - 348. Ձի՞նչ նշանակէր **Բ**ժան ակունքն: - 348. Եւ այս են **Բ**ժան ակունք և անուանքն գրեալ: - 348. Եւ այսպէս մեկնեն զանուանս **Բ**ժան ականցն սուրբն Եպիփան և մեծն Անդրէաս ի գիրս տեսլեանն Յոհաննու: - 349. Եւ բաց յայսցանէ **Բ** ակն յանդիմանութեան զոր անդամանդեայ կոչէին, և էր ի պծղնաւոր զգեստին ի վերայ ուսոց քահանայապետին յորժամ մտանէր ի սուրբն սրբոց երիցս ի տարւոջն, ի տօնի զատկին և յիսներորդացն և ի քաւութեանն: - 349. Եւ զոր ինչ լինելոց էր ի տարին, ի նոյն կերպարանս փոխեին և ակունքն: - 349. Վասն որոյ և յաւուրս զաքարիայի հօրն յովհաննու յորժամ յամեաց ի տաճարին և ել, ակնունէր ժողովուրդն տեսանել զակնն և տե՛սին լուսափայլ սպիտակացեալ իբրև զծիւն. և լի՛ եղեն խնդութեամբ. զի երկնաւոր արքայութեան նշոյլքն պայծառացուցին զակն: - 349. Եւ նիւթն ոսկի և արծաթ և պղինձ և երկաթ. այլ և խունկն և պատուական ակունքն ի հեթանոսաց՝ էր: - 440. Քսանդ, եբեր բազում պատարագս. ոսկի և ակն և խունկ: - 441. Ոսկի անթիժ հաւատն. և ակն վարք պատուական. և խունկ աղօթից: - 441. Եւ զայս հրոյ իմանի որ առ զալստեամբն քրիստոսի ոմանց մաքրութիւն ներելեացն լինիլ և առաւել պայծառանալ. որք ոսկի և արծաթ և ականս պատուականս շինեցին: - 488. Եւ ակն խառնուած չորից թնոցն, խառնեալ զգայութեանց և մտաց: - 493. Այլ և աղիւսածն ակն շափիւղայ ի ներքոյ ոտից նորա: - 494. Եւ լաւ է մի ակն պատուական՝ քան զբազում քարինս անպիտան: - 551. Աղիւսանման ակն պատուական: - 639. Տեսանէր ժողովուրդն ուր կայր աստուած, և ընդ ոտիւքն իբր զգործած աղիւս շափիւղայ. որ է՛ ակն պատուական. և աղիւսն խաչածն է: - 639. Եւ որ ոսկի՛, արծաթ՛, ականս, և այլն: - 701. Պատուական ակունք՝ գործքն բարի: - 702. Դարծեալ՝ ոսկի է հաւատն և դաւանութիւնն անապական. և Արծաթ՝ անաղտ մաքրութիւնն ի մեղաց. և Պատուական ակունք՝ զանազան առաքինութիւնք: - 702. և Ակն պատուական՝ զործք մարմնոյն. պահք, աղօթք, ողորմութիւն, և այլն: - 702. և Պատուական ակունք սէրն առ աստուած և առ ընկերն. ուստի ամենայն բարեգործութիւնք կատարին: - 702. Եւ ի յայս հուրս անցեալք՝ որ զգեցեալ են ոսկի՛ արծաթ՛ և ականս, առաւել պայծառանան: - 702. Կամ ոսկի՛ արծաթ՛ ականս. զի արդարքն առաւել պայծառանան և ապա՛ բազմին ի սեղան հօրն երկնաւորի պաշտելովն ի քրիստոսէ: - 721. Նոյնպէս և ջուրն որ հպեցաւ ի մարմին փրկչին, և ծնաւ զմարդիկ որդիս աստուծոյ, նորոգեսցի և պայծառացի քան զամենայն տեսիլս զեղեցկագոյն ականց: - 759

ԱԿՆՈՒՆԻՍ + ...հաւատով ակն ունիմք կատարածի և ո՛չ գիտութեամբ: - 292. Նոյնպէս և մարմնական կապովն, զի ազգակից է մեզ և փեսայ հոգևոր. և ցանկամբ նմա ակն ունելով վարձուցն հատուցման: - 318. ակնունէր ժողովուրդն տեսանել զակնն ...: - 349. Յուսովն ակն ունիմք գերագոյն բարւոյն: - 571. Յուսովն ակն ունիմք ինքեան ողորմութեանն որ խոստացեալ է. զի գթած և ճշմարիտ է: - 571. ... և յարևելս երկրպագեմք ուստի ակն ունիմք զալստեան փրկչին. որպէս լուսանցն յարևելից: - 613-614. նոյնպէս և սուրբքն ակնունիմք յետ **զ** դարուց վճարման կենցաղոյս ժառանգել զհանգիստն յաւիտենական. - 648. Տասներորդ՝ յապաղեաց զայն, զի փափագն առաւելացի. աստ հաւատով և յուսով ակն ունել. և ապա՛ դէմ յանդիման երևիլ: - 663. Երկրորդ, փրկչին ակնունելով որ զայցէ յարևելից...: - 677. ...ոչ թողու արդար իրաւունքն աստուծոյ ելանել յերկինս. այլ կան և մնան ի ներքոյ. ակնունելով հանդերձեալ դատաստանին...: - 688. Այս է խորանն առ երկնիւ ուր ժողովին արդարք և մեղաւորք հոգիք հաւատացելոց. որք դատաստանան կատարին, ակնունելով ողորմութեանն աստուծոյ: - 688. Դարծեալ՝ մի ասի կայանք երկուցն վասն միոյ ակնկալութեան. զի արդարքն ակնունիմք պսակաց, և մեղաւորքն տանջանաց: - 689. որպէս թէ այժմ ակն ունիմք և մնան զալստեանն քրիստոսի և վարձուց հատուցման: - 691. Ձի է՛ յոյս ակնունիմք ի հեռաւորն. և է՛ յոյս ըմբռնել ի մերձաւորն: - 695. Արդ՝ այս կենացս յոյս՝ ակն ունիմք ի հեռաւորն. և յետ մահու յոյս նոցա ըմբռնէ ի մերձաւորն: - 696. զի որք զպատիժ այսմ կենացս ակն ունիմք առնուլ՝ երկնչին ի չարեաց կամ սակաւ առնեն. - 698. իսկ որ յամերձ ունիցին ակն, յումբքէ ոչ երկնչին: - 698. Ուստի և փրկչին ակնունիմք նորոգել զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ մարմնոյ փառաց իւրոց: - 716. Եւ մեզ ակնունիմք ըստ դաւթայ...: - 759. Եւ երկու կատարումն. մի զմկրտութիւնն. և մի զյարութիւնն որում սպասեալ ակն ունիմք: - 769

ԱԿՆԱԿԱՊԻՏՔ + Չայսմ վիշապէ՛ ասէ՛ զգլուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց ի յորդանան. այն է

որ զամենայն ջուրս ծովուն յակնակապիծս իւր ընդունէր: - 151

ԱԿՆԱՌՈՒԹԻՒՆ + Ակնառութիւն ո՛չ է աստուծոյ. զնախնիքն սիրեաց աստուած, զի արժանիք էին. և եցոյց նոցա զինքն. և զխոստումն աւետեաց ուխտեաց նոցա մարդ լինիլ ի զաւակէ նոցա յետոյ: - 398. Երրորդ վասն ակնառութեան: - 744

ԱԿՆԱՐԿԵՍ + Նախ՝ զի տէրութիւնն ակնարկէ առ հայր. և զօրութիւնն առ որդին. և իշխանութիւնն առ իշխանակից սուրբ հոգին: - 135. Ապա թէ ոչ՝ ի յակնարկել կամացն՝ բիւրապատիկ կարօղ էր աստուած ստեղծանել քան զայս աշխարհս: - 192. Որ օրինակաւ ակնարկէ՝ ի տէր մեր ի մարդացեալ բանն...: - 435. ...որ և ամենայն օրհնութիւնքն ի տէրն ակնարկէ...: - 438. Երկոտասաներորդ՝ յայտ է յերից իրաց թէ ապականացու ասելն՝ ակնարկէ՝ ի յապագայն իբր թէ ապականելի՛ է...: - 499. Դարձեալ և ըստ մերոց վարդապետաց, առաջին կանոնին Ըերրորդ գուրդայն օրհնութիւն՝ ի հանդերձելումն ակնարկէ...: - 630

ԱԿՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ + Նախ՝ նշանակէ գակնարկութիւնն ի վեր առ աստուած ունիլ: - 676

ԱԿՆԵՐԵՒ + Յարփոյն երկնային իջանէ առ մեզ. ի ցոյցս ակներև երկնային փառացն: - 203. Չորրորդ վկայ լոյսն զգալի. որ յինն ժամուն ծագէ՝ ի գերեզմանէն ակներև ամենայն մարդկան: - 509. Եթէ ինքեամբ՝ եթէ ի ձեռն միքայելի. ի մէջ վրանի և յաթռն իւր սատակեացի. և զլորեացի մարմինն ակներև ժողովրդեան իւրոյ...: - 709

ԱԿՆ ԿԱՆՈՒՄ + Կանայք առաջի դրան խորանին նստեալք՝ են հաւատացեալքն. որք դրան երկնաւոր պալատին բանիլ ինքեանց ակն կայեալ մնան: - 756

ԱԿՆԿԱՆՈՒԹԻՒՆ + Երրորդ՝ անկումն նոցա էր ակնկայութիւն տանջանցն. և զայս մինչ ի քրիստոս ո՛չ գիտացին զպատրաստեալ տանջանս իւրեանց...: - 153. ...տէր մեր հայեցումն և ակնկայութիւն է ամենայն արարածոց: - 427. Իններորդ՝ և մարմնական որդի էր դաւթի ըստ կարգի հասարակ մարդկան. իսկ քրիստոս ակնկայութեան և աւետեաց և ի վեր քան զկարգ բնութեան աստուած մարդացեալ: - 442. Ութերորդ՝ զի ամենայն տեսակք ախտիցն ի՛ր մի երևեցուցանեն մեզ. որպէս զողութիւն զհնչս, և պոռնկութիւն զհեշտութիւն. իսկ հպարտութեանն ո՛չ գոյ ամենակին ակնկայութիւն: - 562. Յոյսն է ստոյգ ակնկայութիւն հանդերձեալ երանութեանն. յառաջ եկեալ ի շնորհացն աստուծոյ և ի յատուկ արդեանցն: - 573. Դարձեալ՝ մի ասի կայանք երկուցն վասն միոյ ակնկայութեան. զի արդարքն ակնունին պսակաց, և մեղաւորքն տանջանաց: - 689. Երկրորդ, յակնկայութենէ հատուցմանն կրեն զտանջանս. որ լինելոց է ի կատարածի: - 690

ԱՅ + Ահկի. այսինքն ահ անկանի ի յառնելն գետոց և թուլանալն ձեան: - 201. Ահ է ասեն մարդիկ ամենայն ուրեք. զի գետայարոյցք է: - 201. Տասներորդ՝ ահ և երկիւղ է անզգուշից: - 207. Չորրորդ՝ զի ահ և երկիւղ են մեղաւորաց: - 217. Չորրորդ՝ նոր չարիս գործեցին, խիստ և առաւել պատուհասեցան. որպէս և կայեն. զի նշան լիցին աշխարհի ահի և երկիւղի: - 303. Նախ՝ դարձաւ գետն, զի ահ և երկիւղ լիցի քանանացւոցն. և մի՛ հակառակեացին յետուայ և անկցին ի սուր նորա: - 414. Տասներորդ՝ ահ և երկիւղ է անզգուշից: - 523. Երկրորդ, զի առանց ահի և ամօթոյ զմեղս գործեն. - 698. Երրորդ, գահ դատաստանին որ ամենեցուն երկնչիլ տայ ի մեղաց, - 698. զի ահ մեծ է անկանիլ ի ձեռս աստուծոյ կենդանւոյ յանաչառ դատաստանին և ո՛չ այժմ: - 699. Չորրորդ՝ զռամիկս և զմարմնասէրս ահի և տանջանօք պատրեացէ...: - 708

ԱՅԱ + ... ահա մոլորակք շարժին հակառակ – 12. Եթէ չարն է յաստուծոյ, ո՛չ պատժէ զսատանայ ... և ո՛չ զչարս ի մարդկանէ, այլ ահա՝ պատժէ. չար ուրեմն ո՛չ է յաստուծոյ: - 14. անկարութեամբ՝ ահա բռնադատեալ է - 14. ահա ներհակ գործ է ինքեան: - 14. Չարն ո՞րպէս է ոչ է. զի ահա՝ ներհականայ բարւոյն. որպէս առաքինութիւն և չարութիւն: - 22. Ձի եթէ զբնութիւնն, ահա բաժանեցիք զբնութիւնն ի բղխօղ և ի բղխեալ. որպէս ի ծնօղ և ի ծնեալ. որ է մակեդոնի և արիոսի: - 62. Իսկ եթէ զանձն ասացիք բղխեալ, ահա ք անձն ասացիք հոգւոյն. մինն ի հօրէ բղխեալ, և մինն ի յորդոյ. և այսպէս լինի երրորդութիւնն չորրորդութիւն: - 62. Իսկ եթէ զոչ բղխեալն բղխէ, ահա ի հօրէ ո՛չ ասէք զբղխումն, այլ Իսկ թէ ի վերայ անձինն, ահա զերրորդութիւնն չորրորդութիւն արարիք որպէս ասացաւ: - 68. Ձի թէ զերկունն, ահա՝ երկու որդւոյ մայր ասացիք: - 68. Իսկ եթէ զանդրանիկն առանձին, ահա՝ զկուսածինն որդի՝ ո՛չ ասէք աստուած՝ ըստ նեստորի: - 68. Եւ կամ թէ զոչ ոքն ասիցէք, ահա նոր աղանդ չարափառութեան և խափանումն տնօրէնութեան մեծի խորհրդոյն: - 68. Իսկ եթէ զմարդկութիւնն բնութեամբ որդի ասացեր, ահա որ հաներ զբանն յորդիութենէ: - 69. Իսկ թէ զերկունն, ահա՝ որ երկու

բնութիւն ասացեր զոլ հօր: - 69. Չի թէ ասես զառ ի յաստուծոյ հօրէ բանն, whw կարգեցեր զնա ընդ եղեալքս կարօս սրբութեան և շնորհօք որդիութեան: - 69. Իսկ թէ միայն ի մարդոյն բնութիւնն, whw տակաւին ևս անկատար էս. զի ի սոսկ մարդոյն մահ մկրտեցար: - 69. Չի թէ զաստուծոյն ըստ ինքեան, whw և անուտելի՛ է բանին բնութիւնն: - 69. Իսկ թէ առանձնապէս մարդոյն, whw նոր իմն և առժամայն մուծանես աստուած՝ հրեշտակաց և մարդկան երկրպագելի: - 70. Իսկ թէ զմարդն ասես նստեալ, whw զբանն զրկեցեր յաթոռակցութենէ հօր՝ ո՛վ սիրողդ առանձնութեան: - 70. Իսկ թէ զերկու բնութիւնն ասիցես, whw՝ երկու զոլ ասես հօր աթոռակից. մի զաստուածն, և մի զմարդն: - 70. Եւ թէ միայն բանին որ ի յերկնից իջեալ, whw՝ որ երկու կամք ընդ դէմ միմեանց խոստովանիս. ծնողին և բանին: - 70. Չի եթէ ըստ ինքեան բանին, whw՝ կարգեցեր զանմահն ընդ մահուան: - 70. Եւ whw՝ չորեքտասան հարցմունքս այս՝ է ընդ դէմ երկարակ աղանդոցն. որք զմի քրիստոսն յերկուս բաժանեն բնութիւնս: - 70. ...whw զբնութեանցն միաւորութիւնն եցոյց: - 80. Չի թէ ասես միաւորական, whw՝ արարեր դու զանձն բնութիւն. զի բնութիւն է միարար ըստ պորփիրի, տեսակին կցորդութեամբ բազում մարդիկ **մու:** - 86. Uhw տես յայտնապէս. զի որք բաժանեն զմի քրիստոսն յերկուս բնութիւնս, ո՛չ պահեն զմիաւորութիւնն անբաժանելի: - 88. Չի եթէ զմարդկայինն ասէք քրիստոս, whw՝ առանձնապէս որոշեցիք զնա ըստ նեստորի. և սոսկ մարդ ասէք զքրիստոս: - 89. Իսկ թէ զաստուածայինն բնութիւն, whw՝ զերրորդութիւնն ասէք մարմնացեալ. զի բնութիւնն հաւասար է երից անձանցն: - 89. Իսկ եթէ զաստուածային անձն ասէք քրիստոս, որ է օծեալ. whw ընդ օծեալս փոխադրեցիք: - 89. Uhw նոր ուսմունք և երրորդ կտակ: - 89. Իսկ թէ զաստուածային անձն և զմարդկային բնութիւնն ասէք մի քրիստոս, whw յայտ է զի բաժանեցիք յաստուածային բնութենէն զքրիստոս...: - 89. Իսկ եթէ աստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն առանց անձին ասէք քրիստոս, whw՝ շփոթեցիք զերկու բնութիւնսն առանց անձին միանալոյ ըստ եւտիքեայ: - 90. Չի եթէ միաւորութեամբ whw՝ շփոթումն եղև. զի զանձն և զբնութիւնսն մի ասացիք: - 90. Uhw՝ այս ի կարծոյ բացայայտութիւն ծածկեալ ամբարշտութեանց, որք բնութիւնս սահմանեն ի վերայ միոյն քրիստոսի...: - 90. Uhw և այսու ի վեր է նա. զի յեակցէ հոգւոյ իւրմէ՛ և ի բնութեամբ հօրէ: - 95. Uhw զսակաւ ընծայ կարճառօտութիւն բանիս ընկալ ի քում ընդարձակութեան զանձարանի սրտի...: - 95. ...whw անդունդք հայհոյութեան. զոր ի կարգիս լռեմ: - 96. Uhw աւետարանն լի՛ ասէ իմաստութեամբ. և դու պակաս: - 97. ...whw այս ուրացութիւն է և պակասութիւն: - 124. Եւ յորժամ ասենք ո՛չ է չար. ո՛չ է խաւար. ո՛չ է մեղք. whw այս խոստովանութիւն է և ո՛չ դրութիւն: - 124. Ո՞րպէս գիտենք թէ մարդն իշխան է ի վերայ անասնոց. զի whw՝ բազումք անհնազանդք են. որպէս վայրիք և գազանք և այլք: - 220. Եւ թէ ասիցէ որ, ո՞րպէս է մի, զի whw ի մահուանն բաժանին ի նմանէ: - 260. Խնդրեմ և զայս ուսանիլ թէ ընդէ՞ր է՝ զի մարդս կատարեալ կենդանի է քան զանասունս. և յորժամ ծնանին նոքա whw՝ ի նոյն ժամն կանգնին յոտից վերայ և զնան, և այլն. իսկ մարդն ոչ: - 266. Այլք եղջիւրս ասեն ունել ի ճակատն որ իբր զփող զոչէր թէ՛ զայ՛ whw կայեն եղբայրասպանն: - 287. Uhw՝ յայտնապէս այլ է ձև արարողութեան սոցա ի յօրինակէն: - 341. Երկրորդ՝ ուստի՞ ճանաչեաց թէ սամուէլ է. զի whw՝ կինն ասաց...: - 429... whw՝ զի բարկացուցանէր զնա...: - 429. ...whw՝ խայտառակեցան կանայք նորա: - 432. ...whw՝ չարչարեցաւ և մեռաւ: - 499. Եւ whw՝ զմահ կրեաց կամաւորապէս և չարչարեցաւ: - 500. Եւ թէ որ ասիցէ, ո՞րպէս է մի բանն աստուծոյ. զի whw՝ բանն մարմնացեալ էր. և հայր բանիւ վկայեաց ի վերայ որդւոյն. և անյարմար է ինքն ինքեան վկայել: - 530. Uhw՝ սոքա ընդհանրականք են և ո՛չ են ճշմարիտ. այլ սուտ: - 550. Uhw՝ սոքա առանձնականք և ճշմարիտք. որպէս ասի ըստ իմաստասիրացն: - 550. **Դարձեալ՝ յայտնապէս ասել ո՛չ է հարկ՝ է ամենայն բազում պատուական է քան զմին. զի whw՝ գոյացութիւնն մի է և պատահումն բազում. և արեզակն մի է և աստեղք բազում. և զլուխն մի է և անդամք բազում:** - 551. Չի whw՝ լատինացիք առանձնականս ունին աւանդութիւնս...: - 553. Որպէս whw՝ յերկոսեան ճրագալոյցսն այսինքն ի ծննդեանն և ի յարութեանն միաբանին հայք և յոյնք և ասորիք. իսկ լատինք ո՛չ: - 554. Uhw՝ որ մեծ է քան զամենայն մեղք: - 565. whw՝ ևս յայտնի զմանկունս ո՛չ հաղորդեն մինչև լիցի **Բժան** ամեայ...: - 600. Չի whw՝ նահապետքն բազում կանայս առին և հարձ ևս: - 613. Դարձեալ ասեն, տէրն աւագակին ասաց «այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին» whw հատոյց. - 697. Uhw՝ ժամանակ ընդունելի. whw՝ օր փրկութեան. մի և մի իւրք տայցէ պատճառս. զի մի՛ արատեսցի պաշտօնն: - 698. Ա՛րդ՝ եթէ ճշմարիտ է մարգարէն և առաքեալն, զի whw՝ աստ է ընդունել զապաշխարութիւն և փրկել զհոգիս. - 698. Վեցերորդ ասեն, whw՝ այս է քաւարանին հուրն: - 702. Uhw՝ յայտնապէս զփայտ գխտո

և գեղեզն գոր նոքա վասն քաւարանին ասեն, - 703. Արդ ահա ա՛յսոքիկ են ծառ կենաց ի յերկինս և յերկրի տնկեալ...: - 771. Յորժամ պարուկաւ այսինքն հարցմամբ ասի. որպէս ասելն, ո՞չ քեզ ասացի զայդ. ահա եղև ստորասութիւն. իբր թէ՛ ասացի: - 787

ԱՐԱՐԵԿԵՍ + Եւ ի գոչել տեառն մերոյ ի վերայ խաչին՝ սարսեցին դժոխայինքն ահաբեկեալ ի կենաց: - 316

ԱՐԱԳԻՆ + Իսկ գազան, կամ զի գգօղ են և պատառոզ. կամ զի զանազան և ահագին կերպարանք ունին: - 216. Հինգերորդ՝ նշանակ ահագին դատաստանացն աստուծոյ. զի այնպէս լինելոց է ամենայն մեղաւորաց այնպիսեաց: - 303. Իններորդ՝ ահագին է ի վերայ գազանաց: - 315. Նոյնպէս և ի կատարածի ահագին գոչէ ի վերայ մեղաւորաց...- 316. Վասն է՞ր այնպէս ահագին երևմամբ և որոտմամբ երևեցաւ աստուած ի սինա: - 341. Հինգերորդ, նոցա ձայնն որոտմամբ ահագին. և մեզ բանն հանդարտ և քաղցր: - 354. Ձի՞նչ նշանակէ անապատն մեծ և ահագին: - 393. Իսկ ահագին, Նախ՝ զի թշնամիք էին շուրջանակի. և գազանք և սողունք. և ծով. և ամայի. և **անպարիսպ**: - 393. Երրորդ՝ ահագին երևումն, որոտ, և փայլակն: - 393. Երրորդ՝ ահագին երևումն դատաւորին. և ձայն փողոյն, և հուր նախընթաց: - 393. Եւ աջակողմ և ձախ. և ահագին դատելոցն: - 661. Վեցերորդ, զի ահագին փառօք գայցէ փողով մեծաւ և ամպախաղաց որոտմամբ և շարժմամբ և հրով բորբոքելոյ որպէս ի սինայ: - 737. Ութերորդ, ահագին է անդ դառնալի վճռովն...: - 737. Եւ տես թէ ո՛րպէս անձուկ և ահագին է յամենայն կողմանէ մեղաւորացն: - 738. Ի յաջմէ մեղքն մատուցիչ, ի ձախմէ դէքն ահագին: - 738. Իսկ ծուխն յերեսացն աստուծոյ, Նախ նշանակէ գահագին սպառնալիք բարկութեան տանջանացն...: - 749. Երրորդ՝ որդունք անմարք. այսինքն օձք, վիշապք, տեսութեամբ և շաչմամբ ահագին: - 752. Ութերորդ՝ ահագին տեսիլն դիւաց և վիշապաց. զոր ի կայծի կայծել հրոյն տեսանեն. և ողորմելի աղաղակ լալ ականացն և ոտնհար լինողացն: - 752. Վասն վեցերորդին, որք զխաւար մեղաց աստէն սիրեցին և առ լոյսն քրիստոս գալ ո՞չ կամեցան. վասն այնորիկ ահագին խաւարաւ անդ նսեմանան: - 752. Վասն ութերորդին, որք աստ ի տեսանելոյ զբարիս և ի լսելոյ խոյս տային. արդարապէս ահագին տեսլեամբ և լսելեօք թշուառապէս զարհուրին ընդ իւրաքանչիւրոցն: - 753

ԱՐԱԳՆԱԿԵՐՈՂ + Եօթներորդ, զի ահագնակերպ երևի ի վերայ մեղաւորաց...- 737

ԱՐԱԳՆԱՏԵՍԻԼ + Սաստկագին գոչմամբ. և ահագնատեսիլ սուսերամերկ կորովալից նետողաց. որ պատեալ պահեալ պաշարէին զմեզ: - 789

ԱՐԱՐԿՈՒԹԻՒՆ + Եւ ուրեք գահարկութիւնն օրէնս դնել ասէ: - 277

ԱՐԱՐՈՆ - Եւ որպէս կորիս դադան և աբիրոն վասն հակառակութեանցն ընդ մովսէս և ահարոն հրով և բացմամբ երկրի դատապարտեցան: - 288. Երկրորդ՝ զի աբրահամ յետոյ պատարագեաց կենդանիս. որ էր նշանակ ժամանակեայ պատարագին ահարոնի: - 300. Եօթնևժ, մովսէս մի անգամ պատարագեաց և ետ գահարոն և ցորդիսն: - 329. Երրորդ՝ կեղն և խաղաւարտն եղև և ի կախարդսն և զայլ հարուածսն կրեցին. և ո՞չ կարէին ի մովսէս և ահարոն դարձուցանել զնոյնս: - 335. Երեմիա և աշակերտն՝ տարան ի գիշերի զտապանակն և որ առ նմայն էին՝ ի լեառն սինա. և անդ կնքեցին ի վիմին անուամբն աստուծոյ ասելով, ո՞չ որ բացցէ զսա՛թ ոչ մովսէս որ եբերն. և ո՞չ որ բացցէ՛ թէ ոչ ահարոն: - 345. Եւ մին վասն ահարոնի հաշտութեանն ելանել կրկին ի լեառնն: - 352-353. Մին վասն հաւատոյ օրինաց. և մին վասն հոգւոյս իբր ահարոնի. և մին վասն մարմնոյս որպէս ժողովրդեանն: - 353. Հնգետասներորդ, նոցայն քահանայապետ մովսէս և ահարոն ո՞չ կարացին մտանել յերկիրն պարգևաց. իսկ քահանայապետն մեր էանց ընդ երկինս երկնից. - 355. Ահարոն և որդիքն է օր մնացին ի խորանն. վասն է՞ր մեք իս: - 363. Վասն է՞ր այրեցան նաբաթ և աբիութ որդիքն ահարոնի: - 364. Կամ թէ յաւուրն կրկին էր խնկարկումն. յառաւօտն և յերեկոյն. և յառաւօտն խնկեալ էր ահարոն: - 364. Այլ որ ուղիղն է, մովսէս յամենայն ժամ մտանէր ի սուրբն սրբոց. և ահարոն մի՛ անգամ ի տարւոջն. և քահանայքն ո՞չ մտանէին: - 364. Եւ փոխմանն, ի վախճանիլն մարիամու՝ քուերն ահարոնի յանապատին: - 374. Իսկ մովսէս և ահարոն և այլ քահանայք յարևելից կուսէ ուր սուրբն սրբոց էր պաշտէին: - 379. Նախ՝ բուրվառն օրինակ էր ահարոնի, և գաւազանն՝ մովսէսի: - 382. Երկրորդ՝ երկուքն ևս ահարոնի. զի բուրվառն ոսկի զմաքուր քահանայութիւնն ցուցանէ. և գաւազանն զիշխանութիւնն: - 382. Նախ՝ առ տեղեալն ցուցանէր ահարոնէ՛ լինիլ քահանայ. յորդիս և ի թռունս յազգէ յազգ: - 382. Եւ այն զի երկուտասան էին գաւազանք ցեղիցն իշխանաց. և ահարոնի երեքտասան: - 382. Իսկ որ ի խորանէն բերին մովսէս և ահարոն զգաւազանն ծաղկեալ. զի ի սիօնէ՛

ելցէ օրէնք. որ է՝ յեկեղեցոյ ամենայն իշխանութիւն: - 382. Չի գահաթօն և գմովսէս Լ օր լացին: - 391. Իսկ յետ մահուան ահաթօնի նուագեաց մանանայն. յորում տրտնջէին և յօժից սատակեցան: - 415. Եւ եղև քոյր սորա եղիսաբէթ կին ահաթօնի քահանայի...: - 452. Որպէս ահաթօն ունէր գղութարն ամինադաբայ՝ զքոյրն նայասոնի իշխանին յուդայ: - 461. Այլ և գաւազանն ահաթօնի որ ծաղկեցաւ: - 494. Եւ փոխանորդ նորա ի յերկրի ի հինն քահանայապետն որպէս ահաթօն. և ի նորս կաթողիկոսն իւրաքանչիւր ազգի: - 534. այն է, որ հրամայեաց աստուած ահաթօնի զգեմուլ զպնդնաւորն և զվակասն և զխոյրն և զայլն, և ելանել առ ժողովուրդն: - 636. **Չորրորդ յայտ է յօրինակաց. զի գաւազանն ահաթօնի որ ծաղկեցաւ՝ օրինակ էր խաչին. և տախտակքն բանին. և ծառն կենաց որ ի մէջ դրախտին:** - 733. Իսկ Երրորդն արքայութիւն, գուշակի յաւազանն պղնձի. զոր հրամայեաց մովսէս առնել ի հայելեացն կանանց որ նստէին առաջի դրան խորանին. յորում լւանային որդիքն ահաթօնի նախ քան զմտանելն ի սուրբն սրբոց: - 756. Որդիքն ահաթօնի են սուրբքն. որք նախ քան զվերափոխիլն ի սենեակ վերին արքային, աստուածայնովքն բանիւք յամենայն հպարտութենէ մեղաց մաքրին: - 756. որպէս ծաղկեալ գաւազանն ահաթօնի նշանակէր զխրատ իմաստութեանն. որով զարդարեալ տայ զպտուղ լուսաւոր նիւթոյ կերակուր ոգւոյ: - 768

ԱՅԼԻՈՐ + ... սոսկալի գրով եղեն միմեանց եղբարք. թացեալ զգրիչն յահաւոր խորհուրդն: - 548. Այլ և ոմանք ի հանդերձեալն ո՛չ ունին պատասխանի առաջի յահաւոր բեմին քրիստոսի: - 628. յորժամ զարհուրեալ տագնապին ամենայն մեղաւորք յահաւոր ատենին. և յանաչառ դատաստանին: - 630. Խորան ասեն աջակողմ և ձախակողմ. այսինքն ի քաղցր հայեցողութիւնն քրիստոսի որ է աջ. և ի դառն և յահաւոր որ է ձախ: - 686

ԱՅԵԱԿ + Իսկ մովսէս՝ որ միոյ բնութեան էին հաղորդք և միոյն անւան քերովբէքն, մի յաջմէ և մի յահեկէ ասէ: - 54 Արդ՝ յաջ և յահեակ խոտորին հերձաւծօղք. որպէս սաբէլ յաջ խոտորեալ՝ ի մի բնութիւն և ի մի անձն ժողովեաց զերրորդութիւնն սուրբ: - 80. Իսկ ուղղութեանցն աշակերտք՝ ընդ դէմ երկուցն յաջ և յահեակ պատերազմին: - 81. Չորրորդ դարձեալ՝ դ թև խաչին նշանակէ զչորս բարերարութիւնս քրիստոսի... յահեակն զթողութիւն մեղաց: - 493. Յինգերորդ՝ նշանակէ՝ զչորս առաքինութիւնս... յահեակն զհամբերութիւնն: - 493. Եւ զի աջ էաք և յահեակ դարձաք: - 493. Աջն զշնորհս արդարոց. յահեակն զպատուհաս մեղաւորացն: - 493. Եւ դարձեալ՝ աջն զփրկութիւն մարդկան. յահեակն զաստ դիւացն: - 493. յահեակն ողջախոհ և սուրբ ունել կեանս յանձին: - 493. Աւազակն որ յաջմէն խաչեցաւ՝ դէմաս էր անունն. և որ յահեկէն կոստաս: - 495. Իսկ յետ և յահեակ որկորստութիւն և պոռնկութիւն. զի յետս դարձունն է ի ճշմարիտ բարւոյն, և զհետ ընթերցունն է առ յահեակ և սուտ բարիս: - 560. Եւ սքեմ նոցա գահեակ ուսովն: - 608. Այլ և բազպան, և բազկուրար գահեակ ուսովն: - 608. Բազկուրար յահեակ բազուկն ուսովն ածեալ՝ և կապեալ ի վերայ արքնկանն ի կախ ունելով: - 608. առաջին ձայնն ա՛ջ դասուն է, և կողմն յահեակ: - 641. առաջին ձայնն յահեակ դասուն է, և կողմն աջ: - 641. Դարձեալ՝ ի դատաստանի յորժամ դպրութիւնք բանին, որք աստ ի ձախմէ մարմնոյ՝ փոխեսցին յաջմէ. և որք յաջմէ՝ յահեկէ: - 646

ԱՅԵՂ + Տասներորդ՝ յահեղ է քան զամենայն զազանս: - 315. Եւ յահեղ է պատուհաս ամենայն մեղաւորաց ի տեառնէ...: - 315

ԱՅԿԻ + Եւ Գ դուստր. Արեգի. յակի. Մարերի: - 200. յակի. այսինքն ահ անկանի ի յառնելն գետոց և թուլանալն ձեան: - 201

ԱՂ + Չայս և տէրն յաղի օրինակեաց. յորժամ անհամի՝ ո՛չ ինչ է պիտանի հրամայէ: - 166. Եւ վասն անխմոր և անմեղր զոհից. և վասն յաղի: - 284. Կինն ղովտայ վասն է՞ր յաղ և ոչ յայլ ինչ նիւթ փոխեցաւ: - 303. յաղ և այրեցածն մի են: - 303. Երկրորդ՝ զի յաղ ո՛չ տանի: - 356. Յին պատարագն վասն է՞ր յաղի կատարէր և նորս ոչ: - 356. յաղ կակճո՛տ է, նշանակէ՝ զխրատն: - 356. ...արձեալ յաղ նշանակէ՝ զբանն աստուած. որ զանհամութիւնս մեր համեմեաց, և զնեխեալ վերքն ապականութեան մերոյ ողջացոյց: - 356. Ա՛րդ՝ հինն նորոյս օրինակ էր՝ ի բովանդակն յաղ խառնիւր: - 356. Ա՛րդ՝ ի ճշմարտութիւնն ո՛չ է օրինակ. վասն որոյ ո՛չ խառնի յաղ: - 356. Իսկ յօրինակն խառնենք յաղ. որպէս յագապս. յոգեհանգիստս և ի տօնական պատարագս: - 356. Եւ յա՛մ մանանայն, ուր ո՛չ խառնիւր յաղ...: - 356. և Երկրորդ նաշիին իւղով զանգեալ, ուր խառնէին յաղ: - 356. Ա՛րդ՝ մանանայն նշանակէ՝ զփրկական խորհուրդն ուր ո՛չ է յաղ: - 356. Եւ զանգեալ նաշիին զիշատակ մարտիրոսացն՝ ուր խառնենք յաղ ի հատ պատարագին և իւղ անոյշ ի խորհուրդ. նոցա: - 356-357. Այլ որք յամառելով յօրինակն՝ յաղ խառնեն ի խորհուրդն,

պարտ է նոցա խառնել և ձեթ և մուրկ և խունկ և միս գառին. կամ զանգեալ ի կասկարայս, կամ օծեալ ի տապակի, զի զօրինակն կատարեսցեն. և հեռասցին ի ճշմարտութենէն: - 357. Իսկ Աղ կոչեցաւ. զի զանհամութիւնս մեր համեմեաց, և զվերս ողջացոյց: - 361. Նախ պարտ է զի լիցի օրհնեալ աղիւ. որ է՝ նշանակ իմաստութեան և սրբութեան: - 366. Չի՞նչ է նոր կուժն և աղն, որով բժշկեցան ջուրքն: - 445. Իսկ աղն բանն աստուած խառնեալ ընդ մարդկութիւնս. որ բժշկեաց զվերս մեր: - 445. Վերին մասն զխոհեմ և զհամեստ բանս իբրև աղիւ համեմեալ: - 493. Յիսուսն հինգ, Մատաղն և աղն: - 527. Չի՞նչ է օրհնած աղն մատաղի: - 657. Մատաղն ստուգաբանի մատո՞ւ աղ: - 657. Եւ լուսաւորիչն կարգեաց զօրհնութիւն աղին: - 657. Դարձեալ՝ ճշմարիտ պատարագն քրիստոս՝ Նախ կենդանի աղ կոչեցաւ...: - 657. Յաղագս որոյ Նախ օրհնեալ աղ տամք կենդանւոյն: - 657. Իսկ օրհնութիւն աղին, զի որոշեսցի ի զոհից կոռց, և ի հասարակ զենմանց...: - 657. Երկրորդ, որպէս կենդանւոյն աղ, նոյնպէս ի կեանս մեր հանապազ պարտ է ի լեզուս ունել զօրհնութիւն և զփառս աստուծոյ: - 658

ԱՐԱԳԱՒ + Քանզի ո՛չ կարէին ի միում աւուր յերկոսեան ուխտսն կատարել զտօնսն հեռի գոլով ի միմեանց. երուսաղէմացիքն այսր աղագաւ փոխեցին. և փոքր փոքր աճմամբ ընկալան և այլ եկեղեցիք զնոյն: - 482

ԱՐԱԽԻՆ + Վեցերորդ՝ զի ի ձեռս ետ զհագար աղախինն չարչարել սառայի. ուստի զերծեալ փախեալ և հարցաւ ի հրեշտակէն: - 304. Սա՛ է մայր մեր եկեղեցի որ հոգևոր որդիս աստուծոյ օրըստօրէ ծնանի. որ հասեալ ժառանգութեանն. ի բաց տանելով զաղախինն և զորդի նորա: - 756

ԱՐԱՂԱԿ + Նոյնպէս և զաղաղակն և զարտասուսն՝ զերկիւղն՝ զտրտմութիւնն՝ զաղօթելն և զայլ սոյնպիսին ի դիմաց մերոց իմացիս: - 42. Կամ ո՛չ լսել աղաղակի մերոյ. իբր երկաթի երկինք ընդ մէջ գոլով: - 376. Եւ ձայն աղաղակին ձայն փողոյն: - 444. Ապա վասն է՞ր յեմ ասեն զոժոխքն՝ թէ է՛ այր դիւահոտ և ձայն աղաղակի և չարչարանք և այրեցուն չարաչար դիւաց լսելի լինի: - 504. Եւ զփոխն առաւել բարձր, որ է՝ աղաղակ ժողովորեանն: - 627. Տեսիլ դիւաց: Աղաղակ: Նախատինք: Պապակումն ծարաւոյ: - 751. Ութերորդ՝ ահագին տեսիլն դիւաց և վիշապաց. զոր ի կայծի կայծել հրոյն տեսանեն. և ողորմելի աղաղակ լալ ականացն և ոտնհար լինողացն: - 752. Փոխանակ խրախուրեանց ճիչ աղաղակի ընդդէմ հեշտալեաց. անհանգիստ ի խշտի՝ յերեկօրեայ զառաւօտ խնդրեաք. և ի նմա զեռանդ երանեալք: - 789

ԱՐԱՂԱԿԵՍ + Եւ տէրն իմանալի հարուածով. ըստ այնմ «մի յառաջ քան զժամանակս տանջեր զմեզ» աղաղակէին: - 419. Չորեքտասաներորդ, ցպով և պարսաքարով ել ընդ դէմ զողիաթու. և տէր մեր խաչիւ որ վէմ կոչեցաւ, և ի ձայն բարձր աղաղակեաց և արձակեաց զհոգին: - 436. Երեսունգ, դաւիթ մարգարէ՛ է մարգարեանային. և որդի դաւիթ յողոզմեանն աղաղակէին: - 437. Դաւիթ ելեալ ի բարձր տեղի աղաղակեաց առ սաւուղ՝ «ո՞ւր է զեղարդն քո». և տէր մեր ել ի յերկինս աղաղակեաց «ո՞ւր է մահ յաղթութիւն քո»: - 437. Դաւիթ արար զողորմութիւն կաղացն և կուրացն յեթեսացոց. և տէր մեր բժշկեաց զկաղս և զկոյրս որ «որդի դաւիթ» աղաղակէին: - 438. Յինգերորդին աղաղակել առ աստուած ի ժամանակի նեղութեան: - 492. Եւ ի գիշերին էհատ դաւիթ զորօշակն սաւուղի. և յառաւօտուն աղաղակեաց առ նա: - 513. և դաւիթ մտեալ և առեալ զտուրն ի սմարից նորա. և ելեալ ի գիշերի ի լեռն աղաղակեաց առ նա «ո՞ւր է սուր քո»: - 514. Եւ յարուցեալ ի գիշերի ել ի լեռն երկնային. աղաղակեաց ասելով «ո՞ւր է մահ յաղթութիւն քո. ուր է ոժոխք խայթոց քո»: - 514. ...և յեօթներորդ օրն ի եօթն նուագին բարձրաձայն փողովք հնչեցին քահանայքն. և ժողովուրդն բարձրաձայն աղաղակեաց. յորմէ կործանեցաւ եօթնապատեան պարիսպն երիքովի: - 627. և աղաղակէին բարձր ձայնիւ՝ «մինչ յե՞րբ տէր սուրբ և ճշմարիտ ո՛չ դատես և առնուս զվրեժ արեան մերոյ»: - 694

ԱՐԱՍ + Իններորդ՝ աղալն յերկանս. յաղորիս հոգւոյ և մարմնոյ ծակել: - 339. Խառնեալ և աղագեալ ի խորուրդ չորից առաքինութեանց մերոց: - 349. Աղալ յերկանս՝ մաղիլ և զանգիլ՝ և ի հուր և յիւղս եփիլ...: - 357. Ասացեալն նմանապէս և աստ կատարեալ. ո՛չ միայն յանդի հեռաստան, կամ աղալ յերկան: - 789

ԱՐԱՆԴ + Իսկ ուրախանալն ի չարն մահ է և անզգայութիւն. և ընդդէմ բժշկողացն մրցումն. որպիսիք էին... փաղանք հերետիկոսացն յաղանդս իւրեանց: - 33. ...յետոյ գրով աւանդեցին զչար աղանդն այլոց չար յիշատակ և ի կորուստ անձանց իւրեանց: - 33. Եւ կամ թէ զո՛չ ոքն ասիցէք, ահա նոր աղանդ չարափառութեան և խափանումն տնօրէնութեան մեծի խորհրդոյն: - 68. Եւ ահա՛

չորեքտասան հարցմունքս այս՝ է ընդ դէմ երկաբնակ աղանդոցն. որք զմի քրիստոսն յերկուս բաժանեն բնութիւնս: - 70. Եւ լինի աղանդն այնոցիկ՝ որք ասեն մարմնաւոր արքայութիւն, և կերակուր և ամուսնութիւն, և այլ աղճատանք: - 226. Դարձեալ գիտելի է, որք զքրիստոս բաժանեն յերկուս բնութիւնս... որպէս աղանդն քաղկեդոնի: - 350. Եօթներորդ, խմորն գաղանդ սաղուկեցւոցն և փարիսեցւոցն առակեաց տէրն: - 356. Երբեմն ժամանակաց, ուր ուրէք մտանէին հերձածօղք և սերմանէին զորոմն աղանդոց: - 544. Եւ նզովեցին գաղանդն մարկիանու և զարտեմոնի, և զտումարն լևոնի...: - 544. որ եզր եղև հաւատոյ ուղղութեան. և հրամանաւ հերակլի հաւանեցաւ ժողովոյն քաղկեդոնի. կացեալ **Ձ** կաթողիկոսք նոյն աղանդովն որ են այսոքիկ. Եզր. Մովսէս. Անաստաս. Իսրայէլ. Սահակ. Եղիա: - 545. Այլ որ **ԾԾ** ամաւ յառաջ եկին ի հայք՝ ասորիք արք քաջաբանք, և կամեցան սերմանել գաղանդն նեստորի...: - 545. Այսպէս սրբեաց զեկեղեցի յամենայն աղանդոյ սուրբն յոհան. որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի ամէն: - 545. Եւ տէր սիոն հայոց կաթողիկոսն անդր հասեալ բազում եպիսկոպոսօք և մեծամեծ ազատօք հայոց և իշխանօք նոցին. ընդ դէմ աղանդոց այնր ժամանակի, և թուլութեան կարգաւորաց եկեղեցւոյ, և բռնութեան իշխանաց: - 545. Յորժամ անիծիւք արքորեցին զներսէս եպիսկոպոս որ եղև աղանդովն ներսէսի, և այլայլեաց զկարգ և զուղղափառութիւն հաւատոյ: - 545. Նախ՝ զի այսպիսի չար աղանդս ո՛չ գտանի յայլ եկեղեցիս քրիստոնէից: - 589. Այլ գիտելի է, զի ոմանք հետևօղք չար աղանդոյն քաղկեդոնի մոլորեալք ի ճշմարտութենէն՝ ջուր խառնեն յանապական բաժակ արեանն քրիստոսի: - 594. Եւ այսմ հետևի աղանդն սաղուկեցւոց որ ասէին չիք յարութիւն: - 694. Ապա թէ ո՛չ, լիցի աղանդն կերինթոսի և սաղուկեցւոցն. որք մարմնաւոր ասէին զարքայութիւնն: - 758-759

ԱՐԱՆՂԱԻՈՐ + Այսոքիկ են չար աղանդաւորացն համբաւօղք մի բնութիւն բանին և մարմնոյն: - 82

ԱՐԱՆՁՆԵՍ + Թէ ժամանակն ցուրտ է կամ ջերմ. և երկիրն գէջ կամ չոր. և սերմն հոտեալ կամ աղանձեալ. և սերմանօղ ո՛չ լինի կամ ոչ սերմանէ. վասն որոյ ո՛չ բուսանի: - 256

ԱՐԱՉԱԿԱՆ – Իսկ զեղեցկախօսութիւն լեզուաց... Փափուկ հելէնն... Աղաչական ասորին...: - 299

ԱՐԱՉԱՆՔ + Ապա այս աղաչանքս զոր ինչ առնենք ի ծագմանէ հոգւոյն սրբոյ, բարեխօսել ասի հոգոյն սրբոյ: - 48. Ձի մէք որ ի նեղութիւնս և ի փորձութիւնս ժուժկալենք աղաչանօք...: - 48. Երկրորդիւն լսել աղաչանաց: - 492. Վերինն որ առ աստուած և առ սուրբս, երբեմն յայտնութիւն լսի. երբեմն զոհութիւն և բարեբանութիւն. երբեմն մաղթանք և աղաչանք: - 539. Եւ սուրբն սիմէոն սիւնակեացն այրեաց զթուղթն դաւանութեանն քաղկեդոնի՝ զոր գրեալ էր թագաւորն մարկիանոս աղաչանօք առ նա...: - 543. ...ասէ մեկնիչն. ոչ արդարօցն հանգչելոյն աղաչանք, և ո՛չ մեղաւորացն ի տանջանս հառաչանք, - 703

ԱՐԱՉԵՍ + Առ տարակուսեալս բարերարեալ. աղաչեն: - 93. Չպական ուղղեալ՝ և զաւելիսն կշռեալ՝ աղաչեն ի ներգոյժ՝ քոյինդ մեծանձնութեան: - 95. Չի՞նչ է պատճառն աղաչեն: - 162. Աղաչեն զոր յիշեցաւ ի վերոյ բացայայտել, եթէ ի նախատեսութիւնն աստուծոյ աշխարհ զօրութեամբ ո՛չ ասի: - 167. Եւ ի սակաւ զօրութենէն նախքան զյարութիւնն չարչարէին դէքն և աղաչէին ...: - 316. Արդ՝ ի սոցանէ ո՞րք իցէ ճշմարիտ. և կամ հակառակք են միմեանց թէ ոչ, լուծանել աղաչեն: - 555. Իսկ թէ աստուծոյ՝ առ ո՞վ աղաչեն. ապա ուրեմն անհաշտ մնայ: - 566. Եւ դարձեալ՝ յորժամ պահեցաք զշաբաթն, յաւարտումն զնոսա միջնորդ աղաչենք...: - 650. ...վասն որոյ երիցս աղաչենք. զի պսակացս այսոցիկ արժանաւորեսցէ: - 675. Իսկ մեղաւոր հոգին դարձեալ ի ձեռն հրեշտակաց. զի աղաչէր զնա երևիլ. կամ ի ձեռն դիւաց կերպարանին նոքա: - 686. Եւ այժմ աղաչեն զքեզ, մի՛ մեկնիր յինէն մերձաւորիչդ իմ: - 771. Որ և աղաչեն զբարեմիտ հանդիպօղս՝ եղբայրական սիրով հաւանիլ. զպական լնուլ և զաւելիսն կշռել: - 772. Հոգաբարձութեամբ նայիլ ի լուծումն խնդրոյս աղաչեն զհարազատդ մեր: - 776. Երկրորդ հմտութեամբ ժամանակին. որով իմանան զներկայս և զապառնիս և յառաջեն քան զգործս. որով աղաչէին...: - 784

ԱՐԱԲՆԱԿԵՐՊ + Իսկ լեռնն հողեղէն բնութեանս մերում, կամաւ հօր վկայելով ի վերայ նորա՝ և հաճութեամբ սուրբ հոգւոյն աղաւնակերպ իջմամբ...: - 320. Վեցերորդ՝ դարձեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս որ եղև զգեստ հաւատացելոց իւրոց. մկրտեցաւ ի յորդանան. և ձայն հօր վկայեաց. և աղաւնակերպ հոգին էջ ի վերայ նորա: - 421. Իններորդ, խաղաց հոգին ի վերայ դաւթի. և աղաւնակերպ հոգին ի վերայ քրիստոսի: - 436. Վասն է՞ր ի յորդանան աղաւնակերպ էջ, և ի վերնատունն հրով: - 455. Իսկ զօծումն հոգւոյն սրբոյ՝ յորժամ էջ աղաւնակերպ ի վերայ նորա: - 474.

Եւ այն է յայտնութիւնն որ հայր վկայեաց ի վերայ ողոյն, և հոգին սուրբ աղաւնակերպ իջնամբ: - 482. Դարձեալ՝ զի հայր մարմնով ո՛չ երևեցաւ որպէս բանն մարմնացեալ. կամ որպէս հոգին սուրբ աղաւնակերպ և հրածն: - 525. Վասն է՞ր ի յորդանան աղաւնակերպ էջ հոգին սուրբ, և ի վերնատունն հրեղէն լեզուաւ: - 525

ԱՂԱՄԻԻ + Եւ **գ** եօթն է որ արձակեաց գաղաւնին որ լինի **իա**. և **ե** օր աւելեացն որ լինի տարի մի: - 294. Տատրակ՝ ողջախոքն են. և Աղաւնի՝ միամիտքն և աննենգքն: - 358. Ծնեալ կանանց տատրակ և աղաւնի: - 359. Բորոտից սրբիլն **բ** հաւ. զմինն զենուլ և զմինն յարիւն թաթաւել և թողուլ. և զառն և տատրակ և աղաւնի: - 359. Աղաւնի, առանց դառնութեան և միամիտ և հեզ...: - 361. Աղաւնին աւետաբեր է շնորհաց. որպէս ի տապանն նոյի եբեր զշիւղ ձիթենույն. որ ցուցանէ զշնորհս մկրտելոցն: - 525. Սոքա՛ են հոսանք ջուրցն լիութեան. զորոց յերգս գտանի սիրելոյ. որ ի խորութիւնն հայեցեալ աղաւնուոյն, ի գալստենէ բազային զգուշանայ: - 756

ԱՂԲ + Եւ դուռն ի կողմանէ, աղբոց աւելորդացն: - 293

ԱՂԲԵՐԱՎԿՆ + Վեցերորդ՝ ծնօղբ են աղբերականց...: - 211

ԱՂԲԻՍԲ, ԱՂԲԻՍ + Վասն է՞ր յոբ նստաւ յաղբիսն: - 322. Վասն որոյ նստաւ յաղբիսն փողոցին անհնարին հարւածովք: - 323. Նախ՝ զի աղբիսն մարմինս. և վաղվաղակի յաղբիսն երթայ...: - 323. Երկրորդ՝ զի այնչափ խոնարհեցաւ, որ աթոռոյն իւրմէ անկաւ ի հեզութիւն և ի յաղբիսն: - 323. Չորրորդ՝ զի վայելէր իսկ նմա որպէս զհատ ցորենոյ թաղեալ յաղբիսն՝ այսինքն յերկիր...: - 323. Վեցերորդ՝ ի խորհուրդն աղանայ որ անկաւ յերկիր փշաբեր, անկաւ յոբ յերկիր և յաղբիս: - 323. Չորրորդ՝ զի յաղբիսն անկաւ որպէս աղան ի դրախտէն յերկիր: - 327

ԱՂԲԻՐ + Աղբիւր է հայր. զի ի նմանէ է՛ աղբիւր կենաց: - 56. Աղբիւր է հոգին սուրբ. քանզի մեր ամենայնքին զնոյն հոգի արբաք: - 57 Եւ դարձեալ ասէ՝ «որ զերագոյի աստուածածնողութեանն է՛ ո՛չ հակադարձի առ միմեանս. զի միայն աղբիւր զերագոյի աստուածութենէ հայր»: - 64. Չոր օրինակ՝ Աղբիւր բղխեալ առ մեզ հոգին սուրբ արդ սկիզբն աղբերն շարժի ի ծովէ՛. և հասանէ յակն. և յակնէն առ մեզ բղխէ: - 65. Իսկ զանձն և աղբիւրն իմաստութեան երկնի և երկրի՝ ո՛րպէս լինի կարօտ գիտութեան կամ ստացեալ յայլմէ: - 98. Չի նա՛ է աղբիւր և սկիզբն յորմէ բղխեն ամենայն: - 108. Քառասունըք) Վասն ջերմ ջուրց. և աղբերաց ի ձմերայնի. և զի ի լերինս բղխեն: - 155. Վեցերորդ՝ մարդս կարօտ է ուսմանց և իմաստից. իսկ աստուած անկարօտ է ուսման և իմաստութեան. զի ինքն է աղբիւր գիտութեան և իմաստութեան: - 156. Որ և զծովս և գաղբերս և զհեր և զըղեղս առաւելու ընդ իւր և նուազէ: - 187. Եօթներորդ՝ ամենայն աղբերք և զետք ժողովին ի ծով՝ ուստի ելին: - 207. Եւ այլք ասեն թէ՛ բազում աղբիւրք բղխեն ի ծովն. որպէս մեռայի ջուրն, և փոխեն զծովն ի դառն: - 208. Ջուրք ծովուն աղի են. վասն է՞ր աղբերք և զետք որ առ մեզ բղխեն՝ քաղցր են: - 208. **Ուստի՞ ջերմանան աղբիւրք ջերմուկք:** - 208. Արդ՝ յորժամ աղբիւրք ջրոյ՝ մերձին յերակն հրոյ որ է՛ ծծումբն, ջերմանան խիստ կամ թոյլ. մերձ կամ հեռի անցանելովն: - 208. Վասն է՞ր աղբերք ի ձմերայնի ջերմն բղխեն, և յամարայնի ցուրտ: - 208. Վասն է՞ր ի լերինս բղխեն աղբերք առաւել քան ի դաշտս: - 209. Երկրորդ՝ զի ամենայն ուրեք հողն ընդ ջրոյն խա՛ռն է. և յայտ է ի ջրիոս. և ջուրն այն որ բարձրացեալ է ընդ հողոյն՝ իջանէ ի խոնարհ և բղխէ աղբիւր: - 209. Երրորդ՝ զի աղբիւր է մահաբեր թունիցն: - 218. Իսկ ամպք և հողմունք ի յօդոյն են. որպէս քարինք և երկաթք յերկրէ. սոյնպէս աղբիւրք և զետք ի ծովէ՛: - 227. Երակ արեանն զետոց և աղբերաց: - 232. Երրորդն լեա՛րդն է, աղբիւր արեանն...: - 241. Չորեքտասաներորդ՝ սէ՛ր է աստուած և աղբիւր սիրոյ. և մեզ պատուիրեաց սիրել զմիմեանս: - 272. Եւ ի կողից տեառն բղխեցին աղբերք ի զմայլումն պասքեցելոց և ի լուացումն ախտաժէտ հոգւոց: - 329. Ուստի յայտ է զի փոխեաց զփայտն անիծից և զգերեզմանն, և արար աղբիւր օրինութեան փայտի և զերեզմանի: - 400. Քսանեզ, սուսեր եղև ծնօտն և աղբիւր ծարաւոյն: - 423. Քանզի անդ տարաւ յինքեան աստղն՝ զարեգական..., առուն՝ գաղբիւրն: - 469. Չորրորդ «մկրտիլ ի նմանէ». այսինքն աղբիւրն ի յառուն. լիութիւնն ի կաթիլ մի ջրոյն. մաքուրն ի կաւոյն սրբիլ. և արեգականս արեգակն՝ ի ճրագէն լուսաւորիլ: - 487. ...վասն զի աղբիւր արեանն բաժանեալ ի մարմնոյն՝ դարձեալ միաւորեցաւ առ ինքն և ժողովեցաւ ի մարմինն իւր և ո՛չ ցրուեցաւ այլ արտաքոյ: - 598. Ի հարաշարժ ի յաղբեղէն: - 639. Չի թէ աստուածային բարութեանց շաւղացն շաւիղք այս քան ունին քաղցրութիւնս, զի՞նչ ունի ինքն աղբիւրն անուշութեան աստուած: - 762. Եւ վա՛յ է թշնամեացն աստուծոյ. որք զշիթսն զայնս յերկրի լիզեն և գաղբիւրն քաղցրութեան արհամարհեն: - 762. Երկրորդ՝ ծառ կենաց են բնակիչք

վերնոյն սիօնի. տնկեալք յաղբիւրն կենաց որ իջանէ յաթոռոյն աստուծոյ ի մէջ նոցա...: - 765. Ի բղխմանէ կողահոս աղբերացն ոռոգեալ և զօրացեալ: - 768. Այլ ի հասարակ գրոյս՝ հասարակեաց և նա զկեանս առօրեայ. հասեալ ի գանձ իմաստից և յաղբիւրն գիտութեանց: - 772. Եւ թէ այս և թէ այն, դու ընկա՛լ զխնդիր մտաց քոց առանց ամենայն երկբայութեանց. իբր ի միոյ կենեղուտ աղբեք կենաց ուռճալրացեալ և պտղաւետեալ: - 772. Ջորօրինակ՝ յակն աղբեր խառնեալ ինչ՝ ապականեսցին բաժանեալ առուքն: - 776

ԱՐԲԻՐԱՆԱՍ + Նախ՝ զի ի կողէն քրիստոսի աղբիւրացաւ և բղխեաց առ մեզ: - 207. Տասներորդ՝ զի զքրիստոսի առաջին գալուստն նշանակէր տապանակն և տախտակն և մանանայն և այլն. և զվերջինն՝ վեմն աղբիւրացեալ ի յաւիտենից կեանսն: - 385. Եւ վարագոյրն պատառեցաւ. զի յանարգանս փեսային պատառեաց հարսն զքօղն. և կողն աղբիւրացաւ. և նոքա ո՛չ արտասուեցին: - 490

ԱՐԳԱՆԱՑԻ(Ք) - Եւ այս են **հբ** լեզուքն ...Աղգանացիք: - 299

ԱՐԵԳՈՅՆ - ...և Աղեգոյնն յարտօսը աչաց: - 786. Իսկ ի ներքուստ, ի լինիլ տրտմութեանց՝ խուճապեալ մարմնոյն հոսի մաղձ դառն ի ստամոքս որովայնի. և վերացեալ գոլորշեաց նորա զօրէն շոգոլեաց պուտկի առ խելապատակս զլխոյ. և ծանրացեալ անտի թորի՝ առ բիբն ասացեալ ական. չոր գոլով և աղեգոյն ի սևատեսակն մաղձոյ: - 787

ԱՐԵՂՆ + Ձի՛նչ է ծիածանն որ կոչի աղեղն: - 203. Արդ աղեղն և նետն ի վերայ եղեալ՝ նշանակէ՛ զխաչն փրկական ընդ դէմ իմանալի ասորոյն աստանայի: - 446

ԱՐԵՂՆԱԻՐՈՐ + Ձի խոյն և Առիւծն և Աղեղնաւորն, ունին զբնութիւն հրոյ ջերմ և չոր: - 189. Ի կշիռն ի կարիճն և յաղեղնաւորն առնէ աշուն. նոյնպէս հասարակ տիւ և զիշեր **ժբ** ժամ: - 190

ԱՐԵՐՍ + Նախ որպէս սովորութիւն է մարդկան որք զաղերսն ընծայեն ի դրունս մեծամեծացն, և նոքա՛ մատուցանեն թագաւորին: - 624. Արի տէրն, աղերս յարութեանն: - 628. Եւ հոգւոյ և մարմնոյ և մտաց մեր աղերս է: - 637. Աղերս ընծայեցի ի գանձանակ ճիտութեան ձերդ մեծութեան. իմաստասէր և ճշմարտասէր եկեղեցոյդ հայաստանեայց և ընթերցասէրդ մտաց: - 772

ԱՐԵՐՍ ԱՐԿԱՆԵԼ + Ներել մաղթեմ աղերս արկեալ. որ ինչ ի սմա սխալ գտեալ. ո՛չ գիտելոցն և ոչ տեսեալ. կամ ըստ հնոցն այնպէս թողեալ: - 808

ԱՐԵՐՍԵՄ + Վասն այն աղերսէ մարգարէն գտեր, (մի ընկենուր զիս տէր ի ժամանակս ծերութեան...: - 377. Որ և մովսէս եկեալ ի թաբօր վկայէր նմա, և աղերսէր ելանել ի խաչ և բանալ զդուռն արքայութեան. որում մարգարէքն սպասէին: - 411. ... դարձեալ գնոյն թագաւորն աղերսեմ և նա հրամայէ՛ արծակել ի բանտէն: - 492. Ջորս անթուելի գոլ աղերսէ մարգարէն...: - 558. Վասն որոյ քահանայն աղերսէ՝ զեպիսկոպոսն, և նա՛ տայ զխաղաղութիւնն: - 625. Հասարակ, որպէս ի սկզբանէ մինչև ցաւարտումն առ Երրորդութիւնն սուրբ աղերսեմք: - 633. Եւ ապա՛ իբր զկնիք զբաշխումն շնորհաց ի հոգւոյն սրբոյ աղերսեմք: - 633. Երկրորդն առ հայր. վասն որոյ աղերսեմք՝ օրհնեալ հայր սուրբ աստուած ճշմարիտ ի միջինն: - 633. Եւ տես՝ զի ամենայն ուրէք զհոգին սուրբ հօր աղերսեմք. զի ի հօրէ՛ բղխէ: - 633. Նոյնպէս յետ ամենայն խորհրդական աղօթից՝ առ հայր ամբառնամք և աղերսեմք զհոգին սուրբ բաշխել մեզ. - 634. զայն աղերսեմ նմա. սակայն ըստ հաճոյութեան կամացն աստուծոյ խնդրեն և ո՛չ զհակառակն: - 685. Նոյնպէս և մեզ պարտ է լինիլ արթուն ի մեղաց. զորմէ աղերսէր դաւիթ...: - 730. Դարձեալ, յերես անկեալ արտասուալի դիմօք հողս և փոշի՝ սուրբ գարշապարաց ձերոց, աղերսեմ ի խորոց սրտէ զհարազատ գութ հարց և եղբարց մեր հոգևորաց: - 773

ԱՐԵԿ - Ձի՛նչ է որ տղայն զմերձն աղեկ տեսնու. և ծերն զհեռուն: - 239. Այս երկու երակս թէ տաք է և չոր, մարդն ի մօտն աղեկ տեսնու՝ և ի հեռուն վատ. որպէս տղայն: - 239. Եւ թէ այս երակս հո՛վ է և գէջ, ի հեռուն աղեկ տեսնու և ի մօտն վատ. որպէս ծեր մարդն: - 239

ԱՐԵՏ + Ո՛վ մեծի աղետիս և վշտալից տարակուսի. զի այսպիսիքս զմի միաւորութիւն տեառն ուրանան...: - 176. Առաջին պատճառ, զի ընդ ինքեան մարդկայինս բնութիւն այլայլո՛տ է և ցաւօք. և յորժամ աստուած ևս բազմացուցանէ, ո՞վ կարէ զաղետն պատմել: - 292. Եւ զի ո՛չ ասաց սառայի զիրն. զի մի՛ մայրական աղետիս խափան լիցի զործոյն: - 304. Եւ այս աղետ անգերծ տարակուսից շրջապատեալ զմեզ շրջագայութեամբ տօմարի հայկազեան սեռից, հարիւրից կրկնակի՛ քառից և վեցեակ վեցից: - 789

ԱՐԷՔՍԱՆԴՐ - ...ի հիւսիսայ կողմն լերինն միշտ գիշեր լինի. որպէս աղէքսանդրու պատմութիւնն ասէ. և ի գլուխն միշտ լոյս. և ի հարաւոյ կողմն տիւ և գիշեր: - 222. Կամ ունէիր իշխանութիւն որպէս աղէքսանդրու. որ զասիա զերոպիա և զլիբիա ընդ իշխանութեանք էարկ: - 761

ԱՐԷՔՍԱՆԴՐԱՅԻ - Ապողինար աղէքսանդրացի: - 543

ԱՐԷՔՍԱՆԴՐԻԱ (քաղաք) - Մետրոփանոս կոստանդնուպօլսի Աղէքսանդրոս աղէքսանդրու: - 542. Տիմոթէս աղէքսանդրու. Մելիտոս անտիոքայ. **ԾԾ** հարք ընդ դէմ մակեդոնի հայրոյնի հոգւոյն սրբոյ: - 542. Կիրեղ աղէքսանդրու: - 542. և զթեոդորիտոս եղին գլուխ ժողովոյն վասն մարդահաճութեան թագուիւոյն և թագաւորին. և զդէոսկորոս հայրապետն աղէքսանդրու, և զպետրոս անտիոքու, և զտիմոթէս և զանատօլ, և զայլս բազումս խոտեցին. և վկայեցին նոքա ճշմարտութեան: - 543. Եւ պատրիարքունք էին անդ, Գեորգէոս կոստանդնուպօլսի. Թեոփիլոս անտիոքու. Պետրոս աղէքսանդրի: - 543. Ջկիրդոս աղէքսանդրէ: - 543. Պօղիտիանոս աղէքսանդրու: - 544. Վասն որոյ ասաց արիստոտէլ աղէքսանդրու, յապաղեա՛ ի վրէժնդրութիւնն մինչև անցցէ բարկութիւն: - 570. Եւ սուրբն կիրեղ աղէքսանդրու հայրապետն ի ժողովն եփեսոսի ասաց զմիածին որդի ժամամուտն: - 631. Այլ և պետրոս անտիոքայ և տիմոթէոս աղէքսանդրու հրամանաւ յուստիանոսի կայսեր՝ հաստատեցին ի սուրբ աստուածն խաչեցար ասել: - 631

ԱՐԷՔՍԱՆԴՐԻԱ - Յաղէքսանդրիայ վասն մարկոսի: - 549

ԱՐԷՔՍԱՆԴՐ ՄԱԿԵՂՈՆԱՅԻ - Ի սաղովկայ առաջին ամին Աղէքսանդր մակեդոնացի: - 453

ԱՐԷՔՍԱՆԴՐՈՍ - Մետրոփանոս կոստանդնուպօլսի Աղէքսանդրոս աղէքսանդրու: - 542. Դիոնէսիոս զհաւատն տիպ ասէ. և Աղէքսանդրոս կնիք. և Պօղոս աներևոյթ իրաց երես. և Յօհան ոսկէբերանն լոյս անյայտ իրաց: - 769

ԱՐԻ (ԱՐԻՔ) + Նոյնպէս ընդ ներքին դուռն զաւելորդն արտաքս վտարէ ընդ աղիսն. և յայսմանէ ջրատեսակն ընդ ցնցուղ քաղրթին ի փալաբուշտն իջանէ և լինի մէզ: - 242. Երկոտասաներորդ՝ փօշտանկն. որ հատեալ է աղիքն և ի դուր թափեալ. նշանակ հոգեկան ցաւոց ի մարմինն երևեալ: - 371. Իսկ թիմգիանոս արար մի գործի և **իզ աղի**: - 640. այլ արար գործի տասն աղի. զի տասն մատամբն որպէս խօսս նուագեսցէ աստուծոյ: - 641. Դարծեալ՝ նոցա կրկին աղի. իսկ մերն բան և ձայն. և հոգի և մարմին: - 641. Չորք աղին չորեքին միւթն, և **դ** առաքինութիւնք: - 641. Եօթն աղին է զգայարանս. և եօթն փոփոխմունք եօթնից դարուցն. և զօրութիւնք հոգւոյ: - 641. Տասն աղին **ժ** զգայութիւնքն հոգւոյ և մարմնոյ. և **ժ** մասունք արարածոց ընդ բան օրինացն: - 641

ԱՐԻ + Յատկութիւնք ջուրց ութն թուով. և զի բազում են ջուրք. և դառն է ծով և աղի: - 155. Վասն է՞ր ծովք աղի և դառն են: - 208. Նախ՝ զի արարիչն աստուած բնական զծովս աղի և դառն արար. զի մի՛ հոտեցին կենդանիքն ի նմա: - 208. Երկրորդ՝ ասէ արիստոտէլ՝ թէ ջերմութիւն լուսաւորացոյ և տարրական հրոյն և օդոյն մտանեն ի ծովն և քարշեն ի նմանէ զքաղցր և զպարզ հիւթն. և մնացեալն լինի դառն և աղի: - 208. Եւ օրինակ տայ զկերակուրն որ ի ստամոքսն եփի. և **գոլոշիկքն** ի գլուխն ելանէ և պարզ ջուրն ի լեարդն. իսկ մնացեալ թանձրն լինի դառն և աղի: - 208. Նոյնպէս և գործելին ի հրոյ այրեալ՝ է՛ դառն և աղի: - 208. Ջուրք ծովուն աղի են. վասն է՞ր աղբերք և գետք որ առ մեզ բղխեն՝ քաղցր են: - 208. Մետասաներորդ՝ Վասն ստամոքսին. բերանն դառն և աղի՝ փոխի. և աջ կողմն ուժով է: - 227. Աղի, և դառն՝ քաղցր, և հոտած: - 240. Եւ աղի ջուրն է՛ ի յաչքն. զի զջերմութիւնն բարեխառնէ: - 240. Աղին և դառն՝ յաչքն և յականջն որպէս ասացաւ: - 242. Արդ եթէ ի խարտեաշ մաղծէն ի լեարդն է մնացեալ, լերդին համն ի լեղւոյն առնու և բերանն լեղի դառնայ. իսկ եթէ ի սեաւ մաղծէն է մնացեալ ի լեարդն. բերանն թո՛ւ դառնայ. իսկ թէ պալղամն մնայ ի լեարդն, բերանն աղի փոխի. իսկ թէ յըստակ արիւնն մնայ ի լեարդն, լերդին համն անոյշ լինի, և բերանոյն համն անուշ տայ և քաղցր: - 242-243. Վասն է՞ր մի ջուրն ի բերանն քաղցր լինի, և յաչքն աղի. յունչն հոտեալ. և յականջն դառն: - 243. Այսպէս ի սեաւ մաղծէն լինի արտասուքն աղի, զի մի՛ հոտեցի ակն որպէս ցուցաւ նախ: - 243. Յաչքն աղի ջուրն, զի տեսցէ զկակիծ անձինն և այլոց, և արտասուեսցէ: - 243. Եւ կէս գետոյն բաժանեալ և մտեալ ի ծովն աղի. նշանակ կորստեան մեղաւորաց և անհաւատից ի յատակս դժոխոց: - 414-415. Առ այսոքիւք, թէ արտասուքն որ յաչացն հեղու, ընդէ՞ր աղի գոլով, Ո՛չ միայն զվասն էրն խնդրեմ. այլ և զորպէսն դառնալ նմա աղի ընդ երակս աչաց: - 786. Թէ զիա՞րդ և որ ի ծիծաղելոյն արտասուքն քաղցր. և ի սրտմտութենէն աղի: - 786. Իսկ արտասուքն աղի և ջրատեսակ. զի բարեխառնեսցէ միմն զջերմութիւն հրոյ, և միւսն՝ զի մի՛ նեխիցին **պարուտակք** աչաց. շրջապատեալ երակացն լուսոյ: - 786

ԱՐԻՈՂՈՐՍ + ...և արտադրե՛ հառաչումն ձայնից և ողբ աղեղորմ: - 670. Էր և տեսանել աստ աղեղորմ տեսիլ. միայն արտասուալի դիմօք և կականաբարձ հառաչմամբ. ազգք և սիրելիք. ծնօղք և եղբարք: - 789

ԱՐԻԻՍ + Ձի թէ նախ ջրով ապականեսցի պղնձի սիւնն մնասցէ. և թէ հրով՝ աղիւսն: - 289. Եւ էր թրծեալ աղիւսն ի տեղի քարի, և կուարն ի տեղի շաղախի: - 296. Թրծեալ աղիւսն ընդ դէմ հրոյ, և կուարն ընդ դէմ ջրոյ: - 296. Երրորդ՝ կաւագործն և աղիւս: - 335. Տեսանէր ժողովուրդն ուր կայր աստուած, և ընդ ոտիւքն իբր զգործած աղիւս շափիւղայ. որ է՛ ակն պատուական. և աղիւսն խաչաձև է: - 639

ԱՐԻՍԱՁԵՒ + Այլ և աղիւսաձև ակն շափիւղայ ի ներքոյ ոտից նորա: - 494

ԱՐԻՍԱՆՄԱՆ + Աղիւսանման ակն պատուական: - 639

ԱՐԽ + Հինգերորդ՝ զի քրեական մեղքն ազգաջինջ առնէ. որպէս զդադան և զաբիրոն. զի ընդ մովսէսի և աստուծոյ հակառակ կացին, ազգօք և աղխիւք ընկղմեցան զի այլքն երկիցեն: - 416

ԱՐԽԵՍ + Եւ զաղխեալ դուռն քաղաքին եղեալ ի յուսն եհան ի գլուխ լերինն: - 420

ԱՐՃԱՏԱՆՔ + Եւ աղճատանք լիցի քեզ ծնունդն ըստ մարկիոնի ութ աստուծոյն և ութ յաւիտենին: - 52. Եւ լինի աղանդն այնոցիկ՝ որք ասեն մարմնաւոր արքայութիւն, և կերակուր և ամուսնութիւն, և այլ աղճատանք: - 226. Եւ մարդիկ սովոր են զհիւանդս և զաղճատս վատ ասել: - 251

ԱՐՈՂԻՔ - Իններորդ՝ աղալն յերկանս. յաղորիս հոգւոյ և մարմնոյ ծասկել: - 339

ԱՐՈՒԱՆ - Իսկ աղուանից ամիս Նաւասարդուլ. որ է՛ նաւասարդացի. այսինքն ի թռանց է. յուստերաց կամ ի դստերաց: - 201. Աղուանք: - 298. Իսկ վիրք և աղուանք ո՛չ կատարեալ գրով. այլ առեալ ի հայոց. որպէս ասորին և իսմայէլացին յերբայեցւոցն: - 299. Գեղազանդ աղուանն: - 299. Եւ երրորդն յաթոռս աղուանից սրբոյն գրիգորիսի շառաւիղի նորին հսկողի: - 544. Այլ հրամանաւ մեծի թագաւորին ուստիանեայ ժողովեցան յունաց և հռոմոց և հայոց և վրաց և աղուանից եպիսկոպոսուք. և կաթողիկոսն հայոց սահակ. - 544. Իսկ Հինգերորդ ժողովն եղև ի վիճակս գրիգորիսի. ի մայրաքաղաքն աղուանից պարտաւ: - 545. Վեցերորդ ժողով եղև յամս վաչագանայ արքայի աղուանից: - 545. Եօթներորդ՝ ժողովն սիմեոնի աղուանից կաթողիկոսի և հայոց կաթողիկոսի տէր եղիայի: - 545

ԱՐՈՒԵՍԱԲԱՐՈՅ - Որ արագ ընթանայ և զսպէ զինքն՝ և զերեսն կորակնէ՝ և զբոլոր մարմինն կծկէ՛, երկնչո՛տ է և ըռիշտ և աղուեսաբարոյ: - 247

ԱՐՈՒԵՍ + Կամ խաբէութիւն. որպէս աղուեսուց. զայս և զսոյնպիսիս ունին կենդանիք բնութեամբ ի խնամս ինքեանց: - 216. Ձի ամենայն գայլ խորամանկ է. և ամենայն աղուես նենգաւոր. և այլն նոյնպէս: - 218. Երեքտասաներորդն ի դանա որդի մանովի Սամփոն. որ կալաւ յաղուեսս, և կապեաց ի նոսա ջահս. և այրեաց զանդաստանս այլազգեացն: - 420. Քսանք, աղուեսօք այրեաց զվաստակս այլազգեացն: - 423

ԱՐՈՒՀԱՅ + Յաղուիացն հանգստեան չկայ: - 527. Յիսունևո, Սեղան օրհնելն. և աղուիաց կտրել: - 527. Ութերորդ՝ ի բոլոր աղուիացսն պատարագել: - 553. Երկրորդ՝ ի յաղուիացսն ո՛չ ունել հրաման պատարագ մատուցանել բաց ի շաբաթ՝ և ի կիրակիէ՛: - 554. Իսկ յաղուիացն ուխտս դիք, - 629. Նոյնդ է պատճառ և վասն յիսներեկին. զի յաղուիացն զշաբաթ և զկիրակէ պահեաց. - 649. Այսինքն երեքն ի մին շաբաթն. որ է՛ Պահոց, Մարտիրոսաց, և Կիրակէն այլաձև կարգ. Առաջաւորացն. Աղուիացիցն. և Յինանցն կարգ: - 649. Եւ **Գ** ամիս աղուիացք է և յիսունք: - 650. Որպէս յաղուիացս զառաջին շաբաթն թողորոսի կոչեմք. և զմիւսն ղազարու. կամ այլ ինչ: - 650. Եւ դարձեալ՝ առաջաւոր կոչի, զի սա՛ է առաջին շաբաթ մեծի պահոց աղուիացիցն. - 650. մնաց շաբաթս այն անփոխ և առաջաւոր պահք և մուտ աղուիացից պահոցն: - 650. Վասն է՛ր յաղուիացս հանգստեան ո՛չ ասեմք: - 650. Ասեմք թէ՛ ի յաղուիացսն կրկին կարգ է. այսինքն մեծ և փոքր: - 651. Եւ այլ ևս, յորժամ զշաբաթ և զկիրակէ արտաքոյ թուեմք որ պատարագ մատչի, **Ե** օր առաջաւորն ըստ աղուիացիցն համարեալ՝ լինի **Խ** օր: - 651. Մին զքրիստոսին. որ է՛ աղուիացքն: - 653. Նախ՝ որպէս աղուիացքն զշաբաթ և զկիրակի պահել ետ...: - 654. Երրորդ, աղուիացքն այսմ կենաց խորհուրդ, որ եմք ի սուգ վասն մեղաց...: - 654. Ձի՞նչ է աղուիաց կտրելն: - 655.

ԱՐՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - Աղուորութիւն խօսիցն ի քիմսն: - 250

ԱՐՋԱՍՈՒԴՋ + Արդ՝ տեղական անկուսն դիւին եղև կամ ի դժոխս՝ կամ ի յօդս աղջամղջին որ է՛

միջին կայարան օդոյն: - 146

ԱՂԶԻԿ + Այլ կենդանի եղբոր, կամ փոքր եղբոր կինն, կամ զուով զաւակ, անօրէնութիւն էր որպէս հերովդին. առ որ ասէր յովհաննէս, «չէ արժան քեզ ունել զկին եղբոր քոյ». զի դուստր նորա էր աղջիկն որ կաքաւեաց: - 402. Սաղովկ և արհաթար. աննա և կայիափա. որ և աղջիկն հետագօտեալ: - 438

ԱՂՏ + Երրորդ՝ մարդկան սրբութիւն է ի յաղտոյ. Իսկ հրեշտակք սուրբ են առանց աղտոյ: - 139. Զայելի՛ է աշխարհի. ըստ որում աղտ յերեսն երկի: - 187. Աղտն զի՞նչ է յերեսս լուսնին: - 187. Նոյնպէս և լուսինն. զի այն որ պայծառն է՝ կերպարանք երկրի է. և աղտն՝ ծովուց: - 187. Քսանկը՝ մաքրէ՛ զաղտ: - 207. Դարձեալ՝ ջուր զաղտս լուանայ. զծարաւս շիջուցանէ. զպատկերս ցուցանէ: - 591. Այսպէս շնորհք հոգւոյն սրբոյ ի մկրտութեանն զաղտս մեղաց լուանայ. զծարաւս հոգւոյն բանին աստուծոյ շիջուցանէ. և զկորուսեալ պատկերն աստուծոյ դարձուցանէ: - 591. Դարձեալ՝ նիւթ հրոյն որ աղտ մեղաց, է՛ յաւիտենական. վասն այն յաւիտեան տանջէ զնոսա: - 744. Երրորդ՝ զի նիւթ հրոյն և այրելիքն որ է աղտ մեղացն՝ նաև մեղաւորքն՝ են յաւիտենական: - 750. Եւ ի մեղաց աղտն: - 753

ԱՂՏԱՂՏՈՒԿ + Եւ կէսք ասեն թէ՛ երկրի բնութիւնն աղտաղտուկ է և շօր՝ որ ծովն ի վերայէ. և որ առ եգերսն են՝ զնոսա լուանան անձրևք և խառնեն ի ծովն: - 208

ԱՂՏԵՂԱՑՈՒՑԱՆԵՍ + Զի որպէս ի մեղանչել հոգւոյն ապականեցաւ մարմինն ադամայ և եղև դիւրասահ առ վավաշոտ ցանկութիւնն. այսպէս և սերեալ մարմինն քարշելով ընդ ինքեան զապականութիւնն՝ աղտեղացուցանէ զհոգին: - 567

ԱՂՏԵՂԵՍ + Այսպէս ի նորս խոստովանօղն սրբի. և ընդունօղն աղտեղի: - 384

ԱՂՏԵՂԻ + Որ յետ յանցանացն փոխեցաւ և եղև թանձր և ծանր և մահկանացու և ընդդիմահար և աղտեղի: - 282. Եւ երկի որպէս բլուր մեծամարմինք նոցա յաչս իւրեանց. սև և աղտեղի և չարչարելի. զի կրեն անչափ չարչարանս և ցանկան մահու և ո՛չ մեռանին. - 723. Եւ թէ ոք ասիցէ՛ բազում անդամք են ի մեզ լցեալ աղտեղի ապաւառով՝ և նոքա ո՞չ յառնեն: - 725

ԱՂՏԵՂՈՒԹԻՒՆ + Եւ զի զամենայն աղտեղութիւնս յինքն կրէ: - 211. Երկրորդ՝ զի դրախտն է տեղիք անապական. և ո՛չ լինէր ի մարդոյն ծորումն ինչ աղտեղութեան. և ոչ որպէս տնկոցն: - 225. Իսկ դիւականն ընդդէմ այսմ՝ վասն մոլորութեան զանազան երևմունս ցուցանէ աղտեղութեան...: - 268. Եւ պարտ է զաղտեղութիւնն հանել և սրբել...: - 331. Այլ և լուաց ևս զոտս նոցա յամենայն փոշետեսակ աղտեղութեանց: - 331. ...զի թէ աղտեղութիւն ինչ լինի խառնեալ արտաքուստ ի կալ կամ ի հնձան, սրբեսցին խղճմտանք մեր: - 654. Երրորդ զի սուրբ է. ցուցանէ զմաքրութիւն նոցա առանց աղտեղութեան: - 712. Երկրորդ պակասութիւն է մարմնոյն՝ սևութիւն և աղտեղութիւն. և բաժանի այս ի մարմնոյն և զարդարի լուսով որպէս զարեգակն: - 722

ԱՂՏԸ + Այլ և զաղցից կիրակէիցն, և զնինուեացուցն, և զծաղկազարդի հարցն...: - 637

ԱՂՔԱՍ + թէ է՛ հարկ՝ անհրաւք են և ինքեանք աստեղքն. զի ոմանց բարիս գրեն, և ոմանց չարիս. զոմանս մեծատունս և զոմանս աղքատս...: - 12. ...ասեն թէ աստուած առնէ զոմն աղքատ և զոմն մեծատուն տէր՝ և ծառայ. իշխան՝ և իշխեսցեալ: - 19. ...այսինքն զբարի մեծատունս և զաղքատս կամելով առնէ. և զչարսն ներելով և թոյլ տալով առնէ: - 19. ...առնէ աստուած մեծատուն և աղքատ, տէր և ծառայ...: - 19. Երկրորդ՝ զփոփոխումն թագաւորաց, զաղքատաց մեծանալն, և զփարթամացն տնանկանալ: - 26 Զինգերորդ՝ ի յուսումն խոնարհութեան մերոյ. զի տեսանելով զմեզ տկար քան զանասունս, մերկ և աղքատ ի մօրէ ծնեալ, խոնարհեալ զիջանիմք ի հնազանդութիւն արարչին. և զի մի՛ եկամուտ հպարտութեամբ կրեսցուք զանկունն արուսելին: - 267. ...Երազն անկարգ և տարակուսանօք և զանհնարն տեսանէ որպէս ի վերայ օդոյ թռչիլ, և ի ծովու զնալն, և աղքատաց թագաւորել, և այլն: - 268. ...տեսանելով զմեզ տկար քան զանասունս, մերկ Աղքատ և տնանկ զմարդկային բնութիւնս ասէ. որ հարստահարեցաւ և զրկեցաւ ի սատանայէ: - 317. Վասն որոյ ի յընչիցն պատարագ մատուցանելով և աղքատս կերակրելով զոհանան զաստուծոյ: - 321. Իսկ այս օրինակն է և տուրք աղքատացն: - 371. Երկրորդ՝ զի ողորմութիւն և մարդասիրութիւն ուսցին. տալ զբաժին աղքատաց և տնանկաց: - 371. Զորրորդ՝ զի ցուցցէ նոցա՛ յեօթանց զմինն աղքատաց և կարօտելոց բաշխել: - 372. Իսկ ի նորս՝ զկէս ընչիցն հրամայեցաւ տալ աղքատաց յաւետարանին. որ է՛ հաւասար հոգւոյն և մարմնոյն: - 372. Առաջինն է աղքատաց: - 381. Նոյնպէս այժմ ի նորս պարտ է խոստովանիլ վասն կանոնաց եկեղեցւոյ. և զգոհօսնս վճարել կամ ի տէրն, կամ ի քահանայս, կամ յաղքատս: - 384. Եւ այսպէս բաժանեսցեն զաւարն. ի ճէն զմինն տայցեն քահանայապետին. և յիսնէն

զմինն քահանայից և աղբատագ. և հնգեն զմինն թագաւորաց բաժին. և կեսն աւար բերողացն է զհնւորացն. և կեսն այլ հեծելիցն. որպէս բաժանեաց մովսէս: - 390. Եւ տէր մեր մերժեաց զիրէայս և ժողովեաց զհեթանոս որ էր աղբատ ի բարեաց: - 422. ...իսկ յետ մահու պաշտօնք և տուրք աղբատագ և այլն է՝ հատուցումն պատժոց միայն...: - 434. Երրորդ՝ վասն մնջեցելոց ի յանբանից զենուլ և տալ ողորմութիւն աղբատագ: - 553. Եւ այս է մեծագոյն չար աշխարհի. զի չէ աւելի աղբատ քան զայն որ ցանկայ աւելի ունել: - 570. Եւ աղբատը են հոգւով՝ որք ո՛չ խնդրեն զհեշտախտութիւնս: - 583. Եւ աղբատը հոգւով են խոնարհքն որք երկնչին: - 583. Եւ աղբատը հոգւով են ըստ մարմնոյ աղբատըն. որք ոչ ինչ ունին և զամենայն ինչ ունին: - 583. Աղբատ ամբարտաւան: - 601. Ծ դրամ յեկեղեցին տացէ. և Լ դրամ յաղբատս. և ապա՝ հաղորդեսցի: - 652. Որպէս աղբատը նախ խնդրեն. և յորժամ առնուն՝ գոհանան. նոյնպէս և մեր առնենք: - 655. Վասն է՞ր ոմանք մեծատունք են և ոմանք աղբատը: - 664. Նախ՝ զոմանս աղբատ առնէ աստուած, զի զարքայութիւնն մեծատանց վաճառեսցեն: - 664. Եւ առ այս եկն սով քաջ՝ զուգակչիո հասարակութեանց մեծատանց և աղբատագ: - 789

ԱՂԲԱՏԱՆԱՍ + Երրորդ՝ խոնարհեցաւ յոր ի պատուոյն. և տէր մեր էջ ի յերկիր և վասն մեր աղբատագաւ: - 327. Երկրորդ, որք կամաւ աղբատանան վասն քրիստոսի: - 664. Երրորդ, զլաւ մարդն աղբատագնէ և փորձէ, թէ վասն ընչի՞ցն սիրէր զաստուած՝ թէ յաղքատութեանն այլ նոյնպէս է. որպէս յորբայն: - 664

ԱՂԲԱՏԱՍԵՐ + Կամ զի աղբատասէր էր դաւիթ և բազումք շրջէին ընդ մնա, վասն այն յեփուսացիքն նախանձեցան: - 431

ԱՂԲԱՏՍԻՐՈՒԹԻՒՆ + Երրորդ, աղբատսիրութիւն է և ողորմութիւն: - 657

ԱՂԲԱՏՈՒԹԻՒՆ + Եթէ աղբատութիւն և մեծութիւն տիրելն և ծառայելն, է՛ յաստուծոյ – 19. Եւ դարձեալ՝ զի մոցա ամենեցուն ներհակ զոյ. որպէս մեծութեան աղբատութիւն. առողջութեան հիվանդութիւն. կենաց մահ: - 178. Ա՛րդ՝ զերկու օրհնութիւնս **Բ** կտակօք բաշխեաց մարդկան. զմարմնոյ աճումն և ընչից՝ ետ իլէի. և զհոգւոյ աճումն կուսութեամբ և աղբատութեամբ՝ ետ քրիստոնէից: - 403. Այլ և աղբատութեամբ. ուստի յայտ է զի անէ՛ծ զԳէեզի վասն ընչիցն Նէեմանայ: - 404. Ասա՛ թէ՛ չափաւորն ընդունելի է. այլ անչափն պոռնկութիւն և ազահութիւն. իսկ կուսութիւն և աղբատութիւն որ չափ առաւելու՛ այնչափ զեղեցկանայ: - 404. Նախ՝ թլփատեաց զնա հայրն ի ծնունդն աղբատութեան սրովն: - 486. Չի ո՛չ միայն համարի մեծ և փառաւոր զաստուածություն նորա, այլ և զաղբատութիւնն և զանարգանս և զմահն. և յայնժամ արժանացի առատապէս ընդունել զհոգին սուրբ: - 522. Քսանէ, Վասն ինն երանութեանցն. Աղբատութեան. Սգոյ. և Տրոմութեան. և այլոցն կարգաւ: - 526. Եւ գործ նորա այս է. յառաւելութեանն զիտենայ նուազիլ. և ի յաղբատութեանն զիտենայ համբերել...: - 581. ...Աղբատութիւն հոգւոյ. Սուգ. Յեզութիւն. Քաղց արդարութեան. Ողորմածութիւն. Սրբութիւն սրտի. և Խաղաղութիւն: - 583. Քանզի Աղբատութիւն հոգւոյն արտաքսէ՛ զհպարտութիւնն: - 583. Աղբատութիւն հոգւոյ է՛ հրաժարիլն յաշխարհէ. այսինքն ի սիրոյ մարմնական հեշտութեանց և ի փարթամութեանց և ի պատուոյ. քանզի զերիսս զայս պարունակէ սէր աշխարհիս: - 583. Երրորդ ըստ արտաքին ընչից, աղբատութիւն և փարթամութիւն: - 663. Այլ վասն ողջութեան և հիւանդութեան՝ մեծութեան և աղբատութեան՝ այժմ ասացի: - 664. Նոյնպէս և աղբատութիւնն բնականապէս բաժանի ի չորս: - 664. Երկրորդ, տայ զաղբատութիւնն և փորձէ զմարդն. - 664. Երրորդ, զլաւ մարդն աղքատացնէ և փորձէ, թէ վասն ընչի՞ցն սիրէր զաստուած՝ թէ յաղբատութեանն այլ նոյնպէս է. որպէս յորբայն: - 664. ...տայ նորա աստուած աղբատութիւն որ այնու չարչարի...: - 664

ԱՂՕԹԱՎԱՆ + Ա՛րդ՝ ի սոցանէ մասն ինչ աղօթական է և մասն ինչ հրաման. վասն զի մասն ինչ եկեղեցւոյ կանոնաց մեղանչենք, և մասն ինչ և մասն ինչ պատուիրանացն աստուծոյ: - 602

ԱՂՕԹԵԼԻ - Որով յայտ է՛ զի ի կէս աւուրն որ է **ԺԲ** ժամն աղօթելի է մեզ յամենայն օր. և զկէսն այլ՝ մարմնական հոգոց պարապիլ. զործոյ աշխատութեան՝ մնջելոյ՝ կամ այլ ինչ իրաց: - 623

ԱՂՕԹԵՍ + ասենք թէ այսանուն մարդ մեռանելոց է, և մեռանի. և աղօթենք և լինի. և այլն մմանապէս անէծք կամ օրհնութիւնք: - 9. Նոյնպէս և զաղաղակն և զարտասուսն՝ զերկիւղն՝ զտրտմութիւնն՝ զաղօթելն՝ և զայլ սոյնպիսին ի դիմաց մերոց իմացիս: - 42. Այլ այս է հոգւոյն բարեխօսելն, զի յորժամ կամք յաղօթս՝ ո՛չ զիտենք զպատշաճն խնդրել. ապա հոգին անմռունչ տայ մեզ իմաստ զպատշաճն աղօթել: - 48 Նախ՝ ասէ մակեդոն եթէ աղօթել և բարեխօսել ո՛չ յարմարի աստուծոյ. զի եթէ զքրիստոսէ՛ ասի՝ վասն մարդկութեանն է: - 59. Պատասխանենք նախ, որպէս ասէ

ոսկերեքանն թե՛ նորածնեալքն աւագանաւն ըստ չափու շնորհացն արժանաւորեին իմաստութեան, թարգմանութեան, և այլն. այսպէս և ոմն շնորհս ընդունէր աղօթելոյ կարգաւորապէս. զի ի նմանէ ուսանէին և այլքն աղօթել: - 59. Զի՞նչ է զոր տերն հրամայէ աղօթել...: - 160. Իններորդ՝ ի ձիթենեաց լեառն զգիշերս ազանելով և աղօթելով օրհնեաց: - 320. Զոր աղօթէ մարգարէն «ի գաղտնեաց ինոց սուրբ արա զիս տեր»: - 322. ...տէր մեր ի վերայ խաչողացն աղօթէր: - 327. Քսաներորդ, նա՛ վասն հակառակօղ ժողովրդեանն աղօթէր առ աստուած: - 329. Դարձեալ, եկեղեցի սուրբ՝ է՛ քաղաք ապաստանի. և քահանայապետ ի նմա՛ պատարագն. յոր մտեալ աղօթենք և թողութիւն գտանենք: - 392. Եւ է՛ անգամ աղօթեաց: - 413. Այլ և դաւիթ անյիշաչար եղև սիմէի նախատչի. և տերն խաչողաց իւրոց աղօթէր: - 438. Քսաննմի, տարածմամբ ձեռաց աղօթեաց: - 441. Քսանք, նա՛ վասն օտարաց աղօթեաց: - 441. Վասն է՞ր է՛ անգամ աղօթեաց: - 444. Նախ՛ զի ուսուցէ, եթէ մի անգամն ո՛չ լսի՛ պա՛րտ է՛ անձանձիր աղօթել. որպէս այրին որ ժտելովն էառ: - 444. Զի խորհրդով խաչին աղօթեաց և էած անձրև: - 444. Ութերորդ յընդդիմակէն. զի թէ աղօթելն միայն մտօք և սուրբ պահել զմիտս առաքինութիւն է կատարեալ ըստ առաքելոյ թէ՛ (սաղմոս ասացից մտօք) և այլն: - 557. Վասն որոյ աղօթէ՛ մարգարէն...: - 558. ...ծուլութիւնն յերկու իրաց երևի. մին որ յետս դառնայ ի հոգևոր բարւոյն և ծանրանայ ի գործելն. այսինքն պահել՝ աղօթել և այլն. և ըստ այսմ կոչի տրտմութիւն: - 559. Զթշնամիսն մեր պա՛րտ է՛ սիրել և աղօթել վասն նոցա. և զթշնամիսն աստուծոյ ատել...: - 577. Զ/աղօթել վասն փրկութեան ընկերին. - 585. ...որ մարդն զինքն յառաջ պատրաստէ՛ և ապա՛ աղօթ...: - 620. Իսկ մտօքն, յորժամ աղօթէ և միտքն ո՛չ է՛ ի ներս. ո՛չ մեղք է և ո՛չ արդարութիւն: - 620. Պա՛րտ է՛ ամենայն որ աղօթէ, զայսոսիկ ի միտ պահել և ապա՛ աղօթել. վասն որոյ ի սկիզբն գրեցի զխրատս: - 620. Յայս միտս մեր ազգս քրիստոնէից յելս արևու և ի մուտս համաձայն վերին զուարթնոցն աղօթենք առ աստուած: - 621. Եւ տէրն յայսոսիկ ժամս զգուշացոյց զմեզ արթուն կալ և աղօթել. - 622. վասն որոյ դ՛ անգամ աղօթենք ի զիշերի ի դէմս մարմնոյ մերոյ: - 622. Իսկ ի ցերեկին աղօթենք եւ անգամ ի դէմս հոգւոյս մերոյ: - 622. Եւ սոքօք զամենայն բարի և զչար գործէ՛ մարդ. վասն որոյ ի ցերեկն եւ անգամ աղօթենք: - 622. Նախ՛ ի տէրունական բանիցն է՛ յայտ. որպէս ուսոյց հասարակ աղօթել...: - 623. Երկրորդ՝ վասն զի քահանայք ենք՝ պա՛րտ է՛ հասարակ աղօթել. և զի արեղայք՝ պա՛րտ է՛ առանձնակի աղօթել: - 623. Երրորդ՝ զի ունիմք զբնութիւնս հասարակ՝ պա՛րտ է՛ հասարակ աղօթել. և զի ունիմք անձն և դէմք յատուկ՝ պա՛րտ է՛ առանձնակի աղօթել: - 623. Զորրորդ՝ վասն հասարակ և յայտնի մեղաց՝ պա՛րտ է՛ հասարակ և յայտնի աղօթել. - 623. և վասն առանձին զլորման՝ պարտ է՛ առանձնակի աղօթել և ապաշխարել: - 623. Եւ այս գիտելի է, թէ ոմանք հանապազ յետ ամենայն կարգեալ աղօթից առանձնակի աղօթելն: - 623. Այլ որք ո՛չ ժամանեն՝ պա՛րտ է՛ յամենայն աւուր կրկին անգամ աղօթել. այսինքն յայգն և յերեկոյն: - 623. և Զորրորդ՝ վասն այսմ աշխարհիս և հենդերծելոյն առանձնակի աղօթենք փրկիլ ի փորձանաց: - 623. Իսկ ոմանք ևս կատարեալք ամենայնիլ՝ յերեք ժամանակս աղօթելն առանձնակի. մի ի մէջ զիշերի յառաջ քան զհասարակաց ժամն. և մի յայգն. և մի ի ցերեկն: - 623. վասն որոյ երիցս աղօթենք առանձնակի: - 623. Դարձեալ՝ ունիմք **բժան** անդամք. ըստ իւրաքանչիւրոցն մի մի ժամս աղօթենք: - 624. Վասն է՞ր ի սկիզբն ժամուն ասենք («Օրհնեա այս անուն») և ո՛չ թէ հրամայեա՛ կամ աղօթեալ: - 624. Զի՞նչ է՛ որ քահանայն աղօթէ՛ և եպիսկոպոս զխաղաղութիւնն տայ: - 625. Ո՛չ զամենայն, այլ զիւրաքանչիւր ժամու առաջին աղօթիցն եպիսկոպոսն ասէ զխաղաղութիւնն, և զայլն քահանայն որ աղօթէ՛: - 625. վասն որոյ յորժամ հրաւիրէ՛ զմեզ՝ ուսուցանէ այսպէս աղօթել: - 626. Վասն է՞ր ի վերջոյ զհայր մեր յերկինս աղօթենք: - 634. Իսկ քահանայն յորժամ աղօթէ՛ կամ պատարագէ՛: - 635. Եւ եփրեմի ներբողեանն այլ՝ ցոյց զայս տայ. թէ դահիճն ետես ի բանտին որ այսպէս աղօթէր: - 659. Տասներորդ, Վասն բաժանման հոգւոցն թէ ճանաչե՞ն զմիմեանս. և գիտե՞ն զմեզ. և աղօթե՞ն ի վերայ մեր: - 660. և նա դնէ յեկեղեցին մերձ ի դուռն և աղօթէ: - 671. ...վասն որոյ կրկին անգամ աղօթենք: - 680. Զոգիքն աղօթե՞ն վասն սիրելեաց իւրեանց, թէ ոչ: - 685. Արդարքն վասն իւրեանց սիրելեացն միշտ աղօթելն զի ազատեսցին ի փորձանաց և ուղղեսցին ի մոլորութեանց և ընկեր փառաց նոցա լինիցին: - 685. Իսկ մեծատունն վասն եղբարցն աղօթէր, զի մի՛ տանջանքն իւր առաւելացի վասն նոցա: - 685. զի վասն անտի քաւարանին աստ ո՛չ պահեն և ո՛չ աղօթելն. և անդ ի դժոխս մատնին: - 698. Այլ հոգի դատարկ ի քաւարանին աչս ո՛չ ունի զի լացցէ որով յարատ հայեցաւ. և ո՛չ մարմին զի պահեսցէ և աղօթեսցէ. այլ և ո՛չ զղջումն. զի հոգին ինքն ըստ ինքեան ո՛չ կարէ զղջալ: - 699. Մինչ ի յօրն դատաստանի աղօթելն արդարք վասն

մեղաւորաց...: - 754

ԱՂՕԹՔ + Եւ թէ է ի պատճառն ներգործական ... է որպէս անէծք, կամ օրհնութիւնք, կամ աղօթք. – 10. վասն է՞ր աղօթք և պատարագք և ողորմութիւնք...: – 11. որպէս տուրքն նաբուզողոնստրայ. և աղօթքն եզեկիայ. որ յետս դարձոյց զմահ...: – 11. անպիտան լինէր յոյսն և աղօթքն: – 20. Ասենք եթէ՛ խոստումն աստուծոյ կատարեցաւ ի ժամանակս զօրաբաբէլի և եգրայ. որպէս ասէ Նէեմի յաղօթս իւր...: – 28. Յաղօթս ծոյլ, և զողջոյնն թւով համարեն: – 34. Այլ ա՛յս է հոգւոյն բարեխօսելն, զի յորժամ կամք յաղօթս՝ ո՛չ գիտենք զպատշաճն խնդրել. ապա հոգին անմռունչ տայ մեզ իմաստ զպատշաճն աղօթել: – 48 Իսկ այլք՝ հոգի զիրեշտակական հոգին ասեն. որ տուեալ է առ ի պահպանութիւն մեզ. զի նա ուղղէ զմեզ ի բարիս, և զաղօթս մեր մատուցանէ աստուծոյ: – 59. Այսպէս և հոգւոյն բարեխօսելն է. զի ինքն ծագէ ի սիրտս մեր զբարեխօսն լինիլ յաղօթս. – 59. Հինգերորդ՝ զի կարէ՛ մարդ ներհակ սովորութեամբ պահօք և աղօթիւք և կրթութեամբ մարմնոյ սանձել յինքեան զայսպիսիս նշանաց գործ: – 246. ...աղօթք նոցա պահապան է նոցա: – 302. Գօտին զօրութիւն նշանակէ որ էր ի մէջքն. այլ և ի յաղօթս կայր և գօտեաւ պնդեալ էր: – 311. Չորրորդ՝ զի խեցեաւ սրբէր զմարմինն, և աղօթիւք զմիտս և զհոգին: – 323. Դարձեալ՝ պահօք և աղօթիւք հնար է յաղթել փորձողին...: – 324. Ասեմ՝ թէ պահօք և աղօթիւք հեռանայ ի մարմնոյ մարդոյն և ո՛չ լլկէ: – 324. Նախ՝ ուղղութիւն ընկերաց. **բ** գոհութիւն և համբերութիւն. **գ**՝ իմանալ զչար խորհուրդն սատանայի. **դ**՝ աղօթք և պահք. **ե**՝ խոնարհութիւն և ճշմարտութիւն. որ գերագոյն է ամենայն զինուց և իսպառ կորուսանէ զչար որ մայրն է ստութեան և հպարտութեան: – 324. Ութերորդ՝ յոք ո՛չ անիծանէր, այլ աղօթիւքն զբարեկամսն փրկէր. և տէր մեր ի վերայ խաչողացն աղօթէր: – 327. Եւ զխաչն հրաշագործ՝ զկենսատու մանանայն. և բուրվառ զխունկս աղօթից. վէմն սեղանն սուրբ...: – 345. Երկրորդ՝ օրինաւոր ամուսնութիւնն պատուական է վասն որդեծնութեան. այլ ո՛չ է նա՛ առաքինութիւն. որպէս կուսութիւն՝ պահք՝ և աղօթք: – 356. Սա՛ փոխեալ ի նորս նշանակէ՛ զմարմնաւոր նուէրքս. որպէս պահք աղօթք, ողորմութիւն: – 357. Նաշի և իւղ զանգեալ և ո՛չ եփեալ, նշանակ է նոցա՛ որ ի փորձութիւնս մտեալ և փութով ելեալ ի ձեռն աղօթից...: – 357. Չի հոգի անմահացեալ շուրջ զայ զաստուծով ի հեղուլ զաղօթս առաջի նորա: – 360. Չի մերձեալ ի քրիստոս աղօթք մեր լինի քաւութիւն մեզ: – 360. Ի խնկոց սեղանն քաւէր արիւնն. զի զաղօթս սրբոցն բարեխօս ունինք ընդ խորհրդաւոր արեանն: – 360. Այս է՛ հանապազ աղօթք, պահք, ողորմութիւն, և այլն: – 363. Այն որ զինքն պատարագէ, կամ առանձին կրօնիւք, կամ հասարակ աղօթիւք: – 370. Որ է՛ ի մեզ յամենայն աւուր պատարագն սուրբ. այլ և առաւօտուն և երեկոյին աղօթքն հանապազորդ: – 372. Խունկն՝ աղօթք սրբոց և այլքն: – 374. Տասներորդ՝ զի ծուլացեալ է և ծանրացեալ յառաքինութիւնսն. ի պահս՝ յաղօթս՝ և յայլս: – 377. Երկրորդ՝ զի միայն ժամու և աղօթից էր պիտանի խորանն այն, և ո՛չ այլ ինչ իրաց: – 379. Երրորդ՝ զի յորում ժամու մտանէր մովսէս աղօթս առնել և խնդրածս, աստուածախօսութիւնք լինէին ի միջոյ քերովբէիցն որ կային անդ: – 379. Չորրորդ՝ բուրվառն աղօթք մեռելոց. և գաւազանն խրատ կենդանեաց: – 382. Չի պահքն և աղօթքն խոյ՛ է աստուծոյ. և ողորմութիւնն տուգանք. և ամենայն ապաշխարութիւն սոքօք կատարի: – 384. Որ է՛ պահք, աղօթք, ողորմութիւն: – 392. ... եկեղեցի սուրբ՝ պատարագաւ և աղօթիւք և ողորմութեամբ հատուցանէ՛ զպարտս նոցա և ազատին: – 392. Այլ ճշմարիտ փրկութիւնն մեր յուսով է և աղօթիւք: – 429. Ոսկի անբիծ հաւատն. և ակն վարք պատուական. և խունկ աղօթից: – 441. Դարձեալ, զի է անգամ էր սաստկութիւն սովոյն, է անգամ աղօթիւք եբաց: – 444. Չորրորդն զաղօթքն գոհացողական: – 465. Այլ աղօթքն և գոհութիւնքն երկար: – 466. Ո՛ր քան ևս քահանայապետին որ զերկոտասան օր պարտ էր խնկօք պաշտել ի մէջ տաճարին ի ժամ աղօթիցն ...: – 483-484. ...դաւիթ ...սովոր էր յայլ աւուրս ընդ առաւօտն կալ յաղօթս, և կիրակէն ի մէջ զիշերի: – 512. Քառասունք, Թէ քանի՞ են ժամ աղօթից: – 527. Քառասունգ, Առանձնական աղօթք: – 527. Քառասունևո, Մասնաւոր Աղօթք. և Օրհնութիւնք. և Խաղաղութիւն. Քարոզ. և Մաղթանք և Գոհութիւն: – 527. Եւ մի է ըստ ձեռնոյն արարողութեան պահոց աղօթից որպէս անհատի: – 533. Եօթներորդ՝ ի պահս և յաղօթս և յայլ աւանդութիւնս բազում ունել որոշումն: – 553. Նախ՝ ըստ դրութեան կարգի աղօթիցն որ յեկեղեցիս նոցա: – 554. Երրորդ՝ զգոհութեան աղօթքն հանապազ անխափան մատուցանէ: – 584. Հինգերորդ՝ զի աղօթս խաչողացն և չարչարողացն արար: – 585. Տասներորդ, զի մկրտութիւնն է գործ քահանայի որ աղօթիւք կատարի...: – 589-590. ...իսկ կանանց ազգին պատուիրէ՛ առաքեալն ի ժամ աղօթիցն շուք դնել զխոյն վասն հրեշտակաց. այսինքն վասն քահանայից որ հրեշտակք կոչին ի գրոց. – 590. Թէ կրօնաւոր է՛ հարցանէ

թէ ծոյլ եղեա՞լ է յաղօթքն. կամ անհնազանդ. թէ բղջախոհ. թէ յատուկ իրք ունօղ. թէ պճնօղ. թէ որոնօղ լաւ կերակրոց և ընպէլեաց. թէ քնափ և թէ կռուօղ: - 601. Թէ անպատկառ մտեալ յեկեղեցին. և ի յաղօթք կանգնեալ: - 601. Վասն այն ի դիմաց եկեղեցւոյ յաղօթքն է, և ի դիմաց աստուծոյ իշխանութեամբ արձակումն: - 602. Եւ յետոյ դնէ ապաշխարանք թէ զինչ կերպիւ պատեհ է. պահք. թէ յաղօթք. թէ ողորմութիւն. պատարագ. և այլ զինչ զոր կարօղ իցէ...: - 602. ...աստուծոյ մնայ պատիժն զոր պահօք և յաղօթիւք վճարէ որպէս ասեն ոմանք: - 602. ...այսպէս և ներելին սրբի բանի քահանային և յաղօթիւք: - 604. Ապա և ո՛չ յաղօթք և պաշտօն քահանայից կամ տուրք կամ պատարագք է օգուտ հոգւոյն ըստ քեզ որ է բնաւ սուտ և չար հերձուած: - 605. Աստ բուրվառ խնկոց. և ի մեզ բուրումն յաղօթից: - 614. Չորրորդ՝ զի սողոմոն յորժամ շինեաց զտաճարն՝ յաղօթս եկաց և նոյնպէս օրհնեաց և օծ. որպէս մովսէս...: - 615. Նոյնպէս և քահանայքն հնչէին ի հինն. որպէս այժմ ի յեկեղեցի ժողովեն ի յաղօթս հանապազորդ: - 618. Յառաջ քան զայլսն հարցանեն, ո՞րքան է եղանակ յաղօթից: - 619. Վեցերորդ յաղօթք է ինչք և պատարագք որ յեկեղեցիս ընծայեն...: - 619. Եւ սուրբքն յաղօթիւք խնդրեն յաստուծոյ և առնուն: - 620. Եւ գիտացիր, զի **գ** է նախապատրաստութիւն յաղօթիցն. - 620. այսինքն մին ի մարմինն. **բ** ի միտքն. **գ** ի կամքն. յորժամ սոքա պատրաստին, ապա՛ յաղօթքն ընդունելի լինի աստուծոյ: - 620. Նախ՝ թէ ո՛չ գիտէ զկերպ յաղօթիցն, կամ ծունր կրկնել, կամ զձեռն տարածել. և սոյնպիսիք ո՛չ մեղք են և ո՛չ արդարութիւն: - 620. Իսկ կամօքն, յորժամ կամօք առնէ զայղօթքն վարձք առնու: - 620. Քանի՞ են ժամք յաղօթից և ո՞րք: - 621. Գիտելի՛ է, զի ի հին օրէնսն մովսէսի է ժամ եր յաղօթից. - 621. Չայս դ՛ ժամու յաղօթս ի գիշերի կատարէին. և գերեք ժամուն ի տիւն: - 621. Այս է՛ նախ գերրորդ ժամուն. և ապա՛ զվեց ժամուն. և ապա՛ զինն ժամուն. որ աւարտ էր նոցա յաղօթիցն: - 621. որ լինի **թ** անգամ յաղօթք ըստ **թ** դասուց հրեշտակաց: - 621. Եւ է՛ առաջին ժամ յաղօթիցն ի մէջ գիշերի. վասն զի ի մէջ գիշերի յարեաւ քրիստոս. և ի մէջ գիշերի հասարակ յարութիւն մեր. - 621. վասն որոյ յայսմ ժամու սկիզբն է յաղօթից բոլոր աւուրն. յորում ասենք զտէր եթէ շրթունքն և զայլ սաղմոսսն ի դէմս հօր աստուծոյ: - 621. Վեցերորդ ժամն է վերջին ողորմեայն. իններորդ ժամու յաղօթն. յորում քրիստոս աւանդեաց զհոգին ի ձեռս հօր: - 622. Այս հասարակ յաղօթք: - 622. Չի՞նչ զանազանի հասարակ յաղօթքն և առանձնականն: - 623. Նախ՝ հասարակ յաղօթքն է հարկաւոր. իսկ առանձնականն կամաւոր: - 623. Չորրորդ, հասարակ յաղօթքն է միակի պատիւ և փառք. և առանձնականն կրկնակի: - 623. Եւ ինքն բազում ուրեք առանձին կայր յաղօթս: - 623. Եւ այս գիտելի է, թէ ոմանք հանապազ յետ ամենայն կարգեալ յաղօթից առանձնակի աղօթեն: - 623. Նախ՝ զի յերի՛ց ենք գոյացեալ ի մարմնոյ, ի հոգւոյ, և ի մտաց, որպէս ասեն ոմանք. վասն որոյ **գ** առանձնական յաղօթս մատուցանենք: - 623. Եւ այլ խորհուրդ. **գ** առանձնական յաղօթքն, և **թ** հասարակն, որ լինի ամենայնն երկուտասան անգամ յաղօթք: - 623. Չի տիւ և գիշերն է՛ **իդ** ժամ. լինի ապա ընդ **բ** ժամն մի անգամ յաղօթք: - 623. ...վասն որոյ **բ** ժամն ժամու յաղօթիւք զթողութիւն խնդրենք սոցա: - 624. Այս վասն առանձին յաղօթից: - 624. Այլ վասն առաջնոյն՝ զոհանամք, զի հասոյց զմեզ ի ժամս այս յաղօթից: - 624. Չորրորդ և ուղիղ, որպէս ասէ տեսիլն հրեշտակք առնուին զխունկս որ է՛ յաղօթք սրբոցն, և նուիրէին ի սեղանն ոսկի որ է՛ քրիստոս. և ի նմանէ բուրէր ծուխն առ հայր: - 625. Ո՛չ զամենայն, այլ զիրաքանչիւր ժամու առաջին յաղօթիցն եպիսկոպոսն ասէ զխաղաղութիւնն, և զայլն քահանայն որ աղօթէ: - 625. ...որպէս ընծայէ՛ զայղօթս մեր աստուծոյ, նոյնպէս և ի նմանէ առնու և տայ մեզ զշնորհս և զպարգևս հաշտութեան: - 625. Վասն է՞ր զամենայն յաղօթից վերջքն ի քրիստոս աւարտենք: - 625. Վասն է՞ր սարկաւազն զամենայն քարոզի վերջքն յաղօթից ձևս փոխտ ասելով՝ կեցո՛ւ և ողորմեա՛: - 625-626. Չի՞նչ է որ զառաւօտու քարոզն՝ այսինքն զերկրպագենքն, և զՊատարագին Գոհութիւնն, և յերեկոյն զՅասեալքս ի ժամն, յաղօթից ձևով ասէ սարկաւազն: - 626. Սարկաւազն քարոզօղ է մեզ և հրաւիրօղ յաղօթս...: - 626. ...վասն որոյ մեզ լեզու լինի և ի դէմս մեր զոհանայ զաստուծոյ ըստ իւրաքանչիւր ժամու. այսինքն յառաւօտն, ի հասարակ օրն, և յերեկոյն. զի զոհացումն է և ո՛չ յաղօթք: - 626. Դարձեալ՝ այլ է քարոզն առ մեզ, և այլ է յաղօթքն առ աստուած, և այլ է մաղթանքն առ սուրբս, և այլ է զոհութիւնն: - 626. Այլ յաղօթքն վասն հանդերձելոյն է: - 626. Այլ և զինն կարգ յաղօթից **ը** անգամ կատարենք այժմ այսպէս: - 627. Նոյն **սարասիւք** այժմ ի ձեռն փրկչին մերոյ յիսուսի՝ տապանակաւ խաչին և յաղօթիւք սուրբ եկեղեցւոյս՝ բարձրացեալ պարիսպն չարութեան եօթնից զգայութեանց մեղաց որոշօղ ի մէջ մեր և աստուծոյ, կործանեսցի ի սպառ: - 627. Չի անուշահոտ վարուք հաճոյ եղեն աստուծոյ. և բուրմամբ յաղօթից բարեխօսեն վասն մեր: - 628. Ապա՛ զկնի երից մանկանցն յաղօթից

որով քաւիմք ի մեղաց. ի փառս տալն ի բարձունս՝ անուշահոտ բուրմամբ նուիրենք: - 628. Եւ գիտելի է, զի ամենայն ժամս աղօթից է՝ հասարակ և է՝ յատուկ: - 633. Դարձեալ՝ սկիզբն աղօթիցն է՝ առ հայր. և մէջն որ է՝ խաղաղութիւնն առ հոգին սուրբ...: - 633. ...և կատարումն ամենայն աղօթից առ բանն մարմնացեալ...: - 633. Իսկ յառաւօտն և յերեկոյն պատարագ ո՛չ մատչի. վասն այն ամենայն աղօթից և պաշտմանց կատարումն և աւարտ գխաչէն ճառենք. - 634. Որպէս ասացաք՝ վասն գերապատուութեան կատարումն և աւարտ ամենայն աղօթից զայն երգենք: - 634. Նոյնպէս յետ ամենայն խորհրդական աղօթից՝ առ հայր ամբառնամք...: - 634. Իսկ որ այժմ արեղայք ո՛չ բանան զգլուխս յամենայն աղօթս, այս է պատճառն, - 635. Նախ՝ զի աղօթս զկոյսն սուրբ բարեխօս մաղթենք. և զխաչն սուրբ՝ պահապան: - 642. Դարձեալ՝ սիրտք մեր բուրվա՛ռ է. և աղօթքն խունկ. և հուրն ջերմ սէրն նիւթ բուրվառին: - 645. Այսքան վասն Աղօթից և Կարգաց եկեղեցւոյ և Պահոց: - 654. այսինքն ի քէն խնդրեն. նոյնպէս և մեր խնդրենք աղօթիւր: - 654. Երկրորդ, զի աղօթք՝ հոգւոյն է՝ կերակուր, և հացն մարմնոյն. - 654. և միշտ անպարապ լիցին աղօթից: - 655. պարտ է վասն ամենեցուն աղօթել և զպարտս նոցա վճարել: - 655. Արար սա՛ զգիշերոյն քարոզքն. և զնոցունց դ. աղօթքն: - 659. Եւ առաջին կանոնին՝ տէր տուրնջան. և որ այլ զիտ սոցա աղօթք և փոխք նոցունց: - 659. Իսկ վասն հիմնարկութեան սուրբ տաճարի և ժամահար օրհնելոյ. սկիհ և մաղզմայ. և զգիրք. և զկնունք առնելոյ. և խաչօրհնելոյ. և զքառասնորդաց գ ժամուց զքարոզքն և զաղօթսն, Յոհան Մանդակունին է արարեալ...: - 659. ...զի առաջին աղօթք յամենայն կարգադրութիւնս՝ Գոհանամք պարտ է դնել. բայց առաւել ի կնքելն՝ և ի թաղել մեռելոյն: - 659. Իսկ աղօթքն զոր յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց այս էր: - 659. ...վասն այն հոգւոյ նորա աղօթիւր սրբութիւն և փրկութիւն խնդրենք...: - 672. ...զի նա կենդանեացս աղօթից է կարօտ, և մեր նորա բարեխօսութեանն առ քրիստոս. - 673. զի քահանայական աղօթիւր և պատարագօք կամ առաւելուն պսակքն, կամ ջնջին մեղք նոցա: - 674. որպէս ցուցաւ ի վերոյ լե գլուխն ի կարգ աղօթիցն ի խա համարն: - 676. Երկրորդ, զի սիրելիք նոցա որք անդ ժողովին, տօնեն և յիշեն զնոսա աղօթիւր առ աստուած: - 678. Չի աղօթիւր և զանազան մաքրութեամբ սրբենք զմեզ, - 682. Եւ թէ ոք ասիցէ, թէ տուրք աղօթք և պատարագ, ո՛չ է օգուտ նոցա: - 683. Չի՞նչ է աղօթք նոցա: - 685. Աղօթք նոցա ցանկութիւնն է նոցա. զի կամս երկիւղածաց իւրոց կատարէ՝ տէր: - 685. Դարձեալ աղօթքն չարչարանքն և բարի գործքն է նոցա, զոր վասն քրիստոսի կրեցին. - 685. Այլ մեծն ներսէս ասէ թէ՛ սուրբքն ի ձեռն պահապան՝ հրեշտակացն երկին. թէ յերագս թէ յարթութեան. և օգնեն մեզ. և խօսին. և լսեն զաղօթս մեր: - 685. Երրորդ, զի ընդունայն լինին աղօթք և տուրք և այլ օժանդակութիւնք եկեղեցւոյ՝ յորժամ ինքեանք քաւեսցեն: - 698. եկեղեցի սուրբ և աղօթք քահանայից հատուցանէ զպարտս նոցա և քաւէ...: - 701. և Ակն պատուական՝ զործք մարմնոյն. պահք, աղօթք, ողորմութիւն, և այլն: - 702. ...որպէս և ամենայն աղօթք մեր վասն կատարածի և յարութեանն է, նոյնպէս և այս: - 703. Բուրվառն ոսկի և խունկն՝ այսինքն զի զաղօթս երկրաւորաց սուրբքն և հրեշտակք մատուցանեն քրիստոսի: - 713. ...որք սխալեցին և ապաշխարեցին զմեղս զղջմամբ խոստովանութեամբ պահօք աղօթիւր ողորմութեամբ և այլովք: - 739. **Յոգի և մարմինս է որպէս մագաղաթ. կամք և իմացումն դպիր և գրօղ. հաւատքն գրիչ. արտասուքն մելան. և գիրն գործք բարի կամ բան աղօթից:** - 741. Մանաւանդ թէ՛ հոգին սուրբ գրօղ դպիր. և ուղղութիւնն գրիչ գործիք. և որք զմելանն առատ տամք և զմագաղաթն, զսուրբ գործս անկեղծաւոր և զբանս աղօթից օրինաւոր, այնքան առաւել գրիմք ի գիրն կենաց: - 741. Չի ծուխ խնկոցն ի վերայ սեղանոյն, Նախ նշանակէ՛ սեղանն զքրիստոս. և ծուխն զաղօթս սրբոցն. զոր արծարծէ՝ հօր ի հոտ անուշից: - 749. Նախ՝ աղօթիցն ժամ. ո՛չ միայն յերեկոյս և ի վաղորդեան՝ ի հասարակն կամ է անգամ աւուր ըստ մարգարէին: - 779

ԱՂՕՏ + Չի որպէս էր հօր ծանօթութիւնն ի նախահարսն, և որդոյն ընդ աղօտ, այլ ի մարմնանալն իւր յայտնեցաւ: - 55. Իններորդ՝ մինն յայտնի է ի տասն և ի հարիւրն և ի հազարն և ի բիւրն ընդ աղօտ և ծածուկ: - 109. Երրորդ՝ բացակացեալն ընդ աղօտ լսէ ո՛չ զձայն բերանոյն, այլ զձայն բախման օդոյն. որպէս **արծագանջումն** յինքն նկարէ զձայնն և ո՛չ զբանն: - 131. Դիմգերորդ՝ և որպէս ընդ աղօտ ինչ նմանութեամբ ծանօթանամք ի գործն արարչութեան...: - 157. Իններորդ՝ զի ո՛չ մարգարէիւ յայտնեաց կուսին. որ էր աղօտ գիտութիւն համեմատեալ ընդ հրեշտակին: - 464

ԱՂՕՐՅՆԷՔ + Իսկ վասն տեսառնականին և աղօրհնէիցն, սուրբն Յոստո՛ս է արարեալ. որ չորրորդ եպիսկոպոս էր յերուսաղէմ յառաքելոյն Յակոբայ: - 659

ԱՃԱՌ + Հմայն է՝ որ զտեսս աչաց կամ զձայն հմայէ՝. և զթռիչս և զկռիչս հաւուց. և զձայն կրակի և զաճառագ. և զդրան, կամ աքիս տեսեալ. կամ բէճ. կամ մուճակ. կամ այլ ինչ այսպիսի: – 388. Որ ետդ տէր տէր հաւատարիմ յիսուս, անբաժանելի լեր ի զգայութեանցս. և յամենայն գոյացութեանց աստի ինոցս. ներկեալ խոստովանութեամբ և շնորհօք հոգի մարմին նիարդք իմ և աճառք: - 771

ԱՃԵԼՈՒԹԻՒՆ + Չորրորդ՝ զի նա՛ է առաւել օգնական բնութեանս. մարտնչելով աճելութեամբ ընդ դէմ պակասութեան մահու: - 469

ԱՃԵՄ + մարմինք մարդկան են ստորնայինք. և սնանին և աճիւն շարժմամբ աստեղացն: - 10. Եւ շարժումն նոցա ո՛չ պատճառէ զչար և զբարիս մարդկան. այլ են պատճառք աւուրց և ժամանակաց և եղանակաց. ծնանելոյ և աճելոյ – 12. Երկրորդ՝ զի տնկականն ունի զկերակրիլն զաճիւն և զծնանիլն: - 117. ...բոյսք փութով աճեն քան զծառս: - 155. Եւ զի բուսանին և աճիւն ամենայն սերմանիք: - 197. Եւ զի ամլութիւն աճէ յերկիր: - 197. Եւ համառօտ ասեմ, կեանք մեր և ժամանակ որքան առաւել յերկարէ՛ և աճէ, այն քան առաւել պակասի և նուազէ...:– 199. Երրորդ՝ ամպն ի սակաւ ժամանակս աճէ և բազմանայ: - 206. Չորրորդ՝ զի երագընթաց է և փոյթ աճէ: - 206. Ջի ի չորս տարրէ՛ է գոյացեալ. և ունի զաճումն հողոյն. վասն այն նախ աճէ ենթակայ մարմինն: - 213. Նախ՝ զի օդն վերընթաց է և քարչէ՛ ի վեր և աճէ: - 213. Վասն էր բոյսք փութով աճիւն և դալարին քան զտունկ և զծառ: - 214. Երկրորդ՝ որք երկարակեացք են՝ որպէս տունկք, յապաղելով աճիւն և յամր ծնանին: - 214. ...յերկիր ետ հրաման աճելոյ և ոչ ի դրախտին: - 225. Սննդեան. աճելոյ. խնամելոյ. և այլոցն. և այսոքիկ ո՛չ են ի դրախտին. և ոչ զգեստ մարմնական: - 225. Ասենք թէ՛ կանխագէ՛տ է աստուած. և նախ ծանեալ զի ո՛չ կարէին աճիւն անմեղութեամբ ի դրախտին որպէս զհրեշտակս. վասն որոյ կազմեաց նոցա մարմին, զի յերկրի անասնապէս աճեսցին: - 226. Ջայս այսեն սուրբ վարդապետք եթէ՛ որպէս հրեշտակք աճեցին յերկինս, նոյնպէս և մարդկան ազգ ի դրախտին: - 226. Երկրորդ՝ զի իմանայ ընդ հրեշտակաց. զգայ ընդ կենդանեաց. աճէ ընդ տնկոց. գոյ ընդ անշնչից: - 231. Եւ այս դէմքս անփոփոխ է ի հոգւոյն ի կեանս և ի մահ. ո՛չ աճէ և ո՛չ նուազի: - 237. Իսկ յորժամ առողջանայ մարդն և արիւնն յստակի, արիւնն միս լինի, և մազն ո՛չ աճէ: - 240. Իսկ ժերորդ՝ յորում ամուսնութիւնն մխիթարութիւն տուաւ մեռելոյն...: – 280. Վասն որոյ օրհնութեամբ ցրուեաց զնոսա ի վերայ երկրի, զի աճեսցին...: - 298. Այլ արդ ի յանբանսն ո՛չ է առաքինութիւն որով սրբի ի մեղաց. ապա պարտ է զի փոխեսցի ի ներքինն իւր որ է՛ տունկն. և նման կենդանւոյն զի աճէ. - 252. Եւ յնս աճիւն՝ տայ զշնչականն: - 258. Այլ զանազան զօրութիւն ի զանազան ներգործութեանցն երկի. որ է՛ աճիւն. զգալն. և խորհիլն: - 259. Եւ աճելովն պահի ենթակայ նիւթն: - 262. Վասն որոյ ըստ թուոյ զօրութեան իւրոյ որ է՛ սնանիլն աճիւն և ծնանելն, յերեք ամիսս ծնանի զպտուղս. որպէս ցորեան և այլքն: - 262. Ուստի յայտ է՛ զի յառաւել կերակրի և աւելի աճէ և բազումս ծնանի տունկն քան զանասունս: - 266. Ի ծնանիլն նախ խնդրէ միայն կերակուր և աճէ...: - 267. Իսկ տնկականն միայն գործ է ի կերակրիլն և աճիւն...: - 268. Ուստի՞ աճեցին ստացուածքն յոբայ: - 326. Յայտ է զի յառաջ քան զհարուածն **հ** ամաց էր. և **լլ** ամ եկաց ի հիւանդութեանն. և այսպէս կրկին աճեցին կեանքն որպէս և ամենայն ինչքն: - 327. Այսպէս և լայնքն, որ աճիւն իմաստիւք ի յեւթիւնս իւրեանց: - 344. Երրորդ, աճէ բորն. նոյնպէս և մեղքն ի բոլոր անձն: - 367. Երրորդ՝ զի մարմինն աճէր և ո՛չ ինչ յաւելոյր ի կերակրոյն: - 383. Նախ գերծու զհերն. և զոր ուխտիւն աճէ զայն ի սեղանն հանել ի կատարումն ուխտին: - 389. Երրորդ՝ զայն ցուցանէ որ կեանք դրախտին դարձաւ առ նոսա յանապատին անկարօտ ամենայնի. զի զգեստն ո՛չ մաշէր. այլ աճէր ընդ տղայոցն. և ոտն բոկ՝ և ո՛չ կոշկոճէր. – 397. Ասա՛ նմա թէ՛ այն հասարակաց հեթանոսաց է. զի աճիւն մարմնով և ընչիւք...: - 403. ...հրեշտակք կուսութեամբ աճեցին: - 404. ...նոքա ի գոյացական վարձս ո՛չ աճիւն կարեն և ո՛չ նուազիլ...: - 463. Ջի մինչ յերեսուն ամն շարժի աճիւն. և յայնմ հետէ ի նուազիլ: - 479-480. Դարձեալ ասեն նոքա, եթէ մարմինն քրիստոսի փոփոխէր աճելովն որ տեսալ է ապականութեան: - 501. Չորրորդ՝ օրհնեաց զնոսա զինիլ ընդ դէմ թշնամեացն և աճիւն երկնային բարեաւն: - 520. ...նախ ի խորհուրդն տնկի ամենայն սերմն մեղաց. և ապա ի մարմինն բուսանի և աճէ...: - 557. Դարձեալ, զի ամենայն մեղք նախ ի խորհուրդն սերմանի և ապա բուսանի և աճէ գործելովն: - 559. Ջի սրտիւն ապրին մարմնակեր զազանք. և հեշտ ցանկութեամբ բազմածին կենդանիք աճեն. և երկչոտութեամբ ապրին նապաստակք և տկարք ի հզօրից. – 563. Որ անհնազանդ է բանին, որպէս տնկականն. հալելն և աճիւն և այլն...: - 572. Ջտարւոյն ոստն ջարդեն ի վերայ բնոյն. և որ աճէ զայն քաղեն և հիւսեն...: - 638. Երրորդ, զայս ի քրիստոսէ ուսաք. զի գոհացաւ ի հօրէ և ապա՛ բաշխեաց զգարեղէն նկանակսն և

աճեաց...: - 654. ...և աճիմ միշտ լուսափայլ իմաստութեամբն աստուծոյ: - 663. Եւս գ զօրութիւնք եւ տնկականին. այսինքն կերակրիլն, աճիլն, և ծնանիլն...: - 681. Երրորդ, զի որ քան յապաղէ՛ ժամանակն, այնքան վարձք հաւատոյն աճէ: - 717

ԱՃԵՑՈՒՑԱՆԵՍ + Եւ վասն տնկական և զգայական մասին՝ կազմողական զօրութիւնն այլ ևս աճեցուցեալ զմարմինն **բ** ամ և դադարեալ յերեսներորդին, լինի ժամանեալ ի չափ հասակի կատարմանն քրիստոսի, յորում մկրտեցաւ տէրն մեր: - 265. ...և յայնցանէ աճեցոյց տէր զինչս և զանասունս նորա. որպէս յանապատին զսակաւն աճեցոյց նկանակ, և զբազումսն կերակրեաց: - 326. Եւ տէր մեր զհացն աճեցոյց ապերախտ ազգին, և զծուկն ի ծովէն: - 329. Զհացն աճեցոյց յանապատին և զծուկն: - 399. Որ ի կաւոյ աչք ստեղծ. և մեռեալս յարոյց. և զանշունչ նկանակս աճեցոյց. զոր ոչ արար մովսէս: - 411. Դարձեալ պատճառեն թէ՛ յորժամ զնկանակն և զծուկն աճեցոյց քրիստոս՝ մերձ էր զատիկն: - 510. Եւ զայս առնէ միտքն իբրև մշակ. որ առեալ զսերմն և բազմաբեղունս աճեցուցանէ. այսպէս և միտքն խորհելով զչարն՝ զայսոսիկ ախտս առաւելու ի մեզ: - 564

ԱՃՈՂԱԿԱՆ + Զի մի և նոյն հոգին ըստ այնմ որ ազդէ՛ ի տնկական ներգործութիւնն որ է՛ կերակրական. աճողական. և ծննդական. կոչի տրնկական: - 259. Իսկ տնկականն ունի երիս զօրութիւնս. այսինքն զկերակրականն որ է՛ սննդականն. զաճողականն և զծննդականն: - 262

ԱՃՈՒՄՆ + ...ծնունդ և աճումն՝ և բոյսք և պտուղք՝ ի շարժմանէ նոցա պատճառին – 10. Ասեմք առ այս, թէ սնունդ և աճումն մարմնոց, տնկականին - 10. Այլ և ոչ ասի անկատար և փոքր վասն աճման հասակին: - 78. Տասներորդ՝ բուսոց և տնկոց աճումն շնորհէ: - 126. Եօթներորդ՝ բուսուց և տնկոց և ամենայն կենդանեաց ծննդեան և աճման: - 196. Զի ի չորս տարրէ՛ է գոյացեալ. և ունի զաճումն հողոյն. վասն այն նախ աճէ ենթակայ մարմինն: - 213. Յեղանակս գարնան, և յառաւօտուն մինչև յերեք ժամս, և հիւրոյ արեան, և մանկութեան հասակն ի տղայութենէ ծննդեան և աճման ունին զմանութիւն օրոյ ջերմ և գէշ գոլով: - 266. Վասն այսր պատճառի կոչեաց զանուն կնոջ իւրոյ կեանս. զի աճումն է և ծնունդն և մայր ամենայն կենդանեաց: - 276. Տե՛ս, զի յայտնապէս ցուցանէ սուրբն, զի թէ պահպանութեամբ կացեալ էին ի դրախտին, ո՛չ ևս ամուսնութեամբ լինէր աճումն: - 280. ...արիւնն փոխի ի սաղմն, և ջերմ օդով խառնի ի հով և ի գէճն, և լինի աճումն և սնունդ մարմնոյ: - 295. Երիտասարդն **գ ժ** է հասակն. իբր թէ հասա՛ք ի չափ լրման և աճման: - 378. Նոյնպէս առաջին օրէնքն շարժեաց զնոսա ի բուսանիլ. և երկրորդն աճումն և ի պտուղ: - 393. Արդ՝ զերկու օրհնութիւնս **բ** կտակօք բաշխեաց մարդկան. զմարմնոյ աճումն և ընչից՝ ետ իսրայէլի. և զհոգւոյ աճումն կուսութեամբ և աղքատութեամբ՝ ետ քրիստոնէից: - 403. Եւ մարդն անկեալ ի հրեշտակաց աճմանէն, հրամայեաց նոցա զանասնոց աճումն: - 404. Դարձեալ՝ մեղք սկզբնական խառնեցաւ ի աճումն հիւրին. և յետոյ մահ և ապականութիւն: - 445. Քանզի ո՛չ կարէին ի միում աւուր յերկոսեան ուխտսն կատարել զտօնսն հեռի գոլով ի միմեանց. երուսաղէմացիքն այսր աղագաւ փոխեցին. և փոքր փոքր աճմանք ընկալան և այլ եկեղեցիք զնոյն: - 482. Ասեմք թէ՛ աճումն մարմնոյն ո՛չ է ապականութեան ցոյցք, այլ հակառակ նմին: - 501. Զի աճումն զզգայութիւնն զարգացուցանէ. իսկ ապականութիւնն ընդ դէմ նմին զգոյն ի նուազութիւն և յոչգոյութիւն փոփոխէ: - 501. Ապա ուրեմն աճումն ո՛չ է ապականութիւն: - 501. Դարձեալ ասեմք, փոփոխումն և աճումն հասակին ո՛չ եթէ ապականութեան էր ցոյցք. այլ զի զճշմարիտ մարդեղութիւնն հաստատեսցէ ընտել սովորութեամբ մեր որ ի տղայութենէ զարգանամք: - 501. Նոյնպէս պարտ էր զսերմն հաւատոյ ընդունել նոցա քրիստոսիւ, և ապա փոքր փոքր աճմանք հասանիլ պարզեաց հոգւոյն, և պտղաբերել և զայլսն: - 521. Եւ այս աճման սկիզբն պսակն է. որ միանայ հարսն ընդ փեսային. և լինի ըստ սահմանադրութեանն աստուծոյ ծննդագործութիւն: - 609. Դիմզերորդ՝ մարդոյս պիտոյ էր ժամանակաւ աճումն. զի թուով առցէ զկատարումն վերջին ընտրելոյն: - 662. Այլ ըստ իմացման առաւելուն ի գիտութիւն. և այն ո՛չ է նոցա փոփոխումն, այլ աճումն իմաստութեամբ: - 663. Այլ արդ՝ մարմնով աճումն է ըստ բնութեան. և բնութիւնն ըստ ժամանակի փոփոխման կատարի: - 716

ԱՄ + Արդ՝ բազում աւուրք անցին յետ մեխային ձերոյ, այսինքն աւելի՛ քան զհազար և չորս հարիւր ամ...: - 27.և յետ նորա **իս ամ** մինչև ապստամբեցին հրէայքն հռոմայեցւոց տէրութեանն: - 27. Այլ և զամս ծննդեանն քրիստոսի՝ և վասն եօթներորդացն դանիէլի՝ զտցես ի չորրորդ թագաւորութեանց վերջքն ի լ համարն...: - 29. ..և զի յառաջ էր քան զմարմնական ծնունդն քրիստոսի բազում ամօք...: - 40. Արդ՝ երեքն ո՛չ յարմարին աստուծոյ. զի ո՛չ հնամայ և ո՛չ ծերանայ. և ամք նորա

ո՛չ պակասին ըստ մարգարէին...: - 114. Եւ է՛ առաջին և վերջին մոլորակացն Երևակն. զոր պարսիկք
 զօհալ կոչեն. ցուրտ է և չոր. **բ ամ** և կէս **յամէ** ի կենդանակերպն. և յերեսուն **ամն** վճարէ՛ զամենայն: -
 189. Երկրորդ՝ Լուսնթագն. զոր մուշթարի կոչեն. ջերմ է և գէճ. մին **ամ յամէ** ի կենդանակերպն. և ի **ժբ**
ամն պատէ՛ զամենայն: - 189. Երրորդ՝ Յրատն. զոր մարեխ անուանեն. ջերմ է և չոր. **խ** օր **յամէ** ի
 կենդանակերպն. և ի **ժգ** ամիսն պատէ՛ զամենայն: - 189. Չորրորդ Լրեգակն. զոր շամս կոչեն ջերմ է և
 լուսաւոր. **լ** օր և **ժ** ժամ և կէս **յամէ** ի կենդանակերպն. և ի բոլոր տարին վճարէ՛: - 189. Եօթներորդ
 Լուսինն. զոր կամր կոչեն. հո՛վ է և գէճ. **բ** օր և կէս **յամէ** ի կենդանակերպն. և ի **իթ** օր և կէս պատէ՛
 զամենայն: - 189. Ջոր յամենայն **ամի ժա** թիւ ի վերայ լուսնոյն դնենք, զի հաւասարեսցի արեգականն,
 և կոչենք վերադիր: - 191. Եւ ա՛յն է որ յամենայն **ամի** յաւելումք ի վերադիրն: - 191. Ոլոմպիաթն
 չորրորդ **ամ** է. զոր հայք նահանջ ասեն. և Ընդիքտիոնն **ժե ամ** է. որով հոռոմք վարին: - 191. Եւ արա՛
 գերեսուն մասն մի ժամ, և գերկոտասան ժամն մի օր. և կոչի այս՝ իննևժերեկի **ամ**. որ աւելու ի լուսինն
 մի օր: - 191. Եւ մի մասն ժողովեալ՝ ի **ցախս ամն** լինի **յկ** մասն: - 191. Եւ դարծեալ՝ յորժամ վերադիրն
 լինի **լ**. և է երեակն է ի միասին ի միում **ամի**. ասի այն կատարումն լուսնի. այսինքն մասանց թուոյն, և
 ո՛չ իրին: - 192. Եւ որպէս իննևժերեակն լուսնի, և իր երեակն արեգակն ի միասին ժողովեալ՝ առնէ
 զհինգ հարիւրեակ շրջանն ի **շլբ ամին**...: - 192. Յորմէ ուսեալք՝ յամենայն **ամի** կատարենք
 իւրաքանչիւր ազգ քրիստոնէից: - 200. Եթէ յամենայն **ամի** նորն զհինն փոխէ, այս լինի կամ թափիլ
 պտղոյն ի ծառոյն. և կամ մնալ հինն ընդ նորոյն: - 224. Ա՛րդ՝ եթէ մնայ հինն ընդ նորոյն հանապազ. նա՛
 ծանրանայ. և ո՛չ կարէ զայն քան **ամաց** բազմութիւն պտղոցն կրել, և այսպէս լինին ամենայն ծառքն
 կոտորեալ և ապականեալ. - 224. Նա՛ն այսու թըլով տունկք երից **ամաց** տան զպտուղս: - 262. Այսպէս
 և կենդանիք ոմանք երից **ամաց** յղանան և ծնանին: - 262. Նմանապէս ծառք և տունկք՝ որ յետ երից
ամաց կամ չորից ցուցանեն զպտուղս...: - 263. Եւ թէ զարքաւենոյ ասեն ի **խ ամս** պտղաբերիլ: - 263.
 Կարգաւոր է և աստ հարցանել թէ վասն է՞ր անասունք յերրորդ **ամին** կարեն զնմանն ծնանիլ, և մարդն
 ի չորեքտասանն: - 264. Ջի բոյսք մանունք և չորքոտանիք մանունք կարեն ի նոյն **ամի** զնմանն ծնանիլ
 ըստ վերոյ ասացեալ երրեակ թուոյ ամսոյ, կամ կրկին վեցեկի: - 264. Իսկ տունկք որք են մեծաբոյսք՝
 և չորքոտանիք մեծամեծք՝ յերրորդ **ամին** ծնանին զնմանն. որ է թիւ կրկին ամսոյ ընդ երրեակ վեցից:
 - 264. Ջի մանունքն յամսօրէից և ի վայր, ի շաբաթս և յաւուրս և ի ժամս ըստ նոյն թուոյ կարեն զնմանն
 ծնանիլ. և առաւելքն առաւելեալ **ամօր** կրկին կամ երեքկին...: - 264. Վասն որոյ յեօթն ամիսս ատամն
 բուսանի տղայոց. և յեօթն **ամն** դարծեալ փոխի: - 264. Եւ է՛ ամեայ ուսումն ստանայ. վասն որոյ մինչև
 յեօթն **ամն** երեխայ կոչի...: - 264. ...և կոչի պատանեակ մինչև ի **իդ ամն**: - 265. Եւ չորիցս կրկնեալ է-ից
 մինչև ի **իդ ամն**, լինի երիտասարդ...: - 265. Եւ վասն տնկական և զգայական մասին՝ կազմողական
 զօրութիւնն այլ ևս աճեցուցեալ զմարմինն **բ ամ**...: - 265. Վասն որոյ յայսմանէ և յառաջ հաստատի
 մարդ ի հանճարս **բանակրութեան** և ի տեսութիւն իմացման մինչև ի **խթ ամն** ...: - 265. Եւ ի **իդ**-էն մինչև
 ի մահ, և կամ ի **ժժբ ամն**, լինի զառամացեալ. որ է եօթնիցս վեշտասան: - 265. Ա՛րդ՝ մանկութիւնն
 կատարի ի չորեքտասան **ամն**. և է՛ կատարեալ ծնօղն և ծնունդն: - 265. Եւ այսպէս միջին հասակս
 կատարեալ, ձգի մինչև ի **խգ ամն**. որ է **դ ժգ**. և վեցն կատարեալ թիւ է. և աստ տիրէ ալիք և սկիզբն լինի
 ծերութեան մինչև ի **իբ ամն**. յորում է ծայրք կենաց ըստ դաւթի, և թիւ երկոտասան վեցից խորհրդաւոր:
 - 265. Եւ ա՛յս է բարձր հասակն և կատարեալ. զի ի սմա պապ կարէ լինիլ մարդն երեսն **ամենի**: - 265.
 Ապա ուրեմն յա՛յտ է թէ վասն է՞ր մարդն ի չորեքտասան **ամն** կարէ ծնանիլ: - 266. Չայս կարգ պահէ՛ և
 ի զարգացման հասակին. զի մինչև ցեօթն **ամն** ատամն բուսանելով և փոփոխելով՝ նշանակէ՛
 զկերակրականն: - 267. Եւ անտի մինչև ցերեսուն **ամն** զարիականն: - 267. ...քանի՞ **ամ** ծառայեցին. և
 յորո՞ւմ աւուր ելին: - 283. Եւ թէ՛ քանի՞ **ամաց** պատմութիւն է **ե** գիրքն մովսէսի: - 285. Եւ նոյ՛ վասն
 կուսութեան սրբութեանն **զշ ամն**, և վասն արդար գոլոյն, որում վկայէ՛ մովսէս...: - 288. Երկրորդ՝ զի
 առանձնակի կեանս ստացաւ **բճ ամ**: - 290. Վասն է՞ր նահապետքն ի **ռ ամն** ո՛չ հասին. այլ **բճ**, աւելի և
 կամ պակաս ապրեցան: - 290. Ոմանք ասեն թէ՛ **ռ ամ** եկաց ադամ ի դրախտին: - 290. Եւ այլք ասեն
 ընդդէմ այսմ, եթէ յետ **ռ ամին** ի դրախտէն փոխիլոց էին յարքայութիւնն...: - 290. Ջի վասն առաջնոյն
 ասեն վարդապետք, եթէ ադամ ո՛չ եկաց ի դրախտին **ռ ամ**...: - 290. Նախ՝ եթէ **ռ ամն** մեր՝ յաչս տեառն
 որպէս օր մի է: - 290. Այլ ադամ յերեկոյն էլ ի դրախտէն. և ո՛չ կատարեաց զօրն բոլոր. վասն այն
 նախնիքն ո՛չ կատարեն զհազար **ամն** բոլոր: - 290. Նոյնպէս և անդրանիկ ծնունդքն աշխարհի էին
 նահապետքն որ նախ քան զջուրն, տե՛կին ի կեանս այս **բճ** կամ աւելի **ամ**...: - 290. Ա՛րդ՝ առաջին դարն

որ էր երևակին՝ ընդ երկա՛ր ապրէին մարդիկքն. զի ունի երևակն յերկար ընթանալ զճանապարհն իւր. որ ի լ ամն վճարէ զկենդանակերպսն: - 291. Իսկ վարդապետք ասեն թէ՛ չենք նման առաջնոցն ո՛չ ամօր և ո՛չ վաստակօք: - 291. Նաև յեգիտպոս դճ ամ խոստացաւ ծառայութեան. և զերեսուն ամն յաւել վասն մեղաց ժողովրդեանն: - 292. Եւ երբեմն կարճէ՛ ի կենաց որպէս առ նոյիւ. զի ճի ամ խոստացաւ նոցա, և զի ամն կարճեաց վասն չարեաց նոցա: - 292. Երկրորդ՝ զի մարդիկք բազում ամն յաճախէին ի մեղս յուսով վերջին ապաշխարութեանն. և յետոյ սովորեալ ի մեղս ո՛չ կարէին դառնալ...: - 292. Եւ փոխանակ յ կանգնոյն՝ յ ամբն ի քրիստոսէ մինչև ի մեծն կոստանդիանոս...: - 294. Եւ ժ ամն՝ որ առ որդուով նորին կոստանդեալ յերկնից լուսափայլեալ ի լեռնէն ձիթենեաց մինչև ի սուրբ գողգոթա: - 294. Եւ զիս ամ շինեցին յամառն և ձմեռն ըստ բարեխառնութեան տեղւոյն...: - 297. Եւ յետ եճ և իե ամաց ջրհեղեղին էր սկիզբն շինուածոյ ամբարտակին...: - 297. Ութերորդ՝ զի ասացաւ արքահանու թլփատիլ ի ծերութեան ժամուն իննսունհին ամաց գոլով: - 304. Ութերորդ՝ զի էառ իսահակ զհարսն և ուրախացաւ ի տան մօրն իւրում սառայի. որ զվեց ամ փակեալ գոյր և ո՛չ ոք մտեալ: - 305. Մետասաներորդ՝ յովսէփ ժե ամաց վաճառեցաւ լ ղահեկանի որպէս ասէ ի կտակն: - 313. Եւ տէրն մեր կրկին թուով ամաց. զի աստուած և մարդ էր վաճառեցաւ լ արծաթոյ: - 313. Երանելին յոք՝ էր ի ժամանակս մովսէսի. ճ ամալ յառաջ՝ աւելի և կամ պակաս: - 320. Իսկ թագաւորք յամենայն ամի զնոյն առնեն ուրախութիւն. ուտել և ըմպել և հեշտութիւն մարմնոյ...: - 321. Քանի՞ ամ եկաց ի փորձութիւնսն: - 326. Ոմանք է ամ ասեն. ըստ որում ի վեցից վշտաց փրկեսցէ, և յեօթներորդին ո՛չ փորձեսցի չար: - 326. Որք է ամ ասեն զփորձանսն՝ սոյնպէս թուեն. զի յետ փորձանացն ասէ զիրն ճի ամ. և յառաջ քան զփորձն հ ամ. և ը ամ փորձանացն և դարձին: - 326-327. Որ լինի բովանդակ կեանքն յոբայ բճխը ամ: - 327. Եւ որք լը ասեն զփորձանսն՝ սոյնպէս թուեն. յետ հարւածոցն եկաց յոք բ եօթանասուն. այսինքն ճիս ամ: - 327. Եւ միանգամայն մխը ամ: - 327. Յայտ է զի յառաջ քան զհարուածն հ ամաց էր. և լը ամ եկաց ի հիւանդութեանն... : - 327. Եւ այլք ոմանք մխը ամ յետ փորձանացն ասեն: - 327. Եւ իս ամ ի մադիան եկաց. և ի հանել զժողովուրդն՝ իս ամ յանապատին եկաց: - 330. Երկրորդ՝ զի ծանօթք էին դճ ամալ և ատեցին: - 335. Երրորդ՝ ի լսելոյ. որպէս զաւետիսն արքահանու լուաւ յետ դճ ամի լինիլ: - 336. Քանի՞ ամ կացին ի ծառայութիւն: - 337. Բոլորն ամենայն դճլ ամ է յաւետեացն արքահանու մինչև յելսն յեգիպտոսէ՛. այլ զերկու ճե ամն հարքն յերկրին քանանու բնակեցան. և զբ ճիե ամն որդիքն յեգիպտոս կացին...: - 337. ի յայսցանէ զճխը ամն ի ծառայութեան էին. և զայլն ի յազատութեան: - 337. Եւ կաւազործութիւնն խստացաւ ի մովսիսի իբ ամեն ի վեր. որ լինի ժթ ամ խիստ ծառայութիւն նոցա: - 337. Յորո՞ւմ աւուր ել ժողովուրդն յեգիպտոսէ, և քանի՞ ամ էր յադամայ: - 337. Յադամայ մինչև յելսն յեգիպտոսէ են ամբ դռաթ: - 337. Յադամայ մինչև ի նոյ, սմխը ամ: - 337. Եւ անտի յառաջին ամն արքահանու, բճխը ամ: - 337. Եւ անտի ի յելսն յեգիպտոսէ՛ չե ամ: - 337. Որ լինի բովանդակն մինչև յելսն եգիպտոսի, զռոճթ ամ ըստ եօթանասնիցն: - 337. Իսկ ըստ եւսեբեայ, վաթ ամ է. զկայնան ճի ամ ի ներս առեալ, որ է՛ որդի արփաքսաբայ՝ և հայր սաղայի...: - 337. Տասն ամն մանկութեան է...: - 343. Եւ կատարեցաւ խորանն յեօթն ամիսս. և յերկրորդ ամին յառաջին ամսեանն կանգնեցաւ: - 344. Իսկ ե կանգուն և կեն. զի զալուստն քրիստոսի և փրկական խաչն և եկեղեցի՝ է՛ ի երրորդ դարն և կեն երևեալ ի մուտ զը ամին: - 345. Չի եօթանսունքն եռքճ պակաս բ թիւ գրեն. և այլք եռչ ամ. որ է՛ ե դար և կէ: - 345. Որ և ցուցանէր յետ եօթանասուն ամի զդարձ գերւոյն, և զնորոգիլն հրեական կարգին: - 346-347. Չի յորմէ հետէ խոստացաւ աստուած զերկիրն՝ արքահանու, յետ դճ ամի ժառանգեցին զնա՛: - 351. Չայս ասէ մեծն ներսէս երեք քառասունք մովսէսի ըստ թուոյ ամաց նորին: - 353. և Ալոջ, և Որոջ. ունելով զկէս ամն աւելի քան զերեք ամն ի ծննդեմէն մինչև ի խաչն: - 361. Հինգերորդ՝ կրկին ողջակէզն. մին պատարագն է ամենայն աւուր. և միւսն տօն չարչարաց խաչի և մահու յամենայն ամի՝ զոր նոյն խորհրդով կատարէ՛ եկեղեցի: - 363. Ոմանք ասեն թէ՛ ռ ամն յաւիտեան կոչի: - 369. Չի յերկրորդ ամն էր առաջին տօնն ելից եգիպտոսէ: - 371. Վեցերորդ՝ այլ և ի թողութեան ամն ուսուցէ թողուլ զպարտիս բանից և գործոց մերոց պարտապանաց: - 372. Չորրորդ՝ ամն էրրորդ: - 372. Հինգերորդ՝ յոբելեանն յիսներորդում. որ է՛ ամ թողութեան և ազատութեան: - 372. Հինգերորդ՝ հանգիստն կատարեալ հոգւով և մարմնով. որ է՛ փողոց հնչմունք. ազատութիւն յապականութեանց. ամ թողութեան... : - 372. Հինգ տօն էր ի բոլոր ամն: - 372. Եօթներորդ՝ տօն տաղաւարահարացն որ նշանակէ՛ առ մեզ զտօնելն եկեղեցւոյ, ի բոլոր ամն ը օր կատարի: - 373. Երկրորդ՝ զի զգին ծերոյն պակաս հրամայեաց. զի ե ամեայ տղայոյ երկդրամեան էր. և ի ամենին ի երկդրամեան. և անտի մինչև

ի կ ամն ծ երկդրամեան. և ի կ էն յառաջ ժե երկդրամեան: - 377. Հինգերորդ՝ զի նուագեալ են ամբ կենացն և մերծեալ ի վախճան: - 377. Իններորդ՝ զի թե՛փն է ամագ մերոց իսկ նաշիի ալիւրն երիտասարդութիւնն է: - 377. Ոմանք ասեն է ըստ հ ամացն: - 378. Առաջին մինչ ի ի ամն տղայ: - 378. Միջին մինչ ի ծ ամն կատարեալ հասակ: - 378. Եւ անտի մինչ ի ամն վերջին և ծեր: - 378. Չի ծ ամն յոբելեան է և ազատութեան...: - 378. Վասն զի մարմնոյ զինւորն ի ամեայ էր. զե ամն յաւել ի հոգևոր զինւորսն վասն ե զգայութեանցն: - 379. Որ մինչ ի ծ ամն կատարէր զգործն իւր, և անդանօր դադարէր: - 379. Եւ մինչ ի կ ամն գործեն զքահանայութիւնն որպէս սուրբ հա՛րցն է կանոնեալ: - 379. Մեծ, զի խ ամ շրջեցան: - 393. Երկրորդ՝ զի խ ամ յանապատին հաց ո՛չ ետ նոցա...: - 397. ...վասն որոյ յայսմանէ ասեն ոմանք թե՛ զ ամ կամ խ օր յամեաց ադամ ի դրախտին. որպէս ժողովուրդն ի յանապատին. կամ որպէս մովսէս ի լեառն: - 397. Քանի՛ ամագ պատմութիւն է ե զիրքս մովսէսի: - 411. Ըստ եօթանասնից վչլ ամագ պատմութիւն է: - 411. Իսկ ըստ եւսեբեայ վպժ ամբ. թիւ մի պակաս: - 411. Վասն զի զկայնան որդի արփաքսաթայ և հայր սաղայի ճ և ի ամ ի թիւ առնու: - 411. Հինգերորդ՝ Վասն դատաւորացն և ամագ նոցին: - 412. Երեսունգ, վմբ ադամայ մինչև ի քրիստոս: - 413. Եւ առաջնորդեալ երկրին աւետեաց ամս իե: - 414. Եւ ամենայն աւուրք կենաց նորա ճժ ամ: - 414. Եւ այսմ վկայէ՛ պօղոս ի գործքն եթե՛ յետոյ յետուայ իշխեսցին դատաւորք մինչ ի սաւուղ ամս չորեք հարիւր և յիսուն՝ այսպէս: - 420. Չի նժ ամբ դատաւորացն, և խ ամ հեղեայն մինչ ի սաւուղ. որ լինի նժ ամ: - 420. Եւ այսպէս կարգեցան առաջնորդք. զի յետ յետուայ տիրեցին այլազգիքն ամս ը: - 420. Եւ դատաւորաց առաջինն Գողոնիէլ որդի կենեգայ եղբայր քաղեբայ յազգէ յուդայ ամս խ. և այլազգիքն ամս ժը: - 420. Երկրորդն Աւովդ. յերկուց ձեռաց յաջողակ եմինացի յեփրեմայ ամս ձ. և այլազգիքն ամս ի: - 420. Երրորդն Սամեգար. որդի անաթայ. որ մաճիւն ո այր եսպան՝ ամս դ. և Դերովրա ամս ե ընդ այլազգեացն: - 420. Չորրորդն Բարակ. որդի ամենեմայ ի կեդեսայ նեփաղէմի ամս խ: - 420. Սա՛ սպան զսիսարա և զաբէն ի ձորն կիսոնի. և այլազգիքն ամս է: - 420. Հինգերորդն Գեդէոն. որդի յովասու ի մանասէ՛ եփրաթացի ամս խ: - 420. Վեցերորդն Աբիմելէք հարճորդին զեդէօնի ամս գ: - 420. Եօթներորդ Թովլայ յիսաքարու սամարացի ամս իդ: - 420. Ութերորդն Յայիր զաղայադացի ամս իբ. և այլազգիքն ամս ժը: - 420. Իններորդն Յեփթայի պոռնկորդի զաղայադու ամս գ: - 420. Տասներորդն Եսեբոն բեթլէիէմացի ամս ե: - 420. Մետասաներորդն Ելոն զաբողոնացի ամս ժ: - 420. Ի սորա երեք ամին իլիոն առաւ: - 420. Երկուտասաներորդն Աբդոն որդի Ելեբայ փարաթոնացի ամս ը: - 420. Եւ այլազգիքն ամս խ: - 420. Սա՛ դատեաց զիսրայէլ ամս ի: - 420. Եւ յետ սորա հեղի քահանայ յազգէ ի թամարայ դատեաց զիսրայէլ ամս խ: - 420. Չոր եօթանասունքն ի ասեն. իսկ սամուէլ և սաւուղ ամս խ: - 420. Չորրորդ՝ զի ցուցանէ եթե՛ խ ամ թագաւորեաց...: - 432. Նախ՝ զի զ ամ սովն, և զ ամիս սուրն՝ սաստիկ էր քան զերեք աւուր մահն: - 434. Դաւիթ չորս ամ բնակեցաւ ի գէթ մինչ մեռաւ սաւուղ. և տէր մեր յեգիպտոս՝ մինչ մեռաւ հերովդէս: - 437. Դաւիթ լզ ամ թագաւորեաց. և տէր մեր մարմնով ի վերայ երկրի: - 437. Թագաւորեաց նախ է ամ ի վերայ յուդայ, և ապա ամենայն իսրայէլի... : - 437. Քառասուն ամ թագաւորեաց դաւիթ...: - 437. Դաւիթ յետ յերկուց ամագ ետես զաբիսողոմ...: - 438. Չի ի նոյն ամն լինի վախճանն և թագաւորելն: - 443. Չի յզ ամ և կեսն՝ է անգամ սով լինի: - 444. Տեսալ ամս ն. մինչ ի սեղեկիա որ զերեցաւ ի բաբիլօն...: - 446. Տեսցին զամս մծ. մինչ յովսէ որդի Ելայ. որ գերի վարեցաւ յասորեստան...: - 446. Եւ ի գերութենէն իսրայէլի մինչ ի գերութիւնն յուդայ ճժ ամ: - 446. Եւ յետ հնգետասան ամի յաւուրս արագու՛ ել թագ դաթփաղսար արքայ ասորեստանի ի վերայ իսրայէլի, - 446-447. Եւ դարծեալ՝ յետ աւելի քան զերեսուն ամ ի գերորդ ամին եզեկիայ արքայի յուդայ՝ Ել սաղմանասար արքայ ասորեստանեայց ի վերայ սամարիայ. - 447. և երեք ամ պաշարեալ էառ զնա. և գերի վարեաց զթագաւորն ովսէ որդի Ելայ...: - 447. Եւ յետ գերութեանն իսրայէլի անցեալ ամբ ճլե, Ել արքայն բաբիլացուց նաբուգոդոնոսոր ի վերայ երուսաղէմի. ի ժ ամի թագաւորութեանն յովակիմայ. և էառ հարկ ի նմանէ...: - 447. Եւ յետ զ ամի կրկին անգամ Ել յերուսաղէմ...: - 447. Եւ յետ բ ամի դարծեալ Ել յերուսաղէմ, և բ ամ պաշարեաց զքաղաքն ի սով սաստիկ: - 447. Եւ եղև գերութիւնն բաբիլացուց հ ամ ի վերայ յուդայ...: - 447. Այլ որ ուղիղն է՝ զվճիռ գերոյն հ ամ եդ երեմիա: - 447. Որ եղև յերեքտասան ամի թագաւորութեանն ովսէի բարեպաշտ արքայի յուդայ: - 447. Արդ յերեքտասան ամէ ովսիա մինչև ցմետասան ամն սեղեկիայ որ վերջին զերեցաւ՝ լինի խ ամ. և նաբուգոդոնոսորայն ի ամ. և որդուց և թոռանց նորին ժ ամ. որ կատարի հ ամ մինչև յառաջին ամն կիւրոսի որ արծակեաց զգերիսն: - 447. Դարծեալ՝ ի վերջին գերութենէն սեղեկիայ մինչ ի դարեհի բ ամն կատարի հ ամ. որ

արծակեաց զգորաբաբէլ: - 447. Եւ յետ նոյնքան ամաց շինութեան տաճարին աւելի կամ պակաս, նախ արծակեցաւ եզր դպիր. և յետ նորա նէնմի: - 447-448. Եւ այսպէս թուին հ ամբ գերուոյն: - 448. Վասն է՞ր հ ամ եղ զվճիռ գերուոյն բաբիլօնի ի ձեռն երեմիայի: - 448. Նախ՝ զի հ ամ է վճիռ կենաց մարդոյս ըստ դաւթի: - 448. Երկրորդ՝ զի հ ամն իբրև զմի օր համարեցաւ նոցա...: - 448. Զի ի որոշմամբ՝ որ զերինջսն գործեաց՝ վեց եօթանասուն ամ է մինչև զգերութիւնն սակաւ ինչ պակաս. վասն որոյ եօթանասուն ամ շաբաթեցոյց զնոսա ի գերութեան: - 448. Երրորդ՝ որպէս զստնդիայի մանուկն է ամ խրատէ՞ դայեակն. այսպէս ժողովուրդն որ ել յերկրն իւրեանց, երկիրն բաբիլացոց հ ամ ի գիրկս իւր դայեկեաց զնոսա...: - 448. Զորրորդ՝ գերիլն ի բաբիլօն՝ զգերութիւն բնութեանս նշանակէ. և եօթանասուն ամն զեօթն դար կենցաղոյս...: - 448. Կիրոս յառաջին ամի թագաւորութեանն իւրոյ՝ արծակեաց ե բիր զգերիսն յերուսաղէմ...: - 448. Եւ խափան եղև ի շրջակայ ազգացն խբ ամ: - 448. Մինչ ի դարեհի բ ամն արծակեցաւ զօրաբաբէլ, և ի դ ամն շինեաց զտաճարն: - 448. Եւ յետ եօթանասուն ամի շինեածոյ տաճարին՝ ապա արծակեալ նէնմի շինէ զպարիսպն երուսաղէմի ի լբ ամիլն արտաշէսի...: - 448. Իսկ երկրորդն զօրաբաբէլ ի զ ամիլն կիրոսի շինեցան զտաճարն...: - 449. Որք են ամբ նծգ: - 449. Եւ աստի թուեալ ի դարեհէ՞ որդւոյ վշտասպեայ, որ արծակեաց զօրաբաբէլ. և յորոյ երկրորդ ամիլն շինէ զտաճարն: - 449. Եւ առաջնորդեն օծեալ քահանայքն յետ դարծին նծգ ամ. մինչև բարձան օծեալքն հրէից և ծնաւ ճշմարիտ օծեալն քրիստոս: - 449. Եւ հերովդէս այլազգի տիրէր. յորոյ լբ ամիլն ծնաւ տեր մեր յիսուս քրիստոս: - 449. Իսկ այլ ոմանք թուեն զեօթներորդն դանիէլի ի դարեհի որդւոյ արշուրեայ առաջին ամէն. յորում զտեսիլն ետես մարգարէն. մինչև ի ծնունդն քրիստոսի ամբ նծգ: - 449. Եւ տարածայնութիւն թուոցդ յայնմանէ լինի, որ ծգ ամալ յառաջեաց բանն աստուած ի մարդանալն քան զնշանակութիւնս մարգարէիցն: - 449. Ի յադամայ մինչ ի ծնունդն քրիստոսի՝ է՛ ըստ եպիփանու բչ ամ: - 451. Եւ ըստ ասորոց և յունաց՝ ց ամ: - 451. Եւ ըստ այլոց՝ րնկզ ամ: - 451. Եւ ըստ հրէից և շամրտացոց՝ դռ ամ: - 451. Ըստ եօթանասնիցն՝ րճղղ ամ: - 451. Եւ ըստ անանիա շիրակացոյ, յադամայ ի թուականն հայոց՝ են ամբ՝ րթճիզ: - 451. Եւ ի ծնունդն քրիստոսի ի թուականն մեծ՝ շծգ ամ: - 451. Եւ մարդեղութիւն փրկչին ծգ ամալ յառաջ է քան զքան մարգարէիցն: - 451. ...ամբ թուոց զանազան են եղեալ. - 451. Իսահակ լեալ ամաց վաթսնից՝ ծնաւ զեսաւ և զյակոբ: - 452. Յակոբ ամաց ծթ՝ ծնանի գյուղա: - 452. Յուդա ամաց խը՝ ծնանի զփարէս ի թամարայ: - 452. Փարէս ամաց ծթ՝ ծնանի զեզրօն: - 452. Եզրօն ամաց ծղ՝ ծնանի զարամ: - 452. Արամ ամաց խե՝ ծնանի զամինադաբ: - 452. Ամինադաբ ամաց խե՝ ծնանի զնայասօն...: - 452. Նայասօն ամաց խդ՝ ծնաւ զսաղմոն: - 452. Սաղմոն ամաց լե՝ ծնաւ զբոյոս: - 452. Բոյոս ամաց ճը՝ ծնանի զովբէթ. առեալ բոյոսս իւր կին զհռութ մովաբացի: - 452. Ովբէթ ամաց ճա՝ ծնաւ զյեսսէ: - 452. Յեսսէ ամաց ճլ՝ ծնաւ զդաւիթ: - 452. Դաւիթ ամաց ծը՝ ծնաւ զսողմոն: - 452. Սա երեսնամեայ թագաւորեաց ամս խ...: - 452. Սողմոն ամաց երկուտասան ծնաւ զորբովամ: - 452. Սա՛ ի դ ամի թագաւորութեան իւրում կազմէ՞ զհանդերձանս տաճարին. և զեօթն ամ կատարեաց: - 452. Ժողովին ի մովսիսէ՛ և յելիցն յեգիպտոսէ մինչև զշինուած տաճարին ամբ դճճ: - 452. Սա՛ յերկուտասան ամիլն թագաւորէ՛ ամս խ. կեցեալ ամս ծբ: - 452. Որբովամ թագաւորէ՛ յերուսաղէմ ամս ժ: - 452. Աբիա ամս գ: - 452. Ասափ ամս խա: - 452. Յովսափաթ ամս ի: - 452. Յովրամ ամս ղ: - 452. Ոքոզիա ամս ա: - 452. Գողդոհա մայրն ամս է: - 452. Յովաս ամս խ: - 452. Ամեսիա ամս իթ: - 452. Ազարիա որ և ոզիա ամս ծբ: - 452. Յովաթամ ամս ժգ: - 453. Աքազ ամս ժգ: - 453. Ի ժա ամիլն արքազու գերեցաւ իսրայէլ ի սաղմանասարայ: - 453. Եզեկիայ ամս իթ: - 453. Մանասէ ամս ծե: - 453. Անովս ամս ծբ: - 453. Յովսիա ամս լա: - 453. Եղիակիմ որ և յովակիմ ամս ծբ. ի սորա ժ ամիլն նաբուգոդոնոսոր զհրէաստան հնազանդեաց. և հարկ առեալ յեղիակիմայ զնաց: - 453. Մատթանի որ և սեղեկիա ամս ժա: - 453. Յերկուտասան ամիլն սեղեկիայ՝ նաբուգոդոնոսոր քաղղէացի էառ զերուսաղէմ...: - 453. Տևեաց տաճարն զամս նխբ: - 453. Յետ ի ամի գերութեանն մեռաւ նաբուգոդոնոսոր: - 453. Եւ ձգեցաւ գերութիւնն ամս եօթանասուն: - 453. Իսկ ըստ ազգաբանութեանն Մատթէի, ծնանի յեքոնիա զսաղաթիէլ ամաց ծգ: - 453. Ի սաղովկայ առաջին ամիլն Աղէքսանդր մակեդոնացի: - 453. Եւ առնին ի նորոգմանէ տաճարին մինչև ի ծնունդն քրիստոսի ամբ շժը: - 453. Եւ յաբրահամէ յելքն, ամբ շե: - 453. Եւ ի ջրհեղէն յաբրահամ, ամբ թճխբ: - 453. Եւ յադամայ ի ջրհեղէն ամբ սմխբ: - 453. Եւ միանգամայն յադամայ ի ծնունդն քրիստոսի ամբ րճղղ. ըստ եօթանասնիցն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 453. Նախագոյն ամօբ, և կանուխ ժամանակօք: - 456. Եւ գիտելի է, զի ի տաճարն ժղ ամաց էր: - 461. Եւ ի քրիստոսի համբարձմանն խը ամաց էր: - 461. Եւ յորժամ փոխեցաւ

առ քրիստոս՝ **կ ամաց** էր: - 461. Չի մինչ յերեսուն **ամն** շարժի աճիլ. և յայնմ հետէ ի նուազիլ: - 479-480. Արո՞՞ եթ՛ նահապետքն ամենայն որ **թճ ամ** կամ աւելի և պակաս ապրէին՝ ո՛չ ալևորէին, ապա և ո՛չ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 480. Եւ էր արտեմոնս այս զկնի առաքելոցն **բճ ամաւ** սուղ ինչ պակաս: - 482. Չոր այլք ասեն թէ յետ **լ ամաց**: - 482. Ութերորդ՝ զի թէ հաւատան աւետարանին և ոչ ստեն **լ ամաց** գալ քրիստոսի ի մկրտութիւն, ի հարկէ՛ պարտին կատարել և զմկրտութիւնն ի նոյն ի տօնի ծննդեանն իւրեանց ի դեկտեմբերի **իե** որ իցեն ամենկիմբ սուտ: - 484. Յերկրորդ **ամին** աստուածածինն տպացաւ ի սեանն, և քառասնօրեայ մանուկն յիսուս ի գիրկն. և խաչ ծիրանի յերկոսին ձեռինն: - 485. **Եւ յառաջին ամին յօստոս էր հայրապետ յերուսաղէմ. իսկ յերկրորդն սուրբն մակար:** - 485. Չի որ քան **ամ** ի յերկրի քարոզեաց, նոյն քան ժամ ի դժոխս առ հոգիսն: - 495. Եւ այն է խորհուրդն, զի որ քան **ամ** մարմնով մարմնաւորացն քարոզեաց. նոյնքան ժամս հոգւով հոգւոցն քարոզեաց. այսինքն **լգ ամ** և կէս ի յերկրի. **լգ** ժամ և կէս ի դժոխս...: - 516. Նախ՝ զի հանգիցէ ի վաստակոցն զոր **լգ ամ** վաստակեցաւ ի վերայ երկրի: - 519. Չորրորդ՝ **լգ ամ** յերկրի եկաց, զի ուսուցէ զկենդանիս: - 520. Իսկ հոգին սուրբ երագ էջ յառաքեալսն. զոր արեգակն քրիստոս բագում **ամօր** յերկարեալ մարմնով ել յերկինս: - 522. Բարոյականն՝ նոյի, որ ի բարուց վարդապետեալ բնակէր ի յանապատ և պահէր զկուսութիւն **եճ ամ**: - 528. Եւ տե՛ս, զի սիմէի որքան յամեաց ի քաղաքն ըստ հրամանի սողոմոնի ո՛չ մեռաւ զերիս **ամս**: - 540. Յորո՞ւմ **ամի** եղեն ժողովքն. և ո՞ւր. և վասն է՛ր: - 542. Առաջին ժողովն եղև ի նիկիայ սրբոց հարց. զկնի **յժ** կամ **յլ ամի** ծննդեանն քրիստոսի. և ի **ի ամի** թագաւորութեանն կոստանդիանոսի: - 542. Երկրորդ՝ յետ **կե ամի** եղև կոստանդնուպօլսի ժողովն ի չորրորդ **ամի** թագաւորութեանն թեոդոսի մեծի: - 542. Երրորդ ժողովն զկնի **իսբ ամի** եղև յեփեսոս ի թագաւորութեանն թեոդոսի փոքու ի **ժա ամի** նորին: - 542. Չորրորդ, առ նոյն թագաւորաւն զկնի **իդ ամի** եղև արժանաւոր ժողովն եփեսոսի ընդ դէմ եւտիգի. որ առ աջօք ասէր զտէրն մարդանալն: - 542. Դինգերորդ, յերկրորդ **ամի** թագաւորութեանն մարկիանոսի եղև ժողովն քաղկեդոնի: - 542. Առաջին ժողովն եղև ի տանս թորգոմայ յարևելից կողմանս. զկնի է երրորդ **ամի** վախճանելոյ մեծին սահակայ: - 544. Երրորդ ժողովն է դվնայ, ի չորրորդ **ամի** թագաւորութեանն կոստանդեայ հռոմոց...: - 544. Որ կանոնական զլիօք պայծառացոյց զկարգ եկեղեցւոյ և զուղղափառութիւն հաւատոյ. զոր **զ ամաւ** յառաջ եղծեալ էր եզրի կաթողիկոսի...: - 545. Այլ որ **ճճ ամաւ** յառաջ եկին ի հայք՝ ասորիք **արք** քաջաբանք, և կամեցան սերմանել զաղանդն նեստորի...: - 545. Վեցերորդ ժողով եղև **յամս** վաչագանայ արքայի աղուանից: - 545. Չոր յառաջին **ամին** յորժամ նստաւ կաթողիկոս տէր սիմեոնի, ի ձեռն տէր եղիայի մեծահանդես ժողովմամբ պայծառացոյց զեկեղեցի կանոնական հաստատութեամբ ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ օրհնելոյն յաւիտեանս ամէն: - 545. Եւ **զճ ամ** աւելի՛ բագում ազգ Ֆռանկաց ո՛չ հնազանդեցան չար ժողովոյն քաղկեդոնի: - 547. Եւ յամենայն **ամի** տօն քաւութեան և տաղաւարահարացն: - 616. Երկրորդ ասեմք, և մեք **բժան** օր տօնենք եկեղեցւոյ ի բոլոր **ամն**. որ են այս: - 616. Եւ **ամաց** է օր բաղարջակերք, և տօն տաղաւարահարացն: - 626. Այլ յետ երկոտասան **ամաց** ի թաղումն կուսին ասացաւ: - 634. Ի **ն** և **լ ամն** կամ աւել ապա՛ աւարտեցաւ: - 635. ...**դ ամ** ապաշխարեսցեն. - 652. ...այլ է **ամ** ապաշխարեսցէ...: - 652. Դարձեալ՝ ենովքայ չուտելն ի պտղոյ զամենայն ժամանակս իւր զերկու հարիւր **ամ**: - 652. Եւ դարձեալ՝ նոյ և ամենայն կենդանիքն ի տապանն կացին զբոլոր մի **ամ** և ոչ ինչ կերին. որպէս մանուկն յարգանդի: - 652. **Երանելին մովսէս խորենացի՝ որ էր գրիչ սրբոյն սահակայ պարթևի, յետ ճժ ամի սրբոյն գրիգորի՝ եղև սկիզբն թարգմանութեան ի հայոց լեզու:** - 658. Ի **բ ամի** թագաւորութեանն, առաքեաց սուրբն իսահակ և ետ բերել զսերմնօրհնէքն զկալոյ և զհնձանին...: - 658. ...զոր արարեալ էր սուրբն գրիգոր աստուածաբանն յեօթն **ամի** հայրապետութեան իւրոյ: - 658. **Իսկ զկանոն ջրօրհնէից՝ սրբոյն բարսղի է արարեալ յեօթն ամի հայրապետութեան իւրոյ յե յերուսաղէմ. զի անդ հանդիպեցաւ:** - 658. Իսկ զապաշխարօղսն կարգել... սրբոյն կիւրղի է արարեալ ի դուռն սրբոյն սիօնի. ի **իա ամի** հայրապետութեան իւրոյ: - 658. **Եւ ղազար թարգման եբեր ի հայս՝ ի ժգ ամի թարգմանութեան սրբոյն սահակայ առն աստուծոյ որ էր նախանձախնդիր կարգաց եկեղեցոյ:** - 659. Որ **ժ** թիւ էր ի սրբոյն գրիգորէ յետ **ճժա ամի** անցանելոյ...: - 659. Յերկրորդ **ամէ՛** սրբոյն սահակայ մինչև ի **ժգ ամն** նորին՝ կատարեցան ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 659. Իսկ զսքեմայ կարգն՝ սուրբն դիողորոս եպիսկոպոս պամփիլացոց քաղաքի. յառաջին **ամի** իւրոյ...: - 659. **Իսկ վասն քահանայօրհնէիցն, սուրբն սահակ է արարեալ. յառաջին ամի եպիսկոպոսութեան իւրոյ...:** - 659. Եւ նոյն

գքահանայթաղէքն, որ ունի է աւետարան. և զաշխարհական թաղումն, ի յայրարատ գաւառի ի վաղարշապատ քաղաքի ի վկայարանս սրբոյն հռիփսիմի. յետ ճժա ամի սրբոյն գրիգորի. զի մինչև ցայն հնովն վարելին: - 659. Վեցտասաներորդ, ռ ամ կապելոյն սատանայի: - 660. Երկրորդ ի թիւ ամագն. զի որքան յերկարեմք անցանելով, պակասի մասն վերին և յաւելու մասն ներքին. - 666. Իսկ լի աւուրք ասէ և ոչ ամօր կամ ամսօր. - 666. Նախ ի բեթլէհէմ. և ապա՛ ի քերթօն. և յետ եօթն ամաց ի վերայ ամենայն իսրայէլի օժաւ: - 673. և նոքա կացին յանապատ ամս խ և այլն: - 682. Եւ խ ամն է՛ դժ. այսինքն մինչ ի կատարումն չորեքնիւթեայ կենցաղոյս: - 682. Եւ տարի՛ է քրիստոս. և ամ տէրն ընդունելի. և բժան ամիսք առաքելալքն: - 683. Ձի՞նչ է կապիլն սատանայի ռ ամ: - 705. Իսկ զհազար ամն, ոմանք ասեն զերեք ամն և զկէս ի մկրտութենէն մինչ ի համբարծումն: - 706. Եւ ոմանք յետ զռ ամին զեօթներորդն որ վախճանն է՛ յարութիւն ասեն միայն սրբոցն և կապիլ սատանայի: - 706. Այլ ռ ամ է յառաջին գալստենէն քրիստոսի մինչև յերկրորդն. - 706. Այս է ի գլխաւորութիւն ամենայնի զռ եղելոյ ապստամբութեանն. զի որ քան աւուրք եղև աշխարհ, այն քան ամօր յանկ ելանէ: - 707. Վեց հարիւրն գամս նոյի. որ էր ռ ամաց և ջրհեղեղով ջնջեցան ապստամբքն: - 707-708. Եւ քարոզեսցեն գաւուրս ռմ և կ. այսինքն գ ամ և կէս. որպէս ասէ տեսիլն: - 709. Որ է՛ ամիսս խբ, և ամք գ ամ և կէս: - 709. Ձի (ժամանակ) որ է՛ ամ մի. (և զժամանակս) որ է՛ երկուս ամս. (և կէս ժամանակի) այսինքն կէս ամ: - 709. Եթէ սուրբք որ աստ չարչարեցան, յառնեն յառաջագոյն և փափկանան մարմնով ռ ամ. և ապա հասարակ յարութիւնն ամենայն մարդկան: - 710. Հազար ամն է թիւ կատարեալ. զի ունի զտասն հարիւրեակն: - 710. Այլ և ռ ամն է յառաջին գալստենէն քրիստոսի մինչ յերկրորդն...: - 710. Յուցանեն այսոքիկ զկատարեալ և զառաւել հանգիստ սրբոցն այժմ յուսով և յետ մահու հոգւով թագաւորեալ ընդ քրիստոսի. և ապա յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով ո՛չ ռ ամօր. այլ անվախճան կենօր. - 710. Կամ երկայնակեաց որպէս զմաթուսաղայ. որ մերձ ի ռ ամն ժամանեաց: - 761. Եւ երկնաւորն այն գաւառ՝ լ ամօր արագընթաց աստեղն ճանապարհ շնորի: - 763. Իններորդ՝ վասն պտղոյն յամրութեան. զի ասեն թէ ո՛չ կարէ պտղաբերել մինչ ի հարիւր ամն: - 766. Եւ յամ և յամիս մշտակայ բոլորածն՝ շարժումն նոցա: - 767. Դարձեալ բժան պտուղք են բժան առաքելալքն. որք յամս և յամիսս տնօրէնութեանն պտղաբերեցան: - 768. Ո՛չ ի յամիսս անցաւոր. և ո՛չ ի յամն մշտնջենաւոր. զի աստ մարմնապէս և անդ հոգեպէս: - 768. Որ և զայս թիւ խորհրդոյ պահէ՛ յինքեան ամագն շրջագայութիւն: - 785. Յորում ամի եղև ճռատօն զատկաց ազգի կոչեցեալ յունաց. ի վերոյ ասացեալն աւուր նորոյս տէրունեաց: - 789

ԱՍԱԶՈՒՆԲ + /Ամագունք/ Սուտակ՝ որ է՛ լիգրոնն. զոր ո՛չ գիտէ որ **զուստն /որտեղից լինելը/**. նման է կապուտակ աւագոյ. ոմանք ասեն յամագունից բերաւ ի կանանց աշխարհէն: - 348

ԱՍԱՂԵԿԱՅԻ - Երեքտասաներորդ՝ ամաղեկացիք գերեցին զկողմն հրէաստանի և զայլազգիս. և դաւիթ զհետ մտեալ յետ գ աւուր և հարեալ ի գիշերի և ի վաղիւն մինչ յերեկոյ. և դարձուցեալ զերկոսին կանայս իւր. և ո՛չ մնաց գերի և ո՛չ մի. և յաւարէ աստի բաշխեաց ամենայն սիրելեաց իւրոց: - 514

ԱՍԱՂԵԿ - Երկրորդ՝ յանապատն ամաղեկ և այլքն. յետ մահու որ ընդ հոգիս պատերազմին...: - 393-394. Եօթնևժ՝ յետու կանգնեաց զգայիսունն ի գայի, մինչ կոտորեցան թշնամիքն. որպէս մովսէս տարածմամբ ձեռաց գամաղեկ: - 418. Դաւիթ եհար գամաղեկ որ գերեաց զիրէայս և զայլազգիս...: - 437. Այլ և տարածումն ձեռացն մովսէսի ընդ դէմ ամաղեկայ: - 494. Ամաղեկ նշանակէ զսատանայ որ գերեաց զհոգիս մարդկան հրէից և հեթանոսաց. - 514

ԱՍԱՅԻ + Իսկ ահագին, Նախ՝ զի թշնամիք էին շուրջանակի. և զազանք և սողունք. և ծով. և ամայի. և **անպարիսպ**: - 393

ԱՍԱՅՈՒԹԻՒՆ + Նախ՝ շուրջ թշնամիք դէք. և զազանք խիղճ մտաց. և ծով մեղաց. և ամայութիւն բարեաց: - 393

ԱՍԱՆ + Երկրորդ՝ զի որպէս մի արեգակն կոչի տարեղէն ամանն լուսովն և հրովն: - 125. Հինգերորդ՝ զի կողմն ամանն և տեղի երիկամանց...: - 276. Երկրորդ՝ խեցեաւն սրբէր գամանն խեցեղէն, զի թօժեալ էր զօրութամբն աստուծոյ: - 323. Չորրորդ, ի բազում ամանս փոփոխի. փոփոխականն մեղքն է: - 356. և գամանն զինւոյն և զնշխարն տանիլ առ աւագ սարկաւազն. և զհանդերձ սեղանոյն լուանալ: - 606. Գիր իմոյ, կամ գերւոյ ամանն, կամ գերէ՛ զամէն: - 678

ԱՍԱՆԱԿ + Չորրորդ՝ անդրանիկ է հոգին քան զմարմին բնութեամբ և պատուով. թէպէտ հաւասարք են ամանակալ գոյացեալք: - 309. Եթէ ունեք տուեալ իցէ շնորհ հասարակ կամ յատուկ, որպէս

մկրտութիւնն և հաւատքն. քանքար և տաղանդ. իշխան և առաջնորդ. մեծութիւն և ինչք. կեանք, լոյս, ամանակ և այլն ամենայն. այսու եղանակաւ կշռոյ հատուցի: - 747.

ԱՄԱՉԵՍ + Հինգերորդ՝ նախ քան գյանցանելն՝ էին աղամ և կինն մերկ և ո՛չ ամաչէին. վասն զի ո՛չ ունէին ցանկութիւն հեշտութեան: - 225. Վասն է՞ր մարդ յորժամ երկնչի դեղնի, և յամաչելն շառագունի: - 245. Նոյնպէս յորժամ ամաչէ՝ զարիւնն սփռէ ի մարմինն... : - 245. Դարձեալ՝ մարդոյն է ամաչել վասն անարժան գործոյ: - 274. Վասն է՞ր ոչ ամաչէին աղամ և կինն: - 278. Նախ՝ վասն պարզամտութեանն. զի որպէս տղայք ո՛չ ամաչելն անծածուկ ունելով զմասունս...: - 278. Չորրորդ՝ զի ընդ ծառս դրախտին և յանթառամ ծաղիկս և ի բազմապատիկ պտուղսն պշուցեալ էին, ո՛չ զերկնչիւն զիտէին և ո՛չ զամաչելն: - 278. Տասներորդ՝ որպէս ի դրախտին մերկ էին աղամ և եւա և ո՛չ ամաչէին զի անմեղք էին: - 461. և երեսքն ամաչեաց: - 670. Այլ և որպէս նախաստեղծքն ի դրախտին ո՛չ ամաչէին...: - 726

ԱՄԱՌՆ + Երեսուննևմի) Յատկութիւնք գարնան և ամարան, աշնան և ձմերան նոյն թուով: - 154. Ի խեցգետինն յառիժն և ի կոյսն՝ առնէ զամարն...: - 190. ... յամարն տիւն է **ժե** ժամ. և զիշերն **թ** ժամ: - 190. Եւ ամարն, որ յանօթ առնուն: - 197. Վասն է՞ր յամարն և ի ձմեռն ոչ բուսանին սերմանիք: - 197. Նախ՝ զի ամարն կարի՛ ջերմ է և չոր...: - 197. Դարձեալ՝ յամարն և ի ձմեռն զրկուին է տուրնջեան և զիշերոյ. զի յամարն զրկէ զգիշերն, և ձմեռն զտիւ: - 198. Իսկ յամարն նորին նման. զի հունձք է և կատարած գործոց բարեաց...: - 198. Եւ դարձեալ ի գարունն բուսանին բոյսք. և յամարն կատարին...: - 198. Եւ ի յերկրի լինի յամարն և ձմեռն և ո՛չ ի յերկինս: - 198. Մարգաց. որ է՛ ժամանակ ածելոյ զմարգ... զի ի ժգն՝ մո՛ւտ է յամարն: - 201. ... յաւուրս ձմերան լինի եղեանն. և յամարան ցոյ: - 208. Նախ՝ զի ի ձմեռն ջերմութիւնն ի սիրտ երկրի ժողովի. և յամարն ի վեր յերես սփռի: - 208-209. Նմանապէս յամարն մերձի յերես երկրի, և հեռանայ ի ներքուստ: - 209. Իսկ յամարն, և մինչ ի **զ** ժամս աւուրն, և խարտեաշ մաղձն, և երիտասարդն՝ ըստ նմանութեան տարրական հրոյ ջերմ և չոր գոլով. վասն որոյ առաւել բարկացող և ցանկասէր լինի: - 266. Եւ **զխ** ամ շինեցին յամարն և ձմեռն ըստ բարեխառնութեան տեղւոյն. մինչև հասին յորժուտ օդն թանձրացեալ ի գոլորշեաց և ջերմացեալ յարևուն: - 297. Երկրորդ՝ տըլչութեան օրինացն՝ յիսներեկի աւուրն յամարն: - 340. Չորրորդ, զբեհիկ. զոր սովորութեամբ լուեալ ասեն՝ ձմեռն գայ, և զկնի այնորիկ գարուն յամարն և աշուն: - 536. Եւ այլ ևս ի շարժմանէ դադարին որպէս ասացաւ. զի ո՛չ առնեն յամարն և ձմեռն: - 728

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ + Եւ թանձր ծանրութեամբն ի վայր բերեալ՝ կոչի կայծակ. և լինի յամարնային եղանակս: - 204

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ + Վասն է՞ր աղբերք ի ձմերայնի ջերմն բղխեն, և յամարայնի ցուրտ: - 208

ԱՄՔԱԿՈՒՄ - Ամովս: Միքիա: Յովէլ: Աբդիու: Յովման: Նաւուն: Ամքակում: - 450. Ասենք թէ՛ յիրաւի, որովհետև երևեցաւ տէր մեր ի փրկութիւն ընտրելոց ըստ ամքակումայ, նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլք ազատեցան ժամանակեայ: - 777

ԱՄՔԱՌՆԱՍ + Եւ զերամբարձ, զի ի բարձր կոյս տեսանեն և ամքարնան և ոչ ի խոնարի: - 119. Դարձեալ՝ մարդն ամքարնայ զինքն իմացականաւն ի վեր քան զաշխարհս: - 274. Ջի առաջին խորհուրդ է մեր, յորժամ միտքն առ աստուած ամքարնայ զվերինն խորհելով: - 331. Չորրորդ՝ նշանակ իմանալւոյն դագոնայ, որ զգլուխ իւր ամքարձ ընդ դէմ աստուծոյ. և ընդ բռամբ էարկ և կոխեաց զմարդկային ազգ...: - 426. Երրորդ՝ ամքարձեալ ձեռօք վերանայր յերկինս վասն երկուց. նախ՝ զի զինքնն ընծայեսցէ հօրն. երկրորդ՝ զի զթշնամիսն հարկանիցէ զօրաւոր ձեռամբ բարձրացեալ: - 520. Երրորդ ամքարնայ զմիտս...: - 574. Նոյնպէս յետ ամենայն խորհրդական աղօթից՝ առ հայր ամքարնամք և աղերսենք զհոգին սուրբ բաշխել մեզ. - 634. Իսկ զի չորիցն բարձեալ տանին, նշանակէ որ **բ** հրեշտակք պահապանք ամքարնան զհոգին. - 671. Չնոսա ասել գոլ առ ըրորդ կամարն երկնից. ամքարձեալ յիշխանութենէ սատանայի որք ի յօդս և ի տարերս միայն իշխեն: - 688

ԱՄՔԱՐԵՍ + Երկրորդ՝ զի ի հողն կան **զ** տարերքն ամքարեայք. որպէս երկին ուր ուրէք երակ հրոյ և երակ հողմոյ և երակ ջրոյ: - 214. իսկ թէ թափի հինն. այս լինի կամ յատակս ծառոցն ծորեալ և ապականեալ. և կամ ամենայն ամքարեայ և ժողովեալ և բարձրացեալ քան զծառս դրախտին որ է անպատշաճ: - 224. այլ ապաշխարութիւնն ամքարէ՝ զբարիս ի հոգին զի պսակեսցի: - 602. զի որպէս ի հնձանի ամքարեայ է ի գիտութիւնն աստուծոյ...: - 748

ԱՄՔԱՐԻՇՏ + Արդ՝ կռապաշտն և հերձուածօղն հաւասար են յամքարիշտ գոլն...: - 33. Իսկ հերձուածօղ գիտութեամբ յամքարշտիւն. որոց ծանր է պատիժն: - 33. Նախ՝ զի ի դնելն զնա յամքարիշտ

լուծցի ժուժկալութիւն նորա: - 325. Եօթներորդ՝ կարկուտն հրախառն. զի ք հակառակն միաբանեալ ջուր և հուր ի կորուստ ամբարշտացն և ո՛չ ապականէին զմիմեանս: - 334. Այլ արդարութիւնն երբեմն ծածկեալ՝ և ողորմութիւնն յայտնի, որպէս յարդարացուցանել զամբարիշտն...: - 459. Այլ և ասեն վարդապետք, Վասն ամբարշտին՝ ծաղի՛ գթութիւնն: - 491. Ուր և առաւել չարք և ամբարիշտք տանջին, և զլխաւորն դիւաց: - 505. զի օրն այն ուրախութիւն է արդարոց. և կործանումն ամբարշտաց...: - 630. Յինգերորդն հրոյ կիզումն և բարձումն ամբարշտաց. և ոմանց բժշկութեան ցօղ ի տեառնէ ցօղեալ: - 630. Անդ ժողովին և հոգիք չարաց և ամբարշտաց ի ձեռն հրեշտակաց չարաց. ո՛չ ըստ բնութեան, - 688. այլ ի սիրտս ամենեցուն խորհուրդ ամբարշտացն պատուհասից կերպարանի...: - 703. Ո՛չ յարիցեն ամբարիշտք ի յարութիւնս հոգևորս. այսինքն ի մեղաց ի շնորհքն. այլ յառնեն մարմնով: - 724. Երրորդ՝ կոչի հնձան դժոխքն. ուր ամբարիշտքն ժողովին և ճմլին...- 748. Չի ըստ առաջնոյն ամբարիշտքն կորուսին զաստուած և զամենայն բարի շնորհս և զվառս. և ոչ ունին յոյս ողորմութեանն աստուծոյ. - 751. Որ են զանազան տանջանք զոր կրեն ամբարիշտքն անդ: - 751. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք. այլ երբեմն արդարութիւնն ծածկեալ և ողորմութիւնն յայտնի. որպէս յարդարացուցանելն ամբարշտին և յառաջին զալուստն քրիստոսի: - 779

ԱՄԲԱՐՅԱԲԱՆԸ + Եւ դարձեալ՝ զոր նոքա նախանձ ասեն՝ սա՛ ամբարիաւաճ ասէ. որ է՛ փառասէր: - 559

ԱՄԲԱՐՅԱԲԱՆԵՄ + Խրոխտալ պարտ էր առ չարսն և ո՛չ հնազանդիլ. այժմ անհնազանդիմք օրինացն աստուծոյ և ամբարիաւաճիմք առ ընկերս: - 564

ԱՄԲԱՐՅԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ + Եօթներորդ ամբարիաւաճութիւն. որ է՛ փառասիրութիւն: - 560

ԱՄԲԱՐՇՏԵՄ + Այլ ամբարշտեալ կամք դիւին մնայ անկատար: - 784

ԱՄԲԱՐՇՏՈՒԹԻՒՆ + Իսկ ոմանք յաւելուռն յևս ամբարշտութիւն. իբր փախչելով ի ձախոյն՝ խտտորին յաջ կողմն: - 13. Արդ՝ որ պարզապէս մի բնութիւն ասեն բանին և մարմնոյն՝ կատարեալ ամբարշտութիւն է: - 81. Արդ՝ հողոյ արարածի և աստուծոյ արարչի՝ մի և նոյն բնութիւն ասել ամբարշտութեան է կարծիք: - 81. Ահա՛ այս ի կարծոյ բացայայտութիւն ծածկեալ ամբարշտութեանց, որք ք բնութիւնս սահմանեն ի վերայ միոյն քրիստոսի...: - 90. ...ապա բաժանելն ի մարմնոյն ամբարշտութիւն է և իմացմամբ և բանիւ: - 93

ԱՄԲԱՐՏԱԿ + Եւ յետ **Եճ** և **Իե** ամաց ջրհեղեղին էր սկիզբն շինուածոյ ամբարտակին ի աշխարհին բաբելոնի ի դաշտին քաղանէ: - 297

ԱՄԲԱՐՏԱՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ սկիզբն ամենայն մեղաց ամբարտանութիւնն է որպէս ասէ սիրաք: - 569

ԱՄԲԱՐՏԱԽՆ + Իսկ ամբարտաւանն ո՛չ իմանայ զմեղսն զոր գործէ հպարտութեամբ. այլ գիտէ ևս թէ առաքինութիւն է: - 562. Աղքատ ամբարտաւան: - 601

ԱՄԲԱՐՏԱԽՆՈՒԹԻՒՆ + Չի որպէս սատանայ ամբարտաւանութեամբն ընդդէմ աստուծոյ՝ զրկեցաւ ի լուսոյն...: - 32. ... զամբարտաւանութեան ախտս սփռեաց առ ամենայն մարդիկ...: - 148. Տեղական անկումն եղև դիւաց ի սկիզբն ստեղծման իւրեանց վասն ամբարտաւանութեան և մախանաց ընդդէմ արարչին փառաց...: - 153. Չամբարտաւանութիւնն խոնարհումն զլխոյն: - 489. Յոգւոյ և յօղոյ ամբարտաւանութիւնն: - 560. Վասն այն առաջին է ամբարտաւանութիւն, և ընդ նմա նախանձն, և այլքն ըստ կարգի: - 561. Չի՞նչ է ամբարտաւանութիւն: - 569. Ամբարտաւանութիւն է որ բաղձայ զյատուկ բարձրանալն իւր, և անկարգ և ան սահման լինի: - 569. Չգուշանալ պարտ է ամբարտաւանութենէ, զի զհրեշտակս կարաց խաբել. և զհրեշտակն սատանայ դարձոյց: - 569. Ապա նշան ընտրելոցն է խոնարհութիւնն. և անարգանացն է ամբարտաւանութիւնն: - 569. Չի որպէս ամբարտաւանութիւնն հանէ՛ զմարդն յաստուծոյ, նոյնպէս և նախանձն զմարդն զինքն յինքենէ՛ հանէ: - 569. Որ տուեալ լինի մարդոյ ընդ դէմ ամբարտաւանութեան: - 582

ԱՄԲՈՒՆԻՍ + Իսկ ընդ դէմ այսմ, դիւական տրտմութիւնն ի մարմինն է և վասն մարմնոյն. և զարտասուս ցամաքեցնէ. և տրտմի և ամբոխի. և հետևի նմա ոխ և ատելութիւն. այլ և մահ ևս գործէ որպէս ասէ առաքեալն: - 584

ԱՄԲՈՒՆՈՒՄՆ + է ամբոխումն ինչ ի մէջ նոցա - 21. Սոքա վերընձիւղեն զծաղիկս. և ծնանին զամպս. և առնեն անձրևս և ամբոխմունս: - 205. Տասներորդ՝ ի ներքոյ անկանի բազում ամբոխմանց: - 207. Անդխակալութիւն է զամբոխումն ատելութեան զուարթութեամբ և գթութեամբ արգելուլ: - 581

ԱՄՔՈՂՋ + Այսպէս յեզփայտու հուրն որ ընդ կարկտին իջանէր, վասն ազդու զօրութեանն՝ գլենդանիսն սպանանէր, և մարմինքն ամբողջ մնային: - 204. Չորրորդ՝ զի բարիքն ամբողջ մնալով ի մէջ չարացն, զօրութիւնն և արդարութիւնն աստուծոյ երևեսցի: - 302. Այլ և կոյսքն ամբողջք՝ և մարտիրոսքն են նուռն: - 381. ... ուխտն ո՛չ եղև ամբողջ...: - 390. Ո՛չ միայն հրէի կամ հեթանոսի, այլ որք նուիրեն նմա զհաւատս ամբողջ սրբութեամբ՝ արժանի լինին շնորհացն նորա: - 398. Չի յորժամ գայր ազռան ի միոյն բերանն հաց դնէր աստուած, և ի միոյն միս. և ամբողջ բերէին առ նա: - 443. Դարձեալ խրատէ՛ զառաքեալս ի գործ ինչ՝ բոլոր և ամբողջ բերել առ տեսարս իւրեանց...: - 443. Չորրորդ՝ միաւորութիւն ասեմք զոլ և զգանգումն որ ի նա է՛ և ի չորոյ՝ բնաւորեցաւ լինիլ. յորում ո՛չ ամբողջ պահի բան որակութեանն: - 476. Չի յարիցեն մարդիկ ըստ գոլոյն՝ և ամբողջ գոլոյն՝ և գեղեցիկ գոլոյն: - 725. Ամբողջ գոլն որպէս բոլոր անդամօքն: - 725. Հինգերորդ՝ զի ո՛չ ոք ապականացու գայլ որ ամբողջ կարէ պահել որպէս յայտ է ի նիւթական իրս ամենայն: - 733

ԱՄՔՈՂՋԱՎԱՆ + Նոյնպէս և բոլոր մարմին և հոգին է մի աստուած ընդ բանին միաւորեալ. և բաժանեալ ամբողջական մասունքն է՛ բոլոր և կատարեալ աստուած: - 598

ԱՄՔՈՂՋՈՒԹԻՒՆ - Նոյնպէս և զամբողջութիւն կուսին՝ մուտ և ել աստուածն բան ո՛չ խախտեաց: - 469. Նախ՝ զի ո՛չ ապականիր կուսականն ամբողջութիւն: - 470

ԱՄԵՆԱԳԷՏ + ք) Եւ ո՛չ ասի տգէտ և տկար վասն մարմնոյն. այլ ամենագէտ և ամենագոր մարմնովն: - 78. Նոյնպէս և քրիստոսն անուն՝ և տէր՝ և աստուած՝ և այլն՝ զոյժ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն. և ո՛չ առաւել և նուազ. կամ տկար և հզօր. կամ անգէտ և ամենագէտ. և որ ինչ այսմ նման: - 89. Անգէտ և անմենագէտ: - 78. Եւ կամ այլ ինչ եղանակաւ որպէս ինքն գիտէ ամենագէտ արարիչն: - 226

ԱՄԵՆԱԳՈՒԹ + Իսկ որ զերկրաւորքս ըստ կարգի, ամենագութ մարդասիրութեանն է երևումն. ո՞րպէս խնամով զպէտս մարդկան յայնքան աւուրս կատարեաց: - 192

ԱՄԵՆԱԶԱՆ + Որ և յարագուարճ բարերջանկութեամբ լի և ամենազան քաղցրորակ պտղաւէտութեամբ տնկեսցիս ծառ բարձրաբերձ յնթացս հոգւոյն ի մէջ եկեղեցւոյ տանս թորգոմեան ազգիս հայկազնեան: - 558

ԱՄԵՆԱԶՈՅԳ - Այլ ամենազոյգ և հաւասար է միաւորութիւն փրկչին: - 89

ԱՄԵՆԱԶՕՐ + Եւ ո՛չ ասի տգէտ և տկար վասն մարմնոյն. այլ ամենագէտ և ամենազօր մարմնովն: - 78. ...անհուն զօրութիւնն կարօղ է ամենայն ընդդիմակաց. ըստ որում ամենազօր է: - 113. Դարձեալ ասեմք, ամենակար և ամենազօր է աստուած. և որ ամենայնի կարօղ է և հզօր, ո՛չ է անկար: - 163. Եւ զայս զօրութիւնս ասեմք աստուծոյ՝ ամենազօր՝ ամենակարօղ՝ և այլն: - 168. Ո՛չ ըստ տարաչափութեան քանակի ասեմք. այլ ըստ ամենազօր կարողութեան և անչափ անհասութեան ասեմք զնա մեծ: - 171. Երկրորդ՝ յորժամ յերկրի երևին, և պակնուն տեսողքն երևմամբ նոցա, վկայք լինին փառաց ամենազօրին: - 345. Ի խոստման աւետիսն ծեր էր արբահամ, և կինն անուլ. զի մի՛ անյուսասցին ի բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենազօր է...: - 377. Արին Սամփսոն բազում բաղդատութեամբ խորհուրդ և օրինակ է Տեառն մերոյ ամենազօր փրկողին: - 421. Ութերորդ՝ արին սամփսոն որ օրինակ էր ամենազօր տեսռն մերոյ...: - 513

ԱՄԵՆԱԼԻՐ + Եւ զի սեղան է ամենալիր. յորմէ կերակրիմք ամենայնքն: - 211

ԱՄԵՆԱԿԱԼ + Յիշխանականն. որպէս Տէր սաբաւօթ. Թագաւոր ամենակալ: - 49. Եւ թէ ոք ասիցէ, տէր ամենակալն ի չորեքշաբաթի մտանէ: - 651. Վասն այն տէր ամենակալն ի մեծ կարգն սկսանի: - 651. Եւ աստ գիտելի է, զի ամենակալ թագաւորութիւնն քրիստոսի երեք եղանակաւ ասի: - 710. Երկրորդ եղանակաւ ամենակալ թագաւոր է քրիստոս ըստ որում անվախճան է մարդկութեամբն. - 711. Երրորդ եղանակաւ ամենակալ է, - 711. Նժարն՝ ամենակալ իշխանութիւն դատողին: - 745

ԱՄԵՆԱԿԱՏԱՐ + Կամ ևս՝ զի և հայր է ամենակատար՝ ընդէ՞ր ո՛չ լինիցի որդի, զի է՛ ի նոյն բնութենէն: - 53 Ամենակատար և անշփոթ մարդանալովն ըստ մեզ մարդասիրապէս՝ ի բութիւնս մեր տեսակացեալ, և առ բաժանականս մեր անայլալաբար ըստ բնութեան միոյ յառաջ եկեալ: - 477

ԱՄԵՆԱԿԱՐ + Դարձեալ ասեմք, ամենակար և ամենազօր է աստուած. և որ ամենայնի կարօղ է և հզօր, ո՛չ է անկար: - 163. Այլ բանն աստուծոյ ի ծովէ լորամարգ ի վիմէն ջուր և յօդոյ մանանայիլ կերակրեաց զնոսա. զի ամենակար է զօրութիւնն աստուծոյ: - 397

ԱՄԵՆԱԿԱՐՈՂ + Եւ զայս զօրութիւնս ասեմք աստուծոյ՝ ամենազօր՝ ամենակարօղ՝ և այլն: - 168.

Երրորդ՝ որ զերկնայինսն կատարեալ ստեղծ, ամենակարող զօրութեանն է ցոյցը: - 192.
...իմաստութեամբն ծանիցէ զիմաստութիւն արարչին. և զգալովն զամենակարող զօրութիւն նորա: - 231.անպատշաճ է զուստին քննել. զի ամենակարող է: - 326. ...զհոգիս մարդկան ամենակարող զօրութեամբն ազատեալ ի դժոխց եհան յերկինս: - 520. Նախ՝ ամենակարող զօրութեանն աստուծոյ և արարչութեանն է գործ: - 719

ԱՄԵՆԱԿԵՐ + Երկրորդ՝ զի անյագ և ամենակեր է մարախն. և ի յայլոց վաստակս մտեալ կորուսանէ: - 334

ԱՄԵՆԱՂԱՅԵԱՅ + Եւ ամենահայեաց է աստուած: - 101. Ձի՞նչ է որ ամենահայեաց ասի աստուած: - 119. Ամենահայեացն զբոլոր տեսութիւնն ասէ որ ընդդէմ է մասնաւոր տեսութեանս մերոյ չորեքլին: - 119. Ամենահայեաց է աստուած - 793

ԱՄԵՆԱՂԱՍ + Եօթներորդ՝ սկիզբն և վախճան գիտութեամբն ասի. զի զսկիզբն էից և զկատարածն ի ներքոյ իւր ամենահաս գիտութեանն բովանդակեալ ունի: - 129-130

ԱՄԵՆԱՂՆԱՐ + Իմներորդ՝ առաւել ամենահինար գթութեան է ցոյցը. զի եղական բնութիւնս ո՛չ կարէր անմեղ մնալ. զի անեղն է անմեղ: - 663

ԱՄԵՆԱՂՐԱՇ + Չորրորդ՝ ցոյցը է ամենահրաշ խնամոց արարչին. որ զհոսանուտ ջուրս ներքին ի մէջ լերանց ի վէր հանէ ի պէտս կենդանեաց որ անդ են. այլ և յռոտգունն ուր գետք ոչ ելանեն: - 209

ԱՄԵՆԱՉԵ + Եւ թէ՛ դատաստանն աստուծոյ է՝ միածն բազմածն և ամենածն. և այլ սոյնպիսիք եթ բերեն վկայութիւն. և թէ մտացածին բանիւ հաւանութիւն տան: - 705

ԱՄԵՆԱՍՎՔՈՒՐ + Սկրտութիւնն քրիստոսի ո՛չ վասն կարօտութեան էր. զի ամենամարուր և սուրբ է բնութեամբ և սրբիչ ամենայնի: - 486

ԱՄԵՆԱՅԱՂԹ + Նախ՝ զի յայնմանէ ճանաչեցին թէ անյաղթ և ամենայաղթ է զօրութիւնն աստուծոյ: - 298

ԱՄԵՆԱՅՆ + այլ զամենայն ի հարկէ՛ ասեն – 7. Այլ և սոքա ո՛չ զանազանին ի միմեանց, որպէս բանական և անբան. եթէ է ամենայն ի հարկէ: - 8. Երկրորդ, այլ և ո՛չ է բնութեան բերք և արուեստից, եթէ ամենայն են ի հարկէ - 8. զի թէ է՛ ամենայն ի հարկէ, ո՛չ լինի անձնիշխան կամաց գործք... : - 8. ...արդ՝ թէ է՛ ամենայն ի հարկէ, ո՛չ լինին վերոյ ասացեալքս: - 8. եթէ լինէր բանս մեր ի հարկէ ճշմարիտ, նա ո՛չ մինն միայն, այլ և ամենայն բան զինչ ասեալք՝ ճշմարիտ լինէր – 8. Արդ՝ թէ ամենայն ո՛չ լինի ճշմարիտ, նաև մի բանն ո՛չ լինի ճշմարիտ: - 8. Ասեմք առ այս, եթէ ամենայն իր զինչ և իցէ ի ներկայս՝ գիտեմք զնա ի յիւրեան իւրում – 9. Ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և ամենայն պատճառ ի հարկէ է՛ նախքան զպատճառելին – 10. Ասեմք առ այս, եթէ՛ ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և նախ է պատճառն քան զպատճառելին. այլ ամենայն պատճառ ո՛չ է հարկաւոր...: – 10. Դարձեալ ասեն, թէ ամենայն ստորնային մարմինք՝ կառավարին վերնային մարմնովք...: - 10. Դարձեալ՝ թէ ի հարկէ է՛ ապա բարձեալ են ամենայն սկզբունք բարոյական առաքինութեանց – 11. Ասելով թէ պատճառ ամենայն ի՛ բարեաց և չարեաց մերոց ո՛չ մեք ենք – 13. Նախ՝ զի բարին էութիւն է. ուստի յայտ է՛ զի հակադարձին առ միմեանս. զի ամենայն որ բարի՛ է՛ է է. և ամենայն որ է է՛ բարի՛ է: - 13. Այլ արդ՝ ամենայն պատճառ առաւել է քան զպատճառելին – 14. թէ չարն է յաստուծոյ՝ և սկիզբն ամենայնի է աստուած – 14. ասեն թէ աստուած նախքան զլինիլն մեր՝ ի նախատեսութիւնն իւր ետես զամենայն լինելոցն այնպէս. զչարն չար, և զբարին բարի: - 15. Իսկ թէ ոք ի բարձր աշտարակ կայցէ՛ տեսանէ զամենայն միահամուռ: - 15. ամենայնն լինի ի հարկէ տեսութեանն աստուծոյ – 15. աստուած տեսանէ զամենայն նախատեսութեամբ և ո՛չ ինչէ արտաքոյ տեսութեանն աստուծոյ – 15. տեսանէ աստուած զամենայն նախքան զլինիլն իւրեանց - 15-16. Այլ և ո՛չ ի բնութենէ. զի բնութիւնք ամենայն հրեշտակաց կամ մարդկան բարի՛ են ի բարւոյն յառաջ եկեալ. – 16. ի զիրս քո ամենայնք գրեցան – 18. արեգակն զամենայն լուսաւորէ - 20. Նոյնպէս և աստուած զամենայն մարդոյ փրկութիւն կամի – 20. զի սուտ լինէին ամենայն օրէնք՝ բնական, գրական և աւետարանական – 20. ...ամենայն բաղադրեալ ի պարզէ՛ է: - 20. Այլ արդ՝ է Քրիստոս ամենայն՝ սիրով յօղեալ են ի միմեանս՝ և բարեկարգեալք: - 21. Ձի է՛ ինչ որ է՛ և բարի. որպէս ամենայն էութիւնք: - 22. Այլ և ո՛չ յից է չարն. զի ամենայն որ է է՛ բարի՛ է և անդրադարձեալ ևս - 22. Երկրորդ՝ զի աստուած ան սահման է՛ և սահմանէ՛ զմեզ. անսկիզբն է՛ և սկզբնաւորէ զմեզ. և պատճառ և այլն ամենայն: - 24. Այսպէս անպատճառ և անսկիզբն, և այլն ամենայն: - 24. Եւ զայլ ամենայն բնախօսութիւն յաղագս բարւոյ և չարի՝ զսոցես ի Դիոնիսիոսի ի չորս

զուխն ...:- 24. Որ զամենայն մարդիկ կամի զի կեցցեն: - 24. Ձի ամենայն իր որ դիւրաւ գտանի՝ դիւրաւ արհամարհի: - 24. Նախ ի պատճառէ, զի ամենայն պատճառելեաց խնդրի պատճառս...: - 25. ...հարկ է ամենայն սկզբնաւորաց զոլ սկիզբն: - 25. Երրորդ՝ ի միակէ, զի ամենայն բազմութիւն է ի միակէ...: - 25. Ձի... ամենայն բազմութեան և միակաց է՝ միակ. որ է աստուած: - 26. Եւ մի է, և անմարմին է, և **անբաւազօր** է, և անեղ է. յայն սակս և անվախճան է. և նա՛ է արարիչ ամենայն եղելոց...: - 26.. Ապա ուրեմն ամենայնն ցուցանէ զբազումս: - 27. Եւ այսպէս առ քրիստոս ոչ ամենայն ազգ, այլ բազումք յամենայն ազգաց եկին: - 27. Արդ՝ յորժամ ծնաւ քրիստոս՝ այնպէս խաղաղութիւն էր՝ որ մին մարդ տիրէր ամենայն աշխարհի: - 27. Եւ թէ ասիցեն հրեայքն, ոչ ամենայն հրեայքն ժողովեալ են ըստ խոստմանն: - 28. Ասենք եթէ՛ զոգ և մագօզն՝ հոգևորապէս իմացեալ լինին ամենայն հալածօրք եկեղեցւոյ...: - 28. Երրորդ՝ ի հօրէ՛ և ի մօրէ՛. որպէս ամենայն մարդ: - 29. Եւ վասն նորա ասաց աստուած արբահամու՝ թէ ի չորրորդ ծնունդն ազատեսցին ամենայն զաւակք քո: - 29. Առաջին է՝ անգիտանալ զտկարութիւն և զփոքրութիւն մարդկային մտաց. կարծեն թէ՛ ամենայնի պարունակօ՞ղ է...: - 31. ...ատելութիւն և նախանձ փարիսեցւոցն՝ ո՛չ տային թոյլ հաւատալ ի քրիստոս. թէպէտ տեսանէին զամենայն նշանսն զորս առնէր...:- 32. Եւ որպէս ասեն վարդապետք՝ քան զամենայն մեղս ծանրագոյն զոլ զպաշտօն կռոցն վասն երկուց: - 33. Նախ՝ զի ամենայն մեղք յանցումն է պատւիրանացն աստուծոյ: - 33. Երկրորդ՝ զի ամենայն մեղք զերկիւղն աստուծոյ սանձ ունի. որով և զղջանայ: - 33. ... ամենայնն ուրուական միայն և ո՛չ ճշմարտութեամբ. և բոլոր դիտումն նոցա է՝ պատրել զմարդիկ և հանել ի հաւատոց...: - 35. Պատասխանենք թէ՛ ամենայն հաւանութիւն որ է կամք յետ խոկմանցէ և իմաստութեանց. և քրիստոս է աստուծոյ իմաստութիւն ըստ առաքելոյ: - 36. Դարծեալ՝ հայր աստուած կամա՞ւ արար զամենայն եղեալքս, թէ ոչ կամայ: - 36. Թէ դադարեցաւ, ամենայնն հարկիւ է և սկիզբն ունի: - 37. Ձի և յօհան դամասկացին ասէ հարկ զոլ ամենայն սկզբման ունել դադարումն. այլ զի հրեշտակք և հոգիք ոչ դադարին...: - 37. ...ոչ կարես ծնանիլ զհայր քո և լինիլ հայր հօրն քում. թէպէտ ունիս յամենայնի զբնութիւն հօր քոյ: - 38. Այլ նա ընդ ամենայն է քրիստոս զօրութեամբ և էութեամբ թափանցեալ է...:- 40. ...առաջին լինելութիւնն ասէ ստեղծուած քան զամենայն եղելոց ասեն: - 40. Ապա ուրեմն ծնունդն նախքան զամենայն բլուրս՝ էր ի սկզբանն ի բնութենէ հօր...: - 41. Այլ ասի անդրանիկ՝ զի նա՛ էառ ի հօրէ զայն՝ որով ստեղծան ամենայնքն: - 41. Այժմ արարչութեամբ ամենայնի տիրէ՛ կամողաց և ոչ կամողաց. զի աստուած է: - 42. Իսկ յորժամ ամենայն լեզու խոստովան լիցի տէր գլխուս քրիստոս, անգրաւապէս թագաւորէ՛ ընդ հօր և տնտեսութեամբն: - 42. Իսկ յորժամ հնազանդին ամենայն անդամք զլիտոյն քրիստոսի գիտութեամբ և փոփոխմամբ, յայնժամ և ինքն լնու զհնազանդութիւնն...: - 42. ...և որ ոք ևս չարչարեսցի վասն սրբութեան մի և նոյն է դիտաւորութիւն երկուցն. յայնժամ օգնեսցէ նմա. այսինքն միաւորեսցի ընդ նա՛ սրբութեամբն, և եղիցի աստուած ամենայն յամենայնի. այսինքն կատարեսցէ զնա աստուածս առնելովն. և եղիցին աստուածօք ամենայնքն: - 43. Եւ ինքն աստուած ի վերայ ամենայնի միաւորութեամբ զլիտոյն ընդ անդամոցն: - 43. Ձի՞նչ է տալն որդւոյ զկեանս՝ կամ զդատաստան՝ կամ զիշխանութիւն հեթանոսաց և ամենայն մարմնոյ: - 46. Ո՛չ թէ բացասութիւնքս այսոքիկ զլինիլն ցուցանէ, այլ թէ ո՛չ էր ամենայնի: - 46. Դարծեալ՝ փորձիչս այս փառասիրութեամբ յառաջեաց առ քրիստոս. ուստի և ի բանից իւրոց երկի թէ ամենայն պատուիրանացն պահպանօղ են. զոր տէրն պակաս լինել յանդիմանեաց: - 47. Վասն այն հեզն յամենայնի արհամարհեաց զփառամոլ միտս նորա խոնարի պատասխանեօք: - 47. Ոչ թէ անգիտանայ՝ քաւ լիցի. զի զամենայն որ լինելոցն էր ի կատարածին՝ ասաց. զիա՞րդ զժամն անգիտանայ: - 48. Իսկ այլ ամենայն անուանքն՝ ներգործութեանցն են առ մեզ արարեալ՝ և հովանւոյն. բայց բաժանին ամենայն անուանք յերկուս: - 49. Ուրբորդ՝ ասի բան վասն հաստատելոյ զամենայն...: - 49. Իսկ մարդ, զի սրբեսցէ ինքեամբ զմեզ՝ եղև ամենայն յաղագս ամենայնի...: - 50. Եւ այսոքիւք ամենայնի մեղանչէ՛ մարդ: - 50. Էառ փրկիչն զամենայն, զի փրկեսցէ զամենայն. բաց ի մեղաց. զի մեղքն եկամուտ է և ո՛չ է ի բնութենէս. զի բնութիւնս անմեղ ստեղծաւ յաստուծոյ: - 50. Այլ մեր բանս ո՛չ է ընդ այլսն ամենայն, այլ որք զօրութիւն և արարած ասեն զոլ զհոգին: -51. ...արծակին ի վերայ մեր ասելով, եթէ յայլուն է՝ պատահումն է ի հայր որպէս զօրութիւնս առ մեզ. իսկ եթէ զօրացեալ է՝ և ընդ զօրանալն դադարեսցէ ամենայնի. շարժումն եղիցի և ոչ շարժօղ: - 52. Ամենայնի այսոքիկ շարժողի՛ են և ո՛չ շարժութեան...: - 52. Եւ այսպէս կարծեն յամենայն կողմանց կապել զմեզ: - 52. Ապա՛ թէ ո՛չ՝ անկարօտ է ամենայնի որդի՛

զիս՞րո՞ղ ո՛չ լինիցի հայր: - 53. Պատասխանեմք թե՛ ո՛չ ասէ պարզաբար ամենայն, այլ կարգէ՛ զհետն թե՛ ամենայն որ ինչ եղևն. թե եղեալ ցուցանես զհոգին, և ես հաւատամ թե ի ձեռն որդւոյն է եղեալ: - 53. Ասեն դարձեալ թե՛ և հեթանոսք մի աստուածս անուանեն զամենայն կուռս...: - 54. Պատասխանեմք թե՛ ամենայն թիւ ո՛չ բնութեան է յայտնիչ՝ այլ քանիութեան ներքոյ արկելոյ թըլին: - 54. Չաշխարհս ամենայն ելից հայր. այլ ո՛չ առանց որդւոյ...: - 56. Աղբիւր է հոգին սուրբ. քանզի մեք ամենայնքին զնոյն հոգի արբաք: - 57. Եւ դարձեալ՝ հոգին որ ի հօրէ ելանէ և կայանայ յորդի. և ի ձեռն որդւոյ իբր զհայրական բարի ամենայն գոյիցս բաշխի երկնաւորաց և երկրաւորաց...: - 61. Երկրորդ՝ զի որպէս մատամբ գրեմք կամ գործեմք զամենայն գործս, այսպէս և հոգին սուրբ գրէր ի մարգարէս...: - 62. Եւ որդի հոգւովն կատարէր զամենայն գործս սքանչելեաց: - 62. Իսկ թե ի սկսելոյն յառաջ գայ, է՛ եղեալ և արարեալ. որպէս արարածք ամենայն որդւով և հոգւով եղեն: - 63. Այլ այնպէս ասաց առ ի ցուցանել զանչափ յաւիտենական աստուածութիւնն՝ որ ըստ ինքեան պարունակէ զամենայն ժամանակս...: - 65. Չորրորդ՝ զի ամենայն իր յայլմէ ընկալեալն՝ լինի և ի բաց ընկեմլի: - 66. Եւ թե զամենայն արտաքուստ և եկամուտ ունի, զիս՞րո՞ղ ասէ զինքն ճշմարիտ գոյ: - 67. Տասներորդ՝ զի թե մա վասն բնակութեանն երկրպագելի է և աստուած, ո՛չ միայն եղիցի նա՝ աստուած, այլև ամենայն երկնաւորք և երկրաւորքս... : - 67. Ապա ուրեմն եղիցին ամենայն բնակարանացն մարմինք կենդանարար զոր անհնար է և զմտաւածել: - 67. Իսկ թե զմարդն միայն ասես, զրկեցեր զբանն ի տէրութենէ. և առանձին մարդով ասես եղեալ զամենայն. որ է անհնարին չար: - 69. ...և վասն քրիստոսի ասէ յօհաննու աւետարանն, ո՛չ եթե հայր դատէ զոք, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ իւրում: - 70-71. Արդ՝ որով ամենայն յարմարի բանին. ըստ այնմ ամենայն (ինչ բանին եղև.) և յիսուս կոչի մարդն: - 72. Ապա ուրեմն մի աստուած է և մի որդի հաստիչն ամենայնի և անդրանիկն մեռելոց: - 73. Ութեժերորդ՝ ամենայն կիրք մարմնոյ՝ մարդոյն ասին. այնմ որոյ է՛ մարմին: - 74. Ուստի յա՛յտ է ի սահմանէն. ամենայն մարդ կենդանի բանաւոր մահկանացու մտաց և հանճարոյ ընդունակ: - 74. Արդ՝ զանազան զգայութեամբ զանազանապէս զգամք, և ո՛չ ամենայնի զմինն՝ կամ միովն զամենայն: - 75. Եւ դու այսպէս ընկալ և հաստատեա՛ ի քեզ. և լեր միացեալ ամենայն դիմօք և խաղալեօք ի համայնից գլուխն միշտ պատշաճութեամբ ի քրիստոս: - 76. Եմանապէս իմա՛ և զայլն ամենայն: - 78. Ամենէ և մեղաւոր. և այլն ամենայն: - 78. Իսկ ընդ դէմ նմին եւտիքէս զամենայն շփոթէ և խառնակէ. զանձն և բնութիւնն. և զկամս և զկիրս: - 81. Եւ չորրորդ՝ զի ամենայն իր բնութեամբ իւրով միանայ և ո՛չ արտաքոյ բնութեան. որպէս հուր ընդ երկաթ՝ և հոգի ընդ մարմին միաւորի: - 85. Այսպէս կարեմք ասել զմարմինն քրիստոսի թե՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին և արիւն. և այլն ամենայն: - 92. Երկրորդ՝ ասեմք եթե ամենայն մասունք է՛ ի գոյացութենէ բոլորին. և որ ունի զնոյն գոյացութիւն, ունի զնոյն կոչումն: - 92. Չի որ խոնարհեցաւ բանն ի մարմին՝ նոյն բարձրացաւ մարմնով. և որ էջն ի ստորինս երկիր, նոյն է որ ելն ի վերոյ քան զամենայն երկինս. և որ ունայնացաւ՝ նոյն ելից զամենայն: - 94. Իսկ ի վերն քան զամենայն անուն. թպէտ և անուանեին և յետու՝ և օծեալք բազումք ի հինն և ի նորս: - 95. Եւ ի ներքոյ սոցա պարունակին ամենայն ճանաչելիք: - 97. Քանզի առ իմաստութիւնն է ճանաչումն ամենայն աստուածայնոցն: - 97. Եւ առ հանճարն ճանաչումն ամենայն անմիթականաց: - 97. Եւ առ խորհուրդն ճանաչումն ամենայն առնելեաց: - 97. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի ունի զամենայն ճանաչումն լցեալ հոգւովն սրբով: - 97. Չորեքտասներորդ՝ ասէ պօղոս յեփեսացւոցն թե՛ հայր կացոյց զքրիստոս յերկնաւորս ի վերայ ամենայն իշխանութեանց. և պետութեանց. և զօրութեանց. և ամենայն անուանելոց. ո՛չ միայն յաշխարհիս այլ և ի հանդերձելումն: - 97. Արդ՝ ամենայն մարդկան՝ մարգարէից և սրբոց՝ հրեշտակք ուսուցանեն. և նոքա ի քրիստոս է՛ ուսանին: - 98. Ո՞րպէս զամենայն գիտէ՛ որ զինքն ո՛չ գիտէ ըստ քեզ: - 98. Իսկ թե զամենայն ճանաչէ՛ և զսէրն պետրոսի, ապա ո՛չ է պակաս գիտութիւն նորա: - 98. Արդ՝ տգէտն ո՛չ ունի զբոլոր զամենայն իմաստութիւն և զգիտութիւնն զանձեալ: - 98. ...ամենայն եղիցի և մարմնոյն իւրոյ միաւորութեամբ: - 98. Ապա ո՞րպէս է զլուխ նա ամենայն իշխանութեանց և պետութեանց և ուսուցիչ: - 99. Եւ ո՞րպէս երկիր պագանեն նմա երկնաւորք և երկրաւորք և սանդարամետականք. և ամենայն լեզու խոստովան լիցի թե տէր է յիսուս քրիստոս ի փառս աստուծոյ հօր: - 99. Քսանկվեցերորդ՝ ասէ տեսնիլն, («Արժանի է գառնին առնուլ զաստուածութիւնն և զգիտութիւնն») որ է ճանաչումն ամենայնի: - 99. Եւ առեալ միաւորութեամբ բանին զաստուածութիւնն և զճանաչումն ամենայնի: - 100. Այլ դատաւորին պարտէ ունիլ անհուն գիտութիւն. զի քննել կարասցէ զամենայն բնութիւն հրեշտակաց և մարդկան. և զամենայն գործս

եղեալս և զլինելոցն...: - 100. Եւ այսու փառօք ըմբռնէր քրիստոս գամենայն հունաւորս ներգործութեամբ: - 100. Եւ ճանաչէր գամենայն անհունս գերագանց տեսութեամբ: - 100. Այսպէս զի հոգին քրիստոսի ճանաչէ գամենայն բովանդակ կարողութիւնն իւր. և գամենայն յորս կարէ: - 100. Ձի ամենայն ճշմարիտ դաւանօղքն զքրիստոս աստուած խոստովանեցան. և ի նոյնն նահատակեցան...: - 101. Որով և ընդ Որում Զօր և Զոգույն սրբոյ փառք և պատիւ և իշխանութիւն յամենայն գոյից անբաւ յաւիտեանիւ ամեն: - 101. Եւ ճառելի է յառաջ ճառագայթեալ հաղորդութիւնն ամենայն եղելոց: - 103. Նախ՝ զի եղականք ամենայն չափաւորեալ զոյացան. եթէ իմանալիք և եթէ զգալիք: - 103. Եւ է դարձեալ անգիտութիւն՝ յորժամ զմիտս տարածեմք յամենայն եղեալս և զնա ոչ գտանեմք, ժողովեմք ի միմն որ արտաքոյ է սոցա. և այնպէս անգիտութեամբ ճանաչի աստուած: - 103. Զինգերորդ՝ որպէս միակ է հայր. զի սկիզբն է ամենայն թւոց. և երկեակ որդի. և երրեակ հոգի ըստ աստուածաբանին: - 105. Երկրորդ՝ բանն աստուած նախկին է և սկիզբն արարածոց. զի նովաւ եղեն ամենայնքն: - 107. Եւ մարդն յետին է և վերջին ամենայն եղելոցն: - 107. Իսկ ի սուրբ Երրորդութիւնն՝ միմն պակաս չունի քան զերկուքն. և ո՛չ երկուքն աւելի քան զմիմն. զի հայր ունի գամենայն լիութիւն որդւոյ և հոգւոյ: - 108. Ձի նա՛ է աղբիւր և սկիզբն յորմէ բխեսն ամենայն: - 108. Դարձեալ՝ որ գամենայն ստեղծ՝ հայր կոչի. և որ գամենայն պարունակէ՝ զի մի՛ լուծցին՝ որդի. և որ շնչելով կենագործէ և զարդարէ գամենայն՝ հոգի սուրբ յորջորջի: - 108. Ձի միմն հասարակ է. և միակն մասնաւոր և առանձնակի. զի ամենայն միակ՝ մի է. այլ ամենայն մի միակ ո՛չ է. որպէս յորժամ ասեմք՝ մի հօտ. մի շեղջ. մի լիտր. այսպիսիքս մի են. այլ միակ ո՛չ են: - 109. Եօթներորդ՝ միակն է կատարումն ամենայն թրւոց. և ամենայն գոյից կատարումն է աստուած: - 109. Նմանապէս և արարիչն աստուած. ներքոյ և հիմն է ամենեցուն որ կրէ գամենայն բանիւ զօրութեան իւրոյ: - 110. Այլ և ի վերոյ՝ և գերագանց է ամենայն արարածոց: - 110. Նախ՝ առ համաբունսն՝ հայր սկիզբն է որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. և պատճառ այլ ամենայն արարածոց: - 110. Ի յէից էակն. որ է նախագոյ պատճառ ամենայնի: - 111. Մին՝ զի նախ է քան գամենայն գոյ. թէ սկիզբն և թէ էութիւն: - 111. Ձի անդրանիկ է են անուն՝ քան գամենայն բարի և զգնիւ և այլն. վասն որոյ ասաց մովսէսի՝ («ես եմ որ էմն»): - 111. Վասն է՞ր կոչեմք զնա էր. և է՛. և եղիցի... և եղիցի աստուած ամենայն յամենայնի: - 111. Ոմանք ասացին զսկզբնապետագոյն տարերքն. ուստի եղեն ամենայն մարմնական էութիւնք: - 112. ...ամենայն զիժ բոլորակին՝ ի միջին կէտն միաւորին առ միմեանս...: - 112. Դարձեալ անեղ ասի աստուած՝ իբր պատճառ անեղից. և նախ քան գամենայն անեղ. և կատարումն. և բովանդակութիւն ամենայն անեղի: - 113. ...անհուն զօրութիւնն կարօղ է ամենայն ընդդիմակաց. ըստ որում ամենագօր է: - 113. Նախ՝ զի է՛ և գոյ՝ աստուած յամենայն յաւիտեանս. և յամենայն ժամանակ. և յամենայն օր: - 115. Երկրորդ՝ զի նախ է քան գամենայն յաւիտեանս. և քան զժամանակ. և քան գամենայն օր: - 115. Նախ՝ նշանակէ ծերն՝ զի սկիզբն է ամենայնի: - 115. Երրորդ՝ այսպէս մեկնեն, եթէ հին աւուրց զնախնի ժամանակս նշանակէ. և մանուկն զնախնի թիւն. զի միակն սկիզբն է ամենայն թրւոց. և որ մերձ է միակին՝ սկզբնապետագոյն է քան զհեռագոյնն: - 115. Ասեմք եթէ՛ մի է յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան... ամենայն յաւիտեանից արարիչ: - 116. Վեցերորդ՝ ժամանակն է ի ներքոյ երկնից. և միշտն ի վերոյ երկնից. և յաւիտեանն ի վերոյ քան գամենայն երկնս: - 116. Եւ զտկարանալն ի խաչին, զառաւել զօրութիւն նորա. և այլն ամենայն: - 118. Զամանգամայն, այս է՛ զանցեալն և զհանդերձեալն իբր ներկայ տեսանէ և ներկայապէս. զի յինքն տեսանէ գամենայն. և ինքն ներկայ է ինքեան: - 118. Եւ այս ամենայն ընդդէմ է տեսութեան մեր...: - 118. Դարձեալ է՛ յատկութիւն, զի նախ տեսութիւնն է աստուծոյ, և ապա էութիւն ամենայն իրի՛ տեսութեանն նորա հետևի: - 118. Դարձեալ՝ տեսանէ աստուած ըստ պատճառի. զի ամենեցուն է պատճառ. և ըստ պարունակութեան, որ գամենայն առ ինքն ունի...: - 118. Իսկ մեք սոցա ամենայնի զընդդէմսն տեսանեմք. և այն է պատճառն: - 118. Երկրորդ՝ զի գամենայն տեսանէ. այսինքն զարդարս և զմեղաւորս: - 119. Երրորդ՝ զի ամենայն զործսն տեսանէ ի ներս և ի դուրս. զմտաց և զբանից և զայլն: - 119. ...հայելով ի կերպարանս և ի նմանութիւնս որ է՛ կարգաւորութիւն արարածոց ...և այնպէս տեսանել թէ է՛ աստուած պատճառ ամենայնի: - 119. Դարձեալ՝ և այսպէս տեսանի աստուած. յորժամ միտք յամենայն եղելոց որոշեցի...: - 119. Նախ՝ զի ամենայն բանից և իմաստութեանց է բաշխօղ: - 121. Երկրորդ՝ զի գամենայն է քրիստոս ի նախագաղափար բանն իւր ժողովեալ ունի...: - 121. Երրորդ՝ զի բանս մեր ձայնիւ յամենայն լսելիս անցանէ և թղթով յամենայն տեղիս ընթանայ. և բանն աստուծոյ սո՛ւր է և հատու և ընդ ամենայն է քրիստոս անցանէ թափանցաբար: - 121. Իսկ չորրորդն է խորհրդական աստուածաբանութիւն. յորժամ

զամենայն զգալի և զիմանալի էութիւն արտաքոյ թողեալ, ի խորս ընթանամք մտօք... և ապա տեսանենք զնա արտաքս որոշեալ յամենայն էից: - 122. Եւ ապա ասենք անհասանելի անքննելի անճառելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անիմանալի է և անյայտ: - 122. Եւ այս է կարօտութիւն ամենայն ընտրելոց...: - 123. Ծանիր և զայս ուշիմ մտօք, զի ամենայն աստուածաբանութիւն նախ յերկուս բաժանի. այսինքն դրութեամբ և բացբարձմամբ: - 123. ...խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ՝ լռութեամբ պատւի յամենայն արարածոց: - 123. Չորրորդ՝ և զի յամենայն տեղիս են: - 125. Այս է զի հոգին սուրբ որդուով պարզակի ամենայն արարածոց յերկինս և երկրի: - 125. Դարձեալ՝ բնականապէս ամենայն նախանձ ունի սիրել զինքն, և ատել զայլս: - 128. Լայնութիւնն է ընդարձակ ճանապարհ աստուծոյ. որ է նախախնամութիւն նորա յամենայն էքս: - 129. Իսկ խորութիւն՝ զի ամենայն էից անպարունակելի է թաքնութիւն և անգիտութիւն: - 129. Բարձրութիւն իմաստութիւնն է. որ գերազանց է քան զամենայն միտս. և ամենայն ինչ մերկապարանոց կայ առաջի նորա: - 129. Եւ լայնութիւնն յամենայն յազգս մարդկան: - 129. Երկրորդ՝ ես եմ սկիզբն և կատարած ամենայնի...: - 129. Երրորդ՝ ես եմ սկիզբն արարչութեամբ, և կատարումն նախախնամութեամբ ամենայն գոյից: - 129. Առիժն գազանաց. և Սարդն ամենայն կենդանեաց. և Նստեալն ի վերայ սոցա Թագաւոր թագաւորաց: - 132. Ասենք եթէ՛ նոքա երեքեան դասքն՝ այսինքն աթոռք՝ քերօքէք՝ և սերօքէք՝ միակարգ միապատիւ և գերազանց էութիւնք են. զի անընդմիջաբար յաստուծոյ ամենայն լուսափայլութիւնք իմաստք և շնորհք ի նոսա հեղանին համակարգապէս. և ապա նոքօք յայլ ամենայն գոյս երկնաւոր և երկրաւոր: - 135. Եւ զայլ մասնապէս զբացայայտութիւն կոչմանց ամենայն դասուց՝ գտցես յայլուրեք...: - 136. Վասն է՞ր ապա ամենայն դասք հաւասար հրեշտակք կոչին...: - 136. Երրորդ՝ զի վերինքն զներքնոցն ունին բոլորապէս զամենայն...: - 136. Վասն է՞ր հրեշտակք մաքուր և ազատ են յամենայն չարեաց: - 139. Վասն այն աշխարհի ամենայն այժմ ի չարի կայ, և խաւարեալ զանազան մեղօք: - 139. Վասն առաջնոյն գիտելի է, զի ամենայն շնորհ բղխումն է և ճառագայթ, յանեղական լուսոյն իջեալ առ էակս յամենայն իմանալի և զգալի...: - 140. Իսկ թէ աստուած ո՞րպէս գիտէ զթիւ ամենայնի ...զայս ասենք ըստ եռակի: - 141. Երրորդ՝ զի ամենեցուն կատարումն է և բովանդակութիւն... յամենայնսն թափանցեալ է և ունի: - 141-142. Ամենայն իր ունի կայումն և ունի շարժումն: - 142. Բոլոր է՛ յորժամ զիմացումն մտաց յամենայն եղելոց առ ինքն ժողովէ՛...: - 142. Միատեսակ է՛ յորժամ ըստ ինքեան ժողովէ յամենայն զգայարանաց, և բոլոր և միեղէն սիրով հպի յաստուած. և է՛ այս գերակատար սէր: - 143. Չամենայն հրեշտակս բարի արար աստուած...: - 146. Նաև անբարիշտ կամք նորա դարձել է յատելութիւն և ի նախանձ մարդոյն. զի ամենայն ջանիւ նկրտի ի կործանումն նորա բազմադիմի փորձութեամբ: - 146. ... զամբարտաւանութեան ախտս սփռեաց առ ամենայն մարդիկ. որպէս զադամ ցանկութեամբ աստուածանալոյն յերկիր ընկէց...: - 148. Եւ այլք ասեն այսպէս հակառակիլ ընդ աստուծոյ, յորժամ ետես զինքն փառօք և վայելչութեամբ քան զամենայն դասս գերազանցեալ, կամեցաւ մեծ լինիլ ի վերայ ամենայնի և հաւասար աստուծոյ: - 149. Ամենայն հրեշտակք զուգապէս ստեղծան յաստուծոյ. և ո՛չ մի ի միոյ. որպէս մարդ ի մարդոյ ծնանի: - 149. Կարե՞ն զամենայն զոր կամին: - 149. Եւ այլք ասեն թէ՛ ի տէրութեանց դասուն ի վայր ի ներքոյ քերօքէիցն յամենայն դասուցն անկան դասու միոյ չափ: - 150. Նոյնպէս և այլքն ամենայն: - 150. Չայսմ վիշապէ՛ ասէ՛ զգլուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց ի յորդանան. այն է որ զամենայն ջուրս ծովուն յակնակապիճս իւր ընդունէր: - 151. Այսպէս և զամենայն մարդիկ: - 153. Քսաննազ) Թէ ի զ օրն ստեղծան ամենայն: - 154. Քառասուններ) Ամենայն կենդանիք ի չորս տարերաց են: - 155. Յիսուննազ) Ադամ եղ անուանս ամենայն կենդանեաց: - 155. Երրորդ՝ զի կայ ի մարդս որ ի հարկէ՛ առնէ. իսկ աստուած առանց ամենայն հարկի է: - 156. Չորրորդ՝ մարդս պակասութիւն ունի. իսկ աստուած առանց ամենայն պակասութեան է: - 156. Այսպէս և գործ նախախնամութեան. զի կամի՛ զի ամենայն մարդիկ կեցցեն և ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկեցցեն: - 157. Իններորդ՝ նահատակադիրն քրիստոս է փրկիչն ամենեցուն. և ամենայն սուրբք զինուորք նորա...: - 159. Իսկ աստուած փորձէ զմարդ՝ զի գիտէ զնա՛ բարի և հաւատարիմ. այլ ծածկեալ է յայլոց. փորձէ՛ զի յայտնի լիցի ամենայն աշխարհի առաքինութիւն նորա: - 161. Ի փորձութեանց ծանեաք զշահն որ ասացաւ ի վերոյ. այլ հասարակ ամենայն մարդկան զի՞նչ օգուտ է փորձութիւնն...: - 161. Եւ իսկապէս ներգործութեամբ, զի զօրութեամբ որ է՛ անկատար իր ինչ ի յաստուած ո՛չ է. այլ ամենայն ներգործութեամբ...: - 162. Դարձեալ ասենք, ամենակար և ամենագօր է աստուած. և որ ամենայնի

կարող է և հզոր, ո՛չ է անկար: - 163. Եւ ո՛չ կարէ ոչ էանալ, զի առաւել է. և այլն ամենայն: - 163. Երկրորդ՝ զի բանի գործէ արուեստաւորն. այսինքն իմաստութեամբ և կամօք. այսպէս և արարիչն աստուած զամենայն եղեալքս կամեցաւ և արար...: - 164. ...մինն է աստուած պատճառ ամենայն գոյից: - 164. Իսկ աստուած տեսանէ զներքոյսն ի ներքուստ, և զարտաքոյսն ի ներքուստ. զի զամենայն առ ինքն և յինքն տեսանէ. և ոչ ինչ է արտաքոյ ինքեան: - 164. Եւ թէ որ ասիցէ, ապա զիա՞րդ նոր եկեալքն ի հաւատս՝ թողեալք զկուռս և զամենայն չար՝ լինէին քահանայք և եպիսկոպոսունք. որպէս սուրբն կիպրիանոս: - 166. Դարձեալ ասեմք թէ՛ ամենայն մեղաց մտածումն՝ զղջումն է նորին. իսկ պոռնկութեան մտածումն՝ վերստին նորոգումն է ախտին: - 166. Ապա ո՛չ է նմանապէս ամենայն մեղաց զղջումն և ապաշխարութիւն: - 166. Դարձեալ ասեմք թէ՛ ամենայն մեղաց անչափն մեղք է. իսկ չափաւորն ո՛չ է ի մեղանս. որպէս չափաւոր ազահութիւնն. և չափաւոր բարկութիւնն. և այլն: - 166. Ապա ուրեմն ո՛չ է նմանապէս ամենայն մեղաց թողութիւն. որպէս և ո՛չ է նման գործն: - 167. Եւ թէ որ ասիցէ, ամենայն վերոյ ասացեալքս գոն և յամուսնացեալ երիցունս աշխարհի, և քահանայագործն: - 167. Այլ տեսցուք զայս և յօրինակս ճշմարտութեան. զի ադամ յետ միոյ յանցանացն ո՛չ մատոյց պատարագ զամենայն աւուրս կենաց իւրոց. այլ որդւոցն հրամայէր մատուցանել: - 167. Դարձեալ այն զօրութիւնն և ներգործութիւնն և հարկաւորն մի է. և հետևին առ միմեանս. զի ամենայն որ հարկաւոր է՝ ներգործութեամբ է. և ամենայն ներգործութիւն զօրութեամբ ներգործէ. իսկ միւս զօրութիւնն և կարելին և ներընդունականն որ է մարթելի՝ մի է և հետևին առ իրեարս. զի ամենայն որ զօրութեամբն է՝ կարելի է և մարթելի: - 168. Տասներորդ՝ զի գոյք ամենայն տարրոշին երրակի: - 169. Եւ զորօրինակ՝ անորակ միւսն որ է՝ միշտ զօրութեամբ, ամենայն մարմինք որ ներգործութեամբ են՝ առ նա զօրութեամբ են: - 169. Ի սեռս եականութեան գոյացութիւն նախապատիւ է քան զպատահումն. և զի նախապատիւ է աստուած ամենայն գոյից, վասն որոյ գոյացութիւն է և ո՛չ պատահումն: - 170. Այլ ի յաստուած ոչ ինչ է յետոյ. այլ ինքն նախ քան զամենայն է...: - 170. Նախ՝ զի գոյն նախկին է քան զպատահումն. և նախկին է աստուած ամենայն: - 171. Եւ պարզ գոյացութիւն է միայն անել գոյին ի մէջ ամենայն եղելոց: - 171. Յայցանէ ազատ է ամենայն աստուածայինն էութիւն. զի անմարմին է և անսահման և անհաս մտաց: - 172. Եւ դարձեալ է՝ ոչ էակ՝ որ թէպէտ ներգործութեամբ ո՛չ է, սակայն զօրութեամբ ունի զգոյն. և յայսպիսի յոչնչէ եղեն արարածք ամենայն. ապա ուրեմն յայտնի է հարցումնդ: - 173. Եւ վասն զի բնութիւնն հարկաւոր է և նոյն առ ամենայն յաղագս որոյ ամենայն ի հարկէ զնոյն գործն: - 173. Չի էակքս ամենայն ոմանք բանաւորք են և ո՛չ միշտ ներգործականք. որպէս մարդս: - 173. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ ո՛չ ամենայն գործ բնութեան հետևի, այլ և կամաց. որպէս մարդոյ. զի մի է կամք ի քրիստոս, մի է և ներգործութիւնն: - 174. Տեղին է պարագրօղ մարմնոյ. զի ամենայն մարմին տեղեալ պարագրի. և ամենայն տեղի է ի պատահական սեռէ: - 174. Առաջին՝ զի ամենայն զիր գործիք է բանի. և ունի իմաստութիւն և բան ծածկեալ յինքեան: - 177. Նախ՝ զի առաջին է և հայր և ծնօղ ամենայն գրոց ձայնաւորաց և բաղաձայնից: - 178. Նախ զի է ծնօղ և սկիզբն ամենայն գրոյ և իմաստութեան. որպէս հայր աստուած բոլորից: - 178. Դարձեալ՝ որպէս ասեն իմաստունք՝ թէ քան զամենայն պարզք գերագոյն է իմաստութիւնն յաստուծոյ առ մարդիկ իջեալ...: - 178. ...ինքն զամենայն տեղիս պարունակէ. յորում կեանք և շարժիմք և ենք: - 180. Այսպէս ամենայն տարերք ո՛չ ծերանան և ոչ թուլանան: - 181. ...հաւասարակշիռ է երկիրս բոլորակի. և յամենայն կողմանէ ծանրութիւնն ի մէջն ժողովի... : - 182. ...բանն աստուծոյ կրէ՛ զամենայն զօրութեամբ իւրով...: - 182. ...վարդապետք ասեն թէ ամենայն երկինք ի հարկէ պարտին ունել զբոլորակ ձև: - 182. Եւ բոլորակ ձևն պարզ է քան զամենայն ձև...: - 182. Երկրորդ՝ զի բոլորակ ձևն պարունակօղ է. և երկինքն զամենայն պարունակեալ ունի ի ծոց իւր: - 182. Չորրորդ՝ զի երկինքն է կատարեալ մարմին. զի ազդէ՛ յամենայն ստորնային մարմինս խնամելով զնոսա: - 182. Իսկ բոլորակ ձևն ի մէջ ամենայն ձևոց է կատարեալ: - 182. Երրորդ՝ զի վեցեակ թիւն ի մէջ ամենայն թուոց առաջին կատարեալ է...: - 182-183. Նախ կոչի երկինք ամենասուրբ Երրորդութիւնն. զի անհաս բարձրութեամբ գերազանցեալ է յամենայն եղելոց: - 183. Հինգերորդ՝ երկին կոչի ամենասուրբ Երրորդութիւնն վասն լուսաւորութեան և անհաս բարձրութեանն յամենայն եղելոց որպէս ասացաւ: - 184. Երկրորդ՝ լայնացեալ յամենայն կողմանց: - 184. Եօթներորդ՝ ի ծոց իւր ունի զամենայն: - Ուրևժերորդ՝ լուսով և ջերմութեամբ մերձ է յամենայն. և բոլորակութեամբ հեռի: - 186. Չի՞նչ է որ ասէ մեծն իզմատիոս վասն արեգական՝ թէ յամենայն օր ի բաց դէն զլոյսն և զջերմութիւն, և միւս անգամ յարփոյն առնու: - 186. Չամենայն մոլորակաց զօրութիւն

ունի: - 187. Նախ՝ զի ի ներքոյ է ամենեցուն. և ամենայնիմ զօրութիւն առ նա՝ ժողովի: - 187. Եւ դարձեալ արեգակն միջակ գոլով հաղորդի ամենայն մոլորակաց. և զայն անցուցանէ ի լուսինն լուսովն հանդերձ: - 187. Ոմանք ասեն որպէս արիստոտէլ, թէ ամենայն աստեղքն բևեռեալ են յերկինս և ընդ նմա՝ շրջին: - 189. Եւ է՛ առաջին և վերջին մոլորակացն Երևակն... և յերեսուն ամն վճարէ՛ զամենայն: - 189. Երկրորդ՝ Լուսնթագն... և ի **ժք** ամն պատէ՛ զամենայն: - 189. Երրորդ՝ Զրա՛տն... և ի **ժզ** ամիսն պատէ՛ զամենայն: - 189. Եօթներորդ Լուսինն... և կէս յամէ՛ ի կենդանակերպն. և ի **իթ** օր և կէս պատէ՛ զամենայն: - 189. Չի արեգակն յամենայն աւուր զընթացս իւր կատարէ՛ **իդ** ժամ, և **ժ** մասն և կէս: - 190. Չոր յամենայն ամի **ժա** թիւ ի վերայ լուսնոյն դնենք, զի հաւասարեսցի արեգականն, և կոչենք վերադիր: - 191. Արդ յամենայն ամիս կէս օրն՝ ի բոլոր տարին լինի վեց օր պակաս լուսնոյն: - 191. Եւ այն է որ յամենայն ամի յաւելումք ի վերադիրն: - 191. Չորրորդ՝ նշանակէ՛ զփութանցութիւն աւուրցս մեր. զի ամենայն ժամանակք մեր անցանեն իբրև զմի օր անզգայաբար: - 193. Նախ՝ զի սկիզբն և առաջին է ամենայն աւուրց. զի նա կրկնելով առնէ զայլ աւուրս որպէս ասացաւ: - 193. Չի առաջին օրն եղև **անառաւօտ**. և վերջինն **աներեկոյ**. և միջինն ամենայն աւուրք ունին առաւօտ և երեկոյ: - 193. Իսկ օր արուեստական է ծագումն լուսոյ մինչև յերեկոյ՝ առհասարակ յամենայն ազգս: - 194. Եւ զի դառնան ամենայնքն ի բնակութիւնս իւրեանց: - 196. Եօթներորդ՝ բուսուց և տնկուց և ամենայն կենդանեաց ծննդեան և աճման: - 196. Եւ զի բուսանին և աճին ամենայն սերմանիք: - 197. Եւ զի անգործութիւն է մարդկան, և ամենայն կենդանեաց սղութիւն և տխրութիւն: - 197. Եւ դարձեալ՝ զարնան եղանակն սկիզբն է ստեղծման աշխարհի և բուսուց և ամենայն ծննդոց. վասն որոյ ի սոյն ժամանակս առաւել բուսանին և նորոգին ամենեքեան: - 198. Այլ և մովսէս հրամայեաց յամենայն ամսամուտս տօնել և փող հարկանել...: - 200. Յորմէ ուսեալք՝ յամենայն ամի կատարենք իւրաքանչիւր ազգ քրիստոնէից: - 200. Եւ ստուգապէս ամենայնի են ի վերայ եղանակացդ այսպէս: - 200. Պատասխանենք յայտնի տեսութեամբ, թէ զոր ինչ այրէ հուր, ծախէ՛ և կորուսանէ զամենայն որակսն. այսինքն զգոյն. զհամ. զհոտ. նոյնպէս և զծանրութիւն: - 202. Եւ նախ ի չորս դէմս բաժանին ամենայն հողմունք...: - 205. Ութերորդ՝ ամպն առեալ ի ծովէն ծածկաբար, և ապա ցօղէ՛ յերկիր յայտնապէս. և լցուցանէ զնա ամենայն բարութեամբ: - 206. Երրորդ՝ զամենայն փորուածս լնու: - 206. Եօթներորդ՝ ամենայն աղբերք և գետք ժողովին ի ծով՝ ուստի ելին: - 207. Երրորդ՝ զի ամենայն տեղիս գտցի ջուր. ի լերինս և ի դաշտս, և արբցեն կենդանիք: - 207. Եօթներորդ՝ զի ամենայն գետս ելեալ ի ծովէ, դարձեալ ծովն ի յինքն ընդունի: - 207. Այս ամենայն և առաւել քան զայս օգտութիւն է ի բազմութեանց ջուրց: - 208. Եւ զի սեղան է **ամենալիիր**. յորմէ կերակրինք ամենայնքն: - 211. Եւ զի զամենայն աղտեղութիւնս յինքն կրէ: - 211. Նշանակեն զնոսա՝ որք ունին զպտուղս բարի գործոց. և զժաղիկն հաւատոյ. և զհոտ գիտութեան՝ ամենայն մարդկան անոյշ: - 212. Վասն է՞ր ամենայն բոյսք կանաչ լինին գունով: - 212. Ամենայն պտուղք ի չորս բաժանին: - 213. Եւ յետ ամենայնի զոյնն հրոյն է: - 213. Վասն է՞ր ամենայն տունկք բոլորածն բուսանին: - 213. Վասն է՞ր ամենայն բոյսք զձևն զառ ի վեր ունին: - 213. Չի մարդն ունի զգլուխն ի վեր որպէս երկինքն. և զուտքն ի վայր որպէս երկիրս. վասն որոյ ամենայն ծորմունք բնականապէս զառիվայր հոսին...: - 214. Ասենք թէ՛ ամենայն մարմնական կենդանիք ի չորից տարերաց են եղեալ...: - 214. Վեցերորդ՝ ըստ այլոց. զի բոլոր թանձր մարմինն է՛ հողոյ. և ամենայն հիւթք և մաղձք է՛ ջրոյ. թոքն է՛ օդոյն. և սիրտն է՛ հրոյն ջերմ զոլով: - 215. Եւ սոքա հաւասարապէս երկին յամենայն կենդանիս: - 215. Ապա ուրեմն յայտ է զի ամենայն կենդանիք ի չորից տարերց են: - 215. Այլ և գիտելի է, զի ամենայն կենդանեաց բնականապէս հնարք ետ աստուած վասն օգտի նոցա և փրկութեան: - 218. Եւ զի բնութեամբ ունին յայտ է, զի ամենայն տեսակն զմի և զնոյն ունի հնարս...: - 218. Չի ամենայն զայլ խորամանկ է. և ամենայն աղուես նենգաւոր. և այլն նոյնպէս: - 218. Զինգերորդ՝ զի մարդն գլուխ է ամենայն կենդանեաց, զնա սպանանել ջանայ: - 218. Եւ զի օրհնութիւնն ի յանէծք փոխեաց, ինքն անիծաւ և զրկեցաւ յօրհնութենէ ամենայն կենդանեաց: - 219. Վասն է՞ր ադամ անուանս եղ ամենայն կենդանեաց և այլոցն: - 219. Զարկաւոր է անուն ամենայն իրի: - 219. ...ամենայն անուն՝ յիրեն և ի գործոյն և ի ձայնէն դնի: - 220. Եւ զի մարդն թագաւոր և իշխան է ամենայն կենդանեաց՝ յայտ է ի բազմաց: - 220. Երկրորդ՝ զի պատկեր աստուծոյ է մարդն. այսինքն զի որպէս աստուած իշխան և թագաւոր է ամենայն արարածոց. նոյնպէս և մարդն իշխան է ամենայն կենդանեաց: - 220. Եւ ամենայն ծառք զգուտ բարիս հոգեկանս: - 222. Արդ՝ որպէս կենաց պտուղն կերակրելի է և կենսունակ, նոյնպէս ամենայն պտուղքն կերակրելիք էին և անապականք: - 223. Պտո՛ւղ

եր զգալի և կերակրելի. որպես կենաց պտուղն անմահութեան էր պատճառ. և այլ ամենայն պտուղքն լիութեան: - 223. Եթէ յամենայն ամի նորն զհինն փոխէ, այս լինի կամ թափիլ պտղոյն ի ծառոյն. և կամ մնալ հինն ընդ նորոյն: - 224. Արդ՝ եթէ մնայ հինն ընդ նորոյն հանապազ. նա՛ ծանրանայ. և ո՛չ կարէ զայն քան ամաց բազմութիւն պտղոցն կրել, և այսպէս լինին ամենայն ծառքն կոտորեալ և ապականեալ...: - 224. Իսկ թէ թափի հինն. այս լինի կամ յատակս ծառոցն ծորեալ և ապականեալ. և կամ ամենայն ամբարեալ և ժողովեալ և բարձրացեալ քան զծառս դրախտին որ է անպատշաճ: - 224. Զէ՛ զարմանք հրաշիցն աստուծոյ. որպէս ամենայն ռնգունք զհոտն զգան, և աչք զգոյնն կրէ յինքն, և անծորելի և անպակաս են յենթակայէն: - 224. Զորրորդ՝ զի թէ լինէր անդ ախտական ծնունդ որպէս ի յերկրի, կարօտանայր մարդն ամենայն պիտոյից զաւակին: - 225. Եւ ի յարութեանն մեր՝ այսպէս լինին ամենայն մարմինք սրբոց: - 228. Վարդապետք ասեն թէ ո՛չ ամենայն առաջին պատուական է, և ո՛չ ամենայն յետին անարգ: - 230. Այսպէս և մարդն թպէտ յետոյ ստեղծաւ, մեծ և պատուական է քան զամենայն երևելի արարածս: - 230. Զորրորդ՝ զի մի իցէ նեղասիրտ և տառապեալ բարուք տեսանելով զինքն ի ջքաւորութեան ստեղծեալ. այլ տեսցէ զամենայն կատարեալ. զի արծակ և առատ բարուք սնանիցի և վայելեսցէ: - 230. Զինգերորդ՝ զորօրինակ մեծատուն ոմն զոք ի ճաշ կոչիցէ, նախ պատրաստէ՛ զամենայն պէտս կերակրոց և ըմպելեաց. և ապա՛ մեծարէ՛ զկոչնականսն: - 230. Տասներորդ՝ մէջ և կապ ամենայն գոյիցս մարդն է կազմեալ. զի ամենայն արարածք ի թ դէմս որոշին. այսինքն մինն յիմանալի և միւսն զգալի...: - 231. Եւ յայսմանէ ցուցանի եթէ մի է արարիչ բոլոր ամենայն գոյից: - 231. Արդ՝ վասն այսր և այլ ևս քան զայս պատճառաց ի վերջոյ՝ արարաւ մարդն ամենայն գոյից: - 231. Զինգերորդ՝ զի մարդն իշխան և տէր է ամենայն կենդանեաց. վասն որոյ ամենայն կենդանիք գլխակոր են իբրև զծառայ և հնազանդ. և մարդն ուղղածն իբրև ազատ և թագաւոր: - 233. Գլուխն որպէս երկինք ի վերոյ. և ոտքն որպէս երկիր ի ներքոյ. զի ծանրութիւնք և ծորմունք ամենայն ի վայր հոսեցցին: - 233. Եւ յա՛յտ է զի ի դիմաց կուսէ առաւել հեշտանայ ամենայն կենդանի: - 234. Իններորդ՝ անդ են բերան և լեզուն. ուստի ներքին կիրք հոգւոյն և ամենայն բարութիւնք յառաջեն ի մեզ: - 234. Եւ այն զի աչքն ի դէմքն է, և ականջն ի կողմանէ. զի աչքն **ուղղակչի** ի դէմն տեսանէ. և ականջն շուրջանակի յամենայն կողմանէ լսէ. ի վերոյ ի ներքոյ և այլն: - 235. Երկրորդ՝ զի յամենայն կողմանէ լսէ: - 235. Վասն է՞ր է զի ամենայն անհատք ի մարդկանէ համատիպք են միմեանց...: - 235. Իսկ երրորդն թէ վասն է՞ր յամենայն իրս երկի նման և աննման. որպէս ի շնչաւորս և յանշունչս. ի կենդանիս և յանկենդանս և յայլսն ամենայն: - 236. Եւ բնական, Նախ այսպէս. զի ամենայն իր մարմնական ի նոյն տարերաց են բաղկացեալ...: - 236. Արդ՝ վասն զի զոն յամենայն իրս նոյնութիւն և այլութիւն որպէս ցուցաւ... : - 236. Երրորդ՝ զի ամենայն իր յէից և յոչ էից են գոյացեալ...: - 236. Որպէս և իմաստունքն ասացին զամենայն երևելիս յարացոյց իմանալեացն...: - 236. Վասն որոյ գտանի յամենայն իրս նման և աննման ըստ որում յէից և յոչ էից են հաստատեալք: - 237. ...ամենայն կենդանի ունի բնական ճանաչումն իւրոց և օտարաց... : - 238-239. Նմանապէս և բոլոր ամենայն անդամքն է է **տապաղայ**: - 239. **Ունականն** է՛ յորժամ ժողովէ զկերակուրն՝ ձկտի և լայնանայ և փակէ՛ զամենայն դրունսն որ ի ներքոյ և ի վերոյ և ի կողմանէ, զի մի՛ թափեցի կերակուրն: - 242. ...և հալի ամենայն կերակուրն մինչև ի **զ** ժամն. և է՛ որ պակաս և աւելի. վասն առողջ և տկար մարմնոյն: - 242. Ի լերդէն ջուր բերանոյն քաղցր. զի զամենայն համս առցէ: - 243. Ի բերանն քաղցր. զի զամենայն բան քաղցր խօսեսցի: - 243. Եւ նոյն ջիլն կապէ՛ և **շարսպնդէ՛** զամենայն յօղուածս ոսկերացն: - 244. Եւ յայս կողմս ունի **դ** երակ առանց արեան լի ջերմութեամբ. և բաժանի ամենայն երակ՝ յերեսունք երակս... : - 244. Եւ բաժանին ամենայն երակք ի լերդէն **մլը** երակք: - 244. Երկրորդ՝ զի ոչ նոյնպէս աւելի և նուազ. այլ երբեմն՝ և հաւասար յամենայն մարդկան: - 246. Իսկ ամենայն անդամք որ ներհակ են այսմ, զթիրամիտն ցուցանեն: - 248. Դարձեալ՝ հասարակ ամենայն մարդ յարակցէն և յարուեստէն ճանաչի: - 250. Ասեմք եթէ՛ ամենայն արարածք համանգամայն գոյացան յարարչէն. և ո՛չ մի զկնի միոյ...: - 253. ...վասն աստուծոյ են ամենայն արարածք. այլ արդ անարգ է արարածք քան զարարիչն: - 253. Եւ ասի զմարդոյն թէ վասն նորա է ամենայն. այսինքն անասունք և բոյսք. և անարգ է բոյս քան զանասուն. և անասուն քան զմարդ: - 253. Ասեմք թէ՛ ամենայն սերմն ունի զջերմութիւն և զգիծութիւն ամոքեալ յինքեան: - 256. Եւ թէ ոք հարցանէ, ընդէ՞ր է զի ամենայն սերմն ի մէջն է: - 256. Նախ վասն՝ ի մէջն գոլով հաւասարապէս հուպ յամենայն մասանցն զօրութիւն առնլոյ: - 256. Երկրորդ՝ զի ամենայն մասունս համանգամայն առ ինքն ունի: - 256. Զի թպէտ մի իրէ

Ուստի աստուծոյ առ արարածս, այլ զամենայնս ո՛չ միապէս պահէ և ճախախնամէ: - 258. Ձի ամենայն նիւթ սերմնականի է՝ ի չորից տարերց. և ունի զկազմողականն զօրութիւն. որով լինի տնկականն: - 262. Եւ ունին զայս ամենայն բոյսք և տունկը: - 262. Եւ թէ ասիցէ որ, դ տարերքն են հիմն ամենայն նիւթոյ...: - 262. ...աստեղագէտք ասեն թէ յղացունն ամենայն մարդոյ Չօհալին է...: - 264. Իսկ աշունն, և մինչ ի թ ժամս աւուրն, և սեաւ մաղծն, և ալկորն, ըստ նմանութեան երկրի ցուրտ և չոր գոլով՝ ծոյլ և պղերգ գոլով ամենայն ուսմանց և գործոց: - 266. Դարծեալ՝ ամենայն իր առաւել ունի զօրութիւն ի տեսակս իւր՝ քան ի յայլս...: - 266. Եւ մի՛ աստ ընդ դէմ բերցի բանիս թէ՛ ամենայն մեծամեծք գութ ունին փոքունց...: - 267. Այսպէս և զամենայն հակառակ տեսակս իմասցիս ոչ խառնիլ սերմանք նոցա: - 267. Ձի՞նչ է որ ամենայն ծնունդ թէ տունկք թէ կենդանիք՝ նախ յղանան և ապա ծնանին: - 267. Ըստ բնականին այս է. զի ամենայն իր որ լինի՝ յանկատարութենէ ի կատարումն ելանէ...: - 267. Ձիմաստութիւնն հոմանուն է և ի բազում տեսակս որոշի. և բնաւքն ամենայն մտացն են ներգործութիւն. վասն այն կոչի իմաստութիւն որ է իմացութիւն: - 269. Չորրորդ՝ կօշիկն կարմիր. զի արեամբ չափ ի ներքոյ ոտից են հնազանդեալք ամենայն: - 271. Այսպէս իսկապէս թագաւորն ամենայն աշխարհի՝ ստեղծեաց զմարդն ըստ պատկերի իւրոյ: - 271. Եւ փոխանակ ծիրանւոյն՝ զառաքինութիւն զգեցոյց. որ քան զամենայն զգեստ արքունական է: - 271. Երկրորդ՝ աստուած տէ՛ր է և իշխան և ինքնակալ արարածոց. և զամենայն երևելիս հնազանդ և ծառայ արար մարդոյն: - 271. Հինգերորդ՝ զի ամենայն տեսանէ և քննէ աստուած...: - 271. Իններորդ՝ անշարժ նոյնութեամբ իւրով զամենայն քննէ և իմանայ...: - 271. Տասներորդ՝ մի և նոյն միտք է յաստուած որով զամենայն տեսանէ և զամենայն բարբառ լսէ...: - 271-272. Քսանկը, վասն որոյ ամենայն. այսինքն յաստուծոյ. և վասն մարդոյն է ամենայն աշխարհ եղեալ: - 272. Ձանազանի պատկեր և նմանութիւն, որպէս մարդն և կենդանին. զի ամենայն մարդ ասի կենդանի. այլ ո՛չ ամենայն կենդանի մարդ: - 272. Նոյնպէս և ամենայն պատկեր ի հարկէ՝ ասի նմանութիւն. այլ ո՛չ ամենայն նմանութիւն է պատկեր: - 272. ... ամենայն պատկեր ի հարկէ նման է: - 273. Դարծեալ՝ մարդոյն է յատուկ ունել զամենայն սիրելութիւն առ ամենայն ազգս. առ վերինս և առ ներքինս և առ միջինս: - 274. Դարծեալ՝ մարդն ունի հասարակութիւն ինչ ամենայն ստեղծւածոց: - 275. Դարծեալ՝ մեջ և ե՛զր է ամենայն ստեղծւածոց որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 275. Դարծեալ՝ մարդն է պատուական քան զամենայն մարմնական ստեղծւածս: - 275. Դարծեալ՝ իշխան և տէր է ամենայն մարմնականաց որպէս ասացաւ: - 275. Եւ որպէս աստուած իշխան է ամենայն ստեղծւածոց. և մարդն իշխան է ամենայն մարմնաւորաց: - 275. Եւ այլ ամենայն գովութիւն մարդոյն զոր դնէ նիւսացին ի գիրս բնութեան, յատկութիւն է մարդոյն: - 275. Ութերորդ՝ կին, իբր թէ կցորդ և օգնական առն յամենայն գործս: - 276. Նախ՝ զի ո՛չ ունի զառնողական զօրութիւնն. որպէս և յամենայն կենդանիս էգն: - 276. Վասն այսր պատճառի կոչեաց զանուն կնոջ իւրոյ կեանս. զի աճունն է և ծնունդն և մայր ամենայն կենդանեաց: - 276. Ութերորդ՝ թշնամիք եղեն կիրք պատժոցն. այսինքն մահ՝ ապականութիւն՝ տանջանք՝ հիւանդութիւնք՝ սով՝ և ծարաւ՝ և այլն ամենայն սոքա ի կրիցն են: - 277. ...և ամենայն պատճառ սատանայ եղև, որ բնութեանս է թշնամի: - 278. Տասներորդ՝ թագաւորութիւն ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց: - 279. Ութերորդ՝ զխաբէութիւնս որ ճաշակելեօք և տեսանելեօք է՝ ի բաց մերժել, և զամենայն զգայութեանցս ընտրողութիւն: - 281. Եւ ժ էր բովանդակ ամենայն սեղանքն: - 284. Երկրորդ՝ զի խոնարհ և հնազանդ էր յամենայն. ուստի մնաց եղբօրն պատարագի...: - 286. Չորրորդ՝ զի թ արծան կանգնեաց պղնձի և խեցի և արար գիր. և զոր ինչ ադամ անունս եղ իրաց, զամենայն գրեաց ի նոսա. զի մի՛ այլայլեցին ի գնչուս և ի լեզուատ արանց: - 289. Հինգերորդ ևս յայտնի. աստ կեան նահապետքն ժամանակաւ ընդ ամենայն մարդոյ. և յետ մահու ի մշտնջենաւորն ընդ հրեշտակաց. և յետ յարութեանն յանվախճան յաւիտենին թագաւորեալք ընդ աստուծոյ: - 291. Ամենայն մարդոյ թիւ կենաց չափեալ է առ աստուած...: - 291. Երկրորդ՝ զի մարդիկք բազում անս յաճախէին ի մեղս յուսով վերջին ապաշխարութեանն. և յետոյ սովորեալ ի մեղս ո՛չ կարէին դառնալ, ամենայն կորնչին: - 292. Երրորդ՝ զի թէ և դառնային մերժ ի մահ, ամենայն ընդ ապաշխարութեամբ մեռանէին. և ո՛չ որ արդարութեան պսակին արժանաւորէր: - 292. Ձի զամենայն կենդանեաց սերմն կրելոյ էր՝ պիտոյ՝ էր մեծ տուն: - 293. ...ժողովէ՛ յերկրպագութիւն իւր յամենայն ազգաց և լեզուաց: - 294. Իսկ երեսունն, մինչ ի մեծն թողոս. որ եբարձ զամենայն մեհեանս կռոցն և բարձրացաւ սուրբ խաչն ի գլուխս զմբեթարդ սուրբ եկեղեցեաց: - 294. Չորրորդ՝ ի յարութեանն խնդրի ամենայն արիւն մարդոյ և ժողովի. վասն այն այժմ ո՛չ է ուտելի: - 295. Պերճական պարսիկն. և համեղ հայոյն. որ

բոլորապես կարօ՞ղ է գամենայն լեզու ուղղակի ուսանիլ: - 297. Դարձեալ՝ պիտանի է ի ստուգաբանութիւնս բանի. զի թէ որ գամենայն լեզուս գիտիցէ, ոչ ինչ բառի կարօտանայ: - 297. Եւ երրորդ՝ զի մի՛ վասն աշտարակին ի նոյն տեղին մնասցեն՝ և աշխարհ ամենայն աւերակ կացցէ: - 298. Համեղական հայն որ կարօ՞ղ է գամենայն լեզուս յինքն ամփոփել և բոլոր խօսիլ...: - 299. Ձի ասեն թէ՛ ամենայն մարդ կարծէր թէ ես եմ ըղորդ և ես ունիմ գառաջին լեզուն: - 299. Հինգերորդ՝ նշանակ ահագին դատաստանացն աստուծոյ. զի այնպէս լինելոց է ամենայն մեղաւորաց այնպիսեաց: - 303. Այսինքն այժմ ծանուցի զքեզ ամենայն աշխարհի: - 305. Եւ ի քրիստոս բազմութիւն ամենայն հաւատացելոց սերեալք անդամք յանդամոց նորա և մարմինք ի մարմնոյ նորա ծննդեամբ ի նմանէ աւագանաւ: - 306. Գիտելի է, զի ամենայն պատարագ յերեք դէմս որոշի. այսինքն մատուցօղն, և ընդունօղն և պատարագն: - 306. ...ճշմարիտ ցնծութիւն է քրիստոս ամենայն հաւատացելոց...: - 307. Հինգերորդ՝ անդրանիկն բաժին աստուծոյ է. որպէս եղ ի յօրէնսն գամենայն անդրանիկ մարդոյ և անասնոյ բաժին տալ աստուծոյ: - 309. ...զի ամենայն երկնաւորքն ծունր կրկնեն քրիստոսի և խոստովանին զնա՛ տէր: - 309. ...ամենայն իրի հատուցումն զոյ: - 311. Ա՛րդ՝ ամենայն անուն ի յայլմէ՛ դնի. և ինքն ինքեան անուն ոչ դնէ: - 311. Դարձեալ՝ ամենայն անուն որ կոչի՛ կամ նախ քան զինքն լինի յորմէ անւանի. որպէս հայրն կոչէ՛ զորդին իւր մարդ: - 312. Եւ տէր մեր գեղեցիկ տեսլեամբ քան գամենայն որդիս մարդկան...: - 313. Եւ տէրն մեր լ ամեայ մկրտեցաւ. զորմէ հրամայեաց հայր՝ դնա՛ լուարուք ամենայն: - 313. ...փարթամութիւնն մեծ զէն է սատանայի որովք գործէ՛ գամենայն պղծութիւնս...: - 314. Նոյնպէս և ամենայնքն մեռանինք և ամենայնքն յառնենք: - 314. Տասներորդ՝ ահեղ է քան գամենայն զազանս: - 315. Եւ տէրն մեր որ զմարմինն և զարիւնն իւր ետ ամենայն աշխարհի. նախ ինքն եկեր, և ապա ետ առաքելոցն: - 316. ...ամենայն մարդկան նուազի ծայնն ի ժամ մահուանն: - 316. Եօթնևժ, և ի յառնել առիծուն սարսին ամենայն կենդանիք որդիք ջուրոց: - 316. Եւ ի յառնել տեառն մերոյ ի գերեզմանէն՝ սարսեցին ամենայն թշնամիք նորա որդիք անդնողոց: - 316. Յորոց փրկեսցէ զմեզ և գամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ի յաւիտենական և յանել տանջանաց հրոյն. և մասնաւոր աջակողմեան դասուն և ժառանգ արքայութեանն երկնից կացուսցէ յիսուս քրիստոս տէր մեր. որ է օրինեալ յաւիտեանս Ամէն: - 317. Եւ կարելի՛ է ամենայն կապիւս զոր ունինք առ միմեանս՝ փոխիլ առ աստուած և կապիլ ի նա: - 317. Այլ կոչի տաճար և զգեստ բանական հոգւոյն մարմինն իւրական որպէս ամենայն մարդկան: - 319. Տասներորդ՝ ի փորձութեան լեառն զպատճառն ամենայն անիծից կործանեաց. և զառաջին անէծս յօրինութիւն փոխեաց: - 320. Եւ այլք ասեն թէ մովսէս գրեաց ի յանդիմանութիւն որդւոցն յակոբայ. որք առին զօրէնս և ո՛չ պահեցին. և զաստուծոյ գամենայն երախտիսն մոռացան: - 320. Եւ յամենայն աւուր ըստ թուոյ նոցա ժ զոհ մատուցանէր...: - 321. Իսկ թագաւորք յամենայն ամի զնոյն առնեն ուրախութիւն. ուտել և ըմպել և հեշտութիւն մարմնոյ. որպէս փարաւօն առնէր և հերովդէս: - 321. Երկրորդ՝ զի ամենայն աւուր պատարագաւ սրբէ՛ր զնոսա: - 322. Երրորդ՝ զի ձեռամբ թշնամւոյն նահատակեցան. որպէս այլ ամենայն մարտիրոսք: - 322. Եւ այսպէս ամենայն սպասաւորք նորա և ծառայքն որք սրով և հրով վախճանեցան: - 322. Իսկ այնմ որ ասեն թէ յարբեցութեան մեռան, պատասխանենք եթէ՛ զմեղս յամենայն աւուր արիւն պատարագացն սրբէ՛ր...: - 322. Սոքա երկոքինս պիտո՛յ են ամենայն մարդոյ ի մարտ թշնամւոյն: - 323. ...խոնարհութիւն և ճշմարտութիւն. որ գերագոյն է ամենայն զինուց և իսպառ կորուսանէ զչար որ մայրն է ստութեան և հպարտութեան: - 324. Նախ՝ զի թէպէտ ի դէմս յոբայ սուտ էր խօսք նոցա, այլ ի դէմս ամենայն մեղաւորաց ճշմարիտ է: - 325. Նախ՝ զի ունէր գամենայն առաքինութիւնս և համբերեաց նախատողացն. վասն որոյ խօսեցաւ աստուած և մխիթարեաց զնա: - 325. Չորրորդ՝ զի ի ստեղծանելն զմարդն աստուած ո՛չ վկայեաց թէ բարի է որպէս այլ ամենայն ստեղծուածոցն: - 325. Վեցերորդ՝ խօսեցաւ աստուած՝ և գամենայն անճառելի գիտութիւնս վասն արարածոց ուսոյց նմա...: - 326. Այլ այս է ճշմարիտն, զի ամենայն բարեկամքն որ ժողովեցան յետոյ և մխիթարեցին զնա՛, իւրաքանչիւրքն բերին մէն մի որոջ ոչխարի և դ դրամ ոսկի **անգիր ընծայեցին** նմա ի սատար խրախութեանն. - 326. Յայտ է զի յառաջ քան զհարուածն **հ** ամաց էր. և **լլ** ամ եկաց ի հիւանդութեանն. և այսպէս կրկին աճեցին կեանքն որպէս և ամենայն ինչքն: - 327. Եւ այլն ամենայն բանք և գործք յոբայ ի տիպ օրինակի էր նորն ադամայ չարչարանաց թաղման և յարութեան որպէս յայտ է ի գիրս պատմութեան նորա: - 327. Եւ փրկիչն միայն էջ ի դժոխս, և ազատեաց գամենայն հոգիսն ի հրահալոց տանջանացն սատանայի: - 329. Դարձեալ՝ ամենայն որ ի լեառն աստիճանէ բարձրանայ որպէս զմովսէս և կամ այլ

ինչ, պարտ է սրբութեամբ պաշտել: - 331. Այլ և լուաց ևս զոտս նոցա յամենայն փոշտեսակ աղտեղութեանց: - 331. Իսկ որպիսի ինչէն աստուծոյ՝ անգիտելի մնայ աստ և ի հանդերձեալն յամենայն եղական մտաց. թէ հրեշտակաց և թէ մարդկան: - 331. Եւ ի ձեռն խաչին ներգործին ամենայն սքանչելիք որպէս ի ձեռն գաւազանին մովսէսի: - 332. ...նոքա խստացան մինչև գամենայն կրեցին: - 333. Նշանակէր զխաւար անմտութեան նոցա որ առաւել էր քան գամենայն երկրի. զի գամենայն գարշ կենդանիս ի պաշտօն առին: - 334. Սոյնպէս և ամենայն մեղաւորաց կրկին է հատուցումն. այսինքն հոգւով և մարմնով. կամ աստ և ի հանդերձեալն: - 335. Բոլորն ամենայն դժ ան է յաւետեացն արբահամու մինչև յելսն յեգիպտոսէ՛...: - 337. Զրեշտակ էր. որ ի տիւն հովանի լինէր ի տապոյ արևուն և ցուցանէր ամենայն աշխարհի զելս ժողովրդեանն: - 338. ...բանն մարմնացեալ. որ է հովանի և հանգիստ ամենայն սրբոց: - 338. Եւ զինչ և կամին, գամենայն համս տայր ի բերան կերողացն: - 338. Նախ՝ զի կոչի (զի՞նչ աս՛.) զի ամենայն հարցանելոյ լուծումն գոյ և պատասխանի. - 338. Ուստի յայտ է զի ի մի նիւթ ժողովեաց գամենայն որակս համոց: - 339. Եւ թէ ոք ասիցէ, վասն է՞ր յառաջին օրն նեխեցաւ, և յամենայն օր հալէր: - 339. Իսկ յամենայն օր հալէր հրամանաւ աստուծոյ, զի դարդարեցցեն ի հաւաքելոյ. և ապա զի դարձեալ խնդրեցցեն առաւօտել առ աստուած: - 339. Երկրորդ՝ զի մի ոք որ կատարէ զօրէնս, պատուական է աստուծոյ քան գամենայն աշխարհս. վասն այն ընդ մինն խօսի: - 340. Զորրորդ՝ ինքն անկարօտ զոլով ստեղծեաց զարարածս. և բարձեալ կրէ՛ գամենայն բանիւ. և նոյն ինքն հրամայէ խորան կազմել: - 342. Է՛ ի բոլորակն, և է՛ յամենայնսն սփռեալ: - 342. Եւ արտաքին սրահին պատարն ի մէջ ունելով զխորանն յամենայն կողմանց ճ կանգուն երկայն ի հիւսիսոյ և ի հարաւոյ կողմն: - 343. Այլ թէ հարցանեն զորքանութիւն սիւնիցն. ժ սիւն ի մէջ խորանին. և թ սիւն վարագուրացն. և մի թափանց ի մէջն յարեւելից յարևմուտս. որ լինի կ. և ձ սփռիչ. և խ նիգբ. և ամենայն ոսկեպատ. որ բովանդակն լինի ճձ ի ներքս: - 343. Վմենայն նիւթ ոսկւոյն իթ տաղանդ. և արծաթոյն ճ տաղանդ. և պղնձոյն հ տաղանդ: - 343. Նախ՝ զի ամենայն իր որ ընտիր է՝ չափ ունի և սահման. և ո՛չ շփոթումն. վասն այն կանգնաւ չափէ զնոսա: - 344. Եւ միշտ յամենայն օր ի թոշակ հանգուցեալոցն: - 346. Սոքա յամենայնքն զբերանս մտաց բացեալ ունին առ մինն և ճշմարիտ ջահն քրիստոս: - 347. Ծաղիկ զմռնեաց. նման է պոյտն ծաղկի. և Կինամոն. արմատ է խոտոյ ի տմորիս հայոց. և Խնկեղէզն. որ յարմատս ո՛չ յամենայն եղեգան լինի. և Զիրիկ. խէժ է ծառոց: - 349. Որում արժանաւորս արացտ զմեզ և գամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամէն: - 353. Դասարակ, զի ամենայն քահանայ միջնորդ և հաշտարար է աստուծոյ և մարդկան...: - 354. Եւ ո՛չ միայն այս, այլ զեօթն օր անխնոր բաղարջ ուտէին ամենայն ժողովուրդն...: - 356. Գիտել պարտ է, զի ամենայն պատարագ հին օրինացն նախ ի յերկուս բաժանի: - 357. Նշանակէ՛ գամենայն զառաջին բարի գործս մեր եթէ ի մարմնոյ և եթէ ի հոգւոյ. և ի մտաց նուիրել աստուծոյ: - 357. Եւ այն՝ զի գամենայն ճարպ և գամենայն արիւն ո՛չ ուտէին յամենայն տեղիս բնակութեան իւրեանց: - 360. Այսինքն գամենայն յաջողուածս հոգևոր և մարմնաւոր, և զմասն անմահութեան կենաց յուսոյն, ո՛չ վասն մեր արժանաւորութեան համարել. այլ բարութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 360. Ասեմք եթէ՛ ամենայն զենմունք և պատարագ ի խորհուրդ և յօրինակ էր քրիստոսի: - 361. Նա՛ է ողջակէզ և փրկութիւն և գոհութիւն, և վասն մեղաց և յանցանաց. և յամենայն նուիրաց կատարումն և զլուխ նա՛ է: - 362. Զինգերորդ՝ կրկին ողջակէզն. մին պատարագն է ամենայն աւուր. և միւսն տօն չարչարաց խաչի և մահու յամենայն ամի՛ գոր նոյն խորհրդով կատարէ՛ եկեղեցի: - 363. Այլ որ ուղիղն է, մովսէս յամենայն ժամ մտանէր ի սուրբն սրբոց. և ահարօն մի՛ անգամ ի տարւոջն. և քահանայքն ո՛չ մտանէին: - 364. Զինգերորդ՝ մասն. որ է՛ զլիտոյն հատումն ուր ամենայն զգայութիւնքն են. և թէ այլ ինչ մասն հատցի՛ կամ զլուխն ջախջախեսցի՛ ո՛չ է ուտելի: - 365. Եւ այլք ասեն թէ, հինն ամենայն է՛ խորհուրդ. և ի նորս իր և խորհուրդ: - 369. Այլ և բոլոր ամենայն տօնք հնոյն՝ ը տօն էր. զոր այժմ մեր ունիմք փոխեալ ի նորս: - 372. Որ է՛ ի մեզ յամենայն աւուր պատարագն սուրբ. այլ և առաւօտուն և երեկոյին աղօթքն հանապազորդ: - 372. Եւ կէս դորակին՝ զի յայժմու կեանս կիսակատարք են ամենայն նուերք մեր մինչ ի հանդերձեալն: - 375. Այլ ես ասեմ, եթէ ամենայն տուրք բաժանի յերեք: - 375. Այլ այն է ուղիղն. զի բովանդակն ամենայն թ դասք են հրեշտակաց...: - 376. Իսկ գովութիւն ծերոյ, Նախ՝ զի խափանեալ է ամենայն մեղաց շարժումնքն: - 378. Եւ այս ամենայն պատուականութիւն է ծերոյն: - 378. Եւ գամենայն ունէր ժողովուրդն: - 381. Իսկ որ ի խորանէն բերին մովսէս և ահարօն զգաւազանն ծաղկեալ. զի ի սիօնէ՛ ելցէ օրէնք. որ է՛ յեկեղեցւոյ ամենայն իշխանութիւն: - 382. Եւ մեր գամենայն

կրենք: - 383. **Ձի պահքն և աղօթքն խոյ է աստուծոյ, և ողորմութիւնն տուգանք. և ամենայն**
ապաշխարութիւն սոքօք կատարի: - 384. Վեցերորդ՝ զի թպէտ համբարծաւ յերկինս, ընդ մե՛զ է
գամենայն աւուրս որպէս ասաց: - 385. Իններորդ՝ զլուխ և տուտն ցասումն է և տրտմութիւնն զկնի. և
ամենայն մեղաց յետ գործոցն տրտմութիւն հետևի: - 387. Երկրորդ, զի գիտասցէ թէ առաւել զօրութիւն
զոյ աստուծոյ քան գամենայն: - 387. **Դիւթ է՝ որ ձեռօք և միւթով գործէ. որպէս գարի, և ալիւր, և աւազ,**
և ջուր, և քար. և այն որ թզով չափէ, և այլն ամենայն: - 388. Նշանակէ՛ որ չէ՛ պարտ կռուիլ մեզ ընդ
ամենայն մարդկան. թէ չար թէ բարի. զի ա՛զգ են մեր և որդիք աղամայ: - 393. Երկրորդ՝ նշանակէ
զերկրպագութիւնն հրէից. որ յամենայն կողմանց շուրջ յերուսաղէմ երկրպագէին: - 395. Երրորդ՝ զի
ամենայն ազգ ի մի կողմ երկրպագէին. և յետոյ քրիստոնէայք յարևելս: - 395. Վասն է՞ր առաջին
մարմնական էր օրէնք և օրհնութիւն, և վերջինս հոգևոր ամենայն: - 395. Այլ և զգայութիւնք և միտք և
խորհուրդք. ասէ՛ ամենայն մասամբքն սիրեա՛ գաստուած: - 396. Երրորդ՝ զայն ցուցանէ որ կեանք
դրախտին դարծաւ առ նոսա յանապատին անկարօտ ամենայնի. զի զգեստն ո՛չ մաշէր. այլ աճէ՛ր ընդ
տղայոցն. և ոտն բոկ՝ և ոչ՝ **կոշկոճէր**...: - 397. Չորրորդ՝ հաց ի յերկնից իջեալ մանանայն կենարար. և
բանն աստուծոյ նոյն ինքն տէրն մեր. որպէս ասաց առ փորձիչն թէ՛ ինն կերակրին ամենայն սուրբք և
ո՛չ հացիւ: - 397. Այլ և ի վերայ այսր ամենայնի անասելի բարութիւն. զարիւնն իւր ետ ի փրկութիւն մեզ.
ուստի ի հնոյն արգելեաց զարիւն զենմանցն. մեզ զիւրն արիւն ետ ի ճաշակումն: - 398. Եւ զի զայս
ամենայն վկայութիւնս նշանի տեսին աչօք և լսեցին ականջօք և ո՛չ հաւատացին...: - 400. Եւ
փոխանակ մօրն տարերք ամենայն. որ հեծեն և յոգոց հանեն վասն ապականութեան մեր ըստ
առաքելոյ: - 400. Եւ այլք այսպէս մեկնեն թէ՛ ամենայն անիծեալ կախեալ կայցէ զփայտէ. այլ ո՛չ
ամենայն կախեալ զփայտէ՛ անիծեալ է. որպէս խոյն ի սաբեկայ կախեալ ո՛չ է անիծեալ: - 400. Նախ՛
գամենայն օրէնսն կատարելով: - 403. Ասա՛ թէ՛ գամենայն սաղմն նկարէ՛ աստուած. և զանասնոց և
զգազանաց: - 404. Եւ թէ ասեն՛ ամենայն մարգարէք ամուսնութեամբ ծնան: - 404. Դարծեալ՝ մի չար
կամք է ամենայնցն որպէս ասացաւ: - 404. Եւ պա՛րտ է մեզ հանապազ զքրիստոս առաջի աչաց
տեսանել ի խաչ վասն մեր և հաւատալ. և չարչարակից լինիլ նմա յամենայն ժամ: - 405. Դարծեալ՝
զաստուածայինս ամենայն ո՛չ կարեն մքննել. այլ զոր ինչ յայտնէ՛ պատմեն ձեզ: - 405. Ձի թէ գամենայն
բան քննենք, աստուծոյ զի՞նչ թողումք յապայ: - 405. Եւ բանն՝ որ կրէ՛ գամենայն զօրութեամբ իւրով: -
405. Չորրորդ՝ ծածուկ են աստուածայինքն ամենայն. այլ յայտնի արարածոցս գիտութիւն: - 406.
Այսու ամենայնի ապաշնորհ և ապերախտ լինի ոք եթէ աստուծոյ և եթէ մարդոյ: - 406. Չորրորդ՝
մարմին կենդանեաց որ առաւել պարարտ է քան գամենայն. վասն այն ի մտոյ հատանին պարկեշտք.
զի մի՛ առաւել գիրասցին և զազանասցին: - 407. Նախ՛ կոչի աւազ, զի մովսէս երէ՛ց է և առաջին քան
գամենայն մարգարէս: - 407. Ձի աստուծոյ բնութիւնն և կամք և այլն ամենայն բարի է: - 408. Այլ այնու
էր առաւել, զի քրիստոս զհոգիս ազատեաց ի դժոխոց. և աստուած էր և մարդ եղև և խաչեցաւ. որ մեծ
է քան գամենայնի: - 411. Քանի՞ցս անգամ խօսեցաւ աստուած ընդ հարսն ամենայն: - 412. Եւ ո՛չ
կոտորեաց գամենայն թագաւորսն: - 412. Բովանդակն ամենայն լզ թագաւորք: - 414. Եւ ամենայն
աւուրք կենաց նորա ճժ ամ: - 414... տեսին ամենայն ժողովուրդն և ցասեան ի վերայ նորա և իրաւունս
ետուն սատակմանն: - 416. Եօթներորդ՝ որպէս ինքն պիղծ է, և իւրքն ամենայն պիղծ են...: - 416. Վասն
է՞ր ոչ կոտորեաց գամենայն թշնամիսն: - 416. Նախ՛ զի տէր ինքն էր բաժին նոցա. և գամենայն
իրաւունս ի քահանայսն տային: - 417. և Երեսուներորդ, յետու բաժանեաց զերկիրն ամենայն ցեղիցն...:
- 419. Եւ յետոյ յամենայն աշխարհ եկեղեցի աստուծոյ և օրէնք և սեղան աստուծոյ կանգնեցան...: -
421. ...մնացին և կատարեցան բանք մարգարէիցն ամենայն և ո՛չ եղծան. իսկ յետոյ հոգի տեսառն էլից
զտիեզերս մարգարէութեամբ և շնորհօքն քրիստոսի: - 421. Եւ նոյնպէս ամենայն հաւատացեալք
մկրտին. և զնոյն շնորհք պարգևաց ընդունին: - 421. Եւ տէր մեր էա՛ն զնոյն և սրբեաց և նովաւ
գամենայն հրաշագործեաց: - 423. ...ամենայն մեղք զոր գործէ մարդ, և առաւել զձ ցանկութիւն,
անարգէ զմարդ: - 424. Իսկ դարձունն ի յետ, յեօթն դարուց կենցաղոյս դարծեալ ուստի ելին ժողովին
ամենայն սրբութիւնք: - 426. Երրորդ՝ նա՛ ի կրտսեր ազգէ բենիամենի թագաւորեաց ամենայն իսրայէլի.
և տէր մեր յազգէ մարդկան կրտսերաց առեալ մարմին և թագաւորեալ ամենայն զօրութեանց երկնից:
- 426. ...տէր մեր հայեցումն և ակնկալութիւն է ամենայն արարածոց: - 427. Ութերորդ՝ նա՛ ուսովք էր
բարձր քան գամենայն մարդ. և տէր մեր ո՛չ միայն աստուածութեամբն որ զլուխ է, այլ և չարչարանօք
իւր՝ զերագոյն և բարձրագոյն ցուցաւ. զի փրկեաց գամենայն: - 427. ...հնազանդեցան նմա՛ ամենայն

իսրայել. ...ամենայն լեզու խոստովան լիցի գտեր յիսուս քրիստոս ի փառս աստուծոյ իօր. ամեն: - 427. ...ընդ նմա՛ էր զամենայն աւուրս թագաւորութեան նորա. և յանուանէ զնա՛ յիշէ: - 427. Ապա յայսմ ամենայնէ յայտ է՝ զի ոչ ինչ գիտեն զառաջիկայն ղևք...: - 430. Եւ յետոյ բաշխումն նշխարաց. որպէս դաւիթ բաշխեաց ամենայն իսրայելի բլիթ մի հաց...: - 431. Հինգերորդ՝ զի ցուցանէ թէ՛ որ ի սիրելին իւր դաւիթ ոչ խնայեաց, նոյնպէս և զամենայն մեղաւորս յանդիմանէ՛: - 432. Վեցերորդ՝ ի յոյս և յօրինակ ամենայն մեղաւորաց. որք զղջան և գտանեն զթողութիւն մեղաց: - 432. Նոյնպէս և ամենայն խոստովանութիւնն առնէ: - 432. Եւ այս գիտելի է, զի ամենայն խոստովանելոց թէ կատարեալ թէ անկատար, պարտ է կարգել զապաշխարութիւն...: - 432. Ապա ուրեմն պարտ է ամենայն մարդոյ ըստ կարգի և որպիսութեան լուծ կարգել: - 432. Որպէս դաւիթն յետ զղջմանն յիշատակութիւն մեղացն մնաց, ապա նոյնպէս և ամենայն մարդոյ մնացէ թէպէտ և խոստովանի: - 432. Եւ այսպէս ամենայն տղայոց հանդիպի մահ ըստ խնամոցն աստուծոյ: - 433. Այլ աստ ասէ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւիթ եղև հատուցումն մեղացն. այլ և պարտք բարեաց առ աստուած ի ցոյց օրինի ամենայն ապաշխարողաց: - 434. ...նա՛ է բաւական յամենայն գործս և ի պարգևս: - 435. ...և եղեն ի տեսիլ ամենայն մտեղեաց: - 436. Դաւիթ դարձոյց զերկու կանայս և զամենայն աւարն. և որդի նորա **զբ** դասս հաւատացելոց և զամենայն հոգիսն ազատեաց: - 437. Այլ և օրինութիւն բաշխեաց յաւարէն ամենայն ծանօթից...: - 437. Թագաւորեաց նախ է ամ ի վերայ յուղայ, և ապա ամենայն իսրայելի. և տէր մեր յեօթն դարոյս թագաւորէ՛ հաւատացելոց, և ի վախճանի ամենայնի...: - 437. ...և սկիզբն և կատարումն ամենայնի է՛ տէր մեր: - 437. ...անբակտելի միութիւնն ցուցանէ մեզ զչորս թուոյն և ամենայնի կատարեալ գոյացութեամբ: - 437-438. Այլ և գոհացաւ ի վերջոյ ի վերայ ամենայն յաղթութեանցն. և տէր մեր ի վերայ ամենայն ներգործութեանցն. որ և ամենայն օրինութիւնքն ի տէրն ակնարկէ... : - 438. Այսպէս ամենայն մարդոյ հանդիպի: - 439. Այլ զայն ասէ՛ թէ յամենայն ազգս *արանց* գտաւ այր մի քրիստոս, ազատ ի պարտուց սկզբնականին. և ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Եւ տէր մեր զամենայն առակս խօսէր ընդ ժողովրդեանն...: - 441. Եւ տն մերոյ տուաւ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի: - 442. Քսանկը, իշխան եղև ամենայն թագաւորացն: - 442. Եւ տեառն մերոյ կրկնի ամենայն ծունր յերկինս և յերկրի: - 442. Քսանկը, ցանկացան ամենայն թագաւորք տեսանել զսողոմոն: - 442. Եւ ամենայն սուրբք ի մարդկանէ զքրիստոս...- 442. Եւ տէրն... նստի յանգուգական աթոռ դատողութեան բժան թագաւորօք դատել զամենայն: - 442. Տասներորդ՝ յորժամ եկն հեզութեամբ լսէր ի նմանէ. իսկ զայս ամենայն համեմատելով ի վերայ հրէիցն՝ յիրաւի ուրեմն դատապարտեսցէ զնոսա ի դատաստանի: - 442. Նախ՝ զի միայն մասին աշխարհի և սակաւուց էր տէր իսկ քրիստոս ամենայնի: - 442. Եօթներորդ՝ զի նա՛ ո՛չ արար փրկութիւն հոգւոց. և քրիստոս ամենայն աշխարհի: - 442. Յօրինակ ամենայն մարդոյ. զի պարտ է ստուգել զամենայն բան. և ո՛չ դիւրապատիր լինիլ և թողուլ զիրամանն աստուծոյ: - 443. Եւ այլքն ամենայն կորեան առ զերութեամբ նոցա: - 443. Դարձեալ՝ զարդարութիւն գործէր զի հաշտեսցի աստուած. վասն որոյ ինքնին սպան զամենայն...: - 444. Եւ շուրջ զնովաւ հրեշտակք ամենայն ոչ հաւանեցան. զի նոքա զամենայն ճշմարիտ խօսին...: - 444. **Նոյնպէս և ամենայն խաչի զօրութիւնն քրիստոս է...**: - 445. Եւ յետ **ե** ամսոյ՝ նաբուգարդան դահճապետն հրձիգ արար զերուսաղէմ և զտաճարն և զտուն թագաւորացն. և զպարիսպն կործանեաց. և զսիւնսն պղնձի և զաւազանն և զամենայն կահ պղնձի և արծաթի տարաւ ի բաբելոն: - 447. Դարձեալ գիտելի՛ է, զի հին կտակարանքն ամենայն յերիս բաժանին: - 451. Քանի՞ տուն է աստուածաշունչ գիրքն ամենայն: - 451. Հին կտակարանքն ամենայն՝ են տունք՝ **ա. ք. ճիթ**: - 451. Եւ նոր կտակարանքն ամենայն՝ են տունք՝ **ա. փ. շ ղա**: - 451. իսկ եբրայեցիք զամենայն շաբաթսն ո՛չ թուէին ի համարն. վասն որոյ նուազի՛ նոցայն: - 451. Չի թէ աստուածայինքն ամենայն որք շուրջ զաստուծով՝ են անհպելիք. քանի՞ ևս անգնելի իւրն էութեան և եղելութեան աստուածն բանի: - 456. Չնոյնս կամի և մեծն դիոնէսիոս՝ նախախնամութեամբն աստուծոյ եղեալ ամենայն արարածոց: - 457. Եւ գործ արդարութեան ի վախճանի. զի արդարապէս ամենայն որ սկսանի կատարի. և որ շարժի դադարի: - 458. Եւ գիտելի՛ է, զի յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն: - 459. Սակայն ըստ ներգործութեան մեծագոյն է սրբութիւն մկրտութեանն. զի տպաւորէ զկնիքն. այլ և բանայ զղուռն *արքայութեան*. այլ և պատրաստէ՛ զմարդն առ ի խորհուրդս ամենայն...: - 462. Երրորդ՝ համակ հանապազորդ ներգործական դարձումն բոլոր մարդոյն առ աստուած. որով մարդն աստուածային քաղցրութեամբն զմայլի. որպէս հրեշտակք ի բոլոր սրտէ՛ յամենայն անձնէ և յամենայն զօրութենէ միշտ ներգործաբար դիմեն առ աստուած... : -

462. Եւ զմայլեալ ի բոլոր սրտէ և յամենայն անձնէ և ի զօրութենէ միշտ ներգործապէս դիմեալ առ աստուած հաստատեցաւ: - 463. Երրորդ՝ որպէս գերագանց է քան զյամենայն պատիւ մայր աստուծոյ լինիլ: - 463. Այսպէս գերագանց է քան զյամենայն շնորհք հեղեալ ի ստեղծուածս...: - 463. Երրորդ՝ զի կոյս էր ողջոյնընկալն և գերագանց քան զյամենայն կոյս որպէս ցուցաւ: - 464. Իսկ ողջոյնս այս ունի համազուգիլ ընդ յամենայնսն: - 464. Նոյնպէս պարտ է յամենայն մարդոյ յորժամ լսիցէ զբանն, նախ խորհիլ և հարցանել, և ապա՝ հաւանիլ: - 465. Ապա թէ առանց ընտրողութեան յամենայն բանի հաւանիմն՝ կորիցեն որպէս եւա: - 465. Եւ տես, զի յամենայն բանք կուսին են կարճ: - 466.. Այլ յորժամ նկուն եղեն օրէնք յամենայն, և ո՛չ կարեցին փրկել. յետոյ եկն և երևեցաւ նոյն ինքն օրէնսդիրն և փրկեաց զմեզ: - 467. Այլ և ցուցանի թէ զայլ յամենայն բարութիւնս ո՛չ խնայէ մեզ զոր ինչ և խնդրեմք ի նմանէ: - 468. Երկրորդ՝ զի ո՛չ ինչ անդամ զագրելի է ի մարդն. այլ յամենայն հաւասար են յարդարութիւն. եթէ ոչ եկամուտ ինչ խառնեցի ի նմա: - 469. Դարձեալ ի սկիզբն յղութեան անդ բանական հոգևոյ գիտաց զյամենայն միաւորեալ ընդ բանին: - 470. Այլ և սուրբ յամենայն մեղաց. և լի յամենայն շնորհօք և առաքինութեամբ...: - 470. Եւ այլ յամենայն նմանապէս ասացեալ սրբոց: - 470. Իսկ վարդապետք եկեղեցւոյ բովանդակեալ զյամենայն զ եղանակաւ ասեն զծնունդն քրիստոսի: - 471. ...յամենայն ծնօղ՝ յառաջ է քան զծնեալն: - 472. Տասներորդ՝ ասի ոմանց թէ ի ժամ ծննդեանն քրիստոսի արգելման յամենայն ծնունդք մինչև ծնաւ բարձօղն երկանց յամենայն ծննդոց. զի նա՛ լինէր անդրանիկ յամենայն ծննդոց: - 472. ...և յամենայն մեղան և նուազեցան ի փառաց...: - 473. Իսկ յամենայն մարդկան միտք հաստատեալ են ի խնամս չարի...: - 473. Եւ այս գիտելի է, զի բանն աստուած ի տնօրէնութեան իւրում ընկալաւ զյամենայն եղանակս օծութեան: - 474. Չոր զայսպիսի խորհոյսն և ասացօղսն նզովէ՝ եկեղեցի յամենայն ուղղափառաց ամեն: - 475. Այսպէս և մարդկութիւնն միաւորեալ ընդ բանին՝ ո՛չ ունի տգիտութիւն ինչ մարդկային. այլ գիտէ զյամենայն աստուածաբար: - 477. Իսկ բանն աստուած մարդացեալ՝ էութեամբ է առ հայր. պահպանութեամբ ի բոլոր էակքս. շնորհօք յամենայն սուրբս. և բնութեամբ ի մարմնի միաւորեալ: - 478. Ա՛րդ՝ եթէ նահապետքն յամենայն որ թճ ամ կամ աւելի և պակաս ապրէին՝ ո՛չ աւելորէին, ապա և ո՛չ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 480. Նախ՝ ցուցանէ թէ կատարումն յամենայն տնօրէնութեանց խա՛չն եղև: - 481. Իսկ զծեռագիր հրէիցն, և զայն ևս պատառեաց քրիստոս կատարելով զյամենայն օրէնս աստուծոյ: - 482. Յառաջագոյն յամենայն ազգք քրիստոնէից սկսեալ յառաքելոցն այսպէս տօնէին. ի վեցն յունվարի զծնունդն, և ի նմին աւուր զմկրտութիւնն ըստ աւետարանին վկայութեան: - 482. Եւ այս յամենայն ազգաց յայտ է, որ ի յունվարի վեցն տօնեն մկրտութեան. ապա ուրեմն նոյն օրն է և ծննդեանն: - 484. Չորրորդ՝ զի պատճառ յամենայն սրբութեան ինքն էր, պարտ էր զգործս սրբարար յանձն իւր կրել: - 485. Ա՛րդ՝ զհինն զյամենայն կատարեաց և վճարեաց. և ապա՝ նորոյս սկիզբն էարկ մկրտութեան և շնորհաց: - 485. Երրորդ՝ թլփատեաց ինքն զինքն յամենայն կեանս իւր՝ խոնարհութեան սրովն: - 486. Մկրտութիւնն քրիստոսի ո՛չ վասն կարօտութեան էր. զի ամենամաքուր և սուրբ է բնութեամբ և սրբիչ յամենայնի: - 486. Նախ՝ զի զմերն յանձն էառ սրբութիւն. որպէս զայլսն յամենայն տնօրէնութիւն: - 486. Նիւթն ջուրն է. որ առաւել յարմարի մկրտութեան քան զայլ յամենայն հեղուկ նիւթ: - 487. Երրորդ՝ օրինակն. զի յամենայն անսուրբ ջրով լուացեալ սրբիւր. և ողողեալ զհանդերձս այնպէս մտանէր ի բանակն. և յաւազանն խոստովանութեան ջրովն: - 488. Ութերորդ՝ ի կատարածի. այն որ ո՛չ ի փրկութիւն, այլ յամենայն չարութեան ջնջումն առնելով տանջանօք որ է հուրն անշիջանելի: - 488. Իսկ խաւարումն արեգականն նշանակէ՝ զյամենայն կուրութիւնս հրէիցն: - 490. Դարձեալ նշանակէ՝ զյամենայն կուրութիւնս մարմնասիրաց ի մէջ եկեղեցւոյ: - 490. Վեցերորդ՝ զի անարգանաց մահ էր խաչն. զայս յամենայն կրեալ վասն մեր: - 491. Այլ և գիտելի է, զի յամենայն պատարագ յերեք դէմս որոշի. որ է՝ մատուցօղն, և ընդունօղն, և պատարագն: - 491. Վեցերորդիւն զյամենայն հոգս մեր ընկենուլ առ աստուած: - 492. Սեղան ողջակիզացն, և սեղան սրբութեանցն և սեղան խնկոցն. յամենայն քառակուսի նշանակ են քառաթև խաչին յիսուսի: - 494. Այլ և դ՛ սկզբունք տարրական յամենայն մարմնոց: - 494. Այլ և բովանդակ յամենայն բևեռք թ էր ի վերայ խաչին: - 495. Գիտել պարտ է, զի առ հասարակ մահն, հարկաւոր կիրք է մարդկայինս բնութեան. զի յամենայն որ ծնանի՝ մեռանի: - 495. Տասներորդ՝ յամենայն սուրբ վարդապետք ուղղափառաց որպէս եփրեմ՝ ոսկէբերանն՝ կիւրեղ՝ աթանաս՝ և այլք, անապական գրեն և խոստովանին զմարմինն սուրբ: - 499. Եւ տէրն ...ո՛չ էր ի ներքոյ հարկի և ծառայութեան բնութեան որպէս մեք. այլ տէր և ազատ յամենայն կրից: - 501. Այլ այժմ ասացուք թէ

ամենայն կիրք բաժանին ի չորս դէմս. կամաւոր և ակամայ. անգոսնելի և անանգոսնելի: - 502. Ուստի յայտ է զի մեք կրեմք զամենայն զայսոսիկ: - 502. Ասեմք, եթէ խոցուածն և արիւնն ցուցակ ապականութեան են, ապա և զայս խոցուածս եցոյց յետ յարութեանն. նաև ի կատարածի ցուցանելոյց է զամենայն խոցուածս վիրացն...: - 502-503. Երկրորդ՝ եթէ սկզբնաչարն սատանայ է ամենայն մեղաց պատճառ և ո՛չ տանջի մինչ ի կատարած. նաև ո՛չ մարդիկ: - 507. Երկրորդ՝ պատճառ պարտաւորութեան մեղաւորաց էր աղամ. և նա ազատեցաւ. ապա ուրեմն ամենայն պատճառելիքն ազատեսցին: - 507. Նոյնպէս և քրիստոսի ամենայնքն փրկեցան արդարք և մեղաւորք ըստ առաքելոյ: - 507. Եւ թէ ոք ասիցէ, ապա ուրեմն ամենայն հոգիք յետ մահու կարեն խոստովանիլ: - 508. Այս առ հասարակ ամենայն հոգւոց: - 508. Եւ շնորհականն հոգևոր. ուր սկսանին ամենայն տօնք սրբոց զ ժամով յառաջ քան զբնական օրն: - 508. Տէ՛ս զի ի ժողովն եփեսոսի հասարակ ամենայն ազգ այսօր նաւակատիս առնէին մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի ուր փոխեցան տօնք և պահք և դաւանութիւնք: - 509. Չորրորդ վկայ լոյսն զգալի. որ յինն ժամուն ծագէ՝ ի գերեզմանէն ակներև ամենայն մարդկան: - 509. Եւ տես, զի լուսաւորիչն կարգեաց զնաւակատիսս յայսմ աւուր որ էր յաւուրս նիկիական ժողովոյն. զոր յառաջն ունէին ամենայն ազգ, զնոյն կարգեաց մեզ: - 509. Հինգերորդ վկայ, զի ի բոլոր տարին յերեկոյի շաբաթուն կիրակմուտ անուանեն ամենայն ազգք. նոյնպէս և մեք յամենայն շաբաթս յերեկոյին լոյս զուարթ ասեմք, և սուրբ աստուած որ յարեար. ի յայս շաբաթի աւուրս սկիզբն առեալ: - 509. Վեցերորդ վկայ նոյն ինքեանք ազգն Ֆռանկաց. որ յամենայն շաբաթ օր վիճիլ ասեն. և միս ո՛չ ուտեն ի խորհուրդ նաւակատեաց մեծի շաբաթուս: - 509. Եւ խորհուրդ ճաւատակեաց ի դրախտին աւանդեցաւ յամենայն պտղոյ ուտել և ի միոյն ոչ: - 510. Այսպէս և մեզ աւանդեցաւ յամենայն կերակրոց ուտել և զմիս ոչ: - 510. Եւ որպէս աղամ յամենէն ո՛չ եկեր, այլ ի միոյն եկեր և դատապարտեցաւ: - 510. Նոյնպէս և որ ոք յայս օրս պահէ և յամենայն կերակրոց չուտէ, կամ միս ուտէ, ընդ դատապարտութեամբ է: - 510. Եւ վա՛յ ասեմ որովայնամով ազգացն որք զամենայն պահքս լուծանեն ի ձուկն անխտիր. որոց աստուած որովայնք իւրեանց է և փառք ամօքն ըստ առաքելոյ: - 510. Նա՛ն բազում տեսակք են ի ջուրս և ի յօդս. որպէս չղջիկանն առանց արեան է կէր զամենայն: - 511. Եւ զազան է ձուկն և վիթխարի և խառնակեր քան զամենայն զազանս: - 511. ...դաւիթ ... յաւարէ աստի բաշխեաց ամենայն սիրելեաց իւրոց: - 514. և ո՛չ մի հոգի եթող ի դժոխս. այլ զամենայն ազատեաց յարուցեալ ի մեռելոց. և բաշխեաց պարզևս որդւոց մարդկան: - 514. և յառաւօտին տեսին զայն ամենայն մարմին մեռեալ...: - 514. Եւ ի յայս միտս զտօն ամենայն սրբոց մարտիրոսաց ի մէջ գիշերի սկսանեմք զ ժամով յառաջ քան զծագումն լուսոյն հասարակ աւուր: - 515. Եւ սոյնպէս շաղփաղփ երևէին բանք նոցա. և տեսիլքն սակայն ամենայնք՝ զմի և զնոյն յարութիւնն պատմէին: - 515. Հինգերորդ որ ուղիղն է. զի թ է օր. բնական և արուեստական. և ասացեալքդ ամենայն արուեստական օրս նկատեն և ի չարչարանս: - 516. Նոյնպէս և ծածուկ է աստուածային էութիւնն և անհաս յամենայն եղանակաց. միայն խնամօք երկի որոց կամի: - 517. Եւ սոքա ամենայն ստուգեն զյարութիւն նորա թէ ո՛չ է գողացեալ. զի գողն ո՛չ ծալէր զվարչամակն և զկտան զըմռեալ: - 517. ...և զայդ ամենայն ծանուցանէ ձեզ: - 517.... և ինքն տէր մեր իբրև քահանայ նոր յամենայն ձեռաց պահէր զգուշութեամբ...: - 517-518. Իսկ թռչիլ ամենայն սրբոց ի ձեռն սպասաւորութեան հրեշտակաց: - 519. Այլ տեղի փոխման կուսին ի վէր է քան զամենայն դասս հրեշտակաց: - 519. Այլ համբարձումն նշանակէ՝ ի միտս համայն բարձր քան զամենայն դասս իմանալեացն. զի նմա՛ երկրպագեն ամենայն երկնայիինքն. և անդր քան զտեղի տիրամօրն. զի ի միածին որդւոյ իւրմէ խնդրէ զփրկութիւն մարդկան: - 519... յառաքեալսն. որ յանձնեցաւ նոցա երթալ քարոզել ամենայն հեթանոսաց...: - 520. ...ամենայն պատճառ նախ է քան զպատճառելին: - 521. Երկրորդ՝ զի թէ քրիստոս այնպէս փառաւորեալ էր որպէս յետ խաչին, արգել և խափան լինէր ամենայն չարչարանացն և փրկութեան մարդկան: - 521. Երրորդ՝ զի զամենայն փորուածս լնու. այսպէս և հոգին էլից զամենայն տունն յորում նստէին: - 522. Վեցերորդ՝ զփորուածս լնու և ամենայն ումեք մերձ է: - 523. Երրորդ՝ և յայսմ աւուր ուխտ եդ աստուած ընդ ամենայն ժողովրդեանն իսրայէլի: - 524. Չորրորդ՝ զկատարեալ իմաստութիւն գիտութեանն ամենայն կտակարանաց մարգարեից...: - 524. Ո՞րպէս խօսէին յամենայն լեզուս: - 525. Իսկ աստուածաբանն ասէ, ուր պիտոյ էր՝ յամենայն լեզուս խօսիլ կարին. զի լիցի շնորհքն խօսողաց և ո՛չ թէ լսողաց: - 525. Վարդապետականն՝ մանկանց եկեղեցւոյ. զի յամենայնէ օգտեալ վարդապետք՝ զգուշացուցանեն զմանկունս սիօնի սրբոյ: - 528. Հինգերորդ՝ զի խոստովանի ամենայն լեզու թէ տէր է յիսուս քրիստոս

ի փառս իօր աստուծոյ բազմեալ: - 529. Այժմ հաւատացեալք, և յետոյ առ հասարակ երկինք և երկիր և ամենայն ազգ: - 529. ...ամենայն ազգ և ամենայն լեզուք, գայցեն ի կատարածի յերկրպագութիւն քրիստոսի. և անեզր յաւիտենիս փառաւորեալ օրհնեն զնա: - 529. ...ամենայնքն ի լինելութիւն եկին: - 529. Եւ դարձեալ զոր օրինակ, զիր մատանոյն մի և նոյն կատարեալն է տպացեալ յամենայն մոմս կնքեալ և ո՛չ աւելի և ո՛չ նուազ: - 530. Ասեմք առ այս, թէ յերրորդութիւնն սուրբ մի է բանն և իմաստութիւնն և բնութիւն և կեանք և ներգործութիւն և այլն ամենայն. բաց յառանձնութենէն որ է ծնօղ ծնեալ և բղխեալ: - 530. Վասն է՞ր այսչափ ամենայն զիրք և բանք և խրատք գրեալ եղեն: - 531. Վասն այսորիկ հիմն հաւատոյն և գլուխ՝ է երեք ամենայն հաւատացելոց: - 532. Եւ շինուածք են դասք ամենայն արդարոց. նոքին դարձեալ մարմնով բնակիչք և հաւատով շինուածք: - 532. Նախ՝ զի իցէ սկիզբն ամենայն մարմնոյն...: - 532. Երկրորդ՝ միով զլիսով բոլոր անդամք ամենայն մի են հաղորդութեամբ նմա: - 532. Որպէս սեռիւ մի են ամենայն կենդանիք. և տեսակաւ ամենայն մարդ. և անհատիւ մի որպէս պետրոս: - 533. Ա՛րդ՝ մի է ամենայն ընդհանուր եկեղեցիք որ է բոլոր քրիստոնեայք ըստ հաւատոյն և կոչմանն յուսոյն որպէս սեռիւ: - 533. և այլ նմանապէս առ այսոքիւք երրորդ եկեղեցի որով կարօ՞ղ են հաւաքել ամենայն տիեզերք երկրի և լինիլ միով հաւատովն մի հաւատացեալք որպէս ասացաւ: - 533. Սոյնպէս և դաւթին մարգարէութիւն՝ մտաց լուսաւորութեամբն երգէր զամենայն սաղմոսն ի հոգւոյն սրբոյ: - 537. Քանի՞ են իշխանութիւնք ամենայն: - 537. Իշխանութիւնք ամենայն ի վերուստ յաստուծոյ են իջեալ առ ի մարդիկ վասն կարգաւորելոյ զնոսա...: - 537. Նոյնպէս և զամենայն օրհնելիս իմա՛. արժանաւորքն օրհնել պարտին. և զարժանաւորս. և արժանապէս: - 540. Այսպէս լիցի ամենայն անհնազանդ կապեալ. վասն որոյ այնպիսին կրկին ունի պատիժ: - 540. Այլ սոքա ամենայնքն նախկին և պատուականք են...: - 541. ...զբաղկեդոնին ո՛չ ընդունիմք. զի ընդդէմ է առաջնոցն և քակտումն դաւանութեան տօնից կարգաց և կանոնաց ամենայնիւ: - 541. Իսկ յովսէփ և եզնակ եկեալք ի հայս պատմեցին զամենայն ստուգութեամբ: - 543. Եւ զայլ ամենայն որպիսութիւն չար ժողովոյն քաղկեդոնի գտցես ի պատմագիրս միխայելի: - 543. Այսպէս սրբեաց զեկեղեցի յամենայն աղանդոյ սուրբն յոհան. որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի ամէն: - 545. Ժողովեալ բազում եպիսկոպոսաց յամենայն կողմանց. և իշխանաց և մեծամեծաց հայոց. կարգեցին սահմանս կանոնականս իք զլիսով...: - 545. ...ամենայնքն համահաւասար զիշխանութիւն առաքելութեան և քահանայապետութեան ունէին: - 546. Եւ թէ որ ասիցէ, յորժամ համակարգ են իշխանութեամբ ամենայն երկոտասանքն, ապա ո՞րպէս է գլուխ առաքելոցն պետրոս: - 546. Առ երկրորդն ասեմք թէ, ընդ ուրացութիւնն պետրոսի՝ սիրտ ամենայն առաքելոցն տրտմեցան և կոտորեցան. և ի զղջումն նորա ամենեքեան հաստատեցան վերստին: - 547. Այլ և դարձ նորա և կանգնումն՝ հաստատութիւն եղև ամենայն ուրացողաց և մեղաւորաց: - 547. Առաքելոյն պետրոսի հնազանդ ենք որպէս քրիստոսի. նաև պօղոսի և ամենայն առաքելոցն և աշակերտացն ամենեցուն և հետևողաց նորա և աթոռոց նոցա: - 547. Ա՛րդ՝ զի՞նչ կամիս որ հնազանդիմք պետրոսի. ուրանա՞լ պարտ է զքրիստոս որ լինիմք հնազանդ պետրոսի, եթէ եղծանել զպահքն, թէ զամենայն պիղծ կերակուր ուտել. - 548. Ապա հեզն յամենայնի սուրբն գրիգոր ետ նոցա՝ զի նոքա շինեցեն ընդարձակ. զի դեռ չէր շինեալ: - 549. Եւ սոքա որիշ են յամենայն ազգաց: - 550. Որպէս ասելն, ամենայն մարդ է արդար. ո՛չ որ մարդ է արդար: - 550. Ապա ուրեմն պարտին ամենայն ազգք քրիստոնէից սորա հետևիլ: - 550. Այլ և արդ կարելի՛ է զի մինն բազմաց հակառակեցի և յաղթեցէ. որպէս ազգս հայոց զայլս ամենայն որ բազում են և ո՛չ մի: - 550. Այլ ա՛րդ՝ յամենայն ազգաց ելին հերձուածօղք որ է սուս...: - 550-551. Դարձեալ՝ յայտնապէս ասել ո՛չ է հարկ՝ է ամենայն բազում պատուական է քան զմին...: - 551. Այսպէս և ամենայն ազգք քրիստոնէից զնոյն ունէին ճանապարհ դաւանութեան և աւանդութեան յառաքելոց անտի մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի. և յետ անտի բաժանեցան ամենայն ազգք յամենայն իրս, որպէս յա՛յտ է յիւրաքանչիւր եկեղեցիս: - 551. Իսկ մերս դաւանութիւն ամենայնիւ նոյնն եկաց մնաց զոր ունէր նախ ի սրբոյն գրիգորէ՛ լուսաւորչէ և ի նմանեաց նորա: - 551. Նմանապէս և ամենայն ազգ քրիստոնէից ասէ զինքն ճշմարիտ: - 551. Զի ամենայնքն ի բերան մտանէ և ընդ արտաքս ելանէ ասեն: - 552. Եւ ո՛չ միաբանին յայս տօնախմբութիւն ամենայն հաւատացելոց ժողովուրդք: - 554. Զորրորդ՝ ի զղջմանէ. զի ամենայն որ մեղք է՝ զղջալի է և խոստովանելի...: - 556. Վեցերորդ՝ սկիզբն և արմատ ամենայն մեղաց զմիտս ասաց տէրն...: - 556. Իններորդ՝ զի թէ հաւատն և յոյսն և սէրն՝ աստուածային առաքինութիւնք են և լաւագոյն քան զամենայն առաքինութիւնս...: - 557. Ապա անհաւատութիւն և յուսահատութիւն և ասելութիւն է՛ ի

միտս. և սոքա մեծ են քան զամենայն չարիս որպէս ուսուցանեն գիրք սուրբք: - 557. Եւ և զամենայն գլխաւոր մեղս ընդ հզօր խորհուրդ ասէ սուրբն եւագրիոս. վասն զի նախ ի խորհուրդն տնկի ամենայն սերմն մեղաց. և ապա ի մարմինն բուսանի և աճէ: - 557. Առաջինն է սակաւ ինչ միայն յանցուած տեսութեան ըստ բնաւորական մտածութեան նորա առ ամենայն իրս: - 558. Որ և սողմոն անճողոպրելի քարոզէ ամենայն մարդկային մտաց...: - 558. Դարձեալ, զի ամենայն մեղք նախ ի խորհուրդն սերմանի և ապա բուսանի և աճէ գործելովն: - 559. Ձի սատանայ հպարտացաւ յերկինս և նախանձեցաւ ընդ մարդոյն. իսկ այլքն ամենայն մարմնականք են ասեն: - 559. Եւ ոմանք զեկուսն միայն ասեն մարմնական. որ է՝ որկորստութիւն և բղջախոհութիւն. և այլքն ամենայն հոգեկան: - 559. Ուստի յառաջեն ամենայն խորհուրդք այսպէս: - 560. ապա՛ ի պակասիլն սոցա տրտմի. և թէ ոք հակառակի՝ բարկանայ ընդ դէմ նոցա. ապա յամենայնէ ձանձրանայ: - 561. Եւ է՝ հպարտութիւնն առաւել մեղք քան զամենայն վասն բազում պատճառի: - 561. Եւ ի՞նչ զի ամենայն մեղք կամ ընդ դէմ իւր մարմնոյ է, կամ ընկերին. իսկ հպարտութիւնն է մեղանչումն ընդ դէմ աստուծոյ. որպէս սատանայի: - 561. Երկրորդ՝ զի այլ ամենայն մեղք մարմնական է և զիտեմք թէ մեղք է. իսկ հպարտութիւնն անմարմին է և անօր. և ո՛չ կարեմք զիտել զմեղանչումն: - 562. Հինգերորդ՝ զի յամենայն մեղս գտանի հպարտութիւն. զի որպէս առանց սիրոյ այլ առաքինութիւնք ոչ ինչ են, նոյնպէս առ հպարտութեան ամենայն մոլութիւնք ոչ ինչ են: - 562. Ձի յամենայն մեղս երկի հպարտութիւն այսպէս. զի ամենայն մեղք խտտումն է պատուիրանացն աստուծոյ...: - 562. ...այսպէս երկի հպարտութիւնն յամենայն մեղս: - 562. Վեցերորդ՝ զի զամենայն բարիսն որ ի մեզ են՝ արտաքս հանեն. զորօրինակ եկեալ խաւարն հանէ զլոյսն: - 562. Այսպէս և հանդիպեալ հպարտութեանն՝ ելանեն ամենայն բարութիւնք մեր: - 562. Ութերորդ՝ զի ամենայն տեսակք ախտիցն ի՞ր մի երեսցուցանեն մեզ. որպէս գողութիւն զինչս, և պոռնկութիւն զհեշտութիւն. իսկ հպարտութեանն ո՛չ գոյ ամենակին ակնկալութիւն: - 562. Տասներորդ՝ զի ամենայն մեղաւորաց ներէ՛ աստուած ժամանակս ինչ զի զղջացին. իսկ հպարտին ոչ...: - 562. Այսպէս մեծ է՝ մեղք հպարտութեան քան զամենայն մեղս մարմնական: - 563. Այսպէս և զայլն ամենայն յաւելու անչափութեամբ. վասն որոյ ախտ և մեղք կոչին առ մեզ: - 564. Նոյնպէս և զամենայն մահու չափ մեղս իմացիս: - 565. Ահա՛ որ մեծ է քան զամենայն մեղք: - 565. Նոյնպէս և Կալն և Ունելն զամենայն մահու չափ մեղս. թէ գործեալ է և թողեալ. զի որ հաստատեալ է մեղքն յինքն, առաւել մեղանչէ: - 565. Ամենայն մեղք հասարակաբար է՝ ընդ դէմ աստուծոյ երիցն և միոյ: - 566. Երրորդն ըստ հաւասարութեան. զի սկզբնականն հաւասարապէս է ամենայն մարդկան: - 568. Եւ սկիզբն ամենայն մեղաց անբարտաւանութիւնն է որպէս ասէ սիրաք: - 569. **Սա՛ է սնուցող ամենայն մեղաց, մայր դատարակաբանութեան:** - 570. Այս է արմատ ամենայն չարեաց ասէ առաքեալն: - 570. զի գկերակուրն ի հարկաւոր ժամանակին պարտ է ուտել. այսինքն որ քաղցեալ լինի. այլ ո՛չ յամենայն ժամ որ յագեալ լինի: - 570. Բղջախոհութիւն է ցանկութիւն յամենայն ժամ լնուլ զվավաշոտութիւնն: - 570. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամէն: - 570. Եւ այս ամենայն առ աստուած գտանի: - 571. ...է՛ անդ երանութիւն, որ է ստացումն ամենայն բարեաց...: - 574. ...ամենայն դասք մարտիրոսացն յուսով զօրացան: - 574. Քսաներորդ, յամենայն տեղուջ իւր սիրելեալն պարծի: - 576. Երրորդ՝ ի ստեղծութեան. զի ամենայն նման սիրէ զնմանն իւր. և խնդայ ընդ նմանին: - 577. Քանզի առնէ զմիտսն անյաղթելի և անփոփոխելի ի մէջ յաջողութեանց և թշուառութեանց ամենայնի: - 578. ...արդարութիւնն ուղղէ՛ զամենայն զօրութիւնս: - 578. Վրէժխնդրութիւն է շատագով լինիլ. որով բռնութիւն և անիրաւութիւն և ամենայն վնասակար ի բաց մերժի: - 579. Արիութիւն է զօրութիւն իմն որով հեշտութեամբ տանի ամենայնի վասն սիրելի իրաց: - 580. Արդ՝ ժուժկալութիւն է որով ամենայն ցանկութիւն ուղղի կառավարութեամբ խրատուն: - 581. Այլ և զձեռս ի հարկանել. յըմբռնել. և զոտս ի գնալ. համեստութիւնն ի նոսա ամենայնսն դնէ զեղանակն և զկարգն: - 581. Այս քան ի կարծոյ առ հասարակ ամենայն առաքինութեանց: - 582. Խաղաղութիւնն արտաքսէ՛ զբղջախոհութիւնն. քանզի ընդ ճաշակելն զհոգևորն՝ անհամանայ նմա ամենայն մարմնաւոր: - 583. Իսկ որ մարմնական խնդութիւնն է և դիւական՝ ընդ դէմ այսմ ամենայնի. և ի վախճանի տրտմութիւն հետևի որպէս ասէ սուրբն եւագրիոս: - 584. Ձի ի վերոյ խաղաղութեան ո՛չ է այլ առաքինութիւն. զի խաղաղութիւնն է վախճան և կատարումն ամենայն առաքինութեանց: - 586. Երկրորդ՝ զի փորձէ զայլսն ամենայն ի վերջնոյն մինչև ցառաջինն թէ ճշմարի՞տ իցեն արդեօք: - 586. ...զնոյն և ամենայն հեթանոսք առնեն... : - 589. Բայց գիտելի է, զի գործ մկրտութեանն է սրբել զհոգիս

յամենայն մեղաց զոր ունիցի...: - 590. Ոչ ումեք մեղք յայլմէ խնդրի. այլ յամենայն մարդ վասն իւր մեղացն պատժի: - 591. Աստուած զարդարութիւն յամենայն մարդոյ խնդրէ զոր յառաջն ետ. և ադամ եթող զայն: - 591. Չոր օրինակ զանգուած ինչ թունիւք ապականեալ լինի. յամենայն հաց ի նմանէ նիւթեալք մահաբերք են: - 592. Նոյնպէս յապականեալ հօրէն ադամայ յամենայն ծնեալքն ապականեալք են: - 592. ... զի յամենայն կատարմանց կատարումն հաղորդութիւնն է...: - 594. Որք ասեն՝ պարտ է յամենայն աւուր ջերմ հաց հանել ի սեղանն և անապական բաժակ. զի անապական արեամբն քրիստոսի փրկեցաք: - 595. Եւ դարձեալ ասենք թէ՛ յամենայն հացն օրհնեցաւ այսօր. վաղիւն զիա՞րդ օրհնեն: - 597. Եւ այսպէս պարտ է կամ զօրհնեալն դարձեալ օրհնել որ է սուտ. կամ յամենայն հացն ո՛չ է օրհնեալ այլ միւսն: - 597. Իսկ յորժամ դուք անօրէն քահանայք առնուք զարիւնն ընդ մարմնոյն՝ յամենայնքն, յուրա էք: - 598. Չի միապէս միաւորին արտաքս և ի ներքս. զի յամենայն կերակուր և ընպելի ի ներքս միաւորի: - 598. և յետոյ քան զյամենայն բաշխեաց զմարմինն իւր. - 599. Եւ թէ ասեն յամենայն նշխարքն օրհնեալ է ի բեմն: - 599. Ասենք թէ՛ յամենայն նշխարքն որ ի բեմն և ի խորհրդանոցն օրհնեցաւ այսօր, զնոյնն ի վաղիւն առնոյք և օրհնէք: - 599. Արդ՝ զբարի գործս յամենայնցն հրամայէ կերակրել և զործել. - 600. Եւ զյամենայն մեղք ըստ կարգի վերոյ գրելոց խոստովանեսցի: - 601. Չյամենայն ճշմարտութեամբ հարցանէ քահանայն. և այնպէս որ մի՛ լիցի ի հարցանելն մեղք ուսուցանել ժողովրդեանն: - 601. և թողութիւն շնորհեսցէ յամենայն յանցանաց քոց. խոստովանելոցն և մոռացելոցն: - 602. Նովին բանիւն արծակեն զքեզ յամենայն մասնակցութենէ մեղաց. ի խորհրդոց ի բանից և ի գործոց. յանուն հօր և որդոյ և հոգւոյն սրբոյ: - 602. Այժմ պատասխանեսցուք նախ՝ եթէ խոստովանութեամբն թողութիւն լինի յամենայն մեղաց. - 602. Ասենք թէ՛ յորժամ միաւորեալ էր ի մարմինն միութեամբ ներգործիւր ի նմա յամենայն մարմնականքն: - 605. Իսկ այժմ որ բաժան է՝ բաժանմամբ հասանէ ի նա յամենայն սրբութիւն: - 605. Ապա թէ ոչ՝ ժամ է քեզ ասել թէ յամենայն կարգ թաղման մարմնոյն՝ ո՛չ է օգուտ հոգւոյ ննջեցելոցն: - 605. Եւ ի լեռնն ձիթենեաց հանեալ զնոսա և օրհնեալ՝ արար զնոսա Կաթողիկոսունս և Պատրիարզունս, զյամենայն շնորհելով նոցա լիով: - 607. Եւ գործ է նոցա՝ ձեռնադրել զյամենայն վիճակաւորս եկեղեցւոյն իւրեանց: - 607. Եւ գործ է նոցա ընթերնուլ զյամենայն գիրս: - 608. Ոմանք ասեն եթէ՛ մովսէս զդատաւորսն ի դ բաժանեաց յամենայն ժողովրդեանն. որ էր ժապետ. յիսնապետ. ճապետ. և ռապետ: - 609. Վասն այն խոտեալ է և պիղծ յամենայն օրէնս: - 612. Եւ յամենայն ամի տօն քաւութեան և տաղաւարահարացն: - 616. Ութերորդ՝ զի յամենայն խորհուրդ եկեղեցւոյ՝ խաչիւն կատարի. Մկրտութիւն. Դրոշմն. Պատարագն. և այլն: - 616. Նաև յարքայութենէն արտաքսին յամենայն մեղօք մեռեալք: - 617. Եւ այս է պատճառն, զի աստուած ետ մեզ միտք և բան և ձայնի գործիք և մարմնոյ մասունք և ինչք. վասն որոյ յամենայնէ՛ նուիրելի՛ է աստուծոյ: - 619. Իսկ արտասուքն հանապազորդ է ըստ յամենայնիւն. և առաւել քան զյամենայն ընծայ հաշտութեան: - 619. Պարտ է յամենայն որ աղօթէ, զայստսիկ ի միտ պահել և ապա՛ աղօթել. վասն որոյ ի սկիզբն գրեցի զխրատս: - 620. որ է վերջք և աւարտ յամենայն ժամուց բոլոր աւուրն: - 622. Չի հասակ յամենայն մարդոյ ի չորս փոփոխի: - 622. Եւ սոքօք զյամենայն բարի և զչար գործէ մարդ. վասն որոյ ի ցերեկն եւ անգամ աղօթեմք: - 622. Եւ այս գիտելի է, թէ ոմանք հանապազ յետ յամենայն կարգեալ աղօթից առանձնակի աղօթեն: - 623. Այլ որք ո՛չ ժամանեն՝ պարտ է յամենայն աւուր կրկին անգամ աղօթել. այսինքն յայգն և յերեկոյն: - 623. Իսկ ոմանք ևս կատարեալք յամենայնի՛ յերեք ժամանակս աղօթեն առանձնակի. մի ի մէջ զիշերի յառաջ քան զհասարակաց ժամն. և մի յայգն. և մի ի ցերեկն: - 623. Եւ այլ խորհուրդ. **գ** առանձնական աղօթքն, և **թ** հասարակն, որ լինի յամենայնն երկուտասան անգամ աղօթք: - 623. Որով յայտ է՝ զի ի կէս աւուրն որ է **ժք** ժամն՝ աղօթելի՛ է մեզ յամենայն օր. և զկէսն այլ՝ մարմնական հոգոց պարապիլ. գործոյ աշխատութեան ննջելոյ՝ կամ այլ ինչ իրաց: - 623. Ո՛չ զյամենայն, այլ զհւրաքանչիւր ժամու առաջին աղօթիցն եպիսկոպոսն ասէ զխաղաղութիւնն, և զայլն քահանայն որ աղօթէ՛: - 625. Վասն է՞ր զյամենայն աղօթից վերջքն ի քրիստոս աւարտեմք: - 625. Վասն է՞ր սարկաւագն զյամենայն քարոզի վերջքն յաղօթից ձևս փոխէ ասելով՝ կեցո՛ւ և ողորմեա՛: - 625-626. Երկրորդ, զի ի գոհութիւնն յամենայն չարք կործանին որ հակառակ կան մեզ: - 626. Վեցերորդ, գոհութիւնն փոխարէն է յամենայն պարգևացն աստուծոյ: - 626. յորժամ զարհուրեալ տազնապին յամենայն մեղաւորք յահաւոր ատենին. և յանաչառ դատաստանին: - 630. Թէպէտ կամաւ տկարացար և ետուր զքեզ ի ձեռս խաչողացն՝ հզօ՛ր ես յամենայնի: - 632. Եւ յամենայն օր **դ** անգամ ասենք ի սրբութիւն մեր հոգւոյ և մարմնոյ և մտաց: - 632. Այլ զոր ինչ հասարակ

է երկոց անձնացն, աստուած, և հօր, և անմահ և այլն ամենայն, կարելի՛ է ասել միոյ անձինն և միոյ դիմաց. աստուած հօր և այլն: - 633. Եւ գիտելի է, զի ամենայն ժամս աղօթից է՛ հասարակ և է՛ յատուկ: - 633. և կատարումն ամենայն աղօթից առ բանն մարմնացեալ. որպէս ասացաւ: - 633. Իսկ յառաւօտն և յերեկոյն պատարագ ո՛չ մատչի. վասն այն ամենայն աղօթից և պաշտմանց կատարումն և աւարտ գխաչէն ճառեմք. - 634. զի ճառ խաչին պատուական է առ աստուած և առ մարդիկ. և փառք քրիստոսի է խաչն և կատարումն ամենայն տնօրէնութեանցն: - 634. Որպէս ասացաք՝ վասն գերապատուութեան կատարումն և աւարտ ամենայն աղօթից զայն երգեմք: - 634. և Դարձեալ՝ որպէս յետ ամենայն տնօրէնութեանցն ել առ հայր և պարգևեաց զհոգին սուրբ: - 634. Նոյնպէս յետ ամենայն խորհրդական աղօթից՝ առ հայր անբառնամք և աղերսեմք զհոգին սուրբ բաշխել մեզ. - 634. Իսկ որ այժմ արեղայք ո՛չ բանան զգլուխս յամենայն աղօթս, այս է պատճառն, - 635. զի արեղութիւնն կրօնաւորութիւն է. և կրօնաւորին պարտ է զամենայն զգայարանս ծածուկ պահել: - 635. Եւ գործատունն կրկին ասի. զի ամենայն արարածք կրկին են. այսինքն իմանալի և զգալի որք օրհնեն զարարիչն: - 637. Նմանապէս և ամենայն շարական **գ** տուն է, և հարցն **գ**. զի վեցն կրկին **գ** է: - 637. Չայս ամենայն ոմանք անանիայի տան. և ոմանք խորենացոյն: - 637. Չմեղաք յամենայնին, և զկարգ մեծ տօնիցն, յոհան օձնեցին: - 637. Չայս ամենայն մեծն ներսէս է ասացեալ կլայեցին: - 637. Նոյն զօրութիւն է ամենայն խաչի. որպէս բազում ճառագայթք արևուն. - 639. յորժամ առ ինքն ժողովէ և ծագէ՛, ամենայն կարծիք լուծանին: - 639. Եւ դարձեալ՝ զիւր հոգին աւանդելով կնքեաց զամենայն հոգիսն ի ձեռն հօր: - 639. Վմենայն եղանակք բարբառոց ի հինգ տրամատին: - 639. Եւ մի ձայն է այլ ամենայն տաղք և երգք: - 639. Ասեն եթէ՛ ստեփաննոս ոմն երաժիշտ զամենայն ձայնս գոյից բաժանեաց **իզ**...: - 640. որ զամենայն կենդանեաց ձայնս նովաւ երգէին: - 640. Բայց արքեղայոս դարձեալ մաքրեաց զամենայն որ ուսաւ ի ծովային կենդանեաց: - 640. ...վասն որոյ յերկրորդ օրն յառաջ քան զամենայն նոցա տօնեմք: - 642. Այլ և յամենայն խորհուրդս. այսինքն ի կնքելն, և ի պատարագելն, ի կարգն, ի պսակն, և յայլն: - 643. Նախ՛ զի սաղմոսն երգ լսի. և ի հինքն յամենայն ժամ զսա՛ երգէին ի տաճարին. - 643. Երկրորդ, սա՛ զամենայն գրելոց զօրութիւնս յինքն ունի: - 643. Իսկ սաղմոսն զամենայն յինքն ունի. զանցելոյն զներկայիս և զապագային. - 643. զի առաւել քան զայլս զբոլոր տնօրէնութիւնն քրիստոսի խօսեցաւ. զժնունդն. զխաչն. և զայլն ամենայն: - 644. Այլ և բոլոր ամենայն տնօրէնութեանցն պատմօղ. վասն այն յամենայն օր ի տօնս, ի պահս, և յուտիս, ի շաբաթս, և ի կիրակէ, զնա՛ ընթեռնումք: - 644. նոյնպէս և սուրբքն ամենայն ի գործոց իւրեանց հանգչին և փառաւորին և սպասեն զալստեանն քրիստոսի և հատուցման վարձուցն: - 648. Դարձեալ, **ժ** շաբաթ պահոց այն է՛ որ մեծն ներսէս կանոնեաց յամենայն ամսամուտս պահել շաբաթ մի: - 650. ...և այլ պահք ամենայն վասն ներգործեալ մեղաց մերոց: - 650. Վմենայն պահք աստուծոյ է և ո՛չ մարդոյ...: - 650. ...որպէս յառաջն ունէին ամենայն ազգք քրիստոնէից. և դեռևս պահէ՛ ազգն դպտի և հապաչի: - 650. Եւ զայս ունին սկիզբն և հիմն պահոց ամենայն ազգ քրիստոնէից զոր նոքա լուծանեն: - 651. Ապա պարտ է քեզ ի փոքր կարգն ուտել զամենայն աւուրս և զմեծն պահել: - 651. Եւ ո՛չ միայն լուծանեն զսկիզբն մեծի պահոցն, այլ և զամենայն չորեքշաբաթս...: - 652. Չորրորդ յայտնի և հաստատուն, որ ամենայն ազգ քրիստոնէից պահեն զչորեքշաբաթն և զուրբաթն վասն խաչելութեանն որ սո՛ւգ է և պահք: - 652. Խորհուրդ պահոց նախ ի դրախտին եղաւ մարդոյն. յամենայնէ ուտել և ի միոյն չուտել: - 652. Դարձեալ՝ Ենովթայ չուտելն ի պտղոյ զամենայն ժամանակս իւր զերկու հարիւր ամ: - 652. Եւ դարձեալ՝ նոյ և ամենայն կենդանիքն ի տապանն կացին զբոլոր մի ամ և ոչ ինչ կերին. որպէս մանուկն յարգանդի: - 652. ...այսպէս օրհնութիւնն աստուծոյ առատութիւն է ամենայն կերակրոց: - 654. Երկրորդ, զի ուսցուք այսպէս զամենայն ինչս մեր հաղորդել ի պէտս կարօտելոց. և զմիմեանս մեծարել և պատուել սիրով: - 655. Չի՞նչ է խորհուրդ բարեկենդանին որ յամենայն տեղիս ի վանորայս և յանապատս ներեն սակաւ ինչ ի չափաւոր վայելս: - 657. որ ամենայնիւ ընդ դէմն փոխի ուտելն և ըմպելն ի ծոմ և ի ծարաւ. ծաղրն ի սուգ. հեշտութիւնն ի տքնութիւն. և ի չարչարանս և այլն: - 657. Դարձեալ, նշանակէ՛ բարեկենդանն զդրախտին կեանքն. ամենայնիւ առանց կարօտութեան: - 657. Եւ դարձեալ՝ բարեկենդանն նշանակէ՛ զառաքինութիւնն հոգւոյն ամենայնիւ փարթամացեալ: - 657. Իսկ պահքն զչարութիւնն. զի նուագի և կարօտի հոգին յամենայն բարեաց. որպէս ի պահոց մարմինն: - 657. յորժամ այս ամենայն հաստատեալ նորոգեցաւ հրամանաւ սրբոյն սահակայ պարթևի ի փառս քրիստոսի. ձեռամբ իմով մովսիսի գրչի սահակայ: - 659. Իսկ վասն գրակարդացի և նկարեալ եկեղեցւոյ. և վասն զնշխարս ի հանգիստ փոխելոյ. այս

ամենայն յիշատակ է մեզ ի սրբոյն գրիգորէ՛ լուսաւորչն մերմէ: - 659. ...զի առաջին աղօթք յամենայն կարգադրութիւնս՝ գոհանանք պարտ է դնել...: - 659. Ո՛ւր են կայանք ամենայն հոգւոց: - 660. Քսաննէ, Թէ ամենեքեան յառնենք. և ամենայն անդամօր: - 660. Վեցերորդ՝ ամենայն պատուական իր՝ ի բարձր տեղւոջէ...: - 662. Արդ՝ այլ ամենայն փոփոխմունք ասացան ի վերոյ ի զանազան տեղիս: - 664. ...ընդդիմակն սոցա յաւելլու. և ի մահն լնանի և դադարի ամենայն: - 666. այս է, զի սրբոցն ամենայն աւուրքն լի՛ են բարի գործովք: - 666. յայնժամ յայտնի և մերձակայ տեսանէ զամենայն փառս և զպսակ զոր ընդունելոց են նոքա ի յարութեանն աւուր...: - 668. Եւ որպէս այս բնական եղև ի մեզ ամենայն մարդոյ: - 670. Եւ կոչի պատանք, զի պատեալ և կապեալ է զամենայն զգայարանսն...: - 671. ...յետ եօթն ամաց ի վերայ ամենայն իսրայէլի օծաւ: - 673. Տասներորդ, նշանակէ զվերջին օծումն. զի ամենայն կարգ զոր մարմնոյն կատարենք՝ հոգւոյն է և մարմնոյն որպէս ասացաք: - 673. Նոյնպէս և ամենայն աշխարհականաց պարտ է կատարել զկարգս իւրեանց...: - 674. Ապա ուրեմն ամենեցուն առ հասարակ պէտք են քահանայական կատարմունք և նուէրք. զալ ի գերեզմանն և այլն ամենայն: - 675. ...ուր սուրբք ամենայն սպասեն մեծի հարսանեաց զալստեանն փրկչին: - 675. Իսկ չափաւոր արտասուել պարտ է ամենայն մարդոյ ի տեսանել զմեռեալն...: - 676. Իսկ վեցերորդ պատճառ վասն հասարակաց ամենայն մարդկան, զի ի հողոյ սկսաւ, դարձեալ ի հող վախճանի մարմինն...: - 678. Եօթներորդ, զի հողն ամենևին ներքին ծայրքն է ամենայն տարերաց. անդ դին մարմինն: - 678. Ո՛չինչ բնաւ. քանզի յորմէ հետէ քրիստոս ի գերեզման եղաւ ամենայն հողք օրհնեցան...: - 678. Այլ և ամենայն աշխարհ տաճար է աստուծոյ...: - 678. Երկրորդ, զի յամենայն կողմանց վիշտ է: - 679. Դարձեալ՝ ամենայն մեղաց պատիժ գոյ. և այլ է մեղքն և այլ է պատիժն որ հետևի մեղացն. - 680. Երկրորդ՝ զի **գ** օր են ամենայն աւուրք մարդոյ. այսինքն օր ծննդեանն. օր սննդեանն. և օր մահուանն: - 681. Եւ թէպէտ ամենայն մեղաւոր զղջանայ յետ մահու, այլ ո՛չ կարէ ապաշխարել...: - 684. Հոգիք արդարոցն զամենայն զիտեն զոր ինչ վասն նոցա գործենք. և վասն մեր բարեխօսեն և կատարեն զխնդիրս: - 685. Այլ և ոմանք ի մէնջ որպէս վարդապետն վարդան և այլք ասեն զոլ ի միում տեղուջ զամենայն հոգիս...: - 686. Նոքա որ թողին զամենայն և գնացին զիետ քրիստոսի, որոց խոստացաւ զհարիւրապատիկն աստ՝ և զկեանսն յաւիտենից: - 688. Սոցա համաձայնին ընդհանուր ամենայն վարդապետք զոլ ի յերկնային խորանս անմարմնոց ի զանազան օթևանս լուսոյ: - 688. Ուր ետես զիդ երիցունսն շուրջ զաթոռովն աստուծոյ. և զբազմութիւն հոգւոց սրբոց յամենայն ազգաց ժողովեալ անդ: - 688. Եւ այսպէս ամենայն առաքինութիւն աստ հանգուցանէ զմիտս. և յետ մահու զհոգիս. և յարութեանն զհոգի և զմարմին: - 689. Նախ ասեն, եթէ հանդերձ սպիտակ և պսակք և աթոռք և այլն ամենայն զոր ետես ի տեսիլն՝ ո՛չ ներկային. այլ հանդերձելոյն էր տեսութիւն որ ինչ լինելոց է ի կատարածի...: - 690. որպէս ասէ մեկնիչն տեսլեան. եթէ սպիտակ հանդերձն շնորհացն քրիստոսի մաքրութիւնն է. որ սրբութիւն մեղաց մերոց արար քրիստոս. յոր ամենայնքն վայելեցաք...: - 690. ...յայտնի և մերձակայ տեսանէ զամենայն փառս և զպսակ զոր ընդունելոց են նոքա ի յարութեան աւուրն: - 691. Երրորդ, ասէ առաքեալն թադէոս, եթէ հոգի ամենայն մարդոյ որ ելանէ ի մարմնոյ, են նոցա օթևանք և բնակութիւն ի հանգստեան...: - 691. Արդ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և այգի է եկեղեցի. և զաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յաբելէ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին. - 692. ...ի մէջ զիշերի յարութեանն աւուր յարեան ամենայն կուսանքն և կազմեցին զլապտերս: - 693. Քսաննէ, ամենայն ներգործութիւնք կամ ենթակայից են, և կամ անձանց. իսկ հոգին բաժանեալ ի մարմնոյն՝ ո՛չ է անձն և ո՛չ ենթակայ: - 694. Արդ եթէ սիրելիքն աստուծոյ որք զարիւնս իւրեանց հեղին վասն քրիստոսի՝ ոչ առնուն զվարձս իւրեանց, նմանապէս և ամենայն ազգ մարդկան: - 694. Եւ ապա ասենք, եթէ աստուած յամենայն տեղիս է. վասն որոյ կայանք հոգւոցն ուր և իցէ առ աստուած է: - 695. Ընդհանուր ամենայն վարդապետք ուղղափառաց համաձայնեալ աստուածեղէն գրոց՝ ո՛չ ասեն քաւարան հրոյ: - 698. Եւ վասն զի մի օր է հատուցումն և ոչ յամենայն օր ասացաւ ի վերոյ: - 698. իսկ անդ ո՛չ գոյ այս ամենայն...: - 700. Դարձեալ ասենք, եթէ ի հուրն համատարած ամենայնքն անցանելոց ենք ի կատարածի...: - 701. Պատուական ակունք սէրն առ աստուած և առ ընկերն. ուստի ամենայն բարեգործութիւնք կատարին: - 702. ...որպէս և ամենայն աղօթք մեր վասն կատարածի և յարութեանն է, նոյնպէս և այս: - 703. **Ճանապարհ կեանս այս. և ոսոխ մարմինն. և դատաւոր միտքն. դահիճ խիղճ մտացն որ չարչարէ՝ զհոգին և ոչ ազատէ մինչև զամենայն պարտսն վճարեսցէ ապաշխարութեամբ: -**

704. Այլ ամենայն մեղք որ աստ թողութիւն՝ և անդ...: - 704. Եւս յայտնի, աստեացս ամենայնի կատարումն է՝ ի հանդերձեալն. այսինքն մեղաց և արդարութեան. պատժի և պարգևի. կապելոյ և արծակելոյ: - 704. Ձի այժմ կարծեմք. և յետ մահու յայտնապէս տեսանեմք զամենայն. և յետ յարութեանն առնումք զամենայն: - 705. Եւ զամենայնսն դրոշմէ՝ ի ճակատն և յաջոյ ձեռն. որպէս ասէ տեսիլն յօհաննու: - 707. Նստցի ի տաճարին զոր շինեսցեն նմա հրէայքն. և ասասցէ թէ, յառաջ քան զիս ո՛չ ոք է ճշմարիտ քրիստոնեայ. այլ նեռինք են ամենայնքն: - 707. Եւ որպէս ի քրիստոս բնակեալ է ամենայն լրումն աստուածութեան որպէս ասէ թեսաղոնիկեցոց. նոյնպէս և ի նեռն ամենայն լրումն անօրէնութեան...: - 707. զի ի նմա՝ բնակէ գլուխն ամենայն չարեաց: - 707. զի նա՛ է գազանն որ ել ի ծովէն և ունէր գլուխս է. այսինքն զամենայն իշխանս: - 707. Այս է ի գլխաւորութիւն ամենայնի զո՞ եղելոյ ապստամբութեանն. զի որ քան աւուրք եղև աշխարհի, այն քան ամօք յանկ ելանէ: - 707. և Դարձեալ նշանակէ զամենայն ապստամբութիւնս որ յառաջին, և միջին, և վերջին ժամանակս լինելոց է: - 707. Եւ կախարդութեամբ երևեցուցէ զինքն մեռեալ և երեքօրեայ յարուցեալ. և զայս ամենայն արասցէ դիւական երևմամբ և կախարդական արուեստիւք: - 708. Եւ որպէս նեռն լինիցի անողորմ քան զամենայն հալածիչս յառաջագոյն...: - 708. նոյնպէս և սուրբք ժամանակին այնորիկ լինիցին զօրեղագոյն քան զամենայն յառաջագոյն մարտիրոսսն: - 708. Եթէ սուրբք որ աստ չարչարեցան, յառնեն յառաջագոյն և փափկանան մարմնով ո՞ ամ. և ապա հասարակ յարութիւնն ամենայն մարդկան: - 710. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած առ հասարակ զամենայն հաւատացեալս անւան իւրոյ ամեն: - 710. Այլ քրիստոսի երկիր պագանեն ամենայն երկնաւորք և երկրաւորք և ամենայն հոգիք սրբոց: - 711. յորժամ գայ աստուած ի մէջ աստուածացելոցն և լինի ամենայն և յամենայնի աստուած: - 711. Վեցերորդ, զի թժան ցեղապետք էին հնոյն. և թժան առաքեալ նորոյս. զերկոցունց ազգաց նահապետսն դնելով զբոլոր թիւ ամենայն ազգին, նշանակէ: - 712. Պայծառ հանդերձն զոր զգեցեալ են՝ շնորհացն քրիստոսի մաքրութիւնն է յոր ամենայնքն վայելեցաք...: - 712. Չորրորդ, զի ամենայն մարմինք մարդկան միանգամայն ստեղծան ի կողմանէ առաջին նիւթոյն. - 717. Պարտ է ապա զի ամենայն մարմինք մարդկան համանգամայն յարիցեն ի յաւուրն վերջին: - 717. Զինգերորդ, զի մեծ ուրախութիւն է և տօն յորժամ համանգամայն ամենայն մարդկան յական թօթափելն լիցի յարութիւն, քան յայլ և այլ ժամանակս. - 717. Եւ տարերք ամենայն շտեմարանք են աստուծոյ. և տիեզերք ամենայն ի ձեռին նորա՝ են ըստ մարգարէին: - 718. Իններորդ, ամենայն սերմանիք բուսեալք՝ ի մի հասակ այսինքն ի կատարելութեանն իւրեանց ժամանեն ի հունձս...: - 721. ...այսպէս և ննջեցեալք ամենայն ծեր և տղայ՝ յառնեն ի մի չափ հասակի երեսնամեայ որ է կատարեալ հասակ որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 721. Իսկ այս ամենայն բառնի ի մարմնոյն և դնի անմահութիւն անապականութիւն և անչարչարութիւն. զի բնաւ ո՛չ չարչարի...: - 722. Երրորդ պակասութիւն է մարմնոյն՝ զի ծանր է և ծոյլ յամենայն գործս հոգևորս: - 722. Բառնի այս և լինի թեթև երագ և արի յամենայն բարեգործութիւնս: - 722. Նոյնպէս մարմին սրբոցն ընդ ամենայն երկինս անցանէ զօրութեամբն աստուծոյ մինչև ի հրեղէն երկինս. - 722. Ամենայն մարդ յառնէ՞ ի մեռելոց թէ ոչ: - 724. Ասեն վարդապետք թէ ամենայն մարդ յառնէ: - 724. Եւ այն է պատճառ յարութեանն. զի ամենայն մարդիկ առնուցուն զվարձ կամ զպատիժ. կամ վասն իւրեանց գործոց, կամ վասն սկզբնականին: - 724. Ապա ուրեմն պարտ է զի ամենայնքն արիցեն ի մեռելոց. - 724. Ամենայն անդամօք յառնեն թէ ոչ: - 725. Ասեն վարդապետք թէ՞ բոլոր ամենայն անդամօք յառնեն անթերի: - 725. ...և այլք ամենայնքն ապականին և յիւրաքանչիւր տարերս ժողովին: - 727. Իսկ այլ ամենայն մարմինք շնչաւոր և անշունչ, տունկք և կենդանիք ամենայն ապականին վասն **գ** պատճառի: - 727. Նոյնպէս սրբին ամենայն տիեզերք. զի երեսք երկրի այնպէս պայծառանայ որպէս զհայելի: - 728. Նաև **համապայծառ** լոյս Երրորդութեանն ծածկէ՞ զամենայն լոյս լուսաւորացոյ...: - 728. Երկրորդ՝ երկինք զիրեշտակս ասէ որ ի վայր գլորեալ խոնարհին ամենայն դասք. աթոռք կազմեալ, և սպասաւորք շրջապատեալ: - 729. Թէպէտ ո՛չ ունին բանք և ոչ խօսք, այլ ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ վկայութեան նոցա. զի ամենայն տեղիք և ամենայն ժամանակք մարդկան առ նոսա է՝ յայտնի: - 729. Եւ ի կատարածի՝ տարրական հուրն և հրեղէն ծովն և ամենայն հուրք որ են յերկրի՝ ժողովեսցին ի միասին - 731. Եւ ո՛չ միայն խաչն, այլ և ամենայն գործիք չարչարանացն. այսինքն բւեռքն գեղարդն և այլք. որք բերին առաջի դատաւորին. և ի մարմին նորա երկին սպիք խոցուածոց նորա...: - 732. ...այսինքն յորժամ զճառագայթ բազում նշանացս առ ինքն ժողովէ խաչն սուրբ՝ յայնժամ ամենայն կարծիք լուծանին: - 732. Նախ՝ զի ամենայն որ ի չորից

տարերց է՝ կրէ՝ զապականութիւն. արդ խաչն փայտ է և ի չորից տարերց. ապա ուրեմն ապականի և նա՛: - 732. Ձի արարածք ամենայն գործք ձեռնին աստուծոյ են. - 733. Երկրորդ՝ զի աստուած զամենայն արարածս կրէ բանիւ զօրութեան իւրոյ ասէ առաքեալն և ի նոյնութեան պահէ... : - 733. Յինգերորդ՝ զի ո՛չ ոք ապականացու զայլ ոք ամբողջ կարէ պահել որպէս յայտ է ի նիւթական իրս ամենայն: - 733. Արդ նա՛ որ զամենայն գերեզման կնքեալ պահէ, զեկեղեցիս օրհնէ՛ և հաստատէ՛ և ամենեցուն զօրաւիզն է ի փորձութիւնս, կարօղ է անապական լինիլ...: - 733. Արդ՝ յայտնեալ է նա և որոշեալ ի մէջ ամենայն փայտից գոլ արմատ արդարութեան որով փրկեցաք ի բանսարկուէն: - 734. Այսպէս քրիստոս այնու կերպարանաւ որով համբարձաւ՝ հանդերձ ամենայն դասուք հրեշտակաց ի դատաստան եկեցեց: - 734. Այլ և ամենայն տարերք խռովեցին. մորիկ ձմերան և ցրտոյ՝ հրախառն յամենայն ուրեք սաստկացեալ...: - 735. Վասն է՞ր հայր ո՛չ դատէ, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ ասէ: - 735. Նախ՝ այսու զաստուածութիւնն իւր յայտնէ. զի ամենայն մարգարէք զաստուած ասացին գոլ դատաւոր...: - 735. զի ի նմա՛ է ծածկեալ ամենայն զանձք իմաստութեան և գիտութեանն աստուծոյ...: - 735. այսինքն բոլոր ամենայն անդամօք մարմնոյն յաստուածութիւնն հանգիցէ. զի դադարեցի եկեղեցի յամենայն աշխատութեանց: - 736. Յինգերորդ, զի դիցէ զթշնամիս իւր ի ներքոյ ոտից իւրոց. այսինքն կորուսցէ զնեռն և զսատանայ և զամենայն գայթակղութիւն մարդկան զմեղս և զմահ. - 737. ...հայր ո՛չ զոք դատէ. այլ զամենայն ետ որդւոյ որպէս ցուցաւ: - 737. Եւ տես թէ ո՛րպէս անձուկ և ահագին է յամենայն կողմանէ մեղաւորացն: - 738. Երրորդ, հաւաստի արդարութեամբ. և այսպէս ամենայն սուրբք և հրեշտակք դատեցեն զնոսա որք ի նոյն շաւիղն յանցաւոր գտան: - 738. Եւ դատաստան հատուցման ամենեցուն է, այլ դատաստան քննութեանն ո՛չ. զի ի չորս բաժանին ամենայն դատեցեալք: - 738. Երրորդ՝ կենդանի են դէք. և մեռեալ՝ մարդիկ. որս դատէ՛ աստուած և սուրբք ամենայն: - 740. Յօրէնքն հրամայեցաւ **բ** և **գ** վկայք սպանելոյն և ամենայն բանի: - 742. Այլ չար փոխանակ բարեաց ո՛չ երբէք հատուցանէ. ոչ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձեալն. զի ո՛չ է անիրաւ. այլ արդար յամենայնի և ճշմարիտ: - 744. Նախ ի նոյն առ ինքն ի դէմս սրբոյ Երրորդութեանն. հասարակ գոլ ամենայնիւ. աստուածութեամբ բնութեամբ կամօք և այլն: - 746. Եթէ ումեք տուեալ իցէ շնորհ հասարակ կամ յատուկ... և այլն ամենայն. այսու եղանակաւ կշռոյ հատուցի: - 747. Այլ զի մի՛ իրողութիւն դատաստանին և յարութեան ուրուական և առ աչօք թուեցի ընդհանուր ամենայն մարդկան...: - 747. Չորրորդ՝ ի վախճանի յորժամ հնազանդին նմա ամենայն և պսակ զսուրբս իւր, ուրախ եղիցի տէր յարարածս իւր: - 748. Նախ՝ կոչի սիրտ և անձինք մեղաւորաց, ուր ժողովին ամենայն գործք չար որ է՛ խաղող դառնութեան...: - 748. Այս է հնձան մեծ որ զամենայն մեղաւորս ընդունի յինքեան: - 748. և Եօթներորդ կոչի հնձան եկեղեցի սուրբ. ուր ամենայն առաքինութիւնք մեր ժողովին...: - 749. Ութերորդ՝ հնձան կոչի և աւագանն սուրբ. զի ի նմա ճմլին և կորնչին ամենայն մեղք մեր...: - 749. Տասներորդ, ասի հնձան և կտակարանքն սուրբ. ուր հին և նոր իմաստութիւն ժողովեցաւ ի խառնարանին զինուոյ. յորմէ բաժակէ՛ արբին առաքեալքն ի սուրբ վերնատունն. և արբուցին ամենայն տիեզերաց...: - 749. Մետասաներորդ, հնձան կոչի և հաւատն սուրբ. զի ի նա՛ հաւաքի ամենայն բան և գործք մեր...: - 749. Երկուսասաներորդ, հնձան կոչի և վերջին օր դատաստանին. զի անդ հաւաքին ամենայն բարիք և չարք և գործք նոցին. և չարքն ճմլեալ արտաքսին ի տանջանս, և բարիքն ի կեանս: - 749. Ձի ըստ առաջնոյն ամբարիշտքն կորուսին զաստուած և զամենայն բարի շնորհս և զփառս...: - 751. Բարձունն յուսոյ և ամենայն փրկութեան Նաև գոլն իսկ որում տենչան ամենայն ստեղծուածք՝ է՛ նոցա պատիժ. վասն զի խնդրեցեն զմահ և ո՛չ գտանիցեն: - 751. Եօթներորդ՝ ամօք մեղացն. որք անդ ամենայնքն յայտ լիցին և զինքեանս թաքուցանել չկարեն: - 752. Եւ վասն այն ասի արքայութիւն, զի ամենայն երանութեանց և փառաց է՛ կատարունն և ծայրագոյն մեծութիւն: - 754. Այսպէս և քրիստոս քան զամենայն սուրբս զպարզևս ունի առատագոյնս. որում հոգին ո՛չ տուաւ չափով: - 755. ... զամենայն նուաստութիւնս մեր յինքն ընկալաւ: - 755. Որդիքն ահարօնի՝ են սուրբքն. որք նախ քան զվերափոխիլն ի սենեակ վերին արքային, աստուածայնովքն բանիւք յամենայն հպարտութենէ մեղաց մաքրին: - 756. Ձի թէ և սակաւ ժամ լինի մնացեալ ի կենացն որ քան աւագակին ի յելս շնչոյն. և նա՛ յառաջ քան զամենայն արդարս եմուտ ի դրախտն աստուծոյ ընդ տեառն: - 758. Եւ դարձեալ՝ թէ տեսանես ուղղակի՝ ըստ ինքեան առաւել է բարին և բազում. զի է՛ բնութեամբ բարի որպէս աստուած. և ներգործութեամբ բարի որպէս արարածք ամենայն: - 758. Եւ նմա աւանդել՝ յորում ծածկեալ են ամենայն զանձք իմաստութեան. և որ քննէ զխորս աստուծոյ: - 759.

Նոյնպէս և ջուրն որ հպեցաւ ի մարմին փրկչին, և ծնաւ զմարդիկ որդիս աստուծոյ, նորոգեսցի և պայծառացի քան զամենայն տեսիլս գեղեցկագոյն ականց: - 759. Յորոց փրկեսցէ զմեզ փրկիչն ամենայնի և առհասարակ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ. և կացուցէ ի տեղուոջ լուսոյ և հանգստեան. Ամէն: - 760. Եւ յետ նոցա ամենայն բազմութեանց ժողովելոց յամենայն ազգաց ասէ. որք եկին ի բազում վշտաց աշխարհի. այսինքն որք զանազան առաքինութեամբ և բազում նեղութեամբ մտին ի հանգիստն: - 760. Ամենայն բարեաց անկարօտ բաւականութիւն: - 761. Արդ՝ սոքա ամենայնքին մասնաւոր և փոփոխական են և հակառակաւ. զի՞նչ իմանաս զանտի երանութիւնն. որ բոլորովինք է, և անփոփոխ, և առանց հակառակի յաւիտեանական: - 762. Եւ այլն ամենայն որ լսի ի սուրբ գիրս՝ անդ կատարեսցի: - 762. Որում համեմատեալ այլ ուստէք ամենայն հրճուանք տրտմութիւն է. - 762. ...ամենայն հեշտութիւն ցաւ... ամենայն քաղցրութիւն դառնութիւն... ամենայն վայելչութիւն զազրութիւն... և ամենայն որ ինչ փափկութիւն գտանիցի՝ աշխատութիւն. մինչ զի բարութիւնն աստուծոյ յանհունս գերազանցէ՝ քան զամենայն ստեղծեալ բարութիւնս: - 762. Ձի նւազունք են ամենայն փափկութիւնք որ լինին յաշխարհի մինչև ցօրն դատաստանի, բաղդատեալ առ այն քաղցրութիւն. որպէս կաթիլ մի ջրոյ առ համեմատութիւն ընդ հանուր ծովու: - 762. ...ամենայն բարութիւնք աշխարհի իբրև շիտք են հոսեալ յայնմանէ: - 762. Որպէս ասեն վարդապետք, լցեալ առ ժամայն ամենայն անոյշ և քաղցր ուրախութեամբ, տեսանեն զմարդն մարդկան արարիչ: - 763. Երկրորդ վասն ազնուական ընկերութեանցն. յորում եղիցի երանելի կոյսն. և հրեշտակք և սուրբք և սրբուհիք. և ամենայն թագաւորք և թագուհիք եղիցին: - 763. Ուստի որդին աստուծոյ եկեալ թագաւորական աթոռովն և ամենայն թագակիցք ընդ նմա: - 763. Ձի նովաւ զովացան ամենայն ազգք. և բժշկեցան վերք հոգոց մարդկան: - 768. Այլ և ծաղիկ՝ զպայծառ և զանուշահոտ վարս առաքինութեան. և պտուղ՝ արդիւնքն ըստ գործոց. յորմէ փրկութիւն եղև ամենայն աշխարհի և վայելչութիւն արքայութեանն երկնից: - 768. Ձի ամենայն բոյս բարեգործութեան ի սերմանց հաւատոյն բուսանի և պտղաբերի: - 769. Ձիոյ գիրն ա՛ռ ի բաց, **աւատ** ասի. ամենայնի դէպ ասեն թէ աւատ կայ: - 769. Որով զամենայն ի խոնարհ թողեալ ի վերոյ անցանեմք անցաւորացս: - 769. Այլ հզօրագունին յաղթելով. որպէս լոյս արեգականն ընդ իւր միաւորէ՝ զամենայն լոյս անշփոթ և անծախս: - 770. Ծնունդն, զօրութիւնն, մահն, ընդ աջմէ հօր նստիլն, և այլն ամենայն, զաստուած ի **մարդում**, մանաւանդ զմարդ **յաստուածում** ըստ սքանչելագործին գրիգորի ցուցանեն: - 770. Եթէ ի խելս և ի խորհուրդ ցնորութիւնք և զայրուք ուռուցանիցեն խայթեալք. բժշկեսցիս հաւատով. ըստ մարգարէին հիացեալ՝ ստուերս և ունայնս դնելով զամենայն անցաւորս: - 770. Եւ քև ամենայն բարիք իմ անբաւք և անճառք: - 771. Որ եսդ տէր տէր հաւատարիմ յիսուս, անբաժանելի լեր ի զգայութեանցս. և յամենայն գոյացութեանց աստի իմոցս. ներկեալ խոստովանութեամբ և շնորհօք հոգի մարմին նիարդք իմ և աճառք: - 771. Որում **Գոհացողական** Օրինութիւն. և **Բարեբանօղ Փառաստրութիւն**. Յամենայն գոյեղէն բնութեանց. ի վեհազունից մինչ ի հուսկ յետինս: - 771. Որոց խնամօք ամրացեալ փրկեսցուք յամենայն փորձութեանց ամէն: - 772. Բովանդակեալ ոչ զամենայն որ ամենեցունց է գիտելի. այլ զբանս բազումս որ բազմաց է պիտանի և խնդրելի: - 772. Եւ թէ այս և թէ այն, դու ընկալ՝ զխնդիր մտաց քոց առանց ամենայն երկբայութեանց. իբր ի միոյ կենեղուտ աղբերէ կենաց **ուռճալրացեալ և պտղաւետեալ**: - 772. Եւ են ամենայն հարցմունքդ **դժան** գլխով. որպէս յայտ է ի կարգիդ: - 773. Ձի հասարակաց է ամենայն մարդոյ կատարելոց և անկատարից, զի ի յանդիմանութիւն յանդիմանելեացն առհասարակ **դժկամակ** երևի ի սկիզբն. թէպէտ ընտրողութեամբ լաւին ընդունին զխրատն: - 774. Առ այս ասեմք, թէպէտ է՝ ամենայն իր բնութեամբ նա՛ և հասարակ. որպէս և սևութիւն ագռաւու. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. զի է՝ ինչ բնութեամբ, այլ ո՛չ հասարակ. որպէս կնտութիւն մարդոյ: - 774. Խնամք մարդասիրութեանն աստուծոյ որ զամենայն յամենայնի տնօրինէ՛, արգել զայս. զի մի՛ ունիցին ինչ ի մտի յարուցեալքն ի մեռելոց. ապա թէ ոչ, որ ի սկզբանէ **բարեատեացն** էր և մարդասպան, բազում և զանազան երևոյթս, - 775. Իսկ թէ նա որ սկիզբն կորստեան ամենեցուն մեզ եղև և պատճառ ամենայն մեղաւորաց՝ ապրեցաւ շնորհօքն քրիստոսի. - 775. Իսկ յանցանել նորա՝ կորոյս զամենայն. ո՛չ միայն զխոստացեալն, այլ և զպարգևեալն...: - 776. Երկրորդ, զի դժոխքն այն պատիժ բնութեանս էր և ո՛չ առանձին գործոց. զի հաստատեաց օր մի յորում դատելոց է զամենայն ըստ պօղոսի: - 776. Երրորդ, զի թէ սատանայ որ գտա՛կն է ամենայն չարեաց՝ դեռևս ո՛չ տանջի յաւիտենից...: - 776. զի սկզբնաչար և պատճառ ամենայն մեղաց սատանայ է. այլ ադամ այնչափ՝ զի առաջին եղև մեղանչական ի նմանէ:

- 777. Որ և ամենայն վերոյ գրեալքդ առակք, անառակին, մոլորելոյն, կորուսելոյն և այլն ևս, այսպէս ուղղին. այսինքն նմա՛, վասն նմա՛, որպէս նմա՛: - 778. Եւ թէ այս ո՛չ է գրեալ, նա՛ և ո՛չ այն եթէ մեղանչեաց ուրէք զամենայն կեանս իւր բաց ի միոյն. և ո՛չ մեղանչելն կրկին՝ ապաշխարութիւն է առաջնոյն: - 778. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք...: - 779. Եւ զի միջնորդութիւն ժամանակի կարգաւորիչ է ամենայն գործոց: - 780. Այլ ո՛չ զամենայն պակասականքն կրեաց քրիստոս. որ է՝ հիւանդութիւն մարմնոյ և ապականութիւն. կամ մեղք հոգւոյ և տգիտութիւն: - 781. Ձի այսպէս ուսաք ի սրբազան վեհէն մերմէ ըստ սրբոցն աւանդութեանց. թէ ամենայն իր որ բնութեան է պարզև, **անհրաք** դնելի՛ է ի նմանէ: - 782. Ամենայն իր բնութեան՝ գոյացական է նորին. և ամենայն պարզևք այսինքն շնորհք պատահական է ի զարդ նմին...: - 782. Ասեմք նախ՝ եթէ ամենայն շնորհ զինչ և իցէ տուեալ բնութեան, ո՛չ քակտի ի նմանէ. թպէտ ծածկի երբեմն վասն մեղաց: - 782. Դարձեալ, ամենայն շնորհք առ ո ոք և իցէ՛ բառնի վասն մեղաց. ո՛չ ըստ ունակութեան՝ այլ ըստ ներգործութեան կամ նշանակութեան: - 782. Ասի ի գիրս սուրբս թէ՛ ի կատարածի յանուն յիսուս քրիստոսի ամենայն ծունր կրկնեսցի. և ամենայն լեզու խոստովանեսցի զնա աստուած: - 783. Արդ որպէս յամենայն ժամանակս սոքօք գան ի հաւատս ուղղութեան...: - 785. Թէ վասն զի՞նչ հարկի ամենայն անդրամիկ ե տ օր աւելի կայ առ ծնողին: - 785. Իսկ ամենայն զգայական կենդանւոյ թպէտ իզին ստինք գոն վասն զծնունդս կերակրելոյ. սակայն և արուացն գոյ նոյն մասն անդամոց կազմեալ յարարչէն. և այն յի՞նչ պէտս լինի. խնդրել արժան է: - 785. Ըստ աստուածեղէն տառից՝ արարաւ էզն ի յարուէն ամենայնի նման նմա օգնական: - 786. Ձի է՛ բացասութիւն բացբարձօղ ամենայնի ուր և դիպեսցի. որպէս զէութիւն այսպէս **զոչէութիւն**: - 787. Իսկ ստորասութիւն ընդ դէմ այսմ հաստատօղ ամենայնի: - 787. Ձի առ հասարակ ամենայն տարերք ըստ իւրեանց կերպի կրեցին զայլայլութիւն սգոյ, չարչարակիցք գոլով արարչին իւրեանց: - 788. Ձոր և անբաւ բազմութեամբ ասպատակեալ աւերեաց զաշխարհս հայոց, պարսից, վրաց, և զամենայն արևելեայս: - 788

ԱՄԵՆԱՅՆ ԻՆՉ - ասեն հերձուածօղք՝ զամենայն ինչ մարդկան ի հարկէ՛ գոլ. այսինքն զգործ. զդիպուած. զմահ. զկեանք. և զամենայն ինչ: - 7. զամենայն ինչ մեր ի հարկէ ասեն, այսինքն ի զօրութենէ աստեղացն...: - 10. Ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և ամենայն պատճառ ի հարկէ է՛ նախքան զպատճառելին - 10. Ասեմք առ այս, եթէ՛ ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և նախ է պատճառն քան զպատճառելին. այլ ամենայն պատճառ ո՛չ է հարկաւոր...: - 10. ...ամենայն ինչ լինի ի հարկէ: - 10. Դարձեալ, թէ ամենայն ինչ ի հարկէ՛ է մարդոյ և անասնոյ - 11. Ապա ուրեմն ամենայն ինչ որ յաստուծոյ է՛ բարի է, և ո՛չ չար: - 19. Վեցերորդ ասեն՝ ամենայն ինչ որդւովն եղև. ապա և հոգին: - 30. Եւ դարձեալ, զի ամենայն ինչ որ հօր է՛ այն որդւոյ է որպէս ասէ տէր. ապա ուրեմն հոգի հօր՝ հոգի է որդւոյ վասն միոյ էութեանն: - 61. Այլ զի ամենայն ինչ զոր ունի հայր՝ որդւոյ է. և քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն և իմաստութիւն: - 65. Մանաւանդ թէ ամենայն ինչ հասարակ է. բնութիւն. կամք. թագաւորութիւն. և այլն: - 104. Հինգերորդ՝ զի ընդարձակի բանս մեր քան զամենայն ինչ. և բանն աստուծոյ ընդարձակեալ է առ ամենայն ինչ գոյացութեամբ և արարչութեամբ: - 121. Իսկ զարքացումն լինի ի սիրոյ առ սիրելին. զի զմիտս զկեանս և զամենայն ինչ թողու սիրօղն՝ և սիրելոյն համարի: - 127. Բարձրութիւն իմաստութիւնն է. որ գերազանց է քան զամենայն միտս. և ամենայն ինչ մերկապարանոց կայ առաջի նորա: - 129. Նախ զայս ասեմք թէ ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ...: - 173. Եւ այլապէս ո՛չ կարէր լինիլ. զի ամենայն ինչ ի սմա՛ կատարեալ գոյ. և չիցն է պակաս ի սմանէ: - 179. Արդ ամենայն ինչ որ զգալի է՛ ի ներքս ի սմա՛ է. ծա՛յն. գո՛յն. հո՛տ. հա՛մ. ծա՛նր և թեթև...: - 179. ...մեր զամենայն ինչ ըստ կարգի ուսցուք. և մի՛ անկարգ և շփոթեալ: - 192. Ութերորդ՝ նշանակէ վեց թիւն որ է՛ կատարեալ՝ թէ բոլոր կատարելութիւն աշխարհիս ի յաստուծոյ է ստեղծեալ. երկինք և երկիր՝ և ամենայն ինչ: - 192-193. Նախ՝ զի բոլորումն ցուցանէ զկատարեալն. որ ամենայն ինչ կատարեալ և լի ստեղծան յարարչէն: - 212. Ասեմք թէ՛ նոյն է պատասխանին. զի պատահումն առ մե՛զ հանդիպի. այլ առ աստուած ո՛չ ինչ է պատահմամբ. այլ ամենայն ինչ գիտութեամբ. զի ո՛չ տերև մի ի ծառոյ անկանի առանց գիտութեանն աստուծոյ: - 237. Եւ թէ ոք ասիցէ՛ աստուած զամենայն ինչ բարի՛ է ստեղծեալ, և սոքա չար երկին: - 237. Նմանապէս և այն. յորժամ զամենայն ինչ թողումք և ի լոյս ճրագին նայիմք. զի ազգական է իւր՝ զայն սիրէ և տեսանէ: - 239. Իսկ ներքինն՝ որ է հասարակ զգայութիւնն. երևակայութիւնն. կարծիքն. տրամախոհութիւնն. յիշողութիւնն որ է միտք. զի ամենայն ինչ ի

յիշողականն մտանէ: - 249. Եւ փոխանակ կօշկաց՝ զամենայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ոտից նորա: - 271. Եւ զուստին մի՛ հարցանէր թէ ի կենդանո՞յ էառ, և թէ նո՛ր գոյացոյց. զի ամենայն ինչ կարելի՛ է աստուծոյ: - 281. Երրորդ, քաղցր է և փափագելի. զի զամենայն ինչ որ բարի է ի ստեղծուածս՝ օրինակ տամք ստեղծողին: - 338. Չորօրինակ թագաւոր որ յորժամ լսէ՛ զգոյժ որդւոյ իւրոյ մեռելոյ, խորտակէ՛ զթագն, և զամենայն ինչ որ վասն նորա՛ է: - 349-350. Բնութեամբ ամենայն ինչ սուրբ է. և պիղծ ոչ ինչ է յարարածս աստուծոյ: - 364. Չի պղծոցն ամենայն ինչ պիղծ է. որպէս պիղծ կենդանւոյն շան՝ մորթ և մագ և միս և այլն: - 416. Նոյնպէս և սրբոյն ամենայն ինչ սուրբ է. որպէս ոչխարին մագն և միսն և այլն: - 416. Նոյնպէս և քրիստոսի մինչ զտղայական հասակն նկարեն, **փաթութալ** հանեն զթուղթն ի ձեռն. իբր ի հրէից ծնեալ զամենայն ինչ ըստ օրինացն առնել: - 481. Դուռն ասեն զայն դժոխաց. և ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ: - 504. Տասներորդ՝ թէ և հասարակ է ամենայն ինչ երրորդութեանն, տէրութիւն իշխանութիւն աստուածութիւն և այլն: - 522. Ա՛րդ՝ յորժամ ամենայն ինչ նոյն է սուրբ երրորդութեանն, որով յայտ է՝ թէ հայր խօսի, և թէ որդի, և թէ հոգին սուրբ, մի և նոյն բանին խօսին. ապա ուրեմն ո՛չ է անյարմար եթէ հայր նոյն բանին վկայեսցէ ի վերայ որդւոյ. զի որդի և հայր նշանակէ զյատկութիւն անձանցն: - 530-531. ... նորա զամենայն ինչ ծածկապէս տեղեկացան... - 543. Իննևժ՝ զամենայն ինչ սիրելւոյն՝ իւրն համարի. և զիւրն սիրելւոյն: - 576. Եւ աղքատք հոգւով են ըստ մարմնոյ աղքատքն. որք ոչ ինչ ունին և զամենայն ինչ ունին: - 583. որպէս յամենայն ինչ իրաց՝ մասն նուիրելի է աստուծոյ. նոյնպէս և ի բարեաց գործոց զգոհութիւնն: - 626. Եւ այս է խորհուրդն. եթէ մեր ամենայն ինչ յայտնի և բա՛ց է ծածկագիտին: - 635. Պատասխանեմք այսմ, թէ ամենայն ինչ զոր արար և զոր առնէ աստուած՝ բարի՛ են և յօգուտ մեզ. - 662. Եւ ամենայն ինչ որ աշխարհի է՝ յայսմանէ արտաքս ո՛չ է...: - 681. Ա՛րդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Հասարակ է և բնութեան իր, զի ամենայն ինչ նախնի մարդոյն բնութեամբ է ի մեզ և հասարակ իր...: - 774

ԱՄԵՆԱՅՆ ՈՒՍՏԷՔ + Որպէս կրիտես թագաւորն կրեատացւոց կախեաց ի մէջ տաճարին անդամանդ քարեայ ամենայն ուստէք ըմբռնեալ: - 180. Ոտք ի վեր ուղղեալք, և ի տանջանս ամենայն ուստէք ձկտեալք: - 753

ԱՄԵՆԱՅՆ ՈՒՐԵՔ /ԱՄԵՆԱՅՆ ՈՒՐԵՔ/ + Չորեքտասաներորդ՝ լինիլ ամենայն ուրեք՝ աստուծոյ միայն է. որպէս ասէ երեմիայ...: - 58. Չորեքտասաներորդ՝ ամենայն ուրեք աստուծոյ միայն է լինիլ...: - 71. Չի՞նչ զոր ասէ սուրբն կիրեղ ամենայն ուրեք՝ «համանգամայն աստուած և մարդ»: - 90. Եւ նախ **եկաւորի** հոգին ամենայն ուրեք. որպէս ի մարգարեսն և ի կոյսն սուրբ, և ապա՝ բանն մարմնացաւ. և յետոյ հոգին սուրբ էջ յառաքեալսն և յեկեղեցի մնաց: - 125. Նախ՝ զի պետութիւնք պատշաճին առ հայր. և հրեշտակապետքն առ որդի իբր յերկուց միացեալ. և հրեշտակքն ի դէմս հոգւոյն իբր նախ **եկաւորեալք** յամենայն ուրեք. և ապա յորդի և ի հայր բնակեալ: - 136. Եւ թէպէտ այսպէս ասացաւ, սակայն գոյացաբար է՛ աստուած յիմանալի երկինս. և կարողաբար ամենայն ուրեք: - 180. Չի ըստ իմաստնոյն է՛ աստուած ամենայն ուրեք և ո՛չ ուրեք. ոչ ի տեղուջ իմիք՝ և ո՛չ բացեայ ի տեղուջէ իմիք. այլ վերոյ սորա, և ներքոյ սորա. ի մէջ սորա, և արտաքոյ սորա: - 180. Ա՛հ է ասեն մարդիկ ամենայն ուրեք. զի գետայարո՛յցք է: - 201. Երկրորդ՝ զի ամենայն ուրեք հողն ընդ ջրոյն խա՛ռն է. և յայտ է ի ջրիոս. և ջուրն այն որ բարձրացեալ է ընդ հողոյն՝ իջանէ ի խոնարի և բղխէ աղբիւր: - 209. Եւ որպէս աստուած է՛ ամենայն ուրեք էապէս. և հոգի մարդոյն է՛ յիւրաքանչիւր մասունս մարմնոյն էապէս: - 275. Եւ այսպէս ամենայն ուրեք հնարի սատանայ զի և զբանբասեալն և կամ զբանբասօղսն կորուսցէ: - 325. Եւ բոլորն **ժե** ժամու յառաջ ի միւս աւուրն՝ սկսեալ նախատօնակ առնեմք. և զայս յամենայն ուրեք: - 509. Ի հաղորդութիւն սոցա կայանայ ամենայն ուրեք առաքելութիւն: - 535. ...առաջինքն ամենայն ուրեք յետնոցն անուամբ կոչեին...: - 549. Նախ՝ թէ ո՛չ ամենայն ուրեք է ընդհանրականքն ճշմարտիք. և ո՛չ ամենայն ուրեք առանձնականքն սուտք: - 550. Ասեմք առ այս թէ՛ ո՛չ է հարկաւոր այս ամենայն ուրեք. զի գո՛յ և տարածայնութիւն բարի՛ քան զհամաձայնութիւն ընդ հերձուածօղս. և լաւ է բաժանումն ի չար ժողովոց՝ քան զմիաբանութիւն: - 551. Ապա ուրեմն պարտ է յորժամ յիշատակեմք զհոգին սուրբ ամենայն ուրեք խաչակնքել զդէմս և երկրպագել: - 625. Եւ տես՝ զի ամենայն ուրեք զհոգին սուրբ հօր աղերսեմք. զի ի հօրէ՛ բղխէ: - 633. Եւ այս նշանակութիւն մնաց ամենայն ուրեք: - 656. Վասն որոյ յայսցանէ տան զտարացոյցս ամենայն ուրեք: - 664. Նախ՝ զի ամենեցուն յայտնի՛ է

ամենայն ուրեք գուրով: - 720. Այլ և ամենայն տարերք խռովեսցին. մորիկ ծներան և ցրտոյ՝ հրախառն յամենայն ուրեք սաստկացեալ. - 735. Զի յորժամ ինքեանք փոխեցան, փոխեցաւ և ըստ նոցա պատիժն ասացեալ. այսպէս և ամենայն ուրեք տեսցես: - 779. Այսպէս բարուք տեսցես ինձ յամենայն ուրեք ըստ ժամանակի գգործս յարմարեալ: - 780

ԱՄԵՆԱՅՆ ՈՔ - ...ամենայն ոք ի հարկէ գրոյն այնորիկ լինի. եթէ չար և եթէ բարի: - 18. Երրորդ՝ ի խրատ մեզ. զի որպէս չարչարանօքն ազատութիւն արար մարդկային բնութեանս, այսպէս ամենայն ոք չարչարանօք իւրովք ազատեսցի ի պատժոց ներգոծական մեղացն: - 43. Երկրորդ՝ զի որպէս ամենայն ոք իւր զգեստիւն ճանաչի, այսպէս և քրիստոս մարմնով երևեալ յայտնեցաւ աշխարհի: - 43. Զի թէ ո՛չ էր ասացեալ ընդ պատկերին զնմանն լինիլ, ամենայն ոք պատճառէր, և զմարդն պաշտելով անկանէր ի կռապաշտութիւն. վասն որոյ ասաց զնմանն, թէ յորժամ տեսցեն պատկերակից աստուծոյ զմարդն բանականութեամբ անմահութեամբ և այլովքն որ ինչ է ի հոգիս, իմանայցեն և զգանազանութիւնն աստուծոյ: - 274. Իսկ հոգւոյն առանձին, Նախ՝ զի ամենայն ոք խոստովանի եղեալ զնա: - 274. Իսկ այժմ ամենայն ոք ի գրեալսն ուսանի զպատկիրանս աստուծոյ և ո՛չ ի հարց իւրեանց: - 291. Նախ՝ զի ամենայն ոք պատրաստ լիցի մահուան աւուրն և յանկարծակի զալստեանն քրիստոսի...: - 292. ...ամենայն ոք կարէ՛ յաղթել սատանայի յորժամ զընկերն ուղղէ ի բանս կամ ի գործս կամ ի հաւատս և յայլսն. յայնժամ սատանայ թիւրի և հեռանայ: - 323. Նախ՝ զի ամենայն ոք յինքն ձգեսցէ զբանս օրինացն. և մի՛ ծուլացի թէ հասարակաց է կատարելի: - 340. Երկրորդ, զի ի նուիրացն աստուծոյ առնուն զբաժին քահանայքն և ո՛չ ի մարդոյ. և ամենայն ոք աստուծոյ տայ և ո՛չ մարդոյ: - 363. Զինգերորդ՝ զաւազանաւ բղխէր. զի իշխանութեամբ բաշխի առ ամենայն ոք: - 386. Նոյնպէս և ամենայն ոք հրամանաւ առաջնորդին թէ պահեսցէ զուխտն բարի է. և թէ զանցուսցէ ո՛չ դատապարտի: - 389. ...ամենայն ոք որ մկրտէր ի յովհաննէ ի ջուրն խոստովանէր զմեղս իւր և ապա՛ ելանէր. - 487. Աջն զարդարութիւն առ ամենայն ոք և յօրէնս աստուծոյ: - 493. Եօթներորդ՝ զի սաստիկ է. զի ամենայն ոք ի հարկէ զաչս խփէ որ հանապազ տեսանեմք զլոյս: - 522. Այնց է իմանալ, ուր ժողով լինէր մի լեզուաւ խօսէր ոք առաքեալ, և ամենայն ոք լսէր իւր ձայնիւն: - 525. Եւ թէ ոք ասիցէ, ապա թէ զամենայն ոք առ հասարակ կապէ կամ արծակէ, այսինքն օրհնէ կամ անիծանէ, ո՞չ կատարի: - 539. Դարձեալ, բնաւորեալ է մարդոյ՝ զի ամենայն ոք կարծէ զինքն ճշմարիտ և արդար. այլ որ ունի զճշմարտութիւնն նա՛ է ճշմարիտ և արդար: - 551. Իններորդ՝ զի ամենայն ոք որ առ պոռնիկն երթայ՝ զիտէ ճշմարտութեամբ թէ վրիպեցաւ ի ճշմարիտ արդարութենէն: - 562. **Սիրել զսիրելիս պարտական է ամենայն ոք. այլ սիրել զթշնամիս է՝ առաւել արդիւնաւոր:** - 577. Դարձեալ գիտելի է, զի աստ ասեն հերձուածօղ ազգն Ֆռանկաց թէ՛ թպէտ մկրտութիւնն գործ քահանայի է, բայց ի հարկաւոր ժամանակն թէ քահանայ ո՛չ լինի ամենայն ոք որ գիտէ զձև մկրտութեան՝ կարէ մկրտել: - 588. Եւ վասն այն ամենայն ոք ունի զսկզբնական մեղքն. - 591. Այլ ի պատարագն պարտ է բանալ զգլուխս որ պատարագիչն է ամենայն ոք որ և իցէ. թէ քահանայ և թէ եպիսկոպոս և կամ այլ ոք: - 635. Քսաննէ, զի թէ ամենայն ոք առնու այժմ զվարձս կամ զտանջանս, ապա ո՛չ գոյ յարութիւն...: - 694. Զի զամենայն ոք միանգամ սպանանեն և ո՛չ բ: - 701. Սակայն երևելի աթոռ ի յօդոյդ կազմեալ հաւատացեալ լինի. զի ամենայն ոք տեսցէ նստեալ: - 736

ԱՄԵՆԱՍՈՒՐԲ + Նախ կոչի երկինք ամենասուրբ Երրորդութիւնն. զի անհաս բարձրութեամբ գերազանցեալ է յամենայն եղելոց: - 183. Զինգերորդ՝ երկին կոչի ամենասուրբ Երրորդութիւնն վասն լուսաւորութեան և անհաս բարձրութեանն յամենայն եղելոց որպէս ասացաւ: - 184. Վասն որոյ օրհնութեամբ ցրուեաց զնոսա ի վերայ երկրի, զի աճեսցին և բազմացին և լցցեն զերկիր ծննդօք և շինութեամբ և բարեգործութեամբ ի փառս ամենասուրբ Երրորդութեանն ամէն: - 298. Եւ այնք որ ո՛չ խոստովանին զմիասնական սուրբ Երրորդութիւնն, մկրտելի է զմկրտեալն ի նոցանէ ի փառս ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 590

ԱՄԵՆԱՏԵՍ + Նախ՝ զի ամենատեսն աստուած գիտէր զլաւս և զխտանան: - 674

ԱՄԵՆԱՐԱՐ + Եթէ «ամենարարն աստուած՝ մինչդեռ չէր արարեալ զամենայն, ինքն ո՛ւր էր. և այժմ ո՛ւր է. և ի կատարածի ո՛ւր է լինելոց»: - 179

ԱՄԵՆԵՍ - Չորրորդն Բարակ. որդի ամենենայ ի կեղեսայ նեփթաղեմի ամս խ: - 420

ԱՄԵՆԵԻՆ + որ պարզ և ամենկիմք չարն է. և արտաքոյ բարւոյ և էութեան է - 22. Եւ ծանիր զայս, զի որքան նըւագի ողջութիւն՝ առաւելու հիւանդութիւնն. և որչափ նըւագի մարմին՝ առաւելու

ապականութիւն. այլ յամենկին նըւազիլ ողջութեան և հիւանդութիւնն կորընչի: - 22. Եւ յամենկին նըւազիլ կենաց և մահն կորընչի. զի յեութեան ունի զգոլն ներհակապէս: - 22. Չարն ո՛չ է է, և ո՛չ գոյ. որո՞վ զանազանի ի պարզ ոչ է էն. որէ՛ յամենկիմը ոչինչ: - 23. Եւ թէ արար հայր առանց որդոյ, անիմաստ արար. զի որդի է իմաստութիւն հօր ըստ առաքելոյ. և կամ այլ իմն իմաստութեամբ որ է՛ սուտ յամենկին: - 46. Որ ցուցանէ թէ՛ յամենկին ժամն այն ո՛չ ունեք է հասանելի յեղելոցս, այլ առաջին անեղ բնութեանն աստուծոյ: - 48 Եօթնևժերորդ՝ յամենկիմը սրբութեամբ արդարութիւն միայն աստուծոյ է. ըստ այնմ...: - 72. Առ երրորդն ասեմք՝ թէ յիմարութիւն է յամենկիմը և մոլորութիւն իսկ ի լսել զայս: - 76. Այլ յամենկին անեղ և արարիչ մարմնով իւրով: - 78. Այլ յամենկին կատարեալ և միշտ մեծ մարմնով իւրով: - 78. Եւ ո՛չ ասի շնչաւոր վասն շնչաւոր մարմնոյն. այլ յամենկին հոգևոր: - 78. Է) Եւ ո՛չ ասի անիծեալ վասն անիծից մարմնոյն. այլ յամենկին օրհնութիւն մարմնովն: - 78. Այլ ո՛չ ուղղակի. զի նիւթն յամենկին անտեսակ է: - 111. Չորրորդ՝ ասի անեղ՝ որպէս ոչ ուրեք և ո՛չ երբեքն. այսինքն է ոչինչն. սա կարօտ է յամենկին սկզբան և կատարման: - 113. ...խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ յամենկին անբանութիւն է և անիմացութիւն...: - 123. Բարի ինչ ո՛չ կամին և ո՛չ յամենկին կարեն: - 149. Եօթներորդ՝ ներքին իմաստքն յամենկին խոր և բարձրագոյն տեսութիւն. զոր ըստ ինքեան միայն իմացումն տեսանէ և ի դուրս արտաբերէ: - 177. Եւ զհտելի՛ է, զի ընդ յամենկին հեռանալն լուսինն խաւարի. և յամենկիմը մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն և ուղղապէս ընդ դէմ անցեալ արեգականն՝ խաւարէ՛ զնա. զի ընդդիմատիպ է անօթ լուսնոյն: - 187. Իսկ Կարկուտն ծնանի ի յամենկիմը ջերմ ամպոյ, զօրութեամբ արեգականն ի վեր քարշեալ: - 205. Իններորդ՝ յորժամ լուծանի՛ յամենկին յարահետ լինի: - 206. Իսկ ձկուներ զի ո՛չ ունին զօդ՝ յամենկին են անծայնք: - 216. Հինգերորդ՝ զի թէ ոք գողանայր և սպանանէր, զանմեղն դատապարտէին. և լինէր յամենկին անօրէնութիւն: - 238. Իսկ յանասունսն յամենկին ըստ երկոցուցն կորնչին ընդ մարմնոյն: - 249. Այլ և հատումն յամենկին ո՛չ ասի հոգւոյն. ո՛չ տնկականի և ո՛չ զգայականի և ո՛չ բանականի: - 257. Իսկ բանականս մարդ ո՛չ յամենկին նախախնամութեամբ է. զի հոգին ո՛չ ի ծնողաց, այլ ի շնորհացն աստուծոյ պարզակի: - 257. Եւ ո՛չ յամենկին ստեղծմամբ. զի մարմինն նախախնամութեամբ փոխանորդի: - 257. Տասներորդ՝ առ յատուկ բարին մերձենալ. այսինքն առ յամենկին զուտ բարին որ է՛ աստուած. խորհրդով բանիւ և գնացիւք: - 281. Իսկ հօրն յամենկին ո՛չ պղտորեցան խորհուրդք. և ո՛չ տրտմեցան սիրտք. և ո՛չ տխրեցան դէմք: - 304. ...սատանայ... յամենկին փախչի և աստ՛ զխոնարհութիւն և զճշմարտութիւն: - 324. Է՛ և երրորդ պատճառ. զխոզն ուտէին յեգիպտոս, և զարջառ և զոչխար պաշտէին. վասն որոյ հրամայեաց զաստուածս նոցա զենուլ զի չեն աստուածք. և ի խոզենոյն հրաժարիլ յամենկին: - 355. Որպէս նախ քան զօրէնս, բնական քննութեամբ ընտրէին մարդիկ. կամ զանճոռնի մեծն, կամ զյամենկին փոքրն, կամ զգարշն տեսութեամբ, կամ զվնասակարն, ուտելոյ պիղծ ասէին զսոսա: - 364. Առաջինն է յամենկին գործ արդարութեան: - 375. Իսկ դադան յամենկին անզեղջ մնաց. թէպէտ զնաց մովսես ի խորան նոցա՝ ո՛չ զղջացան: - 382. Փակեաց թէ յամենկին ո՛չ բաժանի օրհնեալ պսակն մինչ ի մահ: - 401. Չորրորդ՝ զի մի՛ յամենկին օտարեսցին: - 402. Նախ՛ զի ո՛չ յամենկին անէծ. այլ և մասն մի օրհնութիւն էր: - 409. Նուազիլ՝ ո՛չ ասեմ զյամենկին պակասիլն. զի առ ջրհորաւն մեծի անյայտ եղև վէմն. և յելսն յորդանանու մանանայն ո՛չ գտաւ: - 415. Սակայն բարի՛ է քան զայն որ յամենկին ո՛չ խոստովանի: - 432. Չորրորդ՝ զի անկասկած լիցի յամենկին...: - 463. Եւ թէ յամենկին անհաւան և յամր լինին՝ պատժին որպէս զաքարիա: - 465. Եթէ զոր օրինակ բժիշկք՝ ո՛չ ի սկիզբն ցաւոց և ո՛չ յամենկին անազան տան զղեղ հիւանդին. զի անօգուտ է և վնասիչ. այլ ի դիպօղ ժամու յորում առողջացի: - 467. Իսկ թէ յամենկին հուսկ յետոյ անազան ի վերջին դարս, լինէր և այսպէս կրկին պակասութիւն: - 467. Իսկ աստուածայինն անեղ էութիւն յամենկին պարզ և մաքուր առաւել քան զիմացականն բնութիւն եղական իմն գոյութեամբ...: - 479. Իսկ քրիստոս յամենկին ակն յամենկին ունկն՝ ընդ հօր և հոգւոյն աստուածաբար ներգործէ: - 479. Անմարթ էր թողուլ զժողովուրդն ի դրան տաճարին և մերձիլ յանկողինս. և ըստ օրինացն զօրեայ սրբութիւն ստանալ. որ անհնա՛ր է յամենկին...: - 484. ...իցեն յամենկիմը սուտ: - 484. Արդ՝ երկոքին ծայրքն՝ այսինքն մեղքն և ապականութիւնն են պարզաբար և յամենկիմը չար անուամբ և իրօք...: - 496. Դարձեալ՝ մահն խառնեալ է ընդ բարւոյ. և ապականութիւնն յամենկին չար...: - 498. Եւ զի **գ** է օր ի բոլոր տարին. կամ յամենկին պահք. կամ ուտիք. կամ միջակ. որպէս նաւակատիկք: - 510. Իսկ պատանքն ո՛չ ծալեալ. զի խորհուրդ տնօրէնութեանն ո՛չ յամենկիմը

յայտնի է և ո՛չ անյայտ...: - 517. Ութերորդ՝ **զի ամենայն տեսակք ախտիցն ի՛ր մի երևցուցանեն մեզ. որպէս գողութիւն զինչս, և պոռնկութիւն զհեշտութիւն. իսկ հպարտութեանն ո՛չ գոյ ամենկին ակնկալութիւն**: - 562. Ոչ ինչ ամենկին թէ ընկալցին զմկրտութիւնն. որպէս և ոչ ցորենոյն է վտանգ թէ գողունի իցէ և սերմանի ի ձեռն գողի: - 593. ...և գործ է նոցա, հրամանաւ քահանային աւետարան կարդալ, քարոզել, և բառնալ քշոց և բուրբառ. և նստիլ ամենկին ո՛չ: - 608. Նախ՝ ամենկին անծայն. որպէս ներտրամադրեալն ի խորհուրդս: - 639. Երկրորդ՝ ամենկին ձայն առանց բանի. որպէս գոչումն: - 639. Եօթներորդ, զի հողն ամենկին ներքին ծայրքն է ամենայն տարերաց...: - 678. ...ցուցանէ թէ անշարժ է մեռեալ մարմինն ամենկին ի կենդանական շարժմանէ: - 678. Յայս **գ** փոփոխմանէս աստուած ամենկին անփոփոխ է. - 681. Այլ մեղաւորքն ո՛չ երկին ամենկին: - 685. Չի թէ սկզբնական նիւթն միայն յառնէ, մարմին մարդոյ ամենկին փոքրիկ և անկատար լինի: - 718. Չի վերին մարմինք երկինք և լուսաւորք ամենկին անապական են. իսկ **դ** տարերք թէպէտ ըստ մասին ապականին, այլ ըստ բոլորին ո՛չ. - 727. Նախ՝ զի ամենկին ապականացուք են. և մասն ինչ ո՛չ ունին անապականութեան: - 727. Եւ սոքա արտաքոյ են ամենկին երկնաւոր դատաւորին: - 744. Իսկ լուծումն հարցմանցս այսոցիկ, ո՛չ ամենկին օտարածայն աւելորդս խուզեալ. և ո՛չ գեղջուկ իմն աշխարհական խօսից յարմարեալ: - 772. Այլ զանազանի. զի դէք ամենկին ո՛չ ունին զղջումն...: - 780. Չի թէ կորուսեալ էր, այսինքն բարձեալ ամենկին յազգէն աղամայ, ուստի՞ գոյր որդւոց նորա. կամ ո՞րպէս առ ջրհեղեղաւն բառնիր բարձեալն: - 782. Որպէս և այժմ մեռելոց զղջումն և խոստովանիլն անվարձ է ամենկին և ակամայ: - 785

ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ + Նախ՝ եթէ չար հիւանդութիւնն և այլն ի հարկէ՛ է, ապա ամենեցուն նոյնպէս պարտ էր գոլ. զի հարկն նոյն է առ ամենեսեան: - 11. Իսկ թէ այլ և այլ է ամենեցուն հարկն, ապա նոյնպէս ո՛չ լինէր ամենեցուն չար: - 11. ...զի սոքա ամենեքեան յայլևայլ ժամանակս և այլևայլ շարժումն աստեղաց էին ծնեալք...: - 13. Այլ արդ աստուած է պատճառ ամենեցուն և հարկաւոր. ապա ուրեմն ներգործութիւն նորին է հարկաւոր: - 15. Այլ արդ՝ աստուած է ամենեցուն ո՛չ հուպ պատճառ, այլ հեռի - 15. Արդ՝ հարկ է ամենեցուն գոլ այնպէս որպէս աստուած ետես և զիտաց...: - 15. Ասեմք եթէ՛ գոգ և մագօգն՝ հոգևորապէս իմացեալ լինին ամենայն հալածօղք եկեղեցւոյ. զորս սատակեսցէ՛ տէր յիսուս զամենեսեան ...: - 28. Իններորդ՝ օգոստոս կայսր. որ իբրև զերկաթ մանրեսցէ զամենեսին: - 29. Իններորդ՝ զիա՞րդ մի և **գ** ասէք. և պատասխանիք սոցա ամենեցուն: - 30. Յինգերորդ՝ է՛ ո՛չ խնդրել զօգնութիւնն աստուծոյ ի հաւատալն. զի հաւատն ո՛չ է բնական. զի ըստ այսմ միապէս լինէր ամենեցուն. այլ ի բարութեն աստուծոյ ձրի պարզքէ: - 32. Ասեմք զայս ըստ մարդկութեանն. զի ո՛չ ունէր բնութիւնս մեր. այլ յորժամ միացաւ ընդ բանին և եղև որպէս առօղն և առեալն իշխան և տէր ամենեցուն: - 46. Եւ աստուածաբանքն հեթանոսաց՝ որպէս միտս ամենեցուն՝ և միտս արտաքոյ գոլ ասացին լցեալ զփորուածս երկնից: - 51. Եւ միտն արտաքոյ ամենեցուն՝ մեզ շնորհէ զտեսութիւն և զկարողութիւն յիւրաքնաչիւր արհեստ: - 51 Չորեքտասաներորդ՝ զի թէ մահուամբ չարչարանօք նորա փրկեցաք մեք ամենեքեան ...: - 67. ...ամենեքեան սոքա մարդոյ՛ են: - 91. Եւ թերևս ասիցէ երկաբնակն թէ՛ սոքա ամենեքեան անծինն վերաբերին քրիստոսի և ո՛չ մարդկութեանն: - 98. Նմանապէս և արարիչն աստուած. ներքոյ և հիմն է ամենեցուն ...: - 110. Դարձեալ՝ տեսանէ աստուած ըստ պատճառի. զի ամենեցուն է պատճառ. և ըստ պարունակութեան, որ զամենայն առ ինքն ունի. և ըստ կատարման, որ ամենեցուն է վաղճան և կատարումն: - 118. Նոյնպէս կարգ և սահման ընդհանուր եղեալ լուսաւորեցին զամենեսեան: - 126. ...ի բանէն աստուծոյ եղեն ամենեքեան և ի նոյն բանն վախճանին: - 129. Դարձեալ, զի ժերորդն աստուածպետութիւնն. և կատարումն ի վերայ ամենեցուն: - 134. Որև յայլուրեք ի քերօքես ասի նստել. զի ամենեքեան **աստուածակիրք** են և հանգիստ կամացն աստուծոյ: - 135. Երկրորդ՝ ամենեքեան հրեշտակք կոչին. իբր միմեանց ուսուցիչք և յայտնօղք: - 137. Երրորդ՝ ամենեքեան զօրութիւնք կոչին. զի ունին զօրութիւն էութիւն և ներգործութիւն: - 137. Չորրորդ՝ զի ամենեքեան խնամարկութ են մարմնեղինաց: - 137. Իններորդ՝ զի ամենեքեան հրեղէն բնութեամբ են ի շնորհս և ի փառս անփոփոխելիք: - 137. Նախ՝ զի ամենեցուն սկիզբն է և պատճառ, զիտէ զսկսեալսն ի նմանէ: - 141. Երկրորդ՝ զի զամենեսեան միահամուռ ունի և պահէ՛. և այսպէս զիտէ զորս ունի առ ինքն և պահէ: - 141. Երրորդ՝ զի ամենեցուն կատարումն է և բովանդակութիւն. ապա այսպէս զիտէ զամենեսեան...: - 141-142. Չի ի կատարածի աշխարհի յորժամ դադարի գործ դիւացն ամենեքեան միահաղոյն փակեսցին ի դժոխս: - 147. Այլ նոքա ամենեքեան ա՛զգ են դիւաց... : - 150.

Նախ՝ զի զծածուկ առաքինութիւն արդարոյն յայտնի արասցէ այլոց ամենեցունց...: - 158. Իններորդ՝ **Նահատակադիրն** քրիստոս է փրկիչն ամենեցունց...: - 159. Նախ զի փրկական է խորհուրդն ամենեցունց...: - 167. Այլ կոչի է, ըստ այնմ որ միշտ է, ո՛չ ունելով սկիզբն և ո՛չ վախճան. այլ ինքն է ամենեցունց սկիզբն և վախճան...: - 171. Երկրորդ՝ սկիզբն և պատճառն է գոյն. զի գոլովն գոյացուցանէ. և աստուած՝ ամենեցունց: - 171. ...նա՛ է ամենցունց տեղի: - 172. Գոյացութիւն որ սկիզբն է ամենեցունց և նախասեռ...: - 176. Եւ դարձեալ՝ զի նոցա ամենեցունց ներհակ գոյ. որպէս մեծութեան աղքատութիւն. առողջութեան հիվանդութիւն. կենաց մահ: - 178. Նախ՝ զի ի ներքո՛յ է ամենեցունց. և ամենայնին զօրութիւն առ նա՛ ժողովի: - 187. Եւ դարձեալ՝ գարնան եղանակն սկիզբն է ստեղծման աշխարհի և բուսուց և ամենայն ծննդոց. վասն որոյ ի սոյն ժամանակս առաւել բուսանին և նորոգին ամենեքեան: - 198. Դարձեալ՝ քան զժամանակ ոչ ինչ հասարակ. զի ժամանակ յամենեցունց հասարակ ստացեալ լինի. և հասարակապէս անցանէ: - 199. Նոյնպէս և մարդկային կենցաղս ամենեքեան հասարակաբար հաղորդին. և ամենեքեան առ հասարակ փոփոխին և կորուսանեն...: - 199. Քսաներորդ՝ առ հասարակ է ամենեցունց: - 207. Նախ՝ զի մայր է մեր, ուստի ծնանիմք ամենեքեան: - 211. և Տեսանելիքն հրոյն՝ վերագոյն ամենեցունց: - 215. Ձի թէ մարդն ունէր զբնութեամբ զէնս, որպէս թէ եղջիր ի գլուխն. և սուր զատամունսն. ճիրանունք ի ձեռս. և սմբակ կամ կճղակ ոտիք. և զայլսն, նախ՝ զի զազանադէմ և դժարատես լինէր ամենեցունց: - 217. Երրորդ՝ զի համաձայնին ամենեքեան որ նախ քան զյանցանելն զմարդն անապական ասեն: - 222. Այսպէս հացտուն ամենեցունց աստուած է...: - 230. Եօթներորդ՝ վասն զգայութեանցն, որ ամենեքին յառաջ հեղուն յուղեղն...: - 233. Իսկ մագն արտաքոյ անզգայ՝ ծածկոյթ՝ զգեստ՝ և պահապան է ամենեցունց: - 240. Եւ այս ևս չէ՛ ընդունելի. զի ցուցաւ ի վերոյ եթ յարացոյցն նոյն ինքն աստուած է ամենեցունց: - 273. Նախ՝ զի խոստովանեալ է յամենեցունց որ ո՛չ է հաստելի. այսինքն ո՛չ ստեղծեալ: - 274. Եւ սոքա ամենեքեան վասն էրորդին են որ է՛ սերն. զոր ունէր կատարելապէս առ աստուած: - 286. Եւ կերակուրն մի ամենեցունց առհասարակ մարմին և արիւնն սուրբ: - 294. Երկրորդ՝ զի ծածուկ համբերութիւն նորա յայտնի լիցի. և ամենեցունց վարժարան եղիցի: - 325. Որոց լիցի մեզ ամենեցունց մասնաւորիլ ի փառս արքայութեան երկնից ի քրիստոս յիսուս ի տէր մեր ամեն: - 411. Իսկ չորրորդ սրբութիւնն լիակատար շնորհաց ի վերին գաւառն որ է՛ հրեշտակային՝ զերազանցէ՛ զամենեքումբբ: - 462. Եւ սա զո՛յգ է ամենեցաւն: - 464. Ջօրութիւնն երկնից՝ տկարանայ. և կեանքն ամենեցունց մեռանի: - 470. Յայտնի՛ է ամենեցունց և առանց երկբայութեան՝ զի քրիստոս մեռաւ ըստ գրոց. և մահուանք եբարձ զմահ և զապականութիւն: - 498. Հինգերորդ՝ որպէս մեղքն զամենեսին մեռոյց, և շնորհքն առաւել զամենեսին կեցոյց որ **զերազօրն** է ի վերայ մեղաց: - 507. Յայսմիկ յայտ արար թէ ի յարութեան անդ ո՛չ դառնայ ոք յոք. ո՛չ հայր յորդիս՝ և ո՛չ որդիք առ հարս իւրեանց. այլ դառնան ամենեքեան յայս...: - 517. ...յետ իջման հոգւոյն՝ ամենեքեան վասն անուան նորա չարչարեցան և մեռան...: - 524-525. Առ երկրորդն ասեմք թէ, ընդ ուրացութիւնն պետրոսի՝ սիրտ ամենայն առաքելոցն տրտմեցան և կոտորեցան. և ի զղջումն նորա ամենեքեան հաստատեցան վերստին: - 547. Առաքելոյն պետրոսի հնազանդ եմք որպէս քրիստոսի. նաև պօղոսի և ամենայն առաքելոցն և աշակերտացն ամենեցունց և հետևողաց նորա և աթոռոց նոցա: - 547. Դարձեալ, զորօրինակ բազումք ընթանան ի մի ճանապարհ, և ամենեքեան թողեալ զնոյն՝ ընդ այլս գնացեն, և մինն մնասցէ ի նոյն. ո՛չ ասեմք թէ մինն բաժանեցաւ ի ճանապարհէն, այլ՝ այլքն: - 551. Բայց ոմանք բերանաբաց եղեալ հակառակին՝ զծնունդն և որ ըստ նորին ամենեցունց առ հասարակ միաբանեալ բաց ի հայոց: - 554. Երրորդ՝ զի ամենեցունց մի է: - 573. Սոքա ամենեքեան երանելիք ասին. զի որդիք աստուծոյ կոչեսցին: - 585. Հինգերորդ՝ զի **համապատիւ** ծնանիմք ամենեքեան. ո՛չ ոմն պատուով կամ անպատիւ. իշխան կամ իշխեցեալ. - 590. Թէ ամենեքեան յաղամայ մեռան, զիա՞րդ ծնանին կենդանիք: - 592. Ձի թէ յօրինեալ հացէն այլոցն ամենեցունց ցամաք էր տուեալ և նորա թաց, պատճառ լինէր մատնութեանն յուրայի. և յիրաւի: - 599. Իսկ **զերորդ**՝ սարկաւազն ի վերայ ամենեցունց առ հասարակ հրամայէ...: - 608. Նախ՝ զի մին կին ետ աստուած մին մարդոյն աղամայ՝ ի յօգնութիւն. նոյնպէս և ամենեցունց օրինադրեաց: - 612. Խաղաղութիւն ամենեցունց պարտ է ասել, թէ ընդ ամենեսեան: - 625. Ասեմք թէ՛ այլ է ամենեցունց, և այլ է ընդ ամենեսեանց: - 625. Ձի ընդ ամենեսեանց՝ զանձն նշանակէ. իսկ ամենեցունց՝ զշնորհս հոգոյն սրբոյ ցուցանէ: - 625. Իսկ ամենեցունց՝ զմիշտն և զանբաժանելի հոգին սուրբ: - 625. պարտ է վասն ամենեցունց աղօթել և զպարտս նոցա վճարել: - 655. ամենեքեան սարսեցին և լռեցին: - 656. Քսանէ, Թէ ամենեքեան յառնեմք. և ամենայն անդամօք: -

660. Որ ամենեքեան լինին է փոփոխմունք կենցաղական. - 663. Ասեմք թէ այո՛ պարտ է ամենեցուն կատարել: - 674. Ապա ուրեմն ամենեցուն առ հասարակ պէտք են քահանայական կատարմունք և նուէրք. գալ ի գերեզմանն և այլն ամենայն: - 675. Ձի՞նչ է որ առ հասարակ ամենեքեան. այր և կին՝ ծեր և տղայ ընդ մեռելոյն ընթանան ի գերեզմանն: - 675. Նաև ո՛չ դատաստան. զի ո՞ւմ լիցի դատաստան. զի ամենեցուն վճարեալ է: - 694. Ասէ մեկնիչն, սպիտակ հանդերձն զոր զգեցեալ էին՝ շնորհացն քրիստոսի մաքրութիւնն է. յորմէ ամենեքեան վայելեցաք որպէս ասէ առաքեալն. - 696. Այլ միայն վարդապետք Ֆռանկաց տարածայնեալ ամենեցունց համաբաւեն զբերքաթուրն: - 698. Երրորդ, զահ դատաստանին որ ամենեցուն երկնչիլ տայ ի մեղաց, - 698. Եւ ամենեքեան անցանեն ընդ հուրն որ յառաջ ընթանայ գալստեանն քրիստոսի: - 702. ...այլ ի սիրտս ամենեցուն խորհուրդ ամբարշտացն պատուհասից կերպարանի. իսկ պատիժն յետ արդար դատաստանին: - 703. Եւ թ աշտանակք որ տան լոյս ամենեցուն: - 709. Նախ՝ զի ամենեցուն յայտնի՛ է ամենայն ուրեք գոլով: - 720. Ամենեքեան արո՞ւ յառնեն, թէ արու և էգ: - 725. Ոմանք ասեն թէ՛ ամենեքեան արու յառնեն. և այլք թէ արու և էգ: - 725. Վարդապետք ասեն թէ՛ ամենեքեան կատարեալ հասակաւ յառնեն և մի թուով երեսնամեայ: - 726. Դարձեալ՝ երկրորդն ադամ յայս թիւս յարեաւ ի մեռելոց. վասն որոյ և մեք ամենեքեան յայնմ թուի յառնենք. - 726. Իններորդ, է՛ նշան ամենեցուն ժողովիլն...: - 730. Արդ՝ նա՛ որ զամենայն գերեզման կնքեալ պահէ, զեկեղեցիս օրհնէ՛ և հաստատէ՛ և ամենեցուն զօրաւիզն է ի փորձութիւնս, կարօղ է անապական լինիլ. զի աստուածային է նշան: - 733. Ուր ինքն տերն խաչեցաւ և յարեաւ. և սոքա ամենեքեան ձոր յովսափաթու կոչին, որ յերկու ձորի մէջն է յերուսաղէմ: - 737. Եւ դատաստան հատուցման ամենեցուն է, այլ դատաստան քննութեանն ո՛չ. զի ի չորս բաժանին ամենայն դատեցեալք: - 738. Որպէս առաքեալքն ի մի լեզու քարոզէին և ամենեքեան ի լեզուս իւրեանց լսէին: - 739. Որք որպէս զիրք յայնժամ բացեալք եղիցին. քանզի վարդապետութիւնք նոցա և օրինակք՝ ամենեցունց յայտնեսցին. ի յորս ամենեքեան իբրև ի գիրս տեսցեն թէ զի՞նչ պարտ էր առնել կամ խոտել ինքեանց: - 742. Իսկ զիրք կենաց է զիրքն քրիստոս. ի յորում ամենեքեան իբրև ի գիրս ընթերցցին թէ զինչ ի պատուիրանաց նորա արարին: - 742. Գիր ևս կենաց է տեսութիւնն աստուածային. ի յորում ամենեքեան զխիղճս մտաց իւրեանց իբրև զգրեալս տեսցեն: - 742. ...ամենեցուն մերկացեալ և բացեալ յաւիտեան յամօթ լինին: - 752-753. Չորրորդ՝ զի այս խաւար երբէք է և ուրեք. և այն միշտ և ամենեցուն: - 753. Եւ ես յորժամ բարձրացայց, զամենեսեան ձգեցից առ իս: - 759. Այլ թէ ի սոցանէ մի մի ուրուք տուեալ լինէր, փոխանակ թագաւորութեան համարէր. իսկ թէ սոքօք ամենեքունքք վայելեսցէ, զերագոյն բոլոր աշխարհի լինէր: - 761. Վասն մեծի սիրոյն՝ ժառանգութիւնն այն ամենեցուն մի է իւրաքանչիւր ումեք բոլորն և ո՛չ մասնաւորն: - 764. Այսպէս վասն երկնային և իմանալի տնկոցն որ կոչին ծառ կենաց. ունելով յինքեան զկեանս և բաշխելով այլոց ամենեցուն զխնամս: - 767. Բովանդակեալ ոչ զամենայն որ ամենեցունց է գիտելի. այլ զբանս բազումս որ բազմաց է պիտանի և խնդրելի: - 772. Դարձեալ՝ ծածկութիւն յանցանաց՝ է՛ բնականապէս մեզ ի տերևոյ անտի. իսկ յանդիմանութիւն է ծածկելոց յայտ արարողութիւն. վասն որոյ ամենեքեան դժկամակ երևին: - 774. Իսկ թէ նա որ սկիզբն կորստեան ամենեցուն մեզ եղև և պատճառ ամենայն մեղաւորաց՝ ապրեցաւ շնորհօքն քրիստոսի. - 775. Եւ այսպէս պատժոյ նորին հաղորդեալ մահու մեռանելոյն հասարակ ամենեցուն որպէս ասացաւ: - 776. Չորրորդ, զի որպէս ադամաւ ամենեքին մեռան արդարք և մեղաւորք. այսպէս և քրիստոսի ամենեքին կենդանացան. այսինքն ազատեցան: - 777

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ - Այլ զայս երկբայիս յաղագս ոչ գիտելոյ քոյ թէ (մինչդ) ամենուրեք ո՛չ որոշէ ընդդէմ հանդերձելոյն. զի թպէտ նշանակէ՛ զկէտն ուր մինչն է եղեալ, այլ զոր անդր է քան զնա՝ ո՛չ ուրանայ: - 42

ԱՄԵՆՔՆ - Տասներորդ՝ զի սուտ լինէին ամենայն օրէնք բնական՝ գրական և աւետարանական. զի սոքա ամենքն խրատեն զմեզ խոտորիլ ի չարէ՛ և առնել զբարի...: - 20. ...ամենքն խոստովանին թէ աստուած է աստուած. և ո՛չ անծնելութիւն աստուած: - 38

ԱՄԵՍԻԱ - Ամեսիա ամս **իթ**: - 452. Չչորքս զայս՝ Չոքոզիա և Չգողոզիա մայրն, և Չյովաս և Չամեսիա ո՛չ գրէ յազգահամարսն աւետարանիչն վասն լինելոյ դուստր և թռունք եզաբելի: - 452

ԱՄԵՆ /ԱՄԵՆ - դերանուն/ + Եւ զի զկենդանին սպանանել ջանայ, ինքն յամէն կենդանոյ սպանանի: - 219. Եւ յայս կողմս ունի **դ** երակ առանց արեան լի ջերմութեամբ. և բաժանի ամենայն

երակ՝ յերեսունը երակս. որ լինի ամեն ճիղ երակ: - 244. Եւ մտանէ ի կարգ զհնուորաց. վասն որոյ մովսէս ի ի ամենիցն ի վեր թուէր զզինուորսն: - 265. Եւ յարտաքին սրահն **հ** սիւնը արծաթապատք. և յամեն սիւն **բ** խարիսխք և խոյակք յերկրօքն ծայրքն: - 343. Երրորդ՝ վեցեքեանն ունին լոյս, և առնուն զիւզն ի միջոյն. և ամեն մուրակք ունին լոյս. և այլ առնուն յարևու: - 346. Երկրորդ՝ զի զգին ծերոյն պակաս հրամայեաց. զի **ե** ամեայ տղայոյ երկդրամեան էր. և ի ամենիցն երկդրամեան. և անտի մինչև ի **կ** ամն **ժ** երկդրամեան. և ի **կ** էն յառաջ **ժե** երկդրամեան: - 377. Եւ այսպիսիքս ամեն ո՛չ են յարմար ուխտականի: - 390. Երեսունը, Սուրբ գիրք ամենն քանի՞ տուն է: - 413. Մետասաներորդ, Միաբանութեան և բաժանման ամեն եկեղեցւոյ ազգաց: - 525. Եւ որ ամեն շարականի սկիզբն ի մարգարէից դնենք, այս է պատճառն, զի զհինն և զնորս ի միասին խառնենք: - 636. **Չամեն շարական կրկին ասենք, վասն է՞ր զհարցն երեքկին ասենք:** - 637. Չի ծաղիկն դիւրաւ թափի յամեն փոքր պատճառէ. յանձրևոյ և ի հողմոյ և ի սաստիկ որոտոյ. վասն այն պտուղն կորնչի: - 638. Չորրորդ, որոյ ամեն գործքն բարի լինի...: - 664. Գիր իմոյ, կամ գերւոյ աման, կամ գերէ՛ գամեն: - 678

ԱՄԷՆ + Որում արժանաւորս արացտ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամեն: - 353. Յորմէ ազատեսցէ զմեզ քրիստոս աստուած մեր ամեն: - 368. Որում փառք յաւիտեանս ամեն: - 376. Վասն որոյ օրհնութեամբ ցրուեաց զնոսա ի վերայ երկրի, զի աճեսցին և բազմացին և լցցեն զերկիր ծննդօք և շինութեամբ և բարեգործութեամբ ի փառս ամենասուրբ Երրորդութեանն ամեն: - 298. Յորոց փրկեսցէ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ի յաւիտեանական և յանել տանջանաց հրոյն. և մասնաւոր աջակողմեան դասուն և ժառանգ արքայութեանն երկնից կացուսցէ յիսուս քրիստոս տէր մեր. որ է օրհնեալ յաւիտեանս Ամեն: - 317. Որպէս ասելն զաւազան, աւազան, սապոն, ամեն, և կամ այլ ինչ: - 297. Որով և ընդ Որում Յօր և Յոգւոյն սրբոյ փառք և պատիւ և իշխանութիւն յամենայն գոյից անբաւ յաւիտենիւ ամեն: - 101. Յորում և զմեզ թուեսցէ ի թիւ սրբոց իւրոց անջինջ դպրութեամբ. և Նմա փառք յաւիտեանս ամեն: - 392. Յորմէ փրկեսցէ զմեզ քրիստոս աստուած փրկիչ մեր ամեն: - 394. Որոց լիցի մեզ ամենեցուն մասնաւորիլ ի փառս արքայութեան երկնից ի քրիստոս յիսուս ի տէր մեր ամեն: - 411. Որ է՛ Օրհնեալ յաւիտեանս Ամեն: - 412. Որ է՛ օրհնեալ յաւիտեանս ամեն: - 419. Տասներորդ՝ յետ որոյ հնազանդեցան նմա՛ ամենայն իէլ. և տեառն մերոյ զկնի խաչին հաստատեցան ի հաւատս. մանաւանդ յետ է դար կենցաղոյս ամենայն լեզու խոստովան լիցի զտէր յիսուս քրիստոս ի փառս աստուծոյ հօր ամեն: - 427. և Նմա փառք և զօրութիւն յաւիտեանս ամեն: - 438. և Նմա փառք յաւիտեանս Ամեն: - 442. Ըստ որում թէ՛ «եղիցին կատարեալք ի մի». և Նմա փառք և պատիւ յարակայ Ամեն: - 450. Եւ աստանօր Կատարումն հին Կտակարանաց. և Եօթներորդ Յատորի Յարցմանցս. ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Օրհնելոյն Յաւիտեանս Ամեն: - 453. Չոր զայսպիսի խորհօսն և ասացօսն նզովէ՛ եկեղեցի ամենայն ուղղափառաց ամեն: - 475. Որում փառք և զօրութիւն յաւիտեանս ամեն: - 498. և Նմա փառք յաւիտեանս ամեն: - 503. Եւ աստանօր Կատարումն Իններորդ Յատորի Յարցմանցս Այսոցիկ. և Քրիստոսի Փառք յաւիտեանս Ամեն: - 527. Այսպէս սրբեաց զեկեղեցի յամենայն աղանդոյ սուրբն յոհան. որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի ամեն: - 545. Չոր յառաջին ամին յորժամ նստաւ կաթողիկոս տէր սիմէոնի, ի ձեռն տէր եղիայի մեծահանդէս ժողովմամբ պայծառացոյց զեկեղեցի կանոնական հաստատութեամբ ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ օրհնելոյն յաւիտեանս ամեն: - 545. Որում փառք և զօրութիւն ընդ Յօր իւրում և սուրբ Յոգւոյն ամեն: - 555. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամեն: - 570. Եւ դարձեալ տամ զքեզ ի խորհուրդ սուրբ եկեղեցոյ. զոր ինչ գործեսցես, եղիցի քեզ ի բարեգործութիւն և ի փառս հանդերձեալ կենացն ամեն: - 602. Իսկ սաղմոսն՝ մանկացելոցն մկրտութեամբ հրամայէ որդիացելոցն օրհնել զհայրն երկնաւոր. որում փառք յաւիտեանս ամեն: - 629. Իսկ փառքն, և ալիւն, և օրհնութիւն և փառքն, և ամենն, և ընդ հոգւոյդ քումն, և խաղաղութիւնն, այս ամեն Առաքելադի՛ր է: - 631. Որ և զմեզ արժանաւորեսցէ քրիստոս ամեն: - 656. Իններորդ հարցմանս բաւական լիցի ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Ամեն: - 659. Եւ աստանօր Աւարտումն Տասներորդ Յատորի Յարցմանցս, ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Յաւիտեանս Ամեն: - 661. Եւ յետոյ զերծուսցէ ի դժոխսց և պարգևեսցէ զարքայութիւնն երկնից ամեն: - 675. Եւ դարձեալ՝ ցուցանէ թէ այսպէս և հոգի նորա անշարժ կայ և մնայ ի յաւիտեանական փառս և ի մշտնջենաւոր հանգիստն ամեն: - 679. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած առ հասարակ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամեն: - 710. Յորոց փրկեսցէ զմեզ փրկիչն ամենայնի և առհասարակ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ. և կացուսցէ ի տեղուջ

լուսոյ և հանգստեան. Ամէն: - 760. Որով և ընդ որում հօր միանգամայն և հոգւոյն սրբոյ վայելէ փառք և պատիւ և իշխանութիւն և զօրութիւն. այժմ և միշտ և յաւիտենից յաւիտեանս Ամէն: - 771. Այժմ և մշտակայ յաւիտենիւ Ամէն: - 771. Որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի ամէն: - 772. Որոց խնամօք ամրացեալ փրկեսցուք յամենայն փորձութեանց ամէն: - 772. Որ և ձեզ յիշողացդ և մեզ յուսողացս առհասարակ ողորմեսցի բարերար և բազում ողորմ մարդասէրն աստուած և տերն մեր յիսուս քրիստոս ամէն: - 773. Որպէս զի և դուք լիջիք գրեալ ի գիրն կենդանեաց ամէն: - 773. Ո՞ղջ լեր Ամէն: - 789

ԱՄԵՆԱՌԱՍ + Երրորդն է՝ բացումն կողին. ի նշան ամենառատ գնոջ փրկութեան մերոյ: - 489

ԱՄԵՆԵՐԱՆԵԱՆ + Վասն վեցերորդին՝ արդար վկայեցաւ յամեներանեան բերանոյն...: - 286

ԱՄԵՆԻՄԱՍ + Այլ ինքեանց վերին էութեանցն գիտելի է թիւ նոցա՝ շնորհեալ յամենհմաստ գիտութենէն: - 141. Երկրորդ՝ զի այն քան բազմութիւնք հաւատացելոց կորնչելոց էին, որ ո՛չ վայելէր յամենհմաստ գիտութեանն աստուծոյ: - 467

ԱՄԵՆՈՂՈՐՄ + Զի թերևս վասն ձեր սիրալիր մաղթանացդ՝ գտայց ողորմութիւն յամենողորմ փրկչէն մերմէ: - 773

ԱՄԻՆԱՂԱՐ - Արամ ամաց **խե՛** ծնանի զամինաղար: - 452. Ամինաղար ամաց **խե՛** ծնանի զնայասօն. և էր ասէ յամինաղար սպարապետ զօրուն յուդայի ի հանել մովսէսի զորդիսն իսրայէլի յեգիպտոս: - 452. Որպէս ահարօն ունէր զդուստրն յամինաղարայ զքոյրն նայաստի իշխանին յուդայ: - 461

ԱՄԻՍ + Արդ՝ թէ ինն յամսով յառաջ թագաւորեալ էր թագաւորն չար, ապա ուրեմն ի ժամանակս Օգոստոս կայսեր ծնաւ քրիստոս. զոր և վկայէ՝ աւետարանն սուրբ: - 29. Քսաննէ) Օր, յամիս, և տարի և շաբաթ, և ժամք, վերադիր, և րոպէք, ոլոմպիադ, և այլն: - 154. Երեսուննդ) Տարեմուտն, և անուանք յամսոց: - 154. Նախ՝ ի շարժմանէ՝ երկնային մարմնոց. զի միշտ նոյնպէս և անդադար շարժին. առնելով զօր և զամիս՝ և զեղանակս՝ և զտարի՝ **ստուգագոյն** չափով առանց յաւելուածոյ և պակասութեան: - 181. Երրորդ՝ Զրատն. զոր մարեխ անուանեն. ջերմ է և չոր. **խ** օր յամէ՝ ի կենդանակերպն. և ի **ժզ** յամիսն պատէ՝ զամենայն: - 189. Զինգերորդ Լուսաբերն. որ է՝ արուսեակն. զոր կոչեն զօհրա. ջերմ է և խոնաւ. **յիսը** օրն կատարէ՝ զընթացսն. և այլք ասեն թէ ի **զ** յամիսն: - 189. Վեցերորդ Փայլածուն. զոր օտարիտ կոչեն. միշտ շրջի ընդ արեգականն. և սակաւ հեռանայ ի նմանէ. զընթացս իւր կատարէ՝ **յը** աւուրս. **ժ** օր պակաս քան զլուսաբերն. և այլք թէ **զ** յամիս: - 189. Ասացեալ մոլորակացս՝ զօր՝ և զամիս՝ և զտարիս՝ ո՛րն առնէ: - 190. Որպէս ասացաւ ի վերոյ, զխաւարումն լուսոյ՝ և զամիսս՝ լուսինն առնէ: - 190. Զի տեսեալ մարդիկ զնոր և հին նորա՝ ասացին՝ **մե՛զ ես** օրինակ ծննդեան և մահուան. և կոչեցաւ յամիս: - 190. Դարձեալ տանի զեղանակս. և զամիսս. զշաբաթս. և զաւուրս. զժամս. և զժամանակս: - 190. Եւ գիտելի է, զի օրն պատկեր է յամսոյն և տարւոյն: - 190. Եւ յամիսն **յկե** ժամ: - 190. Եւ **ժ** մասունքն ժողովեալ ի յամիսն լինի **ժ** ժամ: - 190. Իսկ կէս մասն ի մեկ յամիսն լինի կէս ժամ. և ի մեկ տարին **զ** ժամ. և ի **դ** տարին ժողովեալ՝ լինի օր մի **դ** ժամ. և այն առնէ զնահանճն. և շարժէ՝ զտօնս և զեղանակս: - 190. Արդ յամենայն յամիս կէս օրն՝ ի բոլոր տարին լինի վեց օր պակաս լուսնոյն: - 191. Զինգերորդ՝ այս մին օրս է որ կրկնելով կատարէ՝ զշաբաթ և զամիս և զտարի և զդարս կենցաղոյս, և հասանէ՝ ի վերջին օրն. որ է՝ մի օր աներեկ և անփոխանորդ: - 193. Զի՞նչ են անուանք յամսոց: - 200. Ամսոցդ անուանք՝ են որ ի նախնեացն անուանէ. և են որ յեղանակացդ. և են որ ի դիցն: - 200. Քանզի երբայեցիք և մակեդոնացիք՝ Զաւելեաց աւուրքն դնեն զլուխ տարւոյ. և ասեն օր առաջին. և **բ**. և **գ**. և **դ**. և **ե**. և վեցն մուտ Նիսան յամսոյ. որ թարգմանի կազմութիւն: - 200. ...որ է՝ զարնան յամիս. զի ի **ժքն** մտանէ: - 201. **Իսկ աղուանից** յամիս **Նաւասարդուլ**. որ է՝ **Նաւասարդացի**. այսինքն ի **թռանց** է. **յուստերաց կամ ի դասերաց**: - 201. Բայց ասեն ոմանք թէ՛ յաւուրս մանասէի՝ Նումաս պումիլոս **բ** յամիս յաւել ի տարին հռօմոց. զի յառաջ քան զնա՝ **ժ** էր. և յաւել ի նոսա գյունվար և զփետրվար: - 201. Քսաննէ՝ Վասն է՞ր մարդն ինն յամիս, և այլ կենդանիք աւելի և պակաս կան յարգանդի: - 228. Իսկ թէ վասն է՞ր ասիցէ որ՝ յղացեալ մնան յարգանդի՝ մարդն ինն յամիս, և այլ կենդանիք աւելի և կամ պակաս: - 262. Վասն որոյ ըստ թուոյ զօրութեան իւրոյ որ է՝ սնանիլն ածիլն և ծնանելն, յերեք յամիսս ծնանի զպտուղս. որպէս ցորեան և այլքն: - 262. Վասն որոյ բոյսք առ հասարակ յերեք յամիսս ծնանին, և ի չորրորդումն կատարին յաւելեալ ի վերայ զկազմողական զօրութիւնն: - 262. Եւ այլք ևս յաւելեալ. զի են ի չորից տարերց՝ է և **ը** յամիսս կատարին: - 262. Եւ այլք ունելով և զկերակրականին զօրութիւնս՝ յապաղեն մինչ **բժան** յամիսս: - 262. Ասեմք թպէտ միւքն ի չորից տարերց է, այլ տնկականն զօրացեալ

քան զնիւթն՝ ըստ իւրոյ մասանցն ծնանի. զի ծնանիլն տնկականին է. այլ և ունի զտարերացն թիւ. զի յամիսս չորս կատարի այն՝ որ յառաջ ծնաւ: - 262-263. Որև յաւելեալ իր ինչ զգայական՝ լինի **զ**. վասն որոյ առ հասարակ ի **զ** ամիսս ծնանին...: - 263. Այլ և զգայականին յաւելեալ շնչականն և շարժականն և ցասմնականն ընդ ցանկականին՝ լինի **թ**. վասն որոյ ոմանք յինն ամիսս ծնանին կամ ի **ժ**: - 263. Վասն որոյ ոմանք **յթժ**ան ամիսս ծնանին որպէս ձի: - 263. Ուսեալք և զայս, բեր՝ տեսցուք և զմարդոյն թէ վասն է՞ր յինն ամիսս ծնանի: - 263. Արդ՝ որպէս ասացաք՝ մարմինն է ի **դ** տարերաց. և ունի **ե** զգայութիւն. վասն որոյ յինն ամիսս հաստատի անդամօք և ապա ծնանի: - 263. Եւ յաւելեալ զկազմողականն՝ յութն ամիսս ծնանի և ո՛չ ապրի զի անկատար է: - 263. Դարձեալ **զ** ամիսս տնկականին որպէս ասացաք. և **զ** զգայականին. և **զ** բանականին: - 264. Դարձեալ **ժերորդ՝ աստեղագէտք ասեն թէ յղացումն ամենայն մարդոյ Զօհալին է. և յիւրաքանչիւր մոլորակս ամիսս մի թուեալ՝ լինի ծնունդն ի մուշթարին **թ** ամիսս: - 264. Եւ ուրն ամիսս երևակին է ո՛չ ապրի: - 264. Իսկ տունկք որք են մեծաբոյսք՝ և չորքոտանիք մեծամեծք՝ յերրորդ ամին ծնանին զնմանն. որ է թիւ կրկին ամսոյ ընդ երրեակ վեցից: - 264. Վասն որոյ յեօթն ամիսս ատամն բուսանի տղայոց. և յեօթն ամն դարձեալ փոխի: - 264. Երկրորդ՝ վասն ժամանակին. զի մարդն յինն ամիսս կատարէ զանդամս, և արջն երեք: - 267. Երկրորդ՝ զի խոնարհ և հնազանդ էր յամենայնի. ուստի մնաց եղբօրն պատարագի. որ իւրն **զ** ամսով յառաջ էր հասեալ քան զեղբօրն...: - 286. Երկրորդ՝ որպէս մանուկն տե՛լ՝ յարգանդի **թ** ամիսս և **ե** օր անդրանկանն՝ և ապա՛ ծնանի: - 290. Բոլոր տարի մի. զի այսպէս ասէ զիրն թէ՛ **ճժ** օր բարձրացաւ ջուրն. և յետոյ **ճժ** օր ցածուցաւ. որ լինի **ժ** ամիսս: - 294. Եւ երկրորդ ամիսս ասէ զբարայեցւոցն որ է իար: - 294. Եւ երրորդ ասէ զթիւ ամսոյն նոյի որ է՛ թշրին: - 294. Եւ ի միւս տարին ի նոյն քանիս ամսոյն որ մտին ի նոյնն ելին ի տապանէն: - 294. Եւ բարձրացուցին **զժ** ամսոյ ճանապարհ ընդ ելն և ընդ էջն. որչափ բարձրացաւ ջուրն **ճժ** օր, և **ճժ** օր դարձեալ իջաւ: - 296-297. Իսկ յաւուր **ե** շաբաթոջ երեկունն զգառն զենին և ելին յայգ ուրբաթի. նիսանի **ժե**. որ էր առաջին ամիսս նոցա. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի ժէ: - 337. Եւ կատարեցաւ խորանն յեօթն ամիսս. և յերկրորդ ամին յառաջին ամսեանն կանգնեցաւ: - 344. Եւ ի **ժե**ն նիսանի անցին ընդ ծովն որ է՛ **ե** ամիսս. և է ամիսս ի գործ խորանին: - 344. Որպէս **բժ**ան կենդանակերպք երկնից, և ամիսս տարւոյն. այլ և **բժ**ան առաքեալքն ի լանջսն յիսուսի: - 348. Ի եօթներորդն ամիսս որ է՛ թշրին՝ **ժ** օր քաւութեան տօնէին. զի է շաբաթ շաբաթուցն ի նա՛ է. և երրորդ ամիսս. այլ և ժերորդ օրն շաբաթ էր: - 371. Երրորդ՝ ամիսս երրորդ: - 372. Այլ ամսամուտն է ծննդեան տօն. զի քրիստոս եղև մեզ ամիսս ծննդեամբ և մահուամբ և յարութեամբն: - 373. Իններորդ՝ մանուկն յարգանդի ո՛չ հացիւ կեայ. այլ հրամանաւն աստուծոյ կերակրի ընդ պորտն զինն ամիսս. որպէս տնկականք, և որպէս նոյ ի տապանն. մինչ ելանէ յարգանդէ...: - 397. Զի օր՝ ժամանակիս այս պատշաճի. և շաբաթ՝ մահուն հանգիստն. և ամիսս մինչ ի յարութեանն: - 399. Եւ յետ է ամսոյն դարձաւ: - 412. Զի՞նչ է որ յետ եօթն ամսոյ դարձաւ տապանակն: - 426. Նախ՝ զի **զ** ամ սովն, և **զ** ամիսս սուրն՝ սաստիկ էր քան զերեք աւուր մահն: - 434. Եւ յետ **ե** ամսոյ՝ նաբուզարդան դահճապետն հրձիգ արար զէրուսաղէմ և զտաճարն և զտուն թագաւորացն. և զպարիսպն կործանեաց. և զսիւսն պղնձի և զաւագանն և զամենայն կահ պղնձի և արծաթի տարաւ ի բարիլօն: - 447. Եւ առ յովսեփայ խօսմանն՝ **զ** ամիսս եկաց և հրեշտակն աւետեաց: - 461. Եւ յինն ամիսս ի տաղաւար արգանդի տարեալ զաստուած բանն: - 463. Ասեմք եթէ յետ յղացման բանին յարգանդի կուսին օրինօք և ոչ օրինօք բնութեան, ժուժկալեալ ամսոց ըննից և աւուրց հնգից, ըստ հասարակաց ասեմ և անդրանկաց. ըստ հնգից յաւելեալ թոց նախաստեղծին **նախարարչութեան** աւուրց: - 469. Եւ անտի մինչ ի մարտի **իե**ն համարեն **զ** ամիսս, և անդ ասեն զաւետիսն: - 483. Եւ ի մարտի **իե**ն մինչ ի դեկտեմբերի **իե**ն համարեն **թ** ամիսս և **ե** օր, և անդ ասեն զծնունդն: - 483. Եւ յղութիւնն եղիսաբեթի յաւուր շաբաթու ի լուսանալ **ժերորդ** ամսոյն որ է թշրինի **իզ**: - 483. Արդ՝ աստի մինչ ի նիսանի **ժե**, և յապրիլի է՛ կատարի է՛ ամիսս. յորում առաքեցաւ զաբրիէլ առ կոյսն մարիամ յաւուր չորեքշաբաթու: - 483. Եւ անտի մինչև ի տրեթի **իա՛** և յունվարի **զ**՝ կատարի **թ** ամիսս և **ե** օր: - 483. Զորրորդ՝ զի որ յամսեանն զերրորդի հրեշտակապետն եկն առ կոյսն, ի յղութեանն եղիսաբեթի ասաց գոլ **զ** ամիսս, և ո՛չ յաւետեացն: - 483. Մետասաներորդ՝ յայտ է յամիսս նոցա. զի առաջին ամիսս սեպտեմբեր է նոցա. և վասն ծննդեանն քրիստոսի՝ փոխեցին և եղին գյունվար առաջին ամիսս: - 484. Երկրտասաներորդ՝ յայտ է յանւանէ ամսոյն որ կոչի յունվարի. և յունվար ի հռոմն թարգմանի ծննդեան ամիսս: - 484. Երկրտասան ամիսս տարւոյ: - 546. Վասն որոյ և մեք միշտ ի նոյն քանիս ամսոյն սուրբ խաչին և եկեղեցւոյ տօն կատարեմք: - 617. Վասն որոյ եօթնից**

եր շաբաթունն նոցա աւուրց ամսոց: - 626. Երկրորդ, ի կոյսն բնակեցաւ բանն **թ ամիս**. և ի խաչն յաւիտեանս յաւիտենից: - 642. և օրէնս եդ որ հանգչէր մարդ ի մարմնական գործոց յաւուրս և ի շաբաթս, յամիսս և ի տարիս. - 647. Եւ **գ ամիս** աղուհացք է և յիսունք: - 650. Իսկ լի աւուրք ասէ և ոչ ամօք կամ ամսօք...: - 666. Նախ՝ ի ժամանակս. զի **գ**, և **է**, և ամիսն, և տարին՝ լինի **դ**. և **գ** օրն նախկին, որ է՝ եօթն: - 683. Այլ և յամիսն և ի տարին բոլորի: - 683. Ամիսն նշանակէ մինչ ի դատաստանն. և տարին գարութիւնն յաւիտենից. - 683. Իսկ ամիսն որ է՝ **գժ**, տասն զգայութեամբ մեր մտօք և բանիւ և գործով մեղանչեմք: - 683. Եւ ամիսն **գ** տասամբ բաղկանայ. զոր ի հաւատ սուրբ Երրորդութեանն և **ժ** բանեան օրինացն յանցաւոր գտաք: - 683. Եւ տարի՛ է քրիստոս... և **բժ**ան ամիսք առաքեալքն: - 683. Եւ ո՛չ որպէս շաղակրատեն ոմանք մտացածին բանիւ. թէ երեք օրն՝ կամ յեօթն՝ կամ յամիսն և կամ ի տարին ելանեն ի քաւարանէն: - 683-684. Եւ յերկոտասան ամիսս, զի յետ մեղանացն վերստին պտղաբերի ապաշխարութեամբ: - 765. Եւ յամ և յամիս մշտակայ բոլորածն՝ շարժունն նոցա: - 767. Դարձեալ **բժ**ան պտուղք են **բժ**ան առաքեալքն. որք յամս և յամիսս տնօրէնութեանն պտղաբերեցան: - 768. Եւ երկոտասան պտուղ յերկոտասան ամիսս, զի ո՛չ երբէք նուազի անմահական պտուղն փայտին կենաց: - 768. Ո՛չ ի յամիսս անցաւոր. և ո՛չ ի յամն մշտնջենաւոր. զի աստ մարմնապէս և անդ հոգեպէս: - 768. Եւ զայս ո՛չ շաբաթու և աւուրց սպառեալ. այլ ամսոց երից սորին յերկարեալ. և գործելոց վրէժ ո՛չ կշիռ հատուցեալ: - 789

ԱՄՍԵԱՆ - Եւ կատարեցաւ խորանն յեօթն ամիսս. և յերկրորդ ամին յառաջին ամսեանն կանգնեցաւ: - 344. Որ այսպիսի էր պատկեր աւուրն. յաւուր **ե** շաբաթօջ երեկոյին ի չորեքտասան լուսնին զգառն զենին և ելին յայգ ուրբաթի **ժե ամսեանն**. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժէ**: - 513. Իսկ վասն քահանայօրհնէիցն, սուրբն սահակ է արարեալ. յառաջին ամի եպիսկոպոսութեան իւրոյ. ի նաւասարդի ամսեանն որ օր մի էր. և յիշատակ սուրբ կարապետին արար զքահանայօրհնէքն: - 659

ԱՄՆՈՐԴԻ + Չի՞նչ է, չորեքկերպեան կենդանեացն զխորհուրդ քարոզեաց ամլորդին: - 638

ԱՄՆՈՒԹԻԻՆ + Եւ զի ամլորթին աճէ՛ յերկիր: - 197. Երկրորդ՝ սառա ամլորթեամբ ծնաւ զիսահակ. և մարիամ կուսութեամբ զենմանուէլ. և եկեղեցի միշտ կուսութեամբ ծնանի զծնունդս աւագանին: - 307

ԱՄՈԼԲ + և Ամուրք հաւատոյ առաքեալքն սուրբք. և Խոյք հայրապետացն դասք: - 374. Իսկ **անդրանկածին** երինջքն են մարգարէք և առաքեալք. որ զհաւատացեալս անդրանիկ ծնան. նոքա են ամուրք և պատարագք աստուծոյ: - 426

ԱՄՈՆԱՅԻ - ...և եղև նոցա մարմնաւորապէս ժառանգել զերկիր ամոնացւոց, մովաբացւոց, և քանանացւոց: - 306

ԱՄՈՆ – Վասն որոյ յետոյ տրտմի և նեղի. ատէ՛ զպատճառ մեղացն և դառնայ ինքեան. որպէս ամոնի եղև: - 558

ԱՄՈՎՍ - Ամով: Միքիա: Յովէլ: Աբդիու: Յովման: Նաւում: Ամբակում: - 450. Ամովս ամս **ժբ**: - 453

ԱՄՈՒԼ + Նախ՝ ամուլ է սառա. և մարիամ կոյս. և եկեղեցի ամուլ և կոյս: - 307. Ի խոստման աւետիսն ծե՛ր էր արբահամ, և կինն ամուլ. զի մի՛ անյուսասցին ի բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենագօ՛ր է. վասն այն ասացաւ անթիւ լինիլ զաւակացն. և եղև այնպէս: - 377. Երկրորդ՝ աւետեօք հրեշտակին ծնաւ սամփսոն ի յամուլ մօրէն: - 422. Եւ որպէս **բժ**ան բիւր հրեշտակացն, և եօթանասնից եօթն թողուլն, և ամլոյն եօթն ծնանիլն ո՛չ է վճիռ, նոյնպէս և **իդ** երիցանցն: - 711

ԱՄՈՒՍՆԱՆԱՍ + Եւ թէ ոք ասիցէ, ամենայն վերոյ ասացեալքս գո՛ն և յամուսնացեալ երիցունս աշխարհի, և քահանայագործեն: - 167. Երրորդ՝ մինն կուսութեամբ, և միւսն ողջախոհ ամուսնութեամբ. զի ցուցցէ թէ ի կուսից և յամուսնացելոց մտցեն յարքայութիւնն երկնից: - 289. Այլ ի կուսանս հանգչի. որք հրեշտակաց մմանք եղեն կուսութեամբ. վասն այն ասեն աստուած բնակեալ է յերկինս ուր կուսանք են հրեշտակք. և ո՛չ յերկրի ուր ամուսնացեալք են: - 404. Մարիամ ամուսնացալ ի բեթլէհէմ...: - 460. Իսկ Աննա ամուսնացալ ի գալիլեայ ընդ յովակիմայ...: - 460. Չերծեալ յանձից. զի անիծեալք էին կուսանք և ամուսնացեալք: - 469. Ամուսնացեալք՝ զի ցաւօք ծնան: - 469. Վասն է՞ր մինչ ի չորրորդ կարգն փոքրիկ ջահընկալութեանն կարեն ամուսնանալ, և յայնմ հետէ ոչ: - 609. Վասն այն մինչ յայս ամուսնանալ կարեն. և ի հինգն ելեալ վերագոյն դասուց՝ ո՛չ ամուսնանան: - 609. Այսմ փայտի ո՛ստ են գ կարգ յեկեղեցի աստուծոյ. այսինքն ամուսնացելոց, ժուժկալողաց, և կուսանաց: - 755. Նոյի՛ն որ զտապանն կառավարեաց, ամուսնացելոցն: - 755. Նոյն բան է և առաջին

ամուսնացելոց: - 785

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ + Ասելի՛ է թե՛ երիցունք աշխարհի՛ հալլալ ամուսնութեամբ և ողջախոհութեամբ են ուխտեալ քահանայագործել: - 167. Ուստի յայտ է զի երեցն երկրորդ ամուսնութեամբն ո՛չ կարէ քահանայագործել...: - 167. Ա՛րդ՝ եթէ առաջին կեանքն էր ամուսնութեամբ և որդեծնութեամբ որպէս նոքա շաղակրատեն. ապա և ի վերջին յարութեանն նոյնպէս է լինելոց: - 226. Եւ լինի աղանդն այնոցիկ՝ որք ասեն մարմնաւոր արքայութիւն, և կերակուր և ամուսնութիւն, և այլ աղճատանք: - 226. Դարձեալ մարդոյն է ունել օրինաւոր ամուսնութիւն առ զուգակիցս իւր: - 274. Տե՛ս, զի յայտնապէս ցուցանէ սուրբն, զի թէ պահպանութեամբ կացեալ էին ի դրախտին, ո՛չ ևս ամուսնութեամբ լինէր աճումն: - 280. Եւ ա՛րդ՝ հեռանալոյ մեզ ի դրախտէն կենաց վերջին ամուսնութիւնն եղև...: - 281. Երրորդ՝ մինն կուսութեամբ, և միւսն ողջախոհ ամուսնութեամբ. զի ցուցէ թէ ի կուսից և յամուսնացելոց մտցեն յարքայութիւնն երկնից: - 289. Եւ կապ ամուսնութեան որպէս պսակն օրհնութեան: - 317. Երկրորդ՝ օրինաւոր ամուսնութիւնն պատուական է վասն որդեծնութեան. այլ ո՛չ է նա՛ առաքինութիւն. որպէս կուսութիւն՝ պահք՝ և աղօթք: - 356. Եւ կարիքն կրկին է. ներքին ամուսնութեանց, և արտաքին ընչից: - 389. Չայն ցուցանէ որ պատճառաւ իրիք կամ պոռնկութեամբ կամ այլ ինչ յորժամ բաժանին, առանց ամուսնութեան մնասցեն թէ երկուքն են բաժանմանն պատճառ, մինչև հաշտեսցին: - 401. Եւ թէ մինն է պատճառ՝ որ և իցէ թէ այրն և թէ կինն, առանց ամուսնութեան մնասցէ. և միւսն զուգեսցի այլոյ որ չէր պատճառ: - 401. Եւ թէ ասեն՝ ամուսնութիւնն օրհնեցաւ: - 404. Ասա՛ թէ՛ քահանայիցն հրամայեաց ի բաց կալ յամուսնութենէ յորժամ մտանէին ի տաճարն և ի խորանն...: - 404. Եւ թէ ասեն, չափաւոր ամուսնութիւն և ինչք ընդունելի՛ է աստուծոյ: - 404. Եւ թէ ասեն՝ ամենայն մարգարէք ամուսնութեամբ ծնան: - 404. Եւ թէ ասեն, ամուսնութիւնն ի դրախտն օրհնեցաւ: - 404. Իսկ պսակն է՛ ի խորհուրդ ողջախոհութեան. զի ողջախոհ ամուսնութեամբ զսպեսցէ առ ինքն զրդջախոհ ցանկութիւնն. և արգելցի ի շնութենէ և ի պոռնկութենէ...: - 587. Վտանգ գո՞յ ինչ զաւակաց թէ ոչ արդար ամուսնութեամբ այլ ի պոռնկութենէ ծնանին: - 593. Ասենք թէ՛ սակաւ հեշտութիւն կապեցաւ յամուսնութիւնն, - 613. Երրորդ, կուսութիւնն ճաւո՛ր է. և ամուսնութիւնն վաթսունաւոր. և դարձեալքն ի մեղաց երեսնաւոր: - 757

ԱՄՈՒՐ /գոյական/ + Եւ տէր մեր աւերեաց զամուրս դժոխոց զմահ և զմեղք... : - 418. Այլ և զապականութիւն և զդժոխս. մարմնով և հոգւով կործանէր զամուրն սատանայի: - 424. Կամ զի օրէնքն գրեալ էր՝ կուրի և կաղի մի՛ դնել զայթակողութիւն, ասէին նախատելով թէ՛ որպէս ո՛չ կարես կոխել զդոսա, նոյնպէս ո՛չ կարես առնուլ զամուրն յերուսայ: - 431. Եւ զօծումն զօրութեան՝ յորժամ օծաւ արեամբ ի վերայ խաչին և քակեաց զամուրս հզօրին և էառ աւար: - 474. Վեցերորդ՝ ամուրն սատանայի է ներքին դժոխքն. ուր են դրունք պղնձիք և միզք երկաթիք. որ է՛ մեղքն մեծամեծք և յուսահատութիւնք. և այն էր ամրոց նորա: - 506. Եւ քրիստոս անդ գնաց և կապեաց զհզօրն և քակեաց զամուրս նորա և աւար էառ զհոգիսն: - 506

ԱՄՈՒՐ /ածական/ + Ձորօրինակ՝ որպէս տղայ որ տեսանիցէ ցից ի յորմում, երթայ ի մօտ. թէ ամուր է՛ թողու. վասն զի ո՛չ կարէ հանել. և երթայ առ միւսն. թէ շարժի՛ ի մօտ կենայ մինչև հանէ: - 160-161. Նոյնպէս և սատանայ աներևոյթ մօտ՝ ի մարդն երթալ. թէ ամուր է հաւատն և կամքն՝ ո՛չ կենայ անդ, յուսահատի և թողու: - 161. Վեցերորդ՝ օրհնեաց զաբրահամ ի լերինն ամուր հացւոց ի պատարագիլն իսահակայ...: - 320. Որպէս յորժամ լցան մեղք ամուր հացւոցն ի չորրորդ դարուն՝ սատակեցան ի ձեռն յետուայ: - 351. Ձի՞նչ է որ ընդ դովտայ որդիսն և եսաւայ ո՛չ հրամայեաց կռուիլ. այլ ընդ ամուր հարցւոցն: - 393. Երկրորդ խոհեմութիւն. և այս է չափաւորութեամբ բանից. որպէս ասէ յառակս. «որ հանդարտ է շրթամբք, է՛ խոհեմագոյն». և սաղմոսն «դի՛ր տէր պահապան բերանոյ իմոյ. զդուռն ամուր շրթանց իմոց», և այլն: - 580

ԱՄՈՒՐ /տեղանուն/ + Վեցերորդ՝ օրհնեաց զաբրահամ ի լերինն ամուր հացւոց ի պատարագիլն իսահակայ...: - 320. Որպէս յորժամ լցան մեղք ամուր հացւոցն ի չորրորդ դարուն՝ սատակեցան ի ձեռն յետուայ: - 351. Ձի՞նչ է որ ընդ դովտայ որդիսն և եսաւայ ո՛չ հրամայեաց կռուիլ. այլ ընդ ամուր հացւոցն: - 393

ԱՄՈՒՐՅԱՅԻ - Ամուրիացիք: - 298

ԱՄՈՒԹԵՍ + Գարպ երիկամանցն նախ՝ ամորէ զցանկականն. և երկրորդ անվնաս պահէ: - 241. Ասենք թէ՛ ամենայն սերմն ունի զջերմութիւն և զգիծութիւն ամորեայ յինքեան: - 256

ԱՄՊ + Իսկ չորրորդն է խորհրդական աստուածաբանութիւն. յորժամ զամենայն զգալի և զիմանալի եութիւն արտաքոյ թողեալ, ի խորս ընթանամք մտօք և մտանենք յամպն և ի մէզն...: - 122. Ութերորդ՝ սպիտակ լոյսն առաւել թափանցիկ է. որպէս ընդ ամպս և յայլ նիւթս: - 125. Ամպ՝ զբարձրութիւնն նշանակէ ի վերայ այլոց. և Դարձեալ՝ ամպ զմարգարէսն. իբր **հրամանատո՛ւ** լինիլ մարգարէիցն: - 148. Եւ դարձեալ, ամպ գերկինս նշանակէ. զի ոմանք օղեղէն ասեն գերկինս: - 148. Եւ դարձեալ, զի ամպով և հողմով ասի շարժիլ աստուծոյ. և այսու լինիլ նման այսինքն ի վերայ ամպոց և հողմոց և հրեշտակաց շրջելով: - 148-149. Երեսունևը) Ամպք. ձիւն. կարկուտ. և այլքն: - 155. Քառասուներորդ) Բաղդատութիւն ամպոյ և մեղաց. ամպոյ և սուրբ կուսին. և յատկութիւնք փայլման ի հոգին սուրբ: - 155. ... օդս առ մեզ որ ունի զջուրս ամպով հաստատեալ: - 184. Եւ զի ցօղէն ամպք զանձրև: - 197. Եւ զի անօսրանան ամպք: - 197. Եւ զի ամպ և մեզ և մութն պատէ: - 197. Դարձեալ քան զժամանակն ոչ ինչ այլայլի. քանզի մերթ ցուրտ է և մերթ ջերմն. ամպ և պարզ: - 199. Չամպս ցրուէ: - 202. Մնացեալ ամպ է շուրջ զաստեղօքն. որ քարշէ յինքն զսպիտակ լոյս մոլորակացն և լուսաւորի: - 203. Փայլակն լինի ի շիջեալ հորոյն ջրով ամպոյն և հողմով որ ի մէջն է...: - 203. Իսկ գէջն լինի ամպ. և չորն ի մէջ ամպոյն նեղեալ պատառելով զծալմունս ամպոյն լինի որոտ և փայլատակուոնք ևս: - 204. Զի՞նչ է շանթքն որ ի մէջ ամպոյն: - 204. Շանթքն լինի ի մէջ գոլորշեացն որ ի մէջ ամպոյն...: - 204. Ուստի՞ լինին ամպք և անձրևք: - 204. Եւ ի սմանէ լինին մառախուլ՝ և սառնամանեաց տեսակ, այլ և ամպք և ձիւնաբեր և կարկուտք: - 204. Այլ Ամպն լինի, յորժամ զօրութեամբ արեգականն ի վեր քարշին գոլորշիքն ի ջուրց և ի գէջ տեղեաց: - 204. Եւ վասն բարձր գիծութեանն՝ ի տեսն գայ. և սեղմացեալ ի վերայ միմեանց լինի ամպ: - 204. Եւ Մէզն՝ այն է, որ մնաց յանձրևահոս ամպոց. վասն այնորիկ մէզն նշան է պարզոյ: - 204. Իսկ Մառախուլն է մթազոյն գոլորշի անծննդական ջուրց. քան զօդ թանձր է, և քան զամպ նօսր: - 204. Սա՛ ոչ դառնայ ի ամպ կամ ի անձրև. այլ մղի ի վայր կոյս և մնայ մերձ երկրի: - 204. Իսկ Անձրևն է ջուր իջեալ ի թօթափման է ամպոց. թանձրացելոց ի խոնաւութեանց: - 205. Իսկ Զիւնն ծնանի ի ջերմացեալ ամպս ի մէջ երկուց ներհակ հողմոց: - 205. Իսկ Կարկուտն ծնանի ի յամենակինք ջերմ ամպոյ, զօրութեամբ արեգականն ի վեր քարշեալ: - 205. Սոքա վերընձիւղեն զծաղիկս. և ծնանին զամպս. և առնեն անձրևս և ամբոխմունս: - 205. Եւ վօռէասն սեղմէ՛ զամպս և արգիլէ զանձրևս: - 205. Որ մերձ ի հիւսիս է, Արգէստէս կոչի. կազմէ սա զամպս: - 205. Այն որ մերձ յարևելս է, Վօռէաս կոչի. նեղէ՛ զամպս, և կապէ՛ զանձրևս: - 205. Եւ որ մերձ յարևմուտս է՝ Լիւս՝ նօսոտս. առնէ մառախուղ. մեզ. և վրդովումն յամպս: - 206. Իսկ մրրիկ հողմ է ի յամպոյն ելեալ և առ ինքն ի յամպն ներման առեալ և շրջեալ: - 206. Նախ՝ զի ամպն յերկրէ ելեալ խափանէ՛ զլոյս և զջերմութիւն արեգական: - 206. Երկրորդ՝ զի ամպ և մէզն խառնէ՛ զպարզ օդն և խաւարէ՛: - 206. Երրորդ՝ ամպն ի սակաւ ժամանակս աճէ՛ և բազմանայ: - 206. Չորրորդ՝ յամպոյն որոտ և կայծակուոնք թափին: - 206. Զինգերորդ՝ յամպոյն իջանեն սառնամանիք ձիւն և կարկուտ: - 206. Վեցերորդ՝ յամպոյն իջանէ անձրև և առնէ հեղեղ. որպէս առ նոյիս: - 206. Ութերորդ՝ ի շնչել հողմոյ՝ դիւրաւ ջնջի ամպն: - 206. Տասներորդ՝ յորժամ ջնջի ամպն, վերըստին պայծառանայ օդն յառաջին մաքրութիւնն իւր: - 206. Նախ՝ զի թեթև է ամպն այն. վասն որոյ յոյժ բարձրացեալ է: - 206. Երկրորդ՝ զի ամպն այն ո՛չ ունի խոնաւութիւն ինչ: - 206. Վեցերորդ՝ ամպն զծածուկ և զանգիտութիւն նշանակէ: - 206. Ութերորդ՝ ամպն առեալ ի ծովէն ծածկաբար, և ասպա ցօղէ՛ յերկիր յայտնապէս. և լցուցանէ զնա ամենայն բարութեամբ: - 206. Իններորդ՝ դառն ջուրն ի մէջ ամպոյն փոխի քաղցր և ախորժելի: - 206. Տասներորդ՝ ամպն ո՛չ միայն զցօղ անձրևէ, այլ և ձիւն և կարկուտ և հայրեցութիւն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 206. Ութերորդ՝ ի միջոյ ամպոյն փայլէ որ ծածկեալ էր ի նմա՛: - 207. Քսանք՝ զծիածանն պատճառէ յամպս: - 207. ...ամպոց և հողմոց շարժումնք ի միջին մասն օդոյս ծնանին...: - 222. Իսկ ամպք և հողմուոնք ի յօդոյն են. որպէս քարինք և երկաթք յերկրէ. սոյնպէս աղբիւրք և գետք ի ծովէ՛: - 227. Որպէս ջուրն ի մէջ ամպոյն փրփրի և լինի սպիտակ ձիւն: - 242. Զինգերորդ՝ ընդ դէմ հպարտացելոյն որ խորիէր զաթոռ իւր դնել յամպս և անկաւ յերկիր. նա՛ խոնարհեցաւ յերկիր և ել յերկինս: - 323. Վասն է՞ր յամպոյ և ի մրրկէ՛ խօսեցաւ: - 326. Նախ՝ զի սովոր է աստուած երևիլ ամպօք. որպէս ի սինա և ի թաբօր...: - 326. Երրորդ՝ զի ծածկոյթ ամպն նշանակէ՛ զանձառելի բնութիւնն աստուծոյ և զփառսն: - 326. Չորրորդ՝ որոտն և մրրիկն յամպոյն զսպառնալիս բարեկամացն նշանակէ: - 326. Ութերորդ, մովսէս խօսի ի մէջ ամպոյն կալով էառ զպատուիրանսն: - 328. Եւ փոխանակ սին ամպոյ՝ հոգին հովանաւոր և աւետարանին լոյս ծագեաց հոգւոցն: - 329. Եւ ամպն ծածկեաց զմովսէս: - 330. Եւ ամպն ընկալաւ զնա յաջաց նոցա և

վերացաւ առ հայր: - 330. Երկրորդ՝ յօրինակ ժողովրդեանն իսրայէլի. զի սրբութեամբ էջ յեզիպտոս և պղծեցաւ ի գործոց նոցա. մինչև սրբեցաւ յամպն և ի ծովն. և ճաշակեաց զմանանայն: - 333. Եւ յաւուր ուրբաթու խաւարեցաւ երկիր որպէս ամպն ի վերայ ժողովրդեանն: - 337. Եւ մանապէս և հոգին սուրբ ի գիշեր կենցաղոյս լուսով աւետարանին առաջնորդէ՝ մինչև հասուցանէ յայգն հանդերձեալ աւուր ի ցօղաւոր ամպն...: - 338. Ի տուէ ամպով ծածկեալ լինէր և ի գիշերի լուսով: - 345. Նոցա ամպ հովանի, և մեզ հոգին սուրբ: - 398. Նոյն և երկիրն վերինն երուսաղէմի յանգրական ծովէ՝ յամպոյ հոգոյն և շնորհացն իմաստութեան ոռոգի...: - 398-399. Իսկ յորժամ սպասաւորեաց հրեշտակապետն՝ զտիրական անունն ի սաստ կոչելով. յայնժամ ամպ ինչ լուսաւոր ծագեալ ի տեղուջն, շիջոյց զերևումն չարին: - 410. Չոր յայսմ օրէ և յառաջ՝ ասեն զամպ հովանին վերացեալ ի նոցանէ: - 410. Վասն որոյ ամպ ծածկեաց զնա: - 411. Որպէս տեսառն մերոյ ի համբառնալն՝ ամպն կալաւ զնա՝ յաչաց նոցա: - 411. Եւ այս գիտելի է, զի **գ** պարզեք էր ժողովրդեանն. այսինքն Ամպն, Վէմն, և Մանանայն: - 415. Իսկ յետ մահուանն մովսէսի վերացաւ ամպն...: - 415. Եւ յամպս ճշմարտութիւն զչափաւորն: - 458. Եւ զօծումն քահանայութեան ի թաբօր լերինն. ուր և հոգին սուրբ ամպ հովանի եղեալ. և հայր հաճութեամբ վկայեալ: - 474. ...օրինակ էր ամպն հոգոյ, և ծովն ջրոյ: - 488. Եւ յաւուր ուրբաթու խաւարեցաւ երկիր. որպէս ամպն ի վերայ ժողովրդեանն: - 513. Երկրորդ՝ զի ամպն կալաւ զնա յաչաց նոցա. նշանակի թէ ի մահկանացու մարմինս ո՛չ կարենք տեսանել ի բարձունս զքրիստոս: - 520. Մինչև զամպս այնու կերպիւ որ նախ քան զչարչարանս: - 520. Եւ կալեալ յամպոյն այնու որով ի լերինն այլակերպեցաւ: - 520. Իններորդ՝ ի միջոյ ամպոյն փայլէ որ ծածկեալ էր ի նմա: - 523. Ամպ մարգարէքն են կամ հրեշտակք. և աստեղք վերին դասքն: - 563. Դարձեալ՝ մովսէս **գ** օր արտաքոյ յամպոյն և հրոյն եկաց - 651. Եւ վարագոյր ծածկոյթն, որպէս ի թաղումն մովսէսի ամպն ծածկեաց...: - 674. և ի համբարձումն տեսառն ամպն կալաւ զնա յաչաց նոցա: - 674. Եւ այն որ ի վերայ վառին նիւթեղէն զգեստ, զի գայցէ խաչն ի վերայ լուսեղէն ամպոյ. յօրս բարձրացեալ և ցոլացեալ...: - 676. ... զնացին յերեքօրեայ ճանապարհ. ի տիւն ամպ հովանի, և գիշերն լոյս գայր...: - 682. Եւ յարիցեն և ելանիցեն յերկինս ամպօք: - 709. Դարձեալ՝ էութիւնն մնայ, այլ ներգործութիւնն պակասի՝ այսպէս. զի ...փոփոխմունք օդոյ որպէս ամպք և այլն, և սևութիւն երկրի...: - 728. Իսկ ըստ իրին, զի որպէս ամպ զարեգակն արգելու, այսպէս նսեմութիւն օդոյ զարփին որ արգելէ՝ զտեսութիւն մեր: - 729. Չի որպէս փայլակն ելանէ յարևելից ի վերայ լուսեղէն ամպոյ, և քառաձև լուսովն լնու զչորս կողմ աշխարհի և հաստատի ի գողգոթայ յորում խաչեցաւ տէրն: - 732. Յօրինակ լուսեղէն ամպոյն վառն, և փոքր վարչամակն ցոլմունք լուսոյն: - 732. Չի որպէս խաչեալն ի ժամ խաչելութեանն տգեղ երևէր, և ի միւսանգամ զալստեանն փառօք հօր և ընդ ամպս: - 734. Ապա յայտ է յասացելոցս թէ՛ քրիստոս երևեսցի արդարոցն քաղցրատես, և մեղաւորացն դառնակերպ. որ նշանակեցաւ ի սիւն ամպոյն ի տուէ և ի հուրն ի գիշերի: - 741

ԱՄՊԱԽՏԱՊԱՏ + Վեցերորդ, զի ահագին փառօք գայցէ փողով մեծաւ և ամպախտադաց որոտմամբ և շարժմամբ և հրով բորբոքելոյ որպէս ի սինայ: - 737

ԱՄՍԱԳՂՈՒԽ + Այլ և ամսագլուխ կատարեմք: - 391. Չի՞նչ է եօթնօրէքն և ամսագլուխն և տարեբոլորն: - 683. Իսկ ամսագլուխն և տարեբոլորն նոյնպէս յերեք դէմս է: - 683. Յայս միտս ամսագլուխ և տարեգլուխ առնեմք: - 683

ԱՄՍԱՄՈՒՏ + Այլ և մովսէս հրամայեաց յամենայն ամսամուտս տօնել և փող հարկանել...: - 200. Բայց սոքա և յոյնք իւրեանց ամսամտօք ո՛չ վարին. այլ ծառայաբար զհետ երթան այլոց: - 201. Չորրորդ՝ ամսամուտն նոցա. զոր ի նորանալ լուսնին տօնէին. իսկ մեզ տօն կուսին մարիամու, որ լուսաւորութիւն լսի ըստ ոմանց: - 372-373. Այլ ամսամուտն է ծննդեան տօն. զի քրիստոս եղև մեզ ամիս ծննդեամբ և մահուամբ և յարութեամբն: - 373. Եւ տես, զի սոքա երեքեան տօնքս, այսինքն ամսամուտն, և պասքայն, և յիսներեակն, հաւասար ունին զմատուցմունքն տօնից: - 373. Եւ այն էր նշանակ չլելոյ բանակին կամ ժողովելոյ իշխանացն. կամ ամսամտից և այլ տօնից նոցա: - 618 Դարձեալ, **ժ** շաբաթ պահոց այն է՝ որ մեծն ներսէս կանոնեաց յամենայն ամսամուտս պահել շաբաթ մի: - 650

ԱՄՍՕՐԵԱՅ + Չի մանունքն յամսօրեից և ի վայր, ի շաբաթս և յաւուրս և ի ժամս ըստ նոյն թուր կարեն զնմանն ծնանիլ. և առաւելքն առաւելեալ ամօք կրկին կամ երեքկին...: - 264. Եւ յետ հիւրկանեայ ո՛չ ևս ի քահանայից ազգէն կացին օծեալքն առաջնորդք. այլ աննշանք ոմանք

ամսօրեայք և տարևորք: - 449

ԱՄՐԱՄ - Հայրն մովսեսի ամրամ է և մայրն յոքաբեթ: - 330

ԱՄՐԱՆԱՄ + Նախ այսպես ասեն եթ՛ տարերքն զնդաձև պատեալ են զմիմեանս և ամրացեալ...: - 181. Որպէս զձու հաւի. դեղնուցն ի մէջ ջրոյն. և մզոնա տեսակն ի խեճեպոյն է ամրացեալ: - 181. Շարժի՞ն աստեղքն, թէ ամրացեալքն են յերկինս: - 189. Իսկ այլք ուղղակի՛ ասեն՝ թէ անմուլար աստեղքն ամրացեալ են ի հաստատութեանն որպէս սպի ի վերայ մարմնոյ, և ընդ մմա շարժին: - 189. Նախ՝ թոյլ տա՛լն է աստուծոյ. որ անձնիշխան կամօք ամրանայ մարդ ի չարն, և աստուած ներէ՛ և ո՛չ երկիւղիւ խրատէ զնա: - 336. Յայնժամ փախուցեալ սատանայ իբր զապստամբ ծառայ. և մտեալ յորջն դժոխսոց կարծէր ամրանայ անդ և ունել զհոգիսն: - 503. ...պահողացն արքայութեանն մուտ բացեալ լինի. և ներքին մարդս ամրացեալ հաստատի: - 754. Որոց խնամօք ամրացեալ փրկեսցուք յամենայն փորձութեանց ամէն: - 772

ԱՄՐՈՑ + Երրորդ՝ տեղիք են բարեխառն ի շող ժամու, և ամրո՛ցք ի խռովութեան աւուրս: - 211. Վեցերորդ՝ մահ ի մէջ ամրոցին: - 376. Եւ տէր մեր նախ կապեաց զհզօրն ի խաչին և զտուն նորա աւերեաց որ էր ամրոց դժոխսոցն: - 419. Որ և անդ ժամանեաց տէրն և կապեաց զհզօրն. և զկարծրացեալ ամրոցն աւերեաց. և կողոպտեաց ի նմանէ զհոգիսն մարդկան որ յաղամայ հետէ ընդ բռանք ունէր: - 503. Վեցերորդ՝ ամուրն սատանայի է ներքին դժոխքն. ուր են դրունք պղնձիք և նիզք երկաթիք. որ է՛ մեղքն մեծամեծք և յուսահատութիւնք. և այն էր ամրոց նորա: - 506. Ո՛չ ամրոց, ո՛չ պարիսպ կամ զօրք կամ այլ ինչ: - 538. Որ և մեր նստելով իբր ի մետաղս կամաւոր դիպահոջ՝ շահապօնս կոչեցեալ ամրոցի: - 788

ԱՄՐՈՒԹԻՒՆ + ...և այս բառնի ի հոգւոյն և լինի ամրութիւն և հաստատութիւն. զի զաստուած հաստատապէս ըմբռնենք և բնաւ ո՛չ բաժանիմք ի նմանէ և ոչ մոռանամք: - 722. Իններորդ՝ վասն պտղոյն յամրութեան. զի ասեն թէ ո՛չ կարէ պտղաբերել մինչ ի հարիւր ամն: - 766

ԱՄՓՈՓԵՍ + Համեղական հայն որ կարօ՛ղ է զամենայն լեզուս յինքն ամփոփել և բոլոր խօսիլ. և այլքն ո՛չ...: - 299. ...և դարձեալ ի դրախտն ամփոփէր զգիշերն: - 681. Այսպէս և բաժանեալ հոգին ի մարմնոյ՝ ընթանայ յերկինս և ամփոփի ի տեղւոջ լուսոյ յօթևանս հոգւոց. - 681. Եւ թէ ձախողակի վրիպութիւնք ամփոփեն տրտմականօք, ի հաւատն սփոփեսցիս և մի անկցիս յուսահատեալ: - 770

ԱՄՕԹ + Եւ զի չարագործացն է ապաւէն, և ամօթոյ բարձօղ: - 196. Դարձեալ ի հողոյ ստեղծ ի նախատինս սատանայի. զի յամօթ լիցի յորժամ տկարս այս և կաւեղէնս ի փառսն մտանէր յորմէ նա՛ որ փառաւորն էր անկաւ: - 229. Նոյնպէս յորժամ ամաչէ՛ զարիւնն սփռէ ի մարմինն, և քօղ արկանէ վասն ամօթոյն. յայնժամ յարենէն շառագունի մորթ երեսացն: - 245. Երկրորդ՝ վասն անմեղութեանն. զի ամօթն յետ մեղացն է: - 278. Երրորդ՝ զի չէին առեալ զպատուէրս որ ծնանէր զերկիւղ և զգուշութիւն. որ ի պակասումն զգուշութեան ամօթն է: - 278. Չեւ չորրորդ՝ յայտնել խոստովանութեամբ զգաղտնիս ամօթոյն: - 281. Այլ ի յամօթ առաջին կարծեացն՝ փոխեաց զենովք և ի հաւատ վերջին յարութեանն՝ վերացոյց զեղիա: - 289. Երկրորդ՝ և արդարք առնեն ընդ դէմ սին ի յամօթ չարին...: - 321. Տասներորդ՝ զի որ զայնպիսի լոյսն յինքն ընկալաւ, զամօթ առականացն աղամայ ո՛չ ստացաւ: - 352. Թնն առաքինութիւն է որով զերծանի մարդ յորոգայթից սատանայի. և թեփն ծածկոյթ ամօթոյն...: - 364. Եւ լիրբն առանց ամօթոյ որ է՛ լերկն և չարն պիղծ է: - 364. Ութերորդ՝ աստ յեկեղեցւոյ ամօթ. և անդ ի սրբոց հոգւոց. և յարութեանն առաջի աստուծոյ և հրեշտակաց ոսոխ լինելով: - 394. Չի ամօթն և արտասուքն ի տեղի հատուցմանց են խոստովանողին: - 432. Նոյնպէս յովսէփ և մարիամ մերկ էին ի մեղաց և առանց խղճի ամօթոյ: - 461. Եւ ոմանք յաւելուն այլ ևս զամօթ՝ զտրտմութիւն՝ և զցաւս մարմնական. որ և սոքա ընդ նոսա են: - 474. Չի տրտմութիւն արտասուաց ընդ մահուանն բարձաւ. իսկ ամօթ և ցաւք մարմնոյ՝ ընդ մեղացն բարձան...: - 474. Իսկ ամօթն քառակի էր: - 490. Եւ չորիւքս այս առաւելու ամօթն...: - 490. Եւ վայ՛ ասեն որովայնամոլ ազգացն որք զամենայն պահքս լուծանեն ի ձուկն անխտիր. որոց աստուած որովայնք իւրեանց է և փառք ամօթն...: - 510. **Բայց պարտ է այնոցիկ որք ո՛չ գիտեն՝ և կամ թէ կամաւ տգիտանան՝ ցուցանել զմիաբանութիւն ազգիս հայոց առ այլ քրիստոնէայսն. զի գիտացեալ յամօթ լիցին յաղթեալք ի ճշմարտութենէն: - 553.** Երրորդ, արբեալն ի խորհրդոց՝ արհամարիէ՛ զօրէնս և զամօթ և զխրատ մարդկան: - 557. Դարձեալ զգուշացի զի մի՛ յամօթէ՛ կամ երկիւղէ՛ քահանային յուսահատութեամբ ծածկէ զմեղքն. - 601. Չի ատելութիւն մեղաց զղջումն է սրտին. և խոստովանի բերանով. և զամօթն կրէ փոխանակ պատժոյն: - 603. Չորրորդն

պարտապան գոհութեան վասն էից փոփոխման. և ոմանց ամօք պատկառանաց: - 630. Երրորդ հիւանդութիւն է ընտրելոց, զի փորձ երևեսցին ի լամօք չարին. որպէս յորայն: - 665. Երկրորդ, զի առանց ահի և ամօքոյ զմեղս գործեն. - 698. Դարձեալ ասեմք եթէ՛ խոստովանողին պատիժ ամօքն է զոր կրէ առաջի քահանային. և ո՛չ կրէ զամօքն յաւիտենից: - 701. Արդ՝ որք կրեն զամօքն առաջի քահանային, ո՛չ կրկնի ի վերայ նոցա պատիժ: - 701. Այլ խայտառակեսցին ամօքով: - 726. Եօթներորդ՝ ամօք մեղացն. որք անդ ամենայնքն յայտ լիցին և զինքեան քաբուցանել չկարեն: - 752. Վասն եօթներորդին, որք զմեղս խոստովան լինիլ ո՛չ կամեցան զորս առնել ո՛չ էր պարտ. վասն այնորիկ անդանօր ամենեցուն մերկացեալ և բացեալ յաւիտեան լամօք լինին: - 752-753

ԱՍՕԹԱԼԻ + ...թէ գերկու քորս **բ** եղբարցն տալ. կամ զսանին քոյրն միս եղբօրն. որպէս քո սուտ պետրոսին կանոն է, և ո՛չ ճշմարիտ պետրոսին. և զայլն լռեն իբրև զամօթալի: - 548

ԱՍՕԹԱՄԾ + ճակատն նեղ՝ շատակուլ է: Իսկ լայնն՝ փոքրախելք: Բոլորն՝ բարկացօղ: Փոսն՝ ամօթխած: - 246

ԱՍՕԹԱՄԾՈՒԹԻՒՆ + Համեստութիւն է որով զպարկեշտ ամօթխածութիւնն ստանայ և զնագելի պատկառանս: - 581

ԱՅԲ + Եւ որպէս գիծն կոչեցեալ այբ՝ ի բազում վանգս բաժանեալ. և մնացեալ մի: - 106. Նախ այս է միտքն՝ որ այբն առաջին է և քէն վերջին...: - 129. Երեքտասաներորդ) Վասն գրոյ և իմաստից. և մեկնութիւն այբին: - 154. Երկրորդ՝ տառն որ է կոչումն գրոյն. որպէս ասեմք այբ: - 177. Հինգերորդ՝ կոչեցեալ. որ է՝ այբ: - 177. Առհասարակ զսոսա ունի այբն ըստ այնմ որ է՝ գիր: - 177. Եւ զայս ունի այբն. զի է՝ ձայնաւոր ընդ այլ է ձայնաւորաց: - 178. Նոյնպէս և այբն խառնի ի թաւ և ի լերկ, ի սուղ և յերկար, և միաբանի ընդ նոսա, և ի մի բնութենէ իւրմէ ո՛չ որոշի կամ այլայլի: - 178. Իսկ Հինգերորդ զի կոչի այբ. որ թարգմանի հայր: - 178. Եւ այբն է մայր և սկիզբն իմաստութեանս այս: - 178

ԱՅԳ + Իսկ յաւուր **ե** շաբաթօջ երեկունն զգառն զենին և ելին լայգ ուրբաթի. նիսանի **ժե**...: - 337. Նմանապէս և հոգին սուրբ ի գիշեր կենցաղոյս լուսով աւետարանին առաջնորդէ՝ մինչև հասուցանէ լայգն հանդերձեալ աւուր ի ցօղաւոր ամպն որ է՝ բանն մարմնացեալ... : - 338. ...յաւուր **ե** շաբաթօջ երեկոյին ի չորեքտասան լուսնին զգառն զենին և ելին լայգ ուրբաթի ժե ամսեանն. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժե**: - 513. Այլ որք ո՛չ ժամանեն՝ պարտ է յամենայն աւուր կրկին անգամ աղօթել. այսինքն լայգն և յերեկոյն: - 623. Իսկ ոմանք ևս կատարեալք ամենայնի՝ յերեք ժամանակս աղօթեն առանձնակի. մի ի մէջ գիշերի յառաջ քան զհասարակաց ժամն. և մի լայգն. և մի ի ցերեկն: - 623

ԱՅԳԱԼԱՅ + Եօթներորդ՝ Վասն երկրորդ աւուրն. լայգալացքն ի **ժ** միտս: - 660

ԱՅԳԵՍՏԱՆ + Մարգաց. որ է՝ ժամանակ ածելոյ զմարդ. որ ի դաշտս և ի հովիտս իցեն. լայգեստանս և ի բուրաստանս...: - 201

ԱՅԳԵԳՈՐԾ + Նախ՝ երկրագործք, լայգեգործք, հովիւք, և սոյնպիսիք: - 375

ԱՅԳԻ + Ճշմարիտ լինէր. որպէս ... տնկել լայգի, կամ ո՛չ տնկել: - 8. Երրորդ՝ նշանն սրբոյն յակոբայ մօթնայ հայրապետին. և գեօղն արկուռի՝ ուր տնկեաց լայգի. և քաղաքն նախիջևան, ուր ինքն նոյ հանգուցեալ է ի տապանի: - 295. Եւ որպէս օձ լայգոյ ծաղկէն մեռանի, նոյնպէս նախանձոտն սատակի ի տեսանել զբարի ընկերին: - 569. Արդ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և լայգի է եկեղեցի. և զաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յաբելէ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին. - 692. Այգի և հնձան երբեմն զչարս օրինակէ՝ և երբեմն զբարիս... - 748

ԱՅԴ + ... զայդ կամքդ առնեն զի հասարակ է: - 46. Եւ ո՛չ ասի ի գիրս սուրբս ըստ այդմ բառի, բայց այլ կերպիւ ցուցանէ զայդ. այսինքն զի ասէ, (Ես եմ ալֆա և օմեգա.) յայսմանէ իմանամք զանսկիզբն և զանվախճանն: - 55. Իսկ վասն անբաժան էութեանն ծանիր և զայդ օրինակաւ: - 74. Եւ որպէս զայդ ուսար ուղղափառ դաւանութեամբ՝ ի միտ առ զոր ասեմս: - 79. Չի եթէ վարձ նահատակութեան են այդորիկ, ո՞ր իցեն շնորհք: - 94. Այդ է վերադիրն: - 191. Նախ ցուցանէ՛ թէ՛ ձեռքդ այդ գրեսցէ օրէնս որով սրբին պահօղք, և պղծին ո՛չ պահօղք: - 332. Որպէս սովորութիւն է մարդոյ որ վատացն ասէ, Ե՛ս արարի զայդ բանդ որ զքեզ ի քո կամդ թողի և ո՛չ խրատեցի: - 336. Ասեմք թէ և այդ ևս է սուտ պատճառ. զի հրէից նախ զատիկն էր և ապա բաղարջակերքն պահք: - 510. ...զայդ ամենայն ծանուցանէ ձեզ: - 517. ...այժմ յաղագս այդորիկ մի՛ մերձենար: - 517. Որ նշանակէ՛ թէ ի յայտնութենէն աստուծոյ և ի

չարժանե հոգւոյն սրբոյ պարտ է ներգործել գայր իշխանութիւն: - 539. ... ո՛չ կարեն աստի այրր գալ, և ո՛չ այտի աստ: - 700. Եւ զի՞նչ իցեն այրոքիկ, ընդարձակագոյն մեկնեա: - 761. Յորժամ պարուկա այսինքն հացմամբ ասի. որպէս ասելն, ո՞չ քեզ ասացի գայր. ահա՛ եղև ստորասութիւն. իբր թէ՛ ասացի: - 787. Եւ դարձեալ, ո՞վ քեզ ասաց գայր. իբր թէ՛ ո՛չ որ: - 787

ԱՅՐՊԵՍ + Եւ ասեն՝ թէ այրպէս է, ապա ուրեմն և ո՛չ կամաւ է որդի: - 36. Եւ թէ այրպէս է, ապա ուրեմն հոգին ո՛չ է արարած: - 52 Եւ թէ այրպէս է, ուրեմն ի հրամանն աստուծոյ ո՛չ է նոր. այլ ի գոյացութիւն իւր նոր է: - 258

ԱՅՐՊԻՍԻ + Երրորդ՝ ստեղծան նոքա՛ զի ի նոցա՛ ջանից ընթերցմանց և բարեաց գործոց օրինակ առցուք. որպէս են մրջմուռք և սարդք, և այլք այսպիսիք: - 217

ԱՅԺՄ + Եւ այժմ դարձցուք առ իւրաքնաչիւրսն: - 8. Այժմ պատասխանեսցուք ընդդիմութեանն: - 16. Իսկ սկիզբն և կատարումն ի մեզ, որպէս նախածանօք ընտրեալքն յառաջ քան զլինիլն աշխարհի. որ այժմ բարի գործովք կատարեսցին ըստ նախասահմանելոյն իւրեանց: - 18. Մինն է արդարութեան այժմու կենացս: - 18. Եւ զի մարդոյ ճանաչումն է՛ այժմ ընդ լինիլ իրին. այլ աստուած ճանաչէ՛ յաւիտեանից և յառաջ քան զլինիլ իրին: - 20. Այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն. - 23. Դարձեալ, ժամանակն ի ժամանակի՞ եղև, և այժմ է՞ ի ժամանակի է յոչ ժամանակի: - 37. Դարձեալ թէ՛ յորժամ եղեր՝ մե՛րձ էիր դու քեզ, և այժմ հո՞ւպ ես քեզ, թէ ոչ: - 37. Իսկ թէ ոչ յայնժամն մերձ՝ և ո՛չ այժմ հուպ քեզ, ոչ ես իսկ և ո՛չ կաս: - 37. Այժմ արարչութեամբ ամենի տիրէ՛ կամողաց և ոչ կամողաց. զի աստուած է: - 42. Իսկ հնազանդիլն որդւոյ հօր, ո՛չ թէ այժմ անհնազանդ է վասն հակառակութեան...: - 42. ...այժմ իբր թէ գնուաստագոյնս ճառէ ի զիջումն բորբոքման նոցա: - 45. Նախ՝ որ այժմ ասաց զհայր միայն ճշմարիտ աստուած, նոյն և զինքն ասաց ճշմարտութիւն: - 47. Եւ դարձեալ՝ զի այժմ ասէ զհայր ճշմարիտ աստուած, և զոր առաքեցեր, ևն շողկա՛յ է. ցուցանէ՛ շողկապ գրովն և զիւր աստուածութիւնն ընդ հօր: - 47. Չորրորդ՝ ի նոցունց այլք. որպէս մեղուք ի մեղուշ արջառոյ. թէպէտ այժմ ի ծաղկանց լինին: - 53. Նաև բնական քննութեամբ. զի յորժամ ասես՝ մի և մի՛ եղև երկու. և այժմ ունի զերկուին բնութիւն: - 55. Իսկ յորժամ քակես՝ լինի մի և մի. քակեցաւ այժմ ի յառաջին բնութենէն ըստ քեզ՝ և ունի դեռևս զնոյն համարն: - 55 Չոր և այժմ օրինակ է առ մեզ սարկաւազն. զոր հոգի կոչէին վասն հոգևորապէս խօսելոյն: - 59. ...այժմ ծանուցի մարդկան զերկիւղ քո: - 59. Եկեսցուք այժմ և տեսցուք զմոլորութիւնս նոցա՛ որք ասեն զհոգին սուրբ բղխումն ի հօրէ և յորդւոյ: - 61. Չի որպէս այժմ կարենք ասել ճշմարտապէս թէ հոգին սուրբ ելանէ ի հօրէ... : - 65. Շնորհօ՞ք ասենք այժմ հոգի քրիստոսի և ո՞չ բնութեամբ: - 69. Բե՛ր յարմարեսցուք այժմ զերիս եղանակս սոցա՛ միաւորութեան փրկչին ուղղակի իմն տեսութեամբ. որ ո՛չ ակործելի է այլոց: - 89. Եւ այժմ զինեսցուք առ քեզ...: - 94. Ասենք առ այս. թէ մինչև գայժմ զբնութիւնն բաժանէիր, և այժմ զանձն ևս: - 98. ...մինչև գայժմ ծածուկ է իր նեստորեան, և այժմ յայտնեցեր զքեզ: - 98. Եւ այժմ առ քեզ խօսեսցուք ըստ վկայութեան կարգիս ո՛վ նեստորական երկաբնակ և մարդադաւան որոշօղ քրիստոսի, և որոշեալ ի շնորհաց նորին: - 98. Որպէս նախ քան զլինիլն մեր՝ էր սկիզբն մեր. և այժմ է նոյն սկիզբն. և յետոյ ի կատարածի անփոփոխելի մնայ ի սկիզբն գոլոյ: - 112. Այժմ և միշտ. որ է՛ ժամանակեայն և միշտն: - 116. Չորրորդ՝ զգայութիւնն տեսանէ զմերձակայն. որպէս աստ, և այժմ. և միտք զհեռաւորն և զանցեալն և զհանդերձեալն: - 121. Իններորդ՝ սկիզբն է շնորհաց որպէս այժմ. և կատարումն փառաց ի հանդերձեալն: - 130. Որև այժմ ի յեկեղեցի ի նոյն խորհուրդ՝ սերօքէին պատկեր որ է քշոցն ի ձեռն սարկաւազին աւանդի՛ որ է՛ մաքրօղն. և երրորդ կարգ յետ քահանային և քահանայապետին: - 135. Են և այլ հասարակութիւն և յատկութիւն նոցա. որոց բաւական է այսչափս առ այժմուս: - 138. Վասն այն աշխարհ ամենայն այժմ ի չարի կայ, և խաւարեալ զանազան մեղօք: - 139. ...որպէս այժմ են հրեշտակք բարիք: - 146. Իսկ թէ դառնային ի ներքոյ ինքեանց առ փոփոխական բարին, անկանէին ի չար մեղացն և ի չար պատժոցն. որպէս այժմ դէք և ի կատարածի: - 146. Վասն է՞ր այժմ լուսով կերպարանին: - 147. Եւ թէպէտ լոյս կերպարանի այժմ, բայց չտեսնու գլոյս իւր. որպէս և ո՛չ մեք զմեր հոգւոյս: - 147. Եւ որպէս երգովն դաւիթի դադարէ՛ր այսն չարութեան ի սաւուղայ, նոյնպէս և այժմ: - 150. Յիսուննդ) Վասն իշխանութեանն ադամայ. և այժմ ապստամբ են: - 155. ...բե՛ր սկսցուք զսկիզբն արարչութեան եղելոց մինչ ի վախճան կատարման այժմոյն ըստ կարգի հին և նոր կտակարանաց հետևեալ: - 156. Եւ զի յայտ եղև այս, այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն: - 162. ...ապա թէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն այժմ առնէ յանգոյութիւն, երկի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ

գղջումն և երկբայութիւն. որ օտար է արարչականն կամաց: - 162. Վասն որոյ կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. այժմ ո՛չ կամի և ո՛չ փոխէ յանգոյութիւն: - 162-163. Եւ յայտնի եղեալ որպիսութիւն սոցա ի միտ առ. զի անհաւատն այժմ եկեալ ի հաւատս կարէ լինիլ և քահանայ. իսկ չար հաւատացեալն ո՛չ կարէ լինիլ քահանայ: - 166. Եւ ուսեալք զայս, ընկալ և այժմ զլուծումն խնդրոյն. եթէ լինելութիւն աշխարհի ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է զօրութեամբ՝ այլ ներգործութեամբ վասն բազում պատճառի: - 168. Այժմ պատասխանենք առարկութեանն: - 170. Ջի երբեմն էր որ ոչ էին. և այժմ են, և յետոյ ապականին: - 173. Էութիւն և բնութիւն մի են որպէս մարդկութիւն. այլ էութիւնն երբեմն նշանակէ զանձն որ աստ է և այժմ. իսկ բնութիւնն ո՛չ: - 174. Իսկ այժմ քրիստոնէիցս կրկին է սկիզբն բնական աւուր. այսինքն մէջ գիշերն, և առաւօտն: - 194. Այլ այժմ ի ձեռն արուեստից ստացեալ զգէնս, յորժամ պիտոյանայ՝ առնու և ի գործ ածէ. և յորժամ կամի՝ ի բաց դնէ և հանգչի: - 217. Այլ այժմ վասն զգեստուց պահենք զոչխարս. և վասն կերակրոյ զեզինս. և վասն բեռին զէշս. և վասն բառնալոյ զմեզ զձիս. և վասն զթշնամիս հալածելոյ զշունս. և վասն զթռչունս ըմբռնելոյ զբազէս. և զայլն նմանապէս: - 217. Եօթներորդի՝ զի փչեաց ի նա զշնորհաց հոգին զանազան պարզևաց, այժմ զքահանայութեան շնորհն երևեցոյց ի նա՛: - 219. Ութերորդի՝ զխոհեմութեան և խօսից և ձայնից և տէրութեան շնորհն այժմ երևեցոյց ի յադամ: - 219. Չորրորդի՝ յայտ է ի հնազանդեցելոցն որք կան այժմ ընդ ձեռամբ մաղկան. որպէս ոչխար, պախրէ՛, և այլն: - 220. Իսկ որք այժմ ապստամբք եղեն՝ վասն բ պատճառի: - 220. Նախ՝ եթէ իմանալի է մեզ. զոր ո՛չ կարենք այժմ զգալապէս տեսանել: - 222. Ի դրախտին լինէ՞ր մարմնական ծնունդ որպէս այժմ ի յերկրի, թէ ոչ: - 225. Եւ պիտոյանայր լեզու երկայն և շրթունք ստուար, զի ժողովեսցէ զկերակուր. և յայնժամ ո՛չ կարէր սպասաւորել բանի որպէս այժմ: - 233. Այժմ տեսցուք թէ զի՞նչ է շահն անմման պատկերաց. զի բազում վնաս էր լինելոց թէ անհատք ո՛չ էին որոշեալ դիմօք: - 238. Կամ զպարտս յոչ պարտականէն խնդրէին. որպէս այժմ անիրաւք զայլ որք այլոյ գրաւ առնուն: - 238. Եւ տեսանելն մնայ հաստատ, զոր այժմ իմանալ տայ: - 239. Եւ այժմ պատասխանեսցուք այնմ որ ասեն՝ յարարածքս զիմանալիս յառաջ ստեղծեալ քան զգգալիս: - 253. Այսպէս և այժմ իւրաքանչիւրքն յառաջ եկեալ համանգամայն գոյութեամբ, լնուն զայն թիւն՝ որ նախ էր ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 254. Այլ այժմ տնկականն գոյ՝ ի նմա թէպէտ ո՛չ շունչն և ոչ բանն: - 256. Եւ այլք ասեն եթէ՛ պատկեր եղաք այժմ, այլ նման լինելոց ենք ի հանդերձեալն...: - 273. Իսկ այն որ ինքն զգեցուցանէ, նշանակէ՛ զինքնազգեստ փառս անմահութեան, զոր այժմ զգեցոյց քրիստոս շնորհօք, և յետ յարութեանն զգեցուցանէ փառօք: - 281. ...այժմ ո՞ր է տապանակն: - 284. Իսկ այժմ ամենայն որ ի գրեալն ուսանի զպատուիրանս աստուծոյ և ո՛չ ի հարց իւրեանց: - 291. ...այժմ ծերացեալ է բնութիւնս՝ վասն որոյ փութայ ի հող: - 291. Կանգունն զիրկն է մարդոյ. և այլք ը թիզ ասեն. զոր այժմ Ֆռանկք վարին: - 293. Չորրորդի՝ յարութեանն խնդրի ամենայն արիւն մարդոյ և ժողովի. վասն այն այժմ ո՛չ է ուտելի: - 295. Այլ զոր այժմ օժանդակն է բանիս մեր, դիտեսցուք: - 305. Այսինքն այժմ ծանուցի զքեզ ամենայն աշխարհի: - 305. Նախ ասեն եթէ ի ծննդեանն կալեալ էր զգարշապարէն՝ եսաւայ, այժմ զփոխն անդրադարձէ՛ և յիշեցուցանէ նմա թէ՛ ամենայն իրի հատուցումն գոյ: - 311. Եւ է՛ ի մէջ արաբիոյ և եդոմայ. զոր այժմ կոչի թիզուրան. ուր գերեզման նորա՛ է: - 327. Այժմ ո՞ր է տապանակն: - 345. Որպէս այժմ մին նշխարն ի հաղորդութիւն սուրբ մարմնոյն, և զայլ նշխարքն արժանացեալք արիութեամբ ճաշակեն: - 358. Այս է՛ եթէ ի դրախտին, եթէ այժմ յեկեղեցի, և թէ ի վերինն երուսաղէմ: - 360. Այլ և բոլոր ամենայն տօնք հնոյն ը տօն էր. զոր այժմ մեք ունինք փոխեալ ի նորս: - 372. Եւ այժմ, օրհնեալք եղերուք ի շնորհաց սուրբ հոգւոյն ասենք: - 380. Նոյնպէս այժմ ի նորս պարտ է խոստովանիլ վասն կանոնաց եկեղեցւոյ. և զգողօսն վճարել կամ ի տէրն, կամ ի քահանայս, կամ յաղբատս: - 384. Հինգերորդի՝ յառաջ տապանակն գնայր և դիտէր հանգիստ. և զհետ վէմն տայր ջուր. զի այժմ զհանգիստ պատրաստէ՛, և յետոյ զվայելչութիւն տայ: - 385. Երրորդի՝ նախ անկատար բնութիւնս և տղայ. և այժմ կատարեալ: - 395. Տասներորդի՝ յարութեանն ո՛չ է մարմնական կերակուր և ըմպելի. այլ բանն աստուծոյ է կերակուր. որպէս այժմ հրեշտակաց յերկինս: - 397. Չորրորդի՝ ադամայ նախ զօրհնութիւն և ապա անծօք ետ. իսկ այժմ դարձուցեալ ի յօրհնութիւնն աւարտէ: - 403. Չորրորդի՝ այժմ տեսանեն աչօք զեկեղեցի սուրբ որ զկախեալ ի նոցանէ՛ աստուած հաւատայ զնոյն մեռեալ և կենդանի, և ո՛չ հաւատան: - 405. ... և այժմ ոմանք ո՛չ հնազանդին անհաւատք: - 426. Այժմ տեսցուք զբանս սաւուղայ: - 429. Արդ՝ յորժամ կենդանի էր դառնութեամբ և սգով իջոյց ի գերեզման. այժմ մեռելոյն երկրպագէ: - 429. Տեսցուք և այժմ զորպիսութիւն յարուցելոյն:

- 429. Իսկ այժմ ուխտե՛լ սպանանել. զի ըստ օրինացն զգործ արդարութեանն զործեսցէ: - 439. Թլփատի և այժմ եկեղեցի իւր չորեքկին սրով: - 454. Իսկ թէ մինն համագոյ երրորդութեան բանն մարմին եղև ցուցցի այժմ: - 468. Այլ այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն: - 481. Չոր ունի զայս աւանդ այժմ սուրբ և ուղիղ աւանդապահ եկեղեցիս հայաստանեայց ըստ վկայութեանս որ եղաւ: - 484. Դարձեալ՝ թլփատի քրիստոս և այժմ յեկեղեցի իւր չորեքկին: - 486. Որ զադամ խաբեաց օձ էր. այժմ ի յորդանան վիշապ: - 488. Եւ այժմ մեք ջրով մկրտութեանն ջախջախեսնք զգլուխն. այսինքն զսկզբնական մեղքն: - 489. Իսկ այժմ վասն խաչին նախ գիտելի է, զի չարչարանքն քրիստոսի ընդ դէմ է և բարձօղ է մոլորութեանց մեղաց: - 489. ...այժմ դիցուք զբանս նոցա թէ վասն է՞ր ասեն ապականացու. և յարմարեսցուք զպատասխանին: - 500. Եւ այժմ և յաւիտեանս անկատար է զի է անապական մարմնով: - 500. Այլ այժմ ասասցուք թէ ամենայն կիրք բաժանին ի չորս դէմս. կամաւոր և ակամայ. անգոսնելի և անանգոսնելի: - 502. Ասացեր թէ դժոխքն աւերեալ է յաւիտեան. այժմ այլ դժոխք ո՞չ է: - 504. Այլ հուրն յաւիտենից՝ է՛ այժմ դժոխք սատանայի և մեղաւորաց: - 504. Այլ արդ՝ տէրն մահուամբ զմահ մեռոյց որ է՛ դժոխքն այժմ. և յարութեամբն եբարձ զապականութիւն մարմնոյ ի հանդերձեալն. ապա ուրեմն աւերեաց զդժոխս: - 506. Նմանապէս և աստ յայսմ աւուր շաբաթու որ ի կիրակէ յարութեան տօնենք, այժմ յինն ժամուն ի վեր նախատօնակ առնենք յարութեանն քրիստոսի. և այս վասն բազում պատճառի: - 509. ...այժմ ի խաւարէ՛ ի լոյս ճանապարհորդիմք: - 515. ...զոր այժմ խնդրես, հոգին գայ և զայդ ամենայն ծանուցանէ ձեզ: - 517. Վեցերորդ, ոմանք ասեն թէ պարզևս խնդրէր հոգևորական. վասն այն ասէ ելանեմ առ հայր իմ և իջանէ հոգին և լնու զձեզ ձրի պարզևօք. այժմ յաղագս այդորիկ մի՛ մերձենար: - 517. Այսպէս և մեք փառս տամք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից: - 522. Որ և այժմ յոյնք և ասորիք պենտակոստ կոչեն որ թարգմանի **Ե** երրորդ և ո՛չ է երրորդ: - 524. Չորրորդ՝ այժմ մանկունք հաւատոյ ի յեկեղեցիս նոր օրինութիւն տալով **Գ** սրբեան ձայնիւ **աստուածաբանեն** զխաչեալն քրիստոս. և օրինեն ի վերայ արքայութեան աթոռոյ խաչին: - 529. Այժմ հաւատացեալք, և յետոյ առ հասարակ երկինք և երկիր և ամենայն ազգ: - 529. Եւ մի և նոյն բանն է ներտրամադրեալն ի սրտի. զի ըստ բան զոլոյն ո՛չ զանազանի. սակայն ըստ որպիսութեան որակին. զի էր անմարմին ի սրտի՝ և այժմ մարմնացաւ ի քարտիսի: - 529. Այժմ ասասցուք թէ ո՞րպէս կոչի մի եկեղեցի յայտնապէս ի կարծոյ: - 533. Երրորդ, դիւական. որպէս կռոց սուտ մարգարէքն. սեղեկիայն և այլոց բազմաց. որ այժմ երկին ի պատասխանիս կախարդաց. նաև հաւկռիչք և զարեղիւք. որք են բնաւ սուտք և ոչինչք: - 536. Երկրորդն է ժողովն թեոդուպօլսի, որ այժմ կոչի կարնոյ քաղաք. ո՛չ այն զոր յետոյ հերակլ քաղկեդոնիկ ժողովեաց և խաբեաց զեզր կաթողիկոսն հայոց: - 544. Այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն: - 558. **Ատել պարտ էր զմեղս. այժմ առնենք զարդարութիւն: - 564. Խրոխտալ պարտ էր առ չարսն և ո՛չ հնազանդիլ. այժմ անհնազանդիմք օրինացն աստուծոյ և ամբարհաւաճիմք առ ընկերս: - 564.** Գիտացեալք զայս՝ այժմ տեսցուք զզանազանութիւն սոցա: - 567. Նոյնպէս և այժմ սրբոց և երանելեաց յոյսն է հանդերձ ստուգութեամբ տեսութեանն...: - 574. Եւ այժմ յոյս մեր է՛ կրկին. նախ առ սուրբս վասն օժանդակութեան և բարեխօսութեան: - 574. Հինգերորդ՝ ըստ որպիսութեան մեր հաւատն է այժմ. յոյսն յետ մահու... և սէրն յետ յարութեանն...: - 578. Խաւարն միայն. թէ այժմ և թէ ի հանդերձեալն: - 593. Այժմ հարցանեմ զձեզ անօրէն ազգք Ֆռանկաց, - 599. Այժմ պատասխանեսցուք նախ՝ եթէ խոստովանութեամբն թողութիւն լինի ամենայն մեղաց. - 602. Իսկ ըստ եկեղեցւոյս մեր այս է այժմ: - 604. Իսկ այժմ որ բաժան է՛ բաժանմամբ հասանէ ի նա ամենայն սրբութիւն: - 605. Իսկ այժմ ի մէջ քրիստոնէից՝ ի մեռանիլ միոյն՝ միւսն ևս ածեն. - 613. Վասն է՞ր պոռնկութիւն այժմ արգելեալ է: - 613. Վեցերորդ՝ զի նոյն է խորհուրդն որ անդ ի վերայ խաչին պատարագեցաւ, և այժմ յեկեղեցի սուրբ ի խաչ սեղանին: - 616. Նոյնպէս և քահանայքն հնչէին ի հինն. որպէս այժմ ի յեկեղեցի ժողովեն ի յաղօթս հանապազորոյ: - 618. Այլ և զինն կարգ աղօթից **ը** անգամ կատարենք այժմ այսպէս: - 627. Նոյն սարասիւք այժմ ի ձեռն փրկչին մերոյ յիսուսի՝ տապանակաւ խաչին և աղօթիւք սուրբ եկեղեցւոյս...: - 627. Իսկ թագաւորքն առաջին և վերջին. զի կիրակին է թագաւորելն աստուծոյ. այժմ առաջին, և զկնի վերջին. կամ աստ կամողացն միայն, և անդ կամողաց և ո՛չ կամողաց: - 627-628. Իսկ որ այժմ արեղայք ո՛չ բանան զգլուխս յամենայն աղօթս, այս է պատճառն, - 635. Վասն է՞ր երբեմն զփառքն և **զայժմն** ի միասին երգենք. և երբեմն ո՛չ: - 636. Այլ գիտելի՛ է, թէ սաղմոսն շարականաց որ **բժան** տունն է՛ զփառքն և **զայժմն** ի միասին երգենք. որպէս զօրինութիւնն, հարցն, ողորմեայն, տէր յերկնիցն: - 636.

Իսկ թե նուազ է, որպես մանկունքն ճաշուն, և համբարծին. որիշ ասենք զփառքն և գայժմն: - 636. Եւ որ սաղմոսն ը տուն է՝ կամ այլ նուազ, զփառքն և գայժմն վերջին տան շարականին տամք: - 636. Դարծեալ այլ իմն պատճառ. որոց շարականաց փառքն և այժմն ի միասին է, - 636. Չոյն կարգ և այժմ ունի եկեղեցի: - 643. Նոյնպէս և սուրբք որ այժմ են ի հանգիստ՝ ի կիրակէ գալստեանն ի կատարեալ փառս և ի հանգիստ մշտնջենաւոր փոխին. ի հանգչելոյ ի հանգիստ. ի փառաց ի փառս: - 648. Եւ թէ հարցանէ որ, այժմ ի յո՞ր հանգիստ են որ փոխին: - 648. Ասենք թէ՛ այժմ ի հանգիստ գործոցն են, և յայնժամ փոխին ի հանգիստ փառաց և պսակաց: - 648. Չի այժմ յուսով լցեալ ունին ի հոգիս իւրեանց զփառս և զպայծառութիւն գործոցն: - 648. Այժմ ի մերս եկեղեցի ժ են: - 649. Այժմ ի յեկեղեցիս մեր ժ երևին մեզ: - 649. Եւ է՛ այժմ ժէ շաբաթապահք. և թիւ վաթսնիցն թ շաբաթ. - 650. Չոր այժմ պահենք ժ շաբաթ ժ ամսեան: - 650. Որ և այժմ ոմանք յազգէ ասորւոց և յունաց՝ զշաբաթ և զկիրակէ միայն լուծանեն ձկամբ: - 651. Այլ վասն ողջութեան և հիւանդութեան՝ մեծութեան և աղքատութեան՝ այժմ ասասցի: - 664. Եւ զոր այժմ մղտատեսակ և հեռու տեսանէր, - 668. ...զոյն կարգ և հրեշտակք առ հոգիսն կատարեն այժմ և ի յարութեանն աւուր: - 671. Երրորդն ի դուռն գերեզմանին. վասն որոյ այժմ սովորութեամբ երիցս անգամ դնեն զդագաղն ի ճանապարհի: - 675. Չի այժմ կարենք մեռանիլ...: - 675. վասն որոյ երիցս խնդրենք զի այժմ բաժանեալ հոգին խաղաղութեամբ ժամանեսցէ յօթևանս լուսոյ. - 675. Դարծեալ՝ հանգիստ է, զոր մինչև գայժմ ժողովէր արդարութեամբ, այժմ կամի վայելել: - 679. Իսկ մեղաւորացն որ ի մարմնոյ արծակեալ, առաւել տեսանեն քան գայժմ. - 685. Իսկ թէ այժմ ո՞ր են կայանք հոգւոց: - 686. Չի այժմ հոգւով են առ նա. և յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով: - 688. Չի այժմ յուսով են յերկինս և առ երկինս. և յետ մահու հոգւով. և յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով յանճառելի փառսն: - 689. Զոգիք արդարոց կամ մեղաւորաց ունի՞ն այժմ զփառս կամ զտանջանս թէ ոչ: - 689. Եւ այժմ հոգիք սրբոց առնուն զփառս գործոց ըստ ինքեան. զի հանգչին և ուրախանան ի գործս իւրեանց, - 689. Բայց այժմ ըստ ինքեան, և անդ ըստ հատուցման: - 690. Չի գործք չարութեան այժմ դատէ՛ խղճիւ զմիտս. և յետ մահու զհոգիս. և յետ յարութեանն զհոգի և զմարմին որպէս ասացաւ: - 690. Որք ո՛չ թլփատեցան ի հինն և ոչ մկրտեցան ի նորս, կամ չարք ի մարդկանէ, ունին զդատապարտութիւնն զոր զրկելոց են ի դատաստանին զանազան տանջանս և ոչ այժմ: - 690. Ապա ուրեմն երկոքինն ո՛չ կրեն այժմ զտանջանս, այլ ի հանդերձեալն: - 690. Այլ սակայն զհատուցումն գործոց և զտանջանս յախտենական ո՛չ են առեալ այժմ...: - 691. ...որպէս թէ այժմ ակն ունին և մնան գալստեանն քրիստոսի և վարծուց հատուցման: - 691. Արդ այժմ ի մկրտութիւնն հաւատն նշան դնի հարսին. և յետ մահու յուսով կոչի ի հարսանիս. և յետ յարութեանն սիրով միաւորի ընդ փեսային: - 693. Քսանկո, այժմ ցուցից բնականապէս քննութեամբ: - 693. Քսանկո, ո՛չ է արդարութիւն աստուծոյ թէ այժմ հատուցանի. զի մարմին և հոգին ի միասին գործեցին զչար և զբարի: - 694. Եւ թէ մասն մարդոյն որ է հոգին՝ տանջի այժմ վասն մեղաց և մարմինն հանգչի, այս ո՛չ է ուղիղ, նոյնպէս և զփառսն: - 694. Քսանկէ, զի թէ ամենայն որ առնու այժմ զվարծս կամ զտանջանս, ապա ո՛չ գոյ յարութիւն. - 694. Ա՛րդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարծեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Ասենք առ այս, եթէ ո՛չ է պահել որպէս այժմ ի մարմնի. և ո՛չ առնուն որպէս ի կատարածի. - 695. զի ահ մեծ է անկանիլ ի ձեռս աստուծոյ կենդանւոյ յանաչառ դատաստանին և ո՛չ այժմ: - 699. Նոյնպէս և այժմ որ քան ի մարմնի ենք՝ գոյ հնար քաւութեան. - 700. Զնգետասաներորդ, զի թէ գոյ քաւարան այժմ հոգւոյ՝ ապա ո՛չ է բոլոր դատաստան ի կատարածի. - 700. զի այժմ մասին քննութիւն է հոգւոյ և յայնժամ մասին մարմնոյ: - 700. Իսկ թէ բոլոր և բոլորից դատաստանն է ի կատարածի. ապա ուրեմն այժմ ո՛չ է քննութիւն մասնաւոր հոգւոյ: - 700. զի զգործ դատաստանին այժմ կատարէ՛ որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 700. Իսկ թէ այժմ հոգւոյն եղեալ է դատաստան, և հատուցումն ըստ գործոց, և արդարոցն փառք և մեղաւորացն տանջանք. և յայնժամ մարմնոյն որպէս ասեն նոքա...: - 700. Չի այժմ կարծենք. և յետ մահու յայտնապէս տեսանենք զամենայն. և յետ յարութեանն առնունք զամենայն: - 705. Չոր այժմ ի հեռուստ գիտէ և կարծէ...: - 705. Տուցանեն այսոքիկ զկատարեալ և զառաւել հանգիստ սրբոցն այժմ յուսով և յետ մահու հոգւով թագաւորեալ ընդ քրիստոսի. և ապա յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով ո՛չ ռ ամօք. այլ անվախճան կենօք...: - 710. Նոյնպէս և սուրբքն այժմ թագաւորեն և տիրեն ի վերայ ախտից, և յետոյ ի վերայ դիւաց, և ապա ի վերայ մահու: - 711. Այնպէս եղիցի լի մարդկամբ որպէս այժմ է. և այնպէս յիւրաքանչիւր գործս որպէս այժմ: - 714. Չորրորդ պակասութիւն է՝ զի այժմ է՛ մարմին մեր

թանձր և կոպիտ...: - 722. Ձի այծմ հոգիս փոփոխական է. որպես խորհրդով կամօք և այլն. վասն որոյ զմիաւորութիւնն ընդ մարմնոյ փոփոխական ունի. - 723. Երկրորդ, այծմ մարմինս մեր յապականացու հողոյ է և տարերց. վասն որոյ և ապականի դարձեալ...: - 723. Երրորդ, այծմ ի ժամանակի ենք եղեալք. և ժամանակն փոփոխական է. վասն որոյ ընդ ժամանակին փոփոխիմք և մեք: - 723. Չորրորդ, այծմ ի ծնողաց ապականացու ծնանիմք. վասն որոյ և ապականիմք: - 723. Եւ որպէս այծմ հոգով և մարմնով զմահկանացու կեանս վայելեաց, նոյնպէս և յայնժամ հոգւով և մարմնով զանմահ կեանս ժառանգեսցէ. վասն այն յառնէ: - 724. Այծմ կա՛լ ասի և մարտնչիլ վասն հարսին եկեղեցւոյ: - 736. Երրորդ ի վկայիցն զոր կարենք փոփոխել այծմ: - 742. Դարձեալ, հոգիք սրբոց այծմ են ի յերկինս և առ երկինս որպէս ցուցաւ. և յայնմ աւուր փառաց ի փառս բարձրանալ հաւատացեալ լինի: - 759. Արդ՝ եթէ այծմ են յերկինս և յայնժամն ի սրբեալ երկիր, զի՞նչ է փառաց փառքն: - 759. Ի յայս միտս ի ստորինս եկեղեցի այծմ կրկին են դասք պաշտամանց. որ և նոյնպէս է լինելոց ի վերնումն սիօնի յեկեղեցիս անդրանկաց: - 760. Եւ թէպէտ գերազանցեալ են այսոքիկ փառք քան որք այծմ ունին յերկրի. այլ սակայն օրինակաւ սակաւ ինչ բացայայտութիւն առցուք: - 761. Չորրորդ վասն նորին անչարչարութեանն. որպէս ասացաւ նախ, և այծմ ի կարծոյ: - 764. Այծմ ճանաչենք փոքրիշատէ. իսկ յայնժամ ծանեայց որպէս ծանուցայ ի նմանէ: - 767. Մեր գործքն և յաստուծոյ տուեալ բարին հաւատով կնքի. և պակասն յանդիմանի այծմ ի խղճէ մտաց որպէս ի գրոյ. և անդ ի դատաւորէն, որ չար ծառայ կոչէ: - 769. Եւ այծմ աղաչեմ զքեզ, մի՛ մեկնիր յինէն մերձաւորիչդ իմ: - 771. Որով և ընդ որում հօր միանգամայն և հոգւոյն սրբոյ վայելէ փառք և պատիւ և իշխանութիւն և զօրութիւն. այծմ և միշտ և յաւիտենից յաւիտեանս Ամէն: - 771. Այծմ և մշտակայ յաւիտենիւ Ամէն: - 771. Որպէս և այծմ մեռելոց զղջումն և խոստովանիլն անվարձ է ամենևին և ակամայ: - 785. Այլ վարկանին ոմանք զթիւ կազմութեան աւուրց պակաս գոլոյ նախնւոյն մարդոյ. զորոյ զտիպ յինքն նկարելով և այծմ անդրանիկն ծնունդ՝ յապաղելով զայ աշխարհ: - 785

ԱՅԺՄՈՒ, ԱՅԺՄՈՒՄ + Եւ զգեստ քահանայութեանն ո՛չ այրեցաւ յօրինակ այծմոյս որ հոգւով դատապարտին և մարմինն մնայ: - 364. Եւ կէս դորակին՝ զի այծմոն կեանս կիսակատարք են ամենայն նուէրք մեր մինչ ի հանդերձեալն: - 375. Երրորդ՝ այծմոյս և զհանդերձելոյն նշանակէ: - 387. Նոյնպէս որ պատրաստեաց սիրելեաց զփառս, և զտանջանս չարեաց, անգիտելի՛ է այծմոն կենացս: - 406. Երկրորդ՝ զի տացէ օրինակ համբերութեան մերոյ, զի սպասեսցուք վարձուն ի հանդերձեալն. և ո՛չ իսկոյն վաղափոյթ լինիլ առնուլ այծմոն կենօք. – 520. Չոր այծմոյս գ ողորմեայն և պատարագն ի միասին կատարի: - 622. Այս քան մինչև ցայս վայր՝ վասն այծմոյս, և կարգաց եկեղեցւոյ, - 659. Վեցերորդ, որպիսութիւն կենաց մեր **գ** է. այսինքն այծմոն կեանս. և յետ մահու. և յետ յարութեանն: - 675. այսինքն ո՛չ դառնայ այծմոն վարս աշխարհի և ո՛չ ապաշխարել կարէ ասէ մեկնիչն: - 699. Նախ՝ զի աստ այծմոն կեանս շնորհքն է, իսկ անդ փառքն. որպէս աստ մեղքն է և անդ պատիժն. այլ ո՛չ քաւարան: - 702. և Երկրորդ՝ զի մարդկան ազգի կրկին է հատուցումն. այսինքն այծմոն կեանս և ի հանդերձեալն. իսկ դիւացն եօթնեկի է հատուցումն վասն եօթնեկի յանցանաց նոցա. և եօթն զլիաւորագոյն մեղացն: 750

ԱՅԻԱ - Խաչանիշ ձգեաց զգաւազանն ի վերայ ծովուն ընդ առաջ ասելով, Այիա՛. որ է՝ աստուած առաջի մեր: - 338

ԱՅԼ (դերանուն) + Ձի ո՛չ այլ ինչ է բախտն, եթէ ոչ զօրութիւն աստեղաց: - 7-8. Իսկ թէ այլ և այլ է ամենեցուն հարկն, ապա նոյնպէս ո՛չ լինէր ամենեցուն չար: - 11. ... բազմաց նոյնպէս մահ, հիւանդութիւն, և այլն. ապա ուրեմն ո՛չ է ի հարկէ: - 11. ... եթէ ունիմք կամք և է՛ սկիզբն գործոյն ի մեզ և առ մեզ, ապա ուրեմն ո՛չ է հարկ որոյ սկիզբն այլքէ է: - 11. Որպէս տուրքն նաբուզողոնոսորայ. և աղօթքն եզելիայ. որ յետս դարձոյց զմահ. և այլք բազումք. ապա ուրեմն ո՛չ է հարկ: - 11. Դարձեալ, թէ էր հարկ շարժումն աստեղացն, ինքեանք ո՛չ լինէին ընդ հարկաւ այլոց. ապա թէ ինքեանք են ընդ հարկաւ, ո՛չ են այլոց հարկ. զի են ինքեանք ընդ հարկաւ: - 11. Ասենք առ այս թէպէտ ունին զօրութիւնս, բայց այլ և այլ կերպիւ. զի բոյսք որք յերկրի են դարմանիչք և բժշկութիւնք մարմնոց. – 12. ...այլ նշանն ո՛չ է պատճառ չար լինելոյ ումեք կամ բարի: - 12. Ասենք առ այս թէ գիտելի է՝ զի այլ է տեսութիւնն աստուծոյ՝ և այլ է տեսութիւն մարդոյ: - 15. Նախ եթէ կամացն աստուծոյ ոչ ոք է ընդդէմ. և որպէս կամի այնպէս առնէ. այլ չար ո՛չ կամի և ո՛չ առնէ: - 16. Չորրորդ ասեն՝ թէ չարն ո՛չ է յաստուծոյ, ապա երկի թէ այլ ոմն է չարի սկիզբն, և այլ ոմն բարւոյ. և լինի բ սկիզբն բարի և չար ըստ մանիքոսի: - 16. Նախ թէ

աստուած ստեղծ զկամքն բարի. և զբարին եղ առաջի կամիլ. իսկ նա անձնիշխանութեամբ հեռացեալ ի բարւոյն՝ գտա՛կ եղև չարին. զի չարն ո՛չ այլ ինչ է, բայց հեռացումն կամ պակասութիւն բարւոյ...: – 16. ...զոմն ճանաչեմք ի յատուկ տեսակն իւր. և զոմն այլով տեսակաւ: – 17. Այսպէս զունակութիւնն ճանաչեմք իւր յատուկ տեսակաւն. և զպակասութիւնն այլով տեսակաւ. զի հակակայի ունակութեանն: – 17. Ասեմք նախ եթէ՝ չարն ո՛չ է յաստուծոյ որպէս բարին. զի բարին ըստ կամա՛ց է. իսկ չարն թոյլ տալով է. և այլ է կամացն որ յօժարութեամբ է, և այլ է թոյլ տալովն որ իբր ի յո՛չ կամացէ: – 17. Նաև մարդկան չարեաց թոյլ տալ. զի կամ ընտրեսցեն զբարիս՝ կամ յետոյ զղջասցին. և այլ պէսպէս նախախնամութեամբ որպէս ինքն գիտէ աստուած՝ ներէ՛ չարեաց...: – 17. Նախ՝ թէ ըստ այդմ բանի հա՛րկ է ապա և քեզ ջուր լինիլ և զջուրն գիտել. և քար լինիլ և զքարն ճանաչել, և զայլսն նոյնպէս: – 17. Եւ զի ոչ է այս հարկ. զի զոլով նոյն՝ ճանաչեմք զայլսն: – 17. Սետասաներորդ՝ ասեն թէ որպէս ի կենդանիս ուղտն խոհեմ՝ և տատրակն ողջախոհ է, և այլ կենդանիք են ապուշք և բղջախոհք: – 19. Այլ թըլի որպէս ունակութիւն և պակասութիւն. զի **բարին ունակութիւն է, և չարն պակասութիւն նմին**. – 21. Ապա ուրեմն թէ չարն ապականիչ է այլոց, ուրև պատահի ապականէ՛ և զինքն ըստ որում չար է...: – 22. Ասեմք զառաջինն թէ ո՛չ է է չար. զի ապականիչ և կորուսիչ է որպէս ցուցաւ. ա՛րդ՝ ընդ ապականել զայլսն ապականէ և զինքն. և ո՛չ մնայ ի յնութեան: – 22. Եւ այսպիսի չարս ո՛չ է է. և ո՛չ ի յես. և ո՛չ սկիզբն ունի կամ պատճառ. և ո՛չ ինքն սկիզբն այլոց կամ պատճառ. այս է **ինքնաչարն**: – 22. Եւ է՛ որ խառն բարի է. որպէս առ մեզ պատահեալ բարիս որ ունակութիւն է. զի այլ է էութիւն մեր, և այլ է բարի յնութեան մերում: – 22-23. Եւ զայլ ամենայն բնախօսութիւն յաղագս բարւոյ և չարի՝ զոցես ի Դիոնէսիոսի ի չորս գլուխն յաստուածային անուանսն. և ի ստորագութիւնսն ի հակակայից ճառն. և ի սահմանս դաւթի...: – 24. Չի գերազանց է անպատճառ և անսահման գոլն աստուծոյ՝ քան այլոց: – 24. Իսկ չարն անսահման է ըստ ինքեան, և ո՛չ է սահմանիչ այլոց: – 24. Արդ՝ առաջին ի լրոյ՝ Յիւրմէ վասն իւր. և այլքէ վասն իւր: – 25. Յիւրմէ այլոյ. և Յայլքէ այլոյ: – 25. Եւ պատասխանիք, և այլ հարցմունք ուղղափառի առ նոսա: – 29. Վասն այնորիկ ո՛չ երևի ճշմարիտ նոցա, զոր ո՛չ ըմբռնէ միտք. և ո՛չ այլ իրիք հաւատան, բայց միայն զայն՝ զոր իմանան: – 31. Արդ՝ զորօրինակ զգալի աչք մեր ո՛չ կարէ ըմբռնել զքանակութիւն արեգականն և այլ լուսաւորացն. այլ մտօք իմանամք զմեծութիւն նոցա: – 31. Եւ զոր ինչ տեսանէ աչք արծըլին՝ ո՛չ կարէ տեսանել աչք մարդոյ. այնպէս բթամիտն ո՛չ իմանայ, զոր իմանայ նրբահայեացն և ուսեալն յաստուծոյ. զոր եղ աստուած ուսուցիչ այլոց. որպէս մարգարէքն, և առաքեալքն, և վարդապետք: – 31. Ուստի հեշտութիւն և աւանդութիւն յիրաւի խառնեալ ընդ միմեանս, և հակառակասիրութիւն և ինքնահաճութիւն յառաջ եկեալ, որով զինեալ պնդին ընդդէմ ուղղութեան. զի կարծեն զինքեանս ճշմարիտ գոլ քան զայլսն: – 33. ...և յետոյ գրով աւանդեցին զչար աղանդն այլոց չար յիշատակ և ի կորուստ անձանց իւրեանց: – 33. Եւ սոքա գիտութեամբ յանձինս իւրեանց անարգեցին... և այլս բազում նմանապէս: – 34. Դերծեալք ի հաւատոց՝ բաժանեն զքրիստոս. և զայլ եկեղեցիս հերձաւօժոս կոչեն: – 34. Եւ այլս բազում բաղդատութիւն գոլով հերձաւօժողի և ներինն. և զորս տէրն զնեաց՝ սոքա ուրացեալք՝ ածեն ի վերայ անձանց զերագահասն կորուստ: – 35. Եւ դարձեալ՝ արարած է ըստ այլոց...: – 36. Չի թէ ոչ կամաւ, բռնադատեցաւ այլ իմն հզօրէ՛. և հաներ յաստուածութենէն: – 36. Եւ զի եղեր զկամքն միջոց, ի բա՛ց պարսպեցար յողորմութեանց նորին առ իւր արարածքս. զի եղեր այլ իմն զկամիլն և զկամքն: – 36. Այսք և այլ սոյնպիսիք՝ հաւասարութեան են ցոյցք ընդ հօր: – 39. Այս է մեկնութիւնն թէ՛ հաւասարն աստուծոյ՝ յափշտակութիւն և զրկումն չհամարէր իւր զճառայի կերպարանս առնուլ. զի ո՛չ ունէր այլքէ կասկած խլելոյ զփառսն. զի ի՛ւրն է սեպիական: – 39. Է՛ և այլ բազում միտք վասն բանին. զոր մեք զսակաւն գրեցաք: – 49. Նաև որք ի ճգունս նահատակին. որպէս պօղոս՝ անտօն՝ և այլքն: – 50. Իսկ այլք արարած վասն ո՛չ յայտնելոյ ի գիրս աստուած զհոգին: – 51. Եւ այլք զօրութիւն ի աստուած ասացին: – 51. Եւ այլք ո՛չ հաշտեն և ո՛չ անպատեն. զի զկարգն յաւիտենինն ո՛չ ստեն որպէս ասացաք: – 51. Եւ այլք աստիճան դնեն Երրորդութեանն և անւանեն արարիչ՝ և գործակից՝ և պաշտօնեայ: – 51. Այլ մեր բանս ո՛չ է ընդ այլսն ամենայն, այլ որք զօրութիւն և արարած ասեն գոլ զհոգին: – 51. Չի մեզ հոգին ըստ ինքեան գոյացութիւն, և այլունս տեսանի. այսինքն կատարեալ անձնաւորութիւն յնութիւն հօր: – 51. Իսկ յորժամ զայլունսն լսեն՝ արձակին ի վերայ մեր ասելով, եթէ այլունս է՛ պատահումն է ի հայր որպէս զօրութիւնս առ մեզ...: – 52. Առ որս ասելի է թէ՛ ո՛չ է այլ էութիւն ի մէջ արարչին և արարածոյն. այլ հա՛րկ է զի լիցի աստուած՝ կամ արարած: – 52. Երկրորդ՝ այլքէ այլք. որպէս ջորիք. և յարեգակնէ և յերկրէ գորտք և

մկունք: - 53. Երրորդ՝ յայլոց նոյնք. որպէս զծու կաքաւի և սագի **թխէ՛** հաւ. և նոյն կաքաւ, և սագ ելանէ: - 53. Չորրորդ՝ ի նոցունց այլք. որպէս մեղուք ի մեղուշ արջառոյ. թէպէտ այժմ ի ծաղկանց լինին: - 53. Զինգերորդ՝ արքաւ հաւուն՝ զոր այլք փիւնիկ ասեն որ է յարաբիայ. որ ծախէ՛ ինքն զինքն հրով, և դարձեալ կենդանանայ: - 53. Վեցերորդ՝ որ փոխին այլք յայլոց բնութենէ վասն առատութեան բնութեանն. որպէս **կարպասածին** ճըճին ունի սա ծնունդ սերմամբ իւր զնմանն. և ունի ելումն զկերպասն: - 53. Այսպէս և գայլն իմա: - 53. Չի ունին ծնունդ զնմանն իւրեանց, և ունին զելումն բաց ի ծննդենէն. որպէս ի ձիոյն ձիակապիկն. և յարջառոյն մեղու. և յայլոցն որդն: - 53. Իսկ այլ բազում օրինակ երրորդութեանն ասացաւ ի վերոյ յերեք համարն: - 53. Եւ ո՛չ ասի ի գիրս սուրբս ըստ այդմ բառի, բայց այլ կերպիւ ցուցանէ զայդ...: - 55. Այսպէս զհոգւոյն թէ յայտնապէս աստուած ասիլ ծածկեցաւ, և այլ իմն բառիւ յայտնեցաւ. - 55. Այսոքիկ և այլ սոյնպիսիք յայտնապէս աստուած ցուցանեն զհոգին: - 55. Դարձեալ ընդդէմ այնոցիկ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ և զհոգին. որպէս արիսու. և մակեդոն. և հրէայք. և այլք: - 55. Այլ զօրութիւնս այս վերաբերի ի հոգին սուրբ... - 57. Այլ հոգին սուրբ էր որ խօսէր ընդ մարգարէսն...: - 58. Այլ հոգին սուրբ մի և նոյն՝ հաղորդի ամենայն հաւատացելոց...: - 59. Այլ այժմ տեսցուք ի սուրբ գրոց զվկայութիւնսն մակեդոնի, և յարմարեսցուք զպատասխանիս նոցա: - 59. Այլ այժմ տեսցուք ի սուրբ գրոց զվկայութիւնսն մակեդոնի, և յարմարեսցուք զպատասխանիս նոցա: - 59. Իսկ այլք՝ հոգի գիրեշտակական հոգին ասեն. որ տըլեալ է առ ի պահպանութիւն մեզ. զի նա ուղղէ զմեզ ի բարիս, և զաղօթս մեր մատուցանէ աստուծոյ: - 59. Եւ այլք այսպիսիք: - 61. Ժ) Դարձեալ հարցանեն, հայր և որդի զնո՞յն բղխեն զհոգին, թէ գայլ: - 63. Իսկ թէ այլ բղխէ հայր՝ և այլ որդի, կրկնապատիկ է հոգին և ո՛չ մի: - 63. Նաև ի կանոն երից սուրբ ժողովոցն՝ ընդ բանի արգելեալք կան նոքա՝ որ այլ կերպիւ քարոզեն և այլ կերպիւ ուսուցանեն քան զոր նոքա ուսուցանեն: - 64. ... և վասն ապառնոյն կարենք ասել թէ հոգին սուրբ ո՛չ ելանէ յորդոյ. մինչ այլ ո՛չ ևս ելանէ. և ո՛չ այնպէս էառ զգոյացութիւն և զճշարտութիւն իւր՝ զի ո՛չ ևս երբեք առցէ: - 65. Չի այլ է բղխումն, և այլ է առումն. այսպէս՝ զի հոգին բղխումն է ի հօրէ, որպէս որդին ծնունդ է ի հօրէ: - 65. Զինգերորդ՝ որպէս այլ է անձն՝ այլ է խօսքն՝ և այլ միտքն. նոյնպէս այլ է անձն հօր, և այլ բանին, և այլ հոգւոյն սրբոյ: - 66. Չորրորդ՝ զի ամենայն իր յայլքէ՛ ընկալեալն՝ լինի և ի բաց ընկենլի: - 66. Իսկ թէ և նա արտաքուստ ունի զորդիութիւն և գայլսն, գոյ կասկած երբեմն ի բաց մերժել զոր էառն: - 66. Արդ եթէ է՛ այլ որդի և եղև աթոռակից հօր...: - 67. Վեշտասաներորդ՝ մանաւանդ զի յոյժ անվայելուչ է կարգել զծառայն ընդ տեառն՝ և զստեղծածն ընդ ստեղծողին՝ յորժամ այլ է բնութեամբ: - 67. Քսաներորդ՝ այսպէս Երրորդութիւնն լինի չորրորդութիւն. և թիւ և աւելած եղեալ ի բնութիւնն և ի դէմքն. եթէ այլ է առանձնապէս մարդ և այլ աստուած: - 68. Եւ այլ բազում ինչ հայիոյութիւն հետևի կարծեացն նեստորի: - 68. Իսկ ըռընկունքն ըզհոտն. և գայլսն ո՛չ: - 75. Նախ այսպէս, ասէ թէ բաժանմունք որ յերրորդութիւնն է, ո՛չ է հնար միաւորութեան. զի այլ ոմն է և այլ: - 80. Այլ նոքա ո՛չ խոստովանին զաստուած մարդացեալ. այլ՝ կամ ի նախագոյացեալ անձն բնակեալ ասեն զաստուածայինն բնութիւն, և կամ շնորհօք որդիացեալ որպէս նեստորի թրլի: - 81. Եւ այսոքիկ նզովեալք են ի հոգւոյն սրբոյ ի ժողովն Եփեսոսի և յայլոցն. և եղիցին ի նզովս սուրբ եկեղեցւոյ: - 82. Եւ սոքա կամ շփոթեալ խոստովանին. որպէս եւտիթես և այլքն: - 82. Եւ թէպէտ համաձայն մեզ այլք ասացին մի անձն բայց թիւրապէս: - 83. Երկրորդ՝ զի ո՛չ մասամբ ինչ ըստ ոմանց ապօղինարի և յայլոց. այլ յերկուց կատարեալ բնութեանց է միաւորութիւն փրկչին: - 88. Բեր յարմարեսցուք այժմ զերիս եղանակս սոցա՝ միաւորութեան փրկչին ուղղակի իմն տեսութեամբ. որ ո՛չ ախորժելի է յայլոց: - 89. Եւ զոր դուք գայլս զրպարտէիք՝ ի նոյն բանս ձեր ընկղմեցայք: - 90. Մինն է ընդ դէմ **երկուին** և **բազմին**. և նոյնն է ընդ դէմ: - 91. Այլ որ գայլոց սիրտս գիտէ՝ ապա առաւել զիւրն գիտէ: - 97. Իսկ զանձն և աղբիւրն իմաստութեան երկնի և երկրի՝ որպէս լինի կարօտ գիտութեան կամ ստացեալ յայլքէ՛: - 98. Իսկ թէ այլ է բանին և այլ է մարմնոյն, ապա բաժանեն զմարդկութիւնն ի յանձնէն. և ասես **ք** անձն. և երկու բնութիւն. ըստ նեստորի առաջնորդին քոյ. և պօղոսի սամոստացւոյ. որ մինչև ցայժմ ծածուկ է իր նեստորեան, և այժմ յայտնեցեր զքեզ: - 98. Յորժամ ինքն ո՛չ ունի յաւիտենից կեանք, յայլոց ո՞րպէս տայ: - 99. գ) Ինն դասք են հրեշտակաց. և յերիս երեակս որոշեալ. և այլք եօթն ասեն: 102. Իսկ յատուկ այլ է երիցն. և երկուքն աւելի՛. և նըլազ քան զմինն: - 104. Նոյնպէս փշօղ. փչեալ. փչումն. և այլ ծանօթութիւնք աստ յարմարին: - 105. Եւ դարձեալ՝ առաքօղ և ո՛չ առաքեալ. առաքեալ և առաքօղ. առաքեալ և ո՛չ առաքօղ. և այլք սոյնպիսիք աստ յարմարին: - 105. Սոքա երկոտասանք և այլ անթիւք

ի կարգ սոցա: - 105. Ոմանց գոյութիւն միայն. և այլոց կեանք. և բան. և իմացումն. որպէս տիպ կնքեալ ի մոմի: - 106. Հինգերորդ ըստ այլ եղանակի է՝ միութիւն և յատկութիւն: - 106. Գիտելի է՝ զի այլ է մինն, և այլ է միակն: - 109. Եւ սահման միոյն է այս. մի է որ յինքեան անբաժանելի է, և այլքէ բաժանեալ: - 110. Երրորդ՝ բազմանայ ի յեութիւն եղելոցս. և բազմապատկի ի կեանս. ի շնորհս. և այլ պարգևս: - 110. Նախ՝ առ **համարունսն**՝ հայր սկիզբն է որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. և պատճառ այլ ամենայն արարածոց: - 110. Հինգերորդ՝ սկիզբն եութեան. և պատճառ կենաց և շնորհաց և այլոց: - 110. Այլ է յարացոյցն ի յաստուած. և ի տեսութիւն նորա. և ի բարի կամս: - 112. Այսպէս անժամանակն զժամանակեայս. անմարմինն զմարմնաւորս. անփոփոխն զփոփոխելիս. անսկիզբն զսկզբնաւորքն. և զայլսն նմանապէս: - 113. Իսկ հրեշտակք այլքէ ունին. այսինքն յաստուծոյ: - 117. Իսկ հրեշտակք ո՛չ են կենդանարար այլոց. այլ միայն կենդանի: - 117. Եւ զայլ յատկութիւնս հոգւոյ և հրեշտակի՝ ցուցանելոց ենք յառաջիկայսդ չորիւք: - 117. Այլ զանազանին, Նախ՝ զի իմանալին անմահ կեանք է. և զգալին մահկանացու: - 117. Եւ զայլ զանազանութիւն սոցա կատարելապէս ուսցուք յառաջիկայսդ: - 117. Դարձեալ՝ միտք մեր այլքէ ի ներքոյ ժամանակի՝ է. և **ք** մասն ժամանակին ո՛չէ. այսինքն անցեալն կորուսեալ է, և ապագայն ո՛չէ է: - 117. Ձի աստուած ո՛չ արտաքոյ ինքեան ունի զտեսութիւնն. այլ ի ներքս միայն. զի զինքն ի յինքն տեսանէ՝ և զայլս ի յինքն. ապա զեղեալքս ի յարացոյցն որ է տեսութիւնն աստուծոյ որպէս ասացաք: -118-119. Երկրորդ՝ զի խորհրդով և ծածուկ է. և ո՛չ առակաւ և նշանակաւ. որպէս այլ աստուածաբանութիւնքն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 123. Ապա ուրեմն այլ է բացբարձականն և այլ է ուրացականն: - 124. Այսպէս և այլք բազումք զոն հաւասարութիւնք: - 125. Ութերորդ՝ սպիտակ լոյսն առաւել թափանցիկ է. որպէս ընդ ամպս և այլ նիւթս: - 125. Եւ ի սեր աստուածային շարժեալք՝ ոմանք յիմաստասիրութիւն. այլք ի ճգնութիւնս. ի կուսութիւն. և ի զանազան առաքինութիւնս: -126. Իննձերորդ՝ զոմանս ըստ ինքեան՝ և զայլս միջնորդով լուսաւորէ: - 127. Դարձեալ՝ բնականապէս ամենայն նախանձ ունի սիրել զինքն, և ատել զայլս: - 128. Իսկ նախանձն աստուծոյ պարզապէս միայն ունի սիրել և զայլս և ո՛չ ատել. զի նախանձն աստուծոյ՝ սիրոյ առաւելութիւնն է. որպէս բոցն հրոյ: - 128. Դարձեալ՝ **ինքնանախանձ** է. զի ո՛չ այլքէ շարժի ի սեր որպէս մեք. այլ յինքենէ՝ շարժի ի սիրել և ի սիրիլ: - 128. Իսկ այլն սատանայ՝ է ապստամբ վիշապն որ գերեաց զմարդիկ: - 128. Այլք ասեն թէ՛ է՝ ի յաստուած լայնութիւն սիրոյ, որով յետս դարձուցանէ զմեզ ի մոլորութեանց վասն առաւել սիրոյն: - 129. Եւ յետ սորա անմիտ զգայականն է. վասն որոյ ո՛չ է իմացական այլոյ: - 130. Այլ է բանն և այլ է ծայնն...: - 131. Այսպէս և ծիածանն յինքն փոխէ զկերպարանն և լինի այլ: - 131. Վեցերորդ՝ ըստ այլ եղանակի որպէս ասէ՝ իրինոս: - 133. Եւ են առաջինքն իմացականք. և վերջինքն իմանալիք. և միջինքն իմացականք և իմանալիք. որպէս այլ եղանակաւ ասացաւ ի վերոյ: - 134. Ասենք եթէ՛ նոքա երեքեան դասքն՝ այսինքն աթոռք՝ քերօքէք՝ և սերօքէք՝ միակարգ միապատիւ և գերազանց էութիւնք են... և ապա նոքօք այլ ամենայն գոյս երկնաւոր և երկրաւոր: - 135. Եւ զայլ մասնապէս զբացայայտութիւն կոչմանց ամենայն դասուց՝ գտցես յայլուրեք ի բանն գրեալ...: - 136. Ապա յայտ է զի այլ է կարգ շնորհականին, և այլ է կարգ բնականին...: - 136. Իններորդ՝ ոմանք մեծամեծ իրողութեանց են միջնորդք ուղղութեան, և այլք նըւաստից սպասաւորական: - 138. Են և այլ հասարակութիւն և յատկութիւն նոցա. որոց բաւական է այսչափս առ այժմուս: - 138. Այլ զանազանութիւն է ի մէջ երկնաւորացն: - 138. Երկրորդ՝ զի առաջինքն առանց տարակուսութեան առնուն զգիտութիւն. և այլքն նախ տարակուսին և ապա առնուն...: - 138. Երրորդ՝ զի առաջինքն առաւել լուսաւորին գիտութեամբ, և այլքն ըստ չափու: - 138. Երկրորդ՝ մարդկան քահանայութիւն նիւթական խորհրդով ներգործի. որպէս հացիւ զինեաւ և այլով. իսկ նոցայն աննիւթութեամբ կատարի: - 139. Եւ զայլսն ասացաք ի ը գլուխն: - 141. Եւ այլ իմն եղանակաւ զանազանի տեսութիւն մտաց: - 142. Է՛ որ իմացումն մտացն առ ինքն ժողովի ի յիշողականէ՛ ի տրամախոհութեանցն ի կարծեաց՝ և այլոցն...: - 142. Եւ է՛ յորժամ իմացումն ի յիշողութիւնն ի տրամախոհութիւնն և այլս բաժանի...: - 142. Եւ որոշի դէմք սիրելութեանն յերկուս. ի յինքն և ի այլս: - 143. Իսկ որ ի այլս՝ որոշի յերիս. այսինքն ի վերնագոյնն, որպէս յաստուած՝ ի հրեշտակս և ի սուրբս: - 143. Իսկ այլք ասեն թէ՛ հրեշտակն ո՛չ երկի ձևացեալ մարմնովն և ո՛չ խօսի ընդ մարդոյն...: - 145. Նոյնպէս և խօսի հոգին ընդ հրեշտակն մարմնական կերպիւ զոր իմանայ հրեշտակն որպէս զայլ զգալիս որքան է ի մարմնի: - 145. Եւ այլք թէ՛ լռեաց և ո՛չ ետ փառս աստուծոյ: - 147. Ձի **ինքնագիտ** չարութեամբ նախ ինքն չարացաւ որ ասի գտակ. և ապա զայլս չարացոյց որ ասի մայր. որպէս սկիզբն

և սերմանող չարեաց ի յալս: - 148. Եւ կոչի արուսեակ դարձեալ, զի քան զայլս՝ իւր լուսոյ գեղեցկութիւնն առաւել կուրացոյց զինքն: - 148. ...զամբարտաւանութեան ախտս սփռեաց առ ամենայն մարդիկ. որպէս զադամ ցանկութեամբ աստուածանալոյն յերկիր ընկեց. սոյնպէս և զայլս: - 148. Անպ՛ զբարձրութիւնն նշանակէ ի վերայ այլոց...: - 148. Եւ այլք ասեն այսպէս հակառակիլ ընդ աստուծոյ...: - 149. Ձլաւագոյն կայս զոր աստուած տուեալ էր նմա՝ կամեցաւ ականայ յաստուծոյ ի՛ւր շորթել. և այլոցն բռնաբար տիրապետել և հրամայել: - 149. Եւ այլք զի՞նչ մեղան որք ընդ նմա անկան: - 149. Հաճոյ թուեցաւ նոցա բարձրութիւն նորա. խորհելով՝ զի թէ նա աստուծոյ յաղթեալ էր, նոքա ևս այլոցն իշխեին կարողութեամբ: - 149. Ընդէ՞ր այլ հրեշտակք ո՛չ ստեղծ փոխանակ նոցա: - 149. Այլ հրեշտակ ո՛չ էր պարտ ստեղծանել փոխանակ նոցա: - 149. Երկրորդ՝ զի պա՛րտ էր տեսանել այլոցն զմեղս նոցա և զպատիժ և մնալ ի բարին: - 149. Վասն այն թէ քրիստոս զմի հրեշտակի բնութիւն ընդունէր՝ զնա միայն փրկէր և այլքն արտաքոյ մնային փրկութեան: - 149. Վասն զարդու գործոց իւրոց. որպէս նկարիչ գթուիս գոյնն ի ներքոյ դնէ՝ զի սպիտակն և այլ պատականքն երևեսցին: - 149. Եւ այլք ասեն թէ՛ ի տէրութեանց դասուն ի վայր ի ներքոյ քերթիցն յամենայն դասուցն անկան դասու միոյ չափ: - 150. Նոյնպէս և այլքն ամենայն: - 150. Իսկ (տուտն), Նախ՝ նշանակէ զվերջին հետեւեալսն ընդ նմա. զի նա առաջին ինքնագիւտ էր ի չարն. և այլքն հետևեցան նմա: - 152. Երեսունը) Ամպք. ծիւն. կարկուտ. և այլքն: - 155. Յիսուսերորդ) Թէ բնական զգեստ և զէն ունին կենդանիք, և մարդս ոչ. և ճանճք և այլքն: - 155. Որպէս արդարոց անկանիլ ի փորձութիւնս և զանազան վնասս վասն օգտութեան իւր՝ և կամ այլոց: - 158. Նախ՝ զի զծածուկ առաքինութիւն արդարոյն յայտնի արասցէ այլոց ամենեցունց...: - 158. Երկրորդ՝ զի ի ձեռն անտեղի գործոց՝ փրկութիւն լիցի այլոց. որպէս ի ձեռն խաչին քրիստոսի՝ փրկութիւն եղև աշխարհի: - 158. Չորրորդ՝ թոյլ տայ փորձութեան արդարոց ի յուղղութիւն այլոց. որպէս դազարոյն և մեծատանն. զի տեսանելով զղազարոս՝ և լսելով վասն մեծատանն՝ զարհուրիմք և զամբ յուղղութիւն: - 158. Հինգերորդ՝ թոյլ տալով լինին ոմանք ի փառս այլոց. որպէս ի ծնէ կուրին...: - 158. Վեցերորդ՝ թողեալ լինին ոմանք չարչարեալ առ ի նախանձ այլոց...: - 158. ...որպէս սրբոյն ստեփաննոսի. զի ունէր զսարկաւագութեան և զառաքելութեան պատիւն, ընկալաւ և զմարտիրոսութեան պսակն ի քարկոծումն իւր. այսպէս և այլքն...: - 159. Երկրորդ՝ որ ինքն ո՛չ է բարի, այլ պատճառէ՛ զայլ բարի. որպէս դառն դեղն զառողջութիւնն: - 160. Երրորդ՝ որ է՛ ինքն բարի, և պատճառէ՛ զայլ բարի. զորօրինակ՝ որպէս քաղցր դեղն պատճառէ՛ զառողջութիւն: - 160. Իսկ աստուած փորձէ՛ զմարդ՝ զի գիտէ՛ զնա՛ բարի և հաւատարիմ. այլ ծածկեալ է յայլոց. փորձէ՛...: - 161. Եւ այսպէս արբահամ և յոբ և այլք սուրբք փորձութեամբն երևեցան, և զտան արդար և սուրբ և անարատ: - 161. ...որպէս ընդ ստեփաննոսի, անտօնի, և այլոցն, որք յաղթեցին սատանայի: - 161. Նախ որպէս ցուցաւ միշտ է աստուած էութեամբ և ներգործութեամբ. առ ինքեան միշտ է, և ներգործութիւն իւր առ այլս: - 162. Չորօրինակ հուր միշտ ներգործութեամբ է ըստ ինքեան, և միշտ ներգործէ՛ առ յայլս: - 162. Եւ թէ՛ որ ասիցէ, եթէ աստուած զոր ոչ կամի՝ ո՛չ կարէ, որպէս զչար զի ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ. նոյնպէս զմեղս և զայլսն. ապա երևի անկարութիւն ի յաստուած գոլ: - 163. Եւ այլ բազում զանազանութիւն է գործոց մարդկան և աստուծոյ. զի մեք կարօտ ենք միւթոյ. ժամանակի. տեղոյ. օգնականի: - 164. Իսկ ներհական հակակայքն և այլքն կարեն փոփոխիլ ի միմեանս. որպէս չարն և բարին. ջերմն և ցուրտն: - 165. Եւ թէ՛ որ ասիցէ, ընդէ՞ր այլ մեղուցեալն զղջացեալ մտանէ ի կարգ, որպէս հպարտն և ագահն և պոռնիկն ո՞չ: - 166. Յասցանէ յայտնի է զի զղջացեալ այնպիսին կարէ՛ հաղորդիլ ի ձեռն այլոց. այլ ո՛չ ինքն պատարագել: - 167. Այլ արարածք բաժանեալ յարարչէն՝ կարեն ըստ ինքեան կեալ: - 169. Այլ ասիցէ որք, թէ բազում ինչ զոն ի յայլս գոյացութիւն և ի յայլս պատահումն...: - 169. Գոյացութիւն է ինքն ինքեամբ էացեալ և ոչ կարօտեալ յայլս հաստորի: - 170. Իսկ պատահումն ի յայլս ունի զէութիւնն, և կարօտ է այլոյ ի գոլն. որպէս գոյն ի մարմնի: - 170. Նախ՝ զի աստուած միայն է ինքն ինքեամբ. և ո՛չ յայլքէ հաստատեալ...: - 170. Իններորդ՝ պատահումն այլ է ի գոյացութենէ. և առ եղեալ գոյացութեան առնէ այլ և այլայլակ: - 170. Իսկ ի յաստուած պատահումն ո՛չ է. զի ո՛չ է ինքն ինքեան այլ և այլայլակ: - 170. Եւ ո՛չ թիւ պատահական կամ բան տարալուծական. այլ մի երրեակ. և երրեակ մի. ըստ որում սկիզբն է թուոց՝ և ո՛չ թիւ. և բաժանեալ յայլ էակաց: - 171. Եւ այլ է ստեղծանելն ի յոչնչէ. և այլ է խնամել զստեղծեալ իրն որպէս ասացաք: - 172. Դարձեալ առնելն է յինքենէ յայլս. իսկ կրելն յայլքէ առինքն...: - 172. Իսկ պատահական տեղի է, յորում նեստեալ որք՝ կարէ՛ թողուլ զայն և լինիլ յայլ տեղուջ. որպէս ի վեր կամ ի վայր: - 174. Նախ՝ զի ո՛չ ունի քանակ, որակ,

ձև, և այլքն, որ նիւթոյն են **յատկականք**: - 175. Երկրորդ՝ զի ի գատ ճողոպրի ի զգայութեանց. այսինքն ի տեսանելեաց, ի շօշափելեաց, և այլոց, որ զնիւթականս զգան: - 175. ...նիւթն որ է՝ գոյացութիւն մարմնական՝ ունի որակութիւնս իմն մարմնական. որպէս քանակ. որակ. և այլքն: - 175. Արդ սոքա ըստ ինքեան անմարմին են. այսինքն գոյացութիւնն. քանակն. որակն. և այլքն: - 175. Զի աննիւթ և պարզ եւութիւն է աստուած. և յառաջ էած յոչընչէ՝ զաննիւթ եւութիւնքս. այսինքն զգոյացութիւն, զքանակ, զորակ, և զայլսն...: - 175. Նախ՝ զի սոքա անմարմինք են ըստ ինքեան. այսինքն քանակ, որակ, և այլքն. և յանմարմին եւութիւնս ո՛չ տեսանին. որպէս ի հրեշտակս կամ ի հոգիս. զի նոքա ո՛չ ունին ձև. որակ. քանակ. և զայլսն: - 175. Զորրորդ՝ զի իւրաքանչիւր սոքա առանձին սահման ունին և բնութիւն. և ո՛չ միաբանին ընդ միմեանս և ո՛չ ընդ մարմնի. այսինքն քանակն որակն. և ծանրութիւնն. և այլքն: - 175. Դարձեալ՝ այլ է բնութիւն մարմնոյն. այլ ոսկերացն. և այլ է ջիւն և երակն և մորթն և մազն և իւրաքանչիւր մաղձքն. ըստ այսմ ապա ասա՛ և բազում բնութիւնս քրիստոսի: - 176. Ապա ընդէ՞ր սոքա՝ գոյացութիւն, որակ, քանակ, և այլքն, եղական գոլով ո՛չ շփոթին ի մի բնութիւն խառնեալ: - 176. Վասն էր՝ աստուած գրով խօսի ընդ մեզ որպէս մովսէսի և այլոցն: - 177. Եւ զայս ունի այրն. զի է՝ ձայնաւոր ընդ այլ է ձայնաւորաց: - 178. Երկրորդ՝ զի առաջին և սկիզբն է թուոց. որպէս միակն թիւ բազմանայ և խառնի այլս, այսինքն՝ ի **ժ**. ի **ճ**. ի **ռ**. և ի բիւրն. և ի միութենէն իւրմէ ո՛չ որոշի: - 178. Վեցերորդ՝ զի ի բազում բանս մտանէ և գրի քան զայլ ձայնաւորս. և յայտ է, զի բազում իմաստութիւնս ծնանի: - 178. Դարձեալ՝ որպէս ասեն իմաստունք՝ թէ քան զամենայն պարզք գերագոյն է իմաստութիւնն յաստուծոյ առ մարդիկ իջեալ. այսինքն քան զկեանս և զառողջութիւն, և քան զմեծութիւն և զայլսն: - 178. Եւ արդ՝ այլ աշխարհն կամ լինէր որպէս այս, կամ այլապէս: - 179. Այլ և է՝ ուրեք. ըստ այնմ որ այլս է հաստատեալ: - 180. Եւ զայլ յերկար բնութիւն տարերաց՝ գտցես ի գիրս նիւսացւոյն որ վասն բնութեան մարդոյ: - 181. Երրորդ՝ ի լինելութեանց և յապականութեանց. զի անպակասք են. ըստ որում հատեալ ի տարերաց՝ լինելութիւն է այլ էակաց. և ապականութիւն նոցա լնու զհատումն տարերաց: - 181. Եւ բոլորակ ձևն պարզ է քան զամենայն ձև. զի եռանկիւնին յերից գծից բաղկանայ, և քառանկիւնին ի քառից. նոյնպէս և այլքն: - 182. Վեցերորդ՝ զի թէ երկինքն ո՛չ էր բոլորակ, յայնժամ արեգակն և այլ աստեղք յորժամ գային ի մեջ երկնից, մեծագոյն երևէին. քան զի ի միջին կիսէն երկնից առ մեզ է **ուղղական գիծ**. իսկ յարևելից առ մեզ է՝ **խտտորնակի գիծ**. և ուղղական գիծն կարճ է քան զխտտորնակ գիծն: - 183. Դարձեալ և այլ յատկութիւն երկնից որպէս ասացաւ՝ բարձր: - 184. Զորրորդ՝ զճանապարհորդս և զարուեստաւորս և զայլս ի գործս յորդորէ: - 185. Եօթներորդ՝ միջնորդով զայլս լուսաւորէ. որպէս ընդ օդ և ընդ ապիկի: - 185. Եօթներորդ՝ միջնորդով զայլս լուսաւորէ...: - 185. Իննևժերորդ՝ զոմանս խաւարէ՛ և զայլս լուսաւորէ: - 186. Վասն այն ի նորանալն առաւել զօրաւոր և ազդու է սերմանելոյ և այլոց: - 187. Եւ այլք ասեն թէ յարեգակնէ՛ առնու զլոյսն այսպէս: - 187. Եւ այլք ասացին թէ՛ ունի բնական լոյս...: - 187. Նմանապէս և զայլ մոլորականսն ծածկէ յորժամ ուղղապէս ընդ դէմ անկանի: - 187. Եւ այլք ասեն թէ՛ կերպն է ցամաք երկրիս. որպէս հայելին զմարդոյ կերպն յինքն երևեցնէ: - 187. Այլ վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն ըստ պղատոնի եթէ՛ լոյսն խզումն է ի տարրական հրոյ, որ յառաջին օրն գոյացաւ: - 188. Նախ՝ զի յոմանս առաւել է լոյսն. որպէս յարեգակն. և յոմանս նուազ. որպէս ի լուսին և այլ աստեղս: - 188. Իսկ այլք ուղղակի՛ ասեն՝ թէ անմոլար աստեղքն ամրացեալ են ի հաստատութեանն որպէս սպի ի վերայ մարմնոյ, և ընդ նմա շարժին: - 189. Հինգերորդ Լուսաբերն. որ է՛ արուսեակն. զոր կոչեն զօհրա. ջե՛րմ է և խոնաւ. **յիսը** օրն կատարէ՛, զընթացսն. և այլք ասեն թէ ի **զ** ամիսն: - 189. Վեցերորդ Փայլածուն. զոր օտարիտ կոչեն. միշտ շրջի ընդ արեգականն. և սակաւ հեռանայ ի նմանէ. զընթացս իւր կատարէ՛ յլը աւուրս. **ժ** օր պակաս քան զլուսաբերն. և այլք թէ **զ** ամիս: - 189. Եւ որպէս լրումն զատկի ունի աւուրս **ժզ**. և այլքն ժե. և այս ի տումարս մեր է. և իրն որ է՛ լուսինն մի և նոյն: - 192. Այլ կատարումն լուսնի է ի վախճանի աշխարհի. յորժամ արեգակն և լուսին խաւարեսցին որպէս ասէ աւետարանն: - 192. Նոյնպէս և այլքն ըստ կարգի. Աբրահամ. Մովսէս. Դաւիթ. և Քրիստոս: - 193. Նախ՝ զի սկիզբն և առաջին է ամենայն աւուրց. զի նա կրկնելով առնէ զայլ աւուրս որպէս ասացաւ: - 193. Երկրորդ՝ զի ի նմա եղեն երկինք և երկիր. հրեշտակք և լոյսն և այլ տարերք. որ են է՝ զորձք արարչութեան: - 193. Վասն զի առաջին շարժունն զայլս չափէ՛, և զինքն ո՛չ չափէ: - 198. Եթէ մի և նոյն իմանաս զժամանակն, ապառնին յառա՛ջ է քան զայլսն: - 198. Եւ այլքն ըստ կարգի մարգարէիցն կոչման: - 200. Եւ դարձեալ՝ այժմ է եղանակ նաւելոյ ի վերայ ովկիանու: - 200. Եւ ի գիրս սուրբս՝ մարգարէից այլոց ազգաց անուանք ո՛չ յիշին բաց ի հայոցս: - 201. Բայց սոքա և յոյնք իւրեանց

ամսամտօք ո՛չ վարին. այլ ծառայաբար զհետ երթան այլոց: - 201. Դիոս. այսինքն դիոնիս է. զոր որթոյ
և այլոց այլանդակութեանց արարիչ ասեն: - 201. Վասն որոյ ջերմութեամբ զցրտութիւն լուծանէ որ
յերկաթն և ի սառն. և չորութեամբ զհիւրս մերժէ որ ի ձու հաւի և յայլսն: - 202. Նախ՝ զի երագաշարժ
է հողմն և շարժող այլոց: - 202. Իսկ այլք ասեն, թէ ի պարզոյ լինի, նշան է խոնաւի. և թէ ի խոնաւ՝ նշան
է պարզի: - 203. Այլ է՝ նշան փոխելոյ թագաւորաց. պատերազմի. և սովոյ. կամ այլ ինչ խոռվութեան
երկրի: - 203. Եւ այլք ասեն թէ՛ բազում աղբիւրք բոլխեն ի ծովն. որպէս մեռայի ջուրն, և փոխեն զծովն
ի դառն: - 208. Եւ զի ստորին է այլ տարերաց և խտեալ: - 211. Եւ զի շրջապատեալ է յայլ տարերաց: -
211. Երկրորդ՝ պէտք են ի համ. ի հոտ. ի գոյն. և յայլս: - 212. Զորրորդ՝ զի նիւթք եղեն երկնաւոր
խորհրդոյն. որպէս ի տնկոց փայտ խաչին. և յայլ բուսոց հաց պատարագին և գինի. և ձէք մեռնի
կազմեցաւ: - 212. Եւ ի սոցա խառնուածոցն լինի այլ գանազան գոյնք: - 212. Նոյնպէս և զայլսն
իմացիր: - 213. Նախ՝ զի ծառայք են միշտ վասն այլոց. որպէս մարդս միշտ տէր է. և անասունքն տէր և
ծառայք. զի ծառայք են մարդկան, և տէր բուսոց. իսկ բոյսք և տունկք միշտ ծառայք են: - 214. Ձերկիր
ասելով, զայլ տարերքն ընդ նմա յիշէ և առնէ: - 214. Վեցերորդ՝ ըստ այլոց. զի բոլոր թանձր մարմինն
է՛ հողոյ. և ամենայն հիւրք և մաղձք է՛ ջրոյ. թոքն է՛ օդոյն. և սիրտն է՛ հրոյն ջերմ գոլով: - 215. Եւ ոմանք
թևահերձք. որպէս այլ թռչունք: - 216. Տասներորդ՝ մաշկեղէն հանդերձն աղամայ. իսկ այլ զգեստք ի
յարուեստից կազմեցան յետոյ: - 216. Ոմանք զդառնութիւնն. այլք զհոտն վատ. և կէսք զվնասս մահու.
և այլք այլ ինչ: - 217. Զի թէ մարդն ունէր զբնութեամբ զէնս, որպէս թէ եղջիր ի գլուխն. և սուր
զատամունսն. ճիրանունք ի ձեռս. և սմբակ կամ կճղակ ոտիւք. և զայլսն...: - 217. Երրորդ՝ զի թէ ունէր
ի բնութենէ զէնս կամ զգեստս. ո՛չ կարօտէր այլոց կենդանեաց. այլ և ո՛չ խնամէր զնոսա: - 217. Այլ այժմ
վասն զգեստուց պահենք զոչխարս. և վասն կերակրոյ զեզինս. և վասն բեռին զէշս. և վասն բառնալոյ
զմեզ զձիս. և վասն զթշնամիս հալածելոյ զշունս. և վասն զթռչունս ըմբռնելոյ զբազէս. և զայլսն
նմանապէս: - 217. Ստե՛ղծ աստուած հոգաբարձութեամբ զճանճս և զմժեղս և զայլսն, թէ ի գոյի՞ց
պատահեցան: - 217. Երրորդ՝ ստեղծան նոքա՝ զի ի նոցա՝ ջանից ընթերցմանց և բարեաց գործոց
օրինակ առցուք. որպէս են մրջնունք և սարդք, և այլք այսպիսիք: - 217. Գազանք և օձք և այլ
կենդանիք որք վնասակարք են՝ վասն է՞ր ստեղծան: - 217. Երրորդ՝ զի թոյնք և խայթոցք նոցա՝ զէն և
պահապան է նոցա. զի առիձքն պատառելովն ապրին. նոյնպէս և այլքն: - 217. Զի վարդապետք ասեն
եթէ՛ կերակուր գազանաց այլ կենդանիք են. վասն որոյ խնամքն աստուծոյ ետ նոցա առաւել հնարս և
զօրութիւնս, զի կարացցեն ըմբռնել. զայլ կենդանիս և մի՛ ի սովոյ մեռցին: - 218. Այլ իմաստունք ասեն
եթէ՛ կերակուր անասնոցն խո՛տ է անզօր. վասն այն նոքա ապուշք և անզօրք լինին: - 218. Զի ամենայն
զայլ խորամանկ է. և ամենայն աղուես նենգաւոր. և այլն նոյնպէս: - 218. Վասն է՞ր աղամ անւանս եղ
ամենայն կենդանեաց և այլոցն: - 219. Ո՞րպէս գիտենք թէ մարդն իշխան է ի վերայ անասնոց. զի ահա՛
բազունք անհնազանդք են. որպէս վայրիք և գազանք և այլք: - 220. Երկրորդ՝ իմանալի՛ է, զի իմացումն
և իմաստութիւն տայ մեզ յայլ իրս. որպէս ծառն կենաց զբրիստոս: - 222. Եւ այլք ասեն թէ ծաղիկք և
տերևքն լուսընկալք են: - 222. Եւ այլք թէ՛ իմանալի է լոյս նոցա. և կամ յեթերէն: - 222. Իսկ այլք ասեն
թէ՛ վասն առաւել բարձրութեանն՝ լոյս արեգականն ո՛չ երբէք հեռանայ ի նմանէ...: - 222. Պտո՛ւղ էր
զգալի և կերակրելի. որպէս կենաց պտուղն անմահութեան էր պատճառ. և այլ ամենայն պտուղքն
լիութեան: - 223. Եւ յիւր ժամանակն ուտելոյ բարի էր ըստ այլ ամենայն պտղոցն. այլ՝ տարածան
ուտելն, և առանց հրաման՝ արար զնա չար: - 223. Եւ այլք ասեն թէ՛ պատճառ էր բարոյ և չարի՛ ո՛չ
ըստ ինքեան, այլ օրինօքն: - 223. Այլք ասեն թէ՛ խաղո՞ղ էր. կամ ցորեան. զի զգինին ետ գրաւական
կենաց՝ և զհաց մարմնոյն: - 224. Այլք ասեն թէ՛ խնձոր. վասն զի բազում անգամ ի յերգսն խնձոր յիշի:
- 224. Սննդեան. աճելոյ. խնամելոյ. և այլոցն. և այսոքիկ ո՛չ են ի դրախտին. և ոչ զգեստ մարմնական:
- 225. Եւ լինի աղանդն այնոցիկ՝ որք ասեն մարմնաւոր արքայութիւն, և կերակուր և ամուսնութիւն, և
այլ աղճատանք: - 226. Ոմանք **իք** ասեն ըստ նշանագրացն երբայեցուց. և այլք՝ իդ ըստ ժամուց
աւուրցն: - 226. Նմանապէս և յայլ երիս յառաջնումն աւուր արար զլոյսն ժամանակեայ. զարեգակն և
զլուսին և զաստեղս ի վերնագոյն տարրէ՛ հրոյն: - 227. Քսանք՝ Վասն է՞ր մարդն ինն ամիս, և այլ
կենդանիք աւելի և պակաս կան յարգանդի: - 228. Քսանք՝ Այլ կենդանիք յորժամ ծնանին ի մօրէ
կանգնին, և մարդս ո՛չ: - 228. Նախ՝ որպէս ասացաւ ի վերոյ, հողն ունի զայլ զ տարերքն ի յինքն
խառնեալ...: - 229. Երկրորդ՝ զի հողն բնական ունի զթանձրութիւն, և այլքն խառնմամբ ի նմանէ...: -
229. Զի որքան ենք ի մարմնի՛ միշտ պարտ է երկնչիլ ի պատժոյ ի գլորելոյ ի մահու և այլոցն: - 229.

Իններորդ՝ զի մայր մեր հողն է. և սեղան և տեղիք և գերեզման. թէպէտ և այլ տարերքն են մեզ ազգականք. այլ մեք ի մօրէ՛ ծնանհմք: - 229. Վեցերորդ՝ որք վասն որոց եղեն. զի ի գոյիցն ոմանք են վասն ինքեանց. իսկ այլ վասն այլոց և ոմանք ինքեանց և այլոց: - 230. Որպէս բոյսք վասն անասնոց. այսինքն է՝ այլոցն. ուստի անասունք կերակրիլով ծառայեն մարդոյն: - 230. Վասն է՞ր մարդոյս ձևն ուղիղ. գլուխն ի վերայ. և այլ անդամքն ի ներքոյ: - 232. Իսկ այլ անդամքն ըստ կարգի գմիջին և զվերջին: - 232. Վասն որոյ գլուխն է՛ ի վերոյ. և խռչափողն որ ունի գտուր և զառն՝ օդոյդ է նման. և ի ներքոյ այլ մարմինք և հիւթ արեան և ջրոյ՝ երկրիս է օրինակ: - 232-233. Իսկ այլ կենդանեացն հողն բազում է. վասն որոյ ծանրացեալ ի վայր հակէ: - 233. ...զի թէ գլուխն և ուղիղն ի վայր էր քարշեալ և կորացեալ՝ ո՛չ կարէր ուղղակի զգալ և իմանալ. որպէս այլ կենդանիք: - 233. ...այլ կենդանիք միայն հեշտանան կերակրով...: - 233. Ձի թէ կորագլուխ էր որպէս այլ կենդանիքն, խափան լինէր զգայութեանցն և պակասումն գիտութեան: - 233. Առաջին և առաւել գոյացութիւն է՝ անհատ անձն և դէմն. և երկրորդ և նուազ՝ տեսակն և սեռ՝ և այլքն ըստ կարգի: - 235. Իսկ երրորդն թէ վասն է՞ր յամենայն իրս երկի նման և աննման. որպէս ի շնչաւորս և յանշունչս. ի կենդանիս և յանկենդանս և յայլսն ամենայն: - 236. Նմանապէս տարբերութեամբ յատկիւ և պատահմամբ. այլ են քննօղ մտաց: - 236. Երկրորդ՝ նշանակէ, զի առինչ է արարածս արարչին, ըստ այսմ նման են. և զի այլ են և զատեալք յարարչն, ըստ այսմ աննմանք: - 237. Կամ զպարտս յոչ պարտականէն խնդրին. որպէս այժմ անիրաւք զայլ որ այլոյ գրաւ առնուն: - 238. ...տատրակ մենացեալ ի զուգակցէն, ո՛չ զուգի ընդ այլ տատրակի: - 238-239. Ոսկերքն ի ներքոյ սիւն է մարմնոյն, և մորթն ծածկոյթ է մտոյն և այլոցն: - 240. Եւ ուր ջերմութիւնն շատ է, մազն ո՛չ սպիտակի. որպէս արտևանունքն աչացն և յայլ տեղիս: - 240. Եւ գլխաւոր անդամք են սոքա. զի թէ յայլ անդամքն՝ այսինքն աչքն՝ ականջն՝ ձեռքն՝ և ոտքն՝ կամ այլն վնասի, մարդն ապրի: - 241. Յաչքն աղի ջուրն, զի տեսցէ զկսկիծ անձինն և այլոց, և արտասուեսցէ: - 243. Կամ զօդուածք ներքին գլխաւոր անդամոցն և արտաքին մարմնոյն, որ մորթ և միս և արիւն և այլքն առ միմեանս յօդին՝ լինին նոյնքան: - 244. Նախ՝ խելապատակն սկիզբն է ջլացն. որ միայնաբար ընդ ուլունս պարանոցին անցանէ. և բաժանի ի թիկունս, ի ձեռս, և յայլ մարմինս: - 244. Եւ նա՛ տայ խաղալ և շարժիլ ոտից և ձեռաց և այլ մասանց անդամոցն: - 244. Այլ երեքն ի սոցանէ մեծամեծք են: - 244. Իսկ ըստ այլոց, զօրութիւնք հոգւոյն բաժանին յերկուս. որ է իմացումն և կամքն: - 248. Ի յայտոսիկ հոգին ո՛չ առնու ի կիր զմարմինն. այլ զկիր առնօղն մարմնոյն զտրամախտութիւն: - 249. Դարձեալ են և այլ զօրութիւնք անբաժանելիք ի հոգւոյն. որպէս տնկականք, և զգայականք: - 249. Երկրորդ՝ զբոյս ախտից և զայլ հոգս պակաս ունի: - 251. Նոյնպէս և ի բանական որակութիւնս հոգւոյն՝ նման և աննման, հաւասար և անհաւասար բացատրեաց. այսինքն խոհեմ և տգէտ. հեզ և բարկացող. ողջախոհ և ցանկասէր. և այլ զանազան բարս բնական՝ մարդոյն: - 252. Նախ՝ զի նիւթն այն ունի առ ինքն բնական զկենդանութիւն տնկականին. և տնկականն մա՛սն է զգայականին. և զգայականն բանականին. և սոքա ո՛չ որոշին ի բոլորէն. զի մի են էութեամբ ի մարդն թէպէտ այլ են ներգործութեամբ: - 254. Պատասխանեմք եթէ՛ ոմանք յարմատս ունին զսերմն. ոմանք ի ծայրքն. կէսք ի տերևն. այլք ի կեղևն...: - 256. Այլ հատանի նիւթն ունելով առ ինքն զբոլոր կենդանութիւն. և լինի նիւթ այլ մարմնոյ նովին կենդանութեամբն զոր ունի առ ինքն: - 257. Ասեմք առ այս. զի թէպէտ այլ է զործ ստեղծման և այլ նախախնամութեան...: - 257. Նմանապէս և արուեստաւորն աստուած **Նախանկար** տեսութեամբն ունի ի միտս իւր նախքան զլինիլն մարդոյն՝ զորպիսիութիւնն. զորքանութիւնն. և զայլն...: - 258. Երկրորդ՝ զի թէ այլ և այլ էր հոգի, ի յայլ հոգւոյ տեղիս ո՛չ բնակէր այլ հոգի որպէս յայլոյ կաղապար. և այլ դրօշած ի յայլ կնիք. այլ մի է. վասն այն որ յետոյ երևի, յառաջնոյն խառնուածն կարէ՛ բնակիլ: - 259. Այլ է՛ նախ էացեալ ի բանն աստուծոյ, և համանգամայն ընդ մարմնոյն երևեալ ի պարզևաց այնմ նախատես բանի: - 260. Եւ այլոց տեղին է պատճառ, բերրի և անբերրի գոլով: - 261. Եւ նախ սիրտն կազմի քան զայլ անդամսն. զի ջերմութիւն սերմանն ի մէջն ժողովի և կազմէ՛ զսիրտն: - 261. Իսկ թէ վասն է՞ր ասիցէ որ՝ յղացեալ մնան յարգանդի՝ մարդն ինն ամիս, և այլ կենդանիք աւելի և կամ պակաս: - 262. Ձի քարշեն յերկրէ զհիւթ, և ունակացեալ պահեն, և հալեալ փոխեն յինքեանս. և վտարեն զաւելորդսն ի կեղև՝ ի տերև՝ և յայլսն: - 262. Վասն որոյ ըստ թուոյ զօրութեան իւրոյ որ է՛ սնանիլն աճիլն և ծնանելն, յերեք ամիսս ծնանի զպտուղս. որպէս ցորեան և այլքն: - 262. Եւ այլք ևս յաւելեալ. զի են ի չորից տարերց՝ է և ը ամիսս կատարին: - 262. Եւ այլք ունելով և զկերակրականին զօրութիւնս՝ յապաղեն մինչ **բժան** ամիսս: - 262. Որև յաւելեալ իր ինչ զգայական՝ լինի զ. վասն որոյ

առ հասարակ ի զ ամիսս ծնանին. և այլ ի զ շաբաթս. և կէսք ի զ օրս: - 263. Իսկ այլ նւագունքն և կամ յաղթանդամքն մարմնով՝ առաւել և նուազ: - 264. Դարձեալ՝ ամենայն իր առաւել ունի զօրութիւն ի տեսակս իւր՝ քան ի յայլս...: - 266. Ուստի յայտ է՝ զի այժեամն առաւել է տեսանելեալ. և շուն հոտոտելեալ. և այլն նմանապէս...: - 266. Ի մարդոյ և յայլ ինչ կենդանեաց կարէ՛ լինիլ ծնունդ. որպէս ասեն՝ ի կնոջէ՛ և յարջոյ ծնունդ եղեալ: - 267. Չորրորդ՝ ըստ բարուցն տեսանէ որ. զի այլ է երազ արի մարդոյ, և այլ երկչոտին. այլ գիճասիրին, և այլ պարկեշտին: - 268. Եւ իմաստութիւնս այս երկւք տարրորշի յայլ երիցն: - 269. Իմաստասէր իմանամք զայնս՝ որք ըստ արտաքին փիլիսոփայիցն կրթութեան են վարժեալք. որպէս պղատոն, արիստոտէլ, և այլքն: - 269. Եւ իմաստակ կոչին՝ որք միոյ արիեստի են գլուխ. որպէս քերականութեան. ճարտասանութեան. աստղաբաշխութեան. և այլք. որպէս պիհոռնացիք ակադիմեանքն. որք հակառակ կոչին: - 269. Առաջինն խոհեմք և իմաստունք բնականապէս. որպէս նահապետքն առաջինք. արբահամ. իսահակ. յակոր. յոք. կուռնէլիոս. և այլքն: - 269. Է և այլ ուրեք զանազանութիւն հանճարոյ և իմաստից ի յայլ վարդապետաց ասացեալ: - 270. Սակայն այլ եղանակաւ է քան զասացեալս **բնաբանարար** ի մէնջ: - 270. Եւ որպէս զպատկեր թագաւորին նկարեն թագի և ծիրանեալ և այլովն և անուանեն զպատկերն թագաւոր: - 271. Իսկ այլք ասեն թէ՛ պատկեր ենք աստուծոյ, և նման յարացոյց նախագաղափարին: - 273. Եւ այլք ասեն եթէ՛ պատկեր եղաք այժմ, այլ նման լինելոց ենք ի հանդերձեալն...: - 273. Եւ այլք ասեն թէ՛ մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ. այլ պատկեր պատկերի. զի որդի է հօր պատկեր, և մարդն որդւոյն. վասն այն ասաց նման և պատկերի: - 273. ...ասաց զնմանն, թէ յորժամ տեսցեն պատկերակից աստուծոյ զմարդն բանականութեամբ անմահութեամբ և այլովքն որ ինչ է ի հոգիս, իմանայցեն և զզանազանութիւնն աստուծոյ: - 274. Ձի անասունք զայս ո՛չ գիտեն. այլ միայն զհեշտալին ընտրեն: - 274. Դարձեալ՝ մարդոյս է խօսիլ և բանաւորիլ. զի այլ կենդանեացն նմանութեամբ է և ո՛չ իսկապէս: - 275. Դարձեալ՝ մարդոյն է յարութիւն կենաց. և դատաստանի վասն հոգւոյն՝ զոր ո՛չ ունին այլ կենդանիք: - 275. Ձթռչունս ընթռնել. ի վերայ ծովու գնալ. դիւաց սաստել. ձեռօք առ այլս խօսիլ: - 275. Եւ այլ ամենայն զովութիւն մարդոյն զոր դնէ նիւսացին ի գիրս բնութեան, յատկութիւն է մարդոյն: - 275. Դարձեալ՝ զոր ինչ ունիմք՝ յայլքէ՛ ունիմք. և անկատար ունիմք. և միշտ կարենք կորուսանել: - 275. Է՛ և ներքին և վերին վայր. մարմին և անմարմին. և այլք տոյնպիսիք տարբերութիւնք են բնութեան և ո՛չ թշնամիք: - 278. Ի խօսակցութենէն, զի մինչ ի յորդանան այլ ո՛չ ասի հօր աստուծոյ խօսիլ ընդ մարդկան: - 279. Դարձեալ սիրեցաւ յաստուծոյ, զի առաջին մարտիրոս սա՛ եղև. թեպէտ թոյլ ետ իջանել ի դժոխս, զի ի պատճառս նորա խնդրեսցին այլքն. որպէս ի պատճառս ղովտայ զերծան սողոմայեցիքն արբահամաւ: - 287. Այլք զղողդոճալն ասեն. որ և հաց և ջուր չկարէր ի բերանն տանել: - 287. Այլք եղջիրս ասեն ունել ի ճակատն որ իբր զփող գոչէր թէ՛ գա՛յ ահա կայեն եղբայրասպանն: - 287. Առաջին պատճառ, զի մի՛ և այլորք համարձակեսցի: - 288. Եւ եղիսս նախանձախնդիրն աստուծոյ. և այլք բազումք: - 288. Եւ այլք ասեն ընդդէմ այսմ, եթէ յետ **ռ** ամին ի դրախտէն փոխիլոց էին յարքայութիւնն թէ պահէին զպատկիրանն. և յորժամ ելին ի դրախտէն՝ ի նոյն թիւն ո՛չ հասին: - 290. Այլ մեղքն նուազէ՛ զկեանքն և ո՛չ տայ հասանիլ ի կէտ կոչմանն: - 291. Կանգունն գիրկն է մարդոյ. և այլք ղ թիզ ասեն. զոր այժմ Ֆռանկք վարին: - 293. Եւ այլք ակն կայծ, կամ բիւրեղ: - 294. Եւ այլք զնշխարս նախահօրն աղամայ ասեն. զի յաստուծոյ ձեռացն էր յօրինեալ՝ լո՛յս տայր նոցա: - 294. **Ասեն թէ՛ զոն այլ հոմանուն մասիս և արարատ. որպէս կորուաց լեռն և ի պաղեստին և ի գամիրս: - 294.** Այլ ճշմարտութիւնն յայտնապէս ի մերս մասիս ցուցանէ: - 294. Եւ զայլ քննութիւն զենմանն գտցես յառաջիկայոյ ի **խե** համարն: - 296. Այլ խառնուուն ի բաժանմանէ է: - 297. Եւ այլք զհայոյն՝ **ժեքական և թիւր ուսանին. զի մասնաւոր է լեզու նոցա:** - 297. Եւ դարձեալ՝ զի անփոփոխելի է սահմանն. որպէս սահման մարդոյն և ձիոյն և այլոցն: - 298. Համեղական հայն որ կարօ՞ղ է զամենայն լեզուս յինքն ամփոփել և բոլոր խօսիլ. և այլքն ո՛չ՝ որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 299. Եւ այլք ասեն թէ՛ զետն առ որով բնակեալ էր նա՛ փայտ բերէր, անտի անուանեցաւ եբեր: - 299. Երրորդ՝ զի մեկբիւեղեկ քահանայ ո՛չ ըստ մարմնական ինչ օծմամբ իւղոյ որպէս այլոցն, այլ շնորհօք հոգւոյն անընդմիջաբար: - 301. Սակայն այլ եղանակաւ է այս, և այլ այն: - 302. Իսկ աստեղք՝ ծնունդքն իսահակայ պայծառ վարուք և **երկնընթացք** որպէս մարգարէքն՝ քահանայքն՝ և ընտրեալ թագաւորք՝ և այլքն: - 303. Եւ **ե** բիր հաւատացեալքն և այլքն: - 303. Որք հաղորդեցան մարմնոյ նորա, եղեն զաւակք ըստ մարմնոյ՝ ըստ թլփատութեան և այլոց օրինաց նորա: - 303. Ձի ո՛չ յառնէ կամ ի սերմանէ այլ կուսական ծնունդ: - 305. Թողուն զայլսն բազմօրինակ

համանմանություն: - 305. Չայս և այլ սոյնպիսի բազմօրինակ **ստուերագրութամբ** առ ճշմարտութիւն իրին. իսկութեամբ ոչ գոլ անհնարին երկասիրացոյ ի սոյն դեգերմամբ գոր ի պարապ ժամու քննութեան: - 306. Եւ երեք է աստուած քան զաշխարհս. և անդրանիկն զաստուծոյ պատկերն ունի. զի հայր և խնամածո՛ւ է այլ հարազատ եղբարցն: - 308. Երկրորդ՝ անդրանիկ է բանն աստուած ի հօրէ ծնեալ. և կրտսեր այլ եղեալքս՝ ի հօրէ՛ գոյացեալ. զի որդի ծնունդ է հօր և մեք արարածք. և նա՛ ի բնութենէն և մեք ի կամացն: - 309. Եօթներորդ՝ անդրանիկք են իշխանք հոգևորք, վերակացուք և խնամողք այլ հոգևոցն. որպէս քահանայք, ուսուցիչք, և այլք. վասն որոյ երիցունք կոչին: - 309. Ա՛րդ՝ ամենայն անուն ի յայլքէ՛ դնի. և ինքն ինքեան անուն ոչ դնէ: - 311. Որոյ պատճառէ, զի անուն վասն այլոց է որ ճանաչենք զայլս: - 312. Իսկ յայլքէ՛ ո՛չ դնի աստուծոյ անուն. ո՛չ բնութեան. և ո՛չ անձնական. զի ո՛չ որ է նախ քան զնա, և ո՛չ հաւասար նմա: - 312. Մետասաներորդ՝ յառնելոյն կոչի առիծ. իբր առից գնացից անհոգ յայլքէ՛: - 315. Երեքտասաներորդ՝ յորսոյ իւրոյ ինքն ուտէ և այլոց տայ: - 316. Չորեքտասաներորդ՝ ի գոչմանէ առիծուն սարսին այլ կենդանիք և արիւն միգեն: - 316. Է և այլ կապ բաց յայսցանէ, այսինքն Անձնական, որպէս հոգւոյ և մարմնոյ: - 318. Այսպէս կոչի և զգեստ մարմնոյն. զի արտաքին զգեստն որպէս ծիրանին թագաւորի այլ է ի զգեցողէն և պատահական նմա և փոփոխական...: - 319. Եւ այլք ասեն թէ մովսէս գրեաց ի յանդիմանութիւն որդւոցն յակոբայ. որք առին զօրէնս և ո՛չ պահեցին. և զաստուծոյ զամենայն երախտիսն մոռացան: - 320. Եւ այլք թէ՛ սողոմոն. զի չափաւոր է բանքն տնատեալ հանգոյն բանիցն սողոմոնի: - 320. Եւ սոցին նման այլ սպասք և արծաթք և մեծութիւնք: - 321. Երրորդ՝ զի ձեռամբ թշնամւոյն նահատակեցան. որպէս այլ ամենայն մարտիրոսք: - 322. Այն է, որ բովանդակ մարմինն այնպէս խոցոտեալ էր կեղով՝ և լուծեալ ի շարաւ և ի թարախ. որ ո՛չ կարէր յոտին կալ կամ սողալ ուրեք. և ո՛չ ըմբռնիւր յայլքէ՛: - 322-323. Դարծեալ գիտելի՛ է, զի յոր կրկնելով զբանսն՝ ուղղէր զբարեկամսն և ընկրկէր զսատանայ. զի այսպէս ամենայն որ կարէ՛ յաղթել սատանայի յորժամ զընկերն ուղղէ ի բանս կամ ի գործս կամ ի հաւատս և յայլսն. յայնժամ սատանայ թիւրի և հեռանայ: - 323. Երկրորդ՝ զի յուսացին այլ կենաց և հատուցման գործոց: - 324. Վասն է՞ր այնչափ դիմամարտս յարուցանէր բանսարկուն ի վերայ յորայ. որպէս զկինն և զբարեկամսն և զծառայքն և զայլսն: - 325. Չորրորդ՝ զի ստեղծանելն զմարդն աստուած ո՛չ վկայեաց թէ բարի է որպէս այլ ամենայն ստեղծուածոցն: - 325. Եւ այլք ոմանք **միտը** ամ յետ փորձանացն ասեն: - 327. Եւ այլն ամենայն բանք և գործք յորայ ի տիպ օրինակի էր նորն աղանայ չարչարանաց թաղման և յարութեան որպէս յայտ է ի գիրս պատմութեան նորա: - 327. Ոմանք զսիօն ասեն, և այլք զեղոմ, և այլք զարաբիա. որ և անդ ասեն և այլք զգերեզման նորա լինիլ: - 327. Այլ՝ մոշավայրին է բարակ և անպտուղ: - 330. Եւ այլք ասեն թէ՛ բանն աստուած էր. որպէս խօսեցաւ առ արքահամ և առ մովսէս. – 330. Եւ այլն ասացաւ ի գօտեմարտիլն յակոբայ ի **ժե** համարն անդ տեսցես: - 332. Չորրորդ՝ շանաճանձն. զի **շնաբարոյք** էին և մոլէին **յառնականայս** շնութեամբ. զի շանց է ոչ զուգակցիլ որպէս զայլ կենդանիս. վասն որոյ ի շանց ելեալ թունալից ճանճք խայթին զնոսա: - 334. Երկրորդ՝ զի անյագ և ամենակեր է մարախն. և ի յայլոց վաստակս մտեալ կորուսանէ: - 334. Երրորդ՝ կեղն և խաղաւարտն եղև և ի կախարդսն և զայլ հարւածսն կրեցին. և ո՛չ կարէին ի մովսէս և յահարոն դարձուցանել զնոյնս: - 335. Ի յայսցանէ **զճխը** ամն ի ծառայութեան էին. և զայլն ի յազատութեան: - 337. Ահա՛ յայտնապէս այլ է ձև արարողութեան սոցա ի յօրինակէն: - 341. Ութերորդ՝ զի թէ թողցեն զվայելչութիւն խորանիս այս և յայլոց հետևեսցին, անպատասխանի լիցին ի պատուհասն. որպէս եթող զապերախտ ժողովուրդն և էառ զվրանն մողորայ և զաստղն հռեմփայ ի դատապարտութիւն ինքեանց: - 342. Կապոյտն օրոյն է գոյն. զի թէ այլ գոյն էր, վնասիչ և խափանիչ լինէր տեսութեանց. որպէս սպիտակ կամ սեաւ. այլ կապոյտն է ի հեշտութիւն տեսութեանց: - 342. Եւ այլքն պղինձ արծաթապատ. որպէս **սիմբուֆտ**, և կամ ոսկի: - 343. Այլ են մշտնջենաւորք: - 344. Այլ իմանալեացն դասք վկայք են ...: - 345. Ձի եօթանտունքն **եռքճ** պակաս **ք** թիւ գրեն. և այլք եռշ ամ. որ է՛ **ե** դար և կէս: - 345. Երրորդ՝ վեցեքեանն ունին լոյս, և առնուն զիւղն ի միջոյն. և ամէն մոլորակք ունին լոյս. և այլ առնուն յարևու: - 346. Նախ՝ զի տղայք էին և ի տեսն զուարճանային. որպէս խորանն և այլ սրբութիւնք. նոյնպէս և զգեստք քահանայութեան: - 347. և Դարծեալ՝ տէրն յայլոց տայ զլոյսն. և մովսէս ո՛չ կարէ: - 352. Այլ զխաւորն երեք է: - 352. Որպէս այժմ մին նշխարն ի հաղորդութիւն սուրբ մարմնոյն, և զայլ նշխարքն արժանացեալք արիութեամբ ճաշակեն: - 358. Եւ զայլն բովանդակ մորթով և փորոտիւք և զլխով հանեն ի մոխրակոյտն և այրեն անդ: - 358. Եւ ա՛ջ երին քահանային, և երբուն քահանայապետին. և

գայլն կերիցեն քահանայքն: - 358. Եւ այլ բժան հաց ի վերայ առաջաւոր սեղանոյն **զ զ** հաց զոր սրբութեան հաց կոչին շաբաթ ի շաբաթ եղեալ: - 359. Այլ և նուէրք սրբութեանն տունս, անդաստանս պտղաբերս, անասունս, և այլ մասնաւոր նուէրք: - 359. Այս է ողջակիզաց և այլ պատարագաց խորհուրդն: - 360. Նահապետքն ունէին կրկին պատարագ. բանաւոր և անբան. որպէս Աբէլ. Նոյ. Աբրահամ. և այլքն: - 362. Եւ քահանայքն հպարտացան և օտար հրով խնկարկեցին ի ներքս վարագուրին, վասն այն պատժեցան ի խրատ այլոց: - 364. Հինգերորդ՝ որ զսափորն և գայլ գործիսն ի վերայ դնէին: - 364. Իսկ ի ներսն, **ա՛** հացին երեսաց և գառին. **բ՛** խնկոցն. **գ՛** շօթին և զհացին. **դ՛** մին այլ զ հացին. զի **ժբ** հաց էր. և **բ** սեղան: - 364. Յին, որ գայլոց վաստակս ուտէ: - 365. Ջայլամն որ է՝ ըշտռտուրմուղն, կեղծաւորքն են և անպիտանքն գործոյ. և այլքն նմանապէս: - 365. Ապա յայտ է զի և ո՛չ այլ կարգաւորք զենցեն կենդանիս. որք են սարկաւագունք և այլք...: - 366. Հինգերորդ՝ ընտրելի է մասն որ է հատումն գլխոյ. յառաջուստ ուր են շնչերակքն՝ արիւնն և այլքն: - 366. Երրորդ՝ շնորհ ինչ տուեալ յաստուծոյ ի յօգուտ այլոց, ախտիւ ապականեն զնա: - 369. Այլ մեղքն հոգեկան նոյն է աստ և անդ. որպէս շնալ և գողանալ: - 369. Եւ այլք ասեն թէ, հինն ամենայն է՝ խորհուրդ. և ի նորս իր և խորհուրդ: - 369. Որ և զԱւաւղ ազատեաց ի մեղաց. և գայլ խաչօղսն որք հաւատացին ի նա՛: - 369. Մետասաներորդ՝ քաղցկեղ. որ գայլս փոխէ՛ ի մեղս: - 370. Տուցանէ թէ՛ անկեալքն ի քահանայութենէ՛ հաղորդին ի ձեռս այլոց. այլ և հասի իրաւանցն: - 370. Ջուարակն, և Խոյն, և Գառն, և Նոխագն, և այլ Նուէրն: - 374. Խունկն՝ աղօթք սրբոց և այլքն: - 374. Կարդացմունք. քարոզք. ներբողեանք և այլք. որ ըստ տօնից առաւելուլ պարտ է զնոսա: - 375. Եւ այլք զայլ ինչ: - 375. Ջաստուած մասնակից առնել ընչիցն զի այլքն խնամով պահեսցին: - 376. Երկրորդ՝ որպէս աստեղաց գլխաւորքն թւեցան. **բժան** ազգն՝ **բժան** կենդանակերպքն. և այլք նմանապէս: - 377. Տասներորդ՝ զի ծուլացեալ է և ծանրացեալ յառաքինութիւնսն. ի պահս՝ յաղօթս՝ և այլս: - 377. Երրորդ՝ զի կարէ՛ այլոց խրատ լինիլ բազում ինչ զփորձ առեալ: - 378. Եւ այլքն յայտնի են: - 378. Եւ այլք զ բաժանեն. յառաջին. միջին. և վերջին: - 378. Իսկ մովսէս և ահարօն և այլ քահանայք յարևելից կուսէ ուր սուրբն սրբոց էր պաշտէին: - 379. Նախ՝ զի գայլ հարուածոց փոխն կրեցին զչարչարանքն յեզիպտոս...: - 380. Նախ տապանակն, և այլքն զկնի: - 380. Իսկ այլ տասունքն իմաստասիրաց բանքն. որպէս պղատոնին. արիստոտելին. պիթագորին և այլք. որք միայն զաստեա՛ցս պատմեն մեզ: - 380. Տրտունջն դժգոհանքն է. և բամբասանքն բասիր բանք գայլքէ՛: - 381. Եւ այլք ասեն թէ՛ կորիսեանքն այրեցան մարմնով...: - 381-382. Այլք ասեն վասն դադանեանցն թէ՛ հոգիք նոցա մարմնով ի տանջանս կային...: - 382. Երրորդ, զղջումն՝ խոստովանութիւն՝ և թողութիւնն նախ է. և ապա՛ այլ գործք ապաշխարութեան: - 384. Եւ զհերսն պատարագէլ աստուծոյ, նախ զինքնածին բոյսքն ի յանձնէ իւրմէ, և ապա՛ գայլսն ի յանասնոց: - 390. Եւ ուխտաւորն ի տուն սգոյ ո՛չ երթայ. այն է որ ի մեղքն այլ ո՛չ դառնայ. և ո՛չ ընդ մեղսասեր գործակիցս: - 390. Եւ այսպէս բաժանեսցեն զաւարն. ի **ճէն** զմինն տայցեն քահանայապետին. և յիսնէն զմինն քահանայից և աղքատաց. և հնգէն զմինն թագաւորաց բաժին. և կէսն աւար բերողացն է զինւորացն. և կէսն այլ հեծելիցն. որպէս բաժանեաց մովսէս: - 390. Եւ այլ աւարն զօրացն: - 390. Ջի՞նչ նշանակէ որ **բ** ցեղն և կէսն մնացին յայնկոյս յորդանանու և ժառանգեցին, և այլքն անցին ի քանանացիքն: - 390. Ջի ասեն եթէ՛ **խ** օր էր պայմանն ադամայ. յետ **խ** աւուր ուտէր ասեն՝ ի փայտէն զիտութեան և սրբութեամբ որդիս ծնանէր. և ապա՛ ուտէր ի կենաց փայտէն և վերափոխէր. և այլ բազում բանս տողեն: - 391. Եւ **խք** այլ ի շրջակայ երկիրն որ լինի **խք**: - 392. Ջի՞նչ է որ զերկու թագաւորսն զսեհոն և զովք յայնկոյս յորդանանու կորոյս, և գայլսն ի քանանացիսն: - 393. Երկրորդ՝ յանապատն ամաղէկ և այլքն. յետ մահու որ ընդ հոգիս պատերազմին...: - 393-394. Ջնոյնս նշանակէ **բ** ցեղն յայնկոյս յորդանանու. որք այլոցն պատերազմակից եղեն...: - 394. Նախ՝ բանիւ ասաց. զի նահապետք բնական օրէնք ընկալան. արբահամ. նոյ. և այլք: - 395. Է՛ և այլ իմն տեսութիւն բանիս...: - 396. Դարձեալ՝ և այլ իմն է միտք բանիս որ ասէ՛ «սիրեսցես յամենայն անձնէ քումնէ»: - 396. Երկրորդ՝ զի **խ** ամ յանապատին հաց ո՛չ ետ նոցա. այլ մանանայ և գայլսն...: - 397. Նախ՝ գիտելի է, զի աչք մարմնոյն զինքն ո՛չ տեսանէ, այլ գայլքն: - 397. Այլ միտքն տեսանէ զինքն և գայլս: - 397. Դարձեալ՝ հայեա՛ց յանձն քո. և նախ զքեզ քննեա և տես՛, և ապա՛ գայլս: - 398. Ջոր այլ մարգարէ ո՛չ արար. որպէս զրեալ է ի ի համարն ի վերոյ: - 399. Եւ այլք այսպէս մեկնեն թէ՛ ամենայն անիծեալ կախեալ կայցէ զփայտէ. այլ ո՛չ ամենայն կախեալ զփայտէ՛ անիծեալ է. որպէս խոյն ի սաքեկայ կախեալ ո՛չ է անիծեալ: - 400. Եւ թէ նա՛ ևս թողոյր, այլք զարծակեալ կինն առնուին: - 401. Եւ թէ մինն է պատճառ՝

որ և իցէ թէ այրն և թէ կինն, առանց ամուսութեան մնասցէ. և միւսն զուգեսցի այլոյ որ չէր պատճառ: - 401. Եւ զդիրահասն պատմենք այլոց: - 406. Երրորդ՝ յայտնենք զփառս և զպատիւ և զհանգիստ նոցա և զայլն: - 406. Եւ այսու եղանակաւ օրհնենք զիրեշտակս, զսուրբս, զխաչ, և զայլն: - 406. Երկրորդ՝ ի բուսոց և ի պտղոց. որպէս ձէթ և այլք: - 407. Զորրորդ՝ ի կենդանեաց. որպէս ճարպն առաւել քան զայլսն պարզ և լուսաւոր: - 407. Վասն է՞ր մերձ ի վախճանն հարք և առաջնորդք օրհնեն զմնացորդս. որպէս մովսէս և յակոբ և այլ նահապետք: - 408. Մովսէս նշան կատարեաց մեծամեծ. նոյնպէս և այլ մարգարէք. փրկչին մերոյ ո՞րն է առաւել քան զնոցայն: - 411. ...ապականեցան այլ արարածք...: - 416. Զինգերորդ՝ զի քրեական մեղքն ազգաջինջ առնէ. որպէս զդադան և զաբիրոն. զի ընդ մովսէսի և աստուծոյ հակառակ կացին, ազգօք և աղխիւք ընկղմեցան զի այլքն երկիցեն: - 416. Եօթներորդ՝ զի և այլք կոտորեսցեն զնոսա յետոյ: - 417. Եւ տարածումն ի խաչին՝ զոմանս կանգնէր, և զայլսն գլորէր: - 423. Թողում զգերծումն մերկութեան և զթօշումն անարգութեան և տկարութեան խաչին. զայպանելն խաչողաց. և զխաւար լուսաւորացն. և այլ ղէմն դարձուցից զբանս: - 424. Զորրորդ՝ զի ուտելով և ըմպելով անփոյթ առնէին զուխտաւորս ի հեռուստ եկեալ քառասնօրեայ մանկամբ և այլ ուխտիւ. և յանձրև և յարև և ի ցուրտ վաստակէին: - 425. Վասն այն և ի նորս զխաչ և զսրբութիւն և զեկեղեցի և զայլն տայ ի ձեռս այլազգեաց: - 425. Երկրորդ՝ զի այնքան երկեալ ի մահու վիուկն այն, որ այլոց կեանս խոստանայր: - 428. Երրորդ՝ զի զօրհասն իւր ո՛չ գիտէր. ապա և ո՛չ զայլոցն կարէր գիտել... : - 428. Ապա ուրեմն ի ժամանակիս յայս ընկէ՛ր են սաւուղայ որք սակաւ մի կարծեօք հաւանին երազոց կամ վիճակաց և **ռամտեսաց** և այլոցն: - 429. Զինգերորդ՝ ընդէ՞ր հակառակ աստուծոյ և այլ մարգարէից զծածուկն սաւուղի յայտնէր: - 429. Սակայն հանդերձեալն և սիրտ մարդոյն՝ միայն աստուծոյ է գիտելի և ոչ այլ ումեք...: - 430. Զի գա՛յ զղջումն և խոստովանութիւն՝ որ զմեղքն բառնայ և զպատիժն ընդ նմին. որպէս հատեալ տունկ՝ չորանան ճիւղքն. որ բոլորով սրտի զղջայ և խոստովանի և այլ ո՛չ գործէ: - 432. Եւ է՛ որ զմեղքն թողու՛ և զպատիժն կրէ. որք այլքէ բռնաբար խոստովանին և պատահմամբ, և դարձեալ սխալին. այսպիսեաց մեղքն միայն թողի: - 432. և Դարձեալ՝ նոյն ինքն քրիստոսի է իշխանութիւնն որ աստ լուծանէ ի ձեռն քահանային. և իշխանութիւն նորա ո՛չ տկարանայ երբէք. որպէս զհաց և զգինին կատարէ և զայլ խորհուրդս...: - 433. Եւ սոքա պատերազմօք. թող զայլ խառնիճաղանճն: - 434. Այլ յայնմ հետէ ողորմութիւնն աստուծոյ արգել զայլ աւուրսն: 435. Երեսունևէ զօրավարք դաւթի. և լէ թիւ հնոյն օրինաց. և այլ նորոց կտակի...: - 438. Երկրորդ՝ զի մի՛ սովորութեամբ գիտասցէ և զայլ կոյսս: - 439. Զորրորդ՝ զի առանց այլ մեղաց ո՛չ մեռցի. և ճշմարիտ պահեաց: - 439. Այլ ի խաղաղութեան հոգւոյ և մարմնոյ և այլոցն: - 440. Դարձեալ, կամեցաւ աստուած այլով իւիք յարգել զդաւիթ, և այլով զորդին իւր յետ նորա: - 440. Եւ այլքն ամենայն կորեան առ գերութեամբ նոցա: - 443. Շարժումն ոմանք զյափշտակելն ասեն. և այլք հողմոյ և երկրի. և կէսք զհնչումն հրեշտակաց: - 445. Թագաւորք յուղայ նստան յերուսաղէմ. Բոբովամ. Աբիա. Ասափ. և այլ թագաւորք **իք**: - 446. Առաջին բոբովամ որդին նաբատայ. և այլք ընդ նմա թագաւորք **ի**: - 446. Իսկ այլ ոմանք թուեն զեօթներորդն դանիէլի ի դարեհի որդւոյ արշուրեայ առաջին ամեն...: - 449. Եւ որպէս ասէ կղէմ և անանիա դամասկացի, թէ **զ** գիրք այլ ընկալաք յեկեղեցի: - 450. Իսկ Սիրաք և Իմաստութիւնն և Յուդիդն և Տուբիդն և Տուբիայն և Մակաբայեցիքն և Կտակքն և այլք, չեն յայսմ համարի: - 451. Եւ ըստ այլոց՝ ըմկզ ամ: - 451. Եւ անուանք աւագակացն և խաչողացն և այլ կանանց: - 455. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՛ արդարութիւնն աստուծոյ երեք կերպիւ առեալ լինի: - 458. Զինգերորդ՝ զի մի՛ դատապարտեսցի իբր անժուժկալ. զի էր ի քահանայական ցեղէն. և այսպիսիքս այրեալ լինէին. իսկ այլ շնացօքք քարկոծեալ: - 461. Սակայն ըստ ներգործութեան մեծագոյն է սրբութիւն մկրտութեանն. զի տպաւորէ զկնիքն. այլ և բանայ զդուռն արքայութեան. այլ և պատրաստէ՛ զմարդն առ ի խորհուրդս ամենայն. զոր ո՛չ ներգործեն այլ երկոքին եզական շնորհքն: - 462. Զորրորդ՝ զի ասելն «ուրախ լեր» ի այլ թարգմանս է «ողջ». ցուցանէ զողջութիւն և զանմեղութիւն կուսին: - 464. Զինգերորդ՝ ցուցանէ զշնորհն որ ասէ՛ «լի շնորհօք» ըստ այլ թարգմանչաց: - 464. Իսկ այլ վարդապետք ասեն, թէ ետ զբնական օրէնս որպէս նոյի և յառաջ քան զնա: - 467. Եթէ աստուած մարդ եղև՝ ցուցաւ այլուսն տեղւոջ: - 468. Այլ և ցուցանի թէ զայլ ամենայն բարութիւնս ո՛չ խնայէ մեզ զոր ինչ և խնդրենք ի նմանէ: - 468. Այլ յերկուցն ևս զերծաւ աստուածածին կոյսն: - 469. Եւ այլ ամենայն նմանապէս ասացեալ սրբոց: - 470. Զորրորդ եղանակն որ կատարումն է այլոցն ի կնոջէ առանց առն. որպէս ծնունդն քրիստոսի զօրութեամբ հոգւոյն սրբոյ: - 471. Է՛ և այլ եղանակ ծննդեան տեառն

բաղդատութեամբ առ մովսէս...: - 472. ...այլ ամենայն ծնօղ՝ յառաջ է քան զծնեալն: - 472. Իսկ զօծումն հիւանդաց եցոյց ինքեամբ այլ. յորժամ զանկեալն ի ձեռս աւագակաց ծիթով և զինուով բժշկեաց: - 474. Նմանաբար և այլոց համանիւթից: - 476. Սուրբն աթանաս և կիրեղ և այլ՝ զհոգւոյ և զմարմնոյ միաւորութիւնս ասեն բանին մարմնացելոյ: - 477. Չի այսպէս միատեսակ բնութեամբ խոստովանի ընդ մեզ և այլ ժողովորդ ուղղափառաց ըստ ուսուցման մեծին դիոնիսեայ յերկրորդ գլուխն եկեղեցական քահանայապետութեանն ասել, - 477. Հինգերորդ՝ որպէս մարմինն զգայական միաւորեալ ընդ բանական հոգոյ՝ ո՛չ է և ոչ ասի զգայական. այլ բանական մարդ: - 477. Հինգերորդ՝ զի հոգի միաւորեալ ընդ մարմնոյ՝ է՝ ի մարմնումն եութեամբ և ո՛չ այլ ուրեք թէ և մտօք բազումս տեսանէ: - 478. Հինգերորդ՝ դարձեալ այլ ասեն եթ՝ մինչ յաբրահամ ո՛չ էր ալիք ծերութեան...: - 480. Այս դպրութիւնքս բանին ի կատարածի ըստ դանիէլի. որպէս գրեալ է աստ այլու տեղոջ՝ անդ տեսցես: - 481. Քանզի ո՛չ կարէին ի միում աւուր յերկոսեան ուխտսն կատարել զտօնսն հեռի գոլով ի միմեանց. երուսաղէմացիքն այսր աղագաւ փոխեցին. և փոքր փոքր աճմամբ ընկալան և այլ եկեղեցիք զնոյն: - 482. Եւ այլ վասն արտեմոնի. զի նա՛ փոխեաց զծնունդն ի դէկտեմբերի **ի**: - 482. Չոր այլ ասեն թէ յետ և ամաց: - 482. Եւ աւուրք պաշտամանն էր երկոտասան. **ե** օր քաւութեանն վասն որթոյն յանապատին. և **է** օր տաղաւարահարացն ի յիշատակ խորանաւ բնակելոյն յանապատին ամս **ի**. և այլ սքանչելեացն զոր գործեցաւ անդ: - 483. Անմարթ էր թողուլ զժողովորդն ի դրան տաճարին և մերձիլ յանկողինս. և ըստ օրինացն զօրեայ սրբութիւն ստանալ. որ անհնար է ամենկին. թպէտ ասեն՝ գոյր այլ քահանայապետ որ զկարգ պաշտամանն կատարէր: - 484. Եօթներորդ՝ զի յինքն կրելով զքլիատութիւնն և զայլ օրինականս, ի ծանրութենէ թլփատութեան և օրինացն ազատեցէ զմեզ: - 485. Իններորդ՝ զի աւետիս հարցն հաստատեցէ. զի անտ՛ւտ է խոստումնք աւետեացն աստուծոյ. և որպէս զայս աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեցէ. այսինքն ի ծառայութենէ ազատութիւն, և արքայութեան խոստումնքն: - 485. Եւ այլ թէ՛ զաքարիա հայրն յովհաննու: - 486. Նախ՝ զի զմերն յանձն էառ սրբութիւն. որպէս զայլսն ամենայն տնօրէնութիւն: - 486. Նիւթն ջուրն է. որ առաւել յարմարի մկրտութեան քան զայլ ամենայն հեղուկ միւթ: - 487. Եւ այլ առաքինութեամբք կոխեալ հատանենք զխայթոցն որ է՝ ներգործական մեղքն և մահ հոգւոց և դժոխք: - 489. Եւ այլ ասեն՝ դրախտ զտեսութիւն աստուածութեանն կոչէ. զոր յետ աւանդելոյ հոգւոյն ետես աւագակն. և այս ուղիղ է. զի ո՛չ ասաց թէ՛ իցենք, այլ թէ՛ իցես: - 495. Դարձեալ՝ մահն ի յաղամ պատիժ ինքեան էր. իսկ ի քրիստոս պատիժ այլոց. իսկ ի մեզ պատիժ ինքեան և այլոց. այսինքն զի վասն մեր և վասն աղամայ կրենք զմահն: - 496. Եւ զի այլ է կամաւոր մահն ի հարկաւորէն. ուստի յա՛յտ է զի հարկաւոր մահն է՛ պատիժ. և կամաւորն պսակ և պարգև: - 497. Եւ զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն՝ յա՛յտ է նախ ի գործոյն. զի ինքեամբ մահ ի ներքս մտեալ որոշէ՛ զհոգի և զմարմին. և ա՛յս է գործ նորա: - 498. Չորօրինակ՝ մի ոմն ծառ հատանէ, և այլ ոմն զհատեալն դարձեալ հերձու և բաժանէ՛ և տայ յայրումն: - 498. Դարձեալ՝ մահն խառնեալ է ընդ բարւոյ. և ապականութիւնն ամենկին չար. որպէս ցուցաւ ի գիրս քառասնօրեայ զալստեանն և մահուն սիմէօնի. ապա յա՛յտ է թէ այլ է մահ և այլ ապականութիւն: - 498. Այլ բանն աստուած զբնութիւնս մարդկային էառ և միաւորեաց զմասունս նորին և ո՛չ զապականութիւն զի ո՛չ է բնութիւն. ապա ուրեմն անապական է: - 499. Տասներորդ՝ ամենայն սուրբ վարդապետք ուղղափառաց որպէս եփրեմ՝ ոսկէբերանն՝ կիրեղ՝ աթանաս և այլ, անապական գրեն և խոստովանին զմարմինն սուրբ: - 499. Ասենք առ այս՝ եթէ ո՛չ են նման մահկանացու և ապականացու ասելն. զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 500. ...և մեղօք ծանրացեալ էջ ի ներքին կէտս դժոխցն, և այլ ո՛չ կարէր բարձրանալ. մինչ ի վերին կիտէն բանն աստուած էջ ի ներքին կէտն. և ապա ել աղամ ի վերին կէտն երկնից: - 503. Ասացեր թէ դժոխքն աւերեալ է յաւիտեան. այժմ այլ դժոխք ո՞չ է: - 504. Ոմանք դ՛ ասեն. և այլ՝ բազումք. զի ի գերեզմանի ասեն տանջիլ. և յօդս. և ի ծովս. և ի վէմս: - 504. Ոմանք ասեն թէ ի չորրորդ դժոխքն էջ ուր էին արդարոց հոգիքն արտաքոյ ասացեալ երիցս, և զնա միայն աւերեաց. և զարդարսն միայն եհան. և զայլսն եթող անդ: - 505. Երկրորդ ասեն թէ զայն միայն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Երրորդ ասեն թէ զարդարսն միայն հանեալ և զայլսն թողեալ: - 506. Իսկ առ երկրորդն որ ասեն թէ միայն զլիմպոսն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Վեցերորդ՝ թէ զմասն դժոխց աւերեաց, և զմասն մահու եբարձ, և զմասն անիծից, և զմասն պարտուց և զայլսն: - 506. Իսկ առ երրորդն որ ասեն թէ միայն զարդարսն եհան և զայլսն եթող անդ: - 507. Նոյնպէս և հոգի մարդոյ զկնի մահու ո՛չ կարէ արդարանալ ըստ ինքեան. բայց թէ ի ձեռս այլոց վճարի պարտ նոցա և հասանին

ողորմութեան: - 508. Եւ դարձեալ՝ դարձցին մեղաւորք անդրէն ի դժոխս թէ ի նոյն տեղի ըստ ոմանց, կամ յալլ տեղի տանջանաց ընդ գործոց հատուցման: - 508. Դարձեալ՝ որպէս տնկոց հատումն է, և ձկանց հանումն, և ալլ կենդանեաց զենումն: - 511. Տընկականք՝ այսինքն բոյսք և պտուղք յորմէ և հատցին թէ ի մարդոյ և թէ յալլ կենդանեաց՝ կերակրելիք են: - 511. Իսկ ալլ վարդապետք ընդ արշալոյսն առաւօտուն ասեն յարուցեալ ըստ մարկոսի և ալլ աւետարանչացն: - 512. Երկրորդ՝ ի դիմաց տն ասէ դաւիթ. «ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինիլ առ տէր». որում սովոր էր յալլ աւուրս ընդ առաւօտն կալ յաղօթս, և կիրակէն ի մէջ գիշերի: - 512. Հնգետասաներորդ՝ ի մէջ գիշերի՝ է յարութիւնն. որպէս ասէ ոսկէբերանն ի յարութեան ճառին, և սուրբն նիւսացին, և բարսեղ կեսարացին, և գրիգոր սկևռացին, և ալլք, - 514. Այս է, զի յորժամ ի մէջ գիշերին հրամայեաց հրեշտակն գնալ և պատմել աշակերտացն, ալլ կանայքն որ ընդ նմայն էին՝ գնացին...: - 515. Ոմանք իս ժամս ասեն. և ալլք աւելի և պակաս: - 515. Վասն է՞ր ոչ ետ թոյլ մերձենալ մարիամու. և այն զի ի ճանապարհին կալան զոտս նորա և համբուրեցին ալլ կանայք: - 517. Հինգերորդ, ալլք ասեն թէ հայցեաց ինչ շնորհս քահանայութեան որ չէր անկ կանանց: - 517. Տասներորդ, զի ցուցցէ թէ թշնամեաց նորա ո՛չ է իշխանութիւն բուռն հարկանել զնմանէ. իսկ բարեկամաց նորա գոյ իշխանութիւն ալլով իւրք մերձենալ ի նա. այսինքն սիրով և երկիրդիւ յայնմիկ զոր ուտեն գնա: - 518. Երեքտասաներորդ, զի մարիամ ո՛չ խոնարհութեամբ կամէր մերձենալ յոտս նորա որպէս ալլ կանայքն. այլ յերեսն դիմեաց նա հպարտութեամբ առ ի համբուրել զնա. իսկ տէրն կամեցաւ ուսուցանել նմա զխոնարհութիւն՝ արգել զնա: - 518. Եւ դարձեալ՝ որպէս գալլ կանայսն արար աւետաւորս յարութեան իւրոյ. սոյնպէս և զմագդաղենացին վերանալոյն առ հայր: - 518. Դարձեալ ալլ զանազանութիւն տեղեաւ: - 519. Եւ ալլք ասեն թէ՛ իս օր յերկրաւոր դրախտին եկաց ինքն և յարուցեալքն ընդ նմա. և մխիթարեաց զեղիա և զենովք: - 521. ...զի ուսցին բառնալ զտկարութեան ալլոց. որպէս քրիստոս զնոցայն եբարձ. իսկ թէ նախ զհոգին առեալ էին՝ ո՛չ կարէին բառնալ գալլոց տկարութիւնն: - 521. Նոյնպէս պարտ էր զսերմն հաւատոյ ընդունել նոցա քրիստոսիւ, և ապա փոքր փոքր աճմամբ հասանիլ պարզեաց հոգւոյն, և պտղաբերել և գալլսն: - 521. Երկրորդ՝ ի կողմանէ ընդունողաց առաքելոցն. զի պատշաճաւորեցան հոգոյն սրբոյ. զի փորձիւ գիտէին զվարդապետութիւնն քրիստոսի, զմահն և զյարութիւնն և գալլն: - 521-522. Երրորդ՝ ի կողմանէ հոգւոյն սրբոյ. զի առաւել հռչակելի և փառաւոր եղև այսպէս. զի ընկալեալ զհոգին՝ վարդապետի սքանչելիս առնէին վկայելով քրիստոսի. և զառաքեալսն առատապէս լցուցանելով, և նոքա գալլսն: - 522. Երեքտասաներորդ, Եւագր ը ասէ զխորհուրդս մեղաց, և ալլք է: - 525. Քսանգ, Վասն սիրոյ և սահմանի նորա և նշանաց նորա, և աստիճանացն և ալլոցն: - 526. Քսանէ, Վասն ինն երանութեանցն. Աղքատութեան. Սգոյ. և Տրտմութեան. և ալլոցն կարգաւ: - 526. Երեսուներորդ, Վասն դրոշմին և ալլ կատարմանցն: - 526. Քառասունէ, Կանոն գլուխ և ալլ կարգ. սաղմոս. և անբիծք: - 527. Եւ բաց յայցանէ գ ալլ մասնական կամ տեսական ասա. այսինքն բարոյական. բանական. վարդապետական: - 528. Եւ որպէս անչափ են սպեղանիք և դեղք բժշկականք մարմնոյ ի բազում և զանազան ծաղիկս խոտոյ և յարմատս, ի տերևս ի պտուղս. և յալլսն. զի սոքա յայտնեն զբազմութիւն հիւանդութեանց մարմնոյ: - 531. Իսկ թէ ուրեք առաքեալք և մարգարէք հիմն կոչին, քանզի նախ նոքա ժողովեցան ի հաւատս և եղեն հիմունք եկեղեցւոյ, և ապա գալլս ժողովեցին: - 532. Եւ ալլ բազում ինչ ունինք հաւասարութիւն. որպէս ցուցանի յառաջիկայդ ի լը համարն: - 533. Եւ մի է ըստ խորհրդոյն՝ այսինքն մկրտութեամբ՝ պատարագելով՝ կարգիւ և ալլովն որպէս տեսակաւ: - 533. և ալլ նմանապէս առ այսոքիւք երրորդ եկեղեցի որով կարօղ են հաւաքել ամենայն տիեզերք երկրի և լինիլ միով հաւատովն մի հաւատացեալք որպէս ասացաւ: - 533. Եւ ալլն նոյնպէս իմասցի ուղղակի: - 534. այլ և մարգարէքն տալ զհոգին ալլուն ո՛չ կարէին...: - 535. Երրորդ, դիւական. որպէս կռոց սուտ մարգարէքն. սեղեկիայն և ալլոց բազմաց. որ այժմ երկին ի պատասխանիս կախարդաց. նաև հաւկռիչք և զարեղիւքք. որք են բնաւ սուտք և ոչինչք: - 536. Երկրորդ ի կրթութենէ ուսմանց. որ արտաքուստ կրթութեամբ ստանայ. որպէս պղատոնին և ալլոցն: - 537. Որպէս մինչ անարժան քահանայն պատարագէ, ալլքն հաղորդին սրբութեան. այլ ինքն դատապարտի: - 540. Եւ գիտելի է, թէ քահանայ ոմն զժողովուրդ իւր կապիցէ, ալլ քահանայ ո՛չ կարէ արձակել: - 541. Եւ թէ եպիսկոպոս զիւր քահանայն կապէ, ալլ եպիսկոպոս ո՛չ կարէ արձակել: - 541. Նոյնպէս և աթոռակալքն որ ի չորս աթոռս, ալլ գալլոյ վիճակեալ ո՛չ կարէ կապել և ո՛չ արձակել. նոյնպէս և ի նոյն աթոռն, վերջինն զառաջ նոյն ո՛չ կարէ փոխել կանոնս և զկարգ: - 541. Եւ սուրբն յոհան օձնեցին զեզր կաթողիկոսին և գալլոցն որք

թիրեալք էին զկնի քաղկեդոնի: - 541. Եւ զոր նա՛ կապէ, այլքն ո՛չ արծակեն. որպէս որ կապեաց զհոգիս ի մարմնի՝ նա՛ արծակեսցէ: - 542. ...և զթեոդորիտոս եդին զլուխ ժողովոյն վասն մարդահաճութեան թագուհւոյն և թագաւորին. և զդեսկորոս հայրապետն աղէքսանդրու, և զպետրոս անտիոքու, և զտիմոթես և զանատօլ, և գայլս բազումն խոտեցին. և վկայեցին նոքա ճշմարտութեան: - 543. Եւ գայլ ամենայն որպիսութիւն չար ժողովոյն քաղկեդոնի գտցես ի պատմագիրս միխայէլի: - 543. Երրորդ ժողովն է դվնայ, ի չորրորդ ամի թագաւորութեանն կոստանդեայ հռոմոց. հրամանաւ մեծի կաթողիկոսին հայոց ներսէսի շինողի. և այլ է և ժ եպիսկոպոսաց՝ և վարդապետաց բազմաց և իշխանաց...: - 544. Եւ ո՛չ որ գնաց առ պետրոս ի հռօմ. և ո՛չ պետրոս յայլ վիճակս ձեռնադրեաց զոք: - 546. Եւ թէ որ ասիցէ, երկի թէ առանձին իշխանութիւն ունի քան գայլսն: - 547. Եւ այլ չորիցն հնազանդիմբ որպէս աթոռակից քրիստոսի: - 547. Եւ անապական պատարագեմ զքրիստոս որպէս կանոնքն է առաքելոցն և կղեմայ. և դու ապականես ջրով և գայլն որպէս յառաջիկայդ ասացի: - 548. Թէ զերկու քորս ք եղբարցն տալ. կամ զսանին քոյրն միւս եղբօրն. որպէս քո սուտ պետրոսին կանոն է, և ո՛չ ճշմարիտ պետրոսին. և գայլն լռեմ իբրև զամօթալի: - 548. Ասեմք թէ՛ սուրբն զրիգոր ի կեսարիայ ձեռնադրեցաւ ո՛չ յայլքէ առաքելոյ, այլ ի սրբոյն թաղեսէ՛. որոյ էր վիճակս հայոց: - 548. Եւ ի գալն յերկիրս հայոց, ետուն նմա օգնական զիւղն օծման զոր քրիստոս օրհնեալ էր. և զգեղարդն. և այլոց ազգաց չկայ այս պարծանքս. զի մեր մեռոնս հանապազ և միշտ զնոյն շնորհ ունի: - 549. Այլ թէ զիր չուներ մեր ազգս, տես զի յաստուծոյ տուաւ մեզ զիր, որպէս մովսեսիւ իսրայէլի. և այլ ո՞ր ազգ պարծի այսու: - 549. Չի՞նչ պատասխանեմք որք բամբասեն զազգս հայոց ո՛չ միաբանիլ այլոց: - 550. Այլ և արդ կարելի՛ է զի մինն բազմաց հակառակեսցի և յաղթեսցէ. որպէս ազգս հայոց գայլս ամենայն որ բազում են և ո՛չ մի: - 550. Իսկ յազգէս հայոց ո՛չ որ իշխեսաց խօսիլ հերձուած և գայլոցն ո՛չ ընկալան: - 551. Դարձեալ, զորօրինակ բազումք ընթանան ի մի ճանապարհ, և ամենեքեան թողեալ զնոյն՝ ընդ այլս զնասցեն, և մինն մնացէ ի նոյնն. ո՛չ ասեմք թէ մինն բաժանեցաւ ի ճանապարհէն, այլ՝ այլքն: - 551. Իսկ անօրէնութիւն է մեզ լուծումն պահոց աւանդեալ յառաքելոց անտի զերեք յիսունս և զչորեքշաբաթի և զուրբաթ. և գայլ շաբաթապահս ի նիկիական ժողովոյն սրբութեամբ պահել: - 552. Այլ արդ լուծումն պահոցս այսոցիկ օրէնք է նոցա. նաև ի ծուկն և ի ձէթ և յայլ սոյնպիսիս: - 552. Եւ այլ բազում և զանազան ազգապղծութիւն ընդ հոգևորս և ընդ մարմնաւորս. երկու եղբարց և ք քերց. և ընդ քերց հոգևոր մօր. և անխտիր ի բազմակողիկս և այլս բազումս որ զագիր է խօսելոյ օրէնքէ նոցա: - 552. Ապա ուրեմն յայտ է յայսցանէ՛ թէ առ մինն իցէ ճշմարիտ հաւատ և օրէնք՝ նա՛ է ճշմարիտ և ո՛չ այլքն. Թպէտ բաժանեալ լիցի ի նոցանէ: - 552. Եօթներորդ՝ այլ ազգ ունել զտօն սրբոց. և ո՛չ ըստ այսմաւորաց: - 553. Եւ այլք գոն յոլովք: - 553. Չպիղծ կենդանիս ո՛չ խաբել. և զհեղձուցեալսն ուտել. և այլ բազում ինչ: - 553. Եօթներորդ՝ ի պահս և յաղօթս և յայլ աւանդութիւնս բազում ունել որոշումն: - 553. Եւ այլք գոն յոլովք. զի յորժամ պարապով որք քննիցէ գտանէ: - 553. Եւ այսպէս բազում ունելով իւրաքանչիւր որ սահմանս առանձին, միայն հայք նախատեալ լինին որպէս ո՛չ ունել միաբանութիւն ընդ այլս ի քրիստոնէից. այլ առանձին միայնաբար ընթանալ. և այսու որպէս հակառակ եպերեալ: - 553. Բայց պարտ է այնոցիկ որք ո՛չ գիտեն՝ և կամ թէ կամաւ տգիտանան՝ ցուցանել զմիաբանութիւն ազգիս հայոց առ այլ քրիստոնեայսն. զի գիտացեալ յամօթ լիցին յաղթեալք ի ճշմարտութենէն: - 553. Դինգերորդ՝ այսմաւորօք ո՛չ տօնել ըստ յունաց. այլ այլով օրինակաւ տօնել: - 554. Եւ այլք բազումք գոն պարապով տեսեալք: - 554. Նախ՝ ի լուծանել զճրագալոյցսն ի պանիր՝ ի յիւղ՝ և յայլ այսպիսի կերակուր բաց ի մտոյ: - 554. Եւ ըստ այսմ միաբանութեան և զմէրս տեսանեմք եկեղեցի ունել եզով միաբանութիւն առ այլ քրիստոնեայս: - 554. Որպէս և տօն ծննդեանն զոր միաբան ասեն տօնել այլոց քրիստոնէից բաց ի հայոց. և զի և այն աւանդութիւն է և տօնախմբութիւն և ո՛չ հաւատ: - 554. Որպէս և ո՛չ բարկանայ վասն պայծառակերպութեանն իւրաքանչիւր որ յայլում ժամու տօնել: - 554. Դարձեալ՝ որ ինչ նախ քան զօրէնս գործեին՝ մեղք կոչիւր. որպէս ի դարս նոյի. և այլս: - 555. Այլ արդ՝ զղջանալ և խոստովանիլ պարտ է զհպարտութիւն՝ զնախանձ՝ զատելութիւն՝ և գայլն, և ապա՝ թողութիւն գտանել: - 556. Ապա յայտ է թէ որպէս գործ մարմնոյն առ այլս է չար, և խորհուրդ մեղացն առաւել ինքեան է չար: - 558. Վասն է՞ր և ազրիոս ընդ խորհուրդ ասէ մեղաց, և այլ վարդապետք է ասեն զմահու չափ մեղսն: - 559. Վասն այն այլ վարդապետք կոչեն զայս ախտ՝ ծուլութիւն. զի ծուլութիւնն յերկու իրաց երկի. մին որ յետս դառնայ ի հոգևոր բարւոյն և ծանրանայ ի գործելն. այսինքն պահել՝ աղօթել և այլն. և ըստ այսմ կոչի տրտմութիւն: - 559. Չի փառասերն զիւր փառքն և զիւր բարին սիրէ. և գայլոց

փառք և զբարիս յաշաղէ և ատէ: - 559. Դարձեալ ասեմք թէ՛ այլ վարդապետք է ասեն զմեղս, զի դ տարերք են մարմնոյն, և գ զօրութիւնք հոգւոյն. այսինքն բան, ցասումն, և ցանկութիւն: - 559. Եւ ցանկութեանն են այլքն. զի ցանկայ ազահել. և որկորստել. և պռնկիլ: - 559. Զի սատանայ հպարտացաւ յերկինս և նախանձեցաւ ընդ մարդոյն. իսկ այլքն ամենայն մարմնականք են ասեն: - 559. Եւ ոմանք զեկուսն միայն ասեն մարմնական. որ է՝ որկորստութիւն և բղջախոհութիւն. և այլքն ամենայն հոգեկան: - 559. Ի ջրոյ պռնկութիւն և փառասիրութիւն. որ գեճ է և թոյլ. և փառաստերն այլոյ բանս մեղկի և թուլանայ: - 560. Այլ զանազանին. զի հպարտն ի ներքուստ ունի զբարձրամտութիւնն. և փառաստերն յարտաքուստ այլքէ բերանոյ ընդունի զփառս զովութեան: - 560. Հինգերորդ՝ որպէս ասեն այլ վարդապետք, թէ լինելութիւն մեղաց է յանկարգութենէ կամաց. և անկարգութիւն կամացն է կրկին. - 560. Վասն է՞ր այլ վարդապետք առաջին մեղք ասեն զհպարտութիւնն. իսկ ևագրիոս զորկորստութիւնն: - 561. Վասն այն առաջին է ամբարտաւանութիւն, և ընդ նմա նախանձն, և այլքն ըստ կարգի: - 561. Երկրորդ՝ զի այլ ամենայն մեղք մարմնական է և գիտեմք թէ մեղք է. իսկ հպարտութիւնն անմարմին է և անօր. և ո՛չ կարեմք գիտել զմեղանչումն: - 562. Երրորդ՝ զի գայլ մեղս մեղսատէրքն գործեն. իսկ զհպարտութիւնն սուրբք և ընտիրք. որպէս հրեշտակք յերկինս: - 562. Զորրորդ՝ զի այլ մեղօք կամք մեր անկարգանայ. այլ հպարտութեամբ՝ իմացմամբն յիմարիմք և ապշիմք. և ապա կամօք անկարգանամք: - 562. Հինգերորդ՝ զի յամենայն մեղս գտանի հպարտութիւն. զի որպէս առանց սիրոյ այլ առաքինութիւնք ոչ ինչ են, նոյնպէս առ հպարտութեան ամենայն մոլութիւնք ոչ ինչ են: - 562. Այսպէս և գայլն ամենայն յաւելու անչափութեամբ. վասն որոյ ախտ և մեղք կոչին առ մեզ: - 564. Կամ բարկացուցանելով զաստուած. որպէս կռապաշտութիւնն. և այլք այլ ինչ ասեն: - 565. Նոյնպէս և եկեղեցւոյն բան գայլն: - 565. Որ յեկեղեցին գործէ՝ մեծ է բան գայլն: - 565. Արդ՝ մեղք սկզբնականին չորիւք զանազանի այլոցն. այսինքն ի մահացուէն և ի ներելոյն. ըստ միութեան. ըստ հասարակութեան. ըստ հաւասարութեան. ըստ որակի տարբերութեան: - 567. Դարձեալ զանազանին. զի գործ մեղացն է այլքէ առ մեզ՝ կամ ի մենջ առ այլս. այսինքն ի պատրանաց բանսարկուին և ի չարաց ոմանց առ մեզ. և ի մենջ առ ընկերակիցս մեր: - 569. Իսկ պատիժն է այլքէ առ մեզ. այսինքն յարդար իրաւանցն աստուծոյ առ անիրաւս հասեալ: - 569. Եւ որպէս այլ է ունելն և առնելն և կրելն. այսպէս այլ է ունակութիւն մեղաց. և առնել զմեղս. և կրել զպատիժս: - 569. Զի սատանայ այլ մեղք ո՛չ գործեաց, քան թէ խորհեցաւ զյատուկ բարձրանալն իւր...: - 569. Նախանձն է նախանձիլ ընդ այլոց բարեբախտութիւն: - 569. Բարկութիւն է ցասումն հոգւոյ. որով որ ընդ դէմ այլոց յառնէ: - 570. Եւ այլ սահմանք զոր դնեն վարդապետք՝ պարունակեալ են ի սահմանն պօղոսի. զի վարդապետաց սահմանն մեկնութիւն և յայտնութիւն է սահմանին պօղոսի: - 571-572. Դարձեալ՝ հաւատան է ի բարեաց ինքեան և այլոց. իսկ յոյսն է ի բարեացն ինքեան միայն: - 574. Կամ այլ ազգ. սերն է սկիզբն գործոց բարեաց, զի շարժէ՝ առ այն. որպէս ասեն վարդապետք՝ սերն գործէ՝ մեծամեծս թէ է՛. և թէ դադարէ ի գործելոյն՝ ո՛չ է սեր: - 575. Հնգետասաներորդ՝ քարշէ՛ և գայլս ի սիրելութիւն նորա: - 576. Եւ այլք դ՛ դնեն աստիճանք սիրոյ: - 576. Եւ այլ վարդապետք ասեն, սիրել պարտ է նախ զայն որ ի վերոյ է քան զմեզ. այսինքն զաստուած. և ապա՝ զմեզ. յետ որոյ զընկերն. և ապա՝ զմարմինս մեր. և ի նոյն աստիճանս զմարմին ընկերին. զի մարմինն երկրորդէ հոգւոյն: - 576. Եւ այլք ասեն՝ նախ սիրելոյ է աստուած. երկրորդ՝ ծնօղքն. յետոյ որդիքն. ապա՝ ընտանիքն. վերջոյ թշնամիքն: - 576. Երկրորդ՝ զոր սիրեմք՝ է՛ յատուկ առաքինութիւն մեր. այլ թէ սիրիմք՝ է՛ առաքինութիւն այլոց: - 576. Երրորդ՝ յորժամ սիրեմք պարտական առնեմք գայլս. և յորժամ սիրիմք պարտական լինիմք այլոց: - 576. Զորրորդ՝ յորժամ սիրեմք շահիմք մեզ. այլ յորժամ սիրիմք՝ այլք շահին ինքեանց: - 577. Եւ երկրորդ՝ զի մնացէ ի վերին զաւառն ըստ էութեանն և ըստ գործոյն. իսկ այլ առաքինութիւնքն թէպէտ մնան ըստ էութեանն, այլ ո՛չ ըստ գործոյն: - 579. Եւ գործ է սորա՝ որ ինքն նենգութիւն ո՛չ առնէ մարդոյ, և ո՛չ այլ մարդոյ խաբի: - 579. Խորագիտութեամբ պահէ զինքն այլ մարդոյ. և միամտութեամբն այլոց վնաս ո՛չ առնէ: - 579. Եւ ծանիր, զի այլ է խոհեմութիւն աշխարհային. այլ մարդկային. և այլ աստուածային: - 580. Այլ մասունք ողջախոհութեան են երեք. այսինքն ժուժկալութիւն. անոխակալութիւն. և համեստութիւն: - 581. Զի սոքօք մարդկան հոգիք կարգաւորին և ո՛չ այլ կենդանեաց: - 581. Սուգն զնախանձն. զի որ սգայ վասն մեղաց այլոց. ո՛չ նախանձի ընդ նոսա: - 583. Արդ՝ քաղց արդարութեան է առաւել երանութիւն քան զքաղց այլոց մակստացական առաքինութեանց: - 584. Զի արդարութեամբն անընդմիջաբար միաւորիմք ընդ աստուծոյ. որ ո՛չ լինի այլ

առաքինութեամբ: - 584. Եւ դարձեալ՝ ողորմութիւն է կամաւոր ցաւակցութիւն յաղագս այլոյ թշուառութեանց: - 584. Արդ խաղաղարարքն առաւել ասին որդիք աստուծոյ քան այլքն: - 585. Նախ որ խաղաղութիւն առնէ այլոց ընդ այլ. որպէս միջնորդք: - 585. Արդ՝ առաջինն ինքն առ ինքն խաղաղութիւն. և վերջինն ինքեան ընդ այլս խաղաղութիւն. և միջին երեքն, այլոյ ընդ այլ է խաղաղութիւն: - 586. Ձի ի վերոյ խաղաղութեան ո՛չ է այլ առաքինութիւն. զի խաղաղութիւնն է վախճան և կատարումն ամենայն առաքինութեանց: - 586. Երկրորդ՝ զի փորձէ զայլսն ամենայն ի վերջնոյն մինչև ցառաջինն թէ ճշմարի՞տ իցեն արդեօք: - 586. Վեցերորդ կարգն. որ է՝ սպասաւորելոցն այսմ խորհրդոց որք են յեկեղեցի քահանայք և այլք: - 587. Ապաշխարութիւնն է՝ խորհուրդ արդարութեան. զի ի ձեռն զղջման և խոստովանութեան և այլոցն արդարանամք ի մեղաց: - 587. Դարձեալ է և այլ պատճառ. զի կարգին ընդդէմ երից մեղացն և ընդ դէմ չորեքկին պատժոցն: - 587. Եւ յայնմ ձևական բանիցն ո՛չ է պարտ ի բաց թողուլ. և ո՛չ այլ բան ի ներս խառնել: - 588. Այլ թէ որ հասակաւ մեծ է, խնդրի յատուկ հաւատ. իսկ թէ տղայ է՝ բաւական է խորհուրդն եկեղեցւոյ: - 588. Նախ՝ զի այսպիսի չար աղանդս ո՛չ գտանի այլ եկեղեցիս քրիստոնէից: - 589. Են և այլ բազում վկայութիւնք ի գրոց սրբոց որ զայսպիսի հերձուածս սուտ և ընդունայն երևեցուցանեն: - 590. Այլ կնքահայր ո՛չ է պարտ առնել զայլազգին. զի ո՛չ ունի զհաւատն սուրբ, և ո՛չ է հրաժարեալ ի սատանայէ. վասն որոյ ո՛չ կարէ լեզու լինիլ տղային կամ երաշխաւոր. - 591. զի նա որ ոչ ունի զհաւատ, այլոց ո՛չ կարէ միջնորդել: - 591. Ո՛չ ումեք մեղք այլքէ խնդրի. այլ ամենայն մարդ վասն իւր մեղացն պատժի: - 591. և այնուհետև ո՛չ վասն այլոց, այլ վասն ինքեանց մեղացն պատժին իւրաքանչիւրքն: - 593. Եւ որ զայլ մասունս օժանէ՝ յայնմ խորհրդոյ է՝ որ յառաջ քան զմկրտութիւնն օժանեն այլ ազգք քրիստոնէից: - 593. Եւ այլ քահանայքն ընկերակիցք և սպասաւորք են խորհրդոյն: - 594. **Ձի յառաքելական կանոնս և կղեմայ և մակարայ և այլոցն**: - 595. Ձի՞նչ է որ յեկեղեցիս մեր մի նշխար օրհնեմք. և այլ ազգ բազում: - 597. Նախ՝ զի արիւնն հեղուկ միւր է. կամ ո՛չ է տալի որպէս այլ ազգք, և զրկել զժողովուրդն ի փրկական արեւնէ: - 598. վասն զի աղբիւր արեանն բաժանեալ ի մարմնոյն՝ դարձեալ միաւորեցաւ առ ինքն և ժողովեցաւ ի մարմինն իւր և ո՛չ ցրուեցաւ այլ արտաքոյ: - 598. Եւ այլք ասեն թէ՝ թէպէտ յետ ընթրեացն էր, - 599. Ձի թէ յօրհնեալ հացն այլոցն ամենեցուն ցամաք էր տուեալ և նորա բաց, պատճառ լինէր մատնութեանն յուրայի. և յիրաւի: - 599. Եւ այլ տեսութիւն բանիս. որպէս ասացեր ի մարմինն է կապեալ արիւնն և այլն. - 600. Որ և հարցանէր որդւոցն զեբեթեայ թէ՝ կարօ՞ղ էք ընպէլ զբաժակն. այլ ո՛չ թէ միայն նոցա ետ և այլ առաքելոցն արգել: - 600. Դարձեալ ապաշխարութիւն է վասն անցեալ չարեացն լալ. և լալովն վերստին այլ ո՛չ առնել: - 601. ...տայ խրատ և զգուշացուցանէ ի մեղացն որ այլ չգործէ...: - 602. վասն անցեալ մեղացն ցաւի. և խոստանայ այլ ո՛չ մեղանչել զանցեալ մեղքն: - 602. Եւ յետոյ դնէ ապաշխարանք թէ զինչ կերպիւ պատեհ է. պահք. թէ աղօթք. թէ ողորմութիւն. պատարագ. և այլ զինչ զոր կարօղ իցէ. - 602. ...այլք սոքա ընդ ապաշխարութեան պատժոց են և ոչ հաղորդին...: - 602. Այս սուրբ օծմամբս և իւր գթութեամբն աստուած թողու քեզ զոր մեղանչեցեր տեսլեամբդ. նոյնպէս ասէ և այլ զգայութեանցն: - 604. զի մի՛ ննջեսցես ի մահ. նոյնպէս և այլ զգայութեանցն ըստ իւրաքանչիւր աստիճանին ասէ: - 604. Եւ ապա ցեղին դևեայ՝ զաթսոնի և կահաթու և մերարեայ զայլ աստիճանքն ետ: - 609. Նախ՝ որպէս նա ի քարանց և այլ միւրոց է ժողովեալ: - 613. Վեցերորդ օրհնեմք, զի բաժանեսցի այլ աշխարհական տանց որք ո՛չ ունին զօծումն սրբութեան: - 615. Ասենք թէ՝ զի մի՛ սովորեսցին և զպատուաւորս և զբռնաւորս և զայլս թաղեսցեն: - 617. Եւ այն էր նշանակ չելոյ բանակին կամ ժողովելոյ իշխանացն. կամ ամսամտից և այլ տօնից նոցա: - 618. Յառաջ քան զայլսն հարցանեմ, ո՞րքան է եղանակ աղօթից: - 619. ...վասն որոյ յայսմ ժամու սկիզբն է աղօթից բոլոր աւուրն. յորում ասենք զտէր եթէ շրթունքն և զայլ սաղմոսսն ի դէմս հօր աստուծոյ: - 621. Եւ այլ խորհուրդ. **զ** առանձնական աղօթքն, և **թ** հասարակն, որ լինի ամենայնն երկոտասան անգամ աղօթք: - 623. Որով յայտ է՝ զի ի կէտ աւուրն որ է **ժք** ժամն՝ աղօթելի՛ է մեզ յամենայն օր. և զկէսն այլ՝ մարմնական հոգոց պարապիլ. գործոյ աշխատութեան՝ ննջելոյ՝ կամ այլ ինչ իրաց: - 623. Ձի՞նչ է յորժամ երկուքն սաղմոսեն, և զօրհնութիւնն այլոց տան: - 624. Նոյնպէս և մեք զնձայս սաղմոսից և զայլ երգոց տամք ի քահանայս, - 624. Ո՛չ զամենայն, այլ զիւրաքանչիւր ժամու առաջին աղօթիցն եպիսկոպոսն ասէ զխաղաղութիւնն, և զայլն քահանայն որ աղօթէ: - 625. Ասենք թէ՝ այլ է ամենեցունն, և այլ է ընդ ամենեսեանն: - 625. Դարձեալ այլ է քարոզն առ մեզ, և այլ է աղօթքն առ աստուած, և այլ է մաղթանքն առ սուրբս, և այլ է գոհութիւնն: - 626. ...որպէս և մեք ի **սաղմոսաքաղ փոխերն** չենք ասեր.

և այս այլ ի **սաղմոսաքաղի** հաշիւն է: - 630. Եւ ի վերջին գուրդայսն ո՛չ ասեմք որ այլ մարգարէից է. և ալէլուսն միայն սաղմոսին է: - 630. Դարձեալ և այլ պատճառ: - 630. Ձի՞նչ է որ այլ ազգք ի դէմս Երրորդութեանն ասեն. և վկայ ածեն զսերովբէսն **զ** սուրբ և մի տէր ասելովն: - 632. Այլ ի պատարագն պարտ է բանալ զգլուխս որ պատարագիչն է ամենայն ոք որ և իցէ. թէ քահանայ և թէ եպիսկոպոս և կամ այլ ոք: - 635. այն է, որ հրամայեաց աստուած ահարօնի զգեմուլ զպճղնաւորն և զվակասն և զխոյրն և զայլն, և ելանել առ ժողովուրդն: - 636. ...որպէս յայտ է ի սաղմոսն ասափայ և կորիսայ և այլոցն. - 636. Իսկ երբեմն համաձայնին երկու դասքն. որպէս ի փառք ի բարձունս և այլ երգսն: - 636. Եւ որ սաղմոսն ը տուն է՝ կամ այլ նուագ, զփառքն և զայժմն վերջին տան շարականին տամք: - 636. Դարձեալ այլ իմն պատճառ. որոց շարականաց փառքն և այժմն ի միասին է...: - 636. **Իսկ այլք ասեն թէ անանիա շիրակունին է ասացեալ:** - 637. Եւ այլք ասեն թէ օձնեցին: - 637. և յոմանց լուսք թէ զսուրբ յակոբին այլ: - 637. **Բանէաս. Սանէոն և այլքն քնարօք երգէին: - 641. Նաև պատճառին. թէ խրատական է. թէ աւաղական. թէ սպառնական. թէ ողորական. թէ ըղծական. և այլ այսպիսիք:** - 643. ...և նմա սաղմոսն էր ի տաճարին. և ապա՛ այլոցն զկնի: - 643. ...վասն որոյ նախ հրաւիրէ՛ զայլս ի մեծարանս և վկայս որդոյ իւրոյ: - 643. Այլ և յամենայն խորհուրդս. այսինքն ի կնքելն, և ի պատարագելն, ի կարգն, ի պսակն, և այլն: - 643. ...և զայլ մարգարէսն ի շաբաթն ընթեռնուին. վասն այն միշտ սա՛ երգի յեկեղեցի: - 643. ...զի սուրբ գիրք կամ զառաջինսն պատմեն. որպէս մովսէսին. կամ զվերջինսն կանխաճառեն. որպէս եսայեայն և այլոցն: - 643. ...զի առաւել քան զայլս զբոլոր տնօրէնութիւնն քրիստոսի խօսեցաւ. զճնունդն. զխաչն. և զայլն ամենայն: - 644. և նա՛ աւետեաց այլ առաքելոցն: - 644. Ձի՞նչ է այլ լեզուաց Ովսաննայ. Պոստիւմէ. և այլն: - 644. Յայս միտս այլ ազգք միշտ ի վերայ գրակալին պահեն զգիրս. զի արժան է միշտ ուսանիլ: - 646. Իսկ զլխաւորագոյն սրբոցն, որպէս յաւագ տօներն և այլս, որ առնեմք նախատօնակ որպէս ի տօնս տէրունականս: - 647. Ձի որպէս ի մեջ շաբաթուն և ի կիրակէին այլ միջոց օր չկայ: - 648. Նոյնպէս և հոգւոցն ելեալ ի մարմնոց՝ այլ միջոց և արգելումն կամ խափան պսակացն չկայ: - 648. ...և այլ պահք ամենայն վասն ներգործեալ մեղաց մերոց: - 650. Վասն է՞ր ասեմք պահք սուրբ սարգսի և սուրբ գրիգորի և սուրբ յակոբայ և այլոց: - 650. ո՛չ կարեմք այլոց բարեխօսել. - 650. Հինգերորդ, կանոնս եղեալ է և հաստատեալ ի նիկիոյն՝ ի բարսղին ի յեփրեմին՝ և այլոցն, - 652. Ձի՞նչ է յորժամ գինի ըմպեմք, օրհնեմք և շնորհակալեմք միմեանց. և այլ կերակուրս և ըմպելիս ո՛չ առնեմք նոյնպէս: - 655. Եւ զայս այլ ազգք ո՛չ ունին. այլ ի մէջ են սովորեալ: - 656. Եւ առաջին կանոնին՝ տէր տուրնջան. և որ այլ զիտ սոցա աղօթք և փոխք նոցունց: - 659. Եւ եփրեմի ներբողեանն այլ՝ ցոյց զայս տայ. թէ դահիճն ետես ի բանտին որ այսպէս աղօթէր: - 659. Է՛ և այլ իմն եղանակ փոփոխման ըստ իմաստասիրացն դ: - 664. Արդ՝ այլ ամենայն փոփոխմունք ասացան ի վերոյ ի զանազան տեղիս: - 664. Աստ զանազան ցաւոց՝ և զանազան դեղս կազմեաց արարիչն աստուած. որպէս յարմատս ի ծաղիկս ի պտուղս և այլսն: - 665. ...իսկ թէ այլ երիցն է, նայիլ պարտ է առ ինքն թէ ո՞ր յանցանք առաւել զօրացեալ է յինքն, զայն պակասեցուցանել. - 665. Երկրորդ զպակասութիւնն. այսինքն ուժոյ, տեսութեան, և այլոցն: - 665. յայնժամ տեսանէ այլ աչօք, այսինքն մտօքն: - 669. Սակայն այլ է մահ մեղաւորին, և այլ արդարոյն: - 669. և նա ցաւօք և տրտմութեամբ և հեծութեամբ կայ անդ ի խաւարին բանտն ընդ այլ խաւարասէր հոգւոցն: - 669. Է և այլ իմն տեսութիւն վերագոյն. զի արարողութիւն սրգոյս ցուցանէ զառաջին անկումն մեր ի լուսեղէն կենացն ի խաւար աշխարհ տրտմութեամբ և ցաւօք մահու մեռեալք և ի հող դարձեալք. և այս ի ճաշակմանէ պտղոյն: - 670. այսինքն այլ կարգ քահանայից. և այլ կրօնաւորաց. այլ աշխարհականաց. և այլ տղայոց: - 671. Իսկ թէ ի կրօնաւորաց իցէ, պատեսցեն իւր զգեստին, մազեղէն և կնկուղ և այլ որպէս գրեալ է. - 671. Նախ՝ քահանայապետին և ապա այլոցն: - 673. Վասն է՞ր ի հող թաղեմք և ո՛չ այլ տարերս: - 677. Երկրորդ, զի հողն մայր է մեր առաւել քան զայլ տարերք. - 677. ծածկէ՛ զգարշուքին մեր. որպէս մայր մանկան քան զայլ կարևորս: - 677. ...թէպէտ են և այլ տարերք զօրութեամբ ի հողն: - 678. Ութերորդ, զի որակ եկրի խաւար է և սեաւ. և ո՛չ է պայծառ որպէս այլքն. - 678. Եւ զի պահէ՛ ո՛չ ուտիլ ի գազանէ, և ո՛չ ցրուիլ ի ջրոյ. և ո՛չ հոսիլ ի հողմոյ, և այլոցն պահէ: - 678. Իսկ տապանաքարն, Նախ՝ զի մի՛ գործեսցի երկիրն այն յայլ ինչ գործ, կամ քակտեսցի վասն այլ մեռելոյ: - 679. Դարձեալ՝ ամենայն մեղաց պատիժ գոյ. և այլ է մեղքն և այլ է պատիժն որ հետևի մեղացն...: - 680. Նոյնպէս և այլ խորհրդոց կատարմունքն. կնքոյ, պսակի, և այլոցն, լուսացուէ և խնկոց գին: - 684. Այլ թէ ասեն՝ հաղորդադրամ, կամ խոստովանադրամ, խորթ է. յազահութեանց

երիցանց սահմանեալ և ո՛չ ըստ կանոնաց որպէս այլքն: - 684. Եւ այլն ասացեալ է ի հարցմունս գեորգեայ ի գ համարն: - 686. Այլք այլ իմն ասեն. իբր թէ իւրաքանչիւր մեղաւոր հոգի ի գերեզմանս իւրեանց կամ ի յերկրի տանջին...: - 686. Եւ այլք ասեն ի դրախտին լինիլ զկայանս հոգւոց արդարոց և մեղաւորաց մինչ ի կատարած աշխարհի: - 686. Այլ և ոմանք ի մէջ որպէս վարդապետն վարդան և այլք ասեն զոլ ի միում տեղոջ զամենայն հոգիս. - 686. Եւ այլք ոմանք վեցերորդ կարծիս ստացեալ ասեն զբուն կատարեալ բարեաց հոգիսն ժողովեալ ի հրեշտակացն դասս...: - 687. ...այսինքն է որ ի վեր քան զիրամայեալ օրէնսն կատարեցին զգործս. որպէս առաքեալքն, մարգարէքն, մարտիրոսքն, կուսանքն, և այլքն: - 687. Նախ ասեն, եթէ հանդերձ սպիտակ և պսակք և աթոռք և այլն ամենայն զոր ետես ի տեսիլն ո՛չ ներկային. այլ հանդերձելոյն էր տեսութիւն որ ինչ լինելոց է ի կատարածի. - 690. Եւ զի այլ է այս և այլ այն՝ յա՛յտ է յերկուց: - 697. Երրորդ, զի ընդունայն լինին աղօթք և տուրք և այլ օժանդակութիւնք եկեղեցւոյ՝ յորժամ ինքեանք քաւեսցեն: - 698. Այլք եղէգն. այսինքն զդատարկաբանութիւնս և զտկար գործս: - 702. Եւ այլ վարդապետք փայտ խոտ և եղէգն զներելի մեղս ասեն. և առաւել և նուազ և միջակ: - 702. Իսկ այլք գերեք տեսակ մեղացն. այսինքն սկզբնականն որ է խոտ. և ներելին եղէգն. և մահացուն փայտ: - 702. Դարձեալ՝ թէպէտ վասն հոգւոյն ասենք որպէս այս, և տեսիլ անտօնին, և այլոց. այն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ մահու առ հոգիսն...: - 703. Դարձեալ ասենք թէ՛ այլ վարդապետք մեկնեն ի դատաստանին օրն. - 704. Եւ թէ՛ դատաստանն աստուծոյ է՝ **միածն բազմածն և ամենածն**. և այլ սոյնպիսիք եթէ բերեն վկայութիւն. և թէ մտացածին բանիս հաւանութիւն տան: - 705. Եւ այլ վարդապետք ասեն եթէ, նեռն յղանայ ի սերմանէ և ծնցի ի բոզէ: - 706. զի սուտ բարեբաստութեամբ նոցա գայլս խաբեսցէ: - 708. Այլք ասեն թէ՛ զօգաւ և մագօգաւ իմացեալ լինին զօրք նեռինն. - 708. Իսկ այլք ասեն, զօգ ասին հեթանոսք. և մագօգ սատանայ: - 708. որք աստիճանաւ վեհագոյնք են քան զհասարակաց արդարս. որպէս արէլ, և առաքեալքն. և մարգարէքն. և այլք: - 711. ...ապա պիտոյ է և այլ կեանս զի հատուցի բարեացն բարի և չարացն չար. և այս ո՛չ լինի եթէ ոչ իցէ յարութիւն: - 715. Եւ աստուած ո՛չ է մեռելոց այլ կենդանեաց. որոց հոգիքն ի ձեռս նորա կենդանի են. և մարմինքն ի ձեռս նորա կենդանի լինելոց են: - 715. Ո՞րպէս ի հող լուծեալ և յայլ տարեր, և ի գազանաց կերեալ, ժողովի մարմինն մեր: - 718. Ասենք առ այս, եթէ մարմին մարդոյ բաժանեալ ի հոգւոյ, և հոգին գնացեալ ի կայանս հոգւոց առ աստուած որ ետ գնա՛. և մարմինն ի հող լուծեալ կամ յայլ տարերս...: - 718. Թէ զծուկն զայն որ եկեր զմարմին մարդոյ՝ ուտէ մարդ, և յայնմ սերմանէ ծնանի գայլ մարդ. ի յորո՞յ մարմին յարիցէ: - 718. Այսպէս և թէ որ զմարդոյ մարմին ուտէ և ծնանի այլ մարդ, մարմին մարդոյն ո՛չ յառնէ ի ծնեալ մարդն և ո՛չ ի ծնողն որ եկեր, այլ ի կերեալն մարդ: - 718-719. Եւ դարձեալ՝ որպէս զանազան սերմանիք ցորեան կորեակ և այլք՝ հասարակ ի մի վայր սերմանին. և հասարակ ջրով և ջերմութեամբ սնանին. և ի յազգս իւրեանց կատարին. ցորեանն ի ցորեանն և այլն: - 719. Նմանապէս և մարմին մարդոյ առ հասարակ մեռանին և ի հող լուծանին և յայլ տարերս. և յորժամ յառնեն՝ ո՛չ ունին ի հասարակ տարրէ ընդ ինքեանս. և այս մարմին ի յայն մարմնոյ ոչ ինչ ունի խառնումն: - 719-720. Եւ այլք ոմանք ասացին թէ՛ մարմինք մարդկան ո՛չ լինին երկրային, այլ երկնային...: - 720. Վեցերորդ, ոմանք ատոքք և կէսք ազազունք և այլք անպտուղք. այսպէս և մարմինք ընտրելոցն և ոչ նոյնպիսեացն ըստ չափու զանազանին: - 721. Նախ զպակասութիւնն. որպէս ի տղայս և յանդամնահատս և նուազեալ անդամք. որպէս դ մատնի և այլքն...: - 725. Երկրորդ՝ ուղղեսցին աւելիքն ի չափն. որպէս աւելորդ եղունգաց հերաց և վեցամատնից և այլոցն. որք չափաւորին: - 725. Եւ թէ որ ասիցէ, բազում անդամք են կենդանականք, որպէս սիրտն լեարդն թոքն և այլքն որք ի յարութեանն ո՛չ են պէտք. զի ո՛չ է հարկ կենդանութիւն մարդկան: - 725. Գեղեցիկ գոլն որպէս ձևովն հերովն և այլովքն որ ասացաւ: - 725. Ոմանք ասեն թէ՛ ամենեքեան արու յառնեն. և այլք թէ արու և էգ: - 725. ...այլք ամենայնքն ապականին և յիւրաքանչիւր տարերս ժողովին: - 727. Իսկ այլ ամենայն մարմինք շնչաւոր և անշունչ, տունկք և կենդանիք ամենայն ապականին վասն **գ** պատճառի: - 727. Այսպէս իմացիս և գայլ տարերս: - 728. Եւ ո՛չ միայն խաչն, այլ և ամենայն գործիք չարչարանացն. այսինքն բեռքն գեղարդն և այլք. որք բերին առաջի դատաւորին...: - 732. Ոմանք յաւուր ուրբաթու ասեն յորում խաչեցաւ քրիստոս. և այլք ի կիրակէն: - 732. Վեցերորդ՝ զի գործ աստուծոյ է ի նւաստ և ի փոքր ինչ իր զմեծամեծսն ներգործել. որպէս կաւովն զկուրին աչքն եբաց, և ի վիմէն ջուր բղխեցոյց **բժան**. և այլ բազումս: - 733-734. **Որպէս յորժամ կայսր մտեալ ի քաղաք՝ թագ և այլ մշանք առաջի տարցին, որով զալուստ նորա**

ցուցանիցի: - 734. Եօթներորդ, քրիստոս ո՛չ է պարտաւոր յայնցանէ վասն որոյ դատէ՝ զայլս...: - 735. Որք ի վեր քան զօրէնս գործեցին. որպէս առաքեալք, մարգարէք, մարտիրոսք, կուսանք, և այլք: - 739. Զաւատացեալ արդարք. որք ըստ օրինաց հնոյն կամ նորոյս գործեցին զարդարութիւն. կամ որք սխալեցին և ապաշխարեցին զմեղս զղջմամբ խոստովանութեամբ պահօք աղօթիւք ողորմութեամբ և այլովք: - 739. Արդ բանիւ մտաց խօսի ընդ բուն արդարս և ընդ հրեշտակս որք դատենն զայլս: - 739. Նոյնպէս և ի միոյ ձայնէն ոմանք զօրհնութիւնս և այլք զանձնս լսեն: - 739. Իսկ յայսպիսի տեսութենէս ո՛չ ուրախանան, այլ տրտմին. և այս վասն նախանձու նոցա ընդ բարեբաստութիւնս այլոց: - 741. Երրորդ զմեզ առ այլս դատակշռել. այսինքն առ վերինս և ներքինս և հաւասարս: - 745. Այսպէս հաւասարի և միտէ՛ կշիռ ողորմութեանն ըստ ինքեան առ նոյնս և առ այլս: - 746. Իսկ այլք ոմանք յատկապէս թ ասեն զտանջանք դժոխոցն: - 752. Այլք ի ներքուստ խիղճ մտացն, և արտաքուստ անքուն որդունքն հրեղէնք: - 753. Զորրորդ յորժամ անկանի՝ յայլս ո՛չ մտանէ: - 753. Ո՛չ բնաւ, թէպէտ հայր տեսանէ զորդի կամ մայր զդուստր. և կամ զեղբայր և զայլս. ո՛չ միայն ո՛չ ցաւին, այլ այնպէս լինի հեշտակի, որպէս տեսանենք զձկունս որ խաղան ի վտակս: - 754. Եւ վասն այն ասի արքայութիւնն աստուծոյ, զի պատուիրանօքն որ յաւետարանն կամ յայլ զիրս սուրբս գտանին, պահողացն արքայութեանն մուտ բացեալ լինի. և ներքին մարդս ամրացեալ հաստատի: - 754. Քանզի որպէս փայտն այն ասի քան զայլ փայտս դրախտին կանաչագոյն: - 755. Է՛ ուրեմն ասել, եթէ ոչ տն սաբաւովք, այսինքն զօրութեանց, թողեալ էր մեզ սերմն առաքելօք և մարգարէիւք և այլովք սրբովք և վարդապետութեամբ աւետարանին, համերք և ի մեղս լինեալք խստացեալք: - 755. Սա՛ է ձորն այն յորում լսելի եղև հնչումն տապարին և այլ գործեաց: - 756. Երկրորդ, ընդ նոսա այլ ընդ այլոյ է միացեալ. իսկ ընդ եկեղեցի՝ առ բնութեանակից և գոյակից: - 757. Եւ այլ բազում վկայութեամբ կարէ՛ հաստատիլ եթէ մի է արքայութիւնն երկնից որ է կեանքն յաւիտենից: - 759. Նմին նման և մեք յուսացուք արժանաւորիլ տեսութեանն քրիստոսի. զի թէ և ի դժոխս իցենք՝ այն է արքայութիւն մեր. և ո՛չ թէ յերկրի կամ յայլում տեղուք ըստ սրբոյն ոսկէբերանի: - 759. Այլոց հուր և խաւար և տարտարոս. լալ աչաց և կրճել ատամանց. և այլոց այլ իմն: - 760. Նախ եղիցի ուրախութիւն ի մարմնի, բաղդատելով առ այն որ եղիցի մերձ ինքեան. այսինքն զի այլ մարմինք փառաւորեալ առաջի նորա հրճուին: - 764. Եւ կրկին է ունակութիւն կենաց. այսինքն նախ ունելով յինքեան զկեանս, և ապա բաշխելով այլոց: - 765. Քանզի մարմինս ո՛չ ըմբռնեսցի կամ իւրն ծանրութեամբ կամ այլ մարմնոյ ընդդիմահարութեամբ: - 766. Այսպէս վասն երկնային և իմանալի տնկոցն որ կոչին ծառ կենաց. ունելով յինքեան զկեանս և բաշխելով այլոց ամենեցուն զխնամս: - 767. Առաքելական աթոռոյ սուրբ առաքելոյս. և այլ շրջակայ հրեշտակաբնակ սուրբ Մենաստանեայց: - 772. Ասենք թէ՛ յիրաւի, որովհետև երևեցաւ տէր մեր ի փրկութիւն ընտրելոց ըստ ամբակումայ, նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլք ազատեցան ժամանակեայ: - 777. Զի մեղքն աղամայ թէպէտ սկզբնապէս առհասարակ բնութիւնս տարածեցաւ. այլ ո՛չ առաւել քան զայլոցն եղև. այսինքն որդւոցն նորա...: - 777. Իսկ այլոցն հետևաբար նմա՛: - 778. Ապա ուրեմն ողորմութեամբ և արդարութեամբ ազատեցաւ նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլքն առ ժամանակ մի ողորմութեամբ վասն նորա որպէս ասացաւ: - 778. Եւ այսոքիկ որք երկին ընդ դէմ միմեանց, կամ առ այլս կամ երբեմն, ո՛չ փոփոխումն ինչ ցուցանեն անփոփոխելոյն. առ մեզ փոփոխելոց ըստ արժանոյն գութ կամ հատուցումն. թէ աստ՝ թէ ի հանդերձեալն: - 779. Իսկ այլ բազում ժամք ի դատարկութեան՝ ո՛չ է հաճոյ նմա: - 779-780. Եւ զի ժամանակ է լինելոյ և ժամանակ քակելոյ, յայլում ժամու և ո՛չ ի նոյնն սերմանի և հնձի: - 780. Զինգերորդ՝ զի այլ է որպիսութեամբ մարդ: - 780. Ոմանք ասեն պակասութիւն զբաղց և զծարալ՝ զերկիւղ և զայլն. որք են պակասականք բնութեան զորս կրեաց քրիստոս. - 781. Եւ յայտ ի դիւա՛ցն է. որ ո՛չ կորուսին զանմահութիւն և զանձնիշխանութիւն և զայլս: - 782. Իսկ առ լուծումն խնդրոյս թէ վասն է՞ր արդեօք առ նորս շնորհ՝ որպէս աւագանին և կարգին ո՛չ բառնի ընդ բառնիլ շաղկապին. իսկ առ հնովն բարձաւ. որպէս յայտ է ի վերոյ ասիցդ աղամայ և յայլոցն: - 782. Զի կարէր կորուսանել մեղօք, և կարէր պահել ամենեղութեամբ. որպէս զանմահութիւն և զայլսն: - 783. Եւ այլքն ո՛չ են կնիք. այլ զարդ պակասութեանց նորին. վասն որոյ և փոփոխականք են: - 783. Են և այլ շնորհք մասնականք պարզևաց հոգւոյն. որպէս բան իմաստութեան և այլն: - 783. Եթէ վարձատրելի է ասիցէ՛ ոք, ապա զիա՞րդ որք ի հարկէ հաւատացին ո՛չ վարձատրեցան. որպէս դևքն ի հալածիլ. և որդիքն սկեւեայ. և սիմոն կախարդն. և այլք նման սոցին: - 783. Իսկ սիմոնի և այլոցն փորձիւ և թերութեամբ է

հաւանութիւն: - 785. Եւ այլք թէ՛ պատրուակ գոն ի խինծս արգանդի բնաւորեալ. յիւրաքանչիւր աւուրս հնգից՝ մին մին քակտին երկամբք. և ապա՛ արծակի ծնունդն: - 785. Եւ որպէս այլքն այլ ինչ, և սա՛ զծխատեսակ ջերմութիւն սրտի ընդ ցնցուղս ծայրից արտաքարշելով ի կրկին կողմանէ որպէս ասեն բժիշկք: - 786. Այս է՛ ըզիրատեսակն յերակս աչաց. և զօդատեսակն լսելեաց. և զայլսն նմանապէս. և զմաքրագոյնն սոցա ի խելս ի զգուշութիւն զգայութեանց: - 786. Որպէս յա՛յտ է ի ծխոյ և ի փոշոյ և այլոց. ընդ դէմ գոլոյ պարզութեանցն լուսոյ՝ ի ներքս մտեալ զկծեցուցանէ զնա: - 786-787. Եւ ըստ այլ կերպի փոփոխին սոքա ի միմեանս և լինի ստորասութիւնն բացասութիւն, և բացասութիւնն ստորասութիւն: - 787. Թողլով զայլս որ յազգս այսմ. առասպելախօսեն արտաքին բանք: - 788. Այլ և ոմանք ասեն և է գոլ սեանց ընդ շինեալ տունն ի սողոմոնէ. կանգնեալ սիւնս է մարմնապէս. թպէտ այլ է իմացումն հոգեպէս: - 788. Եւ այլք ի բազմազան տանջանարանս մաշեալք: - 788. Ոմանք հրով կիսայրեաց տոչորեալք. և այլք ի սովոյ զազանաբեկ վտանգեալք: - 788. Կէսք խստամբէր կրիւք չարչարեալք. և այլ երկիւղիւ պակուցեալք: - 788. Ենովս և այլ հաճոյք աստուծոյ - 797

ԱՅԼ, ԱՅԼԵՒ (շաղկապ) + Եւ սոքա որք զբախտ և զճակատագիր և զիրամանն համբաւեն, ո՛չ ինչ ասեն ի կամաց մեր գործիլ. այլ զամենայնն ի հարկէ՛ ասեն...: - 7. Որպէս արեգակն զի ո՛չ այրէ որ է հեռաւոր պատճառ. այլ հուրն ի նմանէ առեալ զջերմութիւն ի մերձ գոլով այրէ...: - 8. Այլ մեք զի՞նչ առ այս: - 8. Այլ և սոքա ո՛չ զանազանին ի միմեանց, որպէս բանական և անբան...: - 8. Երկրորդ, այլ և ո՛չ է բնութեան բերք և արուեստից, եթէ ամենայն են ի հարկէ. զի զանազան բնութիւնք և արուեստք զանազանապէս ներգործեն: - 8. Երրորդ՝ եթէ զոր ինչ ասեալք և ճշմարիտ էր, յայնժամ բանս մեր ո՛չ հետևէր իրացն. այլ իրն բանիցն հետևէր. որ է՛ յայտնապէս սուտ. զի մնացականն ո՛չ մնացականին ո՛չ հետևի. այլ անդրադարձեալ...: - 8-9. Ապա ուրեմն յա՛յտ է՛ զի բանն զիրն ո՛չ կարէ ճշմարտել. այլ իրն զբանն ճշմարտէ...: - 9. ...զի խորհուրդն ո՛չ է ի հարկաւորացն. այլ ի ներընդունակացն...: - 9. Ասեմք թէ՛ այո՛ ի հարկէ մինն ճշմարիտ է. և մինն սուտ. այլ զանազանապէս ըստ իրին: - 9. Իսկ ի վաղիւն ո՛չ զիտեմք թէ անձրև է թէ ոչ. զի զիտեմք որ մինն լինի. այս՝ կամ այն՝ որ և հանդիպի. անձրև՝ կամ ո՛չ. այլ ի հարկէ բացորոշակի ո՛չ զիտեմք զմիմն: - 9. Ապա և բանս մեր ո՛չ է հարկիւ. այլ հանդիպելով: - 9. Այլ պատճառս այս է երեքկին: - 9. Ասեմք առ այս, եթէ՛ ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և նախ է պատճառն քան զպատճառելին. այլ ամենայն պատճառ ո՛չ է հարկաւոր. այլ գոյ՝ և ներընդունակ պատճառ...: - 10. Առ այս ասեմք, թպէտ ստորնային մարմինք կառավարին վերնային մարմնովք, այլ մարդկային ներգործութիւնք կառավարին անձնիշխան կամօք...: - 10. Եւ թպէտ մարմինք մարդկան են տարրականք, այլ բարի և չար ներգործի ըստ կամաց և ո՛չ ըստ բանականութեան: - 10. Ասեմք առ այս, թպէտ խառնուածք մարմնոյն լինին ի շարժմանէ՛ աստեղացն, այլ բազումք անձնիշխան կամօք նուաճեն զվատախառնութիւն մարմնոյն, և գործեն զբարիս: - 10. Այլ արդ՝ բազմաց նոյնպէս մահ, հիւանդութիւն, և այլն. ապա ուրեմն ո՛չ է ի հարկէ: - 11. Դարձեալ եթէ է՛ հարկ, ապա ո՛չ էր անձնիշխան կամք, այլ արդ՝ եթէ ունիմք կամք և է՛ սկիզբն գործոյն ի մեզ և առ մեզ...: - 11. Եւ թէ հետևեցի՞ ո՛չ որ գործեաց զգեղեցիկս և զգարշելիս, այլ որ պատճառն է և հարկ՝ գովեսցի և պարսաւեսցի. այսինքն բախտն և ճակատագիրն: - 11. Ասեմք առ այս թպէտ ունին զօրութիւնս, բայց այլ և այլ կերպիւ. զի բոյսք որք յերկրի են դարմանիչք և բժշկութիւնք մարմնոց. այլ երկնային աստեղքն են արարիչք լուսոյ և ժամանակաց...: - 12. Նախ թէ՛ երկնային մարմինքն ո՛չ են ի չորից տարրաց. այլ են հինգերորդ տարր կամ էութիւն ըստ արիստոտելի...: - 12. Երկրորդ և թպէտ իցեն տարրականք և ներհակ որակք՝ յիմիասին դիպիլն՝ ո՛չ միշտ հակակային իրերաց. այլ եթէ կամք խնամողին հրաման տացէ: - 12. ...մոլորականքն ո՛չ եթէ զի ունին ներհակ շարժումն վասն այն կոչին մոլորականք, կամ պատճառք են չարեաց, այլ զի մեք մոլորիմք ի շարժումն նոցա. - 12. ...այլ նշանն ո՛չ է պատճառ չար լինելոյ ումեք կամ բարի: - 12. Նախ՝ եթէ դու քեզէ՛ն խոստովանեցար եթէ ոչ գոյ հարկ. այլ՝ աստուած և բնութիւնն և արիեստն ևս ներգործեն...: - 13. Երկրորդ՝ ասեմք եթէ և ոչ աստեղք վայրապար են ստեղծեալ. այլ մարդկային ներգործութիւնք կառավարին յանձնիշխան կամաց - 13. Այլ կառավարի երբեք ի կամս նախախնամութեան առաջին պատճառին - 13. Ասելով թէ պատճառ ամենայնի՛ բարեաց և չարեաց մերոց ո՛չ մեք ենք, այլ է՛ առաջին պատճառն աստուած - 13. Այլ մեք դասք ուղղափառաց, հետևողք ճշմարտասիրութեան, ընդդիմանամք այսմ ասելով թէ աստուած ո՛չ է պատճառ չարեաց. այլ միայն բարեաց: - 13. Այլ արդ՝ աստուած պատճառ էութեան է և ո՛չ ոչ էութեան, ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ: - 13. Այլ արդ՝ աստուած պատճառ է ունակութեան, և ո՛չ պակասութեան. ուրեմն չարն ո՛չ է

յաստուծոյ: - 13. Չորրորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ, այլ արդ չարն եկամուտ է և պատահեալ. - 13. Այլ արդ՝ եթէ չարն յաստուծոյ է՝ լինի անկարգութիւն աստուծոյ որ է՝ անյարմար: - 14. Այլ արդ՝ ամենայն պատճառ առաւել է քան զպատճառելին...: - 14. Ութերորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ, ո՛չ պատժէ զսատանայ որ չարացաւ. և ո՛չ զչարս ի մարդկանէ, այլ ահա՛ պատժէ՛. չար ուրեմն ո՛չ է յաստուծոյ: - 14. Այլ թէ գործ և կամք կրկին յաստուած, ո՛չ է պարզ մի. այլ բաղադրեալ. որ է անտեղի: - 14. ...անկարելի է ներհակացն ի միասին ունիլ մի սկիզբն. զի լինէր սկիզբն այն ո՛չ պարզ. այլ երկատեսակ. և ո՛չ միեղէն՝ այլ բաժանեալ և այլայլեալ...: - 14. Այլ արդ՝ որ հակակայութեամբ լինի՝ նախ է զօրութեամբ՝ և ապա՛ ներգործութեամբ լինի: - 14. Այլ ի յաստուած զօրութեամբ իր ո՛չ ինչ գոյ, ո՛չ բարի և ո՛չ չար: - 14. Իննձերորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ, այլ արդ է՝ ըստ ինքեան չար, և է ըստ պատահման: - 15. ...այլ արդ՝ հարկաւոր բարին է միշտ բարի և գոյացական բարի և զուտ բարի: - 15. Եւ արդ՝ բաւական է այսչափ որպէս ցուցաւ, թէ աստուած ո՛չ է պատճառ չարեաց, այլ բարեաց միայն: - 15. Այլ արդ աստուած է պատճառ ամենեցուն և հարկաւոր...: - 15. Այլ արդ հուպ պատճառն է՝ հարկաւոր, և ներգործութիւն իւր. իսկ հեռին ո՛չ է հարկաւոր որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 15. Այլ արդ՝ աստուած է ամենեցուն ո՛չ հուպ պատճառ, այլ հեռի. վասն որոյ ո՛չ հարկաւոր ներգործէ: - 15. Դարձեալ ասեմք թէ՛ աստուած ո՛չ է պատճառ. ստեղծուածոցս ի հարկէ. այլ ըստ կամաց որով առնէ. - 15. Ձի ի տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է առաջին և վերջին. այլ բոլորն համանգամայն և կատարեալ: - 15. Չորրորդնակ՝ արուեստաւոր ոք մինչ գործէ զսայլ, և ի հեռուստ տեսանէ ոք զոր նա՛ գործէ, այլ ո՛չ տեսութիւնն հարկեաց զսայլն լինիլ այնպէս. այլ կամք արուեստաւորին: - 16. Նոյնպէս և տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ հարկէ ի վերայ մեր գործ զբարի կամ զչար. այլ կամք մեր: - 16. Դարձեալ ասեմք՝ թէ կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. զի զոր ինչ կամի առնէ. այլ կամեցաւ և արար զմեզ անձնիշխան և տէր գործոց մերոց. եթէ չար և եթէ բարի: - 16. Այլ և ո՛չ ի բնութենէ. զի բնութիւնք ամէն հրեշտակաց կամ մարդկան բարի՛ են ի բարւոյն յառաջ եկեալ. այլ չարն է՛ յանձնիշխան կամաց եկամուտ ի բնութիւնս: - 16. Այլ և ո՛չ ի բնութեան. զի ո՛չ է չարն ի բնութեան ուրուք. այլ արտաքոյ բնութեան պատահեալ: - 16. Այլ և ո՛չ է բնութիւն. ո՛չ մասն և ո՛չ բոլոր. այլ պակասութիւն ունակութեան. զի բարին ունակութիւն է, և չարն պակասութիւն նորին. որպէս խաւարն լուսոյ, և հիվանդութիւնն առողջութեան, և մահ կենաց: - 16. Այլ և ո՛չ բ սկիզբն. զի գործունեայք չարին սկսեալք են: - 16. ապա ուրեմն թէպէտ բանն և կամքն է աստուծոյ, այլ կամիլն և ընտրելն զչարն՝ ոչ է յաստուծոյ, այլ կամացն և բանին: - 16. Չորրորդնակ՝ արուեստաւոր ոք կազմէ սուր ի պատճառս բարւոյ. այլ որ ներգործեաց չար՝ նա եղև չարին պատճառ: - 16. Նոյնպէս և աստուած է արարողական պատճառ կամացն. այլ ներգործական պատճառ է չար՝ կամքս մեր: - 16. Դարձեալ, անձնիշխան կամքն է՛ յաստուծոյ. և է՛ յոչընչէ եղեալ. այլ արդ՝ անձնիշխան կամքն ըստ այնմ՝ որ յաստուծոյ է եղեալ՝ ո՛չ է պատճառ չարի. այլ ըստ այնմ որ յոչընչէ՛ և ցանկայ ոչընչի. այսինքն չարի. վասն այտորիկ մեղքն և չարն ո՛չ են յաստուծոյ. այլ յոչընչէ՛ որ է՛ սկիզբն նոցա: - 16. Ուստի յայտ է թէ սերմանեաց ի բնութիւնս զբարին, և օրէնս եղ բարւոյ. այլ և խրատ և յորդորումն և պարզես բարեաց: - 17. Իսկ զչար ո՛չ կամի. և ո՛չ բռնադատ է չարն. այլ տանջանս և պատիժս եղ գործողացն զչար. ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ. և ո՛չ կամի զչար ուրուք: - 17. Նախ եթէ՛ ունիմք անձնիշխան կամք. և տէր ենք գործոց մերոց. առնել և ո՛չ առնել. այլ երբեմն սկիզբն ի մէնջէ, և կատարումն ի նախախնամութիւնն աստուծոյ: - 17. Այլ արդ որ սկիզբն և կատարումն է յաստուծոյ, աստուածային է ներգործութիւն. և սքանչելեաց իր: - 17. Այլ արդ՝ չար գործոցն ո՛չ է յաստուծոյ. որպէս ցուցաւ. այլ չար պատժոցն է արդարութեանն աստուծոյ. որ հատուցանէ արդարապէս: - 18. Իսկ չար փոխանակ բարւոյ ո՛չ առնէ ըստ որում անիրաւութիւնէ. այլ առնէ երբեք ըստ որում նախախնամութիւնէ. զի ի չարէն լինիցի բարի. թէպէտ մեզ չար երևի, այլ այս ևս բարի է. որպէս հիւանդութիւն. փորձութիւն. և այլն: - 18. Դարձեալ ասեմք թէ՛ ըստ ինքեան սոքա ոչ են չար. այլ բարի. որպէս տգէտն ի մեղաց. և բարկութիւնն ընդդէմ չարեաց. - 19. Դարձեալ ասեմք թէ՛ սոքա ո՛չ են բնութիւնք ի հոգին. այլ որակութիւնք զանազանք և աննմանութիւնք. որպէս պատկերք երեսացն: - 19. Այլ արդ՝ եղ աստուած զսոսա բնական որակութիւնս ի մասունս հոգւոյն...: - 19. Ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ այլ ի մէնջ՝ կամ ի նենգութիւնէ թշնամւոյն որ պատրէ՛ զմեզ: - 19. Որպէս արեգակն զամենայն լուսաւորէ, այլ պարզ միւթն լուսաւորի և թանձրն ո՛չ: - 20. Այլ զի արեգակն անբանապէս տայ զլոյսն. իսկ աստուած բանիւ և իմացմամբ ընտրէ զարժանիսն և փրկէ. - 20. Եւ զի մարդոյ ճանաչումն է՛ այժմ ընդ լինիլ իրին. այլ աստուած ճանաչէ՛ յախտենից և յառաջ քան զլինիլ իրին: - 20.

Երկրորդ՝ երկեակն բաղադրեալ է, իսկ միակն պարզ. այլ ամենայն բաղադրեալ ի պարզէ՛ է: - 20. Ապա ուրեմն ո՛չ է երկեակն սկիզբն որ է՛ բաղադրեալ. այլ միակն որ է՛ պարզ: - 20. Այլ արդ՛ է Քրիստոս ամենայն՝ սիրով յօդեալ են ի միմեանս՝ և բարեկարգեալք: - 21. Վեցերորդ՝ եթէ է ամբոխումն ինչ ի մէջ նոցա, ոչինչ էին մեկուսի ի մէջ. այլ դժուարածեռն որպէս զմեզ և հակառակ: - 21. Այլ համանգամայն ո՛չ կարեն լինիլ. - 21. Եւ ո՛չ են որպէս ստորասութիւնք և բացասութիւնք, որ միայն ի բանն են հակակայք. որպէս ճշմարիտ, և սուտ. այլ չար և բարի՝ ի բանս և ի գործս պատահին: - 21. Այլ և այսու որոշեսցին. զի յունակութենէ պակասութիւն լինի. այլ ի պակասութենէ ունակութիւն ո՛չ երբեք: - 21. Իսկ չարն ոչ մնայ. զի չարն ոչ է էութիւն. այլ պակասութիւն: - 22. Այլ և ո՛չ ի յեութիւնս է չարն. և զայս ցուցցուք ի բաժանմանէ: - 22. Այլ և ո՛չ յէից է չարն...: - 22. Այլ և ո՛չ սկիզբն է էից. - 22. ...որչափ նուազի մարմին՝ առաւելու ապականութիւն. այլ յամենկին նուազիլ ողջութեան՝ և հիւանդութիւնն կորնչի: - 22. Այլ այս զանազանի. զի բարին բնական ունակութիւն է մեզ. զի ի բարին ենք գոյացեալ: - 23. Այլ այսու զանազանի: - 23. Զբացքարծականսն ի վերայ աստուծոյ՝ որպէս անճառ և անս անսահման՝ ո՛չ ըստ պակասութեան կոչենք, այլ ըստ գերազանցութեան: - 24. Արդ՛ եթէ միակս այս շարադրի բազմաց, ո՛չ մնաց մին. իսկ եթէ ոչ շարադրի, ո՛չ գոն բազումք. այլ մի և մի. և այս որպէս այս: - 25-26. ...յաւուրս յետինս՝ ոչ զկատարած աշխարհի կոչէ, այլ կոչէ աւուրս յետինս՝ զպակասութիւն օրինացն և արդարութեան նորա...: - 27. Եւ այսպէս առ քրիստոս ոչ ամենայն ազգ, այլ բազումք յամենայն ազգաց եկին: - 27. Այլ ոմանք ասեն թէ՛ նախ ասացեալ բանքս՝ ո՛չ լինին զառաջին զալստենէն քրիստոսի ասացեալ, այլ զերկրորդէն: - 27. Այլ ո՛չ ինչ յայսցանէ տեսանենք: - 27. Վեշտասներորդ՝ ո՛չ զկամս իմ, այլ զառաքչին: - 29. Արդ՛ զորօրինակ զգալի աչք մեր ո՛չ կարէ ըմբռնել զքանակութիւն արեգականն և այլ լուսաւորացն. այլ մտօք իմանամք զմեծութիւն նոցա: - 31. ...ասեն վարդապետք՝ աստուած լոյս է ո՛չ մարմնոց, այլ մտաց. զոր թէ ոք ո՛չ տեսանէ՝ կոյր է: - 32. Հինգերորդ՝ է՛ ո՛չ խնդրել զօգնութիւնն աստուծոյ ի հաւատալն. զի հաւատն ո՛չ է բնական. զի ըստ այսմ միապէս լինէր ամենեցուն. այլ ի բարութեն աստուծոյ ձրի պարզաքէ: - 32. Վասն զի խղճմտութեամբ յանցաւորին ճանապարհն ո՛չ է թիր. այլ ինքն թիրի յուղիղ ճանապարհէն: - 33. Այլ առաւել վատթար և՛ս է վասն վեցից: - 33. Այլ սոքա ինքեանց և բազմաց. այսինքն հօտին քրիստոսի...: - 33. Այլ առ արտաքինսն ասի: - 36. Այլ մեզ մի է որ շարժիցին և շարժումն. որպէս մի է ասումն և բան...: - 36. Իսկ թէ յոչ կամայ, այլ ուրեմն բռնադատութեամբ քարշեցաւ յաստուածութիւն. և բարձեր զանսկզբնութիւն նորա: - 36. Այլ այս է մեր պատասխանի: - 37. Այլ որքան հայրն հայր. նոյնքան և որդին ընդ նմա որդի: - 37. Այլ այս չէ բաւական. զի զմի իրն ինքեան մերձ ասէ որ անհնար է: - 37. ...այլ զի հրեշտակք և հոգիք ոչ դադարին, այս կամացն աստուծոյ է պահպանութիւն, և ոչ բնութեան նոցա. զի յո՛չ էից եղեալքն՝ կարեն յոչ էութիւն փոխիլ: - 37. Այլ մեր պատասխանին առ այս՝ է՛ այս ինչ, թէ միշտ ծնունդ է ի հօրէ ըստ բնութեանն որդի. այլ անձամբ կատարեալ...: - 37. Առարկութիւնս այս յայտնապէս զորդի կամ զհայր ի բաց մերժէ յաստուածութենէն. ճարտար իմա, ո՛չ ասէ զհօրէ ոչ զոլ աստուած. այլ զանձնելութենէն: - 38. Իսկ այսոքիկ առանձնաւորութիւնք են հօր և որդոյ. և ո՛չ են բնութիւնք անձնելութիւնն և ծնելութիւնն. այլ ի մի և ի նոյն բնութեանն: - 38. ...այլ ամենքն խոստովանին թէ աստուած է աստուած. և ո՛չ անձնելութիւն աստուած: - 38. Ապա ուրեմն ո՛չ է անձնելութիւնն և ծնելութիւնն որիշ որիշ բնութիւն. այլ ի նոյն ի մի բնութեանն աստուծոյ: - 38. Դարձեալ՝ զի յիմարութիւն և իմաստութիւն են ի նոյն և ի մի բնութիւն մարդոյն, և ո՛չ ասին հակառակ միմեանց. այլ միապէս ունի յիմարն զիմաստնոյն բնութիւն և զսահման: - 38. Այսպէս անձնելութիւն և ծնելութիւն ո՛չ են հակառակ միմեանց բնութիւնք այլ ի մի և ի նոյն բնութիւնն: - 38. Պատասխանենք՝ թէ հայր ո՛չ բնութեանն է անուն՝ և ո՛չ արարչութեանն. այլ առանձնաւորութեանն. զի այնու յատկանայ յորդոյ և ի հոգւոյ: - 39. Իսկ միաւորութեանն իմանալ՝ ոչ է ինչ մեծ. այլ է հաւասար որպէս առօղն՝ նոյնպէս և առեալն զոյգ աստուած և մարդ: - 39. Եւ զիտենք հաւաստի թէ որդի էր. զի հրեշտակ անուանէ զնա զիրն. և զի հայր երբէք հրեշտակ ո՛չ կոչեցաւ՝ այլ որդի...: - 40. Այլ նա ընդ ամենայն է քրիստոս զօրութեամբ և էութեամբ թափանցեալ է. և ո՛չ է տեղի թափուր ի նմանէ...: - 40. Այլ զի խոնարհեցաւ ի բարձրութենէ փառացն և ընդ նուաստ բնութեան մերում միաւորեցաւ. այս է որ առաքեալ ասի: - 40. Այլ ո՛չ զայս պատասխանենք: - 41. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՛ բանիւս այսու՝ ցուցանի կերպ աստուածային ծննդեանն. քանզի ի ծնունդն՝ ծնեալն առնու զբնութիւն ծնողին որ է՛ կատարելութիւն: - 41. Այլ ի ծնունդս որ առ մեզ՝ այլայլի՛ ծնօղն: - 41. Իսկ ի ստեղծումն է ընդդէմ այսմ. քանզի ստեղծօղն ո՛չ այլայլի, այլ ստեղծուածն: - 41. Այլ ասի անդրանիկ՝

զի նա՛ էառ ի հօրէ զայն՝ որով ստեղծան ամենքն: - 41. Այլ զայս երկբայիս յաղագս ոչ գիտելոյ քոյ թէ «մինչդ» ամենուրեք ո՛չ որոշէ ընդդէմ հանդերձելոյն. զի թէպէտ նշանակէ՛ զկէտն ուր մինչն է եղեալ, այլ զոր անդր է քան զնա՛ ո՛չ ուրանայ: - 42. Այլ որ եղև փոխանակ հնոյն նոր անդամ. և նզովք կոչեցաւ վասն իմ և մեղք այն որ ո՛չ արար զմեղս, և ելոյծ զանէծս և եբարծ զմեղս: - 42. Այլ զի մեք թողեալք և անտես եղեալք յաստուծոյ վասն յանցանացն, զդէմս մեր տպաւորէ՛ յինքեան. բնութենակից գոլով մեր և զլուխ անդամոցս: - 42. Նոյնպէս և զաղաղակն և զարտասուսն՝ զերկիւղն՝ զտրտմութիւնն՝ զաղօթելն՝ և զայլ սոյնպիսին ի դիմաց մերոց իմասցիս: - 42. Այսինքն երկնչելովն՝ զերկիւղն իմ. քաղցիւն՝ զքաղցն. վաստակելովն՝ զքիրտն. նմանապէս և զայլսն իմասցիս: - 42. ...այլ օրինակ դիցուք զչարչարիւն նորա մեզ և համբերեսցուք որպէս ասէ: - 43. Բայց է և այլ իմն տեսութիւն խորին և գեղեցիկ. զի նա՛ վասն սրբութեան չարչարեցաւ. և որ ոք ևս չարչարեսցի վասն սրբութեան՝ մի և նոյն է դիտաւորութիւն երկուցն. յայնժամ օգնեսցէ նմա. այսինքն միաւորեսցի ընդ նա՛ սրբութեամբն, և եղիցի աստուած ամենայն յամենայնի. այսինքն կատարեսցէ զնա աստուածս առնելովն. և եղիցին աստուածք ամենայնքն: - 43. Մեզ ճշմարտապէս ստեղծօղ՝ որպէս և նմա ո՛չ բանին՝ այլ երևելոյն: - 43-44. Եւ որպէս ո՛չ ոմն նուազ զօրութեամբ ընդ առաւելն մրցի. այլ ընդ **համացեղսն**: - 44. Որպէս յովաք ո՛չ ընդ դաւաթ՝ այլ ընդ արիստոլոն՝ մարտեաւ: - 44. Այսոքիկ մեզ անկար են և անհնարինք. բայց ոչ յաստուծոյ. այլ հնարաւորք և կարելիք են նմա: - 44. Եւ այս ո՛չ թէ ոչ կարութիւն է նմա, այլ վասն առաւել կարողութեանն է: - 44. Իմա՛, **որպէս բրուտն կարէ՛ զործել անօթ ինչ, այլ ո՛չ երկիւղք**, և երբեմն ի բարւոջ և երբեմն ի չար և ապականեալ. այլ ըստ այսմ ո՛չ լինի աստուած: - 44. ...այլ կամք զի զոր ինչ կամեսցի բաց ի հօրէ արասցէ: - 45. Հինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՝ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անձնաւորութեանց. այլ հասարակ են. և ո՛չ մին առաւել քան զմի...: - 45. Այլ աստուծոյն ո՛չ ըստ այսմ տեսանի: - 45. Իսկ բանն աստուած է՛ ծնեալ ի հօրէ՛ այլ ո՛չ բաժանեալ. որպէս ո՛չ բաժանի բան՝ ի մտաց. թէպէտ ի բազում լսելիք մտանէ. և թէ ի վերայ քարտիսի մարմին զգենու: - 45. Եւ թէ էր այսպէս՝ հետևէր ապա հօր զի արարեալ իցէ այլ աշխարհ. և հանդերձեալ. և շրջեալ յաշխարհի. սրբեալ զախտաժէտս. մեռեալս յարուցեալ. և ի վերայ ծովու գնացեալ: - 45. Եւ թէ արար հայր առանց որդւոյ, անիմաստ արար. զի որդի է իմաստութիւն հօր ըստ առաքելոյ. և կամ այլ իմն իմաստութեամբ որ է՛ սուտ ամենկին: - 46. Այլ այս է առնելն հօր՝ և նմին նման որդւոյ, այսինքն կամիւն հօր՝ և կատարեալն որդոյ զնոյն կամս: - 46. Ո՛չ թէ նոր իմն տեսակ և կամ նոր աշխարհ. այլ զեղելոցս նախախնամութիւնն. և ի նոյնութիւն կալն հայր կամի և որդի կատարէ՛. ոչ ծառայարար և անուսումնապէս. այլ տիրաբար և հանճարով: - 46. Ասեմք զայս ըստ մարդկութեանն. զի ո՛չ ունէր բնութիւնս մեր. այլ յորժամ միացաւ ընդ բանին և եղև որպէս առօղն և առեալն իշխան և տէր ամենեցուն: - 46. Այլ որպէս բանին սեպհական է և բնութեամբ և ո՛չ ստացմամբ...: - 46. Այլ այս առաւել զմիակամութիւնն ընդ հօր և որդւոյ ցուցանէ. զի ասէ՛ ո՛չ իմ կամք այլ որիչ զի առնեմ, այլ զայն կամքդ առնեմ զի հասարակ է: - 46. Այսպէս և այժմ ասէ՛ «ո՛չ զկամս իմ արարից» որպէս թէ ո՛չ է իմ այլ կամք զի արարից. այլ նոյն հօր կամքն է և իմ կամք: - 46. Նմանապէս և այն՝ «ո՛չ իմ կամք՝ այլ քո՛յն լիցի». աստանօր ո՛չ յատուկ կամք ցուցանէ բաժանեալ ի հօրէ. այլ առաւել զմիակամութիւնն հօր: - 46. Այլ այն է լուծումն, զի յորժամ լսես թէ մի է աստուած, զընդ աստուած ասելոյն՝ զերրորդութիւնն իմացիր. զի ո՛չ է առանձին, այլ հասարակ է աստուածութիւնն: - 47. Ասեմք եթէ՛ օրինականն որպէս զմարդոյ՝ բարութիւն կարծէր ունել քրիստոսի՝ այլ ո՛չ զերագոյն. զի և մարդիկք բարի անուանին...: - 47. Այլ այս երկրորդաբար հոսումն է յառաջին բարւոյն. այսինքն յաստուծոյ: - 47. Այլ և յայտնեաց զծածուկ պատրւակեալ խօսս նորա: - 47. Այլ այն է հոգւոյն բարեխօսելն, զի յորժամ կամք յաղօթս՝ ո՛չ գիտեմք զպատշաճն խնդրել. ապա հոգին անմռունչ տայ մեզ իմաստ զպատշաճն աղօթել: - 48. Այլ այն է, զի ճանաչէ՛ իբրև զաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնայ...: - 48. Որ ցուցանէ թէ՛ ամենկին ժամն այն ո՛չ ունեք է հասանելի յեղելոցս, այլ առաջին անեղ բնութեանն աստուծոյ: - 48. Բայց թուի թէ՛ էն և Աստուածն մերծ է աստուծոյ բնութեանն քան զայլսն: - 49. Իսկ այլ ամենայն անուանքն՝ ներգործութեանցն են առ մեզ արարեալ՝ և հովանւոյն...: - 49. Երրորդ՝ զի միածին է. զի զայլ ոք ո՛չ ծնանի: - 49. Եւ այլք աստուած խոստովանին. որպէս և մերս դաւանութիւն՝ ընդ հօր և ընդ որդւոյ: - 51. Այլ մեր բանս ո՛չ է ընդ այլսն ամենայն, այլ որք զօրութիւն և արարած ասեմ գոլ զիողին: - 51. Ապա ասեմ՝ թէ գոյացութիւն է և ո՛չ յայլու՛մ այսինքն ի հայր, օտար է ի բնութենէն. արարած է և ո՛չ աստուած: - 52. Առ որս ասելի է թէ՛ ո՛չ է այլ էութիւն ի մէջ արարչին և արարածոյն. այլ հարկ է զի լիցի աստուած՝

կամ արարած: - 52. Բայց ո՛չ ծնեալ ասեմք՝ և ո՛չ անծին. այլ արտաքս առաքեալ ի հօրէ...: - 52. Պատասխանեմք թէ ո՛չ է նուազ հոգին. զի ո՛չ է անկատար աստուածութիւնն. և ո՛չ նուազութիւնն առնէ հոգւոյն ո՛չ լինիլ որդի, այլ դէմքն և առանձնաւորութիւնքն: - 53. Եւ ապա՛ զադամ, զի ունի զտէր ծնունդ՝ և զևա ո՛չ ծնունդ. այլ հատումն ի նոյն բնութենէ. և ընդ միով սահմանաւ զոլ ծնողին և հատմանն և ծնիցելոյն: - 53. Պատասխանեմք թէ՛ ո՛չ ասէ պարզաբար ամենայն, այլ կարգէ՛ զհետն թէ՛ ամենայն որ ինչ եղևն. թէ եղեալ ցուցանես զհոգին, և ես հաւատամ թէ ի ձեռն որդւոյ է եղեալ: - 53. Իսկ արիսոսի՛ զի նա միայն զհայր ասէր աստուած. զայս ասեմք թէ, ո՛չ են մեզ երեք աստուածք՝ այլ մի աստուած և երեք անձինք. և երկուքն ի մի և ի նոյն էութենէն յառաջ եկեալ. կամօք մի և զօրութեամբ մի: - 54. Ասեն դարձեալ թէ՛ և հեթանոսք մի աստուածս անուանեն զամենայն կուռս, այլ բազումք են. որպէս և մարդկութեանս մի ասի բնութիւն, այլ բազումք են մարդիկք. ապա և դուք բազմաստուածք էք: - 54. Պատասխանեմք թէ՛ ո՛չ են հեթանոսաց աստուածքն մի, այլ բազումք և միմեանց հակառակք կամօք պաշտմանն և զոհիւք խնդրոյն: - 54. Իսկ աստուած ո՛չ այսպէս. այլ որպէս մի է բնութեամբ՝ և կամօք և զօրութեամբ մի: - 54. Դարձեալ հարցանեն թէ՛ զհա՞րոջ ասէք երեք և մի բնութիւն. զի **գ** միոյ բնութեանն ո՛չ հաղորդի. այլ միին հաղորդի միոյ բնութեանն, և երկուքն երկուքին. և երեքն երեքին. զի որքան է թիւն, այնքան բնութեան թլակից լինի: - 54. Եւ այլ անուն այլոր բնութեան ո՛չ թլակցի. որպէս ո՛չ մի երկուքն և կամ՝ երկուքն երեքին: - 54. Պատասխանեմք թէ՛ ամենայն թիւ ո՛չ բնութեան է յայտնիչ՝ այլ **քանիութեան** ներքոյ արկելոյ թուին: - 54. Տե՛ս զի այլ և այլ են բնութեամբ, և անուամբ թուակից առնէ: - 54. Ապա ուրեմն և հայր և որդի և հոգի թէպէտ թուով **գ** են, այլ ոչ **գ** բնութիւնք: - 55. Չի որպէս էր հօր ծանօթութիւնն ի նախահարսն, և որդոյն ընդ աղօտ, այլ ի մարմնանալն իւր յայտնեցաւ: - 55. Արդ՝ նախ՝ բան աստուծոյ՝ և հոգի աստուծոյ՝ ո՛չ պատշաճի արարածոյ. այլ միայն աստուծոյ: - 55. Իններորդ՝ թէ արարիչ է աստուած՝ և բան իւր և հոգին արարած, ապա և ինքն ո՛չ է պարզ և մէկին՝ այլ բաղադրեալ և ի բազմաց գոյացեալ: - 56. Տասներորդ՝ թէ բանն աստուծոյ և հոգին արարած են և այլ բնութիւն, յայնժամ ո՛չ լինի մի աստուած. այլ բազում և զանազան աստուած...: - 56. Չաշխարհս ամենայն ելից հայր. այլ ո՛չ առանց որդւոյ. ըստ **գրեցելումն**՝ «զերկին և զերկիր ես լնում ասէ տէր ամենակալ»: - 56. Այլ հոգին սուրբ էր որ խօսէր ընդ մարգարեսն...: - 58. Այլ այս է յատուկ հոգւոյն սրբոյ...: - 58. Այլ այս վերաբերի առ հոգին սուրբ...: - 58. Եւ թէ ասիցէ հակառակօղն, եթէ՛ վերոգրեալ գործառնութիւնքս համարին հոգւոյն սրբոյ ո՛չ որպէս աստուծոյ, այլ որպէս պաշտօնէի: - 59. Նոյնպէս և առաքումն հոգւոյն ո՛չ նուազութիւն ցուցանէ, այլ զհամակամութիւն ընդ հօր և ընդ որդւոյ: - 60. Այս ո՛չ թէ ունիլ զկիրս նշանակէ յաստուած, այլ զպատիժ վասն գործոյ յանցաւորացն: - 60. Պատասխանեմք եթէ՛ թէպէտ հոգին ունի զբնութիւնն ի հօրէ՛ սակայն ո՛չ ծննդեամբ որպէս որդի, այլ բղխմամբ...: - 60. Այլ այսոքիկ զմիմեանց գործակից լինիլն յայտնեն: - 61. Այլ այսոքիկ զհաճութիւն կամացն ցուցանեն: - 61. Այլ այսոքիկ զմիութիւնն մեզ ցուցանեն: - 61. Այլ այսոքիկ զհաւասար պատիւն բացայայտեն: - 61. Այլ զայսպիսի ի միում գոյութեանն յոյժ յիմարութիւն է կարծել կամ ասել: - 62. Իսկ եթէ զոչ բղխեալն բղխէ, ահա ի հօրէ ո՛չ ասէք զբղխումն, այլ միայն յորդոյ. որ է սուտ: - 63. Արդ՝ տեսանեմք զքերմութիւնն զի ո՛չ բղխէ ի լուսոյ, այլ միայն ի հրոյ: - 64. Նոյնպէս հոգին սուրբ ոչ բղխէ յորդւոյ, այլ միայն ի հօրէ: - 64. Արդ՝ հոտն ո՛չ է ի գունոյն. այլ միայն ի մարմնոյն: - 64. Նոյնպէս և հոգի ո՛չ է յորդւոյ՝ այլ միայն ի հօրէ: - 64. Ապա ուրեմն ո՛չ ելանէ ի հօրէ և յորդւոյ. այլ ի հօրէ յորդի: - 64. Այլ այնպէս ասաց առ ի ցուցանել զանչափ յաւիտենական աստուածութիւնն՝ որ ըստ ինքեան պարունակէ զամենայն ժամանակս...: - 65. Այլ զի ամենայն ինչ զոր ունի հայր՝ որդւոյ է. և քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն և իմաստութիւն: - 65. Որք ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւն աստուծոյ մարդացելոյն, այլ միայն բնակութեամբ և շնորհիւ որդէգրութեան ելեալ յաստուածութեանն փառս. որպէս ասեն նեստորականքն: - 66. Այլ ի հարկէ **բ** գոլ խոստովանին. զոմն բնութեամբ՝ և զոմն շնորհիւ: - 66. Ապա ոչ եղիցի նա որպէս զաստուած ի տաճարս իւր. այլ որպէս տաճար ի տաճար: - 67. Ապա ո՛չ եղև աստուծով, այլ մարդով. զոր սո՛ւտ առնէ մարգարէն զփրկութիւն մարդոյ: - 67. Եօթնևժերորդ՝ զի թէ ծնեալն ըստ մարմնոյ՝ է առանձնապէս մարդ ապա ուրեմն ծնօղ նորին ո՛չ է աստուածածին, այլ՝ մարդածին: - 68. Իննևժերորդ՝ զի թէ առանձնապէս մարդ է, ապա հետևի բաժանեալ բնութիւն և **բ** կամք և կրկին ներգործութիւն. յայնժամ ո՛չ լինի բանն մարդ եղեալ. այլ մարդն բնակութեամբ ի փառս բանին բարձրացեալ: - 68. Չի ո՛չ էապէս՝ այլ արտաքո՛ւստ և եկամուտ ունի զաստուածն անուն: - 70. Այլ թերևս ասիցէ որ եթէ՛ վերոյ ասացեալ գործառնութիւնքս պատշաճին քրիստոսի վասն բնութեան բանին, և ո՛չ

վասն մարմնոյն: - 72. Ասեմք եթէ՝ տէր ապաւեն եղև ասէ մարգարէն. ո՛չ թէ փոփոխեցաւ ի տէրութենէն յապաւիւնութիւն, այլ եկաց մնաց տէր, և եղև ապաւեն: - 72. Այլ մարմին և հոգին քրիստոսի զսկիզբն յաշխարհի ունին...: - 73. Իննևժերորդ՝ թէպէտ մարդիկ ոմանք կոչին տէր վասն ունելոյ իշխանութիւն ինչ, այլ տէր միայն աստուած է...: - 74. Այլ զխաչեալն քրիստոս՝ տէր փառաց կոչէ պօղոս յառաջին կորնթացւոցն...: - 74. Այլ զորօրինակ՝ ոմն անհատ ունի զհասարակ զբնութիւնն լիով յիւրում առանձնութեանն: - 74. Ուստի ո՛չ ասի քրիստոս սոսկ մարդն, կամ մերկ աստուածն. այլ որպէս ցուցաւ յերկուց միաւորութիւնն: - 75. Ո՛չ փոխարկապէս, այլ փոխատրապէս. այսինքն զի ի միաւորութեանն եկաց մնաց որ ինչ էրն, և եղև որ ինչ ո՛չն էր: - 75. Վասն է՞ր քաղկեդոնիկքն և նեստորականքն ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւնն. այլ անձամբ միայն և յատկութեամբ ասեն: - 76. Առ երկրորդն ասեմք՝ թէ ո՛չ բաժանումն բնութեան առնէ զանչարչարութիւն բանին, այլ անեղութիւն բնութեանն: - 76. Այլ զի զանձնաւոր բնութիւն և զանհատն ասեմք մարմնացեալ. զի սկիզբն միաւորութեանն է ի բնութիւնն, և կատարումն կայացեալ ի յանձն, յիմարաց ուրեմն և ավիշելոց է խնդիր նոցա: - 76. Այլ խոստովանիմք զբանն աստուած՝ ոչ մասամբ, այլ լրութեամբ իւր մարմնացեալ և մարդացեալ...: - 76. Ո՛չ յեղմամբ կամ շփոթմամբ. այլ անշփոթ միաւորութեամբ զբանն մարմին եղեալ և միաւորեալ զբնութիւնս մեր կատարելապէս ընդ իւրում աստուածութեանն: - 76. Այլ մեք զբոլորն և անբաժան ասեմք աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Եւ այս ո՛չ մասամբ կամ բաժանմամբ. այլ բոլորի և միութեամբ: - 77. Երկրորդ՝ ասել զնոյն աստուածն մարդ. զնոյն մարդն աստուած. ո՛չ փոխարկապէս, այլ փոխատրապէս: - 77. Եւ զնոյն բանն աստուած՝ աստուածութեամբն աստուած, և մարդկութեամբն աստուած. զի անբաժանելի՛ է. թէպէտ և էր նախ քան զմարդեղութիւնն աստուած, այլ յետ անճառ միաւորութեանն մարմնովն է աստուած: - 77. Որպէս ասեմք զաստուածածին կոյսն մայր և կոյս. ո՛չ ք բնութիւն կամ ք անձն. որ է մասամբ և բաժանմամբ. այլ զմի և զնոյն. ունելով զայս և զայն յատկութիւն: - 77. Դարձեալ՝ ըստ նոյն սարասի՝ բանն աստուած ունի ծնունդ ի հօրէ նախ քան զյաւիտեանս. և ունի ծնունդ ի մօրէ ի յետին ժամանակիս. և ո՛չ ասի երկածին. այլ՝ միշտ միածին. այսպէս նոյն բանն ունի զբնութիւն աստուծոյ ի հօրէ. ունի և զբնութիւն մարդոյ ի մօրէ՛. և ո՛չ ասի ք բնութիւն. այլ մի բնութիւն վասն միաւորութեանն: - 77. Եւ ո՛չ է և ո՛չ ասի ք որդի կամ ք դէմ և այլն. այլ մի որդի և մի անհատ յատկութեամբ իւրով. և մի դէմ. և մի անձն. և մի կերպ. և այլն: - 77-78. Այսպէս էր ի հօրէ բնութեամբ՝ և եղև ի մօրէ բնութեամբ. և ո՛չ ասի երկաւոր բնութիւն և երկաբուն. այլ միաւոր և միաբուն. մի որդի. և մի բնութիւն. միատեսակ աստուած մարդացեալ: - 78. Այլ ամենևին անեղ և արարիչ մարմնով իւրով: - 78. Այլ և ոչ ասի անկատար և փոքր վասն աճման հասակին: - 78. Այլ ամենևին կատարեալ և միշտ մեծ մարմնով իւրով: - 78. զ) Եւ ո՛չ ասի ժամանակեայ վասն մարմնոյն. այլ մշտնջենաւոր և յաւիտեանական մարմնով: - 78. զ) Ո՛չ ասի հողեղէն և երկրեղէն վասն հողեղէն մարմնոյն. այլ միշտ յերկնից մարմնով իւրով. և ստեղծիչ հողեղինաց և երկրաւորաց: - 78. ե) Եւ ո՛չ ասի շնչաւոր վասն շնչաւոր մարմնոյն. այլ ամենևին հոգևոր: - 78. զ) Եւ ո՛չ ասի ծառայ վասն ծառայական մարմնոյն. այլ միշտ տէր և ազատ: - 78. է) Եւ ո՛չ ասի անիծեալ վասն անիծից մարմնոյն. այլ ամենևին օրհնութիւն մարմնովն: - 78. ը) Եւ ո՛չ ասի մեղաւոր վասն առնլոյ զմեղաւոր մարմինս. այլ միշտ անմեղ մարմնով իւրով: - 78. թ) Եւ ո՛չ ասի տգէտ և տկար վասն մարմնոյն. այլ ամենազէտ և ամենազոր մարմնովն: - 78. ժ) Եւ ո՛չ ասի ապականացու վասն առնլոյ յապականացու մարմին. այլ միշտ անապական մարմնովն: - 78. ժա) Եւ ո՛չ ասի մահկանացու վասն մարմնոյն. այլ միշտ անմահ և կենդանարար մարմնովն: - 78. ժբ) Եւ ո՛չ ասի պարագրելի վասն մարմնոյն. այլ անպարագրելի մարմնովն: - 78. Այլ և ո՛չ ասի աստուած և մարդ որոշմամբ. այլ աստուած մարդացեալ և մարմնացեալ: - 79. Իսկ թէ ո՛չ, այլ պարզաբար աստուածածին խոստովանիս ընդ մեզ, ապա՛ և զծնեալն ի նմանէ խոստովանեա՛ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ: - 79. Այլ ո՛չ ասի մարդ աստուածացեալ և անմարմնացեալ. զի այս փոխարկութեան է: - 79. Ասի դարձեալ՝ աստուած մարմնագգեաց. այլ ո՛չ ասի աստուած մարդագգեաց. կամ մարդ աստուածագգեաց. զի այս որոշման է: - 79. Ասի դարձեալ՝ աստուած մարմին եղեալ. և մարդ եղեալ. և մարմին առեալ. այլ ո՛չ ասի մարդ առեալ: - 79. Այլ ո՛չ ասի մարդով չարչարեալ. և մարդով մեռեալ. կամ յարուցեալ. կամ համբարձեալ: - 79. Վասն որոյ ասէ սուրբն կիւրեղ եթէ՝ ո՛չ մարդն աստուածացաւ, այլ աստուած բանն էջ յարգանդ կուսին և առեալ հոգի և մարմին ի նմանէ՛ աստուածն մարդ եղև...: - 79. Այլ՝ էառ զհոգի և զմարմին. որ է կատարեալ բնութիւն մարդոյ. որպէս ասէ բնութիւնք ք. այսինքն կատարեալք: - 80. Ո՛չ որպէս ապօղինար կարծեաց. այլ

աստուած կատարեալ և մարդ կատարեալ. հոգով և մարմնով: - 80. Իսկ աստ թպէտ միութիւն է, բայց ոչ է բաժանուած անձանց. այլ ըստ միութեան բնութեանն մի՛ է անձն: - 80. Դարձեալ՝ մի բնութիւն ասաց միւս եւտիքէ. ոչինչ առեալ մարմին ի կուսէն. այլ իբր ընդ խողովակ անցեալ իբր ի դարիճակի. միայն զձնն ի նմանէ ձևագրեալ: - 81-82. Եւ սոքա էութեամբ և բնութեամբ ո՛չ խոստովանին զմիութիւնն. այլ՝ անձամբ միայն: - 82. Իսկ յորժամ կամեցաւ արարիչն մարդ լինիլ, բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն անձամբ և էութեամբ՝ ո՛չ մասամբ, այլ լրիւ միացաւ անձառապէս ի մարմնի: - 82-83. Ո՛չ զմասն ինչ առեալ զմարդոյ. այլ զբոլոր բնութիւնն ժողովեալ անհատ մարդկութեամբն...: - 83. Այլ հետևիմք հարցն սրբոց, որք առանց կարծեաց և խոտորմանց՝ զմիաւորութիւնն քրիստոսի անշարժ պահեն: - 83. Այլ հաստատեալ կամք ի վերայ սրբոցն դաւանութեանց: - 84. Ո՛չ է մարդն բ բնութիւն. այլ՝ մի՛ բնութիւն և մի անձն: - 84. Ո՛չ ուրացմամբ, և ո՛չ կորուսմամբ. այլ՝ միաւորութեամբ մի բնութիւն: - 84. Այլ՝ այրացելոյ աստուծոյ նոր իմն զաստուած այրական ներգործութիւնն ի մեզ կենցաղավարեալ: - 85. Այլ մի ասեմք զներգործութիւնսն վասն մի միութենէն ներգործելոյ. որպէս մի ձեռն կտրէ՛ և կարէ՛. զրէ՛ և ջնջէ՛: - 85. Այսպէս և մի անձն է քրիստոս և մի անհատ. զի թէ բաժանես զնա՛ յաստուած և ի մարդ, ո՛չ մնայ բոլորն ի նոյն. այլ մասն ինչ և մասն. կամ ոմն և ոմն: - 87. Եօթն են **անհատողութիւնք** անձին որպէս ասէ պորփիր, «անհատ է ի յատկութեանց բաղկացեալ. որոյ հաւաքումն ո՛չ այլ ումեք ասացի» և են այսոքիկ: - 87. Նախ՝ զի յընդդիմաբաժանեալ տեսակս սեռի՝ ո՛չ գոյ առաջին և վերջին. որպէս բաժանի կենդանին ի բանականն և յանբանն. և ո՛չ է ասել թէ՛ բանականն յառաջ է քան զանբանն. այլ զոյգ և համայնք են: - 87. Այլ աստուածային բնութիւնն յառաջ է քան զմարդկայինն. որք ստեղծողի և ստեղծւածոյ: - 87. Այլ մարդկութիւնն քրիստոսի ո՛չ կարէ կայանալ առանց աստուածային էութեանն: - 87. Այլ արդ՝ մարդկային բնութիւնն յաստուածութեանն տեսանի, և աստուածային ի մարդկութեանն, եթէ ի միութիւն բնութեանն, և եթէ ի միութիւն անձինն. զի ո՛չ սոսկ մարդ է քրիստոս և ո՛չ մերկ աստուած. այլ աստուած մարդացեալ: - 87-88. Այլ աստուածութիւնն և մարդկութիւնն ո՛չ նման միմեանց. և ո՛չ բոլորին կոչին ըստ ոմանց: - 88. Երկրորդ՝ զի ո՛չ մասամբ ինչ ըստ ոմանց ապօղինարի և այլոց. այլ յերկուց կատարեալ բնութեանց է միաւորութիւն փրկչին: - 88. Այլ աստ գոյ որպէս ցուցաւ: - 88. Այլ անձնաւոր գոյացութիւն ի ներքոյ եղեալ ենթակայաբար մարդկութեան իւրոյ: - 88. Այլ է՛ որպէս ի միոջէ և առ մի. այսինքն ի միոջէ բանէն՝ առ մի մարդկութիւն նորին կամ աստուածութիւն որպէս նոքա կամին: - 88. Այլ բաժանմամբ բնութեանցն՝ բաժանին և անձինքն ի քրիստոս. թպէտ պատճառեալով անձն մի համբաւեն: - 88. Իսկ որպէս հոմանուն ձայն, զի հաւասարապէս հաղորդի որոց կոչինն. որպէս խոյ երկնային և երկրային և ջրային. զի ո՛չ առաւել և ո՛չ նըւազ կոչին. այլ հաւասարապէս: - 89. Այլ ամենագոյգ և հաւասար է միաւորութիւն փրկչին: - 89. Այսպէս և նեստոր մի ասէր զքրիստոս ո՛չ ըստ իրին միութեան, այլ ըստ անւանն համաձայնութեան. որպէս հոմանունն ձայն մի ունելով զկոչմունս, և զանազան բնութիւնս ի ներքոյ մի անուանն: - 90. Այլ զորօրինակ՝ մարդոյ ձեռն և ոտն մարդ չէ, այլ՝ մարդոյ ձեռն, և մարդոյ ոտն. նոյնպէս և զքրիստոս է՛ ասեն: - 91. Դարձեալ՝ որպէս ձեռն և ոտն մարդոյ ո՛չ է մարդ, նոյնպէս և ձեռն քրիստոսի ո՛չ է քրիստոս. և ոտն և այլ մասունքն ո՛չ են քրիստոս. ապա և բոլոր մարմինն ո՛չ է քրիստոս. և հոգին ո՛չ է քրիստոս. ապա թէ սոքա չեն քրիստոս, և բանն ըստ ինքեան ո՛չ է քրիստոս: - 91. Ասեն այսպէս՝ եթէ ձեռն մարդոյ է՛ զի և ոտն մարդոյ՝ և այլ մասունքն մարդոյ է. զի աստուծոյ մասն ո՛չ ասի: - 91. Ասեն այսպէս՝ եթէ ձեռն մարդոյ է՛ զի և ոտն մարդոյ՝ և այլ մասունքն մարդոյ է. զի աստուծոյ մասն ո՛չ ասի: - 91. Երկի ապա զի աստուծոյ ո՛չ ասեն զմասունքն, այսինքն զձեռն և զոտն. ապա ըստ նոցա և մարմինն չէ աստուծոյ մարմին. և արիւնն չէ աստուծոյ. և հոգին չէ աստուծոյ. այլ ամենեքեան սոքա մարդոյ՛ են: - 91. Ասեն զայս թէ՛ քրիստոսի է մարմին. և քրիստոսի է արիւն. և քրիստոսի հոգի. այլ աստուծոյ ո՛չ ասեն: - 91. Ո՛չ ինչ ունիմ ասել առ այս. այլ՝ զուղիղ պատասխանին խնդրեմ: - 92. Այլ ասելն՝ աստուած է և աստուծոյ մարմին. հոգի. և այլն. ուղղակի՛ է: - 92. Այլ և այսպէս ասելն՝ բոլորին կոչմունքն լինի մասնաւորին: - 92. Դարձեալ՝ որպէս ասելն զհայր աստուած, և որդի աստուած, և հոգի աստուած, ո՛չ է բազմաստուած. այլ մի աստուած: - 93. Նոյնպէս և ասելն թէ՛ մարմինն քրիստոսի աստուած է. և արիւնն աստուած է. և հոգին աստուած է. ո՛չ է բազմաստուած. այլ մի աստուած: - 93. Սակայն աշակերտացն է ուղղութեան՝ ո՛չ յանձնէ խօսիլ. այլ նախնեացն սրբոց հետևիլ և նոքօք ուղղել: - 93. Այլ և նոյն կերպարանն հօր՝ խոնարհեցոյց զինքն ի մահ. որ կարի վերջինն էր: - 93. Զի ո՛չ ասեմք մարմին զմարմնացեալն, այլ զբանն մարմին եղեալ: - 94. Եւ դարձեալ՝ եթէ շնորհօք որդի և օծեալ, և ո՛չ աւելի նա քան զմեզ. զի և մեք չեմք ծառայ, այլ՝ որդի: -

94. Այո՛ բնութեամբ բաժանեն, այլ անձամբ միաւորեն: - 95. Այլ արդ՛ որ հարցնես թե՛ մարդն քրիստոս տեսանե՞՞ զաստուած թե՛ ո՛չ. համաձայնիս հրեիցն. որք ասէին «դու մարդ ես՝ և զանձն քո աստուած առնես»: - 95. Այլ արդ՛ յերկնաւոր փառսն այն է գերագոյն՝ որ քան կատարեալ տեսանէ զաստուած: - 97. Ա՛րդ՛ դատէ որդի ո՛չ միայն ըստ աստուածութեան իւրուն. այլ և ըստ մարդկութեանն: - 100. Այլ դատաւորին պարտէ ունիլ անհուն գիտութիւն. զի քննել կարասցէ զամենայն բնութիւն հրեշտակաց և մարդկան. և զամենայն գործս եղեալս և զլինելոցն. զխորհուրդս և զբանս բոլորից. զառաջինն՝ զմիջինն՝ և վերջինն: - 100. Այլ ա՛րդ՛ կարէ սրբել զանհուն մեղս. որպէս ասէ յօհաննէս ի կաթողիկէքն...: - 100. Եւ դարձեալ՝ քննութեամբ մտաց ո՛չ լինի հասեալ անհասանելին. այլ հաւատով լինի իմացեալ. և յուսով ըմբռնեալ. և սիրով միաւորեալ: - 101. Այլ վերին մասամբ ծայրիս իմացութեան ձկտի յաստուածայինսն՝ հաւատոյն լուսով և վկայութեամբ սուրբ գրոց հաստատել: - 103. Վասն զի հայր ո՛չ ունի հայր. այլ ունի որդի և հոգի: - 105. Որդի ո՛չ ունի որդի. այլ ունի հայր և հոգի. զի հոգի քրիստոսի ասեմբ: - 105. Հոգին ո՛չ ունի որդի և ո՛չ հոգի. այլ պատճառ զհայր: - 105. Նմանապէս և հասարակն թպէտ բազում է, այլ երկոտասան գլխով նշանակի. նախ բնութիւն. որ նոյն է եւթիւն. ապա Բարութիւն. Կամք. Անմահութիւն. Իմաստութիւն. Լուսաւորութիւն. Գեղեցկութիւն. Անփոփոխութիւն. Ցնծութիւն. Փառք. Իշխանութիւն. և Արարչութիւն: - 105. Նախ՝ զի բանն աստուած էառ զմարդկայինս բնութիւն և միաւորեաց ընդ աստուածութեան իւրուն. ո՛չ մասն առեալ՝ կամ ըստ մասին միաւորեալ. այլ բոլորն ընդ բոլորին...: - 106-107. Ձի ո՛չ է որպէս պետրոս՝ և պօղոս՝ և յօհաննէս՝ երեք մարդ և մի բնութիւն. այլ մի է անհատութեամբ. ունելով երիս յատկութիւնս դիմաց: - 107. Ուստի յայտ է յորժամ ասեմբ Երրորդութիւն աստուած. Երրորդութիւն անեղ. այլ ո՛չ ասեմբ **գ** աստուած. կամ **գ** անեղ. այլ մի աստուած և մի անեղ: - 107. Երկրորդ՝ Երրորդութիւնն ցուցանէ զհամագոյութիւն երիցն. զի ո՛չ է առաջին և վերջին ի նոսա. այլ՝ զո՛յգ և համանգամայն: - 107-108. Եւ զի անձամբ յատկացեալք են և բնութեամբ մի. վասն այն Երրորդութիւն ո՛չ ասի միոյ անձին. այլ աստուած կամ աստուածութիւն ըստ միութեան բնութեանն: - 108. Քանզի ո՛չ է ծնունդ, այլ բղխումն. որպէս շունչ և կեանք ի հոգւոյս մեր: - 109. Այլ և այսպիսի ե ասեն զեղանակ նախկնից. այսինքն՝ ժամանակաւ. և բնութեամբ. և դաստիւ. և պատուով. և պատճառաւ: - 109. Ա՛րդ՛ զի հայր պատճառ է որդւոյ ծննդեան՝ և հոգւոյ բղխման, վասն որոյ հայր նախադասի. իսկ ընդ նմա որդի. ո՛չ որպէս ոմանք կարծեն որդի պատճառ է հոգւոյ բղխման, այլ **գ** է ուղիղ տեսութիւնն: - 109. Ձի մինն հասարակ է. և միակն մասնաւոր և առանձնակի. զի ամենայն միակ՝ մի է. այլ ամենայն մի միակ ո՛չ է. որպէս յորժամ ասեմբ՝ մի հօտ. մի շեղջ. մի լիտր. այսպիսիքս մի են. այլ միակ ո՛չ են: - 109. Նախ՝ զի ո՛չ է բազում, այլ մի: - 109. Եւ աստուած յայտնի է ի բանականքս իմացմամբ և պատկերաւ. այլ ի կենդանիս և ի բոյսս և ի գոյսս սակաւ ինչ նմանութեամբ: - 109-110. Այլ և ի վերոյ՛ և գերազանց է ամենայն արարածոց: - 110. Այլ ի դէմս պատճառաւորացն ունի զանազանութիւն: - 110. Երկրորդ՝ ոչէ ասի գերագոյն էն և գոյն. որպէս ի յէիցս ո՛չէ և ո՛չ գոյ. այլ գերագոյն է և գերագոյն ոչէ: - 111. Այլ ո՛չ ուղղակի. զի նիւթն ամեննին անտեսալ է: - 111. Վեցերորդ՝ ոչէ ասին և բացարձակքն որ ի հանդերձեալն. զի դեռևս ո՛չ են. այլ լինելոց են միշտ: - 111. Այլ բաժանի էն նախ ի յերիս: - 111. Ձի առ աստուած՝ ո՛չէ սոսկ տեսութիւն արտաքոյ. այլ յինքն տեսանելով զյարացոյցն. և զմեզ ի յարացոյցն մեր իբր լինիլ մեզ նախ ի յաստուած, և ապա ի յեւթեան մերում. և ո՛չ որպէս փոփոխումն ինչ ի բարի կամացն: - 112. Այլ բազում է և զանազան ըստ պատկերի և նմանութեան յարացուցելոցս որք են բազումք. զի աստուած միով յարացուցիւ զբազումս տեսանէ. որպէս անմարմնութեամբն զմարմնաւորս տեսանէ. և յաւիտենիս զժամանակեայս: - 112. Այլ արդ՛ ըստ անեղ եւթեանն յառաջ էած զանեղ եւթիւնն որդւոյ և հոգւոյ. և ըստ անհուն զօրութեանն յառաջ էած զեղականն եւթիւն. զի անհուն զօրութիւնն կարօ՞ղ է ամենայն ընդդիմակաց. ըստ որում ամենագօ՞ր է: - 113. Այլ արդ՛ անեղն գիտութեամբ և անփոփոխն՝ գիտէ զեղականքս և զփոփոխելիքս: - 113. Այլ արդ՛ որդի և հոգի ըստ որում ի պատճառէն՝ սկիզբն ունին զհայր. և ըստ որում՝ նախ քան զյաւիտեանս՝ անսկիզբն են ընդ հօր: - 114. Այլ՝ անժամանակ է. զի ո՛չ է ընդ ժամանակաւ. այլ ընդ յաւիտենիս. և ժամանակն ի յաւիտեանն պարագրի: - 114. Իսկ հոգի մեր՝ և հրեշտակք՝ ասին յաւիտենականք. զի ո՛չ են ընդ ժամանակաւ. այլ ընդ յաւիտենիս: - 114. Ասին և մշտնջենաւորք. զի ունին սկիզբն, այլ ո՛չ վախճան: - 114. Այլ զի բազմաժամանակեայ է և յաւիտենից: - 114. Թեպէտ առ մեզ տեսանի անսկիզբն յառաջին կողմն, և անվախճանն ի վերջինն. այլ ի նա ո՛չէ առաջին և վերջին. զի պա՛րզ և միեղէ՛ն է: - 115. Երկրորդ՝ որ ո՛չ սկիզբն ունի, այլ կատարած: - 115. Երրորդ՝ որ սկիզբն ունի, այլ ո՛չ կատարած: -

115. Չորրորդ՝ որ սկիզբն ունի և կատարած. և թեպետ հասարակ սոքա յաւիտեանք կոչին, այլ ունին յատուկ անունս: - 115. Այլ իսկապէս սոքա են ասացեալքս: - 116. Այլ՝ կոչի աստուած յաւիտեան. և միշտ. և ժամանակ. զի պատճառ է սոցա որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 116. Այլ զայս ստեղծեալ յաւիտեանս ասեմք ոչ սկիզբն ունիլ և ո՛չ կատարած. զի պարունակօղ է այլ յաւիտենից որք ունին սկիզբն կամ կատարած. այլ ինքն պարունակի յանստեղծ յաւիտենէն որ է՝ աստուած: - 116. Եւ միշտն ունի սկիզբն, այլ ո՛չ վախճան: - 116. Երրորդ՝ յաւիտեանն ո՛չ ունի մասն. այլ բոլորն համանգամայն և կատարեալ. այսպէս և միշտն: - 116. Իսկ հրեշտակք ո՛չ են կենդանարար այլոց. այլ միայն կենդանի: - 117. Անմիտն և անզգայն զոր ասեմք աստուծոյ, ո՛չ ըստ պակասութեան, այլ ըստ գերազանցութեան է դնելի: - 118. Ջի աստուած ո՛չ արտաքոյ ինքեան ունի զտեսութիւնն. այլ ի ներքս միայն. զի զինքն ի յինքն տեսանէ՝ և զայլս ի յինքն. ապա զեղեալքս ի յարացոյցն որ է տեսութիւնն աստուծոյ որպէս ասացաք: - 118-119. Այլ այսու զանազանին, զի աստուած ինքնիմաստ ունի զտեսութիւնն. այսինքն յինքեմէ՝ և անսկիզբն և անվախճան: - 120. Իսկ հրեշտակք ո՛չ յինքեմէ՝ այլ յաստուծոյ սկսեալ և անվախճան. զի առանց մոռացութեան ունին: - 120. Շնորհական տեսութեամբ հաւասարի. այլ բնականաւն զանազանի: - 120. Այլ զանազանի: - 121. Կամ մնջել և զարթնուլ. որ ո՛չ է ի յաստուած. այլ դնելով ի վերոյ ըստ ներգործութեանն տարացուցի: - 123. Եւ այս ո՛չ ըստ պակասութեան, այլ ըստ գերազանցութեան: - 123. Եւ երրորդն որ է նշանակաւ, այլ առաւել և ընդարձակ և բազմաբան է. վասն զի խառնի ի զգալիսս. որ բազում է և բաժանեալ: - 123. Իսկ բացբարձականքն՝ ո՛չ զեութիւն կամ զփառս աստուծոյ բառնայ, այլ զոր յետ էութեանն աստուծոյ է և ի մմանէ ստեղծեալ՝ և զխոնարհութիւնսն բառնայ: - 124. Պատասխանեմ առաջնոյն, թեպէտ մի և նոյն ուրացական մասնիկն որ է ո՛չն՝ գործէ՝ զուրացումն և զբառնալն, այլ ուրացումն և բառնալն ո՛չ է նոյն. զի բազում պատահի որ գործին նոյն է որպէս ձեռն. այլ գործելն ո՛չ է նոյն. որպէս կտրելն և կարելն: - 124. Այսպէս և ոչն. որպէս անդ՝ ուր ասէ արիստոտել՝ «ո՛չ մարդ» որ է անորոշելի անուն. և «ո՛չ նստի» որ է բացասութիւն. և այլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124. Մեծ է տէր մեր և մեծ է զօրութեամբ. այլ քանակեալ մարմնով ի չափս մեր տեսանի: - 127. Այլ սերն և փափագն ասի նախանձ զաստուծոյ: - 128. Դարձեալ՝ **ինքնանախանձ** է. զի ո՛չ յայլմէ շարժի ի սեր որպէս մեք. այլ յինքեմէ՝ շարժի ի սիրել և ի սիրիլ: - 128. Այլ ի ստեղծումն էիցս՝ սերն առաջին է քան զբարին. զի ի սիրոյ՝ շարժեցաւ յառաջ բարերարել և խնամել: - 129. Երկայնութիւն՝ որ ո՛չ է լայն և ընդարձակ. այլ միայն երկայն. զի երկարագծի զօրութեամբ ի բոլորս: - 129. Երրորդ՝ բացակացեալն ընդ աղօտ լսէ ո՛չ զձայն բերանոյն, այլ զձայն բախման օդոյն. որպէս արձագանջումն յինքն նկարէ զձայնն և ո՛չ զբանն: - 131. Այլ վասն բազում պատճառի անմնան նմանութեամբ գրեցին: - 131. և Նախ՝ զի նոցայն՝ էութիւն ո՛չ է. այլ առ աչօք ուրուական ցուցնուք. որպէս ի միտս ցնորք: - 133. Իսկ աստուած կարէ՛ փոխել և զկամքն՝ որ է՝ ախորժակ ի չարէն առ բարին. զոր հրեշտակք ո՛չ կարեն փոխել. այլ միայն զարթուցանեն զախորժակն և օգնեն: - 133. Իսկ թէ ոմանք գո՛լ ասեն ժ դասք և զմինն անկեալ, ո՛չ պարզապէս, այլ կրկին է իմացումն: - 134. Այլ առաջին կարծիքն է հասարակ և ճշմարիտ: - 134. Համաձայնին միմեանց սուրբ վարդապետք. զի դիոնէսիոս ինն դասս ասէ հրեշտակաց. այլ առաջին դասքն անընդմիջաբար են յաստուածային իմացումն, համապատիւք և համափառք: - 134. Այլ վասն առանձնութեան դասուցն՝ է՝ կարգ ի նոսա, որպէս դիոնէսիոս կարգէ՛: - 135. Այլ ոմանք զսերօքէն ասեն վերին: - 135. Թեպէտ և զայս կարգ փոխեն ոմանք և զզօրութիւնն և զպետութիւնն աւանդեն որ մեզ ո՛չ է հետևելի. այլ սրբոյն դիոնիսեայ որպէս ասացաք: - 135. Ապա յայտ է զի այլ է կարգ շնորհականին, և այլ է կարգ բնականին. զի բնականք ներքինք զվերնոցն բոլորապէս ունին և կոչին. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. որպէս անհատն զտեսակն և զսեռն բոլորապէս ունի և կոչի. զի պետրոս մարդ է և կենդանի և կոչի. այլ կենդանին մարդ՝ կամ մարդն պետրոս ո՛չ է և ո՛չ ասի: - 136. Դարձեալ՝ աստուածք կոչին ո՛չ փաղանունաբար, այլ հոմանունութեամբ. այսինքն անւամբ միայն, այլ ո՛չ բնութեամբ: - 137. Իսկ մարդս ո՛չ բնութեամբ, այլ յետոյ ստացմամբ և ունակութեամբ: - 138. Այլ ի վերայ այսմ հարցաքննելի՛ է երիս իրս: - 140. Այլ արդ՝ շնորհքն ըստ իւրում ինքնութեան է՝ անեղ՝ յանեղ է էն յառաջեալ, և նախախնամաբար եղելոցս հաղորդի, և յիւրմէ էութենէն ո՛չ փոփոխի: - 140. Վասն երրորդին անչա՞փ է թէ չափաւոր՝ գիտելի՛ է, զի անչափ է շնորհն ըստ իւրում ինքնութեան. այլ չափաւորի՛ ըստ տըրողին կամաց և ըստ ընդունողին կարեաց. որպէս բան մարդոյ ի լսելիս: - 140. Այլ չորիւք զանազանին: - 140. Վասն որոյ ասէ **ռք** հազարաց և բիւրք բիւրուց, ո՛չ զորքանն նշանակէ, այլ զանբաւն: - 141. Այլ թիւ իւրաքանչիւր

առանձնութեանցն անգիտելի է մեզ որպէս զաստեղս երկնից: - 141. Այլ ինքեանց վերին եութեանցն գիտելի է թիւ նոցա՝ շնորհեալ յամէնիմաստ գիտութենէն: - 141. Իսկ ուղիղ՝ զի իջանեն առ երկրորդսն նախախնամապէս ո՛չ ի նոյնէ ի նոյն, այլ ի միոյ ի միւսն: - 142. Նոյնպէս յերեւումն հրեշտակաց զոր մինն տեսանէ՝ այլ մերձակայքն ո՛չ տեսանեն. որպէս յա՛յտ է ի պատանեակն եղիսէի: - 145. Իսկ այլք ասեն թէ՛ հրեշտակն ո՛չ երկի ձևացեալ մարմնովն և ո՛չ խօսի ընդ մարդոյն. այլ՝ դնէ զնմանութիւն դիտաւորութեան ի յաչքն կամ ի յականջն մարդոյն...: - 145. Այլ ի մերկանալն ի մարմնոյն՝ կարօտանայ յատուկ իմն զօրութեան որով խօսեցի ընդ հրեշտակին: - 145. Չամենայն հրեշտակս բարի արար աստուած, այլ ո՛չ ծայրագոյն բարիս. այլ միջակս. որ է ի մէջ անփոփոխ և փոփոխական բարւոյն. այնպէս՝ զի թէ դառնային և սիրէին զայն՝ որ ի վեր քան զինքեանս, ելանէին յորպիսութիւն շնորհաց և փառաց. որպէս այժմ են հրեշտակք բարիք: - 146. Եւ զործոյն որ ունին կրթել զմարդիկ՝ յարմարի օղն որ է՝ մերձ առ մեզ փորձելոյ զմեզ. այլ ո՛չ ի լոյս. զի մի ուրախացին: - 146. Այլ մեղացն պատշաճի ստորին տեղիք որ է դժոխքն: - 147. ...այլ վաղվաղակի իբրև ստեղծաւ՝ անկաւ և ո՛չ յամեաց. և ո՛չ ի յաւիտենական քաղցրութենէն ճաշակեաց. վասն որոյ ո՛չ երանեցաւ և ո՛չ մնաց ի բարութեան: - 147. Այլ առ ժամայն հպարտութեամբն ուռուցաւ և ի ճշմարտութենէ լուսոյն դարձոյց զանձն իւր և խաւարեցաւ: - 147. Այլ զուղիղ պատճառն բացայայտէ՝ եսայի մարգարէն: - 148. Այլ ետ նոցա անձնիշխան կամս՝ զի կամովին ընտրեսցեն զբարին և արդարապէս զհատուցումն ընկալցին զի մի՛ երբեք մեղանչել կարիցեն: - 149. Իսկ առ չարն յո՛յժ ազդողականք են. այլ ո՛չ այնքան որչափ և կամին. այլ որքան իբր ի հրեշտակաց թոյլ տացի: - 149. Այլ այս ո՛չ է հասարակ թէ **ժ** դաս էր հրեշտակաց և մինն անկաւ: - 150. Այլ նոքա ամենեքեան ա՛զգ են դիւաց...: - 150. ...այլ բարի առնել չարեաց, այս ողորմութեան է և գրութեան...: - 158. Դարձեալ այսպէս մեկնեն եթէ՛ փորձութիւնն ըստ ինքեան ո՛չ է բարի. այլ պատահմամբ լինի բարի. յորժամ համբերութիւնն մերձ դնի և յաղթիցէ...: - 160. Երկրորդ՝ որ ինքն ո՛չ է բարի, այլ պատճառէ՛ զա՛յլ բարի. որպէս դառն դեղն զառողջութիւնն: - 160. Վասն այսորիկ ո՛չ է պարտ խնդրել զփորձութիւնն և ո՛չ զարգելումն. այլ զյաղթութիւնն: - 160. Իսկ աստուած փորձէ զմարդ՝ զի գիտէ զնա՛ բարի և հաւատարիմ. այլ ծածկեալ է յայլոց...: - 161. ...այլ հասարակ ամենայն մարդկան զի՞նչ օգուտ է փորձութիւնն...: - 161. Այլ արդ՝ յայսցանէ օտա՛ր են աստուածայինքն: - 162. Եւ իսկապէս ներգործութեամբ, զի զօրութեամբ որ է՝ անկատար իր ինչ ի յաստուած ո՛չ է. այլ ամենայն ներգործութեամբ...: - 162. Երրորդ՝ և թէպէտ իցեն բազում արբանեակք շինւածոյն, այլ մինն է արիեստաւորն և պատճառ: - 164. Այլ նախատեսութիւնն աստուծոյ զամենայն գիտէ...: - 164. Այլ տեսութիւնն աստուծոյ զոչ էսն տեսանէ և նախընտրէ...: - 164. Այլ արդ՝ կուտութիւնն է ի կարելոյն որ ունի զգոլն և զզգոլն...: - 165. Եւ այս ո՛չ պատճառի ի տկարութենէ շնորհացն որ միշտ նոյնպէս է նախ և յետոյ. այլ ի տկարութենէ անձինն շրջելոյ: - 166. Չորօրինակ լոյսն որ միևնոյն է, այլ պայծառ՝ և բժոտեալ ակն ոչ միապէս տեսանէ: - 166. Այլ յորժամ յաւելաւ քրիստոնէութիւնն, յաւելաւ և կանոնքն: - 166. Այլ ա՛յս է պատճառն իսկապէս: - 167. Նախ զի փրկական է խորհուրդն ամենեցուն. այլ անարժան մերձեցեալն կորնչի. իրաւի արգելցի ի սպասաւորութենէն: - 167. **Այլ տեսցուք զայս և յօրինակս ճշմարտութեան. զի ադամ յետ միոյ յանցանացն ո՛չ մատոյց պատարագ զամենայն աւուրս կենաց իւրոց. այլ որդւո՛ցն հրամայէր մատուցանել:** - 167. Դարձեալ և ի յառակա անառակին որ դարձաւ առ հայրն՝ և ողջմամբ ընկալաւ և զգեցոյց զնա և զարդարեաց մատանի ի ձեռս՝ և կօշիկ յոտս. այլ ո՛չ ետ թոյլ նմա պատարագել. այլ հրամայէ՛ այլոցն...: - 167. Յասցանէ յայտնի է զի զղջացեալ այնպիսին կարէ՛ հաղորդիլ ի ձեռն այլոց. այլ ո՛չ ինքն պատարագել: - 167. ...լինելութիւն աշխարհի ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է զօրութեամբ՝ այլ ներգործութեամբ...: - 168. Ապա ուրեմն նախատեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է զօրութեամբ. այլ ներգործութեամբ: - 168. Երկրորդ՝ զի միշտ ներգործութիւն է աստուած. ապա թէ գոյ ինչ զօրութեամբ, ո՛չ լինի միշտ ներգործութիւն. այլ երբեմն: - 168. Այլ արդ՝ եթէ գոյ զօրութեամբ ինչ ի նա՛ ո՛չ է ի հարկէ էակ. այլ կարելի՛ էակ: - 168. Այլ արդ՝ եթէ գոյ զօրութեամբ ինչ ի նա՛ ո՛չ է ի հարկէ էակ. այլ կարելի՛ էակ: - 168. Այլ արդ՝ եթէ է զօրութիւն ի յաստուած լինի փոփոխական և նա որ է՝ անտեղի: - 168. Ապա ուրեմն յա՛յտ է ի բաժանման է թէ ի յաստուած ո՛չ գոյ իր ինչ զօրութեամբ. այլ բովանդակն ներգործութեամբ որպէս ցուցաւ: - 169. Այլ արդ՝ լինելութիւն աշխարհի առ ինքն ըստ ինքեան ասի զօրութեամբ և ներգործութեամբ...: - 169. Այլ արդ՝ երկի թէ արարածք պատահումն են ի յարարիչն զի յետո՛յ եղեն: - 169. Նախ՝ զի պատահումնքն են յեութենէ իրին երևեալ. այլ արարածք ոչ յեութենէ, այլ ի կամաց արարչին յոչնչէ ներգործեալ են: - 169. Եւ

բաժանումն ասեմ ո՛չ ըստ նախախնամութեան, այլ ըստ գոյացութեան: - 169. Այլ ասիցէ որ, թէ բազում ինչ գոն ի այլս գոյացութիւն և ի այլս պատահումն. որպէս ջերմութիւն ի հոլորն գոյացութենէ, և ի անորակ մարմինն պատահումն. և տերևն ըստ ինքեան գոյացութիւն է, և ի ծառն պատահումն. այսպէս և մազն: - 169. Այլ արարիչն առանց արարածոց ո՛չ է անկերպ և անզարդ. զի արարածք ոչ ինչ յաւելուած են արարչին: - 170. Թէպէտ արարածք յետոյ եղեն, այլ ոչ են պատահումն արարչին: - 170. Երկրորդ՝ թէպէտ յետոյ եղեն արարածք, ո՛չ են պատահումն. որպէս և բանն էր յառաջ, և յետոյ եղև մարմին. այլ մարմինն բանին ո՛չ է պատահումն. և որդի հորն ո՛չ է պատահումն թէպէտ յետոյ ծնանի զի առ ինչ է հորն: - 170. Այլ արդ՝ բնականին հետևելով տեսցուք զի՞նչ է գոյացութիւն և զի՞նչ պատահումն: - 170. Այլ ի յաստուած ոչ ինչ է յետոյ. այլ ինքն նախ քան զամենայն է...: - 170. Վեցերորդ՝ զի ներհականայ պատահումն գոյացութեան. այլ աստուած աններհակ է: - 170. Այլ կոչի է, ըստ այնմ որ միշտ է, ո՛չ ունելով սկիզբն և ո՛չ վախճան. այլ ինքն է ամենեցուն սկիզբն և վախճան...: - 171. Իսկ Գոյացութիւն կոչի աստուած, ո՛չ ըստ որում ներհակ պատահմանց է ընդունական որպէս մեք. այլ ըստ որում բաժանի ընդդէմ պատահմանց...: - 171. Ո՛չ ըստ տարաչափութեան քանակի ասեմք. այլ ըստ ամենագոր կարողութեան և անչափ անհասութեան ասեմք զնա մեծ: - 171. Եւ ո՛չ թիւ պատահական կամ բան տարալուծական. այլ մի երրեակ. և երրեակ մի. ըստ որում սկիզբն է թուոց՝ և ո՛չ թիւ. և բաժանեալ յայլ էակաց: - 171. Այլ գոյացական որպիսութիւնն է որակութիւն. որպէս ասեմք բանական. անմահ. անմարմին. և այլն: - 172. Իսկ Առինչ կոչի, ո՛չ որպէս առ մեզ առինչք են մակագոյեղքն. այլ գոյացական, կամ բաղդատական. որպէս ծնող. ծնեալ. բղխող. բղխեալ. կամ արարիչ և տէր արարածոց և ծառայից: - 172. Այլ ասի տեղի կերպիւ ինչ, զի է՝ հայր ի յորդի. և որդի ի հայր. և հոգի ի հայր և յորդի. և անդրադարձեալ...: - 172. Իսկ «Երբ» ո՛չ ասի աստուծոյ. զի անժամանակ է և ո՛չ ունի փոփոխումն. այլ ասի յաւիտենական... այլ անսկիզբն է և անվախճան. վասն որոյ կոչի յաւիտենական: - 172. Իսկ «Կալ»՝ ո՛չ զկալն կամ զնստիլն մարմնապէս. այլ զհաստատիլն անշարժ եութեամբ. զի ո՛չ շարժի. ո՛չ բնութեամբ, ո՛չ կամաւ, և ո՛չ տեղեալ: - 172. Իսկ բանք փիլիսոփայիցն ո՛չ են ընդդէմ եկեղեցւոյ. այլ համաձայնին միմեանց: - 173. Էութիւն և բնութիւն մի են որպէս մարդկութիւն. այլ էութիւնն երբեմն նշանակէ զանձն որ աստ է և այժմ. իսկ բնութիւնն ո՛չ: - 174. Այլ գոյացութիւնն է ունող բնութեանն, կամ ներքոյ կացեալ բնութեան որպէս մարդ: - 174. Այլ է՝ բաղկացական մարմնոյ, և է՝ տեղի պատահական: - 174. Այլ և ո՛չ տեղի պատահական. թէպէտ ի նշան պատուոյ ասին յերկինս. այլ ոչ իբր ի մարմնական տեղւոջ: - 174. Եւ զիտելի է՝ զզանազանութիւն սոցա. զի հոգին է ի մարմինն կալմամբ և սահմանեալ. այլ ո՛չ պարագրեալ. իսկ հրեշտակն ո՛չ կալմամբ ի մարմին և ոչ պարագրեալ. այլ սահմանեալ: - 174. Այլ թէպէտ աննիւթ է աստուած՝ ո՛չ է անկարգ գնիւթականքս յառաջ ածել...: - 175. Այլ ունին սոքա բազում զարմանալի տեսութիւնս: - 175. Երկրորդ՝ զի իր մարմնական են և ի մարմնի էանան սոքա՝ և ո՛չ են մարմին. այլ անմարմին էութիւն որպէս ասացաք: - 175. Ապա թէ կամիս զորոշումն բնութեանց ի ներքս բերել ո՛վ երկաբնակ, մի՛ ասեր բ բնութիւն. այլ գ. այսինքն զմարմնոյ և զհոգւոյ և զբանին բնութիւն: - 176. Այլ մի է պետրոսն ըստ անձին անհատ գոլոյն. և մի է բնութիւն պետրոսին ըստ միաւորութեան բանին. իսկ սոքա օրինակ՝ և նա՛ ճշմարտութիւն: - 176. Ասեմք նախ՝ եթէ ո՛չ մի է. այլ բ. այսինքն ներկայս, և հանդերձեալ աշխարհն: - 179. Չի ըստ իմաստ նոյն է՝ աստուած ամենայն ուրեք և ո՛չ ուրեք. ոչ ի տեղւոջ իմիք՝ և ո՛չ բացեայ ի տեղւոջէ իմիք. այլ վերոյ սորա, և ներքոյ սորա. ի մէջ սորա, և արտաքոյ սորա: - 180. Չորրորդ՝ զի մասն ապականի, այլ բոլորն կեայ. որպէս իւրաքանչիւր անհատ մարդոյ և ձիոյ մեռանի, այլ բոլորն մնայ. այսպէս և տարերք: - 181. Առաջին պատճառ, զի երկինքն է պարզ մարմին. զի ո՛չ է ի չորից տարերք. այլ երրորդ էութիւն է: - 182. Դիմզերորդ՝ թէ երկինքն ո՛չ էր բոլորակ՝ այլ քառանկիւնի կամ եռանկիւնի, յորժամ շարժէին անկիւնքն՝ յորմէ տեղւոջէ վերանային՝ մնային առանց տեղւոյ. և տեղի անկեանցն առանց մարմնոյ: - 183. Այլ կոչի սա՛ հրեղէն, զի է՛ ի հրոյ: - 183. Այլ վասն հրեղէն երկնիցն ասէր ելանել և հաւասարիլ նմա: - 184. Այլ զաստղալից երկինս ի յօդոյ ասէ խտացեալ և թանձրացեալ. և ի նմա՛ են կառուցեալ աստեղք և ընթանան: - 184. Այլ ըստ ներգործութեան որ ի մէնջ պակասի և լուսաւորի՝ զայն ասէ: - 186. Նոյնպէս յորժամ ասեմք թէ արեգակն խաւարեցաւ, ո՛չ ի բնական լուսոյն՝ այլ ի զմեզ լուսաւորելոյն: - 186. Մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն՝ սակաւ լոյսն առնու ի նմանէ յարեւելից կողմանէ. թէպէտ մեզ ի յարևմտիցն երևի. այլ նմա՛ արեւելից մասն է որ զլոյսն առնու: - 187. Այլ երրորդ էութիւնն է պարզ և հաւասար. առաւել և նուազ ո՛չ ընդունի: - 188. Իսկ երրայեցիքն ո՛չ այսպէս, այլ՝ առաջին օր

արարչութեան է՝ նոցա աւելեացն ա: - 191. Երկրորդ՝ ասեն թէ՛ ի սկիզբն աշխարհիս արար զբնութիւնն յանկարծակի. այլ բնութիւնն յամելով և ըստ կարգի յանկատարութենէ ելանէ ի կատարումն: - 192. Նոյնպէս և նշանակէ՛ զհրեշտակաց բնութիւնն, որ նախ ստեղծան անկատար ճանաչմամբ և գիտութեամբ. այլ յորժամ երանեցան և տեսին զեութիւնն աստուծոյ անընդմիջաբար, յայնժամ կատարեցան ճանաչմամբ և գիտութեամբ: - 192. Տասներորդ՝ **զ** թիւն նշանակէ զժամանակս բարեգործութեան. այլ շաբաթն ուր հանգեաւ աստուած՝ զհանգիստն յաւիտեանական: - 193. Այլ ժամանակն է առաջին շարժումն երկնից, սակայն ո՛չ չափէ գնա. այլ չափէ՛ զտարրականս և զներգործութիւնս մեր յորում ո՛չ է: - 198. Քանզի ժամանակ ըստ ինքեան ո՛չ ճանաչի. այլ միայն մարդկային ներգործութեամբ: - 199. Բայց սոքա և յոյնք իւրեանց ամսամտօք ո՛չ վարին. այլ ծառայաբար զհետ երթան այլոց: - 201. Ո՛չ է աստղ. այլ զուրոշի վառեալ ի տարրական հրոյն յորժամ մերձի ի նա: - 203. Այլ ձայնն յա՛մր հասանէ ի լսելիս քան զվայլակն. վասն որոյ յետոյ լսի: - 204. Այլ ամպն լինի, յորժամ զօրութեամբ արեգականն ի վեր քարշին զուրոշիքն ի ջուրց և ի գեջ տեղեաց: - 204. Սա՛ ոչ դառնայ ի ամպ կամ ի անձրև. այլ մղի ի վայր կոյս և մնայ մերձ երկրի: - 204. Վասն այն **մասնկունքն** նորա ո՛չ խստանան. այլ **անգայտացեալ** ի վայր բերի և կոչի ծիւն: - 205. Այլ որ հաւանելին է՛ կրկին է: - 208. Այլ ես ասեն թէ՛ բնական որակ գունոց **դ** են: - 212. Այլ հոգեպէս որպէս ծաղիկք երկրի, նոյնպէս աստեղք երկնից են զարդ: - 213. Նախ՝ զի թեպէտ զջուր կամ զհող միայն յիշէ աստուած. այլ երեքն ընդ միոյն առին հրաման...: - 214. Այլ յայտնապէս կենդանութիւնն է օդոյն և հրոյն. և նիւթ մարմնոյն է՛ ջրոյն և հողոյն: - 215. Այլ այժմ ի ձեռն արուեստից ստացեալ զգէնս, յորժամ պիտոյանայ՝ առնու և ի գործ ածէ. և յորժամ կամի՝ ի բաց դնէ և հանգչի: - 217. **Այլ այժմ վասն զգեստուց պահենք զոչխարս. և վասն կերակրոյ զեգինս. և վասն բեռին զէշս. և վասն բառնալոյ զմեզ զծիս. և վասն զթշնամիս հալածելոյ զշունս. և վասն զթռչունս ըմբռնելոյ զբազէս. և զայլսն նմանապէս:** - 217. **Երկրորդ՝ վասն հպարտութեան մարդոյն. զի յորժամ խայթեցեն զնա՝ ծանիցէ զսկարութիւն իւր. որ և զփարաւօն ո՛չ թէ առիւծք կամ առջք հարին, այլ ճանճք և մժողուք տանջեցին:** - 217. Հինգերորդ՝ ընդ հերձուածողաց և սատանայի մի՛ պարզմտութեամբ՝ այլ հնարիւք խօսեսցի: - 218. Արդ՝ եթէ ադամ ոչ էր կոչեալ՝ այլ կրտսեր թռունքն, նախատինքն էր նախահօրն: - 219-220. Ա՛րդ՝ դրախտն ո՛չ զգայութեամբ և ո՛չ երևակայութեամբ՝ այլ իմացմամբ տեսանի. վասն որոյ երրորդ երկին կոչի: - 221. Այլ ոմանք իմանալի և զգալի. և մարմին նիւթական: - 221. Այլ ո՛չ թէ հոգի ունէր բանական. այլ զօրութիւն իմացական: - 222. Ո՛չ թէ քան զտարրական հուրն ի վեր է անցեալ. այլ զի լուսինն և արեգակն միշտ ի հարաւոյ կողմանէ ի ստորոտէ լերինն ելանեն...: - 222. Եւ այլք ասեն թէ՛ պատճառ էր բարոյ և չարի՛ ո՛չ ըստ ինքեան, այլ օրինօքն: - 223. Եւ է՛ միւս բարի խառնակն և պատրուակեալն. որպէս է աշխարհական բարին. զի գունով և երևելեաւ բարի է, այլ ի ներքոյ ծածկեալ չար է. յայսմանէ հրաժարէ՛ զմեզ ոչ մերձենալ: - 224. Այլ այս է ճշմարիտն. որ մինն ծառ էր կենաց՝ և մինն գիտութեան. և ի դրախտին այլ ո՛չ զոյր նման նմա. թո՛ղ թէ յերկիրս. ո՞րպէս ասենք թէ այս է՛ կամ այն: - 224. Թեպէտ ըստ նիւթոյն յապականացու երկրէ է, այլ ըստ կատարման յանապականութիւն փոխեցաւ: - 225. Ա՛րդ՝ վերջին հրովն յորում վառին երկինք և երկիր, ըստ նիւթոյ մասին պարգի. այլ ըստ ապականութեան մնայ անփոփոխ: - 225. Այլ մեզ զոր գիրք սուրբք լռեալ են՝ լռութեամբ պատուեսցի. և մի՛ մտացածին բանիւք վտարանդեալ ի գուր կորստեան անկցուք: - 226. Իններորդ՝ զի մայր մեր հողն է. և սեղան և տեղիք և գերեզման. թեպէտ և այլ տարերքն են մեզ ազգականք. այլ մեք ի մօրէ՛ ծնանիմք: - 229. Չորրորդ՝ զի մի իցէ նեղասիրտ և տառապեալ բարուք տեսանելով զինքն ի չքաւորութեան ստեղծեալ. այլ տեսցէ զամենայն կատարեալ. զի արծակ և առատ բարուք սնանիցի և վայելեսցէ: - 230. Ութերորդ՝ ո՛չ արար նախ զմարդն, զի մի՛ արարչակից գիտացէ զինքն ոչ գոյիցն, և անկցի հպարտութեամբ. այլ գործօղ գոյիցն, զի կացցէ պահպանութեամբն...: - 231. Նմանապէս և արարիչն. այլ նա՛ պարզ և ի վեր քան զձեռակերտս յարացուցին: - 236-237. Ասենք թէ՛ նոյն է պատասխանին. զի պատահումն առ մե՛զ հանդիպի. այլ առ աստուած ոչ ինչ է պատահմամբ. այլ ամենայն ինչ գիտութեամբ. զի ո՛չ տերև մի ի ծառոյ անկանի առանց գիտութեանն աստուծոյ: - 237. Ասենք թէ՛ սոքա ի մասնաւոր հոգւոյն բարի են բնաւորեալ նախանձ ցանկութիւն և այլն. և վասն բարոյ՛ն են եղեալ. այլ մարդն կամօք իւրովք փոխէ՛ զբնական բարին ի չարն: - 237. Նախ՝ զի ոչ ոք ճանաչէր զհայր կամ զեղբայր իւր. այլ ես զքեզ հայր գիտէի, և դու զայլ ոմն եղբայր. և լինէր մեծ շփոթումն: - 238. Երկրորդ՝ զի ոչ հարազատ որդին սեպհականէր զժառանգութիւնս հօր. այլ օտարն ի մեծութիւն հասանէր, և իւրն չքաւորութեամբ

տառապէր: - 238. ...այլ նոքա ի պատրանաց լինէին: - 238. Վեցերորդ՝ զի ո՛չ պատուաւորքն մեծարեին, և ո՛չ անարգք անպատուեին. այլ ընդդիմակն սոցա. զի ո՛չ կարէին ճանաչել զտէրն և զծառայն. զազատն և զանազատն: - 238. Եօթներորդ՝ զի ո՛չ կարէին ընտրել և խոտել զչարն և զբարին, և զսուրբն և զանսուրբն ի մարդկանէ, թէ գործ սորին է այս կամ այն. այլ անմեղութեամբ յարակցեին պղծոյն, և զխեղդ ոգւոց նորա ընդունէին: - 238. Նախ՝ զի այնպիսի նշանք ո՛չ դնեն հարկ ի մարդն. այլ ցուցանեն զծկտումն բնութեանն ի յայնպիսի իրս: - 246. Երկրորդ՝ զի ոչ նոյնպէս աւելի և նուազ. այլ երբեմն՝ և հաւասար ամենայն մարդկան: - 246. ...այլ անբաժանելի մնան ըստ էութեանն ի հոգին...: - 249. Այլ զայն ինչ հարցումն որ զմարդն ի հերձաւոյն ի զատ տանի՝ պարտ է հարցանել...: - 251. Այլ մեծն Ներսէս այսմ ո՛չ է հաւան: - 251. Այլ այս է ուղիղ. զի որպէս նախախնամութիւնն աստուծոյ զդէմքն մարմնոյն ի հաւասարութիւնն անհաւասար պահեաց, և ի նմանութիւնն անման: - 252. Այլ արդ ի մարմնի առաւել մեղանչէ քան յերկնային կեանս...: - 252. Այլ արդ ի յանբանսն ո՛չ է առաքինութիւն որով սրբի ի մեղաց. ապա պարտ է զի փոխեսցի ի ներքինն իւր որ է՝ տունկն. և նման կենդանւոյն զի աճէ: - 252. Այլ արդ՝ ի տունկն ո՛չ կարէ սրբիլ. այլ անկանի յանշունչն, որ ներքոյ է տնկոյն, և նման նորա զի մարմին է: - 252. Այլ արդ եթէ փոխի ի տնկոյն ի մարդն, վատթար է մարդոյն կեանք քան զտնկոյն. ուստի ի մեծագունէն ի նւաստն փոխեսցաւ: - 253. Իսկ որ ի **գ** օրն ասեմք ստեղծեալ զարարածս, այս զկարգ և զդասն նշանակէ մի քան զմի յետոյ. այլ ստեղծումն համանգամայն եղև: - 253. ...այլ արդ անարգ է արարածք քան զարարիչն: - 253. Երկրորդ՝ զի մի գոյութիւն է մարդն բաղադրեալ ի հոգւոյ և ի մարմնոյ. ոչ է պարտ **բ** լինիլ սկիզբն. այլ մի էութեանն մի է սկիզբն: - 253-254. Այլ ի միասին համանգամայն ստեղծեալ. ո՛չ ժամանակաւ յառաջ և յետոյ, և ո՛չ բնութեամբ. այլ մի է սկիզբն միոյ գոյութեան մարդոյն: - 254. Պատասխանեմք և ասեմք թէ, ո՛չ է հոգին յետոյ. ո՛չ ժամանակաւ և ո՛չ բնութեամբ. այլ դասիւ և կարգաւ: - 254. Այլ ի կողմանէ հոգւոյն՝ զօրութեամբ ո՛չ է ի սերմն այն ըստ ինքնութեան բոլորին...: - 255. Եւ մանաւանդ զի բնութիւնն յանկարծակի ո՛չ կարէ ներգործել. այլ սակաւ սակաւ հետևելով յանկատարէն ելանէ ի կատարեալն: - 255. Եւ կամ որպէս պատկերագործք մինչ զոտն և զծեռն նկարեն՝ ո՛չ երևի պատկեր մարդոյ. այլ ոտից և ձեռաց: - 255. Եւ կամ որպէս ծնեալ մանուկն ունի առ ինքն ծածկեալ զհոգին. այլ նա կերակրի և ապա զգայ. և յետոյ խօսի: - 255. Այլ այժմ տնկականն գոյ ի նմա թէպէտ ո՛չ շունչն և ոչ բանն: - 256. Այլ արդ՝ զիճութիւն քրոյ զջերմ և զչորն վնասէ, և քերմութիւն հրոյ զգէջն, և լինի անպտուղ: - 256. Պատասխանեմք եթէ՛ ոմանք յարմատս ունին զսերմն. ոմանք ի ծայրքն. կէսք ի տերևն. այլք ի կեղևն. թէպէտ և սոցա սերմնական զօրութիւնն է՛ ի մէջն, այլ առաւել կենդանւոյն: - 256. Նիւթ մարմնոյն է ի ծնողացն. այլ հոգին ո՛չ է ի ծնոցաղն. այլ ի հրամանէն աստուծոյ գոյանայ և երկի: - 257. Այլ հատումն նիւթոյն է և ո՛չ հոգւոյն վասն **գ** պատճառաց: - 257. Երկրորդ՝ զի հատեալն ապականի. այլ հոգին անապական է և անմահ: - 257. Երրորդ՝ զի հատեալն մասնաւորի. այլ ընդ ծնանիլ զաւակին՝ ոչ ինչ պակասի ի ծնողն. բան, կամ շունչ, կամ կենդանութիւն. այլ բոլորն է ի ծնողն և բոլորն ի ծնեալն: - 257. Այլ հատանի նիւթն ունելով առ ինքն զբոլոր կենդանութիւն...: - 257. Որպէս ճիւղ հատեալ ի ծառէ և տնկեալ յերկրի, ճիւղն է հատեալ ի ծառէն, այլ կենդանութիւնն ո՛չ. ուստի յայտ է զի տնկեալ ճիւղն նոյն կենդանութեամբն բուսանի զոր ունի առ ինքն: - 257. Այլ արդ՝ նախախնամութեամբ է տնկականն և զգայականն. որք փտելով և զնմանս ծնանելով պահեն զնոյն տեսակն: - 257. Իսկ բանականս մարդ ո՛չ ամենևին նախախնամութեամբ է. զի հոգին ո՛չ ի ծնողաց, այլ ի շնորհացն աստուծոյ պարգևի: - 257. Դարձեալ՝ ո՛չ հեռի է ի նախախնամութեանց, և ո՛չ հեռի ի ստեղծմանց. այլ է՛ ի մէջն: - 257. Եւ թէ այդպէս է, ուրեմն ի հրամանն աստուծոյ ո՛չ է նոր. այլ ի գոյացութիւն իւր նոր է: - 258. Նախախնամութեամբ՝ ո՛չ որպէս փտելով կամ ծնանելով զմարմին ի մարմնոց. այլ յառաջ բերէ զպատկերն իւր որպէս ինքն գիտէ: - 258. Զի թէպէտ մի իրէ նախախնամութիւնն աստուծոյ առ արարածս, այլ զամենայնս ո՛չ միապէս պահէ և նախախնամէ: - 258. Ասեմք առ այս թէ՛ ո՛չ են **գ** հոգիք ի մարդն. այլ **գ** զօրութիւնք են հոգւոյ: - 259. Թէպէտ յայլ և այլ ժամանակս երևին սոքա. այլ մի են էութեամբ: - 259. Այլ ի մարդն ո՛չ է պարտ ասել **գ** հոգի. այլ մի հոգի և **գ** զօրութիւն: - 259. Նոյնպէս և ի զգայականս ո՛չ է պարտ ասել **բ** հոգի. այլ **բ** զօրութիւն: - 259. Իսկ զտնկականն ի տունկն ո՛չ է պարտ ասել զօրութիւն. այլ հոգի է տնկական: - 259. Այլ զանազան զօրութիւն ի զանազան ներգործութեանցն երկի. որ է՛ աճիլն. զգալն. և խորհիլն: - 259. Այլ արդ՝ օրինակաւ տեսցուք զմիութիւն հոգւոյն: - 259. Եւ զորօրինակ՝ ի զգայականն գոյ տնկականն, այլ մի է հոգի զգայականին և ո՛չ **բ**: - 259. Այսպէս և սոքա գոն ի մարդն, այլ մի է հոգի մարդոյ և ո՛չ երեք:

- 259. Եւ զորօրինակ՝ մի է էութիւն իմացման, այլ ի Ե զգայութիւնս բաժանի ըստ ներգործութեանն: - 259. Եւ որպէս ասէ արիստոտէլ զերեք թիւն՝ որ մի ունի գէութիւն իւր. այլ երկուքն և մինն մասունք են նորա: - 259. Եւ յայնժամ զգայականն և տնկականն ո՛չ ունին զներգործութիւն իւրեանց ի կազմողական զօրութենէն. այլ ի նոյն ինքն ի հոգոյն: - 260. Ասեմք առ այս, եթէ և յետ մահուան ո՛չ բաժանին սոքա ի հոգոյն ըստ էութեան. զի մի է էութիւն սոցա. այլ ըստ ներգործութեան. զի ո՛չ է մարմինն ո՛չ կարէ ներգործել: - 260. Եւ այսպէս ո՛չ է բաժանեալ ի հոգոյն, այլ ի մարմնոյն: - 260. Ասեմք առ այս, թէ մի է հոգի հաւաստեալ. և ո՛չ է ինքն ինքեան առաջին և վերջին. զի մի էութեան՝ առաջին և վերջին ո՛չ է. այլ ըստ ներգործութեան. զի ըստ առաջին և վերջին զօրութեանն՝ առաջին և վերջին ներգործէ: - 260. Այլ հակադարձեալ սոքա ըստ կարգի և ըստ դասու՝ յառաջ է տնկականն քան զգգայականն, և նա՛ քան զբանականն ի յերևումն. այլ էութեամբ համանգամայն են...: - 260. Ասեմք թէպէտ նիւթն ի չորից տարերց է, այլ տնկականն զօրացեալ քան զնիւթն՝ ըստ իւրոյ մասանցն ծնանի...: - 262-263. Ապա ուրեմն յայտ է՝ զի տղայութիւնն ո՛չ կարէ զնմանն ծնանիլ. այլ մանկութիւնն որպէս ասացաւ: - 266. Այլ թէ լինին մարդակերպ կենդանիք, վայրիք են և գազանք. և ո՛չ ի խառնուածոյ մարդոյ: - 267. Իսկ թէ մարդ լինի շանադէմք, և այն ո՛չ է ի խառնուածոյ շանց, այլ նշան է հայրենեաց, կամ սպի անձանց: - 267. Իսկ նշանակէ նախ զժամանակն. զի անցեալն և հանդերձեալն ո՛չ է ի միջի այլ ներկայն: - 267. Նոյնպէս և յղանալն հանդերձեալ է, և վախճանեալ անցեալն, որ ո՛չ երկին. այլ միայն ծնեալն երկի որ է՝ ներկայ: - 267-268. Այլ սկիզբն և վախճանն ո՛չ տեսանի մեզ. բայց միայն եղեալ արարածքս: - 268. Իսկ զի բանական միտքն ո՛չ տեսանէ զերազն, այլ անբան մասն, որ է՝ տնկականն ի մեզ. նա՛ յածի յերազն. և ցուցանի այս ի կրկին իրաց: - 268. Այլ ոմանք ասեն թէ՛ հանճարն ցասմանն է արիութիւն. և զիտելն ցանկութեանն...: - 270. Դարձեալ՝ հանճարովն ճանաչեմք զաստուած. այլ իմաստութեամբն ճանաչեմք զքաղցրութիւն նորա: - 270. Դարձեալ ասեն թէ՛ հանճարովն ենք նախատեսք. այլ իմաստութեամբն հասունք: - 270. Այլ անճառ երանութիւնն և առաքինութիւնն է աստուծոյ գեղեցկութիւնն զոր մեզ պարզեցաւ...: - 271. Ջանազանի պատկեր և նմանութիւն, որպէս մարդն և կենդանին. զի ամենայն մարդ ասի կենդանի. այլ ո՛չ ամենայն կենդանի մարդ: - 272. Նոյնպէս և ամենայն պատկեր ի հարկէ՛ ասի նմանութիւն. այլ ո՛չ ամենայն նմանութիւն է պատկեր: - 272. Ձի ո՛չ է ըստ նմանութեան պատկեր. այլ ըստ նոյնութեան բնութեանն: - 272. Իսկ մարդն ասի պատկեր աստուծոյ ըստ նմանութեանն. վասն զի ո՛չ ունի զնոյն էութիւն. այլ զնմանութիւնն աստուծոյ: - 273. Իսկ դրամն և տախտակն ուր գրեալ է պատկեր թագաւորին՝ միայն նման է թագաւորին ըստ ձևոյն. այլ ո՛չ ըստ բնութեանն: - 273. Եւ դարձեալ՝ որպէս ձու հաւի և ձու քարեայ՝ նման ասին միմեանց, այլ ո՛չ պատկեր. զի ո՛չ են ի միմեանց ելեալ. և ո՛չ զնոյն էութիւն ունին: - 273. Եւ այլք ասեն եթէ՛ պատկեր եղաք այժմ, այլ նման լինելոց ենք ի հանդերձեալն...: - 273. Եւ այլք ասեն թէ՛ մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ. այլ պատկեր պատկերի. զի որդի է հօր պատկեր, և մարդն որդւոյն. վասն այն ասաց նման և պատկերի: - 273. Այլ նման է աստուծոյ զի աստուած է անմահ և աներևոյթ. և հոգիս մեր է անմահ և աներևոյթ: - 273. Դարձեալ՝ ըստ երից բնական զօրութեանց հոգոյն պատկեր ենք աստուծոյ. այլ սրբութեամբ արդարութեամբ և առաքինութեամբ նման ենք աստուծոյ: - 273. Նախ՝ զի մի՛ համեմատ առն կարծիցէ զինքն. այլ որպէս ոչ համահասակ և ոչ **համահող** լիցի: - 276. Երկրորդ՝ զի մի՛ անփոյթ և անհնազանդ եղիցի մարդոյն. այլ ի նմանէ՛ ի կողիցն, զի որպէս մարմին հնազանդ լիցի գլխոյն: - 276. **Չորրորդ՝ զի մի՛ տկար ոք կարծիցի. այլ որպէս կողէ՛ր և հաստակող ասեմք զըմբիշս. այսպէս զօրեղ եղիցի կինն ի տնօրինել զտունն:** - 276. Հինգերորդ՝ զի կողնէ աման և տեղի երիկամանց. յորմէ շարժի ցանկութիւնն. զի թէպէտ ո՛չ շարժէ զնա. այլ ազդումն ինչ ունի զնմանէ: - 276. Վեցերորդ՝ ո՛չ առնու ի գլխոյն և ո՛չ յոտիցն. այլ ի միջացն. զի խրատէ՛ զմարդիկ ո՛չ հաւասար գլխոյն պատուել զկինն, և ո՛չ անարգել իբրև զոտք. այլ միջակ պատուով չափաւորել զնա: - 276. Այլ մորթ մաշկեղէն ստեղծեաց և զգեցոյց նմա փոխանակ լուսեղէն զարդուն. զմեռելութիւն նորա նշանակելով: - 280. Իններորդ՝ խորհրդակից ունել ո՛չ **զթունարկու** օձն. այսինքն զարկածք չարին. այլ զպատուիրանս աստուծոյ որ ի գիրս սուրբս: - 281. Եւ թէ մին կին բազում այր չառնոյր. այլ մարդն առնոյր. և զկին եղբօրն առնուլ: - 285. Չանէծքն ո՛չ յինքենէ ասաց զի մի՛ սատակեսցի. այլ յերկիր ետ որ է՛ զէն մահու և չարչարիչ՝ և գերեզման յետոյ: - 287. ...աստուած է՛ էա՛ծ զմեզ աստ ոչ ի կորուսանել, այլ ի կեցուցանել: - 289. Այլ ի յամօթ առաջին կարծեացն՝ փոխեաց զենովք և ի հաւատ վերջին յարութեանն՝ վերացոյց զեղիա: - 289. Այլ ի դէ՛պ է զի նախանձախնդի՛ր է աստուծոյ ընդդէմ տանն կայենի: - 290. Վասն է՞ր նահապետքն ի **ռ** ամն ո՛չ հասին.

այլ թճ, աւելի և կամ պակաս ապրեցան: - 290. Եւ յորժամ կորոյս զդրախտին կեանքն, այլ ոչ հասին ի նոյն: - 290. Զի վասն առաջնոյն ասեն վարդապետք, եթէ ադամ ո՛չ եկաց ի դրախտին **ռ** ամ, կամ աւելի և կամ պակաս, այլ մի օր. մանաւանդ է ժամ: - 290. Այլ ադամ յերեկոյն ել ի դրախտէն. և ո՛չ կատարեաց զօրն բոլոր. վասն այն նախնիքն ո՛չ կատարեն զհազար ամն բոլոր: - 290. Երրորդ՝ **թ** դաս հրեշտակաց է յերկինս. և **ժ**երրորդն մարդն կատարումն թուոյ նոցա. վասն այն ի կեանս այս ո՛չ հասանեն ի **ռ** թիւն կատարեալ. զի աստ ո՛չ լինի կատարումն դասուցն այլ ի հանդերձեալն: - 291. Այլ գիտելի է, զի մեղքն երբեմն յերկարէ՛ զկեանս՝ զի չարչարեսցի իբրև զկայեն: - 292. Դարձեալ՝ բնականապէս ըմբռնէ գիտութիւնն զայն զոր ներգործէ բնութիւնն. իսկ գործն աստուածային՝ գիտութեամբ ո՛չ ըմբռնի. այլ հաւատովք իմանի: - 292. Ո՛չ կերին. զի թէպէտ ժողովեաց, սակայն ո՛չ կերին. այլ շնորհօքն աստուծոյ կացին որպէս մանուկն յարգանդի մօրն ապրի: - 294. Դարձեալ՝ խառնակիլ լեզուին այն է որ ընդ պատուհասն զբարութիւնն խառնեաց. զի թէպէտ բաժանումն լեզուաց պատուհաս երկի, այլ պիտանի՛ է: - 297. Զորս հրեշտակս կոչէ ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ զի պատգամաբերք և թարգմանք եղեն աստուծոյ իմաստութեանն առ մեզ ի ձեռն լեզուաց գիտութեանն: - 297. **Իսկ վիրք և աղուանք ո՛չ կատարեալ գրով. այլ առեալ ի հայոց. որպէս ասորին և իսմայէլացին յեբրայեցոցն:** - 299. Եւ մինչ զգիրն յառաջ կալան թէ այսո՛ւ փորձիմք, այլ ո՛չ որ գիտաց կարդալ՝ բաց յեբրայեցոցն. վասն այն ասի եբեր, թէ զառաջին լեզուն նա՛ եբեր: - 299. Ո՛չ երկանուն է և ո՛չ այլ ինչ. այլ իրինոս ասէ՛ զպատճառն և դժուար է հասկանալոյ: - 300. Այլ զանազանին պատարագաւն: - 300. Այլ մելքիսեդեկին եր նշանակ յաւիտենական պատարագին քրիստոսի ի տեսակ հացի և զինւոյ: - 301. Այլ մելքիսեդեկին անխիղճ. որ միշտ ուտի անշունչ և անարիւն: - 301. Եօթներորդ՝ մելքիսեդեկ ինքնին մատոյց զպատարագն քաղցելոց և ծարաւելոց. որպէս և քրիստոս ո՛չ միջնորոք հրեշտակաց կամ մարդկան, այլ ինքնին բաշխեաց զմարմին և զարիւն իւր՝ քաղցեալ և ծարաւեալ ազգի: - 301. Երրորդ՝ զի մելքիսեդեկ քահանայ ո՛չ ըստ մարմնական ինչ օժմամբ իւղոյ որպէս այլոցն, այլ շնորհօք հոգւոյն անընդմիջաբար: - 301. Եւ քրիստոսն օժեալ ո՛չ ըստ իւղոյ ինչ երևութապէս օժման, այլ միանալով ընդ բանին աստուծոյ՝ ասի օժեալ: - 301. Իններորդ՝ զի զայս ո՛չ ի ձեռս ծառայից, այլ ինքնին ընդ առաջ ել աբրահամու և ետ: - 302. Այլ նոյն ինքն խոնարհեալ ի մերս՝ ինքեամբ արար զփրկութիւնս մեր: - 302. Այլ փորձէ՛ աստուած զմարդ՝ զի յայտնեսցէ զնա...: - 304. Այլ ազա՛տ գոլով յայսցանէ՛ վասն առաւել սիրոյն աստուծոյ տա՛յ զորդին իւր ի զենումն: - 304. Երրորդ՝ ծնաւ իսահակ ո՛չ բնականապէս ըստ բնութեան կարգի. զի անցեալ էին զաւուրբք. այլ եր աստուծոյ պարգև: - 304. Եւ տերն վերջին ի լրումն օրինին ի նոյն քանիսն եղեալ հրամանին. զի ո՛չ ելոյծ զօրէնսն, այլ էլից: - 305. Այլ զոր այժմ օժանդակն է բանիս մեր, դիտեսցուք: - 305. Եօթներորդ՝ նշանակէ թէ բնական և անփոփոխ ո՛չ է անդրանկութիւնն. այլ ստացական և փոփոխական: - 310. ...այլ անդրանիկ է այն՝ որ զհաճոյսն աստուծոյ կատարէ: - 310. Իններորդ՝ ի յանդիմանութիւն բնութեան մերոյ. զի մի՛ կարծեսցէ թէ առաքինութեամբն և սիրովն առ աստուած՝ հաւասարիլ կարէ՛ սիրոյն աստուծոյ որ առ մեզ. այլ կաղ գտանի: - 311. Ասեմք թէ յակոր ո՛չ զներգործութեան անունն հարցանէր աստուծոյ, զի գիտէր որ աստուած էր և ինքն *իսրայէլ* կոչեցաւ որ է աստուածատես. այլ անուամբ զբնութիւնն և զգոյացութիւնն աստուծոյ կամէր ուսանիլ: - 311. Իսկ ինքն զինքն ո՛չ անուամբ ճանաչէ, այլ իրօք: - 312. Ասեմք եթէ՛ է ասելն ո՛չ զբնութիւն նշանակէ, այլ զանսկիզբն և զանվախճան գոլն: - 312. Եւ դժոխք ո՛չ յաղթեաց տեսն մերոյ. այլ զերծաւ ի նմանէ բոլոր հաւատացելովքն: - 313. Եօթներորդ՝ ո՛չ ի մուտն և ոչ ի յելն՝ զկանայս նոցա ո՛չ թուէ. այլ զճնունդքն և զարսն: - 315. Զի ի գալստեան տեսնն կնատքն և թոյլքն ո՛չ թուին. այլ արիագոյնքն անխտիր. զի **ի քրիստոս յիսուս արու և էզ ո՛չ է. ո՛չ ի մկրտութեանն և ո՛չ ի յարութեանն:** - 315. Զի թէպէտ հրէայքն խաչեցին, այլ իւր կաման մեռաւ: - 316. Եւ թէպէտ յովսէփ իջոյց ի խաչէն, և յովսէփ և նիկողիմոս պատեցին, այլ ինքն կաման էջ ի բազուկսն յովսէփայ և պատեցաւ զմռով: - 316. Այլ ոտք զհաւատացեալ անդամս իւր ասէ. զի տքա՛ վեցեքին թշնամիքս կոխան լինին հաւատացելոց ի կատարածի: - 317. Այլ գիտելի է, զի **գ** սեռիւք որոշի կապ բանականացս. այսինքն հոգեկան և մարմնական և միջակօրէն: - 317. Այսպէս կոչի և զգեստ մարմնոյն. զի արտաքին զգեստն որպէս ծիրանին թագաւորի ա՛յլ է ի զգեցողէն և պատահական նմա և փոփոխական. այսպէս զգեստ ո՛չ ասի մարմին նորա. այլ եկեղեցի սուրբ որպէս ասացաւ: - 319. Այլ արտաքին տաճար որպէս բնակարան և որիչ ի նմանէ՛ ո՛չ է և ո՛չ ասի: - 319. Այլ կոչի տաճար և զգեստ բանական հոգւոյն մարմինն իւրական որպէս ամենայն մարդկան: - 319. Ուստի յա՛յտ է զի բաժանեցաւ հոգին, այլ աստուածութիւնն

անբաժանելի մնաց ի բաժանեալ հոգւոյն և ի մեռեալ մարմնոյն: - 319. Այլ որ ստոյգն է ասեն թէ՛ մովսէս գրեաց որպէս պատմութիւն, և սողոմոն ստիքսեաց որպէս զհւր բանսն. յետոյ գրեաց և եգրաս հոգւովն աստուծոյ, երբ ծախեցան գրեանքն ի հրէից: - 321. Այլ սքանչելին յոբ՝ էր նախքան զօրէնս՝ և գրեցաւ յետ օրինացն: - 321. ...այլ հրամանաւն արարչին ծննդեամբք տևէ՛ և յերկարէ՛ բնութիւնս: - 321. Այլ ասեն թէ՛ ի կարգի արդարոցն են նոքա վասն **գ** պատճառի: - 322. Այլ ըստ մտաց՝ ունի **գ** խորհուրդս: - 323. Այլ յորժամ զընկերն թիրեմք չար յաղթութեամբ, յայնժամ սատանայ ուղղի և ուրախանայ: - 323. Նախ՝ զի թպէտ ի դէմս յոբայ սուտ էր խօսք նոցա, այլ ի դէմս ամենայն մեղաւորաց ճշմարիտ է: - 325. Սոյնպէս բարեկամք յոբայ թպէտ շարժեալք էին ի բանսարկուէն, այլ աստուծոյ հոգւովն զօգտակարսն բարբառէին...: - 325. Այլ ոմանք ասեն ի ձեռն հրեշտակաց ի միում աւուր ժողովեցան. որպէս ի ձեռն դիւաց ցրուեցան: - 326. Այլ այս է ճշմարիտն, զի ամենայն բարեկամքն որ ժողովեցան յետոյ և մխիթարեցին զնա՛, իւրաքանչիւրքն բերին մէն մի որոջ ոչխարի և **դ** դրամ ոսկի անգիր ընծայեցին նմա ի սատար խրախութեանն...: - 326. Ութերորդ՝ յոբ ո՛չ անիծանէր, այլ աղօթիւքն զբարեկամսն փրկէր. և տէր մեր ի վերայ խաչողացն աղօթէր: - 327. Այլ աշխարհն Օսիդ՝ գաւառ է եսաւայ. զի օսիդն մի է յորդուցն եսաւայ յորոյ անուն կոչեցաւ երկիրն օսիդ: - 327. Նախ՝ մորենին է՛ նշանակ ժողովրդեանն իսրայէլի յեգիպտոս, որ վառեալ տանջիւր և ո՛չ սպառիւր. այլ առաւելոյր օրինութեամբն աստուծոյ: - 331. այլ չոր ձողկն դալարիւր. այսինքն թէ ի զանգուածոյն ադամայ ունէր ինչ փոշետեսակ՝ սրբեցաւ հրով հոգւոյն սրբոյ: - 331. Երկրորդ՝ ընդդէմ չէիցն է որք միայն անուանին, այլ եութեամբ ո՛չ են աստուածք. այլ նիւթ են եղական: - 332. Չորրորդ՝ խնայեաց զնոսա իբր ի մարդիկ զի զղջացեն փոքր խրատովն և ի մեծ պատուհասէն զերծանիցին. այլ նոքա խստացան մինչև զամենայն կրեցին: - 333. Ձի որպէս սուերն ո՛չ է մարդ, այլ նմանութիւն մարդոյ: - 335. Այլ զի տեսանօղքն զարհուրեալք ի ճշմարիտ նշանիցն մովսէսի՝ առ աչօք թուէր թէ և կախարդքն այնպէս առնէին: - 335. Իսկ դէքն փոխեն զերևակայութիւնն և զգայարանս, այլ ո՛չ զմիտս: - 336. Իսկ հրեշտակք կարեն փոխել զմիտս և շրջել ի բարին. նաև զերևակայութիւնս և զգայարանս, այլ ո՛չ զկամս: - 336. Ո՛չ է արդարութիւն. այլ նա՛ ընդ զրկողացն դատի, և դու ընդ գողոցն: - 337. Բոլորն ամենայն **դճլ** ամ է յաւետեացն արբահամու մինչև յելսն յեգիպտոսէ՛. այլ զերկու **ճե** ամն հարքն յերկրին քանանու բնակեցան. և **զբ ճիե** ամն որդիքն յեգիպտոս կացին...: - 337. Չորրորդ՝ զի գիտացեն թէ գոյնք և համք զանազան կերակրոց և պտղոց ո՛չ իւրովի պատրաստին, այլ ի շնորհացն աստուծոյ: - 339. Նախ՝ զի անհաւան էր ժողովուրդն և անկատար, զգալի տեսլեամբ և ձայնի զարհուրեցոյց. զի մի՛ մոռացին. այլ հաւանեսցին և ի միտ պահեսցեն: - 341. Այլ աստ զներգործական որակն ասէ տարերաց: - 342. Կապոյտն օդոյն է գոյն. զի թէ այլ գոյն էր, վնասիչ և խափանիչ լինէր տեսութեանց. որպէս սպիտակ կամ սեաւ. այլ կապոյտն է ի հեշտութիւն տեսութեանց: - 342. Չորրորդ՝ և բովանդակն **ե** կանգուն, ցուցանէ թէ ո՛չ են նոքա ի չորից տարերց. այլ երրորդ եութիւն են...: - 344. Երես զիսկութիւն աստուածութեանն նշանակէ. զոր աստի կենօքս ո՛չ որ կարէ տեսանել. որպէս զբոլորակ արեգականն. այլ ի հանդերձեալն տեսանեն ընտրեալք ըստ չափու: - 350. Իսկ մովսէս ո՛չ բնութեամբ՝ այլ անուամբ և գործով. զի բարի առնէր և պատուհասէր: - 350. Նախ ցուցանէ զառատութիւն պարգևացն աստուծոյ, որ ո՛չ զուգակշիռ գործոցն հատուցանէ, այլ բազմապատիկ և հազարաւոր: - 351. Այսինքն մինչև **գ** ազգն ներեն. կամ **գ** դարս. և ի չորրորդն ո՛չ դառնամ ի վրէժ խնդրելոյ. այլ հատուցանեն զմեղս հարց յորդիս: - 351. Ո՛չ թէ զմեղս հարց յորդուցն խնդրէ. այլ մեղաց հարցն ներէ երկայնամիտ լինելով մինչև յորդոց յորդիս զի դարձցին ի մեղաց: - 351. Այլ ո՛չ թէ զհարց մեղքն որդիք վճարեն: - 351. Այլ զներգործական մեղս անծին հօր՝ ո՛չ հատուցանէ անձն որդւոյ. ապա թէ ո՛չ չար ծնողաց ո՛չ լինէր բարի զաւակ: - 351. Իններորդ՝ ի յօրինակ արդարոցն լուսոյն. որ ո՛չ կարօտին արտաքին լուսոյ, սոյնպէս և մովսէս ո՛չ կարօտէր. զի ո՛չ բնական էր լոյսն. զի աչք բնական տեսութիւն ունի, այլ ո՛չ թէ լոյս: - 352. Իսկ քահանայապետն մեր եմուտ ո՛չ յօրինակս ճշմարտութեան, այլ ի բուն իսկ յերկինս յանդիման լինիլ յերեսացն աստուծոյ վասն մեր: - 355. Մետասաներորդ, նոքա ո՛չ իշխէին ճաշակել զպատարագս իւրեանց. այլ արտաքոյ յարէին...: - 355. Նախ ցուցանէ զխոհեմութիւն բարուց որ ընդունելի է աստուծոյ և մարդոյ. այլ պարզութիւնն է՛ պատարագ: - 356. **Երկրորդ՝ օրինաւոր ամուսնութիւնն պատուական է վասն որդեծնութեան. այլ ո՛չ է նա՛ առաքինութիւն. որպէս կուսութիւն պահք՝ և աղօթք:** - 356. Վեցերորդ, խմորունն ո՛չ է կենդանի հաց. այլ թոյլ: - 356. Եւ ո՛չ միայն այս, այլ զեօթն օր անխմոր բաղարջ ուտէին ամենայն ժողովուրդն. և Աբրահամ...: - 356. Այլ որք յամառելով յօրինակն՝ աղ խառնեն ի խորհուրդն, պարտ է նոցա խառնել և

ծէք և մուրկ և խուճկ և միս գառին. կամ զանգեալ ի կասկարայս, կամ օծեալ ի տապակի, զի զօրինակն կատարեսցեն. և հեռացին ի ճշմարտութենէն: - 357. Գառն օրինակ էր քրիստոսի. զի կոչեցաւ գառն աստուծոյ. այլ զգալի գառն ո՛չ եղև: - 357. Այլ զգալապէս հաց և զհինի աւանդեաց, զայն պատարագեմք: - 357. Իմներորդ, պատարագ ուխտի. որ ո՛չ վասն երախտեաց ինչ, այլ իւր կամաւ ուխտեալ. որ յերկրորդ օրն ևս ուտէին զմիսն: - 359. Այլ ի կողմ հիւսիսոյ զողջակէզս և զվասն մեղացն: - 360. Այսինքն զամենայն յաջողուածս հոգևոր և մարմնաւոր, և զմասն անմահութեան կենաց յուսոյն, ո՛չ վասն մեր արժանաւորութեան համարել. այլ բարութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 360. Ո՛չ միայն զի յանունն աստուծոյ, այլ զի օրինակ էին նորոյս պատարագի. և խորհրդովն քրիստոսի սրբեցան: - 361. Այլ զանբան պատարագն ուսան հեթանոսք և կռոց մատուցին. և այն սովորութեամբն իւրայլէ մատոյց աստուծոյ զանբան կենդանիս մինչ եկն քրիստոս և եղև ինքն բանաւոր պատարագ, և զնոյնս աւանդեաց մեզ: - 362. Յորժամ զգործ քահանայի ունիցին՝ ո՛չ է մեղք. այլ սրբութիւն: - 363. Այլ որ ուղիղն է, մովսէս յամենայն ժամ մտանէր ի սուրբն սրբոց. և ահարօն մի՛ անգամ ի տարւոջն. և քահանայքն ո՛չ մտանէին: - 364. Այլ ըստ գործոց նոցա զանագանին սուրբն և անսուրբն: - 364. Կամ ջրայինն որ ո՛չ ունի զարիւն շնչոյ, այլ զարիւն ջրոյ, ո՛չ զենի. զի զենումն նոցա հանումն ի ջրոյն է: - 366. Եւ թէ լիցի երկաթ և ո՛չ սուր, և ո՛չ է պիտանի. որպէս բոլոր երկաթն թէ հարցէ զկենդանին և սպանցէ, ո՛չ է ուտելի, զի թէպէտ զարիւնն հանէ, այլ ո՛չ համանգամայն զշունչն և զջերմութիւնն: - 366. Եւ տես, զի սերմն ի մեզ ո՛չ պղծէ զմեզ, այլ ի հոսիլն պղծէ **զդ** դէմս: - 369. Ոմանք ասեն՝ գործ մեղաց մնաց նոյն. այլ գործ սրբութեանն փոխեցաւ ի հոգևորն: - 369. ...այլ պատիժն փոխեցաւ հինն ի նորս: - 369. Այլ ուղիղն, զի օրէնքն թէպէտ ըստ խորհրդոյն փոխեցաւ, այլ ըստ իրին մնաց յաւիտեան. զի օրինակն էանց, այլ ճշմարտութիւնն մնաց: - 369. Ա՛րդ՝ որ առանձինն է՝ մարմնոյն արատն ոչ խտրի. այլ հոգւոյն: - 370. Այլ զքրիստոս ո՛չ պատարագեն. և ո՛չ այլ ինչ ի խորհրդոց եօթանց կատարեն: - 370. ...այլ հանգիստն ի հոգին է: - 372. Այլ ամսամուտն է ծննդեան տօն. զի քրիստոս եղև մեզ ամիս ծննդեամբ և մահուամբ և յարութեամբն: - 373. Այլ ըստ ոմանց՝ տօն քաւութեան որթագործութեանն, նշանակէ ի մեզ զտօն մեծ քառասնորդացն պահոց: - 373. Այլ խորհուրդն է, նախ՝ զի օրինակ բազում է, և ճշմարտութիւնն մի: - 374. Այլ հոգեպէս՝ նաշիին է՝ մարմնական նուէրքն. և կամ չարչարանք մարմնոյ որ ի տօնս ճգնիմք. - 375. Այլ ես ասեմ, եթէ ամենայն տուրք բաժանի յերեք: - 375. Այլ ա՛յս է ուղիղն. զի բովանդակն ամենայն **թ** դասք են հրեշտակաց. այլ անկեալքն ի նոցանէ՝ են ի չափ միոյ դասու...: - 376. Ի խոստման աւետիսն ծեր էր արբահամ, և կինն ամուլ. զի մի՛ անյուսացին ի բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենագօ՛ր է...: - 377. Այլ որ զուղիղն ասեն ա՛յս է, կորի՛ւ եցոյց զօրինակ զղջման. զի լուաւ խրատուն մովսէսի և մնաց ընտրութեանն աստուծոյ ի դուռն խորանին: - 382. Այլ ապաւառ է՝ մեղքն մեր զոր ընկալաւ յինքն և մաքրեաց զմեզ: - 383. Իսկ աւելորդ ծորումն թէպէտ անանգոսնելի է, այլ ակամայ՛ է. և զակամայն ո՛չ կրեաց: - 383. Չի զողացեալ մեղքն միայն խոստովանելով ոչ քաւի. այլ հատուցանել պարտ է զգողօքն. կամ ի տէրն, կամ յազգականս նորա. կամ ի քահանայն. զի միջնորդ է մեռելոց և կենդանեաց: - 384. Չայն ցուցանէ թէ յուղղութիւնս մեր երևի աստուած. այլ ի խոտորիլն ո՛չ: - 387. Ո՛չ ասէ գնալ որ կամաւորն է. այլ երթալ, որ ակամայ քարշիլն է: - 389. Այլ ի յաւարէ՛ թագաւորաց որ ի յերկրէն թշնամեաց բերեն՝ հալալ է մատուցի՛ նուէրք յեկեղեցին: - 390. Այլ ոմանք մնացեալք ի մարմնի, և բազումք ժամանեալք յօթևանս վերին: - 391. Այլ ոմանք՝ ճաւոր գերկին, և վաթսնաւոր զդրախտն, և երեսնաւոր գերկիրս ասեն նշանակեալ **բ** ցեղիցն յայնկոյս յորդանանու, և **թ** ցեղիցն յերկիրն քանանացւոց: - 391. Այլ այս ո՛չ է հասարակաց ընդունելի կարծիք: - 391. Այլ ոմանք է օր ասեն յամել ի է գօտիս. վասն որոյ էօրէք առնեն: - 391. Այլ մեզ ուղղափառ եկեղեցոյս միջինն է ընդունելի: - 391. Եւ երկրորդ՝ զի ո՛չ ինքեամբ՝ այլ ի ձեռն քահանայիցն մահուն ազատիւր: - 392. Չի՞նչ է որ ընդ դովտայ որդիսն և եսաւայ ո՛չ հրամայեաց կռուիլ. այլ ընդ **ամուր** հարցւոցն: - 393. Այլ ընդ դևս պատերազմիլ միշտ. զի որոց դիւաց թէ յաղթ մարդ, թէ հպարտութեան և թէ պոռնկութեան, զնոցա տեղիքն ժառանգէ յերկինս: - 393. Այլ **ե** թագաւորք մադիանացիքն էին, և **բ** այտքիկ. որ են է դևք է զլխաւոր մեղաց...: - 393. Երկրորդ՝ նշանակէ՛ զհոգիս սրբոց. որ տեսանեն զփառս, այլ ի յարութեանն առնուն: - 394. Իսկ ճշմարիտն աստուած զայս ո՛չ խնդրէ. այլ երկիւղ խնդրէ ի տղայոց որով խորշին ի չարէ. և սէր ի սրտէ փոխանակ անասնոց. և խաղաղութիւն առ ընկերս և օտարս...: - 396. Այլ բանն աստուծոյ ի ծովէ լորամարգ ի վիմէն ջուր և յօդոյ մանանայիւ կերակրեաց զնոսա...: - 397. Երկրորդ՝ զի **խ** ամ յանապատին հաց ո՛չ ետ նոցա. այլ

մանանայ և զայլսն...: - 397. Երրորդ՝ զայն ցուցանէ որ կեանք դրախտին դարձաւ առ նոսա յանապատին անկարօտ ամենայնի. զի զգեստն ո՛չ մաշէր. այլ աճէ՛ր ընդ տղայոցն. և ոտն բոկ՝ և ոչ կոշկոճէր...: - 397. ...այլ բանն աստուծոյ կերակրէր զնոսա որպէս ասացաւ...: - 397. Հինգերորդ՝ նոյն ինքն մարմինն սուրբ ո՛չ թէ հացիւ միայն կայր որպէս հասարակ մարդ. այլ բանին կենդանի ի նմա՛ միացեալ: - 397. Վեցերորդ՝ ո՛չ միայն հաց է հաղորդութիւնն. այլ հոգւովն սրբով օրհնեալ և միաւորեալ ի բանն աստուած, որով անմահ կենդանութիւն տայ ճաշակողացն: - 397. Իններորդ՝ մանուկն յարգանդի ո՛չ հացիւ կեայ. այլ հրամանաւն աստուծոյ կերակրի ընդ պորտն զինն ամիս...: - 397. Տասներորդ՝ ի յարութեանն ո՛չ է մարմնական կերակուր և ըմպելի. այլ բանն աստուծոյ է կերակուր. որպէս այժմ հրեշտակաց յերկինս: - 397. Նախ՝ գիտելի է, զի աչք մարմնոյն զինքն ո՛չ տեսանէ, այլ զայլքն: - 397. Այլ միտքն տեսանէ զինքն և զայլս: - 397. Ո՛չ միայն հրէի կամ հեթանոսի, այլ որք նուիրեն նմա զհաւատս ամբողջ սրբութեամբ՝ արժանի լինին շնորհացն նորա: - 398. Այլ երուսաղէմ լեռն է և դաշտ, յանձրեայ ոռոգի. իբր թէ խնամօքն աստուծոյ լինի անձրև աւելի և նուազ, ի ժամու և տարածամու ըստ արժանեացն ձերոց: - 398. Իսկ երկիրն նոր օրինացս ո՛չ բնական իմաստութեամբ հեթանոսաց ոռոգի, այլ շնորհօքն աստուծոյ և հաւատով դալարի: - 398. Այլ տես յայտնապէս, զի զայսպիսի նշան վկայութեան ո՛չ ունէին յուրաս և դևդաս. և ո՛չ նեռն ունելոց է **դերաքրիստոսն**. վասն որոյ ո՛չ են մարգարէ, այլ մոլորեցուցիչք և չարք: - 400. Եւ այլք այսպէս մեկնեն թէ՛ ամենայն անիծեալ կախեալ կայցէ զփայտէ. այլ ո՛չ ամենայն կախեալ զփայտէ՝ անիծեալ է. որպէս խոյն ի սաբեկայ կախեալ ո՛չ է անիծեալ: - 400. Այլ՝ արձակեալ կինն ո՛չ դառնայր յառաջին այրն վերստին. թպէտ մեռանէր վերջին մարդն: - 400. Իսկ խորհուրդն, ի յօրէնքն նոցա է զի փոփոխական էր օրէնքն նոցա. և որ փոփոխ, այլ ո՛չ դառնայր յօրէնս նոցա: - 401. Այլ որ մարդն առնոյր բազում կանայս՝ և կինն ո՛չ...: - 401. Եւ մին այր կարէ՛ ի բազում կանանց ծնանիլ զաւակ. այլ մին կնոջ ի բազում արանց ո՛չ բազմանայ ծնունդ: - 401. Երրորդ՝ օրինական. զի որպէս մին զլխոյ բազում անդամ կարէ՛ լինիլ. այլ ո՛չ անդրադարձեալ: - 401. Այլ կենդանի եղբօր, կամ փոքր եղբօր կինն, կամ զուով զաւակ, անօրէնութիւն էր որպէս հերովդին...: - 402. Այլ մեք այսպէս խոստովանիմք զքրիստոս. որդի աստուծոյ բնութեամբ. և զնոյն որդի մարդոյ բնութեամբ: - 402. Նախ՝ զի զօրինակն ո՛չ ունիմք. այլ զճշմարտութիւն օրինացն ունիմք: - 403. Այլ այս անէծքս յայտնապէս ի վերայ հրէիցն է. որք ո՛չ կատարեն զօրէնս, և ո՛չ ունին զմկրտութիւնն քրիստոսի: - 403. Ասա՛ նմա թէ՛ այն հասարակաց հեթանոսաց է. զի աճին մարմնով և ընչիւք. իսկ մերս ո՛չ է հասարակաց. այլ արժանաւորաց և ընտրելոց: - 403. Այլ ի կուսանս հանգչի. որք հրեշտակաց նմանք եղեն կուսութեամբ. վասն այն ասեն աստուած բնակեալ է յերկինս ուր կուսանք են հրեշտակք. և ո՛չ յերկրի ուր ամուսնացեալք են: - 404. Ասա՛ թէ՛ չափաւորն ընդունելի է. այլ անչափն պոռնկութիւն և ագահութիւն. իսկ կուսութիւն և աղքատութիւն որչափ առաւելու՝ այնչափ գեղեցկանայ: - 404. Որ հաւատայ ի նա՛, մի՛ կորիցէ. այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս: - 405. Դարձեալ՝ զաստուածայինս ամենայն՝ ո՛չ կարեն քննել. այլ զոր ինչ յայտնէ՝ պատմեն ձեզ: - 405. Դարձեալ՝ և դուք զժածուկն աստուծոյ մի՛ համարձակիք քննել. այլ զոր ինչ յայտնէ ձեզ՝ ուսուցէք որդւոց ձերոց: - 405. Որպէս և այլ ուր ասէ՛ «զոսկր նորա մի՛ բեկանէք». այլ **զդիւրալուրն** պատմեցէք: - 405. Չորրորդ՝ ծածո՛կ են աստուածայինքն ամենայն. այլ յայտնի արարածոցս զիտութիւն: - 406. Չի հաւատամք զեթէ են. այլ՝ ինչ և որպիսի ինչն ծածկեալ մնայ: - 406. Նախ՝ շնորհակալութիւն է և զոհութիւն երախտեացն աստուծոյ տրիտուր. ո՛չ իբր կարօտի, այլ անկարօտի որպէս աստուծոյ: - 406. Եւ չեն անկարօտք. այլ արարածք են և կարօտ են աստուծոյ: - 406. Եւ է՛ ինչ ի մեկնչաց ուղղեալ. այլ միտքն նոյն է: - 407. Եւ յայտ է յայսմանէ, զի հուր բորբոքեալ է ի բարկութենէ. ո՛չ յեութենէ և ո՛չ ի կամաց ին, այլ ի բարկութենէ: - 408. Նախ եթէ՛ բնութեամբ բարի է աստուած և ո՛չ ունի բարկութիւն. զի ծառ բարի պտուղ չար ո՛չ առնէ. այլ մեք գործովք մեր զայրացուցանենք զնա և արկանենք ի բարի կամս նորա բարկութիւն: - 408. Չորրորդ յայտ է, զի թպէտ սրտմտի՝ ո՛չ յինքնէ. այլ մեք հարկանենք զնա ի գործն, անդարձ լինելով մեր: - 408. Այլ այնու՛ էր առաւել, զի քրիստոս զհոգիս ազատեաց ի դժոխոց. և աստուած էր և մարդ եղև և խաչեցաւ. որ մեծ է քան զամենայնին: - 411. Նոյն և եղիսեոս. այլ ո՛չ յետս դարձաւ: - 414. Այլ սուրբն եփրեմ՝ զշրջանս երկնից կացեալ ասէ ընդ լուսաւորացն: - 416. Երկրորդ՝ զի մի՛ զատեցին ի ժողովրդեանն. այլ ի քաղաքս ապաստանաց սփռեցին և ուսուցեն զնոսա: - 417. Այլ ո՛չ այսպէս. զի ե՞րբ եկաց և մնաց ընդ արև, կամ յառաջ քան զլուսին սողոմոն. այլ տէրն նորա: - 421. ...այսինքն բնական և բանական և գրաւոր օրինօք ո՛չ գտեալ. այլ ի ձեռն աւետարանին: - 426. Այլ

որպէս յարուցեալն նմանութիւն է և ո՛չ իսկութիւն, նոյնպէս և խօսքն սուտ է և ո՛չ ճշմարիտ: - 428. Եօթներորդ՝ զի թէ ճշմարտապէս սամուէլ յառնէր, ո՛չ կամէր կինն. զի կորուսիչ էր նոցա. այլ գիտէր որ նմանութիւնն էր սամուէլի: - 428. Նախ՝ զի ո՛չ ետես զնա. այլ միայն կինն. ապա յայտ է զի սուտ նմանութիւնն էր: - 429. Երկրորդ՝ ուստի՞ ճանաչեաց թէ սամուէլ է. զի ահա՛ կինն ասաց. այլ որպէս կինն երևեցոյց զձևն, նոյնպէս կարծեաց և սաւուղ: - 429. Վեցերորդ՝ զի թէ հաւատացեալ էր սաւուղ ո՛չ երթայր ի պատերազմ. այլ խոյս տայր և փախչէր: - 429. Որ և ո՛չ յաղթութիւն, այլ մահ խոստացաւ նմա: - 429. Այլ ճշմարիտ փրկութիւնն մեր յուսով է և աղօթիւք: - 429. Երկրորդ՝ ընդէ՞ր ոչ երևեցաւ սաւուղայ. այլ միայն կնոջն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 429. Երրորդ՝ ընդէ՞ր ինքն ո՛չ ասաց թէ ե՛ս եմ սամուէլ. այլ նոքա նմանեցուցին: - 429. Նախ այսպէս. զի եհարց թէ ընդէ՞ր հաներ զիս. այլ ո՛չ էր հարցեալ թէ գիտէր զխորհուրդն: - 430. Երրորդ՝ զի նոր բան ինչ ո՛չ պատմեաց. այլ զոր ինչ ուսաւ ի սաւուղայ՝ երկրորդեաց նմա: - 430. ...այլ զանունն ընկալաւ և ինքն դև էր, սուտ խօսեցաւ ապա: - 430. Ապա յայսմ ամենայն է յայտ է՝ զի ոչ ինչ գիտեն զառաջիկայն դևք. և ո՛չ իմանան զներկայական խորհուրդս. և ո՛չ յառնեն մեռեալք. այլ սուտ կերպարանին: - 430. Նախ՝ զի մի՛ մարդիկ յանդիմանեցեն չարք և անողորմք. այլ աստուած յանդիմանեաց և ողորմեցաւ: - 432. Այլ շնորհք նորոյս կարողութեամբ արդարացուցանէ զմարդ այնպէս, մինչ զի սպիք մեղացն ջնջին և յիշատակութիւնն ծածկի: - 433. Եւ թէ ասիցեն զխոստովանեալ մեղս այլ ո՛չ յիշենք: - 433. Այլ ի դատաստանն քննութեան ջնջեալ է զոր ինչ մեք ի մտի ունիմք. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 433. Այլ աստ ասէ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւթի եղև հատուցուն մեղացն...: - 434. Երկրորդ՝ զի սովն և սուրն զբարի և զչար ի միասին պատժէ. այլ մահն ընտրութեամբն աստուծոյ է...: - 435. Այլ յայնմ հետէ ողորմութիւնն աստուծոյ արգել զայլ աւուրսն: 435. Այլ և դաւիթ եգիտ զսաւուղ և զգօրսն նորա ի քուն և ո՛չ վնասեաց. այլ զգէնն էառ. և տէրն ո՛չ կամի զմահ որք մնջեն ի մեղս. այլ զպատճառ մեղացն հանէ: - 437. Այլ զի ծերութեան որդի էր յեսսեայ, վասն որոյ ի ծերութեանն ցրտացաւ: - 439. Այլ որ հրամայեցաւ սիմէի ոչ ելանել յերուսաղէմէ. և յորժամ ել մեռաւ: - 439. Այլ ա՛յս է ճշմարիտն. զի պատերազմ և խռովութիւն էր յաւուրս դաւթի մինչ աստակեաց զնոսա. և որդի նորա ի խաղաղութեան ժամու շինեաց զտաճարն: - 439-440. Այլ ի խաղաղութեան հոգւոյ և մարմնոյ և այլոցն: - 440. Այլ զայն ասէ՛ թէ յամենայն ազգս *արանց* գտաւ այր մի քրիստոս, ազատ ի պարտուց սկզբնականին. և ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Այլ զսէրն աստուծոյ և զսէր ընկերին ոչ: - 440. Այլ և ո՛չ անդ է գրեալ բոլորն, այլ ի թագաւորութեանցն որ չէ թարգմանեալ ի մերս. այլ միայն **բ** մնացորդացն զոր եզր գրեաց: - 443. Այլ սուրբն եփրեմ ասէ ոչ: - 443. Չի չասացաւ նմա ի ձեռաց քահանայիցն կերակրիլ. այլ ի ձեռաց ագռաւուցն: - 443. Այլ պիղծ ագռաւքն ի խորհուրդ հեթանոսաց անցեալ զյորդանան և սրբեալ աւազանաւն: - 443. Ո՛չ ասէ թէ յաւելցի. այլ թէ ո՛չ պակասի: - 444. Չի աւելին ազահութիւն հեթանոսաց էր. և պակասն անհաւատից. այլ միջինն քրիստոնէից...: - 444. Եւ այս է նշանն, եթէ տեսցես զվերանալն իմ, ապա լինի՛ պատիժ նոցա. ապա թէ ոչ տեսցես՝ չեն արժանի պատժոց. այլ շնորհքն խնայէ՛ ի նոսա: - 445. Երրորդ՝ զի մի՛ կարծեցեն թէ յինքեանց անկան սրով. այլ ի հրեշտակէն: - 446. Նախ՝ զի ո՛չ եհարց զաստուած. այլ վաղվաղեաց ի պատերազմ: - 446. Այլ որ ուղիղն է՝ զվճիռ գերոյն **հ** ամ եդ երեմիա: - 447. և նա՛ վկայեաց վասն գերութեան ժողովրդեանն. այլ վասն բարեպաշտութեան ովսիա ո՛չ զնաց գերի: - 447. Եւ յետ հիւրկանեայ ո՛չ ևս ի քահանայից ազգէն կացին օծեալքն առաջնորդք. այլ աննշանք ոմանք ամսօրեայք և տարևորք: - 449. Այլ զերկոտասանքն մին գիրք, և զերեմիայն մին գիրք համարեալ, լինի **լգ** գիրք հին կտակքն բովանդակ: - 450. Այլ ընկալեալ են ի կարգս Աստուածաշունչ գրոց: - 451. Այլ ո՛չ յարմարի բանս. զի և յերկինս տեսանի գործ արդարութեան առ հրեշտակս եղեալ. որք հպարտացեալ կործանեցան: - 458. Այլ որ ստուգիւ տեսութիւն է բանս, յերկինս ասել զողորմութիւն, զառաւել մեծութիւնն նշանակէ: - 458. Այլ արդարութիւնն երբեմն ծածկեալ՝ և ողորմութիւնն յայտնի, որպէս յարդարացուցանել զամբարիշտն, և յառաջին գալուստն քրիստոսի: - 459. Այլ իւրաքանչիւրոցն հատուցանէ ըստ արժանեաց. այսինքն բարեացն բարիս, և չարացն չարիս: - 459. Այլ ո՛չ էր արդար թէ յանցանէր զօրինօքն աստուծոյ: - 460. Այլ ի ձեռն հրեշտակապետին վկայեալ և աւետեալ զհաւատարիմս ի գիտութիւն: - 464. Այլ միջինն ուղիղ է և բարի: - 465. Այլ աղօթքն և գոհութիւնքն երկար: - 466. Այլ արդ՝ սուրբ գիրք վկայեն...: - 466. Վեցերորդ, մայր մարդոյ ասի կինն որ ծնաւ զմանուկ. թէպէտ հոգին ո՛չ է ի մօրէն. այլ վասն միաւորեալ մարմնոյն մարդածին կոչի: - 466. Այլ արդ՝ քրիստոս ո՛չ է որդի աբրահամու և ո՛չ ի հարցն թէ ոչ է որդի կուսին. ապա ուրեմն ըստ մարմնոյ աստուած է քրիստոս, և աստուածածին է ծնողն. և մայր ըստ

մարմնոյն քրիստոսի: - 466. ...եթէ զոր օրինակ բժիշկը՝ ո՛չ ի սկիզբն ցաւոց և ո՛չ ամենևին անագան տան զդեղ հիւանդին. զի անօգուտ է և վնասիչ. այլ ի դիպօղ ժամու յորում առողջասցի: - 467. Այլ ի դիպօղ ժամու յորում ցաւն զօրացաւ և կարօտացաք բժշկութեան, - 467. Այլ յորժամ նկուն եղեն օրէնք ամենայն, և ո՛չ կարեցին փրկել. յետոյ եկն և երևեցաւ նոյն ինքն օրէնսդիրն և փրկեաց զմեզ: - 467. Զի մի՛ յօրինաց, այլ ի շնորհացն քրիստոսի իմասցուք զարդարութիւն և զփրկութիւն մեր: - 467. Այլ որդին որդի եղև և անշփոթ մնացին երրորդութեանն դէմք: - 468. Երկրորդ՝ զի ո՛չ ինչ անդամ զազրելի է ի մարդն. այլ ամենայնն հաւասար են յարդարութիւն. եթէ ոչ եկամուտ ինչ խառնեցցի ի նմա: - 469. Որ ո՛չ ըստ բնութեան կարգի, այլ ըստ անբաւազօր կարողութեանն աստուծոյ միայնոյ: - 469. Եւ այս ո՛չ զհետ իրերաց. այլ համանգամայն յանկարծօրէն ի վայրկեան ժամու զօրութեամբ հոգւոյն սրբոյ. որոյ յանկարծօրէն է ներգործելն աստուծոյ: - 470. Եւ թպէտ կատարեալ և լի և անթերի էին մասունք մարմնոյն քրիստոսի. այլ այնքան փոքրիկ, մինչ զի հազիւ անկարէր ընդ տեսութեամբ մարդոյ: - 470. Երրորդ՝ զի մի՛ իցէ ըստ հասարակաց կարգի. այլ ի վեր քան զբնութիւն որպէս ասացաւ: - 470. Եօթներորդ՝ նա՛ միայն է միշտ և անդադար ծնունդ. զի ո՛չ սակաւ ի ժամանակի, և ո՛չ ի ժամանակի դադարի. այլ որպէս լոյս ի հրոյ միշտ և անհատապէս ծնանի: - 472. Այլ երիւք տարբերութեամբք: - 472. Իսկ մեք ո՛չ ի գործոց, այլ ի հաւատոցն քրիստոսի ընկալաք զսկզբնական արդարութիւնն և զներգործութիւն մարմնոյ և զսրբութիւն մտաց: - 473. Իսկ մկրտութիւն նորա ո՛չ որդեգրութեան էր որպէս մերս. այլ ճշմարիտ որդիութեանն յայտնութիւն ըստ ձայնին հօր «դա՛ է որդի իմ սիրելի»: - 474. Այլ մեք այսպէս խոստովանիմք. եթէ օծաւ բանն աստուած ի հոգւոյն սրբոյ յորժամ յղացաւ **մերովս** կերպիւ յորովայնի...: - 475. Երրորդ առ այսօրիւք՝ միաւորութիւն անուանենք և զխառնուածս երկուց նայից ըստ զանազան որակութեանց. յորում ո՛չ ոք ի խառնեցելոցն զիր ծայրագոյն որակութիւնն սեռաբար կարօղ է պահել. այլ շփոթեալ անկանի ի ծայրագոյն որակութեանն. որպէս զջուրց և զգինեացն խառնուած, և զմեղերաց: - 476. Երրորդ՝ որպէս բաժանեալ ի միմեանց՝ ո՛չ գոյ մարդ. այլ մեռեալ մարմին կամ մերկ հոգի: - 477. Նոյնպէս և յորոշելն ըստ ոմանց զաստուածն և զմարդ՝ ո՛չ է քրիստոս. այլ մարդ սոսկ կամ մերկ աստուած: - 477. ...այլ աստուած համանգամայն և մարդ խոստովանի միացեալ: - 477. Այսպէս և մարդկութիւնն միաւորեալ ընդ բանին՝ ո՛չ ունի տգիտութիւն ինչ մարդկային. այլ գիտէ զամենայն աստուածաբար: - 477. Տասներորդ՝ զի թէ և միաւորի հոգի և մարմին՝ այլ ո՛չ հոգին մարմին և ո՛չ մարմինն հոգի ասի: - 479. Երկրորդ՝ զի ծերն ո՛չ է կատարեալ հասակ, այլ դարձումն ի նուազութիւն: - 479. Այլ սրբուհի աստուածածինն մայր է որդւոյ և կոյս անապական: - 480. Վեցերորդ՝ ի յանմարմին բնութիւնն ո՛չ կոչէր իգական. այլ արական որդի. իսկ թէ ի մարդեղութիւնն լինէր իգական, փոփոխումն էր դիմացն և սերիցն: - 480. Եօթներորդ՝ զիրք սուրբք մարդեղութիւն ասեն բանին. այլ **մարդն կոչումն յատուկ արական է և ո՛չ իգական թէ և հասարակաց կոչի**: - 480. Այլ այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն: - 481. Այլ մեզ այսպէս իմանալի է. զի թշրինի մէկն նուիրեալ օր սուրբ տիրոջն կոչեսցի ասացաւ. որ է՛ սեպտեմբերի **ժը**: - 483. Այլ ո՛չ կատարէր **զգ** աւուրն ի միասին: - 484. Իններորդ՝ զի և նոքա իսկ որ զայս ասեն՝ առնեն յունվարի **զ** ճրագաւոյց ընդ մեզ. և ճրագաւոյցն ո՛չ է մկրտութեան, այլ ծննդեան ի մէջ զհշերի: - 484. Այլ պատշաճ էր թլփատութիւն նորա վասն բազում պատճառի: - 485. Այլ ճեղքելով որպէս օրէնն էր անդրանկացն ճեղքել և ո՛չ հատանել: - 486. Այլ ասեն վարդապետք բազում պատճառս: - 486. Դիմեցերորդ՝ մկրտութիւն տն այն որ ինքն մկրտեսցաւ. այլ մկրտիմք և մեք զկատարեալ մկրտութիւն տիրոջն ջրով և հոգւով: - 488. Ուրբերորդ ի կատարածի. այն որ ո՛չ ի փրկութիւն, այլ ամենայն չարութեան ջնջումն առնելով տանջանօք որ է հուրն անշիջանելի: - 488. Այլ զանազանին նախ ի ձևն...: - 488. Այլ արդ՝ բանն աստուած եղև մարդ և անմեղ պահեաց զբնական կիրս...: - 492. Այլ զանազանութիւն գոյ ի մէջ մահու նախաստեղծ մարդոյն, և մահու տիրոջն մերոյ քրիստոսի, և մահու հասարակ մարդկայինս ազգի: - 495. Իսկ մահն ո՛չ է պարզաբար չար. այլ շարամանեալ ընդ բարոյ անուամբ և իրօք: - 496. Ասենք եթէ՛ ո՛չ ասաց զայս հրաման տալով. այլ պատմողաբար: - 496. Ուստի յայտ է զի ո՛չ ասաց ի հող դարձիր. այլ թէ՛ «դարձցիս»: - 496-497. Ասենք թէ՛ ո՛չ զհարկաւորն, այլ զկամաւոր մահն կրեաց որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 497. Դարձեալ՝ ասենք եթէ մահն ո՛չ է մեղք և ո՛չ ապականութիւն. այլ լուծիչ մեղաց և ապականութեան: - 497. Այլ զորօրինակ՝ բժիշկը երբեմն նմանեալն և երբեմն հակառակաւն բժշկեն. նմանեալ՝ որպէս հրով զհուր, և ցրտով զցուրտ: - 497. Այլ հերձուածօղք ոմանք որք են դասք երկաբնակաց՝ ապականացու ասեն զանապական մարմինն կենարարին: - 498. Եւ կարելի՛ է ասել զմարմին կենարարին չարչարելի և

մահկանացու, այլ ո՛չ կարելի ասել ապականացու: - 498. Այլ անապական մարմին յանապական կուսէ, ընդ անապական էութեանն աստուծոյ միաւորեալ: - 498. Այլ սակայն բնախօս բնութեամբ ցուցցուք բազմազան եղանակաւ: - 498. Երկրորդ՝ ապականութիւն և մեղք ո՛չ է գործ արարչի. այլ մեղանշականին ադամայ և արկածք բանսարկուին...: - 498-499. ...մարմին բանին ո՛չ է ի սերմանէ հօր և մօր. այլ ի կուսական արգանդէ և յանապական արեւնէ բեղնաւորեալ...: - 499. Վեցերորդ՝ զմարիամ մայր փրկչին կոյս և անապական խոստովանին հարք ուղղափառութեան. և զայս ո՛չ ըստ զոյացութեան բնութեան, այլ զի ծնաւ զբանն աստուած անապական մարմնով: - 499. Այլ արդ՝ յառաջ քան զխաչն ո՛չ ապականացու, և ո՛չ ի խաչին, և ո՛չ ի գերեզմանի որպէս մեք խոստովանիմք: - 500. Ապա ուրեմն կարելի՛ է ասել չարչարելի և մահկանացու վասն մեր. այլ անապական և անմեղ մարմին: - 500. Դարձեալ ասեն նոքա, մեր մարմինս ապականացու է. իսկ թէ անապական մարմին էառ քրիստոս, ո՛չ արար փրկութիւն մեզ. այլ առաջին բնութեանն ադամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Այլ միաւորեալ ընդ ինքեան բաժանեաց զմեղս ի հոգւոյն և զապականութիւն ի մարմնոյն. որպէս հուր ընդ ոսկւոյ միաւորեալ բաժանէ զժանկն ի նմանէ: - 500. Դարձեալ ասենք, թէ ո՛չ զառաջին բնութիւնն ադամայ էառ, այլ զապականացուս մեր ի զանգաւածոյն ադամայ: - 500. Այլ միաւորելով ընդ ինքեան՝ էհան յառաջին անմեղ և անապական բնութիւնն ադամայ: - 500. Դարձեալ ասեն հակառակքն, եթէ անապական է մարմինն, ապա ո՛չ է տարրական. այլ ի յերկնից բերեալ. կամ ինքն ի բնութիւնն իւր թանձրացեալ. որպէս ասէ եւտիքես: - 500-501. Այլ ո՛չ ասենք զբանն ի բնութիւնն իւր սառուցեալ, կամ զմարմինն ի յերկնից բերեալ: - 501. Այլ զի բան ի յերկնից իջեալ միացաւ ի մարմնի...: - 501. Ասենք թէ՛ աճուսն մարմնոյն ո՛չ է ապականութեան ցոյցք, այլ հակառակ նմին: - 501. Դարձեալ ասենք, փոփոխուսն և աճուսն հասակին ո՛չ եթէ ապականութեան էր ցոյցք. այլ զի զճշմարիտ մարդեղութիւնն հաստատեսցէ...: - 501. Ապա թէ ո՛չ՝ նա՛ որ զադամ երեսնամեայ ստեղծ, կարէր և նոյն հասակաւն ծնանիլ. այլ այն ո՛չ լինէր ըստ սովորութեան մեր որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 501. Ասենք եթէ, կերակրիլն ո՛չ է մասն ապականութեան. ուստի յայտ է զի ադամ նախ քան զյանցանելն ի դրախտին կերակրիւր և ո՛չ էր ապականացու. այլ անապական: - 501. Եւ տէրն ի մարդեղութեանն զկամաւորն կրեաց յինքեան և ո՛չ զակամայն. զի ո՛չ էր ի ներքոյ հարկի և ծառայութեան բնութեան որպէս մեք. այլ տէր և ազատ յամենայն կրից: - 501. Իսկ տէր մեր զի էր աստուած մարդացեալ՝ ո՛չ ունէր ակամայ կիրք. այլ զկամաւորն: - 502. Ձի ապականացու զապականացու մաքրել ո՛չ կարէ. այլ անապական մարմնովն եղև մաքրիչ տէրն մեր ապականութեան մերում: - 502. Այլ այժմ ասասցուք թէ ամենայն կիրք բաժանին ի չորս դէմս. կամաւոր և ակամայ. անգոսնելի և անանգոսնելի: - 502. Այլ մեք եղբարք ուղեկիցք իմ և դաւանակիցք եղիցուք. շինեալք և հաստատեալք ի վերայ հաւատոյ հիման. անշարժ խարսխեալք ի վերայ յուսոյն քրիստոսի, սեռն և յստակ կատարեալ սիրով սուրբ հոգւոյն: - 503. Այլ հուրն յաւիտենից՝ է՛ այժմ դժոխք սատանայի և մեղաւորաց: - 504. Այլ զայսոսիկ ո՛չ ընդունին ուղղափառ վարդապետք: - 504. Այլ մի՛ է դժոխքն. որպէս մի է արքայութիւնն: - 504. Իսկ վերջին դժոխք որ կոչի անջրդի գուր, նոցա՛ է որք ո՛չ ունին չար և ո՛չ բարի. որպէս մանկուսնք անմկրտեալք. ո՛չ տանջին զի չեն մեղանշեալ. և ո՛չ հանգչին զի չեն արդարացեալ. այլ վասն սկզբնականին մնան յանջրդի գուրն խաւարին: - 505. Առ առաջինն ասենք, թէ քրիստոս ո՛չ ի վերին՝ այլ ի ներքին դժոխքն էջ: - 506. ...այլ արդ եթէ քրիստոս ո՛չ գնաց ի ներքին դժոխքն, ո՛չ ազատեաց զադամ: - 506. Նախ ասենք եթէ՛ առաջին դժոխք հոգւոցն ո՛չ էր վասն ներգործական մեղացն հասարակ. այլ վասն պարտուցն ադամայ: - 506. Այլ արդ՝ եթէ դժոխքն այն ոչ է ակերեալ. ապա քրիստոս ի յառաջին պարտուցն ո՛չ է ազատեալ զմեզ: - 506. Այլ արդ՝ տէրն մահուամբ զմահ մեռոյց որ է՛ դժոխքն այժմ. և յարութեամբն երարձ զապականութիւն մարմնոյ ի հանդերձեալն. ապա ուրեմն ակերեաց զդժոխս: - 506. ...այլ արդարքն ո՛չ ունէին զկապանս մեղաց և ոչ զխաւար նախնական, այլ մեղաւորքն: - 507. Այլ արդ՝ աւարն առ հասարակ է և ո՛չ մասնաւոր: - 507. Այլ արդ՝ մովսէս բովանդակ զժողովուրդն էհան յանապատ: - 507. Այլ արդ՝ մեռեալքն ո՛չ են ի դէմ յանդիման տեսութեան. վասն որոյ պիտոյ՛ էր նոցա հաւատ: - 507. Որպէս յօրինակէն տեսանի. որ թէպէտ առ հասարակ ելին յեգիպտոսէ յանապատն, այլ ոմանք մտին յերկիրն պարզակաց: - 508. Այլ յարութիւնն քրիստոսի յաւուր միաշաբաթու ի մէջ զիշերի է: - 508. Այլ զշաբաթի երեկոյն նախատօնակ առնենք յարութեանն քրիստոսի: - 508. Եւ որպէս ադամ յամենէն ո՛չ եկեր, այլ ի միոյն եկեր և դատապարտեցաւ: - 510. Ձի ծու և կաթն ի կենդանւոյ՛ են, այլ ինքեանք ո՛չ են կենդանիք: - 510. Իսկ ծուկն կենդանի՛ է կատարեալ զգայարանօք և շարժմամբ. այլ զտուր և առ շնչոյ ո՛չ ունի. վասն այն

պակաս է: - 510. Նախ՝ զի յետ յարութեանն ո՛չ էր պահք. այլ զատիկ մինչ փեսայն ընդ նոսա էր որպէս ինքն հրամայեաց: - 511. Ապա յա՛յտ է զի ո՛չ ի չորեքշաբաթի եկեր զծուկն. այլ ի յանցեալ կիրակէն: - 511. Ասեմք, զի ո՛չ ունին շունչ օդոյ այլ շունչ ջրոյ. և հանեալ ի ջրոյն պակասի շունչն...: - 511. Այլ մեռեալն և **գազանարեկն** ո՛չ: - 511. Իսկ կենդանիք զենեալ յառնէ միայն կերակրելիք են. այլ ի կնոջէ ո՛չ: - 511. Այլ ես ասեմ թէ արիւն ունին յայտնապէս, թէպէտ փութով ցամաքի: - 511. Այլ որք ուղղաձևութեան են աշակերտք՝ ի մէջ գիշերի ասեմ զժամ յարութեանն քրիստոսի ի գերեզմանէն. որոց հետևիմք և մեք և հաստատեմք բազում վկայութեամք և օրինակաւ: - 512. և ո՛չ մի հոգի եթող ի դժոխս. այլ զամենայն ազատեաց յարուցեալ ի մեռելոց. և բաշխեաց պարգևս որդւոց մարդկան: - 514. Ասեմք նախ՝ թէ յարութիւնն ի մէջ գիշերի է որպէս ցուցաւ. այլ երևիլն ընդ արշալոյսն է: - 515. Այլ որ ուղղապէս հանդիպիմք՝ ասեմք թէ լ ժամ մարմինն եկաց ի գերեզմանի. և հոգին լ**գ** ժամ և կէս յամեաց ի դժոխս: - 515. Այլ պիտոյ՛ է բնական **գ** տիւ և **գ** գիշեր գոլ ի սիրտ երկրի որպէս ասաց քրիստոս: - 516. Եւ է՛ այսպէս. զի անուամբ բոլորին պարտ է իմանալ զմասնաւորն. զի առաջին օրն անկատար է. նոյնպէս և երկրորդն անկատար է և մասն. այլ միջինն կատարեալ է: - 516. Յայսմիկ յայտ արար թէ ի յարութեան անդ ո՛չ դառնայ ոք յոք. ո՛չ հայր յորդիս՝ և ո՛չ որդիք առ հարս իւրեանց. այլ դառնան ամենեքեան յայս. զի արժանի լիցին ողորմութեամբ ելանել առ հայր: - 517. Վասն այն ո՛չ ետ մարիամու մերձենալ. այլ պահեաց զնա բազկին այնմիկ որ նստոյց զնա ընդ աջմէ իւրմէ: - 518. Երեքտասաներորդ, զի մարիամ ո՛չ խոնարհութեամբ կամէր մերձենալ յոստ նորա որպէս այլ կանայքն. այլ յերեսն դիմեաց նա հպարտութեամբ առ ի համբուրել զնա. իսկ տէրն կամեցաւ ուսուցանել նմա զխոնարհութիւն՝ արգել զնա: - 518. Այլ տեղի փոխման կուսին ի վե՛ր է քան զամենայն դասս հրեշտակաց: - 519. Այլ համբարձումն նշանակէ՛ ի միտս համայն բարձր քան զամենայն դասս իմանալեացն. զի նմա՛ երկրպագեն ամենայն երկնայիմքն. և անդր քան զտեղի տիրամօրն. զի ի միածին որդւոյ իւրմէ խնդրէ զփրկութիւն մարդկան: - 519. Եւ յետ յայտրիկ ո՛չ այլ ինչ մնայ. այլ վերացումն հոգւոյն յերկինս: - 519. Այլ ասեմ վարդապետք եթէ՛ ի համբարձմանն քրիստոսի ընդ իրս տեսանելի է որք են պարագայք համբարձմանն: - 520. Վասն է՛ր յորժամ յարեաւ իսկոյն ո՛չ համբարձաւ այլ յետ **իս** աւուր: - 520. ...զի և մշակն յետ սերմանելոյն իսկոյն ո՛չ հնձէ. այլ համբերէ մինչ ի հասումն պտղոյն: - 520. Երրորդ՝ վասն մխիթարութեան աշակերտացն. զի **իս** օր մխիթարեսցէ զնոսա փոխանակ **իս** ժամուն որ տրտմեցան ի մահն քրիստոսի. որպէս ասացաւ թէ յարութիւնն ի մէջ գիշերի, այլ երևեցաւ ընդ արշալոյսն առաքելոցն...: - 520. Այլ ընդ տեսռն մերոյ բազումք խօսակիցք եղեն և տեսին: - 522. Սակայն մի և նոյն բանն բազմանայ ի բազումս. որպէս ի հրեշտակս և ի մարդիկ. ի հին և ի նոր օրէնս. այլ ի միութենէն ո՛չ բաժանի: - 529. Եւ դարձեալ զոր օրինակ, բան թագաւորին մի է, այլ ի բազում լեզուս և ի բազում լսելիս և ի բազում թուղթս որակացեալ և բազմացեալ, յիւրում միութենէն ո՛չ է քակտեալ: - 529. Եւ թէ ոք ասիցէ, ծանեաք զմիութիւնն. այլ թուի թէ անկատար է քան զբանն աստուծոյ՝ բան աւետարանիս: - 529. Ասեմք առ այս թէ՛ մի և նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Այլ որակն և պատահմունքն ցուցանեն այլ և այլ: - 530. Եւ թէ ոք ասիցէ, զնոյնութիւնն ընկալայ. այլ ինձ այսպէս թուի թէ աւետարանս բանն է քրիստոսի, և քրիստոս բանն աստուծոյ. ապա ուրեմն և աւետարանս բան է բանին: - 530. Պատասխանեմք թէ՛ նման է այնմ որ ասեմ թէ՛ բան աստուած է պատկեր հօր, և մարդն ի պատկեր բանին. ապա մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ, այլ պատկեր պատկերի: - 530. Այլ գիտելի է, զի քրիստոս զլուխ է եկեղեցւոյ, և հաւատացեալք մարմին և անդամք նմա...: - 532. Մի կոչի եկեղեցի՝ ո՛չ տեղեաւ մի. այլ միով հաւատով և յուսով կոչմանն. և միոյ մօր և մի որովայնի ծնունդ աւագանին. և մի կերակուր որ է տեսութիւն աստուածային գրոց. և մի մարմին և արիւն փրկական. և մի զլուխ և պսակ և զգեստ ունիմք զքրիստոս: - 533. Դարձեալ՝ թէպէտ մի է հայր և մայր քրիստոսի և եկեղեցւոյ, այլ զանազան կերպիւ: - 534. Երկրորդ՝ զի թէ ճանաչիցէ զհեռաւորն միջնորդութեամբ բարի հոգւոյն. զի թէ յայտնէ միջնորդութեամբ չար հոգւոյն՝ ո՛չ է մարգարէ. այլ ստոցն ծանօթութիւն...: - 536. ...վասն այն ո՛չ կոչին ճշմարիտ մարգարէ պարզաբար. այլ բաղադրեալ. որպէս մարգարէ բահաղու. կամ մարգարէ բարձանց կամ անտառին: - 536. Այլ **գ** են եղանակ իմաստից: - 537. Այլ արդ՝ կրկին է իշխանութիւն. այսինքն հոգևոր և մարմնաւոր...: - 537. Երրորդ՝ մարմնաւորն իշխէն միայն ի մարմին և ի կեանս. այլ յետ մահու ո՛չ: - 538. Այլ վերնագոյն է քահանայն. վասն որոյ ունի զկրկինն: - 538. Այլ գիտելի է, զի քահանայն զինուոր է. ոչ զոր ինքն կամի և ակտիւ գայնս կապէ և արձակէ. այլ զոր հաճոյ է

գորավարին քրիստոսի: - 539. Այլ գիտելի է, զի քահանայն զհնուո՛ր է. ոչ զոր ինքն կամի և ատործէ զայնս կապէ և արձակէ. այլ զոր հաճո՛յ է զգորավարին քրիստոսի: - 539. Ձի թեպէտ քահանայն և բանքն նոյն է, այլ ո՛չ դիտաւորութիւնն: - 539. Ասեմք առ այս թէ՛ անկատար մնայ ըստ այնմ որ ի յանիծելն ո՛չ կատարի. այլ ըստ որում դառնայ ի յանիծողն կատարի: - 539. ...այլ զոր հոգին յայտնեսցէ զարժանիսն՝ նմա՛ կատարի: - 539. Եւ թէ ոք ասիցէ, աստուած վերնագոյն է և հանապազ օրհնեմք զնա, և այլ զսուրբս նորա: - 539. Ասեմք առ այս, թէ ձեռնադրեալն իցէ անարժան՝ ո՛չ առնու շնորհս. այլ դատապարտի ինքն և ձեռնադրողն. զի սրբութիւն՝ շանց ետ: - 540. Իսկ թէ ձեռնադրողն իցէ անարժան, միայն ինքն ոչ օգտի. այլ դատապարտի. իսկ շնորհն կատարի՛ ի յընդունողն: - 540. Որպէս մինչ անարժան քահանայն պատարագէ, այլքն հաղորդին սրբութեան. այլ ինքն դատապարտի: - 540. Իսկ թէ երկոքին ևս իցեն անարժանք, շնորհն ոչինչ է օգուտ. այլ դատապարտութիւն լինի երկոցունցն: - 540. Այլ որ այսպէս իրաւամբք կապեսցի՝ հնազանդիլ պարտի կապողին որպէս յաստուծոյ շարժեալ: - 540. Այլ սոքա ամենայնքն նախկին և պատուականք են...: - 541. Ասեմք առ այս, եթէ համակարգ և **համիշխանք** են վերջինն ընդ առաջնոյն ի կարգել և ի յուղել. այլ ո՛չ ի թիրել և ի քակել. զի առաջնոյն աւանդապահ է վերջինն նո՛յն մտօք և նո՛յն կամօք: - 541. Այլ կարէ յաւելուլ ի նոյն տեսակն ուղղութիւն և կարգ: - 541. Որպէս որք յեփեսոս՝ զնիկիականն ուղղութիւն ո՛չ քակեցին. այլ ի նոյն տեսակ նոր կանոնս կարգեցին ի հաւատս ուղիղ: - 541. Վասն որոյ զայս **գ** ժողովքս տիեզերական և միմեանց համաձայն ընդունինք. այլ զքաղկեդոնին ո՛չ ընդունինք...: - 541. Եւ թէ ոք ասիցէ, այս առաջնոյն. զի վերջինն կարէ՛ ուղղել. այլ ո՛չ կարէ թիրել: - 541. Ասեմք առ այս, եթէ համակարգ են քահանայք կամ եպիսկոպոսք որպէս առաքեալքն. այլ ունին զվիճակ և ժողովուրդ այլ և այլ: - 541. Այլ անիրաւ կապելն արձակեսցի. և կապողն պատժեսցի. ոչ միայն ի համակարգից, այլ և ի ներքնոց: - 542. Այլ հրամանաւ մեծի թագաւորին ուստիանեայ ժողովեցան յունաց և հռոմոց և հայոց և վրաց և աղուանից եպիսկոպոսունք. և կաթողիկոսն հայոց սահակ...: - 544. Այլ որ **ճճ** ամաւ յառաջ եկին ի հայք՝ ասորիք արք քաջաբանք, և կամեցան սերմանել զաղանդն նեստորի. որք նզովեալ որոշեցան. բայց ոմանք ընկալեալ էին և թարգմանեալ ի նոցանէ զիրս սուտս, Չգօրտոսակ. Չկիրակոսակ. Չպղի տեսիլն: - 545. Եւ յա՛յտ է յայսմանէ, որ կաթողիկոսն ո՛չ կարէ կաթողիկոս ձեռնադրել. այլ եպիսկոպոս առնէ: - 546. Այլ որպէս ի մէջ համակարգից քահանայից մինն լինի հայր: - 546. Սակայն կարգ գոյ ի մէջ նոցա և պատիւ և հնազանդութիւն և սէր. այլ իշխանութեամբ համահաւասարք են: - 547. Ո՛չ թէ յայնժամ ետ, այլ յայնժամ խոստացաւ և յետո՛յ ետ. որպէս խոստացաւ նստուցանել յերկոտասան աթոռ և յետոյ ետ. նոյնպէս և զայն: - 547. Այլ զչար և **զաստուածուրաց** ժողովն քաղկեդոնի որ ի ձեռն մարկիանոսի և անիծելոյն պօղքերի՝ ո՛չ ընդունինք. և զընդունողսն նզովեմք: - 547. Եւ թէ ոք ասիցէ, կարի՛ բարկացար. ո՛չ զայս ասեմ հնազանդիլ. այլ որպէս լուսաւորիչն գնաց ի հռոմ և հնազանդեցաւ: - 548. Ասեմք առ այս՝ թէ լուսաւորիչն գնաց ի հռոմ ո՛չ վասն ձեռնադրութեան, այլ վասն սիրոյ և միաբանութեան երկուց ազգաց և ուղղափառ թագաւորացն տրդատայ և կոստանդիանոսի: - 548. Ասեմք թէ՛ սուրբն գրիգոր ի կեսարիայ ձեռնադրեցաւ ո՛չ յայլմէ առաքելոյ, այլ ի սրբոյն թաղեալ. որոյ էր վիճակս հայոց: - 548. Ահա՛ սոքա ընդհանրականք են և ո՛չ են ճշմարիտ. այլ սուտ: - 550. Եւ յորժամ ասիցէ զբարին ոչ չար գոլ, ճշմարիտ է և այս. այլ ըստ պատահման է որպէս ցուցաւ: - 550. Այլ արդ՝ ազգս հայոց ունի զառաւել ճշմարիտն և զառաւել բարին ի դաւանութիւնն և ի կարգս. այսինքն ի հաւատս և ի գործս: - 550. Այլ արդ՝ ճշմարտութիւն է առաքելական կանոնքն և հայրապետականն և երից սուրբ ժողովոցն: - 550. Այլ արդ՝ յամենայն ազգաց ելին հերձուածօղք որ է սուտ. և խառնեցան ընդ ճշմարտութեանն: - 550-551. Դարձեալ, զորօրինակ բազումք ընթանան ի մի ճանապարհ, և ամենեքեան թողեալ զնոյն՝ ընդ այլս զնացեան, և մինն մնացէ ի նոյնն. ո՛չ ասեմք թէ մինն բաժանեցաւ ի ճանապարհէն, այլ այլքն: - 551. Ապա յա՛յտ է թէ ո՛չ ազգս հայոց եթող և բաժանեցաւ, այլ նոքա թողին զուղիղն և բաժանեցան: - 551. Դարձեալ, բնաւորեալ է մարդոյ՝ զի ամենայն ոք կարծէ զինքն ճշմարիտ և արդար. այլ որ ունի զճշմարտութիւնն նա՛ է ճշմարիտ և արդար: - 551. Չորօրինակ **բ** ոք ի դատախազից իւրաքանչիւրն զինքն կամի և կարծէ ճշմարիտ գոլ. այլ մերձ եկեալ դատաւորին՝ վկայիւք յայտնի ճշմարիտն: - 551. Այլ դատաւոր միտն կացուցեալ երկու վկայ զանբիժ հաւատս և զօրէնս որ են հաւատք և գործք. զի առ ո՞ր և իցէ քրիստոս նա՛ է ճշմարիտ: - 551. Ա՛րդ՝ բեր՝ ածցուք զվկայս առ դատաւոր միտս, և դատեսցուք ուղղութեամբ, այլ ո՛չ զրպարտութեամբ: - 552. Այլ դաւանութիւն նոցա այս է. որպէս զի մի՛ լիցի ըստ նոցա աստուած մարդացեալ. կամ մերս բնութիւն ընդ աստուածութեանն միաւորեալ. որպէս

ընդարձակապէս ցուցանէ աստուածաբանն կիրելի ի գիրս պարապմանց: - 552. Այլ արդ լուծունճ պահոցս այսոցիկ օրէնք է նոցա. նաև ի ձուկն և ի ձէթ և յայլ սոյնպիսիս: - 552. Այլ արդ՝ հեղձուցեալն՝ սուրբ և կերակրելի է նոցա. և պոռնկութիւնն անխտիր յորժամ կանգնեն զգլորեալն: - 552. Ո՞չ ապաքէն մովսէս ի հինն որոշեաց զսուրբս և անսուրբս. մանաւանդ թէ յաւուրս նոյի գոյր ընտրութիւնս. այսպէս ցուցաւ և մեզ պահելի իբր զբնական օրէնս. այլ սոցա ոչինչ է պիղծ ի կենդանեաց: - 552. Երրորդ՝ զբոլոր հաց պատարագին ո՛չ հանել ի սեղանն. այլ մասն ինչ: - 553. Եւ այսպէս բազում ունելով իւրաքանչիւր ոք սահմանս առանձին, միայն հայք նախատեալ լինին որպէս ո՛չ ունել միաբանութիւն ընդ այլս ի քրիստոնէից. այլ առանձին միայնաբար ընթանալ. և այսու որպէս հակառակ եպերեալ: - 553. Զինգերորդ՝ այսմաւորօք ո՛չ տօնել ըստ յունաց. այլ այլո՛վ օրինակաւ տօնել: - 554. Պատասխանեն և ասեն եթէ ո՛չ են միմեանց հակառակ. այլ երկոքեանն ճշմարիտք են որպէս ցուցանենք յետոյ: - 556. Ա՛րդ՝ մեղք մտացն թպէտ ըստ բանականին և մարմնականին չէ կատարեալ, այլ ի տեսակս իւր կատարեալ է: - 556. Ջորօրինակ՝ կանաչ բոյս՝ թպէտ ի ցօղուն և ի հասկ՝ չէ՛ կատարեալ. այլ ի տեսակս իւր կատարեալ է: - 556. Վասն որոյ և տէրն յորժամ ասաց զցանկութիւնն շնութիւն, յաւել ի վերայ թէ՛ «ի սրտի իւրուն». զի մի՛ կարծեսցի մարմնական շնութիւն, այլ հոգեկան և մտաւոր. ապա ուրեմն կատարեալ է մեղք մտացն: - 556. Այլ արդ՝ զղջանալ և խոստովանիլ պարտ է զհպարտութիւն՝ զնախանձ՝ զատելութիւն և զայլն, և ապա՝ թողութիւն գտանել: - 556. Տե՛ս զի ո՛չ բանիւ և ո՛չ գործով էր, այլ միայն ի միտս ունէին և յանդիմանեցան ի տնէ: - 557. **Իսկ թէ կառավարն թիւրի, կառքն ո՛չ կարէ ուղղել. այլ երկոքինն զահալիժին:** - 557. Դարձեալ ևս յայտնի. որ խորհրդովն է պղծեալ՝ ո՛չ կարծէ զինքն մեղանչական գոլ. այլ ի գործ մարմնոյն իմանայ զչարիս իւր զղջայ՝ և ապաշխարէ: - 558. Այլ դու ո՛վ այրդ աստուծոյ մաքրամիտ և ճգնագգեաց միայնաւոր սուրբ հայրդ սահակ, թէ և զիջանես եղբայրական սիրով խնդրել բանս ի մէնջ. սակայն կարօղ ես և զթերին լնուլ և զյաւելորդն կշռել. և զմեզ օգտեցուցանել ի ներգոյ՛ք քոյին պայծառամիտ սրբութեան սրտի: - 558. Այլ ես ասեն թէ յեօթանց անտի երկուքն պարզ հոգեկան են. այսինքն հպարտութիւն և նախանձ: - 559. Այլ սոցա երեցունց հաւասար է հոգւոյն և մարմնոյն բարկութիւն. և առաւել մարմնոյն ծուլութիւն. և առաւել հոգւոյն ազահութիւն: - 559. Այլ զանազանին. զի **հպարտն ի ներքուստ ունի զբարձրամտութիւնն. և փառասէրն յարտաքուստ** յայլմէ՛ բերանոյ ընդունի զփառս գովութեան: - 560. Իսկ փառասիրութիւն և հպարտութիւն ո՛չ են այսց կարգաց. այլ յորժամ զվեցեքին սոքա յաղթէ, ապա՝ փառասիրի և հպարտանայ: - 561. Չորրորդ՝ զի այլ մեղօք կամք մեր անկարգանայ. այլ **հպարտութեամբ՝ իմացմամբն յիմարիմք և ապշիմք. և ապա կամօք անկարգանամք:** - 562. Իսկ ամբարտաւանն ո՛չ իմանայ զմեղսն զոր գործէ հպարտութեամբ. այլ զիտէ ևս թէ առաքինութիւն է: - 562. Այնպէս մարդ մեղօք զրկի ի շնորհաց լուսոյն. այլ լոյս խնամոցն աստուծոյ չէ հեռացեալ և սակաւ փայլէ ի ներքս ի տրտնջականն...: - 562-563. Վասն բանին և անձնիշխան կամացն. զի անձնիշխան կամք անասնոց ո՛չ է. այլ բանականին: - 563. Վասն որոյ թպէտ գործն նոյն է, այլ բանն և կամքն ո՛չ է նոյն: - 563. Նախ՝ զի որ կամաւ և զհիտութեամբ մեղանչէ, առաւել է քան զակամայն և զտգիտութեան. զի թպէտ և սոքա մեղք են, այլ պատիժն նուազ. որպէս անասնոյն քան զմարդոյն: - 563. Այլ ես հաւանիմ որք ասեն **ժ** գոլ զմեծութիւն մեղաց. և այն համեմատի ընդ **ժ** ստորոգութիւնն: - 565. Այլ յատկապէս ըստ երից դիմացն, որ տկարութեամբ մեղանչէ՛ է՛ ընդ դէմ հօր. և տգիտութեամբն ընդ դէմ որդւոյ. և չարութեամբն ընդ դէմ հոգւոյն սրբոյ. - 566. Այլ բազմադիմի է մեկնութիւնն...: - 566. Այլ ի մարմինն միւթօրէն և սկզբնաբար. իսկ ի հոգին տեսակաբար և իբր **մենթակայոջ:** - 567. Այլ կոյսն մարիամ աստուածածին՝ էր ազատ ի մահացուէն և ի ներելոյն. բայց ո՛չ ի սկզբնականէն. զոր հոգւովն սրբով մաքրեցաւ: - 568. Որոյ պատճառ է, զի ո՛չ ի սերմանէ՛ այլ ի մաքուր արեանէ կուսին էառ մարմին: - 568. Իսկ ներելին թպէտ որոշի յերիս տեսակս ըստ մեծութեան և նւաղութեան. այլ մանրամասնաբար յանթիւս ելանէ. որպէս ծիծաղիլ. վայրաբանել. և այլն: - 568. Չի թպէտ անպատեհ է ասել զբարկութիւնն առ աստուած զի անփոփոխելի քաղցրութիւն է. այլ կամքն որով մեղաւորքն վասն չար գործոցն տանջեալ լինին՝ բարկութիւն ասի աստուծոյ: - 569. ...զի զկերակուրն ի հարկաւոր ժամանակին պարտ է ուտել. այսինքն որ քաղցեալ լինի. այլ ո՛չ յամենայն ժամ որ յագեալ լինի: - 570. Ստուգութիւն աստ ոչ զապացուցականն ասէ. այլ զստուգութիւն կարծեացն: - 573. Չի յուսալ յիւր ինչ առանց արդեանց ո՛չ է յոյս. այլ յանդգնութիւն: - 573. Այլ համաձայնին. զի երկոքեանն հաւատն և յոյսն՝ են յոչ երևելիսն: - 574. Չի զաստուած սիրենք ի յինքն և վասն ինքեան. այլ զընկերն ի յաստուած և

վասն աստուծոյ: - 575. Արդ յորժամ ասեմք կրկին զսէրն, այսինքն աստուծոյ և ընկերին. կրկինս այս ո՛չ է ըստ ունակութեանցն. այլ ըստ ներգործութեանցն: - 575. Չորրորդ՝ յորժամ սիրեմ զիս վասն աստուծոյ. և այս ևս է լաւագոյն. զի ո՛չ խնդրէ մարդ զիրն, այլ զաստուծոյն միայն: - 576. Չորրորդ՝ յորժամ սիրեմք շահիմք մեզ. այլ յորժամ սիրիմք՝ ա՛յլք շահին ինքեանց: - 577. **Սիրել զսիրելիս պարտական է ամենայն ոք. այլ սիրել զթշնամիս է առաւել արդիւնաւոր:** - 577. Այլ զհոգւոյ թշնամիս ատել: - 577. Այլ զանագանին: - 577. Այս ո՛չ եթէ բաժանմամբ. այլ նկատմամբ ի յատկութիւնս անձանց. ըստ որում սկիզբն է հայր. և փրկութիւն է որդին. և ջերմութիւն հոգին: - 577. Այս վասն համանման գործոց նոցա այսպէս կարգի որ են ի նոսա. այլ յոյսն և սէրն են ի կամքն: - 578. Այլ զհիտելի է, զի առաքինութեամբն ուղղի հոգին ի զօրութիւնս իւր. քանզի խոհեմութիւնն ուղղէ զբանականն. արիութիւնն զգասմականն. ողջախոհութիւնն զգանկականն. իսկ արդարութիւնն ուղղէ՛ զամենայն զօրութիւնս: - 578. Եւ երկրորդ՝ զի մնացէ ի վերին գաւառն ըստ էութեանն և ըստ գործոյն. իսկ այլ առաքինութիւնքն թէպէտ մնան ըստ էութեանն, այլ ո՛չ ըստ գործոյն: - 579. **Խոհեմ մարդն ո՛չ պարտի վաղվաղել ի գործ զինչ և է.** այլ պարտ է մախ խորհիլ որ ո՛չ խաբի: - 579-580. **Հանճարեղութիւն է նկատել զայնս որ են. և Նախատեսութիւն է տեսանել զլինելոցն. այլ Յիշողութիւնն է վերստին յիշել զեղեալսն:** - 580. Դարձեալ կոչին յանձնառականք. որ ի պատուիրելոյ ունեք գոյ ողջախոհ. այլ զպատճառն ո՛չ զիտէ. մակ ո՛չ հետկին միմեանց: - 582. Այլ զօրացաւ ընդ դէմ մահուն...: - 582. Ա՛րդ՝ թ երանութիւնք փրկչին զոր քարոզեաց ի լերինն, ը են ըստ էութեանն. այլ է են ըստ աստիճանաց...: - 583. Այլ սզալ վասն յատուկ ինչ չարի, է՛ իւրաքանչիւր առաքինութեան. զի իւրաքանչիւր առաքինութիւն սզայ վասն ներհակին: - 583. Ա՛րդ՝ առեալ լինի աստ սրբութիւն սրտին ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ վասն որպիսութեան իմն մաքրեալ հոգւոյն: - 585. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ ը են երանութիւնքն ըստ էութեանն. այլ է միայն ըստ զանագանութեան աստիճանացն: - 586. Այլ ունակութիւնք երանութեանցս պատրաստեն՝ առ կատարելութիւն երկոցունց: - 586. **Եւ երկրորդ անպատշաճութիւն, զի յասելն թէ՛ «ես կու մկրտեմ».** երկի թէ նուիրեալն ո՛չ իւր կամաւն է եկեալ ի մկրտութիւն, այլ բռնութեամբ և ի հարկէ՛ կու մկրտեմ: - 588. զի պարզեք հոգւոյն ո՛չ արհամարհողաց և չկամողացն լինի տուեալ. այլ հաւատով խնդրողացն...: - 588. Այլ զայն ասացեալ յառաջն զձև բանիցն. որ և արժանաւորապէս տուեալ լինի շնորհք հոգւոյն: - 588. ...այլ առաքեաց առ սուրբն գրիգոր և խնդրեաց քահանայս մկրտել զնոսա: - 589. Ո՛չ ունեք մեղք յայլմէ խնդրի. այլ ամենայն մարդ վասն իւր մեղացն պատժի: - 591. Արդ փոքրիկ տղայն ո՛չ վասն այն տանջի թէ աղամ եթող զայն. այլ զի ինքն զարդարութիւնն զայն ո՛չ ունի վասն այն տանջի: - 591. Վտանգ գո՞յ ինչ զաւակաց թէ ոչ արդար ամուսնութեամբ այլ ի պոռնկութենէ ծնանին: - 593. ...և այնուհետև ո՛չ վասն այլոց, այլ վասն ինքեանց մեղացն պատժին իւրաքանչիւրքն: - 593. ...այլ ըստ ուղղութեան՝ քահանայն ունի իշխանութիւն զեօթն խորհուրդ եկեղեցւոյ կատարել...: - 594. Այլ նարօտն կարմիր և սպիտակ մանեալ՝ զարիւն և զջուր կողին քրիստոսի: - 594. Այլ զիտելի է, զի ոմանք հետևօք չար աղանդոյն քաղկեդոնի մուրեալք ի ճշմարտութենէն՝ ջուր խառնեն յանապական բաժակ արեանն քրիստոսի: - 594. Ասեմք, թէպէտ նիւթն սակաւ է այլ բնութիւնն հաւասար է: - 595. Ասեմք առ այս, թէ յառաջ խառնումն ջրոյն ո՛չ է ըստ խորհրդոյն. որպէս և ո՛չ առ մեզ, թէ վաճառօղն խառնեսցէ ջուր. այլ քրիստոս ո՛չ խառնեաց: - 596. Ասեմք թէ՛ յատկութիւն պատահմունք են. այլ խորհուրդն ի յեութիւնն է կացուցեալ որ մի է...: - 596. Ասեմք թէ՛ խառնումն ո՛չ զջրոյ և զինւոյ ասէ, այլ խառնել զայն ասէ որ արկանի զինին ի խառնարանն: - 596. Եւ այսպէս պարտ է կամ զօրհնեալն դարձեալ օրհնել որ է սուտ. կամ ամենայն հացն ո՛չ է օրհնեալ այլ միմն: - 597. Երրորդ՝ զի վարձատրեսցուք հաւատով. այլ հաւատն ի յաներևոյթն է որ է՛ գոյացութիւնն. - 597. նոյնպէս վերերևոյթ կերպարանքն նոյն է ըստ ձկին. այլ բնութիւնն միաւորեալ է ընդ բանին աստուծոյ և եղեալ աստուած: - 598. Այլ սուրբն աթանաս որ զխորհուրդ պատարագին աւանդեաց՝ այսպէս ուսոյց: - 599. այլ ո՛չ յօրհնեալ հացէն և ի զինւոյն. այլ էառ ի սեղանոյն հաց և եթաց ի ջուր ինչ կամ ի սոսկ զինի՛ և ետ: - 599. Այլ թացեալ պատառն այսպէս էր. զի ի սկաւառակն ընդ վարդապետին փութացաւ մատնիչն տանիլ զձեռն լիրբ դիմօք և արհամարհեալ մտօք: - 599. Եւ այս է ճշմարիտն. քանզի յօրհնեալ հացէն որ բաշխեաց և ետ առաքելոցն, այլ ո՛չ մնաց: - 599. Ապա յա՛յտ է զի ո՛չ ի մարմնոյ և ո՛չ յարեմէն էր թացեալ պատառն. այլ ի այլ ինչ կերակրոյ ի սեղանոյն առեալ թացեալ և տուեալ. զի ցուցցէ զմատնիչն: - 599. ...զի յայտնապէս զարիւնն ո՛չ տայք, և ծածկապէս զմարմինն. զի յօրհնեալ մարմնոյն ո՛չ տայք. այլ սոսկ

հաց որ ի բեմն: - 599. Նախ՝ եթե ո՛չ զմարմինն տան ժողովրդեանն. այլ սոսկ հաց և գինի. զի մարմին քրիստոսի այն մինն է որ օրհնեցաւ որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 600. ...նոյնպէս և դու մի՛ ճաշակեր. այլ հաւատա՛ ի մարմինն զարիւնն կապեալ: - 600. Դարձեալ՝ թէ դու հաւատաս զարիւնն ի մարմինն կապեալ, մի՛ հաներ զտեսակ արեանն ի բեմն. այլ նշխար միայն օրհնեա և լիցի մարմին և արիւն քրիստոսի: - 600. ...այլ սիրելիք են բարի գործօք առ հասարակ հաւատացեալքն. և նագելիք կուսութեամբ ճգնեալքն և մարտիրոսքն: - 600. Որ և հարցանէր որդւոցն զբերթեայ թէ՛ կարօ՞ղ էք ըմպել զբաժակն. այլ ո՛չ թէ միայն նոցա ետ և յայլ առաքելոցն արգել: - 600. Ձի շնորհքն աստուծոյ ո՛չ է մասն մասն. այլ բոլոր և կատարեալ: - 601. ...զի յորժամ մեղանչեմք, գրիմք ի պատիժն յաւիտենից. այլ ի զղջանալն և փոխիլն մեր, փոխե՛ աստուած և զպատիժն ի ժամանակեայս: - 602. այլ ապաշխարութիւնն ամբարե՛ զբարիս ի հոգին զի պսակեսցի: - 602. այլ ապաշխարութիւնն ցանկ է և պարիսպ ապագային զի մի՛ ևս գործեսցէ: - 602. ...զի խոստովանեալ մեղքն բարձուի, այլ պատիժն ո՛չ: - 603. Եւ է՛ խոստովանութիւն որ զարմատ մեղացն քակե՛ ի սրտէն և զղջացեալ ի մեղաց, հաստատ է ի կանս և ի միտս այլ ո՛չ մեղանչել. - 603. Ասեմք թէ, ունիմք զխորհուրդ օժմանն, այլ ծածկապէս. որպէս ի մկրտութիւնն...: - 604. Դարձեալ՝ օծումն հիւանդաց ո՛չ սրբէ զմահու չափ մեղս. այլ զներելիս: - 604. Մախ վասն այս խորհրդոյս է. և երկրորդ՝ զի մկրտութիւնս մեր ո՛չ ի ջուրն յովաննու, այլ ի մահն քրիստոսի է: - 605. Այլ ի մեծի եւ շաբաթին օրհնեմք իւր, զի մի՛ մեռնն սուրբ ի հասարակաց ոտս մերծեսցի: - 605. Այլ ո՛չ է պարտ բաժանել զպսակն զայն որ օրհնօք լինի պսակեալ...: - 610. Այլ որպէս ի հինն ո՛չ առնէին ընդ հեթանոսացն խնամութիւն որք չէին թլփատեալք: - 612. Վեցերորդ, զի և առաջին ծնօղքն և հարք թպէտ աւելի կին առնուին վասն զաւակաց, այլ հարսանիսն կրկնեալ ո՛չ ընթերցեալ լինի: - 612. Եօթներորդ, զի և քրիստոս ո՛չ ընդ բազում, այլ ընդ մի Կաթուղիկէ եկեղեցի միաւորի: - 612. ...և ո՛չ է աստուածային հրաման, այլ առաքելական ներումն ի դեղ անժուժկալութեան...: - 613. Ասեմք մախ եթե՛ ո՛չ երկոտասան. այլ մի օր կատարէին: - 616. Երկրորդ, զի և ի տաճարն հին ո՛չ թաղեցին զսուրբս. այլ ի գերեզմանատունս...: - 617. Այլ զփառս արքայութեան երկնից ի կատարածի ժառանգեսցեն հոգւով և մարմնով անվախճան յաւիտենի: - 617. Այլ մովսէս օրհնադրեաց ի թիւքն առնել կրկին փողս արծաթի...: - 618. Այլ գիտելի է, զի **գ** է արտասուքն հոգևոր. մին վասն մեղաց. որ է՛ ապաշխարութիւն: - 620. Իսկ մեք ո՛չ ոտք և ո՛չ լեզու ունիմք. այլ տիաս և տգէտ. - 620. Այլ թպէտ առանձնականն կամաւոր է, սակայն ի վերայ վանականաց որք են արեղայք և կրօնաւորք, հարկաւոր է վասն **դ** պատճառի: - 623. Այլ որք ո՛չ ժամանեն՝ պարտ է յամենայն աւուր կրկին անգամ աղօթել. այսինքն յայգն և յերեկոյն: - 623. Երկրորդ յայտնել ասի. իբր չէ ծածուկ այլ յայտնի է աստուածութիւն նորա յարարածս իւր: - 624. Այլ վասն առաջնոյն՝ զոհանամք, զի հասոյց զմեզ ի ժամս այս աղօթից: - 624. Ո՛չ զամենայն, այլ զիրաքանչիւր ժամու առաջին աղօթիցն եպիսկոպոսն ասէ զխաղաղութիւնն, և զայլն քահանայն որ աղօթէ՛: - 625. Այլ աղօթքն վասն հանդերձելոյն է: - 626. Իսկ ի նորս առ մեզ, սակաւ ինչ հոգացեալ զեօթնիցս, այլ ութերորդին փոյթ տարեալ դարուց աւանդապահք եկեղեցոյ, կարգեցին ութն կանոնս **ը**դ գուրդայի: - 627. Ձի ի կիրակէ և ի տէրունական տօնս ո՛չ կարօտիմք բարեխօսի. այլ երգս սրովբէականս նուագեմք: - 627. Այլ **գ** թագաւորքն պահոց, և **գ** տուն յուտիքն, ի դէմս սուրբ Երրորդութեանն: - 628. Այլ զի և մեք նոցին բաղձասցուք և նոցա մասնակից լիցուք...: - 628. Եբրայեցիքն առաջին դասքն չասէին ալէլու. այլ զոր միայն քահանայքն երգէին ալէլուով էր. - 630. Այլ զոր ինչ հասարակ է երից անձնացն, աստուած, և հզօր, և անմահ և այլն ամենայն, կարելի՛ է ասել միոյ անձինն և միոյ դիմաց. աստուած հզօր և այլն: - 633. Այլ յետ երկոտասան ամաց ի թաղումն կուսին ասացաւ: - 634. Այլ զոր մեզ ուսուցին՝ եփեսոսին է: - 635. Բայց կին մարդոյ ո՛չ է պարտ բանալ զգլուխն, այլ առաւել ծածկել յեկեղեցւոյ: - 635. Այլ ի պատարագն պարտ է բանալ զգլուխս որ պատարագիչն է ամենայն ոք որ և իցէ. թէ քահանայ և թէ եպիսկոպոս և կամ այլ ոք: - 635. Այլ գիտելի՛ է, թէ սաղմոսն շարականաց որ **բ**ժան տուն է՛ զփառքն և զայժմն ի միասին երգեմք. որպէս զօրհնութիւնն, հարցն, ողորմեայն, տէր յերկնիցն: - 636. Այլ ոմանք վեցթեան ասեն: - 638. Եւ մի ծայն է այլ ամենայն տաղք և երգք: - 639. ...այլ արար գործի տասն աղի. զի տասն մատամքն որպէս խօսս նուագեսցէ աստուծոյ: - 641. Այլ երկրորդ են լոյսք յետ արարչին. և առաջին քան զմարդիկ...: - 642. Այլ սուրբն ստեփաննոս սիւնեաց, և մեծն ներսէս, վասն պատուոյ՝ **Մախ զխաչի տունն են ասացեալ, և ապա՛ զաստուածածնին**: - 642. Այլ տօն նոցա է վաղն ի մէջ գիշերոյ ի վեր: - 647. ...այլ յետ մահուն և յարութեանն առնուն զկատարեալ փառս...: - 647. ...այլ յորժամ

ապաշխարութեամբ քաւենք՝ տօնենք. եթէ տէրունական և եթէ սրբոց: - 650. ...այլ զպահքն այսպիսի անուամբ ճանաչենք: - 650. Այլ ի ժողովն միկիոյ քարոզեցաւ պահք, բայց պատարագ մատչիլ: - 651. ...այլ վասն յարութեանն քրիստոսի բուն բարեկենդան կարգեցաւ, - 651. այլ է ամ ապաշխարեսցէ. - 652. Եւ զայս ա՛յլ ազգք ո՛չ ունին. այլ ի մէնջ են սովորեալ: - 656. Այլ մեք զբաժակ օրհնութեան ճաշակենք զչափաւորն. և ո՛չ զանչափն որ է մեղաց՝ և արբեցութիւն: - 656. Այլ բաժին ննջեցելոց քրիստոնէից արքայութիւնն է և կեանքն քրիստոս: - 656. Եւ հայր ո՛չ դատէ, այլ միայն որդին: - 661. Այլ նոքա հաստատունք են: - 662. ...այլ նախ բնակեսցէ հոգւով, և ընտանացեալ մտցէ և մարմնով: - 662. Զի նախ է մարմին քան զհոգի. ոչ ժամանակաւ և պատուով. այլ միւթով և զօրութեամբ: - 662. Այլ ես ասեմ, ատելութեան և անարգանաց էր ցոյցք...: - 663. Այլ ըստ իմացման առաւելուն ի գիտութիւն. և այն ո՛չ է նոցա փոփոխումն, այլ աճումն իմաստութեամբ: - 663. ...այլ հրեշտակաց հաւասարք են առանց փոփոխման...: - 663. Այլ վասն ողջութեան և հիւանդութեան՝ մեծութեան և աղքատութեան՝ այժմ ասասցի: - 664. ...և զայն սակաւ բարին վճարէ՛ աստ, որ ի դատաստանին ակն բարւոյ այլ ո՛չ ունիցին...: - 664. Երրորդ, զլաւ մարդն աղքատացնէ և փորձէ, թէ վասն ընչի՞ցն սիրէր զաստուած՝ թէ յաղքատութեանն այլ նոյնպէս է. որպէս յոբայն: - 664. **Եւ բժշկութիւնն՝ ո՛չ ի դեղն, այլ յաստուած յուսալ պարտ է. որ դեղով և առանց դեղոյ կարօ՞ղ է բժշկել:** - 665. Որպէս մշակն յորժամ սերմանէ, ո՛չ ի գործն՝ այլ յաստուած ապաւինի: - 665. Եւ թպէտ մարդ ո՛չ գիտէ զօր մահուն իւրոյ, այլ երիս իրս տւեալ է աստուած ի զգուշութիւն մեզ և կարապետ մահուն: - 665. այլ ունինք թերևս փոփոխումն յուսոյ և սիրոյ...: - 667. ...այլ դատապարտի՛լ հարկաւոր է. որպէս դիւաց մեղանչումն և անկումն...: - 667. Այլ կան և սպասեն մեծի հարսանեացն քրիստոսի և կատարածի աւուր...: - 669. Այլ երկոքինն ունին ի հոգիս իւրեանց մերձ տեսեալ՝ զոր ի յարութեանն առնելո՞ց են կատարեալ անձամբ՝ հոգւով և մարմնով...: - 670. ...այլ նախ օրհնել և սրբել անուամբ սուրբ Երրորդութեանն: - 676. Ասենք թէ ո՛չ. այլ առաւել վտանգ է նոցա. զի ի բազում անգամ ի ձեռս դիւաց արտաքս ընկեցեալ լինին մարմինք նոցա: - 678. Այլ ստուգաբանի թէ՛ աստի շարժիմ, կամ շինիմ...: - 678. ...իսկ դէք զերկուքն ունին. զի յոչ էից եղէն. և փոխեցան ի բարւոյն ի չար. այլ զմինն չունին. - 681. Այլ յորժամ սիրտն կապեալ է ի մեղս աշխարհի և ոչ կարաց ապաշխարութեամբ քաւել, ո՛չ մտանէ յարքայութիւնն երկնից: - 683. Եւ թպէտ ամենայն մեղաւոր զղջանայ յետ մահու, այլ ո՛չ կարէ ապաշխարել...: - 684. Եւ դարձեալ, զի ի խ օր պահոցն մինչ ի յարութիւնն դազարու այլ հանգստեան ո՛չ տօնենք: - 684. Այլ զտեսութիւն սրբոցն առաւելու լոյսն շնորհաց և մաքրութեան. և ազատումն ի թանձրութեանց մարմնոյն: - 685. ...այլ խաւար մեղացն արգելու զտեսութիւնն. և չար է կարծիք նոցա, և երկիւղ տանջանաց: - 685. Իսկ չարացն ոչ ինչ գիտեն. այլ զոր հրեշտակք կամ դէք նոցա պատմեն: - 685. Այլ մեղաւորքն ո՛չ երկին ամենահմբ: - 685. Այլ մեծն ներսես ասէ թէ՛ սուրբքն ի ձեռն պահապան՝ հրեշտակացն երկին. թէ յերազս թէ յարթութեան. և օգնեն մեզ. և խօսին. և լսեն զաղօթս մեր: - 685. Այլ ըստ պսակացն որ մարմնով կատարին՝ և վասն ընկերացն որ ժողովին՝ պակաս է նոցա. զոր ի կատարածի լինելո՞ց է ի գալուստն քրիստոսի...: - 686. Այլ մեր վարդապետք յերկինս և ի ներքոյ երկնից ասեն...: - 686. ...այլ զանազանութիւն է նոցա յիւրաքանչիւր գործս և ի տեսութիւնս: - 686-687. ...որք ունին զհին օրէնս և ո՛չ զնորս. այլ ի ներքոյ մնացեալ սկզբնական մեղաց՝ նոքա ի տանջանս ընթանան: - 678. ...այլ միապէս զընտրութիւնն ի դատաստանին ասեն: - 687. Իսկ վեցերորդն նման է երկրորդին. այլ մերձ է ի ճշմարտութիւնն այնու...: - 687. Այլ որք ուղիղ դատեցան վարդապետք եկեղեցւոյ ըստ տեսլեանն յօհաննու. որպէս մեծն անդրեաս և համախոք նմին սուրբն իրինոս, Եպիփան, և բասիլիոս: - 687. Իսկ հոգիք հաւատացելոց որք ոչ գնացին այսպէս զիետ նորա, այլ ընկալան ի ներգործութեանցն սատանայի և ի կրից աշխարհի...: - 688. ոչ թողու արդար իրաւունքն աստուծոյ ելանել յերկինս. այլ կան և մնան ի ներքոյ. ակնուներով հանդերձեալ դատաստանին...: - 688. ...և սոքա ո՛չ գան ի դատաստան. այլ ի դատել զհրեշտակս և զմարդիկ ըստ առաքելոյ: - 688. ...այլ սրտմտութեամբ տանջանաց արդէն իսկ դատապարտելոց ըստ աւետարանին ձայնի: - 688-689. Այլ թպէտ մի է տեղեալ, այլ արդարքն յուսով ուրախ են, և մեղաւորքն տանջին: - 689. Այլ հոգիք սրբոցն ելանեն յերկինս որ անապատն է չարաց. - 689. Նախ ասեմ, եթէ հանդերձ սպիտակ և պսակք և աթոռք և այլն ամենայն զոր ետես ի տեսիլն՝ ո՛չ ներկային. այլ հանդերձելոյն էր տեսութիւն...: - 690. Դարձեալ ասենք, թպէտ զներկայն ետես, սպիտակ հանդերձն ո՛չ ցուցանէ զփառս հատուցման. այլ զփառս և զհանգիստ գործոց: - 690. Զի հոգիք սրբոցն ո՛չ են առանց մխիթարութեան. այլ հանգչին և ուրախանան ի գործս

իւրեանց և յուսով փառացն հատուցման...: - 690. Ապա ուրեմն երկոքինն ո՛չ կրեն այժմ զտանջանս, այլ ի հանդերձեալն: - 690. Այլ սակայն զհատուցումն գործոց և զտանջանս յաւիտենական ո՛չ են առեալ այժմ. - 691. ...այլ առցեն յաւուրն դատաստանի հոգւով և մարմնով...: - 691. Այլ յորժամ հոգին միաւորեսցի ընդ մարմնի և յերկուցն լինիցի անձն, յայնժամ կարէ՛ ունել ներգործութեամբ զփառս կամ զտանջանս: - 694. Այլ որպէս ի միասին վարեցին զայս կեանս հոգին և մարմինն, նոյնպէս և զայն կեանս ընդունիցին: - 694. Քսանեւր, տանջանք և փառք այնմ կենաց յայտ է զի ո՛չ է ժամանակեայ, այլ յաւիտենական: - 694. ...այլ ընկալեալ ունին զյոյս անմահութեան և զերանութեանն ի հոգի: - 695. Ասեմք ըստ նիւսացւոյն գրիգորի, թէ յոյս նոցա ո՛չ է տանջանք, այլ վայելչութիւն է նոցա. - 695. ...այլ զգործելն ի միասին գործեն հոգին և մարմինն: - 696. Այլ արկանելիք սպիտակ՝ զծաղկեալ նոցա առաքինութեանն երևեցուցանէ զպայծառութիւն յետ ի թանձրութենէ մարմնոյս փոխելոյն...: - 696. Չի այս ո՛չ է ի կարգէ դատաստանին. այլ ի սքանչելեաց միածնին. որպէս արեգական խաւարիլն, և գերեզմանաց բանիլն, և այլն: - 697. Առ երկրորդն ասեմք թէ՛ ի տեսիլն ո՛չ զհատուցումն ասէ, այլ զյայտնութիւն գիտութեանն. - 697. ...այլ սկիզբն է ի մահն, և կատարումն ի յարութեանն որպէս ասացաւ: - 697. Այլ միայն վարդապետք Ֆռանկաց տարածայնեալ ամենեցունց համաբաւեն զբերքաթուրն: - 698. Այլ հոգի դատարկ ի քաւարանին աչս ո՛չ ունի զի լացցէ որով յարատ հայեցաւ. և ո՛չ մարմին զի պահեսցէ և աղօթեսցէ. այլ և ո՛չ զղջումն. զի հոգին ինքն ըստ ինքեան ո՛չ կարէ զղջալ: - 699. ...զի մինչև ցօրն ցայն ասեն զքաւարանն. այլ առ ժամայն ի փառս կամ ի տանջանս: - 700. ...ապա ի յարութեանն ո՛չ է բոլոր մարդոյն հատուցումն. այլ մարմնոյն միայն որպէս ցուցաւ: - 700. Այլ զապաշխարանքն դնէ կանոնքն, զի ցանկ և պարիսպ է մեղաւորին...: - 701. Դարձեալ ասեմք, եթէ ի հուրն համատարած ամենայնքն անցանելոց ենք ի կատարածի. այլ ո՛չ ի հուր քաւարանի. զի ո՛չ գոյ քաւարան: - 701. Նախ՝ զի աստ յայժմու կեանս շնորհքն է, իսկ անդ փառքն. որպէս աստ մեղքն է և անդ պատիժն. այլ ո՛չ քաւարան: - 702. Երկրորդ, նոքա զարդարս ո՛չ ասեն անցանել ընդ հուրն. այլ ոսկեբերանն ամենեցուն անցանել և պայծառանալ ասէ: - 702. ...այլ ի սիրտս ամենեցուն խորհուրդ ամբարշտացն պատուհասից կերպարանի. իսկ պատիժն յետ արդար դատաստանին: - 703. Չի ո՛չ ասէ թէ ի գալ հոգւոյս, այլ ի գալս իմում. որ է հոգի և մարմին: - 703. Դարձեալ՝ թէպէտ վասն հոգւոյն ասեմք որպէս այս, և տեսիլ անտօնին, և այլոց, այն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ մահու առ հոգիսն. - 703. Այլ ո՛չ թողու աւանդօղ հրեշտակն...: - 703. Իսկ մինչևն՝ անդ ո՛չ է կոպար ժամանակի. այլ յաւիտենի: - 704. Այլ ամենայն մեղք որ աստ թողութիւն՝ և անդ...: - 704. Այլ ո՛ր ամ է յառաջին գալստենէն քրիստոսի մինչև յերկրորդն...: - 706. Նստցի ի տաճարին զոր շինեսցեն նմա հրեայքն. և ասացէ թէ, յառաջ քան զիս ո՛չ ոք է ճշմարիտ քրիստոնեայ. այլ նեռինք են ամենայնքն: - 707. ...այլ յորժամ խստանայ ի չարիս մինչ զի զպաշտօնն աստուծոյ յինքն ձգեսցէ...: - 707. Եւ կարծել ո՛չ զժամ աւուրցն ասէ, այլ զթիւ: - 709. Եւ յետ այնորիկ ոչ առ ժամայն գայցէ տէր ի դատաստան. այլ տացի խաղաղութիւն աւուրս **խե**. առ ի հանգիստ սրբոցն և ի յապաշխարութիւն թիրելոցն: - 709. Այլ արբանեակք նեռին յետ մահուան նորա ուրախացին և առցեն իւրեանց կամայս: - 709. Այլ հրեայքն յայնժամ դարձցին ի հաւատս քրիստոսի. և եկեղեցի սուրբ խաղաղութեամբ հանգիցէ մինչ ի կատարած աշխարհի...: - 709. ...և ապա յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով ո՛չ ո՛ր ամօք. այլ անվախճան կենօք...: - 710. Այլ քրիստոսի երկիր պագանեն ամենայն երկնաւորք և երկրաւորք և ամենայն հոգիք սրբոց: - 711. Իսկ **իդ** թիւն ո՛չ եթէ սահման և կէտ է. այլ սովորութիւն է գրոց փոքր թուով զբազումսն ցուցանել: - 711. ...ի գարունն ո՛չ թէ դժնիկն խլեալ բուսանի, այլ տնկեալ վարդենին. եթէ արմատն ոչ մնայ դժնիկն: - 714. Այլ արդ ի կեանս յայս տեսանեմք զբազումս որ բարիքն ի նեղութեան են և չարքն ի հանգստեան. - 715. ...այլ արդ եթէ հոգին առանց մարմնոյ պսակի կամ պատժի՝ ո՛չ է արդար դատաստան...: - 715. ...այլ պարտ է զի յարիցէ և մարմինն և ի միասին առցեն զհատուցումն բարեաց կամ չարեաց: - 715. Այլ արդ՝ յանմահութենէ հոգւոյն պարտ է զի լինիցի և մարմինն անմահապէս շարժեալ ի նմանէ. - 715. Այլ ոմանք ասեն թէ յարութիւն է այնմ որ անկալ՝ վերստին յամեն ի կենդանութիւն յաւիտենական անմահ: - 716. Այլ գիտելի է, զի կրկին է մարմնաւոր յարութիւն: - 716. Երկրորդ՝ է՛ յարութիւն զի յամեն ոք միանգամ և այլ ո՛չ ևս մեռանի. և յարութիւնս այս կատարեալ է: - 716. Այլ արդ՝ մարմնով աճումն է ըստ բնութեան. և բնութիւնն ըստ ժամանակի փոփոխման կատարի: - 716. ...այլ յորժամ բոլոր արարածք ազատեսցին յապականութենէ ժառայութեան որպէս գրէ հռօմ յայնժամ և մարմինք մարդկան յանապականութիւն վերափոխեսցին: -

717. Այլ արդ՝ թէ օրըստօրէ յառնէր իւրաքանչիւր ոք, հաւատ յարութեանն խափանէր. զի հաւատն ոչ երևելեացն է: - 717. ...այլ ի նոյն կէտն է յարութիւն և միաւորութիւն հոգւոյ և նորոգումն մարմնոյ: - 717. Առաքեալն պօղոս ո՛չ զայն ասէ թէ յապաղելով լինի յարութիւնն, այլ զկարգն ցուցանէ ոչ ժամանել ննջեցելոցն: - 717. Նախ՝ եթէ համանգամայն է յարութիւնն ի նոյն կէտն, այլ ննջեցեալքն նախ յառնեն և ապա՝ կենդանիքն ընդ նոսա...: - 717. ...այլ մեռանին և իսկոյն լինի յարութիւն նոցա. յորում ո՛չ մարմինքն ի յերկիր անկանին և ո՛չ լուծանին: - 717. ...այլ սակաւ հիւթն այն որ ի սկզբանէ՝ գոյացութեան մերոյ ի ծնողացն է՝ ընկալեալ: - 718. և նիւթ կերակրոյն՝ այն մասն որ փոխեցաւ ի գոյացութիւն մեր՝ յառնէ. զի մարմին եղև մարդոյն այլ աւելորդքն ո՛չ յառնեն: - 718. Եւ տէրն վասն կերակրոյն ո՛չ ասաց թէ ի մարմին մարդոյն ո՛չ հաւասարի. այլ զայն թէ՛ դառնութիւն և ծանրութիւնն արտաքս ելանէ...: - 718. Ապա ուրեմն կենդանեաց մարմինն ոչ յառնէ ի մեզ ըստ բոլոր նիւթոյն, այլ ըստ չափոյ գօրութեանն որ փոխեցաւ ի մեզ և եղև մարմին մարդոյ, այն մարմինն յառնէ: - 718. Մարմին մարդոյն զոր եկեր ծուկն՝ ո՛չ յառնէ ի ծնեալ մարդն այլ ի կերեալն: - 718. Այսպէս և թէ ոք զմարդոյ մարմին ուտէ և ծնանի այլ մարդ, մարմին մարդոյն ո՛չ յառնէ ի ծնեալ մարդն և ո՛չ ի ծնողն որ եկեր, այլ ի կերեալն մարդ: - 718-719. Նոյնպէս և նիւթն սկզբնական ո՛չ յառնէ ի ծնողս որ աւելորդ արտահոսումն է նոցա. այլ յառնէ ի ծնեալ մարմինն որոյ հիմն է շինուածոյն: - 719. Նմանապէս և կողն որ առաւ յաղամայ և շինեցաւ կին, ո՛չ յառնէ ի յաղամ, այլ ի յևա. որոյ հիմն կազմութեան եղև փոխանակ սերման: - 719. Այսպէս և հողն ուստի շինեցաւ աղամ, ո՛չ մնայ ի տարերս. այլ յառնէ ի յաղամ որ սկիզբն եղև գոյութեան նմա: - 719. Այսպէս և ի մարմին մարդոյ ոչինչ խառնի ի հասարակ տարերաց ի յորս լուծաւ. այլ ինքն միայն գոյացութիւն մարմնոյն խառնեցի ընդ հոգւոյն: - 719. Գիտելի՛ է, զի ոմանք հերձուածօք մոլորեցան վասն յարութեան մեռելոց և ասացին թէ մարմինն ո՛չ բաղկանայ ի չորից տարերց. այլ լինի պարզ: - 720. Այլ բանն պօղոսի ո՛չ է այսպէս թէ մարմինն էութեամբ հոգի լինի. այլ նման հոգւոյ. զի անմահ լինի որպէս հոգի և անկարօտ կերակրոյ: - 720. Եւ այլք ոմանք ասացին թէ՛ մարմինք մարդկան ո՛չ լինին երկրային, այլ երկնային. - 720. Եւ դարձեալ ոմանք հերձուածօք ասացին թէ՛ այս մարմինն ո՛չ յառնէ և ո՛չ այս մարդ որ մեռանի. այլ փոխանակ նորա նոր մարդ յառնէ: - 720. ...նմանապէս և մերկ մարմին մեռելոյ ո՛չ յառնէ մերկ, այլ փառօք. որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 720. ...և մարմինն մեռեալ առաւել նոյն ինքն յառնէ. այլ ո՛չ թէ նմանն մեզ ըստ ազգի մերում. - 720. Դարձեալ որպէս հատն մերկ սերմանի և մերկ ո՛չ բուսանի. այլ զարդարեալ խոտով և տերևով եօթն թուով: - 721. Նոյնպէս և մարմինք մարդկան մերկ թաղին՝ այլ մերկ ո՛չ յառնեն. բայց գեղեցիկ յոյժ և պատուական զգեստով զարդարեալ: - 721. Չորրորդ պակասութիւն է՝ զի այժմ է՝ մարմին մեր թանձր և կոպիտ. այլ յայնժամ բառնի այս ի մարմնոյ և լինի անօտր և թափանցիկ ...: - 722. Այլ արդ՝ երեխայքն որ յառաջ քան զմկրտիլն մեռանին, վասն աղամայ մեղացն պատժին: - 724. Ո՛չ յարիցեն ամբարիշտք ի յարութիւնս հոգևորս. այսինքն ի մեղաց ի շնորհքն. այլ յառնեն մարմնով: - 724. և Դարձեալ՝ ո՛չ գան ի դատաստան, զի մասն բարւոյ ո՛չ ունին որով քննիցին. այլ դատապարտին որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 725. որպէս ստինքն զի ո՛չ է պէտք կաթին, այլ առնէ վասն կատարելութեան և գեղեցկութեան մարդոյն: - 725. Նախ՝ զի արու և էգ անդ ո՛չ ճանաչին մասին անդամօք, այլ յատուկ դիմօք և բարի գործովք և փառօք և անուամբ զանազանին. որպէս դասք կուսանացն ի հայրապետացն: - 725. Այլ որպէս կայծ հրոյ և անօք արեգական բոլորովինք է լոյս, նոյնպէս և անդ բոլոր անդամօքն փայլեսցին իբրև զարեգակն: - 726. Սակայն իւրաքանչիւր ոք անսխալ անդամօք իւրովք յառնէ. այլ ո՛չ երևի թէ սա այր է և նա կին. այն ծեր և այն տղայ. զի որպէս հրեշտակք են յերկինս: - 726. Այլ խայտառակեցին ամօթով: - 726. Այլ համահասակ քանակաւ ո՛չ. զի աստ ոմն մեծ լինի և ոմն փոքր ի ջերմութենէն որ անհաւասար է ի նոսա. նոյնպէս և անդ: - 726. Այլ որ առաւել մեծն է և **հսկայանդամ**, և կարի փոքր և **փանաքի**, յերեսնամեայ հասակն իւրեանց չափաւորին: - 726. Իսկ զի նիւթ խաչին մնայ ըստ ոմանց՝ այս ո՛չ է ըստ բնութեան կարգի, այլ սքանչելեաց հարկի որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 727. Ջի վերին մարմինք երկինք և լուսաւորք ամենևին անապական են. իսկ դ տարերք թէպէտ ըստ մասին ապականին, այլ ըստ բոլորին ո՛չ. - 727. Իսկ մարմին մարդոյս թէպէտ ապականացու է, այլ ի կողմանէ հոգւոյն անապական է...: - 727. Դարձեալ՝ էութիւնն մնայ, այլ ներգործութիւնն պակասի՝ այսպէս...: - 728. Հինգերորդ հալեալ մոմ ո՛չ ունի զառաջին կերպն այլ զգոյացութիւնն. նոյնպէս և գոյացութիւնն երկրի ո՛չ կորնչի. այլ պատահմունքն այլայլին...: - 728. ...այլ այս է՝ զի իւրաքանչիւր մարմինք սրբոց պայծառացին էպատիկ քան զարեգակն...: - 728. Թէպէտ ո՛չ

ունին բանք և ոչ խօսք, այլ ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ վկայութեան նոցա...: - 729. Այլ ի գալուստն քրիստոսի երեք են ասացեալ հուր մի զհետ միոյ: - 731. Նիւթ նշանացս է՝ բազում և զանազան. այլ զօրութիւն և ձեն մի և նոյն է խաչին: - 732. Նախ դիմակայութեամբ եթէ՝ ո՛չ է ըստ օրինի բնութեան անապական մնալ նմա, այլ սքանչելիք աստուածային: - 733. Եւ այս ո՛չ թէ լոյս միայն է. զի զլոյսն ո՛չ ետ մեզ նշան. այլ զխաչն փայտեղէն յորոյ վերայ զծեռն իւր տարածեաց միածին բանն: - 734. Վասն է՞ր հայր ո՛չ դատէ, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ ասէ: - 735. ...ընդ որում անպատշաճ էր լինիլ խօսակից և զուստն ո՛չ գիտել. այլ պատշաճ էր որդւոյ վասն մարմնով երևելոյն: - 735. Այլ ի գալուստն քրիստոսի Առաջին փառք է...: - 736. Իննբորոգ, փառք է զդատաստանն առնել. զի նմա տուաւ իշխանութիւն ասէ դանիէլ. և հայր ո՛չ զոք դատէ. այլ զամենայն ետ որդւոյ որպէս ցուցաւ: - 737. Այլ ի միջասահման տեղուոջ աշխարհի որ է՝ երկիրս: - 737. Երկրորդ, զի դատաստանն պարտի յայտնի լինի. այլ՝ արդ՝ երուսաղէմ է՝ առաւել յայտնի վասն փրկութեանն որ անդ կատարեցաւ: - 738. Եւ դատաստան հատուցման ամենեցուն է, այլ դատաստան քննութեանն ո՛չ. զի ի չորս բաժանին ամենայն դատեցեալք: - 738. Ոմանք ո՛չ դատին այլ դատապարտին որպէս բուն չարքն և յայտնի մեղաւորքն...: - 738-739. Ոմանք ո՛չ դատին և ո՛չ դատապարտին. որպէս բուն արդարքն և կատարեալքն...: - 739. Ոմանք դատին այլ ո՛չ դատապարտին. որպէս միջակ արդարքն. որք ունին ներելի և մասնաւոր մեղս: - 739. Մինչև յօր դատաստանին տեսանեն մեղաւորք փառս արդարոց ընդհանրապէս՝ այլ ո՛չ մասնաւորաբար. զի տեսանիցեն զնոսա ի մեծ փառս՝ այլ ո՛չ ի յորպիսիս: - 741. Իսկ յայսպիսի տեսութենէ ո՛չ ուրախանան, այլ տրտմին...: - 741. Երրորդ, յատեան դատաստանի դ խնդրին վկայք. զի մինն կարէ՛ որ խաբել և սուտ վկայել. այլ զերկու և զերեքն ո՛չ: - 742. Զի **զնելն լինի սակաւ մի ժամանակ. այլ ստացուածն է՝ յաւիտենական:** - 744. Դարձեալ **անկանիլ ի խորխորատ՝ է՝ ժամանակաւոր. այլ մնալն անդ՝ է՝ յաւիտենական:** - 744. Այլ չար փոխանակ բարեաց ո՛չ երբէք հատուցանէ. ոչ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձեալն. զի ո՛չ է անիրաւ. այլ արդար յամենայնի և ճշմարիտ: - 744. Այլ մարգարէն զմեզ կոչէ...: - 744. Յարութիւն մարդկան ի վայրկեան ժամանակի և յանկարծակի լինի որպէս ցուցաւ ի վերոյ. այլ զյերկարութիւն ժամու քննութեան դատաստանին, ոմանք ժամ մի ասեն. որքան եկաց ընդ աղամայ ի քննութիւն հարցմանց յետ յանցանաց նորին: - 747. Այլ որ ուղիղն է տեսութիւն, յետ յարութեան փոխի ժամանակն ի յաւիտեան. և այլ ո՛չ գտանի մասն և ըրպէ և ժամ. զի երկնային մարմինք դադարին ի շարժմանէ ուստի ժամանակն գոյանայ: - 747. Այլ զի մի՛ իրողութիւն դատաստանին և յարութեան ուրուական և առ աչօք թուեցի ընդհանուր ամենայն մարդկան...: - 747. Այլ նախ ասի միշտ տիւ ի վերին երես երկրի. ուր արեգակն և լուսին զկա՛յն առեալ. իսկ ներքինն միշտ զիշեր և խաւար անփոփոխելի: - 750. Այլ ըստ զանազանութեան չափոյն, ոմանք **Ժ** են ասացեալ թուով ըստ հարուածոցն եգիպտոսի: - 751. Ո՛չ նոյնն մարմնապէս, այլ նմանն հոգեպէս. ծարաւումն, խաւարն, հրախառն կարկուտն, ժահահոտն, և այլն ըստ կարգի: -751. Նախ՝ զի արտաքո՛յ է այսմ խաւարի որ է պակասութիւն լուսոյ. այլ այն խաւարն պակասութիւն է բարեաց: - 753. Ո՛չ լինի. զի որդունքն այնք ո՛չ են զգայական կենդանիք. այլ հրեղէն տանջանք են զգայական մասինն: - 753. Այլ զկնի դատաստանին՝ բարիքն թէպէտ տեսցեն զչարսն ի տանջանս, բայց **չարքն** ո՛չ երբէք այնուհետև տեսցեն զբարիսն որպէս ցուցաւ: - 754. Ո՛չ բնաւ, թէպէտ հայր տեսանէ զորդի կամ մայր զդուստր. և կամ զեղբայր և զայլս. ո՛չ միայն ո՛չ ցաւին, այլ այնպէս լինի հեշտալի, որպէս տեսանեմք զծկունս որ խաղան ի վտակս: - 754. Մինչ ի յօրն դատաստանի աղօթեն արդարք վասն մեղաւորաց. այլ յետ այնորիկ վասն դատապարտելոցն ո՛չ խնդրեն ինչ. զի ընդ դէմ աստուծոյ գոլ իմանան վասն նոցա զխնդիրն: - 754. Իսկ երկրորդն արքայութիւն, նշանակի յազատն սառա. որ ո՛չ ուժգնութեամբ մարմնոյն, այլ միայն շնորհօքն աստուծոյ ծնաւ: - 756. Եւ քանզի մովսէս որ ջրային կամ ի ջրոյ հանեալ թարգմանի. թէպէտ երբեմն զօրէնս և երբեմն զտէրն նշանակէ. այլ աստ ոչ զօրէնս, այլ զտէրն զուշակէ՛. որ ի ջուրց մարդկայինս բնութեան ընկալեալ եղև: - 756. Այլ զայս ո՛չ իմանան հասարակ կարծիք. զի արքայութիւնն երկնից մի է. այլ փառք և պսակքն են զանազանք առաւել և նուազ: - 758. Արդ՝ եթէ արքայութիւնն երկնից մի է, այլ փառքն **գ.** պարտ է ապա զի լիցի և դժոխքն **գ.** որ է՝ սուտ: - 758. Ասեմք եթէ՛ բնութեամբ բարին մի է. որպէս ասէ մեծն դիոնէսիոս. այլ ներգործութեամբ բազում է ի զանազան կամաց յառաջ եկեալ: - 758. Իսկ չար՝ թէպէտ լինի ներգործութեամբ անձնիշխան կամօք, այլ բնութեամբ չար ո՛չ է ըստ ինքեան. զի ո՛չ է եւութիւն այլ պակասութիւն բարւոյ. որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի ե համարն: - 758. Ասեմք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր

ունէրն ադամ. այլ զոր խոստացան ադամայ եթ պահեալ էր զպատւիրանն...: - 758. Այլ պարզաբար զնոյն ինքն կեանք դրախտին ի յարութեանն ո՛չ է իմանալ: - 758. Այլ քանզի վարդապետաց մերոց և մեծաց է ասացեալ բանքն՝ ո՛չ ընդդիմանամք: - 759. Այլ ի նոցանէ՝ անկաւ, որպէս ցուցաւ ի վերոյ **թ** զլուխն, **իբ** համարն: - 760. Եւ թէպէտ գերազանցեալ են այսոքիկ փառք քան որք այժմ ունին յերկրի. այլ սակայն օրինակաւ սակաւ ինչ բացայայտութիւն առցուք: - 761. ...ո՛չ կարասցէ մնալ. ո՛չ յերկինս և ո՛չ յերկրի. այլ իջանէ ի դժոխս ներքինս: - 764. Այլ յայնժամ լցցի ի բարութենէ ցանկութիւն: - 766. Այլ հզօրագունին յաղթելով. որպէս լոյս արեգականն ընդ իւր միաւորէ՝ զամենայն լոյս անշփոթ և անծախ: - 770. Այլ բոլորովին զհամագոյ և զհամառօտ և զանաւելորդ Երրորդութիւնն փառաւորեա միշտ և հանապազ: - 771. Այլ ի հասարակ գրոյս՝ հասարակեաց և նա զկեանս առօրեայ. հասեալ ի գանձ իմաստից և յաղբիւրն գիտութեանց: - 772. Այլ զպիտանիս եկեղեցւոյ և վարդապետաց ոգէշահ խնդիր հաւատոյ միայն հոգ տարեալ: - 772. Բովանդակեալ ոչ զամենայն որ ամենեցունց է գիտելի. այլ զբանս բազումս որ բազմաց է պիտանի և խնդրելի: - 772. Այլ ի պատճառս տալ իմաստից. որով ո՛չ յագեսցի ակն ի տեսոյ. ի զլուխ գոլոյ իմաստնոյ. մանաւանդ և ի շահ օգտի բանասէր մտաց միեղէն եղբարց: - 773. Առ այս ասենք, թէպէտ է՝ ամենայն իր բնութեամբ նա՛ և հասարակ. որպէս և սևութիւն ագռաւու. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. զի է՛ ինչ բնութեամբ, այլ ո՛չ հասարակ. որպէս կնտութիւն մարդոյ: - 774. Այսպէս յընդդիմակէն տեսն և զայս. զի թէպէտ հասարակաց է մարդոյ դժկամակ գոլ խրատու, այլ ո՛չ է բնութեամբ իր: - 774. Այլ ներկայական ոչ ինչ է առ նոսա. զի զյետոյսն մոռացեալ են: - 774. Եւ այս ո՛չ միայն փութանցիկ զոլոյ վասն, կամ ներհակաբար հատուցման որպէս սովորութիւն է. այլ զի ո՛չ ինչ կարեն տանիլ ընդ ինքեանս...: - 775. Ուստի ասացաւ թէ մահու մեռցիս. ոչ սոսկ. այլ զկրկնակի նշանակելով մահ. այսինքն զմեռանիլն մարմնով և զպատժիլն հոգւով: - 776. Չի մեղքն ադամայ թէպէտ սկզբնապէս առհասարակ բնութիւնս տարածեցաւ. այլ ո՛չ առաւել քան զայլոցն եղև. այսինքն որդւոցն նորա. - 777. ...զի սկզբնաչար և պատճառ ամենայն մեղաց սատանայ է. այլ ադամ այնչափ՝ զի առաջին եղև մեղանչական ի նմանէ: - 777. Մեղքն ադամայ է՝ ներգործական ինքեան. այլ ապաշխարեաց ի մարմնի գոլով: - 778. Իսկ աստուած ո՛չ փոխեաց զխորհուրդն իւր որ էր յաւիտենական. այլ վճիռն որ հայեր ի պատիժ արժանեաց նոցա: - 779. Եւ ո՛չ է **տարադէպ** ցոյցք ականն արփիաւորի, զի ի միջօրեայ ժամու փոփոխումն մարմնոյ և ական արծակէ՝ ստուեր կամ լոյս. այլ ինքն միշտ լոյս գոլով ո՛չ փոփոխի: - 779. Եւ թէ նայիս մտօք, թէպէտ առ մեզ փոփոխին տիւ և գիշեր. այլ նա միշտ լոյս և միշտ գիշեր կազմէ. - 779. Եւ դարձեալ՝ զորօրինակ, լոյսն և ջերմութիւն են էութիւն նորին **զուգասփիւռ**. այլ երբեմն միմն ծածուկ, և երբեմն երկոքին յայտնիք, և ընդ դէմ սորա: - 779. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք. այլ երբեմն արդարութիւնն ծածկեալ և ողորմութիւնն յայտնի...: - 779. Չի նկատմամբ առ անփոփոխն՝ միշտ անփոփոխ գոն նախ օրինակաւ. այլ առ ժամանակն՝ փոփոխական: - 779. Այլ որ քան և կարասցէ որ զմիտս ուղղել. խօսակցելով առ նա, հաճո՛յ է աստուծոյ: - 779. Այլ ո՛չ թէ ողորմութիւնն աստուծոյ հետևի ժամանակի, այլ քաղցրութեան կամացն: - 780. Այլ մեք հետևելով ժամանակի՝ զոցուք զողորմութիւն ի քաղցրութեան կամաց: - 780. Այլ զանազանի. զի դէք ամենեկին ո՛չ ունին զղջումն և ոչ կարեն. վասն որոյ ո՛չ հանդիպին թողութեան. իսկ մեղաւորն ունի զղջումն այլ ո՛չ կարէ վարձաւորիլ: - 780. Նախ՝ զի ո՛չ է բոլոր մարդ. այլ կիսամասնեայ: - 780. Այլ ո՛չ զամենայն պակասականքն կրեաց քրիստոս. որ է՝ հիւանդութիւն մարմնոյ և ապականութիւն. կամ մեղք հոգւոյ և տգիտութիւն: - 781. Եւ զանազան տեսութիւնք վարդապետաց չեն ընդ դէմ միմեանց. այլ զորօրինակ ոմն զական պատուականութիւն, և այլ ոմն զբնութեան, և կէսք զասողութեան, և ոմանք զորակացն զեղեցկութեանց, պատմեն զմի և զնոյն ական իր: - 781-782. Թերևս հետևելով ո՛չ ինքեան, այլ ուղղակին խորհրդոց հաւանականք գոն: - 782. Դարձեալ, գոյականքն ո՛չ ունին շաղկապ գոլոյ. այլ շնորհականքն զամենեղութիւն: - 782. Դարձեալ, ամենայն շնորհք առ ո որ և իցէ՝ բառնի վասն մեղաց. ո՛չ ըստ ունակութեան՝ այլ ըստ ներգործութեան կամ նշանակութեան: - 782. Չորօրինակ, ժանգ հայելոյ ո՛չ զընդունակութիւնն բառնայ, այլ զտեսութիւնն. և յետ սրբելոյն, նոյն ծածկեալն երևի ի նմա: - 782. Որպէս ծառ մերկացեալ ի պտղոյ՝ այլ ո՛չ ըստ ունակութեանց. և նովին ունակութեամբ վերստին պտղաբերի ինքն: - 782-783. Այլ զբանիս խրթնութիւն ամեն կոչմանցն անորոշութիւն. զի կոչի շնորհ իջեալն պարզև. որպէս մարգարութիւնն: - 783. Եւ այլքն ո՛չ են կնիք. այլ զարդ պակասութեանց նորին. վասն որոյ և փոփոխականք են: - 783. Իսկ որք զմի քանքար հաւատոյ կամ զմկրտութեանն շնորհի ի

բաց կորուսանեն, ո՛չ զկնիքն խորհրդապէս, այլ զարժանն վարձու իրողապէս: - 783. ...այլ արդ դիւաց ո՛չ գոյ փրկութիւն: - 784. ...այլ դևն ո՛չ կարէ արդարանալ: - 784. Այլ ամբարշտեալ կանք դիւին մնայ անկատար: - 784. Իննբերորդ, հաւատով հնազանդի ոք օրինացն աստուծոյ. այլ դևն հակառակ կայ օրինացն և աստուծոյ. թէպէտ գիտէ զայն լինիլ ինքեան չար, այլ գիտութեամբ մեղանչէ: - 784. Տասներորդ, հաւատն է աստիճանք հաւատոյն. այլ դևն ո՛չ հաւատայ նոցա: - 784. Յայտ ուրեմն է յասացելոցս, զի դէք ո՛չ ունին հաւատս վարձաւոր. այլ ունին գիտութիւն նրբահայեաց որով սարսիհ յառաջ քան զտանջանս: - 784. Չի մեծ է յառաջարկութեան եզրակացութիւն. և ո՛չ բայիւք, այլ մակբայիւք է փրկութիւն: - 785. Այլ վարկանին ոմանք զթիւ կազմութեան աւուրց պակաս գոլոյ նախնւոյն մարդոյ. զորոյ զտիպ յինքն նկարելով և այժմ անդրանիկն ծնունդ՝ յապաղելով գայ աշխարհ: - 785. Իբր ասութիւն է այլ ո՛չ հաւանութիւն: - 787. Ո՛չ ըստ բաւական բանի առեալ զլուծումն. այլ ըստ կարի տկարութեան արտայայտումն. մանաւանդ հարկեալ ի սիրոյ քումդ եղբայրական խնդրոյ: - 788. Եւ զայս ո՛չ շաբաթու և աւուրց սպառեալ. այլ ամսոց երից սորին յերկարեալ. և գործելոց վրեժ ո՛չ կշիռ հատուցեալ: - 789

ԱՅԼ ԱՅԼ + Նախ՝ որպէս հացն նոյն է ըստ ձևին, այլ այլ գոյացութիւնն է եղեալ մարմին քրիստոսի. - 598

ԱՅԼ ԸՆԴ ԱՅԼ + Եւ է երրորդն փախուստն է այլ ընդ այլ՝ արտաքոյ **զ** շարժանց: - 404. Արդ՝ առաջինն ինքն առ ինքն խաղաղութիւն. և վերջինն ինքեան ընդ այլս խաղաղութիւն. և միջին երեքն, այլոյ ընդ այլ է խաղաղութիւն: - 586. Եւ դարձեալ՝ ընդ ձեզն, զերբեմն ցուցանէ և այլ ընդ այլոյ. որպէս ասէր՝ «Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս»: - 625

ԱՅԼ ԵՒ ԿԱՄ ԱՅԼԵՒ + Նախ՝ եթէ լինէր բանս մեր ի հարկէ ճշմարիտ, նա ո՛չ մինն միայն, այլ և ամենայն բան զինչ ասէաք՝ ճշմարիտ լինէր...: - 8. Դարձեալ ասեն, թէ ամենայն ստորնային մարմինք՝ կառավարին վերնային մարմնովք. որպէս յայտ է ի չորս եղանակս տարւոյն. այլ ծնունդ և աճումն՝ և բոյսք և պտուղք՝ ի շարժանէ նոցա պատճառին...: - 10. Երրորդ՝ զի կամեցաւ աստուած ո՛չ միայն ողորմութեամբ՝ այլ ըստ արդարութեան, վարձս նահատակութեան տացէ ըստ գործոցն համբերութեան: - 25. Այլ և զամս ծննդեանն քրիստոսի՝ և վասն եօթներորդացն դանիէլի՝ զտցես ի չորրորդ թագաւորութեանց վերջքն ի լ համարն. զոր ընդդէմ հրէից զտցես բան: - 29. Այլ և որդի և բան անուանի՝ **ժ** զլխով: - 29. Այլ ընդդէմ նոցա՝ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ, և զհոգին: - 30. Այլ և ատելութիւնն դարձուցանէ զմիտս բազմաց ի հաւատոցն...: - 32. Երկոտասաներորդ՝ այլ և ուրախ լինին ընդ խոտորումն չարութեան...: - 33. Դարձեալ զի և ադամ անձին՝ ո՛չ է միայն մարդկութիւն, այլ ծնեալն ի նմանէ ասի մարդ: - 38. Այսպէս և ո՛չ միայն հայր աստուած, այլ ծնեալն ի նմանէ աստուած: - 38. Ուստի որդի ո՛չ միայն ասի անդրանիկ՝ այլ միածին: - 41. Նաև մարդիկ ո՛չ միայն զի ի բազմաց են գոյացեալ, այլ ժամանակաւ առաւելք մի քան զմի. և կամօք բաժանեալք և ի միմեանց և իրերաց հակառակք: - 54. Այլ ի նոյն ինքն մխիթարիչ հոգին այսպէս ուղղակի՝ է բանս: - 59. Դարձեալ՝ շարժումն ո՛չ միայն ասի ի վերայ հոգւոյն սրբոյ, այլ հօր և որդւոյ...: - 60. Պարտաւորեցան ըստ մարդապաշտութեամբ ո՛չ միայն երկրաւորքս՝ այլ երկնայինքն: - 67. Տասներորդ՝ զի թէ նա վասն բնակութեանն երկրպագելի է և աստուած, ո՛չ միայն եղիցի նա՝ աստուած, այլ ամենայն երկնաւորք և երկրաւորք...: - 67. ...և ո՛չ ասի արարած. այլ ո՛չ արարիչ և արարած: - 78. Այլ մի բնութիւն ասաց եւտիքես...: - 81. Այլ մի բնութիւն ասեն՝ որք ի յերկնից բերեալ զմարմինն խոստովանին: - 82. Այլ նոքա որք **անանձն** և անգոյ ասեն զբանն մարմնացեալ. որպէս մեր բանս: - 82. Այլ մի բնութիւն ասեն՝ որք միայն սոսկ մարդ խոստովանին զքրիստոս, և ո՛չ աստուած մարդացեալ: - 82. Այլ մեծն դիոնէսիոս ի բազում տեղիս միաւորեալ և մի բնութիւն խոստովանի բանին աստուծոյ մարդացելոյ: - 83. Այլ ո՛չ որպէս տեսակ յանհատս: - 88. Այլ ոչ որպէս բոլոր ի մասունս: - 88. Այլ ոչ որպէս հոմանուն ձայն: - 88. Այլ ոչ որպէս էութիւն ի պատահումն. զի մարդկութիւնն քրիստոսի է ի սեռէ գոյացութեան, և ո՛չ ի սեռէ պատահման: - 88. Այլ ոչ որպէս պատահումն ի յէութիւն. զի բանն աստուած ո՛չ է անանձն...: - 88. Այլ ոչ է որպէս պատահումն ի պատահումն. և այս յայտ է յասացելոցդ: - 88. Այլ ի լիթանիայս ձեր ասի՝ քրիստոս անօթը աստուածութեան՝ ողորմեալ: - 89. Չորեքտասաներորդ՝ ասէ պօղոս յեփեսացւոցն թէ՛ հայր կացոյց զքրիստոս յերկնաւորս ի վերայ ամենայն իշխանութեանց. և պետութեանց. և զօրութեանց. և ամենայն անուանելոց. ո՛չ միայն յաշխարհիս այլ ի հանդերձելումն: - 97. Այլ տալ և պարզել և շնորհել: - 105. Եւ ապա ասենք

անհասանելի անքննելի անճառելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անիմանալի է և անյայտ: - 122. Եւ միջնորդ հաշտութեան է քրիստոս աստուծոյ և մարդկան. այլ և հրեշտակաց և մարդկան. նաև հրէից և հեթանոսաց: - 126. Այլ և մեծ առ հաւատացեալս, և չափաւոր անհաւատիցն երևի: - 127. Այլ և երկոտասան գունդս հրեշտակաց եցոյց տէրն յաւետարանին ըստ թըւոյ երկոտասան առաքելոցն և երկոտասան **կենդանատեսակացն**: - 141. Իսկ հաւասար սիրով սիրէ մարդ զմարդ. և ընկեր զընկեր. այլ և մարդ զհրեշտակս. և հրեշտակք զմարդիկ. և զհաւասար արարածք են: - 143. Այլ և մարդ զկենդանիս և զանկենդանս. զի համասեռ գոյեղէնք են. և այս սիրովս շաղկապին առ իրեարս: - 143. Այլ և հրեշտակն խօսի ընդ աստուծոյ. զի զբաղձանս իւր ընծայէ՛ նմա: - 145. Այլ և զնախնիքն մեր պատրեաց և չարացոյց: - 148. Այլ և գործակից նմա մարդիկ՝ անլանակից եղեն նմա և չար կոչեցան: - 148. Եօթներորդ՝ մարդ կարօտ է ժամանակի. իսկ աստուած ո՛չ է կարօտ ժամանակի. և այլ և զյաւիտեանս արար: - 156. Չորեքտասաներորդ՝ զի զհտասցէ սատանայ զսկարութիւն իւր՝ թէ ո՛չ միայն յաստուծոյ, այլ և ի մարդկանէ յաղթի...: - 159. Այլ և ո՛չ ըստ այնմ որ է՛ սկիզբն գոյացութեան աշխարհի...: - 165. Այլ և ո՛չ տեղի պատահական. որպէս աստ և անդ. զի ոչ է ի տեղոջ իմիք պարունակեալ...: - 172. Այլ և ո՛չ տեղեալ, զի անբովանդակելի՛ է: - 172. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ ո՛չ ամենայն գործ բնութեան հետևի, այլ և կամաց...: - 174. Այլ և ո՛չ տեղի պատահական. թէպէտ ի նշան պատուոյ ասին յերկինս. այլ ոչ իբր ի մարմնական տեղոջ: - 174. Եւ ո՛չ միայն այս. այլ և դ բնութիւն է չորից տարերաց մարմնոյն. ջերմ և ցուրտ. չոր և գէճ: - 176. Այլ և ժողովէ՛ զբանն և որոշէ. յայինքն զհեզ. զբառ. զբան. և զիմաստութիւն: - 178. Այլ և ըստ համարոյն՝ կնքէ՛ զինչս թագաւորաց. և չտայ գողանալ ծառայից. և զգողացեալն յայտնէ և յանդիմանէ: - 178. Այլ և ի վերայ այսոցիկ: - 178. Այլ և ո՛չ ունի տեղի մարմնական. և ոչ ի ժամանակի երեքմասնեան. յայինքն յանցեալն՝ ի ներկայս՝ կամ յապառնին: - 180. Այլ և ո՛չ **աներբ**. զի ի սկիզբն ժամանակի եղև: - 180. Այլ և է՛ ուրէք. ըստ այնմ որ յայլս է հաստատեալ: - 180. Այլ և նախ կոչի երկինք՝ զգալի երևումն աստուծոյ՝ և հրեշտակաց՝ և մարգարէից սրբոց: - 183. Մերծեալ յարեգակն լուսաւորի. այլ և եղջիւրաւորի՛: - 186. Տասներորդ՝ այլ և օրինակ և յարացոյց նմանատիպ հասարակաց յարութեան և նորոգման տիեզերաց և մարդկային բնութեանս որ յապագայն: - 196-197. Այլ և հնչեն հաւք զանազան ձայնս: - 197. Այլ և մովսէս հրամայեաց յամենայն ամսամուտս տօնել և փող հարկանել...: - 200. Այլ և յորժամ սատակեցաւ յուլիանոս, զժողովեալ ինչսն սուրբն բարսեղ բաժանեաց ժողովրդեանն. նոր տարի անուանեալ ի կեսարիայ: - 200. Այլ և քաղի ժամք և մասունքն. զի քաղոցի տասն ձմեռնամուտ է: - 200. Եւ ի սմանէ լինին մառախուլ՝ և սառնամանեաց տեսակ, այլ և ամպք և ծիւնաբեր և կարկուտք: - 204. Տասներորդ՝ ամպն ո՛չ միայն զցօղ անձրևէ, այլ և ձիւն և կարկուտ և **հայրեցութիւն**...: - 206. Չորրորդ՝ ցոյցք է ամենահրաշխանոց արարչին. որ զհոսանուտ ջուրս ներքին՝ ի մէջ լերանց ի վեր հանէ ի պէտս կենդանեաց որ անդ են. այլ և յոռոգումն ուր գետք ոչ ելանեն: - 209. Այլ և ի պէտս շինութեան աշխարհի: - 212. Այլ և պահապանք ի թշնամեաց: - 212. Այլ և զազանաբար սրտիւ: - 212. Այլ և գոռոզ հպարտութեամբ: - 212. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և բոյսք և տունկք ունին բնութեամբ զէնս պահապան ինքեանց: - 217. Երրորդ՝ զի թէ ունէր ի բնութենէ զէնս կամ զգեստս. ո՛չ կարօտէր այլոց կենդանեաց. այլ և ո՛չ խնամէր զնոսա: - 217. Այլ և զիտելի է, զի ամենայն կենդանեաց բնականապէս **հնարք** ետ աստուած վասն օգտի նոցա և փրկութեան: - 218. Նախ՝ զի զդէմսն ընտրեսցէ, այլ և զտեղի և զժամանակն, և ապա խօսեսցի: - 218. Այլ և աւետարանն ի յառակս անառակին՝ երկին կոչէ զորախտն...: - 221. ի Վեցերորդն, ցամաքային կենդանիքն. այլ և Ադամ և Եւա: - 226. Այլ և տիւ և գիշեր որք ընդ լուսոյն եղեն: - 226. Չորրորդ՝ այլ և դիրք տարերաց, հողն է ի ներքոյ. և ապա ջուրն և օդն և հուրն: - 232. Վեցերորդ՝ այլ և ոսկերքն նման են քարանց: - 232. Այլ և ի միտ ածցուք զփառս երկնային կենաց ուստի անկաք, և անդ դիմելոց ենք...: - 233. Այլ և ունի յատուկ պատականութիւն և ունկն՝ զոր ո՛չ ունի ակն: - 235. Այլ և ի թունից բանսարկուին ներկին և լինին չար: - 237. Այլ և լինի յաւելի ի հրոյն ներգործութեանց սեաւ գոյն. որպէս հնդկայինն ի ջերմոյ արևուն լինի սեաւ գունով: - 245. Այլ և ի սկիզբն գրոցս ցուցաւ յերեք համարն: - 252. Չորրորդ՝ զի ո՛չ է այն մեռելութիւն միայն՝ որ բանականն կամ շունչն պակասի. այլ և որ տնկականն պակասի...: - 256. Այլ և հատումն ամենկին ո՛չ ասի հոգւոյն. ո՛չ տնկականի և ո՛չ զգայականի և ո՛չ բանականի: - 257. Ասեմք թէպէտ նիւթն ի չորից տարերց է, այլ տնկականն զօրացեալ քան զնիւթն՝ ըստ իւրոյ մասանցն ծնանի. զի ծնանիլն տնկականին է. այլ և ունի զտարերացն թիւ. զի յամիսս չորս կատարի այն՝ որ յառաջ ծնաւ: - 262-263. Այլ և զգայականին յաւելեալ շնչականն և

շարժականն և ցասմնականն ընդ ցանկականին՝ լինի **թ**. վասն որոյ ոմանք յինն ամիսս ծնանին կամ ի **ժ** : - 263. Այլ և պարզապէս ըստ չորից տարերց տնկականին՝ **գ** զօրութիւնք և ե զգայութիւնք՝ լինի **բժան** : - 263. Այլ և յաւելեալ ի վերայ զշարժականն և զշնչականն և զցասմնականն և զցանկականն, ընդ նմին և զկազմողական նիւթն և զտնկականն, որ լինի **ժը**. վասն որոյ ոմանք ի տարին և կէսն ծնանին որպէս ուղտ : - 263. Հնգետասաներորդ՝ այլ և ողորմած և գթած է տեր... : - 272. Այլ և՝ եկեղեցի սուրբ շինեալ ի քրիստոսէ հոգևոր տապան մեզ ի մէջ ծովու աշխարհիս՝ որ զհոգիս մեր փրկէ ի ջուրց մեղաց : - 293. Տասներորդ՝ զի մելքիսեղեկ ո՛չ միայն պատարագան, այլ և անուամբ և տեղեալ ևս օրինակ էր քրիստոսի : - 301. Այլ և որ իսահակայ վատթարք և խոտելիք եղեն : - 303. Գօտին զօրութիւն նշանակէ որ էր ի մէջքն. այլ և ի յաղօթս կայր և գօտեալ պնդեալ էր : - 311. Եւ տեր մեր գիտէր զինչ կրէր ի մարդն. այլ և զծածուկսն հօր յայտնեաց մեզ : - 313. Այլ և բազում բաղդատութիւն է մուտն իսրայէլի յեգիպտոս և ելն անտի : - 314. ...այլայլէ՛ զբանն. է՛ այլ և զգործն. - 322. Այլ և լւաց ևս զոտս նոցա յամենայն փոշետեսակ աղտեղութեանց : - 331. Այլ և նստեալն ո՛չ կարէր կանգնիլ. և հուր և լոյս ճրագի ո՛չ կարէր ներգործել ի թանձրութենէն : - 334. Այլ և զմանանայն հաց հրեշտակաց կոչէ մարգարէն դաւիթ : - 338. Այլ և է խորհուրդ եկեղեցւոյ, և է զօրութիւնք հոգւոյս... : - 347. Որպէս **բժան** կենդանակերպք երկնից, և ամիսք տարւոյն. այլ և **բժան** առաքեալքն ի լանջսն յիսուսի : - 348. Այլ և զպատահումն սոցա ի սրտի իմուն կրեն : - 348. Այլ և ի խորհուրդ ծննդեանն մերոյ : - 353. Այլ և միշտ և անփոփոխ. և անմիջաբար դեմ յանդիման քահանայագործութիւն է անդ ըստ իմանալեացն օրինի : - 355. Այլ և զխոհեմութիւն ի բանս ըստ առաքելոյ... : - 356. Եւ ըստ միտս, զի առաքինութիւնն է ի փառս աստուծոյ. այլ և ի պատիւ և ի գովութիւն մարդկան. զի բազումք հաղորդին սրբութեան նորա : - 358. Այլ և ալիւր գարեղէն զոհ յիշատակի փորձութեան կանանց : - 359. Այլ և զոհ ուխտաւորաց զմազ հերացն այրել : - 359. Այլ և ի տօնի քաւութեանն զուարակ մի և **բ** նոխազ վիճակով. մին տեառն և միւսն արձակման յանապատ : - 359. Այլ և յիսներեկին է է գառինս. և ի նոր մտիցն կրկին հաց ևս : - 359. Այլ և երկդրամեանն անդրանկաց **ե** սիկոյ : - 359. Այլ և նուէրք սրբութեանն տունս, անդաստանս պողաբերս, անասունս, և այլ մասնաւոր նուէրք : - 359. Այլ և նուէրք **բժան** իշխանացն սայլս և եզինս : - 359. Այլ և նշանակ արիական համբերութեանն մերոյ : - 360. Եւ ո՛չ յօշէին զթռչունքն. զի անբաժանելի՛ է յինքեան աստուածութիւնն և մարդկութիւնն. այլ և զբազումս հաղորդութեամբն իւրով մի՛ արար անբաժանելի : - 361. Այլ և նաշիհ. զի հաց կենդանարար և հատ ցորենոյ կոչեցեալ. ճնշեալ չարչարանօք և որոշեալ ի թեփոյ մեղաց : - 361. Եւ իւղով զանգեալ և օծեալն, զի իւղով աստուածութեամբն օծաւ. այլ և զհոգին սուրբ ընկալաւ ի յորդանան : - 361. Այլ և ունիմք զբանաւոր պատարագս՝ զհոգի և զմարմին մեր սրբութեամբ փոխանակեալ նմա : - 362. Այլ և ունիմք զմարմնաւոր պատարագս զօրինակին. զենմունք վասն կենդանեաց և մեռելոց : - 362. Այլ և արտաքոյ քաղաքին ի կողմն հիւսիսոյ : - 362. Այլ և պահեն զեօթն օր սուրբ զգեստիւն : - 363. Այլ և դարանակալք և նենգաւորքն են : - 365. Այլ և մարմնոյն ծածուկ մեղքն. և հանդերձին՝ յայտնի մեղքն : - 367. Այլ և հաւատն և յոյս և սէր որպէս ցուցաւ : - 368. Այլ և քահանայապետն դատապարտեաց զերեւելին մարդ խաչիլ : - 369. Այլ և ի վերայ այսր, հիւանդն և զիժն : - 371. Ի եօթներորդն ամիսն որ է՛ թշրին՝ **ժ** օր քաւութեան տօնէին. զի է շաբաթ շաբաթուցն ի նա՛ է. և էրրորդ ամիսն. այլ և **ժ**երրորդ օրն շաբաթ էր : - 371. Երրորդ՝ զի հանգիցէ երկիր և տարերք որ ի չար գործն մեր չարչարին. այլ և պահպանապետ հրեշտակք նոցա : - 372. Վեցերորդ՝ այլ և ի թողութեան ամն ուսուսցէ թողուլ զպարտիս բանից և գործոց մերոց պարտապանաց : - 372. Այլ և այս գիտելի է, զի **ե** թուլ շաբաթ էին ի հինն : - 372. Այլ և բոլոր ամենայն տօնք հնոյն՝ **ը** տօն էր. զոր այժմ մեք ունիմք փոխեալ ի նորս : - 372. Որ է՛ ի մեզ յամենայն աւուր պատարագն սուրբ. այլ և առաւօտուն և երեկոյին աղօթքն հանապազորդ : - 372. Այլ և զաւազ տօնս ի շաբաթու տօնենք : - 372. Այլ և շաբաթապահքն : - 373. Այլ և վասն հին և նոր ժողովրդեանս թողութեան : - 373. Այլ և վասն հոգւոյ և մարմնոյ փրկութեան : - 373. Այլ և զօրինելն եկեղեցւոյ՝ **ը** օրն նաւակատիս կատարենք : - 373. Այլ և նշանակէ՛ զօր մեծի ուրբաթուն չարչարանացն քրիստոսի. որով քաւեցաք ի մեղաց : - 373. Այլ և նաշիհ մարմին սուրբ. և զինի արիւնն. և իւղ օծումն աստուածութեանն. որպէս ասացաւ ի վերոյ : - 374. Այլ և թագաւորք և իշխանք երկրի : - 374. Այլ և ուղղիցին **դ** տուն է կիսամասնեայ. ընդ սրբոյ խաչեցարին հզօր և անմահ գառինն եղեալ : - 375. Այլ և կոյսքն ամբողջք՝ և մարտիրոսքն են նուռն : - 381. Այլ և թիւ և համար գործոց. պահանջին ի մենջ ի յերկրին աւետեաց : - 381. Նախ՝ ցուցանէ թէ քրիստոս է առաջին և վերջին. այսինքն սկիզբն և կատարումն եկեղեցւոյ. ո՛չ միայն աստուածութեամբն, այլ և մարդկութեամբն : - 385.

Չորրորդ, զի գիտասցուք թէ ո՛չ միայն բարեաւ, այլ և չարաւ ոճամբ բարի առնէ աստուած: - 387. Այլ և ոսկին ի յաւարացն թագաւորին է բաժին. և արծաթն թագուհւոյն և կամ իշխանացն: - 390. Այլ և փիլիպպոս խ օր արտաքոյ եկաց դրախտին: - 391. Այլ և ամսագլուխ կատարեմբ: - 391. Այլ և զգայութիւնք և միտք և խորհուրդք. ասէ՛ ամենայն մասամբքն սիրեա՛ զաստուած: - 396. Այլ և մարգարէքն և առաքեալքն և բազում սուրբք և արդարք յազգէ նոցա եղեն: - 398. Այլ և զհասարակքս խնամեաց առաւել քան զնոսա. զի ի մէջ նոցա օրինակօք էր, և ի մէջ մեր ճշմարտութեամբ: - 398. Այլ և ի վերայ այսր ամենայնի անասելի բարութիւն. զարիւնն իւր ետ ի փրկութիւն մեզ. **ուստի ի հնոյն արգելեաց զարիւն զենմանցն.** մեզ զիւրն արիւն ետ ի ճաշակումն: - 398. Այլ և աղքատութեամբ. ուստի յայտ է զի անէ՛ծ զգէեզի վասն ընչիցն նէեմանայ: - 404. Երկրորդ՝ զի միայն մովսէս կոչեցաւ աստուած. և ո՛չ անուամբ միայն, այլ և գործով իշխէր ի վերայ տարերաց ի վեր և ի խոնարհ. վասն այն աւագ օրհնութիւն կոչի: - 407. Եւ ի՞նչ զի ո՛չ ամենկին անէ՛ծ. այլ և մասն մի օրհնութիւն էր: - 409. Այլ և զզամբրի յազգէն շմաւոնի էր: - 409. Այլ և զաքար կործանեաց: - 414. Վասն է՞ր ո՛չ միայն բաժանեցաւ զետն, այլ և յետս դարձաւ: - 414. Երրորդ, զի ո՛չ միայն մերձաւորք, այլ և հեռաւորք մինչ ի յակն տեսցեն զսքանչելիսն: - 414. Այլ և քարինք բազումք էին ի վեր և ի վայր՝ բաց ի յունաց յոր անցանէին. որ կրթեալ և սրբեալ էին: - 415. ...այլ և հող և ջուր և օդ երկրին կորուսանեն զպտղածնութիւն. որպէս սողոմայեցոցն: - 416. Այլ և մերժէր զայլս, և մերձաւորէր զիւրս: - 423. Այլ և զմեղս և զմահ: - 424. Այլ և զապականութիւն և զդժոխս. մարմնով և հոգով կործանէր զամուրն աստանայի: - 424. Այլ և **թերափն՝** իղծք ասէ. և **թերափնիմք՝ տօնահմայք:** - 425. Ութերորդ՝ նա՛ ուսովք էր բարձր քան զամենայն մարդ. և տէր մեր ո՛չ միայն աստուածութեամբն որ զլուխ է, այլ և չարչարանօք իւր՝ զերագոյն և բարձրագոյն ցուցաւ. զի փրկեաց զամենայն: - 427. Եւ դևք ո՛չ միայն զապագայն ոչ զիտեն, այլ և զներկայ խորհուրդն ո՛չ ճանաչեն. նաև զանցեալ ճշմարիտն և զբարին ի միտ ո՛չ ունին: - 428. Այլ և մարգարէութեանց բաժանումն ի նոր օրէնքն ասացաւ: - 430. Այլ աստ ասէ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւթի եղև հատուցումն մեղացն. այլ և պարտք բարեաց առ աստուած ի ցոյց օրինի ամենայն ապաշխարողաց: - 434. Այլ և դաւիթ եգիտ զսաւուղ և զգօրսն նորա ի քուն և ո՛չ վնասեաց. այլ զգէնն էառ. և տէրն ո՛չ կամի զմահ որք ննջեն ի մեղս. այլ զպատճառ մեղացն հանէ: - 437. Այլ և օրհնութիւն բաշխեաց յաւարէն ամենայն ծանօթից. և տէրն առեալ աւար բաշխեաց պարզևս որդւոց մարդկան: - 437. Դաւիթ յետ յերկուց ամաց ետես զաբխողոմ. և տէրն զմեղաւորս յետ ապաշխարութեան հոգւոյ և մարմնոյ. այլ և յետ աստեացս և մահու տեսանէ ի դատաստանին: - 438. Այլ և դաւիթ անյիշաչար եղև սիմէի նախատչի. և տէրն խաչողաց իւրոց աղօթէր: - 438. Այլ և զոհացաւ ի վերջոյ ի վերայ ամենայն յաղթութեանցն. և տէր մեր ի վերայ ամենայն ներգործութեանցն. որ և ամենայն օրհնութիւնքն ի տէրն ակնարկէ. որ եղև զլուխ հեթանոսաց. յաղթեաց մահու և բարձրացաւ ի գերեզմանէ: - 438. Եւ նիւթն ոսկի և արծաթ և պղինձ և երկաթ. այլ և խունկն և պատուական ակունքն ի հեթանոսաց էր: - 440. Այլ և **ժ** աշտանակն. **ժ** կուսանք լապտերօք: - 441. Այլ և ո՛չ անդ է գրեալ բոլորն, այլ ի թագաւորութեանցն որ չէ թարգմանեալ ի մերս. այլ միայն **բ** մնացորդացն զոր եզր գրեաց: - 443. Այլ և նշանակէ զպատարագ նորոյս. զոր ինչ մատուցանեմք աստուծոյ հաղորդիմք ի նմանէ: - 443. Այլ և զառաւել զուրն հեթանոսաց տեսցէ. որպէս յօնան զնինուէացւոցն ապաշխարութիւնս: - 444. Այլ և յովսաբէթ դո՛ւստր է յովրամայ և գողողիայ և քոյր որքոզիայ: - 452. Այլ և ազգ մարդկան ողորմութեան արժանացան մարդեղութեամբն աստուծոյ: - 458. Այլ և օրէն էր նոցա, որ իւրաքանչիւր ոք յազգէ իւրմէ առնոյր իւր կին և ո՛չ յօտարէ: - 460. Այլ և քահանայքն ո՛չ յանցանէին զօրինօքն և յօտար ազգէ տային նմա կին: - 460. Այլ և յովիդա քահանայապետ զդուստր յովրամայ արքայի զքոյր որքոզիայ: - 461. Սակայն ըստ ներգործութեան մեծագոյն է սրբութիւն մկրտութեանն. զի տպաւորէ զկնիքն. այլ և բանայ զդուռն արքայութեան. այլ և պատրաստէ՛ զմարդն առ ի խորհուրդս ամենայն...: - 462. Այլ և ի վերայ այնր՝ ունէր և զերրորդն սրբութիւն...: - 463. Երրորդ՝ զի նորոգումն որ լինելոց էր ծննդեամբ կուսին՝ ո՛չ միայն մարդկան էր, այլ և հրեշտակաց. պարտ էր հրեշտակին սպասաւորել կուսին: - 463. Այլ և ծանիր, զի յընտրողութիւնն ոչ էր **վաղվաղուկ** որպէս եա: - 465. Այլ և ծանիր. զի է բան յիշէ սուրբ գիրք զոր խօսեցաւ աստուածածին կոյսն: - 465. Այլ և իմաստութեանն հօր պարտ էր նորոգել զխնդրող իմաստութեանն որ է մարդն: - 468. Այլ և ցուցանի թէ զայլ ամենայն բարութիւնս ո՛չ խնայէ մեզ զոր ինչ և խնդրեմք ի նմանէ: - 468. Այլ և ի զաւակն էին բազում սքանչելիք: - 469. Եւ ո՛չ միայն ճանապարհորդ, այլ և ըմբռնող միշտ և յաւիտեան: - 470. Այլ և սուրբ յամենայն մեղաց. և լի ամենայն շնորհօք և

առաքինութեամբ...: - 470. Այլ և ունէր հայր ի յերկինս, և մայր ի յերկրի. իսկ անդ հայր առանց մօր. և աստ մայր առանց հօր: - 470. Այլ և հանգիստն աշխատելոց՝ վաստակի: - 470. Այլ և ի կողմանէ կերպին եղեն զարմանալիք: - 470. Այլ և ո՛չ կանանցական սերմն եղև նիւթ մարմնոյն քրիստոսի: - 470. Այլ և ո՛չ ի մտոյ կամ յոսկերաց որպէս եւս ի կողէն: - 470. Այլ և անդրանիկ ծնաւ ի մօրէ առաջին ծնունդ. թէպէտ ո՛չ ունի եղբար ի կուսէն, անդրանկութիւն իւր ո՛չ խափանի: - 472. Այլ և ո՛չ յառաջ քան գլղանալն օծաւ. զի սրբիլ և առաքիլ և իջանել յերկնից ո՛չ այլ ինչ է, եթէ ոչ մարմին լինիլ և մարմնով երկիլ բանին: - 475. Այլ և ոսկր միս ջիլ և մորթ՝ մի անդամ շարադրեն: - 476. Այլ և եղև այր, զի որպէս ծնօղն աստուածածին ազգի կանանց, և ի նմանէ ծնեալն աստուած՝ արանց միանգամայն և հանուրց լիցի փրկութեան պատճառ: - 480. Այլ և աստուածաբանն ի քրիստոս ծնեալ ճառին ասէ, այսօր աստուծոյ յայտնութեանս տօնէ: - 482. Այլ և ո՛չ օրէնս դնէր որպէս մկրտութիւնն ի մեզ: - 485. Ջի իցէ ինքն սկիզբն և կատարումն ո՛չ միայն ըստ աստուածութեանն, այլ և ըստ մարդկութեանն: - 485. Եւ քրիստոս ո՛չ միայն օրինակաւն, այլ և հոգևորաւն թլփատեցաւ: - 486. Այլ և օգտութիւն մկրտութեան մերոյ ցուցանի ի մկրտութիւնն քրիստոսի չորիւք: - 487. Այլ և հրով մկրտիչ ասի քրիստոս...: - 488. Դարձեալ՝ տարածումն ձեռացն զմերժումն և զհերքումն թշնամոյն, այլ և զիշխանութիւն նորա արտաքս ընկենու...: - 489. Այլ և առ ինքն ժողովեալ զհեռացեալն դիւապաշտութեամբ: - 489-490. Այլ և հանգուցեալ ի գիրկս իւր զվաստակեալն մեղօք...: - 490. Այլ և ասեն վարդապետք, Վասն ամբարշտին՝ ձաղի՝ գթութիւնն: - 491. Այլ և զիտելի է, զի ամենայն պատարագ յերեք դէմս որոշի. որ է՝ մատուցօղն, և ընդունօղն, և պատարագն: - 491. Այլ և յեօթն տեղ մասնէ՝ բղխեաց արիւնն քրիստոսի: - 492. Այլ և մաքրութիւն մեղաց ըստ չորից նիւթոց մարմնոյս: - 493. Այլ և պահապան չորից զգոյութեանց ըստ չորից տարերաց: - 493. Այլ և երկիւղի զգայութեան չորս հասակի մարդոյն. ի մանկութեան, յերիտասարդութեան, յալիս և ի ծերութեան: - 493. Այլ և կատարումն չորից կարգաւորաց օրինաց: - 494. Այլ և սանդուղքն յակորայ և տէր հաստատեալ ի նմա: - 494. Այլ և աղիւսածն ակն շափիւղայ ի ներքոյ ոտից նորա: - 494. Այլ և տարածումն ձեռացն մովսէսի ընդ դէմ ամաղէկայ: - 494. Այլ և տապանն նոյի. և տապանակն մովսէսի և քաւութիւնն ի վերայ: - 494. Այլ և դ սկզբունք տարրական ամենայն մարմնոց: - 494. Այլ և **խաչածն**՝ է մարդ, գլուխ տարրական կենդանեաց: - 494. Այլ և խաչածն թռչին օդապարիկ թռչունք. որ է տեսական միտք. զթև տարածեալ յերկոսին կողմանս: - 494. Այլ և խաչածն ընթանայ նաւ ի վերայ ջուրց յորժամ լարէ հողմ զարմիոնն. կամ տարածեալ թևօք հասանին ի նաւահանգիստն: - 494. Այլ և նոյեան տապանն ի վերայ ջուրց: - 494. Այլ և փայտն բարձեալ ի վերայ իշոյն խափակայ: - 494. Այլ և ծառն սաբեկայ ուր խոյն կախեցաւ: - 494. Այլ և ցուպն յակորայ անցեալ ընդ յորդանան. և սանդուղքն ասացեալ: - 494. Այլ և նշանեալ փայտն **խայտախարիւ** յաւազանս եղեալ: - 494. Այլ և գաւազանն յուրայ գրաւական ի թամար: - 494. Այլ և գաւազանն հրաշագործ ի ձեռն մովսէսի: - 494. Այլ և գաւազանն ահարօնի որ ծաղկեցաւ: - 494. Այլ և գայիստնն յետուայ: - 494. Այլ և ցիցն ի ձեռին յայելի զոր վարսեաց ընդ ծամելիսն սիսարայ: - 494. Այլ և գաւազանն ի ձեռն հրեշտակին. որ ընկալաւ զպատարագն գեղէովնի: - 494. Այլ և ցուպն հովուական դաւթի. զոր տարաւ ընդ դէմ գողիաթու: - 494. Այլ և զսոյն նշանակէ գաւազանն եղիսի: - 494. Այլ և խաչն է որ գրեալ է «արկցուք հաց ի փայտ նորա»: - 494. Այլ և բովանդակ ամենայն բեռք **թ** էր ի վերայ խաչին: - 495. Այլ և սամարուհի կնոջն լուսինա՝ էր անունն: - 495. Չորեքտասաներորդ՝ այլ և ի գիշերի հրեշտակն տեառն էհան զգօրսն ռափսակայ. որ պաշարեալ էին զէմ և փրկեաց զնոսա...: - 514. Այլ և աթոռակիցն գոլ հօր և սուրբ հոգւոյն: - 521. Ջի ո՛չ միայն համարի մեծ և փառաւոր զաստուածութիւնն նորա, այլ և զաղքատութիւնն և զանարգանս և զմահն. և յայնժամ արժանասցի առատապէս ընդունել զհոգին սուրբ: - 522. Իններորդ՝ այլ և ենթակայ բանից լինի օդ: - 523. Այլ և հանդերձելոյն զի է շաբաթ ի յարութենէն քրիստոսի...: - 524. Այլ և այսու, զի մեք մկրտութեամբ և հաղորդութեամբն լինիմք տաճար աստուծոյ: - 533. Այլ և եպիսկոպոսն վերատեսուչ և դէտ կոչի: - 534. ...այլ և մարգարէքն տալ զհոգին այլում ո՛չ կարելին...: - 535. Այլ և ոմանք ասեն և ո՛չ առնեն. չար է: - 537. Այլ և զայս սրբապէս և մի՛ անարժանութեամբ...: - 540. Այլ և դարձ նորա և կանգնումն՝ հաստատութիւն եղև ամենայն ուրացողաց և մեղաւորաց: - 547. Այլ և ծանիր զայս: - 549. Այլ և յառաջին ժողովն **գ** աթոռք ինքնագլուխք հաստատեցան: - 549. Այլ և ի սրբոց հռիփսիմեանց զալոյն յայտնի է: - 549. Այլ և ասեն թէ ընդհանրական կանոնքն ճշմարիտ է քան զառանձնականն: - 550. Այլ և **արդ կարելի՛ է զի մինն բազմաց հակառակեսցի և յաղթեսցէ. որպէս ազգս հայոց զայլս ամենայն որ**

բազում են և ո՛չ մի: - 550. Տասներորդ` կանանց մկրտութիւն առնել. և աշխարհականաց խոստովանիլ. այլ և կրկին մկրտել: - 553. Սոքա ի յանբանսն ո՛չ միայն գործ են, այլ և պահպանող նոցա: - 563. Այլ և որակ է կամաւն և ակամայն. գիտութեամբն և անգիտութեամբ. կարողութեամբ և տկարութեամբ. և այլն: - 565. Այլ և մեղք մարմնոյն ի հեշտանալն, ի սովորիլն, և ի կապիլն առ մեղս: - 568. Այլ և զանազանի յոյսն. զի որք են ի ճանապարհ աստի կենաց, յոյս նոցա է՝ հանդերձ ստուգութեամբ կարծեաց որպէս ասացաւ: - 574. Վասն այն ասի արդարութիւնն ուղղութիւն կամաց. զի ո՛չ միայն է առանձնական զօրութիւն կամ առաքինութիւն. այլ և հասարակ և պարունակիչ ուղղութեան հոգւոյն: - 579. Իսկ համեստութիւնն կայանայ ի յասելիսն. այլ և ի տեսանելիսն. ի լսելիսն. ի հոտոտելիսն: - 581. Այլ և զծեռս ի հարկանել. յըմբռնել. և զոտս ի գնալ. համեստութիւնն ի նոսա ամենայնսն դնէ զեղանակն և զկարգն: - 581. Այլ և ի յանբան կենդանիս բնաւորեցաւ զոլ. որպէս ուղտ խոհեմ. և առիժ արի. տատրակ ողջախոհ. և արագիլ արդար: - 581. Իսկ ընդ դէմ այսմ, դիւական տրտմութիւնն ի մարմինն է և վասն մարմնոյն. և զարտասուս ցամաքեցնէ. և տրտմի և ամբոխի. և հետևի նմա ոխ և ատելութիւն. այլ և մահ ևս գործէ...: - 584. Եւ ոչ այս միայն այլ և ի ժամ մկրտութեանն ո՛չ է պարտ մնալ կնոջ յեկեղեցւոջն: - 591. Այլ և մարգարէն մովսէս դնէր յերեսաց սեղանն գառ մի խորովեալ. և հաց և գինի և չորրորդ մասն դորակի հանապազորդ. և ջուր ո՛չ դնէր: - 595. Այլ և զհինն իմաստութիւն ընդ նորոյս խառնեալ միաւորեաց քրիստոս. այսինքն զօրինակն ընդ ճշմարտութիւնս: - 596. Իսկ թէ մարմնական խնդրես զխառնումն ջրոյ և պնդիս ի հակառակն, ասեմք քեզ թէ ո՛չ միայն ջրոյ, այլ և կաթին և մեղեր և գինւոյ ասէ խառնումն ի խառնարանն. - 596. Այլ և առաքեալքն և հետևողք նոցա հարքն սուրբք՝ ո՛չ գիտէին զխառնարանն. և դու ուսար և խառնես ջուր և ընդ անիծիւք նոցա մնաս որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 596. Այլ և զայս հարցանեմք ձեզ. ո՞ր բան է որ զջուրն ի խորհուրդ կատարէ: - 596. Այլ և զայս օծումնս ունիմք ի յոտնալուայն: - 604. Այլ և ի մկրտութեանն տն յաւուր յայտնութեան: - 604. Այլ և զայս օծումնս ունիմք ի ննջեցեալ քահանայս: - 604. Այլ և բազպան, և բազկուրար զահեակ ուսովն: - 608. Այլ և սա՛ մայր կոչի հոգևոր ծննդոցս. և մեք մայր և ծնող հոգևոր զաւակացս բարեաց: - 614. Այլ և ե՞ զգայութիւն հոգւոյ և ե՞ մարմնոյ. մտօք և կամօք: - 616. Այլ և ո՛չ զազան հերձուածօղ: - 617. Այլ և տարակոյս է թէ՛ վասն է՞ր տրտմութեան արտասուքն դառն է, և ուրախութեան քաղցր: - 619. Այլ և արտասուքն բռնադատէ՛ զաստուած յողորմութիւն. որպէս բազում որդիք մօրն...: - 620. Այլ և թ են աստիճանք եկեղեցւոյ և զայս ևս մարգարէն ուսուցանէ, - 621. Այլ և խաղաղականն որ է ի կարողալն՝ է՛ է փոխ. ի պահպանութիւն է զգայարանցս. և ի մաքրութիւն անցեալ գործելեացն: - 622. Այլ և զերկոտասան զունդս հրեշտակաց յերկինս և զբժան առաքեալսն բարեխօս մատուցանեմք առ աստուած: - 624. Նախ՝ զի հոգին սուրբ պարզեք է խաչին քրիստոսի. այլ և ի վերնատունն լուսեղէն խաչիւ հանգեաւ յառաքեալսն: - 625. Այլ և վասն գոհութեան գիտելի է, որպէս ասէ առաքեալն «յամենայնի գոհացող լերուք զտեառնէ»: - 626. Այլ և է անգամ յաւուր օրհնէին զաստուած: - 626. Այլ և զեօթն օր շրջեցան տապանական, և կործանեցաւ պարիսպն երիքովի: - 626. Այլ և ը խորհրդով պատերազմն աստանայի. որպէս գրէ սուրբն եւագրիոս: - 627. Այլ և զինն կարգ աղօթից ը անգամ կատարենք այժմ այսպէս: - 627. Այլ և ոմանք ի հանդերձեալն ո՛չ ունին պատասխանի առաջի ահաւոր բեմին քրիստոսի: - 628. Այլ և առընթեր յարութեան ակետարանն. զի նոյն է խորհուրդ ծննդեանն ի կոյս մօրէ և ի կոյս գերեզմանէ: - 628. Երկու դամպարքն, **բ** լուսաւոր հրեշտակքն. այլ և զլոյս ակետարանին: - 628. Այլ և յետ յարութեանն երևեցաւ մեզ: - 628. Այլ և նշանակէ՛ զմարդիկ ընդ հրեշտակաց և զիրէայս և զհեթանոսս խառնեալ ի մի եկեղեցի: - 629. Այլ և պետրոս անտիոքայ և տիմօթէոս աղէքսանդրու հրամանաւ յուստիանոսի կայսեր՝ հաստատեցին ի սուրբ աստուածն խաչեցար ասել: - 631. Այլ և ասորիք ասեն ըստ մեզ զսուրբ աստուածն որ խաչեցար՝ մինչև ցայսօր: - 632. Ո՛չ միայն զգլուխս բանամք, այլ և զծեռս համբառնամք ի վեր...: - 635. Այլ և յընթերցումն ակետարանին զգլուխս բանամք: - 635. Այլ և նշանակէ նախ զիրէայսն և զհեթանոսս: - 636. Այլ և այսպէս **բ** որմունք լինելոց են ի հանդերձեալն. այսինքն է մին հրեշտակաց և միւսն մարդկան սրբոց յաւիտենից փառաբանիչք: - 636. Այլ և զերիս նահապետն միջնորդ դնէ. այսինքն զաբրահամ զիսահակ և զյակոբ: - 637. Այլ և վեց փոխ է սաղմոսն այն և վաթսուն տուն: - 637. Այլ և զկարգն յարութեան՝ սորա՛ է ասացեալ մեծն վարդան ի տեսութիւն անթառամ ծաղկին: - 637. Այլ և զաղցից կիրակեիցն, և զնիւնուէացւոցն, և զծաղկազարդի հարցն, - 637. Այլ և կուսին փոխումն ի **ե** շաբաթի: - 638. Այլ և զընծայիլն ի տաճարն. յորում երգէին մանկունքն ո՛վսաննայ. որպէս յողոզմեանն: - 638. Այլ և ի մէնջ և անմման մեզ. զի աստուած է բնութեամբ: - 638.

Այլ և են և օճ՝ անփակ գիր է. որպէս այն «ես եմ աստուած որ են» և բացարձակ: - 638. Այլ և զքարինքն մարդաչափ ասեն: - 639. Այլ և ութն ձայնք **դ** են ըստ չորից տարերց. այս է՝ առաջին, երկրորդ, երրորդ, չորրորդ: - 639. Այլ և բ ստեղիք. մինն աւագ կողմին. և միսն վերջին: - 639. Այլ և ունի զխորհուրդ վերջին աւուրն որ կատարած է աշխարհի: - 641. Այլ և հանգստեան ասեմք. նշանակ առ հասարակ յարութեանն. ննջեցելոցն մեր մաղթանք: - 642. Այլ և կարդացողին պարտ է նմանեցուցանել զիր խօսքն ասողին գրոց: - 643. Այլ և այս գիտելի՛ է, զի սաղմոսն յարածամ երգի. յառաւօտն, ի ճաշոյն, և յերեկոյն: - 643. Այլ և յամենայն խորհուրդս. այսինքն ի կնքելն, և ի պատարագելն, ի կարգն, ի պսակն, և յայլն: - 643. Իսկ քեզ վայելէն, զարարչութեանն ունի խորհուրդ. այլ և զտնօրէնութեանն և զկատարածին...: - 644. Այլ և յարութիւնն կատարումն է տնօրէնութեանցն. վասն այն զեսայի ընթեռնումք: - 644. Այլ և բոլոր ամենայն տնօրէնութեանցն պատմօղ. վասն այն յամենայն օր ի տօնս, ի պահս, և յուտիս, ի շաբաթս, և ի կիրակէ, զնա՛ ընթեռնումք: - 644. Այլ և **թ** տեր ողորմեայն ի պատարագն. և **թ** երեքսրբեանն, ի խորհուրդ **թ** դասուց վերնական յերիս երրեակս որոշեալ: - 645. Այլ և պատկերք քարոզչացն: - 645. Այլ և դարձեալ նշանակէ՛ զաստիճանաւորս ի խոնարի քան զքահանայս. - 646. Եւ ո՛չ միայն լուծանեն զսկիզբն մեծի պահոցն, այլ և զամենայն չորեքշաբաթս որ յառաքելոցն է կանոնեալ, լուծանեն ի բոլոր տարին, և լինին ընդ անիծիւք նոցին: - 652. Այլ և եղիա պահեաց: - 653. Այլ և է օր տաղաւարահարացն նշանակէ՛ զսրբութիւն պահոց շաբաթոյս...: - 653. Այլ և ի վերնատունն զբաժակն օրինեաց: - 655. Այլ և զարարիչ օրինութեան գինւոյն զտեր մեր յիսուս քրիստոս: - 656. Նախ՝ զի հաւասարութիւն ունինք առ միմեանս. այլ և կարգ. որ է՝ առաջին միջին և վերջին: - 656. Զի մի՛ միայն ողորմութեամբ՝ այլ և արդարութեամբ վայելեցուք: - 663. Այլ և մարմին և ոսկր և ջիւք և այլն քակտին և ի հող լուծանին: - 667. Այլ և ի բաժանիլ չար հոգւոյն ի չարացեալ մարմնոյն...: - 669. Ո՛չ միայն մարմնով, այլ և հոգւով. թէ չունի զմասն բարութեան: - 670. վասն այն հող ի գլուխ արկանէ մարդ ի ժամ սգոյ. այլ և ի վերայ մեռելոյն: - 670. Այլ և նշանակէ սուգն զտեառն մերկութիւնն ի խաչին. - 670. Այլ և զգրեալն ընդհանրական թողութիւն ի դիմաց նորա ի վերայ գերեզմանին ընթեռնուն: - 674. Երկրորդ, այլ և ցանկութիւն ի վերինն երուսաղէմ յերկինս: - 677. Այլ և ամենայն աշխարհ տաճար է աստուծոյ. թէ ի դաշտի թէ յագարակի թէ ի տղմի. կամ ի ջուր սուզի, կամ ի զազանաց գիշատի, կամ ի ձկանց կլցի, արդարութեան ոչ ինչ վնասէ: - 678. Այլ և դիրք՝ զնշանացի տեղն ցուցանէ: - 678. Այլ և զանձարան է մարմնոյն. զի պահէ՛, և դարձեալ ի տէրն տայ: - 678-679. Իսկ հանգիստ կոչի, Նախ՝ զի հանգեաւ յաշխատանաց մարմնոյն. այլ և ի չար գործոց: - 679. Այլ և մտաց և բանից և գործոց մեղացն քաւութեան: - 679. այլ և մեղօքն կապի մարդ յերկինս և յերկրի...: - 680. Այլ և բանական հոգւոյն **գ** են զօրութիւնք. բան ցասումն և ցանկութիւն: - 681. Այլ և յամիսն և ի տարին բոլորի: - 683. Այլ և **յկե** զօղուածովքս և **բժան** անդամօք մարմնոյս մեղանչեմք: - 683. Այլ և ոմանք ի մէնջ որպէս վարդապետն վարդան և այլք ասեն գոլ ի միում տեղուջ զամենայն հոգիս...: - 686. Այլ և ի մերոց վարդապետաց սկիւռացին գրիգոր ի փոխումն աստուածածին կուսին: - 687. Նախ՝ զի ամերևոյթ են ի մէնջ. այլ և ի մտացն աստուծոյ. ի հրեշտակաց և ի սրբոց մոռացեալ: - 690. ...բայց վարձ հատուցման ո՛չ կարէ ընդունիլ առանց մարմնոյն. զի ո՛չ միայն հոգւոյն է վաստակն, այլ և մարմնոյն: - 691. Այլ և տեսցուք զվկայութիւնս հակառակացն և յարմարեսցուք զպատասխանիսն, զի առ ձեռն պատրաստ լիցի: - 695. Զի թէպէտ անդ ո՛չ է փառք, այլ և ո՛չ տանջանք և չարչարանք գոյ. վասն այսորիկ առ աստուած ասէ որք են ի պահեստ հոգւոցն: - 695. Այլ հոգի դատարկ ի քաւարանին աչս ո՛չ ունի զի լացցէ որով յարատ հայեցաւ. և ո՛չ մարմին զի պահեսցէ և աղօթեսցէ. այլ և ո՛չ զղջումն. զի հոգին ինքն ըստ ինքեան ո՛չ կարէ զղջալ: - 699. Այլ և պարտի ապաշխարութիւնն կամաւ գոլ. իսկ ի քաւարանն հարկիւ տանջի: - 699. Այլ և թէ գոյ քաւարան՝ ո՛չ գոյ դատաստան...: - 700. Այլ և վասն դժոխոց ասացաւ ի վերոյ ի մարդեղութեան ճառն. ասի և յառաջիկայդ ի կատարածի: - 705. Այլ և յետոյ ի զերգեայ հարցմունքն գտցես: - 705. Այլ և վասն կապելոյն սատանայի գրեալ է ի **թ** գլուխն ի **իզ** համարն ի վերոյ: - 706. Այլ և լինի հայիոյիչ. զի խօսեսցի բան ընդ դէմ բարձրելոյն: - 707. Այլ և **ռ** ամն է յառաջին գալստենէն քրիստոսի մինչ յերկրորդն. զի զբազում և զառաւելն նշանակէ: - 710. Եւ դարձեալ՝ ո՛չ միայն մարդոյս մարմինն, այլ և անշնչից և շնչաւորաց զոր ինչ ուտեմք յառնէ՛ ասեն որ է՛ անպատշաճ: - 718. Այլ և նոքա որ յարգանդի մօրն մեռանին թէ առին զբանական հոգին: - 724. Այլ և որպէս հրեշտակք զանազանին. նոյնպէս և ի յարութեանն փառօք և պսակաւն: - 725. Այլ և որպէս նախաստեղծքն ի դրախտին ո՛չ ամաչէին. նոյնպէս և սուրբք ի յարութեանն...: - 726. Այլ և վառ ունիլ

զճրագ մտաց մերոց և նայիլ գտունս մտաց մերոց և նայիլ գտունս մեր...: - 730. Այլ և գօտով պնդել զմէջս որ են բարի գործք: - 730. Այլ և պարզէ՛ զնոսս որպէս ասացաւ: - 731. Այլ և կենդանութեանց քակտիչ է. զի գործիք է մահու: - 732. Այլ և ամենայն տարերք խռովեցին. մորիկ ծմերան և ցրտոյ՝ հրախառն յամենայն ուրէք սաստկացեալ...: - 735. Արդ՝ ի վերայ երից սոցա բազմեալ է տէր մեր յիսուս քրիստոս ո՛չ միայն յերկրի, այլ և յերկինս...: - 736. Այլ և որք ի մի խնամս վայելեցին յաստուծոյ. յարև և յանձրև. և ի մի տեղիք բնակեցան և մի պիտոյիւք շատացան. և նոքա գտուօղն ո՛չ ճանաչեցին: - 738. Նախ՝ զի անփոփոխ է յաւիտեանն. այլ և էութիւն մեր. այլ և վկայքն: - 742. Եօթներորդ, այլ և զ է գործիք բանին. խելքն որ ծնանի. սիրտն որ խորհի. լեզուն որ խօսի: - 742. Այլ և արդարութիւնն աստուծոյ, պահապան հրեշտակքն, և խիղճ մտացն իւր, են երեք վկայք: - 743. Այլ և ի նոյնս գոյ իմն կշիռ արդարութեան ըստ ինքեան...: - 746. Այլ և աստ երբեմն հաւասարին արժանեաց և ոչ արժանեաց. որպէս ծագել զարև: - 746. Այլ և յորժամ ի վեր քան զչափն պատուէ գուրբս, և ի վայր քան զչափն պատժէ զմեղաւորս: - 746. Նոյնպէս և հատուցի առաւել և նուազ և հաւասար. ո՛չ միայն ըստ սեռի գործոց, այլ և ըստ տեսակի և քանակի և որակութեանց նմին: - 746. Այլ և այրի և ո՛չ տայ լոյս: - 752. Այլ և մանաւանդ վասն աստուծոյ ընդ ծառայս իւր սիրով միաւորութեանն: - 757. Այլ և քան զանմարմնոց միութիւնս գերազանցեալ է: - 757. Չորրորդ, այլ և մարտիրոսք և ճգնեալքն ճաւոր. և ուսուցիչքն կաւոր. և ուսեալքն երեսնաւոր: - 757. Վեցերորդ, այլ և բարեպաշտ թագաւորք՝ և իշխանք՝ և իշխեցեալք՝ ունին զայս կարգ. թէ օրինօք կենցաղավարին ըստ հրամանացն աստուծոյ: - 757. Ութերորդ, այլ և զղջացեալքն զերեսնաւորն. և խոստովանեալքն **ըզկաւորն**. և ապաշխարեալքն հատուցմամբ՝ զհարիւրաւորն: - 758. Տասներորդ, այլ և ի ժամանակս յայս առցեն սուրբք զերեսնաւորն. այսինքն զխնդութիւնն ի միտս: - 758. Այլ և են ոմանք որ ասեն զերկիրս մաքրեալ երեսնաւոր. և զդրախտն վաթսունաւոր. և զվերինն երուսաղէմ հարիւրաւոր: - 758. Այլ և արդեամբք սրբոց ոռոգեցաւ, լիցի որպէս զդրախտ աստուծոյ անուշահոտ ծաղկօք և մանուշակօք և մարդօք զարդարեալ և գեղեցկացեալ: - 759. Այլ և ծաղիկ՝ զպայծառ և զանուշահոտ վարս առաքինութեան. և պտուղ՝ արդիւնքն ըստ գործոց. յորմէ փրկութիւն եղև ամենայն աշխարհի և վայելչութիւն արքայութեանն երկնից: - 768. Այլ և տերև է մշտասաղարթ գիտութիւն հաւատոյն. ծաղկեալ դաւանութեամբ և պտղաբերեալ գործով առաքինութեան: - 769. Այլ և վարժապետին իմոյ և մեծ հռետորի հայոց, Յոհաննու Որոտնեցւոյ, եղիցի ի սմա յիշատակ մաղթանաց մասին օրհնութեան. և վիճակ ժառանգութեան սրբոցն ի լոյս: - 773. Այլ և զերջանիկ գաղափարօղս մաղթեմ. որք ընդօրինակէք զգիր հարցմանցս այսորիկ, գրել և զսակաւ յիշատակս այսոցիկ: - 773. Իսկ յանցանել նորա՝ կորոյս զամենայն. ո՛չ միայն զխոստացեալն, այլ և զպարզեալն. զի ըստ որում յանմեղութենէն մեղանչական գտաւ, այսպէս մահու և ապականութեան գրաւեցաւ: - 776. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և մեղքն աղանայ նուազ ևս քան զծննդոց նորա ըստ այսմ օրինակի: - 777. Այլ և վկայէ՛ սիրաք զի զղջացաւ աղամ, ասելով...: - 778. Այլ և պատմութիւնք և մեկնութիւնք սրբոց՝ նորին հոգւոյն են որք ուսուցանեն մեզ զնոյնս: - 778. ...զի ո՛չ միայն էառ զբնութիւնս. այլ և զնոսս որ շուրջ զբնութեամբն. զի ծանիցի կատարելութիւն առաքինութեանն, և ճշմարտապէս մարդ գոյ: - 781. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և ի կոչմանն զօրութենէ առ որդւովքն սկսեայ հալածեին նոքա: - 784. Արդ որպէս յամենայն ժամանակս սոքօք զան ի հաւատս ուղղութեան և է՛ վարձատրելի. այսպէս և ի վերջին ժամանակս որք յետ նեռինն՝ ո՛չ միայն ի հարկէ սքանչելեաց, այլ և ի լոյս քարոզչաց երկուցն վկայից իջելոց սրբոց: - 785. Առ այսոքիւք, թէ արտասուքն որ յաչացն հեղու, ընդէ՞ր աղի գոլով, ո՛չ միայն զվասն էրն խնդրեմ. այլ և զորպէսն դառնալ նմա աղի ընդ երակս աչաց: - 786. Այլ և շարժումն երկնից բոլորածև կարէ՛ ասիլ. մասամբ զօրութեամբ, և մասամբ ներգործութեամբ: - 788. Այլ և ոմանք ասեն և է գոլ սեանց ընդ շինեալ տունն ի սողոմնէ. կանգնեալ սիւնս է մարմնապէս. թէպէտ այլ է իմացումն հոգեպէս: - 788. Այլ և ի դռան Կլայիս սակաւ ինչ դանդաղեալ, մինն փրկեալ և միւսն գերեալ: - 789. Այլ և աստ ապաշաւելն ոչ ինչ օգտեալ. որպէս և անդ ո՛չ լսողաց բերանով հաշեալք. որ և ո՛չ գոյր անդրէն դառնալ. և ո՛չ կարի յօժարացն շահավաճառ եղեալ. ո՛չ գիւտ և ո՛չ ողորմ. հանգոյն յիմարացն օրիորդաց: - 789

ԱՅՆ ԵՒ ԱՅՆ + Պատասխանեմք եթէ՛ թէպէտ հոգին ունի զբնութիւնն ի հօրէ՛ սակայն ո՛չ ծննդեամբ որպէս որդի, այլ բղխմամբ. որպէս շունչն և բանն ունին զէութիւնն հոգւոյն այլ և այլ կերպիւ...: - 60. Այլ և այլ վարդապետութիւնք ընդ դէմ այլ և այլ հերձաւածոց են, և ո՛չ ընդ դէմ միմեանց: - 79. Եւ ապա ի բարձր հանէ վարդապետութիւն զբնութեանցն միաւորութիւն. ասէ՛ այլ և այլ յորոց փրկիչն. եթէ ո՛չ նոյն

է երևելին և աներևոյթն. անժամանակն և ընդ ժամանակաւն: - 80. Ձի՞նչ է ասելն աստուածաբանին, այլ և այլ ընդ նմին երրորդութեանն ունի. քանզի՜ անդ այլ ոմն է և այլ. զի մի՜ զդէմսն խառնակիցենք: - 80. Իսկ թէ անիր, ապա միայն անուամբ է մի և ո՛չ իրօք. որպէս հոմանունն ձայն՝ անուամբ հաղորդեալ և բնութեամբ այլ և այլ: - 86. Այս է միտքն՝ մի՜ է և ո՛չ ք աստուած և մարդ. և նոյն է և ո՛չ այլ և այլ աստուած և մարդ: - 91. Ասենք նախ եթէ՜ ո՛չ է աննման. զի մի իրն լինի բոլոր և լինի մասն՝ առ այլ և այլս: - 92. Երկրորդ՝ ծերն նշանակէ զանսկիզբն զուլն. և մանուկն զանվախճանն. զնոյն միմեանք՝ և ո՛չ այլ և այլ: - 115. Այլ և այլ են հարցմունքդ և ո՛չ մի: - 162. Նմանապէս և պատասխանին այլ և այլ և ո՛չ մի: - 162. Այսպէս իմա՜ ինձ և զբանին մարդեղութիւն այլ և այլ բնութեանց միաւորեալ ի մի եւութիւն...: - 176. ...ո՞չ ապաքէն բնութիւն են սոքա այլ և այլ. և ժողովեալ գոյացուցանեն զմի անհատն պետրոս անշփոթ միութեամբ: - 176. Եւ ո՛չ ասենք զպետրոսն այլ և այլ բնութիւն ըստ այլևայլութեան սոցա որ ի պետրոսն: - 176. Հինգերորդ՝ զի տկարութիւն է զօրութեանն աստուծոյ՝ եթէ զմի եւութիւն ըստ մասին այլ և այլ ժամանակս գործեաց: - 254. Թէպէտ այլ և այլ ժամանակս երևին սոքա. այլ մի են եւութեամբ: - 259. Եւ որպէս տեսանին՝ այլ և այլ հոգիք են սոքա այլ և այլ տեսակս: - 259. Երկրորդ՝ զի թէ այլ և այլ էր հոգի, ի յայլ հոգւոյ տեղիս ո՛չ բնակէր...: - 259. Նախ՝ որպէս մարդն այլ և այլ բնութեանց միաւորեալ՝ մի անձն և մի դէմ և մի բնութիւն կատարի. զի մի ասենք զմարդն և մի զբնութիւն նորա: - 477. Այսպէս այլ և այլ բնութեանց բանն մարմին եղեալ՝ մի անձն է և մի դէմ: - 477. Իններորդ՝ զի ի հոգի՜ ի նմանամասունս և յաննամամասունս այլ և այլ գործէ. ըստ որում ակն տեսանէ և ո՛չ լսէ. բերանն ճաշակէ և ո՛չ հոտոտէ: - 479. Դարձեալ ասենք՝ թէ կանայքն իւղաբերք դ՛ անգամ եկին ի գերեզմանն և այլ և այլ տեսլեան դիպեցան. և զիւրաքանչիւր դասուց դ՛ անտարանիչքն գրեն: - 515. Այլ որակն և պատարհմունքն ցուցանեն այլ և այլ: - 530. Նոյնպէս և ադամ զծնեալս յինքենէ՜ այլ և այլ զուզիցն կապէր: - 534. Եւ թէ որ ասիցէ, այլավիճակք այլ և այլ աթոռոց ճշմարիտ երևի զի ինքնագլուխք են: - 541. Ասենք առ այս, եթէ համակարգ են քահանայք կամ եպիսկոպոսք որպէս առաքեալքն. այլ ունին զվիճակ և ժողովուրդ այլ և այլ: - 541. Եւ ո՛չ բարկանայ առ այս քրիստոս այլ և այլ ժամու տօնել: - 554. Նախ՝ ըստ չորից տարերոց այլ և այլ որակութեանց լինին ը խորհուրդ մեղաց: - 560. զի որք կամին զմարմինն քրիստոսի ապականացու ասել՝ խմոր և ջուր խառնեն. թէպէտ այլ և այլ պատճառեն: - 596-597. Երրորդն գալստեան. թէպէտ այլ և այլ աւուրս. որպէս քառասնօրեայն, և յաւանակաւն, և յինանց կիրակնտիցն: - 649. մինչ խօսիլ տայ բազմեաց, և լերանց գնալ, և ծառոց ծաղկիլ և չորանալ. և մեռելոց յառնել. և հրոյ իջանել յերկնից. և չար հոգւովն խօսիլ տայ այլ և այլ լեզուս: - 708. Հինգերորդ, զի մեծ ուրախութիւն է և տօն յորժամ համանգամայն ամենայն մարդկան յական թօթափելն լիցի յարութիւն, քան այլ և այլ ժամանակս. - 717. Չորրորդ, այլ և այլ ժամանակս սերմանին և ի մի ժամանակ կատարի. - 720-721. Ապա առաւել նոքա որք չարչարեցին. զի մի՜ այլ և այլ կարծեսցեն: - 741

ԱՅԼ ԵՄՍ + Իմա՜ ինձ և այլ ևս՝ սո՛ւր ես մտօք և բաժանասէր: - 176. Ընդէ՞ր մի աշխարհ ստեղծ, և ո՛չ ք, կամ այլ ևս: - 179. Այլ ևս ոմանք՝ ի գոյից ասեն զժամանակն, և կէսք յանգոյից: - 198. Արդ՝ վասն այսր և այլ ևս քան զայս պատճառաց ի վերջոյ՜ արարաւ մարդն ամենայն գոյից: - 231. Եւ վասն տնկական և զգայական մասին՝ կազմողական զօրութիւնն այլ ևս աճեցուցեալ զմարմինն ք ամ և դադարեալ յերեսներորդին, լինի ժամանեալ ի չափ հասակի կատարմանն քրիստոսի, յորում մկրտեցաւ տէրն մեր: - 265. Է և այլ ևս կապ առ իմաստասէրս ասացեալ: - 318. Եւ ոմանք յաւելուն այլ ևս զամօթ՝ զտրտմութիւն՝ և զցաւս մարմնական. որ և սոքա ընդ նոսա են: - 474. Եւ այլ ևս գտցես յաստուածաբանին ճառն յառաջքն գրոցս ի եօթն զլուխն՝ ի **ժգ** համարն: - 518. Նախ՝ մաքրութիւն ի մահու չափ մեղաց. զի այլ ո՛չ ևս տիրեցին նոցա յետ հոգւոյն իջման: - 524. Եւ այլ ևս: - 640. Եւ այլ ևս, յորժամ զշաբաթ և զկիրակէ արտաքոյ թուենք որ պատարագ մատչի, **ե** օր առաջաւորն ըստ աղուհացիցն համարեալ՝ լինի **խ** օր: - 651. Եւ յետ մահուն և յարութեան նոցա՜ թագաւորեսցէ նեռն այլ ևս ժ և **ե** օր: - 709. Եւ այլ ևս ի շարժմանէ դադարին որպէս ասացաւ. զի ո՛չ առնեն ամառն և ձմեռն: - 728. Եւ այլ ևս: - 774. Դարձեալ և այլ ևս: - 774. Եւ այլ ևս. որպէս ասացաւ կրկին է մեղքն. սկզբնական և ներգործական: - 777. Եւ այլ ևս: - 778. Եւ այլ ևս: - 778. Եւ այլ ևս յարմար տեղոյս այսպէս իմանի. զի սուրբ *հարքն* առաջինք պակաս ունէին զչարչարանս. վասն որոյ ո՛չ կարէին փրկիլ. իսկ քրիստոս եղեալ ըստ մարմնոյ որդի նոցա, զպակասութիւն հարցն չարչարանաց յիւրումն մարմնի էլից: - 781. Եւ այլ ևս: - 783. Եւ այլ ևս: - 783. Եւ այլ ևս: - 783. Եւ այլ ևս: - 786

ԱՅԼ ԹԵ + Այլ թէ ըստ կարգին իմաստիս՝ հետևիմք առաջասացեալ սրբոյն դիոնիսեայ. որպէս աւանդեցաւ նմա յառաքելոյն պօղոսէ յափշտակելոյն յերրորդ երկինս: - 135. Ձոր օրինակ վարձ մշակացն է՝ մինչև յերեկոյն. այլ թէ հիւանդութիւն կամ այլ ինչ դիպի, հանէ՛ ի վարձուն և ի մշակութեանցն: - 291. Այլ թէ վերջինքս կոչեմք նմա անուն աստուած՝ արարիչ՝ և այլն. ներգործութեանն է ցոյցք և ո՛չ թէ գոյացութեան կամ բնութեանն է յայտնութիւն: - 312. Այլ թէ հարցանեն զորքանութիւն սիւնիցն. **Ծ** սիւն ի մէջ խորանին. և **Ք** սիւն վարագուրացն. և մի թափանց ի մէջն յարևելից յարևմուտս. որ լինի **Կ**. և **Ճ** սփռիչ. և **Խ** նիզք. և ամենայն ոսկեպատ. որ բովանդակն լինի **ՃԾ** ի ներքս: - 343. Տասներորդ՝ զի ի ծնունդն միաւորութեան մերոյ ո՛չ ասի մարմին ծնեալ. այլ թէ մարդ ծնաւ յաշխարհ: - 478. Ձի ո՛չ ասաց թէ որ ի դմա՛ է կամ դոքա ըստ բաժանողաց. այլ թէ դա՛. որ մի անձն բնութեամբ միացեալ նշանակէ: - 487. ...զի ո՛չ ասաց թէ՛ իցեմք, այլ թէ իցես: - 495. Այլ թէ գիր չունէր մեր ազգս, տես՛ զի յաստուծոյ տուաւ մեզ գիր, որպէս մովսէսի իսրայէլի. և այլ ո՞ր ազգ պարծի այսու: - 549. Ութերորդ, ո՛չ ասաց՝ թէ խնդրեսցէ ապաշխարութեամբ՝ արգելից գգութ և զողորմութիւն. այլ թէ «ո՛չ թողցի». որով յայտ է թէ առանց զղջման և տանջանաց ո՛չ թողցի: - 566. Նախ՝ զոր ինչ սիրեմք գիտեմք. այլ թէ սիրիմք ո՛չ գիտեմք: - 576. Երկրորդ՝ զոր սիրեմք՝ է՛ յատուկ առաքինութիւն մեր. այլ թէ սիրիմք՝ է՛ առաքինութիւն այլոց: - 576. Այլ թէ արիոսեան լիցի կամ մակեդոնեան կամ նեստորական մկրտեսցի: - 590. Այլ թէ ծնօղք որդւոց՝ կամ որդիք ծնողաց մեղացն կամակիցք և համախոհք լինին ի մեղս չարք են ընդ նոսին. - 593. Այլ թէ ասեն՝ **հաղորդադրամ**, կամ **խոստովանադրամ**, խորթ է. յագահութեանց երիցանց սահմանեալ և ո՛չ ըստ կանոնաց որպէս այլքն: - 684. Այլ թէ ոչ գոյ դատաստան, նաև ոչ յարութիւն մարմնոյ. և ոչ հատուցումն զործոյ. ապա և ո՛չ զալուստն քրիստոսի որպէս ասէ սուրբն կիրեղ: - 700. Այլ թէ ի սոցանէ մի մի ուրուք տուեալ լինէր, փոխանակ թագաւորութեան համարէր. իսկ թէ սոքօք ամենեքումքք վայելեսցէ, գերագոյն բոլոր աշխարհի լինէր: - 761. Իսկ զառաքելոյ բանն թէ՛ «ամենայն խրատ՝ այսինքն յաստուծոյ կամ ի մարդոյ, առ ժամայն դժարական է». այլ թէ որո՞ց, որոշէ՛ զայս առակախօսն. «խրատեա՛ զիմաստունն և սիրեսցէ զքեզ. և զանմիտն և ատեսցէ զքեզ»: - 774. Այլ թէ յետ մահու ո՛չ հանդիպի թողութեան, որպէս և ո՛չ դէք: - 780

ԱՅԼ ԻՄՆ, ԱՅԼ ՈՍՆ + Իսկ թէ յայնցանէ փախչիք իբր յայտնապէս որոշումն և այլ իմն պատճառաւ որպէս գառնենեալ ծածկէք զգայլենիս ձեր: - 89. Երրորդ՝ այլ իմն գերազանց ընծեռէ իմաստս: - 237. Է և այլ իմն անմնանութիւն հոգւոյ ըստ իմացմանն. առաւել և նուազ. ուշիմ և ապուշ. չկամ և կամեցող. հեզ և յանդուգն. ցանկացող և ողջախոհ. ըստ բնական բարոյիցն որակացեալ. նման և անմնան գոլով իրերաց: - 237. Նախ՝ զի ոչ ոք ճանաչէր զհայր կամ զեղբայր իւր. այլ ես զքեզ հայր գիտէի, և դու զայլ ոմն եղբայր. և լինէր մեծ շփոթումն: - 238. Որպէս ասեն զշամիրամէ թէ՛ յորժամ սպանաւ արա ի պատերազմին, զայլ ոմն նման նորին պատուեաց և ասաց թէ աստուածքն յարուցին: - 238. Է՛ և այլ իմն պայծառ տեսութիւն այսմ բանի. զի զգեստ և տաճար կոչի մարմինն ստուգապէս ո՛չ աստուածութեանն քրիստոսի՝ որ ո՛չ բաժանեցաւ ի մարմնոյն ոչ ի մահ և ո՛չ ի գերեզմանն: - 319. Իսկ որք այլ իմն շաղակրատեն թէ **թացեալ** պատառնէ՛ յուրայի: - 598. Այլք այլ իմն ասեն. իբր թէ իւրաքանչիւր մեղաւոր հոգի ի գերեզմանս իւրեանց կամ ի յերկրի տանջին...: - 686. Դարձեալ և այլ իմն եղանակաւ կապեաց զիրեղէն վիշապն: - 705. Նոյնպէս և լուսաւորքն ի վերջին ժամանակս ի կատարածի ծածկեսցին, և դարձեալ այլ իմն յազնուականութիւն փոխեսցին: - 728. Ձի փոխեսցին յայսմ կերպարանաց զոր ունին, և այլ իմն նոր՝ զգեցցին...: - 759. Այլոց հուր և խաւար և տարտարոս. լալ աչաց և կրճել ատամանց. և այլոց այլ իմն: - 760. Ո՛չ թէ որիշ դաս անկաւ այլ իմն թուով՝ արտաքոյ քան զինն դասս: - 760. Եւ ոմանք յորոց սրբազան առաջնորդն մեր, պակասութիւն ասաց զոլ զորս յետոյ կրեցին անդամք նորա. այսինքն զհատումն մասանց. այրումն իրոյ. և այլ իմն բազմազան տանջանս. յորմէ թուով պակասեաց ի քրիստոս և յաւելաւ անդամս իւր: - 781

ԱՅԼ ԻՆՉ – Եւ այսպէս են մարմնաւոր բարիք. որպէս ոսկի և այլ իմնչ. որ ի ձեռն ողորմութեան պատճառէ՛ զհանդերձեալ բարիսն: - 160. Եւ զորօրինակ՝ լիտր մի ցորեան, կամ այլ իմնչ. յորժամ ձեռօք բաժանես և ցրուես զհատսն, ո՛չ մնայ կշիռն: - 202. Այլ է՛ նշան փոխելոյ թագաւորաց. պատերազմի. և սովոյ. կամ այլ իմնչ խռովութեան երկրի: - 203. Ոմանք զդառնութիւնն. այլք զհոտն վատ. և կէսք զվնասս մահու. և այլք այլ իմնչ: - 217. Եւ կամ այլ իմնչ եղանակաւ որպէս ինքն գիտէ ամենագէտ արարիչն: - 226. Վասն է՞ր բերանն մարդոյն երբեմն քաղցր լինի. երբեմն դառն. և թթու. և այլ իմնչ: - 242. Ձոր օրինակ վարձ մշակացն է՛ մինչև յերեկոյն. այլ թէ հիւանդութիւն կամ այլ իմնչ դիպի,

հանձնել ի վարձույն և ի մշակութեանցն: - 291. Որպէս ասելն զաւագան, աւագան, սապոն, ամեն, և կամ այլ հնչ: - 297. Չորրորդ՝ ըստ գերագանցութեան. զի յանկարծակի ծագէ՛ ի մեզ շնորհն աստուծոյ եթ ի հաւատս՝ և եթ այլ հնչ գործս ի հաճոյսն աստուծոյ: - 308. Երկրորդ՝ **զի մի ինչ ի մեջ քո և աստուծոյ անասնական լիցի. բարկութիւն կամ ցանկութիւն կամ այլ հնչ**: - 331. Դարձեալ՝ ամենայն որ ի լեառն աստիճանէ բարձրանայ որպէս զմովսէս և կամ այլ հնչ, պարտ է սրբութեամբ պաշտել: - 331. Վասն է՞ր տկար գեռնօք տանջեաց զեգիպտոս, և ո՛չ առիծ կամ արջ կամ այլ հնչ հրաշունչ կենդանեօք: - 333. Յինգերորդ՝ մասն. որ է՛ գլխոյն հատոււմն ուր ամենայն զգայութիւնքն են. և թէ այլ հնչ մասն հատցի՛ կամ գլուխն ջախջախեսցի՝ ո՛չ է ուտելի: - 365. Իսկ թէ այլ հնչ անդամն հատցի և մեռցի կենդանին, ո՛չ է ուտելի. ո՛չ հատեալ անդամն և ո՛չ բոլորն: - 366. Եւ այլք զայլ հնչ: - 375. Նոյնպէս և փոխ հացի և այլ հնչ իրաց: - 375. Յրմայն է՛ որ զտեսս աչաց կամ զձայն հմայէ՛. և զթռիչս և զկրռիչս հաւուց. և զձայն կրակի և զաճառաց. և զդրան, կամ քրիս տեսեալ. կամ բէճ. կամ մուճակ. կամ այլ հնչ այսպիսի. - 388. Այն է որ թէ ի մասանց հոգւոյն և մարմնոյն այսինքն բանի՛ւ ցասմամբ՝ և ցանկութեամբ, կամ աչօք կամ լսելեօք կամ այլ հնչ գործով մեղանչէ դարձեալ, ուխտն ո՛չ եղև ամբողջ. դարձեալ նոր պարտ է ապաշխարել: - 390. Ջայն ցուցանէ որ պատճառաւ իրիք կամ պոռնկութեամբ կամ այլ հնչ յորժամ բաժանին, առանց ամուսնութեան մնացեն թէ երկուքն են բաժանմանն պատճառ, միմէն հաշտեսցին: - 401. Երկրորդ՝ զներքինս օրհնենք, և աստուծոյ բարութեանցն կցորդենք. ողորմութեան, պարգևաց, կամ այլ հնչ շնորհաց. և այսու եղանակաւ օրհնենք զքահանայս. զժողովուրդս. զմեռեալս և զկենդանիս: - 406. Իսկ թէ այլ հնչ էր՝ և բարբառն և տեսիլն սամուէլի, սուտ է և ո՛չ ճշմարիտ: - 430. Նախ՝ զի մի՛ անընտել թուիցի մարդկան. զի թէ առ ժամայն ի ծնունդն եղեալ էր երեսնամեայ հասակաւ, առ աչօք համարէին զիրն. և կամ այլ հնչ: - 479. ...բայց մագաղեմացին ջերմ էր ի սերն քրիստոսի՛ եկաց զի այլ հնչ լուիցէ կամ տեսցէ: - 515. Ո՛չ ամրոց, ո՛չ պարիսպ կամ զօրք կամ այլ հնչ - 538. Երրորդ՝ վասն ախտի. այսինքն փառաց կամ մախանաց. կամ ազատութեան ընչից. կամ այլ հնչ այսպիսեացս. ո՛չ կատարին կապանքն: - 539. Յաղագս որոյ ո՛չ կարենք զառաջնոյն հայրապետաց կարգ կամ զկանոնս զպահք կամ զայլ հնչ թիրել և փոխել: - 541. Կամ բարկացուցանելով զաստուած. որպէս կռապաշտութիւնն. և այլք այլ հնչ ասեն: - 565. Ապա յայտ է զի ո՛չ ի մարմնոյ և ո՛չ յարեմնէն էր թացեալ պատառն. այլ ի այլ հնչ կերակրոյ ի սեղանոյն առեալ թացեալ և տուեալ. զի ցուցցէ զմատնիչն: - 599. ...զի բազում արգելմունք գոն պսակին. որպէս ազգակցութիւնն հոգևոր կամ մարմնաւոր. կամ տկարութիւն բնութեանն. կամ պոռնկութիւնն. կամ այսահարութիւնն. կամ ծառայութիւնն. կամ բռնութեամբն. կամ այլ հնչ այսպիսի պատճառ. որով բաժանին այրն և կինն: - 610. Որով յայտ է՛ զի ի կէս աւուրն որ է **ժք** ժամն՝ աղօթելի՛ է մեզ յամենայն օր. և զկէսն այլ՝ մարմնական հոգոց պարապիլ. գործոյ աշխատութեան՝ մնջելոյ՝ կամ այլ հնչ իրաց: - 623. Որպէս յաղուհացս զառաջին շաբաթն թողորոսի կոչենք. և զմիւսն դազարու. կամ այլ հնչ: - 650. Բուրվառ ի ձեռն և զիր աւետարանին, կամ այլ հնչ... - 674. Իսկ տապանաքարն, Նախ՝ զի մի՛ գործեսցի երկիրն այն այլ հնչ գործ, կամ քակտեսցի վասն այլ մեռելոյ: - 679. Ոմանք ի վարել և ի մաւել և այլ հնչ գործս: - 714. Եւ որպէս այլքն այլ հնչ և սա՛ **զժխատեսակ** ջերմութիւն սրտի ընդ ցնցուղս ծայրից **արտաքարշելով** ի կրկին կողմանէ որպէս ասեն բժիշկք: - 786. Այլ հնչ ո՛չ օգնել ի գերութիւն վարելոց. որպէս և յայնմ աւուր ի կորուստ մատնելոց: - 789. Եւ թէ լինիցի երբեմն ոչ գտանել զխնդրելին քո, դարձի՛ր և զայլ հնչ մօտ մմին որոնեա. զի նովաւ թերևս գտցի խնդրելին: - 808

ԱՅՆ ՈՐ + Եւ մարդն ինքակալ է և ո՛չ է այլ ումեք: - 230. Կամ զպարտս յոչ պարտականէն խնդրէին. որպէս այժմ անիրաւք զայլ ոք այլոյ գրաւ առնուն: - 238. Յորոց յայսցանէ յայտ է, զի եթ ապաշխարեալ լինի արգելեալն. կամ վախճանեալ է կապողն. այլ ոք որ գերագոյն է կամ հաւասար կապողին, կարէ՛ արծակել զնա՛: - 409. Եւ աստ գիտելի՛ է, զի գ ինչ միայն յատուկ է մարդացելոյն քրիստոսի. և ո՛չ այլ ումեք պատշաճի մարդկայինս ազգի: - 473. Իսկ յոք ստէ՛ զնոսա ասելով, թէ «մարմնով իմով տեսանեն զաստուած փրկիչ իմ և ո՛չ այլ ոք»: - 720. Յինգերորդ՝ զի ո՛չ որ պակասանացու զայլ ոք ամբողջ կարէ պահել որպէս յայտ է ի միւթական իրս ամենայն: - 733

ԵՒ ԱՅՆ - Իսկ չար փոխանակ բարւոյ ո՛չ առնէ ըստ որում անիրաւութիւնէ. այլ առնէ երբեք ըստ որում նախախնամութիւնէ. զի ի չարէն լինիցի բարի. թպէտ մեզ չար երևի, այլ այս ևս բարի է. որպէս հիւանդութիւն. փորձութիւն. և այլն: - 18. Այսպէս է հաստատել զչարն. և խստացուցանել զսիրտն. և այլն: - 18. Նախ՝ եթ ուշիմ և ապուշ և այլն ըստ կարգի...: - 19. Դարձեալ ասենք, եթ առնէ աստուած

մծատուն և աղքատ, տեր և ծառայ և այլն, զի ի միմեանց օգտեսցին: - 19. Տասներորդ՝ զի սուտ լինելին ամենայն օրենք բնական՝ գրական և ակետարանական. զի սոքա ամենքն խրատեն զմեզ խոտորիլ ի չարե՝ և առնել զբարի. և այլն ամենայն: - 20. Երկրորդ՝ զի աստուած անսահման է՝ և սահմանե՛ զմեզ. անսկիզբն է՝ և սկզբնաւորէ զմեզ. և պատճառ և այլն ամենայն: - 24. Այսպէս անպատճառ և անսկիզբն, և այլն ամենայն: - 24. Հնգետասներորդ՝ Տալն որդւոյ զկեանս, զդատաստանս, և զայլն: - 29. Ոմանք սոսկ մարդ ասելով բաժանեն զաստուածութիւնն **բ** բնութիւն, **բ** կամք, և բաժանեալ գործ, և այլն: - 35. Տասներորդ՝ նեռն քարոզութեամբ պատրէ՝ և ուրուական սքանչելեօք. և այլն...: - 35. Որով յա՛յտէ թէ յետ ծերութեան մարդկան՝ նոյն ինքն է աստուած. և զայլն նմանապէս իմասցիս: - 42. Ձի որպէս ունի զեութիւնն ի գոյութենէ հօր, այսպէս և զիշխանութիւնն յիշխանութենէ հօր. ըստ այսմ և զայլն իմասցիս զառնուլն: - 46. Եւ թէ զմիայն ճշմարիտն՝ հօր միայն տաս, կորուսեր ապա զորդի ստութեամբ և մահուամբ և խաւարաւ և այլովն: - 47. Եւ զի է՝ որդի, ապա ուրեմն և է՝ ճշմարիտ աստուած և թագաւոր թագաւորաց և այլն ըստ առաքելոյն: - 47. Եւ ի տնտեսականն. որպէս Աստուած փրկիչ. կամ արդարութեան. կամ խաղաղութեան. կամ արբահամու. կամ իսահակայ և այլն...: - 49. Իսկ ի յաստուած, բարկանալն, ննջելն, և զարթնուլն, և գնալն և այլն: - 55. Եղական և անեղ և այլն: - 56. Պատասխանենք նախ, որպէս ասէ ոսկէբերանն թէ՛ **Նորածնեալքն** աւագանաւն՝ ըստ չափու շնորհացն արժանաւորեին իմաստութեան, թարգմանութեան, և այլն. այսպէս և ոմն շնորհս ընդունէր աղօթելոյ **կարգաւորապէս**. զի ի նմանէ ուսանելին և այլքն աղօթել: - 59. Եւ ո՛չ է և ո՛չ ասի **բ** որդի կամ **բ** դէմ և այլն. այլ մի որդի և մի անհատ յատկութեամբ իւրով. և մի դէմ. և մի անձն. և մի կերպ. և այլն: - 77-78. Այսպէս և զայլն իմա՛: - 78. Նմանապէս իմա՛ և զայլն ամենայն: - 78. Անմեղ և մեղաւոր. և այլն ամենայն: - 78. Ասի դարձեալ՝ մարմնով ծնեալ. և մարմնով երևեալ. և մարմնով շրջեալ. և այլն: - 79. Եւ ո՛չ ասի մարդով ծնեալ. և մարդով երևեալ. կամ մարդով շրջեալ. և այլն: - 79. Որք **բ** անձն և **բ** բնութիւնս՝ և **բ** կամս՝ և **բ** գործս բաժանեն քրիստոսի. **բ** որդի՝ և **բ** քրիստոս յայտնապէս ասեն. զմինն տէր, և զմինն ծառայ, զմինն բնութեամբ որդի աստուծոյ, և զմիւսն շնորհօք. և այլն: - 82. Ա՛րդ՝ սոքա զանունն մի ասեն, և յանունն միաւորեն **զբ** եութիւնսն. այսինքն զաստուածն և զմարդն. և ասեն մի անձն. մի որդի. մի քրիստոս. և այլն: - 82. Իսկ զբարձրագոյնսն՝ աստուածութեանն վարկանեն և այլն: - 85. Նոյնպէս և քրիստոսն անունն՝ և տէր՝ և աստուած՝ և այլն՝ զո՛յգ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն...: - 89. Ապա ուրեմն յայտնապէս նոքա ուրանան զայս, և ասեն թէ՛ ձեռքն քրիստոսի ոչ է աստուած. և զլուխն քրիստոսի ո՛չ է աստուած. և այլն. զի մի բազմաստուածք լիցցին: - 91. Նոյնպէս արիւնն աստուած՝ և աստուծոյ արիւն. և այլն նմանապէս: - 92. Այլ ասելն՝ աստուած է և աստուծոյ մարմին. հոգի. և այլն. ուղղակի՛ է: - 92. Այսպէս կարենք ասել զմարմինն քրիստոսի թէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին և արիւն. և այլն ամենայն: - 92. Ապա ուրեմն կարենք ասել զմարմինն քրիստոսի աստուած և աստուծոյ մարմին, և զայլն նմանապէս: - 92. Նմանապէս մարմին և արիւն և ոսկր և այլն աստուծոյ ասել՝ զաստուած ցուցանէ: - 93. Շնորհեացն փոխանակ տալոյն է...: - 94. Ընդէ՞ր ապա զնորա մարմինն ճաշակենք. և ի մա մկրտիմք և նովաւ յառնենք և այլն ևս: - 95. Մանաւանդ թէ ամենայն ինչ հասարակ է. բնութիւն. կամք. թագաւորութիւն. և այլն: - 104. Եւ պատճառականքն. որպէս բարի. իմաստուն. և այլն: - 106. Իսկ պատահումն է քանակ՝ որակ՝ և այլն: - 111. Երկրորդ՝ զի նախ՝ գո՛յ և է է. և ապա բարի և իմաստուն և այլն: - 111. Ձի անդրանիկ է էն անունն՝ քան զամենայն բարի և ազնիւ և այլն. վասն որոյ ասաց մովսէսի՝ «ես եմ որ էնն»: - 111. Եւ զտկարանալն ի խաչին, զառաւել զօրութիւն նորա. և այլն ամենայն: - 118. Նախ՝ զի առ աստուած բոլորն տեսութիւն է՝ և լուր՝ և այլն: - 119. Երրորդ՝ զի ամենայն գործսն տեսանէ ի ներս և ի դուրս. զմտաց և զբանից և զայլն: - 119. Երկրորդ՝ միտք զգոյացութիւն իրին տեսանէ որ է ի ներքոյ եղեալ. և զգայութիւն զպատահմունքն ի վերայ եկեալ. որպէս որակ քանակ և այլն: - 120. Որպէս է՝ բարի. գեղեցիկ. լոյս. կեանք. իմաստութիւն. և այլն: - 122. Երրորդն է նշանական աստուածաբանութիւն. որ ի զգալի կերպարանաց փոխակցիմք յիմանալի տեսութիւնն. թէ զի՞նչ նշանակէ մարդ երևելին. կամ առիծ. զառն. հուր. լոյս. և այլն: - 122. Նախադրութեամբն՝ որ է՝ և ասի. որպէս Հա՛յր. Որդի՛. Հոգի՛. լո՛յս. կեա՛նք. և այլն...: - 123. Իսկ բացբարձականքն ի խորհրդական աստուածաբանութեանն է. նախ որ է՝ և ո՛չ ասի. որպէս անսկիզբն և անվախճան. ո՛չ բան և ո՛չ միտ. ո՛չ է և այլն: - 123. Որպէս յորժամ ասենք բառնալով՝ ո՛չ է, ո՛չ բան, ո՛չ միտ, ո՛չ որդիութիւն, ո՛չ հայրութիւն. և այլն: - 124. Նմանապէս և սէրն. և ազնիւն. և իմաստութիւնն. և այլն - 128. Սակայն ըստ մեր իմացմանս հասարակ է բարին քան զսէրն. զի ասենք՝ սէրն բարի է. ազնիւն բարի

է. Լ այլն. որպէս ասեմք՝ մարդն կենդանի է. ծին կենդանի է. Լ այլն: - 128-129. Վասն է՞ր աստուածաբան մարգարէքն զտեսիլ երկնայնոցն սոյնպէս անարգ կերպիւ տպաւորեցին. որպէս առիծ. և եզն. աթոռք. և կառք. Լ այլն: - 131. Ասեմք եթէ՝ տպաւորութիւնն լինի կրկնակի. մինն նման նմանութեամբ. որպէս լոյս. հուր. Լ այլն: - 131. Երկրորդ՝ աննման նմանութեամբ. որպէս առիծ. եզն. Լ այլն: - 131. Որպէս յորժամ ասեմք՝ լոյս կեանք՝ Լ այլն, արտաքոյ՝ մնամք գիտութեանն. և յորժամ անժամանակ՝ անիմանակի, առաւել մերժեմամբ: - 132. Նախ՝ զի հաւասարք են բնութեամբ. անմարմինք՝ հրեղէնք՝ իմացական Լ այլն: - 136. Վասն որոյ պարունակ բանիւ կոչին էութիւնք, զօրութիւնք, Լ այլն: - 137. Վեցերորդ՝ ներգործութեամբ. ըստ որում մաքրեն և մաքրին Լ այլն: - 138. Նոյնպէս է պարզութիւնն՝ անփոփոխութիւնն՝ Լ այլն: - 140. Իսկ որ զգայարանօքն տեսանէ, այսինքն աչօքն զգոյնն, ականջօքն զձայնն, Լ այլն. կոչի սա զգայական տեսութիւն: - 142. Ջի ունի զգայարանք. այսինքն տեսանելիք՝ լսելիք՝ Լ այլն: - 143. Այլ նոքա ամենեքեան ա՛զգ են դիւաց. և ըստ զանազան գործոյն՝ զանազան անուան հանդիպեցան. որպէս դեն պոռնկութեան, և հպարտութեան, և բեղզեբիւղ, բեհմովք, Լ այլն: - 150. Իննևժերորդ) Վասն յատկութեան երկնից. և զի հոմանուն է արփին՝ և եթերն Լ այլն: - 154. Քսաննե) Օր, ամիս, և տարի և շաբաթ, և ժամք, վերադիր, և ըրպէք, ոլոմպիադ, Լ այլն: - 154. Երեսունև) Ծիածանն, բակն, և թռիչ աստեղաց. և լոյսն. և փայլակն. Լ այլն: - 155. Եւ այլ ուր՝ (ո՞ մեկնեսցէ զիս ի սիրոյն քրիստոսի) Լ այլն: - 159. Եւ ո՛չ կարէ ոչ էանալ, զի առաւել է. Լ այլն ամենայն: - 163. Դարձեալ ասեմք թէ՝ ամենայն մեղաց անչափն մեղք է. իսկ չափաւորն ո՛չ է ի մեղանս. որպէս չափաւոր ազահութիւնն. և չափաւոր բարկութիւնն. Լ այլն: - 166. Եւ զայս զօրութիւնս ասեմք աստուծոյ՝ ամենազօր՝ ամենակարօղ Լ այլն: - 168. Այլ ի յաստուած ոչ ինչ է յետոյ. այլ ինքն նախ քան զամենայն է. զի «ի սկզբանէ՛ եր բանն»». Լ այլն: - 170. Եօթներորդ՝ զի պատահումն աւելորդ է գոյացութեան. զի գոլովն ո՛չ գոյացուցանէ. Լ այլն: - 170. Այլ գոյացական որպիսութիւնն է որակութիւն. որպէս ասեմք բանական. անմահ. անմարմին. Լ այլն: - 172. Դարձեալ յարանունաբար, յաստուածութենէն աստուած. ի հայրութենէն հայր. արդար. ողորմած. Լ այլն: - 172. Եւ այսպիսի էակքս կրկին ունին զօրութիւն. լինելոյ և ո՛չ լինելոյ. զոլոյ և ո՛չ գոլոյ. Լ այլն: - 173. Եւ մարմնով ո՛չ բաժանին սոքա. թէպէտ և մանր փոշի լինին՝ ունին զքանակն զորակն Լ զայլն. զի անմեկնելի որոշմունք են գոյացութիւն և պատահմունք: - 175. Աշխարհս ընդէ՞ր ոչ ունի զգայարանք. այսինքն տեսանելիք. լսելիք. Լ այլն: - 179. Գործ զգայարանացն է զարտաքինս ի ներքս զգալ. որպէս աչօք զգոյնս. և ականջով զձայնս. Լ այլն: - 179. Վասն է՞ր ասէ զիրն՝ «եղև օր մի». և ո՛չ թէ՝ առաջին. Լ այլն ըստ կարգի: - 193. Նոյնպէս և կեանք մեր. այլայլի ի մանկութենէ ի ծերութիւն. յառողջութենէ ի հիւանդութիւն. Լ այլն...: - 199. Եօթն արու. Նաւասարդի. Հռոհի. Սահմի. Լ այլն: - 200. Իսկ ի չորոյն՝ հողմունք և հնչմունք զանազանք. որոտք և փայլատակմունք. կայծ. Լ այլն որպէս ցուցաւ: - 204. Կապոյտ. Գորշ. Լ այլն: - 212. Արևն պնդէ՛ և լուսինն թուլացնէ. և յայնմանէ գոյանայ համն և հոտն Լ այլն: - 213. Եւ սակաւակեացքն փութով. որպէս նարին խտուն, մանուշակն, Լ այլն: - 214. Երրորդ՝ կոչին ծերք. զի ծերք են և ի սկզբանէ՛ եղեալք **յարարչադիր** հրամանէն, թէ՝ «բղխեսցէ երկիր ծառ պտղաբեր» Լ այլն: - 214. Եւ ի ձայնէն, որպէս ճնճղուկ. ծիծառն. խօսող. ագռաւ. Լ այլն: - 220. Ձանուանս գլխաւորացն որպէս սեռ՝ աստուած կոչեաց. որպէս երկին. երկիր. լոյս. Լ այլն: - 220. Իսկ զընդհանուր տեսակացն՝ աղամ. որպէս եզն. ձի. Լ այլն: - 220. Չորրորդ՝ յայտ է ի հնազանդեցելոցն որք կան այժմ ընդ ձեռամբ մաղկան. որպէս ոչխար, պախրէ՛, Լ այլն: - 220. Դեղնի երեսն և կարմրի. և մին մարդն սև, և մին սպիտակ լինի. և շէկ և ծիծաղկոտ Լ այլն: - 227. Երկրորդ՝ ցուցանէ յերկուց մասանց գոլ զբոլոր մարդն. և հոգոյն է զգալն և տեսանել Լ այլն: - 234. Երրորդ՝ զի երեսն հայելի է սրտին. և նորա փոփոխմամբն զխորհուրդն ճանաչեմք. որպէս ի տխրիլն և ի գուարճանալն Լ այլն...: - 234. Վասն է՞ր մասնկանցն դիրք՝ աչքն ի վերոյ է եղեալ. և ականջն ի կողմանէ. և հոտոտելիքն զամ ի վայր. Լ այլն ըստ կարգի: - 235. Եւ այն զի աչքն ի դէմքն է, և ականջն ի կողմանէ. զի աչքն ուղղակչիռ ի դէմն տեսանէ. և ականջն շուրջանակի յամենայն կողմանէ լսէ. ի վերոյ ի ներքոյ Լ այլն: - 235. Ասեմք թէ՝ սոքա ի մասնաւոր հոգւոյն բարի են բնաւորեալ նախանձ ցանկութիւն Լ այլն. և վասն բարւոյ՝ են եղեալ. այլ մարդն կամօք իւրովք փոխէ՛ զբնական բարին ի չարն: - 237. Որպէս ասեն տօմարագէտք, Խոյն գլուխն որ է՛ պարսիկք. Լ այլն: - 241. Վասն է՞ր մին մարդն սեաւ լինի և մինն սպիտակ, կամ շէկ, Լ այլն: - 245. Եւ կամ ի շարժութեանց մասանց ոտից և ձեռաց Լ այլն: - 250-251. Կամ ըստ ազգի իւրեանց, և կամ ըստ տեղոյն և ժամանակին ցրտութեան և ջերմութեան Լ այլն: - 263. Խնդրեմ և զայս ուսանիլ թէ ընդէ՞ր է՛ զի մարդս կատարեալ

կենդանի է քան զանասունս. և յորժամ ծնանին նոքա ահա՛ ի նոյն ժամն կանգնին յոտից վերայ և զնան, և այլն. իսկ մարդն ոչ: - 266. Երրորդ՝ ըստ հիւթին յաւելածոյ՝ և պակասութեան մաղձիցն՝ ի ներքուստ կամ յարտաքուստ, ջերմ և ցուրտ և այլն, զնորին նմանն և զվերպարանն առնու առ ինքն: - 268. Նախ՝ զի խորհրդական միտքն կարգաւոր և առանց տարակուսանաց տեսանէ. իսկ երազն անկարգ և տարակուսանօք և զանհնարն տեսանէ որպէս ի վերայ օդոյ թռչիլ, և ի ծովու զնալն, և աղքատաց թագաւորել, և այլն: - 268. Որպէս թէ ցանկութեամբն ասի խոզ. և բարկութեամբն շուն. յափշտակութեամբն գայլ. և այլն: - 274. Ութերորդ՝ թշնամիք եղեն կիրք պատժոցն. այսինքն մահ՝ ապականութիւն՝ տանջանք՝ հիւանդութիւնք՝ սով՝ և ծարաւ՝ և այլն ամենայն սոքա ի կրիցն են: - 277. Ո՛չ կարէ մեռանիլ. և անկա՛ր է մեռանիլ. և այլն նմանապէս: - 278. Եւ թէ զի՞նչ է պանն և մուրկն և այլն : - 284. Ձի ո՛չ հաճեցաւ ի նա և ո՛չ ի զոհս նորա. և տրտմեցան երեսք նորա և այլն: - 287. Նախ՝ է՛ աննշանն զորս որոշէ՝ օրէնքն. որ ո՛չ ունի կճղակս և որոճ և այլն՝ անսուրբ է: - 295. Այլ թէ վերջինքս կոչենք նմա անուն աստուած՝ արարիչ՝ և այլն. ներգործութեանն է ցոյցք և ո՛չ թէ զոյացութեան կամ բնութեանն է յայտնութիւն: - 312. Որպէս լոյս, գեղեցիկ, քաղցր, և այլն: - 338. Հինգերորդ՝ ե միշտ է և առ միշտ. որպէս մի՛ սպանաներն. և մի՛ զողանարն և այլն: - 340. Վասն է՞ր հրամայեաց ի զանազան նիւթոց հրաշալի խորան շինել և այլն: - 342. Ի կենդանիս. որպէս ոչխար և այլն յաղագս մաքրութեան ոգւոց: - 357. Եւ յանկենդանս, որպէս նաշիի՛ իւղ և այլն յաղագս զգայարանաց սրբութեան: - 357. Եւ վասն ուխտի, խաչի, և եկեղեցւոյ: Պտուղս: Շօք: Նաշիի: Ձէք: Սոմ: Խունկ. և այլն: - 362. Այս է՛ հանապազ աղօթք, պահք, ողորմութիւն, և այլն: - 363. Չորրորդ՝ պակասեալ է զօրութեամբ տեսանել և լսել և այլն : - 377. Տասներորդ՝ զի զքրիստոսի առաջին գալուստն նշանակէր տապանակն և տախտակն և մանանայն և այլն. և զվերջինն՝ վէմն աղբիւրացեալ ի յաւիտենից կեանսն: - 385. Եւ աստ հարցանեմ, զի՞նչ է դիւթն, և հըմայն, կախարդն, և այլն: - 388. Դիւթ է՛ որ ձեռօք և միւթով գործէ. որպէս զարի, և ալիւր, և աւազ, և ջուր, և քար. և այն որ թզով չափէ, և այլն ամենայն: - 388. Իսկ որ ասէ «յամենայն սրտէ և յամենայն անձնէ» և այլն, կրկին է տեսութիւնն: - 396. Ձի հին ժողովորդն զանասունս մատուցանէր պատարագ ոչխար և արջառ և այլն: - 396. Վասն է՞ր հասարակաց արարիչն զազգս հրէից միայն սիրեաց այնպիսի օրինօք՝ նշանօք՝ և այլն...: - 398. Եւ զքառասունսն պահեաց. և պայծառացաւ ի թաբօր. և այլն: - 399. Ձի քրիստոնէութիւն որպէս մկրտութիւն և այլն անբաժանելի՛ է ի հոգւոյն. թպէտ ուրանայ լեզուաւ և գործով: - 401. Երկրորդ՝ խոստովանութիւն է և վկայութիւն. իբր թէ բարի ես բնութեամբ. երջանիկ. և այլն: - 406. Այսպէս և օրհնութիւն մարդկան որ գերագոյն է քան զմեզ, շնորհակալութիւն է և զոհութիւն. որպէս սրբոց կամ թագաւորաց և այլն: - 406. Վասն է՞ր կոչի աւազ օրհնութիւն. զի յակոբ ևս օրհնեաց զորդիսն. նոյնպէս և իսահակ. և այլն: - 407. Ձի աստուծոյ բնութիւնն և կամք և այլն ամենայն բարի է: - 408. Ձի պղծոցն ամենայն ինչ պիղծ է. որպէս պիղծ կենդանւոյն շան՝ մորթ և մազ և միս և այլն: - 416. Նոյնպէս և սրբոյն ամենայն ինչ սուրբ է. որպէս ոչխարին մազն և միսն և այլն: - 416. ...իսկ յետ մահու պաշտօնք և տուրք աղքատաց և այլն՝ է՛ հատուցումն պատժոց միայն...: - 434. Կամ ի մարդոյ մինչև ցշուն և այլն: - 443. Անմահն զենեալ և այլն: - 470. Եւ է՛ բնականն կիրք, որպէս քաղց. ծարաւ. ննջել. աշխատիլ. և այլն: - 496. Դարծեալ ասեն նոքա թէ՛ խոցուածն և արիւնն և այլն ցուցակ ապականութեան են: - 502. Դժոխ՝ զդժուար զնեղ և զանձուկն նշանակէ. և կոչի բազմաւոր, Նախ վասն բազում կրիցն. ուր լալ աչացն է և կրճել ատամանց և խաւար ներքին և արտաքին և այլն: - 505. Տասներորդ՝ թէ և հասարակ է ամենայն ինչ երրորդութեանն, տէրութիւն իշխանութիւն աստուածութիւն և այլն: - 522. Ասեմք առ այս, թէ յերրորդութիւնն սուրբ մի է բանն և իմաստութիւնն և բնութիւն և կեանք և ներգործութիւն և այլն ամենայն...: - 530. Ձի՞նչ է հիմն որ եղեալ է յիսուս քրիստոս, և շինուածն ոսկի արծաթ և այլն: - 531. Որ և պատուական է վարդապետն քան զաշակերտն. և զօրավարն քան զգօրս. և կառավարն քան զկառն և այլն : - 551. Վասն այն այլ վարդապետք կոչեն զայս ախտ՝ ծուլութիւն. զի ծուլութիւնն յերկու իրաց երևի. մին որ յետս դառնայ ի հոգևոր բարւոյն և ծանրանայ ի գործելն. այսինքն պահել՝ աղօթել և այլն. և ըստ այսմ կոչի տրտմութիւն: - 559. Եւ ի կատարեալ հասակն ազահութիւնն. և յետ այնորիկ տրտմութիւն, ծուլութիւն, և այլն : - 561. Ձի՞նչ է պատճառն որ սրտմտութիւն և ցանկութիւն և այլն ի յանբան կենդանիսդ գործ է. իսկ ի մեզ ախտ և մեղք: - 563. ...և որկրամոլութեամբ մնան բազմամարմինք. և ատելութեամբ զերծանի ոչխարն ի գայլէ. և խրոխտումն մեծարգոյ առնէ զծին. և այլն նմանապէս: - 563. Եւ թէ բ մարդ գործեն զմեղս զայսոսիկ, սպանանելն մեծ է քան զսուտ վկայելն. և այլն նմանապէս: - 565. Այլ և որա՛կ է

կամաւն և ակամայն. գիտութեամբն և անգիտութեամբ. կարողութեամբ և տկարութեամբ. և այլն: - 565. Իսկ ներելին թէպէտ որոշի յերիս տեսակս ըստ մեծութեան և նուաղութեան. այլ մանրամասնաբար յանթիւս ելանէ. որպէս ծիծաղիլ. վայրաբանել. և այլն: - 568. Որ անհնազանդ է բանին, որպէս տնկականն. հալելն և ածիլն և այլն. և սոքա ոչ կարեն լինիլ ենթակայ առաքինութեանց: - 572. Եւ այսպիսիքս կոչին ծառայականք. զի ի հարկէ խառնուածոյ մարմնոյն լինին ողջախոհ կամ արի և այլն: - 581. Որ է հաւատն՝ յոյս՝ սէր. խոհեմութիւն և այլն: - 587. Եւ զայս ցուցանէ նոյն ձև բանին որ է կոչմունք Երրորդութեանն. և նոյն դաւանութիւն հաւատոյն և այլն: - 590-591. Եւ հաղորդելն, որպէս անդամ ի գլուխն յօդէ. զի ամենայն կատարմանց կատարումն հաղորդութիւնն է. այսինքն կարգին՝ պսակին՝ խոստովանութեան՝ մկրտութեան՝ և այլն: - 594. Եւ այլ տեսութիւն բանիս. որպէս ասացեր ի մարմինն է կապեալ արիւնն և այլն. - 600. Եւ ի մեզ բժան անդամք մարմնոյ. և բժան դրունք զգայութեանց. որպէս բ աչք. ականջք. պինջք. բերան. և այլն - 614. Ձի մեք կատարենք զխորհուրդս. և ի մեզ կրենք դարձեալ. որպէս մկրտութիւնն. դրոշմն. պատարագն. և այլն: - 614. Նախ՝ զի վասն յանցանաց մարդոյն ադամայ դատապարտեցան տարերք. հող, ջուր, և այլն: - 615. Ուրբորդ՝ զի ամենայն խորհուրդ եկեղեցւոյ՝ խաչին կատարի. Սկրտութիւն. Դրոշմն. Պատարագն. և այլն: - 616. Արդ որպէս ի սրտէն յառաջ գայ հեշտութիւն մեղաց, շնութիւն՝ ազահութիւն և այլն. որպէս ւետարանն հրամայէ: - 619. Երրորդ խոստովանութիւն և վկայութիւն է. իբր բարի՝ է. երջանիկ է. անմահ է բնութեամբ և այլն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 624. Նոյնպէս և ը ձայն եղանակաց. և ը օրեայ զտօնս գլխաւորս. որպէս ծննդեանն ութն օր. և յարութեանն՝ և հոգւոյն գալստեանն՝ և խաչի՝ և եկեղեցւոյ՝ և այլն: - 627. Եւ այլն ասացեալ է սակաւուք: - 629. Այլ զոր ինչ հասարակ է երից անձնացն, աստուած, և հզօր, և անմահ և այլն ամենայն, կարելի՛ է ասել միոյ անձինն և միոյ դիմաց. աստուած հզօր և այլն: - 633. ...որք են, բառաչել, կառաչել, խիսնչել, և այլն նմանապէս: - 640. Ի խորհուրդ օրինացն. յորժամ էջ տէր ի սինա, փող և որոտ, հուր և ծուխ և այլն: - 644. Ձի՞նչ է յայլ լեզուաց Ովսաննայ. Պոսսիտունէ. և այլն: - 644. Այն է՝ յորժամ դաւիթ զտապանակ ուխտին հաներ յերուսաղէմ, է դաս պարուց որք են քահանայից դասք. և սրինկ. և փողք. և քնար. և այլն: - 645. Ձերկինս և զերկիր. և այլն որպէս ասացաւ: - 645. որ ամենայնիւ ընդ դէմն փոխի ուտելն և ըմպելն ի ծոմ և ի ծարաւ. ծաղրն ի սուգ. հեշտութիւնն ի տքնութիւն. և ի չարչարանս և այլն: - 657. Վասն ի գիշերի. և այլն: - 659. Չորրորդ՝ Վասն ոգւոյ. և կարգ կատարելոյ. և պատանաց, և այլն: - 660. Օրինեալ հողն և այլն: - 660. Եւ սպիտակ արկանելիքն և այլն: - 660. Քառասունևմի, Երեսնաւոր, Վաթսնաւոր, և այլն: - 661. Այլ և մարմին և ոսկր և ջիւք և այլն քակտին և ի հող լուծանին: - 667. Դարձեալ՝ նշանակէ՛ յետ մեռելոյն զփոխումն ուրախութեան մեր ի սուգ և ի մերկութիւն. և ի սև հանդերձս. ի խաւար տունս և այլն: - 670. և հող զգլխով արկեալ, ի խաւար բնակիմք և այլն: - 670. ...ապտակեալ. և նախատեալ. և բևեռեալ. և լուսաւորացն խաւարեալ. և այլն. զոր մեք ի վերայ մեռելոյն նշանակենք: - 670-671. Ապա ուրեմն ամենեցուն առ հասարակ պէտք են քահանայական կատարմունք և նուէրք. գալ ի գերեզմանն և այլն ամենայն: - 675. և նոքա կացին յանապատ ամս իւ և այլն: - 682. և ոցա՛ է օգուտ պաշտօն և պատարագ և այլն...: - 683. Եւ այլն յառաջագոյն ասացաւ **գ** հանգստեան դնելոյ: - 683. Եւ այս է խորհուրդն. զի յայնմ աւուր խաչեցաւ քրիստոս, և գերեզմանք բացան և այլն...: - 684. Ձի այս ո՛չ է ի կարգէ դատաստանին. այլ ի սքանչելեաց միածնին. որպէս արեգական խաւարիլն, և գերեզմանաց բանիլն, և այլն: - 697. Եւ որ ոսկի՛, արծաթ՝ ակա՛նս, և այլն: - 701. Ակն պատուական՝ գործք մարմնոյն. պահք, աղօթք, ողորմութիւն, և այլն: - 702. Եօթներորդ ասեն, զի՞նչ է որ ասէ յոհաննէս «ի գալս իմուն առ քեզ՝ ընկրկեսցի հուրն» և այլն: - 703. Եւ դարձեալ՝ որպէս զանազան սերմանիք ցորեան կորեակ և այլք՝ հասարակ ի մի վայր սերմանին. և հասարակ ջրով և ջերմութեամբ սնանին. և ի յազգս իւրեանց կատարին. ցորեանն ի ցորեանն և այլն: - 719. Իսկ առաջին պակասութիւն է մարմնոյն աստ՝ զի է՛ մահկանացուն՝ յապականացուն՝ և չարչարելի. որպէս քաղցն՝ ծարաւն՝ հիւանդանալն և այլն: - 722. Ձի այժմ հոգիս փոփոխական է. որպէս խորհրդով կամօք և այլն. վասն որոյ զմիաւորութիւնն ընդ մարմնոյ փոփոխական ունի...: - 723 Դարձեալ՝ եութիւնն մնայ, այլ ներգործութիւնն պակասի՝ այսպէս. զի ջերմութիւն հրոյն և ցրտութիւն ջրոյն և փոփոխմունք օդոյդ որպէս ամպք և այլն, և սևութիւն երկրի...: - 728. Նախ ի նոյն առ ինքն ի դէմս սրբոյ Երրորդութեանն. հասարակ գոլ ամենայնիւ. աստուածութեամբ բնութեամբ կամօք և այլն: - 746. Իսկ ըստ որակացն, կամայի և ակամայի. գիտութեան և անգիտութեան և այլն: - 746. Եթէ ունեք տւեալ իցէ շնորհ հասարակ կամ յատուկ, որպէս

մկրտութիւնն և հաւատքն. քանքար և տաղանդ. իշխան և առաջնորդ. մեծութիւն և ինչք. կեանք լոյս ամանակ և այլն ամենայն. այսու եղանակաւ կշռոյ հատուցի: - 747. Հասարակական է, որպէս ածէ՝ անծրև ի վերայ չարաց և բարեաց և այլն: - 747. ...ասեն վարդապետք ի յարութենն մինչ ի գալուստն և քննութիւնն և հրով նորոգիւն և այլն՝ յերկարի միջոցաւ որքան ժամս **գ**: - 747. Ո՛չ նոյնն մարմնապէս, այլ նմանն հոգեպէս. ծարաւումն, խաւարն, հրախառն կարկուտն, ժահահոտն, և այլն ըստ կարգի: - 751. Ընդէ՞ր ոչ ասեմք երեսնաւոր արքայութիւն գերկիր՝ և այլն: - 758. ...նախ քան գյանցանելն ունէր. անկարօտութիւն. լուսաւորութիւն. անծերանելի հասակ. անմահ կեանք. և այլն որ ասացաւ ի վերոյ **ժ**՝ գլուխն **լգ** համարն: - 758. Ձի նախ քան գյանցանելն ադամ ունէր գկիրս բնական և անգոսնելի. որպէս կերակրիւն, ննջելն, և այլն: - 759. և այլն ամենայն որ լսի ի սուրբ գիրս՝ անդ կատարեսցի: - 762. Ծնունդն, զօրութիւնն, մահն, ընդ աջնէ հօր նստիւն, և այլն ամենայն, զաստուած ի մարդում, մանաւանդ զմարդ յաստուածում ըստ սքանչելագործին գրիգորի ցուցանեն: - 770. Որ և ամենայն վերոյ գրեալքդ առակք, անառակին, մոլորելոյն, կորուսելոյն և այլն ևս, այսպէս ուղղին. այսինքն նմա՛, վասն նմա՛, որպէս նմա՛: - 778. Դարծեալ ասեմ, թէ անունս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ որ զչարչարանս զայս ինչ կամ զայն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781. Իսկ մեծն ներսէս ասէ, պակասութիւնն այն է, որ կիրք չարչարանացն քրիստոսի թուով և տեսակաւ պակաս էր յառաքեալն պօղոս. այսինքն խաչն, բետքն, և այլն. և զայն էլից քարոզութեամբն իւր ի մարմինս եկեղեցւոյ: - 781. Շնորհք որ ի հինն զինչ և իցէ փոփոխական գոլով՝ օրինակ նորոյս էր. որպէս քահանայութեան և այլն: - 783. Են և այլ շնորհք մասնականք պարզաց հոգւոյն. որպէս բան իմաստութեան և այլն: - 783

ԱՅԼԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ + Ոմանք աննիւթ և իմանալի, այլաբանութիւն և օրինակ ասացին. և ոչ էութեամբ ենթակայացեալ: - 221

ԱՅԼԱԲԱՐ + Վեցերորդ՝ զձև զգեստուն այլաբար ունել: - 553

ԱՅԼԱԳԻԾ - Դարծեալ՝ կարելին և անկարելին են այլագիծք և այլասեռք. և ոչ կարեն լինիլ մի և նոյն. զի այլասեռ հակակայք են: - 165

ԱՅԼԱԳՈՒՆԵՄ + Նախ ասեն թէ՛ փոխեալ էր զզգեստ պատւոյն և զզեցեալ ձորձ հովութեան և այլագունեալ: - 427

ԱՅԼԱԶԳ + Եւ վասն այն այլազգ ո՛չ հաւատան. զի յառաջն չկայր մինչ ի նա՛. և առաւել վասն այն անուանեցաւ լուսաւորիչ: - 549. Չայն ասեմ, զի որ ինչ անօրէնութիւն է ազգիս հայոց, նոյն է օրէնք այլազգ քրիստոնէից. և որ մեզ երկբայութիւն է՝ նոյն դաւանութիւն է նոցա: - 552. Եւ ղնէ զայս քահանայն սուրբ մեռնաւն ի ճակատ նուիրելոյն ասելով այսպէս. ըստ այլազգաց եկեղեցեաց. թէ ի ներքոյ ձևիս այս ես կու նշանեն զքեզ նշանաւ խաչի...: - 593. Այս ըստ այլազգաց եկեղեցեայց է: - 604. Եւ թէ ընդէ՞ր ոչ յայտնապէս որպէս այլազգաց: - 604

ԱՅԼԱԶԳԱԲԱՐ + Քսանկը, ըստ ունակութեան՝ զօրութեան՝ և ներգործութեան. բայց այլազգաբար են ի մեզ և յաստուած: - 272

ԱՅԼԱԶԳԻ + Որպէս պատմի ի դատաւորքն. յորժամ գեղէնն զփողսն հնչեցոյց, այլազգիքն ինքեանք զինքեանս ի սուր մաշեցին ի գիշերի: - 238. Այլազգւոյ զենեալն վասն է՞ր ոչ ուտի: - 296. Եւ դարծեալ՝ այլազգիւն զհոգին իւր սպանեալ է մեղօք. և մեռելոյ զենեալն ո՛չ ուտի. որպէս ի քարէ անկեալն կամ ի կարկատէ՛ հարեալն ո՛չ ուտի: - 296. Չորրորդ՝ և մի՛ այլազգիքն ցրեսցեն զոսկերսն: - 411. Եւ այսպէս կարգեցան առաջնորդք. զի յետ յետուայ տիրեցին այլազգիքն ամս **ը**: - 420. Եւ դատաւորաց առաջինն Գողոմիէլ որդի կենեգայ եղբայր քաղեբայ յազգէ յուրայ ամս **խ**. և այլազգիքն ամս **ժը**: - 420. Երկրորդն Աւովդ. յերկուց ձեռաց յաջողակ եմինացի յեփրեմայ ամս **ձ**. և այլազգիքն ամս **ի**: - 420. Երրորդն Սամեգար. որդի անաթայ. որ մաճիւն **ո** այր եսպան՝ ամս **դ**. և Դեբովրա ամս **ե** ընդ այլազգեացն: - 420. Սա՛ սպան զսիսարա և զաբէն ի ձորն կիսոնի. և այլազգիքն ամս է: - 420. Ութերորդն Յայիր գաղայադացի ամս **իբ**. և այլազգիքն ամս **ժը**: - 420. Եւ այլազգիքն ամս **խ**: - 420. Երեքտասաներորդն ի դանա որդի մանովի Սամփսոն. որ կալաւ յաղուեսս, և կապեաց ի նոսա ջահս. և այրեաց զանդաստանս այլազգեացն: - 420. Տասներորդ՝ սամփսոն այլազգեաց հաճեցաւ առնուլ կին: - 422. Հնգերորդն՝ նա՛ գայլազգիսն հարեալ՝ զզեցոյց զնոսա: - 422. Իսկ տերն մեր զմարմին և զհաւատացեալս իւր ապրեցոյց յիշխանէն այլազգեացն դիւաց: - 423. Քսանք, աղուեսօք այրեաց զվաստակս այլազգեացն: - 423. Քսանգ, նա՛ յազգէն յուրայ ըմբռնեալ և տուեալ այլազգիս: -

423. Քսանկէ, ծնօտն զարիւնն հոսէր այլազգեաց, և յինքենէ հով ջուր բղխէր: - 423. Քսանկը, մի և նոյն ծնօտն զոգիս մերկանայր այլազգեացն, և զսամփսոնին արկանէր ի մարմինն: - 423. Վասն է՞ր ատեր՝ աստուած զսրբութիւնս և վարձ՝ գերի. որպէս զտապանակն այլազգիս և զտաճարն: - 425. Վասն այն և ի նորս զխաչ և զսրբութիւն և զեկեղեցի և զայլն տայ ի ձեռս այլազգեաց: - 425. Նախ՝ զի մի՛ համարեսցեն այլազգիք թէ դիքն իւրեանց առաջի ընթացան և զլուխ եղեն զօրացն և հարին զպատերազմն: - 425. Նախ՝ զի պարտ էր ուսով բառնալ զտապանակն որպէս հրամայեաց աստուած. և նոքա սայլիւ բերէին որպէս այլազգիքն: - 431. Քսաներորդ, կոխեցին զայլազգիսն իսրայէլ և յուդայ. և խոստովանօքք քրիստոսի զդևս այլազգիս: - 436. Երեսունևութ, դաւիթ այլակերպեցաւ ի մէջ այլազգեաց. և տէրն անարգեցաւ ի խաչին: - 437. Դաւիթ եթող զհրէաստան և բնակեցաւ այլազգիս. և որդի նորա եթող զհրէայս և հանգեաւ ի հեթանոս: - 437. Դաւիթ եհար զամաղէկ որ գերեաց զհրէայս և զայլազգիս. և տէր մեր եհար զգերիչն հրէից և հեթանոսաց: - 437. **Եւ քարահատք և բեռնակիրքն ճճ՝ այլազգեացն եկամուտք էին:** - 440. Նախ՝ զի այլազգի էր: - 442. Եւ վասն այն գնաց ի սաբեփթա այլազգիս. զի և զնոցա նեղութիւնն տեսցէ. որք չէին անցեալ զօրինօքն մովսէսի: - 443-444. Եւ հերովդէս այլազգի տիրէր. յորոյ լք ամին ծնաւ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 449. Ութերորդ՝ արին սամփսոն որ օրինակ էր ամենազօր տեառն մերոյ, էջ ի գազա ի տիպ աշխարհի. և օթեցաւ ի պոռնկատունն յօրինակ դժոխոցն. յորում պաշարեցին զքաղաքն այլազգիքն: - 513. Երեքտասաներորդ՝ ամաղեկացիք գերեցին զկողմն հրէաստանի և զայլազգիս. և դաւիթ զհետ մտեալ յետ գ աւուր և հարեալ ի գիշերի և ի վաղիւն մինչ յերեկոյ. և դարձուցեալ զերկոսին կանայս իւր. և ո՛չ մնաց գերի և ո՛չ մի. և յաւարտ աստի բաշխեաց ամենայն սիրելեաց իւրոց: - 514. Չաւակս այլազգեաց մկրտելի՞ է թէ ոչ: - 591. Չզաւակս այլազգեաց մկրտել պարտ է. զի թէ մեռանի ազատեալ է ի սկզբնական մեղաց և ի պատժոց դժոխոց: - 591. Այլ կնքահայր ո՛չ է պարտ առնել զայլազգիսն. զի ո՛չ ունի զհաւատն սուրբ, և ո՛չ է հրաժարեալ ի սատանայէ. վասն որոյ ո՛չ կարէ լեզու լինիլ տղային կամ երաշխաւոր...: - 591. Նոյնպէս և մեք ո՛չ առնենք խնամութիւն ընդ այլազգիս որք ո՛չ են մկրտեալք: - 612

ԱՅԼԱԿԱՏԱՐ - Իսկ ի հրեշտակս և ի մարդն՝ այլակատար և երկրորդաբար: - 138

ԱՅԼԱԿԵՐՊ + Եւ յետ սորա թովնաս երաժիշտ՝ այլակերպ յօրինէր գործի. - 640

ԱՅԼԱԿԵՐՊԻՍ + Չի յանապական կուտ ծնաւ եցոյց զանընդդիմահարութիւնն և զանօսրութիւնն. և զնալով ի վերայ ծովուն, զթեթևութիւնն և զերագութիւնն. իսկ զպայծառութիւնն այլակերպիւն: - 282. Եւ այս ցուցանի ի սաւուղայ. որ այլակերպեալ գնաց առ վիուկն և ասէ՝ «հա՛ն ինձ զսամուէլ»: - 428. Երեսունևութ, դաւիթ այլակերպեցաւ ի մէջ այլազգեաց. և տէրն անարգեցաւ ի խաչին: - 437. Եւ կալեալ յամպոյն այնու որով ի լերինն այլակերպեցաւ: - 520

ԱՅԼԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ + Իններորդ՝ ի ժամ այլակերպութեան տեառն ի բերել հրեշտակապետին զմովսէս, ասէ սատանայ ցիրեշտակն, ստեաց աստուած զմովսէս մուծանել յերկիրն ուր երդուաւ ո՛չ մտանել նմա: - 410

ԱՅԼԱՉԵՒ + Այսինքն երեքն ի մին շաբաթն. որ է՝ Պահոց, Մարտիրոսաց, և Կիրակէն այլածև կարգ. Առաջաւորոցն. Աղուհացիցն. և Յինանցն կարգ: - 649

ԱՅԼԱՄԱՋ - Եօթներորդ՝ քածաւարին. այլամազն խառնեալ. զանազան բարուց նշանակ: - 371

ԱՅԼԱՅԼԱԿ + Իններորդ՝ պատահումն այլ է ի գոյացութենէ. և առ եղեալ գոյացութեան առնէ այլ՝ և այլայլակ: - 170. Իսկ ի յաստուած պատահումն ո՛չ է. զի ո՛չ է ինքն ինքեան այլ՝ և այլայլակ: - 170

ԱՅԼԱՅԼԱԿԱՆ + Եւ քան զժամանակն ո՛չ է ինչ պատուական. ոչ ինչ հասարակ. ոչ ինչ անցական և հոսական. ոչ ինչ անմնացական. ոչ ինչ այլայլական և փոփոխական: - 198-199. Եօթներորդ՝ որպէս այլայլական և փոփոխելի մարմինս կայ և մնայ անփոփոխ և անապական միաւորեալ ընդ հոգւոյն մինչև ցորոշումն: - 477

ԱՅԼԱՅԼԻՍ + ... զի լինէր սկիզբն այն ո՛չ պարզ. այլ երկատեսակ. և ո՛չ միեղէն՝ այլ բաժանեալ և այլայլեալ. նաև լինէր ինքն ինքեան հակառակ, և յառաջ եկելոցն ի նմանէ: - 14. Այլ ի ծնունդս որ առ մեզ՝ այլայլի՝ ծնօղն: - 41. Իսկ ի ստեղծումն է ընդդէմ այսմ. քանզի ստեղծօղն ո՛չ այլայլի, այլ ստեղծուածն: - 41 Եւ ո՛չ փոփոխի կամ այլայլի. Արդ ներքին է՝ որ ի փափկութեանց և ի հեշտութեանց փորձի բնութիւնս մեր և այլայլի ի զանազան տեսակս մեղաց...: - 160.. Յինգերորդ՝ զի առանձին բնութեամբ սոքա ի մի էութիւն ժողովեալ խառնին. և մի բնութիւն նիւթոյ կատարեն. և ի բնութիւնս

իւրեանց ո՛չ շփոթին և այլայլին: - 176. Նոյնպէս և այբն խառնի ի թաւ և ի լերկ, ի սուղ և յերկար, և միաբանի ընդ նոսա, և ի մի բնութենէ իւրմէ ո՛չ որոշի կամ այլայլի: - 178. Դարձեալ քան զժամանակն ոչ ինչ այլայլի. քանզի մերթ ցուրտ է և մերթ ջերմն. ամպ և պարզ: - 199. Եւ զի փոփոխական է և այլայլի ընդ դ՛ եղանակս: - 211. Չորրորդ՝ զի բ արձան կանգնեաց պղնձի և խեցի և արար զիր. և զոր ինչ աղան անունս եդ իրաց, զամենայն գրեաց ի նոսա. զի մի՛ այլայլեսցին ի գնչուտ և ի լեզուատ արանց: - 289. ...այլայլէ զբանն. է՛ այլ և զգործն...: - 322. Իսկ ապականութիւն այլայլութեամբն ի ներքս մտանէ, և զորոշեալն ի միմեանց՝ դարձեալ օցտէ՛ և այլայլէ...: - 498. Այսպէս մահն միայն հատանէ ի կենաց. և ապականութիւնն վերստին այլայլէ: - 498. Դարձեալ ևս յայտնի. մահն զանձն քակէ՛ և որոշէ՛. իսկ ապականութիւն զբնութիւնն ապականէ և այլայլէ: - 498. Երրորդ՝ ապականութիւնն ներգործէ՛ հակառակ արարչին. զի արարիչն յանգոյից գոյացուցանէ, իսկ ապականութիւնն զգոյսս ի յանգոյութիւն տարալուծէ և այլայլէ...: - 499. և յետ մեղացն եղև ապականացու և կատարեալ. և երկի թէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ զմարդն որ այլայլօղ է և **ապականագործ**: - 500. Յորժամ անիծիւք քսորեցին զներսէս եպիսկոպոս որ եղև աղանդովն ներսէսի, և այլայլեաց զկարգ և զուղղափառութիւն հաւատոյ: - 545. Ջոր և ազգն Ֆռանկաց այլայլելով ասեն, Ես կու մկրտեն զքեզ յանուն Դօր և Որդոյ և Զոգուոյն սրբոյ: - 588. Զինգերորդ հալեալ մոմ ո՛չ ունի զառաջին կերպն այլ զգոյացութիւնն. նոյնպէս և գոյացութիւնն երկրի ո՛չ կորնչի. այլ պատահմունքն այլայլին. զի ո՛չ ճանաչի թէ այս այն է: - 728. Երկրորդ ի յութեանց մերոց զի այլայլիմք: - 742

ԱՅԼԱՅԼՈՏ - Առաջին պատճառ, զի ընդ ինքեան մարդկայինս բնութիւն այլայլո՞տ է և ցաւօք. և յորժամ աստուած ևս բազմացուցանէ, ո՞վ կարէ զաղէտն պատմել: - 292

ԱՅԼԱՅԼՈՒԹԻՒՆ + Եւ մանուկն՝ զի անփոփոխ և առանց այլայլութեան է: - 115. Երկրորդն ո՛չէ և ո՛չ ասի. որպէս այլայլութիւն. և ապականութիւն. չար. ո՛չէ և ո՛չ ասի: - 123. Չորրորդ՝ ծերութիւն և այլայլութիւն մարմնոյ՝ էր դատապարտութիւն յանցանացն. Իսկ ապականութիւն այլայլութեամբն ի ներքս մտանէ, և զորոշեալն ի միմեանց՝ դարձեալ օցտէ՛ և այլայլէ՛. մինչ զմարմինն ի բուն տարերս լուծանէ, և զհոգին յաներևոյթ տեղիս: - 498. Ջի առ հասարակ ամենայն տարերք ըստ իւրեանց կերպի կրեցին զայլայլութիւն սրգոյ, չարչարակիցք գոլով արարչին իւրեանց: - 788

ԱՅԼԱՅԼՈՒՄՆ + Չորրորդ՝ զայլայլումն օդոց և բուսոց: - 26. Չորրորդ՝ զայլայլումն լուսաւորացոյ. այսինքն զի երբեմն խաւարին, որպէս առ խաչելութեամբն. և երբեմն յետս դառնան և կանգնին, որպէս յետու և առ եզեկիս: - 26. Իններորդ՝ զի մշտակայ՝ է ի պարունակութիւնս իւր. այսինքն զի ո՛չ ունի այլայլումն և փոփոխումն ըստ անարգ շարժութեան երկրի: - 184. Գոյացութիւն հացին փոխեալ է ի գոյացութիւն մարմնոյն քրիստոսի և է՛ անապական. իսկ քանակն և որակն մնացեալ է դեռևս փոփոխելի. և յայնմանէ փոխարկեպին այլայլմունք ինչ: - 339

ԱՅԼԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ + Դիոս. այսինքն դիոնիս է. զոր որթոյ և այլոց այլանդակութեանց արարիչ ասեն: - 201

ԱՅԼԱՊԵՍ + Իսկ աստ այլապէս բաղդատի արեգակն սրբոյ Երրորդութեանն ըստ այսմ օրինակի: - 124. Եւ արդ՝ այլ աշխարհն կամ լինէր որպէս այս, կամ այլապէս: - 179. Եւ այլապէս ո՛չ կարէր լինիլ. զի ամենայն ինչ ի սմա՛ կատարեալ գոյ. և ոչինչ է պակաս ի սմանէ: - 179. Դարձեալ և այլապէս երկի միութիւն ի բաժանմանէ **Գ** եղանակաց: - 533

ԱՅԼԱՍԵՌ + Դարձեալ՝ կարելին և անկարելին են այլագիծք և այլասեռք. և ոչ կարեն լինիլ մի և նոյն. զի այլասեռ հակակայք են: - 165. Ջի որպէս այլասեռք են ցամաքայինք և ջրայինք. նոյնպէս և այլատեսակ են կենդանութեամբ...: - 296

ԱՅԼԱՎԻՃԱԿ - Եւ թէ որ ասիցէ, այլավիճակք այլ և այլ աթոռոց ճշմարիտ երկի զի ինքնագլուխք են: - 541

ԱՅԼԱՏԵՍԱԿ + Ջի որպէս այլասեռք են ցամաքայինք և ջրայինք. նոյնպէս և այլատեսակ են կենդանութեամբ. և այլատեսակ է զենունն նոցա: - 296

ԱՅԼԵԱՅԼՈՒԹԻՒՆ - Եւ ո՛չ ասենք զպետրոսն այլ և այլ բնութիւն ըստ այլայլութեան սոցա որ ի պետրոսն: - 176

ԱՅԼՈՒԹԻՒՆ + Եւ ունի այլութիւնս: - 236. Ա՛րդ՝ վասն զի զոն յամենայն իրս նոյնութիւն և այլութիւն որպէս ցուցաւ, յաղագս որոյ են նմանք և աննմանք միմեանց: - 236

ԱՅԼՈՒՄՏԵՔ + Որում համենատեալ այլ ուստէք ամենայն հրճուանք տրտմութիւն է...: - 762

ԱՅԼՈՒՐ + Իսկ թէ՛ իմս այս՝ զբղխունն յորդոյ ասէ, ապա և այլուր ըստ քեզ զհայր մարմնացեալ կարծես: - 61. Եւ ըստ որում իմանայ և խորհի, կոչի բանական հոգի. որպէս այլուր բաժանի ի տեսողական զօրութիւնն. և յիմացականն. և ի յիշողականն. մնալով անբաժանելի ներգործ՝ ի նոսա: - 259. Որպէս և այլ ուր զժ էն մինն աստուծոյ բաժին: - 371. Որպէս և այլ ուր ասէ՝ «զոսկր նորա մի՛ բեկանէք»: այլ զդիւրալուրն պատմեցէք: - 405. Որպէս այլ ուր ասէ՝ «զինի լի անապակ արկեալ». որ է՛ խառնեալ. զի արկանելն զխառնելն նշանակէ. և խառնելն է արկանել զինուոյն ի յանօթն: - 596. Իսկ զբնակութիւն փառացն այլ ուր պատրաստ ասէ և ոչ տուեալ: - 695

ԱՅԼՈՒՐԵՔ + Որև այլուրեք ի քերօքս ասի նստել...: - 135. Եւ զայլ մասնապէս զբացայայտութիւն կոչմանց ամենայն դասուց՝ գտցես այլուրեք ի բանն գրեալ...: - 136. ...է և այլ ուրեք զանազանութիւն հանճարոյ և իմաստից ի յայլ վարդապետաց ասացեալ: - 270. Վասն քրիստոսի և մելքիսեդեկի, ասացեալ է և այլ ուրեք ի վերոյ ի գիրս աստուածաբանութեան Ե զլուխն՝ ի համարն: - 302

ԱՅԾ + Հինգերորդ՝ մագ. որպէս այծից: - 216. Չայնն նման ոչխարաց և այծից՝ յիմարի՛ է: - 247. Եւ զայծիսն ի ծախն և ասէ՝ «երթայ՛ք յինէն անիծեալք», և տայ նոցա զտանջանս յաւիտենից: - 317. Այծն մեղաւորացն է նշանակ. որք դառնան ի մեղաց և նւիրին աստուծոյ: - 358. Երրորդ՝ վասն անգիտութեան և ակամայի իշխանին և իւրաքանչիւր անձին նոխագ այծից և ալոջ ի քաւութիւն նոցա: - 358. Որ և պահապանքն շրջապատեալ. որ և զհանդերձն պատատեալ յանկողնի, և լերդ այծեաց և մագ ի սնարսն. և ի գիշերի իջեալ ընդ պատուհանն և ելեալ առ սամուէլ զերծաւ ի ձեռաց նոցա: - 513. ...յորժամ բաժանին օդիքն և այծիք. որ է արքայութիւնն երկնից և դժոխքն յաւիտենից: - 686. ...նմանապէս և մարմինք մեռեալք յերկրի և հոգիք ի կայանս իւրեանց ի միասին կան առհասարակ արդարոց և մեղաւորաց մինչ դատաստանան բաժանեսցին օդիքն և այծիք: - 721. Եւ այսպէս բաժանեսցին ի միմեանց տեղեալ և փառօք. որպէս օդիք և այծիք յաջմէ և յահեկէ քրիստոսի: - 738

ԱՅԾԵԱՄՆ + Ուստի յայտ է՝ զի այծեամն առաւել է տեսանելեալ. և շուն հոտոտելեալ. և այլն նմանապէս. վասն որոյ փութով շարժին և կանգնին քան զմարդն: - 266. Կամ թէ արագ որպէս ասայլէ որ հասնէր այծեման: - 761

ԱՅԾԵՂՋԻՐ + Իսկ Ցուլն և Կոյսն և Այծեղջիրն, ունին զբնութիւն հողոյ չոր և ցուրտ: - 189. Վերին եզրն կենդանակերպիցն է խեցգետինն. և ներքին այծեղջիրն: - 189. Եւ այծեղջիրն ի ջրհոսն և ի ձուկն՝ առնէ զձմեռն. որ առաւելու զիշերն քան զտիւ զ ժամ. զի լինի զիշերն **ժե** ժամ. և տիւն ինն ժամ. որպէս յամառն տիւն է **ժե** ժամ. և զիշերն **թ** ժամ: - 190

ԱՅՆ + ... զի թէ առնենք զայս՝ եղիցի՛ այն. և թէ ո՛չ առնենք զայս՝ ո՛չ եղիցի այն: - 9. Իսկ ի վաղիւն ո՛չ գիտենք թէ անձրև է թէ ոչ. զի գիտենք որ մինն լինի. այս՝ կամ այն որ և հանդիպի...: - 9. ... մոլորականքն ո՛չ եթէ զի ունին ներհակ շարժումն վասն այն կոչին մոլորականք, կամ պատճառք են չարեաց - 12. ... զի լինէր սկիզբն այն ո՛չ պարզ. այլ երկատեսակ...: - 14. ...այն է որ ասէ՝ տերև ո՛չ անկանի, և մագ մի ի զլխոյ. զի ո՛չինչ կարենք առնել առանց կամաց՝ կամ առանց գիտութեան՝ կամ առանց թոյլ տալոյն աստուծոյ: - 18. Իսկ մարդիկ անձնիշխան կամօք և գործովք հասանին այն փրկութեան և շնորհաց և փառաց: - 18. ...ամենայն որ ի հարկէ գրոյն այնորիկ լինի. եթէ չար և եթէ բարի: -18. Ապա յիմար են այնորիկ որք ասեն՝ կամիմ առնել զհաճոյսն իմ. զի թէ յընտրելոցն են՝ փրկեցայց. և եթէ ո՛չ՝ դատապարտեցայց: - 18. Վասն այն կամեցաւ աստուած զի ի տեսանելն զնա՝ անիբաց դնելի սիրով միասցուք ընդ նմա: - 24. Արդ՝ եթէ սկիզբն այն անսկիզբն է, գտաք զինդրելին: - 25. Եւ մի է, և անմարմին է, և անբաւազօր է, և անեղ է. այն սակս և անվախճան է. և նա՛ է արարիչ ամենայն եղելոց. և նմա՛ է տալի պաշտօն: - 26. Չի ո՛չ նա այսմ և ո՛չ սա այնմ կարէ միակ գոլ. վասն որոյ հարկ է գոլ այնպիսի միակ՝ որ և ամենայն բազմութեան և միակաց է՛ միակ. որ է աստուած: - 26. Վասն այնորիկ ո՛չ երևի ճշմարիտ նոցա, զոր ո՛չ ըմբռնէ միտք. և ո՛չ այլ իրիք հաւատան, բայց միայն զայն զոր իմանան: - 31. ...պակասամիտն ոչ ընդունի զբանս խոհեմութեանց. բայց միայն զայն որ շրջին ի միտս նորա: - 31. Վասն այն ո՛չ կարեն իմանալ...: - 31. Վասն այնորիկ ո՛չ երևի ճշմարիտ նոցա, զոր ո՛չ ըմբռնէ միտք. և ո՛չ այլ իրիք հաւատան, բայց միայն զայն՝ զոր իմանան: - 31. Վասն այն հերձաժօղքն ո՛չ դառնան, զի ո՛չ կարեն ճանաչել զստութիւնն իւրեանց: - 32. Վասն այն հերձաժօղն ո՛չ կարէ ուղղիլ: - 33. Եւ յոչ էից՝ զի սակաւ հիւքն այն ո՛չ կայր միս և ոսկր և քիլ. կամ մորթ: - 37. Եւ յոչ էից, զի տարերքն այնք յոչ էից եղեն: - 37. Չի թէ ի ժամանակի, ո՞ էր այն որ պարունակէր զժամանակս: - 37. Պատասխանենք՝ թէ հայր ո՛չ բնութեանն է անուլն՝ և ո՛չ արարչութեանն. այլ առանձնաւորութեանն.

զի այնու յատկանայ յորդույ և ի հոգւոյ: - 39. Իսկ անտօն և ո՛չ գիր գիտէր՝ ո՛չ թէ այնքան իմաստութիւն, որպէս հաճոյ եղև աստուծոյ. մեք յի՞նչ հաւատամք և ընդունիմք զայն իմաստութիւն: - 40. Այլ ասի անդրանիկ՝ զի նա՛ էառ ի հօրէ զայն որով ստեղծան ամենքն: - 41. Այլ որ եղև փոխանակ հնոյն նոր անդամ. և նզովք կոչեցաւ վասն իմ և մեղք այն որ ո՛չ արար զմեղս, և ելոյծ զանէծս և եբարծ զմեղս: - 42. Վեցերորդ՝ զի պահանջէ՛ ի սիրողաց իւրոց միշտ զայն խորհիլ. զի որպէս ինքն վասն սիրոյ զանձն իւր եդ ի վերայ մեր, և մեք վասն սիրոյ նորա փոխարէն դիցուք ի վերայ նորա: - 43. ...իսկ նոքա զի սուրբք էին ոչ պատշաճ պահք. վասն այն ո՛չ կարէին: - 44. Չորրորդ՝ այսու առաւել զմիակամութիւն ցուցանէ. զի մի՛ է կամք իւր և հօրն. վասն այն ո՛չ կարէ առանց հօր...: - 45. Տես՝ զի ի մի բնութիւն օտարութիւն ո՛չ ասի. վասն այն է աստուծոյ կամքն մի և ներգործութիւնքն մի. զի բնութիւնն մի է: - 45. ...վասն այնր զչարացան հրէայքն, այժմ իբր թէ զնուաստագոյնս ճառէ ի զիջումն բորբոքման նոցա: - 45. Եւ թէ ըստ մարդկութեանն իմանաս, մի՛ կարծիցես պարզ և շնորհ զտալս զայս. զի այն նեստորին է: - 46. Վասն այն տէրն ընկրկեաց զօրինականն թէ միայն ծայրագոյն բարի է՛ աստուած. և ի մարդկանէ ո՛չ ոք ունի զայս: - 47. Վասն այն հեզն յամենայնի արհամարիեաց զփառամոլ միտս նորա խոնարհ պատասխանեօք: - 47. Որ ցուցանէ թէ՛ ամենևին ժամն այն ո՛չ ումեք է հասանելի յեղելոցս, այլ առաջին անեղ բնութեանն աստուծոյ: - 48. Դարձեալ ընդդէմ այնոցիկ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ և զհոգին. որպէս արիոս. և մակեդոն. և հրէայք. և այլք: - 55. Արդ՝ իմաստութիւնն այն որ արար զբանն և զհոգին, նա՛ է բան աստուծոյ. և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ արարած: - 55. Արդ՝ կարողութիւնն այն է բան և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ եղեալք ի նմանէ: - 56. Այսպէս և հոգւոյն բարեխօսելն է. զի ինքն ծագէ ի սիրտս մեր զբարեխօսն լինիլ յաղօթս. այսինքն զայն խնդրել որ ինչ ի փառս աստուծոյ է: - 59. Հինգերորդ ասեն, եթէ հոգին սուրբ առնու զբնութիւնն ի հօրէ՛ լինի որդի նորին. զի այն կոչի որդի որ ունի զբնութիւնն ի հօրէ ի նոյն տեսակէ: - 60. Պատասխանենք, այն որ ասի հոգի քրիստոսի, և թէ՛ փչեաց, և թէ՛ առաքեաց, յայն սակս ասացան...: - 61. Եւ դարձեալ, զի ամենայն ինչ որ հօր է՛ այն որդւոյ է...: - 61. Դարձեալ՝ հարցանեն, զի թէ միմն բոլոր բղխումն է հոգւոյն և ո՛չ մասն. զի թէ զմիմն զայն հայր բղխէ, ապա ուրեմն ո՛չ բղխէ որդի. իսկ թէ զմիմն զայն որդի բղխէ, բղխեալն հոգի թո՛ռն լինի հօր, և ո՛չ բղխումն նմին: - 63. ...մի՛ իմասցի այնու թէ բղխումն հոգւոյն սրբոյ տակաւին ապառնի էր. զի յաւիտենական էր: - 65. Չորեքտասաներորդ՝ զի թէ մահւամբ չարչարանօք նորա փրկեցաք մեք ամենեքեան և այն է սոսկ մարդոյ փրկութիւն մեր: - 67. Իսկ թէ ոք ասիցէ՛ եղևն զփոփոխումն ցուցանէ. որպէս այն թէ՛ գաւազանն մովսէսի օծ եղև: - 72. Իսկ պօղոս զգաւակն զայն զքրիստոս ասէ ի հռօմայեցւոցն թէ՛ «քրիստոս է ի հարցն ըստ մարմնոյն աստուած օրհնեալ յաւիտեան»: - 73. Եօթներորդ՝ իջանելն յերկնից՝ բանին յարմարի. զի միաւորեցաւ ի մարմնի այն է իջանելն: - 73. Երկոտասաներորդ՝ այն որ սկիզբն յաշխարհի ունի՛ և ո՛չ է յառաջ քան զլինիլն իւր յաշխարհի՛՝ ո՛չ ասի զալ յաշխարհս: - 73. Ապա ուրեմն և մարմինն այն յատուկ է մարմին բանին աստուծոյ. և այս ո՛չ կարէ լինիլ՝ եթէ ո՛չ լիցի միաւորեալ ընդ նմին: - 73. Ութնժերորդ՝ ամենայն կիրք մարմնոյ՝ մարդոյն ասին. այնն որոյ է՛ մարմին: - 74. Եւ այն զի ո՛չ ինչ ունի միմն նըւազ քան զերկուքն, և ո՛չ երկուքն առաւել քան զմիմն, բաց յառանձնութեանցն: - 74. Հարցումնս այս է՛ երկարբնակացն. և նմանի այնն թէ՛ մարդ ըստ հոգւոյն բնութեանն մարմին է, թէ ըստ մարմնոյն բնութեանն հոգի: - 75. Որպէս ասենք զաստուածածին կոյսն մայր և կոյս. ո՛չ ք բնութիւն կամ ք անձն. որ է մասամբ և բաժանմամբ. այլ զմի և զնոյն. ունելով զայս և զայն յատկութիւն: - 77. Դարձեալ՝ որպէս բացբարձութեամբն ասի հայր աստուած՝ անսկիզբն և անվախճան. ունելով զայս և զայն ի պարզ միութեան իւրում. և ո՛չ է ք անձն կամ ք բնութիւն: - 77. Եւ հաստատեալ այսու եթէ՛ հոգին և մարմինն է միաւորեալ ընդ բանին աստուծոյ, կարգէ՛ և զայն...: - 80. Իսկ բաժանմունքն յորոց փրկիչն՝ ընդդէմ է այնն. զի բնութեամբ է միաւորեալ. որ ո՛չ է հնար շփոթելոյ: - 80. Դարձեալ՝ զի ասէ թէ, այս միաւորութիւնս որ ի քրիստոս է, ո՛չ է իբրև զայն որ յերրորդութիւնն է. զի անդ միութիւն է, բայց բաժանումն անձանց: - 80. Անձն այն զոր մի ասես՝ ի՞նչ է թէ անիր: - 86. Անձն այն էութիւն և գոյացութիւն է թէ ոչ: - 86. Անձն այն բաժանակա՞ն է՝ թէ միաւորական: - 86. Իսկ թէ յայնցանէ փախչիք իբր յայտնապէս որոշումն՝ և այլիմն պատճառաւ որպէս գառնենեաւ ծածկէք զգայլենիս ձեր: - 89. Իսկ թէ և որոշակի ասես ուղղափառ մտօք, և ո՛չ այն է զարտուղի...: - 92-93. Եւ այն տխրեղծ մատանց, **տառաատիպ** գծաց. որ անհրաժեշտն է առարկողաց: - 93. Այն որ նըւաստացոյց զինքն ի յունայնութիւն մարդկան, եղև ի կերպ ծառայի...: - 93. Զիա՞րդ միայն ի դէմս բանին իցէ այն որ ի կերպարանս հօր է և հաւասար աստուծոյ: - 94. Իսկ եթէ ի դէմս մարդոյն, ո՞րպէս ունէր զփառս

յաւիտենից այլ որ այսօր ի կուսէն ծնաւ: - 94. ... շնորհօք տուաւ մարդոյն այլ անուն օծութեան և որդիութեան և տէրութեան և իշխանութեան: - 94. Իսկ եթէ շնորհօք, զիա՞րդ յետոյ ի ներգործութեանց ասես հանդիպիլ այնոցիկ: - 94. Անձն այլ գոյացութիւն է՝ թէ լոկ անուն: - 95. Այլ արդ՝ յերկնաւոր փառսն այլ է գերագոյն՝ որ քան կատարեալ տեսանէ զաստուած: - 97. Դարձեալ՝ այլ է հասարակն՝ որ մի՛ է երիցն. և երկուքն ո՛չ աւելի. և միմն ո՛չ ունի պակաս: - 104. Իսկ յատկութիւն և որոշումն դիմաց՝ սակաւ ինչ է. վասն այլ թուով տեսանի: - 104. Եւ զի անձամբ յատկացեալք են և բնութեամբ մի. վասն այլ Երրորդութիւնն ո՛չ ասի միոյ անձին. այլ աստուած կամ աստուածութիւնն ըստ միութեան բնութեանն: - 108. Եւ զիտելի է, զի յարացուցիս և նախասահմանութեանս՝ արարողական պատճառ է աստուած. և նիւթական պատճառ իրն այլ որ է նախասահմանի. և տեսական պատճառ է՝ կարգն...: - 112. Նախ ասի անեղ՝ որ դեռ չէ՛ եղեալ. որպէս այլ որ ի հանդերձեալն լինի. որ կարօտ է սկզբան: - 113. Երկրորդ՝ ասի անեղ այլ որ ո՛չ է եղեալ ի կատարումն. զի ունի սկիզբն՝ և կարօտ է կատարման: - 113. Երրորդ՝ ասի անեղ այլ որ ի յումեք է, և ի յումեք ո՛չէ. որպէս հրեշտակք յաւիտենի եղեալ, և ի ժամանակի անեղ...: - 113. Իսկ հրեշտակք և հոգիք և աշխարհ՝ կոչին յաւիտենականք. զի հաղորդ են յաւիտենին. այնմ որ սկսեալ է և անվախճան: - 116. Նախ՝ զի նոյն ուրացական մասնիկն այլ այսինքն ո՛չն՝ ներգործէ՛ զուրացումն և զբառնալն: - 124. Եւ կոչի սէր, զի շարժէ՛ զմեզ. և **յառաջածու** զօրութիւն է. և երևցուցիչ. և միաւորիչ. զի այսօրիկ սիրոյ ներգործութիւնք են. վասն այլ կոչի սէր: - 128. Նմանապէս և նուազ ծայնն այլ փոխումն է առաջին ծայնին. վասն այլ լսէ զծայնն՝ և ո՛չ զբանն: - 131. Զորրորդ՝ այլ փոփոխումն միայն տեսութեանն լինի: - 133. Զինգերորդ՝ այլ հրաշք միայն խաբէութիւն տեսութեան է: - 133. Վեցերորդ՝ այլ է արուեստ ըստ բնութեան կարգի. և այս նշան ի վեր քան զբնութիւն: - 133. Եօթներորդ՝ այլ երևեալ և ո՛չ կայացեալ...: - 133. Իսկ հրեշտակն զարթուցանէ զախորժակն՝ որպէս այլ որ դնէ զփայտ ի հուրն: - 134. Երկրորդ՝ զի առաջինքն առանց տարակուսութեան առնուն զգիտութիւն. և այլքն նախ տարակուսին և ապա առնուն. զի այլ որ առաջին դասն նախ էառ՝ տարակոյս է նոցա՝ մինչև ինքեանք ևս առցեն: - 138. Վասն առաջնոյն գիտելի՛ է, զի ամենայն շնորհ բոխումն է և ճառագայթ, յանեղական լուսոյն իջեալ առ էակս ամենայն իմանալի և զգալի. և զարդարէ՛ զոսս ըստ նմանութեան այնմ պարզեալ շնորհի...: - 140. Իսկ այլք ասեն թէ՛ հրեշտակն ...ընդունի հասարակ զգայութիւնն զտեսակս այնմիկ, և տայ յերևակայութիւնն և յիմացականն...: - 145. Եւ անդ ընթեռնու դէն որպէս ի քարտիսի և իմանայ այնմանէ: - 145. Չամենայն հրեշտակս բարի արար աստուած, այլ ո՛չ ծայրագոյն բարիս. այլ միջակս. որ է ի մէջ անփոփոխ և փոփոխական բարւոյն. այնպէս՝ զի թէ դառնային և սիրէին զայլ որ ի վեր քան զինքեանս, ելանէին յորպիսութիւն շնորհաց և փառաց. որպէս այժմ են հրեշտակք բարիք: - 146. Զոգևորն այլ է՝ զի անկաւ անձնիշխան կամօք ի բարւոյն ի չարն, ի լուսոյն ի խաւարն, ի գիտութենէն յանգիտութիւն, յանմեղութենէն ի մեղս, յերանութենէն ի թշուառութիւն, ի սիրոյն յատելութիւն: - 146. Եւ այնչափ կուրացեալ է՝ մինչ զի պատերազմի ընդ դէմ աստուծոյ. թէպէտ գիտէ զայլ լինիլ ինքեան ի չար, զի զոր ինչ չար գործէ անձնիշխան կամօքն, մեղանչէ մահու չափ: - 146. Երկրորդ՝ զի կամի այնու զփառս և զպատիւ աստուծոյ նուազել: - 146. Եւ յօհաննէս զսա օդոյ՝ դասէ. վասն այլ նոյն անուամբն՝ պօղոս իշխան օդոյս կոչէ. կամ զի յօդս են բնակեալ և իշխեն մարդկան: - 150. Չայսմ վիշապէ՛ ասէ՛ զգլուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց ի յորդանան. այլ է որ զամենայն ջուրս ծովուն յակնակապիճս իւր ընդունէր: - 151. Եւ այլ որ ժ է եղջիւրք և է զլուխ: - 151. Զնգետասաներորդ՝ ասէ սուրբն դիոնիսիոս՝ թէ վասն այլ տայ աստուած սրբոցն նեղութիւնս և փորձութիւնս, զի նեղութիւնն սիրելի և փափագելի՛ է նոցա. և յայնժամ ուրախանան սուրբքն, յորժամ ի մարմնական հեշտութեանց հեռանան. և արիանան ի փորձութիւնս. և սակաւ նեղութեամբ ժամանեն ի մեծ հանգիստն: - 159-160. Դարձեալ այսպէս մեկնեն եթէ՛ փորձութիւնն ըստ ինքեան ո՛չ է բարի. այլ պատահմամբ լինի բարի. յորժամ համբերութիւնն մերձ դնի և յաղթիցէ. իսկ յորժամ համբերութիւնն ոչ լիցի, ըստ ինքեան չար և վատ է փորձութիւնն. վասն այլ տէրն արգելով հրամայէ: - 160. Իսկ թէ կամիս ուսանիլ թէ զի՞նչ է նիւթ պսակին. որ ինչ առ աստուածութեան իւրում մեծութիւն գտանի, զայլ պատրաստեաց սիրելեաց իւրոց. զոր ո՛չ կարեն զմտաւ ածել. կամ վայրապար լսելեօք լսել: - 161. Եւ օգտութիւն փորձանաց գրեալ է ի սաղմոսն, յայլ բան գիտ և կարդա՛: - 162. Առ այնոսիկ որք ասեն՝ անկար է աստուծոյ առնել զաշխարհս ոչ ինչ. մինչ զի ո՛չ երկիլ սկիզբն լինելութեան սորա: - 162. Ասենք առ այս Նախ՝ եթէ կամքն և կարն ի մեզ անհաւասարք են. վասն այն զոր ինչ կամիմք՝ ո՛չ կարենք. և զոր կարենք՝ զայլ կամիմք: - 163. Իսկ այլ որ ո՛չ կարէ զչար,

առաւել կարողութեանն է ցոյցը, և ո՛չ եթէ անկարութեան: - 163. Բեր և գայլ տեսցուք: - 163. Դարձեալ այլ զօրութիւնն և ներգործութիւնն և հարկաւորն մի է. և հետևին առ միմեանս...: - 168. Դարձեալ այլ զօրութիւնն անփոփոխ է. զի միայն ի գոլն կարէ, և ի չգոլն անկար: - 168. Դարձեալ այլ զօրութիւնն միշտ է. զի բնաւորեալ է ընդ ներգործութեան. իսկ միւս զօրութիւնն երբեմն է. զի կամ նախ է ներգործութեան. որպէս մանկան **հիւսնել**: - 168. Եւ զի յայտ եղև այս, ծանուցի և այլ, թէ վասն է՞ր աստուած միայն գոյացութիւն է և ո՛չ պատահումն: - 170. Եւ է՛ եակ որ երբեմն զօրութեամբ է. որպէս այնորիկ որ ի լինելութեան և յապականութեան են որք միշտ փոփոխին. որպէս մարդ և ոչխար և ծառ: - 173. Այսինքն կամօք է՛ զի գիտութիւնն և կամքն առաջնորդէ՛ գործոյն և հնարաւոր է՛ առնել զայս՝ և առնել գայլ, զոր և կամեսցի...: - 173. Իսկ պատահական տեղի է, յորում նեստեալ ոք՝ կարէ՛ թողուլ գայլ և լինիլ յայլ տեղուք. որպէս ի վեր կամ ի վայր: - 174. Այլ ըստ ներգործութեան որ ի մէնջ պակասի և լուսաւորի՝ գայլ ասէ: - 186. Եւ դարձեալ արեգակն միջակ գոլով հաղորդի ամենայն մոլորակաց. և գայլ անցուցանէ ի լուսինն լուսովն հանդերձ: - 187. Նոյնպէս և լուսինն. զի այլ որ պայծառն է՛ կերպարանք երկրի է. և աղտն՝ ծովուց: - 187. Նախ՝ զի երկինքն բարձր է, և յայնմանէ առաւել զլոյսն ծագէ յերկիր: - 188. Իսկ կէս մասն ի մեկ ամիսն լինի կէս ժամ. և ի մեկ տարին **գ** ժամ. և ի **դ** տարին ժողովեալ՝ լինի օր մի **իդ** ժամ. և այլ առնէ զնահանճն. և շարժէ՛ զտօնս և զեղանակս: - 190. Եւ այլ է որ յամենայն ամի յաւելումք ի վերադիրն: - 191. Եւ դարձեալ՝ յորժամ վերադիրն լինի **լ**. և է երեակն է ի միասին ի միում ամի. ասի այլ կատարումն լուսնի...: - 192. Օր բնական այլ է՛ որ լինի ի կիտէ ի կէտ **իդ** ժամ: - 194. **Ուսաք յիմաստնոց թէ՛ ի բաժանիլ լեզուաց հր տանուտերանց, և ի գնալն յիրաքանչիւր տեղիս ի հեռու կամ ի մօտաւոր աշխարհս. զօրն գայլ տարեմուտս կարգեցին. և ուսուցին որդւոց իւրեանց պատուեալ զօրն գայլ տրօք ընչից:** - 200. Եւ այլ որ կրկին լինի, ներքին պայծառն է տիպ յարեգակնէն. և վերին նուազն զտիպ ներքնոյն է ընկալեալ: - 203. Եւ Սէզն՝ այլ է, որ մնաց յանձրևահոս ամպոց. վասն այնորիկ մէզն նշան է պարզոյ: - 204. Վասն այլ մասնկունքն նորա ո՛չ խստանան. այլ անգայտացեալ ի վայր բերի և կոչի ծիւն: - 205. Այլ որ յկրեւելից հնչէ, առ հասարակ Եւրոսք կոչին: - 205. Այլ որ մերձ յարևելս է, Վօռէա՛ս կոչի. նեղէ՛ զամպս, և կապէ՛ զանձրևս: - 205. Հարաւայինք որք Նօտոսք կոչին, Այլ որ մերձ յարևելս է, Եւրո՛ նօտոս կոչի. հալէ՛ զպաղս: - 206. Նախ՝ զի թեթև է ամպն այլ. վասն որոյ յոյժ բարձրացեալ է: - 206. Երկրորդ՝ զի ամպն այլ ո՛չ ունի խոնաւութիւն ինչ: - 206. ... ջուրն այլ որ բարձրացեալ է ընդ հողոյն՝ իջանէ ի խոնարհ և բոխտ աղբիւր: - 209. Երկրորդ՝ զի վերին մասն օդոյն պարզ է. և ներքին մասն մերձեալ ի յերկիր՝ թանձրանայ ի չորութեանց նորին. և ջերմութիւնն խառնեալ ընդ այլ առաւել շող լինի: - 211. Արևն պնդէ՛ և լուսինն թուլացնէ. և յայնմանէ գոյանայ համն և հոտն և այլն: - 213. Եւ համն ջրոյն յետ այնորիկ: - 213. ...ծառն ծռեալ ունի զգլուխն ի վայր, և զոտսն ի վեր. կամ թէ ծռեալ ունի զոտս և զստեղունս յայս կոյս և յայլ կոյս: - 214. Նախ՝ զի օձն ի յայլ մասնէն սատակի: - 218. Յայլ զի փայտ դրախտին անփուտ է. և տերևն անփոփոխ. և պտուղն անձորելի. և ծաղիկն անթառամելի. և աստուծոյ տնկեալ ձեռօք իւր. տեղի անապական ձեռագործին ադամայ: - 223. ...ադամ ...յորժամ եկեր՝ գիտաց զչարն փորձիւ, և զբարին գիտութեամբ. այլ է գիտութիւն բարւոյ և չարի: - 223. Այլ այն է ճշմարիտն. որ մինն ծառ էր կենաց՝ և մինն գիտութեան. և ի դրախտին այլ ո՛չ գոյր նման նմա. թո՛ղ թէ յերկիրս. ո՞րպէս ասեմք թէ այս է՛ կամ այլ: - 224. Եւ լինի աղանդն այնոցիկ որք ասեն մարմնաւոր արքայութիւն, և կերակուր և ամուսնութիւն, և այլ աղճատանք: - 226. Յերիս՝ զտարերս. և յերիս գայնոսիկ որք են ի ներքոյ տարերց: - 227. Եւ այլ զի մերձ է բերանոյն. և զի հոտն և համն ազգակից են միմեանց... : - 235. Եւ այլ զի աչքն ի դէմքն է, և ականջն ի կողմանէ. զի աչքն ուղղակչիւն ի դէմն տեսանէ. և ականջն շուրջանակի յամենայն կողմանէ լսէ. ի վերոյ ի ներքոյ և այլն: - 235. ...գործ սորին է այս կամ այլ. այլ անմեղութեամբ յարակցեին պղծոյն, և զխեղդ ոգւոց նորա ընդունէին: - 238. Եւ սուտ առաքեալք զճշմարտիցն կերպանային. և այլ զի ո՛չ ունէին զնոյն տիպ. իսկ թէ ունիցին զնոյն տիպ՝ ո՞րչափ ևս: - 238. Նմանապէս և այլ. յորժամ զամենայն ինչ թողումք և ի լոյս ճրագին նայինք. զի ազգական է իւր՝ գայլ սիրէ և տեսանէ: - 239. Այլ գայլ ինչ հարցումն որ զմարդն ի հերձուածոյ ի զատ տանի՝ պարտ է հարցանել. որպէս յառաջիկայդ հարցումն է սակաւ մի: - 251. Եւ յայնմանէ փոխեալ ի կենդանւոյ մարմին և ի տունկս, և ապա ի մարդն դարձեալ: - 252. Եւ այժմ պատասխանեսցուք այլն որ ասեն՝ յարարածքս զիմանալիս յառաջ ստեղծեալ քան զզգալիս: - 253. Այսպէս և այժմ իւրաքանչիւրքն յառաջ եկեալ համանգամայն գոյութեամբ, լնուն գայլ թիւն՝ որ նախ էր ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 254. Եւ թէ ոք ասիցէ, զի՞նչ է այլ

մի սկիզբն գոյութեան մարդոյ: - 254. Նախ՝ զի նիւթն այլն ունի առ ինքն բնական զկենդանութիւն տնկականին...: - 254. Այլ ի կողմանէ հոգւոյն՝ զօրութեամբ ո՛չ է ի սերմն այլն ըստ ինքնութեան բոլորին. այլ ըստ ինքնութեան մասին. որ է տնկականն և զգայականն: - 255. Եւ դարձեալ՝ որպէս հատն ցորենոյ ունի առ ինքն զօրութեամբ զխոտն և զծաղիկն և զհասկն. և սոքա համանգամայն են ի հատն այլն զօրութեամբ. որ յետ ժամանակաւ ըստ դասի երկին: - 255. Այսպէս և հոգին ընդ անկատար նիւթոյն ունի զկերակրիլն. և յորժամ հաստատի զգայութեամբն ծաղկի. և յևս հաստատիլն՝ բանականութեամբ պտղաբերի ի վերին խնամոցն որպէս պտուղն այլն յարեգակնէ: - 255. Եւ համանգամայն երկի ասեն. զոր օրինակ նիւթն այլն ունի առ ինքն ծածկեալ զմասունս մարմնոյ. զձեռն և զոտս, զմիս և զմազ, որ յետոյ երկին ի նմանէ: - 255. Եւ թէ որ ասիցէ, ուստի՞ գտանենք եթէ ունի զկենդանութիւն հիւթն այլն: - 255. Չորրորդ՝ զի ո՛չ է այլն մեռելութիւն միայն՝ որ բանական կամ շունչն պակասի. այլ և որ տնկականն պակասի. որպէս քար. այլն է իսկապէս մեռեալ: - 256. Ապա ուրեմն հիւթն այլն, նախ ունի զկեալն որ է՝ ունակութիւն. և ո՛չ զպակասն որ է մեռելութիւն: - 256. Եւ թէ որ ասիցէ, յորժամ ունի զկենդանութիւն սերմն այլն ընդէ՞ր ի վիժումն մեռանի: - 256. Դարձեալ՝ ջերմ և գէջ չափաւորեալ է ի նիւթն այլն. և որ արտաքուստ մտանէ՝ անչափութեամբն վնասեցէ՝ զսերմնական զօրութիւնն ընդ նիւթոյն: - 256. Եւ ի կատարիլ մարմնոյն՝ հեղու ի նա զհոգի բանական ըստ նախատես գաղափարի այլնորիկ որ էր ի միտս արարչին յառաջ քան զլինիլն աշխարհի: - 258. Այլ է՝ նախ էացեալ ի բանն աստուծոյ, և համանգամայն ընդ մարմնոյն երևեալ ի պարզեաց այլնն նախատես բանի: - 260. Ձի սերմնական զօրութիւնն որ է՝ ի նիւթն այլն իսկ ընդ խառնիլ սերմանցն յարգանդի, զուզապէս ցուցանէ զտնկականն: - 261. Եւ յետ այլնորիկ **յեթօներորդէ՝ աւուրն սկսանի արինաճուծ լինիլ յարգանդէ մօրն ընդ պորտն. որպէս դըդում և ձմերուկ ընդ կոթն:** - 261. Ձի վեցն որ է՝ կատարեալ թիւ, և նիւթն այլն է՝ ի չորից տարերց, և ունի առ ինքն զկազմողական և զտնկական զօրութիւնն որ է **գ**: - 262. ...յամիսս չորս կատարի այլն որ յառաջ ծնաւ: - 262-263. Առաւօտ՝ որ է՝ տղայութիւնն. այլն ինչ ի լոյս մերձեալ: - 265-266. Իսկ թէ մարդ լինի շանաղէմք, և այլն ո՛չ է ի խառնուածոյ շանց, այլ նշան է հայրենեաց, կամ սպի անձանց: - 267. Այլն որ աստուածայինն է տեսիլ կոչի. որպէս Աբրահամուն. Յակոբայն. Յովսեփայն. և Դանիէլին: - 268. Երկրորդ՝ զոր ատրոժակն ունի զկարօտութիւն զայլն տեսանէ. որպէս քաղցեալն զկերակուր. և ծարաւն զջուր: - 268. Երկրորդ՝ ըստ պատուոյն. զի այս երկնային և վերուստ իջեալ. իսկ այլնորիկ երկրաւոր և շնչաւոր...: - 269. Երրորդ՝ ըստ կատարման. զի այս յետ փոխման գոյսն ունի լծակցեալ անմահութեան և խնդութեան. իսկ այլնորիկ կորստական և անցաւոր: - 269. Իմաստասէր իմանամք զայլնն՝ որք ըստ արտաքին փիլիսոփայիցն կրթութեան են վարժեալք. որպէս պղատոն, արիստոտէլ, և այլքն: - 269. Իսկ նման, զի մի է երիցն էութիւն և բնութիւն. այլնու նման ենք աստուծոյ: - 273. Երրորդ՝ մահու մեռանիլ զհոգւոյ մահն ասէ որ մեղօքն մեռանի. զի այլն է առաւել մահ և յաւիտեան չար...: - 277. Չորրորդ՝ մահու մեռանիլ այլն է, որ հոգւով և մարմնով տրտմին. և անմահ չարչարին...: - 277. Հինգերորդ՝ երկիւղն յայլնն. զի լւան զծայն զնալոյ տեսռն և երկեան: - 280. Եւ արդ՝ հեռանալոյ մեզ ի դրախտէն կենաց վերջին ամուսնութիւնն եղև. զայլն նախ պարտ է թողուլ, և ապա՝ յերկրաւոր հոգւոց և տառապանաց հեռանալ: - 281. Իսկ այլն որ ինքն զգեցուցանէ, նշանակէ՝ **զինքնազգեստ** փառս անմահութեան, զոր այժմ զգեցոյց քրիստոս շնորհօք, և յետ յարութեանն զգեցուցանէ փառօք: - 281. Եւ ըստ այնմ որ նշանակութիւն է, ցուցանէ զմարմինս մեր փոփոխական. որպէս այլն որ փչեաց յերեսս մարդոյն շունչ կենդանի: - 282. Նոյնպէս և վերացուցանելն զկարօղ զօրութիւն յայլնն որ վերացոյցն: - 289. Այլ ադամ յերեկոյն ել ի դրախտէն. և ո՛չ կատարեաց զօրն բոլոր. վասն այլն նախնիքն ո՛չ կատարեն զհազար ամն բոլոր: - 290. Եւ յետ այլնորիկ ըստ կարգի: - 291. Դարձեալ՝ բնականապէս ըմբռնէ գիտութիւնն զայլն զոր ներգործէ բնութիւնն. իսկ զործն աստուածային՝ գիտութեամբ ո՛չ ըմբռնի. այլ հաւատովք իմանի: - 292. Քաղելով գործելն այլն է, որ **ժե** կանգուն հաւասար բարձրացոյց, զի մեծահասակ կենդանիքն հանգիցեն: - 293. Ձենուլ ձկանն այլն է՝ որ ի ջրոյն հանեն. զի զշունչ ջրոյ ունի և ո՛չ զշունչ օդոյ: - 296. Չայլն է իմանալ, որ ի բաժանել զլեզուս, բան և բառ և անուն խառն գտանին բազում ազգաց: - 297. Դարձեալ՝ այլն է խառնակիլն, որ ի միոյ խոշոր լեզուէ քաղդէացոցն խառնակեցան և եղեն զանազանք: - 297. Դարձեալ՝ խառնակիլ լեզուին այլն է որ ընդ պատուհասն զբարութիւնն խառնեաց. զի թէպէտ բաժանումն լեզուաց պատուհաս երկի, այլ պիտանի՛ է: - 297. Որպէս այլն որ կոչենք զգայութիւն զգալն և զգայարանս: - 297. Եւ ի հողմոյն յայլննանէ հոտ անուշութեան դրախտին բուրեաց ի նոսա. և տեսիլ իմանալի տեսին, և լուր իմանալի

լուան. և յայնմանէ մոռացան զառաջինն. և որպէս ի քնոյ զարթուցեալք ո՛չ լսէին զլեզուս միմեանց: - 298. Նախ՝ զի յայնմանէ ճանաչեցին թէ անյաղթ և ամենայաղթ է զօրութիւնն աստուծոյ: - 298. Տասներորդ՝ որպէս մելքիսեդէկ ետ զայն և ընկալաւ յաբրահամէ՛ զտասանորդսն: - 302. Սակայն ա՛յլ եղանակաւ է այս, և ա՛յլ այն: - 302. Եօթնւժ, որպէս իսահակ արծակեցաւ յետ երից աւուրց, զի ի կամս հօրն յօրէ յայնմանէ էր մեռեալ՝ ուստի սկիզբն եղև ճանապարհին: - 306. Իսկ այն որ երբեմն անդրանիկն խոտիւր և կրտսերն ընտրիւր, բազում ունի խորհուրդ և նշանակութիւն: - 310. Իններորդ՝ ցուցանէ թէ ո՛չ է այն անդրանիկն որ նախածին լինի և մարմնովն քաջ. զի ո՛չ հաճի տէր ընդ իրանս առն հսկայի. այլ անդրանիկ է այն որ զհաճոյսն աստուծոյ կատարէ: - 310. Եւ այն ի քթել ական կարող զօրութեամբն աստուծոյ: - 314. Այն է զոր հրամայէ՛ տէր՝ «ես եմ որթ և դուք ուռ». այսինքն որթ և հիմն հաւատոյս մեր է՝ քրիստոս: - 317. Իսկ այնմ որ ասեն թէ յարբեցութեան մեռան, պատասխանենք եթէ՛ զմեղս յամենայն աւուր արիւն պատարագացն սրբէ՛ր. իսկ զայնմ աւուր՝ արիւնն իւրեանց: - 322. Այն է, որ բովանդակ մարմինն այնպէս խոցոտեալ էր կեղով՝ և լուծեալ ի շարաւ և ի թարախ. որ ո՛չ կարէր յոտին կալ կամ սողալ ուրեք. և ո՛չ ըմբռնիւր յայլմէ: - 322-323. Դարծեալ՝ յաղթեաց զսատանայ այնու, զի իմացաւ զչար հնարսն նորա և պատասխանէր զընդ դէմ. որպէս կնոջն և բարեկամացն և որք զգուժն բերէին. զի գիտէր ի բանսարկուէն լինիլ: - 323. ...և յայնզանէ աճեցոյց տէր զինչս և զանասունս նորա. որպէս յանապատին զսակաւն աճեցոյց նկանակ, և զբազումսն կերակրեաց: - 326. Որ և այն լինի կրկին: - 326. Եւ զայն որպէս թէ ո՛չ ունիցին. և այնու կոխեսցեն զգլուխ կամակոր օձին: - 331. Զինգերորդ՝ նշանակէ թէ զարիւն տղայոցն չէ մոռացեալ աստուած զոր հեղձուցին ի գետն. զայն ըմպել տայ նոցա: - 333. Նախ՝ զի կախարդքն զայն առնէին զոր մովսէսն առնէր: - 335. Երկրորդ այն է՝ որ յորժամ լինի կամքն մարդոյն չար և խիստ ի ծածուկ, և զայն յայտնէ՛ աստուած...: - 336. Երրորդ, զի մեր ախորժակացս հետագայ և աստուծոյն. զի յորժամ ի բարին լինիմք՝ օգնէ՛. և ի չարն թո՛յլ տայ. այն է խստացուցանելն զսիրտ մարդոյ: - 336. Եւ այն է մտանել ի միտս անարգութեան ըստ առաքելոյ: - 336. Երրորդ, զի թէ յեգիպտոս դարձցին՝ ո՛չ իշխեսցեն. զի ի գողօսն էր այն նոցա: - 336. Եւ այն նոցա մեղք ո՛չ եղև վասն **բ** պատճառի: - 337. Գոյացութիւն հացին փոխեալ է ի գոյացութիւն մարմնոյն քրիստոսի և է՛ անապական. իսկ քանակն և որակն մնացեալ է դեռևս փոփոխելի. և յայնմանէ փոխարկեալին այլայլմունք ինչ: - 339. Եւ այն որ շուրջ զսեղանովն, նշանակէ՛ զքահանայս. որ մերձ սեղանոյն որ է՛ քրիստոս՝ միշտ սպասաւորեն և պատերազմին արեամբ չափ ընդ ախտս և ընդ դևս: - 341. Իսկ կեսն, զի **կիսկատար** և պակաս են քան զաստուած այնու, զի եղականք են և յոչ գոյից գոյացեալք որպէս ասացաք: - 344. Երրորդ՝ զի անարժանք էին մեռեալքն հոգևով՝ կենդանի բանին աստուծոյ տեսանել այն աչօքն որ տեսին զորթն. և համբուրել շրթամբք: - 350. ...այն կոչեաց զնա՛ տէր և արար զաչս նորա տէր և պատժօղ: - 352. Երկրորդ՝ այն մարմնական, և այս հոգևոր փրկութիւն: - 353. Զորրորդ՝ այն անցաւոր. և այս անանցանելի: - 353. Զինգերորդ՝ այն մասնաւոր ազգի. այս բոլոր աշխարհի: - 353. Երրորդ, այն առանց գթութեան հատուցանէր պատիժս պարտուց. իսկ տեսա՞ն մերոյ շնորհիւ և ողորմութեամբ...: - 354. ...այն անմեղն վասն մեղաւորաց պատարագեցաւ...: - 354. Երկրորդ՝ այն անկատար և աստ կատարեալ. և անդ կատարելագոյն որ է գերակատար: - 355. Երրորդ՝ այն մարմնաւոր. և աստ մարմնաւոր և հոգևոր. և անդ միայն հոգևոր: - 355. Զորրորդ՝ այն տղայ հասակի. և աստ երիտասարդ. և անդ ծեր: - 355. Զինգերորդ, այն զգայական. և աստ բանական. և անդ իմացական: - 355. Վեցերորդ, այն սկիզբն. և աստ մեջ. և անդ եզր և կատարումն: - 355. Նախ՝ զի սովոր էին յեգիպտոս կռօց զոհել, զայն նուէրքն ի յինքն ընկալաւ: - 355. Իսկ այն որ զմեղրովն պտուղն նուիրէին քահանայից, բայց ի սեղանն ոչ: - 356. Այլ զգալապէս հաց և զինի աւանդեաց, զայն պատարագենք: - 357. Այնորփկ գլխաւորք: - 359. Եւ այն զի զամենայն ճարպ և զամենայն արիւն ո՛չ ուտէին յամենայն տեղիս բնակութեան իւրեանց: - 360. Դարծեալ՝ իւղով զանգեալ բաղարջն և նոյն չափ իւղովն որ չափ մասն գինւոյն. այն է՛ զի ընդ օրհնութեան բանին աստուծոյ՝ և հոգին սուրբ իջանէ ի հացն և ի բաժակն և կատարէ՛ մարմին և արիւն քրիստոսի: - 361. ...և այն սովորութեամբն իսրայէլ մատոյց աստուծոյ զանբան կենդանիս մինչ եկն քրիստոս և եղև ինքն բանաւոր պատարագ, և զնոյնս աւանդեաց մեզ: - 362. Այն է որ ի վերնատունն զմարմինն և զարիւնն իւր բաշխեաց յառաքեալսն: - 362. Դարծեալ՝ կրկին ողջակէզն, մին այն է որ մատուցանենք զպատարագն քրիստոսի մարմնոյ և արեան: - 362. Ջայն խորհուրդն պահենք ի վերայ նոր սեղանոյս: - 363. Եւ քահանայքն հպարտացան և օտար հրով խնկարկեցին ի ներքս վարագուրին, վասն այն պատժեցան ի խրատ այլոց: - 364. Իսկ

թէ արիւնն ելցէ՝ և շունչն և կենդանութիւնն ընդ նմա, այլն է հրամայական մահ: - 366. Եւ ի դարձեալ երկիւն դարձեալ լուանալ, այլն է՝ որ դարձեալ խոստովանիմք և կրկնենք զերկն ապաշխարութեան մինչև նկարեցի ի մեզ քրիստոս: - 367. Այլն է որ յետ տարոյն երևեցաւ պօղոսի: - 369. Այլն որ զինքն պատարագէ, կամ առանձին կրօնիւք, կամ հասարակ աղօթիւք: - 370. Դարձեալ շաբաթ շաբաթուց այլն էր. որ քաւութիւն մեղաց հոգւոցն էր շաբաթ. որպէս դատարկանալն մարմնոյն: - 371. Զի վարդավառին այլն է, յորժամ կրկին խ պահեաց մովսէս ի լեառն և լուսաւորեցան երեսքն. վասն այն զկնի երկու յիսնակացն տօնենք: - 373-374. Չայլն ցուցանէ որ նուազելոց էր հինն և օրինակն՝ ի գալ նորոյն և ճշմարտութեանն քրիստոսի: - 374. Դարձեալ՝ այլն որ մի քան զմի առաւել են չափով դորակին, նշանակէ՝ զհաւատն և գոյսն և զսերն առաւել: - 375. Նախ ասեն թէ՝ արծաթն միւք վաճառոյ՝ է. և այլնու շահի. և ոչ տոկոսեօք: - 375. Նախ՝ զի այլնու ժամու միայն էր պիտանի մինչ յանապատն էին: - 379. Երկրորդ՝ զի միայն ժամու և աղօթից էր պիտանի խորանն այլն, և ոչ այլ ինչ իրաց: - 379. Զի՞նչ էր որ եհար զանդրանիկս եգիպտացւոց. և էառ զանդրանիկս իէլի. և զայլն ևս փոխեաց և էառ զղևտացիս: - 380. Եւ այլն զի երկոտասան էին գաւազանք ցեղիցն իշխանաց. և ահարոնին երեքտասան: - 382. Եւ հինգ մասն տուգանքն՝ և խոյն՝ այլն է, որ **ե** զգայարանօքս ապաշխարենք: - 384. Երկրորդ՝ որ անգիտութեամբն է և ակամայն՝ է՝ մեղք ներելի և այլն. որպէս մեղք մանկութեան և անգիտութեան: - 385. Իսկ քարկոծումն այլն է, որ անզեղքն ի մեղաց՝ արտաքսի՝ յեկեղեցւոյ և անիծանի: - 385. Երրորդ, զի մարգարէութեամբ նորա բազում ազգաց հեթանոսաց օգուտ եղև. զի այլնմանէ եկին մոգք և երկիր պագին քրիստոսի: - 387. Չայլն ցուցանէ թէ յուղղութիւնս մեր երկի աստուած. այլ ի խոտորիւն ո՛չ: - 387. Դիւք է՝ որ ձեռօք և միւթով գործէ. որպէս գարի, և ալիւր, և աւազ, և ջուր, և քար. և այլն որ թզով չափէ, և այլն ամենայն: - 388. Վիուկն այլն է, որ ի վիաց և յանդնդոց մեռեալս կերպարանեն. դէք ի կերպս մարդկան երկին. զոր **դևակոչ ասեն և հազիմաթ**. և Նշանագէտ, որ ի գերեզմանս ննջէ և նշանաւոր մարդ կերպարանէ. որպէս զսամուէլ սաւուղայ երևեցոյց **հարցուկ** կինն: - 388. Իսկ ուխտաւորին օրէնք զայլն հրամայեաց աստուած: - 389. Նախ գերծու զհերն. և զոր ուխտիւն աճէ՝ զայլն ի սեղանն հանել ի կատարումն ուխտին: - 389. Եւ ուխտաւորն ի տուն սգոյ ո՛չ երթայ. այլն է որ ի մեղքն այլ ո՛չ դառնայ. և ո՛չ ընդ մեղսասեր գործակիցս: - 390. Այլն է որ թէ ի մասանց հոգւոյն և մարմնոյն այսինքն բանիւ՝ ցասմամբ՝ և ցանկութեամբ, կամ աչօք կամ լսելեօք կամ այլ ինչ գործով մեղանչէ դարձեալ, ուխտն ո՛չ եղև ամբողջ...: - 390. Իսկ է ի այլն խորհուրդն, զի որ ի պիղծ մերձենայր՝ է օր արտաքոյ բանակին կալով յերրորդ և յերրորդ օրն սրբէր, և ապա՝ մտանէր. վասն որոյ **գ օրէք և է օրէք կատարենք**: - 391. Չայլն ցուցանէ, զի մեռանիւն քահանային՝ ազատութիւն էր նոցա, յօրինակ քրիստոսի. յորժամ մեռաւ վասն աշխարհի, ազատեցան մահապարտքն: - 392. Եւ այլն որ քննէին ծերքն՝ խոստովանիւն է. և ապա՝ դնէին ի քաղաքն, ապաշխարութիւնն է: - 392. Իսկ յետ մահու այլնոցիկ հոգւոց որք զղջան կամ խոստովանին զմեղս, քաղաք ապաստանի է նոցա ի կայանս հոգւոցն...: - 392. Չայլն ցուցանէ իբր միշտ թշնամի են մեր և հակառակ: - 394. Երրորդ՝ զայլն ցուցանէ որ կեանք դրախտին դարձաւ առ նոսա յանապատին անկարօտ ամենայնի. զի զգեստն ո՛չ մաշէր. այլ աճէր ընդ տղայոցն. և ոտն բոկ՝ և ոչ՝ կոշկոճէր...: - 397. Չայլն ցուցանէ որ պատճառաւ իրիք կամ պոռնկութեամբ կամ այլ ինչ յորժամ բաժանին, առանց ամուսնութեան մնացեն թէ երկուքն են բաժանման պատճառ, մինչև հաշտեցին: - 401. Ասա՛ նմա թէ՝ այլն հասարակաց հեթանոսաց է. զի աճին մարմնով և ընչիւք. իսկ մերս ո՛չ է հասարակաց. այլ արժանաւորաց և ընտրելոց: - 403. ... զի մովսէս վասն իմ գրեաց զայլն: - 405. Զայս նշանակէ թէ՝ յետ ելանելոյ հոգւոյ ի մարմնոյ և գնալոյ ի վերին շաւիղն, հակառակ կայ սատանայ և չար զօրութիւնքն ընդ նմա, տանիլ զհետ իւրեանց որ զչա՛րսն են գործեալ. և յարդարոցն յաղթին հրեշտակին օգնութեամբն. որպէս և անտօն ետես. զի իմացեալ և մեք զգուշացուք այլն: - 410. Արդ նախ՝ զայլն հասակն լ ամեայ յորմէ զրկեցաւ մեղօք՝ լան: - 411. Այլ այլնու էր առաւել, զի քրիստոս զհոգիս ազատեաց ի դժոխոց. և աստուած էր և մարդ եղև և խաչեցաւ. որ մեծ է քան զամենայնին: - 411. Եւ այլն զի քամեալ լցաւ կուրն և ո՛չ երկիր. զի մնացին և կատարեցան բանք մարգարէիցն ամենայն և ո՛չ եղծան...: - 421. Եւ յետ այլնորիկ իջանէ ի սուրբ սիրտ հաւատացելոց: - 421. Այլն որ ուսանոց է, որպէս վակաս քահանային. և որպէս մայրն սամուէլի արար: - 425. Եւ այլն որ վիճակն է՝ ծիրանեգոյն հանդերձ է. որ զսեղան հացին և զխնկոցն ծածկէին. և տեսութիւն կամ փրկութիւն թարգմանի: - 425. Երկրորդ՝ զի այն քան երկեալ ի մահու վիուկն այլն, որ այլոց կեանս խոստանայր: - 428. Այլն է որ կաղք և կոյրք ընդ դէմ դարձան դաւթի...: - 431. Զորրորդ՝ զի ցուցանէ եթ՝

Խ ամ թագաւորեաց, և գայլն մինն միայն մեղանչեաց: - 432. Սակայն բարի՛ է քան գայլն որ ամենևին ո՛չ խոստովանի: - 432. Վեցերորդ, լռեաց՝ զի տէր հատուցէ բարիս ընդ այլն որպէս եղև: - 434. Երկրորդ՝ զի այլնու զիտասցէ զյաղթութիւն թշնամեացն: - 434. Որ և դաւիթ տեսառն նուիրեաց զջուրն գայլն: - 434. Նախ՝ թուել հրամայեաց, որպէս այլն որ թոյլ ետ իսրայէլի մարտնչիլ ընդ բենիամենի, և անկան լռ ի դասուց նոցա: - 434. Եւ այլն զի յառաւօտէն մինչ յերեք ժամն՝ **հռ** սատակեցաւ ըստ արդարութեան վճռին: - 435. Եւ այլն զի դաւիթ միայն ետես զկոտորող հրեշտակն, զի միջնորդեսցէ: - 435. Ոմանք ասեն թէ՛ զի դիովքն իւր անէծ գողիաթ, այլն կատարեցաւ: - 439. Նախ գայլն ցուցանէ առ նորս, եթէ որ յանգիտութեան մեղանչէ՝ թողու աստուած. և որ դարձեալ կրկնէ, և զառաջինն պահանջէ ասէ: - 439. Այլ գայլն ասէ՝ թէ յամենայն ազգս *արանց* գտաւ այր մի քրիստոս, ազատ ի պարտուց սկզբնականին. և ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Իսկ այլն որ ասէ **կ** էին թաքուհիք և ութսուն հարճք. և անթիւ հարսնածուք: - 440. Զի աւելին ազահութիւն հեթանոսաց էր. և պակասն անհաւատից. այլ միջինն քրիստոնէից...: - 444. Իսկ ի մէջ ծնկաց գլուխն՝ այլն է, որ զծունկն ի գետինն եղ, և զգլուխն հանդէպ նմին. և յայսկոյս և յայնկոյս զձեռնսն խաչանման ի գետինն: - 444. Յետև անէծ գերիքով և զշինօղս նորա. և անէծքն այլն առնէր անգաւակ և **վաղամահ**: - 445. Եւ յետ *այլնորիկ* սպանցի օծեալն. և իրաւունք ո՛չ իցեն ի նմա. և քաղաք և սրբութիւն ապականեսցի: - 449. Եւ *յայնմ* ժամանակի ասէ՝ սպանցի օծեալն, յորում քահանայքն և իրաւունք ո՛չ իցեն. այսինքն թագաւոր և դատաւոր: - 449. Եւ տարածայնութիւն թուոցդ *յայնմանէ* լինի, որ **ձգ** ամաւ յառաջեաց բանն աստուած ի մարդանալն քան զնշանակութիւնս մարգարէիցն: - 449. ...իմացեալ լինի ըստ չորրորդ եղանակին անփոփոխ ճշմարտութիւնն. իսկ այլն ո՛չ պատշաճի: - 457. Երկրորդին մարդեղութիւնն քրիստոսի. զի խոստացեալ եղև այլն մարգարէիւք և նահապետօք: - 458-459. Սարիամ ամուսնացաւ ի բեթլէեմ և ծնաւ զսողոմի զմանկաբարձն յիսուսի. ո՛չ որ մայր եղև որդուցն զերեթեայ. զի այլն. սողովմէ դուստր է յովսեփայ աստուածահօրն...: - 460. Այլ և ի վերայ *այլնը* ունէր և զերրորդն սրբութիւն. որ կուսութեան իւրոյ էր յատկական. ջնջումն ի սկզբնական և յարմատոյ մեղաց: - 463. Երկրորդ՝ զի հրեշտակք ի հարկէ բնութեան ունին զկուսութիւնն. իսկ աստուածածինն գայլն պահեաց մաքրութեամբ մարմնով զկուսութիւն ողջախոհութեան: - 463. Տասներորդ՝ այն քան զերազանցեաց պատիւ կուսին, զի *յայնմ* որ մարգարէք զուշակէին զլինելոցն. ի սմա ընդ խօսից հրեշտակին եղև կատարումն: - 464. Նախ՝ աստուածածին վասն այլն ասեմք, զի ծնեալն ի նմանէ աստուած է: - 466. Եւ առաքեալն ցուցանէ թէ քրիստոս է զաւակն այլն...: - 466. Եւ թէ *յայնմ* ժամանակի փրկեալ լինեաք, կարծեաք թէ յօրինաց անտի եղև փրկութիւն: - 467. Նախ՝ զի ո՛չ լինէր այլն որդի ըստ բնութեան ծնողին. որպէս և ո՛չ եւա ադամայ. վասն որոյ յարգանդէ ծննդեամբ եղև որդի կուսին: - 469. Պարտ ուրեմն էր բանին կենաց ելանել *յայնմ* անդամոց, որ պատերազմի՝ ընդ մահու: - 469. Եւ այլն ևս սքանչելիք, որ ի փոքրագոյն մարմինն ընկալեալ եղև հոգի բանական, և տեսակաւորեալ որպէս քառասօրեայ մանուկ յարգանդի: - 470. Նախ՝ զի այլն ո՛չ ունէր ծնունդ: - 470. Եւ *այլնը* որ եութիւն ընդ եութիւն միաւորին՝ են որք շփոթմամբ միաւորին. որպէս ջուր ընդ գինի. և **դ** տարերք: - 475. Իսկ զձեռագիր հրէիցն, և գայլն ևս պատառեաց քրիստոս կատարելով զամենայն օրէնս աստուծոյ: - 482. Իսկ զգիր քրիստոնէից զոր յետ աւագանին մեղանչեմք և գրեմք զյանցանս, գայլն պատառէ ապաշխարութիւնն. որ է՝ զղջումն սրտի և խոստովանութիւն լեզուի և հատուցումն զործոց մարմնոյ: - 482. Եւ այլն է յայտնութիւնն որ հայր վկայեաց ի վերայ ողոյն, և հոգին սուրբ աղանակերպ իջմամբ: - 482. **Ջոր ի ժողովն քաղկեդոնի հաստատեցին զսոյն տօն ի իեն դէկտեմբերի. պատճառելով թէ՛ ի հռօմ դարձի արեգական տօն կատարէին. և փոխեաց գայլն պետրոս տօնել արեգականն արդարութեան:** - 482. Եւ այլն էր զի զաքարիա ի վերայ բազկացն յովսեփու թլփատեաց զնա: - 486. Հինգերորդ՝ մկրտութիւն տեսառն այլն որ ինքն մկրտեցաւ. այլ մկրտիմք և մեք զկատարեալ մկրտութիւն տն ջրով և հոգւով: - 488. Այլն է որ հրեղէն լեզուաւ սփռեաց յառաքեալսն զշնորհս հոգւոյն սրբոյ: - 488. Ութերորդ ի կատարածի. այլն որ ո՛չ ի փրկութիւն, այլ ամենայն չարութեան ջնջումն առնելով տանջանօք որ է հուրն անշիջանելի: - 488. Այլ զանագանին Նախ ի ձևն. զի մկրտութիւնն յոհաննու տուեալ լինէր յանուն *յայնմ* որ գալոցն էր. իսկ քրիստոսին յանուն Երրորդութեանն: - 488. Երրորդ՝ ի վախճանն. զի յովհաննուն ունէր կարգեալ առ մկրտութիւնն քրիստոսի. զի *յայլն* սովորեցուցանէր զժողովուրդն որ էր կատարեալ մկրտութիւն: - 488. Այլն է տուտն որ զերրորդ մասն աստեղաց ընդ իւր քարշեաց: - 489. Դարձեալ նշանակէ՝ զխաւարումն *յայնմ* ժամանակի, յորում եթէ գուցէ հնար՝ ընտրեալքն մոլորեսցին: - 490. Զի գայլն որ փայտիւն յաղթեաց՝

յաղթեսցէ. և գայլն որ փայտին անկաւ՝ փրկեսցէ: - 491. Երրորդ՝ այլնու ցուցանի և պարզևի մեզ Բարձրութիւն յուսոյ: - 493. Այսպէս. **բ** ոտիցն. **բ** ձեռացն. **ա** ուսոյն վերայ. **ա** խաչին թևին. **ա** պիղատոսի տախտակին. **բ** այլն տախտակին որ պատուանդան էր և ոտքն ի վերայ բևեռեալ: - 495. Որպէս այլնորիկ որք զօրացան այսու մահուամբ և զորդեգրութեանն ընկալան շնորհ և նահատակեցան...: - 497. Եւ պատճառն ասացաւ ի վերոյ, զոր ինչ ինքն եղ զպատիժ՝ նմանեալն եբարձ. և զորս յանձնիշխան կամաց մարդոյն և ի բանսարկուէն արկածք, գայլնորիկ հակառակաւն ելոյծ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 498. Ապա թէ ոչ՝ նա՛ որ զադամ երեսնամեայ ստեղծ, կարէ՛ր և նոյն հասակաւն ծնանիլ. այլ այլն ոչ լինէր ըստ սովորութեան մեր որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 501. Չի այլնմանէ ազատեաց քրիստոս իջանելովն անդ...: - 504. Դուռն ասեն գայլն դժոխոց. և ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ: - 504. Դժոխքն այլն յորում նախ քան զքրիստոս հոգիսն արգելոյր սատանայ՝ աւերեցաւ յաւիտեան: - 504. Երկրորդ ասեն թէ գայլն միայն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Հինգերորդ՝ ադամ առաջին յանցաւորն էր ի ներքին դժոխս. զի այլն է մահու մեռանիլն. այլ արդ եթէ քրիստոս ոչ գնաց ի ներքին դժոխքն, ոչ ազատեաց զադամ: - 506. Վեցերորդ՝ ամուրն սատանայի է ներքին դժոխքն. ուր են դրուք պղնձիք և միզք երկաթիք. որ է՝ մեղքն մեծամեծք և յուսահատութիւնք. և այլն էր ամրոց նորա: - 506. Այլ արդ՝ եթէ դժոխքն այլն ոչ է աւերեալ. ապա քրիստոս ի յառաջին պարտուցն ոչ է ազատեալ զմեզ: - 506. Երկրորդ՝ զի դժոխքն այլն էր բուռն զօրութիւնն սատանայի. և քրիստոս կապեաց զիզօրն ըստ աւետարանին. ապա ուրեմն քրիստոս աւերեաց զդժոխս: - 506. Իսկ հոգիքն ի դժոխս յորժամ տեսին զքրիստոս, այլն էր ժամանակ փրկութեան նոցա և ընդունելոյ զողորմութիւն...: - 508. Չմիս կենդանւոյ, որ կատարեալ կենդանի է և ի կենդանւոյ յառաջ եկեալ. այլն է կատարեալն որ **ե** զգայարանս ունի և շարժի և շունչ ունի. և է՛ այս կերակուր ուտեաց և զատկի: - 510. Իսկ նաւակատեաց կերակուր այլն է՝ որ միջակ է սոցա երկոցունց. այսինքն ի կենդանւոյ և ի տմկոյ. որպէս ձուկն, ձու, և կաթն: - 510. Ասենք թէ՛ և զձու հաւի և զկաթն ոչ զենումք, կեր՛ն և գայլն ի պահոց. զի համատեսակք են: - 511. Իններորդ, գեթօն՝ այլն որ զցօղն ետես ի վերայ գեղման...: - 513. ...և յառաւօտին տեսին գայլն ամենայն մարմին մեռեալ. - 514. Եւ այլն է խորհուրդն, զի որ քան ամ մարմնով մարմնաւորացն քարոզեաց. նոյնքան ժամս հոգւով հոգւոցն քարոզեաց...: - 516. Վասն է՞ր ոչ ետ թոյլ մերծենալ մարիամու. և այլն զի ի ճանապարհին կալան զոտս նորա և համբուրեցին այլ կանայք: - 517. Երրորդ վասն այլն արգել, զի ցուցանէ թէ յոյժ պատուեցաւ մարմինն այլն և ոչ է համարձակելի որպէս յառաջն մաքսաւորք և պոռնիկք մերծենային: - 517. Իններորդ, ասէ «մի՛ մերծենար», զի մարմինն այլն պտուղ էր կանուխ դժոխոցն. և ինքն տէր մեր իբրև քահանայ նոր յամենայն ձեռաց պահէր զգուշութեամբ, զի պահեսցէ զնա ի ձեռինն որ կարօ՞ղ է ընդունել զայնպիսի պատարագն: - 517-518. Տասներորդ, զի ցուցցէ թէ թշնամեաց նորա ոչ է իշխանութիւն բուռն հարկանել զմմանէ. իսկ բարեկամաց նորա գոյ իշխանութիւն այլով իւիք մերծենալ ի նա. այսինքն սիրով և երկիւղիւ այլնմիկ զոր ուտեն զնա: - 518. Մետասաներորդ, զի ձգեալ զձեռն կայի հնազանդեցոյց զմարմինն գայլն ի ներքոյ մահու: - 518. Վասն այն ոչ ետ մարիամու մերծենալ. այլ պահեաց զնա բազկին այլնմիկ որ նստոյց զնա ընդ աջն իւրմէ: - 518. Մինչև ցամապս այլնու կերպիւ որ նախ քան զչարչարանս: - 520. Եւ կալեալ յամպոյն այլնու որով ի լերինն այլակերպեցաւ: - 520. Չայլն խնդրէ պօղոս յաշակերտացն...: - 523. Այլնց է իմանալ, ուր ժողով լինէր մի լեզուաւ խօսէր ոք առաքեալ, և ամենայն ոք լսէր իւր ձայնիւն: - 525. Նախ այլն է՝ որ զորդի ընդ հօր և սուրբ հոգւոյն փառաւորենք և օրհնենք **գ** անձինք ի միում բնութեան...: - 528. Պատասխանենք թէ՛ նման է այլնն որ ասեն թէ՛ բան աստուած է պատկեր հօր, և մարդն ի պատկեր բանին. ապա մարդն ոչ է պատկեր աստուծոյ, այլ պատկեր պատկերի: - 530. Չորրորդ, գռեհիկ. զոր սովորութեամբ լուեալ ասեն՝ ձմեռն գայ, և զկնի այլնորիկ գարուն ամառն և աշուն: - 536. Չի այս որդիական երկիւղէ, և այլն ծառայական: - 538. Այլն անասնական, և այս բանական: - 538. Այլ գիտելի է, զի քահանայն զինուոր՛ի է. ոչ զոր ինքն կամի և ախորժէ գայլնս կապէ և արձակէ. այլ զոր հաճո՛յ է զօրավարին քրիստոսի: - 539. Եւ պատճառ սոցա այլն էր, զի քրիստոսի մի բնութիւն ասէին. և ինքեանք սահմանեցին **բ** բնութիւն. **բ** գործք. և **բ** կամք: - 544. Երկրորդն է ժողովն թողուպօլսի, որ այժմ կոչի կարնոյ քաղաք. ոչ այլն զոր յետոյ հերակլ քաղկեդոնիկ ժողովեաց և խաբեաց զեզր կաթողիկոսն հայոց: - 544. Եւ տէր սիոն հայոց կաթողիկոսն անդր հասեալ բազում եպիսկոպոսօք և մեծամեծ ազատօք հայոց և իշխանօք նոցին. ընդ դէմ աղանդոց այլնը ժամանակի, և թուլութեան կարգաւորաց եկեղեցւոյ, և բռնութեան իշխանաց: - 545. Ոչ թէ յայնժամ ետ, այլ յայնժամ խոստացաւ և յետո՛յ ետ. որպէս խոստացաւ նստուցանել յերկրտասան

աթոռ և յետոյ ետ. նոյնպէս և գայլ: - 547. Եւ վէմ դաւանութիւնն էր որ խոստովանեցաւ զքրիստոս որդի աստուծոյ կենդանոյ. և ի վերայ այլն դաւանութեան շինեցաւ եկեղեցի քրիստոնէից: - 547. Չի առաքեալն թաղէս յորժամ ձեռնադրեաց զադդէ յուռիայ, և ապա՛ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս զթեոփիլոս. գայլ յորոյ անունն գրեաց Ղուկաս զաւետարանն և զգործքն առ թեոփիլոս: - 548. Եւ այլ որ ի գլխաւորագոյնս ո՛չ ասի միաբանութիւն, և զիա՞րդ միաբանութիւն ասիցէ որ զայս: - 552. Երրորդ՝ և գայլ ի միում եկեղեցւոջ առանց խորութեան: - 553. Բայց պարտ է այնոցիկ որք ո՛չ գիտեն՝ և կամ թէ կամաւ տգիտանան՝ ցուցանել զմիաբանութիւն ազգիս հայոց առ այլ քրիստոնէայսն. զի գիտացեալ յամօթ լիցին յաղթեալք ի ճշմարտութենէն: - 553. Որպէս և տօն ծննդեանն զոր միաբան ասեն տօնել այլոց քրիստոնէից բաց ի հայոց. և զի և այլ աւանդութիւն է և տօնախմբութիւն և ո՛չ հաւատ: - 554. Իսկ վասն ջրոյն զի՞նչ պարտ է ասել. զի յոյնք թերի ցուցանեն զլատինացւոց խառնումն, ինքեանց կրկին խառնմամբն. և գայլ խորհուրդ առեալ: - 554. Իսկ գործ մարմնոյն միայն մասինն այլ է որում պատահեցաւ: - 557. Եւ թէ ցանկայ ստորև հեշտալեաց, և այս լինի կրկին. թէ հեշտալին այլ է ի պահպանութիւն անհատին, լինի **որկորստութիւն**...: - 561. Նախ՝ զի առաջին մարդն ի դրախտին **որկորստութեամբ** մեղաւ. և այլ առաջին մեղք եղև մարդկայինս բնութեան: - 561. Եւ ի կատարեալ հասակն ազահութիւնն. և յետ այնորիկ տրտմութիւն, ծուլութիւն, և այլն: - 561. Երրորդ՝ զի շղթայք մեղաց այսպէս ունին զկարգն. զի նախ որկորստութեամբ լնու զորովայնն. և յետ այնորիկ պոռնկութեամբ թափէ՛ զնա. և ապա՛ արծաթ ժողովէ զի լնու զորովայնն և պոռնկի...: - 561. ...այլ է հպարտութիւն որ խոտենք և անարգենք զճշմարիտ բարին...: - 562. **Երկրորդ ի միտ առ, զի որ առաւել գիտութեամբ և կամօք մեղանչէ, առաւել պատժի քան գայլ որ նուազ գիտութիւն ունի և կամք**...: - 563. Որպէս բարկութիւնն բարի է ի դէմս չարեացն. փոխենք գայլ ընդ դէմ բարւոյն: - 564. Մեղքն այլ է՝ յորժամ ի կրօնս լինի որ և զթէ՛ մեղօք և դարձեալ ապաշխարէ: - 564. Այլ է որ գիտէ ճշմարիտն և առնէ զսուտն. և այս յերեք դէմս որոշի: - 564. Նախ՝ ի գործն և ի պատիժն. յորժամ գիտէ որ թէ այլ գործն մեղք է և գործէ՛. և գիտէ՛ զպատիժ այլ մեղացն որ ծանր է: - 564. Երկրորդ՝ գործօղն որ ունիցի զճշմարտութիւն ինչ կարգի՝ թողու գայլ և գործէ՛ զմեղս: - 564. Այլ ես հաւանիմ որք ասեն **ժ** գոլ զմեծութիւն մեղաց. և այլ համեմատի ընդ **ժ** ստորոգութիւնն: - 565. Այլ որ փափագանօք անկաւ՝ մեծագոյն է քան զմիւսն: - 565. Այլ որ բազում գործեաց՝ մեծագոյն պատիժք զմիւսն: - 565. ...այսինքն չարութեամբն յորժամ կամքն կարէ՛ և գիտէ ընդ դէմ կալ չարի իմն, սակայն վասն չարութեան ընտրէ գայլ: - 566. Չի երեք են ի թողութիւնն. այսինքն թողօլ. և այլ որում թողու. և պատրաստութիւն նորին: - 567. Նաև ի այլ որում թողեալ լինի՝ **բ** ինչ պահանջի. այսինքն ցաւ վասն գործելոցն, և մտադիւրութիւն վասն ոչ գործելոցն...: - 567. Յաղագս որոյ այլ որ ըստ բնութեան է մեղք՝ ըստ բնութեանն և յորդիս անցանէ: - 568. Իսկ անձնականն ո՛չ. զի ներգործութեամբ է ստացեալ գայնոսիկ: - 568. **Եւ այս է մեծագոյն չար աշխարհի. զի չէ աւելի աղքատ քան գայլ որ ցանկայ աւելի ունել**: - 570. Իսկ աստիճանք հաւատոյն որք են յերթենէ հաւատոյն, եթէ նկատեսցի առ այլ որք արարին զհաւաքումն հաւատոյ, են երկոտասան աստիճանք ըստ թուոյ երկոտասան առաքելոցն: - 572. Իսկ թէ նկատիցենք առ այլ որք են իբր արմատս հաւատալեաց, յայնժամ են չորեքտասան աստիճանք: - 572. Երկրորդ զօրացուցանէ. որպէս յայտ է ի մակաբայեցւոցն զկնոջէն որ ունէր է որդիս՝ ածեալ ի սպանումն ի միումն աւուր տեսեալ. և տանէր այլն՝ յուսովն որ առ աստուած. նոյնպէս և ամենայն դասք մարտիրոսացն յուսով զօրացան: - 574. Կամ այլ ազգ. սէրն է սկիզբն գործոց բարեաց, զի շարժէ՛ առ այլ. որպէս ասեն վարդապետք՝ սէրն գործէ՛ մեծամեծս թէ է՛. և թէ դադարէ ի գործելոյն՝ ո՛չ է սէր: - 575. Եւ այլ վարդապետք ասեն, սիրել պարտ է նախ գայլ որ ի վերոյ՛ է քան զմեզ. այսինքն զաստուած. և ապա՛ զմեզ. յետ որոյ զընկերն. և ապա՛ զմարմինս մեր. և ի նոյն աստիճանս զմարմին ընկերին. զի մարմինն երկրորդ է հոգւոյն: - 576. Ճշմարտութիւն է որ առանց փոփոխման ասին այլնք որ են, կամ լինին, կամ լինելոց են: - 579. **Հանճարեղութիւն է նկատել գայլն որ են. և Նախատեսութիւն է տեսանել զլինելոցն. այլ Յիշողութիւնն է վերստին յիշել զեղեալսն**: - 580. **Գիտութիւն է ճանաչումն այլ իրացն որում հաւատայն**: - 582. Երկիւղ է հոգևորապէս փախուստ ի չարէն. զի մի՛ կորուսանիցէ գայլ զոր սիրէ: - 582. Այլ որ աստուածային տրտմութիւնն է, ունի **դ** յատկութիւնս: - 584. Այլ գայլ ասացեալ յառաջն զձև բանիցն. որ և արժանաւորապէս տուեալ լինի շնորհք հոգւոյն: - 588. Եւ այլն ձևական բանիցն ո՛չ է պարտ ի բաց թողուլ. և ո՛չ այլ բան ի ներս խառնել: - 588. Դարձեալ խնդրի որ մկրտօղն ունիցի դիտաւորութիւն որ այլ մտօքն մկրտէ զոր բոլոր եկեղեցին: - 588. ...բայց թէ

ազատեալ լիցի տիրոջն կամօք. որպէս նեսիմոնս այլ...: - 589. Եւ այլը որ ո՛չ խոստովանին զմիասնական սուրբ Երրորդութիւնն, մկրտելի է զմկրտեալն ի նոցանէ ի փառս ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 590. Մեղքն աղամայ այլ է որ զարդարութիւն կորոյս. և մեղօք և ցանկութեամբ ծնաւ զորդին. և այլ մեղքն սկզբնական կոչի. և ո՛չ թողցի եթէ ոչ ի մահն քրիստոսի մկրտեսցի: - 591. Աստուած զարդարութիւն յամենայն մարդոյ խնդրէ զոր յառաջն ետ. և աղամ եթող զայլ: - 591. Արդ փոքրիկ տղայն ո՛չ վասն այն տանջի թէ աղամ եթող զայլ. այլ զի ինքն զարդարութիւնն զայլ ո՛չ ունի վասն այն տանջի: - 591. Թէ յղի կին մկրտի՝ օգո՞ւտ է այլ տղային թէ յարգանդ մօրն մեռանի: - 592. Չայլ ցուցանէ թէ յորժամ մկրտեցաւ քրիստոս՝ հոգին սուրբ էջ ի վերայ նորա...: - 593. Եւ գիտելի է, զի որ ի ճակատն և ի սիրտն և ի թիկնամէջն օծանէ, այլ դրո՛շմ է. և որ զհինգ զգայութիւնսն օծանէ՝ այլ ի խորհուրդ օծմանն է ծածկապէս: - 593. Եւ որ զայլ մասունս օծանէ՝ յայնմ խորհրդոյ է՝ որ յառաջ քան զմկրտութիւնն օծանեն այլ ազգք քրիստոնէից: - 593. Եւ թէ ասեն՝ զեկեղեցին կու նշանակէ ջուրն այլ: - 596. Ասենք թէ՛ խառնումն ո՛չ զջրոյ և զհնոյ ասէ, այլ խառնել զայլ ասէ որ արկանի գինին ի խառնարանն: - 596. Եւ սուրբ լուսաւորիչն զոր ի ժամանակին այնմիկ էր՝ զայլ կարգեաց ի մերս եկեղեցի. և ունիմք հաստատապէս: - 599. ...և ապա յետ այնորիկ լուաց զոտս աշակերտացն. - 599. Եւ զպատառն զայլ զոր ի ձեռն ունէր քրիստոս՝ ետ ի նա...: - 599. Նոյնպէս և զօրհնեալ բաժակն առին առաքեալքն և բաժանեցին և յայնմանէ ո՛չ մնաց: - 599. Նախ՝ եթէ ո՛չ զմարմինն տան ժողովորդեանն. այլ սոսկ հաց և զինի. զի մարմին քրիստոսի այլ միին է որ օրհնեցաւ որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 600. Եւ գիտելի է, զի մարդ որ ի մեղք անկանի և իմանայ զինքն որ մեղք գործեաց, և ունի զխոստովանահայրն պատրաստ ուղղափառ և գիտուն, ի յայլ պահն պարտի խոստովանիլ: - 601. ...որպէս այլը որք խոստովանին ի մուտս քառասնորդաց պահոց. որպէս ասէ եսայի: - 602. Ասենք թէ, ի հնարից չարին բարձին մարդիկք զխոստովանութիւնն որ հարկաւոր էր, յայլ ապաւինեալ թէ՛ ի վերջին օրն օծանիմք ձիթով բալասամիմաւ և արդարանամք: - 604. Ասենք թէ՛ և զայս ունիմք ծածկապէս. որպէս այլ որ ի ջուր աւազանին խաչանման մեռոնն խառնի...: - 605. Կարգն է կարողութիւն զոր ետ եպիսկոպոսն այնմ զոր ի կարգն ընկալաւ և ի սպասաւորութիւն խորհրդոյ եկեղեցւոյ: - 606. Որոց գործն այլ է, երդմնեցուցանել զդիւահարն՝ և զերեխայն՝ հրաժարիլ ի սատանայէ: - 606. Ներքին դասք՝ այլ դատաւորքն են: - 609. Հաւատն է՝ զի ո՛չ ոք ի յերկուցն պղծեսցի օտար անկողնով. որպէս այլ որ թողու զհաւատն և ուրանայ բանիւ...: - 610. Իսկ խորհուրդն այլ է, զի մի՛ բաժանեսցին: - 610. Այլ ո՛չ է պարտ բաժանել զպսակն զայլ որ օրինօք լինի պսակեալ...: - 610. Այլ է՝ յորժամ մարդն մեռանի աշխարհի. մտանելով ի կրօնաւորութիւն: - 610. Եւ այլ զի պղծեալ տաճարի կարդամք. կամ զշարժեալ սեղանն հաստատենք: - 615. ...վասն որոյ յանարին կենդանւոյ զլոյսն վառենք. զի կենդանին այլ անարին է յորմէ մոմն գոյանայ: - 617. Եւ այլ էր նշանակ չելոյ բանակին կամ ժողովելոյ իշխանացն. կամ ամսամտից և այլ տօնից նոցա: - 618. Դարձեալ՝ ի խորհուրդ գոչման փողոյն այլ որ ի բարձունս. զի նախ յերկնից գոչէ փողն զաբրիէլի և ժողովէ զհոգիսն...: - 618. ...և ապա՝ ի յերկրէ յարուցանէ զմարմինս. որպէս այլ որ հրեշտակապետն նստեալ ի վերայ վիմին փողէր զյարութիւնն քրիստոսի: - 618. Ձի յառաւօտն մին խնկարկի ի տէր եթէ շրթունքն. և այլ ևս **գ** անգամ պար առեալ. և մի յօրհնութիւնն ևս **գ** անգամ. և մի ի փառք ի բարձունսն ևս **գ** անգամ: - 618. Եւ ի հիւթոյն յայնմանէ ելեալ ի զլուխն լինի արտօսը քաղցր վասն քաղցրութեան լերդին: - 619. Եւ յաչացն ի յերեսն սակաւ. որ արտասուքն ելանէ. բայց սակաւ ճանապարհս այս յաղթէ՝ զայլ բազում տարւոյ ճանապարհն: - 620. Եւ այլ որ **բ** ձայնիցն մի է մեսեդին. զի դարն աղամայ և ենովքայ միապէս բնական օրինօքն վարեին: - 629. Եւ որ նախ է վերջին տունն ի մեսեդի կամ կցորդ. այլ է զի քրիստոսիւ դարձաք յառաջինն և ի բարձրագոյնսն. ուստի աղամաւ խոնարհեցաք...: - 629. Իսկ երկրորդն, որ երկինք պատմեն զփառս աստուծոյ, զայնմ որ դատէ՛ զհակառակն մեր. զի յերկինս է ողորմութիւն նորա: - 629. Իսկ չորրորդն, ողորմելիքս չորեքնիւթեայ բնութեամբ յուսասցուք ի տէր և երկիր պագցուք նմա. և յայնու հաստատեսցին սիրտք մեր ի տէր: - 629. ...զի օրն այլ ուրախութիւն է արդարոց. և կործանումն ամբարշտաց. որպէս երգն այլ ուրախութիւն է, և սուգ՝ եգիպտոսի: - 630. Եւ զայլ ընդ առաւօտն յորում մատնեցաւ ի չարչարանս: - 632. Որպէս ասացաք՝ վասն գերապատուութեան կատարումն և աւարտ ամենայն աղօթից զայլ երգենք: - 634. ...այլ է, որ հրամայեաց աստուած ահարօնի զգեմուլ զպճղմաւորն և զվակասն և զխոյրն և զայլն, և ելանել առ ժողովուրդն: - 636. Իսկ ի սրբութիւն սրբոցն մերկանալ զայլ և զգեստ սպասաւորի զգեմուլ միայն սպիտակ կտաւի և խնկարկել անդ: - 636.

Կարգաւոր է զի ո՛ր դաս որ սկսանի զերզն, նոյնն աւարտէ փառօք. թէ այս՝ թէ այլ: - 636. Այլ և վեց փոխ է սաղմոսն այլ և վաթսուն տուն: - 637. Չտարւոյն ոստն ջարդեն ի վերայ բնոյն. և որ աճէ՝ գայլ քաղեն և հիւսեն. **Պտղակորոյս** որպէս ձիթենի: - 638. Եւ դարձեալ՝ զի այլ անհաստատ էր որպէս ստուեր. և դու իսկապէս: - 639. Իսկ կցորդ և սկիզբն, այլ մին տունն է խորհրդաւոր ըստ պատշաճի աւուրն: - 643. Եւ բոլոր սաղմոսն այլ մին տանն համաձայնք և վկայք. վասն այն ասի սաղմոս կցորդ: - 643. Նոյնպէս և մինն այլ ի մէնջ համբուրէ՝ զաւետարանն, - 644. Այլ է՝ յորժամ դաւիթ զտապանակ ուխտին հաներ յերուսաղէմ, է դաս պարուց որք են քահանայից դասք. և սրինկ. և փողք. և քնար. և այլն: - 645. Եւ գայլ աշխարհն տեսութեամբ և իմացմամբ միշտ յաւիտեան. անվախճան պատրաստէ՝ զհանգիստ և զերանութիւն նոցա: - 647. Այլ է որ տուաւ նոցա արկանելիս սպիտակս. - 648. ...վասն որոյ զուրբաթ և զչորեքշաբաթ լուծանէ այլն փոխանակ: - 649. ...նա փոխան այլն զուրբաթ և զչորեքշաբաթ լուծանէ: - 649. Դարձեալ, **ժ** շաբաթ պահոց այլ է՝ որ մեծն ներսէս կանոնեաց յամենայն ամսամուտս պահել շաբաթ մի: - 650. Չի այլ պահք յառաջ քան զգիրս և քան զմարգարէս ի նախահարցն եդաւ: - 650. ...մնաց շաբաթս այլ անփոխ և առաջաւոր պահք և մուտ աղուհացից պահոցն: - 650. Սուտ են բնաւ և մոլորումն է նոցա այլ և անօրէնութիւն: - 651. Նախ այլ է՝ որ հրամայէր մովսէս պղծոցն լուանալ զմարմինն և ողողել զհանդերձն և արտաքոյ կալ մինչև յերեկոյ: - 653. Եւ յետ յարութեանն այլ սովորութեամբն ծանեան զնա. - 655. Նախ՝ զի բաժանիցուք յայնգանէ որք զգինի մեղաց ըմպեն. և վասն մեղաց արբեման և շռայլին: - 656. ...զի մի՛ լիցի այլ ի մեղս կամ ի մահ: - 656. Երրորդ՝ զի այլ արտաքուստ անասնոյ է մարմին. և այս ի ներքուստ յինքենէ՝ և զինքն մատուցանէ աստուծոյ: - 658. Չորրորդ՝ զի այս՝ է՝ խօսուն և բանաւոր պատարագ և այլ անբան զենումն զոր խօսեցաւ վասն հնոյն: - 658. Եւ նոյն **զքահանայթաղէքն**, որ ունի է աւետարան. և զաշխարհական թաղումն, ի յայրարատ զաւառի ի վաղարշապատ քաղաքի ի վկայարանս սրբոյն հռիփսիմի. յետ **ճճա** ամի սրբոյն գրիգորի. զի մինչև գայլ հնովն վարեին: - 659. Վասն է՞ որ է զի աստուած նախ զայս՝ և ապա գայլ կեանքն տայ մարդոյս: - 662. Նախ՝ այլ կեանքն անապական է և անմահ. և մարդս մահկանացու և ապականելի...: - 662. Երկրորդ՝ այլ տեղի անմարմնոց է ոչ կարէր մարդս մարմնով անդ բնակիլ...: - 662. Չորրորդ՝ այլ տեղիք անփոփոխ է. և այս փոփոխական: - 662. Արդ՝ եթէ նախ գայլ էր տուեալ, այսպիսի իմն հանդիպէր. կամ մնալով անփոփոխ՝ զրկէր զերկիր: - 662. Արդ՝ զայս կեանս շնորհեաց և գայլ խոստացաւ: - 663. Տասներորդ՝ յապաղեաց գայլ, զի փափագն առաւելացի. աստ հաւատով և յուսով ակն ունել. և ապա՝ դէմ յանդիման երկիլ: - 663. ...զի յորժամ տեսցուք զանցաւոր կեանս, իմասցուք զմեծութիւն պատուոյն այլն կենացն: - 663. Այլ ըստ իմացման առաւելուն ի գիտութիւն. և այլ ո՛չ է նոցա փոփոխումն, այլ աճումն իմաստութեամբ: - 663. և այս կենօքս գայլ կեանքն շահի: - 664. ...լինի թէ այլ իրօքն ի յաստուած դառնայ - 664. ...թէ զպատուիրանս նորա պահեն, և գայլ կեանքն տայ: - 664. և գայլ սակաւ բարին վճարէ՝ աստ, որ ի դատաստանին ակն բարոյ այլ ո՛չ ունիցին. - 664. ...տայ նորա աստուած աղքատութիւն որ այնու չարչարի - 664. ...և այլ մին մեղքն վճարի և այլ կենացն սուրբ և արժանաւոր ժառանգորդ լինի: - 664. ...իսկ թէ յայլ երիցն է, նայիլ պարտ է առ ինքն թէ ո՞ր յանցանք առաւել զօրացեալ է յինքն, գայլ պակասեցուցանել...: - 665. ...և ո՞ր արդարութիւն նուազեալ է՝ գայլ ուղղել...: - 665. Ապա ուրեմն յայնմ աւուր լինի հատուցումն արդարոց և մեղաւորաց...: - 670. Չորրորդ, որպէս այլ սկիզբն էր հանդիսին և աստ կատարումն...: - 672. ...զի որպէս հոգևոր սիրով կեցաք. նոյնպէս սիրով բաժանիմք. և թէ իցէ քէն ինչ, գայլ շնորհմեք միմեանց: - 673. ...զի նովին երկիւղին կան և սպասեն սոսկալի աւուրն այլ...: - 673. ...այնմ խորհրդով որ ընդ չորս կողմն տիեզերաց աւետարանեցաւ: - 673. Եւ յետ այնորիկ ի հարաւ. զի հարաւով հողմոյ սուրբ հոգւոյն՝ արար մեզ զարուն հոգևոր ազգի հաւատացելոցս...: - 673. Նոյնպէս և մեզ շնորհացն այնմ պարտ է հնազանդիլ և կատարել զկարգն: - 674. Նախ այլ է, յորժամ բերեն առ քահանայապետն: - 675. Եւ այլ որ ի վերայ վառին նիւթեղէն զգեստէ, զի գայցէ խաչն ի վերայ լուսեղէն ամպոյ. յօդս բարձրացեալ և ցոլացեալ. - 676. Եւ յետ այնորիկ յիշեմք զպատիժ հրամանացն աստուծոյ որ կատարեցաւ ի վերայ նորա...: - 676. Իսկ շիրիմն՝ յիշատակ այնոցիկ ուր զազգին մեռեալքն դնէին: - 678. Իսկ տապանաքարն, Նախ՝ զի մի՛ գործեսցի երկիրն այլ յայլ ինչ գործ, կամ քակտեսցի վասն այլ մեռելոյ: - 679. Երրորդ, և որպէս այլ քար անպիտան է գործոյ, նոյնպէս և մեռեալն անպիտան է աշխարհի: - 679. Դարձեալ՝ երէկ վասն մեռելոյն կսկծոյ կոծ մեծ արարաք. և այլ դժուարութիւն էր աստուծոյ. - 680. Եւ այս է խորհուրդն. զի յայնմ աւուր խաչեցաւ քրիստոս, և զերեզմանք բացան և այլն: - 684. Այլ է որ յետ

յարութեանն քրիստոս եմուտ ի վերնատունն և օրհնեաց զաշակերտսն: - 684. Նախ ասեն թէ՛ յաւուրսն յայնոսիկ յարեան մանկունքն յեփեսոս ի վկայութիւն առ հասարակ յարութեանն, զնոյն յիշատակենք: - 684. գայլն աղերսեն նմա. սակայն ըստ հաճոյութեան կամացն աստուծոյ խնդրեն և ո՛չ զհակառակն: - 685. Առաջին նման է այլն որ ասեն զհոգին ընդ մարմնոյն ի հող լուծեալ կամ անդ տանջեալ...: - 687. Իսկ վեցերորդն նման է երկրորդին. այլ մերձ է ի ճշմարտութիւնն այնու...: - 687. Եւ այլն է եկեղեցիք անդրանկաց կատարելոց յերկինս որպէս ասէ պօղոս: - 688. Եւ այլն է քաղաք աստուծոյ և վերին երուսաղէմ՝ և եկեղեցիք արդարոց ըստ պօղոսի: - 688. Իսկ ի ներքոյ երկնից առ երկնիւ է կայանք հոգւոց կիսամասնեայ արդարոց այնոցիկ որոց պակաս է արդարութիւն քան զմեղս և կամ առաւել: - 688. Երրորդ, աներևոյթ են մեղօք և ո՛չ ունին զպայծառութիւն բարեաց. որպէս այլն որ ո՛չ ունէր զհանդերձ հարսանեաց: - 691. Եւ փոքր ինչ յետոյ մարմնովն զոր զգեցցի ժառանգեսցէ զփառսն գայլն...: - 691. Քսաննաի, և յառակս տնտեսին զոր կացոյց տէր ի վերայ ծառայիցն տալ կերակուր. զոր յետոյ տէրն եկեալ գտցէ այնպէս՝ երանի է ծառային այնմիկ. ապա թէ ոչ՝ ընդ մէջ կտրեսցէ: - 693. Եւ յայնն աւուր իմաստունքն մտին յառագաստ փեսային, և յիմարմն արտաքոյ մնացին: - 693. Այլ որպէս ի միասին վարեցին զայս կեանս հոգին և մարմինն, նոյնպէս և գայլն կեանս ընդունիցին: - 694. Քսաննա, տանջանք և փառք այլն կենաց յայտ է զի ո՛չ է ժամանակեայ, այլ յաւիտենական: - 694. Արդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այլն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Ասենք եթէ՛ մտանելն առ աստուած այլն է՝ որ հեռանայ ի չարութեանց և լինի ի բարութեան և ո՛չ փոփոխի ի չար, աստուծոյ պահելովն. - 695. Եւ զի այլ է այս՝ և այլ այլն յայտ է յերկուց: - 697. ...զի մինչև ցօրն գայլն ասեն զքաւարանն. այլ առ ժամայն ի փառս կամ ի տանջանս: - 700. Իսկ թէ ժամանակեայ, ընդ դէմ ասէք աստուածային բանին. զի տէրն մի հուր ասաց. և գայլն յաւիտենից...: - 700. Եւ որ զորձէ զբարիս առանց հաւատոյ, այլն է որ առնէ շինուած ի վերայ աւազոյ: - 702. Դարձեալ՝ թէպէտ վասն հոգւոյն ասենք որպէս այս, և տեսիլ անտօնին, և այլոց, այլն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ մահու առ հոգիսն...: - 703. Նմանապէս այլն որ ասէ եղբօր իւրում մօրոս, պարտաւոր լիցի աստի դատաստանի և գեհեհի խղճի մտացն: - 704. ...և յետ այնորիկ ո՛չ նստի ընդ աջմէ հօր որդի: - 704. Իններորդ ասեն, ապա յայլն կեանքն թողութիւն չկա՞յ: - 704. Ջի այս կեանքս է գործոց, և այլն հատուցմանց բարեաց և չարեաց: - 704. Այլն է՝ որ յետ աստի կենացս հոգին ի քննութիւն գործոց ժամանէ. - 705. Այլն է որ սատանայ խաբէութեամբ և բռնութեամբ զօրացեալ էր և իշխան եղեալ ի վերայ մարդկան. ի կեանս զանազան չարեօք և կոռոց պաշտմամբ: - 705. ...նոյնպէս և սուրբք ժամանակին այնորիկ լինիցին զօրեղագոյն քան զամենայն յառաջագոյն մարտիրոսսն: - 708. Որ և յետ այնորիկ սպանցին ի հեռնէն յրուսաղէմ. և անկեալ լիցին մարմինք նոցա ի հրապարակս զերիս տիւս և զերիս զիշերս: - 709. Եւ այսպէս կարճեսցին աւուրքն այնորիկ ողորմութեամբն աստուծոյ: - 709. Եւ յետ այնորիկ ոչ առ ժամայն գայցէ տէր ի դատաստան. այլ տացի խաղաղութիւն աւուրս **խե**. առ ի հանգիստ սրբոցն և ի յապաշխարութիւն թիրելոցն: - 709. Եւ երկրորդ յարութիւնն որ է մարմնաւոր, և այլն ևս կրկին է. նախ յարութիւն կենաց, և ապա յարութիւն փառաց: - 710. Երկրորդ՝ մարմնովն տիրեաց ցանկութեանցն երկրաւոր՝ և իշխանացն դիւաց. և մարմնովն իւր կոխեաց և հալածեաց գայլն...: - 711. Վեցերորդ զի կրթելով առնու զսպիտակ գոյնն. նոյնպէս և սուրբքն ի կեանս յայս կրթելով չարչարեցան, և ապա՝ այլն կենացն արժանի գտան: - 712. Առասպել մի՛ համարիր գայլն որ ասեն թէ ի վիրապն հարկանի: - 713. Այլ ոմանք ասեն թէ յարութիւն է այլն որ անկաւ՝ վերստին յառնել ի կենդանութիւն յաւիտենական անմահ: - 716. Եւ այսպէս սահմանի եթէ յարութիւն է այլն որ անկաւ մարմնաւոր մահուամբ՝ վերստին յառնել անմահութեամբ ի կեանս յաւիտենականս: - 716. ...զի կարիցեն հասկանալ. այլն որ համանգամայն եղեն երկինք և երկիր: - 717. Առաքեալն պօղոս ո՛չ գայլն ասէ թէ յապաղելով լինի յարութիւնն, այլ զկարգն ցուցանէ ոչ ժամանել ննջեցելոցն: - 717. ...այլ սակաւ հիւքն այլն որ ի սկզբանէ՛ գոյացութեան մերոյ ի ծնողացն է՛ ընկալեալ: - 718. Այլն միւքն զոր ի ծնողացն ունինք՝ բոլոր առնէ. զի սկիզբն է գոյացութեան մեր: - 718. ...և միւք կերակրոյն այլն մասն որ փոխեցաւ ի գոյացութիւն մեր՝ յառնէ. զի մարմին եղև մարդոյն այլ աւելորդքն ոչ յառնեն: - 718. Եւ տէրն վասն կերակրոյն ո՛չ ասաց թէ ի մարմին մարդոյն ո՛չ հաւասարի. այլ գայլն թէ՛ դառնութիւն և ծանրութիւնն արտաքս ելանէ: - 718. Ապա ուրեմն կենդանեաց մարմինն ոչ յառնէ ի մեզ ըստ բոլոր միւքոյն, այլ ըստ չափոյ զօրութեանն որ փոխեցաւ ի մեզ և եղև մարմին մարդոյ, այլն մարմինն յառնէ: - 718. Թէ զծուկն

գայլ որ եկեր զմարմին մարդոյ՝ ուտէ մարդ, և յայնմ սերմանէ ծնանի զա՛յլ մարդ. ի յորո՞յ մարմին յարիցէ: - 718. Նմանապէս և մարմին մարդոյ առ հասարակ մեռանին և ի հող լուծանին և յայլ տարերս. և յորժամ յառնեն՝ ո՛չ ունին ի հասարակ տարրէ ընդ ինքեանս. և այս մարմին ի յայլ մարմնոյ ոչ ինչ ունի խառնումն: - 719-720. Ասենք եթէ՝ անդամքն այնք որ աստ լցեալ են ապաւառով, անդ լցցին դ հիւթովքն լուսաւորեալ լուսով: - 725. Սակայն իւրաքանչիւր ոք անսխալ անդամօք իւրովք յառնէ. այլ ո՛չ երևի թէ սա այր է և նա կին. այլ ծեր և այլ տղայ. զի որպէս հրեշտակք են յերկինս: - 726. Դարձեալ՝ երկրորդն ադամ յայս թիւս յարեաւ ի մեռելոց. վասն որոյ և մեք ամենեքեան յայնմ թուի յառնենք...: - 726. Վասն զի երկին որ շարժի՝ յօր դատաստանին դադարի և հաստատի յայլ կարգն յոր նախ ստեղծան. արեգակն յարևելս և լուսինն յարևմուտս: - 727. Ջի հուր մեծ ընթանայ ի գալստեանն քրիստոսի. և վառեցին երկինք և երկիր հրովն այլ, որպէս ասէ պետրոս: - 727-728. Հինգերորդ հալեալ մոմ ո՛չ ունի զառաջին կերպն այլ զգոյացութիւնն. նոյնպէս և գոյացութիւնն երկրի ո՛չ կորնչի. այլ պատահմունքն այլայլին. զի ո՛չ ճանաչի թէ այս այլ է: - 728. Նաև **համապայծառ** լոյս երրորդութեանն ծածկէ՝ զամենայն լոյս լուսաւորացոյ. գայլ ասէ խաւարումն արեգական և լուսնի և աստեղաց. զոր օրինակ՝ լոյս ճրագի ծածկի մերձ եկեալ լուսոյ արևու: - 728. Նախ՝ այլ է գալարիլն երկնի, զի եթերն որպէս մագաղաթ ծալեալ նուազի և նսեմանայ վասն առաւել ճառագայթից լուսաւորացն հրեշտակաց և սրբոցն յերկնէ երևեալ: - 729. Չորրորդ՝ գալարիլ երկնից զգալուստն քրիստոսի նշանակէ. զի գիրք այնք գիտութեանն բանին: - 729. Այլ է ծալիլ և գալարիլ օդոյ երկնի. և ո՛չ թէ հաստատութիւնն վերին եութեամբ ի բաց բառնի ըստ ոմանց: - 729. Հրեղէն ծով ասացեալ են ի հարաւ. վասն այն ջերմ է ասեն մասն այլ: - 731. Երրորդ՝ զի խաչն այլ մածեալ է արեամբն աստուածային. ըստ որում բւեռեցաւ ի նմա: - 733. Իսկ լոյսն ի փառս խաչին այնորիկ երևի: - 734. Ի մէջ գիշերի. յորում ժամու հրեշտակն զեգիպտոս եհար, և տէրն զդժոխս աւերեաց. յայլ ժամու զընտրեալս իւր յաշխարհէ ազատեցտ: - 734. Այսպէս քրիստոս այնու կերպարանաւ որով համբարձաւ՝ հանդերձ ամենայն դասուք հրեշտակաց ի դատաստան եկեցտ: - 734. Եօթներորդ, քրիստոս ո՛չ է պարտաւոր յայնգանէ վասն որոյ դատէ՝ զայլս...: - 735. Այլ է աթոռ՝ զոր մարգարէքն տեսին: - 736. Երրորդ, յարմարի տեղիքն այլ դատաստանին աստուծոյ որ անդ լինելոց է. այսինքն գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան: - 738. Քանզի լեռն ձիթենեաց նշանակէ՝ զողորմութիւնն որ մերձ է ի ձորն այլ: - 738. Նախ՝ որ ի յայնմ ժամու կենդանի լիցին...: - 740. Ընտրելոցն երևի այնու կերպիւ որ ի թափօր երևեցաւ: - 740. Իսկ յետ դատաստանին և այս և՛ բարձրի ի նոցանէ առ ի տանջանս իւրեանց. յորժամ անարժան համարեսցին նաև ի տեսանելն գայլ: - 741. Որպիսութեան կրիցն չափ ո՛չ է անտի տանջանացն. զի բոլոր աստի նեղութիւնս համեմատեալ այնմ՝ է՝ որպէս կաթիլ մի ի ծովէ և կայծ մի ի հնոցէ: - 751. Նախ՝ զի արտաքոյ է այսմ խաւարի որ է պակասութիւն լուսոյ. այլ այլ խաւարն պակասութիւն է բարեաց: - 753. Երրորդ՝ զի խաւարն լինի յօդոյ. և այլ ի հրոյ: - 753. Չորրորդ՝ զի այս խաւար երբէք է և ուրեք. և այլ միշտ և ամենեցուն: - 753. Ո՛չ լինի. զի որդունքն այնք ո՛չ են զգայական կենդանիք. այլ հրեղէն տանջանք են զգայական մասինն: - 753. Արդարքն տեսանեն զնոսա ի տանջանս և ուրախանան զի զերծան յայնմանէ. որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 754. Մինչ ի յօրն դատաստանի աղօթեն արդարք վասն մեղաւորաց. այլ յետ այնորիկ վասն դատապարտելոցն ո՛չ խնդրեն ինչ. զի ընդ դէմ աստուծոյ գոլ իմանան վասն նոցա զխնդիրն: - 754. Եւ դարձեալ այնպէս միաւորեալք են ընդ աստուծոյ, որ դատաստանն աստուծոյ ամենայն իրօք հաճոյ թուի նոցա. վասն այսորիկ այնորիկ ուրախ լինին: - 754. Քանզի որպէս փայտն այլ ասի քան զայլ փայտս դրախտին **կանաչագոյն**: - 755. Սա՛ է ձորն այլ յորում լսելի եղև հնչումն տապարին և ա՛յլ գործեաց: - 756. Սա՛ է ջուրն յաղեալ. որ զդառնութիւն ջուրցն այնոցիկ որք գտանին ի մեռայն՝ քաղցրացոյց: - 756. ...յայլ ճանապարհ է օտարացեալք, զոր մարգարէն մեծաւ տենչմամբ հայցէր...: - 756-757. Սա՛ է յարկն այլ...: - 757. Ասենք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ գայլ իմանան վարդապետք զոր ունէրն ադամ. այլ զոր խոստացաւն ադամայ եթէ պահեալ էր զպատւիրանն...: - 758. Դարձեալ, հոգիք սրբոց ա՛յժմ են ի յերկինս և առ երկինս որպէս ցուցաւ. և յայնմ աւուր փառաց ի փառս բարձրանալ հաւատացեալ լինի: - 759. Նմին նման և մեք յուսացուք արժանաւորիլ տեսութեանն քրիստոսի. զի թէ և ի դժոխս իցենք՝ այլ է արքայութիւն մեր. և ո՛չ թէ յերկրի կամ յայլում տեղոջ ըստ սրբոյն ոսկէբերանի: - 759. Յետ այնորիկ զի՞նչ լինիցի բնակութիւն աշխարհի: - 759. Եւ գայլ է իմանալ թօթափիլ լուսաւորացն. զի յառաւել լուսոյ նոցա՝ ծածկին և ստուերանան նոքա: - 760. Ջոր ակն ո՛չ ետես, և

ունկն ո՛չ լուաւ, և ի սիրտ մարդոյ ո՛չ անկաւ, գայլն է պատրաստեալ աստուած սիրելեաց իւրոց: - 761. Կամ լինէիր այնպէս ուրախ որպէս գայլն որ ի կախադան ածեալ լինի՝ և յանկարծակի ի ճանապարհին թագաւորութիւն ընկալեալ լինի: - 762. Եւ այլն է կեանք՝ ուստի մերժեալ են ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք: - 762. Նախ ի տեսանելն զերեսս աստուածային որ է անճառելի ցնծութիւն. որպէս ասեն վարդապետք, այլն է ճշմարիտ և միայն ուրախութիւն, և ո՛չ յաղագս ստեղծուածոյ, այլ ի ստեղծողին լինի. զոր իբրև ստանայցես, ո՛չ ոք բարձցէ ի քէն: - 762. Զի նուագունք են ամենայն փափկութիւնք որ լինին յաշխարհի մինչև ցօրն դատաստանի, բաղդատեալ առ այլն քաղցրութիւն. որպէս կաթիլ մի ջրոյ առ համեմատութիւն ընդ հանուր ծովու: - 762. Մինչ զի այս քան գտանիցին հեշտութիւնք ի մասնկան ստեղծուածոյս, որ քան գտցին ի ստեղծողն յայլն: - 762. ...ամենայն բարութիւնք աշխարհի իբրև շիտք են հոսեալ յայնմանէ:...: - 762. Եւ վայ՛ է թշնամեացն աստուծոյ. որք զշիթսն գայլնս յերկրի լիզեն և զաղբիւրն քաղցրութեան արհամարհեն: - 762. Մեծութիւն այսմ ուրախութեան կարէ՛ գմտաւ ածիլ յայնմանէ, զոր սովոր են ծնօղք յորժամ որդիք նոցա լինին եպիսկոպոսունք կամ թագաւորք: - 763. Զի անդ բոլոր մարմինն ընդ այլն է՝ երկինն հրեղէն յորում է լոյս յաւետ: - 763. Եւ երկնաւորն այլն գաւառ՝ լ ամօք արագընթաց աստեղն ճանապարհ շնորհէ: - 763. Ո՞րպիսի լիցի օրն այլն, մինչ քեզ մարիամ մայր տեառն ընդ առաջ ելանէ հանդերձ պարուք կուսանաց: - 764. Երրորդ յաղագս սիրելութեան ընկերացն այնոցիկ. զի այն քան եղիցի սեր ի մէջ նոցա, մինչ զի զուրախութիւնս նոցա ինքեանց համարեսցեն: - 764. Կասն մեծի սիրոյն՝ ժառանգութիւնն այլն ամենեցուն մի է իւրաքանչիւր ունեք բոլորն և ո՛չ մասնաւորն: - 764. Նախ եղիցի ուրախութիւն ի մարմնի, բաղդատելով առ այլն որ եղիցի մերձ ինքեան. այսինքն զի այլ մարմինք փառաւորեալ առաջի նորա հրճուին: - 764. Երկրորդ բաղդատութեամբ այնորիկ որ եղիցի ի ներքոյ ինքեան. այսինքն զի ներքին մարմինք մարմնոյ փառաւորելոյ տեղի՛ տան: - 764. Երրորդ բաղդատութեամբ այնորիկ՝ որ եղիցի ի վերոյ ինքեան. զի առ հոգի իւր կատարեալ կարիցէ ունել հնազանդութիւնս: - 764. Զորրորդ առ այլն որ եղիցի ընդդէմ ինքեան. զի մի՛ յունեքէ կարիցէ վտանգիլ: - 764. Նախ վասն այնորիկ՝ զի ի դժոխսն գերծան: - 764. Երկրորդ այնու՝ զի թշնամիք նոցա տանջեսցին...: - 764. Երրորդ այնու՝ զի մեղքն որ յոյժ վտանգեաց գմարդիկ, եղիցի փակեալ ի դժոխս զկնի աւուրն դատաստանի...: - 764. Նախ այնու՝ զի ի տանջանաց թշուառութեան այսմ տարագրութեան ազատեալք լիցին. զի անցեալն ի մահուանէ ի կեանս՝ զկենացն ուրախութիւն կրկնապատկէ: - 764. Արդարև ուրախութիւն է յոյժ յայսմ ազատութեան այնմ:...: - 764. Երկրորդ այնու՝ զի ի նաւաբեկութենէ փրկեալք եղիցին. թէ նաւաբեկեալքն որ ի ծովէն ելանեն այնքան ուրախանան, ո՞րչափ ևս առաւել ուրախացին որք զայս քան նաւաբեկութիւնս կրեալք ի վշտագին ծովէ այսմ աշխարհի գերծան: - 764. Զի այլն է կեանք՝ ուստի մերժեալ են ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք: - 767. Եւ թէ այս և թէ այլն, դու ընկալ՛ զխնդիր մտաց քոց առանց ամենայն երկբայութեանց. իբր ի միոյ կենեղուտ աղբերէ կենաց ուռճալրացեալ և պտղաւետեալ: - 772. Եւ պիտանեացն՝ փառս վերընծայել այնմ, որ փառաւորեալն է ի պարգևս իւր. իսկ զանպիտանսն ներել մերոյ փոքր ընկալ անօթոյ և դանդաղկոտ փութոյ: - 772-773. Եւ յիրաւի այս. զի այլն ոք որ առնէ զոր ինչ ոչ է պարտ, յիրաւապէս կրեսցէ զոր ինչ պարտն է. զի մեղքն է առնել, իսկ պատիժն է՛ կրել: - 776. Երկրորդ, զի դժոխքն այլն պատիժ բնութեանս էր և ո՛չ առանձին գործոց. զի հաստատեաց օր մի յորում դատելոց է զամենայն ըստ պօղոսի: - 776. Եւ թէ այս ո՛չ է գրեալ, նա՛ և ո՛չ այլն եթէ մեղանչեաց ուրէք զամենայն կեանս իւր բաց ի միոյն. և ո՛չ մեղանչելն կրկին՝ ապաշխարութիւն է առաջնոյն: - 778. Եւ այլն զի՞նչ իցէ, զի սա միշտ մի և նոյնպէս մնայ. իսկ նա՛ աստանօր ողորմի զղջացելոցն, և ո՛չ ոչ նոյնպիսոյն. իսկ անդանօր ո՛չ զղջացելոց ողորմի մարդկան մեղաւորաց և ոչ անզոցից անմարմնոց շեղելոց: - 778. Երրորդ՝ ժամանակ կենցաղոյս մինչև ի մահ, է՛ ընդունելութեան աստուծոյ. ըստ որում բազմեալ է յաթոռ շնորհաց ըստ առաքելոյ. իսկ յետ այնորիկ ո՛չ ևս. զի փոխի յաթոռ դատաստանաց ըստ աւետարանին: - 780. Զի թէ պակասութիւն զչարչարանքն ասէ, չարչարանքն այլն ոչ ասի պակասութիւն քրիստոսի...: - 781. Դարձեալ ասեն, թէ անունս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ ոք զչարչարանս զայս ինչ կամ գայլն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այլն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781. Իսկ մեծն ներսէս ասէ, պակասութիւնն այլն է, որ կիրք չարչարանացն քրիստոսի թուով և տեսակաւ պակաս էր յառաքեալն պօղոս. այսինքն խաչն, բւեռքն, և այլն. և զայն էլից քարոզութեամբն իւր ի մարմինս եկեղեցոյ: - 781. Այսպէս և **ենթադատութիւնք** սուրբ գրոց ոմն այսպէս և ոմն այլն: - 782. Ապա զի՞նչ է այլն որ զշնորհս աւագանին ոչ ուրացութիւն և ո՛չ այլ ինչ նոյնպիսի

մերկացուցանել կարտ: - 782. Իններորդ, հաւատով հնազանդի ոք օրինացն աստուծոյ. այլ դէն հակառակ կայ օրինացն և աստուծոյ. թէպէտ գիտէ գայլ լինիլ ինքեան չար, այլ գիտութեամբ մեղանչէ: - 784. Որք դարձուցեն զսիրտ հարց յորդիս ըստ մաղաքիայի. այսինքն ուսուցանեն զհաւատն փրկչին զոր հարքն ունէին. և է՛ վարձաւորելի և կարի քաջ. և թէ այսպէս և թէ այլ քրիստոս քարոզի: - 785. Իսկ ամենայն զգայական կենդանւոյ թէպէտ իզին ստինք գոն վասն զծնունդս կերակրելոյ. սակայն և արուացն գոյ նոյն մասն անդամոց կազմեալ յարարչէն. և այլ յի՞նչ պէտս լինի. խնդրել արժան է: - 785. Իսկ ստինք յատկապէս գործի՛ է բնութեան ի պէտս սննդեան այնոցիկ ծննդոց զօրէն սերմանեաց երկրի. յորմէ հիւթոյ արեանն գոյացելոյ, ընդ ագուզայս երակաց **արտագունեալ** որակօք կաթն փոխակերպեալ: - 786. Իսկ որքանութիւն ստեանց կենդանեաց, բերէ՛ զօրինակ որքանութեան կարելոյ ծնանիլ այնոցիկ տեսակացեալ: - 786. Եւ թէ այս և թէ այլ, զնոյն իմանամք ասացեալ: - 788. Այլ ինչ ո՛չ օգնել ի գերութիւն վարելոց. որպէս և այլնմ աւուր ի կորուստ մատնելոց: - 789

ԱՅՆ ԶԻ + Եւ այլն զի փաթութեամբ է՛ ըստ հրեական օրինին է. զի կոնդակ և գալարելո՛վ էր նոցա գիրն. իբր թէ ծածուկ է ի նոցանէ խորհուրդ մարգարէիցն և թաքուն: - 481. Ութերորդ, զի ծնունդ էր նա նոր և զլխաւոր. և այլն զի նովաւ կորնչէին ազգք և տոհմք և դարք: - 517. Հնգետասաներորդ, զի բաւական համարեցաւ ի պատիւ կանանց գայլն զի յառաջագոյն մերձեցաւ ի նոսա ծննդեամբ. իսկ յետ յարութեանն կամի՛ զի ա՛րք նախ մերձեսցին ի նա մինչ դեռ ո՛չ է ելեալ նա առ հայր: - 518. Եւ այլն զի խափանեցաւ գործ մարմնոյն, ի ժամանակէն կամ ի տեղւոյն կամ ի դիմացն պատճառեցաւ: - 556. Եւ այլն զի նախապատիւ է պատուականն քան զանարգն: - 662. Եւ այլն զի պատճառ մեղաց առաւել մարմինն՝ քան թէ հոգին լինի: - 699. Եւ այլն զի ասէ քրիստոս վասն իւր չարչարանացն թէ՛ «ահա՛ ամենայն ինչ որ վասն իմ՝ կատարեալ է»: - 781

ԱՅՆ ԻՆՉ + Դարձեալ ասեն, թէ անունս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ ոք զչարչարանս զայս ինչ կամ զայն, պակասի ի նմանէ այլն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781

ԱՅՆՈՒ ԶԻ + Եւ գիտելի է, զի թէպէտ մեծագոյն է ըստ ինքեան սրբութիւն արգանդին քան զսրբութիւն մկրտութեանն. այնու զի բառնայ զդիւրասահութիւն մեղանչելոյն: - 462

ԱՅՆՈՒ ՀԵՏԵՒ + Եւ այնուհետև նուազի որքան յառաջ է՛ քան զարեգակն և թեքի ի նմանէ: - 187. ...և այնուհետև ո՛չ վասն այլոց, այլ վասն ինքեանց մեղացն պատժին իւրաքանչիւրքն: - 593. Այլ զկնի դատաստանին՝ բարիքն թէպէտ տեսցեն զչարսն ի տանջանս, բայց չարքն ո՛չ երբէք այնուհետև տեսցեն զբարիսն որպէս ցուցաւ: - 754

ԱՅՆՉԱՓ + Եւ այնչափ կուրացեալ է՛ մինչ զի պատերազմի ընդ դէմ աստուծոյ...: - 146. Զի ընդ իւր անկումն ի պատուոյ այնչափ չէ՛ տրտում, որքան ընդ մարդոյն փառաւորիլն: - 146. Երրորդ՝ զի վեցեակ թիւն ի մէջ ամենայն թուոց առաջին կատարեալ է. և զ թիւն է ի բոլորակ ձևն. զի որ քան է ի միջին կիտէն ի բոլոր ծիրն, վեց այնչափ է իւր բոլորակ ծիրն: - 182-183. Վասն է՞ր այնչափ բազմութիւնք ջուրոց եղեն: - 207. Յի՞նչ պէտս են այնչափ բազմութիւնք բուսոց և ծառոց: - 212. Ասեն վարդապետք թէ՛ այնչափ հոգս տարաւ աստուած ի ստեղծանել զճանճս և զմրջմունս որքան հրեշտակաց: - 217. Վասն է՞ր այնչափ ի մէջ ցաւոց և տրտմութեան եմք առաւել քան զառաջինսն: - 292. Երկրորդ՝ զի այնչափ խոնարհեցաւ, որ աթոռոյն իւրմէ անկաւ ի հեզութիւն և ի յաղբիւն: - 323. Վասն է՞ր այնչափ հակառակեցան բարեկամքն ընդ յոբայ: - 324. ...զի և մեք ուսցուք՝ վասն վկայութեանն աստուծոյ այնչափ նախատինս յանձն առնուլ և ո՛չ ուրանալ. որպէս վկայից դասքն նահատակեցան: - 324. Վասն է՞ր այնչափ դիմամարտս յարուցանէր բանսարկուն ի վերայ յոբայ. որպէս զկինն և զբարեկամսն և զծառայքն և զայլսն: - 325. Վասն է՞ր այնչափ շաբաթս հրամայէ՛ պահել: - 371. Ասա՛ թէ՛ չափաւորն ընդունելի է. այլ անչափն պոռնկութիւն և ագահութիւն. իսկ կուսութիւն և աղքատութիւն որ չափ առաւելու՛ այնչափ զեղեցկանայ: - 404. Եւ թէ վասն է՞ր այնչափ գիրք և բանք գրեցան: - 525. Այնչափ որչափ և քրիստոս քարոզեաց: - 709. զի սկզբնաչար և պատճառ ամենայն մեղաց սատանայ է. այլ ադամ այնչափ զի առաջին եղև մեղանչական ի նմանէ: - 777

ԱՅՆՊԵՍ + Իսկ երկրաւորք մերթ այսպէս և մերթ այնպէս. լինին և ո՛չ լինին. որպէս մարդ, ծի, ծառ, և այլն: - 8. Երկրորդ՝ զի թէ ի ներկայս ասեմք ի վերայ քարի թէ լինիցի փայտ. ո՛չ լինի այնպէս. - 8. Երկրորդ՝ ասեն թէ աստուած նախքան զլինիլն մեր՝ ի նախատեսութիւնն իւր ետես զամենայն լինելոցն այնպէս... զչարն չար, և զբարին բարի: - 15. Արդ՝ հարկ է ամենեցունց գոլ այնպէս. որպէս աստուած

ետես և գիտաց. – 15. ... այլ ո՛չ տեսութիւնն հարկեաց զսայլն լինիլ այնպէս. այլ կամք արւեստաւորին: - 16. ... վասն որոյ զորինչ կամի՝ այնպէս առնէ. զոմն չար և զոմն բարի: - 16. ... և որպէս կամի այնպէս առնէ. – 16. Եթէ ոչ հաղորդին, մինն է ի նոցանէ եակ. և այնպէս ո՛չ երկու սկիզբն: - 21. Նախ ի պատճառէ, զի ամենայն պատճառելեաց խնդրի պատճառս. և այնպէս պատճառի միւս պատճառ. և այսպէս **բացաքայլութեամբ** յանհունս ո՛չ է գիտութիւն: - 25. Առ որս ասենք եթէ՝ բանս այս «ամենայն» ո՛չ այնպէս. նեղագոյն առեալ լինի ի սուրբ գիրս՝ որպէս առ փիլիսոփայսն: - 27. Արդ՝ յորժամ ծնաւ քրիստոս՝ այնպէս խաղաղութիւն էր՝ որ մին մարդ տիրէր ամենայն աշխարհի: - 27. Եւ զոր ինչ տեսանէ աչք արծուին՝ ո՛չ կարէ տեսանել աչք մարդոյ. այնպէս բթամիտն ո՛չ իմանայ, զոր իմանայ նրբահայեացն և ուսեալն յաստուծոյ...: - 31. Իսկ զանգիտութիւնն որդւոյ վասն ժամուն և աւուրն թէ բերցեն ընդդէմ մեր հակառակօղքն՝ և այնպէս նուազ ասիցեն զորդի: - 48. Այլ այնպէս ասաց առ ի ցուցանել զանչափ յաւիտենական աստուածութիւնն՝...: - 65. ...և ո՛չ այնպէս էառ զգոյացութիւն և զճշմարտութիւն իւր՝ զի ո՛չ ևս երբեք առցէ: - 65. Եւ է դարձեալ անգիտութիւն՝ յորժամ զմիտս տարածենք յամենայն եղեալս և զնա ոչ գտանենք, ժողովենք ի մինն որ արտաքոյ է սոցա. և այնպէս անգիտութեամբ ճանաչի աստուած: - 103. ...և այնպէս տեսանել թէ է՝ աստուած պատճառ ամենայնի: - 119. Երրորդ՝ և բաժանի և զանազանի ի բազումս. և այնպէս շրջագայութեամբ գտանէ զճշմարիտն. և այսպէս է բնական քննութիւն իմաստասիրացն: - 120. Իսկ շնորհականն է ընդդէմ այսոցիկ. զի պարզ և միեղէն իմացմամբ բարձրանայ յաստուածային գիտութիւնն. և այնպէս ի զարքացման լինի տեսութեամբ նորին: - 120. Բոլոր է՝ յորժամ զիմացումն մտաց յամենայն եղելոց առ ինքն ժողովէ՛, և այնպէս բոլորովիմբ յաստուած հպի և միանայ...: - 142. Իսկ զնդակ որ է կողմնաւոր՝ շարժի հոգին, յորժամ բնականապէս լուսափայլի յաստուածային գիտութիւնս տեսութեամբ և մտածութեամբ. և այնպէս հոգեպէս ի յաստուած միաւորի...: - 142. Է՛ որ իմացումն մտացն առ ինքն ժողովի ի յիշողականէ՛ ի տրամախոհութեանցն՝ ի կարծեաց՝ և յայլոցն, և այնպէս ըստ ինքեան տեսութեանն ի աստուած հպի...: - 142. ...այնպէս՝ զի թէ դառնային և սիրէին զայն՝ որ ի վեր քան զինքեանս, ելանէին յորպիսութիւն շնորհաց և փառաց. որպէս այժմ են հրեշտակք բարիք: - 146. Վասն դ՝ պատճառի այնպէս. որսայ և խաբէ զմարդիկ: - 146. Եւ զնայելոյն պատճառն իրինոս մեկնէ թէ՛ զմարդոյն լինիլն ետես այնպէս. փառաւոր և ի խորհուրդ եմուտ...: – 147-148. Վասն է՞ր ո՛չ ստեղծ զնոսա այնպէս. զի մի՛ կարիցեն մեղանչել: - 149. Իսկ աստուած գիտէ զառաջիկայն և այնպէս տայ ի փորձանս: - 161. Ձի տրամախոհութիւնն այնպէս է առ իմացումն որպէս գոյնն առ տեսանելիքն: - 249. Հինգերորդ՝ նշանակ ահագին դատաստանացն աստուծոյ. զի այնպէս լինելոց է ամենայն մեղաւորաց այնպիսեաց: - 303. Այն է, որ բովանդակ մարմինն այնպէս խոցոտեալ էր կեղով՝ և լուծեալ ի շարաւ և ի թարախ...: - 322-323. Այլ զի տեսանօղքն զարիւրեալք ի ճշմարիտ նշանիցն մովսէսի՝ առ աչօք թուէր թէ և կախարդքն այնպէս առնէին: - 335. Չորրորդ՝ յայտ է, զի ինքեանք խոստովանեցան թէ մատն աստուծոյ է այս. և ո՛չ կարացին այնպէս առնել: - 335. Իսկ օրէնքն և պատուիրանքն այնպէս զանազանին: - 340. Վասն է՞ր այնպէս. ահագին երևմամբ և որոտմամբ երևեցաւ աստուած ի սինա: - 341. Երրորդ՝ ի գուշակ սուրբ հոգւոյն որ այնպէս որոտմամբ և հրեղէն լեզուօք էջ յառաքեալսն: - 341. Վասն է՞ր այնպէս զարդարուն զգեստ հրամայեաց: - 347. ...և եղև այնպէս: - 377. Այլ շնորհք նորոյս կարողութեամբ արդարացուցանէ զմարդ այնպէս, մինչ զի սպիք մեղացն ջնջին և յիշատակութիւնն ծածկի: - 433. Նախ՝ զի այնպէս ծալեցի ջուրն: - 445. Երրորդ՝ օրինակն. զի ամենայն անսուրբ ջրով լուացեալ սրբիւր. և ողողեալ զհանդերձս այնպէս մտանէր ի բանակն...: - 488. Երկրորդ՝ զի թէ քրիստոս այնպէս փառաւորեալ էր որպէս յետ խաչին, արգել և խափան լինէր ամենայն շարչարանացն և փրկութեան մարդկան: - 521. Նոյնպէս և արծակելն այսինքն օրինելն ո՛չ կատարի. թէ այնպէս. **անկարգաբար** իցէ: - 539. **Արդ՝ մեղանչելն մարդոյ այնպէս. է որ զակն խփեաց ի լուսոյն և խաւարեցաւ. սակայն լոյսն ծագէ՝ դեռևս ի վերայ աչացն և սակաւ փայլէ ի ներքս. և յորժամ բանայ վաղվաղակի լոյս տեսանէ:** - 562. Այնպէս մարդ մեղօք զրկի ի շնորհաց լուսոյն. այլ լոյս խնամոցն աստուծոյ չէ հեռացեալ և սակաւ փայլէ ի ներքս ի տրտնջականն. – 562-563. Իսկ մեղանչելն աստանայի այնպէս. է որ ընդ դէմ արեգականն հայի և զլոյսն կորուսանէ և խաւարի: - 563. Երկրորդ՝ զի թէ խառն բղիսեաց ըստ քեզ վասն այն ի պատարագն ջուր խառնես, ապա և ի ջուրն զինի խառնես և այնպէս մկրտես: - 595. Չամենայն ճշմարտութեամբ հարցանէ քահանայն. և այնպէս որ մի՛ լիցի ի հարցանելն մեղք ուսուցանել ժողովրդեանն: - 601. Ասենք թէ՛ այնպէս. է շնորհք խոստովանութեանն որ զյաւիտենից պատիժն ժամանակեայ առնէ. - 602.

Ասեն վարդապետք թէ **ի լուր ուրախութեան հեշտանայ լեարդն և տարածեալ լայնանայ.** և այնպէս. շունչն ելեալ յորդ ընդ շնչերակսն և առնէ զծաղրն: - 619. Եւ այնպէս. յարածամ տեսանէ զցաւս մերձ ինքեան և առ ինքն ի չար գործս իւր անբաժանելի ի նմանէ մինչ ի յարութեանն օր. - 669. ...և այնպէս. դառնացեալ տրտմութեամբ և սարսռելի երկիւղիւ յուսահատեալ մնան...: - 669. Երրորդ, արտասուենք զմեզ թէ և այնպէս. հանդիպելոց է մեզ: - 676. ...և ի յարութեանն առնուն զփառս հատուցմանց հոգւով և մարմնով. և այնպէս. փառաց ի փառս բարձրանան որպէս ասի յերգս: - 689. Քսաննմի, և յառակս տնտեսին զոր կացոյց տէր ի վերայ ծառայիցն տալ կերակուր. զոր յետոյ տէրն եկեալ գտցէ այնպէս. Երանի է ծառային այնմիկ. ասպա թէ ոչ՝ ընդ մէջ կտրեսցէ: - 693. **Ձի որ խոկայ առանց հաւատոյ՝ այնպէս է իբր թէ ջանայ որ տեսանել զարեգակն առանց աչաց:** - 702. Արդ այսոքիկ փրկին արդեամբք հիման հաւատոյն. սակայն այնպէս. որպէս թէ ի հուր: - 702. Այնպէս եղիցի լի մարդկամբ որպէս այժմ է. և այնպէս յիրաքբանչիւր գործս որպէս այժմ: - 714. Այնպէս եղիցի և յարութիւնն մեր ի վերջինն աւուր: - 716. Նոյնպէս սրբին ամենայն տիեզերք. զի երեսք երկրի այնպէս. պայծառանայ որպէս զհայելի: - 728. Եւ ջուրքն այնպէս. պարզ լինին որպէս զալօր: - 728. Եւ օղբ այնպէս. պայծառանան որպէս զեթերն: - 728. Եւ հուրն այնպէս. փայլատակէ որպէս զլուսին. և լուսինն որպէս զարեգակն. և արեգակն եօթնապատիկ պայծառանայ որպէս ասէ եսայի: - 728. Երկրորդ զի հաւասարի հալեալ մոմ. այնպէս. լերինք և բլուրք հարթեալ հալին և հասաւարին: - 728. Ձի այնպէս. ծանակեալ լիցի մարմին մեղաւորին, մինչ զի հոգին զարշեսցի առնուլ զնա. և որպէս ուրուկ և որդնալից այնպէս ո՛չ կամեսցի ունել զնա: - 751. Առաջին հուր վառեալ. այնպէս. որ թէ բոլորովին ծովք ի վերայ հեղցին՝ ո՛չ շիջանիցի: - 752. Եւ այնպէս. յաղթ զնիւթականս զայս հուր, որպէս այս զնկարեալն պատկեր հրոյ: - 752. Ձի որպէս ձկունք ի ջուրս, այնպէս. նոքա կան ի հուր: - 752. Ո՛չ բնաւ, թեպէտ հայր տեսանէ զորդի կամ մայր զրուստր. և կամ զեղբայր և զայլս. ո՛չ միայն ո՛չ ցաւին, այլ այնպէս. լինի հեշտալի, որպէս տեսանենք զձկունս որ խաղան ի վտակս: - 754. Եւ դարձեալ այնպէս. միաւորեալք են ընդ աստուծոյ, որ դատաստանն աստուծոյ ամենայն իրօք հաճոյ թուի նոցա. վասն այսորիկ այնոքիւք ուրախ լինին: - 754. Եւ այնպէս. մնացեն յաւիտեան որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 760. Կամ լինէիր անհոգ որպէս ենովք և եղիա որ այնպէս. անհո՛գ են, որք ոչ ի մահու և ո՛չ յայլ ինչ պատահմանէ երկնչին: - 762. Կամ լինէիր այնպէս. ուրախ որպէս զայն որ ի կախաղան ածեալ լինի՝ և յանկարծակի ի ճանապարհին թագաւորութիւն ընկալեալ լինի: - 762. Եւ կէտն արևմտից առ ելս. այնպէս. ներքին և վերին կիսագունդն: - 788. Ներել մաղթեմ աղերս արկեալ. որ ինչ ի սմա սըխալ գտեալ. ո՛չ գիտելոցն և ոչ տեսեալ. կամ ըստ հընոցն այնպէս. թողեալ: - 808

ԱՅՆՊԻՍԻ + Ձի ո՛չ նա այսմ և ո՛չ սա այնմ կարէ միակ գոլ. վասն որոյ հարկ է գոլ այնպիսի միակ՝ որ և ամենայն բազմութեան և միակաց է՝ միակ. որ է աստուած: - 26. Եւ արդ զինչ զարքանք էր թէ այնպիսի խաղաղութեան ձուլէին զուսերս իւրեանց ի խոփս: - 27. Երկրորդ՝ է՝ դարձուցանել զիմացումն ի հաւատալեացն, և յայնցանէ որ ածեն զմարդն առ հաւատալն. այնպիսին խաբեալ է...: - 31. Եւ այնպիսիքն տրամաբանել ո՛չ կարեն վասն հոգևորին. որպէս ի ծնէ կոյրն վասն գունոց, քանզի ասեն վարդապետք՝ աստուած լոյս է ո՛չ մարմնոց, այլ մտաց. զոր թէ որ ո՛չ տեսանէ՝ կոյր է: - 32. Նախ՝ զի գոյին այնպիսի հրեշտակք որք մնացին ի բարին: - 149. Ձի թէ այնպիսիք էին որ ո՛չ կարէին մեղանչել՝ իբր կապեալք լինէին և բռնադատեալք, և վարձս ո՛չ առնուին: - 149. Եւ զի նախագէտ էր աստուած՝ ընդէ՞ր ստեղծ գնոսս որ այնպիսիք եղեն: - 149. Յաղագս այսորիկ կանոնեցին սուրբ հարքն վասն այնպիսեացն ո՛չ կատարել դարձեալ զկարգ քահանայութեան: - 165. Ապա ուրեմն ստուգապէս և յիրաւի՝ է կանոնեալ սուրբ հարքն, զի զայնպիսին արգելցեն ի սպասաւորութենէ խորհրդոյն: - 167. Յասցանէ յայտնի է զի զղջացեալ այնպիսին կարէ՛ հաղորդիլ ի ձեռն այլոց. այլ ո՛չ ինքն պատարագել: - 167. Ձի այնպիսի բարին մահու լինի առիթ: - 224. Չորս զայնպիսի ասացողքն և ընդունողքն՝ որոշեալ նզովէ՛ եկեղեցի քրիստոսի աստուծոյ: - 226. Նախ՝ զի այնպիսի նշանք ո՛չ դնեն հարկ ի մարդն. այլ ցուցանեն զձկտումն բնութեանն ի յայնպիսի իրս: - 246. Նախ՝ զի այնպիսի նշանք ո՛չ դնեն հարկ ի մարդն. այլ ցուցանեն զձկտումն բնութեանն ի այնպիսի իրս: - 246. Վասն որոյ ո՛չ է պարտ եմթադատել զմարդ վատն այնպիսի նշանաց երևման: - 246. Հինգերորդ՝ նշանակ ահագին դատաստանացն աստուծոյ. զի այնպէս լինելոց է ամենայն մեղաւորաց այնպիսեաց: - 303. Չորրորդ՝ և զայնպիսի հիւրսն գերի՛ և ծառայ չարչարեցին: - 335. Տասներորդ՝ զի որ զայնպիսի լոյսն յինքն ընկալաւ, զամօթ առականացն աղամայ ո՛չ ստացաւ: - 352. Երկրորդ՝ զի գործունեայք և հաւանողքն այնպիսեացն

պատժեսցին. որպէս ի յերկրորդ օրէնքն հրամայէ սպանանել այնպիսիսն. իսկ հաստատունքն ի հաւատս՝ վարձս առցեն ի հաւատոց իւրեանց: - 388-389. Եւ յայտնի նշան մոլորութեան նոցա այս է, զի այնպիսեացն կատարօրք վատթարք են գործովք և մոլի...: - 389. Վասն է՞ր հասարակաց արարիչն զազգս հրէից միայն սիրեաց այնպիսի օրինօք՝ նշանօք...: - 398. Երկրորդ՝ զի ժողովուրդն ոտիւք գայր, և զձեռս տարածէր, և զգլուխսն խոնարհեալ երկիր պագանէին. վասն որոյ հատան այնպիսի մասունքն: - 426. Իններորդ, ասէ «մի՛ մերձենար», զի մարմինն այն պտուղ էր կանուխ դժոխոցն. և ինքն տէր մեր իբրև քահանայ նոր յամենայն ձեռաց պահէր զգուշութեամբ, զի պահեսցէ զնա ի ձեռինն որ կարօղ է ընդունել զայնպիսի պատարագն: - 517-518. Այնպիսիսն տօգէտ և լիրք է. փախի՛ր ի նմանէ: - 537. Այսպէս լիցի ամենայն անհնազանդ կապեալ. վասն որոյ այնպիսիսն կրկին ունի պատիժ: - 540. ...այնպիսիսն և խոհեմ զոյ գիտելով թէ վասն մարմնական հեշտախտութեանց լինի անիրաւութիւն: - 582. Եւ ոչ մի ինչ ունի յոյս փրկութեան. ո՛չ օգնական. ո՛չ բարեխօս. ո՛չ ողորմութիւն. և ո՛չ այլ ինչ այնպիսի որ արաժամաւորացն է: - 669. Ձի այնպիսիսն դատաստան ընդունելոց են անձանց իւրեանց ի մեծի ատենին քրիստոսի: - 684. ...որով իմանան արդարքն թէ այնպիսի փառս պատրաստեալ է նոցա. և յուսով վայելեն մինչև օր դատաստանին: - 697. Ասենք եթէ՛ ձայնիւն և պսակաւն եցոյց մարդկան և լսեցոյց ի յաչս և ի յականջս թէ զայնպիսի կեանս վիճակեցին նոքա որք սուրբք են ի մարդկանէ. - 697. Ձի այրի շինածն որ ո՛չ է յարմար այնպիսի հիման հաւատոյ: - 702. Ասենք, թէպէտ այնպիսի անդամքն ո՛չ են պիտոյ ի յարութեանն, սակայն յառնեն վասն կատարելութեան և գեղեցկութեան...: - 725. Տեսանէ՞ն արդարքն զմեղաւորս այնպիսի տանջանս թէ ոչ: - 754. Ո՞չ ցաւին արդարքն ի տեսանելն զնոսա այնպիսի տանջանս: - 754. Եւ այնպիսի քաղցր է տեսութիւնն աստուծոյ...: - 763. Երրորդ անդուստ՝ զի իբրև նոքա որ այն քան տկարքն էին՝ սակայն այնպիսի թշնամին այն քան յաղթութիւնս գործեցին ըստ յոբայ: - 765

ԱՅՆՔԱՆ + զի ի բոլոր քաղաքն այնքան բիւր մարդիկ՝ ծեր և տղայ՝ ե՛րբ և ո՛ւր ի մի շարժումն աստեղաց ծնան...: - 13. Իսկ մեծութիւն կռապաշտութեան այնքան էր՝ մինչ միածին որդին պատարագեցաւ մարմնով, և ապա բարձաւ մեղք կռամոլութեանն յաշխարհէ: - 33. Երկրորդ և ոչ վասն յետին յանցանացն կռապաշտութեան եպերենք զիմաստութիւն նորա և ո՛չ ընդունիմք. թէպէտ և հնար է պատճառել թէ այնքան իմաստութիւնն, զնա ո՛չ պահեաց հաճոյ մնալ աստուծոյ: - 40. Իսկ անտօն և ո՛չ զիր գիտէր՝ ո՛չ թէ այնքան իմաստութիւն, որպէս հաճոյ եղև աստուծոյ. մեք յի՞նչ հաւատամք և ընդունիմք զայն իմաստութիւն: - 40. Դարձեալ հարցանեն թէ՛ զիա՞րդ ասէք երեք և մի բնութիւն. զի **գ** միոյ բնութեանն ո՛չ հաղորդի. այլ միմն հաղորդի միոյ բնութեանն, և երկուքն երկուքին. և երեքն երեքին. զի որքան է թիւն, այնքան բնութեան թւակից լինի: - 54. Իսկ առ չարն յո՛յժ ազդողակա՛նք են. այլ ո՛չ այնքան որչափ և կամին. այլ որքան իբր ի հրեշտակաց թոյլ տացի: - 149. **Եւ որքան պատուական է ճանաչումն՝ այնքան մեծ է սխալումն:** - 150. Իսկ առաքեալն վասն արտաքին փորձութեանցն ասէ. որ ի հալածչաց հասանէ ի վերայ մեր. յորում ուրախանալ պարտիմք. զի որքան յաճախէ փորձութիւնն, այնքան առաւելու և պսակն: - 160. Իսկ որ զերկրաւորքս ըստ կարգի, ամենագութ մարդասիրութեանն է երևումն. ո՞րպէս խնամով զպէտս մարդկան այնքան աւուրս կատարեաց: - 192. Եւ համառօտ ասեն, կեանք մեր և ժամանակ որքան առաւել յերկարէ՛ և աճէ՛, այնքան առաւել պակասի և նուազէ...: - 199. Ա՛րդ՝ եթէ մնայ հինն ընդ նորոյն հանապազ. նա՛ ծանրանայ. և ո՛չ կարէ զայնքան ամաց բազմութիւն պտղոցն կրել, և այսպէս լինին ամենայն ծառքն կոտորեալ և ապականեալ. - 224. Քսանակ, Վասն ժ հարուածոցն. և թէ վասն է՞ր այնքան տանջեցան: - 283. Վասն էրորդին, այնքան սիրեցաւ յաստուծոյ, մինչ զի յետ մահուանն վրէժ խնդիր եղև արեան նորա...: - 287. **Եւ դարձեալ՝ որ քան մերձիմք կատարածի, այնքան մերձենամք ի ցաւս դժոխոցն. որպէս յերկունն սակաւ սակաւ առաւելու խաւարն և ցուրտ:** - 293. Չորրորդ՝ զի յայտնեսցի թէ՛ ի մէջ ծառայութեանն յեգիպտոս այնքան բազմացոյց զնոսա խնամքն աստուծոյ. այսքան բազմութիւնս ի տեղիս իւրեանց խաղաղութեամբ բնակեալ՝ ո՞րքան անթիւ բազմացցին: - 377. Եւ դարձեալ՝ ոչ ինչ շնորհ ունէր բան նորա. զի այնքան օրինեաց զժողովուրդն, ընդէ՞ր ոչ դարձաւ մահն և սատակումն: - 388. Երկրորդ՝ զի այնքան երկեալ ի մահու վիուկն այն, որ այլոց կեանս խոստանայր: - 428. Տասներորդ՝ այնքան գերազանցեաց պատիւ կուսին, զի այնմ որ մարգարէք զուշակէին զլինելոցն. ի սմա ընդ խօսից հրեշտակին եղև կատարումն: - 464. Երկրորդ՝ զի այնքան բազմութիւնք հաւատացելոց կորնչելոց էին, որ ո՛չ վայելէր **ամէնիմաստ** գիտութեանն աստուծոյ: - 467. Եւ թէպէտ

կատարեալ և լի և անթերի էին մասունք մարմնոյն քրիստոսի. այլ այն քան փոքրիկ, մինչ զի հագիւ անկարէր ընդ տեսութեամբ մարդոյ: - 470. Եւ զհոգին որ քան յօժարին՝ այն քան և առնուն: - 523. Եօթներորդ՝ զի որ հպարտքն են ոչ ունին հանգիստ մտաց և մարմնոյ. քանզի որ քան մարդ խոնարհէ՝ այն քան հանգիստ է: - 562. Իսկ չար հոգիքն ճանաչեն այն քան զչարս՝ վասն զի ըստ արժանեաց իւրոց տանջելոց են: - 685. Այս է ի գլխաւորութիւն ամենայնի զո եղելոյ ապստամբութեանն. զի որ քան աւուրբ եղև աշխարհի, այն քան ամօք յանկ ելանէ: - 707. Երրորդ, զի որ քան յապաղէ՝ ժամանակն, այն քան վարձք հաւատոյն աճէ՝. - 717. Մանաւանդ թէ՛ հոգին սուրբ գրօղ դպիր. և ուղղութիւնն գրիչ գործիք. և որք զմեկանն առատ տամբ և զմագաղաթն, զսուրբ գործս անկեղծաւոր և զբանս աղօթից օրինաւոր, այնքան առաւել գրիմբ ի գիրն կենաց: - 741. Վասն է՞ր այն քան թշուառութիւնս կրեն: - 752. Եւ որ քան գործենք զմեղս, այնքան բազմանայ ծնունդն նոցա. և ծուլութիւն և հեշտութիւն մեր սնունդ է նոցա: - 753. Որ և այն քան գերազանց է միաւորութիւնն քրիստոսի ընդ եկեղեցի քան զմարմնական հարսանեաց...: - 757. Այն քան եղիցի միութիւն զլիտոյն և անդամոցն, զի անդամքն զպատիւ զլիտոյն իւրեանց՝ ինքեանց համարեսցեն: - 763. Երրորդ յաղագս սիրելութեան ընկերացն այնոցիկ. զի այն քան եղիցի սեր ի մէջ նոցա, մինչ զի զուրախութիւնս նոցա ինքեանց համարեսցեն: - 764. Երկրորդ այնու՝ զի ի նաւաբեկութենէ փրկեալք եղիցին. թէ նաւաբեկեալքն որ ի ծովէն ելանեն այնքան ուրախանան, ո՞րչափ ևս առաւել ուրախասցին որք զայս քան նաւաբեկութիւնս կրեալք ի վշտագին ծովէ այսմ աշխարհի գերծան: - 764. Երրորդ անդուստ՝ զի իբրև նոքա որ այն քան տկարքն էին՝ սակայն յայնպիսի թշնամին այն քան յաղթութիւնս գործեցին ըստ յոբայ: - 765. Եւ որ քան մեծ վիշտ եղև ի պատերազմին, այն քան է մեծագոյն ուրախութիւն ի յաղթութենէն: - 765. Որպէս ասեն վարդապետք, այնքան եղիցի երջանկութիւն, ուր ոչ ինչ եղիցի չար, և ոչ ինչ ծածկեսցի բարի: - 765. Եօթներորդ՝ վասն բարձրութեանն ի քանուց մշակաց. զի որ քան առաւել բրի ի ներքոյ երկիրն և քարինս դնի, այն քան առաւել բարձրանայ: - 766

ԱՅՈ՛ + Ասենք թէ՛ այն ի հարկէ մինն ճշմարիտ է. և մինն սուտ. այլ զանազանապէս ըստ իրին: - 9. Այն բնութեամբ բաժանեն, այլ անձամբ միաւորեն: - 95. Ասենք թէ՛ այն պարտ է ամենեցուն կատարել: - 674. Այն ճշմարտութիւնն հաստատէ ասելով, «երևեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս»: - 732. Ասենք թէ՛ այն. զի անկումն նոցա մահ է նոցա. այսու հաւասարք: - 780

ԱՅՊԱՆԵՍ + Թողուն զգերծունն մերկութեան և զթօշունն անարգութեան և տկարութեան խաչին. զայսպանելն խաչողաց. և զխաւար լուսաւորացն. և յայլ դէմս դարձուցից զբանս: - 424

ԱՅՍ + Եւ ասեն ըստ այնմ եղանակի: - 7. Այս է նոցա զրախօսութեանն կարգ - 8. Այլ մեք զի՞նչ առ այս: - 8. ...որք զայս ասեն՝ մեղանչեն չորիւք եղանակօք: - 8. Պատասխանենք այսմ եթէ սո՛ւտ են ասացեալքդ. և պատրուակին ճշմարտութեամբ. սակայն յայտնի՛ է իմաստնոց: - 8. ... զի թէ առնենք զայս՝ եղիցի՛ այն. և թէ ո՛չ առնենք զայս՝ ո՛չ եղիցի այն: - 9. Իսկ ի վաղիւն ո՛չ գիտենք թէ անծրև է թէ ոչ. զի գիտենք որ մինն լինի. այս՝ կամ այն՝ որ և հանդիպի...: - 9. Ասենք առ այս, եթէ ամենայն իր զինչ և իցէ ի ներկայս՝ գիտենք զնա ի յերթեան իւրում...: - 9. Այլ պատճառս այս է երեքկին: - 9. մանուկս այս երկար ապրեսցի. կամ թէ մանուկս այս լինի երաժիշտ, թէ ո՛չ լինի խափանումն իմն: - 9-10. Եւ որովհետև ծանեաք զայս, արդ պատասխանենք առարկութեանցն: - 10. ... հարկաւոր պատճառս այս ո՛չ է բանն մեր որպէս ցուցաւ: - 10. Ասենք առ այս, եթէ՛ ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ...: - 10. Առ այս ասենք, թէպէտ ստորնային մարմինք կառավարին վերնային մարմնովք, այլ մարդկային ներգործութիւնք կառավարին անձնիշխան կամօք...: - 10. Ասենք առ այս, թէ սնունդ և աճումն մարմնոց, տնկանին է և ոչ աստեղաց...: - 10. Ասենք առ այս, թէպէտ խառնւածք մարմնոյն լինին ի շարժմանէ՛ աստեղացն, այլ բազումք անձնիշխան կամօք նըւաճեն զվատախառնութիւն մարմնոյն, և գործեն զբարիս: - 10. ...զի հարկն բռնադատեաց գործել զայս...: - 12. Մանաւանդ թէ առ առաջին պատճառն վերանայ այս անհրաւութիւն, որ ետ զօրութիւն աստեղացն այսպէս անհրաւ բաժանարար զոլ: - 12. Ասենք առ այս թէպէտ ունին զօրութիւնս...: - 12. Եւ այս վասն բազում պատճառի: - 13. Այլ մեք դասք ուղղափառաց, հետևողք ճշմարտասիրութեան, ընդդիմանամք այսմ ...: - 13. Եթէ վկայես և դու մեզ՝ թէ ո՛չ է հարկ...: - 13. ...այս լինի կամ հակակայութեամբ յառաջ եկեալ...: - 14. Ասենք առ այս նախ՝ եթէ կրկին է պատճառ. հուպ և հեռի: - 15. Ասենք առ այս թէ գիտելի է՝ զի այլ է տեսութիւնն աստուծոյ՝ և այլ է տեսութիւն մարդոյ: - 15. ...վասն այսորիկ մեղքն և չարն ո՛չ են յաստուծոյ...: - 16. Ա՛րդ՝ թէպէտ չարն ո՛չ է յաստուծոյ, այսու ո՛չ լինին երկու աստուածք...: - 16. Եւ զի ոչ է այս հարկ. զի

գողով նոյն ճանաչեմք զայլսն: - 17. ... թեպէտ մեզ չար երևի, այլ այս ևս բարի է. որպէս հիւանդութիւն. փորձութիւն. և այլն: - 18. Ասեմք առ այս եթէ կրկին ունի դէմս գիրն դպրութեան կենաց: - 18. Այս է գիր ընտրելոցն: - 18. Ապա թէ զայս ո՛չ առնէ, անձնիշխան կամօք հետևի չարին և ո՛չ ի բնութենէ - 19. Եւ գիտելի է այս...: - 20. Եւ ի բացայայտութիւն այսմ բանի՝ ծանիր ըստ օրինակի: - 20. ... թէ էին ք սկիզբն՝ լինէր այս կամ համանգամայն. կամ մի յետոյ միոյ: - 21. Եւ թէ ոք ասիցէ, այս ներհակաց է որք փոխեն զմիմեանս. և ո՛չ ունակութեանց և պակասութեանց: - 21. Ասեմք առ այս եթէ՝ բարի և չար ըստ ենթակային ներհակք են միմեանց...: - 21. Այլ և այսու որոշեցին. զի յունակութենէ պակասութիւն լինի. այլ ի պակասութենէ ունակութիւն ո՛չ երբեք: - 21. Ասեմք առ այս եթէ՝ ջերմն ապականէ զցուրտ՝ և ինքն մնայ ի յենթակայն. զի եութիւն է և որակ: - 22. Այլ և ո՛չ ի յէս և չարն. և զայս ցուցցուք ի բաժանմանէ: - 22. Եւ այսպիսի չարս ո՛չ է է. և ո՛չ ի յէսս. և ո՛չ սկիզբն ունի կամ պատճառ. և ո՛չ ինքն սկիզբն այլոց կամ պատճառ. այս է **ինքնաչարն**: - 22. Եւ ծանիր զայս ...: - 22. Այս բարիս ի հրեշտակս ամփոփոխ և սերտ է. իսկ ի մեզ փոփոխական է: - 23. Այլ այս զանազանի. զի բարին բնական ունակութիւն է մեզ. զի ի բարին ենք գոյացեալ: - 23. Այլ այսու զանազանի: - 23. Այս առաջին զանազանութիւն: - 24. Ընդէ՞ր ոչ յայտնեաց աստուած գեութիւն իւր ի կեանս այս մարդկան ազգի: - 24. ...ընդունայն է կարծիքս այս. ասել զոր չէ՛ արժան անախտ և պարզ բնութեանն աստուծոյ: - 24. Առաջին պատճառ զայս դնէ աստուածաբանն գրիգոր: - 24. Այսմ տեսութեանս որք արժանաւորին, նոքա երանին և անքակ միանան ի սեր նորին որպէս հրեշտակք: - 24. Այսորիկ յայսմ կենցաղի: - 24. Նմանապէս և մարդկան տեսանել զաստուած առանց օրինակի և միջնորդի՝ անհնար է ի կեանս այս: - 25. Եւ զայս կարգաւ ասէ եսայի մարգարէ: - 25. Այս է զի ի լուր պատմութեանց նախնեացն՝ կամ ի կարգէ՛ իրաց՝ կամ ի տեսս զգալեաց՝ ի ծանօթս զամբ աստուծոյն ճշմարտի. յորմէ հաւատն լուսափայլեցի: - 25. Եւ այս կամ յանբաւս ելեալ, կամ զտեալ զանսկիզբն սկիզբն, որ է աստուած: - 25. Ա՛րդ՝ եթէ միակս այս շարադրի բազմաց, ո՛չ մնաց մին. իսկ եթէ ոչ շարադրի, ո՛չ զոն բազումք. այլ մի և մի. և այս որպէս այս: - 25-26. Այս երկրորդն: - 26. Չի ո՛չ նա այսմ և ո՛չ սա այնմ կարէ միակ գոլ...: - 26. ...զայս ո՛չ տեսանեմք եղեալ: - 27. Առ որս ասեմք եթէ՛ բանս այս «ամենայն» ո՛չ այնպէս նեղագոյն առեալ լինի ի սուրբ գիրս՝ որպէս առ փիլիսոփայսն: - 27. ...միթէ ամենայն իսրայէլ ասա՞ց զբանս զայս, ո՛չ: - 27. ...և այս ո՛չ է եղեալ: - 27. Ասեմք թէ՛ զբանս զայս ասէ մարգարէն վասն խաղաղութեան...: - 27. **Ասեմք թէ՛ թալմուտն պատասխանէ այսմ**: - 28. Այս առ հոգեմարտսն: - 30. Վասն որոյ որ հեղզ է ի խնդրել զպարգևս զայս, ո՛չ կարէ հաւատալ: - 32. Եւ այս է անբժշկելի ցաւ: - 33. Եւ այս վասն բազում բաղդատութեան կոչին սոքա նեռն: - 34. Եւ զոր ասեն այս է տարակուսանք: - 36. Որ է տարակուսանք այս, եթէ գոյր ոմն մեծ քան զհայր՝ զի բռնադատեաց զնա՛: - 36. Իսկ թէ ոչ կամաւ. ո՛ է որ զնա բռնադատեաց. զի բնութիւնն ողջախո՛հ է. և յայտնէ զայս կուսութեամբ կեալն բազմաց: - 36. Ի այս տարակուսանքս՝ որ է ստութիւն յերկուց կողմանց, բառնի եութիւն հօր. և լինի արարած որդի: - 36. Այլ այս է մեր պատասխանի: - 37. Բայց հարցմունքս այս կարէ՛ ասիլ ի վերայ մեր. զի ասիմք՝ յէից եղեալ և յոչ էից: - 37. Այլ այս չէ բաւական. զի զմի իրն ինքեան մերձ ասէ որ անհնար է: - 37...է՛ այս պատասխանի, այլ ո՛չ բաւական: - 37. ...այս կամացն աստուծոյ է պահպանութիւն, և ոչ բնութեան նոցա. զի յո՛չ էից եղեալքն՝ կարեն յոչ եութիւն փոխիլ: - 37. Այլ մեր պատասխանին առ այս է՛ այս ինչ, թէ միշտ ծնունդ է ի հօրէ ըստ բնութեանն որդի. այլ անձամբ կատարեալ...: - 37. Իսկ այսորիկ պատահմունք են քեզ: - 37. Առարկութիւնս այս յայտնապէս զորդի կամ զհայր ի բաց մերժէ յաստուածութենէն. ճարտար իմա, ո՛չ ասէ զհօրէ ոչ զոլ աստուած. այլ զանձնելութենէն: - 38. Իսկ այսորիկ առանձնաւորութիւնք են հօր և որդոյ. և ո՛չ են բնութիւնք անձնելութիւնն և ծնելութիւնն. այլ ի մի և ի նոյն բնութեանն: - 38. Այսք և այլ սոյնպիսիք՝ հաւասարութեան են ցոյցք ընդ հօր: - 39. Այս է մեկնութիւնն թէ՛ հաւասարն աստուծոյ՝ յափշտակութիւն և զրկումն չհամարէր իւր զծառայի կերպարանս առնուլ. զի ո՛չ ունէր յայլմէ կասկած իլելոյ զփառսն. զի ի՛րն է սեպիական: - 39. ...ասի փոքր այս միաւորութեանս քան զհայր. իսկ ըստ այնմ որ է՛ անձառ և նախքան զյաւիտեանս ծնունդ ի հօրէ՛, հաւասար է հօր և ոչ փոքր: - 40. Այլ զի խոնարհեցաւ ի բարձրութենէ փառացն և ընդ նուաստ բնութեան մերում միաւորեցաւ. այս է որ առաքեալ ասի: - 40. Եւ զի կամաւ հօր էր այս առաքումնս՝ հօ՛ր ասի: - 40. ...ասեմք զիմաստութիւնս զայս ստեղծեալ նախկին. որ ասացաւ «ամենայն գործոց»: - 40. Առորս ասեմք թէ՛ առարկութեանս այսմիկ զանազան կերպիւ կարենք լուծումն առնել: - 40. Այլ ո՛չ զայս պատասխանեմք: - 41. Այս է մեկնութիւն երկրորդ ժողովոյն: - 41. Իսկ ի ստեղծումն է ընդդէմ այսմ.

քանզի ստեղծողն ո՛չ այլայլի, այլ ստեղծուածն: - 41. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թե՛ բանիւս այսու՝ ցուցանի կերպ աստուածային ծննդեանն. քանզի ի ծնունդն՝ ծնեալն առնու զբնութիւն ծնողին որ է՝ կատարելութիւն: - 41. Այլ գայս երկբայիս յաղագս ոչ գիտելոյ քոյ թէ «մինչդ» ամենուրեք ո՛չ որոշէ ընդդէմ հանդերձելոյն. զի թպէտ նշանակէ՝ զկտոն ուր մինչն է եղեալ, այլ զոր անոր է քան զնա՝ ո՛չ ուրանայ: - 42. Իսկ հնազանդիւն որդւոյ հօր, ո՛չ թէ այժմ անհնազանդ է վասն հակառակութեան. զի այս աւագակացն է. և անհնար է ասել զմի և զնոյն էութիւնն ինքն ինքեան հնազանդ և անհնազանդ ըստ այնմ որ բան է. այսինքն զպարզ աստուածութիւնն: - 42. Եւ այս վասն միութեան բնութեան և կամաց հօր և որդւոյ: - 42. Այս օտարութիւն անուանցս լծակցեալ ընդ միմեանս՝ առնէ զմոլորութիւն հերձուածողացն: - 43. Զի երկուս այս հարկաւոր է, բժշկելոցն հաւատ, և բժշկին զորութիւն: - 44. Թուի թէ և այս յոչ պատշաճէն ասի զի վնասեալք էին հաւատովք՝ ո՛չ էր պատշաճ անել նոցա նշանս: - 44. Բայց այս է անկարութիւն աստուծոյ. չարանալ և ոչ էանալ: - 44. Եւ այս ո՛չ թէ ոչ կարութիւն է նմա, այլ վասն առաւել կարողութեանն է: - 44. Եւ այս ոչ էութիւն և չարութիւն առ մեզ կարէ՛ երևիլ, զի մասամբ ունիմք զկարողութիւն և ո՛չ կատարեալ: - 44. Այսոքիկ մեզ անկար են և անհնարինք. բայց ոչ յաստուծոյ. այլ հնարաւորք և կարելիք են նմա: - 44. Այս է ոչ կարելն որդւոյ: - 45. Բայց և այս բան՝ հանգոյն առաջնոյն է իմանալ. որք միտս ունին և ո՛չ նուազին: - 45. Տարակուսելի է առ այս, զի թէ հարկ է որոց բնութիւնքն մի գոլ՝ նոցա և կամքն և ներգործութիւնն մի լինիլ. ընդէ՞ր ապա զի մարդկային բնութիւնս մի է և նոյն հօրն և որդւոյն՝ և ո՛չ է կամքն և գործքն մի: - 45. Եւ պատաճառն է այս. զի թպէտ մի է բնութիւն ծնողաց և ծնիցելոց, բայց ոչ ունին զմի կամս. զի հատեալ բաժանեցաւ որդին ի հօրէն: - 45. Այս ապա անբաժանութիւնս առնէ զկամքն մի: - 45. Այս ո՛չ որպէս չարափառքն ասեն՝ թէ որպէս նկարիչ իմաստուն ձևացնէ՝ պատկեր, և ապա ոչ ուսեալն՝ զնոյն օրինակէ: - 45. Զորորդ այսու առաւել զմիակամութիւն ցուցանէ...: - 45. Այլ այս է առնելն հօր՝ և նմին նման որդւոյ, այսինքն կամիլն հօր՝ և կատարեալն որդոյ զնոյն կամս: - 46. Ասեմք գայս ըստ մարդկութեանն. զի ո՛չ ունէր բնութիւնս մեր...: - 46. Եւ թէ ըստ մարդկութեանն իմանաս, մի կարծիցես պարզ և շնորհ զտալս գայս. զի այն նեստորին է: - 46. Ո՛չ ցուցանէ այս բ կամք հակառակ միմեանց. զի առողին է բանս և ո՛չ առեցելոյն. այսինքն բանին՝ և ո՛չ մարդկութեանն: - 46. Այլ այս առաւել զմիակամութիւնն ընդ հօր և որդւոյ ցուցանէ...: - 46. Զի ոչս այս բացբարձական է. որպէս թէ ո՛չ չափով տայ աստուած զհոգին որդւոյ. այսինքն է՝ զի ոչ տայ և ո՛չ չափէ: - 46. Ո՛չ թէ բացասութիւնքս այսոքիկ զլինիլն ցուցանէ, այլ թէ ո՛չ էր ամենիւ: - 46. Այս յայտնի է զի որդի էր որ յերկրի մարմին զգեցաւ: - 47. Այլ այս է լուծումն, զի յորժամ լսես թէ մի է աստուած, զընդ աստուած ասելոյն՝ զերրորդութիւնն իմացիր. զի ո՛չ է առանձին, այլ հասարակ է աստուածութիւնն: - 47. Այլ այս երկրորդաբար հոսումն է յառաջին բարւոյն. այսինքն յաստուծոյ: - 47. Վասն այն տէրն ընկրկեաց զօրինականն թէ միայն ծայրագոյն բարի է՝ աստուած. և ի մարդկանէ ո՛չ որ ունի գայս: - 47. Դարձեալ՝ փորձիչս այս փառասիրութեամբ յառաջեաց առ քրիստոս. ուստի և ի բանից իւրոց երևի թէ ամենայն պատուիրանացն պահպանող են. զոր տէրն պակաս լինել յանդիմանեաց: - 47. Այլ այս է հոգւոյն բարեխօսելն...: - 48. Ապա այս աղաչանքս զոր ինչ առնեմք ի ծագմանէ հոգւոյն սրբոյ, բարեխօսել ասի հոգոյն սրբոյ: - 48. Այս է ասէ աստուածաբանն գրիգոր՝ բարեխօսելն որդւոյ: - 48. Այլ այս է, Զի ճանաչէ՛ իբրև զաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնայ. զի բացարձակ է որդւոյն անունն. այսինքն անորոշակի. զի որոյ և տացես թէ բանին և թէ մարմնոյն՝ կարէ՛ ասիլ: - 48. Այսոքիկ իբր առնչական են և ո՛չ առանձին բնութեանն: - 49. Եւ ի տնտեսականն. որպէս Աստուած փրկիչ. կամ արդարութեան. կամ խաղաղութեան. կամ արբահամու. կամ իսահակայ և այլն. և այս հասարակ է երրորդութեանն: - 49. Եւ այսոքիկ ամենայնիւ մեղանչէ՛ մարդ: - 50. Այս նմանէ մեզ և անկ: - 51. Ամենայնիւ այսոքիկ շարժողի՛ են և ո՛չ շարժութեան...: - 52. Եւ ո՛չ այս կարէ լինիլ ի յերկուցն հատումն...: - 52. Իսկ արիոսի՝ զի նա միայն զհայր ասէր աստուած. գայս ասեմք թէ, ո՛չ են մեզ երեք աստուածք՝ այլ մի աստուած և երեք անձինք. և երկուքն ի մի և ի նոյն էութենէն յառաջ եկեալ. կամօք մի և զօրութեամբ մի: - 54. Այս է միաւորութեանն բան: - 54. Եւ ո՛չ ասի ի գիրս սուրբս ըստ այդմ բառի, բայց այլ կերպիւ ցուցանէ գայր. այսինքն զի ասէ, «Ես եմ ալֆա և օմեգա». յայսմանէ իմանամք զանսկիզբն և զանվախճանն: - 55. Այսոքիկ և այլ սոյնպիսիք յայտնապէս աստուած ցուցանեն զհոգին: - 55. Այս են որ ո՛չ է և ասի. է՛ և ո՛չ ասի. ո՛չ է և ո՛չ ասի. է՛ և ասի որպէս ցուցար: - 55. Եւ այս ցուցանի յառաջին կորընթացւոցն...: - 58. Այլ այս վերաբերի առ հոգին սուրբ...: - 58. Իսկ շարժումնքս այս ո՛չ ցուցանեն զաստուած ստեղծուած: - 60. Այս ո՛չ թէ ունիլ զկիրս նշանակէ յաստուած, այլ զպատիժ

վասն գործոյ յանցաւորացն: - 60. Իսկ առ երկրորդն ասեմք, եթէ «փչեաց յառաքեալսն» այս զբխումն ցուցանէ...: - 61. Այլ այսոքիկ զմիմեանց գործակից լինիլն յայտնեն: - 61. Այլ այսոքիկ զհաճութիւն կամացն ցուցանեն: - 61. Իսկ թէ՛ «իմս» այս զբխումն յորդոյն ասէ, ապա և այլուր ըստ քեզ զհայր մարմնացեալ կարծես: - 61. Այլ այսոքիկ զմիութիւնն մեզ ցուցանեն: - 61. Այլ այսոքիկ զհաւասար պատիւն բացայայտեն: - 61. Եւ զի հոգին սուրբ է միայն ի հօրէ բխումն, տեսցուք զայս Նախ ի հարցմանէ: - 62. Իսկ եթէ բոլոր, այս լինի կամ **բ** հոգի որպէս ասացաք, կամ աւելորդ գոյ բխումն որդոյն որ է յոյժ հայհոյութիւն: - 63. Եւ այս է մեզ հայր և որդի և հոգի սուրբ: - 65. Առաջին սխալանք նոցա է այս: - 66. Ուստի մինն տըւօղ և միւսն առօղ ըստ նոցայն. այս է բանն և մարդն: - 66. Արդ եթէ երկրպագելի և աստուած՝ և այս վասն բնակութեան աստուծոյ, ապա ուրեմն եղեալ առ ժամայն աստուած և օտար ըստ բնութեան: - 67. Իսկ թէ մարդ աստուածացեալ, ստէ՛ ուրեմն առաքեալն ի լրութենէն ունայնութիւն ասացեալ. զի այս ընդդէմ որին ի նըւաստութենէ ի բարձրութիւնս ելանէ: - 68. Ասա՛ ռ՛վ բաժանօղո, ռ՛ր բնութիւն ասէ զայս ի քրիստոս: - 69. Եւ զայս դու բաժանօղո՞ յո՞ր դէմս ասես այսպէս ընկալեալ: - 70. Նմանապէս ասա՛ և զայս. զբնութեա՞մբն որդի ասես ընդ աջմէ մեծութեանն նստեալ, թէ որ շնորհօքն որդիացեալ ըստ քեզ: - 70. Ասա՛ ինձ ռ՛վ բաժանօղո՞ ռ՛ր դիմաց գոլ ասացեալ զայս: - 70. Եւ հետևի այսմ և գործ կրկնակի: - 70. Եւ ահա՛ չորեքտասան հարցմունքս այս է ընդ դէմ երկաբնակ աղանդոցն. որք զմի քրիստոսն յերկուս բաժանեն բնութիւնս: - 70. Ութերորդ՝ «մի է օրէնսդիր և դատաւոր» ասէ յակոբոս. և ինքն քրիստոս դնելով զօրէնսն ասէր, ասացաւ առաջնոցն **այս ինչ**, բայց ես ասեմ **զայս ինչ** և զայս: - 71. Իսկ եղևս այս՝ նշանակէ զմիաւորութիւն բանին և մարմնոյն: - 72. Ապա ուրեմն և մարմինն այն յատուկ է մարմին բանին աստուծոյ. և այս ո՛չ կարէ լինիլ՝ եթէ ո՛չ լիցի միաւորեալ ընդ նմին: - 73. Հարցունես այս է՛ ո՛չ գիտողաց զհասարակութեանն բան և զառանձնութեանն: - 74. Այս վասն հասարակ բնութեանն: - 74. Հարցունես այս է՛ երկաբնակացն. և նմանի այնմ թէ՛ մարդ ըստ հոգւոյն բնութեանն մարմին է, թէ ըստ մարմնոյն բնութեանն հոգի: - 75. Չի այս է ուղղակի դաւանութիւն միաւորութեանն քրիստոսի: - 75. Չայս նոքա: - 76. Առ երրորդն ասեմք՝ թէ յիմարութիւն է ամենևինք և մոլորութիւն իսկ ի լսել զայս: - 76. Չի թէ անանձն բնութիւն ասեաք միաւորեալ որ էր հասարակ, գո՛յր ինչ նոցա ասել առ այս: - 76. Չոր յայսմանէ երևի երեք եղանակ միաւորութեանն զանազանապէս: - 77. Եւ այս ո՛չ մասամբ կամ բաժանմամբ. այլ բոլորի և միութեամբ: - 77. Այսոքիկ հային առ միութիւն անձինն աստուածային: - 77. Այսոքիկ հային առ միութիւն եութեանն: - 77. Այսոքիկ հային առ բնութեամբ միաւորութիւնն: - 77. Որպէս ասեմք զաստուածածին կոյսն մայր և կոյս. ո՛չ **բ** բնութիւն կամ **բ** անձն. որ է մասամբ և բաժանմամբ. այլ զմի և զնոյն. ունելով զայս և զայն յատկութիւն: - 77. Դարձեալ՝ որպէս բացբարձութեամբն ասի հայր աստուած՝ անսկիզբն և անվախճան. ունելով զայս և զայն ի պարզ միութեան իւրում. և ո՛չ է **բ** անձն կամ **բ** բնութիւն: - 77. Եւ որպէս այս ո՛չ ասի, նոյնպէս և ո՛չ է հնար երկատելով ասել զքրիստոս անեղ և եղական: - 78. Դարձեալ՝ ծանիր ուղղապէս. զի ասի աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ. զի այս միաւորութեան է: - 79. Այլ ո՛չ ասի մարդ աստուածացեալ և անմարմնացեալ. զի այս փոխարկութեան է: - 79. **Ասի դարձեալ՝ աստուած մարմնազգեաց. այլ ո՛չ ասի աստուած մարդազգեաց. կամ մարդ աստուածազգեաց.** զի այս որոշման է: - 79. Ասեմք թէ՛ և այս ընդ դէմ երկուց հերձաճողաց է: - 79. Եւ հաստատեալ այսու եթէ՛ հոգին և մարմինն է միաւորեալ ընդ բանին աստուծոյ, կարգէ՛ և զայն. բայց որդիք ասէ ո՛չ **բ**. և ո՛չ աստուածք. զայս վասն դիմաց միաւորութեանն ասէ: - 80. Չբանս զայս չարափառքն այսպէս մեկնեն, թէ միութիւն բանին ընդ դէմ է միութեան երրորդութեանն...: - 80. Իսկ մեք դասք ուղղափառաց կրկին կերպիւ իմանամք զբանս զայս: - 80. Դարձեալ՝ զի ասէ թէ, այս միաւորութիւնս որ ի քրիստոս է, ո՛չ է իբրև զայն որ յերրորդութիւնն է. զի անդ միութիւն է, բայց բաժանումն անձանց: - 80. Այսոքիկ են չար աղանդաւորացն համբաւօք մի բնութիւն բանին և մարմնոյն: - 82. Եւ այսոքիկ նզովեալք են ի հոգւոյն սրբոյ ի ժողովն եփեսոսի և այլոցն. և եղիցին ի նզովս սուրբ եկեղեցւոյ: - 82. Եւ զայս միաւորութիւնս խոստովանիմք մեք մի անձն. և մի դէմ. և մի կերպ. և մի բնութիւն. և մի կամք, և մի ներգործութիւն: - 83. Ծանիր և զայս. զի՛ մի բնութիւն ասեմք քրիստոսի՝ վասն կատարմանն և ո՛չ սկզբանն...: - 85. Այսբան առ այս: - 86. Եօթն են անհատողութիւնք անձին որպէս ասէ պորփիր... և են այսոքիկ: - 87. Այս զերրորդն: - 87. Բաժանեն և ուրեք գյատուկ անունն. այսինքն աստուած և մարդ. այս է զմարդկային բնութիւնն մարդ, և զաստուածային բնութիւնն աստուած. որպէս նեստորի թըլի: - 87. Այս է նոցա ասելն՝ մի անձն և **բ** բնութիւն: - 87. Բոլոր ի մասունս. և այս երկակի. ի **նմանամասնեայս**՝ և

յաննմանամասնեայս: - 87. Այլ և ո՛չ է որպէս պատահումն ի պատահումն. և այս յա՛յտ է յասացելոցդ: - 88. Այս է նոցա ասելն՝ մի անձն և **բ** բնութիւն: - 88. Նախ՝ որպէս սեռ ի տեսակս բոլորապէս տեսանի և ո՛չ մասամբ. այս է՝ զի գոյացութիւնն որ է սեռ՝ բոլոր է ի մարմինն և յանմարմինն. և կենդանին բոլոր ի բանականն և բոլոր յանբանն: - 89. Այս որպէս սեռ ի տեսակս: - 89. Նոյնպէս և քրիստոսն անուն՝ և տէր՝ և աստուած՝ և այլն՝ զո՛յգ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն. և ո՛չ առաւել և նուազ. կամ տկար և հզօր. կամ անգէտ և ամենագէտ. և որ ինչ այսմ նման: - 89. Իսկ եթէ զաստուածային անձն և զաստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն ասէք մի քրիստոս, այս լինի կամ միաւորութեամբ կամ բաժանմամբ: - 90. Եւ եթէ բաժանմամբ, այս լինի **բ** քրիստոս, կամ **գ** ըստ անձին և բնութեանցն բաժանման: - 90. Ահա՛ այս ի կարծոյ բացայայտութիւն ծածկեալ ամբարշտութեանց, որք **բ** բնութիւնս սահմանեն ի վերայ միոյն քրիստոսի. թէպէտ անձն մի համբաւեն համաձայն մեզ, սակայն որոշմամբ բնութեանց լինին տարածայն մեզ և եկեղեցեացն աստուծոյ: - 90. Այս է միտքն որ ասէ՝ համանգամայն աստուած և մարդ. այսինքն բոլորովիմբ և հաւասար և անբաժան աստուած և մարդ: - 91. Նոյնպէս և այս ընդ դէմ նոցա է՝ որք մի ասեն անձն, և յերկուս բնութիւնս բաժանեն: - 91. Այս է միտքն մի՛ է և ո՛չ **բ** աստուած և մարդ. և նոյն է և ո՛չ այլ և այլ աստուած և մարդ: - 91. Ապա ուրեմն յայտնապէս նոքա ուրանան զայս, և ասեն թէ՝ ձեռքն քրիստոսի ոչ է աստուած. և գլուխն քրիստոսի ո՛չ է աստուած. և այլն. զի մի բազմաստուածք լիցին: - 91. Ասեն զայս թէ՛ և ո՛չ մարդ չէ. այսինքն ձեռքն և ոտքն քրիստոսի. թող թէ աստուած: - 91. Ասեն զայս թէ՛ քրիստոսի է մարմին. և քրիստոսի է արիւն. և քրիստոսի հոգի. այլ աստուծոյ ո՛չ ասեն: - 91. Ձայս հարցեր, եթէ մասունքն քրիստոսի աստուած են, նաև բազմաստուած էք. զի բազում են մասունքն: - 92. Ո՛չ ինչ ունիմ ասել առ այս. այլ՝ զուղիղ պատասխանին խնդրեմ: - 92. Այս է ուղիղն ի կարծոյ: - 92. Իսկ թէ ասես միայնաբար աստուած է մարմինն՝ և աստուած է հոգին. այսու ո՛չ լինիս բազմաստուած. զի մի՛ է աստուածութիւնն ի սոսա միաւորեալ եութեամբ և գոյացութեամբ: - 93. Այսքան առ այս: - 93. Եւ ո՛չ այս միայն: - 93. Այսորիկ խոնարհականք: - 94. Չի եթէ բաժանմամբ, այս կամ բանին իմասցի, և կամ մարմնոյն: - 94. Եւ զայս եթէ բաժանմամբ, ո՛չ է առանձնապէս բանն քրիստոս. զի ո՛չ գոյ մեծագոյն օժանօղ նմա. որ և ո՛չ առանց մարմնոյ փրկեաց: - 94. Եւ այս ըստ միութեանն: - 94. Ահա և այսու ի վեր է նա. զի յեակցէ հոգւոյ իւրմէ՛ և ի բնութեամբ հօրէ: - 95. Ա՛րդ՝ եթէ հայր առաւել գիտէ և որդի նուազ, այս լինի կամ հօրն նոյնպէս նուազ գիտել որպէս որդի. և կամ որդի՛ ո՛չ ճշմարիտ ասել: - 97. Արդ՝ եթէ բոլոր աստուածութիւնն ի քրիստոս էացեալ է մարմնապէս, և ծածկէ զգիտութիւնն ի նմանէ, այս լինի կամ ոչ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ կամ զեութիւնն տուեալ և ի գիտութենէն զրկեալ որ է սուտ: - 98. Ասեմք առ այս. թէ մինչև ցայժմ զբնութիւնն բաժանէիր, և այժմ զանձն ևս: - 98. Եւ այսու փառօք ըմբռնէր քրիստոս զամենայն հունաւորս ներգործութեամբ: - 100. Իսկ սուրբ գիտութիւնն ընդ դէմ այսմ լուսաւորէ՛ զմիտս և ուղղէ՛...: - 104. Յայս միտս երկոտասան են աստիճանք հաւատոյն: - 105. Դարձեալ՝ աստուածային առաքինութիւնք այսու թրուով են. այսինքն հաւատ. յոյս. սէր: - 105. Եւ այս թէ առընչապէս, և թէ բնակցապէս ուղղակի՛ իմասցի...: - 108. Չի է՛ մի՛ որ սկիզբն է թրւոյ. և այսպէս մի ո՛չ ասի աստուծոյ. զի այս քանակ է. և պատահումն ո՛չ գոյ յաստուած: - 110. Եւ սահման միոյն է այս. մի է որ յինքեան անբաժանելի է, և յայլմէ բաժանեալ: - 110. Ոմանք զայս ընդ նիւթն շարադասեն: - 111. Եւ այս ո՛չէ ուղիղ: - 112. Յարացոյցս այս մի՞ է՛ թէ բազում: - 112. Այսքան առ այս: - 113. Եւ այս է նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ...: - 113. Իսկ զի ի պատճառէ՛ են՝ այսու յատկացեալ են ի հօրէ. զի հայր անպատճառ և անսկիզբն է: - 114. Եւ որովհետև ծանեաք զայս, պատասխանեմք ասելով՝ եթէ կարգաւոր է և յոյժ: - 114. Այսքան առ այս: - 114. Նմանապէս և այս: - 114. Այս է զի կոչի յաւիտեան. և ժամանակ. և օր...: - 115. Եւ այս վասն երեք պատճառի: - 115. Այլ զայս ստեղծեալ յաւիտեանս ասեմք ոչ սկիզբն ունիլ և ո՛չ կատարած...: - 116. Այսքան առ այս: - 116. Եւ այս նոյն է ըստ առաջին մտացն: - 117. Իսկ այս միայն կենացն է յատկութիւն: - 117. Այսու հաւասար են, զի ի միոյ կենդանական պատճառէ՛ են սկսեալք: - 117. Իսկ զգայականն ունելով զայսորիկ առաւելու զզգալն և զշարժիլն: - 117. Իսկ պակասութիւնքս այս ո՛չ են ի յաստուած: - 117. Համանգամայն, այս է՛ զանցեալն և զհանդերձեալն իբր ներկայ տեսանէ և ներկայապէս...: - 118. Եւ այս ամենայն ընդդէմ է տեսութեան մեր...: - 118. Իսկ մեք սոցա ամենայնի զընդդէմսն տեսանեմք. և այս է պատճառն: - 118. Աստուածային եութիւնն ըստ որում բնութիւն է՛ թէ զինչ է կամ որպիսի ինչ է անգիտելի՛ է մեզ յայսմ աշխարհի և ի հանդերձելումն: - 119. Այս է՛ զի ի բանն աստուած տեսանեն զաստուած ի յինքն. և զեղեալքս ի յինքն:

- 119. Եւ այլ է նոցա առաւօտու և երեկոյի ճանաչումն...: - 119. Այսու հաւասար է, զի պարզ է և միեղէն և բարձրագոյն տեսութիւն որպէս ասացաք: - 119. Այլ այսու զանազանին, զի աստուած **ինքնիմաստ** ունի զտեսութիւնն. այսինքն յինքենէ՛ է անսկիզբն և անվախճան: - 120. Իսկ շնորհականն է ընդդէմ այսոցիկ...: - 120. Եւ այլ վասն երեք պատճառի: - 120. Եւ զի յետ մահու և յարութեան ո՛չ գոն այսոքիկ պատճառք՝ անմոռանալի մնայ իմացումն: - 120. Երրորդ՝ զգայութիւն զմասնաւորն տեսանէ. որպէս այլ ինչ մարդ որ է անհատ. և միտք զընդհանուրն իմանայ՝ որ է բնութիւն. որպէս մարդկութիւն: - 121. Եւ այսու զանազանի ճշմարիտն և ճշմարտութիւնն՝ այսինքն մասամբ և բոլորիւ. որպէս մարդ և մարդկայնութիւն: - 121. Զի այլ ճշմարտութենէս լոյս հաւատոյն ծագեալ ի միտս հաւատացելոց, անփոփոխ սերտութեամբ հաստատէ՛ զհաւատացեալս ի ճշմարտութիւնն. և զճշմարտութիւնն ի նոսա: - 121. Այսու հաւասարին, զի երկրքինն առ ճշմարիտն ունին զդիտումն: - 121. Այսքան առ այլ: - 122. Եւ է սա՛ երկրորդ. զի ի պատճառէ՛ ստեղծման էիցս՝ աստուածաբանութիւնս այլ յառաջագայի: - 122. Եւ է սա՛ երրորդ ըստ կարգի. զի **յերևելեաց և ի մարմնականաց աստուածաբանութիւնս այլ յառաջագայի**: - 122. Այլ է ծայրագոյն զագաթն աստուածաբանութեան: - 123. Այլ է երանութիւն իմանալեացն: - 123. Եւ այլ է կարօտութիւն ամենայն ընտրելոց. այսինքն անհասին անհասապէս հասանիլ. և զանտեսն անտեսութեամբ տեսանել: - 123. Ծանիր և զայլ ուշիմ մտօք...: - 123. Այլ է զոր ինչ է ի յաստուած՝ դնելով կոչենք զնա: - 123. Եւ այլ է նշանակաւ աստուածաբանութիւնն: - 123. Եւ այլ ո՛չ ըստ պակասութեան, այլ ըստ գերազանցութեան: - 123. Այլ է աստուածաբանութիւնն դրութեամբ և բացբարձմամբ. որ է՛ ստորասութեամբ և բացասութեամբ. և ճառելի և անճառելի: - 123. Երկրորդին պատասխանենք եթէ՛ ո՛չէ նոյն դրութիւն և խոստովանութիւն. որպէս յորժամ ասենք դնելով թէ՛ չար է. խաւար է. և մեղք է. ահա այլ ուրացութիւն է և պակասութիւն: - 124. Եւ յորժամ ասենք ո՛չէ չար. ո՛չէ խաւար. ո՛չէ մեղք. ահա այլ խոստովանութիւն է և ո՛չ դրութիւն: - 124. Այսքան առ այլ: - 124. Այլ է զի հոգին սուրբ որդուվ պարզկի ամենայն արարածոց յերկինս և երկրի: - 125. Եւ այլ վասն բազում յատկութեան: - 125. Այլ է յղացմամբ յարգանդի և ծննդեամբ. և քարոզութեամբ. և մահեամբ. և յարութեամբն և համբարձմամբն առ հայր՝ իբր զպսակ տարւոյ կատարեալ բնութեամբ մեր՝ ի ներքին կողմն վարագորին մտեալ: - 126. Եւ այսոցիկ վատթարաց հերքիչք եղաք: - 126. Այսքան առ այլ: - 127. Եւ այլ կամ յիմարիլ և ավիշիլ. կամ արտաքս գերազանցիլ: - 127. Չայլ ոմանք ի վերայ սուրբ Երրորդութեանն մեկնեն այսպէս. սիրօղ է հայր. սիրելի որդի. և սէր հոգին սուրբ: - 128. Եւ կոչի սէր, զի շարժէ՛ զմեզ. և յառաջածու զօրութիւն է. և երևեցուցիչ. և միաւորիչ. զի այսոքիկ սիրոյ ներգործութիւնք են. վասն այն կոչի սէր: - 128. Այլ է՛ ըստ խորութեան թաքուն. և ըստ անգիտութեամբ բարձր: - 129. Նախ այլ է միտքն՝ որ այբն առաջին է և քէն վերջին. այսինքն ես եմ առաջին աստուածութեամբս. և ես եմ վերջին մարդկութեամբս. զի մարդն վերջին է արարածոց: - 129. Այսքան առ այլ: - 130. Ծանիր զայլ, զի աստուած է միայն իմացական և ո՛չ իմանալի. և հրեշտակք իմացական և իմանալի. զի իմացականք են վերինքն. և իմանալի ներքինքն: - 130. Եւ այսմ է՛ կրկին պատճառ լսողին: - 131. Իսկ այլ հրաշք տեսութեանն և իմացմանն է: - 133. Վեցերորդ՝ այն է՛ արւեստ ըստ բնութեան կարգի. և այլ նշան ի վեր քան զբնութիւն: - 133. Նախ՝ զաթոռքն. և զհետ զքերօբէքն. և զհետ զսերօբէքն. և այլ վասն **գ** պատճառի: - 135. ...զայլ կարգ փոխեն ոմանք...: - 135. Այլ է միջին կարգ քահանայապետութեան նոցա և գործ նոցա: - 136. Նախ պետութիւնք. և ապա հրեշտակապետք. և վերջին հրեշտակք. և այլ կարգ այսպէս ուղղակի՛ է: - 136. Իսկ ընդդէմ այսմ քահանայապետն որ վերին է՝ ունի զքահանային և կոչի: - 136. Այլ է պատճառն, զի որ առաջին է և վերին՝ ունի զերկրորդն և զներքինն: - 136. Երկրորդ՝ զի առանձնաւորութիւն է զօրութեանց, այսինքն արիութիւն յաստուածայինսն և անշարժ գոլն և զօրացուցանելն. և զայլ առ հասարակ ունին. վասն որոյ առ հասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Երկրորդ՝ զի նախ մաքրելն է, և ապա՛ լուսաւորելն, և ապա՛ կատարելագործելն. և այլ կարգ հասարակ է ի նոսա: - 138. Այլ զանազանութիւնն առ երրորդ էութիւնս որպէս ցուցաւ: - 138. Այլ զանազանութիւն է երկնայնոց քահանայապետութեանց: - 138. Ասենք առ այլ եթէ՛ զինչէն՝ անուամբ կամ սահմանաւ ճանաչի. և անունն յայտնի՛ է ըստ ինքեան: - 140. Այլ ի վերայ այսմ **հարցաքննելի՛** է երիս իրս: - 140. Նախ՝ թէ շնորհս այլ անե՞ղ է թէ եղական: - 140. Նմանապէս և այլ փոխի ի յարութեանն, և հրեշտակաց հաւասար լինի և հոգւոյն: - 141. ...զայլ ասենք ըստ եռակի: - 141. Եւ այլ առ հրեշտակս՝ կամ առ հոգիս՝ կամ ի մարմինս: - 142. ...այլ է ի բոլոր սրտէ և ի բոլոր մտաց սիրել զաստուած. և զայլ ունին ընտրեալքն մարգարէք և առաքեալք: - 142. ...այլ է գերագոյն իմացումն. և կոչի իմացական

տեսութիւն: - 142. ...այս և է կատարեալ տեսութիւն. և կոչի սա բնական տեսութիւն: - 142. Միատեսակ է՝ յորժամ ըստ ինքեան ժողովէ յամենայն զգայարանաց, և բոլոր և միեղէն սիրով հպի յաստուած. և է՝ այս գերակատար սէր: - 143. Եւ այս լինի կրկնակի: - 143. Այս է զանազանութիւն սիրոյ. գերակատար. կատարեալ, և անկատար: - 143. Արդ՝ ներքնագոյն սիրովն խնամէ աստուած զարարածս. և առաջին դասք հրեշտակաց զվերջինսն. և հարք զորդիս. և վարդապետք զաշակերտս. և իշխանք զիշխեցեալս. տեսարք զծառայս. և այս սիրովս շարունակին ընդ նոսա: - 143. Իսկ վերնագոյն սիրով սիրեն արարածք զարարիչն. և վերջին հրեշտակք զառաջինսն. և որդիք զհարս. և նւագք զմեծամեծս. և այս սիրովս միաւորին ընդ նոսա: - 143. Այլ և մարդ զկենդանիս և զանկենդանս. զի համասեռ գոյեղէնք են. և այս սիրովս շողկապին առ իրեարս: - 143. Եւ կրկին է այս: - 147. Այս է՝ մեղք հպարտութեանն որ է երկրային ախտ, ծանրացոյց և ընկէց յերկիր: - 148. Եւ դարձեալ, զի ամպով և հողմով ասի շարժիլ աստուծոյ. և այսու լինիլ նման այսինքն ի վերայ ամպոց և հողմոց և հրեշտակաց շրջելով: - 148-149. Այլ այս ո՛չ է հասարակ թէ ժ դաս էր հրեշտակաց և մինն անկաւ: - 150. Եւ որպէս երգովն դաւիթի դադարէր այսն չարութեան ի սաւուղայ, նոյնպէս և այժմ: - 150. Եւ յայսմանէ յայտ է թէ երեքկին է որպիսութիւն հրեշտակաց: - 151. Չայսմ վիշապէ՛ ասէ՛ զգլուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց ի յորդանան. այն է որ զամենայն ջուրս ծովուն յակնակապիճս իւր ընդունէր: - 151. Ձի գ զլխոյն կրկին է եղջիր. որ է հպարտութիւն՝ նախանձ՝ և բարկութիւն. զի սոքօք յաջ և յահեակ պատերազմի. և առ ընտիրս և առ խոտանս գտանին բազում ուրեք երեքին ախտքս այսորիկ: 151-152. Իսկ յանդիմանութեան անկումն դիւաց եղև զալստեամբն քրիստոսի ի ձեռն խաչին. և այս չորեքկին: - 153. Եւ այս վասն այնորիկ՝ զի չարախօսէ՛ր զմարդիկ եթէ ինքնայօժար կամօք և բնութեամբ մեղան և ո՛չ ի պատրանաց իմոց...: - 153. Երրորդ՝ անկումն նոցա էր ակնկալութիւն տանջանցն. և զայս մինչ ի քրիստոս ո՛չ գիտացին զպատրաստեալ տանջանս իւրեանց...: - 153. Չորրորդ՝ անկումն է ի զօրութենէ իւրեանց մինչ անգործ եղեալ մատնին. և այս կրկին: - 153. Չոր ի տեսիլն անսօնի խոստովանէին զբանս զայս մեկնելով ի վերայ ինքեանց. այս վասն առաջնոյն: - 153. Եւ դարձեալ այս երկրորդ անկումն դիւաց չորեքկին: - 153. Այս թէ զի՞նչ է հասարակութիւն: - 157. Երկրորդ՝ զի առաջին է ստեղծանելն՝ և ապա՛ նախախնամելն. այս ի յեղեալ իրն: - 157. ...այս է՛ խրատ ուղղութեան. այլ բարի առնել չարեաց, այս ողորմութեան է և գրութեան. այսորիկ առնելոյն են տեսակք: - 158. Ուրեքորդ՝ թոյլ տալով սրբոց չարչարիլ՝ վասն պսակացն առաւելութեան է. զի կենցաղս այս հանդէս է նահատակութեան...: - 159. Եւ այսու զանազանի փորձութիւնն աստուծոյ և սատանայի, Նախ՝ որպէս ասացաք՝ աստուած փորձէ՛ զի յայտնեսցէ զբարութիւնն. և սատանայ փորձէ զի հանցէ ի բարւոյն: - 161. ...տարրորդի յայսգանէ՝ որ կարելի՛ են էակ գոլ. և երբեմն ներգործութեամբ և հանդերձ զօրութեամբ: - 162. Որպէս այսորիկ որ փոփոխականք են. որ կարեն գոլ և ո՛չ գոլ. և երբեմն հանդերձ զօրութեամբ: - 162. Այլ արդ՝ յայսգանէ օտար են աստուածայինքն: - 162. Եւ զի յայտ եղև այս, այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն: - 162. Ասենք առ այս Նախ՝ եթէ կամքն և կարն ի մեզ անհաւասարք են. վասն այն զոր ինչ կամիմք՝ ո՛չ կարենք. և զոր կարենք՝ զայն կամիմք: - 163. Արդ՝ տաճարիս այս է՛ կրկին սկիզբն. նախ միտքն շինողին, և յետոյ սկիզբն և կատարումն շինւածոյն: - 163. Այս առաջին զանազանութիւն: - 163. Իսկ այս օրինակ, և նա՛ ճշմարտութիւն: - 163. Այսորիկ նմանութիւնք օրինակիս: - 164. Եւ որովհետև գիտացեալ եղև այս, ապա յայտ է թէ անկար է ոչ երևիլ սկիզբն լինելութեան աշխարհի...: - 164-165. Եւ զի այս այսպէս է, յորում պոռնիկն է՝ անկար է լինիլ ոչ պոռնկեալ. և ապականեալն կոյս: - 165. Յաղագս այսորիկ կանոնեցին սուրբ հարքն վասն այնպիսեացն ո՛չ կատարել դարձեալ զկարգ քահանայութեան: - 165. Ասենք առ այս: - 165. Ասենք առ այս Նախ՝ եթէ թողութիւնն է ի գղջումն. և կարգն է ի յանձն ապականեալ. ապա ուրեմն իրաւի թեպէտ զթողութիւն ընկալաւ զղջմամբն...: - 166. Եւ այս ո՛չ պատճառի ի տկարութենէ շնորհացն որ միշտ նոյնպէս է նախ և յետոյ. այլ ի տկարութենէ անձինն շրջելոյ: - 166. Նոյնպէս և զայս եղին սուրբ հարքն ի նիկիայ: - 166. Չայս և տէրն աղիւ օրինակեաց. յորժամ անհամի ո՛չ ինչ է պիտանի հրամայէ: - 166. Ասենք առ այս եթէ՛ ո՛չ վասն ասացեալ պատճառիցդ արգելի քահանայն ի գործոյն: - 167. Այլ այս է պատճառն իսկապէս: - 167. Այլ տեսցուք զայս և յօրինակս ճշմարտութեան...: - 167. Յայսգանէ յայտնի է զի զղջացեալ այնպիսին կարէ՛ հաղորդիլ ի ձեռն այլոց. այլ ո՛չ ինքն պատարագել: - 167. Այսքան առ այս: - 167. Եւ զայս զօրութիւնս ասենք աստուծոյ՝ ամենազօր՝ ամենակարօղ՝ և այլն: - 168. Եւ ուսեալք զայս, ընկալ՛ և այժմ զլուծումն խնդրոյն...: - 168. Է՛ որ միշտ ներգործութեամբ. որպէս աստուած. և է՛ որ

միշտ զօրութեամբ. որպէս նիւթն և ժամանակ. և է՛ որ երբեմն զօրութեամբ և երբեմն ներգործութեամբ. որպէս այստփիկ որ ի լինելութեան և յապականութեան են: - 169. Այսքան առ այս: - 169. Խնդրեմ և գայս որ ասացաւ ի վերոյ թէ պատահումն ո՛չ է յաստուած: - 169. Պատասխանեմք առ այս եթէ՛ առանց ջերմութեան անձն և անկերպ է անորակ մարմինն. իսկ տերևն զա՛րդ է ծառոյն. և մագն մարմնոյն: - 170. Եւ զի յայտ եղև այս, ծանուցի և այն, թէ վասն է՞ր աստուած միայն գոյացութիւն է և ո՛չ պատահումն: - 170. Յայսցանէ ազա՛տ է ամենայնիւ աստուածայինն եւութիւն...: - 172. Այսքան առ այս ի կարծոյ: - 172. Նախ գայս ասեմք թէ ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ...: - 173. Մին է՛ զի միշտ ոչ ինչ է. զի ոչ զօրութեամբ և ո՛չ ներգործութեամբ ունի զգոլն. և յայս ոչ էակէս ոչ ինչ լինի: - 173. Նմանապէս ծանիր և գայս կրկին է էակն...: - 173. Ասեմք առ այս եթէ գիտելի է նախ՝ թէ զի՞նչ է բնութեամբն և զի՞նչ կամօքն: - 173. Այսինքն կամօք է՛ զի գիտութիւնն և կամքն առաջնորդէ՛ գործոյն և հնարաւոր է՛ առնել գայս՝ և առնել զայն, զոր և կամեսցի. որպէս մարդ զի տէր է գործոյ իւրոյ՝ առնելոյ և ոչ առնելոյ: - 173. Եւ այս ինչ է հարցումնդ զի թէ ասեմք կամաւ ներգործէ, ասեն՝ ապա փոփոխական ներգործէ որպէս մարդ...: - 173. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ ո՛չ ամենայն գործ բնութեան հետևի, այլ և կամաց...: - 174. Ո՞րպէս է զի աստուած պարզ է և աննիւթ, զնիւթականքս յառաջ էած. զի այս է կարգն որ նիւթն ի նիւթոյ, և աննիւթն յաննիւթոյ յառաջագայի: - 175. Եւ ուստի՞ է յայտ ասիցէ որք. այսինքն զի բանն անմարմին է որ բաժանէ զոսոսա. զի այս է կարգն որ մարմին զմարմին բաժանէ. և անմարմին զանմանմինն: - 175. Եւ որպէս ի ժողովիլ հոգւոյ և մարմնոյ լինի մարդ. և ի բաժանիլն կորնչի. այսպէս և գայս իմա: - 175. Եւ ո՛չ միայն այս. այլ և դ՛ բնութիւն է չորից տարերաց մարմնոյն. ջերմ և ցուրտ. չոր և զէճ: - 176. Այսքան առ այս: - 176. Չայս և սովոր են առնել մարդիկք առ մերձաւորս և սիրելիս անընդմիջաբար խօսին. և առ հեռաւորս կամ ատելիս գրով կամ միջնորդով: - 177. Եւ այս վասն բազում պատճառի: - 177. Եւ գայս ունի այքն. զի է՛ ձայնաւոր ընդ այլ է ձայնաւորաց: - 178. Այլ և ի վերայ այսոցիկ: - 178. Եւ այքն է մայր և սկիզբն իմաստութեանս այս: - 178. Եւ արդ՝ այլ աշխարհն կամ լինէր որպէս այս, կամ այլապէս: - 179. Արդ եթէ լինէր որպէս այս, աւելորդ լինէր. և աւելորդ ոչինչ է ի գործս աստուծոյ: - 179. Չայս բան եհարց դշխոյն սաբայ՝ առ իմաստնացեալն յաստուծոյ սողոմոն: - 179. Ասէ գայս, զի բնութեամբ անբովանդակելի է. և ոչ տեղեաւ ըմբռնի. մինչ զի ինքն զամենայն տեղիս պարունակէ. յորում կեանք և շարժիմք և ենք: - 180. Հարցանեմ և գայս ևս: - 180. Կարծեմ թէ և քեզ ծանր թուի հարցումնս այս. սակայն մտաւորաբար լո՛ւր: - 180. Եւ այս է՛ թշնամիք անհաշտելիք. և սիրելիք անքակտելիք: - 181. Կրկին է այսմ պատճառ. այսինքն բնական և բարոյական: - 182. Այս բնական պատճառն: - 182. Եւ բարոյականն է այս: - 182. Եւ պօղոս յափշտակեցաւ յայս երրորդ երկինս: - 183. Եւ գայս գիտել պարտ է. զի մեծն ներսէս զհաստատութիւնն՝ արփի ասէ և եթեր կոչէ. զոր արտաքինքն եերորդ տարր ասացին որ ո՛չ երևի մեզ: - 184. Եւ այս ևս գիտելի է, զի որպէս հրեղէն երկինն հոմանուն է, այսինքն լուսեղէնն որ ի սկզբանէ ստեղծաւ. և բոլորակ հրոյն: - 184. Նմանապէս և իմանալի լոյսն ներգործէ՛ գայս: - 185. Տասներորդ՝ ըստ չափու և կարողութեան բաշխէ. որպէս ի կեանս յայսմիկ, և ի հանդերձեալն առաւել զի կարիցեմք տանել: - 185. Այս ա՛յսպէս: - 186. Եւ այս վասն **բ** պատճառի: - 187. Եւ այս հաւանելի՛ երևի վասն կրկին պատճառի: - 188. Եւ այս **թ** ժան կենդանակերպից վեցն է ի մէջ երկմից ի հիւսիսոյ կողմս առ մեզ, և ի մին կիսագունդն: - 189. Իսկ Ռոպէն այս է: - 191. Եւ արա՛ զերեսուն մասն մի ժամ, և զերկոտասան ժամն մի օր. և կոչի այս՝ իննսթերեկի ամ. որ աւելու ի լուսինն մի օր: - 191. Եւ այս է կատարումն մասանց լուսնին. զոր ոմանք կատարումն լուսնի ասեն: - 192. Եւ որպէս լրումն զատկի ունի աւուրս **ժգ**. և այլքն **ժե**. և այս ի տունարս մեր է. և իրն որ է՛ լուսինն մի և նոյն: - 192. Չորրորդ՝ երկիրս այս տեղիք ուսման է մեր՝ ըստ կարգի կատարեցան. զի մեք զամենայն ինչ ըստ կարգի ուսցուք. և մի՛ անկարգ և շփոթեալ: - 192. Այս է յորժամ ընթեռնումք յերկար զպատմութիւնն և լսեմք. իբրու թէ տեսանենք աչօք. և մտօք վայելեմք: - 192. Ապա թէ ոչ՝ ի յակնարկել կամացն՝ բիրապատիկ կարօղ էր աստուած ստեղծանել քան գայս աշխարհս: - 192. Հինգերորդ՝ այս մին օրս է որ կրկնելով կատարէ՛ զշաբաթ և զամիս և զտարի և զդարս կենցաղոյս, և հասանէ՛ ի վերջին օրն. որ է՛ մի օր **աներեկ** և **անփոխանորդ**: - 193. Այս է պատճառն. զի ի սկզբանէ տիւն առաջանայր գիշերոյն. զի ադամ ի լուսոյ շնորհացն անկաւ ի խաւար մեղաց: - 194. Իսկ գիշեր յարութեանն քրիստոսի՛ փոխեաց գայս կարգ. զի յարութեամբն իւրով եհան զմեզ ի լոյս շնորհաց և արդարութեան: - 194. Իսկ տեղիքն, զի յայս կիսագունդս լինի լոյս, և ի միւսն խաւար: - 194. Եւ ժամանակն, որ ի յայս ժամս լինի աստ լոյս, և ի միւս ժամն խաւար: - 194. Ի չորեսին եղանակս տարոյն՝ Գարունն այսու ճոխանայ: - 196. Եւ սոքա երեք

եղանակքս օրինակ են այսմ կենցաղոյս. և ձմեռն հանդերձելոյն որպէս ասացաւ: - 198. Եւ յայտ է յայսմանէ զի ժամանակն առ մե՛զ է և ո՛չ յերկինս: - 198. Այսքան առ այս: - 199. Արաց. ի յունել ձեան զլերինս և զբլուրս, արանց է ասեն այս ճանապարհ և ո՛չ կանանց: - 200-201. Ապէլիոս. այս ապողո՛ն է: - 201. Պերիտոս. այս պան է **նոխագոտն**: - 201. Յունվարի. այս յովանն է նախնին իւրեանց: - 201. Այսքան առ այս: - 201. Օթևան այսոց: - 203. Չայս արիստոտէլ նշան պարզութեան ասէ: - 203. Այսոքիկ ի գէջ գոլորշոյն լինին: - 205. Այսքան առ այս: - 206. Այսմ բազում են պատճառք: - 207. Այս ամենայն և առաւել քան գայս օգտութիւն է ի բազմութեանց ջուրց: - 208. Բազումք դնեն այսմ պատճառ: - 208. Երկիր որ կոխի՝ է՛ նիւթականս այս: - 210. Այս երկուքս բնական պատճառ: - 213. Կրկին է այսմ պատճառ: - 214. ...ժառն ծռեալ ունի զգլուխն ի վայր, և զոտսն ի վեր. կամ թէ ծռեալ ունի զոտս և զստեղունս յայս կոյս և յայն կոյս: - 214. Կամ խաբէութիւն. որպէս աղուեսուց. գայս և զսոյնպիսիս ունին կենդանիք բնութեամբ ի խնամս ինքեանց: - 216. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և բոյսք և տունկք ունին բնութեամբ զէնս պահապան ինքեանց: - 217. Կրկին են վասն այսմ կարծիք: - 218. Յաղագս այսոքիկ անբան կենդանիք փութապէս զգան զառաջին շարժումն և զփոփոխումն օդոյդ քան զմարդ. և **յառաջագէտ** լինին: - 218. Եւ գայսոսիկ պարտ է բանասէր անձանց ի միտ առնուլ: - 218. Ջի ի կոչումն անուան չորքս այսոքիկ երկին միանգամայն. բանն և խօսքն և ձայնն և տեսութիւնն. այսոքիւք զմարդն կատարեալ երևեցոյց աստուած: - 219. Եւ ոմանք միայն զգալի և ապականացու և ծորելի որպէս երկիրս այս. և գայսոսիկ ո՛չ ընդունիմք մեք ճշմարտութեան հետևողքս: - 221. Եւ գայս ընդունիմք մեք: - 221. Եւ բազում վարդապետք ի մէնջ և յօտարաց այսմ համաձայնին: - 221. Նախ՝ զի թէ ապականացու էր որպէս երկիրս այս, վասն է՞ր զմարդն պատուելով ի դրախտն եղ աստուած: - 222. Եւ է՛ միւս բարի խառնակն և պատրուակեալն. որպէս է աշխարհական բարին. զի գունով և երևելեալ բարի է, այլ ի ներքոյ ծածկեալ չար է. յայսմանէ հրաժարէ՛ զմեզ ոչ մերձեմալ: - 224. Այլ այս է ճշմարիտն. որ մինն ծառ էր կենաց՝ և մինն գիտութեան. և ի դրախտին այլ ո՛չ գոյր նման նմա. թո՛ղ թէ յերկիրս. ո՞րպէս ասեմք թէ այս է՛ կամ այն: - 224. Եթէ յամենայն ամի նորն զհինն փոխէ, այս լինի կամ թափիլ պտղոյն ի ծառոյն. և կամ մնալ հինն ընդ նորոյն: - 224. Իսկ թէ թափի հինն. այս լինի կամ յատակս ծառոցն ծորեալ և ապականեալ...: - 224. Սննդեան. աճելոյ. խնամելոյ. և այլոցն. և այսոքիկ ո՛չ են ի դրախտին. և ոչ զգեստ մարմնական: - 225. Չայս այսեն սուրբ վարդապետք եթէ՛ որպէս հրեշտակք աճեցին յերկինս, նոյնպէս և մարդկան ազգ ի դրախտին: - 226. Եւ թէ ասեն՝ անկատար է այս ծնունդս: - 226. Այսքան առ այս: - 226. Եւ գայսոսիկ եցոյց քրիստոս նախքան զխաչն: - 228. Տասներորդ՝ զի յայսմանէ հաստատեսցի ի մեզ հաւատ յարութեան...: - 229. Եւ այս առինչ է. զի մեծն ցուցանէ զփոքրն. և պատուականն զանապատին: - 230. Եւ այս իսկ է գործն, այսինքն վայելել հոգւով յիմանալիսն, և մարմնով ի զգալիսս. պարտ էր նախ գոյանալ նոցա, և ապա՛ գործողին և վայելողին: - 231. Եւ յայսմանէ ցուցանի եթէ մի է արարիչ բոլոր ամենայն գոյից: - 231. Ա՛րդ՝ վասն այսոք և այլ ևս քան գայս պատճառաց ի վերջոյ՝ արարաւ մարդն ամենայն գոյից: - 231. Եւ այսմ կրկին է պատճառ. բնական և բարոյական: - 234. Չայս ցուցանէ դէմք ի նմին կողմն, և զոտս յառաջ փոխել և զձեռս: - 234. Այսմ դնի պատճառ մարմնաւոր և հոգևոր: - 234. Եւ որպէս այս, նոյնպէս ի հոգևորն. վասն որոյ մովսէս ցանկայր տեսանել զերեսս աստուծոյ: - 234. Հարցումն այսմ իրի՝ նախ գիտելի է՛ թէ ուստի՞ գոյանայ պատկերն և տիպ: - 235. Այս թէ ուստի՞ գոյանայ պատկերն և տիպ: - 236. Եւ նւագեալ յայսցանէ գոյնն՝ մնայ պատկեր ի քանակէ և ի ձևոյ և ի տեղոյ երևեալ. որպէս յայտ է ի մեռեալ մարդն: - 236. Եւ ասեմք այսմ պատճառ բնական և բանական: - 236. Նախ՝ զի անմարմին դիմօք առանձնանան ի միմեանց. և այս յատուկ դիմօքս ճանաչեն հոգիքն զմիմեանս...: - 237. Եւ այս դէմքս անփոփոխ է ի հոգւոյն ի կեանս և ի մահ. ո՛չ աճէ և ո՛չ նուազի: - 237. Եւ այս անճառ խնամոցն աստուծոյ է տեսչութիւն որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 237. Եւ թէ ոք ասիցէ, խառնուածոցն է այս, կամ յատուկ տեսակաց. որպէս ձայնք և տերևք և կենդանիք չեն նման միմեանց: - 237. Եօթներորդ՝ զի ո՛չ կարէին ընտրել և խոտել զչարն և զբարին, և զսուրբն և զանսուրբն ի մարդկանէ, թէ գործ սորին է այս կամ այն. այլ անմեղութեամբ յարակցեին պղծոյն, և զխեղդ ոգւոց նորա ընդունեին: - 238. Այսքան առ այս: - 239. Այս երկու երակս թէ տաք է և չոր, մարդն ի մօտն աղէկ տեսնու՝ և ի հեռուն վատ. որպէս տղայն: - 239. Եւ թէ այս երակս հով է և զէջ, ի հեռուն աղէկ տեսնու և ի մօտն վատ. որպէս ծեր մարդն: - 239. Եւ թէ այս բ երակս բռնուի մարդն կուրանայ: - 239. Դարձեալ **բ**ժան դրունք է ի մարդն որ են այսոքիկ. երկու աչք. **բ** ականջք. **բ** պինջք, բերանն. և պորտն. **բ** ստինք. ջրիեղն. և արտաքնոցն: - 241. Դարձեալ ոմանք ասեն զմին ձեռքն

երեք անդամ. այս է՝ մինչ ի խաղալիկն մին. և մինչ յարմունկն բ. և մինչ ի կուռն երեք: - 241. Իսկ է գլխաւոր անդամքն են այսորիկ ըստ է մոլորակացն ունելով զբնութիւնս նոցա: - 241. Նոյնպէս ընդ ներքին դուռն զաւելորդն արտաքս վտարէ ընդ աղիսն. և այսմանէ ջրատեսակն ընդ ցնցուղ քաղորթին ի փալարուշտն իջանէ և լինի մեզ: - 242. Այսմ գոյ բնական և բարոյական պատճառ: - 243. Ձայս դ յատկութիւնս ունի ջիւն: - 244. Եւ այս կողմս ունի դ երակ առանց արեան լի ջերմութեամբ. և բաժանի ամենայն երակ՝ յերեսուրբ երակս. որ լինի ամենն ճիւղ երակ: - 244. Եւ այս երակքս կոչին մեծաւք: - 244. Եւ բաց այսգանէ ի յուղեղէն բ երակ գայ յիւրաքանչիւր զգայարանս. բ յաչքն. բ յականջն. բ ի քիթն. ա ի բերանն. մին ի լեզուն. բ ի ձեռքն. բ ի յոտքն. որ լինի ժք: - 244. Եւ գիտելի՛ է, զի այս խառնուածոց լինի բարք իմն և ախտ ի մարդն: - 245. Եւ առ հասարակ ասեմ գայս դնել ի մտի. զի չափաւորութիւն անդամոցն ըստ ձևոյն և ըստ գունոյն և ըստ քանակութեան և ըստ կազուածոյն և ըստ շարժմանն, նշանակէ զբարի մտացն ընդարոյս յարմարութիւնն: - 248. Իսկ ամենայն անդամք որ ներհալ են այսմ, զփիրամիտն ցուցանեն: - 248. Վասն այսորիկ կատարեալ իմաստութիւնն յերկուս բաժանի. ի տեսականն և ի գործնականն. այս ըստ դաւթի: - 248. Ի այստսիկ հոգին ո՛չ առնու ի կիր զմարմինն. այլ զկիր առնօղն մարմնոյն զտրամախոհութիւն: - 249. Եւ են այսորիկ: - 251. Եւ այս է բացադարձութիւն իմացմանն. զոր ի բազում տեղիս ասեն վարդապետք: - 251. Ընդ դէմ այսմ երկի մեծին: - 251. Այսմ ասեն գ պատճառ: - 251. Այլ մեծն Ներսէս այսմ ո՛չ է հաւան: - 251. Ձի այսորիկ ի կողմանէ մարմնոյն են պատճառք: - 251. Այլ այս է ուղիղ...: - 252. Եւ այսմ պատճառ անհաս է մտաց մարդկան...: - 252. Ձի որք զհոգի յառաջ ասեն գոյանալ՝ գայս դնեն պատճառ, եթէ յեակքս իմանալիքն յառաջ ստեղծան քան զգգալիքս. ապա և ի մարդոյն էութիւն հոգին յառաջ է քան զմարմինն: - 252. Եւ որք գայս ասեն՝ հետևին մոլորութեանցն պղատոնի մարմնափոփոխութեանցն. որ ասէ քաղաք ի յերկիս. և հոգիքն անդ ժողովեալ իբրև զգօր և զդասս: - 252. Ասեմք առ այս եթէ որպէս դու օրէնս եղեր փոխանցիլ ի բարձրագունէն ի նւաստագոյն կեանս վասն մեղաց: - 252-253. Եւ եթէ այս սուտ է հարկ է ասել քեզ կամ մնալ ի թուփն, կամ փոխիլ յանէն և անգոյանալ որպէս ցուցաւ: - 253. Իսկ որ ի գ օրն ասեմք ստեղծեալ զարարածս, այս զկարգ և զդասն նշանակէ մի քան զմի յետոյ. այլ ստեղծումն համանգամայն եղև: - 253. Պատասխանեմք առ այս եթէ՝ փշումն ո՛չ զբանական հոգին ասեն սուրբ հարքն. զի մարդ ասելով զհոգի և զմարմին նշանակեաց...: - 253. Եւ դարձեալ՝ եթէ տամք զփշումն՝ բանական հոգւոյն ըստ ոմանց, և այստու յետոյ իմանալ զհոգին քան զմարմինն մեղանջումն է ճշմարտութեան ըստ ե եղանակի: - 253. Եւ թէ որ ասիցէ, զի՛նչ է այս որ յետ խ, կամ ձ աւուր ստեղծանի բանական հոգին: - 254. Եւ այս ո՛չ ժամանակաւ յետոյ ըստ երից պատճառաց: - 254. Ձի զօրութիւն ունի այս միւթ՝ ընդունել զբանականն. զոր միւթ անասնոցն ո՛չ կարէ ընդունել: - 254-255. Եւ այս կազմողական զօրութեանն է որ նախ պատրաստէ՝ զմիւթ առ կեանքն. և ապա ի զգայութիւնն. և ապա ի բանաւորութիւնն: - 255. Եւ օրինակ այսմ, որպէս ի ծագել արևուն՝ նախ նշոյլքն երկին և ապա յետոյ արեգակն: - 255. Այս օրինակ առաջնոյն: - 255. Այս օրինակ երկրորդին: - 255. Այս օրինակ երրորդին: - 255. Ձայս և ի վերայ սերման հատոյ՝ է իմանալ: - 256. Եւ այս վասն երեք պատճառի: - 256. Ծանիր և գայս. զի բազում զարմանագործութիւն գոյ ի սմա: - 256. Ասեմք առ այս. զի թէպէտ այլ է գործ ստեղծման և այլ նախախնամութեան. զի ստեղծանելն է առնել իր ինչ ի յոչընչէ. և նախախնամելն՝ զեղեալն փոխանորդութեամբ ի նոյն տեսակն պահել: - 257. Արդ է՝ այսմ կրկին պատճառ. նախ բնական, և երկրորդ բարոյական: - 258. Իսկ բարոյականն այս ինչ է. զի զպատկերն արարչական և զառաջին կեանս դրախտին կորուսաք, և զանասնեղէն պատկերն և զերկրորդ և զախտաւոր կեանս ընտրեցաք. յիրաւի շրջեցաւ ի մեզ և լինելութիւն հոգւոյն: - 258. Ասեմք առ այս թէ՛ ո՛չ են գ հոգիք ի մարդն. այլ գ զօրութիւնք են հոգւոյ: - 259. Եւ այս վասն բ պատճառի: - 259. Ձի յորժամ ասես մին այս առաջին մասն է երրորդին. և երկուքն երկու մասն: - 259. Եւ օրինակ այսմ դարձեալ տես զնշոյլս արեգականն. որ նախ երկի՝ և ապա արեգակն: - 260. Ասեմք առ այս, եթէ և յետ մահուան ո՛չ բաժանին սոքա ի հոգւոյն ըստ էութեան. զի մի է էութիւն սոցա. այլ ըստ ներգործութեան. զի ո՛չ է մարմին՝ ո՛չ կարէ ներգործել: - 260. Ասեմք առ այս, թէ մի է հոգի հաւաստեալ...: - 260. Ասեմք առ այս, եթէ բանականն առաջին է ըստ պատուոյ քան զգգայականն. և զգգայականն քան զտնկականն: - 260. Ասեմք առ այս թէ, օն ի բա՛ց տար ի մտաց քոց զհեթանոսական կարծիս. զի ո՛չ է հոգի յառաջ քան զմարմին. և ո՛չ մարմին նախ քան զհոգի որպէս ի սկիզբն ասացաք: - 260. Եւ թէ զտեսութիւնս գայս կարծես էութիւն հոգւոյ ըստ որում է հոգի, ապա ո՛չ միայն ետես զհոգի, այլ և զմարմին...: - 260. Այսքան առ այս: - 261. Եւ արդ՝

ուսեալք գայս, մտցուք և ի ներքս բանիցս այսոցիկ և տեսցուք: - 261. Եւ այս է ըստ մարգարեութեանն...: - 261. Ասեմք առ այս, եթէ քառասունն ունի գչորս և գտասն թիւն. զի դ տասն է: - 261-262. Պատասխանեմք եթէ՛ և գայս երթիցուք յառաջինսն և գտցուք: - 262. Եւ ունին գայս ամենայն բոյսք և տունկք: - 262. Նա՛ն այսու թըլով տունկք երից ամաց տան գպտուղս: - 262. Այս է պատճառն. զի ոմանք յապաղեն. և ոմանք փութով տան գպտուղն որպէս ասացաք: - 263. Նմանապէս ծառք և տունկք՝ որ յետ երից ամաց կամ չորից ցուցանեն գպտուղս՝ այսմ թըլոյ ո՛չ ելանեն արտաքս: - 263. Սակայն և նա՛ է ի թիւս այս...: - 263. Ուսեալք և գայս, բեր տեսցուք և գմարդոյն թէ վասն է՞ր յինն ամիսս ծնանի: - 263. Կարծե՛մ որպէս ասացեալ եղև այս. բայց ո՛չ լիապէս: - 264. Վասն որոյ այսմ հասակի **տիոց** հրաման է յեկեղեցւոյ պսակ դնել այսպիսի մանկանց: - 265. Որ այսմ թուոջ և նախահայրն աղամ ստեղծաւ: - 265. Եւ այս հասակաւ և չափով յառնելոց ենք առ հասարակ: - 265. Եւ զի այս է թիւ կատարեալ չափոյ հասակի մարմնոյ և մասանց հոգւոյ: - 265. Վասն որոյ այսմանէ և յառաջ հաստատի մարդ ի հանճարս բանակրութեան...: - 265. Եւ այս է բարձր հասակն և կատարեալ. զի ի սմա պապ կարէ լինիլ մարդն երեսն ամենի: - 265. Թէպէտ ոմանք փոխեն գայս կարգ, ո՛չ ընդ դէմ բանիցս կարգի. այսպէս ասելով: - 265. Առ այս այսքան: - 266. Խնդրեմ և գայս ուսանիլ թէ ընդէ՞ր է՛ զի մարդս կատարեալ կենդանի է քան զանասունս. և յորժամ ծնանին նոքա ահա՛ ի նոյն ժամն կանգնին յոտից վերայ և գնան, և այլն. իսկ մարդն ոչ: - 266. Այսմ ասեն վարդապետք բազում պատճառս: - 266. Չայս կարգ պահէ՛ և ի զարգացման հասակին. զի մինչև ցեօթն ամն ատամն բուսանելով և փոփոխելով՝ նշանակէ՛ զկերակրականն: - 267. ...զի և այս նախախնամութեանն է. որ եղ ի բնութեանս խնամ տանիլ նոցա, մինչ ինքեանք ևս ի չափ հասակի եկեցեն և զերծանիցեն ի վնասուց: - 267. Ըստ բնականին այս է. զի ամենայն իր որ լինի՝ յանկատարութենէ ի կատարումն ելանէ...: - 267. Իսկ դիւականն ընդդէմ այսմ վասն մոլորութեան զանազան երևմունս ցուցանէ աղտեղութեան...: - 268. Իսկ զի բանական միտքն ո՛չ տեսանէ զերագն, այլ անբան մասն, որ է՛ տնկականն ի մեզ. նա՛ յածի յերագն. և ցուցանի այս ի կրկին իրաց: - 268. Եւ է՛ գործի իմացմանս այս՝ լոյս հաւատոյն. և առաջադրեալ՝ աստուածայինքն և իմացականքն: - 269. Եւ գայս իմաստութիւնս տէրն հաւատ կոչէ. և յօհաննէս լոյս. և սողմուն իմաստութիւն: - 269. Եւ այս է պատճառն. զի լոյս հաւատոյն հեղումն է յաստուծոյ առ իմացումն մարդոյ. և ըստ որում իմացումն է մեր՝ իմաստութիւն կոչի: - 269. Եւ իմաստութիւնս այս երիւք տարրորդի յայլ երիցն: - 269. Երկրորդ՝ ըստ պատուոյն. զի այս երկնային և վերուստ իջեալ. իսկ այնոքիկ երկրաւոր և շնչաւոր որպէս ասէ առաքեալն: - 269. Երրորդ՝ ըստ կատարման. զի այս յետ փոխման գոյսն ունի լծակցեալ անմահութեան և խնդութեան. իսկ այնոքիկ կորստական և անցաւոր: - 269. Այսքան առ այս: - 270. Արդ՝ աստուածային գեղեցկութիւնն ո՛չ այսու երանգօք զարդարի զի զմեզ ի նմանն իւր կազմեսցէ: - 271. Չայս նշանակեն: - 271. Վեցերորդ՝ ի յաստուած է՛ միտք և իմացումն և կամք. ունի և մարդս գայսոսիկ: - 271. Եւ այս չէ՛ ընդունելի. զի մարդն երրորդութեանն է պատկեր եղեալ որպէս ցուցաւ. և ո՛չ միայն որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ: - 273. Եւ այս ևս չէ՛ ընդունելի. զի ցուցաւ ի վերոյ եթէ յարացոյցն նոյն ինքն աստուած է ամենեցուն: - 273. Եւ այս ևս ո՛չ է ընդունելի...: - 273. Եւ գայս սուտ առնէ սուրբն կիրեղ եթէ՛ որդի է ճշմարիտ պատկեր հօր. և մարդն եղեալն է ի պատկեր որդւոյ: - 273. Բնական պատկեր է, որով իմանամք և կարենք սիրել զաստուած. և այս հասարակ է բարեաց և չարաց: - 273-274. Իսկ պատկեր շնորհաց և փառաց է, կատարելապէս ճանաչել և սիրել զաստուած. և այս է նմանութիւնն զոր կատարեալքն ունին աստ և ի վերին զաւառին: - 274. Այսքան առ այս: - 274. Ձի անասունք գայս ո՛չ գիտեն. այլ միայն զհեշտալիւն ընտրեն: - 274. Եւ այս ներգործեալ եղև ի յաղամ. և կամ առեալ ի քրիստոս. և կամ բնաւորեալ ի մեզ: - 275. Այսքան առ այս: - 275. Վասն այսոր պատճառի կոչեաց զանուն կնոջ իւրոյ կեանս. զի աճումն է և ծնունդն և մայր ամենայն կենդանեաց: - 276. Չորրորդ՝ մահու մեռանիլ այն է, որ հոգւով և մարմնով տրտմին. և անմահ չարչարին. որպէս մեղաւորք այս կեանս և յետ մահու. զի որ մեռանի մարմնով՝ զպարտս վճարէ. և որ տրտմի հոգւով՝ անմահ մահանայ: - 277. Եւ բաց այսզանէ՝ բնական որակօք ներհակք են միմեանց դ տարերքդ որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 278. Նաև ըստ երից դրութեանց տեղեացն. որ է՛ դրախտն. և աշխարհս այս. և հանդերձեալն: - 278. Իսկ յետ մեղացն յաշխարհիս այս կարէ՛ մեղանչել, և ո՛չ կարէ ոչ մեղանչել: - 278. Չայս բժան պարգևս էիան ի մէնջ ևա: - 279. Ութերորդ՝ մաշկեղէն հանդերձն. ո՛չ ըստ ոմանց թէ մորթ մարմնոյս, զի ունէր գայս ի ստեղծմանէն: - 280. Եւ ապա Իններորդ ի ցաւալից երկիրս այս պանդխտանալ: - 280. Որպէս ասէ աստուածաբանն թէ՛ ոչ ինչ էր ծածկոյթ ի մէջ նոցա և

աստուծոյ. իսկ յետ մեղացն փոխեցան այսոքիկ...: - 282. Եւ թէ որ ասիցէ, այսոքիկ ի յարութեանն են լինելոց անկարօտ մարմնոցն: - 282. Եւ գշորեքիկն որպիսութիւնս զայսոսիկ երևեցոյց ի մարմինն իւր նախ քան զխաչն: - 282. Երրորդ՝ զի եր յօժար կամօք և զուարթ սրտիւ. ուստի երկի այս ի նուէրքն...: - 286. Չայսոսիկ որպէս ասացաւ ունէր նա՛ ընդ պատարագելն: - 286. Եւ որպէս փարաւօն վասն հեղցուցեալ մանկանցն՝ ջրասոյգ կորեաւ. և յառաջ քան զայս՝ ժ հարուածովք պատժեցան: - 288. Այսքան առ այս: - 288. Եւ այս ցոյցք յուսոյ է վասն հանդերձելոյն հոգալ և պատրաստել: - 289. Իսկ զի **բ** սոքա մտին, այս վասն **ե** պատճառի: - 289. Երրորդ՝ զի կուսութեամբ եկաց. և այսոքիկ երկնայինք են և հանեն զմարդն առ աստուած: - 289. Եւ այս ևս գիտելի է, զի զվերանալն եղիայի ետես եղիսէ...: - 290. Այս է եղեալ պատճառ փոխմանն ենովքայ և եղիայի: - 290. Եւ այլք ասեն ընդդէմ այսմ, եթէ յետ **ռ** ամին ի դրախտէն փոխիլոց էին յարքայութիւնն թէ պահէին զպատուիրանն...: - 290. Եւ այս երկորեանս սո՛ւտ են. և ո՛չ են ընդունելի մեզ: - 290. Նոյնպէս և անդրանիկ ծնունդքն աշխարհի էին նահապետքն որ նախ քան զջուրն, տւէին ի կեանս այս թճ կամ աւելի ամ...: - 290. ...վասն այն ի կեանս այս ո՛չ հասանեն ի **ռ** թիւն կատարեալ...: - 291. Այսքան առ այս: - 291. Ըստ կարգիս խնդրեն և զայս: - 291. Եւ այս է պատճառ յերկարելոյ և կարճելոյ կենաց. այսինքն արդարութիւնն կամ մեղքն որպէս ցուցաւ: - 292. Եւ այս վասն **գ** պատճառի: - 292. Չայս ասէ գիրն եթէ՝ չորեքանկիւնի էր՝ զի մի՛ շրջեսցի: - 293. Չի և այս երկրորդ արարչութիւն է: - 293. Եւ այս վասն բազում պատճառի: - 295. Դարձեալ՝ զբանջարն ընտրելով ուտենք. այս է զի զվնասակարն և զդառն և զժահահոտն ի բաց ձգենք և զչորրորդ մասն ուտենք: - 295. Եւ այս ևս գիտելի է, զի լեզու կոչի գործիք խօսիցն. և լեզու կոչի որակ խօսիցն: - 297. Եւ այս է սահմանն ազգաց...: - 297. Նմանապէս և զայս սահման լեզուի ո՛չ որ կարէ փոփոխել. ո՛չ բռնաւոր և ո՛չ իշխան. բայց միայն աստուած որ եղ զսա: - 298. Եւ յորժամ փոփոխի այս, այսինքն ի հանդերձեալն, յայնժամ ի լեզուս հրեշտակաց խօսիցինք: - 298. Եւ յայսմանէ երկի բազում բարութիւն: - 298. **Եւ մինչ զգիրն յառաջ կալան թէ այսու՛ն փորձինք, այլ ո՛չ որ գիտաց կարդալ՝ բաց յերբայեցուցն. վասն այն ասի երբ, թէ զառաջին լեզուն նա՛ երբ**: - 299. Ապա՛ ի թաբօր լերինն ամպ խոնարհեալ և ձեռն կարկառեալ ձեռնադրեաց զնա ասելով, այս մեքիսեդէկ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս՝ մմանեալ որդւոյն աստուծոյ: - 300. Այս է զոր արարն դարձեալ մարդկայինս ազգի զրկելոցս ի սատանայէ: - 302. Իններորդ՝ զի զայս ո՛չ ի ձեռս ծառայից, այլ ինքնին ընդ առաջ ել արբահամու և ետ: - 302. Սակայն ա՛յլ եղանակաւ է այս, և ա՛յլ այն: - 302. Եւ այս ի խնայելոյ ի նոսա. զի **մարդասէ՛ր** է և **ոգեսէր** աստուած: - 303. Եւ գիտելի է, զի **ժ** փորձանացն արբահամու **որք էին ծոյլարան նորա՛** մի է և այս: - 304. Տասներորդ՝ այս իսկ է որ ասացաւ՝ «հան՝ զորդիդ քո սիրելի յողջակէզս ինձ»: - 304. Այլ ազա՛տ գոլով յայսզանէ՛ վասն առաւել սիրոյն աստուծոյ տայ՝ զորդին իւր ի զենումն: - 304. Եւ թպէտ կարելի՛ է ըստ բազմազան եղանակաց այս կարգ համեմատութեան ի սոյն խնամով աշխատասիրաց: - 304. Չայս և այլ սոյնպիսիս բազմօրինակ **ստուերագրութեամբ** առ ճշմարտութիւն իրին...: - 306. Այսքան առ այս: - 307. Նախ զայս ունի խորհուրդ, զի յառաջագոյն ընտրեալքն՝ յետոյ եղեն ի ժամանակի: - 310. Չայս նշանակէ զանդրանիկն խոտել և զրկտսերն պատել: - 310. Եւ թէ որ ասիցէ, մովսէսի ընդէ՞ր ասաց՝ այս է անուն իմ յաւիտեան: - 312. Եւ այս է մեկնութիւնն: - 312. Չայս նշանակէ է ասելն և ո՛չ բնութիւն կամ գոյացութիւն: - 312. Ա՛րդ՝ զայս գ սգոյս մխիթարեցաւ յետոյ: - 312. Եւ այսպէս մխիթարեցաւ յայս երից վշտացս տրտմութեանց: - 313. Չի քանանացիքն խորհրդածի այսմ երկրի և կենաց: - 314. Այս է՛ է զօրութեամբ հոգւոյն և ե՛ զգայարանօք մարմնոյ մեռանիմք և յառնենք **գ** կատարելութեամբ: - 315. Տասներորդ՝ յովսէփ ռոճիկս տայր նոցա. այս է զգեստս կատարեալ և կերակուրս: - 315. Նոյնպէս և քրիստոս իմաստութեամբն իւրով կերակրէ՛ զնոսա և զգեցուցանէ որպէս **իդ** երիցանցն, որ տուաւ նոցա արկանելիս սպիտակս. այս է շնորհն մաքրութեան զոր ընկալան ի քրիստոսէ: - 315. Այս քան առ այս: - 315. Եւ այս վասն բազում պատճառի: - 315. Եւ զայս յայտնեն կրկին վտակքն բղխեալ արիւն և ջուր: - 316. ...այս է ոչ դարձուցանել թիկունս յանասնոց: - 316. Եւ այսու չորեքիկն կապովս ըմռնենք զաստուած անորոշապէս...: - 317. Ե՛ և ա՛յլ կապ բաց յայսզանէ՛, այսինքն Անձնական, որպէս հոգւոյ և մարմնոյ: - 318. Չայսզանէ՛ ասէ տէր՝ «կապեալ յերկրի և կապեալ յերկինս»: - 318. Եւ բաց յայսզանէ՛ կոչի զգեստ բնակութեան լոյսն անմատոյց և խաւարն անգիտութեան...: - 318. Եւ այս ևս գիտելի է, զի տէրն մեզ կոչի զգեստ փրկութեան և պատմութեան ուրախութեան ի ձեռն մկրտութեան...: - 318. Է՛ և այլ իմն պայծառ տեսութիւն այսմ բանի...: - 319. Եւ բաց յայսզանէ՛ և արտաքոյ սոցա, Լեռն պարարտ կոչի սուրբ Երրորդութիւնն ի մարգարէն: - 320. Այս է առաւել օրհնութիւն քան զհրեշտակաց և

մարդկան: - 320. Եւ թէ որ ասիցէ՛ ունէր գայլ յոր. վասն է՞ր մերծեցաւ ի նա: - 324. ...վասն զի գերկուքս գայլ ո՛չ ունի սատանայ. և ամենևին փախչի և աստ՛ գխոնարհութիւն և զճշմարտութիւն: - 324. Չորրորդ՝ կամէին զինքեանս արդա՛ր ցուցանել, և յանցաւոր զյոր. և վասն այսմ կարգէին ընդ յորայ: - 324. Իսկ երանելին յոր չորիցս այսոցիկ ընդդիմամարտէ՛ր և պատասխանի առնէր: - 324. Եւ այս վասն կրկին պատճառի: - 325. Այլ այս է ճշմարիտն, զի ամենայն բարեկամքն որ ժողովեցան յետոյ և մխիթարեցին զնա՛, իւրաքանչիւրքն բերին մէն մի որոջ ոչխարի և դ. դրամ ոսկի անգիր ընծայեցին նմա ի սատար խրախութեանն...: - 326. Այս երրորդ եղանակ համեմատութեան: - 328. Առ այս կրկին են բանք վարդապետաց: - 330. Ի այս միտս և տէրն աշակերտացն պատւիրեաց մի՛ ազանել կօշիկս: - 331. Այս է թէ՛ եթէ ո՛չ ունիցին ժոյժ ընդ դէմ ցանկութեան, զգեցցին զօրինաւորն: - 331. Այսմ պատասխանէ՛ իմաստունն ի սիրեցէքն և դնէ դ. պատճառ: - 333. Եւ այս է հինգ տանջանքն: - 335. Է՛ որ զէութիւնն փոխէ. որպէս մովսէս զգետն յարիւն դարձոյց և զգաւազանն յօձ. և այս կոչի սքանչելիք: - 335. Չորրորդ յայտ է, զի ինքեանք խոստովանեցան թէ մատն աստուծոյ է այս. և ո՛չ կարացին այնպէս առնել: - 335. Եւ այս գիտելի է. զի կախարոջն փոխեն զզգայարանս և ցուցանեն առ աչօք երևումն ինչ: - 335-336. ...ի այսցանէ՛ զճխո ամն ի ծառայութեան էին. և զայլն ի յազատութեան: - 337. Ութերորդ՝ զի թէ թողցեն զվայելչութիւն խորանիս այս...: - 342. Եւ այս Ե եղանակաւ ասի: - 342. Եւ գայլ յայտնապէս ասէ ի դևտացուոց **ժ** համարն թէ՛ «սուրբն սրբոց է՛ յարևելից կողմանն»: - 343. Նշանակէ՛ ըստ փիլոնի, զի անմարմինքն մինչև յերեքն հասանին. որպէս երկրաչափքն գրեն նիշ՝ զի՞՛ երևոյթ. այս է իմանալեացն չափ: - 344. Ի այս միտս յորժամ խաչ նկարենք, զծագ մատին աջոյ մերձ ի բոյթն առնենք որ է՛ ի համարն **զ**երրորդ. զկէս **զ**ին նշանակելով: - 345. Այս խորհուրդ է տապանակին որ ի սրբութիւն սրբոցն: - 345. Դարձեալ՝ գայլ օրինակ ետես մարգարէն զաքարիա և պատասխանեաց հրեշտակին...: - 346. Եւ այս են բժան ակունք և անւանքն գրեալ: - 348. Եւ բաց այսցանէ՛ բ ակն յանդիմանութեան զոր անդամանդեայ կոչէին, և էր ի պճղնաւոր զգետտին ի վերայ ուսոց քահանայապետին յորժամ մտանէր ի սուրբն սրբոց երիցս ի տարւոջն, ի տօնի զատկին և յիսներորդացն և ի քաւութեանն: - 349. Այս է պատճառ խորտակելոյ տախտակին. և ո՛չ որպէս ասեն ոմանք թէ զիրն ջնջեալ էր: - 350. Այս է երկաբնակաց դաւանութիւնն: - 350. Այս քան առ այս: - 352. Չայս ասէ մեծն ներսէս երեք քառասունք մովսէսի ըստ թուոյ ամաց նորին: - 353. Երկրորդ՝ այն մարմնական, և այս հոգևոր փրկութիւն: - 353. Չորրորդ՝ այն անցաւոր. և այս անանցանելի: - 353. Դինգերորդ՝ այն մասնաւոր ազգի. այս բոլոր աշխարհի: - 353. Եւ այս բազում զանազանութեամբ: - 353. Երրորդ, շարաւահոտ և քացախո՛ւտ է. այս մեղաց հոտ է և համ: - 356. Եւ ո՛չ միայն այս, այլ զեօթն օր անխմոր բաղարջ ուտէին ամենայն ժողովուրդն. և Աբրահամ և դովտ բաղարջ յօրինեցին զխորհուրդ փրկական մարմնոյ տեսնն որ ի վերնատունն բաղարջով ւաւանդեաց: - 356. Այսոցիկ են պատարագք զոհիցն ի նաշիոյ: - 358. Եւ այսմանէ՛ հանեն մասն զերիկամունս և զլերդափոյթն և զբովանդակ ճարպն ի հոտ անուշից տեսնն: - 358. Այս ի վերայ երեսաց սեղանոյն ի սրբութիւնն: - 359. Եւ բաց այսցանէ՛ մասնաւորք այս են: Մուրկն: Երախայրին: - 359. Բաց այսցանէ՛ բժժ զլուխ ոսկի տուփ խնկով: - 359. Եւ այսոցիկ մասնաւոր նուէրք բովանդակք զոր հրամայեաց մովսէս: - 359. Այս է ողջակիզաց և այլ պատարագաց խորհուրդն: - 360. Այս է՛ եթէ ի դրախտին, եթէ այժմ յեկեղեցի, և թէ ի վերինն երուսաղէն: - 360. Այս քան առ այս: - 360. Այս է խորհուրդ հին պատարագացն և քրիստոսի մաքրեին: - 361. Այս է՛ հանապազ աղօթք, պահք, ողորմութիւն, և այլն: - 363. Այս քան առ այս: - 363. Եւ գայլ ցուցանէ՛ զմորթն ի բաց հանելն և ապա՛ պատարագել: - 363. Այս նոցա՛ է որք սրբութեամբ ունիցին զքահանայութիւնն: - 363. Եւ ընդ դէմ այսմ. անհաւատ և չարքն անսուրբ են: - 364. Չի թէ նախ բնական ջերմութիւնն պակասի, այս լինի բնական մահ. ո՛չ է ուտելի: - 366. Այս քան առ այս: - 367. Այս էր սրբութիւն բորոտին մարմնոյ. և ի մեզ հոգւոյ: - 368. Այլ և ի վերայ այսր, հիւանդն և զիժն: - 371. Իսկ այս օրինակն է և տուրք աղքատացն: - 371. Դինգերորդ՝ զի և վայրի անասնոց և զազանաց բաժին լիցի ի վաստակն մեր. զի նոցա է երկիրս այս և տեղիք ուր մեք բնակեցաք: - 372. Այլ և այս գիտելի է, զի Ե թուով շաբաթ էին ի հինն: - 372. Որ և այս երևի ի հինն ստուերագրեալ թէ ոք խնդրեսցէ: - 373. Չի ի կեանս այս հաւատով նուիրիմք. և յետ մահու յուսով. և յետ յարութեան կատարեալ սիրով ընդ քրիստոս միաւորիմք: - 375. Այս է խորհուրդ առաւօտու և երեկոյի գառինն և նուէրք նորա: - 375. Եւ նոյն այս որ շահ և զլուխ խնդրի, բաժանի յերեք: - 375. Նախ՝ գայլ նշանակէ թէ ի **ժ** դասուց հրեշտակաց մինն անկաւ, և մարդիկ զտեղի և զթիւ անկելոցն լնուն: - 376. Այլ այս է ուղիղն. զի

բովանդակն ամենայն **թ** դասք են հրեշտակաց. այլ անկեալքն ի նոցանէ՛ են ի չափ միոյ դասու. և մարդիկ զնոցա տեղին լնուն: - 376. Եւ յայսմանէ տես զժամանակ ծերութեանն անպատիւ զոլ: - 377. Եւ այս ամենայն պատուականութիւն է ծերոյն: - 378. Եւ ի յայս մէջս չուեր խորանն: - 378. Ձայս հայցէ մարգարէն, «Աստուած մեր ողորմեա՛ մեզ և օրհնեա՛ զմեզ. երևեցո՛ զերեսս քո ի մեզ և ողորմեա՛ մեզ»: - 379-380. Ձայս նշանակէ անդրանկաց փոխումն: - 380. Փորձանքն է՝ որպէս թէ գայս առնես՝ լսենք. և թէ ոչ առնես՝ ո՛չ լսենք. և Չարաչարն՝ հայոյութեամբ տրտունջն է: - 381. Այլ որ զուղիղն ասեն այս է, կորիս՝ եցոյց զօրինակ զղջման. զի լուաւ խրատուն մովսէսի և մնաց ընտրութեանն աստուծոյ ի դուռն խորանին: - 382. Եւ այս են գործք քահանայից: - 382. Ի յայս միտս զվարդապետաց գաւազան յեկեղեցոյ ի դուրս բերենք զարդարեալ: - 382. Հինգերորդ, զի գլուխ անկեան. և այս է վէմն: - 386. Ձայս խորհուրդ յինքն ձգեաց տէրն ասելով. «որպէս մովսէս բարձրացոյց զօճն յանապատին, նոյնպէս բարձրանալ պարտ է որդւոյ մարդոյ»: - 386. Վասն է՞ր թոյլ տայ աստուած լինիլ այսոցիկ նշանաց: - 388. Եւ յայտնի նշան մոլորութեան նոցա այս է, զի այնպիսեացն կատարօղբ վատթարք են գործովք և մոլի. և առ դևս տանին զմարդիկք բռնութեամբ...: - 389. Եւ այս է գերծուլն, զառաջին գործեալ մեղքն սրբել խոստովանութեամբ. և զապաշխարութեան գործն մատուցանել աստուծոյ: - 389. Այս քան առ այս: - 390. Այսոքիկ հասարակ կարծիք և ընդունելիք: - 391. Այլ այս ո՛չ է հասարակաց ընդունելի կարծիք: - 391. Ի յայս միտս **խ** կատարեն ննջեցելոց: - 391. Եւ որք զբերքաթուրն համբաւեն, այս ընդ դէմ է նոցա: - 392. Եւ նշանակէր այս, զի է՛ թիւ ժամանակեայ և փոփոխական որ առ մեզ է: - 392. Այս է մեր երկրորդ օրէնք: - 393. Ա՛րդ՝ եգիպտոս է՝ նշանակ երկրիս այս. և ծովն կենցաղոյս. և անապատն կայանք հոգւոցն: - 393. Այլ **ե** թագաւորք մադիանացիքն էին, և **բ** այսոքիկ...: - 393. Երկրորդ՝ յանապատն ամաղէկ և այլքն. յետ մահու որ ընդ հոգիս պատերազմին. որք են այսմ չարութեան ի ներքոյ յերկնից ըստ առաքելոյ: - 393-394. Վասն է՞ր յայս **գ** տեղիս պատերազմին դէք: - 394. Վեցերորդ՝ նախ զկեանս գայս տեսանենք որ է արևմուտք. և ապա յետ մահու զհանդերձեալն որ է՝ արևելք: - 395. Երկրորդ՝ ի հոգևոր կենաց դրախտէն անկաք ի մարմնաւորս. և յայսմանէ դառնամք ի հոգևորսն: - 395. Իսկ ճշմարիտն աստուած գայս ո՛չ խնդրէ. այլ երկիւղ խնդրէ ի տղայոց որով խորշին ի չարէ. և սեր ի սրտէ փոխանակ անասնոց. և խաղաղութիւն առ ընկերս և օտարս...: - 396. Վեցերորդ՝ միտք բանիս այս է, որ պարտ է կատարեալ սիրով սիրել զաստուած: - 396. Վասն որոյ յայսմանէ ասեն ոմանք թէ՛ **գ** ամ կամ **խ** օր յամեաց ադամ ի դրախտին. որպէս ժողովուրդն ի յանապատին. կամ որպէս մովսէս ի լեանն: - 397. Այլ և ի վերայ այսր ամենայնի անասելի բարութիւն. զարիւնն իւր ետ ի փրկութիւն մեզ. ուստի ի հնոյն արգելեաց զարիւն զենմանցն. մեզ զիւրն արիւն ետ ի ճաշակումն: - 398. Չի օր՝ ժամանակիս այս պատշաճի. և շաբաթ՝ մահուն հանգիստն. և ամիս՝ մինչ ի յարութեանն: - 399. Հինգերորդ և մեծն այս է, զի գառն քրիստոս է. և կաթն օրէնք. և մայր ժողովուրդն: - 399. Եւ զի գայս ամենայն վկայութիւնս նշանի տեսին աչօք և լսեցին ականջօք և ո՛չ հաւատացին...: - 400. Եւ անէծքս այս ո՛չ հասին ի նա վասն երից: - 400. Եւ այս վասն խստասրտութեան նոցա զի մի՛ սպանումն լիցի: - 400. Այլ որ մարդն առնոյր բազում կանայս՝ և կինն ո՛չ, այս է պատճառն: - 401. Այս քան առ այս: - 402. Այս է՛ ի միոյ բարի եութենէն աստուծոյ յառաջ գայ արարչական և արքունական զօրութիւն. իբր աջ և ահեակ ձեռն: - 403. Եւ այս պատւիրանս՝ տայ պահողացն օրհնութիւնս. և ոչ պահողացն անէծս: - 403. Երրորդ՝ գայս անէծս եբարձ քրիստոս: - 403. Այլ այս անէծքս յայտնապէս ի վերայ հրէիցն է. որք ո՛չ կատարեն զօրէնս, և ո՛չ ունին զմկրտութիւնն քրիստոսի: - 403. Եւ ի վերայ այսր՝ կուսութեամբ ծնաւ մարդն ադամ ի հողոյ...: - 404. ...գայս կատարելոցն է իմանալ. և ո՛չ մեզ տկարացս: - 404. Երկրորդ՝ զներքինս օրհնենք, և աստուծոյ բարութեանցն կցորդենք. ողորմութեան, պարգևաց, կամ այլ ինչ շնորհաց. և այսու եղանակաւ օրհնենք զհրեշտակս, զսուրբս, զխաչ, և զայլն: - 406. Այսու ամենայնիս ապաշնորհ և ապերախտ լինի ոք եթէ աստուծոյ և եթէ մարդոյ: - 406. Եւ յայտ է յայսմանէ, զի հուր բորբոքեալ է ի բարկութենէ. ո՛չ յութենէ և ո՛չ ի կամաց իմ, այլ ի բարկութենէ: - 408. Իսկ բարեաց չար առնել՝ անիրաւութիւն է. որ ո՛չ գոյ բնաւ առ աստուած. ո՛չ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձելումն: - 408. Երրորդ՝ յայտ է յայսմանէ. զի նոյն ինքն բարկութիւնն ո՛չ եկեալ ի գործ՝ չէ՛ չար...: - 408. Չորրորդ յայտ է յայսգանէ, զի բարկութիւն սպառնալեացն բարի՛ է և դարձուցանօղ: - 408. ...գայս նշանակէ կտակ և օրհնութիւնն ի վախճանի: - 409. Յորոց յայսգանէ յայտ է, զի եթէ ապաշխարեալ լինի արգելեալն. կամ վախճանեալ է կապօղն. այլ ոք որ գերագոյն է կամ հաւասար կապողին, կարէ՛ արձակել զնա: - 409.

Նախ այս է միտքն, որ գյարութիւնն աստ ասաց: - 409. Եւ առ այս յարմարեն բազում տեսութիւնս վարդապետք եկեղեցւոյ: - 409. Նախ ասեն թէ զնիւթն աստուած կարծեցին, սատանայ խաբէր թէ ի՛նչ է այս մարմինս իբրև տեառն նիւթոյ...: - 409-410. Չոր յայսմ օրէ և յառաջ՝ ասեն զամպ հովանին վերացեալ ի նոցանէ: - 410. Չայս նշանակէ թէ՛ յետ ելանելոյ հոգւոյ ի մարմնոյ և զնալոյ ի վերին շաւիղն, հակառակ կայ սատանայ...: - 410. Յայս միտս զքահանայից թաղումն վարագուրաւ ծածկեմք: - 411. Նախ՝ փոփոխմամբ իւր նշանակէ՛ զփոփոխելի կենցաղս այս...: - 411. Եւ այս գիտելի է, զի **գ** պարզեք էր ժողովրդեանն. այսինքն Ամպն, Վեմն, և Մանանայն: - 415. Եւ հաւատարիմ է այս. զի առ յետև սքանչելիքն լինէր ի կամարն երկնից. և մի տիւն՝ ժամս **լգ**: - 416. Այս քան առ այս: - 419. Եւ յայսմ վկայէ՛ պօղոս ի գործքն եթէ՛ յետոյ յետուայ իշխեցին դատաւորք մինչ ի սաւուղ ամս չորեք հարիւր և յիսուն՝ այսպէս: - 420. Եւ գայս գործի հմայութեան առնէին. և քաւութիւն թարգմանի: - 425. Եւ վասն յայսմ ի սուր անկան ծոյլ քահանայքն ուփնի և փեցնէիզ...: - 425. Ապա ուրեմն ի ժամանակիս յայս ընկեր են սաւուղայ որք սակաւ մի կարծեօք հաւանին երագոց կամ վիճակաց և **ռամտեսաց** և այլոցն: - 429. ...և այս ո՛չ է մարգարէութիւն...: - 430. Ապա յայսմ ամենայն է յայտ է՝ զի ոչ ինչ գիտեն զառաջիկայն դէք. և ո՛չ իմանան զներկայական խորհուրդս. և ո՛չ յառնեն մեռեալք. այլ սուտ կերպարանին: - 430. Եւ գայս յիշեցուցանէին, «Ո՛րդի դաւթի ողորմեա՛ մեզ». որպէս և հա՛յր քո արար: - 431. Յայս միտս ի բերել ընծային ի սեղանն՝ է դասք քահանայից կան ի սպասու. և երգեն եղանակաւ. և քշոց և բուրվառ և զանգակ հնչէ: - 431. Եւ այս գիտելի է, զի ամենայն խոստովանելոց թէ կատարեալ թէ անկատար, պա՛րտ է կարգել զապաշխարութիւն. այսինքն զհատուցումն փոխարինաց: - 432. Եւ այս է պատճառն. զի ի դատաստան քահանային քննեալ՝ այլ ո՛չ քննի ի դատաստանին քրիստոսի...: - 433. Եւ յայս ասեն հերձուածօղ ազգն Ֆռանգաց, թէպէտ խոստովանին աստ, յիշատակի՛ մեղքն ի դատաստանին: - 433. ...այս վասն քահանայիցն վրէժխնդրութեան էր...: - 434. Երրորդ՝ որք թուեցան ընդ աքիսողոմայ և սպանանէին զդաւիթ, այս նոցա վրէժն է: - 434. Ապա թէ ոչ ի միում աւուրն **եճ** և **կռ** կամէր կոտորել այսու համարով. և ոչ ինչ մնայր ի ժողովրդեանն: - 435. Քսանեւ, այսն չար խելո՞ղէր զսաւուղ. և նոյն այսն զորդիսն սաւուղայ յաւուրս տեառն: - 436. Յիսուներորդ, կոչեաց զանունն աւար դաւթի. և այս ազատութիւն քրիստոսի: - 437. Եւ այս գիտելի՛ է, զի դատաստան հին օրինացն հայի յարդարութիւնն աստուծոյ. և օրն դատաստանի: - 439. Այլ այս է ճշմարիտն. զի պատերազմ և խռովութիւն էր յաւուրս դաւթի մինչ սատակեաց զնոսա. և որդի նորա ի խաղաղութեան ժամու շինեաց զտաճարն: - 439-440. Չայս ցուցանէ թէ՛ որ քան ի խռովութեան ենք ընդ թշնամւոյն և յանձինս մեր՝ ո՛չ լինինք տաճար աստուծոյ: - 440. Եւ այս ի տիպ փրկչին. զի որդին միածին շինեսցէ զտաճար բնութեան մերոյ մարդանալովն իւր: - 440. Ասեն թէ՛ **ռ** կին էր սողոմոնի. է՛ **ճ** տիկնայք, և **գ ճ** հարճք. և նոցա **ռ** պահապան. իսկ ի փորձելն խաբեաց զհազար կանայսն. և ի յարանցն մին ո՛չ խաբեցաւ. այս առասպել է: - 440. Յայս միտս ի կենդանագիր կուսին՝ ի ձախոյ գիրկս լինի փրկչական պատկերն. նոյնպէս և առ ի խաչին ի յաջակողմն կացեալ: - 441. Եւ այս է պատճառն, զի յաջ կողմ արգանդի կրէ զորդին. վասն որոյ յաջ կողմն նորա նստի: - 441. Տասներորդ՝ յորժամ եկն հեզութեամբ լսէր ի նմանէ. իսկ գայս ամենայն համեմատելով ի վերայ հրէիցն՝ յիրաւի ուրեմն դատապարտեսցէ զնոսա ի դատաստանի: - 442. Այս է՛ իբր թէ աստ ո՛չ է գրեալ բոլորն՝ ա՛նդ է գրեալ որ է մնացորդացն յուրայի թագաւորացն: - 443. Դարձեալ՝ զարդարութիւն գործէր զի հաշտեսցի աստուած. վասն որոյ ինքնին սպան զամենայն. այս **զուրթ** յիսունսն, փոխանակ մարգարէիցն աստուծոյ զոր եսպան եզաբել: - 444. Եւ այս է նշանն, եթէ տեսցես զվերանալն իմ, ապա լինի՛ պատիժ նոցա...: - 445. Երրորդ՝ եցոյց յայտնապէս զպատերազմն առաջի այսոց օդոցս. վասն այն պիտոյ էր հեծեալք: - 445. Եւ այս և պատերազմն վասն մովսիսեան մարմնոյն՝ ցուցանեն զպատերազմ հոգւոց յետ ելից մարմնոյն: - 445. Եւ գայս թիւ ոմանք առնուն ի գերութենէն մանասէի՛ և աւելի՛ է: - 447. Այս է խորհուրդն. զի տէր մեր նախ երևեցոյց զդատողութիւնն...: - 449. Հին կտակարանք՝ հինգ գիրք մովսէսի այս են: - 450. Իսկ Սիրաք և Իմաստութիւնն և Յուդիդն և Տուբիդն և Տուբիայն և Մակաբայեցիքն և Կտակքն և այլք, չեն յայսմ համարի: - 451. Չչորքս գայս՝ Չոքոզիա և Չգողոզիա մայրն, և Չյովաս և Չամեսիա ո՛չ գրէ յազգահամարսն աւետարանիչն վասն լինելոյ դուստր և թռուռք եզաբելի: - 452. Այս է Յանկ Նորոց Օրինացս: - 455. Եւ ունի այս կրկին իմացումն: - 458. Յաղագս այսորիկ նւազ և փոքր լսի գործ արդարութեան քան զգործ ողորմութեան: - 458. Չայս հատուցանել ի վեր քան զարժանն. և պատժել սակաւ քան զարժանն: - 459. ...զի զնոսա փառաւորէ ի վեր քան զարժանն. և զսոսա պատժէ սակաւ քան զարժանն. այսորիկ ողորմութեանն են: - 459.

Այստփիկ արդարութեանն են: - 459. Եւ հաստատէ՛ *գայս* բան յաւետարանին...: - 463. Նա՛ ևս գերազանցեալ քան զիրեշտակս *այսու*...: - 463. ...*այս* է գերագոյն շնորհք. որ պատրաստեաց զկոյսն առ մայրութիւն աստուծոյ: - 463. Ողջոյնս *այս* է հանդերձ **բերողիւն և առաքողիւն** և կուսիւն ցուցանէ **զժ** գերազանցութիւն պատուոյ կուսին: - 463-464. Չբառս *գայս* ընդունելութեան դնէ՛ ընդ քեզ. այսինքն տէրն յետ ծննդեանն ընդ քեզ յաւիտեանս յաւիտենից...: - 464. Իսկ ողջոյնս *այս* ունի համազուգիլ ընդ ամենայնսն: - 464. Դարձեալ ողջոյնս *այս* ունի նշանակութիւն գերազանցութեան կուսին. բնութեան, շնորհաց, և փառաց: - 464. Եւ հաւանիլ՝ *այս* է հնազանդիլ և ուսանիլ: - 465. *Այսմ* պատասխանէ պայծառ ջահն եկեղեցւոյ սուրբն յոհան ոսկեբերանն...: - 467. Եւ *այս* ո՛չ զիտ իրերաց. այլ համանգամայն յանկարծօրէն ի վայրկեան ժամու զօրութեամբ հոգւոյն սրբոյ. որոյ յանկարծօրէն է ներգործելն աստուծոյ: - 470. Եւ *այս* ի վայրկեան ժամու որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 471. Եւ *այս* գիտելի է, զի բանն աստուած ի տնօրէնութեան իւրում ընկալաւ զամենայն եղանակս օծութեան: - 474. Եւ *այս* գիտելի է: - 475. *Այս* է ստոյգ և ճշմարիտ միաւորութիւն: - 476. Յետ *այստփիկ* երկրորդ միաւորութիւն սովորեցաք կոչել թէպէտ և ո՛չ իսկապէս՝ և **զանհամանիւթից** ոմանց. և կամ **զհամանիւթից** մարմնոց յարադրութիւն. որոց ընդ մէջ է մակերևութիւն միայն: - 476. Երրորդ առ *այստփիւք* միաւորութիւն անուանեմք...: - 476. ...*այսու* զբոլոր մարդն նշանակեմք: - 477. Նոյնպէս ասի *այս* անուն մարդ չարչարեալ և մեռեալ...: - 478. Բայց անյայտ էր գրեալն. մինչ խաչիւ և չարչարանօք զգիրն պատրանաց նախաստեղծիցն պատառեաց, և ապա՛ *գայս* գիր ետ յայտնապէս: - 481. Եւ *այս* ևս կրկին է գիր և դպրութիւն. մին անջինջ և յաւիտենից որ առ աստուած. և միւսն ժամանակեայ և ջնջելի որ առ մեզ...: - 481. *Այս* դպրութիւնքս բանին ի կատարածի ըստ դանիէլի...: - 481. *Չայս* որպէս ձեռին գիր ունէր սատանայ, և նովաւ չարչարէր զմարդիկ՝ թէ աստուած ասաց մի ուտել և դու կերեր և մեռար. իմ ի՞նչ մեղք է: - 481. Եւ *յայսմանէ* յայտ է, զի սուրբքն զծնունդն և զյայտնութիւնն ի միասին տօնէին. և յետոյ բաժանեցին ոմանք վասն բեթլէէմի և յորդանանու: - 482. Քանզի ո՛չ կարէին ի միում աւուր յերկոսեան ուխտսն կատարել զտօնսն հեռի գոլով ի միմեանց. երուսաղէմացիքն *այստ* աղագաւ փոխեցին. և փոքր փոքր աճմամբ ընկալան և ա՛յլ եկեղեցիք զնոյն: - 482. Եւ էր արտեմոնս *այս* զկնի առաքելոցն **քժ** ամաւ սուղ ինչ պակաս: - 482. Եւ *այս* ամենայն ազգաց յայտ է, որ ի յունվարի վեցն տօնեն մկրտութեան. ապա ուրեմն նոյն օրն է և ծննդեանն: - 484. Իններորդ՝ զի և նոքա իսկ որ *գայս* ասեն՝ առնեն յունվարի **զ** ճրագալոյց ընդ մեզ. և ճրագալոյցն ո՛չ է մկրտութեան, այլ ծննդեան ի մէջ գիշերի: - 484. Չոր ունի *գայս* աւանդ այժմ սուրբ և ուղիղ աւանդապահ եկեղեցիս հայաստանեայց ըստ վկայութեանս որ եղաւ: - 484. Յնգետասաներորդ՝ յայտ է *յայսմանէ*. զի վասն տօնի տեառնընդառաջին առաքեաց յուստիանոս կայսրն յերուսաղէմ զօրս բազում երիցս անգամ...: - 484-485. Իններորդ՝ զի աւետիս հարցն հաստատեցէ. զի անտուտ է խոստմունք աւետեացն աստուծոյ. և որպէս *գայս* աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեցէ...: - 485. Չորրորդ՝ թլփատեցին զնա հրէայքն՝ ի չարչարանս՝ սրով խաչին. և *գայս* զինուորքն պիղատոսի: - 486. Եօթներորդ՝ արեամբ և վկայութեամբ. զոր և ինքն քրիստոս մկրտեցաւ վասն մեր իբրև յոյժ գովելի և երանելի *այս* մկրտութիւնս քան զառաջինսն: - 488. Եւ *գայս* հրոյ իմանի...: - 488. Վասն է՞ր եղեն *այս* հրաշք: - 490. Եւ չորիւքս *այս* առաւելու ամօթն...: - 490. Վեցերորդ՝ զի անարգանաց մահ էր խաչն. *գայս* ամենայն կրեալ վասն մեր: - 491. Եւ *այս* ևս կարծեօք է: - 495. ...*այս* ուղիղ է. զի ո՛չ ասաց թէ՛ իցեմք, այլ թէ՛ իցես: - 495. *Այս* զանազանութիւն ի մէջ երից մահուանն. աղամայ, և քրիստոսի, և մեր մարդկայինս ազգի: - 496. Եւ *այս* գիտելի է, զի կրկին են կիրք. նախ բնական. և ապա եկամտական: - 496. Եւ *գայստփիկ* կատարեաց քրիստոս. զի ստեղծուած էր ինքեան: - 496. Իսկ տէր մեր ի մարդեղութեան իւրում *յայսցանէ* եկամուտ կրից միայն զմահն կրեաց. իսկ զմեղս և զապականութիւնս ո՛չ կրեաց: - 496. Ասեմք եթէ՛ ո՛չ ասաց *գայս* հրաման տալով. այլ պատմողաբար: - 496. Որպէս այնոքիկ որք զօրացան *այսու* մահուամբ...: - 497. Արդ *գայս* կամաւոր մահս կրեաց քրիստոս: - 497. ...և *այս* է գործ նորա: - 498. Վեցերորդ՝ զմարիամ մայր փրկչին կոյս և անապական խոստովանին *հարք* ուղղափառութեան. և *գայս* ո՛չ ըստ գոյացութեան բնութեան, այլ զի ծնաւ զբանն աստուած անապական մարմնով: - 499. Ասեմք առ *այս* եթէ ո՛չ են նման մահկանացու և ապականացու ասելն. զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 500. Ասեմք առ *այս*, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա ադամ յառաջ քան զմեղանջելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. Դարձեալ ասեն նոքա, կաթնասուն եղև և կերակուր եկեր. և *այս* մասն է ապականութեան: - 501. Եւ *այս*

և նոցա զինուց զէն մեծ զրախօսութեան ի մարմին բանին: - 501. Եւ այս ցուցաւ **ե** զլիսով ի վերոյ ի **իբ** զլուխն: - 502. Ուստի յայտ է զի մեք կրեմք զամենայն գայստսիկ: - 502. Ասեմք, եթէ խոցուածն և արիւնն ցուցակ ապականութեան են, ապա և գայս խոցուածս եցոյց յետ յարութեանն...: - 502-503. Որ և զերկոսինս գայստսիկ խորտակեաց տէր իջմամբն առ նոսա: - 504. Այլ գայստսիկ ո՛չ ընդունին ուղղափառ վարդապետք: - 504. Չայս դաւիթ ներքին դժոխք անուանէ: - 505. Արդ՝ նոքա որք գայս ասեն՝ երիւք հակառակին սուրբ գրոց: - 505. Այս առ առաջինն: - 506. Այս առ երկրորդն: - 506. Այս առ հասարակ ամենայն հոգւոց: - 508. Եւ բոլորն **ժե** ժամու յառաջ ի միւս աւուրն՝ սկսեալ նախատօնակ առնեմք. և գայս յամենայն ուրեք: - 509. Նմանապէս և աստ յայսմ աւուր շաբաթու որ ի կիրակէ յարութեան տօնեմք, այժմ յինն ժամուն ի վեր նախատօնակ առնեմք յարութեանն քրիստոսի. և այս վասն բազում պատճառի: - 509. Չոր ո՛չ կարեն գայս ուրանալ ազգն ժխտողաց: - 509. Եւ այս ի խնդրոյ սրբոյ լուսաւորչին մերոյ ի պատիւ ազգիս հայոց: - 509. Եւ տես, զի լուսաւորիչն կարգեաց զնաւակատիսս յայսմ աւուր...: - 509. Հինգերորդ վկայ, զի ի բոլոր տարին յերեկոյի շաբաթուն կիրակնուտ անուանեն ամենայն ազգք. նոյնպէս և մեք յամենայն շաբաթս յերեկոյին լոյս զուարթ ասեմք, և սուրբ աստուած որ յարեար. ի յայս շաբաթի աւուրս սկիզբն առեալ: - 509. Եւ այս է խորհուրդն որ առանց արեան կատարեմք: - 509. Նոյնպէս և որ ոք յայս օրս պահէ և յամենայն կերակրոց չուտէ, կամ միս ուտէ, ընդ դատապարտութեամբ է: - 510. Ձմիս կենդանւոյ, որ կատարեալ կենդանի է և ի կենդանւոյ յառաջ եկեալ. այն է կատարեալն որ ե զգայարանս ունի և շարժի և շունչ ունի. և է՛ այս կերակուր ուտեաց և զատկի: - 510. Եւ այս է պատճառն. վասն զի տունկն յարմատն է հաստատեալ. և ծուկն ի ջուրն. և կենդանիք ի շունչ և յարիւն: - 511. Դարձեալ այս է խտրումն: - 511. Այս ըստ բնական իրաւանց: - 511. Իսկ թէ յորո՞ւմ ժամու յարեաւ, այսմ զանազան են կարծիք: - 512. Քսաներորդ, յայտ է յայսմանէ որ նախ քան զքրիստոս՝ էր սկիզբն աւուր ծագումն լուսոյն. իսկ յետ յարութեանն քրիստոսի եղև սկիզբն աւուրն ի մէջ գիշերի. զի այժմ ի խաւարէ՛ ի լոյս ճանապարհորդիմք: - 515. Եւ ի յայս միտս զտօն ամենայն սրբոց մարտիրոսաց ի մէջ գիշերի սկսանեմք **զ** ժամով յառաջ քան զծագումն լուսոյն հասարակ աւուր: - 515. Եւ այս հարցանելի է, զի թէ մագդաղենացին ընդ առաջին կանայսն եկն զոր մատթես պատմէ և համբուրեցին զտոն յիսուսի...: - 515. Այս է, զի յորժամ ի մէջ գիշերին հրամայեաց հրեշտակն զնալ և պատմել աշակերտացն, այլ կանայքն որ ընդ նմայն էին՝ զնացին...: - 515. Այս թէ յորո՞ւմ ժամու յարեաւ քրիստոս: - 515. Կղեպոս եղբայր է յովսէփայ. և մարիամս այս դուստր է նորա: - 517. Նախ՝ ոմանք ասեն թէ մարդկօրէն կամեր իմանալ զնա և հարցանել վասն խաչին և դժոխոց և յարութեանն. իսկ այս կատարեալ մտաց պետք էին և շատ ժամու: - 517. Եօթներորդ, կամ թէ եգիտ ի նա երկեւան ինչ թերութեան վասն յարութեանն. իբր զի ասէ յայսմ գիշերի մերձեցայք յոտս իմ և ո՛չ հաւատացեր. վասն այն կրկին անգամ ո՛չ հրամայէ մերձենալ: - 517. Յայսմիկ յայտ արար թէ ի յարութեան անդ ո՛չ դառնայ ոք յոք. ո՛չ հայր յորդիս՝ և ո՛չ որդիք առ հարս իւրեանց. այլ դառնան ամենեքեան յայս. զի արժանի լիցին ողորմութեամբ ելանել առ հայր: - 517. Չորեքտասաներորդ, զի ցուցցէ թէ յայսմ հետէ արքն միայն ունին իշխանութիւն մերձենալ առ ի պատարագել. և ո՛չ գոյ համարձակութիւն կանանց յայս գործ: - 518. Եւ յետ այսորիկ ո՛չ այլ ինչ մնայ. այլ վերացումն հոգւոյն յերկինս: - 519. Վեցերորդ՝ համբարձաւ ձայնիւ փողով ըստ դաւթի. և այս վերաբերի յառաքեալսն...: - 520. Եօթներորդ՝ պարտ էր մեծութեան այսմ պարգևի յայտնի լինի **զ** կերպիւ: - 521. Եւ այս բազում համեմատութեամբ: - 523. Չի՞նչ է պատիւ այսմ աւուր իջման հոգւոյն: - 523. Չօրս գայս պատուեն իէլացիքն վասն երից պատճառաց: - 523. Նախ՝ զի յայսմ աւուր երևեցաւ աստուած մովսէսի ի սինա լեռինն: - 523-524. Երկրորդ՝ և յայսմ աւուր տուաւ նոցա օրէնք ի ձեռն մովսէսի: - 524. Երրորդ՝ և յայսմ աւուր ուխտ եղ աստուած ընդ ամենայն ժողովրդեանն իսրայէլի: - 524. Նաև մեք յաղագս երից պատճառաց պատուեմք զօրս գայս: - 524. Նախ՝ զի յայսմ աւուր էջ հոգին սուրբ յառաքեալսն...: - 524. Երկրորդ՝ և յայսմ աւուր տրուաւ մեզ նոր օրէնս և քարոզութիւն սուրբ աւետարանին: - 524. Եւ այս է **ե** զատկկն ի նախնումն: - 524. Նախ գայս ասեմք թէ՛ **համարուն** և համապատիւ է Երրորդութիւնն սուրբ. զի միոյն փառքն երիցն է և երիցն միոյն: - 525. Եւ աստանօր Կատարումն Իններորդ Հատորի Հարցմանցս Այսոցիկ. և Քրիստոսի Փառք յախտեանս Ամէն: - 527. Յետ այսորիկ հարցանելի՛ է ի նոր օրինաց...: - 528. Եւ բաց յայսզանէ **զ** այլ մասնական կամ տեսական ասա. այսինքն բարոյական. բանական. վարդապետական: - 528. Եւ պօղոս ասէ գայս, առընթեր դնելով առաքելոց և մարգարէից զվարդապետս: - 528. Այս է նոր օրհնութիւնն ասացեալ: - 529. Եւ թէ

որ ասիցէ, երևի այսպէս ասելը թէ՛ մի է և բազում. և այս ո՞րպէս լինի: - 529. Ասեմք առ այս, եթէ ո՛չ է արտաքոյ ուղիղ տեսութեան եթէ մի է առ հօր և բազում է առ մեզ: - 529. Եւ այս բազումս որ առ մեզ է, ի բազում թուղթս գրեալ մի և նոյն բանն է որ նախ քան գլաւիտեանս ի հօրէ ծնեալ: - 529. Ասեմք առ այս, եթէ անմարմին իր անկատար ո՛չ լինի...: - 529. Ասեմք առ այս թէ՛ մի և նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Նմանապէս և առ այս ասեմք, թէ ո՛չ ինչ է զանազանութիւն. զի յորժամ աւետարանն բանն քրիստոսի է ճշմարիտ, և քրիստոս աստուած է ճշմարիտ. ապա ուրեմն աւետարանն բանն աստուծոյ է ճշմարիտ: - 530. Ասեմք առ այս, թէ յերրորդութիւնն սուրբ մի է բանն և իմաստութիւնն և բնութիւն և կեանք և ներգործութիւն և այլն ամենայն. բաց յառանձնութենէն որ է ծնօղ ծնեալ և բղխեալ: - 530. Այս է. զի հաւատն ունի **գ** յատկութիւն. որ է՛ հաւատն. և հաւատալն. և հաւատալին: - 531. Եւ այս վասն բազում յատկութեանց զլխոյ: - 532. Այլ և այսու, զի մեք մկրտութեամբ և հաղորդութեամբն լինիմք տաճար աստուծոյ: - 533. Այս է կամ սեռիւ. կամ տեսակաւ. կամ անհատիւ: - 533. ...և այլ նմանապէս առ այսնքիւք երրորդ եկեղեցի որով կարօղ են հաւաքել ամենայն տիեզերք երկրի...: - 533. Այս թէ ո՞րքանաբար կոչի եկեղեցի: - 534. Իսկ առաքեալն փոխէ՛ զայս կարգ բնական ի կարգ արիեստական և զարժանաւորսն նախադասէ: - 535. Վեց. և են այսնքիւք: - 535. Ջորօրինակ՝ մեռեալ մարդ ո՛չ ասի պարզաբար մարդ, նոյնպէս և այս...: - 536. Եւ այս լինի ըստ չորից եղանակաց: - 536. Եւ զայստսիկ գտցես ի սկիզբն նախերգանի գրոյս սակաւուք: - 537. Եւ որոց պարզկի մասնաւոր այս շնորհ, թէ և ո՛չ բոլորապէս ըստ նոցայն: - 537. Եւ այս բ իշխանութիւնս այսպէս զանազանին: - 538. Ձի այս որդիական երկիւղէ, և այն ծառայական: - 538. Այն անասնական, և այս բանական: - 538. Եւ այսու զանազանին: - 538. Յայս միտս տէրն յորժամ խոստացաւ տալ զիշխանութիւնս պետրոսի...: - 539. Նախ՝ թէ անկարգաբար կապէ. որպէս քահանայ զեպիսկոպոս կամ զկաթողիկոսս. կամ սարկաւազ զքահանայ. այս ո՛չ կատարի: - 539. Ասեմք առ այս թէ՛ անկատար մնայ ըստ այնմ որ ի յանիծելն ո՛չ կատարի. այլ ըստ որում դառնայ ի յանիծօղն կատարի: - 539. Ասեմք առ այս, թէ օրհնելն կրկին է. այսինքն առ վերինս և առ ներքինս: - 539. Այլ և զայս սրբապէս և մի՛ անարժանութեամբ...: - 540. Ասեմք առ այս, թէ ձեռնադրեալն իցէ անարժան՝ ո՛չ առնու շնորհս. այլ դատապարտի ինքն և ձեռնադրօղն. զի սրբութիւն՝ շանց ետ: - 540. Եւ բաց յայսզանէ և արտաքոյ սոցա, ո՛չ օրհնին և ո՛չ անիծանին. ո՛չ կապին և ո՛չ արձակին: - 540. Ասեմք առ այս, եթէ համակարգ և **համիշխանք** են վերջինն ընդ առաջնոյն ի կարգել և ի յուղղել. այլ ո՛չ ի թիրել և ի քակել. զի առաջնոյն աւանդապահ է վերջինն նոյն մտօք և նոյն կամօք: - 541. Վասն որոյ զայս **գ** ժողովքս տիեզերական և միմեանց համաձայն ընդունիմք. այլ զքաղկեդոնին ո՛չ ընդունիմք. զի ընդ դէմ է առաջնոցն և **կաքտումն** դաւանութեան տօնից կարգաց և կանոնաց ամենայնիւ: - 541. Եւ թէ որ ասիցէ, այս առաջնոյն. զի վերջինն կարէ՛ ուղղել. այլ ո՛չ կարէ թիրել: - 541. Ասեմք առ այս, եթէ համակարգ են քահանայք կամ եպիսկոպոսք որպէս առաքեալքն. այլ ունին զվիճակ և ժողովուրդ այլ և այլ: - 541. Եւ որպէս եղիա որ կապեաց զերկինս և փախեաւ ի սիդոն. նոյն նմա հրամայեաց աստուած բանալ զերկինս. նմանապէս և այս: - 542. Այսնքիւք են յայտնի ժողովք ազգաց: - 544. Եւ որպէս այսնքիւք ժողովք ընդ դէմ հասարակ հերձաւածողաց, նոյնպէս և առանձին ժողովք եղև ազգիս հայոց է երրորդ: - 544. ...որ եզր եղև հաւատոյ ուղղութեան. և հրամանաւ հերակլի հաւանեցաւ ժողովոյն քաղկեդոնի. կացեալ **գ** կաթողիկոսք նոյն աղանդովն որ են այսնքիւք. Եզր. Մովսէս. Անաստաս. Իսրայէլ. Սահակ. Եղիա: - 545. Եւ յայտ է յայսմանէ, որ կաթողիկոսն ո՛չ կարէ կաթողիկոս ձեռնադրել. այլ եպիսկոպոս առնէ: - 546. Ասեմք առ այս, թէ որպէս ի մէջ սերովբէից և քերովբէից և աթոռոց ո՛չ ասի վերնագոյն և նուաստագոյն, զի համակարգ են և շուրջ զավ: - 547. Ասեմք առ այս եթէ՛ դժարինս խօսիս: - 547. Այսնքիւք սուրբ հարց և **սիւնհողոսաց** հնազանդ ենք. և զնոցա կանոնքն ունիմք և զդաւանութիւն, և պահենք մինչև յելս շնչոյ մերոյ: - 547. Եւ թէ որ ասիցէ, կարի՛ բարկացար. ո՛չ զայս ասեմ հնազանդիլ. այլ որպէս լուսաւորիչն զնաց ի հռօմ և հնազանդեցաւ: - 548. Ասեմք առ այս թէ՛ լուսաւորիչն զնաց ի հռօմ ո՛չ վասն ձեռնադրութեան, այլ վասն սիրոյ և միաբանութեան երկուց ազգաց և ուղղափառ թագաւորացն տրդատայ և կոստանդիանոսի: - 548. Եւ այս էր պատճառն հայոց անդ ի ձեռնադրութիւն զնալոյն: - 548. Այս էր պատճառն զնալոյն ի կեսարիա և ի հռօմ: - 549. Այլ և ծանիր զայս: - 549. Չոր յետոյ մեծն կոստանդիանոս զայս աթոռս յեփեսոսէ՛ ի կոստանդնուպօլիս փոխեաց: - 549. Ասեմք թէ՛ ոչ ինչ է այս նախատինք մեզ...: - 549. Եւ այս է պատճառն որ ոմանք յեթրանասնիցն ասեն...: - 549. Եւ ի զալն յերկիրս հայոց, ետուն նմա օգնական զիւղն օծման զոր քրիստոս օրհնեալ էր. և զգեղարդն. և

այլոց ազգաց չկայ այս պարծանքս. զի մեր մեռոնս հանապազ և միշտ զնոյն շնորհ ունի: - 549. Այլ թէ զիր չուներ մեր ազգս, տես զի յաստուծոյ տուաւ մեզ զիր, որպէս մովսէսիւ իսրայէլի. և այլ ո՞ր ազգ պարծի այսու: - 549. Ասեմք առ այս: - 550. Չորորինակ՝ յորժամ ասիցէ որ զբարին բարի գոլ, այս ըստ ինքեան ճշմարիտ է: - 550. Եւ յորժամ ասիցէ զբարին ոչ չար գոլ, ճշմարիտ է և այս. այլ ըստ պատարքան է որպէս ցուցաւ: - 550. Եւ զայս վասն է՞ր յերկարել հնձ. զի ցուցանիցի թէ ո՛չ է պարտ միոյն ճշմարտի բազում ստոց հետևիլ: - 551. Ասեմք առ այս թէ՛ ո՛չ է հարկաւոր այս ամենայն ուրեք. զի զո՛յ և տարածայնութիւն բարի՝ քան զհամածայնութիւն ընդ հերձուածօղս. և լաւ է բաժանումն ի չար ժողովոց՝ քան զմիաբանութիւն: - 551. Չայս ասեմ, զի որ ինչ անօրէնութիւն է ազգիս հայոց, նոյն է օրէնք այլազգ քրիստոնէից. և որ մեզ երկբայութիւն է՝ նոյն դաւանութիւն է նոցա: - 552. Այլ դաւանութիւն նոցա այս է. որպէս զի մի՛ լիցի ըստ նոցա աստուած մարդացեալ. կամ մերս բնութիւն ընդ աստուածութեանն միաւորեալ. որպէս ընդարձակապէս ցուցանէ աստուածաբանն կիւրեղ ի զիրս պարապմանց: - 552. Այլ արդ լուծումն պահոցս այսոցիկ օրէնք է նոցա. նաև ի ձուկն և ի ձէթ և յայլ սոյնպիսիս: - 552. Ո՞չ ապաքէն առաքեալքն եղին զչորոսս զայս. խորշիլ յարեմէ և ի գոհից ի հեղձուցելոյ և ի պոռնկութենէ: - 552. Ապա ուրեմն յայտ է յայսցանէ թէ առ մինն իցէ ճշմարիտ հաւատ և օրէնք՝ նա՛ է ճշմարիտ և ո՛չ այլքն. թպէտ բաժանեալ լիցի ի նոցանէ: - 552. Եւ յայսոսիկ միաբանութիւնս որ ըստ կանոնի՝ յաւետ միաբանութիւն զայս է իմանալ՝ որ ըստ բոլորին օրինադրութեանց սահմանաց կամ ըստ զլիսաւորագունիցն լինիցի. և ո՛չ մասամբ միով միաբանեալք և բազմօք զանազանեալք. մանաւանդ թէ հակառակեալք և ընդդիմացեալք: - 552. Եւ այն որ ի զլիսաւորագոյնս ո՛չ ասի միաբանութիւն, և զհա՞րոյ միաբանութիւն ասիցէ որ զայս: - 552. Եւ զի՞նչ այս: - 553. Եւ այսպէս բազում ունելով իւրաքանչիւր որ սահման առանձին, միայն հայք նախատեալ լինին որպէս ո՛չ ունել միաբանութիւն ընդ այլս ի քրիստոնէից. այլ առանձին միայնաբար ընթանալ. և այսու որպէս հակառակ եպերեալ: - 553. Չորրորդ՝ ի ժողովոյն քաղկեդոնի խորշիլ. և այսոքիկ առ ասորիս: - 554. Երրորդ՝ առ քահանայս զգուշութիւն օրինօք ունել. թպէտ և ոմանք կաղան առ այս: - 554. Չորրորդ՝ յարդեան ժամանակիս այսմաւորօք տօնել ոմանց. և այսոքիկ առ յոյնս: - 554. Եւ այսոքիկ աւանդութիւնք և ո՛չ հաւատ: - 554. Եւ ըստ այսմ միաբանութեան և զմէրս տեսանեմք եկեղեցի ունել եզով միաբանութիւն առ այլ քրիստոնէայս: - 554. Եւ այսոքիկ թպէտ և ոմանց ո՛չ թուեսցին որպէս փոքր կարծեցեալք. սակայն աւանդութիւն և ո՛չ հաւատ: - 554. Եւ ո՛չ բարկանայ առ այս քրիստոս յայլ և այլ ժամու տօնել: - 554. Եւ ո՛չ միաբանին յայս տօնախմբութիւն ամենայն հաւատացելոց ժողովուրդք: - 554. Իսկ ազգիս Յայոց ի յաստուծոյ առանձնական բարութիւն պարգևեալ այսոքիկ: - 555. Իններորդ՝ և յայսմ կողման է և աստուածատունկ դրախտն: - 555. Տասներորդ՝ և յայսմ կողմանէ՛ շարժին լուսաւորքդ ի յընթացս իւրեանց. որ են կարապետ մեծին լուսոյ ծագմանն: - 555. Բայց նախ զայս ասասցուք. զի մեղք մտացն կատարեալ մեղք է վասն բազում պատճառաց: - 556. Եւ այս յիրաւի իսկ. զի որ հայեցաւ ցանկական մտօք՝ ի կամս իւր գործեաց զմեղս: - 556. Չայս և առ պետրոս տէրն ասաց. «թերեհաւատ ընդէ՞ր երկմտեցեր»: - 557. Վասն այն այլ վարդապետք կոչեն զայս աստ՝ ծուլութիւն. զի ծուլութիւնն յերկու իրաց երկի. մին որ յետս դառնայ ի հոգևոր բարւոյն և ծանրանայ ի գործելն. այսինքն պահել՝ աղօթել և այլն. և ըստ այսմ կոչի տրտմութիւն: - 559. Այս ըստ նոցա որ է ասեմ զմահու չափ մեղքն: - 559. Իսկ սուրբն ևագրիոս ը ասէ զխորհուրդս հզօրս. այս է: - 560. Եւ թէ ցանկայ ստորև հեշտալեաց, և այս լինի կրկին. թէ հեշտալին այն է ի պահպանութիւն անհատին, լինի որկորստութիւն...: - 561. Այս ըստ առաջին մասին որ ցանկայ ոչ ցանկալեաց: - 561. Եւ այս լինի երրակի ըստ երից մասանց հոգւոյն: - 561. Իսկ փառասիրութիւն և հպարտութիւն ո՛չ են յայսց կարգաց. այլ յորժամ զվեցեքին սոքա յաղթէ, ապա՛ փառասիրի և հպարտանայ: - 561. Եւ այս է յաջ կողմն խտտորիլ. իսկ առաջինքն ձախակողմեան էին: - 561. Յայսմանէ ապա ի միտ առ թ ինչ: - 563. Իսկ գործքս այսոքիկ որ նոցա պահպանօղք են՝ մեզ կորուստ և մեղք են: - 563. Եւ այս վասն թ պատճառի: - 563. Նախ՝ զի ի նոսա չափաւոր են աստքս այսոքիկ. իսկ ի մարդն առաւել և անչափ: - 563-564. Եւ զայս առնէ միտքն իբրև մշակ. որ առեալ զսերմն և բազմաբեղունս աճեցուցանէ. այսպէս և միտքն խորհելով զչարն՝ զայսոսիկ աստս առաւելու ի մեզ: - 564. Երկրորդ պատճառ, զի այսոսիկ անասունքն գործեն ըստ բնական կարգին. իսկ մեք ի հակառակն փոխեմք: - 564. Իսկ դառն մահն է՝ մահու չափն. որ գիտութեամբ մեղանչէ. այս է դառն մահն յաւիտենից: - 564. Այն է որ զիտէ ճշմարիտն և առնէ զսուտն. և այս յերեք դէմս որոշի: - 564. Եւ թէ թ մարդ գործեն զմեղս զայսոսիկ, սպանանելն մեծ է քան զսուտ վկայելն. և այլն նմանապէս: - 565.

Ձայս և առաքեալն ասէ՝ «կամակար մտօք մեղանչել անթողլի պատարագաւ. այլ ահեղ անկնկալութիւն դատաստանի, և այրեցումն հրոյ»։ - 566. ...յիրաւի ապա որպէս սատանայ ո՛չ ունի թողութիւն ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձեալն և գործ ունեի նմին։ - 566. Գիտացեալք զայս՝ այծմ տեսցուք զգանազանութիւն սոցա։ - 567. Այս բաժանումն է՝ ըստ տեսակի մեղաց։ - 568. Մեղքն **սահմանօրէն** այս է։ - 569. Յորժամ զայս խորհեցաւ, արտաքսեցաւ յերկնից։ - 569. Եւ այս է մեծագոյն չար աշխարհի. զի չէ աւելի աղքատ քան զայն որ ցանկայ աւելի ունել։ - 570. Այս է արմատ ամենայն չարեաց ասէ առաքեալն։ - 570. Այս ազահութիւնս վաճառեաց զքրիստոս։ - 570. Եւ այսու նախաստեղծքն մահու մեռան. և վասն այս մեղացսէ որ մեք ևս մեռանիմք. - 570. Այս ազգ գործ՝ խոզնիցն է յատուկ և ո՛չ մարդկան։ - 570. Այս է որ զմարդն յաստուծոյ հեռացնէ. զի սուրբքն միայն տեսանեն զաստուած։ - 570. Այս է քաղցն որ կշտումն ո՛չ ունի։ - 570. Այս է ծառն չար որ պտուղ չար բերէ...։ - 570. Եւ այսպիսի ասացեալ տկարութեան մեղաց առողջութիւն է բժշկարան է զօրութիւնք որ կոչին առաքինութիւնք. որ են այսոքիկ։ - 571. Եւ չորք զօրութիւնքն այս է։ - 571. Եւ այս ամենայն առ աստուած գտանի։ - 571. Այս թէ վասն է՞ր կոչին աստուածայինք։ - 571. Եւ սա բաժանի յերկուս. այս է յիմացումն և ի կամքն։ - 572. Եւ այս է սրբոյն կիւրղի որ յերուսաղէմ։ - 572. Ասաց զայս պետրոս առաքեալ։ - 573. Ասաց զայս անդրեաս։ - 573. Ասաց զայս բարթուղիմիէոս։ - 573. Առ աստիճանս այս պարունակի է խորհուրդ եկեղեցւոյ. որ է՝ Սկրտութիւնն. Դրոշմն. Պատարագն. Ապաշխարութիւնն. Կարգ քահանայութեանն. Պսակն. և Օծումն։ - 573. Եւ այս երեք վերջին աստիճանքս վերաբերին առ աստուածութիւնն։ - 573. Իսկ **եօթնեքին** աստիճանք առ մարդէղութիւնն քրիստոսի են այս։ - 573. Ասաց զերկուսինս զայս յակոբոս զեբեթեայ։ - 573. Ասաց զայս յօհաննէս։ - 573. Ասաց զայս թովմաս։ - 573. Ասաց զայս մատթէոս։ - 573. Ասաց զայս փիլիպպոս։ - 573. Այսոքիկ են աստիճանք հաւատոյ։ - 573. Եւ **յայսցանէ** յայտէ, զի յետ յարութեանն ի վերինն զաւառ ոչ գոյ յոյս. զի է՝ անդ երանութիւն, որ է ստացումն ամենայն բարեաց. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և ոչ ինչ է ապառնի յոր յուսացեալ լինի։ - 574. Եւ այս է երեքկին...։ - 574. Արդ յորժամ ասենք կրկին զսերն, այսինքն աստուծոյ և ընկերին. կրկինս այս ո՛չ է ըստ ունակութեանցն. այլ ըստ ներգործութեանցն։ - 575. Երբեմն նշանակէ՛ զբոլորութիւնն. որպէս ասէ՝ «աստուած սեր է». և այս առաւել լինի անձնականապէս և էականապէս։ - 575. Եւ կարելի է որ ոք կամեսցի՝ զայսոսիկ գլուխս ի սերն աստուծոյ ուղղել։ - 576. Եւ այս նոյն է որ ասացաւ։ - 576. Նախ՝ յորժամ սիրեմ զիս վասն իմ. սերս այս ո՛չ է բարի։ - 576. Երկրորդ՝ յորժամ սիրեմ զաստուած վասն իմ. այս է վարձկականն։ - 576. Երրորդ՝ յորժամ սիրեմ զաստուած վասն ինքեան զի բարի է. և սերս այս բարի է։ - 576. Չորրորդ՝ յորժամ սիրեմ զիս վասն աստուծոյ. և այս ևս է լաւագոյն. զի ո՛չ խնդրէ մարդ զիրն, այլ զաստուծոյն միայն։ - 576. Այս ո՛չ եթէ բաժանմամբ. այլ նկատմամբ ի յատկութիւնս անձանց...։ - 577. Եւ զայս փոխեն ոմանք այսպէս. զսերն առ բարութիւնն. զյոյսն ի բարձրութիւնն. և զհաւատն առ ճշմարտութիւնն։ - 578. Եօթներորդ՝ հաւատովն համբերեմք. յուսովն հաստատիմք. սիրովն զօրանամք. և զայս ասէ Լազարիոս։ - 578. Այս վասն համանման գործոց նոցա այսպէս կարգի որ են ի նոսա. այլ յոյսն և սերն են ի կամքն։ - 578. Արդ՝ մէջս այս իմացեալ լինի ի մէջ աւելորդութեան և նուազութեան։ - 578. Այս խօսի զհեղեալ առաքինութենէն լուսով շնորհացն աստուծոյ։ - 578. Որոյ գործն այս է, զիրաքանչիւր ուրուք յետ տալ զոր իւրեանն է։ - 579. Նախ խոհեմութիւն սրտին. և այս ի կարգաւորել զներկայն, ի միտ ածել զանցեալն, և նախատես լինիլ ապագային. - 580. ...որպէս ասէ յերկրորդ օրէնս «երանի թէ իմանային». որ է՝ ներկայն. «և ի միտ առնուին». այս է զանցեալն. «և նախատեսք լինին վերջնոցն»։ - 580. Երկրորդ խոհեմութիւն. և այս է չափաւորութեամբ բանից...։ - 580. Որոյ գործն այս է. ոչ ի նեղութիւնն խորտակիլ և ո՛չ ի հեշտութիւնն կակղանալ։ - 580. Եւ գործ նորա այս է. յառաւելութեանն զիտենայ նուազիլ. և ի յաղքատութեանն զիտենայ համբերել...։ - 581. ...յօժարութիւնքս այս՝ զսպին զգաստութեամբ և ժուժկալութեամբ։ - 581. Վասն է՞ր զանազան անուամբ կոչին չորեքին առաքինութիւնքս այս։ - 581. Որք են այսոքիկ։ - 582. **Յայս** իմաստութենէս ասէ սաղմոսն «ճաշակեցէք և տեսէք զի քա՛ղցր է տէր»։ - 582. Եւ այս տուեալ է յաստուծոյ ընդ դէմ նոցա որ հաստ և բութ ունին զիմացումն։ - 582. Եւ այս տուեալ լինի յաստուծոյ ընդ դէմ երկիւղին որով նմանին քրիստոսի...։ - 582. Վասն է՞ր են է պարզ քրիստոս այսոքիկ։ - 583. Արդ՝ է երանութեամբս այս՝ արտաքսին է զլխաւոր մոլութիւնքն։ - 583. Աղքատութիւն հոգւոյ է՝ հրաժարիլն յաշխարհէ. այսինքն ի սիրոյ մարմնական հեշտութեանց և ի փարթամութեանց և ի պատուոյ. քանզի զերիսս զայս պարունակէ սեր աշխարհիս։ - 583. Իսկ ընդ դէմ այսմ, դիւական տրտմութիւնն ի մարմինն

է և վասն մարմնոյն. և զարտասուս ցամաքեցնէ. և տրտմի և ամբոխի. և հետևի նմա ոխ և ատելութիւն. այլ և մահ ևս գործէ...: - 584. Իսկ որ մարմնական խնդութիւնն է և դիւական ընդ դէմ այսմ ամենայնի...: - 584. Արդ՝ մարմնականք են այսորիկ. - 585. Իսկ գործ հոգևոր ողորմութեան են այսորիկ: - 585. Եւ վերջինս այս վասն այն ասի գործ ողորմութեան, զի կակուղ և խոնարի պատասխանին խորտակէ՝ զբարկութիւն ընկերին և շահի՛ զնա: - 585. Այս է՝ զմեղքն՝ զկանքն չար՝ և զսատանայ՝ որ խռովարարք էին եբարծ ի միջոյ. և արար խաղաղութիւն յերկինս և յերկրի: - 585. Առաքինութիւնս այս ցուցանէ թէ համբերել հալածանաց վասն արդարութեան կապակցեալ է ընդ խաղաղութիւնն. - 586. Ի յասացելոցս յառաջագոյն այս ինչ հաւաքի, եթէ ունակութիւնք մարդկային առաքինութեանց **Նախկնաբար** պատրաստեն ի վարժումն գործնական կենացն. իսկ ունակութիւնք պարզեացն պատրաստեն ի վարժումն տեսական կենացն: - 586. Այս քան առ այս: - 586. Վեցերորդ կարգն. որ է՝ սպասաւորելոցն այսմ խորհրդոց որք են յեկեղեցի քահանայք և այլք: - 587. Այս թէ վասն է՞ր է են: - 588. Եւ մկրտելի է այսու ձևով: - 588. Որ և է՝ այս հերձուած մեծ և յանդուզն հայոյութիւն ընդ դէմ կարգաց եկեղեցւոյ: - 589. Երկրորդ, զի այս խորհրդոյ նշանակ ի սկզբան արարածոց աստուած ադամայ ետ և ո՛չ կնոջն...: - 589. Եօթներորդ, զի մկրտելն է գործ քահանայի. և քահանայութիւնն է սպասաւորութիւն աստուծոյ. իսկ զայս սպասաւորութիւն աստուծոյ և ո՛չ կռապաշտքն ունէին սովորութիւն սնոտի կռոցն ի ձեռն կանանցն մատուցանել զպատարագն. - 589. Իններորդ, զի մկրտութիւնն է գործ քահանայութեան. և քահանայութիւնն է ազատ և ո՛չ ընդ ումեք հարկի ներքոյ. իսկ կինն ծառայ և ոտք է առն. վասն այսր հարկի ո՛չ է պարտ ծառային առնել զգործ տիրոջն...: - 589. ...և զայս պատճառէ՝ զօրեղ իշխանութիւն քահանային և ջրոյ առաւելութիւնն: - 590. Երկրորդ՝ զի կուսութեամբ ծնանի առանց ապականութեան. և զայս պատճառէ՝ հոգին սուրբ և նիւթ ջրոյն զի հեղուկ է: - 590. **Չորրորդ՝ զի միշտ որդի ծնանիմք աստուծոյ և ո՛չ դուստր և էգ. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է ասէ առաքեալն. և զայս ցուցանէ աւագանն ի յաջ կողմն եկեղեցւոյն:** - 590. Եւ զայս ցուցանէ նոյն ձև բանին որ է կոչմունք Երրորդութեանն. և նոյն դաւանութիւն հաւատոյն և այլն: - 590-591. Եւ ոչ այս միայն այլ և ի ժամ մկրտութեանն ո՛չ է պարտ մնալ կնոջ յեկեղեցւոջն: - 591. Եւ դնէ զայս քահանայն սուրբ մեռնուան ի ճակատ նուիրելոյն ասելով այսպէս. ըստ այլազգաց եկեղեցեաց. թէ ի ներքոյ ձկնս այս ես **կու նշանեմ** զքեզ նշանաւ խաչի...: - 593. Եւ ըստ մեր եկեղեցւոյս է՝ այս: - 593. Այս ըստ հակառակասիրութեան նոցա ասի. այլ ըստ ուղղութեան՝ քահանայն ունի իշխանութիւն զեօթն խորհուրդ եկեղեցւոյ կատարել. և եպիսկոպոսն առաւել ունի. զի միայն տայ զկարգն, եկեղեցի օրհնէ և սեղան: - 594. Նիւթ այսմ խորհրդոյս է՝ հաց ցորենոյ, և զինի որթոյ: - 594. Իսկ ձև այսմ խորհրդոյ ի վերայ հացին...: - 594. Եւ սպասաւոր այսմ խորհրդոյ միայն քահանայն լինի: - 594. Եւ գործ է այսմ խորհրդոյ՝ յաւելցնել զշնորհն, և դեղ հանապազորդ մեղացն: - 594. Այս ի հինն: - 595. Ասեմք առ այս, թէ յառաջ խառնուան ջրոյն ո՛չ է ըստ խորհրդոյն. որպէս և ո՛չ առ մեզ, թէ վաճառողն խառնեսցէ ջուր. այլ քրիստոս ո՛չ խառնեաց: - 596. Այս է խառնուան զինոյն ի խառնարանն իմաստութեան: - 596. Այլ և զայս հարցանեմք ձեզ. ո՞ր բան է որ զջուրն ի խորհուրդ կատարէ: - 596. Այս է ուղիղ պատճառն. - 596. Յաղագս այսորիկ միաւորեմք զխորհուրդն: - 598. Ասեմք առ այս եթէ՝ «յիմարն յիմարութեամբ խօսեսցի, և սիրտ նորա զմանրութիւն խոկասցէ»: - 598. Ոմանք ասեն թէ ի ջուր եթաց և լուաց յօրհնութենէն. և այս ո՛չ է ընդունելի կարծիս: - 599. Եւ այս է ճշմարիտն. քանզի յօրհնեալ հացն որ բաշխեաց և ետ առաքելոցն, այլ ո՛չ մնաց: - 599. Եւ եղիցի թէ այս օրհնեալ է. զարիւնն ընդէ՞ր ոչ տայք: - 600. Նոյնպէս և ի տեսակ արեանն միաւորեալ այսորիկ: - 600. Ասեմք առ այս, եթէ բանն սողոմնի ո՛չ թէ զրկէ՝ զոմանս յարեանն հաղորդութենէ. - 600. ...որք կամաւ յանձն առնուն. զի այս մինչև ի մահ ճգնութիւն է: - 600. Յայս միտս և տէր մեր բաշխեաց զմարմինն և ետ առաքելոցն ի վերնատունն: - 600. Յայնժամ արծակէ՛ ի մեղացն այս ձևովս: - 602. Եւ այս է պատճառն. զի անջրելի՛ է հրամանքն աստուծոյ. - 602. այս է որ ի միտ ունի խոստովանիլ և դարձեալ մեղանչել. - 603. Այսու ձևովս: - 604. Այս սուրբ օծմամբս և իւր զթութեամբն աստուած թողու քեզ զոր մեղանչեցեր տեսլեամբդ. նոյնպէս ասէ և այլ զգայութեանցն: - 604. Այս ըստ այլազգաց եկեղեցեայց է: - 604. Իսկ ըստ եկեղեցւոյս մեր այս է այժմ: - 604. Կնիքս այս որ յանուն յիսուսի լուսաւորեսցէ զաչս քո. - 604. Եւ գործ այս խորհրդոյս է՝ որ զմնացեալ ներելի մեղքն թողու: - 604. Եւ այս յորժամ մեռանի: - 604. Այլ և զայս օծումնս ունիմք ի յոտնալուայն: - 604. Այլ և զայս օծումնս ունիմք ի ննջեցեալ քահանայս: - 604. Յայս միտս ժողովիմք քահանայքս և պաշտօն առնեմք յերեկօրեայ մինչ ի լոյս...: - 604-605. Ասեմք թէ՛ և զայս ունիմք ծածկապէս. որպէս այն որ ի ջուր

աւազանին խաչանման մեռոնն խառնի...: - 605. ...զի օժանենք զնոսա որպէս զըմբիշս. զի ի հանդէս մտցէ ընդ այս չարութեան օղոյդ: - 605. Եւ թէ որ ասիցէ, այս ննջեցելոց օժումն՝ վերջի՞ն օժումն է՝ թէ առաջին: - 605. Նոյնպէս և օժումնս այս է՝ վերջին որ զվիոշտեսակ և զներելի մեղսն սրբէ...: - 605. Եւ գայս գործս արար քրիստոս յորժամ եհան զգնօղս և զվաճառօղս ի տաճարէն: - 606. Եւ գայս գործս արար քրիստոս յորժամ ի տաճարին ընթերցաւ զեսային...: - 606. Եւ գայս գործս արար քրիստոս յորժամ զդիւահարն բժշկեաց: - 606. Եւ գայս գործս արար քրիստոս յորժամ զինքն լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց ետ...: - 606. Չայս գործս արար քրիստոս յորժամ սփածաւ զդէմքեակ և լուաց զոտս աշակերտացն: - 606. Եւ գայս կարգս առաքեալքն կացուցին. յորժամ է սարկաւագունս կարգեցին ի սպասաւորութիւն: - 606. Նաև տէրն կացոյց գայս կարգս. յորժամ ի լերինն զարքայութիւնն երկնից աւետարանեաց նոցա: - 606. Չայս կարգս կացոյց քրիստոս յորժամ ի ժամ ընթերցացն զհացն ի մարմին իւր և զգինին ի յարին իւր փոխեաց: - 606. Այս ըստ հռօմայեցւոց եկեղեցւոյն: - 606. Այս է կատարեալ աստիճանք: - 607. Այս են **թ** դասք եկեղեցւոյ: - 608. Երկրորդն Սարկաւագն և Դպիրն և Գղերիկոսն. գայստսիկ հոմանուամբ պաշտօնեայ կոչէ: - 608. Եւ սուրբ ժողովուրդն՝ և երեխայն որ դեռևս մկրտի, գայստսիկ նւիրեալք կոչէ: - 608. Առաջինն է արտաքս հանել յեկեղեցւոյ զոչ մկրտեալն և զախտացեալս մեղօք. և գայս առնէ դռնապանն: - 608. Երրորդ այսահարն. և գայս բժշկէ երդմնեցուցիչն: - 608. Եւ բաց յայսգանէ՝ Ղևեայ ցեղք քահանայիցն: - 609. Վասն այն մինչ յայս ամուսնանալ կարեն. և ի հինգն ելեալ վերագոյն դասուց՝ ո՛չ ամուսնանան: - 609. Եւ այս աճման սկիզբն պսակն է. որ միանայ հարսն ընդ փեսային. և լինի ըստ սահմանադրութեանն աստուծոյ ծննդագործութիւն: - 609. Յայս միտս հայելով պօղոս ասէ՝ «Պատուական է ամուսնութիւն և սուրբ անկողինք» ըստ օրինացն աստուծոյ: - 609. Որով լինի պսակս այս դաշն և կապ ի մէջ առն և կնոջն. որով լինի անքակ միութիւն: - 609. Եւ այս միութիւնս լինի ի ձեռն պսակին: - 609. Եւ այս լինի ի ձեռն պսակին որ տուեալ լինի ի ձեռն խորհրդոյ: - 609. **Չայս ունի խորհուրդ, որ հարսն և փեսայն յառաջ քան զպսակն տեսանեն զմիմեանս. և հաւանին սրտիւք և կամօք և ապա՛ պսակին:** - 610. Այս է օրհնութիւն պսակին: - 610. Այս է մին եղանակ է պորտից պարզապէս: - 611. Եւ առաջին ծնօղն ուստի յառաջ եկին **դ** ծնունդքն. և **ե** երրորդն որ լինի խնամութիւն. լինի այս **զ** ազգ: - 611. Այս բնական ազգակցութիւն և աստիճանք օրինացն: - 611. Յասմանէ ուսեալք ազգ քրիստոնէից յօտար ազգէ առնենք զհարսն: - 612. Եւ դարձեալ գործս այս լրումն է աստուածային հրամանին...: - 613. Յետ այսորիկ հարցանելի՛ է զեկեղեցական կատարմունքս մեր: - 613. Յայս միտս ի վերայ սեղանոյն խունկ վառենք. որպէս ասացաւ ի վերոյ **իա** զլուխն, **իագ** համարն: - 615. Չայս ունի խորհուրդ օրհնութիւն եկեղեցւոյն: - 615. Երկրորդ ասենք, և մեր **բ**ժամ օր տօնենք եկեղեցւոյ ի բոլոր ամն. որ են այս: - 616. Այս ի հին օրինակացն: - 616. Եւ յայս միտս ի կիրակէ գիշերն **զ** անգամ աւետարան ընթեռնուն: - 618. Եւ այս է պատճառն, զի աստուած ետ մեզ միտք և բան և ձայնի գործիք և մարմնոյ մասունք և ինչք. վասն որոյ յամենայնէ՛ նուիրելի՛ է աստուծոյ: - 619. Այսմ բազում են պատճառք: - 619. Այս բնականապէս: - 620. Եւ յաչացն ի յերեսն սակաւ. որ արտասուքն ելանէ. բայց սակաւ ճանապարհս այս յաղթէ՛ զայն բազում տարւոյ ճանապարհն: - 620. Պարտ է ամենայն որ աղօթէ, գայստսիկ ի միտ պահել և ապա՛ աղօթել. վասն որոյ ի սկիզբն գրեցի զխրատս: - 620. Չայս **դ** ժամու աղօթս ի գիշերի կատարելին. և զերեք ժամուն ի տիւն: - 621. Այս է նախ **զ**երրորդ ժամուն. և ապա՛ զվեց ժամուն. և ապա՛ զինն ժամուն. որ աւարտ էր նոցա աղօթիցն: - 621. Այլ և **թ** են աստիճանք եկեղեցւոյ և գայս ևս մարգարէն ուսուցանէ, - 621. Յայս միտս մեր ազգս քրիստոնէից յելս արևու և ի մուտս համաձայն վերին զուարթնոցն աղօթենք առ աստուած: - 621. ...վասն որոյ յայսմ ժամու սկիզբն է աղօթից բոլոր աւուրն. յորում ասենք զտէր եթէ շրթունքն և զայլ սաղմոսսն ի դէմս հօր աստուծոյ: - 621. Եւ այս է միտքն, որ մեղօք կապեցաւ: - 621. Երրորդ ժամն արևագալին առ հոգին սուրբ. այս **զ** ժամս ի գիշերի կատարին: - 621. Եւ այս գիտելի է, զի ի գիշերն **դ** անգամ կատարի. այսինքն է հանգստեանն, մէջ գիշերին, առաւօտին, և արևագալին: - 622. Եւ տէրն յայստսիկ ժամս զգուշացոյց զմեզ արթուն կալ և աղօթել...: - 622. Այս հասարակ աղօթք: - 622. Եւ այս գիտելի է, թէ ոմանք հանապազ յետ ամենայն կարգեալ աղօթից առանձնակի աղօթեն: - 623. Եւ է այս խորհրդաւոր: - 623. Այս վասն առանձին աղօթից: - 624. Այլ վասն առաջնոյն՝ գոհանամք, զի հասոյց զմեզ ի ժամս այս աղօթից: - 624. Այս է միտքն որ ասենք «օրհնեա՛»...: - 624. Եւ այս է պատճառն, զի քահանայն է՛ ի դէմս քրիստոսի, և եպիսկոպոսն հօր աստուծոյ. և խաղաղութիւնն է՛ հոգին սուրբ որ ի հօրէ առաքեցաւ...: - 625. Եւ յորժամ քահանայն ասէ զխաղաղութիւնն՝ այս է պատճառն, զի քահանայն է՛ միջնորդ առ

աստուած և առ մարդիկ. - 625. Եւ գայս տերն ցուցանէ...: - 625. Օրհնեա՛ այս անուն: - 626. Այս առ նոսա: - 626. Ի յայս միտս և զեօթն օր շաբաթուն փոխեցին առաքեալքն ի կիրակէ...: - 627. Եւ այս որպէս ասացաւ: - 627. Ի յայս միտս զվեց գուրդայն ի թիւ ասեմք. և զեօթներորդն ձայնիւ փողոյ: - 627. Եւ յետ այսորիկ ի միասին համաձայն երգել զփառս ի բարձունս աստուծոյ, որ փրկեաց զմեզ: - 628. Այս առաջինն: - 629. Վերջին և առաջին գուրդայն յանմեղութենէ ասացեալ. և միջինն յետ մեղանացն. այս ընդ իրեար միաւորեցաւ: - 630. ...որպէս և մեք ի **սաղմոսաքաղ փոխերն** չեմք ասեր. և այս այլ ի սաղմոսաքաղի հաշիւն է: - 630. Իսկ փառքն, և ալէլուիւն, և օրհնութիւն և փառքն, և ամենն, և ընդ հոգւոյդ քումն, և խաղաղութիւնն, այս ամեն Առաքելադի՛ր է: - 631. Եւ գայս երիցս ասացեալ էջ մարմինն սուրբ ի վերայ բազկացն յովսեփայ: - 631. Չոր առ հնովքն էր սովորութիւնս այս, և յետոյ նուազեցաւ: - 631. Եւ այս է մեկնութիւնն. թէպէտ հրեայքն որպէս յանցաւոր մարդ սպանին՝ սուրբ աստուած և ո՛չ սոսկ մարդ: - 632. Եւ վկայ այսոցիկ ի **մամեստիայ** գտեալ քարն. յորում գրեալ էր յունարէն գրով, «սուրբ աստուած սուրբ և հզօր սուրբ և անմահ որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ»: - 632. Չբանս գայս մարգարէն ի դէմս հօր ասէ. զի յայնժամ միայն զհայր պատմէին: - 632. Առաջին «որ յայտնեցար». աւետեաց, ծննդեան, մկրտութեան, և թլփատութեան, գայս ասա: - 634. Երկրորդ «որ եկիր և գալոց ես». քառասնօրեայ գալստեանն, և ծաղկազարդին, և բուն յինանց կիրակնտին գայս ասա: - 634. Եւ որ քան գայս աւելի ասեն, որպէս տնօրինեցար. կամ ընծայեցար. կամ քո տէրութեամբդ. կամ որ եկիր ի բեթանիա. կամ ի վերնատունն: - 634. Եւ մինչ ի ժողովն նիկիոյ գայս ասացին: - 635. Եւ անդ յաւուր կիրակէի յառաւօտին միաբան ի մի բարբառ յաւելին յերգս հրեշտակացն գայս. «օրհնութիւն քեզ ի բարձունս»: - 635. Եւ մինչ ի ժողովն կոստանդնուպօլսի գայս ասացին: - 635. Եւ անդ յաւելին ընդ դէմ հոգեմարտին գայս, «և հոգիդ սուրբ որ ի փառս աստուած որ ընդ հօր ամեն»: - 635. Ապա ի ժողովն եփեսոսի վերստին հաստատեցին զփառք ի բարձունսն ի սաղմոսէն՝ յաւետարանէն՝ և ի մարգարէիցն գայս ինչ, «Տէր ապաւեն եղեր մեր յազգէ յազգ»: - 635. Չի ի դ տեղւոջս յայս պարտ է ժողովրդեանն զգլուխս բանալ: - 635. Եւ այս է խորհուրդն. եթէ մեր ամենայն ինչ յայտնի և բաց է ծածկագիտին: - 635. Իսկ որ այժմ արեղայք ո՛չ բանան զգլուխս յամենայն աղօթս, այս է պատճառն...: - 635. Նշանակէ այս զմիութիւն հրէից և հեթանոսաց ի մի հօտ և ի մի պաշտօն: - 636. Կարգաւոր է զի ո՛ր դաս որ սկսանի զերգն, նոյնն աւարտէ փառօք. թէ այս թէ այն: - 636. Եւ այս է խորհուրդն, զի որ վաստակի յերգս՝ նա՛ տացէ զփառս արժանապէս: - 636. Եւ որ ամեն շարականի սկիզբն ի մարգարէից դնենք, այս է պատճառն, զի զհինն և ըզնորս ի միասին խառնենք: - 636. Եւ այս է պատճառն, զի մի տան շարականի դ տուն սաղմոսի պիտոյ է յերկու դասս. և մին շարականն **ժք** տամբ աւարտի: - 636. Որք զծորանս հոգւոյն արբին և ի ժամանակս ժամանակս երգեցին եղանակաւ զերգս շարականաց՝ այսորիկ են: - 637. Չայս ամենայն ոմանք անանիայի տան. և ոմանք խորենացւոյն: - 637. Չայս ամենայն մեծն ներսէս է ասացեալ կլայեցին: - 637. **Այս քան շարականս ընդունելի՛ է յեկեղեցի. և աւելին քան գայս՝ խոտելի՛ է և անպիտան:** - 638. Այս է՛ զի ի բանալ դրանն դղրդեցաւ քաղաքն երուսաղէմ. - 638. Այլ և ութն ձայնք դ են ըստ չորից տարերց. այս է՛ առաջին, երկրորդ, երրորդ, չորրորդ: - 639. Այս է խորհուրդ չորս ձայնից: - 640. Եւ ստեփաննոսս այս՝ արար գործիք իզ որիշ որիշ. և նոքօք երգէր: - 640. Եւ գայսոսիկ **հոգէխառնեաց** դաւիթ և ուսոյց երգեցողացն: - 640. Եւ այս է պատճառն, զի կիրակին տէրունի թարգմանի. և օր է ստեղծման աշխարհի, և յարութեանն քրիստոսի, և միւս անգամ գալստեանն: - 642. Այս ըստ տօնի աւուրց: - 642. Երկոթեանն են ընտրելի. և այս է խորհուրդն: - 642. Եւ նախապատուութիւնս այս յայտ է յերից: - 642. Այլ և այս գիտելի է, զի սաղմոսն յարաժամ երգի. յառաւօտն, ի ճաշոյն, և յերեկոյն: - 643. Եւ այս վասն երեք պատճառի: - 643. Յայս միտս սարկաւազն նախ առաջի քահանային ընթեռնու իբր ի նմանէ՛ ուսեալ...: - 644. Յայս միտս այլ ազգք միշտ ի վերայ գրակալին պահեն զգիրս. զի արժան է միշտ ուսանիլ: - 646. Այս քան առ այս: - 646. Այս է խորհուրդն. զի երեկոյս նշանակէ՛ զվեանս գայս որ տնօրէնութեամբ փրկչին սակաւ ինչ տեսող եղաք հաւատով: - 646. Եւ այս է խորհուրդն. զի որ քան են սուրբք ի յերկրի կենդանի, ո՛չ տօնենք նոցա մինչ ի հանդէս նահատակութեան են...: - 647. Եւ գայս աշխարհս արար ի **գ** օրն և դադարեաց: - 647. Այսու մտօք և տէր մեր զհարածեալսն ի յուրբաթու՝ բժշկէր ի շաբաթու: - 648. Այսորիկ են մեզ **ը** օրեայ տօնք: - 649. Այս առաքելադի՛ր է: - 649. Եւ գայս ունին սկիզբն և հիմն պահոց ամենայն ազգ քրիստոնէից զոր նոքա լուծանեն: - 651. Եւ գայս դնեն պատճառ թէ՛ ի ժամանակս ինչ՝ զօրք հեծելոց նոցա ո՛չ հասին ի բարեկենդանն...: - 651. Եւ այս որովայնամոլ ազգին անօրէն օրէնք

կարգեցաւ: - 651. Ահա՛ այս է կանոնք վասն պահոց չորեքշաբաթի և ուրբաթի: - 652. Այս օրինակն: - 653. Երրորդ, աղուհացքն այսմ կենաց խորհուրդ, որ ենք ի սուգ վասն մեղաց...: - 654. Երրորդ, զայս ի քրիստոսէ ուսաք. զի գոհացաւ ի հօրէ և ապա՛ բաշխեաց զգարեղէն նկանակսն և աճեաց...: - 654. Եւ զայս ուսաք ի քրիստոսէ. որ ի վերնատունն յետ ընթրեացն օրհնեցին և ելին ի լեռն ձիթենեաց: - 655. Եւ զայս ի քրիստոսէ ուսաք. զի այսպէս **խաչանման** բեկանէր զհացն երկրքին ձեռօքն: - 655. Եւ զայս սովորեցաք քրիստոսոց ազգս...: - 655. Եւ այս է խորհուրդն: - 655. Նախ՛ զի այսու խաչին քրիստոսի հաղորդեցուք. և սուրբ հացին զոր ի վերնատունն բաժանեաց: - 655. Նոյնպէս զայս ի քրիստոսէ ունիմք քրիստոնեայքս: - 655. Եւ զայս այլ ազգք ո՛չ ունին. այլ ի մենջ են սովորեալ: - 656. Այս է զստեղծիչն որ արար յոչէից: - 656. Եւ այս է խորհուրդն: - 656. Չայս սովորութեամբ ամենն զոր չէ՛ պարտ. զի յուսահատութեան է նշան և հեթանոսաց գործ: - 656. Եւ այս նշանակութիւն մնաց ամենայն ուրեք: - 656. Յայսմանէ է առեալ հրաման վասն բարեկենդանի: - 657. Եւ այս է խորհուրդն: - 657. Իսկ պահք զկենաց կարօտութիւնս զայս: - 657. Երրորդ՝ զի այն արտաքուստ անասնոյ է մարմին. և այս ի ներքուստ յինքենէ՛ և զինքն մատուցանէ աստուծոյ: - 658. Չորրորդ՝ զի այս է՛ խօսուն և բանաւոր պատարագ և այն անբան զենունն զոր խօսեցաւ վասն հնոյն...: - 658. ...իսկ այս ընտրեցաւ վասն նորոյս և ճշմարտութեան: - 658. Չօրհնութիւն կարգաւորութեանցս այսոցիկ ո՞վ է արարեալ...: - 658. ...յորժամ այս ամենայն հաստատեալ նորոգեցաւ հրամանաւ սրբոյն սահակայ պարթևի ի փառս քրիստոսի. ձեռամբ ինով մովսիսի գրչի սահակայ: - 659. Իսկ վասն գրակարդացի և նկարեալ եկեղեցւոյ. և վասն զնշխարս ի հանգիստ փոխելոյ. այս ամենայն յիշատակ է մեզ ի սրբոյն գրիգորէ՛ լուսաւորչէն մերմէ: - 659. Եւ այս զիտելի է...: - 659. Իսկ աղօթքն զոր յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց այս էր: - 659. Եւ եփրեմի ներբողեանն այլ՝ ցոյց զայս տայ. թէ դահիճն ետես ի բանտին որ այսպէս աղօթէր: - 659. Այս քան մինչև զայս վայր՝ վասն այժմոյս, և կարգաց եկեղեցւոյ...: - 659. Առաջին՝ վասն է՞ր աստուած նախ զայս կեանքս, և ապա զհանդերձեալն տայ: - 660. Յետ այսորիկ հարցանելի՛ է վասն հանդերձելոյն: - 662. Վասն է՞ր է զի աստուած նախ զայս և ապա զայն կեանքն տայ մարդոյս: - 662. Պատասխանեմք այսմ, թէ ամենայն ինչ զոր արար և զոր առնէ աստուած՝ բարի՛ են և յօգուտ մեզ. - 662. Այսպէս և այս կարգաւոր է և ուղիղ վասն բազում պատճառի: - 662. Չորրորդ՝ այն տեղիք անփոփոխ է. և այս փոփոխական: - 662. Եւ թէ յայսմանէ ևս փոխէր, լինէր ո՛չ ոքն անփոփոխ: - 662. Ա՛րդ՝ զայս կեանս շնորհեաց և զայն խոստացաւ: - 663. Մետասաներորդ, նախ ետ զայս կեանքս որ է՛ ցաւալից և բազմաչարչար. - 663. Այս փոքրիշատ պատճառ իմաստից ձեր լիցի...: - 663. Վասն որոյ յայսցանէ տան **զտարացոյցս** ամենայն ուրեք: - 664. Նախ յաշխատութեանց վաստակոց... և այս բարի՛ է: - 664. Երկրորդ ի զրկանաց և յափշտակութեանց. և այս չար է: - 664. Երրորդ ի պատարքանէ դիպաւծոյ. և այս միջակ է: - 664. ...և այս կենօքս զայն կեանքն շահի: - 664. ...և ասէ ի միտս իւր՝ թէ ես անարժան եմ և զայս ետ ինձ աստուած...: - 664. ...որպէս մեծատունն որ ընկալաւ զբարիսն ի յայս կեանքս: - 664. Եւ լինի այս ևս վասն չորից պատճառաց: - 664. ...և այս է արքունի ճանապարհն: - 666. ...և այս ճանապարհ է ի ձախմէն և թիր: - 666. Յայսցանէ ասէ տե՛ր «Ո՛նջ է ճանապարհ կենացն և լա՛յն է կորստեանն»: - 666. ...այս է, զի սրբոցն ամենայն աւուրքն լի՛ են բարի գործովք: - 666. Այս քակտունն է անձինն: - 667. Այս որոշումն է բնութեան մարմնոյն: - 667. Այս է ուղղափառ վարդապետաց: - 667. Եւ այս բազում ուրեք ասացեալ է ի վարդապետաց: - 668. Եւ այս լինի բարեաց և չարաց: - 668. Չայս ասէ սուրբն դիոնէսիոս: - 669. Է և այլ իմն տեսութիւն վերագոյն. զի արարողութիւն սգոյս ցուցանէ զառաջին անկումն մեր ի լուսեղէն կենացն ի խաւար աշխարհ տրտմութեամբ և ցաւօք մահու մեռեալք և ի հող դարձեալք. և այս ի ճաշակմանէ պողոյն: - 670. Յայս միտս՝ յորժամ փոշիմանիմք ի վերայ բանի կամ տրտմիմք, ատամամբք զմատն խածանեմք...: - 670. Եւ որպէս այս բնական եղև ի մեզ ամենայն մարդոյ: - 670. ...նոյնպէս և աստ ի մարտ մտանէ ընդ օդային այսոց՝ նախ օծանի հոգևոր իւղովն: - 672. Այս է խորհուրդ կատարման կարգին: - 675. ...զի յայսցանէ ո՛չ արտաքսեցէ զնա: - 675. ...վասն որոյ երիցս աղաչեմք. զի պսակացս այսոցիկ արժանաւորեցէ: - 675. Երրորդ, զի ի հեռու ճանապարհ գնայ. այս է յերկրէ յերկինս. յուղարկաւորեմք մինչ ի գերեզմանն: - 676. Իսկ թէ վասն է՞ր օրհնեն զհողն այս է: - 676. Եւ յայս միտս նախ օրհնեմք զջուրն և ապա մկրտեմք զերեխայն: - 676. ...որ այս եղև սկիզբն պարկեշտութեան յորժամ զսիրելի զաւակաց պատկերս արարին և պաշտեցին: - 677. Այս վասն սրբոց մարմնոց: - 678. Եւ այս վասն երկու պատճառի: - 679. Նախ՛ զի մի՛ շարժեցէ զնա այսմ չարութեան որպէս զմարմին անհաւատից: - 679. Այսորիկ այս քան

վասն կարգ կատարելոյ առաջին աւուրն: - 679. ...նոյնպէս զբանական սերմս գայս երկ թաղեցաք ի հող...: - 680. ...և այս առաւօտս է ի խորհուրդ յարութեան յառաւօտն վերջին: - 680. Չի արեգական ծագելն զծնանիւն մեր նշանակէ. և մուտն զգերեզմանն. իսկ այս առաւօտ զյարութիւնն հասարակաց: - 680. Չի կենցաղս այս որպէս երկոյնի քաղաք է. ի մինն մտանենք և ի միւսն ելանենք...: - 680. Եւ ամենայն ինչ որ աշխարհի է՝ յայսմանէ արտաքս ո՛չ է. եթէ ժամանակն եթէ կեանքն և եթէ փոփոխումն մեր: - 681. Յայս գ փոփոխմանէս աստուած ամենկին անփոփոխ է...: - 681. Նաև գ զօրութիւնք են տնկականին. այսինքն կերակրիւն, աճիւն, և ծնանիւն. և մեր ունինք գայս: - 681. ...յայս միտս գամք ի գերեզմանս ննջեցելոցն...: - 681. Եօթներորդ՝ գ օրս այս նշանակեցաւ յերիս աւուրսն որ նախ քան զլինիւն լուսաւորաց...: - 681. Ութերորդ՝ գ օրս այս օրինակեցաւ ի գեոմունն իսահակայ...: - 681. Իսկ վերին և արտաքին սրահն ուր գեոմունք և պատարագն մատչէին, է՝ մարմնական աշխարհս այս...: - 682. Տասներորդ՝ գ օրս այս նշանակեցաւ որ ասէր մովսէս ցփարաւօն՝ արծակեա՛ զիսրայէլ...: - 682. Այս է խորհուրդ գօրեայ ննջեցելոց յիշատակին: - 683. ...վասն որոյ նշանաւոր աւուրքս այս յիշատակենք զննջեցեալսն: - 683. Յայս միտս ամսագլուխ և տարեգլուխ առնենք: - 683. Վասն որոյ ի սոյն աւուրքս կատարին արդիւնք ննջեցելոցն և յիշատակութիւնք նոցա այսու խորհրդով: - 683. Չի աւուրքս այս առ մե՛զ չափին և ո՛չ առ նոսա...: - 684. Եւ այս է խորհուրդն. զի յայնմ աւուր խաչեցաւ քրիստոս, և գերեզմանք բացան և այլն: - 684. Եւ այս զանազան կարծիքս վասն այն է, զի գիրք սուրբք չեն յայտնի բացայայտեալ զնոսա: - 687. ...որպէս որք մահկանացու ասեն զհոգին. և այս խոտելի է ի բաց: - 687. Այս է խորանն առ երկնիւ ուր ժողովին արդարք և մեղաւորք հոգիք հաւատացելոց. որք դատաստանան կատարին, ակնունելով ողորմութեանն աստուծոյ: - 688. Այսորիկ ասին աջակողմեան խորանք: - 688. Եւ այսորիկ են աջակողմեան և ձախակողմեան խորանք: - 689. Ապա ուրեմն ի գալ փեսային լինի պսակ և հարսանիսս այս հոգևորապէս: - 693. Այս է ի միւսանգամ զալուստն...: - 693. Եւ մինչ այս ոչ կատարի, ո՛չ առնուն արդարք զփառս, և ո՛չ մեղաւորք զտանջանս: - 693. Եւ թէ մասն մարդոյն որ է հոգին՝ տանջի այժմ վասն մեղաց և մարմինն հանգչի, այս ո՛չ է ուղիղ, նոյնպէս և զփառսն: - 694. Այլ որպէս ի միասին վարեցին գայս կեանս հոգին և մարմինն, նոյնպէս և զայն կեանս ընդունիցին: - 694. Եւ այսմ հետևի աղանդն սաղուկեցւոց որ ասին չիք յարութիւն: - 694. Այս քան առ այս: - 694. Պատասխանենք առ այս որպէս ասէ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց եթէ առակ օրինակ են սոքա արդարոց և մեղաւորաց որ այսպէս լինելոց է ի կատարածի: - 695. Ասենք առ այս նախ՝ ապա դու զիա՞րդ ասես թէ երթայ ի դժոխս: - 695. Ասենք առ այս, եթէ ո՛չ է պահել որպէս այժմ ի մարմնի. և ո՛չ առնուն որպէս ի կատարածի...: - 695. Ասենք առ այս նախ՝ թէ կրկին է յոյսն: - 695. Արդ՝ այս կենացս յոյս՝ ակն ունի ի հեռաւորն. և յետ մահու յոյս նոցա ըմբռնէ ի մերձաւորն: - 696. Ասենք առ այս, եթէ նախ է բարին ի հոգին ըստ տեսութեան մտացն և կամացն...: - 696. Ասենք եթէ՝ այսմ պատասխանի ասացաւ յառաջագոյն...: - 696. Եւ ասեն թէ մանկունք ի յանկողնի՝ են արդարքն ընդ քրիստոսի. և մէջ գիշերն է այս կեանքս. ապա ուրեմն առեալ են զվարձս: - 696-697. Չի ասէ մեծն իզմատիոս մեկնիչն յայսմ բանի, եթէ բարեկամ եկեալ՝ զպահանջօղ հրեշտակն ասէ յօր մահուն. իսկ առաջին բարեկամ է՝ աստուած: - 697. Չի այս ո՛չ է ի կարգէ դատաստանին. այլ ի սքանչելեաց միածնին. որպէս արեգական խաւարիւն, և գերեզմանաց բանիւն, և այլն: - 697. ...այս տեսութիւնն է և հանգիստն. - 697. ...այս է փառք և պսակ սրբոցն: - 697. Եւ զի ա՛յլ է այսմ և այլ այն յա՛յտ է յերկուց: - 697. Իսկ այս կատարելոցն է որ են յերկինս...: - 697. Չի յորժամ ոմանք քաւին և մտցեն յարքայութիւնն, և ոմանք ի տանջանս յաւիտենից, այս է հատուցումն: - 698. ...զի որք զպատիժ այսմ կենացս ակն ունին առնուլ՝ երկնչին ի չարեաց կամ սակաւ առնեն...: - 698. Եւ մեկնիչն ասէ, աստուածապա՛շտ են որք խոստովանին զմեղս. զոր գիտէ տէր յայսմ աշխարհի փրկել առանց քաւարանի հրոյ: - 699. ...իսկ անդ ո՛չ գոյ այս ամենայն. - 700. Արդ՝ ողորմութիւնն աստուծոյ է՝ այսմ աշխարհի որ քան կենդանի ենք...: - 700. Արդ՝ այսորիկ փրկին արդեամբք հիման հաւատոյն. սակայն այնպէս որպէս թէ ի հուր: - 702. Եւ ի յայս հուրս անցեալք՝ որ զգեցեալ են ոսկի՝ արծաթ՝ և ականս, առաւել պայծառանան: - 702. Վեցերորդ ասեն, ահա այս է քաւարանին հուրն: - 702. ...որպէս և ամենայն աղօթք մեր վասն կատարածի և յարութեանն է, նոյնպէս և այս: - 703. Դարձեալ՝ թէպէտ վասն հոգւոյն ասենք որպէս այս, և տեսիլ անտօնին, և այլոց, այն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ մահու առ հոգիսն...: - 703. ...և ապա կորնչին դէք. և այս ո՛չ է բերքաթուր: - 704. Ասենք նախ՝ եթէ սուրբն ոսկեբերան մեկնէ զբանս գայս աստի դատաւորաց և հատուցմանց այսպէս: - 704.

ճանապարհ կեանս այս. և ոտիս մարմինն. և դատաւոր միտքն. դահիճ խիղճ մտացն որ չարչարե՛
զհոգին և ոչ ազատե մինչև զամենայն պարտսն վճարեսցէ ապաշխարութեամբ: - 704. Եւ այն որ ասէ
«յաւիտենից մինչև յաւիտեանս դու ես». յետ այս յաւիտենիս ո՛չ է: - 704. Ասենք առ այս թէ ոչ. վասն թ
պատճառի: - 704. Ձի այս կեանքս է գործոց, և այն հատուցմանց բարեաց և չարեաց: - 704. Այս կեանքս
է սերմանելոյ, և անդ հնձելոյ և ժողովելոյ: - 704. Ասենք առ այս նախ՝ եթէ անդ մեղաց թողութիւն ո՛չ է
զոր աստ ոչ թողութիւն: - 704. Ձայս ասէ մի՛ աստ և մի ի հանդերձելումն: - 704. Եւ այս գիտելի է, զի
անունն նեռին ջնջեալ և կորուսեալ է ի սուրբ գրոց. վասն այն զանազանապէս կոչեն զնա՛: - 707. Իսկ
համար անուան. ի յեւլադացւոցն ի մերս թարգմանեալ այս է, **ո. կ. գ**: - 707. Եւ գայս ի ճակատն և յաջոյ
ձեռնին տայ դրոշմել: - 707. Այս է ի գլխաւորութիւն ամենայնի **զք** եղելոյ ապստամբութեանն...: - 707.
...և գայս ամենայն արասցէ դիւական երևմամբ և կախարդական արուեստիւք: - 708. Եւ յետ այսորիկ
ի լեռնն ձիթենեաց ուստի համբարձաւ քրիստոս՝ տր իշխանութեամբ իւրով սպանցէ զնեռն: - 709. Եւ
մինչդեռ ասասցեն գայս, յանկարծակի եկեսցէ ի վերայ նոցա սատակումն որպէս յաւուրսն նոյի ըստ
հրամանի փրկչին: - 709. ...որպէս ասէ տեսիլն. այս է յարութիւնն առաջին: - 710. Եւ գայս ասաց
տգիտութեամբ զի կրկին յարութիւն մարմնական իմացաւ: - 710. Առաջին յարութիւնն եղև առաջին
գալստեամբ քրիստոսի. և այս երկակի: - 710. Ապա ուրեմն ընդ դէմ այսմ չորեքկին յարութեանս
չորեքկին է և մահ. այսինքն Նախ մեղաց և անհաւատութեան մահն: - 710. Յուցանեն այսորիկ
զկատարեալ և զառաւել հանգիստ սրբոցն այժմ յուսով և յետ մահու հոգւով թագաւորեալ ընդ
քրիստոսի...: - 710. Վեցերորդ զի կրթելով առնու զսպիտակ գոյնն. նոյնպէս և սուրբքն ի կեանս այս
կրթելով չարչարեցան, և ապա՛ այն կենացն արժանի գտան: - 712. Եւ այս նախ վասն գերագանց
գործոյ երից մասանց հոգւոյն: - 712. Ձի գերագանց գործ է բանին ուսուցանելն զճշմարտութիւնն. և
գայս ունին վարդապետքն: - 712. Եւ գերագանց գործ ցասմանն է համբերել չարչարանաց. և գայս
ունին մարտիրոսքն: - 712. Եւ գերեզանց գործ ցանկութեանն է տանել ողջախոհ կուսութեան. և գայս
ունին կուսանքն: - 712. Այս է փողն յետին: - 713. Այլ արդ ի կեանս այս տեսանենք զբազումս որ
բարիքն ի նեղութեան են և չարքն ի հանգստեան...: - 715. ...ապա պիտոյ է և այլ կեանս զի հատուցի
բարեացն բարի և չարացն չար. և այս ո՛չ լինի եթէ ոչ իցէ յարութիւն: - 715. ...և այս ո՛չ լինի եթէ ոչ է
յարութիւն մարմնոյ: - 715. Ապա ուրեմն գոյ յարութիւն. և այս ըստ բնականին: - 715. Այս զյարութիւնն
ասէ ի ձեռաց գագանաց խնդրելն. զի յառնեն մարմինք որ մեռեալ են ի ձեռն գագանաց: - 715. ...այս
զմարմնոյն ասէ որ ի հող դարձաւ: - 715. Եւ այս թ սահմանս յայտնի են ըստ ինքեան: - 716. Եւ այս
սահմանս կատարեալ է: - 716. որպէս վեց մեռեալքն որք յարեան նախքան զքրիստոս. և յարութիւնս
այս անկատար է. զի դարձեալ մեռան: - 716. Երկրորդ՝ է յարութիւն զի յառնէ որ միանգամ և այլ ո՛չ ևս
մեռանի. և յարութիւնս այս կատարեալ է: - 716. Եւ այս վասն բազում պատճառի: - 716. Ասենք առ այս,
եթէ մարմին մարդոյ բաժանեալ ի հոգւոյ, և հոգին զնացեալ ի կայանս հոգւոց առ աստուած որ ետ
զնա՛. և մարմինն ի հող լուծեալ կամ յայլ տարերս...: - 718. Ապա թէ կերակուրքս այսորիկ յառնեն ի
մարդն, լինի մարդոյ մարմինն կարի անհեթեթ: - 718. Ասենք առ այս թէ՛ են միւթ ի մարդն որ յառնեն և
են որ ո՛չ: - 718. Ասենք այսմ կրկին պատճառ: - 719. Եւ նշանս այս անքակտելի՛ է ի հոգւոյն և ի
մարմնոյն խառնեալ. և յորժամ բաժանի հոգին՝ սա ո՛չ բաժանի ի հոգւոյն և ո՛չ լուծանի ընդ մարմնոյն:
- 719. Եւ թէպէտ մարմինն փոփոխի հասակաւ կամ հիւանդութեամբ, կամ մեղօք հոգին հիւանդանայ.
դիմաւոր նշանս այս անփոփոխ մնայ: - 719. Եւ այսու նշանաւ ճանաչեաց հոգի մեծատանն զհոգին
աբրահամու և զղազարու ի գոգ նորա հանգուցեալ: - 719. Իսկ նշանս այս անմարմին է և մնացական
և ծածուկ, ինքեանց միայն գիտելի: - 719. և ի դառնալն այսու նշանաւս ճանաչէ զքեզ և զտունն. և դու
ճանաչես քո դրոշմին զնա: - 719. Նոյնպէս հոգին բաժանեալ և մարմին լուծեալ ի հասարակ տարրն,
այսու խառնեալ դրոշմիւս ճանաչեն զմիմեանս անսխալապէս: - 719. Նմանապէս և մարմին մարդոյ առ
հասարակ մեռանին և ի հող լուծանին և յայլ տարերս. և յորժամ յառնեն՝ ո՛չ ունին ի հասարակ տարրէ
ընդ ինքեանս. և այս մարմին ի յայն մարմնոյ ոչ ինչ ունի խառնումն: - 719-720. Եւ դարձեալ ոմանք
հերձուածօղք ասացին թէ՛ այս մարմինս ո՛չ յառնէ և ո՛չ այս մարդ որ մեռանի. այլ փոխանակ նորա նոր
մարդ յառնէ: - 720. Եւ վասն **գ** պատճառի գայս օրինակ առնու: - 720. Որպէս ասէ պօղոս ի նոյն գլուխն
եթէ՛ «պարտ է ապականացուիս այսմիկ զգեմուլ զանապականութիւն, և մահկանացուիս
զանմահութիւն»: - 721. Ի այս միտս մարմնաւոր հարսն է զգեստուք զարդարի. **գ** զարդ գլխոյն և **դ**
բոլոր մարմնոյն: - 721. Վասն զի մարդն այսմ աշխարհի եօթն պակասութիւն ունի. **գ** հոգւոյ և **դ**

մարմնոյ...: - 722. ...այս է պակասութիւնս ի յարութեանն բառնի և եօթն զարդ ընդունի: - 722. Առաջին պակասութիւն է հոգւոյն իմացականին խաւարն և տգիտութիւնն. իսկ ի յարութեանն բառնի այս ի հոգւոյն և լինի լոյս պայծառ՝ և գիտութիւն աստուածային տեսութեանն...: - 722. ...և այս բառնի ի հոգւոյն և լինի ամրութիւն և հաստատութիւն. զի զաստուած հաստատապէս ըմբռնեմք և բնաւ ո՛չ բաժանիմք ի նմանէ և ոչ մոռանամք: - 722. ...և այս բառնի ի հոգւոյն և ընդունի ուրախութիւն և տարփումն հոգևոր առ աստուած. - 722. ...իսկ այս ամենայն բառնի ի մարմնոյն և դնի անմահութիւն անապականութիւն և անչարչարութիւն...: - 722. Երկրորդ պակասութիւն է մարմնոյն՝ սևութիւն և աղտեղութիւն. և բաժանի այս ի մարմնոյն և զարդարի լուսով որպէս զարեգակն: - 722. Բառնի այս և լինի թեթև երագ և արի յամենայն բարեգործութիւնս: - 722. Չորրորդ պակասութիւն է՝ զի այժմ է՝ մարմին մեր թանձր և կոպիտ. այլ յայնժամ բառնի այս ի մարմնոյ և լինի անօսր և թափանցիկ. զոր ոչ պարիսպ կամ բանտ ըմբռնել կարիցէ: - 722. Եւ այս գիտելի է, զի տէր մեր քրիստոս նախ քան զյարութիւնն զչորեսինս զայս եցոյց ի մարմին իւր: - 722. Եւ այս գիտելի է, զի տէր մեր քրիստոս նախ քան զյարութիւնն զչորեսինս զայս եցոյց ի մարմին իւր: - 722. Մեղաւորաց մարմինքն ո՞չ ունին զզարդս զայստակ: - 723. Ասի այսմ բազում պատճառ. բնական և բարոյական. և նախ բնական: - 723. Եւ այս է պատճառ յարութեանն. զի ամենայն մարդիկ առնուցուն զվարձ կամ զպատիժ. կամ վասն իւրեանց գործոց, կամ վասն սկզբնականին: - 724. Ասեմք առ այս, եթէ բան սաղմոսին այսպէս մեկնի: - 724. Եւ այս գիտելի է, զի յարութիւնն երիս իրս ուղղեսցէ ի բնութիւնն: - 725. Եւ այս է պատճառն. զի աստուած ի սկզբան զբնութիւնն ադամայ անթերի ստեղծ. նոյնպէս ի վերջին օրն անթերի պիտի նորոգէ: - 726. ...և այս թիւս ստեղծաւ ադամ որ է երեսնամեայ: - 726. Դարձեալ՝ երկրորդն ադամ այս թիւս յարեաւ ի մեռելոց. վասն որոյ և մեք ամենեքեան յայնմ թուի յամենմք...: - 726. Իսկ զի նիւթ խաչին մնայ ըստ ոմանց՝ այս ո՛չ է ըստ բնութեան կարգի, այլ սքանչելեաց հարկի որպէս ցուցանի յառաջիկայդ: - 727. Հինգերորդ հալեալ մոմ ո՛չ ունի զառաջին կերպն այլ զգոյացութիւնն. նոյնպէս և գոյացութիւնն երկրի ո՛չ կորնչի. այլ պատահմունքն այլայլին. զի ո՛չ ճանաչի թէ այս այն է: - 728. ...այլ այս է՝ զի իւրաքանչիւր մարմինք սրբոց պայծառասցին էպատիկ քան զարեգակն...: - 728. Սո՛ւտ է այս և չէ՛ ընդունելի որպէս ցուցանելոց եմք: - 729. Այս է գալարիլն նոցա, զի երկինք և երկիր տիւ և գիշեր միաբանեալ վկայեն գործոց մարդկան: - 729. Այս է գալարիլն երկնից ըստ մտաց: - 729. Եւ այս վասն կրկին պատճառի: - 732. Այսու խորհրդով բարձրացուցանեմք զխաչն ի վերայ վառի. և ժամահար զկնի: - 732. Եւ այս է տարածայնութիւն սոցա. զի ոմանք ապականացու ասեն զխաչն տէրունական առարկելով կրկին կերպիւ: - 732. Այսպէս և այս ո՛չ է ըստ բնութեան կարգի. զի նոյն բանն աստուած ի սա՛ ՝ միաւորեալ անբաժանապէս: - 733. Եւ այս ո՛չ թէ լոյս միայն է. զի զլոյսն ո՛չ ետ մեզ նշան. այլ զխաչն փայտեղէն յորոյ վերայ զձեռն իւր տարածեաց միածին բանն: - 734. Նախ՝ այսու զաստուածութիւնն իւր յայտնէ...: - 735. Եւ այսմ կրկին է իմացումն: - 737. Ձի ձոր է յաշխարհս այս և լեռնն երկինքն. ի ձորն ապա լիցի դատաստանն. այսինքն այսմ աշխարհի ի վերայ օդոյդ: - 737. Եւ այս վասն **գ** պատճառի: - 738. Իսկ յայսպիսի տեսութենէս ո՛չ ուրախանան, այլ տրտմին. և այս վասն նախանձու նոցա ընդ բարեբաստութիւնս այլոց: - 741. Իսկ յետ դատաստանին և այս ևս՝ բարձրի ի նոցանէ առ ի տանջանս իւրեանց. յորժամ անարժան համարեսցին նաև ի տեսանելն զայն: - 741. ...զիրս այս անջնջելի՛ է ի տեսութիւնն աստուծոյ. թէ չարեաց և թէ բարեաց...: - 741. Արդ՝ այս զիր գործոց մերոց գրեալ ի հոգի և ի մարմին մեր որպէս ի մագաղաթի՝ դատաւորն ընթեռնու ի տես և ի լուր հրեշտակաց և սրբոց: - 741. Այս է **բ** և **գ** վկայքն: - 743. Եւ այս յայտ է բազում օրինակաւ: - 744. Այլ չար փոխանակ բարեաց ո՛չ երբէք հատուցանէ. ոչ ի կեանս այս և ո՛չ ի հանդերձեալն. զի ո՛չ է անիրաւ. այլ արդար յամենայնի և ճշմարիտ: - 744. Չայս իմանամք կշիռք առ մեզ: - 745. Եւ արդարութիւնն առ այս է ըստ չորից իմն եղանակաց: - 745. Եւ որպէս այս առ մեզ, նոյնպէս և զկշիռ իրաւանցն աստուծոյ է տեսանել...: - 745. Չայս ցուցանէ հաւասարութիւն կշռոյն և միտելն: - 747. ...ի այսմ կշռոյ է հատուցումն: - 747. Եթէ ումեք տւեալ իցէ շնորհ հասարակ կամ յատուկ, որպէս մկրտութիւնն և հաւատքն. քանքար և տաղանդ. իշխան և առաջնորդ. մեծութիւն և ինչք. կեանք լոյս ամանակ և այլն ամենայն. այսու եղանակաւ կշռոյ հատուցի: - 747. Եւ զայս յայտնեն գիրք սուրբք...: - 747-748. Այգի և հնձան երբեմն զչարս օրինակէ՛ և երբեմն զբարիս. որպէս այն «յայգւոյն սողմայ՝ էր տունկ նոցա. և խաղող դառնութեան». այս չարացն է: - 748. Եւ «այգի յեգիպտոսէ՛ փոխեցեր». այս բարեացն է: - 748. Չայսմանէ ասէ տեսիլն...: - 748. Այս է հնձան մեծ որ զամենայն մեղաւորս ընդունի յինքեան: - 748.

Երրորդ հնձան է իւրաքանչիւր սիրտ և անձինք արդարոց. որ հաստատեալ է հաւատով յորթն ճշմարիտ և պտղաբերէ՛ գողկոյզ բարեաց. և չարչարանօք ճմլէ՛ յինքեան գուրախարարն գինի հրեշտակաց և մարդկան. և այսոքիկ բարեացն են հնձան: - 749. Եւ այնպէս յաղթե՛ զնիւթականս գայս հուր, որպէս այս զնկարեալն պատկեր հրոյ: - 752. Նախ՝ զի արտաքո՛յ է այսմ խաւարի որ է պակասութիւն լուսոյ. այլ այն խաւարն պակասութիւն է բարեաց: - 753. Չորրորդ՝ զի այս խաւար երբէք է և ուրեք. և այն միշտ և ամենեցուն: - 753. Եւ որպէս որդս այս ո՛չ ունի զգայարանք, նոյնպէս և հրեղէն որդունքն: - 753. Ուղղակի ուրեմն փայտս այս ասի գոլ տնկեալ մերձ յընթացս ջուրց...: - 755. Այսմ փայտի ո՛ստ են գ կարգ յեկեղեցի աստուծոյ. այսինքն ամուսնացելոց, ժուժկալողաց, և կուսանաց: - 755. Երեք կարգս այսոքիկ գուշակեին երեքունքք արամքքն զորս եզեկիէլ մարգարեացաւ. փրկելոցն Նոյի Յոբաւ և Դանիէլիւ: - 755. Այսոքիկ են երեք բազուկքն անգուցեալք իբրև ուռս որթոյ...: - 755. Կամ փայտիս այսոքիկ ոստք կարեն ասիլ միաւորեալ բնութիւնքն քրիստոսի. այսինքն աստուածութիւնն և հոգին և մարմինն: - 755. Կամ թէ ոստք փայտիս այսոքիկ ասին եօթանքս այսոքիկ. այսինքն՝ քրիստոսի ծնունդն, մկրտութիւնն, չարչարանքն, ի դժոխս իջումն, յարութիւն, յերկինս համբարձումն, և հոգւոյն սրբոյ պարզումն: - 755. Այսոքիկ են խնձորք նոր և հին. որք հոտով զուարճացուցանեն, և համով զմայլեն: - 756. Որ բանիւքս այսոքիւք հարսն ասէ զինքն պահեալ սիրելոյն: - 756. Իսկ Չորրորդն արքայութիւն՝ է՛ յաւիտենականն գաւառ. յորմէ՛ ի ձեռն մեղաց առաջնոյ մարդոյն՝ տարեալք պանդխտիմք այսմ տառապանաց գբի և ի տիղմ կաւոյ. անարգաբար դեգերեալք ի հովիտս արտասուաց. յանապատի կալով և ո՛չ ի ճանապարհի: - 756. Վեցերորդ, այլ և բարեպաշտ թագաւորք՝ և իշխանք՝ և իշխեցեալք՝ ունին գայս կարգ. թէ օրինօք կենցաղավարին ըստ հրամանացն աստուծոյ: - 757. Տասներորդ, այլ և ի ժամանակս այս առցեն սուրբք զերեսնաւորն. այսինքն զխնդութիւնն ի միտս: - 758. Այլ գայս ո՛չ իմանան հասարակ կարծիք. զի արքայութիւնն երկնից մի է. այլ փառք և պսակքն են զանազանք առաւել և նուազ: - 758. Ասեմք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր ունէրն ադամ. այլ զոր խոստացաւն ադամայ եթէ պահեալ էր զպատկիրանն. որ նոյն ինքն է արքայութիւնն երկնից ի տեղի անկելոց հրեշտակացն: - 758. Եւ այս ևս: - 759. Զի փոխեսցին այսմ կերպարանաց զոր ունին, և այլ իմն նո՛ր զգեցցին...: - 759. Եւ գայս կրկին տեղիքս ճշմարտութիւնն ցուցանէ: - 760. Եւ գայս ցուցանէ տեսիլն: - 760. Ի այս միտս ի ստորինս եկեղեցի այժմ կրկին են դասք պաշտամանց. որ և նոյնպէս է լինելոց ի վերնումն սիօնի յեկեղեցիս անդրանկաց: - 760. Եւ թէպէտ զերազանցեալ են այսոքիկ փառք քան որք այժմ ունին յերկրի. այլ սակայն օրինակաւ սակաւ ինչ բացայայտութիւն առցուք: - 761. Դարձեալ և այսոքիւք, թէ լինէիր իմաստուն որպէս զսողոմոն. որուն ո՛չ զտաւ հանգոյն նման ի վերայ երկրի: - 761. Մեծութիւն այսմ ուրախութեան կարէ՛ զմտաւ ածիլ յայնմանէ...: - 763. Այս վասն տեղւոյն: - 763. Այս վասն ընկերացն: - 764. Այս վասն փառաց մարմնոյն: - 764. Նախ այնու՛ զի ի տանջանաց թշուառութեան այսմ տարագրութեան ազատեալք լիցին. զի անցեալն ի մահուանէ ի կեանս՝ զկենացն ուրախութիւն կրկնապատկէ՛: - 764. Արդարև ուրախութիւն է յոյժ այսմ ազատութեան...: - 764. Երկրորդ այնու՛ զի ի նաւաբեկութենէ փրկեալք եղիցին. թէ նաւաբեկեալքն որ ի ծովէն ելանեն այնքան ուրախանան, ո՛րչափ ևս առաւել ուրախացին որք զայս քան նաւաբեկութիւնս կրեալք ի վշտագին ծովէ այսմ աշխարհի զերծան: - 764. Ի ծովուց ջուրց ի չորից նաւաց հագիւ մինն կորնչի. և ի ծովու այսմ աշխարհի ի չորից նաւաց հագիւ մինն ի նաւահանգիստ փրկութեան հասանէ: - 764. Իսկ առաւօտ և երեկոյ այս է. զի տեսեալ ի բանն աստուծոյ բարձրագոյն և աստուածային իմաստ՝ առաւօտեան է ճանաչումն. իսկ ի նոյն բանն տեսեալ զգիտութիւն արարածոց՝ երեկոյեան ճանաչումն է համարեալ: - 767. Օրինակ. Աստուած մատանի. և միտք մոմ. և հաւատն տիպ ի մատանոյն. այս է սուրբ Երրորդութիւնն: - 769. Ելս ի սրտի դնելով ի սուրբն սրբոց մտանել այսու լուսով առաջնորդեալք: - 769. Այս հաւատ մեծ յուսով. և կատարի սիրով: - 770. Ջայս պօղոս վահան կոչէ: - 770. Արդ ահա այսոքիկ են ծառ կենաց ի յերկինս և յերկրի տնկեալ. փոխանակ ծառոյն կենաց ի դրախտին եղեմայ. յորմէ՛ հրաժարեցոյց և պարսպեաց բոցեղէն սրովն զճանապարհ նորին: - 771. Աստանօր յիրաւապէս առցէ զկայ՝ բան Զարցմանցս այսոքիկ: - 771. Իսկ լուծումն հարցմանցս այսոքիկ, ո՛չ ամենկին օտարածայն աւելորդս խուզեալ. և ո՛չ գեղջուկ իմն աշխարհական խօսից յարմարեալ: - 772. Եւ թէ այս և թէ այն, դու ընկա՛լ զխնդիր մտաց քոց առանց ամենայն երկբայութեանց. իբր ի միոյ կենեղուտ աղբերէ կենաց ուռճալրացեալ և պտղաւէտեալ: - 772. Այլ և զերջանիկ գաղափարօղս մաղթեմ. որք ընդօրինակէք

զգիր հարցմանցս այսորիկ, գրել և զսակաւ յիշատակս այսոցիկ: - 773. Գրեսցի յայսմ տեղոջ և Զարցմունքն Գեորգեայ: - 773. Վասն բազում վկայութեանցն որ առեալ է ի զիրս յայս, զի անտարակոյս լիցի: - 773. Որոց առաջինն է այս: - 773. Իսկ է՛ իր ինչ ի բոլոր տեսակս մարդկային բնաւորեալ, և ո՛չ է բնութեամբ. որպէս այս: - 773. Առ այս ասեմք, թէպէտ է՛ ամենայն իր բնութեամբ նա՛ և հասարակ. որպէս և սևութիւն ագռաւու. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. զի է՛ ինչ բնութեամբ, այլ ո՛չ հասարակ. որպէս կնտութիւն մարդոյ: - 774. Այսպէս յընդդիմակէն տեսն և զայս. զի թէպէտ հասարակաց է մարդոյ դժկամակ գոլ խրատու, այլ ո՛չ է բնութեամբ իր: - 774. ...այլ թէ որո՞ց, որոշէ՛ զայս առակախօսն. «խրատեա՛ զինաստունն և սիրեսցէ զքեզ. և զանմիտն և ատեսցէ զքեզ»: - 774. Զի հաճելի՛ է բնաւորեալ գովութիւն մարդոյ. ըստ որում մեծարեցաւ տիրական պատուով. և է՛ այս հասարակ: - 774. Զի յայսմ կենցաղոյս զուգաւորին յիշելն երբեմն և մոռանալ զմերքոյս և զարտաքոյս...: - 774. Կենցաղս այս երա՛գ է համարեալ հանդերձելոյն ըստ դաւթայ...: - 775. Եւ այս ո՛չ միայն փութանցիկ գոլոյ վասն, կամ ներհակաբար հատուցման...: - 775. Խնամք մարդասիրութեանն աստուծոյ որ զամենայն յամենայնի տընօրինէ՛, արգել զայս. զի մի՛ ունիցին ինչ ի մտի յարուցեալքն ի մեռելոց. ապա թէ ոչ, որ ի սկզբանէ **բարեատեացն** էր և մարդասպան, բազում և զանազան երևոյթս...: - 775. ...մարմնով մեռելոցն անթիւ **օճիրս** ստախօսութեան գործեր. զանտի կենաց գյարութեան յուսոյ և զհատուցմանց ըստ գործոց՝ բառնալով. զերկիւղ դժոխոց և զսէր արքայութեան. և զամենայն ինչ որ նմանէ յայսմ հոգևոր բարութեան: - 775. Իսկ եթէ բաղդատելով ոք ասիցէ, թէ ի մարմնի գոլով ապաշխարեալ սրբեցաւ նա ի ներգործականէն իւրմէ մեղաց. և այս ո՛չ ուրէք երկի ցոյցք ի զիրս սուրբս: - 775-776. Եւ յիրաւի այս. զի այն ոք որ առնէ զոր ինչ ոչ է պարտ, յիրաւապէս կրեսցէ զոր ինչ պարտն է. զի մեղքն է առնել, իսկ պատիժն է՛ կրել: - 776. Եւ յայս անկեալ որդիս ծնաւ ապականացու և մահկանացու ի նմանոյն յառաջ եկեալ: - 776. Եւ այս յայտ է բազում վկայութեամբ ի հարցմանց վերոյ: - 776. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և մեղքն աղամայ նուազ ևս քան զծննդոց նորա ըստ այսմ օրինակի: - 777. Եւ թէ այս ո՛չ է գրեալ, նա՛ և ո՛չ այն եթէ մեղանչեաց ուրէք զամենայն կեանս իւր բաց ի միոյն. և ո՛չ մեղանչելն կրկին՝ ապաշխարութիւն է առաջնոյն: - 778. Եւ այս՝ փոփոխումն յանեղ բնութիւնն երևեցուցանէ որ է՛ անդունդ հերձուած: - 778. Եւ այսորիկ որք երկին ընդ դէմ միմեանց, կամ առ այլս կամ երբեմն, ո՛չ փոփոխումն ինչ ցուցանեն անփոփոխելոյն...: - 779. Զի զնոսա փառաւորէ՛ ի վեր քան զարժանն, և զնոսա դատապարտէ՛ սակաւ քան զարժանն. և է՛ այս ողորմութիւն: - 779. Իսկ իւրաքանչիւրոց հատուցումն՝ այսինքն բարեացն բարիս և չարացն չարիս, է՛ այս գործ արդարութեան. և այսորիկ առ մե՛զ փոփոխմունք. և ո՛չ անեղ բնութեանն: - 779. Եւ յայսմանէ բացայայտի այս, զի աստուած միշտ անփոփոխ է. իսկ ժամանակն միշտ փոփոխական է. իսկ մեք երբեմն փոփոխական և երբեմն ո՛չ: - 779. Իսկ թէ որ ի կեանս յայս զղջացին ատելով զմեղս և խոստովանին, առցեն զվարձս ապաշխարութեան որ է՛ թողութիւն մեղաց. առանց երկբայութեան է այս: - 780. Ասեմք թէ այո՛. զի անկումն նոցա մահ է նոցա. այսու հաւասարք: - 780. Եւ յայսցանէ երկի չորս ինչ հարկաւոր զղջման. այսինքն է որպիսութիւնն, ժամանակն, յորմէ, վասն որոյ: - 780. Յաղագս յայսմ զանազան են տեսութիւնք հարց պետաց: - 781. Դարձեալ ասեմ, թէ անունս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ ոք զչարչարանս զայս ինչ կամ զայն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781. Այս բնականաբար: - 782. Ապա յայտ է համաձևանալ այսու՝ հնոյն շնորհ առ նորոյս: - 782. Զանգոյն է այսմ և նախնոյն աղամայ: - 782. Եւ է՛ այս ի բաց դնելի ընտրութեանն կամօք: - 783. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և ի կոչմանն զօրութենէ առ որդւովքն սկևեայ հալածեին նոքա: - 784. Զորորդ, հեղմամբ շնորհաց. ըստ այնմ «մարմին և արիւն ո՛չ յայտնեաց, այլ հայրն իմ». և է այս տեսակաւորեալ հաւատ: - 784-785. Ասեն զայս՝ անընտել գոլ սնուցողականին, յապաղելով աւելի պահէ: - 785. Որ և զայս թիւ խորհրդոյ պահէ՛ յինքեան ամացն շրջագայութիւն: - 785. Առ այսորիւք, թէ արտասուքն որ յաչացն հեղու, ընդէ՞ր աղի գոլով, Ո՛չ միայն զվասն էրն խնդրեմ. այլ և զորպէսն դառնալ նմա աղի ընդ երակս աչաց: - 786. Այս է՛ զհրատեսակն յերակս աչաց. և զօդատեսակն լսելեաց. և զայլնն նմանապէս. և զմաքրագոյնն սոցա ի խելս ի զգուշութիւն զգայութեանց: - 786. Ընդ այսմ և որ ի ձեմջ արկեալ եղև. թէ վասն է՞ր է զի երկու բացասութիւն լինի մի ստորասութիւն...: - 787. Իսկ ստորասութիւն ընդ դէմ այսմ հաստատող ամենայնի: - 787. Թողով զայլս որ յազգս այսմ. առասպելախօսեն արտաքին բանք: - 788. Եւ թէ այս և թէ այն, զնոյն իմանամք ասացեալ: - 788. Եւ այս յաղագս այսորիկ ա՛յսքան: - 788. Եւ այս ի խռովութեան ժամու և յանձուկ տեղոջ: - 788. Եւ առ այս եկն

սով քաջ՝ զուգակշիռ հասարակութեանց մեծատանց և աղքատաց: - 789. Եւ գայս ո՛չ շաբաթու և աւուրց սպառեալ. այլ ամսոց երից սորին յերկարեալ. և գործելոց վրեժ ո՛չ կշիռ հատուցեալ: - 789. Եւ այս աղէտ անզերծ տարակուսից շրջապատեալ զմեզ շրջագայութեամբ տօմարի հայկազեան սեռից, հարիւրից կրկնակի՝ քառից և վեցեակ՝ վեցից: - 789

ԱՅՍԱՅԱՐ + Երրորդ այսահարը. և գայս բժշկէ երդմնեցուցիչն: - 608

ԱՅՍԱՅԱՐԻՄ + Տասներորդ՝ յաւուր միում այսահարեալ սաւուղ՝ կամեր նիզակաւն բւեռել զդաւիթ յորմն. յորմէ զերծեալ ապրեցաւ և զնաց ի տունն: - 513

ԱՅՍԱՅԱՐՈՒԹԻՒՆ + ...զի բազում արգելմունք զոն պսակին. որպէս ազգակցութիւնն հոգևոր կամ մարմնաւոր. կամ տկարութիւն բնութեանն. կամ պոռնկութիւնն. կամ այսահարութիւնն. կամ ծառայութիւնն. կամ բռնութեամբն. կամ այլ ինչ այսպիսի պատճառ. որով բաժանին այրն և կինն: - 610

ԱՅՍԱՆՈՒՆ + Եւ թէ ոք ասիցէ, բազում բանք մեր բացորոշակի լինին ի հանդերձեալն. որպէս թագաւորն յորժամ ասէ շինեսցի քաղաք, և շինի. և ասեմք թէ այսանուն մարդ մեռանելոց է, և մեռանի. և աղօթեմք և լինի. և այլն նմանապէս անէծք կամ օրհնութիւնք: - 9

ԱՅՍԻՆՉ + Իսկ երկուտասան պտուղ ընտրելոցն ի հանդերձեալն այսինչ է: - 766. Դարծեալ ասեն, թէ անունն այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ ոք զչարչարանս գայսինչ կամ գայն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781

ԱՅՍԻՆՔՆ + Որպէս ասեն հերձուածօղք՝ զամենայն ինչ մարդկան ի հարկէ՝ զոլ. այսինքն զգործ. զդիպուած. զմահ. զկեանք. և զամենայն ինչ: - 7. ...որ հաւասար է յերկոսինն. այսինքն յառնել և յո՛չ առնել: - 8. Աստ ուրեմն ի հարկէ՝ երևեցաւ թէ զոն և են սոքա ասացեալքս, այսինքն զործ բնութեան և զործ կամաց և զործ պատահմանց...: - 8. Իսկ բանին արիստոտելի՝ թէ ի հակասութեանց մի կողմն ճշմարիտ է, այսինքն կամ ստորասութիւնն կամ բացասութիւնն: - 9. Չի ի վերայ մշտնջենաւորացն բացորոշակի յերեք ժամանակս՝ այսինքն յանցեալն ի ներկայն և յապագայն՝ միմն ճշմարիտ է և միմն սուտ...: - 9. Իսկ որք զբախտ և զճակատագիր վերագրեն մարդկան, և զամենայն ինչ մեր ի հարկէ ասեն, այսինքն ի զօրութենէ աստեղացն...: - 10. Դարծեալ՝ թէ ի հարկէ է՝ ապա բարծեալ են ամէն սկզբունք բարոյական առաքինութեանց. այսինքն խոհեմութեան. արիութեան. ողջախոհութեան. և արդարութեան...: - 11. Եւ թէ հետևեսցի՝ ոչ որ գործեաց զգեղեցիկս և ըզգարչելիս, այլ որ պատճառն է և հարկ՝ զովեսցի և պարսաւեսցի. այսինքն բախտն և ճակատագիրն: - 11. ...որ յաստուծոյ է եղեալ՝ ո՛չ է պատճառ չարի. այլ ըստ այնմ որ յոչընչէ՝ և ցանկայ ոչընչի. այսինքն չարի...: - 16. ...որպէս մեք նմանեաւ զնմանն ճանաչեմք. այսինքն հոգւով զհոգևորս, և մարմնով զմարմնաւորս: - 17. Դարծեալ ասեմք թէ՝ որպէս մեք ունիմք կրկին ճանաչումն իրաց, այսինքն զի զոմն ճանաչեմք ի յատուկ տեսակն իւր. և զոմն այլով տեսակաւ: - 17. Նմանապէս և աստուած ...ճանաչէ զչարն կրկին միջոցաւ. այսինքն զի է հակակայ բարւոյն. և է՝ պակասութիւն միմն որպէս ասացաւ: - 17. Եւ երբեմն երկոքինն յաստուծոյ. այսինքն սկիզբն և կատարումն: - 17. Իսկ որ սկիզբն ի մէնջ՝ և կատարումն ի խնամոցն աստուծոյ, այսինքն յորժամ սկսանիմք զբարին՝ և նա՛՛ աւարտէ՛ ի բարին: - 18. Նախ՝ եթէ աղքատութիւն և մեծութիւն տիրելն և ծառայելն, է՛ յաստուծոյ. սակայն ոմանց կամելով՝ և ոմանց ներելով և թոյլ տալով. այսինքն զբարի մեծատունս և զաղքատս կամելով առնէ...: - 19. Այսպէս հոգին էութիւն է և ընդունակ բարւոյ և չարի. այսինքն առաքինութեան և չարութեան: - 23. Վասն ճանաչման իւրոյ աստուած կազմեաց կրկին կերպիւ օրինակս. այսինքն իմանալի և զգալի. որպէս հոգին, միտքն, և նմանք սոցա. կամ արեգակն, լոյս, և նմանք նոցա: - 24. Չորրորդ՝ զայլայլումն լուսաւորացոյ. այսինքն զի երբեմն խաւարին, որպէս առ խաչելութեամբն. և երբեմն յետս դառնան և կանգնին, որպէս յետս և առ եզելիա: - 26. Արդ՝ բազում աւուրք անցին յետ մեսիային ձերոյ, այսինքն աւելի՛ քան զհազար և չորս հարիւր ամ. ապա և ո՛չ էր նա մեսիայն: - 27. Ութերորդ՝ է՛ անկարգ ախորժակն. որ քարշէ՛ զմիտսն առ ներհակս հաւատոյն. այսինքն է՛ երկիւղն՝ սէրն՝ և ատելութիւնն: - 32. Արդ՝ կռապաշտն և հերձուածօղն հաւասար են յամբարիշտ գոլն. զի որպէս շուն դառնայ ի փսխած իւր. այսինքն զի նա ո՛չ ունէր, և սա՛՛ ուրացաւ և դարձաւ անդրէն: - 33. Այլ սոքա ինքեանց և բազմաց. այսինքն հօտին քրիստոսի...: - 33. ...զորդի. որ եղև մեծ խորհրդոյս սպասաւոր. այսինքն փրկութեան մերոյ՝ մարդանալովն իւր: - 40. Եւ թէ գոյր երիցագոյն, լինէր պատճառն և գերագոյն քան զաստուած. իսկ ստեղծանելն երկի պատճառաւ. այսինքն վասն փրկութեան մարդկան: - 41. Տեսցուք և զգործն յաղագս որոյ օժաւ. այսինքն միացաւ մարդկութիւնն աստուածութեամբն...: - 41. ...անհնար է ասել զմի և զնոյն էութիւնն ինքն ինքեան

հնազանդ և անհնազանդ ըստ այնմ որ բան է. այսինքն զպարզ աստուածութիւնն: - 42. Այսինքն երկնչելովն՝ գերկիւղն իմ. քաղցիւն՝ զքաղցն. վաստակելովն՝ զքիրտն. նմանապէս և զայլսն իմասցիս: - 42. Չորրորդ՝ զի չարչարանօքն իւրովք փորձեսցէ՝ զհնազանդութիւնս մեր. այսինքն զկսկիծ և զծանրութիւն չարչարանաց մերոց...: - 43. ...յայնժամ օգնեսցէ նմա. այսինքն միաւորեսցի ընդ նա՝ սրբութեամբն, և եղիցի աստուած ամենայն յամենայնի. այսինքն կատարեսցէ զնա աստուածս առնելովն. և եղիցին աստուածք ամենայնքն: - 43. Երկրորդ՝ ո՛չ կարեմ ոչ ինչ. այսինքն անօգուտ ինչ: - 45. Երրորդ՝ ո՛չ կարեմ ոչ ինչ. այսինքն մեղք և չար: - 45. Այլ այս է առնելն հօր՝ և նմին նման որդւոյ, այսինքն կամիլն հօր՝ և կատարեալն որդոյ զնոյն կամս: - 46. Ո՛չ ցուցանէ այս թ կամք հակառակ միմեանց. զի առողին է բանս և ո՛չ առեցելոյն. այսինքն բանին՝ և ո՛չ մարդկութեանն: - 46. Չի ոչս այս բացբարձական է. որպէս թէ ո՛չ չափով տայ աստուած զհոգին որդւոյ. այսինքն է՝ զի ոչ տայ և ո՛չ չափէ: - 46. Այլ այս երկրորդաբար հոսումն է յառաջին բարւոյն. այսինքն յաստուծոյ: - 47. Եւ քարոզօք՝ այսինքն հրեշտակօք կամ վարդապետօք կամ գրոց սրբոց գիտութեամբ, փութայ զկեալն մեր: - 48. Այլ ա՛յս է, Չի ճանաչէ՝ իբրև զաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնայ. զի բացարձակ է որդւոյն անունն. այսինքն անորոշակի...: - 48. Իսկ ե՛ն՝ զմիշտ լինիլն ցուցանէ. ըստ այնմ՝ «Ես եմ ալֆա և օմեգա». այսինքն առաջին և վերջին: - 49. Նախ՝ զի հովիւն ի դալար վայրի բնակեցուցանէ. այսինքն ի վայրենացեալ գրոց սրբոց գիտութիւնն: - 49. Երկրորդ՝ զի ի ջուրն հանգստեան սնուցանէ. այսինքն է աւազանին մկրտութեամբն ի հոգի սուրբ: - 49. Իսկ մարդ, զի սրբեսցէ ինքեամբ զմեզ՝ եղև ամենայն յաղագս ամենայնի. այսինքն հոգի և միտք և մարմին. զի յորոց հասարակաց եղև մահ, լիցի և կեանք: - 50. Չի մեզ հոգին ըստ ինքեան գոյացութիւն, և յայլում տեսանի. այսինքն կատարեալ անձնաւորութիւն յեութիւն հօր: - 51. Ապա ասեն՝ թէ գոյացութիւն է և ո՛չ յայլում՝ այսինքն ի հայր, օտա՛ր է ի բնութենէն. արարած է և ո՛չ աստուած: - 52. Եւ ո՛չ այս կարէ լինիլ ի յերկուցն հատումն. այսինքն զի լիցի յաստուծոյ և արարածէն՝ և լինիլ մի եութիւն...: - 52. Եւ թէ արարած է՝ զիա՞րդ հաւատամք և կատարիմք. այսինքն յորժամ խնդրենք և առնումք...: - 52. Այսպէս և հոգւոյն բարեխօսելն է. զի ինքն ծագէ ի սիրտս մեր զբարեխօսն լինիլ յաղօթս. այսինքն զայն խնդրել որ ինչ ի փառս աստուծոյ է: - 59. Չի թէ զաստուծոյն միայն՝ անկար ի յարիոսին. զի զբանն առանձին քրիստոս ասացեր. այսինքն օծեալ և սրբեալ ի հօրէ. յորմէ իմանի պակաս գոլ քան զհայր: - 68-69. Ո՛չ փոխարկապէս, այլ փոխատրապէս. այսինքն զի ի միաւորութեանն եկաց մնաց որ ինչ էրն, և եղև որ ինչ ո՛չն էր: - 75. Այլ մեք զբոլորն և անբաժան ասենք աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Նախ՝ զնոյն ինքն բանն՝ աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Այլ՝ էառ զհոգի և զմարմին. որ է կատարեալ բնութիւն մարդոյ. որպէս ասէ բնութիւնք թ. այսինքն կատարեալք: - 80. Ըստ որում մերձ դնէ, քանզի մարմին և հոգի. այսինքն թէ ո՛չ կարէ մարդն առանց հոգւոյն գոյանալ: - 80. Չի ի՛մ զդէմսն, այսինքն զանձինսն շփոթիցենք: - 80. Ա՛րդ՝ սոքա զանունն մի ասեն, և յանունն միաւորեն զթ եութիւնսն. այսինքն զաստուածն և զմարդն. և ասեն մի անձն. մի որդի. մի քրիստոս. և այլն: - 82. Ասենք եթէ՛ մի և նոյն հրացեալ նիւթոյն է կտրելն և այրելն. այսպէս մի և նոյն միաւորութեանն էր այսինքն մարդացեալ բանին բարձրագոյնքն և նըւաստականքն: - 85. Նիւթն. ձնն. այսինքն է կերպն. Գաւառն. Ազգայինքն. Ժամանակն. Տեղին. և յատուկ Անունն: - 87. Բաժանեն և ուրեք գյատուկ անունն. այսինքն աստուած և մարդ. այս է զմարդկային բնութիւնն մարդ, և զաստուածային բնութիւնն աստուած. որպէս նեստորի թրւի: - 87. Ութ են եղանակք բաժանման ըստ փիլիսոփային. այսինքն Որպէս սեռ ի տեսակս. Տեսակ յանհատս: - 87. Այլ է՛ որպէս ի միոջէ և առ մի. այսինքն ի միոջէ բանէն՝ առ մի մարդկութիւն նորին կամ աստուածութիւն որպէս նոքա կամին: - 88. Չի զոչ առեալն ասեն մի ի քրիստոս՝ և ո՛չ զառեալն. այսինքն զանձն՝ որ ո՛չ է առեալ՝ մի ասեն. իսկ զառեալ բնութիւնն որոշեալ պահեն և յերկուս քակտեն: - 88. Եւ որպէս ասէ փիլիսոփայն՝ երեք են յասացելոցդ իսկապէս եղանակք բաժանման. այսինքն Որպէս սեռ ի տեսակս. Որպէս բոլոր ի մասունս. Որպէս համանուն ձայն: - 89. Համանգամայն այսինքն բոլորովիմք. կամ զոյգ և հաւասար. կամ միանգամայն: - 90. Բոլորովիմքն է ընդ դէմ երկաբնակացն. որք մասամբ ասեն աստուած և մարդ զքրիստոս. այսինքն յաստուածութենէ և ի մարդկութենէ ժողովեալ աստուած և մարդ: - 90. Դարձեալ՝ որպէս ասեն աստուած և մարդ անհաւասար. այսինքն հզօր և տկար. անեղ և եղական. բնութեամբ և շնորհօք: - 90. Իսկ սա ասէ միանգամայն. այսինքն է համանգամայն հակադարձին առ միմեանս և հետևին միմեանց: - 91. Այս է միտքն որ ասէ՝

համանգամայն աստուած և մարդ. այսինքն բոլորովիմբ և հաւասար և անբաժան աստուած և մարդ: - 91. Ձի՞նչ պատասխանեմք երկարնակացն որք հարցանեն զմեզ, թէ մասունքն քրիստոսի աստուած է՝ այսինքն ոտքն և ձեռքն և գլուխն ապա բազմաստուածք էք: - 91. Ասեն զայս թէ՛ և ո՛չ մարդ չէ. այսինքն ձեռքն և ոտքն քրիստոսի. թող թէ աստուած: - 91. Երկի ապա զի աստուծոյ ո՛չ ասեն զմասունքն, այսինքն զձեռն և զոտն. ապա ըստ նոցա և մարմինն չէ աստուծոյ մարմին. և արիւնն չէ աստուծոյ. և հոգին չէ աստուծոյ. այլ ամենեքեան սոքա մարդոյ են: - 91. Ապա ուրեմն համանգամայն ի միասին լինին երկու հակակայք. այսինքն ուղղական և հոլովական. զի ասելն աստուած ուղղական է. և աստուծոյ սեռական հոլով: - 92. Ասաց թէ՛ որ ի կերպարանս աստուծոյ էր բանն, այսինքն էակից հօր, ո՛չ ինչ գրկունն համարեցաւ ի ներգոյական փառաց զլինիլն հաւասար մեզ: - 93. Այսինքն վասն հրեշտակաց: - 102. Ձի՞նչ է միաւորութիւն և որոշումն. այսինքն հասարակ և յատուկ աստուածային: - 104. Հինգերորդ՝ ի բանէն կրկին եութիւնք յառաջեցան. այսինքն իմանալի և զգալի. զի թէ միայն ի հրեշտակաց էր առեալ՝ պակասէր զգալին. և թէ ի կենդանեաց՝ պակասէր իմանալին: - 107. Երրորդ՝ զի **գ** մի է. այսինքն մի. մի. և մի. նոյնպէս մի հայր. մի որդի. մի հոգի: - 107. Իսկ Երրորդութիւն, որ է՝ **գ** միութիւն. և մի Երրորդութիւն. այսինքն մի **գ**. և **գ** մի: - 107. Այլ և այսպիսի **ե** ասեն զեղանակ նախկնից. այսինքն ժամանակաւ. և բնութեամբ. և դաստիւ. և պատուով. և պատճառաւ: - 109. Երրորդ՝ մի է, այսինքն բոլոր և ո՛չ մասն և անկատար: - 109. Երրորդ ասի անեղ այն՝ որ ի յունեք է, և ի յունեք ո՛չէ. որպէս հրեշտակք յաւիտենի եղեալ, և ի ժամանակի անեղ. սա կարօտ և անկարօտ երկոցունց. այսինքն սկզբան և կատարման: - 113. Իսկ ժամանակն **գ** մասն ունի. այսինքն անցեալ՝ ներկայ՝ և ապագայ: - 116. Իսկ հրեշտակք յայլմէ ունին. այսինքն յաստուծոյ: - 117. Եւ զանազանին միով. այսինքն փոփոխմամբ. զի հրեշտակն նոյն և անփոփոխ կենդանի է: - 117. Միտք մեր **բ** պակասութիւն ունի. այսինքն զմոռացումն և զտգիտութիւն. զի զանցեալն մոռանայ. և զապագայն ո՛չ գիտէ: - 117. Դարձեալ՝ միտք մեր այժմ ի ներքոյ ժամանակի՛ է. և **բ** մասն ժամանակին ո՛չէ. այսինքն անցեալն կորուսեալ է, և ապագայն ո՛չէ է: - 117. Երկրորդ՝ զի զամենայն տեսանէ. այսինքն զարդարս և զմեղաւորս: - 119. Սակայն՝ զի թէ էն ըստ որում է աստուած՝ կրկին կերպիւ տեսանի. այսինքն զիտութեամբ և անզիտութեամբ. դնելով և **բացարառնալով** այսպէս: - 119. **Աստուածատեսալ** է նոցա տեսութիւնն. այսինքն պարզ և միեղէն և գերամբարձ: - 119. Այլ այսու զանազանին, զի աստուած **ինքնիմաստ** ունի զտեսութիւնն. այսինքն յինքենէ՛ է անսկիզբն և անվախճան: - 120. Եւ այսու զանազանի ճշմարիտն և ճշմարտութիւնն՝ այսինքն մասամբ և բոլորիւ. որպէս մարդ և մարդկայնութիւն: - 121. Չորս. այսինքն է՝ Նախ՝ տպաւորական: - 122. Երկրորդն է պատճառաբանական. որ ի պատճառելեացս՝ այսինքն յարարածոցս զգեղեցիկն տեսեալ, զպատճառն և զարարիչն վերակոչեմք և անւանեմք: - 122. Եւ այս է կարօտութիւն ամենայն ընտրելոց. այսինքն անհասին անհասապէս հասանիլ. և զանտեսն անտեսութեամբ տեսանել: - 123. Ծանիր և զայս ուշիմ մտօք, զի ամենայն աստուածաբանութիւն նախ յերկուս բաժանի. այսինքն դրութեամբ և բացբարձմամբ: - 123. Նախ՝ զի նոյն ուրացական մասնիկն այն՝ այսինքն ո՛չն՝ ներգործէ՝ զուրացումն և զբառնալն: - 124. Նախ՝ զի ուրացականն ըստ պակասութեան է. որ ասէ ո՛չէ աստուած քրիստոս. այսինքն պակաս է և ո՛չէ աստուած. և ո՛չէ հայր. և ո՛չ որդի: - 124. Ձի՛ մի արեգակն սկիզբն է **բ** լուսոյն. այսինքն դեղին և սպիտակին: - 124. Քսաներորդ՝ արդար կոչի. և կրկին է արդարութիւն. այսինքն կշռապէս՝ և արժանապէս: - 127. Այսպէս վասն գերազանց սիրոյն զոր ունի աստուած առ էսս՝ զարմանալ ասի. այսինքն արտաքս ելանել՝ թափիլ և հեղուլ ի յեսս. և միաւորիլ **անփոխաբուն** բնութեամբ: - 127. Դարձեալ՝ նախանձո՛տ է և նախանձելի. այսինքն նախանձո՛տ է իբր զսիրեցօղ. և նախանձելի իբր զսիրելի. զի շարժէ՝ զմեզ ի սեր իւր: - 128. Սուրբն դիոնէսիոս ասէ, «եռակի է ձև ամենայն մարմնոց». այսինքն լայնութիւն. երկայնութիւն. խորութիւն: - 129. Այսինքն երկայնութիւն սիրոյն մինչ ի կատարած անվախճան: - 129. Նախ այս է միտքն՝ որ այբն առաջին է և քէն վերջին. այսինքն ես եմ առաջին աստուածութեամբս. և ես եմ վերջին մարդկութեամբս...: - 129. Այլ է բանն և այլ է ձայնն. զի բանն անմարմին ծնունդն է մտաց. և ձայնն է՝ շարժումն օդոյ ի ձայնական գործեաց ի յօդս բախեալ. իսկ ի սրտի միաւորին նոքա՝ այսինքն բանն և ձայնն. և լեզուաւ յօդս բախեալ՝ հասանէ մինչև ի լսելիս, և անդ ձայնն արտաքոյ մնացեալ, և բանն անմարմին ի միտս լսողացն նստեալ: - 131. Նախ՝ զբնական որակութիւն երկնայնոցն նշանակէ. այսինքն Մարդն զբանն: - 132. Ասեմք եթէ՛ նոքա երեքեան դասքն՝ այսինքն աթոռք՝ քերօքէք՝ և սերօքէք՝ միակարգ միապատիւ և գերազանց եութիւնք

են...: - 135. Դարձեալ՝ աստուածք կոչին ո՛չ փաղանունաբար, այլ հոմանունութեամբ. այսինքն անամբ միայն, այլ ո՛չ բնութեամբ: - 137. Նախ՝ զի ընդհանուր դասք և իւրաքանչիւր անհատք ունին եւութիւն՝ զօրութիւն՝ և ներգործութիւն. այսինքն ըստ որում էացեալքեն, և կարողութիւն ունին, և ներգործեն: - 137. Երկրորդ՝ զի առանձնաւորութիւն է զօրութեանց, այսինքն արիութիւն յաստուածայինսն և անշարժ զոլն և զօրացուցանելն. և զայս առ հասարակ ունին. վասն որոյ առ հասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Տասներորդ՝ զի մշտաշարժք են երեքկին. այսինքն բոլոր՝ ուղիղ՝ և կողմնաւոր. որպէս ցուցցի յառաջիկայսոյ: - 137. Երբեմն զնեղութիւնն ասէ. ըստ այնմ թէ՛ «նշդեհակից եղև ի շնորհս յայս». այսինքն ի նեղութիւնս և ի վիշտս: - 139. Իսկ շարժումն է եռակի ըստ սրբոյն դիոնիսեայ. այսինքն բոլոր՝ ուղղակի՝ և կողմնաւոր: - 142. Իսկ առ հրեշտակս բոլոր շարժումն է ի նոյն է ի նոյն. որպէս անիւն զոր ետես եզելիէլ. այսինքն ի նոյն աստուծոյ են սկսեալք, և ի նոյն անվախճանապէս մնան: - 142. Բոլորակ՝ այսինքն ի բնական ներգործութեանց. որպէս հրոյ այրելն և ձեան ցրտացուցանելն: - 142. Իսկ որ զգայարանօքն տեսանէ, այսինքն աչօքն զգոյնն, ականջօքն զձայնն, և այլն. կոչի սա զգայական տեսութիւն: - 142. Եւ կարօտի սա թ իրաց. այսինքն զի զգայութիւնն առողջ իցէ, և զգալի առաջի եղեալ իրն յստակ...: - 143. Ձի ունի զգայարանք. այսինքն տեսանելիք՝ լսելիք՝ և այլն: - 143. Վասն որոյ գրով և բանիւ՝ այսինքն ընթերցմամբ և լսելով ժողովեմք զգիտութիւն: - 143. Իսկ որ ի յայլս՝ որոշի յերիս. այսինքն ի վերնագոյնն, որպէս յաստուած՝ ի հրեշտակս և ի սուրբս: - 143. Դարձեալ ունին հրեշտակք առաւօտեան և երեկոյին ճանաչումն. այսինքն զի տեսանելով...: - 145. Անկումն դիւաց կրկին էր. այսինքն հոգեւոր և տեղական: - 146. Վասն զի ի դէն երիս իրս նկատելի է. այսինքն բնութիւնն՝ գործն՝ և մեղքն: - 146. Եւ դարձեալ, զի ամպով և հողմով ասի շարժիլ աստուծոյ. և այսու լինիլ նման այսինքն ի վերայ ամպոց և հողմոց և հրեշտակաց շրջելով: - 148-149. Ո՛չ են յաւերժահասունք որպէս ոմանք կարծեն թէ յերկուց տարերց այսինքն ի հրոյ և յօդոյ են բանական կենդանիք և ունին ծնունդ և մահ. սուտ է այսպիսի կարծիքս և ընդունայն և հակառակ սուրբ գրոց...: - 150. Այսինքն զի ոմանք փախչին յանապատ և թաքչին: - 152. Հինգերորդ՝ և որպէս ընդ աղօտ ինչ նմանութեամբ ծանօթանամք ի գործն արարչութեան. յայսպէս և սուերակերպ նմանութեամբ ի ծանօթս զամբ գործոյ նախախնամութեանն. այսինքն առնելոյն և թոյլ տալոյն: - 157. Կրկին է փորձութիւն. այսինքն ներքին և արտաքին. որ է՝ մեղաց և պատժոց: - 160. Ասեն ոմանք թէ փորձութիւնն երեք է. այսինքն ի մարդկանէ՛, ի սատանայէ՛, և յաստուծոյ: - 160. Եւ իսկապէս ներգործութեամբ, զի զօրութեամբ որ է՝ անկատար իր ինչ ի յաստուած ո՛չ է. այլ ամենայն ներգործութեամբ. այսինքն ի տեսութիւնն և ի կամքն. ապա ուրեմն անշարժ է տեսութեամբ և կամօք: - 162. Երկրորդ՝ զի բանիւ գործէ արեւստաւորն. այսինքն իմաստութեամբ և կամօք...: - 164. Ասելի է թէ՛ կոյսն և ապականեալն են հակակայք ըստ ունակութեան և պակասութեան. որպէս երեսք և կուրութիւն. որոց ի լինիլն **համահետևից** երեքին սոքա. այսինքն ժամանակն, և մասն, և նոյն: - 165. Գիտելի՛ է, զի հոմանուն է զօրութիւնն. այսինքն կարութիւնն. և հոմանունն մայր է մոլորութեան. վասն որոյ որոշելի է զնոսա: - 167. Երրորդ՝ զի ի հարկէ՛ էակ է աստուած. և հարկն զմինն ունի ի հակադրութեանց. այսինքն կամ զզոլն կամ զզգոլն: - 168. Երկրորդ՝ ասեմք թէ կրկին է ոչ էակն. այսինքն ոչ ինչն: - 173. Այսինքն կամօք է՝ զի գիտութիւնն և կամքն առաջնորդէ՛ գործոյն և հնարաւոր է՝ առնել զայս՝ և առնել զայն, զոր և կամեսցի. որպէս մարդ զի տէր է գործոյ իւրոյ՝ առնելոյ և ոչ առնելոյ: - 173. Հինգ. այսինքն Քանակն որ է չափն. Որակն. որ է գոյնն. ձևն. տեղին. զատութիւնն: - 174. Երկրորդ՝ զի ի զատ ճողոպրի ի զգայութեանց. այսինքն ի տեսանելեաց, ի շօշափելեաց, և յայլոց, որ զնիւթականս զգան: - 175. Արդ սոքա ըստ ինքեան անմարմին են. այսինքն գոյացութիւնն. քանակն. որակն. և այլքն: - 175. Եւ ուստի՞ է յայտ ասիցէ՛ որ. այսինքն զի բանն անմարմին է որ բաժանէ զսոսա. զի այս է կարգն որ մարմին զմարմին բաժանէ. և անմարմին զանմարմինն: - 175. Ձի աննիւթ և պարզ եւութիւն է աստուած. և յառաջ էած յոչընչէ՛ զաննիւթ եւութիւնքս. այսինքն զգոյացութիւն, զքանակ, զորակ, և զայլսն. և իւրով զօրութեամբն ի միասին ժողովեալ կազմեաց մարմնական նիւթ: - 175. Նախ՝ զի սոքա անմարմինք են ըստ ինքեան. այսինքն քանակ, որակ, և այլքն. և յանմարմին եւութիւնս ո՛չ տեսանին. որպէս ի հրեշտակս կամ ի հոգիս. զի նոքա ո՛չ ունին ձև. որակ. քանակ. և զայլսն: - 175. Չորրորդ՝ զի իւրաքանչիւր սոքա առանձին սահման ունին և բնութիւն. և ո՛չ միաբանին ընդ միմեանս և ո՛չ ընդ մարմնի. այսինքն քանակն որակն. և ծանրութիւնն. և այլքն: - 175. Ապա թէ կամիս զորոշումն բնութեանց ի ներքս բերել ո՛վ երկաբնակ, մի՛ ասեր թ բնութիւն. այլ **գ. այսինքն** զմարմնոյ և զհոգւոյ և

գրանին բնութիւն: - 176. Երրորդ՝ զի պարփակէ. այսինքն ժողովէ և որոշէ գրանն: - 177. Այլ և ժողովէ՝ գրանն և որոշէ. այսինքն զհեգ. զբառ. զբան. և զհմաստութիւն: - 178. Երկրորդ՝ զի առաջին և սկիզբն է թուոց. որպէս միական թիւ բազմամայ և խառնի յայլս, այսինքն ի Ժ. ի Ծ. ի Զ. և ի բիւրն. և ի միութենէն իւրմէ ո՛չ որոշի: - 178. Դարձեալ՝ որպէս ասեն իմաստունք՝ թէ քան զամենայն պարզաք գերագոյն է իմաստութիւնն յաստուծոյ առ մարդիկ իջեալ. այսինքն քան զկեանս և զառողջութիւն, և քան զմեծութիւն և զայլսն: - 178. և Արարած եղև. այսինքն ի մարդկային բնութիւնս խառնեալ և միաւորեալ: - 179. Ասենք Նախ՝ եթէ ո՛չ մի է. այլ ք. այսինքն ներկայս, և հանդերձեալ աշխարհն: - 179. Աշխարհս ընդէ՞ր ոչ ունի զգայարանք. այսինքն տեսանելիք. լսելիք. և այլն: - 179. Եւ միւսն հոգևոր. յորում հոգևոր գոյացութիւնք. այսինքն հրեշտակք բնակին: - 180. Ուր և երբ այսինքն տեղի և ժամանակ գո՞յ աշխարհիս թէ ոչ: - 180. Այլ և ո՛չ ունի տեղի մարմնական. և ոչ ի ժամանակի երեքմասնեան. այսինքն յանցեալն՝ ի ներկայս՝ կամ յապառնին: - 180. Եւ իւրաքանչիւր տարերք ունին կրկին որակութիւնս. այսինքն գոյացական և պատահական: - 181. Կրկին է այսմ պատճառ. այսինքն բնական և բարոյական: - 182. Արդ՝ բաժանի երկինքն յերիս. այսինքն ի բնականն. յատկականն և ի նմանականն: - 183. Ութերորդ՝ զի է՛ առանց պղտորման. այսինքն ձեան, կամ անձրևաց, խորշակի, և ցրտոյ: - 184. Իններորդ՝ զի մշտակայ է ի պարունակութիւնս իւր. այսինքն զի ո՛չ ունի այլայլումն և փոփոխումն ըստ անարգ շարժութեան երկրի: - 184. Եւ այս ևս գիտելի է, զի որպէս հրեղէն երկինն հոմանուն է, այսինքն լուսեղէնն որ ի սկզբանէ ստեղծաւ. և բոլորակ հորոյն: - 184. Նոյնպէս հոմանուն է և արփին. այսինքն լուսեղէնն և հաստատութիւնդ: - 184. Այսպէս և հոմանուն է եթերն. այսինքն երրորդ էութիւնն, և տարրական հուրն: - 184. Նմանապէս և հոմանուն է հաստատութիւնն ի ներքոյ ջրոյ. այսինքն ըրրորդ կամարն. և օդս առ մեզ որ ունի զջուրս ամպով հաստատեալ: - 184. Եւ ի մէկ մասն՝ մի հոլով առնէ արեգակն. այսինքն մէկ թաւալ: - 191. Եւ դարձեալ՝ յորժամ վերադիրն լինի լ. և է երեակն է ի միասին ի միում ամի. ասի այն կատարումն լուսնի. այսինքն մասանց թուոյն, և ո՛չ իրին: - 192. Եւ դարձեալ այսպէս զանազանին սոքա երեքեան աւուրք. այսինքն առաջին օր ստեղծման. և միջին մինչ ի կատարած. և վերջին օր յարութեան: - 193. Նախ գիտելի է, զի կրկին է օր. այսինքն օր բնական, և օր արևեստական: - 194. Իսկ այժմ քրիստոնէիցս կրկին է սկիզբն բնական աւուր. այսինքն մէջ գիշերն, և առաւօտն: - 194. Իսկ միւսն է ընդ ծագումն լուսոյն. յորում զպահք և զուտիք բաժանեն. այսինքն լոյսն և գիշերն: - 194. Ասի և բօթ. այսինքն սուգ և տրտմութիւն վասն ելիցն ի դրախտէն...: - 200. Նաւասարդի. Նոր ասի. այսինքն սկիզբն տարւոյ: - 200. Մեհեկի. զի տունկը և բոյսք որպէս զմեռեալ զլինին եղեմնապատ և ծինաթաղ. մէհէկի. այսինքն ածի: - 201. Ահկի. այսինքն ահ անկանի ի յառնելն գետոց և թուլանալն ձեան: - 201. Իսկ աղուանից ամիս Նաւասարդուլ. որ է՛ նաւասարդացի. այսինքն ի թռանց է. յուստերաց կամ ի դստերաց: - 201. Այսինքն զթոյլն պնդէ՛. որպէս զծու. և զպինդն հալէ՛. որպէս զերկաթ: - 202. Պատասխանենք յայտնի տեսութեամբ, թէ զոր ինչ այրէ հուր, ծախէ՛ և կորուսանէ զամենայն որակսն. այսինքն զգոյն. զհամ. զհոտ. նոյնպէս և զծանրութիւն: - 202. **Տասներորդ՝ զի գեղեցիկ լինի ի տեսս աչաց երփն երփն գունով և վէտս վէտս. այսինքն ծալ ծալ ծիծաղի երեսօք:** - 208. Նախ՝ զի երկու իր է. այսինքն հող և ջուր. որ ընտանի՛ է նմա: - 210. Չորրորդ՝ երկիր. այսինքն զի յերերման և ի տատանման է ի մէջ փորձանաց: - 210. Երկրորդ՝ կոչին ծառք, այսինքն ծուռք. զի ընդ դէմ են ձևոյ աշխարհիս և մարդոյն: - 214. Վեցերորդ՝ զի զլիտոյն՝ այսինքն տեսառն աստուծոյ՝ իմանալի օձն հակառակեցաւ: - 218. Եւ զի երկատեսակ էր բանն՝ այսինքն սուտ և ճշմարիտ, լեզուն երկճղի եղև: - 219. Երկրորդ՝ զի պատկեր աստուծոյ է մարդն. այսինքն զի որպէս աստուած իշխան և թագաւոր է ամենայն արարածոց. նոյնպէս և մարդն իշխան է ամենայն կենդանեաց: - 220. Վեցերորդ՝ զի անձնիշխան է մարդն այսինքն իշխէ բանականաւն ցասման և ցանկութեան որք են անասնական մասունք: - 220. Ուստի յայտ է, որք վերստին յաղթեն ախտիցն որք յինքեանս, այսինքն ցասման և ցանկութեան...: - 220. Նախ՝ որպէս ասացաւ ի վերոյ՝ երեք տեսութիւն սրբոցն է **գ** իրին. այսինքն զգայութեան. երևակայութեան. և իմացման: - 221. Երրորդ՝ զի իմանալեացն է տունկ. այսինքն բանականաց. հրեշտակաց կամ մարդկան. և ո՛չ զգալի կենդանեաց: - 222. Դարձեալ ասենք թէ գոյացութիւն դրախտին **բ** իր է. այսինքն նիւթ և ապականութիւն: - 225. Իսկ յերրորդումն, զգագանս և զմարդն. ի վերջին տարրէ՛ այսինքն ի հողոյ կազմեաց: - 227. Վասն որոյ պարտ էր լինիլ նոցա նախ որ փոքունք և անպատիւք են, զի երևեսցի մեծն և պատուաւորն այսինքն մարդն: - 230. Որպէս բոյսք վասն անասնոց. այսինքն է՛ այլոցն. ուստի անասունք կերակրիլով ծառայեն մարդոյն: - 230. Այսինքն

տնկական. և զգայական. և բանական...: - 231. Եւ այս իսկ է գործն, այսինքն վայելել հոգւով յիմանալիսն, և մարմնով ի զգալիսս. պարտ էր նախ գոյանալ նոցա, և ապա՝ գործողին և վայելողին: - 231. Տասներորդ՝ մեջ և կապ ամենայն գոյիցս մարդն է կազմեալ. զի ամենայն արարածք ի բ դէմս որոշին. այսինքն մինն յիմանալի և միւսն զգալի. և սոքա եղեն յառաջագոյն: - 231. Եւ ջուրն դ հիւթք. այսինքն արիւնն. պալղամն. սեաւ և խարտեաշ մաղծն: - 232. Եւ որպէս սակաւ մասն ոտիցն ի յերկիր է հպեալ և կոխէ, նոյնպէս և մեզ սակաւ պէտս մարմնոյ. այսինքն զգեստուց և կերակրոց ի յերկրէ ստանամք...: - 233. Եւ գլխաւոր անդամք են սոքա. զի թէ յայլ անդամքն այսինքն աչքն՝ ականջն՝ ձեռքն՝ և ոտքն՝ կամ այլն վնասի, մարդն ապրի: - 241. Բայց կին մարդոյն դ ոսկր աւելի՛ է քան զառն. այսինքն է ծննդական անդամոցն: - 243. Եւ գիտելի է, զի հետևին միմեանց երեքեան սոքա. այսինքն ջիլն. և շնչերակն. և արեան երակն: - 244. Ըստ փիլիսոփային բ են զօրութիւնք անձին. այսինքն զիտնականս և կենդանականս: - 248. Եւ է՛ արտաքին զգայութիւնքն Ե. որ է մասնական զգայութիւն. այսինքն է տեսանելիքն. լսելիքն. հոտոտելիքն. ճաշակելիքն. և շօշափելիքն: - 249. Եւ ըստ այսմ զանազանին երեքկին զօրութիւնք հոգւոյն. այսինքն տնկական. զգայական. և բանական: - 249. Դարծեալ խորհուրդ մարդոյն ճանաչի յերից. այսինքն կամ ի կերպէ՛ և յօրինակէ խօսիցն և ձայնին: - 250. Նոյնպէս և ի բանական որակութիւնս հոգւոյն՝ նման և աննման, հաւասար և անհաւասար բացատրեաց. այսինքն խոհեմ և տգէտ. հեզ և բարկացող. ողջախոհ և ցանկասէր...: - 252. Պատասխանենք առ այս եթէ՛ փչոււմն ո՛չ զբանական հոգին ասեն սուրբ հարքն. զի մարդ ասելով զհոգի և զմարմին նշանակեաց. և զմարմինն զի ի նիւթոյ՛ է՛ ի հողոյ ասաց. այսինքն ի դ տարերաց որ է՛ ի հողն. և զհոգին ո՛չ նշանակեաց թէ ուստի՞ է. զի յանէից է ստեղծոււմն նորա: - 253. Եւ ասի զմարդոյն թէ վասն նորա է ամենայն. այսինքն անասունք և բոյսք. և անարգ է բոյս քան զանասուն. և անասուն քան զմարդ: - 253. Ասենք եթէ՛ ի կողմանէ նիւթոյն կարելի է ասել. զի զոմն ունի, և զոմն ընդունի. այսինքն զտնկականն ունի, և ընդունի զբանականն: - 254. Այսինքն բանականն ի մարդն. և զգայականն յանասունս. և տընկականն ի բոյսս: - 259. Այսինքն. ազգն՝ տեղին՝ և ժամանակն. որպէս ի սերմանս բուսոց է տեսանել: - 261. Արդ՝ Ժ թիւն կատարեալ է. և չորսն տարրական է. այսինքն զի կատարեալ հոգին բանական ի նոյն ժամն խառնեալ միաւորի ընդ մարմնոյն տարրական, և կերպացեալ լինի մի մարդ մի դէմ և մի բնութիւն մարդոյ ի հոգւոյ և ի մարմնոյ...: - 262. Կամ ընդ դ տարերց ունի զխառնոււմն երկուց նիւթոց, այսինքն արուական և իգական: - 262. Իսկ տնկականն ունի երիս զօրութիւնս. այսինքն զկերակրականն որ է՛ սննդականն. զաճողականն և զծննդականն: - 262. Սակայն և նա՛ է ի թիւս յայս. այսինքն զի երիցս պատկելով երեքտասանն՝ լինի լթ. և ի քառասներորդումն պտղաբերի: - 263. Եւ այսպէս է ըստ ոմանց վեցեկի շարժմունք հասակի մարդոյս որպէս ասացաւ. այսինքն Երեխայ: - 265. Եւ դարծեալ՝ հասակ մարդոյ չորիցս ունի զփոփոխումն. այսինքն, Ի մանկութիւն. Յերիտասարդութիւն. Յալևորութիւն. և Ծերութիւն: - 265. Դարծեալ՝ զկարգ յղացման յարգանդին պահէ՛ աստ և ի ծննդեանն. այսինքն զանդեան և զգայութեան և զբանի ներգործութիւնս այսպէս: - 266-267. Դարծեալ՝ հանճարն է ի յարիեստն. իմաստութիւնն ի բանն. և զիտութիւնն առ երկոքինն. այսինքն ի յարիեստն և ի բանն: - 270. Չի իմաստութիւնն է ճանաչումն աստուծոյ բացարձակապէս. իսկ հանճարն է ճանաչումն համեմատաբար. այսինքն համեմատելով զստեղծուածս առ ստեղծողն: - 270. Այլ անճառ երանութիւնն և առաքինութիւնն է աստուծոյ գեղեցկութիւնն զոր մեզ պարզեաց. այսինքն մաքրութիւն, անախտութիւն, և ի չարէն օտարութիւն ասէ նիւսացին սուրբ գրիգոր: - 271. Քսանկը, վասն որոյ ամենայն. այսինքն յաստուծոյ. և վասն մարդոյն է ամենայն աշխարհ եղեալ: - 272. Դարծեալ՝ ասենք եթէ **գ** կերպիւ մարդն իմանի պատկեր. այսինքն բնական, շնորհաց, և փառաց: - 273. Նախ՝ զի խոստովանեալ է յամենեցունց որ ո՛չ է հաստելի. այսինքն ո՛չ ստեղծեալ: - 274. Դարծեալ՝ մարդն ի կրկին բնութեանց է միաւորեալ. այսինքն ի հոգւոյն և ի մարմնոյ: - 275. Ութերորդ՝ զի կողն կեռ գոլով՝ ցուցանէ զկինն նենգ գոլ և երկմիտ. կեռ, այսինքն խեռ ընդ առն: - 276. Ութերորդ՝ թշնամիք եղեն կիրք պատժոցն. այսինքն մահ՝ ապականութիւն՝ տանջանք՝ հիւանդութիւնք՝ սով՝ և ծարաւ՝ և այլն ամենայն սոքա ի կրիցն են: - 277. Գիտելի է, զի որպիսութիւն կենաց մարդոյս տրամատի յերիս. ըստ երից փոփոխմանց մարդոյն. այսինքն նախ քան զմեղքն. և յետ մեղացն. և յետ մահուն: - 278. Ութերորդ՝ մշակութիւն աստուծոյ. այսինքն անմահ տնկոցն երկրագործ և պահապան: - 279. Եօթներորդ՝ զի լուծաւ և եմուտ յարգանդ երկրի. այսինքն ի գերեզման: - 279. Եւ որ ոք կամեսցի զդարձն, անդրէն ի ձեռն նորին յարմարութեան այսինքն նորին կարգին կարողանայ ելանել ի նոյն: - 280. Երրորդ՝

զմաշկեղեն պատմուճանն մերկանալ. այսինքն զխորհուրդս մարմնեղենս և զմեռելոտիս: - 281. Եւ երորդո՞ւ ո՛չ ևս թգենեալ այսինքն դառն վարուք ստուերանալ. զի տերև թգենոյն դառն է և փշոտ ըստ մեղացն առակի: - 281. Իններորդ՝ խորհրդակից ունել ո՛չ զթունարկու օձն. այսինքն զարկածք չարին. այլ զպատուիրանս աստուծոյ որ ի զիրս սուրբս: - 281. Տասներորդ՝ առ յատուկ բարին մերձեցալ. այսինքն առ ամենևին զուտ բարին որ է՝ աստուած. խորհրդով բանիւ և զնացիւք: - 281. Տասներկու՝ Բաղդատութիւն երից ծնողաց և ծննդոց. այսինքն սառայի, և մարիամու սրբոյն, և եկեղեցւոյ: - 283. Երկրորդ՝ զի խոնարհ և հնազանդ էր յամենայնի. ուստի մնաց եղբօրն պատարագի. որ իւրն **գ** ամսով յառաջ էր հասեալ քան զեղբօրն. այսինքն ծնունդ ոչխարացն քան զպտուղ երկրին...: - 286. Այսինքն տեսութեամբն գոչէ՛. կամ զհոգին կոչէ արեան անուամբ: - 287. Որպէս ենովս որ յուսացաւ կոչել զանուն տեառն աստուծոյ. այսինքն յուսացաւ զհանդերձեալ կեանսն որ աներևոյթն էր...: - 288. ...և նա ի յօգնութիւն կոչեաց զանուն տեառն աստուծոյ. այսինքն զի տէր է՝ ո՛չ զարշի ի ծառայից իւրոց. և զի աստուած է՝ էած զմեզ աստ ոչ ի կորուսանել, այլ ի կեցուցանել: - 289. Չորրորդ՝ զլխաւոր թիւքն **դ** են. այսինքն **ժ**. և **ճ**. և **ռ**. և բիւր: - 291. Եւ այս է պատճառ յերկարելոյ և կարճելոյ կենաց. այսինքն արդարութիւնն կամ մեղքն որպէս ցուցաւ: - 292. Այսինքն յօդեալ և կցկցեալ ի միմեանս: - 293. Ջոր ոմանք լ ստաղիոն ասեն զբարձրութիւնն և զլայնութիւնն շուրջանակի **խորք** քայլք. այսինքն **խոր** մղոն ձգեալ ասի: - 297. Եւ յորժամ փոփոխի այս, այսինքն ի հանդերձեալն, յայնժամ ի լեզուս հրեշտակաց խօսիցինք: - 298. Իսկ որ զդպրութիւն զիտ և զրով վարի՝ բժան ազգ է. այսինքն Եբրայեցիք. Քաղդէացիք. Ասորիք. Պարսիկք. Մարք. Յնդիկք.: Փիւնիկեցիք: - 299. Երեք շնորհօք հաւասարք են մելքիսեղեկ և արբահամ. այսինքն քահանայութեամբ, թագաւորութեամբ, և մարզարէութեամբ: - 300. Յինգերորդ՝ որ ասի սեղեկ. այսինքն արդար: - 302. Նոյնպէս և տէրն մեր ետ հաւատացելոցն զկենարար մարմինն և արիւնն իւր. յորոց խնդրէ զգործս տասնաւոր. այսինքն զկատարեալս. և զկատարումն **ժ** բանեան օրինացն. ի յորս է՝ մաքրութիւն **ժ** զգայարանացս որպէս ի վերոյ ասացաւ: - 302. Եւ դարձեալ՝ արբահամ ունի մարմին և հոգի. և ունի **բ** զաւակ, այսինքն մարմնոյ և հոգւոյ: - 303. Եւ որք հաղորդեցան հոգւոյ, այսինքն հաւատոյ նորա, եղեն որդիք հաւատոյ նորա. որպէս քրիստոնեայք: - 303. Այսինքն այժմ ծանուցի զբեզ ամենայն աշխարհի: - 305. Գիտելի է, զի ամենայն պատարագ յերեք դէմս որոշի. այսինքն մատուցօղն, և ընդունօղն և պատարագն: - 306. Այսինքն մեծ գոլ մատուցօղն և ընդունօղն և պատարագն: - 306-307. Երկրորդ՝ հոգեկան. որ յաւազանէն ծնանիմք ի հոգւոյն սրբոյ. այսինքն յղացեալք ի բանէն հաւատոյ՝ ծնանիմք յորդիս աստուծոյ: - 308. Տասներորդ՝ մկտութեամբն լինիմք որդիք աստուծոյ և եղբարք քրիստոսի. և գերազանցիմք **գ** ազգաց. այսինքն հասարակ մարդկան, և իսրայէլացւոցն, և հրեշտակաց երկնից: - 309. Չի **գ** են եղանակք անուանց. այսինքն բնութենական որ ի նախնւոյն կոչի: - 312. Եւ տէր մեր գեղեցիկ տեսլեամբ քան զամենայն որդիս մարդկան. զի «եղբօր որդին իմ ասէ՛ կարմիր է և սպիտակ ընտրեալ ի բիւրուց». այսինքն զի աստուած է մարդացեալ: - 313. Նոյնպէս և մեր աստէն քաղցեալ ենք բանիւ մինչ անդր երթիցուք, և ապա անդ զկրկին զգեստն զգեցցուք. այսինքն զփառս հոգւոյ և մարմնոյ: - 314. Իննև՛, յովսէփ ստացաւ ոսկի և զարծաթ և զերկիրն եգիպտացւոց՝ փարաւոնի. այսինքն զզէնս սատանայի...: - 314. Երրորդ՝ զի պերճ է. այսինքն անահ: - 315. Ութև՛, չո՛րս են որք հզօրք են և պերճ շրջին ասէ սողմոն. այսինքն աքաղաղ, և նոխազ, և թագաւոր հրապարակախօս, և առիւծ՝ որ ո՛չ դարձուցանէ թիկունս յանասնոց: - 316. Այսինքն մարդիկք որ անբան տրտմութեամբ և անմիտ ցանկութեամբ ի վայր գտան քան զանասունս: - 316. Այն է զոր հրամայէ՛ տէր՝ «ես եմ որթ և դուք ուռ». այսինքն որթ և հիմն հաւատոյս մեր է՝ քրիստոս: - 317. Այլ գիտելի է, զի **դ** սեռիւք որոշի կապ բանականացս. այսինքն հոգեկան և մարմնական և միջակօրէն: - 317. Ե և այլ կապ բաց յայսցանէ, այսինքն Անձնական, որպէս հոգւոյ և մարմնոյ: - 318. Չորրորդ՝ ի խրախութիւն զինւոյ՝ **ժ** մեղք գործին. այսինքն Նախ՝ բազմակերութիւն. - 322. Եւ այսպէս է էին հարուածքն. այսինքն **ա**՝ եզինքն. **բ**՝ էջքն. **գ**՝ ուղտքն. **դ**՝ անասնոց մահն. **ե**՝ սպասաւորաց նոցին. **զ**՝ զաւակաց մահն. է՝ մարմնոյն հարուածքն: - 322. Չորրորդ՝ զի վայելէր իսկ նմա որպէս զհատ ցորենոյ թաղեալ յաղբիւսն՝ այսինքն յերկիր. և պարարտացեալ հասցէ ի հունձս պտղաբերութեան: - 323. Իսկ ի հոգւոյ մարդոյն **բ** իր հեռացուցանեն զդևսն. այսինքն խոնարհութեամբ և ճշմարտութեամբ...: - 324. Այսինքն նոքա կամէին որ զնոսա արդարս ասէր յոր՝ և զինքն յանցաւոր՝ և ո՛չ ասաց. զի թէ զնոսա որք անիրաւք էին արդար ասէր՝ մեղանչէր ճշմարտութեանն. և թէ զինքն մեղաւոր ասէր՝ մեղանչէր վկայութեանն աստուծոյ: - 324. Եւ որք **լ** ասեն զփորձանսն՝

սոյնպէս թուեն. յետ հարւածոցն եկաց յոր բ եօթանասուն. այսինքն ճիւ ամ: - 327. Այսինքն նախ՝ կուրաց տեսանել տայր...: - 328. Եւ հանել զկօշիկս յոտից, այսինքն ի վերջին խորհրդոց յերկրաւորս մերծեցեալ: - 331. Այսինքն իգամուր իբրև զծիս. խեռաբարոյք որպէս զէշ. և խորամանկք որպէս զուղտ: - 334. Սոյնպէս և ամենայն մեղաւորաց կրկին է հատուցումն. այսինքն հոգւով և մարմնով. կամ աստ և ի հանդերձեալն: - 335. Եւ դ օղք և բ լծակքն, զի չորեքնիւթեայ աշխարհի են խնամածուք երկակի զօրութեամբ խնամոցն աստուծոյ. այսինքն արարչական և արքունական: - 344-345. Եւ է ճրագարան և է բերան ճրագացն, է արքն մեծապատիւք զօրավիզք թագաւորին. այսինքն յետու, զաքարիա, խողեստուբիա, յեղոյիա, յեշոյիա, և եզր դպիր: - 346. Այսինքն մինչև գ ազգն ներեմ. կամ գ դարս. և ի չորրորդն ո՛չ դառնամ ի վրեժ խնդրելոյ. այլ հատուցանեմ զմեղս հարց յորդիս: - 351. Եւ դարծեալ՝ դ են սեռք մեղանչելոյ. այսինքն խորհուրդ, խօսք, գործ, և յամառութիւն ի մեղս: - 351. Եօթներորդ, նոքա յօտարաց մատուցանեին. այսինքն զուարակ և նոխազ...: - 354. Ութերորդ, նոքա մատուցանեին ի ձեռագործ խորանսն որ ի մովսիսէ՛ կանգնեցաւ, իսկ տէրն մեր անցեալ ի ներքին կողմն վարագուրին. այսինքն յանձեռագործն մատոյց...: - 354. Փորոտին զծածուկ խորհուրդն. զոր լուանալ հրամայէ՛ ջրով. այսինքն խոհականան և զգարչելի մտածունս սրբել: - 360. Այսինքն զամենայն յաջողուածս հոգևոր և մարմնաւոր, և զմասն անմահութեան կենաց յուսոյն, ո՛չ վասն մեր արժանաւորութեան համարել. այլ բարութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 360. Ի զենումն ընտրութիւն է գ իրաց. այսինքն Չենօղն, Չենլին, Չենումն, Չէնն, Մասն, Դիտաւորութիւն: - 365. Այսինքն յորժամ խոստովանին և փոխին յապաշխարութեան վարս, պատառեն զմեղս և սրբին ի գործեցեալ մեղացն: - 367. Որ նշանակէ ի մեզ զերեք մասանց թիրիւն. այսինքն բանից, ցասման, և ցանկութեան հինգ զգայարանօք: - 367. Եւ տես, զի սոքա երեքեան տօնքս, այսինքն ամսամուտն, և պասքայն, և յիսներեակն, հաւասար ունին զմատուցմունքն տօնից: - 373. Երկրորդ՝ նշանակէ՛ զբանաւոր պատարագս մեր. այսինքն զհոգի զմարմին և զմիտս մեր անարատ մատուցեալ: - 374. Դարծեալ, տասն են մասունք զգալի արարածոց. այսինքն է մուրակական գունդք. և ը՛ անմուլարքն. և իններորդ ի լուսոյդ ի վայր. և մարդս ժ երրորդ ի վերայ նոցա. որ է՛ բանական և բաժին աստուծոյ: - 376. Այսինքն սարկաւագունք, դպիրք, և գղերիկոսքն: - 379. Եւ նախ գ օրն. գ գոյացութիւն նորին. այսինքն աստուածութիւնն՝ հոգին՝ և մարմինն միաւորեալ մի: - 380. Եւ երեք դաս է տրտունջն. այսինքն Կարօտանաց. և Փորձանաց. և Չարաչար: - 381. Ասենք եթէ, կիրքն բաժանի ի դ. այսինքն ի կամաւորն և յականայն. յանգոսնելին և յանանգոսնելին: - 383. Մոխրով, այսինքն ոչընչով: - 383. Նախ՝ որ ստոյգ չարութեամբ լինի մեղքն. այսինքն կամաւ և գիտութեամբ և կարողութեամբ, անթողելի՛ է: - 385. Նախ՝ ցուցանէ թէ քրիստոս է առաջին և վերջին. այսինքն սկիզբն և կատարումն եկեղեցւոյ. ո՛չ միայն աստուածութեամբն, այլ և մարդկութեամբն: - 385. Չորրորդ, կրկին հարկանելն, զի ոմանց տայ և ոմանց արգելու. այսինքն սրբոց և անսրբոց: - 386. Թէ **եսթանանունդրին**. որ է՛ դարիճակաւ արարած. այսինքն կաղպարաւ. և պաշտեցին: - 387. Այն է որ թէ ի մասանց հոգւոյն և մարմնոյն այսինքն բանի՛ ցասմամբ՝ և ցանկութեամբ, կամ աչօք կամ լսելեօք կամ այլ ինչ գործով մեղանչէ դարծեալ, ուխտն ո՛չ եղև ամբողջ. դարծեալ նոր պարտ է ապաշխարել: - 390. Եւ սոքա բաժանեալ մեզ զերկիրն պարզակց. այսինքն աստ զնոր օրէնքն, և անդ զվերինն երուսաղէն: - 391. Հինգերորդ՝ զի կրկին է օրէնք հին և նոր. այսինքն օրինակն և ճշմարտութիւն: - 393. Եօթներորդ՝ սիրի աստուած բոլորով սրտիւ, այսինքն անմուլար իմացմամբ: - 396. Բոլոր անձամբ, այսինքն աններհակ կամօք: - 396. Բոլոր մտօք, այսինքն անմոռաց յիշմամբ: - 396. Նախ՝ զի ասէ՛ «յեղբարց ձերոց». այսինքն ո՛չ յօտարաց, այլ յազգէ նոցա յուդայէ՛, և ի դեւայ եղբարց: - 399. Նշանակէր զյարութեան խորհուրդն յոր նոքա ո՛չ հաւատային. աստէն իսկոյն եցոյց յարութեան անուամբն. այսինքն «յարուսցէ՛» ասելովն: - 402. Այսինքն զոր ծածկեալ է մեզ՝ բարի կամ չար ո՛չ կարենք ասել: - 405. Չորրորդ, մահ՝ այսինքն սատանայ որ յաղթեաց ադամայ. իսկ մարմնոյն մովսէսի ո՛չ կարաց յաղթել հրեշտակային օգնականութեամբն. որպէս ասի յառաջիկայդ: - 409. Եւ այս գիտելի է, զի գ պարզեք էր ժողովրդեանն. այսինքն Ամպն, Վեմն, և Մանանայն: - 415. ...այսինքն բնական և բանական և գրաւոր օրինօք ո՛չ գտեալ. այլ ի ձեռն աւետարանին: - 426. Երիս զօրութեամբ ի վերայ խաչին. որ է՛ ձայնիւն և մարմնովն և հոգւովն որ էջ ի դժոխս. կամ գ գոյացութեամբ. այսինքն աստուածութեանն և հոգւոյն և մարմնոյն: - 427. **Եօթն դաս պարուց էին. որոց երեքն բերանով երգէին. այսինքն նուազն և սրինզն և փողքն:** - 431. Եւ այս գիտելի է, զի ամենայն խոստովանելոց թէ կատարեալ թէ անկատար, պարտ է կարգել զապաշխարութիւն.

այսինքն գիատուցումն փոխարինաց: - 432. Այսինքն որպէս սիրտ իմ առնէ՛ զիրաւունս և զարդարութիւն: - 435. Երեսունևը, Ե նկանակն և սուրն. այսինքն պատճառ կենաց և մահու անարժանից և արժանաւորաց: - 437. Վաթսունն՝ զ տասն է. նշան նոցա՝ որք զժ բանեան օրէնսն կատարեն ի զ դար կենցաղոյս. այսինքն ի տղայութենէ մինչ ի մահ. նոքա թագուհիք և ժառանգ են արքայութեանն: - 440. Այսինքն զկապօղ և զարձակող: - 443. Իսկ մկրտութիւնն բառնայ զերկոսին. այսինքն զմեղս և զմահ: - 445. Խաչանման տարածեցաւ ի վերայ մանկանն և կծկեցաւ. այսինքն փոքրկացաւ ի չափ մանկանն. և ապա յայտնապէս է անգամ յօրանչելով և կծկելով կենդանացոյց զնա: - 446. Դարձեալ՝ յերիս ժամանակս ազատեցան ի բաբիլօնէ՛. այսինքն կիրոսիւ սաղմանասարաւ. դարեհիւ զօրաբաբէլ. արտաշեսիւ եզր դպիր և նէեմի: - 448. Արդ՝ է երորդ կը՝ այսինքն է երորդ կը: - 449. Եւ յայնմ ժամանակի ասէ՛ սպանցի օծեալն, յորում քահանայքն և իրաւունք ո՛չ իցեն. այսինքն թագաւոր և դատաւոր: - 449. Այսինքն երդումն արբահամու և դաւթի՝ մարդ լինիլ բանին ի վերայ երկրի ի պտղոյ յորովայնէ նորա. և նստել յաթռ ի սոր նորա. և ի նմանէ օրհնիլ ամենայն ազգաց: - 457. Այլ իւրաքանչիւրոցն հատուցանէ ըստ արժանեաց. այսինքն բարեացն բարիս, և չարացն չարիս: - 459. Քանզի առ ի կատարել զգործ արդարութեանն՝ պահանջէ ինչ և ի կողմանէ մարդոյն. այսինքն պահանջումն ըստ արժանւոյն. - 459. Ձի գալ հոգւոյն սրբոյ պատճառ՝ էր կրկին ներգործութեան. այսինքն սրբութեան արմատոյ մեղաց. և պտղաբերութեան կուսածին զաւակին. ծնանիլ և կոյս մնալ յետ ծննդեանն: - 463. Ջբառս զայս ընդունելութեան դնէ՛ ընդ քեզ. այսինքն տէրն յետ ծննդեանն ընդ քեզ յաւիտեանս յաւիտենից...: - 464. ...եկն երևեցաւ. այսինքն մարդացաւ մարդասէր բժիշկն. և առողջացոյց զկարեւլեր խոցեալքս. ըստ որում բժիշկ անուանէր զինքն անկեալ ի ձեռս աւազակաց հիւանդին: - 467. Բազում ինչ անդ բնութիւն կորոյս զօրէնս իւր. այսինքն ի կողմանէ մօրն, ի կողմանէ զաւակին, և ի կողմանէ կերպին: - 469. Ոմանք եռակի ասեն. այսինքն աստուածային և մարդկային և շնորհօք: - 471. Եւ երեքեան ծնունդ քրիստոս՝ ըստ երից գոյացութեանցն որ ի քրիստոս. այսինքն աստուածութիւնն՝ մարմինն՝ և հոգին: - 471. Եւ յիսուս անունն՝ են վեց գիր. որ կարեն լինիլ սկիզբն այսպիսի ասութեանց. այսինքն Յարազուարճութիւն տրտմեցելոց: - 474. Դարձեալ գիտելի է, զի օծեալն նշանակէ երիս դէմս. այսինքն զօծեալն և զօծումն և զօծօղն: - 475. Իսկ շաղադրեալն միաւորութիւն և սա՛ բաժանի յերիս. այսինքն ըստ դրութեան. ըստ ժողովման. ըստ կոչման: - 476. Յասիցելոցս ո՛չ ոքն յարմարի միաւորութեան փրկչին. բայց միայն երրորդն առաջնոյն. այսինքն եութիւն առ եութիւն անշփոթ խառնումն...: - 476. Իններորդ՝ միաւորութիւն մարդոյ՝ է՛ անմահ և մահկանացու. յաւիտենական և ժամանակեայ. այսինքն հոգի և մարմին: - 478. Չորրորդ՝ զի ի մարդն է մի միայն միաւորութիւն. այսինքն հոգւոյ և մարմնոյ: - 478. Իսկ ի քրիստոս եռակի գոյ միաւորութիւն. այսինքն աստուծոյ ընդ հոգւոյ. հոգւոյ ընդ մարմնոյ. աստուծոյ ընդ մարմնոյ: - 478. **Չորրորդ՝ որպէս արու բռնացաւ տէր ի քակել զօրէնս բնութեան. և խզեաց զկապ կուսանաց և զմայրական. այսինքն զի որ մայր է՝ կոյս ո՛չ է. և որ կոյս է՝ մայր ո՛չ է:** - 480. Կրկին է գիր. այսինքն կենաց և մահու. զի բարի գործովք գրիմք ի դպրութիւնն կենաց. և մեղօք գրիմք ի գիրն մահու և դատապարտութեան...: - 481. Իններորդ՝ զի աւետիս հարցն հաստատեցէ. զի անսո՛ւտ է խոստմունք աւետեացն աստուծոյ. և որպէս զայս աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեցէ. այսինքն ի ծառայութենէ ազատութիւն, և արքայութեան խոստմունքն: - 485. Նախ ասէ «եկն յիսուս». այսինքն տրւօղն փրկութեան և ոչ կարօտն փրկութեան: - 486-487. Երրորդ «առ յովհաննէս». այսինքն տէրն առ ծառայն, թագաւորն առ սպասաւորն, արեգակն առ արուսեակն: - 487. Չորրորդ «մկրտիլ ի նմանէ». այսինքն աղբիւրն ի յառուն. լիութիւնն ի կաթիլ մի ջրոյն. մաքուրն ի կաւոյն սրբիլ. և արեգականս արեգակն՝ ի ճրագէն լուսաւորիլ: - 487. Դարձեալ՝ ի մկրտութիւնն քրիստոսի նշանակին գոյացութիւնք մերոյս մկրտութեան. այսինքն Սկրտօղն, Սկրտեալն, Նիւթն, Տեսակն, և Դիտաւորութիւնն: - 487. Եւ դարձեալ՝ հաճութիւնն է հանգուցեալ կամքն. այսինքն հոգւովն սրբով հանգեայ ի յորդի առեցեալ մարմնովն: - 488. Եւ այժմ մեք ջրով մկրտութեանն ջախջախեմք զգլուխն. այսինքն զսկզբնական մեղքն: - 489. Հինգերորդ՝ նշանակէ՛ զչորս առաքիմութիւնս ի յորս պարտի տարածիլ ներքին մարդս մեր. այսինքն վերին մասն նշանակէ՛ զսէրն. ներքինն զխոնարհութիւնն. աջն զհնազանդութիւնն. ահեակն զհամբերութիւնն: - 493. Ութերորդ՝ նշանակէ՛ զչորս տարբերութիւն փրկելոցս նովաւ. այսինքն երկնաւորք և երկրաւորք, կենդանիք և մեռեալք: - 493. Դարձեալ՝ մահն ի յադամ պատիժ ինքեան էր. իսկ ի քրիստոս պատիժ այլոց. իսկ ի մեզ պատիժ ինքեան և այլոց. այսինքն զի վասն մեր և վասն

ադամայ կրեմք զմահն: - 496. Արդ՝ երկոքին ծայրքն՝ այսինքն մեղքն և ապականութիւնն են պարզաբար և ամենկիմք չար անւամբ և իրօք...: - 496. Չի որ վախճան է կենաց, նոյն և սկիզբն կենաց. այսինքն վախճան ժամանակին, և սկիզբն մշտնջենաւորին: - 496. Եւ ունի մահն կրկին յատկութիւն որ ընդ դէմ է երկուց ծայրիցն. այսինքն զի է՝ վախճան կենաց՝ և է՝ սկիզբն կենաց: - 497. Ասեմք եթէ՝ կրկին են կիրք. այսինքն կամաւոր և ակամայ: - 501. Դարձեալ՝ եթէ առհասարակ սոքա՝ կերակուր՝ արիւն և խոցուածք և մահ՝ ապականութիւնք են որպէս դու ասես, և փրկութիւն աշխարհի սոքօք ներգործեցաւ. այսինքն չարչարանօք՝ մահուամբ և խոցուածովքն: - 503. Ապա ապականութիւնն փրկեաց զմեզ. զնա կարողալի է փրկիչ. այսինքն և զապականութիւնն և ո՛չ զքրիստոս: - 503. Երկրորդ՝ զի ադամ ի միջակ լուծն կշռոց այսինքն յանձնիշխանութիւնն ստեղծաւ...: - 503. Դրունք և նիգք յետուստ են. այսինքն կամ սկզբնական և ներգործական մեղօք կապեաց յետոյ, կամ մեղօք և յուսահատութեամբ: - 504. Եւ որպէս ի մի արքայութիւնն օթևանք և փառք բազում են ըստ գործոցն. այսինքն երեսնաւոր. վաթսնաւոր. և ճաւոր: - 504-505. Նախ ասեմք, եթէ դժոխքն է պատիժ մեղաց. և կրկին է մեղք. այսինքն սկզբնական և ներգործական: - 507. Իսկ նաւակատեաց կերակուր այն է՝ որ միջակ է սոցա երկոցունց. այսինքն ի կենդանւոյ և ի տնկոյ. որպէս ձուկն, ձու, և կաթն: - 510. Եւ տես և ի միտ առ. զի սոքա ի մի կարգի՝ են եղեալ. այսինքն ձուկն և ձու և կաթն. և որ ուտէ զմիմն՝ կերիցէ և զմիւսն: - 510. Տնկականք՝ այսինքն բոյսք և պտուղք յորմէ և հատցին թէ ի մարդոյ և թէ յայլ կենդանեաց՝ կերակրելիք են: - 511. Նախ՝ զի մատթոս զերեկոյի շաբաթուն և զլուսանալ միաշաբաթին յիշէ. այսինքն զսկիզբն և զվախճան գիշերին. զի յերկուց մէջն որ է՝ հասարակն և մէջ գիշերին՝ նշանակեցէ զժամ յարութեանն: - 512. և տէր մեր յետ յերից օրինաց՝ այսինքն բնական բանական և գրաւական՝ երևեալ ի գիշեր կենցաղոյս և իջեալ ի դժոխս աւերելով զնա դարձոյց զերկոսին ժողովուրդս իւր...: - 514. Եւ այն է խորհուրդն, զի որ քան ամ մարմնով մարմնաւորացն քարոզեաց. նոյնքան ժամս հոգւով հոգւոցն քարոզեաց. այսինքն լճ ամ և կէս ի յերկրի. լճ ժամ և կէս ի դժոխս. - 516. Տասներորդ, զի ցուցցէ թէ թշնամեաց նորա ո՛չ է իշխանութիւն բուռն հարկանել զնմանէ. իսկ բարեկամաց նորա գոյ իշխանութիւն այլով իւրք մերձենալ ի նա. այսինքն սիրով և երկիւղի յայնմիկ զոր ուտեն զնա: - 518. Գինգերորդ՝ զի տացէ մեզ համարձակութիւն յուսալոյ ի նոյն. այսինքն մտանել մարմնով ի յաւիտենական ժառանգութիւնն: - 519. Առաջինն է՝ զի ի տեսս աշակերտացն վերացաւ. այսինքն զի յորդորեսցէ զցանկութիւն զնալոյն առ նա: - 520. Գինգերորդ՝ համբարձաւ զուարճութեամբ. որ վերաբերի առ նոսա որք փրկեցան ի դժոխոցն և ընդ նմա ելին յերկինս. զի թ բանակօք ել յերկինս այսինքն սպասաւոր հրեշտակք և մարդկան փրկելովք: - 520. Չբերան մտացն ասէ. այսինքն է՝ յօժարութիւն հոգւոյն որ առնու զհոգին սուրբ...: - 523. Ութերորդ՝ որք առեալ զօդ դարձեալ արտաքս փչեն ներհակ իմն գործով. այսինքն ջերմացուցանեն և զովացուցանեն. վառեն և շիջուցանեն: - 523. Եւ բաց յայցանէ զ այլ մասնական կամ տեսական ասա. այսինքն բարոյական. բանական. վարդապետական: - 528. Եւ մի է ըստ խորհրդոյն՝ այսինքն մկրտութեամբ՝ պատարագելով՝ կարգիւ՝ և այլովն՝ որպէս տեսակաւ: - 533. Զորս. այսինքն սահմանական. բաժանական. ապացուցական. և վերլուծական: - 537. Այս քան վասն նախկին սպասաւորաց եկեղեցւոյ. այսինքն Առաքելոց Մարգարէից և Վարդապետաց: - 537. Այլ ա՛րդ՝ կրկին է իշխանութիւն. այսինքն հոգևոր և մարմնաւոր. վասն զի կրկին է մարդն. հոգի և մարմին: - 537. Ստուգաբանութեամբ կոչի կանոնն քանոն. այսինքն ուղղութիւն և կարգ և օրէնք: - 538. Եւ սոքա են սուր երկսայրիք տուեալ ի ձեռս քահանայից զինուորաց քրիստոսի. զի յաջ և յահեակ հարցեն. այսինքն զսատանայ և զչարսն ի մարդկանէ որք հակառակին բարեաց: - 538-539. Չի քահանայն արդարութեանն աստուծոյ հրեշտակ է. այսինքն յայտնօղ և թարգման...: - 539. Եւ թէ ոք ասիցէ, ապա թէ զամենայն ոք առ հասարակ կապէ կամ արձակէ, այսինքն օրհնէ կամ անիծանէ, ո՛չ կատարի: - 539. Երրորդ՝ վասն ախտի. այսինքն փառաց կամ մախանաց. կամ ազահութեան ընչից. կամ այլ ինչ այսպիսեացս. ո՛չ կատարին կապանքն: - 539. Նոյնպէս և արձակելն այսինքն օրհնելն ո՛չ կատարի. թէ այնպէս անկարգաբար իցէ: - 539. Ասեմք առ այս, թէ օրհնելն կրկին է. այսինքն առ վերինս և առ ներքինս: - 539. Այլ սոքա ամենայնքն նախկին և պատուականք են. այսինքն քահանայ քան զսարկաւազ. և բանական քան զգայական. և ներգործութեամբ քան զօրութեամբ. այսպէս արձակելն քան զկապելն: - 541. Իսկ յերկրի և յերկինս, այսինքն ի կենսն և յետ մահու: - 541. Այսպէս ասեմք, զի որ ըստ ինքեան է ճշմարիտ և ըստ ինքեան բարի՝ առաւել է. և որ ըստ պատարդեան է ճշմարիտ կամ բարի՝ նուա՛զ է. վասն զի ըստ ինքեանն գոյացութեամբ և հարկաւոր է. այսինքն անփոփոխ և միշտ: -

550. Իսկ ըստ պատարթան՝ կարելի է և ներընդունական. այսինքն փոփոխական և երբեմն: - 550. Այլ արդ՝ ազգս հայոց ունի գառաւել ճշմարիտն և գառաւել բարին ի դաւանութիւնն և ի կարգս. այսինքն ի հաւատս և ի գործս: - 550. Այսինքն է, զազգս քրիստոնէից տեսանեմք զի ո՛չ ըստ անուանն և զմիութիւն կանոնական սահմանի ունել: - 553. Որպէս ահա՛ յերկոսեան ճրագալոյցսն այսինքն ի ծննդեանն և ի յարութեանն միաբանին հայք և յոյնք և ասորիք. իսկ լատինք ո՛չ: - 554. Երկրորդ յայտ է ի բաժանմանէ. զի յերիս բաժանի տեսակ մեղաց. այսինքն ի մտաւորն, ի բանաւորն, և ի մարմնաւորն: - 556. Վասն այն այլ վարդապետք կոչեն զայս ախտ՝ ծուլութիւն. զի ծուլութիւնն յերկու իրաց երկի. մին որ յետս դառնայ ի հոգևոր բարւոյն և ծանրանայ ի գործելն. այսինքն պահել՝ աղօթել և այլն. և ըստ այսմ կոչի տրտմութիւն: - 559. Դարձեալ ասեմք թէ՛ այլ վարդապետք է ասեն զմեղս, զի դ տարերք են մարմնոյն, և գ զօրութիւնք հոգւոյն. այսինքն բան, ցասումն, և ցանկութիւն: - 559. Այլ ես ասեմ թէ յետանց անտի երկուքն պարզ հոգեկան են. այսինքն հպարտութիւն և նախանձ: - 559. Իսկ երկուքն պարզ մարմնական. այսինքն որկորստութիւնն և բղջախոհութիւնն: - 559. Չորրորդ՝ վեց են շարժութիւնք մարմնոյ. այսինքն վեր և վայր. յաջ և յահեակ. յառաջ և յետ: - 560. ...այսինքն զի կամ ցանկանայ ոչ ցանկացեալ, կամ հրաժարի յոչ հրաժարելեաց: - 560-561. Ոմանք բազում եղանակս ասեն. այսինքն Պատճառաւ մեծ. որպէս մեղք արուսեկին: - 565. Չորրորդ ըստ առընչին. այսինքն թէ առ ի՞նչ իրք գործէ զմեղքն. զի մարդն դ դիմօք գործէ զմեղս. այսինքն դիմաց աստուծոյ, դիմաց եկեղեցւոյ, դիմաց ընկերին, դիմաց իւր անձինն: - 565. ...այսինքն չարութեամբն յորժամ կամքն կարէ՛ և գիտէ ընդ դէմ կալ չարի իմն, սակայն վասն չարութեան ընտրէ զայն: - 566. Իսկ անթողի մեղաց զ են պարագայք. այսինքն յուսահատութիւն. յանդըզնութիւն. մարտընչիլ զճշմարտութիւնն ճանաչելոյ. նախանձ ընդ դէմ եղբայրական սիրոյն. խստասրտութիւն և անզղջութիւն մինչ իսպառ: - 567. Ձի երեք են ի թողութիւնն. այսինքն թողօղ. և այն որում թողու. և պատրաստութիւն նորին: - 567. Արդ՝ ի թողուլն երկու են. այսինքն ողորմութիւն և արդարութիւն. ընդ դէմ առաջնոյն է՛ յուսահատութիւնն. և ընդ դէմ երկրորդին յանդըզնութիւնն: - 567. Նաև ի յայն որում թողեալ լինի՝ թ ինչ պահանջի. այսինքն ցաւ վասն գործելոցն, և մտադիրութիւն վասն ոչ գործելոցն...: - 567. Դարձեալ՝ պատրաստութեանն ի թողութիւն պարտի լինիլ կրկին. այսինքն ճանաչումն ճշմարտին՝ և սէր բարւոյն: - 567. Մեղք անունն մի է, և բոլորապէս յերիս տեսակս որոշի. այսինքն ի սկզբնականն, և ի մահացուն, և ի ներելին: - 567. Արդ՝ մեղք սկզբնականին չորիւք զանազանի յայլոցն. այսինքն ի մահացուէն և ի ներելոյն. ըստ միութեան. ըստ հասարակութեան. ըստ հաւասարութեան. ըստ որակի տարբերութեան: - 567. Դարձեալ՝ ըստ ենթակային բաժանի մեղքն յերիս. այսինքն ի մեղք սրտին. ի մեղք բերանոյն. և ի մեղք մարմնոյն: - 568. Դարձեալ ըստ կատարման բաժանի մեղքն յերիս. այսինքն ի գործ մեղացն, և յունակութիւնն, ի պատիժն: - 568. Դարձեալ զանազանին. զի գործ մեղացն է յայլմէ՛ առ մեզ՝ կամ ի մէնջ առ այլս. այսինքն ի պատրանաց բանասարկուին և ի չարաց ոմանց առ մեզ. և ի մէնջ առ ընկերակիցս մեր: - 569. Իսկ պատիժն է յայլմէ՛ առ մեզ. այսինքն յարդար իրաւանցն աստուծոյ առ անիրաւս հասեալ: - 569. Իսկ յորժամ սուրբ հոգին ելանէ, պիղծ հոգին այսինքն աստանայ բանկէ՛ ի նա: - 570. զի զկերակուրն ի հարկաւոր ժամանակին պարտ է ուտել. այսինքն որ քաղցեալ լինի. այլ ո՛չ յամենայն ժամ որ յագեալ լինի: - 570. Արիստոտէլ գ սեռս զօրութեան ասէ հոգւոյն. այսինքն է մինն անհնազանդ բանին. և մինն հնազանդ. և մինն բան էութեամբ: - 572. Արդ յորժամ ասեմք կրկին զսէրն, այսինքն աստուծոյ և ընկերին. կրկինս այս ո՛չ է ըստ ունակութեանցն. այլ ըստ ներգործութեանցն: - 575. Երբեմն զնշանակ սիրոյն. ըստ այսմ որ ասէ՝ «մեծագոյն սէր ո՛չ ոք ունիցի». այսինքն մեծ նշան սիրոյ: - 575. Երեք են. այսինքն անկատար և կատարեալ և գերակատար, այսպէս: - 576. Երեք. այսինքն զի բոլոր սրտիւ սիրէ և միշտ սիրէ և առանց փոխարինաց սիրէ. որպէս ասացաւ յերկրորդ օրէնքն: - 576. Եւ այլ վարդապետք ասեն, սիրել պարտ է նախ զայն որ ի վերոյ՛ է քան զմեզ. այսինքն զաստուած. և ապա՛ զմեզ. յետ որոյ զընկերն. և ապա՛ զմարմինս մեր. և ի նոյն աստիճանս զմարմին ընկերին. զի մարմինն երկրորդ է հոգւոյն: - 576. Եւ մասունք արդարութեան են գ. այսինքն կրօնաւորութիւն. գթութիւն. շնորհ. վրէժնդրութիւն. պահպանութիւն. և ճշմարտութիւն: - 579. Եւ մասունք են խոհեմութեան գ. այսինքն հանճարեղութիւն, նախատեսութիւն, և յիշողութիւն: - 580. Բայց մասունք արիութեան են դ. այսինքն մեծագործութիւն. ապաստանութիւն. համբերութիւն. և յարամնայութիւն: - 580. Այլ մասունք ողջախոհութեան են երեք. այսինքն ժուժկալութիւն. անոխակալութիւն. և համեստութիւն: - 581. Իսկ տեսակ ողջախոհութեան են գ. այսինքն զգաստութիւն. ժուժկալութիւն. և համեստութիւն: - 581. Իսկ

վեցերորդ կոչին մակստացականք. այսինքն ի վեր ստացեալ աշխատութեամբ. որք հետևին միմեանց իբրև գշարս շղթայից: - 582. Եւ գիտեն զպատճառն թէ վասն է՞ր է ողջախոհ. այսինքն զի յանառակ կենաց ժլատութիւնք լինին. և նա ի հարկէ արի գոյ զախտն ստորադասելով. այնպիսին և խոհեն գոյ գիտելով թէ վասն մարմնական հեշտախտութեանց լինի անիրաւութիւն: - 582. Աղքատութիւն հոգւոյ է՝ հրաժարիլն յաշխարհէ. այսինքն ի սիրոյ մարմնական հեշտութեանց և ի փարթամութեանց և ի պատուոյ. քանզի զերիսս զայս պարունակէ սեր աշխարհիս: - 583. Իսկ գործ ողորմութեան են չորեքտասան. այսինքն եօթն մարմնաւոր և եօթն հոգևոր: - 584. Նախ՝ զի նոյն վարձն խոստացեալ լինի և նմա. այսինքն արքայութիւնն երկնից: - 586. Իսկ կանանց ազգին պատուիրէ՝ առաքեալն ի ժամ աղօթիցն շուք դնել գլխոյն վասն հրեշտակաց. այսինքն վասն քահանայից որ հրեշտակք կոչին ի գրոց...: - 590. Կրկին է պատիժ մեղաց. այսինքն մահ մարմնոյն, և դժոխք հոգւոյն: - 592. Եւ հաղորդելն, որպէս անդամ ի գլուխն յօդէ. զի ամենայն կատարմանց կատարումն հաղորդութիւնն է. այսինքն կարգին՝ պսակին՝ խոստովանութեան՝ մկրտութեան՝ և այլն: - 594. Եւ թէ ասեն՝ ջուրն կրկին յատկութիւն ունի. այսինքն զովացնէ և լուանայ: - 596. Այլ և զհինն իմաստութիւն ընդ նորոյս խառնեալ միաւորեաց քրիստոս. այսինքն զօրինակն ընդ ճշմարտութիւնս: - 596. ...ապա յորժամ զրկես յարեմնն զժողովուրդն, զրկես և ի նոցանէ որ կապեալ են ընդ արիւնն. այսինքն մարմինն և հոգին և աստուածութիւնն: - 600. Եւ ապաշխարութիւնն **գ** բաժին ունի. այսինքն զղջումն սրտի. խոստովանութիւն բերանոյ. և ապաշխարութիւն գործով: - 601. Զի որպէս **գ** կերպիւ մեղանչեմք. այսինքն ի խորհուրդս, ի բանս, և ի գործս: - 601. ...այսինքն յի՞նչ տեղ կամ յի՞նչ ժամանակ գործեաց զմեղքն: - 601. Եւ ընդ ասելն «մեղայ», անցոյց աստուած զմեղքն. այսինքն անցաւ և փոխեցաւ յաւիտենից պատուհասն ի ժամանակեայն. - 602. Չորրորդ կարգ է **Ջահալառքն**. այսինքն դպրութիւն առնել և մոմեղէնս վառել ի սեղանն: - 606. Երկրորդ ասեն, **դ** դասք էին իշխեցօք ժողովրդեանն. այսինքն իշխանք ցեղիցն՝ և ծերքն՝ և դատաւորքն՝ և ատենադպիրքն: - 609. Զի բռնութեամբ և առանց հաւանելոյ միմեանց՝ այսինքն փեսային և հարսին՝ ո՛չ հաստատի պսակն: - 610. ...այսինքն զի տեսեալ հաւանեսցին միմեանց: - 610. Արդ՝ բարի պսակն եռակի է. այսինքն հաւատն. զաւակն. և խորհուրդն: - 610. Զի է՝ շաղկապ հոգևոր. այսինքն սրտիցն. և է՝ շաղկապ մարմնաւոր՝ խառնմամբ սերիցն: - 610. Որոյ պատճառէ. զի հոգին եռամասնեայ է. այսինքն բան՝ ցասումն և ցանկութիւն. - 611. Եւ բանն կրկին է. այսինքն ներտրամադրեալն և յառաջ բերեալն. - 612. ...«Եկեղեցացո՛ր՝ զժողովուրդն ի դուռն խորանին». այսինքն ժողովեալ: - 613. Ութերորդ, սմա անուն կոչի եկեղեցի. այսինքն զոր կամիս լիցի. և դուստր սիօնի: - 614. Իսկ ի նորս երեք անգամ է. այսինքն յառաւօտուն, և ի ճաշոյն, և յերեկոյն. և իւրաքանչիւրքն **գ գ**: - 618. ...այսինքն մին ի մարմինն. **բ** ի միտքն. **գ** ի կամքն. յորժամ սոքա պատրաստին, ապա՛ աղօթքն ընդունելի լինի աստուծոյ: - 620. Իսկ ի նորս եկեղեցի քրիստոնէիցս ազգի՝ յաւելեալ է կրկին ժամ. այսինքն յետ առաւօտին զարևազալն. և յետ երեկոյի՞ն՝ զիսաղաղականն...: - 621. Եւ այս գիտելի է, զի ի գիշերն **դ** անգամ կատարի. այսինքն է հանգստեանն, մեջ գիշերին, առաւօտին, և արևազալին: - 622. Եւ **ե** արտաքին զգայութիւն. այսինքն տեսանելիք. լսելիք. հոտոտելիք. ճաշակելիք. և շօշափելիք: - 622. Այլ որք ո՛չ ժամանեն՝ պարտ է յամենայն աւուր կրկին անգամ աղօթել. այսինքն յայգն և յերեկոյն: - 623. ...այսինքն գոհացիր զաստուծոյ. և յայտնեա՛ զփառս նորա. - 624. Երրորդ, որպէս յերկինս յերիս երրեակս որոշին դասքն. այսինքն առաջին՝ աթոռոցն. միջին՝ տէրութեանցն. և վերջին՝ հրեշտակացն: - 624. Զի՞նչ է որ զառաւօտու քարոզն՝ այսինքն զերկրպագեմքն, և զՊատարագին գոհութիւնն, և յերեկոյն զՅասեալքս ի ժամն, աղօթից ձևով ասէ սարկաւագն: - 626. ...վասն որոյ մեզ լեզու լինի և ի դէմս մեր գոհանայ զաստուծոյ ըստ իւրաքանչիւր ժամու. այսինքն յառաւօտն, ի հասարակ օրն, և յերեկոյն. զի գոհացումն է և ո՛չ աղօթք: - 626. Այլ և այսպէս **բ** որմունք լինելոց են ի հանդերձեալն. այսինքն է մին հրեշտակաց և միւսն մարդկան սրբոց յաւիտենից փառաբանիչք: - 636. Այլ և զերիս նահապետսն միջնորդ դնէ. այսինքն զաբրահամ զիսահակ և զյակոբ: - 637. Եւ գործատունն կրկին ասի. զի ամենայն արարածք կրկին են. այսինքն իմանալի և զգալի որք օրհնեն զարարիչն: - 637. Այսինքն ի հօրէ յառաջ բղխէ հոգին առ որդի. և նովաւ բաշխի մեզ: - 639. Խաւարեցոյց կնքեալ, այսինքն վկայեաց եցոյց թէ ոչ են աստուածք: - 639. Այլ և յամենայն խորհուրդս. այսինքն ի կնքելն, և ի պատարագելն, ի կարգն, ի պսակն, և յայլն: - 643. Իսկ սաղմոս տունն է երգ մարդկան. այսինքն է զի հրեշտակք և մարդիկ միաբանեալ օրհնեմք զաստուած փրկիչն մեր որ խօսի ընդ մեզ: - 644. ...այսինքն է անհաւատքն և ուրացօղքն և չար

հաւատացեալքն: - 648. ...այսինքն զպայծառութիւն գործոցն և զանմեղութիւն հոգւոյն զոր ընկալան ի շնորհացն քրիստոսի: - 648. Այսինքն երեքն ի մին շաբաթն. որ է՝ Պահոց, Մարտիրոսաց, և Կիրակէն այլաձև կարգ. Առաջաւորցն. Աղուիացիցն. և Յինանցն կարգ: - 649. Ասեմք թէ՛ ի յաղուիացսն կրկին կարգ է. այսինքն մեծ և փոքր: - 651. Ութերորդ, զի ունիմք թ առաքինութիւն. այսինքն տեսական և գործական. - 654. ...այսինքն ի քէն խնդրեն. նոյնպէս և մեք խնդրենք աղօթիւք: - 654. Նախ՝ զի կրկին պարզևս ետ մեզ. այսինքն հոգևոր և մարմնաւոր...: - 655. Երկրորդ, զի կրկին եմք մարդ. այսինքն հոգի և մարմին...: - 655. Երրորդ՝ կրկին է մարդս. որ է՝ հոգի և մարմին. և թ աշխարհս. այսինքն երկին և երկիր: - 662. Բոլորապէս դ է. այսինքն Նախ ըստ տարերց ի լինելութիւն և յապականութիւն: - 663. Երկրորդ զպակասութիւնն. այսինքն ուժոյ, տեսութեան, և այլոցն: - 665. Մահն բաժանի յերկուս. այսինքն յիմանալի և ի զգալի. որպէս և կեանքն է յիմանալի և զգալի: - 668. Իսկ մարմնաւոր մահն բաժանի ի դ. այսինքն ի բնականն, ի պատահականն, յանձնիշխանականն, և ի խնամականն: - 668. ...յորժամ ի զլխաւորագոյն անդամքն դիպին. այսինքն ի սիրտն, կամ ի լեարդն, կամ ի խելապատակն: - 668. Նախ՝ զի համընթացք են ասէ ի վաստակն. այսինքն հոգին և մարմինն. ի միասին և հանգիցեն և պսակեսցին: - 668-669. ...յայնժամ տեսանէ ա՛յլ աչօք, այսինքն մտօքն: - 669. ...այսինքն ա՛յլ կարգ քահանայից. և ա՛յլ կրօնաւորաց. ա՛յլ աշխարհականաց. և ա՛յլ տղայոց: - 671. Իսկ ի քահանայաթաղն՝ քահանայապետն հեղու զիւղն ի վերայ մարմնոյն. այսինքն ի ճակատն և ի ձեռն...: - 672. Իններորդ, երիցս օծանի. այսինքն ի մկրտութիւնն, ի կարգն, և ի թաղումն...: - 673. Երրորդ, զի երկուք մեղանչէ մարդ. այսինքն մտօք և բանիւ և գործով մարմնոյ...: - 675. Չորրորդ, զի գ է ժամանակ յորում գործենք զմեղս. այսինքն անցեալն ներկայն և հանդերձեալն...: - 675. Վեցերորդ, որպիսութիւն կենաց մեր գ է. այսինքն այժմու կեանս. և յետ մահու. և յետ յարութեանն: - 675. Տասներորդ, զի գ են տեղիք. այսինքն կայանք հոգւոցն և դժոխք և արքայութիւն...: - 675. Նախ՝ զի յետս դառնամք մահուանք, այսինքն ի դրախտն և ի մայր մեր, պարտ է զի նախ ոտքն ընթացի: - 676. Դարձեալ՝ կրկին է կեանք. այսինքն ժամանակեայս և հանդերձեալն. և յերկոքինս սխալեցաք մեր...: - 680. Դարձեալ՝ կրկին է օր մարդոյ թպէտ յերկար ապրեսցի. այսինքն մին օր ծննդեանն, և մին օր մահուան: - 680. Երկրորդ՝ զի գ օր են ամենայն աւուրք մարդոյ. այսինքն օր ծննդեանն. օր սննդեանն. և օր մահուանն: - 681. Նաև գ զօրութիւնք են տնկականին. այսինքն կերակրիլն, աճիլն, և ծնանիլն. և մեք ունիմք զայս: - 681. Նաև երկուք լինի թողութիւն մեղաց. այսինքն զղջմամբ խոստովանութեամբ և ապաշխարութեամբ. որ լինի մտօք բանիւ և գործով: - 681. Այսինքն սուրբն սրբոց որ է արքայութիւնն երկնից. ուր աստուածութիւնն է բնակեալ. և քերովբէիւք սպասաւորեալ: - 682. Եւ ծովն պատառեալ ի ձեռն մովսիսի այսինքն խաւարային անդունդք օդոյդ ի ձեռն առաջնորդ հրեշտակին: - 682. Եւ խ ամն է՝ **դժ**. այսինքն մինչ ի կատարումն չորեքնիւթեայ կենցաղոյս: - 682. Վարդապետք սուրբք՝ զպահեստ հոգւոց յերիս փոփոխմունս գիտեն. այսինքն նախ քան զքրիստոս. և յետ քրիստոսի. և յետ դատելոյն: - 686. Խորան ասեն աջակողմ և ձախակողմ. այսինքն ի քաղցր հայեցողութիւնն քրիստոսի որ է աջ. և ի դառն և ահաւոր որ է՝ ձախ: - 686. ...այսինքն է որ ի վեր քան զհրամայեալ օրէնսն կատարեցին զգործս. որպէս առաքեալքն, մարգարէքն, մարտիրոսքն, կուսանքն, և այլքն: - 687. Կրկին ասեն զշաւիղս ընթացից հոգւոց. այսինքն մինն ի վեր յերկինս, և միւսն ի ներքոյ երկնից: - 688. Ո՞ հա՛յրդ ես որոց ի վեր քան զերկինս. այսինքն հոգւոց սրբոց կատարելոցն որ ի վերեն քան զդասս հրեշտակաց մերձ քրիստոսի որպէս քահանայք առ քահանայապետ, և անդամք առ զլուխն. և որդիք առ հայր: - 688. ...այսինքն զմեղօք մեռեալ հոգիսն ի դատաստան ըստ գործոց: - 689. Յետ աստեացս փառք երանելեացն կրկին է. այսինքն է փառք գործոց ըստ ինքեան, և փառք հատուցմանց: - 689. Նոյնպէս կրկին է և տանջանք չարաց. այսինքն տանջանք գործոց ըստ ինքեան, և տանջանք հատուցման...: - 690. Այսինքն մի՛ առաջինքն առանց մեր վերջնոցս, և մի՛ հոգիքն առանց մարմնոյս պսակեսցին: - 692. ...այսինքն զի վերստին զալն քրիստոսի լինի, և ապա սրբոցն տանիլ առ ինքն: - 692. այսինքն բաժանեսցէ զարդարս և զմեղաւորս: - 693. Ա՛րդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Իսկ միտքն տայ պատասխանի՝ դրունքս փակեալ են. այսինքն զգայարանքս խցեալ են և մեղաց մանկունքս ընդ ինն ո՛չ տան թոյլ. - 697. Եւ անիրաւք որ ո՛չ խոստովանին զմեղս, նոքա ո՛չ զերծանին ի ձեռաց. այսինքն պատժոցն աստուծոյ. - 699. այսինքն ո՛չ դառնայ յայժմու վարս աշխարհի և ո՛չ ապաշխարել կարէ ասէ մեկնիչն: - 699. Ասեմք նախ՝ եթէ գ են մեղք. այսինքն

անգիտութեամբն և գիտութեամբն և չարութեամբ: - 701. Իսկ որք շինեն փայտ, այսինքն զբորբոքեալ սէր ժամանակաւորացս: - 702. Այլք եղէզն. այսինքն զդատարկաբանութիւնս և զտկար գործս: - 702. Իսկ այլք զերեք տեսակ մեղացն. այսինքն սկզբնականն որ է խոտ. և ներելին եղէզն. և մահացուն փայտ: - 702. Եւս յայտնի, աստեացս ամենայնի կատարունն է՝ ի հանդերձեալն. այսինքն մեղաց և արդարութեան. պատժի և պարզկի. կապելոյ և արծակելոյ: - 704. ...այսինքն զի ոմանք փախչելով յանապատս զերծանին, և ոմանք արեամբ վկայեալք ապրին: - 706. ...զի նա՛ է զազանն որ ել ի ծովէն և ունէր գլուխս է. այսինքն զամենայն իշխանս: - 707. Եւ եղջիրս ժ. այսինքն զայնոսիկ որք մարտնչին ընդ ժ բանեան օրինացն: - 707. Եբրայեցերէն կոչի «արնալիմէ». այսինքն ուրանամ: - 707. Եւ յունարէն «անթէվիոս». այսինքն հակառակ: - 707. Եւ դաղմատերէն «տիտան». այսինքն արեգակն կամ հսկայ: - 707. ...այսինքն զի ուսուցեն վերջնոցն զհաւատս փրկչին. յոր և նոքայն հաւատացին: - 709. Նոքա՛ են ք ձիթենիք. այսինքն օծեալ հոգով սրբով: - 709. Եւ քարոզեսցեն զաւուրս **ոմ** և **կ.** այսինքն **զ** ամ և կէս. որպէս ասէ տեսիլն: - 709. Ջոր վարդապետք եկեղեցւոյ այսպէս իմանան եթէ կրկին է յարութիւն. այսինքն կեանք: - 710. Եւ ընդ դէմ սմա կրկին է անկումն որ է՝ մահ. վասն զի կրկին է մարդն. այսինքն հոգի և մարմին: - 710. Ապա ուրեմն ընդ դէմ այսմ չորեքկին յարութեանս չորեքկին է և մահ. այսինքն Նախ մեղաց և անհաւատութեան մահն: - 710. Այսինքն զի աստուածք և տեսարք կոչին յերկինս հրեշտակացն դասք, և թագաւորք յերկրի. - 711. Պատասխանեն վարդապետք եթէ երից ոմանց. այսինքն կուսանաց. և մարտիրոսաց. և վարդապետաց: - 712. Բուրվառն ոսկի և խունկն այսինքն զի զաղօթս երկրաւորաց սուրբքն և հրեշտակք մատուցանեն քրիստոսի: - 713. Եւ բնական քննութեամբ նախ այսպէս եթէ՛ տեսանենք ի քաղաքական օրէնս զի գոյ դատաստան. այսինքն բարեացն պատիւ և չարացն պատիժ...: - 715. ...զի կամ իմանալիք են որպէս հրեշտակք. կամ զգալիք որպէս տարրեղէնք. և կամ յերկուց գոյացեալ որպէս մարդ. այսինքն ի հոգւոյ և մարմնոյ...: - 715. ...զի ննջեցելոցն միայն մին գործ է. այսինքն յարութիւնն. իսկ կենդանեացն մահն և յարութիւնն. զի նախ մեռանին ի նոյն կէտն և ապա՛ յառնեն: - 717. Դարծեալ՝ կենդանիքն ո՛չ ժամանեն ննջեցելոցն, այսինքն նոցա որ մեռեալ են և ի հող փտեալ և փոշիացեալ... - 717. Իններորդ, ամենայն սերմանիք բուսեալք՝ ի մի հասակ այսինքն ի կատարելութեանն իւրեանց ժամանեն ի հունձս...: - 721. Այսինքն նախ արմատն. և յետոյ խոտն. յետոյ ծղօտն. և ծնունդն. և ապա՛ տերև. պատանք. և քիտոք. և ապա՛ ցորեանն ատոք ի հասկին: - 721. Եւ զարդարեալ լինի է զարդուք. այսինքն **զ** հոգւոյն և **դ** մարմնոյն որպէս ասեն վարդապետք: - 721. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ՛ սրբոցն և անսրբոց **ք** իրք հասարակ է. այսինքն յարութիւնն զի առհասարակ յառնեն. և անմահութիւնն զի առհասարակ անմահ և անապական մարմնով յառնեն: - 723. Ո՛չ յարիցեն ամբարիշտք ի յարութիւնս հոգևորս. այսինքն ի մեղաց ի շնորհքն. այլ յառնեն մարմնով: - 724. Դարծեալ՝ ո՛չ յարիցեն ի դատաստան, այսինքն ո՛չ կանգնեսցին ի դատաստանի զի մեղօք կործանեալք են: - 724-725. Երկրորդ՝ զի հուրն կրկին ունի զօրութիւն. այսինքն զլոյսն և զայրելն. և կրկին լինին մարդիկ. այսինքն արդարք և մեղաւորք...: - 731. ...այսինքն յորժամ զճառագայթ բազում նշանացս առ ինքն ժողովէ խաչն սուրբ՝ յայնժամ ամենայն կարծիք լուծանին: - 732. Այսպէս և **դ** տարերք ըստ ինքեանց անապականք են. զի մասնաւորքն ի նոցանէ ապականին և դարծեալ ի նոսա խառնին. և այսորիկ ըստ կամացն աստուծոյ են կամ մշտապէս: - 733. Ապա ուրեմն ևս առաւել խաչն մնայ անապական զի էութիւն աստուծոյ է ի նմա. այսինքն բանն աստուած մարմնովն որ է՛ սկեռեալ ի նմա: - 733. Արդ որ մայրն է կենդանութեան, նա անապական է. այսինքն է սուրբ խաչն: - 734. ...որպէս յայտ է ի սերովբէսն որ ի ներքոյ փառաց աթոռոյն, այսինքն է խաչին. **թևաքօղեալ** զերեքսրբեանն վերածայնէին: - 734. և երկոքեան սոքա կարի յոյժ վայելեն դատաւորի. այսինքն իմաստութիւն և անմեղութիւն. վասն որոյ քրիստոս լինի դատաւոր: - 735. ...այսինքն բոլոր ամենայն անդամօք մարմնոյն յաստուածութիւնն հանգիցէ. զի դադարեսցի եկեղեցի յամենայն աշխատութեանց: - 736. Հինգերորդ, զի դիցէ զթշնամիս իւր ի ներքոյ ոսից իւրոց. այսինքն կորուսցէ զնեռն և զսատանայ և զամենայն գայթակղութիւն մարդկան՝ զմեղս և զմահ...: - 737. Ձի ծո՛ր է յաշխարհս այս՝ և լեռն երկինքն. ի ծորն ապա լիցի դատաստանն. այսինքն յայսմ աշխարհի ի վերայ օդոյդ: - 737. Դարծեալ, ծորն յովսափաթու կոչի ծոր դատաստանի. այսինքն է կալն ուռնայի, ուր դաւթի խոստացաւ անդ առնել դատաստան. յորժամ սեղան շինեաց և պատարագեաց զեզինսն և բարձաւ մահն: - 737. Երրորդ, յարմարի տեղիքն այն՝ դատաստանին աստուծոյ որ անդ լինելոց է. այսինքն գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան...: - 738. Նստի քրիստոս ի բարձրագոյն աթոռ ի

վերայ օդոյդ, և սուրբքն ընդ աջմէ. այսինքն ի վեր ի փառս ընդ նմա ի վերայ օդոյդ. հաւատոյ և գործոյ թևօքն բարձրացեալ իբր զարծուի: - 738. Իսկ մեղաւորքն ի ձախմէ. այսինքն վայր ի յերկիր ծանրացեալ մեղօքն. որպէս կապար ի յերկիր հակեալ. ուր բոլորով սրտիւ սիրեցին զնա: - 738. Դարձեալ որպէս ի վեր անդր ի հրեշտակացն՝ բանն յերիս որոշեցաւ. այսինքն է՛ բան մտաց և բան լեզուի և բան գործոյ: - 739. ...այսինքն ի քթել ական մեռանին և յառնեն. զնոսա՝ և զյառաջագոյն մեռեալսն դատէ: - 740. Չորրորդ, զի երեք են դատելիքն. մին դատաւորն, և ք դատախազքն. պիտոյ է այսինքն գ վկայք: - 742. Հինգերորդ, զի ճշմարիտն և սուտն ի մէջ երկուցն երկին. այսինքն դատաւորին և ոսոխացն: - 742. Դիտելի՛ է, զի ի ճանապարհ աստի կենաց երկու են ոսոխք. այսինքն դատախազք: - 743. Ապա ուրեմն յիրաւի և արդարապէս հատուցանէ աստուած չար փոխանակ չարեաց. այսինքն պատիժ վասն անիրաւութեան նոցա. զի արդար է աստուած: - 744. Երրորդ զմեզ առ այլս դատակշռել. այսինքն առ վերինս և ներքինս և հաւասարս: - 745. Իսկ միտելն՝ զչափ **թաթաղուն** զեղուն երկոցունց կողմանց. այսինքն բարեաց և չարեաց: - 745. Ուստի երկի **գ** ժամս ի յարութենէն մինչ ի վճիռ հատուցման և կորստեան չարաց չորեքկին. այսինքն գործոց չարաց և պատժոց նոցին. պատճառաց դիւաց և հետևելոց մարդկան: - 748. Մետասաներորդ, հնձան կոչի և հաւատն սուրբ. զի ի նա՝ հաւաքի ամենայն բան և գործք մեր. և ճմլեալ այսինքն քննեալ՝ լինի զինի ուրախարար աստուծոյ և հրեշտակաց: - 749. Երկրորդ՝ զի մարդկան ազգի կրկին է հատուցումն. այսինքն յայժմու կեանս և ի հանդերձեալն. իսկ դիւացն եօթնեկի է հատուցումն վասն եօթնեկի յանցանաց նոցա. և եօթն զլխաւորագոյն մեղացն: 750. Երրորդ՝ որդունք անմարք. այսինքն օձք, վիշապք, տեսութեամբ և շաչմամբ ահագին: - 752. Եւ ասի սա նման փայտին կենաց որ է՛ ի մէջ դրախտին. այսինքն քրիստոս՝ որ է՛ ի մէջ եկեղեցոյս կարգեալ: - 755. Այսմ փայտի ո՛ստ են **գ** կարգ յեկեղեցի աստուծոյ. այսինքն անուսնացելոց, ժուժկալողաց, և կուսանաց: - 755. Կամ փայտիս այսորիկ ոստք կարեն ասիլ միաւորեալ բնութիւնքն քրիստոսի. այսինքն աստուածութիւնն և հոգին և մարմինն: - 755. Կամ թէ ոստք փայտիս այսորիկ ասին եօթանքս այսոքիկ. այսինքն քրիստոսի ծնունդն, մկրտութիւնն, չարչարանքն, ի դժոխս իջումն, յարութիւն, յերկինս համբարձումն, և հոգւոյն սրբոյ պարգևումն: - 755. Յորս իբրև յոստս թռչունք երկնից՝ այսինքն սուրբքն հանգուցեալ են և բունին: - 755. Ջաւազանն պղնձի ի հայելեաց կանանց կազմեաց. այսինքն զբանն աստուածային՝ ի սրբոցն հաստատեաց օրինօք: - 756. Տասներորդ, այլ և ի ժամանակս յայս առցեն սուրբք զերեսնաւորն. այսինքն զխնդութիւնն ի միտս: - 758. Եւ յետ մահու ըզկաւորն. այսինքն զհանգիստն ի հոգիս: - 758. Ասեմք թէ կրկին. այսինքն արքայութիւնն երկնից՝ հրեշտակաց և հրեշտակացելոց սրբոց: - 760. Եւ յետ նոցա ամենայն բազմութեանց ժողովելոց յամենայն ազգաց ասէ. որք եկին ի բազում վշտաց աշխարհի. այսինքն որք զանազան առաքինութեամբ և բազում նեղութեամբ մտին ի հանգիստն: - 760. Նախ եղիցի ուրախութիւն ի մարմնի, բաղդատելով առ այն որ եղիցի մերձ ինքեան. այսինքն զի այլ մարմինք փառաւորեալ առաջի նորա հրճուին: - 764. Երկրորդ բաղդատութեամբ այնորիկ՝ որ եղիցի ի ներքոյ ինքեան. այսինքն զի ներքին մարմինք մարմնոյ փառաւորելոյ տեղի՛ տան: - 764. Եւ կրկին է ունակութիւն կենաց. այսինքն նախ ունելով յինքեան զկեանս, և ապա բաշխելով այլոց: - 765. Եւ զեղեցկութիւն մարմնոյն բաղկանայ յերից. այսինքն ի մաքրութիւնն, ի չափաւորութիւնն, ի ձև անդամոցն: - 766. Երրորդ՝ ծառ կենաց իմանին տունկք իմանալի դրախտին. այսինքն բանակք երկնաւոր զօրացն. միշտ յարագուարճ բերկրանօք բարձրացեալ ի փառս: - 767. Ունելով տերև և ծաղիկ և պտուղ. այսինքն մաքրել, լուսաւորել, և կատարեալս առնել ըստ մեծին դիոնիսի: - 767. Իսկ տիւ և զիշեր, այսինքն արևապէս հասումն նոցա՝ տիւ է համարեալ. և անհասութիւն խորոցն աստուծոյ՝ զիշեր: - 767. Թէ ի բերան պատերազմի յել անմահին և ի մուտ մահկանացուին. դիցես պահապան բերանոյդ. լար կարմիր շրթանդ. այսինքն հաւատով սիրով զօրացեալ. և ո՛չ բաժանիլ ի **քնասիրութիւն և յարձաքսիրութիւն. յառաքինասիրութիւն. և յախտասիրութիւն. յընկերսիրութիւն և յարատսիրութիւն:** - 770-771. Տեսանելի՛ է թէ՛ զի՞նչ արդեօք իցէ ոչ ունելն ի մտի որ է՛ մոռանալ. այսինքն զանցեալն ո՛չ յիշել. և զհանդերձեալն ոչ տեսանել. իսկ զներկայն ո՛չ զիտել: - 774. Ուստի ասացաւ թէ մահու մեռցիս. ոչ սոսկ. այլ զկրկնակի նշանակելով մահ. այսինքն զմեռանիւն մարմնով և զպատժիւն հոգւով: - 776. Չորրորդ, զի որպէս ադամաւ ամենեքին մեռան արդարք և մեղաւորք. այսպէս և քրիստոսիւ ամենեքին կենդանացան. այսինքն ազատեցան: - 777. Հինգերորդ, զի ասէ մարգարէն «արձակես զորդիս մահապարտաց» այսինքն զմահու չափ մեղաւորաց: - 777. Չի մեղքն

ադամայ թէպէտ սկզբնապէս առհասարակ բնութիւնս տարածեցաւ. այլ ո՛չ առաւել քան զայլոցն եղև. այսինքն որդուցն նորա...: - 777. Որ և ամենայն վերոյ գրեալքդ առակք, անառակին, մոլորելոյն, կորուսելոյն և այլն ևս, այսպէս ուղղին. այսինքն նմա՛, վասն նմա՛, որպէս նմա՛: - 778. Իսկ իւրաքանչիւրոց հատուցումն՝ այսինքն բարեացն բարիս և չարացն չարիս, է՛ այս գործ արդարութեան...: - 779. Եւ յայցանէ երևի չորս ինչ հարկաւոր զղջման. այսինքն է որպիսութիւնն, ժամանակն, յորմէ, վասն որոյ: - 780. Եւ ոմանք յորոց սրբազան առաջնորդն մեր, պակասութիւն ասաց զոլ զորս յետոյ կրեցին անդամք նորա. այսինքն զհատուցն մասանց. այրումն հրոյ. և այլ իմն բազմազան տանջանս. յորմէ թուով պակասեաց ի քրիստոս և յաւելաւ անդամս իւր: - 781. Դարձեալ ասեմ, թէ անունս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ ոք զչարչարանս զայս ինչ կամ զայն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781. Իսկ մեծն ներսէս ասէ, պակասութիւնն այն է, որ կիրք չարչարանացն քրիստոսի թուով և տեսակաւ պակաս էր յառաքեալն պօղոս. այսինքն խաչն, բեռնքն, և այլն. և զայն էլից քարոզութեամբն իւր ի մարմինս եկեղեցւոյ: - 781. Ամենայն իր բնութեան՝ գոյացական է նորին. և ամենայն պարզաք այսինքն շնորհք պատահական է ի զարդ նմին. յաղագս որոյ ո՛չ բառնին գոյացականքն. որպէս անմահութիւն դիւի և բան մարդոյ: - 782. Ջի թէ կորուսեալ էր, այսինքն բարձեալ ամենևին յազգէն ադամայ, ուստի՞ գոյր որդուց նորա. կամ ո՞րպէս առ ջրհեղեղաւն բառնիւր բարձեալն: - 782. Այսպէս և ադամ զղջմամբ իւրով ընկալաւ. այսինքն երևեցոյց յինքեան զկորուսեալ շնորհն: - 783. Որք դարձուցեն զսիրտ հարց յորդիս ըստ մաղաքիայի. այսինքն ուսուցանեն զհաւատն փրկչին զոր հարքն ունէին...: - 785. Ջոր և բիրն անւանեալ պահապան, զառաջինն ո՛չ զգուշացեալ, լինի դարձեալ ձեռնտու, զաւելորդսն արտաքս մերժելով. որ անուանի արտասուք. այսինքն արտաքսեալ: - 787. Յորժամ պարուկաւ այսինքն հարցմամբ ասի. որպէս ասելն, ո՛չ քեզ ասացի զայդ. ահա՛ եղև ստորասութիւն. իբր թէ ասացի: - 787. Ջի առաջնոյն ասէ՝ մարմին բարձր լուսաւորեալ ներգործութեամբ որ է՝ հրեղէն. այսինքն լուսաւորն երկին: - 787

ԱՅՍԻՆՔՆ ԹԷ - ...«շա՛տ է քեզ շնորհ իմ. զի զօրութիւն իմ ի տկարութեան քում կատարի». այսինքն թէ որպէս ես աստուածային մարմնոյս զօրութեամբն յաղթեցի փորձողին, նոյնպէս և դու շնորհօք իմովք՝ տկար մարմնով քո՝ յաղթես և նկուն առնես զնա: - 159. Իսկ թէ զի՞նչ համբերութիւնն. ասէ՝ «գործ կատարեալ ունիցի». այսինքն թէ նիւթ աստուծոյ գործոյն՝ փորձութիւնն և նեղութիւնն է. և յօրինօղ՝ հաւատն է. և ի կատարումն ածօղ՝ համբերութիւնն է: - 161. Իսկ վրացն Ախալծիլ, որ ստուգաբանի Ախացայ. այսինքն թէ մեծ պարոնացի. Սեթալի. որ է՝ սոնթեցի: - 201. ...այլ չոր ձաղկն դալարիւր. այսինքն թէ ի զանգուածոյն ադամայ ունէր ինչ փոշետեսակ՝ սրբեցաւ հրով հոգւոյն սրբոյ: - 331. Այսինքն թէ ունի զմարգարեութեանն, և զսքանչելեացն խնդրէ: - 445. Չորրորդ ըստ առընչին. այսինքն թէ առ ի՞նչ իրք գործէ զմեղքն. զի մարդն դ՛ դիմօք գործէ զմեղս. այսինքն դիմաց աստուծոյ, դիմաց եկեղեցւոյ, դիմաց ընկերին, դիմաց իւր անձինն: - 565. Վեցերորդ ըստ երբին. այսինքն թէ ե՞րբ գործեն զմեղքն. ի տղայութեանն, թէ ի ծերութեան որ մեծ մեղք է. ի սո՞սկ աւուրս, թէ ի տէրունական տօնս. զի որ ի տօնս մեղք գործէ, առաւել պատժի քան զմիւսն: - 565. ...այսինքն թէ եպիսկոպոս իցէ՛ եպիսկոպոսք. և թէ քահանայ՝ և թէ սարկաւազ. նմանապէս և աշխարհականք զաշխարհականս: - 674

ԱՅՍՍԱԻՈՒՐ(Ք) - Եօթներորդ՝ այլ ազգ ունել զտօն սրբոց. և ո՛չ ըստ այսմաւորաց: - 553. Զինգերորդ՝ այսմաւորօք ո՛չ տօնել ըստ յունաց. այլ այլով՝ օրինակաւ տօնել: - 554. Չորրորդ՝ յարդեան ժամանակիս այսմաւորօք տօնել ոմանց. և այսոքիկ առ յոյնս: - 554

ԱՅՍՉԱՓ + Եւ արդ՝ բաւական է այսչափ որպէս ցուցաւ, թէ աստուած ո՛չ է պատճառ չարեաց, այլ բարեաց միայն: - 15. Են և այլ հասարակութիւն և յատկութիւն նոցա. որոց բաւական է այսչափս առ այժմուս: - 138. Արդ այս չափ համեմատութիւն է ի նախկին սկիզբն. նախագաղափար տեսութեանն աստուծոյ. և ո՛չ յերկրորդ սկիզբն ի գործ արարչութեան: - 164. Ետես զայս չափ մեղս առ աստուած ասէ՛ հեղի: - 425. Եւ վասն այս չափ ազգակցութեան՝ քոյր աստուածամօրն կոչեցաւ: - 517. Վասն է՞ր այսչափ ամենայն գիրք և բանք և խրատք գրեալ եղեն: - 531

ԱՅՍՊԵՍ + ...որպէս յայտէ ի հայելոցն, որ առեալ զնշոյլս յարեզականէն՝ այրէ՛. այսպէս և բանս մեր ի հարկէ նոցա լինի՝ զոր ստորասեմք կամ բացասեմք: - 8. Իսկ երկրաւորք մերք այսպէս և մերք այնպէս. լինին և ո՛չ լինին. որպէս մարդ, ձի, ծառ, և այլն: - 8. Եւ առարկեն այսպէս: - 8. Այսպէս և որ ի հանդերձեալն լինելոցն է՝ ունի կրկին զօրութիւն լինելոյ և ո՛չ լինելոյ...: - 9. Նախ այսպէս

ընդդիմանան: - 10. Ետ զօրութիւն աստեղացն այսպէս անիրաւ բաժանարար գոլ: - 12. ...այսպէս ի յաստուած երկի երկու սկիզբն, կամ երկու անսկիզբն ըստ մանիքոսի: - 14. Որն առարկեն Նախ այսպէս, եթէ պատճառն է հարկաւոր. նաև ներգործութիւն նորին: - 15. Այսպէս զունակութիւնն ճանաչենք իւր յատուկ տեսական. Այսպէս և առաջնովն ճանաչենք զբարին, և երկրորդին զչարն: - 17. Այսպէս է հաստատել զչարն...: - 18. Եւ այսպէս է ընտրեալն և կոչելն և արդարացուցանելն. որպէս գրէ առաքեալն: - 18. Այսպէս ի բնական ստեղծումն հոգւոյն՝ ոմն խոհեն և ոմն անզգամ. ցանկատէր՝ և ողջախոհ. բարեբարոյ՝ և չարաբարոյ լինին: - 19. Այսպէս և ցանկատէրն ի բարւոյն ուղղեսցի: - 19. Այսպէս առնէ զոմն արդար և զոմն մեղաւոր. չար՝ և բարի: - 19. Այսպէս և զարդարս և զմեղաւորս. զչարս և զբարիս. զոմանս կամելով առնէ բարիս...: - 19. Այսպէս առնէ զչարս և զմեղաւորս...: - 19-20. Այսպէս է նախասահմանումն աստուծոյ և յառաջընտրութիւնն...: - 20. Իսկ ընդդէմ մանիքեցւոցն՝ որք ասեն թ սկիզբն, չար՝ և բարի. այսպէս հանդիպեսցուք և պատասխանեսցուք ի կարծոյ: - 20. Այսպէս և ապականութիւն: - 22. Այսպէս և բարին է՝ որ պարզ և միեղէն բարի է. որպէս աստուած. զի անփոփոխ և միշտ բարի է. զի էութեամբ բարի է. և բարին էութիւն է աստուծոյ: - 22. Այսպէս հոգին էութիւն է և ընդունակ բարւոյ և չարի. այսինքն առաքինութեան և չարութեան: - 23. Այսպէս անպատճառ և անսկիզբն, և այլն ամենայն: - 24. Նախ ի պատճառէ, զի ամենայն պատճառելեաց խնդրի պատճառս. և այնպէս պատճառի միւս պատճառ. և այսպէս բացաքայլութեամբ յանհունս ո՛չ է զիտութիւն: - 25. Եւ այսպէս առ քրիստոս ոչ ամենայն ազգ, այլ բազումք յամենայն ազգաց եկին: - 27. Այսպէս և յակոբ յօրհնելն ըզյուզա՝ նմանեցոյց զնա առիծու: - 27-28. Եւ այսպէս յա՛յտէ որ մեսիայն եկեալ է: - 28. Քանզի որպէս արեգակն ո՛չ տեսանի՝ եթէ ո՛չ լուսով իւրով. այսպէս իմանալին աստուած ո՛չ տեսանի, եթէ ո՛չ լուսով շնորհաց հաւատոյն իւրոյ: - 32. Այսպէս անծնելութիւն և ծնելութիւն ո՛չ են հակառակ միմեանց բնութիւնք այլ ի մի և ի նոյն բնութիւնն: - 38. Այսպէս և ո՛չ միայն հայր աստուած, այլ և ծնեալն ի նմանէ աստուած: - 38. Ձի որպէս առաջին նա՝ ծնաւ անսերմն ի կուսէ և ի հոգւոյն սրբոյ, այսպէս և մեք յետ նորա ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ ծնանինք ի կոյս աւազանէն: - 41. Իսկ բանս մեզ այսպէս լուծցի: - 42. Այսպէս և զանհնազանդութիւնս մեր. զոր ոմանք ուրացութեամբ և կէտք փստիլ՝ իւրն վերագրէ զլուխ գոլով անհնազանդ անդամոցն: - 42. Ձի չարչարանքն այսպէս ստուգաբանի, նախագործեցեալ չարին չար հատուցմունք: - 42. Երրորդ՝ ի խրատ մեզ. զի որպէս չարչարանօքն ազատութիւն արար մարդկային բնութեանս, այսպէս ամեն ոք չարչարանօք իւրովք ազատեսցի ի պատժոց ներգոծական մեղացն: - 43. Նախ՝ զի որպէս զգեստիւն ծածկի մարմինն, այսպէս տէրն զաստուածութիւնն իւր անփոփեսաց մարմնովն անհաս լինիլ ի փորձողէն...: - 43. Երկրորդ՝ զի որպէս ամէն ոք իւր զգեստիւն ճանաչի, այսպէս և քրիստոս մարմնով երևեալ յայտնեցաւ աշխարհի: - 43. Այսպէս իմացիր և զոչ կարելն որդոյ առնել յանծնէ՝. այսպէս օտար ինչ ի հօրէ: - 44. Եւ որպէս լոյս ո՛չ բաժանի ի հրոյ, այսպէս և ոչ զատի բանն ի հօրէ: - 45. Ձի որպէս ունի զէութիւնն ի գոյութենէ հօր, այսպէս և զիշխանութիւնն յիշխանութենէ հօր. ...այսպէս իմացիր և մարմնոյն վասն անճառ միաւորութեան բանին զի իւր է մարմինն. վասն այն ոչ ինչ բանին է՝ ասի մարմնոյն: - 46. Այսպէս իմա և զորդոյ բարեխօսելն: - 48. ...այսպէս և որդի սահմանէ՝ զէութիւն հօր...: - 49. Տասներորդ՝ զի որպէս բանն թարգման և պատմօղ է մտացն, այսպէս և որդի հօր: - 49. Այսպէս և քրիստոս: - 50. Այսպէս և քահանայապետն մեր միայն եմուտ ի ներքին կողմն վարագուրին: - 50. Այսպէս և քրիստոս ի հօրէ՝ ունէր զիշխանութիւնն: - 50. Եւ այսպէս կարծեն յամենայն կողմանց կապել զմեզ: - 52. Այսպէս և զայլն իմա: - 53. Այսպէս և աստուածութիւն մի տեսանենք և անծինք երեք: - 54. Իսկ աստուած ո՛չ այսպէս. այլ որպէս մի է բնութեամբ՝ և կամօք և զօրութեամբ մի: - 54. Այսպէս զհոգւոյն թէ յայտնապէս աստուած ասիլ ծածկեցաւ, և այլ իմն բառիւ յայտնեցաւ. որ ցուցանէ զնոյն ճշմարտապէս աստուած կատարեալ...: - 55. Նախ այսպէս. ո՛չ ումեք սրբի տաճար, բայց միայն աստուծոյ...: - 57. Ուրբերորդ՝ որպէս հոգի մարդոյն է՝ յէութենէ մարդոյն, այսպէս և հոգին աստուծոյ է յէութենէն աստուծոյ: - 58. ...այսպէս և ոմն շնորհս ընդունէր աղօթելոյ կարգաւորապէս. զի ի նմանէ ուսանէին և այլքն աղօթել: - 59. Այլ և ի նոյն ինքն մխիթարիչ հոգին այսպէս ուղղակի՝ է բանս: - 59. Այսպէս և հոգւոյն բարեխօսելն է...: - 59. Նոյնպէս՝ թէ ասի տրտմութիւն հոգւոյն. զի որպէս տրտմեալն հեռանայ ի տրտմեցուցողէն, այսպէս և հոգին սուրբ հեռանայ ի մեղաւորէն: - 60. Այսպէս և հոգին սուրբ էառ յաւիտենականապէս զէութիւնն ի հօրէ բղխմամբ, և որդի ծննդեամբ: - 60. Ուրբերորդ՝ որպէս խօսքն ի մտացն է և ի բանէն. այսպէս և հոգին ի հօրէ՝ է և յորդոյ: - 61. Նախ՝ որպէս մատն է յէութենէ մարմնոյն, այսպէս և հոգին սուրբ է յէութենէն

աստուծոյ: - 62. Երկրորդ՝ զի որպէս մատամբ գրեմք կամ գործեմք զամենայն գործս, այսպէս և հոգին սուրբ գրէր ի մարգարէսն...: - 62. Ուղիղ է, զի որպէս խօսքն թարգման է մտաց և բանի, այսպէս և հոգին սուրբ՝ հօր և որդւոյ...: - 62. Իսկ թիւրութիւն է այսպէս: - 62. Ապա ուրեմն այսպէս կարծելն՝ զհոգին միայն յորդոյ ցուցանէ՝ և ո՛չ ի հօրէ որ է անհնարին հերծուած: - 62. Նախ այսպէս: - 62. Իսկ եթէ զանձն ասացիք բղխեալ, ահա **բ** անձն ասացիք հոգւոյն. մինն ի հօրէ բղխեալ, և մինն ի յորդոյ. և այսպէս լինի Երրորդութիւնն չորրորդութիւն: - 62. Իսկ եթէ անկարգ բղխեն, և բղխեալն ի նոցանէ անկարգ. և այսպէս ո՛չ որքն աստուած: - 63. ...այսպէս է գրեալ թէ՛ որ որ զհոգին ի հօրէ և յորդոյ բղխումն ասիցէ՝ նզովեալ լիցի: - 64. Եւ մեք համաձայնեալ սուրբ և ուղղափառ վարդապետութեանցս, այսպէս դաւանիմք և խոստովանիմք զՊապին սուրբ աստուած բղխումն ի հօրէ աստուծոյ...: - 65. Չի այլ է բղխումն, և այլ է առումն. այսպէս զի հոգին բղխումն է ի հօրէ, որպէս որդին ծնունդ է ի հօրէ: - 65. Քսաներորդ՝ այսպէս Երրորդութիւնն լինի չորրորդութիւն. և թիւ և աւելած եղեալ ի բնութիւնն և ի դէմքն. եթէ այլ է առանձնապէս մարդ և այլ աստուած: - 68. Արդ մկրտիմք հաւատացեալքս որպէս ի հայր և ի հոգին սուրբ՝ այսպէս և յորդին մարմնացեալ մի տէր մի քրիստոս: - 69. Եւ զայս դու բաժանողդ՝ յո՞ր դէմս ասես այսպէս ընկալեալ: - 70. Նախ այսպէս. գործ աստուծոյ՝ ստեղծանելն է...: - 70. Այսպէս և խոնարհագոյնքն են աստուծոյ բանին վասն միաւորութեանն. որպէս մարդ ծնանիլ ի կուսէ՛ ժամանակեայ. խաչիլ և մեռանիլ...: - 74. Այսպէս ընդ դէմ նեստորի: - 75. Այսպէս և անմահ է բանն ըստ իւրում բնութեանն. և նոյնն մահացեալ ըստ միաւորութեանն: - 75. Այսպէս իմասցիս ըստ միաւորութեան բանին և անշփոթելի խառնմանն: - 75. Եւ այսպէս ուսաք ի սրբազան առաջնորդէն մերմէ: - 75. Այսոքիկ և այսպէս ասել՝ քակէ՛ և ուրանայ զմիութեանն բան: - 76. Եւ դու այսպէս ընկալ և հաստատեա՛ ի քեզ. և լեր միացեալ ամենայն դիմօք և խաղալեօք ի համայնից գլուխն միշտ պաշտածութեամբ ի քրիստոս: - 76. Այսպէս և ծնեցեալն որդի միաւորեալ մարմնովն է և ասի աստուած և մարդ. ի բաղադրեալ միաւորութեանն. և ո՛չ ասի **բ** անձն կամ **բ** բնութիւն: - 77. ...այսպէս նոյն բանն ունի զբնութիւն աստուծոյ ի հօրէ. ունի և զբնութիւն մարդոյ ի մօրէ՛. և ո՛չ ասի **բ** բնութիւն. այլ մի բնութիւն վասն միաւորութեանն: - 77. Այսպէս էր ի հօրէ բնութեամբ՝ և եղև ի մօրէ բնութեամբ. և ո՛չ ասի երկաւոր բնութիւն և **երկաբուն**. այլ միաւոր և **միաբուն**. մի որդի. և մի բնութիւն. միատեսակ աստուած մարդացեալ: - 78. Այսպէս և զայլն իմա՛: - 78. Չբանս զայս չարափառքն այսպէս մեկնեն, թէ միութիւն բանին ընդ դէմ է միութեան Երրորդութեանն. զի անդ բնութիւնն մի՛ և **գ** անձինք. իսկ աստ **բ** բնութիւն և մի անձն: - 80. Նախ այսպէս, ասէ թէ բաժանմունք որ յԵրրորդութիւնն է, ո՛չ է հնար միաւորութեան. զի այլ ոմն է և այլ: - 80. Եւ այսպէս փախչելով ի թիր ծայրիցն, զմիջինն պահելով ընթացք բարեպաշտութեան, անշքօփ և անբաժան միութիւն, խոստովանիմք զքրիստոս՝ աստուած մարդացեալ. մի անձն և մի բնութիւն. և մի կամք և գործք ըստ ուղղութեանն բանի: - 81. ...այս լինի կամ արիոսին. որ զբանն արարած ասէ և զմարմինն արարած. և այսպէս մի բնութիւն է արարածոյն ասէ. և զբանն ընդ մարմնոյն չարչարելի և մահկանացու: - 81. Այսպէս սոքա կոչմամբ և ծայրի միաւորեն, և իրօք և բնութեամբ բաժանեն և որոշեն: - 82. Որպէս միաւորեալ ասեմք զբնութիւն մարդոյն ընդ էութեանն աստուծոյ, այսպէս միաւորեալ և մի է կամք բանին մարդացելոյ: - 85. Եւ այսպէս ասեմք մի բնութիւն և մի կամք և մի ներգործութիւն բանին մարմնացելոյ: - 85. Իսկ թէ որ ընդդիմանալ ասելով, որպէս հրացեալ սուրն կտրէ և այրէ՛, այսպէս և կրկին ներգործութիւնք են ի քրիստոս: - 85. Ասեմք եթէ մի և նոյն հրացեալ նիւթոյն է կտրելն և այրելն. այսպէս մի և նոյն միաւորութեանն էր այսինքն մարդացեալ բանին բարձրագոյնքն և նւաստականքն: - 85. Այսպէս և բանն աստուած կատարէր մի ներգործութիւն մարմնով իւրով. զի միաւորութիւն բնութեանցն առանց փոփոխման և բաժանման է: - 86. Այսպէս և մի անձն է քրիստոս և մի անհատ. զի թէ բաժանես զնա՛ յաստուած և ի մարդ, ո՛չ մնայ բոլորն ի նոյն. այլ մասն ինչ և մասն. կամ ոմն և ոմն: - 87. Կամ որպէս բոլորն է ի հոգին, այսպէս բոլորն է ի մարմինն միաւորեալ. և բոլորն յիրաքանչիւր մասն մարմնոյն: - 89. Այսպէս և նեստոր մի ասէր զքրիստոս ո՛չ ըստ իրին միութեան, այլ ըստ անւանն համաձայնութեան...: - 90. Ասեն այսպէս եթէ ձեռն մարդոյ է՛ զի և ոտն մարդոյ՝ և այլ մասունքն մարդոյ է. զի աստուծոյ մասն ո՛չ ասի: - 91. Այսպէս կարեմք ասել զմարմինն քրիստոսի թէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին և արիւն. և այլն ամենայն: - 92. Այլ և այսպէս ասելն՝ բոլորին կոչմունքն լինի մասնաւորին: - 92. Այսպէս մարմին և հոգին են ի գոյացութեանն քրիստոսի: - 92. Այսպէս է համանգամայն ասելն եթէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին: - 92. Որոց հանդիպեսցուք այսպէս: - 94. Եւ այսպէս բազում է ի զիրս հարցմանցս վասն միաւորութեան բանին և

մարմնոյն ընդ դէմ նեստորի և երկաբնականց...: - 95. Այսպէս զի հոգին քրիստոսի ճանաչէ զամենայն բովանդակ կարողութիւնն իւր. և զամենայն յորս կարէ: - 100. Այսպէս մարմինն քրիստոսի միաւորեալ ընդ բանն աստուած՝ ունի զկարողութիւն և զաստուածութիւն բանին...: - 100. Այսպէս պարտէ սրտիւ հաւատալ. և բերանով խոստովանիլ...: - 101. Այսպէս տեսութիւն մտաց յանմարմինն. որ է նման: - 104. Այսպէս ստեղծանել՝ և որոշել՝ և զարդարել: - 105. Այսպէս և կոչումն երից անձանցն. հայր. որդի՝. հոգի՝: - 105. Այսպէս է միութեամբ որոշեալ և բաժանեալ. և բազմութեամբ միացեալ: - 106. Այսպէս է միութիւնք և որոշմունք որ է հասարակ և յատուկ ի սուրբ Երրորդութիւնն: - 106. Տասներորդ՝ որպէս միակն է ի ներքոյ տասնեկին և հարիւրեկին և հազարեկին և բիւրեկին, այսպէս և ի վերոյ նոցա՝ է: - 110. Ձի է՝ մի՝ որ սկիզբն է թրոյ. և այսպէս մի ո՛չ ասի աստուծոյ. զի այս քանակ է. և պատահումն ո՛չ գոյ յաստուած: - 110. Եւ է մի՝ որ անդրադարձի էի. և այսպէս ասի մի աստուած իբր թէ է՝. զի պատահումն ո՛չ ցուցանէ: - 110. Այսպէս ի մի և ի նոյն սկիզբն որ է՝ յարացոյցն՝ զբազում սկսեալքս ըստ յարացուցին: - 112. Այսպէս մի է յարացոյցն ի մինն աստուած: - 112. Այսպէս մի է յարացոյցն ըստ ինքեան. և բազմանայ ըստ բազմացելոցն ի նմանէ: - 113. Այսպէս անժամանակն զժամանակեայս. անմարմինն զմարմնաւորս. անփոփոխն զփոփոխելիս. անսկիզբն զսկզբնաւորքն. և զայլսն նմանապէս: - 113. Երրորդ՝ այսպէս մեկնեն, եթէ հին աւուրց զնախնի ժամանակս նշանակէ. և մանուկն զնախնի թիւն. զի միակն սկիզբն է ամենայն թուց. և որ մերձ է միակին՝ **սկզբնապետագոյն** է քան զհեռագոյնն: - 115. Այսպէս և փառս տամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ: - 116. Երրորդ՝ յաւիտեանն ո՛չ ունի մասն. այլ բոլորն համանգամայն և կատարեալ. այսպէս և միշտն: - 116. Արդ՝ աստուածայինն միտ չորիւք յատկութեամբ տեսանի այսպէս. համանգամայն. ներկայապէս կատարեալ. և անփոփոխ: - 118. Սակայն՝ զի թէ էն ըստ որում է աստուած՝ կրկին կերպիւ տեսանի. այսինքն զիտութեամբ և անգիտութեամբ. դնելով և բացաբառնալով այսպէս: - 119. Դարձեալ՝ և այսպէս տեսանի աստուած...: - 119. Երրորդ՝ և բաժանի և զանազանի ի բազումս. և այնպէս շրջագայութեամբ գտանէ զճշմարիտն. և այսպէս է բնական քննութիւն իմաստասիրացն: - 120. Եւ այսպէս է մարգարէիցն և առաքելոցն և հաւատոյն տեսութիւն: - 120. Այսպէս և տեսականն որ է բանականն՝ սկսեալ է ի ճշմարտութենէն որ է՝ բանն աստուծոյ, և կատարի առ նոյն ճշմարտութիւնն: - 121. Եւ իւրաքանչիւր սոցա երկատի, որ լինին չորս ըստ աստուածաբանին գրիգորի այսպէս: - 123. Եւ այսպէս է տպաւորականն և **պատճառաբանականն**: - 123. Այսպէս և ոչն. որպէս անդ՝ ուր ասէ արիստոտել՝ «ո՛չ մարդ» որ է անորոշելի անուն. և «ո՛չ նստի» որ է բացասութիւն. և այլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124. Այսպէս և այլք բազումք զոն հաւասարութիւնք: - 125. Այսպէս և մարգարէն ասէ՝ «լուսով քո տեսանենք զլոյս»: - 125. Այսպէս բանն աստուած զվերին աշխարհն մշտնջենաւոր պահէ, և զներքինս ժամանակաւ չափելով պահէ՝ և խնամէ: - 125. Ձի այսպէս ջուր շնորհաց ի նմանէ բղխեալ...: - 126. Այսպէս և մարգարէիւք՝ և վարդապետօք՝ և հրաշիւք՝ և զանազան պատճառօք: - 127. Ջորօրինակ՝ թափումն ի զգայութեանց թմրիլ՝ կամ ընդարքանալ ասի. այսպէս թափումն ի մտաց՝ զարքանալ ասի. ըստ պօղոսի որ յափշտակեցաւ...: - 127. Այսպէս վասն գերագանց սիրոյն զոր ունի աստուած առ էսս՝ զարքանալ ասի. այսինքն արտաքս ելանել՝ թափիլ և հեղուլ ի յէսս. և միաւորիլ **անփոխաբուն** բնութեամբ: - 127. Ջայս ոմանք ի վերայ սուրբ Երրորդութեանն մեկնեն այսպէս. սիրօղ է հայր. սիրելի որդի. և սէր հոգին սուրբ: - 128. Այսպէս բարին է սկիզբն մեր. և մէջ. և վախճան: - 128. Այսպէս և արարածքս ըստ կարգի: - 131. Այսպէս և ծիածանն յինքն փոխէ զկերպարանն և լինի այլ: - 131. Այսպէս և անմարմին եութեանցն է: - 132. ...այսպէս առաջին խորանն է աստուածայինքն. և երկրորդն հրեշտակացն. և երրորդն մերս՝ վարագուրիւք ծածկեալ՝ որ յայտնեն զմիմեանս: - 132. Այսպէս, զի սոքա ունին սրտմտութիւն և ցանկութիւն: - 132. Վասն որոյ այսպէս ասեն զկարգ դասուցն. և սոցա տարածայնութիւն զհամահաւասարութիւն դասուցն նշանակեն: - 135. Իսկ վերջինն այսպէս կարգի: - 136. Նախ պետութիւնք. և ապա հրեշտակապետք. և վերջին հրեշտակք. և այս կարգ այսպէս ուղղակի՝ է: - 136. Այսպէս, Նախ՝ զի մաքրել և լուսաւորել և կատարելագործել հասարակ է ի սոսա: - 138. Երրորդ՝ զի անբաժանելի է յունօղսն. որպէս յաստուած՝ և ի հրեշտակս, այսպէս և ի մարդն արժանացեալ. զի ունակութիւն է յարամայ և կնիք անքակտելի: - 138. Այսպէս հաւասարին: - 140. Իսկ ի յարութեանն և այսպէս հրեշտակաց հաւասարին իմացմամբ՝ կատարեալ անձամբ՝ անքանակ մարմնով՝ և անփոփոխ: - 141. Եւ այսպէս բազմապատկելով զհազարն և զբիւրն յանբաւս ելանէ: - 141. Այսպէս և ի յարութեան արդարոցն: - 141. Երկրորդ՝ զի զամենեսեան միահամուռ ունի և պահէ. և

այսպէս գիտէ զորս ունի առ ինքն և պահէ: - 141. Երրորդ՝ զի ամենեցուն կատարումն է և բովանդակութիւն. ապա այսպէս գիտէ զամենեսեան. ըստ որում սկիզբն է և կատարումն, յամենայնսն թափանցեալ է և ունի: - 141-142. Իսկ սէր և գութ՝ այսպէս զանազանին: - 144. ...և այսպէս խօսին հրեշտակք ընդ միմեանս: - 145. Եւ այսպէս խօսին մեծք առ փոքունսն. և փոքունքն առ մեծսն: - 145. Եւ այսպէս խօսին միայն վերինքն առ ստորինս. զի հաղորդեսցեն զնոսա աստուածային յայտնութեանցն: - 145. ...այսպէս երկին հրեշտակք և խօսին ընդ մարդոյ: - 145. Եւ այլք ասեն այսպէս հակառակիլ ընդ աստուծոյ, յորժամ ետես զինքն փառօք և վայելչութեամբ քան զամենայն դասս գերազանցեալ, կամեցաւ մեծ լինիլ ի վերայ ամենայնի և հաւասար աստուծոյ: - 149. Այսպէս և զամենայն մարդիկ: - 153. Տասն ստորոգութիւնքն այսպէս ուղղին: - 154. Այսպէս և գործ նախախնամութեան. զի կամի՝ զի ամենայն մարդիկ կեցցեն և ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկեսցեն: - 157. ...այսպէս իմաստութեամբ և նախախնամէ՝ զբոլորն՝ և զի իւրաքանչիւրսն ըստ իւրում պիտոյից զանազանապէս: - 157. ...այսպէս և անգիտելի՝ են գործք նախախնամութեանն...: - 157. Հինգերորդ՝ և որպէս ընդ աղօտ ինչ նմանութեամբ ծանօթանամք ի գործն արարչութեան. այսպէս և սուերակերպ նմանութեամբ ի ծանօթս գամք գործոյ նախախնամութեանն...: - 157. ...այսպէս և այլքն...: - 159. ...այսպէս և աստուած զսուրբս և զսիրելիս իւր խրատէ: - 159. Դարձեալ այսպէս մեկնեն եթէ փորձութիւնն ըստ ինքեան ո՛չ է բարի. այլ պատահմամբ լինի բարի. յորժամ համբերութիւնն մերձ դնի և յաղթիցէ. իսկ յորժամ համբերութիւն ոչ լիցի, ըստ ինքեան չար և վատ է փորձութիւնն. վասն այն տէրն արգելուլ հրամայէ: - 160. Եւ այսպէս խնդրի արքայութիւնն. զի ըստ ինքեան բարի է: - 160. Եւ այսպէս խնդրի ապաշխարանքն. որ պատճառէ՝ զյաւիտենական կեանքն: - 160. Եւ այսպէս են մարմնաւոր բարիք. որպէս ոսկի և այլ ինչ. որ ի ձեռն ողորմութեան պատճառէ՝ զհանդերձեալ բարիսն: - 160. Եւ այսպէս արբահամ և յոբ և այլք սուրբք փորձութեամբն երևեցան, և գտան արդար և սուրբ և անարատ: - 161. Եւ բնական այսպէս: - 162. Նախ՝ զի որպէս շինօղ տաճարին զսկիզբն և զկատարումն ետես. այսպէս և արարիչն աստուած ի կրկին սկիզբն գործոյն զկատարումն աշխարհի ետես: - 163. ...այսպէս և արարիչն աստուած զամենայն եղեալքս կամեցաւ և արար...: - 164. Եւ զի այս այսպէս է, յորում պոռնիկն է՝ անկա՛ր է լինիլ ոչ պոռնկեալ. և ապականեալն կոյս: - 165. Այսպէս և զլինելութիւն արարածոցս իմասցիս: - 169. Այսպէս առինչք են արարածք արարչին. և առինչքն համանգամայն ունին զգոլն: - 170. Եւ այսպէս կարծեն յերկուց դիմաց ըմբռնել զմեզ: - 173. Արդ այսպէս պատասխանենք, եթէ բնութեամբ և կամօք ներգործէ աստուած ընդդէմ էակացս: - 173. Եւ որպէս ի ժողովիլ հոգւոյ և մարմնոյ լինի մարդ. և ի բաժանիլն կորնչի. այսպէս և զայս իմա: - 175. Այսպէս իմա՛ ինձ և զբանին մարդեղութիւն յայլևայլ բնութեանց միաւորեալ ի մի էութիւն և ի մի դէմ անձնաւորեալ և ո՛չ շփոթեալ բնութեանցն յատկութիւն: - 176. Չորոյ զբացայայտութիւն սորա այսպէս իմասցուք: - 177. Եւ թէպէտ այսպէս ասացաւ, սակայն գոյացաբար է՝ աստուած յիմանալի երկինս. և կարողաբար ամենայն ուրէք: - 180. Եւ դիրք տարերացդ է այսպէս Որ երկիրն ծանր է քան զջուր՝ ի ներքոյ է: - 180. Եւ այսպէս ջերմ և ցուրտ, չոր և գեճ, թշնամիք են անհաշտելիք. և լինին միաւորեալք դարձեալ ծայրիւքն և մնան սիրելիք անքակտելիք այսպէս: - 181. Եւ այսպէս ի նոցա խառնուածոց լինի գոյացեալ մարմին և յառաջ եկեալ: - 181. Եւ այսպէս շրջաստեղծութեամբ անվախճան մնան: - 181. Չորրորդ՝ զի մասն ապականի, այլ բոլորն կեայ. որպէս իւրաքանչիւր անհատ մարդոյ և ձիոյ մեռանի, այլ բոլորն մնայ. այսպէս և տարերք: - 181. Այսպէս ամենայն տարերք ո՛չ ծերանան և ոչ թուլանան: - 181. Նախ այսպէս ասեն եթէ՝ տարերքն զնդաձև պատեալ են զմիմեանս և ամրացեալ...: - 181. Երկրորդ՝ այսպէս. զի օդն հողմովն փեռեկէ՝ զհուրն ի բ կիսագունդս. վերոյ և ներքոյ: - 181. Արդ՝ ներքին հողմն ի վեր ձգէ գերկիր. և վերին հողմն ի վայր. և այսպէս ի մէջն հաստատ մնայ երկիր: - 181-182. Չորրորդ՝ հաւասարակշիռ է երկիրս բոլորակի. և յամենայն կողմանէ ծանրութիւնն ի մէջն ժողովի. և այսպէս ինքն ի վերայ իւր հաստատեալ է: - 182. Հինգերորդ՝ երկինքն թեթև է ի վեր քարշէ. և երկիրս ծանր ի վայր հակէ. և այսպէս մի զմի հաստատուն պահեն: - 182. Եւ բնականն Նախ այսպէս. զի օդն որ ի մէջէ մտեալ և փեռեկեալ զներքին և զվերին կիսագունդն, նա՛ է պատճառ շարժութեան երկնից: - 182. Այսպէս և հոմանուն է եթերն. այսինքն եերորդ էութիւնն, և տարրական հուրն: - 184. Այս այսպէս: - 186. Եւ այլք ասեն թէ յարեգակնէ՛ առնու զլոյսն այսպէս: - 187. Եւ այլք ասացին թէ՛ ունի բնական լոյս՝ և առնու զլոյս յարևէ. և այսպէս խառնի բ լոյսն ի նմա՛. և սնուցանէ զորս յերկրի: - 187. Հինգերորդ՝ զի տեսցուք և իմասցուք թէ արտաքին սրահն երկնից այսպէս է զարդարուն. քանի՞ առաւել ներքին կողմն

սրբութեան իմանալեացն դասուց: - 188. Եւ այսպէս գերկինս պատեալ ունին **բժան** կենդանակերպս: - 189. Եւ **գդ** եղանակս այսպէս առնէ: - 190. Ջի ըստ հոռոմ համարին այսպէս է. մա՛րտի **ժԷ** Առաջին օր արարչութեան է, յորում եղև լոյսն: - 191. Իսկ եբրայեցիքն ո՛չ այսպէս, այլ՝ առաջին օր արարչութեան է՛ նոցա աւելեացն **ա**: - 191. Այսպէս և կատարումն մասանց լուսնին ի տումարս մեր է և ո՛չ ի յենթակայն նորին: - 192. Եւ դարձեալ այսպէս գանազանին սոքա երեքեան աւուրք. այսինքն առաջին օր ստեղծման. և միջին մինչ ի կատարած. և վերջին օր յարութեան: - 193. **Իսկ թէ ըստ պատուոյ իմանաս, նախ է ներկայն. զի է՛ ստոյգ և ճշմարիտ. և ապա՛ անցեալն. և յետոյ ապառնին. և այսպէս շարադասեն քերթօղքն**: - 198. Ջի և ներկայ ժամանակս որ յայտնի երևի, այսպէս անյայտ և անկայուն է. զի ո՛չ որ կարէ զվայրկեան ժամանակի մի ստուգել...: - 199. Եւ ստուգապէս ամենայնդ՝ են ի վերայ եղանակացդ այսպէս: - 200. Այսպէս յեզիպտոս հուրն որ ընդ կարկտին իջանէր, վասն ազդու զօրութեանն՝ զկենդանիսն սպանանէր, և մարմինքն ամբողջ մնային: - 204. Այսպէս և սևութին երկրին և դեղնութիւն հրոյն խառնի և առնէ զկանանչն: - 212. Առաջին՝ որպէս յերկինս նախ տեսանին աստեղք, և ապա բարութիւնք երկնից. այսպէս և ի բոյսս: - 213. Եւ այդպէս պտուղքն բոլորապէս կատարին: - 213. Նմանապէս և կոչին փայտ. զի ի փտելոյ և յապականելոյ գոյանան այսպէս...: - 214. Այսպէս և փետա: - 221. Այսպէս և միւսացին անապական ասէ: - 221. Իսկ զբանն ներսեւի՝ այսպէս պարտ է իմանալ: - 222. Այսպէս երևի թէ և դրախտին պտուղն նորն զհինն փոխէ: - 224. ...այսպէս լինին ամենայն ծառքն կոտորեալ և ապականեալ...: - 224. Եւ այսպէս ասեն: - 226. Եւ ի յարութեանն մեր՝ այսպէս լինին ամենայն մարմինք սրբոց: - 228. Երրորդ՝ հողն վերջին է ի տարերս. զի գիտասցէ զշնորհս աստուծոյ՝ որ այսպէս առաջին և պատկեր աստուծոյ ստեղծաւ: - 229. Եօթներորդ՝ զի հողն ի հողմոյ փոշի լինի. այսպէս յորժամ **հողմահուն** շնչէ ի մարմինս մեր՝ ցուի և լինի փոշի: - 229. Այսպէս և մարդն թալտ յետոյ ստեղծաւ, մեծ և պատուական է քան զամենայն երևելի արարածս: - 230. Այսպէս **հացտուն** ամենեցուն աստուած է...: - 230. Այսպէս մարմին մարդոյ որ քան է երկայնութեամբ ի գագաթ՝ զլիտյն մինչև ի ներբանս ոտիցն, նոյն քան է լայնութիւն ի մէջ երկուց երկայն մատիցն ձեռաց: - 232. Այսպէս և զլուխն ի մարմինն է՛ վերջին մասն. որ է՛ գործիք բանին. և սիրտն ի մէջն. և երիկամունքն վերջին: - 232. Ջի այսպէս ի կազմուածոյ քո ուսցիս զբարեկարգութիւն և զպատիւ առ վերինս և առ ներքինս և առ հաւասարս: - 232. Այսպէս զլուխ մարդոյս ունի զմանութիւն երկնից...: - 232. Այսպէս ի հասարակաց ի նուազունս զոլով ի մարմնականն տիպ. իսկ անդրադարձեալ: - 235. Եւ բնական, Նախ այսպէս. զի ամենայն իր մարմնական ի նոյն տարերաց են բաղկացեալ. վասն որոյ ունին նմանութիւն առ միմեանս: - 236. Իսկ բանականն այսպէս: - 237. Այսպէս հայցէր մարգարէն պահպանիլ յաստուծոյ...: - 239. Եւ այսպէս է յարմարութիւն դոցա: - 240. Ջոր այսպէս ասելոց ենք յառաջիկայդ վասն չորից եղանակաց տարւոյն և աւուրն բնութեան: - 240. Այսպէս ի սեաւ մաղձէն լինի արտասուքն աղի, զի մի՛ հոտեսցի ակն որպէս ցուցաւ նախ: - 243. Ասեն բժիշկք թէ, **բճխը** ոսկր է մարդոյն. ջլօք պնտեալ և կապեալ ի մի մարմին. և է՛ այսպէս: - 243. Դարձեալ, **ը** ոսկր է ի թիկանցն մինչ ի խաղալիքն այսպէս: - 243. Դարձեալ, **ը** ոսկր մինչ ի թաթ ոտիցն այսպէս: - 243. Եւ այսպէս խառնին ընդ միմեանս: - 248. Որպէս յարարածս աստուած ճանաչի, այսպէս և ի մարմնոյս զհոգին օրինակաւ իմանալ մորթի: - 250. Ջոր ընդ դերևս հանէ սուրբն գրիգոր միւսացին ի գիրս կազմութեան այսպէս...: - 252. Այսպէս եթէ հոգի յետոյ ստեղծաւ վասն մարմնոյն, անա՛րգ է քան զմարմին: - 253. Այսպէս և ի կազմուած իւրաքանչիւր մարդոյ ո՛չ է մարմին յառաջ քան զհոգի որպէս ցուցանելոց ենք: - 254. Այսպէս և այժմ իւրաքանչիւրքն յառաջ եկեալ համանգամայն գոյութեամբ, լնուն զայն թիւն՝ որ նախ էր ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 254. Եւ այսպէս մի է սկիզբն միոյ գոյութեան մարդոյն: - 254. Այսպէս և բանական հոգւոյն նշոյլք է զգայականն և տնկականն: - 255. Այսպէս և հնազանդեալ զօրք հոգոյն՝ զգայականն և տնկականն է. և նոքօ՛ք է հոգին ի մարմինն: - 255. Այսպէս և հոգին ընդ անկատար միւթոյն ունի զկերակրիլն. և յորժամ հաստատի զգայութեամբն ծաղկի...: - 255. Այսպէս և բանական հոգին համանգամայն երևի ընդ ձևանալ մարմնոյն: - 255. Այսպէս և հոգին է ի նմա ծաղկեալ, և յետոյ յայտնի ըստ կարգի: - 255. Այսպէս և զներքին կեանս յարգանդին իմա՛: - 255. Եւ դարձեալ պարզ և յայտնի, այսպէս ասէ սուրբն գրիգոր միւսացին...: - 258. Եւ բնական է, զի յանկատարէն ի կատարեալն ելանէ. որպէս աստիճանաւ ի գլուխ սանդղոյն. և ի սակաւուն ի բազումս. այսպէս և հոգի: - 258. Այսպէս և սոքա զոն ի մարդն, այլ մի է հոգի մարդոյ և ո՛չ երեք: - 259. Այսպէս մի է էութիւն հոգւոյն ըստ ինքեան, և յերիս բաժանի ըստ ներգործութեան: - 259. Եւ գործրինակ՝ մի է բոլորն մասամբ իւրով. այսպէս մի է բոլոր հոգի, և սոքա

մասունք նորա: - 259. Այսպէս և զգայականն և տնկականն մասունք են բանականին...: - 259-260. Այսպէս իմա և զբանական հոգւոյն. որ ի մարդն մի է և զանազանապէս ներգործ: - 260. Եւ այսպէս ո՛չ է բաժանեալ ի հոգւոյն, այլ ի մարմնոյն: - 260. Այսպէս իմա՛ և աստ վասն հոգւոյ և զօրութեանց նորա: - 260. Այսպէս և հոգի ըստ կամաց խնամողին յետոյ պարզեալ ըստ թուոյ ծննդեան իւրաքանչիւր մարդոյ որպէս ինքն գիտ: - 260-261. Այսպէս և արու մանկանն յաջ կողմն բեղնաւորեալ՝ վասն ջերմութեան լերդին...: - 261. Այսպէս և շնչականն գոյացեալ ի իերորդ ւաւոր՝ կիսակատար գոլով բանականին զնոյն ունի խորհուրդ: - 262. Այսպէս և կենդանիք ոմանք երից ամաց յղանան և ծնանին: - 262. Եւ այսպէս ի ներքուստ ի վեր կրկնեալ եօթնից որ է չորեքտասան, կատարի ցանկական մասամբն և կարէ՛ զմանն ծնանիլ և կոչի մանուկ: - 264-265. Եւ այսպէս է ըստ ոմանց վեցեկի շարժմունք հասակի մարդոյս որպէս ասացաւ. այսինքն Երեխայ: - 265. Եւ այսպէս միջին հասակս կատարեալ, ձգի մինչև ի **խզ** ամն. որ է **դ ժգ**. և վեցն կատարեալ թիւ է. և աստ տիրէ ալիք և սկիզբն լինի ծերութեան մինչև ի **հք** ամն. յորում է ծայրք կենաց ըստ դաւթի, և թիւ երկուտասան վեցից խորհրդաւոր: - 265. Թէպէտ ոմանք փոխեն զայս կարգ, ո՛չ ընդ դէմ բանիցս կարգի. այսպէս ասելով: - 265. Այսպէս և զգայութիւնն առաւել է ի զգայականս քան ի մարդն: - 266. Դարձեալ՝ զկարգ յղացման յարգանդին պահէ՛ աստ և ի ծննդեանն. այսինքն զսննդեան և զգայութեան և զբանի ներգործութիւնս այսպէս: - 266-267. Դարձեալ՝ նախախնամութեանն է այսպէս կարգեալ. զի մարդս ունի դայեակ և սնուցող, պէտս ունի խնամարկութեան զի հասցէ ի չափ հասակի: - 267. Այսպէս և զամենայն հակառակ տեսակս իմասցիս ոչ խառնիլ սերմանք նոցա: - 267. Այսպէս սուրբն ներսէս: - 270. Այսպէս ասեն եթ՛ իմաստութիւն և հանճարն զանազանին: - 270. Այսպէս իսկապէս թագաւորն ամենայն աշխարհի՛ ստեղծեաց զմարդն ըստ պատկերի իւրոյ: - 271. Հինգերորդ՝ զի ամենայն տեսանէ և քննէ աստուած. այսպէս և մարդն ներքին և արտաքին զգայարանօք: - 271. Հայր և Որդի և Հոգին սուրբ. այսպէս ի մարդն միտքն բանն հոգին. ըստ եզնկացւոյ պլուզ վարդապետին: - 271. Իններորդ՝ անշարժ նոյնութեամբ իւրով զամենայն քննէ և իմանայ. այսպէս և միտք առ մարդն գոլով զգիտութիւն էիցս քննէ: - 271. Այսպէս ասեն թէ՛ մարդն կազմեալ է ի պատկեր որդւոյ, և ըստ նմանութեան հոգւոյն սրբոյ: - 273. Եւ դնէ **դ** առանձնութիւն աստուծոյ, և **դ** հոգւոյս այսպէս: - 274. Չորրորդ՝ զի մի՛ տկար ոք կարծիցի. այլ որպէս կողե՛ղ և հաստակող ասեմք զըմբիշս. այսպէս զօրեղ եղիցի կինն ի տնօրինել զտունն: - 276. ...այսպէս սէրն զոր ցուցանէ առ այրն, նօսր առ ի ցոյցս՝ և երեսս միայն ունի. իսկ ի սիրտն զմրուր դառնութեան: - 276. Տասներորդ՝ որպէս կողն զզօրութիւնն քարշէ՛ և տայ ի թիկունքն և պնդէ՛ զնա. այսպէս կինն զփառս և զինչս առն յինքն քարշելով թանձրացուցանէ և պնդէ՛ զինքն: - 276. Եւ այսպէս **ը** դիմօ՛ք է թշնամութիւն մեր ընդ միմեանս. և ամենայնին պատճառ սատանայ եղև, որ բնութեանս է թշնամի: - 278. Այսպէս ասեն վարդապետք: - 279. Այսպէս մշակեղէն հանդերձն նշանակէ՛ զտխրալի և ախտաւոր մարմինս: - 282. Եւ այսպէս էր միջասահման կեանք նոցա զոր ասեն ի մէջ մահու և անմահութեան: - 282. Այսպէս ասեմք զմարմինն քրիստոսի ունել զադամայն որ էր յանմեղութեանն: - 282. Այսպէս և զադամայն իմասցիս: - 282. Երկրորդ այսպէս. **գ** մասանց աւելին և պակասն լինին **զ** չարիք. և մի գործ մարմնոյն որ լինի է նենգութեան խորհուրդ: - 287. Այսպէս և ի նորս սուրբն ստեփաննոս որ եղև առաջին մարտիրոսս և վկայ քրիստոսի՝ հեղլով զարիւն իւր. տեսանէր բացեալ զերկինս և զյիսուս ընդ աջմէ աստուծոյ: - 288. Իսկ թէ ոք հարցանէ թէ զի՞նչ էր սոցա առաքինութիւնն որ այսպէս պատուեցան: - 289. Բոլոր տարի մի. զի այսպէս ասէ գիրն թէ՛ **ճճ** օր բարձրացաւ ջուրն. և յետոյ **ճճ** օր ցածուցաւ. որ լինի **ժ** ամիս: - 294. Այսպէս և սէրն աստուծոյ առաւել ցուցաւ ի ձեռն որդւոյն: - 305. Եւ այսպէս մխիթարեցաւ յայս երից վշտացս տրտմութեանց: - 313. Եւ պարզակացն երկիր՝ վերինն երուսաղէմի. այսպէս: - 314. Եւ այսպէս զանազանին սոքա. մարմին մեր զգեստ է գոյացական. և հանդերձն պատահական: - 318. Այսպէս կոչի և զգեստ մարմնոյն. զի արտաքին զգեստն որպէս ծիրանին թագաւորի ա՛յլ է ի զգեցողէն և պատահական նմա և փոփոխական. այսպէս զգեստ ո՛չ ասի մարմին նորա. այլ եկեղեցի սուրբ որպէս ասացաւ: - 319. Այսպէս ուղիղ իմացիր թէ ուրեք և տաճար կոչէ զմարմին. զի կրկին է տաճարն: - 319. Եւ այսպէս օրհնութիւն սոցա ընդ տեղւոյն իւրեանց կայ և մնայ մշտնջենաւոր յիշատակութեամբ: - 320. Այսպէս. արբահամ. իսահակ. եսաւ. ռագուէլ. զարեհ. Յոր: - 320. Եւ այսպէս ամենայն սպասաւորք նորա և ծառայքն որք սրով և հրով վախճանեցան: - 322. Եւ այսպէս է էին հարուածքն. այսինքն **ա**՝ եզինքն. **բ**՝ էշքն. **գ**՝ ուղտքն. **դ**՝ անասնոց մահն. **ե**՝ սպասաւորաց նոցին. **զ**՝ զաւակաց մահն. է՛ մարմնոյն հարուածքն: - 322. ...այսպէս ամենայն

որ կար՛ յաղթել սատանայի յորժամ զընկերն ուղղէ ի բանս կամ ի գործս կամ ի հաւատս և յայլսն. յայնժամ սատանայ թիւրի և հեռանայ: - 323. Չի և մեզ օրինակ տացէ այսպէս արհուրեամբ յաղթել սատանայի: - 324. Եւ այսպէս ամենայն ուրեք հնարի սատանայ զի և զբանբաստալն և կամ զբանբաստօսն կորուսցէ: - 325. Եւ այսպէս զաւակքն լինին կրկին: - 326. Յայտ է զի յառաջ քան զհարածն **հ** ամաց էր. և **լը** ամ եկաց ի հիւանդութեանն. և այսպէս կրկին աճեցին կեանքն որպէս և ամենայն ինչքն: - 327. Երկրորդ՝ զի թոյլ տուաւ փորձողին մարտնչիլ որպէս ընդ ադամայ՝ այսպէս ընդ յորայ: - 327. Եւ սեփովրա դուստր էր ռագուէլի, և քոյր յոթորայ. յագգէ արբահամու ե երրորդ այսպէս: - 330. Այսպէս և մարմին և արիւնն քրիստոսի՝ արժանաւորացն կեանք է և սրբութիւն. և անարժանիցն մահ և ապականութիւն: - 334. Այսպէս հինգ եղանակաւ չարաչար ատեցին զհիւրսն. վասն այն կրկին կրեցին զհատուցումն վրիժուց **ժ** հարուածովք: - 335. Այսպէս և քրիստոնեայք յորժամ ելանեն ի կենաց աստի, կողոպտեսցեն զդևս և ապա՛ ելցեն: - 336. Չի այսպէս բովանդակին: - 337. Իրաւունքն է ընտրութիւն և հատուցումն դատաստանին այսպէս. զի դատաստանն է տեղիք քննութեան. և արդարութիւնն է գործ դատաստանին: - 340. Նախ այսպէս: - 342. Երրորդ այսպէս. ի լուսնոյդ ի վայր տարրական հուրն և որ ի նմա երեւոյթք լուսոյ. օդն և թռչունք. ջուր և լօղականք. երկիր և բոյսք. մարդ և անասունք: - 343. Այսպէս յետ **ժ** աւուրց տուաւ օրէնքն. և **ձ** օր պահք երեքօրեայ սրբութիւն: - 344. Այսպէս և լայնքն, որ աճին իմաստիւք ի յեւթիւնս իւրեանց: - 344. Ի նորս այսպէս բաղդատին: - 348. Եւ այսպէս մեկնեն զանուանս բժան ականցն սուրբն Եպիփան և մեծն Անդրեաս ի գիրս տեսլեանն Յոհաննու: - 349. Այսպէս. զի թէ սևանայր, մահ գուշակեր: - 349. Եւ այսպէս կատարէին: - 359. Եւ այսպէս ըստ բարուց մարդկան ընտրէր նոյ ի սրբոցն **է**. և յանսրբոցն **բ**...: - 364. Դարձեալ՝ որպէս ծառայ են կենդանիք և սպասաւոր մարդկան. նոյնպէս և յօրինակ ընտրութեան մարդկան ընտրեցան զսուրբս և զանսուրբս նշանակելով այսպէս: - 364. Եւ այսպէս վեցեքին սոքօք ընտրեսցի սուրբ զենումն: - 365. Դարձեալ՝ մեք մարմին ենք քրիստոսի և անդամք նմա. նոյնպէս և զգեստ. այսպէս տուն և տաճար. մկրտութեամբ և հաւատով և բարի գործով: - 367. Այսպէս փոխեցաւ սուերն ի լոյս, և օրինակն ի ճշմարտութիւն: - 369. Այսպէս և մեք խոնարի մտօք և ուրախ սրտիւք տօնենք զտօն պահօցն: - 373. Եւ նախ զքրիստոս այսպէս: - 374. Նոյնպէս և Ղևտացիքն շուրջ զխորանան բանակէին ի մէջ **բժան** ցեղիցն. և խորանն ի միջի նոցա այսպէս: - 378. Այսպէս ի նորս խոստովանօղն սրբի. և ընդունօղն աղտեղի: - 384. Եւ բաւականութիւն սոցա է այսպէս. զի ենք մարմին հոգի և միտք գոյացեալ. և ունինք կարիս և ինչս և շնորիք և կրօնք: - 389. Եւ այսպէս բաժանեսցեն զաւարն...: - 390. Նշանակէ զօրէնս քրիստոնէից այսպէս: - 395. Եւ այլք այսպէս մեկնեն թէ՛ ամենայն անիծեալ կախեալ կայցէ զփայտէ...: - 400. Իսկ նորս ո՛չ այսպէս...: - 401. Իսկ ոմանք զքրիստոսէ՛ ասեն բնութեամբ և շնորհօք որդի. որպէս նեստորք և քաղկեդոնիկք անիծեալք. զի այսպէս լինին **բ** որդիք և **բ** անձինք: - 402. Այլ մեք այսպէս խոստովանիմք զքրիստոս. որդի աստուծոյ բնութեամբ. և զնոյն որդի մարդոյ բնութեամբ: - 402. Այսպէս և օրհնութիւն մարդկան որ գերագոյն է քան զմեզ...: - 406. Եւ զի բարկութիւն ո՛չ է ի յաստուած, այսպէս ասեն վարդապետք սուրբք: - 408. Եւ այսմ վկայէ՛ պօղոս ի գործքն եթէ՛ յետոյ յետուայ իշխեսցին դատաւորք մինչ ի սաւուղ ամս չորեք հարիւր և յիսուն՝ այսպէս: - 420. Եւ այսպէս կարգեցան առաջնորդք. զի յետ յետուայ տիրեցին այլազգիքն ամս **ը**: - 420. Այլ ո՛չ այսպէս. զի ե՞րբ եկաց և մնաց ընդ արև, կամ յառաջ քան զլուսին սողոմոն. այլ տէրն նորա: - 421. Այսպէս սուրբն եփրեմ: - 424. Նախ այսպէս. զի եհարց թէ ընդէ՞ր հաներ զիս. այլ ո՛չ էր հարցեալ թէ զիտէր զխորհուրդն: - 430. Եւ այսպէս ամենայն տղայոց հանդիպի մահ ըստ խնամոցն աստուծոյ: - 433. Այսպէս ամենայն մարդոյ հանդիպի: - 439. Եւ այսպէս աստուածահայր կոչի դաւիթ օրինակ յովսեփու: - 439. Եւ այսպէս թուին **հ** ամք զերւոյն: - 448. ...այսպէս ժողովուրդն որ ել յերկրէն իւրեանց...: - 448. Եւ այսպէս յետ աւերածոյն և զերութեանն նախ տաճարն շինեցաւ, և յետոյ պարիսպն կանգնեցաւ: - 448. Եւ այսպէս խառնեցաւ ազգն յուրայ ընդ ազգն ղևեայ խնամութեամբ: - 452. Այսպէս և նիւսացին զրիզոր՝ գործ ստեղծման և գործ նախախնամութեան բաժանէ ի սեռէ՛ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 457. Եւ այսպէս բազումս տեսանի ըստ մասին գործ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 458. Եւ այսպէս առեալ լինի բանն այն...: - 459. Եւ այսպէս ողորմութիւնս է՛ առաւել յերկինս: - 459. Եւ այսպէս ածեն զազգաբանութիւնն առ կոյսն և լռեն: - 460. Եւ այսպէս է յայտնի պատմութիւնս: - 460. Եւ այսպէս յովսեփ բնութեամբ որդի էր յակոբայ և ի ցեղէն սողոմոնի...: - 460. Եւ այսպէս **բ** երբօր թռռունք էին Մարիամ կոյսն և Յովսեփ ի հարց կողմանէ մեկքեայ և պանթերի ի նաթանայ: - 460. Եւ այսպէս սողոմի

և եղիսաբեթ և մարիամ աստուածածինն **գ** քերց դստերք էին: - 460. Այսպէս և յովակիմ ի յուդայէ՛ էր և ունէր զամնա գղուսոր մատթանայ ի ցեղէն ղեւայ...: - 461. Այսպէս գերագանց է քան զամենայն շնորհք հեղեալ ի ստեղծուածս...: - 463. Չի որպէս սատանայ օծիւն խօսեցաւ առ կոյսն եւա, այսպէս տէր մեր հրեշտակիւն առ կոյսն մարիամ: - 463. Իսկ թէ ամենահին հուսկ յետոյ անագան ի վերջին դարս, լինէր և այսպէս կրկին պակասութիւն: - 467. Եւ ոմանք այսպէս թուեն: - 467. Դարծեալ վասն նշանացն քրիստոսի ասեն վարդապետք այսպէս: - 471. Արդ այսպէս ի **գ** իրաց փրկեաց զմեզ մարդեղութեամբն իւր քրիստոս: - 473. Չոր գայսպիսի խորհոյսն և ասացողսն նգովէ՛ եկեղեցի ամենայն ուղղափառաց ամեն: - 475. Այլ մեք այսպէս խոստովանիմք. եթէ օծաւ բանն աստուած ի հոգւոյն սրբոյ յորժամ յղացաւ մերովս կերպիւ յորովայնի...: - 475. Այսպէս միաւորութեամբ բանն աստուած օծաւ և սրբեցաւ ի հօրէ, ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ գործակցութեամբ: - 475. Չոր և մեք առցուք այսպէս: - 477. Այսպէս յայլ և այլ բնութեանց բանն մարմին եղեալ՝ մի անձն է և մի դէմ: - 477. Չի այսպէս միատեսակ բնութեամբ խոստովանի ընդ մեզ...: - 477. Այսպէս և բանն աստուած բոլորն է ի բոլորն միաւորեալ. և բոլորն յիրաքանչիւր մասն մարմնոյն: - 477. Այսպէս թէ ուրեք մարդ միայն անուանի քրիստոս...: - 477. Այսպէս և մարդկութիւնն միաւորեալ ընդ բանին՝ ո՛չ ունի տգիտութիւն ինչ մարդկային...: - 477. Այսպէս միաւորեալն ընդ բանին՝ մարմին՝ է՛ և ասի միշտ կենդանի և կենդանարար: - 477. Այսպէս և բոլոր տնօրէնութիւն մարդացելոյն բանի՝ միով զօրութեամբ և կարողութեամբ ըստ միութեանն կամաց մի ներգործութիւն երևի: - 478. Այսպէս և միաւորութիւնն քրիստոսի է՛ յաւիտենից և ժամանակեայ. անմահ և մահկանացու. աստուած և մարդ. նոյն ինքն բանն մարմին եղեալ: - 478. Այսպէս և ծնեալ փրկիչն աստուած մարդացեալ՝ և զծնօղն աստուածածին դաւանիմք: - 478. Չի որպէս ո՛չ գոյ սկիզբն աստուածութեան նորա, այսպէս և ոչ կատարումն մարդկութեան և աստուածութեան նորա: - 478. Յառաջագոյն ամենայն ազգք քրիստոնէից սկսեալ յառաքելոցն այսպէս տօնէին. ի վեցն յունվարի զծնունդն, և ի նմին աւուր զմկրտութիւնն ըստ աւետարանին վկայութեան: - 482. Արդ՝ ցուցից տունարաւ զտօնս մեր և զնոցայն. զի տօնախմբութիւն նոցա այսպէս կատարի առ յայտնութիւնն: - 483. Այլ մեզ այսպէս իմանալի է...: - 483. Այսպէս և կիւրեղ երուսաղէմի՝ համախոհ նմին: - 484. Այսպէս ընկալեալ ի նոցանէ և նիկիականն ժողովք՝ հաստատեցին առ մեզ: - 484. ...այսպէս խոստմանն աստուծոյ կատարումն քրիստոս զինքն ցուցանէր: - 485. Տասներորդ՝ նշանակէ զչորեսին առաքինութիւնս մեր այսպէս: - 493. Այսպէս. **բ** ոտիցն. **բ** ձեռացն. **ա** ուսոյն վերայ. **ա** խաչին թկին. **ա** պիղատոսի տախտակին. **բ** այն տախտակին որ պատուանդան էր և ոտքն ի վերայ բևեռեալ: - 495. Ես սոքա այսպէս զանագանին դարծեալ՝ մեղքն է առաջին ծայր. սկսեալ յանձնիշխան կամացն աղամայ: - 496. Այսպէս և քրիստոս զմահ կրեաց և ի բաց ջնջեաց զմեղս և զապականութիւն ի մերմէ բնութենէս: - 497. Յաղագս որոյ զմահն կրեաց քրիստոս. զի այսպէս բարձցէ յերկուց կողմանց զմեղս և զապականութիւն: - 497. Եւ թէ ոք ասիցէ, որպէս մահուամբ զմահ եբարձ, այսպէս և ապականութեամբ զապականութիւն: - 497. Այսպէս և տէր մեր նմանեալ, որպէս անիծիւք զանէծս՝ և մահուամբ զմահ եբարձ. իսկ հակառական՝ անապական և անմեղ մարմնովն զմեղս և զապականութիւն ելոյծ: - 498. Այսպէս մահն միայն հատանէ ի կենաց. և ապականութիւնն վերստին այլայլէ: - 498. Այսպէս և ընդ անապական բանին միաւորեալ՝ անապական էր և բանին մարմին: - 501. Այսպէս և մեզ աւանդեցաւ յամենայն կերակրոց ուտել և զմիս ոչ: - 510. Նախ այսպէս, եթէ ի վերնատունն քրիստոս ծուկն եկեր. պարտ է ի նմին աւուր ծուկն ուտել: - 510. Վասն այն յերկարեցի, թէ ոք հակառակի՝ այսպէս պատասխանեցես նոցա. և զեղկելի անձն իմ յիշեցես ի տէր ուղղակից եղբայր իմ ի քրիստոս: - 511. Այսպէս և որդիքն սաւուղայ հարեալ նախանձու բևեռեցին զտէրն և խոցեցին նիզակաւ. և պահէին զգերեզմանն: - 513. Այսպէս և տէր մեր էջ առ ննջեցեալսն ի գերեզմանս և ի դժոխս: - 514. Այսպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի նոյն ժամն յարեալ ի գերեզմանէն. և ընդ արշալոյսն երևեցաւ իւղաբերիցն և առաքելոց: - 515. Երկրորդ այսպէս, զի յուրբաթի զիշերն ըմբռնեցին մինչև ցվեց ժամն որ խաւար եղև մինչև ցինն ժամն: - 516. Եւ է՛ այսպէս. զի անուամբ բոլորին պարտ է իմանալ զմասնաւորն...: - 516. Եւ այսպէս սովորաբար խօսիմք...: - 516. Երրորդ՝ ի կողմանէ հոգւոյն սրբոյ. զի առաւել հռչակելի և փառաւոր եղև այսպէս. զի ընկալեալ զհոգին՝ վաղվաղակի սքանչելիս առնէին վկայելով քրիստոսի...: - 522. Այսպէս նախ եկն քրիստոս և խաչիւ և մահուամբ հաշտեցոյց զհայր...: - 522. Այսպէս պարտ էր յառաջագոյն հօր յայտնի լինիլ և ապա՝ որդոյ և հոգւոյն սրբոյ: - 522. Եւ ինքն տէրն այսպէս ուսոյց «զնացէք և մկրտեցէք զամենայն հեթանոսս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ»:

– 522. Այսպէս և մեք փառս տամք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանից:

- 522. Երկրորդ՝ զի ի կերպ հրոյ փայլէ. այսպէս և հոգին սուրբ հրեղէն լեզուօք: - 522. Երրորդ՝ զի զամենայն փորւածս լնու. այսպէս և հոգին էլից զամենայն տունն յորում նստէին: - 522. Չորրորդ՝ զի փայլատակեալն անբաժանելի մնայ յինքենէ. այսպէս և շնորհք հոգոյն սրբոյ անբաժանելի գոլով բաժանեցաւ յառաքեալսն: - 522. Զինգերորդ՝ նախ որոտայ և ապա՝ փայլէ. այսպէս և հոգին որոտմամբ էջ...: - 522. Այսպէս որք ընկալան զհոգին ևս փափագին նմա: - 523. Այսպէս և առեալք զհոգին սուրբ բղխեն. ոմանց ի մահ և ոմանց ի կեանս...: - 523. Եւ այսպէս ասէ նիւսացին: - 525. Եւ թէ ոք ասիցէ, երևի այսպէս ասելդ թէ՛ մի է և բազում. և այս ո՞րպէս լինի: - 529. Զի յատուկ է անմարմնոյ, որպէս ի բազումս բազմանայ և ի միութենէն ո՛չ բաժանի, այսպէս ի մասունս մասնաւորի և ի բոլորէն ո՛չ քակտի: - 529-530. Այսպէս և բանն աստուծոյ բոլոր և կատարեալ է յիրաքանջիւր աւետարանս և ո՛չ մասնաւոր: - 530. Այսպէս մի և նոյն բանն է յիրաքանջիւր աւետարանս ձևացեալ, և ընդ աջմէ հօր նստեալ. և ոչ աւելի և ո՛չ նուազ: - 530. Եւ թէ ոք ասիցէ, զնոյնութիւնն ընկալայ. այլ ինձ այսպէս թուի թէ աւետարանս բանն է քրիստոսի, և քրիստոս բանն աստուծոյ. ապա ուրեմն և աւետարանս բան է բանին: - 530. Որպէս գրեալ է ի գիրս պարապմանց այսպէս. Եթէ մարդն պատկեր է բանին՝ և բանն է աստուած. ապա և մարդն է պատկեր աստուծոյ: - 530. Այսպէս հայր վկայէ՛ ի վերայ որդւոյ: - 531. Այսպէս հաւատալին է քրիստոս. և հաւատալն դաւանելն. և հաւատն որ առ մեզ է: - 532. Երկրորդ՝ որպէս հանուրն նախադասի մասնականաց, այսպէս առաքեալքն հանուրց աշխարհի լոյս կոչեցան. և մարգարէքն միոյ ազգի...: - 535. Եւ այսպէս բացայայտի, զի երկու իրս խնդրին առ ի ճշմարիտ մարգարէ գոյ: - 536. Այսպէս գիտել և ոչ ասել՝ չար է: - 537. Եւ այս բ իշխանութիւնս այսպէս զանազանին: - 538. Այսպէս և կանոնն պարունակէ՛ զընդհանուր կանոնեալսն: - 538. Այսպէս և կանոնն բաժանէ՛ զհաւատացեալսն յանհաւատից: - 538. Այսպէս. որք ելեալ ի կանոնէն՝ չեն ի նոյն կարգ քրիստոնէից: - 538. Եւ այսպէս հանապազ օրինել պարտ է զաստուած...: - 539-540. Այլ որ այսպէս իրաւամբք կապեցի՝ հնազանդիլ պարտի կապողին որպէս յաստուծոյ շարժեալ: - 540. Այսպէս լիցի ամենայն անհնազանդ կապեալ. վասն որոյ այնպիսին կրկին ունի պատիժ: - 540. Այլ սոքա ամենայնքն նախկին և պատուականք են. այսինքն քահանայ քան զսարկաւազ. և բանական քան զգայական. և ներգործութեամբ քան զօրութեամբ. այսպէս արձակելն քան զկապելն: - 541. Այսպէս սրբեաց զեկեղեցի յամենայն աղանդոյ սուրբն յոհան. որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի ամեն: - 545. Եւ այսպէս ղևանդիոս ձեռնադրեալ ի նմանէ պատրիարգ. յորմէ ձեռնադրեցաւ լուսաւորիչն մեր: - 548. Զի այսպէս սահմանեցին՝ թէ ինքնակալ թագաւոր մի և ինքնազուլիս հայրապետ մի նստցի ի հայս. և թագաւոր մի ինքնակալ՝ և ինքնազուլիս հայրապետ մի ի հոսմ. և ի վերայ միմեանց դիցեն զանձինս ի մահ. և սոսկալի գրով եղեն միմեանց եղբարք. թացեալ զգրիչն յահաւոր խորհուրդն: - 548. Այսպէս ասեմք, զի որ ըստ ինքեան է ճշմարիտ և ըստ ինքեան բարի՝ առաւել է...: - 550. Այսպէս և ամենայն ազգք քրիստոնէից գնոյն ունէին ճանապարհ դաւանութեան և աւանդութեան յառաքելոց անտի մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի. և յետ անտի բաժանեցան ամենայն ազգք յամենայն իրս, որպէս յայտ է յիրաքանջիւր եկեղեցիս: - 551. ...այսպէս ցուցաւ և մեզ պահելի իբր զբնական օրէնս. այլ սոցա ոչինչ է պիղծ ի կենդանեաց: - 552. Եւ բաժանումն յաւետ զքան զաւառաւ և լեզուաւ՝ կանոնական սահմանաւն ասացեալ լինի. այսպէս և առ միաբանութիւնս է իմանալ. առաւել միաբանութիւն ասել զորս կանոնական սահմանադրութեամբ է, քան որ զաւառաւ և լեզուաւ: - 552. Եւ այսպէս բազում ունելով իւրաքանջիւր ոք սահմանս առանձին, միայն հայք նախատեալ լինին որպէս ո՛չ ունել միաբանութիւն ընդ այլս ի քրիստոնէից. այլ առանձին միայնաբար ընթանալ. և այսու որպէս հակառակ եպերեալ: - 553. Վասն զի արեզակն արդարութեան քրիստոս հայրական փառօք և աստուածագումար դասուք և կարապետեալ աստուածային նշանն անտի գալոց է ըստ տիրոջն. «որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից՝ այսպէս և գալուստն որդւոյ մարդոյ»: - 555. Եւ այսպէս լինի կատարեալ. մեղք խառնեալ օտարին զաղտնապէս, ընդ մտածութեանն բնաւորապէս: - 558. Դարձեալ ասեմք զեօթնեքինն ըստ երից մասանց հոգւոյն այսպէս: - 559. Այսպէս լինի ը: - 560. Երրորդ՝ զի եւ են զգայութիւնք և մի բոլոր մարմինն. ուստի ծնանին զ խորհուրդք այսպէս: - 560. Ուստի յառաջեն ամենայն խորհուրդք այսպէս: - 560. Այսպէս յառաջ գան ի վեց շարժմանց ը խորհուրդք: - 560. Երրորդ՝ զի շղթայք մեղաց այսպէս ունին զկարգն. զի նախ որկորստութեամբ լնու զորովայնն. և յետ այնորիկ պոռնկութեամբ թափէ՛ զնա. և ապա՝ արծաթ ժողովէ զի լնու զորովայնն և պոռնկի...: - 561. Զի յամենայն մեղս երևի հպարտութիւն այսպէս. զի ամենայն

մեղք խոտումն է պատուիրանացն աստուծոյ, և խոտորումն զհետ հեշտութեան մարմնոյ...: - 562. ...այն է հպարտութիւն որ խոտեմք և անարգեմք զճշմարիտ բարին. և ապա խոտորիմք և հետևիմք զհետ փոփոխելոյ բարւոյս. և այսպէս երկի հպարտութիւնն յամենայն մեղս: - 562. Այսպէս և հանդիպեալ հպարտութեանն՝ ելանեն ամենայն բարութիւնք մեր: - 562. Այսպէս մեղանչէ սատանայ և մարդ. զի զլոյսն աստուծոյ անձնիշխան կամօք և իմացմամբ մերժէ՝ և սիրէ գխաւար: - 562. Այսպէս մեծ է մեղք հպարտութեան քան զամենայն մեղս մարմնական: - 563. Այսպէս ապա գիտելի է, զի և հրեշտակք վասն այն մեղանչեն որ են բանականք և անձնիշխանք: - 563. **Եւ զայս առնէ միտքն իբրև մշակ. որ առեալ զսերմն և բազմաբեղունս աճեցուցանէ. այսպէս և միտքն խորհելով զչարն՝ զայսոսիկ ախտս առաւելու ի մեզ:** - 564. Այսպէս և զայլն ամենայն յաւելու անչափութեամբ. վասն որոյ ախտ և մեղք կոչին առ մեզ: - 564. Այսպէս և գխոհեմութիւնն ի չար խորհուրդս և ի խորամանկութիւնս փոխեմք: - 564. Նախ՝ ըստ գոյացութեան և ըստ տեսակին. զի մարդն է տեսակ և տեսակն գոյացութիւն. ըստ գոյացութեանն այսպէս: - 565. Երրորդ, ըստ քանակին այսպէս. զի ոմն մի գործեաց զպոռնկութիւն, և ոմն **ռ**: - 565. Թիւ սոցա առեալ լինի այսպէս: - 567. Չի որպէս ի մեղանչել հոգւոյն ապականեցաւ մարմինն աղամայ և եղև դիւրասահ առ վավաշոտ ցանկութիւնն. այսպէս և սերեալ մարմինն քարշելով ընդ ինքեան զապականութիւնն՝ աղտեղացուցանէ զհոգին: - 567. Իսկ զանազանի մահացուն և ներելին ըստ առաւելութեան և նուազութեան. որպէս առաւել է հարկանումն օձի քան զլուոյ. և նետի քան զփշի. այսպէս և մահացուն է առաւել քան զներելին: - 568. Այսպէս զանազանին մեղք ըստ նիւթոյն և ենթակային: - 568. Եւ սոքա այսպէս զանազանին: - 568. Եւ որպէս այլ է ունելն և առնելն և կրելն. այսպէս այլ է ունակութիւն մեղաց. և առնել զմեղս. և կրել զպատիժս: - 569. Չի որպէս նախանձն կորուսանէ զինքն, այսպէս և բարկութիւնն փախուցանէ զընկերն: - 570. Նոյնպէս **ժ** բան է հաւատամքն որ է՝ այսպէս: - 572. Եւ գիտելի է զի հաւատն և յոյսն այսպէս զանազանին: - 574. Սէրն ըստ առաքելոյ այսպէս սահմանի. «Սէրն է վախճան պատուիրանաց ի սուրբ սրտէ և ի բարի խղճէ մտաց և յանկեղծաւոր հաւատոց»: - 574. Երեք են. այսինքն անկատար և կատարեալ և գերակատար, այսպէս: - 576. Այսպէս և պատկեր վերստին ստեղծմանն ի մեզ կայանայ ի միութիւն շնորհին և յերիս ունակութիւնս: - 577. Եւ այսպէս հաւասարութիւն ունին սոքա: - 577. Եւ զայս փոխեն ոմանք այսպէս. զսէրն առ բարութիւնն. զյոյսն ի բարձրութիւնն. և զհաւատն առ ճշմարտութիւնն: - 578. Երրորդ՝ ի կառավարել զգործնական և զտեսական կեանս. այսպէս աստուածային և մարդկային առաքինութիւնքն են որ ասացաւ: - 583. Այսպէս և ի թիւ երանութեանցս է՝ կարգ բնական. զի արժանաւորքն ի վերջոյ՝ դնին: - 583. Եւ այսպէս զանազանին: - 584. Նախ՝ զի մարմնաւոր ծնունդն մշանակ է հոգևոր ծննդեանն. և որպէս մի է մարմնաւոր ծնունդն, այսպէս մի է և հոգևորն: - 590. Այսպէս շնորհք հոգւոյն սրբոյ ի մկրտութեանն զաղտս մեղաց լուանայ...: - 591. Եւ դնէ զայս քահանայն սուրբ մեռնաւն ի ճակատ նուիրելոյն ասելով այսպէս. ըստ այլազգաց եկեղեցեաց. թէ ի ներքոյ ձևիս այս ես **կու** մշանեմ զքեզ մշանաւ խաչի...: - 593. Այսպէս ջրովն մկրտիմք ի քրիստոս և որդիք աստուծոյ կոչիմք. և իւղովն ի շնորհք հոգւոյն սրբոյ միաւորիմք: - 593. Այսպէս և ի ճշմարտութիւնս մի է մշխարն դնելի, և մի բաժակով գինի: - 597. Եւ այսպէս պարտ է կամ զօրհնեալն դարձեալ օրհնել որ է սուտ. կամ ամենայն հացն ո՛չ է օրհնեալ այլ մինն: - 597. Սէք այսպէս լուաք ի սուրբ գրոց թէ՛ անարժան ուտելն առնէ յուղա. և ո՛չ թէ միաւորութեամբ զմարմին և զարիւնն ճաշակել: - 598. Այլ սուրբն աթանաս որ զխորհուրդ պատարագին աւանդեաց՝ այսպէս ուսոյց: - 599. Եւ սուրբն բարսեղ կեսարացի այսպէս բաշխէր ժողովրդեանն. որպէս գրեալ է ի պատմութեան նորին յունվարի **ա**: - 599. ...այսպէս պատմէ Մատթէոս և Մարկոս. իսկ Ղուկաս և Յոհաննէս յետ ընթրեացն մշանակեն զթացեալ պատառն: - 599. Այլ թացեալ պատառն այսպէս էր. զի ի սկաւառակն ընդ վարդապետին փութացաւ մատնիչն տանիլ զձեռն լիրք դիմօք և արհամարհեալ մտօք: - 599. ...և այսպէս մեկնեն առ հասարակ վարդապետք եկեղեցւոյ...: - 599. ...այսպէս և օգոստինոս վարդապետն Ֆռանկաց ի խորհրդոց գիրս ձա համարն ասէ, թէ յառաջագոյն բաշխեաց զխորհուրդ մարմնոյ և արեանն և տուեալ յուղայի: - 599. ...այսպէս և ներելին սրբի բանիւ քահանային և աղօթիւք: - 604. Այսպէս բազմապատիկ թողութիւն շնորհէ քահանայականն կարգ՝ ձեռնդնելով և բանիւ շնորհաց սրբելով: - 605. Իսկ ոմանք այսպէս ասեն: - 606. Իսկ ըստ մեծին դիոնիսեայ այսպէս: - 608. Այսպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս եթէ՛ մաքրելիք են **ե** դասք. յորոց վերայ իշխէ սարկաւազն և գործէ՛ զմաքրականն: - 608. ...և կրկին է մահն որ պատասխանի տայ նոցին այսպէս: - 610. Ի վերն այսպէս: - 611. Երկրորդ եղանակն այսպէս: - 611. Երրորդ եղանակն այսպէս: -

611. Հինգերորդ, ի նորս **զ** ազգ է որպէս ասէ մեկնիչն վարդան այսպէս: - 611. Ա՛րդ՝ հասարակ կանոնք այսպէս եղին հարքն սուրբք. - 611. եթէ ի հոգեւոր ազգն ո՛չ լինի խնամութիւն մինչ ի **զ** ծնունդն այսպէս: - 611. Այսպէս և աստուածային օրինօք մի այր ընդ միոյ կնոջ զուգաւորի և ընկերակցի: - 612. Այսպէս և մարդս եկեղեցի՝ յոսկերաց և յերակաց և ի մտոյ: - 613. Եւ այսպէս վերընծայեն աստուծոյ զօրհնաբանութիւնսն. վերջինքն տալով ի միջինսն. և միջինքն յառաջինսն. և յառաջինքն մատուցանեն աստուծոյ: - 624. ...վասն որոյ յորժամ հրաւիրէ՝ զմեզ՝ ուսուցանէ այսպէս աղօթել: - 626. Այլ և զինն կարգ աղօթից **ը** անգամ կատարենք այժմ այսպէս: - 627. Այսպէս վեցերորդն ապաւինելով ի տէր խոստովան եղիցուք նմա...: - 629. Զի այսպէս ասէ նեքտառիոս հայրապետն հռոմայ թէ՛ չէր հնար իջուցանել զմարմինն տիրոջն ի խաչէն վասն փայլատակմանցն ի խոցուածոյն: - 631. Եւ զսուրբ աստուածն խաչեցար. և այսպէս զրէ՛ եսայի ետես զքրիստոս նստեալ յաթռո որ է խաչն. և երգէին զերեքսրբեանն: - 631. Այսպէս հանապազ յիշատակենք զերախտիս նորա որ վասն մեր խաչեցաւ: - 632. Երկրորդ, զի այսպէս ասել սուրբ աստուած սուրբ և հզօր սուրբ և անմահ քրիստոս որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ: - 633. Այսպէս ասէ մեծ իմաստասէրն և երկրորդ աւետարանիչն մեր և կաթողիկոսն սուրբ յոհան յօձնեայ թէ՛ պատարագին ժամն խորհուրդ է խաչին քրիստոսի...: - 634. Եւ դարձեալ թէ՛ այսպէս սուրբ ունինք զմիտս և զհոգիս մեր: - 635. Եւ դարձեալ՝ այսպէս էր քրիստոս ի վերայ խաչին...: - 635. Այլ և այսպէս **բ** որմունք լինելոց են ի հանդերձեալն. այսինքն է մին հրեշտակաց և միւսն մարդկան սրբոց յաւիտենից փառաբանիչք: - 636. Եւ թեոփիլեանք ոմանք կոչեցեալք, արարին զերկու ստեղունս ասացեալ. և այսպէս աւարտեցաւ **ժ** ծայնքն: - 640. Եւ այսպէս ի պահոց թագաւորքն նշանակի: - 641. Եւ դարձեալ այսպէս: - 642. Թէ տէրունի իցէ տօն, այսպէս է կարգն: - 642. Այսպէս հոգևոր սակաւ ինչ այսօր ուրախանամք և պատրաստենք զմեզ: - 646. Եւ այսպէս բազում են խորհուրդ քառասնորդացն. և ըստ խորհրդոցն պահք ո՛չ լուծանի: - 651-652. այսպէս օրհնութիւնն աստուծոյ առատութիւնն է ամենայն կերակրոց: - 654. Եւ զայս ի քրիստոսն ուսար. զի այսպէս խաչանման բեկանէր զհացն երկոքին ձեռօքն: - 655. Երկրորդ, զի ուսցուք այսպէս զամենայն ինչս մեր հաղորդել ի պէտս կարօտելոց. և զմիմեանս մեծարել և պատուել սիրով: - 655. Երրորդ, զի այսպէս հաղորդ լինինք վերին սեղանոյն որ է արքայութիւնն երկնից: - 655. Երկրորդ, զի այսպէս հաղորդիցուք երկնաւոր զինւոյն. որ է՛ իմաստութիւնն աստուծոյ. - 656. Եւ դարձեալ՝ ի յարքայութիւնն երկնից այսպէս ըստ իւրաքանչիւր չափու և արժանեաց կարգաւորապէս պարգևէ աստուած զիմաստութիւնն. և ո՛չ անկարգ. կամ զրկելով. կամ աչաղելով: - 656. Եւ եփրեմի ներբողեանն այլ՝ ցոյց զայս տայ. թէ դահիճն ետես ի բանտին որ այսպէս աղօթէր: - 659. Այսպէս և այս կարգաւոր է և ուղիղ վասն բազում պատճառի: - 662. Այսպէս և ի յարութեանն սուրբք զայսպիսի փոփոխմունս ո՛չ ունին...: - 663. Այսպէս և նոքա կատարեցին զճանապարհ կենցաղոյս և զբարեաց գործոց. վասն որոյ վախճանեալ կոչին: - 666. Այսպէս է վախճան մաքուր և սուրբ հոգւոցն. ուրախութեամբ ընթացեալ ի պսակն և զերծեալ ի բանտէ խաւարային մարմնոյ: - 669. ...այսպէս մերկացեալ ի բարեաց...: - 671. ...այսպէս և քահանայն նախ օճանի և ապա՝ թաղի: - 672. ...այսպէս և աստ նախ օճանի և ապա թաղի ի հող: - 672. ...այսպէս և հոգին զմայլի տեսութեամբ սուրբ Երրորդութեանն...: - 672. Տասներորդ՝ զի այսպէս ողջունի և հոգին անդ որպէս մարմինն աստ. նախ յաստուածպետութենէն, և ապա ի համակարգ հոգւոց սրբոց: - 673. Այսպէս և հանգստարանք եպիսկոպոսաց ի կարգս իւրեանց, և քահանայից, և կրօնաւորաց, և թագաւորաց, և աշխարհականաց: - 674. Եւ այսպէս ծածկեցեն հողով զեօթն օր զաստիճանքն...: - 674. Այսպէս է կարգ կատարման ննջեցելոց սրբոց քահանայից և կրօնաւորաց և առ հասարակ ժողովորոց: - 674. Նախ ցուցանէ թէ՛ և այսպէս հասարակ ընթանամք առաջի քրիստոսի: - 675. ...այսպէս և քար տապանիս մեր լիցի. նշանակէ՛ զանապական յարութիւնն. որ **վիմածին լինինք** և առանց ապականութեան որպէս քրիստոս. և ո՛չ **հողածին** ապականացու որպէս զառաջին աղամն: - 679. Եւ դարձեալ՝ ցուցանէ թէ այսպէս և հոգի նորա անշարժ կայ և մնայ ի յաւիտենական փառս և ի մշտնջենաւոր հանգիստն ամեն: - 679. Այսպէս և բաժանեալ հոգին ի մարմնոյ՝ ընթանայ յերկինս և ամփոփի ի տեղուջ լուսոյ յօթևանս հոգւոց...: - 681. Այսպէս թէպէտ քրիստոսնէից հոգիքն որ անարժանք են՝ ի ձեռն հրեշտակին ժամանեն ի կայանս հոգւոցն այսպիսի սքանչելեօք: - 682-683. Այսպէս և թաղմանն: - 684. Այսպէս և ի տընօրհնէքն ընծայք խաչին և աւետարանին որ ի նոցա տուեն մտանէ: - 684. Եւ սոքա այսպէս: - 687. Իսկ հոգիք հաւատացելոց որք ոչ գնացին այսպէս զիտս նորա, այլ ընկալան ի ներգործութեանցն սատանայի և ի կրից աշխարհի. - 688. Եւ այսպէս ամենայն

առաքինութիւն աստ հանգուցանէ զմիտս... : - 689. ...այսպէս լինելոց է ի կատարածի: - 695. Այսպէս հոգին նախ տեսութեամբն ուրախանայ և փառաւորի, և ապա՝ մարմնովն կատարեալ պսակի: - 696. Սակայն զփառսն չև ևս են ընկալեալ մինչև ի սքանչելի երկրորդն գալուստ. այսպէս մեծն անդրեա: - 696. ...այսպէս և ո՛չ որ առեալ զպատիւ, բայց միայն աւագակն: - 697. Եւ ասեն այսպէս: - 701. Դարծեալ մեր վարդապետք ասեն, որպէս ի տեսլեան մեկնիչն լո՞ գլուխն ասէ այսպէս: - 703. զի գիտասցուք թէ որպէս արդարոց փափկութիւնն է յաւիտենական, այսպէս և մեղուցելոց տանջանքն: - 703. Ասեմք նախ՝ եթէ սուրբն ոսկեբերան մեկնէ զբանս զայս աստի դատաւորաց և հատուցմանց այսպէս: - 704. Այսպէս և աստ մինչև՝ զոր մինչ առ ինքն նշանակէ, և զհանդերձեալն ո՛չ լքանէ: - 704. Եւ այսպէս ասէ առաքեալն եթէ՝ մերկութեամբ մարմնոյն մերկեաց զիշխանս և զպետս խայտառակեաց: - 705. Եւ այսպէս ասացեալքս թերի՛ են և ո՛չ ընդունելի եկեղեցւոյ: - 706. Եւ այսպէս կարծեսցին աւուրքն այնոքիկ ողորմութեամբն աստուծոյ: - 709. Չոր վարդապետք եկեղեցւոյ այսպէս իմանան եթէ՝ կրկին է յարութիւն. այսինքն կեանք: - 710. Այսպէս ղ տարերք զչորեքին գործս մեր ընդ էութեանս ունին յաւանդի և յառաջ բերեն: - 714. Եւ բնական քննութեամբ նախ այսպէս եթէ՝ տեսանեմք ի քաղաքական օրէնս զի գոյ դատաստան...: - 715. Եւ այսպէս սահմանի եթէ յարութիւն է այնմ որ անկաւ մարմնաւոր մահուամբ՝ վերստին յառնել անմահութեամբ ի կեանս յաւիտենականս: - 716. Եւ այսպէս էր յարութիւնն քրիստոսի...: - 716. Եւ այսպէս կրկին իմանի առաքելոյ բանն: - 717. Այսպէս և թէ որ զմարդոյ մարմին ուտէ և ծնանի ա՛յլ մարդ, մարմին մարդոյն ո՛չ յառնէ ի ծնեալ մարդն և ո՛չ ի ծնողն որ եկեր, այլ ի կերեալն մարդ: - 718-719. Այսպէս և հողն ուստի շինեցաւ ադամ, ո՛չ մնայ ի տարերս. այլ յառնէ ի յադամ որ սկիզբն եղև գոյութեան նմա: - 719. Այսպէս և ի մարմին մարդոյ ոչինչ խառնի ի հասարակ տարերաց ի յորս լուծաւ. այլ ինքն միայն գոյացութիւն մարմնոյն խառնեսցի ընդ հոգւոյն: - 719. Այլ բանն պօղոսի ո՛չ է այսպէս թէ մարմինն էութեամբ հոգի լինի. այլ նման հոգւոյ. զի անմահ լինի որպէս հոգի և անկարօտ կերակրոյ: - 720. Նախ՝ զի որպէս նախ սերմանի և ապա բուսանի. այսպէս և մարդն նախ մեռանի և ապա՝ կենդանանայ...: - 720. Վեցերորդ, ոմանք ատոքք և կէսք ազագունք և այլք անպտուղք. այսպէս և մարմինք ընտրելոցն և ոչ նոյնպիսեացն ըստ չափու զանազանին: - 721. ...այսպէս և ննջեցեալք ամենայն ծեր և տղայ՝ յառնեն ի մի չափ հասակի երեսնամեայ որ է կատարեալ հասակ որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 721. Այսպէս և հոգևորն: - 721. Եւ որպէս ելաք ի բարի կենաց և մտաք ի չար մահն, այսպէս և ելեալք ի մահուանէ մտաք յանեզր և անվախճան կեանքն և բարութիւն: - 724. Ասեմք առ այս, եթէ բան սաղմոսին այսպէս մեկնի: - 724. Եւ այսպէս համահասակ թուով ժամանակի և կատարելութեամբն լինին: - 726. Եւ այսպէս նորոգին: - 727. Դարծեալ՝ էութիւնն մնայ, այլ ներգործութիւնն պակասի՝ այսպէս...: - 728. Նախ զի դիւրաւ հալի մոմ ի հրոյ. այսպէս և լերինք յերեսաց բարկութեան հրոյն: - 728. Երրորդ զի պարզի հալեալ մոմ. այսպէս սևութիւն և թանձրութիւն երկրի ի դժոխս ժողովին և մարմինք մարդկան յերեսս երկրի: - 728. Չորրորդ ի պնդութենէն թափանցիկ լինի. այսպէս և երկիր իբրև զապակի: - 728. Այսպէս իմացիս և զայլ տարերս: - 728. Ոմանք այսպէս կարծեն թէ՝ հաստատութիւնդ բարձցի ի միջոյ մինչ վերին երկինքն երևի: - 729. Իսկ ըստ իրին, զի որպէս անպ զարեզակն արգելու, այսպէս նսեմութիւն օդոյդ զարփին որ արգելէ՛ զտեսութիւն մեր: - 729. Եւ այսպէս հսկել և պահել զտունս մեր, զի մի՛ գող մահուն և կատարածի՝ զտեալ զմեզ անպատրաստ ի մեղս՝ տանիցի զհոգիս մեր ի տանջանս յաւիտենից: - 730. Որոց պատասխանեսցուք այսպէս: - 733. Այսպէս և այս ո՛չ է ըստ բնութեան կարգի. զի նոյն բանն աստուած ի սա՛ է միաւորեալ անբաժանապէս: - 733. Իսկ երկրորդին այսպէս պատասխանեսցուք **ընդդիմաբարակայութեամբ**. զի մարդոյ մարմին ապականի. վասն զի քակտի ի նմանէ կենդանացուցիչ նորին հոգին. - 733. Այսպէս և ղ տարերք ըստ ինքեանց անապականք են. զի մասնաւորքն ի նոցանէ ապականին և դարծեալ ի նոսա խառնին. և այսոքիկ ըստ կամացն աստուծոյ են կամ մշտապէս: - 733. Այսպէս և զչնչին փայտն առեալ արար փրկութիւն տիեզերաց և արար անապական: - 734. Այսպէս և խաչն իւր աստ տգեղ երևի, և ի կարապետութեանն իւրոյ արեզակնափայլ ճառագայթիւք: - 734. Այսպէս քրիստոս այնու կերպարանաւ որով համբարծաւ՝ հանդերձ ամենայն դասուք հրեշտակաց ի դատաստան եկեսցէ: - 734. Եւ այսպէս բաժանեսցին ի միմեանց տեղեաւ և փառօք. որպէս օդիք և այծիք յաջմէ և յահելէ քրիստոսի: - 738. Երրորդ, հաւաստի արդարութեամբ. և այսպէս ամենայն սուրբք և հրեշտակք դատեսցեն զնոսա որք ի նոյն շաւիղն յանցաւոր գտան: - 738. Չորրորդ, յայտնելով մեղացն. և այսպէս մեղաւորք և չարք զմիմեանս դատեսցեն: - 738. Այսպէս զիր ընտրելոցն: - 741. Եւ այսպէս բաղդատի: -

744. Ձի որպես ի կշիռն արդար՝ մետ մի յաւելուածն հարստահարէ՝ զդիմակն և ի խոնարի ձգէ, այսպէս և դատաստանն աստուծոյ. - 745. Այսպէս ի միտելն սակաւ ի չարն՝ յաղթահարեաց արդարութիւնն: - 745. Այսպէս ի միտելն ի բարին՝ յաղթահարեաց ողորմութիւնն: - 745. Այսպէս բաղդատի կոչումն կշռոյ եթէ ունէք հաճոյ մարթասցի: - 745. Եւ միտումն երբէք և ուրէք հարստահարելով և հաւասարելով ընդ միմեանս՝ այսպէս. - 746. Այսպէս հաւասարի և միտէ՝ կշիռ ողորմութեանն ըստ ինքեան առ նոյնս և առ այլս: - 746. Եւ այսպէս դնի կշիռք արդարութեան որպէս ցուցաւ: - 747. Եւ այսպէս երեքին սոքա կոչին չարացն հնծան: - 748. Այսպէս ասեն ոմանք: - 752. Ձի այսպէս ասեն վարդապետք՝ թէ յորժամ յղանայ որ ի միտս իւր զխորհուրդ մեղացն, ի սատանայէ՝ սերմն առեալ որպէս կին յառնէ. և ի ծնանիլ մեղացն՝ ծնանին և որդունքն ի հրեղէն ծովն որ է՝ ի հարաւ: - 753. Այսպէս և քրիստոս քան զամենայն սուրբս զպարգևս ունի առատագոյնս. որում հոգին ո՛չ տուաւ չափով: - 755. Իբր ո՛չ այսպէս զոր երկի տեսանելոց ենք ասէ: - 759. Այսպէս և օդն յորս եկաց փրկիչն յետ յարութեանն, փոփոխեցտ զբնական նսեմութիւնն իւր և պայծառասցի որպէս զեթերն: - 759. Այսպէս առաջին ուրախութիւնն է յերանելի տեսութեանցն աստուծոյ: - 763. Այսպէս և ի նաւորդսն զկնի վշտաց նաւաբեկութեանն ցնծան յոյժ. վասն զի երկեան յոյժ: - 765. Այսպէս ի վեցից կողմանէ եղիցի ուրախութիւն սրբոցն. որ եղև հաւաքեալ ի վարդապետաց սրբոց: - 765. Այսպէս կոչեսցին արդարքն ծառ կենաց: - 766. Այսպէս վասն երկնային և իմանալի տնկոցն որ կոչին ծառ կենաց. ունելով յինքեան զկեանս և բաշխելով այլոց ամենեցուն զխնամս: - 767. Այսպէս բնութիւն: - 770. Այսպէս յընդդիմակէն տես և զայս. զի թալտ հասարակաց է մարդոյ դժկամակ զոլ խրատու, այլ ո՛չ է բնութեամբ իր: - 774. Եւ այսպէս ապա չեն առհասարակ դժկամակք: - 774. Եւ այսպէս յարմարին սոքա երից որպիսութեանց մերոց: - 774. Եւ այսպէս կարգաւորին հասարակութիւնք: - 775. Իսկ յանցանել նորա՝ կորոյս զամենայն. ո՛չ միայն զխոստացեալն, այլ և զպարգևեալն. զի ըստ որում յանմեղութենէն մեղանչական գտաւ, այսպէս մահու և ապականութեան գրաւեցաւ: - 776. Եւ այսպէս քարշեալ եղև ի մեզ սկզբնականն մեղք՝ յանհնազանդութենէն հոգոյն և ի ցանկութենէն մարմնոյն. անցեալ ի ծնունդս նորա նիւթապէս ի մարմինս, և տեսակաբար ի հոգիս: - 776. Եւ այսպէս պատժոյ նորին հաղորդեալ մահու մեռանելոյն հասարակ ամենեցուն որպէս ասացաւ: - 776. Չորրորդ, զի որպէս ադամաւ ամենեքին մեռան արդարք և մեղաւորք. այսպէս և քրիստոսիւ ամենեքին կենդանացան. այսինքն ազատեցան: - 777. Այսպէս և եպիփանն մեծ: - 777. Այսպէս սատանայ է մեղադրելի իբր պատճառ և գտակ չարեաց մարդկայինս բնութեան և ո՛չ ադամ: - 777. ...իսկ Բաղդատութեամբ. որպէս է սկզբնականն առ ներգործականն մեղք. այսպէս ադամայն առ որդւոցն նորա: - 777. Որ և ամենայն վերոյ գրեալքդ առակք, անառակին, մոլորելոյն, կորուսելոյն և այլն ևս, այսպէս ուղղին. այսինքն նմա՛, վասն նմա՛, որպէս նմա՛: - 778. Ձի որպէս կարողութիւնն աստուծոյ երկի ի ստեղծանելն և ողորմութիւնն ի բարերարելն, այսպէս և արդարութիւնն ի հատուցանելն: - 778. Ձի յորժամ ինքեանք փոխեցան, փոխեցաւ և ըստ նոցա պատիժն ասացեալ. այսպէս և ամենայն ուրէք տեսցես: - 779. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք...: - 779. Այսպէս բարութեան տեսցես ինձ յամենայն ուրէք ըստ ժամանակի զգործս յարմարեալ: - 780. Եւ այլևս յարմար տեղոյս այսպէս իմանի...: - 781. Այսպէս և ենթադատութիւնք սուրբ գրոց ոմն այսպէս և ոմն այն: - 782. Ձի այսպէս ուսաք ի սրբազան վեհէն մերմէ ըստ սրբոցն աւանդութեանց. թէ ամենայն իր որ բնութեան է պարգև, անի բաց դնելի՛ է ի նմանէ: - 782. Ձի որպէս բան պատկերին, այսպէս և բան շնորհացն եռակի. զի միապէս սոքա եղծանին մեղօք, և նմանապէս արծարծին մաքրութեամբ առ որ որ և իցէ: - 782. Այսպէս և ժանգ յանցանաց մկրտելոց և քահանայից՝ բառնայ զգործ՝ կամ զնշանակութիւն շնորհացն...: - 782. Այսպէս և ադամ զղջմամբ իւրով ընկալաւ. այսինքն երևեցոյց յինքեան զկորուսեալ շնորհն: - 783. Արդ որպէս յամենայն ժամանակս սոքօք գան ի հաւատս ուղղութեան և է՝ վարձատրելի. այսպէս և ի վերջին ժամանակս որք յետ նեռինն՝ ո՛չ միայն ի հարկէ սքանչելեաց, այլ և ի լոյս քարոզչաց երկուցն վկայից իջելոց սրբոց: - 785. Որք դարձուցեն զսիրտ հարց յորդիս ըստ մաղաքիայի. այսինքն ուսուցանեն զհաւատն փրկչին զոր հարքն ունեին. և է՝ վարձատրելի և կարի քաջ. և թէ այսպէս և թէ այն՝ քրիստոս քարոզի: - 785. Եւ այսպէս յայտ է լուծումն երկրորդին: - 787. Ձի է՝ բացասութիւն բացբարձօղ ամենայնի ուր և դիպեսցի. որպէս զութիւն այսպէս զոչութիւն: - 787. Դարձեալ՝ զորօրինակ բ անկատարք լինին մի կատարեալ. իսկ կատարեալն թէ և կրկնեսցի՝ ո՛չ է անկատար. այսպէս և ասացեալքդ: - 787. Նմանապէս և հիմունք երկրի ջուրք տատանեցան. այսպէս և սիւնք ասացեալն օդոյ

դողային. և լուսաճեմքն խաւարեին: - 788. Եւ այսպէս տրտմեալ սգով և թախծեալ մտօք ընծայեցի տխեղծ մատամբ **գիտունախոյ** նուէրս բանի, իբր զլոմայս այրոյն՝ քունդ գանձարանի: - 789

ԱՅՍՊԻՍԻ + Եւ այսպիսի չարս ո՛չ է է. և ո՛չ ի յեսս. և ո՛չ սկիզբն ունի կամ պատճառ. և ո՛չ ինքն սկիզբն այլոց կամ պատճառ. այս է **ինքնաչարն**: - 22. Առաջին՝ զի թէ աստուած էր անծնելութիւնն, պարտ էր ունել և անծնելութեանն ստեղծուած ինչ. և զի ոչ ունի, և ո՛չ որ ասէ ի հեթանոսացն այսպիսի բան. այլ ամենքն խոստովանին թէ աստուած է աստուած. և ո՛չ անծնելութիւն աստուած: - 38. Զինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՝ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անձնաւորութեանց...: - 45. Այլ այսպիսի կենդանութիւնս է ի հոգւոյն...: - 57. Եւ այլք այսպիսիք: - 61. Այլ գայսպիսի ի միում գոյութեանն յոյժ յիմարութիւն է կարծել կամ ասել: - 62. Զոր գայսպիսի չարութեան խնդիրս տարագրէ՝ եկեղեցի ուղղափառաց: - 76. Եւ այսպիսի կարծիքս սո՛ւտ է: - 80. Զորս գայսպիսի խորհօսն նզովէ՝ եկեղեցի սուրբ: - 82. Եւ յայտնի եղև թէ և զքրիստոս գոլն ուրանան. և զաստուածն ուրանան այսպիսի առարկութեամբ: - 91. Եւ այսպիսի տգիտութիւնս խաւար է մտացն և կուրութիւն: - 103. Այլ և այսպիսի ե ասեն զեղանակ նախկնից. այսինքն՝ ժամանակաւ. և բնութեամբ. և դաստիւ. և պատուով. և պատճառաւ: - 109. Զի միմն հասարակ է. և միակն մասնաւոր և առանձնակի. զի ամենայն միակ՝ մի է. այլ ամենայն մի միակ ո՛չ է. որպէս յորժամ ասեմք՝ մի հօտ. մի շեղջ. մի լիտր. այսպիսիքս մի են. այլ միակ ո՛չ են: - 109. Վասն որոյ ընդ կորուստ այսպիսի մասանց՝ և գիտութիւն մտաց մեր կորնչի: - 117. Ո՛չ են յաւերժահասունք որպէս ոմանք կարծեն թէ յերկուց տարերց այսինքն ի հրոյ և յօրոյ են բանական կենդանիք և ունին ծնունդ և մահ. սուտ է այսպիսի կարծիքս և ընդունայն և հակառակ սուրբ գրոց. զի բանական կենդանի և մահկանացուն՝ մարդս միայն է որոյ յարութիւն և դատաստան գոյ: - 150. Արդ ներքին է՝ որ ի փափկութեանց և ի հեշտութեանց փորձի բնութիւնս մեր և այլայլի ի գանազան տեսակս մեղաց. զոր պարտ է հանապազ աստուածային խնամոյն՝ զի մի՛ թողէ այսպիսի փորձութիւնս զմեզ ընկղմիլ: - 160. Եւ գայսպիսի զօրութիւնս ո՛չ երբէք ասեմք ի վերայ աստուծոյ. զի մշտնջենաւոր էութիւն է. և ոչ ընդունի զգոլն և զզգոլն: - 168. Եւ թէ գոյր ինչ այսպիսի զօրութիւն ի նա, լինէր վախճանաւոր և նա. և թէ էր վախճանաւոր, և էր սկզբնաւոր՝ որ է՝ անպատշաճ: - 169. Եւ դարձեալ է՝ ոչ էակ՝ որ թպէտ ներգործութեամբ ո՛չ է, սակայն զօրութեամբ ունի զգոլն. և այսպիսի յոչնչէ եղեն արարածք ամենայն. ապա ուրեմն յայտնի է հարցումնդ: - 173. Եւ այսպիսի էակքս կրկին ունին զօրութիւն. լինելոյ և ո՛չ լինելոյ. գոլոյ և ո՛չ գոլոյ. և այլն: - 173. Ո՛վ մեծի աղետիս և վշտալից տարակուսի. զի այսպիսիքս զմի միաւորութիւն տեսառն ուրանան...: - 176. Այսպիսի ժամանակ է յայտնապէս կեանք մեր. զի զոր ինչ ժամանակ կենցաղոյս չափէ բնութեամբ՝ ապականէ և փոփոխէ...: - 199. Միմն պարզ և զուտ բարին ներքոյ և արտաքոյ. որպէս առաքինութիւն. և հոգևոր գործն. այսպիսիքս հրամայէ՝ մեզ մերձենալ: - 224. Զինգերորդ՝ զի կարէ՛ մարդ ներհակ սովորութեամբ պահօք և աղօթիւք և կրթութեամբ մարմնոյ սանձել յինքեան գայսպիսիս նշանաց գործ: - 246. Եւ բազում ևս այսպիսիս: - 256. Վասն որոյ յայսմ հասակի տիոց հրաման է յեկեղեցւոյ պսակ դնել այսպիսի մանկանց: - 265. Իսկ կայեն զի ո՛չ այսպիսի կամօք մատոյց՝ անարգեցաւ եօթնիցս ընդդիմակօքն: - 287. Իսկ թէ վասն է՞ր այսպիսի դառն պատժեցաւ: - 288. Զորորդ՝ զի պտուղ ո՛չ եկեր. որով ևս ուտելովն զրկեցաւ կենաց. և այսպիսիքս յերկինս հանեն զմարդն: - 290. Երկրորդ՝ այսպիսի ձև հաստատուն է. զի կիբիկոն է. զի հաստատ և յարամնայք են: - 344. Ի նոր պատարագս այսպիսի մարմնոյ ընտրութիւն ո՛չ է: - 371. Որ և միով հպմամբ ի լանջսն՝ մաքրեցաւ աշակերտն այսպիսի կրից. քանի՞ առաւել որ եբարձ զապականութիւնս ազատ լիցի այսպիսի կրից: - 383. Զմայն է՝ որ զտեսս աչաց կամ զձայն հմայէ. և գթռիչս և զկրռիչս հաւուց. և զձայն կրակի և զաճառաց. և զդրան, կամ աքիս տեսեալ. կամ բէճ. կամ մուճակ. կամ այլ ինչ այսպիսի...: - 388. Եւ այսպիսիքս ամեն ո՛չ են յարմար ուխտականի: - 390. Այլ տես յայտնապէս, զի գայսպիսի նշան վկայութեան ո՛չ ունէին յուրաս և դևդաս. և ո՛չ նեռն ունելոց է դերաքրիստոսն. վասն որոյ ո՛չ են մարգարէ, այլ մոլորեցուցիչք և չարք: - 400. Եւ է՝ որ զմեղքն թողու՛ և զպատիժն կրէ. որք յայլմէ բռնաբար խոստովանին և պատահմամբ, և դարձեալ սխալին. այսպիսեաց մեղքն միայն թողի: - 432. Եւ է՝ որ խոստովանի. և ոչ մեղքն միայն թողուի. որք թերի են սրտիւ. և զմեղս թերի խոստովանին. և ի միտս եղեալ են դարձեալ գործել. այսպիսեաց ոչ մեղքն թողուի և ոչ պատիժն. զի որպէս զշուն դառնայ ի փսխած իւր: - 432. Եւ այսպիսի ողորմութիւնս է ի յերկինս և ի դժոխս: - 459. Զինգերորդ՝ զի մի՛ դատապարտեսցի իբր անժուժկալ. զի էր ի քահանայական ցեղէն. և այսպիսիքս այրեալ լինէին.

իսկ այլ շնացողք քարկոծեալ: - 461. Ապա ուրեմն աստուած է ծնեալն այսպիսի հրաշիւք: - 466. Եւ յիսուս անունն՝ են վեց գիր. որ կարեն լինիլ սկիզբն այսպիսի ասութեանց. այսինքն Յարազուարճութիւն տրտմեցելոց: - 474. Դարծեալ ասենք, եթ միով հայնմբ լանջացն յիսուսի մաքրեցաւ աշակերտն այսպիսի կրից. քանի՞ առաւել բարձօղն ապականութեանց ազատ լիցի այսպիսի կրից: - 502. Որ այսպիսի էր պատկեր աւուրն. յաւուր ե շաբաթօջ երեկոյին ի չորեքտասան լուսնին զգառն զենին և ելին յայգ ուրբաթի **ժե** ամսեանն. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժե**: - 513. Երրորդ՝ վասն ախտի. այսինքն փառաց կամ մախանաց. կամ ազահութեան ընչից. կամ այլ ինչ այսպիսեացս. ո՛չ կատարին կապանքն: - 539. Նախ՝ ի լուծանել զճրագալոյցսն ի պանիր՝ ի յիւղ՝ և յայլ այսպիսի կերակուր բաց ի մտոյ: - 554. Արդ՝ եթ ծնունդն մեղք է՝ ապա և ծնօղն այսպիսի ծննդոցս առաւել մեղք: - 556. Եւ այսպիսի ասացեալ տկարութեան մեղաց առողջութիւն է բժշկարան է զօրութիւնք որ կոչին առաքինութիւնք. որ են այսոքիկ: - 571. Եւ այսպիսիքս կոչին ծառայականք. զի ի հարկէ խառնուածոյ մարմնոյն լինին ողջախոհ կամ արի և այլն: - 581. Նախ՝ զի այսպիսի չար աղանդս ո՛չ գտանի յայլ եկեղեցիս քրիստոնէից: - 589. զնոյն և ամենայն հեթանոսք առնեն. իսկ թէ ի հեթանոսս այսպիսի պարկեշտութիւն պարտ էր առնել, քանի՞ և առաւել յեկեղեցիս պարտ է լինիլ. որ է ճշմարիտ կարգաւորութիւն և սրբութեան օրէնք: - 589. Են և այլ բազում վկայութիւնք ի գրոց սրբոց որ գայսպիսի հերձուածս սուտ և ընդունայն երևեցուցանեն: - 590. Որ և այսպիսի կարծիքս սուտ է բազում վկայութեամբ: - 594. ...և այսպիսիքս, որպէս նոքա որք մերձ ի գատիկն խոստովանին և սրբութեանց արժանաւորին: - 603. ...որպէս ազգն Ֆռանկաց ունին գայսպիսի խոստովանութիւնս միշտ քահանայքն և ժողովուրդքն. և այսպիսիս անկատար առնու զթողութիւն. - 603. ...այսպիսիս կատարեալ խոստովանութիւն է. և գայսպիսոյ մեղս թողու քահանայական իշխանութիւնն. և զպատիժն ընդ նմին: - 603. Յիրաւի ապա այսպիսի խոստովանութիւնս կատարելապէս թողու զմեղս և զպատիժս. - 603. ...զի բազում արգելմունք զոն պսակին. որպէս ազգակցութիւնն հոգևոր կամ մարմնաւոր. կամ տկարութիւն բնութեանն. կամ պոռնկութիւնն. կամ այսահարութիւնն. կամ ծառայութիւնն. կամ բռնութեամբն. կամ այլ ինչ այսպիսի պատճառ. որով բաժանին այրն և կինն: - 610. Եւ սա՛ այսպիսի նիւթոց է շինեալ: - 615. Նաև պատճառին. թէ խրատական է. թէ աւաղական. թէ սպառնական. թէ ողորական. թէ ըղծական. և այլ այսպիսիք: - 643. ...այլ զպահքն այսպիսի անուամբ ճանաչենք: - 650. Արդ՝ եթ նախ զայն էր տուեալ, այսպիսի իմն հանդիպէր. կամ մնալով անփոփոխ՝ զրկէր զերկիր: - 662. Եւ գիտելի է, զի հրեշտակք ո՛չ ունին գայսպիսի փոփոխմունս. զի ո՛չ են տարրականք, և ո՛չ ընդ ժամանակաւ: - 663. Այսպէս և ի յարութեանն սուրբք գայսպիսի փոփոխմունս ո՛չ ունին...: - 663. ...իբր թէ այսպիսի սղալումն ի ճաշակելոյ պտղոյն եղև. որ ձեռօք հատեալ եղ ի բերանն: - 670. Այսպէս թպէտ քրիստոնէից հոգիքն որ անարժանք են՝ ի ձեռն հրեշտակին ժամանեն ի կայանս հոգւոցն այսպիսի սքանչելեօք: - 682-683. Յետ որոյ սպանօղք նոցա լուիցեն այսպիսի բարբառ, «եղիա՛ և ենո՛վք ելէք աստ»: - 709. Իսկ այսպիսի տեսութենէս ո՛չ ուրախանան, այլ տրտմին. և այս վասն նախանձու նոցա ընդ բարեբաստութիւնս այլոց: - 741

ԱՅՍՐ ԵՒ ԱՆԴՐ – Եւ դառնացեալ յոգոց հանէ, և այսր և անդր գերեսն շրջէ և թաքչիլ ո՛չ կարէ: - 669

ԱՅՍՔԱՆ + Այսբան ընդդէմ նոցա՝ որք յաստուծոյ ասեն զբարիս. և զչարս: - 20. Այսբան առ երկաբնակս, և երկրորդ մասն գրոցս: - 30. Այսբան պատճառս եցոյց չարչարանքն փրկչին յայսմ տեղւոց: - 43. Եւ այսբան է միաւորթիւնն, զի որքան մին ինքն առ ինքն ունի զբնութիւնն և զզօրութիւնն և զկամքն, նոյնքան և ունի առ երկուսն. թէ զհայր իմանաս՝ թէ զորդի՝ թէ զհոգին: - 54. Եւ առ մակեդոնացիս այսբան: - 60. Այսբան ի հարցմանէ: - 63. Եւ վասն հոգւոյն սրբոյ այսբան: - 66. Այսբան հարցուածս է ընդդէմ երկաբնակացն որք ուրանան զմիաւորութիւն բնութեանցն քրիստոսի: - 70. Այսբան առ այս: - 86. Այսբան առ այս: - 93. Այսբան առ տընօրէնութիւն բանին: - 101. Այսբան յաղագս աստուածաբնութեան: - 102. Այսբան առ երրորդ Յատոր Գրոցս: - 102. Այսբան վասն որոշման յատկութեանց: - 105. Դարծեալ՝ աստուածային առաքինութիւնք այսո՛ւ թըւով են. այսինքն հաւատ. յոյս. սէր: - 105. Այսբան յընդհանուր վարդապետաց վասն միութեան և որոշման սրբաբանեալ: - 105. Այսբան առ այս: - 113. Այսբան առ այս: - 114. Այսբան առ այս: - 116. Այսբան առ այս: - 122. Այսբան առ այս: - 124. Այսբան յաղագս երից անձանցն: - 125. Այսբան առ այս: - 127. Այսբան առ այս: - 130. Այսբան հասարակութիւն: - 138. Այսբան վասն սրբոց հրեշտակաց: - 145. Այսբան վասն դիւաց: - 153. Այսբան զանազանութիւն: - 163. Այսբան առ այս: - 167. Այսբան առ այս: - 169. Այսբան առ այս ի

կարծոյ: - 172. Այս քան առ այս: - 176. Այս քան է թիւ երկնիցն: - 184. Այս քան յաղագս երկնից: - 184. Այս քան առ այս: - 199. Այս քան առ այս: - 201. Այս քան առ այս: - 206. Այս քան վասն օդոյ և իրոյ տարերց: - 207. Այս քան վասն օձին: - 219. Այս քան վասն կենդանեաց: - 220. Այս քան առ այս: - 226. Այս քան վասն մարդոյս կազմութեան: - 228. Այս քան առ այս: - 239. Այս քան վասն մարմնոյն: - 248. Այս քան առ նոսա, որք զիոզի յառաջ ասեն քան զմարմին: - 253. Այս քան առ այս: - 261. Առ այս այսման: - 266. Այս քան վասն երազոյ: - 268. Այս քան առ այս: - 270. Այս քան առ այս: - 274. Այս քան առ այս: - 275. Եւ ի կազմութենէ մարդոյն այս քան: - 282. Այս քան առ այս: - 288. Այս քան առ այս: - 291. Այս քան զանազանութիւն է քահանայութեանն մելքիսեդեկի և արքահանու: - 301. Այս քան առ այս: - 307. Այս քան առ այս: - 308. Արդ՝ զայս քան մեծագոյն պատիւ և խորհուրդ անդրանկութեանն անարգեաց եսաւ ընդ պոռնկութեան. և վաճառեաց ընդ կերակրոյ: - 309. Այս քան ըստ խորհրդոյ որ անդրանիկքն խոտեին, և կրտսերքն պատուեին: - 311. Այս քան առ այս: - 314. Այս քան առ այս: - 315. Այս քան առ այս: - 318. Այս քան առ այս: - 319. Այս քան առ այս: - 324. Այս քան ի կարծոյ վասն յորայ: - 327. Այս քան վասն խորանին: - 344. Այս քան վասն աշտանակին: - 347. Այս քան առ այս: - 352. Այս քան յելից գրոց: - 353. Այս քան առ այս: - 360. Այս քան առ այս: - 363. Այս քան առ այս: - 367. Այս քան ի Ղևտացւոց գրոց: - 376. Չորրորդ՝ զի յայտնեսցի թէ՛ ի մէջ ծառայութեանն յեզիպտոս այնքան բազմացոյց զնոսա խնամքն աստուծոյ. այսման բազմութիւնս ի տեղիս իւրեանց խաղաղութեամբ բնակեալ՝ ո՞րքան անթիւ բազմացին: - 377. Այս քան առ այս: - 390. Այս քան առ այս: - 402. Այս քան առ այս: - 404. Այս քան են և նիւթ լուսաւորաց: - 407. Այս քան առ այս: - 410. Այս քան առ այս: - 419. Այս քան առ այս: - 421. Այս քան առ այս: - 424. Այս քան առ այս: - 427. Այս քան յառաջին թագաւորութեանցն: - 430. Այս քան համառօտ վասն սողուննի: - 442. Այս քան վասն Երրորդ թագաւորութեանց: - 444. Այս քան առ այս: - 466. Այս քան վասն բանին մարդէղութեան, զի բազում են պատճառք ասացեալ վարդապետաց. զոր մէջ ըզսակաւն եղաք աստ: - 468. Ո՞րպէս է միածին որ այս քան ծնունդ ունի: - 472. Այս քան վասն Օծման փոքրիշատէ: - 475. Այս քան վասն միաւորութեան: - 476. Այս քան բաղդատութեամբ: - 478. Այս քան յաղագս աննմանութեան հոգւոյ և մարմնոյ: - 479. Այս քան առ այս: - 480. Այս քան առ այս: - 482. Այս քան առ այս: - 489. Այս քան ըստ նշանակութեան սրբոյ խաչին: - 494. Այս քան առ այս: - 495. Այս քան վասն դժոխոց: - 508. Եւ այս քան ի վկայութեանց սուրբ գրոց: - 514. Եւ վասն յարութեանն քրիստոսի այս քան: - 518. Այս քան վասն համբարձմանն քրիստոսի: - 521. Այս քան առ այս: - 523. Այս քան առ այս: - 523. Այս քան վասն Մարդէղութեան Փրկչին: - 525. Այս քան վասն հիման և գլխոյ եկեղեցւոյ: - 532. Այս քան վասն նախկին սպասաւորաց եկեղեցւոյ. այսինքն Առաքելոց Մարգարէից և Վարդապետաց: - 537. Այս քան առ այս: - 542. Այս քան առ այս: - 554. Այս քան ըստ տեսակի և ըստ նիւթոյ և ըստ կատարման զանազանութիւն մեղաց: - 569. Այս քան վասն մեղաց սակաւիկ: - 570. Այս քան վասն Յուսոյ: - 574. Այս քան վասն Սիրոյ: - 577. Այս քան վասն Աստուածային Առաքինութեանց: - 578. Այս քան վասն արդարութեան: - 579. Այս քան վասն խոհեմութեան: - 580. Այս քան վասն Արիութեան: - 581. Այս քան վասն ողջախոհութեան: - 581. Այս քան ի կարծոյ առ հասարակ ամենայն առաքինութեանց: - 582. Այս քան վասն պարզեաց Հոգւոյն: - 583. Այս քան առ այս: - 586. Այս քան վասն մկրտութեան: - 593. Այս քան վասն հաղորդութեան: - 600. Այս քան ի կարծոյ վասն ապաշխարութեան: - 603. Այս քան վասն Օծման: - 605. Այս քան առ կարգն: - 609. Այս քան առ այս: - 612. Այս քան առ այս: - 613. Այս քան առ այս: - 616. Այս քան վասն կանոնագլխոցն: - 630. Արդ՝ այս քան են կարգեալ սուրբ հարքն: - 634. Այս քան շարակաւնս ընդունելի՛ է յեկեղեցի. և աւելին քան զայս՝ խոտելի՛ է և անպիտան: - 638. Այս քան առ այս: - 642. Այս քան առ այս: - 645. Այս քան առ այս: - 646. Այս քան առ այս: - 649. Այս քան վասն Աղօթից և Կարգաց եկեղեցւոյ և Պահոց: - 654. Այս քան վասն մատաղի: - 658. Այս քան մինչև ցայս վայր՝ վասն այժմոյս, և կարգաց եկեղեցւոյ, - 659. Այս քան առ այս: - 666. Այսոքիկ այս քան վասն կարգ կատարելոյ առաջին աւուրն: - 679. Այս քան առ այս: - 683. Այս քան ի խորհուրդ մնջեցելոց ի թաղումն և ի կատարումն նոցա: - 684. Այս քան առ այս: - 694. Այս քան առարկութիւնք հակառակաց և պատասխանիք ուղղափառաց: - 698. Եւ այս քան միջոցս լինի հալածումն եկեղեցոյ: - 709. Այս քան յաւուրս նեռինն: - 709. Այս քան վասն հոգեւոր և առաջին յարութեանն: - 713. Այս քան վասն փառաց աթոռոյն: - 737. Այս քան առ այս: - 749. Այս քան վասն մեղաւորացն և տանջանաց նոցա: - 754. Մինչ զի այս քան գտանիցին հեշտութիւնք ի մասնկան ստեղծուածոյս, որ քան գտցին ի ստեղծօղն յայն: - 762. Չի թէ աստուածային բարութեանց շաւղացն

շաւիղք այս քան ունին քաղցրութիւնս, զի՞նչ ունի ինքն աղբիւրն անուշութեան աստուած: - 762. Երկրորդ այնու՛ զի ի նաւաբեկութենէ փրկեալք եղիցին. թէ նաւաբեկեալքն որ ի ծովէն ելանեն այնքան ուրախանան, ո՞րչափ ևս առաւել ուրախասցին որք գայս քան նաւաբեկութիւնս կրեալք ի վշտագին ծովէ այսմ աշխարհի գերծան: - 764. Եւ այս յաղագս այտորիկ այսքան: - 788

ԱՅՍՕՐ + Իսկ ի վերայ փոփոխականացս ո՛չ նմանապէս. զի յանցեալ ժամանակս և ի ներկայս բացորոշակի մինն ճշմարիտ է և մինն ստէ՛. որպէս ասենք՝ երէկ անձրև էր, կամ ո՛չ էր. այսօր անձրև է, կամ ո՛չ է: - 9. Արդ՝ դու առանձնութեամբ քո որ ունիս զհասարակ բնութիւնդ՝ ծնար այսօր ի մօրէ՛ կամ մեռար յաշխարհէ՛ և ո՛չ հասարակ մարդկութիւնս: - 74. Իսկ եթէ ի դէմս մարդոյն, ո՞րպէս ունէր զփառս յաւիտենից այն որ այսօր ի կուսէն ծնաւ: - 94. Իսկ թէ զանազանապէս իմանաս զժամանակն, նախ է՛ անցեալն որպէս երէկ. և ապա ներկայն որպէս այսօր. և յետոյ ապառնին որպէս վաղի: - 198. Վասն որոյ այսօր ժողովեալ փառս և պատիւս տամք աստուծոյն մերոյ որ յաւիտեան զփառաւորիչս իւր փառաւորէ՛: - 321-322. Ձի յիսուս քրիստոս երէկ և այսօր՝ նոյն և յաւիտեան: - 478. Այլ և աստուածաբանն ի քրիստոս ծնեալ ճառին ասէ, այսօր աստուծոյ յայտնութեանս տօնէ: - 482. Տասներորդ՝ զի և ազգն հռօմայեցւոց մինչև գայսօր յայտնապէս ի վեցն յունվարի գերից տօնից յիշատակս կատարեն: - 484. Երկրորդ՝ ասելն «է» նշանակէ՛ զմշտնջենաւոր գոլն...: - 492. Ութերորդ՝ մանանայն յանապատի էր օրինակ անապական մարմնոյ փրկչին. և է՛ անապական մինչև գայսօր ի մեջ ոսկի սափորին. ապա ուրեմն ճշմարիտ մարմինն քրիստոսի էր անապական ի կուսական արգանդէ աստուածածին կուսին: - 499. Տես զի ի ժողովն եփեսոսի հասարակ ամենայն ազգ այսօր նաւակատիս առնէին մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի ուր փոխեցան տօնք և պահք և դաւանութիւնք: - 509. Թէպէտ այսօր վասն պատրանաց մարդկան և փոխելոյ զտօնս՝ ոչ ինչ ուտեն զնաւակատեաց որ է ձուկն. զոր միշտ զքառասնորդ պահքս պղծեալ են ձկամք և արբեցութեամբ: - 509. Իսկ թէ մի է, ո՞րպէս կարասցուք ասել մի և զնոյն բանն աստուծոյ որ նախ քան զյաւիտեանս. և այսօր գրեալ ի քարտիսի: - 529. ...և խառնեն զբեզ այսօր ի հաւատն քրիստոսի: - 593. Եւ դարձեալ ասենք թէ՛ ամենայն հացն օրհնեցաւ այսօր. վաղիւն զիա՞րդ օրհնեն: - 597. Ասենք թէ՛ ամենայն նշխարքն որ ի բեմն և ի խորհրդանոցն օրհնեցաւ այսօր, զնոյնն ի վաղիւն առնոյք և օրհնէք: - 599. Այլ և ասորիք ասեն ըստ մեզ զսուրբ աստուածն որ խաչեցար՝ մինչև գայսօր: - 632. ...զի քէն հայցենքն զարևագալին շարականերն, զօրհնենք զբեզն, գայսօր անձառն, զարարչակներն, զաստուած անեղն...: - 637. Իսկ գայսօր յարեան, զնորոգեալ կղզիքն, և զթռռանցն, ներսէս լամբրօնացին: - 637. Այսպէս հոգևոր սակաւ ինչ այսօր ուրախանամք և պատրաստենք զմեզ: - 646. Իսկ հասարակ սրբոցն նախատօնակ ո՛չ է այսօր: - 647. ...վասն որոյ այսօր թեթևացեալ զամբ ի գերեզմանն և զոհանամք զաստուծոյ: - 680. ...այսօր հոգևոր ջրով դարձեալ ոռոգանենք, զի բուսցի ի գարնանաշարժ յարութեանն: - 680. ...և դարձեալ այսօր հարցանենք զորպիսութիւնն: - 680. ...զի մեղքն առնելն է, և պատիժն կրելն. յերկեան օրն վասն մեղաց խնդրեցար. այսօր վասն պատժոց: - 680. ...զի ներկայական է այսօրն: - 697. Այսօր վերստին հրամայեաց հաւատացելոց իւրոց ճաշակել ի պտղոյն կենաց. և մնալ յաւիտեան և անմահ կենդանութեամբ ի քրիստոս յիսուս ի տէր մեր: - 771

ԱՅՍ ՕՐԻՆԱԿ - Յայս օրինակ և ծնեցեալն ի նմանէ ճշմարիտ աստուած և մարդ: - 77

ԱՅՏ, ԱՅՏՔ + Այտքն թանձր՝ յամրեղ և զինարբու է: - 246

ԱՅՏԻ + ո՛չ կարեն աստի այդր գալ, և ո՛չ այտի աստ: - 700

ԱՅՐ + Ըստ որում ոմն ի բնախօս արանց նկատմամբ առաջնորդականին՝ **վարաբևեաց** ի սկիզբն առաջին՝ թէ է՛ ոմն որ շարժէ՛ զերկնային մարմին: - 26. Նախ ասենք թէ՛ թագաւոր էր այր կերօղ և արբեցօղ և վաւաշոտ. զի՞նչ իցէ ի համար բան նորա. թէպէտ կարի ասել ո՛չ կարենք: - 40. Արդ՝ որ քան սրբութեամբ և իմացմամբ աստուածատեսակ լինին՝ աստուածք կոչին. եթէ հրեշտակք և եթէ արք սուրբք որպէս մովսէս: - 137. Քաղոց. զի արծակի խոյն ի հօտն ըստ հանճարեղ արանցն: - 200. Արաց. ի յունել ձեան զլերինս և զբլուրս, արանց է ասեն այս ճանապարհ և ո՛չ կանանց: - 200-201. Եւ գիտութեան փայտն՝ զյատուկ կերակուրն կատարեալ արանց: - 223-224. Երեքտասաներորդ՝ Բաժանումն արն և կնոջ և **քարցի**: - 227. Չորրորդ՝ զի ո՛չ ճանաչէր այր զկին իւր, և ոչ կին գայր իւր. և լինէր անօրէն խառնակումն. որպէս յուդայ զնու իւր զթամար ո՛չ ճանաչեաց. և ո՛չ դովտ զդաստերսն իւր: - 238. Բայց կին մարդոյն **դ** ոսկր աւելի՛ է քան գարն. այսինքն է՛ ծննդական անդամոցն: - 243. Ձի՞նչ է որ գայր և զկին բաժանէ: - 245. Նախ՝ զի մի՛ համենատ արն կարծիցէ զինքն. այլ որպէս ոչ

համահասակ և ոչ համահող լիցի: - 276. Երրորդ՝ զի որպես խօսիլ գլխոյն է. նոյնպէս լռութիւն կողին է. զի լուռ լիցի կինն ընդ իշխանութեամբ առնն: - 276. Եօթներորդ՝ զի պարունակածն է կողն. ի նշանակել, զի կինն պարունակիչ և հաւաքիչ է տան առն և ընչից: - 276. Ութերորդ՝ զի կողն կեռ գոլով՝ ցուցանէ զկինն նենգ գոլ և երկմիտ. կեռ, այսինքն խեռ ընդ առն: - 276. Իններորդ՝ զի որպէս կողից երեսն որ ի փորն նայի՝ կոկ գոլով և մզղնա տեսակ. իսկ մէջն փուչ և մրրախառն. այսպէս սէրն զոր ցուցանէ առ այրն, նօսր առ ի ցոյցս՝ և երեսս միայն ունի. իսկ ի սիրտն զմրուր դառնութեան: - 276. Տասներորդ՝ որպէս կողն զգորութիւնն քարշէ՝ և տայ ի թիկունքն և պնդէ՝ զնա. այսպէս կինն զփառս և զինչս առն յինքն քարշելով թանձրացուցանէ և պնդէ՝ զինքն: - 276. Եօթներորդ՝ կին, իբր թէ կրօղ զօրութեան և ընչից առն: - 276. Ութերորդ՝ կին, իբր թէ կցորդ և օգնական առն յամենայն գործս: - 276. Այլ կամ իբր զհրեշտակս, կամ որպէս ի միոյ լուսոյ բազումք, կամ կուսութեամբ ծնունդ. որպէս սուրբ կոյսն մարիամ աստուածածին սրբութեամբ և կուսութեամբ ծնեալ փոխեաց զկարգ բնութեան ծննդեանս որ ի սերմանէ առն և կնոջ. զի սա՛ ծնունդ միայն ի մօրէ: - 280. Եւ թէ մին կին բազում այր չառնոյր. այլ մարդն առնոյր. և զկին եղբօրն առնուլ: - 285. Չորրորդ՝ զի ք արծան կանգնեաց պղնձի և խեցի և արար գիր. և զոր ինչ աղան անունս եղ իրաց, զամենայն գրեաց ի նոսա. զի մի՛ այլայլեսցին ի զնչուտ և ի լեզուատ արանց: - 289. Զի ասեն թէ՛ այր և երիտասարդն զոր սպան դամբք և էառ զկանայս նոցա. աղդա և սելլա, նոքա եղբարք էին ենովքայ արդարոյ: - 290. Զի արիւն և շունչն արական է որպէս ցուցաւ. վասն այն այրն հանէ զնոսա. և կինն չէ տուեալ արիւն՝ ո՞րպէս հանէ: - 296. Ուստի յայտ է յերից արանցն երևելոյն առ կաղնեան մամբրէի: - 305. Դինգերորդ՝ աւետեօք երից արանցն ծնաւ սառա. և աւետեօք հրեշտակին մարիամ. և աւետեօք մարգարէին եկեղեցի: - 307. Իններորդ՝ ցուցանէ թէ ո՛չ է այն անդրանիկն որ նախածին լինի և մարմնովն քաջ. զի ո՛չ հաճի տէր ընդ իրանս առն հսկայի. այլ անդրանիկ է այն՝ որ զհաճոյսն աստուծոյ կատարէ: - 310. Եւ մարտեաւ ընդ նմա այր, զչափ ուժոյ և զկերպարանքն եսաւայ զգեցեալ. զի կրթեսցի և մի երկիցէ ի նմանէ: - 311. ...կոտորեցին զնոսա առ հասարակ իեռ արս. և մնաց վեց հարիւր այր զոր յետոյ ստացան ժառանգութիւն իւրեանց. որպէս յայտ է ի դատաւորաց վերջքն: - 312. Քսաներորդ, և որպէս յովսէփ եթող զքուրմն և զերկիր նոցա, զոր քրիստոս էր բառնալոց զմեծամեծ մեղսն և զկռապաշտութիւնն. զի ըստ առն և զօրութիւն իւր. և ըստ աստուծոյ և զործք իւր: - 314. Եօթներորդ՝ ո՛չ ի մուտն և ոչ ի յելն՝ զկանայս նոցա ո՛չ թուէ. այլ զծնունդքն և գարսն: - 315. Երկրորդ՝ զի կամէին սուտ առնել զվկայութիւնն աստուծոյ վասն յոբայ. թէ այր արդար և անարատ է: - 324. Արանց ծ և կանանց լ երկդրամեան: - 359. Նախ՝ զի այրն կատարեալ է. իսկ կինն կէս: - 365. Երրորդ՝ զի յարնէ առաւ կինն: - 365. Չորրորդ՝ զի այրն տայ զարիւնն: - 365. Դինգերորդ՝ զի այրն է գլուխ: - 365. Ապա պարտ է զի այրն հեղցէ զարիւնն և բաժանեսցէ զգլուխ կենդանւոյն: - 365. Երկրորդ՝ կանանց ի հրամանս արանց: - 389. Եւ որպէս կնոջ ընդ հրամանս առնն իւրոյ յանցանել պոռնկութենէ, նոյնպէս և զաւակաց, և ծառայից, և աշակերտաց, և հնազանդելոց, և ժողովրդոց. նոյնպէս և հոգիս մեր ելեալ ի հրամանացն աստուծոյ՝ պոռնկութիւն է նմա. եթէ ըստ զործոց. եթէ ըստ հաւատոց: - 389. Մովսէս օրէնս ետ՝ զի գիր տացեն մեկնելոյ գայր և զկին: - 400. Այլ՝ արծակեալ կինն ո՛չ դառնայր յառաջին այրն վերստին. թէպէտ մեռանէր վերջին մարդն: - 400. Եւ թէ մինն է պատճառ՝ որ և իցէ թէ այրն և թէ կինն, առանց անուսութեան մնացէ. և միւսն զուգեսցի այլոյ որ չէր պատճառ: - 401. Իսկ որ զարծակեալն առնուին, և յառաջին բաժանեալն ո՛չ տային, վասն երկիւղի առն և կնոջ էր, զի մի՛ լիցին պատճառ բաժանման: - 401. Վասն է՞ր որ մին կին թէ բազում այր առնէ՛ պոռնիկ է. և թէ այրն բազում կանայս առնէր, չէր պոռնիկ որպէս ի հինն օրէնս: - 401. Պոռնիկն ըստ այսմ որ շնացող է թէ կին և թէ այր քարկոճէ՛ր օրէնքն: - 401. Եւ մին այր կարէ՛ ի բազում կանանց ծնանիլ զաւակ. այլ մին կնոջ ի բազում արանց ո՛չ բազմանայ ծնունդ: - 401. Երկրորդ՝ բարոյական. զի մին կնոջ ի բազում արանց ո՛չ երևի հարազատ զաւակն. իսկ մի այր ի բազում կանանց կարէ՛ ծնանիլ հարազատ մանկունս և սիրել զնոսա: - 401. Նոյնպէս գլուխ է այր կարէ՛ բազում կանայս առնուլ: - 401. Իսկ մի այր և բազում հաւատք և բազում աստուածօք՝ շնութիւն է հոգևոր: - 401. Քսաներորդ, Ո՛չ հրամայեցաւ դաւթի շինել զտաճարն. ի Զազարս գտի այր մի. և ի կանանց ո՛չ մի: - 413. Երրորդն Սամէգար. որդի անաթայ. որ մաճիւն ո այր եսպան՝ ամս դ. և Դեբովրա ամս ե ընդ այլազգեացն: - 420. Որ ի ջուր ըմպելն ընտրեաց զգօրսն. և թաքուցեալ սափորօք զվառեալ լապտերսն, և էհար յ արանքք ըզճի հազարսն: - 420. Եւ յ արքն ընդ նմա ցամաք մնացին յարենէ մադիանացւոցն որ կոտորեցան: - 421. Գտի գդաւիթ այր ըստ սրտի ինում, որ արասցէ զամենայն կանս իմ: - 435. Զի՞նչ է ի հազարս գտի

այր մի. ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Ասեն թե՛ ու կին էր սողմունի. է ճ տիկնայք, և գ ճ հարճք. և նոցա ու պահապան. իսկ ի փորձելն խաբեաց զհազար կանայսն. և ի արանցն մին ո՛չ խաբեցաւ. այս առասպել է: - 440. Այլ զայն ասե՛ թէ յամենայն ազգս արանց գտաւ այր մի քրիստոս, ազատ ի պարտուց սկզբնականին. և ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Եւ զդանիէ՛ և **զգ** մանկունքն և **ժռ** այր ի մեծամեծացն գերի տարաւ ի բաբիլօն: - 447. Եւ թէ ընդէ՞ր արն եղև խօսեցեալ: - 454. Չի ի ցեղէն նաթանայ որդւոյ դաւթի արն ոմն անուն ղկի՝ ծնաւ երկուս որդիս. զմելքի և զպանթեր: - 460. Վասն է՞ր խօսեցեալ եղև արն կոյսն սուրբ: - 461. Երկրորդ՝ զի յովսեփիւ ցուցցի ազգաբանութիւն կուսին որ արամբն շարագրի: - 461. Չորրորդ՝ զի մի՛ վատահամբաւ լիցի ընդ ծնանիլն իբր ոչ ունելով այր: - 461. Վեցերորդ՝ զի կոյսն լինէր սփոփեալ և կազդուրեալ սպասաւորութեամբ արնն: - 461. Չի յղացումն տն ո՛չ եղև ի սերմանէ արն: - 470. Առաջին ծնունդն ո՛չ արնէ և ո՛չ ի կնոջէ. որպէս աղամայն: - 471. Երկրորդն արնէ առանց կնոջ. որպէս եւա: - 471. Երրորդն արնէ և ի կնոջէ. որպէս հասարակաց ծնունդս: - 471. Չորրորդ եղանակն որ կատարումն է այլոցն՝ ի կնոջէ առանց արն. որպէս ծնունդն քրիստոսի զօրութեամբ հոգւոյն սրբոյ: - 471. Ութերորդ՝ սկիզբն մարդկութեանս արնն է. և կինն ի նմանէ. վասն որոյ այր եղև, զի զբոլորս լինէր առեալ և փրկեալ: - 480. Իններորդ՝ յայնժամ ո՛չ ոք լինէր արանց միջնորդ և բարեխօս: - 480. Այլ և եղև այր, զի որպէս ծնօղն աստուածածին ազգի կանանց, և ի նմանէ ծնեալն աստուած՝ արանց միանգամայն և հանուրց լիցի փրկութեան պատճառ: - 480. Ապա վասն է՞ր յէմ ասեն զղժոխքն՝ թէ է՛ այր դիւահոտ և ձայն աղաղակի և չարչարանք և այրեցումն չարաչար դիւաց լսելի լինի: - 504. ...կինն արնէն է և բնութիւն նորա ունի: - 532. Յորում զորոգինէի գրեալսն խոսեցին. և զսուրբն եւագրիոս միայնակեաց՝ և զհրաշալի արնն աստուծոյ զդիդիմոս՝ նզովեցին: - 543. **Այլ դու ո՛վ այրդ աստուծոյ մաքրամիտ և ճգնազգեաց միայնաւոր սուրբ հայրդ սահակ, թէ և զիջանես եղբայրական սիրով խնդրել բանս ի մենջ. սակայն կարօղ ես և զթերին լնուլ և գյաւելորդն կշռել. և զմեզ օգտեցուցանել ի ներգոյ՛ք քոյին պայծառամիտ սրբութեան սրտի:** - 558. Նաև ասեն թէ՛ վասն փառաց աստուածանալոյն մեղանչեաց աղամ. և վասն նախանձու արն կինն նախ եկեր զպտուղն: - 561. Իններորդ, զի մկրտութիւնն է գործ քահանայութեան. և քահանայութիւնն է ազատ և ո՛չ ընդ ումեք հարկի ներքոյ. իսկ կինն ծառայ և ոտք է արն. վասն այսր հարկի ո՛չ է պարտ ծառային առնել զգործ տեառն: - 589. ...բայց թէ ազատեալ լիցի տն կամօք. որպէս նեսիմոնս այն. իսկ թէ գայր որ ընդ ծառայութեամբ է՛ ո՛չ հրամայեցին հայրապետքն սուրբք զալ ի յաստիճան եկեղեցւոյ: - 589. Որով լինի պսակս այս դաշն և կապ ի մէջ արն և կնոջն. որով լինի անբակ միութիւն: - 609. Նոյնպէս աստուծոյ բանն է որ առնէ զերկոսեանն մի՛ գայրն և զկինն: - 610. ...**զի բազում արգելմունք գոն պսակին. որպէս ազգակցութիւնն հոգևոր կամ մարմնաւոր. կամ տկարութիւն բնութեանն. կամ պոռնկութիւնն. կամ այսահարութիւնն. կամ ծառայութիւնն. կամ բռնութեամբն. կամ այլ ինչ այսպիսի պատճառ. որով բաժանին արն և կինն:** - 610. Մին կին է միոյ արն օրինադրեալ և ո՛չ աւելի, յաղագս բազում պատճառի: - 612. Այսպէս և աստուածային օրինօք մի այր ընդ միոյ կնոջ զուգաւորի և ընկերակցի: - 612. Կամ ի զանազան դիմաց և ազգաց. որպէս այր, կին, ծեր, տղայ, ժողովեալ կոչի մի եկեղեցի: - 613. **Եւ դազար թարգման եբեր ի հայս՝ ի ժգ ամի թարգմանութեան սրբոյն սահակայ արն աստուծոյ որ էր նախանձախնդիր կարգաց եկեղեցոյ:** - 659. Չի դիոնեսիոս այր առաքելական ասե՛...: - 659. Չի՞նչ է որ առ հասարակ ամենեքեան. այր և կին՝ ծեր և տղայ ընդ մեռելոյն ընթանան ի գերեզմանն: - 675. ...նոյնպէս յերկրորդ օրն պարտ է զալ կանանց նախ ի գերեզմանն, և ապա արանց. և հոգևոր տեսութեամբ ուրախանալ: - 680. Այրն ի տարաշխարհի գնաց քրիստոսէ. որ մարմնով համբարձաւ յերկինս. զի յատուկ տեղի մարմնոյ երկիրս է. վասն որոյ ի տարաշխարհ գնալ ասէ յերկինս: - 692-693. Սակայն իւրաքանչիւր ոք անսխալ անդամօք իւրովք յառնէ. այլ ո՛չ երկի թէ սա այր է և նա կին. այն ծեր և այն տղայ. զի որպէս հրեշտակք են յերկինս: - 726. Իսկ դատապարտեալքն ծանրացեալ մասամբք և զազիր անդամօք այր և կին. զի իւրաքանչիւր ոք ի գործիական անդամս իւր կրեսցէ զպատիժն: - 726. Երեք կարգս այսոքիկ գուշակեին **երեքունքք արամբբն** զորս եզկիկէլ մարգարեացաւ. փրկելոցն Նոյի Յոբաւ և Դանիէլիւ: - 755. Կամ լինէիր ուժեղ որպէս սամփսոն. որ զհազար այր ծնօտիւ իշոյն եսպան: - 761. Չի թէ ոչ գոյր ստինք արն, ապա և ո՛չ կնոջն առեալ ի նմանէ: - 786

ԱՅՐ ՄԱՐԴ - Որ լինի այր մարդոյն յկգ երակ բովանդակն: - 244. Եւ թէ այր մարդ ոչ լինի և տղայն մերձ ի մեռանիլ լինի, կինն կարէ՛ մկրտել թէ գիտէ զձև բանին զոր քրիստոս ուսոյց «յանուն Յօր և Որդւոյ և Յօգւոյն սրբոյ». ցանէ՛ զջուրն և ասէ՛ մկրտեալ լինի: - 588-589

ԱՅՐ (քարայր) + Մետասաներորդ՝ փախստեայ դաւիթ բնակէր ի ներքնունն այրի. և սաւուղ ննջեաց յարտաքին այրին: - 513. Արդ՝ ներքին այրն նշանակէ՝ գոժոխս. և արտաքինն զգերեզմանն. և սաւուղն զաստանայ որ ըմբռնեալ էր զմարդիկ: - 513. Եւ ի ծննդեանն այրին երևեցաւ բանն աստուած...: - 684

ԱՅՐԱԿԱՆ + Այլ՝ այրացելոյ աստուծոյ նոր իմն զաստուած այրական ներգործութիւնն ի մեզ կենցաղավարեալ: - 85

ԱՅՐԱՆԱՍ + Այլ՝ այրացելոյ աստուծոյ նոր իմն զաստուած այրական ներգործութիւնն ի մեզ կենցաղավարեալ: - 85. Մարդն՝ զի այրացեալ աստուած. և արծըւին՝ զի հոգին ի վերուստ պարգևեալ: - 132

ԱՅՐԱՐԱՏ - Նախ՝ զի սա՛ այրարատ լսի: - 294. Եւ նոյն զքահանայթաղէքն, որ ունի է աւետարան. և զաշխարհական թաղումն, ի այրարատ գաւառի ի վաղարշապատ քաղաքի ի վկայարանս սրբոյն հռիփսիմի. յետ **ճժա** ամի սրբոյն գրիգորի. զի մինչև ցայն հնովն վարեին: - 659

ԱՅՐԵԼԻ + Որ է՛ անզեղջ մեղքն այրելիք հրոյն: - 367. Եւ որք ունին զխոյն և զխոտ, այրելիք են հրոյ: - 702. Երրորդ՝ զի միւթ հրոյն և այրելիքն որ է աղտ մեղացն՝ նաև մեղաւորքն՝ են յաւիտենական: - 750

ԱՅՐԵՄ + Որպէս արեգակն զի ո՛չ այրէ որ է հեռաւոր պատճառ. այլ հուրն ի նմանէ առեալ զջերմութիւն ի մերձ գոլով այրէ. որպէս յա՛յտ է ի հայելուջն, որ առեալ զնշոյլս յարեգականէն՝ այրէ...: - 8. Իսկ թէ որք ընդդիմանալ ասելով, որպէս հրացեալ սուրն կտրէ և այրէ, այսպէս և կրկին ներգործութիւնք են ի քրիստոս: - 85. Ասենք եթէ՛ մի և նոյն հրացեալ միւթոյն է կտրելն և այրելն. այսպէս մի և նոյն միաւորութեանն էր այսինքն մարդացեալ բանին բարձրագոյնքն և նըւաստականքն: - 85. Բոլորակ՝ այսինքն ի բնական ներգործութեանց. որպէս հրոյ այրելն և ձեան ցրտացուցանելն: - 142. Երկրորդ՝ զմերձեցեալս յինքն՝ տանջէ՛ և այրէ յաւիտենական հրովն: - 151. Իսկ գործ բնութեամբ է՛ զի բնութիւնն առաջնորդէ՛ գործոյն. որպէս հուր բնութեամբ այրէ, և սարդն բնութեամբ գործէ: - 173. Եւ թէ որք ասիցէ, որովհետև ներգործութիւնքն բնութեանց հետևին, որպէս հուրն միշտ այրէ, և ջուրն ցրտանայ և ջերմանայ. ապա ճշմարիտ երևի բանն դամասկացոյն՝ եթէ է՛ ի քրիստոս կրկին ներգործութիւն. որպէս և կրկին բնութիւն: - 174. և Հրոտից, ըստ դրութեան է. զի հուր է ոտիցն որ այրէ՝ ներքուստ ի վեր ջերմութիւն արեգականն: - 201. Յորժամ փայտն այրի, ծանրութիւն զի՞նչ լինի: - 202. Պատասխանենք յայտնի տեսութեամբ, թէ զոր ինչ այրէ հուր, ծախէ՛ և կորուսանէ զամենայն որակսն. այսինքն զգոյն. զհամ. զհոտ. նոյնպէս և զծանրութիւն: - 202. Իսկ հուրս առ մեզ որ կապեալ է ի միւթ՝ տկարն ունի զայրելն. վասն որոյ նախ զքանակն և զորակն ապականէ, և ապա զգոյացութիւն իրին: - 204. Նոյնպէս և գործելին ի հրոյ այրեալ՝ է՛ դառն և աղի: - 208. Նոր օրհնել քահանայից և եկեղեցոյ. Նաբաղ և աբիուղ այրեցան: - 284. Վասն է՞ր սողոմ հրով այրեցաւ: - 302. Երկրորդ՝ օտար և ընդ դէմ բնութեան գործեցին, օտար և երկնատեղաց հրով այրեցան: - 303. Եւ յաւուր փորձութեանցն հուր անկեալ յերկնից այրեաց զհօտսն. և ասպատակք աւար առին զուղտն և զէշսն և զգզինսն: - 321. Երկրորդ՝ հուրն այրեաց զհօտսն: - 322. Վասն զի կարկուտն բեկանիւր և հուրն այրէր զբեկեալն: - 334. Ի չորրորդում ծննդեանն զմեղս դատապարտեսցէ յորժամ զարհամարիօղս աւետարանին՝ վերջին հրովն այրեսցէ: - 351-352. Եւ զայլն բովանդակ մորթով և փորոտիւք և զլխով հանեն ի մոխրակոյտն և այրեն անդ: - 358. Այլ և զոհ ուխտաւորաց զմազ հերացն այրել: - 359. Կրկին էր ողջակէզն. մին որ արտաքոյ այրէին: - 362. Վասն է՞ր այրեցան նաբաթ և աբիութ որդիքն ահարօնի: - 364. Եւ զգեստ քահանայութեանն ո՛չ այրեցաւ յօրինակ այժմոյս որ հոգւով դատապարտին և մարմինն մնայ: - 364. Եւ այրել զհանդերձն, հանդերձեալ պատիժ հրոյն: - 367. Նախ՝ թէ յետ է աւուրն յաւելոյր՝ այրեին: - 367. Նշանակէ՛ թէ՛ եթէ ի է հասակս մեղքն առաւելու, զեհեանն այրէ: - 367. Երկրորդ, թէ նոյն մնայր այրեին: - 367. Երրորդ, թէ լուացեալ և կրկին բորոտիւր՝ այրիւր: - 367. Որ յետ խոստովանութեան դառնայ ի նոյն մեղս, իբր շուն դառնայ ի փըսխած իւր. և սա՛ ևս այրի հրով. զի զառաջինն ևս խնդրեսցեն ասէ առաքեալն: - 367. Արդ քահանայութիւնն երկնային է. վասն այն կորիս յերկնից հրովն այրեցաւ: - 381. Ապա թէ ո՛չ՝ հրեշտակք զայրացեալ հրով այրեն կամ զմարմինն կամ զհոգին: - 381. Եւ այլք ասեն թէ՛ կորիսեանքն այրեցան մարմնով, վասն այն հոգւով սրբեցան. և բուրվառք նոցա սրբեցան: - 381-382. Երեքտասաներորդն ի դանա որդի մանովի Սամփսոն. որ կալաւ յ աղուէսս, և կապեաց ի նոսա ջահս. և այրեաց զանդաստանս այլազգեացն: - 420. Թողին և հրեայք զտէր մեր և հաւատան նեռին և ի հուր նորին այրեսցին: - 423. Քսանք, աղուէսօք այրեաց զվաստակս այլազգեացն: - 423. Հինգերորդ՝ զի մի՛

դատապարտեսցի իբր անժուժկալ. զի էր ի քահանայական ցեղէն. և այսպիսիքս այրեալ լինէին. իսկ այլ շնացօրք քարկոծեալ: - 461. Եւ որք խռիւ փայտ՝ խոտ՝ և եղէզն, այրեսցի անշէջ հրով: - 488. Եւ որպէս մի հուրն զանազանապէս այրէ զգալար փայտ՝ և զչոր խոտ՝ և զեղէզն: - 505. Եւ սուրբն սիմեոն սիւնակեացն այրեաց զթուրթն դաւանութեանն քաղկեդոնի՝ զոր գրեալ էր թագաւորն մարկիանոս աղաչանօք առ նա՝. և նզովեաց զթղտատարն որ էր թեոդորիտոս զլուխ ժողովոյն: - 543. ...զի վասն բոլոր ժողովրդեանն մին էր զուարակ. և վասն միայն քահանայապետին մին. և զշնացեալ դուստր քահանային այրէին. և զժողովրդեանն քարկոծէին. և վա՛յ ինձ զի անձամբ զանձն իմ դատապարտեն: - 563. Նոյնպէս և երկրորդն որ ասէ ոչ նախանձիլ ընդ չարս որ են անզգամք. և զի ո՛չ գոյր նոցա աստ փոխարէն մեղաց. վասն այն հրովն յաւիտենից այրեսցէ զնոսա: - 629. Եւ յայնժամ զորոմն քաղէ առ ի այրել ի հուրն. և զցորեանն ի շտեմարանն ժողովել ի կեանս: - 693. Ձի այրի շինւածն որ ո՛չ է յարմար այնպիսի հիման հաւատոյ: - 702. ...և ոսկեբերանն զմահացուն լինիլ ասէ փայտ խոտ և եղէզն. և նիւթ յաւիտենից այրելոյն: - 702. ...և կորիցեն անհաւատք որպէս զյարդ այրեցեալ ի հուրն: - 706. Երկրորդ՝ զի հուրն կրկին ունի զօրութիւն. այսինքն զլոյսն և զայրելն. և կրկին լինին մարդիկ. այսինքն արդարք և մեղաւորք...: - 731. ...վասն որոյ հուր գայ առաջի քրիստոսի. զի զոմանս տանջէ այրելոյն, և զոմանս պսակէ՛ լուսովն...: - 731. Այլ և այրի և ո՛չ տայ լոյս: - 752. Ձորօրինակ եթէ արմատ փայտի եղեալ ի հուր՝ նախ ինքն այրի և ասպա ճիւղքն: - 777

ԱՅՐԵՅԱԾ + Իսկ մազն է այրեցած արիւնն. որ օդովն ի դուրս փչի. որպէս տունկք յերկր: - 240. Վասն այն յորժամ մարդն տկարանայ՝ և այրեցած արիւնն աւելնայ, մազն ծորի՝ և երկայնանայ: - 240. Հինգերորդն փայծեղն է. որ է՛ ավտոռ այրեցած արեանն. ցո՛ւրտ է և չոր. և ունի տանուտէր զգոհալն որ է երևակն ցուրտ և չոր գոլով: - 241. Աղն և այրեցածն մի են: - 303

ԱՅՐԵՅՈՒՄՆ + Ապա վասն է՞ր յէմ ասեն զգժոխքն՝ թէ է՛ այր դիւահոտ և ձայն աղաղակի և չարչարանք և այրեցումն չարաչար դիւաց լսելի լինի: - 504. Նախ՝ նշանակէ՛ ի մեզ զքերմեռանդ բորբոք այրեցման սրտին. որ ի բա՛ց հանէ զօձիսն և արտասէ...: - 670. Չորրորդ, սոքա իւրաքանչիւր հոգւոցն ասեն ընդ բաժանիլն. և ոսկեբերանն ի վերջին օրն համընթաց այրեցումն: - 703. Իսկ որ ասէ «ծուխ նոցա ելցէ յաւիտեան», նախ կոչէ զներքին խորոց հառաչանս տանջելոցն. և երկրորդ զանընդմիջաբար այրեցումն հրոյն. որպէս նիւթ փայտի մերձեցեալ ի հուր: - 750. Նախ՝ զի այրեցումն բաժանի ի լուսոյն և մնայ անփոփոխ ի հուրն: - 750. Նմանապէս և հուրն որով հրեղէն լեզուօք երևեցաւ սրբութեան հոգին, բաժանեսցի այրեցումն և մշտափայլ լուսով փայլեսցի որպէս զարփին և որպէս զարեզակն: - 759-760

ԱՅՐԻ + Քսանեւ, Յարութիւն որդւոյ այրւոյն: - 413. Եւ տէր մեր ի նոյն այրին յազգէ նոցին ըմբռնեալ. և ի զինաւորս պիղատոսի մատնեալ: - 423. Դաւիթ պաշարեցաւ այրին. և տէրն մեր ի դժոխս և քակեաց զնա: - 437. Ձի՞նչ նշանակէ յարութիւն որդւոյ այրւոյն: - 444. Այրին նշանակէ զտարերս աշխարհի. զի այրի եղեն յանիծից պտղոյն. և կամ թէ բնութիւնն իւրեանց շարժէ ի լինիլ: - 444. Եւ որդի այրւոյն ազգս մարդկան: - 444. Նախ՝ զի ուսուցէ, եթէ մի անգամն ո՛չ լսի՝ պարտ է անձանձիր աղօթել. որպէս այրին որ ժտելովն էառ: - 444. Նախ հոգին և մարմինն. զի ցանկան հակառակ միմեանց ըստ այրւոյն առակին առ անիրաւ դատաւորին: - 743. Եւ տէս յօրինակաց. զի չնչին գողութիւնն, զաքար իւր զարքիւքն քարկոծեաց. և կրկուտ քաղելն զայրին: - 745. Ձոր և ես զօրէն մշակաց բազմահաւաք պտղոց. կամ փունջ մի անուշահոտ բազմերանգ ծաղկանց. կամ չնչին թռչնոյ զխորիսխ մեղու. կամ որպէս զլոմայս այրւոյն տառապեալ գոյի: - 772. Եւ այսպէս տրտմեալ սրզով և թախծեալ մտօք ընծայեսցի տղխեղծ մատամբ զխուճախոյ նուէրս բանի, իբր զլոմայս այրւոյն քունդ զանձարանի: - 789

ԱՅՐԻՉ + Իսկ հուրն կրկին ունի յատկութիւն. որ է լոյս և սրբիչ հաւատացելոց. պատիժ և այրիչ անհաւատից: - 525

ԱՅՐՈՒԹԻՒՆ + Եթէ ըստ մեզ կարծէք զծնունդն, պիտոյանայ երկուորիս և զործիս հօր. լիցի և այրութիւն և իգութիւն յաստուած. և լիցին որդիք երկորեակք էրէց և կրտսեր: - 52

ԱՅՐՈՒՄՆ + Ձորօրինակ՝ մի ոմն ծառ հատանէ, և այլ ոմն զհատեալն դարձեալ հերձու և բաժանէ՛ և տայ այրումն: - 498. Եւ ոմանք յորոց սրբազան առաջնորդն մեր, պակասութիւն ասաց գոլ զորս յետոյ կրեցին անդամք նորա. այսինքն զհատումն մասանց. այրումն հրոյ. և այլ իմն բազմազան տանջանս. յորմէ թուով պակասեաց ի քրիստոս և յաւելաւ անդամս իւր: - 781

ԱՅՐՈՒՔ + Եթէ ի խելս և ի խորհուրդ ցնորութիւնք և գայրուք ուռուցանիցեն խայթեալք. բժշկեսցիս հաւատով. ըստ մարգարէին հիացեալ՝ ստուերս և ունայնս դնելով զամենայն անցաւորս: - 770

ԱՅՅ + ...Եթէ քրիստոս յարեալ ի մէջ գիշերի. զի այց արասցէ մարդկան ազգի. և զանկեալքս ի խաւարի և ի ստուերս մահու՝ ի լոյս գիտութեան և շնորհաց յարուցէ: - 514

ԱՅՅ ԱՌՆԵԼ + Արդ՝ մարմնականք են այսոքիկ... զ) այց արնել հիւանդաց...: - 585

ՅԱՅՅ ԵԼԱՆԵԼ + Իսկ նորն ադամ նոյն ի **զ** դարուն յայց ել և խնդրեաց զկորուսեալ պատկերն ի թիւ խորհրդաւոր կատարեալ վեցերորդին: - 467

ԱՅՅԵԼՈՒ + Չորրորդ՝ Եպիսկոպոսունք. որք ասին այցելուք: - 607

ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ + Երկրորդ՝ զի արտաքոյ է այցելութեանն աստուծոյ: - 753

ԱՆԱԳ + Վեցերորդ, յարաժամ քորի. և յանագ է մեղքն: - 367

ԱՆԱԳԱՆ + Եւայն՝ որպէս կանուխ անձրնն բուսուցանէ և անագանն սնուցանէ և պտղաբերէ: - 393. Եթէ զոր օրինակ բժիշկը՝ ո՛չ ի սկիզբն ցաւոց և ո՛չ ամենկին անագան տան զդեղ հիւանդին. զի անօգուտ է և վնասիչ. այլ ի դիպօղ ժամու յորում առողջացի: - 467. Իսկ թէ ամենկին հուսկ յետոյ անագան ի վերջին դարս, լինէր և այսպէս կրկին պակասութիւն: - 467. Հարցունն թէ և ո՛չ կարի անագան: - 482

ԱՆԱԳԱՆՈՍ + Ութերորդ՝ Անագանոսք. որ են ընթերցողք: - 608

ԱՆԱԶԱՏ + Վեցերորդ՝ զի ո՛չ պատուաւորքն մեծարեին, և ո՛չ անարգք անպատուեին. այլ ընդդիմակն սոցա. զի ո՛չ կարէին ճանաչել զտէրն և զծառայն. զազատն և զանագատն: - 238

ԱՆԱԹԱՅ - Երրորդն Սամեգար. որդի անաթայ. որ մաճիւն **ո** այր եսպան՝ ամս **դ**. և Դեբովրա ամս **ե** ընդ այլազգեացն: - 420

ԱՆԱԽՏ + Ո՛չ է ըստ չարափառացն ասել ուղղակի՝ թէ նախանձու կամ վասն փառաց որպէս ասեն, զի անգիտութեամբն պատուեսցի. ընդունայն է կարծիքս այս. ասել զոր չէ՛ արժան անախտ և պարզ բնութեանն աստուծոյ: - 24. Երկրորդ՝ զի անախտ ծնանի: - 49. Իսկ նոքա անախտ և անարա՛տ կոչին: - 139. Հինգերորդ՝ անախտ կեանք: - 278. Բարկութիւնն առ մեզ ախտ է և չար. և աստուած բարի՛ է բնութեամբ և անախտ ապա ո՞րպէս բարկանայ: - 407. Իսկ աստուած անախտ է՝ ձևանայ բարկացեալ և սրտմտեալ. զի զմեզ դարձուցէ յառաջին բարին: - 408. Եւ եկեղեցի սուրբ. հարսն անախտ. և դշտոյ անարատ ընդ աջմէ փեսային քրիստոսի: - 614

ԱՆԱԽՏԱԲԱՐ + Չմինն ծնօղ և յառաջ առաքօղ ասենք անախտաբար և անժամանակ: - 65

ԱՆԱԽՏՈՒԹԻՒՆ + Այլ անճառ երանութիւնն և առաքինութիւնն է աստուծոյ գեղեցկութիւնն զոր մեզ պարգևեաց. այսինքն մաքրութիւն, անախտութիւն, և ի չարէն օտարութիւն ասէ նիւսացին սուրբ գրիգոր: - 271

ԱՆԱՐ + Երրորդ՝ զի պերճ է. այսինքն անահ: - 315

ԱՆԱՐՏ + Երկրորդ՝ սպիտակ. և նոյնպէս նշխարն. զի անարտ և մաքուրս գործեն: - 339. Դարձեալ՝ ոսկի է հաւատն և դաւանութիւնն անապական. և Արծաթ՝ անարտ մաքրութիւնն ի մեղաց. և Պատուական ակունք՝ զանագան առաքինութիւնք: - 702

ԱՆԱՄՕԹ + Վասն որոյ չարքն անամօթ կոչին. իբր թողեալ զպատիւ մարդոյն՝ և անասնոցն նմանեալ: - 274. Տասներորդ՝ կրճատն. որ է ազատն. անամօթն է: - 371. Եւ ոմանք յաւելուն այլ ևս զամօթ՝ զտրտմութիւն՝ և զցաւս մարմնական. որ և սոքա ընդ նոսա են: - 473

ԱՆԱՄՕԹԱԲԱՐ + Որպէս ասէ սուրբն իրինոս զբանս յուստիանոսի, թէ բարուք ասաց վկայն յուստիանոս եթէ՝ «մինչ ի գալուստն քրիստոսի ո՛չ իշխէր հայիոյել զաստուած, զի յո՛յս ունէր դառնալոյ ի փառս. այլ յորժամ լուաւ զպարտութիւն իւր և զարտաքսիլն ի փառաց, ապա քարացաւ ի չարութեան իմաստութեան սիրտ նորա. և անամօթաբար հայիոյէր զնա և մատնիւր յաւիտենից տանջանացն»: - 153

ԱՆԱՅԵԼ - Չորրորդ՝ անայել. որ է՛ լրումն աստուծոյ: - 144

ԱՆԱՅԼԱՅԼԱԲԱՐ + Ամենակատար և անշփոթ մարդանալովն ըստ մեզ մարդասիրապէս՝ ի բութիւնս մեր տեսակացեալ, և առ բաժանականս մեր անայլայլաբար ըստ բնութեան միոյ յառաջ եկեալ: - 477

ԱՆԱՆԳՈՍՆԵԼԻ + Ասենք եթէ, կիրքն բաժանի ի **դ**. այսինքն ի կամաւորն և յակամայն. յանգոսնելին և յանանգոսնելին: - 383. Ուրեմն յա՛յտ է զի կրեաց զկամաւորն. և զանանգոսնելին, որպէս և ծարաւն: - 383. Իսկ աւելորդ ծորումն թէպէտ անանգոսնելի է, այլ ակամայ՛ է. և զակամայն ո՛չ կրեաց: - 383. Եւ

տըքա են անանգոսնելի կիրք: - 496. Այլ այժմ ասասցուք թե ամենայն կիրք բաժանին ի չորս դէմս. կամաւոր և ակամայ. անգոսնելի և անանգոսնելի: - 502. Եւ ո՛չ զանգոսնելիսն կրեաց զի տեսալ է մեղաց. ուրեմն ապա կրեաց զկամաւորն և զանանգոսնելիսն: - 502. Իսկ աւելորդ ծորումն թեպէտ անանգոսնելի է, սակայն ակամայ է. և զակամայն ո՛չ կրեաց քրիստոս: - 502

ԱՆԱՆԻԱ - Վասն առաջնոյն ասէ՝ «զարթի՛ր փառք իմ». ի բարիլօն տալով մեզ զմիսայել, զանանիա, և զազարիա: - 28. Եւ որպէս ասէ կղէմ և անանիա դամասկացի, թէ զ գիրք այլ ընկալաք յեկեղեցի: - 450. Եւ շնչաւոր մարդոյ յիմարութիւն է հոգին. որ և պատժեաց զանանիա և զսափիրայ: - 523. Չայս ամենայն ոմանք անանիայի տան. և ոմանք խորեմացւոյն: - 637

ԱՆԱՆԻԱ ՇԻՐԱԿԱՏԻ - Եւ ըստ անանիա շիրակացւոյ, յադամայ ի թուականն հայոց՝ են անք՝ յթճիզ: - 451. Իսկ այլք ասեն թէ անանիա շիրակունին է ասացեալ: - 637

ԱՆԱՆԻԱՍ Անանիաս Եղիազար փողովք երգէին: - 641

ԱՆԱՆՁՆ + Ձի թէ անանձն բնութիւն ասէաք միաւորեալ որ էր հասարակ, գո՛յր ինչ նոցա ասել առ այս: - 76. Այլ և նոքա որք անանձն և անգո՛յ ասեն զբանն մարմնացեալ. որպէս մեր բանս: - 82. Այլ և ո՛չ որպէս պատահումն ի յեութիւն. զի բանն աստուած ո՛չ է անանձն և ազդումն ինչ որպէս մեր բանս ըստ ոմանց. որպէս մարկեղոս և փոտիմոս դանդաչեն: - 88

ԱՆԱՆՈՒՆ + Անանուն անուանելի է աստուած. զի անունն սահման է. և սահմանն յայտնիչ բնութեանն: - 49. Յաղագս որոյ և անանուն է աստուած. զի անունն զբնութիւնն յայտնէ. որպէս մարդ: - 103. Նախ՝ զի անուամբն գոյանայ իրն ի միտս մեր. և անանունն իբր յանգոյս է համարեալ մեզ: - 219. Իննեբորդ՝ անանուն անպատեհ էր մնալ իրաց: - 219

ԱՆԱՆՋԱՏՈՒԹԻՒՆ - Անանջատութեամբ. որպէս ազահուբիւինն: - 565

ԱՆԱՆՅ + Իսկ թէ աստուծոյ բան է և անանց, ո՛չ ուրեմն է տգէտ կամ նըլագ գիտութեամբ: - 98. Եւ երկրորդ ի մահու և յանցաւոր տեղեաց յանմահ և յանանց տեղիս: - 289. Օրինութիւնն աստուծոյ բաժանի յերկուս. որ է՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց. որ է՝ հոգևոր և մարմնաւոր. անցաւոր և անանց: - 403. Երրորդ՝ և նորա գիտութիւնն անցանելի էր. և քրիստոսին անանց: - 442. Երկրորդ թէ մշտնջենաւոր են և անանց: - 586

ԱՆԱՆՅԱՆԵԼԻ + Չորրորդ՝ այն անցաւոր. և այս անանցանելի: - 353

ԱՆԱՇԽԱՏ + Եօթներորդ՝ վայելչութիւն անաշխատ փափկութեան դրախտին: - 278. Չորրորդ՝ ձեռն գործոց է նշանակ, և բազուկն զօրութեան զի անաշխատ գործէ: - 395. Եւ աստուած անաշխատ գործէ՝ և ո՛չ վաստակի: - 395

ԱՆԱՉԱՌ + Տեսցուք և զգործն յաղագս որոյ օծաւ. այսինքն միացաւ մարդկութիւնն աստուածութեամբն. զի «գործք ձեռաց նորա արդարութիւնք և իրաւունք են» ասէ. այս՝ զի ճշմարիտ և անաչառ արար դատաստան. և իրաւամբք զգերեալ բնութիւն մարդկան յազատութիւն դարձելոյց: - 41. յորժամ զարհուրեալ տազնապին ամենայն մեղաւորք յահաւոր ատենին. և յանաչառ դատաստանին: - 630. զի ահ մեծ է անկանիլ ի ձեռս աստուծոյ կենդանւոյ յանաչառ դատաստանին և ո՛չ այժմ: - 699. Լուծն՝ ուղիղ և անաչառ քննութիւնն: - 745

ԱՆԱՊԱԿ + Ձի առաւել յարդար է անապակ բաժակն անապական արեանն քրիստոսի, քան թէ խառնեալն ի ջրոյ և ապականեալն: - 595. Ապա ուրեմն թեպէտ և սակաւ խառնի ջուրն, բնութիւնք զինւոյն և ջրոյն ապականեցան. զի ո՛չ անապակ զինի է և ո՛չ պարզ ջուր: - 595-596

ԱՆԱՊԱԿԱՆ + Իսկ ի յաստուած, զի է՝ անսկիզբն և անծին. անմահ և անապական: - 55. Ժ) Եւ ո՛չ ասի ապականացու վասն առնլոյ յապականացւեաց մարմին. այլ միշտ անապական մարմնովն: - 78. Եւ զի զմեզ անապական գործեաց վերստին ծննդեամբն: - 78. Նախ՝ զի յարացոյցն պարզ է՝ և երկրպագելի՝ և անապական և անփոփոխ: - 112. Իսկ տարերքն ո՛չ են պարզ. և ո՛չ երկրպագելի. և ո՛չ անապական. և ո՛չ անփոփոխ: - 112. Եւ զի անապական և մշտնջենաւոր են բնութիւնք աստեղացն: - 148. Չոր եկեալ տէրն անմեղ և անապական մարմնովն նահանջեաց զմեղս, և զարդարութիւն սփռեաց ի վերայ մարդկան. և դատապարտեաց զսատանայ իբր զդաւաճանօղ մարդկան և կոխան արար ի ներքոյ մարդկան: - 153. Վեշտասանեբորդ) Յասարակ տարերք թէ ո՞րպէս են անապականք: - 154. Յիսունևզ) Վասն լուսոյ դրախտին. և զի անապական է դրախտն և պտուղ նորին: - 155. Վասն է՞ր իմաստասէրքն զտարրեղէնքս անապական և անվախճան ասեն: - 181. Երրորդ՝ ի լինելութեանց և յապականութեանց. զի անապակաք են. ըստ որում հատեալ ի տարերաց լինելութիւն է այլ էակաց. և ապականութիւն նոցա

լնու զհատունն տարերաց: - 181. Երկինքն անապական է բնութեամբ, աստուած ետ նմա շարժիլ: - 182. Հինգերորդ՝ զի անապական է բնութեամբ: - 184. Երրորդ՝ զի անապական է: - 186. Եւ դրախտն է բարձր տեղեալ. և լուսաւոր. և անապական վայր: - 221. Իններորդ՝ Առաջին երկինն անապական է ըստ տեսակի: - 221. Երկրորդն է անապական ըստ հիւթոյ: - 221. Երրորդն է անապական ըստ զօրութեան ներգործողին զնա: - 221. Այսպէս և նիւսացին անապական ասէ: - 221. Արդ զի՞նչ ասենք, անապակա՞ն թէ ապականացու է դրախտն: - 222. Որպէս առաջին հարքն անապական գոլ ասացին. և մէք հետևողք նոցին անապական ուսանիմք: - 222. Երրորդ՝ զի համաձայնին ամենեքեան՝ որ նախ քան զյանցանելն զմարդն անապական ասեն: - 222. Արդ՝ եթէ մարդն անապական էր՝ յապականացու տեղուջ ո՛չ բնակէր. ապա թէ ոչ ի տեղուջն եղև ապականացու և ո՛չ ի գործոյն: - 223. Յայն՝ զի փայտ դրախտին անփուտ է. և տերևն անփտելի. և պտուղն անծորելի. և ծաղիկն անթառամելի. և աստուծոյ տնկեալ ձեռօք իւր. տեղի անապական ձեռագործին ադամայ: - 223. Պտուղն որ հատանի և ծասկի և ի մարմին փոխարկի. ո՞րպէս է անապական: - 223. Պտուղքն դրախտին շօշափելիք են և կերակրելիք. հատանի և ծասկի և փոփոխի ըստ պատահական որակացն. և անապական մնայ ըստ գոյացութեանն և ներգործութեանն ի կերօղն: - 223. Որպէս հաց մարմնոյն քրիստոսի ըստ գոյացութեան և ներգործութեան անապական է. թէ և փոփոխի ըստ արտաքին որակացն: - 223. Եւ մանանայն յանապատին կերակրելի էր. և մնաց անապական ի մէջ սափորին: - 223. Արդ՝ որպէս կենաց պտուղն կերակրելի է և կենսունակ, նոյնպէս ամենայն պտուղքն կերակրելիք էին և անապականք: - 223. Ծառք դրախտին ո՞րպէս ըմպեն ջուր, թէ անապականք են: - 224. Որպէս լուսաւորք երկնից քարշեն յերկրէ և ի ծովէ զհիւթ՝ և կերակրին և անապականք են: - 224. Տկարանայ միտքս թէ յապականացու երկրէ՝ է դրախտն և մասն է երկրի, ո՞րպէս է անապական: - 225. Որպէս մարմինն ադամայ յերկրէ է և անապական. և մանանայն յօրոյ և անապական. և յա՛յտ է ի մէջ սափորին: - 225. Եւ մարմինն քրիստոսի անապական է զոր ճաշակեմք: - 225. Եւ որպէս ոսկին յերկրէ է և անապական. և քարինք կարծրացեալ ի հորոյ և անապական մնան: - 225. Երկրորդ՝ զի դրախտն է տեղիք անապական. և ո՛չ լինէր ի մարդոյն ծորունն ինչ աղտեղութեան. և ոչ որպէս տնկոցն: - 225. Վեցերորդ՝ զի տեսցէ ադամ թէ յապականացու հողոյս անապական մարմին կազմեցաւ վասն փառաց. և յորժամ կորոյս մեղօքն եղև ապականացու, ինքն իցէ պատճառ ապականութեան իւրոյ: - 229. Եւ դարձեալ՝ զի հաստատեսցի ի մեզ հաւատ մարդեղութեանն քրիստոսի. թէ որպէս ի յապականացու հողոյն ստեղծ ադամայ մարմին անապական: - 229. Նոյնպէս ի հողեղէն և յապականացու մարմնոյս մարդկան՝ էառ բանն աստուած. և միաւորելով ընդ ինքեան ծնաւ անապական մարմնով. անմեղ հոգւով և մտօք. և եղև երկրորդ ադամ Տէր յերնից: - 229. Երկրորդ՝ զի հատեալն ապականի. այլ հոգին անապական է և անմահ: - 257. Զի յանապական կուտ ծնաւ եցոյց զանընդդիմահարութիւնն և զանօսութիւնն. և զնալով ի վերայ ծովուն, զթեթևութիւնն և զերագութիւնն. իսկ զպայծառութիւնն յայլակերպիլն: - 282. Նախ՝ որ անփուտ էր փայտն. և մարմին մարդոյս անփուտ և անապական է. և յա՛յտ է ի յարութիւնն անմահ: - 293. Եւ անդամօր լինի անմահ և անապական ծնունդ և որդիք յարութեան. զի մեռանիլ ո՛չ ևս կարեն ասէ. վասն զի յանմահ զօրութենէն աստուծոյ ծնանիմք, և յանապական տարրեղէն նիւթոց. վասն որոյ անմահ և անապական կայանան: - 308. Զմահ եբարձ մահւամբն, և զապականութիւն կորոյս յարութեամբն, անապական մարմնով յարուցեալ ի գերեզմանէն: - 317. Երրորդ՝ զի անապական էր մանանայն օրինակ անապական մարմնոյն քրիստոսի: - 339. Եւ յա՛յտ է՝ զի ի մէջ սափորին մնաց անապական: - 339. Եթէ խորհրդական մարմինն քրիստոսի անապական է, ուստի գոյանան կենդանիք և բորբոսք: - 339. Գոյացութիւն հացին փոխեալ է ի գոյացութիւն մարմնոյն քրիստոսի և է՝ անապական. իսկ քանակն և որակն մնացեալ է դեռևս փոփոխելի. և յայնմանէ փոխարկեալին այլայնունք ինչ: - 339. Եւ զի անապական է գոյացութիւն հացին՝ աստի՛ յայտ է, զի կեանք և անմահութիւն տայ ճաշակողացն: - 339. Իսկ ոսկին, զի անապական է բնութիւնն աստուծոյ: - 340. Դարձեալ՝ ոսկի սափորն է՝ անապական կոյսն. և մանանայն բանն աստուած հոգւով և մարմնով միացեալ յարգանդի աստուածածին կուսին: - 340. Նախ՝ զի մովսէս յայտնապէս զկէս արեանն անապական եհեղ զսեղանովն որ նշանակէր զանապական խորհուրդ արեանն. և զկէսն խառնեաց ի ջուր որպէս ցուցաւ ի խորհուրդ մկրտութեան և հաղորդութեանն խառնեալ: - 341. Երկրորդ՝ զորպիսութիւն և զձև աշխարհիս ցուցանէր ի խորանն եռայարկեան ի չորից նիւթոց փոխանակ դ տարերաց յանապական և յապականացու բնակչաց: - 342. Բագուն է խորհուրդն. բայց նախ հրեշտակաց յարմարի ցոյցք տապանին. զի նոքա են անապական և անմահ: - 344. Անփուտ

փայտն անապական կուսութիւնն: - 345. Եւ մանանայն անապական մարմինն: - 345. Դարձեալ ըստ սրբոյն կիրդի՝ տապանակ է տէրն մեր յիսուս քրիստոս. և անփուտ փայտն անապական մարմինն: - 345. Դարձեալ տապանակն քառակուսի անփուտ՝ է՝ խաչն քառաթև անապական աստուածընկալ: - 345. Եւ անապական վարուք ոսկէգարդեալ ունի յինքեան զերկուս կտակս: - 345. Երկրորդ ի յոսկոյ, և նոքա անապական են բնութեամբ: - 346. Աշտանակ ոսկի, անապական զօրութիւնն աստուծոյ որ խնամէր զնոսա և բարձեալ կրէր: - 346. Դարձեալ՝ զի անապական է հաւատն եկեղեցւոյ, և հաստատ յոյսն, և ջերմ սէրն առ քրիստոս: - 347. Իսկ հնոյն խորհուրդ, դ որակ միւթոցն՝ դ տարերացն. և ոսկին անապական երկնից: - 348. Ութերորդ, ապականութիւն է խմորն. վասն այն տէրն զանապական մարմինն իւր բաղարջով աւանդեաց: - 356. Դարձեալ՝ ուռն և լծակն՝ խաչն. և Ողկոյզն անապական ճմլեալ ի վերայ խաչին հնձանի. և եղև ուրախարար զհնի տրտմեցելոցս մեղօք: - 381. Եւ ո՛չ զմահացուն, զի կո՛յս էր անապական: - 383. Երրորդ, զի անապական մարմնով: - 386. Զինգերորդ՝ անփուտ է պղինձն. և անապական մարմինն քրիստոսի: - 386. Նոր կուժն ի խորհուրդ աստուածածին կուսին. որ նո՛ր էր յղացունն և անապական ծնունդ: - 445. Երկրորդ՝ զի հրեշտակ էր ողջունաբերն. կոյսն և անապական բնութեամբ: - 464. Տասներորդ, յայտ է ի սքանչելեաց ծննդեանն. զի անսերմն յղացունն. և անապական ծնունդ. և անխախտ կուսութիւն: - 466. Եօթներորդ՝ որպէս այլայլական և փոփոխելի մարմինս կայ և մնայ անփոփոխ և անապական միաւորեալ ընդ հոգւոյն մինչև ցորոշումն: - 477. **Գերարմապէս** ապա և բանն մարմին եղեալ անփոփոխելի և անապական ներգործեալ մարմին ըստ մերոյս բնութեան անբաժ միաւորութեան: - 477. Այլ սրբուհի աստուածածինն մայր է որդւոյ և կոյս անապական: - 480. Ապա ուրեմն օտա՛ր արկածք էր ապականութիւնն, վասն այն ո՛չ կրեաց ի սուրբ մարմին իւր անապական: - 497. Այսպէս և տէր մեր նմանեալ, որպէս անիծիւք զանէժս՝ և մահուամբ զմահ եբարձ. իսկ հակառական անապական և անմեղ մարմնովն զմեղս և զապականութիւն ելոյծ: - 498. Այլ հերձուածօք ոմանք որք են դասք երկաբնակաց՝ ապականացու՛ ասեն զանապական մարմինն կենարարին: - 498. Եւ ապա հետևիլ թէ անապական է մարմին փրկչին: - 498. Այլ անապական մարմին յանապական կուսէ, ընդ անապական էութեանն աստուծոյ միաւորեալ: - 498. Իսկ զի անապական է մարմին կենարարին՝ է՝ ի դաւանութենէ հաւատոյ. զոր ունիմք և եմք անփոփոխ: - 498. Նախ որպէս ասացաւ՝ ապականութիւնն ծունդ է մեղաց՝ և մեղքն չա՛ր է. և մեղք ո՛չ կրեաց սուրբ մարմինն քրիստոսի. ապա ուրեմն անապական է: - 498. Երկրորդ՝ ապականութիւն և մեղք ո՛չ է գործ արարչի. այլ մեղանչականին աղամայ և արկածք բանսարկուին. վասն որոյ տէրն զարկուածս բանսարկուին ո՛չ հպեցոյց ի մարմինն իւր. ապա ուրեմն անապական է մարմինն տեառն: - 498-499. Երրորդ՝ ապականութիւնն ներգործէ՝ հակառակ արարչին. զի արարիչն յանգոյից գոյացուցանէ, իսկ ապականութիւնն զգոյսս ի յանգոյութիւն տարալուծէ և այլայլէ՛. վասն որոյ անապական է մարմին արարչին: - 499. Այլ բանն աստուած զբնութիւնս մարդկային էառ և միաւորեաց զմասունս նորին և ո՛չ զապականութիւն զի ո՛չ է բնութիւն. ապա ուրեմն անապական է: - 499. Զինգերորդ՝ ապականութիւն մեր մարմնոցս է՝ ի սերմանէ հօր ի ձեռն կնոջ խառնեալ. իսկ մարմին բանին ո՛չ է ի սերմանէ հօր և մօր. այլ ի կուսական արգանդէ և յանապական արեանէ բեղնաւորեալ որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի տոյն զլուխ ի ժ համարն. ապա ուրեմն անապական է մարմին բանին աստուծոյ: - 499. Վեցերորդ՝ զմարիամ մայր փրկչին կոյս և անապական խոստովանին հարք ուղղափառութեան. և զայս ո՛չ ըստ գոյացութեան բնութեան, այլ զի ծնաւ զբանն աստուած անապական մարմնով: - 499. Ա՛րդ՝ եթէ ծնօղն անապական է որպէս և է՛, զիա՛րդ ծնեալն ի նմանէ ապականացու լիցի. ապա ուրեմն անապական է բանն աստուած ծնեալ մարմնովն: - 499. Եօթներորդ՝ ի տարրական հողոյ ստեղծեաց աստուած աղամայ անապական մարմին և եղ ի դրախտին. որ մեղօք յանցեալ՝ եղև ապականացու: - 499. Դու զիա՛րդ երկբայիս թէ ի յապականացու բութենէս աղամայ անապական բանն աստուած միաւորեաց ընդ իւր և ծնաւ անապական մարմնով: - 499. Ութերորդ՝ մանանայն յանապատի էր օրինակ անապական մարմնոյ փրկչին. և է՛ անապական մինչև ցայսօր ի մէջ ոսկի սափորին. ապա ուրեմն ճշմարիտ մարմինն քրիստոսի էր անապական ի կուսական արգանդէ աստուածածին կուսին: - 499. Իններորդ՝ խորհրդական մարմինն սուրբ զոր բաշխեաց ի վերնաստունն՝ էր անապական և կենարար. ըստ որում «որ ուտէ զմարմին իմ՝ կեցցէ յաւիտեան». ապա ուրեմն և նախ քան զխաչն անապական էր մարմինն քրիստոսի փրկչին մերոյ: - 499. Տասներորդ՝ անենայն սուրբ վարդապետք ուղղափառաց որպէս եփրեմ՝ ոսկէբերանն՝ կիրեղ՝ աթանաս՝ և այլք, անապական գրեն և խոստովանին զմարմինն սուրբ: -

499. Եւ նգովիւք փակեն ասելով, «Եթէ ոք յետ անճառ միաւորութեանն ապականացու ասէ զանապական մարմինն սուրբ, նգովեալ լիցի». որպէս յայտ է ի գիրս իւրեանց. և որ ոք կամեսցի դիրաւ գտցէ. ապա ուրեմն անապական է մարմինն քրիստոսի: - 499. Որպէս դաւիթ ասէ յառաջագոյն. և պետոս զնոյն ի գիրս գործոց երկրորդէ՝ «մարմին նորա ո՛չ ետես զապականութիւն». ապա ուրեմն անապական է մարմինն սուրբ: - 499. Եւ զի սուտ է ապականացու ասելն, ճշմարիտ եղիցի անապական խոստովանիլն: - 500. Եւ թպէտ ասացաւ ճշմարիտն թէ անապական է մարմինն տեառն, այլ այժմ դիցուք զբանս նոցա թէ վասն է՞ր ասեն ապականացու. և յարմարեսցուք զպատասխանիսն: - 500. Նախ ասեն, եթէ անապական էր մարմինն փրկչին, ապա անմահ և անչարչարելի՛ է: - 500. Ապա ուրեմն կարելի՛ է ասել չարչարելի և մահկանացու վասն մեր. այլ անապական և անմեղ մարմին: - 500. Ասենք առ այս, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա աղամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. Դարձեալ ասենք ըստ ձեզ, թէ յետ խաչին յապականութիւն փոխեցաւ մարմինն տեառն, ապա յառաջ քան զխաչն կատարեալ էր զի ապականացու էր. և յետ խաչին անկատար զի անապական եղև որպէս դուքդ ասէք: - 500. Եւ այժմ և յախտեանս անկատար է զի է անապական մարմնով: - 500. Դարձեալ ասեն նորա, մեր մարմինս ապականացու է. իսկ թէ անապական մարմին էառ քրիստոս, ո՛չ արար փրկութիւն մեզ. այլ առաջին բնութեանն աղամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Եւ ծնաւ ի կուսէ անմեղ հոգւով և անապական մարմնով մարդացեալ աստուած: - 500. Այլ միաւորելով ընդ ինքեան՝ էիան յառաջին անմեղ և անապական բնութիւնն աղամայ: - 500. Դարձեալ ասեն հակառակքն, եթէ անապական է մարմինն, ապա ո՛չ է տարրական. այլ ի յերկնից բերեալ. կամ ինքն ի բնութիւնն իւր թանձրացեալ. որպէս ասէ եւտիբէս: - 500-501. Այսպէս և ընդ անապական բանին միաւորեալ՝ անապական էր և բանին մարմին: - 501. Ասենք եթէ, կերակրիլն ո՛չ է մասն ապականութեան. ուստի յայտ է զի աղամ նախ քան զյանցանելն ի դրախտին կերակրիւր և ո՛չ էր ապականացու. այլ անապական: - 501. Նոյնպէս և քրիստոս կերակրիւր անապական մարմնով: - 501. Նաև յետ յարութեանն եկեր ընդ աշակերտսն անապական մարմնովն: - 501. Չի ցուցանիցէ թէ նոյնպէս եկեր և յառաջ քան զխաչն անապական մարմնով: - 501. Չի ապականացու զապականացու մաքրել ո՛չ կարէ. այլ անապական մարմնովն եղև մաքրիչ տէրն մեր ապականութեան մերում: - 502. Եւ անապական պատարագեմ զքրիստոս որպէս կանոնքն է առաքելոցն և կղեմայ. և դու ապականես ջրով և զայլն որպէս յառաջիկայդ ասացի: - 548. Այլ գիտելի է, զի ոմանք հետևողք չար աղանդոյն քաղկեդոնի մոլորեալք ի ճշմարտութենէն՝ ջուր խառնեն անապական բաժակ արեանն քրիստոսի: - 594. Որք ասեն պա՛րտ է յամենայն աւուր ջերմ հաց հանել ի սեղանն և անապական բաժակ. զի անապական արեամբն քրիստոսի փրկեցաք: - 595. Ապա թէ ո՛չ ջուրն է ի մկրտութիւն, և անապական արիւնն ի հաղորդութիւն: - 595. Չի առաւել յարդար է անապակ բաժակն անապական արեանն քրիստոսի, քան թէ խառնեալն ի ջրոյ և ապականեալն: - 595. ...վասն որոյ անխմոր հացիւ և անապական բաժակաւ կատարենք զխորհուրդ մարմնոյ և արեան նորա: - 597. Թպէտ մեռար մարմնով և եդար ի գերեզմանի՝ սուրբ և անմահ և անապական ես: - 632. Երեսուներորդ, խաչն երկի. և անապական է: - 661. Նախ՝ այն կեանքն անապական է և անմահ. և մարդս մահկանացու և ապականելի...: - 662. ո՛չ էր յարմար թէ ապականացուն անապական տեղիս բնակեսցի. մինչև սա ևս յանապականութիւն վերափոխեսցի: - 662. Երրորդ, զի մարմինն փոխեսցի ի հող մինչև հոգին անապական և յանփոփոխ սերտութիւնն կայացի. - 677. ապա և մարմինն ընդ մնա անապական և անփոփոխ մնացէ: - 677. ապա և մարմինն անապական և հոգին անփոփոխ կացցէ յախտեան. նմանելով անապական և անփոփոխ մարմնոյն քրիստոսի: - 678. այսպէս և քար տապանիս մեր լիցի. նշանակէ՛ զանապական յարութիւնն. որ վիմաժին լինիմք և առանց ապականութեան որպէս քրիստոս. և ո՛չ հողածին ապականացու որպէս զառաջին աղամն: - 679. Դարձեալ՝ ոսկի է հաւատն և դաւանութիւնն անապական. և Արծաթ՝ անաղտ մաքրութիւնն ի մեղաց. և Պատուական ակունք՝ զանազան առաքինութիւնք: - 702. ...ըստ որում երեքօրեայ յարեաւ ի գերեզմանն անապական մարմնով. և զբազումս յարոյց ընդ իւր և մտին ի քաղաքն սուրբ...: - 716. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ՛ սրբոցն և անսրբոց բ իրք հասարակ է. այսինքն յարութիւնն զի առհասարակ յառնեն. և անմահութիւնն զի առհասարակ անմահ և անապական մարմնով յառնեն: - 723. Վասն է՞ր ի յարութեան անմահ և անապական մնամք: - 723. վասն որոյ անապական տարերց կազմի անապական մարմին: - 723. Իսկ յայնժամ անապական ծնողէ՛ յաստուծոյ ծնանիմք. - 723. ...ըստ այնմ «աստուծոյ

որդիք են»։ վասն որոյ անապական մնամք: - 723. Ձի վերին մարմինք երկինք և լուսաւորք ամենկին անապական են. իսկ դ տարերք թէպէտ ըստ մասին ապականին, այլ ըստ բոլորին ո՛չ. - 727. Իսկ մարմին մարդոյս թէպէտ ապականացո՛ւ է, այլ ի կողմանէ հոգւոյն անապական է. վասն որոյ անապական մնամ: - 727. Նախ դիմակայութեամբ եթ՝ ո՛չ է ըստ օրինի բնութեան անապական մնալ նմա, այլ սքանչելիք աստուածային: - 733. Արդ ցուցցուք թէ ճշմարիտ անապական է սուրբ խաչն բնական բնութեամբ և սուրբ գրոց վկայութեամբ: - 733. Արդ՝ որպէս հրեշտակք ի յոչ գոյից գոյացան և են անապականք և անմահք ի կամքն աստուծոյ: - 733. Այսպէս և դ տարերք ըստ ինքեանց անապականք են. զի մասնաւորքն ի նոցանէ ապականին և դարձեալ ի նոսա խառնին. և այսոքիկ ըստ կամացն աստուծոյ են կամ մշտապէս: - 733. Նմանապէս և խաչն աստուծոյ՝ է՛ ի կամացն աստուծոյ և ի նորին ներգործութենէն որ անապական կամի զնա. զի նովաւ արար փրկութիւն ազգի մարդկան: - 733. Ապա ուրեմն ևս առաւել խաչն մնայ անապական զի տութիւն աստուծոյ է ի նմա. այսինքն բանն աստուած մարմնովն որ է՛ սեռեալ ի նմա: - 733. Իսկ որք զբանն մարմնով անապական խոստովանի, պարտին և զխաչն աստուածընկալ անապական խոստովանիլ: - 733. Արդ՝ սորա անապականք են յայնմ հետէ և առ յապայ որ օրինակք են. ապա ուրեմն և ճշմարտութիւնն անապական է որ է խաչն աստուածընկալ: - 733. Արդ նա՛ որ զամենայն գերեզման կնքեալ պահէ, զեկեղեցիս օրինէ՛ և հաստատէ՛ և ամենեցուն զօրաւիզն է ի փորձութիւնս, կարօ՞ղ է անապական լինիլ. զի աստուածային է նշան: - 733. Այսպէս և զչնչին փայտն առեալ արար փրկութիւն տիեզերաց և արար անապական: - 734. Արդ՝ որոյ գործն յաւիտենական է, և նոյն ինքն անապական է ասէ փիլիսոփայն. ապա ուրեմն անապական է սուրբ խաչն: - 734. Արդ որ մայրն է կենդանութեան, նա անապական է. այսինքն է սուրբ խաչն: - 734. Արդ՝ եթէ ապականացո՛ւ էր սա, ո՛չ երկնչէին ի սմանէ դէք. որպէս և ո՛չ յանասնոց և յանշնչից. ապա ուրեմն անապական է խաչն: - 734. Ապա ուրեմն անապական է սուրբ խաչն: - 734. Իններորդ՝ կոչի հնձան և խաչն փրկական. յորում ողկոյզն անապական ճմլեցաւ և ետ մեզ ուրախարար զինի զանապական արիւնն իւր. - 749. Ձի անապական մարմնով եղաւ ի գերեզմանի. բառնալով զապականութիւն նախնւոյն. և իջանելով ի դժոխս՝ եբարձ զպատիժ նորին: - 776

ԱՆԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ + Իսկ մշտնջենաւոր էակն միայն մին ունի զօրութիւն որ է առինքն ներգործութեամբ. որպէս հրոյ ջեռուցանելն. և արեգական լոյսն. և հրեշտակին անապականութիւնն: - 173. Ո՞ւր երկի անապականութիւն նորա: - 223. Թէպէտ ըստ նիւթոյն յապականացու երկրէ է, այլ ըստ կատարման յանապականութիւն փոխեցաւ: - 225. Նոյնպէս և դրախտն մասն է յապականացու երկրէ. և զանապականութիւն վիճակեալ: - 225. Վեցերորդ՝ զի ասէ սուրբն գրիգոր նիւսացին ի գիրս կազմութեան եթէ առաջին կեանք դրախտին էր կուսութիւն և անապականութիւն և հրեշտակաց նմանութիւն. և յետ յարութեանն վերըստին դառնամք յառաջին կեանս դրախտին. յանապականութիւն և ի հրեշտակաց հաւասարութիւն: - 225-226. Ձի զանմահութեան և զանապականութեան սկիզբն և զսերմն ընկալաւ ադամ: - 282. Քսանէ, վասն անապականութեան մարմնոյն քրիստոսի բազմազան վկայութեամբք: - 455. Եւ յետ յարութեանն դուք ասէք թէ յանապականութիւն փոխեցաւ: - 500. Ասեմք առ այս, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա ադամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով. - 500. Եւ զապականացուն յանապականութիւն զիա՞րդ դատապարտէր: - 501. Եւ դարձեալ ասեմք. տէրն մեր՝ մարդեղութեամբն եկն զապականութիւն մեր յանապականութիւն փոխարկել. և զիա՞րդ ինքն կրէր զապականութիւն: - 502. ո՛չ էր յարմար թէ ապականացուն յանապական տեղիս բնակեցցի. մինչև սա ևս յանապականութիւն վերափոխեցցի: - 662. Հինգերորդ, մարմինն ի հող դնի, մինչև ապականացու տարերք զանապականութիւն ստացին...: - 677-678. ...իսկ այս ամենայն բառնի ի մարմնոյն և դնի անմահութիւն անապականութիւն և անչարչարութիւն. զի բնաւ ո՛չ չարչարի. - 722. իսկ յայնժամ հող և տարերք յանապականութիւն փոխին ըստ պօղոսի...: - 723. Նախ՝ զի ամենկին ապականացո՛ւք են. և մասն ինչ ո՛չ ունին անապականութեան: - 727. Իսկ շնորիք նորոյս ի ձեռն քրիստոսի տուեալ՝ ո՛չ է փոփոխական. զի վերստին նորոզման է շնորիք և անապականութեան: - 783

ԱՆԱՊԱՍ + Այսինքն զի ոմանք փախչին յանապատ և թաքչին: - 152. Որպէս դանիէլ առիժուցն յաղթեաց. և պօղոս իժին. և բազում ճգնաւորաց որք անապատս էին՝ զազանք և անասունք սպասաւորէին նոցա: - 220. Եւ մանանայն յանապատին կերակրելի էր. և մնաց անապական ի մէջ սափորին: - 223. Անապատ մեծ: - 285. Ի մանկութենէ կոռց նուիրեցաւ, և հրեշտակ աստուծոյ

յափշտակեալ սընոյց զնա յանապատի մինչև հասոյց ի կատարուն: - 300. ... և յայնցանէ աճեցոյց տէր զինչս և զանասունս նորա. որպէս յանապատին զսակաւն աճեցոյց նկանակ, և զբազումսն կերակրեաց: - 326. Եւ իս ամ ի մադիամ եկաց. և ի հանել զժողովուրդն իս ամ յանապատին եկաց: - 330. Այլ և ի տօնի քաւութեանն զուարակ մի և բ նոխագ վիճակով. մին տեառն և միւսն արձակման յանապատ: - 359. Երրորդ՝ զի աւետարանիչքն յայտնապէս ասեն թէ՝ ընդ մկրտիլ տեառն՝ նոյն ժամայն հոգին հանէ՝ զնա յանապատ. և պահեաց զիս տիւ և զիս գիշեր: - 373. Եւ փոխմանն, ի վախճանիլն մարիամն՝ քուերն ահարօնի յանապատին: - 374. Նախ՝ զի յայնմ ժամու միայն էր պիտանի մինչ յանապատն էին: - 379. Եւ ի յանապատն միս ուտելոյ հրաման ո՛չ ունէին. որպէս և ո՛չ ի դրախտին: - 390. Ջի՞նչ նշանակէ անապատն մեծ և ահագին: - 393. Արդ՝ եգիպտոս է՝ նշանակ երկրիս այս. և ծովն կենցաղոյս. և անապատն կայանք հոգւոցն: - 393. Երկրորդ՝ յանապատն ամաղէկ և այլքն. յետ մահու որ ընդ հոգիս պատերազմին. որք են այսք չարութեան ի ներքոյ յերկնից ըստ առաքելոյ: - 393-394. Իսկ անապատ՝ գրաւոր օրէնքն ի ձեռն մովսէսի: - 395. Երկրորդ՝ զի իս ամ յանապատին հաց ո՛չ ետ նոցա. այլ մանանայ և զայլսն. զի բանին աստուծոյ կերակրեցան հոգւով. և ո՛չ մարմնական հացիւ: - 397. Երրորդ՝ զայն ցուցանէ որ կեանք դրախտին դարձաւ առ նոսա յանապատին անկարօտ ամենայնի. զի զգեստն ո՛չ մաշէր. այլ աճէր ընդ տղայոցն. և ոտն բոկ՝ և ոչ՝ կոշկոճէր. - 397. ...վասն որոյ յայսմանէ ասեն ոմանք թէ՝ **գ** ամ կամ **իս** օր յամեաց ադամ ի դրախտին. որպէս ժողովուրդն ի յանապատին. կամ որպէս մովսէս ի լեառն: - 397. Ձիացն աճեցոյց յանապատին և զծուկն: - 399. Երկուտասաներորդ, եթող զոչխարսն ի տուարածսն. և տէրն զինսուն և զինն յանապատին: - 436. Եւ էր նայասօն իշխան բիւրաւորացն յուրայ յանապատին: - 452. Իսկ զօծումն մարտի՝ յորժամ վարեցաւ ի հոգւոյն յանապատ և յաղթեաց հակառակին: - 474. Եւ աւուրք պաշտամանն էր երկոտասան. **ե** օր քաւութեանն վասն որթոյն յանապատին. և է օր տաղաւարահարացն ի յիշատակ խորանաւ բնակելոյն յանապատին ամս **իս**. և այլ սքանչելեացն զոր գործեցաւ անդ: - 483. Ութերորդ՝ մանանայն յանապատի էր օրինակ անապական մարմնոյ փրկչին. և է՝ անապական մինչև ցայսօր ի մէջ ոսկի սափորին. ապա ուրեմն ճշմարիտ մարմինն քրիստոսի էր անապական ի կուսական արգանդէ աստուածածին կուսին: - 499. Դարձեալ ասենք թէ յանապատին հրամայեցաւ զսպել ի սրբութիւն մանանային որ օրինակ էր ճշմարիտ մանանային մարմնոյն սրբութեան: - 502. Այլ ա՛րդ՝ մովսէս բովանդակ զժողովուրդն եհան յանապատ: - 507. Որպէս յօրինակէն տեսանի. որ թպէտ առ հասարակ ելին յեգիպտոսէ յանապատն, այլ ոմանք մտին յերկիրն պարզաց: - 508. Յորում աւուր կիրակէի ի մէջ գիշերի ընդ առաւօտն յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն. հանելով զհոգիսն յանապատն երկնից. և խաչանիչ գաւազանաւն ընկղմեցաւ փարաւօն յանդունդս դժոխոց: - 513. Բարոյականն՝ նոյի, որ ի բարուց վարդապետեալ բնակէր ի յանապատ և պահէր զկուսութիւն **եճ** ամ: - 528. Իսկ յետ օրինացն՝ անօրէնութիւն. որպէս որք յանապատի անդ անօրինեցաւ ժողովուրդն: - 555. Ձի՞նչ է խորհուրդ բարեկենդանին որ յամենայն տեղիս ի վանորայս և յանապատս ներէն սակաւ ինչ ի չափաւոր վայելս: - 657. ...և նոքա կացին յանապատ ամս **իս** և այլն: - 682. Եւ անապատ է՝ կայանք հոգւոցն անկարօտ մարմնական պիտոյից: - 682. Իսկ անարժանքն որ ունէին զսիրտն յեգիպտոս, սատակեցան յանապատին և ո՛չ մտին յերկիրն պարզաց: - 682. Այլ հոգիք սրբոցն ելանեն յերկինս որ անապատն է չարաց. - 689. Եւ յետ սակաւուց ի նոյն գլուխն ի վերայ այնմ բանի թէ՝ «կինն փախեաւ յանապատ զի կերակրեսցի անդ» ասէ, - 703. ...որով դրոշմեալքն յետ արտաքս ելանելոյ ի մարմնոյս, թռչին յանապատն ի մեղաց յերկինս կերակրիլ անդ յուսով մինչև լնու թիւ կատարման աշխարհի: - 703. ...այսինքն զի ոմանք փախչելով յանապատս զերծանին, և ոմանք արեամբ վկայեալք ապրին: - 706. Իսկ Չորրորդն արքայութիւն՝ է՝ յաւիտենականն գաւառ. յորմէ ի ձեռն մեղաց առաջնոյ մարդոյն՝ տարեալք պանդխտիմք յայսմ տառապանաց գբի և ի տիղմ կաւոյ. անարգաբար դեգերեալք ի հովիտս արտասուաց. յանապատի կալով և ո՛չ ի ճանապարհի...: - 756

ԱՆԱՌԱԿ + Դարձեալ և ի յառակս անառակին որ դարձաւ առ հայրն՝ և ողջմամբ ընկալաւ և զգեցոյց զնա և զարդարեաց մատանի ի ձեռս՝ և կօշիկ յոտս. այլ ո՛չ ետ թոյլ նմա պատարագել. այլ հրամայէ՛ այլոցն, «անէ՛ծք զեզն պարարակ. կերիցուք և արբցուք»: - 167. Դինգերորդ՝ երկինք կոչի և դրախտն. զի բարձր է և լուսաւոր և անմահութեան է վայր. որպէս ասէ անառակ որդին. «հա՛յր մեղայ յերկինս». այսինքն ի դրախտն: - 183. Այլ և աւետարանն ի յառակս անառակին երկին կոչէ զդրախտն. ուր մեղանչեաց և ելաւ...: - 221. Նոյնպէս և քրիստոս աստ ի գնալն հոգւոց և ի գալստեանն աւուր՝ ընդ

առաջ ելանել սրբոցն և համբուրել զսիրելիս իւր, որպէս հայրն երկնաւոր ի դարձ անառակին: - 315. Անառակ որդի որ անհնազանդ լինէր ծնողացն, օրէնքն քարկոծել տայր: - 400. Նշանակէ՝ անառակ որդին զմարդկային բնութիւնս: - 400. Եւ գիտեն զպատճառն թէ վասն է՞ր է ողջախոհ. այսինքն զի յանառակ կենաց ժլատութիւնք լինին. և նա ի հարկէ արի գոյ զախտն ստորադասելով. այնպիսին և խոհեն գոյ գիտելով թէ վասն մարմնական հեշտախտութեանց լինի անիրաւութիւն: - 582. Ութերորդ՝ ճանապարհի է կեանք անառակ...: - 666. Եւ դարձեալ ի ճառս անառակին և կորուսեալ դրամին և մոլորեալ միոյ ոչխարին և անկելոյն ի ձեռս աւազակին, զնոյնս ուսուցանեն մեզ հարքն հոգելիցք արտայայտել: - 775. Որ և ամենայն վերոյ գրեալքդ առակք, անառակին, մոլորելոյն, կորուսելոյն և այլն ևս, այսպէս ուղղին. այսինքն նմա՛, վասն նմա՛, որպէս նմա՛: - 778

ԱՆԱՌԱԲՕՏ + Ձի առաջին օրն եղև անառաւօտ. և վերջինն ամերեկոյ. և միջինն ամենայն աւուրք ունին առաւօտ և երեկոյ: - 193

ԱՆԱՍԵԼԻ + Այլ և ի վերայ այսր ամենայնի անասելի բարութիւն. զարիւնն իւր ետ ի փրկութիւն մեզ. ուստի ի հնոյն արգելեաց զարիւն զենմանցն. մեզ զիւրն արիւն ետ ի ճաշակումն: - 398

ԱՆԱՍՆԱԿԱՆ + Վեցերորդ՝ զի անձնիշխան է մարդն այսինքն իշխէ բանականաւն ցասման և ցանկութեան որք են անասնական մասունք: - 220. Երկրորդ՝ զի ցոր քան իշխէր ինքն ի վերայ անասնական մասանց իւրոց որպէս ասացաք, իշխէր և ի վերայ արտաքին անասնոց և գազանաց. իսկ յորժամ ապստամբեցին ներքինքն բանականին տեսառն իւրեանց՝ ապստամբեցին և արտաքինքն մարդոյն տեսառն իւրեանց: - 220. Եւ ըստ անասնոցն հաւասարութեան նախ գոյանայ անասնականն որ է տնկականն և զգայականն. և յետոյ բանականն: - 258. Երկրորդ՝ զի մի ինչ ի մէջ քո և աստուծոյ անասնական լիցի. բարկութիւն կամ ցանկութիւն կամ այլ ինչ: - 331. Եւ դարձեալ զի ակամայքն ի մարդոյս բնութիւն յետամտականք են և անասնականք, և ո՛չ բնական բանականիս բնութեան: - 502. Եւ տէրն ի մարդեղութեան իւրում ընկալաւ զոր ինչ բնականն էր մարդոյս բնութեան. և ոչ զեկամուտ անասնականն: - 502. Այն անասնական, և այս բանական: - 538

ԱՆԱՍՆԱՊԷՍ + Ասեմք թէ՛ կանխագէտ է աստուած. և նախ ծանեաւ զի ո՛չ կարէին աճիլ անմեղութեամբ ի դրախտին որպէս զիրեշտակս. վասն որոյ կազմեաց նոցա մարմին, զի յերկրի անասնապէս աճեսցին: - 226

ԱՆԱՍՆԵՂԷՆ + Իսկ բարոյականն այս ինչ է. զի զպատկերն արարչական և զառաջին կեանս դրախտին կորուսաք, և զանասնեղէն պատկերն և զերկրորդ և զախտաւոր կեանս ընտրեցաք. յիրաւի շրջեցաւ ի մեզ և լինելութիւն հոգւոյն: - 258

ԱՆԱՍՈՒՆ + Դարձեալ, թէ ամենայն ինչ ի հարկէ՛ է մարդոյ և անասնոյ, ապա ոչինչ զանազանի բանականն և անբանն...: - 11. Ուստի յայտ է մեծութիւն յանցանացն. քանզի ի հինն զինչև մեղանչէր որ մեծ կամ փոքր՝ պատարագաւն սրբէր. թոչնօք և անասնօք: - 33. Եզն անասնոց: - 132. Վեցերորդ՝ զի ի միտ ածցուք զառաջին փառսն մեր և ցանկասցուք. և մի՛ որպէս զանասուլն յերկիր կորասցուք: - 188. Եւ զի ի մարդոց և յանասնոց կոխի: - 211. Նախ՝ զի ծառայք են միշտ վասն այլոց. որպէս մարդս միշտ տէր է. և անասունքն տէր և ծառայք. զի ծառայք են մարդկան, և տէր բուսոց. իսկ բոյսք և տունկք միշտ ծառայք են: - 214. Յորժամ արար աստուած զմարդն ի հողոյ, նաև զանասունքն և զգազանքն ի հողոյ. նոյնպէս զլողակս և զթռչունս ի ջրոյ: - 214. Իսկ անասուն, զի անխօսուն են. կամ զի անսնունդ և անընտել: - 216. Եւ անասնոց Եզն: - 216. Վասն է՞ր զազանք հնարաւոր և ուժեղք են քան զանասուն: - 218. Այլ իմաստունք ասեն եթէ՛ կերակուր անասնոցն խոտ է անզօր. վասն այն նոքա ապուշք և անզօրք լինին: - 218. Յիրեն՝ որպէս սափոր. երկին. երկիր. գազան. անասուն: - 220. Ո՞րպէս զիտեմք թէ մարդն իշխան է ի վերայ անասնոց. զի ահա՛ բազումք անհնազանդք են. որպէս վայրիք և գազանք և այլք: - 220. Ուստի յայտ է թէ՛ և իշխէ՛ արտաքին անասնոց: - 220. Նախ՝ զի յորժամ մարդն անհնազանդ եղև տեսառն իւրոյ արարչին, յիրաւի անհնազանդք եղեն և մարդոյն անասունք տուեալ նմա ի ծառայութիւն: - 220. Երկրորդ՝ զի ցոր քան իշխէր ինքն ի վերայ անասնական մասանց իւրոց որպէս ասացաք, իշխէր և ի վերայ արտաքին անասնոց և գազանաց. իսկ յորժամ ապստամբեցին ներքինքն բանականին տեսառն իւրեանց՝ ապստամբեցին և արտաքինքն մարդոյն տեսառն իւրեանց: - 220. Ուստի յայտ է, որք վերստին յաղթեն ախտիցն որք յինքեանս, այսինքն ցասման և ցանկութեան. յաղթին և հնազանդին նոցա արտաքին գազանք և անասունք: - 220. Որպէս դանիէլ առիւծուցն յաղթեաց. և պօղոս իժին. և բազում ճգնաւորաց որք անապատս էին՝ գազանք և անասունք սպասաւորէին նոցա: -

220. Որպես բոյս վասն անասնոց. այսինքն է՝ այլոցն. ուստի անասունք կերակրիլով ծառայեն մարդոյն: - 230. Յաղագս որոյ մախ եղեալքն են վասն վերջնոցն. որպէս բոյս անասնոց, և անասունք վասն մարդոյն: - 230. Դարձեալ՝ ասէ պղատոն, եթէ մարդն որ ունի զնմանութիւն անասնոց ինչ՝ հետևի և բարուց նոցին: - 248. Դարձեալ հոգին ունի զօրութիւնս ոմանս հասարակ ընդ անասնոց. որպէս զգայականութիւնն: - 249. Իսկ զոմանս ունի ո՛չ հասարակ ընդ անասնոց. որպէս բանն. իմացումն. և կամքն. և սոյնպիսիք: - 249. Իսկ յանասունսն ամենկին ըստ երկոցունցն կորնչին ընդ մարմնոյն: - 249. Եւ ասի զմարդոյն թէ վասն նորա է ամենայն. այսինքն անասունք և բոյսք. և անա՛րզ է բոյս քան զանասուն. և անասուն քան զմարդ: - 253. Ջի զօրութիւն ունի այս նիւթ՝ ընդունել զբանականն. զոր նիւթ անասնոցն ո՛չ կարէ ընդունել: - 254-255. Եւ ըստ անասնոցն հաւասարութեան մախ գոյամայ անասնականն որ է տնկականն և զգայականն. և յետոյ բանականն: - 258. Այսինքն բանականն ի մարդն. և զգայականն յանասունսն. և տրնկականն ի բոյսս: - 259. Դարձեալ թ թիւն պակաս է ի ժերորդէն. և մեք պակասեցաք յինն դասուց հրեշտակաց, որ մախ հաւասար էաք ի դրախտին. և կարօտացաք մարմնաւոր ծննդեան, նմանելով անասնոց...: - 264. Կարգաւոր է և աստ հարցանել թէ վասն է՞ր անասունք յերրորդ ամին կարեն զնմանն ծնանիլ, և մարդն ի չորեքտասանն: - 264. Խնդրեմ և զայս ուսանիլ թէ ընդէ՞ր է՝ զի մարդս կատարեալ կենդանի է քան զանասունսն. և յորժամ ծնանին նոքա ասի՝ ի նոյն ժամն կանգնին յոտից վերայ և գնան, և այլն. իսկ մարդն ոչ: - 266. Դարձեալ՝ ամենայն իր առաւել ունի զօրութիւն ի տեսակս իւր՝ քան ի յայլս. որպէս ջուր առաւել զօրաւոր է ի զետս՝ քան ի յերկիր խառնեալ. և տրնկականն առաւել է ի տունկս՝ քան յանասունսն: - 266. Ուստի յա՛յտ է՝ զի յառաւել կերակրի և աւելի աճէ և բազումս ծնանի տունկն քան զանասունսն: - 266. Իսկ անասնոցն ո՛չ է դաստիարակ արտաքուստ. վասն որոյ բնութիւնն խնամէ զնոսա ի ներքուստ: - 267. Հինգերորդ՝ ի յուսումն խոնարհութեան մերոյ. զի տեսանելով զմեզ տկար քան զանասունսն, մերկ և աղքատ ի մօրէ ծնեալ, խոնարհեալ զիջանիմք ի հնազանդութիւն արարչին. և զի մի՛ եկամուտ հպարտութեամբ կրեսցուք զանկումն արուեստին: - 267. Ջի անասունք զայս ո՛չ գիտեն. այլ միայն զհեշտալին ընտրեն: - 274. Եւ յայնժամ մերկանայ զպատիւն իւր, և առնէ զյատկութիւնս անասնոց: - 274. Իսկ անասունք սիրեն միայն զսննդակիցս իւրեանց: - 274. Վասն որոյ չարքն անամօք կոչին. իբր թողեալ զպատիւ մարդոյն՝ և անասնոցն նմանեալ: - 274. Դարձեալ՝ մարդոյս միայն է կարգ կանոնաց, բնութեան, կամաց, և հարկի. իսկ անասնոց միայն բնութեան է: - 275. Երկրորդ՝ թէ անասունքն մահկանացուք են. նոցա մահուամբն մեռանիցիք: - 277. Նախ՝ զի մերկացաւ յանմահութենէն և յանասնոց կարգ անկաւ: - 279. Հինգերորդ՝ արեամբն ազգակից են մարդ և անասուն. վասն որոյ ո՛չ է պարտ մարդոյ զհարազատն իւր ուտել: - 295. Ջի է՝ որ մատուցողն մեծ է քան զպատարագն. որպէս հին օրինաց պատարագն. զի անասունք էին: - 306. Հինգերորդ՝ անդրանիկն բաժին աստուծոյ է. որպէս եդ ի յօրէնսն զամենայն անդրանիկ մարդոյ և անասնոյ բաժին տալ աստուծոյ: - 309. Ուրե՛մ, չո՛րս են որք հզօրք են և պերճ շրջին ասէ սողոմն. այսինքն քաղաղ, և նոխազ, և թագաւոր հրապարակախօս, և առիւժ՝ որ ո՛չ դարձուցանէ թիկունս յանասնոց: - 316. Այսինքն մարդիկք որ անբան տրտմութեամբ և անմիտ ցանկութեամբ ի վայր գտան քան զանասունսն: - 316. ...այս է ոչ դարձուցանել թիկունս յանասնոց: - 316. Եւ այսպէս է էին հարուածքն. այսինքն ա՛ եգինքն. բ՛ էշքն. գ՛ ուղտքն. դ՛ անասնոց մահն. ե՛ սպասաւորաց նոցին. զ՛ զաւակաց մահն. է՛ մարմնոյն հարուածքն: - 322. ...և յայնցանէ աճեցոյց տէր զինչս և զանասունսն նորա. որպէս յանապատին զսակաւն աճեցոյց նկանակ, և զբազումսն կերակրեաց: - 326. Հինգերորդ՝ մահ անասնոց: - 333. Նախ՝ զի անմտացան նոքա, և զճանճս և զսողունս և զգետս և զանասունսն պաշտին...: - 333. Հինգերորդ, մահ անասնոց. քանզի ե զգայարանօք իբրև զանասունսն եղեն և կորուսին յինքեանց զբանն: - 334. Եւ ի խրատ նոցա՝ պատժէ՛ զանասունսն նոցա. զի զգաստացեալ երկիցեն յանձինս իւրեանց: - 334. Երրորդ այսպէս. ի լուսնոյդ ի վայր տարրական հուրն և որ ի նմա երեւոյթք լուսոյ. օդն և թռչունք. ջուր և լօղականք. երկիր և բոյսք. մարդ և անասունք: - 343. Իններորդ, զձայն և անասունք լսեն. և զբանն մարդ միայն: - 354. Այլ և նուէրք սրբութեանն տունս, անդաստանս պողաբերս, անասունսն, և այլ մասնաւոր նուէրք: - 359. Դարձեալ՝ զոր ինչ յեգիպտոս աստուած պաշտին՝ սուրբ հրամայեաց. որպէս զանասունսն: - 364. Նոյնպէս և արիւնահեղն արիւնապարտ է մարդոյ, ո՛չ հեղու զարիւն անասնոյ: - 366. **Ջի՞նչ է որ զարիւն անասնոյ հրամայէ՛ ծածկել և ո՛չ ուտել: - 371. Ջի արիւնն շունչ է և կեանք անասնոց: - 371.** Հինգերորդ՝ որպէս արիւն անասնոց ի հողոյ է և ի հող լուծանի. և բանական հոգիս մեր յաստուծոյ է և առ աստուած երթայ:

- 371. Նախ՝ զի խստասիրտք էին և անողոմք. և ո՛չ տային հանգչիլ ծառայիցն և անասնոցն: - 371. Զինգերորդ՝ զի և վայրի անասնոց և գազանաց բաժին լիցի ի վաստակն մեր. զի նոցա է երկիրս այս և տեղիք ուր մեք բնակեցաք: - 372. Զորորդ՝ աստակունմն անասնոց ի գազանաց: - 376. Վասն է՞ր խնդրեաց տասանորդս ի պտղոց և յանասնոց: - 376. Եւ զհերսն պատարագել աստուծոյ, նախ զինքնածին բոյսքն ի յանձնէ իւրմէ, և ապա՛ զայլսն ի յանասնոց: - 390. Իսկ ճշմարիտն աստուած զայս ո՛չ խնդրէ. այլ երկիւղ խնդրէ ի տրղայոց որով խորշին ի չարէ. և սեր ի սրտէ փոխանակ անասնոց. և խաղաղութիւն առ ընկերս և օտարս...: - 396. Զի հին ժողովուրդն զանասունս մատուցանէր պատարագ ոչխար և արջառ և այլն: - 396. Ասա՛ թէ՛ զամենայն սաղմն նկարէ՛ աստուած. և զանասնոց և զգազանաց: - 404. Եւ մարդն անկեալ ի հրեշտակաց աճմանէն, հրամայեաց նոցա զանասնոց աճումն: - 404. Երրորդ, ի խնամելոյ զմարդ և զանասուն ցուցանի թէ նա՛ է արարիչ որ խնամէ՛ և դարմանէ՛ զսոսա՛: - 406. Վասն է՞ր զաքար ընտանեօք և անասնօք պատժեաց: - 415. Նախ՝ զի մարդն տէր է և թագաւոր. և անասունքն ծառայ ընդ անցաւոր տէրանց. և ծառայքն պատուհասին. որպէս առ ջրհեղեղաւն: - 416. Երրորդ՝ ի յեղծանիլ պատկերին աստուծոյ որ վասն փառացն աստուծոյ ստեղծաւ, ընդ նմին եղծան և ապականեցան այլ արարածք որ վասն փառաց մարդոյն ստեղծան. որ ո՛չ միայն անասունք, այլ և հող և ջուր և օդ երկրին կորուսանեն զպտղածնութիւն. որպէս սողոմայեցոցն: - 416. Զորորդ՝ զի և անասունքն գործակից լինին մեղացն. վասն որոյ ընդ մարդոյն կորնչին. որպէս ի սողոմ: - 416. Զի է՛ որ մատուցողն մեծ է քան զպատարագն. որպէս հին օրինաց պատարագն. զի անասունք էին: - 491. Զի հեթանոսք զոհէին արեամբ մանկանց. և հրէայք արեամբ անբան անասնոց կատարէին զնաւակատիսս իւրեանց: - 509. Առաջին՝ ի բնական. որպէս երեոց, անասնոց, թռչնոց, և մրջմանց. որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի **ժգ** գլուխն, **ժա** համարն: - 536. Վասն է՞ր զի մարդոյս գործ և անասնոցն հասարակ են, և մարդոյս միայն է մեղք: - 563. Վասն բանին և անձնիշխան կամացն. զի անձնիշխան կամք անասնոց ո՛չ է. այլ բանականին: - 563. Նախ՝ զի որ կամաւ և գիտութեամբ մեղանչէ, առաւել է քան զակամայն և զտգիտութեան. զի թպէտ և տքա մեղք են, այլ պատիժն նազ. որպէս անասնոյն քան զմարդոյն: - 563. Նոյնպէս զցանկութիւնն ի շնութիւն և ի պոռնկութիւն յաւելու հանապազ. զոր անասունք յիւրեանց ժամանակին ունին զխառնումն: - 564. Երկրորդ պատճառ, զի այստսիկ անասունքն գործեն ըստ բնական կարգին. իսկ մեք ի հակառակն փոխեմք: - 564. Անարգենք զհոգիս որ է՛ պատկեր աստուծոյ. և պատուեմք զմարմինս որ պատկեր է անասնոյ: - 564. Սրբութիւն սրտին զորկրամուրութիւնն. զի սրբութիւն սրտին ո՛չ ծառայէ որովայնին ըստ օրինակի անբան անասնոց: - 583. Երկրորդ՝ զի միւս սորա է՛ ի քարանց արտաքին և ի փայտից որ կոխան է եղեալ անասնոց և անսրբոց...: - 615. Նախ՝ զի եկեղեցին է ի խորհուրդ դրախտին. ուր անասուն ո՛չ մտանէր. նոյնպէս և յեկեղեցի ո՛չ մտանէ: - 617. Երկրորդ՝ ի լեառն սինա թէ անասուն մերձենայր քարկոծ լինէր: - 617. Եւ եկեղեցի է լեառն անմատոյց. վասն որոյ անասունք և անարժանք ո՛չ մտանեն: - 617. Զորորդ, զի բաժանեցի կերակուր մեր ի յանասնոց...: - 654. Երրորդ՝ զի այն արտաքուստ անասնոյ է մարմին. և այս ի ներքուստ յինքնէ՛ և զինքն մատուցանէ աստուծոյ: - 658. Իսկ յորժամ մեղաւոր հոգին հասանէ ի վախճան, տրտմութեամբ և ակամայ իբրև զանասուն ի սպանդ վարեալ...: - 669. Երրորդ, զի մի՛ կոխան լիցի կամ կերակուր գազանաց որպէս շաղիղ անասնոցն: - 677. Զոր օրինակ նշան դրոշմի կայ ի մէջ քո՛ և անասնոյն և տանն. զի ելեալ ի տանէ երթայ խառնի ի հասարակ նախիրն...: - 719. Զինգերորդ, ստեղծաւ մարդն հաւասար հրեշտակաց. և յորժամ մեղանչեաց՝ անասնոց հաւասարեցաւ ըստ դաւթի և ընդ նոսա ապականացաւ և պատժեցաւ...: - 724. Արդ՝ եթէ ապականացո՛ւ էր սա, ո՛չ երկնչէին ի սմանէ դէք. որպէս և ո՛չ յանասնոց և յանշնչից. ապա ուրեմն անապական է խաչն: - 734

ԱՆԱՍՏԱՍ - որ եզր եղև հաւատոյ ուղղութեան. և հրամանաւ հերակլի հաւանեցաւ ժողովոյն քաղկեդոնի. կացեալ **զ** կաթողիկոսք նոյն աղանդովն որ են այսօրիկ. Եզր. Մովսէս. Անաստաս. Իսրայէլ. Սահակ. Եղիա: - 545

ԱՆԱՍՏՈՒԹ + Ըստ քում բանիդ աստ իօր տաս զաստուածութիւնն և բառնաս յորդոյ. և ի մարգարէն՝ որդոյ ասես զաստուածութիւնն և բառնաս ի հօրէ, ապա հարկ է քեզ լինիլ անաստուած. զի միովն միւսոյն յաղթութիւն տաս: - 47

ԱՆԱՍՏՈՒԹՈՒԹԻՒՆ + Եւ ըստ այսմ լինին մանեայ **բ** աստուածքն. մինն բարւոյ և մինն չարի արարիչ. որ է անաստուածութիւն: - 62

ԱՆԱՍՏՈՒԹ - ...և զթեոդորիտոս եղին գլուխ ժողովոյն վասն մարդահաճութեան թագուիւոյն և

թագաւորին. և զդէսկորոս հայրապետն աղէքսանդրու, և զպետրոս անտիոքու, և զտիմոթէս և զանատոյ, և զայլս բազումս խոտեցին. և վկայեցին նոքա ճշմարտութեան: - 543

ԱՆԱՐԱՍ + Իսկ նոքա անախտ և անարատ կոչին: - 139. Եւ այսպէս արբահամ և յոր և այլք սուրբք փորձութեամբն երևեցան, և գտան արդար և սուրբ և անարատ: - 161. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ թողութիւնն է ի զղջումն. և կարգն է ի յանձն ապականեալ. ապա ուրեմն իրաւի թէպէտ զթողութիւն ընկալաւ զղջմամբն, սակայն ի կարգն ո՛չ մտանէ ապականեալ և շրջեալ անձամբ և բնութեամբ, զորօրինակ բեկեալ և կցեալ անօթ՝ ո՛չ թևի ի կարգ անարատիցն: - 166. Չորրորդ՝ զի զանարատսն և զպարարտսն մատուցանէր յօրինակ անարատ գառնին քրիստոսի. և ճարպաւորն՝ լուսոյ աստուածութեանն: - 286. Ձ երկրորդ՝ զի կամէին սուտ առնել զվկայութիւնն աստուծոյ վասն յոբայ. թէ այր արդար և անարատ է: - 324. Արդ զոր աղամայ ո՛չ վկայեաց, խօսեցաւ ընդ յակոբ և վկայեաց արդար և անարատ գոլ: - 325-326. Չորրորդ՝ յոր կրկին վկայեալ յաստուծոյ արդար և անարատ...: - 327. Երկրորդ՝ զի պատարագն զոր մատուցանէին անարատք էին. նոյնպէս և սպասաւորքն լիցին: - 370. Չի պարտ է անպարտ գոլ բոլորովին. զի քրիստոս կատարեալ անարատ է աստուածութեամբ և մարդկութեամբ: - 370. Վասն է՞ր զպատարագն անարատ ընտրէին: - 370. Նախ՝ զի հեթանոսքն զանարատն զոհէին: - 370. Երկրորդ՝ ի յօրինակ մեծի և անարատ պատարագինն: - 370. Իսկ է գառն անարատ, է զգայարանքն սուրբ: - 373. Երկրորդ՝ նշանակէ՞ զբանաւոր պատարագս մեր. այսինքն զհոգի զմարմին և զմիտս մեր անարատ մատուցեալ: - 374. Չի՞նչ նշանակէր կարմիր երինջն անարատ և անլուծ: - 383. Չորրորդ՝ զդեղձան հերն և անարատ մարմնով և անբիծ հոգով, որ ո՛չ ունէր զլուծ մեղաց: - 383. Յնգետասաներորդ, ե ողորկ քար էարկ ի մախաղն. ե զգայութիւնք անբիծ և անարատ մարմնոյն: - 436. Չորրորդ՝ ի տիպ աստուածաօրն յովսեփայ առ անարատ կոյսն: - 439. ըստ որում որ էջ հոգին սուրբ յորովայն անարատ կուսին և մաքրեաց զնա, և կազմեաց ի նմանէ զարիւնն. և սրբեաց և օծեաց զնա միաւորելով պատկերապէս: - 475. Եւ եկեղեցի սուրբ. հարսն անախտ. և դշխոյ անարատ ընդ աջմէ փեսային քրիստոսի: - 614. Ութերորդ՝ զողջութիւնն նշանակէ ողջոյնն բոլոր հոգւոյն և մարմնոյն որ է անբիծ և անարատ: - 673

ԱՆԱՐԱՏՈՒԹԻՒՆ + Երրորդ՝ զի հատուցէ զշնութիւնն բերսաբէի անարատութեամբ նմին: - 439

ԱՆԱՐԳ + Վասն է՞ր աստուածաբան մարգարէքն զտեսիլ երկնայնոցն սոյնպէս անարգ կերպիւ տպաւորեցին. որպէս առիւծ. և եզն. աթոռք. և կառք. և այլն: - 131. Հինգերորդ՝ զի տեսեալ զանարգ կերպարանն՝ խնդրեմք զճշմարիտ իմացումն: - 132. Վեցերորդ՝ զի թէպէտ անարգ են՝ ունին զբարի զոլն ստեղծմամբ և նախախնամութեամբ: - 132. Իններորդ՝ զի մշտակայ՝ է ի պարունակութիւնս իւր. այսինքն զի ո՛չ ունի այլայլումն և փոփոխումն ըստ անարգ շարժութեան երկրի: - 184. Վարդապետք ասեն թէ ո՛չ ամենայն առաջին պատուական է, և ո՛չ ամենայն յետին անարգ: - 230. Վեցերորդ՝ զի ո՛չ պատուաւորքն մեծարեին, և ո՛չ անարգք անպատուեին. այլ ընդդիմակն սոցա...: - 238. Նախ եթէ վասն մարմնոյն եղև հոգի զի շարժեցէ զնա. ապա անարգ է հոգին քան զմարմին որ վասն նորա եղեալն է. և մեծ և պատուական է մարմին քան զհոգի: - 253. ...այսինքն վասն աստուծոյ են ամենայն արարածք. այլ արդ անարգ է արարածք քան զարարիչն: - 253. Եւ ասի զմարդոյն թէ վասն նորա է ամենայն. այսինքն անասունք և բոյսք. և անարգ է բոյս քան զանասուն. և անասուն քան զմարդ: - 253. Այսպէս եթէ հոգի յետոյ՝ ստեղծաւ վասն մարմնոյն, անարգ է քան զմարմին: - 253. Չի որք կամին լինին անդրանիկ գործովք իւրեանց. և որք ոչ կամին՝ փոխին և լինին անարգ և վերջին: - 310. Ութերորդ՝ նախկին է ժամանակս, և երկրորդ հանդերձեալն. և կեանք ժամանակիս խոտեալ է և անարգ. և հանդերձեալն պատուական է և ընտիր: - 310. Եւ որք աստ պատուով են, փոխին և լինին անդ անարգ. և անպատիւքն պատուաւորք: - 310. Նախ՝ զի բաժինն աստուծոյ ընտիրն լիցի և մի՞ անարգն: - 657. Եւ այն զի նախապատիւ է պատուականն քան զանարգն: - 662. Իսկ որ ասեն՝ նախապատիւ է պատուականն քան զանարգն: - 663

ԱՆԱՐԳԱԲԱՐ + Իսկ Չորրորդն արքայութիւնն՝ է՛ յաւիտենականն գաւառ. յորմէ ի ձեռն մեղաց առաջնոյ մարդոյն՝ տարեալք պանդխտիմք յայսմ տառապանաց գբի և ի տիղմ կաւոյ. անարգաբար դեգերեալք ի հովիտս արտասուաց. յանապատի կալով և ո՛չ ի ճանապարհի. - 756

ԱՆԱՐԳԱՆՔ + Նաև վասն անարգանաց մօրն իւրեանց սառայի: - 336. Այն է որ կաղք և կոյրք ընդ դէմ դարձան դաւթի և անարգանօք ասէին՝ մի՞ մտցէ դաւիթ ի քաղաքս. որ նա՛ ինքն է երեսուղէն. որ եղև տուն տեառն: - 431. Դաւիթ ընդէ՞ր ոչ ետ պատասխանի անարգանացն սիմէի: - 433. Եւ վարագոյրն

պատառեցաւ. զի յանարգանս փեսային պատառեաց հարսն զքօղն. և կողն աղբիւրացաւ. և նոքա ո՛չ արտասուեցին: - 490. Վեցերորդ՝ զի անարգանաց մահ էր խաչն. զայս ամենայն կրեալ վասն մեր: - 491. Չի ո՛չ միայն համարի մեծ և փառաւոր զաստուածութիւնն նորա, այլ և զաղքատութիւնն և զանարգանս և զմահն. և յայնժամ արժանացի առատապէս ընդունել զհոգին սուրբ: - 522. Ապա նշան ընտրելոցն է խոնարհութիւնն. և անարգանացն է ամբարտաւանութիւնն: - 569. Այլ ես ասեմ, ատելութեան և անարգանաց էր ցոյցք, եթէ զպատուականն էր տուեալ նախ՝ անտի փոխեալ: - 663. Եւ մի՛ վասն անարգանաց եղբօրն որոշիլ ի գլխոյն և ի դատաստան մահու մատնիլ: - 735. Մետասաներորդ է փառք առանց անարգանաց: - 767

ԱՆԱՐԳԱՊԷՍ + Դարձեալ՝ անարգապէս ծնանի. և անստոյգ է մահուանն աւուր: - 275

ԱՆԱՐԳԵՍ + Իսկ «զեսաւն ատել և գյակոր սիրելն» է՝ որպէս ցուցաւ ի վերոյ. զի զընտիրսն սիրէ և զխոտանսն անարգէ՛՝ նախատես ճանաչմամբն: - 20. Եւ սոքա գիտութեամբ յանձինս իւրեանց անարգեցին...: - 34. Նմանապէս և որդին միածին էր ի ծոց հօր և յարգանդ կուսին. ի խաչին անարգեալ՝ և յաթոռ փառաց բազմեալ...: - 71. Իսկ թէ զմինն, հարցանեմ ձեզ՝ զո՞րն պատուք. և կամ զո՞րն անարգէք: - 90. Չի եթէ զաստուածային բնութիւնն պատուք, հարկ է ձեզ զմարդկայինն անարգել՝ և հրեական խտրութեամբ մոլիլ...: - 90. Վեցերորդ՝ ո՛չ առնու ի գլխոյն և ո՛չ յոտիցն. այլ ի միջացն. զի խրատէ՛ զմարդիկ ո՛չ հաւասար գլխոյն պատուել զկինն, և ո՛չ անարգել իբրև զոտք. այլ միջակ պատուով չափաւորել զնա: - 276. Իսկ կայեն զի ո՛չ այսպիսի կամօք մատոյց՝ անարգեցաւ եօթնիցս ընդդիմակօքն: - 287. Արդ՝ զայս քան մեծագոյն պատիւ և խորհուրդ անդրանկութեանն անարգեաց եսաւ ընդ պոռնկութեան. և վաճառեաց ընդ կերակրոյ: - 309. Երրորդ՝ զանդրանիկ կեանս ի դրախտին անարգեաց աղամ և զերկրորդն ընտրեաց. և իւր անդրանիկն խոտեցաւ և կրտսերն ընտրեցաւ: - 310. Չի սամփսոն ի ժամ գերծելոյ գլխոյն թմրեալ ի ծունկս թալիլայ խոնարհէր. նոյնպէս և ամենայն մեղք զոր գործէ մարդ, և առաւել զէճ ցանկութիւն, անարգէ՛ զմարդ: - 424. Երեսունևթ, դաւիթ այլակերպեցաւ ի մէջ այլազգեաց. և տերն անարգեցաւ ի խաչին: - 437. Անարգէ՛ սիմէի զդաւիթ. և զտերն...: - 438. Եօթն տեղիս յոյժ անարգեցաւ: - 454. Իսկ երբեմն երկոքեանն յայտնի. որպէս ի հատուցումն արդարոց. և ի պատիժ անարգելոցն. - 459. Նախ՝ զի ծանիցի թէ սոցա արարիչ է անարգեալն. վասն այն լուսեղէնք և օղեղէնք և օղն խաւարեցան. ջուր ի կողիցն բոխեաց. և երկիր շարժեցաւ: - 490. Նախ՝ զի երևելի էր և ո՛չ անարգ ոք. որ և սակաւ ինչ յառաջ փառօք եմուտ ի քաղաքն: - 490. Ի քանի՞ տեղ յոյժ անարգեցաւ քրիստոս ի ժամ չարչարանացն: - 492. Յեօթն տեղ յոյժ անարգեցաւ: - 492. Նախ անարգեցաւ ի պարտեզն զկնի արեան քրտանցն յորում մատնեցաւ ի յուղայէ. և իբրև աւազակ ըմբռնեցաւ և կապեցաւ: - 492. Ի նիկիայ յաղագս զպատկերս անարգելոյ: - 544. ...այն է հպարտութիւն որ խոտեմք և անարգեմք զճշմարիտ բարին. և ապա խոտորիմք և հետևիմք զհետ փոփոխելոյ բարւոյս. և այսպէս երկի հպարտութիւնն յամենայն մեղս: - 562. Անարգեմք զհոգիս որ է՝ պատկեր աստուծոյ. և պատուեմք զմարմինս որ պատկեր է անասնոյ: - 564. Եւ օրէնս եղ նոցա թէ որ զաստուած անարգէ՛ քարկոծեսցի: - 566. Չի ուր կամք հոգւոյն խնդրէ՝ անդ ընթանայ և մարմինն անարգել ի յական թօթափելն. - 722. Երկրորդ՝ զի թէ արական մասն երկի՝ ոչ ինչ նախապատուի կամ էզն անարգի. զի մասունք անդամոց անդ ո՛չ է զազրալի: - 726. Արդ ի պարզիլ օրոյդ որպէս ցուցաւ երկի լոյս արփոյն անարգել: - 729. Երկրորդ, պատուիրանն աստուծոյ և օրէնքն է վկայ պահողացն և անարգողացն զնա: - 743

ԱՆԱՐԳՈՒԹԻՒՆ + Եւ այն է մտանել ի միտս անարգութեան ըստ առաքելոյ: - 336. Թողում զգերծումն մերկութեան և զթօշումն անարգութեան և տկարութեան խաչին. զայսպանելն խաչողաց. և զխաւար լուսաւորացն. և յայլ դէմս դարձուցից զբանս: - 424

ԱՆԱՐԺԱՆ + բազում անգամ անարժանիցն բարիս խոստանան, և արժանեացն չարիս: - 12. Երկրորդ՝ զի ծածկեցաւ ի յանարժանիցն մտօք և գործովք...: - 132. Նախ զի փրկական է խորհուրդն ամենեցուն. այլ անարժան մերձեցեալն կորնչի. յիրաւի արգելցի ի սպասաւորութենէն: - 167. Դարձեալ՝ մարդոյն է ամաչել վասն անարժան գործոյ: - 274. Առաջին յանցանք՝ անարժան պատարագն: - 287. Արդ՝ լոյսն ցուցանէ զխնամս արժանաւորացն. և կիզումն զպատիժ անարժանիցն: - 330. Չի արժանաւորացն ջուր էր իէլացւոցն. և անարժանիցն արիւն եգիպտացւոցն: - 333. Այսպէս և մարմին և արիւնն քրիստոսի՝ արժանաւորացն կեանք է և սրբութիւն. և անարժանիցն մահ և ապականութիւն: - 334. Հինգերորդ՝ յախորժակս փոխիլն. արժանաւորացն կեանք է և անարժանիցն մահ: - 339. Երրորդ՝ զի անարժանք էին մեռեալքն հոգւով՝ կենդանի բանին աստուծոյ տեսանել այն

աչօքն որ տեսին զորթն. և համբուրել շրթամբք: - 350. Երկրորդ թէ՛ զքո ձեռագործն ցոյց անարժան ժողովրդեանն: - 350. Եւ որք անարժան են գործոյն, դնեն զմեղս ի վերայ մեղաց իւրեանց: - 363. Եօթներորդ՝ ոմանք մարմին մովսէսի զօրէնսն ասեն. զոր ի բերելն հակառակէր սատանայ, խոտան և անարժան զոլ ժողովրդեանն. վասն որոյ միքայլ վերակացու ժողովրդեանն հալածէր զնա: - 410. Եօթներորդ՝ երկաթն շինականաց է գործի և երկրագործաց՝ անարժան վարկաւ: - 415. Նախ՝ զի անարժան լինին սպասաւորքն. որպէս ոփնի և փենիէզ որդիքն հեղեայ: - 425. Երկրորդ՝ զի անարժան էր ի գիշերին: - 431. Երեսունը, Ե նկանակն և սուրն. այսինքն պատճառ կենաց և մահու անարժանից և արժանաւորաց: - 437. Նախ՝ զի անարժան էր գէէզի: - 445. Եւ զի մի՛ տեսցեն անարժանքն: - 490. Որպէս թէ զվերնագոյնն կամ զանարժանս կամ վասն ախտի ինչ օրինել կամ ձեռնադրել. այլ զոր հոգին յայտնեսցէ զարժանիսն՝ նմա՛ կատարի: - 539. Եւ թէ ոք ասիցէ, թէ վասն ուխտի կամ ագահութեան զանարժանս ձեռնադրեն՝ ո՛չ կատարի: - 540. Ասենք առ այս, թէ ձեռնադրեալն իցէ անարժան ո՛չ առնու շնորհս. այլ դատապարտի ինքն և ձեռնադրօղն. զի սրբութիւն՝ շանց ետ: - 540. Իսկ թէ ձեռնադրօղն իցէ անարժան, միայն ինքն ոչ օգտի. այլ դատապարտի. իսկ շնորհն կատարի՛ ի յընդունօղն: - 540. Որպէս մինչ անարժան քահանայն պատարագէ, այլքն հաղորդին սրբութեան. այլ ինքն դատապարտի: - 540. Իսկ թէ երկօրին ևս իցեն անարժանք, շնորհն ոչինչ է օգուտ. այլ դատապարտութիւն լինի երկօցունցն: - 540. Մեք այսպէս լուաք ի սուրբ գրոց թէ՛ անարժան ուտելն առնէ յուղա. և ո՛չ թէ միաւորութեամբ զմարմին և զարիւնն ճաշակել: - 598. Եւ եկեղեցի է լեռան անմատոյց. վասն որոյ անասունք և անարժանք ո՛չ մտանեն: - 617. Նոյնդ է պատճառն որ պատարագ ո՛չ մատուցանենք. զի անարժան ենք: - 651. և ասէ ի միտս իւր՝ թէ ես անարժան եմ և զայս ետ ինձ աստուած. - 664. Արժանաւոր է թէ անարժան պա՞րտ է կատարել զկարգն թէ ոչ: - 674. Երկրորդ, զի թէ արժանաւոր է՝ յաւելցի պսակն. և թէ անարժան թեթևացին տանջանքն: - 674. Իսկ անարժանքն որ ունէին զսիրտն յեզիպտոս, սատակեցան յանապատին և ո՛չ մտին յերկիրն պարգևաց: - 682. Այսպէս թէպէտ քրիստոնէից հոգիքն որ անարժանք են՝ ի ձեռն հրեշտակին ժամանեն ի կայանս հոգւոցն այսպիսի սքանչելեօք: - 682-683. Եւ սկիզբն անդ ժողովելոյ՝ ի յարձակելն քրիստոսի առ ժամանակեայ զհոգիսն անարժանից՝ անդ մնացին և անտի դարձցին մեղաւորք անրդէն ի դժոխս ըստ մարգարէին: - 688. Եւ զանարժանս անէժ ասելով (անիծեալ ոյք խոտորեցան ի պատուիրանաց քոց): - 740. Չի անարժանքն զաստուածութիւնն քրիստոսի ո՛չ տեսանեն վասն կրկին պատճառի: - 740. Իսկ յետ դատաստանին և այս ևս՝ բարձցի ի նոցանէ առ ի տանջանս իւրեանց. յորժամ անարժան համարեսցին նա և ի տեսանելն զայն: - 741. Նմանապէս և ո՛չ զքահանայութիւն կարէ քակել ի յանարժանէն: - 782

ԱՆԱՐժԱՆՈՒԹԻՒՆ + Այլ և զայս սրբապէս և մի՛ անարժանութեամբ. զի ասէ նոցա...: - 540. Եւ թէ որ ուտէ անարժանութեամբ, դատաստան անձին իւր ուտէ: - 782

ԱՆԱՐԻՒՆ + Երկու լուսերակն որ ասացաք՝ ի յղեղէն գայ ի յաչքն դատարկ և անարիւն: - 239. Երրորդ՝ զի զանարիւն պատարագն մատուցանէ որ հոգւորն է և ճշմարտութիւնն: - 296. Այլ մելքիսեղեկին անխիղճ. որ միշտ ուտի անշունչ և անարիւն: - 301. Երկրորդ՝ զի անարիւն է զենումն նոցա և ո՛չ ըստ հնոյ քահանայիցն: - 366. Ապա յայտ է զի և ո՛չ այլ կարգաւորք զենցեն կենդանիս. որք են սարկաւագունք և այլք. զի անարիւն զենմանն կարգեալ են սպասաւորք: - 366. Աստ անարիւն պատարագն մատչի. և ի մեզ բանեղէն պատարագն հոգի և մարմին միշտ նուիրեալ կենդանի: - 614. Իսկ նորոյս պատարագն բանաւոր է և անարիւն. - 617. վասն որոյ յանարիւն կենդանոյ զլոյսն վառենք. զի կենդանին այն անարիւն է յորմէ մոմն գոյանայ: - 617

ԱՆԱԻԵԼՈՐԴ + Այլ բոլորովին զհամագոյ և զհամառօտ և զանաւելորդ Երրորդութիւնն փառաւորեալ միշտ և հանապազ: - 771

ԱՆՐԱԺ + Եւ դարձեալ՝ անձին միաւորութեան՝ բաժանումն հետևի. և բնութիւնն անրաժ միանայ: - 84. Գերաբնապէս ասպա և բանն մարմին եղեալ անփոփոխելի և անապական ներգործեալ մարմին ըստ մերոյս բնութեան անրաժ միաւորութեան: - 477. Իսկ բանին աստուծոյ քաջ սիրով եռացումն ընդ մարմնոյ անրաժ և անորիշ գործեաց միաւորութիւն: - 478. Իսկ բանն աստուած կատարեալ լրիւ մարդացեալ բովանդակապէս. հոգի մարմին և միտս ունելով անշփօթ կատարելութեամբ և անրաժ ենթակայութեամբ: - 479

ԱՆՐԱԺԱՆ + Իսկ վասն անրաժան էութեանն ծանի՛ր և զայդ օրինակաւ: - 74. Նոյնպէս ի մարդեղութեան բանին անրաժան գոլով հայր և հոգի...: - 75. Այլ մեք զբոլորն և անրաժան ասենք

աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Եւ այսպէս փախչելով ի թիւր ծայրիցն, զմիջինն պահելով ընթացք բարեպաշտութեան, անշթոփ և անբաժան միութիւն, խոստովանիմք զքրիստոս՝ աստուած մարդացեալ. մի անձն և մի բնութիւն. և մի կամք և գործք ըստ ուղղութեանն բանի: - 81. Այս է միտքն որ ասէ՝ համանգամայն աստուած և մարդ. այսինքն բոլորովին և հաւասար և անբաժան աստուած և մարդ: - 91. Դարձեալ՝ զմիւթեղէնսն աննիւթապէս տեսանէ. և զբաղադրեալսն պարզ. և զժամանակեայսն յաւիտենական. և զբազումսն և զբաժանեալս միեղէն և անբաժան: - 118. Եօթներորդ՝ գործ բնութեան անբաժան է. իսկ կամացն բաժանական: - 156. Զորրորդ՝ զի նա՛ միայն է ծնունդ անբաժան ի ծնողէն...: - 472. Միովն ստուգէ՛ զաստուածութիւնն. և միովն հաստատէ՛ զմարդն կատարեալ. և երկրորդին անքակ և անշփոթ և անբաժան զմիութիւնն յայտնէ: - 770

ԱՆԲԱԺԱՆԱԲԱՐ + Նոյնպէս և զկիրսն և զգօրութիւնսն անբաժանաբար ասեմք ի քրիստոս. որպէս Կիրք է քաղցնուլն. և Ներգործութիւն զհազարսն կերակրել: - 85. Դարձեալ յայտնապէս, զի բանն միացեալ ի մարմնի՛ էր անբաժանաբար ի հայր. որպէս առ մեզ ներտրամադրեալս բան և գրեալն ի թղթի: - 531. Նախ արար խաղաղութիւն յանձն իւր. զի զաստուածային և զմարդկային բնութիւնն միաւորեաց յինքեան ի մի կամս և ի մի ներգործութիւն անբաժանաբար: - 585

ԱՆԲԱԺԱՆԱԿԱՆ + Իսկ բան՝ ներտրամադրեալ և անբաժանական: - 171

ԱՆԲԱԺԱՆԱՊԵՍ + Զի բազմանայ և ի միութեան մնայ. բովանդակի անբովանդակապէս. և բաժանի անբաժանապէս. որ է մի և նոյն տեսակաւ և գոյացութեամբ որպէս ցուցաւ: - 530. Այսպէս և այս ո՛չ է ըստ բնութեան կարգի. զի նոյն բանն աստուած ի սա՛ է միաւորեալ անբաժանապէս: - 733

ԱՆԲԱԺԱՆԵԼԻ + Ապա ուրեմն ճշմարիտ աստուած է քրիստոս մարմնովն միավորեալ անբաժանելի յաւիտեան: - 74. Զորրորդ՝ զի անբաժանելի է: - 77. Եւ զնոյն բանն աստուած՝ աստուածութեամբն աստուած, և մարդկութեամբն աստուած. զի անբաժանելի է. թպէտ և էր նախ քան զմարդեղութիւնն աստուած, այլ յետ անճառ միաւորութեանն մարմնովն է աստուած: - 77. Ընդ դէմ նեստորի անբաժանելի խոստովանին. և ընդ դէմ եւտիքի անշփոթ միաւորութիւն: - 81. Ահա տես՛ յայտնապէս. զի որք բաժանեն զմի քրիստոսն յերկուս բնութիւնս, ո՛չ պահեն զմիաւորութիւնն անբաժանելի: - 88. Երկրորդ՝ որպէս անբաժանելի մնայ սե՛ռ ի տեսակս. և բանն աստուած անբաժանելի է միաւորեալ ի մարդկութիւնն իւր: - 89. Իսկ ի սուրբ Երրորդութիւնն անբաժանելի է հայր ի յորդոյ և ի հոգւոյ. որդի ի հօրէ և ի հոգւոյ. և հոգի ի հօրէ և յորդոյ: - 108. Եւ սահման միոյն է այս. մի է որ յինքեան անբաժանելի է, և յայլմէ բաժանեալ: - 110. Եւ իութիւնն աստուծոյ ըստ ինքեան անբաժանելի է, և յարարածոց բաժանեալ: - 110. Նոյնպէս բանն աստուած մի քրիստոս է բովանդակեալ մարմնովն անբաժանելի: - 125. Եւ նախ է բանն աստուած, և յետոյ միացաւ ի մարմնի անբաժանելի. «յիսուս քրիստոս երկ և այսօր նոյն և յաւիտեանս»: - 126. Երրորդ՝ զի անբաժանելի է յունօղսն. որպէս յաստուած՝ և ի հրեշտակս, այսպէս և ի մարդն արժանացեալ. զի ունակութիւն է յարամնայ և կնիք անքակտելի: - 138. Զորրորդ՝ զի փայլատակեալն անբաժանելի մնայ: - 207. Դարձեալ են և այլ գօրութիւնք անբաժանելիք ի հոգւոյն. որպէս տնկականք, և զգայականք: - 249. Զի թպէտ ըստ ներգործութեանն բաժանին երբեմն ի բաժանելի մարմնոյն՝ զի առանց մարմնոյն ո՛չ կարեն ներգործել սոքօք, այլ անբաժանելի մնան ըստ էութեանն ի հոգին...: - 249. Եւ ըստ որում իմանայ և խորհի, կոչի բանական հոգի. որպէս այլուր բաժանի ի տեսողական գօրութիւնն. և յիմացականն. և ի յիշողականն. մնալով անբաժանելի ներգործէ՛ ի նոսա: - 259. Եւ յորժամ բաժանի արեգակն ի մէնջ, նշոյլքն իւր անբաժանելի են ի նմանէ: - 260. Եւ կոչի տաճար մարմինն միաւորեալ ընդ բանին անբաժանելի: - 319. Ուստի յայտ է զի բաժանեցաւ հոգին, այլ աստուածութիւնն անբաժանելի մնաց ի բաժանեալ հոգւոյն և ի մեռեալ մարմնոյն: - 319. Եւ ո՛չ յօշէին զթռչունքն. զի անբաժանելի է յինքեան աստուածութիւնն և մարդկութիւնն. այլ և զբազումս հաղորդութեամբն իւրով մի՛ արար անբաժանելի: - 361. Զի քրիստոնէութիւն որպէս մկրտութիւն և այլն՝ անբաժանելի է ի հոգւոյն. թպէտ ուրանայ լեզուաւ և գործով: - 401. Նախ՝ անբաժանելի միաւորութիւն բանականին առ աստուած: - 462. Զորրորդ՝ զի փայլատակեալն անբաժանելի մնայ յինքեան. այսպէս և շնորհք հոգոյն սրբոյ անբաժանելի գոլով բաժանեցաւ յառաքեալսն: - 522. Զինգերորդ՝ զանբաժանելի միացումն ի սերն քրիստոսի. զի որ ի խաչին թողին և փախեան, յետ իջման հոգւոյն՝ ամենեքեան վասն անուան նորա չարչարեցան և մեռան. ըստ այնմ (ո՛ մեկնեսցէ զմեզ ի սիրոյն քրիստոսի. նեղութիւնք, թէ չարչարանք) և այլն: - 524-525. Ա՛րդ՝ ո՛չ է անյարմար եթէ հայր անբաժանելի

բանին վկայեսցէ բանին որ էր ի մարմնի: - 531. Եւ զինչ և իցէ՝ միաւորենք ընդ միմեանս և խոստովանինք զբանն աստուած մարմնացեալ անբաժանելի ի մարմնոյ իւրմէ: - 598. Դարձեալ՝ պսակն է զուգաւորութիւն արուի և իգի. ունելով անբաժանելի կենցաղավարութիւն: - 609. Իսկ ամենեցունն՝ զմիշտն և զանբաժանելի հոգին սուրբ: - 625. Եւ այնպէս յարածամ տեսանէ զցաւս մերձ ինքեան և առ ինքն ի չար գործս իւր անբաժանելի ի նմանէ մինչ ի յարութեանն օր. - 669. Ութերորդ, ցուցանէ թէ իշխանութիւն քահանայութեանն անբաժանելի է ի նմանէ. - 672-673. Որ և անբաժանելի և անքակ միութեամբ միաւորին յօդեալք ի գլուխն քրիստոս անզրաւ յաւիտենի: - 757. Որ ետդ տէր տէր հաւատարիմ յիսուս, անբաժանելի լէր ի զգայութեանցս. և յամենայն գոյացութեանց աստի իմոցս. ներկեալ խոստովանութեամբ և շնորհօք հոգի մարմին նիարդք իմ և աճառք: - 771

ԱՆԲԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ + Այս ապա անբաժանութիւնս առնէ զկամքն մի: - 45

ԱՆԲԱՆԵԼԻ - Չորրորդ՝ կարծր և անբախելի: - 184

ԱՆՔԱՆ + Այլ և սոքա ո՛չ զանազանին ի միմեանց, որպէս բանական և անբան. Եթէ է ամէն ի հարկէ: - 8. Դարձեալ, թէ ամենայն ինչ ի հարկէ՝ է մարդոյ և անասնոյ, ապա ոչինչ զանազանի բանականն և անբանն. զի բանականն իմացմամբ և կամօք վարի. և անբանն ի բնութենէ՝ հարկի որպէս ասացաք: - 11. Տե՛ս՝ զի առանց որդոյ անբան և տկար է հայր. ո՛չ կարէ լինիլ աստուած. ապա և ո՛չ հոգի: - 51. Եւ թէ նոքա արարածք են, որպէ՞ս արար զսոսա անբան և անկենդան: - 55. Վեցերորդին պատասխանենք, թէ ասիցես որդին անկենդան է յորմէ հոգին ո՛չ բոլիւ. ապա՛ և ըստ քեզ հոգին անբան է զի զբանն ո՛չ ծնանի: - 61-62. Իսկ բաժանական է՝ որպէս բանականն և անբանն բաժանեն զմարդ և զձի: - 85. Նախ՝ զի յընդդիմաբաժանեալ տեսակս սեռի՝ ո՛չ գոյ առաջին և վերջին. որպէս բաժանի կենդանին ի բանականն և յանբանն. և ո՛չ է ասել թէ՛ բանականն յառաջ է քան զանբանն. այլ զոյգ և համայնք են: - 87. Երրորդ՝ զի յընդդիմաբաժանեալ տեսակս՝ ո՛չ ուրեք միմն ի միւսումն տեսանի. և ո՛չ յանբանն ի բանականումն: - 87. Նախ՝ որպէս սեռ ի տեսակս բոլորապէս տեսանի և ո՛չ մասամբ. այս է՝ զի գոյացութիւնն որ է սեռ՝ բոլոր է ի մարմինն և յանմարմինն. և կենդանին բոլոր ի բանականն և բոլոր յանբանն: - 89. Որպէս յորժամ ասենք անբան և յիմարութիւն, զերագոյն ունիլ զբան և զիմաստութիւն քան զմերս: - 118. Եւ սոքա կոչին անբանք և անզգայք ըստ պակասութեան: - 132. Երկրորդ՝ զուրբն անբան է, և սերն բանական: - 144. Եւ զի՞ զուրբն յատուկ տեսանի յանբան կենդանիսն, և սերն յատուկ է առ աստուած: - 144. Յաղագս այսորիկ անբան կենդանիք փութապէս զգան զառաջին շարժումն և զփոփոխումն օդոյդ քան զմարդ. և յառաջագետ լինին: - 218. Սեռիւ, որպէս բանական և անբան: - 236. Տասներորդ՝ զի և բանականս մարդ՝ քան զանբան կենդանիս տգէտ լինէր...: - 238-239. Իսկ անբանք՝ Երևակայութիւն. Չգայութիւն. Յօժարութիւն. Բարութիւն. Ցանկութիւն: - 248. Եւ անբանքն զործնականաւ զարդարի: - 248. Այլ ա՛րդ ի յանբանն ո՛չ է առաքինութիւն որով սրբի ի մեղաց. ապա պարտ է զի փոխեսցի ի ներքինն իւր որ է՝ տունկն. և նման կենդանւոյն զի աճէ: - 252. Նախ ասեն ոմանք, եթէ ուղեղ զլխոյ անբանիցն ընդ խելապատակին ունի չորութիւն և հովութիւն. և ջիւքն ի նմանէ յառաջեալ յանդամս մարմնոյն փութապէս պնդէ՛ և տայ շարժիլ: - 266. Նախ՝ զի բանականի և անբանի սերմ ո՛չ խառնին ի միմեանս: - 267. Իսկ զի բանական միտքն ո՛չ տեսանէ զերագն, այլ անբան մասն, որ է՝ տնկականն ի մեզ. նա՛ յածի յերագն. և ցուցանի այս ի կրկին իրաց: - 268. Երեսունևը, Վասն է՞ր խնդրեաց յանբանից պատարագ: - 284. Այսինքն մարդիկք որ անբան տրտմութեամբ և անմիտ ցանկութեամբ ի վայր գտան քան զանասունս: - 316. Վասն է՞ր խնդրեաց աստուած յանբանից պատարագ արեամբ: - 355. Նահապետքն ունէին կրկին պատարագ. բանաւոր և անբան. որպէս Աբէլ. Նոյ. Աբրահամ. և այլքն: - 362. Այլ զանբան պատարագն ուսան հեթանոսք և կռոց մատուցին. և այն սովորութեամբն իէլ մատոյց աստուծոյ զանբան կենդանիս մինչ եկն քրիստոս և եղև ինքն բանաւոր պատարագ, և զնոյնս աւանդեաց մեզ: - 362. Երրորդ, զի ողորմեցաւ աստուած անբանին զի մի՛ հարկանիցէ անողորմ...: - 388. Երկրորդ՝ զի մի՛ անբանքն աստուծոյ պատուականք երևեսցին քան զբանականքս: - 416. Եւ զի ծնօտ է՝ զործի կերակրոյ. և անսուրբ և անբան կենդանւոյ մասն: - 423. Նշանակէ զադամայինս մարմին ի կերակրոյ պտղոյն հաւասարեալ անբանից ընդ բռնամբ մեղաց: - 423. Նախ՝ որպէս սաւուղ ի խնդիր իշոյ ել և թագաւորութիւն եգիտ. և տէր մեր մարդկան ազգի որ հաւասարեաց անբանից, և թագաւորեաց մեզ: - 426. Աւա՛ղ անբան մտահաճութեան նոցա. որք զմիայն տէրն ուրացեալ, ածեն ի վերայ ինքեանց զարագահասն կորուստ: - 503. Չի հեթանոսք զոհէին արեամբ մանկանց. և հրէայք արեամբ անբան անասնոց կատարէին զնաւակատիսս իւրեանց: - 509.

Երրորդ՝ վասն ննջեցելոց ի յանքանից զենուլ և տալ ողորմութիւն աղքատաց: - 553. Ձի՞նչ է պատճառն որ սրտմտութիւն և ցանկութիւն և այլն ի յանքան կենդանիսդ գործ է. իսկ ի մեզ ախտ և մեղք: - 563. Սոքա ի յանքանսն ո՛չ միայն գործ են, այլ և պահպանող նոցա: - 563. Դարձեալ կոչին անքանք. զի ո՛չ գիտեն զպատճառն: - 581. Այլ և ի յանքան կենդանիս բնաւորեցաւ զոլ. որպէս ուղտ խոհեն. և առիծ արի. տատրակ ողջախոհ. և արագիլ արդար: - 581. Սրբութիւն սրտին զորկրամուլութիւնն. զի սրբութիւն սրտին ո՛չ ծառայէ որովայնին ըստ օրինակի անքան անասնոց: - 583. Պատարագն ի հնունն անքան կենդանիքն էին. վասն որոյ և զճարպս նոցա լուցանէին ի տաճարին: - 617. Վեցերորդ՝ զի եկեղեցին փարախ է բանաւոր հօտից. և ո՛չ անքանից: - 617. Չորրորդ՝ զի այս է՝ խօսուն և բանաւոր պատարագ և այն անքան զենունն զոր խօսեցաւ վասն հնոյն. - 658. Եւ յորժամ չարութեամբ հոգին նուագի, մարմինն զօրանայ և լինի մարդն շնչաւոր և անքան...: - 668. Երրորդ պատճառ, ասեն իմաստունքն թէ ծնունդք կենդանեաց և բուսոց լինին ի շարժմանէ երկնային մարմնոց. իսկ ի կատարածի խափանի շարժումն նոցա. վասն այն անքան կենդանիք և տունկք խափանին: - 727

ԱՆԲԱՆԱԿԱՆ + Եւ ի սոցանէ ոմանք են բանականք, և ոմանք անքանականք: - 248

ԱՆԲԱՆԱՊԷՍ + Այլ զի արեգակն անքանապէս տայ զլոյսն. իսկ աստուած բանի և իմացմամբ ընտրէ զարժանիսն և փրկէ...: - 20. Եւ այս ինչ է հարցունդ զի թէ ասենք կամաւ ներգործէ, ասեն՝ ապա փոփոխական ներգործէ որպէս մարդ. իսկ թէ ասենք բնութեամբ, ասեն ցմեզ եթէ անքանապէս և ի հարկէ ներգործէ: - 173

ԱՆԲԱՆՈՒԹԻՒՆ + Իմներորդ՝ զի զալստեամբն իւրով եբարձ զանքանութիւնս մեր և զանգիտութիւն. էած զմեզ ի ճշմարիտ գիտութիւն աստուածութեան իւրոյ: - 49. Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ. որպէս խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ ամենեւին անքանութիւն է և անիմացութիւն. անճառելի. անիմանալի. և լռութեամբ պատւի յամենայն արարածոց: - 123

ԱՆԲԱՐԻՇՏ + Նոյնպէս և աստ զանքարհշտսն նմանեցուցանէ զազանաց: - 28. Դարձեալ՝ ի զալստեանն քրիստոսի՝ բազում զազանաբարոյ անքարհշտք եկին ի հնազանդութիւն քրիստոսի: - 28. Նաև անքարհշտ կամք նորա դարձել է յատելութիւն և ի նախանձ մարդոյն. զի ամենայն ջանիւ նկրտի ի կործանումն նորա բազմադիմի փորձութեամբ: - 146

ԱՆԲԱԻ + Եւ բարի փոխանակ չարի, որ է անքաւ գթութեանն և ողորմութեանն աստուծոյ: - 18. Ո՞րպէս է չարն անքաւ և անսահման: - 23. Իսկ չարն արտաքոյ է եութեան և բնութեան. վասն որոյ անքաւ է և անպատճառ: - 23. Եւ այս կամ յանքաւս ելեալ, կամ գտեալ զանսկիզբն սկիզբն, որ է աստուած: - 25. Նախ՝ զի անհատքն անհունք և անքաւք են: - 88. Որով և ընդ Որում Յօր և Յօգւոյն սրբոյ փառք և պատիւ և իշխանութիւն յամենայն գոյից անքաւ յաւիտենիւ ամէն: - 101. Եւ այսպէս բազմապատկելով զհազարն և զբիւրն՝ յանքաւս ելանէ: - 141. Վասն որոյ ասէ ոք հազարաց և բիւրք բիւրուց, ո՛չ զորքանն նշանակէ, այլ զանքաւն: - 141. Եւ քն ամենայն բարիք իմ անքաւք և անճառք: - 771. Չոր և անքաւ բազմութեամբ ասպատակեալ աւերեաց զաշխարհս հայոց, պարսից, վրաց, և զամենայն արևելեայս: - 788

ԱՆԲԱԲԱԶՕՐ + Եւ մի է, և անմարմին է, և անքաւազօր է, և անեղ է. յայն սակս և անվախճան է. և նա՛ է արարիչ ամենայն եղելոց. և նմա՛ է տալի պաշտօն: - 26. Որ ո՛չ ըստ բնութեան կարգի, այլ ըստ անքաւազօր կարողութեանն աստուծոյ միայնոյ: - 469

ԱՆԲԱԻՈՒԹԻՒՆ + Չի թիւ մեր նիւթեղէն և տկար և չափաւոր է. վասն որոյ զանքաւութիւն նոցա ո՛չ կարէ չափել. ուստի յայտ է՝ զի և ո՛չ զթիւ մեր կարենք գիտել: - 141

ԱՆԲԵՐՐԻ + Եւ այլոց տեղին է պատճառ, բերրի և անքերրի գոլով: - 261

ԱՆԲԾԿԵԼԻ + Եւ այս է անքժշկելի ցաւ: - 33

ԱՆԲԻԾ + Եւ գիտելի է, զի յարացուցիս և նախասահմանութեանս՝ արարողական պատճառ է աստուած. և նիւթական պատճառ իրն այն որ է նախասահմանի. և տեսական պատճառ է՝ կարգն. զի նախ տըլեալ լինի շնորհքն աստ. Եւ ապա փառքն ի հանդերձեալն. և կատարողական պատճառ՝ զի լինիցիմք սուրբք և անքիծք: - 112. Չորրորդ՝ զդեղձան հերն և անարատ մարմնով և անքիծ հոգով, որ ո՛չ ունէր զլուծ մեղաց: - 383. Հնգետասաներորդ, Ե ողորկ քար էարկ ի մախաղն. Ե զգայութիւնք անքիծ և անարատ մարմնոյն: - 436. Ոսկի անքիծ հաւատն. և ակն վարք պատուական. և խունկ աղօթից: - 441. Ութերորդ՝ հաւատքն անքիծ: - 444. Քառասունևե, Կանոն գլուխ և այլ կարգ. սաղմոս. և անքիծք: - 527.

Նոյնպէս և որք անբիծ են հաւատովք և սուրբ գործովք. և կամ որք զղջացեալ յետս դառնան ի մեղաց և ի հերձաւածողաց. նոցա՛ է արծակունն և օրհնութիւնն: - 540. Այլ դատաւոր միտն կացուցեալ երկու վկայ զանբիծ հաւատս և զօրէնս որ են հաւատք և գործք. զի առ ո՞ր և իցէ քրիստոս նա՛ է ճշմարիտ: - 551. Անբիծքն զի՞նչ խորհուրդ ունին: - 630. Անբիծքն վասն մեղաց պատարագ է. նոյնպէս և յիսներորդ ողորմեայն վասն մեղաց է ալէլու ո՛չ ասի: - 630. Ութերորդ՝ զողջութիւնն նշանակէ ողջոյնն բոլոր հոգւոյն և մարմնոյն որ է անբիծ և անարատ: - 673

ԱՆՐՈՎԱՆԴԱԿԱՄԷՍ - Ձի բազմանայ և ի միութեան մնայ. բովանդակի անբովանդակապէս. և բաժանի անբաժանապէս. որ է մի և նոյն տեսակաւ և գոյացութեամբ որպէս ցուցաւ: - 530

ԱՆՐՈՎԱՆԴԱԿԵԼԻ + Մեծ է հայր. մեծ է և որդի. անբովանդակելի է և հոգին սուրբ...: - 172. Ասէ զայս, զի բնութեամբ անբովանդակելի է. և ոչ տեղեաւ ըմբռնի. մինչ զի ինքն զամենայն տեղիս պարունակէ. յորում կեանք և շարժիմք և եմք: - 180

ԱՆՐՈՒԺ + Վեցերորդ՝ երթունոտն. սնքնոտն. անբուժն է: - 371

ԱՆՊԱՍ + Հաւատոյն յատուկ է՝ զի մի՛ անգամ է, և կնիք է ի հոգին նախկին: - 166. Եւ քանի՞ անգամ էլ ի լեառն. և **գ** քառասուն պահեաց. և **դ** ծնունդն մովսէսի: - 284. Քանի՞ անգամ էլ ի լեառն մովսէս: - 352. Եւ ցանեալ է անգամ ի վարագոյրն. որ է՛ քաւութիւն է զգայարանցս ի է զօրութեանց հոգւոյն. է խորհրդով եկեղեցւոյ. առ է դար կենցաղոյս: - 360. Անգամ անդամ յօշեւն. զերկոտասան անդամոց սրբելն և հատանել ի մեղաց: - 360. Երկրորդ՝ զի եօթնիցս եղև արժանի տեսլեան Երրորդութեանն. կրկին անգամ զհայր ի գիշերի. և կրկին զորդին ի տիւն. և հոգի աստուծոյ ի վերայ նորա երկիցս անգամ. և մի անգամ զիրեշտակն ետես: - 387. Աստուած՝ **չե** անգամ: - 412. Եւ է անգամ աղօթեաց: - 413. Քսաննէ, Յուպն եղիսի խաչն էր. ծկիլն է անգամ: - 413. Քսաննէ, Դարծ գերւոյն երեք անգամ: - 413. Վասն է՞ր է անգամ աղօթեաց: - 444. Նախ՛ զի ուսուցէ, եթէ մի անգամն ո՛չ լսի՛ պարտ է անձանձիր աղօթել. որպէս այրին որ ժտելովն էառ: - 444. Դարծեալ, զի է անգամ էր սաստկութիւն սովոյն, է անգամ աղօթիւք երաց: - 444. Ձի **յգ** ամ և կէսն է անգամ սով լինի: - 444. Ձի՞նչ է կծկիլին. և է անգամ յօրանչելն ի վերայ մեռեալ պատանոյն: - 446. Խաչանման տարածեցաւ ի վերայ մանկանն և կծկեցաւ. այսինքն փոքրկացաւ ի չափ մանկանն. և ապա յայտնապէս է անգամ յօրանչելով և կծկելով կենդանացոյց զնա: - 446. Երկրորդ՝ կապեալ ածաւ ի տունն աննայի. և ի ծառայէն ապտակեցաւ. և պետրոս **գ** անգամ ուրացաւ: - 492. Ձի **ե** անգամ ի **ե** կիրակէն երևեցաւ քրիստոս աշակերտացն մինչ ի համբարձունն: - 511. Եւ **ե** անգամ ի նոյն օրն յորում յարեաւ ի գերեզմանէն. որ լինի **ժ** անգամ: - 511. Դարծեալ ասենք՝ թէ կանայքն իւղաբերք **դ** անգամ եկին ի գերեզմանն և այլ և այլ տեսլեան դիպեցան. և զիւրաքանչիւր դասուց **դ** աւետարանիչքն գրեն: - 515. Ասենք, եթէ որք ի հաւատս ունին թիրութիւն. որպէս հերձուածողք և վնասիչք եկեղեցւոյ. և որք ի զազիր վարս պղծեալ են գործովք և վնասեն զինքեանս. և անզեղջք են առ երկոսին. յետ մի անգամ և երկիցս խրատելոյ, որոշեսցին յեկեղեցւոյ և պատժեսցին: - 540. Եւ յայս միտս ի կիրակէ գիշերն **գ** անգամ աւետարան ընթեռնուն: - 618. Քանի՞ անգամ խունկ արկանեն յեկեղեցին: - 618. Ի հինքն **բ** անգամ քահանայապետն և քահանայն յառաւօտն և յերեկոյն խնկարկէին: - 618. Իսկ ի նորս երեք անգամ է. այսինքն յառաւօտուն, և ի ճաշոյն, և յերեկոյն. և իւրաքանչիւրքն **գ գ**: - 618. Ձի յառաւօտն մին խնկարկի ի տէր եթէ շրթունքն. և այն ևս **գ** անգամ պար առեալ. և մի յօրհնութիւնն ևս **գ** անգամ. և մի ի փառք ի բարձունսն ևս **գ** անգամ: - 618. Իսկ և ի ճաշոյն պատարագն **գ** անգամ. մին քահանայն. և **բ** սարկաւագն: - 618. Եւ նոյնպէս **դ** անգամ յերեկոյն. ի լոյս զըւարթն, և յուղղեցին, և յերեքսրբեանն. կամ յարձակմանն խնկարկէն ոմանք: - 618. ...որ լինի **թ** անգամ աղօթք ըստ **թ** դասուց հրեշտակաց: - 621. Եւ այս գիտելի է, զի ի գիշերն **դ** անգամ կատարի. այսինքն է հանգստեանն, մէջ գիշերին, առաւօտին, և արևազալին: - 622. ...վասն որոյ **դ** անգամ աղօթենք ի գիշերի ի դէմս մարմնոյ մերոյ: - 622. Իսկ ի ցերեկին աղօթենք **ե** անգամ ի դէմս հոգւոյս մերոյ: - 622. Եւ սոքօք զամենայն բարի և զչար գործէ մարդ. վասն որոյ ի ցերեկն **ե** անգամ աղօթենք: - 622. Եւ այլ խորհուրդ. **գ** առանձնական աղօթքն, և **թ** հասարակն, որ լինի ամենայնն երկոտասան անգամ աղօթք: - 623. Ձի տիւ և գիշերն է՛ **իդ** ժամ. լինի ապա ընդ **բ** ժամն մի անգամ աղօթք: - 623. Այլ և է անգամ յաւուր օրհնէին զաստուած: - 626. Այլ և զինն կարգ աղօթից **ը** անգամ կատարենք այժմ այսպէս: - 627. Եւ ի նոյն ժողովն ի փառք ի բարձունս, օրհնեալ տէր ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո. **գ** անգամ: - 632. Եւ յաւուր կիրակէի երեք անգամ ասենք «ո՛չ դադարեցից քրիստոս օրհնել զքեզ»: - 632. Եւ յամենայն օր **դ** անգամ ասենք ի սրբութիւն մեր հոգւոյ և մարմնոյ և

մտաց: - 632. ...որպես և դաւիթ օծաւ գ անգամ: - 673. ...վասն որոյ երեք անգամ թողութիւն խնդրենք: - 675. Նախ՝ աղօթիցն ժամ. ո՛չ միայն յերեկոյս և ի վաղորդեան ի հասարակն կամ է անգամ աւուր ըստ մարգարէին: - 779

ԱՆԳԱՅՏԱՆԱՍ + Վասն այն մասնկուրքն նորա ո՛չ խստանան. այլ անգայտացեալ ի վա՛յր բերի և կոչի ձիւն: - 205

ԱՆԳԱՆԱԿ - Կոնք արծաթի որ է **բ** ունկի անգանակ: - 359

ԱՆԳԷ - Անգէ. Չաքարիա: Մաղաքիա: Երեմիա: Բարուք: Ողբք: Դանիէլ: Եգեկիէլ: - 450

ԱՆԳԷՏ + Նոյնպէս և վասն սոցա յառաջագոյն ասացաւ յառաքելոց և ի վարդապետաց. զի մի՛ յանգէտս խտորեսցին ընդ նոսա: - 35. Անգէտ և անմենագէտ: - 78. Նոյնպէս և քրիստոսն անուն՝ և տէր՝ և աստուած՝ և այլն՝ զո՛յգ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն. և ո՛չ առաւել և նըւազ. կամ տկար և հզօր. կամ անգէտ և ամենագէտ. և որ ինչ այսմ նման: - 89. ...եթէ որ յանգէտս եկեր ի մտոյ յաւուր չորեքշաբաթի կամ ուրբաթի, **գ** շաբաթս պահեսցէ սրբութեամբ...: - 652

ԱՆԳԻՏԱԲԱՐ + Երրորդ՝ ո՛չ գիտէ. և անգիտանայ թէ ոչ գիտէ և խօսի անգիտաբար: - 537

ԱՆԳԻՏԱՆԱՍ + Առաջին է անգիտանալ զտկարութիւն և զփոքրկութիւն մարդկային մտաց. կարծենք է՝ ամենայնի պարունակօղ է, և ո՛չ ունի սահման: - 31. Երրորդ՝ զի նոքա զաստուծոյ փառսն առաւելուին թպէտ զճշմարիտն անգիտանային: - 33. Ոչ թէ անգիտանալ՝ քաւ լիցի. զի զամենայն որ լինելոցն էր ի կատարածին՝ ասաց. զիա՞րդ զժամն անգիտանալ: - 48. Այլ ա՛յս է, Չի ճանաչէ՛ իբրև զաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնալ. զի բացարձակ է որդւոյն անունն. այսինքն անորոշակի. զի որոյ և տացես թէ բանին և թէ մարմնոյն՝ կարէ՛ ասիլ: - 48. Իսկ մեք երկոցունցն անգիտանամք: - 118. Տասն զօրութիւնք հոգւոյ և մարմնոյ զանգիտօղբ և երկրասէրք: - 380. Երրորդ՝ ո՛չ գիտէ. և անգիտանալ թէ ոչ գիտէ և խօսի անգիտաբար: - 537. թպէտ մեք անգիտանամք ի խորհրդոյն որպէս տկար տեսութեամբ: - 662

ԱՆԳԻՏԵԼԻ + Հինգերորդ՝ անգիտելի է աստուած...: - 71. Նախ՝ զի սքանչելեօք է. որոյ սահմանն անգիտելի է, և ի վեր քան զբնութիւն: - 77. Եւ բնութիւնն աստուծոյ անգիտելի: - 101. Վասն էր է բնութիւնն աստուծոյ անգիտելի: - 103. Իսկ բնութիւնն աստուծոյ անյայտ է և անգիտելի: - 103. Աստուածային եութիւնն ըստ որում բնութիւն է՝ թէ զինչ է կամ որպիսի ինչ է անգիտելի է մեզ յայսմ աշխարհի և ի հանդերձելումն: - 119. Այլ թիւ իւրաքանչիւր առանձնութեանցն անգիտելի է մեզ որպէս զաստեղս երկնից: - 141. Երկտասաներորդ՝ կատարած գործոյ մարդոյ ի սկիզբն անգիտելի է. իսկ աստուծոյն ի սկիզբն կատարածն գիտելի է նմա: - 157. Չորրորդ՝ զի որպէս անգիտելի են գործք արարչութեան..., այսպէս և անգիտելի են գործք նախախնամութեան...: - 157. Եւ սոքա անգիտելի են մեզ: - 290. Երկրորդ՝ զի լուծցէ զտարակոյսն որ վասն դատաստանին աստուծոյ թէ՛ անգիտելի է մարդկան: - 325. Իսկ որպիսի ինչէն աստուծոյ՝ անգիտելի մնայ աստ և ի հանդերձեալն յամենայն եղական մտաց. թէ հրեշտակաց և թէ մարդկան: - 331. Երրորդ՝ զի չափով և թուով և կշռով տայ աստուած զտանջանս մեղաց. թպէտ մեզ անգիտելի է: - 333. ...իսկ զաստուծոյ հարցանելն զի՞նչ է՝ անգիտելի մնայ...: - 338. Անհասն անգիտելի և ծածուկ է մեզ: - 406. Նոյնպէս որ պատրաստեաց սիրելեաց զփառս, և զտանջանս չարեաց, անգիտելի է այժմու կենացս: - 406

ԱՆԳԻՏՈՒԹԻՒՆ + ...թէ ո՛չ գիտէ անգիտութիւն ունի. և թէ գիտէ՝ գիտութեամբ առնէ զչարն: - 14. Ո՛չ է ըստ չարափառացն ասել ուղղակի՝ թէ նախանձու կամ վասն փառաց որպէս ասեն, զի անգիտութեամբն պատուեսցի. ընդունայն է կարծիքս այս. ասել զոր չէ՛ արժան անախտ և պարզ բնութեանն աստուծոյ: - 24. Քսաներորդ՝ Անգիտութիւնն որդւոյ վասն կատարածի ժամուն: - 29. Նախ՝ զի հեթանոսք անգիտութեամբ կուռս պաշտեսցին: - 33. Վեցերորդ՝ նոքա անգիտութեամբ խաչեսցին...: - 34. Իսկ զանգիտութիւնն որդւոյ վասն ժամուն և աւուրն թէ բերցեն ընդդէմ մեր հակառակօղբն՝ և այնպէս նւազ ասիցեն զորդի: - 48. Իններորդ՝ զի գալստեամբն իւրով եբարձ զանբանութիւնս մեր և զանգիտութիւնն. Էած զմեզ ի ճշմարիտ գիտութիւն աստուածութեան իւրոյ: - 49. Եւ թէ՛ անգիտութեամբ գիտելի աստուած: - 101. Ո՞րպէս անգիտութեամբ գիտելի է աստուած: - 103. Կրկին է անգիտութիւնն. միմն է ի հեղգութեան ուսման: - 103. Եւ է դարձեալ անգիտութիւն յորժամ զմիտս տարածեմք յամենայն եղեալս և զնա ոչ զտանեմք, ժողովեմք ի միմն որ արտաքոյ է սոցա. և այնպէս անգիտութեամբ ճանաչի աստուած: - 103. Սակայն՝ զի թէ էն ըստ որում է աստուած՝ կրկին կերպիւ տեսանի. այսինքն գիտութեամբ և անգիտութեամբ. դնելով և բացաբառնալով այսպէս: - 119. Իսկ խորութիւն՝ զի ամենայն

էից անպարունակելի է թաքնութիւն և անգիտութիւն: - 129. Այս է՝ ըստ խորութեան թաքնուն. և ըստ անգիտութեամբ բարձր: - 129. Հոգևորն այն է՝ զի անկաւ անձնիշխան կամօք ի բարւոյն ի չարն, ի լուսոյն ի խաւարն, ի գիտութենէն յանգիտութիւն, յանմեղութենէն ի մեղս, յերանութենէն ի թշուառութիւն, ի սիրոյն յատելութիւն: - 146. Դարձեալ ասեմք թէ ո՛չ միապէս է մեղքն նախ քան զշնորհքն և յետ շնորհացն. զի առաջինն անգիտութեամբ էր, և վերջինն գիտութեամբ. և առաջինն հաւատովք սրբի, և վերջինս ապաշխարութեամբ և սրբութեամբ: - 166. Նախ՝ զխաւար անգիտութեանն հալածէ՛: - 185. Վեցերորդ՝ ամպն զժածուկ և զանգիտութիւն նշանակէ՛: - 206. Եւ բաց յայսցանէ. կոչի զգեստ բնակութեան լոյսն անմատոյց և խաւարն անգիտութեան...: - 318. Հինգերորդ, նոքա մատուցանէին պատարագ նախ վասն իւրեանց, և ապա՝ վասն ժողովրդեանն անգիտութեան...: - 354. Երկրորդ՝ վասն անգիտութեան և ակամայիցն զուարակ մի քահանային. և զուարակ մի՝ բոլոր ժողովրդեանն ի տօնի քաւութեանն: - 358. Երրորդ՝ վասն անգիտութեան և ակամայի իշխանին և իւրաքանչիւր անձին նոխազ յայծից և ալոջ ի քաւութիւն նոցա: - 358. Ակամայն անգիտութեամբ է. որ ներելի՛ է և թողելի՛. իսկ կամաւորն անթողելին և մահու չափն է: - 385. Երկրորդ՝ որ անգիտութեամբն է և ակամայն՝ է՛ մեղք ներելի և այն. որպէս մեղք մանկութեան և անգիտութեան: - 385. Նախ զայն ցուցանէ առ նորս, եթէ որ յանգիտութեան մեղանչէ՛ թողու աստուած. և որ դարձեալ կրկնէ, և զառաջինն պահանջէ ասէ: - 439. Հինգերորդ՝ զի մեղքն զանազանի ի կամայն և յակամայն. ի գիտութեան և յանգիտութեան: - 556. Սինն կամէր լնուլ զպէտս իւր և անգիտութեամբ անկաւ յորովայնամոլութիւն. և մինն յօժարութեամբ և փափագանօք անկաւ: - 565. Այլ և որակ է կամաւն և ակամայն. գիտութեամբն և անգիտութեամբ. կարողութեամբ և տկարութեամբ. և այլն: - 565. Եւ կոչի ներելի, իբր ներելի և թողլի. զի ակամայ և անգիտութեամբ հանդիպի: - 567. Տուեալ յաստուծոյ ընդ դէմ անգիտութեան: - 582. Ասեմք նախ՝ եթէ զ եմ մեղք. այսինքն անգիտութեամբն և գիտութեամբն և չարութեամբ: - 701. Եւ արդ՝ անգիտութեամբն ներելի՛ է. իսկ գիտութեամբն ապաշխարելի. իսկ չարութեամբ մեղքն է պատժելի. կամ աստ ժամանակեայ, կամ անդ յաւիտենական: - 701. Վասն այն հոգիք մեղաւորաց լինին ի խաւարն անգիտութեան. և ի տրտմութիւն յաւիտենական. և որոշեալք յաստուծոյ: - 723. Իսկ ըստ որակացն, կամայի և ակամայի. գիտութեան և անգիտութեան և այլն: - 746. Երրորդ՝ տիւ ասի պայծառ լուսոյն գիտութեան հասունն. և զիշեր ծածուկ խորոցն աստուծոյ անգիտութիւն անհասիցն: - 750

ԱՆԳԻՐ + Եօթներորդ՝ անգիր աստուած ասէք զհոգին: - 30. Ասեն դարձեալ, զիա՞րդ եղանակէք մեզ անգիր աստուած զհոգին: - 54. Այլ այս է ճշմարիտն, զի ամենայն բարեկամքն որ ժողովեցան յետոյ և մխիթարեցին զնա՛, իւրաքանչիւրքն բերին մէն մի որոջ ոչխարի և դ դրամ ոսկի անգիր ընծայեցին մնա ի սատար խրախութեանն...: - 326

ԱՆԳՑԵԼԻ + Զորրորդ՝ պատկեր կոռոց ո՛չ ձևացաւ անգձելի գոլով յերկաթոյ: - 415

ԱՆԳՈՅ + Այլ և նոքա որք անանձն և անգոյ ասեն զբանն մարմնացեալ. որպէս մեր բանս: - 82. Նախ՝ եթէ անեղ է աստուած՝ ըստ որում անսկիզբն և անեղ էին արարածք ըստ անգոյի կարգաւոր է և յոյժ որպէս դու ասացեր. զի անեղ էն աստուած յառաջ էած զանեղն ի յեութիւն: - 113. Այլ ևս ոմանք՝ ի գոյից ասեն զժամանակն, և կէսք յանգոյից: - 198. Եւ յանգոյից, զի անցեալն ապականեալ է, և ապագայն ո՛չ է ի միջի, և ներկայն անզգայաբար անցանէ: - 198. Նախ՝ զի անուամբն գոյանայ իրն ի միտս մեր. և անանունն իբր յանգոյս է համարեալ մեզ: - 219. Կարգաւոր է ապա՝ զի յանշնչոյն փոխեսցի յանէն և յանգոյն. որ մերձակայ և ներքոյ է անշունչ մարմնոյն: - 252. Երրորդ՝ ապականութիւնն ներգործէ՛ հակառակ արարչին. զի արարիչն յանգոյից գոյացուցանէ, իսկ ապականութիւնն զգոյսս ի յանգոյութիւն տարալուծէ և այլայլէ՛. վասն որոյ անապական է մարմին արարչին: - 499

ԱՆԳՈՅԱՆԱԼ - Յաղագս որոյ աշխարհ գոյացեալ. երբեմն մշտնջենաւոր գոյութեամբ, անգոյանալ երբէք ո՛չ կարէ: - 162. Եւ եթէ այս սուտ է հարկ է ասել քեզ կամ մնալ ի թուփն, կամ փոխիլ յանէն և անգոյանալ որպէս ցուցաւ: - 253

ԱՆԳՈՅՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ՝ կամքն աստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա թէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երևի փոփոխութիւն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտար է արարչականն կամաց: - 162. Վասն որոյ կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. այժմ ո՛չ կամի և ո՛չ փոխէ յանգոյութիւն: - 162-163. Այլ և ո՛չ ըստ այնմ որ է՛ սկիզբն գոյացութեան աշխարհի. զի անփոփոխ կամօք կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. և անկար

է փոխիլ կամացն անեղին և առնել յանգոյութիւն զեղեալս էութիւն: - 165. ...զի մեղքն ի մահ հրաւիրէ, և ապականութիւնն յանգոյութիւն ճանապարհորդէ: - 496. Երրորդ՝ ապականութիւնն ներգործէ՝ հակառակ արարչին. զի արարիչն յանգոյից գոյացուցանէ, իսկ ապականութիւնն զգոյսս ի յանգոյութիւն տարալուծէ և այլայլէ՝ վասն որոյ անապական է մարմին արարչին: - 499

ԱՆԳՈՍՆԵԼԻ - Եւ թէ ասեն, կրեաց քրիստոս զանգոսնելի կիրս: - 383. Ասենք եթէ, կիրքն բաժանի ի դ. այսինքն ի կամաւորն և յակամայն. յանգոսնելին և յանանգոսնելին: - 383. Եւ զանգոսնելիսն ո՛չ կրեաց. զի տեսա՛կ է մեղաց. և տէրն ո՛չ արար մեղս: - 383. Դարձեալ ասեն նոքա, եթէ կրեաց զակամայս ընդ անգոսնելի ծորմանն: - 502. Այլ այժմ ասասցուք թէ ամենայն կիրք բաժանին ի չորս դէմս. կամաւոր և ակամայ. անգոսնելի և անանգոսնելի: - 502. Եւ ո՛չ զանգոսնելիսն կրեաց զի տեսա՛կ է մեղաց. ուրեմն ապա կրեաց զկամաւորն և զանանգոսնելիսն: - 502. Չի նախ քան զյանցանելն աղամ ունէր զկիրս բնական և անգոսնելի. որպէս կերակրիլն, մնջելն, և այլն: - 759

ԱՆԳՈՍՆԵՄ + Չի սէն՝ յունաց է, և շան՝ ասորի. և մի և նոյն է տեսութիւնն որ ասէ, անգոսնեաց, և անգուշնեաց: - 407

ԱՆԳՈՐԾ + Վասն է՞ր է զի աստուած զանգործս և զոչէսն տեսանէ. իսկ մեք զեղեալն և զգործեալն: - 118. Չորրորդ՝ անկումն է ի գորութենէ իւրեանց մինչ անգործ եղեալ մատնին. և այս կրկին: - 153. Ութերորդ՝ ի թանձր և ի կարծր միւթն անգործ մնայ. որպէս ի քար և ի հող: - 185. Ութերորդ՝ որք խստացեալ են անհաւատութեամբ և թանձրացեալ մեղօք՝ անգործ մնան ի նմանէ: - 185. Տասներորդ՝ զի կիրք մարմնոյն հեղուն ի հոգին. որպէս յորժամ մարմինն մնջէ՝ և հոգին թմրի և անգործ մնայ...: - 233. Երկոտասներորդ՝ միորձի. պակաս զօրութեամբ և անգործ: - 370. Աստուած զանգործսն ո՞րպէս տեսանէ: - 792. Չանգործս իմ տեսին աչք ...: - 798

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ + Եւ զի անգործութիւն է մարդկան, և ամենայն կենդանեաց սղութիւն և տխրութիւն: - 197. Երկրորդ, զի քարն անպտուղ՝ ցուցանէ զանգործութիւն մեռելոյն: - 679

ԱՆԳՈՒԹ + Բերանն մեծ՝ բազմակո՛ւլ է և անգուլք և անհնազանդ: - 247. Լամջքն որ փորիւն մազածածո՛ւկ է՝ անկրօն է և անկայուն և անգուլք: - 247. Փարթամ անգուլք: - 601. Չի ո՛չ երբէք անկար և անգուլք և անիրաւ ասել զնա ցուցանի բնաւ ուրէք...: - 778

ԱՆԳՈՒՇՆԵՄ - Չի սէն՝ յունաց է, և շան՝ ասորի. և մի և նոյն է տեսութիւնն որ ասէ, անգոսնեաց, և անգուշնեաց: - 407

ԱՆԳՈՒՑԱՆԵՄ + Այսոքիկ են երեք բազուկքն անգուցեալք իբրև ուռս որթոյ...: - 755

ԱՆԳՕՏԻ + Չգեստ է նոցա պատմուճան հոլանի և անգօտի: - 608. Իսկ հոլանի և անգօտի. զլխիբաց և գօտէլոյծն է: - 639

ԱՆԴ + Հնգետասաներորդ՝ Հարցունն երկաբնակացն առ մեզ ժ թուվ. և անդ վասն մի կամաց՝ և մի գործոց՝ և կրից: - 30. Չորրորդ՝ վասն ոչ ախորժողաց՝ իբր ոչ կարաց անդ նշանս առնել վասն անհաւատութեանց նոցա: - 44. Եւ անդ ասի ի հաւատամքն եթէ՝ հոգին սուրբ որ ի հօրէ. և ո՛չ յիշի որդի: - 64. Չի՞նչ է ասելն աստուածաբանին, այլ և այլ ընդ մին Երրորդութեանն ունի. քանզի անդ այլ ո՞մն է և այլ. զի մի՞ զդէմսն խառնակիցեմք: - 80. Ջբանս զայս չարափառքն այսպէս մեկնեն, թէ միութիւն բանին ընդ դէմ է միութեան Երրորդութեանն. զի անդ բնութիւնն մի՝ և **Գ** անձինք. իսկ աստ **Բ** բնութիւն և մի անձն: - 80. Դարձեալ՝ զի ասէ թէ, այս միաւորութիւնս որ ի քրիստոս է, ո՛չ է իբրև զայն որ յերրորդութիւնն է. զի անդ միութիւն է, բայց բաժանումն անձանց: - 80. Երկրորդ՝ զի տեսութիւն մտաց հասարակի ընդ գոյութեան էութեան. և ուր եզերի բնութիւն անդ և մտաւորութիւն: - 103. Չի ուր բնութիւն ո՛չ հասանի, անդ և միտք մեր ո՛չ կարեն հասանիլ: - 118. Այսպէս և ոչն. որպէս անդ ուր ասէ արիստոտէլ՝ «ո՛չ մարդ» որ է անորոշելի անուն. և «ո՛չ նստի» որ է՝ բացասութիւն. և այլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124. Եօթնևժերորդ՝ հաւասար է լուսով և ջերմութեամբ. զի ուր հասանի լոյսն անդ և ջերմութիւնն: - 127. Նոյնպէս զլուսոյ և զհրոյ յատկութիւնս բաղդատել դիւրին է իմանալի լուսոյն ճշմարտի. որպէս գրեալ ի ի գլուխն **ԼԵ** համարն տես անդ: - 127. ...անդ ձայնն արտաքոյ մնացեալ, և բանն անմարմին ի միտս լսողացն նստեալ: - 131. Երկրորդ՝ անդ աչքն տկարանայ ի տեսութիւն ուրուականին: - 133. Երրորդ՝ զի անդ բազմաց շրտնուտեսութիւնն. և աստ միայն զօրանայ տեսողական մասն միոյն. որպէս աշակերտին եղիսէի: - 133. Ութերորդ՝ անդ երևումն և ո՛չ ինչ նշանակ: - 133. Իններորդ՝ անդ երևումն, և ո՛չ ինչ յաւելումն: - 133. ...անդ ընդունի հասարակ զգայութիւնն զտեսակս այնմիկ, և տայ յերևակայութիւնն և յիմացականն. այսպէս երկին հրեշտակք և

խօսին ընդ մարդոյ: - 145. Եւ անդ ընթեռնու դևն որպէս ի քարտիսի և իմանայ յայնմանէ: - 145. Արդ՝ բնութեան նոցա պատշաճի բարձրագոյն տեղիք որ է երկինքն յորում ստեղծան. զի թէ կացեալ էին կատարելոց էին անդ: - 146. ...ի դասէն ի չորիցն երեք բաժինն ի վայր անկաւ. և մինն անդ մնաց և յիշխանութեանց դասն խառնեցաւ: - 148. Երկրորդ՝ զի ուր հասանէ գործ արարչութեան, անդ գոյ և նախախնամութեան. և անդրադարձեալ ևս՝ զի ուր գործ նախախնամութեան է, անդ և գործ արարչութեան: - 157. Նոյնպէս և սատանայ աներևոյք մօտ՝ ի մարդն երթալ. թէ ամուր է հաւատն և կամքն՝ ո՛չ կենայ անդ, յուսահատի և թողու: - 161. Այլ և ո՛չ տեղի պատահական. որպէս աստ և անդ. զի ոչէ ի տեղոջ իմիք պարունակեալ. և ո՛չ բացեայ ի տեղոջէ իմիք գատեալ. զի նա՛ է ամենցուն տեղի: - 172. Երկրորդ՝ զի ջրհեղեղն համաշխարհական անդ սկսաւ՝ և դարձեալ դադարեաց: - 196. Չորրորդ՝ ցոյց է ամենահրաշ խնամոց արարչին. որ զհոսանուտ ջուրս ներքին՝ ի մէջ լերանց ի վեր հանէ ի պէտս կենդանեաց որ անդ են. այլ և յռոզումն ուր գետք ոչ ելանեն: - 209. Երրորդ՝ անդ մէկին է ջերմութիւն՝ և աստ կրկին. զի հասեալ ի գոգ երկրի, մակադարձութեամբ ժողովին առ նա և լինի շող: - 211. յա՛յտ է զի գիշեր ո՛չ լինի անդ. և ո՛չ եղանակք փոփոխին: - 222. Ջի ո՛չ անձրև և ոչ ձիւն և ոչ հողմ է անդ: - 222. Չորրորդ՝ զի թէ լինէր անդ ախտական ծնունդ որպէս ի յերկրի, կարօտանայր մարդն ամենայն պիտոյից գաւակին: - 225. Այլ և ի միտ աճցուք զփառս երկնային կենաց ուստի անկաք, և անդ դիմելոց ենք...: - 233. Հինգերորդ՝ զի անդ են հինգ զգայութիւնքն: - 234. Վեցերորդ՝ զի ցանկական երակք անդ են սփռեալ: - 234. Եօթներորդ՝ անդ են ժողովեալ դ՛ գոյնք տարերաց: - 234. Ութերորդ՝ զի անդ է ցանկական մասն աչաց զարդարեալ գեղով: - 234. Իններորդ՝ անդ են բերան և լեզուն. ուստի ներքին կիրք հոգւոյն և ամենայն բարութիւնք յառաջեն ի մեզ: - 234. Եւ յո՛ր մասն մարմնոյն գիճութիւն և ջերմութիւն առաւել լինի, անդ մազ բուսանի: - 240. Որ և անդ բաժանի հրատեսական ի տեսանելիքն. և ծխատեսական ի մազ գլխոյն: - 242. Եւ մինչ ի խռչափողն արին գայ, և անդ ի սպիտակ ջուր փոխի: - 242. Եւ որք գայս ասեն՝ հետևին մոլորութեանցն պղատոնի մարմնափոփոխութեանցն. որ ասէ քաղաք ի յերկինս. և հոգիքն անդ ժողովեալ իբրև զգօր և զդասս: - 252. Նախ տնկականն. և ապա զգայականն. և ուր սոքա երկին ի հրամանէն աստուծոյ, երկի և անդ բանականն: - 255. Հինգերորդ՝ զի ունակութիւնն նախ է քան զպակասութիւնն. զի ուր ո՛չ է ունակութիւն, և ո՛չ է անդ պակասութիւն: - 256. Այլ հակադարձեալ սոքա ըստ կարգի և ըստ դասու՝ յառաջ է տնկականն քան զգգայականն, և նա՛ քան զբանականն ի յերևումն. այլ էութեամբ համանգամայն են. որպէս անդ ուրեմն ասացաք վասն հոգւոյ և մարմնոյ: - 260. Կամ որպէս ասեն թէ՛ ներսէս անուն արուեստաւոր տապանին՝ շինեաց իւր տուն ի վերոյ կողմանէ. և զի ո՛չ էր հրամանաւն աստուծոյ՝ աստակեցաւ նա՛ անդ, և գնորա գէշն ուտէր ագռաւն: - 294. Եւ խնդրեցին զորախտն թէ անդ գերծանիմք և ո՛չ գտին. զի ծովք և շամանդաղ պատեալ էին: - 296. Եւ սահման կոչէ զլեզուս որ բաժանէ՛ ի միմեանց զազգս և զագինս. որպէս որք պարըսպով և նշանիւ սահման դնեն և զանդս բաժանեն: - 298. Եւ որպէս անդ հոգին ի նմանութիւն հողմոյ եկեալ զմինն իք բաժանեաց: - 298. Եւ անդ օրհնեալ զաբրահամ, և տասանորդ էառ յաւարէ՛ անտի: - 300. Եւ որք աստ պատուով են, փոխին և լինին անդ անարգ. և անպատիւքն պատուաւորք: - 310. Նոյնպէս և մեք աստէն քաղցեալ ենք բանիւ մինչ անդր երթիցուք, և ապա անդ զկրկին զգեստն զգեցցուք. այսինքն զփառս հոգւոյ և մարմնոյ: - 314. Նոյնպէս և սրբոցն միտք լուսաւորին յաջոյն քրիստոսի. զոր աստ շանմանդաղ տեսանէին զփառս, անդ յայտնապէս տեսցեն: - 314. Ջի ասեն թէ՛ յոբայ հեճուպն ի պարսկս փախեաւ, և անդ գրոյց ետ որ գրեցին իւրեանց գրովն. և սողմոն բերել ետ և սրբագրեաց: - 320. Նախ՝ զի անդ ի հանգիստ մտցեն: - 324. Ոմանք զսիօն ասեն, և այլք զեդոմ, և այլք զարաբիա. որ և անդ ասեն և այլք զգերեզման նորա լինիլ: - 327. Եւ այլն ասացաւ ի գօտեմարտիլն յակոբայ ի ժե համարն անդ տեսցես: - 332. Երեմիա և աշակերտն՝ տարան ի գիշերի զտապանակն և որ առ նմայն էին՝ ի լեան սինա. և անդ կնքեցին ի վիմին անամբն աստուծոյ ասելով, ո՛չ որ բացցէ զսա՛ թէ ոչ մովսէս որ եբերն. և ո՛չ որ բացցէ՛ թէ ոչ ահարօն: - 345. Վասն այն զնշխարն ի կողմն հիւսիսոյ դնենք և զսկիհն ի հարաւ որպէս անդ: - 346. Եւ երեկոյն, զի և անդ յետ աստեացս վայելմունք մեր քրիստոս է: - 346. Երրորդ՝ անդ նկարեալ էր մեր հոգևորն. և աստ բացայայտեալ խորհուրդ տնօրէնութեան քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 353. Վեցերորդ՝ անդ երկրաւոր խոստմունք. և աստ երկնային: - 353. Եօթներորդ՝ անդ մարդկային մովսէսիւ. և աստ աստուածայինի ձեռն քրիստոսի: - 353. Ութերորդ՝ անդ տանն տնտեսն. և աստ տանն առնօղն: - 353. Իններորդ՝ անդ խոստացաւ. և աստ յայտնեաց աստուած զսէրն իւր ի մեզ: - 353. Երկրորդ՝ այն անկատար և աստ կատարեալ. և անդ կատարելագոյն որ է

գերակատար: - 355. Երրորդ՝ այն մարմնաւոր. և աստ մարմնաւոր և հոգևոր. և անդ միայն հոգևոր: - 355. Չորրորդ՝ այն տղայ հասակի. և աստ երիտասարդ. և անդ ծեր: - 355. Գինգերորդ, այն զգայական. և աստ բանական. և անդ իմացական: - 355. Վեցերորդ, այն սկիզբն. և աստ մեջ. և անդ եզր և կատարումն: - 355. Եօթներորդ, անդ ի հօրէ. և աստ ի մարմնացեալն բան է. և անդ ի հոգւոյն սրբոյ: - 355. Այլ և միշտ և անփոփոխ. և անմիջաբար դեմ յանդիման քահանայազորութիւն է անդ ըստ իմանալեացն օրինի: - 355. Երկրորդ՝ ի յօրինակ նորոյս պատարագի ընկալաւ. զի անդ ստուերն է. և աստ ճշմարտութիւն: - 355. Եւ զայլն բովանդակ մորթով և փորոտիւք և գլխով հանեն ի մոխրակոյտն և այրեն անդ: - 358. Անդ և դէզօրհնէից: - 362. ...աստ զհասոյթքն և անդ զկեանքն յաւիտենից: - 363. Երկրորդ՝ զի շնչերակք և արեան երակք և կենդանականքն անդ ի միասին բաժանին: - 366. Իններորդ, բորն **գ** ազգ է. սպին սպիտակ շիտ. և պալար միատարր. և պաղպաջ շիտ աստ և անդ. որ է՝ մտաց և հոգւոյ և մարմնոյ մեղքն: - 367. ...յայնժամ քակէ՝ զտունն մեր որ է՝ հոգի և մարմին. և արտաքոյ քաղաքին յանսուրբ տեղիս ընկենու որ է՝ դժոխքն արտաքոյ արքայութեանն, և անսուրբ տեղի մեղաց և մեղաւորաց. և անդ արտաքսէ զմեղաւորսն: - 368. Գոգին էջ ի դժոխս և ազատեաց զորս անդ: - 368. Այլ մեղքն հոգեկան նոյն է աստ և անդ. որպէս շնալ և գողանալ: - 369. Երրորդ՝ զի յորում ժամու մտանէր մովսես աղօթս առնել և խնդրածս, աստուածախօսութիւնք լինէին ի միջոյ քերովբէիցն որ կային անդ: - 379. Դարձեալ, քահանայից մեղքն զերկին շարժէ որպէս անդ: - 381. Երրորդ՝ հակառակատիպ տեսանի. զի անդ օձն պղնձի զմարդ թշնամիս իւր կեցուցանէր և զօձսն սատակէր. և տէր մեր զմարդիկ ազգակից իւր կեցուցանէր, և զթշնամին սատանայ հալածէր: - 386. Եւ սոքա բաժանեալ մեզ զերկիրն պարզեաց. այսինքն աստ զնոր օրէնքն, և անդ զվերինն երուսաղէմ: - 391. Զի ականայ սպանօղք զերծանիցին անդ մինչ քահանայն կենդանի իցէ. և յորժամ մեռանիցի քահանայն, ապա զնասցեն ի տեղիս իւրեանց: - 392. Նախ՝ անդ զհարքն թուեաց որք կոտորեցան. և աստ զորդիսն որք ժառանգէին զերկիրն: - 392. Ութերորդ՝ աստ յեկեղեցւոյ ամօթ. և անդ ի սրբոց հոգւոց. և յարութեանն առաջի աստուծոյ և հրեշտակաց ոսոխ լինելով: - 394. Եւ տարին անդ յաւիտեանն է և միշտն. որ պարունակէ՝ զժամանակս: - 399. Երեքտասներորդ՝ անէ՛ծ յեսու որ շինէ զերիքով՝ անդ անդրանիկ և կրտսեր որդւով: - 418. Եւ բաշխեաց երկրտասան առաքելօքն աստ զնոր օրէնս, և անդ զվերին ժառանգութիւնն հաւատացելոց իւրոց: - 419. Եւ անդ դադարեցան առաջնորդք օծեալք. յորում երևեցաւ ճշմարիտ օծեալն քրիստոս: - 421. Երկրորդ՝ նշանակէր զքաղաքն երուսաղէմ. զի միայն անդ եղև մարգարութիւն և օրէնքն. և սեղան աստուծոյ ի սիօն: - 421. Երրորդ՝ զի առ աբիմէլէք նոյնպէս եղև. և որպէս յեգիպտոս գորտն. նոյնպէս և անդ մուկն: - 426. Եօթնևժ, անդ միով քարամբ էհար. և աստ մի բանի բերանոյ ի պարսէ՛ լեզուին: - 436. Զի անդ որ գործէր զմեղս՝ և որ վրէժ ոչ խնդրէր՝ միապէս էր յանցանք: - 439. Այս է՝ իբր թէ աստ ո՛չ է գրեալ բոլորն՝ անդ է գրեալ որ է մնացորդացն յուղայի թագաւորացն: - 443. Այլ և ո՛չ անդ է գրեալ բոլորն, այլ ի թագաւորութեանցն որ չէ թարգմանեալ ի մերս...: - 443. Յետոյ վասն զազանաց երկրին՝ հնազանդեցաւ գրոյն մովսէսի. և ծածկեցին զաստուածս իւրեանց ի լերին սոմորոն. և անդ երկիր պագին սամարացիք: - 447. Մատնեաց զչարս ի գերութիւն. զի անդ վախճանեցին, և արդար ծնունդք նոցա դարձցին ի տեղիս իւրեանց: - 448. ...զի յերկինս ո՛չ կարօտանան ողորմութեան. զի անդ ո՛չ գոյ ողորմելի: - 459. Բազում ինչ անդ բնութիւն կորոյս զօրէնս իւր. այսինքն ի կողմանէ մօրն, ի կողմանէ զաւակին, և ի կողմանէ կերպին: - 469. Քանզի անդ տարաւ յինքեան աստղն զարեգակն: - 469. Զի իսկոյն էր անդ բաժանումն արեանն. թանձրանալն. ձևանալն. հոգևորիլն. և աստուածանալն: - 469-470. Դարձեալ ի սկիզբն յղութեան անդ բանական հոգւով գիտաց զամենայն միաւորեալ ընդ բանին: - 470. Այլ և ունէր հայր ի յերկինս, և մայր ի յերկրի. իսկ անդ հայր առանց մօր. և աստ մայր առանց հօր: - 470. Այս դպրութիւնքս բանին ի կատարածի ըստ դանիէլի. որպէս գրեալ է աստ յայլում տեղոջ՝ անդ տեսցես: - 481. Եւ անտի մինչ ի մարտի **ի** են համարեն **զ** ամիս, և անդ ասեն զաւետիսն: - 483. Եւ ի մարտի **ի** են են մինչ ի դեկտեմբերի **ի** են համարեն **թ** ամիս և **ե** օր, և անդ ասեն զծնունդն: - 483. Եւ աւուրք պաշտամանն էր երկրտասան. **ե** օր քաւութեանն վասն որթոյն յանապատին. և **է** օր տաղաւարահարացն ի յիշատակ խորանաւ բնակելոյն յանապատին ամս **իս**. և այլ սքանչելեացն զոր գործեցաւ անդ: - 483. Ութերորդ՝ զի յայտնեսցէ անդ զխորհուրդ Երրորդութեանն: - 486. Տեսակն է կոչումն սուրբ Երրորդութեանն որ եղև անդ: - 487. Երրորդ՝ կապեալ ածաւ ի տունն կայիափայ. և անդ զթուքն կալաւ յերեսն. և մինչ ի վաղիւն հսկեաց: - 492. Վեցերորդ՝ ածաւ վերստին առ պիղատոս. և անդ խնդրեցին ի խաչ հանել. և զկնի ձաղեալ. և թուք ընկալեալ. և ի

խաչ դատապարտեցաւ: - 492. Եօթներորդ` ածաւ ի տեղի կառափելոյ և անդ խաչեցաւ: - 493. Ոմանք ասեն թէ աւանդիլ հոգւոյն քրիստոսի, աւազակն եմուտ յերկրաւոր դրախտն ուստի ել աղամ. և չէ՛ հաւանելի. զի անդ մարմնովն եմուտ յետ յարութեանն: - 495. Յայնժամ փախուցեալ սատանայ իբր զապստամբ ծառայ. և մտեալ յորջն դժոխոց կարծէր ամրանալ անդ և ունել զհոգիսն: - 503. Որ և անդ ժամանեաց տէրն և կապեաց զհզօրն. և զկարծրացեալ ամրոցն աւերեաց. և կողոպտեաց ի նմանէ զհոգիսն մարդկան որ յաղամայ հետէ ընդ բռամբ ունէր: - 503. Ուր արկեալ էր սատանայ զաթոռ իւրոյ իշխանութեանն. և անդ արգելեալ բանտէ՛ր զհոգիսն որ յաղամայ. մինչ ի գնալ անդ անմահ թագաւորին մերոյ և աստուծոյ յիսուսի քրիստոսի: - 504. Ձի յայնմանէ ազատեաց քրիստոս իջանելովն անդ. և աւերեաց զնա յաւիտեան. և առ հասարակ ազատեաց զհոգիսն: - 504. Ոմանք ասեն թէ ի չորրորդ դժոխքն էջ ուր էին արդարոց հոգիքն արտաքոյ ասացեալ երիցս, և զնա միայն աւերեաց. և զարդարսն միայն եհան. և զայլսն եթող անդ: - 505. Եւ քրիստոս անդ գնաց և կապեաց զհզօրն և քակեաց զամուրս նորա և աւար էառ զհոգիսն: - 506. Իսկ առ երրորդն որ ասեն թէ միայն զարդարսն եհան և զայլսն եթող անդ: - 507. Յայսմիկ յայտ արար թէ ի յարութեան անդ ո՛չ դառնայ ոք յոք. ո՛չ հայր յորդիս՝ և ո՛չ որդիք առ հարս իւրեանց. այլ դառնան ամենեքեան յայս. զի արժանի լիցին ողորմութեամբ ելանել առ հայր: - 517. Նախ՝ զի ցուցանէ թէ որ ետ զօրէնսն՝ նոյն առաքեաց և զհոգին և ի նոյն տիպն որոտ և փայլատակումն հողմ և հուր երևեալ որպէս անդ ի լերինն: - 524. Երկրորդ՝ զի որ անդ ի ծածուկ ծանոյց զինքն յանձինս մարգարեից նոյն ինքն աստ զերրորդութիւնն յայտնեաց առաքելոցն: - 524. Երրորդ՝ զի անդ ո՛չ կարէր արդարանալ զի հիւանդ էր սիրտն, ետ նոր օրէնս ի սիրտս մեր որ կարօ՞ղ է արդարացուցնել զժողովուրդս և զհեթանոսս: - 524. Այլ իմաստութիւն և հանճար զանազանեալ է ի վերոյ ի ժգ գլուխն, ի՞նչ համարն տես անդ: - 537. Եւ Պատրիարգունք էին անդ, Արիստակէս հայոց: - 542. Եւ Պատրիարգունք էին անդ, Ներսէս հայոց. Կիւրեղ երուսաղէմի. Դամասոս հռօմայ. Նեքտառիոս կոստանդնուպօլսի: - 542. Եւ Պատրիարգունք էին անդ, Սահակ հայոց՝ թղթով միաբանեալ: - 542. Եւ հայրապետք էին անդ. Եւտիգէս երուսաղէմի: - 543. Եւ պատրիարգունք էին անդ, Գեորգէոս կոստանդնուպօլսի. Թէոփիլոս անտիոքու. Պետրոս աղէքսանդրի: - 543. Եւ պատրիարգունք էին անդ, Եղիա երուսաղէմի: - 544. Ձի անդ բաժանեցին զբանն ի մարմնոյ. և պատահեցին զկանոն սուրբ հարցն: - 547. Եւ այս էր պատճառն հայոց անդ ի ձեռնադրութիւն գնալոյն: - 548. Եւ սուրբն զրիգոր անդ ծնաւ և սնաւ: - 548. Ձի յղացեալ էր ի զերեզմանին թաղէտի. և սնաւ անդ ուր առաքեալն սկսաւ քահանայագործել. և փոխեաց յինքն զշնորհս նորա անդր եղեալ եպիսկոպոս: - 548. Իսկ յետ օրինացն՝ անօրէնութիւն. որպէս որք յանապատի անդ անօրինեցաւ ժողովուրդն: - 555. Յիրաւի որք ո՛չ հաւատան թողութեան խոստովանութեան, ո՛չ թողցի նոցա աստ կամ անդ: - 566. Եւ յայսցանէ յայտէ, զի յետ յարութեանն ի վերինն գաւառ ոչ գոյ յոյս. զի է՛ անդ երանութիւն, որ է ստացումն անենայն բարեաց. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և ոչ ինչ է ապառնի յոր յուսացեալ լինի: - 574. Եւ թէ ո՞րպէս, ի բուն գիրս յայտնի է աշխատողաց անդ գտցես: - 583. Վեցերորդ՝ զի նոյն է խորհուրդն որ անդ ի վերայ խաչին պատարագեցաւ, և այժմ յեկեղեցի սուրբ ի խաչ սեղանին: - 616. Իսկ թագաւորքն առաջին և վերջին. զի կիրակին է թագաւորելն աստուծոյ. այժմ առաջին, և զկնի վերջին. կամ աստ կամողացն միայն, և անդ կամողաց և ո՛չ կամողաց: - 627-628. Եւ ապա՛ ընթերցմունք յիշատակ սրբոցն որք աստ նահատակեցան և անդ պսակեալք թագաւորեն ընդ քրիստոսի: - 628. Ձի սուրբ աստուածն անդ հաստատեցաւ. որպէս և փառք ի բարձունքն. սկսեալ ի հրեշտակացն ի ծնունդ քրիստոսի. և յերեք սուրբ ժողովնս եղև կատարեալ: - 635. Եւ անդ յաւուր կիրակէի յառաւօտին միաբան ի մի բարբառ յաւելին յերգս հրեշտակացն...: - 635. Եւ անդ յաւելին ընդ դէմ հոգեմարտին զայս...: - 635. Իսկ ի սրբութիւն սրբոցն մերկանալ զայն և զգեստ սպասաւորի զգենուլ միայն սպիտակ կտաւի և խնկարկել անդ: - 636. Գրիգոր մագիստրոսն ի տարօն եկեղեցի է շինեալ. և ծախիւք պատկեր բերեալ և անդ եղեալ: - 639. Դարձեալ՝ նախ զօրինակն, և ապա՛ զճշմարտութիւնն ուսանիմք աստ, և ապա՛ անդ անընդմիջաբար ի տեսնէ...: - 643. Իսկ զկանոն ջրօրհնէից՝ սրբոյն բարսղի է արարեալ յեօթն ամի հայրապետութեան իւրոյ յեմ. զի անդ հանդիպեցաւ: - 658. Երեսունևթ, Քանի՞ են թիւք տանջանաց անդ: - 661. Երկրորդ՝ այն տեղի անմարմնոց է ոչ կարէր մարդս մարմնով անդ բնակիլ. - 662. Եւ անդ զի յաւիտեան է և ո՛չ ժամանակ: - 662. Վասն որոյ յերկրի աստ բազմանան թուով. և ապա՛ միահաղոյն մտցեն անդ որպէս բազմութիւնք հրեշտակաց: - 662. Եօթներորդ՝ աստ հանդէս մարտի է, և անդ յաղթանակ պսակի: - 662. Արդ՝ ըստ կարգի՝ սերմանքն

յառաջ են քան զարդիւնսն. և նահատակքն քան զպսակն. վասն որոյ որք աստ փորձ գտանին, անդ առցեն զպսակն կենաց: - 662-663. Արդ՝ ի յերկրի մեղանչեալք՝ դարձեալ ապաշխարութեամբ անդ ժամանենք: - 663. և նա ցաւօք և տրտմութեամբ և հեծութեամբ կայ անդ ի խաւարին բանտն ընդ այլ խաւարասէր հոգւոցն: - 669. Երրորդ, նշանակէր անդ ի հանդէս մտանել...: - 672. Տասներորդ՝ զի այսպէս ողջունի և հոգին անդ որպէս մարմինն աստ. նախ յաստուածպետութենէն, և ապա ի համակարգ հոգւոց սրբոց: - 673. Եօթներորդ, զի հողն ամենեկին ներքին ծայրքն է ամենայն տարերաց. անդ դնի մարմինն: - 678. Նախ՝ զի ի սրբոցն որ անդ են թաղեալ՝ օգնութիւնս ընդունին զերեզմանակիցք նոցա: - 678. Երկրորդ, զի սիրելիք նոցա որք անդ ժողովին, տօնեն և յիշեն զնոսա աղօթիւք առ աստուած: - 678. Երկրորդ, զի աստ մի միայն տանջանք, և անդ բազում և ազգի ազգի: - 679. Երրորդ, զի աստ միայն մարմինն, և անդ հոգին և մարմինն տանջին: - 679. Առաջին նման է այնմ որ ասեն զհոգին ընդ մարմնոյն ի հող լուծեալ կամ անդ տանջեալ...: - 687. Ուր ետես զիդ երիցունսն շուրջ զաթոռովն աստուծոյ. և զբազմութիւն հոգւոց սրբոց յամենայն ազգաց ժողովեալ անդ: - 688. Եւ գիտելի է, զի հիմն և սկիզբն անդ եկեղեցւոյն եղև տէր մեր յիսուս քրիստոս յարուցեալ ի մեռելոց. և ընդ ինքեան հանեալ և վերացուցեալ զհոգիս սրբոց նահապետաց և մարգարեից: - 688. Անդ ժողովեցան առաքեալք և վկայք սուրբք և կատարեալք մինչ ի միւսանգամ գալուստն. - 688. Եւ սկիզբն անդ ժողովելոյ ի յարձակելն քրիստոսի առ ժամանակեայ զհոգիսն անարժանից՝ անդ մնացին և անտի դարձցին մեղաւորք անրդէն ի դժոխս ըստ մարգարեի: - 688. Անդ ժողովին և հոգիք չարաց և ամբարշտաց ի ձեռն հրեշտակաց չարաց. ո՛չ ըստ բնութեան, - 688. Բայց այժմ ըստ ինքեան, և անդ ըստ հատուցման: - 690. Նմանապէս և մեղաւորքն անդ ի յարութեանն ի մէջ չարեաց և տանջանաց: - 694. Չի թէպէտ անդ ո՛չ է փառք, այլ և ո՛չ տանջանք և չարչարանք գոյ. վասն այսորիկ առ աստուած ասէ որք են ի պահեստ հոգւոցն: - 695. զի վասն անտի քաւարանին աստ ո՛չ պահեն և ո՛չ աղօթեն. և անդ ի դժոխս մատնին: - 698. ապա սուտ են որք անդ ասեն փրկութիւն և քաւարան: - 698. Ապա ուրեմն որք աստ խոստովանութեամբ արձակին ի մեղաց, անդ ազատեալ են ի տանջանաց: - 699. Եւ ո՛չ է ի դէպ թէ հոգին ըստ ինքեան վճարէ զպարտս մարմնոյն. ապա ո՛չ է անդ քաւարան: - 699. Իսկ անդ ո՛չ գոյ այս ամենայն. - 700. Իսկ մեռեալ և անդ գնացեալ արդարութիւնն է յայտնի և ոչ ողորմութիւնն. - 700. Եւ զի ո՛չ գոյ ողորմութիւն անդ յայտ է ի յիմար կուսանացն. և ո՛չ զերծումն ի տանջանաց. - 700. և որ որք ի պատիժն աստ ոչ ժամանէ կրել, անդ կրէ յետ մահու ի հուրն և քաւի: - 701. Եւ արդ՝ անգիտութեամբն ներելի՛ է. Իսկ գիտութեամբն ապաշխարելի. Իսկ չարութեամբ մեղքն է պատժելի. կամ աստ ժամանակեայ, կամ անդ յաւիտեանական: - 701. Նախ՝ զի աստ յայժմու կեանս շնորհքն է, Իսկ անդ փառքն. որպէս աստ մեղքն է և անդ պատիժն. այլ ո՛չ քաւարան: - 702. Երրորդ, նոքա փայտ խոտ և եղէգն զներելիսն ասեն. որք անդ ծախին և ազատին. - 702. ...որով դրոշմեալքն յետ արտաքս ելանելոյ ի մարմնոյս, թռչին յանապատն ի մեղաց յերկինս կերակրիլ անդ յուսով մինչև լնու թիւ կատարման աշխարհի: - 703. Տեսէք եղբարք զսրբոց վարդապետաց բանսն զի ո՛չ գոյ անդ քաւարան հրոյ: - 703. Եւ զոր ինչ լինի ի կատարածի անդ ցուցանեն: - 703. Իսկ մինչևն անդ ո՛չ է կոպար ժամանակի. այլ յաւիտենի: - 704. Նախ՝ որպէս ո՛չ է անդ գործ մեղաց, նոյնպէս և ո՛չ թողութիւն: - 704. Աստ վաստակիլ և անդ հանգչիլ: - 704. Այս կեանքս է սերմանելոյ, և անդ հնձելոյ և ժողովելոյ: - 704. Ասենք առ այս նախ՝ եթէ անդ մեղաց թողութիւն ո՛չ է զոր աստ ոչ թողութիւն: - 704. Այլ ամենայն մեղք որ աստ թողութիւն՝ և անդ...: - 704. ...զի թէ որք աստ զպատիժ մեղաց ոչ կարացէ վճարել, անդ վճարեսցէ և թողցի: - 704. Թովմաս ասէ, կին յեգիպտոսէ ի գալ լինի. և անդ ուր կինն ղովտայ էր ննջէ: - 706. Անդ ի բունն ձայն լսէ թէ՛ կին դու յղացիս մեծ ոմն: - 706. ուր ազգին բունն է և գլուխ՝ անդ հնչեցուցանէ որ ազգին առաջնորդն է: - 713. Եւ թէ վասն է՞ր ոչ գիտենք զկատարած աշխարհի և զկենաց մեր, գրեալ է ի վեր անդ առ նահապետսն ի ժողովուրդսն ի դժոխսն: - 718. Չի ուր կամք հոգւոյն խնդրէ՛ անդ ընթանայ և մարմինն անարգել ի յական թօթափելն. - 722. Եւ որպէս աստ հոգին ի մարմնոյն կրեաց. նոյնպէս և անդ մարմինն ի հոգւոյն կրեսցէ եթէ զբարիս և եթէ զչարիս: - 724. Ասենք եթէ՛ անդամքն այնք որ աստ լցեալ են ապաւառով, անդ լցցին դժոխսովքն լուսաւորեալ լուսով: - 725. Նախ՝ զի արու և էգ անդ ո՛չ ճանաչին մասին անդամօք, այլ յատուկ դիմօք և բարի գործովք և փառօք և անւամբ զանազանին...: - 725. Երկրորդ՝ զի թէ արական մասն երևի՛ ոչ ինչ նախապատուի կամ էգն անարգի. զի մասունք անդամոց անդ ո՛չ է զազրալի: - 726. Այլ որպէս կայծ հրոյ և անօթ արեգական բոլորովիմբ է լոյս, նոյնպէս և անդ բոլոր անդամօքն փայլեսցին իբրև զարեգակն: - 726. Այլ

համահասակ քանակաւ ո՛չ. զի աստ ոմն մեծ լինի և ոմն փոքր ի ջերմութենէն որ անհաւասար է ի նոսա. նոյնպէս և անդ: - 726. Եւ դարձեալ՝ ուր գիշեր ոչ է՝ ոչ են պիտոյ անդ լուսին և աստեղք: - 728. Նախ՝ զի խոնարի և ցած է կողմն հարաւոյ. և լուսաւորքն անդ շրջին. և աջ կողմ է աշխարհի. վասն այն ջերմ է: - 731. Երևի՞ անդ փայտ խաչին յորում խաչեցաւ տէրն: - 732. Գո՞յ անդ աթոռ յորում նստցի: - 736. Ութերորդ, ահագին է անդ դառնալի վճռովն...: - 737. Դարձեալ, ձորն յովսափաթու կոչի ձոր դատաստանի. այսինքն է կալն ուռնայի, ուր դաւթի խոստացաւ անդ առնել դատաստան. յորժամ սեղան շինեաց և պատարագեաց զեզինսն և բարձաւ մահն: - 737. Երկրորդ, զի դատաստանն պարտի յայտնի լինի. այլ՝ արդ՝ երուսաղէմ է՝ առաւել յայտնի վասն փրկութեանն որ անդ կատարեցաւ: - 738. Երրորդ, յարմարի տեղիքն այն՝ դատաստանին աստուծոյ որ անդ լինելոց է. այսինքն գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան...: - 738. ...զի անդ արդարութիւնն ծածկէ՛ զողորմութիւն. որպէս աստ ողորմութիւնն ծածկէ զարդարութիւնն: - 738. Իցէ՞ անդ ձայնական խօսք: - 739. Երկրորդ՝ զի ո՛չ ունին զլոյս շնորհացն որովք տեսանի աստուած. զի որք աստ ո՛չ տեսին հաւատով, և անդ ո՛չ տեսանեն իմացմամբ: - 740. Դարձեալ կրկին վկայ անդ, - 743. Դարձեալ անկանիլ ի խորխորատ՝ է՛ ժամանակաւոր. այլ մնալն անդ է՛ յաւիտենական: - 744. Եւ որպէս աստ՝ նոյնպէս և անդ է կշիռ արդարութեան: - 745. Եւ կշիռ ողորմութեանն ըստ ինքեան մարմնաւորի և հոգևորի. զի աստ մարմնաւորն և անդ հոգևորն կշռի և միտէ՛: - 746. Իսկ անդ հաւասարի կշիռն ըստ յուսոյ, և միտէ՛ ողորմութիւնն ըստ սիրոյ: - 746. Երկուսասաներորդ, հնձան կոչի և վերջին օր դատաստանին. զի անդ հաւաքին ամենայն բարիք և չարք և գործք նոցին. և չարքն ճնլեալ արտաքսին ի տանջանս, և բարիքն ի կեանս: - 749. Նախ՝ զի կամ ննջելով հանգչին ի տանջանացն. իսկ անդ հատեալ է քուն յաչաց նոցա: - 750. Երկրորդ՝ կամ մահուամբ զերծանին. իսկ անդ բարձեալ է մահ...: - 750. Երրորդ՝ կամ գործիք տանջանացն նուագին. իսկ անդ հուրն է յաւիտենական որ ոչ պակասի: - 750. Չորրորդ՝ կամ տանջօղն դադարի. իսկ անդ հրամանն աստուծոյ է տանջօղ որ ո՛չ երբէք դադարի: - 750. Անդ տիւ և գիշեր ժամանակի և մասանց սորին ո՛չ է. զի անցեալ է ժամանակն և մնացեալ է յաւիտեանն: - 750. Որ են զանազան տանջանք զոր կրեն ամբարիշտքն անդ: - 751. Ձի որպէս աստ եղև ծառայ մեղաց, լիցի և անդ հարկատու պատժոց: - 751. ...զի որպէս աստ է մահ ժամանակեայ և անցաւոր. անդ յաւիտենական և անմահ մահ: - 751. Արդ՝ ի նախասացելոցս հաւաքեա՛. զի լինիցի անդ Ձերմութիւն հրոյ: - 751. Եղիցի անդ երևակայութիւնն չարակարծիք: - 751-752. Եօթներորդ՝ ամօթ մեղացն. որք անդ ամենայնքն յայտ լիցին և զինքեանս թաքուցանել չկարեն: - 752. Վասն երկրորդին, որք ցրտիւ չարութեան աստ կարծրացան, արդարապէս անդ տանջողական ցրտիւ կրճտեն զատամունս իւրեանց: - 752. Վասն երրորդին, զի նախանձ և ատելութիւն աստէն որպէս որդունք խածատեցին զընկերս. արժանապէս որդունքն անդ խածատեն զնոսա: - 752. Վասն չորրորդին, որք աստ ժահահոտ նեխութեամբ պոռնկութեանն քաղցրապէս փափկանային. արդարապէս անդ դառնապէս տանջին: - 752. Վասն հինգերորդին, որք աստէն զխրատս ընդունել ո՛չ կամեցան և ընդ մարդկան տանջիլ ո՛չ արժանացան. վասն յանորիկ արդարապէս անդ՝ անդադար հարկանին ուռամբ: - 752. Վասն վեցերորդին, որք զխաւար մեղաց աստէն սիրեցին և առ լոյսն քրիստոս գալ ո՛չ կամեցան. վասն այնորիկ ահագին խաւարաւ անդ նսենմանն: - 752. Ո՞րպէս են եղեալ անդ: - 753. Ձի ո՛չ զգալի գիշեր և ո՛չ իմանալի. մեղաց կամ անհաւատութեան կամ տգիտութեան գտանի անդ: - 761. Եւ այլն ամենայն որ լսի ի սուրբ գիրս՝ անդ կատարեսցի: - 762. Ձի անդ բոլոր մարմինն ընդ այն է՛ երկինն հրեղէն յորում է լոյս յաւետ: - 763. Անդ եղիցի ճշմարիտ փառք, ուր ո՛չ որ գովեսցէ մոլորութեամբ. և ո՛չ գովեսցի որ սուտակասպասութեամբ: - 765. Ձի ուր կամեսցի հոգին՝ անդ եղիցի առ ժամայն և մարմինն: - 766. Ո՛չ ի յամիսս անցաւոր. և ո՛չ ի յամն մշտնջենաւոր. զի աստ մարմնապէս և անդ հոգեպէս: - 768. Հաւատն սկիզբն աստ. և անդ զօրութիւն գործոյ: - 769. Մեր գործքն և յաստուծոյ տուեալ բարին հաւատով կնքի. և պակասն յանդիմանի այժմ ի խղճէ մտաց որպէս ի գրոյ. և անդ ի դատաւորէն, որ չար ծառայ կոչէ: - 769. Դամպարք ի միում տան. և ուրուք շարժեցելոյ ի նոցանէ լոյսն ո՛չ շարժի և ոչ բաժանի և ո՛չ հատանի թէ անջրպետ ոչ կայցէ ի միջի. և անդ ո՛չ է միջոց: - 770. Յիրաւի ապա ըստ այսմ օրինակի՝ որք ի մշտնջենաւորէն փոխանցին առ երագ սնոտեաց, ոչ ունիցին ինչ ի մտի. թէ և անդրադարձեալ աստի անդ մնացէ յիշատակութիւն որպէս ասացաւ: - 775. Այլ և աստ ապաշաւելն ոչ ինչ օգտեալ. որպէս և անդ ո՛չ լսողաց բերանով հաշեալք. որ և ո՛չ գոյր անդրէն դառնալ. և ո՛չ կարի յօժարացն **չահավաճառ** եղեալ. ո՛չ գիւտ և ո՛չ ողորմ. հանգոյն յիմարացն օրիորդաց: - 789

ԱՆՂԱՊԱՐ + Երրորդ՝ զանդադար շարժումն: - 26. Նախ՝ ի շարժմանէ՝ երկնային մարմնոց. զի միշտ նոյնպէս և անդադար շարժին. առնելով զօր և զամիս՝ և զեղանակս՝ և զտարի՝ ստուգագոյն չափով առանց յաւելուածոյ և պակասութեան: - 181. Զնգետասաներորդ՝ անդադար է ի ներգործութիւն յորս կարգեցաւ: - 186. Եւ թոքն զի անդադար շնչէ: - 241. Եօթներորդ՝ նա՛ միայն է միշտ և անդադար ծնունդ. զի ո՛չ սակաւ ի ժամանակի, և ո՛չ ի ժամանակի դադարի. այլ որպէս լոյս ի հրոյ միշտ և անհատապէս ծնանի: - 472. Վասն հինգերորդին, որք աստէն զխրատս ընդունել ո՛չ կամեցան և ընդ մարդկան տանջիլ ո՛չ արժանացան. վասն յանորիկ արդարապէս անդ՝ անդադար հարկանին ուռամբ: - 752. Եւ անքուն ասին, զի անդադար տանջեն: - 753

ԱՆՂԱՍ + Դարձեալ անդրանիկ է ըստ շնորհաց հոգւոյն զոր ընկալաւ ո՛չ վասն կարօտութեան՝ զի լիապէս ունէր այլ զի գլուխ էր մեր՝ ընկալաւ՝ զի յանդամս իւր սփռեցէ: - 41. Այլ որ եղև փոխանակ հնոյն նոր անդամ. և նզովք կոչեցաւ վասն իմ և մեղք այն որ ո՛չ արար զմեղս, և ելոյծ զանէծս և եբարծ զմեղս: - 42. Այսպէս և զանհնազանդութիւնս մեր. զոր ոմանք ուրացութեամբ և կէսք ախտիւ՝ իւրն վերագրէ գլուխ գոլով անհնազանդ անդամոցն: - 42. Իսկ յորժամ հնազանդին ամենայն անդամք գլխոյն քրիստոսի գիտութեամբ և փոփոխմամբ, յայնժամ և ինքն լնու զհնազանդութիւնն, ընծայելով զհնազանդեալքս հօր: - 42. Այլ զի մեք թողեալք և անտես եղեալք յաստուծոյ վասն յանցանացն, զդէմս մեր տպաւորէ՛ յինքեան. բնութենակից գոլով մեր և գլուխ անդամոցս: - 42. Գլուխ գոլով մեր և լեզու. զսկարութիւն բնութեան անդամոցս ցուցանելով հօր: - 42. Եւ ինքն աստուած ի վերայ ամենայնին՝ միաւորութեամբ գլխոյն ընդ անդամոցն: - 43. Զի նա գլուխ է մեր՝ և մեք անդամք. յորժամ տեսանէ զմեզ ի մեղս՝ հոգայ՝ և ցաւի վասն մեր: - 48. Զի թէ ասեմք եթէ ոչ է աստուած, յայնժամ բաժանեալ յաստուածութենէն՝ ո՛չ լինի աստուծոյ ձեռն. և ո՛չ աստուծոյ մարմին. կամ արիւն. զի մասն բաժանեալ ի բոլորէն ո՛չ է բոլորին մասն. և ո՛չ կոչի. որպէս ձեռն հատեալ յանդամոցն ո՛չ կոչի մասն բոլորին: - 92. Զինգերորդ՝ ոտքն են հաւատացեալք և առաքեալք նորին. և գլուխ է քրիստոս. զի անդամք և մարմին ենք նմա ըստ առաքելոյ: - 130. Իսկ եթէ ոք հարցանէ, ապա վասն է՞ր ստեղծան ծննդական անդամքն յորժամ ո՛չ ծնանէին ի դրախտին: - 226. Տասներորդ՝ երկոժն անդամքն. և է անդամքն. և երիկամն ճարպով է: - 227. Երկոտասան անդամքն կենդանակերպիցն և **բժան** մասին երկրին: - 232. Վասն է՞ր մարդոյս ձևն ուղիղ. գլուխն ի վերայ. և այլ անդամքն ի ներքոյ: - 232. Իսկ այլ անդամքն ըստ կարգի զմիջին և զվերջին: - 232. Նմանապէս և բոլոր ամենայն անդամքն է է տապաղայ: - 239. Ո՞ր է **բժան** անդամք մարդոյն: - 241. Ինն՝ անդամուրքն: - 241. Եւ բաժանին **բժան** անդամքն ըստ երկոտասան կենդանակերպիցն. և **բժան** մասին երկրի: - 241. Դարձեալ ոմանք ասեն զմին ձեռքն երեք անդամ. այս է՛ մինչ ի խաղալիկն մին. և մինչ յարմունկն **բ**. և մինչ ի կուռն երեք: - 241. Եւ **զ** ևս **բ** ոտիցն՝ լինին **բժան** անդամք: - 241. Իսկ է գլխաւոր անդամքն են այսոքիկ ըստ է մոլորակացն ունելով զբնութիւնս նոցա: - 241. Եւ գլխաւոր անդամք են տքա. զի թէ յայլ անդամքն այսինքն աչքն՝ ականջն՝ ձեռքն՝ և ոտքն՝ կամ այլն վնասի, մարդն ապրի: - 241. Եւ որպէս է են գլխաւոր անդամք՝ և է մոլորակք յերկինս: - 241. Զի **դ** հիւթն ներքին անդամոց ի ձեռն սրտին պատճառեն **զդ** հիւթն արտաքին: - 243. Բայց կին մարդոյն **դ** ոսկր աւելի՛ է քան զառն. այսինքն է ծննդական անդամոցն: - 243. Կամ զօդուածք ներքին գլխաւոր անդամոցն և արտաքին մարմնոյն, որ մորթ և միս և արիւն և այլքն առ միմեանս յօդին՝ լինին նոյնքան: - 244. Եւ դարձեալ թիւ ոսկերացն մխը. և **բժան** անդամքն, և **ե** զգայարանքն յօդեալ առ միմեանս, լինին յկէ զօդուածք: - 244. Եւ նա՛ տայ խաղալ և շարժիլ ոտից և ձեռաց և այլ մասանց անդամոցն: - 244. Եւ առ հասարակ ասեն զայս դնել ի մտի. զի չափաւորութիւն անդամոցն ըստ ձևոյն և ըստ գունոյն և ըստ քանակութեան և ըստ կազուածոյն և ըստ շարժմանն, նշանակէ զբարի մտացն ընդաբոյս յարմարութիւնն: - 248. Իսկ ամենայն անդամք որ ներհա՛կ են այսմ, զթիրամիտն ցուցանեն: - 248. Եւ նախ սիրտն կազմի քան զայլ անդամսն. զի ջերմութիւն սերմանն ի մէջն ժողովի և կազմէ՛ զսիրտն: - 261. Եւ դարձեալ սիրտն է ի մէջ բոլոր անդամոցն որպէս կէտ կարակնին: - 261. Այսպէս և արու մանկանն յաջ կողմն բեղնաւորեալ՝ վասն ջերմութեան լերդին և լեղւոյն՝ փութով կատարի անդամօք: - 261. Արդ՝ որպէս ասացաք՝ մարմինն է ի **դ** տարերաց. և ունի ե զգայութիւն. վասն որոյ յինն ամիսս հաստատի անդամօք և ապա ծնանի: - 263. Նախ ասեն ոմանք, եթէ ուղեղ գլխոյ անբանիցն ընդ խելապատակին ունի չորութիւն և հովութիւն. և ջիւքն ի նմանէ յառաջեալ յանդամս մարմնոյն՝ փութապէս պնդէ՛ և տայ շարժիլ: - 266. Իսկ մարդոյն ուղեղն գէճ է և հով. զի նկարեցէ յինքն զիմացումն մտացն. և ջիւքն յառաջեալ ի նման վասն

գիծութեան ո՛չ կարէ պնդել զանդամսն. վասն որոյ ո՛չ կանգնի և ոչ գնայ: - 266. Երկրորդ՝ վասն ժամանակին. զի մարդն յինն ամիսն կատարէ զանդամս, և արջն երեք: - 267. Եւ ի քրիստոս բազմութիւն ամենայն հաւատացելոց սերեալք անդամք յանդամոց նորա և մարմինք ի մարմնոյ նորա ծննդեամբ ի նմանէ աւագանաւ: - 306. և մեք անդամք ի նա՛ յարեցաք և եղաք անդրանիկք հրեշտակաց որ էաք կրսեր նոցա. զի ամենայն երկնաւորքն ծունր կրկնեն քրիստոսի և խոստովանին զնա՛ տէր: - 309. Նոյնպէս և ծնունդք սուրբ աւագանին որք են անդրանիկք և անդամք քրիստոսի եղեալք, ազահութեամբ և պոռնկութեամբ կորուսանեն զշնորհն երկնաւոր. և ո՛չ լան և ո՛չ զղջան որպէս եսաւ: - 309. Չորրորդ՝ զի մի է և միակ անդրանիկն ի մէջ բազում եղբարց. որպէս մի է գլուխն և բազում անդամք: - 310. Այլ ոտք զհաւատացեալ անդամս իւր ասէ. զի սոքա՛ վեցեքին թշնամիքս կոխան լինին հաւատացելոց ի կատարածի: - 317. Երկրորդ՝ կոչի զգեստ նմա արտաքին և փոփոխական՝ հաւատացեալ անդամք քրիստոսի՝ եկեղեցի սուրբ...: - 318. Եւ մեք նորա կոչիմք զգեստ, զի ընտանի անդամք և ոսկերք ենք մարմնոյ նորա: - 318. Իսկ տէրն մեր բոլոր անդամօր մեռաւ. զի զբոլոր բնութիւնս փրկեաց: - 332. Եւ յօշէն զանդամս բժան մասն ընդ ցեղիցն. և զոտս և զփորն լուանալն. և ողջակիզել ի վերայ պղնձի սեղանոյն: - 358. Անգամ անդամ յօշէլն. զերկոտասան անդամոց սրբելն և հատանել ի մեղաց: - 360. Իսկ թէ այլ ինչ անդամն հատցի և մեռցի կենդանին, ո՛չ է ուտելի. ո՛չ հատեալ անդամն և ո՛չ բոլորն: - 366. Դարձեալ՝ մեք մարմին ենք քրիստոսի և անդամք նմա. նոյնպէս և զգեստ. այսպէս տուն և տաճար. մկրտութեամբ և հաւատով և բարի գործով: - 367. Պարտ է զմեզ սրբութեամբ արժանապէս տաճար և զգեստ և անդամս պահել նմա: - 368. Երրորդ՝ օրինական. զի որպէս մին գլխոյ բազում անդամ կարէ՛ լինիլ. այլ ո՛չ անդրադարձեալ: - 401. Նմանապէս և բժան քարինքն հանեալ ի ցամաք և կանգնեալ սեղան՝ հաւատացեալքն են. որք ի ձեռն բժան առաքելոցն հաւատացին և ելին ի մեղաց. և եղեն սրբութեան սեղան աստուծոյ բժան անդամօր և բժան առաքելովք: - 415. Եւ տէր մեր զհաւատացեալս իւր հանեալ ի մեղաց շինեաց սեղան և եկեղեցի սուրբ. և զմեղս երկոտասան անդամոցն ընկղմեալ կորոյս: - 418. Նշանակ եօթնարփեան հոգւոյն ընկալեալ անկարօտաբար իբր ի գլուխ տէր մեր, և պարգևեալ անդամոց իւրոց: - 422. Եւ զօրութեամբ խաչելոյն գլուխ չարին ջախջախի. և սրբին անդամք մեր: - 424. Երկրորդ՝ զի ո՛չ ինչ անդամ զազրելի է ի մարդն. այլ ամենայնն հաւասար են յարդարութիւն. եթէ ոչ եկամուտ ինչ խառնեսցի ի նմա: - 469. Պարտ ուրեմն էր բանին կենաց ելանել յայնմ անդամոց, որ պատերազմի՛ ընդ մահու: - 469. Երրորդ՝ կոչի անդրանիկ ըստ հոգւոյն շնորհաց. զոր նախ ընկալաւ իբր գլուխ՝ և եհեղ յանդամքս իւր: - 473. Այլ և ոսկր միս ջիլ և մորթ՝ մի անդամ շարադրեն: - 476. Տասներորդ՝ քրիստոս փեսայ կոչի և եկեղեցի հարսն հոգևոր. և նա՛ գլուխ և մեք անդամք և ժառանգակիցք: - 480. Եւ թէ ո՞րք են մասնաւոր անդամք եկեղեցւոյ: - 525. Զ՞ինչ է որ քրիստոս գլուխ կոչի և եկեղեցի անդամք: - 532. ...անդամք քրիստոսի ենք և բնութենակիցք: - 532. Այլ գիտելի է, զի քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, և հաւատացեալք մարմին և անդամք նմա...: - 532. Նախ՝ որպէս մի է գլուխ, և անդամք բազում: - 532. Երկրորդ՝ միով գլխով բոլոր անդամք ամենայն մի են հաղորդութեամբ նմա: - 532. Երրորդ՝ ի գլխոյն իջանեն կենդանութիւնք և զօրութիւնք և առողջութիւնք և շարժութիւնք ի բոլոր անդամս ի ձեռն ջլոյն: - 532. Երրորդն ի միոջէ և առ մի. որպէս բժշկական դեղ և գործիք. նոյնպէս մի է եկեղեցի յիւրաքանչիւր ազգս. զմի և զնոյն ունելով գործ և իր ի միոյ գլխոյն առ մի անդամքս. ի միոյն քրիստոսէ առ մի քրիստոնեայքս. ի միոյ հաւատոյն առ մի հաւատացեալքս...: - 533. Իսկ մայրն է եկեղեցի վասն անդամոցն քրիստոսի: - 534. Ո՞րք են մասնաւոր անդամք եկեղեցւոյ: - 534. Սարմին՝ բոլոր հաւատացեալք և անդամք քրիստոսի: - 534. Երկոտասան անդամք մարմնոյ և դրունք: - 546. Դարձեալ՝ յայտնապէս ասել ո՛չ է հարկ՝ է ամենայն բազում պատուական է քան զմին. զի ահա՛ գոյացութիւնն մի է և պատահումն բազում. և արեգակն մի է և աստեղք բազում. և գլուխն մի է և անդամք բազում: - 551. Հաղորդութիւնն է՛ խորհուրդ սիրոյ. զի սիրով միաւորիմք և յօղիմք ի գլուխն քրիստոս. մարմին ի մարմնոյ նորա և անդամ յանդամոց նորա: - 587. զի էառ որպէս գլուխ մեր, և եհեղ յանդամս ի հաւատացեալս իւր...: - 593. Եւ հաղորդելն, որպէս անդամ ի գլուխն յօղէ. զի ամենայն կատարմանց կատարումն հաղորդութիւնն է. այսինքն կարգին՝ պսակին՝ խոստովանութեան՝ մկրտութեան՝ և այլն: - 594. Եւ ի մեզ բժան անդամք մարմնոյ. և բժան դրունք զգայութեանց. որպէս բ աչք. ականջք. պինջք. բերան. և այլն: - 614. Եւ բժան անդամքս տօնենք: - 616. Դարձեալ, ը օր եկեղեցւոյ տօնենք. և մի գլխոյն եկեղեցւոյ. և անդամոց նորա: - 616. Դարձեալ՝ ունիմք բժան անդամք.

ըստ իւրաքանչիւրոցն մի մի ժամս աղօթեմք: - 624. Քսանե, թէ ամենեքեան յառնեմք. և ամենայն անդամօր: - 660. ...յորժամ ի գլխաւորագոյն անդամքն դիպին. այսինքն ի սիրտն, կամ ի լեարդն, կամ ի խելապատակն: - 668. ...գլխոյն օծուուն խորհրդով յանդամն իջանէ...: - 672. Այլ և յկե զօղուածովքս և բժան անդամօր մարմնոյս մեղանջեմք: - 683. Ո՛ հայրդ ես որոց ի վեր քան գերկինս. այսինքն հոգւոց սրբոց կատարելոցն որ ի վերեն քան զդասս հրեշտակաց մերձ քրիստոսի որպէս քահանայք առ քահանայապետ, և անդամք առ գլուխն. և որդիք առ հայր: - 688. Ամե՞նայն անդամօր յառնեն թէ ոչ: - 725. Ասեն վարդապետք թէ՛ բոլոր ամենայն անդամօր յառնեն անթերի: - 725. Եւ որպէս հոգին ունի զգօրութիւն իւր անպակաս. նոյնպէս և անդամք մարմնոյն պարտ է լինիլ անպակաս զի իցէ կատարեալ մարդ: - 725. Չի եթէ մազն որ է գեղեցկութիւն մարմնոյն յառնէ... քանի՞ առաւել ևս անդամք որ յեւթենէ մարմնոյն են յարիցեն: - 725. Նախ զպակասութիւնն. որպէս ի տղայս և յանդամնահատս և նուազեալ անդամք. որպէս դ՛ մատնի և այլքն. - 725. Երրորդ՝ ուղղի մոլորութիւնն որ է՛ խանգարումն անդամոցն ի միմեանս սխալեալ ըստ բնութեան տկարութեանն: - 725. Եւ թէ որ ասիցէ՛ բազում անդամք են ի մեզ լցեալ աղտեղի ապաւառով՝ և նոքա ո՞չ յառնեն: - 725. Ասեմք եթէ՛ անդամքն այնք որ աստ լցեալ են ապաւառով, անդ լցցին դ՛ հիւթովքն լուսաւորեալ լուսով: - 725. Եւ թէ որ ասիցէ, բազում անդամք են կենդանականք, որպէս սիրտն լեարդն թոքն և այլքն որք ի յարութեանն ո՛չ են պետք. զի ո՛չ է հարկ կենդանութիւն մարդկան: - 725. Ասեմք, թէպէտ այնպիսի անդամքն ո՛չ են պիտոյ ի յարութեանն, սակայն յառնեն վասն կատարելութեան և գեղեցկութեան...: - 725. Ամբողջ գոլն որպէս բոլոր անդամօրն: - 725. Նախ՝ զի արու և էգ անդ՝ ո՛չ ճանաչին մասին անդամօր, այլ յատուկ դիմօք և բարի գործովք և փառօք և անամբ զանազանին. որպէս դասք կուսանացն ի հայրապետացն: - 725. Երկրորդ՝ զի թէ արական մասն երևի՝ ոչ ինչ նախապատուի կամ էզն անարգի. զի մասունք անդամոց անդ ո՛չ է զազրալի: - 726. Այլ որպէս կայծ հրոյ և անօթ արեգական բոլորովիմբ է լոյս, նոյնպէս և անդ բոլոր անդամօրն փայլեցցին իբրև զարեգակն: - 726. Սակայն իւրաքանչիւր որ անսխալ անդամօր իւրովք յառնէ. այլ ո՛չ երևի թէ սա այր է և նա կին. այն ծեր և այն տղայ. զի որպէս հրեշտակք են յերկինս: - 726. Իսկ դատապարտեալքն ծանրացեալ մասամբք և զազիր անդամօր այր և կին. զի իւրաքանչիւր որ ի գործիական անդամս իւր կրեսցէ զպատիժն: - 726. Իսկ դատապարտեալքն ծանրացեալ մասամբք և զազիր անդամօք այր և կին. զի իւրաքանչիւր որ ի գործիական անդամս իւր կրեսցէ զպատիժն: - 726. Տասներորդ, քրիստոս գլուխ է մեր և մեր անդամք. և զի քրիստոս է դատաւոր՝ պարտիմք մեք զմիմեանս մեծարել և սիրել...: - 735. այսինքն բոլոր ամենայն անդամօր մարմնոյն յաստուածութիւնն հանգիցէ. զի դադարեցի եկեղեցի յամենայն աշխատութեանց: - 736. Իններորդ՝ հրեղէն կապանքն. որովք իւրաքանչիւր անդամք կաշկանդին: - 752. Վասն իններորդին, որք աստ իւրաքանչիւր մեղօք գոյին շաղախեալք. արդարապէս ունին զիւրաքանչիւր անդամս կապանօք կաշկանդեալս. և ցանկան մեռանիլ և փախիցէ մահ ի նոցանէ: - 753. Նախ՝ զի առ նոսա միաւորեալ է քրիստոս իբր տէր ընդ ծառայս. իսկ միաւորի ընդ եկեղեցի իբր փեսայ ընդ հարսին. և գլուխ ընդ անդամոց: - 757. Այնքան եղիցի միութիւն գլխոյն և անդամոցն, զի անդամքն զպատիւ գլխոյն իւրեանց՝ ինքեանց համարեսցեն: - 763. Որպէս գլուխ մարդոյ՝ զբարիս կամ զչարիս հատուցեալս անդամոց իւրոց՝ ինքեան համարի: - 763. Եւ գեղեցկութիւն մարմնոյն բաղկանայ յերից. այսինքն ի մաքրութիւնն, ի չափաւորութիւնն, ի ձև անդամոցն: - 766. Եւ ոմանք յորոց սրբազան առաջնորդն մեր, պակասութիւն ասաց գոլ զորս յետոյ կրեցին անդամք նորա. այսինքն ըզհատումն մասանց. այրումն հրոյ. և այլ իմն բազմազան տանջանս. յորմէ թուով պակասեաց ի քրիստոս և յաւելաւ անդամս իւր: - 781. Իսկ ամենայն զգայական կենդանւոյ թէպէտ իզին ըստիմք գոն վասն զծնունդս կերակրելոյ. սակայն և արուացն գոյ նոյն մասն անդամոց կազմեալ յարարչէն. և այն յի՞նչ պէտս լինի. խնդրել արժան է: - 785. Իսկ զի և արուի թէպէտ ո՛չ նոյն պիտոյիւք. սակայն ո՛չ ընդ վայր կազմեցաւ. ի լրումն բժան դրանց անդամոց. ի ներքս մուծանելոյ և արտաքս հոսելոյ զպակաս և զաւելորդս ինչ. անվնաս կելով կենդանւոյն: - 786. Եւ զանազանեալքն ի գիրս անդամոց, զանազանին և ո՛չ նմանին գոյացական տեսակօք: - 786

ԱՆՂԱՄԱՆՈՅԾ + Եւ ոմանք լը ասեն ըստ անդամայրութիւն զոր բժշկեաց քրիստոս: - 326. **զդ՝** անդամայրոյծ միակողմանց բժշկութիւն. **եդ՝** բորոտից սրբութիւն. **ըդ՝** բոլոր մարմնոյն հիւանդաց և ջերմացելոց առողջութիւն. **թդ՝** զդևան հանէր. **ժդ՝** զմեռեալսն յարուցանէր: - 328. Անդամայրութիւն էնիա: - 495. ...ընդ բառնիլ մեղացն բարձաւ և պատիժ գեհեմին. որպէս տէր մեր եթող զմեղս անդամայրութիւն.

և բարձրան պատիժքն: - 603

ԱՆՂԱՍՄԱՐԱՏ + Նախ գպակասութիւնն. որպէս ի տղայս և յանդամնահատս և նուագեալ անդամք. որպէս դ մատնի և այլքն. - 725

ԱՆՂԱՍԱՆԴ (ԱՂԱՍԱՆԴ) + Որպէս կրիտէս թագաւորն կրեատացւոց կախեաց ի մէջ տաճարին անդամանդ քարեայ ամենայն ուստէք ըմբռնեալ: - 180

ԱՆՂԱՍԱՆԴԵԱՅ (ԱՂԱՍԱՆԴԵԱՅ) + Եւ բաց յայսցանէ **բ** ակն յանդիմանութեան զոր անդամանդեայ կոչէին, և էր ի պճղնաւոր զգեստին ի վերայ ուսոց քահանայապետին յորժամ մտանէր ի սուրբն սրբոց երիցս ի տարուջն, ի տօնի գատկին և յիսներորդացն և ի քաւութեանն: - 349

ԱՆՂԱՆՕՐ + Ասենք եթէ՛ զոր ինչ ի յարութեանն աւուր լինելոց է սրբոցն, զսկիզբն անդանօր սերմանեաց ի նախնի մարդն ադամ. զի թէ յիւրում ժամանակին կերեալ էին ի կենաց պտղոյն, լինէին կատարեալ անմարք. և փոխեին յարքայութիւնն: - 282. Եւ անդանօր լինի անմահ և անապական ծնունդ և որդիք յարութեան. զի մեռանիլ ո՛չ ևս կարեն ասէ. վասն զի յանմահ զօրութենէն աստուծոյ ծնանիմք, և յանապական տարրեղէն միւթոց. վասն որոյ անմահ և անապական կայանան: - 308. Որ մինչ ի ծ ամն կատարէր զգործն իւր, և անդանօր դադարէր: - 379. Նաև անդանօր ետես նախանըկար տեսչութեամբ զորքանութիւն մարդկան ըստ թոյ: - 716. Դարձեալ՝ անդանօր բարեացն կրկին են վկայք. կենդանի և անկենդան: - 743. Վասն եօթներորդին, որք զմեղս խոստովան լինիլ ո՛չ կամեցան զորս առնել ո՛չ էր պարտ. վասն այնորիկ անդանօր ամենեցուն մերկացեալ և բացեալ յաւիտեան յամօթ լինին: - 752-753. Եւ այն զի՞նչ իցէ, զի սա միշտ մի և նոյնպէս մնայ. իսկ նա՛ աստանօր ողորմի զղջացելոցն, և ո՛չ ոչ նոյնպիսոյն. իսկ անդանօր ո՛չ զղջացելոց ողորմի մարդկան մեղաւորաց և ոչ անզղջից անմարմնոց շեղելոց: - 778. Նախ՝ որպէս անդանօր ողջունեն զխաղաղութեան և շինութեան զոլ. յեղակարծ ժամու հասանիլ բարկութեան: - 788-789

ԱՆՂԱՌՆԱԼԻ + Եւ ընդ նոյն ճանապարհն ոչ դառնալ, զանդառնալի պատուհան: - 442

ԱՆՂԱՍՏԱՆ + Այլ և նուէրք սրբութեանն տուես, անդաստանս պտղաբերս, անասունս, և այլ մասնաւոր նուէրք: - 359. Երեքտասաներորդն ի դանա որդի մանովէի Սամփսոն. որ կալաւ յ աղուեսս, և կապեաց ի նոսա ջահս. և այրեաց զանդաստանս այլազգեացն: - 420

ԱՆՂԱՏԱՂԱՐՏ + Ձի քն գեղեցկագոյն ի գերեզմանէն յարութեան քո հասից. և անդատապարտ եղէց յատենի քոյ առաջի հօր և հոգւոյդ սրբոյ: - 771

ԱՆՂԱՐՁ + Չորրորդ յայտ է, զի թպէտ սրտմտի՝ ո՛չ յինքնէ. այլ մե՛ք հարկանենք զնա ի գործն, անդարձ լինելով մեր: - 408

ԱՆՂԵՆ + Եւ երթայ առ իւր տէրն հեշտութեամբ. և անդէն վաղվաղակի իբրև երևմամբ և տեսութեամբ իմն շահի գպտուղն առաջիկայ երանութեանց: - 691. Եթէ փայտ խոտ եղէզն որ են մեղաւորքն, զի անդէն մնան: - 721

ԱՆՂԵՊ + Չորրորդ՝ անդէպ ժամանակն: - 256

ԱՆՂՈՐՐ + Եօթներորդ՝ զի է անդորր վայր. այսինքն հաւասար ընդարձակ և դաշտածն գոլով: - 184

ԱՆՂՈՐՐՈՒԹԻՒՆ + Երրորդ՝ զի հրամայէ՛ տէրն, «յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք». որով անդորրութիւն պարզկի ձեզ: - 161. Բժիշկք զհիւանդաց առողջութիւն և զցաւս. և նաւավարք զխռովութիւն ալեաց և զանդորրութիւն: - 536

ԱՆՂՈՒՆԴՔ + Ա՛րդ՝ ի մարդկանէ ո՛չ ոք ետես զաստուած, և որդի կուսին ո՛չ ետես որպէս դուդ ասես. սո՛ւտ է ապա և պատմութիւնն զոր ինչ ուսոյց մեզ. զի ո՛չ է տեսեալ և պատմէ. ահա անդուներք հայոյութեան. զոր ի կարգիս լռեն: - 96. Երեքտասաներորդ՝ երբեմն խորասուզեաց զլէգէտնն ի խորս անդնորոց: - 207. Որպէս ասէ իմաստունն, «աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի. խորհրդով և հանճարով իւրով զանդունդս պատառեաց»: - 270. Եւ ի յառնել տեսնն մերոյ ի գերեզմանէն՝ սարսեցին ամենայն թշնամիք նորա որդիք անդնորոց: - 316. Եւ խաչանիշ զաւազանաւն ընկղմեաց զիմանալին փարաւոն յանդունդս դժոխոց: - 337. Վիուկն այն է, որ ի վիաց և յանդնորոց մեռեալս կերպարանեն. դէք ի կերպս մարդկան երկին. զոր դևակոչ ասեն և հազիմաթ. և Նշանագէտ, որ ի գերեզմանս ննջէ և նշանաւոր մարդ կերպարանէ. որպէս զսամուէլ սաւուղայ երևեցոյց հարցուկ կինն: - 388. Եւ **բժան** քարինքն դարձեալ ի գետն եղեալ, նշանակէ՛ զմեղս ի խորս անդնորոց ընկղմեալ: - 415. Էջ ի գերեզմանն և յանդունդս յաւիտենից ընկղմեաց զնոսա: - 418. ... զի նստի յերկինս և հայի յանդունդս. և հայելով ի հիւանդս բուժէր, և զմեղաւորս սրբէր: - 436. Դարձեալ՝ օճն ի յերեսս երկրի, և

վիշապն ի խորս և յանդունդս: - 488. Յորում աւուր կիրակէի ի մէջ գիշերի ընդ առաւօտն յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն. հանելով զհոգիսն յանապատն երկնից. և խաչանիշ գաւազանաւն ընկղմեցաւ փարաւօն յանդունդս դժոխոց: - 513. և ո՛չ է աստուածային հրաման, այլ առաքելական ներումն ի դեղ անժուժկալութեան. զի մի՛ ի պոռնկութեան անդունդս կործանեցին: - 613. Եւ ծովն պատառեալ ի ձեռն մովսիսի այսինքն խաւարային անդունդք օդոյդ ի ձեռն առաջնորդ հրեշտակին: - 682. Եւ իջմամբ ի դժոխս կապեաց զնա և արգելեաց յանդունդս: - 705. Եւ այս՝ փոփոխումն յանեղ բնութիւնն երևեցուցանէ որ է՝ անդունդ հերձուած: - 778

ԱՆԴՈՒՆՆ + Որք զաչս իմաստից յիմանալի ճառագայթիցն խուսափեցին թիր կամօք, և խտոր մտօք. զանուղղայս խորհելով, և զանպատշաճս բարբառելով. յարծակեալ անկապ լեզուաւ և անդունդն շոթամբք բացեալ յերկինս. ցոպ բերանով ի բարձունս բարբանջելով. և յածեալ ընդ երկրաւ լեզուազարելով. որոց դատաստանն ի բնէ ո՛չ դատարկանայ. և կորուստն ո՛չ միրիեսցէ: - 31

ԱՆԴՈՒՍՏ + Նախ՝ է՝ վկայութիւն անդուստ իսկ թշնամեացն. քանզի ասէ ալպերտն ի յառաջին գիրքն ժա համարին, թէ հոգի ասեմ սրբութեան. արիւն փրկութեան. և ջուր լուացման: - 594. Երրորդ անդուստ՝ զի իբրև նոքա որ այն քան տկարքն էին՝ սակայն յայնպիսի թշնամին այն քան յաղթութիւնս գործեցին ըստ յոբայ: - 765

ԱՆԴՍԻՆ + Իններորդ՝ ըստ փոփոխման ասի. զի յղացեալ ունիմք զմահ անդստին. և ի վախճան մերծեալ հասանէ երկն ցաւոց. և բաժանեալ հոգին ծնանի ի մահ: - 308

ԱՆԴՐ + Այլ զայս երկբայիս յաղագս ոչ գիտելոյ քոյ թէ «մինչդ» ամենուրեք ո՛չ որոշէ ընդդէմ հանդերձելոյն. զի թէպէտ նշանակէ՛ զկէտն ուր մինչն է եղեալ, այլ զոր անդր է քան զնա՝ ո՛չ ուրանայ: - 42. Նոյնպէս և մեք աստէն քաղցեալ ենք բանիւ մինչ անդր երթիցուք, և ապա անդ զկրկին զգեստն զգեցցուք. այսինքն զփառս հոգւոյ և մարմնոյ: - 314. Այլ համբարձումն նշանակէ՛ ի միտս համայն բարձր քան զամենայն դասս իմանալեացն. զի նմա՝ երկրպագեն ամենայն երկնայինքն. և անդր քան զտեղի տիրամօրն. զի ի միածին որդւոյ իւրմէ խնդրէ զփրկութիւն մարդկան: - 519. Եւ տէր սիոն հայոց կաթողիկոսն անդր հասեալ բազում եպիսկոպոսօք և մեծամեծ ազատօք հայոց և իշխանօք նոցին. ընդ դէմ աղանդոց այնր ժամանակի, և թուլութեան կարգաւորաց եկեղեցւոյ, և բռնութեան իշխանաց: - 545. Չի յղացեալ էր ի գերեզմանին թաղէոսի. և սնաւ անդ՝ ուր առաքեալն սկսաւ քահանայագործել. և փոխեաց յինքն զշնորհս նորա անդր եղեալ եպիսկոպոս: - 548. Դարծեալ որպէս ի վեր անդր ի հրեշտակացն՝ բանն յերիս որոշեցաւ. այսինքն է՝ բան մտաց և բան լեզուի և բան գործոյ: - 739. Իսկ վասն տեղեաց դժոխոցն ասացեալ է ի վեր անդր լ զլուխն, **իդ** համարն: - 754

ԱՆԴՐԱՎԱՐՉԵՍ + ...զի մնացականն ո՛չ մնացականին ո՛չ հետևի. այլ անդրադարձեալ. - 8-9. Այլ և ո՛չ յեից է չարն. զի ամենայն որ է է՝ բարի՛ է և անդրադարձեալ և...: - 22. Առոր ասաց որդի, «ամենայն ինչ որ քո է՝ այն իմ է». և անդրադարձեալ «որ ինչ իմ է՝ այն քո՛ է» ասէ: - 61. Արդ՝ ընդդէմ քումդ խոհեմութեան ո՛րպէս իմանաս ի միում հասարակ բնութեան զբանն ծնեալ և զհոգին բղխեալ. իսկ հայր ոչ ծնեալ կամ բղխեալ. և անդրադարձեալ և...: - 74. Երկրորդ՝ հասարակ է ի միմեանս գոլ անձանցն. որպէս որդի ի հայր. և հայր յորդոջ. և հոգի ի հայր և յորդի. և անդրադարձեալ: - 106. Եւ է մի՛ որ անդրադարձի էի. և այսպէս ասի մի աստուած իբր թէ է՝ զի պատահումն ո՛չ ցուցանէ: - 110. Ապա յայտ է զի այլ է կարգ շնորհականին, և այլ է կարգ բնականին. զի բնականք ներքինք զվերնոցն բոլորապէս ունին և կոչին. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. որպէս անհատն զտեսակն և զսեռն բոլորապէս ունի և կոչի. զի պետորոս մարդ է և կենդանի և կոչի. այլ կենդանին մարդ՝ կամ մարդն պետորոս ո՛չ է և ո՛չ ասի: - 136. Իսկ հրեշտակաց և մարդկան, Նախ՝ զի մարդիկ միջնորդութեամբ հրեշտակաց առնուն, և ո՛չ անդրադարձեալ. թէ և մարդացեալ բանին: - 138. Երկրորդ՝ զի ուր հասանէ գործ արարչութեան, անդ գոյ և նախախնամութեան. և անդրադարձեալ և՛ զի ուր գործ նախախնամութեան է, անդ և գործ արարչութեան: - 157. Երկրորդ՝ հասարակութիւնն է, զի որպէս է նկարեալ ձնն, նոյնպէս և շինեալ տաճարն քանակութեամբ և որպիսութեամբ. և անդրադարձեալ և...: - 163. Այլ ասի տեղի կերպիւ ինչ, զի է՛ հայր ի յորդի. և որդի ի հայր. և հոգի ի հայր և յորդի. և անդրադարձեալ. որպէս ասէր՝ «հայր ի յիս, և ես ի հայր»: - 172. Այսպէս ի հասարակաց ի նուազունս գոլով ի մարմնականն տիպ. իսկ անդրադարձեալ: - 235. Նախ ասեն եթէ ի ծննդեանն կալեալ էր զգարչապարէն՝ եսաւայ, այժմ զփոխն անդրադարձէ՛ և յիշեցուցանէ նմա թէ՛ ամենայն իրի հատուցումն գոյ: - 311. Երրորդ՝ օրինական. զի որպէս մին զլխոյ բազում անդամ կարէ՛ լինիլ. այլ ո՛չ անդրադարձեալ: - 401. Եւ անդրադարձեալ.

երբեմն ողորմութիւն կոչի որդին. զի ողորմեցաւ մեզ: - 457-458. Արդ՝ եթէ ծնեալն աստուած է, նաև ծնողն աստուածածին է. և անորադարձեալ: - 466. Կամ անորադարձեալ ի ներքուստ: - 640. Առ այս ասեմք, թպէտ է՝ ամենայն իր բնութեամբ նա՛ և հասարակ. որպէս և սևութիւն ագռաւու. այլ ո՛չ անորադարձեալ. զի է՛ ինչ բնութեամբ, այլ ո՛չ հասարակ. որպէս կնտութիւն մարդոյ: - 774. Յիրաւի ապա ըստ այսմ օրինակի՝ որք ի մշտնջենաւորէն փոխանցին առ երագ սնտեաց, ոչ ունիցին ինչ ի մտի. թէ և անորադարձեալ աստի անդ մնացտ յիշատակութիւն որպէս ասացաւ: - 775

ԱՆՂՐԱՂԱՐՉՈՒԹԻՒՆ + Եւ սոքա են արգելք անորադարձութեան սոցա: - 165. Եւ է՛ ճշմարիտն բարի, և բարին ճշմարիտ, անորադարձութեամբ: - 248

ԱՆՂՐԱՆԻԿ + Իններորդ՝ Անորանիկն արարածոց. և պատասխանիք նոցա Ե գլխով: - 29. Առ որս ասեմք՝ թէ որդի ո՛չ ասի անորանիկ վասն գոլոյն ի կարգէ ստեղծուածոց, զի ո՛չ ոք ստեղծուած էառ զբնութիւն աստուծոյ որպէս որդին: - 41. Այլ ասի անորանիկ զի նա՛ էառ ի հօրէ զայն՝ որով ստեղծան ամենքն: - 41. Ուստի որդի ո՛չ միայն ասի անորանիկ այլ և միածին: - 41. Դարձեալ ասի անորանիկ և ըստ մարմնոյն ծննդեան: - 41. Դարձեալ անորանիկ է ըստ շնորհաց հոգւոյն զոր ընկալաւ ո՛չ վասն կարօտութեան՝ զի լիապէս ունէր այլ զի գլուխ էր մեր՝ ընկալաւ՝ զի յանդամս իւր սփռեցտ: - 41. Կոյսն մարիամ զմիածին՝ որդի ծնաւ ըստ ինքեան, և թէ զանորանիկն որդի առանձին, և թէ զերկուսն: - 68. Իսկ եթէ զանորանիկն առանձին, ահա՛ զկուսածինն որդի՝ ո՛չ ասէք աստուած՝ ըստ նեստորի: - 68. Ապա ուրեմն մի աստուած է և մի որդի հաստիչն ամենայնի և անորանիկն մեռելոց: - 73. Չի անորանիկ է են անուն՝ քան զամենայն բարի և ազնիւ և այլն. վասն որոյ ասաց մովսէսի՝ «ես եմ որ էնն»: - 111. Երրորդ՝ զի ո՛չ գիտէին զանորանիկն ժամանակաւ, և ո՛չ զկրտսերն. և լինէր փոփոխումն վիճակաց նոցին. որպէս յակոբ էառ զանորանկութիւնն Եսաւայ. և եփրեմ զմանասէին. թէ և սոքա տեսութեամբն աստուծոյ. այլ նոքա ի պատրանաց լինէին: - 238. Իսկ հինգ օրեայ անորանկանն յետոյ լինիլ՝ բերէ՛ զնմանութիւն նախնի մարդոյն. որ յետ Ե աւուր ստեղծաւ: - 264. Եւ աստ վասն անորանկացն: - 284. Յինգերորդ՝ զի զանորանիկան մատուցանէր...: - 286. Երկրորդ՝ որպէս մանուկն տևէ՛ յարգանդի թ՝ ամիս՝ և Ե օր անորանկանն և ապա՛ ծնանի: - 290. Նոյնպէս և անորանիկ ծնունդքն աշխարհի էին նահապետքն որ նախ քան զջուրն, տևէին ի կեանս այս թ՛ճ կամ աւելի ամ, և ապա ծնանեին ի հանդերձեալ կեանսն մահւամբ ելիւք: - 290. Չորրորդ՝ զի իսահակ էր անորանիկ որդի և միածին սառայի: - 304. Տասներորդ՝ և որպէս իսահակ նախասիրէր զանորանիկն որդի, բայց յետոյ ետ զօրինութիւնն նորին՝ որդւոյն կրտսերոյ: - 305. Հայրն երկնաւոր կոչեաց զիւր որդին անորանիկ: - 307. Անորանիկ է իսահակ ի մէջ բազմացն: - 308. Անորանիկ է ենմանուէլն ի բազում եղբարս: - 308. Անորանիկ և մեք ի մէջ եղբարց ի դասս անորանկաց յերկինս: - 308. Նախ՝ զի անորանիկն երեց ասի: - 308. Եւ երեց է աստուած քան զաշխարհս. և անորանիկն զաստուծոյ պատկերն ունի. զի հայր և խնամածու՛ է այլ հարազատ եղբարցն: - 308. Երկրորդ՝ անորանիկ է բանն աստուած ի հօրէ ծնեալ. և կրտսեր այլ եղեալքս՝ ի հօրէ՛ գոյացեալ. զի որդի ծնունդ է հօր և մեք արարածք. և նա՛ ի բնութենէն և մեք ի կամացն: - 309. Երրորդ՝ անորանիկ են հրեշտակք քան զմարդիկ ըստ կարգի և պատուոյ. թպէտ բանականեմք որպէս նոքա: - 309. Չորրորդ՝ անորանիկ է հոգին քան զմարմին բնութեամբ և պատուով. թպէտ հաւասարք են ամանակաւ գոյացեալք: - 309. Յինգերորդ՝ անորանիկն բաժին աստուծոյ է. որպէս եղ ի յօրէնսն զամենայն անորանիկ մարդոյ և անասնոյ բաժին տալ աստուծոյ: - 309. Վեցերորդ՝ անորանիկ են և ընտրեալքն աստուծոյ. որք նախքան զլինիլն աշխարհի ընտրեցան. թպէտ յետոյ ի ժամանակի ըստ հասարակաց գոյացան և կատարեցան: - 309. Եօթներորդ՝ անորանիկ են իշխանք հոգևորք, վերակացուք և խնամողք այլ հոգւոցն. որպէս քահանայք, ուսուցիչք, և այլք. վասն որոյ երիցունք կոչին: - 309. Ութերորդ՝ անորանիկ են ըստ մարմնոյ վերակացուք և տեարք. որպէս թագաւորք, և իշխանք. նոյն և առաջին ծնունդք ելեալ յարգանդէ՛: - 309. Իններորդ՝ ևս մեծագոյն խորհուրդ. զի անորանիկ բանն աստուած ի հօրէ՛ ծնեալ՝ եկն ի բնութիւնս մեր և եղև գլուխ մեր. - 309. և մեք անդամք ի նա՛ յարեցաք և եղաք անորանիկ հրեշտակաց որ էաք կրտսեր նոցա. զի ամենայն երկնաւորքն ծունր կրկնեն քրիստոսի և խոստովանին զնա՛ տէր: - 309. Նոյնպէս և ծնունդք սուրբ աւագանին որք են անորանիկ և անդամք քրիստոսի եղեալք, ազահութեամբ և պոռնկութեամբ կորուսանեն զշնորհն երկնաւոր. և ո՛չ լան և ո՛չ զղջան որպէս Եսաւ: - 309. Վասն է՞ր զանորանիկն խոտէր և զկրտսերն ընտրէր. որպէս կայեն խոտեցաւ և սէք ընտրեցաւ: - 309. Վայելչապէս արժանաւորեաց աստուած զպատիւն անորանկաց: - 309. Նախ՝ զի անորանիկ տեսութիւնս իւր

ընտրեաց զնոսա յառաջ քան զլինիլն աշխարհի, և յետոյ զնոյն անդրանիկսն պատուեաց: - 309. Չորրորդ՝ զի մի է և միակ անդրանիկսն ի մէջ բազում եղբարց. որպէս մի է զլուխն և բազում անդամք: - 310. Հինգերորդ՝ զի ունի զվերոյ ասացեալն խորհուրդ տասնեակ թուով. վասն որոյ յիրաւի անդրանիկսն պատուեալ լինէր թէ ի հոգևորն և թէ ի մարմնաւորն: - 310. Իսկ այն որ երբեմն անդրանիկսն խոտիւր և կրտսերն ընտրիւր, բազում ունի խորհուրդ և նշանակութիւն: - 310. Երկրորդ՝ հրեշտակք անդրանիկք են քան զմարդ ստեղծմամբ. և յորժամ մեղան դէքն՝ խոտեցան և եղեն կրտսերք. և մարդն ել ի տեղի նոցա և եղև անդրանիկ: - 310. Երրորդ՝ գանդրանիկ կեանս ի դրախտին անարգեաց ադամ և զերկրորդն ընտրեաց. և իւր անդրանիկսն խոտեցաւ և կրտսերն ընտրեցաւ: - 310. Չորրորդ՝ նշանակե՛ զիրեայս որ էին անդրանիկ ժողովուրդ խոտեցան. և հեթանոսք կրտսերք ընտրեցան և եղեն անդրանիկ ժողովուրդ աստուծոյ: - 310. Իսկ յետ մահուն՝ փոխի և լինի հոգին երէց և անդրանիկ անմահ կենօք...: - 310. Չայս նշանակե՛ գանդրանիկսն խոտել և զրկտսերն պատուել: - 310. Չի որք կամին՝ լինին անդրանիկ գործովք իւրեանց. և որք ոչ կամին՝ փոխին և լինին անարգ և վերջին: - 310. Իններորդ՝ ցուցանէ թէ ո՛չ է այն անդրանիկսն որ նախածին լինի և մարմնովն քաջ. զի ո՛չ հաճի տէր ընդ իրանս առն հսկայի. այլ անդրանիկ է այն՝ որ զհաճոյսն աստուծոյ կատարէ: - 310. Տասներորդ՝ ևս մեծագոյն խորհուրդ. զի բանն աստուած որ անդրանիկ էր հօր, եղև կրտսեր մարդ ի ժամանակի և փոքր. ըստ որում կոչեաց զինքն «փոքրիկ». զի բնութիւն մարդոյս ընդ ինքեան խառնելով արասցէ մեծ և անդրանիկ: - 311. Այս քան ըստ խորհրդոյ որ անդրանիկքն խոտեին, և կրտսերքն պատուեին: - 311. Նա՛ մահ անդրանկացն ածէր. և քրիստոս զմեռեալս յարուցանէր: - 328. Տասներորդ՝ մահ անդրանկացն. իբր ի փոքունցն կարգաւ ի խստագոյնն ելեալ: - 333. Տասներորդ հարուածն է մահ անդրանկացն: - 334. Նախ զի գանդրանիկ որդիսն աստուծոյ տանջեցին և մեռուցին. վասն որոյ անդրանիկք նոցա մահացան. - 334. և Երկրորդ՝ զի գանդրանիկ խորհուրդն աստուածպաշտութեան կորուսին յանձինս իւրեանց. վասն որոյ անդրանիկք նոցա մահացան և ապականեցան: - 334. Երրորդ, զի կորնչելոց էին անդրանիկ ծնունդքն սատանայի. որ էր հպարտութիւնն և կռապաշտութիւն. զի խոնարհութեամբ էր գալուստն քրիստոսի և ի մի աստուածպաշտութիւն հրաւիրեաց և կորոյս զպաշտօնն դիւական: - 334. Եւ ի մէջ զիշերին յորում ըմբռնեցաւ, էհար գանդրանիկս դիւաց: - 337. Այլ և երկդրամեանն անդրանկաց եւ սիկդ: - 359. Եւ քառասնօրեայ օրէնք ետ մովսէս եթէ՛ (արու անդրանիկ որ բանայ զարգանդ, տատրակ և աղանի նուիրել ի տաճար սրբութեան:) - 374. Չի՞նչ էր որ եհար գանդրանիկս եգիպտացոց. և էառ գանդրանիկս իսրայէլի. և զայն ևս փոխեաց և էառ զղևտացիս: - 380. Անդրանկաց սատակունմն եգիպտոսի, նշանակե՛ զանկունմն սատանայի յերկնից. և փոխանակ նոցա ընտրեալ և կոչեալ որդի անդրանիկ զիէլ. և զնոսա փոխարկեալ առնու զօծելոց դասս քրիստոնէից ի տեղի նոցա: - 380. Չայս նշանակե՛ անդրանկաց փոխումն: - 380. Տասն հարածք էր եգիպտոսի, վասն է՞ր միայն գանդրանկաց փոխարէնն խնդրէ: - 380. Նախ՝ զի զայլ հարուածոց փոխն կրեցին զչարչարանքն յեգիպտոս. իսկ անդրանկացն մնաց: - 380. Եւ դադան և աբիրօն որդիք ռուբենի՝ զիշխանութիւնն խնդրէին զի անդրանիկք էին: - 381. Երկրորդ՝ ի դէմս անդրանկանն քրիստոսի. ըստ որում ասէր՝ «ո՛չ մեռայց՝ այլ կեցից»: - 409. Երեքտասներորդ՝ անէ՛ծ յետս որ շինէ զերիթով՝ անդ անդրանիկ և կրտսեր որդուով: - 418. Եւ որ շինէ զդժոխս հոգևով և մարմնով. նա՛ և անդրանիկ խորհրդով և մարմնոյ գործով: - 418. Իսկ անդրանկածին երինջքն են մարգարէք և առաքեալք. որ զհաւատացեալս անդրանիկ ծնան. նոքա են ամուլք և պատարագք աստուծոյ: - 426. Եւ անդրանիկ զ թուով: - 454. Ասեմք եթէ յետ յղացման բանին յարգանդի կուսին օրինօք և ոչ օրինօք բնութեան, ժուժկալեալ ամսոց ըննից և աւուրց հնգից, ըստ հասարակաց ասեմ և անդրանկաց. ըստ հնգից յաւելեալ թւոց նախաստեղծին նախարարչութեան աւուրց: - 469. Տասներորդ՝ ասի ոմանց թէ ի ժամ ծննդեանն քրիստոսի արգելման ամենայն ծնունդք մինչև ծնաւ բարձօղն երկանց ամենայն ծննդոց. զի նա՛ լինէր անդրանիկ ամենայն ծննդոց: - 472. Ապա ո՞րպէս է անդրանիկ...: - 472. Անդրանիկսն անուն կրկին ունի իմացումն: - 472. Նոյնպէս և անդրանիկ ծնունդ ի հօրէ: - 472. Եւ զառաջինն կոչի անդրանիկ յորժամ եղև ի բազում եղբարս. լինելով մարդ և որդի մարդոյ: - 472. Այլ և անդրանիկ ծնաւ ի մօրէ առաջին ծնունդ. թէպէտ ո՛չ ունի եղբար ի կուսէն, անդրանկութիւն իւր ո՛չ խափանի: - 472. Իսկ անդրանիկ ըստ որում երէց և առաջին՝ ասի ըստ չորից: - 472. Երկրորդ՝ անդրանիկ է սրբութեամբ. որ ո՛չ արար մեղս. և արդարացոյց զմեզ: - 473. Երրորդ՝ կոչի անդրանիկ ըստ հոգւոյն շնորհաց. զոր նախ ընկալաւ իբր զլուխ՝ և եհեղ յանդամքս իւր: - 473. Իսկ ի միաւորութիւն փրկչին բոլորից՝ բանն անդրանիկ կոչի և ի բազում եղբարս...: - 479. Այլ ճեղքելով

որպես օրենն էր անդրանկացն ճեղքել և ո՛չ հատանել: - 486. Որպես եսաւ անդրանհկն իսահակայ՝ կցողական դեղօք ողջացոյց զմարմին իւր և արար անթլիատ. զի ցրեսցէ զուխտն աստուծոյ: - 486. Իսկ տէրն մեր էր անդրանհկ ի հօրէ և անդրանհկ ի մօրէ. և անդրանհկ շնորհաց և արդարութեան. և անդրանհկ յարութեան մեռելոց. վասն որոյ անդրանկապէս ընկալաւ զօրէնս թլփատութեան: - 486. Նոյնպէս ըստ օրինակին արար տէր մեր զատիկն յերեկոյի մեծի ե շաբաթին. և ի մէջ զհշերին յորում ըմբռնեցաւ՝ եհար զանդրանհկսն դիւաց: - 513. և Երկրորդ, մի անուն՝ և նշանակեալքն բազումք. որպէս խոյ է յերկինս և յերկրի և ի ծովս. նոյնպէս մի կոչի եկեղեցի կենդանի մարդն և շինեալն ի քարանց և եկեղեցին անդրանկացն յերկինս. սակայն զանազան են որպիսութեամբ: - 533. Չորրորդ՝ եկեղեցի է անդրանկացն վերինն սիոնի որ է հօգիք սրբոցն ժողովեալ. զոր պողոս եկեղեցի կոչէ զորդիս արդարոց կատարելոցն: - 534. Երրորդ՝ զի միշտ անդրանհկ ծնանի և ո՛չ կրտսեր. զի պատկեր քրիստոսի ստանամք որ է՝ անդրանհկ հօր: - 590. Եւ համագումար յոգիս անդրանկաց կատարելոց: - 647. Եւ այն է եկեղեցիք անդրանկաց կատարելոց յերկինս որպէս ասէ պօղոս: - 688. Ասեմք եթէ անդրանհկ և կատարեալ ո՛չ վասն պսակացն ասէ որ դեռ առնելոյ են: - 695. Արդ ըստ կատարեալ գործոցն զոր ունին յինքեանս՝ եղեն անդրանհկ երանութեամբ և հանգստեամբ: - 695. Երրորդ երիցունք են անդրանհկքն և նախնիքն երանութեամբ: - 711. Ի յայս միտս ի ստորինս եկեղեցի այժմ կրկին են դասք պաշտամանց. որ և նոյնպէս է լինելոց ի վերնումն սիօնի յեկեղեցիս անդրանկաց: - 760. Թէ վասն զի՞նչ հարկի ամենայն անդրանհկ ե օր աւելի կայ առ ծնողին: - 785. Այլ վարկանին ոմանք զթիւ կազմութեան աւուրց պակաս զոլոյ նախնւոյն մարդոյ. զորոյ զտիպ յինքն նկարելով և այժմ անդրանհկն ծնունդ՝ յապաղելով զայ աշխարհ: - 785

ԱՆԴՐԱՆԿԱԾԻՆ + Իսկ անդրանկածին երինջքն են մարգարէք և առաքեալք. որ զհաւատացեալս անդրանհկ ծնան. նոքա են ամուլք և պատարագք աստուծոյ: - 426

ԱՆԴՐԱՆԿԱՊԷՍ - Իսկ տէրն մեր էր անդրանհկ ի հօրէ և անդրանհկ ի մօրէ. և անդրանհկ շնորհաց և արդարութեան. և անդրանհկ յարութեան մեռելոց. վասն որոյ անդրանկապէս ընկալաւ զօրէնս թլփատութեան: - 486

ԱՆԴՐԱՆԿՈՒԹԻՒՆ + Երրորդ՝ զի ո՛չ զհտէին զանդրանհկն ժամանակաւ, և ո՛չ զկրտսերն. և լինէր փոփոխումն վիճակաց նոցին. որպէս յակոբ էառ զանդրանկութիւնն եսաւայ. և եփրեմ զմանասէին. թէ և սոքա տեսչութեամբն աստուծոյ. այլ նոքա ի պատրանաց լինէին: - 238. Տասնևո՛ր Վասն անդրանկութեանն խորհրդոյ: - 283. Վասն եերորդին՝ զի զանդրանկութեան օրինութիւնն ընկալաւ որպէս յակոբ զեսաւայն: - 286. Զի՞նչ է անդրանկութեան խորհուրդն զոր եսաւ վաճառեաց: - 308. Արդ՝ զայս քան մեծագոյն պատիւ և խորհուրդ անդրանկութեանն անարգեաց եսաւ ընդ պողոսկութեան. և վաճառեաց ընդ կերակրոյ: - 309. Եւ թէ լան և զղջան բոլոր սրտիւ ի ձեռն ապաշխարութեան, գտանեն վերըստին զշնորհն անդրանկութեան, և հասանին թողութեան մեղաց: - 309. Եօթներորդ՝ նշանակէ թէ բնական և անփոփոխ ո՛չ է անդրանկութիւնն. այլ ստացական և փոփոխական: - 310. Որպէս վաճառեաց եսաւ և գնեաց յակոբ զանդրանկութիւն նորա: - 310. Նախ՝ վասն օրինութեանն յակոբայ. տալով զանդրանկութիւնն եփրեմի: - 414. Այլ և անդրանհկ ծնաւ ի մօրէ առաջին ծնունդ. թէպէտ ո՛չ ունի եղբար ի կուսէն, անդրանկութիւն իւր ո՛չ խափանի: - 472

ԱՆԴՐԱՎԱՐՏԻՔ + Խոյրն, վարշամակն. և Սիթրն և թիթեղն ոսկի, պատկերք սրբոցն նկարեալ. և երկոքին Բազպանն, փոխանակ անդրավարտեաց: - 348. ...անդրիավարտիս ըստ հնոյն, զի ի սրբութիւն մտանէ: - 674

ԱՆԴՐՈՒԵԼԻ + Չորրորդ՝ հրեշտակական սրբութիւնն. որ է երկնային և հաստատագոյն և անդրոուելի սրբութիւն: - 462

ԱՆԴՐԷ ՄԵԿՆԻՉ - Ասեմք ըստ սրբոյն անդրէի մեկնչի՝ եթէ սուրբքն զաշխարհի վախճան խնդրեցին. որոց ցուցանէ զպատճառս երկայն մտելոյն...: - 696

ԱՆԴՐԷԱՍ - Ասեմք է և Անդրէաս: - 348. Ասաց զայս անդրէաս: - 573

ԱՆԴՐԷՆ + Արդ՝ կռապաշտն և հերծուածօղն հաւասար են յամբարիշտ գոլն. զի որպէս շուն դառնայ ի փսխած իւր. այսինքն զի նա ո՛չ ունէր, և սա՛ ուրացաւ և դարձաւ անդրէն: - 33. Եւ որ ոք կամեսցի գղարձն, անդրէն ի ձեռն նորին յարմարութեան այսինքն նորին կարգին կարողանայ ելանել ի նոյն: - 280. Զի՞նչ է ասելն «կրկնեալ անդրէն»: - 323. Եօթներորդ՝ ի յօրինակ բնութեանս դառնալոյ անդրէն ի տեղիքն մեր ուստի ելաք որք են հաւատացեալք: - 414. Եւ դարձեալ՝ դարձցին մեղաւորք

անորոճ ի դժոխս թէ ի նոյն տեղի ըստ ոմանց, կամ յայլ տեղի տանջանաց ընդ գործոց հատուցման: - 508. Շնորհ է յիշատակ բարեկամութեանց. և կամք անորոճ հատուցմանց: - 579. Եւ սկիզբն անդ ժողովելոյ՝ ի յարձակելն քրիստոսի առ ժամանակեայ զհոգիսն անարժանից՝ անդ մնացին և անտի դարձցին մեղաւորք անորոճ ի դժոխս ըստ մարգարէին: - 688. Այլ և աստ ապաշաւելն ոչ ինչ օգտեալ. որպէս և անդ ո՛չ լսողաց բերանով հաշեալք. որ և ո՛չ գոյր անորոճ դառնալ. և ո՛չ կարի յօժարացն շահավաճառ եղեալ. ո՛չ զիւտ և ո՛չ ողորմ. հանգոյն յիմարացն օրիորդաց: - 789

ԱՆԵՋՐ + Իսկ լեառն հողեղէն բնութեանս մերուն, կամաւ հօր վկայելով ի վերայ նորա՝ և հաճութեամբ սուրբ հոգւոյն աղաւնակերպ իջմամբ, և անքակտելի միացեալ բանիւն եղև լեառն մածեալ մշտնջենաւոր և անեգր յաւիտենիւ բարձրացեալ օրհնութեամբ և առաւելեալ: - 320. Ըստ այնմ, «զամենայն ազգս զոր արարեր» այսինքն հրեշտակք և մարդիկք, կամ մարդկան ամենայն ազգ և ամենայն լեզուք, գայցեն ի կատարածի յերկրպագութիւն քրիստոսի. և անեգր յաւիտենիւ փառաւորեալ օրհնեն զնա: - 529. Ութերորդ, կեանքն բարի է և անեգր. և մահն չար և եզերեալ: - 724. Եւ որպէս ելաք ի բարի կենաց և մտաք ի չար մահն, այսպէս և ելեալք ի մահուանէ մտաք յանեգր և անվախճան կեանքն և բարութիւն: - 724

ԱՆԵՋՐԱԿԱՆ + Նոյն և երկիրն վերինն երուսաղէմի յանեգրական ծովէ՝ յամպոյ հոգւոյն և շնորհացն իմաստութեան ոռոգի. վերին և ներքին դասք հրեշտակաց՝ և մարդկան: - 398-399

ԱՆԵԼ ՆՇԱՆՍ - Թուի թէ և այս յոչ պատշաճէն ասի զի վնասեալք էին հաւատովք՝ ո՛չ էր պատշաճ անել նոցա նշանս: - 44

ԱՆԵՂ + Եւ մի է, և անմարմին է, և անբաւազօր է, և անեղ է. յայն սակս և անվախճան է. և նա՛ է արարիչ ամենայն եղելոց. և նմա՛ է տալի պաշտօն: - 26. Որ ցուցանէ թէ՛ ամենկին ժամն այն ո՛չ ումեք է հասանելի յեղելոցս, այլ առաջին անեղ բնութեանն աստուծոյ: - 48. Ապա թէ ո՛չ՝ ստեցար դու ինքնին ի բանից քոց. զի հոգին անեղ է: - 53. Եղական՝ և անեղ և այլն: - 56. Ե) Դարձեալ հարցանեն, յանսկզբնէ՞ն բղխէ հոգին, թէ ի սկզբնաւորէն. զի որ յանսկզբնէն յառաջ գայ, է՛ անեղ և անվախճան. որպէս որդի և հոգի յանսկիզբն հօրէ: - 63. Իսկ թէ յանսկզբնէն և ի սկզբնաւորէն յառաջ գայ հոգին, լինի անեղ և եղական որ է մակեդոնեան և ծանր հայոյութիւն: - 63. Ապա ուրեմն յանսկզբնական հօրէ միայն բղխէ անեղ և անվախճան հոգին սուրբ: - 63. Անեղ և եղեալ: - 75. Ձի անեղ է՛ յաղագս որոյ ո՛չ կրէ յեղումն ինչ և փոփոխումն կրից: - 76. Երկրորդ՝ զի անեղի ընդ եղելոյ է միաւորութիւնն: - 77. Այլ ամենկին անեղ և արարիչ մարմնով իւրով: - 78. Եւ որպէս այս ո՛չ ասի, նոյնպէս և ո՛չ է հնար երկատելով ասել զքրիստոս անեղ և եղական: - 78. Նախ քան զմարդեղութիւնն հեռի ի միմեանց. որքան աստուծոյ և արարածոյ. անեղի և եղականի. ժամանակի և յաւիտենականի: - 82. Դարձեալ՝ որպէս ասեն աստուած և մարդ անհաւասար. այսինքն հզօր և տկար. անեղ և եղական. բնութեամբ և շնորհօք: - 90. Դարձեալ՝ անճառելի է անհաղորդն և գերազանց որոշումն անեղի: - 103. Իսկ բնութիւնն աստուծոյ անեղ է. և զի անեղ է՛ անչափ է: - 103. Եւ բացբարձականքն. որպէս անեղ. անմահ: - 106. Ուստի յայտ է յորժամ ասենք Երրորդութիւն աստուած. Երրորդութիւն անեղ. այլ ո՛չ ասենք **գ** աստուած. կամ **գ** անեղ. այլ մի աստուած և մի անեղ: - 107. Ո՞րպէս անեղ է աստուած, և անեղ ասենք զոչէսն: - 113. Գիտելի՛ է, զի քառակաբար ասի անեղ: - 113. Նախ ասի անեղ՝ որ դեռ չէ՛ եղեալ. որպէս այն որ ի հանդերձեալն լինի. որ կարօտ է սկզբան: - 113. Երկրորդ՝ ասի անեղ այն՝ որ ո՛չէ եղեալ ի կատարումն. զի ունի սկիզբն՝ և կարօտ է կատարման: - 113. Երրորդ՝ ասի անեղ այն՝ որ ի յումեք է, և ի յումեք ո՛չէ. որպէս հրեշտակք յաւիտենի եղեալ, և ի ժամանակի անեղ. սա կարօտ և անկարօտ երկոցունց. այսինքն սկզբան և կատարման: - 113. Չորրորդ՝ ասի անեղ՝ որպէս ոչ ուրեք և ո՛չ երբեքն. այսինքն է ոչինչն. սա կարօտ է ամենկին սկզբան և կատարման: - 113. Իսկ անեղ է աստուած արձակապէս և գերազանց. զի անեղէ է՛ և միշտ գոյ՝ և ինքնակատար: - 113. Ձի անեղ է՛ գոլով՝ տարրորշի յանեղ ոչընչէն. և միշտ գոյ՝ ի հրեշտակաց. և ինքնակատարն՝ յայնցանէ որ կարօտ են սկզբան և կատարման: - 113. Դարձեալ անեղ ասի աստուած՝ իբր պատճառ անեղից. և նախ քան զամենայն անեղ. և կատարումն. և բովանդակութիւն ամենայն անեղի: - 113. Որ անեղն զեղականքս յառաջ էած. զի եղականն յեղականէ՛ և անեղն յանեղէ՛ կարգաւորի: - 113. Նախ՝ եթէ անեղ է աստուած՝ ըստ որում անսկիզբն և անեղ էին արարածք ըստ անգոյին՝ կարգաւոր է և յոյժ որպէս դու ասացեր. զի անեղ էն աստուած յառաջ էած զանեղն ի յութիւն: - 113. Դարձեալ՝ զի անեղ է բնութեամբն աստուած. ապա և անհուն է զօրութեամբ. զի եղական բնութեան զօրութիւն հունաւոր է: - 113. Այլ արդ՝ ըստ անեղ

էութեանն յառաջ էած զանեղ էութիւնն որդոյ և հոգւոյ. և ըստ անհուն զօրութեանն յառաջ էած գեղականն էութիւն. զի անհուն զօրութիւնն կարօղ է ամենայն ընդդիմակաց. ըստ որում ամենագօր է: - 113. Դարձեալ անեղ է բնութեամբ աստուած. և անեղ գիտութեամբ: - 113. Եւ զի անեղ է գիտութեամբ, վասն որոյ անփոփոխ է: - 113. Այլ արդ՝ անեղն գիտութեամբ և անփոփոխն՝ գիտէ գեղականքս և զփոփոխելիքս: - 113. Արդ՝ եղականքս որ յետոյ էացաք անեղ էաք ի յանեղ տեսութիւնն աստուծոյ: - 114. Արդ՝ կարգաւոր է զի անեղն աստուած՝ զանեղն ըստ տեսութեան՝ յեղելութիւն անօգէ ըստ գոյացութեան իւրեանց: - 114. Դարձեալ անեղն և անսկիզբն աստուած հայր՝ յինքենէ յառաջ քան գլախտեանս ծնաւ և բղխեաց զանեղակից որդին՝ և զսուրբ հոգին: - 114. Ապա ուրեմն յայտ է թէ՛ որպէս յանեղէն եղականքս, և յանսկզբնէն սկզբնաւորքս եղեն: - 114. Իմաստութիւնն աստուծոյ անեղ է. վասն որոյ զանեղսն որ ո՛չ են եղեալ՝ չափէ: - 118. Իսկ անեղն ի **Բ** դէմս որոշի. որպէս անեղ էն աստուած. և անեղ՝ որ դեռևս ո՛չ է եղեալ և գոյացեալ: - 118. Նախ՝ թէ շնորհս այս անեղ է թէ եղական: - 140. Այլ արդ՝ շնորհքն ըստ իւրում ինքնութեան է՝ անեղ՝ յանեղ է էն յառաջեալ, և նախախնամաբար եղելոցս հաղորդի, և յիւրմէ էութենէն ո՛չ փոփոխի: - 140. Այլ և ո՛չ ըստ այնմ որ է՝ սկիզբն գոյացութեան աշխարհի. զի անփոփոխ կամօք կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. և անկար է փոխիլ կամացն անեղին և առնել յանգոյութիւն գեղեալս էութիւն: - 165. Իսկ անեղ և պարզ էութեանն պատշաճի միայն նմանապէս համեմատութեամբ. զի է կոչի աստուած, ըստ այնմ «ես եմ որ էն». և ո՛չ ըստ այնմ որ բաժանի ի գոյացութիւն և ի պատահումն. որպէս հոմանուն կամ փաղանուն. կամ ի միոջէ և առ մի. որպէս ընդհանուր էակն է՝ բաժանի առ մեզ: - 171. Եւ պարզ գոյացութիւն է միայն անեղ գոյին ի մէջ ամենայն եղելոց: - 171. Եւ անեղ բնութեանցն աստուծոյ զրպարտելով շփոթումն համբաւես: - 176. Եւ բաժանի նախ յանեղ և յեղական լոյս: - 185. Եւ զի ո՛չ է ստեղծեալ, և ո՛չ է յեղեալ ի չգոյէ ի գոյ. ապա ուրեմն անեղ: - 274. Եւ զի անեղ է. ի հարկէ մշտնջենաւոր և անվախճան է: - 274. Եւ զի եղեալ է, ապա ո՛չ է անեղ: - 274. Եւ զի ո՛չ է անեղ յեղեալ է ի յոչնչէ յեութիւն: - 274. Իսկ փրկչին բոլորից՝ անեղ ընդ եղականի: - 478. Իսկ աստուածայինն անեղ էութիւն ամենեկին պարզ և մաքուր առաւել քան զիմացականն բնութիւն եղական իմն գոյութեամբ. թէ և ո՛չ են միաւորական մարմնոյ: - 479. Ձի անեղ էութիւնն աստուծոյ անկրականն է կամաւորի և ակամայի: - 502. զի քէն հայցեմքն զարևագալին շարականերն, զօրհնեմք զքեզն, զայսօր անճառն, զարարչակներն, զաստուած անեղն...: - 637. Իններորդ՝ առաւել ամենահնար գթութեան է ցոյցք. զի եղական բնութիւնս ո՛չ կարէր անմեղ մնալ. զի անեղն է անմեղ: - 663. Եւ այս՝ փոփոխումն յանեղ բնութիւնն երևեցուցանէ որ է՝ անդունդ հերձուած: - 778. Իսկ իւրաքանչիւրոց հատուցումն՝ այսինքն բարեացն բարիս և չարացն չարիս, է՛ այս գործ արդարութեան. և այսոքիկ առ մե՛զ փոփոխմունք. և ո՛չ անեղ բնութեանն: - 779

ԱՆԵՂԱԿԱՆ + Աստուած անեղական բնութիւն. իսկ արարածքս եղական բնութիւն: - 113. Վասն առաջնոյն գիտելի՛ է, զի ամենայն շնորհ բղխումն է և ճառագայթ, յանեղական լուսոյն իջեալ առ էակս ամենայն իմանալի և զգալի. և զարդարէ՛ զսոսա ըստ նմանութեան այնմ պարզեալ շնորհի. եթէ ըստ բնութեան և եթէ անձնական. ի հրեշտակս և ի մարդիկս: - 140. Եւ է՛ անեղական լոյս՝ Երրորդութիւնն սուրբ: - 185. Ձի արիոս կամէր զանեղական բանն աստուած եղական և կարօտ օծման ցուցանել: - 475

ԱՆԵՂԱԿԻՑ + Դարձեալ՝ անեղն և անսկիզբն աստուած հայր՝ յինքենէ յառաջ քան գլախտեանս ծնաւ և բղխեաց զանեղակից որդին՝ և զսուրբ հոգին: - 114. Արդ՝ որդի և հոգի անեղակից գոլով՝ հաւասար են հօր: - 114

ԱՆԵՂՈՒԹԻՒՆ + Առ երկրորդն ասեմք՝ թէ ո՛չ բաժանումն բնութեան առնէ զանչարչարութիւն բանին, այլ անեղութիւն բնութեանն: - 76. Ժ) Վասն անեղութեան. և եղելութեան: - 101. Իսկ արձակապէս և զերագանցն՝ զնոյն անեղութիւն Երրորդութեանն բացորոշէ: - 113. Ապա և երկրօին անեղութիւնքս միայն աստուծոյ են գիտելիք: - 118

ԱՆԵՐԲ + Ձի թէ ոչ գոյ, ապա անուր և աներբ է աշխարհս. և լինի յաւետակից աստուծոյ: - 180. Աշխարհս ո՛չ է անուր և աներբ որպէս զաստուած: - 180. Այլ և ո՛չ աներբ. զի ի սկիզբն ժամանակի եղև: - 180. Վեցերորդ՝ նա՛ միայն է ծնունդ անուր և աներբ...: - 472

ԱՆԵՐԵԿ + Զինգերորդ՝ այս մին օրս է որ կրկնելով կատարէ՛ զշաբաթ և զամիս և զտարի և զդարս կենցաղոյս, և հասանէ՛ ի վերջին օրն. որ է՛ մի օր աներեկ և անփոխանորդ: - 193. Երկրորդ՝ զի աներեկ է: - 193

ԱՆԵՐԵԿՈՅ + Ձի առաջին օրն եղև անառաւօտ. և վերջինն աներեկոյ. և միջինն ամենայն աւուրք

ունին առաւօտ և երեկոյ: - 193

ԱՆԵՐԵՒՅԹ + Եւ ապա ի բարձր հանէ վարդապետութիւն զբնութեանցն միաւորութիւն. ասէ՛ այլ և այլ յորոց փրկիչն. Եթէ ոչ՝ նոյն է երևելին և աներևոյթն. անժամանակն և ընդ ժամանակաւն: - 80. Զբանն աներևոյթ և անժամանակ ասաց. և զմարմինն երևելի և ժամանակեայ: - 80. Նոյնպէս և սատանայ աներևոյթ մօտ՝ ի մարդն երթալ. թէ ամուր է հաւատն և կամքն՝ ո՛չ կենայ անդ, յուսահատի և թողու: - 161. Վեցերորդ՝ ի պատահմանցն իմանամբ զգոյն. և յերևելեացս զաներևոյթն աստուած: - 171. Վերընթաց: Վերածող: Մշտաշարժ: Ինքնաշարժ: Շարժող: Անփոփոխ: Սո՛ւր: Զգո՛յշ: Անշեղ: Անթոյլ: Անպարունակ: Թափանցիկ: Աներևոյթ: - 202. Այլ նման է աստուծոյ զի աստուած է անմահ և աներևոյթ. և հոգիս մեր է անմահ և աներևոյթ: - 273. Որպէս ենովս որ յուսացաւ կոչել զանուն տեսնն աստուծոյ. այսինքն յուսացաւ զհանդերձեալ կեանսն որ աներևոյթն էր. և վասն իւրաքանչիւր գործոց զոլ հատուցումն. և կոչեաց զանունն աստուծոյ ի յօգնականութիւն: - 288. Նախ՝ զի յաներևոյթ կեանսն և ի հանդերձեալն յուսացաւ. և արհամարհեաց զերկրաւորս որ տեսանի. «զի յոյս տեսանելի չէ յոյս»: - 288-289. Երրորդ՝ զի երևելի սրբութիւն մարմնոյն՝ զաներևոյթ սրբութիւն հոգւոյն նշանակեր: - 347. Իսկ ապականութիւն այլայլութեամբն ի ներքս մտանէ, և զորոշեալն ի միմեանց՝ դարձեալ օցտէ՛ և այլայլէ՛. մինչ զմարմինն ի բուն տարերս լուծանէ, և զհոգին յաներևոյթ տեղիս: - 498. Երրորդ՝ զի վարձատրեսցուք հաւատով. այլ հաւատն ի յաներևոյթն է որ է՛ գոյացութիւնն. - 597. Զի երևելիքս տիպ և գաղափար են աներևութիցն: - 671. Իսկ ծախակողմեան խորան՝ է՛ ի յօրս յաներևոյթ տեղիս. ուր ժողովին հոգիք չարաց և մեղաւորաց. որք դատաստանաւն դատապարտին: - 688. Զի՞նչ է աներևոյթ տեղի մեղաւորաց: - 690. Աներևոյթն եռակի՛ է նոցա: - 690. Նախ՝ զի աներևոյթ են ի մէնջ. այլ և ի մտացն աստուծոյ. ի հրեշտակաց և ի սրբոց մոռացեալ: - 690. Երկրորդ, աներևոյթ են ի տեսութեանց իւրեանց. զի զրկեալ են ի լուսոյ շնորհաց որով երանութիւնքն տեսանին: - 690-691. Երրորդ, աներևոյթ են մեղօք և ո՛չ ունին զպայծառութիւն բարեաց. որպէս այն որ ո՛չ ունէր զհանդերձ հարսանեաց: - 691. Եւ չորք է յատկութիւն որդանցն. զի երևելեօքս աներևոյթն իմանի: - 753. Դիոնէսիոս զհաւատն տիպ ասէ. և Աղէքսանդրոս կնիք. և Պօղոս աներևոյթ իրաց երես. և Յօհան ոսկէբերանն՝ լոյս անյայտ իրաց: - 769

ԱՆԵՐԿԲԱՅ + Նորն արբահամ վասն աներկբայ հաւատոյն արդարացաւ...: - 288

ԱՆԵՐԿՉՈՏ - Զերն կակուղ և նօսր, ցուցանէ զբթամիտն. և զգռուզն. և զաներկչոտն: - 246

ԱՆԵՐԿՐՊԱԳԵԼԻ + Ո՛չ երկուս բնութիւնս զմին որդին ասելի. «զմինն երկրպագելի և զմինն աներկրպագելի. այլ մի է բնութիւն աստուծոյ բանին մարմնացելոյ»: - 83

ԱՆՁԱՆԱՁԱՆԱՊԵՍ + Նախ է՛ գործ իմաստութեան աստուծոյ. որով զանազանեսցին արարածք՝ առաւել և նըւազ ընդունելով. և մի՛ խառնափնդոր և անզանազանապէս: - 130

ԱՆՁԱՐԴ + Այլ արարիչն առանց արարածոց ո՛չ է անկերպ և անզարդ. զի արարածք ոչ ինչ յաւելուած են արարչին: - 170

ԱՆՁԱԻՎԿ + Յետու անէծ զերիքով և զչինօղս նորա. և անէծքն այն առնէր անզաւակ և վաղամահ: - 445

ԱՆՁՎԱՍ + Այսպէս ի բնական ստեղծումն հոգւոյն՝ ոմն խոհեմ և ոմն անզգամ. ցանկասեր՝ և ողջախոհ. բարեբարոյ՝ և չարաբարոյ լինին: - 19. Նմանապէս խոհեմին և անզգամին. տրասիրին, և անյագ անիրաւին: - 268. Նոյնպէս և երկրորդն որ ասէ ոչ նախանծիլ ընդ չարս որ են անզգամք. և զի ո՛չ գոյր նոցա աստ փոխարէն մեղաց. վասն այն հրովն յաւիտենից այրեսցէ զնոսա: - 629

ԱՆՁՎԱՍՈՒԹԻՒՆ + Տասներորդ, անզգամութիւն և ստութիւն է խմորն...: - 356

ԱՆՁՎԱՅ + Անմիտն և անզգայն զոր ասենք աստուծոյ, ո՛չ ըստ պակասութեան, այլ ըստ գերազանցութեան է դնելի: - 118. Նոյնպէս և անմիտ և անզգայ ասելն՝ զգերազանցն նշանակէ: - 118. Եւ սոքա կոչին անբանք և անզգայք ըստ պակասութեան: - 132. Իսկ մարմինն անզգայ և անշարժ է. և յայտ է ի մեռանիլն: - 234. Իսկ մազն արտաքոյ անզգայ ծածկոյթ՝ զգեստ՝ և պահապան է ամենեցուն: - 240. Տասներորդ՝ արիւն ուտել զազանաց է **հմակերաց**. զի մի՛ լիցուք անողորմ և զազանասիրտ՝ հրամայէ՛ զարիւնն հանել և զանզգայ մարմինն եփել և ուտել: - 295. Եւ հերքն յառաջ եկեալ՝ անզգայ է. ո՛չ հեշտանայ և ո՛չ ցաւի: - 390. Եւ որ խոտէ և ունդ և պտուղ՝ է՛ կերակուր պահոց. զի անզգայ է և անշարժ տեղուջէ ի տեղի և անշունչ: - 510

ԱՆՁՎԱՅԱԲԱՐ + Զորրորդ՝ նշանակէ՛ զփութանցութիւն աւուրցս մեր. զի ամենայն ժամանակք մեր

անցանեն իբրև զմի օր անգգայաբար: - 193. Եւ յանգոյից, զի անցեալն ապականեալ է, և ապագայն ո՛չ է ի միջի, և ներկայն անգգայաբար անցանէ: - 198

ԱՆՁԳԱՅՈՒԹԻՒՆ + Իսկ ուրախանալն ի չարն մահ է և անգգայութիւն. և ընդդէմ բժշկողացն մրցումն. որպիսիք էին հեթանոսքն ի կուռս իւրեանց. և հրեայքն յօրէնսն. և փաղանք հերետիկոսացն յաղանդս իւրեանց: - 33

ԱՆՁԳՈՅՇ, ԱՆՁԳՈՒՇԱԲԱՐ + Տասներորդ՝ ահ և երկիւղ է անգգուշից: - 207. Տասներորդ՝ ահ և երկիւղ է անգգուշից: - 523

ԱՆՁԳՈՒՇԱԳՈՅՆ + Ձորօրինակ ո՛չ է անգգուշագոյն յառել ի բոլորակս արեգական՝ զի շրտնու և ի սակաւուն զոր ունի. ըստ այսմ խընայեաց աստուած ի յազինս մարդկային, զի մի՛ կրիցեմք ըզկիրս զանկելոյ արուեստին. որ ո՛չ կարացեալ տանիլ մեծութեան փառացն՝ զրկեցաւ և ի չափաւորէն: - 24

ԱՆՁԵՂՁ + Իսկ սոքա անգեղջ մնան որպէս սատանայ՝ զհինքեանս ուղիղ կարծելով: - 33. Չի յետ անկմանն եղև խստացեալ և անգեղջ ի չարն. կորացեալ ի ճշմարտութենէն. անկեալ ի բարւոյն. տկարացեալ ի զօրութենէն. արտաքսեալ յաստուածային խոկմանէն: - 146. Երկայնամիտ առ անգեղջս: - 351. Որ է՛ անգեղջ մեղքն այրելիք հրոյն: - 367. Իսկ դադան ամենակին անգեղջ մնաց. թէպէտ զնաց մոպէս ի խորան նոցա՝ ո՛չ զղջացան: - 382. Երկրորդ՝ որ անգեղջ մնայ և ո՛չ խոստովանի, անթողելի է: - 385. Իսկ քարկոծումն այն է, որ անգեղջն ի մեղաց՝ արտաքսի՛ յեկեղեցւոյ և անհիծանի: - 385. Եւ տէրն զզղջացեալն փրկէ, և զանգեղջսն կորուսանէ: - 441. Ասեմք, եթէ որք ի հաւատս ունին թիրութիւն. որպէս հերձուածօղք և վնասիչք եկեղեցւոյ. և որք ի զազիր վարս պղծեալ են գործովք և վնասեն զհինքեանս. և անգեղջք են առ երկոսին. յետ մի անգամ և երկիցս խրատելոյ, որոշեսցին յեկեղեցւոյ և պատժեսցին: - 540. Անգեղջ խոստովանիլ: - 553. Երկրորդ, որ անգեղջ են ի մեղս՝ տայ աստուած զհիւանդութիւն ի խրատ ուղղութեան: - 665. Կամ ի խիստ պատժէ անգղջից չարաց՝ իսկոյն սատակին: - 668. Իսկ թէ անգեղջ կամօք և առանց խոստովանութեան ի մեղս մեռան, ո՛չ է օգուտ նոցա. թէպէտ մկրտեալ իցեն և հաւատացեալ. - 683. Եւ այն զի՞նչ իցէ, զի սա միշտ մի և նոյնպէս մնայ. իսկ նա՛ աստանօր ողորմի զղջացելոցն, և ո՛չ ոչ նոյնպիսոյն. իսկ անդանօր ո՛չ զղջացելոց ողորմի մարդկան մեղաւորաց և ոչ անգղջից անմարմնոց շեղելոց: - 778. Եւ է՛ շնորհ յատուկ ընրութեամբն աստուծոյ, որ պատճառ է՛ զփառս զանազան ներգործութեամբ. և է՛ սա՛ անի բաց դնելի անգեղջ խոստմամբ ի կողմանէ տուողին. որպէս է՛ առ մեզ շնորհք աւազանին: - 783

ԱՆՁԵՐԾ + Եւ այս աղէտ անգերծ տարակուսից շրջապատեալ զմեզ շրջագայութեամբ տօմարի հայկազեան սեռից, հարիւրից կրկնակի՛ քառից և վեցեակ՝ վեցից: - 789

ԱՆՁԵՐԾԱՆԵԼԻ + ...ապա ուրեմն դժոխքն է անտի պատիժ որ է յաւիտենական և անգերծանելի. և ո՛չ գոյ քաւարան: - 700

ԱՆՁԻՋԱԿԱՆ + Իսկ առ աստուած նախատեսութիւնն անշարժ է և անգղջակայն: - 164

ԱՆՁԻՋԱՆԱԼԻ - Եւ ո՛չ կամաւ, զի անգղջանալի է: - 172

ԱՆՁԻՋԱՊԵՍ + Երկրորդ՝ զի մի՛ միաբանեալ ի չարն անգղջապէս գործեսցեն: - 298. Յայնժամ լոյս իմացականին կորեաւ և շիջաւ ի սատանայէ՛. և լոյս շնորհացն ո՛չ ներգործեաց ի նա. և ի նոյն սերտեալ հաստատեցաւ անգղջապէս. վասն որոյ մեծ են մեղք սատանայի և թողութեան ո՛չ հանդիպի: - 563

ԱՆՁԻՋՈՒԹԻՒՆ + Իսկ անթողլի մեղաց զ են պարագայք. այսինքն յուսահատութիւն. յանդըզնութիւն. մարտընչիլ զճշմարտութիւնն ճանաչելոյ. նախանձ ընդ դէմ եղբայրական սիրոյն. խստասրտութիւն և անգղջութիւն մինչ իսպառ: - 567. ընդ դէմ առաջնոյն է՛ խստասրտութիւնն. և ընդ դէմ երկրորդին անգղջութիւնն մինչ իսպառ: - 567. Սպառիլ սիրոյ և հատումն յուսոյ. բազմանալ անօրէնութեանց և տիրել անգղջութեանց: - 789

ԱՆՁՆՆԵԼԻ + Չի թէ աստուածայինքն ամենայն որք շուրջ զավ՝ են անհպելիք. քանի՞ ևս անզննելի իւրն էութեան և եղելութեան աստուածն բանի: - 456

ԱՆՁՈՅԳ + Դարձեալ՝ հարցանեմ, հայր և որդի զո՛յգ բղիսեն զհոգի, թէ անգոյց: - 63. Իսկ թէ անգոյց, որ կատարեալն բղիսէ՛ նա՛ է բղիսօղ. և ո՛չ անկատարն: - 63

ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ + Իսկ առաւել բարձրութիւնն. զի որպէս անհամեմատ է խոնարհութիւն՝ աստուծոյ մարդանալ և չարչարիլ. և անզուգական բարձրութիւն է մարդոյս բնութեան ընդ աջմէ աստուծոյ նստիլ և հաւասարիլ: - 94. Եւ տեսա՞ն մերոյ ի հեթանոսաց փառք և մեծութիւն. որ նստի յանզուգական աթոռ դատողութեան **բժան** թագաւորօք դատել զամենայն: - 442

ԱՆՋՐԱԿ + Որ և յերկրորդ գալուստն նախ դատեսցէ. և ապա թագաւորեսցէ անվախճան. ընդ որով քահանայագործութեամբ մաքրէ՝ և լուսաւորէ՝ և կատարեալս առնէ միշտ անգրաւ յաւիտենիս: - 450. Որ և անբաժանելի և անբակ միութեամբ միաւորին յօղեալք ի գլուխն քրիստոս անգրաւ յաւիտենիս: - 757

ԱՆՋՐԱԿԱՊԵՍ + Իսկ յորժամ ամէն լեզու խոստովան լիցի տէր գլխուս քրիստոս, անգրաւապէս թագաւորէ՝ ընդ հօր և տնտեսութեամբն: - 42

ԱՆՋՕՐ + Այլ իմաստունք ասեն եթ՝ կերակուր անասնոցն խոտ է անգօր. վասն այն նոքա ապուշք և անգօրք լինին: - 218. Եւ թէ իցէ ինչ՝ անգօր է. ապա յայտ է զի խաղաղութիւնն է յո՛յժ մաքրեալ հոգւոյն: - 585

ԱՆԷ + Եւ թէ ասեն, հրեշտակք յանէից գոյացան և ո՛չ ի միմեանց. իսկ մարդկան ազգ պարտ էր ի միոյն ծնանիլ: - 226. Կարգաւոր է ապա՝ զի յանշնչոյն փոխեսցի յանէն և յանգոյն. որ մերձակայ և ներքոյ է անշունչ մարմնոյն: - 252. Եւ եթէ այս սուտ է հարկ է ասել քեզ կամ մնալ ի թուփն, կամ փոխիլ յանէն և անգոյանալ որպէս ցուցաւ: - 253. ...զիողին ո՛չ նշանակեաց թէ ուստի՞ է. զի յանէից է ստեղծումն նորա: - 253

ԱՆԷԾՔ + Եւ թէ որ ասիցէ, բազում բանք մեր բացորոշակի լինին ի հանդերձեալն. որպէս թագաւորն յորժամ ասէ շինեսցի քաղաք, և շինի. և ասենք թէ **այսանուն** մարդ մեռանելոց է, և մեռանի. և աղօթենք և լինի. և այլն նմանապէս անէօք կամ օրհնութիւնք: - 9. Եւ թէ է ի պատճառն ներգործական՝ որ ունի արգելումն, է՛ որպէս անէօք, կամ օրհնութիւնք, կամ աղօթք. և մանկանն յերկար ապրիլ. կամ լինիլ երաժիշտ: - 10. Այլ որ եղև փոխանակ հնոյն նոր անդամ. և նզովք կոչեցաւ վասն իմ և մեղք այն որ ո՛չ արար զմեղս, և ելոյծ զանէօս և եբարձ զմեղս: - 42. Եւ զի օրհնութիւնն ի յանէօք փոխեաց, ինքն անիծաւ և զրկեցաւ յօրհնութենէ ամենայն կենդանեաց: - 219. Վաթսունև, Վասն բաղամ մոգին. նզովք և անէօք: - 285. Եօթանասունևե, Տալ զօրէնս հեթանոսաց. և օրհնութիւն և անէօք. և բան ընդդէմ հրէիցն որք մարմնաւոր ունին զօրհնութիւնս: - 285. Իսկ է պատիժքն, Նախ անէօքն: - 287. Չանէօքն ո՛չ յինքենէ ասաց զի մի՛ սատակեսցի. այլ յերկիր ետ որ է՛ զէն մահու և չարչարիչ՝ և գերեզման յետոյ: - 287. Եւ չորրորդ՝ զի յաւելէր անէօս երկրի զկնի հօրն քոյ Ադամայ: - 287. Եւ ի մահ խաչի. որ անիծիցն էր: - 93-94. Տասներորդ՝ ի փորձութեան լեռնն զպատճառն ամենայն անիծից կործանեաց. և զառաջին անէօս յօրհնութիւն փոխեաց: - 320. և Դարձեալ որպէս իշովն բաղամու զօգուտն խօսեցաւ, և ըզլեզու սուտ մարգարէին շարժեաց յանիծիցն յօրհնութիւնս: - 325. Չի թէ անիծեալ էր, յորժամ ժողովուրդն անկաւ ի սատակումն ի բելբէքովր, ասէին թէ ի նորա անիծիցն եղև: - 388. Ապա յայտ է զի անօրինին ո՛չ անէօքն ունի զօրութիւն. և ո՛չ օրհնութիւնն շնորհք: - 388. Չի՞նչ է նզովք, և զի՞նչ անէօք: - 388. Դարձեալ՝ նզովքն մարմնոյն է, և անէօքն հոգոյն: - 388. Դարձեալ՝ նզովքն ի մենջէ. և անէօքն ի տեսնէ...: - 388. Եւ հայրագեղծն որ հարկանէր զճնօղ, զանիծից փայտէ կախէին, և ի նոյն օր ի գերեզման իջուցանէին զի մի՛ պղծեսցին: - 400. Արդ՝ ի նոյն օր զանիծեալ հայրագեղծն հանէին ի փայտն անիծից վասն հօրն: - 400. Եւ դնէին ի հող անիծից վասն մօրն: - 400. Եւ հայր աստուած որ ո՛չ կատարի կամք նորա ի մեզ. յայնժամ ըստ բազում գթութեան իւրոյ առաքեաց զմիածին որդին որ փոխանակ մեր կախեցաւ զփայտէն և ազատեաց զմեզ յանիծիցն օրինաց...: - 400. ...անէօքս այս ո՛չ հասին ի նա վասն երից: - 400. Նախ՝ որպէս եղև մեղք և եբարձ զմեղս. նոյնպէս եղև անէօք և եբարձ զանէօս: - 400. Երկրորդ՝ զի անպարտ էր անիծից և վասն մեր եղև. որպէս անպարտական որ ո՛չ անիծանի: - 400. Երրորդ՝ զի ինքն օրհնութիւն էր, և անէօքն մերձեալ ի նա յօրհնութիւն փոխեցաւ. որպէս խաւարն ի լոյս փոխի. և մեղքն յարդարութիւն. և մահ ի կեանս: - 400. Ուստի յայտ է զի փոխեաց զփայտն անիծից և զգերեզմանն, և արար աղբիւր օրհնութեան փայտի և գերեզմանի: - 400. Չի՞նչ է օրհնութիւն և անէօք: - 403. Իսկ թէ ուստի՞ են օրհնութիւնք և անէօք: - 403. Եւ ի սոցանէ ողորմութեան և արդարութեան գործ. որ է՛ օրհնութիւն և անէօք ի մի պատուիրանն աստուծոյ տրամակայեալ: - 403. Եւ այս պատուիրանն՝ տայ պահողացն օրհնութիւնս. և ոչ պահողացն անէօք: - 403. Իսկ ի միասին կարգէ՛, զի կամ երկիցեն յանիծիցն, և կամ ցանկասցին օրհնութեանն և պահեսցեն զօրէնսն աստուծոյ: - 403. Վասն է՛ր նախ զանէօս և ապա զօրհնութիւնն դնէ: - 403. Չորրորդ՝ ադամայ նախ զօրհնութիւն և ապա անէօք ետ. իսկ այժմ դարձուցեալ ի յօրհնութիւնն աւարտէ: - 403. Թէպէտ ո՛չ կատարենք զօրէնսն՝ ո՛չ ենք ընդ անիծիւք նորա վասն երից: - 403. Երկրորդ՝ որպէս զօրհնութիւն նորա մարմնական ո՛չ ունինք. նոյնպէս և ո՛չ զանէօսն: - 403. Երրորդ՝ զայս անէօս եբարձ քրիստոս: - 403. Երկրորդ՝ զփայտէն կախիլով եբարձ

զանձուն և ետ մեզ օրհնութիւն: - 403. Այլ այս անձօքս յայտնապէս ի վերայ հրէիցն է. որք ո՛չ կատարեն զօրէնս, և ո՛չ ունին զմկրտութիւնն քրիստոսի: - 403. Այլ և աղքատութեամբ. ուստի յայտ է զի անձ զգէզի վասն ընչիցն նէնամայ: - 404. Երրորդ՝ կրեցին զանձօքն դադան և արհրոն: - 409. Նախ՝ վասն ցեղին ռուբէնի ասի. փոխելով զանձօքն ի յօրհնութիւն: - 409. Նախ՝ զի ո՛չ ամենակին անձ. այլ և մասն մի օրհնութիւն էր: - 409. Այրին նշանակէ զտարերս աշխարհի. զի այրի եղեն յանհօհց պտղոյն. և կամ թէ բնութիւնն իւրեանց շարժէ ի լինիլ: - 444. Յետու անձ գերիքով և զշինօղս նորա. և անձօքն այն առնէր անգաւակ և վաղամահ: - 445. Եւ եղիսէ նովին հոգւովն օրհնեաց և եբարձ զանձուն: - 445. Զերծեալ յանհօհց. զի անհօծեալք էին կուսանք և ամուսնացեալք: - 469. Եւ յորժամ հաւատան ի քրիստոս և մկրտին, ջնջի գիր նոցա և անձօքն: - 482. Զի որպէս մահուամբ զմահ եբարձ, և ապականութեամբ զապականութիւն, և անհօհիւք զանձօք, և մեղօք զմեղս որպէս դու ժայթքէս: - 497. Այսպէս և տէր մեր նմանեալ, որպէս անհօհիւք զանձօք և մահուամբ զմահ եբարձ. իսկ հակառական՝ անապական և անմեղ մարմնովն զմեղս և զապականութիւն ելոյծ: - 498. Չորրորդ՝ անձօք առաջին մարդոյն՝ եղև տանջանք և դատապարտութիւն մարդոյն. և քրիստոս գնեաց զմեզ յանհօհց օրհնաց եղեալ վասն մեր անձօք. ապա ուրեմն քրիստոս աներեաց զդժոխս: - 506. Վեցերորդ՝ թէ զմասն դժոխոց աներեաց, և զմասն մահու եբարձ, և զմասն անհօհց, և զմասն պարտուց և զայլսն: - 506. Յորժամ անհօհիւք արքորեցին զներսէս եպիսկոպոս որ եղև աղանդովն ներսէսի, և այլայլեաց զկարգ և զուղղափառութիւն հաւատոյ: - 545. Այլ և առաքեալքն և հետևօղք նոցա հարքն սուրբք՝ ո՛չ գիտէին զխառնարանն. և դու ուսար և խառնես ջուր և ընդ անհօհիւք նոցա մնաս որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 596. Վասն որոյ նոյն աստուածային բանին օրհնենք և սրբենք յառաջին անհօհցն: - 615. Նոյնպէս և որ անհօհց փոխէ՝ զալէլուն որ օրհնութիւն է ո՛չ խառնենք: - 630. Եւ ո՛չ միայն լուծանեն զսկիզբն մեծի պահոցն, այլ և զամենայն չորեքշաբաթս որ յառաքելոցն է կանոնեալ, լուծանեն ի բոլոր տարին, և լինին ընդ անհօհիւք նոցին: - 652. Եւ որ որ ո՛չ պահէ որպէս ազգն Ֆռանկաց, ընդ անհօհիւք է յառաքելական և հայրապետական կանոնաց: - 652. Նոյնպէս և ի միոյ ձայնէն ոմանք զօրհնութիւնս և այլք զանձուն լսեն: - 739. Երկրորդ՝ զանձուն որ ասէ «անհօծեալք»: - 740

ԱՆՆԱՐՈՆԵԼԻ + ԱՆՆԱՐՆԵԼԻ: Պարզ: Կարօղ: - 202. Եւ տէր մեր աննարնելի: - 315

ԱՆՆԱՐԻՍԱՅԱՐՈՒԹԻՒՆ + Զի յանապական կուսէ ծնաւ եցոյց զաննարիմահարութիւնն և զանօրութիւնն. և զնալով ի վերայ ծովուն, զթեթևութիւնն և զերագութիւնն. իսկ զպայծառութիւնն յայլակերպիլն: - 282

ԱՆՆԱՐՅԱՍ + Երկրորդ՝ զի հոգի և մարմին գոյակիցք են միմեանց աննարիատ ժամանակաւ: - 478

ԱՆՆԱՐԻՍԱՅԱՐՈՒԹԻՒՆ + Երկրորդ՝ իմանալին աննարիմիջաբար է ի պատճառէն. իսկ զգալին միջնորդիւ տարերց: - 117. Համաձայնին միմեանց սուրբ վարդապետք. զի դիմնեսիոս ինն դասս ասէ հրեշտակաց. այլ առաջին դասքն աննարիմիջաբար են յաստուածային իմացումն, համապատիւք և համափառք: - 134. Ասենք եթէ՛ նոքա երեքեան դասքն՝ այսինքն աթոռք՝ քերօքէք՝ և սերօքէք՝ միակարգ միապատիւ և գերագանց էութիւնք են. զի աննարիմիջաբար յաստուածոյ ամենայն լուսափայլութիւնք իմաստք և շնորհք ի նոսա հեղանին համակարգապէս. և ապա նոքօք յայլ ամենայն գոյս երկնաւոր և երկրաւոր: - 135. Նախ՝ զի առաջին դասքն աննարիմիջաբար առնուն յաստուածոյ. իսկ միջինքն և վերջինքն միջնորդութեամբ: - 138. Զայս և սովոր են առնել մարդիկք առ մերձաւորս և սիրելիս աննարիմիջաբար խօսին. և առ հեռաւորս կամ ատելիս գրով կամ միջնորդով: - 177. Նոյնպէս և նշանակէ՛ զհրեշտակաց բնութիւնն, որ նախ ստեղծան անկատար ճանաչմամբ և գիտութեամբ. այլ յորժամ երանեցան և տեսին զէութիւնն աստուածոյ աննարիմիջաբար, յայնժամ կատարեցան ճանաչմամբ և գիտութեամբ: - 192. Երրորդ՝ զի մեքիսեղեկ քահանայ ո՛չ ըստ մարմնական ինչ օծմամբ իւղոյ որպէս այլոցն, այլ շնորհօք հոգւոյն աննարիմիջաբար: - 301. Զի աթոռք և քերովքէք շուրջ են զավ. և աննարիմիջաբար ուսեալք ի սուրբ Երրորդութենէն, որ ուսուցանեն զներքինսն: - 345. Չորրորդ՝ նոցա ձայնն միջնորդով օղի և մարգարէիւքն. և ընդ մեզ բանն աստուած աննարիմիջաբար խօսեցեալ: - 353. Նախ՝ աննարիմիջաբար յերկրէ. որպէս նաւ: - 407. Նախ՝ աննարիմիջաբար ի հողոյ. որպէս փայտ: - 407. Զի արդարութեամբն աննարիմիջաբար միաւորինք ընդ աստուածոյ. որ ո՛չ լինի այլ առաքինութեամբք: - 584. Զի արդարութիւն որ ասէ աստ՝ պարունակէ՛ զհաւատն գոյսն և զսէրն. որք աննարիմիջաբար միաւորեն զմեզ ընդ աստուածոյ: - 584. Նոյնպէս հրեշտակք կատարեալ որդիք են յաստուածոյ աննարիմիջաբար առնուն: - 620. Դարձեալ՝ նախ զօրինակն, և ապա՝ զճշմարտութիւնն

ուսանիմք աստ, և ապա՝ անդ անընդմիջաբար ի տեսանէ. – 643. Իսկ որ ասէ «ծուխ նոցա ելցէ յախտեան», նախ կոչէ գներքին խորոց հառաչանս տանջելոցն. և երկրորդ զանընդմիջաբար այրեցումն հորոյն. որպէս նիւթ փայտի մերծեցեալ ի հուր: - 750

ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ + Եւ հաց ոչ ուտել և ջուր ոչ ըմպել. զի անընդունելի էր մարմին և արիւն զոհիցն: - 442-443

ԱՆԸՆՏԵԼ + Իններորդ՝ զի նշանակեալքն՝ վայրիք գազանք՝ հրեղէնք՝ և թևաւորք երևին. ցուցանելով թէ արտաքոյ և հեռի՝ են յերևելեացս բնութեանց. և անընտելք և վայրենիք: - 132. Իսկ անասուն, զի անխօսուն են. կամ զի անսնունդ և անընտել: - 216. Հինգերորդ՝ անընտել է: - 315. Նախ՝ զի մի՛ անընտել թուիցի մարդկան. զի թէ առ ժամայն ի ծնունդն եղեալ էր երեսնամեայ հասակաւ, առ աջօք համարէին զիրն. և կամ այլ ինչ: - 479. Ասեն զայս՝ անընտել զոլ սնուցողականին, յապաղելով աւելի պահէ: - 785

ԱՆԸՆՏԻՐ + Երկրորդ՝ զի անընտիր է դեռևս: - 365

ԱՆԸՍՏԳԻՏ + Ուղղակի ճշգրտութեան և անըստգիւտ իմացման: - 772

ԱՆԹԱՂ + Ոմանք ի գերութիւն վարեալք արք և կանայք. և կէսք առաքուր դիաթաւալ սրախողխող գալարեալ. առհասարակ քահանայք և աշխարհականք գէշ անկեալ դիականք անթաղ ընկեցեալք: - 788

ԱՆԹԱՌԱՍ + Եւ թէ տկարանաս ի զօրութիւնն աստուծոյ՝ առ մե՛զ ևս զոն քեզ հաստատութեան նշան անփուտ փայտ. և անթառամ ծաղիկ. և մշտականաչ սաղարթ. և անթափ պտուղ: - 223. Չորրորդ՝ զի ընդ ծառս դրախտին և յանթառամ ծաղիկս և ի բազմապատիկ պտուղսն պշուցեալ էին, ո՛չ գերկնջիլն զիտէին և ո՛չ զամաչելն: - 278. Ոմանք ասեն՝ թուփ է անթառամ անուշահոտ և անպտուղ: - 330. Երրորդ՝ զանթառամ դեղն կուսական: - 383. և տէրն մարտեաւ ընդ բելիարայ և յաղթեաց մահու. և քակեաց զդոժիս. էառ աւար զգերեալսն և էհան յարքայութիւնն երկնից. տալով նոցա զանթառամ պսակն: - 438. Այլ և զկարգն յարութեան՝ սորա՛ է ասացեալ մեծն վարդան ի տեսութիւն անթառամ ծաղկին: - 637

ԱՆԹԱՌԱՍԵԼԻ + Յայն՝ զի փայտ դրախտին անփուտ է. և տերնն անփտելի. և պտուղն անծորելի. և ծաղիկն անթառամելի. և աստուծոյ տնկեալ ձեռօք իւր. տեղի անապական ձեռագործին ադամայ: - 223

ԱՆԹԱՓ + Եւ թէ տկարանաս ի զօրութիւնն աստուծոյ՝ առ մե՛զ ևս զոն քեզ հաստատութեան նշան՝ անփուտ փայտ. և անթառամ ծաղիկ. և մշտականաչ սաղարթ. և անթափ պտուղ: - 223. Ապա ուրեմն համաձայնելի է մեզ փիլոնի իմաստնոյ. որ անծորելի է ասէ պտուղն և անթափ տերնն: - 224

ԱՆԹԱՔՉԵԼԻ + Եւ զանթաքչելի մատեանս: - 545

ԱՆԹԵՐԻ + Եւ թէպէտ կատարեալ և լի և անթերի էին մասունք մարմնոյն քրիստոսի. այլ այն քան փոքրիկ, մինչ զի հազիւ անկարէր ընդ տեսութեամբ մարդոյ: - 470. Ասեն վարդապետք թէ՛ բոլոր ամենայն անդամօք յառնեն անթերի: - 725. Եւ այն է պատճառն. զի աստուած ի սկզբան զբնութիւնն ադամայ անթերի ստեղծ. նոյնպէս ի վերջին օրն անթերի պիտի նորոգէ: - 726

ԱՆԹԵՎԻՈՍ - Եւ յունարէն անթեվիոս. այսինքն հակառակ: - 707

ԱՆԹԻ + Սոքա երկոտասանք և այլ անթիւք ի կարգ սոցա: - 105. Ութերորդ՝ մինն պատկելով առնէ զտասն՝ և զհարիւր՝ և զհազար՝ և զբիւրն. և զանթիւն: - 109. Եւ ի միոյ աստուծոյ եղեն **Ժ** դասք հրեշտակաց ընդ մարդկան. և հարիւր գունդքն ըստ ոչխարաց առակին. և **ռ** կենդանեաց տեսակքն որ յերկրի. և բիւր անկենդան բուսոց. և անթիւ գոյեղէնք: - 109. Ի խոստման աւետիսն ծե՛ր էր աբրահամ, և կինն ամուլ. զի մի՛ անյուսասցին ի բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենագօ՛ր է. վասն այն ասացաւ անթիւ լինիլ զաւակացն. և եղև այնպէս: - 377. Չորրորդ՝ զի յայտնեսցի թէ՛ ի մէջ ծառայութեանն յեգիպտոս այնքան բազմացոյց զնոսա խնամքն աստուծոյ. այսքան բազմութիւնս ի տեղիս իւրեանց խաղաղութեամբ բնակեալ՝ ո՞րքան անթիւ բազմացցին: - 377. Հինգերորդ՝ թիւն զընտրութիւն՝ զդաս՝ և զկարգն ցուցանէ. զի գո՛յ ի նմա՛ առաջին միջին և վերջին. որպէս զինուորք. իսկ անթիւն խոտան և անկարգ է. որպէս ծերք և տղայք: - 377. Իսկ այն որ ասէ **կ** էին թաքուհիք և ութսուն հարճք. և անթիւ հարսնածուք: - 440. Իսկ ներելին թէպէտ որոշի յերիս տեսակս ըստ մեծութեան և նաղութեան. այլ մանրամասնաբար յանթիւս ելանէ. որպէս ծիծաղիլ. վայրաբանել. և այլն: - 568. Եւ որպէս բազում են ներելիքն և անթիւ որ ի զգայարանս և ի միտս: - 605. մարմնով մեռելոցն անթիւ

օճիրս ստախօսութեան գործեր. զանտի կենաց գյարութեան յուսոյ և զհատուցմանց ըստ գործոց՝ բառնալով. գերկիւղ դժոխսց և գտեր արքայութեան. և զամենայն ինչ որ նմանէ այսմ հոգևոր բարութեան: - 775

ԱՆԹԼՓՍՏ + Որպէս եսաւ անդրանիկն իսահակայ՝ կցողական դեղօք ողջացոյց զմարմին իւր և արար անթլփատ. զի ցրեսցէ զուխտն աստուծոյ: - 486

ԱՆԹԼՓՍՏՈՒԹԻՒՆ + Նոյնպէս և որք հաղորդին մարմնոյն քրիստոսի, ո՛չ մերձեման ի զանազան ախտս մարմնական անթլփատութեան և զոհից դիւական: - 301

ԱՆԹՈՂԼԻ + ե) Մեղքն անթողիլի է նոցա: - 102. Վասն է՞ր սատանայի մեղքն է անթողիլի: - 150. Վաթուննամի, թէ զի՞նչ է ներելի մեղքն, և անթողիլի: - 285. Ակամայն անգիտութեամբ է. որ ներելի է և թողելի՛. իսկ կամաւորն անթողելին և մահու չափն է: - 385. Նախ՝ որ ստոյգ չարութեամբ լինի մեղքն. այսինքն կամաւ և գիտութեամբ և կարողութեամբ, անթողելի է: - 385. Երկրորդ՝ որ անզեղ մնայ և ո՛չ խոստովանի, անթողելի է: - 385. Երրորդ՝ ներելի մեղքն և փոքր՝ թէ ո՛չ ապաշխարի, լինի մահու չափ և անթողիլի: - 385. Զնգետասաներորդ, Մեղքն սատանայի անթողիլի է: - 526. Ուրևժ, Անթողիլի մեղք ո՞րն է: - 526. Վասն է՞ր սատանայի մեղքն մեծ է և անթողիլի քան զմարդոյ: - 562. Արդ՝ մեղքն որ ընդ դէմ հոգւոյն սրբոյ՝ մանաւանդ ելանէ ի չար կամաց անձնիշխանականին. և ուղղակի մարտնչի ընդ դէմ շնորհաց հոգւոյն սրբոյ. և յիրաւի անթողիլի է: - 566. Եւ զի ո՛չ թողու զմեղս՝ անհաշտ լինի. վասն այն մեղքն անջինջ և անթողիլի մնայ: - 566. Իսկ անթողիլի մեղաց **զ** են պարագայք. այսինքն յուսահատութիւն. յանդրզնութիւն. մարտընչիլ զճշմարտութիւնն ճանաչելոյ. նախանձ ընդ դէմ եղբայրական սիրոյն. խստասրտութիւն և անզղջութիւն մինչ իսպառ: - 567

ԱՆԹՈՅԼ + Վերընթաց: Վերածօղ: Մշտաշարժ: Ինքնաշարժ: Շարժօղ: Անփոփոխ: Սո՛ւր: Զգոյ՛ջ: Անշէղ: Անթոյլ: Անպարունակ: Թափանցիկ: Աներևոյթ: - 202

ԱՆԹՈՒԵԼԻ + Զորս անթուելի գոլ աղերսէ մարգարէն...: - 558

ԱՆԺԱՄ + Կամ զի անժամ խնկարկեցին: - 364

ԱՆԺԱՄԱՆԱԿ + Զմինն ծնօղ և յառաջ առաքօղ ասեմք անախտաբար և անժամանակ: - 65. Եւ ապա ի բարձր հանէ վարդապետութիւն զբնութեանցն միաւորութիւն. ասէ՛ այլ և այլ յորոց փրկիչն. եթէ ո՛չ նոյն է երևելին և աներևոյթն. անժամանակն և ընդ ժամանակաւն: - 80. Զբանն աներևոյթ և անժամանակ ասաց. և զմարմինն երևելի և ժամանակեայ: - 80. Ժա) Անժամանակ է աստուած. և յաւիտեան. և հին աւուրց: - 101. Այսպէս անժամանակն զժամանակեայս. անմարմինն զմարմնաւորս. անփոփոխն զփոփոխելիս. անսկիզբն զսկզբնաւորքն. և զայլնն նմանապէս: - 113. Ո՞րպէս է անժամանակ աստուած, և անժամանակ է հոգի: - 114. Անժամանակ է աստուած, - 114. Այլ՝ անժամանակ է. զի ո՛չ է ընդ ժամանակաւ. այլ՝ ընդ յաւիտենիւ. և ժամանակն ի յաւիտեանն պարագրի: - 114. Որպէս յորժամ ասեմք՝ լո՛յս կեանք՝ և այլն, արտաքոյ մնամք գիտութեանն. և յորժամ անժամանակ՝ անիմանալի, առաւել մերձեմամք: - 132. Իսկ երբ ո՛չ ասի աստուծոյ. զի անժամանակ է և ո՛չ ունի փոփոխումն. այլ ասի յաւիտենական. ըստ որում բոլորն համանգամայն է և կատարեալ. զի ոչ կարօտի սկզբան և վախճանի. որպէս ժամանակն. և ո՛չ միայն սկզբան որպէս մշտնջենաւորն. այլ անսկիզբն է և անվախճան. վասն որոյ կոչի յաւիտենական: - 172

ԱՆԺԱՄԱՆԱԿԱԲԱՐ + Ապա ուրեմն խոստովանեցէք զորդի ծնունդ ի բնութենէ հօր անժամանակաբար: - 39

ԱՆԺՈՒԺԿԱԼ + Զինգերորդ՝ զի մի՛ դատապարտեսցի իբր անժուժկալ. զի էր ի քահանայական ցեղէն. և այսպիսիքս այրեալ լինէին. իսկ այլ շնացօղք քարկոծեալ: - 461

ԱՆԺՈՒԺԿԱԼՈՒԹԻՒՆ + ...և ո՛չ է աստուածային հրաման, այլ առաքելական ներումն ի դեղ անժուժկալութեան. զի մի՛ ի պոռնկութեան անդունդս կործանեսցին: - 613

ԱՆԻԲԱՑ ԴՆԵԼԻ + Վասն այն կամեցաւ աստուած զի ի տեսանելն զնա՝ անհրբաց դնելի սիրով միացուք ընդ նմա: - 24. Զնգետասաներորդ՝ նախ է տեսակն քան զնիւթն անհրբաց դնելի: - 126. Երկրորդ՝ զտեսակն անհրբաց դնելի ունի: - 186. Արդ՝ ըստ տեսակի՝ անհրբաց դնելի է լոյս արեգականն: - 186. Զի այսպէս ուսաք ի սրբազան վեհէն մերմէ ըստ սրբոցն աւանդութեանց. թէ ամենայն իր որ բնութեան է պարզ, անհրբաց դնելի է ի նմանէ: - 782. Եւ է՛ շնորհ յատուկ ընրութեամբն աստուծոյ, որ պատճառ է՛ զփառս զանազան ներգործութեամբ. և է՛ սա՛ անհրբաց դնելի անզեղ խոստմամբ ի կողմանէ տուողին. որպէս է՛ առ մեզ շնորհք աւագանին: - 783. Նորս խորհրդոյ շնորհք ոմանք են

անհրապ ղնելիք. զի եմ կնիք ի հոգին անփոփոխ գուլով ընդ մմա. որպէս է՝ շնորհք կնքոյն դրոշմին և կարգին: - 783

ԱՆԻՃԱՆԵՄ + Ըստ այսմ օրինակի և նոր հերձուածօք քաղկեդոնիկը նեռին կարապետք. հետևօղք նեստորի անհօժելոյ՝ և լևոնի պղծոյ: - 34. է) Եւ ո՛չ ասի անհօժեալ վասն անհօժից մարմնոյն. այլ ամենևին օրհնութիւն մարմնովն: - 78. Եւ ոմանք որպէս քաղկեդոնիկքն՝ մի անձն համբաւեն, և յերկու բնութիւնս բաժանեն զմի քրիստոսն. և **բ** կամք. և **բ** գործք. որպէս անհօժեալն լևոն. և փլաբիանոս, և ընկերք նոցա: - 82. Եւ զի օրհնութիւնն ի յանձնք փոխեաց, ինքն անհօժալ և զրկեցաւ յօրհնութենէ ամենայն կենդանեաց: - 219. Ոմանք թուզ ասեն. թէ ի նոյն ժամն որ կերաւ և մերկացաւ՝ և կարեաց ի տերևոյ նորա. և վկայ բերեն թէ՛ վասն այն անէժ զբզենին յերուսաղէմ: - 224. Ձի երկի՛ր անհօժալ և ապականեցաւ, և ո՛չ դրախտն: - 225. Եւ զի՞նչ է՝ անհօժեալ կախեալ զփայտէ: - 285. Նախ՛ որպէս մելքիսեդեկ ի յանցաւոր և անհօժեալ ազգէն քանանու: - 301. Ութերորդ՝ յոք ո՛չ անհօժանէր, այլ աղօթիւքն զբարեկամսն փրկէր. և տեր մեր ի վերայ խաչողացն աղօթէր: - 327. Իսկ քարկոծումն այն է, որ անզեղչն ի մեղաց՝ արտաքսի՛ յեկեղեցոյ և անհօժանի: - 385. Վասն է՞ր ասէ մի եթար, և յետոյ ասէ երթ և մի՛ անհօժանէր: - 388. Ձի թէ անհօժեալ էր, յորժամ ժողովուրդն անկաւ ի սատակումն ի բելքեքովր, ասէին թէ ի նորա անհօժիցն եղև: - 388. Ի խրատ՝ զի սնուցօղն մի լիցի չարչարօղ. և բանն օրհնութեան մի՛ անհօժեսցէ զոր: - 399. Ձի փայտն և հողն անհօժալ աղանաւ...: - 400. Արդ՝ ի նոյն օր զանհօժեալ հայրագեղծն հանէին ի փայտն անհօժից վասն հօրն: - 400. Երկրորդ՝ զի անպարտ էր անհօժից՝ և վասն մեր եղև. որպէս անպարտական որ ո՛չ անհօժանի: - 400. Եւ այլք այսպէս մեկնեն թէ՛ ամենայն անհօժեալ կախեալ կայցէ զփայտէ. այլ ո՛չ ամենայն կախեալ զփայտէ՝ անհօժեալ է. որպէս խոյն ի սաբեկայ կախեալ ո՛չ է անհօժեալ: - 400. Եւ օձն պղնձի ո՛չ է անհօժեալ: - 400. Նոյնպէս և տեր մեր ո՛չ է անհօժեալ: - 400. Իսկ ոմանք զքրիստոսէ՛ ասեն բնութեամբ և շնորհօք որդի. որպէս նեստորք և քաղկեդոնիկք անհօժեալք. զի այսպէս լինին **բ** որդիք և **բ** անձինք: - 402. Անհօժեալն սատակեալ և սպանեալ ասի. որ է մեկնեալ և հեռացեալ ի կենաց աստուծոյ...: - 403. Ջուրէն անէժ յակրք. մովսէս վասն է՞ր օրհնէ: - 409. Երեքսասաներորդ՝ անէժ յետու որ շինէ զերիքով՝ անդ անդրանիկ և կրտսեր որդուով: - 418. Ոմանք ասեն թէ՛ զի դիովքն իւր անէժ գողիաթ, այն կատարեցաւ: - 439. Յետու անէժ զերիքով և զշինօղս նորա. և անէժքն այն առնէր անգաւակ և վաղամահ: - 445. Ձերծեալ յանձից. զի անհօժեալք էին կուսանք և ամուսնացեալք: - 469. Ձի որպէս յետու աւերեաց զերիքով և անէժ զի մի՛ շինեսցի. նոյնպէս և զղժիխքն աւերեաց քրիստոս և անէժ զշինօղսն չար գործօք...: - 504. Եւ թէ որ ասիցէ, ապա թէ զամենայն որ առ հասարակ կապէ կամ արձակէ, այսինքն օրհնէ կամ անհօժանէ, ո՞չ կատարի: - 539. Երկրորդ՝ թէ զանպարտս անհօժէ: - 539. Ասենք առ այս թէ՛ անկատար մնայ ըստ այնմ որ ի անհօժելոյն ո՛չ կատարի. այլ ըստ որում դառնայ ի անհօժօղն կատարի: - 539. Եւ բաց յայսցանէ և արտաքոյ սոցա, ո՛չ օրհնին և ո՛չ անհօժանի. ո՛չ կապին և ո՛չ արձակին: - 540. Եւ դարձեալ՝ որպէս բանն աստուած անէժ զաղամ, նոյն բանն դարձեալ օրհնեաց մարմնովն. թպէտ մի է գործ Երրորդութեանն: - 542. Եւ ի նոյն ժամանակս ասի լեալ անհօժեալ ժողովն քաղկեդոնի: - 544. Այլ զչար և զաստուածուրաց ժողովն քաղկեդոնի որ ի ձեռն մարկիանոսի և անհօժելոյն պօղքերի՝ ո՛չ ընդունիմք. և զընդունօղսն նզովենք: - 547. Ձի վասն յանցանացն աղանայ անհօժալ երկիր ի գործս նորա. զսուրբ մարմինն քրիստոնէի չէ՛ պարտ դնել յանսուրբ հող. - 676. Ձի՞նչ է որ ասէ «օրհնեալք» կամ «անհօժեալք». և ո՛չ թէ՛ ես օրհնեմ, կամ անհօժանեմ: - 740. Եւ զանարժանս անէժ ասելով «անհօժեալ ոյք խոտորեցան ի պատւիրանաց քոց»: - 740. Երկրորդ՝ զանէժսն որ ասէ «անհօժեալք»: - 740. Հինգերորդ՝ խիստ է կեղևն. նոյնպէս և արդարքն խստակրօնք են...: - 766

ԱՆԻՄԱՆԱԼԻ + Հինգերորդ՝ ժամանակն է զգալեաց. և միշտն իմանալեաց. և յաւիտեանն անհիմանալեաց: - 116. Եւ ապա ասենք անհասանելի անքննելի անճառելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անհիմանալի է և անյայտ: - 122. Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ. որպէս խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ ամենեւին անբանութիւն է և անհիմացութիւն. անճառելի. անհիմանալի. և լռութեամբ պատւի յամենայն արարածօց: - 123. Որպէս յորժամ ասենք՝ լո՛յս կեանք՝ և այլն, արտաքոյ՛ մնամք գիտութեանն. և յորժամ անժամանակ՝ անհիմանալի, առաւել մերձենամք: - 132. Իմացական միտս մեր՝ առ անհիմանալի աստուած ո՞րպէս վերանայ: - 251. Եւ տես թէ ո՞ր քան և ո՞րպիսի անհիմանալի և անճառելի երանութիւն է սրբոցն...: - 647

ԱՆԻՄԱՍՏ + Եւ թէ արար հայր առանց որդւոյ, անհմաստ արար. զի որդի է իմաստութիւն իւր ըստ առաքելոյ. և կամ այլ իմն իմաստութեամբ որ է՝ սուտ ամենկին: - 46

ԱՆԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ + Երրորդ՝ իմաստութեամբ արար զհոգին և զբանն և ո՛չ անհմաստութեամբ: - 55

ԱՆԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆ + Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ. որպէս խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ ամենեւին անբանութիւն է և անհմացութիւն. անճառելի. անիմանալի. և լռութեամբ պատւի յամենայն արարածոց: - 123

ԱՆԻՐ + Անձն այն զոր մի ասես՝ ի՞ր է թէ անիր: - 86. Իսկ թէ անիր, ապա միայն անուամբ է մի և ո՛չ իրօք. որպէս հոմանուն ձայն՝ անուամբ հաղորդեալ և բնութեամբ այլ և այլ: - 86

ԱՆԻՐԱՒ + Դարձեալ, թէ է՝ հարկ՝ անիրաւ են և ինքեանք աստեղքն...: - 12. Մանաւանդ թէ առ առաջին պատճառն վերանայ այս անիրաւութիւն, որ ետ զօրութիւն աստեղացն այսպէս անիրաւ բաժանարար գոյ: - 12. Երկրորդ՝ անիրաւ լինին հատուցմունքն. բարեացն բարիս և չարեացն չարիս: - 20. Վկայ անիրաւ զտնէ՝ հայիոյնն. և դատ խռովութեան ի ժողովս մուծանեն: - 34. Հինգերորդ՝ զի մարդն տէր և իշխան է երկրաւորացս, զիտասցէ ըստ կարգի զիշխանութիւնն իւր ուղղել. և մի՛ անկարգ և անիրաւ: - 192. Կամ զպարտս յոչ պարտականէն խնդրէին. որպէս այժմ անիրաւ զայլ ոք այլոյ գրաւ առնուն: - 238. Նմանապէս խոհեմին և անզգամին. տրասիրին, և անյագ անիրաւիւն: - 268. Այսինքն նոքա կամէին որ զնոսա արդարս ասէր յոք՝ և զինքն յանցաւոր՝ և ո՛չ ասաց. զի թէ զնոսա որք անիրաւ էին արդար ասէր՝ մեղանչէր ճշմարտութեանն. և թէ զինքն մեղաւոր ասէր՝ մեղանչէր վկայութեանն աստուծոյ: - 324. Զորրորդ՝ կեղծաւորութիւն է և խաբէութիւն գովելն զչարն և զանիրաւ. վասն այն ո՛չ ասաց բարեկամացն բարիս՝ զի չարք էին: - 325. Եւ դարձեալ՝ կարէ՛ վերջինն զառաջնոյն թիրութիւնն ուղղել և զանիրաւ կապեալն արձակել. որպէս աստուածաբանն զրիզոր զարիանոսացն: - 541. Այլ անիրաւ կապելն արձակեցի. և կապօղն պատժեցի. ոչ միայն ի համակարգից, այլ և ի ներքնոց: - 542. Իսկ պատիժն է յայլմէ՛ առ մեզ. այսինքն յարդար իրաւանցն աստուծոյ առ անիրաւ հասեալ: - 569. Ապա ուրեմն յիրաւի՝ զի բնական արդարութիւն ի տղայն ո՛չ գտանի, յարդարութենէն աստուծոյ արդարապէս մերժի և ընդ անիրաւսն տանջի: - 591. Եւ որդին դարձեալ անիրաւ եղև: - 593. Եւ անիրաւ որ ո՛չ խոստովանին զմեղս, նոքա ո՛չ զերծանին ի ձեռաց. այսինքն պատժոցն աստուծոյ. - 699. Նախ հոգին և մարմինն. զի ցանկան հակառակ միմեանց ըստ այրւոյ առակին առ անիրաւ դատաւորին: - 743. Այլ չար փոխանակ բարեաց ո՛չ երբէք հատուցանէ. ոչ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձեալն. զի ո՛չ է անիրաւ. այլ արդար յամենայնի և ճշմարիտ: - 744. Զի ո՛չ երբէք անկար և անզուր և անիրաւ ասել զնա ցուցանի բնաւ ուրեք...: - 778

ԱՆԻՐԱՒԵՍ + Եւ մեղք լեզուին՝ ի սուտն, ի զուրն, և յանիրաւելն: - 568. Իսկ անիրաւելն է բանիւ առ վերինս և առ ներքինս և առ հաւասարս: - 568

ԱՆԻՐԱՒՈՒԹԻՒՆ + Մանաւանդ թէ առ առաջին պատճառն վերանայ այս անիրաւութիւն, որ ետ զօրութիւն աստեղացն այսպէս անիրաւ բաժանարար գոյ: - 12. Իսկ չար փոխանակ բարւոյ ո՛չ առնէ ըստ որում անիրաւութիւնէ...: - 18. Այժմ պատասխանեցուք հարցմանն եթէ առաքինութեանն չարութիւն, և արդարութեանն անիրաւութիւն ներհական...: - 23. Իսկ չար առնել բարեացն՝ է զործ անիրաւութեան, և ո՛չ գոյ յաստուած: - 158. Իսկ բարեաց չար առնել՝ անիրաւութիւն է. որ ո՛չ գոյ բնաւ առ աստուած. ո՛չ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձելումն: - 408. Առաջինն ուսուցանէ թողուլ զանիրաւութիւնս արարեալ ընդ դէմ մեր: - 492. Զորրորդ՝ որպէս անիրաւութեամբ կապեաց սատանայ զհոգիս մարդկան. արդարութեամբն ազատեցէ քրիստոս զնոսա: - 503. Վրէժխնդրութիւն է ջատագով լինիլ. որով բռնութիւն և անիրաւութիւն և ամենայն վնասակար ի բաց մերժի: - 579. Եւ զիտեն զպատճառն թէ վասն է՞ր է ողջախոհ. այսինքն զի յանառակ կենաց ժլատութիւնք լինին. և նա ի հարկէ արի գոյ զախտն ստորադասելով. այնպիսին և խոհեմ գոյ զիտելով թէ վասն մարմնական հեշտախտութեանց լինի անիրաւութիւն: - 582. Է՛ համբերել արարեալ անիրաւութեանցն ընդ դէմ ինքեան: - 585. յիրաւի է ուրեմն որում անիրաւութիւնն եղև առնել դատաստան վասն վրիժու. թէպէտ նմա հայր և հոգին սուրբ զործակից լինին: - 735. Ապա ուրեմն յիրաւի և արդարապէս հատուցանէ աստուած չար փոխանակ չարեաց. այսինքն պատիժ վասն անիրաւութեան նոցա. զի արդար է աստուած: - 744

ԱՆԻԻ + Իսկ առ հրեշտակս բոլոր շարժումն է ի նոյն է ի նոյն. որպէս անիւն զոր ետես եզելիլէ.

այսինքն ի նոյն աստուծոյ են սկսեալք, և ի նոյն անվախճանապէս մնան: - 142. Իսկ արիստոտէլ ի վերայ երկուց բևեռացն ասէ շարժիլ երկնի որպէս անհլ սայլին ի վերայ տնոյ: - 182. Նոյնպէս և աստ հոլովմամբ ժամանակաց ընթանամբ մինչև ընկերեսցի անհլն ի գուրն: - 314. Ութերորդ՝ զի ապաժուժ է և պակասամիտ որպէս զտղայ. զի անհլ կենացն հոլովեալ է ի տղայութեան տիքն: - 377

ԱՆԼՈՒԾ + Ջի՞նչ նշանակէր կարմիր երինջն անարատ և անլուծ: - 383

ԱՆԼՈՒԾԱՆԵԼԻ + Երկրորդ՝ զի հաւասարութիւն և միաբանութիւն տարերաց անլուծանելի է. ըստ որում ներհակ որակօք հաւասարք են հակակայ. և միւսովն միաբանք: - 181

ԱՆԼՈՒՐ + Իսկ խառնակել՝ ո՛չ զշփոթելն ասէ որ անլուր էին միմեանց լեզուին: - 297. Վեցերորդ՝ ականջատ. որ անլուրն է կանոնաց: - 370. Եւ սպառնալիքն աստուծոյ և մարդկան ո՛չ են նման. զի մարդոյս դատարկ բան է. իսկ սպառնալիքն աստուծոյ՝ է՛ բան զարհուրական. յորմէ լսօղքն զերծանին, և անլուրքն ըմբռնին ի նոյն: - 408

ԱՆՏԱԽՏ + Տասներորդ, յայտ է ի սքանչելեաց ծննդեանն. զի անսերմն յղացումն. և անապական ծնունդ. և անխախտ կուսութիւն: - 466

ԱՆՏԱԽՏԵԼԻ + Անխախտելի հիմն արկեալ: - 456

ԱՆՏԱՅԵՄ + Իսկ քրիստոս անխայելով յեկեղեցի՝ փոխեաց ի մկրտութիւն: - 329. Եւ թէ լինէր կամօք փարթամ որպէս սողոմոն. որում ո՛չ անխայեաց զոր ինչ ցանկացաւ ի սրտի: - 761. Ճշմարիտ պապիւ՝ որ ո՛չ ունէք անխայեսցի արժանաւորի: - 765

ԱՆՏԱՆՉ + Եւ բազումք տեսանեն զսուրն ի մէջ պատենիցն հալեալ, և պատեանքն անխանծ մնացեալ: - 204

ԱՆՏԱՌՆ + Դարձեալ հոգին ունի զօրութիւնս ոմանս անխառն ընդ մարմնոյն. որպէս բանն՝ կամքն՝ և սոյնպիսիք: - 249. Իններորդ, խմորունն խառնեալ, և անխմորն անխառն է և պարզ որ է սրբութիւն սրտին: - 356. Զինգերորդ՝ զի անխառն և յստակ է յառաքինութիւն...: - 378. Դարձեալ՝ զուտ է և անխառն իսկապէս ճշմարիտն քան զխառնեալն ի ստէ: - 550. Վասն այն մնաց ի մեզ ճշմարտութիւնն իսկապէս և անխառն ի սրտութենէ: - 551. Արդ՝ առաջինն անխառն է արդարութեան. երկրորդն նուա՛զ է. երրորդն զո՛յգ է: - 747

ԱՆՏԱՌՆԱԿ + Եւ եբեր միայն պահեաց անխառնակ զնախնական լեզուն: - 551. զի անխառնակ և անշփոթ երևեսցի մադանալն բանին յազգէն յուղայ. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի Լ գլուխն, դ համարն: - 612

ԱՆՏԱՌՆԱՊԵՍ - Որ արարն յոչ էից, զիտէ անխառնապէս որոշել զհւրաքանչիւր փոշիս արդարոց և մեղաւորաց. զի հատուցէ իւրաքանչիւր ըստ գործոց: - 719. Ո՞րպէս ի հասարակ տարրէ՛ մարմին մարդոյ անխառնապէս ժողովի: - 719

ԱՆՏԱՓԱՆ + Կամ է ի հարկաւոր պատճառ է. զի անխափան լինիցի. որպէս մարդ մեռանելոց է: - 9. Ուստի պատճառի լինելութիւն էիցս միշտ և անխափան. որպէս ասի ի գիրս աշխարհաց: - 181. Ճար՝ զկատարումն ասէ. և ստուգաբանի՝ անճար և անխափան լինի կատարումն նորին: - 270. Երրորդ՝ զգոհութեան աղօթսն հանապազ անխափան մատուցանէ: - 584

ԱՆՏԵԼԱՍՈՒՏ - Բոլոր ունկն՝ անխելամուտ: - 246. Կշտերն մսալիր՝ անխելամուտ է: - 247

ԱՆՏԻՂԾ + Եւ թէ մեռանի, անխիղճ գնայ յաշխարհէս: - 178. Այլ մեւքիսեղեկին անխիղճ. որ միշտ ուտի անշունչ և անարիւն: - 301

ԱՆՏԱՌՈՐ + Եւ վասն անխմոր և անմեղր զոհից. և վասն աղի: - 284. Իններորդ, խմորունն խառնեալ, և անխմորն անխառն է և պարզ որ է սրբութիւն սրտին: - 356. Եւ ո՛չ միայն այս, այլ զեօթն օր անխմոր բաղարջ ուտէին ամենայն ժողովուրդն. և Աբրահամ և դովտ բաղարջ յօրինեցին զխորհուրդ փրկական մարմնոյ տեսնոյ որ ի վերնատունն բաղարջով աւանդեաց: - 356. Զորրորդ՝ զի անխմոր էր: - 427. Վասն որոյ անխմոր հացիւ և անապական բաժակաւ կատարենք զխորհուրդ մարմնոյ և արեան նորա: - 597. Իսկ զի անխմոր բաղարջով է խորհուրդն՝ ասացաւ ի վերոյ իա գլուխն լը համարն: - 597

ԱՆՏՈՆԱՐՅԵԼԻ + Երկրորդ՝ բարձր է մայրն և արքաւենին. և արդարքն անխոնարհելի՝ են ի մեղս. միշտ «զվերինն խորհելով ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ աստուծոյ»: - 765

ԱՆՏՈՏՈՐ + Զինգերորդ՝ զի անխոտոր են տեսութեամբն ի յաստուած: - 139

ԱՆՏՈՒԼ + Ծածուկ և զանխուլ է աստուածաբանութեան տեսութիւն հասարակ մտաց. և հազիւ ճանաչի կիրթ խորհրդոց՝ և նուրբ քննութեանց սրբոց: - 81

ԱՆՆՏԻՐ + Վեցերորդ՝ սկայքն անխտիր ուտին թէ մեռեալ և թէ հեղձուցեալ. վասն որոյ զի որոշեաց է ի նոցանէ՝ ասէ արեամբ շնչոյ մի՝ ուտիցէք: - 295. Ձի ի գալստեան տեառն կնատքն և թոյլքն ո՛չ թուին. այլ արիագոյնքն անխտիր. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է. ո՛չ ի մկրտութեանն և ո՛չ ի յարութեանն: - 315. Եւ վա՛յ ասեմ որովայնամոլ ազգացն որք զամենայն պահքս լուծանեն ի ծուկն անխտիր. որոց աստուած որովայնք իւրեանց է և փառք ամօթն ըստ առաքելոյ: - 510. Այլ արդ՝ հեղձուցեալն՝ սուրբ և կերակրելի է նոցա. և պոռնկութիւնն անխտիր յորժամ կանգնեն զգլորեալն: - 552. Եւ այլ բազում և զանազան ազգապղծութիւն ընդ հոգևորս և ընդ մարմնաւորս. երկու եղբարց և բ քերց. և ընդ քերց հոգևոր մօր. և անխտիր ի բազմանկողինս և այլս բազումս որ զագիր է խօսելոյ օրէնքէ նոցա: - 552. Իմներորդ՝ կին ո՛չ առնուլ քահանայից. և զմորուսն ածիլել. և զգլորեալն կանգնել անխտիր: - 553

ԱՆՆՕՍՈՒՆ + Իսկ անասուն, զի անխօսուն են. կամ զի անսնունդ և անընտել: - 216

ԱՆՃԱՆ + Այլ հզօրագունին յաղթելով. որպէս լոյս արեգականն ընդ իւր միաւորէ՝ զամենայն լոյս անշփոթ և անձախ: - 770

ԱՆՃԱԾՈՒԿ + Եւստի՛ վասն պարզամտութեանն. զի որպէս տղայք ո՛չ ամաչեն անձածուկ ունելով զմասունս. նոյնպէս և նոքա: - 278

ԱՆԾԵՐԱՆԵԼԻ+ Որ նշանակէ հին աւուրց զծերն. և մանուկ զանծերանալիւն: - 115. Հինգերորդ՝ զի անծերանալի՝ է երկիր. ըստ որում շարժմամբ թօթափի երկիր ի ներքին պատահմանց. և հեղեղօք ողողի և սրբի յարտաքին պատահմանց: - 181. Վեցերորդ՝ անծերանալի հասակ: - 278. Եւ թէ պահեալ էր զպատւիրանն յաւիտեան անծերանելի էր կացեալ: - 411. Դարձեալ ասեմք առաջին կեանք մասնաւոր, զոր նախ քան զյանցանելն ունէր. անկարօտութիւն. լուսաւորութիւն. անծերանելի հասակ. անմահ կեանք. և այլն որ ասացաւ ի վերոյ **Ժ** գլուխն **ԼԳ** համարն: - 758. Երկրորդն է մանկութիւն անծերանելի...: - 766

ԱՆԾԻՆ + Չորրորդ՝ Անծի՞ն է հայր, թէ ոչ: - 29. Երրորդ՝ հոգին ծնեա՞լ է թէ անծիւն: - 29. Դարձեալ առարկեն, եթէ աստուած է հայր՝ և անծիւն է բնութեամբ, և որդի ծնեալ է, ապա ուրեմն ո՛չ է որդի աստուած. զի ծնելութիւն և անծնելութիւն հակառակ են միմեանց. որպէս սեաւ սպիտակի կամ լոյս խաւարի: - 38. Դարձեալ զի և ադամ անծիւն՝ ո՛չ է միայն մարդկութիւն, այլ և ծնեալն ի մմանէ ասի մարդ: - 38. Դարձեալ հարցանեն թէ՛ հոգին անծի՞ն է՝ թէ ծնեալ: - 52. Ձի թէ անծիւն, ասեն երկու անսկզբունք են և հակառակ միմեանց: - 52. Բայց ո՛չ ծնեալ ասեմք՝ և ո՛չ անծիւն. այլ արտաքս առաքեալ ի հօրէ...: - 52. Իսկ ի յաստուած, զի է՛ անսկիզբն և անծիւն. անմահ և անապական: - 55. Եւ յատուկ է Հայր զոլ և անծիւն: - 106. Իսկ զի անծիւն. և ծնեալ. և բղխեալ. ըստ այսմ անմման և յատուկ առանձնացեալ: - 237. Երկրորդ՝ զի արծաթն անծիւն է. վասն որոյ ո՛չ է շահ: - 375. Իսկ միտումն է՛ առանձնութիւն դիմացն. որ է՛ անծիւն և ծնեալ և բղխեալ: - 746

ԱՆՃՆԵԼՈՒԹԻՒՆ + Ձի թէ յունքէ է, բարձր զանսկզբնութիւն և զանձնելութիւն հօր: - 37. Դարձեալ առարկեն, եթէ աստուած է հայր՝ և անձին է բնութեամբ, և որդի ծնեալ է, ապա ուրեմն ո՛չ է որդի աստուած. զի ծնելութիւն և անձնելութիւն հակառակ են միմեանց. որպէս սեաւ սպիտակի կամ լոյս խաւարի: - 38. Առարկութիւնս այս յայտնապէս զորդի կամ զհայր ի բա՛ց մերժէ յաստուածութենէն. ճարտար իմա, ո՛չ ասէ զհօրէ ոչ զոլ աստուած. այլ զանձնելութենէն: - 38. Պատասխանեմք թէ՛ անձնելութիւնն և կամ ծնելութիւնն ո՛չ ասի միայն աստուածութիւն. զի աստուածութիւնն հաւասար է Երրորդութեանն: - 38. Իսկ այսոքիկ առանձնաւորութիւնք են հօր և որդւոյ. և ո՛չ են բնութիւնք անձնելութիւնն և ծնելութիւնն. այլ ի մի և ի նոյն բնութեանն: - 38. Եւ զի ո՛չ է անձնելութիւնն բնութիւն աստուծոյ՝ որպէս ասել թէ աստուած: - 38. Առաջին՝ զի թէ աստուած էր անձնելութիւնն, պարտ էր ունել և անձնելութեանն ստեղծուած ինչ. և զի ոչ ունի, և ո՛չ որ ասէ ի հեթանոսացն այսպիսի բան. այլ ամենքն խոստովանին թէ աստուած է աստուած. և ո՛չ անձնելութիւն աստուած: - 38. Երկրորդ՝ զի անձնելութիւն և ծնելութիւն ըստ քօ ասելոյդ եթէ բնութիւն իցէ՛ հակառակութիւն եղեր յաստուածութիւնն: - 38. Ապա ուրեմն ո՛չ է անձնելութիւնն և ծնելութիւնն որիչ որիչ բնութիւն. այլ ի նոյն ի մի բնութեանն աստուծոյ: - 38. Այսպէս անձնելութիւն և ծնելութիւն ո՛չ են հակառակ միմեանց բնութիւնք այլ ի մի և ի նոյն բնութիւնն: - 38

ԱՆՃՆԵՂԱԿԱՆ + Իսկ Մառախուլն է մթազոյն զոլորշի անձնեղական ջուրց. քան զօդ թանձր է, և քան զամպ նօսր: - 204

ԱՆԾՈՐԵԼԻ + Յիսուսը) Անճորելի են պտուղքն: - 155. Յայն՝ զի փայտ դրախտին անփուտ է. և տերևն անփտելի. և պտուղն անճորելի. և ծաղիկն անթառամելի. և աստուծոյ տնկեալ ձեռօք իւր. տեղի անապական ձեռագործին աղամայ: - 223. Ապա ուրեմն համաձայնելի է մեզ փիլոնի իմաստնոյ. որ անճորելի է ասէ պտուղն և անթափ տերևն: - 224. Ո՞րպէս է, կերակրելի՞ թէ անճորելի է պտուղն: - 224. Չէ՞ զարմանք հրաշիցն աստուծոյ. որպէս ամենայն ըռնգունք զհոտն զգան, և աչք զգոյնն կրէ յինքն, և անճորելի և անապական են յենթակայէն: - 224

ԱՆԿ + Հինգերորդ, այլք ասեն թէ հայցեաց ինչ շնորհս քահանայութեան որ չէր անկ կանանց: - 517

ԱՆԿԱՅՈՒՆ + Դարձեալ՝ քան զժամանակ ոչ ինչ անկայուն և անյայտ: - 199. Ձի և ներկայ ժամանակս որ յայտնի երևի, այսպէս անյայտ և անկայուն է. զի ո՛չ որ կարէ զվայրկեան ժամանակի մի ստուգել...: - 199. Լանջքն որ փորիւն մազածածո՞ւկ է՝ անկրօն է և անկայուն և անգութ: - 247

ԱՆԿԱՆԻՍ + ... ոմանք ի կռիւս անկանհի: - 12-13. Դարձեալ ասենք թէ՛ ո՛չ է բարի առանց աստուծոյ կամացն. և ո՛չ չար առանց թոյլ տալոյ նորա. այն է որ ասէ՛ տերև ո՛չ անկանհի, և մագ մի ի զլիտոյ. զի ո՛չինչ կարենք առնել առանց կամաց՝ կամ առանց գիտութեան՝ կամ առանց թոյլ տալոյն աստուծոյ: - 18. Եւ զի ո՛չ ընկալան զարեգակն արդարութեան զքրիստոս, անկան ի լուսոյ ի խաւարն: - 27. Վասն այն ո՛չ կարեն իմանալ՝ զի ասէ տերն, (կոյր կուրի առաջնորդէ՛, երկոքին ի խորխորատ անկանհի. այսպէս որ առնէ զգայարանս առաջնորդ իմացման՝ անկանհի ի մոլորութիւն: - 31. Այս նմանէ մեզ և անկ: - 51. Արդ՝ որպէս կարծեն ինքեանք զէն մեծ ունիլ առ երկուսին կողմանս, կամ հարկիւ անկանհի ի նեստորին բնութիւն և բնութիւն, և կամ ըստ եւտիքեայ շփոթել զբնութիւնսն: - 75. Որ ասես սոսկ մարդ գոլ զքրիստոս. և տգէտ և տկար. և ապականացու մարմին. և անկեալ ընդ կարեօք մարդկան: - 98. գ) Յո՞ր դասէ անկան. և իշխանք օրոյ կոչին: - 102. Իսկ թէ ոմանք գո՛լ ասեն ժ դասք և զմինն անկեալ, ո՛չ պարզապէս, այլ կրկին է իմացումն: - 134. Նախ՝ թէ անկեալքն ի նոցանէ են չափով միոյ դասի: - 134. Երկրորդ՝ թէ մինն ի տասն դասուցն անկալ և մնաց ինն: - 134. Իսկ թէ դառնային ի ներքոյ ինքեանց առ փոփոխական բարին, անկանհի ի չար մեղացն և ի չար պատժոցն. որպէս այժմ դէք և ի կատարածի: - 146. Ո՞րպէս անկան դէքն: - 146. Հոգևորն այն է՝ զի անկալ անձնիշխան կամօք ի բարւոյն ի չարն, ի լուսոյն ի խաւարն, ի գիտութենէն յանգիտութիւն, յանմեղութենէն ի մեղս, յերանութենէն ի թշուառութիւն, ի սիրոյն յատելութիւն: - 146. Ձի յետ անկմանն եղև խստացեալ և անզեղջ ի չարն. կորացեալ ի ճշմարտութենէն. անկեալ ի բարւոյն. տկարացեալ ի զօրութենէն. արտաքսեալ յաստուածային խոկմանէն: - 146. Ո՛չ մի ժամանակս կատարեալ. քանզի (ի ճշմարտութեան ո՛չ եկաց) ասէ տերն. այլ վաղվաղակի իբրև ստեղծալ՝ անկալ և ո՛չ յամեաց. և ո՛չ ի յաւիտենական քաղցրութենէն ճաշակեաց. վասն որոյ ո՛չ երանեցաւ և ո՛չ մնաց ի բարութեան: - 147. Նախ՝ յորժամ սերօքէն ասէր սուրբ, և միւսն երկրորդէր զնոյն. և սա՛ լռեաց զփառաբանութիւն ընկերին երկրորդել աստուծոյ, թէ փառքն ի վերայ իւր անկանհի և աստուածանայ որպէս ասաց պօղոս: - 147. Որև տերն՝ փայլակն ասէ անկանել յերկնից: - 148. Իսկ «առաւօտի», զի ի սկիզբն ստեղծման աշխարհի ընդ բաժանիլ ի մէջ լուսոյն և խաւարին՝ յայնժամ միայն ծագեցին յառաջին օրն յանկարծակի և անկան յերկնից. թէպէտ ոմանք յերկրորդ օրն ասեն: - 148. Ամարմինն որպէս անկանհի: - 148. Վասն որոյ անկալ և կորեալ: - 149. Եւ այլք զի՞նչ մեղան որք ընդ նմա անկան: - 149. Վասն որոյ ընդ նմա և իշխանք նորա անկան և ի տանջանս մատնեցան: - 149. Յո՞ր դասէ անկան: - 150. Հասարակ կարծիք է թէ՛ ժերորդ դաս հրեշտակացն անկալ, և մարդս զանկելոց տեղին լնու: - 150. Այլ այս ո՛չ է հասարակ թէ՛ ժ դաս էր հրեշտակաց և մինն անկալ: - 150. Ձի ոմանք ասեն թէ ի միջին դասուցն անկան գ մասն, և մինն մնացեալ յիշխանութեանցն խառնեցաւ: - 150. Եւ այլք ասեն թէ՛ ի տէրութեանց դասուն ի վայր ի ներքոյ քերթիցն յամենայն դասուցն անկան դասու միոյ չափ: - 150. Իսկ նիւսացին գրիգոր ի բնութեան գիրս՝ ի վերջին դասուց հրեշտակացն ասէ անկեալ: - 150. Իսկ ոմանք ասեն զտեղի նորա ի հաստատութեան երկնից. և զի ո՛չ ետուն զփառս աստուծոյ անկան...: - 150. Երրորդ՝ վասն գոյացութեան իւրոյ որ անկալ ի հրեղէն դասուցն: - 151. Եւ թէպէտ անկան և եղեն դէք՝ գոյացականքն մնացին առ նոսա. և հրեշտակ լուսոյ կերպարանին ըստ առաքելոյն: - 151. Իսկ բանասարկուն սատիլէ՛ զմի յերից մասանցն զչորրորդն քարշեաց ընդ ինքեան և կործանեաց յերկիր...: - 152. Տեղական անկումն եղև դիւսաց ի սկիզբն ստեղծման իւրեանց վասն ամբարտաւանութեան և մախանաց ընդդէմ արարչին փառաց. ուստի անկալ յերկնից ի դասուց հրեշտակաց և ի փառաց իւրեանց որպէս ասացաւ յառաջագոյն: - 153. Ըստ այնմ՝ (տեսանէի զսատանայ անկեալ իբրև

գփայլակն. և ետու ձեզ իշխանութիւն կոխել զնա: - 153. Որպէս արդարոց անկանիլ ի փորձութիւնս և զանազան վնասս վասն օգտութեան իւր՝ և կամ այլոց: - 158. Վասն է՞ր թոյլ տայ աստուած արդարոց անկանիլ ի փորձութիւն: - 158. Եօթներորդ՝ թոյլ տուեալ լինի և ոմանց անկանիլ ի մեղս ինչ. զի ի հպարտութենէն զոր ունէր վասն առաքինութեան՝ խոնարհեսցի և անկցի առաջի տեառն խոստովանութեամբ. և ընկալցի զթողութիւն. որ նախ համասե՛ն էր սատանայի: - 159. Նմանապէս և զայլ մոլորականսն ծածկէ յորժամ ուղղապէս ընդ դէմ անկանիլ: - 187. Այս է պատճառն. զի ի սկզբանէ տիւն առաջանայր զիշերոյն. զի ադամ ի լուսոյ շնորհացն անկալ ի խաւար մեղաց: - 194. Ահկի. այսինքն ասի անկանի ի յանելն գետոց և թուլանալն ձեան: - 201. Չորրորինակ՝ լիտր մին շաքար ի լիտր մին ջուր անկեալ, նոյն մին լիտր մնայ կշռեալ: - 202. Իսկ Յօ՛ղ է գիճութիւն ի պարզոյ իջեալ. զոր աստեղք ի գիշերի քարշեն ի վեր. և ընդ ծագել առաւօտուն՝ յետ ի յերկիր անկեալ մանրամասն շիթ: - 204. Տասներորդ՝ ի ներքոյ անկանի բազում ամբոխմանց: - 207. Եւ զի քարշեն լուսաւորք զգոլորշին յերկրէ՛ յայտ է ի ցօղ առաւօտուն և յեղեամն. որ ի գիշերն ի վեր քարշին. և ընդ ծագել լուսոյն հատանին և յետս յերկիր անկանիւն. և յաւուրս ձմերան լինի եղեամն. և յամարան ցօղ: - 208. Ասէ՛ երկիր և կա՛ց ի կասկածանս. զի երկիր կայ անկանելոյ ի բարւոյն: - 210. Եւ եթէ անկեալես երկիր ի պատժոց: - 210. Նոյնպէս և ի ջուրն կան այլ զն. հողմն երկի ի գոլորշիքն. և հուրն և հողմ՝ կայծն ի վայր անկեալ քար լինի: - 214. Եւ զի զմարդն ընկէց յերկնից ի յերկիր, ընդ զարշապար ոտից մորա անկանի: - 219. Այլ մեզ զոր զիրք սուրբք լռեալ են՝ լռութեամբ պատուեսցի. և մի՛ մտացածին բանիւք վտարանդեալ ի գուբ կորըստեան անկցուր: - 226. Դարձեալ ի հողոյ ստեղծ ի նախատինս սատանայի. զի յամօթ լիցի յորժամ տկարս այս և կաւեղէնս ի փառսն մտանէր յորմէ՛ նա՛ որ փառաւորն էր անկալ: - 229. Ութերորդ՝ ո՛չ արար նախ զմարդն, զի մի՛ արարչակից գիտասցէ զինքն ոչ գոյիցն, և անկցի հպարտութեամբ. այլ գործօղ գոյիցն, զի կացցէ պահպանութեամբն...: - 231. Այլ և ի միտ ածցուք զփառս երկնային կենաց ուստի անկաք, և անդ դիմելոց ենք. զի տեսութիւն մտացն զհոգին ընդ ինքեան ի վեր տանի. և նա զշունչն. և շունչն ընդ արեանն է կապեալ. և արիւնն ընդ մարմնոյն. զգայարանքն ընդ մարմնոյն. և լինի մարդն բոլորովին երկնային: - 233. Ասեմք թէ՛ նոյն է պատասխանին. զի պատահումն առ մե՛զ հանդիպի. այլ առ աստուած ոչ ինչ է պատահմամբ. այլ ամենայն ինչ գիտութեամբ. զի ո՛չ տերև մի ի ծառոյ անկանի առանց գիտութեանն աստուծոյ: - 237. Եւ որք ծուլանան, սողոսկեալ անկանիւն յերկիր ընդ մարմին մարդոյ շաղապատեալ: - 252. Այլ արդ ի մարմնի առաւել մեղանչէ քան յերկնային կեանս. վասն որոյ անկանի ի զգայական մարմին որպէս ասեն՝ որ ներքոյ է մարդոյն և համանման ախտիւք զի զգայական է: - 252. Այլ արդ՝ ի տունկն ո՛չ կարէ սրբիլ. այլ անկանի յանշունչն, որ ներքոյ է տնկոյն, և նման մորա զի մարմին է: - 252. Երրորդ՝ զի ի կենդանի երկիր անկանի: - 256. Չի թէ ո՛չ էր ասացեալ ընդ պատկերին զնմանն լինիլ, ամենայն ոք պատճառէր, և զմարդն պաշտելով անկանի ի կռապաշտութիւն. վասն որոյ ասաց զնմանն, թէ յորժամ տեսցեն պատկերակից աստուծոյ զմարդն բանականութեամբ անմահութեամբ և այլովքն որ ինչ է ի հոգիս, իմանայցեն և զզանազանութիւնն աստուծոյ: - 274. Դարձեալ՝ դիւրաւ անկանի, և դժւարաւ վերստին յառնէ: - 275. Նախ՝ զի մերկացաւ յանմահութենէն և յանասնոց կարգ անկալ: - 279. Չի պահելով զպատուիրանն ի կատարեալ անմահութիւնն ժամանէր յերկինս. իսկ անցանելովն փոխեցաւ ի մահ և անկալ յերկիր: - 282. Եւ դարձեալ՝ այլազգին զհոգին իւր սպանեալ է մեղօք. և մեռելոյ զենեալն ո՛չ ուտի. որպէս ի քարէ անկեալն կամ ի կարկատէ՛ հարեալն ո՛չ ուտի: - 296. Եւ յաւուր փորձութեանցն հուր անկեալ յերկնից այրեաց զհօտսն. և ասպատակք աւար առին զուղտն և զէշսն և զեզինսն: - 321. Երկրորդ՝ զի այնչափ խոնարհեցաւ, որ աթոռոյն իւրմէ անկալ ի հեզութիւն և ի յաղբիւսն: - 323. Հինգերորդ՝ ընդ դէմ հպարտացելոյն որ խորիւր գաթոռ իւր դնել յամպս և անկալ յերկիր. նա՛ խոնարհեցաւ յերկիր և ել յերկինս: - 323. Վեցերորդ՝ ի խորհուրդն աղանայ որ անկալ յերկիր փշաքեր, անկալ յոք յերկիր և յաղբիւս: - 323. Չորրորդ՝ զի յաղբիւսն անկալ որպէս ադամ ի դրախտէն յերկիր: - 327. Երրորդ՝ թագաւորական գաւազան էր ադամ ի դրախտին. և յորժամ մեղաւ՝ անկալ ի յերկիր և եղև օձ մեղաւոր: - 332. Իսկ յատուկ, Նախ՝ զի նոքա մարդիկ էին անկեալ ընդ տկարութեամբ: - 354. Ապա յայտ է թէ՛ որ անկանի ընդ քար կամ ի վիհ և մեռցի, ո՛չ է ուտելի: - 366. Յուցանէ թէ՛ անկեալքն ի քահանայութենէ՛ հաղորդին ի ձեռս այլոց. այլ և հասի իրաւանցն: - 370. Նախ՝ զայս նշանակէ թէ ի Ժ դասուց հրեշտակաց մինն անկալ, և մարդիկ զտեղի և զթիւ անկելոցն լնուն: - 376. Այլ ա՛յս է ուղիղն. զի բովանդակն ամենայն թ դասք են հրեշտակաց. այլ անկեալքն ի

Գոցանէ՝ են ի չափ միոյ դասու. և մարդիկ զնոցա տեղին լնուն: - 376. Ձի կենդուրածինքն լցին զարևելս. և իսմայելացիքն զհարաւ. եսաւացիք զհիւսիս և զարևմուտս. և տքա ո՛չ անկան ընդ թուով: - 377. Ձի թէ անհօծեալ էր, յորժամ ժողովուրդն անկալ ի սատակունմն ի բելբէքովր, ասէին թէ ի նորա անհօծիցն եղև: - 388. Իսկ ի վերջինն զաւառ՝ կիսովն իմանին կուսանքն ընտրեալք. որք լնուն զթերութիւն անկեալ դասուն: - 391. Տասներորդ՝ ունի գ տեղիս. կրկին ուստի զրկեցաւ. և օդո ուր անկալ. և հուրն ուր տանջի: - 394. Երկրորդ՝ ի հոգևոր կենաց դրախտէն անկաք ի մարմնաւորս. և յայսմանէ դառնամք ի հոգևորսն: - 395. Եւ մարդն անկեալ ի հրեշտակաց աճմանէն, հրամայեաց նոցա զանասնոց աճումն: - 404. Եւ մարգարէն դաւիթ ի ձախ կողմն ոք, և ի յաջն բիւրք ասէ անկանի: - 404. Նախ՝ դարձաւ գետն, զի ա՛հ և երկիւղ լիցի քանանացւոցն. և մի՛ հակառակեսցին յետուայ և անկցին ի սուր նորա: - 414. Եւ տէր մեր զգարդ և զպսակ անկելոցն խոստացաւ մեզ և ետ: - 422. Եւ վասն այսմ ի սուր անկան ծոյլ քահանայքն ոփնի և փեմէհէզ. և լա ի դասուց անկան և տապանակն գերի առաւ: - 425. Կրկին կործանիլն դագոնայ, զի նախ՝ օրինօքն մովսէսի անկալ, և քրիստոսի կործանեցաւ: - 425. Իններորդ՝ զհա՞րոգ զարհուրեցաւ կինն յետ երդմանն, և անկալ յերեսս մինչ քաջալերեաց սաւուղ և եհարց: - 428. Դինգերորդ՝ զի անկալ ի վերայ երեսաց: - 429. Նախ՝ թուել հրամայեաց, որպէս այն որ թոյլ ետ իէլի մարտնչիլ ընդ բենիամենի, և անկան լռ ի դասուց նոցա: - 434. Ուստի յայտ է, զի ցեղն իէլի ըճռ էին. և ցեղն յուդայ եճռ. և ցեղն քահանայից և բենիամենի ո՛չ անկալ ի թիւ: - 434. Եւ ի յանցանս ուրիայի ո՛չ էր անկեալ: - 439. Երրորդ՝ զի մի՛ կարծեսցեն թէ յինքեանց անկան սրով. այլ ի հրեշտակէն: - 446. Եկն երևեցաւ. այսինքն մարդացաւ մարդասէր բժիշկն. և առողջացոյց զկարեվէր խոցեալքս. ըստ որում բժիշկ անուանէր զինքն անկեալ ի ձեռս աւազակաց հիւանդին: - 467. Ձի մարդն ցանկացաւ գիտութեանն աստուծոյ որ է յատուկ որդւոյ և անկալ. նոյնպէս նովին գիտութեամբն պարտ էր և կանգնիլ: - 468. Իսկ զօծումն հիւանդաց եցոյց ինքեամբ յայլս. յորժամ զանկեալն ի ձեռս աւազակաց ձիթով և զհնուվ բժշկեաց: - 474. Երրորդ առ այսոքիւք՝ միաւորութիւն անուանեմք և զխառնուածս երկուց նայից ըստ զանազան որակութեանց. յորում ո՛չ ոք ի խառնեցելոցն զիւր ծայրագոյն որակութիւնն սեռաբար կարօղ է պահել. այլ շփոթեալ անկանի ի ծայրագոյն որակութեանն. որպէս զջուրց և զգինեացն խառնուած, և զմեղերաց: - 476. Ձի զայն որ փայտին յաղթեաց՝ յաղթեսցէ. և զայն որ փայտին անկալ՝ փրկեսցէ: - 491. Վեցերորդ՝ նշանակէ՛ զանկանիլն մեր ի դրախտէն: - 493. Ձի թէ կրեալ էր զմեղս և զապականութիւն, ո՛չ կարէր ազատել զմեզ. ինքն ի ներքոյ անկեալ կրից և ապականութեանց: - 497. Եթէ քրիստոս յարեաւ ի մէջ գիշերի. զի այց արասցէ մարդկան ազգի. և զանկեալքս ի խաւարի և ի ստուերս մահու՛ ի լոյս գիտութեան և շնորհաց յարուսցէ: - 514. Եւ բաժանեալ զսուրբ տեղիս տընօրինական, ետուն զսուրբ յակոբն պատրիարգարան, և զգողգոթայն, և զսուրբ կարապետն և զսնարսն. և արկեալ վիճակս ի վերայ յարութեանն՝ անկալ հայոց. և տրտմեցան ոմանք յազգէ նոցա: - 548. Ձի առաջին մեղք հպարտութիւնն է որով սատանայ մեղանչեաց յերկինս և անկալ. և ապա նախանձն զոր ընդ մարդոյն արարին: - 561. Մինն կամէր լնուլ զպէտս իւր և անգիտութեամբ անկալ յորովայնամոլութիւն. և մինն յօժարութեամբ և փափագանօք անկալ: - 565. Այն որ փափագանօք անկալ՝ մեծագոյն է քան զմիւսն: - 565. Վասն որոյ անկանի մարդ ի բարկութիւնն աստուծոյ: - 569. Չորրորդն ապաշխարութիւնն. որ է՛ վերստին կանգնելոցն, որք անկանիլն մեղօք և վերստին կանգնին ապաշխարութեան գործովք: - 587. Եւ թէ հրէա ոմն ետես զի հոււմ միս արինաթաթախ տայր ժողովրդեանն. և զղջացաւ անկալ յոտս սրբոյն և մկրտեցաւ: - 599. Եւ եթէ թեթև փորձութեամբ անկալ և եթէ մեծ: - 601. Եւ գիտելի է, զի մարդ որ ի մեղք անկանի և իմանայ զինքն որ մեղք գործեաց, և ունի զխոստովանահայրն պատրաստ ուղղափառ և գիտուն, ի յայն պահն պարտի խոստովանիլ: - 601. Դարձեալ՝ ի հանդերձեալն յորժամ խառնին հրեշտակք և մարդիկք ի լնուլ զտեղի անկելոց՝ կուսանաց սրբոց: - 636. Դարձեալ՝ զմնացորդ դասուն որ անկալ յերկիւղէն կնքեաց և հաստատեաց: - 639. Ձի նախ մեղանչեցին յերկինս. և ապա անկան յօդս և մահացան...: - 667. Նախ՝ արտասուեմք զբնութիւնս մեր թէ վասն մեղաց յո՞րպիսի կենաց դրախտին ի մահ անկալ և ի հող դարձաւ: - 676. Երկրորդ, զի քրիստոսի կանգնեցաւ անկեալ բնութիւնս մեր...: - 676. Ասեմք թէ որ ունին զհաւատ սուրբ Երրորդութեանն և անկան ի սխալանս աշխարհի. - 683. Ապա թէ ո՛չ ո՛չ կարէ մեղաւոր հոգին ելանել յերկինս. ուստի և հրեշտակք վասն մեղաց անկան. և մարդն ի դրախտէն: - 689. ...զի ահ մեծ է անկանիլ ի ձեռս աստուծոյ կենդանւոյ յանաչառ դատաստանին և ո՛չ այժմ: - 699. Որ և յետ այնորիկ սպանցին ի նեռնէն յէմ. և անկեալ լիցին

մարմինք նոցա ի հրապարակս գերիս տիւս և գերիս գիշերս: - 709. Այլ ոմանք ասեն թէ յարութիւն է այնմ որ անկալ վերստին յառնել ի կենդանութիւն յաւիտենական անմահ: - 716. Եւ այսպէս սահմանի եթէ յարութիւն է այնմ որ անկալ մարմնաւոր մահուամբ՝ վերստին յառնել անմահութեամբ ի կեանս յաւիտենականս: - 716. ...այլ մեռանին և իսկոյն լինի յարութիւն նոցա. յորում ո՛չ մարմինքն ի յերկիր անկանի և ո՛չ լուծանին: - 717. Երկրորդ, որպէս հատ մերկ անկանի և բուսանի ծաղկեալ և զարդարեալ տերևով...: - 720. Թօթափիլ կամ խաւարիլ լուսաւորաց ո՛չ է իմանալ թէ ի կամարէ՛ երկնից անկանի կամ զգոյացական տեսակն փոխեն: - 728. Եօթներորդ, զի ահագնակերպ երևի ի վերայ մեղաւորաց. մինչ ասիցեն լերանց թէ անկերուք ի վերայ մեր. և բլրոց թէ ծածկեցէք զմեզ յերեսաց բարկութեանն աստուծոյ որ նստի յաթոռ. որպէս ասէ տեսիլն: - 737. Դարձեալ հինգերորդ, մեղքն որոշէ ի յաւիտենական կենացն. վասն այն անկանի ի մահն յաւիտենական: - 744. Դարձեալ անկանիլ ի խորխորատ՝ ժամանակաւոր. այլ մնալն անդ՝ է՛ յաւիտենական: - 744. Երկրորդ՝ անտանելի ցուրտ. յոր եթէ հրեղէն լեռան անկանէր՝ սառն դառնայր. վասն այս երկուցս ասի՝ լալ աչաց և կրճել ատամանց. - 752. Չորրորդ յորժամ անկանի յայլս ո՛չ մտանէ: - 753. Սա է հատն ցորենոյ որ անկեալ յերկիր՝ բազում պտուղս աշխարհի պտղաբերեաց...: - 755. Ասենք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր ունէրն ադամ. այլ զոր խոստացաւն ադամայ եթէ պահեալ էր զպատուիրանն. որ նոյն ինքն է արքայութիւնն երկնից ի տեղի անկելոց հրեշտակացն: - 758. Ապա զի՞նչ է տեղիք անկելոցն: - 760. Ո՛չ թէ որիշ դաս անկալ այլ իմն թուով՝ արտաքոյ քան զինն դասս: - 760. Այլ ի նոցանէ՛ անկալ, որպէս ցուցաւ ի վերոյ թ գլուխն, իբ համարն: - 760. Ա՛րդ՝ ի տեղի անկելոց հրեշտակացն՝ ըստ թուոյ նոցա խառնելո՛ց են դասք կուսանաց սրբոց: - 760. Ջոր ակն ո՛չ ետես, և ունկն ո՛չ լուաւ, և ի սիրտ մարդոյ ո՛չ անկալ, զա՛յն է պատրաստեալ աստուած սիրելեաց իւրոց: - 761. Եւ թէ ի ներքուստ շաղախմունք ապականութեան, ի վերայ հաւատոյն յեցցես և ո՛չ անկցիս: - 770. Եւ թէ ձախողակի վրիպութիւնք ամփոփեն տրտմականօք, ի հաւատն սփոփեսցիս և մի անկցիս յուսահատեալ: - 770. Եւ դարձեալ ի ճառս անառակին և կորուսեալ դրամին և մոլորեալ միոյ ոչխարին և անկելոյն ի ձեռս աւազակին, զնոյնս ուսուցանեն մեզ հարքն հոգելիցք արտայայտել: - 775. Եւ յայս անկեալ որդիս ծնաւ ապականացու և մահկանացու ի մմանոյն յառաջ եկեալ: - 776. Եւ որպէս թէ բազումք զմիմեանց զմիոջէ կախեալք զվախէ՛. և եթէ ոք խզեսցէ զառաջնոյն զկապ, միապէս անկանի. թեպէտ միմն առաջին: - 777

ԱՆԿԱՊ + Որք զաչս իմաստից յիմանալի ճառագայթիցն խուսափեցին թիւր կամօք, և խոտոր մտօք. զանուղղայս խորհելով, և զանպատշաճս բարբառելով. յարձակեալ անկապ լեզուս և անդուռն շրթամբք բացեալ յերկինս. ցոպ բերանով ի բարձունս բարբանջելով. և յածեալ ընդ երկրաւ լեզուագարելով. որոց դատաստանն ի բնէ ո՛չ դատարկանայ. և կորուստն ո՛չ նիրհեսցէ: - 31

ԱՆԿԱՍԿԱԾ + Վեցերորդ՝ զի անկասկած լիցուք ի վատթար երկիւղէ. յորում երկիւղագգածք չարչարին ըմբռնեալք ի մեղս: - 281. Չորրորդ՝ զի անկասկած լիցի ամենկին և անկարծ ի չարեաց զատուցեալ սուրբ կոյսն. ի ձեռն հրեշտակին աւետարանել գլղութիւնն. և ո՛չ ի ձեռն մարդոյ: - 463

ԱՆԿԱՏԱՐ + Եւ թէ դեռևս ծնանի՝ անկատար ի ծնելութիւնն: - 37. Այլ մեր պատասխանին առ այս՝ է՛ այս ինչ, թէ միշտ ծնունդ է ի հօրէ ըստ բնութեանն որդի. այլ անձամբ կատարեալ. որպէս լոյս ի հորոյն միշտ ծնանի և ոչ է անկատար յօրինակ որդոյ: - 37. Եւ թէ յերկուցն՝ ո՛չ է կարօղ հայր ծնանիլ և կարօտանայ որդոյ օգնութեանն. և լիցի անկատար որդի: - 52. Եւ ծնեալն անկատարից նոյն ինքն լիցի և անկատար: - 52. Պատասխանեմք թէ ո՛չ է նըւազ հոգին. զի ո՛չ է անկատար աստուածութիւնն. և ո՛չ նըւազութիւնն առնէ հոգւոյն ո՛չ լինիլ որդի, այլ դէմքն և առանձնաւորութիւնքն: - 53. Ձի եթէ մասամբ- անկատար ի բղխումն հոգւոյն: - 63. Իսկ թէ անզոյգ, որ կատարեալն բղխէ՛ նա՛ է բղխօղ. և ո՛չ անկատարն: - 63. Իսկ թէ միայն ի մարդոյն բնութիւնն, ահա տակաւին ևս անկատար ես. զի ի սոսկ մարդոյն մահ մկրտեցար: - 69. բ) Այլ և ոչ ասի անկատար և փոքր վասն աճման հասակին: - 78. Կամ կատարեալ և անկատար: - 78. Իսկ աստուածաբանն ընդդէմ՝ ապօղինարի՝ որ միայն մարմին ասաց առանց հոգւոյ առեալ. ասէ, մարմին առանց հոգւոյ անկատար է մարդ: - 80. Իսկ որպէս բոլոր ի մասունս, զի որպէս միոյ մասին պակասելոյ՝ բոլորն անկատար մնայ: - 89. Երրորդ՝ զի մին թիւն անկատար է քան զերկուքն. և երկուքն քան զերեքն: - 108. Երրորդ՝ մի է, այսինքն բոլոր և ո՛չ մասն և անկատար: - 109. Եւ եթէ զգայութեամբ սիրեսցես զմարմնականս՝ լինի անկատար սէր: - 143. Այս է զանազանութիւն սիրոյ. զերակատար. կատարեալ, և անկատար: - 143. Եւ իսկապէս ներգործութեամբ,

զի զօրութեամբ որ է՝ անկատար իր ինչ ի յաստուած ո՛չ է. այլ ամենայն ներգործութեամբ. այսինքն ի տեսութիւնն և ի կամքն. ապա ուրեմն անշարժ է տեսութեամբ և կամօք: - 162. Եօթներորդ՝ ցուցանէ թէ՛ որպէս մարմնական բնութիւնք նախ էին անկատար և անտեսակ՝ և յետոյ կատարեցան յաստուծոյ: - 192. Նոյնպէս և հոգին նախ ի յինքենէ անտեսակ և անկատար է. և յետոյ կատարի յաստուծոյ շնորհօք և առաքինութեամբ և գիտութեամբ: - 192. Նոյնպէս և նշանակէ՛ զհրեշտակաց բնութիւնն, որ նախ ստեղծան անկատար ճանաչմամբ և գիտութեամբ. այլ յորժամ երանեցան և տեսին զեութիւնն աստուծոյ անընդմիջաբար, յայնժամ կատարեցան ճանաչմամբ և գիտութեամբ: - 192. Եւ թէ ասեն՝ անկատար է այս ծնունդս: - 226. Եօթներորդ՝ զի **Գ** տեսակ հոգոց բացայայտեցին. որ է՝ անկատար և միջակ՝ և կատարեալ: - 231. Այսինքն տնկական. և զգայական. և բանական. և զի յանկատարէն ելանենք ի կատարեալն. վասն որոյ նախ ստեղծու տնկականն ոգի, և ապա՛ զգայականն, և ապա՛ բանականն որ է կատարեալ մարդն: - 231. Երրորդ՝ զի թէ հոգին յետոյ՛ է քան զմարմին, լինի ինքն առ ինքն խեղ և անկատար: - 254. Երրորդ՝ ևս յայտնի. զի ընդ նիւթոյ կազմութեանն համանգամայն է և երևումն ոգւոյ. զի յորժամ անկատար է նիւթն, միայն կերակրիլն երևի ի նմա: - 255. Եւ մանաւանդ զի բնութիւնն յանկարծակի ո՛չ կարէ ներգործել. այլ սակաւ սակաւ հետևելով յանկատարէն ելանէ ի կատարեալն: - 255. Այսպէս և հոգին ընդ անկատար նիւթոյն ունի զկերակրիլն. և յորժամ հաստատի զգայութեամբն ծաղկի. և յևս հաստատիլն՝ բանականութեամբ պտղաբերի ի վերին խնամոցն որպէս պտուղն այն յարեգակնէ՛: - 255. Նմանապէս և արուեստաւորն աստուած նախանկար տեսութեամբն ունի ի միտս իւր նախքան զլինիլն մարդոյն՝ զորպիսիութիւնն. զորքանութիւնն. և զայլն. իսկ արուեստն որ է արարչադիր հրամանն, ազդէ՛ ի նիւթն. և զի անկատար է նիւթն, անկատար տայ և նմա հոգի զտնկականն: - 258. Եւ բնական է, զի յանկատարէն ի կատարեալն ելանէ. որպէս աստիճանաւ ի զլուխ սանդղոյն. և ի սակաւուն ի բազունս. այսպէս և հոգի: - 258. Իսկ հոգի մի է մարդոյ ի միոյ նախախնամութենէ՛ յառաջ բերեալ. յանկատար նիւթն եղեալ զտնկականն և զզգայականն. և ի կատարեալն զհոգի բանական ծագեալ: - 259. Եւ յաւելեալ զկազմողականն՝ յուրն ամիսս ծնանի և ո՛չ ապրի զի անկատար է: - 263. Ութերորդ՝ **Գ** անձինք կատարեալք. և թէ մինն պակասիցէ՛ ո՛չ է կատարեալ աստուած. և մարդս երրորդութեամբ է կատարեալ. հոգւով և մարմնով և բանիւ. և թէ մինն պակասիցէ՛ անկատար է մարդն ասէ վարդապետն վարդան: - 271. Դարձեալ՝ զոր ինչ ունինք՝ յայլնէ՛ ունինք. և անկատար ունինք. և միշտ կարենք կորուսանել: - 275. Նախ՝ զի անհաւան էր ժողովուրդն և անկատար, զգալի տեսլեամբ և ձայնիւ զարհուրեցոյց. զի մի՛ մոռացին. այլ հաւանեցին և ի միտ պահեսցին: - 341. Երկրորդ՝ այն անկատար և աստ կատարեալ. և անդ կատարելագոյն որ է զերակատար: - 355. Ջի էգն, և չէ զոտքն, և անկատարն, և անհաւատն, և արինահեղն, և կարգաւոր, սոքա վեցեքեան ո՛չ կարեն զենուլ զի պիղծ է զենն նոցա: - 365. Եւ անկատար մանուկն՝ անհաս է և խակ: - 365. զի **Ժ** երրորդն աստուծոյ է բաժին. և **թ** մարդկան. զի անկատարք են: - 376. Սինն անկատար է և պակաս. և մինն թերացեալ և պակաս: - 377. Երկրորդ՝ զի առաջին օրէնքն անկատար մնացին. ետ զերկրորդն զի կատարեցին: - 393. Երրորդ՝ նախ անկատար բնութիւնս և տղայ. և այժմ կատարեալ: - 395. Ջի որ յետոյ սիրէ և փոխարինօք և մասնաւոր և երբէք, անկատար սեր է և մարմնական: - 396. Եւ այս գիտելի է, զի ամենայն խոստովանելոց թէ կատարեալ թէ անկատար, պարտ է կարգել զապաշխարութիւն. այսինքն զհատուցումն փոխարինաց: - 432. Ութևժ, վասն անկատար հասակին: - 454. Երրորդ՝ յորժամ անկատարն կատարի: - 458. Դարձեալ ասեն, եթէ ոչ է ապականացու, ապա անկատար է մարմինն: - 500. Ասենք առ այս, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա ադամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. Դարձեալ ասենք ըստ ձեզ, թէ յետ խաչին յապականութիւն փոխեցաւ մարմինն տն, ապա յառաջ քան զխաչն կատարեալ էր զի ապականացու էր. և յետ խաչին անկատար զի անապական եղև որպէս դուքդ ասէք: - 500. Եւ այժմ և յաւիտեանս անկատար է զի է անապական մարմնով: - 500. Եւ է՛ այսպէս. զի անուամբ բոլորին պարտ է իմանալ զմասնաւորն. զի առաջին օրն անկատար է. նոյնպէս և երկրորդն անկատար է և մասն. այլ միջինն կատարեալ է: - 516. Արդ մի՛ մերձենար դու յիս անկատար գոլով. որպէս մայր քո եւա ի ծառն գիտութեան. յորժամ առ բնութեամբ իմ հայր՝ և ձեր ըստ շնորհի՛ և աստուած մարմնոյս իմոյ ես ելանիցեմ, որոտմամբ իջեալ հոգին զձեզ կատարէ՛. արժանաւորիք յայնժամ առ իս մերձենալ: - 518. Եւ թէ ոք ասիցէ, ծանեաք զմիութիւնն. այլ թուի թէ անկատար է քան զբանն աստուծոյ՛ բան աւետարանիս: - 529. Ասենք առ այս, եթէ անմարմին

իր անկատար ո՛չ լինի. զի սոյն բան աւետարանիս նոյն կատարեալ բանն է աստուծոյ որ ի մարմնի է միացեալ. և նախ քան գլաւիտեանս ծնեալ: - 529. Եւ թէ որ ասիցէ, անպատշաճ է աստուծոյ իշխանութեանն անկատար մնալ: - 539. Ասեմք առ այս թէ՛ անկատար մնայ ըստ այնմ որ ի յանիծելն ո՛չ կատարի. այլ ըստ որում դառնայ ի յանիծողն կատարի: - 539. Եւ արտաքոյ սոցա անկատար է օրհնելն կամ արձակելն: - 540. Իններորդ՝ որ ո՛չ խոստովանի կամ թերի և անկատար լինի: - 566. Երեք են. այսինքն անկատար և կատարեալ և գերակատար, այսպէս: - 576. Նախ՝ անկատար սէր է մարմնոյն: - 576. Կամ անկատար սիրով զմեզ. և կատարեալ զընկերն. և կատարելագոյն զաստուած: - 576. Դարձեալ՝ անկատար սէր է ծառայական երկիւղն վասն պատժոյն: - 576. Իսկ ջուրն մնաց սոսկ ջուր և անկատար: - 596. ...որպէս ազգն Ֆռանկաց ունին զայսպիսի խոստովանութիւնս միշտ քահանայքն և ժողովուրդքն. և այսպիսիս անկատար առնու զթողութիւն. - 603. Եւ բնական է զի նախ ի յանկատարն և ապա՝ ի կատարեալն ելցեն: - 662. Եւ յետ յարութեանն ո՛չ կարէ արդարանալ զի անկատար է. - 667. Ձի ո՛չ վայելէ անկատարից զվախճանական կատարումն առնուլ. եթէ ոչ նախ իւր յատուկ կատարելութեամբն կատարեսցի. - 693-694. ...իսկ թէ մարդս ոչ յառնէ, աշխարհ անկատար մնայ. զի բոլորն մասամբն է կատարեալ: - 715. որպէս վեց մեռեալքն որք յարեան նախքան զքրիստոս. և յարութիւնս այս անկատար է. զի դարձեալ մեռան: - 716. Ձի թէ սկզբնական միւթն միայն յառնէ, մարմին մարդոյ ամենևին փոքրիկ և անկատար լինի: - 718. Ձի հասարակաց է ամենայն մարդոյ կատարելոց և անկատարից, զի ի յանդիմանութիւն յանդիմանելեացն առհասարակ դժկամակ երկի ի սկիզբն. թէպէտ ընտրողութեամբ լաւին ընդունին զխրատն: - 774. Այլ ամբարշտեալ կամք դիւին մնայ անկատար: - 784. Ձի առաջինն է անկատար. և միջին երկուքն կատարեալ. և վերջինն գերակատար: - 785. Դարձեալ՝ զորօրինակ անկատար լինին մի կատարեալ. իսկ կատարեալն թէ և կրկնեսցի՝ ո՛չ է անկատար. այսպէս և ասացեալքդ: - 787

ԱՆԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ + Եւ թէ է զօրութիւն ի նա՛, լինի յանկատարութենէ ի կատարելութիւն եկեալ, կամ հակադարձեալ. որ է՛ անհնարին հերձուած: - 168. Երկրորդ՝ ասեն թէ՛ ի սկիզբն աշխարհիս արար զբնութիւնն յանկարծակի. այլ բնութիւնն յամելով և ըստ կարգի յանկատարութենէ ելանէ ի կատարումն: - 192. Ըստ բնականին այս է. զի ամենայն իր որ լինի՝ յանկատարութենէ ի կատարումն ելանէ, և ի զօրութենէ ի ներգործութիւն որպէս ի վերոյ ասացաւ: - 267. Իսկ ի քրիստոս ոչ ինչ է անկատարութիւն. ապա և ո՛չ ծերութիւն մարմնոյ: - 480

ԱՆԿԱՐ + Եւ զի ո՛չ կարեն ոչ գոլ, անկար է սոցա ոչ գոլ: - 8. Եւ որ անկար է ո՛չ գոլ, ի հարկէ՛ գոյ, և է՛: - 8. Թէ անկարութեամբ՝ ահա բռնադատեալ է. և թէ կարողութեամբ առնէ ըզջար՝ անկար է առնել զբարի: - 14. Եւ զի ի հարկէ ունի զգոլն բարի՝ անկար է ո՛չ գոլ բարի: - 15. Եւ զի միշտ է բարի՝ անկար է լինիլ ո՛չ բարի: - 15. Եւ զի գոյացական է բարի, անկար է լինիլ պատահական չար: - 15. Եւ զի զուտ և իսկապէս է բարի՝ անկար է խառնիլ չար: - 15. Երկրորդ ի սկզբանէ, զի իր ինչ ինքն ինքեան սկիզբն և սկսեալ անկար է գոլ. ուստի հարկ է ամենայն սկզբնաւորաց գոլ սկիզբն: - 25. Այսոքիկ մեզ անկար են և անհնարինք. բայց ոչ յաստուծոյ. այլ հնարաւորք և կարելիք են մնա: - 44. Նմին իրի թէ ոչ հայր և ոչ որդի զի որդի հօրն է որդի՝ ըստ այսմ ապա ո՛չ էանայ աստուածութիւնն որ անկար է, որպէս ասացաք: - 45. Եղև ապա նոյն իրն բնութիւն և ո՛չ բնութիւն որ անկար է: - 55. Իսկ ի յաստուած՝ զի ո՛չ է չար. և ո՛չ տգէտ. և ո՛չ անկար, և ո՛չ ասի: - 55. գ) Դարձեալ հարցանեմ, հայր կարող է բղխել զհոգի՝ թէ անկար: - 62. Իսկ թէ անկար, և յառաջ եկեալքն ի նմանէ անկար. և ո՛չ որ ի նոցանէ աստուած: - 62. Իսկ թէ մարդկութեանն միայն, անկար ընդ մարդապաշտ հայիոյութեամբ. և փոխանակ արարչի՝ արարածոյ՝ երկրպագեցեր ընդդէմ աստուածային օրինացն: - 68. Ձի թէ զաստուծոյն միայն՝ անկար ի յարիոսին. զի զբանն առանձին քրիստոս ասացեր. այսինքն օծեալ և սրբեալ ի հօրէ. յորմէ իմանի պակաս գոլ քան զհայր: - 68-69. Առ այնոսիկ որք ասեն անկար է աստուծոյ առնել զաշխարհս ոչ ինչ. մինչ զի ո՛չ երկիլ սկիզբն լինելութեան սորա: - 162. Դարձեալ ասեն անկար է կուսի ապականելոյ լինիլ կոյս: - 162. Վասն որոյ արար զաշխարհս գործ մշտնջենաւոր. և մշտնջենաւոր հարկաւոր է. և հարկաւորն ի գոլն կարէ, և ի չգոլն անկար: - 162. Դարձեալ ասեմք, ամենակար և ամենագօր է աստուած. և որ ամենայնի կարող է և հզօր, ո՛չ է անկար: - 163. Եւ որովհետև գիտացեալ եղև այս, ապա յայտ է թէ անկար է ոչ երկիլ սկիզբն լինելութեան աշխարհի. ըստ այնմ որ էր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ: - 164-165. Այլ և ո՛չ ըստ այնմ որ է՛ սկիզբն գոյացութեան աշխարհի. զի անփոփոխ կամօք կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. և անկար է փոխիլ կամացն անեղին և առնել

յանգոյութիւն զեղեալս էութիւն: - 165. Իսկ վասն երկրորդ հարցմանն թէ՛ անկար է կուսի ապականելոյ լինի կոյս: - 165. Չի կարէ՛ ունակութեանն լինիլ պակասութիւն. և անկար է պակասութեանն լինիլ ունակութիւն: - 165. Վասն որոյ կարէ կոյսն ապականիլ. և անկար է ապականեալն լինիլ կոյս: - 165. Ուստի յայտ է զի կարելին ունի զգոլն և զչգոլն. և անկարն զմինն. կամ զգոլն կամ զչգոլն: - 165. Եւ զի այս այսպէս է, յորում պոռնիկն է՝ անկար է լինիլ ոչ պոռնկեալ. և ապականեալն կոյս: - 165. Դարձեալ այն զօրութիւնն անփոփոխ է. զի միայն ի գոլն կարէ, և ի չգոլն անկար: - 168. Իսկ միւս զօրութիւնն որ է փոփոխական՝ ի գոլն և ի չգոլն կարէ. և անկար առ ո՛չ որ է: - 168. Վեցերորդ՝ զօրութեամբն է անկատար՝ և ներգործութեամբն կատարեալ: - 168. Վասն որոյ ի մանկութեանն անկար է զնմանն ծնանիլ: - 266. Դարձեալ՝ յատկութիւն ի տկարութենէ. զի հանապազօրոյ ունի զպակասութիւն. և անկար է ի միշտ կանգնիլն: - 275. Իսկ յետ մահուն ի հանդերձեալն. ո՛չ կարէ մեղանչել, և անկար է մեղանչել: - 278. Ո՛չ կարէ մեռանիլ. և անկար է մեռանիլ. և այլն նմանապէս: - 278. Եւ յետ յարութեան ո՛չ կարէ մեղանչել զի անկար է մեղանչել: - 667. Չի ո՛չ երբէք անկար և անգութ և անիրաւ ասել զնա ցուցանի բնաւ ուրէք...: - 778

ԱՆԿԱՐԳ + Հինգերորդ՝ թէ է բ սկիզբն և հակառակ, սկսեալքն ի նոցանէ անկարգ լինէին և հակառակ: - 21. Ութերորդ՝ է՝ անկարգ ւխտորժակն. որ քարշէ՛ զմիտսն առ ներհակս հաւատոյն. այսինքն է երկիւղն սերն՝ և ատելութիւնն: - 32. Գ) Դարձեալ հարցանեն, հայր և որդի կարգաւոր՝ բղխեն զհոգի թէ անկարգ: - 63. Իսկ եթէ անկարգ բղխեն, և բղխեալն ի նոցանէ անկարգ. և այսպէս ո՛չ որն աստուած: - 63. Այլ թպէտ աննիւթ է աստուած՝ ո՛չ է անկարգ զնիւթականքս յառաջ ածել ըստ այսմ օրինակի. զի նիւթն որ է՝ գոյացութիւն մարմնական՝ ունի որակութիւնս իմն մարմնական. որպէս քանակ. որակ. և այլքն: - 175. Չորրորդ՝ երկիրս այս տեղիք ուսման է մեր՝ ըստ կարգի կատարեցան. զի մեք զամենայն ինչ ըստ կարգի ուսցուք. և մի՛ անկարգ և շփոթեալ: - 192. Հինգերորդ՝ զի մարդն տէր և իշխան է երկրաւորացս, զիտասցէ ըստ կարգի զիշխանութիւնն իւր ուղղել. և մի՛ անկարգ և անիրաւ: - 192. Նախ՝ զի խորհրդական միտքն կարգաւոր և առանց տարակուսանաց տեսանէ. իսկ երազն անկարգ և տարակուսանօք և զանհնարն տեսանէ որպէս ի վերայ օդոյ թռչիլ, և ի ծովու գնալն, և աղքատաց թագաւորել, և այլն: - 268. Հինգերորդ՝ թիւն զընտրութիւն՝ զդաս՝ և զկարգն ցուցանէ. զի գոյ ի նմա՛ առաջին միջին և վերջին. որպէս զինուորք. իսկ անթիւն խոտան և անկարգ է. որպէս ծերք և տղայք: - 377. զի անկարգ յօժարի ի կերակուրն. և թէ է ի պահպանութիւն տեսակին, լինի բղջախոհութիւն. զի անկարգ յօժարի ի պոռնկութիւն: - 561. Ամբարտաւանութիւն է որ բաղձայ զյատուկ բարձրանալն իւր, և անկարգ և ան սահման լինի: - 569. Եւ դարձեալ՝ ի յարքայութիւնն երկնից այսպէս ըստ իւրաքանչիւր չափու և արժանեաց կարգաւորապէս պարգևէ աստուած զիմաստութիւնն. և ո՛չ անկարգ. կամ զրկելով. կամ աշաղելով: - 656

ԱՆԿԱՐԳԱԲԱՐ + Իսկ տընկականն միայն գործ է ի կերակրիլն և աճիլն, նա նկարէ յինքեան ի զգայութեանցն և ի մտացն ըստ տկարութեան իւրոյ անկարգաբար երևեցուցեալ ի յիշատակարանս մտացն որպէս ասացաք: - 268. Նախ՝ թէ անկարգաբար կապէ. որպէս քահանայ զեպիսկոպոս կամ զկաթողիկոսս. կամ սարկաւազ զքահանայ. այս ո՛չ կատարի: - 539. Նոյնպէս և արձակելն այսինքն օրհնելն ո՛չ կատարի. թէ այնպէս անկարգաբար իցէ: - 539

ԱՆԿԱՐԳԱՆԱԼ - Չորրորդ՝ զի այլ մեղօք կամք մեր անկարգանայ. այլ հպարտութեամբ՝ իմացմամբն յիմարիմք և ապշիմք. և ապա կամօք անկարգանամք: - 562

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ + Հինգերորդ՝ բարին կարգաւոր է և չարն անկարգութիւն: - 13-14. Այլ արդ՝ եթէ չարն յաստուծոյ է՝ լինի անկարգութիւն աստուծոյ որ է՝ անյարմար: - 14. Հինգերորդ՝ որպէս ասեն այլ վարդապետք, թէ լինելութիւն մեղաց է անկարգութենէ կամաց. և անկարգութիւն կամացն է կրկին. - 560. Իսկ երկրորդ անկարգութիւն կամաց է՝ որ հրաժարի յոչ հրաժարելեաց: - 561

ԱՆԿԱՐԵԼԻ + Եթէ միևնոյն է սկիզբն երկուցն, անկարելի է ներհակացն ի միասին ունիլ մի սկիզբն. - 14. Հինգերորդ՝ որ բնութեամբ անկարելի է. որպէս ծնեալն կրկին ծնանիլ. և յուղտու ընդ ասեղ անցանել: - 44. Հինգերորդ՝ թէ արտաքոյ արարածք են բանն և հոգին աստուծոյ, ապա անկարելի է արարածոց՝ արարչի բան և հոգի լինիլ: - 56. Դարձեալ՝ կարելին և անկարելին են այլազիծք և այլասեռք. և ոչ կարեն լինիլ մի և նոյն. զի այլասեռ հակակայք են: - 165. Վասն որոյ անկարելին ո՛չ հակադարձի առ կարելին: - 165. Այլ արդ՝ կուսութիւնն է ի կարելոյն որ ունի զգոլն և զչգոլն. իսկ ապականութիւնն է անկարելոյն. որ ունի զմինն և ո՛չ կարէ հակադարձիլ առ միւսն: - 165

ԱՆԿԱՐԾ + Չորրորդ՝ զի անկասկած լիցի ամենևին և անկարծ ի չարեաց զատուցեալ սուրբ կոյսն. ի ձեռն հրեշտակին աւետարանել զլուսփունն. և ո՛չ ի ձեռն մարդոյ: - 463

ԱՆԿԱՐՈՒԹԻՒՆ + Երեքտասաներորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ՝ կարողութեամբ առնէ զչարն, թէ անկարողութեամբ: - 14. Թէ անկարողութեամբ՝ ահա բռնադատեալ է. և թէ կարողութեամբ առնէ ըզչար՝ անկար է առնել զբարի: - 14. Բայց այս է անկարողփուն աստուծոյ. չարանալ և ոչ էանալ: - 44. Է՛ և անկարողփուն առ մեզ՝ ոչ էին գոյ լինիլ. և չորսին չորեքտասան: - 44. Եւ թէ որ ասիցէ, եթէ աստուած զոր ոչ կամի՝ ո՛չ կարէ, որպէս զչար զի ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ. նոյնպէս զմեղս և զայլսն. ապա երևի անկարողփուն ի յաստուած գոյ: - 163. Իսկ այն որ ո՛չ կարէ զչար, առաւել կարողութեանն է ցոյցք, և ո՛չ եթէ անկարողեան: - 163. Դրոշմն ընդ դէմ անկարողեան: - 588

ԱՆԿԱՐՕՏ + Ապա՝ թէ ո՛չ անկարօտ է ամենայնիւ որդի՝ զիա՞րդ ո՛չ լինիցի հայր: - 53. Երրորդ ասի անեղ այն՝ որ ի յունեք է, և ի յունեք ո՛չէ. որպէս հրեշտակք յաւիտենի եղեալ, և ի ժամանակի անեղ. սա կարօտ և անկարօտ երկոցունց. այսինքն սկզբան և կատարման: - 113. Իսկ որ գերակատար իմացունն է և ըստ բնականին տեսութիւն անկարօտ է գրոց և սիւղբայից: - 143. Երկրորդ՝ զի մարդն կարօտ է նիւթոյ. իսկ աստուած անկարօտ է նիւթոյ: - 156. Զինգերորդ՝ մարդ թէ բնութեամբ և թէ կամօք գործէ՝ կարօտ է օգնականի, իսկ աստուած անկարօտ է օգնականի: - 156. Վեցերորդ՝ մարդս կարօտ է ուսմանց և իմաստից. իսկ աստուած անկարօտ է ուսման և իմաստութեան. զի ինքն է աղբիւր գիտութեան և իմաստութեան: - 156. Իսկ աստուած անկարօտ է սոցա: - 164. Եւ թէ որ ասիցէ, այսոքիկ ի յարութեանն են լինելոց անկարօտ մարմնոցն: - 282. Ապա թէ ո՛չ հրեշտակք անկարօտ են մարմնական կերակրոց: - 338. Չորրորդ՝ ինքն անկարօտ գոլով ստեղծեաց զարարածս. և բարձեալ կրէ՝ զամենայն բանիւ. և նոյն ինքն հրամայէ խորան կազմել: - 342. Երրորդ՝ զայն ցուցանէ որ կեանք դրախտին դարձաւ առ նոսա յանապատին անկարօտ ամենայնի. զի զգեստն ո՛չ մաշէր. այլ աճէր ընդ տղայոցն. և ոտն բոկ՝ և ո՛չ կոշկոճէր. - 397. Նախ՝ շնորհակալութիւն է և զոհութիւն երախտեացն աստուծոյ տրիտուր. ո՛չ իբր կարօտի, այլ անկարօտի որպէս աստուծոյ: - 406. Եւ չեն անկարօտք. այլ արարածք են և կարօտ են աստուծոյ: - 406. Վեցերորդ՝ զի թէ լինի անկարօտ գող և զրկօղ, ընդ տեառն իւրոյ կորուսանէ և զինչսն. որպէս աքարն որ ունէր բազում ստացւածս, և զողացաւ ի նզովիցն երիքովի. տեսին ամենայն ժողովուրդն և ցասեան ի վերայ նորա և իրաւունս ետուն սատակմանն: - 416. Եւ անապատ է՝ կայանք հոգւոցն անկարօտ մարմնական պիտոյից: - 682. Այլ բանն պօղոսի ո՛չ է այսպէս թէ մարմինն եութեամբ հոգի լինի. այլ նման հոգւոյ. զի անմահ լինի որպէս հոգի և անկարօտ կերակրոյ: - 720. Ամենայն բարեաց անկարօտ բաւականութիւն: - 761

ԱՆԿԱՐՕՏԱԲԱՐ + Նշանակ եօթնարփեան հոգւոյն ընկալեալ անկարօտաբար իբր ի գլուխ տէր մեր, և պարգևեալ անդամոց իւրոց: - 422

ԱՆԿԱՐՕՏՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ ասեմք առաջին կեանք մասնաւոր, զոր նախ քան զյանցանելն ունէր. անկարօտութիւն. լուսաւորութիւն. անծերանելի հասակ. անմահ կեանք. և այլն որ ասացաւ ի վերոյ ժէ գլուխն լզ համարն: - 758. Նախ վասն անկարօտութեան. զի սուրբքն իմանալի լոյս ունին զքրիստոս. և ո՛չ են կարօտ զգալի լուսոյ: - 760

ԱՆԿԵՂԾ + Տասներորդ՝ զանկեղծ սերն նշանակէ զոր ունին առ քրիստոս, փոխանակ չարչարանաց նորա չարչարանս կրել. և ի սիրոյ նորա ոչ մեկնիլ...: - 159. ...կեղծաւոր և անկեղծ սերն առ աստուած փորձութեամբն երևի: - 162

ԱՆԿԵՂԾԱՒՈՐ + Մանաւանդ թէ՛ հոգին սուրբ գրօղ դպիր. և ուղղութիւնն գրիչ գործիք. և որք զմէլանն առատ տամք և զմագաղաթն, զսուրբ գործս անկեղծաւոր և զբանս աղօթից օրինաւոր, այնքան առաւել գրիմք ի գիրն կենաց: - 741

ԱՆԿԵՆՂԱՆ + Իսկ թէ էր երբեմն առանց հոգւոյ, անկենդան էր և անսուրբ. և զիա՞րդ կենդանացուցանօղ էր և սրբօղ: - 51. Նոյնպէս և առանց հոգւոյ անկենդան և անսուրբն՝ ո՛չ է աստուած. ապա և ո՛չ որդի: - 51. Եւ թէ նոքա արարածք են, որպէ՛ս արար զսոսա անբան և անկենդան: - 55. Վեցերորդին պատասխանեմք, թէ ասիցես որդին անկենդան է յորմէ հոգին ո՛չ բղիտ. ապա՝ և ըստ քեզ հոգին անբան է զի ըզբանն ո՛չ ծնանի: - 61-62. Եւ ի միոյ աստուծոյ եղեն ժ դասք հրեշտակաց ընդ մարդկան. և հարիւր գունդքն ըստ ոչխարաց առակին. և ոչ կենդանեաց տեսակքն որ յերկրի. և բիւր անկենդան բուսոց. և անթիւ գոյեղէնք: - 109. Չորրորդ՝ ասին ոչէ՛ և ընդդիմատեսակքն. որպէս անմարմին. անկենդան. և անշունչ: - 111. Այլ և մարդ զկենդանիս և զանկենդանս. զի համասեռ

գոյեղէնք են. և այս սիրովս շաղկապին առ իրեարս: - 143. Իսկ երրորդն թէ վասն է՞ր յամենայն իրս երևի նման և աննման. որպէս ի շնչաւորս և յանշունչս. ի կենդանիս և յանկենդանս և յայլսն ամենայն: - 236. Յաղագս որոյ և արարեալք ի նմանէ մարմին և անմարմին՝ կենդանի և անկենդան, զնմանն արարչին յինքեանս կերպագրեալ, նմանք և աննմանք են իրերաց: - 237. Եւ յանկենդանս, որպէս նաշիհ՝ իւղ և այլն յաղագս զգայարանաց սրբութեան: - 357. Եւ նախ ասեմք զանկենդանն որ կոչի զոհ. որ է՝ մասնաւոր նուէրք. որպէս նաշիհ և իւղ և խունկ: - 357. Երկրորդ՝ զենլին. զի լիցի կենդանի. զի մեռեալն՝ և անկենդանն որպէս քար՝ ո՛չ զենի: - 365. Վեցերորդ՝ որպէս անկենդան մարմինս միաւորեալ ընդ հոգւոյն՝ կենդանի է և ասի: - 477. Դարձեալ՝ անդանօր բարեացն կրկին են վկայք. կենդանի և անկենդան: - 743. Իսկ անկենդան գործքն մեր. երկինք և երկիր. տիւ և գիշեր: - 743

ԱՆԿԵՐՊ + Պատասխանեմք առ այս եթէ՛ առանց ջերմութեան անձն և անկերպ է անորակ մարմինն. իսկ տերևն զարդ է ծառոյն. և մազն մարմնոյն: - 170. Այլ արարիչն առանց արարածոց ո՛չ է անկերպ և անզարդ. զի արարածք ոչ ինչ յաւելուած են արարչին: - 170. Եւ կամ աննիւթ ինչ և անկերպ ընդ նիւթական կերպարանաց ձևացեալ. յորում իւրաքանչիւրոցն էութիւնք անշփոթաբար երևին. որպէս պղինձ գնդացեալ. կամ քուէացեալ: - 476. Ազահութիւն է անկերպ ցանկութիւն ունել յինչքն: - 570

ԱՆԿԻՐԹ + Եւ ի վասն նորընծայ հաւատացելոցն. անկիրք գոլով կատարեալ տեսութեանց. - 687

ԱՆԿԻՒՆ + Հինգերորդ՝ թէ երկինքն ո՛չ էր բոլորակ՝ այլ քառանկլինի կամ եռանկլինի, յորժամ շարժէին անկլինքն յորմէ տեղւոջէ վերանային՝ մնային առանց տեղւոյ. և տեղի անկեանցն առանց մարմնոյ: - 183. Ձի՞նչ է որ յանկլինս եկեղեցւոյն խունկ վառեմք: - 363. Հինգերորդ, զի գլուխ անկեան. և այս է վէմն: - 386 Ի գիրս բենետիքտոսի հարցեալ եղև թէ ո՞ր են դժոխքն. և տուաւ պատասխանի թէ՛ յանկեան և յեզր ծովուն ի ներքոյ երկրի ի խաւարչուտ վայրս: - 504. Եւ զի քրիստոս է հիմն երկուցն. և **դ** անկլին առաքեալք և մարգարէք. և հին և նոր կտակարանք ասացեալ նոցա: - 533. Իսկ տամիլն ի **դ** անկլինս եկեղեցւոյն, վկայեն նմա թէ՛ չորեքին աւետարանչացն խրատու շուրջ եկն զեկեղեցեան. - 673. Եւ որպէս կարելի է քեզ ի քում ափիդ զսերմանս զանազանել, և զեղեալն ի շտեմարանս քո յիւրաքանչիւր անկեան յառաջ բերել...: - 718

ԱՆԿՈՒՆ + Են և ո՛չ ասին ի յէքս. որք յանկոխ լերինս և ի խորս ծովուց անտեսք ի մարդկանէ: - 55

ԱՆԿՈՂԻՆ + Ձի որ ի լեռն սուրբ առ աստուած մերձենայ, ո՛չ է պարտ յանկողինս կնոջ հեշտանալ...: - 331. Երեսուննմի, գիշերի ընդ պատուհանն ել, թողեալ զպատանսն յանկողնի. և տէրն ի գիշերի յարուցեալ եթող զկտան ի գերեզմանին կնքեալ: - 436-437. Անմարթ էր թողուլ զժողովուրդն ի դրան տաճարին և մերձիլ յանկողինս. և ըստ օրինացն գօրեայ սրբութիւն ստանալ. որ անհնար է ամեննին. թէպէտ ասեն՝ գոյր այլ քահանայապետ որ զկարգ պաշտամանն կատարէր: - 484. Որ և պահապանքն շրջապատեալ. որ և զհանդերձն պատատեալ յանկողնի, և լերդ այծեաց և մազ ի սնարսն. և ի գիշերի իջեալ ընդ պատուհանն և ելեալ առ սամուէլ զերծաւ ի ձեռաց նոցա: - 513. Հաւատն է՝ զի ո՛չ որ ի յերկուցն պղծեսցի օտար անկողնով. որպէս այն որ թողու զհաւատն և ուրանայ բանիւ, - 610. Նոյնպէս որ օտար անկողնով պղծէ զշաղկապ պսակին, որոշի յօրհնութենէն և պղծի անկողնին սուրբ: - 610. Եւ ասեն թէ մանկուսն ի յանկողնի են արդարքն ընդ քրիստոսի. և մէջ գիշերն է այս կեանքս. ապա ուրեմն առեալ են զվարձս: - 696-697

ԱՆԿՈՂՈՊՈՒՄՏ + Եւ արդ, Ո՛ հաւատ մեծ պաշտելի լոյս իմ և տիպ. և զանձ անկողոպուտ. կացցես առ իս. յարգանդէ մօր իմոյ խուսափեալս ի ծոց քո: - 771

ԱՆԿՈՒՄՆ + ա) Վասն անկման դիւացն. և հակառակութեան նոցա. և լոյս կերպարանին: - 102. է) Ո՞րքան է անկումն սատանայի: - 102. Անկումն դիւաց կրկին էր. այսինքն հոգեւոր և տեղական: - 146. Ձի յետ անկմանն եղև խստացեալ և անզեղջ ի չարն. կորացեալ ի ճշմարտութենէն. անկեալ ի բարւոյն. տկարացեալ ի զօրութենէն. արտաքսեալ յաստուածային խոկմանէն: - 146. Ձի ընդ իւր անկումն ի պատուոյ այնչափ չէ՛ տրտում, որքան ընդ մարդոյն փառաւորիլն: - 146. Ձի՞նչ է տեղական անկումն նոցա: - 146. Ա՛րդ՝ տեղական անկումն դիւին եղև կամ ի դժոխս՝ կամ ի յօդս աղջամղջին որ է՝ միջին կայարան օդոյն: - 146. Կանխագէտ եղև՞ անկման իւրոյ՝ թէ ոչ: - 147. Ո՞րքան է անկումն սատանայի: - 152. Չանկումն սատանայի եռակի՛ է իմանալ. առաջին՝ և միջին և վերջին: - 152. Տեղական անկումն եղև դիւաց ի սկիզբն ստեղծման իւրեանց վասն ամբարտաւանութեան և մախանաց ընդդէմ արարչին փառաց. ուստի անկաւ յերկնից ի դասուց հրեշտակաց և ի փառաց իւրեանց որպէս ասացաւ

յառաջագոյն: - 152. Իսկ յանդիմանութեան անկումն դիւաց եղև գալստեամբն քրիստոսի ի ձեռն խաչին. և այս չորեքկին: - 153. Երկրորդ անկումն եղև ի փառաց յուսոյն...: - 153. Երրորդ անկումն նոցա էր ակնկալութիւն տանջանցն...: - 153. Չորրորդ անկումն է ի զօրութենէ իւրեանց մինչ անգործ եղեալ մատնին. և այս կրկին: - 153. Եւ դարձեալ այս երկրորդ անկումն դիւաց չորեքկին: - 153. Իսկ երրորդ անկումն տանջանաց յաւիտենական հրոյն...: - 153. Երեսունևը՝ Տասն աստիճան անկմանն ի դրախտէն: - 228. Հինգերորդ՝ ի յուսումն խոնարհութեան մերոյ. զի տեսանելով զմեզ տկար քան զանասունս, մերկ և աղքատ ի մօրէ ծնեալ, խոնարհեալ զիջանիմք ի հնազանդութիւն արարչին. և զի մի՛ եկամուտ հպարտութեամբ կրեսցուք զանկումն արուսեկին: - 267. Բայց սուրբն գրիգոր միւսացին ժ աստիճան դնէ անկման մարդոյն ի դրախտէն ի գիրս կուսութեան: - 280. Արդ՝ անկման աստիճան առաջին էր հեշտութիւնն. որ ունի յինքեան գերեք կարգն: - 280. Հինգերորդ՝ զի զկերպարանն հնոյն ադամայ յինքն բերիցէ ախտիւ անկմանն: - 325. Անդրանկաց սատակումն եգիպտոսի, նշանակէ՛ զանկումն սատանայի յերկնից. և փոխանակ նոցա ընտրեալ և կոչեալ որդի անդրանիկ զիլ. և զնոսա փոխարկեալ առնու զօծելոց դասս քրիստոնէից ի տեղի նոցա: - 380. Եւ որպէս դէք զկնի անկման իւրեանց ոչ կարեն արդարանալ ըստ ինքեան. զի անկումն նոցա մահ է նոցա: - 508. Դարձեալ՝ ունի զխորհուրդ անկմանն ադամայ որ վերջին խօսեցաւ աստուած և եհան ի դրախտէն: - 641. այլ դատապարտիլ հարկաւոր է. որպէս դիւաց մեղանշումն և անկումն. որ է մահն և դատապարտումն որ է՛ պատիժն: - 667. ...զի անկումն նոցա մահ է նոցա որպէս աստ սուրբն գրիգոր միւսացին: - 667. Ե և այլ իմն տեսութիւն վերագոյն. զի արարողութիւն սրգոյս ցուցանէ զառաջին անկումն մեր ի լուսեղէն կենացն ի խաւար աշխարհ տրտմութեամբ և ցաւօք մահու մեռեալք և ի հող դարձեալք. և այս ի ճաշակմանէ պտղոյն: - 670. ...որպէս և հրեշտակք յետ անկմանն ո՛չ կարացին փոխիլ յարդարութիւն: - 699. Չի անկումն նոցա մահ է նոցա ասէ միւսացին գրիգոր: - 699. որպէս ցուցաւ ի վերոյ ուր յաղագս անկման դիւաց ասացաւ: - 708. Եւ ընդ դէմ սմա կրկին է անկումն որ է՛ մահ. վասն զի կրկին է մարդն. այսինքն հոգի և մարմին: - 710. Ասեմք թէ այո՛. զի անկումն նոցա մահ է նոցա. այսու հաւասարք: - 780. Իսկ թէ իցէ հաւատ դիւաց, գո՛յ մտածել տղայական կարծեօք՝ թէ անկումն նոցա եղև հաւատոց պատճառ է որ է՛ սուտ: - 784. Երկրորդ, զի անկումն դիւաց մահ է նոցա. և յետ մահու ո՛չ է հաւատ. ուրեմն և ո՛չ ի դևս: - 784

ԱՆԿՐԱԿԱՆ + Դարձեալ ասեն նոքա, կրակա՞ն էր մարմինն քրիստոսի թէ անկրական: - 501. Եւ թէ անկրական, եղև առաջին ձեռնարկն: - 501. Չի անեղ էութիւնն աստուծոյ անկրական է կամաւորի և ակամայի: - 502

ԱՆԿՐԵԼԻ + Իսկ բանն աստուած միաւորեալ մարմնովն կրեալ զմերս վասն մեր. անկրելի գոլով ըստ իւրում բնութեանն: - 479

ԱՆԿՐԹՈՒԹԻՒՆ + Ո՞ր քան առաւել մերս անկրթութեան մտօք և իրօք պարտ էր հրաժարիլ և ի բաց փախչիլ որպէս խռիւ ի հրոյ և զաչացու ի լուսոյ: - 456

ԱՆԿՐՕՆ + Լանջքն որ փորին մագածածո՛ւկ է՛ անկրօն է և անկայուն և անգութ: - 247

ԱՆՅԱՂՈՐԴ + Դարձեալ՝ անճառելի է անհաղորդն և գերազանց որոշումն անեղին: - 103. և բազումք անհաղորդ մեռանին և զրկին ի քրիստոսէ: - 600

ԱՆՅԱՂՈՐԴԱԲԱՐ + Չորրորդ՝ հասարակ է ի միոյ բարերար կամաց յառաջ եկելոց հաղորդեալ անհաղորդաբար ըստ համեմատութեան: - 106

ԱՆՅԱՂՈՐԴԵԼԻ + Իսկ թէ բաժանական է անձն՝ որպէս յայտ է ի սահմանէն՝ անհաղորդելի կայացութիւն: - 86

ԱՆՅԱՆՈՅ + Չորեքտասաներորդ՝ երկնչի անհաճոյ լինիլ: - 575

ԱՆՅԱՄԱՆԻԹ + Յետ այսորիկ երկրորդ միաւորութիւն սովորեցաք կոչել թպէտ և ո՛չ իսկապէս՝ և զանհամանիւթից ոմանց. և կամ զհամանիւթից մարմնոց յարադրութիւն. որոց ընդ մէջ է մակերևութիւն միայն: - 476

ԱՆՅԱՄԱՐ + Եւ թէ մեռանի ոք ի տուն ուխտաւորին, պղծեցաւ ուխտն. և անհամար լիցին առաջին աւուրքն, և նո՛ր սկսցի: - 390

ԱՆՅԱՄԵՄԱՏ + Իսկ առաւել բարձրութիւնն. զի որպէս անհամեմատ է խոնարհութիւն՝ աստուծոյ մարդանալ և չարչարիլ. և անզուգական բարձրութիւն է մարդոյս բնութեան ընդ աջմէ աստուծոյ նստիլ և հաւասարիլ: - 94

ԱՆՂԱՍԵՄԱՏԵԼԻ + Չորրորդ՝ ժահահոտութիւն անհամեմատելի: - 752

ԱՆՂԱՍԻՄ + Ձայս և տէրն աղիւ օրինակեաց. յորժամ անհամի ո՛չ ինչ է պիտանի հրամայէ: - 166. Իսաղաղութիւնն արտաքսէ՛ զբղջախոհութիւնն. քանզի ընդ ճաշակելն զհոգևորն՝ անհամանայ նմա ամենայն մարմնաւոր: - 583

ԱՆՂԱՍՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ՝ աղն նշանակէ՛ զբանն աստուած. որ զանհամութիւնս մեր համեմեաց, և զնեխեալ վերքն ապականութեան մերոյ ողջացոյց: - 356. Իսկ Աղ կոչեցաւ. զի զանհամութիւնս մեր համեմեաց, և զվերս ողջացոյց: - 361

ԱՆՂԱՅՐ + Չորրորդ՝ զի անհայր: - 50. Ապա՛ ի թաքօր լերինն ամպ խոնարհեալ և ձեռն կարկառեալ ձեռնադրեաց զնա ասելով, այս մելքիսեղեկ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս՝ նմանեալ որդւոյն աստուծոյ: - 300. Եօթներորդ՝ զի մելքիսեղեկ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս: - 302. Եւ տէրն մեր անմայր յերկինս, անհայր յերկրի...: - 302. Իսկ հաւատ ի մարդկութիւն որդւոյ, Ի կուսէն երևեալ անհայր ի մօրէ. որպէս անմայր ի հօրէ: - 769

ԱՆՂԱՆԳԻՍՏ + Երկրորդ՝ զի անհանգիստ և ի չարչարանս լինէր հանապազ. ընդ ինքեան ունելով զնոսա: - 217. Երեսունևը, Վասն հնծանաց. և դժոխոց. և ծխոյ. և անվախճան է հուրն. և անհանգիստ տանջանքն: - 661. Վասն չորից անհանգիստ տանջին մեղաւորքն յաւիտեան. որպէս տեսանի ի մարմնաւոր տանջանացս: - 750. Ապա յա՛յտ է թէ ո՞րպէս է անհանգիստ տանջանք դատապարտելոցն: - 750. Որ և խիղճ որդանց անհանգիստ մտաց: - 789. Փոխանակ խրախութեանց ճիչ աղաղակի ընդդէմ հեշտալեաց. անհանգիստ ի խշտի՝ յերեկօրեայ զառաւօտ խնդրեաք. և ի նմա զեռանդ երանեալք: - 789

ԱՆՂԱՇՏ + Երկրորդ՝ զի անհաշտ թշնամութիւն եղև հօր աստուծոյ ընդ մարդոյ: - 491. Իսկ թէ աստուծոյ՝ առ ո՞վ աղաչեն. ապա ուրեմն անհաշտ մնայ: - 566. Եւ զի ո՛չ թողու զմեղս՝ անհաշտ լինի. վասն այն մեղքն անջինջ և անթողլի մնայ: - 566

ԱՆՂԱՇՏԵԼԻ + Եւ այսպէս ջերմ և ցուրտ, չոր և գեճ, թշնամիք են անհաշտելիք. և լինին միաւորեալք դարձեալ ծայրիւքն և մնան սիրելիք անքակտելիք այսպէս: - 181. Եւ ա՛յս է՝ թշնամիք անհաշտելիք. և սիրելիք անքակտելիք: - 181

ԱՆՂԱՍ + Նախ՝ զի որպէս զգեստին ծածկի մարմինն, այսպէս տէրն զաստուածութիւնն իւր ամփոփեաց մարմնովն անհաս լինիլ ի փորձողէն...: - 43. Եւ այս է կարօտութիւն ամենայն ընտրելոց. այսինքն անհասին անհասապէս հասանիլ. և զանտեսն անտեսութեամբ տեսանել: - 123. Նոյնպէս իմանալի արեզակն քրիստոս ի հայրական ծոցոյ անհաս է բնութեամբ...: - 126. Յայսցանէ ազա՛տ է ամենայնիւ աստուածայինն եութիւն. զի անմարմին է և ան սահման և անհաս մտաց: - 172. Չի նախախնամութեամբ հաղորդեալ են յարարածս. և իսկական բնութեամբն մեկնեալ և որոշեալ և յանհասս գերամբարձեալ: - 178. Նախ կոչի երկինք ամենասուրբ Երրորդութիւնն. զի անհաս բարձրութեամբ գերազանցեալ է յամենայն եղելոց: - 183. Հինգերորդ՝ երկին կոչի ամենասուրբ Երրորդութիւնն վասն լուսաւորութեան և անհաս բարձրութեանն յամենայն եղելոց որպէս ասացաւ: - 184. Եւ այսմ պատճառ անհաս է մտաց մարդկան. միայն անքննին դատաստանին աստուծոյ է տալի. և անհետազօտելի ճանապարհաց նորին. որև սակաւիկ մի յառաջ ասացաւ: - 252. Եօթներորդ՝ զի նոր իմն չնաշխարհիկ կազմեաց. նոր ժողովրդեանն և նոր օրինացն, իցէ և նո՛ր տաճար հռչակեալ ընդ ծով և ընդ ցամաք. որպէս պսակ և փառք արդարոցն է՝ զոր ակն ո՛չ ետես և ունկն ո՛չ լուսաւ. նոյնպէս և սա՛ ի զգալիսս անհաս ի մտաց մարդկան: - 342. Եւ անկատար մանուկն՝ անհաս է և խակ: - 365. Երրորդ՝ երեք է իմաստ գրոց. անհաս և դժուարահաս և դիւրահաս: - 406. Անհասն անգիտելի և ծածո՛ւկ է մեզ: - 406. Չանսկիզբն սկզբան ի սկզբանէ՛ գոյին, և զանճառելի թաքնութեան և անհաս խորութեան յառաջ ճանապարհ ի մեզ միածին բանին: - 456. Նոյնպէս և ծածոլ է աստուածային եութիւնն և անհաս յամենայն եղանակաց. միայն խնամօք երկի որոց կամի: - 517. և նովաւ արժանաւորիլ մեզ վերնոյն գաւառի ըստ անհաս իմաստութեանն իւրոյ: - 663. Որպէս մեծութիւնն աստուծոյ անչափ է՝ և փառքն անհաս...: - 736. Երրորդ՝ տիւ ասի պայծառ լուսոյն գիտութեան հասունն. և զիչեր ծածոլ խորոցն աստուծոյ անգիտութիւն անհասիցն: - 750. Մի դէմն յերրորդութենէն որդի լինի. մի դէմ ի մարդկութենէս ի կուսէ առեալ բնութիւն մարդկութեան, աստուածութիւնն բոլորովին յաղագս անհաս միաւորութեանն ըստ ոսկէբերանին յոհաննու: - 770

ԱՆՂԱՍԱՆԵԼԻ + Արդ ստեղծուած ասի իմաստութիւնն ըստ խոնարհ ծննդեանն. և ծնունդ ըստ

առաջնուն անհասանելի: - 41. Եւ դարձեալ՝ քննութեամբ մտաց ո՛չ լինի հասեալ անհասանելին. այլ հաւատով լինի իմացեալ. և յուսով ըմբռնեալ. և սիրով միաւորեալ: - 101. Եւ ապա ասեմք անհասանելի անքննելի անճառելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անիմանալի է և անյայտ: - 122

ԱՆՉԱՍԱՊԷՍ + Եւ այս է կարօտութիւն ամենայն ընտրելոց. այսինքն անհասին անհասապէս հասանիլ. և զանտեսն անտեսութեամբ տեսանել: - 123

ԱՆՉԱՍՈՒԹԻՒՆ + Լայնութիւն՝ իմաստութիւնն է. երկայնութիւն՝ զօրութիւնն. խորութիւն՝ անյայտութիւնն. բարձրութիւն՝ անհասութիւնն: - 129. Ո՛չ ըստ տարաչափութեան քանակի ասեմք. այլ ըստ ամենագօր կարողութեան և անչափ անհասութեան ասեմք զնա մեծ: - 171. Իսկ տիւ և գիշեր, այսինքն արևապէս հասունն նոցա՝ տիւ է համարեալ. և անհասութիւն խորոցն աստուծոյ՝ գիշեր: - 767

ԱՆՉԱՍՏՍՍ + Իսկ դևք զանհաստատուն մտօք՝ ի ստորև քարշեն և յերկիր կործանեն զերկրաւորս խորհելով. և ընդ ինքեան ի յատակս դժոխսց մերժեն: - 152. Կոկոն աչքն անհաստատ է սրտիւք: - 246. Դարձեալ՝ հոգի որ յաստուծոյ հեռանայ՝ ինքն յինքենէ շարժի. անհաստատ յերկրի, անպատուարան յերկինս: - 287. Եւ դարձեալ՝ զի այն անհաստատ էր որպէս ստուեր. և դու իսկապէս: - 639

ԱՆՉԱՍ + Երրորդ՝ ի միակէ, զի ամենայն բազմութիւն է ի միակէ՛. որպէս տեսակն յանհատ. և գիծն ի կիտէ. և բազում թիւ է ի միոյն: - 25. Այլ զորօրինակ՝ ոմն անհատ ունի զհասարակ զքնութիւնն լիով յիրում առանձնութեանն: - 74. Այլ զի զանձնաւոր բնութիւն և զանհատ ասեմք մարմնացեալ. զի սկիզբն միաւորութեանն է ի բնութիւնն, և կատարումն կայացեալ ի յանձն, յիմարաց ուրեմն և ափշելոց է խնդիր նոցա: - 76. Որև ըստ այսմ պարտին նոքա ուրանալ և զանհատ բնութիւնս մարդկութեան նորին. զիմի՛ հասարակ մարդկութիւնս միաւորեսցի: - 76. Եւ ո՛չ է և ո՛չ ասի բ որդի կամ բ դէմ և այլն. այլ մի որդի և մի անհատ յատկութեամբ իւրով. և մի դէմ. և մի անձն. և մի կերպ. և այլն: - 77-78. Ո՛չ զմասն ինչ առեալ զմարդոյ. այլ զբոլոր բնութիւնն ժողովեալ անհատ մարդկութեամբն. զհոգի բանական և զմիտս՝ և զմարմինս մեր՝ միաւորեաց ընդ իրում աստուածութեանն անշփոթ և անորոշ միութեամբ: - 83. Անձն է անհատն և մասնականն որպէս պետրոս: - 86. Իսկ անհատ ասի՝ զի ո՛չ քակտի և ո՛չ հատանի որպէս բոլորն ի մասունս. զի թէ բաժանես զնա որպէս ի հոգի և ի մարմին, կամ յոտս և ի ձեռս և ի գլուխս, ո՛չ մնայ բոլորն: - 86-87. Այսպէս և մի անձն է քրիստոս և մի անհատ. զի թէ բաժանես զնա՛ յաստուած և ի մարդ, ո՛չ մնայ բոլորն ի նոյն. այլ մասն ինչ և մասն. կամ ոմն և ոմն: - 87. Ութ են եղանակք բաժանման ըստ փիլիսոփային. այսինքն Որպէս սեռ ի տեսակս. Տեսակ յանհատս: - 87. Այլ և ո՛չ որպէս տեսակ յանհատս: - 88. Նախ՝ զի անհատքն անհունք և անբաւք են: - 88. Երկրորդ՝ զի անհատքն առանձնացեալ են թըւով: - 88. Երրորդ՝ զի բաժանեալ անհատքն ունին զնոյն բնութիւն տեսակին: - 88. Ապա ուրեմն ո՛չ բաժանի մին քրիստոս որպէս տեսակ յանհատս: - 88. Չորրորդ՝ բազմանայ ի սեռս և ի տեսակս. և բազմապատկի դարձեալ ի տեսակս և յանհատս նոցա: - 110. Որ է անհատ տեսակ՝ և սեռ: - 111. Երրորդ՝ զգայութիւն զմասնաւորն տեսանէ. որպէս այս ինչ մարդ որ է անհատ. և միտք զընդհանուրն իմանայ՝ որ է բնութիւն. որպէս մարդկութիւն: - 121. Չի որքան ի վերուստ ի վայր իջանէ՛ ի բազումս բաժանի. որպէս ի սեռէ ի տեսակս և յանհատս իջեալ բազմանայ: - 123. Ապա յայտ է զի այլ է կարգ շնորհականին, և այլ է կարգ բնականին. զի բնականք ներքինք զվերնոցն բոլորապէս ունին և կոչին. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. որպէս անհատն զտեսակն և զսեռն բոլորապէս ունի և կոչի. զի պետրոս մարդ է և կենդանի և կոչի. այլ կենդանին մարդ՝ կամ մարդն պետրոս ո՛չ է և ո՛չ ասի: - 136. Նախ՝ զի ընդհանուր դասք և իւրաքանչիւր անհատք ունին էութիւն՝ զօրութիւն և ներգործութիւն. այսինքն ըստ որում էացեալքեն, և կարողութիւն ունին, և ներգործեն: - 137. Ութերորդ՝ խնամարկութեամբ. զի ոմանք ազգի և թագաւորութեան, և ոմանք անհատի և առանձնականի լինին պահապան: - 138. Եւ յայտ է զի եզական և անհատն մարդ՝ է զանազանեալ իւր յատուկ որակութեամբն: - 174. Ուստի՞ ճանաչի անհատն: - 174. Քանակաւն և որակաւն. զի սոքօք անհատ գոյացութիւնն երկի: - 174. Գոյացութիւն որ սկիզբն է ամենեցուն և նախասեռ. և ի նմանէ զուգաբաժանեալ մարմինն. և շնչաւորն. և զգայունն. և կենդանին. և բանաւորն. և մարդն. ո՛չ ապաքէն բնութիւն են սոքա այլևայլ. և ժողովեալ գոյացուցանեն զմի անհատն պետրոս անշփոթ միութեամբ: - 176. Այլ մի է պետրոսն ըստ անձին անհատ գոլոյն. և մի է բնութիւն պետրոսին ըստ միաւորութեան բանին. իսկ սոքա օրինակ՝ և նա՛ ճշմարտութիւն: - 176. Չորրորդ՝ զի մասն ապականի, այլ բոլորն կեայ. որպէս իւրաքանչիւր անհատ մարդոյ և ձիոյ մեռանի, այլ բոլորն մնայ. այսպէս և տարերք: - 181. Եւ

գիտելի է, զի գ են իր գոյացական. Սեռ. Տեսակ. և Անհատ: - 220. Իսկ գմասնաւոր անհատիցն դնեն իւրաքանչիւր ոք ծնունդք ադամայ: - 220. Վասն է՞ր է զի ամենայն անհատք ի մարդկանէ համատիպք են միմեանց. և օտարք իրերաց. զի նմանք են, և աննմանք որակութեամբ և ձևով: - 235. Առաջին և առաւել գոյացութիւն է՝ անհատ անծն և դէմն. և Երկրորդ և նուազ՝ տեսակն և սեռ՝ և այլքն ըստ կարգի: - 235. Երկրորդ՝ զի ունին նոյնութիւն սեռի և տեսակի և անհատի: - 236. Եւ անհատիւ, որպէս միւք և տեսակ: - 236. Անհատիւ, որպէս դէմն: - 236. Այժմ տեսցուք թէ զի՞նչ է շահն աննման պատկերաց. զի բազում վնաս էր լինելոց թէ անհատք ո՛չ էին որոշեալ դիմօք: - 238. Արդ կերակրելովն պահի անհատն: - 262. Չորրորդ՝ միմն տեսակին, և միւսն անհատիցն էր պատիժ: - 426. Եւ են որք անշլիոք միաւորին. որպէս հուր և երկաթ. հոգի և մարմին. սեռ ի տեսակս. և տեսակ անհատս: - 475. Այս է կամ սեռիւ. կամ տեսակաւ. կամ անհատիւ: - 533. Որպէս սեռիւ մի են ամենայն կենդանիք. և տեսակաւ ամենայն մարդ. և անհատիւ մի որպէս պետրոս: - 533. Եւ մի է ըստ ձևոյն արարողութեան պահոց աղօթից որպէս անհատիւ: - 533. Դարձեալ՝ թէպէտ ըստ պորփիրոսի՝ մասն բոլորին հետևի. որպէս անհատն տեսակին. և տեսակն սեռին: - 550. Սակայն ըստ արիստոտէլի սեռն և տեսակն անհատիցն հետևին. զի են երկրորդ գոյացութիւն: - 550. Իսկ անհատն է առաւել և իսկազոյն և առաջին գոյացութիւն. որ է առանձնական և մասնաւոր որպէս զազգս մեր: - 550. Եւ թէ ցանկայ ստորև հեշտալեաց, և այս լինի կրկին. թէ հեշտալին այն է ի պահպանութիւն անհատիցն, լինի որկորստութիւն. - 561

ԱՆՂԱՍԱՊԵՍ + Եօթներորդ՝ նա՛ միայն է միշտ և անդադար ծնունդ. զի ո՛չ սակաւ ի ժամանակի, և ո՛չ ի ժամանակի դադարի. այլ որպէս լոյս ի հրոյ միշտ և անհատապէս ծնանի: - 472

ԱՆՂԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆ - Եօթն են անհատողութիւնք անձին որպէս ասէ պորփիր, «անհատ է ի յատկութեանց բաղկացեալ. որոյ հաւաքումն ո՛չ այլ ունեք ասասցի»...: - 87

ԱՆՂԱՏՈՒԹԻՒՆ + Չի ո՛չ է որպէս պետրոս՝ և պօղոս՝ և յօհաննէս՝ երեք մարդ և մի բնութիւն. այլ մի է անհատութեամբ. ունելով երիս յատկութիւնս դիմաց: - 107. Իսկ ժուժկալութիւնն առ շօշափելիսն ըստ ծննդական զօրութեանն. ի յորում դնէ զեղանակն. զի առաւել յօժարի մարդն ի գոլ անհատութիւնն սննդականաւն, և ի գոլ տեսակին ծննդականաւն. և յօժարութիւնքս այս՝ զսպին զգաստութեամբ և ժուժկալութեամբ: - 581

ԱՆՂԱՐԹ + Եւ զի անհարթ է: - 211

ԱՆՂԱԻՆ + Նախ՝ զի անհաւան էր ժողովուրդն և անկատար, զգալի տեսլեամբ և ձայնիւ զարհուրեցոյց. զի մի՛ մոռացին. այլ հաւանեցին և ի միտ պահեսցեն: - 341. Եւ թէ ամենկին անհաւան և յամր լինին՝ պատժին որպէս զաքարիա: - 465

ԱՆՂԱԻՍԱՐ + Դարձեալ՝ որպէս ասեն աստուած և մարդ անհաւասար. այսինքն հզօր և տկար. անեղ և եղական. բնութեամբ և շնորհօք: - 90. Անհաւասար է պարզն ըստ հնչման ձայնի: - 102. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ կամքն և կարն ի մեզ անհաւասարք են. վասն այն զոր ինչ կամիմք՝ ո՛չ կարեմք. և զոր կարեմք՝ զայն կամիմք: - 163. Այլ այս է ուղիղ. զի որպէս նախախնամութիւնն աստուծոյ զդէմքն մարմնոյն ի հաւասարութիւնն անհաւասար պահեաց, և ի նմանութիւնն աննման: - 252. Նոյնպէս և ի բանական որակութիւնս հոգւոյն՝ նման և աննման, հաւասար և անհաւասար բացատրեաց. այսինքն խոհեմ և տգէտ. հեզ և բարկացօղ. ողջախոհ և ցանկասէր. և այլ զանազան բարս բնական՝ մարդոյն: - 252. Ապա յայտ է՝ զի աստուած ինքն ինքեան նախկին և վերջին հաւասար կամ անհաւասար ո՛չ ասի. վասն այն իւր անուն ո՛չ դնէ: - 312. Այլ համահասակ քանակաւ ո՛չ. զի աստ ոմն մեծ լինի և ոմն փոքր ի ջերմութենէն որ անհաւասար է ի նոսա. նոյնպէս և անդ: - 726

ԱՆՂԱԻՍ + Այլ այս վերաբերի առ հոգին սուրբ. քանզի ասէ յառաջին կորնթացւոցն, «թէ ամենքեան մարգարէասցին, և մտանիցէ անդ անհաւատ կամ տօգէտ՝ յանդիմանի յամենեցունց. և զաղտնիք սրտի նորա յայտնի լինին. և անկեալ ի վերայ երեսաց իւրոց երկիր պագանիցէ աստուծոյ. և խոստովան լիցի թէ արդարև աստուած է ի ձեզ»: - 58. Այլ և մեծ առ հաւատացեալս, և չափաւոր անհաւատիցն երևի: - 127. Եւ յայտնի եղեալ որպիսութիւն սոցա ի միտ առ. զի անհաւատն այժմ եկեալ ի հաւատս կարէ՛ լինիլ և քահանայ. իսկ չար հաւատացեալն ո՛չ կարէ լինիլ քահանայ: - 166. Նոյնպէս յորժամ բնակին բարեպաշտք ի մեզ անհաւատից, Նախ՝ զի աղօթք նոցա պահապան է նոցա: - 302. Նախ՝ սատանայ և անհաւատք աստուածութեան նորա. և մեղք և դժոխք հոգւոյ են թշնամիք. մահ և ապականութիւն մարմնոյն: - 316. Չհակառակն յաղթեալ ի փորձութիւնն. և զանհաւատն ի հաւատ էած: - 316-317. Նոյնպէս և մի տէր յիսուս քրիստոս մի բնութեամբ էր աստուած, և եղև մարդ.

հաւատացելոցն ի կանգնումն, և անհաւատիցն ի գլորումն: - 333. Եւ կսկի՛ծ է անհաւատից. և կուրացոյց զօճն կամակոր: - 361. Եւ ընդ դէմ այսմ. անհաւատ և չարքն անսուրբ են: - 364. Նոյնպէս քրիստոնէայն որ մեղօք մեռանի՝ և անհաւատն միապէս պիղծ են առաջի աստուծոյ: - 365. Զի էզն, և չէ զուրքն, և անկատարն, և անհաւատն, և արիւնահեղն, և կարգաւոր, սոքա վեցեքեան ո՛չ կարեն զենուլ զի պիղծ է զենն նոցա: - 365. Եւ անհաւատն սպանեալ է զհոգին մեղօք. և կամ ունի զգործ իգական՝ պիղծ է: - 366. Եւ կէս գետոյն բաժանեալ և մտեալ ի ծովն աղի. նշանակ կորստեան մեղաւորաց և անհաւատից ի յատակս դժոխոց: - 414-415. Զինգերորդ՝ ոմանք չարք ո՛չ հնազանդէին նմա. որ և ասէին հրէայքն «ո՛չ կամիմք թագաւորել դմա ի վերայ մեր». և այժմ ոմանք ո՛չ հնազանդին անհաւատք: - 426. Դաւիթ հալածեալ ի սաւուղայ և յաբիսողոմայ. և տէր մեր յանհաւատից և հերձաճողաց: - 438. Զի աւելին ազահուօթին հեթանոսաց էր. և պակասն անհաւատից. այլ միջինն քրիստոնէից. ըստ առաքելոյ «ունիմք կերակուր և հանդերձ և այնու շատասցուք»: - 444. Իսկ միջին դժոխք որ կոչի բանտ դժոխոց՝ է՛ միջակ մեղաւորաց. որք ունին հաւատ և ո՛չ գործք. որպէս չար հաւատացեալք. կամ գործք և ո՛չ հաւատ. որպէս թերահաւատք և անհաւատք: - 505. Եւ թէ որ ասիցէ՛ ի յերկրի որք հաւատացին փրկեցան, և անհաւատքն ո՛չ նոյնպէս և ի դժոխս: - 507. Իսկ հուրն կրկին ունի յատկութիւն. որ է լոյս և սրբիչ հաւատացելոց. պատիժ և այրիչ անհաւատից: - 525. Այսպէս և կանոնն բաժանէ՛ զհաւատացեալսն յանհաւատից: - 538. ...այսինքն է անհաւատքն և ուրացօղքն և չար հաւատացեալքն: - 648. Նախ՝ զի մի՛ շարժեսցէ զնա այսն չարութեան որպէս զմարմին անհաւատից: - 679. Եւ զբուն չարսն ի դժոխս. որք են անհաւատք, և չարք, և կռապաշտք...: - 687. և կորիցեն անհաւատք որպէս զյարդ այրեցեալ ի հուրն: - 706. վասն որոյ նմա՛ պարտ էր դատաւոր լինիլ և հատուցանել ըստ գործոց հաւատացելոց և անհաւատից: - 735. Նախ ցուցանէ զմեղս անհաւատիցն լցեալ զտաճար ներողութեանն աստուծոյ. զի լցեալ և յաղթահարի ողորմութիւնն յարդարութենէն: - 749

ԱՆՉԱԲԱՏԱՆԱՍ + Դարձեալ ասեմք, ընդէ՞ր ժողովորդեանն հաւատ քարոզես, և դու անհաւատանաս ի ճաշակունն արեանն. - 600

ԱՆՉԱԲԱՏՈՒԹԻՒՆ + Զորրորդ՝ վասն ոչ ախորժողաց՝ իբր ոչ կարաց անդ նշանս առնել վասն անհաւատութեանց նոցա: - 44. Ութերորդ՝ որք խստացեալ են անհաւատութեամբ և թանձրացեալ մեղօք՝ անգործ մնան ի նմանէ: - 185. Զորրորդ՝ վասն անհաւատութեան եղև քար. զի ո՛չ հաւատաց հրեշտակացն: - 303. Զորրորդ՝ վասն անհաւատութեան նոցա: - 386. Ապա անհաւատութիւն և յուսահատութիւն և ատելութիւն է՛ ի միտս. և սոքա մեծ են քան զամենայն չարիս որպէս ուսուցանեն զիրք սուրբք: - 557. Եօթներորդ՝ ճանապարհ է կուրութեան և անհաւատութեան. - 666. Ապա ուրեմն ընդ դէմ այսմ չորեքկին յարութեանս չորեքկին է և մահ. այսինքն Նախ մեղաց և անհաւատութեան մահն: - 710. Զի ո՛չ զգալի զիշեր և ո՛չ իմանալի. մեղաց կամ անհաւատութեան կամ տգիտութեան զտանի անդ: - 761

ԱՆՉԵԹԵԹ + Ապա թէ կերակուրքս այսոքիկ յառնեն ի մարդն, լինի մարդոյ մարմինն կարի անհեթեթ: - 718

ԱՆՉԵՏԱԶՕՏԵԼԻ + Եւ այսմ պատճառ անհասն է մտաց մարդկան. միայն անքննին դատաստանին աստուծոյ է տալի. և անհետազօտելի ճանապարհաց նորին. որև սակաւիկ մի յառաջ ասացաւ: - 252

ԱՆՉԱԶԱՆԴ + Իսկ հնազանդիլն որդւոյ հօր, ո՛չ թէ այժմ անհնազանդ է վասն հակառակութեան. զի այս աւագակացն է. և անհնար է ասել զմի և զնոյն էութիւնն ինքն ինքեան հնազանդ և անհնազանդ ըստ այնմ որ բան է. այսինքն զպարզ աստուածութիւնն: - 42. Այսպէս և զանհնազանդութիւնս մեր. զոր ոմանք ուրացութեամբ և կէսք ախտիւ՝ իւրն վերագրէ զուխ գոլով անհնազանդ անդամոցն: - 42. Ո՞րպէս գիտեսք թէ մարդն իշխան է ի վերայ անասնոց. զի ահա՛ բազումք անհնազանդք են. որպէս վայրիք և գազանք և այլք: - 220. Նախ՝ զի յորժամ մարդն անհնազանդ եղև տեսոն իւրոյ արարչին, յիրաւի անհնազանդք եղեն և մարդոյն անասունք տուեալ նմա ի ծառայութիւն: - 220. Բերանն մեծ՝ բազմակուլ է և անգութ և անհնազանդ: - 247. Դարձեալ զօրութիւնք հոգւոյն. ոմանք են հնազանդ բանին. և ոմանք են անհնազանդ: - 249. Իսկ անհնազանդ բանին՝ որպէս բանականն և տնկականն: - 249. Երկրորդ՝ զի մի՛ անփոյթ և անհնազանդ եղիցի մարդոյն. այլ ի նմանէ՛ ի կողիցն, զի որպէս մարմին հնազանդ լիցի զլխոյն: - 276. Անառակ որդի որ անհնազանդ լինէր ծնողացն, օրէնքն քարկոծել տայր: - 400. Իսկ որ անհնազանդ է, աստուծոյ է անհնազանդ: - 540. Այսպէս լիցի ամենայն անհնազանդ

կապեալ. վասն որոյ այնպիսին կրկին ունի պատիժ: - 540. Արիստոտել **գ** սեռս զօրութեան ասէ հոգւոյն. այսինքն է մինն անհնազանդ բանին. և մինն հնազանդ. և մինն բան էութեամբ: - 572. Որ անհնազանդ է բանին, որպէս տնկականն. հալելն և աճիլն և այլն. և սոքա ոչ կարեն լինիլ ենթակայ առաքինութեանց: - 572. Թէ կրօնաւոր է՝ հարցանէ թէ ծոյլ եղեալ է յաղօթքն. կամ անհնազանդ. թէ բղջախոհ. թէ յատուկ իրք ունօղ. թէ պճնօղ. թէ որոնօղ լաւ կերակրոց և ընպելեաց. թէ քնափ և թէ կուօղ: - 601. Մանուկ և անհնազանդ: - 601. Իսկ եթէ ոչ են վարձատրելի, ապա զհա՞րոջ վասն նոցա անհնազանդութեանն անհնազանդ կոչի և ինքն որդի հօր: - 784

ԱՆՅՆԱԶԱՆՈՒՄ + Խրոխտալ պարտ էր առ չարսն և ո՛չ հնազանդիլ. այժմ անհնազանդիմը օրինացն աստուծոյ և ամբարիաւաճիմք առ ընկերս: - 564

ԱՆՅՆԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ + Այսպէս և զանհնազանդութիւնս մեր. զոր ոմանք ուրացութեամբ և կէսք փխտիլ՝ իւրն վերագրէ գլուխ գոլով անհնազանդ անդամոցն: - 42. Եւ այսպէս քարշեալ եղև ի մեզ սկզբնականն մեղք՝ յանհնազանդութենէ հոգոյն և ի ցանկութենէ մարմնոյն. անցեալ ի ծնունդս նորա նիւթապէս ի մարմինս, և տեսակաբար ի հոգիս: - 776. Իսկ եթէ ոչ են վարձատրելի, ապա զհա՞րոջ վասն նոցա անհնազանդութեանն անհնազանդ կոչի և ինքն որդի հօր: - 784

ԱՆՅՆԱՐ + Չորրորդ՝ զի որք կապեալ ենք ի մարմնի՝ անհնար է անմարմնապէս տեսանել զնա: - 25. Չորրորինակ՝ անհնար է յառաջ ընթանալով կոխել զսուերն: - 25. Նմանապէս և մարդկան տեսանել զաստուած առանց օրինակի և միջնորդի՝ անհնար է ի կեանս յայս: - 25. Չի թէ կամաւ, կամքն էր ապա յառաջ քան գեութիւնն. որ անհնար է և յեղեալքս: - 36. Այլ այս չէ բաւական. զի զմի իրն ինքեան մերձ ասէ որ անհնար է: - 37. Եւ նոյն ինքն հուրն է՝ օրինակ հօր. զի անհնար է լինել առանց լուսոյ և ջերմութեան. զի էութիւն են հրոյն: - 38. Ապա ուրեմն ոչ առնէ յանձնէ և որդի, զի անհնար է բառնիլ աստուածութեանն: - 45. Ապա ուրեմն եղիցին ամենայն բնակարանացն մարմինք կենդանարար զոր անհնար է և զմտաւ ածել: - 67. Դարձեալ՝ ոչ ինչ պատուական քան զժամանակ. զի զինչ և իցէ յաշխարհի՝ երկու մասունքն կարեն համանգամայն գոլ ի միասին բաց ի ժամանակէ և ի հասակէ. զի ժամանակին ք մասն անհնար է համանգամայն գոլ ի միասին. զի և ք պահք ո՛չ կարեն համանգամայն գոլ: - 199. Նախ՝ զի խորհրդական միտքն կարգաւոր և առանց տարակուսանաց տեսանէ. իսկ երազն անկարգ և տարակուսանօք և զանհնարն տեսանէ որպէս ի վերայ օդոյ թռչիլ, և ի ծովու գնալն, և աղքատաց թագաւորել, և այլն: - 268. Չի աստ ի ժամանակի և ի մարմնի կապելոց անհնար է գիտել: - 331. Անմարթ էր թողուլ զժողովորդն ի դրան տաճարին և մերձիլ յանկողինս. և ըստ օրինացն զօրեայ սրբութիւն ստանալ. որ անհնար է ամենևին. թէպէտ ասեն՝ գոյր այլ քահանայապետ որ զկարգ պաշտամանն կատարէր: - 484. Որպէս ազգն յունաց և վրաց և ասորոց բարձեալ են զխոստովանութիւնն. որ անհնար է առանց խոստովանելոյ արդարանալ մարդոյ: - 604. Իսկ արդ ի յարութեանն հա՛րկ է զի միանգամ տանջեալ հոգին՝ միւս ևս ընդ մարմնոյն տանջեսցի որ է՝ անհնար...: - 699

ԱՆՅՆԱՐԻՆ + Այլ արդ՝ ամենայն պատճառ առաւել է քան զպատճառելին. եթէ բարեաց և եթէ չարեաց. ապա անհնարին հերձուած է ասել զչարն յաստուծոյ: - 14. Եւ լինէր բարին և չարն ի սեռէ աստուծոյ, որ է անհնարին: - 14. Այսոքիկ մեզ անկար են և անհնարինք. բայց ոչ յաստուծոյ. այլ հնարաւորք և կարելիք են նմա: - 44. Ապա ուրեմն այսպէս կարծելն՝ զհոգին միայն յորդոյ ցուցանէ՝ և ո՛չ ի հօրէ որ է անհնարին հերձուած: - 62. Իսկ թէ զմարդն միայն ասես, զրկեցեր զբանն ի տէրութենէ. և առանձին մարդով ասես եղեալ զամենայն. որ է անհնարին չար: - 69. Եւ թէ է զօրութիւն ի նա՛, լինի յանկատարութենէ ի կատարելութիւն եկեալ, կամ հակադարձեալ. որ է՝ անհնարին հերձուած: - 168. Չայս և այլ սոյնպիսիս բազմօրինակ ստուերագրութեամբ առ ճշմարտութիւն իրին. իսկութեամբ ոչ զոլ անհնարին երկասիրացոյ ի սոյն դեզերմամբ զոր ի պարապ ժամու քննութեան: - 306. Վասն որոյ նստաւ յաղբիւսն փողոցին անհնարին հարուածովք: - 323. Իսկ դադան քրեական մեղանչեաց որ է՝ յանցումն ի թագաւոր. զոր անհնարին պատուհասին. գոյիւք և ազգօք ջնջին: - 381. ...իսկ հոգի մարդոյն յանհնարին մտեալ երթայ առ միտս որ է՝ երրորդ բարեկան և խնդրէ բարիս. - 697. Կամ զինչ անհնարին սաստ, եթէ ոք խոտեսցէ զսուրբ հոգւոյն խօսեցեալս ի գիրս սուրբս...: - 775

ԱՆՅՈՂ + Մետասաներորդ՝ յառնելոյն կոչի առիւծ. իբր առից գնացից անհոգ յայլմէ: - 315. Կամ լինէիր անհոգ որպէս ենովք և եղիա որ այնպէս անհոգ են, որք ոչ ի մահու և ո՛չ յայլ ինչ պատահմանէ երկնչին: - 762

ԱՆՅՈՒԳԻ + Նախ՝ նշանակել զադամ. որ ամենել և յըստակ ստեղծաւ, և ի մեղանշելն եղև արիւն զագրալի, և մարմին անհոգի: - 333

ԱՆՅՈՒԳՈՒԹԻՒՆ + և ասասցեն՝ թեպէտ մեռաւ իշխանն մեր, սակայն մեք ունինք անհոգութիւն և խաղաղութիւն: - 709. Իսկ հոգին՝ Ջիմաստութիւն. Չսիրելութիւն. Չմիաբանութիւն. Չիշխանութիւն. Չպատիւ. Չանհոգութիւն. և Չուրախութիւն: - 761. Իններորդն է անհոգութիւն առանց երկիւղի: - 767

ԱՆՅՈՒՆ + Նախ ի պատճառէ, զի ամենայն պատճառելեաց խնդրի պատճառս. և այնպէս պատճառի միւս պատճառ. և այսպէս բացաքայլութեամբ յանհուն ո՛չ է գիտութիւն: - 25. Նախ՝ զի անհատքն անհուն և անբաւք են: - 88. Այլ դատաւորին պարտէ ունիլ անհուն գիտութիւն. զի քննել կարասցէ զամենայն բնութիւն հրեշտակաց և մարդկան. և զամենայն գործս եղեալս և զլինելոցն. զխորհուրդս և զբանս բոլորից. զառաջինն՝ զմիջինն՝ և վերջինն: - 100. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի ունի անհուն գիտութիւն. զի ճանաչէ զանհուն գիտացեալս: - 100. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի ունի անհուն գիտութիւն. զի ճանաչէ զանհուն գիտացեալս: - 100. Եւ ճանաչէր զամենայն անհուն գերագանց տեսութեամբ: - 100. Այլ արդ՝ կարէ սրբել զանհուն մեղս...: - 100. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի ճանաչէ զանհուն: - 100. Դարծեալ՝ զի անել է բնութեամբն աստուած. ապա և անհուն է զօրութեամբ. զի եղական բնութեան զօրութիւն հունաւոր է: - 113. Այլ արդ՝ ըստ անել էութեանն յառաջ էած զանել էութիւնն որդւոյ և հոգւոյ. և ըստ անհուն զօրութեանն յառաջ էած զեղականն էութիւն. զի անհուն զօրութիւնն կարօղ է ամենայն ընդդիմակաց. ըստ որում ամենագօր է: - 113. Իսկ աստուած անհուն է զօրութեամբ՝ յանկարծակի ի նոյն կէտ վայրկեան ժամանակի յարուցանէ: - 717. և ամենայն որ ինչ փափկութիւն գտանիցի՝ աշխատութիւն. մինչ զի բարութիւնն աստուծոյ յանհուն գերագանցէ՝ քան զամենայն ստեղծեալ բարութիւնս: - 762

ԱՆՅՈՒՆԵԼԻ + Չի թէ աստուածայինքն ամենայն որք շուրջ զավ՝ են անհպելիք. քանի՞ ևս անգնելի իւրն էութեան և եղելութեան աստուածն բանի: - 456. Չորրորդ ասեն ոմանք թէ՛ դեռ չէր մկրտեալ մարիամ. և ոչ մկրտելոցն անհպելի է. թեպէտ և իւրք իցեն: - 517

ԱՆՅՐԱԺԵՇՏ + Եւ այն տխեղծ մատանց, տառատիպ գծաց. որ անհրաժեշտն է առարկողաց: - 93

ԱՆՁԱՅՆ + Որպէս ի նիւթոյ և ի տեսակէ մարմին. և ի հոգւոյ և ի մարմնոյ կենդանին. և յարուէ՛ և իօզ ծնեալն. նոյնպէս ի ձայնաւորէ՛ և յանձայնէ բանն ծնանի: - 177. Իսկ ձկունք զի ո՛չ ունին զօր՝ ամենակին են անձայնք: - 216. Երրորդ՝ լեզուստն որ է՝ անձայնն. որք ո՛չ ունին զխոստովանութիւն: - 371. Նախ՝ ամենակին անձայն. որպէս ներտրամադրեալն ի խորհուրդս: - 639

ԱՆՁԱՆՁԻՐ + Նախ՝ զի ուսուցէ, եթէ մի անգամն ո՛չ լսի՝ պարտ է անձանձիր աղօթել. որպէս այրին որ ժտելովն էառ: - 444

ԱՆՁԵՆԱԳՈՐԾ + Ութերորդ, նոքա մատուցանէին ի ձեռագործ խորանսն որ ի մովսիսէ՛ կանգնեցաւ, իսկ տէրն մեր անցեալ ի ներքին կողմն վարագուրին. այսինքն յանձեռագործն մատոյց...: - 354. Նաև յանձեռագործ խորանն հրաւիրէր զսիրելիս իւր: - 442

ԱՆՁԵՆԱՐԿԵԼԻ + Երկրորդ՝ բարձր փառօք հանել զժողովուրդն անձեռնարկելի թշնամեաց: - 395

ԱՆՁԵՒ + Պատասխանեմք առ այս եթէ՛ առանց ջերմութեան անձև և անկերպ է անորակ մարմինն. իսկ տերնն զարդ է ծառոյն. և մագն մարմնոյն: - 170

ԱՆՁԿՈՒԹԻՒՆ + Երկրորդն է նեղութեան և անձկութեան: - 210

ԱՆՁՆ + Երեքտասներորդ՝ Ո՛չ կարեն յանձնէ. և պատասխանիք նոցա ժ զլիսով: - 29. Չորրորդ՝ զի նոքա իւրաքանչիւր անձանց էին կորուստ, և ի ժամանակս իւրեանց: - 33. Այլ սոքա... յետոյ գրով աւանդեցին զչար աղանդն այլոց չար յիշատակ և ի կորուստ անձանց իւրեանց: - 33. Եւ սոքա զմիայն տէրն ուրացեալ՝ քրիստոսամարտ լեզուաւ զանձինս կորուսանեն: - 34. Եւ սոքա սոսկ մարդ դաւանին, և աստուած ասեն միայն կոչմամբ և անձամբ: - 34. Երրորդ՝ հրեայքն ո՛չ խոստովանին երեք անձինք և մի բնութիւն: - 34. Եւ սոքա ուրանան զերրորդութիւն անձանցն ի միում բնութեան: - 34. Եւ սոքա գիտութեամբ յանձինս իւրեանց անարգեցին...: - 34. Եւ այլս բազում բաղդատութիւն գոլով հերձաժողի և նեռինն. և զորս տէրն գնեաց՝ սոքա ուրացեալք՝ ածեն ի վերայ անձանց զերագահասն կորուստ: - 35. Այլ մեր պատասխանին առ այս՝ է՛ այս ինչ, թէ միշտ ծնունդ է ի հօրէ ըստ բնութեանն որդի. այլ անձամբ կատարեալ...: - 37. Վեցերորդ՝ զի պահանջէ՛ ի սիրողաց իւրոց միշտ զայն խորհիլ. զի որպէս ինքն վասն սիրոյ զանձն իւր եղ ի վերայ մեր, և մեք վասն սիրոյ նորա փոխարէն դիցուք ի վերայ նորա: - 43. Այսպէս իմացիր և զոչ կարելն որդոյ առնել յանձնէ. այսպէս օտար ինչ ի հօրէ: - 44.

Ապա ուրեմն ոչ առնէ յանձնէ և որդի, զի անհնար է բառնիլ աստուածութեանն: - 45. Հինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՝ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ոչ են առանձին անձնաւորութեանց. այլ հասարակ են. և ոչ մին առաւել քան զմի. վասն այն ոչ կարէ որդի առնել ինչ յանձնէ իւրմէ թարց հօր որպէս ասացաք: - 45. Արդ կատարեալ է աստուածութիւնն երիս անձինս և մի աստուածութիւն. լոյս և լոյս և լոյս. և մի՛ լոյս...: - 51. Պատասխանենք թէ ցոյց մեզ սոյնպէս աստուած երեք անձինք ի մի բնութիւն. և ես ցուցանեմ զմինն ծնունդ և զմիւսն ոչ ծնունդ: - 53. Իսկ արիոսի՝ զի նա միայն զհայր ասէր աստուած. զայս ասենք թէ, ոչ են մեզ երեք աստուածք՝ այլ մի աստուած և երեք անձինք. և երկուքն ի մի և ի նոյն էութենէն յառաջ եկեալ. կամօք մի և զօրութեամբ մի: - 54. Այսպէս և աստուածութիւն մի տեսանենք և անձինք երեք: - 54. Առ եօթներորդն ասենք, եթէ՛ մատն աստուծոյ երբեմն նշանակէ գերրորդութիւն անձանցն...: - 62. Երբեմն զմի անձն միայն...: - 62. Ապա ուրեմն օրինակս զանձն հոգւոյն բառնայ: - 62. Եթէ զհոգին ի հօրէ և յորդոյ ասէք, զանձն ասէք բղխեալ, եթէ զբնութիւնն: - 62. Իսկ եթէ զանձն ասացիք բղխեալ, ահա **բ** անձն ասացիք հոգւոյն. մինն ի հօրէ բղխեալ, և մինն ի յորդոյ. և այսպէս լինի երրորդութիւնն չորրորդութիւն: - 62. Արդ՝ եթէ հոգին ելանէ յորդոյ, պարտ է զի ելցէ յորդոյ ի հայր. կամ ի միւս անձն: - 63. Եւ ոչ ի միւս անձն. զի չկայ միւս անձն: - 63. Հինգերորդ՝ որպէս այլ է անձն այլ է խօսքն և այլ միտքն. նոյնպէս այլ է անձն հօր, և այլ բանին, և այլ հոգւոյն սրբոյ: - 66. Չկատարեալն ի վերայ անձինն ասէք, թէ ի վերայ բնութեանն: - 68. Իսկ թէ ի վերայ անձինն, ահա գերրորդութիւնն չորրորդութիւն արարիք որպէս ասացաւ: - 68. Տասներորդ՝ դերանուանքն որպէս ես. դու. նա՛. յատկապէս զմի անձն նշանակեն: - 73. Ուրեմն նա ինքն հաւատարիմ մնայ, ուրանալ զանձն իւր ոչ կարէ: - 76. Վասն է՞ր քաղկեդոնիկքն և նեստորականքն ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւնն. այլ անձանք միայն և յատկութեամբ ասեն: - 76. Այլ զի զանձնաւոր բնութիւն և զանհատն ասենք մարմնացեալ. զի սկիզբն միաւորութեանն է ի բնութիւնն, և կատարումն կայացեալ ի յանձն, յիմարաց ուրեմն և ափշելոց է խնդիր նոցա: - 76. Այսոքիկ հային առ միութիւն անձինն աստուածային: - 77. Որպէս ասենք զաստուածածին կոյսն մայր և կոյս. ոչ **բ** բնութիւն կամ **բ** անձն. որ է մասամբ և բաժանմամբ. այլ զմի և զնոյն. ունելով զայս և զայն յատկութիւն: - 77. Դարձեալ՝ որպէս բացբարձութեամբն ասի հայր աստուած՝ անսկիզբն և անվախճան. ունելով զայս և զայն ի պարզ միութեան իւրում. և ոչ է **բ** անձն կամ **բ** բնութիւն: - 77. Այսպէս և ծնեցեալն որդի միաւորեալ մարմնովն է և ասի աստուած և մարդ. ի բաղադրեալ միաւորութեանն. և ոչ ասի **բ** անձն կամ **բ** բնութիւն: - 77. Եւ ոչ է և ոչ ասի **բ** որդի կամ **բ** դէմ և այլն. այլ մի որդի և մի անհատ յատկութեամբ իւրով. և մի դէմ. և մի անձն. և մի կերպ. և այլն: - 77-78. Չբանս զայս չարափառքն այսպէս մեկնեն, թէ միութիւն բանին ընդ դէմ է միութեան երրորդութեանն. զի անդ բնութիւնն մի՛ և **զ** անձինք. իսկ աստ **բ** բնութիւն և մի անձն: - 80. Չի մի՛ զդէմսն, այսինքն զանձինսն շփոթիցենք: - 80. Դարձեալ՝ զի ասէ թէ, այս միաւորութիւնս որ ի քրիստոս է, ոչ է իբրև զայն որ յերրորդութիւնն է. զի անդ միութիւն է, բայց բաժանումն անձանց: - 80. Իսկ աստ թէպէտ միութիւն է, բայց ոչ է բաժանումն անձանց. այլ ըստ միութեան բնութեանն մի՛ է անձն: - 80. Արդ՝ յաջ և յահեակ խոտորին հերձաւօժք. որպէս սաբէլ յաջ խոտորեալ՝ ի մի բնութիւն և ի մի անձն ժողովեաց գերրորդութիւնն սուրբ: - 80. Եւ ընդ դէմ նմին արիոս ի ձախ խոտորեալ՝ **զ** անձինք և **զ** բնութիւնս որոշեաց: - 80-81. Իսկ եկեղեցի սուրբ՝ ընդ դէմ արիոսի մի բնութիւն խոստովանի. և ընդ դէմ սաբէլի **զ** անձինք: - 81. Նոյնպէս և ի տնօրէնութիւնն քրիստոսի նեստոր չարչար բաժանէ զանձինս և զբնութիւնս, զկամս և զգործս: - 81. Իսկ ընդ դէմ նմին եւտիքէս զամենայն շփոթ է խառնակէ. զանձն և բնութիւնն. և զկամս և զկիրս: - 81. Եւ այսպէս փախչելով ի թիւր ծայրիցն, զմիջինն պահելով ընթացք բարեպաշտութեան, անշքովի և անբաժան միութիւն, խոստովանիմք զքրիստոս՝ աստուած մարդացեալ. մի անձն և մի բնութիւն. և մի կամք և գործք ըստ ուղղութեանն բանի: - 81. Իսկ որք յետ միաւորութեանն **բ** ասեն բնութիւնս ի քրիստոս, և բաժանեն զկամս, և զգործս, և զկիրս, թէպէտ և անձն մի համբաւեն: - 81. Այլ նոքա ոչ խոստովանին զաստուած մարդացեալ. այլ՝ կամ ի նախագոյացեալ անձն բնակեալ ասեն զաստուածայինն բնութիւն, և կամ շնորհօք որդիացեալ որպէս նեստորի թրի: - 81. Որք **բ** անձն և **բ** բնութիւնս՝ և **բ** կամս՝ և **բ** գործս բաժանեն քրիստոսի. **բ** որդի՛ և **բ** քրիստոս յայտնապէս ասեն. զմինն տէր, և զմինն ծառայ, զմինն բնութեամբ որդի աստուծոյ, և զմիւսն շնորհօք. և այլն: - 82. Եւ ոմանք որպէս քաղկեդոնիկքն՝ մի անձն համբաւեն, և յերկու բնութիւնս բաժանեն զմի քրիստոսն. և **բ** կամք. և **բ** գործք. որպէս անիծեալն լևոն. և փլաբիանոս, և ընկերք նոցա: - 82. Եւ սոքա

էութեամբ և բնութեամբ ո՛չ խոստովանին զմիութիւնն. այլ՝ անծամբ միայն: - 82. Իսկ անծն առանց բնութեան՝ միայն անուն է սոսկ. որպէս որդի՝ կամ քրիստոս՝ կամ յիսուս: - 82. Արդ՝ սոքա զանունն մի ասեն, և յանունն միաւորեն զբ էութիւնսն. այսինքն զաստուածն և զմարդն. և ասեն մի անծն. մի որդի. մի քրիստոս. և այլն: - 82. Իսկ յորժամ կամեցաւ արարիչն մարդ լինիլ, բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն անծամբ և էութեամբ՝ ո՛չ մասամբ, այլ լրիւ միացաւ անճառապէս ի մարմնի: - 82-83. Եւ զայս միաւորութիւնս խոստովանիմք մեք մի անծն. և մի դէմ. և մի կերպ. և մի բնութիւն. և մի կամք, և մի ներգործութիւն: - 83. Եւ թպէտ համաձայն մեզ այլք ասացին մի անծն բայց թիրապէս: - 83. Չի մի յատկացին բ անծիւն ի քրիստոս. զի թէ բնութիւն բաժանենք ի հարկէ երկու անծն բաժանի: - 84. Ընդէ՞ր մարդն երկու բնութիւն է և մի անծն: - 84. Ո՛չ է մարդն բնութիւն. այլ՝ մի՛ բնութիւն և մի անծն: - 84. Բնութեամբ ասես միաւորեալ՝ թէ անծամբ: - 84. Բնութեամբ միաւորեալ՝ և մի անծն կատարեալ: - 84. Սկիզբն յերկուց բնութեանց. և մեջ՝ որ է՝ միաւորութիւնն մի բնութիւն. և եզր և կատարումն՝ մի անծն: - 84. Ապա ընդէ՞ր ո՛չ ասէք մի անծն և բ բնութիւն: - 84. Անծն բանին զմարդկային անծն էառ՝ թէ զբնութիւնն: - 84. Բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն էառ զմարդկայինս բնութիւն. զհոգի և զմարմին և զմիտս. և միաւորեալ ընդ իւրուն աստուածութեանն՝ եղև մի անծն կատարեալ և մի դէմ: - 84. Ապա ընդէ՞ր ո՛չ ասէք անծամբ միացեալ: - 84. Չի անծն առանց բնութեան՝ կոչումն միայն է ո՛չ էութիւն: - 84. Եւ դարձեալ՝ անծիւն միաւորութեան՝ բաժանումն հետևի. և բնութիւնն անբաժ միանայ: - 84. Երրորդ՝ զի թէ միայն անծամբ միանայ և ո՛չ բնութեամբ, ապա քրիստոս անծամբ և կոչմամբ միայն է որդի աստուծոյ և ո՛չ բնութեամբ: - 84-85. Որք միաւորէք անծամբ. և յերկուս բնութիւնս բաժանէք: - 86. Ըստ անծիւն մի է, և ըստ բնութեանն երկու: - 86. Անծն այն զոր մի ասես՝ ի՞ր է թէ անիւր: - 86. Անծն այն էութիւն և գոյացութիւն է թէ ոչ: - 86. Արդ եթէ էութիւն է անծն, և ընդ անծիւն մի ասեն զմարդկային բնութիւնն, մի է և ընդ էութեանն. և թէ մի է ընդ էութեանն. որպէս ճշմարիտ միութիւն, մի ասա և բնութիւն. զի էութիւն և բնութիւն մի են: - 86. Անծն այն բաժանակա՞ն է՝ թէ միաւորական: - 86. Չի թէ ասես միաւորական, ահա՛ արարեր դու զանծն բնութիւն. զի բնութիւն է միարար ըստ պորփիրի, տեսակին կցորդութեամբ բազում մարդիկ մու: - 86. Ապա ո՞րպէս է Երրորդութիւնն յատկացեալ՝ եթէ ոչ անծամբ: - 86. Իսկ թէ բաժանական է անծն որպէս յայտ է ի սահմանէն անհաղորդելի կայացութիւն: - 86. Ապա և բաժանական է ընդ մարդկային բնութեանն՝ և ո՛չ է միաւորեալ ընդ օտար տարբերեալ բնութիւն. և եղեր նեստորեան. բ անծն և բ բնութիւն յատուկ ասելով քրիստոսի: - 86. Անծն է անհատն և մասնականն որպէս պետրոս: - 86. Այսպէս և մի անծն է քրիստոս և մի անհատ. զի թէ բաժանես զնա՛ յաստուած և ի մարդ, ո՛չ մնայ բոլորն ի նոյն. այլ մասն ինչ և մասն. կամ ոմն և ոմն: - 87. Եւ է՛ ուրեք զի միաւորեն զանունն՝ մի քրիստոս՝ մի տէր՝ մի որդի՝ և մի անծն ասելով որպէս քաղկեդոնի թըւի երկաբնակ ժողովոյն: - 87. Ա՛յս է նոցա ասելն՝ մի անծն և բ բնութիւն: - 87. Արդ՝ տեսցուք թէ ըստ որո՞յ եղանակի բաժանէք զմի անծն յերկուս բնութիւնս: - 87. Այլ արդ՝ մարդկային բնութիւնն յաստուածութեանն տեսանի, և աստուածային ի մարդկութեանն, եթէ ի միութիւն բնութեանն, և եթէ ի միութիւն անծիւն. զի ո՛չ սոսկ մարդ է քրիստոս և ո՛չ մերկ աստուած. այլ աստուած մարդացեալ: - 87-88. Իսկ աստ բ բնութիւն ի մի թիւ անծիւն որպէս համբաւեն ոմանք: - 88. Արդ՝ նոյն է եթէ ի բնութենէ բաժանեն, և եթէ յանծնէ՛ յանծն ըստ նեստորի. և եթէ յանծնէ՛ ի բնութիւն բաժանեն ըստ քաղկեդոնի: - 88. Ըստ որոյ կերպի և իցէ, թիւ ի ներքոյ բերէ միոջէն և առ մին. և նոյնէ անծն որոշեալ թըւով: - 88. Այլ բաժանմամբ բնութեանցն՝ բաժանին և անծիւնքն ի քրիստոս. թպէտ պատճառելով անծն մի համբաւեն: - 88. Չի զոչ առեալն ասեն մի ի քրիստոս՝ և ո՛չ զառեալն. այսինքն զանծն որ ո՛չ է առեալ՝ մի ասեն. իսկ զառեալ բնութիւնն որոշեալ պահեն և յերկուս քակտեն: - 88. Այս է նոցա ասելն՝ մի անծն և բ բնութիւն: - 88. Ի յերից սոցա զո՞րն ասէք մի քրիստոս. զաստուածային անծն ըստ ինքեա՞ն, եթէ զաստուածային բնութիւնն: - 89. Իսկ թէ զաստուածայինն բնութիւն, ահա՛ զԵրրորդութիւնն ասէք մարմնացեալ. զի բնութիւնն հաւասար է երից անծանցն: - 89. Իսկ եթէ զաստուածային անծն ասէք քրիստոս, որ է օծեալ. ահա ընդ օծեալս փոխադրեցիք: - 89. Եւ մեռեալ ի խաչին զանծն միայն ասէք. որպէս երգէք յերեք սրբեանն ձեր, քրիստոս որ խաչեցար ողորմե՛ա մեզ: - 89. Եթէ զաստուածային անծն և զնորին բնութիւնն ասէք մի քրիստոս, դեռևս կայք յառաջ ասացեալ տարակուսանսդ. զի զաստուածային անծն և զբնութիւնն ասէք չարչարեալ և մեռեալ. զի քրիստոս խաչեցաւ և մեռաւ ըստ գրոց: - 89. Իսկ թէ զաստուածային անծն և զմարդկային բնութիւնն ասէք մի քրիստոս, ահա յայտ է զի բաժանեցիք յաստուածային բնութենէն զքրիստոս. զի անծն աստուծոյ և

զբնութիւն մարդոյ ասէք մի քրիստոս. և զաստուածային բնութիւնն որոշէք: - 89. Իսկ եթէ աստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն առանց անձին ասէք քրիստոս, ահա՛ շփոթեցիք զերկու բնութիւնսն առանց անձին միանալոյ ըստ եւտիքեայ: - 90. Իսկ եթէ զաստուածային անձն և զաստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն ասէք մի քրիստոս, այս լինի կամ միաւորութեամբ կամ բաժանմամբ: - 90. Չի եթէ միաւորութեամբ, ահա՛ շփոթումն եղև. զի զանձն և զբնութիւնսն մի ասացիք: - 90. Եւ եթէ բաժանմամբ, այս լինի **ք** քրիստոս, կամ **զ** ըստ անձին և բնութեանցն բաժանման: - 90. Ահա՛ այս ի կարծոյ բացայայտութիւն ծածկեալ ամբարշտութեանց, որք բնութիւնս սահմանեն ի վերայ միոյն քրիստոսի. թեպէտ անձն մի համբաւեն համաձայն մեզ, սակայն որոշմամբ բնութեանց լինին տարածայն մեզ և եկեղեցեացն աստուծոյ: - 90. Իսկ միանգամայնն՝ դարձեալ ընդ դէմ է նոցա Որք զաստուած և զմարդն որոշեն ի միմեանց. եթէ բնութեամբ և եթէ անձամբ: - 91. Նոյնպէս և այս ընդ դէմ նոցա է՝ որք մի ասեն անձն, և յերկուս բնութիւնս բաժանեն: - 91. Իսկ սուրբն կիրեղ մի ասէ վասն անձինն, և նոյն ասէ վասն բութեանն: - 91. Սակայն աշակերտացն է ուղղութեան՝ ո՛չ յանձնէ խօսիլ. այլ նախնեացն սրբոց հետևիլ և նոքօք ուղղել: - 93. Այո՛ բնութեամբ բաժանե՛մ, այլ անձամբ միաւորե՛մ: - 95. Անձն այն գոյացութիւն է՝ թէ լոկ անուն: - 95. Եւ թերևս ասիցէ երկաբնակն թէ՛ սոքա ամենեքեան անձինն վերաբերին քրիստոսի և ո՛չ մարդկութեանն: - 98. Ասեմք առ այս. թէ մինչև ցայժմ զբնութիւնն բաժանէիր, և այժմ զանձն ևս: - 98. Արդ՝ եթէ մի անձն խոստովանիս քրիստոսի, և բնութիւն մարդոյն միացեալ ի յանձն բանին, զոր ինչ բանին է բնութեամբ, ամենայնն եղիցի և մարմնոյն իւրոյ միաւորութեամբ: - 98. Իսկ թէ այլ է բանին և այլ է մարմնոյն, ապա բաժանե՛ս զմարդկութիւնն ի յանձնէն. և ասես **ք** անձն. և երկու բնութիւն. ըստ նեստորի առաջնորդին քոյ. և պօղոսի սամոստացւոյ. որ մինչև ցայժմ ծածուկ է իր նեստորեան, և այժմ յայտնեցեր զքեզ: - 98. Տես՛ զի հոգին բղխումն է հօր անձամբ. և առունն յորդոյն իմաստութեամբ. որպէս ցուցաւ ի վեց գլուխն ի **ժգ** համարն: - 105. Այսպէս և կոչումն երից անձանցն. հայր. որդի. հոգի: - 105. Երկրորդ՝ հասարակ է ի միմեանս գոլ անձանցն. որպէս որդի ի հայր. և հայր յորդոջ. և հոգի ի հայր և յորդի. և անդրադարձեալ: - 106. Երրորդ՝ Երրորդութիւնն ցուցանէ երիցն զմի հասարակ բնութիւն. որպէս ասեմք մարդ և մարդկութիւն. ձի և ձիութիւն. ընդդէմ արիոսի որ ասէ՝ երեք թիւն ունի երեք բնութիւն, ասեմք երից անձանցն մի բնութիւն: - 108. Ո՛չ ասեմք. զի աստուածութիւնն հասարակ է բնութեանն. իսկ Երրորդութիւնն հասարակ է անձանցն: - 108. Եւ զի անձամբ յատկացեալք են և բնութեամբ մի. վասն այն Երրորդութիւնն ո՛չ ասի միոյ անձին. այլ աստուած կամ աստուածութիւն ըստ միութեան բնութեանն: - 108. Նախ՝ զի մի անձն հօր բազմացաւ ի յանձն որդւոյ. և բազմապատկի ի յանձն հոգւոյն սրբոյ: - 110. Արդ՝ ո՛չ է յաստուած անձնաւոր էութիւն. որպէս Երրորդական անձինքն. և ո՛չ բաժանեալ ի նմանէ. որպէս հրեշտակաց դասքն. և ո՛չ որպէս սոսկ մտածութիւն ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 112. Այսքան յաղագս երից անձանցն: - 125. Երրորդքն պահպանեն զիրաքանչիւր անձինս, որպէս ռաֆայէլ: - 136. Նախ՝ տարրորշումն անձնական. և զի անձամբ յատկացեալք են ի միմեանց: - 137. Երրորդ՝ հրեշտակն ըստ ինքեան անձն է. և հոգին մարմնովն է կատարեալ անձն: - 141. Իսկ ի յարութեանն և այսպէս հրեշտակաց հաւասարին իմացմամբ՝ կատարեալ անձամբ՝ անքանակ մարմնով՝ և անփոփոխ: - 141. Այլ առ ժամայն հպարտութեամբն ուռուցաւ և ի ճշմարտութենէ լուսոյն դարձոյց զանձն իւր և խաւարեցաւ: - 147. Մետասաներորդ) Էութիւն և բնութիւն՝ և անձն և պարագրօղ՝ և տեղի: - 154. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ թողութիւնն է ի զղջումն. և կարգն է ի յանձն ապականեալ. ապա ուրեմն իրաւի թեպէտ զթողութիւն ընկալաւ զղջմամբն, սակայն ի կարգն ո՛չ մտանէ ապականեալ և շրջեալ անձամբ և բնութեամբ, զորօրինակ բեկեալ և կցեալ անօթ՝ ո՛չ թի ի կարգ անարատիցն: - 166. Դարձեալ ասեմք, թեպէտ զթողութիւն ընկալաւ իսկապէս, և զպատիժս կրեաց հատուցմամբն, սակայն մնաց կնիք ապականութեանն ի յանձն որպէս ասացաք: - 166. Եւ այս ո՛չ պատճառի ի տկարութենէ շնորհացն որ միշտ նոյնպէս է նախ և յետոյ. այլ ի տկարութենէ անձինն շրջելոյ: - 166. Չի՞նչ է էութիւն և բնութիւն՝ և անձն և գոյացութիւն: - 174. Էութիւն և բնութիւն մի են որպէս մարդկութիւն. այլ էութիւնն երբեմն նշանակէ զանձն որ աստ է և այժմ. իսկ բնութիւնն ո՛չ: - 174. Իսկ անձն է զանազանեալ հանդերձ բացորոշ յատկութեամբ. որպէս պետրոս: - 174. Եւ անձն ունիլ ասի միայն ի պատիւ բանական բնութեանն: - 174. Ո՛վ մեծի աղետիս և վշտալից տարակուսի. զի այսպիսիքս զմի միաւորութիւն տեսան ուրանան...: - 176. Այլ մի է պետրոսն ըստ անձին անհատ գոլոյն. և մի է բնութիւն պետրոսին ըստ միաւորութեան բանին. իսկ սոքա օրինակ՝ և նա՛ ճշմարտութիւն: - 176. Նախ՝ նշանակէ

զաստուածութիւնն երեք անծիւր ի միում բնութեան: - 178. Եւ զայսոսիկ պարտ է բանասէր անծանց ի միտ առնուլ: - 218. Ջորօրինակ՝ բնութեան յատուկն և անծիւր. զի բնութեան տարբերն հեռագոյն է և մեծ. որպէս կենդանին և բանականն. և դիմաց յատուկն մերծ և նուազ. որպէս յատուկն մերծ և նուազ. որպէս պատկեր և տիպ: - 235. Ըստ այսմ ապացուցի. զի բնութիւնն ի սեռունն է և ի տարբերութեան ուստի բաղկանայ. և անծն ի բութիւնն է յորմէ կայանայ. և դեմքն ի յանծնէ. և կերպարանն ի դիմաց. և պատկերն ի կերպարանաց. և տիպն ի պատկերաց. և որակ տպաւորեալ ի պատահմանց: - 235. Առաջին և առաւել գոյացութիւն՝ է՝ անհատ անծն և դեմն. և Երկրորդ և նուազ՝ տեսակն և սեռ՝ և այլքն ըստ կարգի: - 235. Վասն զի անծն է մեզ առաջին հիմն և ի ներքոյ եղեալ. յորմէ և առ որ ժողովին **տեսակն և սեռն և սեռականագոյն սեռք**: - 236. Ձի արարիչն սոցա մի է բնութեամբ. և ըստ բնութեան հաւասար, և անծանք յատուկ: - 237. Առաջինն սիրտն է՝ թագաւոր անծիւրն. տա՛ք է և չոր. և իւր տանուտէր արեգակն է: - 241. Յաչքն աղի ջուրն, զի տեսցէ զկսկիծ անծիւրն և այլոց, և արտասուեսցէ: - 243. Սիրտն իշխան է անծիւրն. յորժամ երկնչի՝ զարիւնն առ ինքն ժողովէ իբր զօրք առ թագաւորն. և մնայ մորթն բնական գունովն դեղին: - 245. Ըստ փիլիսոփային բ են զօրութիւնք անծիւր. այսինքն զիտնականս և կենդանականս: - 248. Իսկ թէ մարդ լինի շանադէմք, և այն ո՛չ է ի խառնուածոյ շանց, այլ նշան է հայրենեաց, կամ սպի անծանց: - 267. Ութերորդ՝ **զ անծիւր** կատարեալք. և թէ մինն պակասիցէ՝ ո՛չ է կատարեալ աստուած. և մարդս երրորդութեամբ է կատարեալ. հոգւով և մարմնով և բանիւ. և թէ մինն պակասիցէ՝ անկատար է մարդն ասէ վարդապետն վարդան: - 271. Հինգերորդ՝ զի մտօք յաստուածային խոկումն էին վերացեալ, և զգայարանօք ընդ գործս հրաշիցն. և ոչ էին պարապեալ քննութեան անծիւր. զի «աչք իմաստնոյն ի գլուխ իւր»: - 278. Եւ ի խրատ նոցա՝ պատժէ՛ զանասունս նոցա. զի զգաստացեալ երկիցեն յանծիւրս իւրեանց: - 334. և Երկրորդ՝ զի զանդրանիկ խորհուրդն աստուածպաշտութեան կորուսին յանծիւրս իւրեանց. վասն որոյ անդրանիկք նոցա մահացան և ապականեցան: - 334. Ասեմք եթէ՛ կրկին է մեղք. բնութեան և անծիւր. որ է սկզբնական և ներգործական: - 351. Այլ զներգործական մեղս անծիւր հօր՝ ո՛չ հատուցանէ անծն որդւոյ. ապա թէ ոչ՝ չար ծնողաց ո՛չ լինէր բարի զաւակ: - 351. Երրորդ՝ վասն անգիտութեան և ակամայի իշխանին և իւրաքանչիւր անծիւր նոխազ յայծից և ալոջ ի քաւութիւն նոցա: - 358. Եւ զինք անծանց ուխտաւորացն: - 359. Երրորդ, աճէ բորն. նոյնպէս և մեղքն ի բոլոր անծն: - 367. Երկու նոխազն համատեսակ օրինակ տեսա՞ն մերոյ՝ յերկուց միաւորեալ մի անծն. և միաւոր բնութեամբ աստուած և մարդ: - 369. Որ զգործեցեալ մեղս ապաշխարութեամբ քաւեմք. ճնշելով զանծիւրս մեր պահօք: - 373. Որպէս նոքա ի սկիզբն քաւութեան պահօք խոնարհեցուցանէին զանծիւրս: - 373. Ջոր պահեմք և մեծ չարչարանօք ճընշեմք զանծիւրս: - 373. Իսկ կրկին պատարագն. մին վասն բոլոր ժողովրդեանն, և մին վասն անծիւր ակամայիցն. ցուցանէ զկրկին խոստովանութիւնն. մին յայտնի առհասարակ եկեղեցոյն. և միւսն ծածուկ առանձին մեղաց: - 385. Եւ զհերսն պատարագել աստուծոյ, նախ զինքնածին բոյսքն ի յանծնէ իւրմէ, և ապա՝ զայլսն ի յանասնոց: - 390. Նոյնպէս և անծն: - 396. Բոլոր անծանք, այսինքն աններհակ կամօք: - 396. Դարձեալ՝ հայեաց յանծն քո. և նախ զքեզ քննեա և տե՛ս, և ապա՝ զայլս: - 398. Իսկ ոմանք զքրիստոսէ՛ ասեն բնութեամբ և շնորհօք որդի. որպէս նեստորք և քաղկեդոնիկք անիծեալք. զի այսպէս լինին **բ որդիք և բ անծիւրք**: - 402. Հինգերորդ՝ ծածուկ է աստուածային բնութեանն բան. և յայտնի դիմացն և անծանց: - 406. Դարձեալ՝ **Նայիլ և Չայիլ**՝ է՝ հոգեկան...: - 407. Քսաննմի, զարմանալեօքն զոր արար՝ զանծն իւր ապրեցոյց սամփսոն: - 423. Վասն որոյ ասաց դաւիթ, ամենայն որ մարտնչի սրով ընդ կաղս և ընդ կոյրս որպէս ասացին յեբուսացիքն, նա՛ ատելի է անծիւր դաւթի. և խնայեաց ի նոսա և փրկեաց: - 431. Չայս ցուցանէ թէ՛ որ քան ի խռովութեան եմք ընդ թշնամւոյն և յանծիւրս մեր՝ ո՛չ լինիմք տաճար աստուծոյ: - 440. Ութերորդ՝ բազում աշխատութիւն անծիւր կալաւ: - 442. Երկրորդ՝ յերիցն անծանց: - 457. Իններորդ՝ ողորմութիւն է առ բնութիւն մարդոյս. և արդարութիւն է առ իւրաքանչիւր անծիւրս: - 458. ...հրեշտակք ի բոլոր սրտէ՛ յամենայն անծնէ և յամենայն զօրութենէ միշտ ներգործաբար դիմեն առ աստուած. և յիւրաքանչիւրսն ճառագայթի՛ ի նմա՝ աստուած: - 462. Եւ զմայլեալ ի բոլոր սրտէ և յամենայն անծնէ և ի զօրութենէ միշտ ներգործապէս դիմեալ առ աստուած հաստատեցաւ: - 463. Իսկ ըստ ժողովման, որպէս եկեղեցի. և անծն. հօտ. կամ քաղաք: - 476. Նախ՝ որպէս մարդն յայլ և այլ բնութեանց միաւորեալ՝ մի անծն և մի դէմ և մի բնութիւն կատարի. զի մի ասեմք զմարդն և մի զբնութիւն նորա: - 477. Այսպէս յայլ և այլ բնութեանց բանն մարմին եղեալ՝ մի անծն է և մի դէմ: - 477. Երրորդ՝ զի զկարգեալ օրէնսն յինքենէ՛ պարտ էր անծանք կատարել. զի

հաւատասցի թէ ի նմանէ՛ են կարգեալ: - 485. Չորրորդ՝ զի պատճառ ամենայն սրբութեան ինքն էր, պարտ էր զգործս սրբարար յանձն իւր կրել: - 485. Ձի ո՛չ ասաց թէ որ ի դմա՛ է կամ դոքա ըստ բաժանողաց. այլ թէ դա՛. որ մի անձն բնութեամբ միացեալ նշանակէ: - 487. Եւ են որ զանձն. որպէս պետրոս: - 487. Եւ են որք զանձն և զբնութիւնն նշանակեն. որպէս դա՛, սա՛, նա՛: - 487. Հայր մատնեաց զնա՛ վասն սիրոյ. և Որդի մատնեաց զանձն իւր վասն փրկութեան մերոյ. իսկ յուրա մատնեաց վասն ազահութեան: - 491. Ահեակն ողջախոհ և սուրբ ունել կեանս յանձին: - 493. Դարձեալ ևս յայտնի. մահն զանձն քակէ՛ և որոշէ՛. իսկ ապականութիւն զբնութիւնն ապականէ և այլայլէ՛: - 498. Վասն այն յերկարեցի, թէ ոք հակառակի՝ այսպէս պատասխանեցես նոցա. և զեղկելի անձն իմ յիշեցես ի տէր ուղղակից եղբայր իմ ի քրիստոս: - 511. Ութերորդ՝ զի ընդ փայլիլն փախչի. այսպէս և (հոգին սուրբ փախչի ի նենգութենէ. և յանձն չար՝ արևեստ իմաստութեան ո՛չ բնակէ) ասէ սողոմոն: - 522-523. Երկրորդ՝ զի որ անդ ի ծածուկ ծանոյց զինքն յանձինս մարգարեից նոյն ինքն աստ զերրորդութիւնն յայտնեաց առաքելոցն: - 524. Նախ այն է՝ որ զորդի ընդ հօր և սուրբ հոգւոյն փառաւորենք և օրհնենք **զ** անձինք ի միում բնութեան. և ո՛չ որպէս հինքն հրէական օրհնութիւնս. որք ո՛չ օրհնէին զորդի և զհոգի: - 528. Եւ թէ ոք ասիցէ, երկի ապա թէ նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ յայնժամ բազմացեալ է անձամբ և գոյութեամբ: - 530. Ասենք առ այս թէ՛ մի և նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Չոր օրհնակ, մի՛ է արեգակն անձամբ և գոյութեամբ, և ի բազում լուսանցս և ի հայելւոջ երևեալ նոյն մի անձամբ և գոյութեամբ և ո՛չ բազում: - 530. Նմանապէս և բանն աստուծոյ մի և նոյն է անձամբ և բնութեամբ ի գոյացութեան իւրում, և ի գիրս աւետարանաց գրեալ: - 530. Ա՛րդ՝ յորժամ ամենայն ինչ նոյն է սուրբ Երրորդութեանն, որով յայտ է՝ թէ հայր խօսի, և թէ որդի, և թէ հոգին սուրբ, մի և նոյն բանին խօսին. ապա ուրեմն ո՛չ է անյարմար եթէ հայր նոյն բանին վկայեսցէ ի վերայ որդւոյ. զի որդի և հայր նշանակէ գյատկութիւն անձանցն: - 530-531. Վասն առաջնոյն գիտելի է, զի դիւրին է զգազանս ընտելացնել, քան զտգէտ անձն ի գիտութիւն ածել: - 531. Նախ՝ զի սահմանն բնութեան է. իսկ կանոնն անձին: - 538. Դարձեալ՝ կապի մեղքն, և լուծեալ ազատի անձն որ կապեալն էր: - 540. Ձի այսպէս սահմանեցին՝ թէ ինքնակալ թագաւոր մի և ինքնազլուխ հայրապետ մի նստցի ի հայս. և թագաւոր մի ինքնակալ՝ և ինքնազլուխ հայրապետ մի ի հռօմ. և ի վերայ միմեանց դիցեն զանձինս ի մահ. և սոսկալի գրով եղեն միմեանց եղբարք. թացեալ զգրիչն յահաւոր խորհուրդն: - 548. ...զի վասն բոլոր ժողովրդեանն մին էր զուարակ. և վասն միայն քահանայապետին մին. և զշնացեալ դուստր քահանային այրէին. և զժողովրդեանն քարկոծէին. և վա՛յ ինձ զի անձամբ զանձն իմ դատապարտեն: - 563. Չորրորդ ըստ առընչին. այսինքն թէ առ ի՞նչ իրք գործէ զմեղքն. զի մարդն դ դիմօք գործէ զմեղս. այսինքն դիմաց աստուծոյ, դիմաց եկեղեցւոյ, դիմաց ընկերին, դիմաց իւր անձինն: - 565. Երկրորդ՝ զի սկզբնականն բնութեանն հետևի. իսկ սոքա անձին: - 568. Դարձեալ՝ կրկին է թշնամին. մեր անձինս, և եկեղեցւոյ: - 577. Անձին թշնամւոյն պարտ է բարի առնել. իսկ թշնամւոյն եկեղեցւոյ՝ ո՛չ առնել բարի և ո՛չ չար: - 577. Գիտելի է, որպէս պատկեր աստուածութեանն կայանայ ի մի եութիւն և յերիս անձինս: - 577. Այս ո՛չ եթէ բաժանմամբ. այլ նկատմամբ ի յատկութիւնս անձանց. ըստ որում սկիզբն է հայր. և փրկութիւն է որդին. և ջերմութիւն հոգին: - 577. Նախ՝ սիրով անձինն կամ արծաթոյ...: - 579. Նախ արար խաղաղութիւն յանձն իւր...: - 585. Երրորդ՝ զի որ մկրտի՝ ի մահն քրիստոսի մկրտի. և քրիստոս միանգամ մեռաւ. և թէ ոք դարձեալ մկրտէ՝ անձանց ի խաչ հանէ զորդին աստուծոյ և դարձեալ խայտառակ որպէս առաքեալն: - 590. ...զի բոլոր բնութիւնս մեր ի յանձն աղանայ մեղանչական եղև ցանկութեամբն. - 591-592. Երրորդ՝ զի ունիմք զբնութիւնս հասարակ՝ պարտ է հասարակ աղօթել. և զի ունիմք անձն և դէմք յատուկ՝ պարտ է առանձնակի աղօթել: - 623. Ձի ընդ ամենեսեանն զանձն նշանակէ. իսկ ամենեցունն՝ զշնորհս հոգոյն սրբոյ ցուցանէ: - 625. Եւ առաւել յարմարէ քահանային զշնորհս հոգւոյն սրբոյ բաշխել, քան թէ զանձն: - 625. Օրհնեալ՝ անձն իմ զտէր. տէր աստուած իմ մեծ եղեր յոյժ: - 630. Թէպէտ բազում ուրէք զսոյն բանս ի դաւանութիւն երից անձանց և միոյ բնութեանն խոստովանիմք: - 633. Այլ զոր ինչ հասարակ է երից անձնացն, աստուած, և հօր, և անմահ և այլն ամենայն, կարելի՛ է ասել միոյ անձինն և միոյ դիմաց. աստուած հօր և այլն: - 633. և մի դէմ զքրիստոսն որ խաչեցաւ. որ լինի չորրորդ դէմ և անձն ըստ նոցա: - 633. Չիռիփսիմեանց անձինքն և զհարցն՝ տէր կումիտասն: - 637. Դարձեալ՝ չորիւք յատկութեամբ մատաղին պարտ է զանձինս մեր պատարագել: - 658. Երրորդ, որպէս ողջակէզ նորին, և մեզ պարտ է զանագան փորձանաց և

մեղութեան զանծիկ մատուցանել սիրովն աստուծոյ: - 658. Եւ ըստ բոլոր անծիկ ողջութիւն և հիւանդութիւն: - 664. Այս քակտումն է անծիկ: - 667. Այլ երկոցինն ունին ի հոգիս իւրեանց մերձ տեսեալ՝ զոր ի յարութեանն առնելոց են կատարեալ անծամբ՝ հոգւով և մարմնով...: - 670. Վեցերորդ՝ ի միմեանս անծիկ լինիմք. մեք ի նա՛ և նա՛ ի մեզ. - 673. Ձի այնպիսիքն դատաստան ընդունելոց են անծանց իւրեանց ի մեծի ատենին քրիստոսի: - 684. Քսաննե, ամենայն ներգործութիւնք կամ ենթակայից են, և կամ անծանց. իսկ հոգին բաժանեալ ի մարմնոյն՝ ո՛չ է անծն և ո՛չ ենթակայ: - 694. Այլ յորժամ հոգին միաւորեսցի ընդ մարմնի և յերկուցն լինիցի անծն, յայնժամ կարե՛ ունել ներգործութեամբ զփառս կամ զտանջանս: - 694. Երիցունք նախ նշանակե՛ զքահանայս որք զանծիկ իւրեանց մատուցանեն պատարագ աստուծոյ: - 711. Իններորդ, հոգին և մարմինն են մի անծն մարդոյ. վասն որոյ փոխակրեն ի միմեանց զբարիս և զչարիս: - 724. Նախ՝ կոչի սիրտ և անծիկ մեղաւորաց, ուր ժողովին ամենայն գործք չար որ է՝ խաղող դառնութեան. և ունակացեալ պահէ յինքեան. և հեշտութեամբն ճնլէ հանապազ և արբենայ մեղացն զինով: - 748. Երրորդ հնձան է իւրաքանչիւր սիրտ և անծիկ արդարոց. որ հաստատեալ է հաւատով յորքն ճշմարիտ և պտղաբերե՛ զողկոյզ բարեաց. և չարչարանօք ճնլէ՛ յինքեան զուրախարարն զինի հրեշտակաց և մարդկան. և այսոքիկ բարեացն են հնձան: - 749. Կամ միաբանութիւն որպէս առաքելոցն. որոց էր սիրտ և անծն մի: - 761. Նախ՝ ծառն կենաց են հաւատացելոց անծիկըն տնկեալք ի վտակս հոգւոյն՝ ջրով աւազանին. հետևեալ ի մշտնջենաւոր կեանս: - 765. Որում ոչ համարին զանծն թէ հասուն իցեմ: - 771. Եւ թէ որ ուտ անարժանութեամբ, դատաստան անծիկ իւր ուտէ: - 782

ՅԱՆՉՆ ԱՌՆԵԼ, ԱՌՆՈՒԼ + Նախ՝ զի զմերն յանծն էաք սրբութիւն. որպէս զայլսն ամենայն տընօրէնութիւն: - 486. ...որք կամաւ յանծն առնուլ. զի այս մինչև ի մահ ճգնութիւն է: - 600

ԱՆՉՆԱԿԱՆ + Նախ՝ տարորշումն անծնական. և զի անծամբ յատկացեալք են ի միմեանց: - 137. Վասն առաջնոյն գիտելի՛ է, զի ամենայն շնորհ բոխումն է և ճառագայթ, յանեղական լուսոյն իջեալ առ էակս ամենայն իմանալի և զգալի. և զարդարե՛ զսոսա ըստ նմանութեան այնմ պարզեալ շնորհի. եթէ ըստ բնութեան՝ և եթէ անծնական. ի հրեշտակս և ի մարդիկս: - 140. Անծնական որ ի հաւասարէն կոչի: - 312. Իսկ յայլմէ ո՛չ դնի աստուծոյ անուն. ո՛չ բնութեան. և ո՛չ անծնական. զի ո՛չ որ է նախ քան զնա, և ո՛չ հաւասար նմա: - 312. Է և ա՛յլ կապ բաց յայսցանէ, այսինքն Անծնական, որպէս հոգւոյ և մարմնոյ: - 318. Իսկ անծնականն ո՛չ. զի ներգործութեամբ է ստացեալ զայնոսիկ: - 568

ԱՆՉՆԱԿԱՆԱՊԵՍ - Երբեմն նշանակե՛ զբոլորութիւնն. որպէս ասէ՛ (աստուած սեր է.) և այս առաւել լինի անծնականապէս և էականապէս: - 575

ԱՆՉՆԱԻՐ + Այլ զի զանծնաւոր բնութիւն և զանհատն ասեմք մարմնացեալ. զի սկիզբն միաւորութեանն է ի բնութիւնն, և կատարումն կայացեալ ի յանձն, յիմարաց ուրեմն և ավշելոց է խնդիր նոցա: - 76. Այլ անծնաւոր գոյացութիւն ի ներքոյ եղեալ ենթակայաբար մարդկութեան իւրոյ: - 88. Ա՛րդ՝ ո՛չ է ի յաստուած անծնաւոր էութիւն. որպէս Երրորդական անծիկքն. և ո՛չ բաժանեալ ի նմանէ. որպէս հրեշտակաց դասքն. և ո՛չ որպէս սոսկ մտածութիւն ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 112. Նախ՝ ասի մահու մեռանիլ, իբր թէ է՛ ոմն անծնաւոր մահ որ է՛ բանսարկուն. և նովաւ մեռանիցիս ասէ: - 277. Սի է բանն աստուծոյ անծնաւոր էութիւն և գոյացութիւն. որ էր ի ծոց հօր անմարմին. որով ամենայնքն ի լինելութիւն եկին: - 529. Ձի մի է ըստ իւրում անծնաւոր գոյութեանն. և բազմանայ ի բազումս երևեալ: - 529. Եւ թէ որ ասիցէ, երկի ապա թէ նոյն անծնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ յայնժամ բազմացեալ է անծամբ և գոյութեամբ: - 530. Ասեմք առ այս թէ՛ մի և նոյն անծնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Եւ երբեմն թէ՛ (ընդ ձեզ բնակեցէ և ընդ ձեզ եղիցի.) որ է՛ անծնաւոր հոգին: - 625

ԱՆՉՆԱԻՐՈՒՍ + Այսպէս իմա՛ ինձ և զբանին մարդեղութիւն յայլևայլ բնութեանց միաւորեալ ի մի էութիւն և ի մի դէմ անծնաւորեալ և ո՛չ շփոթեալ բնութեանցն յատկութիւն: - 176

ԱՆՉՆԱԻՐՈՒԹԻՒՆ + Հինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՛ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անծնաւորութեանց. այլ հասարակ են...: - 45. Ձի մեզ հոգին ըստ ինքեան գոյացութիւն, և յայլում տեսանի. այսինքն կատարեալ անծնաւորութիւն յէութիւն հօր: - 51. Եւ երևեալ մարմնովն մի բնութիւն տեսակացեալ և մի անծնաւորութիւն. մի տէր. մի որդի. ըստ սուրբ հարցն ուղղափառութեան: - 76. Իսկ չորրորդն է՛ պատարագ տեսռն մերոյ քրիստոսի որ ի մի դէմ անծնաւորութեան **Գ** երես պատարագին

բացայայտեցաւ: - 306. Իսկ չորրորդն է՝ պատարագ տեառն մերոյ քրիստոսի որ ի մի դէմ անձնաւորութեան գ երես պատարագին բացայայտեցաւ. այսինքն մեծ գոլ մատուցողն և ընդունողն և պատարագն: - 491. Երկրորդ՝ ի պատկեր երից անձնաւորութեանցն սոքա են յեկեղեցի: - 535

ԱՆՁՆԵԱՅ + Վեցերորդ՝ զնա վկայէ՝ բարի և լաւ և անձնեայ ի մէջ իսրայէլի. և տէր մեր բարի և ընտրեալ ի մէջ բիւրաւոր արարածոց: - 426-427

ԱՆՁՆԻՇԽԱՆ + Երրորդ, զի թէ է՝ անենայն ի հարկէ, ո՛չ լինի անձնիշխան կամաց գործք. որ հաւասար է յերկոսինն. այսինքն յառնել և յո՛չ առնել: - 8. Առ այս ասենք, թէպէտ ստորնային մարմինք կառավարին վերնային մարմնովք, այլ մարդկային ներգործութիւնք կառավարին անձնիշխան կամօք. և անձնիշխան կամքն ո՛չ նրւաճի ի ներքոյ երկնային մարմնոց: - 10. Ասենք առ այս, թէպէտ խառնածք մարմնոյն լինին ի շարժմանէ՝ աստեղացն, այլ բազումք անձնիշխան կամօք նրւաճեն զվատախառնութիւն մարմնոյն, և գործեն զբարիս: - 10. Դարձեալ եթէ է՝ հարկ, ապա ո՛չ էր անձնիշխան կամք: - 11. մարդկային ներգործութիւնք կառավարին անձնիշխան կամաց. և անձնիշխան կամքն որ անմարմին է՝ ո՛չ նրւաճի ըստ շարժմամբ մարմնաւոր աստեղաց: - 13. կամեցաւ և արար զմեզ անձնիշխան և տէր գործոց մերոց. եթէ չար՝ և եթէ բարի: - 16. չարն է՝ անձնիշխան կամաց եկանուտ ի բնութիւնս: - 16. Դարձեալ, անձնիշխան կամքն է՝ յաստուծոյ. և է՝ յոչընչէ եղեալ. այլ արդ՝ անձնիշխան կամքն ըստ այնմ՝ որ յաստուծոյ է եղեալ՝ ո՛չ է պատճառ չարի. - 16. ունինք անձնիշխան կամք. - 17. Արդ՝ ժամանակեայ արդարութիւնն յայտնի է որ անձնիշխան կամօք փոփոխի. երբեմն ի չար և երբեմն ի բարի...: - 18. Իսկ մարդիկ անձնիշխան կամօք և գործովք հասանին այն փրկութեան և շնորհաց և փառաց: - 18. Որ անձնիշխան կամօք և չար գործովք խոտեսցին չարքն: - 18. Այլ արդ՝ եղ աստուած զսոսա բնական որակութիւնս ի մասունս հոգւոյն. եղ և զանձնիշխան կամքն տէր և իշխան ինքերքս ի հոգին. զի կառավարէ և առաջնորդէ՝ հոգւոյն. զվատ որակն ի բարին ուղղել, և զբարին ի նոյնն պահել և առաւելուլ. զի այս է գործ անձնիշխանին: - 19. Ապա թէ զայս ո՛չ առնէ, անձնիշխան կամօք հետևի չարին և ո՛չ ի բնուէ, զոր աստուած բարի է ստեղծեալ: - 19. Նոյնպէս և աստուած զամենայն մարդոյ փրկութիւն կամի. որք անձնիշխան կամօք համակամ լիցին աստուծոյ՝ փրկին. և որք հակառակին կամօք՝ ո՛չ փրկին: - 20. Ութերորդ՝ զի ազատ և անձնիշխան կամօք ընտրեն զբարին և խոտեն զչարն. և **դիւրասերտեալք ի բարին, և դժուարաշարժք ի չարն:** - 137. Հոգևորն այն է՝ զի անկաւ անձնիշխան կամօք ի բարւոյն ի չարն, ի լուսոյն ի խաւարն, ի գիտութենն յանգիտութիւն, յանմեղութենն ի մեղս, յերանութենն ի թշուառութիւն, ի սիրոյն յատելութիւն: - 146. Եւ այնչափ կուրացեալ է՝ մինչ զի պատերազմի ընդ դէմ աստուծոյ. թէպէտ գիտէ զայն լինիլ ինքեան ի չար, զի զոր ինչ չար գործէ անձնիշխան կամօքն, մեղանչէ մահու չափ: - 146. Այլ ետ նոցա անձնիշխան կամս՝ զի կամովին ընտրեսցեն զբարին և արդարապէս զհատուցումն ընկալցին զի մի՛ երբեք մեղանչել կարիցեն: - 149. Զորրորդ՝ զի ցուցցէ անձնիշխան գոլ զմարդն, վասն որոյ հրամայէ՝ նմա զի զոր ինչ և կամեսցի՝ անուն դնիցէ: - 219. Վեցերորդ՝ զի անձնիշխան է՝ մարդն այսինքն իշխէ բանականան ցասման և ցանկութեան որք են անասնական մասունք: - 220. Նախ զի աստուած է՝ անձնիշխան և ինքնակալ. նոյնպէս և մարդս: - 271. Իսկ աստուած փոխէ՝ և զկամս ազդելով ի նոսա զբարին. և դարձուցանէ՝ ի չարէ. և երբեմն թոյլ տալով անձնիշխան կամացն դառնալ ի չարիս: - 336. Նախ՝ թոյլ տալն է աստուծոյ. որ անձնիշխան կամօք ամրանայ մարդ ի չարն, և աստուած ներէ՝ և ո՛չ երկիւղիւ խրատէ զնա: - 336. Ես սոքա այսպէս զանազանին դարձեալ՝ մեղքն է առաջին ծայր. սկսեալ անձնիշխան կամացն ադամայ: - 496. Եւ պատճառն ասացաւ ի վերոյ, զոր ինչ ինքն եղ զպատիժ՝ նմանեալն եբարձ. և զորս անձնիշխան կամաց մարդոյն և ի բանասրկուէն արկածք, զայնոսիկ հակառակաւն ելոյծ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 498. Այսպէս մեղանչէ աստանայ և մարդ. զի զլոյսն աստուծոյ անձնիշխան կամօք և իմացմամբ մերժէ՝ և սիրէ զխաւար: - 562. Վասն բանին և անձնիշխան կամացն. զի անձնիշխան կամք անասնոց ո՛չ է. այլ բանականին: - 563. Այսպէս ապա գիտելի է, զի և հրեշտակք վասն այն մեղանչեն որ են բանականք և անձնիշխանք: - 563. Նժարն է՝ ի մեզ անձնիշխան կամքն: - 744. Իսկ չար՝ թէպէտ լինի ներգործութեամբ անձնիշխան կամօք, այլ բնութեամբ չար ո՛չ է ըստ ինքեան. զի ո՛չ է եութիւն այլ պակասութիւն բարւոյ. որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի ե համարն: - 758. Յիրաւի դարձեալ՝ դարձցին յետոյ ի պատիժս անձնիշխան կամաց ներգործական մեղաց: - 778. Եւ է՝ հասարակ շնորհ, հաւանութեամբ անձնիշխան կամաց՝ պատրաստել զինքն առ ի փրկութիւն օգնականութեամբ շնորհին: - 783

ԱՆՁՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆ + Արդ՝ մեղքն որ ընդ դէմ հոգւոյն սրբոյ՝ մանաւանդ ելանէ ի չար կամաց

անծնիշխանականին. և ուղղակի մարտնչի ընդ դեմ շնորհաց հոգւոյն սրբոյ. և յիրաւի անթողլի՛ է: - 566. Իսկ մարմնաւոր մահն բաժանի ի դ. այսինքն ի բնականն, ի պատահականն, յանծնիշխանականն, և ի խնամականն: - 668

ԱՆՁՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ + Նախ թէ աստուած ստեղծ զկամքն բարի. և զբարին եդ առաջի կամիլ. իսկ նա անծնիշխանութեամբ հեռացեալ ի բարւոյն՝ գտա՛կ եղև չարին. զի չարն ո՛չ այլ ինչ է, բայց հեռացումն. կամ պակասութիւն բարւոյ. ապա ուրեմն թէպէտ բանն և կամքն է աստուծոյ, այլ կամիլն և ընտրելն զչարն՝ ոչ է յաստուծոյ, այլ կամացն և բանին: - 16. Զինգերորդ՝ զի խափանեալ լինէր անծնիշխանութիւնն մեր. որ ունի զինքն առ երկոսեան կողմն: - 20. Նախ՝ զի մի՛ անծնիշխանութիւնն բարձցի ի մենջ: - 161. Նախ՝ առ ի նշանակել զանծնիշխանութիւն մարդոյն. իբր թէ ունի կարողութիւն պահել և ո՛չ պահել: - 277. Երկրորդ՝ զի ադամ ի միջակ լուծն կշռոց այսինքն յանծնիշխանութիւնն ստեղծաւ. - 503. Եւ յայտ ի դիւանցն է. որ ո՛չ կորուսին զանմահութիւն և զանծնիշխանութիւն և զայլս: - 782

ԱՆՁՈՒԿ + Դժոխ՝ զդժուար զնեղ և զանծուկն նշանակէ. և կոչի բազմաւոր, Նախ վասն բազում կրիցն. ուր լալ աչացն է և կրճել ատամանց և խաւար ներքին և արտաքին և այլն: - 505. Նախ՝ զի նեղ և անծուկ է. - 679. Եւ տե՛ս թէ ո՛րպէս անծուկ և ահագին է յամենայն կողմանէ մեղաւորացն: - 738. Եւ ապա ի սեր և անծուկ ժտելոյ նորին, ապաստանեալ ի նոյն որ զօրացոյց զտկարս, ձեռն ի գործ արկեալ աւարտեցաւ բազում միջոցաւ. և փախստեամբ ի տեղիս. և մեծ ջանիւ փութացեալ: - 772. Եւ այս ի խռովութեան ժամու և յանծուկ տեղւոց: - 788

ԱՆՁՐԵՒ + Ձոր օրինակ՝ յորժամ ասենք՝ լինի անծրև կամ ո՛չ, ի հարկէ մինն ի նոցանէ լինի: - 8. Որպէս յորժամ ասենք, վաղիւն լինի արև, կամ ո՛չ լինի. լինի անծրև, կամ ո՛չ լինի. ի հարկէ մինն ճշմարիտ է ի սոցանէ: - 8. Իսկ ի վերայ փոփոխականացս ո՛չ նմանապէս. զի յանցեալ ժամանակս և ի ներկայս բացորոշակի մինն ճշմարիտ է և մինն ստէ՛. որպէս ասենք՝ երէկ անծրև էր, կամ ո՛չ էր. այսօր անծրև է, կամ ո՛չ է: - 9. Իսկ ի վաղիւն ո՛չ գիտենք թէ անծրև է թէ ոչ. զի գիտենք որ մինն լինի. այս՝ կամ այն՝ որ և հանդիպի. անծրև կամ ո՛չ. - 9. Կամ է՛ ի ներընդունակ պատճառն իւր. որ հաւասար է ի լինիլն և յոչ լինիլն. որպէս ելանել ի զբօսանս, կամ ո՛չ. լինիլ անծրև, կամ ո՛չ: - 10. Ութերորդ՝ զի է՛ առանց պղտորման. այսինքն ձեան, կամ անծրևաց, խորշակի, և ցրտոյ: - 184. Իններորդ՝ տա՛յ երկրի զոր ունակացեալ է. որպէս զանծրև. զլոյս. զգերմութիւն. և զաստղութիւն: - 184. Եւ զի ցօղէն ամպք զանծրև: - 197. Ձանծրևս հեղու: - 202. Ուստի՞ լինին ամպք և անծրևք: - 204. Սա՛ ոչ դառնայ ի ամպ կամ ի անծրև. այլ մղի ի վայր կոյս և մնայ մերձ երկրի: - 204. Իսկ Անծրևն է ջուր իջեալ ի թօթափման է ամպոց. թանձրացելոց ի խոնաւութեանց: - 205. Եւ ծնանին զփայլատակմունս և զյորդահոս անծրևս: - 205. Սոքա վերընծիւղեն զծաղիկս. և ծնանին զամպս. և առնեն անծրևս և ամբոխմունս: - 205. Եւ վօռէասն սեղմէ՛ զամպս և արգիլէ զանծրևս: - 205. Իսկ միջինն Ապէլիօդ. բարեխառն. անծրև, և արև: - 205. Այն որ մերձ յարևելս է, Վօռէա՛ս կոչի. նեղէ՛ զամպս, և կապէ՛ զանծրևս: - 205. Իսկ միջինն է՛ Նօտոսն. առնէ որոտ. և փայլակն. և անծրև խիստ: - 206. Վեցերորդ՝ յամպոյն իջանէ անծրև և առնէ հեղեղ. որպէս առ նոյիս: - 206. Չորրորդ՝ զի տունկք և բոյսք ի ներքին հիւթոյ և ի վերին անծրևոյ միշտ դալար մնացեն: - 207. Եւ կէսք ասեն թէ՛ երկրի բնութիւնն աղտաղտուկ է և շօր՝ որ ծովն ի վերայէ. և որ առ եզերսն են՝ զնոսա լուանան անծրևք և խառնեն ի ծովն: - 208. Եւ թէ ծարաւին գետք որ ի ծով մտանեն. և անծրևք հանգուցանեն զնոսա: - 208. Որպէս մրջիւն նախ քան զլինիլն անծրևի՝ զկերակուրն պատրաստէ: - 218. Ձի ո՛չ անծրև և ոչ ձիւն և ոչ հողմ է անդ: - 222. Երկրորդ՝ ի նշան քաղցրութեանն յոբայ. ուստի իջանեն անծրևք: - 326. Նախ՝ որպէս կանուխ անծրևն բուսուցանէ և անագանն սնուցանէ և պտղաբերէ՛: - 393. Այլ երուսաղէն լեառն է և դաշտ, յանծրևոյ ոռոգի. իբր թէ խնամօքն աստուծոյ լինի անծրև աւելի և նուազ, ի ժամու և տարածամու ըստ արժանեացն ձերոց: - 398. Չորրորդ՝ զի ուտելով և ըմպելով անփոյթ առնէին զուխտաւորս ի հեռուստ եկեալ քառասնօրեայ մանկամբ և այլ ուխտիւ. և յանծրև և յարև և ի ցուրտ վաստակէին: - 425. Ձի խորհրդով խաչին աղօթեաց և էած անծրև: - 444. Եւ ի կարմրանալ երկնից ընդ երեկս և ընդ առաւօտս, զերաշտոց և զանծրևոց ի փորձոյ ուսեալք յառաջագուշակ լինին: - 536. Ձի ծաղիկն դիւրաւ թափի յամեն փոքր պատճառէ. յանծրևոյ և ի հողմոյ և ի սաստիկ որոտոյ. վասն այն պտուղն կորնչի: - 638. Երրորդ, եօթնօրեայ ժողովիլ կենդանեացն առ դուռն տապանին անսուաղ մինչև տեղեաց անծրևն. և է է կենդանիք սուրբք: - 653. Այլ և որք ի մի խնամս վայելեցին յաստուծոյ. յարև և յանծրև. և ի մի տեղիք

բնակեցան և մի պիտոյիւք շատացան. և նոքա զտուօղն ո՛չ ճանաչեցին: - 738. Հասարակական է, որպէս ատ՛ անձրև ի վերայ չարաց և բարեաց և այլն: - 747. Որ թէ ի բարձանց լինի պատերազմ անձրև օրէն փորձանաց, ի ներքոյ կացցես հաւատոցն և ապրիս: - 770

ԱՆՁՐԵԿԱԲԵՐ + Եւ որ մերձ ի հարաւ է, լիփս կոչի. անձրևաբեր է: - 205

ԱՆՁՐԵԿԱՐՈՍ - Եւ Սէգն՝ այն է, որ մնաց յանձրևահոս ամպոց. վասն այնորիկ մէգն նշան է պարզոյ: - 204

ԱՆՁՐԵԿԵՍ + Տասներորդ՝ ամպն ո՛չ միայն զօղ անձրևէ, այլ և ձիւն և կարկուտ և հայրեցութիւն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 206. Չորեքտասաներորդ՝ ջուրն օղով ի վեր ընթանայ, և հողմով անձրևի՝ յերկիր: - 207

ԱՆՃԱՌ + Ջբացբարձականսն ի վերայ աստուծոյ՝ որպէս անճար և ան սահման՝ ո՛չ ըստ պակասութեան կոչենք, այլ ըստ գերազանցութեան: - 24. Դարձեալ քննեսցուք ըստ մեզ. զի ո՛չ են հակառակ առաքելոյն բանն և ւստարանին, թէ հայր մեծ է քան զորդի. զի երկոքին նոյն ինքն աստուածութեանն իմանին. ըստ այնմ որ զմեր նուաստ և տկար բնութիւնս միացոյց ընդ իւրում աստուածութեանն, և անտեսանելին տեսանիւր՝ և ծառայի կերպիւ շրջէր վասն տնօրէնութեան՝ ասի փոքր յայս միաւորութեանս քան զհայր. իսկ ըստ այնմ որ է՝ անճար և նախքան գլխիտեանս ծնունդ ի հօրէ՛, հաւասար է հօր և ոչ փոքր: - 40. Այլ որպէս բանին սեպհական է և բնութեամբ և ո՛չ ստացմամբ, այսպէս իմացիր և մարմնոյն վասն անճար միաւորութեան բանին զի իւր է մարմինն. վասն այն ոչ ինչ բանին է՝ ասի մարմնոյն: - 46. Եւ զնոյն բանն աստուած՝ աստուածութեամբն աստուած, և մարդկութեամբն աստուած. զի անբաժանելի է. թէպէտ և էր նախ քան զմարդեղութիւնն աստուած, այլ յետ անճար միաւորութեանն մարմնովն է աստուած: - 77. Եւ վերին խոկմամբ՝ որ ի վեր է քան զմեզ՝ ըստ կարողութեան լուսաւորիմք ճառել զանճարէն: - 103. Ձի մեծ է և անճար և անպատում զօրութիւն և իմաստութիւն աստուծոյ...: - 231. Եւ այս անճար խնամոցն աստուծոյ է տեսչութիւն որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 237. Այլ անճար երանութիւնն և առաքինութիւնն է աստուծոյ գեղեցկութիւնն զոր մեզ պարզեաց. այսինքն մաքրութիւն, անախտութիւն, և ի չարէն օտարութիւն ասէ նիւսացին սուրբ գրիգոր: - 271. Երկուտասաներորդ՝ անճար և անպատում է աստուած. և հոգւոյն միացումն ի մարմնի ի վեր է քան զբան: - 272. Արդ՝ մանանայն օրինակ է անճար անուանն աստուծոյ: - 338. Նախ՝ ծնաւ ի հօրէ բանն աստուած յառաջ քան գլխիտեանս անճար և անպատում...: - 471. ...զի քէն հայցենքն զարևագալին շարականերն, զօրինենք զբեզն, զայսօր անճարն, զարարչակներն, զաստուած անեղն...: - 637. Իսկ զխորհուրդն անճար, և զմեծահրաշն, գրիգոր վկայասէրն: - 638. Դարձեալ, արքայութիւնն երկնից երբեմն կոչի ընթրիս՝ վասն անճար բարեացն վայելման: - 757. Եւ քն ամենայն բարիք իմ անբար և անճարք: - 771

ԱՆՃԱՌԱՊԵՍ + Իսկ յորժամ կամեցաւ արարիչն մարդ լինիլ, բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն անձամբ և էութեամբ՝ ո՛չ մասամբ, այլ լրիւ միացաւ անճարապէս ի մարմնի: - 82-83

ԱՆՃԱՌԵԼԻ + ա) ճառելի և անճարելի: - 101. Ձի՞նչ է անճարելի աստուածաբանութիւն. և զի՞նչ ճառելի: - 103. Անճարելի է բնութեան և էութեանն բան. և ճառելի են անուանքն: - 103. Դարձեալ՝ անճարելի է անհաղորդն և գերազանց որոշումն անեղին: - 103. Եւ ապա ասենք անհասանելի անքննելի անճարելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անիմանալի է և անյայտ: - 122. Այս է աստուածաբանութիւնն դրութեամբ և բացբարձմամբ. որ է՝ ըստորասութեամբ և բացասութեամբ. և ճառելի և անճարելի: - 123. Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ. որպէս խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ ամենելին անբանութիւն է և անիմացութիւն. անճարելի. անիմանալի. և լռութեամբ պատւի յամենայն արարածոց: - 123. Վեցերորդ՝ խօսեցաւ աստուած՝ և զամենայն անճարելի գիտութիւնս վասն արարածոց ուսոյց նմա. զոր ոչ գիտէին մարդիկ զլինելութիւն երկնի և երկրի և ծովու և կենդանեաց: - 326. Երրորդ՝ զի ծածկոյթ ամպն նշանակէ՛ զանճարելի բնութիւնն աստուծոյ և զփառսն: - 326. Այլ իմանալեացն դասք վկայք են Նախ՝ զի ի դրունս են սուրբ Երրորդութեանն և տեսօղք են անճարելի փառացն: - 345. Չանսկիզբն սկզբան ի սկզբանէ՛ գոյին, և զանճարելի թաքնութեան և անհաս խորութեան յառաջ ճանապարհի ի մեզ միածին բանին: - 456. Եւ տես թէ ո՞ր քան և ո՞րպիսի անիմանալի և անճարելի երանութիւն է սրբոցն. - 647. Ձի այժմ յուսով են յերկինս և առ երկինս. և յետ մահու հոգւով. և յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով յանճարելի փառսն: - 689. Առաջին

արքայութիւնն է բանն անճառելի: - 755. Նախ ի տեսանելն զերեսս աստուածային որ է անճառելի ցնծութիւն. որպէս ասեն վարդապետք, այն է ճշմարիտ և միայն ուրախութիւն, և ո՛չ յաղագս ստեղծուածոյ, այլ ի ստեղծողին լինի. զոր իբրև ստանայցես, ո՛չ որ բարձր է ի քէն: - 762

ԱՆՃԱՐ + ճար՝ զկատարումն ասէ. և ստուգաբանի՝ անճար և անխափան լինի կատարումն նորին: - 270. Դարձեալ՝ իմաստութիւնն է բանին. զի նորա՝ է իմանալն. զիտութիւնն ցասմանն. զի նորա է ընտրելն. և հանճարն ցանկութեանն. զի նորա է յանճարն տռփիլ: - 270

ԱՆՃՈՂՈՂՐԵԼԻ + Որ և սողոնոն անճողղարելի քարոզէ ամենայն մարդկային մտաց...: - 558

ԱՆՃՈՂՆԻ + Որպէս նախ քան զօրէնս, բնական քննութեամբ ընտրէին մարդիկ. կամ զանճողնի մեծն, կամ զամենեկին փոքրն, կամ զգարչն տեսութեամբ, կամ զվնասակարն, ուտելոյ պիղծ ասէին զսոսա: - 364

ԱՆՄԱՅ + հրեշտակք անմահք. և լուսաւորք երկնից. և ջերմութիւն հրոյ: - 8. Իսկ ի յաստուած, զի է՛ անսկիզբն և անծին. անմահ և անապական: - 55. Ձի թէ միայն յաստուծոյն, արկանես զանմահ բնութիւնն ընդ մահուամբ...: - 69. Ձի եթէ ըստ ինքեան բանին, ահա՛ կարգեցեր զանմահն ընդ մահուան: - 70. Այսպէս և անմահ է բանն ըստ իւրում բնութեանն. և նոյնն մահացեալ ըստ միաւորութեանն: - 75. Որև մարդկութիւնն անմահ ըստ միաւորութեանն. և մահացեալ ըստ իւրոյն յատկութեանն: - 75. Անմահ զաստուածութիւնն՝ և մահացեալ զմարդկութիւնն: - 75. Ժա) Եւ ո՛չ ասի մահկանացու վասն մարմնոյն. այլ միշտ անմահ և կենդանարար մարմնովն: - 78. Եւ բացբարձականքն. որպէս անեղ. անմահ: - 106. Այլ զանազանին, Նախ՝ զի իմանալին անմահ կեանք է. և զգալին մահկանացու: - 117. Հինգերորդ՝ անմահք են մշտնջենաւորք: - 137. Ուստի բնութիւն նոցա էր անմարմին և լոյս և անմահ և մնաց ի նոյն: - 147. Անմարմին՝ զի յատկացի. և լոյս՝ զի պատրեսցէ. և անմահ՝ զի տանջեսցի միշտ: - 147. Ձի աստուած փոխանակ ապաշխարութեան զմահն կամեցաւ. և հրեշտակք անմահք են. վասն որոյ առանց փրկութեան մնացին: - 149. Եւ **Գ** է գոյացութիւն նոցա. անմարմին՝ անմահ և հրեղէն զոլն...: - 151. Այլ գոյացական որպիսութիւնն է որակութիւն. որպէս ասենք բանական. անմահ. անմարմին. և այլն: - 172. Եւ զկրկնակի կենաց վայելումն ըստ խառնեալ էութեան իւրոյ. զի թէ զաստուածայինսն բերցէ յինքեան ըստ որում ի պատկերն եղև, վերափոխեսցի անմահ կենօք ի պատրաստեալն ժառանգութիւն: - 231. Երկրորդ՝ զի հատեալն ապականի. այլ հոգին անապական է և անմահ: - 257. Եւ փոխանակ գաւազանին՝ անմահ երանութեամբ հաստատեաց: - 271. Չորրորդ՝ զի անմահ է որպէս զաստուած: - 271. Այլ նման է աստուծոյ զի աստուած է անմահ և աներևոյթ. և հոգիս մեր է անմահ և աներևոյթ: - 273. Չորրորդ՝ ի ցուցանել զարդար վճիռ հատուցմանն. պահողացն՝ ըզվայելս դրախտին և զանմահ կեանս. և ոչ պահողացն՝ զարտաքսիլն և զմահու մեռանիլն: - 277. Չորրորդ՝ մահու մեռանիլ այն է, որ հոգւով և մարմնով տրտմին. և անմահ չարչարին. որպէս մեղաւորք յայս կեանս և յետ մահու. զի որ մեռանի մարմնով՝ զպարտս վճարէ. և որ տրտմի հոգւով՝ անմահ մահանայ: - 277. Ութերորդ՝ մշակութիւն աստուծոյ. այսինքն անմահ տնկոցն երկրագործ և պահապան: - 279. Ասենք եթէ՛ զոր ինչ ի յարութեանն աւուր լինելոց է սրբոցն, զսկիզբն անդանօր սերմանեաց ի նախնի մարդն ադամ. զի թէ յիւրում ժամանակին կերեալ էին ի կենաց պտղոյն, լինէին կատարեալ անմահք. և փոխէին յարքայութիւնն: - 282. Եթէ ադամ ի դրախտին ո՛չ կարէր մնալ անմահ: - 289. Եւ երկրորդ ի մահու և յանցաւոր տեղեաց յանմահ և յանանց տեղիս: - 289. Նախ՝ որ անփուտ էր փայտն. և մարմին մարդոյս անփուտ և անապական է. և յա՛յտ է ի յարութիւնն անմահ: - 293. Երկրորդ՝ արիւնն և շունչն հոգւոյն է նշանակ. և հոգին անմահ է: - 295. Եւ ծնեալքս յաւազանէն հաստատինք անմահ կերակրովք հացին որ յերկնից իջեալ: - 308. Եւ անդանօր լինի անմահ և անապական ծնունդ և որդիք յարութեան. զի մեռանիլ ո՛չ ևս կարեն ասէ. վասն զի յանմահ զօրութենէն աստուծոյ ծնանիմք, և յանապական տարրեղէն նիւթոց. վասն որոյ անմահ և անապական կայանան: - 308. Իսկ յետ մահուն՝ փոխի և լինի հոգին երեց և անդրանիկ անմահ կենօք...: - 310. Սիրտ զանմահ աստուածութիւնն ասէ որ ո՛չ ննջէ և ոչ ի քուն երթայ պահապանն իւրայելի: - 316. Բազում է խորհուրդն. բայց նախ հրեշտակաց յարմարի ցոյցք տապանին. զի նոքա են անապական և անմահ: - 344. Երկայնութիւն՝ է՛ կեանք նոցա անմահ. զի զերազանցեալ են քան զժամանակեայս, և պակաս քան զյաւիտենականն աստուած: - 344. Չորրորդ՝ և բովանդակն է կանգուն, ցուցանէ թէ ո՛չ են նոքա ի չորից տարերց. այլ երրորդ էութիւն են. որպէս ասեն ոմանք. անմարմին անփոփոխ և անմահ. որ ո՛չ է տարրականացս: - 344. Նախ՝ սեղան անփուտ՝ է՛ անմահ հոգիք: - 346. Երեքտասաներորդ, նոքա փոփոխականք էին վասն մահու արգել լինելոյ. իսկ

տէր մեր անփոփոխ և յաւիտեան է քահանայ. վասն յաւիտեան և անմահ գոլոյն: - 355. Եւ արիւնն, զմեղս մեր բարձեալ յինքեան և տարեալ ի դաշտն առ հայր յերկինս. զի որպէս մեռեալ մարմնովն քաւեաց զմեղս. նոյնպէս և անմահ աստուածութեամբն կենդանացոյց և յերկինս եհան: - 369. Այլ և ուղղիցին դէ տուն է կիսամասնեայ. ընդ սրբոյ խաչեցարին հզօր և անմահ գառնին եղեալ: - 375. Վեցերորդ՝ ո՛չ միայն հաց է հաղորդութիւնն. այլ հոգւովն սրբով օրհնեալ և միաւորեալ ի բանն աստուած, որով անմահ կենդանութիւն տայ ճաշակողացն: - 397. Եւ ի վերայ այսր՝ կուսութեամբ ծնաւ մարդն աղամ ի հողոյ. և կուսութեամբ ծնանիմք յաւազանէն որդիս աստուծոյ. և կուսութեամբ ծնանիմք ի յարութեանն ի կեանս անմահ: - 404. Անմահն զենեալ և այլն: - 470. Իններորդ՝ միաւորութիւն մարդոյ՝ է՛ անմահ և մահկանացու. յաւիտենական և ժամանակեայ. այսինքն հոգի և մարմին: - 478. Այսպէս և միաւորութիւնն քրիստոսի է՛ յաւիտենից և ժամանակեայ. անմահ և մահկանացու. աստուած և մարդ. նոյն ինքն բանն մարմին եղեալ: - 478. Նախ ասեն, եթէ անապական էր մարմինն փրկչին, ապա անմահ և անչարչարելի՛ է: - 500. Ուր արկեալ էր սատանայ զաթոռ իւրոյ իշխանութեանն. և անդ արգելեալ բանտէր զհոգիսն որ յադամայ. մինչ ի զնալ անդ անմահ թագաւորին մերոյ և աստուծոյ յիսուսի քրիստոսի: - 504. Եւ դարձեալ՝ որպէս աստուծոյ կարողութեանն է զանմարմին հոգին հրով տանջել և զմարմինն անմահ պահել ի հուրն: - 504. Որ էր խորհուրդ անմահ գառնին. և հացն և զինին մարմին և արիւնն սուրբ: - 595. Եւ երբեմն հացն նշանակէ զմարմինն սուրբ, և արիւնն զանմահ կենդանութիւնն: - 598. Երրորդ խոստովանութիւն և վկայութիւն է. իբր բարի՛ է. երջանիկ է. անմահ է բնութեամբ և այլն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 624. Եւ երեքսրբեանն, գառն անմահ զենեալ վասն մեր: - 629. Ապա ի բացեայ կացեալ և զձեռս համբարձեալ ասէ, Սուրբ աստուած Սուրբ և հզօր Սուրբ և անմահ որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ: - 631. Կղեմայ՝ «հանապազ յաղօթս մեր ասենք սուրբ աստուած, սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ»: - 631. Իսիդորոս, «յարակայ ձայնիւ զոչենք սուրբ աստուած, սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ»: - 631. Թէպէտ մեռար մարմնով և եղար ի գերեզմանի՛ սուրբ և անմահ և անապական ես: - 632. Եւ վկայ այսոցիկ ի մամեստիայ գտեալ քարն. յորում գրեալ էր յունարէն գրով, «սուրբ աստուած սուրբ և հզօր սուրբ և անմահ որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ»: - 632. Այլ զոր ինչ հասարակ է երից անձնացն, աստուած, և հզօր, և անմահ և այլն ամենայն, կարելի՛ է ասել միոյ անձինն և միոյ դիմաց. աստուած հզօր և այլն: - 633. Նախ՝ զի զհայր աստուած ասեն և ո՛չ հզօր և ո՛չ անմահ: - 633. Եւ զորդի հզօր. և ո՛չ աստուած և ո՛չ անմահ: - 633. Եւ զհոգին անմահ և ո՛չ աստուած և ո՛չ հզօր: - 633. Երկրորդ, զի յայսպէս ասել սուրբ աստուած սուրբ և հզօր սուրբ և անմահ քրիստոս որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ: - 633. յորժամ ասեն՝ սուրբ աստուած հայր, սուրբ և հզօր բան, սուրբ և անմահ հոգի. - 633. Զորրորդ՝ անմահ կերակուր ետ զմարմին իւր: - 657. Նախ՝ այն կեանքն անապական է և անմահ. և մարդս մահկանացու և ապականելի...: - 662. Երկրորդ, զի հոգին մարդոյ անմահ է վասն թ պատճառի: - 715. Եւ դարձեալ զի հոգին ինքնաշարժ է. և ինքնաշարժն մշտաշարժ է. և մշտաշարժն անմահ. - 715. ապա ուրեմն հոգին անմահ է: - 715. Այլ ոմանք ասեն թէ յարութիւն է այնն որ անկալ՝ վերստին յառնել ի կենդանութիւն յաւիտենական անմահ: - 716. Այլ բանն պօղոսի ո՛չ է այսպէս թէ մարմինն եւութեամբ հոգի լինի. այլ նման հոգւոյ. զի անմահ լինի որպէս հոգի և անկարօտ կերակրոյ: - 720. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ՛ սրբոցն և անսրբոց բ իրք հասարակ է. այսինքն յարութիւնն զի առհասարակ յառնեն. և անմահութիւնն զի առհասարակ անմահ և անապական մարմնով յառնեն: - 723. Վասն է՞ր ի յարութեան անմահ և անապական մնամք: - 723. իսկ ի յարութեանն անփոփոխ սերտութեամբ հաստատի ասէ սուրբն դիոնէսիոս. վասն որոյ անփոփոխ և անմահ միաւորի ընդ մարմնոյ: - 723. ...ըստ այնմ «որդիք յարութեան են». վասն որոյ ընդ յաւիտենին անմահ և անփոփոխ մնամք: - 723. վասն որոյ ի յարութեան՝ հրեշտակաց հաւասար յարուցանէ անմահ և առանց կարօտութեան. - 724. Վեցերորդ, կրկին են կեանք. մահկանացու և անմահ. և կրկին է մարդն. մահկանացու և անմահ: - 724. Եւ որպէս այժմ հոգով և մարմնով զմահկանացու կեանս վայելեաց, նոյնպէս և յայնժամ հոգւով և մարմնով զանմահ կեանս ժառանգեսցէ. վասն այն յառնէ: - 724. Տասներորդ, գործք մարդոյ անցաւոր է որպէս ինքն. իսկ հատուցմունքն աստուծոյ մշտնջենաւոր որպէս նոյն ինքն. վասն որոյ յարուցանէ անմահ, զի հատուցէ ոմանց զփառս և ոմանց զտանջանս անմահ մարմնով: - 724. իսկ մարդիկ ի յարութեանն ո՛չ են կարօտ կերակրոյ զի անմահ են. վասն այնորիկ նոքա ո՛չ յառնեն: - 727. Ա՛րդ՝ որպէս հրեշտակք ի յոչ գոյից գոյացան և են անապականք և

անմահ ի կամքն աստուծոյ: - 733. Վասն ութերորդին ասէ տեսիլն՝ «եղիցի անդ մահն երկրորդ»։ այսինքն յաւիտենից. զի որպէս աստ է մահ ժամանակեայ և անցաւոր. անդ յաւիտենական և անմահ մահ: - 751. Երրորդ՝ որդունք անմահ. այսինքն օծք, վիշապք, տեսութեամբ և շաչմամբ ահագին: - 752. Դարձեալ ասեմք առաջին կեանք մասնաւոր, զոր նախ քան գյանցանելն ունէր. անկարօտութիւն. լուսաւորութիւն. անձերանելի հասակ. անմահ կեանք. և այլն որ ասացաւ ի վերոյ **Ճ** գլուխն **ԼԳ** համարն: - 758. Երկրորդ՝ ծառ կենաց են բնակիչք վերնոյն սիօնի. տնկեալք յաղբիրն կենաց որ իջանէ յաթոռոյն աստուծոյ ի մէջ նոցա. ունելով զանմահ կեանս յաւիտենից: - 765. Դարձեալ, ծառ կենաց և անմահական պտուղ՝ մարմին և արիւնն սուրբ. յորմէ ճաշակեալ հանապազ՝ անմահ կենացն վիճակէ զմեզ...: - 768. Դարձեալ, ծառ կենաց է աստուածածին կոյսն մարիամ բղխեալ յարմատոյն յեսսեայ. երկնուղէշ զարգացմամբ մշտասաղարթ կուսութեամբ ծաղկեալ և պայծառացեալ հոգւոյն սրբոյ եկաւորութեամբն. և պտղաբերեալ մեզ անմահ պտուղ զբանն մարմնացեալ. յորմէ վայելեալք երկնաւորք և երկրաւորք ի շնորհաց նորին գյաւիտենից կեանսն ժառանգեցաք: - 768. Թէ ի բերան պատերազմի յել անմահիւն և ի մուտ մահկանացուին. դիցես պահապան բերանոյդ. լար կարմիր շրթանցդ. այսինքն հաւատով սիրով զօրացեալ. և ո՛չ բաժանիլ ի քնասիրութիւն և յարձաքսիրութիւն. յառաքինասիրութիւն. և յախտասիրութիւն. յընկերսիրութիւն և յարատսիրութիւն: - 770-771. Այսօր վերստին հրամայեաց հաւատացելոց իւրոց ճաշակել ի պտղոյն կենաց. և մնալ յաւիտեան և անմահ կենդանութեամբ ի քրիստոս յիսուս ի տէր մեր: - 771

ԱՆՍԱՅԱԿԱՆ + Տալով մեզ զանմահական պտուղն կենաց զտէր մեր յիսուս քրիստոս: - 768. Եւ երկոտասան պտուղ յերկոտասան ամիսս, զի ո՛չ երբէք նուազի անմահական պտուղն փայտին կենաց: - 768. Դարձեալ, ծառ կենաց և անմահական պտուղ՝ մարմին և արիւնն սուրբ. յորմէ ճաշակեալ հանապազ՝ անմահ կենացն վիճակէ զմեզ...: - 768

ԱՆՍԱՅԱՆԱՍ + Ձի հոգի անմահացեալ շուրջ գայ զավ ի հեղուլ զաղօթս առաջի նորա: - 360

ԱՆՍԱՅԱՊԵՍ + Նախ՝ լերինք և բլուրք մշտնջենաւորք կոչին հրեշտակացն դասք բարձրացեալք յերկինս և անշարժութեամբ սերտեալք... և նոքա ի կամս աստուծոյ անմահապէս օրհնեցան: - 319. Այլ արդ՝ յանմահութենէ հոգւոյն պարտ է զի լինիցի և մարմինն անմահապէս շարժեալ ի նմանէ. - 715

ԱՆՍԱՅԱՅՈՒՅԱՆԵՍ + Հինգերորդ՝ մահ և բռնութիւն սատանայի տիրեալ էր մարդկան. ի հաւատ կործանման նոցա անմահացոյց զենուկք և վերացոյց զեղիա: - 289. Եւ տէր մեր աւերեաց զամուրս դժոխսց զմահ և զմեղք, և ապա՝ յերկինս հանեալ և անմահացոյց: - 418

ԱՆՍԱՅՈՒԹԻՒՆ + Նմանապէս և հասարակն թէպէտ բազում է, այլ երկոտասան զլիտով նշանակի. նախ Բնութիւն. որ նոյն է էութիւն. ապա Բարութիւն. Կամք. Անմահութիւն. Իմաստութիւն. Լուսաւորութիւն. Գեղեցկութիւն. Անփոփոխութիւն. Յնձութիւն. Փառք. Իշխանութիւն. և Արարչութիւն: - 105. Անմահութեամբ հաւասարք են. զի սկսեալք են և անվախճան: - 117. Հինգերորդ՝ երկինք կոչի և դրախտն. զի բարձր է և լուսաւոր և անմահութեան է վայր...: - 183. Երկրորդ՝ զի ունի զերեք յատկութիւնս երկնից. որ է՝ բարձրութիւն. լուսաւորութիւն. և անմահութիւն: - 221. Պտուղ էր զգալի և կերակրելի. որպէս կենաց պտուղն անմահութեան էր պատճառ. և այլ ամենայն պտուղքն լիութեան: - 223. Երրորդ՝ ըստ կատարման. զի այս յետ փոխման գոյսն ունի լծակցեալ անմահութեան և խնդութեան. իսկ այնոքիկ կորստական և անցաւոր: - 269. Ձի թէ ո՛չ էր ասացեալ ընդ պատկերին զնմանն լինիլ, ամենայն ոք պատճառէր, և զմարդն պաշտելով անկանէր ի կռապաշտութիւն. վասն որոյ ասաց զնմանն, թէ յորժամ տեսցեն պատկերակից աստուծոյ զմարդն բանականութեամբ անմահութեամբ և այլովքն որ ինչ է ի հոգիս, իմանայցեն և զգանազանութիւնն աստուծոյ: - 274. Երրորդ՝ անմահութիւն: - 278. Նախ՝ զի մերկացաւ յանմահութենէն և յանասնոց կարգ անկաւ: - 279. Իսկ այն որ ինքն զգեցուցանէ, նշանակէ՝ զինքնազգեստ փառս անմահութեան, զոր այժմ զգեցոյց քրիստոս շնորհօք, և յետ յարութեանն զգեցուցանէ փառօք: - 281. Եւ այսպէս էր միջասահման կեանք նոցա զոր ասեն ի մէջ մահու և անմահութեան: - 282. Ձի զանմահութեան և զանապականութեան սկիզբն և զսերմն ընկալաւ ադամ: - 282. Եւ ունէր առաջադրեալ իւր զերանութիւնն և զթշուառութիւնն. որ է՝ անմահութիւն և մահ: - 282. Ձի պահելով զպատուիրանն ի կատարեալ անմահութիւնն ժամանէր յերկինս. իսկ անցանելովն փոխեցաւ ի մահ և անկաւ յերկիր: - 282. Եւ մարմնաւոր երկին է և անմահութեան տեղիք: - 289. Եւ զի անապական է գոյացութիւն հացին՝ աստի՛ յայտ է, զի կեանք և անմահութիւն տայ ճաշակողացն: - 339. Այսինքն զամենայն յաջողուածս հոգևոր և մարմնաւոր, և

զմասն անմահութեան կենաց յուսոյն, ո՛չ վասն մեր արժանաւորութեան համարել. այլ բարութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 360. ...զի զանհամութիւնս մեր համեմեաց և գնեխեալ վերս սրբեաց: - 657. Քսանդ, Թէ յանմահութիւն փոխմը: - 660. Եւ եմ յիմացումն և յուշի. որպէս ասէ առաքեալն թաղես. և յոյս նոցա լի է անմահութեամբ. և սիրով առ աստուած միացեալ: - 685. Ոմն լի է անմահութեամբ և խնդրութեամբ. և ոմն լի դառնութեամբ և յուսահատութեամբ. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 687. այլ ընկալեալ ունին գոյս անմահութեան և գերանութեանն ի հոգի: - 695. Այլ արդ՝ յանմահութենէ հոգոյն պարտ է զի լինիցի և մարմինն անմահապէս շարժեալ ի նմանէ. - 715. Եւ այսպէս սահմանի եթէ յարութիւն է այնմ որ անկաւ մարմնաւոր մահուամբ՝ վերստին յառնել անմահութեամբ ի կեանս յաւիտենականս: - 716. ...իսկ այս ամենայն բառնի ի մարմնոյն և դնի անմահութիւն անապականութիւն և անչարչարութիւն. զի բնաւ ո՛չ չարչարի. - 722. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ՛ սրբոցն և անսրբոց բ իրք հասարակ է. այսինքն յարութիւնն զի առհասարակ յառնեն. և անմահութիւնն զի առհասարակ անմահ և անապական մարմնով յառնեն: - 723. Քանզի՞ ունիցի մարմինն Ջգեղեցկութիւն. Ջարագութիւն. Ջուժգնութիւն. Ջագատութիւն. Ջկամաւորութիւն. Ջառողջութիւն. և Ջանմահութիւն: - 761. Երրորդ՝ արմաւենին ուշ բերէ պտուղն. և մայրն յետոյ պնդի. և փառք արդարոցն է՛ ի կատարած աշխարհի. և պնդիլն անմահութեամբ: - 765. Վեցերորդն է անչարչարութիւնն. առ որ անմահութիւնն վերաբերի. Եսայի, (ո՛չ անկցի ի վերայ արև և ոչ տօթ ինչ. և ի բաց ընկեսցէ զմահ ի յաւիտեան:) - 767. Եւ ի ճաշակելեաց և շօշափելեաց, շօշափման բանի և ճաշակման պարարուն. և ուրախութեան նարդոս և կերակուր անմահութեան: - 771. Եւ յայտ ի դիւացն է. որ ո՛չ կորուսին զանմահութիւն և զանձնիշխանութիւն և զայլս: - 782. Ամենայն իր բնութեան՝ գոյացական է նորին. և ամենայն պարզեք այսինքն շնորհք պատահական է ի զարդ նմին. յաղագս որոյ ո՛չ բառնին գոյացականքն. որպէս անմահութիւն դիւի և բան մարդոյ: - 782

ԱՆՄԱՅՐ + Երկրորդ՝ զի ի նմանէ է՛ անմայր: - 49. Զինգերորդ՝ անմայր: - 50. Ապա՛ ի թաքօր լերինն ամպ խոնարհեալ և ձեռն կարկառեալ ձեռնադրեաց զնա ասելով, այս մելքիսեղեկ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս՝ նմանեալ որդւոյն աստուծոյ: - 300. Եօթներորդ՝ զի մելքիսեղեկ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս: - 302. Եւ տէրն մեր անմայր յերկինս, անհայր յերկրի...: - 302. Երկրորդ՝ զի նա՛ միայն ի հօրէ ծնեալ է անմայր...: - 472. Իսկ հաւատ ի մարդկութիւն որդւոյ, Ի կուսէն երևեալ անհայր ի մօրէ. որպէս անմայր ի հօրէ: - 769

ԱՆՄԱՇԵԼԻ - Ջգեստ անմաշելի գործք իւրեանց: - 682

ԱՆՄԱՏՈՅՑ + Եւ բաց յայսցանէ. կոչի զգեստ բնակութեան լոյսն անմատոյց և խաւարն անգիտութեան...: - 318. Իսկ զտեղի համբարձմանն քրիստոսի միտք ո՛չ կարէ ցուցանել. զի ի լոյս անմատոյց է բնակեալ և ի ներքին կողմն վարագուրին ըստ առաքելոյն: - 519. Եւ եկեղեցի է լեառն անմատոյց. վասն որոյ անասունք և անարժանք ո՛չ մտանեն: - 617. Եւ զրակալք և բեմն, լեառն սինա անմատոյց բազմաց: - 644

ԱՆՄԱՐԹ + Անմարթ էր թողուլ զժողովուրդն ի դրան տաճարին և մերձիլ յանկողինս. և ըստ օրինացն գօրեայ սրբութիւն ստանալ. որ անհնար է ամենկին. թպէտ ասեն՝ գոյր այլ քահանայապետ որ զկարգ պաշտամանն կատարէր: - 484

ԱՆՄԱՐՄԻՆ + անձնիշխան կամքն որ անմարմին է՛ ո՛չ նըւաճի ըստ շարժմամբ մարմնաւոր աստեղաց: - 13. Եւ մի է, և անմարմին է, և անբաւազօր է, և անեղ է. յայն սակս և անվախճան է. և նա՛ է արարիչ ամենայն եղելոց. և նմա՛ է տալի պաշտօն: - 26. ...աստուած վասն մարդկութեանն, և հայր փառացն որ է բանն աստուած ի բնութենէ հօրն ծնեալ անմարմին. որ յետոյ միաւորեցաւ ի մարմին: - 44. Ապա թէ ո՛չ՝ ընդէ՛ր զանմարմինն ընդ մարմնականացս իմանաս, և ընդ մեռեալս զկենդանին խնդրես ըստ Եսայեայ: - 53. Վեցերորդ՝ բանն աստուած անմարմին է և ի սկզբանէ...: - 73. Անմարմին և մարմնացեալ: - 75. Չի անմարմին է՛ և միաւորի ընդ մարմնոյ. որպէս հոգի և մարմին բնութեամբ միաւորին և ո՛չ շփոթին: - 76. Նախ՝ որպէս սեռ ի տեսակս բոլորապէս տեսանի և ո՛չ մասամբ. այս է՛ զի գոյացութիւնն որ է սեռ՝ բոլոր է ի մարմինն և յանմարմինն. և կենդանին բոլոր ի բանականն և բոլոր յանբանն: - 89. Ե) Ո՞րպէս երկի անմարմինքն. մարմնօ՞վ, առ աչօ՞ք, թէ իսկութեամբ: - 102. Այսպէս տեսութիւն մտաց յանմարմինն. որ է նման: - 104. Չորրորդ՝ ասին ոչէ՛ և ընդդիմատեսակքն. որպէս անմարմին. անկենդան. և անշունչ: - 111. Այսպէս անժամանակն զժամանակեայս. անմարմինն զմարմնաւորս. անփոփոխն զփոփոխելիս. անսկիզբն զսկզբնաւորքն. և զայլսն նմանապէս: - 113. Չի

Նախ կենդանի է մարմնով. յետոյ անմարմին. և յետոյ միաւորութեամբ յաւիտեան: - 117. Նախ՝ զի միտք զանմարմին տեսանէ, և զգայութիւն զմարմինն: - 120. Երկրորդ դարձեալ՝ բ լոյսըն զփիւռ և տարածք են. զի անմարմին են ծնունդ և բոխումն: - 125. Այլ է բանն և այլ է ձայնն. զի բանն անմարմին ծնունդն է մտաց. և ձայնն է՝ շարժումն օդոյ ի ձայնական գործեաց ի յօդս բախեալ. իսկ ի սրտի միաւորին նոքա՝ այսինքն բանն և ձայնն. և լեզուաւ յօդս բախեալ՝ հասանէ մինչև ի լսելիս, և անդ ձայնն արտաքոյ մնացեալ, և բանն անմարմին ի միտս լսողացն նստեալ: - 131. Այսպէս և անմարմին եութեանցն է: - 132. Ո՞րպէս երևին անմարմինքն. մարմնով, առ աչօք, թէ իսկութեամբ: - 133. Նախ՝ զի հաւասարք են բնութեամբ. անմարմինք՝ հրեղէնք՝ իմացական՝ և այլն: - 136. Նախ է հասարակ՝ գոլն հոգի՝ անմարմին՝ և իմացական: - 137. Ուստի բնութիւն նոցա էր անմարմին և լոյս և անմահ՝ և մնաց ի նոյն: - 147. Անմարմին զի յատկասցի. և լոյս՝ զի պատրեցէ. և անմահ՝ զի տանջեցի միշտ: - 147. Անմարմին որպէս անկանի: - 148. Եւ գ է գոյացութիւն նոցա. անմարմին՝ անմահ՝ և հրեղէն գոլն...: - 151. Երեքտասաներորդ՝ զի տկար մարմնով անմարմին և զօրաւոր թշնամոյն յաղթեցեն...: - 159. Հինգերորդ զանազանութիւն՝ զի ձևն անմարմին է ի միտս. իսկ շինեալն մարմին: - 163. Իսկ աստուած անմարմին եութիւն է: - 170. Այլ գոյացական որպիսութիւնն է որակութիւն. որպէս ասեմք բանական. անմահ. անմարմին. և այլն: - 172. Յայսցանէ ազատ է ամենայնի աստուածայինն եութիւն. զի անմարմին է և անսահման և անհաս մտաց: - 172. Իսկ անմարմնոյն ո՛չ է տեղի մարմնական. որպէս աստուծոյ կամ հրեշտակաց. կամ հոգւոց. զի անպարագրելի են: - 174. Եւ գոյացութիւն ասեմ, որով տարրորոշի ընդդէմ ոչ գոյին. և որակութեամբ բացորոշի անմարմին եութեանց. ուստի բաղկանայ մարմին գոյացութեամբ և որակութեամբ: - 175. Արդ սոքա ըստ ինքեան անմարմին են. այսինքն գոյացութիւնն. քանակն. որակն. և այլքն: - 175. Եւ ուստի՞ է յայտ ասիցէ ոք. այսինքն զի բանն անմարմին է որ բաժանէ զսոսա. զի այս է կարգն որ մարմին զմարմին բաժանէ. և անմարմին զանմանմինն: - 175. Արդ՝ եթէ անմարմին բանիւ բաժանին սոքա, յայտ է թէ անմարմին են և բաժանեալքն: - 175. Եւ որովհետև ծանեաք զի անմարմին են սոքա, յայտ է զի բաժանումն սոցա քակէ՝ զմիւքն ի մարմնոյ. ապա ուրեմն ի մի վայր ժողովումն՝ ծնանի զմիւթական մարմինն: - 175. Նախ՝ զի սոքա անմարմինք են ըստ ինքեան. այսինքն քանակ, որակ, և այլքն. և անմարմին եութիւնս ո՛չ տեսանին. որպէս ի հրեշտակս կամ ի հոգիս. զի նոքա ո՛չ ունին ձև. որակ. քանակ. և զայլսն: - 175. Երկրորդ՝ զի իր մարմնական են և ի մարմնի էանան սոքա՝ և ո՛չ են մարմին. այլ անմարմին եութիւն որպէս ասացաք: - 175. Չորրորդ՝ զի գրովն որ է մարմին՝ հասանիմք անմարմին բանն: - 177. Եօթներորդ՝ Առաջին երկինքն է անմարմին: - 221. Որպէս և իմաստունքն ասացին զամենայն երևելիս յարացոյց իմանալեացն. զոր գոյ և որակ կոչեն. և զմիւթս պատկեր գոյին. զի որակն և գոյք անմարմին են և աննիւթաբար ի մտածութիւնս երևին: - 236. Յաղագս որոյ և արարեալք ի նմանէ մարմին և անմարմին՝ կենդանի և անկենդան, զնմանն արարչին յինքեանս կերպագրեալ, նմանք և աննմանք են իրերաց: - 237. Նախ՝ զի անմարմին դիմօք առանձնանան ի միմեանց. և այս յատուկ դիմօքս ճանաչեն հոգիքն զմիմեանս. որպէս մեծատունն զղագարու և զաբրահամու հոգին: - 237. Նախ՝ զի անմարմին է հոգին. վասն որոյ ո՛չ հատանի. ո՛չ տրնկականն. ո՛չ զգայականն. և ո՛չ բանականն: - 257. Երրորդ՝ զի անմարմին է հոգին: - 271. Է՛ և ներքին և վերին վայր. մարմին և անմարմին. և այլք սոյնպիսիք տարբերութիւնք են բնութեան և ո՛չ թշնամիք: - 278. Նախ՝ զի զառաջին վկայութիւնն յոբայ անմարմինքն իմացան. դարձեալ վկայեաց՝ զի լուիցեն մարդիկք: - 326. Չորրորդ՝ և բովանդակն է կանգուն, ցուցանէ թէ ո՛չ են նոքա ի չորից տարերց. այլ եերորդ եութիւն են. որպէս ասեն ոմանք. անմարմին անփոփոխ և անմահ. որ ո՛չ է տարրականացս: - 344. Նշանակէ՛ ըստ փիլոնի, զի անմարմինքն մինչև յերեքն հասանին. որպէս երկրաչափքն գրեն նիշ՝ զի՛ծ՝ երևոյթ. այս է իմանալեացն չափ: - 344. Սոքա՛ են ի սրբութիւն սրբոցն որ է՝ լուսեղէն երկինքն բնակարան անմարմին զօրացն: - 345. Դարձեալ՝ է ճրագն և է բերան ճրագացն որ լինի չորեքտասան, նշանակէ՛ զչորեքտասան աստիճան հաւատոյն. է ի անմարմին բնութիւն աստուծոյ, և է ի տնօրէնութիւն բանին: - 347. Դարձեալ՝ քաղեր և յետու. հին և նոր կտակարանք. որք զհանդերձեալն մեզ պատմեն. և գյաղթելն անմարմին թշնամոյն: - 380. Եւ յետ մահու միայն հոգի անմարմին: - 394. Վեցերորդ՝ ի անմարմին բնութիւնն ո՛չ կոչէր իզական. այլ արական որդի. իսկ թէ ի մարդեղութիւնն լինէր իզական, փոփոխումն էր դիմացն և սերիցն: - 480. Մարմնական տեղին զանմարմին հոգին ո՞րպէս արգիլէ: - 504. Որպէս մարմնական հուր զանմարմին հոգիսն և զդասն տանջէ, նոյնպէս և տեղին ըմբռնէ: - 504. Եւ դարձեալ՝ որպէս աստուծոյ

կարողութեանն է զանձարմին հոգին հրով տանջել և զմարմինն անմահ պահել ի հուրն: - 504. Մի է բանն աստուծոյ անձնաւոր էութիւն և գոյացութիւն. որ էր ի ծոց հօր անձարմին. որով ամենայնքն ի լինելութիւն եկին: - 529. Եւ մի և նոյն բանն է ներտրամադրեալն ի սրտի. զի ըստ բան գոլոյն ո՛չ զանազանի. սակայն ըստ որպիսութեան որակին. զի էր անձարմին ի սրտի՝ և այժմ մարմնացաւ ի քարտիսի: - 529. Ասեմք առ այս, եթէ անձարմին իր անկատար ո՛չ լինի. զի սոյն բան աւետարանիս նոյն կատարեալ բանն է աստուծոյ որ ի մարմնի է միացեալ. և նախ քան զյաւիտեանս ծնեալ: - 529. Ձի յատուկ է անձարմնոյ, որպէս ի բազումս բազմանայ և ի միութենէն ո՛չ բաժանի, այսպէս ի մասունս մասնաւորի և ի բոլորէն ո՛չ քակտի: - 529-530. Իսկ խորհուրդ ասէ վասն դիւաց. զի անձարմին է դևն: - 559. Երկրորդ՝ զի այլ ամենայն մեղք մարմնական է և գիտեմք թէ մեղք է. իսկ հպարտութիւնն անձարմին է և անօտր. և ո՛չ կարենք գիտել զմեղանջումն: - 562. Նոքա սիրեն զտէր. և զօրացեալ ի նմանէ՝ կոխեն զանձարմին թշնամին. որպէս ժողովուրդն զվարաւօն: - 629. Դասք անձարմինք առէիցն: - 639. Երկրորդ՝ այն տեղի անձարմնոց է ոչ կարէր մարդս մարմնով անդ բնակիլ. - 662. զի լոյսն անձարմին սփռիւր ի յերկինս և լուսաւորէր մինչև ցերեկոյ. - 681. Երրորդն ի տգիտաց է ասացեալ. զի կայանք մարմնաւոր՝ անձարմին հոգւոց ո՛չ է պիտոյ: - 687. Սոցա համաձայնին ընդհանուր ամենայն վարդապետք գոլ ի յերկնային խորանս անձարմին ի զանազան օթևանս լուսոյ: - 688. Ասեմք նախ՝ եթէ երկինք և երկիր մարմին գոլով նորոգին մարմնական հրով. իսկ հոգին զի է՝ անձարմին՝ նորոգի շնորհօքն քրիստոսի և հոգւովն սրբով: - 701. Իսկ նշանս այս անձարմին է և մնացական և ծածուկ, ինքեանց միայն գիտելի: - 719. Յանձարմնոցն հրեշտակք և դևք. և հոգիք մարդկան. իսկ ի մարմնոց երկնային մարմինք և դ տարերք և մարմինք մարդկան. և այլք ամենայնքն ապականին և յիրաքանչիւր տարերս ժողովին: - 727. Չորրորդ, հայր անտեսանելի՝ է և անձարմին. ...: - 735. Այլ և քան զանձարմնոց միութիւնս գերազանցեալ է: - 757. Եւ այն զի՞նչ իցէ, զի սա միշտ մի և նոյնպէս մնայ. իսկ նա՛ աստանօր ողորմի զղջացելոցն, և ո՛չ ոչ նոյնպիսոյն. իսկ անդանօր ո՛չ զղջացելոց ողորմի մարդկան մեղաւորաց և ոչ անզղջից անձարմնոց շեղելոց: - 778

ԱՆՍԱՐՄԱԲԱՐ + Աստ գիտելի է, որպէս միածին կոչի անձարմնաբար և ըստ մարմնոյ: - 472

ԱՆՍԱՐՄԱՆԱՍ + Այլ ո՛չ ասի մարդ աստուածացեալ և անձարմնացեալ. զի այս փոխարկութեան է: - 79

ԱՆՍԱՐՄԱՊԷՍ + Չորրորդ՝ զի որք կապեալ ենք ի մարմնի՝ անհնար է անձարմնապէս տեսանել զնա: - 25

ԱՆՍԱՐՄՈՒԹԻՒՆ + Եւ դարձեալ՝ զի մի՛ կարծի միայն յանձարմնութեանն պատկեր հօր, ի վերայ էած և ի լինելութեանն հաւասար աստուծոյ գոլ նովին մարմնովն առանց յափշտակութեան: - 93. Այլ բազում է և զանազան ըստ պատկերի և նմանութեան յարացուցելոցս որք են բազումք. զի աստուած միով յարացուցիւ զբազումս տեսանէ. որպէս անձարմնութեամբն զմարմնաւորս տեսանէ. և յաւիտենիւ զժամանակեայս: - 112. Եւ դարձեալ ասեմք, թէ կերակուրն մասն է ապականութեան, զոր յանձարմնութեանն եկեր առ արբահամ զի՞նչ ասէք: - 501

ԱՆՍԱՔՈՐ + Կրկին իշխանութիւն է զոր ունի քահանայն. զի կապելն որոշելն է. սարկաւագին որ որոշէ՝ զանձարուրն յեկեղեցւոյ: - 538. Վասն զի յանձարուր սերմանէ յղացեալ լինի զաւակն...: - 592

ԱՆՍԵԿՆԵԼԻ + Գոյացութիւն և պատահումն անմեկնելի որոշմունք են. վասն է՞ր ի յաստուած միայն գոյացութիւն է և ո՛չ պատահումն: - 170. Իններորդ՝ անմեկնելի որոշմունք են. և առինչք են արարիչն և արարածք: - 171. Եւ մարմնով ո՛չ բաժանին սոքա. թպտս և մանր փոշի լինին՝ ունին զքանակն զորակն և զայլն. զի անմեկնելի որոշմունք են գոյացութիւն և պատահումն: - 175. Ձի էութիւն ընդ պատահման միշտ անշփոթ միաւորի. որպէս որակ և քանակ ի գոյացութեան. զի անմեկնելի որոշմունք են: - 475. Նախ՝ զի մեք զգայարանօք՝ միջնորդութեամբ պատահմանցն հասանիմք ի գոյացութիւնն. զի անմեկնելի որոշմունք են ի գոյացութեանց սոքա: - 597

ԱՆՍԵՂ + Տասներորդ՝ նեռն քարոզութեամբ պատրէ՝ և ուրական սքանչելեց. և այլն. և սոքա քաղցրաբանութեամբ և օրհնութեամբ պատրեն զմիտս անմեղաց...: - 35. Էառ փրկիչն զամենայն, զի փրկեսցէ զամենայն. բաց ի մեղաց. զի մեղքն եկամուտ է և ո՛չ է ի բնութենէս. զի բնութիւնս անմեղ ստեղծաւ յաստուծոյ: - 50. ը) Եւ ո՛չ ասի մեղաւոր վասն առնլոյ զմեղաւոր մարմինս. այլ միշտ անմեղ մարմնով իւրով: - 78. Անմեղ և մեղաւոր. և այլն ամենայն: - 78. Ձոր եկեալ տէրն անմեղ և անապական մարմնովն նահանջեաց զմեղս, և զարդարութիւն սփռեաց ի վերայ մարդկան. և դատապարտեաց

գաստանայ իբր զդաւաճանօղ մարդկան և կոխան արար ի ներքոյ մարդկան: - 153. Եւ զի անմեղ մարմինն ադամայ՝ անչարչարելի և երագ և պայծառ և թեթև էր, որպէս ասէ աստուածաբանն զրիգոր: - 228. Նոյնպէս ի հողեղէն և յապականացու մարմնոյ մարդկան՝ էառ բանն աստուած. և միաւորելով ընդ ինքեան ծնաւ անապական մարմնով. անմեղ հոգւով և մտօք. և եղև երկրորդ ադամ Տէր յերմից: - 229. Հինգերորդ՝ զի թէ ոք գողանայր և սպանանէր, զանմեղն դատապարտէին. և լինէր ամենկին անօրէնութիւն: - 238. Ուրնև՛ զի անմեղ է հոգին: - 272. Դարծեալ՝ վարժէ՛ զնա զօտեան մատերազմիլ ընդ մեղս և ընդ մեղաստէր մարդիկ որ կամին զանմեղն քարշել արտաքոյ օրինացն աստուծոյ: - 311. Նախ՝ նշանակէ զադամ. որ անմեղ և յըստակ ստեղծաւ, և ի մեղանչելն եղև արիւն զագրալի, և մարմին անհոգի: - 333. Նախ՝ ի դէմքն. զի գթութիւնն անմեղ կացելոցն է. և ողորմութիւնն դարծելոց ի մեղաց: - 350. Հինգերորդ, նոքա մատուցանէին պատարագ նախ վասն իւրեանց, և ապա՝ վասն ժողովրդեանն անգիտութեան. իսկ տէրն մեր ո՛չ արար մեղս ըստ մարգարէին. այն անմեղն վասն մեղաւորաց պատարագեցաւ...: - 354. Նախ՝ ցուցանէ թէ սա՛ անմեղ է՝ վասն իմ մեղացս մեռանի. զոր ձեռօք ի սա՛ տամ զմեղս: - 359. Երկրորդ՝ ցուցանէ զանմեղ մահն քրիստոսի վասն մեր մեռեալ. զոր մատամբ ցուցանէին խաչօղքն թէ խաչեսցի դա՛: - 359. Գառն, զի անմեղ և կերակրելի՛ է և որդի աստուծոյ: - 361. Տատրակ, զի ողջախօհ և անմեղ էր...: - 361. Չորրորդ՝ զի երկնչիմք և անմեղ պահեմք զհոգիս մեր որ ելանելոց է յերկինս: - 371. Եւ երբեմն երկոքեանն ծածուկ. որպէս ի նեղութիւնս իւրաքանչիւր արդարոց և անմեղաց. և ի հիւանդութիւնս տղայոց: - 459. Տասներորդ՝ որպէս ի դրախտին մերկ էին ադամ և Եւա և ո՛չ ամաչէին զի անմեղք էին: - 461. Արդ զգիրն ադամայ պարտուց՝ տէրն որդի եղև նմա և անմեղ մահուամբն տարածեալ զձեռս ի խաչին պատառեաց ասելով, նա մեղաւ և մեռաւ. ես զինչ մեղայ. դո՛ւ ես պատճառն: - 482. Այլ արդ՝ բանն աստուած եղև մարդ և անմեղ պահեաց զբնական կիրս. և ներգործական կրիւքն հնազանդ եղև հօր՝ մահու չափ և մահու խաչի: - 492. Զի զանմեղ մարմինն իւր կամաւ պատարագեաց վասն մեր: - 492. Նախ՝ մեռանիլն. և անմեղ մեռանիլն. և կամաւ մեռանիլն: - 492. Եւ վասն անմեղ մահուն՝ հաշտեցաւ հայր աստուած ընդ մարդկան: - 492. Այսպէս և տէր մեր նմանեաւ, որպէս անիծիւք զանէծս՝ և մահուամբ զմահ եբարծ. իսկ հակառակաւն՝ անապական և անմեղ մարմնովն զմեղս և զապականութիւն ելոյծ: - 498. Ապա ուրեմն կարելի՛ է ասել չարչարելի և մահկանացու վասն մեր. այլ անապական և անմեղ մարմին: - 500. Եւ ծնաւ ի կուսէ անմեղ հոգւով և անապական մարմնով մարդացեալ աստուած: - 500. Այլ միաւորելով ընդ ինքեան՝ էհան յառաջին անմեղ և անապական բնութիւնն ադամայ: - 500. Նոյնպէս մարդս ի մանկութեանն անմեղ է, և ի մեռանիլն մոռանայ զաշխարհս...: - 630. Իններորդ՝ առաւել ամենահնար գթութեան է ցոյցք. զի եղական բնութիւնս ո՛չ կարէր անմեղ մնալ. զի անեղն է անմեղ: - 663. Եւ թէ ոք ասիցէ, անմեղ տղայքն զի՞նչ պէտք ունին առաւել թաղման: - 674. Ասեմք թէ՛ անմեղ տղայոցն առաւել պէտք են. - 674-675. Իսկ տէրն մեր անմեղ մարմնովն դատապարտեաց զնա իբր զպատճառ մեղաց. - 705. Եւ երբեմն երկոքեանն ի ծածուկ. որպէս ի նեղութիւն իւրաքանչիւր արդարոց և անմեղաց: - 779

ԱՍՏԵՂԱԴՐԵԼԻ + Եւ է ոմանց ուխտից զանցումն անմեղադրելի է: - 389. Պսակն ընդ դէմ ցանկութեան. զոր բարեխառնէ՛ և անմեղադրելի առնէ: - 588

ԱՍՏԵՂՈՒԹԻՒՆ + Վեցերորդ՝ դեղինն զառաքինութիւն մարմնոյն. և սպիտակն զանմեղութիւն հոգւոյն: - 125. Հոգևորն այն է՝ զի անկաւ անձնիշխան կամօք ի բարւոյն ի չարն, ի լուսոյն ի խաւարն, ի գիտութենէն յանգիտութիւն, յանմեղութենէն ի մեղս, յերանութենէն ի թշուառութիւն, ի սիրոյն յատելութիւն: - 146. Առաջինն էր անմեղութեան: - 151. Ասեմք թէ՛ կանխագէտ է աստուած. և նախ ծանեաւ զի ո՛չ կարէին աճիլ անմեղութեամբ ի դրախտին որպէս զիրեշտակս. վասն որոյ կազմեաց նոցա մարմին, զի յերկրի անասնապէս աճեսցին: - 226. Եւ թէ ոք պնդեսցէ զօրինակ և զորպիսութիւն անմեղութեան ծննդեանն: - 226. Եօթներորդ՝ զի ո՛չ կարէին ընտրել և խոտել զչարն և զբարին, և զսուրբն և զանսուրբն ի մարդկանէ, թէ գործ սորին է այս կամ այն. այլ անմեղութեամբ յարակցեին պղծոյն, և զխեղդ ոգւոց նորա ընդունէին: - 238. Եւ արդ ի կատարեալ մարդն հոգւով և մարմնով՝ փչեաց զշնորհաց հոգին ի մարդկայինս ազգ. և ունէին որ քան յանմեղութեան էին. և կորուսին ի մեղանչելն: - 253. Երկրորդ՝ վասն անմեղութեանն. զի ամօթն յետ մեղացն է: - 278. Զոր յանմեղութեանն էր մարմինն ադամայ անչարչարելի և երագ և պայծառ և թեթև: - 282. Ասեմք եթէ՛ էառ քրիստոս մարմին ի կուսէն մարիամայ զմերս թանձր և մեղանչական. և միաւորելով ընդ ինքեան՝ եղև առաջին կերպ անմեղութեանն ադամայ որ էր ի դրախտին: - 282. Այսպէս ասեմք զմարմինն քրիստոսի

ունել գաղամայն որ էր յանմեղութեանն: - 282. Նախ զի սիրտ սուրբ և աննենգ ունէր. ուստի յայտ է յանմեղութեամբ գնալոյն ընդ եղբօրն ի դաշտն: - 286. Չորրորդ՝ բ ելին ի դրախտէն մեղօք. նոյնպէս և բ մտին ի դրախտն անմեղութեամբ: - 289. Վեցերորդ՝ զի լիցի և պատկեր քրիստոսի որ անմեղութեամբ դատապարտեցաւ, և յառաջին փառսն դարձոյց գնախաստեղծն ծննդօք իւրովք: - 325. Եւ վէմ կոչի, Նախ՝ զի աղամ հողացաւ մեղօք. և քրիստոս վէմ անմեղութեամբն: - 386. Չորրորդ՝ զի ասելն (ուրախ լեր) ի յայլ թարգմանս է (ողջ.) ցուցանէ զողջութիւն և զանմեղութիւն կուսին: - 464. Արդ՝ եթէ յանմեղութեանն ապականացու էր աղամ, ապա յառաջ քան զմեղքն էր դատապարտեալ ընդ ապականութեամբ: - 501. Եւ որ կարգեն առ ինքն. որպէս ապաշխարութիւնն և անմեղութիւնն: - 578. Եւ զիտելի է, զի յետ օճանելոյն զգեցուցանեն զհանդերձս պայծառ. որ զլուսաւոր վարս և զպայծառ հաւատս և զանմեղութիւնն նշանակէ: - 594. Վերջին և առաջին գուրդայն յանմեղութենէ ասացեալ. և միջինն յետ մեղանացն. այս ընդ իրեար միաւորեցաւ: - 630. ...այսինքն զպայծառութիւն գործոցն և զանմեղութիւն հոգւոյն զոր ընկալան ի շնորհացն քրիստոսի: - 648. Երկրորդ՝ ճանապարհ կոչի կուսութեան և անմեղութեան. - 665. Եւ անմեղութեան, որ ո՛չ ոք է առանց մեղաց. բայց նա՛ միայն որ ծնաւ առանց մեղաց. - 666. ...և երկրեան տքա կարի յոյժ վայելեն դատաւորի. այսինքն իմաստութիւն և անմեղութիւն. վասն որոյ քրիստոս լինի դատաւոր: - 735. Արդ՝ առաջնոյն ասեմք թէ՛ ի պատկեր արարչին ինքնիշխան տէութեամբ և անմեղութեամբ կազմեցաւ առաջինն մարդ: - 776. Իսկ յանցանել նորա՛ կորոյս զամենայն. ո՛չ միայն զխոստացեալն, այլ և զպարգևեալն. զի ըստ որում յանմեղութենէն մեղանշական գտաւ, այսպէս մահու և ապականութեան գրաւեցաւ: - 776. Դարձեալ, զոյականքն ո՛չ ունին շաղկապ գոլոյ. այլ շնորհականքն զանմեղութիւն: - 782. Ձի կարէր կորուսանել մեղօք, և կարէր պահել անմեղութեամբ. որպէս զանմահութիւն և զայլսն: - 783

ԱՆՏԵՂՐ - Եւ վասն անխմոր և անմեղոր զոհից. և վասն աղի: - 284

ԱՆՏԵՐՉ + իսկ որ յանմեղո՞ ունիցին ակն, յումեքէ ոչ երկնչին: - 698

ԱՆՄԻՋԱԲԱՐ + Այլ և միշտ և անփոփոխ. և անմիջաբար դեմ յանդիման քահանայագործութիւն է անդ ըստ իմանալեացն օրինի: - 355

ԱՆՄԻՋՈՑ + Երկրորդ՝ զի սերօբէն բորբոքէ ի սերն որ է անմիջոց կապ. և քերօբէն ի ճանաչումն ճշմարտութեան. և աթոռքն ի յուղղութիւնն. և նոքա են վերակացուք դատաստանի իրաւանց: - 135

ԱՆՄԻՏ + Անմիտն և անզգայն զոր ասեմք աստուծոյ, ո՛չ ըստ պակասութեան, այլ ըստ գերազանցութեան է դնելի: - 118. Նոյնպէս և անմիտ և անզգայ ասելն՝ զգերազանցն նշանակէ: - 118. Եւ յետ սորա անմիտ զգայականն է. վասն որոյ ո՛չ է իմացական այլոյ: - 130. Նախ՝ զի իմաստնոց ուղիղ է, և անմտաց կարծիք: - 270. Այսինքն մարդիկք որ անբան տրտմութեամբ և անմիտ ցանկութեամբ ի վայր գտան քան զանասունս: - 316

ԱՆՄԻՏԻԹԱՐ + Վասն նոցա լայր անմիտիթար սգով, զի ո՛չ եղև մայր նահատակացն: - 312. Ձի իս վասն այն կատարեմք, որ առաջինքն զննջեցեալքն իս օր լային անմիտիթար. որպէս զնահապետն յակոբ լացին իս օր: - 391

ԱՆՄԿՐՏԵԱԼ - Իսկ վերջին դժոխք որ կոչի անջրդի գուր, նոցա՛ է որք ո՛չ ունին չար և ո՛չ բարի. որպէս մանկունք անմկրտեայք. ո՛չ տանջին զի չեն մեղանչեալ. և ո՛չ հանգչին զի չեն արդարացեալ. այլ վասն սկզբնականին մնան յանջրդի գուրն խաւարին: - 505. Եւ զի՞նչ իցէ պատիժ անմկրտեայ տղային: - 592

ԱՆՄՆԱՑԱԿԱՆ + Եւ քան զժամանակն ո՛չ է ինչ պատուական. ոչ ինչ հասարակ. ոչ ինչ անցական և հոսական. ոչ ինչ անմնացական. ոչ ինչ այլայլական և փոփոխական: - 198-199

ԱՆՄՈՒԼԱՐ + Իսկ հաւատն անմոլար և անտարակոյս է ի ճշմարտութիւնն: - 122. Իսկ այլք ուղղակի՛ ասեն՝ թէ անմոլար աստեղքն ամրացեալ են ի հաստատութեանն որպէս սպի ի վերայ մարմնոյ, և ընդ նմա շարժին: - 189. Երկրորդ եղանակ՝ է գօտիք. և ը՛ անմոլարքն. թ՛ լուսնոյդ ի վայր. և ժ՛ բանն աստուծոյ որ վարե՛ զարարածս: - 343. Դարձեալ, տասն են մասունք զգալի արարածոց. այսինքն՝ է մոլորական գունդք. և ը՛ անմոլարքն. և իններորդ ի լուսնոյդ ի վայր. և մարդս ժ՛ երորդ ի վերայ նոցա. որ է՛ բանական և բաժին աստուծոյ: - 376. Եօթներորդ՝ սիրի աստուած բոլորով սրտիւ, այսինքն անմոլար իմացմամբ: - 396

ԱՆՄՈՒԱՆԱԼԻ + Հինգերորդ՝ նոցա անմոռանալի՛ է տեսութիւնն. իսկ մերս հանդերձ մոռացմամբ. որքան զգայութեամբս տեսանէ միտքն: - 120. Եւ զի յետ մահու և յարութեան ո՛չ զոն այսոքիկ

պատճառք՝ անմոռանալի մնայ իմացումն: - 120

ԱՆՍՈՈԱՑ + Առ նոսա՝ զի անմոռաց մնասցէ յիշատակ սքանչելեացն: - 339-340. Բոլոր մտօք, այսինքն անմոռաց յիշմամբ: - 396

ԱՆՍՈՈԱՑՈՒԹԻՒՆ + Եւ սոքա **ե ե** զօրութիւնս ունին. Մտացն. Իմաստութիւն. Տեսողութիւն. Ուսողութիւն. Անմոռացութիւն: - 248. Անմոռացութիւն ընդ հաւատ: - 248

ԱՆՍՈՐՈՒՔ - Իսկ զի կէսք քարց և անմորուք լինին, զի ջլապինտ է մորթ երեսացն որպէս զթաթ ձեռաց. վասն որոյ մագ ո՛չ բուսանի: - 245

ԱՆՍՈՒՄՆՉ + Այլ ա՛յս է հոգւոյն բարեխօսելն, զի յորժամ կամք յաղօթս՝ ո՛չ գիտենք զպատշաճն խնդրել. ապա հոգին անմորուց տայ մեզ իմաստ զպատշաճն աղօթել: - 48

ԱՆՍՏԱՆԱՍ + Նախ՝ զի անմտացան նոքա, և զճանճս և զսողունս և զգետս և զանասունս պաշտէին. վասն այն նոքօ՛ք տանջեաց զնոսա...: - 333

ԱՆՍՏՈՒԹԻՒՆ Նշանակէր զխաւար անմտութեան նոցա որ առաւել էր քան զամենայն երկրի. զի զամենայն զարշ կենդանիս ի պաշտօն առին: - 334. Երկրորդ՝ զի իշովն յանդիմանեսցէ զանմտութիւն նորա. և զանօրէնութիւնն արգելցէ. որպէս ասի ի կաթողիկէքն: - 388. Ասենք եթէ՛ կարի՛ արժանապէս քունդ անմտութեան հերձասիրութեանդ դատեցար: - 497. Ասենք մեք, եթէ անմտութիւն է կարծել զմարմինն թերեկատար առանց ակամայ կրից: - 502

ԱՆՅԱԳ + Նմանապէս խոհեմին և անզգամին. տրասիրին, և անյագ անիրաւին: - 268. Երկրորդ՝ զի անյագ և ամենակէր է մարախն. և ի յայլոց վաստակս մտեալ կորուսանէ: - 334

ԱՆՅԱՂԹ, ԱՆՅԱՂԹԵԼԻ + Նախ՝ զի յայնմանէ ճանաչեցին թէ անյաղթ և ամենայա՛ղթ է զօրութիւնն աստուծոյ: - 298. Քանզի առնէ զմիտսն անյաղթելի և անփոփոխելի ի մէջ յաշողութեանց և թշուառութեանց ամենայնի: - 578

ԱՆՅԱՅՏ + Իսկ բնութիւնն աստուծոյ անյայտ է և անգիտելի: - 103. Եւ ապա ասենք անհասանելի անքննելի անճառելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անիմանալի է և անյայտ: - 122. Ձի որպէս խաւարն անյայտ է, նոյնպէս և առաւել լոյսն անտեսութիւն առնէ. և նա անտես է ի հրեշտակաց. և անյայտ ի մարդկային մտաց. թէ ո՞րպէս կամ զի՞նչ է եւութիւն և բնութիւն աստուածութեանն: - 122. Դարձեալ՝ քան զժամանակ ոչ ինչ անկայուն և անյայտ: - 199. Ձի և ներկայ ժամանակս որ յայտնի երևի, այսպէս անյայտ և անկայուն է...: - 199. Նուազիլ՝ ո՛չ ասեմ զամենկին պակասիլն. զի առ ջրհորան մեծի անյայտ եղև վեմն. և յելսն յորդանանու մանանայն ո՛չ գտաւ: - 415. Բայց անյայտ էր գրեալն. մինչ խաչիւ և չարչարանօք զգիրն պատրանաց նախաստեղծիցն պատառեաց, և ապա՛ զայս գիր ետ յայտնապէս: - 481. Իսկ պատանքն ո՛չ ծալեալ. զի խորհուրդ տընօրէնութեանն ո՛չ ամենևին յայտնի է և ո՛չ անյայտ. որպէս կտաւն բազում ունէր փոթուածս: - 517. Դիոնէսիոս զհաւատն տիպ ասէ. և Աղէքսանդրոս կնիք. և Պօղոս աներևոյթ իրաց երես. և Յօհան ոսկէբերանն՝ լոյս անյայտ իրաց: - 769

ԱՆՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ + Լայնութիւն իմաստութիւնն է. երկայնութիւն՝ զօրութիւնն. խորութիւն՝ անյայտութիւնն. բարձրութիւն՝ անհասութիւնն: - 129

ԱՆՅԱՐՄԱՐ + Այլ արդ՝ եթէ չարն յաստուծոյ է՝ լինի անկարգութիւն աստուծոյ որ է՝ անյարմար: - 13. Եօթներորդ՝ ներգործութեամբն պատուական է քան զօրութեամբն. և թէ գոյր զօրութեամբ, լինէր ինքն ինքեան պատուական և անպատիւ որ է՝ անյարմար: - 168-169. Եւ թէ ոք ասիցէ, ո՞րպէս է մի բանն աստուծոյ. զի ահա՛ բանն մարմնացեալ էր. և հայր բանիւ վկայեաց ի վերայ որդւոյն. և անյարմար է ինքն ինքեան վկայել: - 530. Արդ՝ յորժամ ամենայն ինչ նոյն է սուրբ Երրորդութեանն, որով յայտ է՝ թէ հայր խօսի, և թէ որդի, և թէ հոգին սուրբ, մի և նոյն բանին խօսին. ապա ուրեմն ո՛չ է անյարմար եթէ հայր նոյն բանին վկայեսցէ ի վերայ որդւոյ. զի որդի և հայր նշանակէ զյատկութիւն անձանցն: - 530-531. Արդ՝ ո՛չ է անյարմար եթէ հայր անբաժանելի բանին վկայեսցէ բանին որ էր ի մարմնի: - 531. Չոր և անյարմար շարաբանութեամբ զկուն ցուցանեն մկրտել և ո՛չ զմուխրեալն: - 588

ԱՆՅԵՂ + Իսկ եթէ ոք զփոփոխումն ի մեզ ասիցէ ըստ օրինակի արեգական. որ զչորեսին եղանակս կազմէ՛ և ինքն անյեղ մնայ: - 778

ԱՆՅԻՇԱԶԱՐ + Այլ և դաւիթ անյիշաչար եղև սիմէի նախատչի. և տէրն խաչողաց իւրոց աղօթր: - 438

ԱՆՅՈՅՍ + Յուսով մեղանչեն և անյոյս կորնչին: - 34. ...իսկ անյոյս մեռեալքն անջրդիք են: - 721

ԱՆՅՈՒՍԱՆԱՍ + Ի խոստման աւետիսն ծեր էր արբահամ, և կինն ամուլ. զի մի՛ անյուսասցին ի

բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենագօր է. վասն այն ասացաւ անթիւ լինիլ զաւակացն. և եղև այնպէս: - 377

ԱՆՆԱ - Եւ աննա ասէ, «տէր աղքատացուցանէ և տէր մեծացուցանէ»: - 26. Սաղովկ և արիաբար. աննա և կայիափա. որ և աղջիկն հետագօտեալ: - 438. Առաջինն մարիամ. Երկրորդն սովիէ. Երրորդն աննա: - 460. ...իսկ աննա ամուսնացաւ ի գալիլէայ ընդ յովակիմայ. և ծնաւ զաստուածածինն մարիամ ի պրոպատիկէ ի տունն յովակիմայ. և անտի տարեալ եղև ի տաճարն տեառն: - 460. Այսպէս և յովակիմ ի յուրայէ՛ էր և ունէր զաննա զդուստր մատթանայ ի ցեղէն ղևեայ. վասն այն ազգական մարիամու զեղիսաբէթ ասէր գաբրիէլ: - 461. Երկրորդ՝ կապեալ ածաւ ի տունն աննայի. և ի ծառայէն ապտակեցաւ. և պետրոս գ անգամ ուրացաւ: - 492

ԱՆՆԵՆԳ + Նախ զի սիրտ սուրբ և աննենգ ունէր. ուստի յայտ է յանմեղութեամբ գնալոյն ընդ եղբօրն ի դաշտն: - 286. Տատրակ՝ ողջախոքն են. և Աղաւնի՝ միամիտքն և աննենգքն: - 358

ԱՆՆԵՐԴԱԿ + Վեցերորդ՝ զի ներհականայ պատահումն գոյացութեան. այլ աստուած աններհակէ է: - 170. Բոլոր անծամբ, այսինքն աններհակ կամօք: - 396

ԱՆՆԻԹ + Նախ զՆիւթն զմի բնութիւն նիւթական որպէս մարդ. և զմիւսն բնութիւն աննիւթ որպէս զաստուած. զՁևն՝ զմիւսն քանակութեամբ և որակութեամբ տարբերեալ որպէս մարդոյ. և զմիւսն ի վեր քան զկերպ և զձև որպէս աստուծոյ: - 87. Նախ՝ զի նիւթեղէն միտք՝ միջնորդութեամբ նիւթոյ՝ հասանէ յաննիւթն. որպէս տեսեալ զգիր՝ իմանամբ զգօրութիւն նորա. և տեսեալ զորակ և զքանակ՝ իմանամբ զգոյացութիւն իրին: - 131. Ո՞րպէս է զի աստուած պարզ է և աննիւթ, զնիւթականքս յառաջ էած. զի այս է կարգն որ նիւթն ի նիւթոյ, և աննիւթն յաննիւթոյ յառաջագայի: - 175. Աննիւթ է աստուած և պարզ էութիւն ըստ երկու եղանակի: - 175. Այլ թպէտ աննիւթ է աստուած՝ ո՛չ է անկարգ զնիւթականքս յառաջ ածել ըստ այսմ օրինակի. զի նիւթն որ է՝ զոյացութիւն մարմնական՝ ունի որակութիւնս իմն մարմնական. որպէս քանակ. որակ. և այլքն: - 175. Զի աննիւթ և պարզ էութիւն է աստուած. և յառաջ էած յոչընչէ զաննիւթ էութիւնքս. այսինքն զգոյացութիւն, զքանակ, զորակ, և զայլսն. և իւրով զօրութեամբն ի միասին ժողովեալ կազմեաց մարմնական նիւթ: - 175. Ոմանք աննիւթ և իմանալի, այլաբանութիւն և օրինակ ասացին. և ոչ էութեամբ ենթակայացեալ: - 221. Զինգերորդ՝ միաւորութիւն սովորեցաք կոչել յորժամ նիւթ ինչ աննիւթով կերպարանեալ տեսանի տեսակաւ: - 476. Եւ կամ աննիւթ ինչ և անկերպ՝ ընդ նիւթական կերպարանաց ձևացեալ. յորում իւրաքանչիւրոցն էութիւնք անշփոթաբար երկին. որպէս պղինձ գնդացեալ. կամ քուէացեալ: - 476. Պարզ և աննիւթ է աստուած - 805

ԱՆՆԻԹԱՐԱՐ + Որպէս և իմաստունքն ասացին զամենայն երևելիս յարացոյց իմանալեացն. զոր գոյ և որակ կոչեն. և զնիւթս պատկեր գոյին. զի որակն և գոյք անմարմին են և աննիւթաբար ի մտածութիւնս երկին: - 236

ԱՆՆԻԹԱԿԱՆ + Եւ առ հանճարն ճանաչումն ամենայն աննիւթականաց: - 97

ԱՆՆԻԹԱՂԵՍ + Դարձեալ՝ զնիւթեղէնսն աննիւթապէս տեսանէ. և զբաղադրեալսն պարզ. և զժամանակեայսն յաւիտենական. և զբազումս և զբաժանեալս միեղէն և անբաժան: - 118

ԱՆՆԻԹՈՒԹԻՒՆ + Երկրորդ՝ մարդկան քահանայութիւն նիւթական խորհրդով ներգործի. որպէս հացի զինեաւ և այլով. իսկ նոցայն աննիւթութեամբ կատարի: - 139

ԱՆՆՄԱՆ + ...բնական որակութեամբ հոգւոյն՝ նման և աննման գոլ...: - 19. Զի թէ բանին, աննման ինչ խորհիս. զի նա՛ բնութեամբ ունի. մանաւանդ եղեր արիոսեան: - 70. Ասեմք նախ եթէ՛ ո՛չ է աննման. զի մի իրն լինի բոլոր և լինի մասն՝ առ այլ և այլս: - 92. Գիտելի է, զի չարչարանք մտացն է սուտն՝ և տարակոյսն՝ և աննմանն: - 104. Երկրորդ՝ աննման նմանութեամբ. որպէս առիւծ. եզն. և այլն: - 131. Այլ վասն բազում պատճառի աննման նմանութեամբ գրեցին: - 131. Տասներորդ՝ զի ի սոցանէ՛ իմանամբ զաննման նմանն: - 132. Վեցերորդ՝ գործ բնութեանն է նոյնպէս և նման. իսկ կամացն զանազանապէս և աննմանն: - 156. Վասն է՞ր է զի ամենայն անհատք ի մարդկանէ համատիպք են միմեանց. և օտարք իրերաց. զի նմանք են, և աննմանք որակութեամբ և ձևով: - 235. Իսկ երկրորդն թէ յորմէ՞ սեռէ է օտարն և աննմանն գիտելի է, զի դէմն և կերպն ի չորից սեռից գոյանայ. ի գոյէ՛ ի քանակէ՛ յորակէ և ի տեղոյ: - 236. Եւ նուազեալ ի սմանէ քանակին, լինի նման և աննմանն ցուցեալ. որպէս յայտ է ի տառն գրեալ. զի նման և աննմանն ուրոյն են որակի: - 236. Իսկ միայնացեալ որակ ի ձևոյն, երկի աննման. զի նմանն ի վերայ որակութեան ասի. որպէս ծանրութիւն: - 236. Ապա ուրեմն յայտ է զի աննմանն և օտարն են ի

սեռի որակութեան և յատուկ ձևոյ որակի: - 236. Իսկ երրորդն թէ վասն է՞ր յամենայն իրս երկի նման և աննման. որպէս ի շնչաւորս և յանշունչս. ի կենդանիս և յանկենդանիս և յայլսն ամենայն: - 236. Եւ են աննմանք ըստ որում են գոյացութիւնք յատկացեալք ի միմեանց: - 236. Ա՛րդ՝ վասն զի գոն յամենայն իրս նոյնութիւն և այլութիւն որպէս ցուցաւ, յաղագս որոյ են նմանք և աննմանք միմեանց: - 236. Վասն որոյ գտանի յամենայն իրս նման և աննման ըստ որում յից և յոչ էից են հաստատեալք: - 237. Երկրորդ՝ նշանակէ, զի առինչ է արարածս արարչին, ըստ այսմ նման են. և զի ա՛յլ են և զատեալք յարարչէն, ըստ այսմ աննմանք: - 237. Իսկ զի անծին. և ծնեալ. և բղխեալ. ըստ այսմ աննման և յատուկ առանձնացեալ: - 237. Յաղագս որոյ և արարեալք ի նմանէ մարմին և անմարմին՝ կենդանի և անկենդան, զնմանն արարչին յինքեանս կերպագրեալ, նմանք և աննմանք են իրերաց: - 237. Եւ որպէս մարմնոյն պատկերք նման և աննման են իրերաց. նոյնպէս և հոգին ըստ միոյ բնութեան ստեղծեալք նման և աննմանք են իրերաց: - 237. Է և այլ իմն աննմանութիւն հոգւոյ ըստ իմացմանն. առաւել և նւազ. ուշիմ և ապուշ. չկամ և կամեցող. հեզ և յանդուզն. ցանկացող և ողջախոհ. ըստ բնական բարոյիցն որակացեալ. նման և աննման գոլով իրերաց: - 237. Այժմ տեսցուք թէ զի՞նչ է շահն աննման պատկերաց. զի բազում վնաս էր լինելոց թէ անհատք ո՛չ էին որոշեալ դիմօք: - 238. Այլ այս է ուղիղ. զի որպէս նախախնամութիւնն աստուծոյ զղէմքն մարմնոյն ի հաւասարութիւնն անհաւասար պահեաց, և ի նմանութիւնն աննման: - 252. Նոյնպէս և ի բանական որակութիւնս հոգւոյն՝ նման և աննման, հաւասար և անհաւասար բացատրեաց. այսինքն խոհեմ և տգէտ. հեզ և բարկացող. ողջախոհ և ցանկասէր. և այլ զանազան բարս բնական՝ մարդոյն: - 252. Նախ՝ զի զնման և զաննման ծնանի. որպէս հատն զցորեանն և զօճեղ: - 256. Զի տղայ մանուկ երթեալ ո՛չ որ զիտէր զնա. և ո՛չ նա զորք ճանաչէր զի քանանացի՝ էր և աննման վարուց նոցա: - 300. Նախ՝ որպէս բոլորն է մարմին և իւրաքանչիւր մասունքն. նոյնպէս և բոլորն մի եկեղեցի՝ և իւրաքանչիւրքն. և բոլորն քրիստոնեայ՝ և մին մարդն. եթէ նման են միմեանց և եթէ աննման: - 533. Այլ և ի մէնջ և աննման մեզ. զի աստուած է բնութեամբ: - 638

ԱՆՆՄԱՆԱՄԱՆ + Բոլոր ի մասունս. և այս երկակի. ի նմանամասնեայս՝ և յաննմանամասնեայս: - 87. Իններորդ՝ զի ի հոգի՝ ի նմանամասունս և յաննմանամասունս այլ և այլ գործէ. ըստ որում ակն տեսանէ և ո՛չ լսէ. բերանն ճաշակէ՝ և ո՛չ հոտոտէ: - 479

ԱՆՆՄԱՆԱՄԱՆԱԲԱՐ + Եւ ո՛չ աննմանամասնաբար. որպէս պետրոս՝ յոտս և ի ձեռս և ի գլուխս. զի նոքա ո՛չ միմեանց և ո՛չ բոլորին հոմանունաբար ասին: - 88

ԱՆՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ + սոքա ո՛չ են բնութիւնք ի հոգին. այլ որակութիւնք զանազանք և աննմանութիւնք. որպէս պատկերք երեսացն: - 19. Եւ զի օրինակն ունի նմանութիւն և ունի աննմանութիւն. վասն որոյ կոչի օրինակ: - 163. Իսկ աննմանութիւն բազում աս: - 164. Է և այլ իմն աննմանութիւն հոգւոյ ըստ իմացմանն. առաւել և նւազ. ուշիմ և ապուշ. չկամ և կամեցող. հեզ և յանդուզն. ցանկացող և ողջախոհ. ըստ բնական բարոյիցն որակացեալ. նման և աննման գոլով իրերաց: - 237. Ասեմք եթէ՝ ապացոյցն ո՛չ ամենայն իրօք է նման. ապա թէ ո՛չ լինէր նոյնն. վասն որոյ նոյնքանաբար տեսանի աննմանութիւն օրինակին առ ճշմարտութիւնն: - 478. Այս քան յաղագս աննմանութեան հոգւոյ և մարմնոյ: - 479

ԱՆՆՇԱՆ + Նախ՝ է՝ աննշանն զորս որոշէ՝ օրէնքն. որ ո՛չ ունի կճղակս և որոճ և այլն՝ անսուրբ է: - 295. Եւ յետ հիւրկանեայ ո՛չ աս ի քահանայից ազգէն կացին օճեալքն առաջնորդք. այլ աննշանք ոմանք անսօրեայք և տարևորք: - 449

ԱՆՆՇԱՂԿԱՊ + Միաւորութիւնն սեռաբար տրամատի յերիս. ի յանշաղկապն և ի շաղկապեալն և ի շաղաղրեալն: - 475. Ա՛րդ՝ անշաղկապ միաւորութիւնն բաժանի յերիս տեսակս: - 475

ԱՆՇԱՐՎԳԻՐ + Իսկ աստուած է պարզ գոյացութիւն և անշարաղիր. ըստ որում, ի լոյս բաղդատի: - 170

ԱՆՇԱՐԱՂԻԵԼԻ + Սակայն շարաղրի միակն պատկութեամբ, և անշարաղրելի է ինքնութեամբ: - 26

ԱՆՇԱՐԺ + Այլ հետևիմք հարցն սրբոց, որք առանց կարծեաց և խտորմանց՝ զմիաւորութիւնն քրիստոսի անշարժ պահեն: - 83. Եւ մեք զնոյն դաւանութիւնն պինդ կալցուք անշարժ յուսով ի կեանս և ի մահ և յետմահու. և նորին խոստացեալ բարեացն արժանի լիցուք ի քրիստոս յիսուս ի տէր մեր: - 101. Երկրորդ՝ զի առանձնաւորութիւն է զօրութեանց, այսինքն արիութիւն յաստուածայինսն և անշարժ գոլն և զօրացուցանելն. և զայս առ հասարակ ունին. վասն որոյ առ հասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Եօթնևժերորդ) Թէ ո՞րպէս երկիր անշարժ է՝ և երկինք շարժի: - 154. Եւ իսկապէս ներգործութեամբ, զի զօրութեամբ որ է՝ անկատար իր ինչ ի յաստուած ո՛չ է. այլ ամենայն

ներգործութեամբ. այսինքն ի տեսութիւնն և ի կամքն. ապա ուրեմն անշարժ է տեսութեամբ և կամօք: - 162. Իսկ առ աստուած նախատեսութիւնն անշարժ է և անզոջական: - 164. Իսկ Կալ՝ ո՛չ զկալն կամ զնստիլն մարմնապէս. այլ զհաստատիլն անշարժ էութեամբ. զի ո՛չ շարժի. ո՛չ բնութեամբ, ո՛չ կամաւ, և ո՛չ տեղեալ: - 172. Ո՞րպէս է երկիրս ի մէջ երկնից հաստատեալ և անշարժ մնայ: - 181. Դարձեալ՝ կէտ երկրիս անշարժ է ի մէջն. և պատճառէ՝ զշարժութիւնն երկնի: - 182. Որպէս կարակնին կէտ անշարժ է, և պատճառէ զբոլորակ ծիրն: - 182. Եւ երկիրս անշարժ է տեղեալ, ետ սմա ապականիլ երեսօք. զի տեսեալ մարդիկ եղական և ծառայ իմացեն զնոսա. և մի աստուածս կարծեսցեն և մոլորեսցին. որպէս ասէ նիւսացին ի զիրս կազմութեան: - 182. Հինգերորդ՝ զի անշարժ և անփոփոխ է ժամուց մասանց և րոպէից: - 193. Եւ զի անշարժ է: - 211. Եւ զի ի միջին կիտէն իւր ըմբռնի անշարժ: - 211. Տասներորդ՝ Առաջինն է անշարժ բնութեամբ և տեղեալ: - 221. Երկրորդն անշարժ է միայն բնութեամբ: - 221. Երրորդն անշարժ է տեղեալ և տեսակալ: - 221. Իսկ մարմինն անզգայ և անշարժ է. և յայտ է ի մեռանիլն: - 234. Իններորդ՝ անշարժ նոյնութեամբ իւրով զամենայն քննէ և իմանայ. այսպէս և միտք առ մարդն գոլով զգիտութիւն էիցս քննէ: - 271. Երկրորդ՝ նահապետք և մարգարէք կոչին լերինք և բլուրք մշտնջենաւոր վարուք և անշարժ աստուածապաշտութեամբ: - 319. Անշարժ խարսխեալ: - 456. Այլ մեք եղբարք ուղեկիցք իմ և դաւանակիցք եղիցուք. շինեալք և հաստատեալք ի վերայ հաւատոյ հիման. անշարժ խարսխեալք ի վերայ յուսոյն քրիստոսի, սեռն և յստակ կատարեալ սիրով սուրբ հոգւոյն: - 503. Եւ որ խոտէ և ունդ և պտուղ՝ է՝ կերակուր պահոց. զի անզգայ է և անշարժ տեղուջէ ի տեղի և անշունչ: - 510. Եւ որ սոցա առաւել մերձ է և անշարժ մնացեալ՝ է ազգս հայոց: - 550. Իններորդ, զի անշարժ է երկիր տեղեալ. զի կիբրկոն ասեն...: - 678. ցուցանէ թէ անշարժ է մեռեալ մարմինն ամենակն ի կենդանական շարժմանէ: - 678. Չորրորդ, անշարժ է քարն, ցուցանէ զանշարժութիւն մեռելոյն. - 679. Եւ դարձեալ՝ ցուցանէ թէ այսպէս և հոգի նորա անշարժ կայ և մնայ ի յաւիտեանական փառս և ի մշտնջենաւոր հանգիստն ամէն: - 679

ԱՆՇԱՐԺԱՊԵՍ + Երրորդ՝ ի յառնելն զարարածս լերամբք և բլրօք. զի լերինք և բլուրք, հիմունք և բրզունք են աշխարհի. վասն որոյ օրհնեցան անշարժապէս...: - 319. Եւ ապա ի գիշերին դնին սրբութիւնքն ի վերայ բազմոցին մինչև յառաւօտն անշարժապէս որպէս ասացար: - 647. Զի՞նչ է խաչիւ և աւետարանաւ կնքելն զգերեզմանն անշարժապէս: - 679

ԱՆՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆ + Նախ՝ լերինք և բլուրք մշտնջենաւորք կոչին հրեշտակացն դասք բարձրացեալք յերկինս և անշարժութեամբ սերտեալք...: - 319. Չորրորդ, անշարժ է քարն, ցուցանէ զանշարժութիւն մեռելոյն. - 679

ԱՆՇԵՂ + Վերընթաց: Վերածօղ: Մշտաշարժ: Ինքնաշարժ: Շարժօղ: Անփոփոխ: Սո՛ւր: Զգո՛յշ: Անշէղ: Անթոյլ: Անպարունակ: Թափանցիկ: Աներևոյթ: - 202

ԱՆՇԵՋ + Եւ որք խռիւ փայտ՝ խոտ՝ և եղէզն, այրեսցի անշէջ հրով: - 488. Աստ լոյսն վառեալ. և ի մեզ լոյս խղճի մտաց. և հոգին սուրբ անշէջ...: - 614

ԱՆՇԻՋԱՍԵԼԻ + Ութերորդ ի կատարածի. այն որ ո՛չ ի փրկութիւն, այլ ամենայն չարութեան ջնջումն առնելով տանջանօք որ է հուրն անշիջանելի: - 488

ԱՆՇՆՉԱՍԱՍ + Կոչի աշուն, զի անշնչին: - 197

ԱՆՇՈՒՆՉ + Չորրորդ՝ ասին ոչէ՛ և ընդդիմատեսակքն. որպէս անմարմին. անկենդան. և անշունչ: - 111. Վասն է՞ր զանազանապէս տայ աստուած զպարզևս և ո՛չ հաւասար. որպէս առաւել տայ հրեշտակաց՝ և սակաւ մարդկան. և նըւազ կենդանեաց և տնկոց և անշնչից: - 130. Ոմանք մերձ են էութեամբ արարչին. և ոմանք հեռի. որպէս իմացականքն քան զբանականս. և սա՛՛ քան զկենդանիս. և նոքա քան զտունկս. և հուսկ յետոյ անշունչ գոյացութիւնքն. ըստ մերձ և հեռաւոր բնութեանց՝ զանազանապէս առնուն: - 131. Երկրորդ՝ զի իմանայ ընդ հրեշտակաց. զգայ ընդ կենդանեաց. աճէ՛ ընդ տնկոց. գոյ ընդ անշնչից: - 231. Իսկ երրորդն թէ վասն է՞ր յամենայն իրս երկի մման և անմման. որպէս ի շնչաւորս և անշունչս. ի կենդանիս և յանկենդանս և յայլսն ամենայն: - 236. Այլ արդ՝ ի տունկն ո՛չ կարէ սրբիլ. այլ անկանի անշունչն, որ ներթո՛յ է տնկոյն, և մման նորա զի մարմին է: - 252. Կարգաւոր է ապա՝ զի անշնչոյն փոխեսցի յանէն և յանգոյն. որ մերձակայ և ներթո՛յ է անշունչ մարմնոյն: - 252. Եւ թէ ասեն՝ եթէ մեք ի տնկոյն ասենք դարձեալ ի մարդն փոխիլ և ո՛չ անշունչն: - 252. Այլ մեքխսեղեկին անխիղճ. որ միշտ ուտի անշունչ և անարիւն: - 301. Չորրորդ՝ զանազան նկարք աշտանակին, զանազան ներգործութիւնք ընթացից նոցա առ երկիրս, կենդանեաց՝ տնկոց և անշնչից: - 346. Նախ՝

զի իցէ կենդանի յորմէ ելցէ արիւն. իսկ մեռեալն կամ անշունչ քար ո՛չ ունի արիւն: - 366. Որ ի կաւոյ աչք ստեղծ. և մեռեալս յարոյց. և զանշունչ նկանակս աճեցոյց. զոր ոչ արար մովսէս: - 411. Եւ որ խոտէ և ունդ և պտուղ է՝ կերակուր պահոց. զի անզգայ է և անշարժ տեղուջէ ի տեղի և անշունչ: - 510. Եւ դարձեալ՝ ո՛չ միայն մարդոյս մարմինն, այլ և անշունչ և շնչաւորաց զոր ինչ ուտեմք յառնէ՝ ասեն որ է՝ անպատշաճ: - 718. Իսկ այլ ամենայն մարմինք շնչաւոր և անշունչ, տունկք և կենդանիք ամենայն ապականին վասն զ պատճառի: - 727. Արդ՝ եթէ ապականացու էր սա, ո՛չ երկնչէին ի սմանէ դէք. որպէս և ո՛չ յանասնոց և յանշունչ. ապա ուրեմն անապական է խաչն: - 734

ԱՆՇՓՈԹ + Յորոյ փախչելով մեր և յերկուց ծայրիցն, զառ ի մէջն ունելով ուղղապէս ընթացք, ասեմք եթէ քրիստոս ըստ անշփոթ միաւորութեանն՝ աստուածային բնութեամբն մարդ է, և մարդկային բնութեամբն աստուած է: - 75. Իսկ ընդ դէմ եւտիքեայ անշփոթ ասել՝ պահէ՝ զյատկութիւն բնութեանցն՝ ի միութիւն խառնեալ եութեանցն: - 75. Ո՛չ յեղմամբ կամ շփոթմամբ. այլ անշփոթ միաւորութեամբ զբանն մարմին եղեալ և միաւորեալ զբնութիւնս մեր կատարելապէս ընդ իւրում աստուածութեանն: - 76. Ընդ դէմ նեստորի անբաժանելի խոստովանին. և ընդ դէմ եւտիքի անշփոթ միաւորութիւն: - 81. Եւ այսպէս փախչելով ի թիր ծայրիցն, զմիջինն պահելով ընթացք բարեպաշտութեան, անշթով և անբաժան միութիւն, խոստովանիմք զքրիստոս՝ աստուած մարդացեալ. մի անձն և մի բնութիւն. և մի կամք և գործք ըստ ուղղութեանն բանի: - 81. Ո՛չ զմասն ինչ առեալ զմարդոյ. այլ զբոլոր բնութիւնն ժողովեալ անհատ մարդկութեամբն. զհոգի բանական՝ և զմիտս՝ և զմարմինս մեր՝ միաւորեաց ընդ իւրում աստուածութեանն անշփոթ և անորոշ միութեամբ: - 83. Եւ յատուկ է անշփոթ որոշումն ի միմեանց: - 106. Գոյացութիւն որ սկիզբն է ամենեցուն և նախասեռ. և ի նմանէ զուգաբաժանեալ մարմինն. և շնչաւորն. և զգայունն. և կենդանին. և բանաւորն. և մարդն. ո՛չ ապաքէն բնութիւն են սոքա այլևայլ. և ժողովեալ գոյացուցանեն զմի անհատն պետրոս անշփոթ միութեամբ: - 176. Եւ զի անշփոթ են սոքա յատկութեամբ՝ յայտ է. ուստի ասեմք, պետրոս մարդ է և բանաւոր և կենդանի և զգայուն և շնչաւոր և մարմին և գոյացութիւն: - 176. Նախ՝ զի աստուծոյ է մարմին՝ կոչի տաճար իբր կարօղ սրբութեանց. և դարձեալ զի անշփոթ է միաւորեալ՝ կոչի տաճար: - 319. Այլ որդին որդի եղև և անշփոթ մնացին երրորդութեանն դէմք: - 468. Չի եութիւն ընդ պատահման միշտ անշփոթ միաւորի. որպէս որակ և քանակ ի գոյացութեան. զի անմեկնելի որոշմունք են: - 475. Եւ են որք անշփոթ միաւորին. որպէս հուր և երկաթ. հոգի և մարմին. սեռ ի տեսակս. և տեսակ յանհատս: - 475. Յասիցելոցս ո՛չ որք յարմարի միաւորութեան փրկչին. բայց միայն երրորդն առաջնոյն. այսինքն եութիւն առ եութիւն անշփոթ խառնումն. որպէս հոգւոյ և մարմնոյ. զոր և յառաջիկայո՞ց ցուցցի: - 476. Ամենակատար և անշփոթ մարդանալովն ըստ մեզ մարդասիրապէս՝ ի բութիւնս մեր տեսակացեալ, և առ բաժանականս մեր անայլայլաբար ըստ բնութեան միոյ յառաջ եկեալ: - 477. Իսկ բանն աստուած կատարեալ լրիւ մարդացեալ բովանդակապէս. հոգի մարմին և միտս ունելով անշփոթ կատարելութեամբ և անբաժ ենթակայութեամբ: - 479. զի անխառնակ և անշփոթ երեսեցի մադանալն բանին յազգէն յուդայ. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի լ զուխն, դ համարն: - 612. Այլ հզօրագունին յաղթելով. որպէս լոյս արեգականն ընդ իւր միաւորէ՝ զամենայն լոյս անշփոթ և անծախ: - 770. Միովն ստուգէ՝ զաստուածութիւնն. և միովն հաստատէ՝ զմարդն կատարեալ. և երկրորդին անբակ և անշփոթ և անբաժան զմիութիւնն յայտնէ: - 770

ԱՆՇՓՈԹԱԲԱՐ + Եւ կամ աննիւթ ինչ և անկերպ՝ ընդ միւթական կերպարանաց ձևացեալ. յորում իւրաքանչիւրոցն եութիւնք անշփոթաբար երկին. որպէս պղինձ գնդացեալ. կամ քուէացեալ: - 476

ԱՆՇՓՈԹԵԼԻ + Այսպէս իմասցիս ըստ միաւորութեան բանին և անշփոթելի խառնմանն: - 75

ԱՆՇՕՇԱՓԵԼԻ + Անշօշափելին շօշափեալ: - 470

ԱՆՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ + Այլ մասունք ողջախոհութեան են երեք. այսինքն ժուժկալութիւն. անոխակալութիւն. և համեստութիւն: - 581. Անոխակալութիւն է զամբոխումն ատելութեան զուարթութեամբ և գթութեամբ արգելով: - 581

ԱՆՈՂՈՐՄ + Տասներորդ՝ արիւն ուտել զազանա՛ց է հմակերաց. զի մի՛ լիցուք անողորմ և զազանասիրտ՝ հրամայէ՝ զարիւնն հանել և զանզգայ մարմինն եփել և ուտել: - 295. Նախ՝ զի խստասիրտք էին և անողորմ. և ո՛չ տային հանգչիլ ծառայիցն և անասնոցն: - 371. Երրորդ, զի ողորմեցաւ աստուած անբանին զի մի՛ հարկանիցէ անողորմ...: - 388. Նախ՝ զի մի՛ մարդիկ յանդիմանեցեն չարք և անողորմ. այլ աստուած յանդիմանեաց և ողորմեցաւ: - 432. Վասն

անողորմին տանջի ողորմութիւնն: - 491. Իրաց տէր և անողորմ: - 601. Եւ որպէս նեռն լինիցի անողորմ քան զամենայն հալածիչս յառաջագոյն. - 708

ԱՆՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆ + Թէ ասիցէ ոք, թէ աստուած յողորմութենէ կամացն փոխի յայնժամ յանողորմութեան յաթոռ: - 778

ԱՆՈՅՇ + Դարձեալ պտղաբեր ծառ՝ ունի պտուղ և ծաղիկ և հոտ անոյշ: - 212. Նշանակեն զնոսա՝ որք ունին զպտուղս բարի գործոց. և զծաղիկն հաւատոյ. և զհոտ գիտութեան՝ ամենայն մարդկան անոյշ: - 212. Արդ եթէ ի խարտեաշ մաղձէն ի լեարդն է մնացեալ, լերդին համն ի լեղւոյն առնու և բերանն լեղի դառնայ. իսկ եթէ ի սեաւ մաղձէն է մնացեալ ի լեարդն. բերանն թթու դառնայ. իսկ թէ պալղամն մնայ ի լեարդն, բերանն աղի փոխի. իսկ թէ յըստակ արիւնն մնայ ի լեարդն, լերդին համն անոյշ լինի, և բերանոյն համն անուշ տայ և քաղցր: - 242-243. Վասն երկրորդին՝ զի ասէ՝ «և ի պատարագս նորա». այսինքն զի ընկալաւ ի հոտ անուշից: - 286. Եւ նոյն գաւազան յարմատոյն յեսսեայ. և բուրվառն հօր ի հոտ անուշից: - 345. Եօթներորդ, նոքա յօտարաց մատուցանէին. այսինքն զուարակ և նոխազ, իսկ քահանայապետն մեր քրիստոս զմարմին իւր պատարագեաց հօր ի հոտ անուշից...: - 354. Եւ զանգեալ նաշիին զյիշատակ մարտիրոսացն՝ ուր խառնենք աղ ի հաստ պատարագին և իւղ անոյշ ի խորհուրդ նոցա: - 356-357. Ի սոցանէ ափով չափ դնէր քահանայն ի սեղան ողջակիզացն ի հոտ անուշից տեառն: - 357-358. Եւ յայսմանէ՝ հանեն մասն գերիկամունս և զլերդափոյթն և զբովանդակ ճարպն ի հոտ անուշից տեառն: - 358. Զորրորդ՝ վասն փրկութեան ի հիւանդութենէ կամ ի պատերազմէ՝ փրկեալք, մատուցեն ասէ պատարագ և նւէրս ընծայեսցեն ի սեղանն ի հոտ անուշից: - 358. Ողջակիզիւն ի հոտ անուշից. ի հաճոյս աստուծոյ հրով սիրոյն աստուծոյ: - 360. Եւ միայն յողջակեզ. ի խաչ սեղանոյն ի հոտ անուշից հօր և հոգւոյն սրբոյ: - 361. Եւ միւսն ի սեղանն ի հոտ անուշից: - 362. Նշանակէ՝ զպատարագիւն քրիստոսի ի սեղան խաչին ի հոտ անուշից հօր և հոգւոյն: - 362. Եւ զմորթ մեղաց մերկացեալ ի մէնջ որ է՝ հաճոյ աստուծոյ ի հոտ անուշից: - 362. Ի հինգ տեղւոջ ի հինն հուր էջ յերկնից ի վերայ սեղանոյն և հոտուտեցաւ ի հոտ անուշից: - 363. Ի ներքուստ՝ սիրտն և երիկամունքն և լերդաբոյթն ընդ ճարպին ճենճերեալ ի հոտ անուշից. որպէս հրամայեաց մովսէս: - 367. Իւղ անոյշ յանուն յիսուսի հեղեալ ի վերայ քոյ կնիք երկնաւոր պարզեաց: - 593. իսկ խունկն մերձեալ ի հուրն և զհոտն բուրեալ՝ է՝ մարմինն միաւորեալ ընդ բանին. և զհոտ անոյշ բուրեալ աշխարհի: - 645. Երրորդ՝ ընդունելի եղև հօր ի հոտ անուշից: - 657. Երրորդ, զիւղ անոյշ մատուցանենք: - 657. Զի ծուխ խնկոցն ի վերայ սեղանոյն, Նախ նշանակէ՝ սեղանն զքրիստոս. և ծուխն զաղօթս սրբոցն. զոր արծարծէ՝ հօր ի հոտ անուշից: - 749. Որ և այն քան զերագանց է միաւորութիւնն քրիստոսի ընդ եկեղեցի քան զմարմնական հարսանեաց, որպէս լոյս քան զխաւար. և իւղ անոյշ քան զգարշութիւնս: - 757. Որպէս ասեն վարդապետք, լցեալ առ ժամայն ամենայն անոյշ և քաղցր ուրախութեամբ, տեսանեն զմարդն մարդկան արարիչ: - 763

ԱՆՈՏՆ + Դարձեալ, ի տիպ պահապան հրեշտակին որ նստէր մի ի սնարից և մի յանոտից տեառն զերեզմանին. - 679

ԱՆՈՐԱԿ + Եւ է որ ո՛չ է է՝ և բարի. որպէս նիւթ անորակ: - 22. Երրորդ՝ ասի ոչէ՝ նիւթն անորակ. որ ո՛չ ունի ձև և ո՛չ ունի տեսակ և ո՛չ որակ: - 111. Եւ զորօրինակ՝ անորակ նիւթն որ է՝ միշտ զօրութեամբ, ամենայն մարմինք որ ներգործութեամբ են՝ առ նա զօրութեամբ են: - 169. Այլ ասիցէ ոք, թէ բազում ինչ զոն ի յայլս գոյացութիւն և ի յայլս պատահումն. որպէս ջերմութիւն ի հուրն գոյացութենէ, և ի անորակ մարմինն պատահումն. և տերնն ըստ ինքեան գոյացութիւն է, և ի ծառն պատահումն. այսպէս և մազն: - 169. Պատասխանենք առ այս եթէ՝ առանց ջերմութեան անձև և անկերպ է անորակ մարմինն. իսկ տերնն զարդ է ծառոյն. և մազն մարմնոյն: - 170. Ութերորդ՝ անորակ է և դիւրափոխ: - 207

ԱՆՈՐԴԻ + Եւ ելի մեռաւ անորդի որ էր յազգէն նաթանայ: - 460

ԱՆՈՐԻՇ + Այսպէս և ոչն. որպէս անդ՝ ուր ասէ արիստոտէլ՝ «ո՛չ մարդ» որ է անորոշելի անուն. և «ո՛չ նստի» որ է՝ բացասութիւն. և այլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124. Ութերորդ՝ թաղամասաւորն. որ թաղիացեալ է միսն ի կաշին և չքերթուի. որ անորիշ է ի խառնակ կենաց: - 371. Իսկ բանին աստուծոյ քաջ սիրով եռացումն ընդ մարմնոյ անբաժ և անորիշ գործեաց միաւորութիւն: - 478

ԱՆՈՐՈՇ + Ո՛չ զմասն ինչ առեալ զմարդոյ. այլ զբոլոր բնութիւնն ժողովեալ անհատ մարդկութեամբն. զհոգի բանական՝ և զմիտս՝ և զմարմինս մեր՝ միաւորեաց ընդ իւրում

աստուածութեանն անշփոթ և անորոշ միութեամբ: - 83

ԱՆՈՐՈՇԱԿԻ + Այլ ա՛յս է, Չի ճանաչէ՛ իբրև զաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնայ. զի բացարձակ է որդւոյն անունն. այսինքն անորոշակի. զի որոյ և տացես թէ բանին և թէ մարմնոյն՝ կարէ՛ ասիլ: - 48.

ԱՆՈՐՈՇԱՊԷՍ + Եւ այսու չորեքկին կապովս ըմբռնեմք զաստուած անորոշապէս...: - 317

ԱՆՈՐՈՇԵԼԻ + Չորրորդ՝ զի անորոշելի է ի հօրէ որպէս բան ի մտաց: - 49. Չորրորդ վկայ և մեծն դիոնէսիոս. որ յաստուածային անուանսն ասէ՝ «ի յաննիւթ և յանորոշելի բարւոյն ծագեաց երկու լուսափայլութիւն»: - 64. Այսպէս և ոչն. որպէս անդ՝ ուր ասէ արիստոտէլ՝ «ո՛չ մարդ» որ է անորոշելի անուն. և «ո՛չ նստի» որ է՛ բացասութիւն. և ա՛յլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124

ԱՆՈՐՈՇՈՒԹԻՒՆ + Այլ զբանիս խրթնութիւն առնէ կոչմանցն անորոշութիւն. զի կոչի շնորի իջեալն պարզև. որպէս մարգարէութիւնն: - 783

ԱՆՈՒԱՆԱԿԻՐ + Նոյնպէս և յետև անուանակիր և օրինակ ճշմարիտն յիսուսի: - 417

ԱՆՈՒԱՆԱԿԻՑ + Այլ և գործակից նմա մարդիկ՝ անուանակից եղեն նմա և չար կոչեցան: - 148

ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ + Չորրորդ՝ ըստ անուանակոչութեանն. զի մելքի՝ որ է՛ թագաւոր. և թագաւորէր սաղիմայ: - 301-302

ԱՆՈՒԱՆԵԼԻ - Անանուն անուանելի է աստուած. զի անունն սահման է. և սահմանն յայտնիչ բնութեանն: - 49

ԱՆՈՒԱՆԵՍ + Այլ և որդի և բան անուանի ժ գլխով: - 29. Եւ զիտեմք հաւաստի թէ որդի էր. զի հրեշտակ անուանէ զնա զիրն...: - 40. Իսկ ուր ուրեք զի զգեստ անուանի մարմինն յաղագս **բ** իմն պատճառաց: - 43. Իսկ զի Բան անուանի: - 49. Իսկ զի Յովիւ անուանի: - 49. Եւ այլք աստիճան դնեն Երրորդութեանն և անուանեն արարիչ՝ և գործակից՝ և պաշտօնեայ: - 51. Ասեն դարձեալ թէ՛ և հեթանոսք մի աստուածս անուանեն զամենայն կուռս, այլ բազումք են. որպէս և մարդկութեանս մի ասի բնութիւն, այլ բազումք են մարդիկք. ապա և դուք բազմաստուածք էք: - 54. Վասն որոյ հոգի քրիստոսի անուանի: - 61. Եօթներորդ՝ վկայ դամասկացիին որ ասէ. որ և նա ևս քաղկեդոնիկ է. եթէ յայտնապէս զհոգին սուրբ ի հօրէ՛ ասենք. և զնա հոգի հօր անուանենք: - 64-65. Ա՛րդ՝ զհոգին սուրբ ի յորդւոյ ո՛չ ասենք. սակայն զնա հոգի որդւոյ անուանենք: - 65. Իսկ ի վերն քան զամենայն անուն. թէպէտ և անուանեիմ և յետս՝ և օծեալք բազումք ի հինն և ի նորս: - 95. Չորեքտասաներորդ՝ ասէ պօղոս յեփեսացւոցն թէ՛ հայր կացոյց զքրիստոս յերկնաւորս ի վերայ ամենայն իշխանութեանց. և պետութեանց. և զօրութեանց. և ամենայն անուանելոց. ո՛չ միայն յաշխարհիս այլ և ի հանդերձելումն: - 97. Ընդէ՞ր դուստր ո՛չ անուանի: - 109. Երկրորդն է պատճառաբանական. որ ի պատճառելեացս՝ այսինքն յարարածոցս զգեղեցիկն տեսեալ, զպատճառն և զարարիչն վերակոչենք և անուանենք: - 122. Եօթներորդ՝ այն երևեալ և ո՛չ կայացեալ. և աստ երևեալ և կայացեալ, որպէս ասենք զեղջերաքաղն անուանեալ և ո՛չ ենթակայացեալ. իսկ զեղջիւրն անուանեալ և ւացեալ: - 133. Երրորդ՝ Հրա՛տն. զոր մարեիս անուանեն. ջերմ է և չոր. **իս** օր յամէ՛ ի կենդանակերպն. և ի ժգ ամիսն պատէ՛ զամենայն: - 189. Այլ և յորժամ սատակեցաւ յուլիանոս, զժողովեալ ինչսն սուրբն բարսեղ բաժանեաց ժողովորեանն. նոր տարի անուանեալ ի կեսարիայ: - 200. Եւ ըստ որում լոյս շնորհաց՝ հաւատ և լոյս անուանի: - 269. Եւ որպէս զպատկեր թագաւորին նկարեն թագիւ և ծիրանեաւ և այլովն՝ և անուանեն զպատկերն թագաւոր: - 271. Ուստի և զորդիսն նորա՝ որդիս աստուծոյ անուանէ զիր: - 288. Եւ այլք ասեն թէ՛ գետն առ որով բնակեալ էր նա՛՝ փայտ բերէր, անտի անուանեցաւ երբեր: - 299. Դարձեալ՝ ամենայն անուն որ կոչի՛ կամ նախ քան զինքն լինի յորմէ՛ անուանի. որպէս հայրն կոչէ՛ զորդին իւր մարդ: - 312. Երկրորդ՝ ընդ դէմ չէիցն է որք միայն անուանիմ, այլ էութեամբ ո՛չ են աստուածք. այլ նիւթ են եղական: - 332. Եւ յանուանէմ զօրացեալ էր մովսէս. և նոքա տկար և տգետ: - 350. Երրորդ՝ որպէս ինքն զզգալի աստեղս թուէ՛ և յանուանէ՛ կոչէ, նոյնպէս և զիմանալիսն ետ թուել: - 377. Երրորդ՝ վախճանեալ մովսէս ի լերինն, և միքայլ փոխադրէր զմարմինն. սկսաւ սատանայ հայիոյել զսուրբն և սպանօղ անուանել վասն հարկանելոյն զեգիպտացիս...: - 410. Եւ հրաւիրակք են անուանեալ քրիստոնեայք. որք չունին զգործս՝ նոքա փութով հանին ի բաց: - 440. ...եկն երևեցաւ. այսինքն մարդացաւ մարդասեր բժիշկն. և առողջացոյց զկարեվեր խոցեալքս. ըստ որում բժիշկ անուանէր զինքն անկեալ ի ձեռս աւազակաց հիւանդին: - 467. Երրորդ առ այսոքիւք՝ միաւորութիւն անուանենք և զխառնուածս երկուց նայից ըստ զանազան որակութեանց...: - 476. Այսպէս թէ ուրեք մարդ միայն անուանի քրիստոս «զճշմարութիւն խօսեալ». և կամ՝ «աստուած կնքեալ». ո՛չ ինչ ուրեք վնասէ զմիաւորութիւնն իբր մարդ սոսկ կամ աստուած միայն.

այլ աստուած համանգամայն և մարդ խոստովանի միացեալ: - 477. Չայս դաւիթ ներքին դժոխք անուանէ...: - 505. Հինգերորդ վկայ, զի ի բոլոր տարին յերեկոյի շաբաթուն կիրակմուտ անուանեն ամենայն ազգք. նոյնպէս և մեր յամենայն շաբաթս յերեկոյին լոյս զուարթ ասեմք, և սուրբ աստուած որ յարեար. ի յայս շաբաթի աւուրս սկիզբն առեալ: - 509. Եւ վասն այն այլազգ ո՛չ հաւատան. զի յառաջն չկայր մինչ ի նա՛. և առաւել վասն այն անուանեցաւ լուսաւորիչ: - 549. ...որպէս գրէ առաքեալն եթէ «բազումք անուանին աստուածք եթէ յերկինս և եթէ յերկրի»: - 711. Չոր և բիբն անուանեալ պահապան, զառաջինն ո՛չ զգուշացեալ, լինի դարձեալ ձեռնտու, զաւելորդսն արտաքս մերժելով. որ անուանի արտասուք. այսինքն արտաքսեալ: - 787. Յորում պաշարեալք ի հինից նետողաց կրկին յարուցեալ խորա՛զմ անուանեալ ազգաց: - 788

ԱՆՈՒՂՈՒՅՑ + Որք զաչս իմաստից յիմանալի ճառագայթիցն խուսափեցին թիւր կամօք, և խոտոր մտօք. զանուղղայս խորհելով, և զանպատշաճս բարբառելով. յարձակեալ անկապ լեզուս և անդուռն շրթամբք բացեալ յերկինս. ցոպ բերանով ի բարձունս բարբանջելով. և յածեալ ընդ երկրաւ լեզուագարելով. որոց դատաստանն ի բնէ ո՛չ դատարկանայ. և կորուստն ո՛չ նիւրեւցէ: - 31

ԱՆՈՒՆ + Եւ զայլ ամենայն բնախօսութիւն յաղագս բարւոյ և չարի՛ գտցես ի Դիոնէսիոսի ի չորս գլուխն յաստուածային անուանսն...: - 24. Վեցերորդ Չայր անուը արար չութեան՞ է, թէ բնութեան: - 29. Իննևտասներորդ Չի՞նչ է հաւասարն աստուծոյ, և բարձրացոյցն, և շնորհեացն անուը: - 30. Նախ՛ զի գործ է նեռինն ուրանալ զաստուած, որպէս իւր անուըն յայտնէ...: - 34. Ապա թէ ո՛չ հարկ է թեզ ասել ըստ բազում անուանցն և բազում բնութիւնս գոլ աստուծոյ: - 38. Վեցերորդ առարկեն թէ՛ որ հայր կոչեմք աստուծոյ՝ բնութեանն է անուը թէ արարչութեանն: - 39. Պատասխանեմք՝ թէ հայր ո՛չ բնութեանն է անուը և ո՛չ արարչութեանն. այլ առանձնաւորութեանն. զի այնու յատկանայ յորդոյ և ի հոգւոյ: - 39. Այս օտարութիւն անուանցս լծակցեալ ընդ միմեանս՝ առնէ զմոլորութիւն հերձուածողացն: - 43. Իսկ մի և ճշմարիտ ասելովն՝ յատկացնէ՛ ի բազում և ի սուտ աստուածոց հեթանոսաց որ անուամբ միայն են: - 47. Իսկ և զինքն անուամբ յայտնէ թէ «զյիսուս քրիստոս»: - 47. Այլ այն է, Չի ճանաչէ՛ իբրև զաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնայ. զի բացարձակ է որդւոյն անուըն...: - 48. Անանուն անուանելի է աստուած. զի անուըն սահման է. և սահմանն յայտնիչ բնութեանն: - 49. Իսկ այլ ամենայն անուանքն՝ ներգործութեանցն են առ մեզ արարեալ՝ և հովանւոյն. բայց բաժանին ամենայն անուանք յերկուս: - 49. Եւ ընդ անուանցն զշնորհն յարմարեն: - 51. Եւ թէ արարած է՝ զիա՞րդ հաւատամք և կատարիմք. այսինքն յորժամ խնդրեմք և առնումք. զի ո՛չ տան մեզ ըզհայցւածքն որք են արարածք. որպէս անուամբ միայն աստուածք հեթանոսացն: - 52. Եւ այլ անուը այլոյ բնութեան ո՛չ թըւակցի. որպէս ո՛չ մի երկուին և կամ՝ երկուքն երեքին: - 54. Տես՛ զի այլ և այլեն բնութեամբ, և անուամբ թըւակից առնէ: - 54. Իսկ մովսէս՝ որ միոյ բնութեան էին հաղորդք և միոյն անուան քերովբէքն, մի յաջմէ և մի յահեկէ ասէ: - 54. Չորրորդ վկայ և մեծն դիոնէսիոս. որ յաստուածային անուանսն ասէ...: - 64. Տասներորդ՝ զի թէ նա վասն բնակութեանն երկրպագելի է և աստուած, ո՛չ միայն եղիցի նա՛ աստուած, այլև ամենայն երկնաւորք և երկրաւորքս. որք բնակեալ ունին զաստուած և կոչին անուամբ աստուածք: - 67. Չի ո՛չ էապէս՝ այլ արտաքուստ և եկամուտ ունի զաստուածն անուը: - 70. Չի նոյն ինքն քրիստոսդ անուը ուսուցանէ զքեզ աստուածութեամբն մարդ գոլ, և մարդկութեամբն աստուած: - 75. Իսկ անձն առանց բնութեան՝ միայն անուը է սոսկ. որպէս որդի՛ կամ քրիստոս՝ կամ յիսուս: - 82. Ա՛րդ՝ սոքա զանուըն մի ասեն, և յանուըն միաւորեն զբ էութիւնսն. այսինքն զաստուածն և զմարդն. և ասեն մի անձն. մի որդի. մի քրիստոս. և այլն: - 82. Ապա ուրեմն յորդիութիւնն և յանուըն խոստովանին միութիւն ի պատրանս պարզամտաց. և զճշմարիտ միութիւնն ուրանան և փախչին: - 82. Դարձեալ սուրբն յերկրորդ գլուխ աստուածային անուանցն ասէ...: - 83. Իսկ թէ անիր, ապա միայն անուամբ է մի և ո՛չ իրօք. որպէս հոմանուն ձայն՝ անուամբ հաղորդեալ և բնութեամբ այլև այլ: - 86. Նիւթն. ձնն. այսինքն է կերպն. Գաւառն. Ազգայինքն. Ժամանակն. Տեղին. և յատուկ անուըն: - 87. Բաժանեն և ուրեք զյատուկ անուըն. այսինքն աստուած և մարդ. այս է զմարդկային բնութիւնն մարդ, և զաստուածային բնութիւնն աստուած. որպէս նեստորի թըլի: - 87. Եւ է՛ ուրեք զի միաւորեն զանուըն մի քրիստոս՝ մի տէր՝ մի որդի՛ և մի անձն ասելով որպէս քաղկեդոնի թըլի երկաբնակ ժողովոյն: - 87. Ա՛րդ՝ յատուկ անուամբ զմիութիւն խոստովանին. և ո՛չ իսկական բնութեամբ: - 87. Նախ՛ զի հոմանուն ձայնն միայն անուան և ո՛չ իրի հաղորդի: - 88. Իսկ տէր մեր անուամբ և բնութեամբ է աստուած որպէս խոստովանիմք դասք ուղղափառաց: - 88. Նոյնպէս և

քրիստոսն անուև և տէր՝ և աստուած՝ և այլն՝ զոյգ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն...: - 89. Այսպէս և նեստոր մի ասէր զքրիստոս ո՛չ ըստ իրին միութեան, այլ ըստ անւանն համաձայնութեան. որպէս հոմանուն ծայն մի ունելով զկոչմունս, և զանազան բնութիւնս ի ներքոյ մի անուանն: - 90. Յիրաւի՛ ապա և նմա ասի շնորհել և տալ. եթէ զանուև և եթէ զիր: - 94. Եւ այժմ զինեսցուք առ քեզ՝ քոյին բանիւ. որպէս դուդ ասես՝ շնորհօք տըլաւ մարդոյն այն անուև օծութեան և որդիութեան և տէրութեան և իշխանութեան: - 94. Իսկ ի վերն քան զամենայն անուև. թէպէտ և անուանեին և յետու՝ և օծեալք բազումք ի հինն և ի նորս: - 95. Ո՞չ ապաքէն ի վեր ասեմք զմարդն անուև կենդանի մարդոյն՝ քան թէ գրեցելոյն: - 95. Անձն այն գոյացութիւն է՝ թէ լոկ անուև: - 95. Իսկ թէ միայն անուև առանց էութեան. ապա անւամբ խոստովանիս աստուած զքրիստոս և ո՛չ գոյացութեամբ. և հաւասարե՛ս զնա մովսէսի. որ անուամբ աստուած կոչեցաւ և ո՛չ էութեամբ: - 95. Եւ դարձեալ՝ քրիստոսն անուև զմիաւորութիւնն նշանակէ երկուց բնութեանց. ըստ որում աստուածութիւնն էօծ զմարդկութիւնն. որպէս ասէ աստուածաբանն և սուրբն կիրեդ: - 95. ը) Անուամբ հրեշտակացն: - 102. ժ) Յատուկ անուամբ հրեշտակաց: - 102. Անճառելի է բնութեան և էութեանն բան. և ճառելի են անուանքն: - 103. Յաղագս որոյ և անանուն է աստուած. զի անունն զբնութիւնն յայտնէ. որպէս մարդ: - 103. Որպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս յաստուածային անուանսն բ զլուխն...: - 106. Նոյնպէս և էութիւնն աստուծոյ ի յէքս բազմացեալ. և աստուած անունն ի բազում աստուածս. և մնացեալ նոյն մի աստուած ...: - 106. Ձի անդրանիկ է էն անուև քան զամենայն բարի և ազնիւ և այլն...: - 111. Չորրորդ՝ որ սկիզբն ունի և կատարած. և թէպէտ հասարակ սոքա յաւիտեանք կոչին, այլ ունին յատուկ անունս: - 115. Եւ երկրորդն որ է պատճառաբանականն՝ առաւել է քան զառաջինն. զի յաղագս աստուածային անուանցն է քննութիւն: - 123. Այսպէս և ոչն. որպէս անդ՝ ուր ասէ արիստոտէլ՝ (ո՛չ մարդ) որ է անորոշելի անուև. և «ո՛չ նստի» որ է՝ բացասութիւն. և այլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124. Վասն որոյ հիացական կոչի անունն աստուծոյ: - 127. Դարձեալ՝ աստուածք կոչին ո՛չ փաղանունաբար, այլ հոմանունութեամբ. այսինքն անւամբ միայն, այլ ո՛չ բնութեամբ: - 137. Ասեմք առ այս եթէ՛ զինչէն անուամբ կամ սահմանաւ ճանաչի. և անունն յայտնի է ըստ ինքեան: - 140. Քանի՞ հրեշտակապետի անուև ասի կամ մեկնի: - 144. Նոյնպէս և յառնել մարդոյն և անուև դնելն կենդանեաց՝ փառս ետուն աստուծոյ. իսկ նա լռեաց: - 147. Եւ յօհաննէս զսա օդոյ՝ դասէ. վասն այն նոյն անուամբն պօղոս իշխան օդոյս կոչէ. կամ զի յօդս են բնակեալ և իշխեն մարդկան: - 150. Այլ նոքա ամենեքեան ա՛զգ են դիւաց. և ըստ զանազան գործոյն՝ զանազան անուան հանդիպեցան. որպէս դևն պոռնկութեան, և հպարտութեան, և բեղզեբիւղ, բեհմովթ, և այլն: - 150. Երեսուննդ) Տարեմուտն, և անւանք ամսոց: - 154. Քառասուննէ) Վասն ծառոյ՝ և ձևոյ և անուան նոցին. և զի բոյսք փութով աճեն քան զծառս: - 155. Յիսուննգ) Ադամ եդ անւանս ամենայն կենդանեաց: - 155. Չոր սուրբ հայրապետք փոխեցին զանուանս նոցա և եդին բոլոր շաբաթուն եօթն աւուրցն: - 190. Ձի՞նչ են անուանք ամսոց: - 200. Ամսոցդ անւանք են որ ի նախնեացն անուանէ. և են որ յեղանակացդ. և են որ ի դիցն: - 200. Եւ ի գիրս սուրբս՝ մարգարէից այլոց ազգաց անուանք ո՛չ յիշին բաց ի հայոցս: - 201. Իսկ յունացն՝ ի վերայ դիցն անուանցն է: - 201. Իսկ մարտն և ապրիլն՝ իմաստասիրաց անուանքն են. և Օգոստոսն թագաւորի: - 201. Վասն է՞ր ադամ անւանս եդ ամենայն կենդանեաց և այլոցն: - 219. Զարկաւոր է անուև ամենայն իրի: - 219. Նախ՝ զի անուամբն գոյանայ իրն ի միտս մեր. և անանունն իբր յանգոյս է համարեալ մեզ: - 219. Երկրորդ՝ անունն սահման է կարճառօտ յայտնիչ բնութեան ենթակայ իրին որպէս ասէ իմաստունն: - 219. Երրորդ՝ զի ադամայ ետ աստուած զբնական իմաստութիւնն առ ի ցուցանել զլաւագոյն ծնունդս բանին՝ հրամայէ՛ անունս դնել: - 219. Չորրորդ՝ զի ցուցցէ անձնիշխան զոլ զմարդն, վասն որոյ հրամայէ՛ նմա զի զոր ինչ և կամեսցի՝ անուև դնիցէ: - 219. Զինգերորդ՝ օգնական ետ զկենդանիքդ մարդոյն. որպէս ծառայք տեառնն. անուամբ պարտ էր ճանաչել զնոսա: - 219. Վեցերորդ՝ բարերարն աստուած իւր արարչութեանն կցորդեաց զադամ՝ անուանս դնելովն: - 219. Ձի քահանային է անունս դնել յետ աւագանին ծննդեանն: - 219. Ձի ի կոչումն անուան չորքս այսոքիկ երևին միանգամայն. բանն և խօսքն և ձայնն և տեսութիւնն. այսոքիւք զմարդն կատարեալ երևեցոյց աստուած: - 219. Տասներորդ՝ անունն յարմար նշանակութիւն է կենդանեաց ըստ բարուցն և զանազան կերպիցն եդեալ. զի ամենայն անուև յիրէն և ի գործոյն և ի ձայնէն դնի: - 220. Չանուանս զլխաւորացն որպէս սեռ՝ աստուած կոչեաց. որպէս երկին. երկիր. լոյս. և այլն: - 220. Եւ անուև կնոջն: - 228. Իններորդ՝ զի և ի հոգևորն՝ փոքունք զմեծամեծաց անուանս կոչէին ինքեանց ի

մոլորումն մարդկան. որպէս սինոն կախարդն ասէր զհնքնէ՛ թէ քրիստոսն իցէ. մինչև յանդիմանեցաւ ի պետրոսէ: - 238. Վասն այսր պատճառի կոչեաց զանուև կնոջ իւրոյ կեանս. զի աճումն է և ծնունդն և մայր ամենայն կենդանեաց: - 276. Ութերորդ՝ Անուանց նախահարցն և կանանց նոցա: - 283. Տասնևե՛ Գօտեմարտիլն յակորայ. և անուանն սքանչելի. և հռաքել լայր զորդիս իւր: - 283. Քսանևո, Վասն մորենւոյն. և Որէնն անուև: - 283. Ութսուներ, Վասն անուանց արարչին ի սուրբ գիրս: - 285. Այսինքն տեսութեամբն գոչէ՛. կամ զհոգին կոչէ արեան անուամբ: - 287. Որպէս ենովս որ յուսացաւ կոչել զանուև տեառն աստուծոյ. այսինքն յուսացաւ զհանդերձեալ կեանսն որ աներևոյթն էր. և վասն իւրաքանչիւր զործոց գոլ հատուցումն. և կոչեաց զանուև աստուծոյ ի յօգնականութիւն: - 288. Երրորդ՝ յուսացաւ կոչել զանուև տեառն աստուծոյ ի յօգնութիւն. զոր մարդիկ յուսահատեալ էին եթէ վասն մեղաց մերոց եթող զմեզ աստուած ի ձեռաց. և նա ի յօգնութիւն կոչեաց զանուև տեառն աստուծոյ...: - 289. Չորրորդ՝ զի **բ** արձան կանգնեաց պղնձի և խեցի և արար գիր. և զոր ինչ աղամ անուև եղ իրաց, զամենայն գրեաց ի նոսա. զի մի՛ այլայլեսցին ի զնչուս և ի լեզուատ արանց: - 289. Կամ որպէս ասեն թէ՛ ներսէս անուև արուեստաւոր տապանին՝ շինեաց իւր տուն ի վերոյ կողմանէ. և զի ո՛չ էր հրամանաւն աստուծոյ՝ սատակեցաւ նա՛ անդ, և զնորա գէշն ուտէր ագռաւն: - 294. Չայն է իմանալ, որ ի բաժանել զլեզուս, բան և բառ և անուև խառն գտանին բազում ազգաց: - 297. Դօրն անուև մելքի, և մօրն սաղա. և քաղաքին սաղիմ: - 300. Նոյնպէս և մելքիսեղեկ թագաւոր էր սաղիմայ. որպէս և անուև յայտնէ. մելքի՛ որ է՛ թագաւոր: - 300. Տասներորդ՝ զի մելքիսեղեկ ո՛չ միայն պատարագաւն, այլ և անուամբ և տեղեաւ ևս օրինակ էր քրիստոսի: - 301. Երկրորդ՝ զի իսահակ աւետեաց է որդի և խնդութեան զաւակ որպէս անուև յայտնէ իսահակ, որ է՛ ծաղր: - 304. Դինգերորդ՝ զի իսահակ նախքան զծնանիլն կոչեցաւ անուև: - 305. Դայրն արբահամ կոչեաց զանուև որդւոյ իւր իսահակ: - 307. Կոչեցան և մկրտեալքն անուամբ նոր...: - 307. Իսկ թէ վասն է՞ր ոչ ասաց զանուև նմա: - 311. Ասեմք թէ յակոր ո՛չ զներգործութեան անուև հարցանէր աստուծոյ, զի գիտէր որ աստուած էր և ինքն իէլ կոչեցաւ որ է աստուածատես. այլ անուամբ զբնութիւնն և զգոյացութիւնն աստուծոյ կամէր ուսանիլ: - 311. Նոյնպէս և անուև սահմանէ կարճառօս՝ յայտնիչ բնութեան իրին. որպէս մինչ ասեմք մարդ, քար, յայտնեցաւ բնութիւնն: - 311. Արդ՝ ամենայն անուև ի յայլմէ՛ դնի. և ինքն ինքեան անուև ոչ դնէ: - 311. Որոյ պատճառէ, զի անուև վասն այլոց է որ ճանաչեմք զայլս: - 312. Իսկ ինքն զինքն ո՛չ անուամբ ճանաչէ, այլ իրօք: - 312. Յաղագս որոյ որպէս մարդ ինքն ինքեան անուև ո՛չ դնէ. նոյնպէս և աստուած ինքն ինքեան անուև ոչ դնէ: - 312. Դարձեալ՝ ամենայն անուև որ կոչի՛ կամ նախ քան զինքն լինի յորմէ անւանի. որպէս հայրն կոչէ՛ զորդին իւր մարդ: - 312. Չի գ են եղանակք անուանց. այսինքն բնութենական որ ի նախնւոյն կոչի: - 312. Ապա յայտ է՛ զի աստուած ինքն ինքեան նախկին և վերջին՝ հաւասար կամ անհաւասար ո՛չ ասի. վասն այն իւր անուև ո՛չ դնէ: - 312. Իսկ յայլմէ ո՛չ դնի աստուծոյ անուև. ո՛չ բնութեան. և ո՛չ անձնական. զի ո՛չ որ է նախ քան զնա, և ո՛չ հաւասար նմա: - 312. Այլ թէ վերջինքս կոչեմք նմա անուև աստուած՝ արարիչ՝ և այլն. ներգործութեանն է ցոյցք և ո՛չ թէ գոյացութեան կամ բնութեանն է յայտնութիւն: - 312. Եւ թէ որ ասիցէ, մովսէսի ընդէ՞ր ասաց՝ այս է անուև իմ յաւիտեան: - 312. Յորմէ վստահացեալ կոչեն զնա նովին անուամբ: - 315. Եւ յանւանէն և ի նշանացն քրիստոսի փաղջի շողոքորթն սատանայ: - 316. Յորոց փրկեսցէ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անւան իւրոյ ի յաւիտենական և յանել տանջանաց հրոյն. և մասնաւոր աջակողմեան դասուն և ժառանգ արքայութեանն երկնից կացուցէ յիսուս քրիստոս տէր մեր. որ է օրինեալ յաւիտեանս Ամէն: - 317. Եւ անուև մօր նորա բոսոր: - 320. Այլ աշխարհն օսիդ՝ զաւառն է եսաւայ. զի օսիդն մի է յորդուցն եսաւայ յորոյ անուև կոչեցաւ երկիրն օսիդ: - 327. Եւ անուև փարաւոնի որ ընկղմեցաւ՝ փեսիոս. և ոմանք կանաքարիս կոչեն: - 337. Արդ՝ մանանայն օրինակ է անճառ անուանն աստուծոյ: - 338. Երեմիա և աշակերտն՝ տարան ի գիշերի զտապանակն և որ առ նմայն էին ի լեառն սինա. և անդ կնքեցին ի վիմին անուամբն աստուծոյ ասելով, ո՛չ որ բացցէ զսա՛ թէ ոչ մովսէս որ եբերն. և ո՛չ որ բացցէ՛ թէ ոչ ահարօն: - 345. Չերկոտասան ազգն իսրայէլի, որոց անուանքն էր գրեալ: - 348. Եւ այս են **բ**ժան ակունք և անուանքն գրեալ: - 348. Եւ այսպէս մեկնեն զանուանս **բ**ժան ականցն սուրբն Եպիփան և մեծն Անդրէաս ի գիրս տեսլեանն Յոհաննու: - 349. Ճշմարիտն աստուած՝ բնութեամբ և գործով և անուամբ կոչի աստուած և տէր: - 350. Իսկ մովսէս ո՛չ բնութեամբ՝ այլ անուամբ և գործով. զի բարի առնէր և պատուհասէր: - 350. Իսկ կուռքն միայն անուամբ. ո՛չ բնութեամբ և ո՛չ գործով: - 350. Որում արժանաւորս արասցէ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամէն: - 353.

Կենդանեաց զենմունքն զի յանունն աստուծոյ էր՝ սրբէր զմարդ. վասն է՞ր ապա ոչ սրբեին կռապաշտքն. զի և նոքա յաստուծոյ անունն զոհէին և խնկէին: - 361. Նշանակէր զյարութեան խորհուրդն յոր նոքա ո՛չ հաւատային. աստէն իսկոյն եցոյց յարութեան անուամբն. այսինքն «յարուսցէ» ասելովն: - 402. Երկրորդ՝ զի միայն մովսէս կոչեցաւ աստուած. և ո՛չ անուամբ միայն, այլ և զործով իշխէր ի վերայ տարերաց ի վեր և ի խոնարհ. վասն այն աւագ օրհնութիւն կոչի: - 407. իսկ յորժամ սպասաւորեաց հրեշտակապետն՝ զտիրական անունն ի սաստ կոչելով. յայնժամ ամպ ինչ լուսաւոր ծագեալ ի տեղւոջն, շիջոյց զերևումն չարին: - 410. Ո՞րքան կոչին անուամբ արարչին ի գիրս մովսէսի: - 412. Միանգամայն ի սկզբանէ զրոց արարածոցն ժողովին ե գլխոյն անուամբ արարչին: - 412. Նախ՝ ըստ անուանն. զի սամփսոն՝ արեգակն կամ փրկութիւն լսի: - 421. Կամ զի աքիմելէք **զճ** քահանայիւք սպանաւ ի սաւուղայ. և աքիաթար փախեաւ առ դաւիթ և ընդ նմա՛ էր զամենայն աւուրս թագաւորութեան նորա. և յանուանէ զնա՛ յիշէ: - 427. Չորրորդ՝ զի թէ սամուէլ էր որ ասաց թէ՛ տէր հեռացաւ ի քէն, և այս ո՛չ է մարգարէութիւն. զի կրկնեաց զիր բանն. և թէ ո՛չ էր սամուէլ, այլ զանունն ընկալաւ և ինքն դև էր, սուտ խօսեցաւ ապա: - 430. Իսկ թէ մարգարէութիւն էր և զլիմելոցն ասէր, ապա ո՛չ էր աստուած. սուտ կոչեցաւ անունն ի վերայ: - 430. Ուրևճ, զօրացաւ դաւիթ անուամբն աստուծոյ. և տէր մեր զօրութիւն է հօր աստուծոյ: - 436. Յիսուներորդ, կոչեաց զանունն ւար դաւթի. և այս ազատութիւն քրիստոսի: - 437. Դաւթի **զ** արք անուանիք, և արեսեա չորրորդ ընդ նոսա. **զ** ւաւետարանիչքն, և յոհաննէս որդի սողոմեայ: - 438. Եւ անուամբ ւաւազակացն և խաչողացն և այլ կանանց: - 455. Չի ի ցեղէն նաթանայ որդւոյ դաւթի այրն ոմն անուն դևի՝ ծնաւ երկուս որդիս. զմելքի և զպանթեր: - 460. Անդրանիկն անուն կրկին ունի իմացումն: - 472. Եւ յիսուս անունն են վեց գիր. որ կարեն լինիլ սկիզբն այսպիսի ասութեանց. այսինքն Յարագուարճութիւն տրտմեցելոց: - 474. Նոյնպէս ասի այս անուն մարդ չարչարեալ և մեռեալ. որ և յատուկ մարմնո՛յ են սոքա: - 478. Եւ բարսեղ ի քրիստոսի ծնունդն յիւրական ճառին ասէ, անուն դիցուք տօնիս աստուածայայտութիւն: - 482. Երկոտասաներորդ՝ յայտ է յանուանէ ամսոյն որ կոչի յունվարի. և յունվար ի հռոմն թարգմանի ծննդեան ամիս: - 484. Չի են անուամբ որ զքնութիւնն նշանակեն որպէս մարդ: - 487. Ոմանք **դ** ասեն. և անուանս թուեն, Ատուր, Թատուր, Գատուր, Սատնատուր: - 495. Աւագակն որ յաջմէն խաչեցաւ՝ դէմաս էր անունն. և որ յահեկէն կոստաս: - 495. Որ էած ապտակ քրիստոսի՝ մաղքո՛ս էր անունն: - 495. Այլ և սամարուհի կնոջն լուսինա՛ էր անունն: - 495. Դշխոյին հարաւոյ նըսա՛ էր անունն: - 495. Արդ՝ երկրքին ծայրքն՝ այսինքն մեղքն և ապականութիւնն են պարզաբար և ամենկիմբ չար անուամբ և իրօք. - 496. Իսկ մահն ո՛չ է պարզաբար չար. այլ շարամանեալ ընդ բարւոյ անուամբ և իրօք: - 496. Եւ է՛ այսպէս. զի անուամբ բոլորին պարտ է իմանալ զմասնաւորն. զի առաջին օրն անկատար է. նոյնպէս և երկրորդն անկատար է և մասն. այլ միջինն կատարեալ է: - 516. Իսկ որ ասէ սուրբն ստեփաննոս «յիսուս կայ ընդ աջմէ աստուծոյ», կալն նշանակէ իբր պատերազմակից և յօգնականութիւն գալ որք նահատակին վասն անուան նորա: - 521. Դինգերորդ՝ զանբաժանելի միացումն ի սէրն քրիստոսի. զի որ ի խաչին թողին և փախեան, յետ իջման հոգւոյն՝ ամենեքեան վասն անուան նորա չարչարեցան և մեռան...: - 524-525. և Երկրորդ, մի անուն և նշանակեալքն բազումք. որպէս խոյ է յերկինս և յերկրի և ի ծովս. նոյնպէս մի կոչի եկեղեցի կենդանի մարդն և շինեալն ի քարանց և եկեղեցին անդրանկացն յերկինս. սակայն զանագան են որպիսութեամբ: - 533. Չի առաքեալն թաղէս յորժամ ձեռնադրեաց զադդէ յուռիայ, և ապա՛ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս զթեոփիլոս. զայն յորոյ անունն գրեաց Ղուկաս զաւետարանն և զգործքն առ թեոփիլոս: - 548. Այսինքն է, զազգս քրիստոնէից տեսանեմք զի ո՛չ ըստ անուանն և զմիութիւն կանոնական սահմանի ունել: - 553. Մեղք անունն մի է, և բոլորապէս յերիս տեսակս որոշի. այսինքն ի սկզբնականն, և ի մահացումն, և ի ներելին: - 567. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամէն: - 570. Եւ մեծն դիոնէսիոս ի գիրս աստուածային անուանց սահմանէ...: - 571. Վասն է՞ր զանագան անուամբ կոչին չորեքին առաքիներութիւնքս այս: - 581. Եւ ո՛չ զկարգն փոխել. որպէս թէ յառաջ զհոգւոյ անունն ասել և ապա զորդւոյ և ապա՛ զհօր: - 588. Երկրորդ, զի այս խորհրդոյ նշանակ ի սկզբան արարածոց աստուած ադամայ ետ և ո՛չ կնոջն. յորժամ էած զկենդանիսն առ ադամ զի անունս դիցէ նոցա: - 589. Կնիքս այս որ յանուն յիսուսի լուսաւորեսցէ զաչս քո. - 604. Ապա ուրեմն բան քահանային՝ անուամբն աստուծոյ սրբէ զներելիսն: - 605. Եկեղեցին մի անուն է և **բ** իրս նշանակէ. զշինեալն և զշինօղսն: - 613. Չի եկեղեցին ժողովոյ՝ է անուն. որպէս հրամայեաց աստուած մովսէսի՝ - 613. Որ և զեկեղեցւոյ անունս

աստուած կոչեաց յառաջագոյն: - 613. Արդ՝ բ եկեղեցոյս մին է անուև. և ունին բազում բաղդատութիւն ըստ մի անուանն: - 613. Ութերորդ, սմա անուև կոչի եկեղեցի. այսինքն զոր կամիս լիցի. և դուստր սիօնի: - 614. Եղիցի անուևն, վասն աղամայ նուազ ծայնի: - 628. Համբոյր աւետարանին, կոչելն միայն զպետրոս յանուանէ: - 628. Աստուած անուև ընդէ՞ր չկայ: - 631. Չաստուած ասեն. թէ քահանայապետի մատանւոյն աստուած անուևն էր գրած. և հաստատեաց թէ աստուած է: - 638. այլ զպահքն այսպիսի անուամբ ճանաչենք: - 650. ...վասն որոյ պահքն յանուև նոցա կոչի: - 650. Հինգերորդ, ըստ անուանն. զչորեքշաբթն պահենք, զի ի չորիցս չարաց պահպանեալ լիցուք. - 653. Նոյնպէս զսուրբ կերակուրն դարձեալ սրբելի է անուամբն աստուծոյ. - 654. Չի՞նչ է որ յըմպելն զգինին՝ թափեն յանուև մեռելին: - 656. ...և օգնեաց մեզ քրիստոնէական անուամբ: - 673. ...այլ նախ օրինել և սրբել անուամբ սուրբ Երրորդութեանն: - 676. Հոգիք արդարոցն ճանաչեն զմիմեանս անուամբ և ծննդեամբ և գործով վաստակոցն. որք զարդիւնսն միշտ մերձ տեսանեն: - 685. Դարձեալ՝ զչարս և զբարիս ճանաչեն անուամբն. որպէս մեծատունն զաբրահամ և զղազար: - 685 Սերն ներսէս անուև տայ՝ հռասիմ: - 706. Հօր անուևն ռոմելոս ասեն. զմին ձեռն և զոտն երկայն և մինն կարճ. զմի ակն խաժ, և զմիւսն սև: - 706. Չի՞նչ է անուև նեռինն: - 707. Եւ այս գիտելի է, զի անուև նեռին ջնջեալ և կորուսեալ է ի սուրբ գրոց. վասն այն զանազանապէս կոչեն զնա՞: - 707. Իսկ համար անուան. ի յեւլադացւոցն ի մերս թարգմանեալ այս է, **ո. կ. զ**: - 707. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած առ հասարակ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամեն: - 710. Նախ՝ զի արու և էգ անդ ո՛չ ճանաչին մասին անդամօք, այլ յատուկ դիմօք և բարի գործովք և փառօք և անուամբ զանազանին. որպէս դասք կուսանացն ի հայրապետացն: - 725. Յորոց փրկեսցէ զմեզ փրկիչն ամենայնի և առհասարակ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ. և կացուսցէ ի տեղուջ լուսոյ և հանգստեան. Ամեն: - 760. Արդ՝ ես վերջին ծնունդս եկեղեցւոյ և տրուպս բանասիրաց, Գրիգոր պիտակ անուև խնդրօղ բանին. բացայայտեցի զբանս Հարցմանց ի լուսաւոր բանից վարդապետաց եկեղեցւոյ: - 772. Դարձեալ ասեն, թէ անուևս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ ոք զչարչարանս զայս ինչ կամ զայն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781

ՅԱՆՈՒՆ + Նախ՝ բերել ի դուռն խորանին և տաճարին. և ո՛չ ի բազում մեռեանս. զի ցուցցէ զմինն աստուած՝ և յանուև նորա ընծայել: - 359. Կենդանեաց զենմունքն զի յանուևն աստուծոյ էր՝ սրբէր զմարդ. վասն է՞ր ապա ոչ սրբեին կռապաշտքն. զի և նոքա յաստուծոյ անունն զոհէին և խնկէին: - 361. Ո՛չ միայն զի յանուևն աստուծոյ, այլ զի օրինակ էին նորոյս պատարագի. և խորհրդովն քրիստոսի սրբեցան: - 361. Իսկ հեթանոսք ըստ այնմ որ յանուև աստուծոյ նուիրէին՝ ընդունելի՞ էր: - 361. Երկրորդ, դէպ յարևելս, յանուև սրբոյ Երրորդութեանն. զի ցուցցի թէ վասն որո՞յ է: - 366. ...յանուև հօր եկն. և զհայր ետ փառաւորել միայն ճշմարիտ աստուած: - 399. Չի՞նչ էր խորհուրդն որ յանուև եղբօրն զաւակ յարուցանէին: - 402. Այլ զանազանին Նախ ի ձևն. զի մկրտութիւնն յոհաննու տուեալ լինէր յանուև այնմ որ զալոցն էր. իսկ քրիստոսին յանուև Երրորդութեանն: - 488. Եւ սահմանեալ զտեղիսն՝ կախեաց կանթեղս յանուև ազգացս: - 549. Չոր և ազգն Ֆռանկաց այլայլելով ասեն, ես կու մկրտեն զքեզ յանուև Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ: - 588. Իսկ գէութիւն բանին որ է՝ յանուև Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝ ասելն մի՛անգամ պարտ է ասել և ո՛չ կրկնել տօգիտաբար: - 588. Չորրորդ՝ զի մկրտութիւնն է անքակտելի կնիք ի հոգին. որպէս կարգն և դրոշմն. վասն որոյ ո՛չ կրկնին որք յանուև սուրբ Երրորդութեանն մկրտեցան: - 590. Իւղ անոյշ յանուև յիսուսի հեղեալ ի վերայ քոյ կնիք երկնաւոր պարզաց: - 593. Նովին բանին արձակեմ զքեզ յամենայն մասնակցութենէ մեղաց. ի խորհրդոց ի բանից և ի գործոց. յանուև հօր և որդոյ և հոգւոյն սրբոյ: - 602. Ասի ի գիրս սուրբս թէ՛ ի կատարածի յանուև յիսուս քրիստոսի ամենայն ծունր կրկնեսցի. և ամենայն լեզու խոստովանեսցի զնա աստուած: - 783

ԱՆՈՒՇԱՐՈՏ + Ոմանք ասեն՝ թո՛ւփ է անթառան անուշահոտ և անպտուղ: - 330. Նիւթ անուշահոտ իւրոյն դ էր: - 349. Կնդրուկ անուշահոտ բուրեալ. և Գինի ուրախարար ի զմայլումն հոգևոր: - 361. Արդ՝ Կիպարին զանուշահոտ վարս նշանակէ. և Արմաւենին զպտուղ արդարութեանն: - 495. Չի անուշահոտ վարուք հաճոյ եղեն աստուծոյ. և բուրմամբ աղօթից բարեխօսեն վասն մեր: - 628. Իսկ ի պահս ո՛չ խունկ և ո՛չ օրհնութիւն. զի ընդ ապաշխարութեամբ եմք, ո՛չ իշխեսմք զոհանալ և ո՛չ ունիմք անուշահոտ վարս: - 628. Ապա՛ զկնի երից մանկանցն աղօթից որով քաւիմք ի մեղաց. ի փառս տալն ի բարձունս՝ անուշահոտ բուրմամբ նուիրենք: - 628. Խունկ յոնգունքն, զանուշահոտ վարս նշանակէ: - 671.

Հինգերորդ, ցուցանե՞լ զորպէս մարմինն օժանի ի քահանայապետն անուշահոտ իւղով. – 672. զի քահանայապետն զհայր նշանակե՛. և իւղն զքրիստոս. և անուշահոտն զհոգին սուրբ որ քրիստոսի պարզւեցաւ մեզ: – 672. ցուցանե՞լ անուշահոտ վարուք և խրատու աւետարանին ընթացաւ զկեանս իւր: – 674. Որք են անուշահոտ հոգիք սրբոցն հանդէպ երեսացն քրիստոսի ի տեղւոջ մշտնջենաւոր լուսոյն: – 682. Այլ և արդեամբք սրբոց ոռոգեցաւ, լիցի որպէս զդրախտ աստուծոյ անուշահոտ ծաղկօք և մանուշակօք և մարդօք զարդարեալ և զեղեցկացեալ: – 759. Այլ և ծաղիկ՝ զպայծառ և զանուշահոտ վարս առաքինութեան. և պտուղ՝ արդիւնքն ըստ գործոց. յորմէ փրկութիւն եղև ամենայն աշխարհի և վայելչութիւն արքայութեանն երկնից: – 768. Ձոր և ես զօրէն մշակաց բազմահաւաք պտղոց. կամ փունջ մի անուշահոտ բազմերանգ ծաղկանց. կամ չնչին թռչնոյ զխորիսխ մեղու. կամ որպէս զլոմայս այրւոյն տառապեալ գոյիւ: – 772

ԱՆՈՒՇՈՒԹԻՒՆ + Եւ ի հողմոյն յայնմանէ հոտ անուշուրբեան դրախտին բուրեաց ի նոսա. և տեսիլ իմանալի տեսին, և լուր իմանալի լուան. և յայնմանէ մոռացան զառաջինն. և որպէս ի քնոյ զարթուցեալք ո՛չ լսէին զլեզուս միմեանց: – 298. Ձի թէ աստուածային բարութեանց շաւղացն շաւղք այս քան ունին քաղցրութիւնս, զի՞նչ ունի ինքն աղբիւրն անուշուրբեան աստուած: – 762. Եւ ի հոտոտելեացս իգութիւն՝ ի հոտոյ անուշուրբեան իւղոյդ: – 771

ԱՆՈՒՍՈՒՄՆԱՊԵՍ – Ո՛չ թէ նոր իմն տեսակ և կամ նոր աշխարհի. այլ զեղելոցս նախախնամութիւնն. և ի նոյնութիւն կալն հայր կամի և որդի կատարե՛. ոչ ծառայաբար և անուսումնապէս. այլ տիրաբար և հանճարով: – 46

ԱՆՈՒՏԵԼԻ + Ձի թէ զաստուծոյն ըստ ինքեան, ահա և անուտելի է բանին բնութիւնն: – 69. Երրորդ՝ արիւնն կենդանի է և խօսի տեսութեամբն որպէս հաբելին. վասն որոյ անուտելի է: – 295

ԱՆՈՒՐ + Ձի թէ ոչ գոյ, ապա անուր և աներթ է աշխարհս. և լինի յաւետակից աստուծոյ: – 180. Աշխարհս ո՛չ է անուր և աներթ որպէս զաստուած: – 180. Սետասաներորդ՝ անտեղի և անուր է աստուած. և հոգի մարդոյ բոլորն է ի բոլոր մարմինն. և բոլորն յիւրաքանչիւր մասն: – 272

ԱՆՉԱՐՉԱՐԱՊԵՍ – Որև գոն ի յեղեալքս միաւորեալք. որպէս հուր և երկաթ. հոգի և մարմին. որք չարչարին անչարչարապէս: – 76

ԱՆՉԱՐՉԱՐԵԼԻ + Անչարչարելի և չարչարեալ: – 75. Չարչարելի զմարդկութիւնն՝ և անչարչարելի զաստուածութիւնն: – 75. Եւ զի անմեղ մարմինն ադամայ՝ անչարչարելի և երազ և պայծառ և թեթև էր, որպէս ասէ աստուածաբանն զրիզոր: – 228. Ձոր յանմեղութեանն էր մարմինն ադամայ անչարչարելի և երազ և պայծառ և թեթև: – 282. Եւ զանչարչարութիւնն ի վերնատունն. յորժամ զմարմինն իւր ուտել ետ աշակերտացն՝ անչարչարելի էր ներգործութեամբ և ոչ թէ զօրութեամբ: – 282. Նախ ասեն, եթէ անապական էր մարմինն փրկչին, ապա անմահ և անչարչարելի է: – 500. Չպայծառութիւնն՝ ի թաբօր լեռն. և Չանչարչարութիւնն ի յօրհնելն զմարմինն իւր և տալ աշակերտացն ի վերնատունն՝ անչարչարելի էր մարմինն քրիստոսի ներգործութեամբ և ո՛չ զօրութեամբ: – 723

ԱՆՉԱՐՉԱՐՈՒԹԻՒՆ + Առ երկրորդն ասենք՝ թէ ո՛չ բաժանումն բնութեան առնէ զանչարչարութիւն բանին, այլ անեղութիւն բնութեանն: – 76. Եւ զանչարչարութիւնն ի վերնատունն. յորժամ զմարմինն իւր ուտել ետ աշակերտացն՝ անչարչարելի էր ներգործութեամբ և ոչ թէ զօրութեամբ: – 282. Իսկ այս ամենայն բառնի ի մարմնոյն և դնի անմահութիւն անապականութիւն և անչարչարութիւն. զի բնաւ ո՛չ չարչարի. – 722. Չպայծառութիւնն՝ ի թաբօր լեռն. և Չանչարչարութիւնն ի յօրհնելն զմարմինն իւր և տալ աշակերտացն ի վերնատունն՝ անչարչարելի էր մարմինն քրիստոսի ներգործութեամբ և ո՛չ զօրութեամբ: – 723. Չորրորդ վասն նորին անչարչարութեանն. որպէս ասացաւ նախ, և այժմ ի կարծոյ: – 764. Վեցերորդն է անչարչարութիւնն. առ որ անմահութիւնն վերաբերի...: – 767

ԱՆՉԱՓ + ...անչափ է չարն և անպատճառ, որպէս ի վերոյ ցուցաւ: – 23. Այլ այնպէս ասաց առ ի ցուցանել զանչափ յաւիտենական աստուածութիւնն՝ որ ըստ ինքեան պարունակէ զամենայն ժամանակս. ըստ որում աստուածային ելմունք ի յապառնի ժամանակս իցեն. և կերպիւ ինչ ներկայաբար գոն: – 65. Իսկ բնութիւնն աստուծոյ անեղ է. և զի անեղ է՝ անչափ է: – 103. Իններորդ՝ աչք ի չափաւորն հեշտանայ՝ և յանչափն տկարանայ որպէս յարեզակն: – 104. Երրորդ՝ անչափ է թէ չափաւոր: – 140. Վասն երրորդին անչափ է թէ չափաւոր՝ գիտելի՛ է, զի անչափ է շնորհն ըստ իւրում ինքնութեան. այլ չափաւորի՛ ըստ տրւողին կամաց և ըստ ընդունողին կարեաց. որպէս բան մարդոյ ի լսելիս: – 140. Դարձեալ ասենք թէ՛ ամենայն մեղաց անչափն մեղք է. իսկ չափաւորն ո՛չ է ի մեղանս.

որպես չափաւոր ազահութիւնն. և չափաւոր բարկութիւնն. և այլն: - 166. Իսկ պոռնկութեան չափաւորն և անչափն մեղք են. որպէս մի՛ անգամ կոյսն ապականեալ՝ և մի՛ անգամ պոռնկեալ՝ կոչի պոռնիկ և ապականեալ: - 166. Ո՛չ ըստ տարաչափութեան քանակի ասեմք. այլ ըստ ամենազօր կարողութեան և անչափ անհասութեան ասեմք զնա մեծ: - 171. Եւ որպէս սակաւ մասն ոտիցն ի յերկիր է հպեալ և կոխէ, նոյնպէս և մեզ սակաւ պէտս մարմնոյ. այսինքն զգեստուց և կերակրոց ի յերկրէ ստանամք. և զանչափն և զաւելորդն կոխեմք և անցանեմք...: - 233. Ասա՛ թէ՛ չափաւորն ընդունելի է. այլ անչափն պոռնկութիւն և ազահութիւն. իսկ կուսութիւն և աղքատութիւն որ չափ առաւելու՝ այնչափ գեղեցկանայ: - 404. Անչափն փոքրիկ: - 470. Եւ որպէս անչափ են սպեղանիք և դեղք բժշկականք մարմնոյ ի բազում և զանազան ծաղիկս խոտոյ և յարմատս, ի տերևս ի պտուղս. և յայլսն. զի սոքա յայտնեն զբազմութիւն հիւանդութեանց մարմնոյ: - 531. Նոյնպէս և անչափութիւն բանից և խրատուց հարց և իմաստնոց գիրք սուրբք՝ հին և նոր կտակարանք ցուցանեն զանչափ հիւանդութիւն հոգւոյ. զի սոքօք առողջասցին: - 531. Նախ՛ զի ի նոսա չափաւոր են ախտքս այսոքիկ. իսկ ի մարդն առաւել և անչափ: - 563-564. Չոր նայեսցեն երկինք և երկիր զանչափ ողորմութիւնն և արդարութիւնն առ մեզ: - 629. Այլ մեք զբաժակ օրհնութեան ճաշակեմք զչափաւորն. և ո՛չ զանչափն որ է մեղաց՝ և արբեցութիւն: - 656. Իսկ հոգին միայն ո՛չ կարէ քաւել զանչափ մեղս: - 699. Եւ երևի որպէս բլուր մեծամարմինք նոցա յաչս իւրեանց. սև և աղտեղի և չարչարելի. զի կրեն անչափ չարչարանս և ցանկան մահու և ո՛չ մեռանին...: - 723

ԱՆՉԱՓԱԿՑՈՒԹԻՒՆ + Հիւանդութիւն է անչափակցութիւն տարերց մարմնոյ. որ առաւելու և նուազէ. ջերմ և ցուրտ, խոնաւ և ցամաք: - 665

ԱՆՉԱՓՈՒԹԻՒՆ + Իսկ չափաւորութիւնն զանչափութիւնն ո՛չ կարէ չափել: - 103. Դարձեալ՝ ջերմ և գէջ չափաւորեալ է ի նիւթն այն. և որ արտաքուստ մտանէ՝ անչափութեամբն վնասեսցէ՛ զսերմնական զօրութիւնն ընդ նիւթոյն: - 256. Նոյնպէս և անչափութիւն բանից և խրատուց հարց և իմաստնոց գիրք սուրբք՝ հին և նոր կտակարանք ցուցանեն զանչափ հիւանդութիւն հոգւոյ. զի սոքօք առողջասցին: - 531. Այսպէս և զայլն ամենայն յաւելու անչափութեամբ. վասն որոյ ախտ և մեղք կոչին առ մեզ: - 564. Նաև բժշկութիւնն բազում անգամ ժուժկալութիւն ուսուցանէ ընդդէմ անչափութեան կերակրոց...: - 665

ԱՆՊԱԿԱՍ + Չէ՛ զարմանք հրաշիցն աստուծոյ. որպէս ամենայն ընդգունք զհոտն զգան, և աչք զգոյնն կրէ յինքն, և անծորելի և անպակաս են յենթակայէն: - 224. Եւ հոգին սուրբ բազմաբաշխ է և անպակաս հեղումն ի վերայ մարմնոյ: - 523. Եւ որպէս հոգին ունի զզօրութիւն իւր անպակաս. նոյնպէս և անդամք մարմնոյն պարտ է լինիլ անպակաս զի իցէ կատարեալ մարդ: - 725

ԱՆՊԱՍՍԻԱՆԻ + Ուրբերորդ՝ զի թէ թողցեն զվայելչութիւն խորանիս այս և այլոց հետևեսցին, անպատասխանի լիցին ի պատուհասն. որպէս եթող զապերախտ ժողովուրդն և էառ զվրանն մողոքայ և զաստղն հռենմիայ ի դատապարտութիւն ինքեանց: - 342

ԱՆՊԱՍԵՅ + Իններորդ՝ անանուն անպատեհ էր մնալ իրաց: - 219. Չի թպէտ անպատեհ է ասել զբարկութիւնն առ աստուած զի անփոփոխելի քաղցրութիւն է. այլ կամքն որով մեղաւորքն վասն չար գործոցն տանջեալ լինին՝ բարկութիւն ասի աստուծոյ: - 569. Եւ ողջախոհութիւնն ո՛չ սանձահարէ զանպատեհ շարժմունս: - 579

ԱՆՊԱՍԻՐ + գիտութիւն աստուծոյ անպատիր է...: - 15

ԱՆՊԱՍԻ + Եօթներորդ՝ ներգործութեամբն պատուական է քան զօրութեամբն. և թէ գոյր զօրութեամբ, լինէր ինքն ինքեան պատուական և անպատիր որ է՛ անյարմար: - 168-169. Եւ այս առինջ է. զի մեծն ցուցանէ զփոքրն. և պատուականն զանպատիրն: - 230. Վասն որոյ պարտ էր լինիլ նոցա նախ որ փոքունք և անպատիր են, զի երևեսցի մեծն և պատուաւորն այսինքն մարդն: - 230. Եւ որք աստ պատուով են, փոխին և լինին անդ անարգ. և անպատիրն պատուաւորք: - 310. Եւ յայսմանէ տես զժամանակ ծերութեանն անպատիր զոլ: - 377. Հինգերորդ՝ զի համապատիւ ծնանինք ամենեքեան. ո՛չ ոմն պատուով կամ անպատիր. իշխան կամ իշխեսցեալ...: - 590

ԱՆՊԱՍԿԱՌ + Թէ անպատկառ մտեալ յեկեղեցին. և ի յաղօթք կանգնեալ: - 601

ԱՆՊԱՍԾԱՌ + Իսկ չարն արտաքոյ է էութեան և բնութեան. վասն որոյ անբաւ է և անպատճառ: - 23. անչափ է չարն և անպատճառ, որպէս ի վերոյ ցուցաւ: - 23. Աստուած անսահման է և անպատճառ. և չարն ըստ ինքեան անպատճառ և անսահման. - 23-24. Չի գերազանց է անպատճառ և անսահման զոլն աստուծոյ՝ քան այլոց: - 24. Այսպէս անպատճառ և անսկիզբն, և այլն ամենայն: - 24. Արդ՝ պիտոյ՝

է անպատճառ պատճառ բոլորից պատճառաւորաց, որ նա ինքն է աստուած: - 25. Դարձեալ ո՛չ ասի անպատճառ պատճառն քան զպատճառելին մեծ. զի և որդի նոյն պատճառի հօր փառաց և մեծութեանն է հաղորդ: - 39. Երրորդ՝ Հայր անպատճառ է և պատճառ: - 105. Որդի յանպատճառէն և պատճառ: - 105. Հոգի յանպատճառէն և ո՛չ պատճառ: - 105. Իսկ զի ի պատճառէ՛ են՝ այսու յատկացեալ են ի հօրէ. զի հայր անպատճառ և անսկիզբն է: - 114. Երրորդ՝ անպատճառ է ըստ ինքեան գոյն. և աստուած անսկիզբն է: - 171

ԱՆՊԱՏՇԱԾ + Որք զաչս իմաստից յիմանալի ճառագայթիցն խուսափեցին թիւր կամօք, և խտոր մտօք. զանուղղայս խորհելով, և զանպատշաճս բարբառելով...: - 31. Եւ թէ գոյր ինչ այսպիսի զօրութիւն ի նա, լինէր վախճանաւոր և նա. և թէ էր վախճանաւոր, և էր սկզբնաւոր՝ որ է՝ անպատշաճ: - 169. Իսկ թէ թափի հիմն. այս լինի կամ յատակս ծառոցն ծորեալ և ապականեալ. և կամ ամենայն ամբարեալ և ժողովեալ և բարձրացեալ քան զծառս դրախտին որ է անպատշաճ: - 224. Երրորդ՝ անպատշաճ տեղիք սերմանն: - 256. Եւ թէ ասիցէ որք, երևի ապա թէ առաջին զօրութիւն հոգւոյն տնկականն է՝ և վերջին բանականն որ է՝ յոյժ անպատշաճ: - 260. Ի դրախտն, զի թանձր մարմնով ո՛չ բնակին յիմանալեացն կայանս. և յօդս կախիլ անպատշաճ էր: - 289. ...և անպատշաճ է զուստին քննել. զի ամենակարօ՞ղ է: - 326. Չորրորդ՝ ի յանպատշաճ խորհրդոց և ի տեսութեանց: - 368. Նախ՝ անպատշաճ էր թէ հայր էր մարմնացեալ. զի հայր անսկիզբն է. և յայնժամ ո՛չ որ լինէր առանց սկզբան: - 468. Ո՛չ հատանելով զի անպատշաճ էր բաժանիլ ի մարմնոյ կամ յարեմէ նորա: - 486. Եւ թէ որք ասիցէ, անպատշաճ է աստուծոյ իշխանութեանն անկատար մնալ: - 539. զի նա քաւեալ է և սա ոչ. մինչև մարմինն ևս տանջեսցի և քաւեսցի. որ է՝ անպատշաճ երկրքինն: - 699. Եւ դարձեալ՝ ո՛չ միայն մարդոյս մարմինն, այլ և անշնչից և շնչաւորաց զոր ինչ ուտենք յառնէ՛ ասեն որ է՝ անպատշաճ: - 718. Ընդ որում անպատշաճ էր լինիլ խօսակից և զուստն ո՛չ զիտել. այլ պատշաճ էր որդւոյ վասն մարմնով երևելոյն: - 735

ԱՆՊԱՏՇԱՆՈՒԹԻՒՆ + ...լինէր բազում անպատշաճութիւն որ վասն բախտին ասացեալ եղև...: - 20. Եւ երկրորդ անպատշաճութիւն, զի յասելն թէ՛ ես կու մկրտեմ. երևի թէ նուիրեալն ո՛չ իւր կաման է եկեալ ի մկրտութիւն, այլ բռնութեամբ և ի հարկէ՛ կու մկրտեմ: - 588

ԱՆՊԱՏՈՒԵՄ + Եւ այլք ո՛չ հաշտեն և ո՛չ անպատեմ. զի զկարգն յաւիտենին ո՛չ ստեն որպէս ասացաք: - 51. Վեցերորդ՝ զի ո՛չ պատուաւորքն մեծարեին, և ո՛չ անարգք անպատուեին. այլ ընդդիմակն սոցա. զի ո՛չ կարէին ճանաչել զտերն և զծառայն. զազատն և զանազատն: - 238

ԱՆՊԱՏՈՒՄ + Զի մեծ է և անճառ և անպատում զօրութիւն և իմաստութիւն աստուծոյ...: - 231. Երկոտասաներորդ՝ անճառ և անպատում է աստուած. և հոգւոյն միացումն ի մարմնի ի վեր է քան զբան: - 272. Նախ՝ ծնաւ ի հօրէ բանն աստուած յառաջ քան զյաւիտեանս անճառ և անպատում...: - 471

ԱՆՊԱՏՍՊԱՐԱՆ + Դարձեալ՝ հոգի որ յաստուծոյ հեռանայ՝ ինքն յինքենէ շարժի. անհաստատ յերկրի, անպատսպարան յերկինս: - 287

ԱՆՊԱՏՐԱՍՏ + Եւ այսպէս հսկել և պահել զտունս մեր, զի մի՛ գող մահուն և կատարածի՛ գտեալ զմեզ անպատրաստ ի մեղս՝ տանիցի զհոգիս մեր ի տանջանս յաւիտենից: - 730

ԱՆՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ + Նախ՝ յանպատրաստութենէ կամ ի պակասութենէ հարկաւոր պիտոյից. կամ յարտաքին ստահակութենէ օրոց: - 665

ԱՆՊԱՐԱԳՐԵԼԻ - Նմանապէս՝ անպարագրելի և պարագրելի: - 75. Ժբ) Եւ ո՛չ ասի պարագրելի վասն մարմնոյն. այլ անպարագրելի մարմնովն: - 78. Նոյնպէս տեղիք մարմնոյն պարունակօղ՝ զմինն պարագրելի, և զմիւսն անպարագրելի: - 87. Իսկ անմարմնոյն ո՛չ է տեղի մարմնական. որպէս աստուծոյ կամ հրեշտակաց. կամ հոգւոց. զի անպարագրելի են: - 174. Անպարագրելին տեղակալ: - 470

ԱՆՊԱՐԱՂ + և միշտ անպարապ լիցին աղօթից: - 655

ԱՆՊԱՐԻՍՊ + Իսկ ահագին, Նախ՝ զի թշնամիք էին շուրջանակի. և գազանք և սողունք. և ծով. և ամայի. և անպարիսպ: - 393

ԱՆՊԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ + Իսկ խորութիւն՝ զի ամենայն էից անպարունակելի է թաքնութիւն և անգիտութիւն: - 129. Վերընթաց: Վերածօղ: Մշտաշարժ: Ինքնաշարժ: Շարժօղ: Անփոփոխ: Սո՛ւր: Զգո՛յշ: Անշե՛ղ: Անթոյլ: Անպարունակ: Թափանցիկ: Աներևոյթ: - 202

ԱՆՊԱՐՏ + Զի պա՛րտ է անպարտ գոլ բոլորովին. զի քրիստոս կատարեալ անարա՛տ է աստուածութեամբ և մարդկութեամբ: - 370. Երկրորդ՝ զի անպարտ էր անիծից՝ և վասն մեր եղև. որպէս

անպարտական որ ոչ անիծանի: - 400. Ձի զանպարտ արիւնն իւր ցուցանէ հօր. և զխոցուած բւեռացն գոր վասն մեր ընկալաւ: - 519. Երկրորդ՝ թէ զանպարտս անիծո՛ւ: - 539

ԱՆՊԱՐՏԱԿԱՆ + Երկրորդ՝ զի անպարտ էր անիծից՝ և վասն մեր եղև. որպէս անպարտական որ ոչ անիծանի: - 400

ԱՆՊԻՏԱՆ + անպիտան լինէր յոյսն և աղօթքն: - 20. Եւ են որք գործս ունին և ոչ հաւատս. որպէս կեղծաւորքն. նմանապէս և սոքա անպիտանք են աստուծոյ: - 215. Եւ են որ ոչ ունին հաւատս և ոչ գործք. որպէս անօրէնք և չարք. և յայտնի անպիտանք են: - 215. Ջայլամն որ է՝ ըշտոտուրնուղն, կեղծաւորքն են և անպիտանքն գործոյ. և այլքն նմանապէս: - 365. Սակայն հաճելին մեր՝ ընդունելի է աստուծոյ. գառաւել սէրն նշանակէ. զի որ ինչ մեզ անպիտան է, և աստուծոյ անպիտան է: - 371. Եւ լաւ է մի ակն պառակական՝ քան զբազում քարինս անպիտան: - 551. Այս քան շարականս ընդունելի՛ է յեկեղեցի. և աւելին քան զայս՝ խոտելի՛ է և անպիտան: - 638. Երրորդ, և որպէս այն քար անպիտան է գործոյ, նոյնպէս և մեռեալն անպիտան է աշխարհի: - 679. Իսկ որոնն չարք և անպիտանք: - 693. Եւ պիտանեացն՝ փառս վերընծայել այնմ, որ փառաւորեալն է ի պարգևս իւր. իսկ զանպիտանսն ներել մերոյ փոքր ընկալ անօթոյ և դանդաղկոտ փութոյ: - 772-773

ԱՆՊՏՈՒՂ + Իսկ մայրք անպտուղք՝ են պիտանացու ի վեց իրս: - 212. Այլ արդ՝ զիճութիւն ջրոյ զջերմ և զչորն վնասէ՛, և ջերմութիւն հրոյ զգեջն, և լինի անպտուղ: - 256. Եւ ենովք վասն անպտուղ կալոյն և զգայարանացն ծածկութեան, վերափոխեալ եղև: - 288. Ոմանք ասեն՝ թո՛ւփ է անթառամ անուշահոտ և անպտուղ: - 330. Այլ՝ մոշավայրին է բարակ և անպտուղ: - 330. Եւ նոքա յայնժամ էին տկարք ի հաւատոց և անպտուղք ի բարեաց գործոց: - 331. Որպէս անպտուղ երկիր կորուսանէ զբարի սերմանս և փուշ բուսուցանէ. նոյնպէս և մեք զբարի սերմանս որ եղ ի մեզ աստուած ի չարն փոխարկեմք: - 564. Երկրորդ, զի քարն անպտուղ՝ ցուցանէ զանգործութիւն մեռելոյն: - 679. Վեցերորդ, ոմանք ատոքք և կէսք ազագունք և այլք անպտուղք. այսպէս և մարմինք ընտրելոցն և ոչ նոյնպիսեացն ըստ չափու զանազանին: - 721

ԱՆՁԱՏԵՍ + Ձի խաւարի միտքն. և մոլորի՛ իմացումն. և կապի ընդարձակ տեսութիւնն. և ծանրանայ թեթեւութիւնն. և անջատի ի բազումս. և տգեղանայ պատկերն: - 104. Իսկ զերրորդ գործն որ է իմանալն և բանաւորիլն, ունի հոգին և յետ անջատելոյն ի մարմնոյն: - 260. Ձի են որ միաւորեալքն էութիւնք են և շաղկապն պատահումն. որպէս երկուք ոմանք անջատեալք ի միմեանց՝ պատահմամբ սիրոյ շաղկապին: - 476

ԱՆՁԱՏՈՂ + Նոյնպէս և տգիտութիւնն մտացն է խաւար և մոլորութիւն. և կապ. և ծանրութիւն. և անջատող. և տգեղութիւն: 103-104

ԱՆՋԻՆՋ + Յորում և զմեզ թուեսցէ ի թիւ սրբոց իւրոց անջինջ դպրութեամբ. և Նմա փառք յաւիտեանս ամէն: - 392. Եւ տէր մեր զնորս հեթանոսաց անջինջ գրեալ օրէնս ի սրտի: - 417. Եւ այս ևս կրկին է զիր և դպրութիւն. մին անջինջ և յաւիտենից որ առ աստուած. և միւսն ժամանակեայ և ջնջելի որ առ մեզ. զոր մեր գործօք և կամօք գրեմք և ջնջեմք. թէ զչար թէ զբարի: - 481. Եւ զի ոչ թողու զմեղս՝ անհաշտ լինի. վասն այն մեղքն անջինջ և անթողլի մնայ: - 566. Երկրորդ, զի զիր մագաղաթին անջինջ մնայ. նոյնպէս և գործն ի հոգիս մեր գրեալ. - 729

ԱՆՋՆՋԵԼԻ + Նոյն է և զիր դպրութիւն կենաց. իբր անջնջելի դարձումն ի նախասահմանութիւնն: - 112. Իսկ առ աստուած անջնջելի է զիր նախատեսութեանն: - 164. Մին յաւիտենից առ աստուած. ըստ որում «ի զիրս քո ամենեքեան գրեցան». և զիրս այս անջնջելի է ի տեսութիւնն աստուծոյ. թէ չարեաց և թէ բարեաց. - 741

ԱՆՋՐՈՒԻ + Իսկ վերջին դժոխք որ կոչի անջրդի գուր, նոցա՛ է որք ոչ ունին չար և ոչ բարի. որպէս մանկուքն անմկրտեալք. ոչ տանջին զի չեն մեղանչեալ. և ոչ հանգչին զի չեն արդարացեալ. այլ վասն սկզբնականին մնան անջրդի գուրն խաւարին: - 505. Եօթներորդ, ոմանք ջրարբիք և ոմանք անջրդիք. - 721. իսկ անյոյս մեռեալքն անջրդիք են: - 721

ԱՆՋՐԵԼԻ + Եւ այն է պատճառն. զի անջրելի է հրամանքն աստուծոյ. - 602

ԱՆՋՐՊԵՏ + Սրբութիւն սրբոցն՝ լուսեղէն երկինքն և անջրպետ հաստատութիւնդ: - 343. Ղանպարք ի միում տան. և ուրուք շարժեցելոյ՝ ի նոցանէ լոյսն ոչ շարժի և ոչ բաժանի և ոչ հատանի թէ անջրպետ ոչ կայցէ ի միջի. և անդ ոչ է միջոց: - 770

ԱՆՋՐՊԵՏԵՍ + Եւ անջրպետեալ ի մէջ ժողովրդեանն և մարմնոյն շուրջանակի. զի մի՛ իմացեն

գթադուճն նորա: - 410

ԱՆՍԱՀՄԱՆ + Ո՞րպէս է չարն անբաւ և անսահման: - 23. Աստուած անսահման է և անպատճառ. և չարն ըստ ինքեան անպատճառ և անսահման. - 23-24. Զբացբարձականսն ի վերայ աստուծոյ՝ որպէս անճառ և անսահման ո՛չ ըստ պակասութեան կոչեմք, այլ ըստ գերազանցութեան: - 24. Զի գերազանց է անպատճառ և անսահման զոլն աստուծոյ՝ քան այլոց: - 24. Երկրորդ՝ զի աստուած անսահման է՝ և սահմանէ՝ զմեզ. անսկիզբն է՝ և սկզբնաւորէ զմեզ. և պատճառ և այլն ամենայն: - 24. Յայսցանէ ազա՛տ է ամենայնիւ աստուածայինն էութիւն. զի անմարմին է և անսահման և անհաս մտաց: - 172. Ամբարտաւանութիւն է որ բաղձայ զյատուկ բարձրանալն իւր, և անկարգ և անսահման լինի: - 569. Որկրամոլութիւն է անսահման բաղձանք ուտելոյ և ըմպելոյ: - 570. Եւ զոր նախ իմացն, ըզի անսահման ծովէն, և զթարգմանչաց օրհնութիւնն, և զսուրբ սարգսի օրհնութիւնն, վարդան վարդապետն: - 638

ԱՆՍԱՀՄԱՆԵԼԻ + Զի ասեն զմիմն արարիչ՝ զօրութեամբ և բնութեամբ անսահմանելի: - 51. Իսկ զմիւսն զործակից՝ զօրութեամբ անսահմանելի. զի իւր ասեն արար զործակից. իսկ բնութեամբ սահմանելի. զի արարած է: - 51

ԱՆՍԵՐՄՆ + Զի որպէս առաջին նա՛ ծնաւ անսերմն ի կուսէ և ի հոգւոյն սրբոյ, այսպէս և մեր յետ նորա ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ ծնանիմք ի կոյս աւազանէն: - 41. Տասներորդ, յայտ է ի սքանչելեաց ծննդեանն. զի անսերմն յղացունն. և անապական ծնունդ. և անխախտ կուսութիւն: - 466. Նախ՝ անսերմն յղութիւնն: - 471. Նախ՝ զի սկզբնական արդարութեամբ ծնաւ. և պատճառի անսերմն յղացունն: - 473. Զի անսերմն յղութեամբ և ի սրբեալ յարեմէ կուսին գոյացաւ մարդ: - 485. Զոր օրինակ ո՛չ էր բնութեանս անսերմ յղանալ և կուսութեամբ ծնանիլ, զոր բանն աստուած սքանչելապէս ներգործեաց: - 733

ԱՆՍԻՍԱԼ + Ո՞րպէս անսիսալ ճանաչէ հոգին զմարմինն: - 719. Որով անսիսալ ճանաչէ իւրաքանչիւր հոգի զիւր մարմինն և միաւորի: - 719. Սակայն իւրաքանչիւր որ անսիսալ անդամօք իւրովք յառնէ. այլ ո՛չ երևի թէ սա այր է և նա կին. այն ծեր և այն տղայ. զի որպէս հրեշտակք են յերկինս: - 726

ԱՆՍԻՍԱԼԱՊԵՍ + Նոյնպէս հոգին բաժանեալ և մարմին լուծեալ ի հասարակ տարրն, այսու խառնեալ դրոշմիւս ճանաչեն զմիմեանս անսիսալապէս: - 719

ԱՆՍԿԶԲՆԱԲԱՐ + Իսկ բանն աստուած է՝ անսկզբնաբար ի հօրէ. և յետոյ սկսեալ ի կուսէ: - 478

ԱՆՍԿԶԲՆԱԿԱՆ + Ապա ուրեմն անսկզբնական հօրէ միայն բղխէ անեղ և անվախճան հոգին սուրբ: - 63

ԱՆՍԿԶԲՆԱՊԵՍ + Երրորդ՝ զի աստուած անսկզբնապէս և բնութեամբ ունի: - 138

ԱՆՍԿԶԲՆՈՒԹԻՒՆ + Իսկ թէ յոչ կամայ, այլ ուրեմն բռնադատութեամբ քարչեցաւ յաստուածութիւն. և բարձեր զանսկզբնութիւն նորա: - 36. Զի թէ յունեքէ է, բարձեր զանսկզբնութիւն և զանճնելութիւն հօր: - 37

ԱՆՍԿԻԶԲՆ + Եւ եթէ երկուցն ք է սկիզբն, և այսպէս ի յաստուած երևի երկու սկիզբն, կամ երկու անսկիզբն ըստ մանիքոսի: - 14. Երկրորդ՝ զի աստուած անսահման է՝ և սահմանէ՝ զմեզ. անսկիզբն է՝ և սկզբնաւորէ զմեզ. և պատճառ և այլն ամենայն: - 24. Այսպէս անպատճառ և անսկիզբն, և այլն ամենայն: - 24. Ա՛րդ՝ եթէ սկիզբն այն անսկիզբն է, գտաք զխնդրելին: - 25. Եւ այս կամ յանբաւս ելեալ, կամ գտեալ զանսկիզբն սկիզբն, որ է աստուած: - 25. Զի թէ անծին, ասեն երկու անսկզբունք են և հակառակ միմեանց: - 52. Իսկ ի յաստուած, զի է՝ անսկիզբն և անծին. անմահ և անապական: - 55. Եւ ո՛չ ասի ի գիրս սուրբս ըստ այդմ բառի, բայց այլ կերպիւ ցուցանէ զայդ. այսինքն զի ասէ, «Ես եմ ալֆա և օմեգա». յայսմանէ իմանամք զանսկիզբն և զանվախճանն: - 55. է) Դարձեալ հարցանեն, անսկզբնէ՞ն բղխէ հոգին, թէ ի սկզբնաւորէն. զի որ անսկզբնէն յառաջ գայ, է՝ անեղ և անվախճան. որպէս որդի և հոգի անսկիզբն հօրէ: - 63. Իսկ թէ անսկզբնէն և ի սկզբնաւորէն յառաջ գայ հոգին, լինի անեղ և եղական որ է մակեդոնեան և ծանր հայիոյութիւն: - 63. Դարձեալ՝ որպէս բացբարձութեամբն ասի հայր աստուած՝ անսկիզբն և անվախճան...: - 77. Վեցերորդ՝ որպէս յաւիտեան է հայր. զի անսկիզբն է և անվախճան: - 105. Նախ՝ եթէ անեղ է աստուած՝ ըստ որում անսկիզբն և անեղ էին արարածք ըստ անգոյին՝ կարգաւոր է և յոյժ որպէս դու ասացեր. զի անեղ էն աստուած յառաջ էած զանեղն ի յետիւն: - 113. Այսպէս անժամանակն զժամանակեայս. անմարմինն զմարմնաւորս. անփոփոխն զփոփոխելիս. անսկիզբն զսկզբնաւորքն. և զայլսն նմանապէս: - 113. Դարձեալ՝ անեղն և անսկիզբն աստուած հայր՝ յինքեմէ յառաջ քան զյաւիտեանս ծնաւ և բղխեաց

զանեղակից որդին՝ և զսուրբ հոգին: - 114. Իսկ զի ի պատճառէ՛ են՝ այսու յատկացեալ են ի հօրէ. զի հայր անպատճառ և անսկիզբն է: - 114. Այլ արդ՝ որդի և հոգի ըստ որում ի պատճառէն՝ սկիզբն ունին զհայր. և ըստ որում՝ նախ քան զյաւիտեանս՝ անսկիզբն են ընդ հօր: - 114. Ձի հայր անսկիզբն յինքենէ՛ սկսեալ որդւով և հոգւով՝ արար սկիզբն սկզբնաւորացս...: - 114. Ապա ուրեմն յայտ է թէ՛ որպէս յանեղէն եղականքս, և յանսկզբնէն սկզբնաւորքս եղեն: - 114. Երկրորդ՝ ծերն նշանակէ զանսկիզբն գոլն. և մանուկն զանվախճանն. զնոյն միմեամբք՝ և ո՛չ այլ և այլ: - 115. Ձի որ անսկիզբն է՝ անվախճան է. և նոյն անվախճանն անսկիզբն է: - 115. Թէպէտ առ մեզ տեսանի անսկիզբն յառաջին կողմն, և անվախճանն ի վերջինն. այլ ի նա ո՛չէ առաջին և վերջին. զի պարզ և միեղէն է: - 115. Եւ զիտելի է՝ զի աստուած կոչի յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան...: - 116. Եւ թէ ոք ասիցէ, որովհետև աստուած յաւիտեան է անսկիզբն և անվախճան. նոյնպէս և յարածգականն: - 116. Ապա երկի քանսկիզբն և անվախճան: - 116. Ասեմք եթէ՛ մի է յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան. որ նոյն ինքն է աստուած. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և նախ քան զյաւիտեանս. և ամենայն յաւիտեանից արարիչ: - 116. Երրորդ՝ աստուած է անսկիզբն և անվախճան կեանք: - 117. Այլ այսու զանագամին, զի աստուած ինքնիմաստ ունի զտեսութիւնն. այսինքն յինքենէ՛ է անսկիզբն և անվախճան: - 120. Իսկ բացբարձականքն ի խորհրդական աստուածաբանութեանն է. նախ որ է՝ և ո՛չ ասի. որպէս անսկիզբն և անվախճան. ո՛չ բան և ո՛չ միտ. ո՛չ է և այլն: - 123. Եւ է՛ ինքն անսկիզբն և անվախճան: - 128. Չորրորդ՝ և զի սկիզբն է և վախճան, նոյն ինքն է անսկիզբն և անվախճան: - 129. Հինգերորդ՝ անսկիզբն աստուածութեամբն. և անվախճան մարդկութեամբն. զի որպէս ո՛չ է սկիզբն աստուածութեանն, և ո՛չ վախճան մարդկութեանն: - 129. Եւ միշտ ներգործութեամբ է. զի ո՛չ կարօտի սկզբան և կատարածի զօրութեամբ գոլ. ապա ուրեմն անսկիզբն է և անվախճան: - 162. Առաջին է նախագաղափար տեսութիւն արարչին. որպէս նախ քան զժամանակ անսկիզբն յաւիտենիւ. և Երկրորդ սկիզբն է ի ժամանակի լինելութեան իւրոյ: - 163. Իսկ նախատեսութիւնն աստուծոյ է՝ անսկիզբն յաւիտենիւ: - 164. Երրորդ՝ անպատճառ է ըստ ինքեան գոյն. և աստուած անսկիզբն է: - 171. Իսկ Երբ ո՛չ ասի աստուծոյ. զի անժամանակ է և ո՛չ ունի փոփոխումն. այլ ասի յաւիտենական. ըստ որում բոլորն համանգամայն է և կատարեալ. զի ոչ կարօտի սկզբան և վախճանի. որպէս ժամանակն. և ո՛չ միայն սկզբան որպէս մշտնջենաւորն. այլ անսկիզբն է և անվախճան. վասն որոյ կոչի յաւիտենական: - 172. Ասեմք եթէ՛ է ասելն ո՛չ զբնութիւն նշանակէ, այլ զանսկիզբն և զանվախճան գոլն: - 312. Իսկ էն անսկիզբն և անվախճան է. յորմէ Երրորդ աստուածաբանութիւն մեզ բացորոշի: - 312. Ձի էն՝ անսկիզբն և անվախճան ընդ դէմ է ժամանակին որ սկիզբն ունի և վախճան: - 312. Երրորդ՝ էն՝ զմիշտն ցուցանէ. իբր անսկիզբն և անվախճան: - 332. Եւ աստուած անսկիզբն և անվախճան է: - 338. Եւ դարձեալ հրեշտակք և մարդիկք մշտնջենաւորք՝ պակաս ունին առ աստուածպետութիւնն յաւիտենական. և նա՛ է կատարումն ժերորդ. անսկիզբն և անվախճան գոլով: - 391. Չանսկիզբն սկզբան ի սկզբանէ՛ գոյին, և զանճառելի թաքնութեան և անհաս խորութեան յառաջ ճանապարհի ի մեզ միածին բանին: - 456. Նախ՝ անպատշաճ էր թէ հայր էր մարմնացեալ. զի հայր անսկիզբն է. և յայնժամ ո՛չ ոք լինէր առանց սկզբան: - 468. Եւ զանսկիզբն, յոհան մանդակունին: - 637. Նախ ըստ գոյացութեան. զի որպէս անսկիզբն է աստուածութեամբն, նոյնպէս և անվախճան է մարդկութեամբն հաւասարեալ: - 745.

ԱՆՍՆՈՒՆԴ + Իսկ անասուն, զի անխօսուն են. կամ զի անսնունդ և անընտել: - 216

ԱՆՍՈՒԱՂ + Եօթներորդ՝ մովսես իս օր անսուաղ պահեաց ի լերինն: - 328. Ութերորդ՝ մովսես ի լեռն եկաց իս տիւ և իս գիշեր անսուաղ. և կերակրիւր բանին աստուծոյ. նոյնպէս և եղիա. նաև տէր մեր ի փորձութեան լերինն: - 397. Անսուաղ՝ զպահքն քառասնօրեայ: - 491. Ձի յորժամ ելին ի դրախտէն՝ ե օր անսուաղ պահեցին: - 650. Երկրորդ, յետ ելիցն ի դրախտին ե օր սուգ պահեաց անսուաղ...: - 653. Երրորդ, եօթնօրեայ ժողովիլ կենդանեացն առ դուռն տապանին անսուաղ մինչև տեղեաց անձրևն. և է՛ է կենդանիք սուրբք: - 653

ԱՆՍՈՒՏ + Ապա ուրեմն հաւատարիմ և ճշմարիտ անսուտ խոստումն է աստուծոյ...: - 457. Իններորդ՝ զի աւետիս հարցն հաստատեցէ. զի անսուտ է խոստմունք աւետեացն աստուծոյ. և որպէս զայս աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեցէ. այսինքն ի ծառայութենէ ազատութիւն, և արքայութեան խոստմունքն: - 485. Նախ՝ ի տէրունեան անսուտ հրամանացն. թէ՛ «որ հայի ի կին մարդ ցանկութեամբ՝ անդէն շնացաւ ի սրտի իւրումն»: - 556

ԱՆՍՈՒՐԲ + Իսկ թե էր երբեմն առանց հոգւոյ, անկենդան էր և անսուրբ. և զիա՞րդ կենդանացուցանող էր և սրբոյ: - 51. Նոյնպէս և առանց հոգւոյ անկենդան և անսուրբն ո՛չ է աստուած. ապա և ո՛չ որդի: - 51. Եօթներորդ՝ զի ո՛չ կարէին ընտրել և խոտել զչարն և զբարին, և զսուրբն և զանսուրբն ի մարդկանէ, թէ գործ սորին է այս կամ այն. այլ անմեղութեամբ յարակցեին պղծոյն, և զխեղդ ոգւոց նորա ընդունէին: - 238. Նոյնպէս ի կենդանեաց զսուրբն և անսուրբն ընտրեմք: - 295. Նախ՝ է՛ աննշանն զորս որոշէ՝ օրէնքն. որ ո՛չ ունի կճղակս և որոճ և այլն՝ անսուրբ է: - 295. Չորրորդ՝ ի բազում անսուրբ իրաց առնու մեղուն. ի սուրբ իրացէ նւերքն աստուծոյ: - 356. Զի՞նչ էր սուրբ և անսուրբ կենդանին: - 364. Այլ ըստ գործոց նոցա զանազանին սուրբն և անսուրբն: - 364. Եւ այսպէս ըստ բարուց մարդկան ընտրէր նոյ ի սրբոցն է. և յանսրբոցն բ. որպէս ասացաւ ի վերոյ ժգ գլուխն ի զ համարն: - 364. Դարձեալ՝ որպէս ծառայ են կենդանիք և սպասաւոր մարդկան. նոյնպէս և յօրինակ ընտրութեան մարդկան ընտրեցան զսուրբս և զանսուրբս նշանակելով այսպէս: - 364. Եւ ընդ դէմ այսմ. անհաւատ և չարքն անսուրբ են: - 364. Եւ որք զմինն ունին, որպէս գիտութիւն առանց գործոց, և գործս առանց հաւատոց, անսուրբ են: - 364. Եւ տես, զի անսուրբ կենդանին սատակեալ և սուրբ կենդանին սատակեալ միապէս պիղծք են: - 365. Եւ լիցի սուրբ ըստ նշանակութեան օրինացն. զի անսուրբն և պիղծն ո՛չ է զենլի: - 365. Երկրորդ՝ զի իցէ կենդանին սուրբ. զի անսուրբն ո՛չ զենանի և ո՛չ է ուտելի: - 366. յայնժամ քակէ՛ զտունն մեր որ է՛ հոգի և մարմին. և արտաքոյ քաղաքին յանսուրբ տեղիս ընկենու որ է՛ դժոխքն արտաքոյ արքայութեանն, և անսուրբ տեղի մեղաց և մեղաւորաց. և անդ արտաքստ զմեղաւորսն: - 368. Իսկ դադան կենդանի էջ ի դժոխս՝ ո՛չ սրբեցաւ. և ախտիւք իւր անսուրբ ընկղմեցաւ: - 382. Եւ խաչօղքն անսուրբ էին մինչ յերեկոյանալ օրինացն հնոյն և ծագել նորոյն. մինչև սրբեցան աւագանան և խոստովան եղեն զքրիստոս: - 383. Չորրորդ, կրկին հարկանելն, զի ոմանց տայ և ոմանց արգելու. այսինքն սրբոց և անսրբոց: - 386. Եւ զի ծնօտ է՛ գործի կերակրոյ. և անսուրբ և անբան կենդանոյ մասն: - 423. Երրորդ՝ օրինակն. զի ամենայն անսուրբ ջրով լուացեալ սրբիւր. և ողողեալ զհանդերձս այնպէս մտանէր ի բանակն. և յաւագանն խոստովանութեան ջրովն: - 488. Ո՞չ ապաքէն մովսէս ի հինն որոշեաց զսուրբս և անսուրբս. մանաւանդ թէ յաւուրս նոյի գոյր ընտրութիւնս. այսպէս ցուցաւ և մեզ պահելի իբր զբնական օրէնս. այլ սոցա ոչինչ է պիղծ ի կենդանեաց: - 552. Յորժամ բոլորովինք մարդն ի ձեռն մկրտութեանն սրբի, սերմն նորա ո՞րպէս է անսուրբ: - 592. Երկրորդ՝ զի նիւթ սորա է՛ ի քարանց արտաքին և ի փայտից որ կոխան է եղեալ անասնոց և անսրբոց. - 615. Զի վասն յանցանացն աղամայ անիծաւ երկիր ի գործս նորա. զսուրբ մարմինն քրիստոնէի չէ՛ պարտ դնել յանսուրբ հող. - 676. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ՛ սրբոցն և անսրբոց բ իրք հասարակ է. այսինքն յարութիւնն զի առհասարակ յառնեն. և անմահութիւնն զի առհասարակ անմահ և անապական մարմնով յառնեն: - 723. Բայց եօթն զարդքն զոր ունին սուրբքն որք են հարսունք քրիստոսի՝ ո՛չ ունին անսուրբքն որք են հարսունք սատանայի: - 723

ԱՆՄՈՒՈՒՊԵՍ - Եւ միշտ բղխէ՛ զջերմութիւնն յօրինակ բղխման հոգւոյն անսպառապէս: - 37-38. Ոռոգեալ ի բղխմանէ կենարար գետոյն. որ հեղու ի նոսա անսպառապէս: - 767

ԱՆՍԵՂԾ + Այլ զայս ստեղծեալ յաւիտեանս ասեմք ոչ սկիզբն ունիլ և ո՛չ կատարած. զի պարունակօղ է՛ այլ յաւիտենից որք ունին սկիզբն կամ կատարած. այլ ինքն պարունակի յանստեղծ յաւիտենէն որ է՛ աստուած: - 116

ԱՆՍՏՈՅԳ - Դարձեալ՝ անարգապէս ծնանի. և անստոյգ է մահուանն աւուր: - 275

ԱՆՍՏՈՒԵՐ + Եւ զի անստուեր է: - 196

ԱՆՎԱԽՃԱՆ + Եւ մի է, և անմարմին է, և անբաւազօր է, և անեղ է. յայն սակս և անվախճան է. և նա՛ է արարիչ ամենայն եղելոց. և նմա՛ է տալի պաշտօն: - 26. Եւ ո՛չ ասի ի զիրս սուրբս ըստ այդմ բառի, բայց այլ կերպիւ ցուցանէ զայդ. այսինքն զի ասէ, «Ես եմ ալֆա և օմեգա». յայսմանէ իմանամք զանսկիզբն և զանվախճանն: - 55. է) Դարձեալ հարցանեն, յանսկզբնէ՞ն բղխէ հոգին, թէ ի սկզբնաւորէն. զի որ յանսկզբնէն յառաջ գայ, է՛ անեղ և անվախճան. որպէս որդի և հոգի յանսկիզբն հօրէ: - 63. Ապա ուրեմն յանսկզբնական հօրէ միայն բղխէ անեղ և անվախճան հոգին սուրբ: - 63. Դարձեալ՝ որպէս բացբարձութեամբն ասի հայր աստուած՝ անսկիզբն և անվախճան. ունելով զայս և զայն ի պարզ միութեան իւրում. և ո՛չ է բ անձն կամ բ բնութիւն: - 77. Վեցերորդ՝ որպէս յաւիտեան է հայր. զի անսկիզբն է և անվախճան: - 105. Եւ որպէս մշտնջենաւոր որդի ի հօրէ սկսեալ և անվախճան. որպէս ժամանակ հոգի ի հօրէ սկսեալ և յորդի դադարեալ: - 105. Երկրորդ՝ ծերն նշանակէ զանսկիզբն

գոլն. և մանուկն զանվախճանն. զնոյն միմեամբք՝ և ո՛չ այլ և այլ: - 115. Ձի որ անսկիզբն է՝ անվախճան է. և նոյն անվախճանն անսկիզբն է: - 115. Թէպէտ առ մեզ տեսանի անսկիզբն յառաջին կողմն, և անվախճանն ի վերջինն. այլ ի նա ո՛չէ առաջին և վերջին. զի պարզ և միեղէն է: - 115. Եւ զիտելի է՝ զի աստուած կոչի յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան. և է՝ պատճառ պարունակողացն յաւիտենին. որ ո՛չ սկիզբն ունի և ո՛չ կատարած: - 116. Իսկ հրեշտակք և հոգիք և աշխարհ՝ կոչին յաւիտենականք. զի հաղորդ են յաւիտենին. այնմ որ սկսեալ է և անվախճան: - 116. Եւ թէ որ ասիցէ, որովհետև աստուած յաւիտեան է անսկիզբն և անվախճան. նոյնպէս և յարածգականն: - 116. Ապա երևի բ անսկիզբն և անվախճան: - 116. Ասեմք եթէ՝ մի է յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան. որ նոյն ինքն է աստուած. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և նախ քան զյաւիտեանս. և ամենայն յաւիտենից արարիչ: - 116. Երրորդ՝ աստուած է անսկիզբն և անվախճան կեանք: - 117. Իսկ հրեշտակք սկսեալ և անվախճան որպէս ասացաք: - 117. Ամմահութեամբ հաւասարք են. զի սկսեալք են և անվախճան: - 117. Այլ այսու զանազանին, զի աստուած ինքնիմաստ ունի զտեսութիւնն. այսինքն յինքենէ՝ է անսկիզբն և անվախճան: - 120. Իսկ հրեշտակք ո՛չ յինքենէ՛, այլ յաստուծոյ սկսեալ և անվախճան. զի առանց մոռացութեան ունին: - 120. Իսկ բացբարձականքն ի խորհրդական աստուածաբանութեանն է. նախ որ է՝ և ո՛չ ասի. որպէս անսկիզբն և անվախճան. ո՛չ բան և ո՛չ միտ. ո՛չէ և այլն: - 123. Իսկ արժանաւորաց զհոգևոր շնորհս և զհաւատս աստ, և ի հանդերձեալն զփառս անվախճանս: - 127. Եւ է՝ ինքն անսկիզբն և անվախճան: - 128. Այսինքն երկայնութիւն սիրոյն մինչ ի կատարած անվախճան: - 129. Չորրորդ՝ և զի սկիզբն է և վախճան, նոյն ինքն է անսկիզբն և անվախճան: - 129. Հինգերորդ՝ անսկիզբն աստուածութեամբն. և անվախճան մարդկութեամբն. զի որպէս ո՛չ է սկիզբն աստուածութեանն, և ո՛չ վախճան մարդկութեանն: - 129. Եւ միշտ ներգործութեամբ է. զի ո՛չ կարօտի սկզբան և կատարածի զօրութեամբ գոլ. ապա ուրեմն անսկիզբն է և անվախճան: - 162. Իսկ երբ ո՛չ ասի աստուծոյ. զի անժամանակ է և ո՛չ ունի փոփոխումն. այլ ասի յաւիտենական. ըստ որում բոլորն համանգամայն է և կատարեալ. զի ոչ կարօտի սկզբան և վախճանի. որպէս ժամանակն. և ո՛չ միայն սկզբան որպէս մշտնջենաւորն. այլ անսկիզբն է և անվախճան. վասն որոյ կոչի յաւիտենական: - 172. Վասն է՞ր իմաստասէրքն զտարրեղէնքս անապական և անվախճան ասեն: - 181. Եւ այսպէս շրջաստեղծութեամբ անվախճան մնան: - 181. Ի վեցերորդումն անվախճան տանջելիք: - 210. Եւ յետ յարութեանն ընդունի զպտուղ. որ է՝ պարզք խոստմանց անվախճան կենացն: - 213. Եւ զի անեղ է. ի հարկէ մշտնջենաւոր և անվախճան է: - 274. Հինգերորդ ևս յայտնի. աստ կեան նահապետքն ժամանակաւ ընդ ամենայն մարդոյ. և յետ մահու ի մշտնջենաւորն ընդ հրեշտակաց. և յետ յարութեանն յանվախճան յաւիտենին թագաւորեալք ընդ աստուծոյ: - 291. Եւ քրիստոս թագաւոր գոլով անվախճան ըստ հրեշտակին...: - 302. Ասեմք եթէ՝ է ասելն ո՛չ զբնութիւն նշանակէ, այլ զանսկիզբն և զանվախճան գոլն: - 312. Իսկ էն անսկիզբն և անվախճան է. յորմէ երրորդ աստուածաբանութիւն մեզ բացորոշի: - 312. Ձի էն՝ անսկիզբն և անվախճան ընդ դէմ է ժամանակին որ սկիզբն ունի և վախճան: - 312. Երրորդ՝ էն՝ զմիշտն ցուցանէ. իբր անսկիզբն և անվախճան: - 332. Եւ աստուած անսկիզբն և անվախճան է: - 338. Եւ դարձեալ հրեշտակք և մարդիկք մշտնջենաւորք՝ պակաս ունին առ աստուածպետութիւնն յաւիտենական. և նա՛ է կատարումն ժերորդ. անսկիզբն և անվախճան գոլով: - 391. Իսկ տարի՛ է յաւիտենական փառքն. որոյ սկիզբն խնամոցէ՝ նախ քան զլինիլն աշխարհի. և կատարումն անվախճան փառքն: - 399. Որ և յերկրորդ գալուստն նախ դատեսցէ. և ապա թագաւորեսցէ անվախճան...: - 450. Այլ զփառս արքայութեան երկնից ի կատարածի ժառանգեսցեն հոգւով և մարմնով անվախճան յաւիտենիւ: - 617. Եւ զայն աշխարհն տեսութեամբ և իմացմամբ միշտ յաւիտեան. անվախճան պատրաստէ՝ զհանգիստ և զերանութիւն նոցա: - 647. Երեսունևը, Վասն հնծանաց. և դժոխոց. և ծխոյ. և անվախճան է հուրն. և անհանգիստ տանջանքն: - 661. մինչ ի յարութիւնն առջէ բոլորի բոլորապէս զփառս և զպսակս զանվախճան տեսութիւնն աստուծոյ: - 705. և ելոյծ առաւելուլ չարեօք զի արդարապէս կրեսցէ զանվախճան տանջանս: - 706. Տուցանեն այսոքիկ զկատարեալ և զառաւել հանգիստ սրբոցն այժմ յուսով և յետ մահու հոգւով թագաւորեալ ընդ քրիստոսի. և ապա յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով ո՛չ ո՛ ամօք. այլ անվախճան կենօք. - 710. Երկրորդ եղանակաւ ամենակալ թագաւոր է քրիստոս ըստ որում անվախճան է մարդկութեամբն. - 711. Եւ որպէս ելաք ի բարի կենաց և մտաք ի չար մահն, այսպէս և ելեալք ի մահուանէ մտաք յանեզր և անվախճան կեանքն

և բարութիւն: - 724. Նախ ըստ գոյացութեան. զի որպէս անսկիզբն է աստուածութեամբն, նոյնպէս և անվախճան է մարդկութեամբն հաւասարեալ: - 745. Եւ սոքա երբեմն հաւասարին. որպէս յորժամ արդարապէս հատուցէ բարեաց և չարաց. և միտեն յարաժամ անվախճան պատուէ և պատժէ: - 746. Վասն է՞ր է հուրն անվախճան: - 750

ԱՆՎԱԽՃԱՆԱՊԷՍ + Իսկ առ հրեշտակս բոլոր շարժումն է ի նոյնէ ի նոյն. որպէս անին զոր ետես եզեկիէլ. այսինքն ի նոյն աստուծոյ են սկսեալք, և ի նոյն անվախճանապէս մնան: - 142

ԱՆՎԱԽՈՒԹԻՒՆ + Նախ ցուցանէ զանվախութիւնն մեր ի մահուան: - 673

ԱՆՎԱՅԵԼՈՒՉ + Վեշտասաներորդ՝ մանաւանդ զի յոյժ անվայելուչ է կարգել զժառայն ընդ տեառն՝ և զստեղծածն ընդ ստեղծողին՝ յորժամ ա՛յլ է բնութեամբ: - 67

ԱՆՎԱՐԺ + Երրորդ՝ զի խորհրդով և ծածուկ է պահելի ի հերձաժողաց և ի հեթանոսաց և յանվարժ մտաց ախմարաց...: - 123

ԱՆՎԱՐՉ + Որպէս և այժմ մեռելոց զղջումն և խոստովանիլն անվարժ է ամենևին և ակամայ: - 785

ԱՆՎԱՐՉԱՏՐԵԼԻ - Յինգերորդ՝ բանական քննութիւնն անվարժատրեյի է: - 122

ԱՆՎՃԱՐ + Իսկ յետ յարութեանն տանջանք անվճար և առանց հատուցման. - 434. յորում կրեսցէ զվճիռս անվճար պատժոյն յաւիտենից տանջանացն: - 669

ԱՆՎՆԱՍ + Ծարպ երիկամանցն նախ՝ անոք՝ զցանկականն. և երկրորդ անվնաս պահէ: - 241. Երրորդ, բարեաց գանձն մեր անվնաս մնայ: - 626. և հոգին անվնաս մնայ որպէս զիէլ. - 682. Իսկ զի և արուի թէպէտ ո՛չ նոյն պիտոյիւք. սակայն ո՛չ ընդ վայր կազմեցաւ. ի լրումն բժան դրանց անդամոց. ի ներքս մուծանելոյ և արտաքս հոսելոյ զպակաս և զաւելորդս ինչ. անվնաս կելով կենդանւոյն: - 786

ԱՆՏԱՆԵԼԻ + Երկրորդ՝ անտանելի ցուրտ. յոր եթէ հրեղէն լեառն անկանէր՝ սառն դառնայր. վասն այս երկուցս ասի՝ լալ աչաց և կրճել ատամանց...: - 752

ԱՆՏԱՌ + Իններորդ, գեթե՛ն՝ այն որ զցօղն ետես ի վերայ գեղման, զիօր իւրոյ զեզն պարարակ հրամանաւ հրեշտակին ի մէջ գիշերին պատարագեալ. և զանտառն և զսեղանն բահաղու կործանեալ...: - 513. ...վասն այն ո՛չ կոչին ճշմարիտ մարգարէ պարզաբար. այլ բաղադրեալ. որպէս մարգարէ բահաղու. կամ մարգարէ բարձանց կամ անտառին: - 536

ԱՆՏԱՐԱՎՈՅՍ + Իսկ հաւատն անմոլար և անտարակոյս է ի ճշմարտութիւնն: - 122. Վասն բազում վկայութեանցն որ առեալ է ի գիրս յայս, զի անտարակոյս լիցի: - 773

ԱՆՏԵՂԻ + լինէր ապա ի յաստուած օտար ինչ և պատահական. որ է անտեղի: - 13. Այլ թէ գործ և կամք կրկին յաստուած, ո՛չ է պարզ մի. այլ բաղադրեալ. որ է անտեղի: - 14. Եւ թէ և ըստ աստուածութեանն իմանաս՝ ո՛չ է անտեղի: - 46. Երկրորդ՝ զի ի ձեռն անտեղի գործոց՝ փրկութիւն լիցի այլոց. որպէս ի ձեռն խաչին քրիստոսի՝ փրկութիւն եղև աշխարհի: - 158. Այլ արդ եթէ է զօրութիւն ի յաստուած լինի փոփոխական և նա որ է՝ անտեղի: - 168. Մետասաներորդ՝ անտեղի և անո՛ւր է աստուած. և հոգի մարդոյ բոլորն է ի բոլոր մարմինն. և բոլորն յիւրաքանչիւր մասն: - 272

ԱՆՏԵՍ + Այլ զի մեք թողեալք և անտես եղեալք յաստուծոյ վասն յանցանացն, զդէմս մեր տպաւորէ՛ յինքեան. բնութենակից զոլով մեր և գլուխ անդամոցս: - 42. Են և ո՛չ ասին ի յէքս. որք յանկոխ լերինս և ի խորս ծովուց անտեսք ի մարդկանէ: - 55. Զի որպէս խաւարն անյայտ է, նոյնպէս և առաւել լոյսն անտեսութիւն առնէ. և նա անտես է ի հրեշտակաց. և անյայտ ի մարդկային մտաց. թէ ո՞րպէս կամ զի՞նչ է էութիւն և բնութիւն աստուածութեանն: - 122. Եւ այս է կարօտութիւն ամենայն ընտրելոց. այսինքն անհասին անհասապէս հասանիլ. և զանտեսն անտեսութեամբ տեսանել: - 123. Երկայնութիւն է համբերութիւնն. որով տանի զչարսն. և վասն ապաշխարութեան անտես առնէ զմեղս: - 129. Զի ողորմութիւնն ի կողմանէ յորժամ անտես առնէ զմեղս՝ դուռն է հարաւոյն: - 614

ԱՆՏԵՍԱԿ + Այլ ո՛չ ուղղակի. զի նիւթն ամենևին անտեսալ է: - 111. Եօթներորդ՝ ցուցանէ թէ՛ որպէս մարմնական բնութիւնք նախ էին անկատար և անտեսալ՝ և յետոյ կատարեցան յաստուծոյ: - 192. Նոյնպէս և հոգին նախ ի յինքենէ անտեսալ և անկատար է. և յետոյ կատարի յաստուծոյ շնորհօք և առաքինութեամբ և գիտութեամբ: - 192. Երրորդ, ներգործութեամբ ի տեսութիւնս աչաց. սոքա կոչին հաւատ անտեսալ: - 784

ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻ + Դարձեալ քննեսցուք ըստ մեզ. զի ո՛չ են հակառակ առաքելոյն բանն և աւետարանին, թէ հայր մեծ է քան զորդի. զի երկոքին նոյն ինքն աստուածութեանն իմանին. ըստ այնմ որ զմեր նուաստ և տկար բնութիւնս միացոյց ընդ իւրում աստուածութեանն, և անտեսանելին

տեսանիւր՝ և ծառայի կերպիւ շրջէր վասն տնօրէնութեան՝ ասի փոքր յայս միաւորութեանս քան զհայր. իսկ ըստ այնմ որ է՝ անճառ և նախքան գլախտեանս ծնունդ ի հօրէ՛, հաւասար է հօր և ոչ փոքր: - 40. Անտեսանելի տեսեալ: - 470. Չորրորդ, հայր անտեսանելի է և անմարմին...: - 735

ԱՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ + Չի որպէս խաւարն անյայտ է, նոյնպէս և առաւել լոյսն անտեսութիւն առնէ. և նա անտես է ի հրեշտակաց. և անյայտ ի մարդկային մտաց. թէ ո՞րպէս կամ զի՞նչ է եութիւն և բնութիւն աստուածութեանն: - 122. Եւ այս է կարօտութիւն ամենայն ընտրելոց. այսինքն անհասին անհասապէս հասանիլ. և զանտեսն անտեսութեամբ տեսանել: - 123

ԱՆՏԻ + Եւ թէ յառաւօտուն իջանէ մինչ ի կէս օրն, արևելեան կոչի. և անտի մինչև յերեկոյն, արևմտեան: - 203. Եւ անտի ի չորեքտասանն՝ զծննդականն ցուցանէ. որ է՝ կերակրականին դարձեալ: - 267. Եւ անտի մինչև ցերեսուն ամն՝ զարիականն: - 267. Եւ անտի յառաջ զբանական մասին կատարումն և զկայ՝ ցուցեալ: - 267. Եւ այլք ասեն թէ՛ զետն առ որով բնակեալ էր նա՝ փայտ բերէր, անտի անուանեցաւ եբեր: - 299. Եւ անդ օրհնեալ զաբրահամ, և տասանորդ էառ յաւարէ՛ անտի: - 300. Չորրորդ՝ ո՛չ առնուլն յընչիցն սողոմայ յաւարէ՛ անտի: - 304. Այլ և բազում բաղդատութիւն է մուտն իսրայէլի յեգիպտոս և ելն անտի: - 314. Երկրորդ՝ որպէս նմա ասաց աստուած, ես իջից ընդ քեզ և ես հանից անտի: - 314. Եւ անտի յառաջին ամն աբրահամու, **թճխ** ամ: - 337. Եւ անտի ի յելսն յեգիպտոսէ՛ **չե** ամ: - 337. Երկրորդ՝ զի զգին ծերոյն պակաս հրամայեաց. զի **ե** ամեայ տղայոյ երկդրամեան էր. և ի ամենին ի երկդրամեան. և անտի մինչև ի **կ** ամն **ծ** երկդրամեան. և ի **կ** էն յառաջ **ժե** երկդրամեան: - 377. Եւ անտի մինչ ի ամն վերջին և ծեր: - 378. Եւ անտի քահանայքն մինչ ի յիսուս փրկիչն ճշմարիտ: - 421. ...իսկ Աննա ամուսնացաւ ի գալիլեայ ընդ յովակիմայ. և ծնաւ զաստուածածինն մարիամ ի պրոպատիկէ ի տունն յովակիմայ. և անտի տարեալ եղև ի տաճարն տեառն: - 460. Եւ թէ յայնմ ժամանակի փրկեալ լինէաք, կարծեաք թէ յօրինաց անտի եղև փրկութիւն: - 467. Եւ անտի մինչ ի մարտի իեն համարեն **զ** ամիս, և անդ ասեն զաւետիսն: - 483. Եւ թշրինի **ժե** սկիզբն տօնի տաղաւարահարաց, որ է՝ հոկտեմբերի **բ**. և անտի մինչև ի **իբն** թշրինի՝ և ի հոկտեմբերի **թ** կատարումն տօնին: - 483. Եւ անտի մինչև ի տրէթի իա՝ և յունվարի **զ**՝ կատարի **թ** ամիս և **ե** օր: - 483. Այսպէս և ամենայն ազգք քրիստոնէից զնոյն ունէին ճանապարհ դաւանութեան և աւանդութեան յառաքելոց անտի մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի. և յետ անտի բաժանեցան ամենայն ազգք յամենայն իրս, որպէս յայտ է յիւրաքանչիւր եկեղեցիս: - 551. Իսկ անօրէնութիւն է մեզ լուծումն պահոց աւանդեալ յառաքելոց անտի զերեք յիսունս և զչորեքշաբաթի և զուրբաթ. և զայլ շաբաթապահս ի միկիական ժողովոյն սրբութեամբ պահել: - 552. Վասն զի արեգակն արդարոյթյան քրիստոս հայրական փառօք և աստուածագումար դասուք և կարապետեալ աստուածային նշանն անտի գալոց է...: - 555. Տասներորդ՝ յայտ է ի համագօրութենէ. զի երբեմն շարժէ՛ ախտ զմիտս. և երբեմն շարժի ի մտացն ախտ. որպէս ասէ երանելին Եւագրիոս. եթէ մինչ յերեսնամեայ հասակս ախտն շարժէ զմիտս ի ցանկութիւն. և անտի յառաջ միտքն շարժէ զախտն: - 557. Եւ ոմանք ասեն թէ յեօթանց անտի հինգն մարմնականք են և երկուքն հոգեկանք: - 559. Այլ ես ասեմ թէ յեօթանց անտի երկուքն պարզ հոգեկան են. այսինքն հպարտութիւն և նախանձ: - 559. Չորրորդ, զի թէ ի ձեռն փիլիպպոսի առաքելոյ որ էր մի յեօթանց անտի սարկաւազացն ո՛չ եղև իջեալ հոգին ի վերայ ներքինւոյն մինչև յափշտակեցաւ յազովտոս...: - 589. Կերակուրն մինչ ի **զ** ժամն կոչի. և անտի յառաջ ընթրիս: - 656. Քառասունք, Վասն բնակութեան անտի: - 661. Եւ թէ անտի փոխէր յերկիր, լինէր երկին փոփոխական, և երկիր անփոփոխ: - 662. Այլ ես ասեմ, ատելութեան և անարգանաց էր ցոյցք, եթէ զպատուականն էր տուեալ նախ՝ անտի փոխեալ: - 663. Ի վախճան մերձեցեալքն տեսանէ՞ն զանտի կենացն ինչ՝ թէ ոչ: - 668. Եւ ապա՛ զանտի հատուցումն իւր և զտանջանս զեհենին: - 669. Իսկ դամբարան, որ է պահարան. զի անտի դարձեալ առջի որպէս և եդաւ: - 678. ...և ազատի նա ի պատժոց անտի: - 683. նման է պղատոնի մարմնափոխութեանցն. որ ի բանական մարդոյն ի զգայականն, և անտի ի տունկն ասեն...: - 687. ...և ի տնկոցն յերկինս վերափոխիլ. և սոքա ի հուրն ասեն մտեալ և անտի յերկինս վերափոխեալ: - 687. Եւ սկիզբն անդ ժողովելոյ՝ ի յարձակելն քրիստոսի առ ժամանակեայ զհոգիսն անարժանից՝ անդ մնացին և անտի դարձցին մեղաւորք անրդէն ի դժոխս ըստ մարգարէին: - 688. ...զի վասն անտի քաւարանին աստ ո՛չ պահեն և ո՛չ աղօթեն. և անդ ի դժոխս մատնին: - 698. ապա ուրեմն դժոխքն է անտի պատիժ որ է յախտեմական և անզերծանելի. և ո՛չ գոյ քաւարան: - 700. ապա ուրեմն ո՛չ գոյ հնար զերծանելոյ անտի: - 700. Նախ՝ վասն հեշտ ցանկութեան իւրեանց գոր ոչ կամին ելանել անտի.

- 701. Որպիսութեան կրիցն չափ ո՛չ է անտի տանջանացն. զի բոլոր աստի նեղութիւնս համեմատեալ այնմ է՝ որպէս կաթիլ մի ի ծովէ և կայծ մի ի հնոցէ: - 751. Արդ՝ սոքա ամենայնքին մասնաւոր և փոփոխական են և հակառակաւ. զի՞նչ իմանաս զանտի երանութիւնն. որ բոլորովիմբ է, և անփոփոխ, և առանց հակառակի յաւիտենական: - 762. Դարձեալ՝ ծածկութիւն յանցանաց՝ է՝ բնականապէս մեզ ի տերևոյ անտի. իսկ յանդիմանութիւն է ծածկելոց յայտ արարողութիւն. վասն որոյ ամենքեան դժկամակ երկին: - 774. Որք տեսչութեամբն աստուծոյ՝ ի մեռելոցն զառաւատաչեայն ընկալան յարութեան, թէ զհա՞րոյ ոչ ունէին ի մտի զանտի կենացն ծանօթութիւն. պատմել մեզ խնդրի: - 774. Ապա բնաւորապէս ընդ դէմ գոյ երից որպիսութեանց սա՛ մեզ չորրորդ գոլով. ոչ ունել ինչ ի մտի. մոռանալով միշտ. ո՛չ գիտել և ո՛չ յիշել ինչ զանտի կենաց: - 775. մարմնով մեռելոցն անթիւ օճիրս ստախօսութեան գործեր. զանտի կենաց զյարութեան յուսոյ և զհատուցմանց ըստ գործոց՝ բառնալով. զերկիւղ դժոխոց և զսէր արքայութեան. և զամենայն ինչ որ նմանէ այսմ հոգևոր բարութեան: - 775. Իններորդ, զի բռնութիւն սատանայի էր կապեալ զնոսա. և տէր մեր կապեաց զնա ընդ խաչափայտին. որ նա ինքն էր դրունք դժոխոց. ապա ուրեմն արձակեցան անտի: - 777. Իսկ ի ներքուստ, ի լինիլ տրտմութեանց՝ խուճապեալ մարմնոյն հոսի մաղձ դառն ի ստամոքս որովայնի. և վերացեալ գոլորշեաց նորա զօրէն շոգոլեաց պուտկի առ խելապատակս զլիտոյ. և ծանրացեալ անտի թորի՛ առ բիքն ասացեալ ական. չոր գոլով և աղէգոյն ի սևատեսակն մաղձոյ: - 787

ԱՆՏԻՈՔ - Եւստաթոս անտիորու: - 542. Տիմոթեոս աղէքսանդրու. Մելիտոս անտիորայ. **ԾԾ** հարք ընդ դէմ մակեդոնի հայիոյճի հոգւոյն սրբոյ: - 542. Յոհան անտիորայ՝ թղթով միաբանեալ. **ՔԾ** հարք ընդ դէմ նեստորի որ **բ** բնութիւն ասէր և **բ** որդի. կրկին կամք և կրկին ներգործութիւն քրիստոսի. և զաստուածածինն մարդածին: - 542. Դոմնաս անտիորայ: - 542. ...և զթեոդորիտոս եղին գլուխ ժողովոյն վասն մարդահաճութեան թագուհւոյն և թագաւորին. և զդէսկորոս հայրապետն աղէքսանդրու, և զպետրոս անտիորու, և զտիմոթեոս և զանատօլ, և զայլս բազումս խոտեցին. և վկայեցին նոքա ճշմարտութեան: - 543. Եւ պետրոս անտիորու պատրիարզն և սուրբն պարսամ գրեցին ի հայք և զգուշացուցին. և նզովեցին զհաւանեալսն մարկիանոսի: - 543. Սոմնաս անտիորայ: - 543. Եւ պատրիարզունք էին անդ, Գեորգէոս կոստանդնուպօլսի. Թեոփիլոս անտիորու. Պետրոս աղէքսանդրի: - 543. Չմակարիոս յանտիորու. և զաշակերտն իւր զստեփաննոս: - 544. Թեոդորոս անտիորայ. **զՃԼԵ** եպիսկոպոսունք: - 544. Յանտիոր վասն մատթեոսի: - 549. և կարգեաց յեկեղեցիս անտիորայ յառաւօտն և յերեկոյն զսուրբ աստուածն խաչեցար ասել: - 631. Այլ և պետրոս անտիորայ և տիմօթեոս աղէքսանդրու հրամանաւ յուստիանոսի կայսեր՝ հաստատեցին ի սուրբ աստուածն խաչեցար ասել: - 631

ԱՆՏՐԱՄԱՂԻԵԼԻ + Անտրամաղրելի տառիցն: - 639

ԱՆՏՐՏՈՒՄ + Որով զփառս որդէգրութեան և զժառանգութիւն արքայութեան ընկալաք. որ է՝ անտրտում ուրախանութիւն: - 532. Երբեմն փեսայ և հարսանիք, վասն անտրտում ուրախութեանն: - 757

ԱՆՏՕՆ - Իսկ անտօն և ո՛չ գիր գիտէր՝ ո՛չ թէ այնքան իմաստութիւն, որպէս հաճոյ եղև աստուծոյ. մեք յի՞նչ հաւատամք և ընդունիմք զայն իմաստութիւն: - 40. Նաև որք ի ճգունս նահատակին. որպէս պօղոս՝ անտօն՝ և այլքն: - 50. Ջոր ի տեսիլն անտօնի խոստովանէին զբանս զայս մեկնելով ի վերայ ինքեանց. այս վասն առաջնոյն: - 153. Հինգերորդ՝ զանազանութիւն՝ զի սատանայ ի փորձելն ո՛չ գիտէ զառաջիկայն թէ յաղթէ և թէ յաղթի. և եթէ էր տեղեակ՝ ո՛չ մրցէր ընդ կատարելոցն որք յաղթահարեն զնա. որպէս ընդ ստեփաննոսի, անտօնի, և այլոցն, որք յաղթեցին սատանայի: - 161. Որպէս եղիայի. պօղի և անտոնի. և մերոյ լուսաւորչին Գրիգորի: - 220. Չայս նշանակէ թէ՛ յետ ելանելոյ հոգւոյ ի մարմնոյ և գնալոյ ի վերին շաւիղն, հակառակ կայ սատանայ և չար զօրութիւնքն ընդ նմա, տանիլ զիտ իւրեանց որ զչա՛րսն են գործեալ. և յարդարոցն յաղթին հրեշտակին օգնութեամբն. որպէս և անտօն ետես. զի իմացեալ և մեք զգուշացուք այնմ: - 410. Եւ զպէնտակոստէին, և զվարդավառին, և զսուրբ գրիգորին և զյովհաննուն, և զմարգարէիցն, և զվարդանանցն, և զառաքելոցն, և թագաւորացն, և զանտօնիցն: - 637. Դարձեալ՝ թպէտ վասն հոգւոյն ասեմք որպէս այս, և տեսիլ անտօնիցն, և այլոց, այն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ մահու առ հոգիսն. - 703

ԱՆՑԱԿԱՆ + Եւ քան զժամանակն ո՛չ է ինչ պատուական. ոչ ինչ հասարակ. ոչ ինչ անցական և հոսական. ոչ ինչ անմնացական. ոչ ինչ այլայլական և փոփոխական: - 198-199

ԱՆՑԱՆԵԼԻ + Երրորդ՝ և նորա գիտութիւնն անցանելի էր. և քրիստոսին անանց: - 442

ԱՆՑԱՆԵՍ + Չի ի վերայ մշտնջենաւորացն բացորոշակի յերեք ժամանակս՝ այսինքն յանցեալն ի ներկայն և յապագայն...: - 9. ...յանցեալ ժամանակս և ի ներկայս բացորոշակի մինն ճշմարիտ է և մինն ստե՛. - 9. ...բազում մարդիկ անցանել զճանապարհայն...: - 15. ...զանցեալն տեսանէ յիշմամբ, և զներկայն իմացմամբ. և զհանդերձեալն ի պատճառն իւր ըստ ժամանակին փոփոխման...: - 15. Արդ՝ բազում աւուրք անցին յետ մեսիային ձերոյ, այսինքն աւելի՛ քան զհազար և չորս հարիւր ամ. ապա և ո՛չ էր նա մեսիայն: - 27. Յինգերորդ՝ որ բնութեամբ անկարելի է. որպէս ծնեալն կրկին ծնանիլ. և յուղտու ընդ ասեղ անցանել: - 44. Դարձեալ՝ մի բնութիւն ասաց միւս եւտիքէս. ոչինչ առեալ մարմին ի կուսէն. այլ իբր ընդ խողովակ անցեալ իբր ի դարիճակի. միայն զձնն ի նմանէ ձևագրեալ: - 81-82. Երրորդ՝ զի ի նմա՛ է անցաւոր ներկայն և հանդերձեալն: - 111. Իսկ ժամանակն **զ** մասն ունի. այսինքն անցեալ ներկայ՝ և ապագայ: - 116. Ո՞րպէս աստուած զանցաւոր և զապագայն համանգամայն տեսանէ ներկայաբար. իսկ մեք ո՛չ: - 117. Միտք մեր **ք** պակասութիւն ունի. այսինքն զմոռացումն և զտգիտութիւն. զի զանցաւոր մոռանայ. և զապագայն ո՛չ գիտէ: - 117. Դարձեալ՝ միտք մեր այժմ ի ներքոյ ժամանակի՛ է. և **ք** մասն ժամանակին ո՛չէ. այսինքն անցեալն կորուսեալ է, և ապագայն ո՛չէ է: - 117. Իսկ միտքն աստուծոյ ի վեր է քան զժամանակ. վասն որոյ ներկայաբար զանցաւոր և զհանդերձեալն տեսանէ: - 117. Յամանգամայն, այս է՝ զանցաւոր և զհանդերձեալն իբր ներկայ տեսանէ և ներկայապէս. զի յինքն տեսանէ զամենայն. և ինքն ներկայ է ինքեան: - 118. Չորրորդ՝ զի զանցաւոր և զներկայն և զհանդերձեալն տեսանէ: - 119. Չորրորդ՝ զգայութիւնն տեսանէ զներձակայն. որպէս անստ, և այժմ. և միտք զհեռաւորն և զանցաւոր և զհանդերձեալն: - 121. Երրորդ՝ զի բանս մեր ձայնիւ յամենայն լսելիս անցանէ և թղթով յամենայն տեղիս ընթանայ. և բանն աստուծոյ սո՛ւր է և հատու և ընդ ամենայն է քրիստոս անցանէ թափանցաբար: - 121. Այլ և ո՛չ ունի տեղի մարմնական. և ոչ ի ժամանակի երեքմասնեան. այսինքն յանցեալն ի ներկայս՝ կամ յապառնին: - 180. Եւ զիտելի՛ է, զի ընդ ամենակին հեռանալն լուսինն խաւարի. և ամենակին մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն և ուղղապէս ընդ դէմ անցեալ արեգականն՝ խաւարէ՛ զնա. զի ընդ դիմատիպ է անօթ լուսնոյն: - 187. Ստուեր երկրի ընդ մէջ անցեալ արեգականն՝ խաւարէ՛ զլուսինն: - 187. Եւ դարձեալ արեգակն միջակ գոլով հաղորդի ամենայն մոլորակաց. և զայն անցուցանէ ի լուսինն լուսովն հանդերձ: - 187. Եւ ի ներքինն անցեալ՝ զիշեր. զի գարշեցոյ՞ց զերր. որ է օդ և երես երկրի: - 190. Չորրորդ՝ նշանակէ՛ զփութանցութիւնն աւուրցս մեր. զի ամենայն ժամանակք մեր անցանելն իբրև զմի օր անզգայաբար: - 193. Եւ յանգոյից, զի անցեալն ապականեալ է, և ապագայն ո՛չ է ի միջի, և ներկայն անզգայաբար անցանէ...: - 198. Եւ յանգոյից, զի անցեալն ապականեալ է, և ապագայն ո՛չ է ի միջի, և ներկայն անզգայաբար անցանէ: - 198. Ժամանակին ո՞ր մասն է առաջին. անցեալն ներկայն թէ ապառնին: - 198. Չի ժամանակն նախ է հանդերձեալ. և ապա ներկայ, և յետոյ լինի անցեալ: - 198. Իսկ թէ զանազանապէս իմանաս զժամանակն, նախ է՝ անցեալն որպէս երէկ. և ապա ներկայն որպէս այսօր. և յետոյ ապառնին որպէս վաղիւ: - 198. Իսկ թէ ըստ պատուոյ իմանաս, նախ է ներկայն. զի է՛ ստոյգ և ճշմարիտ. և ապա՝ անցեալն. և յետոյ ապառնին. և այսպէս շարադասեն քերթօղքն: - 198. Վասն այնորիկ յորժամ զիրս հոսականս և շարժունս չափէ՛, հարկ է զի ի նոսին հոսեցի. քանզի միշտ ժամանակն անցանէ և հոսի. յանցելոյն ի ներկայս. և ի ներկայէս յապառնին: - 199. Վասն այնորիկ յորժամ զիրս հոսականս և շարժունս չափէ՛, հարկ է զի ի նոսին հոսեցի. քանզի միշտ ժամանակն անցանէ և հոսի. յանցելոյն ի ներկայս. և ի ներկայէս յապառնին: - 199. Դարձեալ՝ քան զժամանակ ոչ ինչ հասարակ. զի ժամանակ յամենեցունց հասարակ ստացեալ լինի. և հասարակապէս անցանէ: - 199. Դարձեալ՝ քան զժամանակն ոչ ինչ անցաւոր և հասարական. զի ժամանակ կենցաղոյս հանապազ հոսի. զի չափէ՛ զբնութիւնս՝ և զինքն չափէ՛: - 199. Ի ներքոյ երկրի անցեալ և զերկին փեռեկեալ հաստատուն պահէ: - 203. Ջուրք ծովուց ընդ մէջ երկրի անցանելն և պարզին ի ժանկոյն և ի դառնութեանցն. զի երկիր և աւազք զդառնութիւնն յինքեանս քարշեն, և մնայ քաղցր ջուրն: - 208. Արդ՝ յորժամ աղբիւրք ջրոյ՝ մերձին յերակն հրոյ որ է՛ ծծումբն, ջերմանան խիստ կամ թոյլ. մերձ կամ հեռի անցանելովն: - 208. Իսկ այլք ասեն թէ՛ վասն առաւել բարձրութեանն՝ լոյս արեգականն ո՛չ երբէք հեռանայ ի նմանէ. թէպէտ ի ներքոյ երկրի անցանէ. որպէս լուսինն թէպէտ ի վերին կամարն լինի, զլոյսն առնու յարևէն որ ի ներքին կամարն: - 222. Ո՛չ թէ քան զտարրական հուրն ի վեր է անցեալ. այլ զի լուսինն և արեգակն միշտ ի հարաւոյ կողմանէ ի ստորտէ՛ լերինն ելանեն...: - 222. Եւ որպէս սակաւ

մասն ուսիցն ի յերկիր է հպեալ և կոխէ, նոյնպէս և մեզ սակաւ պէտս մարմնոյ. այսինքն զգեստուց և կերակրոց ի յերկրէ ստանամք. և զանչափն և զաւելորդն կոխեմք և անգանեմք...: - 233. Յորժամ ծերանայ մարդն, և սպիտակ ջուրն որ է պալղամն առաւելու, յայնժամ մազն ընդ սպիտակ ջուրն ի դուրս անցանէ և սպիտակի: - 240. Նախ՝ խելապատակն սկիզբն է ջլացն. որ միայնաբար ընդ ուլունս պարանոցին անցանէ. և բաժանի ի թիկունս, ի ձեռս, և յայլ մարմինս: - 244. Իսկ նշանակէ նախ զժամանակն. զի անցեալն և հանդերձեալն ո՛չ է ի միջի այլ ներկայն: - 267. Նոյնպէս և յղանալն հանդերձեալ է, և վախճանեալ անցեալն, որ ո՛չ երևին. այլ միայն ծնեալն երևի որ է՝ ներկայ: - 267-268. Նախ՝ զի մնացորդք գործոց և խորհրդոց կերպարանին ի յիշատակարանս հոգոյն զոր ինչ գործեաց ի անցելունն, կամ խորհեցաւ վասն հանդերձելոյն: - 268. Դարձեալ՝ հանճարն է հանդերձելոյն. իմաստն ներկային. զիտուրիւնն անցեալ ժամանակին: - 270. Եօթներորդ՝ թշնամի եղև գործն մեր. որ նա՛ ի մեղս փոխեաց անցանելով զպատուիրանն: - 277. Չի պահելով զպատուիրանն ի կատարեալ անմահութիւնն ժամանէր յերկինս. իսկ անցանելովն փոխեցաւ ի մահ և անկաւ յերկիր: - 282. Ամենայն մարդոյ թիւ կենաց չափեալ է առ աստուած. և ո՛չ որ կարէ սահմանն անցանել...: - 291. Երրորդ՝ ծնաւ իսահակ ո՛չ բնականապէս ըստ բնութեան կարգի. զի անցեալ էին զաւուրքք. այլ էր աստուծոյ պարգև: - 304. Նախ՝ զի էն ներկայական է. զի էրն և եղիցին անցեալն և հանդերձեալն է: - 312. Երկրորդ՝ էրն զվախճան անցելոյն ցուցանէ, և եղիցին զսկիզբն հանդերձելոյն: - 312. Իսկ յաւուր ե շաբաթոջ երեկունն զգառն զենին և էլին յայգ ուրբաթի. նիսանի **ժե**. որ էր առաջին ամիս նոցա. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժե**: - 337. Եւ յերեկոյ շաբաթուն պատառեցաւ ծովն. և ի գիշերի կիրակէին անցին ընդ ծովն. և ընկղմեցաւ փարաւոն: - 337. Եւ ի ժեն նիսանի անցին ընդ ծովն որ է՝ ե ամիս. և է ամիս ի գործ խորանին: - 344. Ութերորդ, նոքա մատուցանէին ի ձեռագործ խորանսն որ ի մովսիսէ՛ կանգնեցաւ, իսկ տէրն մեր անցեալ ի ներքին կողմն վարագուրին. այսինքն յանձեռագործն մատոյց...: - 354. Դնգետասաներորդ, նոցայն քահանայապետ մովսէս և ահարօն ո՛չ կարացին մտանել յերկիրն պարգևաց. իսկ քահանայապետն մեր խանց ընդ երկինս երկնից...: - 355. Այլ ուղիղն, զի օրէնքն թէպէտ ըստ խորհրդոյն փոխեցաւ, այլ ըստ իրին մնաց յաւիտեան. զի օրինակն խանց. այլ ճշմարտութիւնն մնաց: - 369. Բովանդակ անցեալքն ի հանդէս՝ **զճռ** էին. որ է՛ **կ** բիր. և **զռ** և **ոժ**: - 378. Չի՞նչ նշանակէ որ **բ** ցեղն և կէսն մնացին յայնկոյս յորդանանու և ժառանգեցին, և այլքն անցին ի քանանացիքն: - 390. Չորրորդ՝ ազգս քրիստոնէից. հաւասար անցեալք ընդ յորդանան և մկրտեալք: - 391. Եօթներորդ՝ յորժամ անցանեն ընդ յորդանան մկրտութեամբ: - 402. Երկրորդ՝ ծածո՛ւկ է հանդերձեալն գործ. և յայտնի անցեալն և ներկայն: - 406. Երկրորդ՝ զի ժողովուրդն առանց երկիւղի անցանիցէ. զի թէ դիզեալ և կուտեալ լինէր, երկիւղ գոյր: - 414. Չի և եղիա պատառեաց և խանց: - 414. Այլ և քարինք բազումք էին ի վեր և ի վայր՝ բաց ի յունաց յոր անցանէին. որ կրթեալ և սրբեալ էին: - 415. Եւ զի անցեալ էր ժամանակն: - 415. Եւ գիտելի՛ է, զի անցեալ ընդ յորդանան՝ սատակեցին զորդիսն ենակիմայ. և ապա՛ ժառանգեցին զերկիրն: - 419. Նոյնպէս անցեալ ընդ մկրտութիւն և յաղթեալ փորձութեանցն և եկեալ ի քրիստոնէութիւն: - 419. Դարձեալ անցեալ ընդ ապաշխարութիւն և սատակեալ զորդիսն բելիարայ, ապա՛ ժառանգեցեն զարքայութիւնն երկնից ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 419. Երկրորդ՝ զի անցանէ զուխտն աստուծոյ: - 424. Երկրորդ՝ անցեալ ընդ լերամբ և ո՛չ գտեալ. մինչև առ տեսանօղն եկեալ. և տէր մեր խանց զլերինս հրեշտակաց և եկն ի մարգարէս. և նոքա աւետեցին զգիւտն **զ** օրեայ կորստեան իշոյն...: - 426. Եւ դէք ո՛չ միայն զապագայն ոչ գիտեն, այլ և զներկայ խորհուրդն ո՛չ ճանաչեն. նաև զանցեալ ճշմարիտն և զբարին ի միտ ո՛չ ունին: - 428. Ասեմք թէ՛ մեզ պարտ է ի մտի պահել և ի լեզուի զմեղս. և ցաւիլ և հոգալ հանապազ վասն անցեալ մեղացն և չգործելոյ բարեացն: - 433. Այլ պիղծ ազռաւքն ի խորհուրդ հեթանոսաց անցեալ զյորդանան և սրբեալ աւագանաւն: - 443. Եւ վասն այն գնաց ի սաբեփթա յայլագգիս. զի և զնոցա նեղութիւնն տեսցէ. որք չէին անցեալ զօրինօքն մովսէսի: - 443-444. Եւ յետ գերութեանն իսրայէլի անցեալ ամբ **ճլե**, ել արքայն բաբիլացւոց նաբուգոդոնոսոր ի վերայ երուսաղէմի. ի **ժ** ամի թագաւորութեանն յովակիմայ. և էառ հարկ ի մմանէ. և զմեծ մասն սրբութեանց տաճարին աւերեաց: - 447. Եւ էր սաղմոն իշխան ցեղին յուդայ յորժամ անցոյց զժողովուրդն ընդ յորդանան յետու: - 452. Նախ՝ սրբութիւն հասարակ. որպէս շնորհք մկրտութեան և խոստովանութեան. զի որք անցանեն ընդ նա՛ սրբին: - 462. Չոր օրինակ՝ անցեալ լինի մին ժամն յաւուր՝ կիրակէ կոչի. թէպէտ **իզ** ժամն պակաս է: - 484. Այլ և ցուպն յակորբայ անցեալ ընդ յորդանան. և սանդուղքն ասացեալ: - 494. Նախ՝ զի անցեալ է ժամանակն

և օր փրկութեան...: – 508. Ապա յայտ է զի ո՛չ ի չորեքշաբաթի եկեր զծուկն. այլ ի յանցեալ կիրակէն: – 511. Եօթներորդ՝ դարձեալ յաւուր կիրակէի խնց մովսէս ընդ ծովն կարմիր. և ընկղմեցաւ փարաւօն ի տիպ յարութեանն քրիստոսի և կորստեան սատանայի: – 512-513. Որ այսպիսի էր պատկեր աւուրն. յաւուր **ե** շաբաթոջ երեկոյին ի չորեքտասան լուսնին զգառն զենին և ելին յայգ ուրբաթի **ժե** ամսեանն. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժե**: – 513. Եւ յերեկոյի շաբաթուն պատառեցաւ ծովն, և ի գիշերի կիրակէի անցին ընդ ծովն և ընկղմեցաւ փարաւօն: – 513. Եւ **զ** ժամն անցեալ և իւր գիշերն լինի **բ** օր ուրբաթուն: – 516. Սարգարտութիւն է կանխագիտութիւն ժամանակաց անցելոց՝ ներկայից և ապագայից, բարի հոգւոյն միջնորդութեամբ: – 536. Երկրորդ՝ յանցանք է կոխել զօրէնս և անցանել: – 555. Ա՛րդ՝ թէպէտ հոգին ո՛չ լինի սերեալ ի հօրէն որպէս մարմինն, սակայն սկզբնական մեղքն անցանէ ի հոգւոյն յաղամայ ի հոգիս զհետ եկելոցն միջնորդութեամբ մարմնոյն ցանկութեամբ ծնելոյն: – 567. Յաղագս որոյ այն որ ըստ բնութեան է մեղք՝ ըստ բնութեանն և յորդիս անցանէ:...: – 568. Դարձեալ բաժանին, զի գործ մեղացն է՝ յանցեալն և գնացեալն: – 568. Վասն որոյ ասաց արիստոտէլ աղէքսանդրոս, յապաղեա՛ ի վրէժնորդութիւնն մինչև անցոյ բարկութիւն: – 570. Չի հաւատն է վասն անցելոցն և հանդերձելոց: – 574. Չորրորդ՝ հաւատն է յանցեալն և ի հանդերձեալն որպէս ասացաւ. յոյսն միայն ի հանդերձեալն. և սերն ի ներկայն որ է միշտն: – 577. Նախ խոհեմութիւն սրտին. և այս ի կարգաւորել զներկայն, ի միտ ածել զանցեալն, և նախատես լինիլ ապագային...: – 580. Դարձեալ ապաշխարութիւն է վասն անցեալ չարեացն լալ. և լալովն վերստին այլ ո՛չ առնել: – 601. ...վասն անցեալ մեղացն ցաւի. և խոստանայ այլ ո՛չ մեղանչել զանցեալ մեղքն: – 602. Եւ ընդ ասելն (մեղայ,) անցոյց աստուած զմեղքն. այսինքն անցաւ և փոխեցաւ յաւիտենից պատուհասն ի ժամանակեայն...: – 602. Դարձեալ՝ խոստովանութիւնն սրբէ զանցեալ մեղս...: – 602. Այլ և խաղաղականն որ է ի կարդալն՝ է՛ է փոխ. ի պահպանութիւն է զգայարանցս. և ի մաքրութիւն անցեալ գործելեացն: – 622. Եւ դարձեալ՝ **զ** է ժամանակն. անցեալն. ներկայս. և ապագայն: – 623. Գոհութիւնն վասն անցելոյն յաղագս առաւել պարզեացն է: – 626. Եւ անցեալ ընդ խորս չարեաց՝ օրհնեն զտէր և փառաւորեն: – 629. Իսկ սաղմոսն զամենայն յինքն ունի. զանցելոյն զներկայիս և զապագային...: – 643. Որ **ժ** թիւ էր ի սրբոյն գրիգորէ յետ **ճժա** ամի անցանելոյ:...: – 659. Չի՞նչ է չորեքկին բառս որ ասենք, պակասեալ. յաւելեալ. լցեալ. և անցեալ զաւուրբք: – 666. Անցանենք զերկիրս և լնումք զերկինս: – 666. Երկրորդ ի թիւ ամացն. զի որքան յերկարենք անցանելով, պակասի մասն վերին և յաւելու մասն ներքին. – 666. Երրորդ ի ժամն. զի անցեալ մասն յաւելու. և ներկայն անցանէ. և հանդերձեալն պակասի. և բոլորն կատարի և լցուի: – 666. Չորրորդ ի հասակն է իմանալ. զի տիքն անցանեն, և զօրութիւնք և ներգործութիւնքն պակասին. – 666. զի անցեալ է ժամանակն ողորմութեան, և դատաւորն առ դուրս հասեալ՝ դնել ի տանջանս դժոխոց. որպէս աստ զմարմինն ի գերեզմանի: – 671. Չորրորդ, զի **զ** է ժամանակ յորում գործենք զմեղս. այսինքն անցեալն ներկայն և հանդերձեալն...: – 675. զի անցեալ է ժամանակն որպէս յիմար կուսանացն: – 684. Դարձեալ ասենք, եթէ ի հուրն համատարած ամենայնքն անցանելոց ենք ի կատարածի. այլ ո՛չ ի հուր քաւարանի. զի ո՛չ գոյ քաւարան: – 701. Ասենք նախ՝ եթէ մարգարէն դաւիթ վասն բոլոր աշխարհի ասէ որ ջրով և հրով անցանի. և ապա հանգիստ յաւիտենական լինի...: – 701. Եւ ամենեքեան անցանեն ընդ հուրն որ յառաջ ընթանայ զալստեանն քրիստոսի: – 702. Եւ ի յայս հուրս անցեալք՝ որ զգեցեալ են ոսկի՝ արծաթ՝ և ականս, առաւել՝ պայծառանան: – 702. Երկրորդ, նոքա զարդարս ո՛չ ասեն անցանել ընդ հուրն. այլ ոսկեբերանն ամենեցուն անցանել և պայծառանալ ասէ: – 702. Չյղանալն ապականութեամբ և կուսութեամբ ասեն. թէ ի ներքինեաց առանց խառնելոյ ի ներքս անցեալ յղութիւն առնէ: – 706. Տասներորդ, որպէս հատն սերմանեալ և բուսեալ և չարչարեալ և ընդ հուր անցեալ՝ ապա՛ ի սեղան եղեալ պատուեսցի: – 721. Որպէս լոյս արեգակն անցանէ ընդ երկինս առանց ապականութեան. և որպէս քրիստոս յարեաւ մարմնով ի գերեզմանէն վիմովն կնքելով. և եմուտ առ աշակերտսն դրօքն փակելովք: – 722. Նոյնպէս մարմին սրբոցն ընդ ամենայն երկինս անցանէ զօրութեամբն աստուծոյ մինչև ի հրեղէն երկինս. – 722. Իսկ մանկութիւնն թերի է զի ո՛չ եհաս ի կատարումն. և ծերութիւնն պակասութիւն ունի զի անցեալ է զկատարելութեամբն: – 726. Երրորդ՝ քանակաւ հասակին. զի իւրաքանչիւր ոք յիւրն երեսնամեայ յարիցէ. որպէս հարիւրամեան անցեալ և քառասնօրեայ մեռեալ. որ լինելոց էր երեսնամեայ, ի նոյն հասակն յառնեն: – 726. Ասեն վարդապետք՝ եթէ են ինչ որ էութեամբ և պատահմամբ անցանեն. որպէս կենդանիք և տունկք և որ ինչ ի չորից տարերաց են գոյացեալք: – 727. Եւ են ինչ որ պատահմամբ անցանեն և էութեամբ մնան. որպէս

երկնային մարմինք և դ տարերքս և մարդոյս մարմին. սոքա պատահմամբ անցանեն և գոյացութեամբ մնան: - 727. Անդ տիւ և գիշեր ժամանակի և մասանց սորին ո՛չ է. զի անցեայ է ժամանակն և մնացեալ է յաւիտեանն: - 750. Նախ այնու՝ զի ի տանջանաց թշուառութեան այսմ տարագրութեան ազատեալք լիցին. զի անցեայն ի մահուանէ ի կեանս՝ զկենացն ուրախութիւն կրկնապատկէ: - 764. Ձվիշտս յայտ առնէ անցելոցն նուազութիւն և կորուսելոցն բազմութիւն: - 764. Որով զամենայն ի խոնարի թողեալ ի վերոյ անցանենք անցաւորացս: - 769. Տեսանելի՛ է թէ՛ զի՞նչ արդեօք իցէ ոչ ունելն ի մտի որ է՛ մոռանալ. այսինքն զանցեայն ո՛չ յիշել. և զհանդերձեալն ոչ տեսանել. իսկ զներկայն ո՛չ գիտել: - 774. Իսկ հրեշտակական կենաց է հրաշափառապէս գիտել և ո՛չ մոռանալ միշտ. ըստ որում զանցեայն և զհանդերձեալն ներկայապէս կրեն. զբոլորն համանգամայն և կատարեալ...: - 774. Եւ այսպէս քարշեալ եղև ի մեզ սկզբնականն մեղք՝ յանհնազանդութենէ հոգոյն և ի ցանկութենէ մարմնոյն. անցեայ ի ծնունդս նորա նիւթապէս ի մարմինս, և տեսակաբար ի հոգիս: - 776. Վեցերորդ՝ զի անցեայ է ժամանակն յորում պահանջի զղջումն: - 780

ԱՆՅԱԻՈՐ + Ա՛րդ՝ եթէ բանն քրիստոսի բան մարդոյ է և տգիտի, ապա անցաւոր է: - 98. Երրորդ՝ ըստ կատարման. զի այս յետ փոխման գոյսն ունի լծակցեալ անմահութեան և խնդութեան. իսկ այնոքիկ կորստական և անցաւոր: - 269. Երկրորդ՝ զի զպատիժս անցաւորովս կրեսցէ: - 288. Չորրորդ՝ այն անցաւոր. և այս անանցանելի: - 353. Օրհնութիւնն աստուծոյ բաժանի յերկուս. որ է՛ երկնաւորաց և երկրաւորաց. որ է՛ հոգևոր և մարմնաւոր. անցաւոր և անանց: - 403. Նախ՝ զի մարդն տէ՛ր է և թագաւոր. և անասունքն ծառայ ընդ անցաւոր տէրանց. և ծառայքն պատուհասին. որպէս առ ջրհեղեղաւն: - 416. զի յորժամ տեսցուք զանցաւոր կեանս, իմասցուք զմեծութիւն պատուոյն այնր կենացն: - 663. Ա՛րդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Տասներորդ, գործք մարդոյ անցաւոր է որպէս ինքն. իսկ հատուցմունքն աստուծոյ մշտնջենաւոր որպէս նոյն ինքն. վասն որոյ յարուցանէ անմահ, զի հատուցէ ոմանց զփառս և ոմանց զտանջանս անմահ մարմնով: - 724. ...զի որպէս աստ է մահ ժամանակեայ և անցաւոր. անդ յաւիտեանական և անմահ մահ: - 751. Ո՛չ ի յամիսս անցաւոր. և ո՛չ ի յամն մշտնջենաւոր. զի աստ մարմնապէս և անդ հոգեպէս: - 768. Որով զամենայն ի խոնարի թողեալ ի վերոյ անցանենք անցաւորացս: - 769. Եթէ ի խելս և ի խորհուրդ ցնորութիւնք և զայրուք ուռուցանիցեն խխայթեալք. բժշկեսցիս հաւատով. ըստ մարգարէին հիացեալ՝ ստուերս և ունայնս դնելով զամենայն անցաւորս: - 770

ԱՆՅՈՒՄՆ + Նախ՝ զի ամենայն մեղք յանցումն է պատուիրանացն աստուծոյ: - 33. Սոքա մարդկայինք են և առ ընկերն և յանցումն: - 340. Իսկ դադան քրեական մեղանչեաց որ է՛ յանցումն ի թագաւոր. զոր անհնարին պատուհասին. գոյիւք և ազգօք ջնջին: - 381

ԱՆՅՈՒՑԱՆԵՍ + Չորրորդ՝ զտօն սրբոցն յառաջիկայն անցուցանել օր: - 553-554. Յորոց յայտ է թէ՛ որք աստի կենօքս ի սուգ տրտմութեան անցուցանին զի ուրախութեան հասցեն: - 775

ԱՆՓԱԿ + Անփակ գրով հաստատեալ: - 638. Այլ և էն և օն՝ անփակ գիր է. որպէս այն «ես են աստուած որ էն» և բացարձակ: - 638

ԱՆՓՈՒՆ + մնաց շաբաթս այն անփոխ և առաջաւոր պահք և մուտ աղուհացից պահոցն: - 650

ԱՆՓՈՒՆԱԲՈՒՆ + Այսպէս վասն գերազանց սիրոյն զոր ունի աստուած առ էսս՝ զարմանալ ասի. այսինքն արտաքս ելանել՝ թափիլ և հեղուլ ի յէսս. և միաւորիլ անփոխաբուն բնութեամբ: - 127

ԱՆՓՈՒՆԱՆՈՐԴ - Իններորդ՝ զի անփոխանորդ էր քահանայութիւն նորա: - 50. Դինգերորդ՝ այս մին օրս է որ կրկնելով կատարէ՛ զշաբաթ և զամիս և զտարի և զդարս կենցաղոյս, և հասանէ՛ ի վերջին օրն. որ է՛ մի օր աներեկ և անփոխանորդ: - 193. Երրորդ՝ զի անփոխանորդ է գիշերոյ: - 193

ԱՆՓՈՒՆԱՆՅԵԼԻ - Իսկ շնորհք նորոյս հաստատ և անփոփոխ ի ճշմարիտ քահանայապետէն անփոխանցելի պարզեալ: - 783

ԱՆՓՈՅԹ + Երկրորդ՝ զի մի՛ անփոյթ և անհնազանդ եղիցի մարդոյն. այլ ի նմանէ՛ ի կողիցն, զի որպէս մարմին հնազանդ լիցի գլխոյն: - 276.

ԱՆՓՈՅԹ ԱՌՆԵԼ + Չորրորդ՝ զի ուտելով և ըմպելով անփոյթ առնէին զուխտաւորս ի հեռուստ եկեալ քառասնօրեայ մանկամբ և այլ ուխտիւ. և յանձրև և յարև և ի ցուրտ վաստակէին: - 425. Չորրորդ՝ եթէ անփոյթ արար և մոռացաւ զկարգեալ ապաշխարութիւն փոխարինացն, պա՛րտ է կրկին խոստովանիլ: - 603

ԱՆՓՈՒՏ + Յայն՝ զի փայտ դրախտին անփուտ է. և տերևն անփտելի. և պտուղն անծորելի. և ծաղիկն անթառամելի. և աստուծոյ տնկեալ ձեռօք իւր. տեղի անապական ձեռագործին աղամայ: - 223. Եւ թէ տկարանաս ի զօրութիւնն աստուծոյ՝ առ մե՛զ ևս զոն քեզ հաստատութեան նշան՝ անփուտ փայտ. և անթառամ ծաղիկ. և մշտականաչ սաղարթ. և անթափ պտուղ: - 223. Նախ՝ որ անփուտ էր փայտն. և մարմին մարդոյս անփուտ և անապական է. և յա՛յտ է ի յարութիւնն անմահ: - 293. Անփուտ փայտն անապական կուտութիւնն: - 345. Դարձեալ ըստ սրբոյն կիւրղի՝ տապանակ է տերն մեր յիսուս քրիստոս. և անփուտ փայտն անապական մարմինն: - 345. Դարձեալ տապանակն քառակուսի անփուտ՝ է՛ խաչն քառաթև անապական աստուածընկալ: - 345. Դարձեալ՝ տապանակն է եկեղեցի սուրբ անփուտ ի մեղաց գիճութեանց: - 345. Նախ՝ սեղան անփուտ՝ է՛ անմահ հոգիք: - 346. Հինգերորդ՝ անփուտ է պղինձն. և անապական մարմինն քրիստոսի: - 386

ԱՆՓՈՓՈՒՄ + ...ըստ ինքեան՝ հարկաւոր է և գոյացական և անփոփոխ: - 15. ...որպէս աստուած. զի անփոփոխ և միշտ բարի է. զի էութեամբ բարի է. և բարին էութիւն է աստուծոյ: - 22. Այս բարիս ի հրեշտակս անփոփոխ և սերտ է...: - 23. Երրորդ՝ զի անփոփոխ է միաւորութիւնն: - 77. Նախ՝ զի յարացոյցն պարզ է՝ և երկրպագելի՝ և անապական՝ և անփոփոխ: - 112. Իսկ տարերքն ո՛չ են պարզ. և ո՛չ երկրպագելի. և ո՛չ անապական. և ո՛չ անփոփոխ: - 112. Այսպէս անժամանակն զժամանակեայս. անմարմինն զմարմնաւորս. անփոփոխն զփոփոխելիս. անսկիզբն զսկզբնաւորքն. և զայլսն նմանապէս: - 113. Եւ զի անեղ է գիտութեամբ, վասն որոյ անփոփոխ է: - 113. Այլ արդ՝ անեղն գիտութեամբ և անփոփոխն գիտէ՛ զեղականքս և զփոփոխելիքս: - 113. Եւ մանուկն՝ զի անփոփոխ և առանց այլայլութեան է: - 115. Եւ զանազանին միով. այսինքն փոփոխմամբ. զի հրեշտակն նոյն և անփոփոխ կենդանի է: - 117. Արդ՝ աստուածայինն միտ չորիւք յատկութեամբ տեսանի այսպէս. համանգամայն. ներկայապէս կատարեալ. և անփոփոխ: - 118. Կատարեալ, զի առանց աւելածոյ և պակասութեան. և Անփոփոխ, զի տեսութիւնն աստուծոյ նոյն է: - 118. Ձի յայս ճշմարտութենէս լոյս հաւատոյն ծագեալ ի միտս հաւատացելոց, անփոփոխ սերտութեամբ հաստատէ՛ զհաւատացեալս ի ճշմարտութիւնն. և զճշմարտութիւնն ի նոսա: - 121. Վեցերորդ՝ զի անփոփոխ են էութեամբ: - 139. Չորրորդ՝ հրեշտակն անփոփոխ է. իսկ հոգին փոփոխական. որպէս ասացաք ի լզ զլուխն: - 141. Իսկ ի յարութեանն և այսպէս հրեշտակաց հաւասարին իմացմամբ՝ կատարեալ անձամբ՝ անքանակ մարմնով՝ և անփոփոխ: - 141. Չամենայն հրեշտակս բարի արար աստուած, այլ ո՛չ ծայրագոյն բարիս. այլ միջակս. որ է ի մէջ անփոփոխ և փոփոխական բարոյն. այնպէս՝ զի թէ դառնային և սիրէին զայն՝ որ ի վեր քան զինքեանս, ելանէին յորպիսութիւն շնորհաց և փառաց. որպէս այժմ են հրեշտակք բարիք: - 146. Ձի ի հարկէ՛ էակ է, որ զգոլն միայն ունի. իսկ զչգոլն ո՛չ ունի. ապա ուրեմն անփոփոխ է էութեամբ: - 162. Դարձեալ՝ կամքն աստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա թէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երկի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտար է արարչական կամաց: - 162. Այլ և ո՛չ ըստ այնմ որ է՝ սկիզբն գոյացութեան աշխարհի. զի անփոփոխ կամօք կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. և անկար է փոխիլ կամացն անեղին և առնել յանգոյութիւն զեղեալս էութիւն: - 165. Դարձեալ այն զօրութիւնն անփոփոխ է. զի միայն ի գոլն կարէ, և ի չգոլն անկար: - 168. Ապա յա՛յտ է զանազանութիւն սոցա, զի ոմն զօրութիւն հարկաւոր է և ներգործութեամբ և անփոփոխ և միշտ. որպէս հրոյ ջեռուցանել, և արեգական լուսաւորել: - 168. Չորրորդ՝ զի պատահումն է՝ փոփոխական իր. իսկ աստուած անփոփոխ է էութեամբ զօրութեամբ կամօք և գիտութեամբ...: - 170. Հինգերորդ՝ զի անշարժ և անփոփոխ է ժամուց մասանց և թոպէից: - 193. Վերընթաց: Վերածօղ: Մշտաշարժ: Ինքնաշարժ: Շարժօղ: Անփոփոխ: Սուր: Չգոյ՛: Անշե՛ղ: Անթոյլ: Անպարունակ: Թափանցիկ: Աներևոյթ: - 202. Արդ՝ վերջին հրովն յորում վառին երկինք և երկիր, ըստ նիւթոյ մասին պարզի. այլ ըստ ապականութեան մնայ անփոփոխ: - 225. Եւ այս դէմքս անփոփոխ է ի հոգւոյն ի կեանս և ի մահ. ո՛չ աճէ և ո՛չ նուազի: - 237. Նախ՝ բնական. զի յառաջ եղեալն աչացն անփոփոխ է իրօք. և ականջին ձայնն և բանն փոփոխական: - 239. Եօթներորդ՝ նշանակէ թէ բնական և անփոփոխ ո՛չ է անդրանկութիւնն. այլ ստացական և փոփոխական: - 310. Եւ դարձեալ՝ մարմինն է անփոփոխ. և հանդերձն փոփոխական: - 318. Նախ՝ կոչի մարմինն զգեստ՝ գոյացական՝ անփոփոխ և անքակ միութեամբն. զի բաժանմամբ մարմնոյն և բանին ո՛չ է քրիստոս. որպէս ի բաժանիլ հոգւոյ և մարմնոյ ո՛չ է մարդ: - 318. Չորրորդ՝ և բովանդակն ե կանգուն, ցուցանէ թէ ո՛չ են նոքա ի չորից տարերց. այլ

երրորդ եութիւն են. որպէս ասեն ոմանք. անմարմին անփոփոխ և անմահ. որ ո՛չ է տարրականացս: - 344. Երեքտասաներորդ, նոքա փոփոխականք էին վասն մահու արգել լինելոյ. իսկ տէր մեր անփոփոխ և յաւիտեան է քահանայ. վասն յաւիտեան և անմահ գոլոյն: - 355. Այլ և միշտ և անփոփոխ. և անմիջաբար դեմ յանդիման քահանայագործութիւն է անդ ըստ իմանալեացն օրինի: - 355. Եւ է՛ անփոփոխ յաւիտենիցն որ առ աստուած ընտրելոցն է թիւ: - 392. Եւ յարութեանն անփոփոխ հոգի և մարմին: - 394. Նախ՝ փոփոխմամբ իւր նշանակէ՛ զփոփոխելի կենցաղս այս. իսկ արեգակն անփոփոխ է. որ է՛ հանդերձեալն: - 411. Չորրորդն է ի տեղի անփոփոխ ճշմարտութեան...: - 457. իմացեալ լինի ըստ չորրորդ եղանակին անփոփոխ ճշմարտութիւնն. իսկ այն ո՛չ պատշաճի: - 457. Եօթներորդ՝ որպէս այլալական և փոփոխելի մարմինս կայ և մնայ անփոփոխ և անապական միաւորեալ ընդ հոգւոյն մինչև ցորոշումն: - 477. Իսկ հայաստանեայ քրիստոս որպէս ուսան ի սրբոյն գրիգորէ՛ անփոփոխ կացին ի նմին: - 482. Իսկ զի անապական է մարմին կենարարին՝ է՛ ի դաւանութենէ հաւատոյ. զոր ունիմք և ենք անփոփոխ: - 498. Այսպէս ասեմք, զի որ ըստ ինքեան է ճշմարիտ և ըստ ինքեան բարի՝ առաւել է. և որ ըստ պատահման է ճշմարիտ կամ բարի՝ նուա՛գ է. վասն զի ըստ ինքեանն գոյացութեամբ և հարկաւոր է. այսինքն անփոփոխ և միշտ: - 550. Չորրորդ՝ այն տեղիք անփոփոխ է. և այս փոփոխական: - 662. Արդ՝ եթէ նախ զայն էր տուեալ, այսպիսի իմն հանդիպէր. կամ մնալով անփոփոխ՝ զրկէր զերկիր: - 662. Եւ թէ անտի փոխէր յերկիր, լինէր երկին փոփոխական, և երկիր անփոփոխ: - 662. Եւ թէ յայսմանէ ևս փոխէր, լինէր ո՛չ որք անփոփոխ: - 662. իսկ մահն մուտն է անփոփոխ յաւիտենին. - 667. զոր ի յարութեանն աւուր զանփոփոխ սերտութիւնն ստասցի: - 667. Չի աստ անփոփոխ հաւատով հաւատամք. - 667. Յորժամ սրբազան և մաքուր հոգին հասանէ ի վախճան՝ ուրախութեամբ ցնծայ իբր ի հանդիսից զերծեալ և ի պսակն ընթացեալ. և որպէս անփոփոխ կեանքն հետևեալ: - 668. Երրորդ, զի մարմինն փոխեսցի ի հող մինչև հոգին յանապական և անփոփոխ սերտութիւնն կայացի: - 677. ...ապա և մարմինն ընդ մնա անապական և անփոփոխ մնասցէ: - 677. ապա և մարմինն անապական և հոգին անփոփոխ կացցէ յաւիտեան. մնանելով անապական և անփոփոխ մարմնոյն քրիստոսի: - 678. Յայս **գ** փոփոխմանէս աստուած ամենակին անփոփոխ է. - 681. Վեցերորդ, զի մահն սկիզբն է անփոփոխ կենացն. զի ո՛չ կարէ փոխիլ ի մեղաց յարդարութիւն...: - 699. Եւ թէպէտ մարմինն փոփոխի հասակաւ կամ հիւանդութեամբ, կամ մեղօք հոգին հիւանդանայ. դիմաւոր նշանս այս անփոփոխ մնայ: - 719. ...իսկ ի յարութեանն անփոփոխ սերտութեամբ հաստատի ասէ սուրբն դիոնէսիոս. վասն որոյ անփոփոխ և անմահ միաւորի ընդ մարմնոյ: - 723. Իսկ ի յարութեանն անփոփոխ յաւիտեանն ծնանիմք. - 723. ...ըստ այնմ «որդիք յարութեան են». վասն որոյ ընդ յաւիտենին անմահ և անփոփոխ մնամք: - 723. Գիրն անփոփոխ ո՞րպէս լինի փոփոխեալ: - 742. Իսկ ընդ դէմ սոցա լինի անփոփոխ գիրն: - 742. Նախ՝ զի անփոփոխ է յաւիտեանն. այլ և եութիւն մեր. այլ և վկայքն: - 742. Նախ՝ զի այրեցումն բաժանի ի լուսոյն և մնայ անփոփոխ ի հուրն: - 750. Ա՛րդ՝ սոքա ամենայնքին մասնաւոր և փոփոխական են և հակառակաւ. զի՞նչ իմանաս զանտի երանութիւնն. որ բոլորովիմք է, և անփոփոխ, և առանց հակառակի յաւիտենական: - 762. Եւ յայսմանէ բացայայտի այս, զի աստուած միշտ անփոփոխ է. իսկ ժամանակն միշտ փոփոխական է. իսկ մեք երբեմն փոփոխական և երբեմն ո՛չ: - 779. Չի նկատմամբ առ անփոփոխն միշտ անփոփոխ գոն նախ օրինակաւ. այլ առ ժամանակն՝ փոփոխական: - 779. Իսկ ի ժամանակի փոփոխիլն առ յաւիտեան, յայնժամ և մեք լիցուք անփոփոխք և յաւիտենականք: - 779. Իսկ շնորհք նորոյս հաստատ և անփոփոխ ի ճշմարիտ քահանայապետէն անփոխանցելի պարգևեալ: - 783. Նորս խորհրդոյ շնորհք ոմանք են անիբաց դնելիք. զի են կնիք ի հոգին անփոփոխ գոլով ընդ մնա. որպէս է՛ շնորհք կնքոյն դրոշմին և կարգին: - 783. Եւ կրկնեալ ճշմարիտն նոյն մնայ. զի անփոփոխ է ստութեան: - 787

ԱՆՓՈՓՈՒՄԵԼԻ + Եւ զի՛ մարդոյ ճանաչումն փոփոխի ըստ իրին. իսկ աստուծոյն անփոփոխելի մնայ: - 20. Իսկ սուրբ Երրորդութիւնն անփոփոխելի է. զի հայր ծնաւ զորդի և բղխեաց զհոգին. և ո՛չ փոխեցաւ ի գոլոյն հայր: - 108. Որպէս նախ քան զլինիլն մեր՝ էր սկիզբն մեր. և այժմ է՛ նոյն սկիզբն. և յետոյ ի կատարածի անփոփոխելի մնայ ի սկիզբն գոլոյ: - 112. Իններորդ՝ զի ամենեքեան հրեղէն բնութեամբ են ի շնորհս և ի փառս անփոփոխելիք: - 137. Բնութեամբ ոչ շարժի, զի անփոփոխելի է: - 172. Եւ դարձեալ՝ զի անփոփոխելի է սահմանն. որպէս սահման մարդոյն և ձիոյն և այլոցն: - 298. Գերաբնապէս ապա և բանն մարմին եղեալ անփոփոխելի և անապական ներգործեալ մարմին ըստ

մերոյս բնութեան անբաժ միաւորութեան: - 477. Մեղք է դարձուցանել զերեսս անփոփոխելի բարոյն որ է՝ առ աստուած. և դառնալ առ փոփոխելի բարին որ է արարածքս: - 569. Չի թալտ անպատեհ է ասել զբարկութիւնն առ աստուած զի անփոփոխելի քաղցրութիւն է. այլ կամքն որով մեղաւորքն վասն չար գործոցն տանջեալ լինին՝ բարկութիւն ասի աստուծոյ: - 569. Քանզի առնէ զմիտսն անյաղթելի և անփոփոխելի ի մէջ յաջողութեանց և թշառութեանց ամենայնի: - 578. Այլ նախ ասի միշտ տիւ ի վերին երես երկրի. ուր արեգակն և լուսին զկայէ առեալ. իսկ ներքինն միշտ գիշեր և խաւար անփոփոխելի: - 750. Եւ այսօրիկ որք երևին ընդ դէմ միմեանց, կամ առ այլս կամ երբեմն, ո՛չ փոփոխումն ինչ ցուցանեն անփոփոխելոյն. առ մեզ փոփոխելոց ըստ արժանոյն զուր կամ հատուցումն. թէ աստ՝ թէ ի հանդերձեալն: - 779

ԱՆՓՈՓՈՒՄՈՒԹԻՒՆ + Արդ ասի որդին ծնեալ և ստեղծեալ. զի ի ստեղծմանն իմանի անփոփոխութիւն հօրն. և ի ծննդենն միութիւն բնութեանն հօր և որդոյ: - 41. Նմանապէս և հասարակն թալտ բազում է, այլ երկոտասան զլխով նշանակի. նախ Բնութիւն. որ նոյն է էութիւն. ապա Բարութիւն. Կամք. Անմահութիւն. Իմաստութիւն. Լուսաւորութիւն. Գեղեցկութիւն. Անփոփոխութիւն. Տնօնութիւն. Փառք. Իշխանութիւն. և Արարչութիւն: - 105. Նոյնպէս է պարզութիւնն՝ անփոփոխութիւնն և այլն: - 140. Երրորդն անփոփոխութեանն: - 195

ԱՆՓՏԵԼԻ + Յայն՝ զի փայտ դրախտին անփուտ է. և տերնն անփտելի. և պտուղն անծորելի. և ծաղիկն անբառամելի. և աստուծոյ տնկեալ ձեռօք իւր. տեղի անապական ձեռագործին ադամայ: - 223

ԱՆՔԱԿ + Այսմ տեսութեան որք արժանաւորին, նոքա երանին և անքակ միանան ի սէր նորին որպէս հրեշտակք: - 24. Ըստ որում մինն ի սուրբ Երրորդութենն բանն աստուած հաղորդեցաւ բնութեան մերում անքակ միութեամբ. և եղև աստուածն կատարեալ՝ մարդ կատարեալ: - 106. Նախ՝ կոչի մարմինն զգեստ՝ զոյացական՝ անփոփոխ և անքակ միութեամբն. զի բաժանմամբ մարմնոյն և բանին ո՛չ է քրիստոս. որպէս ի բաժանիլ հոգւոյ և մարմնոյ ո՛չ է մարդ: - 318. Որով լինի պսակս այս դաշն և կապ ի մէջ առն և կնոջն. որով լինի անքակ միութիւն: - 609. զի կնիք է ի հոգին և անքակ. որպէս ի կեանքն՝ նոյնպէս և յետ մահու ունի: - 673. Որ և անբաժանելի և անքակ միութեամբ միաւորին յօդեալք ի գլուխն քրիստոս անզրաւ յաւիտենի: - 757. Միովն ստուգէ՝ զաստուածութիւնն. և միովն հաստատէ՝ զմարդն կատարեալ. և երկրորդին անքակ և անշփոթ և անբաժան զմիութիւնն յայտնէ: - 770

ԱՆՔԱԿՏԵԼԻ + Երրորդ՝ զի անբաժանելի է յունօղսն. որպէս յաստուած՝ և ի հրեշտակս, այսպէս և ի մարդն արժանացեալ. զի ունակութիւն է յարամնայ և կնիք անքակտելի: - 138. Եւ այսպէս ջերմ և ցուրտ, չոր և զեճ, թշնամիք են անհաշտելիք. և լինին միաւորեալք դարձեալ ծայրիւքն և մնան սիրելիք անքակտելիք այսպէս: - 181. Եւ այն է՝ թշնամիք անհաշտելիք. և սիրելիք անքակտելիք: - 181. Իսկ լեռնն հողեղէն բնութեանս մերում, կամաւ հօր վկայելով ի վերայ նորա՝ և հաճութեամբ սուրբ հոգւոյն աղանակերպ իջմամբ, և անքակտելի միացեալ բանին եղև լեռնն մածեալ մշտնջենաւոր և անեզր յաւիտենի բարձրացեալ օրհնութեամբ և առաւելեալ: - 320. Նոյնպէս և նորոյս խորհուրդն զի անքակտելի է կինն: - 401. Դարձեալ, ժամանակն ունի մասունս երիս. և մշտնջենաւորն. և դարձեալ յաւիտենական է բանն. և ժամանակեայ մարմինն. և մշտնջենաւոր հոգին. և անքակտելի միութիւնն ցուցանէ մեզ զչորս թւոյն. և ամենայնի կատարեալ գոյացութեամբ: - 437-438. Չորրորդ՝ զի մկրտութիւնն է անքակտելի կնիք ի հոգին. որպէս կարգն և դրոշմն. վասն որոյ ո՛չ կրկնին որք յանուն սուրբ Երրորդութեանն մկրտեցան: - 590. ...իսկ յետ յարութեան սերտ և անքակտելի սիրով միաւորինք. - 667. Եւ նշանս այս անքակտելի է ի հոգւոյն և ի մարմնոյն խառնեալ. և յորժամ բաժանի հոգին՝ սա ո՛չ բաժանի ի հոգւոյն և ո՛չ լուծանի ընդ մարմնոյն: - 719

ԱՆՔԱՆԱԿ + Իսկ ի յարութեանն և այսպէս հրեշտակաց հաւասարին իմացմամբ՝ կատարեալ անձամբ՝ անքանակ մարմնով՝ և անփոփոխ: - 141

ԱՆՔՆՆԵԼԻ + Դարձեալ՝ և այսպէս տեսանի աստուած. յորժամ միտք յամենայն եղելոց որոշեսցի. նաև յինքենէ՝ զի եղական է. թողեալ զինքն միաւորեսցի յաստուածային ճառագայթն որ անքննելի լոյսն է և իմաստութիւնն: - 119. Եւ ապա ասեմք անհասանելի անքննելի անճառելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անիմանալի է և անյայտ: - 122. Չորրորդ՝ զի որպէս անգիտելի են գործք արարչութեան ...և անքննելի են դատաստանք նորա: - 157

ԱՆՔՆՆԻՆ + Եւ այսմ պատճառ անհաս է մտաց մարդկան. միայն անքննին դատաստանին

աստուծոյ է տալի. և անհետազօտելի ճանապարհաց նորին. որև սակաւիկ մի յառաջ ասացաւ: - 252

ԱՆՔՈՅԹ + Եւ թէ ի թիկանց նետք մուխք սատանայի, սովաւ զգուշացիր և անքոյր մնաս: - 770

ԱՆՔՈՒՆ + Եւ խաւարն արտաքին. և որդն անքուն: - 661. Այլք՝ ի ներքուստ խիղճ մտացն, և արտաքուստ անքուն որդունքն հրեղէնք: - 753. Եւ անքուն ասին, զի անդադար տանջեն: - 753

ԱՆՕՊՈՒՏ + Երկրորդ՝ ո՛չ կարեն ոչ ինչ. այսինքն անօգուտ ինչ: - 45. Եթէ զոր օրինակ բժիշկք՝ ո՛չ ի սկիզբն ցաւոց և ո՛չ ամենևին անագան տան ըզդեղ հիւանդին. զի անօգուտ է և վնասիչ. այլ ի դիպօղ ժամու յորում առողջացի: - 467

ԱՆՕԹ + Իմա՛, որպէս բրուտն կարէ՛ գործել անօթ ինչ, այլ ո՛չ երկինք, և երբեմն ի բարուոջ և երբեմն ի չար և ապականեալ. այլ ըստ այսմ ո՛չ լինի աստուած: - 44. Այլ և ի լիթանհայս ծեր ասի՝ քրիստոս անօթ աստուածութեան՝ ողորմեա՛: - 89. Նախ՝ անօթն ընտրութեան առաքեալն պօղոս գրէ հաւատացելոցս...: - 96. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ թողութիւնն է ի գղջումն. և կարգն է ի յանձն ապականեալ. ապա ուրեմն իրաւի թէպէտ զթողութիւն ընկալաւ զղջմամբն, սակայն ի կարգն ո՛չ մտանէ ապականեալ և շրջեալ անձամբ և բնութեամբ, զորօրինակ բեկեալ և կցեալ անօթ՝ ո՛չ թի ի կարգ անարատիցն: - 166. Չորօրինակ խեցեղէն անօթ խորտակեալ՝ եթէ կա՛ւ է շինի դարձեալ անօթ. և թրծեալն ո՛չ շինի: - 166. Եւ գիտելի՛ է, զի ընդ ամենևին հեռանալն լուսինն խաւարի. և ամենևինք մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն և ուղղապէս ընդ դէմ անցեալ արեգականն՝ խաւարէ՛ գնա. զի ընդ դիմատիպ է անօթ լուսնոյն: - 187. Եւ լուսաւոր անօթքն ի չորրորդում աւուր կազմեցան ի յօդոյ. և իւրաքանչիւրքն ընկալան զլոյսս և եղեն լուսաւորք: - 188. Եւ թէ ասեն՝ յանօթոյն է որ մինն առաւել լոյս տայ և մինն նուազ, և ո՛չ ի լուսոյն. որպէս յստակ ապիկի առաւել լուսաւորէ: - 188. Ասեմք եթէ յա՛յտ է ապա որ անօթ լուսաւորացն տարրական է. թէ ոմն պարզ է և ոմն թանձր: - 188. Եւ դարձեալ բանն աստուած բուռն էհար զգաւակէն արահամու և եղև անօթ թագաւորական: - 332. Իսկ Կախարդն՝ որ անօթ ինչ թաղէ ի հող. կապս, կամ մոմ, կամ երկաթ, և պէս պէս ժժամօք յարմարեն՝ զարուեստն: - 388. Քառակի՛ էր անօթ խաչին: - 454. ...անօթն ընտրութեան նորին քարոզէր. առանց քննութեան դատաստանի և ճանապարհի եկաւորութեան մարմնով ի վերայ երկրի: - 456. ...արկանելն զխառնելն նշանակէ. և խառնելն է արկանել գինւոյն ի յանօթն: - 596. Իսկ դիրք կոչի. զի ի նմա՛ դնի մարմինն իբր ի յանօթ ինչ: - 678. Այլ որպէս կայծ հրոյ և անօթ արեգական բոլորովինք է լոյս, նոյնպէս և անդ բոլոր անդամօքն փայլեցցին իբրև զարեգակն: - 726. Երրորդ երկնից արժանաւորն տեսլեամբ, և անօթն ընտրութեան հոգւոյն, որ կրէր յինքեան զկրօնն էից առաքեալն պօղոս ասէ...: - 761. Եւ պիտանեացն՝ փառս վերընծայել այնմ, որ փառաւորեալն է ի պարզևս իւր. իսկ զանպիտանսն ներել մերոյ փոքր ընկալ անօթոյ և դանդաղկոտ փութոյ: - 772-773. Նոյնպէս և երբեմն յուզել ուրախութեանց. ի փեռեկեալ թոքոյ ի կոտորումն շնչոյն, ի թաղանթէ՛ որ առ լերդաւն՝ հիւք ինչ ծաւալի առ նոյն ասացեալ տեղի. ելեալ գոլորշեացն նմանապէս առաջնոյն. և լինի քաղցրագոյն արտօսը. վասն ասացեալ հիւթոյն ի քաղցրորակն անօթոյ: - 787. Հաւանեացն տիրոջն շնորհք, և սխալանացն տկա՛րս անօթոյ: - 789

ԱՆՕՍԻՐ + Թեթև: Անօսր: և Լուսաւորելի: - 203. Երկրորդ՝ զի այլ ամենայն մեղք մարմնական է և գիտեմք թէ մեղք է. իսկ հպարտութիւնն անմարմին է և անօսր. և ո՛չ կարեմք գիտել զմեղանչումն: - 562. Նախ՝ զի բեհեզն է՛ անօսր. ցուցանէ զանօսր էութիւն և զմտածութիւն սրբոցն առանց թանձրութեան մարմնոյ: - 712. Չորրորդ պակասութիւն է՝ զի այժմ է՛ մարմին մեր թանձր և կոպիտ. այլ յայնժամ բառնի այս ի մարմնոյ և լինի անօսր և թափանցիկ. զոր ոչ պարիսպ կամ բանտ ըմբռնել կարիցէ: - 722. Ո՛չ բանն որպէս հալածու կաղապարեալ. և կամ մարմինն որպէս բոց ի հրոյ և ծուխ անօսր լուծեալ յօդոյ: - 770

ԱՆՕՍԻՐԱԳՈՅՆ + Զծկունս ի թանձրագոյն մասն եթող, և զթռչունս յանօսրագոյն մասն որ է օդո՛ վերացոյց: - 227

ԱՆՕՍԻՐԱՆԱՍ + Եւ զի անօսրանան ամաք: - 197

ԱՆՕՍԻՐԱՑՈՒՑԱՆԵՄ + Անօսրացուցանէ՛ զթանձրն: - 202

ԱՆՕՍԻՐՈՒԹԻՒՆ + Զի յանապական կուսէ՛ ծնաւ եցոյց զանընդդիմահարութիւնն և զանօսրութիւնն. և զնալով ի վերայ ծովուն, զթեթևութիւնն և զերագութիւնն. իսկ զպայծառութիւնն յայլակերպիլն: - 282

ԱՆՕՐԵՆ + Եւ ընդ անօրէնս համարեցաւ. որ առաւել նախատանաց էր: - 94. Եւ են որ ո՛չ ունին հաւատս և ո՛չ գործք. որպէս անօրէնք և չարք. և յայտնի անպիտանք են: - 215. Չորրորդ՝ զի ո՛չ ճանաչէր

այր զկին իւր, և ոչ կին զայր իւր. և լինէր անօրէն խառնակունմ. որպէս յուրայ զնու իւր զթամար ո՛չ ճանաչեաց. և ո՛չ ղովտ զդաստերսն իւր: - 238. Ապա յա՛յտ է զի անօրհնին ո՛չ անծօքն ունի զօրութիւն. և ո՛չ օրհնութիւնն շնորհք: - 388. Վասն անօրհնին դատապարտի արդարութիւնն: - 491. Իսկ յորժամ դուք անօրէն քահանայքդ առնուք զարիւնն ընդ մարմնոյն՝ ամենայնքն յուրա էք: - 598. Այժմ հարցանեմ զձեզ անօրէն ազգք Ֆռանկաց, - 599. Թագաւոր անօրէն: - 601. Եւ այս որովայնամոլ ազգին անօրէն օրէնք կարգեցաւ: - 651. Եւ պօղոս՝ մարդ անօրէն և ապստամբ և որդի կորստեան ասէ: - 707.

ԱՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ + Ձի սա ընդ դէմ վասն մի բնութեանն ասէ որ յերրորդութիւնն է և ի անօրէնութիւնն բանին. սոքա զընդդէմն վասն բաժանմանն իմանան: - 80. Հինգերորդ՝ զի թէ որ զողանայր և սպանանէր, զամմեղն դատապարտէին. և լինէր ամենևին անօրէնութիւն: - 238. Ութերորդ՝ ըստ մեղաց. զի սերմ առեալք ի սատանայէ՛ յղանամք զցաւս և ծնանինք զանօրէնութիւն: - 308. Երկրորդ՝ զի իշովն յանդիմանեցէ զանմտութիւն նորա. և զանօրէնութիւնն արգելցէ. որպէս ասի ի կաթողիկէքն: - 388. Այլ կենդանի եղբօր, կամ փոքր եղբօր կինն, կամ գոլով զաւակ, անօրէնութիւն էր որպէս հերովդին...: - 402. Երկրորդ՝ զի մի՛ ի պատճառս նորա չարիս գործեցեն... և զանօրէնութիւնս առնէին: - 425. Եւ պատճառեն զպատճառս մեղաց գործօղքն անօրէնութեանց: - 510. Երկուտասաներորդ, Վասն մեղաց և անօրէնութեան: - 525. Ջա՛յս ասեմ, զի որ ինչ անօրէնութիւն է ազգիս հայոց, նոյն է օրէնք այլազգ քրիստոնէից. և որ մեզ երկբայութիւն է՝ նոյն դաւանութիւն է նոցա: - 552. Իսկ անօրէնութիւն է մեզ լուծումն պահոց աւանդեալ յառաքելոց անտի զերեք յիսուս և զչորեքշաբաթի և զուրբաթ. և զայլ շաբաթապահս ի նիկիական ժողովոյն սրբութեամբ պահել: - 552. Իսկ մեզ անօրէնութիւն: - 552. Ո՞րպէս զանազանին մեղք. անօրէնութիւնք, և յանցանք: - 555. Իսկ անօրէնութիւն հոգւոյն է՝ զի օրէնքն հոգւոյն են: - 555. Եւ երկրքին սոքա անօրէնութիւնք են: - 555. Իսկ յետ օրինացն՝ անօրէնութիւն. որպէս որք յանապատի անդ անօրինեցաւ ժողովուրդն: - 555. Իսկ ելանելն ի բեմն, զի յետ բոլոր անօրէնութեանցն քրիստոս ել յերկինս և նստաւ ընդ աջմէ հօր աստուծոյ: - 594. Սուտ են բնաւ և մոլորումն է նոցա այն և անօրէնութիւն: - 651. Եւ որպէս ի քրիստոս բնակեալ է ամենայն լրումն աստուածութեան որպէս ասէ թեսաղոնիկեցոց. նոյնպէս և ի նեռն ամենայն լրումն անօրէնութեան...: - 707. Սպառիլ սիրոյ և հատումն յուսոյ. բազմանալ անօրէնութեանց և տիրել անզղջութեանց: - 789

ԱՆՕՐԻՆԵՄ + Իսկ յետ օրինացն՝ անօրէնութիւն. որպէս որք յանապատի անդ անօրինեցաւ ժողովուրդն: - 555

ԱՇԱԿԵՐՏ + Գարծեալ ի գիրս հետրին գրեալ է թէ եղիա և աշակերտք նորա ասացին թէ՛ «աշխարիս յամէ վեց ո՛ւ ամ. յորոց բո՛ւ ամն ունիցի տոհու». յայինքն ունայնութիւն: - 28. Եկն առ յիսուս ասելով՝ «վարդապետ բարի». զի լսիցէ՛ աշակերտ բարի: - 47. Նաև աշակերտքն. որպէս պետրոս որ դաւանեաց զքրիստոս որդի աստուծոյ: - 68. Իսկ ուղղութեանցն աշակերտք՝ ընդ դէմ երկուցն յաջ և յահեակ պատերազմին: - 81. Սակայն աշակերտացն է ուղղութեան՝ ո՛չ յանձնէ խօսիլ. այլ նախնեացն սրբոց հետևիլ և նոքօք ուղղել: - 93. Բայց կամեցաւ և յայտնեաց զինքն որդի և զհայր՝ ի ձեռն նշանաց աշակերտաց իւրոց. որպէս ի պտղոյն ծառն երկի: - 96. Ա՛րդ՝ եթէ յայտնեաց զինքն աշակերտաց իւրոց. և մարդկութեան իւրոյ ո՛չ յայտնեաց, եղիցի ինքն տօգէտ քան զաշակերտսն իւր. և կամ ոչ ինչ յայտնեաց զոր ինքն ո՛չ գիտաց: - 96-97. Երրորդ՝ զի անդ բազմաց շրտնու տեսութիւնն. և աստ միայն զօրանայ տեսողական մասն միոյն. որպէս աշակերտին եղիսէի: - 133. Իսկ գնդակ որ է կողմնաւոր՝ շարժի հոգին, յորժամ բնականապէս լուսափայլի յաստուածային գիտութիւնս տեսութեամբ և մտածութեամբ. և այնպէս հոգեպէս ի յաստուած միաւորի. որպէս աշակերտաց առաքելոց և մարգարէից: - 142. Ա՛րդ՝ ներքնագոյն սիրովն խնամէ աստուած զարարածս. և առաջին դասք հրեշտակաց զվերջինսն. և հարք զորդիս. և վարդապետք զաշակերտս. և իշխանք զիշխեցեալս. տեարք զծառայս. և այս սիրովս շարունակին ընդ նոսա: - 143. Եւ աստ ասէ իրինոս՝ զի թէ յաւիտենական է հուրն, զիա՞րդ վախճան ածեն տանջանաց յաւիտենից ունայնախոհքն. թերևս կարծելով թէ ի հուրն մաքրեսցի. զի մի՛ լիցի աշակերտացն ճշմարտութեան խորհիլ և ասել: - 153. Եւ զանչարչարութիւնն ի վերնատունն. յորժամ զմարմինն իւր ուտել ետ աշակերտացն անչարչարելի էր ներգործութեամբ և ոչ թէ զօրութեամբ: - 282. Եւ եօթն նշանաւոր աստեղք՝ ի աշակերտքն: - 303. Եօթներորդ՝ ըստ ուսման. որպէս աշակերտք ծնունդք կոչին վարժողաց. եթէ ի մարմնականս. և եթէ ի հոգեկանս...: - 308. Ի կապ ուսման որպէս աշակերտաց: - 317. Եւ տէրն ի աշակերտաց իւրոց: - 328. Ի յայս միտս և տէրն աշակերտացն

պատուիրեաց մի՛ ազանել կօշիկս: - 331. Երեմիա և աշակերտն տարան ի գիշերի զտապանակն և որ առ նմայն էին՝ ի լեառն սինա. և անդ կնքեցին ի վիմին անւամբն աստուծոյ ասելով, ո՛չ որ բացցէ զսա՛թ թէ ոչ մովսէս որ եբերն. և ո՛չ որ բացցէ՛ թէ ոչ ահարօն: - 345. Զինգերորդ, ըստ փիլոնի գաւազանն է իմաստութիւնն. դալարեալ մտօք և ծաղկեալ ուսմամբն. և պտուղ՝ ուսուցմամբ աշակերտաց: - 382. Որ և միով համամբ ի լանջսն՝ մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել որ եբարծ զապականութիւնս ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 383. Զորրորդ՝ աշակերտք վարդապետաց և դատաւորաց: - 389. Եւ որպէս կնոջ ընդ հրամանս առնն իւրոյ յանցանել պոռնկութենէ, նոյնպէս և զաւակաց, և ծառայից, և աշակերտաց, և հնազանդելոց, և ժողովրդոց. նոյնպէս և հոգիս մեր ելեալ ի հրամանացն աստուծոյ՝ պոռնկութիւն է նմա. եթէ ըստ գործոց. եթէ ըստ հաւատոց: - 389. Վեցերորդ՝ ի խորհուրդ քրիստոսի, որ օրհնեաց գաշակերտսն և վերացաւ: - 409. Էառ զքարինսն յօրինակ աշակերտաց կրթութեանն որ լինի ապա՛ պիտանի: - 415. Իսկ պատճառելն թէ «նիստ յերիքով և ի բեթել» փորձէ՛ գաշակերտն: - 445. Զբառս զայս ընդունելութեան դնէ՛ ընդ քեզ. այսինքն տէրն յետ ծննդեանն ընդ քեզ յաւիտեանս յաւիտենից. որպէս ասէր ընդ աշակերտսն «ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս»: - 464. Զազահութիւնն՝ բազմաբաշխութիւնն. որ ետ զմարմին իւր ի կերակուր և զարիւնն իւր ըմպելի. զհոգին ի գին. զջուր կողին ի լուացունն. զհանդերձն խաչողացն. զմարմինն՝ աշակերտացն. և զմայրն՝ յոհաննու: - 489. Յօշարակաւ մաճնաւն, յորժամ զմարմին և զարիւն իւր ետ աշակերտացն յետ ընթրեացն: - 491. Նաև յետ յարութեանն եկեր ընդ աշակերտսն անապական մարմնովն: - 501. Դարձեալ ասենք, եթէ միով համամբ լանջացն յիսուսի մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել բարձօղն ապականութեանց ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 502. Դարձեալ պատճառեն թէ՛ յետ յարութեանն եկեր ձուկն ընդ աշակերտսն. յորում կրակեաղ կայծականց տեսին և ձուկն խորովեալ և հաց. և օրն էր չորեքշաբթի. և ի ե շաբթի համբարձաւ: - 511. Զի ե անգամ ի ե կիրակէն երևեցաւ քրիստոս աշակերտացն մինչ ի համբարձումն: - 511. Այլ որք ուղղաձևութեան են աշակերտք ի մէջ գիշերի ասեն զժամ յարութեանն քրիստոսի ի գերեզմանէն. որոց հետևինք և մեք և հաստատենք բազում վկայութեամբ և օրինակաւ: - 512. և զաւարն ժողովեցին ի տիպ խորհրդոյն քրիստոսի. որ ի գիշերի եհար զգօրութիւնն սատանայի և յառաւօտունն ցուցեալ զինքն աշակերտաց իւրոց և զյարուցեալսն ընդ իւր: - 514. Այս է, զի յորժամ ի մէջ գիշերին հրամայեաց հրեշտակն գնալ և պատմել աշակերտացն...: - 515. Վասն այն եհան գաշակերտսն արտաքոյ քաղաքին բեթանիոյ: - 519. Առաջինն է՛ զի ի տեսս աշակերտացն վերացաւ. այսինքն զի յորդորեսցէ զցանկութիւն զնալոյն առ նա: - 520. Երրորդ՝ վասն մխիթարութեան աշակերտացն. զի իս օր մխիթարեսցէ զնոսա փոխանակ իս ժամուն որ տրտմեցան ի մահն քրիստոսի. որպէս ասացաւ թէ յարութիւնն ի մէջ գիշերի, այլ երևեցաւ ընդ արշալոյսն առաքելոցն...: - 520. Երրորդ՝ զի պա՛րտ էր քրիստոսի հովուել զպարզամիտ աշակերտսն որպէս հաւ զձագս, և մայր զմանկունսն. և թէ ի սկզբանէ զհոգին ընկալեալ էին՝ ո՛չ էր պիտոյ հովուել զնոսա: - 521. Զորրորդ՝ զի աշակերտքն զտկարութիւնս իւրեանց փորձիւ ճանաչեսցեն և գիտացեն թէ ոչ վասն իւրեանց արժանաւորութեանն ընտրեցան...: - 521. Զայն խնդրէ պօղոս աշակերտացն. «զի ինձ տացի բան ի բանալ բերանոյ»: - 523. Ունկն՝ աշակերտք ճշմարտութեան բանին: - 534. Զմակարիոս յանտիոքու. և գաշակերտն իւր զստեփաննոս: - 544. Եւ զպոլոքոնոս աշակերտաց բազմաց վարդապետ. և ծեր, որ զմեռեալս յարուցանէր սքանչելեօք: - 544. Առաքելոյն պետրոսի հնազանդ ենք որպէս քրիստոսի. նաև պօղոսի և ամենայն առաքելոցն և աշակերտացն ամենեցուն և հետևողաց նորա և աթոռոց նոցա: - 547. Եւ այս է պատճառն որ ոմանք յեօթանասնիցն ասեն. զի եօթանասուն աշակերտացն գլուխ և վարդապետ էր. որպէս պետրոս երկոտասանիցն. և առաջինքն ամենայն ուրեք յետնոցն անուամբ կոչեին. այս է ստոյգ պատճառն: - 549. Որ և պատուական է վարդապետն քան գաշակերտն. և զօրավարն քան զգօրս. և կառավարն քան զկառն և այլն: - 551. ...և ապա յետ այնորիկ լուաց զոտս աշակերտացն...: - 599. Զայս գործս արար քրիստոս յորժամ սփածաւ զղենջեակ և լուաց զոտս աշակերտացն: - 606. Զայս գործս արար քրիստոս յորժամ սփածաւ զղենջեակ և լուաց զոտս աշակերտացն: - 606. Եւ խաչիւ չարչարեալ և յարուցեալ ի մեռելոց. և առ աշակերտսն մտեալ եպիսկոպոս եցոյց զինքն: - 607. Իսկ աղօթքն զոր յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց այս էր: - 659. Այն է որ յետ յարութեանն քրիստոս եմուտ ի վերնատունն և օրհնեաց գաշակերտսն: - 684. Զիա՞րդ վախճան ածեն տանջանաց ունայնախոհքն. թերևս կարծելով թէ ի հուրն մաքրեսցին. զոր մի՛ լիցի աշակերտաց ճշմարտութեանն խորհիլ: - 703. Որպէս լոյս արեգակն անցանէ

ընդ երկինս առանց ապականութեան. և որպէս քրիստոս յարեաւ մարմնով ի գերեզմանէն վիմովն կնքելով. և եմուտ առ աշակերտսն դրօքն փակելովք: - 722. Չպայծառութիւնն՝ ի թաքօր լեռան. և Չանչարչարութիւնն ի յօրհնելն զմարմինն իւր և տալ աշակերտացն ի վերնատունն՝ անչարչարելի էր մարմինն քրիստոսի ներգործութեամբ և ո՛չ զօրութեամբ: - 723. Տորեան ընդ յարդի. կնճիռն ընդ գինւոյ. մրուր ընդ ձիթոյ. յուդա ընդ յառաքեալսն. նիկօլայոս հերեսիոս ընդ աշակերտսն: - 756

ԱՇԱԿԵՐՏԵՍ + Եօթներորդ՝ զի որ աշակերտի մովստի՝ զլոյս ընդունի. և որ ո՛չ աշակերտի ի խաւար մնացէ որպէս քանանացիքն: - 352

ԱՇԽԱՏ ԱՌՆԵԼ + Ոչ ինչ կարօտութիւն աշխատ արասցէ: - 765

ԱՇԽԱՏԱՆՔ + Չորրորդ, զի առանց աշխատանաց էր: - 338. Երրորդ՝ մեղրն ո՛չ է վաստակ. ի մեր աշխատանաց է նուիրելի աստուծոյ: - 356. Իսկ հանգիստ կոչի, Նախ՝ զի հանգեաւ աշխատանաց մարմնոյն. այլ և ի չար գործոց: - 679

ԱՇԽԱՏԱՍԷՐ + Եւ թէպէտ կարելի՛ է ըստ բազմազան եղանակաց այս կարգ համեմատութեան ի սոյն խնամով աշխատասիրաց: - 304. Եւ կատարեալ տեսութիւն բացերևականն բանի յայտնի՛ է աշխատասէր մտաց. որ յաղագս մեկնութեան լուծումն գրոց. և գո՛ն առ քեզ: - 787

ԱՇԽԱՏԻՄ + Ներգործութիւնն հանգուցանելն գաշխատեալքս: - 86. Եւ զի հանգչին աշխատեալքն: - 196. Նախ՝ զի ո՛չ էր աշխատեալ ի կաւ գործոյն, ո՛չ է առ յընչիցն եգիպտոսի: - 338. Նախ եթէ՛ դո՛ւ աշխատեաց ի գործն, զի հաստատ պահեսցես. զի մի՛ դիւրաւ արհամարհիցի: - 350. Այլ և հանգիստն աշխատելոց վաստակի: - 470. Եւ է՛ բնականն կիրք, որպէս քաղց. ծարաւ. ննջել. աշխատիլ. և այլն: - 496. Եւ թէ ո՞րպէս, ի բուն գիրս յայտնի է աշխատողաց անդ գտցես: - 583. Չորրորդն, զի բազում աշխատողք գոն կերակրոցն և ըմպելեացն, - 655. Նաև մշակ ասելն, զի հոգին առանց մարմնոյն ո՛չ ինչ է աշխատեալ. վասն որոյ և զվարձն հոգւոյն և մարմնոյն տայ: - 696. Եւ մինչ օգտիցիս անաշխատ գտմամբ, գաշխատող ցանկիս՝ և զսրբագրօղ Գրքոյս, զպաղտասար մեղսալի անձն իմ իմայնովքս հանդերձ, միով Յայր մերիւ յիշեսջիր ի տէր: - 808

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ + Չի գորս քրտամբք և աշխատութեամբ յաղթ՝ զնոյն պսակն ի գլուխն իւր դնէ: - 152. Ութերորդ՝ մարդկան գործ աշխատութեամբ է. իսկ աստուծոյն առանց աշխատութեան: - 156-157. Առաջինն է աշխատութեանց: - 210. Երկրորդ՝ զի աշխատութեամբ զմիտսն լուսաւորեսցէ. կամ ճգնութեամբ չարչարեսցէ: - 218. Չորրորդ՝ զի քրտամբ և աշխատութեամբ վարեցաւ: - 279. Չորրորդ՝ յօրինակ դրախտին ադամայ՝ որ ձրի տուաւ և ո՛չ պահեաց. վասն այն որդոց նորա գործով և աշխատութեամբ պարգևէ: - 350. Միջինն գործ աշխատութեան: - 375. Ութերորդ՝ բազում աշխատութիւն անձին կալաւ: - 442. Իսկ վեցերորդ կոչին մակստացականք. այսինքն ի վեր ստացեալ աշխատութեամբ. որք հետևին միմեանց իբրև զչարս շղթայից: - 582. Որով յայտ է՝ զի ի կէս աւուրն որ է **ժբ** ժամն՝ աղօթելի՛ է մեզ յամենայն օր. և զկէսն այլ՝ մարմնական հոգոց պարապիլ. գործոյ աշխատութեան ննջելոյ՝ կամ այլ ինչ իրաց: - 623. Նախ աշխատութեանց վաստակոց...: - 664. այսինքն բոլոր ամենայն անդամօք մարմնոյն յաստուածութիւնն հանգիցէ. զի դադարեսցի եկեղեցի յամենայն աշխատութեանց: - 736. և ամենայն որ ինչ փափկութիւն գտանիցի՝ աշխատութիւն. մինչ զի բարութիւնն աստուծոյ յանհունս գերազանցէ՝ քան զամենայն ստեղծեալ բարութիւնս: - 762

ԱՇԽԱՐ + Նոյնպէս և Աշխարհ կոչէ. այսինքն աշխար. և սուգ. և տրտմութեան հովիտ: - 210

ԱՇԽԱՐԻՉ + Իսկ սկիզբն և կատարումն ի մեզ, որպէս նախածանօթ ընտրեալքն յառաջ քան զլինիլն աշխարհի...: - 18. Որոց պատասխանեն վարդապետք եկեղեցւոյ. և ես զնոցայն առեալ ասացից՝ թէ յաւուրս յետինս՝ ոչ զկատարած աշխարհի կոչէ, այլ կոչէ աւուրս յետինս՝ զպակասութիւն օրինացն և արդարութեան նորա...: - 27. Ա՛րդ՝ յորժամ ծնաւ քրիստոս՝ այնպէս խաղաղութիւն էր՝ որ մին մարդ տիրէր ամենայն աշխարհի: - 27. Նաև սէր աշխարհիս և փառաց՝ ո՛չ ետ թոյլ հաւատալ...: - 32. Իսկ մեծութիւն կռապաշտութեան այնքան էր՝ մինչ միածին որդին պատարագեցաւ մարմնով, և ապա բարձաւ մեղք կռամոլութեանն աշխարհէ: - 33. Չոր հայր մեր է ըստ ստեղծմանն և հանդերձելոյ աշխարհին: - 39. Երկրորդ՝ զի որպէս ամէն ոք իւր զգեստին ճանաչի, այսպէս և քրիստոս մարմնով երևեալ յայտնեցաւ աշխարհի: - 43. Ապա առ ըստ ոչ ախորժանացն թէ աշխարհք որք են աշխարհասէրքն՝ ո՛չ կարեն ատել զաշխարհասէրսն: - 44. Եւ թէ էր այսպէս՝ հետևէր ապա հօր զի արարեալ իցէ ա՛յլ աշխարհ. և հանդերձեալ. և շրջեալ աշխարհի. սրբեալ զախտաժէտս. մեռեալս յարուցեալ. և ի վերայ ծովու զնացեալ: - 45. Եւ զնոյն բանն աստուած մարմնացեալ. և շրջեալ ի վերայ

երկրի. զի յայնմ օրինակին արար և որդի պիտոյ էր լինիլ և չորս աշխարհ: - 45-46. Չաշխարհ ամենայն ելից հայր. այլ ո՛չ առանց որդւոյ...: - 56. Իսկ թէ ըստ ինքեան գմարդկայինն, զհա՞ր ունէր զփառս յառաջ քան զլինիլն աշխարհի. զի ինքն ի ժամանակի եղև: - 69. Ուստի ընդ հաւատացեալս է մինչ ի կատարած աշխարհի: - 71. Երկոտասաներորդ՝ այն որ սկիզբն աշխարհի ունի՝ և ո՛չ է յառաջ քան զլինիլն իւր աշխարհի՝ ո՛չ ասի գալ աշխարհու: - 73. Ա՛րդ՝ դու առանձնութեամբ քո որ ունիս զհասարակ բնութիւնդ՝ ծնար այսօր ի մօրէ՛ կամ մեռար աշխարհէ՛ և ո՛չ հասարակ մարդկութիւնս: - 74. Չորեքտասաներորդ՝ ասէ պօղոս յեփեսացոցն թէ՛ հայր կացոյց զքրիստոս յերկնաւորս ի վերայ ամենայն իշխանութեանց. և պետութեանց. և զօրութեանց. և ամենայն անուանելոց. ո՛չ միայն աշխարհիս այլ և ի հանդերձելումն: - 97. Քսաննմիերորդ՝ արդ՝ եթէ քրիստոս տգէտ ունէր միտս, և տկար հոգի, և ապականացու մարմին և եկն քրիստոս զի բարձցէ զտկարութիւնս մեր. և լուսաւորեսցէ որ նստէաք ի խաւարի. և նա՛ է գառն աստուծոյ որ բառնայ զմեղս աշխարհի և զապականութիւն: - 99. Իսկ հրեշտակք և հոգիք և աշխարհ՝ կոչին յաւիտենականք. զի հաղորդ են յաւիտենին. այնմ որ սկսեալ է և անվախճան: - 116. Աստուածային էութիւնն ըստ որում բնութիւն է՝ թէ զինչ է կամ որպիսի ինչ է անգիտելի՛ է մեզ յայսմ աշխարհի և ի հանդերձելումն: - 119. Այսպէս բանն աստուած զվերին աշխարհն մշտնջենաւոր պահէ, և զներքինս ժամանակաւ չափելով պահէ՛ և խնամէ: - 125. Դարձեալ՝ հոմանուն է նախանձն. զի նախանձ է յաչաղելն և ատելն...: - 128. Վասն այն աշխարհ ամենայն այժմ ի չարի կայ, և խաւարեալ զանազան մեղօք: - 139. Չի ի կատարածի աշխարհի յորժամ դադարի գործ դիւացն՝ ամենեքեան միահաղոյն փակեսցին ի դժոխս: - 147. Իսկ «առաւօտի», զի ի սկիզբն ստեղծման աշխարհի ընդ բաժանիլ ի մէջ լուսոյն և խաւարին՝ յայնժամ միայն ծագեցին յառաջին օրն յանկարծակի և անկան յերկնից. թէպէտ ոմանք յերկրորդ օրն ասեն: - 148. Դարձեալ՝ առաւօտ կոչի վախճան աշխարհիս որ սկիզբն է աներեկ աւուրն: - 148. Հրեշտակք ի վերոյ ջրոյ՝ են. բայց ի ներքոյ հաստատութեան խնամածութե կարգեալ են աշխարհի և մարդկան: - 150. Չորրորդ) Աշխարհ ո՛չ լինի ոչէ. և ո՛չ ապականեալն կոյս. և վասն թողութեան. յորս նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ: - 154. Հինգերորդ) Աշխարհ զօրութեամբ ո՛չ ասի: - 154. Հնգետասաներորդ) Մի է աշխարհ. և չունի զգայարանք. և թէ ուր էր աստուած. և ուր էր աշխարհ. և յի՞նչ պատճառի ստեղծաւ: - 154. Երկրորդ՝ զի ի ձեռն անտեղի գործոց՝ փրկութիւն լիցի այլոց. որպէս ի ձեռն խաչին քրիստոսի՝ փրկութիւն եղև աշխարհի: - 158. Իսկ աստուած փորձէ զմարդ՝ զի գիտէ զնա՛ բարի և հաւատարիմ. այլ ծածկեալ է յայլոց. փորձէ՛ զի յայտնի լիցի ամենայն աշխարհի առաքինութիւն նորա: - 161. Առ այնոսիկ որք ասեն՝ անկա՛ր է աստուծոյ առնել գաշխարհու ոչ ինչ. մինչ զի ո՛չ երկիլ սկիզբն լինելութեան սորա: - 162. Վասն որոյ արար գաշխարհու գործ մշտնջենաւոր. և մշտնջենաւոր հարկաւոր է. և հարկաւորն ի գոլն կարէ, և ի չգոլն անկա՛ր: - 162. Յաղագս որոյ աշխարհ գոյացեալ. երբեմն մշտնջենաւոր գոյութեամբ, անգոյանալ երբէք ո՛չ կարէ: - 162. Դարձեալ՝ կամքն աստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա թէ արար աստուած գաշխարհու ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երկի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտա՛ր է արարչականն կամաց: - 162. Նոյնպէս վասն առաւել բարի կամացն ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ առնել գաշխարհու ո՛չ է: - 163. Գիտելի է, զի կրկին է սկիզբն լինելութեան աշխարհի: - 163. Նախ՝ զի որպէս շինօղ տաճարին զսկիզբն և զկատարումն ետես. այսպէս և արարիչն աստուած ի կրկին սկիզբն գործոյն զկատարումն աշխարհի ետես: - 163. Եւ որովիտես զիտացեալ եղև այս, ապա յայտ է թէ անկա՛ր է ոչ երկիլ սկիզբն լինելութեան աշխարհի. ըստ այնմ որ էր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ: - 164-165. Այլ և ո՛չ ըստ այնմ որ է՝ սկիզբն գոյացութեան աշխարհի. զի անփոփոխ կամօք կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. և անկա՛ր է փոխիլ կամացն անեղին և առնել յանգոյութիւն զեղեալս էութիւն: - 165. Եւ թէ որ ասիցէ, ամենայն վերոյ ասացեալքս գո՛ն և յանուանացեալ երիցունս աշխարհի, և քահանայագործեն: - 167. Ասելի՛ է թէ՛ երիցունք աշխարհի հալլալ ամուսնութեամբ և ողջախոհութեամբ են ուխտեալ քահանայագործել: - 167. Աղաչեն զոր յիշեցաւ ի վերոյ բացայայտել, եթէ ի նախատեսութիւնն աստուծոյ աշխարհ զօրութեամբ ո՛չ ասի: - 167. Եւ ուսեալք զայս, ընկալ՛ և այժմ զլուծումն խնդրոյն. եթէ լինելութիւն աշխարհի ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է զօրութեամբ՝ այլ ներգործութեամբ վասն բազում պատճառի: - 168. Այլ արդ՝ լինելութիւն աշխարհի առ ինքն ըստ ինքեան ասի զօրութեամբ և ներգործութեամբ. զի ի զօրութենէ եկն ի ներգործութիւն. զի թէ ոչ գոյր զօրութեամբ նախ՝ ո՛չ լինէր յետոյ ներգործութեամբ: - 169. Ուստի յայտ է զի ի լինիլն աշխարհի նախագաղափար տեսութիւնն

Գոյնապէս եկաց մնաց առանց յաւելուածոյ և պակասութեան: - 169. Նոյնպէս և զօրութեամբ լինելութիւն աշխարհիս առ աստուած ներգործութեամբ է: - 169. Նախ՝ զի ասեմք եթէ աշխարհ յառաջ քան զլինիլն իւր գոյր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ. ապա ուրեմն ո՛չ է յոչ ուրեքէ յոչ երբեքէ: - 173. Եւ թէ մեռանի, անխիղճ գնայ յաշխարհէս: - 178. Զի՞նչ է պատճառ ստեղծման աշխարհիս: - 179. Ընդէ՞ր մի աշխարհ ստեղծ, և ո՛չ ք, կամ այլևս: - 179. Ասեմք Նախ՝ եթէ ո՛չ մի է. այլ ք. այսինքն ներկայս, և հանդերձեալ աշխարհն: - 179. Եւ ևս բազումք. զի աշխարհ կոչի աշխարհարարն. և աշխարհս. և մարդս ըստ հոմերոնի: - 179. Աստուած՝ իմանալի աշխարհ. և աշխարհ՝ զգալի. որ և մարդս իմանալի և զգալի աշխարհ: - 179. Երկրորդ՝ պատասխանեմք թէ՛ յիրաւի որպէս մի է աստուած, և մի աշխարհ: - 179. Եւ արդ՝ այլ աշխարհն կամ լինէր որպէս այս, կամ այլապէս: - 179. Ապա ուրեմն հարկ է մի գոլ աշխարհի և ո՛չ բազում: - 179. Աշխարհս ընդէ՞ր ոչ ունի զգայարանք. այսինքն տեսանելիք. լսելիք. և այլն: - 179. Յառաջ քան զլինիլն աշխարհի աստուած ո՞ւր էր: - 179. Ուր և երբ այսինքն տեղի և ժամանակ գո՞յ աշխարհիս թէ ոչ: - 180. Զի թէ ոչ գոյ, ապա անուր և աներբ է աշխարհս. և լինի յաւետակից աստուծոյ: - 180. Աշխարհս ո՛չ է անուր և աներբ որպէս զաստուած: - 180. Եւ զի ո՛չ է ի տեղուց աստի յայտ է, զի տեղին է վերին և ներքին և միջին. և արտաքոյ աշխարհիս ո՛չ երկին սոքա: - 180. Ուստի պատճառի լինելութիւն էիցս միշտ և անխափան. որպէս ասի ի գիրս աշխարհաց: - 181. Վեցերորդ՝ մեծ է քան գաշխարհս: - 186. Հայելի՛ է աշխարհի. ըստ որում աղտ յերեսն երկի: - 187. Այլ կատարումն լուսնի է ի վախճանի աշխարհի. յորժամ արեգակն և լուսին խաւարեսցին որպէս ասէ աւետարանն: - 192. Երկրորդ՝ ասեն թէ՛ ի սկիզբն աշխարհիս արար զբնութիւնն յանկարծակի. այլ բնութիւնն յամելով և ըստ կարգի յանկատարութենէ ելանէ ի կատարումն: - 192. Ապա թէ ո՛չ ի յակնարկել կամացն՝ բիրապատիկ կարօղ էր աստուած ստեղծանել քան զայս աշխարհս: - 192. Ութերորդ՝ նշանակէ վեց թիւն որ է՛ կատարեալ՝ թէ բոլոր կատարելութիւն աշխարհիս ի յաստուծոյ է ստեղծեալ. երկինք և երկիր՝ և ամենայն ինչ: - 192-193. Իններորդ՝ ի վեց օրն ստեղծեալ աշխարհ. նշանակէ՛ **զգ** դարս. որով մնայ աշխարհ: - 193. Եւ գիտելի է, զի ի սկզբանէ աշխարհիս մինչ ի քրիստոս լոյսն առաջանայր զհշերոյն. իսկ յետ քրիստոսի մինչ ի վախճան՝ զհշերն առաջանայ լուսոյն: - 194. Եւ դարձեալ՝ զարնան եղանակն սկիզբն է ստեղծման աշխարհի և բուսուց և ամենայն ծննդոց. վասն որոյ ի սոյն ժամանակս առաւել բուսանին և նորոգին ամենեքեան: - 198. Դարձեալ՝ ոչ ինչ պատուական քան զժամանակ. զի զինչ և իցէ յաշխարհի երկու մասունքն կարեն համանգամայն զոլ ի միասին բաց ի ժամանակէ և ի հասակէ...: - 199. Ուսաք յիմաստնոց թէ՛ ի բաժանիլ լեզուաց հր տանուտերանց, և ի գնալն յիւրաքանչիւր տեղիս ի հեռու կամ ի մօտաւոր աշխարհս. : - 200. Մետասաներորդ՝ երբեմն գաշխարհս սրբեաց: - 207. Նախ՝ զի հաստատութիւն և բրգունք են աշխարհի: - 211. Այլ և ի պէտս շինութեան աշխարհի: - 212. Երկրորդ՝ կոչին ծառք, այսինքն ծուռք. զի ընդ դէմ են ձևոյ աշխարհիս և մարդոյն: - 214. Երկրորդ՝ զի լրումն և մա՛սն են աշխարհի: - 217. Երրորդ՝ Մարդն աշխարհ կոչի: - 227. Զի նման է մարդն բոլոր աշխարհի վասն այն աշխարհ կոչի: - 231. Նախ՝ զի աշխարհ է կամ իմանալի, որպէս հրեշտակք. կամ զգալի, որպէս մարմնականք: - 231. Երրորդ՝ զի աշխարհ որ քան է ի բեւեռէ՛ հիւսիսոյ մինչև ի բեւեռն հարաւոյ, նոյն քան է յարևելից մինչև յարևմուտս: - 231-232. Երրորդ՝ մարդն նման է բոլոր աշխարհիս. և ի մասունս աշխարհի երկինքն է վերին և բարձր. և տարերք ի ներքին վայրս: - 232. Գլխոյն հերն որպէս արմատ. և ջիւք և ոտք՝ որպէս ոստք ըստ ձևոյ աշխարհի: - 233. Եւ իւրաքանչիւր ոք ծննդեամբ յառաջ եկալ առնու գնոյն պատկերին շնորհ ի ծագմանէն աստուծոյ. և լնուն գնոյն թիւ որքանութեան զոր ետես աստուած նախքան զլինիլն աշխարհի որպէս ասէ առաքեալն: - 258. Եւ ի կատարիլ մարմնոյն՝ հեղու ի նա զհոգի բանական ըստ նախատես գաղափարի այնորիկ որ էր ի միտս արարչին յառաջ քան զլինիլն աշխարհի: - 258. Երկրորդ՝ ցուցանէ գաշխարհ. որ էր նախ քան զլինիլն ի նախանկար տեսութիւն արարչին և ապա եղև, յետոյ վախճանի: - 268. Այսպէս իսկապէս թագաւորն ամենայն աշխարհի ստեղծեաց զմարդն ըստ պատկերի իւրոյ: - 271. Քսանկը, վասն որոյ ամենայն. այսինքն յաստուծոյ. և վասն մարդոյն է ամենայն աշխարհ եղեալ: - 272. Դարձեալ՝ մա՛րդն ամբառնայ զինքն իմացականաւ ի վեր քան գաշխարհս: - 274. Որպէս յարելով զինքն յերկրաւորս՝ լինի ստորև քան գաշխարհս: - 274. Մարմնոյ՝ որով տեսանէ գաշխարհս: - 275. Նաև ըստ երից դրութեանց տեղեացն. որ է՛ դրախտն. և աշխարհս այս. և հանդերձեալն: - 278. Իսկ յետ մեղացն յաշխարհիս այս՝ կարէ՛ մեղանչել, և ո՛չ կարէ ոչ մեղանչել: - 278. Եւ նոյ՝ վասն կուսութեան սրբութեանն զշ ամն... և երկրորդ սկիզբն եղև մարդկութեանն և աշխարհի

շինութեան: - 288. Նոյնպէս և անդրանիկ ծնունդքն աշխարհի էին նահապետքն որ նախ քան զգուրն, տևէին ի կեանս այս **քճ** կամ աւելի ամ, և ապա ծնանեին ի հանդերձեալ կեանսն մահամբ ելիւք: - 290. Ընդէ՞ր ոչ գիտէ մարդ զկատարած. կենաց իւրոց և զկատարած աշխարհի: - 292. Ասեմք թէ ո՛չ էր պատշաճ մեզ գիտել զօր մահուն, և ո՛չ զվախճան աշխարհի...: - 292. Ոմանք ի վերայ մարդոյս մեկնեն զտապանն և յիրաւի. զի տապանն ունէր զբոլոր աշխարհս. և մարդն մասն է աշխարհի. պարտ է զի մասն նմանեսցի բոլորին: - 293. Այլ և եկեղեցի սուրբ շինեալ ի քրիստոսէ հոգևոր տապան մեզ ի մէջ ծովու աշխարհիս՝ որ զհոգիս մեր փրկէ ի ջուրց մեղաց: - 293. Յո՞ր աշխարհի է տապանն: - 294. Եւ յետ **եճ** և **իե** ամաց ջրհեղեղին էր սկիզբն շինուածոյ ամբարտակին ի աշխարհին բաբելոսի ի դաշտին քաղանէ: - 297. Եւ երրորդ՝ զի մի՛ վասն աշտարակին ի նոյն տեղին մնասցեն՝ և աշխարհ ամենայն աւերակ կացցէ: - 298. Չորրորդ՝ նոր չարիս գործեցին, խիստ և առաւել պատուհասեցան. որպէս և կայեն. զի նշան լիցին աշխարհի ահի՛ և երկիւղի: - 303. Որոյ փոխանակ հայր աստուած ետ զորդին իւր վասն գերագանց սիրոյն ի փրկութիւն աշխարհի: - 304. Այսինքն այժմ ծանուցի զքեզ ամենայն աշխարհի: - 305. Ըստ այնմ, «այնչափ սիրեաց աստուած գաշխարհ, մինչև զորդին իւր միածին ետ»: - 305. Չի հայր ասէ զնա մարգարէն՝ հանդերձեալ աշխարհին աստեղափայլ պայծառացելոցն լուսաճաճանչ սլացմամբ: - 306. Եւ երեք է աստուած քան գաշխարհս. և անդրանիկն զաստուծոյ պատկերն ունի. զի հայր և խնամածու՛ է այլ հարազատ եղբարցն: - 308. Վեցերորդ՝ անդրանիկք են և ընտրեալքն աստուծոյ. որք նախքան զլինիլն աշխարհի ընտրեցան. թպէտ յետոյ ի ժամանակի ըստ հասարակաց գոյացան և կատարեցան: - 309. Նախ՝ զի յանդրանիկ տեսութիւնս իւր ընտրեաց զնոսա յառաջ քան զլինիլն աշխարհի, և յետոյ զնոյն անդրանիկսն պատուեաց: - 309. Տասներորդ՝ ի ցուցանել թէ կաղանալ պարտիմք աշխարհի, և ապա ի հանդէսն աստուծոյ մտանել: - 311. Որ յերուսաղէմէ՛ մինչ ի լիւրիկէ որ է՝ եզր աշխարհի՝ էլից զաւետարանն. և ստացաւ ժառանգութիւնն նմին: - 312-313. Եւ տէրն մեր որ զմարմինն և զարիւնն իւր ետ ամենայն աշխարհի. նախ ինքն եկեր, և ապա ետ առաքելոցն: - 316. Երրորդ՝ ի յառնելն զարարածս լերամբք և բլրօք. զի լերինք և բլուրք, հիմունք և բրզունք են աշխարհի...: - 319. Ասեմք եթէ՛ բազում շահ և օգտութիւն է ի բանս նոցա աշխարհի արդարոց և մեղաւորաց: - 325. Ո՞ր է օսիդ աշխարհին: - 327. Այլ աշխարհին օսիդ՝ զաւա՛ռ է եսաւայ. զի օսիդն մի է յորդուցն եսաւայ յորոյ անուն կոչեցաւ երկիրն օսիդ: - 327. Եւ տէր մեր զգալուստ հոգւոյն և զկատարած աշխարհի պատմեաց, և յանձնեաց զկոյս տաճար իւր ի կոյսն յօհաննէս: - 329. Եւ տէր մեր խաչին զծով մեղաց աշխարհի: - 329. Դրեշտակ էր. որ ի տիւն հովանի լինէր ի տապոյ արևուն և ցուցանէր ամենայն աշխարհի զելս ժողովրդեանն: - 338. Երկրորդ՝ զի մի ոք որ կատարէ զօրէնս, պատուական է աստուծոյ քան զամենայն աշխարհս. վասն այն ընդ մինն խօսի: - 340. Նախ՝ հրամայեաց աստուած գրել զլինելութիւն աշխարհի. և ձևացոյց ի միտսն մովսէսի...: - 342. Երկրորդ՝ զորպիսութիւն և զձև աշխարհիս ցուցանէր ի խորանն եռայարկեան ի չորից նիւթոց փոխանակ դ տարերաց յանապական և յապականացու բնակչաց: - 342. Երրորդ՝ կամեցաւ զմարդն ի պատկեր իւր՝ երկրորդ ստեղծմանն աշխարհի գործակից և մասնակից լինիլ. վասն որոյ հրամայեաց ի նոցանէ առնուլ զնիւթ կազմելոյն: - 342. Նախ՝ նշանակէր զձև աշխարհի: - 343. Եւ դ օղք և բ լծակքն, զի չորեքնիւթեայ աշխարհի են խնամածուք երկակի զօրութեամբ խնամոցն աստուծոյ. այսինքն արարչական և արքունական: - 344-345. Սուտակ՝ որ է՝ լիզրոնն. զոր ո՛չ գիտէ ոք զուստն. նման է կապուտակ աւազոյ. ոմանք ասեն յամազունից բերաւ ի կանանց աշխարհէն: - 348. Դինգերորդ՝ այն մասնաւոր ազգի. այս բոլոր աշխարհի: - 353. Եօթներորդ՝ զի ազատեալ է յախտից. և յախտաւոր սիրոյ աշխարհիս: - 378. Ութերորդ՝ զի դարձուցեալ է զերեսն առ աստուած՝ և զթիկունսն աշխարհս: - 378. **Ձի ծ ամն յորելեան է և ազատութեան. որ ազատի մարդ յախտից և յախտաւոր սիրոյ աշխարհի՝ և առ աստուած դառնայ:** - 378. Երրորդ՝ զի առաջնորդ է ի մուտն մեր և յելս աշխարհէ...: - 385. Նոյնպէս և կրօնաւորն ո՛չ ցաւի և տրտմի և ո՛չ հեշտանայ ընդ աշխարհի: - 390. Չայն ցուցանէ, զի մեռանիլն քահանային՝ ազատութիւն էր նոցա, յօրինակ քրիստոսի. յորժամ մեռաւ վասն աշխարհի, ազատեցան մահապարտքն: - 392. ...և ապա ըստեամբք կերակրէ զնա մայր իւր բանին աստուծոյ. զոր ասեն աշխարհի, եթէ զմին դուռն փակէ աստուած, նա զերկուքն բանայ. զի յորժամ զմին դուռն պորտին փակեցաւ, բ ստինքն բացան: - 397. Իսկ տարի՛ է յաւիտենական փառքն. որոյ սկիզբն խնամոցէ՛ նախ քան զլինիլն աշխարհի. և կատարումն անվախճան փառքն: - 399. Եւ յետոյ յամենայն աշխարհ եկեղեցի աստուծոյ և օրէնք և սեղան աստուծոյ կանգնեցան, և երուսաղէն ցամաքեցաւ: - 421. Եւ տէր

մեր լրումն աւետեաց ուխտին նախահարցն. և նախ քան զսկիզբն աշխարհի ուխտի աւետեաց մարդկան փրկանաց: - 422. Եւ տէր մեր յաշխարհ էջ և ի դժոխս: - 423. Նոյնպէս և տկարութեամբ նորին՝ կորստական խոնարհութիւն ցուցանի մարմնոյ իւրոյ աշխարհի: - 424. Ութերորդ՝ զի առանց մեղաց ել յաշխարհէ: - 433. Դաւիթ կանգնեաց սեղան և դարձոյց զսուր հրեշտակին. և տէր մեր զսեղան խաչին զենմամբ պատարագին ի փրկանս և ի կեանս աշխարհի: - 438. Եւ տէրն վասն հեթանոսաց աշխարհի: - 441. Նախ՝ զի միայն մասին աշխարհի և սակաւոց էր տէր իսկ քրիստոս ամենայնի: - 442. Եօթներորդ՝ զի նա՛ ռ՛չ արար փրկութիւն հոգւոց. և քրիստոս ամենայն աշխարհի: - 442. Այրին նշանակէ զտարերս աշխարհի. զի այրի եղեն յանիծից պտղոյն. և կամ թէ բնութիւնն իւրեանց շարժէ ի լինիլ: - 444. Եւ ի պահպանութիւն աշխարհին հրէից՝ առաքեաց սաղմանասար յերկրէն ասորւոց պանդուխտս որ բնակեցան ի սամարիայ և սամարացիք կոչեցան: - 447. Նախ՝ զի զործ ողորմութեանն է ի սկիզբն աշխարհի՝ և ի մէջն. և ի կատարումն յարութեամբ մարդկան որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 458. Եւ զործ արդարութեանն սկսաւ ի վախճանի աշխարհի: - 458. Ողջոյնն ըստ աշխարհի տրամատի ի ե: - 464. Վեցերորդն ի քրիստոսէ մինչ ի կատարած աշխարհի: - 467. Չի բարձօղն աշխարհի ձեռամբ կնոջ բարձեալ լինի: - 470. Տասներորդ՝ զի ի ծնունդն միաւորութեան մերոյ ռ՛չ ասի մարմին ծնեալ. այլ թէ մարդ ծնաւ յաշխարհ: - 478. Առաջին մկրտութիւն ջրհեղեղն. որ եբարձ հատանելով զմեղս յաշխարհէ: - 488. Դարձեալ՝ տարածումն ձեռացն զմերժումն և զհերքումն թշնամւոյն, այլ և զիշխանութիւն նորա արտաքս ընկենու...: - 489. Դարձեալ՝ խաչաձև է դ կողմն աշխարհի. որ է Արևելք, Արևմուտք, Հիւսիս, և Հարաւ: - 494. Դարձեալ՝ եթէ առհասարակ սոքա՝ կերակուր՝ արիւն և խոցուածք և մահ՝ ապականութիւնք են որպէս դու ասես, և փրկութիւն աշխարհի սոքօք ներգործեցաւ. այսինքն չարչարանօք՝ մահուամբ և խոցուածովքն: - 503. Ութերորդ՝ արին սամփսոն որ օրինակ էր ամենազօր տն մերոյ, էջ ի գագա ի տիպ աշխարհի. և օթեցաւ ի պոռնկատունն յօրինակ դժխոցն. յորում պաշարեցին զքաղաքն այլազգիքն: - 513. Չի յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիք. ընդ իս զխաղաղութիւն ունեցիք: - 519. Աւետարանականն աշխարհի: - 528. Երկրորդ՝ որպէս հանուրն նախադասի մասնականաց, այսպէս առաքեալքն հանուրց աշխարհի լոյս կոչեցան. և մարգարէքն միոյ ազգի...: - 535. Եւ այս է մեծագոյն չար աշխարհի. զի չէ աւելի աղքատ քան զայն որ ցանկայ աւելի ունել: - 570. **Աղքատութիւն հոգւոյ է՝ հրաժարիլն յաշխարհէ. այսինքն ի սիրոյ մարմնական հեշտութեանց և ի փարթամութեանց և ի պատուոյ. քանզի զերիսս զայս պարունակէ սէր աշխարհիս:** - 583. Խաղաղութիւն է ի կայումն առաքինութեան. յորում է հեշտութիւն ի յաստուած առանց հասարակութեան մարմնոյ՝ աշխարհի և սատանայի: - 585. ...քանզի խաղաղարարն է առանց հակառակութեան մարմնոյ՝ աշխարհի և սատանայի. յայտ է զի լինիցի պատրաստ ի յաղթել զփորձութիւն մահու: - 586. Որպէս թէ ոք ի պատուհան ինչ ցուցանէ զինքն յաշխարհի, և վաղվաղակի ի մահ դառնայ: - 592. Այն է՝ յորժամ մարդն մեռանի աշխարհի. մտանելով ի կրօնաւորութիւն: - 610. Երրորդ՝ ի բանակիլն խաչաձև բանակեցան երկուտասան ցեղքն, և խորանն ի միջի. որ նշանակէ՝ զխորանն եկեղեցւոյ՝ խորհրդով խաչին քարոզեալ ընդ դ կողմ աշխարհի: - 616. Երկրորդ ժամն է՝ օրհնութիւն երից մանկանցն ի դէմս որդւոյ. որ նա՛ էջ ի մէջ հնոցի աշխարհիս. և փրկեաց զմեզ: - 621. Հաւախօսն է ալևորութիւնն. և Առաւօտն ծերն է. որ մերձ է ծագման հանդերձելոյ աշխարհին: - 622. և Չորրորդ՝ վասն այսմ աշխարհիս և հեմդերձելոյն առանձնակի աղօթեմք փրկիլ ի փորձանաց: - 623. Նոյնպէս մարդս ի մանկութեանն անմեղ է, և ի մեռանիլն մոռանայ գաշխարհս...: - 630. Չորեքկերպեան կենդանիքն է՝ խաչն. և տեսեալն ի վերայ նորա՝ զառն որ բառնայ զմեղս աշխարհի: - 638. Այլ և ունի զխորհուրդ վերջին աւուրն որ կատարած է աշխարհի: - 641. Եւ այս է պատճառն, զի կիրակին տէրունի թարգմանի. և օր է ստեղծման աշխարհի, և յարութեանն քրիստոսի, և միւս անգամ զալստեանն: - 642. ...իսկ խունկն մերձեալ ի հուրն և զհոտն բուրեալ՝ է՝ մարմինն միաւորեալ ընդ բանին. և զհոտ անոյշ բուրեալ աշխարհի: - 645. ...որոց ցանկացան և ելին յաշխարհէս և ի լոյս են բնակեալ: - 647. Չի ի զ օրն արար զժամանակաւոր և զապականացու աշխարհս. - 647. և ի է օրն սկսաւ զիմանալի աշխարհն որ սրբոցն է հանգիստ: - 647. Եւ զայս աշխարհս արար ի զ օրն և դադարեաց: - 647. Եւ զայն աշխարհն տեսութեամբ և իմացմամբ միշտ յաւիտեան. անվախճան պատրաստէ՝ զհանգիստ և զերանութիւն նոցա: - 647. ...նոյնպէս և մեզ մասն ինչ բարւոյ է և աստուծոյ. և մասն ինչ աշխարհի. մասն ինչ հոգւոյ և մասն ինչ մարմնոյ. աստի կենաց և հանդերձելոյն...: - 658. Երրորդ՝ կրկին է մարդս. որ է՝ հոգի և մարմին. և **բ աշխարհս**. այսինքն երկին և երկիր: - 662.

Երկոտասներորդ՝ զի մարդասէր է աստուած՝ կամեցաւ միածնին միաւորիլ ի մարմնի և մարդանալ յաշխարհի. - 663. Է և այլ իմն տեսութիւն վերագոյն. զի արարողութիւն սգոյս ցուցանէ զառաջին անկումն մեր ի լուսեղէն կենացն ի խաւար յաշխարհ տրտմութեամբ...: - 670. Արդ՝ զգեստին հանելն նախ նշանակէ թէ՛ զկենցաղ յաշխարհի մերկացաւ և զգեցաւ զգեստ լուսեղէն որ ի դրախտին: - 671. Եւ խաչն բարձրացեալ զի նշան խաչին քրիստոսի յայնժամ ընդ երկնիւք ծագեսցէ և զչորս կողմ յաշխարհի լցուցէ: - 676. ...նոյնպէս յորժամ ի գերեզման դնեն զմարմինն, իբր յաշխարհի ծովէ ելեալ զվառն խոնարհեցուցանեն: - 676. Այլ և ամենայն յաշխարհ տաճար է աստուծոյ. թէ ի դաշտի թէ յագարակի թէ ի տղմի. կամ ի ջուր սուզի, կամ ի գագանաց գիշատի, կամ ի ձկանց կլցի, արդարութեան ոչ ինչ վնասէ: - 678. Երրորդ, և որպէս այն քար անպիտան է գործոյ, նոյնպէս և մեռեալն անպիտան է յաշխարհի: - 679. Ի մին օրն մտանեմք յաշխարհ, և ի մին օրն ելանեմք յաշխարհէ: - 680. Եւ ամենայն ինչ որ յաշխարհի է՝ յայսմանէ արտաքս ո՛չ է. եթէ ժամանակն եթէ կեանքն և եթէ փոփոխումն մեր: - 681. Իսկ վերին և արտաքին սրահն ուր զենմունք և պատարագն մատչէին, է՛ մարմնական յաշխարհ այս...: - 682. Արդ եգիպտոս նշանակէ՛ զյաշխարհ որ է՛ հալոց չարութեան և տեղի ծառայութեան մեղաց և սատանայի որ է՛ փարաւօն: - 682. Այլ յորժամ սիրտն կապեալ է ի մեղս յաշխարհի և ոչ կարաց ապաշխարութեամբ քաւել, ո՛չ մտանէ յարքայութիւնն երկնից: - 683. Ասեմք թէ որ ունին զհաւատ սուրբ Երրորդութեանն և անկան ի սխալանս յաշխարհի. - 683. Եւ այլք ասեն ի դրախտին լինիլ զկայանս հոգւոց արդարոց և մեղաւորաց մինչ ի կատարած յաշխարհի: - 686. Իսկ հոգիք հաւատացելոց որք ոչ գնացին այսպէս զհետ նորա, այլ ընկալան ի ներգործութեանցն սատանայի և ի կրից յաշխարհի...: - 688. Ասեմք ըստ սրբոյն անդրէի մեկնչի՝ եթէ սուրբքն զյաշխարհի վախճան խնդրեցին. որոց ցուցանէ զպատճառս երկայն մտելոյն. - 696. Ասեմք եթէ՛ այսմ պատասխանի ասացաւ յառաջագոյն. զի ո՛չ ուղղակի իմանան վասն առակին. զի երեկոյ կատարածն է յաշխարհի...: - 696. Եւ մեկնիչն ասէ, աստուածապաշտ են որք խոստովանին զմեղս. զոր գիտէ տէր յայսմ յաշխարհի փրկել առանց քաւարանի հրոյ: - 699. ...այսինքն ոչ դառնայ յայժմու վարս յաշխարհի և ո՛չ ապաշխարել կարէ ասէ մեկնիչն: - 699. Արդ՝ ողորմութիւնն աստուծոյ է՛ այսմ յաշխարհի որ քան կենդանի ենք...: - 700. Երրորդ, ասեն բոլոր յաշխարհ նորոգի հրով. որպէս ասէ պետրոս...: - 701. Ասեմք նախ՝ եթէ մարգարէն դաւիթ վասն բոլոր յաշխարհի ասէ որ ջրով և հրով անցանի. և ապա հանգիստ յաւիտենական լինի...: - 701. ...որով դրոշմեալքն յետ արտաքս ելանելոյ ի մարմնոյս, թռչին յանապատն ի մեղաց յերկնս կերակրիլ անդ յուսով մինչև լնու թիւ կատարման յաշխարհի: - 703. Այս է ի գլխաւորութիւն ամենայնի զռ եղելոյ ապստամբութեանն. զի որ քան աւուրք եղև յաշխարհ, այն քան ամօք յանկ ելանէ: - 707. որ ի կատարածի յաշխարհի մարտնչին ընդ եկեղեցւոյ: - 708. Այլ հրեայքն յայնժամ դարձցին ի հաւատս քրիստոսի. և եկեղեցի սուրբ խաղաղութեամբ հանգիցէ մինչ ի կատարած յաշխարհի. - 709. Ջյաղթութիւն նոցա ցուցանէ. որք յաղթեցին ցանկութեանց մարմնոյ յաշխարհի և սատանայի: - 712. Եղիցի՞ յայնժամ որ յաշխարհի: - 714. Երկրորդ, զի չորք են սկզբունք յաշխարհի. երկինք որ է՛ երկուք. հուր և օդ. և երկիր որ է՛ ք իր. հող և ջուր: - 714. Թէպէտ բան յարութեան է ի մասնէ հաւատոյ, որպէս սկիզբն յաշխարհի և վախճան. - 714. Երրորդ, մարդն մասն և կատարումն է յաշխարհի...: - 715. ...ըստ որում յաշխարհ յերից մասանց է առկայացեալ...: - 715. ...իսկ թէ մարդս ոչ յառնէ, յաշխարհ անկատար մնայ. զի բոլորն մասամբն է կատարեալ: - 715. Երկրորդ, մարդս մասն է յաշխարհի. զի մարմինն է ի չորից տարերց...: - 717. Եւ թէ վասն է՞ր ոչ գիտեմք զկատարած յաշխարհի և զկենաց մեր, գրեալ է ի վեր անդ առ նահապետսն ի **ժ**լ գլուխն ի **դ** համարն: - 718. Վասն զի մարդն յայսմ յաշխարհի եօթն պակասութիւն ունի. **գ** հոգւոյ և **դ** մարմնոյ. - 722. Չորրորդ՝ զի յանկարծակի լինի և ի համառօտ ժամն մահ մարդոյ և կատարած յաշխարհի: - 730. Նախ՝ զի խոնարի և ցած է կողմն հարաւոյ. և լուսաւորքն անդ շրջին. և աջ կողմն է յաշխարհի. վասն այն ջերմ է: - 731. Իսկ հիւսիս բարձր է. և լուսաւորքն հեռու. և է ձախ կողմն յաշխարհի. վասն այն ցուրտ է և սառնամանիք: - 731. Նախ՝ զի յաշխարհ ջրով և հրով ապականեսցի ըստ մարգարէութեանն ենովքայ: - 731. Իսկ ի կատարածի ցրտացեալ լինին մարդիկ ի սիրոյն աստուծոյ իբր ծերացեալ յաշխարհի. վասն այն ջերմ հրով պատժեսցին: - 731. Ձի որպէս փայլակն ելանէ յարեւելից ի վերայ լուսեղէն ամպոյ, և քառածն լուսովն լնու զչորս կողմ յաշխարհի և հաստատի ի գողգոթայ յորում խաչեցաւ տէրն: - 732. Ի մէջ գիշերի. յորում ժամու հրեշտակն զեգիպտոս եհար, և տէրն զոժոխս աւերեաց. յայն ժամու զընտրեալս իւր յաշխարհէ ազատեսցէ: - 734. Այլ ի միջասահման տեղուջ յաշխարհի որ է՛ երկիրս: - 737. Ձի ձոր է յաշխարհ այս՝ և լեռն երկինքն.

ի ծորն ապա լիցի դատաստանն. այսինքն յայսմ աշխարհի ի վերայ օրոյոյ: - 737. Նախ՝ զի տեղիք դատաստանին պարտ է զի ի հասարակ վայրի լիցի և եւն է՝ մեջ աշխարհի: - 738. Ի ներքուստ խիղճ մտացն խածեալ, և արտաքուստ աշխարհ բորբոքեալ: - 738. Եօթներորդ՝ զյաւիտենակութիւնն որ ասէ «ի սկզբանէ աշխարհի»: - 740. Ջի որպէս յաւուրս զ կազմեցաւ աշխարհ և ի զ դարս կայացաւ. նմանապէս և ի ժամս զ նորոգեսցի դարձեալ: - 747. Նախ՝ յառաջ քան զլինիլն աշխարհի՝ որդի ի հօրէ՛ և հայր յորդունյ: - 748. Սա է հատն ցորենոյ որ անկեալ յերկիր՝ բազում պտուղս աշխարհի պտղաբերեաց...: - 755. Յետ այնորիկ զի՞նչ լինիցի բնակութիւն աշխարհի: - 759. Փոփոխեսցի բնութիւն. և բնակութիւն աշխարհի...: - 759. Եւ յետ նոցա ամենայն բազմութեանց ժողովելոց յամենայն ազգաց ասէ. որք եկին ի բազում վշտաց աշխարհի...: - 760. Կամ լինէիր ազատ որպէս զօգոստոս. որում բոլոր աշխարհ ծառայեաց: - 761. Այլ թէ ի սոցանէ մի մի ուրուք տուեալ լինէր, փոխանակ թագաւորութեան համարէր. իսկ թէ սոքօք ամենեքումբք վայելեսցէ, գերագոյն բոլոր աշխարհի լինէր: - 761. Վեցերորդ յաշխարհէս: - 762. Ջի նւագունք են ամենայն փափկութիւնք որ լինին յաշխարհի մինչև ցօրն դատաստանի, բաղդատեալ առ այն քաղցրութիւն. որպէս կաթիլ մի ջրոյ առ համեմատութիւն ընդ հանուր ծովու: - 762. ...ամենայն բարութիւնք աշխարհի իբրև շիտք են հոսեալ յայնմանէ: - 762. Վեցերորդ և վերջին՝ վասն աշխարհի ընտրելոցն հանդիպի եռակի ուրախութիւն: - 764. Երկրորդ այնու՝ զի ի նաւաբեկութենէ փրկեալք եղիցին. թէ նաւաբեկեալքն որ ի ծովէն ելանեն այնքան ուրախանան, ո՞րչափ ևս առաւել ուրախացին որք զայս քան նաւաբեկութիւնս կրեալք ի վշտագին ծովէ այսմ աշխարհի գերծան: - 764. Ի ծովուց ջուրց ի չորից նաւաց հագիւ մինն կորնչի. և ի ծովու այսմ աշխարհի ի չորից նաւաց հագիւ մինն ի նաւահանգիստ փրկութեան հասանէ: - 764. Երրորդ՝ արմաւենին ուշ բերէ պտուղն. և մայրն յետոյ պնդի. և փառք արդարոցն է՝ ի կատարած աշխարհի. և պնդիլն անմահութեամբ: - 765. Այլ և ծաղիկ՝ զպայծառ և զանուշահոտ վարս առաքինութեան. և պտուղ՝ արդիւնքն ըստ գործոց. յորմէ փրկութիւն եղև ամենայն աշխարհի և վայելչութիւն արքայութեանն երկնից: - 768. Այլ վարկանին ոմանք զթիւ կազմութեան աւուրց պակաս գոլոյ նախնւոյն մարդոյ. գորոյ գտիպ յինքն նկարելով և այժմ անդրանիկն ծնունդ՝ յապաղելով զայ աշխարհ: - 785. Թէ ասելն ունենն ի սրբոցն, թէ աշխարհի սիւնք դողային: - 788. Ջի՞նչ է սիւնքն աշխարհիս որ դողային ի յարութեանն քրիստոսի ի մեռելոց: - 788. Ոչ այլ ինչ գոլով սիւն աշխարհի զգալապէս, բայց միայն բազմութիւն լերանց և քարանց: - 788. Նոյնպէս և քարինք արծանացեալք հաստատութիւն է երկրի. զոր աշխարհ կոչեմք ի մասնէ: - 788

ԱՇԽԱՐՀ ԳՅՅՈՑ - Չորրորդ՝ յայտ է, զի աշխարհս հայոց բ գետով և տապանաւն առաւելու քան զբազունս: - 295. Ջոր և անբաւ բազմութեամբ ասպատակեալ աւերեաց գաշխարհս հայոց, պարսից, վրաց, և զամենայն արևելեայս: - 788

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԶՍՈՒԹԻՒՆ - Յայտ է յաշխարհակազմութեանն. ըստ որում իւրաքանչիւրքն պատշաճապէս ներգործեցան: - 780

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ + Ութերորդն է՝ իրք աշխարհականք. յաղագս որոյ ասի, «աւուրք իմ որպէս հովանի անցին»: - 195. Եւ է՝ միւս բարի խառնակն և պատրուակեալն. որպէս է աշխարհական բարին...: - 224. Ա՛րդ Առաջինն՝ պարտ է զի լիցի զենօղն արու՝ աշխարհական և հաւատացեալ: - 365. Տասներորդ՝ կանանց մկրտութիւն առնել. և աշխարհականաց խոստովանիլ. այլ և կրկին մկրտել: - 553. Իսկ յորժամ մեղաւորն խոստովանի, պարտ է հայիլ քահանային թէ կրօնաւո՞ր է թէ աշխարհական: - 601. Իսկ թէ աշխարհական լինի. հայի քահանայն թէ խոստովանօղն իմաստուն մարդ լինի առանց բարի գործոց: - 601. Վեցերորդ օրինենք, զի բաժանեսցի յայլ աշխարհական տանց որք ո՛չ ունին զօժոնմ սրբութեան: - 615. Եւ յորժամ միտքն երթայ յաշխարհական հոգս թէ զինչ կերիցուք և արբցուք, է՛ ներելի: - 620. Եւ դառնայ առ աշխարհականս...: - 656. Չորրորդ, որպէս մասն ինչ է քահանայից և մասն աշխարհականաց...: - 658. Եւ նոյն զքահանայթաղէքն, որ ունի է աւետարան. և գաշխարհական թաղունն, ի յայրարատ զաւառի ի վաղարշապատ քաղաքի ի վկայարանս սրբոյն հռիփսիմի. յետ **ճժա** ամի սրբոյն գրիգորի. զի մինչև ցայն հնովն վարեին: - 659. ...այսինքն ա՛յլ կարգ քահանայից. և ա՛յլ կրօնաւորաց. ա՛յլ աշխարհականաց. և ա՛յլ տղայոց: - 671. Դարձեալ՝ դնեն զքահանայս առաջի սեղանոյն ի վերայ բեմին, և զկրօնաւորս ի մեջ եկեղեցւոյն, և գաշխարհականս առ դուռն, նշանակէ զգանազան տեղիս: - 672. ...այսինքն թէ եպիսկոպոս իցէ՛ եպիսկոպոսք. և թէ քահանայ՝ և թէ սարկաւագ. նմանապէս և աշխարհականք գաշխարհականս: - 674. Այսպէս և հանգստարանք

եպիսկոպոսաց ի կարգս իւրեանց, և քահանայից, և կրօնաւորաց, և թագաւորաց, և աշխարհականաց: - 674. Նոյնպէս և ամենայն աշխարհականաց պարտ է կատարել զկարգս իւրեանց...: - 674. Իսկ լուծումն հարցմանցս այսոցիկ, ո՛չ ամենևին օտարածայն աւելորդս խուզեալ. և ո՛չ գեղջուկ իմն աշխարհական խօսից յարմարեալ: - 772

ԱՇԽԱՐՀԱԿԵՑՈՅՑ + Ի գնացս հոգւոյն զօրացեալ, զի ըստ տընօրէնութեանն խորհրդոյ միշտ հոգւով սրբով ներգործըր. ունելով տերև գաշխարհակեցոյց վարդապետութիւնն: - 768

ԱՇԽԱՐՀԱՍՏՈՒՈՆ + Աշխարհամատրանն. և յետ զալստեան Յոգւոյն կիրակէն. Տապանակին. Շողակաթին. և դ օր ի Խաչին տօնն. ք Գալստեանն. Վերնատանն. Եւ նոր կիրակէին: - 616. Նոյնպէս աշխարհամատրանն և եկեղեցւոյ տօնն ի կիրակէ: - 649

ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ + Յերրորդումն աստուծոյ աշխարհայինը: - 210. Եւ ծանիր, զի այլ է խոհեմութիւն աշխարհայինը. այլ մարդկային. և այլ աստուածային: - 580

ԱՇԽԱՐՀԱՍԵՐ + Ապա առ ըստ ոչ ատրժանացն թէ աշխարհք որք են աշխարհասէրքն ո՛չ կարեն ասել գաշխարհասէրքն: - 44

ԱՇԽԱՐՀԱՐԱՐ + Եւ ևս բազումք. զի աշխարհ կոչի աշխարհարարն. և աշխարհս. և մարդս ըստ հոմերոնի: - 179

ԱՇԽՈՅԺ + Եւ մաղթեմ եղբայրական սիրով, ըստ բնածին բարեբոյս բարուցդ ստխոյժ մտօք ուղղապէս որոնել. զթերին լնլով և զաւելորդն կշռել: - 789

ԱՇՈՒՆ + Երեսունամի) Յատկութիւնք գարնան և ամարան, աշնան և ձմեռան նոյն թուով: - 154. Կոչի աշուն, զի անշնչին: - 197. Իսկ գարուն և աշուն է՛ միջակ և ջերմ և գեջ՝ բուսուցանէ: - 197. Իսկ գարուն և աշուն հաւասար արդարութիւն է տուընջեան և գիշերոյ. վասն որոյ բուսանին սերմանիք: - 198. Իսկ աշուն զնմանութիւն գարնան ունի. վասն այն և նա՛ բուսուցանէ: - 198. Եւ դարձեալ ի գարունն բուսանին բոյսք. և յամառն կատարին. և յաշունն ժողովին. և ի ձմեռն վայելեն. և յիւրաքանչիւր ժամանակս՝ իւր գործն առաւելու: - 198. Յոռի. զի հորեն երկրագործք և մշակք զցորեան և զգինի, յըշտեմարանս ժողովեալ. զի թ հոռի՝ մո՛ւտ է աշնան: - 200. Ոմանք ի դրախտն ևս ասեն թէ տիւ և գիշեր լինի. կամ գարուն և աշուն. զոր մեզ չէ ընդունելի: - 222. Իսկ աշունն, և մինչ ի թ ժամս աւուրն, և սեաւ մաղծն, և ալևորն, ըստ նմանութեան երկրի ցուրտ և չոր գոլով՝ ծոյլ և պղերգ գոլով ամենայն ուսմանց և զործոց: - 266. Երրորդ՝ ժողովումն արմտեաց ի յաշնան. որ ի թշրինի ժ կարգեցաւ: - 340. Չորրորդ, գռեհիկ. զոր սովորութեամբ լուեալ ասեն՝ ձմեռն գայ, և զկնի այնորիկ գարուն ամառն և աշուն: - 536. Երկրորդ, յորժամ արմտիքն ժողովեին յաշնանն, յայնժամ տօնէին զերկու տօնն: - 616. Եւ զորօրինակ յաշնայնոյ զղծնիկն խլենք և զվարդենին տնկենք, - 714

ԱՇՏԱՆԱԿ + Երեսունգ, Երեսաց հացն. և գառն. և աշտանակն. և քահանայական զգեստն: - 284. Երրորդ՝ աշտանակն լուսոյ ի հարաւ: - 346. Վասն է՞ր գաշտանակն եղ ի հարաւ: - 346. Աշտանակն էաջահեան: - 346. Չորրորդ՝ զանազան նկարք աշտանակին, զանազան ներգործութիւնք ընթացից նոցա առ երկիրս, կենդանեաց՝ տնկոց՝ և անշնչից: - 346. Յինգերորդ՝ աշտանակն ի մէջ սրբութեանն տայր լոյս. և լուսաւորքն ի յերկրի: - 346. Աշտանակ ոսկի, անապական զօրութիւնն աստուծոյ որ խնամէր զնոսա և բարձեալ կրէր: - 346. Դարձեալ՝ աշտանակն նշանակէ՝ զեկեղեցի սուրբ: - 347. Դարձեալ՝ արդար մարդ աշտանակ է լուսոյ: - 347. Դարձեալ՝ աշտանակ խաչն: - 347. Դարձեալ՝ աշտանակ կոյսն սուրբ: - 347. Այսքան վասն աշտանակին: - 347. Եւ որք գաշտանակն ջահընկալք են: - 379. Այլ և ժ աշտանակն. ժ կուսանք լապտերօք: - 441. Երրորդն ասեն եթէ՝ ք ազգն զեթսոնի և ք գունդն մերարեայ՝ զչորս փոքրիկ աստիճանս ունէին ի խորանն. զպահպանութիւնն մինչ ի ջահընկալն որ գաշտանակն բառնային. և որդիքն կահաթու էին բարձրագոյնք: - 609. ...յորժամ դնէին զառաւօտու պատարագն ի սեղանն. նոյնպէս յերեկոյն ի դնել պատարագին և ի վառել աշտանակին լուսոյ: - 618. Եւ միջին սրբութիւն է կայանք հոգւոցն. ուր աշտանակն լուսոյ և խունկն և հաց երեսացն: - 682. Եւ ք աշտանակը որ տան լոյս ամենեցուն: - 709

ԱՇՏԱՐԱԿ + ...թէ որ ի բարձր աշտարակ կայցէ՝ տեսանէ զամենայն միահամուռ: - 15. Եօթներորդ՝ Վասն աշտարակին. և բաժանման լեզւացն **հր**: - 283. Ձաշտարակն ո՞րպիսի մտօք շինէին: - 296. Ապա՛ ասեն՝ շինեսցուք բարձր աշտարակ զի մի՛ ջրհեղեղն զմեզ կորուսցէ: - 296. Ասեն վարդապետք եթէ հողմն հնչեաց և ցրուեաց գաշտարակն. զի մի՛ փլուցեալ վնասեցէ զմարդիկ: - 298. Եւ երրորդ՝ զի մի՛ վասն աշտարակին ի նոյն տեղին մնացեն՝ և աշխարհ ամենայն աւերակ կացցէ: - 298. Չի որպէս սիւն

տան, և ոսկերք մարմնոյ, և բրգունք աշտարակի: - 788

ԱԶՔ + Եւ թէ ոչ տեսցեն աշօք յերկինս և յերկիր: - 25. Որք գաշս իմաստից յիմանալի ճառագայթիցն խուսափեցին թիր կամօք... որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ. և կորուստն ոչ նիրհեսցէ: - 31. Արդ՝ զորօրինակ զգալի աշք մեր ոչ կարէ ըմբռնել զքանակութիւն արեգականն և այլ լուսաւորացն. այլ մտօք իմանամք զմեծութիւն նոցա: - 31. Երկրորդ՝ է՝ դարձուցանել զիմացումն ի հաւատալեացն, և յայնցանէ որ ածեն զմարդն առ հաւատալն. այնպիսին խաբեալ է. զի բնութեամբ է մարդոյ ոչ տեսանել զյետոյս իւր. և ոչ առանց աշաց հայելոյ: - 31. Երրորդ՝ է՝ նրբութիւն իմանալեացն և բնութիւն իմացմանն. որպէս բժոտ աշքն ոչ տեսանէ զմազն ի հեռաստանէ: - 31. Եւ զոր ինչ տեսանէ աշք արծուին՝ ոչ կարէ տեսանել աշք մարդոյ. այնպէս բթամիտն ոչ իմանայ, զոր իմանայ նրբահայեացն և ուսեալն յաստուծոյ. զոր եղ աստուած ուսուցիչ այլոց. որպէս մարգարէքն, և առաքեալքն, և վարդապետք: - 31. Զի սէր ընչիցն է աշք ազահացն. և սէր հեշտութեանցն է աշք հեշտասիրացն: - 32. Եւ որպէս աշք ոչ տեսանէ զպակասութիւնն իւր, նոյնպէս բանականն ոչ տեսանէ զմոլորութիւնն իւր: - 32. Եւ ի ծնէ գաշս կուրին ստեղծեաց: - 70. Զի աշք զգայ զգոյնն ընդ ձեւոյն. և ոչ զհամն և զհոտն: - 75. Ե) Ո՞րպէս երևի անմարմինքն. մարմնո՞վ, առ աշօ՞ք, թէ իսկութեամբ: - 102. Զոր օրինակ, զգալի խաւարս մարմնոյ աշացն է: - 103. Եւ ի՞նչ որպէս տեսութիւն աշաց ի մարմինն հանգչի: - 104. Երկրորդ՝ որպէս աշք հայելով ի վեր՝ հեշտանայ զի վերընթաց է լոյսն: - 104. Երրորդ՝ որպէս աշք ի զգալի լոյսն հեշտանայ ազգակից գոլով: - 104. Զորրորդ՝ աշքն ի գեղեցկութիւնն հեշտանայ, և միտք ի գեղեցկութիւն բանին: - 104. Զինգերորդ՝ աշք ի զանազան տեսութիւնս, և միտք ի զանազան իմաստս: - 104. Վեցերորդ՝ աշք հեշտանայ որքան առաւել տեսանէ: - 104. Եօթներորդ՝ աշք հեշտանայ յորժամ ի մինն հաստատի: - 104. Ութերորդ՝ աշքն յորժամ ընդարձակի՝ հեշտանայ. և միտքն լուծեալ ի կարծեաց: - 104. Իններորդ՝ աշք ի չափաւորն հեշտանայ՝ և յանչափն տկարանայ որպէս յարեգակն: - 104. Տասներորդ՝ աշքն ի միշտ տեսանելն հեշտանայ: - 104. Վեցերորդ՝ լուսաւորէ գաշս որոշել զգոյնսն: - 126. Իսկ արժանապէսն՝ զի կարօղ աշքն լուսաւորին, և տկարքն խաւարին: - 127. Ասեմք թէ՛ երևմունք նոցա ոչ են առ աշօք. որպէս նմանագործք ի յաշս ցուցանեն: - 133. և Եւ ի՞նչ զի նոցայն՝ էութիւն ոչ է. այլ առ աշօք ուրուական ցուցմունք. որպէս ի միտս ցնորք: - 133. Երկրորդ՝ անդ աշքն տկարանայ ի տեսութիւն ուրուականին: - 133. Իսկ ասա աշքն զօրանայ ի տեսանել զերևեալ պատկերն կազմեալ ի յօդոյ: - 133. Իսկ որ զգայարանօքն տեսանէ, այսինքն աշօքն զգոյնն, ականջօքն զձայնն, և այլն. կոչի սա զգայական տեսութիւն: - 142. Իսկ այլք ասեն թէ՛ հրեշտակն ոչ երևի ձևացեալ մարմնովն և ոչ խօսի ընդ մարդոյն. այլ՝ դնէ զնմանութիւն դիտաւորութեան ի յաշքն կամ ի յականջն մարդոյն...: - 145. Երկրորդ՝ զի ձեռամբ գրչի մտանէ ի բառ. և առանց բերանոյ բարբառի. և տեսանի աշաց. և լսի ականջաց. և ուսուցանէ զմիտս: - 177. Գործ զգայարանացն է զարտաքինս ի ներքս զգալ. որպէս աշօք զգոյնս. և ականջով զձայնս. և այլն: - 179. Իսկ երկրային լոյս՝ է ճրագն և պայծառ օդն և լոյս աշաց: - 185. Տասներորդ՝ ըստ չափու կարողութեան գաշս լուսաւորէ: - 185. Երրորդ՝ աշք մերոր է՝ լոյս՝ ի վերին մասն գլխոյս. և լուսաւորքն յերկինս. զի մերձաւոր նմանն զնմանն տեսցէ: - 188. Զորրորդ՝ զի ի վեր տեսցուք աշօք. և մտօք զվերինն խորհիմք...: - 188. Ի կշիռն ի կարիճն և յաղեղնաւորն առնէ աշուն. նոյնպէս հասարակ տիւ և զիշեր ժք ժամ: - 190. Այս է յորժամ ընթեռնունք յերկար զպատմութիւնն և լսեմք. իբրու թէ տեսանենք աշօք. և մտօք վայելեմք: - 192. Զինգերորդ՝ ցնծութիւն է աշաց և սրտից: - 196. Եւ զի վնասակար է աշաց: - 196. Տասներորդ՝ զի գեղեցիկ լինի ի տեսս աշաց երփն երփն գունով և վետս վետս. այսինքն ծալծալ ծիծաղի երեսօք: - 208. Երկրորդ՝ զի զխորիսն ձգէ և գաշսն լուսաւորէ: - 218. Զէ՛ զարմանք հրաշիցն աստուծոյ. որպէս ամենայն ռնգունք զհոտն զգան, և աշք զգոյնն կրէ յինքն, և անծորելի և անպակաս են յենթակայէն: - 224. Եօթներորդ՝ Տես աշացն հաստատէ՛ զլուրն. և ի վեր նայիլն հեշտանայ: - 227. Պահապանք աշացն: - 227. Այսպէս հացտունն ամենեցուն աստուած է...: - 230. Աշքն լուսաւորացն: - 232. Այսպէս գլուխ մարդոյս ունի զնմանութիւն երկնից. զի է՛ բոլոր. և աշքն որպէս լուսաւորքն. և իմացումն ի նմա՛ որպէս իմանալիքն յերկինս: - 232. ...յորժամ տեսանէ աշօքն զերկին և զերկիր. և ժողովէ՛ զճշմարիտ գիտութիւն նոցա և հեշտանայ: - 233. Ութերորդ՝ զի անդ է ցանկական մասն աշաց զարդարեալ գեղով: - 234. Վասն է՞ր մասնկանցն դիրք՝ աշքն ի վերոյ է եղեալ. և ականջն ի կողմանէ. և հոտտելիքն զառ ի վայր. և այլն ըստ կարգի: - 235. Եւ այն զի աշքն ի դէմքն է, և ականջն ի կողմանէ. զի աշքն ուղղակշիռ ի դէմն տեսանէ. և ականջն շուրջանակի յամենայն կողմանէ լսէ. ի վերոյ ի ներքոյ

և այլն: - 235. Նախ՝ բնական. զի յառաջ եղեալն աչացն անփոփոխ է իրօք. և ականջին ձայնն և բանն փոփոխական: - 239. Ձինչ է յորժամ մարդ ի վեր նայի հեշտանայ աչքն. և յորժամ ի վայր՝ դժուարի: - 239. Ձի աչաց լոյսն հուր է. և հուրն վերընթաց է. վասն այն ի բնականսն նայելով հեշտանայ, և ի բռնութեամբն դժուարի և զարհուրի: - 239. Երկրորդ՝ զի զփոշին սրբէ որ ի յօդոյս նստի աչքն. որպէս մեք ձեռօք սրբեմք զերեսս հայելոյ: - 239. Քանի՞ են պահապանք աչաց լուսոյն: - 239. Հինգերորդ՝ սպիտակ ճրագուն. զի հո՛վ է բնութեամբ զջերմութիւն աչացն բարեխառնէ. նա և գեղեցկացուցանէ: - 239. Երկու լուսերակն որ ասացաք՝ ի յղեղէն գայ ի աչքն դատարակ և անարին: - 239. Եւ ուր ջերմութիւնն շատ է, մազն ո՛չ սպիտակի. որպէս արտևանունքն աչացն և յայլ տեղիս: - 240. Եւ աղի ջուրն է՝ ի աչքն. զի զջերմութիւնն բարեխառնէ: - 240. Դարձեալ **բ**ժան դրունք է ի մարդն որ են այսոքիկ. երկու աչք. **բ** ականջք. **բ** պինջք, բերանն. և պորտն. **բ** սիտնք. ջրհեղն. և արտաքնոցն: - 241. Եւ գլխաւոր անդամք են սոքա. զի թէ յայլ անդամքն՝ այսինքն աչքն ականջն՝ ձեռքն և ոտքն՝ կամ այլն վնասի, մարդն ապրի: - 241. Աղին և դառն՝ աչքն և յականջն որպէս ասացաւ: - 242. Վասն է՞ր մի ջուրն ի բերանն քաղցր լինի, և աչքն աղի. յունչն հոտեալ. և յականջն դառն: - 243. Յաչքն աղի ջուրն, զի տեսցէ զկսկիծ անձինն և այլոց, և արտասուեսցէ: - 243. Եւ բաց յայսցանէ՝ ի յուղեղէն **բ** **բ** երակ գայ յիրաքանջիր զգայարանս. **բ** աչքն. **բ** յականջն. **բ** ի քիթն. **ա** ի բերանն. մին ի լեզուն. **բ** ի ձեռքն. **բ** ի յոտքն. որ լինի **ժբ**: - 244. Աչք որպէս զպայծառ շիտ լուսաւոր՝ նշանակէ՝ զհամեստն: - 246. Մեծ աչքն և մթագոյն, բղջախոհ է: - 246. Կոկոն աչքն անհաստատ է սրտիւք: - 246. Աչք դժուարահայեաց՝ ճշմարտախօս է: - 246. Բաց աչքն յիմար է: - 246. Գոյնն հրային լուսափայլեալ աչօք առ մոլորութիւն ձկտի: - 247. Խնդութիւնն և թաղութիւնն ի աչքն Աւետիքն ի յականջն: - 250. Յաչաց նայիլն. ի ձեռաց շարժիլն. և յոտից գնալն երևի: - 250. Դարձեալ՝ մարդս միայն ունի **գ** աչք: - 275. Եօթներորդ դարձեալ՝ առաջի աչաց կալ արարչին: - 281. Նախ՝ եթէ **ռ** ամն մեր՝ աչս տեառն որպէս օր մի է: - 290. Հինգերորդ՝ զի մի՛ երագ և առ աչօք համարեսցի տեսիլն: - 311. Հնգետասաներորդ՝ առիծն յորժամ ննջէ՝ բաց ունի գաչսն: - 316. Ձի նա խաւարաւ տանջէր, և քրիստոս զկոյր աչսն լուսաւորէր: - 328. Եւ ամպն ընկալաւ զնա աչաց նոցա և վերացաւ առ հայր: - 330. Նախ՝ զոր լւան զօրէնս ականջօք, տեսցեն և աչօք զի հաստատ է տեսն քան զլուրն: - 349. Երրորդ՝ զի անարժանք էին մեռեալքն հոգւով՝ կենդանի բանին աստուծոյ տեսանել այն աչօքն որ տեսին զորթն. և համբուրել շրթամբք: - 350. Հինգերորդ՝ խնայեաց ի նա՛ տէր ո՛չ ցուցանել զերեսս իւր. այն կոչեաց զնա՛ տէր և արար գաչս նորա տէր և պատժօղ: - 352. Ութերորդ՝ զի տեսիլ աչացն առաւել պարզեսցէ զլեզու նորա փոխանակ ճարտարութեան լեզուին: - 352. Իններորդ՝ ի յօրինակ արդարոցն լուսոյն. որ ո՛չ կարօտին արտաքին լուսոյ, սոյնպէս և մովսէս ո՛չ կարօտէր. զի ո՛չ բնական էր լոյսն. զի աչք բնական տեսութիւն ունի, այլ ո՛չ թէ լոյս: - 352. Նախ՝ տարակուսանք մտաց և ցաւ աչաց. զի մոլորեսցին ի փախչիլն: - 376. Իններորդ՝ զի մերձեալ տեսանէ զօր մահուն և զթշնամին առաջի աչացն որով պատրաստի: - 378. Հմայն է՝ որ զտեսս աչաց կամ զձայն հմայէ...: - 388. Այն է որ թէ ի մասանց հոգւոյն և մարմնոյն այսինքն բանի՛ ջասմամբ՝ և ցանկութեամբ, կամ աչօք կամ լսելեօք կամ այլ ինչ գործով մեղանչէ դարձեալ, ուխտն ո՛չ եղև ամբողջ. դարձեալ նոր պարտ է ապաշխարել: - 390. Նախ՝ զիտելի է, զի աչք մարմնոյն զինքն ո՛չ տեսանէ, այլ զայլքն: - 397. Դարձեալ՝ որպէս աչօք տեսանենք զմարմնոյս մասունքն և զտգեղութիւնն զարդարենք: - 397. Աչք տեսոն ի սկզբանէ տնօրէնութեանն և մինչև ցկատարումն տարւոյն ի վերայ նորա: - 398. Եւ զի զայս ամենայն վկայութիւնս նշանի տեսին աչօք և լսեցին ականջօք և ո՛չ հաւատացին...: - 400. Երկրորդ՝ զի մեծասցի օրէնքն աչս հրէից: - 402. Չորրորդ՝ այժմ տեսանեն աչօք զեկեղեցի սուրբ որ զկախեալ ի նոցանէ՝ աստուած հաւատայ զնոյն մեռեալ և կենդանի, և ո՛չ հաւատան: - 405. Եւ պարտ է մեզ հանապազ զքրիստոս առաջի աչաց տեսանել ի խաչ վասն մեր և հաւատալ. և չարչարակից լինիլ նմա յամենայն ժամ: - 405. Որպէս տեսան մերոյ ի համբառնալն՝ ամպն կալաւ զնա՛ աչաց նոցա: - 411. Որ ի կաւոյ աչք ստեղծ. և մեռեալս յարոյց. և զանշունչ նկանակս աճեցոյց. զոր ոչ արար մովսէս: - 411. Տասներորդ՝ բրեն գաչս խղճի մտացն և գլուսոյն: - 424. Դաւիթ աչօք: - 434. Իններորդ՝ լուր բանին և տեսութիւն աչաց: - 444. Եւ ընթրնեաց զսեղեկիա արքա յուդայ, և փորեալ գաչսն տարաւ ի բաբելօն: - 447. Ո՞ր քան առաւել մերս անկրթութեան մտօք և իրօք պարտ էր հրաժարիլ և ի բաց փախչիլ որպէս խռիւ ի հրոյ և գաչացոյ ի լուսոյ: - 456. Ասեն թէ մին աչքն կո՛յր էր. և խոցեաց թէ սըտամեռուկ չլինի: - 495. Նա խթեաց զտեգն և հասոյց աչքն իւր և լուսաւորեցաւ...: - 495. Դժոխ՝ զդժուար զնեղ և զանձուկն նշանակէ. և կոչի

բազմաւոր, Նախ վասն բազում կրիցն. ուր լալ աշացն է և կրճել ատամանց և խաւար ներքին և արտաքին և այլն: - 505. Ձի տես աշացն հաստա՛տ է քան զլուր լսելեացն: - 509. Երկրորդ՝ զի ամպն կալաւ զնա աշաց նոցա. նշանակի թէ ի մահկանացու մարմինս ո՛չ կարենք տեսանել ի բարձունս զքրիստոս: - 520. Եօթներորդ՝ զի սաստիկ է. զի ամենայն ոք ի հարկէ գաշս խփէ որ հանապազ տեսանենք զլոյս: - 522. Ջորօրինակ, արեգական լոյսն տկար աշաց վնասիչ է և ո՛չ օգուտ. և ջուր չորացեալ տնկոյ: - 540. Արդ՝ մեղանչելն մարդոյ այնպէս է որ զակն խփեաց ի լուսոյն և խաւարեցաւ. սակայն լոյսն ծագէ՛ դեռնա ի վերայ աշացն և սակաւ փայլէ ի ներքս. և յորժամ բանայ վաղվաղակի լոյս տեսանէ: - 562. ... վասն որոյ պա՛րտ է աշօք տեսանել զգգալիսն, և մտօք հայիլ յիմանալին և երանիլ: - 597. Վերջին օծումն է խորհուրդ եկեղեցւոյ. որ տուեալ լինի հիւանդաց ի հոգեվարի օրն. աշքն, յականջն, ի բերանն, ի ձեռքն, ի կուշտն, յոտից ներբանքն: - 604. Կնիքս այս որ յանուն յիսուսի լուսաւորեսցէ գաշս քո...: - 604. Եւ ի մեզ բժան անդամք մարմնոյ. և բժան դրունք զգայութեանց. որպէս բ աշք. ականջք. պինջք. բերան. և այլն: - 614. ...և ծխատեսակ հիւթն կսկծօղ վերանայ ի գլուխն և թափի՛ ընդ աշսն և լինի արտօսը: - 619. Հինգերորդ՝ զի դառնութիւն արտասուացն զցանկութիւն աշացն դարձուցանէ: - 619. Վասն այն զարտասուքն ի աշքն է եղեալ...: - 619. Եւ աշացն ի յերեսն սակաւ. որ արտասուքն ելանէ. բայց սակաւ ճանապարհս այս յաղթէ՛ զայն բազում տարւոյ ճանապարհն: - 620. Հինգերորդ, ընտիրն աշս մեր սիրելի՛ է. որպէս իսահակ արբահամու: - 657. ...յայնժամ տեսանէ ա՛յլ աշօք, այսինքն մտօքն: - 669. և ի համբարձումն տեսնն ամպն կալաւ զնա աշաց նոցա: - 674. Ասենք եթէ՛ ձայնիւն և պսակաւն եցոյց մարդկան և լսեցոյց ի աշս և ի յականջս թէ զայնպիսի կեանս վիճակեցին նոքա որք սուրբք են ի մարդկանէ...: - 697. Այլ հոգի դատարկ ի քաւարանին աշս ո՛չ ունի զի լացցէ որով յարատ հայեցաւ. և ո՛չ մարմին զի պահեսցէ և աղօթեսցէ. այլ և ո՛չ զղջումն. զի հոգին ինքն ըստ ինքեան ո՛չ կարէ զղջալ: - 699. Ձի որ խոկայ առանց հաւատոյ՝ այնպէս է իբր թէ ջանայ ոք տեսանել զարեգակն առանց աշաց: - 702. Եւ երկի որպէս բլուր մեծամարմինք նոցա աշս իւրեանց. սև և աղտեղի և չարչարելի. զի կրեն անչափ չարչարանս և ցանկան մահու և ո՛չ մեռանին...: - 723. Վեցերորդ՝ զի գործ աստուծոյ է ի նւաստ և ի փոքր ինչ իր զմեծամեծսն ներգործել. որպէս կաւովն զկուրին աշքն եբաց, և ի վիմէն ջուր բղխեցոյց բժան. և այլ բազումս: - 733-734. Ութերորդ, զի գ զգայութիւնքն հաստատ վկայք են. աշքն և ականջքն և ըմբռնելիքն: - 742. Դարձեալ ժամանակաւ փորումն աշաց առնէ մշտնջենաւոր կուրութիւն: - 744. Նախ՝ զի կամ ննջելով հանգչին ի տանջանացն. իսկ անդ հատեալ է քուն աշաց նոցա: - 750. Երկրորդ՝ անտանելի ցուրտ. յոր եթէ հրեղէն լեառն անկանէր՝ սառն դառնայր. վասն այս երկուցս ասի՛ լալ աշաց և կրճել ատամանց. - 752. ...զի ծուխն ի հրոյն պատճառէ զլալ աշաց. և ցուրտն զկրճել ատամանց: - 752. Այլոց հուր և խաւար և տարտարոս. լալ աշաց և կրճել ատամանց. և այլոց այլ իմն: - 760. Կամ առողջ որպէս զմովսէս. որում ո՛չ վատեցին աշքն և ո՛չ շարժեցաւ ատամն: - 761. Երրորդ, ներգործութեամբ ի տեսութիւնս աշաց. սոքա կոչին հաւատ անտեսակ: - 784. Եւ նոյն ինքն տէրն բոլորից վկայ քարոզութեան զգործս կատարէր. զի սովորութիւն է մարդկան քան զլուր լսելեաց տեսութեան աշաց հաւանիլ: - 785. Առ այսոքիւք, թէ արտասուքն որ աշացն հեղու, ընդէ՞ր աղի գոլով, Ո՛չ միայն զվասն էրն խնդրեմ. այլ և զորպէսն դառնալ նմա աղի ընդ երակս աշաց: - 786. Այս է՛ զհրատեսակն յերակս աշաց. և զօդատեսակն լսելեաց. և զայլսն նմանապէս. և զմաքրագոյնն սոցա ի խելս ի զգուշութիւն զգայութեանց: - 786. և Աղեգոյնն յարտօսը աշաց: - 786. Իսկ արտասուքն աղի և ջրատեսակ. զի բարեխառնեսցէ մինն զջերմութիւն հրոյ, և միւսն՝ զի մի՛ նեխիցին պարուտակք աշաց. շրջապատեալ երակացն լուսոյ: - 786

ԱՌ ԱՉՕՔ + Նոքա ի կիսաէշ նման զտնօրէնութիւնն սուրբ համբաւեն. և կամ առ աշօք և ունայնութեամբ. որպէս մանիքեցւոցն, և կամ եւտիքի կարծի: - 81. Դարձեալ՝ մի բնութիւն ասեն որք առ աշօք և նմանութեամբ զճշմարիտ մարդեղութիւնն համբաւեն: - 82. Եւ կամ զմի բնութիւնն ուրացեալ. և կամ առ աշօք ասացեալ. զորս նգով՛ սուրբ եկեղեցի աստուծոյ: - 82. ե) Ո՞րպէս երկի անմարմինքն. մարմնո՞վ, առ աշօք, թէ իսկութեամբ: - 102. Ո՞րպէս երկին անմարմինքն. մարմնո՞վ, առ աշօք, թէ իսկութեամբ: - 133. Եւ է՛ որ զկերպն և զձնն միայն փոխէ, և կոչի առաշօք. որպէս յանէսն և յամբէսն առնէին կախարդութեամբ դիւական: - 335. Այլ զի տեսանօղքն զարհուրեալք ի ճշմարիտ նշանիցն մովսէսի՝ առ աշօք թուէր թէ և կախարդքն այնպէս առնէին: - 335. Եւ այս գիտելի է. զի կախարդքն փոխեն զգգայարանս և ցուցանեն առ աշօք երևումն ինչ: - 335-336. Նախ՝ զի մի՛ անընտել թուիցի

մարդկան. զի թէ առ ժամայն ի ծնունդն եղեալ էր երեսնամեայ հասակաւ, առ ատարի համարին զիրն. և կամ այլ ինչ: - 479. Երկրորդ՝ զի ցուցցէ զճշմարիտ մարդեղութիւն իւր և ո՛չ կարծեսցի առ ատարի. որպէս զրկեալքն ի շնորհաց նորա ասացին: - 485. Չորրորդ, առ նոյն թագաւորաւն զկնի իդ ամի եղև արժանաւոր ժողովն եփեսոսի ընդ դէմ եւտիգի. որ առ ատարի ասէր զէտն մարդանալն: - 542. Այլ զի մի՛ իրողութիւն դատաստանին և յարութեան ուրուական և առ ատարի թուեսցի ընդհանուր ամենայն մարդկան...: - 747

ԱՊ + Իսկ իար, որ է՛ նոյ արդար. Սիւան, սեն. Թամուզ. թարա. Ապ, արբահամ: - 200

ԱՊԱ + Ապա յայտ է՛ թէ զոր ինչ խորհիմք՝ ի հանդերձեալն զնոյն առնենք...: - 9. ...ապա ամենեցուն նոյնպէս պարտ էր գոլ. զի հարկն նոյն է առ ամենեսեան: - 11. ...ապա նոյնպէս ո՛չ լինէր ամենեցուն չար: - 11. ...եթէ է՛ հարկ, ապա ո՛չ էր անճնիշխան կամք, ... ապա ուրեմն ո՛չ է հարկ որոյ սկիզբն յայլմէ՛ է: - 11. ...թէ ամենայն ինչ ի հարկէ՛ է մարդոյ և անասնոյ, ապա ոչինչ զանազանի բանականն և անբանն. - 11. ...թէ ի հարկէ է՛ ապա բարձեալ են ամենայն սկզբունք բարոյական առաքինութեանց...: - 11. ...լինէր ապա ի յաստուած օտար ինչ և պատահական. որ է անտեղի: - 13. ...ապա անհնարին հերձուած է ասել զչարն յաստուծոյ: - 14. ...եթէ չարն է յաստուծոյ, ապա սիրէ զչարն. և եթէ սիրէ զչարն, սիրէ և զչարագործս որք սիրեցին զչար: - 14. ...ապա ո՛չ է սկզբնաչար առաջին գտակն չարեաց սատանայ...: - 14. ...ապա երևի թէ այլ ոմն է չարի սկիզբն...: - 16. Վեցերորդ՝ ասեն հակառակքն, թէ՛ չարն ոչ է յաստուծոյ, ապա աստուած ո՛չ ճանաչէ զչարն. որպէս մեք նմանեալ զնմանն ճանաչենք. այսինքն հոգևով զհոգևորս, և մարմով զմարմնաւորս: - 17. Ութերորդ ասեն, թէ աստուած ո՛չ կամի զչար, ապա կարենք առնել ինչ զոր ո՛չ կամի աստուած. ապա ընդէ՞ր ասէ աւետարանն, «տերև մի ի ծառոյ ո՛չ անկանի, և մագ մի ի գլխոյ ո՛չ սպիտակի առանց հրամանի»: - 17. Իններորդ ասեն, ընդէ՞ր ապա ասէ ինքն աստուած, «ես եմ որ առնեմ զխաղաղութիւն. և հաստատեմ զչար. և սպանանեմ և կեցուցանեմ»: - 18. Ապա յիմար են այնոքիկ որք ասեն՝ կամիմ առնել զհաճոյսն իմ. զի թէ յընտրելոցն եմ՝ փրկեցայց. և եթէ ո՛չ՝ դատապարտեցայց: - 18. Չի թէ կամաւ, կամքն էր ապա յառաջ քան զէութիւնն. որ անհնար է և յեղեալքս: - 36. Թէ բնութեանն է, ապա ասեն որդի ո՛չ ունի զնոյն բնութիւնն. զի բնութիւնն մի է աստուծոյ: - 39. Ապա առ ըստ ոչ ախորժանացն թէ աշխարհք որք են աշխարհասէրքն՝ ո՛չ կարեն ասել զաշխարհասէրսն: - 44. Եւ թէ լինէր՝ գոյր և ի բնութենէ օտար. հետևէր ապա ոչ գոլ որդի հօր...: - 44. Եմին իրի թէ ոչ հայր և ոչ որդի զի որդի հօրն է որդի՛ ըստ այսմ ապա ո՛չ էանայ աստուածութիւնն որ անկար է, որպէս ասացաք: - 45. ...ընդէ՞ր ապա զի մարդկային բնութիւնս մի է և նոյն հօրն և որդւոյն՝ և ո՛չ է կամքն և գործքն մի: - 45. Այս ապա անբաժանութիւնս առնէ զկամքն մի: - 45. Եւ թէ էր այսպէս՝ հետևէր ապա հօր զի արարեալ իցէ ա՛յլ աշխարհ. և հանդերձեալ...: - 45. Եւ թէ զմիայն ճշմարիտն՝ հօր միայն տաս, կորուսեր ապա զորդի ստութեամբ և մահուամբ և խաւարաւ և այլովն: - 47. Ըստ քում բանիդ աստ հօ՛ր տաս զաստուածութիւնն և բառնաս յորդւոյ. և ի մարգարէն՝ որդւոյ ասես զաստուածութիւնն և բառնաս ի հօրէ, ապա հարկ է քեզ լինիլ անաստուած. զի միովն միւսոյն յաղթութիւն տաս: - 47. Այլ ա՛յս է հոգւոյն բարեխօսելն, զի յորժամ կամք յաղօթս՝ ո՛չ զիտենք զպատշաճն խնդրել. ապա հոգին անմշունչ տայ մեզ իմաստ զպատշաճն աղօթել: - 48. Ապա այս աղաչանքս զոր ինչ առնենք ի ծագմանէ հոգւոյն սրբոյ, բարեխօսել ասի հոգոյն սրբոյ: - 48. Ապա ասեն՝ թէ գոյացութիւն է և ո՛չ յայլում՝ այսինքն ի հայր, օտար է ի բնութենէն. արարած է և ո՛չ աստուած: - 52. Ապա՝ տամք զհուրն օրինակ. զի ունի զլոյսն ծնունդ՝ և զգերմութիւնն բղխումն: - 53. Եղև ապա նոյն իրն բնութիւն և ո՛չ բնութիւն որ անկար է: - 55. Հինգերորդ՝ թէ արտաքոյ արարածք են բանն և հոգին աստուծոյ, ապա անկարելի՛ է արարածոց՝ արարչի բան և հոգի լինիլ: - 56. Վեցերորդ՝ թէ արարած է բանն և հոգին աստուծոյ՝ ապա օտար է յէութենէ աստուծոյ և եկամուտ և աւելորդ նմա: - 56. Ութերորդ՝ թէ արարած է բանն աստուծոյ և հոգին, ապա կրկին է և ո՛չ մէկին...: - 56. Չի թէ կարօղ, ապա ո՛չ է կցորդ որդի: - 62. Եւ թէ և նա՛ է բնակարան, ապա ո՛չ ինչ ունի քան զմեզ առաւել: - 66. Ապա զիա՞րդ ասէ յօհաննէս թէ՛ «ի լրմանէ նորա մեք ամենեքեան առաք շնորհս»: - 66. Ապա ոչ եղիցի նա որպէս զաստուած ի տաճարս իւր. այլ որպէս տաճար ի տաճար: - 67. Ապա ո՛չ եղև աստուծով, այլ մարդով. զոր սո՛ւտ առնէ մարգարէն զփրկութիւն մարդոյ: - 67. Իննևեցերորդ՝ զի թէ առանձնապէս մարդ է, ապա հետևի բաժանեալ բնութիւն...: - 68. Չի թէ աստուած մարդացեալ, ապա զիա՞րդ ուրանայք և բաժանէք յերկուս բնութիւնս զաստուածն և մարդն: - 68. Չի թէ զաստուածութիւնն բնութեամբ ասես, ապա զմարդկութիւնն շնորհօք ասես: - 69. Եւ ապա ի բարձր հանէ վարդապետութիւն զբնութեանցն

միաւորութիւն...: - 80. Ապա ընդէ՞ր ո՛չ ասէք անձամբ միացեալ: - 84. Երրորդ՝ զի թէ միայն անձամբ միանայ և ո՛չ բնութեամբ, ապա քրիստոս անձամբ և կոչմամբ միայն է որդի աստուծոյ և ո՛չ բնութեամբ: - 84-85. Թէ բնութեամբ միացան, ապա տարբերութիւնք բնութեանցն բարձան: - 85. Ձի թէ իր, ապա հա՛րկ է ասել քեզ զքրիստոս կամ մի իր և թ. կամ մասամբ ինչ մի և մասամբ ինչ երկու. կամ բոլոր մի և բոլոր թ: - 86. Իսկ թէ անիր, ապա միայն անուամբ է մի և ո՛չ իրօք. որպէս հոմանուն ձայն՝ անուամբ հաղորդեալ և բնութեամբ այլ և այլ: - 86. Ապա ո՞րպէս է Երրորդութիւնն յատկացեալ՝ եթէ ոչ անձամբ: - 86. Ձի՞նչ պատասխանենք երկաբնակացն որք հարցանեն զմեզ, թէ մասունքն քրիստոսի աստուած է՝ այսինքն ոտքն և ձեռքն և գլուխն ապա բազմաստուածք էք: - 91. Երկի ապա զի աստուծոյ ո՛չ ասեն զմասունքն, այսինքն զձեռն և զոտն. ապա ըստ նոցա և մարմինն չէ աստուծոյ մարմին. և արիւնն չէ աստուծոյ. և հոգին չէ աստուծոյ. այլ ամենեքեան սոքա մարդո՛յ են: - 91. Ապա ըստ այսմ հետևի՞ զի մարիամ մայր քրիստոսի լինի և ո՛չ աստուծոյ. զի լաւ է քրիստոսածին և մարդածին կոչիլ՝ քան թէ աստուածածին: - 91. Եւ ես ասեմ քեզ. զի թէ մասունքն քրիստոսի քրիստոս է, ապա բազմաքրիստոս էք և դուք: - 92. Երանելին պօղոս՝ զխորհուրդն աստուածպաշտութեան յայտնի և մեծ ասէ. ըստ որում երևեցաւ բանն մարմնով. բնաւին ապա բաժանելն ի մարմնոյն ամբարշտութիւն է և իմացմամբ և բանիւ: - 93. Ընդէ՞ր ապա նա միայն երկրպագի յերկնաւորաց և երկրաւորաց: - 95. Ընդէ՞ր ապա զնորա մարմինն ճաշակենք. և ի նա մկրտինք և նովաւ յառնենք և այլն ևս: - 95. Իսկ թէ միայն անուն առանց էութեան. ապա անուամբ խոստովանիս աստուած զքրիստոս և ո՛չ գոյացութեամբ. և հաւասարես՝ զնա մովսէսի. որ անուամբ աստուած կոչեցաւ և ո՛չ էութեամբ: - 95. Այլ որ զայլոց սիրտս գիտէ՝ ապա առաւել զիւրն գիտէ: - 97. Ապա զիստո՞ր պակաս լինի զիտութեամբ. ուսուցանողն հրեշտակաց: - 98. Իսկ թէ զամենայն ճանաչէ՝ և զսերն պետրոսի, ապա ո՛չ է պակաս զիտութիւն նորա: - 98. Ա՛րդ՝ եթէ բանն քրիստոսի բան մարդոյ է և տգիտի, ապա անցաւոր է: - 98. Իսկ թէ ա՛յլ է բանին և այլ է մարմնոյն, ապա բաժանես՝ զմարդկութիւնն ի յանձնէն...: - 98. Ա՛րդ՝ եթէ հրեշտակք տեսանեն զբանն աստուած՝ և առնուն զիտութիւն ի նմանէ, և մարդն քրիստոս ո՛չ տեսանէ որպէս ասես նեստորո՞, ապա քրիստոս փո՞քր է զիտութեամբ քան զհրեշտակս: - 99. Ապա ո՞րպէս է գլուխ նա ամենայն իշխանութեանց և պետութեանց և ուսուցիչ: - 99. Ապա զրկեալ է ի յաւիտենից կենացն: - 99. Նմանապէս և հասարակն թէպէտ բազում է, այլ երկոտասան զխոսով նշանակի. նախ Բնութիւն. որ նոյն է էութիւն. ապա Բարութիւն. Կամք. Անմահութիւն. Իմաստութիւն. Լուսաւորութիւն. Գեղեցկութիւն. Անփոփոխութիւն. Ցնծութիւն. Փառք. Իշխանութիւն. և Արարչութիւն: - 105. Ա՛րդ՝ ասենք զհայր աստուած. և զորդի աստուած. և զհոգի աստուած. ապա կարե՞մք ասել զհայր երրորդութիւն. և զորդի երրորդութիւն. և զհոգին սուրբ: - 108. Ապա յա՛յտ է զի հին աւուրցն նշանակէ նախ քան զժամանակ և զյաւիտեան. և բարձրագոյն և արարիչ ժամանակի և յաւիտենի. և պարունակող յաւիտենի. որպէս յաւիտեանն ժամանակի: - 115. Ապա երկի թ անսկիզբն և անվախճան: - 116. Ձի աստուած ո՛չ արտաքոյ ինքեան ունի զտեսութիւնն. այլ ի ներքս միայն. զի զինքն ի յինքն տեսանէ՝ և զայլս ի յինքն. ապա զեղեալքս ի յարացոյցն որ է տեսութիւնն աստուծոյ որպէս ասացաք: -118-119. Ա՛րդ՝ մի և նոյն է դրութիւն և խոստովանութիւն. ապա մի և նոյն է բառնալն և ուրանալն: - 124. Ապա յայտ է որպիսութիւն կարգին: - 135. Վասն է՞ր ապա ամենայն դասք հաւասար հրեշտակք կոչին...: - 136. Ապա յա՛յտ է զի ա՛յլ է կարգ շնորհականին, և այլ է կարգ բնականին...: - 136. Ապա յա՛յտ է թէ ո՞րպէս է հասարակ և զանազան քահանայապետութիւնն առ աստուած ի հրեշտակս և ի մարդիկ: - 139. Երրորդ՝ զի ամենեցուն կատարումն է և բովանդակութիւն. ապա այսպէս գիտէ զամենեսեան. ըստ որում սկիզբն է և կատարումն, յամենայնսն թափանցեալ է և ունի: - 141-142. Եւ կարօտի սա թ իրաց. այսինքն զի զգայութիւնն առողջ իցէ, և զգալի առաջի եղեալ իրն յստակ. ապա թափանցէ՛ յինքն ի սոցանէ՛ պա՛րզ տեսութիւն...: - 143. Ապա յա՛յտ է՝ զի գիրն ներգործական է իմացութեանցն որ ըստ ինքեանն զոր ի վերոյ ասացաք: - 143. Եւ թէ որ ասիցէ, եթէ աստուած զոր ոչ կամի՝ ո՛չ կարէ, որպէս զչար զի ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ. նոյնպէս զմեղս և զայլսն. ապա երկի անկարութիւն ի յաստուած գոյ: - 163. Ապա յա՛յտ է զի զչարն և զմեղս ո՛չ կամի, վասն այն ո՛չ կարէ: - 163. Եւ որովհետև զիտացեալ եղև այս, ապա յա՛յտ է թէ անկար է ոչ երկիլ սկիզբն լինելութեան աշխարհի. ըստ այնմ որ էր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ: - 164-165. Ապա յա՛յտ է ցուցումն առաջնոյն: - 165. Ապա յա՛յտ է զի կուսութիւնն է ունակութիւն. և ապականութիւնն պակասութիւն նմին: - 165. Եւ թէ որ ասիցէ՝ ապա վասն է՞ր զթողութիւն գտանէ զղջացեալն: - 165. Եւ եթէ որ ասիցէ, եթէ պոռնիկն դարձեալ ի կարգ

քահանայութեան ոչ մտանէ, այլ չեղև իսկապէս թողութիւն: - 165. Եւ թէ որ ասիցէ, այլ զիստ՞որ նոր եկեալքն ի հաւատս՝ թողեալք զկուռս և զամենայն չար՝ լինէին քահանայք և եպիսկոպոսունք. որպէս սուրբն կիպրիանոս: - 166. Այլ ո՛չ է նմանապէս ամենայն մեղաց զղջումն և ապաշխարութիւն: - 166. Այլ յա՛յտ է զանազանութիւն սոցա...: - 168. Նախ՝ զի պարզ ներգործութիւն է աստուած. զի եթէ գոյ ինչ զօրութեամբ նախատեսութիւնն աստուծոյ՝ այլ բաղադրեալ է և ոչ պարզ ներգործութիւն: - 168. Եւ թէ որ ասիցէ, որովհետև ներգործութիւնքն բնութեանց հետևին, որպէս հուրն միշտ այրէ, և ջուրն ցրտանայ և ջերմանայ. այլ ճշմարիտ երևի բանն դամասկացոյն՝ եթէ է՛ ի քրիստոս կրկին ներգործութիւն. որպէս և կրկին բնութիւն: - 174. Դարձեալ՝ այլ է բնութիւն մարմնոյն. այլ ոսկերացն. և այլ է ջիւն և երակն և մորթն և մազն և իւրաքանչիւր մաղձքն. ըստ այսմ այլ ասա՛ և բազում բնութիւնս քրիստոսի: - 176. Այլ ընդէ՞ր սոքա՝ գոյացութիւն, որակ, քանակ, և այլքն, եղական զոլով ո՛չ շփոթին ի մի բնութիւն խառնեալ: - 176. Չի թէ ոչ գոյ, այլ անուր և աներբ է աշխարհս. և լինի յաւետակից աստուծոյ: - 180. Ասեմք եթէ յա՛յտ է այլ որ անօթ լուսաւորացն տարրական է. թէ ոմն պարզ է և ոմն թանձր: - 188. Իսկ եթէ որ հարցանէ, այլ վասն է՞ր ստեղծան ծննդական անդամքն յորժամ ո՛չ ծնանէին ի դրախտին: - 226. Այլ արդ ի յանբանսն ո՛չ է առաքինութիւն որով սրբի ի մեղաց. այլ պարտ է զի փոխեսցի ի ներքինն իւր որ է՛ տունկն. և նման կենդանոյն զի աճէ: - 252. Կարգաւոր է այլ զի յանշնչոյն փոխեսցի յանէն և յանգոյն. որ մերձակայ և ներքոյ է անշունչ մարմնոյն: - 252. Նախ եթէ վասն մարմնոյն եղև հոգի զի շարժեսցէ զնա. այլ անարգ է հոգին քան զմարմին որ վասն նորա եղեալն է. և մեծ և պատուական է մարմին քան զհոգի: - 253. Եւ զոր օրինակ՝ տունկ ի յերկրի տնկեալ՝ նախ դալարի. և յորժամ հաստատի ծաղկի. և յորժամ ևս հաստատի՝ այլ պտղաբերի: - 255. Եւ թէ ասիցէ որ, այլ երևի թէ և բանական հոգին ի ծնողացն հատանի կամ գոյանայ: - 257. Եւ թէ զտեսութիւնս զայս կարծես էութիւն հոգոյ ըստ որում է հոգի, այլ ո՛չ միայն ետես զհոգի, այլ և զմարմին...: - 260. Այլ կազմէ՛ զձև զգայականին մինչև ի ի օրն...: - 261. Եւ զի եղեալ է, այլ ո՛չ է անեղ: - 274. Այլ ասեմ շինեսցուք բարձր աշտարակ զի մի՛ ջրհեղեղն զմեզ կորուսցէ: - 296. Այլ ի թաքօր լերինն անպ խոնարհեալ և ձեռն կարկառեալ ձեռնադրեաց զնա...: - 300. Այլ յա՛յտ է՝ զի աստուած ինքն ինքեան նախկին և վերջին՝ հաւասար կամ անհաւասար ո՛չ ասի. վասն այն իւր անունն ո՛չ դնէ: - 312. Կենդանեաց զենմունքն զի յանունն աստուծոյ էր՝ սրբէր զմարդ. վասն է՞ր այլ ոչ սրբէին կռապաշտքն...: - 361. Այլ պարտ է զի այրն հեղցէ զարիւնն և բաժանեսցէ զզլուխ կենդանոյն: - 365. Այլ յա՛յտ է զի և ո՛չ այլ կարգաւորք զենցեն կենդանիս. որք են սարկաւագունք և այլք. զի անարիւն զենմանն կարգեալ են սպասաւորք: - 366. Այլ յա՛յտ է թէ՛ որ անկանի ընդ քար կամ ի վիհ և մեռցի, ո՛չ է ուտելի: - 366. Այլ յա՛յտ է թէ որ վասն աստուծոյ լիցի զենունն...: - 366. Այլ յա՛յտ է զի անօրինին ո՛չ անէծքն ունի զօրութիւն. և ո՛չ օրինութիւնն շնորհք: - 388. Այլ յա՛յտ է՝ զի որ ընդ ապաշխարութեամբ է և կրօնաւոր, ի գինոյ ի մրգոյ և ի մսոյ պահեսցէ: - 390. Չի ականայ սպանօղք զերձանիցին անդ մինչ քահանայն կենդանի իցէ. և յորժամ մեռանիցի քահանայն, այլ զնասցեն ի տեղիս իւրեանց: - 392. Բարկութիւնն առ մեզ ախտ է և չար. և աստուած բարի՛ է բնութեամբ և անախտ այլ ո՞րպէս բարկանայ: - 407. ...Էառ զբարինսն յօրինակ աշակերտաց կրթութեանն որ լինի այլ պիտանի: - 415. Դարձեալ անցեալ ընդ ապաշխարութիւն և սատակեալ զորդիսն բելիարայ, այլ ժառանգեսցեն զարքայութիւնն երկնից ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 419. Երրորդ՝ զի զօրհասն իւր ո՛չ գիտէր. այլ և ո՛չ զայլոցն կարէր գիտել...: - 428. Չորրորդ՝ զի երդմամբն սաւուղայ այլ հաստատեցաւ: - 428. Այլ յա՛յտ է թէ՛ որպէս սաւուղ խաբէր զկինն, նոյնպէս և կինն խաբէր զսաւուղ նմանութեամբն սամուէլի: - 428. Նախ՝ զի ո՛չ ետես զնա. այլ միայն կինն. այլ յա՛յտ է զի սուտ նմանութիւնն էր: - 429. Արդ՝ թէ աստուած ծածկեաց և սամուէլ յայտնէր հակառակ աստուծոյ, ահա՛ զի բարկացուցանէր զնա. այլ յա՛յտ է զի սուտ է և ո՛չ սամուէլ: - 429. Արդ՝ թէ ճշմարիտ յարոյց կինն զսամուէլ. սաւուղ ո՛չ երկնչէր ի մահու. զի և զնա՛ յարուցանէր. և թէ երկեալ, այլ սուտ էր կենդանութիւն մեռելոյն: - 429. Այլ յա՛յտ է զի ի մէջ կարծեաց էր նա. զի թէ սուտ համարէր զփոկն, ո՛չ երկնչէր ի մահու. և թէ ճշմարիտ՝ ո՛չ երթայր ի պատերազմ: - 429. Այլ յա՛յտ ուրեմն է զի սուտ երևումն էր սամուէլի ձևացեալ: - 429. Այլ յա՛յտ է զի զապագայն ո՛չ ասաց: - 430. Չորրորդ՝ զի թէ սամուէլ էր որ ասաց թէ՛ տէր հեռացաւ ի քէն, և այս ո՛չ է մարգարէութիւն. զի կրկնեաց զիւր բանն. և թէ ո՛չ էր սամուէլ, այլ զանունն ընկալաւ և ինքն դև էր, սուտ խօսեցաւ այլ: - 430. Թէ հրամայական էր և վճիռ եհատ, այլ աստուած էր և ո՛չ մարգարէ. սուտ ասաց զգոլն սամուէլ: - 430. Իսկ թէ

մարգարեութիւն էր և զլինելոցն ասէր, այլա ո՛չ էր աստուած. սուտ կոչեցաւ անունն ի վերայ: - 430. Այլա յայսմ ամենայն է յայտ է՝ զի ոչ ինչ գիտեն զառաջիկայն դէք. և ո՛չ իմանան զներկայական խորհուրդս. և ո՛չ յառնեն մեռելալք. այլ սուտ կերպարանին: - 430. Որպէս դաւթին յետ զղջմանն յիշատակութիւն մեղացն մնաց, այլա նո՛յնպէս և ամենայն մարդոյ մնացէ՞ թէպէտ և խոստովանի: - 432. Երկրորդ՝ զի յորժամ ուխտէ մարդ, ի նոյն ժամն դադարի ցասունն աստուծոյ. այլա յորժամ կատարենք՝ երկի մեզ: - 435. Եւ այս է նշանն, եթէ տեսցես զվերանալն իմ, այլա լինի՛ պատիժ նոցա. ապա թէ ոչ տեսցես՝ չեն արժանի պատժոց. այլ շնորհքն խնայէ՛ ի նոսա: - 445. Եւ յետ եօթանասուն ամի շինածոյ տաճարին՝ այլա արձակեալ նէմի շինէ զպարիսպն...: - 448. Այլա յայտ է թէ ըստ մարմնոյ՝ կոյսն էր յազգէն յովսէփայ: - 460. Այլա յայտ է որպիսութիւն սրբութեան կուսին: - 463. Այլա ո՞րպէս է անդրանիկ...: - 472. Այլա զի՞նչ մեղաւ յուրա: - 491. Յիրաւի այլա տէր մեր զգին արեանն ի հայր ետ. թէպէտ աստանայ էր գերեալ և չարչարէր զմարդիկ: - 492. Այլա յայտ է որպիսութիւն մեղաց՝ մահու՝ և ապականութեան: - 496. Այլա յայտ է ի գործոյն թէ դժնդակ է ապականութիւն քան զմահ: - 498. ...այլա յայտ է թէ այլ է մահ և այլ ապականութիւն: - 498. Նախ ասեն, եթէ անապական էր մարմինն փրկչին, այլա անմահ և անչարչարելի՛ է: - 500. Դարձեալ ասեն, եթէ ոչ է ապականացու, այլա անկատար է մարմինն: - 500. Ասենք առ այս, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, այլա աղամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. Դարձեալ ասենք ըստ ձեզ, թէ յետ խաչին յապականութիւն փոխեցաւ մարմինն տիրոջն, այլա յառաջ քան զխաչն կատարեալ էր զի ապականացու էր. և յետ խաչին անկատար զի անապական եղև որպէս դուրդ ասէք: - 500. Դարձեալ ասեն հակառակքն, եթէ անապական է մարմինն, այլա ո՛չ է տարրական. այլ ի յերկնից բերեալ. կամ ինքն ի բնութիւնն իւր թանձրացեալ. որպէս ասէ եւտիքէս: - 500-501. Արդ՝ եթէ յամենդութեանն ապականացու էր աղամ, այլա յառաջ քան զմեղքն էր դատապարտեալ ընդ ապականութեամբ: - 501. Եւ ո՛չ զանգոսնելիսն կրեաց զի տեսակ է մեղաց. ուրեմն այլա կրեաց զկամաւորն և զանանգոսնելիսն: - 502. Դեռևս այլա զմարմին կենարարին ապականացու խոստովանիս: - 503. Այլա ապականութիւնն փրկեաց զմեզ. զնա կարդալի է փրկիչ. այսինքն և զապականութիւնն և ո՛չ զքրիստոս: - 503. Այլա վասն է՞ր յերուսաղէմ ասեն զդժոխքն՝ թէ է՛ այր դիւահոտ և ձայն աղաղակի և չարչարանք և այրեցումն չարաչար դիւաց լսելի լինի: - 504. Այլա ո՞ր է դժոխք ներքին...: - 505. ...զի վերնոյն ներքին է, և ներքնոյն վերին. այլա սուտ է ասելը թէ գոյ ներքին և վերին և միջին դժոխք: - 505. Այլ արդ՝ եթէ դժոխքն այն ոչ է ւաւերեալ. այլա քրիստոս ի յառաջին պարտուցն ո՛չ է ազատեալ զմեզ: - 506. Երրորդ՝ մեղքն էր դժոխք և տանջանք մեղաւորաց. և քրիստոս եբարձ զմեղս. այլա ւաւերեաց՝ զդժոխս: - 506. Այլա մասնաւոր եղև փրկութիւնն և ո՛չ բոլորից մարդկան: - 506. Այլա յայտ է կերակուր նաւակատեացն: - 510. Այլա զի ուտիք էր յորում բաժանեաց զձուկն: - 510. Այլա յայտ է զի ո՛չ ի չորեքշաբթի եկեր զձուկն. այլ ի յանցեալ կիրակէն: - 511. Այլա ո՞րպէս է **Գ** տիւ և **Գ** զիշեր թաղումն տիրոջն: - 516. Պատասխանենք թէ՛ նման է այնմ որ ասեն թէ՛ բան աստուած է պատկեր հօր, և մարդն ի պատկեր բանին. այլա մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ, այլ պատկեր պատկերի: - 530. Նախ՝ մարգարէքն զհայր ծանուցին. այլա՝ առաքեալքն զորդի. և ապա՛ վարդապետք զհոգին սուրբ: - 535. Նախ՝ մարգարէքն զհայր ծանուցին. ապա՛ առաքեալքն զորդի. և այլա՛ վարդապետք զհոգին սուրբ: - 535. Եւ թէ որ ասիցէ, յայտնեա՛ այլա զո՞րս պարտ է կապել կամ արձակել: - 540. Այլա յայտ է թէ համահաւասարք են երկուտասանքն իշխանութեամբ: - 546. Եւ թէ որ ասիցէ, յորժամ համակարգ են իշխանութեամբ ամենայն երկուտասանքն, այլա ո՞րպէս է զլուխ առաքելոցն պետրոս: - 546. Այլա հե՛զ յամենայնի սուրբն գրիգոր ետ նոցա՛ զի նոքա շինեցեն ընդարձակ. զի դեռ չէր շինեալ: - 549. Այլա յայտ է, զի նրւագ ճշմարիտն առաւել ճշմարտին հետևեցի. որպէս նուագ բարին առաւել բարւոյն. եթէ ընդհանուրն և եթէ մասնաւորն: - 550. Այլա յայտ է թէ ո՛չ ազգս հայոց եթող և բաժանեցաւ, այլ նոքա թողին զուղիղն և բաժանեցան: - 551. Այլա անհաւատութիւն և յուսահատութիւն և ատելութիւն է՛ ի միտս. և սոքա մեծ են քան զամենայն չարիս որպէս ուսուցանեն զիրք սուրբք: - 557. Այլա յայտ է թէ որպէս գործ մարմնոյն առ այլս է չար, և խորհուրդ մեղացն առաւել ինքեան է չար: - 558. Այլա յայտ է թէ համաձայն են միմեանց: - 559. ...այլա՛ ի պակասիլն սոցա տրտմի. և թէ որ հակառակի՝ բարկանայ ընդ դէմ նոցա. այլա յամենայնէ ծանձրանայ: - 561. Իսկ փառասիրութիւն և հպարտութիւն ո՛չ են այսց կարգաց. այլ յորժամ զվեցեքին սոքա յաղթէ, այլա՛ փառասիրի և հպարտանայ: - 561. Այսպէս այլա զիտելի է, զի և հրեշտակք վասն

այն մեղանչեն որ են բանականք և անձնիշխանք: - 563. Յայսմանե ապա ի միտ առ ք ինչ: - 563. Յինգերորդ՝ նման սատանային լինին որք ուրանան զպատճառն գոյութեան հոգոց իւրեանց. յիրաւի ապա որպէս սատանայ ո՛չ ունի թողութիւն ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձեալն և գործ ունէի նմին: - 566. Ապա նշան ընտրելոցն է խոնարհութիւնն. և անարգանացն է ամբարտաւանութիւնն: - 569. Ապա ո՞րպէս մի է հաւատս ըստ առաքելոյ: - 573. Եւ այլք ասեն՝ նախ սիրելոյ է աստուած. երկրորդ ծնօղքն. յետոյ որդիքն. ապա ընտանիքն. վերջոյ թշնամիքն: - 576. Եւ թէ իցէ ինչ՝ անգօր է. ապա յայտ է զի խաղաղութիւնն է յո՛յժ մաքրեալ հոգւոյն: - 585. Իններորդ, յերկինս է. ապա աստուած է տուօղն վարձուց: - 586. ...ապա քանի՞ դատապարտութիւն է հրաման տալ նոցա և ի գործ քահանայութեան յանդգնիլ: - 590. Նախ՝ զի ջուրն և արիւնն որիչ բոխեաց և ո՛չ խառնեալ. ապա յայտ է թէ որիչ է խորհուրդ ջրոյն և որիչ արեանն: - 595. Ապա վասն է՞ր ոմանք ջուր խառնեն և խմոր: - 596. Ապա դուք բարուք առնէք չտալ հաղորդ ժողովորեանն զի մի՛ յուրա լիցին: - 598. Ապա յայտ է զի ո՛չ ի մարմնոյ և ո՛չ յարեանն էր թացեալ պատառն. այլ ի այլ ինչ կերակրոյ ի սեղանոյն առեալ թացեալ և տուեալ. զի ցուցցէ զմատնիչն: - 599. ...ապա յորժամ զրկես յարեանն զժողովորդն, զրկես և ի նոցանէ որ կապեալ են ընդ արիւնն. այսինքն մարմինն և հոգին և աստուածութիւնն: - 600. Եւ թէ որ ասիցէ ընդէ՞ր ապա յորժամ խոստովանին հաղորդին: - 602. Յիրաւի ապա այսպիսի խոստովանութիւնս կատարելապէս թողու զմեղս և զպատիժս. - 603. Պիտանի է ապա խոստովանիլ՝ քան օժանիլ: - 604. ...յորժամ սոքա պատրաստին, ապա աղօթքն ընդունելի լինի աստուծոյ: - 620. Ջի տիւ և զիչերն է՝ **իդ** ժամ. լինի ապա ընդ ք ժամն մի անգամ աղօթք: - 623. Ապա զկնի երից մանկանցն աղօթից որով քաւիմք ի մեղաց. ի փառս տալն ի բարձունս՝ անուշահոտ բուրմամբ նուիրենք: - 628. Ապա ի բացեայ կացեալ և զծես համբարձեալ ասէ, Սուրբ աստուած Սուրբ և հօր Սուրբ և անմահ որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ: - 631. Ապա ի ժողովն եփեսոսի վերստին հաստատեցին զփառք ի բարձունսն ի սաղմոսն...: - 635. ...ապա՝ Սոփելիդիէ եղբայր սոցա եզիտ զերրորդ ձայնն ի հոսանաց...: - 640. ...ապա Պապիանոս քեռորդի սոցա՝ արար զչորրորդ ձայնն ի ծփանաց ծովու: - 640. Ապա՝ աքիլեւս, զատուցանէ՛ զկողմն երկրորդ ձայնին որ կոչի աւագ կողմն: - 640. Ապա՝ նոմինոս, զատոյց զկողմն չորրորդ ձայնին. որ է՛ վերջին: - 640. Ապա պարտ է քեզ ի փոքր կարգն ուտել զամենայն աւուրս և զմեծն պահել: - 651. Ապա ո՞րպէս մի կայանք հոգւոցն որ ասացաւ յառաջն: - 689. Ապա զի՞նչ էր արկանելիքն սպիտակ, և պսակն ոսկեղէն որպէս ասէ տեսիլն: - 690. Ապա ո՞րպէս են ի դժոխս հոգիք մեղաւորաց...: - 690. ...ապա յայնժամ առնուն զղահեկան երանութեանն: - 692. Ապա հոգին առանց մարմնոյ ո՛չ ունի ներգործութեամբ ինչ վարձ կամ պսակ: - 694. Քսաննէ, զի թէ ամենայն որ առնու այժմ զվարձս կամ զտանջանս, ապա ո՛չ գոյ յարութիւն...: - 694. Ասենք առ այս նախ՝ ապա դու զիա՞րդ ասես թէ երթայ ի դժոխս: - 695. ...ապա սո՛ւտ են որք անդ ասեն փրկութիւն և քաւարան: - 698. Եւ ո՛չ է ի դէպ թէ հոգին ըստ ինքեան վճարէ զպարտս մարմնոյն. ապա ո՛չ է անդ քաւարան: - 699. Յնգետասաներորդ, զի թէ գոյ քաւարան այժմ հոգւոյ՝ ապա ո՛չ է բոլոր դատաստան ի կատարածի...: - 700. ...ապա ի յարութեանն ո՛չ է բոլոր մարդոյն հատուցումն. այլ մարմնոյն միայն որպէս ցուցաւ: - 700. Ապա վասն է՞ր ասեն քաւարան: - 701. Իններորդ ասեն, ապա յայն կեանքն թողութիւն չկա՞յ: - 704. ...ապա զո՛յ և առ աստուած արդար դատաստան: - 715. ...ապա պիտոյ է և այլ կեանս զի հատուցի բարեացն բարի և չարացն չար. և այս ո՛չ լինի եթէ ոչ իցէ յարութիւն: - 715. Պարտ է ապա զի ամենայն մարմինք մարդկան համանգամայն յարիցեն ի յաւուրն վերջին: - 717. Ապա վասն է՞ր եզեկիէլ յերկար ժամանակս նշանակէ զյարութիւնն...: - 717. Ապա զի՞նչ որ ասէ պօղոս, «մեք որ կենդանւոյն մնացեալ իցենք՝ ո՛չ ժամանենք ննջեցելոցն»: - 717. Տասներորդ, որպէս հատն սերմանեալ և բուսեալ և չարչարեալ և ընդ հուր անցեալ՝ ապա ի սեղան եղեալ պատուեցի: - 721. Ապա զի՞նչ ասէ աւետարանն «երկինք և երկիր անցցեն. և աստեղք անկցին. և լուսաւորք խաւարեցին»: - 727. ...ապա պարտ է ի նա՛ ընկենուլ զդատաստան չարչարողացն մերոց և հալածողաց. և ուրախութեամբ տանիլ զլըկանս. և մի՛ մեզն վրէժնդիր լինիլ մեզ...: - 735. Ջի ձոր է յաշխարհս այս՝ և լեռն երկինքն. ի ձորն ապա լիցի դատաստանն. այսինքն յայսմ աշխարհի ի վերայ օդոյ: - 737. Ապա առաւել նոքա որք չարչարեցին. զի մի՛ այլ և այլ կարծեցեն: - 741. Ապա յայտ է յասացելոցս թէ՛ քրիստոս երեսցի արդարոցն **քաղցրատես**, և մեղաւորացն **դառնակերպ**. որ նշանակեցաւ ի սիւն ամպոյն ի տուէ և ի հուրն ի զիչերի: - 741. Ապա յայտ է զի տեսանիմք ի մենջ և ի միմեանց և ի դատաւորէն աստուծոյ: - 741. Ապա վասն է՞ր սակս ժամանակեայ մեղաց՝ յաւիտեան պատժէ աստուած: - 744. Ապա յայտ է թէ ո՞րպէս է անհանգիստ

տանջանք դատապարտելոցն: - 750. Ի յարութեանն ապա զգայական կենդանի լինի՞: - 753. Արդ՝ եթէ արքայութիւնն երկնից մի է, այլ փառքն գ. պարտ է ապա զի լիցի և դժոխքն գ. որ է՝ սուտ: - 758. Ապա զի՞նչ է տեղիք անկելոցն: - 760. Եւ այսպէս ապա չեն առհասարակ դժկամակք: - 774. Ապա բնաւորապէս ընդ դէմ գոյ երից որպիսութեանց սա՛ մեզ չորրորդ գոլով. ոչ ունել ինչ ի մտի. մոռանալով միշտ. ո՛չ գիտել և ո՛չ յիշել ինչ զանտի կենաց: - 775. Յիրաւի ապա ըստ այսմ օրինակի՝ որք ի մշտնջենաւորէն փոխանցին առ երազ սնոտեաց, ոչ ունիցին ինչ ի մտի. թէ և անդրադարձեալ աստի անդ մնասցէ յիշատակութիւն որպէս ասացաւ: - 775. ...ասիցէ որք, ապա զիա՞րդ ա՛յլք ի ծննդոց նորա որք ընդ մնա ի բանտէն ազատեցան, պատժապարտք գոլով...: - 775. Իսկ ի հանդերձելունն ապա զիա՞րդ թէ բազում անգամ զղջասցին ո՛չ գտանեն թողութիւն ասէ գիրն: - 778. Ապա վասն է՞ր ասէ առաքեալս «զպակասութիւն չարչարանաց»: - 780. Ապա զի՞նչ է այն՝ որ զշնորհս աւագանին ոչ ուրացութիւն և ո՛չ այլ ինչ նոյնպիսի մերկացուցանել կարէ: - 782. Ապա յա՛յտ է համաձևանալ այսու՝ հնոյն շնորհ առ նորոյս: - 782. Եթէ վարձատրելի է ասիցէ որք, ապա զիա՞րդ որք ի հարկէ հաւատացին ո՛չ վարձատրեցան. որպէս դէքն ի հալածիլ. և որդիքն սկեւեայ. և սիմոն կախարդն. և այլք մնան սոցին: - 783. Իսկ եթէ ոչ են վարձատրելի, ապա զիա՞րդ վասն նոցա անհնազանդութեանն անհնազանդ կոչի և ինքն որդի հօր: - 784

ԵՒ ԱՊԱ + Այլ արդ՝ որ հակակայութեամբ լինի՝ նախ է զօրութեամբ՝ և ապա՝ ներգործութեամբ լինի: - 14. ...մերձ կացեալն տեսանէ նախ զմինն՝ և ապա զերկուսն՝ և որ զկնի: - 15. Իսկ մեծութիւն կռապաշտութեան այնքան էր՝ մինչ միածին որդին պատարագեցաւ մարմնով, և ապա բարձաւ մեղք կռամոլութեանն յաշխարհէ: - 33. Չորրորդ՝ զի առաջին դրեր զպակասութիւնն, և ապա՝ զունակութիւնն...: - 38. Այս ո՛չ որպէս չարափառքն ասեն՝ թէ որպէս նկարիչ իմաստուն ձևացնէ՝ պատկեր, և ապա ոչ ուսեալն՝ զնոյն օրինակէ: - 45. Ասէին՝ առնէր հայր, և ապա որդին ի նոյն օրինակէն առնէր: - 45. Ասեն դարձեալ, օրինակ տուք զի լիցի ի նոյն բնութենէն մինն ծնունդ՝ և միւսն ո՛չ ծնունդ. և ապա՝ հաւատամք աստուած զհոգին: - 53. Եւ ապա՝ զադամ, զի ունի զտէք ծնունդ՝ և զևա ո՛չ ծնունդ. այլ հատուկն ի նոյն բնութենէ. և ընդ միով սահմանաւ գոլ ծնողին և հատմանն և ծնիցելոյն: - 53. Նոյնպէս և հոգին յիրում ժամանակին. յետ խաչելութեանն քրիստոսի և համբառնալոյն առ հայր. և ապա՝ իջանելոյ հոգւոյն. և յայտնելոյ զաստուածութիւնն իւր: - 55. Եւ նախ զվկայութիւնս նոցա լուծցուք, և ապա՝ զճշմարիտն արտադրեսցուք բան: - 61. Վասն է՞ր յորժամ փառս տամք, նախ՝ հօր, ընդ մմին որդոյ, և ապա՝ հոգւոյն: - 109. Երրորդ՝ որդին ծնունդ նկատէ ի յեւթիւնն, և հոգին ի կեանքն. և նախ է գոլ իրին՝ և ապա՝ կենդանի: - 109. Երրորդ՝ զի նախ՝ էի և գոյացութեան հաղորդեաց զեղեալքս, և ապա կենաց և իմաստութեան և այլն. զի նախ է գոլն մեր, և ապա՝ բարի գոլն: - 111. Ձի առ աստուած՝ ո՛չէ սոսկ տեսութիւն արտաքոյ. այլ յինքն տեսանելով զյարացոյցն. և զմեզ ի յարացոյցն մեր իբր լինիլ մեզ նախ ի յաստուած, և ապա՝ ի յեւթեան մերում. և ո՛չ որպէս փոփոխումն ինչ ի բարի կամացն: - 112. ...նախ տրւեալ լինի շնորհքն աստ. Եւ ապա՝ փառքն ի հանդերձեալն. և կատարողական պատճառ՝ զի լինիցիմք սուրբք և անբիծք: - 112. Դարձեալ է՛ յատկութիւն, զի նախ տեսութիւնն է աստուծոյ, և ապա՝ էութիւն ամենայն իրի՝ տեսութեանն նորա հետևի: - 118. Իսկ մեր տեսութիւնս էութեանն հետևի. զի նախ իրն լինի, և ապա՝ մեր տեսանենք: - 118. ...ի խորս ընթանամք մտօք և մտանենք յամպն և ի մեզն ըստ մովսէսի. և ապա՝ տեսանենք զնա արտաքս որոշեալ յամենայն էից: - 122. Եւ ապա՝ ասենք անհասանելի անքննելի անճառելի...: - 122. Եւ նախ եկաւորի հոգին ամենայն ուրեք. որպէս ի մարգարտն և ի կոյսն սուրբ, և ապա՝ բանն մարմնացաւ...: - 125. Նախ՝ զի պատկեր է մնա. և ապա՝ զի փառաբանիչ աստուծոյ: - 128. ...անընդմիջաբար յաստուծոյ ամենայն լուսափայլութիւնք իմաստք և շնորհք ի նոսա հեղանին համակարգապէս. և ապա՝ նոքօք յայլ ամենայն գոյս երկնաւոր և երկրաւոր: - 135. Նմանապէս և ի միջին կարգ քահանայապետութեանն՝ առաջին է տէրութիւնքն. և ապա՝ զօրութիւնք. և ընդ մմին իշխանութիւնք: - 135. Նախ պետութիւնք. և ապա՝ հրեշտակապետք. և վերջին հրեշտակք. և այս կարգ այսպէս ուղղակի՛ է: - 136. Նախ՝ զի պետութիւնք պատշաճին առ հայր. և հրեշտակապետքն առ որդի իբր յերկուց միացեալ. և հրեշտակքն ի դէմս հոգւոյն իբր նախ եկաւորեալք յամենայն ուրեք, և ապա՝ յորդի և ի հայր բնակեալ: - 136. Երկրորդ՝ զի նախ մաքրելն է, և ապա՝ լուսաւորելն, և ապա՝ կատարելագործելն...: - 138. Երկրորդ՝ զի առաջինքն առանց տարակուսութեան առնուն զգիտութիւն. և այլքն նախ տարակուսին և ապա՝ առնուն...: - 138. Չորրորդնակ գիտութիւն մարդկան ի սկիզբն և ի մեջն և յեզերն՝ նախ զտգիտութիւն փարատէ՛, և ապա՝ զմիտս լուսաւորէ՛ և

կատարել: - 139. Ձի ինքնագիւտ չարութեամբ նախ ինքն չարացաւ որ ասի գտակ. և ապա զայլս չարացոյց որ ասի մայր. որպէս սկիզբն և սերմանող չարեաց ի յայլս: - 148. Եւ ապա ընկեսցի յերկիր և կորիցէ խաբէութիւնն նորա...: - 148. Եւ ապա զի ցուցցէ թէ՛ չար խորհրդոցն վրէժ խնդրութիւն կայ և պատիժ: - 148. Երկրորդ՝ զի առաջին է ստեղծանելն՝ և ապա նախախնամելն. այս ի յեղեալ իրն: - 157. Իսկ ի նոյն ինքն՝ առաջին է նախախնամութիւնն առ աստուած, և ապա ստեղծումն...: - 157-158. Ուստի յայտ է զի էրեցն երկրորդ ամուսնութեամբն ո՛չ կարէ քահանայագործել. յիրաւի և ապա պոռնկեալն էրեց կամ արեղայ՝ ո՛չ կարէ քահանայագործել. զի ուխտագանգ է: - 167. Եւ ապա զի ներգործողն բանն է աստուածային որ ո՛չ երբէք արգելի: - 167. Չորրորդ՝ զի ծնանիմք ի բարի կամացն աստուծոյ յառաջ գիտութեամբ նորին. և ապա գոյանամք արդեամբ և գոյացութեամբ ըստ իւրաքանչիւր տեսակաց: - 179. Ձի ժամանակն նախ է հանդերձեալ. և ապա ներկայ, և յետոյ լինի անցեալ: - 198. Իսկ թէ զանազանապէս իմանաս զժամանակն, նախ է՝ անցեալն որպէս երէկ. և ապա ներկայն որպէս այսօր. և յետոյ ապառնին որպէս վաղի: - 198. Իսկ թէ ըստ պատուոյ իմանաս, նախ է ներկայն. զի է՛ ստոյգ և ճշմարիտ. և ապա անցեալն. և յետոյ ապառնին. և այսպէս շարադասեն քերթօղքն: - 198. Եւ զի նախ որո՞տն է և ապա փայլակն: - 204. Իսկ հուրս առ մեզ որ կապեալ է ի նիւթ՝ տկարն ունի զայրելն. վասն որոյ նախ զքանակն և զորակն ապականէ, և ապա զգոյացութիւն իրին: - 204. Եւ կամ հո՞ղմ է արտաքս թիրեալ ի ճանապարհէ՛ իւրմէ. և ի խռոչս երկրի մտեալ. և վասն թանձրութեան երկրին շարժէ զնա մինչև գտանէ ելս և ապա դադարի: - 206. Ութրորդ՝ ամպն առեալ ի ծովէն ծածկաբար, և ապա ցողէ՛ յերկիր յայտնապէս. և լցուցանէ զնա ամենայն բարութեամբ: - 206. Հինգերորդ՝ նախ որոտայ և ապա փայլէ: - 207. Յօրինակ մարդկան՝ որ մարզին և կրթին, և ապա պիտոյանան աստուծոյ և մարդկան: - 208. Ձորօրինակ՝ յորժամ մարդն մեռանի՝ ջերմութիւնն ի սիրտն ժողովի և ապա քաղի: - 209. Երրորդ՝ զի ջուրք ծովուն բարձր է քան զերկիր. վասն որոյ հարկ առնէ և ի վեր մղէ և ապա հեղու յերկիր. զորօրինակ մարդիկք ի բարձրագոյն լերանց իջուցանեն զջուրն, և ըստ նոյն չափոյ ի միւս կողմն ի վեր հանեն սակաւ ինչ պակաս: - 209. Վասն է՞ր նախ ծաղիկն և ապա պտուղն երևի: - 212. Որպէս ի մեզ նախ զգայականն երևի, և ապա բանականն: - 212. Առաջին՝ որպէս յերկինս նախ տեսանին աստեղք, և ապա բարութիւնք երկնից. այսպէս և ի բոյսս: - 213. Նախ՝ վարդապետաց, և ապա իմաստասիրաց: - 218. Չորրորդ՝ զթոյնսն լուանայ և ապա ջուր ըմպէ: - 218. Նախ՝ զի գդէմսն ընտրեսցէ, այլ և գտեղի և զժամանակն, և ապա խօսեսցի: - 218. Չորրորդ՝ զի գտգիտութիւն իւր լուացէ, և ապա զգիտութիւն ուսցի: - 218. Որպէս առաջին է կառքն և յետոյ՝ կառավարն. և առաջին է նաւն, և ապա նաւավարն. և պատուական է մարդն քան զնաւն և զկառքն: - 230. Եւ յառաջ գամք յերկիր. և ապա ելանենք յերկինս: - 230. Երկրորդ՝ զի իշխան և զորաւոր է մարդն. պիտոյ՝ զի լինիցի զօր և իշխեսցեալ. և ապա իշխանն և զօրաւորն. ապա թէ ո՛չ՝ ո՞ւմ լիցի իշխան և զօրավար: - 230. Կարգաւոր էր նախ պատրաստել զարքունիս որ է երկինք և երկիր. և զգահոյս որ է՛ դրախտն. և զսպասաւորքն որ են կենդանիքն. և զմեծութիւնս տնկոց և բուսոց. մանաւանդ ոսկւոյ և արծաթոյ և սկանց ի սիրտ երկրի գանձել. և ապա թագաւորին բնակիլ: - 230. Հինգերորդ՝ զորօրինակ մեծատուն ոմն զոք ի ճաշ կոչիցէ, նախ պատրաստէ՛ զամենայն պէտս կերակրոց և ըմպելեաց. և ապա մեծարէ՛ զկոչնականն: - 230. Ի պատիւ մեծարեաց զմարդն. և նախ՝ պատրաստեաց պէտս զանազան կերակրոց և ըմպելեաց որպէս ասացաք. և վառեաց զճրագ լուսաւորացն. և զգեղեցիկ ծայն երգեցողաց թռչնոց. և զգուարճութիւն զանազան ծաղկանց. և ապա զմարդն ի պատիւ էած...: - 230. ...յանկատարէն ելանենք ի կատարեալն. վասն որոյ նախ ստեղծաւ տնկականն ոգի, և ապա զգայականն, և ապա բանականն որ է կատարեալ մարդն: - 231. Եւ այս իսկ է գործն, այսինքն վայելել հոգւով յիմանալիսն, և մարմնով ի զգալիսս. պարտ էր նախ գոյանալ նոցա, և ապա գործողին և վայելողին: - 231. Չորրորդ՝ այլ և դիրք տարերաց, հողն է ի ներքոյ. և ապա ջուրն և օդն և հուրն: - 232. Նոյնպէս մարմինն է ի ներքոյ. և հիւթ արեանցն ի վերոյ. և ապա շունչն օդոյ և հուր լուսաւորացն ի վերոյ: - 232. Եւ ապա՝ զաւելորդ ծորումն ի գլխոյն ի վայր հոսեսցէ: - 235. Եւ ապա՝ զվասն էրն խնդրել: - 235. Եօթներորդ՝ լուսերակն. և ապա՝ լոյսն ի միջի: - 239. Եւ յայնմանէ փոխեալ ի կենդանւոյ մարմին և ի տունկս, և ապա ի մարդն դարձեալ: - 252. Ձի կազմողական զօրութիւնն որ է՛ ի նիւթն՝ ազդումն առեալ յարարչադիր հրամանէն, նախ կազմէ՛ և պատրաստէ՛ զնիւթն առ ի յընդունելոյ զտնկականն. և ապա զգգայականն. յետ որոյ զբանականն ի ծագմանէն աստուծոյ: - 254. Եւ այս կազմողական զօրութեանն է որ նախ պատրաստէ՛ զնիւթ առ կեանքն. և ապա ի զգայութիւնն. և ապա ի բանաւորութիւնն: - 255. Եւ օրինակ այսմ, որպէս ի ծագել

արևուն՝ նախ նշոյլքն երկին և ապա յետոյ արեգակն: - 255. Նախ տնկականն. և ապա զգայականն. և ուր սոքա երկին ի հրամանէն աստուծոյ, երկի և անդ բանականն: - 255. Եւ կամ որպէս ծնեալ մանուկն ունի առ ինքն ծածկեալ զհոգին. այլ նա կերակրի և ապա զգայ. և յետոյ խօսի: - 255. ...իւր զձև պատկերին. և ապա հատանէ զքարն և տաշէ՝ և դրօշմէ՝ զկերպն ըստ այնմ նմանութեանն որ էր ի միտս ձևացեալ: - 258. Եւ թէ որ ասիցէ, վասն է՞ր նախ զտնկականն տայ և ապա զբանականն հոգին: - 258. Եւ օրինակ այսմ դարձեալ տեսն զնշոյլ արեգականն. որ նախ երկի՝ և ապա արեգակն: - 260. Արդ՝ որպէս ասացաք՝ մարմինն է ի դ տարերաց. և ունի ե գգայութիւն. վասն որոյ յինն ամիսս հաստատի անդամօք և ապա ծնանի: - 263. Ձի՞նչ է որ ամենայն ծնունդ թէ տունկք թէ կենդանիք՝ նախ յղանան և ապա ծնանին: - 267. Երկրորդ՝ ցուցանէ զաշխարհ. որ էր նախ քան զլինիլն ի նախանկար տեսութիւն արարչին՝ և ապա եղև, յետոյ վախճանի: - 268. Նոյնպէս և արևեստն նախ նկարի ի միտքն և ապա ներգործի և կատարի: - 268. Ձի ի վերայ նմանութեան իր ինչ յաւելու պատկերն՝ որ է՝ նոյնութիւնն, և ապա՝ է պատկեր. զի պատկերն հոմանուն է: - 272. Եւ ապա զի յոչնչէ եղեալն կարէ՛ նմա և ի նոյն փոխիլ եթէ կամքն աստուծոյ թոյլ տացէ: - 274. Եւ ապա Իններորդ ի ցաւալից երկիրս այս պանդխտանալ: - 280. Եւ արդ՝ հեռանալոյ մեզ ի դրախտէն կենաց վերջին ամուսնութիւնն եղև. զայն նախ պարտ է թողուլ, և ապա՝ յերկրաւոր հոգւոց և տառապանաց հեռանալ: - 281. Երկրորդ՝ որպէս մանուկն տէ՛ր յարգանդի թ ամիս՝ և ե օր անդրանկանն՝ և ապա՝ ծնանի: - 290. Նոյնպէս և անդրանիկ ծնունդքն աշխարհի էին նահապետքն որ նախ քան զջուրն, տէ՛րն ի կեանս այս թճ կամ աւելի ամ, և ապա ծնանեին ի հանդերձեալ կեանսն մահւամբ ելիւք: - 290. Ձկենդանին հրամայէ զենուլ. և զարիւնն և զշունչն հանել և ապա՝ ուտել: - 295. Նախ՝ որպէս հատանենք քաղելով զբանջարն և ապա՝ ուտենք, նոյնպէս զենումք զկենդանին և ապա՝ ուտենք: - 295. Նախ՝ որպէս հատանենք քաղելով զբանջարն և ապա՝ ուտենք, նոյնպէս զենումք զկենդանին և ապա՝ ուտենք: - 295. Տասներորդ՝ ի ցուցանել թէ կաղանալ պարտիմք աշխարհի, և ապա ի հանդէսն աստուծոյ մտանել: - 311. Նոյնպէս և մեք աստէն քաղցեալ ենք բանիւ մինչ անդր երթիցուք, և ապա անդ զկրկին զգեստն զգեցցուք. այսինքն զփառս հոգւոյ և մարմնոյ: - 314. Նախ՝ որպէս յակոբ պատարագ մատոյց ի ջրհորն երդման զվերջինն և ապա ել յերկրէն: - 314. Եւ տէրն մեր որ զմարմինն և զարիւնն իւր ետ ամենայն աշխարհի. նախ ինքն եկեր, և ապա ետ առաքելոցն: - 316. Այսպէս և քրիստոնեայք յորժամ ելանն ի կենաց աստի, կողոպտեսցեն զղև և ապա՝ ելցեն: - 336. Եւ ապա՝ յուրայի: - 338. Եւ ապա՝ դաւթի յազգէն յուրայ: - 338. Իսկ յամենայն օր հալէր հրամանաւն աստուծոյ, զի դարձեալ ի հաւաքելոյ. և ապա զի դարձեալ խնդրեսցեն առաւօտել առ աստուած: - 339. Երկուսասներորդ, լուսաւորեցաւ՝ զի քօղ արկցէ երեսացն. որ օրինակէ՛ զհին կտակարանս. որ քօղ է արկեալ և առագաստ մտաց նոցա. մինչև դարձցին առ տէր հոգիքն որպէս զմովսես. և ապա՝ վերասցի քօղն և յայտնեսցի լոյս գիտութեան նոցա: - 352. Նախ ի մօրէ. և ապա՝ յաւազանէն, ի հրոյ, և ի հոգւոյ: - 353. Եւ ապա՝ պայծառանայ տեսութիւն մեր դէմ յանդիման տեսութեանն աստուծոյ: - 353. Առաջին, զի նախ ծայնն հասանէ, և ապա՝ բանն իբր կարապետ եղեալ բանին: - 353. Հինգերորդ, նոքա մատուցանէին պատարագ նախ վասն իւրեանց, և ապա՝ վասն ժողովրդեանն անգիտութեան...: - 354. Նախ՝ զի խմորն զհին չարութիւնն ցուցանէ. որ նախ հրաժարիլ պարտէ, և ապա՝ զբարիս գործել: - 356. Եւ շօթն՝ թանձր լօջ եփեալ և ապա՝ օծեալ իւղով: - 357. Եւ ապա՝ սիրտ սուրբ և գեղեցիկ ստանալ ի հաւատս և խորովիլ ի սէրն աստուծոյ: - 360. Նախ՝ զմեղքն սրբել ի մարդոյ. և ապա՝ ընծայել աստուծոյ: - 363. Եւ զայս ցուցանէ զմորթն ի բաց հանելն և ապա՝ պատարագել: - 363. Նախ ի սեղանն արբահամու. և ապա՝ մովսիսին և ապա՝ դաւթին ի կալն ուռնայի. և ապա՝ ի տաճարին սողոմոնի. յետոյ ի սեղանն եղիայի: - 363. Դարձեալ՝ զղջմամբ սատակի չար խորհուրդն. և ապա՝ խոստովանիմք լեզուաւ. և զնոսա փոխեալ գործենք զբարիս: - 380. Նախ՝ գ օրն հաւատն է յերրորդութիւնն սուրբ. և ապա՝ սրբութիւն գործոց է է զգայութեամբ: - 384. Երկրորդ, մկրտութիւնն է գ օրն. զի ունի հրաժարիլն և զդաւանելն և զմաքրիլն. և ապա՝ եօթն խորհուրդ եկեղեցւոյ: - 384. Երրորդ, զղջումն՝ խոստովանութիւն՝ և թողութիւնն նախ է. և ապա՝ այլ գործք ապաշխարութեան: - 384. Չորրորդ՝ նախ օրէնքն և ապա՝ ջուրն. զի նախ հոգւով խնամէ՛ և յետոյ մարմնով: - 385. Ութերորդ՝ նախ օրինակն է, և ապա՝ ճշմարտութիւնն: - 385. Եւ զհերսն պատարագել աստուծոյ, նախ զինքնածին բոյսքն ի յանձնէ իւրմէ, և ապա՝ զայլսն ի յանասնոց: - 390. Նախ՝ նշանակէ՛ զնահապետսն. իե ազգ որ բնական օրինօք արդարացան նախ, և ապա՝ գրաւորն բնականաւն զօրացեալ արդարացոյց զնոսա: - 390. Ձի ասեն եթէ՛ խ օր էր պայմանն աղամայ. յետ խ աւուր ուտէր

ասեն՝ ի փայտէն գիտութեան և սրբութեամբ որդիս ծնաներ. և ապա՛ ուտեր ի կենաց փայտէն և վերափոխեր. և այլ բազում բանս տողեն: - 391. Իսկ է ի յայն խորհուրդն, զի որ ի պիղծ մերձենայր՝ է օր արտաքոյ բանակին կալով յերրորդ և յէրրորդ օրն սրբեր, և ապա՛ մտաներ. վասն որոյ **գ** օրէք և է օրէք կատարեմք: - 391. Եւ այն որ քննէին ծերքն՝ խոստովանիլն է. և ապա՛ դնէին ի քաղաքն, ապաշխարութիւնն է: - 392. Եւ քահանայի մահն՝ պատարագն քրիստոսի է. մինչ վճարեսցի կանոն ապաշխարութեանն և ապա՛ արժանասցին հաղորդելոյ: - 392. Ձնոյնս նշանակէ **բ** ցեղն յայնկոյս յորդանանու. որք այլոցն պատերազմակից եղեն, և ապա՛ ի միասին զժառանգութիւնն առին: - 394. Ձի՞նչ է որ մովսէս ետես նախ զծովն որ յարևմուտս, և զհիւսիս և զհարաւ, և ապա՛ զարևելս: - 394. Նախ՝ որպէս արեգակն եղև տեսութիւնն մովսէսի. զի յառաջ զարևմուտս տեսանէ. և վերացեալ զհիւսիս և զհարաւ. և ապա՛ զարևելս: - 394. Չորրորդ՝ մարմնով զօրինակն ետես, և ապա՛ հոգւով զճշմարիտ երկիրն պարզեաց: - 395. Վեցերորդ՝ նախ զկեանս զայս տեսանեմք որ է արևմուտք. և ապա՛ յետ մահու զհանդերձեալն որ է՝ արևելք: - 395. Տասներորդ՝ ի կայանս հոգւոց նախ տեսանի պատիժն, և ապա՛ փառքն: - 395. Առաջինն՝ զի նախ արտաքին մարմնոյ հանդիպիմք որպէս դրան. և ապա՛ հոգւոյն ի ներս: - 395. Ըստ այնմ նախ զմարմնաւոր օրէնս ետ, և ապա՛ զհոգւորն: - 395. Չորրորդ՝ նախ օրինակն է. և ապա՛ ճշմարտութիւնն: - 395. Հինգերորդ՝ նախ յերկիր գամք. և ապա՛ յերկինս ելանեմք: - 395. Նախ՝ հաւատով ճանաչելն է զերրորդութիւնն մի բնութիւն, և ապա՛ գործով սիրել զնա. որպէս նախ ուսանիլն է և ապա առնել: - 396. Նախ՝ հաւատով ճանաչելն է զերրորդութիւնն մի բնութիւն, և ապա գործով սիրել զնա. որպէս նախ ուսանիլն է և ապա՛ առնել: - 396. ... և ապա՛ ըստեամբք կերակրէ զնա մայր իւր բանին աստուծոյ. զոր ասեն յաշխարհի, եթէ զմին դուռն փակէ աստուած, նա զերկուքն բանայ. զի յորժամ զմին դուռն պորտին փակեցաւ, **բ** ստինքն բացան: - 397. Դարձեալ՝ հայեա՛ց յանձն քո. և նախ զքեզ քննեա և տես, և ապա՛ զայլս: - 398. Երկրորդ՝ թէ կրտսեր է եղբայրն. որպէս առակն է եղբարց, որ առաջինն էառ և մեռաւ. և ապա՛ երկրորդն, և որ ի կարգին: - 402. Վասն է՞ր նախ զանձնս և ապա՛ զօրինութիւնն դնէ: - 403. Երրորդ՝ ի չարեաց հեռանալ պարտ է, և ապա՛ ի բարին մերձիլ: - 403. Չորրորդ՝ աղամայ նախ զօրինութիւն և ապա՛ անձնք ետ. իսկ այժմ դարձուցեալ ի յօրինութիւնն աւարտէ: - 403. Եւ թէ նախ դատաւորք և թագաւորք, և ապա՛ քահանայք տիրեցին իսրայէլի: - 413. Մետասաներորդ՝ նախ կործանեաց զերիքով, և ապա՛ յերկիրն եմուտ: - 418. Եւ տէր մեր աւերեաց զամուրս դժոխսոց զմահ և զմեղք, և ապա՛ յերկինս հանեալ և անմահացոյց: - 418. Եւ գիտելի՛ է, զի անցեալ ընդ յորդանան՝ սատակեցին զորդիսն եմակիմայ. և ապա՛ ժառանգեցին զերկիրն: - 419. և ապա՛ ըստ կարգի թագաւորք. Դաւիթ. Սողոմոն. և այլք մինչ ի գերութիւնն: - 421. Երրորդ՝ հրեշտակն կրկին երևեալ կնոջն, և ապա՛ մանովի: - 422. Եւ կրկին աւետեալ կուսին, և ապա՛ յովսեփու: - 422. Չորրորդ՝ նախ օծաւ ծածուկ, և ապա՛ յայտնի ի գաղզաղայ. և տէր մեր նախ օծաւ յարգանդի, և ապա՛ ի յորդանան ի յովհաննէ: - 426. Չորրորդ, ի հովութենէ օծաւ թագաւոր և տէր մեր նախ քարոզեաց, և ապա՛ ժողովեաց. և տիրեաց յերկինս և յերկրի: - 435. Թագաւորեաց նախ է ամ ի վերայ յուրայ, և ապա՛ ամենայն իսրայէլի...: - 437. Եւ կամ նշան խնդրել. և կամ զաստուած հարցանել և ապա՛ զնալ: - 443. Խաչանման տարածեցաւ ի վերայ մանկանն և կծկեցաւ. այսինքն փոքրկացաւ ի չափ մանկանն. և ապա՛ յայտնապէս է անգամ յօրանչելով և կծկելով կենդանացոյց զնա: - 446. Արդ եղիսի՞է նշանակէ՛ զբանն աստուած. որ փոքրկացաւ և բովանդակեցաւ ի ծոց կուսին ի մարմնի միաւորեալ. և ապա՛ ի խաչն բարձրացեալ կեանս շնորհեաց մարդկան: - 446. Չորրորդ՝ գերիլն ի բաբիլօն՝ զգերութիւն բնութեանս նշանակէ. և եօթանասուն ամն զեօթն դար կենցաղոյս. և ապա՛ դարձումն ի հայրենի բնակութիւնն մեր ի ձեռն փրկչին մերոյ և աստուծոյ: - 448. Նախ մասնաւոր հրէից. և ապա՛ մեր եկեղեցւոյ. և ի կատարածի բովանդակքն...: - 449. Վասն է՞ր նախ դատաւորք և ապա՛ թագաւորք և ապա՛ քահանայք առաջնորդեցին մինչ ի տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 449. և ապա՛ թագաւոր ի թաքօր և յաւանակաւն: - 450. Եւ ապա՛ քահանայ ի վերնատունն և ի խաչին: - 450. Որ և յերկրորդ գալուստն նախ դատեսցէ. և ապա՛ թագաւորեսցէ անվախճան...: - 450. Նոյնպէս պարտ է ամենայն մարդոյ յորժամ լսիցէ զբանն, նախ խորհիլ և հարցանել, և ապա՛ հաւանիլ: - 465. Բայց անյայտ էր գրեալն. մինչ խաչիւ և չարչարանօք զգիրն պատրանաց նախաստեղծիցն պատառեաց, և ապա՛ զայս գիր ետ յայտնապէս: - 481. Ա՛րդ՝ զհինն զամենայն կատարեաց և վճարեաց. և ապա՛ նորոյս սկիզբն էարկ մկրտութեան և շնորհաց: - 485. ...ամենայն ոք որ մկրտէր ի յովհաննէ ի ջուրն՝ խոստովանէր զմեղս իւր և ապա՛ ելանէր...: - 487. Եւ այս գիտելի է, զի կրկին են կիրք. նախ բնական. և ապա՛ եկամտական: - 496. Չոր

օրինակ ի բարձր ուստէք քար հոլովեցի, և որ մօտն կացցէ ասէ ցնա՝ երթալ ունիս մինչ ի ներքին վայր տեղիս և ապա դադարիս: - 497. Եւ ապա հետևիլ թէ անապական է մարմին փրկչին: - 498. Չի թէ կրական, և ապա ապականացու: - 501. ...և մեղօք ծանրացեալ էջ ի ներքին կէտս դժոխցն, և այլ ո՛չ կարէր բարձրանալ. մինչ ի վերին կիտէն բանն աստուած էջ ի ներքին կէտն. և ապա ել ադամ ի վերին կէտն երկնից: - 503. Ասենք թէ և այդ ևս է սուտ պատճառ. զի հրէից նախ գատիկն էր և ապա բաղարջակերքն պահք: - 510. Եւ ապա՝ յետ յարութեանն իջեալ հրեշտակն թաւալեցոյց զկափարիչ վէմն և նստաւ ի վերայ նորա և աւետեաց իւղաբերիցն: - 512. Չի յինն ժամու ուրբաթուն արծակեաց զհոգին և էջ ի դժոխս. և ապա՝ ընդ երեկոյս ի մուտն արևու մարմինն եմուտ ի գերեզման: - 516. Նոյնպէս պա՛րտ էր գտերմն հաւատոյ ընդունել նոցա քրիստոսիւ, և ապա փոքր փոքր ածմամբ հասանիլ պարզևաց հոգւոյն, և պտղաբերել և զայլսն: - 521. Իններորդ՝ որպէս թագաւորք նախ հաշտին ընդ մահապարտս և ապա՝ պարզևաց արժանի առնեն: - 522. Այսպէս նախ եկն քրիստոս և խաչիւ և մահուամբ հաշտեցոյց զհայր, և ապա՝ հայր աստուած առաքեաց զհոգին սուրբ պարզև մարդկան: - 522. Այսպէս պարտ էր յառաջագոյն հօր յայտնի լինիլ և ապա՝ որդոյ և հոգւոյն սրբոյ: - 522. Հինգերորդ՝ նախ որոտայ և ապա՝ փայլէ. այսպէս և հոգին որոտմամբ էջ...: - 522. Իսկ թէ ուրեք առաքեալք և մարգարէք հիմն կոչին, քանզի նախ նոքա ժողովեցան ի հաւատս և եղեն հիմունք եկեղեցւոյ, և ապա՝ զայլս ժողովեցին: - 532. Նոյնպէս և շինեալն օրինութեամբ. զի լուանամք նախ ջրով և ապա՝ զինով: - 533. Եւ յորժամ առաքելոցն ետ՝ նախ փչեաց ի նոսա զհոգին սուրբ, և ապա՝ ետ իշխանութիւն կապելոյ և արծակելոյ: - 539. Եւ նախ մաքրելն է ի մեղաց, և ապա՝ լուսաւորելն ի շնորհաց: - 540. Չորօրինակ՝ նախ լինի սարկաւագ, և ապա՝ քահանայ: - 541. Եւ որպէս նախ զգայականն և ապա՝ բանականն: - 541. Եւ նախ զօրութեամբ, և ապա՝ ներգործութեամբ: - 541. Ըստ այսմ կարգի նախ կապելն է և ապա՝ արծակելն. որպէս ասաց պետրոսի: - 541. Վասն որոյ ի վերնատունն յորժամ փչեաց յառաքեալսն՝ նախ ետ զարծակելն և ապա՝ զկապելն: - 541. Չի պողքէր քոյր թագաւորին թեոդոսի ի կուսանաց վանս էր. և պղծեցաւ պոռնկութեամբ ի մարկիանոսէ. և ապա՝ եղև կին նմա. և ասեն թէ ի նեստորէ՝ էր մկրտեալ: - 542. Եւ փոխանորդ իւր նստոյց յաթոռ զուրբն արիստակէս համանման նորին առաքինութեամբ, և որդի ըստ մարմնոյ. և ապա՝ զնաց ի հռօմ: - 548. Չի առաքեալն թաղէս յորժամ ձեռնադրեաց զադդէ յուռիայ, և ապա՝ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս զթեոփիլոս. զայն յորոյ անունն գրեաց Ղուկաս զաւետարանն և զգործքն առ թեոփիլոս: - 548. Եւ յառաջ տրդատ հաւատաց և ապա՝ կոստանդիանոս: - 549. Այլ արդ՝ զղջանալ և խոստովանիլ պարտ է զհպարտութիւն՝ զնախանձ՝ զատելութիւն և զայլն, և ապա՝ թողութիւն գտանել: - 556. Նաև զամենայն զլխաւոր մեղս ընդ հզօր խորհուրդ ասէ սուրբն եւագրիոս. վասն զի նախ ի խորհուրդն տնկի ամենայն սերմն մեղաց. և ապա՝ ի մարմինն բուսանի և աճէ: - 557. Դարձեալ, զի ամենայն մեղք նախ ի խորհուրդն սերմանի և ապա՝ բուսանի և աճէ զործելովն: - 559. Չի առաջին մեղք հպարտութիւնն է որով սատանայ մեղանչեաց յերկինս և անկաւ. և ապա՝ նախանձն զոր ընդ մարդոյն արարին: - 561. Երկրորդ՝ զի մանկունս հասակաւ նախ որկորստութիւնն տիրէ, և ապա՝ յերիտասարդութեանն պոռնկութիւնն զօրանայ: - 561. Երրորդ՝ զի շղթայք մեղաց այսպէս ունին զկարգն. զի նախ որկորստութեամբ լնու զորովայնն. և յետ այնորիկ պոռնկութեամբ թափէ՛ զնա. և ապա՝ արժաթ ժողովէ զի լնու զորովայնն և պոռնկի...: - 561. **Չորրորդ՝ զի այլ մեղօք կամք մեր անկարգանայ. այլ հպարտութեամբ՝ իմացմամբն յիմարիմք և ապշիմք. և ապա՝ կամօք անկարգանամք:** - 562. ...այն է հպարտութիւն որ խոտենք և անարգենք զճշմարիտ բարին. և ապա՝ խոտորիմք և հետևիմք զհետ փոփոխելոյ բարոյս. և այսպէս երկի հպարտութիւնն յամենայն մեղս: - 562. Իսկ ներելի մեղքն է յանցանք փոքրագոյն. քանզի ի մանկունս յետ մկրտութեան նախ յառնեն ներելիքն, և ապա՝ մահու չափքն: - 567. Եւ պատճառ յուսոյն նախ է շնորհն աստուծոյ. և ապա՝ արդիւնքն մեր: - 573. Եւ այլ վարդապետք ասեն, սիրել պարտ է նախ զայն որ ի վերոյ՝ է քան զմեզ. այսինքն զաստուած. և ապա՝ զմեզ. յետ որոյ զընկերն. և ապա՝ զմարմինս մեր. և ի նոյն աստիճանս զմարմին ընկերին. զի մարմինն երկրորդ է հոգւոյն: - 576. Չի մկրտութիւնն է՛ խորհուրդ հաւատոյ. ուստի յայտ է զի նախ հաւատամք և ապա՝ մկրտիմք: - 587. Եւ ո՛չ զկարգն փոխել. որպէս թէ յառաջ զհոգւոյ անունն ասել և ապա՝ զորդւոյ և ապա՝ զհօր: - 588. ...և ապա՝ էջ հոգին ի մկրտեալն նորա. զիա՞րդ ի ձեռն կնոջ լինի տուեալ շնորհք հոգւոյն լուացմամբ ջրոյն: - 589. ...ընդէ՞ր ոչ մկրտեաց զոք ի հաւատացելոցն. մինչև զնաց ի կեսարիա ձեռնադրեցաւ. և ապա՝ եկեալ զհագարս հագարաց և զբիւրս մկրտեաց ի գետն: - 589. Եւ դարձեալ՝

ինքն քրիստոս նախ մեռաւ մարմնով, և այլա կենդանացաւ յետ մկրտութեանն: - 592. Նոյնպէս և մեք նախ մեռանինք մարմնով. և այլա կենդանանամաք ի յարութեանն: - 592. Ո՛չ է օգուտ. զի չև ևս ծնաւ երկրորդ աղամ. զի նախ պարտ էր ըստ մարմնոյ ծնանիլ. և այլա ըստ հոգւոյ վերստին ծնունդ: - 592-593. ... և այլա յետ այնորիկ լուաց զոտս աշակերտացն. - 599. Եւ այլա ցեղին դեւայ՝ գաթսոնի և կահաթու և մերարեայ զայլ աստիճանքն ետ: - 609. Ասեմք թէ՛ որպէս ծառն որ նախ ծաղկի և այլա պտղաբերի: - 609. ... և այլա հաւանեցաւ ... և այլա յղացաւ և ծնաւ զբանն աստուած մարմնացեալ: - 610. **Ջայս ունի խորհուրդ, որ հարսն և փեսայն յառաջ քան զպսակն տեսանեն զմիմեանս. և հաւանին սրտիւք և կամօք և այլա պսակին:** - 610. Իսկ ի կատարումն պսակին՝ նախ է՛ օրհնութիւն քահանային, և այլա մարմնական զուգաւորութիւնն: - 610. Եւ այլա միաւորի ընդ եկեղեցի սուրբ ի ժառանգութիւն արաքայութեանն: - 610. Վասն որոյ նախ քահանայն օրհնէ հոգևորապէս, և այլա մարմնաւորապէս զուգակցին: - 610. ... և այլա կանայք զծանրութիւն երկանցն կրեսցեն: - 613. Տասներորդ, սա՛ սրբի ջրով և օծանի, և այլա է եկեղեցի: - 614. ... և այլա լինի եկեղեցի և ժողովուրդ քրիստոսի. որպէս ասացաւ ի վերոյ լա զլուխն, **գ** համարն: - 614. Արդ՝ ջուր և զինին և մեռոնն նշանակեն ի մեզ զջուր սրբութեան աւազանին. և մեռոնն որով օծաք և դրոշմեցաք. և այլա ճաշակմամբ **մեղսաքաւիչ** արեանն կատարեցաք: - 615. ... և այլա ի յերկրէ յարուցանէ զմարմինս. որպէս այն որ հրեշտակապետն նստեալ ի վերայ վիմին փողէր զյարութիւնն քրիստոսի: - 618. Երրորդ՝ զի երիցս գոչէ փողն. նախ զհոգիսն ի յերկնից կոչէ. և այլա զմարմինս ի հողոյ. և այլա յարուցեալ զհոգի և զմարմին ի դատաստան հրաւիրէ: - 618. ...որ մարդն զինքն յառաջ պատրաստէ՛ և այլա աղօթէ...: - 620. Պարտ է ամենայն որ աղօթէ, զայսոսիկ ի միտ պահել և այլա աղօթել. վասն որոյ ի սկիզբն գրեցի զխրատս: - 620. Եւ այլա ի հանգստեանն ժամուն: - 621. Եւ այլա ի մեջ զիշերին: - 621. Այս է՛ նախ զերրորդ ժամուն. և այլա զվեց ժամուն. և այլա զինն ժամուն. որ աւարտ էր նոցա աղօթիցն: - 621. Երկրորդ՝ նշանակէ զձայն փողոյն, և այլա զօրհնութիւն յարուցելոցն: - 627. Եւ այլա ընթերցմունք յիշատակ սրբոցն որք աստ նահատակեցան և անդ պսակեալք թագաւորեն ընդ քրիստոսի: - 628. Նախ՝ երեխայքն ուխտեցին հրաժարիլ ի սատանայէ. և ի մեծի գատկին մկրտելովն իսրայէլ. և այլա ուխտ ապաշխարութեան պահոցն. և յարութեանն տեսանել զքրիստոս. աստ և անդ: - 629. Եւ այլա իբր զհայր մեր որ յերկինս առ հայր: - 633. Եւ այլա իբր զկնիք զբաշխումն շնորհաց ի հոգւոյն սրբոյ աղերսեմք: - 633. Եւ այլա քինոսփէնէս հմուտ ձայնից զազանաց և թռչնոց, զատուցանէ՛ ըզկողմն առաջին ձայնին: - 640. Նախ ասել աւետեաց, և այլա ծննդեան. և զալստեան. և խաչի. և յարութեան. և համբարձման. և հոգւոյ զալստեան. և վարդավառի. և փոխման: - 642. Իսկ թէ սրբոց, Նախ մարգարէից. և այլա առաքելոց. և հայրապետաց. և մարտիրոսաց: - 642. Ձի նախ ծնաւ, և այլա խաչեցաւ: - 642. Այլ սուրբն ստեփաննոս սիւնեաց, և մեծն ներսես, վասն պատուոյ՝ նախ զխաչի տունն են ասացեալ, և այլա զաստուածածնին: - 642. Ձի՞նչ է որ նախ զմարգարէս, և այլա զառաքեալս, և այլա զաւետարանն ընթերցումք: - 643. Դարձեալ՝ նախ զօրհնակն, և այլա զճշմարտութիւնն ուսանինք աստ, և այլա անդ անընդմիջաբար ի տեսանէ...: - 643. Ձի՞նչ է նախ սաղմոսն և այլա մարգարէ կամ առաքեալ: - 643. և նմա սաղմոսն էր ի տաճարին. և այլա այլոցն զկնի: - 643. ... և այլա դառնայ առ ժողովուրդն: - 644. Եւ այլա ի զիշերին դնին սրբութիւնքն ի վերայ բազմոցին մինչև յառաւօտն անշարժապէս որպէս ասացաք: - 647. Եւ յորժամ մերն լուսաւորիչ ել ի վիրապէն, **ե** օր պահք կարգեաց և այլա բժշկեաց ի հարուածոյն. - 650. և այլա ի ներքս մտեալ՝ **խ** օր աւարտեաց ընդ աստուած խօսելով: - 651. Եւ օրն յորում պղծեցաւ, սրբութեամբ պահեսցէ զնա մինչ ցմահ իւր. և այլա հաղորդեսցի: - 652. ...**ծ** դրամ յեկեղեցին տացէ. և լ դրամ յաղքատս. և այլա հաղորդեսցի: - 652. ... և այլա հրամանաւ եպիսկոպոսին պաշտեսցէ զքահանայութիւնն: - 652. Իսկ ճշմարտութիւնն ի մեզ, վասն **ե** զգայարանաց սրբութեան. որով մեղանչեմք՝ սրբիմք պահօք և այլա սրբոցն ի բարեխօս մեզ: - 653. ...**ո՛չ** պահեմք սուգ մինչ վերացի և այլա պահեմք. որպէս աւետարանն ասէ: - 654. Որպէս և մանկունք նախ խնդրեն և այլա ծնօղքն կերակրեն: - 654. ...նախ պարտ է զհոգին կերակրել և այլա զմարմինն: - 654. Երրորդ, զայս ի քրիստոս ուսաք. զի գոհացաւ ի հօրէ և այլա բաշխեաց զգարեղէն նկանական և աճեաց. - 654. ... և այլա դարձեալ պարտական առնէ: - 655. Առաջին՝ վասն է՞ր աստուած նախ զայս կեանքս, և այլա զհանդերձեալն տայ: - 660. Վասն է՞ր է զի աստուած նախ զայս՝ և այլա զայն կեանքն տայ մարդոյս: - 662. Արդ՝ նախ մարմնոյս ետ զերկիր, և այլա հոգւոյն տայ զերկին: - 662. Վասն որոյ յերկրի աստ բազմանան թուով. և այլա միահաղոյն մտցեն անդ որպէս բազմութիւնք հրեշակաց: - 662. Եւ բնական

է զի նախ ի յանկատարն և ապա ի կատարեալն ելցեն: - 662. Եւ ըստ աստիճանի՝ նախ ի ներքինն, և ապա ի վերինն ելք: - 662. Տասներորդ՝ յապաղեաց զայն, զի փափագն առաւելասցի. աստ հաւատով և յուսով ակն ունել. և ապա դէմ յանդիման երկիլ: - 663. Չի նախ մեղանչեցին յերկինս. և ապա անկան յօդս և մահացան. - 667. Եւ ապա ի կատարածի ի հուրն յաւիտենական տանջին ասէ տէր: - 667. ...և ապա մեռանի և բաժանի ի հոգւոյն. - 667. ... և ապա տանջի ընդ սատանայի ի հուրն յաւիտենական որ պատրաստեալ է նոցա: - 667. Եւ ապա զանտի հատուցումն իւր և զտանջանս զեհեմին: - 669. Առաջին, որպէս քրիստոս նախ օծաւ իւղով և ապա թաղեցաւ...: - 672. ...այսպէս և քահանայն նախ օծանի և ապա թաղի: - 672. Երկրորդ, ցուցանէ թէ՛ որպէս ի մկրտութիւնն նախ օծաւ և ապա թաղեցաւ ի ջուր...: - 672. ...այսպէս և աստ նախ օծանի և ապա թաղի ի հող: - 672. Նախ ի բեթլէհէմ. և ապա ի քերթօն. և յետ եօթն ամաց ի վերայ ամենայն իէլի օծաւ: - 673. Նախ՝ քահանայապետին և ապա այլոցն: - 673. Տասներորդ՝ զի այսպէս ողջունի և հոգին անդ որպէս մարմինն աստ. նախ յաստուածպետութենն, և ապա ի համակարգ հոգւոց սրբոց: - 673. Եւ ապա ի յարևմուտս. զի նստի ընդ արևմուտս որ է՝ մարդկային սրբութիւնս. և փառաց աթոռն քահանայութեան աստիճանս. - 673. ...և ապա ժողովուրդն ծածկէ՝ հողով զմարմինն: - 676. Եւ յայս միտս նախ օրհնենք ըզջուրն և ապա մկրտենք զերեխայն: - 676. Եւ որպէս իւղաբեր կանայքն նախ եկին ի գերեզմանն և տեսին յարուցեալ զքրիստոս, և ապա առաքեալքն. - 680. նոյնպէս յերկրորդ օրն պարտ է գալ կանանց նախ ի գերեզմանն, և ապա արանց. և հոգևոր տեսութեամբ ուրախանալ: - 680. ...և ապա յետ յարութեանն ի կատարածի միանգամայն մտանենք ի սուրբն սրբոց որ է արքայութիւնն երկնից: - 682. Եւ ապա ի ձեռն յիսուսի արժանաւորքն մտանեն յարքայութիւնն երկնից և ժառանգեն զնա՛. - 682. ...այսինքն զի վերստին գալն քրիստոսի լինի, և ապա սրբոցն տանիլ առ ինքն: - 692. Եւ ապա ասենք, եթէ աստուած յամենայն տեղիս է. վասն որոյ կայանք հոգւոցն ուր և իցէ առ աստուած է: - 695. Այսպէս հոգին նախ տեսութեամբն ուրախանայ և փառաւորի, և ապա մարմնովն կատարեալ պսակի: - 696. Ասենք նախ՝ եթէ մարգարէն դաւիթ վասն բոլոր աշխարհի ասէ որ ջրով և հրով անցանի. և ապա հանգիստ յաւիտենական լինի...: - 701. ...և ապա տացի սրբոցն վերին տաճարին բնակութիւնն: - 703. և ապա կորնչին դէք. և այս ո՛չ է բերքաբուր: - 704. Եթէ սուրբք որ աստ չարչարեցան, յառնեն յառաջագոյն և փափկանան մարմնով և ապա հասարակ յարութիւնն ամենայն մարդկան: - 710. Եւ երկրորդ յարութիւնն որ է մարմնաւոր, և այն ևս կրկին է. նախ յարութիւն կենաց, և ապա յարութիւն փառաց...: - 710. Ցուցանեն այսոքիկ զկատարեալ և զառաւել հանգիստ սրբոցն այժմ յուսով և յետ մահու հոգւով թագաւորեալ ընդ քրիստոսի. և ապա յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով ո՛չ և ապա ամօք. այլ անվախճան կենօք...: - 710. Նոյնպէս և սուրբքն այժմ թագաւորեն և տիրեն ի վերայ ախտից, և յետոյ ի վերայ դիւաց, և ապա ի վերայ մահու: - 711. Վեցերորդ զի կրթելով առնու զսպիտակ գոյնն. նոյնպէս և սուրբքն ի կեանս յայս կրթելով չարչարեցան, և ապա այն կենացն արժանի զտան: - 712. Նախ՝ եթէ համանգամայն է յարութիւնն ի նոյն կէտն, այլ ննջեցեալքն նախ յառնեն և ապա կենդանիքն ընդ նոսա...: - 717. ...զի ննջեցելոցն միայն մին գործ է. այսինքն յարութիւնն. իսկ կենդանեացն մահն և յարութիւնն. զի նախ մեռանին ի նոյն կէտն և ապա յառնեն: - 717. Նախ՝ զի որպէս նախ սերմանի և ապա բուսանի. այսպէս և մարդն նախ մեռանի և ապա կենդանանայ...: - 720. Հինգերորդ, նախ ծաղկի և ապա առնու զպտուղն յետոյ. - 721. ...իսկ հոգիք սրբոցն նախ ծաղկին բնական պայծառութեամբն իւրեանց որպէս ցուցաւ ի վերոյ, և ապա յետոյ արդեամբք պտղոյն կատարին ի հանդերձեալ կեանքն: - 721. Կամ ոսկի՝ արծաթ՝ ականս. զի արդարքն առաւել պայծառանան և ապա բազմին ի սեղան հօրն երկնաւորի պաշտելովն ի քրիստոսէ: - 721. Այսինքն նախ արմատն. և յետոյ խոտն. յետոյ ծղօտն. և ծնունդն. և ապա տերև. պատանք. և քիստք. և ապա ցորեանն ատոք ի հասկին: - 721. Եւ կրկին է ունակութիւն կենաց. այսինքն նախ ունելով յինքեան զկեանս, և ապա բաշխելով այլոց: - 765. Եւ ապա ի սէր և անձուկ ժտելոյ նորին, ապաստանեալ ի նոյն որ զօրացոյց զտկարս, ձեռն ի գործ արկեալ աւարտեցաւ բազում միջոցաւ. և փախստեամբ ի տեղիս. և մեծ ջանիւ փութացեալ: - 772. Եւ ապա լուծուլն խնդրոյս: - 776. Չորօրինակ եթէ արմատ փայտի եղեալ ի հուր՝ նախ ինքն այրի և ապա ճիւղքն: - 777. Վասն որոյ կրկին է և պատիժն. զառաջինն ի նախնւոյն հասեալ. և ապա յետոյ յօր մի հաստատեալ ըստ առաքելոյ: - 777. Եւ այլք թէ՛ պատրուակ զոն ի խինծս արգանդի բնաւորեալ. յիւրաքանչիւր աւուրս հնգից՝ մին մին քակտին երկամբք. և ապա արծակի ծնունդն: - 785. Եւ ապա ի պահապան մտից ի վնասակար զեռնոց: - 786

ԱՊԱ ԵՒ + Ապա և բանս մեր ո՛չ է հարկի...: – 9. ...ապա և կամի՛ գշարն. յայնժամ լինի կրկին կամք աստուծոյ. չար և բարի...: – 14. ...ասեն թէ՛ գործունեայք չարին են յաստուծոյ որպէս կամքն. ապա և չարն է յաստուծոյ. զի նա՛ ստեղծ զկամքն: – 16. Նախ՛ թէ ըստ այդմ բանի հարկ է ապա և քեզ ջուր լինիլ և զջուրն գիտել. և քար լինիլ և զքարն ճանաչել, և զայլսն նոյնպէս: – 17. Արդ՝ բազում աւուրք անցին յետ մեսիային ձերոյ, այսինքն աւելի՛ քան զհազար և չորս հարիւր ամ. ապա և ո՛չ էր նա մեսիայն: – 27. Վեցերորդ ասեն՝ ամենայն ինչ որդւովն եղև. ապա և հոգին: – 30. Տես՛ զի առանց որդւոյ անբան և տկար է հայր. ո՛չ կարէ լինիլ աստուած. ապա և ո՛չ հոգի: – 51. Նոյնպէս և առանց հոգւոյ անկենդան և անսուրբն՝ ո՛չ է աստուած. ապա և ո՛չ որդի: – 51. Եւ թէ լինէր՝ գոյր և ի բնութենէ օտար. հետևէր ապա ոչ գոլ որդի հօր. թէ ոչ էր ի նոյն բնութենէն. ապա և ոչ հայր. զի հայր որդւովն է հայր: – 44. Ասեն դարձեալ թէ՛ և հեթանոսք մի աստուածս անուանեն զամենայն կուռս, այլ բազումք են. որպէս և մարդկութեանս մի ասի բնութիւն, այլ բազումք են մարդիկք. ապա և դուք բազմաստուածք էք: – 54. Եօթներորդ՝ թէ արարած է բանն և հոգին աստուծոյ և են յեութենէ նորին, ապա և ինքն արարած է որոյ է բանն և հոգին: – 56. Իններորդ՝ թէ արարիչ է աստուած՝ և բան իւր և հոգին արարած, ապա և ինքն ո՛չ է պարզ և մէկին՝ այլ բաղադրեալ և ի բազմաց գոյացեալ: – 56. Իսկ թէ՛ «իմս» այս՝ զբղխումն յորդւոյ ասէ, ապա և այլուր ըստ քեզ զհայր մարմնացեալ կարծես: – 61. Վեցերորդին պատասխանեմք, թէ ասիցես որդին անկենդան է յորմէ հոգին ո՛չ բղխէ. ապա և ըստ քեզ հոգին անբան է զի զբանն ո՛չ ծնանի: – 61-62. Իսկ թէ ո՛չ, այլ պարզաբար աստուածածին խոստովանիս ընդ մեզ, ապա և զծնեալն ի նմանէ խոստովանեա՛ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ: – 79. Ապա և Երրորդութիւնն է միաւորեալ ըստ քեզ: – 86. Ապա և բաժանական է ընդ մարդկային բնութեանն՝ և ո՛չ է միաւորեալ ընդ օտար տարբերեալ բնութիւն...: – 86. Եւ թէ մարմինն քրիստոսի չէ աստուած, և հոգին քրիստոսի չէ աստուած, որպէս նոքա բարբանջեն. ապա և բոլորն քրիստոս չէ աստուած...: – 91. Դարձեալ՝ որպէս ձեռն և ոտն մարդոյ ո՛չ է մարդ, նոյնպէս և ձեռն քրիստոսի ո՛չ է քրիստոս. և ոտն և այլ մասունքն ո՛չ են քրիստոս. ապա և բոլոր մարմինն ո՛չ է քրիստոս. և հոգին ո՛չ է քրիստոս. ապա թէ սոքա չեն քրիստոս, և բանն ըստ ինքեան ո՛չ է քրիստոս: – 91. Յիրաւի՛ ապա և նմա ասի շնորհել և տալ. եթէ զանուն և եթէ զիր: – 94. Արդ՝ ի մարդկանէ ո՛չ ոք ետես զաստուած, և որդի կուսին ո՛չ ետես որպէս դուդ ասես. սո՛ւտ է ապա և պատմութիւնն զոր ինչ ուսոյց մեզ. զի ո՛չ է տեսեալ և պատմէ. ահա անդունդք հայիոյութեան. զոր ի կարգիս լռեմ: – 96. Ապա և որդին մարդոյ եղիցի ըստ կարգին հրէից և ո՛չ առաւել: – 96. Ըստ այսմ ապա և բազմութիւն արարածոցս միոյ են հաղորդեալ. մի սկզբան. մի աստուծոյ. և մի խնամողի: – 106. Դարձեալ՝ զի անեղ է բնութեամբն աստուած. ապա և անհուն է զօրութեամբ. զի եղական բնութեան զօրութիւն հունաւոր է: – 113. Ապա և երկոքին անեղութիւնքս միայն աստուծոյ են գիտելիք: – 118. Արդ՝ եթէ առաջին կեանքն էր ամուսնութեամբ և որդեծնութեամբ որպէս նոքա շաղակրատեն. ապա և ի վերջին յարութեանն նոյնպէս է՛ լինելոց: – 226. Չի որք զհոգի յառաջ ասեն գոյանալ՝ զայս դնեն պատճառ, եթէ յեակքս իմանալիքն յառաջ ստեղծան քան զզգալիքս. ապա և ի մարդոյն էութիւն հոգին յառաջ է քան զմարմինն: – 252. Երկրորդ՝ զի գաւազանն մովսէսի մի վիշապ եղեալ կլանէր զբազում վիշապս նոցա որ և հետն միանգամայն ո՛չ երևէր. ընդէ՞ր ապա և նոցայն ո՛չ եկուլ զմովսէսին. քանզի սո՛ւտ էր: – 335. Եւ թէ ծնեալն ի նմանէ որդի է աստուծոյ, ապա և ծնօղն աստուածածին է ճշմարտապէս: – 466. Գերաբնապէս ապա և բանն մարմին եղեալ անփոփոխելի և անապական ներգործեալ մարմին ըստ մերոյս բնութեան անբաժ միաւորութեան: – 477. Իսկ ի քրիստոս ոչ ինչ է անկատարութիւն. ապա և ո՛չ ծերութիւն մարմնոյ: – 480. Արդ՝ եթէ նահապետքն ամենայն որ թճ ամ կամ աւելի և պակաս ապրէին՝ ո՛չ ալևորէին, ապա և ո՛չ տէր մեր յիսուս քրիստոս: – 480. Ըստ ձեզ ապա և ո՛չ ժողովրդեանն նմանեցաւ: – 484. Եւ թէ ոք ասիցէ, ապա և ի մահու ազատեաց զմեզ, վասն է՞ր կրեաց զմահ: – 497. Իսկ թէ մահկանացու և չարչարելի, ապա և ապականացու: – 500. Ասեմք, եթէ խոցուածն և արիւնն ցուցակ ապականութեան են, ապա և զայս խոցուածս եցոյց յետ յարութեանն. նաև ի կատարածի ցուցանելոյց է զամենայն խոցուածս վիրացն...: – 502-503. Որպէս գրեալ է ի գիրս պարապմանց այսպէս. եթէ մարդն պատկեր է բանին՝ և բանն է աստուած. ապա և մարդն է պատկեր աստուծոյ: – 530. Որպէս խօսեցաւ հոգին սուրբ ի մարգարէսն. և հոգին սուրբ աստուած է ճշմարիտ. ապա և խօսեցեալքն ի հոգւոյն սրբոյ ճշմարիտ խօսք է աստուծոյ: – 530. Արդ՝ եթէ ծնունդն մեղք է՛ ապա և ծնօղն այսպիսի ծննդոցս առաւել մեղք: – 556. Արդ՝ եթէ շարժումն ախտիցն մեղք է ըստ որում է՛, ապա և շարժումն մտացն մեղք է որպէս ցուցաւ: – 557. Երկրորդ՝ զի թէ խառն բղխեաց ըստ քեզ վասն այն ի պատարագն ջուր խառնես, ապա

Լ ի ջուրն գինի խառնեա և այնպէս մկրտեա՛: - 595. Եւ թէ ասեմ՝ կարե՛ մին քահանայն ի մին ժամս բազում տղայս մկրտել. ապա և կարե՛ բազում հացս օրհնել: - 597. Ապա և ո՛չ աղօթք և պաշտօն քահանայից կամ տուրք կամ պատարագք է օգուտ հոգւոյն ըստ քեզ որ է բնաւ սուտ և չար հերձած: - 605. Ապա և ո՛չ լրումն թուոյն. զի միակն յառաջ է քան զբազումն: - 662. ապա և մարմինն ընդ նմա անապական և անփոփոխ մնասցէ: - 677. ...ապա և մարմինն անապական և հոգին անփոփոխ կացցէ յաւիտեան. նմանելով անապական և անփոփոխ մարմնոյն քրիստոսի: - 678. Արդ՝ եթէ մեռեալք ո՛չ խոստովանին և ո՛չ օրհնեն. ապա և ո՛չ ապաշխարեն և ո՛չ քաւեն ըստ ինքեան զմեղս: - 699. Այլ թէ ոչ գոյ դատաստան, նաև ոչ յարութիւն մարմնոյ. և ոչ հատուցումն գործոյ. ապա և ո՛չ զալուստն քրիստոսի որպէս ասէ սուրբն կիւրեղ: - 700. Արդ եթէ խաչն ապականի, ապա և արիւնն որ ի նմա: - 733. Չորրորդ, հաւատն է՛ աստուածային առաքինութիւն. իսկ դէք զի են խստացեալ ի չար՝ ո՛չ ունին զղջումն որ է բարոյական. ապա և ոչ հաւատ որ է վերնագոյն և բարի կամաց խոկումն առ աստուած: - 784. Չի թէ ոչ գոյր ըստինք առն, ապա և ո՛չ կնոջն առեալ ի նմանէ: - 786

ԱՊՍՏՈՍՅՆ + Չի ի վերայ մշտնջենաւորացն բացորոշակի յերեք ժամանակա՝ այսինքն յանցեալն ի ներկայն և յապագայն մինն ճշմարիտ է և մինն սուտ. որպէս հրոյ ջերմութիւնն և արեգական լոյսն: - 9. Ասեմք առ այս թէպէտ ունին զօրութիւնս, բայց այլ և այլ կերպիւ. զի բոյսք որք յերկրի են դարմանիչք և բժշկութիւնք մարմնոց. այլ երկնային աստեղքն են արարիչք լուսոյ և ժամանակաց. և ի նշանս յապագայից. զի յամենայն ուստեք տեսեալ պատրաստեսցին մարդիկք...: - 12. Եւ շարժումն նոցա ո՛չ պատճառէ զչար և զբարիս մարդկան. այլ են պատճառք աւուրց և ժամանակաց և եղանակաց. ծնանելոյ և աճելոյ. և նշան յապագայից որպէս ասացաք. այլ նշանն ո՛չ է պատճառ չար լինելոյ ումեք կամ բարի: - 12. Իսկ ժամանակն **գ** մասն ունի. այսինքն անցեալ՝ ներկայ և յապագայ: - 116. Ո՞րպէս աստուած զանցեալն և զայագայն համանգամայն տեսանէ ներկայաբար. իսկ մեք ո՛չ: - 117. Միտք մեր **բ** պակասութիւն ունի. այսինքն զնոռացումն և զսոստութիւն. զի զանցեալն մոռանայ. և զայագայն ո՛չ գիտէ: - 117. Դարձեալ՝ միտք մեր այժմ ի ներքոյ ժամանակի՛ է. և **բ** մասն ժամանակին ո՛չէ. այսինքն անցեալն կորուսեալ է, և յապագայն ո՛չէ է: - 117. ...**ի մէջ նեղութեանց լինելով՝ յանցեալ մեղացն զղջանամք և սրբինք. և յապագայն զգուշութեամբ պարսպինք. և ի ներկայն՝ արի՛ և կա՛զմ պատրաստինք**: - 162. Տասներորդ՝ այլև օրինակ և յարացոյց նմանատիպ հասարակաց յարութեան և նորոգման տիեզերաց և մարդկային բնութեանս որ յապագայն: - 196-197. Եւ յանգոյից, զի անցեալն ապականեալ է, և յապագայն ո՛չ է ի միջի, և ներկայն անզգայաբար անցանէ: - 198. Երրորդ՝ կարծիք է, զի ի ներկայս ո՛չ է. և ուղիղ խորհուրդ, զի յապագայն լինելոց է: - 270. Եւ դէք ո՛չ միայն զայագայն ոչ գիտեն, այլ և զներկայ խորհուրդն ո՛չ ճանաչեն. նաև զանցեալ ճշմարիտն և զբարին ի միտ ո՛չ ունին: - 428. Բեր տեսցուք և զորպիսութիւն խօսիցն, որ թուի թէ ճշմարիտ զայագայն պատմեն դէք: - 430. Ապա յայտ է զի զայագայն ո՛չ ասաց: - 430. Երկուտասներորդ՝ յայտ է յերից իրաց թէ ապականացու ասելն՝ ակնարկէ ի յապագայն իբր թէ ապականելի՛ է. որպէս ասեմք մահկանացու և չարչարելի. և ահա չարչարեցաւ և մեռաւ: - 499. Մարգարութիւն է կամխազիտութիւն ժամանակաց անցելոց՝ ներկայից և յապագայից, բարի հոգւոյն միջնորդութեամբ: - 536. Եւ պատիժն է ի հանդերձեալն որ է յապագայն: - 569. Նախ խոհեմութիւն սրտին. և այս ի կարգաւորել զներկայն, ի միտ ածել զանցեալն, և նախատես լինիլ յապագային...: - 580. ...այլ ապաշխարութիւնն ցանկ է և պարիսպ յապագային զի մի՛ ևս գործեսցէ: - 602. Եւ դարձեալ՝ **գ** է ժամանակն. անցեալն. ներկայս. և յապագայն: - 623. Իսկ սաղմոսն զամենայն յինքն ունի. զանցելոյն զներկայիս և զայագային...: - 643

ԱՊՍ ԹԷ + ...ապա թէ հարկաւոր պատճառս այս ո՛չ է բանն մեր որպէս ցուցաւ...: - 10. ...ապա թէ ինքեանք են ընդ հարկաւ, ո՛չ են այլոց հարկ...: - 11. ...ապա թէ է գործ արհեստի և բնութեան, ո՛չ է հարկ բախտի և ճակատագրի: - 13. Եթէ չարն է յաստուծոյ և կամի զչարն, ապա զբարին ո՛չ կամի. ապա թէ զբարին ո՛չ կամի, բարին ուրեմն ո՛չ է յաստուծոյ: - 14. Ապա թէ զայս ո՛չ առնէ, անձնիշխան կամօք հետևի չարին և ո՛չ ի բնութենէ, զոր աստուած բարի է ստեղծեալ: - 19. Ապա թէ որոշմամբ ասես աստուած և մարդ, ասա՛ և զծնողն կոյս՝ աստուածածին և մարդածին: - 79. Ապա եթէ տութիւն է և զոյացութիւն որպէս ի սահմանն արտադրի՝ «անձն է բանական բնութեանն անբաժանելի զոյացութիւնն»: - 86. Դարձեալ՝ որպէս ձեռն և ոտն մարդոյ ո՛չ է մարդ, նոյնպէս և ձեռն քրիստոսի ո՛չ է քրիստոս. և ոտն և այլ մասունքն ո՛չ են քրիստոս. ապա և բոլոր մարմինն ո՛չ է քրիստոս. և հոգին ո՛չ է քրիստոս. ապա թէ սոքա չեն քրիստոս, և բանն ըստ ինքեան ո՛չ է քրիստոս: - 91. Արդ՝ եթէ զբոլորն

ցուցանել նշան է սիրոյ հօր, ապա քէ ո՛չ ինչ ցուցանէ առէ՛ գորդի: - 97. Ապա քէ զկամքն երեսո՛ւ ուրախանայ և կենայ ի մօտն մինչև զմեղքն գործել տայ և հանէ ի բարւոյն: - 161. Դարծեալ՝ կամքն աստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա քէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երկի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտաւր է արարչականն կամաց: - 162. Եւ քէ որ ասիցէ, երկի ապա քէ քահանայագործութիւն պոռնկին ո՛չ լինի կատարեալ. վասն այն արգիլեալ է ի գործոյն: - 167. Երկրորդ՝ զի միշտ ներգործութիւն է աստուած. ապա քէ գոյ ինչ զօրութեամբ, ո՛չ լինի միշտ ներգործութիւն. այլ երբեմն: - 168. Չորրորդ՝ զօրութիւն և ներգործութիւն են հակակայ՝ իրերաց. ապա քէ է զօրութեամբ և ներգործութեամբ՝ գոյ ինքն ինքեան հակակայ որ է բնաւ սուտ: - 168. Ապա քէ կամիս զորոշումն բնութեանց ի ներքս բերել ո՛վ երկաբնակ, մի՛ ասեր ք բնութիւն. այլ գ. այսինքն զմարմնոյ և զհոգւոյ և զբանին բնութիւն: - 176. Եւ ապա քէ յորմէ՞ սեռէ է օտարութիւնն: - 235. Ապա քէ յեօթանց ասացելոցս մինն վնասի, իսկոյն մեռանի մարդն: - 241. Երկի ապա քէ ճշմարիտ են պատկերացոյցքն, որ զբարս մարդոյն յայտնեն: - 246. Եւ քէ որ ասցէ, երկի ապա քէ գ հոգի է ի մարդն զանազանութեամբ էացեալ: - 258. Եւ քէ ասիցէ որ, երկի ապա քէ հոգին ինքն առ ինքն նախկին է և յետոյ եթէ մի է հոգի: - 260. Եւ քէ ասիցէ որ, երկի ապա քէ առաջին զօրութիւն հոգւոյն տնկականն է՝ և վերջին բանականն որ է՝ յոյժ անպատշաճ: - 260. Եւ քէ որ ասիցէ, երկի ապա քէ յառաջագոյն է հոգի քան զմարմին, և յետոյ մասամբ երկի: - 260. Եթէ որ զմեզ զրկէ արդարութի՞ւն է ապա քէ խաբեմք և գողանամք զինչս նորա: - 337. Ապա քէ որդիք և թռուռք չօգտին ի ներելոյն, յայնժամ պատուհասէ՛ և ջնջէ գլխատակ չար ազգին: - 351. Ապա քէ պակաս է ի սոցանէ՛ պիղծ է և խոտան և ո՛չ է ուտելի զենեալն: - 365. Ապա քէ բորոտիմք ծածուկ մեղօք ի մարմնի՛ կապեալ բերանով առանց խոստովանելոյ, արտաքսիմք յեկեղեցւոյ՝ ի հանգստենէ՛ և ի փառաց արդարոց: - 368. Արդ եթէ սամուէլ յարեաւ և մեռաւ և կամ կինն, նա՛ ճշմարիտ եղիցի բանն. ապա քէ կինն ոչ մեռաւ և սաւուղ մեռաւ, սուտ խօսեցաւ: - 430. Ապա քէ առանց ընտրողութեան ամենայն բանի հաւանին՝ կորիցեն որպէս եւա: - 465. Ապա քէ ի լոյս կիրակէին էր յարութիւնն, պարտ էր յառաւօտին առնել պատարագ և ո՛չ յերեկոյին: - 514. Եւ քէ որ ասիցէ, երկի ապա քէ նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ յայնժամ բազմացեալ է անձամբ և գոյութեամբ: - 530. Եւ քէ որ ասիցէ, ապա քէ զամենայն որ առ հասարակ կապէ կամ արձակէ, այսինքն օրհնէ կամ անիծանէ, ո՞չ կատարի: - 539. Եւ քէ որ ասիցէ, երկի ապա քէ ո՛չ է պարտ հնազանդիլ առաքելոյն պետրոսի և աթոռոյ նորա: - 547. Ապա քէ և զապաշխարօղքն ի թիւ կալցես, Կաթողիկոսն լինի ժերորդ. որպէս աստուած ժերորդ է ի վերայ թ դասուց հրեշտակաց: - 608. Ապա քէ քամահելով և նախանձու զանց առնէ, մահու չափ է: - 620. Ապա քէ կերակուրքս այտոքիլ յառնեն ի մարդն, լինի մարդոյ մարմինն կարի անհեթեթ: - 718. Ապա քէ զի՞նչ է իսկապէս իմացումն, լուծանել խնդրեն: - 781

ԱՊԱ ԹԷ ՈՉ + Ապա քէ ոչ կամեսցին, յիրաւի պատժեսցին: - 19. Ապա քէ ոչ հարկ է քեզ ասել ըստ բազում անուանցն և բազում բնութիւնս գոլ աստուծոյ: - 38. Ապա քէ ոչ ընդէ՛ր զանմարմինն ընդ մարմնականացս իմանաս, և ընդ մեռեալս զկենդանին խնդրես ըստ եսայեայ: - 53. Դարծեալ հարցանեն, թէ հաւասար է հոգի որդւոյ, զի՞նչ արգելու ո՛չ լինիլ որդի. ապա քէ ոչ նւա՛զ է քան զորդի: - 53. Ապա՛ քէ ոչ՝ անկարօտ է ամենայնիւ որդի՝ զիա՞րդ ո՛չ լինիցի հայր: - 53. Ապա քէ ոչ՝ ստեցար դու ինքնին ի բանից քոց. զի հոգին անեղ է: - 53. Ապա քէ ոչ՝ ըստ բանիդ և հայր լինի եղեալ ի ձեռն որդւոյ: - 53. Ո՛չ թիւ ասեն. ապա քէ ոչ, մի հայր. մի որդի. մի հոգի: - 105. Ապա քէ ոչ՝ լինէր մետասաներորդ: - 134. Եւ կարօտի սա ք իրաց. այսինքն զի զգայութիւնն առնո՛ջ իցէ, և զգալի առաջի եղեալ իրն յստա՛կ. ապա թափանցէ՛ յինքն ի սոցանէ՛ պարզ տեսութիւն. ապա քէ ոչ՝ ո՛չ կարէ միտքն յստակապէս տեսանել սոքօք: - 143. Ապա քէ ոչ՝ մշտնջենաւորն լինի փոփոխական որ սուտ է: - 168. Ապա քէ ոչ, ո՛չ մարմին է աստուծոյ և ո՛չ ոտք: - 180. Ապա քէ ոչ՝ ի յակնարկել կամացն՝ բիրապատիկ կարօղ էր աստուած ստեղծանել քան զայս աշխարհս: - 192. Արդ՝ եթէ մարդն անապական էր՝ յապականացու տեղուջ ո՛չ բնակէր. ապա քէ ոչ ի տեղուջէն եղև ապականացու և ո՛չ ի գործոյն: - 223. Երկրորդ՝ զի իշխան և զորաւոր է մարդն. պիտո՛յ է զի լինիցի զօր և իշխեսցեալ. և ապա՛ իշխանն և զօրաւորն. ապա քէ ոչ՝ ո՞ւմ լիցի իշխան և զօրավար: - 230. Ապա քէ ոչ՝ հրեշտակք անկարօտ են մարմնական կերակրոց: - 338. Այլ զներգործական մեղս անձին հօր՝ ո՛չ հատուցանէ անձն որդւոյ. ապա քէ ոչ՝ չար ծնողաց ո՛չ լինէր բարի զաւակ: - 351. Ապա քէ ոչ՝ պղծեն յորս մերձանան: - 370. Ապա քէ ոչ՝ հրեշտակք զայրացեալ հրով այրեն կամ զմարմինն կամ զհոգին: - 381. Ապա քէ ոչ՝ ի միում աւուրն եճ և կռ կամէր

կոտորել այսու համարով. և ոչ ինչ մնայր ի ժողովրդենէն: - 435. Եւ այս է նշանն, եթէ տեսցես զվերանալն իմ, ապա լինի՛ պատիժ նոցա. ապա թէ ոչ տեսցես՝ չեն արժանի պատժոց. այլ շնորհքն խնայէ՛ ի նոսա: - 445. Ասեմք եթէ՛ ապացոյցն ո՛չ ամենայն իրօք է նման. ապա թէ ոչ լինէր նոյնն. վասն որոյ նոյնքանաբար տեսանի անմահութիւն օրինակին առ ճշմարտութիւնն: - 478. Ապա թէ ոչ սուտ լինի վկայութիւն աւետարանին թէ «էին երկրքին արդարք առաջի աստուծոյ»: - 484. Որ ստոյգ նոյն ծննդեան օրն իմանի. ապա թէ ոչ պարտ էր ասել թէ «յիսուս էր ամաց իբրև լ և միոյ. սկսեալ ի ծննդենէն եկն ի մկրտութիւն»: - 484. Ապա թէ ոչ նա՛ որ զադամ երեսնամեայ ստեղծ, կարէ՛ր և նոյն հասակաւն ծնանիլ. այլ այն ո՛չ լինէր ըստ սովորութեան մեր որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 501. Ապա թէ ոչ և գառն կերաւ ի վերնատանն, կեր և դու ի պահոցն: - 510. Ապա թէ ոչ ջուրն է ի մկրտութիւն, և անապական արիւնն ի հաղորդութիւն: - 595. Ապա թէ ոչ ժամ է քեզ ասել թէ ամենայն կարգ թաղման մարմնոյն՝ ո՛չ է օգուտ հոգւոյ մնջեցելոցն: - 605. Ապա թէ ոչ լե՛ օր է: - 651. Ապա թէ ոչ ո՛չ կարէ մեղաւոր հոգին ելանել յերկինս. ուստի և հրեշտակք վասն մեղաց անկան. և մարդն ի դրախտէն: - 689. Քսաննմի, և յառակս տնտեսին զոր կացոյց տէր ի վերայ ծառայիցն տալ կերակուր. զոր յետոյ տէրն եկեալ գտցէ այնպէս՝ երանի է ծառային այնմիկ. ապա թէ ոչ ընդ մէջ կտրեսցէ: - 693. Ապա թէ ոչ, լիցի աղանդն կերինթոսի և սաղուկեցւոցն. որք մարմնաւոր ասէին զարքայութիւնն: - 758-759. Խնամք մարդասիրութեանն աստուծոյ որ զամենայն յամենայնի տընօրինէ՛, արգել զայս. զի մի՛ ունիցին ինչ ի մտի յարուցեալքն ի մեռելոց. ապա թէ ոչ, որ ի սկզբանէ բարեատեացն էր և մարդասպան, բազում և զանազան երևոյթս...: - 775

ԱՊԱԺՈՅԺ + Ութերորդ՝ զի ապաժո՛ւժ է և պակասամիտ որպէս զտղայ. զի անիւ կենացն հոլովեալ է ի տղայութեան տիբն: - 377

ԱՊԱԽՏ ԱՌՆԵԼ + Վասն զի զընկերակցութիւն **թ** դասուց հրեշտակաց ապախտ արարիմ, արդարապէս **թ** տանջանս կրել արժանանան: - 752

ԱՊԱԿԱՆԱԳՈՐԾ + և յետ մեղացն եղև ապականացու և կատարեալ. և երևի թէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ զմարդն որ այլայլօղ է և ապականագործ...: - 500

ԱՊԱԿԱՆԱԿԻՐ + Ասեմք եթէ՛ բանն աստուած էառ զմեր ապականակիր մարմինս և զմեղանջական հոգի և զմիտս. և մերովս արար փրկութիւն մեզ: - 500

ԱՊԱԿԱՆԱՅՈՒ + Ժ) Եւ ո՛չ ասի ապականացու վասն առնլոյ յապականացւագս մարմին. այլ միշտ անապական մարմնովն: - 78. Որ ասես սոսկ մարդ գոլ զքրիստոս. և տգէտ և տկար. և ապականացու մարմին. և անկեալ ընդ կարեօք մարդկան: - 98. Քսաննմիերորդ՝ արդ՝ եթէ քրիստոս տգէտ ունէր միտս, և տկար հոգի, և ապականացու մարմին և եկն քրիստոս զի բարձցէ զտկարութիւնս մեր. և լուսաւորեսցէ որ նստեաք ի խաւարի. և նա՛ է գառն աստուծոյ որ բառնայ զմեղս աշխարհի և զապականութիւն: - 99. Եւ արդ՝ տգէտն զտգիտութիւն ո՛չ կարէ բառնալ. և ո՛չ մեղաւորն զմեղս. և ո՛չ ապականացուն զապականութիւն. և ո՛չ սոսկ մարդ զմարդ կարէ փրկել. զի սուտ է փրկութիւն մարդոյ: - 99. Երկրորդ՝ զի ապականացու են: - 117. Եւ ոմանք միայն զգալի և ապականացու և ծորելի որպէս երկիրս այս. և զայսոսիկ ո՛չ ընդունինք մեք ճշմարտութեան հետևողքս: - 221. Արդ զի՞նչ ասեմք, անապակա՞ն թէ ապականացու է դրախտն: - 222. Նախ՝ զի թէ ապականացու էր որպէս երկիրս այս, վասն է՞ր զմարդն պատուելով ի դրախտն եղ աստուած: - 222. Արդ՝ եթէ մարդն անապական էր՝ յապականացու տեղուջ ո՛չ բնակէր. ապա թէ ոչ ի տեղուջէն եղև ապականացու և ո՛չ ի գործոյն: - 223. Տկարանայ միտքս թէ յապականացու երկրէ՛ է դրախտն և մասն է երկրի, ո՞րպէս է անապական: - 225. Թէպէտ ըստ միւթոյն յապականացու երկրէ՛ է, այլ ըստ կատարման յանապականութիւն փոխեցաւ: - 225. Նոյնպէս և դրախտն մասն է յապականացու երկրէ. և զանապականութիւն վիճակեալ: - 225. Եւ զի ո՛չ է ապականացու դրախտն՝ և ոչ փոփոխի: - 225. Ոմանք կամին ցուցանել ապականացու գոլ զդրախտն և շաղաշարունմն արուի և իգի. և առաւել ցանկութիւն և ծնունդ զաւակաց: - 225. Դինգերորդ՝ զի հողն ապականացու է, զապականութիւն մարմնոյս մեր նշանակէ: - 229. Վեցերորդ՝ զի տեսցէ ադամ թէ յապականացու հողոյս անապական մարմին կազմեցաւ վասն փառաց. և յորժամ կորոյս մեղօքն եղև ապականացու, ինքն իցէ պատճառ ապականութեան իւրոյ: - 229. Եւ դարձեալ՝ զի հաստատեսցի ի մեզ հաւատ մարդեղութեանն քրիստոսի. թէ որպէս ի յապականացու հողոյն ստեղծ ադամայ մարմին անապական: - 229. Նոյնպէս ի հողեղէն և յապականացու մարմնոյս մարդկան՝ էառ բանն աստուած...: - 229. Երկրորդ՝ զորպիսութիւն և զձև աշխարհիս ցուցանէր ի խորանն

եռայարկեան ի չորից նիւթոց փոխանակ դ տարերաց յանապական և յապականացու բնակչաց: - 342. Այլ հերձուածօղք ոմանք որք են դասք երկաքնակաց՝ սպականացու ասեն զանապական մարմինն կենարարին: - 498. Եւ կարելի՛ է ասել զմարմին կենարարին չարչարելի և մահկանացու, այլ ո՛չ կարելի ասել սպականացու: - 498. Արդ՝ եթէ ծնօղն անապական է որպէս և է՛, զհա՞րոջ ծնեալն ի նմանէ սպականացու լիցի. ապա ուրեմն անապական է բանն աստուած ծնեալ մարմնովն: - 499. Եօթներորդ՝ ի տարրական հողոյ ստեղծեաց աստուած ադամայ անապական մարմին և եղ ի դրախտին. որ մեղօք յանցեալ՝ եղև սպականացու: - 499. Դու զհա՞րոջ երկբայիս թէ ի յապականացու բնութենէս ադամայ անապական բանն աստուած միաւորեաց ընդ իւր և ծնաւ անապական մարմնով: - 499. Երկուտասաներորդ՝ յայտ է յերից իրաց թէ սպականացու ասելն՝ ակնարկէ՛ ի յապագայն իբր թէ ապականելի՛ է. որպէս ասեմք մահկանացու և չարչարելի. և ահա չարչարեցաւ և մեռաւ: - 499. Այլ ա՛րդ՝ յառաջ քան զխաչն ո՛չ սպականացու, և ո՛չ ի խաչին, և ո՛չ ի գերեզմանի որպէս մեք խոստովանիմք: - 500. Ապա ուրեմն սուտ երկի սպականացու ասելո՞ ձեր: - 500. Եւ զի սուտ է սպականացու ասելն, ճշմարիտ եղիցի անապական խոստովանիլն: - 500. Եւ թէպէտ ասացաւ ճշմարիտն թէ անապական է մարմինն տեառն, այլ այժմ դիցուք զբանս նոցա թէ վասն է՞ր ասեն սպականացու. և յարմարեսցուք զպատասխանիսն: - 500. Իսկ թէ մահկանացու և չարչարելի, ապա և սպականացու: - 500. Ասեմք առ այս՝ եթէ ո՛չ են նման մահկանացու և սպականացու ասելն. զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 500. Դարձեալ ասեն, եթէ ոչ է սպականացու, ապա անկատար է մարմինն: - 500. և յետ մեղացն եղև սպականացու և կատարեալ. և երկի թէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ զմարդն որ այլայլօ՞ղ է և ապականագործ: - 500. Դարձեալ ասեմք ըստ ձեզ, թէ յետ խաչին յապականութիւն փոխեցաւ մարմինն տեառն, ապա յառաջ քան զխաչն կատարեալ էր զի սպականացու էր. և յետ խաչին անկատար զի անապական եղև որպէս դուքդ ասէք: - 500. Դարձեալ ասեն նոքա, մեր մարմինս սպականացու է. իսկ թէ անապական մարմին էառ քրիստոս, ո՛չ արար փրկութիւն մեզ. այլ առաջին բնութեանն ադամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Դարձեալ ասեմք, թէ ո՛չ զառաջին բնութիւն ադամայ էառ, այլ զապականացուս մեր ի զանգուածոյն ադամայ: - 500. Ասեմք եթէ, կերակրիլն ո՛չ է մասն ապականութեան. ուստի յայտ է զի ադամ նախ քան զյանցանելն ի դրախտին կերակրիւր և ո՛չ էր սպականացու. այլ անապական: - 501. Եւ թէ ոք ասիցէ թէ՛ ադամ ևս սպականացու էր և դրախտն: - 501. Արդ՝ եթէ յանմեղութեանն սպականացու էր ադամ, ապա յառաջ քան զմեղքն էր դատապարտեալ ընդ ապականութեամբ: - 501. Եւ զապականացուն յանապականութիւն զհա՞րոջ դատապարտեր: - 501. Չի թէ կրական, և ապա սպականացու: - 501. Չի սպականացու զապականացու մաքրել ո՛չ կարէ. այլ անապական մարմնովն եղև մաքրիչ տէրն մեր ապականութեան մերուն: - 502. Դեռևս ապա զմարմին կենարարին սպականացու խոստովանիս: - 503. ...զի որք կամին զմարմինն քրիստոսի սպականացու ասել՝ խմոր և ջուր խառնեն. թէպէտ այլ և այլ պատճառեն: - 596-597. Չի ի զ օրն արար զժամանակաւոր և զապականացու աշխարհս. - 647. ...ո՛չ էր յարմար թէ սպականացուն յանապական տեղիս բնակեսցի. մինչև սա ևս յանապականութիւն վերափոխեսցի: - 662. Հինգերորդ, մարմինն ի հող դնի, մինչև սպականացու տարերք զանապականութիւն ստացին...: - 677-678. ...այսպէս և քար տապանիս մեր լիցի. նշանակէ՛ զանապական յարութիւնն. որ վիմածին լինիմք և առանց ապականութեան որպէս քրիստոս. և ո՛չ հողածին սպականացու որպէս զառաջին ադամն: - 679. Իսկ առաջին պակասութիւն է մարմնոյն աստ՝ զի է՛ մահկանացու՝ յապականացու՝ և չարչարելի. որպէս քաղցն՝ ծարաւն՝ հիւանդանալն և այլն...: - 722. Երկրորդ, այժմ մարմինս մեր յապականացու հողոյ է և տարերց. վասն որոյ և ապականի դարձեալ...: - 723. Չորրորդ, այժմ ի ծնողաց սպականացու ծնանիմք. վասն որոյ և ապականիմք: - 723. Իսկ մարմին մարդոյս թէպէտ սպականացու է, այլ ի կողմանէ հոգւոյն անապական է. վասն որոյ անապական մնան: - 727. Նախ՝ զի ամենևին սպականացունք են. և մասն ինչ ո՛չ ունին անապականութեան: - 727. Եւ այս է տարածայնութիւն սոցա. զի ոմանք սպականացու ասեն զխաչն տէրունական առարկելով կրկին կերպիս: - 732. Ուստի յայտ է թէ՛ զմարմին բանին սպականացու խոստովանին նոքա՝ որ զխաչն սպականացու ասեն. և են նեստորականք: - 733. Հինգերորդ՝ զի ո՛չ ոք սպականացու զայլ ոք ամբողջ կարէ պահել որպէս յայտ է ի նիւթական իրս ամենայն: - 733. Ութերորդ՝ զի որ զործարան է մահու՛ նա՛ է սպականացու: - 734. Արդ՝ եթէ սպականացու էր սա, ո՛չ երկնչէին ի սմանէ դէք. որպէս և ո՛չ յանասնոց և յանշնչից. ապա ուրեմն

անապական է խաչն: - 734. Եւ յայս անկեալ որդիս ծնաւ ապականացու և մահկանացու ի նմանոյն յառաջ եկեալ: - 776

ԱՊԱԿԱՆԵԼԻ + Երկոտասաներորդ՝ յայտ է յերից իրաց թէ ապականացու ասելն՝ ակնարկէ՛ ի յապագայն իբր թէ ապականելի՛ է. որպէս ասեմք մահկանացու և չարչարելի. և ահա չարչարեցաւ և մեռաւ: - 499. Նախ՝ այն կեանքն անապական է և անմահ. և մարդս մահկանացու և ապականելի. - 662

ԱՊԱԿԱՆԵՄ + Երրորդ՝ թէ լինէին երկու սկիզբն հակառակ միմեանց, մի զմիոյ ստեղծուածս ապականեի. և ո՛չ լինէին արարածք ինչ: - 20-21. Ապա ուրեմն թէ չարն ապականիչ է այլոց, ուրև պատահի ապականէ՝ և զինքն ըստ որում չար է. ապա ուրեմն ոչ է՝ և ո՛չ կարէ գոլ չարն: - 22. Եւ թէ որ ասիցէ, ջերմն ապականէ՝ զցուրտ՝ և ինքն մնայ. սոյնպէս և չարն: - 22. Ասեմք առ այս եթէ՝ ջերմն ապականէ զցուրտ՝ և ինքն մնայ ի յենթակայն. զի եւթին է և որակ: - 22. Ասեմք զառաջինն թէ ո՛չ է է չար. զի ապականիչ և կորուսիչ է որպէս ցուցաւ. արդ՝ ընդ ապականել զայլսն՝ ապականէ և զինքն. և ո՛չ մնայ ի յեութեան: - 22. Իսկ չարն ըստ ենթակային էանայ և երևի, և ըստ ինքեան ոչ ընչանայ և ապականի. զի ո՛չ է է. և ո՛չ գոյ: - 23. Իմա՛, որպէս բրուտն կարէ՛ գործել անօթ ինչ, այլ ո՛չ երկինք, և երբեմն ի բարուջ և երբեմն ի չար և ապականեալ. այլ ըստ այսմ ո՛չ լինի աստուած: - 44. Իսկ ուղիղ՝ որպէս ապականեալք փոխին յիւրաքանչիւր տարերքս: - 142. Աշխարհ ո՛չ լինի ոչէ. և ո՛չ ապականեալն կոյս. և վասն թողութեան. յորս նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ: - 154. Դարձեալ ասեն՝ անկար է կուսի ապականելոյ լինիլ կոյս: - 162. Իսկ վասն երկրորդ հարցմանն թէ՛ անկար է կուսի ապականելոյ լինի կոյս: - 165. Ասելի է թէ՛ կոյսն և ապականելոյ են հակակայք ըստ ունակութեան և պակասութեան. որպէս երեսք և կուրութիւն. որոց ի լինիլն **համահետևին** երեքին սոքա. այսինքն ժամանակն, և մասն, և նոյն: - 165. Վասն որոյ կարէ կոյսն ապականիլ. և անկար է ապականեալն լինիլ կոյս: - 165. Եւ զի այս այսպէս է, յորում պոռնիկն է՝ անկար է լինիլ ոչ պոռնկեալ. և ապականեալն կոյս: - 165. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ թողութիւնն է ի զղջումն. և կարգն է ի յանձն ապականեալ. ապա ուրեմն իրաւի թէպէտ զթողութիւն ընկալաւ զղջմամբն, սակայն ի կարգն ո՛չ մտանէ ապականեալ և շրջեալ անձամբ և բնութեամբ, զորօրինակ բեկեալ և կցեալ անօթ՝ ո՛չ թի ի կարգ անարատիցն: - 166. Իսկ պոռնկութեան չափաւորն և անչափն մեղք են. որպէս մի՛ անգամ կոյսն ապականեալ՝ և մի՛ անգամ պոռնկեալ՝ կոչի պոռնիկ և ապականեալ: - 166. Ձի երբեմն էր որ ոչ էին. և այժմ են, և յետոյ ապականի: - 173. Չորրորդ՝ զի մասն ապականի, այլ բոլորն կեայ. որպէս իւրաքանչիւր անհատ մարդոյ և ձիոյ մեռանի, այլ բոլորն մնայ. այսպէս և տարերք: - 181. Եւ երկիրս անշարժ է տեղեալ, ետ սմա ապականիլ երեսօք. զի տեսեալ մարդիկ եղական և ծառայ իմասցեն զնոսա. և մի աստուածս կարծեսցեն և մոլորեսցին. որպէս ասէ նիւսացին ի գիրս կազմութեան: - 182. Չորեքտասաներորդ՝ մերձենալով նորոգէ, և հեռանալով ապականէ: - 186. Եւ յանգոյից, զի անցեալն ապականեալ է, և ապագայն ո՛չ է ի միջի, և ներկայն անզգայաբար անցանէ: - 198. Այսպիսի ժամանակ է յայտնապէս կեանք մեր. զի զոր ինչ ժամանակ կենցաղոյս չափէ բնութեամբ՝ ապականէ և փոփոխէ...: - 199. Ապականէ՝ և ծախէ: - 202. Եւ վասն առաւել և ազդու զօրութեան և ջերմութեան՝ զգոյացութիւն կենդանեաց և մարդկան առ որս դիպի ապականէ. և պատահմունքն քանակ և որակ մնան: - 204. Իսկ հուրս առ մեզ որ կապեալ է ի նիւթ՝ տկարն ունի զայրելն. վասն որոյ նախ զքանակն և զորակն ապականէ, և ապա զգոյացութիւն իրին: - 204. Եւ դարձեալ՝ զի ի գոլորշեաց է բաղկացեալ՝ արտաքին մասն հով է և գէշ, և ներքինն ջերմ և չոր. վասն որոյ զարտաքինսն պահէ՛, և զներքինսն ապականէ: - 204. Նմանապէս և կոչին փայտ. զի ի փտելոյ և յապականելոյ գոյանան այսպէս. յորժամ բորբոսի երկիր՝ նա՛ զարմատն ի վայր արծակէ և զբոյսն ի վեր: - 214. Եւ նոյնպէս զգայական մարմինք ի փտելոյ և յապականութենէ գոյանան. վասն այն և դարձեալ ապականի: - 214. Երկրորդ՝ և յորժամ մարդն ապականեցաւ մեղօք, վասն է՛ր ի դրախտէն հանէր զնա: - 222. Ձի ապականեալ մարդն ապականեցաւ դրախտին էր վայելչական: - 222. Արդ՝ եթէ մնայ հինն ընդ նորոյն հանապազ. նա՛ ծանրանայ. և ո՛չ կարէ զայն քան ամաց բազմութիւն պտղոցն կրել, և այսպէս լինին ամենայն ծառքն կոտորեալ և ապականեալ...: - 224. Իսկ թէ թափի հինն. այս լինի կամ յատակս ծառոցն ծորեալ և ապականեալ...: - 224. Ձի որպէս ջրհեղեղն ո՛չ եմուտ ի դրախտն զի ո՛չ էր ապականեալ մեղօք: - 225. Ձի երկիր անիծաւ և ապականեցաւ, և ո՛չ դրախտն: - 225. Վեցերորդ՝ զի յապականեալ նիւթոյն՝ զօրութիւն կենագործի: - 256. Երկրորդ՝ զի հատեալն ապականի. այլ հոգին անապական է և անմահ: - 257. Եւ մարգարեացաւ եթէ վասն մեղաց մարդկան երկիր կրկին ապականի ջրով և հրով: - 289. Ձի թէ նախ ջրով ապականեսցի պղնձի սիւնն մնասցէ. և թէ հրով՝ աղիւսն: - 289.

Նախ ցուցանել թե՛ զազիր են գործօք և բորոտեալ մեղօք. վասն որոյ գարշ կենդանեօք ապականեր զնոսա: - 334. Եօթներորդ՝ կարկուտն հրախառն. զի **բ** հակառակն միաբանեալ ջուր և հուր ի կորուստ ամբարշտացն և ո՛չ ապականէին զմիմեանս: - 334. և Երկրորդ՝ զի զանդրանիկ խորհուրդն աստուածպաշտութեան կորուսին յանձինս իւրեանց. վասն որոյ անդրանիկք նոցա մահացան և ապականեցան: - 334. Արդ՝ բնութիւնս մեր ի յադամ ապականեցաւ մեղօք. վասն այն որպէս նա՛ պատժեցաւ, նոյնպէս և մեք պատժիմք: - 351. Երրորդ՝ շնորհ ինչ տուեալ յաստուծոյ ի յօգուտ այլոց, ախտիւ ապականեն զնա՛: - 369. Երրորդ՝ զի ծերոյն լուծեալ են տարերքն ի միմեանց. և ապականեալ առողջութիւնն: - 377. Երրորդ՝ ի յեղծանիլ պատկերին աստուծոյ որ վասն փառացն աստուծոյ ստեղծաւ, ընդ նմին եղծան և ապականեցան ...: - 416. Եւ յետ այնորիկ սպանցի օծեալն. և իրաւունք ո՛չ իցեն ի նմա. և քաղաք և սրբութիւն ապականեսցի: - 449. Նախ՝ զի ո՛չ ապականիր կուսականն ամբողջութիւն: - 470. Դարձեալ ևս յայտնի. մահն զանձն քակե՛ և որոշե՛. իսկ ապականութիւն զբնութիւնն ապականէ և այլայլե՛: - 498. Եւ անապական պատարագեն զքրիստոս որպէս կանոնքն է առաքելոցն և կղեմայ. և դու ապականես ջրով և զայլն որպէս յառաջիկայո՛ր ասացի: - 548. Չի որպէս ի մեղանչել հոգւոյն ապականեցաւ մարմինն ադամայ...: - 567. Չոր օրինակ զանգուած ինչ թունիւք ապականեալ լինի. ամենայն հաց ի նմանէ նիւթեալք մահաբերք են: - 592. Նոյնպէս յապականեալ հօրէն ադամայ ամենայն ծնեալքն ապականեալք են: - 592. Չի առաւել յարմար է անապակ բաժակն անապական արեանն քրիստոսի, քան թէ խառնեալն ի ջրոյ և ապականեալն: - 595. Եւ թէ ասիցեն հակառակքն մեր, ո՛չ ապականի զինին զի սակաւ է ջուրն: - 595. Ապա ուրեմն թէպէտ և սակաւ խառնի ջուրն, բնութիւնք զինւոյն և ջրոյն ապականեցան. զի ո՛չ անապակ զինի է և ո՛չ պարզ ջուր: - 595-596. և ո՛չ ի բառնիլն ապականէ զկարգ եկեղեցւոյ. որ է վերջին օծումն. - 604. Չի յորժամ մեղօք ինչ սրբութիւնս մեր ապականի, կամ շարժի ոք ի հաւատոյ, վերստին կարե՛ հաստատիլ ի հաւատս, և դարձեալ կրկնել զխոստովանութիւն և զապաշխարութիւն: - 615. Երկրորդ, այժմ մարմինս մեր յապականացու հողոյ է և տարերց. վասն որոյ և ապականի դարձեալ. - 723. Չորրորդ, այժմ ի ծնողաց ապականացու ծնանիմք. վասն որոյ և ապականիմք: - 723. Զինգերորդ, ստեղծաւ մարդն հաւասար հրեշտակաց. և յորժամ մեղանչեաց՝ անասնոց հաւասարեցաւ ըստ դաւթի և ընդ նոսա ապականացաւ և պատժեցաւ. - 724. Յանմարմնոցն հրեշտակք և դէք. և հոգիք մարդկան. իսկ ի մարմնոց երկնային մարմինք և դ տարերք և մարմինք մարդկան. և այլք ամենայնքն ապականին և յիւրաքանչիւր տարերս ժողովին: - 727. Չի վերին մարմինք երկինք և լուսաւորք ամեննին անապական են. իսկ դ տարերք թէպէտ ըստ մասին ապականին, այլ ըստ բոլորին ո՛չ. - 727. Իսկ այլ ամենայն մարմինք շնչաւոր և անշունչ, տունկք և կենդանիք ամենայն ապականին վասն գ պատճառի: - 727. Նախ՝ զի ապականեցան տարերք վասն յանցանաց մարդոյն, պարտ է զի ընդ մարդոյն նորոգեսցին և նոքա: - 727. Նաև վկայե՛ մարգարէն «եղիցի երկիր նոր և երկին նոր». ապա յայտ է զի ո՛չ ապականին և խաւարին. - 728. Նախ՝ զի աշխարհս ջրով և հրով ապականեսցի ըստ մարգարէութեանն ենովքայ: - 731. Նախ՝ զի ամենայն որ ի չորից տարերց է՝ կրե՛ զապականութիւն. արդ խաչն փայտ է և ի չորից տարերց. ապա ուրեմն ապականի և նա՛: - 732. Երկրորդ՝ զի թէ մարդոյ մարմին որ է՛ բանական և կենդանի՝ ապականի մահուամբ. ապա ուրեմն և խաչն ևս ապականի զի ո՛չ կենդանի է և ո՛չ բանական: - 732. Իսկ երկրորդին այսպէս պատասխանեսցուք **ընդդիմայարակայութեամբ**. զի մարդոյ մարմին ապականի. վասն զի քակտի ի նմանէ կենդանացուցիչ նորին հոգին. - 733. Այսպէս և դ տարերք ըստ ինքեանց անապականք են. զի մասնաւորքն ի նոցանէ ապականին և դարձեալ ի նոսա խառնին. և այսոքիկ ըստ կամացն աստուծոյ են կամ մշտապէս: - 733. Արդ եթէ խաչն ապականի, ապա և արիւնն որ ի նմա: - 733. Երկրորդ և ապականեալ մասին: - 753. Չորօրինակ՝ յակն աղբեր խառնեալ ինչ՝ ապականեսցին բաժանեալ առուքն: - 776

ԱՊԱԿԱՆԻՉ + Իսկ չարն կորուսիչ է և ապականիչ: - 22. Ապա ուրեմն թէ չարն ապականիչ է այլոց, ուրև պատահի ապականէ՛ և զինքն ըստ որում չար է. ապա ուրեմն ոչ է՛ և ո՛չ կարէ գոլ չարն: - 22. Ասեմք զառաջինն թէ ո՛չ է չար. զի ապականիչ և կորուսիչ է որպէս ցուցաւ. արդ՝ ընդ ապականել զայլսն՝ ապականէ և զինքն. և ո՛չ մնայ ի յեութեան: - 22

ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ + Եւ ի յեութեան է. որպէս հիւանդութիւն ի յողջութեան, և ապականութիւն ի մարմնի: - 22. Եւ է չար՝ որ խառն է ընդ բարւոյ. և ի յեութեան գոյամայ. որպէս հիւանդութիւնն ի յողջութեան. ապականութիւնն ի մարմնի: - 22. Չի ի նըւագիլ ողջութեան՝ հիւանդութիւնն երկի. և ի

նրազիլ մարմնոյ ապականութիւնն պատահի: - 22. Եւ ծանիր զայս, զի որքան նրազի ողջութիւնն առաւելու հիւանդութիւնն. և որչափ նրազի մարմին առաւելու ապականութիւն. այլ յամենկին նրազիլ ողջութեան և հիւանդութիւնն կորընչի: - 22. Այսպէս և ապականութիւն: - 22. Քսաննամիերորդ՝ արդ՝ եթէ քրիստոս տոգէտ ունէր միտս, և տկար հոգի, և ապականացու մարմին և եկն քրիստոս զի բարձցէ զտկարութիւնս մեր. և լուսաւորեսցէ որ նստեաք ի խաւարի. և նա՛ է գառն աստուծոյ որ բառնայ զմեղս աշխարհի և զապականութիւն: - 99. Եւ արդ՝ տոգէտն զտգիտութիւն ո՛չ կարէ բառնալ. և ո՛չ մեղաւորն զմեղս. և ո՛չ ապականացուն զապականութիւն. և ո՛չ սոսկ մարդ զմարդ կարէ փրկել. զի սուտ է փրկութիւն մարդոյ: - 99. Ապա ուրեմն բարձօղն տգիտութեանց ո՛չ ունէր տգիտութիւն. և բարձօղն մեղաց և ապականութեանց ո՛չ մեղք և ո՛չ ապականութիւն: - 99. Հինգերորդ՝ ոչէ ասին նիւթականքն որ ի լինելութեան և յապականութեան են. զի երբեմն ո՛չ էին, և յետոյ ո՛չ լինելոց են: - 111. Երկրորդն՝ ո՛չէ և ո՛չ ասի. որպէս այլայլութիւն. և ապականութիւն. չար. ո՛չէ և ո՛չ ասի: - 123. Ապա յա՛յտ է զի կուսութիւնն է ունակութիւն. և ապականութիւնն պակասութիւն նմին: - 165. Այլ արդ՝ կուսութիւնն է ի կարելոյն որ ունի զգոլն և զչգոլն. իսկ ապականութիւնն է յանկարելոյն. որ ունի զմիմն և ո՛չ կարէ հակադարձիլ առ միւսն: - 165. Դարձեալ ասեմք, թպէտ զթողութիւն ընկալաւ իսկապէս, և զպատիժս կրեաց հատուցմամբն, սակայն մնաց կնիք ապականութեանն ի յանձն որպէս ասացաք: - 166. Է՛ որ միշտ ներգործութեամբ. որպէս աստուած. և է՛ որ միշտ զօրութեամբ. որպէս նիւթն և ժամանակ. և է՛ որ երբեմն զօրութեամբ և երբեմն ներգործութեամբ. որպէս այսոքիկ որ ի լինելութեան և յապականութեան են: - 169. Եւ է՛ եակ որ երբեմն զօրութեամբ է. որպէս այնոքիկ որ ի լինելութեան և յապականութեան են որք միշտ փոփոխին. որպէս մարդ և ոչխար և ծառ: - 173. Երրորդ՝ ի լինելութեանց և յապականութեանց. զի անպակասք են. ըստ որում հատեալ ի տարերաց՝ լինելութիւն է ա՛յլ եակաց. և ապականութիւն նոցա լնու զհատումն տարերաց: - 181. Եւ նոյնպէս զգայական մարմինք ի փտելոյ և յապականութենէ զոյանան. վասն այն և դարձեալ ապականին: - 214. Դարձեալ ասեմք թէ զոյացութիւն դրախտին բ իր է. այսինքն նիւթ և ապականութիւն: - 225. Արդ՝ վերջին հրովն յորում վառին երկինք և երկիր, ըստ նիւթոյ մասին պարզի. այլ ըստ ապականութեան մնայ անփոփոխ: - 225. Արդ՝ եթէ ծորումն ոչ լինէր՝ և ո՛չ ապականութիւն մարմնական, և ո՛չ ծնունդ ախտական: - 225. Հինգերորդ՝ զի հողն ապականացու է, զապականութիւն մարմնոյս մեր նշանակէ: - 229. Վեցերորդ՝ զի տեսցէ աղամ թէ յապականացու հողոյս անապական մարմին կազմեցաւ վասն փառաց. և յորժամ կորոյս մեղօքն եղև ապականացու, ինքն իցէ պատճառ ապականութեան իւրոյ: - 229. Ութերորդ՝ թշնամիք եղեն կիրք պատժոցն. այսինքն մահ՝ ապականութիւն տանջանք՝ հիւանդութիւնք՝ սով՝ և ծարաւ՝ և այլն ամենայն սոքա ի կրիցն են: - 277. Եւ քրիստոս մարմնով ի գերեզման և հոգւով ի դժոխս եմուտ և եբարձ զմահ և զապականութիւն: - 313. Նախ՝ սատանայ և անհաւատք աստուածութեան նորա. և մեղք և դժոխք հոգւոյ են թշնամիք. մահ և ապականութիւն մարմնոյն: - 316. Չմահ եբարձ մահւամբն, և զապականութիւն կորոյս յարութեամբն, անապական մարմնով յարուցեալ ի գերեզմանէն: - 317. Այսպէս և մարմին և արիւնն քրիստոսի՝ արժանաւորացն կեանք է և սրբութիւն. և անարժանիցն մահ և ապականութիւն: - 334. Ութերորդ, ապականութիւն է խմորն. վասն այն տէրն զանապական մարմինն իւր բաղարջով աւանդեաց: - 356. Դարձեալ՝ աղն նշանակէ՝ զբանն աստուած. որ զանհամութիւնս մեր համեմեաց, և զնեխեալ վէրքն ապականութեան մերոյ ողջացոյց: - 356. Հինգերորդ՝ հանգիստն կատարեալ հոգւով և մարմնով. որ է՛ փողոց հնչմունք. ազատութիւն յապականութեանց. ամ թողութեան և իւրաքանչիւր ուրուք ի ստացուածս իւր դարձումն. որ է՛ գործոց հատուցումն: - 372. Որ և միով հպմամբ ի լանջսն՝ մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել որ եբարձ զապականութիւնս ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 383. Եւ քացախ ո՛չ ուտել, զի ապականութիւն է: - 389. Եւ փոխանակ մօրն տարերք ամենայն. որ հեծեն և յոգոց հանեն վասն ապականութեան մեր ըստ առաքելոյ: - 400. Այլ և զապականութիւն և զդժխս. մարմնով և հոգւով կործանէր զամուրն սատանայի: - 424. Հինգերորդ՝ զընթացս մեղաց և զգործն որ է սկզբնական և ներգործական մեղք, և զգլուխն որ է՛ մահ և ապականութիւն, խորտակեաց քրիստոս...: - 426. Դարձեալ՝ մեղք սկզբնական խառնեցաւ ի յաճումն հիւթին. և յետոյ մահ և ապականութիւն: - 445. Եւ վասն կրից և մահու և ապականութեան բանք: - 455. Եւ յանցանելն զպատուիրանն՝ կործանեցաւ ի կորուստն ապականութեան: - 467. Չի էր պողաբերութիւն առանց ապականութեան կնքոյ: - 469. Երկրորդ՝ զի մի՛ ապականութիւն կրեսցէ մարմին բարձողին զապականութիւն: - 470. Որ

գապականութիւն և զմահ եբարծ աւերելով զնա և ազատելով զհոգիսն: - 489. Երրորդն ապականութիւն: - 496. Մեղքն է գործ. և մահն պատիժ. և ապականութիւնն հետևանք պատժոյն: - 496. Եւ գապականութիւնն հետևեցոյց բանսարկուն սատանայ: - 496. Իսկ ապականութիւնն վերջին. հետևեալ ի հնարից բանսարկուին: - 496. Արդ՝ երկրքին ծայրքն՝ այսինքն մեղքն և ապականութիւնն են պարզաբար և ամենևին չար անւամբ և իրօք...: - 496. ...զի մեղքն ի մահ հրաւիրէ, և ապականութիւնն յանգոյութիւն ճանապարհորդէ: - 496. Ապա յայտ է որպիսութիւն մեղաց՝ մահու՝ և ապականութեան: - 496. Իսկ տէր մեր ի մարդէղութեան իւրուն յայցսանէ եկամուտ կրից միայն զմահն կրեաց. իսկ զմեղս և գապականութիւնս ո՛չ կրեաց: - 496. Երկրորդ՝ զմահ կրեաց. զի ինքն եղ զմահն պատիժ ի վերայ մեր. իսկ զմեղքն և գապականութիւն բանսարկուն և ադամ արկին ի բնութիւնս. վասն որոյ զոր ինքն ոչ եղ՝ ո՛չ կրեաց մարմնով իւրով: - 496. Եւ թէ որ ասիցէ ապաքէն և գապականութիւնն աստուած եղ պատիժ ադամայ...: - 496. Ապա ուրեմն օտար արկածք էր ապականութիւնն, վասն այն ո՛չ կրեաց ի սուրբ մարմին իւր անապական: - 497. Երրորդ պատճառ, կամեցաւ բանն աստուած ազատել զմեզ ի մեղաց և յապականութեանց: - 497. Չի թէ կրեալ էր զմեղս և գապականութիւն, ո՛չ կարէր ազատել զմեզ. ինքն ի ներքոյ անկեալ կրից և ապականութեանց: - 497. Դարձեալ՝ ասեմք եթէ մահն ո՛չ է մեղք և ո՛չ ապականութիւն. այլ լուծիչ մեղաց և ապականութեան: - 497. Այսպէս և քրիստոս զմահ կրեաց և ի բաց ջնջեաց զմեղս և գապականութիւն ի մերմէ բնութենէս: - 497. և Դարձեալ ասեմք, մեղքն ապականութիւնն են առաջին և վերջին ծայրքն կրից. իսկ մահն միջին որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 497. Եւ ըստ այնմ որ սկիզբն է կենաց՝ ընդ դէմ է ապականութեանց: - 497. Չի ապականութիւնն տանի յոչգոյութիւն. իսկ մահն առաջնորդէ ի կեանս: - 497. Յաղագս որոյ զմահն կրեաց քրիստոս. զի այսպէս բարձցէ յերկուց կողմանց զմեղս և գապականութիւն: - 497. Եւ թէ որ ասիցէ, որպէս մահուամբ զմահ եբարծ, այսպէս և ապականութեամբ գապականութիւն: - 497. Չի որպէս մահուամբ զմահ եբարծ, և ապականութեամբ գապականութիւն, և անիծիւք զանէծք, և մեղօք զմեղս որպէս դու ժայթքես: - 497. Այսպէս և տէր մեր նմանեաւ, որպէս անիծիւք զանէծս՝ և մահուամբ զմահ եբարծ. իսկ հակառակաւն՝ անապական և անմեղ մարմնովն զմեղս և գապականութիւն ելոյծ: - 498. Ո՞րպէս ասեմք մահկանացու զմարմինն քրիստոսի առանց ապականութեան: - 498. Յայտնի՛ է ամենեցուն և առանց երկբայութեան՝ զի քրիստոս մեռաւ ըստ գրոց. և մահուամբ եբարծ զմահ և գապականութիւն: - 498. Վասն որոյ նախ ցուցանել պարտ է թէ ո՛չ նոյն է մահ և ապականութիւն: - 498. Եւ զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն յայտ է նախ ի գործոյն. զի ինքեամբ մահ ի ներքս մտեալ որոշէ՛ զհոգի և զմարմին. և այս է գործ նորա: - 498. Իսկ ապականութիւն այլայլութեամբն ի ներքս մտանէ...: - 498. Այսպէս մահն միայն հատանէ ի կենաց. և ապականութիւնն վերստին այլայլէ: - 498. Ապա յայտ է ի գործոյն՝ թէ դժնդակ է ապականութիւն քան զմահ: - 498. Դարձեալ ևս յայտնի. մահն զանձն քակէ՛ և որոշէ՛. իսկ ապականութիւն զբնութիւնն ապականէ և այլայլէ: - 498. Դարձեալ ի սկզբանէն ցուցցուք. մահն պատիժ է յարարչէն եղեալ. և ապականութիւնն ի բանսարկուէն արկեալ հետևանք մահուն: - 498. Դարձեալ՝ մահն խառնեալ է ընդ բարուոյ. և ապականութիւնն ամենևին չար. որպէս ցուցաւ ի զիրս քառասնօրեայ գալստեանն և մահուն սիմեօնի. ապա յայտ է թէ այլ է մահ և այլ ապականութիւն: - 498. Նախ որպէս ասացաւ՝ ապականութիւնն ծունդ է մեղաց՝ և մեղքն չար է. և մեղք ո՛չ կրեաց սուրբ մարմինն քրիստոսի. ապա ուրեմն անապական է: - 498. Երկրորդ՝ ապականութիւն և մեղք ո՛չ է գործ արարչի. այլ մեղանչականին ադամայ և արկածք բանսարկուին. վասն որոյ տէրն զարկուածս բանսարկուին ո՛չ հպեցոյց ի մարմինն իւր. ապա ուրեմն անապական է մարմինն տն: - 498-499. Երրորդ՝ ապականութիւնն ներգործէ՛ հակառակ արարչին. զի արարիչն յանգոյից գոյացուցանէ, իսկ ապականութիւնն զգոյսս ի յանգոյութիւն տարալուծէ և այլայլէ. վասն որոյ անապական է մարմին արարչին: - 499. Չորրորդ՝ ապականութիւնն ո՛չ բնութիւն է և ո՛չ մասն բնութեան: - 499. Այլ բանն աստուած զբնութիւնս մարդկային էաւ և միաւորեաց զմասունս նորին և ո՛չ գապականութիւն զի ո՛չ է բնութիւն. ապա ուրեմն անապական է: - 499. Հինգերորդ՝ ապականութիւն մեր մարմնոցս է՛ ի սերմանէ հոր ի ձեռն կնոջ խառնեալ...: - 499. Ասեմք առ այս՝ եթէ ո՛չ են նման մահկանացու և ապականացու ասելն. զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 500. Եւ գապականութիւնն ո՛չ կրեաց. ո՛չ կամաւ և ո՛չ ի հարկէ: - 500. Ասեմք առ այս, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա ադամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. և յետ մեղացն եղև ապականացու և կատարեալ. և երկի թէ ապականութիւնն

առնել կատարելալ զմարդն որ այլայլօղ է և ապականագործ: - 500. Դարձեալ ասեմք ըստ ձեզ, թէ յետ խաչին յապականութիւն փոխեցաւ մարմինն տեառն, ապա յառաջ քան զխաչն կատարելալ էր զի ապականացու էր. և յետ խաչին անկատար զի անապական եղև որպէս դուքդ ասէք: - 500. Այլ միաւորեալ ընդ ինքեան բաժանեաց զմեղս ի հոգւոյն և զապականութիւն ի մարմնոյն. որպէս հուր ընդ ոսկւոյ միաւորեալ բաժանէ զժանկն ի նմանէ: - 500. Դարձեալ ասեն նոքա, եթէ մարմինն քրիստոսի փոփոխէր ածելովն որ տեսալ է ապականութեան: - 501. Ասեմք թէ՛ աճումն մարմնոյն ո՛չ է ապականութեան ցոյցք, այլ հակառակ նմին: - 501. Ձի աճումն զզգայութիւնն զարգացուցանէ. իսկ ապականութիւնն ընդ դէմ նմին զգոյն ի նուազութիւն և յոչգոյութիւն փոփոխէ: - 501. Ապա ուրեմն աճումն ո՛չ է ապականութիւն: - 501. Դարձեալ ասեմք, փոփոխումն և աճումն հասակին ո՛չ եթէ ապականութեան էր ցոյցք. այլ զի զճշմարիտ մարդեղութիւնն հաստատեսցէ ընտել սովորութեամբ մեր որ ի տղայութենէ զարգանամք: - 501. Դարձեալ ասեն նոքա, կաթնասուն եղև և կերակուր եկեր. և այս մասն է ապականութեան: - 501. Ասեմք եթէ, կերակրիլն ո՛չ է մասն ապականութեան. ուստի յայտ է զի ադամ նախ քան զյանցանելն ի դրախտին կերակրիւր և ո՛չ էր ապականացու. այլ անապական: - 501. Ասեմք եթէ, ապականութիւնն յետ յանցանացն եմուտ ի բնութիւնս: - 501. Արդ՝ եթէ յանմեղութեանն ապականացու էր ադամ, ապա յառաջ քան զմեղքն էր դատապարտեալ ընդ ապականութեամբ: - 501. Եւ դարձեալ ասեմք, թէ կերակուրն մասն է ապականութեան, զոր յանմարմնութեանն եկեր առ արբահամ զի՞նչ ասէք: - 501. Եւ դարձեալ ասեմք. տերն մեր՝ մարդեղութեամբն եկն զապականութիւն մեր յանապականութիւն փոխարկել. և զիա՞րդ ինքն կրէր զապականութիւն: - 502. Ձի ապականացու զապականացու մաքրել ո՛չ կարէ. այլ անապական մարմնովն եղև մաքրիչ տերն մեր ապականութեան մերում: - 502. Դարձեալ ասեմք, եթէ միով հպմամք լանջացն յիսուսի մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել բարձօղն ապականութեանց ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 502. Դարձեալ ասեն նոքա թէ՛ խոցուածն և արիւնն և այլն ցուցակ ապականութեան են: - 502. Ասեմք, եթէ խոցուածն և արիւնն ցուցակ ապականութեան են, ապա և զայս խոցուածս եցոյց յետ յարութեանն...: - 502-503. Դարձեալ՝ եթէ առհասարակ սոքա՝ կերակուր՝ արիւն և խոցուածք և մահ՝ ապականութիւնը են որպէս դու ասես, և փրկութիւն աշխարհի սոքօք ներգործեցաւ. այսինքն չարչարանօք՝ մահուամբ և խոցուածովքն: - 503. Ապա ապականութիւնն փրկեաց զմեզ. զնա կարողալի է փրկիչ. այսինքն և զապականութիւնն և ո՛չ զքրիստոս: - 503. Հինգերորդ՝ մահու մահն էր դժոխքն. զի մահ մարմնոյն՝ ապականութիւնն է, և մահ հոգւոյն՝ դժոխքն. ըստ որում վճիռ հատաւ ադամայ մահու մեռանիլ: - 506. Այլ արդ՝ տերն մահուամբ զմահ մեռոյց որ է՝ դժոխքն այժմ. և յարութեամբն եբարձ զապականութիւն մարմնոյ ի հանդերձեալն. ապա ուրեմն աւերեաց զդժոխս: - 506. Եւ ժողովէին հարքն սուրբք խլիչք ապականութեան, և սրբէին զեկեղեցի սուրբ: - 544. Ձի որպէս ի մեղանչել հոգւոյն ապականեցաւ մարմինն ադամայ և եղև **դիւրասահ** առ վավաշոտ ցանկութիւնն. այսպէս և սերեալ մարմինն քարշելով ընդ ինքեան զապականութիւնն աղտեղացուցանէ զհոգին: - 567. Երկրորդ՝ զի կուսութեամբ ծնանի առանց ապականութեան. և զայս պատճառէ՝ հոգին սուրբ և միւթ ջրոյն զի հեղուկ է: - 590. Իսկ մեք դասք ուղղափառաց խոստովանիմք զկուսածին մարմինն քրիստոսի առանց ապականութեան. - 597. Բոլորապէս դ. է. այսինքն Նախ ըստ տարերց ի լինելութիւն և յապականութիւն: - 663. ...այսպէս և քար տապանիս մեր լիցի. նշանակէ՛ զանապական յարութիւնն. որ վիմածին լինիմք և առանց ապականութեան որպէս քրիստոս. և ո՛չ հողածին ապականացու որպէս զառաջին ադամն: - 679. ...և յարութեամբն եբարձ զապականութիւն որ է՝ խայթոց նմին: - 706. Ձյղանալն ապականութեամբ և կուսութեամբ ասեն. թէ ի ներքինեաց առանց խառնելոյ ի ներքս անցեալ յղութիւն առնէ: - 706. այլ յորժամ բոլոր արարածք ազատեսցին յապականութենէ ծառայութեան որպէս զրէ՛ հռօմ յայնժամ և մարմինք մարդկան յանապականութիւն վերափոխեսցին: - 717. Որպէս լոյս արեգակն անցանէ ընդ երկինս առանց ապականութեան. և որպէս քրիստոս յարեաւ մարմնով ի գերեզմանէն վիմովն կնքելով. և եմուտ առ աշակերտսն դօրքն փակելովք: - 722. Եօթներորդ, մահն և ապականութիւն ծնունդ է մեղաց. - 724. Նախ՝ զի ամենայն որ ի չորից տարերց է՝ կրէ՛ զապականութիւն. արդ խաչն փայտ է և ի չորից տարերց. ապա ուրեմն ապականի և նա՛: - 732. Եւ թէ ի ներքուստ շաղախմունք ապականութեան, ի վերայ հաւատոյն յեցցես և ո՛չ անկցիս: - 770. Իսկ յանցանել նորա՝ կորոյս զամենայն. ո՛չ միայն զխոստացեալն, այլ և զպարգևեալն. զի ըստ որում յանմեղութենէն մեղանչական գտաւ, այսպէս մահու և ապականութեան գրաւեցաւ: - 776. Նմանապէս և բոլորս մարդկութիւն կրեցին

գապականութիւն ի նոյն ադամայ. ծնունդ գոլով նորին ցանկութեանն: - 776. Զի անապական մարմնով եղաւ ի գերեզմանի. բառնալով գապականութիւն նախնոյն. և իջանելով ի դժոխս՝ եբարձ գապատիժ նորին: - 776. Այլ ո՛չ զամենայն պակասականքն կրեաց քրիստոս. որ է՝ հիւանդութիւն մարմնոյ և ապականութիւն. կամ մեղք հոգւոյ և տգիտութիւն: - 781

ԱՊԱԿԻ + Ոմանք ձեղուն ասեն յապակէ շինեալ: - 294. Նախ՝ զի հուր աստուածութեանն կիզոյր գնա՛. որպէս ջուր ի մէջ ապակոյ ի տապոյ արևուն պակասի: - 383. Չորրորդ ի պնդութենէն թափանցիկ լինի. այսպէս և երկիր իբրև գապակի: - 728

ԱՊԱՅՐՈՋԱՆ + Եօթնասուննդ, Գիր ապահարզանի: - 285. Զի՞նչ էր գիրն ապահարզանի: - 400

ԱՊԱՇԱԷՄ + Իսկ գործ մեղացն բերէ յինքն գտրտմութիւն, գստրջանք, գապաշաւ, և զերկիւղ: - 557

ԱՊԱՇԱԷՍ + Եւ ըզկուրծսն բախելն, որ բնաւորեալ է կանանց յապաշաւելն զկուրծսն բախել և ողբալ: - 628. Այլ և աստ ապաշաւելն ոչ ինչ օգտեալ. որպէս և անդ ո՛չ լսողաց բերանով հաշեալք. որ և ո՛չ գոյր անդրէն դառնալ. և ո՛չ կարի յօժարացն շահավաճառ եղեալ. ո՛չ գիւտ և ո՛չ ողորմ. հանգոյն յիմարացն օրիորդաց: - 789

ԱՊԱՇԽԱՐԱՆ + Զի թէ մարմնապէս տեսանես. ուրախութեան էր ժամանակն գալստեան և ո՛չ սգոյ որ է պահք և ապաշխարանքն: - 44. Եւ այսպէս խնդրի ապաշխարանքն. որ պատճառէ՛ գյաւիտենական կեանքն: - 160. Եւ պարտ է որ ապաշխարանքն լինի առ ոստ քահանային: - 601. Եւ յետոյ դնէ ապաշխարանք թէ զինչ կերպիւ պատեհ է. պահք. թէ աղօթք. թէ ողորմութիւն. պատարագ. և այլ զինչ գոր կարօղ իցէ. - 602. Եթէ խոստովանութեամբ թողի մեղքն, վասն է՞ր դնի ապաշխարանքն: - 602. Այլ գապաշխարանքն դնէ կանոնքն, զի ցանկ և պարիսպ է մեղաւորին. - 701

ԱՊԱՇԽԱՐԵԼԻ – Եւ արդ՝ անգիտութեամբն ներելի՛ է. իսկ գիտութեամբն ապաշխարելի. իսկ չարութեամբ մեղքն է պատժելի. կամ աստ ժամանակեայ, կամ անդ յաւիտենական: - 701

ԱՊԱՇԽԱՐԵՍ + Ռուբէն օրհնի, զի ապաշխարեաց: - 285. Նախ՝ զի դարձցին և ապաշխարեսցեն: - 324. Իսկ որ վասն մեղաց նաշի իւղ և խունկ ոչ դնէին. զի տրտմութիւն և խաւար է մեղքն, և գարշ հոտ գայ ի խղճմտանացն մինչև ապաշխարեսցէ: - 357. Նոխազք՝ դարձեալքն ի մեղաց և ապաշխարեալք: - 374. Եւ հինգ մասն տուգանքն՝ և խոյն՝ այն է, որ եւ զգայարանօքս ապաշխարենք: - 384. Երրորդ՝ ներելի մեղքն և փոքր՝ թէ ո՛չ ապաշխարի, լինի մահու չափ և անթողի: - 385. Ուխտաւոր է որ ապաշխարէ վասն մեղաց: - 389. Այն է որ թէ ի մասանց հոգւոյն և մարմնոյն այսինքն բանի՛ ջասմամբ՝ և ցանկութեամբ, կամ աչօք կամ լսելեօք կամ այլ ինչ գործով մեղանչէ դարձեալ, ուխտն ո՛չ եղև ամբողջ. դարձեալ նոր պարտ է ապաշխարել: - 390. Երկրորդ՝ զի ապաշխարեաց ռուբէն: - 409. Եւ տենս, զի և զղկի՛ օրհնեաց. վասն զի ապաշխարեաց ի յարենէ սիկիմացւոց ի յարիւն եղբարցն **որթապաշտից**: - 409. Իսկ շմաւոն ո՛չ էր ապաշխարեալ, վասն որոյ ո՛չ օրհնեաց: - 409. Յորոց յայցանէ յայտ է, զի եթէ ապաշխարեալ լինի արգելեալն. կամ վախճանեալ է կապօղն. այլ ոք որ գերագոյն է կամ հաւասար կապողին, կարէ՛ արձակել զնա՛: - 409. Նախ՝ ի յոյս թողութեան մեղուցելոց. զի և մեք զղջացեալ ապաշխարենք զմեղս: - 433. Այլ աստ ասէ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւթի եղև հատուցումն մեղացն. այլ և պարտք բարեաց առ աստուած ի ցոյց օրհնի ամենայն ապաշխարողաց: - 434. և Ոտք՝ կրօնաւորք և ապաշխարողք. որք կրեն զճանրութիւնս օրինացն: - 534. Դարձեալ ևս յայտնի. որ խորհրդովն է պղծեալ՝ ո՛չ կարծէ զինքն մեղանչական գոլ. այլ ի գործ մարմնոյն իմանայ զչարիս իւր զղջայ և ապաշխարէ: - 558. Մեղքն այն է՛ յորժամ ի կրօնս լինի ոք և զթէ՛ մեղօք և դարձեալ ապաշխարէ: - 564. Նոյնպէս զ կերպիւ պարտիմք ապաշխարել: - 601. Իսկ յորժամ քահանայն լաւ քննէ զխղճմտանքն ժողովրդեանն. խորհի վասն ապաշխարութեանն թէ ո՞րպէս կարէ ապաշխարել...: - 601. Մին է որ նախ խոստովանին և յետոյ ապաշխարեն...: - 602. Եւ երկրորդ խոստովանութիւնն է՛ որք նախ ապաշխարեն պահօք և ճգնութեամբ...: - 602-603. Ապա թէ և գապաշխարողքն ի թիւ կալցես, Կաթողիկոսն լինի ժերորդ. որպէս աստուած ժերորդ է ի վերայ թ դասուց հրեշտակաց: - 608. և վասն առանձին գլորման՝ պարտ է առանձնակի աղօթել և ապաշխարել: - 623. Վեցերորդն չարչարանաց պատիժ չարչարեցելոց. և ապաշխարողաց թողութիւն...: - 630. ...նշանակէ զհանգիստ ապաշխարողաց. որք յուրբաթի յանցեաք ընդ ադամայ. ի շաբաթի հանգչիմք ընդ քրիստոսի: - 648. ...դ ամ ապաշխարեսցեն...: - 652. Եւ թէ ազատ ոք է և ո՛չ կարէ ապաշխարել, - 652. ...այլ է ամ ապաշխարեսցէ...: - 652. Իսկ ապաշխարողսն կարգել. և դարձեալ ի մեծի եւ շաբաթի աւուրն արձակել...: - 658. ...և ո՛չ կարացին բովանդակ ապաշխարել...: - 683. Եւ թպէտ ամենայն մեղաւոր

զղջանայ յետ մահու, այլ ո՛չ կարէ ապաշխարել...: - 684. Արդ՝ եթէ մեռեալք ո՛չ խոստովանին և ո՛չ օրհնեն. ապա և ո՛չ ապաշխարեն և ո՛չ քաւեն ըստ ինքեան զմեղս: - 699. ...այսինքն ո՛չ դառնայ յայժմու վարս աշխարհի և ո՛չ ապաշխարել կարէ ասէ մեկնիչն: - 699. Հաւատացեալ արդարք. որք ըստ օրինաց հնոյն կամ նորոյս գործեցին զարդարութիւն. կամ որք սխալեցին և ապաշխարեցին զմեղս զղջմամբ խոստովանութեամբ պահօք աղօթիւք ողորմութեամբ և այլովք: - 739. Ութերորդ, այլ և զղջացեալքն զերեսնաւորն. և խոստովանեալքն ըզկաւորն. և ապաշխարեալքն հատուցմամբ՝ զհարիւրաւորն: - 758. Իսկ եթէ բաղդատելով ոք ասիցէ, թէ ի մարմնի գոլով ապաշխարեալ սրբեցաւ նա ի ներգործականէն իւրմէ մեղաց. և այս ո՛չ ուրեք երկի ցոյցք ի գիրս սուրբս: - 775-776. Մեղքն աղանայ է՝ ներգործական ինքեան. այլ ապաշխարեաց ի մարմնի գոլով: - 778

ԱՊՈՍՏՈՒՆԱՐԻՈՒԹԻՒՆ + Երկայնութիւն է համբերութիւնն. որով տանի զչարսն. և վասն անտես առնէ զմեղս: - 129. Զի աստուած փոխանակ ապաշխարութեան զմահն կամեցաւ...: - 149. Երրորդ՝ ըստ դամասկացւոյն՝ հրեշտակն ո՛չ է ընդունակ ապաշխարութեան. նմին իրի և ո՛չ թողութեան: - 151. Դարծեալ ասեմք թէ ո՛չ միապէս է մեղքն նախ քան զշնորհքն և յետ շնորհացն. զի առաջինն անգիտութեամբ էր, և վերջինն գիտութեամբ. և առաջինն հաւատովք սրբի, և վերջինս ապաշխարութեամբ և սրբութեամբ: - 166. Իսկ ապաշխարութիւնն կրկին. զի կնիք ո՛չ է. և վերջին է սրբութիւն: - 166. Ապա ո՛չ է նմանապէս ամենայն մեղաց զղջումն և ապաշխարութիւն: - 166. Դարծեալ մեղաց և ապաշխարութեան: - 186. Երկրորդ՝ զի մարդիկք բազում ամս յաճախէին ի մեղս յուսով վերջին ապաշխարութեանն. և յետոյ սովորեալ ի մեղս ո՛չ կարէին դառնալ, ամենքին կորնչէին: - 292. Երրորդ՝ զի թէ և դառնային մերձ ի մահ, ամենայնքն ընդ ապաշխարութեամբ մեռանէին. և ո՛չ որ արդարութեան պսակին արժանաւորէր: - 292. Եւ թէ լան և զղջան բոլոր սրտիւ ի ձեռն ապաշխարութեան զտանեն վերջստին զշնորհն անդրանկութեան, և հասանին թողութեան մեղաց: - 309. Եւ զոսկին ետուն յապաշխարութիւն, որք ետուն զոսկի որթոյն: - 344. Հինգերորդ՝ ի խորհուրդ սրբութեան. զառաջինն պարզեւ՝ աւազանաւն. և յետ մեղանչելոյն ապաշխարութեամբ և վաստակօք պարզեւ՝ զնոյնն: - 350. Վասն մեղաց է՝ որ խոստովանութեամբ արտաքոյ ելեալ ի մեղաց և ապաշխարութեամբ քաւեմք զմեզ ներքին խորհրդով և արտաքին գործով: - 362. Եւ ողջակեզ սրբութեան է՝ յետ ապաշխարութեան զբարիս գործել. և զբովանդակ զհոգի և զմարմին մեր նուիրել աստուծոյ: - 362. Տասներորդ, սրբի բորն դեղով. ջնջի և մեղքն ապաշխարութեամբ: - 367. Այսինքն յորժամ խոստովանին և փոխին յապաշխարութեան վարս, պատառեն զմեղս և սրբին ի գործեցեալ մեղացն: - 367. Եւ ի դարծեալ երկին դարծեալ լուանալ, այն է՝ որ դարծեալ խոստովանիմք և կրկնեմք զերկն ապաշխարութեան մինչև նկարեսցի ի մեզ քրիստոս: - 367. Իսկ թէ ի հանդերձն յայտնի մեղանչեմք առանց ապաշխարութեան, լուցկի առնէ հրոյն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 368. Կրկին հաւն կենդանի սուրբ՝ նշանակէ՝ զհոգւոյ և զմարմնոյ կենդանութիւն ի ձեռն ապաշխարութեան: - 368. Կենդանի ջուրն՝ սրբութիւն ապաշխարութեանն: - 368. Որ զգործեցեալ մեղս ապաշխարութեամբ քաւեմք. ճնշելով զանձինս մեր պահօք: - 373. Դարծեալ՝ մոխիր և ջուրն՝ նշանակէր զարտասուս և զխոնարհութիւն ապաշխարութեան որով սրբիմք: - 383. Երրորդ, զղջումն՝ խոստովանութիւն՝ և թողութիւնն նախ է. և ապա՝ այլ գործք ապաշխարութեան: - 384. Զի պահքն և աղօթքն խոյ է աստուծոյ. և ողորմութիւնն տուգանք. և ամենայն ապաշխարութիւն սոքօք կատարի: - 384. Երրորդ՝ յորժամ ի խոստովանութիւն և յապաշխարութիւն գայ, լինի ներելի և ակամայ. զի թէ նախ քան զմեղանչելն ակամայն, և եթէ յետ մեղացն ակամայն, լինի զղջմամբն ներելի և թողելի: - 385. Եւ այս է զերծուլն, զառաջին գործեալ մեղքն սրբել խոստովանութեամբ. և զապաշխարութեան գործն մատուցանել աստուծոյ: - 389. Ապա յայտ է՝ զի որ ընդ ապաշխարութեամբ է և կրօնաւոր, ի զինոյ ի մրգոյ և ի մսոյ պահեսցէ: - 390. Եւ այն որ քննէին ծերքն՝ խոստովանիլն է. և ապա՝ դնէին ի քաղաքն, ապաշխարութիւնն է: - 392. Եւ քահանայի մահն՝ պատարագն քրիստոսի է. մինչ վճարեսցի կանոն ապաշխարութեանն և ապա արժանասցին հաղորդելոյ: - 392. Եւ **գ** քաղաք՝ **գ** տեսակ ապաշխարութեան: - 392. Եօթներորդ՝ արևմուտք մեղք և տգիտութիւնն է. զոր թողեալ դառնամք առ աստուած ապաշխարութեամբ: - 395. Զի ըստ սրբոյն եփրեմի՝ ապաշխարութիւնն է վճարք մեղաց և նիւթ պսակաց: - 413. Դարծեալ անցեալ ընդ ապաշխարութիւն և սատակեալ զորդիսն բելիարայ, ապա՝ ժառանգեսցեն զարքայութիւնն երկնից ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 419. Եւ այս գիտելի է, զի ամենայն խոստովանելոց թէ կատարեալ թէ անկատար, պարտ է կարգել

գապաշխարութիւն. այսինքն զհատուցումն փոխարինաց: - 432. Սոյնպէս և շնորհք ապաշխարութեան նորոյս առաւել է քան զինոյն...: - 433. Չի մի և նոյն ապաշխարութիւն է՝ հատուցումն մեղաց, և նիւթ բարեաց առ աստուած: - 434. Եւ գիտելի՛ է, զի ապաշխարութիւն աստի կենացս՝ է՝ հատուցումն և պսակ բարեաց...: - 434. Դաւիթ յետ յերկուց ամաց ետես զաբիսողոմ. և տէրն զմեղաւորս յետ ապաշխարութեան հոգւոյ և մարմնոյ. այլ և յետ աստեացս և մահու տեսանէ ի դատաստանին: - 438. Երկրորդ՝ զկանոնս ապաշխարութեան նշանակէ զոր խոստովանահայրն կարգէ. զի թէ յանցանէ որ՝ մեղանչէ՛: - 439. Այլ և զառաւել գութն հեթանոսաց տեսցէ. որպէս յօնան զնինւեացւոցն ապաշխարութիւն: - 444. Եւ շուրջ զնովաւ հրեշտակք ամենայն ոչ հաւանեցան. զի նոքա զամենայնն ճշմարիտ խօսին. և բարի առնեն մարդկան. և յապաշխարութիւնն խնդան. իսկ սուտ խօսիլն և չար առնելն և ի վիշտս ուրախանալ՝ դիւացն է որ եմ չար հոգիքն: - 444. **Եւ յորժամ զղջանամք ի մեղաց՝ նախ խոստովանութեամբ շինենք զտաճար սրբութեան մերոյ.** և ապաշխարութեամբն որ է՝ փոխարենքն կանգնենք զպարիսպն եօթնիւք զգայութեամբք: - 448. Իսկ զգիր քրիստոնէից զոր յետ աւագանին մեղանչենք և գրենք զյանցանս, զայն պատառէ ապաշխարութիւնն. որ է՝ զղջումն սրտի և խոստովանութիւն լեզուի և հատուցումն գործոց մարմնոյ: - 482. Չորրորդ՝ մկրտութիւնն յովհաննու որ մկրտէր ի յապաշխարութիւն. զի կարասցեն ընդունել զհոգւով մկրտութիւնն. վասն այն **յառաջէր** և սրբէ՛ր ջրովն: - 488. Վեցերորդ՝ մկրտութիւն որ ապաշխարութեան է և արտասուաց և յոյժ տաժանելի: - 488. Երեսունը, վասն ապաշխարութեան և արձակման մեղաց: - 526. Եւ թէ վասն է՞ր է ապաշխարութիւն: - 526. Եւ գրեցին ապաշխարութեամբ խոստովանութիւն. և եղին ի տապանին դադայ՝ յեկեղեցւոջ սուրբ վկային դեմետրեայ: - 543. Չադամայ ապաշխարութիւնն: - 545. Ութերորդ, ո՛չ ասաց՝ թէ խնդրեսցէ ապաշխարութեամբ՝ արգելից զգութ և զողորմութիւն. այլ թէ՛ «ո՛չ թողցի». որով յայտ է թէ առանց զղջման և տանջանաց ո՛չ թողցի: - 566. Առ աստիճանս այս պարունակի է խորհուրդ եկեղեցւոյ. որ է՝ Սկրտութիւնն. Դրոշմն. Պատարագն. Ապաշխարութիւնն. Կարգ քահանայութեանն. Պսակն. և Օծումն: - 573. Եւ որ կարգեն առ ինքն. որպէս ապաշխարութիւնն և անմեղութիւնն: - 578. Չորրորդ ապաշխարութիւնն: - 587. Չորրորդն ապաշխարութիւնն. որ է՝ վերստին կանգնելոցն, որք անկանին մեղօք և վերստին կանգնին ապաշխարութեան գործովք: - 587. Ապաշխարութիւնն է՝ խորհուրդ արդարութեան. զի ի ձեռն զղջման և խոստովանութեան և այլոցն արդարանամք ի մեղաց: - 587. Ապաշխարութիւնն ընդ դէմ ներգործական մահու չափ մեղացն. և Օծումն ընդ դէմ ներելի մեղացն: - 587-588. Չի՞նչ է ապաշխարութիւն: - 601. Ապաշխարութիւնն է ցաւիլ վասն մեղացն զոր գործեաց. - 601. Դարձեալ ապաշխարութիւն է վասն անցեալ չարեացն լալ. և լալովն վերստին այլ ո՛չ առնել: - 601. Եւ ապաշխարութիւնն գ բաժին ունի. այսինքն զղջումն սրտի. խոստովանութիւն բերանոյ. և ապաշխարութիւն գործով: - 601. Իսկ յորժամ քահանայն լաւ քննէ զխղճմտանքն ժողովողեանն. խորհի վասն ապաշխարութեանն թէ ո՞րպէս կարէ ապաշխարել...: - 601. ...այլ ապաշխարութիւնն ամբարէ՛ զբարիս ի հոգին զի պսակեսցի: - 602. ...այլ ապաշխարութիւնն ցանկ է և պարիսպ ապագային զի մի՛ ևս գործեսցէ: - 602. ...այլք սոքա ընդ ապաշխարութեան պատժոց են և ոչ հաղորդին...: - 602. Նաև կատարեալ խոստովանութիւնն ունի զերիս մասունս ապաշխարութեան: - 603. Չորրորդ՝ եթէ անփոյթ արար և մոռացաւ զկարգեալ ապաշխարութիւն փոխարինացն, պարտ է կրկին խոստովանիլ. - 603. Այս քան ի կարճոյ վասն ապաշխարութեան: - 603. Չի յորժամ մեղօք ինչ սրբութիւնս մեր ապականի, կամ չարժի որ ի հաւատոյ, վերստին կարէ՛ հաստատիլ ի հաւատս, և դարձեալ կրկնել զխոստովանութիւն և գապաշխարութիւն: - 615. Այլ գիտելի է, զի գ է արտասուքն հոգևոր. մին վասն մեղաց. որ է՝ ապաշխարութիւն: - 620. Իսկ ի պահս ո՛չ խունկ և ո՛չ օրինութիւն. զի ընդ ապաշխարութեամբ ենք, ո՛չ իշխենք զոհանալ և ո՛չ ունիմք անուշահոտ վարս: - 628. Նախ՝ երեխայքն ուխտեցին հրաժարիլ ի սատանայէ. և ի մեծի զատկին մկրտելովն իսրայէլ. և ապա ուխտ ապաշխարութեան պահոցն. և յարութեանն տեսանել զքրիստոս. աստ և անդ: - 629. Իսկ զմիջին ժամանակն ապաշխարութեամբ քաւեալ միաւորեցաւ: - 630. Նախ՝ մեծն մեսրոպ ըզկարգն ապաշխարութեան. և սուրբն սահակ զաւագ շաբաթեանն: - 637. Իսկ պահքն սուգ է և ապաշխարութիւն վասն յանցանաց **նախաստեղծիցն**...: - 650. Դարձեալ՝ որ քան ենք ի պահքն՝ ընդ ապաշխարութեամբ ենք և ո՛չ ենք արժանի տօնել սրբոց. - 650. ...այլ յորժամ ապաշխարութեամբ քաւենք՝ տօնենք. եթէ տէրունական և եթէ սրբոց: - 650. Չի ընդ ապաշխարութեամբ ենք վասն յանցանաց մեր, - 650. Արդ՝ ի յերկրի մեղանչեալք՝ դարձեալ ապաշխարութեամբ անդ ժամանենք: -

663. Ութերորդ, գ պսակ տայ աստուած արդարոցն. մին զկուսութեան. և մի զողջախոհութեան. և միս գապաշխարութեան...: - 675. Նաև երիւք լինի թողութիւն մեղաց. այսինքն զղջմամբ խոստովանութեամբ և ապաշխարութեամբ. որ լինի մտօք բանիւ և գործով: - 681. Այլ յորժամ սիրտն կապեալ է ի մեղս աշխարհի և ոչ կարաց ապաշխարութեամբ քաւել, ո՛չ մտանէ յարքայութիւնն երկնից: - 683. Արդ՝ եթէ ճշմարիտ է մարգարէն և առաքեալն, զի ահա՛ աստ է ընդունել գապաշխարութիւն և փրկել զհոգիս. - 698. Ութերորդ, ապաշխարութիւնն խնդրէ մարմնական տանջանք ի մարմնական գործիս: - 699. Այլ և պարտի ապաշխարութիւնն կամաւ գոլ. իսկ ի քաւարանն հարկիւ տանջի: - 699. Նախ եթէ ի խոստովանութիւն մեղացն մնայ պատիժն զոր ապաշխարութիւնն քաւէ. որպէս յայտ է ի կանոնս...: - 701. Ճանապարհ կեանս այս. և ոսոխ մարմինն. և դատաւոր միտքն. դահիճ խիղճ մտացն որ չարչարէ՛ զհոգին և ոչ ազատէ մինչև զամենայն պարտսն վճարեսցէ ապաշխարութեամբ: - 704. Եւ յետ այնորիկ ոչ առ ժամայն գայցէ տէր ի դատաստան. այլ տացի խաղաղութիւն աւուրս խե. առ ի հանգիստ սրբոցն և ի յապաշխարութիւն թիրելոցն: - 709. Եւ զորօրինակ զկնի մկրտութեանն սկզբնական մեղքն ոչ երևի. նոյնպէս զկնի ապաշխարութեան ներգործական մեղքն ծածկի և կորնչի. - 714. և Եօթներորդ կոչի հնձան եկեղեցի սուրբ. ուր ամենայն առաքինութիւնք մեր ժողովին. ու ճնլէ ապաշխարութեամբ և բաշխէ՛ զգինի շնորհաց. - 749. Եւ յերկոտասան ամիսս, զի յետ մեղանացն վերստին պտղաբերի ապաշխարութեամբ: - 765. Եւ թէ այս ո՛չ է գրեալ, նա՛ և ո՛չ այն եթէ մեղանչեաց ուրէք զամենայն կեանս իւր բաց ի միոյն. և ո՛չ մեղանչելն կրկին՝ ապաշխարութիւն է առաջնոյն: - 778. Եթէ յարդեան ժամանակիս հաւատարիմ է, զի որ ոք և իցէ յանցաւոր, եթէ զղջասցի և ատեսցէ զմեղս ըստ մարգարէին՝ խոստովանութեամբն առնու զմաքրութիւն և զվարձս ապաշխարութեան: - 778. Երկրորդ, ապաշխարութեան ժամանակն ընդունելի է. իսկ որ քան մարդ է ի մեղս՝ ո՛չ է հաճոյ աստուծոյ: - 780. Իսկ թէ որ ի կեանս յայս զղջասցին ատելով զմեղս և խոստովանին, առցեն զվարձս ապաշխարութեան որ է՝ թողութիւն մեղաց. առանց երկբայութեան է այս: - 780. Երրորդ՝ զի կարօտ է նիւթոյ ապաշխարութեան: - 780

ԱՊԱՇՆՈՐԳ + Իսկ եզր աստ ցուցանէ զնոսա սուտս և ապաշնորհս...: - 28. Ապաշնորհ և ապերախտ: - 285. Զի՞նչ է ապաշնորհն և ապերախտն: - 406. Այսու ամենայնիւ ապաշնորհ և ապերախտ լինի ոք եթէ աստուծոյ և եթէ մարդոյ: - 406

ԱՊԱ ՈՒՐԵՄՆ + Ապա ուրեմն յայտ է՝ զի բանն զիրն ո՛չ կարէ ճշմարտել...: - 9. ...ապա ուրեմն ո՛չ է հարկաւոր պատճառ շարժումն աստեղաց: - 10. ...ապա ուրեմն ամենայն ինչ լինի ի հարկէ: - 10. ...ապա ուրեմն նոքա ի հարկէ բախտի և ճակատագրի: - 11. ...ապա ուրեմն ո՛չ է ի հարկէ: - 11. ...եթէ է՛ հարկ, ապա ո՛չ էր անձնիշխան կամք ... ապա ուրեմն ո՛չ է հարկ որոյ սկիզբն յայլմէ՛ է: - 11. Որպէս տուրքն նաբուգոդոնոսորայ. և աղօթքն եզեկիայ. որ յետս դարձոյց զմահ. և այլք բազումք. ապա ուրեմն ո՛չ է հարկ: - 11. ...ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ: - 13. Ապա ուրեմն աստուած պատճառ է ճշմարտութեան. և ո՛չ ստութեան: - 13. ապա ուրեմն ներգործութիւնն նորին է հարկաւոր: - 15. ...ապա ուրեմն ամենայնն լինի ի հարկէ տեսութեանն աստուծոյ: - 15. Իսկ զչար ո՛չ կամի. և ո՛չ բռնադատէ ի չարն. այլ տանջանս և պատիժս եղ զործողացն զչար. ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ. և ո՛չ կամի զչար ուրուք: - 17. Եւ աւետարանն ասէ՝ «որդի մարդոյ երթայ որպէս և գրեալ է վասն նորա». ապա ուրեմն ամենայն ոք ի հարկէ գրոյն այնորիկ լինի. եթէ չար և եթէ բարի: - 18. Ապա ուրեմն յաստուծոյ է չարն և բարին: - 19. Ապա ուրեմն ամենայն ինչ որ յաստուծոյ է՝ բարի է, և ո՛չ չար: - 19. Ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ այլ ի մէնջ՝ կամ ի նենգութիւնէ թշնամւոյն որ պատրէ՛ զմեզ: - 19. Ապա ուրեմն և զոմն չար և զոմն բարի ստեղծանէ: - 19. Այսպէս և զարդարս և զմեղաւորս. զչարս և զբարիս. զոմանս կամելով առնէ բարիս, և զոմանս թոյլ տալով առնէ չար. ապա ուրեմն ո՛չ են ի կամացն աստուծոյ չարութիւնք և ո՛չ մեղքն: - 19. Ապա ուրեմն ո՛չ է երկեակն սկիզբն որ է՝ բաղադրեալ. այլ միակն որ է՝ պարզ: - 20. Ապա ուրեմն թէ չարն ապականիչ է այլոց, ուրև պատահի ապականէ՛ և զինքն ըստ որում չար է. ապա ուրեմն ոչ է՛ և ո՛չ կարէ գոլ չարն: - 22. Ապա ուրեմն յայտ է զի բարին ըստ ենթակային և ըստ ինքեան՝ եութիւն է: - 23. Ապա ուրեմն ամենայնն ցուցանէ զբազումս: - 27. Արդ՝ թէ ինն ամսով յառաջ թագաւորեալ էր թագաւորն չար, ապա ուրեմն ի ժամանակս Օգոստոս կայսեր ծնաւ քրիստոս. զոր և վկայէ՛ աւետարանն սուրբ: - 29. Ապա ուրեմն որդի է յառաջ քան զկամքն: - 36. Եւ ասեն՝ թէ այդպէս է, ապա ուրեմն և ո՛չ կամաւ է որդի: - 36. Ապա ուրեմն բնութեամբ և եութեամբ է որդի. և ոչ թէ կամաւ կամ ոչ կամայ: - 36. Դարձեալ առարկեն, եթէ աստուած է հայր՝ և անծին է բնութեամբ, և որդի

ծնեալ է, սպա ուրեմն ո՛չ է որդի աստուած. զի ծնելութիւն և անծնելութիւն հակառակ են միմեանց. որպէս սեաւ սպիտակի կամ լոյս խաւարի: - 38. Սպա ուրեմն ո՛չ է անծնելութիւնն և ծնելութիւնն որիշ որիշ բնութիւն. այլ ի նոյն ի մի բնութեանն աստուծոյ: - 38. Պատասխանենք թէ՛ կարի՛ յիմարութիւն է հարցումնդ. և զի գոյ հայր ըստ քում բանիդ ծնող որդւոյ. սպա ուրեմն ո՛չ կարէ ոչ լինիլ և ծնանիլ: - 38. Սպա ուրեմն խոստովանեցէք զորդի ծնունդ ի բնութենէ հոր **անժամանակաբար**: - 39. Եւ զի ո՛չ է հնար որպէս ասացի, սպա ուրեմն ո՛չ է մեծ հայր քան զորդի. զի ի միմեանց տանին, և ի միմեանց լնուն: - 39. Զի ո՛չ էր հայր մեծ քան զնա՝ ի յոր երդնոյր. զի որք երդնուն՝ ի մեծագոյնսն քան զինքեանս երդնուն. սպա ուրեմն հաւասարէ որդի հոր և ո՛չ փոքր որպէս ասէ առաքեալն: - 40. ...սպա ուրեմն զառաջին լինելութիւնն ասէ ստեղծուած քան զամենայն եղելոց ասեն: - 40. Սպա ուրեմն ծնունդն նախքան զամենայն բլուրս՝ էր ի սկզբանն ի բնութենէ հոր. իսկ ստեղծումն վասն մարմնալոյն. զի իւր է մարմինն: - 41. Սպա ուրեմն ոչ առնէ յանձնէ և որդի, զի անհնար է բառնիլ աստուածութեանն: - 45. Սպա ուրեմն ասեն չարափառքն թէ հայր միայն է ճշմարիտ աստուած. և ո՛չ որդի և հոգի: - 47. Եւ զի է՛ որդի, սպա ուրեմն և է՛ ճշմարիտ աստուած և թագաւոր թագաւորաց և այլն ըստ առաքելոյն: - 47. Սպա ուրեմն և հոգին աստուած է կատարեալ: - 51. Ամենայնիւ այսոքիկ շարժողի՛ են և ո՛չ շարժութեան. սպա ուրեմն հոգին ո՛չ է զօրութիւն: - 52. Եւ ո՛չ այս կարէ լինիլ ի յերկուցն հատումն. այսինքն զի լիցի յաստուծոյ և արարածէն՝ և լինիլ մի եւութիւն. որպէս ո՛չ է եւութիւն եղջերուաքաղն որ յեղջերէ՛ և ի քաղէ ստեղծանի. սպա ուրեմն ո՛չ լինի եւութիւն յարարչէն և յարարածէն: - 52. Եւ թէ այդպէս է, սպա ուրեմն հոգին ո՛չ է արարած: - 52. ...սպա ուրեմն և հոգին եղեալ է ի ձեռն որդւոյ. զի ա՞րդ է հաւասար որդւոյ կամ հոր: - 53. Սպա ուրեմն զի դուք **զ** ասէք՝ հայր և որդի և հոգի, ըստ բլուրն և երեք բնութեան հաղորդին և ո՛չ միոյն: - 54. Սպա ուրեմն և հայր և որդի և հոգի թէպէտ թուով **զ** են, այլ ոչ **զ** բնութիւնք: - 55. Սպա ուրեմն հոգին սուրբ է՛ աստուած: - 57. Սպա ուրեմն աստուած է հոգին սուրբ: - 58. Սպա ուրեմն հոգին սուրբ աստուած է: - 59. Սպա ուրեմն և ո՛չ զհոգին սուրբ: - 60. Սպա ուրեմն հոգին սուրբ է հաւասար աստուած ընդ՝ հոր և ընդ՝ որդւոյ. արարչակից և մշտնջենաւորակից և փառակից: - 60. Եօթներորդ՝ եթէ մասն աստուծոյ կոչի հոգին սուրբ. և աջ և բազուկ է որդին. սպա ուրեմն և ի նմանէ՛ է: - 61. Եւ դարձեալ, զի ամենայն ինչ որ հոր է՝ այն որդւոյ է որպէս ասէ տէր. սպա ուրեմն հոգի հոր՝ հոգի է որդւոյ վասն միոյ եւութեանն: - 61. ...սպա ուրեմն որդին ծնունդ է ի հոգւոյն...: - 61. Սպա ուրեմն օրինակս զանձն հոգւոյն բառնայ: - 62. Սպա ուրեմն այսպէս կարծելն՝ զհոգին միայն յորդւոյ ցուցանէ՛ և ո՛չ ի հօրէ որ է անհնարին հերձուած: - 62. Սպա ուրեմն յանսկզբնական հօրէ միայն բղխէ անեղ և անվախճան հոգին սուրբ: - 63. Դարձեալ՝ հարցանեն, զի թէ մինն բոլոր բղխումն է հոգւոյն և ո՛չ մասն. զի թէ զմինն զայն հայր բղխէ, սպա ուրեմն ո՛չ բղխէ որդի. իսկ թէ զմինն զայն որդի բղխէ, բղխեալն հոգի թո՛ռն լինի հօր, և ո՛չ բղխումն նմին: - 63. Սպա ուրեմն ո՛չ էլանէ յորդւոյ: - 63. Սպա ուրեմն ո՛չ էլանէ ի հօրէ և յորդւոյ. այլ ի հօրէ յորդի: - 64. Սպա ուրեմն նզովեալք են նոքա ի կանոնաց իւրեանց: - 64. Սպա ուրեմն որդի և հոգին սուրբ ի հօրէ էլանեն իբր **բ** շառաւիղ. և ըստ այսմ ո՛չ էլանէ մի ի միւսոյն: - 65. ...սպա ուրեմն մեք տաճար աստուծոյ ենք: - 66. Երկրորդ՝ զի թէ նա՛ շնորհիւ ունի զորդիութիւնն և ո՛չ էապէս, սպա ուրեմն մասամբ և ըստ կարգի ունի՝ և ո՛չ զլրումն աստուածութեանն. զի շնորհն է մասնաւոր պարգև: - 66. Ա՛րդ եթէ երկրպագելի և աստուած՝ և այս վասն բնակութեան աստուծոյ, սպա ուրեմն եղեալ առ ժամայն աստուած և օտար ըստ բնութեան: - 67. Սպա ուրեմն եղիցին ամենայն բնակարանացն մարմինք կենդանարար զոր անհնար է և զմտաւ ածել: - 67. Եօթնևժերորդ՝ զի թէ ծնեալն ըստ մարմնոյ՝ է առանձնապէս մարդ սպա ուրեմն ծնող նորին ո՛չ է աստուածածին, այլ՝ մարդածին: - 68. Սպա ուրեմն աստուած է տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 70. Սպա ուրեմն աստուած է քրիստոս: - 71. Սպա ուրեմն աստուած է քրիստոս: - 71. Սպա ուրեմն աստուած է քրիստոս: - 71. Սպա ուրեմն աստուած է քրիստոս: - 72. Սպա ուրեմն աստուած է քրիստոս հաւասար հօր և հոգւոյն սրբոյ: - 72. Սպա ուրեմն աստուած է նոյն մարմինն քրիստոսի: - 72. Սպա ուրեմն մի է տէր և մի քրիստոս բանն մարդացեալ: - 72. Արդ՝ բանն առանց մարմնոյն քրիստոս ո՛չ է. սպա ուրեմն յայտ է զի միացեալ մարմնովն է՛ հաւասար և ի կերպարանս աստուծոյ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 72. ...սպա ուրեմն մարդ եղեալն ի կնոջէ որդի է աստուծոյ: - 72. Սպա ուրեմն՝ աստուած է որդի կուսին: - 73. Սպա ուրեմն շօշափելի մարմինն է բան կենաց և աստուած: - 73. Սպա ուրեմն աստուած է մարմինն և յերկնից իջեալ: - 73. Սպա ուրեմն որդին մարդոյ որ էն է և յերկնս: - 73. Սպա ուրեմն աստուած և որդի աստուծոյ է մարմնացեալն քրիստոս: - 73. Սպա ուրեմն երևեալն մարմնով և խօսեցեալն է որդի աստուծոյ և մի ընդ՝ հօր: - 73. Սպա ուրեմն և

մարմինն այն յատուկ է մարմին բանին աստուծոյ. և այս ո՛չ կարէ լինիլ՝ եթէ ո՛չ լիցի միաւորեալ ընդ նմին: - 73. Ապա ուրեմն մի՛ է որդին աստուծոյ և որդին մարմնացեալ և մարդացեալ աստուած: - 73. Ապա ուրեմն մի աստուած է և մի որդի հաստիչն ամենայնի և անդրանիկն մեռելոց: - 73. Ապա ուրեմն և ո՛չ էր յարութիւն և ո՛չ կենաց տըւող, եթէ ո՛չ էր միաւորեալ ընդ կենքն յաւիտեանական: - 74. Ապա ուրեմն չարչարեալ և մեռեալ մարդն է որդի աստուծոյ: - 74. Ապա ուրեմն մարմինն քրիստոսի աստուած է: - 74. Ապա ուրեմն ճշմարիտ աստուած է քրիստոս մարմնովն միավորեալ անբաժանելի յաւիտեան: - 74. Եւ որ ուրանայ զմիութիւնն՝ ուրանայ և զքրիստոսն գոյ. ապա ուրեմն և զհաւատ քրիստոնէութեանն: - 76. Ապա ուրեմն յորդիութիւնն և յանունն խոստովանին միութիւն ի պատրանս պարզամտաց. և զճշմարիտ միութիւնն ուրանան և փախչին: - 82. Ապա ուրեմն մի՛ է ներգործութիւնն ի միոյ կամաց միոյն քրիստոսի յառաջ եկեալ և գործեալ: - 85. Ապա ուրեմն ո՛չ բաժանի մին քրիստոս որպէս տեսակ յանհատս: - 88. Ապա ուրեմն ո՛չ բաժանի որպէս բոլոր ի մասունս: - 88. Ապա ուրեմն յայտնապէս նոքա ուրանան զայս...: - 91. Յորժամ ձեռն քրիստոսի ոչ է աստուած, ապա ուրեմն և բոլոր մարմինն ո՛չ է աստուած. զի բոլորն ի մասանցն բաղկանայ: - 91. Ապա ուրեմն երևեցաւ՝ զի թէ մասունքն քրիստոսի ասին և աստուծոյ ո՛չ ասին, յայտ է թէ զքրիստոս ո՛չ խոստովանին աստուած: - 91. Ապա ուրեմն համանգամայն ի միասին լինին երկու հակակայք. այսինքն ուղղական և հոլովական. զի ասելն աստուած ուղղական է. և աստուծոյ՝ սեռական հոլով: - 92. Ապա ուրեմն կարեմք ասել զմարմինն քրիստոսի աստուած և աստուծոյ մարմին, և զայլն նմանապէս: - 92. Ապա ուրեմն մարդկութիւնն սուտ խոստովանի «ամենայն ինչ տըւաւ ինձ». զի ո՛չ ետ զգիտութիւնն: - 96. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի ունի զամենայն ճանաչումն լցեալ հոգւովն սրբով: - 97. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի կատարելագոյն ճանաչէ զաստուած: - 97. Ապա ուրեմն բարձօղն տգիտութեանց ո՛չ ուներ տգիտութիւն. և բարձօղն մեղաց և ապականութեանց՝ ո՛չ մեղք և ո՛չ ապականութիւն: - 99. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի ունի անհուն գիտութիւն. զի ճանաչէ զանհուն գիտացեալս: - 100. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի ճանաչէ զանհունս: - 100. Ապա ուրեմն հանգիստ է ճշմարտութիւնն և լուծումն և նմանութիւնն: - 104. Երրորդ՝ թիւն ընդ գիտութեամբ մեր է. իսկ աստուած ընդ գիտութեամբ մեր ո՛չ պարունակի որպէս ասացաք. ապա ուրեմն ի վեր է քան զմի և զմիակ: - 110. Ապա ուրեմն յայտ է թէ՛ որպէս յանեղէն եղականքս, և յանսկզբնէն սկզբնաւորքս եղեն: - 114. Ապա ուրեմն մի և նոյն է վասն բ պատճառի: - 124. Ապա ուրեմն այլ է բացբարձականն և այլ է ուրացականն: - 124. Ապա ուրեմն բարին սկիզբն է մեր և վախճան: - 128. Չի ի հարկէ՛ եակ է, որ զգոլն միայն ունի. իսկ զզգոլն ո՛չ ունի. ապա ուրեմն անփոփոխ է էութեամբ: - 162. Եւ միշտ ներգործութեամբ է. զի ո՛չ կարօտի սկզբան և կատարածի զօրութեամբ գոյ. ապա ուրեմն անսկիզբն է և անվախճան: - 162. Եւ իսկապէս ներգործութեամբ, զի զօրութեամբ որ է՝ անկատար իր ինչ ի յաստուած ո՛չ է. այլ ամենայն ներգործութեամբ. այսինքն ի տեսութիւնն և ի կամքն. ապա ուրեմն անշարժ է տեսութեամբ և կամօք: - 162. Ասեմք առ այս Նախ՝ եթէ թողութիւնն է ի զղջումն. և կարգն է ի յանձն ապականեալ. ապա ուրեմն իրաւի թէպէտ զթողութիւն ընկալաւ զղջմամբն, սակայն ի կարգն ո՛չ մտանէ ապականեալ և շրջեալ անձամբ և բնութեամբ, զորօրինակ բեկեալ և կցեալ անօթ՝ ո՛չ թի ի կարգ անարատիցն: - 166. ...ապա ուրեմն յիրաւի ապականեալ մարմին ո՛չ մտցէ ի կարգ: - 166. Ապա ուրեմն ո՛չ է նմանապէս ամենայն մեղաց թողութիւն. որպէս և ո՛չ է նման գործն: - 167. Ապա ուրեմն ստուգապէս և յիրաւի՛ է կանոնեալ սուրբ հարցն, զի զայնպիսին արգելցեն ի սպասաւորութենէ խորհրդոյն: - 167. Ապա ուրեմն նախատեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է զօրութեամբ. այլ ներգործութեամբ: - 168. Ապա ուրեմն յայտ է ի բաժանման է թէ ի յաստուած ո՛չ գոյ իր ինչ զօրութեամբ. այլ բովանդակն ներգործութեամբ որպէս ցուցաւ: - 169. Նախ՝ զի ասեմք եթէ աշխարհ յառաջ քան զլինիլն իւր գոյր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ. ապա ուրեմն ո՛չ է յոչ ուրեքէ յոչ երբեքէ: - 173. Եւ դարձեալ է՝ ոչ եակ՝ որ թէպէտ ներգործութեամբ ո՛չ է, սակայն զօրութեամբ ունի զգոլն. և յայսպիսի յոչնչէ եղեն արարածք ամենայն. ապա ուրեմն յայտնի է հարցումնդ: - 173. Եւ որովհետև ծանեաք զի անմարմին են սոքա, յայտ է զի բաժանումն սոցա քակէ՛ զնիւթն ի մարմնոյ. ապա ուրեմն ի մի վայր ժողովումն՝ ծնանի զնիւթական մարմինն: - 175. Ապա ուրեմն ձայնաւոր գիրն է ձայն, և է տեսակ, և հոգի, և արու: - 177-178. Ապա ուրեմն հարկ է մի գոյ աշխարհի և ո՛չ բազում: - 179. Ապա ուրեմն պարզ էութեան երկնից պարտ է ունել զպարզ ձև որ է բոլորակն: - 182. Ապա ուրեմն պարտ է զի ունիցի զձև բոլորակ: - 182. Ապա ուրեմն բոլորակ ձևն պատշաճէ երկնից: - 182. Ապա ուրեմն բոլորակ ձևն որ կատարեալ է՝ պատշաճի

կատարեալ մամնոյ երկնից: - 183. Ապա ուրեմն ո՛չ երբէք մեծագոյն երկի աստղ՝ յորժամ է ի միջին կէտն՝ քան յորժամ է յարևելս կամ յարևմուտս: - 183. Ապա ուրեմն ժ մասն է ո թոպէ. և մէկ ժամն ոպ թոպէ: - 191. Ապա ուրեմն երկի թէ ի մին տարրէ գոյացան ի հողոյ կամ ի ջրոյ: - 214. Ապա ուրեմն յերկրէ կամ ի ջրոյ գոյացեալքն ի չորս տարերաց եղեն: - 214. Ապա ուրեմն յա՛յտ է զի ամենայն կենդանիք ի չորից տարերց են: - 215. Ապա ուրեմն համաձայնելի է մեզ փիլոնի իմաստնոյ. որ անծորելի է ասէ պտուղն և անթափ տերևն: - 224. Ապա ուրեմն յա՛յտ է զի անմմանն և օտարն են ի սեռի որակութեան և յատուկ ձևոյ որակի: - 236. Ապա ուրեմն համանգամայն ի միասին է հոգւոյ և մարմնոյ լինելութիւնն: - 255. Ապա ուրեմն հիւթն այն, նախ ունի զկեալն որ է՝ ունակութիւն. և ո՛չ զպակասն որ է մեռելութիւն: - 256. Ապա ուրեմն ունի բնականապէս զկենդանութիւն: - 256. Ապա ուրեմն հոգին ո՛չ հատանի և ո՛չ գոյանայ ի հոգւոյ որպէս մարմին ի մարմնոյ: - 257. Ապա ուրեմն բանական հոգին նախախնամութեամբ է և ստեղծմամբ: - 258. Ապա ուրեմն գործ նախախնամութեան է զիրաքանչիւր ոգի յառաջ ածել. և նախատպին պատկերակից առնել: - 258. Ապա ուրեմն յայտնի է հարցումնդ: - 258. Ապա ուրեմն մի է էութիւն հոգւոյ ի մարդն: - 259. Ապա ուրեմն յա՛յտ է՝ զի տղայութիւնն ո՛չ կարէ զնմանն ծնանիլ. այլ մանկութիւնն որպէս ասացաւ: - 266. Ապա ուրեմն յա՛յտ է թէ վասն է՞ր մարդն ի չորեքտասան ամն կարէ ծնանիլ: - 266. Ապա ուրեմն և մարդն եղեալ է ի պատկեր հօր: - 273. Եւ զի ո՛չ է ստեղծեալ, և ո՛չ է յեղեալ ի չգոյէ ի գոյ. ապա ուրեմն անեղ է: - 274. Ապա ուրեմն ի դրախտն մտնի. զի դրախտն երկին կոչի: - 289. Ապա ուրեմն բովանդակ երևեցաւ ե զեն որով յաղթեմք թշնամոյն: - 324. Ապա ուրեմն յերրորդ և ի չորրորդ ազգն հատուցանէ աստուած զմեղս՝ յորժամ վասն զործեաց զյամառեալն ի մեղս պատժէ: - 351. Ապա ուրեմն սո՛ւտ են ազգն յունաց և ասորոց որ խմոր դնեն ի խորհուրդն: - 356. Ապա ուրեմն յա՛յտ է սոքօք երկոտասան զլիսով թէ վիուկն ո՛չ գիտէր զառաջիկայն: - 428. Ապա ուրեմն ի ժամանակիս յայս ընկե՛ր են սաւուղայ որք սակաւ մի կարծեօք հաւանին երազոց կամ վիճակաց և ռանտեսաց և այլոցն: - 429. Եօթներորդ՝ զի ասաց (առ վաղիւն անկանիցիք ի պատերազմին.) և ոչ յերկրորդ և ո՛չ յերրորդ օրն՝ ո՛չ եղև պատերազմ. ապա ուրեմն սուտ խօսեցաւ: - 430. Ապա ուրեմն պարտ է ամենայն մարդոյ ըստ կարգի և որպիսութեան լուծ կարգել: - 432. Ապա ուրեմն հաւատարիմ և ճշմարիտ անսուտ խոստումն է աստուծոյ...: - 457. Այլ արդ՝ սուրբ գիրք վկայեն, և ճշմարիտ հաւատն բռնադատէ՝ աստուած խոստովանիլ զծնեալն ի կուսէն. ապա ուրեմն և ծնօղն է՝ աստուածածին: - 466. Ապա ուրեմն կոյսն որ ծնաւ զէմմանուէլն՝ մա՛յր է աստուծոյ մարդացելոյ: - 466. Արդ՝ եթէ որդին աստուծոյ եղեալ է կնոջ որդի, ապա ուրեմն կոյսն սուրբ մայր է որդոյն աստուծոյ և աստուածածին: - 466. Նոյնպէս և որ ասէ, «բանն մարմին եղև». յա՛յտ է թէ ի կնոջէ. ապա ուրեմն մայր է բանին մարմնացելոյ: - 466. Նոյնպէս որդին աստուծոյ որդի է կուսին որ էառ մարմին ի նմանէ. թէպէտ աստուածութիւնն ի հօրէ է. ապա ուրեմն աստուածածին է կոյսն: - 466. Եւ նոյն է տէրն և աստուածն գոյ. ապա ուրեմն կոյսն սուրբ մայր է տն և աստուծոյ: - 466. Արդ՝ ծնեալն տէր ծնեալ է ի կուսէն. ապա ուրեմն կոյսն տիրամայր է և աստուածածին: - 466. Այլ արդ՝ քրիստոս ո՛չ է որդի արբահամու և ո՛չ ի հարցն՝ թէ ոչ է որդի կուսին. ապա ուրեմն ըստ մարմնոյ աստուած է քրիստոս, և աստուածածին է ծնօղն. և մայր ըստ մարմնոյն քրիստոսի: - 466. Ապա ուրեմն աստուած է ծնեալն այսպիսի հրաշիւք: - 466. Ապա ուրեմն պատշաճ էր նիւթ մարմնոյն քրիստոսի մաքուր արիւնն կուսին...: - 470. Ապա ուրեմն ի վեցից զլիսաւոր վշտաց փրկեաց զմեզ: - 474. Եւ այս ամենայն ազգաց յա՛յտ է, որ ի յունվարի վեցն տօնեն մկրտութեան. ապա ուրեմն նոյն օրն է և ծննդեանն: - 484. Ապա ուրեմն օտար արկածք էր ապականութիւնն, վասն այն ո՛չ կրեաց ի սուրբ մարմին իւր անապական: - 497. Նախ որպէս ասացաւ՝ ապականութիւնն ծունդ է մեղաց՝ և մեղքն չա՛ր է. և մեղք ո՛չ կրեաց սուրբ մարմինն քրիստոսի. ապա ուրեմն անապական է: - 498. Երկրորդ՝ ապականութիւն և մեղք ո՛չ է գործ արարչի. այլ մեղանչականին աղանայ և արկածք բանսարկուին. վասն որոյ տէրն զարկուածս բանսարկուին ո՛չ հպեցոյց ի մարմինն իւր. ապա ուրեմն անապական է մարմինն տեառն: - 498-499. Այլ բանն աստուած զքնութիւնս մարդկային էառ և միաւորեաց զմասունս նորին և ո՛չ զապականութիւն զի ո՛չ է բնութիւն. ապա ուրեմն անապական է: - 499. ...ապա ուրեմն անապական է մարմին բանին աստուծոյ: - 499. Արդ՝ եթէ ծնօղն անապական է որպէս և է՝, զիա՞րդ ծնեալն ի նմանէ ապականացու լիցի. ապա ուրեմն անապական է բանն աստուած ծնեալ մարմնովն: - 499. Ուրբերորդ՝ մանանայն յանապատի էր օրինակ անապական մարմնոյ փրկչին. և է՝ անապական մինչև ցայսօր ի մէջ ոսկի սափորին. ապա ուրեմն ճշմարիտ մարմինն քրիստոսի էր անապական ի կուսական արգանդէ աստուածածին կուսին: - 499. Իններորդ՝

խորհրդական մարմինն սուրբ զոր բաշխեաց ի վերնատունն՝ էր անապական և կենարար... Ապա ուրեմն և նախ քան զխաչն անապական էր մարմինն քրիստոսի փրկչին մերոյ: - 499. ...Ապա ուրեմն անապական է մարմինն քրիստոսի: - 499. ...Ապա ուրեմն անապական է մարմինն սուրբ: - 499. Ապա ուրեմն սուտ երկի ապականացու ասելո՞ ձեր: - 500. Ապա ուրեմն կարելի՞ է ասել չարչարելի և մահկանացու վասն մեր. այլ անապական և անմեղ մարմին: - 500. Ապա ուրեմն աճունն ո՛չ է ապականութիւն: - 501. Երկրորդ՝ զի դժոխքն այն էր բուռն զօրութիւնն սատանայի. և քրիստոս կապեաց զիզօրն ըստ ւետարանին. Ապա ուրեմն քրիստոս ւերեաց զդժոխս: - 506. Չորրորդ՝ անէծք առաջին մարդոյն՝ եղև տանջանք և դատապարտութիւն մարդոյն. և քրիստոս գնեաց զմեզ յանիծից օրինաց եղեալ վասն մեր անէծք. Ապա ուրեմն քրիստոս ւերեաց զդժոխս: - 506. Այլ արդ՝ տէրն մահուամբ զմահ մեռոյց որ է՝ դժոխքն այժմ. և յարութեամբն երարձ զապականութիւն մարմնոյ ի հանդերձեալն. Ապա ուրեմն ւերեաց զդժոխս: - 506. Ապա ուրեմն առ հասարակ ազատեցան որք էին ի դժոխս առաջին: - 507. Երկրորդ՝ պատճառ պարտաւորութեան մեղաւորաց էր աղամ. և նա ազատեցաւ. Ապա ուրեմն ամենայն պատճառելիքն ազատեցին: - 507. Եւ թէ որ ասիցէ, Ապա ուրեմն ամենայն հոգիք յետ մահու կարեն խոստովանիլ: - 508. Ապա ուրեմն սուտ ասեն թէ ի չորեքշաբաթի ծուկն եկեր: - 511. Ապա ուրեմն յարութիւնն քրիստոսի է՝ ի մէջ գիշերի յաւուր կիրակէի որպէս ասացաւ: - 512. Ապա ուրեմն ի գիշերի յարեաւ և յառաւօտուն երևեցաւ: - 514. Ապա ուրեմն ի գիշերի է յարութիւնն քրիստոսի: - 514. Եւ թէ որ ասիցէ, զնոյնութիւնն ընկալայ. այլ ինձ այսպէս թուի թէ ւետարանս բանն է քրիստոսի, և քրիստոս բանն աստուծոյ. Ապա ուրեմն և ւետարանս բան է բանին: - 530. Նմանապէս և առ այս ասենք, թէ ո՛չ ինչ է զանազանութիւն. զի յորժամ ւետարանն բանն քրիստոսի է ճշմարիտ, և քրիստոս աստուած է ճշմարիտ. Ապա ուրեմն ւետարանն բանն աստուծոյ է ճշմարիտ: - 530. ...Ապա ուրեմն ո՛չ է անյարմար եթէ հայր նոյն բանին վկայեցէ ի վերայ որդւոյ. զի որդի և հայր նշանակէ զյատկութիւն անձանցն: - 530-531. Ապա ուրեմն պարտին ամենայն ազգք քրիստոնէից սորա հետևիլ: - 550. Եւ թէ որ ասիցէ, Ապա ուրեմն լա՛ւ է տարածայնութիւն քան զհամածայնութիւն. և բաժանումն քան զմիութիւն: - 551. Ապա ուրեմն յա՛յտ է յայսցանէ՛ թէ առ մինն իցէ ճշմարիտ հաւատ և օրէնք՝ նա՛ է ճշմարիտ և ո՛չ այլքն. թպէտ բաժանեալ լիցի ի նոցանէ: - 552. Ապա ուրեմն կատարեալ է մեղք մտացն: - 556. ...Ապա ուրեմն կատարեալ է մեղք մտացն: - 556. Ա՛րդ՝ որք զնոյն փստանան մտօք՝ զնոյն մեղանչեն և ընդ նմին պատժին ...Ապա ուրեմն կատարեալ է մեղք մտացն: - 556. Իսկ արդ եթէ յանցանք մտացն խոստովանելի, Ապա ուրեմն մեղք է: - 556. ...Ապա ուրեմն կատարեալ մեղք են: - 556. Ապա ուրեմն կատարեալ մեղք է մտաց մեղքն. զի զոմանս առաւել պատժէ, և զոմանս սակաւ: - 556. Ապա ուրեմն կատարեալ մեղք է ի խորհրդոց մտացն: - 557. Ապա ուրեմն և հայիոյելն մտօք և մախալն և նենգելն կատարեալ չարութիւն է և մեղք...: - 557. Ապա ուրեմն կատարեալ մեղք է: - 557. Ապա ուրեմն յա՛յտ է թէ՛ առաւել չա՛ր է խորհուրդն արբեալ որ շարժէ՛ ի գործն. քան զգործն որ շարժէ՛ ի զղջումն: - 558. Ապա ուրեմն յա՛յտ է լուծումն տարակուսանացոյ ըստ կարգի. և ոչ որք ի նոցանէ հակառակ զոն միմեանց որպէս ասացաւ: - 558. Իսկ թէ աստուծոյ՝ առ ո՞վ աղաչեն. Ապա ուրեմն անհաշտ մնայ: - 566. Ապա ուրեմն հաւատն է յիմացումն. և յոյսն և սէրն ի կամքն: - 572. Ապա ուրեմն ո՛չ վայելէ ասել թէ «են կու մկրտեն»: - 588. Ապա ուրեմն յիրաւի՝ զի բնական արդարութիւն ի տղայն ո՛չ գտանի, յարդարութենէն աստուծոյ արդարապէս մերժի և ընդ անիրաւսն տանջի: - 591. Դարձեալ ասենք թէ՛ քահանայքն մեր ունին իշխանութիւն դրոշմելոյ զոր նոցա եպիսկոպոսն դնէ. Ապա ուրեմն իշխանակիցք են քահանայք մեր և եպիսկոպոսք նոցա: - 594. Ապա ուրեմն և ի ճշմարտութիւնն ո՛չ է պիտոյ ջուր: - 595. Դարձեալ՝ մեկքսեղեկ հաց և զինի մատոյց պատարագ արբահամու և ո՛չ ջուր. որ նշանակէր զճշմարիտ պատարագն քրիստոսի. Ապա ուրեմն ո՛չ է պարտ խառնել ջուր: - 595. Ապա ուրեմն թպէտ և սակաւ խառնի ջուրն, բնութիւնք գինւոյն և ջրոյն ապականեցան. զի ո՛չ անապակ զինի է և ո՛չ պարզ ջուր: - 595-596. Ասենք թէ՛ կարողութիւնն է ի դիտաւորութիւն. և դիտաւորութիւնն է ի կոպարն որ է մին հացն ...Ապա ուրեմն ո՛չ կարէ զբազում հացս օրինել: - 597. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի աստուած է և մարմինն աստուած է և արիւնն աստուած է: - 598. Ապա ուրեմն ծածուկ և յայտնի զրկես զժողովուրդն ի հաղորդութենէն քրիստոսի. - 600. Ապա ուրեմն բան քահանային՝ անուամբն աստուծոյ սրբէ զներելիսն: - 605. Ապա ուրեմն պա՛րտ է ասել՝ «խաղաղութիւն ամենեցուն». քան՝ «ընդ ամենեսեան»: - 625. Ապա ուրեմն պա՛րտ է յորժամ յիշատակենք զհոգին սուրբ ամենայն ուրեք՝ խաչակնքել զդէմս և երկրպագել: - 625. Ապա ուրեմն

յայնմ աւուր լինի հատուցումն արդարոց և մեղաւորաց...: - 670. Ապա ուրեմն ամենեցուն առ հասարակ պէտք են քահանայական կատարմունք և նուէրք. գալ ի գերեզմանն և այլն ամենայն: - 675. Ապա ուրեմն երկոքինն ո՛չ կրեն այժմ զտանջանս, այլ ի հանդերձեալն: - 690. Ապա ուրեմն մի է օր դատաստանին և ո՛չ հանապազ: - 692. Ապա ուրեմն հատուցումն յաւիտենական է՝ ի գալուստն քրիստոսի: - 693. Ապա ուրեմն մինչ ի դատաստան ընտրեալքն ո՛չ ունին կեանս, և ո՛չ մեղաւորքն տանջանս: - 693. Ապա ուրեմն ի գալ փեսային լինի պսակ և հարսանիսս այս հոգևորապէս: - 693. Ապա ուրեմն մինչ ի վերջին օրն ո՛չ է բաժանումն արդարոց և մեղաւորաց: - 693. Ապա ուրեմն հոգին ո՛չ կարէ առնուլ զկատարեալ վարձս կամ զտանջանս: - 694. Ա՛րդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Եւ ասեն թէ մանկունք ի յանկողնի՝ են արդարքն ընդ քրիստոսի. և մեջ գիշերն է այս կեանքս. ապա ուրեմն առեալ են զվարձս: - 696-697. Ապա ուրեմն խոստովանութեամբ քաւին մեղքն և ո՛չ հրով: - 699. Ապա ուրեմն որք աստ խոստովանութեամբ արձակին ի մեղաց, անդ ազատեալ են ի տանջանաց: - 699. Ապա ուրեմն ո՛չ գոյ քաւարան հրոյ: - 699. ապա ուրեմն դժոխքն է անտի պատիժ որ է յաւիտենական և անգերծանելի. և ո՛չ գոյ քաւարան: - 700. Ապա ուրեմն ո՛չ գոյ քաւարան. և ո՛չ հուր ժամանակեայ տանջիչ: - 700. ...ապա ուրեմն ո՛չ գոյ հնար գերծանելոյ անտի: - 700. Ապա ուրեմն ո՛չ գոյ քաւարան հրոյ: - 700. Իսկ թէ բոլոր և բոլորից դատաստանն է ի կատարածի. ապա ուրեմն այժմ ո՛չ է քննութիւն մասնաւոր հոգւոյ: - 700. ...ապա ուրեմն և հոգիքն նորոգին ի հուր քաւարանին: - 701. Ապա ուրեմն ընդ դէմ այսմ չորեքկին յարութեանս չորեքկին է և մահ. այսինքն Նախ մեղաց և անհաւատութեան մահն: - 710. Ապա ուրեմն յայտ է որպիսութիւն թագաւորելոցն սրբոց: - 711. ...ապա ուրեմն հոգին անմահ է: - 715. Ապա ուրեմն գոյ յարութիւն. և այս ըստ բնականին: - 715. Ապա ուրեմն կենդանեաց մարմինն ոչ յառնէ ի մեզ ըստ բոլոր միւթոյն, այլ ըստ չափոյ զօրութեանն որ փոխեցաւ ի մեզ և եղև մարմին մարդոյ, այն մարմինն յառնէ: - 718. Ապա ուրեմն պա՛րտ է զի ամենայնքն յարիցեն ի մեռելոց. - 724. Նախ՝ զի ամենայն որ ի չորից տարերց է՝ կրէ՛ զապականութիւն. արդ խաչն փայտ է և ի չորից տարերց. ապա ուրեմն ապականի և մա՛: - 732. Երկորդ՝ զի թէ մարդոյ մարմին որ է՝ բանական և կենդանի՝ ապականի մահուամբ. ապա ուրեմն և խաչն ևս ապականի զի ո՛չ կենդանի է և ո՛չ բանական: - 732. Ապա ուրեմն ևս առաւել խաչն մնայ անապական...: - 733. Ա՛րդ՝ սոքա անապականք են յայնմ հետէ և առ յապայ որ օրինակք են. ապա ուրեմն և ճշմարտութիւնն անապական է որ է խաչն աստուածընկալ: - 733. Արդ՝ որոյ գործն յաւիտենական է, և նոյն ինքն անապական է ասէ փիլիսոփայն. ապա ուրեմն անապական է սուրբ խաչն: - 734. Արդ՝ եթէ ապականացո՛ւ էր սա, ո՛չ երկնչէին ի սմանէ դէք. որպէս և ո՛չ յանասնոց և յանշնչից. ապա ուրեմն անապական է խաչն: - 734. Ապա ուրեմն անապական է սուրբ խաչն: - 734. Ապա ուրեմն ճշմարիտ է դատաստան նորա: - 743. Ապա ուրեմն ուղիղ է դատաստան նորա: - 744. Դարձեալ՝ չար կամք մեղաւորին է յաւիտենական. զի կամին յաւիտենական հեշտանալ ի մեղս թէ կարէին. ապա ուրեմն պատիժն լինի յաւիտենական: - 744. Ապա ուրեմն յիրաւի և արդարապէս հատուցանէ աստուած չար փոխանակ չարեաց. այսինքն պատիժ վասն անիրաւութեան նոցա. զի արդար է աստուած: - 744. Ապա ուրեմն մի է արքայութիւն և մի դժոխք: - 758. Ապա ուրեմն մի է բարի արքայութիւնն. և մի դժոխք պակասութիւն նմին: - 758. Ապա ուրեմն յայտնի՝ է որպիսութիւն հարցմանս: - 774. ...ապա ուրեմն և որդիքն որ վասն յանցանաց նորա՝ ազատեսցին: - 776. Իններորդ, զի բռնութիւն աստանայի էր կապեալ զնոսա. և տեր մեր կապեաց զնա ընդ խաչափայտին. որ նա ինքն էր դրունք դժոխոց. ապա ուրեմն արձակեցան անտի: - 777. Ապա ուրեմն յիրաւի, զի որք առաւել եղեն մեղօք, առաւելացին և պատժօք: - 777. Ապա ուրեմն ողորմութեամբ և արդարութեամբ ազատեցաւ նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլքն առ ժամանակ մի ողորմութեամբ վասն նորա որպէս ասացաւ: - 778. Ապա ուրեմն քակտումն ներհակին՝ գոյութիւն է ընդդիմակին: - 787

ԱՊՈՒՆԻ + Դարձեալ՝ յորժամ ասի, թէ լսիցէ «ի հօրէ», և կամ «առնուցու», մի՛ իմացի այնու թէ բղխումն հոգւոյն սրբոյ տակաւին ապառնի էր. զի յաւիտենական էր: - 65. ...աստուածային ելմունք ի յապառնի ժամանակս իցեն. և կերպիւ ինչ ներկայաբար գոն: - 65. Չի որպէս այժմ կարենք ասել ճշմարտապէս թէ հոգին սուրբ ելանէ ի հօրէ. և վասն ապառնուոյն կարենք ասել թէ հոգին սուրբ ո՛չ ելանէ յորդոյ. մինչ այլ ո՛չ ևս ելանէ. և ո՛չ այնպէս էառ զգոյացութիւն և զճշմարտութիւն իւր՝ զի ո՛չ ևս երբեք առցէ: - 65. Այլ և ո՛չ ունի տեղի մարմնական. և ոչ ի ժամանակի երեքմասնեան. այսինքն

յանցեալն՝ ի ներկայս՝ կամ յապառնիմ: - 180. Ժամանակին ո՞ր մասն է առաջին. անցեալն՝ ներկայն թէ յապառնիմ: - 198. Եթէ մի և նոյն իմանաս զժամանակն, յապառնիմ յառաջ է քան զայլսն: - 198. Իսկ թէ զանազանապէս իմանաս զժամանակն, նախ է՝ անցեալն որպէս երէկ. և ապա ներկայն որպէս այսօր. և յետոյ յապառնիմ որպէս վաղիւ: - 198. Իսկ թէ ըստ պատուոյ իմանաս, նախ է ներկայն. զի է՝ ստոյգ և ճշմարիտ. և ապա՝ անցեալն. և յետոյ յապառնիմ. և այսպէս շարադասեն քերթօղքն: - 198. Վասն այնորիկ յորժամ զիրս հոսականս և շարժունս չափէ՛, հարկ է զի ի նոսին հոսեցի. քանզի միշտ ժամանակն անցանէ և հոսի. յանցելոյն ի ներկայս. և ի ներկայէս յապառնիմ: - 199. Այլ յապառնիմ ընկեց թէ՛ «եղիսաբեթ ծնցի որդի և կոչեսցես զանուն նորա յովհաննէս»: - 483. Եւ յայսցանէ յայտէ, զի յետ յարութեանն ի վերինն գաւառ ոչ գոյ յոյս. զի է՝ անդ երանութիւն, որ է ստացունն ամենայն բարեաց. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և ոչ ինչ է յապառնիմ յոր յուսացեալ լինի: - 574. Երկրորդ հմտութեամբ ժամանակին. որով իմանան զներկայս և զյապառնիմ և յառաջեն քան զգործս...: - 784

ԱՊԱՍՏԱՆ + Եւ խը քաղաք յապաստանից տալ քահանայիցն: - 359. Զի՞նչ նշանակէր քաղաք յապաստանաց: - 392. Վեց քաղաքաց հրամայեաց որոշել յապաստանի և տալ քահանայից. **Գ** յերկիրն քանանու և **Գ** յայնկոյս յորդանանու: - 392. Դարձեալ, եկեղեցի սուրբ՝ է՛ քաղաք յապաստանի. և քահանայապետ ի նմա՛ պատարագն. յոր մտեալ աղօթենք և թողութիւն գտանենք: - 392. Իսկ յետ մահու այնոցիկ հոգւոց որք զղջան կամ խոստովանին զմեղս, քաղաք յապաստանի է նոցա ի կայանս հոգւոցն...: - 392. Երկրորդ՝ զի մի՛ զատեսցին ի ժողովրդենէն. այլ ի քաղաքս յապաստանաց սփռեսցին և ուսուցեն զնոսա: - 417. Դարձեալ, **Գ** յիսնեակն՝ **Գ** քաղաք յապաստանաց ի քանանացւոց երկրին: - 653. և Երկրորդ՝ ի հաւատն եղեն յապաստան. որոյ վարձքն հետևի. և ո՛չ ի քննութիւն մտաց. - 687. Վասն որոյ ի կամս յապաստան ներեսցուք հաւանել ճշմարտութեանն: - 759

ԱՊԱՍՏԱՆԻՍ + Վաթսունէ, Քաղաքացն յապաստանի. և խորհուրդ նոցա: - 285. Զի հաւատովն հաւանիմք աստուծոյ. յուսովն յապաստանիմք ի յաստուած, և սիրենք զաստուած: - 578. Դարձեալ, խը քաղաքն յապաստանի, նշանակէ՛ զմեզ պահքն **խը** օր: - 653. Վեցերորդ՝ զ քաղաքն յապաստանի առանձին: - 653. Եւ ապա ի սեր և անձուկ ժտելոյ նորին, յապաստանեալ ի նոյն որ զօրացոյց զտկարս, ձեռն ի գործ արկեալ աւարտեցաւ բազում միջոցաւ. և փախստեամբ ի տեղիս. և մեծ ջանիւ փութացեալ: - 772. Որ և առանց յապաղելոյ յապաստանեալ մեր՝ յօժանդակութիւն խնդրոյդ: - 773

ԱՊԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ + Բայց մասունք արիութեան են **դ**. այսինքն մեծագործութիւն. յապաստանութիւն. համբերութիւն. և յարամնայութիւն: - 580. Ապաստանութիւն է որով հոգին ի մեծ և ի համեստ իրս ստոյգ յուսովն հաստատի յինքեան: - 580

ԱՊԱՐԱՆՔ + Տասներորդ՝ և որ վեհագոյնն է. զի յապարանք և հանգիստ է միայն աստուծոյ պատշաճեալ: - 184. Զորորդ՝ յապարանս պիղատոսի. և մատնեցաւ որպէս չարագործ: - 492. Արդ զյապարանքն պիղատոսի իբր զմի տեղի առեալ. թէպէտ կրկնեալ եղև. և խաչելութեանն տեղի լինի **զ**. և գերեզմանն յորում հանգեալ է: - 493

ԱՊԱՐՔՏԻԱՍ + Եւ ի հիւսիսոյ հողմոյն որ կոչի յապարքտիաս լինի պաղուցեալ: - 205. Իսկ միջինն՝ Ապարքտիաս. ցուրտ և կարկտաբեր է: - 206

ԱՊԱՐՕՇ + Խաչածն յապարօշն ի վերայ սրտին, ենիփորոնն պատեալ: - 348

ԱՊԱՅՈՅՅ + Ըստ այսմ յապացուցի. զի բնութիւնն ի սեռունն է և ի տարբերութեան ուստի բաղկանայ. և անձն ի բութիւնն է յորմէ կայանայ. և դէմքն ի յանձնէ՛. և կերպարանն ի դիմաց. և պատկերն ի կերպարանաց. և տիպն ի պատկերաց. և որակ տպաւորեալ ի պատահմանց: - 235. Ասենք եթէ՛ յապացուցն ո՛չ ամենայն իրօք է նման. ապա թէ ոչ՝ լինէր նոյնն. վասն որոյ նոյնքանաբար տեսանի աննմանութիւն օրինակին առ ճշմարտութիւնն: - 478

ԱՊԱՅՈՒՅԱԿԱՆ + Զորս. այսինքն սահմանական. բաժանական. յապացուցական. և վերլուծական: - 537. Ստուգութիւն աստ ոչ զյապացուցականն ասէ. այլ զստուգութիւն կարծեացն: - 573

ԱՊԱԻԱՌ + Կամ յապաւառ. որպէս եփենոսին: - 216. Երկրորդ՝ զաւելորդ յապաւառն և զմազն արտաքս ձգենք: - 296. Զի՞նչ էր յապաւառն: - 383. Ապաւառն ո՛չ գոյ ի ճշմարտութիւնն որպէս յօրինակն: - 383. Այլ յապաւառն է՛ մեղքն մեր զոր ընկալաւ յինքն և մաքրեաց զմեզ: - 383. Եւ թէ որ ասիցէ՛ բազում անդամք են ի մեզ լցեալ աղտեղի յապաւառով և նոքա ո՞չ յառնեն: - 725. Ասենք եթէ՛ անդամքն այնք որ աստ լցեալ են յապաւառով, անդ լցցին **դ** հիւթովքն լուսաւորեալ լուսով: - 725

ԱՊԱԲԵՆ + Ասեմք եթէ՝ տեր ապաւեն եղև ասէ մարգարէն. ո՛չ թէ փոփոխեցաւ ի տէրութենէն յապաւիճութիւն, այլ եկաց մնաց տէր, և եղև ապաւեն: - 72. Եւ զի չարագործացն է ապաւեն, և ամօթոյ բարձօղ: - 196

ԱՊԱԲԻՆԵՍ + Իննևժ, ապրեցոյց զգաբաւոնացիսն որք երկեան և ապաւիճեցան ի նա: - 418. Եւ տէր մեր գապաւիճեալ հեթանոս կորզեաց ի սրոյ յաւիտենական մահուն: - 418. Ասեմք թէ, ի հնարից չարին բարձին մարդիկք զխոստովանութիւնն որ հարկաւոր էր, յայն ապաւիճեալ թէ՛ ի վերջին օրն օժանիմք ձիթով բալասամինաւ և արդարանամք: - 604. Այսպէս վեցերորդն ապաւիճելով ի տէր խոստովան եղիցուք նմա. - 629. Որպէս մշակն յորժամ սերմանէ, ո՛չ ի գործն՝ այլ յաստուած ապաւիճի: - 665. Նախ՝ զի քակեն զխոստովանութիւնն յեկեղեցւոյ և ի քաւարանն ապաւիճեալ կորնչին մեղօք: - 698

ԱՊԱԲԻՆՈՒԹԻՆ + Ասեմք եթէ՝ տէր ապաւեն եղև ասէ մարգարէն. ո՛չ թէ փոփոխեցաւ ի տէրութենէն յապաւիճութիւն, այլ եկաց մնաց տէր, և եղև ապաւեն: - 72

ԱՊԱՔԵՆ + Ո՞չ ապաքեն ասեմք զքրիստոս՝ աստուած և որդի աստուծոյ. զի աստուածն ուղղական է՝ և որդի աստուծոյ հոլովական: - 92. Ո՞չ ապաքեն ի վեր ասեմք զմարդն անուն կենդանի մարդոյն՝ քան թէ գրեցելոյն: - 95. Գոյացութիւն որ սկիզբն է ամենեցուն և **ՆԱԽԱՍԵՌ**. և ի նմանէ **ՂՈՒՂԱՔԱԺԱՆԵԱՅ** մարմինն. և շնչաւորն. և զգայունն. և կենդանին. և բանաւորն. և մարդն. ո՞չ ապաքեն բնութիւն են սոքա այլևայլ. և ժողովեալ գոյացուցանեն զմի անհատն պետրոս անշփոթ միութեամբ: - 176. Եւ թէ ոք ասիցէ ապաքեն և զապականութիւնն աստուած եղ պատիժ աղամայ...: - 496. Ո՞չ ապաքեն առաքեալքն եղին զչորսս զայս. խորշիլ յարենէ և ի զոհից ի հեղձուցելոյ և ի պոռնկութենէ: - 552. Ո՞չ ապաքեն մովսէս ի հինն որոշեաց զսուրբս և անսուրբս. մանաւանդ թէ յաւուրս նոյի գոյր ընտրութիւնս. այսպէս ցուցաւ և մեզ պահելի իբր զբնական օրէնս. այլ սոցա ոչինչ է պիղծ ի կենդանեաց: - 552

ԱՊԵԼԻՕՂ + Իսկ միջինն Ապէլիօղ. բարեխառն. անձրև, և արև: - 205

ԱՊԵՐԱԽՏ + Ապաշնորի և ապերախտ: - 285. Եւ տէր մեր զհացն աճեցոյց ապերախտ ազգին, և զծուկն ի ծովէն: - 329. Ութերորդ՝ զի թէ թողցեն զվայելչութիւն խորանիս այս և այլոց հետևեսցին, անպատասխանի լիցին ի պատուհասն. որպէս եթող գապերախտ ժողովուրդն և էառ զվրանն մողոքայ և զաստղն հռեմիպայ ի դատապարտութիւն ինքեանց: - 342. Չի՞նչ է ապաշնորին և ապերախտն: - 406. Այսու ամենայնիւ ապաշնորի և ապերախտ լինի ոք եթէ աստուծոյ և եթէ մարդոյ: - 406

ԱՊԵԼԻՈՍ - Ապէլիոս. այս՝ ապողոն է: - 201

ԱՊԻԿԻ + Եօթներորդ՝ միջնորդով զայլս լուսաւորէ. որպէս ընդ օղ և ընդ ապիկի: - 185. Եւ թէ ասեն՝ յանօթոյն է որ մինն առաւել լոյս տայ և մինն նուազ, և ո՛չ ի լուսոյն. որպէս յստակ ապիկի առաւել լուսաւորէ: - 188

ԱՊՇԻՍ + Իսկ զի հրամայէ՛ երից աւուրց ճանապարհ տանել, զի մի՛ ապշեալ ինչ կարծեսցի: - 304. Չորրորդ՝ զի այլ մեղօք կամք մեր անկարգանայ. այլ հպարտութեամբ՝ իմացմամբն յիմարիմք և ապշիմք. և ապա կամօք անկարգանամք: - 562

ԱՊՈՂՈՆ + Ապէլիոս. այս՝ ապողոն է: - 201

ԱՊՈՒՇ + Մետասաներորդ՝ ասեն թէ որպէս ի կենդանիս ուղտն խոհեն՝ և տատրակն ողջախոհ է, և այլ կենդանիք են ապուշք և բղջախոհք: - 19. Նախ՝ եթէ ուշիմ և ապուշ և այլն ըստ կարգի, սոքա եթէ ի մարմնոյն խառնուածոյ պատճառին՝ և եթէ բնական որակութեամբ հոգւոյն՝ նման և աննման գոլ, առանց ներգործելոյ ո՛չ չար են և ո՛չ բարի. ո՛չ գով. և ո՛չ պարսաւ հետևի. որպէս և ո՛չ բնական բարուց անասնոց: - 19. Այլ իմաստունք ասեն եթէ՛ կերակուր անասնոցն խոտ է անզօր. վասն այն նոքա ապուշք և անզօրք լինին: - 218. Է և այլ իմն աննմանութիւն հոգւոյ ըստ իմացմանն. առաւել և նւազ. ուշիմ և ապուշ. չկամ և կամեցող. հեզ և յանդուգն. ցանկացող և ողջախոհ. ըստ բնական բարոյիցն որակացեալ. նման և աննման գոլով իրերաց: - 237. Վասն է՞ր մին տղայն ուշիմ և մտացի լինի. և մինն ապուշ և բռնամիտ: - 251. Ի գինւոյ և ի ցթոյ պահել, զի մոռացկոտ և **քնու** և ծոյլ և ապուշ առնէ զինին: - 389

ԱՊՊԱՊ - Առաջին մեք, և հայրն, և պապն մեր. հօր պապն, և պապու հայրն, և պապուն պապն, և ապապպն. որ է՛ է. նմանապէս և ի մօր կողմն: - 611

ԱՊՍԱՍԲ + Իսկ այլն՝ սատանայ է ապստամք վիշապն որ գերեաց զմարդիկ: - 128. ...ասէ սուրբն մեթողէնս եթէ՛ գապստամք հրեշտակս ասէ որք զթիւ երկնաւոր դասուցն սխալեցին. զի մինչ ո՛չ էին կործանեալ՝ **դ** կարգ էին իւրաքանչիւր դասուցն...: - 152. Վասն իշխանութեանն աղամայ. և այժմ

ապստամբ են: - 155. Իսկ որք այժմ ապստամբք եղեն՝ վասն ք պատճառի: - 220. Վիզն վերամբարձ յանդուզն է և ապստամբ: - 247. Յայնժամ փախուցեալ սատանայ իբր զապստամբ ծառայ. և մտեալ յորջն դժոխսց կարծէր անրանալ անդ և ունել զիողխսն: - 503. ...այլ ապստամբ՝ մեղաւորքն էին և ոչ մարգարէքն: - 506. Եօթներորդ՝ որպէս ասացաք յառաջին պատասխանին՝ որդիք մահապարտաց և ապստամբք աստուծոյ մեղաւորքն էին նոցա քարոզեաց և ազատեաց: - 507. Եւ պօղոս՝ մարդ անօրէն և ապստամբ և որդի կորստեան ասէ: - 707. Վեց հարիւրն զամս նոյի. որ էր ո ամաց և ջրիեղեղով ջնջեցան ապստամբքն: - 707-708. Եւ վեցն՝ ի կատարումն վեցեակ դարին նոր ապստամբն ելցէ և կորուսցէ զբազումս: - 708

ԱՊՍՏԱՍԲԵՄ + Ասենք թէ՛ զբանս զայս ասէ մարգաէն վասն խաղաղութեան որ եղև սակաւ մի յառաջ քան զգալուստն քրիստոսի՝ և ի բոլոր ժամանակս քրիստոսի, և յետ նորա իս ամ մինչև ապստամբեցին հրեայքն հռօմայեցուց տէրութեանն: - 27. Հինգերորդ՝ յայտ է ի փախուցելոցն որ երկնչին ի մարդկանէ որպէս զապստամբեալ ծառայս: - 220. Երկրորդ՝ զի ցոր քան իշխէր ինքն ի վերայ անասնական մասանց իւրոց որպէս ասացաք, իշխէր և ի վերայ արտաքին անասնոց և գազանաց. իսկ յորժամ ապստամբեցին ներքինքն բանականին տեսնն իւրեանց՝ ապստամբեցին և արտաքինքն մարդոյն տեսնն իւրեանց: - 220

ԱՊՍՏԱՍԲՈՒԹԻՒՆ + Այս է ի գլխաւորութիւն ամենայնի **զո** եղելոյ ապստամբութեանն. զի որ քան աւուրբ եղև աշխարհ, այն քան ամօք յանկ ելանէ: - 707. և Դարձեալ նշանակէ զամենայն ապստամբութիւնս որ յառաջին, և միջին, և վերջին ժամանակս լինելոց է: - 707

ԱՊՏԱԿ ԱԾԵԼ + Որ էած ապտակ քրիստոսի՝ մաղքոս էր անունն: - 495

ԱՊՏԱԿԵՍ + Վեցերորդ՝ հարւածս կրեալ յոք ի բոլոր մարմինն. և տէր մեր ի ձեռս և յոտս և ի կողս. որ և փշով պսակեալ ապտակեալ և զան հարեալ: - 327. Երկրորդ՝ կապեալ ածաւ ի տունն աննայի. և ի ծառայէն ապտակեցաւ. և պետրոս **զ** անգամ ուրացաւ: - 492. ...ապտակեալ. և նախատեալ. և բնեռեալ. և լուսաւորացն խաւարեալ. և այլն. զոր մեք ի վերայ մեռելոյն նշանակեմք: - 670-671

ԱՊՐԵՍ + Կամ է՛ ի ներգործական պատճառն. որ ունիցի խափան ինչ և արգելումն. որպէս մանուկս այս երկար ապրեցի. կամ թէ մանուկս այս լինի երաժիշտ, թէ ոչ լինի խափանումն իմն: - 9-10. Եւ թէ է ի պատճառն ներգործական՝ որ ունի արգելումն, է՛ որպէս անէծք, կամ օրհնութիւնք, կամ աղօթք. և մանկանն յերկար ապրի. կամ լինիլ երաժիշտ: - 10. Եւ եղիցի նա՛ փրկիչ փրկեալ, և ապրեցուցիչ ապրեալ: - 67. Երրորդ՝ զի թոյնք և խայթոցք նոցա՝ զէն և պահապան է նոցա. զի առիւծքն պատառելովն ապրի. նոյնպէս և այլքն: - 217. Եւ գլխաւոր անդամք են սոքա. զի թէ յայլ անդամքն այսինքն աչքն՝ ականջն՝ ձեռքն՝ և ոտքն՝ կամ այլն վնասի, մարդն ապրի: - 241. Տնկական. զգայական. և բանական. վասն որոյ է ամսեայ ծնեալն ապրի և շնորհալի լինի վասն շնորհալի թուոյ եօթներորդին: - 263. Եւ յաւելեալ զկազմողականն՝ յութն ամիսս ծնանի և ոչ ապրի զի անկատար է: - 263. Եւ թէ ի լուսինն ծնանի եօթն ամսեան ապրի: - 264. Եւ ութն ամիսն երևակին է ոչ ապրի: - 264. Հինգերորդ՝ զի ցաւօք և հեծեծանօք ապրեցաւ: - 279. Եւ նոյ՝ վասն կուսութեան սրբութեանն **զշ** ամն ...վասն որոյ ապրեցաւ ինքն և տունն իւր. և երկրորդ սկիզբն եղև մարդկութեանն և աշխարհի շինութեան: - 288. Վասն է՛ր նահապետքն ի **ռ** ամն ոչ հասին. այլ **թճ**, աւելի և կամ պակաս ապրեցան: - 290. Ա՛րդ՝ առաջին դարն որ էր երևակին՝ ընդ երկար ապրեցին մարդիկքն. զի ունի երևակն յերկար ընթանալ զճանապարհն իւր. որ ի լ ամն վճարէ զկենդանակերպսն: - 291. Նոքա յերկար ապրեցին զի յաճախեցին բարիք և ծնունդք նոցա. և մեք պակաս, զի կարճեցին չարիք և բազմութիւնք մարդկան: - 291. **Իսկ ի նախնիքն տղայ և առոյգ էր բնութիւնս՝ վասն որոյ յերկար ապրեցին**: - 291. Թիւ կենաց մարդոյ չափեալ է՛ թէ պատահմամբ յերկար և սակաւ ապրին: - 291. Ո՛չ կերին. զի թեպէտ ժողովեաց, սակայն ոչ կերին. այլ շնորհօքն աստուծոյ կացին որպէս մանուկն յարգանդի մօրն ապրի: - 294. Երրորդ՝ յովսէփ ի կրկին զուր եմուտ և ապրեցաւ: - 313. Եւ մեք առանց արծաթոյ միայն ձրի շնորհօքն քրիստոսի լինիմք փրկեալք և ապրեալք: - 314. Առաջին, որպէս ի ծնունդն իւր ապրեցաւ մովսէս **յարուախեղդ** մահուանէն փարաւոնի: - 328. Իսկ մովսէս հրամանաւն աստուծոյ արար պղնձի օծ. և բարձրացոյց ի դուռն խորանին. և որ հայեր ի նա՝ ապրեց ի թունից օձիցն: - 386. Ա՛րդ՝ զի ասաց մեղայ՝ ապրեցաւ ի սրոյ մահու: - 432. Քսանկը, ձգեաց սաւուղ զգեղարդն դաւթի, եհար զորմն և ապրեցաւ դաւթի. և որդիքն սաւուղայ հարկանել ետուն զկողս տեսնն և ոչ վնասեցին աստուածութեան նորա: - 436. Ա՛րդ՝ եթէ նահապետքն ամենայն որ թճ ամ կամ աւելի և պակաս

ապրիլ ո՛չ ավերիւն, ապա և ո՛չ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 480. Իններորդ, գեթօն՝ այն որ զցօղն ետես ի վերայ գեղման, զհօր իւրոյ գեզն պարարակ հրամանաւ հրեշտակին ի մէջ գիշերին պատարագեալ. և զանտառն և զսեղանն բահաղու կործանեալ և զերծեալ ի ձեռաց նոցա. որ էր օրինակ փրկչին. զի նա՛ է եզն պարարակ պատարագեալ. և ի մէջ գիշերի զբազինսն դժոխաց կործանեալ և յարուցեալ և ապրեալ ի մահու: - 513. Տասներորդ՝ յաւուր միում այսահարեալ սաւուղ՝ կամէր նիզակաւն բեռել զղաւիթ յորմն. յորմէ զերծեալ ապրեցաւ և գնաց ի տունն: - 513. Եւ նոյ միայն ապրեցաւ, և բազումք կորեան: - 551. Չի սրտին ապրիլ մարմնակեր գազանք. և հեշտ ցանկութեամբ բազմածին կենդանիք աճեն. և երկչոտութեամբ ապրիլ նապաստակք և տկարք ի հզօրից...: - 563. Եւ տապանն նշանակէ՛ զեկեղեցի. որք ի ձայն ժամահարին ժողովին և ապրիլ ի ջուրց հեղեղաց մեղաց: - 618. Դարձեալ՝ կրկին է օր մարդոյ թպտտ յերկար ապրեսցի. այսինքն մին օր ծննդեանն, և մին օր մահուան: - 680. ...այսինքն զի ոմանք փախչելով յանապատս զերծանին, և ոմանք արեամբ վկայեալք ապրիլ: - 706. Որ թէ ի բարձանց լինի պատերազմ անձրև օրէն փորձանաց, ի ներքոյ կացցես հաւատոցն և ապրիս: - 770. Իսկ թէ նա որ սկիզբն կորստեան ամենեցուն մեզ եղև և պատճառ ամենայն մեղաւորաց՝ ապրեցաւ շնորհօքն քրիստոսի. - 775

ԱՊՐԵՑՈՒՑԱՆԵՍ + Ապրեցոյց զռահաբ պռնիկն ի դէմս հեթանոսաց եկեղեցւոյ: - 414. Երկոտասաներորդ՝ նա՛ ապրեցոյց զռահաբ կարմիր նշանաւ: - 418. Իննևժ, ապրեցոյց զգաբաւոնացիսն որք երկեան և ապաւինեցան ի նա: - 418. Քսաննմի, զարմանալեօքն զոր արար՝ զանձն իւր ապրեցոյց սամփսոն: - 423. Իսկ տէրն մեր զմարմին և զհաւատացեալս իւր ապրեցոյց յիշխանն այլազգեացն դիւաց: - 423. Եօթներորդ ժամն է խոնարհեցո՛ւ և ապրեցոն ի խորհուրդ թաղմանն քրիստոսի: - 622. Եւ նոքա ասեն, կեցո՛ւ և ապրեցո: - 638

ԱՊՐԵՑՈՒՑԻՉ + Եւ եղիցի նա՛ փրկիչ փրկեալ, և ապրեցուցիչ ապրեալ: - 67

ԱՊՐԻԼ + Իսկ մարտն և ապրիլ իմաստասիրաց անուանքն են. և Օգոստոսն թագաւորի: - 201. Արդ՝ աստի մինչ ի նիսանի ժէ, և յապրիլի է՛ կատարի է ամիս. յորում առաքեցաւ զաբրիէլ առ կոյսն մարիամ յաւուր չորեքշաբաթու: - 483

ԱՊՕՂԻՆԱՐ - Ապօղինար աղէքսանդրացի: - 543

ԱԶ + Իսկ ոմանք յաւելուն յևս ամբարշտութիւն. իբր փախչելով ի ձախոյն՝ խտորին յաջ կողմն: - 13. Իսկ մովսէս՝ որ միոյ բնութեան էին հաղորդք և միոյն անւան քերովբէքն, մի յաջմէ և մի յահեկէ ասէ: - 54. Եօթներորդ՝ եթէ մասն աստուծոյ կոչի հոգին սուրբ. և յաջ և բազուկ է որդին. ապա ուրեմն և ի նմանէ՛ է: - 61. Գնգէտասաներորդ՝ համբարձաւ և նստաւ ընդ յաջմէ հօր: - 67. Արդ՝ եթէ է՛ այլ որդի և եղև աթոռակից հօր, ուրեմն ի բաց էհան զբանն ի նստելոյն ընդ յաջմէ հօր որ է սեփիական նմա և վայելուչ հօր՝ լինիլ աթոռակից և զահակից: - 67. Նմանապէս ասա՛ւ և զայս. զբնութեամբն որդի ասես ընդ յաջմէ մեծութեանն նստեալ, թէ որ շնորհօքն որդիացեալ ըստ քեզ: - 70. Չի թէ զբնութեամբն ասես, ստեաց ուրեմն առաքեալն և աւետարանն. որք զքրիստոս ասեն յարուցեալ և համբարձեալ և նստեալ ընդ յաջմէ հօր: - 70. Արդ՝ յաջ և յահեակ խտորին հերձաւօժօք. որպէս սաբէլ յաջ խտորեալ՝ ի մի բնութիւն և ի մի անձն ժողովեաց գերորդութիւնն սուրբ: - 80. Իսկ ուղղութեանցն աշակերտք՝ ընդ դէմ երկուցն յաջ և յահեակ պատերազմին: - 81. Իսկ առաւել բարձրութիւնն. զի որպէս անհամեմատ է խոնարհութիւն՝ աստուծոյ մարդանալ և չարչարիլ. և անզուգական բարձրութիւն է մարդոյս բնութեան ընդ յաջմէ աստուծոյ նստիլ և հաւասարիլ: - 94. Մետասաներորդ՝ Վասն ստամոքսին. բերանն դառն և աղի՛ փոխի. և յաջ կողմն ուժով է: - 227. Նոյնպէս լեարդն և լեղին հալեն զկերակուրն արտաքուստ ի յաջմէ կողմանէ: - 242. Վասն այն յորժամ ննջէ մարդն ի վերայ ձախ կողմանն, շուտով հալի կերակուրն քան ի վերայ յաջ կողմանն: - 242. Վասն է՛ր մարդոյն յաջ կողմն ուժով է քան զձախն: - 243. Չի սրտին արիւնն և լեարդն և լեղին որք ջերմայինք են՝ ի յաջոյ կողմն են մարդոյն: - 243. Եւ փայծեղն և թոքն ցրտայինք ի ձախ կողմն են. վասն այն յաջմ գօրեղ է և ձախն տկար: - 243. յաջ կողմն թ ոսկր: - 243. Չի սիրտն ունի թ տուն. ի յաջ կողմն իւր զարիւնն ժողովեալ որ առնու ի լեղէն: - 244. Կենդանութիւն՝ յաջոյ ձեռն: - 250. Այսպէս և արու մանկանն յաջ կողմն բեղնաւորեալ՝ վասն ջերմութեան լեղին և լեղոյն՝ փութով կատարի անդամօք: - 261. Այսպէս և ի նորս սուրբն ստեփաննոս որ եղև առաջին մարտիրոս և վկայ քրիստոսի՝ հեղիով զարիւն իւր. տեսանէր բացեալ զերկինս և գլխուս ընդ յաջմէ աստուծոյ: - 288. Նոյնպէս և սրբոցն միտք լուսաւորին յաջոյն քրիստոսի. զոր աստ շանմանդաղ տեսանէին զփառս, անդ յայտնապէս տեսցեն: - 314. Տասներորդ՝ կրկին եղև կեանքն և պատիւն յոբայ. և տէր մեր ել ի փառս

առաջին և նստաւ մարմնով ընդ աջմէ հօր: - 327. Վեցերորդ՝ նշանակէ՛ զբանն աստուած զաւագան ուղղութեան և թագաւորութեան առ հայր. եկն նա՛ յերկիր և էառ զօճածն բնութիւնս մեր. և դարձեալ ըմբռնեալ մարմնովն ել յերկինս և նստաւ ընդ աջմէ հօր: - 332. Ի յայս միտս յորժամ խաչ նկարեմք, զձագ մատին աջոյ մերձ ի բոյթն առնեմք որ է՛ ի համարն զերրորդ. զկէս զին նշանակելով: - 345. Եւ աջ երին քահանային, և երբուժն քահանայապետին. և գայլն կերիցեն քահանայքն: - 358. Աջոյ երին. յաջողակ բարի գործն. և երբուժն դօշն է. որ ունի զսիրտն: - 360. Ջի նորահաս պտուղ եղև յարութեամբն մեռելոց, և նստելով ընդ աջմէ հօր: - 361. Եւ երին աջոյ իւր քահանային, ի նշան աջեայ՝ գործոցն նորա: - 367. Երրորդ՝ ջուր սրկման զոպային, է՛ տարածումն աջոյն և օրհնութիւնն ժողովոյն ի շնորհաց սուրբ հոգւոյն: - 384. Եւ մարգարէն դաւիթ ի ձախ կողմն ոք, և ի յաջն բիրք ասէ անկանի: - 404. Եւ տէր մեր յաղթեաց իշխանին դիւաց. և եհատ զնորայն բռնութիւն աջոյ. և զոմանս եթող ձախի թիւրելոյ և զընտիրս որոշելոյ: - 419. Իններորդ՝ յետ է աւուր կորոյս զնաաս խռովարար, որ բրէր գաջոյ ակն իսրայէլի. և տէր մեր զխռովարար բանսարկուն, որ բրէ՛ զակն իմացականին մարդոյ...: - 427. Յնգետասաներորդ՝ ընդ աջմէ բազմեցաւ մայրն սողմոնի: - 441. Ընդ աջմէ նստի և որդւոյն մայրն կոյսն աստուածածին: - 441. Եւ այն է պատճառն, զի յաջ կողմն արգանդի կրէ զորդին. վասն որոյ յաջ կողմն նորա նստի: - 441. Իսկ որդին աջ և բազուկ է հօր, վասն որոյ աջմէ հօր նստի: - 441. Եւ վասն է՞ որ յետ իս աւուր համբարձաւ. և նստելոյն ընդ աջմէ: - 455. Չորրորդ դարձեալ՝ դ թև խաչին նշանակէ զչորս բարերարութիւնս քրիստոսի. զի վերին մասն ցուցանէ զբացումն արքայութեանն երկնից. ներքինն զաւերումն դժոխաց. աջն զբաշխումն շնորհաց. ահեակն զթողութիւն մեղաց: - 493. Հինգերորդ՝ նշանակէ՛ զչորս առաքինութիւնս ի յորս պարտի տարածիլ ներքին մարդս մեր. այսինքն վերին մասն նշանակէ զսերն. ներքինն զխոնարհութիւնն. աջն զհնազանդութիւնն. ահեակն զհամբերութիւնն: - 493. Եւ զի աջ էաք և ահեակ դարձաք: - 493. Աջն զշնորհս արդարոց. ահեակն զպատուհաս մեղաւորացն: - 493. Եւ դարձեալ՝ աջն զփրկութիւն մարդկան. ահեակն զաստ դիւացն: - 493. Աջն զարդարութիւն առ ամենայն ոք և յօրէնս աստուծոյ: - 493. Աւագակն որ յաջմէն խաչեցաւ՝ դէմաս էր անունն. և որ յահեկէն՝ կոստաս: - 495. Իսկ զերրորդն մարկոս պատմէ՛ առաւօտուն և յարևագալն յետ դուկասու. և տեսին երիտասարդ մի ի ներքս ի գերեզմանն ընդ աջմէ նստեալ: - 515. Վասն այն ո՛չ ետ մարիամու մերձենալ. այլ պահեաց զնա բազկին այնմիկ որ նստոյց զնա ընդ աջմէ իւրմէ: - 518. Իսկ որ ասէ՛ «նստաւ ընդ աջմէ հօր», աջովն իմանի հաւասար ի փառս աստուածութեանն հօր: - 521. Նախ՝ ի կողմանէ պարզկողին. զի յորժամ քրիստոս նստեալ լինէր ըստ մարմնոյ ընդ աջմէ հօր իբր զթագաւոր փառաց յաթոռ թագաւորութեան իւրոյ, յայնժամ մեծագոյն լինէր պարզեք հոգւոյն տուեալ ի փառաւոր քրիստոսէ աստուծոյ: - 521. Այսպէս մի և նոյն բանն է յիւրաքանչիւր աւետարանս ձևացեալ, և ընդ աջմէ հօր նստեալ. և ոչ աւելի և ո՛չ նուազ: - 530. Յաջ շարժումն է արծաթսիրութիւն. զի զբարիս պատճառելով ժողովէ. - 560. Եւ այն է յաջ կողմն խոտորիլ. իսկ առաջինքն ձախակողմեան էին: - 561. Վեցերորդն՝ ելեալ ի յերկինս նստաւ ընդ աջմէ հօր. որ է հաւասարութիւն հօր: - 573. Չորրորդ՝ զի միշտ որդի ծնանինք աստուծոյ և ո՛չ դուստր և էգ. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է ասէ՛ առաքեալն. և գայս ցուցանէ աւագանն ի յաջ կողմն եկեղեցւոյն: - 590. Իսկ ելանելն ի բեմն, զի յետ բոլոր անօրէնութեանցն քրիստոս ել յերկինս և նստաւ ընդ աջմէ հօր աստուծոյ: - 594. Ասեմք թէ՛ յարածամ աջ քահանային մերձի ի գլուխ քրիստոնէին ուր արմատն է բոլոր զգայութեանցն: - 605. Եւ զմբէթն զվերինն խորհիլ ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ աստուծոյ: - 614. Եւ եկեղեցի սուրբ. հարսն անախտ. և դշխոյ անարատ ընդ աջմէ փեսային քրիստոսի: - 614. ...առաջին ձայնն աջ դասուն է, և կողմն ահեակ: - 641. առաջին ձայնն ահեակ դասուն է, և կողմն աջ: - 641. Եւ է՛ աջ դասն աւագանին կողմն և խորհրդանոցին: - 641. Դարձեալ՝ ի դատաստանի յորժամ դպրութիւնք բանին, որք աստ ի ձախմէ մարմնոյ՝ փոխեսցին յաջմէ. և որք յաջմէ յահեկէ: - 646. Տասներորդ, և աստի ընտրեալքն յաջմէ, և խոտելիքն ի ձախմէ միշտ նշանակին: - 646. Խորան ասեն աջակողմ և ձախակողմ. այսինքն ի քաղցր հայեցողութիւնն քրիստոսի որ է աջ. և ի դառն և ահաւոր որ է՛ ձախ: - 686. և յետ այնորիկ ո՛չ նստի ընդ աջմէ հօր որդի: - 704. Եւ զամենայնսն դրոշմէ՛ ի ճակատն և յաջոյ ձեռն. որպէս ասէ տեսիլն յօհաննու: - 707. Եւ գայս ի ճակատն և յաջոյ ձեռինն տայ դրոշմել: - 707. Նախ՝ զի խոնարհ և ցած է կողմն հարաւոյ. և լուսաւորքն անդ շրջին. և աջ կողմ է աշխարհի. վասն այն ջերմ է: - 731. Ջի՞նչ է աջ կողմն քրիստոսի և ձախ: - 738. Նստի քրիստոս ի բարձրագոյն աթոռ ի վերայ օդոյդ, և սուրբքն ընդ աջմէ. այսինքն ի վեր ի փառս ընդ նմա ի վերայ օդոյդ. հաւատոյ և գործոյ թեւքն բարձրացեալ իբր զարծուի:

- 738. Դարձեալ, աքն արևելք է և ձախն արևմուտք: - 738. Ի յաքմէ մեղքն մատնիչ, ի ձախմէ դեքն ահագին: - 738. Ծնունդն, զօրութիւնն, մահն, ընդ աքմէ հօր նստիլն, և այլն ամենայն, զաստուած ի մարդում, մանաւանդ զմարդ յաստուածում ըստ սքանչելագործին գրիգորի ցուցանեն: - 770. Եւ թէ յաքոյ յաջուածոց խենեշութիւն մեղկէ, վերնոյն հեշտալեաց հաւատա՛ և ո՛չ խաբիս: - 770

ԱՋ ԵՒ ԱՅԵԱԿ - Չի գ գլխոյն կրկին է եղջիւր. որ է հպարտութիւն՝ նախանձ՝ և բարկութիւն. զի սոքօք յաք և յահեակ պատերազմի. և առ ընտիրս և առ խոտանս գտանին բազում ուրեք երեքին ախտքս այսոքիկ: 151-152. Եւ վեցակողմն, զի մարմինն եռակի տարրո՛չ է. ունի վեր և վայր. յետ և առաջք. աք և ահեակ: - 293. Որպէս նշանակեցաւ յեփրեմն և ի մանասէ. որք փոխեցան յաք և յահեակ: - 310. Այս է՛ ի միոյ բարի եութենէն աստուծոյ յառաջ զայ արարչական և արքունական զօրութիւն. իբր աք և ահեակ ձեռն: - 403. Եւ են սոքա կրկին զօրութիւնք. արարչական և արքունական. ըստ փիլոնի որպէս կրկին ձեռք մարդոյ աք և ահեակ: - 457. Աք և ահեակն զընտրութիւն դատաստանին. զփառս աջակողմեանց, և զպատիժ ձախակողմեանց: - 493. Եւ սոքա են սուր երկսայրիք տուեալ ի ձեռս քահանայից զինուորաց քրիստոսի. զի յաք և յահեակ հարցեն. այսինքն զաստանայ և զչարսն ի մարդկանէ որք հակառակին բարեաց: - 538-539. Չորրորդ՝ վեց են շարժութիւնք մարմնոյ. այսինքն վեր և վայր. յաք և յահեակ. յառաջ և յետ: - 560. Իսկ ի թաբօր լերինն ձայնիւ հայրական և հովանեաւ հոգւոյն եղև քահանայ. ցուցեալ մովսէս և եղիա սարկաւազունք յաքմէ և յահեկէ: - 607. Եւ այսպէս բաժանեցին ի միմեանց տեղեաւ և փառօք. որպէս օղիք և այծիք յաքմէ և յահեկէ քրիստոսի: - 738

ԱՋԱԿՈՂՄ + Խորան ասեն աջակողմ և ձախակողմ. այսինքն ի քաղցր հայեցողութիւնն քրիստոսի որ է աջ. և ի դառն և ահաւոր որ է՛ ձախ: - 686

ԱՋԱԿՈՂՄԵԱՆ + Յորոց փրկեսցէ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անլան իւրոյ ի յաւիտենական և յանել տանջանաց հրոյն. և մասնաւոր աջակողմեան դասուն և ժառանգ արքայութեանն երկնից կացուցէ յիսուս քրիստոս տէր մեր. որ է օրհնեալ յաւիտեանս Ամէն: - 317. Աջ և ահեակն զընտրութիւն դատաստանին. զփառս աջակողմեանց, և զպատիժ ձախակողմեանց: - 493. Ասեն ոմանք թէ աջակողմեան աւազակն ի հեթանոսաց էր. և ձախոյն ի հրէից: - 495. Երկրորդ՝ զի աջակողմեան ենք: - 534. Այսոքիկ ասին աջակողմեան խորանք: - 688. Եւ այսոքիկ են աջակողմեան և ձախակողմեան խորանք: - 689. և Դարձեալ, զի յարևելս բազմեալ դատաւորն. և աջակողմեանքն լինին ի վերայ օդոյ ի կողմն հիւսիսոյ. և ձախակողմեանքն վայր ի յերկրի ի կողմն հարաւոյ...: - 731

ԱՋԱԿՈՂՄՆ + Որդի ծնանիմք և մեր յաջակողմն յաւազանէ: - 308. Եւ յաջակողմն, Շրայիա՛. դո՛ւ հաներ զմեզ աստուած: - 338. Յայս միտս ի կենդանագիր կուսին՝ ի ձախոյ գիրկս լինի փրկչական պատկերն. նոյնպէս և առ ի խաչին ի յաջակողմն կացեալ: - 441. Եւ աջակողմ և ձախ. և ահագին դատելոցն: - 661. Որք աստ ունին գյաջողակ գործս բարեաց կամ ձախողակ. և նոյնպէս դասին յաջակողմն և ձախակողմն քրիստոսի: - 689

ԱՋԵԱՅ + Եւ երին աջոյ իւր քահանային, ի նշան աքեայ գործոցն նորա: - 367

ԱՋՈՒԱԾՈՑ - Եւ թէ յաջոյ յաքուածոց խենեշութիւն մեղկէ, վերնոյն հեշտալեաց հաւատա՛ և ո՛չ խաբիս: - 770

ԱՌ + Հինգերորդ՝ զի խափանեալ լինէր անծնիշխանութիւնն մեր. որ ունի զինքն առ երկոսեան կողմն: - 20. Չորրորդ՝ զայլայլումն լուսաւորացոյ. այսինքն զի երբեմն խաւարին, որպէս առ խաչելութեամբն. և երբեմն յետս դառնան և կանգնին, որպէս յետս և առ եզեկիա: - 26. Առ որս ասեմք եթէ՛ բանս այս ամենայն ո՛չ այնպէս նեղագոյն առեալ լինի ի սուրբ գիրս՝ որպէս առ փիլիսոփայսն: - 27. Եւ պատասխանիք, և այլ հարցմունք ուղղափառի առ նոսա: - 29. Այս առ հոգեմարտսն: - 30. Հնգետասաներորդ՝ Հարցունն երկաբնակացն առ մեզ ժ թուվ...: - 30. Վեշտասաներորդ՝ Հարցմունք ուղղափառաց առ նոսա ժ թուվ: - 30. Այսքան առ երկաբնակս, և երկրորդ մասն գրոցս: - 30. Երկրորդ՝ է՛ դարձուցանել զիմացունն ի հաւատալեացն, և յայնցանէ որ ածեն զմարդն առ հաւատալն...: - 31. Ութերորդ՝ է՛ անկարգ ախորժակն. որ քարշէ՛ զմիտսն առ ներհակս հաւատոյն. այսինքն է երկիւղն՝ սերն՝ և ատելութիւնն: - 32. Առ որս ասելի է թէ՛ ո՛չ կամաւ, և ո՛չ յոչ կամայ. զի պատկեր և նկարագիր եութեանն հօր է որդի, ըստ առաքելոյ: - 36. Այլ առ արտաքինսն ասի: - 36. Եւ զի եղեր զկամքն միջոց, ի բաց պարսպեցար յողորմութեանց նորին առ իւր արարածքս...: - 36. Թէ ոչ՝ Չի թէ մերձ էիր դու քեզ որպէս որք առ որք, բաժանեցար ընդ երկու. և զիա՞րդ մի իցես: - 37. Այլ մեր պատասխանին առ այս՝ է՛ այս ինչ, թէ միշտ ծնունդ է ի հօրէ ըստ բնութեանն որդի. այլ անձամբ կատարեալ. որպէս լոյս ի հրոյն միշտ

ծնանի և ոչ է անկատար՝ յօրինակ որդւոյ: - 37. Եւ զհա՞րդ կարիցէ ձկտիլ նւագն ան մեծն՝ լնուլ զհայր: - 39. Այլ ի ծնունդս որ ան մեզ՝ այլայլի՛ ծնօղն: - 41. Ան որս ասեմք՝ թէ որդի ո՛չ ասի անդրանիկ վասն գոլոյն ի կարգէ ստեղծուածոց, զի ո՛չ ոք ստեղծած էառ զբնութիւն աստուծոյ որպէս որդին: - 41. Որով ցուցանի կատարեալ սերն նորա ան մեզ արդեամբք և ճշմարտութեամբ...: - 43. Ապա ան ըստ ոչ ախորժանացն թէ աշխարհք որք են աշխարհասէրքն՝ ո՛չ կարեն ասել զաշխարհասէրսն: - 44. Եւ այս ոչ էութիւն և չարութիւն ան մեզ կարէ՛ երկիլ, զի մասամբ ունիմք զկարողութիւն և ո՛չ կատարեալ: - 44. Է՛ և անկարութիւն ան մեզ՝ ոչ էին գոյ լինիլ. և չորսին չորեքտասան: - 44. Տարակուսելի է ան այս, զի թէ հարկ է որոց բնութիւնքն մի գոլ՝ նոցա և կամքն և ներգործութիւնն մի լինիլ. ընդէ՞ր ապա զի մարդկային բնութիւնս մի է և նոյն հօրն և որդւոյն՝ և ո՛չ է կամքն և գործքն մի: - 45. Զի՞նչ է որ ան փորձիչ օրինաւորն ասաց՝ «չիք ոք բարի՛ բայց մի աստուած»: - 47. Դարձեալ՝ փորձիչս այս փառասիրութեամբ յառաջեաց ան քրիստոս...: - 47. Եկն ան յիսուս ասելով՝ «վարդապետ բարի». զի լսիցէ՛ աշակերտ բարի: - 47. Իսկ այլ ամենայն անուանքն՝ ներգործութեանցն են ան մեզ արարեալ՝ և հովանւոյն. բայց բաժանին ամենայն անուանք յերկուս: - 49. Իսկ յորժամ գայլուուն լսեն՝ արծակին ի վերայ մեր ասելով, եթէ յայլուն է՛ պատահումն է ի հայր որպէս զօրութիւնս ան մեզ. իսկ եթէ զօրացեալ է՛ և ընդ զօրանալն դադարեսցէ ամենայնիւ. շարժումն եղիցի և ոչ շարժօղ: - 52. Պատասխանեմք՝ Նախ՝ ան մակեդոնացիս որք զորդի խոստովանին աստուած՝ թէ ասացէք զպատճառ **ք** աստուածոց ձեր: - 54. ...որքան մին ինքն առ ինքն ունի զբնութիւնն և զզօրութիւնն և զկամքն, նոյնքան և ունի ան երկուսն. թէ զհայր իմանաս՝ թէ զորդի՛ թէ զհօգին: - 54. Նոյնպէս և հօգին յիւրում ժամանակին. յետ խաչելութեանն քրիստոսի և համբառնալոյն ան հայր. և ապա իջանելոյ հոգւոյն. և յայտնելոյ զաստուածութիւնն իւր: - 55. Այլ այս վերաբերի ան հօգին սուրբ...: - 58. Զոր և այժմ օրինակ է ան մեզ սարկաւագն. զոր հօգի կոչէին վասն հոգևորապէս խօսելոյն: - 59. Իսկ այլք՝ հօգի զիրեշտակական հօգին ասեն. որ տւեալ է ան ի պահպանութիւն մեզ...: - 59. Որպէս ասէր ան արքահամ, «այժմ ծանեայ թէ երկիւղած ես դու յաստուծոյ». այսինքն այժմ ծանուցի մարդկան զերկիւղ քո: - 59. Եւ ան մակեդոնացիս այսքան: - 60. Իսկ ան երկրորդն ասեմք, եթէ «փչեաց յառաքեալսն» այս զբղիսումն ցուցանէ...: - 61. Ան երրորդն ասեմք, եթէ՛ «հօգին առաքեցաւ ի յորդւոյ», ի նմանէ՛ ասի սկսեալ, Ապա առաքեցաւ որդի ի հօրէ և ի հոգւոյն, ի նոցանէ ասի սկսեալ: - 61. Ան չորրորդն եթէ՛ «յիմնէ անտի առնուցու». այսինքն յիմ սկզբնէն առնու և պատմէ՛ ձեզ: - 61. Ան եօթներորդն ասեմք, եթէ՛ մատն աստուծոյ երբեմն նշանակէ զերրորդութիւն անձանցն...: - 62. Զի եթէ զոյգ և հաւասար, ո՛չ գոյ ան նոսա կատարեալ բղխօղ...: - 63. Դիմգերորդ՝ զի կանոն ընդհանուր ժողովոցն որ եղեն ան նոսա՛ **բաւականարար** դաւանութիւն հաւատոյ տւեալ է: - 64. Այլ այնպէս ասաց ան ի ցուցանել զանչափ յաւիտեանական աստուածութիւնն...: - 65. Զոր օրինակ՝ Աղբիւր բղխեալ ան մեզ հօգին սուրբ արդ սկիզբն աղբերն շարժի ի ծովէ՛. և հասանէ յակն. և յակնէն ան մեզ բղխէ: - 65. Եւ հասանէ իբր յակն ան որդի. և յորդւոյ ան մեզ հեղու: - 65. Վեցերորդ՝ զի թէ մեք շնորհիւ՝ որդեգրեալքս կերպանամք ան ճշմարիտ և բնութեամբ որդին, և թէ և նա՛ է ըստ մեզ շնորհիւ, պիտոյ՛ է նմա վերնագոյն բնութեամբ որդի մարմնացեալ ի յոր կերպացի և սա՛ ի նմանութիւն նորա շնորհօք որդի: - 67. Ա՛րդ՝ որպէս կարծեն ինքեանք զէն մեծ ունիլ ան երկուսին կողմանս...: - 75. Յորոյ փախչելով մեր և յերկուց ծայրիցն, զան ի մէջն ունելով ուղղապէս ընթացք, ասեմք եթէ քրիստոս ըստ անշփոթ միաւորութեանն՝ աստուածային բնութեամբն մարդ է, և մարդկային բնութեամբն աստուած է: - 75. Ան երկրորդն ասեմք՝ թէ ո՛չ բաժանումն բնութեան առնէ զանչարչարութիւն բանին, այլ անեղութիւն բնութեանն: - 76. Ան երրորդն ասեմք՝ թէ յիմարութիւն է ամենկիմք և մոլորութիւն իսկ ի լսել զայս: - 76. Զի թէ **անանձն** բնութիւն ասեաք միաւորեալ որ էր հասարակ, գո՛յր ինչ նոցա ասել ան այս: - 76. Այսոքիկ հային ան միութիւն անձինն աստուածային: - 77. Այսոքիկ հային ան միութիւն էութեանն: - 77. Այսոքիկ հային ան բնութեամբ միաւորութիւնն: - 77. Զնոյն և սուրբն կիրեղ գրէ ան սուկետոս թղթին...: - 83. Նմանապէս և աստուածաբանն ասէ ի ճառն երկրորդ ան կլօդիանոս...: - 85. Այսքան ան այս: - 86. Կամ ի միոջէ և ան մի: - 87. Երկրորդ՝ զի **ընդդիմաբաժանեալ** տեսակս՝ ո՛չ ունի պէտս մինն միւսոյն ան ի բաղկանալ: - 87. Այլ է՛ որպէս ի միոջէ և ան մի. այսինքն ի միոջէ բանէն՝ ան մի մարդկութիւն նորին կամ աստուածութիւն որպէս նոքա կամին: - 88. Ըստ որոյ կերպի և իցէ, թիւ ի ներքոյ բերէ միոջէն և ան մին. և նոյնէ անձն որոշեալ թըւով: - 88. Դարձեալ հարցումն ան երկաթնակ դաւանողացոյ զքրիստոս: - 90. Իսկ սա ասէ միանգամայն. այսինքն է համանգամայն հակադարձին ան միմեանս և հետևին միմեանց: - 91. Ո՛չ ինչ

ունին ասել առ այս. այլ՝ զուղիղ պատասխանին խնդրեն: - 92. Ասենք նախ եթե՝ ո՛չ է աննման. զի մի իրն լինի բոլոր և լինի մասն՝ առ այլ և այլս: - 92. Որպես յորժամ ասենք զձեռն բոլոր և մասն. զի մասն է բոլոր մարմնոյն, և բոլոր առ մատունս ձեռացն: - 92. Նմանապես և մարմինն քրիստոսի աստուած է առ մասունք մարմնոյն. և աստուծոյ մարմին առ բոլորն քրիստոս: - 92. Որպես ձեռն ունի զգոյացութիւն բոլոր մարմնոյն. և կոչի մարմինն առ բոլորն քրիստոս: - 92. Երրորդ՝ զի ո՛չ է նման առ մեզ և առ նա մասն և բոլորն. զի թէպէտ մասունք մարդոյ՝ ո՛չ ունին զկոչմունս բոլորին, սակայն մասունք մարմնոյն քրիստոսի՝ կոչին և ունին զբոլորին էութիւն: - 92. Այսքան առ այս: - 93. Առ տարակուսեալս բարերարեալ. աղաչեն: - 93. Արդ՝ տեսութիւն գրոց սրբոց մի և նոյն ելով՝ առ բազումս բազմանայ...: - 93. Եւ այժմ զինեսցուք առ քեզ՝ քոյին բանիւ...: - 94. Մետասաներորդ՝ ասէ ի յօհաննէս, «Ես եմ ճանապարհ և ճշմարտութիւն». այսինքն՝ որ տանին առ հայր և ճշմարտութեամբ ցուցանեն ձեզ: - 97. Արդ՝ եթէ ինքն ճշմարտութեամբ ո՛չ գիտէ, մեզ որպէս ցուցանէ. և թէ ինքն մոլորեալ է՝ զմեզ ո՞րպէս տանի առ հայր: - 97. Քանզի առ իմաստութիւնն է ճանաչումն ամենայն աստուածայնոցն: - 97. Եւ առ հանճարն ճանաչումն ամենայն աննիւթականաց: - 97. Եւ առ գիտութիւնն ճանաչումն եզրակացութեանց: - 97. Եւ առ խորհուրդն ճանաչումն ամենայն առնելեաց: - 97. Եւ թէ զհայր ո՛չ գիտէ, զհա՞րոջ զբան նորա պահէ առ ինքեան: - 98. Ասենք առ այս. թէ մինչև ցայժմ զբնութիւնն բաժանելի, և այժմ զանձն ևս: - 98. Եւ այժմ առ քեզ խօսեսցուք ըստ վկայութեան կարգիս ո՛վ նեստորական երկաբնակ և մարդադաւան որոշող քրիստոսի, և որոշեալ ի շնորհաց նորին: - 98. Ձի ամենայն ճշմարիտ դաւանողքն զքրիստոս աստուած խոստովանեցան. և ի նոյնն նահատակեցան. և առ ճշմարտութիւնն քրիստոս յերկրէ յերկինս վերափոխեցան: - 101. Այսքան առ տնօրէնութիւն բանին: - 101. Այսքան առ երրորդ Յատոր Գրոցս: - 102. Իսկ սուրբ գիտութիւնն ընդ դէմ այսմ լուսաւորէ՝ զմիտս և ուղղէ՝. և ընդարձակէ զտեսութիւնն և թեթեւացնէ առ վերինն. և ժողովէ ի մինն. և կատարէ զպատկերն: - 104. Ձի յաւիտենական բղխէ ի հօրէ առ որդի. և նովաւ առ մեզ գայ. որպէս ջերմութիւն ճառագայթիւ արեգականն: - 108. Նախ՝ առ **համարունսն**՝ հայր սկիզբն է որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. և պատճառ այլ ամենայն արարածոց: - 110. Ձի առ աստուած՝ ո՛չէ սոսկ տեսութիւն արտաքոյ...: - 112. Եւ դարձեալ՝ որպէս ամենայն գիծ բոլորակին՝ ի միջին կէտն միաւորին առ միմեանս. և հեռացեալք ի միջին կէտէն բաժանին ի միմեանց...: - 112. Այսքան առ այս: - 114. Թէպէտ առ մեզ տեսանի անսկիզբն յառաջին կողմն, և անվախճանն ի վերջինն. այլ ի նա ո՛չէ առաջին և վերջին. զի պարզ և միեղէն է: - 115. Դարձեալ՝ տեսանէ աստուած ըստ պատճառի. զի ամենեցուն է պատճառ. և ըստ պարունակութեան, որ զամենայն առ ինքն ունի. և ըստ կատարման, որ ամենեցուն է վաղճան և կատարումն: - 118. Նախ՝ զի առ աստուած բոլորն տեսութիւն է՝ և լուր՝ և այլն: - 119. Որպէս զործնականն որ է բարոյականն՝ սկսեալ է ի բարւոյն աստուծոյ. և կատարի առ բարին: - 121. Այսպէս և տեսականն որ է բանականն՝ սկսեալ է ի ճշմարտութենէն որ է՝ բանն աստուծոյ, և կատարի առ նոյն ճշմարտութիւնն: - 121. Հինգերորդ՝ զի ընդարձակի բանս մեր քան զամենայն ինչ. և բանն աստուծոյ ընդարձակեալ է առ ամենայն ինչ՝ գոյացութեամբ և արարչութեամբ: - 121. Այսու հաւասարին, զի երկոքինն առ ճշմարիտն ունին զդիտումն: - 121. Նախ՝ զի բանականն առ երկրաւորս և բազում ճշմարտութեամբ կատարի: - 122. Իսկ հաւատն առ մին և աստուածային ճշմարտութիւնն: - 122. Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ...: - 123. Տես և համեմատեալ առ աստուած թէ պիտի: - 124. Եւ սէր առ աստուած բանին բորբոքեցաւ...: - 125. Իսկ բաղդատի արեգակն միայն առ բանն մարմնացեալ ըստ մաղաքիայ...: - 125. Երրորդ՝ արեգակն յարևելից առ մեզ ծագեալ լուսաւորէ: - 125. Եւ տէր մեր յարևելից ի հօրէ, և առ մեզ երևեալ ի մօրէ՝ լուսաւորեաց զմեզ: 125-126. Այս է յղացմամբ յարգանդի և ծննդեամբ. և քարոզութեամբ. և մահւամբ. և յարութեամբն և համբարձմամբն առ հայր...: - 126. Նոյնպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի հայրական ծոցոյ անհա՛ս է բնութեամբ՝ և ի սրբոյ կուսէն իբր ի յարևելից ծագեալ. և ջերմ սիրով ի մարդկային ազգս որպէս յարևմուտս խոնարհեալ. և զսառուցեալ բնութիւնս պատեալ. և ի գերեզմանէն ի բարձունս դարձեալ յարևելս առ հայր ամբարձեալ: - 126. Եւ տէր մեր հաւասար ողորմութեամբ և արդարութեամբ. զի որքան տեսանեն ողորմութեամբ՝ ձգտին առ շնորհն արդարութեան: - 127. Այլ և մեծ առ հաւատացեալս, և չափաւոր անհաւատիցն երկի: - 127. Իսկ զարմացումն լինի ի սիրոյ առ սիրելին. զի զմիտս զկեանս և զամենայն ինչ թողու սիրողն՝ և սիրելւոյն համարի: - 127. Այսպէս վասն գերազանց սիրոյն զոր ունի աստուած առ էսս՝ զարմանալ ասի. այսինքն արտաքս ելանել՝ թափիլ և հեղուլ ի յեսս. և միաւորիլ անփոխաբուն բնութեամբ: - 127. ... նախանձն

ախտ է առ մեզ: - 127. Դարձեալ՝ և առ տնօրէնութիւն Բանին տեսանին սոքա չորեքկին: - 129. Նախ՝
 աստուածաբանն գրիգոր՝ զոտքն մարմնով տընօրէնութեանն ասէ նշանակ. զի մարմնով եկեալ
 զփրկութիւն մեր արար. և մարմնով համբարծաւ առ հայր: - 130. Իսկ նոցայն է արիութիւն և սէր առ
 աստուած: - 132. Իսկ աստուած կարէ՛ փոխել և զկամքն՝ որ է՛ արտօժակ ի չարէն առ բարին. զոր
 հրեշտակք ո՛չ կարեն փոխել...: - 133. Վեցերորդ՝ են առ աստուած՝ ի յինքեանս՝ և յեղեալս: - 134. Նախ՝
 զի տէրութիւնն ակնարկէ՛ առ հայր. և զօրութիւնն առ որդին. և իշխանութիւնն առ իշխանակից սուրբ
 հոգին: - 135. Նախ՝ զի պետութիւնք պատշաճին առ հայր. և հրեշտակապետքն առ որդի իբր յերկուց
 միացեալ...: - 136. Են և այլ հասարակութիւն և յատկութիւն նոցա. որոց բաւական է այսչափս առ
 այծմուս: - 138. Այս զանազանութիւն առ երրորդ էութիւնս որպէս ցուցաւ: - 138. Դարձեալ՝ առ
 հրեշտակս մի և նոյն իմացունմ աստուածային՝ է՛ սրբութիւն՝ լուսաւորութիւն՝ և կատարունմ նոցա...: -
 139. Ապա յայտ է թէ ո՞րպէս է հասարակ և զանազան քահանայապետութիւնն առ աստուած ի
 հրեշտակս և ի մարդիկ: - 139. Ասեմք առ այս եթէ՛ զինչէն՝ անուամբ կամ սահմանաւ ճանաչի. և անունն
 յայտնի՛ է ըստ ինքեան: - 140. Վասն առաջնոյն գիտելի՛ է, զի ամենայն շնորհ բղխումն է և ճառագայթ,
 յանեղական լուսոյն իջեալ առ էակս ամենայն իմանալի և զգալի...: - 140. Եւ դարձեալ՝ զբազումքս
 միաւորէ՛ ինքեամբ՝ առ պատճառն իւր. որպէս լոյս արևու ի բազում տեսութիւնս: - 140. Կատարեալ և
 զերակատար թիւք դոքա են առ մեզ...: - 141. Երկրորդ՝ զի զամենեսեան միահամուռ ունի և պահէ՛. և
 այսպէս զիտ զորս ունի առ ինքն և պահէ՛: - 141. Եւ այս առ հրեշտակս՝ կամ առ հոգիս՝ կամ ի մարմինս:
 - 142. Իսկ առ հրեշտակս բոլոր շարժունն է ի նոյնէ ի նոյն. որպէս անին զոր ետես եզկելիլ...: - 142.
 Իսկ ուղիղ՝ զի իջանեն առ երկրորդսն նախախնամապէս ո՛չ ի նոյնէ ի նոյն, այլ ի միոյ ի միւսն: - 142.
 Իսկ կողմնաւոր՝ ի խնամելոցն առ աստուած դարձողապէս միացունմ յառաջին սկիզբն: - 142. Բոլոր է՛
 յորժամ զիմացունմ մտաց յամենայն եղելոց առ ինքն ժողովէ՛, և այնպէս բոլորովիմբ յաստուած հպի և
 միանայ. և այս է ի բոլոր սրտէ և ի բոլոր մտաց սիրել զաստուած. և զայս ունին ընտրեալքն մարգարէք
 և առաքեալք: - 142. Է՛ որ իմացունմ մտացն առ ինքն ժողովի ի յիշողականէ՛ ի տրամախոհութեանցն
 ... և այս սիրովս շողկապին առ իրեարս: - 143. Երրորդ՝ զուրբն առ ընտանիս է, և սէրն առ օտարս: - 144.
 Եւ զի՝ զուրբն յատուկ տեսանի յանբան կենդանիսն, և սէրն յատուկ է առ աստուած: - 144. Եւ այսպէս
 խօսին մեծք առ փոքունսն. և փոքունքն առ մեծսն: - 145. Եւ այսպէս խօսին միայն վերինքն առ
 ստորինս...: - 145. Իսկ թէ դառնային ի ներքոյ ինքեանց առ փոփոխական բարին, անկանէին ի չար
 մեղացն և ի չար պատժոցն. որպէս այժմ դէք և ի կատարածի: - 146. Եւ գործոյն որ ունին կրթել
 զմարդիկ՝ յարմարի օդն որ է՛ մերձ առ մեզ փորձելոյ զմեզ. այլ ո՛չ ի լոյս. զի մի ուրախացին: - 146.
 ...զամբարտաւանութեան ախտս սփռեաց առ ամենայն մարդի...: - 148. Իսկ առ չարն յո՛յժ
 ազդողականք են. այլ ո՛չ այնքան որչափ և կամին. այլ որքան իբր ի հրեշտակաց թոյլ տացի: - 149.
 Երկրորդ՝ զի որպէս ծառայ առ տէրն՝ ընդդէմ աստուածակերպ իմացմանն մեղանչեաց: - 150. Եւ թէպէտ
 անկան և եղեն դէք՝ զոյացականքն մնացին առ նոսա. և հրեշտակ լուսոյ կերպարանին ըստ
 առաքելոյն: - 151. ... առ ընտիրս և առ խոտանս գտանին բազում ուրեք երեքին ախտքս այսոքիկ: 151-
 152. Իսկ ծուլութիւն՝ ազահութիւն՝ որկորստութիւն՝ և բղջախոհութիւն՝ միայն առ մոլիսն գտանին: -
 152. Նոյնպէս և առ մեզ՝ որք մրցին և ջանան ընդ դէմ բանսարկուին և մեռուցանեն...: - 152. Հինգերորդ՝
 զորձ բնութեանն է մի առ բազումս. իսկ կամացն բազում առ բազումս: - 156. Իսկ ի նոյն ինքն՝ առաջին
 է նախախնամութիւնն առ աստուած...: - 157-158. Վեցերորդ՝ թողեալ լինին ոմանք չարչարեալ առ ի
 նախանձ այլոց...: - 158. Տասներորդ՝ զանկեղծ սէրն նշանակէ զոր ունին առ քրիստոս...: - 159. Որպէս
 եղև առ մարիամ բորոտութիւն վասն բանբասելոյն զմովսէս...: - 159. Ձորօրինակ՝ որպէս տղայ որ
 տեսանիցէ ցից ի յորմում, երթայ ի մօտ. թէ ամուր է՛ թողու. վասն զի ո՛չ կարէ հանել. և երթայ առ միւսն.
 թէ շարժի՛ ի մօտ կենայ մինչև հանէ՛: - 160-161. Իսկ թէ կամիս ուսանիլ թէ զի՞նչ է միւր պսակին. որ ինչ
առ աստուածութեան իւրում մեծութիւն գտանի, զայն պատրաստեաց սիրելեաց իւրոց. զոր ո՛չ կարեն
 զմտաւ ածել. կամ վայրապար լսելեօք լսել: - 161. ...կեղծաւոր և անկեղծ սէրն առ աստուած
 փորձութեամբն երևի: - 162. Առ այնոսիկ որք ասեն՝ անկա՛ր է աստուծոյ առնել զաշխարիս ոչ ինչ. մինչ
 զի ո՛չ երևիլ սկիզբն լինելութեան սորա: - 162. Նախ որպէս ցուցաւ միշտ է աստուած էութեամբ և
 ներգործութեամբ. առ ինքեան միշտ է, և ներգործութիւն իւր առ այլս: - 162. Ձորօրինակ հուր միշտ
 ներգործութեամբ է ըստ ինքեան, և միշտ ներգործէ առ յայլս: - 162. Իսկ առ աստուած կամքն և կարն
 հաւասարք գոն. վասն որոյ հակադարձին ի միմեանս...: - 163. Իսկ առ աստուած անջնջելի՛ է զիր

նախատեսութեան: - 164. Իսկ այն աստուած ներգործութեամբ. զօրութեամբ և սոսկ մտածմունք ո՛չ բնաւ: - 164. Իսկ նախախնամութիւնն այն աստուած գոյացական է և միշտ. զի պատահումն ո՛չ գոյ յաստուած: - 164. Իսկ այն աստուած նախատեսութիւնն անշարժ է և անզղջական: - 164. Եօթներորդ՝ զի ուսմամբ է նախատեսութիւնն որ այն մեզ: - 164. Իսկ այն աստուած բնութեամբ է և առանց ուսման: - 164. Իսկ աստուած տեսանէ զներքոյսն ի ներքուստ, և զարտաքոյսն ի ներքուստ. զի զամենայն այն ինքն և յինքն տեսանէ. և ոչ ինչ է արտաքոյ ինքեան: - 164. Վասն որոյ անկարելին ո՛չ հակադարձի այն կարելին: - 165. Այլ արդ՝ կուսութիւնն է ի կարելոյն որ ունի զգոլն և **զչգոլն**. իսկ ապականութիւնն է յանկարելոյն. որ ունի զմիւսն և ո՛չ կարէ հակադարձիլ այն միւսն: - 165. Իսկ գործ պոռնկութեանն զկնիք կուսութեանն շրջէ և զբնութիւնն ապականէ ...վասն որոյ ո՛չ հակադարձի այն նա: - 165. Եւ յայտնի եղեալ որպիսութիւն սոցա ի միտ այն. զի անհաւատն այժմ եկեալ ի հաւատս կարէ՛ լինիլ և քահանայ. իսկ չար հաւատացեալն ո՛չ կարէ լինիլ քահանայ: - 166. Ասենք այն այս եթէ՝ ո՛չ վասն ասացեալ պատճառից արգելի քահանայն ի գործոյն: - 167. Դարձեալ և ի յառակս անառակին որ դարձաւ այն հայրն՝ և ողջմամբ ընկալաւ և զգեցոյց զնա և զարդարեաց մատանի ի ձեռս՝ և կօշիկ յոտս...: - 167. Դարձեալ այն զօրութիւնն և ներգործութիւնն և հարկաւորն մի է. և հետևին այն միմեանս... և հետևին այն իրեարս. զի ամենայն որ զօրութեամբն է՝ կարելի է և մարթելի: - 168. Իսկ միւս զօրութիւնն որ է փոփոխական՝ ի գոլն և ի չգոլն կարէ՛. և անկար այն ո՛չ որ է: - 168. Այլ արդ՝ լինելութիւն աշխարհի այն ինքն ըստ ինքեան ասի զօրութեամբ և ներգործութեամբ...: - 169. Իսկ այն նախատեսութիւն արարչին՝ միշտ ներգործութեամբ: - 169. Եւ զորօրինակ՝ անորակ նիւթն որ է՝ միշտ զօրութեամբ, ամենայն մարմինք որ ներգործութեամբ են՝ այն նա զօրութեամբ են: - 169. Նոյնպէս և զօրութեամբ լինելութիւն աշխարհիս՝ այն աստուած ներգործութեամբ է: - 169. Պատասխանենք այն այս եթէ՝ առանց ջերմութեան անձն և անկերպ է անորակ մարմինն. իսկ տերևն զա՛րդ է ծառոյն. և մազն մարմնոյն: - 170. ...որդի հօրն ո՛չ է պատահումն թէպէտ յետոյ ծնանի զի այն ինչ է հօրն: - 170. Նախ՝ զի աստուած միայն է ինքն ինքեամբ. և ո՛չ յայլմէ հաստատեալ. ըստ որում ասէր այն մովսէս՝ «Ես եմ որ էն»: - 170. Ութերորդ՝ զի պատահումն ժողովելով այն գոյացութիւնն լինի մարմին: - 170. Իններորդ՝ պատահումն այլ է ի գոյացութենէ. և այն եղեալ գոյացութեան առնէ այլ՝ և այլայլակ: - 170. Յորժամ պատահումն ոչ գոյ յաստուած որպէս ասացեր, **զժ** ստորագութիւնս որպէս ուղղեսցուք այն նա: - 171. ...հոմանուն կամ փաղանուն. կամ ի միոջէ և այն մի. որպէս ընդհանուր էակն է՝ բաժանի այն մեզ: - 171. Ո՛ր ըստ որում շարժող զգայութեանցս որ այն մեզ՝ կոչին որակք՝ գոյն, և համ, և սոյնպիսիք: - 171. Իսկ Առինչ կոչի, ո՛չ որպէս այն մեզ առինչք են **մակագոյեղքն**. այլ գոյացական, կամ բաղդատական. որպէս ծնօղ. ծնեալ. բղխօղ. բղխեալ. կամ արարիչ և տէր արարածոց և ծառայից: - 172. Այսքան այն այս ի կարճոյ: - 172. Ասենք այն այս եթէ զիտելի է նախ՝ թէ զի՞նչ է բնութեամբն և զի՞նչ կամօքն: - 173. Եւ վասն զի բնութիւնն հարկաւոր է և նոյն այն ամենայնսն յաղագս որոյ ամենայնքն ի հարկէ զնոյն գործեն: - 173. Ասենք այն այս նախ՝ եթէ ո՛չ ամենայն գործ բնութեան հետևի, այլ և կամաց. որպէս մարդոյ. զի մի է կամք ի քրիստոս, մի է և ներգործութիւնն: - 174. Չայս և սովոր են առնել մարդիկք այն մերձաւորս և սիրելիս անընդմիջաբար խօսին. և այն հեռաւորս կամ ատելիս գրով կամ միջնորդով: - 177. Նոյնպէս և աստուած ընդ արժանիսն դէմ յանդիման խօսեցաւ. որպէս այն ադամ. և այն նոյ. և այն արքահամ. և այն մովսէս: - 177. Իսկ այն յանցաւորսն գրով խօսի: - 177. Դարձեալ՝ որպէս ասեն իմաստունք՝ թէ քան զամենայն պարզք գերագոյն է իմաստութիւնն յաստուծոյ այն մարդիկ իջեալ...: - 178. Նախ՝ զի այն ինչք են սոքա. ծնունդն զծնօղն ցուցանէ. և արարածն զարարիչն: - 179. Չայս բան եհարց դշխոյն սաբայ՝ այն իմաստնացեալն յաստուծոյ սողոմոն: - 179. Վեցերորդ՝ զի թէ երկինքն ո՛չ էր բոլորակ, յայնժամ արեգակն և այլ աստեղք յորժամ գային ի մէջ երկնից, մեծագոյն երևէին. քանզի ի միջին կիտէն երկնից այն մեզ է ուղղական գիծ. իսկ յարևելից այն մեզ է՝ խոտորնակի գիծ. և ուղղական գիծն կարճ է քան զխոտորնակ գիծն: - 183. Ուստի և նեղեալք՝ ի խնդիրս այն ի բարձունս զձեռս տարածել ըղձան: - 184. Նմանապէս և հոմանուն է հաստատութիւնն ի ներքոյ ջրոյ. այսինքն ըբրորդ կամարն. և օդս այն մեզ որ ունի զջուրս ամպով հաստատեալ: - 184. Հինգերորդ՝ զի դիրքն իւր մեծ է. թէպէտ և այն մեզ փոքր: - 186. Նախ՝ զի ի ներքոյ է ամենեցուն. և ամենայնին զօրութիւն այն նա՝ ժողովի: - 187. Եւ այս **բժան** կենդանակերպից վեցն է ի մէջ երկնից ի հիւսիսոյ կողմս այն մեզ, և ի մին կիսագունդն: - 189. Երրորդ՝ բազում աստուածախօսութիւնք ի նմա եղեն. յելանելն նոյի ի տապանէն. և այն արքահամ. և այն մովսէս ի սինա լեռն. և տուչութիւն օրինացն ի կիրակէ եղև: - 193. Եօթներորդ՝ հասուցանէ այն

արեգակն: - 196. Եւ զի պահապանք առ պարիսպս կացուցանին: - 196. Եւ զի հօտք ի հովուաց առ փարախս և ի գոմս ածին: - 196. Նախ՝ զի արեգակն առ մեզ մերծի: - 197. Եւ յայտ է յայսմանէ՝ զի ժամանակն առ մե՛զ է և ո՛չ յերկինս: - 198. Նոյնպէս և մարդկային կենցաղս ամենեքեան հասարակաբար հաղորդին. և ամենեքեան առ հասարակ փոփոխին և կորուսանեն...: - 199. Մարգաց. որ է՝ ժամանակ ածելոյ զմարդ. որ ի դաշտս և ի հովիտս իցեն. յայգեստանս և ի բուրաստանս. յորժամ արեգակն առ շամբն և յետ շանն իցէ. զի ի **ժգն**՝ մո՛ւտ է ամռան: - 201. Այսքան առ այս: - 201. Եւ տևէ՛ որքան է միւթ գոլորշոյն. և լուսեղէն բա՛շս արծակէ առ ի ցուցանել թէ ո՛չ է ի բնական աստեղաց: - 203. Յարփոյն երկնային իջանէ առ մեզ. ի ցոյցս ակներև երկնային փառացն: - 203. Եւ վասն առաւել և ազդու զօրութեան և ջերմութեան՝ զգոյացութիւն կենդանեաց և մարդկան առ որս դիպի ապականէ ...: - 204. Իսկ հուրս առ մեզ որ կապեալ է ի միւթ՝ տկարն ունի զայրելն. վասն որոյ նախ զքանակն և զորակն ապականէ, և ապա զգոյացութիւն իրին: - 204. Այն որ յԱրևելից հնչէ, առ հասարակ Եւրոսք կոչին: - 205. Իսկ մրրիկ հողմ է ի յամպոյն ելեալ և առ ինքն ի յամպն ներման առեալ և շրջեալ: - 206. Վեցերորդ՝ յամպոյն իջանէ անձրև և առնէ հեղեղ. որպէս առ նոյի: - 206. Նախ՝ զի ի կողէն քրիստոսի աղբիւրացաւ և բխեաց առ մեզ: - 207. Քսաներորդ՝ առ հասարակ է ամենեցուն: - 207. Եւ կէսք ասեն թէ՛ երկրի բնութիւնն **աղտաղտուկ** է և շօր՝ որ ծովն ի վերայէ. և որ առ եզերսն են՝ զնոսա լուսնան անձրևք և խառնեն ի ծովն: - 208. Ջուրք ծովուն աղի են. վասն է՞ր աղբերք և գետք որ առ մեզ բխեն քաղցր են: - 208. Երրորդ՝ որով առ ժամանակեայ կեանքս վարի: - 210. Երկիր որ առ ժամանակեայ կենցաղավարի, է՛ հոգի բանական: - 210. Երրորդ՝ անդ մէկին է ջերմութիւն և աստ կրկին. զի հասեալ ի գոգ երկրի, մակադարձութեամբ ժողովին առ նա և լինի շող: - 211. Իսկ պտուղք զկարգ տարերա՛ցն բերէ որպէս ցուցաւ. ի հողոյն սկսեալ և առ հուրն դադարեալ: - 213. Երրորդ՝ զի ադամայ ետ աստուած զբնական իմաստութիւնն առ ի ցուցանել զլաւագոյն ծնունդս բանին՝ հրամայէ՛ անունս դնել: - 219. Եւ թէ տկարանաս ի զօրութիւնն աստուծոյ՝ առ մե՛զ ևս գոն քեզ հաստատութեան նշան՝ անփուտ փայտ. և անթառամ ծաղիկ. և մշտականաչ սաղարթ. և անթափ պտուղ: - 223. Եւ որպէս ալիւրն ի սափորն և իւղն ի սրուակն կերակրելի՛ էր, և ոչ նուազեր առ եղիայի: - 224. Ջի այսպէս ի կազմուածոյ քո ուսցիս զբարեկարգութիւն և զպատիւ առ վերինս և առ ներքինս և առ հաւասարս: - 232. ...միտքն ընդ նմա՛ ուղղեսցի ի վեր առ աստուած...: - 233. Եւ այն զի մերծ է բերանոյն. և զի հոտն և համն ազգակից են միմեանց. ի ջրոյ գոլով երկուցն. վասն այն զգայարանք նոցա առ միմեանս են մերծեցեալ: - 235. Վասն զի անձն է մեզ առաջին հիմն և ի ներքոյ եղեալ. յորմէ և առ որ ժողովին տեսակն և սեռն և սեռականագոյն սեռք: - 236. Եւ բնական, Նախ այսպէս. զի ամենայն իր մարմնական ի նոյն տարերաց են բաղկացեալ. վասն որոյ ունին նմանութիւն առ միմեանս: - 236. Ասենք թէ՛ նոյն է պատասխանին. զի պատահումն առ մե՛զ հանդիպի. այլ առ աստուած ոչ ինչ է պատահմամբ...: - 237. Ջի ուղեղն ի մէջն սնուցանէ զոսկրն. և ջիլն կապէ՛ առ միմեանս զի մի քակտեսցին ոսկերքն. և արիւնն կերակուր է նոցա: - 240. Եւ դառն ջուրն է ի յականջն առ ի պահապան դրանն: - 240. Կամ զօդուածք ներքին գլխաւոր անդամոցն և արտաքին մարմնոյն, որ մորթ և միս և արիւն և այլքն առ միմեանս յօդին՝ լինին նոյնքան: - 244. Եւ դարձեալ թիւ ոսկերացն **մխր**. և **բժան** անդամքն, և **ե** զգայարանքն յօդեալ առ միմեանս, լինին **յկե** զօդուածք: - 244. Սիրտն իշխան է անձինն. յորժամ երկնչի՛ զարիւնն առ ինքն ժողովէ իբր զօրք առ թագաւորն. և մնայ մորթն բնական գունովն դեղին: - 245. Գոյնն հրային լուսափայլեալ աչօք՝ առ մոլորութիւն ձկտի: - 247. **Եւ առ հասարակ ասեմ զայս դնել ի մտի. զի չափաւորութիւն անդամոցն ըստ ձևոյն և ըստ գունոյն և ըստ քանակութեան և ըստ կազուածոյն և ըստ շարժմանն, նշանակէ զբարի մտացն ընդարդոյս յարմարութիւնն:** - 248. Ճշմարտութիւն առ բարին: - 248. Ջի տրամախոհութիւնն այնպէս է առ իմացումն որպէս գոյնն առ տեսանելիքն: - 249. Վասն այնորիկ զօրութեամբ սիրոյն շարժի առ աստուած ի միջին կէտ իւր. զի գերազանցապէս հեշտացի ի նա՛: - 249. Իմացական միտս մեր՝ առ անհիմնալին աստուած ո՞րպէս վերանայ: - 251. Ասենք առ այս եթէ որպէս դու օրէնս եդեր փոխանցիլ ի բարձրագունէն ի նւաստագոյն կեանս վասն մեղաց: - 252-253. Այս քան առ նոսա, որք զհոգի յառաջ ասեն քան զմարմին: - 253. Պատասխանենք առ այս եթէ՛ փչումն ո՛չ զբանական հոգին ասեն սուրբ հարքն...: - 253. Չորրորդ՝ զի լինի առ ինքն հակառակութիւն, թէ ո՞ է երէց և կրտսեր առ ինքն: - 254. Ջի կազմողական զօրութիւնն որ է՛ ի միւթն՝ ազդումն առեալ յարարչադիր հրամանէն, նախ կազմէ՛ և պատրաստէ՛ զնիւթն առ ի յընդունելոյ զտնկականն. և ապա զզգայականն. յետ որոյ զբանականն ի ծագմանէն աստուծոյ: - 254. Նախ՝ զի միւթն այն ունի առ ինքն բնական զկենդանութիւն

տնկականին. և տնկականն մասն է զգայականին. և զգայականն բանականին...: - 254. Եւ այս կազմողական զօրութեանն է որ նախ պատրաստէ՝ զնիւթ առ կեանքն. և ապա ի զգայութիւնն. և ապա ի բանաւորութիւնն: - 255. Եւ դարձեալ՝ որպէս հատն ցորենոյ ունի առ ինքն զօրութեամբ զխտն և զծաղիկն և զհասկն. և սոքա համանգամայն են ի հատն այն զօրութեամբ. որ յետ ժամանակաւ ըստ դասի երկին: - 255. Եւ համանգամայն երկի ասեմ. զոր օրինակ նիւթն այն ունի առ ինքն ծածկեալ զմասունս մարմնոյ. զձեռս և զոտս, զմիս և զմազ, որ յետոյ երկին ի նմանէ: - 255. Եւ կամ որպէս ծնեալ մանուկն ունի առ ինքն ծածկեալ զհոգին. այլ նա կերակրի և ապա զգայ. և յետոյ խօսի: - 255. Երկրորդ՝ զի ամենայն մասունս համանգամայն առ ինքն ունի: - 256. Այլ հատանի նիւթն ունեւոյ առ ինքն զբոլոր կենդանութիւն. և լինի նիւթ այլ մարմնոյ նովին կենդանութեամբն զոր ունի առ ինքն: - 257. Որպէս ճիւղ հատեալ ի ծառէ և տնկեալ յերկրի, ճիւղն է հատեալ ի ծառէն, այլ կենդանութիւնն ո՛չ. ուստի յայտ է զի տնկեալ ճիւղն նոյն կենդանութեամբն բուսանի զոր ունի առ ինքն: - 257. Չի թեպէտ մի իրէ նախախնամութիւնն աստուծոյ առ արարածս, այլ զամենայնս ո՛չ միապէս պահէ և նախախնամէ: - 258. Ասեմք առ այս թէ՛ ո՛չ են **զ** հոգիք ի մարդն. այլ **զ** զօրութիւնք են հոգւոյ: - 259. Ասեմք առ այս, եթէ և յետ մահուան ո՛չ բաժանին սոքա ի հոգւոյն ըստ էութեան...: - 260. Ասեմք առ այս, թէ մի է հոգի հաւաստեալ. և ո՛չ է ինքն ինքեան առաջին և վերջին. զի մի էութեան՝ առաջին և վերջին ո՛չ է. այլ ըստ ներգործութեան...: - 260. Ասեմք առ այս, եթէ բանականն առաջին է ըստ պատուոյ քան զզգայականն. և զզգայականն քան զտնկականն: - 260. Ասեմք առ այս թէ, օն ի բա՛ց տար ի մտաց քոց զհեթանոսական կարծիս. զի ո՛չ է հոգի յառաջ քան զմարմին. և ո՛չ մարմին նախ քան զհոգի որպէս ի սկիզբն ասացաք: - 260. Ասեմք առ այս, եթէ քառասունն ունի զչորս և զտասն թիւն. զի **դ** տասն է: - 261-262. Չի վեցն որ է՝ կատարեալ թիւ, և նիւթն այն է՝ ի չորից տարերց, և ունի առ ինքն զկազմողական և զտնկական զօրութիւնն որ է **զ**: - 262. Արդ՝ տնկական զօրութիւնն բնականապէս՝ է նիւթն. որով կազմի և պատրաստի նիւթն առ տեսակս ազգի իւրեանց: - 262. Վասն որոյ բոյսք առ հասարակ յերեք ամիսս ծնանին, և ի չորրորդումն կատարին յաւելեալ ի վերայ զկազմողական զօրութիւնն: - 262. Որև յաւելեալ իր ինչ զզգայական՝ լինի **զ**. Վասն որոյ առ հասարակ ի **զ** ամիսս ծնանին. և այլք ի **զ** շաբաթս. և կէսք ի **զ** օրս: - 263. Եւ այս հասակաւ և չափով յառնելոց ենք առ հասարակ: - 265. Եւ կրկնեալ ի հնգետասանէն մինչև ի ւ, կատարի երիտասարդական հասակն. որ է **զ** տասամբ կատարեալ. ունեւոյ զցանկականն և զցասմնականն և զբանականն լիով առ ինքեան: - 265. Երրորդ՝ ըստ հիւթին յաւելւածոյ՝ և պակասութեան մաղձիցն՝ ի ներքուստ կամ յարտաքուստ, ջերմ և ցուրտ և այլն, զնորին նման և զկերպարանն առնու առ ինքն: - 268. Եւ այն է պատճառն. զի լոյս հաւատոյն հեղումն է յաստուծոյ առ իմացումն մարդոյ. և ըստ որում իմացումն է մեր՝ իմաստութիւն կոչի: - 269. Դարձեալ՝ հանճարն է ի յարիեստն. իմաստութիւնն ի բանն. և զիտութիւնն առ երկրօրինն. այսինքն ի յարիեստն և ի բանն: - 270. Չի իմաստութիւնն է ճանաչումն աստուծոյ բացարձակապէս. իսկ հանճարն է ճանաչումն համենատաբար. այսինքն համենատեւոյ զստեղծւածս առ ստեղծողն: - 270. Իններորդ՝ անշարժ նոյնութեամբ իւրով զամենայն քննէ և իմանայ. այսպէս և միտք առ մարդն գոլով զգիտութիւն էիցս քննէ: - 271. Արդ՝ նոյնութեամբ պատկեր ասի միաժին բանն՝ հօր. որպէս զրէ առաքեալն առ թեսաղոնիկեցիս...: - 272. Դարձեալ՝ մարդոյն է յատուկ ունել զամենայն սիրելութիւն առ ամենայն ազգս. առ վերինս և առ ներքինս և առ միջինս: - 274. Դարձեալ մարդոյն է ունել օրինաւոր ամուսնութիւն առ զուգակիցս իւր: - 274. Չթռչունս ըմբռնել. ի վերայ ծովու գնալ. դիւաց սաստել. ձեռօք առ այլս խօսիլ: - 275. Իններորդ՝ զի որպէս կողից երեսն որ ի փորն նայի՝ կոկ գոլով և **մզղնատեսակ**. իսկ մէջն փուչ և մրրախառն. այսպէս սէրն զոր ցուցանէ առ այրն, նօսք առ ի ցոյցս՝ և երեսս միայն ունի. իսկ ի սիրտն զմրուր դառնութեան: - 276. Նախ՝ զի հրամանքն է ստեղծողի առ ստեղծուածս: - 277. Եւ օրէնք՝ տեսառն առ ծառայս: - 277. Իսկ պատուիրանքն՝ բարեկամի առ բարեկամս քաղցրութեամբ. որպէս հօր առ որդիս. և եղբօր առ եղբարս: - 277. Նախ՝ առ ի նշանակել զանձնիշխանութիւն մարդոյն. իբր թէ ունի կարողութիւն պահել և ո՛չ պահել: - 277. Իններորդ՝ սէր և գութ աստուծոյ ի վերայ մարդոյն հնազանդութեամբ պատուիրանին որ գայր առ նա՛: - 279. Արդ՝ որ ոք կամեսցի ի նոյնն ելանել և առ քրիստոս լինիլ, պատշաճ է ի վերջնագունէն սկիզբն առնել որպէս սանդղօք: - 280. Տասներորդ՝ առ յատուկ բարին մերձեմալ. այսինքն առ ամենկին զուտ բարին որ է՝ աստուած. խորհրդով բանիւ և զնացիւք: - 281. Իններորդ՝ Մելքիսեդեկի. բաղդատութիւն առ քրիստոս, և յաբրահամ: - 283. Երեսունևմի, Վասն խորանին առ հասարակ: - 283. Եօթանասունևը, Բարկութիւնն

առ աստուած զի՞նչ է: - 285. Եւ սոքա ամենեքեան վասն էրորդին են որ է՝ սէրն. զոր ունէր կատարելապէս առ աստուած: - 286. Երկրորդ՝ նախանձն առ եղբայրն: - 287. Երրորդ՝ զի կուսութեամբ եկաց. և այսոքիկ երկնայինք են և հանեն զմարդն առ աստուած: - 289. Ամենայն մարդոյ թիւ կենաց չափեալ է առ աստուած. և ո՛չ ոք կարէ սահմանն անցանել...: - 291. Եւ երբեմն կարճէ՛ ի կենաց որպէս առ նոյիւ. զի **ճի** ամ խոստացաւ նոցա, և զի ամն կարճեաց վասն չարեաց նոցա: - 292. Նոյնպէս և արդարութիւնն երբեմն յերկարէ՛ զկեանս որպէս առ եզեկիա. և երբեմն կարճէ՛ որպէս առ ովսիայ: - 292. Իսկ կցկցեալ. զի յօղեալ և կցեալ են ոսկերք մարդոյն առ իրեարս. և ի ներքոյ միս՝ և արտաքոյ մորթն է պատեալ: - 293. Եւ երկրորդ՝ զի **գ** բարեխօս ունիմք առ Երրորդութիւնն սուրբ: - 295. Հայր առ որդի և հոգի սուրբ ասաց, որովք արար զմարդն մի ազգ և մի լեզու: - 297. Նախ ի գեղեցկութիւն լեզուին. զի որպէս գոյն առ գունով պայծառանայ, և արուեստ առ արուեստ: - 297. Նոյնպէս լեզու առ լեզու գեղեցկանայ ի խօսքն: - 297. Ջորս հրեշտակս կոչէ ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ զի **պատգամաբերք** և թարգմանք եղեն աստուծոյ իմաստութեանն առ մեզ ի ձեռն լեզուաց գիտութեանն: - 297. Ասեմք եթէ քաղդէացիս որ է՛ արապն. զի մնաց առ եբեր և ո՛չ խառնակեցաւ: - 298. Եւ այլք ասեն թէ՛ գետն առ որով բնակեալ էր նա՝ փայտ բերէր, անտի անուանեցաւ եբեր: - 299. Օրինակաւ համեմատութիւն մելքիսեդէկի առ քրիստոս: - 301. Ուստի յայտ է յերից արանցն երևելոյն առ կաղնեաւն մամբրէի: - 305. Մետասաներորդ՝ որպէս իսահակաւ յայտնեցաւ կատարեալ սէրն արհամարհ առ աստուած...: - 305. Ջայս և այլ սոյնպիսիս բազմօրինակ ստուերագրութեամբ առ ճշմարտութիւն իրին. իսկութեամբ ոչ գոլ անհնարին երկասիրացոյ ի սոյն դեգերմամբ զոր ի պարապ ժամու քննութեան: - 306. Իններորդ՝ ի յանդիմանութիւն բնութեան մերոյ. զի մի՛ կարծեսցէ թէ առաքինութեամբն և սիրովն առ աստուած՝ հաւասարիլ կարէ՛ սիրոյն աստուծոյ որ առ մեզ. այլ կաղ գտանի: - 311. Բաղդատութիւն կրից և գործոց յովսեփու առ քրիստոս: - 313. Եւ տէր մեր ազատ յերկինս առ հայր, և յերկրի եղև ծառայ զկերպարանս ծառայի ամեալ: - 313. Տասներորդ՝ հայրն առաքեաց գյովսեփ առ եղբարսն որ էին հովիւք և երիցունք տեսանել զնոսա. և բանիւն յուդայի վաճառեցաւ և եղև տէր երկրին և կերակրիչ: - 313. Նոյնպէս և քրիստոս եկն առ եղբարս իւր որ էին որդիք դաւթի և արհամարհ և առաջնորդք ժողովրդեանն...: - 313. Վեշտասաներորդ՝ եղբարքն յովսեփու ո՛չ լցան հացիւ մինչև եկին առ յովսեփ: - 314. Եւ կարելի՛ է ամենայն կապիւս զոր ունիմք առ միմեանս՝ փոխիլ առ աստուած և կապիլ ի նա: - 317. Մասնական, որպէս մասանց առ բոլորն: - 318. Է և այլ ևս կապ առ իմաստասէրս ասացեալ: - 318. Որպէս առ մեզ զգետն հոմանուն է: - 318. Այս քան առ այս: - 319. ...որպէս ասէ առաքեալն, առ ի վնասել մարդկան. որպէս ի վերայ տանն յոբայ արարին: - 321. Նախ՝ զի հայր նոցա բարեպաշտութեամբ սնուցանէր զնոսա. և վկայեցաւ առ աստուած արդար գոլ: - 322. Երրորդ՝ զի և առաջինքն կենդանի են հոգւով առ աստուած: - 326. Քսաներորդ, նա՛ վասն հակառակօղ ժողովրդեանն աղօթէր առ աստուած: - 329. Եւ ամպն ընկալաւ զնա յաչաց նոցա և վերացաւ առ հայր: - 330. Առ այս կրկին են բանք վարդապետաց: - 330. Եւ այլք ասեն թէ՛ բանն աստուած էր. որպէս խօսեցաւ առ արհամարհ և առ մովսէս: - 330. Ջի որ ի լեռն սուրբ առ աստուած մերձեմայ, ո՛չ է պարտ յանկողինս կնոջ հեշտանալ...: - 331. Ջի առաջին խորհուրդ է մեր, յորժամ միտքն առ աստուած ամբառնայ զվերինն խորհելով: - 331. Վեցերորդ՝ նշանակէ՛ զբանն աստուած գաւազան ուղղութեան և թագաւորութեան առ հայր. եկն նա՛ յերկիր և էառ **զօժածն** բնութիւնս մեր. և դարձեալ ըմբռնեալ մարմնովն ել յերկինս և նստաւ ընդ աջմէ հօր: - 332. Վեցերորդ՝ ձեռն հօր է՛ միածին որդին որ ել ի ծոցոյ հօր և էառ **զօժածն** բնութիւնս մեր. և դարձեալ ել առ հայր, ի նոյն բնութենէն ո՛չ կացեալ ի բաց: - 333. Երկրորդ՝ կարկուտն զհպարտ և զհայիոյիչ բանս նոցա խայտառակէ, և հուրն զբարկութիւն սրտին զոր ունէին առ որդիսն իսրայէլի: - 334. Նախ՝ զի իրաւունք արար վասն վարձու կաւագործութեանն որ էր առ նոսա: - 336. Իսկ յամենայն օր հալէր հրամանաւն աստուծոյ, զի դարձեալ ի հաւաքելոյ. և ապա զի դարձեալ խնդրեսցեն **առաւօտել** առ աստուած: - 339. Նոյնպէս և նշխարք մարմնոյն բոլոր. առ ի նշանակել թէ բոլոր պարտ է ունել հաւատ կերողացն: - 339. Առ նոսա՝ զի անմոռաց մնասցէ յիշատակ սքանչելեացն: - 339-340. Իսկ առ մեզ **ժ** մասունք և **գ** կիցն, զի **ժ** սուրբ և նուէր է աստուծոյ: - 340. Սոքա մարդկայինք են և առ ընկերն և յանցումն: - 340. Հինգերորդ՝ **ե** միշտ է և առ միշտ. որպէս մի՛ սպանաներն. և մի՛ զողանարն և այլն: - 340. Եւ **ե** միշտ՝ և առ ո՛չ միշտ. զի կերպն փոխեցաւ առ նորս: - 340. Վասն է՞ր եզական դնէ զօրէնս իբր առ մի դէմս ասելով՝ «մի՛ սպանաներ և այլն»: - 340. Ջարձաթն է առ ի համարոց զլիտոցն կէս երկդրամի որ է՛ **ժ** դանկ: - 344. Երեմիա և աշակերտն՝ տարան ի գիշերի զտապանակն և որ առ նմայն էին ի լեռն

սինա...: - 345. Եւ նուիրումն ան աստուած: - 346. Չորրորդ՝ զանազան նկարք աշտանակին, զանազան ներգործութիւնք ընթացից նոցա ան երկիրս, կենդանեաց՝ տնկոց՝ և անշնչից: - 346. Դարձեալ՝ զի անապական է հաւատն եկեղեցւոյ, և հաստատ յոյսն, և ջերմ սերն ան քրիստոս: - 347. Սոքա ամենայնքն զբերանս մտաց բացեալ ունին ան մինն և ճշմարիտ ջահն քրիստոս: - 347. Յակնիթ. կարմիր է. գտանի ան բաբիլոնի: - 348. Որպէս ասէ՝ Գթած ան որդիացեալս: - 351. Ողորմած ան զղջացեալս: - 351. Երկայնամիտ ան անգեղջս: - 351. Բազում ողորմ ան բազմապարտ դարձեալսն ի մեղաց. որպէս պարտապանն բիւր քանքարոյ: - 351. Վասն բազում պատճառի մեծահրաշ սքանչելիքս եղև ան մովսէս: - 352. Երկոտասաներորդ, լուսաւորեցաւ՝ զի քօղ արկցէ երեսացն. որ օրինակէ՝ զիին կտակարանս. որ քօղ է արկեալ և առագաստ մտաց նոցա. մինչև դարձցին ան տէր հոգիքն որպէս զմովսէս. և ապա վերացի քօղն և յայտնեսցի լոյս զիտութեան նոցա: - 352. Եւ ցանեալ է անգամ ի վարագոյրն. որ է՝ քաւութիւն է զգայարանցս ի է զօրութեանց հոգւոյն. է խորհրդով եկեղեցւոյ. ան է դար կենցաղոյս: - 360. Երկրորդ՝ ընտրութիւն է ան զենլին: - 366. Եւ արիւնն, զմեղս մեր բարձեալ յինքեան և տարեալ ի դաշտն ան հայր յերկինս...: - 369. Հինգերորդ՝ որպէս արիւն անասնոց ի հողոյ է և ի հող լուծանի. և բանական հոգիս մեր յաստուծոյ է և ան աստուած երթայ: - 371. Եօթներորդ՝ տօն տաղաւարահարացն որ նշանակէ՝ ան մեզ զտօնելն եկեղեցւոյ, ի բոլոր ամն ը օր կատարի: - 373. Ան տեղեան՝ նշանակէր զնուագութիւն աւուրցն տօնից ի պակասումն զուարակացն: - 374. Երկրորդ՝ մեղք եօթնից զգայարանացն պակասի. և արդարութիւն որ մինն է հաստատի ան զղջացեալս: - 374. Ութերորդ՝ զի դարձուցեալ է զերեսն ան աստուած՝ և զթկունսն յաշխարհս: - 378. Չի ծ ամն յոբելեան է և ազատութեան. որ ազատի մարդ յախտից և յախտաւոր սիրոյ աշխարհի՝ և ան աստուած դառնայ: - 378. Նախ՝ ան տեղեան ցուցանէր յահարօնէ՝ լինիլ քահանայ. յորդիս և ի թռռունս յազգէ յազգ: - 382. Երկրորդ՝ զսերն որ ան աստուած: - 383. Հինգերորդ՝ զաւազանաւ բղխէր. զի իշխանութեամբ բաշխի ան ամենայն ոք: - 386. Եւ յայտնի նշան մոլորութեան նոցա այս է, զի այնպիսեացն կատարօք վատթարք են գործովք և մոլի. և ան դևս տանին զմարդիկք բռնութեամբ...: - 389. Վասն որոյ պարտ է ընդ հրամանաւն կալ նոցա՝ յորմէ և ան որ զկապակցութիւն ունինք եօթանցն ասացեալ: - 389. Եւ դարձեալ հրեշտակք և մարդիկք մշտնջենաւորք՝ պակաս ունին ան աստուածպետութիւնն յաւիտենական...: - 391. Եւ նշանակէր այս, զի է՝ թիւ ժամանակեայ և փոփոխական որ ան մեզ է: - 392. Եւ է՝ անփոփոխ յաւիտենիցն որ ան աստուած ընտրելոցն է թիւ: - 392. Եօթներորդ՝ արևմուտք մեղք և տգիտութիւնն է. զոր թողեալ դառնամք ան աստուած ապաշխարութեամբ: - 395. Իսկ ճշմարիտն աստուած զայս ոչ խնդրէ. այլ երկիւղ խնդրէ ի տղայոց որով խորշին ի չարէ. և սեր ի սրտէ փոխանակ անասնոց. և խաղաղութիւն ան ընկերս և օտարս: - 396. Երրորդ՝ զայն ցուցանէ որ կեանք դրախտին դարձաւ ան նոսա յանապատին անկարօտ ամենայնի: - 397. Չորրորդ՝ հաց ի յերկնից իջեալ մանանայն կենարար. և բանն աստուծոյ նոյն ինքն տէրն մեր. որպէս ասաց ան փորձիչն թէ՛ ինն կերակրին ամենայն սուրբք և ոչ հացիւ: - 397. Չորրորդ՝ նշան թէ՛ զոր ասէ և լինի. և տէր մեր զգործս աստուծոյ գործէր ան կաղս և կոյրս և հիւանդս և մեռեալս. զոր ասէր բանիւ՝ կատարէր գործով: - 399. Այլ կենդանի եղբօր, կամ փոքր եղբօր կինն, կամ գոլով զաւակ, անօրէնութիւն էր որպէս հերովդին. ան որ ասէր յովհաննէս, «չէ արժան քեզ ունել զկին եղբօր քոյ»...: - 402. Արդ՝ սոքա համածայն ի մի կորուստ հոգւոյ դիմեն ան մարդն: - 404. Իսկ ան մեզ Նախ ծածուկ ներտրամադրեալն բան. զի աստուած քննէ զսիրտս: - 406. Եւ օրհնութիւն, զի յօրհնել բերանոյ նորա՝ յառաջ եկն ան որ բերան ի բերան խօսեցաւ աստուած դէմ յանդիման և ոչ առակօք: - 407. Բարկութիւնն ան մեզ ախտ է և չար. և աստուած բարի՛ է բնութեամբ և անախտ ապա ո՞րպէս բարկանայ: - 407. Եւ երկոքին սոքա ան մեզ եկեալ, յորժամ չարաց բարի առնէ, ողորմութիւն է: - 408. Իսկ բարեաց չար առնել՝ անիրաւութիւն է. որ ոչ գոյ բնաւ ան աստուած. ոչ ի կեանս յայս և ոչ ի հանդերձելումն: - 408. Հինգերորդ՝ մովսէս օրինակ էր, և ճշմարտութիւնն քրիստոս. ան որ խափանեցաւ մահ, և թագաւորեաց կեանք: - 409. Եւ ան այս յարմարեն բազում տեսութիւնս վարդապետք եկեղեցւոյ: - 409. Նուազիլ՝ ոչ ասեմ զամենակն պակասիլն. զի ան ջրհորաւն մեծի անյայտ եղև վեմն. և յելսն յորդանանու մանանայն ոչ գտաւ: - 415. Երրորդ՝ զի ան ձեռն պատրաստ գտանէր: - 415. Նախ՝ զի մարդն տէր է և թագաւոր. և անասունքն ծառայ ընդ անցաւոր տէրանց. և ծառայքն պատուհասին. որպէս ան ջրհեղեղաւն: - 416. Երրորդ՝ յօրինակ փրկչին յիսուսի որ եղև ան խաչին: - 416. Եւ հաւատարիմ է այս. զի ան յեսու սքանչելիքն լինէր ի կամարն երկնից. և մի տիւն՝ ժամս լզ: - 416. Եւ ան եզեկիա՝ արեգակն յետս դարձաւ. տիւն եղև

ժամս **լբ**: - 416. Եւ ի մեծի ուրբաթի խաչին, լուսինն ընթացաւ և ձգեցաւ յարևն, և յետս դարձաւ. որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ **առ** խաչելութեամբն ի **լ** գլուխն ի **իզ** համարն: - 416. Երկոտասաներորդ, զի ուսուցեց մեզ զմարդասիրութիւնն և զմերելն միմեանց. որպէս աստուած երկայնամիտ եղև **առ** քանանացիսն որ պատժապարտք էին: - 417. Քսանկթ՝ խոստումն աւետեաց երկրին կատարեցաւ **առ** յետու: - 419. Ետես զայս չափ մեղս **առ** աստուած ասէ՛ հեղի: - 425. Երրորդ՝ զի **առ** արքմելէք նոյնպէս եղև. և որպէս յեգիպտոս գորտն. նոյնպէս և անդ մուկն: - 426. Իսկ սայլն՝ կրկին կտակքն. որ միշտ հոլովին **առ** մեզ: - 426. Երկրորդ՝ անցեալ ընդ լերամբ և ո՛չ գտեալ. մինչև **առ** տեսանօղն եկեալ. և տէր մեր էանց զլերինս հրեշտակաց և եկն ի մարգարես. և նոքա աւետեցին զգիտն զ օրեայ կորստեան իշոյն. - 426. ...արիաթար փախեալ **առ** դաւիթ և ընդ նմա՛ էր զամենայն աւուրս թագաւորութեան նորա. և յանուանէ զնա՛ յիշէ: - 427. Եւ այս ցուցանի ի սաւուղայ. որ այլակերպեալ գնաց **առ** վիուկն...: - 428. Նախ՝ եթէ ճշմարիտ յարեալ սամուէլ, ընդէ՞ր ոչ եհար զվիուկն և սատակեաց. և ընդէ՞ր ոչ յանդիմանեաց զսաւուղ եկեալ **առ** վիուկն: - 429. Այլ աստ ասէ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւթի եղև հատուցումն մեղացն. այլ և պարտք բարեաց **առ** աստուած ի ցոյց օրինի ամենայն ապաշխարողաց: - 434. Զի մի և նոյն ապաշխարութիւն է՝ հատուցումն մեղաց, և նիւթ բարեաց **առ** աստուած: - 434. Եւ բազում իրօք օրինակն համեմատի **առ** ճշմարտութիւնն: - 435. Երեսունը, յետոյ **առ** սամուէլ ի նաւաթ զնացեալ և հոգի աստուծոյ խաղացեալ. և տէր մեր **առ** հայր ի յերկինս ելեալ, և յառաքեալսն զհոգին առաքեալ: - 437. Երեսունևոմ, դաւիթ թաքեալ գօրեայ **առ** վիմին. և տէրն գօրեայ ի գերեզմանին: - 437. Երեսունևե, հաստատեաց զուխտն **առ** յովնաթան և մելքօղ...: - 437. Դաւիթ ելեալ ի բարձր տեղի աղաղակեաց **առ** սաւուղ...: - 437. Եւ եփրեմեանցն զկազելն **առ** յուղա. ի ցոյցս հրեշտակացն յորժամ արար փրկութիւն մարդկան ազգի: - 438. Զորրորդ՝ ի տիպ աստուածափորն յովսեփայ **առ** անարատ կոյսն: - 439. Նախ զայն ցուցանէ **առ** նորս, եթէ ոք յանգիտութեան մեղանչէ՛ թողու աստուած. և որ դարձեալ կրկնէ, և զառաջինն պահանջէ ասէ: - 439. Յայս միտս ի կենդանագիր կուսին՝ ի ձախոյ զիրկս լինի փրկչական պատկերն. նոյնպէս և **առ** ի խաչին ի յաջակողմն կացեալ: - 441. Զի՞նչ էր նշանք սամեայ մարգարէի **առ** սեղանն ըրբովամու: - 442. Եւ այլքն ամենայն կորեան **առ** գերութեամբ նոցա: - 443. Զի յորժամ գայր ագռաւն ի միոյն բերանն հաց դներ աստուած, և ի միոյն միս. և ամբողջ բերէին **առ** նա: - 443. Դարձեալ խրատէ՛ զառաքեալս ի գործ ինչ՝ բոլոր և ամբողջ բերել **առ** տեսարս իւրեանց. և նոքա մասնաւորեցեն նոցա: - 443. Յետ որոյ քեղկի քահանայ որ էր հայր երեմիայի՝ եգիտ զերկրորդ օրէնքն և մատոյց **առ** ովսիա. և գնաց **առ** ողղիկին մարգարէ հարցանել. - 447. Արդ սկսեալ **առ** դարեհիւ ի կէ ոլոմպիադին՝ դադարեցին ի **ճճճ** ոլոմպիադին **առ** հիւրկանոսիւ քահանայապետիւ, որ գերեցաւ ի պարթևաց: - 449. Եւ վկայքն հաստատեցին մեծ գոլ և ծածուկ՝ հրաշալի խորհուրդ միածնին փրկագործութեան երևումն **առ** մարդիկք: - 456. Բարերար և բնութեամբ բարի է աստուած. ուստի ի բարերարութեանց նորա յառաջեն **առ** մեզ գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան...: - 457. Ողորմութիւնն դիտէ **առ** հաւատս և **առ** յոյսս: - 458. Եւ արդարութիւն է **առ** գործս և **առ** սերն: - 458. Իններորդ՝ ողորմութիւն է **առ** բնութիւն մարդոյս. և արդարութիւն է **առ** իւրաքանչիւր անձինս: - 458. Ոմանք ասեն թէ՛ ողորմութիւնն աստուծոյ է՛ յերկինս **առ** հրեշտակս. և արդարութիւնն յերկրի **առ** մարդիկս: - 458. Այլ ո՛չ յարմարի բանս. զի և յերկինս տեսանի գործ արդարութեան **առ** հրեշտակս եղեալ...: - 458. Երրորդն երկի յորժամ աստուած արդարացուցանէ զմեղաւորն. յորժամ պատրաստէ՛ զինքն **առ** շնորհն գործելով զբարին: - 459. Քանզի **առ** ի կատարել զգործ արդարութեանն՝ պահանջէ ինչ և ի կողմանէ մարդոյն...: - 459. Սատթեսս ի սողուննէ՛ իջանէ **առ** յովսեփ, և Դուկաս ի նաթանայ: - 460. Եւ այսպէս ածեն զազգաբանութիւնն **առ** կոյսն և լռեն: - 460. Եւ **առ** յովսեփայ խօսմանն՝ զ ամիս եկաց և հրեշտակն աւետեաց: - 461. Եւ յորժամ փոխեցաւ **առ** քրիստոս՝ կ ամաց էր: - 461. Սակայն ըստ ներգործութեան մեծագոյն է սրբութիւն մկրտութեանն. զի տպաւորէ զկնիքն. այլ և բանայ զդուռն արքայութեան. այլ և պատրաստէ՛ զմարդն **առ** ի խորհուրդս ամենայն...: - 462. Նախ՝ անբաժանելի միաւորութիւն բանականին **առ** աստուած: - 462. Երրորդ՝ համակ հանապազորդ ներգործական դարձումն բոլոր մարդոյն **առ** աստուած. որով մարդն աստուածային քաղցրութեամբն զմայլի. որպէս հրեշտակք ի բոլոր սրտէ՛ յամենայն անձնէ և յամենայն զօրութենէ միշտ ներգործաբար դիմեն **առ** աստուած...: - 462. Իսկ զչորրորդ սրբութիւնն որ է՛ միաւորութիւն բանականին **առ** աստուած, և միշտ ներգործապէս դիմել **առ** աստուած...: - 463. Եւ զմայլեալ ի բոլոր սրտէ և յամենայն անձնէ և ի զօրութենէ միշտ ներգործապէս դիմեալ **առ** աստուած հաստատեցաւ: - 463. Այսպէս գերազանց է քան

զամենայն շնորհք հեղեալ ի ստեղծուածս. այս է գերագոյն շնորհք. որ պատրաստեաց զկոյսն առ մայրութիւն աստուծոյ: - 463. Երկրորդ՝ վասն ազգականութեան կուսին, առաքեցաւ կոյսն բնութեամբ՝ առ կոյսն շնորհօք: - 463. Չի որպէս սատանայ օծիւն խօսեցաւ առ կոյսն եւա, այսպէս տէր մեր հրեշտակիւն առ կոյսն մարիամ: - 463. Էութիւն առ էութիւն. ծառայ առ ծառայ. բանն առ բան: - 463. Տասներորդ՝ զի սէր հօր երևեսցի առ մեզ...: - 468. Է՛ և այլ եղանակ ծննդեան տեառն բաղդատութեամբ առ մովսէս ասացեալ ի վերոյ ի ի գլուխն, ի իգ համարն: - 472. Յիսուս՝ փրկիչ թարգմանի. որպէս ասաց հրեշտակն առ յովսէփ: - 473. Յասիցելոցս ո՛չ ոքն յարմարի միաւորութեան փրկչին. բայց միայն երրորդն առաջնոյն. այսինքն էութիւն առ էութիւն անշփոթ խառնումն...: - 476. Երրորդ առ այտքիւք՝ միաւորութիւն անուանենք ...: - 476. Ամենակատար և անշփոթ մարդանալովն ըստ մեզ **մարդասիրապէս**՝ ի բութիւնս մեր տեսակացեալ, և առ բաժանականս մեր անայլայլաբար ըստ բնութեան միոյ յառաջ եկեալ: - 477. Ասենք եթէ՝ ապացոյցն ո՛չ ամենայն իրօք է նման. ապա թէ ո՛չ լինէր նոյնն. վասն որոյ **նոյնքանաբար** տեսանի աննմանութիւն օրինակին առ ճշմարտութիւնն: - 478. Իսկ բանն աստուած մարդացեալ՝ էութեամբ է առ հայր. պահպանութեամբ ի բոլոր էակքս. շնորհօք յամենայն սուրբս. և բնութեամբ ի մարմնի միաւորեալ: - 478. Ասեն վարդապետք եթէ՝ որպէս մարգարէքն և առաքեալքն զխօսեցեալ բանս իւրեանց ի ձեռս ունին իբր պատգամաբեր յաստուծոյ առ մարդիկ: - 481. Եւ այս ևս կրկին է զիր և դպրութիւն. մին անջինջ և յաւիտենից որ առ աստուած. և միւսն ժամանակեայ և ջնջելի որ առ մեզ...: - 482. Արդ՝ ցուցից տումարաւ զտօնս մեր և զնոցայն. զի տօնախմբութիւն նոցա այսպէս կատարի առ յայտնութիւնն: - 483. Արդ՝ աստի մինչ ի նիսանի **ժէ**, և յապրիլի է՝ կատարի է ամիս. յորում առաքեցաւ գաբրիէլ առ կոյսն մարիամ յաւուր չորեքշաբաթու: - 483. Չորրորդ՝ զի որ յամենան **գերորդի** հրեշտակապետն եկն առ կոյսն, ի յղութենէն եղիսաբեթի ասաց զոլ **զ** ամիս, և ո՛չ յաւետեացն: - 483. Հինգերորդ՝ ի նմին իրացն յայտնի է՝ զի ռամիկ ժողովուրդն ի տօնի քաւութեանն երեքօրեայ սրբութեամբ մերձենային առ դուռն տաճարին: - 483. Այսպէս ընկալեալ ի նոցանէ և նիկիականն ժողովք՝ հաստատեցին առ մեզ: - 484. Վեցերորդ՝ զի ցուցցէ զինքն որդի աբրահամու. առ որ հրաման թլփատութեանն եղև...: - 485. Երրորդ առ յովհաննէս. այսինքն տէրն առ ծառայն, թագաւորն առ սպասաւորն, արեգակն առ արուսեակն: - 487. Հոգին սուրբ աղաւնակերպ. իսկ Դիտաւորութիւնն հետևիլն ձայնին առ որ մկրտի: - 487. Երկրորդ մկրտութիւն ջրովն և ամպովն առ մովսէսի... զի օրինակ էր ամպն հողոյ, և ծովն ջրոյ: - 488. Եւ զայս հրոյ իմանի որ առ գալստեամբն քրիստոսի ոմանց մաքրութիւն ներելեացն լինիլ և առաւել պայծառանալ. որք ոսկի և արծաթ և ականս պատուականս շինեցին: - 488. Երրորդ՝ ի վախճանն. զի յովհաննուն ունէր կարգեալ առ մկրտութիւնն քրիստոսի. զի յայն սովորեցուցանէր զժողովուրդն որ էր կատարեալ մկրտութիւն: - 488. Հինգերորդն է բւեռք ոտիցն և ձեռացն. առ միշտ յիշատակելոյ զմեզ ի միտս իւր...: - 489. Այլ և առ ինքն ժողովեալ զհեռացեալսն դիւապաշտութեամբ: - 489-490. Նախ՝ զի չորեքտասան էր լուսինն եկն ի ներքին կիսագնդէն ի վերին գունդն և ձգեցաւ առ արեգակն: - 490. Հինգերորդիւն աղաղակել առ աստուած ի ժամանակի ներդութեան: - 492. Վեցերորդիւն զամենայն հոգս մեր ընկենուլ առ աստուած: - 492. Հինգերորդ՝ ածաւ առ հերովդէս. և ի հրէից յոյժ չարախօսեալ. և սպիտակ հանդերձ զգեցեալ առ ի նախատինս: - 492. Վեցերորդ՝ ածաւ վերստին առ պիղատոս. և անդ խնդրեցին ի խաչ հանել. և զկնի ձաղեալ. և թուք ընկալեալ. և ի խաչ դատապարտեցաւ: - 492. Երկրորդ՝ նշանակէ աստուածային խնամոցն առ մեզ ներգործեալ: - 493. Աջն զարդարութիւն առ ամենայն ոք և յօրէնս աստուծոյ: - 493. Չի որ քան ամ ի յերկրի քարոզեաց, նոյն քան ժամ ի դոխս առ հոգիսն: - 495. Եւ ասին սոքա բնականք, զի նախ քան զյանցանելն ի դրախտին՝ բնաւորապէս գոյին առ աղամ: - 496. Ասենք առ այս՝ եթէ ո՛չ են նման մահկանացու և ապականացու ասելն. զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 500. Ասենք առ այս, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա աղամ յառաջ քան զմեղանջելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. Եւ դարձեալ ասենք, թէ կերակուրն մասն է ապականութեան, զոր **յանմարմնութեանն** եկեր առ աբրահամ զի՞նչ ասէք: - 501. Եւ ակամայքն հարկաւորք են և ծառայականք. և առ աստուած ակամայ կիրք ո՛չ տեսանի: - 501. Որ և զերկոսինս զայսոսիկ խորտակեաց տէր իջմամբն առ նոսա: - 504. Առ առաջինն ասենք, թէ քրիստոս ո՛չ ի վերին՝ այլ ի ներքին դոխսքն էջ: - 506. Այս առ առաջինն: - 506. Իսկ առ երկրորդն որ ասեն թէ միայն զլիմպոսն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Այս առ երկրորդն: - 506. Իսկ առ երրորդն որ ասեն թէ միայն զարդարսն եհան և զայլսն եթող անդ: - 507. Որ և պահապանքն

շրջապատեալ. որ և զհանդերձն պատատեալ յանկողնի, և լերդ այծեաց և մագ ի սնարսն. և ի գիշերի իջեալ ընդ պատուհանն և ելեալ առ սամուէլ գերծաւ ի ձեռաց նոցա: - 513. Յորում ի մէջ գիշերի թողեալ զկտաւսն ի գերեզմանի և յարեաւ ել առ հայր ի յերկինս: - 513. Եւ ի գիշերին էհատ դաւիթ զորոշակն սաւուղի. և յառաւօտուն աղաղակեաց առ նա: - 513. և դաւիթ մտեալ և առեալ զսուրն ի սնարից նորա. և ելեալ ի գիշերի ի լեամն աղաղակեաց առ նա...: - 514. Այսպէս և տէր մեր էջ առ ննջեցեալսն ի գերեզմանս և ի դժոխս: - 514. Իննևժ՝ պատշաճ էր ի մէջ գիշերի յառնել. զի ի նոյն ժամն սկսանի արեգակն բարձրանալ, և յառաւօտն ծագէ՝ առ մեզ: - 515. Նախ՝ խորհրդաբար. ի ք շաբաթոջ աւուրն յերեկոյն թաղեցաւ ի սիրտ առաքելոցն ճաշակմամբ մարմնոյն. և յերեկոյի կիրակէին տեսին զտէրն յորժամ դրօքն փակելովք եմուտ առ նոսա: - 516. Եւ այսպէս սովորաբար խօսիմք, թէ յուրբաթի կէս օրն ելեալ որ ի տեղոջէ՝ մինչև զայ առ մեզ ի լոյս կիրակէին...: - 516. Հինգերորդ՝ մարիամ կղեպեանց որ կայր առ խաչին: - 517. Վեցերորդ, ոմանք ասեն թէ պարգևս խնդրէր հոգևորական. վասն այն ասէ ելանեն առ հայր իմ...: - 517. Յայնմիկ յայտ արար թէ ի յարութեան անդ ո՛չ դառնայ որ յոք. ո՛չ հայր յորդիս՝ և ո՛չ որդիք առ հարս իւրեանց. այլ դառնան ամենեքեան յայս. զի արժանի լիցին ողորմութեամբ ելանել առ հայր: - 517. Երեքտասաներորդ, զի մարիամ ո՛չ խոնարհութեամբ կամէր մերձենալ յոտս նորա որպէս այլ կանայքն. այլ յերեսն դիմեաց նա հպարտութեամբ առ ի համբուրել զնա. իսկ տէրն կամեցաւ ուսուցանել նմա գիտնարհութիւն՝ արգել զնա: - 518. Չորեքտասաներորդ, զի ցուցցէ թէ յայսմ հետէ արքն միայն ունին իշխանութիւն մերձենալ առ ի պատարագել. և ո՛չ զոյ համարձակութիւն կանանց յայս գործ: - 518. Հնգտասաներորդ, զի բաւական համարեցաւ ի պատիւ կանանց զայն՝ զի յառաջագոյն մերձեցաւ ի նոսա ծննդեամբ. իսկ յետ յարութեանն կամի՝ զի ա՛րք նախ մերձեսցին ի նա մինչ դեռ ո՛չ է ելեալ նա առ հայր: - 518. Եւ դարձեալ՝ որպէս զայլ կանայսն արար աւետաւորս յարութեան իւրոյ. սոյնպէս և զմագդաղենացին վերանալոյն առ հայր: - 518. Արդ մի՛ մերձենար դու յիս անկատար գոլով. որպէս մայր քո եւս ի ծառն գիտութեան. յորժամ առ բնութեամբ իմ հայր՝ և ձեր ըստ շնորհի՛ և աստուած մարմնոյս իմոյ ես ելանիցեն, որոտմամբ իջեալ հոգին զձեզ կատարէ՛. արժանաւորիք յայնժամ առ իս մերձենալ: - 518. Համբարձումն վերաբերի առ քրիստոս յատուկ զօրութեամբն իւր: - 519. Երկրորդ՝ առ ի բարեխօսել վասն մարդկան հաւատացելոց: - 519. Երրորդ՝ առ ի ամբաստանել վասն որոյ ընդունայն վաստակեցաւ...: - 519. Առաջինն է՝ զի ի տեսս աշակերտացն վերացաւ. այսինքն զի յորդորեսցէ զցանկութիւն զնալոյն առ նա: - 520. Հինգերորդ՝ համբարձաւ զուարճութեամբ. որ վերաբերի առ նոսա որք փրկեցան ի դժոխոցն...: - 520. Դարձեալ կարէ ասիլ Ութերորդ պատճառս, առ ի ցուցանել թէ հոգին ո՛չ ունէք առատապէս պարգևի, եթէ ոչ յիսուս ի սիրտ նորա յատկապէս փառաւորեսցի: - 522. Այսպէս և առեալք զհոգին սուրբ բղխեն. ոմանց ի մահ և ոմանց ի կեանս. որպէս առ տաբիթայն և առ սափիրային: - 523. Չորրորդ զատիկ համբարձումն առ հայր ցնծութեամբ և փողով: - 524. Յետ այսորիկ հարցանելի՛ է ի նոր օրինաց և յեկեղեցոյ կարգաւորապէս ընդ մարդեղութեան բանին յարմարեալ. իբր պատճառելիք առ պատճառ նորին հետևեալ և շարադասեալ: - 528. Ասենք առ այս, եթէ ո՛չ է արտաքոյ ուղիղ տեսութեան եթէ մի է առ հօր և բազում է առ մեզ: - 529. Եւ այս բազումս որ առ մեզ է, ի բազում թուղթս գրեալ մի և նոյն բանն է որ նախ քան զյաւիտեանս ի հօրէ ծնեալ: - 529. Ասենք առ այս, եթէ անմարմին իր անկատար ո՛չ լինի. զի սոյն բան աւետարանիս նոյն կատարեալ բանն է աստուծոյ որ ի մարմնի է միացեալ. և նախ քան զյաւիտեանս ծնեալ: - 529. Ասենք առ այս թէ՛ մի և նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Նմանապէս և առ այս ասենք, թէ ո՛չ ինչ է զանազանութիւն...: - 530. Ասենք առ այս, թէ յերրորդութիւնն սուրբ մի է բանն և իմաստութիւնն և բնութիւն և կեանք և ներգործութիւն և այլն ամենայն...: - 530. Դարձեալ յայտնապէս, զի բանն միացեալ ի մարմնի՛ էր անբաժանաբար ի հայր. որպէս առ մեզ ներտրամադրեալս բան և գրեալն ի թղթի: - 531. Այսպէս հաւատալին է քրիստոս. և հաւատալն դաւանելն. և հաւատն որ առ մեզ է: - 532. Կամ որպէս բոլոր ի մասունս. կամ որպէս հոմանուն ձայն. կամ որպէս ի միոջէ և առ մի: - 533. Երրորդն ի միոջէ և առ մի. որպէս բժշկական դեղ և գործիք. նոյնպէս մի է եկեղեցի յիւրաքանչիւր ազգս. զմի և զնոյն ունելով գործ և իր ի միոյ գլխոյն առ մի անդամքս. ի միոյն քրիստոսէ առ մի քրիստոնեայքս. ի միոյ հաւատոյն առ մի հաւատացեալքս: - 533. ...և այլ նմանապէս առ այսոքիւք երրորդ եկեղեցի որով կարօ՛ղ են հաւաքել ամենայն տիեզերք երկրի և լինիլ միով հաւատովն մի հաւատացեալք որպէս ասացաւ: - 533. Որպէս և առ մեզ է. զի կին որդւոյն դուստր կոչի հօրն վասն մի մարմնոյն: - 534. Եւ

դարձեալ՝ գլուխ է քրիստոս. և հերք՝ որպէս դասք վերին զօրացն ի նմանէ՝ այն մեզ իջուցեալ զշնորհս: - 534. Իսկ մորուս կոչին մարգարէք և առաքեալք և հայրապետք մերձ բերանոյն այն մեզ խօսելով զպատգամս օրինացն աստուծոյ: - 534. Առաջին վասն պատգամաց. որպէս գաբրիէլ այն կոյսն սուրբ: - 535. Տասներորդ վասն տեսութեան մեկնութեանն. որպէս այն դանիէլին: - 536. Եւ այսպէս բացայայտի, զի երկու իրս խնդրին այն ի ճշմարիտ մարգարէ գոլ: - 536. ...ուսեալք խօսին այն ի զգուշութիւն մարդկան ի հոգևոր շինուածս: - 536. Իշխանութիւնք ամենայն ի վերուստ յաստուծոյ են իջեալ այն ի մարդիկ վասն կարգաւորելոյ զնոսա...: - 537. Ասեմք այն այս թէ՛ անկատար մնայ ըստ այնմ որ ի յանիծելն ո՛չ կատարի. այլ ըստ որում դառնայ ի յանիծողն կատարի: - 539. Ասեմք այն այս, թէ օրհնելն կրկին է. այսինքն այն վերինս և այն ներքինս: - 539. Վերինն որ այն աստուած և այն սուրբս, երբեմն յայտնութիւն լի. երբեմն գոհութիւն և բարեբանութիւն. երբեմն մաղթանք և աղաչանք: - 539. Նոյնպէս և այն սուրբս օրհնութիւնն: - 540. Իսկ այն ներքինս օրհնելն՝ իշխանութիւն և շնորհաց տալն թարգմանի...: - 540. Ասեմք այն այս, թէ ձեռնադրեալն իցէ անարժան՝ ո՛չ առնու շնորհս. այլ դատապարտի ինքն և ձեռնադրողն. զի սրբութիւն շանց ետ: - 540. Ասեմք, եթէ որք ի հաւատս ունին թիրութիւն. որպէս հերձուածօրք և վնասիչք եկեղեցւոյ. և որք ի զազիր վարս պղծեալ են գործովք և վնասեն զինքեանս. և անգեղջք են այն երկուսին. յետ մի անգամ և երկիցս խրատելոյ, որոշեսցին յեկեղեցւոյ և պատժեսցին: - 540. Ասեմք այն այս, եթէ համակարգ և **համիշխանք** են վերջինն ընդ առաջնոյն ի կարգել և ի յուղղել. այլ ո՛չ ի թիրել և ի քակել. զի առաջնոյն աւանդապահ է վերջինն նոյն մտօք և նոյն կամօք: - 541. Ասեմք այն այս, եթէ համակարգ են քահանայք կամ եպիսկոպոսք որպէս առաքեալքն. այլ ունին զվիճակ և ժողովուրդ այլ և այլ: - 541. Չորրորդ, այն նոյն թագաւորան զկնի իդ ամի եղև արժանաւոր ժողովն եփեսոսի ընդ դէմ եւտիզի. որ առ աչօք ասեր զէտն մարդանալն: - 542. Եւ սուրբն սիմէոն սինակեացն այրեաց զթուղթն դաւանութեանն քաղկեդոնի՝ զոր գրեալ էր թագաւորն մարկիանոս աղաչանօք այն նա՛. և նգովեաց **զթղտատարն** որ էր թեոդորիտոս գլուխ ժողովոյն: - 543. Եւ սուրբն դուկիոս սքանչելագործ և **մարգարեաշնորհ**, գրեաց այն մարկիանոս, թէ սուգ զգեցուցեր առաքելոց և մարգարէից. զի քակտեցեր զնոցա շինուածն. և արգելաւ հոգին սուրբ յօրհնելոյ զպատարագն և զաւագան մկրտութեան: - 543. Եւ ո՛չ որ գնաց այն պետրոս ի հռօմ. և ո՛չ պետրոս յայլ վիճակս ձեռնադրեաց զորք: - 546. Ասեմք այն այս, թէ որպէս ի մէջ սերովբէից և քերովբէից և աթոռոց ո՛չ ասի վերնագոյն և նուաստագոյն, զի համակարգ են և շուրջ զաստուծով: - 547. Այն երկրորդն ասեմք թէ, ընդ ուրացութիւնն պետրոսի՝ սիրտ ամենայն առաքելոցն տրտմեցան և կոտորեցան. և ի զղջումն նորա ամենեքեան հաստատեցան վերստին: - 547. Այն երրորդն ասեմք թէ՛ երիցս հարցումն սիրոյն և արածելն զոչխարսն՝ վասն երից ուրացութեանցն էր բժշկութիւն. զի ո՛ր մասն որ խոցի՝ նորին է բժշկական դեղն դնելի՝ և ո՛չ առողջից: - 547. Ասեմք այն այս եթէ՛ դժւարինս խօսիս: - 547. Ասեմք այն այս՝ թէ լուսաւորիչն զնաց ի հռօմ ո՛չ վասն ձեռնադրութեան, այլ վասն սիրոյ և միաբանութեան երկուց ազգաց և ուղղափառ թագաւորացն տրդատայ և կոստանդիանոսի: - 548. Չի առաքեալն թաղէս յորժամ ձեռնադրեաց զադդէ յուռնայ, և ապա՝ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս զթեոփիլոս. զայն յորոյ անունն գրեաց Դուկաս զաւետարանն և զգործքն այն թեոփիլոս: - 548. Ասեմք այն այս թէ՛ ո՛չ է հարկաւոր այս ամենայն ուրեք. զի գոյ և տարածայնութիւն բարի՝ քան զհամաձայնութիւն ընդ հերձուածօղս. և լաւ է բաժանումն ի չար ժողովոց՝ քան զմիաբանութիւն: - 551. Այլ դատաւոր միտն կացուցեալ երկու վկայ զանբիծ հաւատս և զօրէնս որ են հաւատք և գործք. զի այն ո՞ր և իցէ քրիստոս նա՛ է ճշմարիտ: - 551. Եւ զի ճշմարիտ վկայք են սոքա, և տէր մեր այն կուրացեալ հրէայսն զսոյն կացոյց վկայ...: - 551-552. Արդ՝ բեր ածցուք զվկայս այն դատաւոր միտս, և դատեսցուք ուղղութեամբ, այլ ո՛չ զրպարտութեամբ: - 552. Ապա ուրեմն յայտ է յայսցանէ՛ թէ այն մինն իցէ ճշմարիտ հաւատ և օրէնք՝ նա՛ է ճշմարիտ և ո՛չ այլքն. թէպէտ բաժանեալ լիցի ի նոցանէ: - 552. Ազգ այն ազգ բաժանեալ լինի գաւառաւ և լեզուաւ և կանոնական սահմանաւ որ են աւանդութիւնք և հաւատք եկեղեցւոյ: - 552. Եւ բաժանումն յաւէտ զքան գաւառաւ և լեզուաւ՝ կանոնական սահմանաւն ասացեալ լինի. այսպէս և այն միաբանութիւնս է իմանալ. առաւել միաբանութիւն ասել զորս կանոնական սահմանադրութեամբ է, քան որ գաւառաւ և լեզուաւ: - 552. Բայց պարտ է այնոցիկ որք ո՛չ գիտեն՝ և կամ թէ կամաւ տգիտանան՝ ցուցանել զմիաբանութիւն ազգիս հայոց այն այլ քրիստոնէայսն. զի գիտացեալ յամօք լիցին յաղթեալք ի ճշմարտութենէն: - 553. Չորրորդ՝ ի ժողովոյն քաղկեդոնի խորշիլ. և այսոքիկ այն ասորիս: - 554. Երրորդ՝ այն քահանայս զգուշութիւն օրինօք ունել. թէպէտ և ոմանք

կաղան առ այս: - 554. Չորրորդ՝ յարդեան ժամանակիս այսմաւորօք տօնել ոմանց. և այսոքիկ առ յոյնս: - 554. Եւ ըստ այսմ միաբանութեան և զմէրս տեսանենք եկեղեցի ունել եզով միաբանութիւն առ այլ քրիստոնեայս: - 554. Եւ ո՛չ բարկանայ առ այս քրիստոս յայլ և այլ ժամու տօնել: - 554. Եօթներորդ՝ յայտ է ի յանդիմանութեանց տեառն. ըստ որում երբեմն առ աշակերտսն ասէր «զի՞ խորհիք ի սիրտս ձեր թերեհաւատք»: - 556-557. Եւ երբեմն առ փարիսեցիսն, «զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք»: - 557. Զայս և առ պետրոս տէրն ասաց. «թերեհաւատ ընդէ՞ր երկմտեցեր»: - 557. Ապա յայտ է թէ որպէս գործ մարմնոյն առ այլս է չար, և խորհուրդ մեղացն առաւել ինքեան է չար: - 558. Առաջինն է սակաւ ինչ միայն յանցուած տեսութեան ըստ բնաւորական մտածութեան նորա առ ամենայն իրս: - 558. Բանին զոլ զհպարտութիւն և զնախանձ առ ներքինս և առ վերինս: - 559. Իսկ յետ և յահեակ որկորստութիւն և պոռնկութիւն. զի յետս դարձումն է ի ճշմարիտ բարւոյն, և զհետ ընթերցումն է առ ահեակ և սուտ բարիս: - 560. **Յինգերորդ՝ զի յամենայն մեղս գտանի հպարտութիւն. զի որպէս առանց սիրոյ այլ առաքինութիւնք ոչ ինչ են, նոյնպէս առ հպարտութեան ամենայն մոլութիւնք ոչ ինչ են:** - 562. Իններորդ՝ զի ամենայն ոք որ առ պոռնիկն երթայ՝ զիտէ ճշմարտութեամբ թէ վրիպեցաւ ի ճշմարիտ արդարութենէն: - 562. Յայսմանէ ապա ի միտ առ բ ինչ: - 563. Երկրորդ ի միտ առ, զի որ առաւել զիտութեամբ և կամօք մեղանչէ, առաւել պատժի քան զայն որ նուազ զիտութիւն ունի և կամք...: - 563. Այսպէս և զայլն ամենայն յաւելու անչափութեամբ. վասն որոյ ախտ և մեղք կոչին առ մեզ: - 564. Եւ զցանկութիւնն զոր ունինք առ բարին, փոխենք և ցանկանք չարեաց: - 564. Զսերն որ առ աստուած պարտ էք, փոխե՞մք առ երկրաւորս և ի մեղս: - 564. Խորոխտալ պարտ էր առ չարսն և ո՛չ հնազանդիլ. այժմ անհնազանդիմք օրինացն աստուծոյ և ամբարիաւաճիմք առ ընկերս: - 564. Չորրորդ ըստ առընչին. այսինքն թէ առ ի՞նչ իրք գործէ զմեղքն. զի մարդն դ ղիմօք գործէ զմեղս...: - 565. Նախ առ հրէայնս. որ զիտէին զհոգին սուրբ՝ շնորհաց բաշխօղ. ուստի ելից հոգին զբէտէլիէ ճարտարապետ. և զեօթնարփեան շնորիս թուէ եսայի: - 566. Եօթներորդ՝ թէ առ մարդ մեղանչեն առ աստուած բարեխօսեն և հաշտի: - 566. Իսկ թէ աստուծոյ՝ առ ո՞վ աղաչեն. ապա ուրեմն անհաշտ մնայ: - 566. Զի որպէս ի մեղանչել հոգւոյն ապականեցաւ մարմինն աղամայ և եղև դիրասահ առ վավաշտ ցանկութիւնն. այսպէս և սերեալ մարմինն քարշելով ընդ ինքեան զապականութիւնն՝ աղտեղացուցանէ զհոգին: - 567. Իսկ անիրաւելն է բանիւ առ վերինս և առ ներքինս և առ հաւասարս: - 568. Դարձեալ զանազանին. զի գործ մեղացն է յայլմէ՛ առ մեզ՝ կամ ի մէնջ առ այլս. այսինքն ի պատրանաց բանսարկուին և ի չարաց ոմանց առ մեզ. և ի մէնջ առ ընկերակիցս մեր: - 569. Իսկ ունակութիւն մեղացն է ի մէնջ և առ մեզ. զի կամաւորապէս կրեցաք և կամաւոր պահենք ի մեզ: - 569. Իսկ պատիժն է յայլմէ առ մեզ. այսինքն յարդար իրաւանցն աստուծոյ առ անիրաւս հասեալ: - 569. Մեղք է դարձուցանել զերեսս յանփոփոխելի բարւոյն որ է՛ առ աստուած. և դառնալ առ փոփոխելի բարին որ է արարածքս: - 569. Զի թէպէտ անպատեհ է ասել զբարկութիւնն առ աստուած զի անփոփոխելի քաղցրութիւն է. այլ կամքն որով մեղաւորքն վասն չար գործոցն տանջեալ լինին՝ բարկութիւն ասի աստուծոյ: - 569. Եւ այս ամենայն առ աստուած գտանի: - 571. Իսկ աստիճանք հաւատոյն որք են յեղբենէ հաւատոյն, եթէ նկատեսցի առ այն որք արարին զհաւաքումն հաւատոյ, են երկոտասան աստիճանք ըստ թւոյ երկոտասան առաքելոցն: - 572. Իսկ թէ նկատիցենք առ այն որք են իբր արմատս հաւատալեաց, յայնժամ են չորեքտասան աստիճանք: - 572. Յորոց եօթն վերաբերին առ աստուածութիւնն. և եօթն ի մարդեղութիւնն քրիստոսի: - 572. Առ աստիճանս այս պարունակի է խորհուրդ եկեղեցւոյ. որ է՛ Սկրտութիւնն. Դրոշմն. Պատարագն. Ապաշխարութիւնն. Կարգ քահանայութեանն. Պսակն. և Օծումն: - 573. Եւ այս երեք վերջին աստիճանքս վերաբերին առ աստուածութիւնն: - 573. Իսկ **եօթներին** աստիճանք առ մարդեղութիւնն քրիստոսի են այս: - 573. Չորրորդ՝ զբաժանեալքս միացնէ ի տէր և առ միմեանս: - 573. Եւ այժմ յոյս մեր է՛ կրկին. նախ առ սուրբս վասն օժանդակութեան և բարեխօսութեան: - 574. Երկրորդ առ աստուած վասն յատուկ իշխանութեանն: - 574. Երկրորդ զօրացուցանէ. որպէս յայտ է ի մակաբայեցուցն զկնոջն որ ունէր է որդիս՝ ածեալ ի սպանումն ի միումն աւուր տեսեալ. և տանէր այնմ՝ յուսովն որ առ աստուած. նոյնպէս և ամենայն դասք մարտիրոսացն յուսով զօրացան: - 574. Բնական սերն է առ ինքն: - 575. Բարոյականն առ ընկերն. և Շնորհականն առ աստուած: - 575. Կամ այլ ազգ. սերն է սկիզբն գործոց բարեաց, զի շարժէ՛ առ այն. որպէս ասեն վարդապետք՝ սերն գործէ՛ մեծամեծս թէ է՛. և թէ դադարէ ի գործելոյն՝ ո՛չ է սեր: - 575. Նախ՝ զի առաւել մատչի առ կատարելութիւնն. զի մեծագոյն առաքինութիւն է: - 577. Նախ

որպես ասե սուրբն եւագրիոս՝ հաւատն ի հայր, յոյսն այն որդի, սէրն ի հոգին սուրբ: - 577. Սէրն այն ճշմարտութիւնն և գեղեցկութիւնն: - 578. Եւ զայս փոխեն ոմանք այսպէս. զսէրն այն բարութիւնն. զյոյսն ի բարձրութիւնն. և զհաւատն այն ճշմարտութիւնն: - 578. Չի նա պարունակէ՝ զառաքինութիւնս որ կարգեն զմարդ այն ընկերն. որպէս ուղղութիւնն և առատաբաշխութիւնն: - 578. Եւ որ կարգեն այն ինքն. որպէս ապաշխարութիւնն և անմեղութիւնն: - 578. Եւ որ կարգեն զմարդն այն աստուած. որպէս աստուածապաշտութիւնն և հնազանդութիւնն: - 578-579. Առաջինն ուսուցանէ կարգաւորել զբարս իւր այն ինքն: - 580. Չգաստութիւնն կայանայ այն ճաշակելիսն. ի յորում դնէ զկապն և զչափն: - 581. Իսկ ժուժկալութիւնն այն շօշափելիսն ըստ ծննդական զօրութեանն. ի յորում դնէ զեղանակն. զի առաւել յօժարի մարդն ի գոլ անհատութիւնն սննդականաւն, և ի գոլ տեսակին ծննդականաւն. և յօժարութիւնքս այս՝ զսպին զգաստութեամբ և ժուժկալութեամբ: - 581. Խրատ է լոյս հոգւոյ այն ի յունել զհոգին. որ յերկրայինս և ի մարդկայինս ո՛չ շաղախի: - 582. Գթութիւն է գութ ցուցանել այն ընկերն և սիրել զնա. վասն զի պատկեր աստուծոյ է: - 582. Սրբութիւն սրտին է որով պայծառանայ և մաքրի սիրտն այն ի տեսանել զաստուած. և այն ի սիրել յոյժ ջերմ եռանդապէս: - 585. Դարձեալ խաղաղութիւն, սիրով այն հոմացեղսն կալ մնալ: - 585. Հինգերորդ թէ այն աստուած հայիցին միշտ և զնա՝ տեսանեն: - 586. Այլ ունակութիւնք երանութեանցս պատրաստեն այն կատարելութիւն երկոցունց: - 586. Իսկ պսակն է՝ ի խորհուրդ ողջախոհութեան. զի ողջախոհ ամուսնութեամբ զսպեսցէ այն ինքն զրոջախոհ ցանկութիւնն. և արգելցի ի շնութենէ և ի պոռնկութենէ. վասն որոյ է են խորհուրդք եկեղեցւոյ: - 587. Որ և ըստ այսմ կերպիս ո՛չ լինի տուեալ շնորհք հոգոյն ի մկրտողէն այն մկրտեալն...: - 588. Երկրորդ, զի այս խորհրդոյ նշանակ ի սկզբան արարածոց աստուած աղամայ ետ և ո՛չ կնոջն. յորժամ էած զկենդանիսն այն աղամ զի անունս դիցէ նոցա: - 589. ...այլ առաքեաց այն սուրբն գրիգոր և խնդրեաց քահանայս մկրտել զնոսա: - 589. Եւ վասն աւագանին ծննդեանն ասացեալ է այն սառայ ի **ժք** գլուխն, ի **ժք** համարն: - 591. Դրոշմն է հաստատութեան խորհուրդ. որ տուեալ լինի այն ի զօրացնել և քաջացնել զմարդն: - 593. Ասենք այն այս, թէ յառաջ խառնումն ջրոյն ո՛չ է ըստ խորհրդոյն. որպէս և ո՛չ այն մեզ, թէ վաճառողն խառնեսցէ ջուր. այլ քրիստոս ո՛չ խառնեաց: - 596. ...վասն զի աղբիւր արեանն բաժանեալ ի մարմնոյն՝ դարձեալ միաւորեցաւ այն ինքն և ժողովեցաւ ի մարմինն իւր և ո՛չ ցրուեցաւ ա՛յլ արտաքոյ: - 598. Ասենք այն այս, եթէ բանն սողոմնի ո՛չ թէ զրկէ՝ զոմանս յարեանն հաղորդութենէ. - 600. Եւ պարտ է որ ապաշխարանքն լինի այն ոտս քահանային: - 601. ...և տայ զշնորհս սրբութեան այն որ մերձենայ: - 605. Հինգերորդ՝ Կիսասարկաւագն. որոյ գործն է զսկիին և զմաղզմայն այն սեղանն տանիլ...: - 606. ...և զաման զինւոյն և զնշխարն տանիլ այն աւագ սարկաւագն. և զհանդերձ սեղանոյն լուանալ: - 606. Եւ խաչիւ չարչարեալ և յարուցեալ ի մեռելոց. և այն աշակերտսն մտեալ եպիսկոպոս եցոյց զինքն: - 607. Այս քան այն կարգն: - 609. Յայս միտս մեք ազգս քրիստոնէից յեւս արևու և ի մուսս համաձայն վերին զուարթնոցն աղօթենք այն աստուած: - 621. Երրորդ ժամն արևագալին այն հոգին սուրբ. այս **գ** ժամս ի գիշերի կատարին: - 621. Ութերորդ՝ խաղաղականն է յետ երեկոյին ժամուն այն հոգին սուրբ. յորում ժամու հոգին քրիստոսի էջ ի դժոխս և խաղաղացոյց զնոսա: - 622. Այլ և զերկոտասան գունդս հրեշտակաց յերկինս և զբժան առաքեալսն բարեխօս մատուցանենք այն աստուած: - 624. Նախ գոհութիւն է և շնորհակալութիւն բազում երախտեացն այն մեզ: - 624. զի քահանայն միջնորդ է այն աստուած և այն մարդիկ: - 624. Երկրորդ, որպէս ի հինքն մատուցանէին զպատարագն այն քահանայսն. և նոքա նուիրէին աստուծոյ: - 624. ...նուիրէին ի սեղանն ոսկի որ է՝ քրիստոս. և ի նմանէ բուրբ ծուխն այն հայր: - 625. ...և նա վերընծայէ այն աստուած զօրհնութիւնն, և զխաղաղութիւնն բերէ մեզ պարգև: - 625. Եւ յորժամ քահանայն ասէ զխաղաղութիւնն՝ ա՛յս է պատճառն, զի քահանայն է՝ միջնորդ այն աստուած և այն մարդիկ. - 625. Չի որդին մարմնացաւ և նա՛ նուիրէ զբարեգործութիւնս մեր այն հայր: - 625. Դարձեալ՝ ա՛յլ է քարոզն այն մեզ, և ա՛յլ է աղօթքն այն աստուած, և ա՛յլ է մաղթանքն այն սուրբս, և ա՛յլ է գոհութիւնն: - 626. Այս այն նոսա: - 626. Իսկ ի նորս այն մեզ, Սակաւ ինչ հոգացեալ զեօթնիցս, այլ ութերորդին փոյթ տարեալ դարուց աւանդապահք եկեղեցոյ, կարգեցին ութն կանոնս **ը** զուրբայիւ: - 627. Նոյնպէս և խունկն զիւղաբերից կանանցն և զբուրումն հանդերձելոյն այն մեզ: - 628. ...զի առաջին փոխն է ի դէմս հօր. և միջինն այն որդի. և վերջինն այն հոգին սուրբ: - 628. Եւ երրորդն այն մովսէս մեծ եղև զօրութիւնն: - 629. Եւ այն դաւիթ խորհուրդ հեթանոսաց եմուտ: - 629. Չոր մայեսցեն երկինք և երկիր զանչափ ողորմութիւնն և արդարութիւնն այն մեզ: - 629. Չոր այն հնովքն էր սովորութիւնս այս, և յետոյ նուագեցաւ: - 631.

Դասարակ, որպես ի սկզբանե մինչև ցաւարտումն առ Երրորդութիւնն սուրբ աղերսեմք: - 633. Եւ ապա՛ իբր գհայր մեր որ յերկինս առ հայր: - 633. Դարձեալ՝ սկիզբն աղօթիցն է՝ առ հայր. և մեջն որ է՝ խաղաղութիւնն առ հոգին սուրբ. որպէս ասացաւ ի վերոյ...: - 633. ...և կատարումն ամենայն աղօթից առ բանն մարմնացեալ. որպէս ասացաւ: - 633. Դարձեալ՝ առաջին ողորմեայն է՝ առ հոգին սուրբ...: - 633. Եւ խաղաղութեամբ հոգին՝ կատարումն առ հոգին: - 633. Երկրորդն առ հայր. վասն որոյ աղերսեմք՝ օրհնեալ հայր սուրբ աստուած ճշմարիտ ի միջինն: - 633. Եւ հայր գթութեանցն՝ կատարումն առ հայր: - 633. Երրորդն առ որդի. վասն որոյ ասեմք՝ օրհնեալ որդիդ սուրբ աստուած ճշմարիտ: - 633. Եւ քրիստոս որդին՝ կատարումն առ որդին: - 633. Նախ՝ զի առ որդին մարմնացեալ՝ և զգութ մօրն բարեխօս արկանեմք: - 633-634. ...զի ճառ խաչին պատուական է առ աստուած և առ մարդիկ. և փառք քրիստոսի է խաչն և կատարումն ամենայն տնօրէնութեանցն: - 634. Դարձեալ՝ որպէս յետ ամենայն տնօրէնութեանցն ել առ հայր և պարգևեաց զհոգին սուրբ: - 634. Նոյնպէս յետ ամենայն խորհրդական աղօթից՝ առ հայր ամբառնամք և աղերսեմք զհոգին սուրբ բաշխել մեզ. - 634. ...հրամայեաց աստուած ահարօնի զգեճուլ զպճղմաւորն և զվական և զխոյրն և զայլն, և ելանել առ ժողովուրդն: - 636. ...որք դաս առ դաս երգէին զսաղմոսն դաւթի. նոյնպէս և յեկեղեցի կարգեցաւ: - 636. Այսինքն ի հօրէ յառաջ բղխէ հոգին առ որդի. և նովաւ բաշխի մեզ: - 639. յորժամ առ ինքն ժողովէ և ծագէ՛, ամենայն կարծիք լուծանին: - 639. Դասք անմարմինք առ էիցն: - 639. Հինգերորդ, յաղագս ջերմ սիրոյն առ աստուած՝ ո՛չ բաւական համարեցաւ միայն լեզուաւ երգել աստուծոյ. - 641. Նախ որպէս ծայնիւ եղանակաւ նման միմեանց. որպէս զողորմեայքն առ նոյն. և զտէր յերկնիցն առ նոյն: - 642. ...և ապա՛ դառնայ առ ժողովուրդն: - 644. Եւ բոլորն զկատարեալ ընթացս մեր առ աստուած ուղղեալ: - 645. Նախ՝ գրակալն նշանակէ՛ զմովսէս. որ ընկալեալ զպատգամն աստուծոյ՝ խօսել առ ժողովուրդն: - 646. Դարձեալ, նշանակէ՛ զժողովուրդն աստուծոյ. յորոց ունկն ընթերցեալ լինին միշտ բանք աստուածայինք. հնգիւք զգայութեամբք հոգւոյ և մարմնոյ առ միմեանս յեռեալք: - 646. ...վասն որոյ տէրն քրիստոս մարմնով ի գերեզմանի հանգեաւ. և սուրբքն հոգւով առ աստուած յերկինս: - 648. Երրորդ, եօթնօրեայ ժողովիլ կենդանեացն առ դուռն տապանին անսուաղ մինչև տեղեաց անձրևն. և է է կենդանիք սուրբք: - 653. և վասն ներգործականին զուրբաթն. որով սրբասէր լեալ հասցուք առ ճշմարիտն և առ բարին ի ձեռն աստուծոյ: - 654. Նախ՝ զի հաւասարութիւն ունինք առ միմեանս. այլ և կարգ. որ է՝ առաջին միջին և վերջին: - 656. իսկ թէ յայլ երիցն է, նայիլ պարտ է առ ինքն թէ ո՞ր յանցանք առաւել զօրացեալ է յինքն, զայն պակասեցուցանել...: - 665. Եւ վասն յերկարութեան կենաց, և վասն ո՛չ գիտելոյ զօր մահուն և զկատարածի, ասացեալ է ի վերն առ նահապետսն ի դ. համարն: - 665. ...որով տէրն մեր եկն առ մեզ կուսութեամբն մարիամու: - 665. ...որով ընթանամք առ աստուած և աստուած ի մեզ գայ. - 666. Տասներորդ՝ ճանապարհ փառաց և երանութեան կոչի տէր մեր. զի առաջնորդէ՛ առ հայր. - 666. ...և հոգին երթայ առ աստուած որ ետ զնա ասէ սողմոն: - 667. Գտցես և վասն մահու առ խաչելութեանն քրիստոսի ի լ զլուխն ի իզ համարն: - 668. Եւ այնպէս յարածամ տեսանէ զցաւս մերձ ինքեան և առ ինքն ի չար գործս իւր անբաժանելի ի նմանէ մինչ ի յարութեանն օր: - 669. Երրորդ կոչի կարգ, զի գոր ինչ մեք առ մարմինն ննջեցելոցն կատարեմք, զնոյն կարգ և հրեշտակք առ հոգիսն կատարեն այժմ և ի յարութեանն աւուր: - 671. Եւ տանին առ աւագ երեցն զոր քահանայապետ կոչէ սուրբն դիոնէսիոս: - 671. Եւ որպէս հրեշտակքն զհոգին ածեն առ աստուած, նոյնպէս և զմարմինն տանին առ քահանայապետն...: - 672. ...և նա դնէ յեկեղեցին մերձ առ դուռն որ նշանակէ զկայանք հոգւոցն յերկինս ի վերջին տեղուջ մինչ ի յարութեանն օր: - 672. Դարձեալ՝ դնեն զքահանայս առաջի սեղանոյն ի վերայ բեմին, և զկօճնաւորս ի մէջ եկեղեցւոյն, և զաշխարհականս առ դուռն, նշանակէ զգանազան տեղիս: - 672. Չորրորդ՝ զսէր և զհաշտութիւն նշանակէ զոր ունինք առ նա: - 673. ...զի նա կենդանեացս աղօթից՝ է կարօտ, և մեք նորա բարեխօսութեանն առ քրիստոս. - 673. Նախ այն է, յորժամ բերեն առ քահանայապետն: - 675. Նախ՝ նշանակէ զակնարկութիւնն ի վեր առ աստուած ունիլ: - 676. ...և լուսով հաւատոյն զնաց փառօք առ աստուած: - 677. Երկրորդ, զի սիրելիք նոցա որք անդ ժողովին, տօնեն և յիշեն զնոսա աղօթիւք առ աստուած: - 678. ...զի հրեշտակք խաչաձև երևեցան առ գերեզմանաւն տեառն: - 679. Այս քան առ այս: - 683. Չի աւուրքս այս առ մե՛զ չափին և ո՛չ առ նոսա. - 684. Եւ են յիմացումն և յուշի. որպէս ասէ առաքեալն թադէոս. և յոյս նոցա լի է անմահութեամբ. և սիրով առ աստուած միացեալ: - 685. Այլ չար հոգիքն ոչ կարեն զալ առ մեզ մինչ ի դատաստանի օրն: - 686. Այլ մեր վարդապետք յերկինս և ի ներքոյ երկնից ասեն. որպէս և

կալիստրատոս վկայն առ ը երորդ կամարան ուր են լուսաւորք և եթերային լոյսն: - 686. Ո՛ հա՛յրդ ես որոց ի վեր քան գերկինս. այսինքն հոգւոց սրբոց կատարելոցն որ ի վերեն քան գոասս հրեշտակաց մերձ քրիստոսի որպէս քահանայք առ քահանայապետ, և անդամք առ գլուխն. և որդիք առ հայր: - 688. Ձի այժմ հոգւով են առ նա. և յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով: - 688. Իսկ ի ներքոյ երկնից առ երկնիւ է կայանք հոգւոց կիսամասնեայ արդարոց այնոցիկ որոց պակաս է արդարութիւն քան զմեղս և կամ առաւել: - 688. Ձնոսա ասել գոլ առ ը երորդ կամարն երկնից. ամբարձեալ յիշխանութեն սատանայի որք ի յօդս և ի տարերս միայն իշխեն: - 688. Այս է խորանն առ երկնի ուր ժողովին արդարք և մեղաւորք հոգիք հաւատացելոց...: - 688. Եւ սկիզբն անդ ժողովելոյ՝ ի յարձակելն քրիստոսի առ ժամանակեայ զհոգիսն անարժանից՝ անդ մնացին և անտի դարձցին մեղաւորք անրդէն ի դժոխս ըստ մարգարէին: - 688. ...զի ազատեցան ի պատժոց և առ հայր աւանդեցան. - 689. Ձի այժմ յուսով են յերկինս և առ երկինս. և յետ մահու հոգւով. և յետ յարութեանն հոգւով և մարմնով յանճառելի փառան: - 689. Եւ երթայ առ իւր տէրն հեշտութեամբ. և անդէն վաղվաղակի իբրև երևմամբ և տեսութեամբ իմն շահի զպտուղն առաջիկայ երանութեանց: - 691. ...այսինքն զի վերստին գալն քրիստոսի լինի, և ապա սրբոցն տանիլ առ ինքն: - 692. Եւ յայնժամ զորոմն քաղել առ ի յայրել ի հուրն. և զցորեանն ի շտեմարանն ժողովել ի կեանս: - 693. Պատասխանենք առ այս որպէս ասէ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց եթէ առակ օրինակ են սոքա արդարոց և մեղաւորաց որ այսպէս լինելոց է ի կատարածի: - 695. Ասենք եթէ մտանելն առ աստուած այն է՝ որ հեռանայ ի չարութեանց և լինի ի բարութեան և ո՛չ փոփոխի ի չար, աստուծոյ պահելովն. - 695. Ասենք առ այս նախ՝ ապա դու զիս՞ող ասես թէ երթայ ի դժոխս: - 695. Եւ ապա ասենք, եթէ աստուած յամենայն տեղիս է. վասն որոյ կայանք հոգւոցն ուր և իցէ առ աստուած է: - 695. Ձի թեպէտ անդ ո՛չ է փառք, այլ և ո՛չ տանջանք և չարչարանք գոյ. վասն այսորիկ առ աստուած ասէ որք են ի պահեստ հոգւոցն: - 695. Ասենք առ այս, եթէ ո՛չ է պահել որպէս այժմ ի մարմնի. և ո՛չ առնուն որպէս ի կատարածի. - 695. Ասենք առ այս նախ՝ թէ կրկին է յոյսն: - 695. Ասենք առ այս, եթէ նախ է բարին ի հոգին ըստ տեսութեան մտացն և կամացն. - 696. ...և են առ աստուած ի հանգիստ որպէս լուսք. և ճշմարիտ է հանգչիլն ի թանձրութենէն՝ յախտաւոր կրից զերծելոցն և առ աստուած եղելոցն: - 696. ... իսկ հոգի մարդոյն յանհնարինս մտեալ երթայ առ միտս որ է՝ երրորդ բարեկամ և խնդրէ բարիս...: - 697. Առ առաջինն ասենք թէ՛ որպէս ո՛չ որ ընդ քրիստոսի ի խաչ ելեալ է՝ բայց միայն աւազակն...: - 697. Առ երկրորդն ասենք թէ՛ ի տեսիլն ո՛չ զհատուցումն ասէ, այլ զյայտնութիւն զհատութեանն...: - 697. Ասենք, թէ ո՛չ զիտես զի՞նչ է, երթ առ առաքեալն և ուսուցէ քեզ, - 697. Եւ զի ո՛չ գոյ հնար՝ ասաց արքահան առ մեծատունն...: - 700. ...որպէս ասէ աստուածաբանն զրիզոր առ մաքսիմիանոս եթէ «մեք կենդանիքս քաւենք զպարտս մեռելոյն զոր նոքա ո՛չ կարեն և հատուցանենք»: - 701. Պատուական ակունք սերն առ աստուած և առ ընկերն. ուստի ամենայն բարեգործութիւնք կատարին: - 702. Ասենք նախ՝ եթէ գնալ առ քրիստոս՝ վասն յարութեանն ասէ և զվերջին հուրն...: - 703. Դարձեալ՝ թեպէտ վասն հոգւոյն ասենք որպէս այս, և տեսիլ անտօնին, և այլոց, այն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ մահու առ հոգիսն. - 703. Այսպէս և աստ մինչև՝ զոր մինչ առ ինքն նշանակէ, և զհանդերձեալն ո՛չ լքանէ: - 704. Ասենք առ այս թէ ոչ. վասն **բ** պատճառի: - 704. Ասենք առ այս նախ՝ եթէ անդ մեղաց թողութիւն ո՛չ է զոր աստ ոչ թողութիւն: - 704. ...և յետ մահու մերձ ի յինքն և առ ինքն տեսանէ և ճանաչէ: - 705. Եւ յետ այնորիկ ոչ առ ժամայն զայցէ տէր ի դատաստան. այլ տացի խաղաղութիւն աւուրս խե. առ ի հանգիստ սրբոցն և ի յապաշխարութիւն թիրելոցն: - 709. Որոյ ընդ դէմ է աւետարանն որ առ սաղուկեցիսն հրամայէ տէր: - 710. Եւ դարձեալ յարութիւն է հոգւոյ ելեալ և ազատեալ ի մարմնոյ և մտեալ առ աստուած, որ է յոգիս արդարոց կատարելոց: - 710. Երկրորդ՝ զի պատկանեալ են և **համաշունչ** յերգն աստուածային՝ և ի սերն առ միմեանս և առ աստուած: - 713. Ձջերմ սերն հուրն ցուցանէ. թէ առ աստուած և թէ ի մարմինն: - 714. ապա գո՛յ և առ աստուած արդար դատաստան: - 715. Եւ թէ վասն է՞ր ոչ զիտենք զկատարած աշխարհի և զկենաց մեր, գրեալ է ի վեր անդ առ նահապետսն ի **ժող** գլուխն ի **դ** համարն: - 718. Ասենք առ այս, եթէ մարմին մարդոյ բաժանեալ ի հոգւոյ, և հոգին գնացեալ ի կայանս հոգւոց առ աստուած որ ետ գնա՛...: - 718. Ասենք առ այս թէ՛ են միւթ ի մարդն որ յառնեն և են որ ո՛չ: - 718. ...և այս բառնի ի հոգւոյն և ընդունի ուրախութիւն և տարփումն հոգւոր առ աստուած...: - 722. Որպէս լոյս արեգակն անցանէ ընդ երկինս առանց ապականութեան. և որպէս քրիստոս յարեաւ մարմնով ի գերեզմանէն վիմովն կնքելով. և եմուտ առ աշակերտսն դրօքն փակելովք: - 722. Ասենք առ այս, եթէ բան սաղմոսին

այսպէս մեկնի: - 724. Թէպէտ ո՛չ ունին բանք և ոչ խօսք, այլ ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ վկայութեան նոցա. զի ամենայն տեղիք և ամենայն ժամանակք մարդկան այն նոսա է՝ յայտնի: - 729. ...այսինքն յորժամ զճառագայթ բազում նշանացս այն ինքն ժողովէ խաչն սուրբ՝ յայնժամ ամենայն կարծիք լուծանին: - 732. Եւ յայնժամ յաղթեալ զթշնամին և զհարսն այն ինքն ընկալեալ յաթոռ մեծութեան նստցի...: - 736. Իսկ յետ դատաստանին և այս ևս՝ բարձցի ի նոցանէ այն ի տանջանս իւրեանց...: - 741. Մին յաւիտենից այն աստուած...: - 741. Նախ հոգին և մարմինն. զի ցանկան հակառակ միմեանց ըստ այրոյ առակին այն անիրաւ դատաւորին: - 743. Կշռիք գործիական այն մեզ յայտնի՝ է. որ զարդար հաւասարութիւն նշանակէ ի ձեռս մեր: - 744. Ջայս իմանամք կշիռք այն մեզ: - 745. Եւ արդարութիւնն այն այս է ըստ չորից իմն եղանակաց: - 745. Երրորդ զմեզ այն այլս դատակշռել. այսինքն այն վերինս և ներքինս և հաւասարս: - 745. Չորրորդ զբարի և զչար գործս մեր այն միմեանս հաւասարել. կամ միտել ի չարս և ի բարիս: - 745. Եւ որպէս այս այն մեզ, նոյնպէս և զկշիռ իրաւանցն աստուծոյ է տեսանել... - 745. Եւ պարտ է գիտել զի ի միոյ սեռէ բարութեանցն աստուծոյ՝ յառաջէն այն մեզ ողորմութիւն և արդարութիւն...: - 745. Նոյնպէս այն մեզ գործս բարի և չար: - 745. Արդ բարի գործս մեր հայի այն գործ ողորմութեանն, և չար գործս այն գործ արդարութեանն աստուծոյ: - 745. Առասանքն **երեքկդի՝** յերրորդութեանն դիմաց արդարութեան և ողորմութեան զօրութիւնք այն մեզ խոնարհեալ. ունելով գլխատակ բարեացն և չարեացն մերոց: - 745. Նախ ի նոյն այն ինքն ի դէմս սրբոյ Երրորդութեանն. հասարակ գոլ ամենայնիւ. աստուածութեամբ բնութեամբ կամօք և այլն: - 746. Երկրորդ, հայի այն ի մի և նոյն բարերար կամացն յառաջ եկեալ գործքն. աստուածային արարչական՝ և արքունական. որ է գործ ստեղծման և նախախնամութեան: - 746. Այսպէս հաւասարի և միտէ՝ կշիռ ողորմութեանն ըստ ինքեան այն նոյնս և այն այլս: - 746. Երրորդ, հայի այն նոյն ինքն արդարապէս հատուցումն մանրամասն քննութեամբ բարեացն և չարացն. որք առաւել կամ նուազ ունին. կամ հասարակ յերկուցն կրից: - 746. Ծուխն այն զանազանս զանազան իմանի: - 749. Վասն վեցերորդին, որք զխաւար մեղաց աստէն սիրեցին և այն լոյսն քրիստոս գալ ո՛չ կամեցան...: - 752. Թիկունս այն միմեանս դարձուցեալս: - 753. Երրորդ այն մեզ մնայ կենդանի: - 753. Եւ այն մեզ մնան: - 753. Նախ՝ զի այն նոսա միաւորեալ է քրիստոս իբր տէր ընդ ծառայս...: - 757. Երկրորդ, ընդ նոսա այլ ընդ այլոյ՝ է միացեալ. իսկ ընդ եկեղեցի այն բնութենակից և գոյակից: - 757. Ասեմք այն այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր ունէրն ադամ. այլ զոր խոստացաւն ադամայ եթէ պահեալ էր զպատուիրանն...: - 758. Դարձեալ, հոգիք սրբոց այժմ են ի յերկինս և այն երկինս որպէս ցուցաւ...: - 759. Եւ ես յորժամ բարձրացայց, զամենեսեան ձգեցից այն իս: - 759. Ձի նւազունք են ամենայն փափկութիւնք որ լինին յաշխարհի մինչև ցօրն դատաստանի, բաղդատեալ այն այն քաղցրութիւն. որպէս կաթիլ մի ջրոյ այն համեմատութիւն ընդ հանուր ծովու: - 762. Երրորդ ուրախութիւնն եղիցի ի տեսութենէ միաւորութեան մարդկային բնութեանն այն աստուածայինն...: - 763. Նախ եղիցի ուրախութիւն ի մարմնի, բաղդատելով այն այն որ եղիցի մերձ ինքեան...: - 764. Երրորդ բաղդատութեամբ այնորիկ՝ որ եղիցի ի վերոյ ինքեան. զի այն հոգի իւր կատարեալ կարիցէ ունել հնազանդութիւնս: - 764. Չորրորդ այն այն որ եղիցի ընդդէմ ինքեան. զի մի՛ յունեքէ կարիցէ վտանգիլ: - 764. Չորրորդն է ազատութիւնն. այն որ առնեն մարմնոյ թեթևութիւնն և նրբութիւնն: - 766. Վեցերորդն է **անչարչարութիւնն**. այն որ անմահութիւնն վերաբերի...: - 767. Դարձեալ՝ ծառ կենաց է տունկն իմաստութեան որ ի յերկնից այն մարդիկ տնկեալ: - 768. Ձիոյ գիրն այն ի բաց, աւատ ասի. ամենայնի դէպ ասեն թէ աւատ կայ: - 769. Եւ արդ, Ո՛ հաւատ մեծ պաշտելի լոյս իմ և տիպ. և գանձ անկողոպուտ. կացցես այն իս. յարգանդէ մօր իմոյ խոսափեալս ի ծոց քո: - 771. Միանգամայն և իղծք փրկական և հրաման հարկի ժամանեալ էհաս այն **ներգևեալս ոգի և թաւազարթ** թգենի: - 773. Այն այս ասեմք, թէպէտ է՝ ամենայն իր բնութեամբ նա՛ և հասարակ. որպէս և սևութիւն ագռաւու. այլ ո՛չ անդրադարձեալ...: - 774. Իսկ ուղղակին. զի մոռացումն բնաւորեալ է այն խառնուած կազմութեան մարդոյ. իսկ խրատ՝ յանդիմանութեան է՝ ի ցոյց ինքեան: - 774. Հասարակ է և բնութեան իր, զի ամենայն ինչ նախնի մարդոյն բնութեամբ է ի մեզ և հասարակ իր. և այն յանդիմանութիւն **դժկամակ** երևեցան նախնիքն մեր. ուստի պատճառեցին զմիմեանս: - 774. Այլ ներկայական ոչ ինչ է այն նոսա. զի գլխոյսն մոռացեալ են: - 774. Յիրաւի ապա ըստ այսմ օրինակի՝ որք ի մշտնջենաւորէն փոխանցին այն երազ սնոտեաց, ոչ ունիցին ինչ ի մտի...: - 775. ...իսկ Բաղդատութեամբ. որպէս է սկզբնականն այն ներգործականն մեղք. այսպէս ադամայն այն որդւոցն նորա: - 777. Ապա ուրեմն ողորմութեամբ և

արդարութեամբ ազատեցաւ նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլքն առ ժամանակ մի ողորմութեամբ վասն նորա որպէս ասացաւ: - 778. Եւ այսոքիկ որք երկին ընդ դէմ միմեանց, կամ առ այլ կամ երբեմն, ո՛չ փոփոխուան ինչ ցուցանեն անփոփոխելոյն. առ մեզ փոփոխելոց ըստ արժանոյն գուք կամ հատուցումն. թէ աստ՝ թէ ի հանդերձեալն: - 779. Եւ թէ նայիս մտօք, թէպէտ առ մեզ փոփոխին տիւ և գիշեր. այլ նա միշտ լոյս և միշտ գիշեր կազմէ...: - 779. Իսկ իւրաքանչիւրոց հատուցումն՝ այսինքն բարեացն բարիս և չարացն չարիս, է՛ այս գործ արդարութեան. և այսոքիկ առ մեզ փոփոխումնք. և ո՛չ անեղ բնութեանն: - 779. Ձի նկատմամբ առ անփոփոխն՝ միշտ անփոփոխ գոն նախ օրինակաւ. այլ առ ժամանակն՝ փոփոխական: - 779. Իսկ ի ժամանակի փոփոխիլն առ յաւիտեան, յայնժամ և մեք լիցուք անփոփոխք և յաւիտեանականք: - 779. Այլ որ քան և կարասցէ որ զմիտս ուղղել. խօսակցելով առ նա, հաճո՛յ է աստուծոյ: - 779. Վասն որոյ չարչարանքն քրիստոսի ասի պակասութիւն վասն հարցն. ասի և կատարեալ առ ինքեան: - 781. Իսկ զոր ինչ շնորհօք լինի որ ստացեալ, կարէ՛ և մերկանալ. որպէս ադամ գեռակի շնորհն. և առ ջրհեղեղաւն...: - 782. Իսկ առ լուծումն խնդրոյս թէ վասն է՞ր արդեօք առ նորա շնորհ՝ որպէս աւագանին և կարգին ո՛չ բառնի ընդ բառնիլ շաղկապին. իսկ առ հնովն բարձաւ...: - 782. Ձի որպէս բան պատկերին, այսպէս և բան շնորհացն եռակի. զի միապէս սոքա եղծանին մեղօք, և նմանապէս արծարծին մաքրութեամբ առ որ որք և իցէ: - 782. Ձի թէ կորուսեալ էր, այսինքն բարձեալ ամենկին յազգէն ադամայ, ուստի՞ գոյր որդւոց նորա. կամ ո՞րպէս առ ջրհեղեղաւն բառնիր բարձեալն: - 782. Ապա յայտ է **համաձևանալ** այսու՝ հնոյն շնորհ առ նորոյս: - 782. Դարձեալ, ամենայն շնորհք առ ո որք և իցէ՛ բառնի վասն մեղաց. ո՛չ ըստ ունակութեան՝ այլ ըստ ներգործութեան կամ նշանակութեան: - 782. Եւ առ ընդունակ նոցին դադարիլ շնորհին գործելոյ, բացբարձումն է շնորհին իջելոյ: - 783. Եւ է՛ հասարակ շնորհ, հաւանութեամբ անձնիշխան կամաց՝ պատրաստել զինքն առ ի փրկութիւն օգնականութեամբ շնորհին: - 783. Եւ է՛ շնորհ յատուկ ընտրութեամբն աստուծոյ, որ պատճառ է՛ զփառս զանազան ներգործութեամբ. և է՛ սա՛ անի բաց դնելի անզեղ խոստմամբ ի կողմանէ տուողին. որպէս է՛ առ մեզ շնորհք աւագանին: - 783. Որոց սկիզբն է հաւատն առ մկրտութեամբն. և կատարումն հայի առ գործն. և սոքա փոփոխականք են ըստ քանքարացն յարգելոյ և պակասելոյ: - 783. Չորրորդ, հաւատն է՛ աստուածային առաքինութիւն. իսկ դէք զի են խստացեալ ի չար՝ ո՛չ ունին զղջումն որ է բարոյական. ապա և ոչ հաւատ որ է վերնագոյն և բարի կամաց խոկումն առ աստուած: - 784. Եւ ո՛չ այս միայն, այլ և ի կոչմանն զօրութենէ առ որդւովքն սկսեայ հալածեին նոքա: - 784. Թէ վասն զի՞նչ հարկի ամենայն անդրանիկ **ե** օր աւելի կայ առ ծնողին: - 785. Առ այսոքիք, թէ արտասուքն որ յաչացն հեղու, ընդէ՞ր աղի գոլով...: - 786. Իսկ ի ներքուստ, ի լինիլ տրտմութեանց՝ խուճապեալ մարմնոյն հոսի մաղձ դառն ի ստամոքս որովայնի. և վերացեալ գոլորշեաց նորա զօրէն **շոգոլեաց** պուտկի առ խելապատակս գլխոյ. և ծանրացեալ անտի թորի՛ առ բիքն ասացեալ ական. չոր գոլով և **աղէգոյն** ի **սևատեսակն** մաղձոյ: - 787. Նոյնպէս և երբեմն յուզել ուրախութեանց. ի փեռելեալ թոքոյ ի կոտորումն շնչոյն, ի թաղանթէ՛ որ առ լերդաւն՝ հիւք ինչ ծաւալի առ նոյն ասացեալ տեղի. ելեալ գոլորշեացն նմանապէս առաջնոյն. և լինի քաղցրագոյն արտօսը. վասն ասացեալ հիւթոյն ի քաղցրորակն անօթոյ: - 787. Եւ կատարեալ տեսութիւն բացերևականն բանի յայտնի՛ է աշխատասէր մտաց. որ յաղագս մեկնութեան լուծումն գրոց. և գոն առ քեզ: - 787. Ձի մասն որ առ կէտն արևելից՝ է՛ ներգործութեամբ ի յելս, և զօրութեամբ ի մուտս: - 788. Եւ կէտն արևմտից առ ելս. այնպէս ներքին և վերին կիսագունդն: - 788. Որպէս և բազում ուրէք յերգս գտանի. վէմք պատարեալ. երկիր շարժեալ առ խաչին քրիստոսի: - 788. Եւ առ այս եկն սով քաջ՝ զուզակշիռ հասարակութեանց մեծատանց և աղքատաց: - 789. Միայն բարեսէր կամօք յիշատակ բարի առ քոյդ արձանագրեսցի ի տէր: - 789

ԱՌԱՎԱՍՏ + Երրորդ՝ ըստ ո՛չ պատշաճի. որպէս ո՛չ կարեն պահել որդիք առազաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն որ է քրիստոս: - 44. Երկուտասաներորդ, լուսաւորեցաւ՝ զի քօղ արկցէ երեսացն. որ օրինակէ՛ զինն կտակարանս. որ քօղ է արկեալ և առազաստ մտաց նոցա. մինչև դարձցին առ տէր հոգիքն որպէս զմովսէս. և ապա վերասցի քօղն և յայտնեսցի լոյս գիտութեան նոցա: - 352. Ձի հանապազ քօղ երեսացն մովսէսի առազաստ է ի վերայ սրտից նոցա. և ոչ իմանան զտեսութիւն բանին. վասն որոյ ո՛չ հաւատան: - 405. Չորրորդ, զի մանկունք ենք առազաստի և փեսայն քրիստոս ընդ մեզ է, - 654. Եւ դարձեալ որպէս որք յեզր ծովուն հասեալ առազաստ նաւին իջուցանեն. - 676. ...և յարութիւնն միանալ սիրով ընդ փեսային քրիստոսի և մտանել առազաստն ընդ իմաստուն

կուսիցն: - 681. Եւ յայնմ աւուր իմաստունքն մտին յարագաստ փեսային, և յիմարքն արտաքոյ մնացին: - 693

ԱՌԱՅՈՒՐ + Ոմանք ի գերութիւն վարեալք արք և կանայք. և կէսք առաթուր դիաթաւալ սրախողխող գալարեալ. առհասարակ քահանայք և աշխարհականք գէշ անկեալ դիակամք անթաղ ընկեցեալք: - 788

ԱՌԱԿ + Ասեմք եթ՝ սուրբ գիր խօսի բազում անգամ առակալ...: - 27. ...որպէս ասէ առակն պակասամիտն ոչ ընդունի զբանս խոհեմութեանց. բայց միայն զայն՝ որ շրջին ի միտս նորա: - 31. Երկոտասաներորդ՝ այլ և ուրախ լինին ընդ խտորումն չարութեան. որպէս ասէ առակն: - 33. Առակի են նման, որպէս թէ ոք որ նախ զպարիսպ քաղաքին ինչ իցէ գիտեմայ, և զպարսպէն ասէ ո՛չ գիտեն: - 48. Եօթներորդ՝ զի թէ մեք որպէս և ենք ընդ լծով ծառայութեան՝ այսպէս և նա՛, զիա՞րդ յարակսն որ յաւետարանն՝ յետ ծառայիցն՝ որդի առաքի...: - 67. Եւ ի միոյ աստուծոյ եղեն **ժ** դասք հրեշտակաց ընդ մարդկան. և հարիւր գունդքն ըստ ոչխարաց առակի...: - 109. Երկրորդ՝ զի խորհրդով և ծածո՛ւկ է. և ո՛չ առակալ և նշանակալ. որպէս այլ աստուածաբանութիւնքն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 123. Դարձեալ և ի յարակս անառակին որ դարձաւ առ հայրն՝ և ողջմամբ ընկալաւ և զգեցոյց զնա և զարդարեաց մատանի ի ձեռս՝ և կօշիկ յոտս...: - 167. Որպէս ասէ առակն, «ազգ գայ և ազգ գնայ. և երկիր յաւիտեան կեայ»: - 181. Երրորդ՝ պէտք են իմաստութեանց. զի առակ օրինակի առնումք զնոսա ի դէպ ժամու: - 212. Այլ և աւետարանն ի յարակս անառակին՝ երկին կոչէ զդրախտն. ուր մեղանչեաց և ելաւ...: - 221. Ըստ որում «ոտք նենգաւորի թի՛ւր ընթանան» ասէ առակն: - 251. Եւ երրորդ՝ ո՛չ ևս թգնեալ՝ այսինքն դառն վարուք ստուերանալ. զի տերև թգնուոյն դա՛ռն է և փշոտ ըստ մեղացն առակի: - 281. Երկրորդ՝ թէ կրտսեր է եղբայրն. որպէս առակն է եղբարց, որ առաջինն էառ և մեռաւ. և ապա երկրորդն, և որ ի կարգին: - 402. Եւ օրհնութիւն, զի յօրհնել բերանոյ նորա՝ յառաջ եկն առ որ բերան ի բերան խօսեցաւ աստուած դէմ յանդիման և ո՛չ առակօք: - 407. Վեշտասաներորդ՝ է աւուր յերեկոյի հարսանեացն յայտնեցաւ առակն հարսին: - 422. Եօթնևժ, **զո** առակս և **եռ** օրհնութիւնս ասի սողոմնի բովանդակն: - 441. Եւ ոմանք **զո** գիրք ասեն որպէս առակն և ժողովօղն. և **եռ** օրհնութիւնս որպէս երգ երգոցն. որպէս դաւթի **ճժ** սաղմոսն: - 441. Եւ տէր մեր զամենայն առակս խօսէր ընդ ժողովորդեանն. և առանց առակի և ո՛չ ինչ: - 441. Որ է՛ առակս: ժողովօղ: Երգ երգոց և Իմաստութիւնն: - 450. Երրորդ՝ առակացն: - 451. Եւ փառաց. որպէս ասէ առակն «որ յուսայ աստուած՝ փրկեսցի»: - 574. Քսաննմի, և յարակս տնտեսին զոր կացոյց տէր ի վերայ ծառայիցն տալ կերակուր...: - 693. Նոյնպէս և յարակս որ զքանքարն ետ և զմնասն. յետոյ եկն և արար խնդիր: - 693. Քսանք, և յարակս **ժ** կուսանացն...: - 693. Պատասխանենք առ այս որպէս ասէ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց եթէ առակ օրինակ են սոքա արդարոց և մեղաւորաց որ այսպէս լինելոց է ի կատարածի: - 695. Ասեմք եթէ՛ այսմ պատասխանի ասացաւ յառաջագոյն. զի ո՛չ ուղղակի իմանան վասն առակին. զի երեկոյ կատարածն է աշխարհիս...: - 696. Ասեմք եթէ՛ սխալին ի յիմացումն առակին: - 697. Յայտ ուրեմն է թէ ո՛չ է առակս վասն հատուցման արդարոց: - 697. Ութերորդ, բարի և չար սերմանիքն ի միասին բուսանին և մնան մինչ ի հունձս. մանաւանդ մինչ ի կալն ըստ առակի տեսռն...: - 721. Նախ հոգին և մարմինն. զի ցանկան հակառակ միմեանց ըստ այրոյ առակին առ անիրաւ դատաւորին: - 743. Չի՞նչ է երեսնաւոր վաթսունաւոր և հարիւրաւորն առակ աւետարանին: - 757. Որ և ամենայն վերոյ գրեալքդ առակք, անառակին, մոլորելոյն, կորուսելոյն և այլն ևս, այսպէս ուղղին. այսինքն նմա՛, վասն նմա՛, որպէս նմա՛: - 778. Եւ յարամնայութիւն կնքոյն պատճառէ՛ ոմանց գերագոյն պատիւս. և ոմանց խստագոյն պատիժս. ըստ բազում գանից առակի ասիցն: - 783

ԱՌԱԿԱՆՍՕՍ + Չորեքտասաներորդ՝ առակախօս մեկնութեամբ զգեցոյց զհարսնածոյս: - 422. Իսկ զառաքելոյ բանն թէ՛ «ամենայն խրատ՝ այսինքն յաստուծոյ կամ ի մարդոյ, առ ժամայն դժարական է». այլ թէ որո՞ց, որոչէ՛ զայս առակախօսն. «խրատեա՛ զիմաստունն և սիրեսցէ զքեզ. և զանմիտն և ատեսցէ զքեզ»: - 774

ԱՌԱԿԱՆՔ + Տասներորդ՝ զի որ զայնպիսի լոյսն յինքն ընկալաւ, զամօթ առականացն աղամայ ո՛չ ստացաւ: - 352

ԱՌԱԿԱՒՈՐ + Կամ զինչ անհնարին սաստ, եթէ ոք խոտեսցէ զսուրբ հոգւոյն խօսեցեալս ի գիրս սուրբս. ընտրելով զոմն յարուցեալ ի մեռելոց. կնքելով առակաւոր բանին...: - 775

ԱՌԱԿԵՍ + Եւ զորս ես աստ պարկեշտութեամբ լռեմ, յընթանրական թղթին յօհաննէս ի նեռն

առակէ ...: - 34. Ձորս պօղոս՝ յընտանի և ի վայրենի ձիթենիս առակէ ի թուղթն հռօնոց: - 347. Եօթներորդ, խմորն զաղանդ սաղուկեցուցն և փարիսեցուցն առակեաց տէրն: - 356. զոր վասն յոյժ ժտելոյն՝ յարուցեալ միտքն տացէ զխոստովանութիւն հաւատոյ սուրբ Երրորդութեանն. զոր յերիս նկանակս յառակեաց: - 697

ԱՌԱՆՁԻՆ + Հինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՝ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անձնաւորութեանց. այլ հասարակ են...: - 45. Այլ ա՛յս է լուծումն, զի յորժամ լսես թէ մի է աստուած, զընդ աստուած ասելոյն՝ զԵրրորդութիւնն իմացիր. զի ո՛չ է առանձին, այլ հասարակ է աստուածութիւնն: - 47. Այսոքիկ իբր առնչական են և ո՛չ առանձին բնութեանն: - 49. Կոյսն մարիամ զմիածի՞նն որդի ծնաւ ըստ ինքեան, և թէ զանդրանիկն որդի առանձին, և թէ զերկուսն: - 68. Իսկ եթէ զանդրանիկն առանձին, ահա՛ զկուսածինն որդի՝ ո՛չ ասէք աստուած՝ ըստ նեստորի: - 68. Ձի թէ զաստուծոյն միայն՝ անկար ի յարիոսին. զի զբանն առանձին քրիստոս ասացեր. այսինքն օծեալ և սրբեալ ի հօրէ. յորմէ իմանի պակաս գոլ քան զհայր: - 68-69. Իսկ թէ զմարդն միայն ասես, զրկեցեր զբանն ի տէրութենէ. և առանձին մարդով ասես եղեալ զամենայն. որ է անհնարին չար: - 69. Իսկ թէ զոր ի զաւակէն դաւթի առանձին, զիա՞րդ եթէ ինքն շնորհօք է սրբեալ՝ սրբեսցէ տիրաբար զառ ի նայն հաւատացեալս: - 69. Ձի թէ առանձին մարդկութեանն, ո՞րպէս է յերկնից իջեալ. զի ի կուսէն ծնաւ մարմինն: - 70. Չորրորդ՝ զի իւրաքանչիւր սոքա առանձին սահման ունին և բնութիւն...: - 175. Հինգերորդ՝ զի առանձին բնութեամբ սոքա ի մի էութիւն ժողովեալ խառնին. և մի բնութիւն նիւթոյ կատարեն. և ի բնութիւնս իւրեանց ո՛չ շփոթին և այլայլին: - 176. Իսկ հոգւոյն առանձին, Նախ՛ զի ամենայն ոք խոստովանի եղեալ զնա: - 274. Այն որ զինքն պատարագէ, կամ առանձին կրօնիք, կամ հասարակ աղօթիք: - 370. Ա՛րդ՝ որ առանձինն է՝ մարմնոյն արատն ոչ խտրի. այլ հոգւոյն: - 370. Իսկ կրկին պատարագն. մին վասն բոլոր ժողովրդեանն, և մին վասն անձին ականայիցն. ցուցանէ զկրկին խոստովանութիւնն. մին յայտնի առհասարակ եկեղեցոյն. և միւսն ծածուկ առանձին մեղաց: - 385. Հինգերորդ, զի ուղղորդ և առանձին ընթանայր՝ ետես զաստուած: - 387. Ընդ ահարօնի առանձինն է: - 412. Ութերորդ, Առանձին ժողովք հայոց: - 525. Եւ ազգիս հայոց առանձին պարզւք: - 525. Երրորդ հիմն՝ առանձին հաւատն է. և գործքն շինուածք. և մեք շինօղք: - 531. Եւ որպէս այսոքիկ ժողովք ընդ դէմ հասարակ հերձաւածողաց, նոյնպէս և առանձին ժողովք եղև ազգիս հայոց էրորդ: - 544. Եւ թէ ոք ասիցէ, երկի թէ առանձին իշխանութիւն ունի քան զայլսն: - 547. Եւ այսպէս բազում ունելով իւրաքանչիւր ոք սահմանս առանձին, միայն հայք նախատեալ լինին որպէս ո՛չ ունել միաբանութիւն ընդ այլս ի քրիստոնէից. այլ առանձին միայնաբար ընթանալ. և այսու որպէս հակառակ եպէրեալ: - 553. Նոյնպէս ուսոյց և զառանձինն. ըստ այնմ՝ «մուտ ի սենեակ քո և աղօթեա՛ ի ծածուկ»: - 623. Եւ ինքն բազում ուրեք առանձին կայր յաղօթս: - 623. ...և վասն առանձին զլորման՝ պարտ է առանձնակի աղօթել և ապաշխարել: - 623. Այս վասն առանձին աղօթից: - 624. Վեցերորդ՝ զ քաղաքն ապաստանի առանձին: - 653. Իսկ չորեքշաբաթն և զուրբաթն առանձին պահել, - 653. Երկրորդ, զի դժոխքն այն պատիժ բնութեանս էր և ո՛չ առանձին գործոց. զի հաստատեաց օր մի յորում դատելոց է զամենայն ըստ պօղոսի: - 776

ԱՌԱՆՁՆԱԿԱՆ + Ութերորդ՝ խնամարկութեամբ. զի ոմանք ազգի և թագաւորութեան, և ոմանք անհատի և առանձնականի լինին պահապան: - 138. Եւ զի ցուցանէ՛ զդէմս առանձնական: - 319. Քառասունգ, Առանձնական աղօթք: - 527. Այլ և ասեն թէ ընդհանրական կանոնքն ճշմարիտ է քան զառանձնականն: - 550. Նախ՛ թէ ո՛չ ամենայն ուրեք է ընդհանրականքն ճշմարտիք. և ո՛չ ամենայն ուրեք առանձնականքն սուտք: - 550. Ահա՛ սոքա առանձնականք և ճշմարտք. որպէս ասի ըստ իմաստասիրացն: - 550. Իսկ անհատն է առաւել և իսկազոյն և առաջին գոյացութիւն. որ է առանձնական և մասնաւոր որպէս զազգս մեր: - 550. Ձի ահա՛ լատինացիք առանձնականս ունին աւանդութիւնս, - 553. Իսկ ազգիս Հայոց ի յաստուծոյ առանձնական բարութիւն պարզեալ այսոքիկ: - 555. Վասն այն ասի արդարութիւնն ուղղութիւն կամաց. զի ո՛չ միայն է առանձնական զօրութիւն կամ առաքինութիւն. այլ և հասարակ և պարունակիչ ուղղութեան հոգւոյն: - 579. Ձի՞նչ զանազանի հասարակ աղօթքն և առանձնականն: - 623. Նախ՛ հասարակ աղօթքն է հարկաւոր. իսկ առանձնականն կամաւոր: - 623. Երկրորդ՝ հասարակն վճարէ՛ զպարտս. և առանձնականն նիւթէ՛ զպսակ: - 623. Երրորդ, հասարակն զգայարանօք կատարի. իսկ առանձնականն ի միտս լուսափայլի: - 623. Չորրորդ, հասարակ աղօթքն է միակի պատիւ և փառք. և առանձնականն կրկնակի: - 623. Այլ

թէպէտ առանձնական կամաւոր է, սակայն ի վերայ վանականաց որք են արեղայք և կրօնաւորք, հարկաւոր է վասն դ պատճառի: - 623. Նախ՝ զի յերից ենք գոյացեալ ի մարմնոյ, ի հոգւոյ, և ի մտաց, որպէս ասեն ոմանք. վասն որոյ գ առանձնական աղօթս մատուցանենք: - 623. Եւ այլ խորհուրդ. գ առանձնական աղօթքն, և թ հասարակն, որ լինի ամենայնն երկոտասան անգամ աղօթք: - 623

ԱՌԱՆՁՆԱԿԻ + Չորրորդ՝ առանձնակի տեսութեան՝ միայն իմացմանն՝ վասն առանձնակի արժանաւորութեան. որպէս մովսէսին: - 24. Ջի մինն հասարակ է. և միակն մասնաւոր և առանձնակի...: - 109. Երրորդ՝ գործ բնութեան է՝ հասարակ. իսկ կամացն առանձնակի: - 156. Երկրորդ՝ զի առանձնակի կեանս ստացաւ թճ ամ: - 290. Եւ մի՛ մոռանար զգօրութիւնն աստուծոյ և գերախտիսն զոր արար հասարակ և առանձնակի: - 398. Երեսունէ, վասն առանձնակի եկեղեցոյս մեր կարգաւ. և զի՞նչպէս բաղդատի եկեղեցին՝ մարդն՝ և շինեալն: - 526. Կրօնաւորութիւնն է աստուծոյ պաշտօն և առանձնակի սպասաւորութիւն մատուցանել: - 579. Երկրորդ՝ վասն զի քահանայք ենք՝ պարտ է հասարակ աղօթել. և զի արեղայք՝ պարտ է առանձնակի աղօթել: - 623. Երրորդ՝ զի ունինք զբնութիւնս հասարակ՝ պարտ է հասարակ աղօթել. և զի ունինք անձն և դէմք յատուկ՝ պարտ է առանձնակի աղօթել: - 623. ...և վասն առանձին գլորման՝ պարտ է առանձնակի աղօթել և ապաշխարել: - 623. Եւ այս գիտելի է, թէ ոմանք հանապազ յետ ամենայն կարգեալ աղօթից առանձնակի աղօթեն: - 623. և Չորրորդ՝ վասն այսմ աշխարհիս և հանդերձելոյն առանձնակի աղօթենք փրկիլ ի փորձանաց: - 623. Իսկ ոմանք ևս կատարեալք ամենայնի՝ յերեք ժամանակս աղօթեն առանձնակի. մի ի մէջ զիշերի յառաջ քան զհասարակաց ժամն. և մի յայգն. և մի ի ցերեկն: - 623. ...վասն որոյ երիցս աղօթենք առանձնակի: - 623. Երրորդն վասն իւրաքանչիւր գործոցն առանձնակի: - 686. Երկրորդ՝ նշան իմն գոյ առանձնակի ի խառնուածոյ դիմացն: - 719

ԱՌԱՆՁՆԱՆԱՍ + Երկրորդ՝ զի անհատքն առանձնացեալ են թըլով: - 88. Իսկ զի անձին. և ծնեալ. և բղխեալ. ըստ այսմ անճման և յատուկ առանձնացեալ: - 237. Նախ՝ զի անմարմին դիմօք առանձնանալ ի միմեանց. և այս յատուկ դիմօք ճանաչեն հոգիքն զմիմեանս. որպէս մեծատունն զղագարու և զաբրահամու հոգին: - 237

ԱՌԱՆՁՆԱՊԵՍ + Եօթնևժերրորդ՝ զի թէ ծնեալն ըստ մարմնոյ՝ է առանձնապէս մարդ ապա ուրեմն ծնօղ նորին ո՛չ է աստուածածին, այլ՝ մարդածին: - 68. Իննևժերրորդ՝ զի թէ առանձնապէս մարդ է, ապա հետևի բաժանեալ բնութիւն...: - 68. Քսաներրորդ՝ այսպէս Երրորդութիւնն լինի չորրորդութիւն. և թիւ և աւելած եղեալ ի բնութիւնն և ի դէմքն. եթէ այլ է առանձնապէս մարդ և այլ աստուած: - 68. Իսկ թէ առանձնապէս զմարդոյն, զիա՞րդ իցէ կենդանարար մարմինն մարդոյ. կամ ո՞րպէս առաքեցաւ նա ի հօրէ. զիա՞րդ իցէ և կենդանի վասն հօր: - 69. Իսկ թէ առանձնապէս մարդոյն, ահա նոր իմն և առժամայն մուծանես աստուած՝ հրեշտակաց և մարդկան երկրպագելի: - 70. Իսկ թէ առանձնապէս մարդոյն, զիա՞րդ սոսկ մարդ իւրովի մեռանի, և իշխանութեամբ իւրով դարձեալ յառնէ: - 70. Ջի եթէ զմարդկայինն ասէք քրիստոս, ահա՛ առանձնապէս որոշեցիք զնա ըստ նեստորի. և սոսկ մարդ ասէք զքրիստոս: - 89. Եւ զայս եթէ բաժանմամբ, ո՛չ է առանձնապէս բանն քրիստոս. զի ո՛չ գոյ մեծագոյն օծանօղ նմա. որ և ո՛չ առանց մարմնոյ փրկեաց: - 94. Տասներորդ՝ յատուկ առանձնապէս տպաւորութիւնք խորհրդական. որպէս քերօթքն բազմաչեայք և ընդ թևանք. և սերօթքն սրբաբան՝ ընդ աթոռոցն քառակերպեան: - 138. Դարձեալ կշիռք արդարութեան առանձնապէս իմանի տէր մեր ըստ չորից: - 745

ԱՌԱՆՁՆԱՒՈՐ + Ջի աստուածայինքն առհասարակ են բաց ի յառանձնաւոր դիմացն: - 106

ԱՌԱՆՁՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ + Իսկ այսոքիկ առանձնաւորութիւնք են հօր և որդւոյ. և ո՛չ են բնութիւնք անձնելութիւնն և ձնելութիւնն. այլ ի մի և ի նոյն բնութեանն: - 38. Պատասխանենք՝ թէ հայր ո՛չ բնութեանն է անուն՝ և ո՛չ արարչութեանն. այլ առանձնաւորութեանն. զի այնու յատկանայ յորդւոյ և ի հոգւոյ: - 39. Պատասխանենք թէ ո՛չ է նըլազ հոգին. զի ո՛չ է անկատար աստուածութիւնն. և ո՛չ նըլազութիւնն առնէ հոգւոյն ո՛չ լինիլ որդի, այլ դէմքն և առանձնաւորութիւնքն: - 53. Եւ արդ՝ զի հասարակ են էութեամբ՝ և յատուկ առանձնաւորութեամբ, յաղագս որոյ զանագանելի է գյատկութիւնս ըստ երկուց լուսոյն: - 125. Երկրորդ՝ զի առանձնաւորութիւն է զօրութեանց, այսինքն արիութիւն յաստուածայինսն և անշարժ գոլն և զօրացուցանելն. և զայս առ հասարակ ունին. վասն որոյ առ հասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137

ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԻՒՆ + Իսկ թէ զմարդն ասես նստեալ, ահա՛ զբանն զրկեցեր յաթոռակցութենէ հօր՝ ո՛վ

սիրողը առանձնութեան: - 70. Հարցումնս այս է՝ ո՛չ գիտողաց զհասարակութեանն բան և գառանձնութեանն: - 74. Այլ զորօրինակ՝ ոմն անհատ ունի զհասարակ զբնութիւնն լիով յիրում առանձնութեանն: - 74. Ա՛րդ՝ դու առանձնութեանը քո որ ունիս զհասարակ բնութիւնդ՝ ծնար այսօր ի մօրէ՛ կամ մեռար յաշխարհէ՛ և ո՛չ հասարակ մարդկութիւնս: - 74. Նոյնպէս իմա՛ և զաստուածն բան. ունելով զնոյն բնութիւն առանձնութեան իւրում...: - 74. Եւ այն զի ո՛չ ինչ ունի միմն նըւազ քան զերկուքն, և ո՛չ երկուքն առաւել քան զմին, բաց առանձնութեանցն: - 74. Այլ վասն առանձնութեան դասուցն՝ է՛ կարգ ի նոսա, որպէս դիոնէսիոս կարգէ՛: - 135. Այլ թիւ իւրաքանչիւր առանձնութեանցն անգիտելի է մեզ որպէս զաստեղս երկնից: - 141. Եւ չորս առանձնութիւն հոգւոյ մեր և աստուծոյ: - 228. Եւ դնէ դ առանձնութիւն աստուծոյ, և դ հոգւոյս այսպէս: - 274. Ասենք առ այս, թէ յերրորդութիւնն սուրբ մի է բանն և իմաստութիւնն և բնութիւն և կեանք և ներգործութիւն և այլն ամենայն. բաց առանձնութենէն որ է ծնօղ ծնեալ և բղխեալ: - 530. Իսկ միտումն է՛ առանձնութիւն դիմացն. որ է՛ անծին և ծնեալ և բղխեալ: - 746

ԱՌԱՆՅ + Դարձեալ ասենք թէ՛ ո՛չ է բարի առանց աստուծոյ կամացն. և ո՛չ չար առանց թոյլ տալոյ նորա. այն է որ ասէ՛ տերև ո՛չ անկանի, և մազ մի ի գլխոյ. զի ո՛չինչ կարենք առնել առանց կամաց՝ կամ առանց գիտութեան՝ կամ առանց թոյլ տալոյն աստուծոյ: - 18. Նախ՝ եթէ ուշիմ և ապուշ և այլն ըստ կարգի, սոքա եթէ ի մարմնոյն խառնուածոյ պատճառին՝ և եթէ բնական որակութեամբ հոգւոյն՝ նման և աննման գոլ, առանց ներգործելոյ ո՛չ չար են և ո՛չ բարի. ո՛չ գով. և ո՛չ պարսաւ հետևի. որպէս և ո՛չ բնական բարուց անաւնոց: - 19. Եւ կամ առանց միջնորդութեան օդոյս տեսանել ինչ: - 25. Նմանապէս և մարդկան տեսանել զաստուած առանց օրինակի և միջնորդի՝ անհնար է ի կեանս յայս: - 25. Չորրորդն՝ ի մօրէ միայն առանց հօր. որ է քրիստոսին: - 29. Երկրորդ՝ է՛ դարձուցանել զիմացումն ի հաւատալեացն, և յայնցանէ որ ածեն զմարդն առ հաւատալն. այնպիսին խաբեալ է. զի բնութեամբ է մարդոյ ո՛չ տեսանել զյետոյս իւր. և ո՛չ առանց աչաց հայելոյ: - 31. Չպահս լուծեալ ի միս ձկան, և նաւակատեաց զմիս առանց ոսկր ուտեն: - 34. Եւ նոյն ինքն հուրն է՛ օրինակ հօր. զի անհնար է լինել առանց լուսոյ և ջերմութեան. զի էութիւն են հրոյն: - 38. Արդ քանզի աստուած առանց պատճառի է աստուած. և թէ ո՛չ ո՞ է պատճառ աստուածանալոյն: - 41. Եւ ո՛չ կարողանայ միմն առանց միւսոյն զի լծակիցք են: - 44. Չորրորդ՝ այսու առաւել զմիակամութիւն ցուցանէ. զի մի՛ է կամք իւր և հօրն. վասն այն ո՛չ կարէ առանց հօր. զի ո՛չ է որդւոյ այլ կամք զի գոր ինչ կամեսցի բաց ի հօրէ արասցէ: - 45. Եւ թէ արար հայր առանց որդւոյ, անիմաստ արար. զի որդի է իմաստութիւն հօր ըստ առաքելոյ. և կամ այլ իմն իմաստութեամբ որ է՛ սուտ ամենկին: - 46. Եւ թէ էր երբեմն հայր առանց բանի և իմաստութեան, ի՞նչ խորհէր յետոյ ծնանիլ զորդի: - 51. Եւ թէ էր երբեմն հայր առանց զօրութեան, զիա՞րդ զօրանայր ի ծնունդն որդւոյ: - 51. Իսկ թէ էր երբեմն առանց հոգւոյ, անկենդան էր և անսուրբ. և զիա՞րդ կենդանացուցանօղ էր և սրբօղ: - 51. Տես՝ զի առանց որդւոյ անբան և տկար է հայր. ո՛չ կարէ լինիլ աստուած. ապա և ո՛չ հոգի: - 51. Նոյնպէս և առանց հոգւոյ անկենդան և անսուրբն՝ ո՛չ է աստուած. ապա և ո՛չ որդի: - 51. Արդ բանն առանց մարմնոյն քրիստոս ո՛չ է. ապա ուրեմն յայտ է զի միացեալ մարմնովն է՛ հաւասար և ի կերպարանս աստուծոյ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 72. Իսկ աստուածաբանն ընդդէմ՝ ապօղինարի՝ որ միայն մարմին ասաց առանց հոգւոյ առեալ. ասէ, մարմին առանց հոգւոյ անկատար է մարդ: - 80. Ըստ որում մերձ դնէ, քանզի մարմին և հոգի. այսինքն թէ ո՛չ կարէ մարդն առանց հոգւոյն գոյանալ: - 80. Իսկ անձն առանց բնութեան՝ միայն անուն է սոսկ. որպէս որդի՝ կամ քրիստոս՝ կամ յիսուս: - 82. Այլ հետևինք հարցն սրբոց, որք առանց կարծեաց և խտորմանց՝ զմիաւորութիւնն քրիստոսի անշարժ պահեն: - 83. Չի անձն առանց բնութեան՝ կոչումն միայն է ո՛չ էութիւն: - 84. Այսպէս և բանն աստուած կատարէր մի ներգործութիւն մարմնով իւրով. զի միաւորութիւն բնութեանցն առանց փոփոխման և բաժանման է: - 86. Այլ մարդկութիւնն քրիստոսի ո՛չ կարէ կայանալ առանց աստուածային էութեանն: - 87. Իսկ եթէ աստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն առանց անծին ասէք քրիստոս, ահա՛ շփոթեցիք զերկու բնութիւնսն առանց անծին միանալոյ ըստ եւտիքեայ: - 90. Եւ դարձեալ՝ զի մի՛ կարծի միայն յանմարմնութեանն պատկեր հօր, ի վերայ էած և ի լինելութեանն հաւասար աստուծոյ գոլ նովին մարմնովն առանց յափշտակութեան: - 93. Եւ զայս եթէ բաժանմամբ, ո՛չ է առանձնապէս բանն քրիստոս. զի ո՛չ գոյ մեծագոյն օծանօղ նմա. որ և ո՛չ առանց մարմնոյ փրկեաց: - 94. Իսկ թէ միայն անուն առանց էութեան. ապա անլամբ խոստովանիս աստուած զքրիստոս և ո՛չ զոյացութեամբ. և հաւասարեն զնա մովսէսի. որ անուամբ աստուած

կոչեցաւ և ո՛չ էութեամբ: - 95. Եւ մանուկն՝ զի անփոփոխ և առանց այլայլութեան է: - 115. Կատարեալ, զի առանց աւելածոյ և պակասութեան. և Անփոփոխ, զի տեսութիւնն աստուծոյ նոյն է: - 118. Վասն որոյ միեղէն տեսանեն և պարզ. որպէս զծագունն լուսոյ առանց ճանապարհորդութեան լուսաւորեալ. և միշտ բարձրանան տեսութեամբ: - 119. Իսկ հրեշտակք ո՛չ յինքենէ՛, այլ յաստուծոյ սկսեալ և անվախճան. զի առանց մոռացութեան ունին: - 120. Երկրորդ՝ զի առաջինքն առանց տարակուսութեան առնուն զգիտութիւն. և այլքն նախ տարակուսին և ապա առնուն...: - 138. Երրորդ՝ մարդկան սրբութիւն է ի յաղտոյ. իսկ հրեշտակք սուրբ են առանց աղտոյ: - 139. Չորրորդ՝ հոգին փոխանցապէս իմանայ և յարացուցիւ. իսկ հրեշտակն զնախատիպն առանց յարացուցի: - 141. Իսկ խօսի հրեշտակն ընդ դիւին՝ ցուցանելով մնա զտեսակս իմացման իւրոյ առանց լուսաւորութեան իմն: - 145. Ձի աստուած փոխանակ ապաշխարութեան զմահն կամեցաւ. և հրեշտակք անմահք են. վասն որոյ առանց փրկութեան մնացին: - 149. Իններորդ՝ գործ բնութեան առանց ուսման է. իսկ կամացն ուսմամբ է և կրթութեամբ: - 156. Նախ՝ զի գործ մարդոյ շօշափմամբ է. իսկ աստուծոյն առանց շօշափման: - 156. Երրորդ՝ զի կայ ի մարդս որ ի հարկէ՛ առնէ. իսկ աստուած առանց ամենայն հարկի է: - 156. Չորրորդ՝ մարդս պակասութիւն ունի. իսկ աստուած առանց ամենայն պակասութեան է: - 156. Ութերորդ՝ մարդկան գործ աշխատութեամբ է. իսկ աստուծոյն առանց աշխատութեան: - 156-157. Իններորդ՝ մարդս սխալական է ի գործն. իսկ աստուած առանց սխալման: - 157. Ձի առնելն է հաճոյական գործ առանց կասկածանաց. որպէս բարի առնել բարեաց, որ է արդարութեանն աստուծոյ. և չար առնել չարեաց, որն այս է՝ խրատ ուղղութեան. այլ բարի առնել չարեաց, այս ողորմութեան է և գրութեան. այսոքիկ առնելոյն են տեսակք: - 158. Իսկ առ աստուած բնութեամբ է և առանց ուսման: - 164. Արդ՝ է՛ զօրութիւն մի՛ որ հանդերձ ներգործութեամբ է. և է՛ զօրութիւն որ առանց ներգործութեան է: - 167. Զօրութիւն որ ներգործութեամբ է՛ հարկաւոր է. իսկ առանց ներգործութեան զօրութիւն՝ կարելին է որ է ներընդունականն: - 167. Ուստի յայտ է զի ի լինիլն աշխարհի՛ նախագաղափար տեսութիւնն նոյնպէս եկաց մնաց առանց յաւելուածոյ և պակասութեան: - 169. Պատասխանենք առ այս եթէ՛ առանց ջերմութեան անձն և անկերպ է անորակ մարմինն. իսկ տերևն զա՛րդ է ծառոյն. և մագն մարմնոյն: - 170. Այլ արարիչն առանց արարածոց ո՛չ է անկերպ և անզարդ. զի արարածք ոչ ինչ յաւելուած են արարչին: - 170. Եւ դարձեալ՝ է կոչի աստուած, զի նա միայն է տեսակ առանց միւրոյ. և գոյ առանց պատահման: - 171. Երկրորդ՝ զի ձեռամբ գրչի մտանէ ի բառ. և առանց բերանոյ բարբառի. և տեսանի աչաց. և լսի ականջաց. և ուսուցանէ զմիտս: - 177. Երրորդ՝ առանց ոտից ընթանայ. առանց թևոց թռչի. առանց լեզուի խօսի. առանց ձեռաց գործէ: - 177. Ձի առանց հողոյ շօշափումն ո՛չ լինի. և ո՛չ առանց ջրոյ կալումն և մածումն. և ո՛չ առանց օդոյ շարժումն. և ո՛չ առանց հրոյ երևումն: - 180. Նախ՝ ի շարժմանէ՛ երկնային մարմնոց. զի միշտ նոյնպէս և անդադար շարժին. առնելով զօր և զամիս՝ և զեղանակս՝ և զտարի՝ ստուգագոյն չափով առանց յաւելուածոյ և պակասութեան: - 181. Հինգերորդ՝ թէ երկինքն ո՛չ էր բոլորակ՝ այլ քառանկիւնի կամ եռանկիւնի, յորժամ շարժէին անկիւնքն՝ յորմէ տեղուօջէ վերանային՝ մնային առանց տեղոյ. և տեղի անկեանցն առանց մարմնոյ: - 183. Ութերորդ՝ զի է՛ առանց պղտորման. այսինքն ձեան, կամ անձրևաց, խորշակի, և ցրտոյ: - 184. Ասեն սուրբք, եթէ զորօրինակ աստուածածին կոյսն մարիամ կուսութեամբ ծնաւ առանց սերման կատարեալ և ճշմարիտ: - 226. Նոյնպէս և ի դրախտին կարէին ծնանիլ կուսութեամբ և առանց սերման. կատարեալ մարդ ի բնութենէն աղամայ: - 226. Ասենք թէ՛ նոյն է պատասխանին. զի պատահումն առ մե՛զ հանդիպի. այլ առ աստուած ոչ ինչ է պատահմամբ. այլ ամենայն ինչ զիտութեամբ. զի ո՛չ տերև մի ի ծառոյ անկանի առանց զիտութեանն աստուծոյ: - 237. Եւ յայս կողմս ունի **դ** երակ առանց արեան լի ջերմութեամբ. և բաժանի ամենայն երակ՝ յերեսունք երակս. որ լինի ամենն **ճիւղ** երակ: - 244. Եւ կոշտաւորն առանց իմաստութեան է: - 246. Ձի թէպէտ ըստ ներգործութեանն բաժանին երբեմն ի բաժանելի մարմնոյն՝ զի առանց մարմնոյն ո՛չ կարեն ներգործել սքօք...: - 249. Եւ ոչ նոր, զի մի և նոյն ի սկզբանէ հրամանն արարչադիր առանց տկարութեան ներգործէ մինչ ի կատարած. և ըստ իւրաքանչիւր հոգւոյ՝ նոր հրաման ստեղծանելոյ ո՛չ արձակի: - 257. Նախ՝ զի խորհրդական միտքն կարգաւոր և առանց տարակուսանաց տեսանէ...: - 268. Երկոտասաներորդ՝ զի որպէս իսահակ հնազանդ գտաւ հօրն մահո՛ւ չափ, լաւ համարելով զմեռանիլն՝ քան առանց հնազանդութեան զկալն: - 305. Ձառաջինն մխիթարեցաւ աստուածածին կուսիւն մարիամաւ. որ առանց երկանց և ցաւոց ծնաւ զմիածինն որդի, որ եբարձ զարտասուս վշտաց մօրն հռաքելի: - 312.

Եւ մեք առանց արժաթոյ միայն ձրի շնորհօքն քրիստոսի լինիմք փրկեալք և ապրեալք: - 314. Չորրորդ, զի առանց աշխատանաց էր: - 338. Երրորդ, այն առանց գթութեան հատուցանէր պատիժս պարտուց. իսկ տեսան մերոյ շնորհիւ և ողորմութեամբ...: - 354. Եւ իւրն՝ զուարթութեամբ կատարելն առանց տրտմութեան: - 357. Աղանի, առանց դառնութեան և միամիտ և հեզ...: - 361. Եւ որք զմինն ունին, որպէս գիտութիւն առանց գործոց, և գործս առանց հաւատոց, անսուրբք են: - 364. Եւ լիրբն առանց ամօթոյ որ է՝ լերկն և չարն պիղծ է: - 364. Ապա թէ բորոտիմք ծածուկ մեղօք ի մարմնի՝ կապեալ բերանով առանց խոստովանելոյ, արտաքսիմք յեկեղեցւոյ՝ ի հանգստենէ՝ և ի փառաց արդարոց: - 368. Իսկ թէ ի հանդերձն յայտնի մեղանչեմք առանց ապաշխարութեան, լուցկի առնէ հրոյն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 368. Վասն որոյ բարկացաւ աստուած և լարս առանց բժշկութեան արձակեաց ի նոսա: - 386. Վեցերորդ՝ առանց դառնութեան և թունից էր օձն. և տէր մեր առանց դառնութեան մեղաց: - 386-387. Երկրորդ, քաղց և ծարաւ և առանց վաստակոց: - 393. Երկրորդ՝ քաղց և ծարաւ մեղաւորաց. և առանց վաստակելոյ և գործելոյ: - 393. Առաջինն՝ նախ սիրել. և առանց փոխարինաց: - 396. Չայն ցուցանէ որ պատճառաւ իրիք կամ պոռնկութեամբ կամ այլ ինչ յորժամ բաժանին, առանց ամուսնութեան մնասցեն թէ երկուքն են բաժանմանն պատճառ, մինչև հաշտեսցին: - 401. Եւ թէ մինն է պատճառ՝ որ և իցէ թէ այրն և թէ կինն, առանց ամուսնութեան մնացէ. և միւսն զուգեսցի այլոյ որ չէր պատճառ: - 401. Երկրորդ՝ զի ժողովուրդն առանց երկիւղի անցանիցէ. զի թէ դիգեալ և կուտեալ լինէր, երկիւղ գոյր: - 414. Հինգերորդ՝ զգաթ էր կոյսն մարիամ. և ցօղ բանն աստուծոյ. որ աւետեօք հրեշտակապետին էջ ի վերայ նորա առանց ոտնաձայնութեան և ծածուկ: - 421. Երկրորդ՝ վասն տկարութեան օրինացն. զի ի հինն ո՛չ կարէր բառնալ զմեղս առանց մարմնական փոխարինաց և յիշատակութեանց: - 433. Սոյնպէս և շնորհք ապաշխարութեան նորոյս առաւել է քան զինոյն. զի առանց գործոց հատուցման ո՛չ կարէին արդարանալ. իսկ աստ շնորհօք թողութեանն միայն, կարէ՛ արդարանալ: - 433. Ութերորդ՝ զի առանց մեղաց ել յաշխարհէ: - 433. իսկ յետ յարութեանն տանջանք անվճար և առանց հատուցման...: - 434. Չորրորդ՝ զի առանց այլ մեղաց ո՛չ մեռցի. և ճշմարիտ պահեաց: - 439. Եւ տէր մեր զամենայն առակս խօսէր ընդ ժողովրդեանն. և առանց առակի և ո՛չ ինչ: - 441. Երրորդ՝ ցուցանէ զպտուղ դրախտին նոյնպէս զոլ առանց յաւելուածոյ և առանց նուազելոյ. թէպէտ կերակրիր: - 444. Երբեմն արդարութիւնն յայտնի՝ և ողորմութիւնն ծածկեալ. որպէս պատիժն մանկանց առանց մկրտութեան մեռելոց, և յերկրորդ գալուստն քրիստոսի: - 459. Նոյնպէս յովսէփի և մարիամ մերկ էին ի մեղաց և առանց խղճի ամօթոյ: - 461. Ապա թէ առանց ընտրողութեան ամենայն բանի հաւանին՝ կորիցեն որպէս եւա: - 465. Նախ՝ անպատշաճ էր թէ հայր էր մարմնացեալ. զի հայր անսկիզբն է. և յայնժամ ո՛չ ոք լինէր առանց սկզբան: - 468. Չի էր պտղաբերութիւն առանց ապականութեան կնքոյ: - 469. Յղացեալ առանց ծանրութեան: - 469. Ծնեալ առանց երկանց: - 469. Այլ և ունէր հայր ի յերկինս, և մայր ի յերկրի. իսկ անդ հայր առանց մօր. և աստ մայր առանց հօր: - 470. Երկրորդ՝ զի վէմն առանց ձեռին հատաւ ի կուսական լեռնէն ըստ դանիէլի: - 470. Երկրորդն յառնէ առանց կնոջ. որպէս եւա: - 471. Չորրորդ եղանակն որ կատարումն է այլոցն՝ իկնոջէ առանց առն. որպէս ծնունդն քրիստոսի զօրութեամբ հոգւոյն սրբոյ: - 471. Իններորդ՝ ասի միածին ըստ մարմնաւոր ծննդեանն ի մօրէ ծնեալ առանց հօր...: - 472. Ո՞րպէս ասեմք մահկանացուն զմարմինն քրիստոսի առանց ապականութեան: - 498. Յայտնի է ամենեցուն և առանց երկբայութեան՝ զի քրիստոս մեռաւ ըստ գրոց. և մահուամբ եբարձ զմահ և զապականութիւն: - 498. Ասեմք մեք, եթէ անմտութիւն է կարծել զմարմինն թերեկատար առանց ականայ կրից: - 502. Եւ այս է խորհուրդն որ առանց արեան կատարեմք: - 509. Իսկ առաքեալքն փոխեցին զնաւակատիս մեր առանց արեան զի որոշեսցուք ի նոցանէ: - 509. Նա՛ն բազում տեսակք են ի ջուրս և ի յօդս. որպէս չղջիկանն առանց արեան է կէր զամենայն: - 511. Երրորդ՝ համարձակութիւն քարոզութեան առանց երկիւղի խօսիլ զբանն առաջի ազգաց և ազանց և թագաւորաց. որպէս պետրոս ի միում ժամու գերեք հազարսն հաւատացոյց: - 524. Եւ մի և նոյն բանն խօսեցաւ ի նախահարս և ի մարգարես առանց մարմնոյ: - 529. Չորրորդ՝ զմիտս լուսաւորելով յայտնապէս առանց երևակայութեան...: - 536. Երրորդ՝ և զայն ի միում եկեղեցւոջ առանց խտրութեան: - 553. Հինգերորդ՝ զի յամենայն մեղս գտանի հպարտութիւն. զի որպէս առանց սիրոյ այլ առաքինութիւնք ոչ ինչ են, նոյնպէս առ հպարտութեան ամենայն մոլութիւնք ոչ ինչ են: - 562. Ութերորդ, ո՛չ ասաց թէ խնդրեսցէ ապաշխարութեամբ՝ արգելից զգութ և զողորմութիւն. այլ թէ՛ «ո՛չ թողցի». որով յայտ է թէ առանց զղջման և տանջանաց ո՛չ թողցի: - 566. Չի յուսալ յիր ինչ առանց արդեանց ո՛չ է յոյս. այլ

յանդգնութիւն: - 573. Չորրորդ՝ առանց ձանձրութեան ծառայէ՛ նմա: - 575. Երեք. այսինքն զի բոլոր սրտիւ սիրէ և միշտ սիրէ և առանց փոխարինաց սիրէ. որպէս ասացաւ յերկրորդ օրէնքն: - 576. Եշմարտութիւն է որ առանց փոփոխման ասին այնք որ են, կամ լինին, կամ լինելո՛ց են: - 579. Խաղաղութիւն է ի կայունն առաքինութեան. յորում է հեշտութիւն ի յաստուած առանց հասարակութեան մարմնոյ՝ աշխարհի՝ և սատանայի: - 585. ...քանզի խաղաղարարն է առանց հակառակութեան մարմնոյ՝ աշխարհի՝ և սատանայի. յայտ է զի լինիցի պատրաստ ի յաղթել զփորձութիւն մահու: - 586. Երկրորդ՝ զի կուսութեամբ ծնանի առանց ապականութեան. և զայս պատճառէ՛ հոգին սուրբ և միւթ ջրոյն զի հեղուկ է: - 590. ...և առանց ցանկութեան մեղաց ո՛չ ոք կարէ ծնանիլ. բայց միայն տէր մեր որ առանց ցանկութեան ի կուսական արգանդէ ծնաւ՝ ո՛չ ունէր զմեղս սկզբնական: - 592. Եւ թէ ոք ասիցէ, առանց ջրոյ գինի ո՛չ ըմպեն յերուսաղէմ: - 596. Իսկ մեք դասք ուղղափառաց խոստովանիմք զկուսածին մարմինն քրիստոսի առանց ապականութեան. - 597. Իսկ թէ աշխարհական լինի. հայի քահանայն թէ խոստովանօղն իմաստուն մարդ լինի առանց բարի գործոց: - 601. ...զի առանց խոստովանութեան մեղքն ո՛չ թողուի: - 603. Որպէս ազգն յունաց և վրաց և ասորոց բարձեալ են զխոստովանութիւնն. որ անհնար է առանց խոստովանելոյ արդարանալ մարդոյ: - 604. քան թէ բառնալ զխոստովանութիւնն որ հարկաւոր է. առանց որոյ ո՛չ գոյ ներգործական մեղացն թողութիւն գտանել: - 604. Զգետտ է նոցա, պատմուճան հոլանի և առանց գօտոյ...: - 608. Զի բռնութեամբ և առանց հաւանելոյ միմեանց՝ այսինքն փեսային և հարսին՝ ո՛չ հաստատի պսակն: - 610. Զի առանց կոփելոյ էր առաջին տախտակն աստուածագիծ. և կոյսն առանց սերման յղացաւ: - 639. Երկրորդ՝ ամենևին ձայն առանց բանի. որպէս զոչումն: - 639. Եւ ոմանք առանց գործեաց երգէին: - 641. Առանց գործեացն երգ ասի. և գործեօքն սաղմոսարան: - 641. Վասն է՞ր ութօրէք միայն ծննդեանն է և յարութեանն առանց պահոց չորեքշաբթի և ուրբաթի: - 649. Վասն է՞ր առաջաւորաց պահքն առանց ընթերցւածոց է: - 650. և վասն այն առաջաւոր և առաջապահք կոչի և առանց գրոյ: - 650. ...որք խըճողէն զորովայնս իւրեանց առանց օրհնութեան: - 654. Դարձեալ, նշանակէ՛ բարեկենդանն զզրախտին կեանքն. ամենայնիւ առանց կարօտութեան: - 657. ...այլ հրեշտակաց հաւասարք են առանց փոփոխման...: - 663. Եւ բժշկութիւնն՝ ո՛չ ի դեղն, այլ յաստուած յուսալ պարտ է. որ դեղով և առանց դեղոյ կարօ՞ղ է բժշկել: - 665. Եւ անմեղութեան, որ ո՛չ ոք է առանց մեղաց. բայց նա՛ միայն որ ծնաւ առանց մեղաց...: - 666. Զի չորք իրք դժուարին է. որ առանց կամաց մեր լինին: - 668. ...այսպէս և քար տապանիս մեր լիցի. նշանակէ՛ զանապական յարութիւնն. որ վիմածին լինիմք և առանց ապականութեան որպէս քրիստոս. և ո՛չ հողածին ապականացու որպէս զառաջին ադամն: - 679. Իսկ թէ անզեղջ կամօք և առանց խոստովանութեան ի մեղս մեռան, ո՛չ է օգուտ նոցա. թպէտ մկրտեալ իցեն և հաւատացեալ...: - 683. ...զի հաւատք առանց գործոց մեռեալ են: - 683. Զի հոգիք սրբոցն ո՛չ են առանց մխիթարութեան. այլ հանգչին և ուրախանան ի գործս իւրեանց և յուսով փառացն հատուցման...: - 690. ...բայց վարձ հատուցման ո՛չ կարէ ընդունիլ առանց մարմնոյն. զի ո՛չ միայն հոգւոյն է վաստակն, այլ և մարմնոյն: - 691. Այսինքն մի՛ առաջինքն առանց մեր վերջնոցս, և մի՛ հոգիքն առանց մարմնոյս պսակեսցին: - 692. Արդ՝ դարձեալ տեսանելն զմիւսանգամ գալուստն նշանակէ. որով ուրախ լիցին առանց տրտմութեան: - 692. Եւ զի դժարաւ խլին չարքն առանց վնասելոյ բարեաց, վասն որոյ թոյլ ետ մինչ ի ժամանակի հնձոցն: - 693. Ապա հոգին առանց մարմնոյ ո՛չ ունի ներգործութեամբ ինչ վարձ կամ պսակ: - 694. ...զի լաւագոյն համարեցաւ աստուած մի՛ առանց մեր պսակիլ: - 696. Նաև մշակ ասելն, զի հոգին առանց մարմնոյն ո՛չ ինչ է աշխատեալ. վասն որոյ և զվարձն հոգւոյն և մարմնոյն տայ: - 696. Երկրորդ, զի առանց ահի և ամօթոյ զմեղս գործեն...: - 698. Եւ մեկնիչն ասէ, աստուածապա՛շտ են որք խոստովանին զմեղս. զոր գիտէ տէր յայսմ աշխարհի փրկել առանց քաւարանի հրոյ: - 699. Զի որ խոկայ առանց հաւատոյ՝ այնպէս է իբր թէ ջանայ ոք տեսանել զարեգակն առանց աչաց: - 702. Եւ որ քարոզէ՛ առանց հաւատոյ՝ ոչ խօսի զբանն հաւատարիմ որ ըստ աստուծոյ: - 702. Եւ որ գործէ զբարիս առանց հաւատոյ, այն է որ առնէ շինուած ի վերայ աւազոյ: - 702. Զյղանալն ապականութեամբ և կուսութեամբ ասեն. թէ ի ներքինեաց առանց խառնելոյ ի ներքս անցեալ յղութիւն առնէ: - 706. Նախ՝ զի բեհեզն է՛ անօսք. ցուցանէ զանօսք էութիւն և զմտածութիւն սրբոցն առանց թանձրութեան մարմնոյ: - 712. Երրորդ զի սուրբ է. ցուցանէ զմաքրութիւն նոցա առանց աղտեղութեան: - 712. Զինգերորդ զի կա՛րծր է. ցուցանէ զկարծր և զսերտ առաքինութիւն նոցա առանց քակտելոյ: - 712. Երրորդ՝ զուղղութիւն իմացման նոցա առանց խոտորման: - 713. ...այլ արդ եթէ հոգին

առանց մարմնոյ պսակի կամ պատժի՝ ո՛չ է արդար դատաստան...: - 715. ...և ո՛չ էր պարտ մասին փոփոխիլ առանց բոլորին...: - 717. Որպէս լոյս արեգակն անցանէ ընդ երկինս առանց ապականութեան. և որպէս քրիստոս յարեաւ մարմնով ի գերեզմանէն վիճովն կնքելով. և եմուտ առ աշակերտսն դրօքն փակելովք: - 722. ...վասն որոյ ի յարութեան՝ հրեշտակաց հաւասար յարուցանէ անմահ և առանց կարօտութեան. - 724. Երկրորդ՝ զի աստուած զամենայն արարածս կրէ բանիւ զօրութեան իւրոյ ասէ առաքեալն և ի նոյնութեան պահէ. և սոքա պահին առանց միաւորութեան էութեան նորա: - 733. Ո՞րք են որ առանց դատաստանի կորնչին: - 739. Ո՞րք են որ առանց դատաստանի փրկին: - 739. Ա՛րդ՝ սոքա ամենայնքին մասնաւոր և փոփոխական են և հակառակաւ. զի՞նչ իմանաս զանտի երանութիւնն. որ բոլորովինք է, և անփոփոխ, և առանց հակառակի յաւիտենական: - 762. Առաջինն է առողջութիւն առանց հիւանդութեան...: - 766. Երրորդն է յագեցումն առանց տաղտկանալոյ. ժողովօղն...: - 766. Հինգերորդն է գեղեցկութիւն առանց տգեղութեան: - 766. Եօթներորդն է առատութիւն առանց կարօտութեան...: - 767. Ութերորդն է խաղաղութիւն առանց խռովութեան...: - 767. Իններորդն է անհոգութիւն առանց երկիրի: - 767. Տասներորդն է ծանօթութիւն առանց տգիտութեան...: - 767. Մետասաներորդ է փառք առանց անարգանաց: - 767. Երկոտասաներորդ է ուրախութիւն առանց տրտմութեան...: - 767. Իսկ երկոտասան պտուղն իցէ երկոտասան աստիճանք հաւատոյն. որ ի սրտի և ի լեզուս առանց խափանման հանապազ դաւանի և արտաբերի: - 768. Եւ թէ այս և թէ այն, դու ընկալ՝ զինդիր մտաց քոց առանց ամենայն երկբայութեանց. իբր ի միոյ կենեղուտ աղբերէ կենաց ուռճալրացեալ և պտղաւէտեալ: - 772. Որ և առանց յապաղելոյ ապաստանեալ մեր՝ յօժանդակութիւն խնդրոյդ: - 773. Երբեմն ողորմութիւնն ծածկեալ և արդարութիւնն յայտնի. որպէս ի պատիժ մանկանց առանց մկրտութեան մեռելոց. և յերկրորդ գալուստն: - 779. Իսկ թէ որ ի կեանս յայս զղջացին ատելով զմեղս և խոստովանին, առցեն զվարձս ապաշխարութեան որ է՝ թողութիւն մեղաց. առանց երկբայութեան է այս: - 780

ԱՌԱՋ + Իսկ չարն ոչնչութիւն է. և ո՛չ ունի առաջք և վերջք. վասն որոյ անչափ է չարն և անպատճառ, որպէս ի վերոյ ցուցաւ: - 23. Նախ՝ ըստ առաջ եղելոյն. զի առաջ եղեալք սորա են աստուածայինքն և իմանալիք. իսկ նոցայն՝ մարմնականք և զգալիք: - 269. Եւ վեցակողմն, զի մարմինն եռակի տարրո՛շ է. ունի վեր և վայր. յետ և առաջք. աջ և ահեակ: - 293. Եօթանասուներորդ, յերիս առաջս զօրօք յաղթեաց թշնամեաց. և տէրն մարմնով և հոգւով և աստուածութեամբն յաղթեաց: - 438. Նոյնպէս և աթոռակալքն որ ի չորս աթոռս, այլ զայլոյ վիճակեալ ո՛չ կարէ կապել և ո՛չ արձակել. նոյնպէս և ի նոյն աթոռն, վերջինն զառաջ նոյն ո՛չ կարէ փոխել կանոնս և զկարգ: - 541. Իսկ ի համակարգսն վերջինն զառաջ նոյն ընդէ՞ր ոչ փոխէ զկանոնսն: - 541. կամ յառաջնոյն ի վերջն ընթանալ կարգաւ. կամ ի վերջնոյն յառաջքն: - 642

ԱՌԱՋԱԳԱՅԵՍ (ՅԱՌԱՋԱԳԱՅԵՍ) - Իններորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ, ապա և կամի՛ զչարն. յայնժամ լինի կրկին կամք աստուծոյ. չար և բարի. զի կրկին գործ՝ ի կրկին կամաց յառաջագայի: - 14. Եւ է սա՛ երկրորդ. զի ի պատճառէ՛ ստեղծման էիցս՝ աստուածաբանութիւնս այս յառաջագայի: - 122. Ո՞րպէս է զի աստուած պարզ է և աննիւթ, զնիւթականքս յառաջ էած. զի այս է կարգն որ նիւթն ի նիւթոյ, և աննիւթն յաննիւթոյ յառաջագայի: - 175

ԱՌԱՋԱԴՐԵՍ + Եւ է՛ գործի իմացմանս այս՝ լոյս հաւատոյն. և առաջադրեալ՝ աստուածայինքն և իմացականքն: - 269. Եւ ունէր առաջադրեալ իւր զերանութիւնն և զթշուառութիւնն. որ է՛ անմահութիւն և մահ: - 282

ԱՌԱՋԱԿԱՅ + Զի առաջակայք եղեն քրիստոսի, աթոռակիցք և զինաւորք նորա. - 647

ԱՌԱՋԱՊԱՅ + Երկրորդ, հին օրէնքն և մարգարէքն. որ նախ քան զմկրտութիւնս խորհրդով և օրինակօք յառաջապահք եղեն նորոյս: - 390. ...և վասն այն առաջաւոր և առաջապահք կոչի և առանց գրոյ: - 650

ԱՌԱՋԱՍԱՅԵԱԼ - Այլ թէ ըստ կարգին իմացիս՝ հետևիմք առաջասագեալ սրբոյն դիոնիսեայ. որպէս աւանդեցաւ նմա յառաքելոյն պօղոսէ յափշտակելոյն յերրորդ երկինս: - 135

ԱՌԱՋԱԻՐ + Եւ այլ թժան հաց ի վերայ առաջաւոր սեղանոյն **զ գ** հաց զոր սրբութեան հաց կոչէին շաբաթ ի շաբաթ եղեալ: - 359. Այսինքն երեքն ի մին շաբաթն. որ է՛ Պահոց, Մարտիրոսաց, և Կիրակէն այլաձև կարգ. Առաջաւորացն. Աղուհացիցն. և Յինանցն կարգ: - 649. ...և վասն այն առաջաւոր և առաջապահք կոչի և առանց գրոյ: - 650. Եւ դարձեալ՝ առաջաւոր կոչի, զի սա՛ է առաջին շաբաթ մեծի

պահոց աղուհացիցն. - 650. Ձի յառաջն զսոսա լուծանէին որք յառաջաւորացն ի վեր պահէին **h** օր: - 651. Եւ այլ ևս, յորժամ զշաբաթ և զկիրակէ արտաքոյ թուենք որ պատարագ մատչի, **ե** օր յառաջաւորն ըստ աղուհացիցն համարեալ լինի **խ** օր: - 651. Եօթներորդ, **զ** **զ** դնելն զհացն յառաջաւոր ըստ շաբաթուց: - 653

ԱՌԱՋԱԻՈՐ ՊԱՅՔ - Յիսուներ, Վասն պահոց բոլոր տարւոյն. և Սրաջաւոր պահքն: - 527. Ջառաջաւոր պահքն ասէ դուռն երկնից և ճանապարհ արքայութեան: - 639. Վասն է՞ր յառաջաւորաց պահքն առանց ընթերցածոց է: - 650. մնաց շաբաթս այն անփոխ և յառաջաւոր պահք և մուտ աղուհացից պահոցն: - 650

ԱՌԱՋԻ + Նախ թէ աստուած ստեղծ զկամքն բարի. և զբարին եղ յառաջի կամիլ...: - 16. Երրորդ՝ զի յառաջի ոչխարացն երթայ: - 49. Նախ՝ զի իմացումն խոնարհի ի յիմացւածն որ յառաջի իւր: - 120. Բարձրութիւն իմաստութիւնն է. որ գերազանց է քան զամենայն միտս. և ամենայն ինչ մերկապարանոց կայ յառաջի նորա: - 129. Եւ կարօտի սա **բ** իրաց. այսինքն զի զգայութիւնն առնող իցէ, և զգալի յառաջի եղեալ իրն յստակ. ապա թափանցէ՛ յինքն ի սոցանէ՛ պարզ տեսութիւն. ապա թե ո՛չ՝ ո՛չ կարէ միտքն յստակապէս տեսանել սքօք: - 143. Դարձեալ առնէ հրեշտակն յառաջի միւս հրեշտակին զոր նախ ո՛չ իմանայր: - 145. Ձի հոգին խօսի ընդ աստուծոյ բաղձանօքն որ մերկապարանոցն է յառաջի նորա: - 145. Եօթներորդ՝ թոյլ տուեալ լինի և ոմանց անկանիլ ի մեղս ինչ. զի ի հպարտութենէն զոր ունէր վասն առաքինութեան՝ խոնարհեսցի և անկցի յառաջի տեսնն խոստովանութեամբ. և ընկալցի զթողութիւն. որ նախ համասեռ էր սատանայի: - 159. Եւ յառաջի կացցէ խնծորն մեզ օրինակ: - 213. Վեցերորդ՝ ո՛չ ևս համարձակութեամբ կալ յառաջի աստուծոյ: - 280. Եօթներորդ դարձեալ՝ յառաջի աչաց կալ արարչին: - 281. Եւ չուէին է բանակք. և տապանակն յառաջի: - 284. Դիմզերորդ՝ ըստ առաջին կարգին դարձեալ ասացին բարեկամքն յոբայ՝ թէ հաճո՛յ ես աստուծոյ՝ լուիցէ և խօսեսցի աստուած. վասն այն յառաջի նոցա խօսեսցաւ և վկայեաց: - 326. **Խաչանիչ** ձգեաց զգաւազանն ի վերայ ծովուն ընդ առաջ ասելով, Այիա՛. որ է՛ աստուած յառաջի մեր: - 338. Ձի հոգի անմահացեալ շուրջ գայ զավ ի հեղուլ զաղօթս յառաջի նորա: - 360. Նոյնպէս քրիստոնէայն որ մեղօք մեռանի՝ և անհաւատն միապէս պիղծ են յառաջի աստուծոյ: - 365. Իններորդ՝ զի մերձեալ տեսանէ զօր մահուն և զթշնամին յառաջի աչացն որով պատրաստի: - 378. Եօթներորդ՝ աստ չարախօսէ՛ ի ծածուկ. և յետ մահու յայտնի. և յարութեանն ևս յայտնի յառաջի դատաւորին և դատախազաց: - 394. Ութերորդ՝ աստ յեկեղեցւոյ ամօթ. և անդ ի սրբոց հոգւոց. և յարութեանն յառաջի աստուծոյ և հրեշտակաց ոտիս լինելով: - 394. Եւ պարտ է մեզ հանապազ զքրիստոս յառաջի աչաց տեսանել ի խաչ վասն մեր և հաւատալ. և չարչարակից լինիլ նմա յամենայն ժամ: - 405. Վասն է՞ր կործանեցաւ դագովն յառաջի տապանակին: - 425. Նախ՝ զի մի՛ համարեսցեն այլազգիք թէ դիքն իւրեանց յառաջի ընթացան և զլուխ եղեն զօրացն և հարին զպատերազմն: - 425. Երրորդ՝ եցոյց յայտնապէս զպատերազմն յառաջի այսոց օրոցս. վասն այն պիտոյ էր հեծեալք: - 445. Մատթէս զառաջինն գրէ որ ի մէջ գիշերի եկին. և մի հրեշտակ տեսին. և զվեմն յառաջի նոցա թաւալեցոյց և նստաւ ի վերայ նորա: - 515. Երրորդ՝ համարձակութիւն քարոզութեան առանց երկիւղի խօսիլ զբանն յառաջի ազգաց և ազանց և թագաւորաց. որպէս պետրոս ի միում ժամու զերեք հազարսն հաւատացոյց: - 524. Եւ զօրինեալ բաժակն յառաջի եղ զի կամաւ արբցեն: - 600. ...է՛ առաջին վասն նոր պատերազմին որ յառաջի կայ...: - 605. Այլ և ոմանք ի հանդերձեալն ո՛չ ունին պատասխանի յառաջի ահաւոր բեմին քրիստոսի: - 628. Ձի մեծ զատկի կիրակէն յառաջի ծայն լիցի. որ զյարութեանն ունի խորհուրդ: - 641. Յայս միտս սարկաւազն նախ յառաջի քահանային ընթեռնու իբր ի նմանէ՛ ուսեալ...: - 644. Ձի արդարոյն մահ՝ պատուական է յառաջի տեսնն որպէս ասէ մարգարէն...: - 669. Նոյնպէս թէ քահանայ իցէ՛ կարգին պատեն և դնեն ի վերայ բեմին. յառաջի սեղանոյն: - 671. Դարձեալ՝ դնեն զքահանայս յառաջի սեղանոյն ի վերայ բեմին, և զկրօնաւորս ի մէջ եկեղեցւոյն, և զաշխարհականս առ դուռն, նշանակէ զզանազան տեղիս: - 672. Նախ ցուցանէ թէ՛ և այսպէս հասարակ ընթանամք յառաջի քրիստոսի: - 675. Դարձեալ ասենք եթէ՛ խոստովանողին պատիժ ամօթն է զոր կրէ յառաջի քահանային. և ո՛չ կրէ զամօթն յաւիտենից: - 701. Արդ՝ որք կրեն զամօթն յառաջի քահանային, ո՛չ կրկնի ի վերայ նոցա պատիժ: - 701. ...վասն որոյ հուր գայ յառաջի քրիստոսի. զի զոմանս տանջէ այրելովն...: - 731. Եւ ո՛չ միայն խաչն, այլ և ամենայն գործիք չարչարանացն. այսինքն բւեռքն զեղարդն և այլք. որք բերին յառաջի դատաւորին...: - 732. Որպէս յորժամ կայսր

մտեալ ի քաղաք՝ թագ և այլ նշանք առաջի տարցին, որով գալուստ նորա ցուցանիցի: - 734. Եւ հրեշտակք զխաչն բարձեալ առաջի երթիցեն. և զմեռեալս՝ փողով և ձայնիւ ընդ առաջ նորա զարթուցեն: - 734. Իսկ Երրորդն արքայութիւն, զուշակի յաւագանն պղնձի. զոր հրամայեաց մովսէս առնել ի հայելեացն կանանց որ նստին առաջի դրան խորանին. յորում լւանային որդիքն ահարօնի նախ քան զմտանելն ի սուրբն սրբոց: - 756. Կանայք առաջի դրան խորանին նստեալք՝ են հաւատացեալքն. որք դրան երկնաւոր պալատին բանիլ ինքեանց ակն կալեալ մնան: - 756. Նախ եղիցի ուրախութիւն ի մարմնի, բաղդատելով առ այն որ եղիցի մերձ ինքեան. այսինքն զի այլ մարմինք փառաւորեալ առաջի նորա հրճուին: - 764. Ձի քն գեղեցկագոյն ի գերեզմանէն յարութեան քո հասից. և **անդատապարտ** եղէց յատենի քոյ առաջի հօր և հոգւոյդ սրբոյ: - 771

ԱՌԱՋԻԿԱՅ + Նաև մարդկան չարեաց թոյլ տալ. զի կամ ընտրեսցեն զբարիս՝ կամ յետոյ զղջասցին. և այլ պէսպէս նախախնամութեամբ որպէս ինքն գիտէ աստուած՝ ներէ՛ չարեաց. որպէս տեսանելոց ենք յառաջիկայոյ: - 17. Եւ զմնացեալն ցուցցուք յառաջիկայոյ: - 113. Եւ զայլ յատկութիւնս հոգւոյ և հրեշտակի՝ ցուցանելոց ենք յառաջիկայոյ չորիւք: - 117. Եւ զայլ զանազանութիւն սոցա կատարելապէս ուսցուք յառաջիկայոյ: - 117. Յատկութիւն արեգականն ասացեալ է յառաջիկայոյ ի գլխով ի **ժբ** գլուխն **իս** համարն: - 124. Ձարեգական յատկութիւնս թէ կամիս յաւելուլ, ցուցցի յառաջիկայոյ: - 127. Տասներորդ՝ գործ մարդոյս նախ զօրութեամբ՝ և յետոյ ներգործութեամբ եղանի. իսկ աստուծոյն միշտ ներգործութեամբ է. որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 157. Հինգերորդ՝ զանազանութիւն զի աստանայ ի փորձելն ո՛չ գիտէ զառաջիկայն թէ յաղթ և թէ յաղթի...: - 161. Իսկ աստուած գիտէ զառաջիկայն և այնպէս տայ ի փորձանս: - 161. Ձի տղայութիւնն օրոյ է. և միջին հասակն հրոյ և հողոյ. և վերջինն ջրոյ. վասն այն սպիտակի. որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ **ժգ** գլուխն՝ **իգ** համարն: - 213. Եւ այս անճառ խնամոցն աստուծոյ է տեսչութիւն որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 237. Ձոր այսպէս ասելոց ենք յառաջիկայոյ վասն չորից եղանակաց տարւոյն և աւուրն բնութեան: - 240. Ձի թէպէտ ըստ ներգործութեանն բաժանին երբեմն ի բաժանելի մարմնոյն՝ զի առանց մարմնոյն ո՛չ կարեն ներգործել սոքօք, այլ անբաժանելի մնան ըստ էութեանն ի հոգին. որպէս ցուցանելոց ենք յառաջիկայոյ: - 249. Այլ զայն ինչ հարցունմն որ զմարդն ի հերձաւոյն ի զատ տանի՝ պարտ է հարցանել. որպէս յառաջիկայոյ հարցունմն է սակաւ մի: - 251. Դէք ո՞րպէս խօսին զառաջիկայն: - 336. Ձառաջիկայն և զմիտս մարդկան ո՛չ որ գիտէ. ո՛չ հրեշտակք և ո՛չ դէք և ո՛չ մարդիկք. բայց միայն աստուած որ քննէ զսիրտս և զերկամունս: - 336. Եւ ի յայտնութենէն աստուծոյ ուսանին հրեշտակք և մարդիկք զառաջիկայն: - 336. Եւ դէք ո՛չ գիտեն զառաջիկայն: - 412. Վիուկ կինն ո՞րպէս յարոյց զսամուլէ. կամ ո՞րպէս զառաջիկայն պատմէր: - 428. Վիուկք և դէք ո՛չ զառաջիկայն գիտեն և ո՛չ մեռեալս յարուցանեն: - 428. Վեցերորդ՝ զի եհարց ի սաւուղ թէ «զո՞ խնդրես». և թէ զառաջիկայն գիտէր, զներկայ միտքն ընդէ՛ր ո՛չ գիտաց: - 428. Ապա ուրեմն յայտ է սոքօք երկոտասան գլխով թէ վիուկն ո՛չ գիտէր զառաջիկայն: - 428. Ապա յայսմ ամենայն է յայտ է՝ զի ոչ ինչ գիտեն զառաջիկայն դէք. և ո՛չ իմանան զներկայական խորհուրդս. և ո՛չ յառնեն մեռեալք. այլ սուտ կերպարանին: - 430. Եւ թէ որ ասիցէ, աստեղագէտք գիտեն զառաջիկայն: - 430. Ասենք եթէ ժամանակն ի շարժմանէ՛ լուսաւորացն է. ըստ գնացից նոցա զառաջիկայն ասեն սովորապէս: - 430. Նոյնպէս և դէք ի նրբութենէ տեսութեան իւրեանց՝ կամ ի լսելոյ՝ խաբեն, զառաջիկայն պատմելով: - 430. Եւ երթայ առ իւր տէրն հեշտութեամբ. և անդէն վաղվաղակի իբրև երևմամբ և տեսութեամբ իմն շահի զպտուղն առաջիկայ երանութեանց: - 691. և Դարձեալ՝ ո՛չ գան ի դատաստան, զի մասն բարւոյ ո՛չ ունին որով քննիցին. այլ դատապարտին որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 725. Արդարքն տեսանեն զնոսա ի տանջանս և ուրախանան զի զերծան յայնմանէ. որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 754

ԱՌԱՋԻՆ + Առաջին պատճառն աստուած՝ եղ զգօրութիւն իւր յաստեղս. և նոքա ազդեն ի մեզ, և դարձուցանեն զմեզ ըստ իւրեանց շարժութեանն ի չար կամ ի բարի: - 7. Ձի ո՛չ այլ ինչ է բախտն, եթէ ոչ զօրութիւն աստեղաց. զոր առեալ յառաջին պատճառէն՝ հարկ առնեն ի վերայ մեր: - 7-8. Մանաւանդ թէ առ առաջին պատճառն վերանայ այս անիրաւութիւն, որ ետ զօրութիւն աստեղացն այսպէս անիրաւ բաժանարար գոյ: - 12. Այլ կառավարի երբեք ի կամս նախախնամութեան առաջին պատճառին. որպէս ասէ սուրբն զրիգոր միսացին ի գիրս որ յաղագս բնութեան մարդոյն: - 13. Ասելով թէ պատճառ ամենայնի՝ բարեաց և չարեաց մերոց ո՛չ մեք ենք, այլ է՝ առաջին պատճառն աստուած. որք փախչելով յառաջ ասացեալ բախտէ՛ և ճակատագրէ՛ աստեղացն, փոխանակ նոցա յառաջին

պատճառն վերագրեն զհարկն. որպէս զի մի՛ ասիցեն երկու սկիզբն ըստ մանիքոսի: - 13. Զնգետասաներորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ՝ և սկիզբն ամենայնի է աստուած, որն չարեաց ըստ նոցա, ապա ո՛չ է սկզբնաչար առաջին գտակն չարեաց աստանայ. որպէս նոքայն բարբանջեն: - 14. Չի ի տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է առաջին և վերջին. այլ բոլորն համանգամայն և կատարեալ: - 15. Իսկ ի տեսութիւն մարդոյ է՝ առաջին և վերջին. զի զանցեալն տեսանէ յիշմամբ, և զներկայն իմացմամբ. և զհանդերձեալն ի պատճառն իւր ըստ ժամանակին փոփոխման որպէս ասացաք: - 15. Ասեմ գառաջինն եթէ՛ չար ո՛չ է յաստուծոյ. զի աստուած բարի՛ է բնութեամբ. և ի բարւոյն չար ո՛չ գայ յառաջ. որպէս ո՛չ ի լուսոյն խաւար: - 16. Ա՛րդ՝ առաջնովն ճանաչեմք զլոյս. և երկրորդին գիտաւարն. և առաջնովն ճանաչեմք զճշմարիտն. և երկրորդիւ գտուտն: - 17. Այսպէս և առաջնովն ճանաչեմք զբարին, և երկրորդին զչարն: - 17. Ասեմք գառաջինն թէ ո՛չ է չար. զի ապականիչ և կորուսիչ է որպէս ցուցաւ. ա՛րդ՝ ընդ ապականել զայլսն՝ ապականէ և զինքն. և ո՛չ մնայ ի յեութեան: - 22. Դարձեալ՝ չափ և սահման ի վերջին եզր եութեան նկատէ, և սկիզբն և պատճառ ի յառաջինն: - 23. Այս առաջին զանազանութիւն: - 24. Առաջին պատճառ զայս դնէ աստուածաբանն զրիզոր: - 24. Արդ՝ առաջին ի լրոյ՝ Ըստ որում ոմն ի բնախօս արանց նկատմամբ առաջնորդականին՝ վարաթևեաց ի սկիզբն առաջին թէ է՛ ոմն որ շարժէ՝ զերկնային մարմին: - 26. Այլ ոմանք ասեն թէ՛ նախ ասացեալ բանքս՝ ո՛չ լինին գառաջին զալստենէն քրիստոսի ասացեալ, այլ զերկրորդէն: - 27. Տասներորդ՝ Մեսիայն որ է՝ առաջին և վերջին: - 29. Աւարտումն առաջին հատորիս օգնութեամբ աստուծոյ: - 29. Առաջին Որ ասեն, կամաւ ծնաւ, թէ յոչ կամայ: - 29. Առաջին զլուխն Ընդդէմ նեստորի ի զլխով: - 30. Առաջին է՛ անգիտանալ զտկարութիւն և զփոքրկութիւն մարդկային մտաց. կարծեն թէ՛ ամենայնի պարունակօ՛ղ է, և ո՛չ ունի սահման: - 31. Ութերորդ՝ զնա օ՛ժ դարանակալ ասէ ի ճանապարհի. և սոքա առաջին օժին նմանեալ՝ հրապուրեն զբազումս. և արտաքսեն ի դրախտէ եկեղեցւոյ. և թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց ունելով և խայթոց՝ զի առորս մերձեանն, ի յսկիզբն բանից կամ ի վերջն՝ մահացուցանեն զհոգիս. երկճիղ ունելով լեզու նենգաւոր՝ չար և բարի, ծածուկ և յայտնի: - 35. Առաջին զի թէ աստուած էր անծնելութիւնն, պարտ էր ունել և անծնելութեանն ստեղծուած ինչ. և զի ոչ ունի, և ո՛չ որ ասէ ի հեթանոսացն այսպիսի բան. այլ ամենքն խոստովանին թէ աստուած է աստուած. և ո՛չ անծնելութիւն աստուած: - 38. Չորրորդ՝ զի առաջին դրեր զպակասութիւնն, և ապա՛ զունակութիւնն. որ է՛ հակառակ ասացելոցն: - 38. ...զի յառաջ էր քան զմարմնական ծնունդն քրիստոսի բազում ամօք. ապա ուրեմն գառաջին լինելութիւնն ասէ ստեղծուած քան զամենայն եղելոց ասեն: - 40. Արդ ստեղծուած ասի իմաստութիւնն ըստ խոնարհ ծննդեանն. և ծնունդ ըստ առաջնումն անհասանելոյն: - 41. Չի որպէս առաջին նա՛ ծնաւ անսերմն ի կուսէ և ի հոգւոյն սրբոյ, այսպէս և մեք յետ նորա ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ ծնանիմք ի կոյս աւազանէն: - 41. Առաջին պատճառն, զի յինչիրս և մերձեայր չարչարանօքն՝ ծախէ՛ր զչարչարանքն իմ: - 42. Առաջին միտք՝ զի ասաց թէ «հայր գործէ՛ և ես գործեմ». և վասն այնր զչարացան հրէայքն, այժմ իբր թէ զնուաստագոյնս ճառէ ի զիջումն բորբոքման նոցա: - 45. Բայց և այս բան՝ հանգոյն առաջնոյն է իմանալ. որք միտս ունին և ո՛չ նուազին: - 45. Այլ այս երկրորդաբար հոսումն է յառաջին բարւոյն. այսինքն յաստուծոյ: - 47. Որ ցուցանէ թէ՛ ամենևին ժամն այն ո՛չ ումեք է հասանելի յեղելոցս, այլ առաջին անեղ բնութեանն աստուծոյ: - 48. Իսկ էն՝ զմիշտ լինիլն ցուցանէ. ըստ այնմ՝ «ես եմ ալֆա և օմեգա». այսինքն առաջին և վերջին: - 49. Դարձեալ՝ որք ո՛չ ասեն աստուած զհոգին, առաջին հերձուած՝ զի զհայր բառնան: - 51. Իսկ յորժամ քակես՝ լինի մի և մի. քակեցաւ այժմ ի յառաջին բնութենէն ըստ քեզ՝ և ունի դեռևս զնոյն համարն: - 55. Չի թէ կարգաւոր, երբեմն մինն՝ և յետոյ միւսն. որ յառաջին բղխօղ է՛ նա՛ է բղխօղ. և ո՛չ վերջինն: - 63. Վասն առաջնոյն ասէ առակն՝ «տէր տայ զիմաստութիւն»: - 66. Առաջին սխալանք նոցա է այս: - 66. ...ինքն քրիստոս դնելով զօրէնսն ասէր, ասացաւ առաջնոցն այս ինչ, բայց ես ասեմ զայս ինչ և զայս: - 71. Այլ զխաչեալն քրիստոս՝ տէր փառաց կոչէ պօղոս յառաջին կորնթացւոցն...: - 74. Առաջնոյն ասեմք. թեպէտ բանն աստուած բնութեամբ միաւորեցի ընդ մարդկութեանն, ո՛չ կրէ շփոթումն և կամ խառնակումն ինչ: - 76. Նախ՝ զի յընդդիմաբաժանեալ տեսակս սեռի՛ ո՛չ գոյ առաջին և վերջին. որպէս բաժանի կենդանին ի բանականն և յանբանն. և ո՛չ է ասել թէ՛ բանականն յառաջ է քան զանբանն. այլ զոյգ և համայնք են: - 87. Երկրորդ՝ ի հոմանունն ո՛չ գոյ առաջին և վերջին: - 88. Այլ դատաւորին պարտէ ունիլ անհուն գիտութիւն. զի քննել կարասցէ զամենայն բնութիւն հրեշտակաց և մարդկան. և զամենայն գործս եղեալս և զլինելոցն. զխորհուրդս և զբանս բոլորից. գառաջինն զմիջինն՝ և վերջինն: - 100. Ա՛րդ՝ նախկինն զյետինն էառ՝ և

արար առաջին: - 107. Երկրորդ՝ Երրորդութիւնն ցուցանէ զհամագոյութիւն երիցն. զի ո՛չ է առաջին և վերջին ի նոսա. այլ՝ զո՛ր զ և համանգամայն: - 107-108. Համագոյ և միասնական սուրբ Երրորդութեանն ո՛չ է առաջին և վերջին. ո՛չ մեծ և փոքր. և ո՛չ երեց և կրտսեր: - 109. Չորրորդ՝ սկիզբն է առաջնոցն. և պատճառ վերջնոցս. որք միջնորդութեամբ գոյանան. որպէս ի տարերաց կամ ի ծնողաց: - 110. Եւ գոյացութիւնն դարձեալ կրկնակի. առաջին և երկրորդ: - 111. Վասն է՞ր ասի նախագոյ՝ է առաջին պատճառն: - 111. Թէպէտ առ մեզ տեսանի անսկիզբն յառաջին կողմն, և անվախճանն ի վերջինն. այլ ի նա ո՛չ է առաջին և վերջին. զի պարզ և միեղէն է: - 115. Առաջինն կոչի յարածգական յաւիտեան: - 115. Եւ այս նոյն է ըստ առաջին մտացն: - 117. Առաջին տեսութիւնն է հասարակաց: - 119. Առաջին տեսութիւնն է բնական: - 119. Առաջինն որ է տրպաւորական աստուածաբանութիւն՝ է՛ ի դէմս սուրբ Երրորդութեանն և մի աստուածութեանն. թէ ո՞րպէս է մի. ո՞րպէս երրեակ. և ծնօղ. և ծնունդ. և բղխումն. և վասն մարդեղութեանն քրիստոսի: - 122. Եւ է սա՛ առաջին. զի զոր նախ է քան զյաւիտեանս և զժամանակս՝ աստուածաբանէ՛ և քննէ՛: - 122. Գիտելի է՛ զի առաջին աստուածաբանութիւնն **Մեղագոյն** է և **սակաւաբան**. որ է տպաւորականն: - 123. Եւ երկրորդն որ է պատճառաբանականն՝ առաւել է քան զառաջինն. զի յաղագս աստուածային անուանցն է քննութիւն: - 123. Պատասխանեն առաջնոյն, թէպէտ մի և նոյն ուրացական մասնիկն որ է ո՛չն՝ գործէ՛ զուրացումն և զբառնալն, այլ ուրացումն և բառնալն ո՛չ է նոյն. զի բազում պատահի որ գործին նոյն է որպէս ձեռն. այլ գործելն ո՛չ է նոյն. որպէս կտրելն և կարելն: - 124. Զի առաջինքն խորհրդով և օրինակաւ՝ և վերջինքս իրօք և ճշմարտութեամբ լուսաւորեալք ի նմանէ: - 126. Բարի՞ն է առաջին յաստուած, թէ սերն: - 128. Ի յաստուածութիւնն՝ սոքա առաջին և վերջին ո՛չ ասին. զի համանգամայն զօրութիւնք են ի յաստուածութիւնն: - 128. Այլ ի ստեղծումն էիցս՝ սերն առաջին է քան զբարին. զի ի սիրոյ՝ շարժեցաւ յառաջ բարերարել և խնամել: - 129. Նախ այս է միտքն՝ որ այբն առաջին է և քէն վերջին. այսինքն ես են առաջին աստուածութեամբս. և ես են վերջին մարդկութեամբս. զի մարդն վերջին է արարածոց: - 129. Երկրորդ՝ է՛ գործ արդարութեան. զի ըստ արժանեաց հատուցի մեծաց և փոքունց. և առաջնոց և երկրորդաց: - 130. Որպէս ի դասս հրեշտակաց՝ առաջին երրեակ դասքն առաւել են փառօք քան զմիջինսն և զվերջինսն: - 131. Նմանապէս և նըւազ ձայնն այն՝ փոխումն է առաջին ձայնին. վասն այն լսէ զձայնն՝ և ո՛չ զբանն: - 131. Ութերորդ՝ զի խորանն առաջին և երկրորդ և երրորդ՝ վարագոյ՛ր էր. և ծածկէին զմիմեանս և յայտնէին. այսպէս առաջին խորանն է աստուածայինքն. և երկրորդն հրեշտակացն. և երրորդն մերս՝ վարագուրիւք ծածկեալ՝ որ յայտնեն զմիմեանս: - 132. Ասեմք եթէ՛ ինն դասք յերիս երրեակս որոշեալ թըւոց. որոց Առաջինն է Աթոռք. Քերօթք. և Սերօթք: - 134. Եւ են առաջին դասք քահայանապետութեան: - 134. Եւ են առաջինքն իմացականք. և վերջինքն իմանալիք. և միջինքն իմացականք և իմանալիք. որպէս այլ եղանակաւ ասացաւ ի վերոյ: - 134. Այլ՝ առաջին կարծիքն է հասարակ և ճշմարիտ: - 134. Երկրորդ՝ զի թիւ է կատարեալ. առաջին միջին և վերջին: - 134. Համաձայնին միմեանց սուրբ վարդապետք. զի դիոնէսիոս ինն դասս ասէ հրեշտակաց. այլ առաջին դասքն անընդմիջաբար են յաստուածային իմացումն, համապատիւք և համափառք: - 134. Ի յառաջին կարգ քահանայապետութեանն՝ սերօթէ՞ն է առաջին դաս՝ թէ աթոռքն: - 135. Նմանապէս և ի միջին կարգ քահանայապետութեանն՝ առաջին է տէրութիւնքն. և ապա զօրութիւնք. և ընդ նմին իշխանութիւնք: - 135. Դարձեալ՝ յառաջինսն տիրէ աստուած իբր մեծութիւն. ի յերկրորդսն կառավարէ իբր զօրութիւն. ի յերրորդսն պարսպէ՛ իբր փրկութիւն: - 135. Դարձեալ՝ առաջինքն կարգաւորեն զգործս հրեշտակաց և տէրութեանց մարդկան: - 136. Դարձեալ, ի յառաջինսն կառավարէ՛ աստուած իբր նախապետութիւն: - 136. Դարձեալ՝ առաջինքն կառավարեն ազգի և թագաւորութեան, որպէս միքայել: - 136. Երկրորդ՝ հրեշտակն պատգամաբեր և յայտնօղ լսի. և առհասարակ զժածուկս առնուն յառաջնոցն և յայտնեն երկրորդիցն: - 136. Այս է պատճառն, զի որ առաջին է և վերին՝ ունի զերկրորդն և զմերթինն: - 136. Տասներորդ՝ զի մշտաշարժք են երեքկին. այսինքն բոլոր՝ ուղիղ՝ և կողմնաւոր. որպէս ցուցցի յառաջիկայսր: - 137. Իսկ հրեշտակն առնու՛ և տայ. զի առնու յառաջնոցն և տայ ի վերջինսն: - 138. Նախ՝ զի առաջին դասքն անընդմիջաբար առնուն յաստուծոյ. իսկ միջինքն և վերջինքն միջնորդութեամբ: - 138. Երկրորդ՝ զի առաջինքն առանց տարակուսութեան առնուն զգիտութիւն. և այլքն նախ տարակուսին և ապա առնուն. զի այն որ առաջին դասն նախ էառ՝ տարակոյս է նոցա՝ մինչև ինքեանք ևս առցեն: - 138. Երրորդ՝ զի առաջինքն առաւել լուսաւորին գիտութեամբ, և այլքն ըստ չափու: - 138. ...աստուածային գիտութիւնն սրբէ յառաջին տգիտութենէն և

լուսաւորէ՛ զնոսա, և կատարին նոյն հանճարովն: - 139. Վասն առաջնոյն գիտելի՛ է, զի ամենայն շնորհ բղխումն է և ճառագայթ...: - 140. Իսկ կողմնաւոր՝ ի խնամելոցն առ աստուած դարձողապէս միացումն յառաջին սկիզբն: - 142. Առաջինն է հաճոյական սեր: - 143. Առաջինն է՛ գովելի սեր. վերջինն պարսաւելի: - 143. Արդ՝ ներքնագոյն սիրովն խնամէ աստուած զարարածս. և առաջին դասք հրեշտակաց գվերջինսն. և հարք զորդիս. և վարդապետք զաշակերտս. և իշխանք զիշխեցեալս. տեսարք զծառայս. և այս սիրովս շարունակին ընդ նոսա: - 143. Իսկ վերնագոյն սիրով սիրեն արարածք զարարիչն. և վերջին հրեշտակք գառաջինսն. և որդիք զհարս. և նւագք զմեծամեծս. և այս սիրովս միաւորին ընդ նոսա: - 143. Առաջին գարբիէլ. որ է՛ պատկեր աստուծոյ: - 144. ...ի սկիզբն ստեղծման աշխարհի ընդ բաժանիլ ի մէջ լուսոյն և խաւարին՝ յայնժամ միայն ծագեցին յառաջին օրն յանկարծակի և անկան յերկնից. թէպէտ ոմանք յերկրորդ օրն ասեն: - 148. Առաջինն էր անմեղութեան: - 151. Իսկ «տուտն», Նախ՝ նշանակէ գվերջին հետեւեալսն ընդ նմա. զի նա առաջին ինքնագիւտ էր ի չարն. և այլքն հետեւեցան նմա: - 152. Չանկունն սատանայի եռակի՛ է իմանալ. առաջին և միջին և վերջին: - 152. Առաջինն է տեղական: - 152. Չոր ի տեսիլն անտօնի խոստովանէին զբանս զայս մեկնելով ի վերայ ինքեանց. այս վասն առաջնոյն: - 153. Երեսունեզ) Վասն ժամանակի. և թէ ո՞ր մասն է առաջին: - 154. Առաջին զի արարչութիւն է յոչէից ստեղծանել. իսկ նախախնամութիւն է զեղեալն ի նոյնութեան պահել: - 157. Երկրորդ՝ զի առաջին է ստեղծանելն՝ և ապա՛ նախախնամելն. այս ի յեղեալ իրն: - 157. Իսկ ի նոյն ինքն՝ առաջին է նախախնամութիւնն առ աստուած ...: - 157-158. Եւ նախ վասն առաջնոյն ցուցցուք բնականապէս և բարոյականապէս: - 162. Չի յատուկ է առաջին պատճառին որ է՛ աստուած՝ ի հարկէ եակ գոլ՝ և միշտ ներգործութեամբ, և իսկապէս ներգործութեամբ ...: - 162. Առաջին է նախագաղափար տեսութիւն արարչին. որպէս նախ քան զժամանակ անսկիզբն յաւիտենիւ. և Երկրորդ սկիզբն է ի ժամանակի լինելութեան իւրոյ: - 163. Այս առաջին զանազանութիւն: - 163. Երրորդ զանազանութիւն՝ զի թէ շինի տաճարն և թէ ոչ՝ առաջին սկիզբն որ ի միտքն մնայ՝ նոյն ո՛չ առաւելու և ո՛չ նուազէ: - 163. Չորրորդ զանազանութիւն՝ զի առաջին սկիզբն զօրութեամբ է տաճարին. և երկրորդն ներգործութեամբ: - 163. Չորրորդ՝ և որպէս որք մերձն են գառաջին սկիզբն ո՛չ տեսանեն որ ի միտս շինողին: - 164. Ապա յայտ է ցուցուն առաջնոյն: - 165. Դարձեալ ասենք թէ ո՛չ միապէս է մեղքն նախ քան զշնորհքն և յետ շնորհացն. զի առաջինն անգիտութեամբ էր, և վերջինն գիտութեամբ. և առաջինն հաւատովք սրբի, և վերջինս ապաշխարութեամբ և սրբութեամբ: - 166. Ութերորդ՝ ներգործութեամբ բնութեամբ առաջին է՛ և ժամանակաւ վերջին. որպէս բոլոր եղեալքս: - 169. Իններորդ՝ և է ուրեք ժամանակաւ առաջին ներգործութեամբն՝ և վերջին զօրութեամբն. որպէս շարժման դադարիւն: - 169. Առաջին է գիրն որ է գծեալն: - 177. Երրորդ՝ առաջին: - 177. Առաջին զի ամենայն գիր գործիք է բանի. և ունի իմաստութիւն և բան ծածկեալ յինքեան: - 177. Իսկ Երրորդն զի է առաջին: - 178. Նախ՝ զի առաջին է և հայր և ծնօղ ամենայն զրոց ձայնաւորաց և բաղաձայնից: - 178. Երկրորդ՝ զի առաջին և սկիզբն է թուոց. որպէս միակն թիւ բազմանայ և խառնի յայլս, այսինքն՝ ի Ժ. ի Ծ. ի Զ. ի Ի բիւրն. և ի միութենէն իւրմէ ո՛չ որոշի: - 178. Երկրորդ՝ առաջին ստեղն է հայր. ոչ յունեքէ. միջինն որդի ծնունդ ի հօրէ. վերջինն հոգի բղխումն ի հօրէ և ելումն յորդոյ. զի որդւովն երկի. և հարթ հաւասար աստուածութեամբ և արարչութեամբ: - 178. Վասն է՞ր առաջին գիրքն մովսէսի՝ Ծնունդ կոչի և Արարած: - 179. Առաջին պատճառ, զի երկինքն է պարզ մարմին. զի ո՛չ է ի չորից տարերց. այլ եերորդ էութիւն է: - 182. Երրորդ՝ զի վեցեակ թիւն ի մէջ ամենայն թուոց առաջին կատարեալ է. և զ թիւն է ի բոլորակ ձևն. զի որ քան է ի միջին կիտէն ի բոլոր ծիրն, վեց այնչափ է իւր բոլորակ ծիրն: - 182-183. Առաջինն է տարրական հրոյն վերին մասն. որ կոչի հրեղէն երկինք. հոմանուն առաջին երկնից: - 183. Վեցերորդ՝ զի ի միտ ածցուք գառաջին փառսն մեր և ցանկասցուք. և մի՛ որպէս զանասուն յերկիր կորասցուք: - 188. Այլ վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն ըստ պղատոնի եթէ՛ լոյսն խզումն է ի տարրական հրոյ, որ յառաջին օրն գոյացաւ: - 188. Եւ է՛ առաջին և վերջին մոլորակացն Երևակն ...: - 189. Չի ըստ հռոմն համարին այսպէս է. մա՛րտի Ժ՛ Առաջին օր արարչութեան է, յորում եղև լոյսն: - 191. Նոյնպէս և ի մերն ի հին հայոյն, Արեգի ի Թ է՛ առաջին օր արարչութեանն: - 191. Իսկ եբրայեցիքն ո՛չ այսպէս, այլ՝ առաջին օր արարչութեան է՛ նոցա աւելեացն ա: - 191. Իսկ երկրաւորքս ժամանակեայ. և ժամանակն կարգ ունի, առաջին միջին՝ և վերջին: - 192. Չի առաջին օրն ցուցանէ գառաջին դարն՝ որ յադամայ մինչև ցնոյ: - 193. Վասն է՞ր ասէ գիրն «եղև օր մի». և ո՛չ թէ՛ առաջին. և այլն ըստ կարգի: - 193. Երրորդ՝ զի յորժամ կատարին է աւուրքն՝ դառնամք ի յառաջին օրն որ է՛ մի և նոյն: - 193. Նախ՝ զի սկիզբն և

առաջին է ամենայն աուրց. զի նա կրկնելով առնէ զայլ աուրս որպէս ասացաւ: - 193. Եւ դարձեալ այսպէս զանազանին սոքա երեքեան աուրք. այսինքն առաջին օր ստեղծման. և միջին մինչ ի կատարած. և վերջին օր յարութեան: - 193. Զի առաջին օրն եղև անառաւօտ. և վերջինն աներեկոյ. և միջինն ամենայն աուրք ունին առաւօտ և երեկոյ: - 193. Վասն որոյ տօն առաջին աուրն ի մէջ գիշերի սկսանի. և մեծամեծ տօնքն յերեկօրեայ որպէս ասեմք զշաբաթի երեկոյն կիրակնուտ: - 194. Առաջինն է հնութեան: - 195. Իններորդ է՝ առաջին լոյս: - 196. Վասն զի առաջին շարժունն զայլս չափէ, և զինքն ո՛չ չափէ: - 198. Այլ ժամանակն է առաջին շարժունն երկնից, սակայն ո՛չ չափէ զնա. այլ չափէ՝ զտարրականս և զներգործութիւնս մեր յորում ո՛չ է: - 198. Ժամանակին ո՞ր մասն է առաջին. անցեալն՝ ներկա՞նք թէ ապառնին: - 198. Վասն այն պարտ է զժամանակ կենցաղոյս ի բարին ծախել. զի զառաջին ժամանակն ո՛չ ոք կարէ վերստին ստանալ: - 199. Քանզի եբրայեցիք և մակեդոնացիք՝ Զաւելեաց աուրքն դնեն զլուխ տարւոյ. և ասեն օր առաջին. և ք. և գ. և դ. և ե. և վեցն մուտ Նիսան ամսոյ. որ թարգմանի կազմութիւն: - 200. Տասներորդ՝ յորժամ ջնջի ամպն, վերըստին պայծառանայ օդն յառաջին մաքրութիւնն իւր: - 206. Առաջին բնական: - 209. Առաջին է որ ոտիք կոխի: - 210. Առաջնումն ենք **տարագրականք**: - 210. Առաջինն է աշխատութեանց: - 210. Առաջինն է մարդկան բնակարան: - 210. Առաջինն է արտասուաց և դատապարտութեան: - 210. Յաղագս Առաջնոյն ասի ի սաղմոսին, «Տեառն է երկիր լրիւ իւրով»: - 210. Առաջին որպէս յերկինս նախ տեսանին աստեղք, և ապա բարութիւնք երկնից. այսպէս և ի բոյսս: - 213. Յաղագս այսորիկ անբան կենդանիք փութապէս զգան զառաջին շարժունն և զփոփոխումն օդոյ թան զմարդ. և յառաջագտ լինին: - 218. Առաջին երկինքն է հրեղէնն: - 221. Յառաջին օրն եղև առաջին երկինքն ի սկզբանէ: - 221. Հինգերորդ՝ Առաջին երկինքն է հրեղէն և լուսեղէն: - 221. Վեցերորդ՝ Առաջին երկինքն է իմանալի: - 221. Եօթներորդ՝ Առաջին երկինքն է անմարմին: - 221. Ութերորդ՝ Առաջին երկինն է բնակարան հրեշտակաց և հրեշտակացելոց: - 221. Իներորդ՝ Առաջին երկինն անապական է ըստ տեսակի: - 221. Տասներորդ՝ Առաջինն է անշարժ բնութեամբ և տեղեալ: - 221. Որպէս առաջին հարքն անապական գոլ ասացին. և մեք հետևօք նոցին անապական ուսանիմք: - 222. Վեցերորդ՝ զի ասէ սուրբն գրիգոր Նիւսացին ի գիրս կազմութեան եթէ առաջին կեանք դրախտին էր կուսութիւն և անապականութիւն և հրեշտակաց մմանութիւն. և յետ յարութեանն վերըստին դառնամք յառաջին կեանս դրախտին. յանապականութիւն և ի հրեշտակաց հաւասարութիւն: - 225-226. Արդ՝ եթէ առաջին կեանքն էր ամուսնութեամբ և որդեճնութեամբ որպէս նոքա շաղակրատեն. ապա և ի վերջին յարութեանն նոյնպէս է՝ լինելոց: - 226. յառաջին աուրն՝ է արարածք եղեն. հրեղէն երկինքն. և չորս տարերք. և լոյս. և հրեշտակք ընդ լուսոյն: - 226. Զի յառաջնումն աուր արարաւ մշտնջենաւոր լոյսն: - 227. Նմանապէս և յայլ երիս յառաջնումն աուր արար զլոյսն ժամանակեայ. զարեգակն և զլուսին և զաստեղս ի վերնագոյն տարրէ՝ հրոյն: - 227. Առաջին թէ ի հողոյ ստեղծաւ: - 227. Երրորդ՝ հողն վերջին է ի տարերս. զի գիտասցէ զշնորհս աստուծոյ՝ որ այսպէս առաջին և պատկեր աստուծոյ ստեղծաւ: - 229. ...զառաջինն ի հողոյ ստեղծ զմեզ, դարձեալ ի յարութեանն ի նոյն հողոյն լուծեալ և փոշիացեալ՝ յարուցանէ աստուած: - 229. Վարդապետք ասեն թէ ո՛չ ամենայն առաջին պատուական է, և ո՛չ ամենայն յետին անարգ: - 230. Որպէս առաջին է կառքն և յետոյ՝ կառավարն. և առաջին է նաւն, և ապա նաւավարն. և պատուական է մարդն քան զնաւն և զկառքն: - 230. Եւ առաջին է դուռն քան զտաճարն: - 230. Եւ սպասաւորն քան զթագաւորն առաջին հանդիպի: - 230. Եւ առաջին է վաստակն քան զպսակն: - 230. Եւ է՝ բանն առաջին մասն և զօրութիւն հոգւոյն: - 232. Երկրորդ՝ պատուական մասն մարդոյն զլուխն է. վասն որոյ զվերինն և զառաջինն ընկալաւ տեղի: - 232. Նախ՝ վասն առաջին փչմանն յերեսս մարդոյն: - 234. Վասն առաջնոյն պարտ է գիտել, զի առաւել հասարակն հեռի՝ է և մեծագոյն. և առաւել յատուկն մերձ է մեզ և նւագագոյն: - 235. Առաջին և առաւել գոյացութիւն՝ է՝ անհատ անձն և դէմն. և երկրորդ և նուազ՝ տեսակն և սեռ՝ և այլքն ըստ կարգի: - 235. Վասն զի անձն է մեզ առաջին հիմն և ի ներքոյ եղեալ. յորմէ և առ որ ժողովին տեսակն և սեռն և սեռականագոյն սեռք: - 236. Առաջինն սիրտն է՝ թագաւոր անձինն. տա՛ք է և չոր. և իւր տանուտէր արեգակն է: - 241. Այս օրինակ առաջնոյն: - 255. Իսկ բարոյականն այս ինչ է. զի զպատկերն արարչական և զառաջին կեանս դրախտին կորուսաք ...: - 258. Երկրորդ՝ զի թէ այլ և այլ էր հոգի, ի յայլ հոգւոյ տեղիս ո՛չ բնակէր այլ հոգի որպէս յայլոյ՝ կաղապար. և այլ դրօշած ի յայլ կնիք. այլ մի է. վասն այն որ յետոյ երևի, յառաջնոյն խառնուածն կարէ՛ բնակիլ: - 259. Զի յորժամ ասես մին՝ այս առաջին մասն է երրորդին. և երկուքն երկու մասն: - 259. Եւ յորժամ ասես գ, յայնժամ

գառաջին թիւն ունելով յինքեան՝ կատարունն եղև նոցա: - 259. Ասեմք առ այս, թէ մի է հոգի հաւաստեալ. և ո՛չ է ինքն ինքեան առաջին և վերջին. զի մի էութեան՝ առաջին և վերջին ո՛չ է. այլ ըստ ներգործութեան. զի ըստ առաջին և վերջին զօրութեանն՝ առաջին և վերջին ներգործէ: - 260. Եւ թէ ասիցէ որ, երևի ապա թէ առաջին զօրութիւն հոգւոյն տնկականն է՝ և վերջին բանականն որ է՝ յոյժ անպատշաճ: - 260. Ասեմք առ այս, եթէ բանականն առաջին է ըստ պատուոյ քան զզգայականն. և զզգայականն քան զտնկականն: - 260. Պատասխանեմք եթէ՝ և զայս երթիցուք յառաջինս և գտցուք: - 262. Դարձեալ թ թիւն է երիցս երրեակ. և երեք թիւն է կատարեալ. ունելով առաջին միջին և վերջին. ի նմանութիւն թ դասուց հրեշտակաց: - 264. Առաջինն խոհեմք և իմաստունք բնականապէս. որպէս նահապետքն առաջինք. արահամ. իսահակ. յակոր. յոր. կուռնէլիոս. և այլքն: - 269. Առաջին իսկապէս թշնամի մարդկան ազգի սատանայ է. իսկ այլ թշնամիք ի նմանէ՛ պատճառեցան: - 277. Արդ՝ անկման աստիճան առաջին էր հեշտութիւնն. որ ունի յինքեան գերեք կարգն: - 280. Ասեմք եթէ՛ էառ քրիստոս մարմին ի կուսէն մարիամայ զմերս թանձր և մեղանչական. և միաւորելով ընդ ինքեան՝ եղև առաջին կերպ անմեղութեանն ադամայ որ էր ի դրախտին: - 282. Առաջին հարցունն Վասն արեւի և կայենի, և պատարագաց նոցա: - 283. Եւ վասն է՞ր առաջին օրէնքն մարմնական էր: - 285. Իսկ զփոխարէն պարզան զոր ընկալաւ, Վասն առաջնոյն զի ասէ գիր, «հայեցաւ», այսինքն հաճեցաւ աստուած ի հաբէլ: - 286. Վասն չորրորդին՝ զի առաջին եղև քահանայ ի տիպ ճշմարիտ քահանայապետին քրիստոսի: - 286. Դարձեալ սիրեցաւ յաստուծոյ, զի առաջին մարտիրոս աս՝ եղև. թպէտ թոյլ ետ իջանել ի դժոխս, զի ի պատճառս նորա խնդրեցին այլքն. որպէս ի պատճառս ղովտայ գերծան սողոմայեցիքն արբահամաւ: - 287. Առաջին յանցանք՝ անարժան պատարագն: - 287. Հինգերորդ՝ զի առաջին սպանող եղև: - 287. Առաջին պատճառ, զի մի՛ և այլոք համարձակեցցի: - 288. Այսպէս և ի նորս սուրբն ստեփաննոս որ եղև առաջին մարտիրոս և վկայ քրիստոսի՝ հեղլով զարիւն իւր. տեսանէր բացեալ զերկինս և գլխուս ընդ աջն աստուծոյ: - 288. Այլ ի յամօթ առաջին կարծեացն՝ փոխեաց զենովք և ի հաւատ վերջին յարութեանն՝ վերացոյց զեղիա: - 289. Ձի վասն առաջնոյն ասեն վարդապետք, եթէ ադամ ո՛չ եկաց ի դրախտին ռ ամ, կամ արեւի և կամ պակաս, այլ մի օր. մանաւանդ է ժամ: - 290. Արդ՝ առաջին դարն որ էր երևակին ընդ երկար ապրէին մարդիկքն. զի ունի երևակն յերկար ընթանալ զճանապարհն իւր. որ ի լ ամն վճարէ զկենդանակերպսն: - 291. Իսկ վարդապետք ասեն թէ՛ չեմք նման առաջնոցն ո՛չ ամօթ և ո՛չ վաստակօք: - 291. Վասն է՞ր այնչափ ի մէջ ցաւոց և տրտմութեան ենք առաւել քան գառաջինս: - 292. Առաջին պատճառ, զի ընդ ինքեան մարդկայինս բնութիւն այլայլո՛տ է և ցաւօք. և յորժամ աստուած ևս բազմացուցանէ, ո՞վ կարէ զաղէտն պատմել: - 292. Եւ ի հողմոյն յայնմանէ հոտ անուշութեան դրախտին բուրեաց ի նոսա. և տեսիլ իմանալի տեսին, և լուր իմանալի լուան. և յայնմանէ մոռացան գառաջինն. և որպէս ի քնոյ զարթուցեալք ո՛չ լսէին զլեզուս միմեանց: - 298. Երբ լեզուքն բաժանեցան, գառաջին գիրն ո՞րպէս կարէին կարդալ: - 299. Երբայական լեզուան կարդային որ ունէր դեռ գառաջինն. որպէս ասէ մեր լուսաւորիչն: - 299. Ձի ասեն թէ՛ ամենայն մարդ կարծէր թէ ե՛ս եմ ըղորդ և ե՛ս ունիմ գառաջին լեզուն: - 299. Եւ մինչ զգիրն յառաջ կալան թէ այսո՛ւ փորձինք, այլ ո՛չ որ գիտաց կարդալ՝ բաց յերբայեցուցն. վասն այն ասի եբեր, թէ գառաջին լեզուն նա՛ եբեր: - 299. Իններորդ՝ քահանայութիւն և պատարագն մելքիսեդեկի առաջին էր և երկնաւոր: - 301. Ուստի եղեն յետինքն առաջինք. և իսրայէլ նոր և աստուածատեսք եղեն: - 305. Ութերորդ՝ անդրանիկք են ըստ մարմնոյ վերակացուք և տեարք. որպէս թագաւորք, և իշխանք. նոյն և առաջին ծնունդք ելեալ յարգանդէ՛: - 309. Եւ սոքա որ երկինս մեզ կրտսեր և վերջին, փոխեին և լինէին նախկին և առաջին ըստ նախընտրութեանն աստուծոյ: - 310. Հինգերորդ՝ նշանակէ զերկին ծնունդս մարդոյ. առաջինն մարմնաւոր և խոտելի. և վերջինն հոգևոր և ընտրելի: - 310. Չառաջինն մխիթարեցաւ աստուածածին կուսին մարիամաւ. որ առանց երկանց և ցաւոց ծնաւ զմիածինն որդի, որ եբարձ զարտասուս վշտաց մօրն հռաքելի: - 312. Տասներորդ՝ ի փորձութեան լեառն զպատճառն ամենայն անիծից կործանեաց. և գառաջին անծոս յօրհնութիւն փոխեաց: - 320. Չորրորդ՝ յաւելուլն է յառաջին ճառն: - 323. Արդ՝ առաջինն և վերջինն վայելչական է յոբայ և աստուծոյ. իսկ միջին երկուքն բարեկամացն յոբայ, և չար բանսարկուին յարմարի: - 323. Վասն առաջնոյն, զի գիտէր զնոսա շարժեալ ի չարասիրէն. և յաղթելով զնոսա յաղթեաց զբանսարկուն սատանայ: - 324. Վեցերորդ՝ զի լիցի և պատկեր քրիստոսի որ անմեղութեամբ դատապարտեցաւ, և յառաջին փառսն դարձոյց զնախաստեղծն ծննդօք իւրովք: - 325. Հինգերորդ՝ ըստ առաջին կարգին դարձեալ ասացին

բարեկամքն յոբայ՝ թէ հաճո՛յ ես աստուծո՛յ լուիցէ և խօսեսցի աստուած. վասն այն առաջի նոցա խօսեսցաւ և վկայեաց: - 326. Նախ՝ զի գառաջին վկայութիւնն յոբայ անմարմինքն իմացան. դարձեալ վկայեաց՝ զի լուիցեն մարդիկք: - 326. Երկրորդ՝ առաջին վկայութիւնն վասն արդար գործոցն. կրկինն վասն համբերութեան նորին: - 326. Երրորդ՝ զի և առաջինքն կենդանի են հոգւով առ աստուած: - 326. Տասներորդ՝ կրկին եղև կեանքն և պատիւն յոբայ. և տէր մեր ել ի փառս առաջին և նստաւ մարմնով ընդ աջն հօր: - 327. Առաջին, որպէս ի ծնունդն իւր ապրեցաւ մովսէս յարուախելոյ մահուանէն փարաւոնի: - 328. Մետասաներորդ, մովսէս գառաջին տախտակն խորտակեաց և ի նորն գրեաց զօրէնսն: - 328. Զի առաջին խորհուրդ է մեր, յորժամ միտքն առ աստուած ամբառնայ զվերինն խորհելով: - 331. Առաջինն է գաւազանն ի յօժ փոխարկի: - 332. Երկրորդ՝ բնութիւնս ադամայ ել ի դրախտէն և բորոտացաւ զանազան մեղօք. մինչև բանն էարկ ի ծոց աստուածութեան իւրոյ և հաստատեցաւ յառաջինն: - 332. Առաջինն է՝ գետն յարիւն փոխիլ: - 333. Եւ անտի յառաջին ամն արբահամու, **թճխք** ամ: - 337. Իսկ յաւուր ե շաբաթօջ երեկունն զգառն զենին և ելին յայգ ուրբաթի. նիսանի **ժե**. որ էր առաջին ամիս նոցա. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժե**: - 337. Եւ որպէս դարձաւ ժողովուրդն ի հանգրուանն առաջին. և տեսառն մարմինն եղաւ ի հող երկրի: - 337. Եւ թէ ոք ասիցէ, վասն է՞ր յառաջին օրն նեխեցաւ, և յամենայն օր հալէր: - 339. Առաջինն աթոռոցն և քերօբէիցն: - 343. Հինգերորդ, քահանայք և քահանայապետք առաջին: - 343. Եւ կատարեցաւ խորանն յեօթն ամիսս. և յերկրորդ ամին յառաջին ամսեանն կանգնեցաւ: - 344. Հինգերորդ՝ ի խորհուրդ սրբութեան. գառաջինն պարգևէ՛ աւագանան. և յետ մեղանչելոյն ապաշխարութեամբ և վաստակօք պարգևէ՛ զնոյնն: - 350. Եւ մարդս որ վերջին է՝ սա՛ միայն ծանեաւ գառաջին պատճառն: - 350. Եւ թեթևացնէ՛ զպարտս մեղաց. որպէս արար ողորմութիւն միածին բանն աստուած յիշելոյ գառաջին արդարսն ...: - 351. Դարձեալ՝ աստուած յառաջնումն ծննդեան յորժամ գյանցաւորս ըստ բնական մեղացն՝ ջրհեղեղան ջնջեաց ...: - 351. Առաջին, երեքօրեայ սրբութեամբ յիսներեկի աւուրն ելից յեգիպտոսէ. որ ընկալաւ զտասներանեան օրէնս և պատմեաց ժողովրդեանն: - 352. Երրորդ, դարձեալ **խ** պահեաց և էառ զկրկին տախտակն գրեալ մատամբն աստուծոյ իբրև գառաջինն, և եղ ի տապանակ վկայութեանն: - 352. Առաջին, զի նախ ծայնն հասանէ, և ապա՛ բանն իբր կարապետ եղեալ բանին: - 353. Իսկ երախայրին որ է՛ կալոյ և հնձանաց առաջին չափն: - 357. Նշանակէ՛ զամենայն գառաջին բարի գործս մեր եթէ ի մարմնոյ և եթէ ի հոգւոյ. և ի մտաց նկրել աստուծոյ: - 357. Եւ է՛ առաջին պատարագ՝ ողջակէզն: - 358. Եւ առաջին տեսառն սպանանել. որ զծածուկս տեսանէ և ո՛չ կեղծիւք ինչ: - 360. Ցուցանէ՛ գառաջին զմիջին՝ և գյետին ժամանակս տալ աստուծոյ: - 360. Առաջինն է հոգևոր: - 362. Առաջինն է ի հոգւոյն պատարագ: - 362. Եւ դարձեալ՝ առաջինն քրիստոս պատարագի վասն մեր: - 362. Առաջին, ողջակիզաց մեծն. յոր զհասարակացն տօնէին: - 364. Արդ Առաջինն պա՛րտ է զի լիցի զենօղն արու՝ աշխարհական՝ և հաւատացեալ: - 365. Առաջին զենօղն լիցի արու և ո՛չ էզ: - 365. Որ յետ խոստովանութեան դառնայ ի նոյն մեղս, իբր շուն դառնայ ի փսխած իւր. և սա՛ ևս այրի հրով. զի գառաջինն ևս խնդրեսցեն ասէ առաքեալն: - 367. Զի յերկրորդ ամն էր առաջին տօնն ելից եգիպտոսէ՛: - 371. Առաջին շաբաթն. յորժամ դադարիմք **զ** շարժմամբ և **ե** զգայութեամբ ի մեղաց գործոց: - 372. Արդ՝ առաջնոյն շահն է ի յարդեանց: - 375. Առաջինն է ամենևին գործ արդարութեան: - 375. Հինգերորդ՝ թիւն զընտրութիւն զդաս՝ և զկարգն ցուցանէ. զի գո՛յ ի նմա՛ առաջին միջին և վերջին. որպէս զինուորք. իսկ անթիւն խոտան և անկարգ է. որպէս ծերք և տղայք: - 377. Եւ այլք **զ** բաժանեն. յառաջին. միջին. և վերջին: - 378. Առաջին մինչ ի ի ամն տղայ: - 378. Առաջինն է աղբատաց: - 381. Առաջին ջուր աւագանին որ լուանայր զմարմինն, է՛ ջուր սրբոյ աւագանին մերոյ: - 384. Առաջին ջուրն սրբէ զսկզբնական մեղքն: - 384. Նախ՝ ցուցանէ թէ քրիստոս է առաջին և վերջին. այսինքն սկիզբն և կատարումն եկեղեցւոյ. ո՛չ միայն աստուածութեամբն, այլ և մարդկութեամբն: - 385. Երկրորդ՝ զի պահապան է յառաջին և վերջին թշնամեաց որ է սատանայ և մեղքն: - 385. Տասներորդ՝ զի զքրիստոսի առաջին զալուստն նշանակէր տապանակն և տախտակն և մանանայն և այլն. և զվերջինն՝ վե՛մն աղբիւրացեալ ի յաւիտենից կեանսն: - 385. Եւ վասն առաջին օձին ի **ժգ** գլուխ համարոյն տես թէ պիտի: - 387. Եւ այն է գերծուլն, գառաջին գործեալ մեղքն սրբել խոստովանութեամբ. և զապաշխարութեան գործն մատուցանել աստուծոյ: - 389. Եւ թէ մեռանի ոք ի տուն ուխտաւորին, պղծեցաւ ուխտն. և անհամար լիցին առաջին աւուրքն, և նո՛ր սկսցի: - 390. Զի առաջին ընտրեալք և վերջին արդարք ի միասին ժառանգեսցեն զաւետիսն: - 391. Զի **խ** վասն այն կատարենք, որ

առաջինը զննօրհանվածն է **խ** օր լային անմխիթար. որպես զնահապետն յակոր լացին **խ** օր: - 391. Նոյնպես առաջին օրենքն շարժեաց զնոսա ի բուսանիլ. և երկրորդն յաճումն և ի պտուղ: - 393. Երկրորդ՝ զի առաջին օրենքն անկատար մնացին. ետ զերկրորդն զի կատարեսցին: - 393. Երրորդ՝ գառաջինն հարցն ետ որ սատակեցան. զերկրորդն որդուցն տայ, զի մի՛ լիցին չար և դառնացող որպես հարքն իւրեանց: - 393. Չորրորդ՝ առաջինն որպես բնաբան. և երկրորդն որպես մեկնութիւն զի իմասցեն մտօք: - 393. Վեցերորդ՝ առաջին օրենքն է կանոնաց. որ կարգաւորէ՝ զհոգի. իսկ երկրորդն դատաստանաց. որ կարգաւորէ՝ զմարմին: - 393. Առաջին աստ փոփոխիլ ի մարմին և ի հոգի: - 394. Առաջինն ի դէմն նշանացն մովսէսի: - 395. Վասն է՞ր առաջին մարմնական էր օրենք և օրհնութիւն, և վերջինս հոգևոր ամենայն: - 395. Առաջինն զի նախ արտաքին մարմնոյ հանդիպիմք որպես դրան. և ապա հոգւոյն ի ներս: - 395. Առաջինն նախ սիրել. և առանց փոխարինաց: - 396. Այլ՝ արձակեալ կինն ո՛չ դառնայր յառաջին այրն վերստին. թպէտ մեռանէր վերջին մարդն: - 400. Իսկ որ զարձակեալն առնուին, և յառաջին բաժանեալն ո՛չ տային, վասն երկիւղի առն և կնոջ էր, զի մի՛ լիցին պատճառ բաժանման: - 401. Եւ որ յառաջինն դառնայ. զի ներումն և թողութիւն շնորհէ: - 401. Երկրորդ՝ թէ կրտսեր է եղբայրն. որպէս առակն է եղբարց, որ առաջինն էառ և մեռաւ. և ապա երկրորդն, և որ ի կարգին: - 402. Նախ՝ կոչի աւագ, զի մովսէս երէց է և առաջին քան զամենայն մարգարէսն: - 407. իսկ աստուած անախտ է՝ ձևանայ բարկացեալ և սրտմտեալ. զի զմեզ դարձուցէ յառաջին բարին: - 408. Առաջինն, Վասն բաժանման գետոյն: - 412. Եւ դատաւորաց առաջինն Գողոմիէլ որդի կենեգայ եղբայր քաղեբայ յազգէ յուրայ ամս **խ**. և այլազգիքն ամս **ժը**: - 420. Առաջին դատաւորքն մինչ ի սաւուղ: - 421. Մետասաներորդ՝ առաջինն կին մերժեցաւ և երկրորդն մերժեցաւ որ կոչիւր դալիլա: - 422. Երկուսասաներորդ՝ խօսեցան գառաջինն ի հաւանութիւն փեսային: - 422. Սաւուղ առաջին թագաւոր, բաղդատի ի տէր մեր: - 426. Այսքան յառաջին թագաւորութեանցն: - 430. Առաջին զաւակն բերսաբէի վասն է՞ր մեռաւ: - 433. Եօթներորդ, գառաջինն օծաւ ի բեթլէէմ. և տէր մեր ի ծնունդն կոչեցաւ օծեալ ի հրեշտակին: - 435. Նախ զայն ցուցանէ առ նորս, եթէ ոք յանգիտութեան մեղանչէ՝ թողու աստուած. և որ դարձեալ կրկնէ, և գառաջինն պահանջէ ատ: - 439. Առաջին, զի կոչեցաւ յաստուծոյ սիրեցեալ սիրելի: - 440. Երեքտասաներորդ՝ գառաջին մեղքն եթող զադոմիայ, և յերկրորդին սպան: - 441. Կամ առաջինն եղիա, երկրորդն եղիսէս լինի քան զնա: - 445. Դարձեալ՝ առաջին զալուստն ծածուկ փրկութիւն և կեանս շնորհեաց. իսկ յերկրորդին յայտնապէս յարուցանէ: - 446. Առաջին ռոբովամ որդին նաբատայ. և այլք ընդ նմա թագաւորք ի: - 446. Եւ ոմանք յառաջին գերութենէն յովակիմայ՝ և պակաս է: - 447. Արդ յերեքտասան ամէ՛ ովսիա մինչև ցմետասան ամն սեղեկիայ որ վերջին գերեցաւ՝ լինի իս ամ. և նաբուգոդոնոսորայն ի ամ. և որդւոց և թոռանց նորին ժ ամ. որ կատարի հ ամ մինչև յառաջին ամն կիրոսի որ արձակեաց զգերիսն: - 447. Կիրոս յառաջին ամի թագաւորութեանն իւրոյ՝ արձակեաց ե բիւր զգերիսն յէմ, սաղմանասար իշխանան. զի շինեսցեն զտաճարն: - 448. Նախ՝ նշանակեն առաջինը զմարգարէքն և զարդարսն. որք ո՛չ կարացին զկործանեալ բնութիւնս շինել արդարութեամբ: - 448-449. Իսկ այլ ոմանք թուեն զեօթներորդն դանիէլի ի դարեհի որդւոյ արշուրեայ առաջին ամէն. յորում զտեսիլն ետես մարգարէն. մինչև ի ծնունդն քրիստոսի ամք **նձգ**: - 449. Առաջին Արարածք. Ելք. Ղևտականք. Թիւք: - 450. Որոց առաջինն պատմէ՝ զսաւուղայ թագաւորելն: - 450. Որոց առաջինն Ովսէ է: - 450. Որոց առաջին Յակոբայ: Երկու պետրոսի: Երեք յոհաննու: - 450. Որոց առաջինն Զոովմայեցւոց: - 450. Որոց առաջինն Յեսու: - 451. Որոց առաջինն Յոք: - 451. Ի սաղովկայ առաջին ամին՝ Աղէքսանդր մակեդոնացի: - 453. Եւ յառաջին շինւածէ՝ տաճարին ցերկրորդն **շժք**: - 453. Առաջին, Նախերգան: - 454. Առաջին կերպիւն է՝ հատուցումն բարեաց և պատիժ չարաց՝ որ է՝ զործ արդարութեան: - 458. Այլ արդարութիւնն երբեմն ծածկեալ՝ և ողորմութիւնն յայտնի, որպէս յարդարացուցանել զամբարիշտն, և յառաջին զալուստն քրիստոսի: - 459. Առաջինն մարիամ. երկրորդն սովիէ. երրորդն աննա: - 460. Առաջին որ է հասարակաց սրբութիւն մկրտութեան, մերժէ՝ զմեղս և տայ զշնորհս: - 462. Առաջինն նշանակէ զմեծ խոհեմութիւնն: - 465. Նոյնպէս և բանն աստուած թէ կարի իսկ յառաջին դարս էր մարմնացեալ, որպէս յաւուրս նոյի՝ արբահամու և կամ մովսէսի՝ լինէր կրկին վնաս: - 467. Իսկ մեր վարդապետք ասեն որպէս մեծն ներսէս, թէ ի զերրոջ աւուր արարաւ առաջին ադամն ի պատկեր տիրական: - 467. Եւ է՝ առաջին դարն Ադամայ: - 467. Առաջին դարն յադամայ մինչև ի նոյ: - 467. Առաջինն ի հօրէ: - 471. Առաջին ծնունդն ո՛չ յառնէ և ո՛չ ի կնոջէ. որպէս ադամայն: - 471. Նախ՝ ի բազում եղբարս. և երկրորդ՝ երեց և առաջին: - 472. Եւ գառաջինն կոչի

անդրանիկ՝ յորժամ եղև ի բագում եղբարս. լինելով մարդ և որդի մարդոյ: - 472. Այլ և անդրանիկ ծնաւ ի մօրէ առաջին ծնունդ. թպաւտ ո՛չ ունի եղբար ի կուսէն, անդրանկութիւն իւր ո՛չ խափանի: - 472. Իսկ անդրանիկ ըստ որում երեց և առաջին ասի ըստ չորից: - 472. Առաջինն ըստ դրութեան, որպէս կէտ. գիծ. մակերևոյթ. և մարմին: - 476. Յասիցելոցս ո՛չ ոքն յարմարի միաւորութեան փրկչին. բայց միայն երրորդն առաջնոյն. այսինքն եութիւն առ եութիւն անշփոթ խառնումն. որպէս հոգւոյ և մարմնոյ. զոր և յառաջիկայդ ցուցցի: - 476. Առաջին միաւորութիւն ստոյգ և ճշմարիտ՝ հոմանիւթ մասնաւորաբար որոշեցելոց. որոց ոչ ինչ տարանիւթ ընդ մէջ երևի. որպէս երկուց ջահից լուցելոց միաւորութիւն լուսոյն: - 476. Եւ թշրինի ժ միշտ առաջին օր քաւութեան. յորում մտանէր քահանայապետն ի սուրբն սրբոց: - 483. Մետասաներորդ՝ յայտ է յամիսս նոցա. զի առաջին ամիս սեպտեմբեր է նոցա. և վասն ծննդեանն քրիստոսի՝ փոխեցին և եղին գյունվար առաջին ամիս: - 484. Եւ յառաջին ամին յօստոս էր հայրապետ յերուսաղէմ. իսկ յերկրորդն սուրբն մակար: - 485. Առաջին մկրտութիւն ջրհեղեղն. որ եբարծ հատանելով զմեղս յաշխարհէ: - 488. Եօթներորդ՝ արեամբ և վկայութեամբ. զոր և ինքն քրիստոս մկրտեցաւ վասն մեր իբրև յոյժ գովելի և երանելի այս մկրտութիւնս քան գառաջինսն: - 488. Առաջինն է խոնարհումն գլխոյն. ի համբոյր և ի նշան հաշտութեան մերոյ: - 489. Առաջինն ի դէմս իւր: - 490. Առաջինն ուսուցանէ թողուլ զանիրաւութիւնս արարեալ ընդ դէմ մեր: - 492. Առաջինն ի թլփատումն: - 492. Որոց առաջինն է մեղք: - 496. Ես սոքա այսպէս զանազանին դարձեալ՝ մեղքն է առաջին ծայր. սկսեալ յանձնիշխան կամացն ադամայ: - 496. Դարձեալ ասեմք, մեղքն ապականութիւնն են առաջին և վերջին ծայրքն կրից. իսկ մահն միջին որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 497. ...առաջին բնութեանն ադամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Դարձեալ ասեմք, թէ ո՛չ գառաջին բնութիւն ադամայ էառ, այլ զապականացուս մեր ի զանգաճոյն ադամայ: - 500. Այլ միաւորելով ընդ ինքեան էհան յառաջին անմեղ և անապական բնութիւնն ադամայ: - 500. Եւ վասն այն աստուած եղև զի յառաջին փառս և որպիսութիւնն զմեզ հանցէ: - 500. Եւ թէ անկրական, եղև առաջին ձեռնարկն: - 501. Առ առաջինն ասեմք, թէ քրիստոս ո՛չ ի վերին՝ այլ ի ներքին դժոխքն էջ: - 506. Հինգերորդ՝ ադամ առաջին յանցաւորն էր ի ներքին դժոխս. զի այն է մահու մեռանիլն. այլ արդ եթէ քրիստոս ո՛չ գնաց ի ներքին դժոխքն, ո՛չ ազատեաց զադամ: - 506. Այս առ առաջինն: - 506. Նախ ասեմք եթէ առաջին դժոխք հոգւոցն ո՛չ էր վասն ներգործական մեղացն հասարակ. այլ վասն պարտուցն ադամայ: - 506. Այլ արդ՝ եթէ դժոխքն այն ոչ է աւերեալ. ապա քրիստոս ի յառաջին պարտուցն ո՛չ է ազատեալ զմեզ: - 506. Չորրորդ՝ անէծք առաջին մարդոյն՝ եղև տանջանք և դատապարտութիւն մարդոյն ...: - 506. Եւ պատիժ սկզբնականին էր դժոխքն առաջին ...: - 507. Ապա ուրեմն առ հասարակ ազատեցան որք էին ի դժոխս առաջին: - 507. Եօթներորդ՝ որպէս ասացաք յառաջին պատասխանին՝ որդիք մահապարտաց և ապստամբք աստուծոյ մեղաւորքն էին նոցա քարոզեաց և ազատեաց: - 507. Տասներորդ՝ առաջին զալուստն քրիստոսի ողորմութեան էր և շնորհաց. և երկրորդն արդարութեան և հատուցման: - 507. Եւ որպէս դարձաւ ժողովուրդն ի հանգրուանն առաջին, և տէրն մարմինն եղաւ ի հող երկրի: - 513. Մատթոս գառաջինն գրէ որ ի մէջ գիշերի եկին. և մի հրեշտակ տեսին. և զվէմն առաջի նոցա թաւալեցոյց և նստաւ ի վերայ նորա: - 515. Եւ այս հարցանելի է, զի թէ մագդաղենացին ընդ առաջին կանայսն եկն զոր մատթոս պատմէ և համբուրեցին զոտն յիսուսի: - 515. Եւ է՛ այսպէս. զի անուամբ բոլորին պարտ է իմանալ զմասնաւորն. զի առաջին օրն անկատար է. նոյնպէս և երկրորդն անկատար է և մասն. այլ միջինն կատարեալ է: - 516. Առաջինն է՝ զի ի տեսս աշակերտացն վերացաւ. այսինքն զի յորդորեսցէ զցանկութիւն զնալոյն առ նա: - 520. Առաջին զատիկ բաղարջակերքն. որ է եւ շաբաթին: - 524. Առաջին վասն օրինաց և նոր օրհնութեան: - 525. Չորեքտասաներորդ, Թէ ո՞րն է առաջին մեղք: - 526. Վասն առաջնոյն գիտելի է, զի դիւրին է զգազանս ընտելացնել, քան զտգետ անձն ի գիտութիւն ածել: - 531. Արդ՝ առաջին հիմն քրիստոս է և գլուխ. և հաւատացեալքն շինուածք ի նա. և հայր շինօղ: - 531. Հինգերորդ՝ առաջին առաքեալքն իբր կատարումն բանից. երկրորդ մարգարէք նախաձայնք նոցին. երրորդ վարդապետք մեկնիչք և թարգմանք երկուցն քարոզութեանց: - 535. Առաջին վասն պատգամաց. որպէս գաբրիէլ առ կոյսն սուրբ: - 535. Առաջին ի բնական. որպէս երեց, անասնոց, թռչնոց, և մրջմանց. որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի ժգ գլուխն, ծա համարն: - 536. Ասեմք առ այս, եթէ համակարգ և համիշխանք են վերջինն ընդ առաջնոյն ի կարգել և ի յուղղել. այլ ո՛չ ի թիրել և ի քակել. զի առաջնոյն աւանդապահ է վերջինն նոյն մտօք և նոյն կամօք: - 541. Յաղագս որոյ ո՛չ կարենք գառաջնոյն հայրապետաց կարգ կամ զկանոնս

զպահք կամ զայլ ինչ թիրել և փոխել: - 541. Վասն որոյ զայս **գ** ժողովքս տիեզերական և միմեանց համաձայն ընդունինք. այլ զքաղկեդոնին ո՛չ ընդունինք. զի ընդ դէմ է առաջնոյն և կաքտումն դաւանութեան տօնից կարգաց և կանոնաց ամենայնի: - 541. Եւ դարձեալ՝ կարէ՛ վերջինն գառաջնոյն թիրութիւնն ուղղել և զանիրաւ կապեալն արձակել. որպէս աստուածաբանն գրիգոր զարիանոսացն: - 541. Եւ թէ որ ասիցէ, այս առաջնոյն. զի վերջինն կարէ՛ ուղղել. այլ ո՛չ կարէ թիրել: - 541. Առաջին ժողովն եղև ի նիկիայ սրբոց հարց. զկնի **յԺ**՝ կամ **յԼ** ամի ծննդեանն քրիստոսի. և ի **ի** ամի թագաւորութեանն կոստանդիանոսի: - 542. Առաջին ժողովն եղև ի տանս թորգոմայ յարևելից կողմանս. զկնի է երորդ ամի վախճանելոյ մեծին սահակայ: - 544. Ջոր յառաջին ամին յորժամ նստաւ կաթողիկոս տէր սիմէոնի, ի ձեռն տէր եղիայի մեծահանդէս ժողովմամբ պայծառացոյց զեկեղեցի կանոնական հաստատութեամբ ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ օրհնելոյն յաւիտեանս ամէն: - 545. Եւ յետ փոխման առաջնոյն նստի կաթողիկոսն երկրորդ: - 546. Եւ որպէս ի կենդանակերպս խոյն զլուխ է և առաջին: - 546. Չի առաքեալն թաղէս յորժամ ձեռնադրեաց զադդէ յուռիայ, և ապա՛ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս զթեոփիլոս. զայն յորոյ անունն գրեաց Դուկաս զաւետարանն և զգործքն առ թեոփիլոս: - 548. Այլ և յառաջին ժողովն **գ** աթոռք ինքնագլուխք հաստատեցան: - 549. Ասեմք թէ՛ ոչ ինչ է այս նախատինք մեզ. զի հեթանոսք յետոյ հաւատացին և լաւագոյնք են քան զիրեայս. և վերջին մշակքն ընդ առաջինսն առին զվարձս. և որք նախանձեցան կորեան: - 549. Եւ այս է պատճառն որ ոմանք յեօթանասնիցն ասեն. զի եօթանասուն աշակերտացն զլուխ և վարդապետ էր. որպէս պետրոս երկուտասանիցն. և առաջինքն ամենայն ուրեք յետնոցն անուամբ կոչեին. այս է ստոյգ պատճառն: - 549. Իսկ անհատն է առաւել և իսկագոյն և առաջին գոյացութիւն. որ է առանձնական և մասնաւոր որպէս զազգս մեր: - 550. Իսկ յոյնք, Առաջին **Նախասրբեալ** պատարագն: - 553. Ասորիք, Առաջինն ուրբաթագեանն: - 553. Առաջին դարձն հրաշիւք: - 555. Առաջինն է սակաւ ինչ միայն յանցուած տեսութեան ըստ բնաւորական մտածութեան նորա առ ամենայն իրս: - 558. Առաջին որկորստութիւնն: - 560. Ա՛րդ՝ ըստ առաջին կարգին թէ ցանկայ ի ներքս, ըստ որում է՛ հպարտութիւն և փառասիրութիւն: - 561. Այս ըստ առաջին մասին որ ցանկայ ոչ ցանկալեաց: - 561. Չի առաջին մեղք հպարտութիւնն է որով սատանայ մեղանչեաց յերկինս և անկաւ. և ապա նախանձն գոր ընդ մարդոյն արարին: - 561. Վասն այն առաջին է ամբարտաւանութիւն, և ընդ նմա նախանձն, և այլքն ըստ կարգի: - 561. Իսկ եւագրիոս առաջին դնէ զորկորստութիւն վասն երից: - 561. Նախ՛ զի առաջին մարդն ի դրախտին որկորստութեամբ մեղաւ. և այն առաջին մեղք եղև մարդկայինս բնութեան: - 561. Եւ այս է յաջ կողմն խտտորիլ. իսկ առաջինքն ձախակողմեան էին: - 561. Ա՛րդ՝ ի թողուլն երկու են. այսինքն ողորմութիւն և արդարութիւն. ընդ դէմ առաջնոյն է՛ յուսահատութիւնն. և ընդ դէմ երկրորդին յանդըզութիւնն: - 567. ...ընդ դէմ առաջնոյն է՛ խստասրտութիւնն. և ընդ դէմ երկրորդին անզղջութիւնն մինչ իսպառ: - 567. Ընդ դէմ առաջնոյն է՛ մարտնչիլ զճշմարտութիւնն ճանաչելոյ. և ընդ դէմ երկրորդին՝ նախանձն ընդ դէմ եղբայրական սիրոյն: - 567. Երկրորդ վասն առաջին ծննդեանն քրիստոսի որ ի հօրէ: - 572. Առաջինն է հաւատալ զմիութիւն աստուածային բնութեանն: - 573. Առաջինն հաւատալ զորդին աստուծոյ յղացեալ ի հոգւոյն սրբոյ: - 573. Առաջինն ուսուցանէ կարգաւորել զբարս իւր առ ինքն: - 580. Առաջինն ստանայ զժամանակաւորս: - 580. Չառաջին վեցն ունինք յաւետարանէն. և զեօթներորդն ի տուրիթայ: - 585. Ա՛րդ՝ առաջինն ինքն առ ինքն խաղաղութիւն. և վերջինն ինքեան ընդ այլս խաղաղութիւն. և միջին երեքն, այլոյ ընդ այլ է խաղաղութիւն: - 586. Իսկ ըրորորդ երանութիւնն դառնայ յառաջին զլուխն կրկին կերպիւ: - 586. Երկրորդ՝ զի փորձէ զայլսն ամենայն ի վերջոյն մինչև գառաջինն թէ ճշմարի՞տ իցեն արդեօք: - 586. Առաջին խորհուրդն է՛ մկրտութիւնն որ է նոր մտելոցն յեկեղեցի: - 587. Դարձեալ՝ կրկին է զալուստն քրիստոսի. յառաջինն զհոգւոյ պատիժն եբարձ. և յերկրորդն զմարմնոյն. զի երկրորդ է մարմինն հոգւոյն: - 592. Նախ՛ է՛ վկայութիւն անդուստ իսկ թշնամեացն. քանզի ասէ ալպերտն ի յառաջին գիրքն **ժա** համարին, թէ հոգի ասեմ սրբութեան. արիւն փրկութեան. և ջուր լուացման: - 594. Առաջին քահանայն: - 597. ...գոր ասացաք ի վերոյ թէ՛ զորոշմն և գառաջին օծումն և զվերջին օծումն կատարեմք ի մկրտեալն: - 604. Եւ թէ որ ասիցէ, գառաջին օծումն որ նախ քան զմկրտելն՝ ո՛չ ունինք: - 605. Եւ թէ որ ասիցէ, այս ննջեցելոց օծումս՝ վերջի՞ն օծումն է՛ թէ առաջին: - 605. Առաջինն է Դռնապանութիւնն: - 606. Եւ յառաջին արտորիցն պտղոց տալով նոցա ուտել զոր քահանայքն ուտէին՝ արար զնոսա Քահանայս: - 607. Իսկ ըստ եկեղեցւոյն յունաց, Առաջին դասք են

Պատրիարզունքն. որ թարգմանին հայրապետ: – 607. Առաջինը է կաթողիկոսն. զոր եպիսկոպոսապետ կոչէ: - 608. Առաջինը է արտաքս հանել յեկեղեցւոյ զոչ մկրտեալն և զախտացեալս մեղօք. և զայս առնէ դռնապանն: - 608. Գիտելի է, զի նախ առաջինը բաժանի ազգն ի բնականն և յօրինացն և ի հոգևորն: - 611. Առաջինը մեք, և հայրն, և պապն մեր. հօր պապն, և պապու հայրն, և պապուն պապն, և ապապան. որ է՛ է. նմանապէս և ի մօր կողմն: - 611. Առաջինը մեք, և որդին, և թռն. և թռին որդին. և թռին թռն. և նորա որդին. և թռնիայն. որ է՛ է: - 611. Եւ առաջինը ծնօղն ուստի յառաջ եկին դ ծնունդքն. և երրորդն որ լինի խնամութիւն. լինի այս զ ազգ: - 611. Վեցերորդ, զի և առաջինը ծնօղքն և հարք թէպէտ աւելի կին առնուին վասն զաւակաց, այլ հարսանիսն կրկնեալ ո՛չ ընթերցեալ լինի: - 612. Եւ մարդս է **եռայարկեան**. մարմինն արտաքին. և հոգին ի միջին. և իմացունն առաջինը: - 613. Վասն որոյ նոյն աստուածային բանին օրհնենք և սրբենք յառաջինը անծիցն: - 615. Եւ լինիլ ի յառաջինը սրբութեանն տաճար և բնակարան հոգւոյն աստուծոյ: - 615. Եւ էր առաջինը ժամն նոցա երեկոյին. վասն զի սկիզբն աւուրն զերեկոյն ասէին: – 621. Եւ է՛ առաջինը ժամ աղօթիցն ի մէջ գիշերի. վասն զի ի մէջ գիշերի յարեաւ քրիստոս. և ի մէջ գիշերի հասարակ յարութիւն մեր: - 621. Իսկ չորրորդ ժամն՝ ցերեկին երրորդ ժամուն առաջինը ողորմեայն է ի դէմ հոգւոյն սրբոյ. որ յերրորդ ժամու էջ յառաքեալսն: - 622. Առաջինը յորում ասենք զեկեսցէն: - 622. Այլ վասն առաջնոյն գոհանամք, զի հասոյց զմեզ ի ժամս այս աղօթից: - 624. Երրորդ, որպէս յերկինս յերիս երրեակս որոշին դասքն. այսինքն առաջինը աթոռոցն. միջին՝ տէրութեանցն. և վերջին՝ հրեշտակացն: - 624. Եւ այսպէս վերընծայեն աստուծոյ զօրինաբանութիւնսն. վերջինքն տալով ի միջինսն. և միջինքն յառաջինսն. և յառաջինքն մատուցանեն աստուծոյ: - 624. Առաջինը քահանայք. և միջին՝ սարկաւազունք. և վերջին են սաղմոսօղբ: - 624. Արդ սաղմոս երգօղբն տան ի սարկաւազն. և սարկաւազն ի քահանայն. և նա՛ մատուցանէ աստուծոյ զօրինութիւնն. որպէս առաջինը դասք քերօթիցն: - 624. Ո՛չ զամենայն, այլ զհրաքանչիւր ժամու առաջինը աղօթիցն եպիսկոպոսն ասէ զխաղաղութիւնն, և զայլն քահանայն որ աղօթէ: - 625. Իսկ թագաւորքն առաջինը և վերջին. զի կիրակին է թագաւորելն աստուծոյ. այժմ առաջինը. և զկնի վերջին. կամ աստ կամողացն միայն, և անդ կամողաց և ո՛չ կամողաց: - 627-628. ...զի առաջինը փոխն է ի դէմս հօր. և միջինն առ որդի. և վերջինն առ հոգին սուրբ: - 628. Եւ որ նախ է վերջին տունն ի մեսեդի կամ կցորդ. այն է զի քրիստոսիւ դարձաք յառաջինը և ի բարձրագոյնսն. ուստի ադամաւ խոնարհեցաք: – 629. Զի առաջինը կանոն երանելեացն, որք դառնան ի չարէ և զճանապարհս օրինացն ընթանան: - 629. Այս առաջինը: - 629. Դարձեալ և ըստ մերոց վարդապետաց, առաջինը կանոնին ըրրորդ գուբղայն օրհնութիւն՝ ի հանդերձելունն ակնարկէ: – 630. Ո՞ր է առաջինը սաղմոսն: - 630. Վերջին և առաջինը գուբղայն յանմեղութենէ ասացեալ. և միջինն յետ մեղանացն. այս ընդ իրեար միաւորեցաւ: - 630. Եբրայեցիքն առաջինը դասքն չասէին ալէլու. այլ զոր միայն քահանայքն երգէին ալէլուով էր: – 630. Դարձեալ՝ առաջինը ողորմեայն է՛ առ հոգին սուրբ. վասն այն ասենք օրհնեալ հոգիդ սուրբ աստուած ճշմարիտ գառաջինը: - 633. Սովսես քերթօղն զծննդեանն, և զմեծացուցէքն, և զտեառնընդառաջին, և զփոխման առաջինը պատկերն: - 637. Զի առանց կոփելոյ էր առաջինը տախտակն **աստուածագիծ**. և կոյսն առանց սերման յղացաւ: - 639. Այլ և ութն ձայնք դ են ըստ չորից տարերց. այս է՛ առաջինը, երկրորդ, երրորդ, չորրորդ: - 639. Եւ առաջինը և վերջին, առաջինը և վերջին գալստեանն: - 640. Առաջինը ձայն իմանալեաց: - 640. Առաջինը ձայն աստուծոյ, ի ստեղծումն զմարդն ի հողոյ: - 640. Դարձեալ՝ առաջինը ձայնն ի յերկրէ ի ծնունդն մարմնով: - 640. Իսկ յետ սորա՝ Սինիգրես արար գառաջինը ձայնն, ի հիւսնականէ՛ զտեալ արուեստից: - 640. Եւ ապա՛ քինոսփէնէս հնուտ ձայնից գազանաց և թռչնոց, զատուցանէ՛ ըզկողմն առաջինը ձայնին: - 640. Յորժամ թիւն առաջինը լինի որ է Ֆարտ...: - 641. ...առաջինը ձայնն ա՛ջ դասուն է, և կողմն ահեակ: - 641. ...առաջինը ձայնն ահեակ դասուն է, և կողմն աջ: - 641. Իսկ ք շաբաթին հրեշտակաց. զի յառաջնունը աւուրն ընդ լուսոյն ստեղծան: - 642. Այլ երկրորդ են լոյսք յետ արարչին. և առաջինը քան զմարդիկ: – 642. ...կամ յառաջնունը ի վերջն ընթանալ կարգաւ. կամ ի վերջնոյն յառաջքն: - 642. Զաւետարանն յառաջինը ձայնն. և զառաքեալն յերկրորդ...: – 643. Յետ մովսիսի դաւիթ է առաջինը մարգարէ: – 643. ...զի սուրբ գիրք կամ գառաջինսն պատմեն. որպէս մովսէսին. կամ զվերջինսն **կանխաճառեն**. որպէս եսայեայն և այլոցն: - 643. Առաջինը և երկրորդն՝ ծննդեան և մկրտութեանն. զոր ի միասին տօնենք ըստ կանոնաց սուրբ հարցն և տեառն եղբօրն յակոբայ: - 649. Որպէս յաղուհացս գառաջինը շաբաթն թեոդորոսի կոչենք. և զմիւսն դազարու. կամ այլ ինչ: - 650. Եւ դարձեալ՝ առաջաւոր կոչի, զի սա՛ է առաջինը շաբաթ մեծի պահոց աղուհացիցն: - 650.

Նոյնպես և առաջին շաբաթն պահոց՝ մեզ մուտ է խ աւուրցն: - 651. Եւ ևս՝ եղիայի և մովսէսի քառասնիցն, սկիզբն է առաջին շաբաթն. և կատարունմն տօնն դազարու: - 651. Իսկ վասն ողորմութեան ասացաւ ի վերոյ լ գլուխն առաջին համարն: - 654. Երրորդ, զի կրկին օրհնենք, առաջին օրհնութիւնն խնդրելն է, և վերջինն գոհանալն: - 655. Նախ՝ զի հաւասարութիւն ունինք առ միմեանս. այլ և կարգ. որ է՝ առաջին միջին և վերջին: - 656. Իսկ զսրբեմայ կարգն՝ սուրբն դիողորոս եպիսկոպոս պամփիւլացոց քաղաքի. առաջին ամի իւրոյ. հրամանաւ մեծին անտօնի և բ թեբայեցոցն. և բ սկիւթացոց լերինն: - 659. Իսկ վասն քահանայօրհնեցն, սուրբն սահա՛կ է արարեալ. առաջին ամի եպիսկոպոսութեան իւրոյ. ի նաւասարդի ամսեանն որ օր մի էր. և յիշատակ սուրբ կարապետին արար զքահանայօրհնեքն: - 659. Եւ առաջին կանոնին՝ տէր տուրնջան. և որ այլ զիետ սոցա աղօթք և փոխք նոցունց: - 659. ...զի առաջին աղօթք յամենայն կարգադրութիւնս՝ գոհանամք պարտ է դնել. բայց առաւել ի կնքելն՝ և ի թաղել մեռելոյն: - 659. Առաջին Վասն է՞ր աստուած նախ զայս կեանքս, և ապա զհանդերձեալն տայ: - 660. Եօթնե՛ս, Վասն առաջին յարութեանն հոգևոր: - 660. Է և ա՛յլ իմն տեսութիւն վերագոյն. զի արարողութիւն սգոյս ցուցանէ գառաջին անկումն մեր ի լուսեղէն կենացն ի խաւար աշխարհ տրտմութեամբ և ցաւօք մահու մեռեալք և ի հող դարձեալք. և այս ի ճաշակմանէ պտղոյն: - 670. Ջքահանայս ընդ սերովբեցից և քերովբեցից առաջին դասս վերինն զուարթնոցն: - 672. Առաջին, որպէս քրիստոս նախ օծաւ իւղով և ապա թաղեցաւ: - 672. Երրորդ, զի գառաջին պատիժն աստ կրէ. հողանալով գեղեցկայարմար շինուածն: - 679. ...այսպէս և քար տապանիս մեր լիցի. նշանակէ՛ զանապական յարութիւնն. որ վիմածին լինինք և առանց ապականութեան որպէս քրիստոս. և ո՛չ հողածին ապականացու որպէս գառաջին աղամն: - 679. Այսոքիկ այս քան վասն կարգ կատարելոյ առաջին աւուրն: - 679. Իններորդ, **գ** տեղիք մարդկան նշանակեցաւ յեռայարկ խորանն մովսէսի. առաջին միջին և վերջինն: - 682. Առաջինն վասն պատժոյն աղամայ: - 686. Առաջին նման է այնմ որ ասեն զհոգին ընդ մարմնոյն ի հող լուծեալ կամ անդ տանջեալ: - 687. Արդ՝ առաջին վկայութիւն, ասէ սուրբն կիւրեղ ի գիրս պարապմանց ի հարցմունս տիբերեայ եթէ՛ հատուցմունքն հետևին դատաստանին. և դատաստանն գալստեան դատաւորին ի կատարածի: - 691. Այսինքն մի՛ առաջինքն առանց մեր վերջնոցս, և մի՛ հոգիքն առանց մարմնոյս պսակեցին: - 692. Արդ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և այգի է եկեղեցի. և գաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յաբելէ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին. - 692. Ջի ասէ մեծն իգնատիոս մեկնիչն յայսմ բանի, եթ բարեկամ եկեալ՝ զպահանջօղ հրեշտակն ասէ յօր մահուն. իսկ առաջին բարեկամ է՛ աստուած: - 697. Առ առաջինն ասենք թէ՛ որպէս ո՛չ ոք ընդ քրիստոսի ի խաչ ելեալ է՛ բայց միայն աւագակն, - 697. Այլ **ռ** ամ է առաջին գալստենէն քրիստոսի մինչև յերկրորդն. - 706. և Դարձեալ նշանակէ զամենայն ապստամբութիւնս որ առաջին, և միջին, և վերջին ժամանակս լինելոց է: - 707. Բայց ի կատարածի փոքրիկ լինին հասակք մարդկան քան զմերս. որպէս մերս քան գառաջնոցն: - 708. Ջի՞նչ է առաջին յարութիւնն և երկրորդն. - 710. որպէս ասէ տեսիլն. այս է յարութիւնն առաջին: - 710. Ոմանք հերձուածօք որպէս որոգինէս, առաջին յարութիւն ասաց զհազարամեայ արքայութիւնն: - 710. Առաջին յարութիւնն է՛ հոգևոր, և երկրորդն մարմնաւոր: - 710. Առաջին յարութիւնն եղև առաջին գալստեամբ քրիստոսի. և այս երկակի: - 710. Երկրորդ՝ բաժանիլ հոգւոյ ի մարմնոյ. և սոքա կոչին առաջին մահ: - 710. Այլ և **ռ** ամն է առաջին գալստենէն քրիստոսի մինչ յերկրորդն. զի զբազում և զառաւելն նշանակէ: - 710. Եւ առաջինն է եռակի: - 710. Այս քան վասն հոգևոր և առաջին յարութեանն: - 713. Նախ՝ զի առաջին փող էին մարգարեքն կոչելով յօրինակն: - 713. զի առաջնովն հոգիքն սլանան յերկնից: - 713. Ասաց աստուած առաջին մարդոյն «աճեցէք և բազմացարուք և լցէք գերկիր»: - 716. և ի դադարիլ ժամանակին՝ ի նոյն կէտն համանգամայն **վերառեցեալ** մտանեն ի կեանս առաջին ըստ խոստման բանին: - 716-717. Չորրորդ, զի ամենայն մարմինք մարդկան միանգամայն ստեղծան ի կողմանէ առաջին նիւթոյն. - 717. Առաջին պակասութիւն է հոգւոյն իմացականին խաւարն և տգիտութիւնն. իսկ ի յարութեանն բառնի այս ի հոգւոյն և լինի լոյս պայծառ՝ և զիտութիւն աստուածային տեսութեանն. - 722. Իսկ առաջին պակասութիւն է մարմնոյն աստ՝ զի է՛ մահկանացուն՝ յապականացուն՝ և չարչարելի. որպէս քաղցն՝ ծարաւն՝ հիւանդանալն և այլն. - 722. Հինգերորդ հալեալ մոմ ո՛չ ունի գառաջին կերպն այլ զգոյացութիւնն. նոյնպէս և գոյացութիւնն երկրի ո՛չ կորնչի. այլ պատահմունքն այլայլին. զի ո՛չ ճանաչի թէ այս այն է: - 728. Վասն առաջնոյ աթոռոյն ասէ մարգարէն «աստուած նստաւ յաթոռ սրբութեան իւրոյ»: - 736. Այլ ի գալուստն քրիստոսի Առաջին փառք է՛ զի

փառաւոր երևեսցի սիրելեաց իւրոց, յայտնեալ զաստուածութեան փառս միաւորեալ ի մարմնի. որպէս երևեսցաւ ի թաքօր: - 736. Առաջին կոչումն սիրական որ ասէ «եկայք»: - 740. Առաջին հեռացումն յաստուծոյ որ ասէ «երթայք յինէն»: - 740. Իսկ ի հանդերձեալն Առաջին ոսոխն է սոյն խիղճ մտացն...: - 743. Արդ՝ առաջինն անխառն է արդարութեան. երկրորդն նուա՛զ է. երրորդն գո՛յգ է: - 747. Դարձեալ՝ առաջինն բնութեան է. երկրորդն շնորհաց. երրորդն փառաց: - 747. Դարձեալ՝ առաջինն վասն չարաց. երկրորդն վասն բարեաց. երրորդն վասն չարաց և բարեաց: - 747. Դարձեալ՝ առաջինն է ի կամքն. երկրորդն ի սերն. երրորդն ի գործն: - 747. Առաջին կողոպտումն ընչից: - 751. Ձի ըստ առաջնոյն ամբարիշտքն կորուսին զաստուած և զամենայն բարի շնորհս և զփառս. և ոչ ունին յոյս ողորմութեանն աստուծոյ: - 751. Առաջին հուր վառեալ. այնպէս, որ թէ բոլորովին ծովք ի վերայ հեղցին՝ ո՛չ շիջանիցի: - 752. Վասն առաջնոյն, որք աստ հրով ցանկութեանցն վառեցան, արդարապէս բորբոքին: - 752. Առաջին արքայութիւնն է բանն անճառելի: - 755. Յառաջնումն ողորմութիւն գտանեմք: - 755. Յառաջնումն լուսաւորեալք: - 755. Իսկ Չորրորդն արքայութիւն է՝ յաւիտենականն գաւառ. յորմէ ի ձեռն մեղաց առաջնոյ մարդոյն՝ տարեալք պանդխտիմք յայսմ տառապանաց գրի և ի տիղմ կաւոյ. անարգաբար դեգերեալք ի հովիտս արտասուաց. յանապատի կալով և ո՛չ ի ճանապարհի: - 756. Ո՞րպէս ասեն վարդապետք թէ յառաջին կեանս դրախտին ելանելոց ենք: - 758. Ասենք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր ունէրն ադամ ...: - 758. Դարձեալ ասենք առաջին կեանք մասնաւոր, զոր նախ քան զյանցանելն ունէր. անկարօտութիւն. լուսաւորութիւն. անծերանելի հասակ. անմահ կեանք...: - 758. Այսպէս առաջին ուրախութիւնն է յերանելի տեսութեանցն աստուծոյ: - 763. Առաջինն է առողջութիւն առանց հիւանդութեան...: - 766. Դարձեալ ի վեր յառաջին բանն մեր երթիցուք որ էր ծառ կենաց ի մէջ դրախտին: - 767. Որոց առաջինն է այս: - 773. Արդ՝ առաջնոյն ասենք թէ՛ ի պատկեր արարչին ինքնիշխան տէութեամբ և անմեղութեամբ կազմեցաւ առաջինն մարդ: - 776. զի սկզբնաչար և պատճառ ամենայն մեղաց սատանայ է. այլ ադամ այնչափ՝ զի առաջին եղև մեղանչական ի նմանէ: - 777. Եւ որպէս թէ բազումք զմիմեանց զմիոջէ կախեալք զվախէ՛. և եթէ որ խզեսցէ զառաջնոյն զկապ, միապէս անկանին. թէպէտ մինն առաջին: - 777. Վասն որոյ կրկին է և պատիժն. զառաջինն ի նախնւոյն հասեալ. և ապա յետոյ յոր մի հաստատեալ ըստ առաքելոյ: - 777. Ձի առաջին ձեռամբն աստուծոյ նա՛ արարաւ, և նա՛ միայն յանցեաւ. և նմա՛ խոստացաւ փրկութիւն: - 778. Առաջինն ադամայ. որ է՛ տիրապէս յարմարեալ: - 778. Եւ թէ այս ո՛չ է գրեալ, նա՛ և ո՛չ այն եթէ մեղանչեաց ուրէք զամենայն կեանս իւր բաց ի միոյն. և ո՛չ մեղանչելն կրկին՝ ապաշխարութիւն է առաջնոյն: - 778. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք. այլ երբեմն արդարութիւնն ծածկեալ և ողորմութիւնն յայտնի. որպէս յարդարացուցանելն ամբարշտին և յառաջին գալուստն քրիստոսի: - 779. Եւ այլևս յարմար տեղւոյս այսպէս իմանի. զի սուրբ հարքն առաջինք պակաս ունէին զչարչարանս. վասն որոյ ո՛չ կարէին փրկիլ ...: - 781. Ձի առաջինն է անկատար. և միջին երկուքն կատարեալ. և վերջինն գերակատար: - 785. Նոյն բան է և առաջին ամուսնացելոց: - 785. Չոր և բիբն անւանեալ պահապան, զառաջինն ո՛չ զգուշացեալ, լինի դարձեալ ձեռնտու, զաւելորդսն արտաքս մերժելով. որ անուանի արտասուք. այսինքն արտաքսեալ: - 787. Նոյնպէս և երբեմն յուզել ուրախութեանց. ի փեռեկեալ թոքոյ ի կտորումն շնչոյն, ի թաղանթէ՛ որ առ լերդաւն՝ հիւթ ինչ ծաւալի առ նոյն ասացեալ տեղի. ելեալ գոլորշեացն նմանապէս առաջնոյն. և լինի քաղցրագոյն արտօսք. վասն ասացեալ հիւթոյն ի քաղցրորակն անօթոյ: - 787. Տես զառաջին և զերկրորդ սահմանն երկնից: - 787. Ձի առաջնոյն ասէ՛ մարմին բարձր լուսաւորեալ ներգործութեամբ որ է՛ հրեղէն. այսինքն լուսաւորն երկին: - 787. Սակայն առաջինն է ուղիղ: - 788

ԱՌԱՋՆՈՐԴ + ...այսպէս որ առնէ զգայարանս առաջնորդ իմացման՝ անկանի ի մոլորութիւն: - 31.

Եւ այսպէս ուսաք ի սրբազան առաջնորդէն մերմէ: - 75. Նոյնպէս և քրիստոս եկն առ եղբարս իւր որ էին որդիք դաւթի և աբրահամու և առաջնորդք ժողովրդեանն. և յուրա վաճառեց զնա...: - 313. Եւ որպէս առաջնորդ էր ժողովրդեանն ի չուելն, և տէր մեր ասէր՝ «ուր եսն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի»: - 345. Երրորդ՝ զի առաջնորդ է ի մուտն մեր և յելս յաշխարհէ...: - 385. Հինգերորդ՝ հնազանդք առաջնորդաց. որպէս կրօնաւորք և հաւատացեալք: - 389. Նոյնպէս և ամենայն որ հրամանաւ առաջնորդին թէ պահեսցէ զուխտն բարի է. և թէ զանցուցէ ո՛չ դատապարտի: - 389. Վասն է՞ր մերձ ի վախճանն հարք և առաջնորդք օրհնեն զմնացորդս...: - 408. Երրորդ՝ մովսէս զձեռն եղ ի վերայ ետուայ և կացոյց զնա՛ առաջնորդ: - 417. Եւ այսպէս կարգեցան առաջնորդք. զի յետ յետուայ տիրեցին

այլազգիքն ամս ը: - 420. Եւ անդ դարարեցան առաջնորդք օծեալք. յորում երևեցաւ ճշմարիտ օծեալն քրիստոս: - 421. Եւ յետ հիւրկանեայ ո՛չ ևս ի քահանայից ազգէն կացին օծեալքն առաջնորդք. այլ աննշանք ոմանք **ամսօրեայք** և **տարևորք**: - 449. Վասն է՞ր այլ վարդապետք առաջին մեղք ասեն զհպարտութիւնն. իսկ ևագրիոս զորկորստութիւնն: - 561. Իսկ յատուկ, Նախ՝ զերեքսրբեանն ի դէմս որդւոյ. զի նա՛ է առաջնորդ որով զհայր տեսանենք: - 633. Եւ ծովն պատառեալ ի ձեռն մովսիսի այսինքն խաւարային անդունդք օդոյ ի ձեռն առաջնորդ հրեշտակին: - 682. ...ուր ազգին բունն է և գլուխ՝ անդ հնչեցուցանէ որ ազգին առաջնորդն է: - 713. Եթէ ումեք տւեալ իցէ շնորհ հասարակ կամ յատուկ, որպէս մկրտութիւնն և հաւատքն. քանքար և տաղանդ. իշխան և առաջնորդ. մեծութիւն և ինչք. կեանք լոյս ամանակ և այլն ամենայն. այսու եղանակաւ կշռոյ հատուցի: - 747. Ի փառս և ի Գովեստ նորին **Տնկագործի** և Առաջնորդի: - 772. Եւ ոմանք յորոց սրբազան առաջնորդն մեր, պակասութիւն ասաց զոլ զորս յետոյ կրեցին անդամք նորա...: - 781

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ + Ըստ որում ոմն ի բնախօս արանց նկատմամբ առաջնորդականին վարաթևեաց ի սկիզբն առաջին՝ թէ է՛ ոմն որ շարժէ՛ զերկնային մարմին: - 26

ԱՌԱՋՆՈՐԴԵՍ + Այլ արդ՝ եդ աստուած զսոսա բնական որակութիւնս ի մասունս հոգւոյն. եդ և զանձնիշխան կամքն տէր և իշխան ինեղքս ի հոգին. զի կառավարէ և առաջնորդէ՛ հոգւոյն...: - 19. Իսկ թէ այլ է բանին և այլ է մարմնոյն, ապա բաժանեն զմարդկութիւնն ի յանձնէն. և ասես **ք** անձն. և երկու բնութիւն. ըստ նեստորի առաջնորդին քոյ. և պօղոսի սամոստացւոյ. որ մինչև ցայժմ ծածուկ է իր նեստորեան, և այժմ յայտնեցեր զքեզ: - 98. Այսինքն կամօք է՛ զի գիտութիւնն և կամքն առաջնորդէ՛ գործոյն ...: - 173. Իսկ գործ բնութեամբ է՛ զի բնութիւնն առաջնորդէ՛ գործոյն. որպէս հուր բնութեամբ այրէ, և սարդն բնութեամբ գործէ: - 173. Երեքտասաներորդ, նա՛ երկուտասան իշխանօք **բժան** ցեղիցն առաջնորդեաց: - 329. Եւ ի գիշերն լոյս տայր նորա, և պահէր ի վնասէ՛ լուսնոյն և առաջնորդէ՛ր: - 338. Նմանապէս և հոգին սուրբ ի գիշեր կենցաղոյս լուսով աւետարանին առաջնորդէ՛...: - 338. Յետ վախճանելոյն Մովսէսի՝ առաջնորդեաց ժողովրդեանն փոխանորդ նորին Յեսու որդի նաւեայ. ի ցեղէն եփրեմի: - 414. Եւ առաջնորդեալ երկրին աւետեաց ամս **իէ**: - 414. Եւ առաջնորդեն օծեալ քահանայքն յետ դարձին **նծգ** ամ. մինչև բարձան օծեալքն հրեից և ծնաւ ճշմարիտ օծեալն քրիստոս: - 449. Վասն է՞ր նախ դատաւորք և ապա թագաւորք և ապա քահանայք առաջնորդեցին մինչ ի տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 449. Ձի ապականութիւնն տանի **յոչգոյութիւն**. իսկ մահն առաջնորդէ՛ ի կեանս: - 497. Տասներորդ՝ ճանապարհի փառաց և երանութեան կոչի տէր մեր. զի առաջնորդէ՛ առ հայր. - 666. Ելս ի սրտի դնելով ի սուրբն սրբոց մտանել այսու լուսով առաջնորդեալք: - 769

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ + Եւ յետ յետուայ դատաւորք դատեցին առաջնորդութեամբ զիսրայէլ **նժ** ըստ եօթանասնիցն թուով երեքտասան դատաւորք մինչև ի հեղի քահանայ: - 420

ԱՌԱՍԱՆ + Առասանքն երեքկդի՛ յերրորդութեանն դիմաց արդարութեան և ողորմութեան զօրութիւնք առ մեզ խոնարհեալ. ունելով զյիշատակ բարեացն և չարեացն մերոց: - 745

ԱՌԱՍՊԵՆ + Ասեն թէ՛ **ռ** կին էր սողունոմի. **եճ** տիկնայք, և **զճ** հարճք. և նոցա **ռ** պահապան. իսկ ի փորձելն խաբեաց զհազար կանայսն. և ի յարանցն մին ո՛չ խաբեցաւ. այս առասպելն է: - 440. ...և բազումք մոլորին զհետ բանից նոցա և առասպելս նոցա կործանին: - 701. Առասպել մի՛ համարիր զայն որ ասեն թէ ի վիրապն հարկանի: - 713

ԱՌԱՍՊԵՆԱԽՕՍԵՆ - Թողլով զայլս որ յազգս այսմ. առասպելախօսեն արտաքին բանք: - 788

ԱՌԱՍ + Երրորդ՝ գառատ բազմութիւնն նշանակէ: - 212. Չորրորդ՝ զի մի իցէ նեղասիրտ և տառապեալ բարուք տեսանելով զինքն ի չքաւորութեան ստեղծեալ. այլ տեսցէ զամենայն կատարեալ. զի արձակ և առատ բարուք սնանիցի և վայելեցցէ: - 230. Երրորդ՝ առատ պարզեաց տրօք պատրեցցէ զմեծամեծս և զազախ...: - 708. Սանաւանդ թէ՛ հոգին սուրբ գրօղ դպիր. և ուղղութիւնն զրիչ գործիք. և որք զմեկանն առատ տամք և զմագաղաթն, զսուրբ գործս անկեղծաւոր և զբանս աղօթից օրինաւոր, այնքան առաւել զրիմք ի գիրն կենաց: - 741

ԱՌԱՍԱԲԱՆ + Որք վասն այնորիկ ասին աւագան, զի զսուրբս բարեպաշտ բանիւք առատաբանս առնեն: - 756

ԱՌԱՍԱԲԱՇԵՆՈՒԹԻՒՆ + Ձի նա պարունակէ՛ զառաքինութիւնս որ կարգեն զմարդ առ ընկերն. որպէս ուղղութիւնն և առատաբաշխութիւնն: - 578

ԱՌԱՍԱԳՈՅՆ + Այսպէս և քրիստոս քան զամենայն սուրբս զպարզևս ունի առատագոյնս. որում

հոգին ո՛չ տուաւ չափով: - 755

ԱՌԱՏԱՊԵՒ + Երրորդ՝ ի կողմանէ հոգւոյն սրբոյ. զի առաւել հռչակելի և փառաւոր եղև այսպէս. զի ընկալեալ զհոգին՝ վաղվադակի սքանչելիս առնէին վկայելով քրիստոսի. և զառաքեալսն առատապէս լցուցանելով, և նոքա զայլսն: - 522. Դարձեալ կարէ ասիլ Ութերորդ պատճառս, առ ի ցուցանել թէ հոգին ո՛չ ունէր առատապէս պարգևի, եթէ ոչ յիսուս ի սիրտ նորա յատկապէս փառաւորեսցի: - 522. Ձի ո՛չ միայն համարի մեծ և փառաւոր զաստուածութիւնն նորա, այլ և զաղքատութիւնն և զանարգանս և զմահն. և յայնժամ արժանասցի առատապէս ընդունել զհոգին սուրբ: - 522

ԱՌԱՏՈՒԹԻՒՆ + Վեցերորդ՝ որ փոխին այլք յայլոց բնութենէ վասն առատութեան բնութեանն...: - 53. Նախ ցուացնէ զառատութիւն պարգևացն աստուծոյ, որ ո՛չ զուգակշիռ գործոցն հատուցանէ, այլ բազմապատիկ և հազարաւոր: - 351. Դարձեալ՝ յոյսն է ունակութիւն մտաց յղացեալ յառատութենէն աստուծոյ...: - 574. ...այսպէս օրհնութիւնն աստուծոյ առատութիւն է ամենայն կերակրոց: - 654. Եօթներորդն է առատութիւն առանց կարօտութեան...: - 767

ԱՌԱՐԿԵՄ + Եւ առարկեն այսպէս: - 8. Որև առարկեն Նախ այսպէս, եթէ պատճառն է հարկաւոր. մաև ներգործութիւն նորին: - 15. Կուրացեալ հրեայքն առարկեն ընդդէմ մեր թէ՛ դեռևս ոչ է եկեալ մէսիայն: - 27. Դարձեալ առարկեն, եթէ աստուած է հայր՝ և անծին է բնութեամբ, և որդի ծնեալ է, ապա ուրեմն ո՛չ է որդի աստուած. զի ծնելութիւն և անծնելութիւն հակառակ են միմեանց. որպէս սեաւ սպիտակի կամ լոյս խաւարի: - 38. Հինգերորդ առարկեն, թէ իցէ մի և նոյն բնութիւն հօր և որդւոյ, և որդի ծնեալ ի նոյն բնութենէ, կարէ՛ ասիլ և հօր ծնանիլ ի որդւոյ ի նոյն բնութենէն. զի բնութիւնն մի է: - 38. Վեցերորդ առարկեն թէ՛ որ հայր կոչենք աստուծոյ՝ բնութեամբն է անուն՝ թէ արարչութեանն: - 39. Եւ այն տխեղծ մատանց, **տառաստիպ գծաց**. որ անհրաժեշտն է առարկողաց: - 93. Նախ՝ զչար խորհուրդն սատանայի առարկէ: - 148. Եւ այն է տարածայնութիւն սոցա. զի ոմանք ապականացու ասեն զխաչն տէրունական առարկելով կրկին կերպիւ: - 732

ԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆ + Եւ որովհետև ծանեաք զայս, արդ պատասխանենք առարկութեանցն...: - 10. Սակայն բեր զառարկութիւնս նոցա տեսցուք. և զեղծումն նոցին յարմարեսցուք: - 15. Արդ պատասխանեն առարկութեանցն: - 15. Երկուտասաներորդ՝ Առարկութիւնք մակեդոնի Ե զլխով: - 30. Առարկութիւնս այս յայտնապէս զորդի կամ զհայր ի բաց մերժէ յաստուածութենէն. ճարտար իմա, ո՛չ ասէ զհօրէ ոչ զոլ աստուած. այլ զանծնելութենէն: - 38. Առորս ասենք թէ՛ առարկութեանս այսմիկ զանազան կերպիւ կարենք լուծումն առնել: - 40. Տասներորդ՝ առարկութիւն արիանոսացն՝ Պարտէ ասեն թագաւորել սմա մինչև ի ժամանակաց փոփոխումն ըստ առաքելոյն: - 41. Եւ յայտնի եղև թէ և զքրիստոս գոլն ուրանան. և զաստուածն ուրանան այսպիսի առարկութեամբ: - 91. Այժմ պատասխանենք առարկութեանն: - 170. Արդ՝ պատասխանենք առարկութեանցն: - 175. Այսքան առարկութիւնք հակառակաց և պատասխանիք ուղղափառաց: - 698. Նախ բնական առարկութեամբ ըստ փիլիսոփայիցն հասողութեան. և սա՛ կոչի զհիտութիւն: - 784

ԱՌԱՒԵԼ + Եւ վասն առաւել բարութեանն արար ի պատկեր իւր և մման զմարդն: - 24. Իսկ ի գալստեան մէսիային ձեր առաւել ցրուեցան և կորեան: - 28. Այլ առաւել վատթար և՛ն է վասն վեցից: - 33. Եւ որպէս ո՛չ ոմն նուազ զօրութեամբ ընդ առաւելն մրցի. այլ ընդ համացեղսն: - 44. Եւ այս ո՛չ թէ ոչ կարութիւն է մմա, այլ վասն առաւել կարողութեանն է: - 44. Չորրորդ՝ այսու առաւել զմիակամութիւն ցուցանէ...: - 45. Այլ այս առաւել զմիակամութիւնն ընդ հօր և որդւոյ ցուցանէ...: - 46. ...աստանօր ո՛չ յատուկ կամք ցուցանէ բաժանեալ ի հօրէ. այլ առաւել զմիակամութիւնն հօր: - 46. Եւ յայսցանէ Էն առաւել է. զի Աստուածն յաստ էած զմեզ, և կամ ստեղծող, և կամ ճանաչող լսի: - 49. Ձի այն է ըստ մարգարէին «զբերան իմ բացի՝ և առի զհոգի». զի առաւել նահատակիլն է՛ բանալ բերանոյն: - 50. Նաև մարդիկ ո՛չ միայն զի ի բազմաց են գոյացեալ, այլ և ժամանակաւ առաւելք մի քան զմի. և կամօք բաժանեալք և ի միմեանց և իրերաց հակառակք: - 54. Եւ թէ և նա՛ է բնակարան, ապա ո՛չ ինչ ունի քան զմեզ առաւել: - 66. Իսկ որպէս հոմանուն ձայն, զի հաւասարապէս հաղորդի որոց կոչինն. որպէս խոյ երկնային և երկրային և ջրային. զի ո՛չ առաւել և ո՛չ նըւազ կոչին. այլ հաւասարապէս: - 89. Նոյնպէս և քրիստոսն անուն՝ և տէր՝ և աստուած՝ և այլն՝ զո՛յգ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն. և ո՛չ առաւել և նըւազ. կամ տկար և հզօր. կամ անգէտ և ամենագէտ. և որ ինչ այսմ մման: - 89. Եւ ընդ անօրէնս համարեցաւ. որ առաւել նախատանաց էր: - 94. Վասն որոյ ասէ՛ ընդ դէմ ասացելոցս խոնարհութեանց՝ Աստուած զնա առաւել բարձրացոյց: - 94. Իսկ առաւել բարձրութիւնն.

զի որպէս անհամեմատ է խոնարհութիւն՝ աստուծոյ մարդանալ և չարչարիլ. և անզուգական բարձրութիւն է մարդոյս բնութեան ընդ աջմէ աստուծոյ նստիլ և հաւասարիլ: - 94. Եւ ասեմ՝ վասն չարչարանացն խոնարհութեան՝ առաւել զնա բարձրացոյց աստուած: - 94. Ապա և որդին մարդոյ եղիցի ըստ կարգին հրէից և ո՛չ առաւել: - 96. Արդ՝ եթէ հայր առաւել գիտէ և որդի նըւագ, այս լինի կամ հօրն նոյնպէս նըւագ գիտել որպէս որդի. և կամ որդի՝ ո՛չ ճշմարիտ ասել: - 97. Այլ որ գայլոց սիրտս գիտէ՝ ապա առաւել գիւրն գիտէ: - 97. Վեցերորդ՝ աչք հեշտանայ որքան առաւել տեսանէ: - 104. Եւ միտք որքան առաւել իմանայ: - 104. Եւ յորժամ ասեմք ունայնանալ, զառաւել զօրութիւնն նշանակէ: - 118. Եւ զտկարանալն ի խաչին, զառաւել զօրութիւն նորա. և այլն ամենայն: - 118. Եւ այս ամենայն ընդդէմ է տեսութեան մեր. զի մեր մասամբ տեսանեմք. և մի զկնի միոյ. և առաւել և պակաս գիտութեամբ. և ըստ իրին փոփոխմամբ: - 118. Ձի որպէս խաւարն անյայտ է, նոյնպէս և առաւել լոյսն անտեսութիւն առնէ. և նա անտես է ի հրեշտակաց. և անյայտ ի մարդկային մտաց. թէ ո՞րպէս կամ զի՞նչ է էութիւն և բնութիւն աստուածութեանն: - 122. Եւ երրորդն որ է նշանակաւ, այլ առաւել և ընդարձակ և **բազմաբան** է. վասն զի խառնի ի զգալիսս. որ բազում է և բաժանեալ: - 123. Իսկ բացբարձականն ըստ գերազանցութեան է. զի գերազանց բան է՝ և **գերազուհանալ** միտ. և գերազոյն և առաւել հայր՝ և որդի. և ո՛չ ըստ մեր կարգիս որպէս մեր բանս է և միտք: - 124. Ութերորդ՝ սպիտակ լոյսն առաւել թափանցիկ է. որպէս ընդ ամպս և յայլ նիւթս: - 125. Այլք ասեն թէ՛ է՝ ի յաստուած լայնութիւն սիրոյ, որով յետս դարձուցանէ զմեզ ի մոլորութեանց վասն առաւել սիրոյն: - 129. Վասն է՞ր զանազանապէս տայ աստուած զպարզևս և ո՛չ հաւասար. որպէս առաւել տայ հրեշտակաց՝ և սակաւ մարդկան. և նըւագ կենդանեաց և տնկոց և անշնչից: - 130. Նախ է՝ զործ իմաստութեան աստուծոյ. որով զանազանեսցին արարածք՝ առաւել և նըւագ ընդունելով. և մի՛ **խառնափնդոր** և **անզանազանապէս**: - 130. Ձի մի՛ է ձայնն յառաջ եկեալ յասողէն. իսկ լսողք՝ առաւել և նըւագ ընդունին: - 131. Իսկ առողջ լսելիք և տկար՝ պատճառի ի համակարգս. և ի հաւասարն բնութեամբ. որք իմացմամբ և սիրով և ներգործութեամբ առաւել կամ նըւագ են. ուստի առաւել կամ նըւագ պարզևս ընդունին: - 131. Որպէս յորժամ ասեմք՝ լոյս կեանք՝ և այլն, արտաքոյ մնամք գիտութեանն. և յորժամ անժամանակ՝ անիմանալի, առաւել մերձենամք: - 132. Երրորդ՝ տեսութեամբն և իմացմամբն աստուծոյ. զի ոմանց առաւել է և ոմանց նըւագ: - 137. Երրորդ՝ զի առաջինքն առաւել լուսաւորին գիտութեամբ, և այլքն ըստ չափու: - 138. Քանզի դէք ո՛չ են ի վերին մասն օդոյն, զի մի խնդասցեն լուսովն. և ո՛չ ի ստորին մասն, զի մի՛ առաւել վնասեսցեն զմարդիկ: - 146. Եւ կոչի արուսեակ դարձեալ, զի քան զայլս՝ իւր լուսոյ գեղեցկութիւնն առաւել կուրացոյց զինքն: - 148. Իսկ այն որ ո՛չ կարէ զչար, առաւել կարողութեանն է ցոյցք, և ո՛չ եթէ անկարութեան: - 163. Չորօրինակ՝ արեգակն ո՛չ կարէ լինիլ խաւար, զի առաւել է լոյս: - 163. Նմանապէս և աստուած ո՛չ կարէ զչար, զի առաւել կարէ զբարին: - 163. Եւ ո՛չ կարէ ոչ էանալ, զի առաւել է. և այլն ամենայն: - 163. Նոյնպէս վասն առաւել բարի կամացն ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ առնել զաշխարհս ո՛չ է: - 163. Տասներորդ՝ պատահումն է առաւել և նըւագ. իսկ գոյացութիւն ո՛չ է առաւել և նուագ: - 171. Եւ զի յաստուած ո՛չ գոյ առաւել և նուագ. վասն որոյ միայն գոյացութիւն է և ո՛չ ունի պատահումն: - 171. Տասներորդ՝ ըստ չափու և կարողութեան բաշխէ. որպէս ի կեանս յայսմիկ, և ի հանդերձեալն առաւել զի կարիցեմք տանել: - 185. Վասն այն ի նորանալն առաւել զօրաւոր և ազդու է սերմանելոյ և այլոց: - 187. Նախ՝ զի երկինքն բարձր է, և յայնմանէ առաւել զլոյսն ծագէ յերկիր: - 188. Զինգերորդ՝ զի տեսցուք և իմասցուք թէ արտաքին սրահն երկնից այսպէս է զարդարուն. քանի՞ առաւել ներքին կողմն սրբութեան իմանալեացն դասուց: - 188. Նախ՝ զի յոմանս առաւել է լոյսն. որպէս յարեգակն. և յոմանս նուագ. որպէս ի լուսին և յայլ աստեղս: - 188. Այլ երրորդ էութիւնն է պարզ և հաւասար. առաւել և նուագ ո՛չ ընդունի: - 188. Եւ թէ ասեն՝ յանօթոյն է որ մինն առաւել լոյս տայ և մինն նուագ, և ո՛չ ի լուսոյն. որպէս յստա՛կ ապիկի առաւել լուսաւորէ: - 188. Եւ դարձեալ՝ զարման եղանակն սկիզբն է ստեղծման աշխարհի և բուսուց և ամենայն ծննդոց. վասն որոյ ի սոյն ժամանակս առաւել բուսանին և նորոգին ամենեքեան: - 198. Ի մերձն առաւել: - 202. Եւ վասն առաւել և նըւագ ջերմութեանն, է՛ որ ի դուրս պատառիլն շիջանի: - 204. Եւ վասն առաւել և ազդու զօրութեան և ջերմութեան՝ զգոյացութիւն կենդանեաց և մարդկան առ որս դիպի ապականէ՛. և պատահմունքն քանակ և որակ մնան: - 204. Իսկ ի դաշտս ո՛չ է հողմ. վասն որոյ առաւել շողէ: - 211. Երկրորդ՝ զի վերին մասն օդոյն պարզ է. և ներքին մասն մերձեալ ի յերկիր՝ թանձրանայ ի չորութեանց նորին. և ջերմութիւնն խառնեալ ընդ այն՝ առաւել շող լինի: - 211. ...կերակուր գազանաց այլ կենդանիք են.

վասն որոյ խնամքն աստուծոյ ետ նոցա առաւել հնարս և զօրութիւնս, զի կարասցեն ըմբռնել...: - 218. Իսկ զազանացն միս է՝ զօրեղ. վասն այն ի խելս նոցա առաւել յարմարի և ուժովացնէ՝ զնոսա: - 218. Իսկ մարդոյս հնարք և իմաստութիւնն բանականութեամբ է. վասն այն բազում է ի նոսա հնարք. և առաւել և նուազ, և ո՛չ հաւասարք: - 218. Իսկ այլք ասեն թէ՛ վասն առաւել բարձրութեանն՝ լոյս արեգականն ո՛չ երբէք հեռանայ ի նմանէ. թէպէտ ի ներքոյ երկրի անցանէ. որպէս լուսինն թէպէտ ի վերին կամարն լինի, զլոյսն առնու յարևն որ ի ներքին կամարն: - 222. Ձի ի վերին մասն օդոյն է մերձեցեալ՝ որ է առաւել **բարեսուն**. և ամպոց և հողմոց շարժումնք ի միջին մասն օդոյս ծնանին. և ի դրախտն ո՛չ հասանեն: - 222. Ոմանք կամին ցուցանել ապականացու գոլ զդրախտն և շաղաշարունմ արուի և իգի. և առաւել ցանկութիւն և ծնունդ զաւակաց: - 225. ...այլ կենդանիք միայն հեշտանան կերակրով և ցանկութեամբ. իսկ մարդն հեշտանայ առաւել գեղեցկութեամբ զգալեացս. յորժամ տեսանէ աչօքն զերկին և զերկիր. և ժողով՝ զճշմարիտ գիտութիւն նոցա և հեշտանայ: - 233. Եւ յայտ է զի ի դիմաց կուտ առաւել հեշտանայ ամենայն կենդանի: - 234. Վասն է՞ր դէմք երեսացն առաւել ցանկալի է: - 234. Չորրորդ՝ զի յերեսացն ճանաչեմք զսիրելիս. վասն որոյ առաւել ցանկալի է: - 234. Վասն առաջնոյն պարտ է գիտել, զի առաւել հասարակն հեռի՛ է և մեծագոյն. և առաւել յատուկն մերձ է մեզ և նւազագոյն: - 235. Առաջին և առաւել գոյացութիւն՝ է՛ անհատ անձն և դէմն. և Երկրորդ և նուազ՝ տեսակն և սեռ՝ և այլքն ըստ կարգի: - 235. Է և այլ իմն աննմանութիւն հոգւոյ ըստ իմացմանն. առաւել և նւազ. ուշիմ և ապուշ. չկամ և կամեցող. հեզ և յանդուզն. ցանկացող և ողջախոհ...: - 237. Եւ յոր մասն մարմնոյն գիճութիւն և քերմութիւն առաւել լինի, անդ մազ բուսանի: - 240. Իսկ սիրտն զի առաւել քերմ է՛ հալէ՛ զճարպն: - 241. Եւ փայծեղն առաւել ցուրտ է: - 242. Ձի որ զհուրն առաւել ունի որ է շէկն՝ բարկացօղ է: - 245. Եւ որքան սոքա առաւելուն, առաւել ձկտի ներգործութիւն իմացականին: - 251. Նախ՝ զի զգայարանքն նորա որպէս զկակուղ մոմ առաւել ընդունի զտիպն: - 251. Եւ գիտելի՛ է, զի զբնական արւեստն տղայքն առաւել ուսանին: - 251. Պատասխանեմք եթէ՛ ոմանք յարմատս ունին զսերմն. ոմանք ի ծայրքն. կէսք ի տերևն. այլք ի կեղևն. թէպէտ և սոցա սերմնական զօրութիւնն է՛ ի մեջն, այլ առաւել կենդանւոյն: - 256. Դարձեալ թ խառնուած է չորից տարերց ըստ կրկին քառից որակաց առաւել և նուազ, և իններորդն հաւասար է որ է ի մարդն. վասն որոյ ինն ամսեայ ծնանի: - 264. Իսկ այլ նւազունքն և կամ յաղթանդամքն մարմնով՝ առաւել և նուազ: - 264. Ձի մանունքն յամսօրէից և ի վայր, ի շաբաթս և յաւուրս և ի ժամս ըստ նոյն թուոյ կարեն զնմանն ծնանիլ. և առաւելքն առաւելեալ ամօք կրկին կամ երեքկին որպէս ասացաք: - 264. Իսկ ամառն, և մինչ ի զ ժամս աւուրն, և խարտեաշ մաղձն, և երիտասարդն՝ ըստ նմանութեան տարրական հրոյ քերմ և չոր գոլով. վասն որոյ առաւել բարկացող և ցանկասէր լինի: - 266. Երրորդ՝ մահու մեռանիլ զհոգւոյ մահն ասէ որ մեղօքն մեռանի. զի այն է առաւել մահ և յաւիտեան չար...: - 277. Երրորդ՝ զի որ նոր չարիս գործեսցէ՛ առաւել պատժեսցի: - 288. Ըստ որում առաւել փառաւորեցաւ կրկին կենօք: - 288. Ութերորդ՝ հուրն և օդն առաւել է յարիւնն զի առնօք են...: - 295. Եւ մելքիսեղեկին յերկրէ ծնեալ և յերկինս սնեալ, որ առաւել յարմարի ճշմարտութեանն ի յերկնից իջեալ և ի կուտ ծնեալ: - 301. Երրորդ՝ զի առաքինութիւնն ղովտայ առաւել երևեսցի ի մեջ չարացն: - 302. Երկրորդ՝ զի թէ ոչ օգտեսցին չարքն, առաւել պատժեսցին: - 302. Չորրորդ՝ նոր չարիս գործեցին, խիստ և առաւել պատուհասեցան. որպէս և կայեն. զի նշան լիցին աշխարհի ահի՛ և երկիւղի: - 303. Սիրելի ասելով՝ առաւել շարժէ զգութ ծնողին: - 304. Այլ ազատ գոլով յայսցանէ՛ վասն առաւել սիրոյն աստուծոյ տայ՝ զորդին իւր ի զենումն: - 304. Այսպէս և սերն աստուծոյ առաւել ցուցաւ ի ձեռն որդւոյն: - 305. Ութերորդ՝ զի տեսիլ աչացն առաւել պարզեսցէ զլեզու նորա փոխանակ ճարտարութեան լեզուին: - 352. Նախ՝ հինն օրինակ էր և նորս ճշմարտութիւն. և հանդերձեալն առաւել ճշմարտութիւն որպէս սուրբ սրբոց: - 355. Իսկ փայտն. մարմնոյ ցամաքութիւն և պարկեշտութիւն. որ առաւել բորբոքէ զպատարագն: - 360. Սակայն հաճելին մեր՝ ընդունելի է աստուծոյ. զառաւել սերն նշանակէ. զի որ ինչ մեզ անպիտան է, և աստուծոյ անպիտան է: - 371. Դարձեալ՝ այն որ մի քան զմի առաւել են չափով դորակին, նշանակէ՛ զհաւատն և գոյսն և զսերն առաւել: - 375. Նախ՝ էպատիկ՝ զբազումն նշանակէ. իբր թէ ըստ բազում մեղաց մերոց բազում և առաւել է պատուհասն: - 376. Քանի՞ առաւել որք յաստուած՝ և ի մովսէս մեղան որ աստուած կոչեցեալ էր և իշխան ժողովրդեանն: - 381. Որ և միով հպմամբ ի լանջսն՝ մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել որ եբարձ զապականութիւնս ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 383. Ութերորդ՝ զի թէ փրկիչն տկարացաւ զի մարդ եղև, քանի՞ առաւել սուրբքն: - 386. Երրորդ՝ մինչ գառն

լինի ի կաթն մօր՝ մի՛ զենցես ասէ. զի գութն առաւել է: - 399. Չորրորդ՝ մարմին կենդանեաց որ առաւել պարարտ է քան զամենայն. վասն այն ի մտոյ հատանին պարկեշտք. զի մի՛ առաւել գիրասցին և զազանասցին: - 407. Չորրորդ՝ տեսեալ զոճվսն առաւել փառաւորեալ, և յետ վախճանին թոյլ ետ ներողութիւնն աստուծոյ ժպրհիլ բանասարկուին ստգտանօք մեղաց. զի մի՛ տացեն նմա զգերազանց պատիւն աստուած կարծելով: - 410. Այլ այնու՛ էր առաւել, զի քրիստոս զհոգիս ազատեաց ի դժոխսոց. և աստուած էր և մարդ եղև և խաչեցաւ. որ մեծ է քան զամենայնին: - 411. Նախ՛ զի լինէր առաւել զօրութիւն: - 416. Եւ տէր մեր մահուամբ առաւել կորոյս զթշնամին, որ քան ի կեանս գործով հրաշից: - 424. Ձի սամփսոն ի ժամ գերծելոյ զլխոյն թմրեալ ի ծունկս թալիլայ խոնարհէր. նոյնպէս և ամենայն մեղք զոր գործէ մարդ, և առաւել զէճ ցանկութիւն, անարգէ զմարդ: - 424. Հինգերորդ, նա՛ փոքր և կրտսեր եղբարցն. և տէր մեր երկրորդ աղամ. և փոքրիկ կոչեցաւ քան զհրեշտակս և առաւել պատուեցաւ: - 435. Այլ և գառաւել գութն հեթանոսաց տեսցէ. որպէս յօնան զնինւեացւոցն ապաշխարութիւնս: - 444. Ո՞ր քան առաւել մերս անկրթութեան մտօք և իրօք պարտ էր հրաժարիլ և ի բաց փախչիլ որպէս խռիւ ի հրոյ և զաչացու ի լուսոյ: - 456. Այլ որ ստուգիւ տեսութիւն է բանս, յերկինս ասել զողորմութիւն, գառաւել մեծութիւնն նշանակէ: - 458. Եւ այսպէս ողորմութիւնս է՛ առաւել յերկինս: - 459. Չորրորդ՝ զի նա՛ է առաւել օգնական բնութեանս. մարտնչելով աճելութեամբ ընդ դէմ պակասութեան մահու: - 469. Եւ զայս հրոյ իմանի որ առ զալստեամբն քրիստոսի ոմանց մաքրութիւն ներելեացն լինիլ և առաւել պայծառանալ. որք ոսկի և արծաթ և ականս պատուականս շինեցին: - 488. Դարձեալ ասեմք, եթէ միով հայմամբ լանջացն յիսուսի մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել բարձօղն ապականութեանց ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 502. Ուր և առաւել չարք և ամբարիշտք տանջին, և զլխաւորն դիւաց: - 505. Հինգերորդ՝ որպէս մեղքն զամենեսին մեռոյց, և շնորհքն առաւել զամենեսին կեցոյց որ գերագօրն է ի վերայ մեղաց: - 507. Երրորդ՝ ի կողմանէ հոգւոյն սրբոյ. զի առաւել հռչակելի և փառաւոր եղև այսպէս...: - 522. Եւ որք լսեն և առնեն, առաւել բարեգոյն է: - 537. Երկրորդ վասն առաւել սիրոյն: - 546. Եւ վասն այն այլազգ ո՛չ հաւատան. զի յառաջն չկայր մինչ ի նա՛. և առաւել վասն այն անուանեցաւ լուսաւորիչ: - 549. Իսկ անհատն է առաւել և իսկագոյն և առաջին գոյացութիւն. որ է առանձնական և մասնաւոր որպէս զազգս մեր: - 550. Դարձեալ՝ գոյ առաւել ճշմարիտ, գոյ և նուազ ճշմարիտ, որպէս գոյ առաւել բարի, և նուազ բարի: - 550. Այսպէս ասեմք, զի որ ըստ ինքեան է ճշմարիտ և ըստ ինքեան բարի՝ առաւել է. և որ ըստ պատահման է ճշմարիտ կամ բարի՝ նուա՛զ է. վասն զի ըստ ինքեանն գոյացութեամբ և հարկաւոր է. այսինքն անփոփոխ և միշտ: - 550. Ապա յա՛յտ է, զի նուազ ճշմարիտն առաւել ճշմարտին հետևեսցի. որպէս նուազ բարին առաւել բարւոյն. եթէ ընդհանուրն և եթէ մասնաւորն: - 550. Այլ արդ՝ ազգս հայոց ունի գառաւել ճշմարիտն և գառաւել բարին ի դաւանութիւնն և ի կարգս. այսինքն ի հաւատս և ի գործս: - 550. Դարձեալ՝ որ որ մերձ է ի ճշմարտութիւնն՝ նա՛ առաւել է ճշմարիտ. որպէս որք մերձ են լուսոյն և ջերմութեան՝ առաւել լոյս են և ջերմ: - 550. Եւ որ սոցա առաւել մերձ է և անշարժ մնացեալ է ազգս հայոց: - 550. Ապա ուրեմն կատարեալ մեղք է մտաց մեղքն. զի զոմանս առաւել պատժէ, և զոմանս սակաւ: - 556. Արդ՝ եթէ ծնունդն մեղք է՛ ապա և ծնօղն այսպիսի ծննդոցս առաւել մեղք: - 556. Ապա յա՛յտ է թէ որպէս գործ մարմնոյն առ այլս է չար, և խորհուրդ մեղացն առաւել ինքեան է չար: - 558. Եւ ցասմանն է բարկութիւն և ծուլութիւն առաւել և նուազն: - 559. Այլ սոցա երեցունց հաւասար է հոգւոյն և մարմնոյն բարկութիւն. և առաւել մարմնոյն ծուլութիւն. և առաւել հոգւոյն ազահութիւն: - 559. Երկրորդ ի միտ առ, զի որ առաւել գիտութեամբ և կամօք մեղանչէ, առաւել պատժի քան զայն որ նուազ գիտութիւն ունի և կամք...: - 563. Նախ՛ զի ի նոսա չափաւոր են արտքս այսոքիկ. իսկ ի մարդն առաւել և անչափ: - 563-564. Նոյնպէս և Կալն և Ունելն զամենայն մահու չափ մեղս. թէ գործեալ է և թողեալ. զի որ հաստատեալ է մեղքն յինքն, առաւել մեղանչէ: - 565. Զգուշանալ պարտ է ի բարկութենէ. և առաւել ի ժամ դատաստանին. զի մարդ բարկացեալ ո՛չ ճանաչէ զճշմարտութիւնն: - 570. Ձի նման է ջրգողեալ հիւանդի. որ որքան աւելի խմէ, առաւել ծարաւի: - 570. Երբեմն նշանակէ՛ զբոլորութիւնն. որպէս ասէ՛ «աստուած սեր է». և այս առաւել լինի անձնականապէս և էականապէս: - 575. Ո՞րն է առաւել, սեր ընկերի՞ն՝ թէ թշնամւոյն: - 577. Սիրել զսիրելիս պարտական է ամենայն ոք. այլ սիրել զթշնամիս է՛ առաւել արդիւնաւոր: - 577. Նախ՛ զի առաւել մատչի առ կատարելութիւնն. զի մեծագոյն առաքինութիւն է: - 577. Երկրորդ՝ առաւել է ի թողութիւն պատժոյն. զի առաւել դժուարութիւն է: - 577. ...առաւել յօժարի մարդն ի զոլ անհատութիւնն սննդականան, և ի զոլ տեսակին ծննդականան. և

յօժարութիւնքս այս՝ զսպին զգաստութեամբ և ժուժկալութեամբ: - 581. ...զի թէպէտ ողորմութիւնն արաւել նմանեցուցանէ զմարդն աստուծոյ ըստ արտաքին գործոյն...: - 585. ...սակայն ըստ ներքնոյն արաւել նմանեցուցանէ խաղաղութիւնն: - 585. ...քահանայն ունի իշխանութիւն զեօթն խորհուրդ եկեղեցւոյ կատարել. և եպիսկոպոսն արաւել ունի. զի միայն տայ զկարգն, եկեղեցի օրհնէ և սեղան: - 594. Երկրորդ, զի և ի տաճարն հին՝ ո՛չ թաղեցին զսուրբս. այլ ի գերեզմանատունս. նոյնպէս և արաւել սրբութեամբ պահելի է զնոր տաճարս: - 617. Վասն է՞ր արտասուքն լուանայ և ջնջէ զմեղս արաւել...: - 619. Մէջ գիշերին է՝ երիտասարդութիւնն. յորում արաւել թմրիմք ի մեղս: - 622. Գոհութիւնն վասն անցելոյն յաղագս արաւել պարգևացն է: - 626. Դինքն ի խորհուրդ եօթնից կենցաղոյ դարոյս՝ զեօթն արաւել պատուէին: - 626. Եւ զփոխն արաւել բարձր, որ է՝ աղաղակ ժողովրդեանն: - 627. Բայց կին մարդոյ ո՛չ է պարտ բանալ զգլուխն, այլ արաւել ծածկել յեկեղեցւոջ: - 635. Երրորդ, աստուածահայր կոչեցաւ, պարտ է արաւել զինչս ի տունս եկեղեցւոյ: - 643. զի առաջին աղօթք յամենայն կարգադրութիւնս՝ գոհանամք պարտ է դնել. բայց արաւել ի կնքելն և ի թաղել մեռելոյն: - 659. Իններորդ՝ արաւել ամենահնար գթութեան է ցոյցք. զի եղական բնութիւնս ո՛չ կարէր անմեղ մնալ. զի անեղն է անմեղ: - 663. Իբր թէ նա՛ է արաւել պատճառ հիւանդութեան: - 665. ...իսկ թէ յայլ երիցն է, նայիլ պարտ է առ ինքն թէ ո՞ր յանցանք արաւել զօրացեալ է յինքն, զայն պակասեցուցանել. - 665. Եւ թէ որ ասիցէ, անմեղ տղայքն զի՞նչ պէտք ունին արաւել թաղման: - 674. Ասեմք թէ՛ անմեղ տղայոցն արաւել պէտք են...: - 674-675. Ասեմք թէ ո՛չ. այլ արաւել վտանգ է նոցա. զի ի բազում անգամ ի ձեռս դիւաց արտաքս ընկեցեալ լինին մարմինք նոցա: - 678. Իսկ ի ներքոյ երկնից առ երկնիւ է կայանք հոգւոց կիսամասնեայ արդարոց այնոցիկ որոց պակաս է արդարութիւն քան զմեղս և կամ արաւել: - 688. Եւ այլ վարդապետք փայտ խոտ և եղէգն զներելի մեղս ասեն. և արաւել և նուազ և միջակ: - 702. Եւ ի յայս հուրս անցեալք՝ որ զգեցեալ են ոսկի՝ արծաթ՝ և ականս, արաւել պայծառանան: - 702. Այլ և ու ամն է յառաջին գալստենէն քրիստոսի մինչ յերկրորդն. զի զբազում և զարաւելն նշանակէ: - 710. Տուցանեն այսոքիկ զկատարեալ և զարաւել հանգիստ սրբոցն...: - 710. Զի թէ զչգոյն կոչէ ի գոյ և լսեն նմա, քանի՞ արաւել զգոյն ի գոյից ժողովէ՛ և նորոգէ: - 714. ...արաւել աստուծոյ է կարելի զհոգիս յերկնից և զմարմինս ի տարերաց ի մի վայր ժողովել և յարուցանել: - 718. Երրորդ՝ զի արաւել յարմարի օրինակս ճշմարտութեանն: - 720. ...և մարմինն մեռեալ արաւել նոյն ինքն յառնէ. այլ ո՛չ թէ նմանն մեզ ըստ ազգի մերում. - 720. Կամ ոսկի՝ արծաթ՝ ականս. զի արդարքն արաւել պայծառանան և ապա՝ բազմին ի սեղան ի հորն երկնաւորի պաշտելովն ի քրիստոսէ: - 721. Եւ մարմինք նոցա լինին արաւել թանձր և ծանր և գարշելիք որպէս աստ: - 723. Այլ որ արաւել մեծն է և հսկայանդամ, և կարի փոքր և փանաքի, յերեսնամեայ հասակն իւրեանց չափաւորին: - 726. Նախ՝ այն է գալարիլն երկնի, զի եթերն որպէս մագաղաթ ծալեալ նուազի և նսեմանայ վասն արաւել ճառագայթից լուսաւորացն հրեշտակաց և սրբոցն յերկնէ երևեալ: - 729. Երկրորդ, զի դատաստանն պարտի յայտնի լինի. այլ՝ արդ՝ եւն է՝ արաւել յայտնի վասն փրկութեանն որ անդ կատարեցաւ: - 738. Ապա արաւել նոքա որք չարչարեցին. զի մի՛ այլ և այլ կարծեսցեն: - 741. Մանաւանդ թէ՛ հոգին սուրբ գրօղ դպիր. և ուղղութիւնն գրիչ գործիք. և որք զմելանն առատ տամք և զմագաղաթն, զսուրբ գործս անկեղծաւոր և զբանս աղօթից օրինաւոր, այնքան արաւել գրիմք ի գիրն կենաց: - 741. Իսկ խոտելոցն գիր, դպիր է պիղծ հոգին դիւական. և չար կամքն իւրեանց և խորհուրդն և հեշտութիւն մարմնոյն մեղան. և ըստ գործոց արաւել և նուազ գրեն ի գիրն դատապարտութեան: - 741. Երրորդ, հայի առ նոյն ինքն արդարապէս հատուցումն մանրամասն քննութեամբ բարեացն և չարացն. որք արաւել կամ նուազ ունին. կամ հասարակ յերկուցն կրից: - 746. Նոյնպէս և հատուցի արաւել և նուազ և հաւասար. ո՛չ միայն ըստ սեռի գործոց, այլ և ըստ տեսակի և քանակի և որակութեանց նմին: - 746. Իսկ ըստ քանակի, չափու գործելեացն արաւել և նուազ իւրաքանչիւրոց ի խորհուրդս ի բանս և ի գործս: - 746. Զորրորդ, կշիռն նշանակէ՝ զգործս մարդկան. ըստ կշռոյ օրինացն հաւասարել և հատուցանել. եթէ ըստ բնականին կամ ըստ գրոյն և աւետարանին. որում շատ տուաւ արաւել պահանջել: - 747. Այլ զայս ո՛չ իմանան հասարակ կարծիք. զի արքայութիւնն երկնից մի է. այլ փառք և պսակքն են զանազանք արաւել և նուազ: - 758. Եւ դարձեալ՝ թէ տեսանես ուղղակի՝ ըստ ինքեան արաւել է բարին և բազում. զի է՝ բնութեամբ բարի որպէս աստուած. և ներգործութեամբ բարի որպէս արարածք ամենայն: - 758. Զորօրինակ, ի մի երկինս աստղ քան զաստղ արաւել է փառօք: - 760. Եւ զայն է իմանալ թօթափիլ լուսաւորացն. զի արաւել լուսոյ նոցա՝ ծածկին և ստուերանան նոքա: - 760. Եօթներորդ՝ վասն

բարձրութեանն ի ջանուց մշակաց. զի որ քան առաւել բրի ի ներքոյ երկիրն և քարինս դնի, այն քան առաւել բարձրանայ: - 766. Ապա ուրեմն յիրաւի, զի որք առաւել եղեն մեղօք, առաւելասցին և պատժօք: - 777. Եւ են մի քան զմի առաւել գերագոյն սոքա և վարձատրելիք: - 785. Չի որոց բազում աւանդեցաւ. առաւել ինչ պահանջեցաւ. և փքացելոց հպարտութեամբ՝ ստորասուզեալ մակբեկութեամբ: - 789

ԱՌԱԻԵԼ ԵՄՍ, ԵՄՍ ԱՌԱԻԵԼ + Երկրորդ՝ զի տեսցեն զբարի օրինակն, և յոչ օգտիլն՝ առաւել ևս տանջեսցին: - 302. Հինգերորդ՝ ևս առաւել զգաւակս նոցա ի ջուրսն հեղծուցին: - 335. զնոյն և ամենայն հեթանոսք առնեն. իսկ թէ ի հեթանոսս այսպիսի պարկեշտութիւն պարտ էր առնել, քանի՞ ևս առաւել յեկեղեցիս պարտ է լինիլ. որ է ճշմարիտ կարգաւորութիւն և սրբութեան օրէնք: - 589. ...քանի՞ ևս առաւել հերձուած մեծ է կանանց...: - 589. Չի եթէ մազն որ է գեղեցկութիւն մարմնոյն յառնէ ...քանի՞ առաւել ևս անդամք որ յեւթենէ մարմնոյն են յարիցեն: - 725. Ապա ուրեմն ևս առաւել խաչն մնայ անապական զի էութիւն աստուծոյ է ի նմա. այսինքն բանն աստուած մարմնովն որ է՝ սևեռեալ ի նմա: - 733. Երկրորդ այնու՝ զի ի նաւաբեկութենէ փրկեալք եղիցին. թէ նաւաբեկեալքն որ ի ծովէն ելանեն այնքան ուրախանան, ո՞րչափ ևս առաւել ուրախասցին որք զայս քան նաւաբեկութիւնս կրեալք ի վշտագին ծովէ այսմ աշխարհի գերծան: - 764

ԱՌԱԻԵԼ ՔԱՆ + Հինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՝ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անձնաւորութեանց. այլ հասարակ են. և ո՛չ մին առաւել քան զմի. վասն այն ո՛չ կարէ որդի առնել ինչ յանձնէ իւրմէ թարց հօր որպէս ասացաք: - 45. Եւ այն զի ո՛չ ինչ ունի մինն նրւագ քան զերկուքն, և ո՛չ երկուքն առաւել քան զմին, բաց յառանձնութեանցն: - 74. Եօթներորդ՝ զի և յաստուածպետականն ծայրութիւն բառնալով առաւել քան դնելով զամբ ի ծանօթութիւն: - 132. Այս ամենայն և առաւել քան զայս օգտութիւն է ի բազմութեանց ջուրց: - 208. Վասն է՞ր ի լերինս բղխեն աղբերք առաւել քան ի դաշտս: - 209. Դարձեալ՝ մարդն է ի պատկեր աստուծոյ եղեալ առաւել քան զիրեշտակս **Գ** կերպիւ, ներքոյ և արտաքոյ. զորս ո՛չ ունին հրեշտակք: - 275. Երրորդ՝ զի հնազանդեցաւ կնոջն առաւել քան աստուծոյ: - 279. Վասն է՞ր այնչափ ի մէջ ցաւոց և տրտմութեան ենք առաւել քան զառաջինսն: - 292. Եւ յայտ է աստի, զի սքանչելիքն քրիստոսի՝ շնորհք մարդասիրութեան է առաւել քան զմովսէսին: - 328. Նոյնպէս և բարձրացեալ են զիտութեամբ առաւել քան զմարդիկք, և պակաս քան զաստուծոյ: - 344. Այլ և զհասարակքս խնամեաց առաւել քան զնոսա. զի ի մէջ նոցա օրինակօք էր, և ի մէջ մեր ճշմարտութեամբ: - 398. Չորրորդ՝ ի կենդանեաց. որպէս ճարպն առաւել քան զայլսն պարզ և լուսաւոր: - 407. Մովսէս նշան կատարեաց մեծամեծ. նոյնպէս և այլ մարգարէք. փրկչին մերոյ ո՞րն է առաւել քան զնոցայն: - 411. Քսանք, Դշխոյն հարաւոյ. և առաւել քան զսողոմոն. **ԺԺ** զլխով: - 413. Իսկ աստուածայինն անեղ էութիւն ամենկին պարզ և մաքուր առաւել քան զիմացականն բնութիւն եղական իմն զոյութեամբ. թէ և ո՛չ են միաւորական մարմնոյ: - 479. Իսկ զանազանի մահացուն և ներելին ըստ առաւելութեան և նուազութեան. որպէս առաւել է հարկանումն օձի քան զլուոյ. և նետի քան զփշի. այսպէս և մահացուն է առաւել քան զներելին: - 568. Իսկ արտասուքն հանապազօրդ է ըստ ամենայնին. և առաւել քան զամենայն ընծայ հաշտութեան: - 619. ...զի առաւել քան զայլս զբոլոր տնօրէնութիւնն քրիստոսի խօսեցաւ. զծնունդն. զխաչն. և զայլն ամենայն: - 644. Երկրորդ, զի հողն մայր է մեր առաւել քան զայլ տարերք...: - 677. Չի մեղքն ադամայ թէպէտ սկզբնապէս առհասարակ բնութիւնս տարածեցաւ. այլ ո՛չ առաւել քան զայլոցն եղև. այսինքն որդոցն նորա...: - 777

ԱՌԱԻԵԼԱՆԱՍ + Երրորդ՝ զի հաւատք բարեպաշտիցն առաւելասցին: - 302. Նախ՝ զի առաւելասցին վարձք նորա: - 325. Տասներորդ՝ յապաղեաց զայն, զի փափագն առաւելասցի. աստ հաւատով և յուսով ակն ունել. և ապա՝ դէմ յանդիման երևիլ: - 663. Իսկ մեծատունն վասն եղբարցն աղօթի, զի մի՛ տանջանքն իւր առաւելասցի վասն նոցա: - 685. Ապա ուրեմն յիրաւի, զի որք առաւել եղեն մեղօք, առաւելասցին և պատժօք: - 777

ԱՌԱԻԵԼԱՊԵՍ + Նմանապէս և որք նոր իմն բարեաց սկիզբն լինիցին՝ առաւելասպէս պարզեաց արժանասցին: - 288

ԱՌԱԻԵԼՈՒԹԻՒՆ + Իսկ նախանձն աստուծոյ պարզապէս միայն ունի սիրել և զայլս և ո՛չ ատել. զի նախանձն աստուծոյ՝ սիրոյ առաւելութիւնն է. որպէս բոցն հրոյ: - 128. Եւ որպէս զարմացումն առաւելութիւն է իմացմանն, նոյնպէս և նախանձն առաւելութիւն է կամացն: - 128. Եւ նոքա ըստ

առաւելութեան. զի ունին զիմացական բան և զգայութիւն: - 132. Ութերորդ՝ թոյլ տալով սրբոց չարչարիլ՝ վասն պսակացն առաւելութեան է...: - 159. Իսկ զանազանի մահացուն և ներելին ըստ առաւելութեան և նուազութեան. որպէս առաւել է հարկանումն օծի քան զլուոյ. և նետի քան զփշի. այսպէս և մահացուն է առաւել քան զներելին: - 568. Եւ գործ նորա այս է. առաւելութեանն զիտենայ նուազիլ. և ի յաղթատութեանն զիտենայ համբերել...: - 581. ...և զայս պատճառէ՝ զօրեղ իշխանութիւն քահանային և ջրոյ առաւելութիւնն: - 590

ԱՌԱՒԵԼՈՒՄ + Ութերորդ՝ գործ բնութեան ո՛չ առաւելու և ո՛չ նւազէ. իսկ կամացն առաւելու և նուազէ՝: - 156. Իսկ առաքեալն վասն արտաքին փորձութեանցն ասէ. որ ի հալածչաց հասանէ ի վերայ մեր. յորում ուրախանալ պարտիմք. զի որքան յաճախէ փորձութիւնն, այնքան առաւելու և պսակն: - 160. Երրորդ զանազանութիւն՝ զի թէ շինի տաճարն և թէ ոչ՝ առաջին սկիզբն որ ի միտքն մնայ՝ նոյն ո՛չ առաւելու և ո՛չ նուազէ: - 163. Որ և զծովս և զաղբերս և զհեր և զղեղս առաւելու ընդ իւր և նւազէ: - 187. Եւ յոր քան հետևի արեգական առաւելու լոյսն: - 187. Եւ յայծեղջիւրն ի ջրիոսն և ի ձուկն՝ առնէ զծմեռն. որ առաւելու զիշերն քան զտիւ զ ժամ...: - 190. Երկրորդ՝ բնական օրն հաւասարաչափ է. զի ո՛չ առաւելու և ո՛չ նուազէ: - 194. Իսկ արուեստական օրն առաւելու և նուազէ: - 194. Եւ զի արիւնն առաւելու ի մեզ: - 197. Եւ զի խարտեաշ մաղցք առաւելուն ի մեզ: - 197. Եւ զի հաւք առաւելուն յերգս: - 197. Եւ զի շարժին կենդանիք ի յղացումն, և սեաւ մաղցք առաւելուն ի մեզ: - 197. Եւ զի ցրտութիւնք և զիջութիւնք առաւելուն: - 197. Եւ դարձեալ ի գարունն բուսանին բոյսք. և յամառն կատարին. և յաշունն ժողովին. և ի ձմեռն վայելեն. և յիւրաքանչիւր ժամանակս՝ իւր գործն առաւելու: - 198. Եւ որպէս հուր ճրագին զիւղն կերակրի, և ինքն ո՛չ առաւելու: - 224-225. Եւ սոյնպէս մարդն առաւելու ի չարն. ի բանականէն և ի կամացն և ի թունիցն սատանայի չարացեալ որպէս ցուցաւ ի սկիզբն գրոցս: - 237-238. Յորժամ ծերանայ մարդն, և սպիտակ ջուրն որ է պալղամն առաւելու, յայնժամ մազն ընդ սպիտակ ջուրն ի դուրս անցանէ և սպիտակի: - 240. Եւ որքան սոքա առաւելուն, առաւել ձկտի ներգործութիւն իմացականին: - 251. Ջի մանունքն յամսօրեից և ի վայր, ի շաբաթս և յաւուրս և ի ժամս ըստ նոյն թուոյ կարեն զնմանն ծնանիլ. և առաւելքն առաւելեալ ամօք կրկին կամ երեքկին որպէս ասացաք: - 264. **Պարծեալ՝ որ քան յերկարի ժամանակս, մաշի՛ երկիր և ի ծերութիւն երթայ և տկարանայ. որպէս ծեր մարդոյն զօրութիւնն պակասի և ցաւքն առաւելու**: - 292-293. Եւ դարձեալ՝ որ քան մերձիմք կատարածի, այնքան մերձենամք ի ցաւս դժոխոցն. որպէս յերկունն սակաւ սակաւ առաւելու խաւարն և ցուրտ: - 293. **Չորրորդ՝ յայտ է, զի աշխարհս հայոց բ գետով և տապանան առաւելու քան զբազումս**: - 295. Ջի վասն մեղաց տանջիւր ինքն՝ և առաւելոյր ի բարին: - 302. Իսկ լեռնն հողեղէն բնութեանս մերում, կամաւ հօր վկայելով ի վերայ նորա՝ և հաճութեամբ սուրբ հոգւոյն աղանակերպ իջմամբ, և անքակտելի միացեալ բանին եղև լեռնն մածեալ մշտնջենաւոր և անեզր յաւիտենիւ բարձրացեալ օրհնութեամբ և առաւելեալ: - 320. Նախ՝ մորենին է՝ նշանակ ժողովրդեանն իլի յեգիպտոս, որ վառեալ տանջիւր և ո՛չ սպառիւր. այլ առաւելոյր օրհնութեամբն աստուծոյ: - 331. Վասն որոյ ի սոյն ժամանակի առաւելու որոտ կայծակ և կարկուտ զգալապէս՝ յիշատակ սքանչելեացն աստուծոյ: - 341. Նշանակէ՛ թէ՛ եթէ ի է հասակս մեղքն առաւելու, գեհեանն այրէ: - 367. Ջի՞նչ է որ ըստ տօնից մեծութեանն առաւելոյր նաշինն և իւղն և զինին: - 375. Կարդացմունք. քարոզք. ներբողեանք և այլք. որ ըստ տօնից առաւելու պարտ է զնոսա: - 375. Ասա՛ թէ՛ չափաւորն ընդունելի է. այլ անչափն պոռնկութիւն և ազահութիւն. իսկ կուսութիւն և աղքատութիւն որ չափ առաւելու՝ այնչափ գեղեցկանայ: - 404. Եւ ողորմութիւնն ի մէջ արդարութեանն առաւելու ժտիւ խնդրողաց: - 424. Հինգերորդ՝ էկի շնորհօք բազմապատկեալ ի հոգւոյն. ոչ առաւելու արգելեալ. և ոչ նուազէ բաշխեալ: - 444. Սոքա ըստ իրին ո՛չ առաւելուն և ո՛չ նւազին. թէպէտ հաղորդեալքն առաւելուն և նւազին ըստ ունակութեան: - 444. Եւ չորիւքս այս առաւելու ամօքն. իսկ Հինգերորդ՝ զի ի մէջ չարագործ աւազակացն էր համարեալ: - 490. Եւ զայս առնէ միտքն իբրև մշակ. որ առեալ զւերմն և բազմաբեղունս աճեցուցանէ. այսպէս և միտքն խորհելով զչարն՝ զայսոսիկ ախտս առաւելու ի մեզ: - 564. Այլ ըստ իմացման առաւելուն ի գիտութիւն. և այն ո՛չ է նոցա փոփոխումն, այլ աճումն իմաստութեամբ: - 663. Հիւանդութիւն է անչափակցութիւն տարերց մարմնոյ. որ առաւելու և նուազէ՛. ջերմ և ցուրտ, խոնաւ և ցամաք: - 665. ...զի քահանայական աղօթիւք և պատարագօք կամ առաւելուն պսակքն, կամ ջնջին մեղք նոցա: - 674. Այլ զտեսութիւն սրբոցն առաւելու լոյսն շնորհաց և մաքրութեան. և ազատումն ի թանձրութեանց մարմնոյն: - 685. ...և ելոյծ առաւելու չարեօք զի

արդարապես կրեսցէ զանվախճան տանջանս: - 706

ԱՌԱՄՍ + Առաւօտի որ տեսանեն զբանն աստուած, և առնուն զհտութիւն ի նմանէ: - 99. Եւ այս է նոցա առաւօտու և երեկոյի ճանաչումն, զի զաստուած տեսանելով՝ նոր լինի նոցա ճանաչումն միշտ՝ որ է՝ առաւօտու: - 119. Տասներորդ՝ նախընթաց և յետամնաց է սպիտակ լոյսն. որպէս յառաւօտու և յերեկոյս տեսանի: - 125. Դարձեալ ունին հրեշտակք առաւօտեան և երեկոյին ճանաչումն. այսինքն զի տեսանելով. զբանն աստուած՝ կոչի առաւօտու ճանաչումն: - 145. Դարձեալ՝ առաւօտ կոչի վախճան աշխարհիս որ սկիզբն է աներէկ աւուրն: - 148. Երեսուներորդ) Յատկութիւնք առաւօտու և հասարակ աւուր. երեկոյի և գիշերոյ. տասն տասն գլխով: - 154. Ջի առաջին օրն եղև անառաւօտ. և վերջինն աներեկոյ. և միջինն ամենայն աւուրք ունին առաւօտ և երեկոյ: - 193. Իսկ այժմ քրիստոնէիցս կրկին է սկիզբն բնական աւուր. այսինքն մէջ գիշերն, և առաւօտն: - 194. Նախ՝ առաւօտն և երեկոյն. և է՝ առաւօտն վախճան գիշերոյ՝ և սկիզբն տունջեան: - 194. Եւ թէ յառաւօտուն իջանէ մինչ ի կէս օրն, արևելեան կոչի. և անտի մինչև յերեկոյն, արևմտեան: - 203. Իսկ Յօղ է գիծութիւն ի պարզոյ իջեալ. զոր աստեղք ի գիշերի քարշեն ի վեր. և ընդ ծագել առաւօտուն յետ ի յերկիր անկեալ մանրամասն շիթ: - 204. Եւ զի քարշեն լուսաւորք զգոլորշին յերկրէ՝ յայտ է ի ցօղ առաւօտուն և յեղեամն...: - 208. Դարձեալ և տէրն բաժանէ զհասակ մարդոյ ի դ. յերեկոյ. ի մէջ գիշեր. ի հաւախօս. և ընդ առաւօտու: - 265. Առաւօտ՝ ծերութիւնն: - 265. Առաւօտ՝ որ է՝ տղայութիւնն. այն ինչ ի լոյս մերձեալ: - 265-266. Յեղանակս զարման, և յառաւօտուն մինչև յերեք ժամս, և հիւրոյ արեան, և մանկութեան հասակն ի տղայութենէ ծննդեան և աճման՝ ունին զնմանութիւն օրոյ ջերմ և գէջ գոլով: - 266. Յորում աւուր կիրակէին ի մէջ գիշերի ընդ առաւօտու յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն, ազատելով զհոգիսն ի դժոխաց: - 337. Եօթներորդ առաւօտին. զի առաւօտ գործէ կերողացն հալածելով զխաւար մեղաց: - 339. Արդ՝ **գ** հաց՝ և զառն խորովեալ դնէին յառաւօտուն. և չորրորդ մասն դորակի գինւոյ. նոյնպէս և յերեկոյն հանապազորդ: - 346. Առաւօտն նշանակ է աստ պատարագելոյն զքրիստոս: - 346. Եւ զոհ նաշիոյ՝ յառաւօտն և յերեկոյն: - 359. Մետասաներորդ, **բոլորապատու**. որ է հանապազորդ զառն խորովեալ յառաւօտն և յերկոյն մին հացով և **դ** մասն դորակի գինով: - 359. Հանապազորդ քահանայիցն զրիւ մի զանգեալ. կէս յառաւօտն և կէս յերկոյն: - 359. Կամ թէ յաւուրն կրկին էր խնկարկումն. յառաւօտն և յերեկոյն. և յառաւօտն խնկեալ էր ահարօն: - 364. Որ է՝ ի մեզ յամենայն աւուր պատարագն սուրբ. այլ և յառաւօտուն և երեկոյին աղօթքն հանապազորդ: - 372. Նոյնպէս և յառաւօտու երգն, և մեսեդի ճաշոյն, և տասանորդ նաշիոյն **ժ** զգայարանաց մարմնոյն ճընշելն: - 375. Այս է խորհուրդ առաւօտու և երեկոյի գառնին և նուէրք նորա: - 375. Հնգետասաներորդ՝ յետու ներեաց արքայ զտիւն և զգիշերն մինչ լուսով առաւօտին վիճակաւ յանդիմանեցաւ: - 418. Եւ այն զի յառաւօտն մինչ յերեք ժամն՝ հռ սատակեցաւ ըստ արդարութեան վճռին: - 435. Ոմանք ասեն թէ ի տաճարէն յերեսաց սեղանոյն ընդ առաւօտն և յերեկոյն բերէին ազռաւքն: - 443. Եւ որպէս յինն ժամու ուրբաթուն լոյս ծագեաց հոգւոցն ի դժոխս, նոյնպէս և յինն ժամու շաբաթուն լոյս ծագէ զճառագայթս իւր արեգակն արդարութեան քրիստոս. մինչ յառաւօտուն բոլորապէս տեսանի ինքն յարուցեալ ի մեռելոց: - 509. Իսկ այլ վարդապետք ընդ արշալոյսն առաւօտուն ասեն յարուցեալ ըստ մարկոսի և այլ աւետարանչացն: - 512. ...սովոր էր յայլ աւուրս ընդ առաւօտն կալ յաղօթս, և կիրակէն ի մէջ գիշերի: - 512. Յորում աւուր կիրակէի ի մէջ գիշերի ընդ առաւօտն յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն...: - 513. Եւ ի գիշերին էհատ դաւիթ զգորշակն սաւուղի. և յառաւօտուն աղաղակեաց առ նա: - 513. Ապա ուրեմն ի գիշերի յարեաւ և յառաւօտուն երևեցաւ: - 514. ...յառաւօտին տեսին զայն ամենայն մարմին մեռեալ...: - 514. ...և զաւարն ժողովեցին ի տիպ խորհրդոյն քրիստոսի. որ ի գիշերի էհար զգօրութիւնն սատանայի և յառաւօտուն ցուցեալ զինքն աշակերտաց իւրոց և զյարուցեալսն ընդ իւր: - 514. Ապա թէ ի լոյս կիրակէին էր յարութիւնն, պարտ էր յառաւօտին առնել պատարագ և ո՛չ յերեկոյին: - 514. Իննևժ պատշաճ էր ի մէջ գիշերի յառնել. զի ի նոյն ժամն սկսանի արեգակն բարձրանալ, և յառաւօտն ծագէ՛ առ մեզ: - 515. Եւ գերկորդն զուկաս պատմէ՛ վաղ քաջ ընդ առաւօտն. և տեսին արք երկու լուսազգեացք. և զվեմն թաւալեալ: - 515. Իսկ գերկորդն մարկոս պատմէ՛ առաւօտուն և յարևագալն յետ զուկասու. և տեսին երիտասարդ մի ի ներքս ի գերեզմանն ընդ աջմէ նստեալ: - 515. Ասեմք թէ՛ վաղ առաւօտն և խոր երեկոյն զմէջ գիշերն նշանակեն...: - 515. Եւ այսպէս սովորաբար խօսինք, թէ յուրբաթի կէս օրն ելեալ ոք ի տեղոջէ՛ մինչև զայ առ մեզ ի լոյս կիրակէին կամ ընդ առաւօտն, ասեմք թէ **գ** օր է ճանապարհին. նոյնպէս և յարութիւնն քրիստոսի: - 516. Եւ ի կարմրանալ երկնից ընդ երեկս

և ընդ առաւօտս, զերաշտոց և զանձրեաց ի փորձոյ ուսեալք յառաջագուշակ լինին: - 536. Նախ՝ նշանակէ՛ զերեք ժամն. մէջ գիշերին, առաւօտիցն, և արևագալն: - 618. Ի հինքն ք անգամ քահանայապետն և քահանայն յառաւօտն և յերեկոյն խնկարկէին...: - 618. ...յորժամ դնէին զառաւօտու պատարագն ի սեղանն. նոյնպէս յերեկոյն ի դնել պատարագին և ի վառել աշտանակին լուսոյ: - 618. Իսկ ի նորս երեք անգամ է. այսինքն յառաւօտուցն, և ի ճաշոյն, և յերեկոյն...: - 618. Ձի յառաւօտն մին խնկարկի ի տէր եթէ շրթունքն. և այն ևս գ անգամ պար առեալ. և մի յօրհնութիւնն ևս գ անգամ. և մի ի փառք ի բարձունսն ևս գ անգամ: - 618. Իսկ ի նորս եկեղեցի քրիստոնէիցս ազգի՝ յաւելեալ է կրկին ժամ. այսինքն յետ առաւօտիցն զարևագալն. և յետ երեկոյին՝ զխաղաղականն...: - 621. Եւ այս գիտելի է, զի ի գիշերն դ անգամ կատարի. այսինքն է հանգստեանն, մէջ գիշերին, առաւօտիցն, և արևագալին: - 622. Չորրորդ՝ լոյս առաւօտն: - 622. Հաւախօսն է ալևորութիւնն. և Առաւօտն ծերն է. որ մերձ է ծագման հանդերձելոյ աշխարհին: - 622. Ձի՞նչ է որ զառաւօտու քարոզն՝ այսինքն զերկրպագեմքն, և զՊատարագին գոհութիւնն, և յերեկոյն զՀասեալքս ի ժամն, աղօթից ձևով ասէ սարկաւագն: - 626. ...վասն որոյ մեզ լեզու լինի և ի դէմս մեր գոհանայ զաստուծոյ ըստ իւրաքանչիւր ժամու. այսինքն յառաւօտն, ի հասարակ օրն, և յերեկոյն. զի գոհացումն է և ո՛չ աղօթք: - 626. Իսկ առաւօտու երգն, ի դէմս խաչին: - 629. ...և կարգեաց յեկեղեցիս անտիոքայ յառաւօտն և յերեկոյն զսուրբ աստուածն խաչեցար ասել: - 631. Եւ զայն ընդ առաւօտն յորում մատնեցաւ ի չարչարանս: - 632. Վասն է՞ր զերեքսրբեանն որ է սուրբ աստուածն՝ յառաւօտուցն և յերեկոյին ժամն ի վերջքն երգեմք. և ի պատարագին ի սկիզբն: - 634. Իսկ յառաւօտն և յերեկոյն պատարագ ո՛չ մատչի...: - 634. Երրորդ՝ «որ մատնեցար» ի մեծի ուրբաթի առաւօտիցն մէն ասի: - 634. Հինգերորդ՝ «որ թաղեցար» յուրբաթի երեկոյն, և յառաւօտն շաբաթուն մեծի: - 634. Եւ անդ յաւուր կիրակէի առաւօտիցն միաբան ի մի բարբառ յաւելին յերգս հրեշտակացն և զայս. «օրհնութիւն քեզ ի բարձունս»: - 635. Այլ և այս գիտելի՛ է, զի սաղմոսն յարածամ երգի. յառաւօտն, ի ճաշոյն, և յերեկոյն: - 643. Եւ ապա ի գիշերին դնին սրբութիւնքն ի վերայ բազմոցին մինչև յառաւօտն անշարժապէս որպէս ասացաք: - 647. ...զի ի մեծի ծագման առաւօտուցն կրեսցեն զպատիժն ըստ գործոց իւրեանց: - 669. Ասեմք թէ՛ մարգարէն ուսուցանէ մեզ զչափ սրգոյ մինչ յերեկոյն, և յառաւօտուցն ուրախանալ...: - 680. ...և այս առաւօտս է ի խորհուրդ յարութեան յառաւօտն վերջին: - 680. Ձի արեգական ծագելն զծնանիլն մեր նշանակէ. և մուտն զգերեզմանն. իսկ այս առաւօտ զյարութիւնն հասարակաց: - 680. Եւ առաւօտ է օր դատաստանին. զի միշտ առաւօտ է և ո՛չ երբեք փոխէ զնա երեկոյ: - 692. Արդ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և այգի է եկեղեցի. և զաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յարել է առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին. - 692. Իսկ առաւօտ և երեկոյ այս է. զի տեսեալ ի բանն աստուծոյ բարձրագոյն և աստուածային իմաստ՝ առաւօտեան է ճանաչումն. իսկ ի նոյն բանն տեսեալ զգիտութիւն արարածոց՝ երեկոյեան ճանաչումն է համարեալ: - 767. Եւ առաւօտ ասեն զսկիզբն աւուրն. որպէս առաւօտ արեգականն գալոյ: - 769. Փոխանակ խրախութեանց ճիշտ աղաղակի ընդդէմ հեշտալեաց. անհանգիստ ի խշտի՝ յերեկօրեայ զառաւօտ խնդրեաք. և ի նմա զեռանդ երանեալք: - 789

ԱՌԱՎՕՏԵԱՆ + Քսաներորդ չորրորդ՝ ասեն վարդապետք վասն հրեշտակաց թէ ունին առաւօտեան և երեկոյին ճանաչումն: - 99. Դարձեալ ունին հրեշտակք առաւօտեան և երեկոյին ճանաչումն. այսինքն զի տեսանելով. զբանն աստուած՝ կոչի առաւօտու ճանաչումն: - 145. Իսկ առաւօտ և երեկոյ այս է. զի տեսեալ ի բանն աստուծոյ բարձրագոյն և աստուածային իմաստ՝ առաւօտեան է ճանաչումն. իսկ ի նոյն բանն տեսեալ զգիտութիւն արարածոց՝ երեկոյեան ճանաչումն է համարեալ: - 767

ԱՌԱՎՕՏԵՄ + Իսկ յամենայն օր հալէր հրամանաւն աստուծոյ, զի դարբարեցեն ի հաւաքելոյ. և ապա զի դարձեալ խնդրեցեն առաւօտել առ աստուած: - 339

ԱՌԱՔԵԱԼ + Եւ այսպէս է ընտրեալն և կոչելն և արդարացուցանելն. որպէս գրէ առաքեալն: - 18. Իսկ հինգերորդն ի հանդերձեալն դէմ՝ յանդիման տեսութիւն ըստ առաքելոյ: - 24. Նոյնպէս ի ժամանակս քարոզութեանն քրիստոսի և առաքելոցն էր խաղաղութիւն: - 27. ...այնպէս բթամիտն ո՛չ իմանայ, զոր իմանայ նրբահայեացն և ուսեալն յաստուծոյ. զոր եդ աստուած ուսուցիչ այլոց. որպէս մարգարէքն, և առաքեալքն, և վարդապետք: - 31. Չորրորդ՝ նա սուտ քրիստոս և սուտ մարգարէ կոչի. և սոքա սուտ քահանայք՝ և սուտ վարդապետք՝ և սուտ առաքեալք կոչին: - 35. Եւ որպէս նեռնն ազդումն է սատանայի՝ որպէս առաքեալն ասէ. և նոքա յազդմանէ սատանայի՝ խորհին և խօսին

զանազան հերձուածս ըստ չար խորհրդոց նորա: - 35. Նոյնպէս և վասն սոցա յառաջագոյն ասացաւ յառաքելոց և ի վարդապետաց. զի մի՛ յանգէտս խոտորեցին ընդ նոսա: - 35. Պատասխանեմք թէ՛ ամենայն հաւանութիւն որ է կամք յետ խոկմանցէ և իմաստութեանց. և քրիստոս է աստուծոյ իմաստութիւն ըստ առաքելոյ: - 36. Առ որս ասելի է թէ՛ ո՛չ կամաւ, և ո՛չ յոչ կամայ. զի պատկեր և նկարագիր էութեանն հօր է որդի, ըստ առաքելոյ: - 36. Դարձեալ քննեսցուք ըստ մեզ. զի ո՛չ են հակառակ առաքելոյն բանն և աւետարանին...: - 40. Չի ո՛չ էր հայր մեծ քան զնա՛ ի յոր երդնոյր. զի որք երդնուն՝ ի մեծագոյնսն քան զինքեանս երդնուն. ապա ուրեմն հաւասարէ որդի հօր և ո՛չ փոքր որպէս ասէ առաքեալն: - 40. Այլ զի խոնարհեցաւ ի բարձրութենէ փառացն և ընդ նուաստ բնութեան մերում միաւորեցաւ. այս է որ առաքեալ ասի: - 40. Տասներորդ՝ առարկութիւն արիանոսացն՝ Պարտէ ասեն թագաւորել սմա մինչև ի ժամանակաց փոփոխումն ըստ առաքելոյն: - 41. Եւ թէ արար հայր առանց որդւոյ, անիմաստ արար. զի որդի է իմաստութիւն հօր ըստ առաքելոյ. և կամ այլ իմն իմաստութեամբ որ է՛ սուտ ամենկին: - 46. Եւ զի է՛ որդի, ապա ուրեմն և է՛ ճշմարիտ աստուած և թագաւոր թագաւորաց և այլն ըստ առաքելոյն: - 47. Եօթներորդ՝ նախ քան զխաչն, որ ետ զօրութիւն առաքելոցն: - 50. Իսկ որք բառնան զաստուածութիւնն ի միոյն՝ և ո՛չ երկոցունց տան զաստուածութիւնն, իմա՛, ըստ առաքելոյն զօրութիւն և իմաստութիւն է հօր որդի. և բան՝ ըստ աւետարանին յօհաննու: - 51. Պատասխանեմք թէ՛ ո՛չ է զօրացեալ՝ այլ զօրացուցանող. ըստ առաքելոյն և ընտրող...: - 52. Եւ առաքեալն զհոգին և զջուր և զարիւնն ասէ **գ** վկայք քրիստոսի: - 54. Երրորդ՝ զի ո՛չ մի որդի և տէր յիսուս քրիստոս խոստովանին որպէս ասեն առաքեալքն և հարքն սուրբք: - 66. Իսկ թէ մարդ աստուածացեալ, ստէ՛ ուրեմն առաքեալն ի լրութենէն ունայնութիւն ասացեալ. զի այս ընդդէմ նորին ի նըւաստութենէ ի բարձրութիւնս ելանէ: - 68. Ստէ՛ ուրեմն և առաքեալն. զի «յիսուսի քրիստոսի» ասէ: - 68. Իսկ թէ և զերկու բնութիւնն ասես տէր, ընդդէմ խօսիս առաքելոյն որ մի ասաց զտէր մեր յիսուս քրիստոս՝ որպէս և զհայր: - 69. Չի թէ զբնութեամբն ասես, ստեա՛ց ուրեմն առաքեալն և աւետարանն. որք զքրիստոս ասեն յարուցեալ և համբարձեալ և նեստեալ ընդ աջմէ հօր: - 70. Այլ առաքեալն տէր փառաց զքրիստոս ասէ յառաջին կորնթացւոցն...: - 72. Ութերորդ՝ ելանելն յերկինս պատշաճի մարմնոյն քրիստոսի. որպէս ի տեսս առաքելոցն վերացաւ յերկինս. և իջանելն՝ բանին որպէս ասացաւ: - 73. Նախ՝ անօթն ընտրութեան առաքեալն պօղոս գրէ հաւատացելոցս. «քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն. և աստուծոյ իմաստութիւն»: - 96. Արդ՝ եթէ առաքեալքն որ բնակարանք են հոգւոյն՝ ճանաչեն զհոգին աստուած, և մարդկութիւնն քրիստոսի ո՛չ ճանաչէ, փոքր քան զբնակարանքն եղիցի քրիստոս: - 99. Իսկ երկրորդն կատարելոցն. որպէս մարգարէից և առաքելոցն: - 119. Եւ այսպէս է մարգարէիցն և առաքելոցն և հաւատոյն տեսութիւն: - 120. Եւ նախ եկաւորի հոգին ամենայն ուրեք. որպէս ի մարգարէսն և ի կոյսն սուրբ, և ապա՛ բանն մարմնացաւ. և յետոյ հոգին սուրբ էջ յառաքեալսն և յեկեղեցի մնաց: - 125. Սմին մման և տէր մեր ընտրեաց զառաքեալս և նոքօք կոչեաց զհաւատացեալս: - 127. Չորրորդ՝ ներքին է բոլոր մարմնոյն. և հիմն եկեղեցւոյ է քրիստոս ըստ առաքելոյ: - 130. Դինգերորդ՝ ոտքն են հաւատացեալք և առաքեալք նորին. և զլուխ է քրիստոս. զի անդամք և մարմին ենք նմա ըստ առաքելոյ: - 130. Եւ ի դասս մարդկան՝ որպէս մարգարէք և առաքեալք: - 131. Եւ քերօքէն որ է՛ բազում գիտութիւն՝ ի դէմս որդւոյ. զի նա՛ է իմաստութիւն և գիտութիւն հօր ըստ առաքելոյն: - 135. Այլ թէ ըստ կարգին իմասցիս՝ հետևիմք առաջասացեալ սրբոյն դիոնիսեայ. որպէս աւանդեցաւ նմա յառաքելոյն պօղոսէ յափշտակելոյն յերրորդ երկինս: - 135. Այլ և երկոտասան գունդս հրեշտակաց եցոյց տէրն յաւետարանին ըստ թըւոյ երկոտասան առաքելոցն և երկոտասան **կենդանատեսակացն**: - 141. Բոլոր է՛ յորժամ զիմացումն մտաց յամենայն եղելոց առ ինքն ժողովէ՛, և այնպէս բոլորովիմք յաստուած հպի և միանայ. և այս է ի բոլոր սրտէ և ի բոլոր մտաց սիրել զաստուած. և զայս ունին ընտրեալքն մարգարէք և առաքեալք: - 142. Իսկ զնդակ որ է կողմնաւոր՝ շարժի հոգին, յորժամ բնականապէս լուսափայլի յաստուածային գիտութիւնս տեսութեամբ և մտածութեամբ. և այնպէս հոգեպէս ի յաստուած միաւորի. որպէս աշակերտաց առաքելոց և մարգարէից: - 142. Եւ թպէտ անկան և եղեն դէք՝ գոյացականքն մնացին առ նոսա. և հրեշտակ լուսոյ կերպարանին ըստ առաքելոյն: - 151. Իսկ առաքեալն վասն արտաքին փորձութեանցն ասէ. որ ի հալածչաց հասանէ ի վերայ մեր. յորում ուրախանալ պարտիմք. զի որքան յաճախէ փորձութիւնն, այնքան առաւելու և պսակն: - 160. Ասեմք առ այս. Նախ՝ եթէ նոր եկելոցն ի հաւատս՝ սակաւ դնէին կանոնս. որպէս առաքեալն պատւիրէ...: - 166. Իսկ Առնելն՝ յարարածոց յայտ

է. և Կրել զնոսա բանիւ զօրութեան իւրոյ ըստ առաքելոյ: - 172. Ո՛վ մեծի աղետիս և վշտալից տարակուսի. զի այսպիսիքս զմի միաւորութիւն տեսաւ ուրանան. որպէս գրէ առաքեալն...: - 176. Չորրորդ՝ պատուեցաւ յարութեամբն քրիստոսի. և իջմամբ հոգւոյն սրբոյ ի դասս առաքելոցն: - 193. ...օր կոչէ զինքն. և ժամք գառաքեալքն: - 195. Եւ սուտ առաքեալք զճշմարտիցն կերպանային. և այն զի ո՛չ ունէին զնոյն տիպ. իսկ թէ ունիցին զնոյն տիպ՝ ո՞րչափ ևս: - 238. Եւ դարձեալ զնոյն շնորհաց հոգին յետ յարութեանն փչեաց առաքեալսն...: - 253. Եւ իւրաքանչիւր ոք ծննդեամբ յառաջ եկեալ առնու զնոյն պատկերին շնորհի ի ծագմանէն աստուծոյ. և լնուն զնոյն թիւ որքանութեան զոր ետես աստուած նախքան զլինինն շախարհի որպէս ասէ առաքեալն: - 258. Երկրորդ՝ ըստ պատուոյն. զի այս երկնային և վերուստ իջեալ. իսկ այնոքիկ երկրաւոր և շնչաւոր որպէս ասէ առաքեալն: - 269. Արդ որպէս հաւատով իմանամք հաստատեալ գլաւիտեանս որպէս ասէ առաքեալն. և նովին հաւատով իմանամք զկատարած կենցաղոյս և գյարութիւն մեռելոց և զդատաստան հատուցմանն: - 292. Եւ առաքելօրն դարձեալ զեօթանասուներկուքն ի մի հաւաքեաց: - 298. Հինգերորդ՝ մեկքիսեղեկ մարդկան նկիրեաց. որպէս քրիստոս առաքելոցն և մեզ: - 301. Եւ քրիստոս թագաւորն վերնոյն երուսաղեմէ մի՛ զնոյն խաղաղութիւն ետ առաքելոցն զոր ի ծննդեանն հրեշտակք երգէին: - 302. Եւ տէրն ո՛չ ի ձեռս հրեշտակաց սերօբէից և քերովբէից, և ո՛չ միջնորդութեամբ մարդկան ընտրելոց նահապետաց մարգարէից առաքելոց կամ մարտիրոսաց: - 302. Եւ բժան կենդանակերպքն բժան առաքեալք: - 303. Չերկրորդն միսիքարեցաւ առաքելաւն պօղոսիւ որ էր որդի նմին: - 312. Եւ տէրն մեր որ զմարմինն և զարիւնն իւր ետ ամենայն աշխարհի. նախ ինքն եկեր, և ապա ետ առաքելոցն: - 316. Եւ ուն՝ ի նա՛ հաւատացեալ առաքեալքն: - 317. Եւ տէրն բժան առաքելօք զազգս քրիստոնէիցն յերկինս հրաւիրեաց: - 329. Եւ տէրն մի անգամ կատարեաց ի վերնատունն և ետ առաքեալսն և ի մանկունս եկեղեցւոյ: - 329. Եւ տէրն եղ զձեռն ի վերայ առաքելոցն: - 330. Եւ այն է մտանել ի միտս անարգութեան ըստ առաքելոյ: - 336. Եւ հոգւոյն զալստեանն որ էջ առաքեալսն: - 341. Երրորդ՝ ի գուշակ սուրբ հոգւոյն որ այնպէս որոտմամբ և հրեղէն լեզուօք էջ առաքեալսն: - 341. Առաքեալք և մարգարէք և հայրապետք: - 347. Որպէս բժան կենդանակերպք երկնից, և ամիսք տարւոյն. այլ և բժան առաքեալքն ի լանջսն յիսուսի: - 348. Այն է որ ի վերնատունն զմարմինն և զարիւնն իւր բաշխեաց առաքեալսն: - 362. Որ յետ խոստովանութեան դառնայ ի նոյն մեղս, իբր շուն դառնայ ի փղսխած իւր. և սա՛ ևս այրի հրով. զի զառաջինն ևս խնդրեցեն ասէ առաքեալն: - 367. Երրորդ՝ տօն փողոցն. իսկ մեզ առաքելոցն տօն. զի նոքա են փողք տիեզերաց: - 372. և Ամուլք հաւատոյ առաքեալքն սուրբք. և Խոյք հայրապետացն դասք: - 374. Որպէս ետ առաքելոցն, Նոյնպէս և նոցա ի գիր նզովից զկապելն. և յօրհնութիւն ժողովրդեանն զարծակելն: - 379. Դարձեալ, է դաս թուէ առաքեալն զհրեշտակսն յեփեսացւոց թղթին: - 380. Չի երկոտասան վիճակացն առաքեալք. և նախ քրիստոս ի մէջ նոցա: - 382. Եւ վէմն էր քրիստոս ըստ առաքելոյ: - 385. Եղիագար՝ աստուծոյ զօրութիւն լսի որ է՛ քրիստոս և քահանայ և փրկիչ մեր. և իշխանք՝ բժան առաքեալքն աթոռակիցք քրիստոսի: - 391. Երկրորդ՝ յանապատն ամաղէկ և այլքն. յետ մահու որ ընդ հոգիս պատերազմին. որք են այսք չարութեան ի ներքոյ յերկնից ըստ առաքելոյ: - 393-394. Այլ և մարգարէքն և առաքեալքն և բազում սուրբք և արդարք յազգէ նոցա եղեն: - 398. Եւ փոխանակ մօրն տարերք ամենայն. որ հեծեն և յոգոց հանեն վասն ապականութեան մեր ըստ առաքելոյ: - 400. Որ առաքեաց լրտեսս ի տիպ առաքելոցն: - 414. Նմանապէս և բժան քարինքն հանեալ ի ցամաք և կանգնեալ սեղան՝ հաւատացեալքն են. որք ի ձեռն բժան առաքելոցն հաւատացին և ելին ի մեղաց. և եղեն սրբութեան սեղան աստուծոյ բժան անդամօք և բժան առաքելովք: - 415. Եւ տէր մեր գառաքեալս ընդ ծագս. որք համբաւեցին մեզ զյաղթութիւնն սատանայի և դժոխոց: - 417. Եւ բաշխեաց երկոտասան առաքելօրն աստ զնոր օրէնս, և անդ զվերին ժառանգութիւնն հաւատացելոց իւրոց: - 419. Գերիլն նշանակէ՛ զօրէնքն և զաւետարանն ի հեթանոսս առաքեալք: - 426. Իսկ անդրանկածին երինջքն են մարգարէք և առաքեալք. որ զհաւատացեալս անդրանիկ ծնան. նոքա են ամուլք և պատարագք աստուծոյ: - 426. Երեսունք, յետոյ առ սամուէլ ի նաւաք գնացեալ և հոգի աստուծոյ խաղացեալ. և տէր մեր առ հայր ի յերկինս ելեալ, և առաքեալսն զհոգին առաքեալ: - 437. Եւ առաքեալքն զաւազանն ընդ չորեքօճագեան տիեզերս: - 441. Դարձեալ խրատէ՛ գառաքեալս ի գործ ինչ՝ բոլոր և ամբողջ բերել առ տեսարս իւրեանց. և նոքա մասնաւորեցեն նոցա: - 443. ...իսկ երրորդն նէմի և եզր դպիր՝ կանգնեցին զպարիսպն և զդրունսն. նշանակեն գառաքեալսն զհայրապետսն և զվարդապետսն. որք օրինօք պարսպեն զեկեղեցի, և հանապագ

ուսուցանեն զդպրութիւն: - 449. Դարձեալ՝ նշանակեն զերիս կոչմունս. մարգարէիւք և առաքելօք. և զվերջինն ի կատարածի հրեշտակօք: - 449. Եւ երկու կանոնք առաքելոցն: - 450. Եւ քարոզութիւնն պետրոսի առաքելոյ: - 451. Ո՞րպէս խօսեին առաքեալքն: - 455. Ասեն վարդապետք եթ՝ որպէս մարգարէքն և առաքեալքն զխօսեցեալ բանս իւրեանց ի ձեռս ունին իբր պատգամաբեր յաստուծոյ առ մարդիկ: - 481. Յառաջագոյն ամենայն ազգք քրիստոնէից սկսեալ յառաքելոցն այսպէս տօնեին. ի վեցն յունվարի զծնունդն, և ի նմին աւուր զմկրտութիւնն ըստ աւետարանին վկայութեան: - 482. Եւ ասաց թէ առաքեալքն թաքուցին ի մէջ զծնունդ փրկչին: - 482. Եւ էր արտեմոնս այս զկնի առաքելոցն թճ ամաւ սուղ ինչ պակաս: - 482. Եւ զինչ և իցէ պատճառաւ զկարգեալն առաքելոցն փոխեցին զծնունդն և զտեսառնընդառաջին տօնն: - 482. Այն է որ հրեղէն լեզուաւ սփռեաց յառաքեալքն զշնորհս հոգւոյն սրբոյ: - 488. Եւ պատիժ սկզբնականին էր դժոխքն առաջին. և ներգործելոց՝ վերջինն. «որում հաստատեաց օր մի՝ յորում դատելոց է զամենայն». որպէս ասէ պօղոս ի պրակս առաքելոցն: - 507. Նոյնպէս և քրիստոսիւ ամենայնքն փրկեցան արդարք և մեղաւորք ըստ առաքելոյ: - 507. Նախ՝ զի անցեալ է ժամանակն և օր փրկութեան ըստ առաքելոյն:... - 508. Իսկ առաքեալքն փոխեցին զնաւակատիս մեր առանց արեան զի որոշեսցուք ի նոցանէ: - 509. Եւ վայ՛ ասեմ որովայնամոլ ազգացն որք զամենայն պահքս լուծանեն ի ծուկն անխտիր. որոց աստուած որովայնք իւրեանց է և փառք ամօքն ըստ առաքելոյ: - 510. Այսպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի նոյն ժամն յարեաւ ի գերեզմանէն. և ընդ արշալոյսն երևեցաւ իւղաբերիցն և առաքելոց: - 515. Նախ՝ խորհրդաբար. ի եշաբաթոջ աւուրն յերեկոյն թաղեցաւ ի սիրտ առաքելոցն ճաշակմամբ մարմնոյն. և յերեկոյի կիրակէին տեսին զտէրն յորժամ դրօքն փակելովք եմուտ առ նոսա: - 516. Իսկ զտէրի համբարձմանն քրիստոսի միտք ո՛չ կարէ ցուցանել. զի ի լոյս անմատոյց է բնակեալ և ի ներքին կողմն վարագուրին ըստ առաքելոյն: - 519. Վեցերորդ՝ համբարձաւ ձայնիւ փողով ըստ դաւթի. և այս վերաբերի յառաքեալքն:... - 520. ...այլ երևեցաւ ընդ արշալոյսն առաքելոցն:... - 520. Երկրորդ՝ ի կողմանէ ընդունողաց առաքելոցն. զի պատշաճաւորեցան հոգոյն սրբոյ:... - 521-522. Երրորդ՝ ի կողմանէ հոգւոյն սրբոյ. զի առաւել **հռչակելի** և փառաւոր եղև այսպէս. զի ընկալեալ զհոգին՝ վաղվադակի սքանչելիս առնէին վկայելով քրիստոսի. և զառաքեալքն առատապէս լցուցանելով, և նոքա զայլսն: - 522. Չորրորդ՝ զի փայլատակեալն անբաժանելի մնայ յինքնէն. այսպէս և շնորհք հոգոյն սրբոյ անբաժանելի գոլով բաժանեցաւ յառաքեալքն: - 522. Իսկ հոգին սուրբ երագ էջ յառաքեալքն. զոր արեգակն քրիստոս բազում ամօք յերկարեալ մարմնով էլ յերկինս: - 522. Եւ հոգին սուրբ ի քրիստոս էջ յառաքեալքն. և նա՛ է իմաստութիւն հօր: - 523. Նախ՝ զի յայսմ աւուր էջ հոգին սուրբ յառաքեալքն. և լուծաւ ասացեալն թէ «մի բնակեսցէ հոգի իմ ի մարդիկդ այդ յաւիտեան». և ետ առաքելոցն պարգևս և շնորհս զօրութեան: - 524. Վասն է՞ր յորում աւուր տըւան օրէնքն՝ ի նմին աւուր և առաքելոց տուաւ հոգին սուրբ: - 524. Երկրորդ՝ զի որ անդ ի ծածուկ ծանոյց զինքն յանձինս մարգարէից նոյն ինքն աստ զերրորդութիւնն յայտնեաց առաքելոցն: - 524. Քանի՞ ազգ պարգև ետ հոգի սուրբ՝ առաքելոցն: - 524. Այնց է իմանալ, ուր ժողով լինէր մի լեզուաւ խօսէր որ առաքեալ, և ամենայն որ լսէր իւր ձայնիւն: - 525. Եւ լուսաւորչին ի կեսարիայ գնալն և ի հռօմ. և թաղէնսի առաքելոյն: - 525. Եւ զառաքեալքն ո՞րպէս ձեռնադրեաց: - 526. Եւ պօղոս ասէ զայս, առընթեր դնելով առաքելոց և մարգարէից զվարդապետս: - 528. Երկրորդ՝ ի վերնատանն դասք առաքելոցն ի վերայ նոր հաղորդութեանն մարմնոյ և արեանն՝ նոր օրինեցին զքրիստոս և էլին ի լեառն ձիթենեաց որպէս ասէ աւետարանն: - 528. Իսկ թէ ուրեք առաքեալք և մարգարէք հիմն կոչին, քանզի նախ նոքա ժողովեցան ի հաւատս և եղեն հիմունք եկեղեցւոյ, և ապա՛ զայլս ժողովեցին: - 532. Եւ զի քրիստոս է հիմն երկուցն. և դ անկիւն առաքեալք և մարգարէք. և հին և նոր կտակարանք ասացեալ նոցա: - 533. Իսկ ակն տեսանօղ՝ մարգարէքն. և առաքեալքն ինքնատեսք բանին աստուծոյ: - 534. Իսկ մորուս կոչին մարգարէք և առաքեալք և հայրապետք մերձ բերանոյն առ մեզ խօսելով զպատգամս օրինացն աստուծոյ: - 534. Նախ՝ զառաքեալքս: - 535. Նախ՝ մարգարէքն զհայր ծանուցին. ապա՛ առաքեալքն զորդի. և ապա՛ վարդապետք զհոգին սուրբ: - 535. Ի դէմս հօր՝ մարգարէքն. ի դէմս որդւոյ՝ առաքեալքն. ի դէմս հոգւոյն՝ քննիչ վարդապետք...: - 535. Երրորդ՝ մարգարէք որպէս խորհեցեալն բան. առաքեալք որպէս խօսեցեալն. և վարդապետք որպէս գրեալն: - 535. Իսկ առաքեալքն փոխէ՛ զայս կարգ բնական ի կարգ արհեստական և զարժանաւորսն նախադասէ: - 535. Երկրորդ՝ որպէս հանուրն նախադասի մասնականաց, այսպէս առաքեալքն հանուրց աշխարհի լոյս կոչեցան. և մարգարէքն միոյ ազգի...: -

535. ...և առաքելաբն ձեռն դնելովն միայն՝ տային զհոգին սուրբ. և ի լեզուս խօսեին. և մարգարեանային ընդունօղքն. իսկ վարդապետք սուրբք՝ քարոզութեան նոցին հետևօղք և որդիք ծնողացն՝ երրորդ կարգին յետ նոցա: - 535. Երրորդ՝ զի առաքելաբ իննաք տեսք եղեն քրիստոսի. և մարգարեք միջոցաւ ի բացեայ. և վարդապետք յետոյ նոցա: - 535. Զորրորդ՝ զի շինօղ և հաստատօղ եկեղեցւոյ առաքելաբն են. և ձեռնտու նիւթոց մարգարեքն. եզր և պարիսպ վարդապետք: - 535. Զինգերորդ՝ առաջին առաքելաբն իբր կատարումն բանից. երկրորդ մարգարեք **նախածայնք** նոցին. երրորդ վարդապետք մեկնիչք և թարգմանք երկուցն քարոզութեանց: - 535. Մարդ ի մարդոյ առաքելա: - 535. Կամ մարդ յաստուծոյ առաքելա: - 535. Դարձեալ՝ հրեշտակ ի հրեշտակէ առաքելա: - 535. Կամ հրեշտակ յաստուծոյ առաքելա: - 535. Իսկ վերնագոյն սոցա. աստուած յաստուծոյ առաքելա: - 535. Եօթներորդ զաւետարանն քարոզել. որպէս առաքելաբ: - 536. Երրորդ ի շնորհաց հոգւոյն. որպէս մարգարեիցն և առաքելոցն: - 537. Այս քան վասն նախկին սպասաւորաց եկեղեցւոյ. այսինքն Առաքելոց Մարգարեից և Վարդապետաց: - 537. Եւ յորժամ առաքելոցն ետ՝ նախ փչեաց ի նոսա զհոգին սուրբ, և ապա ետ իշխանութիւն կապելոյ և արձակելոյ: - 539. Վասն որոյ ի վերնաստուան յորժամ փչեաց առաքելասն նախ ետ արձակելն և ապա զկապելն: - 541. Ասեմք առ այս, եթէ համակարգ են քահանայք կամ եպիսկոպոսք որպէս առաքելաբն. այլ ունին զվիճակ և ժողովուրդ այլ և այլ: - 541. Եւ սուրբն դուկիոս սքանչելագործ և մարգարեաշնորհ, գրեաց առ մարկիանոս, թէ սուգ զգեցուցեր առաքելոց և մարգարեից. զի քակտեցեր զնոցա շինւածն. և արգելաւ հոգին սուրբ յօրհնելոյ զպատարագն և զաւագան մկրտութեան: - 543. Եւ նզովեցին զաղանդն մարկիանու և զարտեմոնի, և զտումարն լևոնի. և միաբանեցան ի մի հաւատս սուրբ առաքելոցն...: - 544. Պետրոս գլուխ է առաքելոցն. որպէս գրէ դիոնեսիոս ի զ գլուխն եկեղեցական քահանայապետութեան: - 546. Որպէս և քրիստոս արար. որ քան մարմնով ընդ առաքելասն էր՝ եպիսկոպոսունս արար զնոսա. և յետ համբառնալոյն՝ հոգւովն սրբով արար զնոսա կաթողիկոսունս: - 546. Զորրորդ՝ յայտ է, զի իւրաքանչիւր առաքելա յիւր վիճակն ընթացեալ ձեռնադրեցին եպիսկոպոսունս: - 546. Վասն որոյ և տէրն **բժան** թիւ ընտրեաց առաքելոցն, և ետ **բժան** աթոռ դատողական: - 546. Եւ թէ ոք ասիցէ, յորժամ համակարգ են իշխանութեամբ ամենայն երկոտասանքն, ապա ո՞րպէս է գլուխ առաքելոցն պետրոս: - 546. Ասեմք թէ՛ պետրոս գլուխ է առաքելոցն ո՛չ որպէս եպիսկոպոսն քահանայից. կամ կաթողիկոսն եպիսկոպոսաց: - 546. Նոյնպէս, ի մեջ առաքելոցն ո՛չ է մեծ և փոքր իշխանութեամբ: - 547. Առ երկրորդն ասեմք թէ, ընդ ուրացութիւնն պետրոսի՝ սիրտ ամենայն առաքելոցն տրտմեցան և կոտորեցան. և ի զղջումն նորա ամենեքեան հաստատեցան վերստին: - 547. Եւ թէ ոք ասիցէ, երևի ապա թէ ո՛չ է պարտ հնագանդիլ առաքելոյն պետրոսի և աթոռոյ նորա: - 547. Առաքելոյն պետրոսի հնագանդ եմք որպէս քրիստոսի. նաև պօղոսի և ամենայն առաքելոցն և աշակերտացն ամենեցուն և հետևողաց նորա և աթոռոց նոցա: - 547. Ա՛րդ՝ ե՛կ ես և դու փորձեսցուք թէ ով զդաւանութիւն առաքելոյն ունի և զկանոնքն՝ նա՛ է հնագանդ նմա: - 548. Եւ անապական պատարագեմ զքրիստոս որպէս կանոնքն է առաքելոցն և կղեմայ. և դու ապականես ջրով և զայլն որպէս յառաջիկայո՞ր ասացի: - 548. Ասեմք թէ՛ սուրբն գրիգոր ի կեսարիայ ձեռնադրեցաւ ո՛չ յայլմէ առաքելոյ, այլ ի սրբոյն թաղէսէ՛. որոյ էր վիճակս հայոց: - 548. Զի առաքելայն թաղէս յորժամ ձեռնադրեաց զադդէ յուռհայ, և ապա՛ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս զթեոփիլոս. զայն յորոյ անունն գրեաց Դուկաս զաւետարանն և զգործքն առ թեոփիլոս: - 548. Զի յղացեալ էր ի գերեզմանին թաղէսի. և սնաւ անդ՝ ուր առաքելայն սկսաւ քահանայագործել. և փոխեաց յինքն զշնորհս նորա անդր եղեալ եպիսկոպոս: - 548. Դարձեալ ասեմք թէ՛ երեք առաքելայս ունին հայք: - 549. Եւ կենսաբուղիս սուրբ աւետարանն զթաղէս առաքելայն մեր յերկոտասանիցն ասէ: - 549. Այսպէս և ամենայն ազգք քրիստոնէից զնոյն ունէին ճանապարհ դաւանութեան և աւանդութեան առաքելոց անտի մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի. և յետ անտի բաժանեցան ամենայն ազգք յամենայն իրս, որպէս յայտ է յիւրաքանչիւր եկեղեցիս: - 551. Իսկ անօրէնութիւն է մեզ լուծումն պահոց աւանդեալ առաքելոց անտի գերեք յիսունս և զչորեքշաբաթի և զուրբաթ. և զայլ շաբաթապահս ի նիկիական ժողովոյն սրբութեամբ պահել: - 552. Ո՞չ ապաքէն առաքելաբն եղին զչորսս զայս. խորշիլ յարենէ և ի զոհից ի հեղձուցելոյ և ի պոռնկութենէ: - 552. Երրորդ՝ յերկոտասանից առաքելոցն երիցն ի հայս քարոզութիւնն և վախճան: - 555. Ութերորդ **յընդդիմակէն**. զի թէ յաղօթելն միայն մտօք և սուրբ պահել զմիտս առաքինութիւն է կատարեալ ըստ առաքելոյ թէ՛ «սաղմոս ասացից մտօք» և այլն: - 557. Եւ սրտիւ հաւատալ արդարութիւն է ասէ

առաքելայն: - 557. Վասն որոյ ասէ առաքելայն «լաւ է ամուսնանալ քան զջեռնուլ»: - 558. Այս է արմատ ամենայն չարեաց ասէ առաքելայն: - 570. Եւ գիտելի է, զի սահման առաքելոյն կատարեալ է: - 571. Իսկ աստիճանք հաւատոյն որք են յեութենէ հաւատոյն, եթէ նկատեսցի առ այն որք արարին զհաւաքումն հաւատոյ, են երկոտասան աստիճանք ըստ թուոյ երկոտասան առաքելոցն: - 572. Ասաց զայս պետրոս առաքելայն: - 573. Ապա ո՞րպէս մի է հաւատս ըստ առաքելոյ: - 573. Սէրն ըստ առաքելոյ այսպէս սահմանի. «Սէրն է վախճան պատուիրանաց ի սուրբ սրտէ և ի բարի խղճէ մտաց և յանկեղծաւոր հաւատոց»: - 574. Իսկ ընդ դէմ այսմ, դիւական տրտմութիւնն ի մարմինն է և վասն մարմնոյն. և զարտասուս ցամաքեցնէ. և տրտմի և ամբոխի. և հետևի նմա ռիս և ատելութիւն. այլ և մահ ևս զործէ որպէս ասէ առաքելայն: - 584. Չորրորդ, զի թէ ի ձեռն փիլիպպոսի առաքելոյ որ էր մի յեթանց անտի սարկաւազացն ո՛չ եղև իջեալ հոգին ի վերայ ներքինոյն մինչև յափշտակեցաւ յազովտոս - 589. Իսկ կանանց ազգին պատուիրէ՝ առաքելայն ի ժամ աղօթիցն շուք դնել զլիտյն վասն հրեշտակաց. այսինքն վասն քահանայից որ հրեշտակք կոչին ի գրոց. - 590. Երրորդ՝ զի որ մկրտի՝ ի մահն քրիստոսի մկրտի. և քրիստոս միանգամ մեռաւ. և թէ ոք դարձեալ մկրտէ՝ անձանց ի խաչ հանէ զորդին աստուծոյ և դարձեալ խայտառակէ որպէս առաքելայն: - 590. Չորրորդ՝ զի միշտ որդի ծնանինք աստուծոյ և ո՛չ դուստր և էգ. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է ասէ առաքելայն. և զայս ցուցանէ աւագանն ի յաջ կողմն եկեղեցւոյն: - 590. Այլ և առաքելայրն և հետևօք նոցա հարքն սուրբք՝ ո՛չ գիտէին զխառնարանն. և դու ուսար և խառնես ջուր և ընդ անիծիւք նոցա մնաս որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 596. Եւ այս է ճշմարիտն. քանզի յօրհնեալ հացն որ բաշխեաց և ետ առաքելոցն, այլ ո՛չ մնաց: - 599. Նոյնպէս և զօրհնեալ բաժակն առին առաքելայրն և բաժանեցին և յայնմանէ ո՛չ մնաց: - 599. Յայս միտս և տէր մեր բաշխեաց զմարմինն և ետ առաքելոցն ի վերնատունն: - 600. Որ և հարցանէր որդւոցն զերեթեայ թէ՛ կարօ՞ղ էք ըմպել զբաժակն. այլ ո՛չ թէ միայն նոցա ետ և յայլ առաքելոցն արգել: - 600. Եւ զայս կարգս առաքելայրն կացուցին. յորժամ է սարկաւազունս կարգեցին ի սպասաւորութիւն: - 606. Չառաքելայսն ո՞րպէս աստիճանեաց: - 607. Դպիրք եղեն առաքելայրն սպասաւորելով ժողովրդեանն հրամանաւ. և Սարկաւազունք՝ օժանելով զհիւանդս. հրաման տալով նոցա իւր օրհնել յիւրմէ: - 607. Եւ գործ է նոցա առաքելայ կարդալ, և մոմեղէնս կրել, և գրակալ. և զխաչագուլիս գաւազանն կրել: - 608. Հինգերորդ, ի սմա՛ երկոտասան քարինք հիմնարկեալք. և բժան լուսանցոյց ի խորհուրդ մարգարէիցն և առաքելոցն...: - 614. Հինգերորդ, օրհնենք զեկեղեցիս, զի օրհնութիւն վերնատանն ուր տէրն պատարագեաց, և հոգին սուրբ էջ յառաքելայսն...: - 615. Չի բժան առաքելոցն տօնենք: - 616. Նախ՛ մարգարէքն. երկրորդ առաքելայրն. երրորդ հրեշտակապետին վերջին փողն: - 618. Իսկ չորրորդ ժամն՝ ցերեկին երրորդ ժամուն առաջին ողորմեայն է ի դէմ հոգւոյն սրբոյ. որ յերրորդ ժամու էջ յառաքելայսն: - 622. Այլ և զերկոտասան գունդս հրեշտակաց յերկինս և զբժան առաքելայսն բարեխօս մատուցանենք առ աստուած: - 624. Նախ՛ զի հոգին սուրբ պարզք է խաչին քրիստոսի. այլ և ի վերնատունն լուսեղէն խաչիւ հանգեալ յառաքելայսն: - 625. Սարկաւազն է՛ քարոզ և ուսուցիչ մեր ի դէմս հոգւոյն և ի դէմս առաքելոցն. - 626. Ի յայս միտս և զեթօն օր շաբաթուն փոխեցին առաքելայրն ի կիրակէ. որ ը երրորդ է ըստ կարգի: - 627. Իսկ սկսուածն ընդ երգոյն խառնեալ, Նախ նշանակէ՛ թէ զմարգարէից և զառաքելոցն բանս ի միասին խառնեալ ունի նորս եկեղեցի: - 627. Առաքելայրն. ընդ տիւ և ընդ գիշեր բոլորեալ: - 631. Նոյնպէս և յերեկոյին զ՛ի նեղութեանն առաքելայրն կարգեցին յաւուրն ելն. զի ելք աստիճանաց ասի...: - 631. Թովմաս առաքելայն ի թաղումն տիրամօրն է ասացեալ. որպէս գրեալ է ի գիրս որ կանոնական լրմունք կոչի: - 633. Դարձեալ՝ զի զսկիզբն մարգարէքն եղին, և առաքելայրն զշինուածն: - 636. Եւ զպէնտակոստէին, և զվարդավառին, և զսուրբ գրիգորին և զյովհաննուն, և զմարգարէիցն, և զվարդանանցն, և զառաքելոցն, և թագաւորացն, և զանտօնին: - 637. Փողք են առաքելայրն...: - 639. Առաքելոցն հրով խօսեցաւ: - 640. Հինգշաբաթի օրն առաքելոց: - 642. Եւ յեկեղեցւոյ յառաքելոցն շինեալ: - 642. Իսկ թէ սրբոց, Նախ մարգարէից. և ապա՛ առաքելոց. և հայրապետաց. և մարտիրոսաց: - 642. Չաւետարանն յառաջին ձայնն. և զառաքելայն յերկրորդ...: - 643. Չի՞նչ է որ նախ զմարգարէս, և ապա զառաքելայս, և ապա՛ զաւետարանն ընթեռնումք: - 643. Իսկ առաքելայրն իբր ականատեսք վկայեցին: - 643. Դարձեալ՝ մարգարէքն ի հեռուստ տեսին. և առաքելայրն մերձ զբանն մարմնացեալ: - 643. Վասն այն և տեղեալ փոխենք. զմարգարէսն ի մէջ եկեղեցւոյն, և զառաքելայսն մերձ բեմին ընթեռնումք: - 643. Դարձեալ՝ մարգարէքն սերմանեցին. և առաքելայրն հնձեցին: - 643. Դարձեալ՝ մարգարէքն ասացին. և առաքելայրն կատարեցին: - 643. Չի՞նչ

է նախ սաղմոսն և ապա՝ մարգարէ կամ առաքեալ: - 643. ...և նա՛ անտեսաց ա՛յլ առաքելոցն: - 644. Եւ գանկակքն առաքեալքն: - 645. Եւ ընդ ոլորտս հնչեցաւ առաքելոցն քարոզութեամբ: - 645. Դարձեալ՝ ցուցանէ զմարգարէս և գառաքեալս. և ի գլուխ նոցա երևեալ բանն աստուած և խօսեալ: - 646. Դարձեալ՝ ի վախճանի ի միջոյ առաքելոց և մարգարէից խօսեալ և դատեալ: - 646. Վասն որոյ կարգեցին առաքեալքն և հարքն՝ **ճճ** օր պահք. և նոյնչափ ուտիք: - 649. Եւ ո՛չ միայն լուծանեն զսկիզբն մեծի պահոցն, այլ և զամենայն չորեքշաբաթս որ առաքելոցն է կանոնեալ, լուծանեն ի բոլոր տարին, և լինին ընդ անիծիւք նոցին: - 652. Եւ ի նորս՝ ի չորեքշաբաթ և յուրբաթ փոխեցին առաքեալքն. որպէս յա՛յտ է յառաքելական կանոնս. նաև ի նիկիականն: - 652. Իսկ վասն **տեսառնականին** և աղօրհնէիցն, սուրբն յոստո՛ս է արարեալ. որ չորրորդ եպիսկոպոս էր յերուսաղէմ առաքելոյն յակոբայ: - 659. Չորրորդ նախախնամութեամբ. զի մի՛ հպարտասցին. որպէս խեթն առաքելոյն պօղոսի: - 665. Եւ որպէս իւղաբեր կանայքն նախ եկին ի գերեզմանն և տեսին յարուցեալ զքրիստոս, և ապա առաքեալքն. - 680. Հինգերորդ՝ յետ գօրեայ թաղմանն քրիստոսի եկին առաքեալքն և կանայքն ի գերեզմանն. - 681. Եւ են յիմացումն և յուշի. որպէս ասէ առաքեալն թաղէս. և յոյս նոցա լի է անմահութեամբ. և սիրով առ աստուած միացեալ: - 685. ...այսինքն է որ ի վեր քան զիրամայեալ օրէնսն կատարեցին զգործս. որպէս առաքեալքն, մարգարէքն, մարտիրոսքն, կուսանքն, և այլքն: - 687. Անդ ժողովեցան առաքեալք և վկայք սուրբք և կատարեալք մինչ ի միւսանգամ զալուստն...: - 688. ...և սոքա ո՛չ գան ի դատաստան. այլ ի դատել զիրեշտակս և զմարդիկ ըստ առաքելոյ: - 688. Երրորդ, ասէ առաքեալն թաղէս, եթէ հոգի ամենայն մարդոյ որ ելանէ ի մարմնոյ, են նոցա օթևանք և բնակութիւն ի հանգստեան...: - 691. Ասէ մեկնիչն, սպիտակ հանդերձն զոր զգեցեալ էին՝ շնորհացն քրիստոսի մաքրութիւնն է. յորմէ ամենեքեան վայելեցաք որպէս ասէ առաքեալն. - 696. Ասեմք, թէ ո՛չ զիտես զի՞նչ է, ե՛րթ առ առաքեալն և ուսուցէ քեզ...: - 697. Նախ՝ զի առաքեալն զանազանեաց զտեսանելն յետ մահու՛ն և զպսակն ի յարութեանն: - 697. Նախ՝ մարգարէն Եսայի ասէ, և առաքեալն զնոյն երկրորդէ: - 698. Արդ՝ եթէ ճշմարիտ է մարգարէն և առաքեալն, զի ահա՛ աստ է ընդունել զապաշխարութիւն և փրկել զհոգիս. - 698. Եւ այսպէս ասէ առաքեալն եթէ՛ մերկութեամբ մարմնոյն մերկեաց զիշխանս և զպետս խայտառակեաց: - 705. ...որք աստիճանաւ վեհագոյնք են քան զհասարակաց արդարս. որպէս արէլ, և առաքեալքն. և մարգարէքն. և այլք: - 711. Վեցերորդ, զի **բժան** ցեղապետք էին հնոյն. և **բժան** առաքեալ նորոյս. զերկոցունց ազգաց նահապետսն ղնելով զբոլոր թիւ ամենայն ազգին, նշանակէ: - 712. Եւ միջին փող առաքեալքն կոչելով ի ճշմարտութիւնն: - 713. Եւ իշխանք են առաքեալք և մարգարէք որ փողք են տիեզերաց, նախ զնոսա կոչէ: - 713. Եւ ի նորս առաքեալն պօղոս բազում ուրէք գրէ զյարութիւնն. - 715. Եւ ի նոյն կէտ լրմանն որ է՛ վախճան ժամանակի և սկիզբն յաւիտենի՝ լինի վերառութիւն համայնից մարդկան որպէս գրէ առաքեալն կորնթացոց. - 716. Առաքեալն պօղոս ո՛չ զայն ասէ թէ յապաղելով լինի յարութիւնն, այլ զկարգն ցուցանէ ոչ ժամանել ննջեցելոցն: - 717. Եւ այսպէս կրկին իմանի առաքելոյ բանն: - 717. ...և մարմինք մեռեալք որ յադամայ հետէ՛ յանկարծակի յական թօթափել ի փող յետին յարիցեն ասէ առաքեալն: - 721. Երկրորդ՝ զի աստուած զամենայն արարածս կրէ բանիւ զօրութեան իւրոյ ասէ առաքեալն և ի նոյնութեան պահէ. և սոքա պահին առանց միաւորութեան էութեան նորա: - 733. Նմանապէս և **բժան** աթոռք առաքելոցն սրբոց ի յօդոյ լուսեղէն: - 736. Երկրորդ, աթոռակիցքն քրիստոսի. որպէս առաքեալքն և մարգարէք և կատարեալքն դատեն զմեղաւորս իբր տեղեակք օրինացն աստուծոյ: - 738. Որք ի վեր քան զօրէնս գործեցին. որպէս առաքեալք, մարգարէք, մարտիրոսք, կուսանք, և այլք: - 739. Որպէս առաքեալքն ի մի լեզու քարոզէին և ամենեքեան ի լեզուս իւրեանց լսէին: - 739. Են և առաքեալքն: - 742. Իններորդ, զի բնական օրինացն գ են վկայք. բանն և զիրն և անտարանն. որ տուաւ նահապետացն և մարգարէիցն և առաքելոցն: - 742-743. Երկրորդ կոչի հնձան արքայութիւնն երկնից. ուր ժողովին պսակք և փառք զանազան հանգստեան սրբոց զոր պատրաստեալ է աստուած սիրելեաց իւրոց ըստ առաքելոյ: - 748-749. Տասներորդ, ասի հնձան և կտակարանքն սուրբ. ուր հին և նոր իմաստութիւն ժողովեցաւ ի խառնարանին գինւոյ. յորմէ բաժակէ՛ արբին առաքեալքն ի սուրբ վերնատունն. և արբուցին ամենայն տիեզերաց...: - 749. Է՛ ուրեմն ասել, եթէ ոչ տեսն սաբաւովթ, այսինքն զօրութեանց, թողեալ էր մեզ սերմն առաքելօք և մարգարէիւք և այլովք սրբովք և վարդապետութեամբ անտարանին, համերք և ի մեղս լինեալք խստացեալք: - 755. Տրեան ընդ յարդի. կնճիռն ընդ զինւոյ. մրուր ընդ ձիթոյ. յուղա ընդ առաքեալսն. նիկօլայոս հերեսիոտ ընդ աշակերտսն:

- 756. Երրորդ երկնից արժանաւորն տեսւեամբ, և անօքն ընտրութեան հոգւոյն, որ կրէր յինքեան զկրօնն էից առաքեալն պօղոս ասէ...: - 761. Կամ միաբանութիւն որպէս առաքելոցն, որոց էր սիրտ և անձն մի: - 761. Դարձեալ բժան պտուղք են բժան առաքեալքն, որք յամս և յամիսս տնօրէնութեանն պտղաբերեցան: - 768. Առաքելական աթոռոյ սուրբ առաքելոյս, և այլ շրջակայ հրեշտակաբնակ սուրբ Մենաստանեայց: - 772. Վասն որոյ կրկին է և պատիժն. զառաջինն ի նախնւոյն հասեալ. և ասպ յետոյ յօր մի հաստատեալ ըստ առաքելոյ: - 777. ...նոյնպէս ողորմութեան և արդարութեան է միշտ բարերարելն և պատժելն ըստ նախասահման գիտութեան նորին նախքան զլինիլն էիցս ըստ առաքելոյ: - 779. Երրորդ ժամանակ կենցաղոյս մինչև ի մահ, է՛ ընդունելութեան աստուծոյ. ըստ որում բազմեալ է յաթոռ շնորհաց ըստ առաքելոյ. իսկ յետ այնորիկ ո՛չ ևս...: - 780. Իսկ մեծն ներսէս ասէ, պակասութիւնն այն է, որ կիրք չարչարանացն քրիստոսի թուով և տեսակաւ պակաս էր յառաքեալն պօղոս. այսինքն խաչն, բեռքն, և այլն. և զայն էլից քարոզութեամբն իւր ի մարմինս եկեղեցւոյ: - 781. Ձի որպէս քրիստոս չարչարանօքն փրկեաց զեկեղեցի և հարսնացոյց, նոյն և առաքեալն քարոզութեամբ իբր զկոյս մի սուրբ յանդիման արար փեսային քրիստոսի: - 781

ԱՌԱՔԵԼԱԴԻՐ + Իսկ փառքն, և ալելուս, և օրհնութիւն և փառքն, և ամենն, և ընդ հոգւոյդ քումն, և խաղաղութիւնն, այս ամենն Առաքելյադիր է: - 631. Այս առաքելյադիր է: - 649

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ + Երեսունէ զօրավարք դաւթի. և լէ թիւ հնոյն օրինաց. և այլ նորոց կտակի. և կամ իբ զլխաւորն են գրոց հնոց. և ժ բան օրինաց. և չորից անտարանաց. և մինն առաքելական: - 438. Այլ արդ՝ ճշմարտութիւն է առաքելական կանոնքն և հայրապետականն և երից սուրբ ժողովոցն: - 550. Ձի յառաքելական կանոնս և կղեմայ և մակարայ և այլոցն: - 595. և օրհնել ձեք կնքոյ վասն յաւելուածոյն. արկանելով յառաքելական ձիթոյն. զոր օրհնէ եկեղեցի յաւելուածով: - 607. ...և ո՛չ է աստուածային հրաման, այլ առաքելական ներումն ի դեղ անժուժկալութեան. զի մի՛ ի պոռնկութեան անդունդս կործանեցին: - 613. Դարձեալ՝ մի տախտակն է՛ մի և նոյն քարոզութիւնն առաքելական ի չորեք ծագեան տիեզերս տարածեալ: - 646. որ լինի յիսնեակ ըստ առաքելական կանոնին: - 651. Նախ, զի առաքելական է աւանդ. որպէս ի հինքն զերկուշաբաթի և զհինգշաբաթի պահէին...: - 652. Եւ ի նորս՝ ի չորեքշաբաթ և յուրբաթ փոխեցին առաքեալքն. որպէս յայտ է յառաքելական կանոնս. նաև ի նիկիականն: - 652. Իսկ թէ արհամարհելով զառաքելական կանոնս լուծցեն զչորեքշաբաթ և զուրբաթ...: - 652. Եւ որ ոք ո՛չ պահէ որպէս ազգն Ֆռանկաց, ընդ անիծիւք է յառաքելական և հայրապետական կանոնաց: - 652. Ձի դիոնետիոս այր առաքելական ասէ...: - 659. Խնծոր նոր և հին, զիրքն են աստուածայինք. որք հինք են յօրէնս և ի մարգարէս. և նորք յաւետարանն յառաքելական մատեանս: - 756. Առաքելական աթոռոյ սուրբ առաքելոյս. և այլ շրջակայ հրեշտակաբնակ սուրբ Մենաստանեայց: - 772

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ + Չորրորդ, Վասն սպասաւորաց եկեղեցւոյ. Առաքելութեան Մարգարտութեան և Վարդապետութեան առ հասարակ: - 525. Ձի՞նչ է եութիւն առաքելութեան: - 535. Առաքելութիւնն վեցիւք կատարի: - 535. Ի հաղորդութիւն սոցա կայանայ ամենայն ուրեք առաքելութիւն: - 535. Քանի՞ եղանակ է առաքելութեան: - 535. Իսկ գործ առաքելութեանն է ըստ բազում օրինակի: - 535. Եւ համակարգ է նոցա ըստ առաքելութեան և ըստ քահանայապետութեան. զի ամենայնքն համահաւասար զիշխանութիւն առաքելութեան և քահանայապետութեան ունէին: - 546

ԱՌԱՔԵՍ + Իսկ զի ասէ՝ «առաքեցալ» ո՛չ թէ տեղւոջէ ի տեղի. որպէս մեք բովանդակեալքս ի մի տեղի. զի առաքիմք շարժմամբ ի միւսն: - 40. Եւ դարձեալ՝ զի այժմ ասէ զհայր ճշմարիտ աստուած, և զոր առաքեցեր, ևն շաղկա՛յ է. ցուցանէ՛ շաղկապ գրովն և զիւր աստուածութիւնն ընդ հօր: - 47. Բայց ո՛չ ծնեալ ասեմք՝ և ո՛չ անծին. այլ արտաքս առաքեալ ի հօրէ ...: - 52. Երկրորդ ասեն, առաքիլն փոքրագունին է ի մեծ է: - 60. Պատասխանեմք եթէ՛ որպէս ասի որդի առաքեալ ի հօրէ և ի հոգւոյն...: - 60. Պատասխանեմք, այն որ ասի հոգի քրիստոսի, և թէ՛ փչեաց, և թէ՛ առաքեաց, յայն սակս ասացան, զի ծաւալումն հոգւոյն սրբոյ յաղագս մարդկան՝ զալստեամբն քրիստոսի եղև: - 61. Ապա առաքեցալ որդի ի հօրէ և ի հոգւոյն, ի նոցանէ ասի սկսեալ: - 61. Դարձեալ՝ հոգին սուրբ ելանէ ի հօրէ և առաքի յորդոյ. և ինքնիշխան կամօք շնչէ զշնորհս իւր յորս կամի և որքան: - 66. Եօթներորդ՝ զի թէ մեք որպէս և ենք ընդ լծով ծառայութեան՝ այսպէս և նա՛, զիա՞րդ յառակսն որ յաւետարանն՝ յետ ծառայիցն՝ որդի առաքի...: - 67. Իսկ թէ առանձնապէս զմարդոյն, զիա՞րդ իցէ կենդանարար մարմինն մարդոյ. կամ ո՞րպէս առաքեցալ նա ի հօրէ. զիա՞րդ իցէ և կենդանի վասն հօր: - 69. Աստուած հայր. որ առաքեաց

և նրաստացոյց: - 94. Վասն զի հայր առաքեաց գբանն: - 94. Եւ դարձեալ՝ առաքող և ո՛չ առաքեալ. առաքեալ և առաքող. առաքեալ և ո՛չ առաքող. և այլք սոյնպիսիք աստ յարմարին: - 105. Ընդ վերին դուռն զգոլշին ի խելապատակն առաքեալ: - 242. Տասներորդ՝ հայրն առաքեաց գյովսեփ առ եղբարսն որ էին հովիւք և երիցունք տեսանել զնոսա. և բանին յուրայի վաճառեցաւ և եղև տէր երկրին և կերակրիչ: - 313. Երկրորդ՝ մովսէս քարոզէր ժողովրդեանն թէ՛ աստուած հարցն ձերոց առաքեաց զիս. և յերկրպագութիւն նմա հրաւիրէր: - 328. Եւ քրիստոս առաքեալ զինքն ի հօրէ քարոզէր, և հաւատալ ի հայր պատուիրէր: - 328. Եւ մին յորժամ զլրտեսքն առաքեցին ի կագիսա. և **իս** օր յամեցին և մովսէս **զիս** պահեաց: - 353. Եւ հայր աստուած որ ո՛չ կատարի կամք նորա ի մեզ. յայնժամ ըստ բազում գթութեան իւրոյ առաքեաց զմիածին որդին որ փոխանակ մեր կախեցաւ զփայտէն և ազատեաց զմեզ յանձիցն օրինաց: - 400. Որ առաքեաց լրտեսս ի տիպ առաքելոցն: - 414. Եւ գլխուս փրկիչն՝ հայր սրբեաց և առաքեաց. որ և ի յորդանան վկայեաց...: - 417. Վեցերորդ՝ լրտես առաքեաց յետու: - 417. Երեսունք, յետոյ առ սամուէլ ի նաւաթ գնացեալ և հոգի աստուծոյ խաղացեալ. և տէր մեր առ հայր ի յերկինս ելեալ, և յառաքեալսն զհոգին առաքեալ: - 437. Չի գտեղին յերուսաղեմն զնեաց դաւիթ. և ճարտարապետն քիրամ տիրացի էր որ շինեաց. և քիրամ արքայ զփայտն առաքեաց: - 440. Եւ ի պահպանութիւն աշխարհին հրէից՝ առաքեաց սաղմանասար յերկրէն ասորուց պանդուխտս որ բնակեցան ի սամարիայ և սամարացիք կոչեցան: - 447. Երկրորդ՝ վասն ազգականութեան կուսին, առաքեցաւ կոյսն բնութեամբ՝ առ կոյսն շնորհօք: - 463. Այլ և ո՛չ յառաջ քան գլղանալն օծաւ. զի սրբիլ և առաքիլ և իջանել յերկնից ո՛չ այլ ինչ է, եթէ ոչ մարմին լինիլ և մարմնով երևիլ բանին: - 475. Արդ՝ աստի մինչ ի նիսանի **ժէ**, և յապրիլի է՝ կատարի է ամիս. յորում առաքեցաւ զաբրիէլ առ կոյսն մարիամ յաւուր չորեքշաբաթու: - 483. Հնգետասաներորդ՝ յայտ է յայսմանէ. զի վասն տօնի տեսառնընդառաջին առաքեաց յուստիանոս կայսրն յերուսաղէմ զօրս բազում երիցս անգամ, - 484-485. Վեցերորդ՝ զի զհոգին սուրբ առաքեսցէ մեզ...: - 519. Այսպէս նախ եկն քրիստոս և խաչիւ և մահուամբ հաշտեցոյց զհայր, և ապա՝ հայր աստուած առաքեաց զհոգին սուրբ պարզև մարդկան: - 522. Նախ՝ զի ցուցանէ թէ որ ետ զօրէնսն՝ նոյն առաքեաց և զհոգին և ի նոյն տիպն որոտ և փայլատակումն հողմ և հուր երևեալ որպէս անդ ի յերինն: - 524. ...այլ առաքեաց առ սուրբն զրիգոր և խնդրեաց քահանայս մկրտել զնոսա: - 589. Եւ ի համբառնալն կալան հրաման վերագոյն. առաքելով զնոսա ընդ տիեզերս: - 607. Ողորմեայն ի դէմս հօր որ առաքեաց զորդին ի խաչ. և պատարագն ի դէմս որդւոյ որ խաչեցաւ վասն մեր: - 622. Եւ այս է պատճառն, զի քահանայն է՝ ի դէմս քրիստոսի, և եպիսկոպոսն հօր աստուծոյ. և խաղաղութիւնն է՝ հոգին սուրբ որ ի հօրէ առաքեցաւ. - 625. Ի **թ** ամի թագաւորութեանն, առաքեաց սուրբն իսահակ և ետ բերել զսերմնօրհնէքն զկալոյ և զհնձանին...: - 658. Եօթներորդ, զի առաքեսցէ զիրեշտակս իւր փողով մեծաւ...: - 730. Եւ վերջընթացն է հրեղէն ծովն ի հարաւ. ուր առաքեալ զմեղաւորս ի հուրն յաւիտենից: - 731. Եւ բանիւ գործոյ խօսի ընդ բուն չարս և ընդ դևս որք առաքիլ ի տանջանս: - 739. Եւ յորժամ առաքիլ մեղաւորքն ի հուրն յաւիտենից, գտանեն զծնօղս իւրեանց որպէս գառնք զմարս, և յաւիտեան խածատեն զնոսա: - 753

ԱՌԱՔԻՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ + Թէ ի բերան պատերազմի յել անմահին և ի մուտ մահկանացուին. դիցես պահապան բերանոյդ. լար կարմիր շրթանցդ. այսինքն հաւատով սիրով զօրացեալ. և ո՛չ բաժանիլ ի քնասիրութիւն և յարձաթսիրութիւն. յառաքինասիրութիւն. և յախտասիրութիւն. յընկերսիրութիւն և յարատսիրութիւն: - 770-771

ԱՌԱՔԻՆԻ + Չորրորդ՝ զիմաստունս և զառաքինիս ի գործս յորդորէ: - 185. Երրորդ ինքն առ ինքն. որպէս առաքինիքն ի մէջ հոգւոյն և մարմնոյն և մտացն առնեն զխաղաղութիւն. և զպատերազմն որով ցանկայ մարմինն հակառակ հոգւոյն, հանեն ի միջոյ: - 585

ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ՝ թէ ի հարկէ է՝ ապա բարձեալ են ամենայն սկզբունք բարոյական առաքինութեանց. այսինքն խոհեմութեան. արիութեան. ողջախոհութեան. և արդարութեան. զի սոքա ստացեալ լինին առ ոմանս՝ և ո՛չ ի հարկէ: - 11. Եօթներորդ՝ և ո՛չ լինէին մարդկային կամ աստուածային առաքինութիւնք: - 20. Չարն ո՞րպէս է ոչ է. զի ահա՝ ներհականայ՝ բարւոյն. որպէս առաքինութիւն և չարութիւն: - 22. Այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն եթէ առաքինութեանն չարութիւն, և արդարութեանն անիրաւութիւն ներհական. որպէս խաւարն լուսոյ. և էութիւն է լոյսն. և ո՛չ էութիւն խաւարն. և օդն ընդունակ լուսոյ և խաւարի: - 23. Այսպէս հոգին էութիւն է և ընդունակ բարւոյ և չարի. այսինքն առաքինութեան և չարութեան: - 23. Դարձեալ՝ աստուածային առաքինութիւնք այստ՛ւ թըրով

են. այսինքն հաւատ. յոյս. սէր: - 105. Վեցերորդ՝ դեղինն գառափնութիւն մարմնոյն. և սպիտակն գանձեղութիւն հոգւոյն: - 125. Եւ ի սէր աստուածային շարժեալք՝ ոմանք յիմաստասիրութիւն. այլք ի ճգնութիւնս. ի կուսութիւն. և ի գանազան առափնութիւնս: - 126. Եւ զբոյսս գանազան առափնութեանց ընծիւղեալ երևեցուցանեն: - 126. Նոյնպէս չորիւք առափնութեամբք զարդարեցին: - 126. Եւ տերն գառափնութիւն մարդկան հոգիացուցանելով և զթերին լնլով: - 126. Նոյնպէս և առ մեզ՝ որք մրցին և ջանան ընդ դէմ բանսարկուին և մեռուցանեն **զէ** զլուխ նորա՝ նոքա զնոյն պսակն ժուժկալութեամբ և առափնութեամբ ընդունին ի գլուխս իւրեանց յիւրաքանչիւրոցն զորս կոխեն և յաղթահարեն...: - 152. Նախ՝ զի զծածուկ առափնութիւն արդարոյն յայտնի արասցէ այլոց ամենեցունց...: - 158. Եօթներորդ՝ թոյլ տուեալ լինի և ոմանց անկանիլ ի մեղս ինչ. զի ի հպարտութենէն զոր ունէր վասն առափնութեան խոնարհեցի և անկցի առաջի տեսռն խոստովանութեամբ...: - 159. ...որպէս սրբոյն ստեփաննոսի. զի ունէր զսարկաւազութեան և գառաքելութեան պատիւն, ընկալաւ և զմարտիրոսութեան պսակն ի քարկոծումն իւր. այսպէս և այլք...: - 159. Իսկ աստուած փորձէ զմարդ՝ զի գիտէ զնա՝ բարի և հաւատարիմ. այլ ծածկեալ է յայլոց. փորձէ՝ զի յայտնի լիցի ամենայն աշխարհի առափնութիւն նորա: - 161. Դարձեալ ասեմք, թէ կոյսն և պոռնիկն՝ առափնութեան և չարութեան են տեսակք, և ներհակք են առափնութիւն և չարութիւն. զի փոփոխեն զմիմեանս. ըստ այնմ և թողութեան հանդիպին: - 165. Նոյնպէս և հոգին նախ ի յինքենէ **անտեսակ** և անկատար է. և յետոյ կատարի յաստուծոյ շնորհօք և առափնութեամբ և գիտութեամբ: - 192. Երրորդն առափնութեանց ասպնջական: - 210. Եւ զի տեղի է ուսման արուեստից և առափնութեանց և իմաստութեան հանճարոյ: - 211. Նոյնպէս և թագաւորք երկրի և իշխանք՝ որք բարձրացեալ են փառօք և դատարկ առափնութեանց, են որպէս հովանաւորք: - 212. Դարձեալ՝ յետ մահու հոգի մարդոյն ծաղկի և զեղեցկանայ առափնութեամբն իւրով և բնական պայծառութեամբն: - 213. Մինն պարզ և զուտ բարին ներքոյ և արտաքոյ. որպէս առափնութիւն. և հոգևոր գործն. յայսպիսիքս հրամայէ՝ մեզ մերձենալ: - 224. Իսկ Բանին, Խոկունն. Գործ. Առափնութիւն. Զաւատ: - 248. Ուսողութիւն ընդ առափնութիւն: - 248. Եւ ունին առափնութիւն պաշտմանց: - 252. Այլ արդ ի յանբանսն ո՛չ է առափնութիւն որով սրբի ի մեղաց. ապա պարտ է զի փոխեցի ի ներքինն իւր որ է՝ տունկն. և նման կենդանւոյն զի աճէ: - 252. Այլ անճառ երանութիւնն և առափնութիւնն է աստուծոյ զեղեցկութիւնն զոր մեզ պարզևեաց. այսինքն մաքրութիւն, անախտութիւն, և ի չարէն օտարութիւն ասէ նիւսացին սուրբ գրիգոր: - 271. Եւ փոխանակ ծիրանւոյն՝ գառափնութիւն զգեցոյց. որ քան զամենայն զգեստ արքունական է: - 271. Դարձեալ՝ ըստ երից բնական զօրութեանց հոգւոյն պատկեր ենք աստուծոյ. այլ սրբութեամբ արդարութեամբ և առափնութեամբ նման ենք աստուծոյ: - 273. Դարձեալ՝ մարդոյս միայն է լինիլ յերկրէ՝ և յերկինս. և առափնութեամբ վարձս ստանալ: - 275. Իսկ թէ որ հարցանէ թէ զի՞նչ էր սոցա առափնութիւնն որ այսպէս պատուեցան: - 289. Զորս հրեշտակս կոչէ ո՛չ վասն առափնութեան, այլ զի պատգամաբերք և թարգմանք եղեն աստուծոյ իմաստութեանն առ մեզ ի ձեռն լեզուաց գիտութեանն: - 297. Երրորդ՝ զի առափնութիւնն դովտայ առաւել երևեցի ի մեջ չարացն: - 302. Երրորդ՝ սառա կոչի առափնութիւն. և մարիամ լուսաւորութիւն. և եկեղեցի ժողովք հաւատացելոց՝ գործով ունի գառափնութիւն և զլոյս հաւատոյ: - 307. Երրորդ՝ ըստ առափնութեան ի պատուիրանէն տեսռն յղացեալք, և ծնանիմք առափնութեամբ զփրկութիւն հոգւոյ...: - 308. Իններորդ՝ ի յանդիմանութիւն բնութեան մերոյ. զի մի՛ կարծեսցէ թէ առափնութեամբն և սիրովն առ աստուած՝ հաւասարիլ կարէ՛ սիրոյն աստուծոյ որ առ մեզ. այլ կաղ գտանի: - 311. Նախ՝ զի ունէր զամենայն առափնութիւնս և համբերեաց նախատողացն. վասն որոյ խօսեցաւ աստուած և մխիթարեաց զնա: - 325. Եւ քրիստոս զյարկն դաւթի որ է՝ եկեղեցի՝ չորիցս առափնութեամբ եռարնակ օթևան աստուծոյ կազմեաց: - 328. Խնկադացն՝ բազմազան առափնութեամբ խնկեալք: - 346. Ճաշքն՝ չափ առափնութեանցն: - 346. Այլ և է խորհուրդ եկեղեցւոյ, և է զօրութիւնք հոգւոյս. չորսն ստացական, և **Գ** - ն աստուածային առափնութիւնք: - 347. Խառնեալ և աղացեալ ի խորուրդ չորից առափնութեանց մերոց: - 349. Երկրորդ՝ օրինաւոր ամուսնութիւնն պատուական է վասն որդե՛ծնութեան. այլ ո՛չ է նա՛ առափնութիւն. որպէս կուսութիւն՝ պահք՝ և աղօթք: - 356. Եւ դարձեալ՝ նաշիին է՝ նշանակ խոնարհ մարմնոյ մաքրութեան. և խունկն առափնութեան հոգւոյ. և իւղն զուարթութեան մտաց: - 357. Եւ ըստ միտս, զի առափնութիւնն է ի փառս աստուծոյ. այլ և ի պատիւ և ի գովութիւն մարդկան. զի բազումք հաղորդին սրբութեան նորա: - 358. Ճարպն, զլուսաւոր և զպարարտ առափնութիւնն: - 360. Թնն առափնութիւն է որով զերծանի մարդ

յորոգայթից սատանայի. և թեփն ծածկոյթ ամօթոյն. սուրբ են: - 364. Դարձեալ՝ չորրորդ մասն դորակին նշանակ չորից առաքինութեանց: - 374-375. Եւ երրորդ մասն գ առաքինութիւնք աստուածայինք: - 375. Տասներորդ՝ զի ծուլացեալ է և ծանրացեալ յառաքինութիւնսն. ի պահս՝ յաղօթս՝ և յայլս: - 377. Զինգերորդ՝ զի անխառն և յստակ է յառաքինութիւն...: - 378. Դարձեալ՝ բազմազանք են առաքինութիւնքն ի մեզ հանդերձ քաղցրութեամբն: - 381. Որք առաքինութեամբն են լեռնացեալ և դաշտացեալ աւելի և նուազ: - 398. Եւ է զօրութիւնք հոգւոյ. և է առաքինութիւնք. դ մարմնականք և գ աստուածայինք: - 431. Եօթներորդ՝ առաքինութեան վարք: - 444. Որ ցուցանեն զչորեսին առաքինութիւնս նորա: - 465. Այլ և սուրբ յամենայն մեղաց. և լի ամենայն շնորհօք և առաքինութեամբ...: - 470. ...իսկ քրիստոս ո՛չ ունէր զմեղս. վայն այն վաղվաղակի ել ի ջրոյն. և նշանակէ ի մեզ զշնորհաց հեղումն. որ մկրտեալն ազատի ի մեղաց և իսկոյն ելանէ յառաքինութիւնս: - 487. Եւ այլ առաքինութեամբք կոխեալ հատանեմք զխայթօցն որ է՝ ներգործական մեղքն և մահ հոգւոց և դժոխք: - 489. Զինգերորդ՝ նշանակէ՝ զչորս առաքինութիւնս ի յորս պարտի տարածիլ ներքին մարդս մեր. այսինքն վերին մասն նշանակէ զսերն. ներքինն զխոնարհութիւնն. աջն զհնազանդութիւնն. ահեակն զհամբերութիւնն: - 493. Տասներորդ՝ նշանակէ զչորեսին առաքինութիւնս մեր այսպէս: - 493. Երկոտասաներորդ, «մի՛ մերձենար», եցոյց թէ՛ որք յետ յարութեանն և վերանալոյն յերկինս կամին մերձենալ ի մարմին նորա առաքինութեամբ...: - 518. Քսանևմի, Վասն աստուածային առաքինութեանց: - 526. Քսանև, Չանազանութիւն աստուածային առաքինութեանց: - 526. Քսանևե, Մարդկային առաքինութեանցն սահման: - 526. Եւ փոխանորդ իւր նստոյց յաթոռ զսուրբն արիստակէս համանման նորին առաքինութեամբ, և որդի ըստ մարմնոյ. և ապա՛ զնաց ի հռօմ: - 548. Դարձեալ՝ ճշմարիտն մի է և սուտն բազում. և բարին մի է և չարն բազում. և առաքինութիւնն մի է և մոլորութիւնն բազում: - 550. Ութերորդ յընդդիմակէն. զի թէ յաղօթելն միայն մտօք և սուրբ պահել զմիտս առաքինութիւն է կատարեալ...: - 557. Իններորդ՝ զի թէ հաւատն և յոյսն և սէրն՝ աստուածային առաքինութիւնք են և լաւագոյն քան զամենայն առաքինութիւնս...: - 557. Զինգերորդ՝ զի յամենայն մեղս գտանի հպարտութիւն. զի որպէս առանց սիրոյ այլ առաքինութիւնք ոչ ինչ են, նոյնպէս առ հպարտութեան ամենայն մոլութիւնք ոչ ինչ են: - 562. Իսկ ամբարտաւանն ո՛չ իմանայ զմեղսն զոր գործէ հպարտութեամբ. այլ գիտէ ևս թէ առաքինութիւն է: - 562. Եւ այսպիսի ասացեալ տկարութեան մեղաց առողջութիւն է բժշկարան է զօրութիւնք որ կոչին առաքինութիւնք. որ են այսոքիկ: - 571. Եւ սոքա երեքեան կոչին աստուածային առաքինութիւնք: - 571. Եւ սոքա կոչին մարդկային առաքինութիւնք: - 571. Որ անհնազանդ է բանին, որպէս տնկականն. հալելն և աճիլն և այլն. և սոքա ոչ կարեն լինիլ ենթակայ առաքինութեանց: - 572. Իսկ երկրորդ սեռն հնազանդ բանին՝ ցասումն և ցանկութիւնն. և սոքա ո՛չ կարեն լինիլ ենթակայ իմանալի առաքինութեանց: - 572. Իսկ երրորդ սեռն որ է նոյն ինքն բանն որ է՝ ենթակայ աստուածային առաքինութեանց: - 572. Երկրորդ՝ զոր սիրեմք՝ է՛ յատուկ առաքինութիւն մեր. այլ թէ սիրիմք՝ է՛ առաքինութիւն այլոց: - 576. Նախ՝ զի առաւել մատչի առ կատարելութիւնն. զի մեծագոյն առաքինութիւն է: - 577. Այս քան վասն Աստուածային Առաքինութեանց: - 578. Զի՞նչ է առաքինութիւն: - 578. Սահմանք առաքինութեան բազում են: - 578. Քանզի ի գործս առաքինութեան յորդորէ՛ զմեզ բնութիւն և բանականութիւն. և շնորհն յորդորէ՛ զբնութիւնն: - 578. Դարձեալ՝ առաքինութիւն է բարի ունակութիւն մտաց, որով ուղիղ կեայ. և ո՛չ որ չարաչար առնու ի կիր. որ աստուած ներգործէ ի մեզ առանց մեզ: - 578. Այս խօսի զհեղեալ առաքինութենէն լուսով շնորհացն աստուծոյ: - 578. Այլ գիտելի է, զի առաքինութեամբն ուղղի հոգին ի զօրութիւնս իւր...: - 578. Զի նա պարունակէ՛ զառաքինութիւնս որ կարգեն զմարդ առ ընկերն. որպէս ուղղութիւնն և առատաբաշխութիւնն: - 578. Վասն այն ասի արդարութիւնն ուղղութիւն կամաց. զի ո՛չ միայն է առանձնական զօրութիւն կամ առաքինութիւն. այլ և հասարակ և պարունակիչ ուղղութեան հոգւոյն: - 579. Եւ երկրորդ՝ զի մնացէ ի վերին գաւառն ըստ էութեանն և ըստ գործոյն. իսկ այլ առաքինութիւնքն թպէտ մնան ըստ էութեանն, այլ ո՛չ ըստ գործոյն: - 579. Դարձեալ՝ խոհեմութիւն է ուղղել զառաքինութիւնս ըստ բարոյական իմաստասիրութեանն: - 580. Վասն է՞ր զանազան անուամբ կոչին չորեքին առաքինութիւնքս այս: - 581. Նախ՝ կոչին մարդկային առաքինութիւնք: - 581. Դարձեալ կոչին և բարոյական և տնտեսական և քաղաքական առաքինութիւնք. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի ճառս խոհեմութեան: - 582. Այս քան ի կարճոյ առ հասարակ ամենայն առաքինութեանց: - 582. Երրորդ՝ ի կառավարել զգործնական և զտեսական կեանս. այսպէս աստուածային և մարդկային

առաքինությունը են որ ասացաւ: - 583. Այլ սգալ վասն յատուկ ինչ չարի, է՛ իւրաքանչիւր առաքինութեան. զի իւրաքանչիւր առաքինութիւն սգայ վասն ներհակին: - 583. Ա՛րդ՝ քաղց արդարութեան է առաւել երանութիւն քան զքաղց այլոց մակստացական առաքինութեանց: - 584. Ձի արդարութեամբն անընդմիջաբար միաւորիմք ընդ աստուծոյ. որ ո՛չ լինի այլ առաքինութեամբք: - 584. Ա՛րդ՝ առեալ լինի աստ սրբութիւն սրտին ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ վասն որպիսութեան իմն մաքրեալ հոգւոյն: - 585. Խաղաղութիւն է ի կայունն առաքինութեան. յորում է հեշտութիւն ի յաստուած առանց հասարակութեան մարմնոյ՝ աշխարհի՛ և սատանայի: - 585. Առաքինութիւնս այս ցուցանէ թէ համբերել հալածանաց վասն արդարութեան՝ կապակցեալ է ընդ խաղաղութիւնն. - 586. Ձի ի վերոյ խաղաղութեան ո՛չ է այլ առաքինութիւն. զի խաղաղութիւնն է վախճան և կատարումն ամենայն առաքինութեանց: - 586. Ի յասացելոցս յառաջագոյն այս ինչ հաւաքի, եթէ ունակութիւնք մարդկային առաքինութեանց նախկնաբար պատրաստեն ի վարժումն գործնական կենացն. իսկ ունակութիւնք պարզակցն պատրաստեն ի վարժումն տեսական կենացն: - 586. Դարձեալ՝ է են խորհուրդք որ պատրաստեն զմեզ ընդունիլ զեօթն առաքինութիւնս: - 587. Երկրորդ վասն ընկերին. որ է՛ ողորմութիւն և առաքինութիւն: - 620. Չորք աղին չորեքին միւքն, և դ՛ առաքինութիւնք: - 641. Ութերորդ, զի ունիմք **ք** առաքինութիւն. այսինքն տեսական և գործական. - 654. Եւ դարձեալ՝ բարեկենդանն նշանակէ՛ զառաքինութիւն հոգւոյն ամենայնիւ փարթամացեալ: - 657. Չորրորդ ըստ բանական հոգւոյն յառաքինութիւն և ի չարութիւն: - 663. Ա՛րդ՝ իմանալի մահ է՛ ի ձեռն առաքինութեան զմարմինն մեռուցանել և ի ձեռն չարութեան զհոգին: - 668. Ձի յորժամ առաքինութեամբ ախտ մարմնոյն մեռանի՛ զօրանայ հոգին, - 668. Նախ՝ որպէս ասացաւ ի քահանայաթաղն վասն է շնորհաց հոգւոյն, և է խորհրդոց եկեղեցւոյ, և է առաքինութեանց, և է գլխաւորագոյն մեղաց, և է զգայարանօք մեղանչեմք, և է փոփոխմամբ հասակի...: - 683. Եւ այսպէս ամենայն առաքինութիւն աստ հանգուցանէ զմիտս. և յետ մահու զհոգիս. և յարութեանն զհոգի և զմարմին: - 689. Այլ արկանելիք սպիտակ՝ զծաղկեալ նոցա առաքինութեանն երևեցուցանէ զպայծառութիւն յետ ի թանձրութենէ մարմնոյս փոխելոյն. զոր զգեցեալ են նախ քան զխոստացեալ զփառսն. - 696. Դարձեալ՝ ոսկի է հաւատն և դաւանութիւնն անապական. և Արծաթ՝ անաղտ մաքրութիւնն ի մեղաց. և Պատուական ակունք՝ զանազան առաքինութիւնք: - 702. Երկրորդ զի սպիտակ է. նշանակէ՛ զպայծառ առաքինութիւն նոցա: - 712. Զինգերորդ զի կա՛րծր է. ցուցանէ զկարծր և զսերտ առաքինութիւն նոցա առանց քակտելոյ: - 712. և Եօթներորդ կոչի հնձան եկեղեցի սուրբ. ուր ամենայն առաքինութիւնք մեր ժողովին. ու ճնլէ ապաշխարութեամբ և բաշխէ՛ զգինի շնորհաց. - 749. Որ է՛ պտուղ առաքինութեան ըստ մարմնոյ և հոգւոյ և մտաց մերոց: - 757. Եւ յետ նոցա ամենայն բազմութեանց ժողովելոց յամենայն ազգաց ասէ. որք եկին ի բազում վշտաց աշխարհի. այսինքն որք զանազան առաքինութեամբ և բազում նեղութեամբ մտին ի հանգիստն: - 760. Դարձեալ՝ տերև զկանաչագեղ կեանս. և ծաղկեալ առաքինութեամբ. և պտուղ արդեանցն հանապազորդ: - 765. Նախ՝ զի արմաւենին ի բարձր դնէ զպտուղս. և արդարքն յերկինս զանձեն զառաքինութիւն...: - 765. Նախ՝ զի արմաւենին ի բարձր դնէ զպտուղս. և արդարքն յերկինս զանձեն զառաքինութիւն...: - 765. Այլ և ծաղիկ՝ զպայծառ և զանուշահոտ վարս առաքինութեան. և պտուղ՝ արդիւնքն ըստ գործոց. յորմէ փրկութիւն եղև ամենայն աշխարհի և վայելչութիւն արքայութեանն երկնից: - 768. Այլ և տերև է մշտասաղաթօ գիտութիւն հաւատոյն. ծաղկեալ դաւանութեամբ և պտղաբերեալ գործով առաքինութեան: - 769. ...զի ո՛չ միայն էառ զբնութիւնս. այլ և զնոսա որ շուրջ զբնութեամբն. զի ծանիցի կատարելութիւն առաքինութեանն, և ճշմարտապէս մարդ գոյ: - 781. Չորրորդ, հաւատն է՛ աստուածային առաքինութիւն. իսկ դէք զի են խստացեալ ի չար՝ ո՛չ ունին զղջումն որ է բարոյական. ապա և ոչ հաւատ որ է վերնագոյն և բարի կամաց խոկումն առ աստուած: - 784

ԱՌԱՔԻՉ + Վեշտասաներորդ՝ Ո՛չ զկամս իմ, այլ զառաքչին: - 29

ԱՌԱՔՈՂ + Զմիկն ծնօղ և յառաջ առաքօղ ասեմք անախտաբար և անժամանակ: - 65. Եւ դարձեալ՝ առաքօղ և ո՛չ առաքեալ. առաքեալ և առաքօղ. առաքեալ և ո՛չ առաքօղ. և այլք սոյնպիսիք աստ յարմարին: - 105. Ողջոյնս այս՝ է հանդերձ բերողին և առաքողին և կուսին ցուցանէ **զԺ** զերազանցութիւն պատուոյ կուսին: - 463-464

ԱՌԱՔՈՒՄՆ + Եւ զի կամաւ հօր էր այս առաքումնս՝ հօ՛ր ասի: - 40. Նոյնպէս և առաքումն հոգւոյն ո՛չ նըլազութիւն ցուցանէ, այլ զհամակամութիւն ընդ հօր և ընդ որդւոյ: - 60. Իսկ որ ասէ յովէլ՝ «հեղից

յոզույ իմոյ», հեղումն ո՛չ այլ ինչ է, բայց թէ առաքումն: - 60. Մաթուսաղա առաքումն: - 299

ԱՌՆՆԹԵՐ + Եւ պօղոս ասէ զայս, առընթեր դնելով առաքելոց և մարգարէից զվարդապետս: - 528. Այլ և առընթեր յարութեան ակետարանն. զի նո՛յն է խորհուրդ ծննդեանն ի կոյս մօրէ և ի կոյս գերեզմանէ: - 628

ԱՌԺԱՄԱՅՆ + Արդ եթէ երկրպագելի և աստուած՝ և այս վասն բնակութեան աստուծոյ, ապա ուրեմն եղեալ առ ժամայն աստուած և օտար ըստ բնութեան: - 67. Իսկ թէ առանձնապէս մարդոյն, ահա նոր իմն և առ ժամայն մուծանես աստուած՝ հրեշտակաց և մարդկան երկրպագելի: - 70. Այլ առ ժամայն հպարտութեամբն ուռուցաւ և ի ճշմարտութենէ լուսոյն դարձոյց զանձն իւր և խաւարեցաւ: - 147. Նախ՝ զի մի՛ անընտել թուիցի մարդկան. զի թէ առ ժամայն ի ծնունդն եղեալ էր երեսնամեայ հասակաւ, առ աջօք համարէին զիրն. և կամ այլ ինչ: - 479. Երկրորդն որ ասէ «բացաւ երկինս» որ ցուցանէ թէ մկրտելոյն առ ժամայն բացեալ է դուռն արքայութեանն: - 487. Բայց գիտելի է, զի գործ մկրտութեանն է սրբել զհոգիս յամենայն մեղաց զոր ունիցի. թէ բնական թէ ներգործական և ի պատժոց մեղացն. զի թէ նոր մկրտեալն մեռանի, առ ժամայն թռչի ի կեանս յաւիտենականս: - 590. զի մինչև ցօրն ցայն ասեն զքաւարանն. այլ առ ժամայն ի փառս կամ ի տանջանս: - 700. Եւ յետ այնորիկ ոչ առ ժամայն գայցէ տէր ի դատաստան. այլ տացի խաղաղութիւն աւուրս **խե**. առ ի հանգիստ սրբոցն և ի յապաշխարութիւն թիրելոցն: - 709. Որպէս ասեն վարդապետք, լցեալ առ ժամայն ամենայն անոյշ և քաղցր ուրախութեամբ, տեսանեն զմարդն մարդկան արարիչ: - 763. Զի ուր կամեսցի հոգին՝ անդ եղիցի առ ժամայն և մարմինն: - 766

ԱՌԻԹ + Զի այնպիսի բարին մահու լինի առիթ: - 224. Երրորդ՝ ըստ օգտութեան աստ. զի փորձին ընտրեալքն. և յետ մահու շնորհաց. և յարութեանն փառաց լինին առիթք: - 394. Նոյնպէս և զկամաւոր մահն որ է՝ դեղ և առիթ յաւիտենական կեանացն, նախ ինքն ճաշակեաց և ուսոյց հետևողաց իւրոց: - 497. Իսկ պաշտօնք և ողորմութիւնք և պատարագք լինին նոցա առիթ պսակաց: - 675

ԱՌԻՆՉ (ԱՌԻՆՉՔ) + Արդ՝ բարի և չար ո՛չ են հակակայք որպէս առիւնչք. զի առիւնչքն համանգամայն են. և ի միմեանց բաղկանան. իսկ բարին և չարն ո՛չ են համանգամայն. և չարն ի բարւոյն ո՛չ զոյանայ. և ո՛չ բարին ի չարէն: - 21. Զի՛ զինչն ետ հայր որդւոյ, և ո՛չ զառիւնչն: - 61. Եւ միութիւնն ի առիւնչն առնէ զյատկութիւն: - 104. Երկրորդ՝ զի որդին առիւնչ է ի հայրն. և համանգամայն բնութեամբ: - 109. Այսպէս առիւնչք են արարածք արարչին. և առիւնչքն համանգամայն ունին զգոլն: - 170. Իններորդ՝ անմեկնելի որոշմունք են. և առիւնչք են արարիչն և արարածք: - 171. Իսկ Առիւնչ կոչի, ո՛չ որպէս առ մեզ առիւնչք են մակագոյեղքն. այլ զոյացական, կամ բաղդատական. որպէս ծնօղ. ծնեալ. բղխօղ. բղխեալ. կամ արարիչ և տէր արարածոց և ծառայից: - 172. Եւ այս առիւնչ է. զի մեծն ցուցանէ զփոքրն. և պատուականն զանապատիւն: - 230. Երկրորդ՝ նշանակէ, զի առիւնչ է արարածս արարչին, ըստ այսմ նման են. և զի այլ են և զատեալք յարարչէն, ըստ այսմ աննմանք: - 237. Նախ՝ զի ո՛չ էր աշխատեալ ի կաւ գործոյն, ո՛չ է առ յընչիցն եգիպտոսի: - 338. Իմաստունք զտեղին յերկուս բաժանեն. ի վերին և ի ներքին. զի սոքա են հակակայք և առիւնչք միմեանց. իսկ միջին տեղի ո՛չ է...: - 505. Զորրորդ ըստ առընչիւն. այսինքն թէ առ ի՞նչ իրք գործէ զմեղքն. զի մարդն դ զիմօք գործէ զմեղս. այսինքն զիմաց աստուծոյ, զիմաց եկեղեցւոյ, զիմաց ընկերին, զիմաց իւր անձինն: - 565

ԱՌԻԺ + Այսպէս և յակոբ յօրհնելն ըզյուրա՝ նմանեցոյց զնա առիւծու: - 27-28. Եւ դարձեալ՝ ըստ սողունոցի **գ** են սիգաճենք. առիւծ և նոխազ՝ և աքաղաղ: - 54. Երրորդն է նշանական աստուածաբանութիւն. որ ի զգալի կերպարանաց փոխակցիմք յիմանալի տեսութիւնն. թէ զի՞նչ նշանակէ մարդ երևելին. կամ առիւծ. գառն. հուր. լոյս. և այլն: - 122. Վասն է՞ր աստուածաբան մարգարէքն զտեսիլ երկնայնոցն սոյնպէս անարգ կերպիւ տպաւորեցին. որպէս առիւծ. և եզն. աթոռք. և կառք. և այլն: - 131. Երկրորդ՝ աննման նմանութեամբ. որպէս առիւծ. եզն. և այլն: - 131. Առիւծն զցասունն. եզն զցանկութիւնն. Արծրիւն զարդարութիւնն բարձրագոյն սոցա թռուցելոյ: - 132. Առիւծն զազանաց. և Մարդն ամենայն կենդանեաց. և Նստեալն ի վերայ սոցա Թագաւոր թագաւորաց: - 132. Առիւծն զի թագաւոր է. և եզն՝ զի քահանայ է և պատարագ: - 132. Զինգերորդ՝ նշանակէ զչորեսին ակետարանիչքն. մարդն զՄատթոս՝ զմարդեղութիւն բանին ցուցեալ առիւծն զՄարկոս՝ արիաբար ակետարանեալ...: - 132-133. Առիւծն թագաւորական՝ նշանակէ՛ զյօհաննես. ի սկզբանէ՛ զբանն աստուած և թագաւոր յաւիտենից ցուցեալ: - 133. Եօթներորդ ի մեզ, մարդն բանն. առիւծն ցասունն. եզն ցանկութիւնն. արծրիւն զիտութիւն բարձրաթիչ զվերինն խորհիլ միշտ: - 133. Զի խոյն և Առիւծն

և Աղեղնաւորն, ունին զբնութիւն հրոյ ջերմ և չոր: - 189. Ի խեցգետինն յառիժն և ի կոյսն՝ առնէ զամառն. որ տիւն առաւել է քան զգիշերն **զ** ժամ: - 190. Եւ զազանաց Առիժն: - 216. Երկրորդ՝ վասն հպարտութեան մարդոյն. զի յորժամ խայթեցեն զնա՝ ծանիցէ զտկարութիւն իւր. որ և զփարաւօն ո՛չ թէ առիժն կամ առջք հարին, այլ ճանճք և մժղուկք տանջեցին: - 217. Երրորդ՝ զի թոյնք և խայթոցք նոցա՝ զէն և պահապան է նոցա. զի առիժն պատառելովն ասպրին. նոյնպէս և այլքն: - 217. Ի գործոյն, որպէս սողուն ի սողալոյն. ի շողոթորթելոյն շունն. ի հեզոյն եզն. յառնելոյն առիժն...: - 220. Որպէս դանիել առիժնուցն յաղթեաց. և պօղոս իժին. և բազում ճգնաւորաց որք անապատս էին՝ զազանք և անասունք սպասաւորէին նոցա: - 220. Նոյնպէս և յառիժնոյ և յիշոյ ո՛չ լինի ծնունդ. զի մինն մսակեր է և միւսն ընտակեր: - 267. Տասնևը՝ Առիժնու ընդ տեսն բաղդատութիւն ի գլխով: - 283. Նախ՝ զի առիժն թագաւորական է: - 315. Մետասաներորդ՝ յառնելոյն կոչի առիժն. իբր առից գնացից անհոգ յայլմէ: - 315. Երկուտասաներորդ՝ ի հոտոյ առիժնուն փախչի շուն: - 316. Չորեքտասաներորդ՝ ի գոչմանէ առիժնուն սարսին այլ կենդանիք և արիւն միզեն: - 316. Դնգետասաներորդ՝ առիժն յորժամ ննջէ՝ բաց ունի զաչսն: - 316. Վեշտասաներորդ՝ գառիժն ննջեալ ոչ որ իշխէ զարթուցանել. զի իւր կամաւ ննջէ և յառնէ: - 316. Եօթնևժ, և ի յառնել առիժնուն սարսին ամենայն կենդանիք որդիք ջուրց: - 316. Ութնևժ, չորս են որք հզօրք են և պերճ շրջին ասէ սողունն. այսինքն արաղաղ, և նոխազ, և թագաւոր հրապարակախօս, և առիժն որ ո՛չ դարձուցանէ թիկունս յանասնոց: - 316. Իննևժ, ո՛չ յառնէ առիժն ի տեղուղէն մինչև հնազանդէ՝ զթշնամիս իւր: - 316. Քսաներորդ՝ յարուցեալ առիժն ցրուէ զհակառակս իւր: - 317. Վասն է՞ր տկար զեռնօք տանջեաց զեգիպտոս, և ո՛չ առիժն կամ արջ կամ այլ ինչ հրաշունչ կենդանեօք: - 333. Չմարգարէն սպան առիժն: - 413. Եօթներորդ՝ սամփսոն գառիժն արիութեամբ սատակեալ: - 422. Եւ տէրն զոսոխն մեր սատանայ իբր գառիժն պատառօղ՝ տարածմամբ ձեռաց ի խաչին սատակեաց: - 422. Վասն է՞ր զմարգարէն սպան առիժն. զի նա խաբեցաւ ի ծեր մարգարէն: - 443. Այլ և ի յանբան կենդանիս բնաւորեցաւ գոլ. որպէս ուղտ խոհեն. և առիժն արի. տատրակ ողջախոհ. և արագիլ արդար: - 581

ԱՌԻԺԱՔԱՐ + Դարձեալ՝ առիժնաքար ել ի յորդանանէ. որպէս ասէ երեմիա «իբր ակոյտեան ել ընդդէմ փորձողին ի յանապատ և յաղթեաց նմա». այս է ոչ դարձուցանել թիկունս յանասնոց: - 316

ԱՌԿԱՅԱՆԱՍ + ...ըստ որում աշխարհի յերից մասանց է անկայացեալ. - 715.

ԱՌՀԱՍԱՐԱԿ + Նախ առիժասարակ հանդիպիմք ընդդիմութեանցն, եթէ որք զայս ասեն՝ մեղանչեն չորիւք եղանակօք: - 8. Այսքան առ երկրորդն՝ տասն գլխով եղեալ հակաճառութեանց զպատասխանիսն. և բժան գլխով առիժասարակ տարահաճելիս: - 13. Եթէ մի է առիժասարակ բնութիւն երրորդութեանն և ո՛չ բաժանեալ, ո՞րպէս իմանամք զբանն միայն մարմնացեալ. և ո՛չ զհայր և զհոգի: - 74. Չի աստուածայինքն առիժասարակ են բաց ի յառանձնաւոր դիմացն: - 106. Երկրորդ՝ հրեշտակն պատգամաբեր և յայտնօղ լսի. և առիժասարակ զծածուկս առնուն յառաջնոցն և յայտնեն երկրորդիցն: - 136. Չիա՞րդ առիժասարակ զօրութիւնք կոչին երկնայինքն...: - 137. Երկրորդ՝ զի առանձնաւորութիւն է զօրութեանց, այսինքն արիութիւն յաստուածայինսն և անշարժ գոլն և զօրացուցանելն. և զայս առիժասարակ ունին. վասն որոյ առիժասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Եւ արդ որպէս ցուցաւ՝ վերինք մինչ ի միջինս ունին բոլորապէս զներքնոցն. և ներքինքն մասնաւորաբար մինչ ի զօրութիւնսն՝ յաղագս առիժասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Իններորդ՝ զերկնային և զերկրաւոր միտս մարդկան առիժասարակ լուսաւորէ: - 185. Իսկ օր արուեստական է ծագումն լուսոյ մինչև յերեկոյ՝ առիժասարակ յամենայն ազգս: - 194. Եւ կերակուրն մի ամենեցուն առիժասարակ մարմին և արիւնն սուրբ: - 294. Երկրորդ՝ զի **խ** քաղաք առին ի բենիամենէ՝ յուդայի ցեղքն վասն շնութեան կնոջն պատահելոյ. և կոտորեցին զնոսա առիժասարակ իեռ արս...: - 312. Վասն երրորդին ասէր յոք զբարի և չար գործոց հատուցմունքն լինիլ առիժասարակ յետոյ՝ ի հանդերձեալն. զի աստ են մեղաւորք և հնացեալք ի մեծութեան. և ներէ՛ նոցա աստուած վասն կրկին պատճառի: - 324. ...զի ի նովսէս օրինակաւ՝ և ի քրիստոս ճշմարտութեամբ կործանեցաւ մահ. և ի յարութեանն առիժասարակ մեր: - 351. Իսկ կրկին պատարագն. մին վասն բոլոր ժողովրդեանն, և մին վասն անձին ակամայիցն. ցուցանէ զկրկին խոստովանութիւնն. մին յայտնի առիժասարակ եկեղեցոյն. և միւսն ծածուկ առանձին մեղաց: - 385. Քանի՞ են դժոխք զոր ակերեաց առիժասարակ և ազատեաց զհոգիսն: - 455. Տասներորդ՝ արդարութիւն է ի մեռանիլն մեր. և ողորմութիւնն առիժասարակ յարութեանն: - 458. Գիտել պարտ է, զի առիժասարակ մահն, հարկաւոր կիրք է մարդկայինս բնութեան. զի ամենայն որ ծնանի՝ մեռանի: - 495. Դարձեալ՝ եթէ

արհասարակ սոքա՝ կերակուր՝ արիւն և խոցուածք և մահ՝ ապականութիւնք են որպէս դու ասես, և փրկութիւն աշխարհի սոքօք ներգործեցաւ. այսինքն չարչարանօք՝ մահուամբ և խոցուածովքն: - 503. Ձի յայնմանէ ազատեաց քրիստոս իջանելովն անդ. և աւերեաց զնա յաւիտեան. և արհասարակ ազատեաց զհոգիսն: - 504. Դարձեալ՝ արհասարակ կարծիք, կոչի ներքին դժոխք յատակ դժոխոցն...: - 505. Ապա ուրեմն արհասարակ ազատեցան որք էին ի դժոխս առաջին: - 507. Չորրորդ՝ որպէս ադամաւ արհասարակ մեռան արդարք և մեղաւորք: - 507. Այլ արդ՝ աւարն արհասարակ է և ո՛չ մասնաւոր: - 507. Նոյնպէս և քրիստոս արհասարակ ազատեաց զհոգիսն և եհան ի կայանս հոգւոցն: - 507. Արդ՝ որպէս կենդանեաց շնորհեաց զթողութիւն, նոյնպէս և հոգւոցն արհասարակ ազատութիւն. որպէս ասէ սուրբն եպիփան...: - 507. Այս արհասարակ ամենայն հոգւոց: - 508. Որպէս յօրինակէն տեսանի. որ թպէտ արհասարակ ելին յեգիպտոսէ յանապատն, այլ ոմանք մտին յերկիրն պարզեաց: - 508. Չորրորդ, Վասն սպասաւորաց եկեղեցւոյ. Առաքելութեան Մարգարտութեան և Վարդապետութեան արհասարակ: - 525. Եօթներորդ, Յաղագս արհասարակ ժողովրդոց: - 525. Քսաներորդ, Սահմանք արհասարակ մեղաց: - 526. Այժմ հաւատացեալք, և յետոյ արհասարակ երկինք և երկիր և ամենայն ազգ: - 529. Եւ թէ որ ասիցէ, ապա թէ զամենայն որ արհասարակ կապէ կամ արձակէ, այսինքն օրինէ կամ անիծանէ, ո՞չ կատարի: - 539. Երկրորդ՝ զի մերձ ի համբարձունն ձեռն եդ ի վերայ նոցա և օրինեաց զնոսա և արար զնոսա արհասարակ եպիսկոպոսունս: - 546. Երրորդ՝ զի յետ համբարձմանն յորժամ էջ հոգին սուրբ, արար զնոսա կաթողիկոսունս արհասարակ: - 546. Բայց ոմանք բերանաբաց եղեալ հակառակին՝ զծնունդն և որ ըստ նորին ամենեցուն արհասարակ միաբանեալ բաց ի հայոց: - 554. Եւ մեղք մարմնոյն է արհասարակ զգայարանացն: - 568. Այս քան ի կարճոյ արհասարակ ամենայն առաքինութեանց: - 582. Ձի որպէս բաշխի մարմինն, նոյնպէս և մասնաւորեցի արիւնն արհասարակ: - 598. և այսպէս մեկնեն արհասարակ վարդապետք եկեղեցւոյ...: - 599. ...այլ սիրելիք են բարի գործօք արհասարակ հաւատացեալքն. և նազելիք կուսութեամբ ճգնեալքն և մարտիրոսքն: - 600. Իսկ զերորդ՝ սարկաւագն ի վերայ ամենեցուն արհասարակ հրամայէ...: - 608. Այլ և հանգստեան ասենք. նշանակ արհասարակ յարութեանն. ննջեցելոցն մեր մաղթանք: - 642. Արհասարակ ուղեկիցք: - 660. ...և ողջունեն արհասարակ և պատեալ դնեն զմարմինն ի տան պատուականի: - 672. Ձի՞նչ է ողջունելն արհասարակ: - 673. Այսպէս է կարգ կատարման ննջեցելոց սրբոց քահանայից և կրօնաւորաց և արհասարակ ժողովրդոց: - 674. Ապա ուրեմն ամենեցուն արհասարակ պետք են քահանայական կատարմունք և նուէրք. զալ ի գերեզմանն և այլն ամենայն: - 675. Ձի՞նչ է որ արհասարակ ամենեքեան. այր և կին՝ ծեր և տղայ ընդ մեռելոյն ընթանան ի գերեզմանն: - 675. Նախ ասեն թէ՛ յաւուրսն յայնոսիկ յարեան մանկունքն յեփեսոս ի վկայութիւն արհասարակ յարութեանն, զնոյն յիշատակենք: - 684. Նախ քան զքրիստոս, արհասարակ ի դժոխս. բայց յետ քրիստոսի, արհասարակ ի կայանս հոգւոց. և երրորդն ի կատարածի...: - 686. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած արհասարակ զամենայն հաւատացեալս անլան իւրոյ ամէն: - 710. Չորրորդ արհասարակ զամենեսեան: - 713. Նմանապէս և մարմին մարդոյ արհասարակ մեռանին և ի հող լուծանին և յայլ տարերս. և յորժամ յառնեն՝ ո՛չ ունին ի հասարակ տարրէ ընդ ինքեանս. և այս մարմին ի յայն մարմնոյ ոչ ինչ ունի խառնումն: - 719-720. ...նմանապէս և մարմինք մեռեալք յերկրի և հոգիք ի կայանս իւրեանց ի միասին կան արհասարակ արդարոց և մեղաւորաց մինչ դատաստանաւն բաժանեցին օղիքն և այծիք: - 721. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ՛ սրբոցն և անսրբոց բ իրք հասարակ է. այսինքն յարութիւնն զի արհասարակ յառնեն. և անմահութիւնն զի արհասարակ անմահ և անապական մարմնով յառնեն: - 723. Յորոց փրկեսցէ զմեզ փրկիչն ամենայնի և արհասարակ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ. և կացուցէ ի տեղուոց լուսոյ և հանգստեան. Ամէն: - 760. Որ և ձեզ յիշողացդ և մեզ յուսողացս արհասարակ ողորմեսցի բարերար և բազում ողորմ մարդասէրն աստուած և տէրն մեր յիսուս քրիստոս ամէն: - 773. Ձի հասարակաց է ամենայն մարդոյ կատարելոց և անկատարից, զի ի յանդիմանութիւն յանդիմանելեացն արհասարակ դժկամակ երևի ի սկիզբն. թպէտ ընտրողութեամբ լաւին ընդունին զխրատն: - 774. Եւ այսպէս ապա չեն արհասարակ դժկամակք: - 774. Վասն որոյ արհասարակ դժկամակ թուի. մինչ ընտրեսցեն ի միմեանց. զի ինքեանց գիտակքն իմաստունք են: - 774. Վասն որոյ յանդիմանեալք արհասարակ դժկամակ լինին: - 774. Ընդ որով թէ ազատեցա՞ն արհասարակ ընդ նմին: - 776. Ձի մեղքն ադամայ թպէտ սկզբնապէս արհասարակ բնութիւնս տարածեցաւ. այլ ո՛չ առաւել քան զայլոցն

եղև. այսինքն որդուցն նորա...: – 777. Ձի առ հասարակ ամենայն տարերք ըստ իւրեանց կերպի կրեցին զայլալուծութիւն սրգոյ, չարչարակիցք զուով արարչին իւրեանց: - 788. Ոմանք ի գերութիւն վարեալք արք և կանայք. և կէսք առաթուր դիաթաւալ սրախողխող գալարեալ. առհասարակ քահանայք և աշխարհականք գէշ անկեալ դիականք անթաղ ընկեցեալք: - 788

ԱՌՅԱԲԱՏՉԵԱՅ + Չորրորդ՝ չարութեամբ աստ մեղօք տանջեն. և յետ մահու առհաւատչեայ մասնաւոր. և ի յարութեանն յաւիտենական տանջանօք: - 394. Երրորդ՝ զի առցեն մասնաւոր զառհաւատչեայ հանդերձելոյն. տանջելով աստ ի սով, ի սուր, և ի գերութիւն: - 408. Իսկ չարաց՝ առ հաւատչեայ տանջանացն. և կամ թեթևութիւն: - 668. զի զառհաւատչեայ տանջանացն ընկալցի...: - 669. Երկրորդ, կապելովն ետ նմա զառհաւատչեայն տանջանաց...: - 706. Որք տեսչութեամբն աստուծոյ՝ ի մեռելոցն զառհաւատչեայն ընկալան յարութեան, թէ զհա՞րո՞ղ ոչ ունէին ի մտի զանտի կենացն ծանօթութիւն. պատմել մեզ խնդրի: - 774

ԱՌՉԵՈՆ + Սակայն զառձեռն պատրաստ դիցուք ի իմն եղանակաւ պատմաբանութեամբ: - 304

ԱՌՆԱԿԱՆ + Չորրորդ՝ շանաճանճն. զի շնաբարոյք էին և մոլէին յառնականայս շնութեամբ. զի շանց է ոչ զուգակցիլ որպէս զայլ կենդանիս. վասն որոյ ի շանց ելեալ թունալից ճանճք խայթին զնոսա: - 334

ԱՌՆԵՄ + Երրորդ, զի թէ է՛ ամենայն ի հարկէ, ո՛չ լինի անձնիշխան կամաց գործք. որ հաւասար է յերկոսինն. այսինքն յառնել և յո՛չ առնել: - 8. Չորրորդ՝ զի թէ զոր ինչ ասենք՝ ի հարկէ ճշմարիտ էր, յայնժամ աւելորդ էր խորհիլն մեր. զի խորհուրդն ո՛չ է ի հարկաւորացն. այլ ի ներընդունակացն. զի կարէ՛ լինիլ, և ո՛չ լինիլ. զի թէ առնենք զայս՝ եղիցի՛ այն. և թէ ո՛չ առնենք զայս՝ ո՛չ եղիցի այն: - 9. Ապա յայտ է՝ թէ զոր ինչ խորհիմք՝ ի հանդերձեալն զնոյն առնենք. և ո՛չ ի հարկէ բանն մեր որպէս ցուցաւ: - 9. Դարձեալ՝ ունիմք խորհուրդ, և ընտրենք զառնելիսն, և խոտենք զոչ առնելիսն...: - 11. Դարձեալ, որոյ է իր գործեացն՝ նորա՛ է և ներգործութիւնն. եթէ առնել և եթէ կրել...: - 11. Դարձեալ ասեն թէ՛ աստեղք ունին բնութիւնս ներհակս միմեանց. չար և բարի. և միմեանց դիպեալ ներհականան իրերաց. և առնեն չար կամ բարի խռովութիւն կամ խաղաղութիւն. աւեր կամ շինութիւն. և այլն: - 12. Երկոտասաներորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ, կամ գիտէ զչարն չար՝ կամ ո՛չ գիտէ. թէ ո՛չ գիտէ՝ անգիտութիւն ունի. և թէ գիտէ՝ գիտութեամբ առնէ զչարն: - 14. Երեքտասաներորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ՝ կարողութեամբ առնէ զչարն, թէ անկարողութեամբ: - 14. Թէ անկարողութեամբ՝ ահա բռնադատեալ է. և թէ կարողութեամբ առնէ զչար՝ անկար է առնել զբարի: - 14. Չորեքտասաներորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ, ինքն բարի է և առնէ զչա՞ր, թէ չար է և առնէ զչար: - 14. Ձի եթէ բարի է և առնէ զչար, ահա ներհակ գործ է ինքեան: - 14. Իսկ թէ չար է և առնէ զչար, ո՛չ ոք է ի յեակս բարի: - 14. Դարձեալ ասենք թէ՛ աստուած ո՛չ է պատճառ. ստեղծուածոցս ի հարկէ. այլ ըստ կամաց որով առնէ. զի ոմանք դիպին ի հարկէ, և ոմանք ո՛չ ի հարկէ: - 15. Երրորդ՝ ասեն թէ կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. և ո՛չ ոք կայ ընդդէմ կամացն աստուծոյ. վասն որոյ զորինչ կամի՛ այնպէս առնէ. զոմն չար և զոմն բարի: - 16. Նախ եթէ կամացն աստուծոյ ոչ ոք է ընդդէմ. և որպէս կամի այնպէս առնէ. այլ չար ո՛չ կամի և ո՛չ առնէ...: - 16. Դարձեալ ասենք՝ թէ կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. զի զոր ինչ կամի առնէ. այլ կամեցաւ և արար զմեզ անձնիշխան և տէր գործոց մերոց. եթէ չար՝ և եթէ բարի: - 16. Դարձեալ ասենք՝ թէ կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. զի զոր ինչ կամի առնէ. այլ կամեցաւ և արար զմեզ անձնիշխան և տէր գործոց մերոց. եթէ չար՝ և եթէ բարի: - 16. Ութերորդ ասեն, թէ աստուած ո՛չ կամի զչար, ապա կարենք առնել ինչ զոր ո՛չ կամի աստուած. ապա ընդէ՞ր ասէ աւետարանն, «տերև մի ի ծառոյ ո՛չ անկանի, և մագ մի ի գլխոյ ո՛չ սպիտակի առանց հրամանի»: – 17. Նախ եթէ՛ ունիմք անձնիշխան կամք. և տէր ենք գործոց մերոց. առնել և ո՛չ առնել. այլ երբեմն սկիզբն ի մէնջէ, և կատարումն ի նախախնամութիւնն աստուծոյ: - 17. Դարձեալ ասենք թէ՛ ո՛չ է բարի առանց աստուծոյ կամացն. և ո՛չ չար առանց թոյլ տալոյ նորա. այն է որ ասէ՛ տերև ո՛չ անկանի, և մագ մի ի գլխոյ. զի ո՛չինչ կարենք առնել առանց կամաց՝ կամ առանց գիտութեան՝ կամ առանց թոյլ տալոյն աստուծոյ: - 18. Իսկ չար փոխանակ բարւոյ ո՛չ առնէ ըստ որում անիրաւութիւնէ. այլ առնէ երբեք ըստ որում նախախնամութիւնէ...: - 18. Ապա յիմար են այնոքիկ որք ասեն՝ կամիմ առնել զհաճոյսն իմ. զի թէ յընտրելոցն են՝ փրկցց. և եթէ ո՛չ՝ դատապարտեցայց: - 18. Դարձեալ, ասենք եթէ՛ առնէ աստուած զոմն խոհեմ և զոմն տգէտ, զի նա՛ ի նմանէ՛ ուսցի: - 19. Ապա թէ զայս ո՛չ առնէ, անձնիշխան կամօք հետևի չարին...: - 19. Երկոտասաներորդ՝ ասեն թէ աստուած առնէ զոմն աղքատ և զոմն մեծատուն տէր՝ և ծառայ. իշխան՝ և իշխեցեալ: - 19. Այսպէս առնէ զոմն արդար և զոմն մեղաւոր. չար՝ և բարի: -

19. Նախ՝ եթե աղքատություն և մեծություն տիրելն և ծառայելն, է՛ յաստուծոյ. սակայն ոմանց կամելով և ոմանց ներելով և թոյլ տալով. այսինքն զբարի մեծատունս և զաղքատս կամելով արնէ. և զչարսն ներելով և թոյլ տալով արնէ : - 19. Այսպէս և զարդարս և զմեղաւորս. զչարս և զբարիս. զոմանս կամելով արնէ բարիս, և զոմանս թոյլ տալով արնէ չար. ապա ուրեմն ո՛չ են ի կամացն աստուծոյ չարութիւնք և ո՛չ մեղքն: - 19. Դարձեալ ասեմք, եթե արնէ աստուած մեծատուն և աղքատ, տէր և ծառայ և այլն, զի ի միմեանց օգտեսցին: - 19. Այսպէս արնէ զչարս և զմեղաւորս, զի ի ձեռն բարեաց օգտեսցին և ի լաւութիւն գայցեն: - 19-20. Այսպէս է նախասահմանումն աստուծոյ և **յառաջընտրութիւնն**. և ո՛չ արնէ հարկ ի վերայ ումեք: - 20. Տասներորդ՝ զի սուտ լինէին ամենայն օրէնք բնական՝ գրական և ւետարանական. զի սոքա ամենքն խրատեն զմեզ խտտորիլ ի չարէ՛ և արնել զբարի. և այլն ամենայն: - 20. Եւ վասն առաւել բարութեանն արար ի պատկեր իւր և նման զմարդն: - 24. Զի կամ լիցեն ի նախնեացն թէ ի սկզբանէ՛ արար աստուած զերկինս և զերկիր: - 25. Եօթներորդ՝ ասէ եզեկիէլ թէ՛ «մեսիայն պատերազմի ընդ զօգայ և մագօգայ» զոր ո՛չ արար մեսիայն ձեր: - 28. Վեցերորդ՝ Դայր անուն արար չութեան՞ է, թէ բնութեան: - 29. Այլ և ատելութիւնն դարձուցանէ զմիտս բազմաց ի հաւատոցն. որպէս ատելութիւն և նախանձ փարիսեցւոցն՝ ո՛չ տային թոյլ հաւատալ ի քրիստոս. թէպէտ տեսանէին զամենայն նշանսն զորս արնէ ...: - 32. Դարձեալ՝ հայր աստուած կամա՞ւ արար զամենայն եղեալքս, թէ ոչ կամայ: - 36. Թէպէտ մեկնեն և այլ ազգ, թէ որ զմարդկայինս բնութիւն հաւասարեցոյց փառաց իւրոց և հաղորդ արար աստուածութեանն, ոչ ինչ զրկումն համարեցաւ. զի բնութիւնն մի է: - 39-40. Առորս ասեմք թէ՛ առարկութեանս այսմիկ զանազան կերպի կարեմք լուծումն արնել: - 40. ...այս՝ զի ճշմարիտ և անաչա՛ն արար դատաստան. և իրաւամբք զգերեալ բնութիւն մարդկան յազատութիւն դարձելոյց: - 41. Այլ որ եղև փոխանակ հնոյն նոր անդամ. և նզովք կոչեցաւ վասն իմ և մեղք այն որ ո՛չ արար զմեղս, և ելոյծ զանէժս և եբարձ զմեղս: - 42. Երրորդ՝ ի խրատ մեզ. զի որպէս չարչարանօքն ազատութիւն արար մարդկային բնութեանս...: - 43. ...կատարեսցէ զնա աստուածս արնելովն. և եղիցին աստուածք ամենայնքն: - 43. Այս օտարութիւն անուանցս լծակցեալ ընդ միմեանս՝ արնէ զմոլորութիւն հերձուածողացն: - 43. Չորրորդ՝ վասն ոչ ախորժողաց՝ իբր ոչ կարաց անդ նշանս արնել վասն անհաւատութեանց նոցա: - 44. Այսպէս իմացիր և զոչ կարելն որոյ արնել յանձնէ՛. այսպէս օտար ինչ ի հօրէ: - 44. Ապա ուրեմն ոչ արնէ յանձնէ և որդի, զի անհնար է բառնիլ աստուածութեանն: - 45. Չորրորդ՝ այսու առաւել զմիակամութիւն ցուցանէ. զի մի՛ է կամք իւր և հօրն. վասն այն ո՛չ կարէ առանց հօր. զի ո՛չ է որդւոյ այլ կամք զի զոր ինչ կամեսցի բաց ի հօրէ արասցէ: - 45. Զինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի արնելն է՛ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անձնաւորութեանց. այլ հասարակ են. և ո՛չ մին առաւել քան զմի. վասն այն ո՛չ կարէ որդի արնել ինչ յանձնէ իւրմէ թարց հօր որպէս ասացաք: - 45. Այս ապա անբաժանութիւնս արնէ զկամքն մի: - 45. Եւ զի՞նչ է «որպէս հայր զորձէ զնոյն և որդին նմին նման արնէ»: - 45. Ասին՝ արնէր հայր, և ապա որդին ի նոյն օրինակէն արնէր: - 45. Եւ թէ էր այսպէս՝ հետևէր ապա հօր զի արարեալ իցէ՛ այլ աշխարհ. և հանդերձեալ. և շրջեալ յաշխարհի. սրբեալ զախտաժտոս. մեռեալս յարուցեալ. և ի վերայ ծովու գնացեալ: - 45. Եւ զնոյն բանն աստուած մարմնացեալ. և շրջեալ ի վերայ երկրի. զի յայնմ օրինակին արար և որդի պիտոյ էր լինիլ և չորս աշխարհք: - 45-46. Եւ թէ արար հայր առանց որդւոյ, անիմաստ արար. զի որդի է իմաստութիւն հօր ըստ առաքելոյ. և կամ այլ իմն իմաստութեամբ որ է՛ սուտ ամենկին: - 46. Այլ այս է արնելն հօր՝ և նմին նման որդւոյ, այսինքն կամիլն հօր՝ և կատարեալն որդոյ զնոյն կամս: - 46. Ես եկի ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զառաքչին իմոյ: - 46. Այսպէս և այժմ ասէ՛ «ո՛չ զկամս իմ արարից». որպէս թէ ո՛չ է իմ այլ կամք զի արարից. այլ նոյն հօր կամքն է և իմ կամք: - 46. Այլ այս առաւել զմիակամութիւնն ընդ հօր և որդւոյ ցուցանէ. զի ասէ՛ ո՛չ իմ կամք այլ որիչ զի արնենմ, այլ զայն կամքդ արնենմ զի հասարակ է: - 46. Ասեմք եթէ՛ օրինականն որպէս զմարդոյ՝ բարութիւն կարծէր ունել քրիստոսի՝ այլ ո՛չ գերագոյն. զի և մարդիկք բարի անուանին. որպէս թէ «բարի արնէ տէր բարեաց». և թէ՛ «մարդ բարի ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղիւէ զբարի»: - 47. Ապա այս աղաչանքս զոր ինչ արնենմ ի ծագմանէ հոգւոյն սրբոյ, բարեխօսել ասի հոգոյն սրբոյ: - 48. Իսկ այլ ամենայն անուանքն՝ ներգործութեանցն են առ մեզ արարեալ՝ և հովանւոյն. բայց բաժանին ամենայն անւանք յերկուս: - 49. Զի արդարութիւն արար քրիստոս բնութեանս մերոյ գերեալ ի սատանայէ՛: - 50. Եւ քրիստոս խաղաղութիւն արար յերկինս և յերկրի. և զխաղաղութիւն իւր ետ մեզ: - 50. Իսկ զմիւսն գործակից՝ զօրութեամբ անսահմանելի. զի իւր

ասեն արար գործակից. իսկ բնութեամբ սահմանելի. զի արարած է: - 51. Պատասխանեմք թե ո՛չ է նրազ հոգին. զի ո՛չ է անկատար աստուածութիւնն. և ո՛չ նրազութիւնն արնէ հոգւոյն ո՛չ լինիլ որդի, այլ դէմքն և առանձնաւորութիւնքն: - 53. Տես՝ զի այլ և այլեն բնութեամբ, և անամբ թրակից արնէ: - 54. Եւ թէ նոքա արարածք են, որպէ՞ս արար զսոսա անբան և անկենդան: - 55. Երրորդ՝ իմաստութեամբ արար ըզհոգին և զբանն և ո՛չ անիմաստութեամբ: - 55. Արդ՝ իմաստութիւնն այն որ արար զբանն և զհոգին, նա՛ է բան աստուծոյ. և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ արարած: - 55. Չորրորդ՝ կարողութեամբ արար զբանն և զհոգին և ո՛չ տկարութեամբ: - 56. Խաղաղութիւն է և որդի ըստ պօղոսի, «նա՛ է խաղաղութիւն մեր որ արար զերկոսեանն մի. և արար խաղաղութիւն արեամբ խաչին իւր»: - 56. Դարձեալ յոր, «հոգի աստուածեղէն է որ արար զիս, և շունչ ամենակալին որ ուսուցանէ զիս»: - 59. Իսկ թէ ի սկսելոյն յառաջ զայ, է՛ եղեալ և արարեալ. որպէս արարածք ամենայն որդւով և հոգւով եղեն: - 63. Ապա ո՛չ եղև ալ, այլ մարդով. զոր սո՛ւտ արնէ մարգարէն զփրկութիւն մարդոյ: - 67. Իսկ թէ ի վերայ անձինն, ահա զերրորդութիւնն չորրորդութիւնն արարիք որպէս ասացաւ: - 68. Եւ տէր մեր քրիստոս արնէր սքանչելիս...: - 71. Առ երկրորդն ասեմք՝ թէ ո՛չ բաժանումն բնութեան արնէ զանչարչարութիւն բանին, այլ անեղութիւն բնութեանն: - 76. Իսկ միւսն մարդ էր բնութեամբ յարարեալ և ստեղծեալ բնութենէ. և խառնելով ընդ բանին՝ եղև առեալն որպէս առօղն զո՛յգ և հաւասար աստուած...: - 79. Թէպէտ բնութեամբ միաւորին՝ տարբերութիւնն ո՛չ բառնի. զի տարբերութեանցն մնալ՝ խափանումն ո՛չ արնէ միաւորութեանն...: - 85. Չի թէ ասես միաւորական, ահա՛ յարարեք դու զանձն բնութիւն. զի բնութիւն է միարար ըստ պորփիւրի, տեսակին կցորդութեամբ բազում մարդիկ մու: - 86. Նախ գիտելի է, զի միութիւն ի գոյացութիւնն արնէ զնոյնութիւն: - 104. Եւ միութիւնն ի յորակն արնէ զնմանութիւն: - 104. Եւ միութիւնն ի քանակն արնէ զհասարակութիւն: - 104. Եւ միութիւնն ի յառինչն արնէ զյատկութիւն: - 104. Արդ՝ նախկինն գլխինն էառ՝ և արար առաջին: - 107. Վեցերորդ՝ որդին աստուծոյ եղև որդի մարդոյ. զի զմեզ արասցէ որդիս աստուծոյ: - 107. Դարձեալ՝ յարացոյցն ո՛չ թանձրանայ որպէս տարերք. և ո՛չ որպէս նիւթ և տեսակ կերպանայ. և ո՛չ թէ յարացոյցն արար զմեզ: - 112. Չի որպէս խաւարն անյայտ է, նոյնպէս և առաւել լոյսն անտեսութիւն արնէ...: - 122. Նախ՝ զի որպէս արեգակն ունի մշտնջենաւոր զլոյսն՝ և արնէ ի վերոյ երկրի տիւ և գիշեր: - 125. Երկոտասաներորդ՝ ժամուց և ժամանակաց է արարող: - 126. Երկայնութիւն է համբերութիւնն. որով տանի զչարսն. և վասն ապաշխարութեան անտես արնէ զմեղս: - 129. Նախ՝ աստուածաբանն գրիգոր՝ զոտքն մարմնով տնօրէնութեանն ասէ նշանակ. զի մարմնով եկեալ զփրկութիւն մեր արար. և մարմնով համբարձաւ առ հայր: - 130. Արծիւն երազընթաց մարկոս. ի հոգւոյն մարգարէութենէն արարեալ սկիզբն: - 133. Չի աստուած արնէ զբորբոքումն ախորժակին. որպէս հուր որ վառէ՛ զփայտ: - 133-134. Դարձեալ արնէ հրեշտակն առաջի միւս հրեշտակին զոր նախ ո՛չ իմանայր: - 145. Չամենայն հրեշտակս բարի արար աստուած, այլ ո՛չ ծայրագոյն բարիս. այլ միջակս. որ է ի մէջ անփոփոխ և փոփոխական բարւոյն. այնպէս՝ զի թէ դառնային և սիրէին զայն՝ որ ի վեր քան զինքեանս, Ելանէին յորպիսութիւն շնորհաց և փառաց. որպէս այժմ են հրեշտակք բարիք: - 146. Հինգերորդ՝ զի հոգևոր բնութիւնն միանգամ միայն է շրջելի. վասն զի բոլորովին շրջէ զինքն՝ զոր ո՛չ արնէ մարդն...: - 151. Եօթներորդ՝ մարդ կարօտ է ժամանակի. իսկ աստուած ո՛չ է կարօտ ժամանակի. և այլ և զյաւիտեանս արար: - 156. Երրորդ՝ զի կայ ի մարդս որ ի հարկէ՛ արնէ. իսկ աստուած առանց ամենայն հարկի է: - 156. Հինգերորդ՝ և որպէս ընդ աղօտ ինչ նմանութեամբ ծանօթանամք ի գործն արարչութեան. այսպէս և սուերակերպ նմանութեամբ ի ծանօթս գամք գործոյ նախախնամութեանն. այսինքն արնելոյն և թոյլ տալոյն: - 157. Երրորդ՝ զի արնելն ի սկիզբն նայի ստեղծեալ իրին զի լինիցի. և նախախնամելն ի կատարածն զի մի՛ կորիցէ: - 158. Հինգերորդ՝ զի գործ արարչութեան է մի միայն արնելն. իսկ գործ խնամելոյն է՛ արնել և թոյլ տալ երբեմն երբեմն ըստ պիտոյից բարեգործութեան: - 158. Չի արնելն է հաճոյական գործ առանց կասկածանաց. որպէս բարի արնել բարեաց, որ է՛ արդարութեանն աստուծոյ. և չար արնել չարեաց, որև այս է՛ խրատ ուղղութեան. այլ բարի արնել չարեաց, այս ողորմութեան է և գրութեան. այսոքիկ արնելոյն են տեսակք: - 158. Իսկ չար արնել բարեացն է՛ գործ անիրաւութեան, և ո՛չ գոյ յաստուած: - 158. Նախ՝ զի զծածուկ առաքինութիւն արդարոյն յայտնի արասցէ այլոց ամենեցունց...: - 158. ...նոյնպէս և դու շնորհօք իմովք՝ տկար մարմնով քո՛ յաղթես և նկուն արնես զնա: - 159. Երկրորդ՝ աստուած փորձէ և տայ զհամբերութիւնն. և սատանայ ընդ փորձութեանն արնէ զձանձրութիւն: - 161. Վասն որոյ արար զաշխարհս գործ մշտնջենաւոր. և մշտնջենաւոր հարկաւոր է. և հարկաւորն ի զոլն

կարէ, և ի չգոլն անկա՛ր: - 162. Առ այնոսիկ որք ասեն՝ անկա՛ր է աստուծոյ առնել զաշխարհս ոչ ինչ. մինչ զի ո՛չ երկիւ սկիզբն լինելութեան սորա: - 162. Դարծեալ՝ կամքն աստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա թէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երկի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտա՛ր է արարչականն կամաց: - 162. Վասն որոյ կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. այժմ ո՛չ կամի և ո՛չ փոխէ յանգոյութիւն: - 162-163. Եւ զոր կամի՝ զնոյն և առնէ և կարէ. և զոր ո՛չ կամի՝ ո՛չ առնէ և ո՛չ կարէ: - 163. Նոյնպէս վասն առաւել բարի կամացն ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ առնել զաշխարհս ո՛չ է: - 163. Երկրորդ՝ զի բանիւ գործէ արւեստաւորն. այսինքն իմաստութեամբ և կամօք. այսպէս և արարիչն աստուած զամենայն եղեալքս կամեցաւ և արար ...: - 164. Այլ և ո՛չ ըստ այնմ որ է՝ սկիզբն գոյացութեան աշխարհի. զի անփոփոխ կամօք կամեցաւ և արար ի գոյութիւն. և անկա՛ր է փոխիլ կամացն անեղին և առնել յանգոյութիւն զեղեալս էութիւն: - 165. Իններորդ՝ պատահումն այլ է ի գոյացութենէ. և առ եղեալ գոյացութեան առնէ այլ՝ և այլայլակ: - 170. Իսկ Առնելն յարարածոց յայտ է. և Կրել զնոսա բանիւ զօրութեան իւրոյ ըստ առաքելոյ: - 172. Դարծեալ առնելն է գործ ստեղծման. իսկ կրելն գործ նախախնամութեան: - 172. Նախ զայս ասեմք թէ ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ. զի կարէ առնել զոր միտք մարդկան տեսանէ. և կարէ՛ զոր ո՛չ տեսանէ: - 173. Այսինքն կամօք է՝ զի գիտութիւնն և կամքն առաջնորդէ՛ գործոյն և հնարաւոր է՝ առնել զայս՝ և առնել զայն, զոր և կամեսցի. որպէս մարդ զի տէր է գործոյ իւրոյ՝ առնելոյ և ոչ առնելոյ: - 173. Չայս և սովոր են առնել մարդիկք առ մերծաւորս և սիրելիս անընդմիջաբար խօսին. և առ հեռաւորս կամ ատելիս գրով կամ միջնորդով: - 177. Նախ ի շարժմանէ՛ երկնային մարմնոց. զի միշտ նոյնպէս և անդադար շարժին. առնելով զօր և զամիս՝ և զեղանակս՝ և զտարի՝ ստուգագոյն չափով առանց յաւելութեան և պակասութեան: - 181. Երկրորդ՝ փարատէ՛ զտրտմութիւն և ուրախ առնէ: - 185. Չամիսս առնէ: - 186. Ասացեալ մոլորակացս՝ զօր՝ և զամիս՝ և զտարիս՝ որն առնէ: - 190. Որպէս ասացաւ ի վերոյ, զխաւարումն լուսոյ՝ և զամիսս՝ լուսինն առնէ: - 190. Եւ **զդ** եղանակս այսպէս առնէ: - 190. Ի խոյն և ի ցուլն և յեկաւորն առնէ զգարուն. որ է հասարակ տիւն և գիշերն **ժբ** ժամ: - 190. Ի խեցգետինն յառիւծն և ի կոյսն՝ առնէ զամառն. որ տիւն առաւել է քան զգիշերն **զ** ժամ: - 190. Ի կշիռն ի կարիճն և յաղեղնաւորն առնէ աշուն. նոյնպէս հասարակ տիւն և գիշեր **ժբ** ժամ: - 190. Եւ յայծեղջիւրն ի ջրհոսն և ի ձուկն՝ առնէ զձմեռն. որ առաւելու գիշերն քան զտիւն **զ** ժամ. զի լինի գիշերն **ժե** ժամ. և տիւն ինն ժամ. որպէս յամառն տիւն է **ժե** ժամ. և գիշերն **թ** ժամ: - 190. Եւ ի բոլոր տարին առնէ **զե** օր աւելեացն: - 190. Իսկ կէս մասն ի մեկ ամիսն՝ լինի կէս ժամ. և ի մեկ տարին **զ** ժամ. և ի **դ** տարին ժողովեալ՝ լինի օր մի **իդ** ժամ. և այն առնէ զնահանճն. և շարժէ՛ զտօնս և զեղանակս: - 190. Եւ արա՛ զերեսուն մասն մի ժամ, և զերկոտասան ժամն մի օր. և կոչի այս՝ իննևժերեկի ամ. որ ավելու ի լուսինն մի օր: - 191. Եւ ի մէկ մասն՝ մի հոլով առնէ արեգակն. այսինքն մէկ թաւալ: - 191. Եւ արա՛ զերեսուն մասն ժամ մի. և զերկոտասան ժամն օր մի: - 191-192. Եւ որպէս իննևժերեկն լուսնի, և **իդ** երեակն արեգակն ի միասին ժողովեալ՝ առնէ զհինգ հարիւրեակ շրջանն ի **չլթ** ամին. զի **ժթ** **իդ** երեակ է. և **իդ** **ժթ** երեակ: - 192. Երկրորդ՝ ասեն թէ՛ ի սկիզբն աշխարհիս արար զբնութիւնն յանկարծակի. այլ բնութիւնն յամելով և ըստ կարգի յանկատարութենէ՛ ելանէ ի կատարումն: - 192. Նախ՝ զի սկիզբն և առաջին է ամենայն աւուրց. զի նա կրկնելով առնէ զայլ աւուրս որպէս ասացաւ: - 193. Սոքա վերընծիւղեն զծաղիկս. և ծնանին զամպս. և առնեն անձրևս և ամբոխմունս: - 205. Եւ ի սոցանէ թրասկիայն առնէ զձիւն և զկարկուտ: - 205. Եւ որ մերձ յարևմուտս է, Թրասկիաս կոչի. առնէ զձիւնն: - 205-206. Եւ որ մերձ յարևմուտս է՝ Լիւա՛ ցօտոս. առնէ մառախուղ. մեգ. և վրդովումն յամպս: - 206. Իսկ միջինն է՝ Նօտոսն. առնէ որոտ. և փայլակն. և անձրև խիստ: - 206. Երկրորդ՝ զի երկիր չոր է և ցամաք, պարտ էր լինիլ բազմութեան ջուրց. զի խառնեսցի ընդ երկիր և ծննդականս արասցէ: - 207. Նախ՝ զի արարիչն աստուած բնական զօովս աղի և դա՛ռն արար. զի մի՛ հոտեսցին կենդանիքն ի նմա: - 208. Այսպէս և սևութիւն երկրին և դեղնութիւն հրոյն խառնի և առնէ զկանանչն: - 212. Եւ ջերմութիւն արևուն և գիճութիւն լուսնին՝ առնեն զգոյնն կարմիր: - 213. Յորժամ արար աստուած զմարդն ի հողոյ, նաև զանասունքն և զգազանքն ի հողոյ. նոյնպէս զլողակս և զթռչունս ի ջրոյ: - 214. Չերկիր ասելով, զայլ տարերքն ընդ նմա յիշէ և առնէ: - 214. Չի յառաջնումն աւուր արարաւ մշտնջենաւոր լոյսն: - 227. Նմանապէս և յայլ երիս յառաջնումն աւուր արար զլոյսն ժամանակեայ. զարեգակն և զլուսին և զաստեղս ի վերնագոյն տարրէ՛ հրոյն: - 227. Երկրորդն՝ Թէ յետոյ արարաւ: - 227. Վասն է՞ր մարդն յետոյ արարաւ: - 230. Ութերորդ՝ ո՛չ արար նախ զմարդն, զի մի՛

արարչակից գիտասցէ զինքն ոչ գոյիցն, և անկցի հպարտութեամբ...: – 231. Արդ՝ վասն այսր և այլ ևս քան զայս պատճառաց ի վերջոյ՝ արարաւ մարդն ամենայն գոյից: – 231. Տասներորդ՝ զի կիրք մարմնոյն հեղուն ի հոգին. որպէս յորժամ մարմինն ննջէ՝ և հոգին թմրի և անգործ մնայ. վասն որոյ արարաւ ձևն ուղիղ, զի միտքն ընդ նմա՝ ուղղեսցի ի վեր առ աստուած...: – 233. Երրորդ՝ զի փափուկ ջիւք և նեարք՝ յերեսացն գան և արնեն զգայարանս. և հաստն ի թիկունքն սփռի վասն ուժոյ և պնդութեան և շարժութեան: – 234. Երկրորդ՝ զի արարաւ մարդն ի պատկեր աստուծոյ, վասն որոյ պատկերն է ցանկալի: – 234. Յաղագս որոյ և արարեայր ի նմանէ մարմին և անմարմին՝ կենդանի և անկենդան, զնմանն արարչին յինքեանս **կերպագրեալ**, նմանք և աննմանք են իրերաց: – 237. Եւ քաղցր ջուրն է ի բերանն վասն արնելոյ զճաշակ համոցն: – 240. Եւ նա՛ է զգայական. և յոր մասն և խառնի՝ արնէ զգացումն: – 244. Չի թէ հուրն աւելի է, լինի շէկ գունով. և թէ օդն՝ լինի կարմիր. իսկ ջուրն արնէ սպիտակ. և հողն սեաւ գունով: – 245. Եւ ոմանք ասեն՝ թէ սեաւ մաղծն արնէ տրտմութիւն և սրտմտութիւն. և խարտէն զբարկութիւն և զմախանք. արիւնն արի և **վայրաբեր**. և պալլամն ծոյլ և **քնակի**: – 245. Նոյնպէս թէ զարուեստն լաւ արնէ զովի. և թէ վատթար՝ պարսաւի: – 250. Արդ յայտ է թէ որ գործ չարնէ հոգևոր կամ մարմնաւոր՝ վատ ասի: – 251. Ասենք առ այս. զի թեպէտ այլ է գործ ստեղծման և այլ նախախնամութեան. զի սեղծանելն է արնել իր ինչ ի յոչընչէ. և նախախնամելն՝ զեղեալն փոխանորդութեամբ ի նոյն տեսակն պահել: – 257. Ապա ուրեմն գործ նախախնամութեան է զհրաքանջիւր ոգի յառաջ ածել. և նախատպին պատկերակից արնել: – 258. Երկրորդ՝ աստուած տէր է և իշխան և ինքնակալ արարածոց. և զամենայն երևելիս հնազանդ և ծառայ արար մարդոյն: – 271. Քսանկե, ասէ լուսաւորիչն մեր, թէ ձև մարդոյ երևեցաւ ի ստեղծանելն, զոր արնելոց էր զնոյն մարմին յետոյ ժամանակի. և ի նոյն պատկերն արար զմարդն: – 272. Եւ զայս սուտ արնէ սուրբն կիրեղ եթէ՛ որդի է ճշմարիտ պատկեր հօր. և մարդն եղեալն է ի պատկեր որդւոյ: – 273. Եւ յայնժամ մերկանայ զպատիւն իւր, և արնէ զյատկութիւնս անասնոց: – 274. Ի լուսաւոր պատմութեանն, յորժամ կերին ի պտղոյն և ծանեան զի մերկ էին և արարին սփածանելիս: – 279. Նախ՝ զի արար աստուած: – 279. Արդ՝ որ ոք կամեսցի ի նոյնն ելանել և առ քրիստոս լինիլ, պատշաճ է ի վերջնագունէն սկիզբն արնել որպէս սանդղօք: – 280. Եւ թէ՛ մեծ էր նշանն քրիստոսի որ հոգւոցն արար, քան զնովսէսին որ մարմնոց: – 285. Չորրորդ՝ զի թ արծան կանգնեաց պղնձի և խեցի և արար զիր. և զոր ինչ աղամ անուսն եղ իրաց, զամենայն գրեաց ի նոսա. զի մի՛ այլայլեսցին ի գնչուտ և ի լեզուատ արանց: – 289. Դարձեալ ըստ եփրեմի հինգերորդ՝ զի սուրբ էր սրտիւ. և Վեցերորդ՝ զի միամիտ էր կամօք. և սոքա արնեն զմարդն մերձակայ աստուծոյ: – 290. Ութերորդ՝ հուրն և օդն առաւել է յարիւնն զի արնօղբ են. և յայտ է ի խառնումն միութեանց...: – 295. Հայր առ որդի և հոգի սուրբ ասաց, որովք արար զմարդն մի ազգ և մի լեզու: – 297. Եւ տէր մեր յիսուսի քրիստոս է՝ թագաւոր յաւիտեանական. և արդարութիւն արար մեզ և հաշտեցոյց զաստուած ընդ մարդկան: – 301. Այլ նոյն ինքն խոնարհեալ ի մերս՝ ինքեամբ արար զփրկութիւնս մեր: – 302. Տասներորդ՝ ևս մեծագոյն խորհուրդ. զի բանն աստուած որ անդրանիկ էր հօր, եղև կրտսեր մարդ ի ժամանակի և փոքր. ըստ որում կոչեաց զինքն «փոքրիկ». զի բնութիւն մարդոյս ընդ ինքեան խառնելով արասցէ մեծ և անդրանիկ: – 311. Եօթներորդ՝ զի մի՛ հպարտասցի ի գօտեմարտիլն՝ կաղ արնէ զնա: – 311. Նոյնպէս և սատանայ ատէր զմարդկային բնութիւնս զի ի պատկերն աստուծոյ արարաւ. և հրեայքն ատէին զքրիստոս. զի վկայեաց հայր թէ դա՛ է որդի իմ սիրելի: – 313. Ո՛չ արար մեղս, և զգժոխս աւերեաց: – 317. Հինգերորդ՝ ի լերինն մասեայ յորժամ ել նոյ ի տապանէն՝ օրհնեաց աստուած զնա՛ և զորդիսն նորա ասէ զիրն. և հայր և սերն արար մարդկան ազգի: – 319-320. Ո՛չ կարեն դևք զտարերքս փոփոխել. և ո՛չ հուր և ո՛չ շանթս և ո՛չ այլ ինչ ի տարերացս արնել որպէս կարծեն ոմանք: – 321. Իսկ թագաւորք յամենայն ամի զնոյն արնեն ուրախութիւն. ուտել և ըմպել և հեշտութիւն մարմնոյ. որպէս փարաւօն արնէր և հերովդէս: – 321. Երկրորդ՝ և արդարք արնեն ընդ դէմ սմին ի յամօք չարին. որ հնարեցաւ ի ձեռն մեղացն՝ մահւամբ բառնալ զմարդկութիւնս. այլ հրամանաւն արարչին ծննդեամբք տե՛կ և յերկարէ՛ բնութիւնս: – 321. ...Ը՛ զիմաստունն յիմարս արնէ...: – 322. Փարաւոնի դստերն մառի կոչէին. որ արար զնովսէս իւրն որդեգիր: – 330. Գետքն ո՞րպէս արնեն հրաշք: – 335. Եւ է՛ որ զկերպն և զձևն միայն փոխէ, և կոչի առաջօք. որպէս յանէսն և յամրէսն արնէին կախարդութեամբ դիւական: – 335. Նախ՝ զի կախարդքն զայն արնէին զոր մովսէսն արնէր: – 335. Եւ թէ ճշմարիտ էր ընդէ՞ր նո՞ր ինչ ոչ արնէին: – 335. Այլ զի տեսանօղբն զարիւրեալք ի ճշմարիտ նշանիցն մովսէսի՛ առ աջօք թուէր թէ և կախարդքն այնպէս արնէին: – 335. Չորրորդ յայտ է, զի

ինքեանք խոստովանեցան թէ մատն աստուծոյ է այս. և ո՛չ կարացին այնպէս արնել: - 335. Որպէս սովորութիւն է մարդոյ որ վատացն ասէ, ե՛ս արարի զայդ բանդ որ զքեզ ի քո կամդ թողի և ո՛չ խրատեցի: - 336. Նախ՝ զի իրաւունք արար վասն վարձու կաւագործութեանն որ էր առ նոսա: - 336. Եւ տէր մեր արար զգատիկն յերկունն մեծի **Ե** շաբաթին: - 337. Նախ՝ զի օրէնքն կանոն և սահման է արնելեաց և ոչ արնելեաց: - 340. Եւ յայտ է զի յետ մկրտութեանն պարտ է հաղորդել, և նոքա ո՛չ արնել որպէս ցուցաւ: - 341. Եւ զպղինձն ի բուրվառացն կորիսեանց մծ իցն. յորմէ արար զնուարտանն ծածկոյթ պղնձի սեղանոյն. նշան յանդգնութեան նոցա: - 344. Ի յայն միտս յորժամ խաչ նկարենք, զծագ մատին աջոյ մերձ ի բոյթն արնելն որ է՝ ի համարն զերրորդ. զկէս զին նշանակելով: - 345. Իսկ մովսէս ո՛չ բնութեամբ՝ այլ անուամբ և գործով. զի բարի արնէր և պատուհասէր: - 350. Հինգերորդ՝ խնայեաց ի նա՛ տէր ո՛չ ցուցանել զերեսս իւր. այն կոչեաց զնա՛ տէր և արար զաչս նորա տէր և պատժօղ: - 352. Որում արժանաւորս արասագէ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամեն: - 353. Ութերորդ՝ անդ տանն տնտեսն. և աստ տանն արնօղն: - 353. Հասարակ, զի ամենայն քահանայ միջնորդ և հաշտարար է աստուծոյ և մարդկան. զընծայս ժողովրդեանն աստուծոյ նուիրելով և յաստուծոյ շնորհս և քաւութիւն ժողովրդեանն արնելով: - 354. Հինգերորդ, նոքա մատուցանէին պատարագ նախ վասն իւրեանց, և ապա՛ վասն ժողովրդեանն անգիտութեան. իսկ տէրն մեր ո՛չ արար մեղս ըստ մարգարէին. այն անմեղն վասն մեղաւորաց պատարագեցաւ...: - 354. Եւ ո՛չ յօշիկն զքոչունքն. զի անբաժանելի՛ է յինքեան աստուածութիւնն և մարդկութիւնն. այլ և զբազումս հաղորդութեամբն իւրով մի՛ արար անբաժանելի: - 361. Երկրորդ՝ արուն արնօղ է. իսկ կինն կրօղ: - 365. Իսկ թէ ի հանդերձն յայտնի մեղանչեմք առանց ապաշխարութեան, լուցկի արնէ իրոյն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 368. Եւ թէ ոք ասիցէ, ընդէ՞ր ծննդեան և յարութեան **Ը** օրէք արնելն և հոգւոյ զալստեան ո՛չ: - 373. Ջաստուած մասնակից արնել ընչիցն զի այլքն խնամով պահեսցին: - 376. Երրորդ՝ զի յորում ժամու մտանէր մովսէս աղօթս արնել և խնդրածս, աստուածախօսութիւնք լինէին ի միջոյ քերովբէիցն որ կային անդ: - 379. Փորձանքն է՝ որպէս թէ զայս արնել լսեմք. և թէ ոչ արնել ո՛չ լսեմք. և Չարաչարն՝ հայիոյութեամբ տրտունջն է: - 381. Եւ զանգոսնելիսն ո՛չ կրեաց. զի տեսակ է մեղաց. և տէրն ո՛չ արար մեղս: - 383. Վեցերորդ, մովսէս նշանակէր զհին օրէնքն որ բարկութեամբ բարի արնէր: - 386. Իսկ մովսէս հրամանաւն աստուծոյ արար պղնձի օձ. և բարձրացոյց ի դուռն խորանին. և որ հայէր ի նա՛ ապրէր ի թունից օձիցն: - 386. Չորրորդ, զի գիտասցուք թէ ո՛չ միայն բարեաւ, այլ և չարաւ ոմամբ բարի արնէ աստուած: - 387. Եւ դարձեալ՝ ուխտելն է բարիս արնել. և սահմանն չար ո՛չ արնել: - 389. Ի զինւոյ և ի ցքոյ պահել, զի մոռացկոտ և քնու և ծոյլ և ապուշ արնէ զինին: - 389. Այլ ոմամբ է օր ասեն յամել ի է գօտիս. վասն որոյ է օրէք արնելն: - 391. Իններորդ՝ զի ինքն սատանայ ունի բնութիւն և մեղք և պատիժ. բնութեամբ աստ զինի. և մեղօք յետոյ. և յարութեանն պատժակից իւր արնելով: - 394. Նախ՝ հաւատով ճանաչելն է զերրորդութիւնն մի բնութիւն, և ապա գործով սիրել զնա. որպէս նախ ուսանիլն է և ապա արնել: - 396. Եւ մի՛ մոռանար զգօրութիւնն աստուծոյ և զերախտիսն զոր արար հասարակ և առանձնակի: - 398. Չոր այլ մարգարէ ո՛չ արար. որպէս գրեալ է ի ի համարն ի վերոյ: - 399. Ուստի յայտ է զի փոխեաց զփայտն անիծից և զգերեզմանն, և արար աղբիւր օրինութեան փայտի և զերեզմանի: - 400. Վասն է՞ր է որ մին կին թէ բազում այր արնէ պոռնիկ է. և թէ այրն բազում կանայս արնէր, չէր պոռնիկ որպէս ի հինն օրէնս: - 401. Եւ երկոքին սոքա առ մեզ եկեալ, յորժամ չարաց բարի արնէ, ողորմութիւն է: - 408. Իսկ բարեաց չար արնել՝ անիրաւութիւն է. որ ո՛չ գոյ բնաւ առ աստուած. ո՛չ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձելումն: - 408. Նախ եթէ՛ բնութեամբ բարի է աստուած և ո՛չ ունի բարկութիւն. զի ծառ բարի պտուղ չար ո՛չ արնէ. այլ մեք գործովք մեր զայրացուցանեմք զնա և արկանեմք ի բարի կամս նորա բարկութիւն: - 408. Որ ի կաւոյ աչք ստեղծ. և մեռեալս յարոյց. և զանշունչ նկանակս աճեցոյց. զոր ոչ արար մովսէս: - 411. Հինգերորդ՝ զի քրեական մեղքն ազգաջինջ արնէ. որպէս զդադան և զաբիրոն. զի ընդ մովսէսի և աստուծոյ հակառակ կացին, ազգօք և աղիսիւք ընկղմեցան զի այլքն երկիցեն: - 416. Քսաներորդ՝ յետու զլուսաւորսն կապեաց և արար զմի օրն **Բ**: - 418. Քսանը՝ զոր ինչ պատւիրեաց մովսէս՝ զնոյն և արար յետու: - 419. Եւ զոր պատուիրեաց հայր՝ զնոյն և արար որդի: - 419. Քսաննմի, զարմանալեօքն զոր արար զանձն իւր ապրեցոյց սամփսոն: - 423. Այն որ ուսանո՛ց է, որպէս վակաս քահանային. և որպէս մայրն սամուէլի արար: - 425. Եւ զայս գործի հմայութեան արնէին. և քաւութիւն թարգմանի: - 425. Երկրորդ՝ զի մի՛ ի պատճառս նորա չարիս գործեցեն... և զանօրէնութիւնս արնէին: - 425. Եւ զայս

յիշեցուցանելին, «Ո՛րդի դաւթի ողորմեա՛ մեզ». որպէս և հա՛յր քո արար: - 431. Նախ՛ զի մեղայն դաւթի՛ զպատիժն յաւիտենից՝ արար ժամանակեայ խրատ: - 432. Նոյնպէս և ամենայն խոստովանութիւնն անէ: - 432. Գոտի զդաւիթ այր ըստ սրտի իմում, որ արասցէ զամենայն կամս իմ: - 435. Այսինքն որպէս սիրտ իմ անէ զիրաւունս և զարդարութիւն: - 435. Դաւիթ բարի արար չարին սաւառոյ. և որդի դաւթի չարչարողացն զնա: - 437. Դաւիթ արար զողորմութիւն կաղացն և կուրացն յեբեսացոց. և տէր մեր բժշկեաց զկաղս և զկոյրս որ «որդի դաւթի» աղաղակելին: - 438. Եւ եփրեմեանցն զկագելն առ յուդա. ի ցոյցս հրեշտակացն յորժամ արար փրկութիւն մարդկան ազգի: - 438. Եւ տէր մեր արար խաղաղութիւն յերկինս և երկրի: - 440. Զինգերորդ՝ քրիստոս տուօ՛ղ էր մարգարէութեանն. և նա՛ աննող ի քրիստոս: - 442. Վեցերորդ՝ զի նա՛ զպարգևս երկրային խոստանայր աննողացն զպատուէրս. և քրիստոս զերկնայինն: - 442. Եօթներորդ՝ զի նա՛ ո՛չ արար փրկութիւն հոգւոց. և քրիստոս ամենայն աշխարհի: - 442. Եւ շուրջ զնովաւ հրեշտակք ամենայն ոչ հաւանեցան. զի նոքա զամենայն ճշմարիտ խօսին. և բարի աննեն մարդկան. և յապաշխարութիւնն խնդան. իսկ սուտ խօսիլն և չար աննելն և ի վիշտս ուրախանալ՝ դիւացն է որ են չար հոգիքն: - 444. Յետու անէ՛ծ գերիքով և զշինօղս նորա. և անէ՛ծքն այն աննէր անգաւակ և **վաղամահ**: - 445. Նոյնպէս և ամենայն խաչի զօրութիւնն քրիստոս է. ի ձեռս արժանաւոր և կատարեալ հաւատոց աննէ սքանչելիս. իսկ ոչ նոյնպիսեացն ծածկէ զզօրութիւնն: - 445. Որ և յերկրորդ գալուստն նախ դատեսցէ. և ապա թագաւորեսցէ անվախճան. ընդ որով քահանայագործութեամբ մաքրէ՛ և լուսաւորէ՛ և կատարեալս աննէ միշտ անգրաւ յաւիտենիւ: - 450. Եւ աննիւն ի նորոգմանէ տաճարին մինչև ի ծնունդն քրիստոսի ամբ **ՇԺԸ**: - 453. Արդ՝ սրբուհի կոյսն ի ողջոյն հրեշտակապետին երիս իրս արար: - 465. Ջոր պարտ է մեզ զնոյն աննել: - 466. Իսկ մեր վարդապետք ասեն որպէս մեծն ներսէս, թէ ի զերորդ աւուր արարաւ առաջին ադամն ի պատկեր տիրական: - 467. Վեցերորդ՝ դարձուցանել զմարդն յորդէգրութիւն աստուծոյ՝ բնական որդւոյն էր պատշաճ. վասն որոյ որդին աստուծոյ որդի մարդոյ եղև զի զմեզ արասցէ որդիս աստուծոյ: - 468. Երկրորդ՝ անդրանիկ է սրբութեամբ. որ ո՛չ արար մեղս. և արդարացոյց զմեզ: - 473. Արդ՝ տէր մեր ո՛չ արար մեղս, և ո՛չ էառ զդատապարտութիւն մեղացն: - 480. Նոյնպէս և քրիստոսի մինչ գտոյալական հասակն նկարեն, փաթութեալ հանեն զթուղթն ի ձեռն. իբր ի հրէից ծնեալ զամենայն ինչ ըստ օրինացն աննել: - 481. Աննեն ի սեպտեմբերի **ԻԷ** զպապանծումն զաքարիային. և ի նմին աւուր գլուխութիւնն եղիսաբէթի: - 483. Իններորդ՝ զի և նոքա իսկ որ զայս ասեն՝ աննեն յունվարի **Ջ** ճրագալոյց ընդ մեզ. և ճրագալոյցն ո՛չ է մկրտութեան, այլ ծննդեան ի մէջ գիշերի: - 484. Որպէս եսաւ անդրանիկն իսահակայ՝ կցողական դեղօք ողջացոյց զմարմին իւր և արար անթլփատ. զի ցրեսցէ զուխտն աստուծոյ: - 486. Ութերորդ ի կատարածի. այն որ ո՛չ ի փրկութիւն, այլ ամենայն չարութեան ջնջումն աննելով տանջանօք որ է հուրն անշիջանելի: - 488. Ջոր մկրտութեամբն իւր քրիստոս սրբեաց զջուրն, և արար սրբութեան նիւթ և կենաց: - 489. Առաջինն ուսուցանէ թողուլ զանիրաւութիւնս արարեալ ընդ դէմ մեր: - 492. Ասեմք առ այս, եթէ ապականութիւնն աննէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա ադամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. ...և յետ մեղացն եղև ապականացու և կատարեալ. և երկի թէ ապականութիւնն աննէ կատարեալ զմարդն որ այլայլօղ է և **ապականագործ**: - 500. Դարձեալ ասեն նոքա, մեր մարմինս ապականացու է. իսկ թէ անապական մարմին էառ քրիստոս, ո՛չ արար փրկութիւն մեզ. այլ առաջին բնութեանն ադամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Ասեմք եթէ՛ բանն աստուած էառ զմեր **ապականակիր** մարմինս և զմեղանչական հոգի և զմիտս. և մերովս արար փրկութիւն մեզ: - 500. Այլ զշաբաթի երեկոյն նախատօնակ աննենք յարութեանն քրիստոսի: - 508. Եւ բոլորն **ժե** ժամու յառաջ ի միւս աւուրն սկսեալ նախատօնակ աննենք. և զայս յամենայն ուրեք: - 509. Նմանապէս և աստ յայսմ աւուր շաբաթու որ ի կիրակէ յարութեան տօնենք, այժմ յինն ժամուն ի վեր նախատօնակ աննենք յարութեանն քրիստոսի. և այս վասն բազում պատճառի: - 509. Եւ որ ոք ո՛չ խոստովանի զքրիստոս աստուած, զտօն նորա ըստ հասարակ մարտիրոսացն աննէ ի մէջ գիշերոյն ի վեր: - 509. Տես զի ի ժողովն եփեսոսի հասարակ ամենայն ազգ այսօր նաւակատիս աննէին մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի ուր փոխեցան տօնք և պահք և դաւանութիւնք: - 509. Նոյնպէս ըստ օրինակին արար տէր մեր զատիկն յերեկոյի մեծի **ե** շաբաթին. և ի մէջ գիշերին յորում ըմբռնեցաւ՝ եհար զանդրանիկսն դիւաց: - 513. Եւ տէրն ի գիշերի ելեալ ի գերեզմանէն բաժանեաց և էառ զհոգիս մարդկան ի նմանէ. և արար իւր հանդերձ զսուրբ ժողովուրդ իւր: - 513-514. ...եթէ քրիստոս յարեաւ ի մէջ գիշերի. զի այց արասցէ

մարդկան ազգի. և զանկեալքս ի խաւարի և ի ստուերս մահու՝ ի լոյս գիտութեան և շնորհաց յարուսցէ: - 514. Ուրեժ՝ ի մէջ զհշերի է յարութիւն փրկչին, վասն որոյ յերեկոյն մերձ ի մուտս զհշերոյն ճրագալոյց արնենք և պատարագ որպէս ի ծննդեանն: - 514. Ապա թէ ի լոյս կիրակեփն էր յարութիւնն, պարտ էր յառաւօտին արնել պատարագ և ո՛չ յերեկոյնին: - 514. Եւ դարձեալ՝ որպէս զայլ կանայսն արար աւետաւորս յարութեան իւրոյ. սոյնպէս և զմագդաղենացին վերանալոյն առ հայր: - 518. Երրորդ՝ ի կողմանէ հոգւոյն սրբոյ. զի առաւել հռչակելի և փառաւոր եղև այսպէս. զի ընկալեալ զհոգին՝ վաղվաղակի սքանչելիս արնեի վկայելով քրիստոսի. և զառաքեալսն առատապէս լցուցանելով, և նոքա զայլսն: - 522. Եւ ընդ դէմ երկաբնակաց որոց կանայքն մկրտութիւն արնեն: - 526. Նոյնպէս քրիստոսիւ տեսանենք զհայր աստուած, և արնենք զկանս նորա. և կերակրիմք և զմայլիմք հոգեպէս: - 532. Այլն՝ ոմանք ասեն և ո՛չ արնեն. չար է: - 537. Եւ ոմանք արնեն և ո՛չ ասեն. բարի՛ է: - 537. Ոմանք ասեն և արնեն. բարեգոյն է: - 537. Ոմանք ո՛չ ասեն և ո՛չ արնեն. չարագոյն է: - 537. Նոյնպէս՝ որք լսեն և ո՛չ արնեն, չար է: - 537. Եւ որք ո՛չ լսեն և արնեն, բարի՛ է: - 537. Եւ որք լսեն և արնեն, առաւել բարեգոյն է: - 537. Եւ որք ո՛չ լսեն և ո՛չ արնեն, չարագոյն է: - 537. Եւ էր սիրելի փլաբիանոսի. և լևոնի. և թողորիտոսի զորս նգովեցին յեփեսոս. և վասն նոցա վրէժխնդրութեանն արարին ժողով ոլզ եպիսկոպոսաց. և ընկալան զթուղթն լևոնի. և զնգովեալն յեփեսոս զփլաբիանոս ընկալան...: - 542-543. Արար զ երրորդ ժողով՝ ազաթոն պապն հռոմայ. ի թագաւորութեան հօրն յուստիանու ի կոստանդնուպօլիս: - 543. Երկրորդ՝ զի մերձ ի համբարձումն ձեռն եղ ի վերայ նոցա և օրհնեաց զնոսա և արար զնոսա առ հասարակ եպիսկոպոսունս: - 546. Երրորդ՝ զի յետ համբարձմանն յորժամ էջ հոգին սուրբ, արար զնոսա կաթողիկոսունս առ հասարակ: - 546. Եւ յայտ է յայսմանէ, որ կաթողիկոսն ո՛չ կարէ կաթողիկոս ձեռնադրել. այլ եպիսկոպոս արնէ: - 546. Որպէս և քրիստոս արար. որ քան մարմնով ընդ առաքեալսն էր՝ եպիսկոպոսունս արար զնոսա. և յետ համբարձալոյն՝ հոգւովն սրբով արար զնոսա կաթողիկոսունս: - 546. Չորրորդ՝ և յերկոսեան ճրագալոյցս ո՛չ արնել պատարագ: - 553. Տասներորդ՝ կանանց մկրտութիւն արնել. և աշխարհականաց խոստովանիլ. այլ և կրկին մկրտել: - 553. Հինգերորդ՝ զչեզոքս արեղայ արնել: - 553. Երկրորդ՝ ոմանց խոստովանութիւն ո՛չ արնել: - 553. Նախ՝ զհաց պատարագին բաղարջ արնել: - 553. Ուստի ծառ չար պտուղ չար արնէ: - 556. Զի առաջին մեղք հպարտութիւնն է որով սատանայ մեղանչեաց յերկինս և անկաւ. և ապա նախանձն զոր ընդ մարդոյն արարին: - 561. Որպէս որ զգգալի ակն խփէ և զրկի ի լուսոյն և արնէ խաւար. նոյնպէս և նոքա: - 562. ...և որկրամոլութեամբ մնան **բազմամարմինք**. և ատելութեամբ զերժանի ոչխարն ի գայլէ. և խրոխտումն մեծարգոյ արնէ զձին. և այլն նմանապէս: - 563. Եւ զայս արնէ միտքն իբրև մշակ. որ առեալ զսերմն և **բազմաբեղունս** աճեցուցանէ. այսպէս և միտքն խորհելով զչարն՝ զայսոսիկ արեստ առաւելու ի մեզ: - 564. Այն է որ զհտէ ճշմարիտն և արնէ զսուտն. և այս յերեք դէմս որոշի: - 564. Նոյնպէս Արնելն կամ Կրել. ընդ դէմ բնութեանն առաւել ծանր է քան որ արնէ և կրէ ըստ կարգի բնութեան: - 565. Եւ կոչի մահացու, զի պարտական արնէ զմարդն յաւիտենից մահուն: - 567. Դարձեալ զանագանին սոքա ըստ սեռին. զի գործ մեղացն է ի սեռս արնելոյն. և պատիժն ի սեռս կրելոյն. և ունակութիւն ի սեռս ունելոյն: - 569. Եւ որպէս այլ է ունելն և արնելն և կրելն. այսպէս այլ է ունակութիւն մեղաց. և արնել զմեղս. և կրել զպատիժս: - 569. Իսկ աստիճանք հաւատոյն որք են յեւթենէ հաւատոյն, եթէ նկատեսցի առ այն որք արարին զհաւաքումն հաւատոյ, են երկոտասան աստիճանք ըստ թոյն երկոտասան առաքելոցն: - 572. **Երրորդ՝ յորժամ սիրենք պարտական արնենք զայլս. և յորժամ սիրիմք պարտական լինիմք այլոց: - 576. Անձին թշնամւոյն պարտ է բարի արնել. իսկ թշնամւոյն եկեղեցւոյ՝ ո՛չ արնել բարի և ո՛չ չար: - 577. Քանզի արնէ զմիտսն անյաղթելի և անփոփոխելի ի մէջ յաջողութեանց և թշառութեանց ամենայնի: - 578. Նախ՝ զի մշտնջենաւոր արնէ զհոգին հաստատելով ի բարին: - 579. **Խոհեմութիւնն է զօրութիւն հոգւոյ, որով ընտրութիւն արնէ ի մէջ չարին և բարւոյն: - 579. Եւ գործ է սորա՝ որ ինքն նենգութիւն ո՛չ արնէ մարդոյ, և ո՛չ յայլ մարդոյ խաբի: - 579. Խորագիտութեամբ պահէ զինքն յայլ մարդոյ. և միամտութեամբն այլոց վնաս ո՛չ արնէ... - 579. Է՛՝ համբերել արարեալ անիրաւութեանցն ընդ դէմ ինքեան: - 585. Նախ որ խաղաղութիւն արնէ այլոց ընդ այլ. որպէս միջնորդք: - 585. Երրորդ ինքն առ ինքն. որպէս առաքինիքն ի մէջ հոգւոյն և մարմնոյն և մտացն արնեն զխաղաղութիւն. և զպատերազմն որով ցանկայ մարմինն հակառակ հոգւոյն, հանեն ի միջոյ: - 585. Այս է՝ զմեղքն զկամքն չար՝ և զատանայ՝ որ խռովարարք էին եբարձ ի միջոյ. և արար խաղաղութիւն յերկինս և յերկրի: - 585. Նախ արար խաղաղութիւն յանձն իւր. զի զաստուածային և****

գմարդկային բնութիւնն միաւորեաց յինքեան ի մի կանս և ի մի ներգործութիւն **անբաժանաբար**: - 585. Զինգերորդ՝ զի աղօթս խաչողացն և չարչարողացն **արար**: - 585. Պսակն ընդ դէմ ցանկութեան. զոր բարեխառնէ՝ և անմեղադրելի **արնէ**: - 588. Զինգերորդ, զի թէ գոյր հնար կնոջ վասն հարկին **արնել զգործ քահանայի, ընդէր ոչ կարաց նունի կոյսն մկրտել զոք ի վրաց յորժամ դարձոյց յաստուածգիտութիւն...**: - 589. ...զնոյն և ամենայն հեթանոսք **արնեն**. իսկ թէ ի հեթանոսս այսպիսի պարկեշտութիւն պարտ էր **արնել**, քանի՞ ևս առաւել յեկեղեցիս պարտ է լինիլ. որ է ճշմարիտ կարգաւորութիւն և սրբութեան օրէնք: - 589. Իններորդ, զի մկրտութիւնն է գործ քահանայութեան. և քահանայութիւնն է ազատ և ո՛չ ընդ ումեք հարկի ներքոյ. իսկ կինն ծառայ և ոտք է առն. վասն այսր հարկի ո՛չ է պարտ ծառային **արնել** զգործ տիրոջն. - 589. Այլ կնքահայր ո՛չ է պարտ **արնել** զայլազգին...: - 591. Ասենք թէ՛ **արնենք** ըստ ազգին յունաց. որ որպէս քահանայն պատարագէ և մկրտէ, նոյնպէս և դրոշմէ ըստ սրբոյն դիոնիսեայ: - 594. Ապա դուք բարուք **արնէք** չտալ հաղորդ ժողովրդեանն զի մի՛ յուրա լիցին: - 598. Մեք այսպէս լուսք ի սուրբ գրոց թէ՛ անարժան ուտելն **արնէ** յուրա. և ո՛չ թէ միաւորութեամբ զմարմին և զարիւնն ճաշակել: - 598. ...և պատժէ զինքն վասն չարին զոր **արարեալ** լինի: - 601. Դարձեալ ապաշխարութիւն է վասն անցեալ չարեացն լալ. և լալովն վերստին այլ ո՛չ **արնել**: - 601. Ասենք թէ՛ այնպէս է շնորհք խոստովանութեանն որ գյաւիտենից պատիժն ժամանակեայ **արնէ**. - 602. Վասն որոյ հայրապետք եկեղեցւոյ լալ համարեցան զվայելչականն բառնալ որ ո՛չ ի լինիլն յաւելուած **արնէ**...: - 604.. Յայս միտս ժողովիմք քահանայքս և պաշտօն **արնենք** յերեկօրեայ մինչ ի լոյս...: - 604-605. Եւ զայս գործս **արար** քրիստոս յորժամ եհան զգնօղս և զվաճառօղս ի տաճարէն: - 606. Եւ զայս գործս **արար** քրիստոս յորժամ ի տաճարին ընթերցաւ զեսային...: - 606. Եւ զայս գործս **արար** քրիստոս յորժամ զղիւսհարն բշչկեաց: - 606. Չորրորդ կարգ է Ջահավառքն. այսինքն դպրութիւն **արնել** և մոմեղէնս վառել ի սեղանն: - 606. Եւ զայս գործս **արար** քրիստոս յորժամ զինքն լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց ետ...: - 606. Չայս գործս **արար** քրիստոս յորժամ սփածաւ զղենջեակ և լուսաց զոտս աշակերտացն: - 606. Եւ ի տօն զատկին որ **արար** խարազան չուանեայ և եհան զվաճառականն, ցուցաւ սարկաւագի գործ նորա: - 606-607. «Փչեաց ի նոսա և ասէ՛ առէք հոգի սուրբ». և **արար** զնոսա քահանայս: - 607. Եւ յառաջին արտորէիցն պտղոց տալով նոցա ուտել զոր քահանայքն ուտէին՝ **արար** զնոսա Քահանայս: - 607. Եւ յետ յարութեանն փչելովն զհոգին՝ **արար** զնոսա Եպիսկոպոսունս: - 607. Եւ ի լեառն ձիթենեաց հանեալ զնոսա և օրհնեալ՝ **արար** զնոսա Կաթողիկոսունս և Պատրիարգունս, զամենայն շնորհելով նոցա լիով: - 607. Եւ նա՛ հրաման տայ ժողով **արնել**: - 607. Առաջինն է արտաքս հանել յեկեղեցւոյ զոչ մկրտեալն և զախտացեալս մեղօք. և զայս **արնէ** դռնապանն: - 608. Նոյնպէս աստուծոյ բանն է որ **արնէ** զերկոսեանն մի՛ զայրն և զկինն: - 610. Իսկ ի նորս յօտար ազգս **արնել** խնամութիւն, - 612. Յայսմանէ ուսեալք ազգ քրիստոնէից յօտար ազգէ **արնենք** զհարսն: - 612. Այլ որպէս ի հինն ո՛չ **արնէին** ընդ հեթանոսացն խնամութիւն որք չէին թլփատեալք: - 612. Նոյնպէս և մեք ո՛չ **արնենք** խնամութիւն ընդ այլազգիս որք ո՛չ են մկրտեալք: - 612. Չի ողորմութիւնն ի կողմանէ յորժամ անտես **արնէ** զմեղս՝ դուռն է հարաւոյն: - 614. Չի իւրաքանչիւր իշխանք և ցեղք մի մի օր նաւակատիս **արնէին**: - 616. Ասի ի լոյս եթէ՛ նոյ **արար** փայտէ՛ կոչնակ. և կոչեաց զկենդանիսն ի տապանն: - 618. Այլ մովսէս օրհնադրեաց ի թիւքն **արնել** կրկին փողս արծաթի. և կոչեաց զնոսա փողս ազդեցութեան. որպէս դեռևս գոն ի դրունս թագաւորաց կրկին փողք: - 618. Իսկ կամօքն, յորժամ կամօք **արնէ** զաղօթքն՝ վարձք առնու: - 620. Եւ յորժամ ո՛չ **արնէ** բնաւ՝ մահու չափ մեղանչէ: - 620. Եօթներորդ, զի զաստուած կրկին ևս պարտական **արնէ** ի տալ: - 626. Իսկ վերջին սաղմոս, բարձր **արնեն** զքեզ աստուած իմ և թագաւոր իմ: - 630. Եւ տեղեակքն ասէին, սա՛ է որ ի մորենւոջն և ի ծովուն զսքանչելիսն **արար**: - 638. Եւ ստեփաննոսս այս՝ **արար** գործիք իզ որիշ որիշ. և նոքօք երգէր: - 640. Իսկ թինգիանոս **արար** մի գործի և իզ աղի: - 640. Իսկ յետ սորա՝ Սինիգրես **արար** զառաջին ձայնն, ի հիւսնականէ՛ գտեալ արուեստից: - 640. և Փոկեղէղէս եղբայր նորա՝ **արար** զերկրորդ ձայնն ի դարբնականէ՛...: - 640. ...ապա Պապիանոս քեռորդի սոցա՝ **արար** զչորրորդ ձայնն ի ծփանաց ծովու: - 640. Եւ թեոփիլեանք ոմանք կոչեցեալք, **արարին** զերկու ստեղունս ասացեալ. և այսպէս աւարտեցաւ ժ՝ ձայնքն: - 640. ...այլ **արար** գործի տասն աղի. զի տասն մատամբն որպէս խօսս նուագեսցէ աստուծոյ: - 641. Ա՛րդ՝ ի տօնս տէրունականս նախատօնական **արնենք** յերեկոյս. և ի վաղիւն զկատարեալ տօնն: - 646. Իսկ զխաւորագոյն սրբոցն, որպէս յաւագ տօներն և յայլս, որ **արնենք** նախատօնակ որպէս ի տօնս տէրունականս: - 647. Չի ի զ օրն **արար** զժամանակաւոր և

զապականացու աշխարհս...: - 647. Եւ զայս աշխարհս արար ի **գ** օրն և դարարեաց: - 647. Որպէս աղքատք նախ խնդրեն. և յորժամ առնուն՝ գոհանան. նոյնպէս և մեք առնենք: - 655. ...և ապա դարձեալ պարտական առնէ...: - 655. Զի՞նչ է յորժամ գինի ըմպենք, օրհնենք և **շնորհակալենք** միմեանց. և յայլ կերակուրս և ըմպելիս ո՛չ առնենք նոյնպէս: - 655. Այս է զստեղծիչն որ արար յոչէից: - 656. Զայս սովորութեամբ առնեն զոր չէ՛ պարտ. զի յուսահատութեան է նշան և հեթանոսաց գործ: - 656. Զօրհնութիւն կարգաւորութեանցս այսոցիկ ո՞վ է արարեալ...: - 658. ...զոր արարեալ էր սուրբն գրիգոր աստուածաբանն յեօթն ամի հայրապետութեան իւրոյ: - 658. Իսկ զկանոն ջրօրհնէից՝ սրբոյն բարսղի է արարեալ յեօթն ամի հայրապետութեան իւրոյ յեւմ. զի անդ հանդիպեցաւ: - 658. ...սրբոյն կիւրղի է արարեալ ի դուռն սրբոյն սիօնի. ի իա ամի հայրապետութեան իւրոյ: - 658. Որ և զուստիանէ սրբուհի կոյսն մա՛յր արար կանանց հաւատաւորաց: - 658. Իսկ վասն ազապս առնելոյ որ է՛ ոգէհանգիստ. և վասն քահանայաթաղին որ է՛ **ժղ** աւետարան...: - 658. ...զոր արարեալ է սրբոյն եփրեմի խորին ասորոյ ի միկոմիդացոց քաղաքին: - 658-659. Իսկ վասն **տեառնականին** և **աղօրհնէիցն**, սուրբն յոստո՛ս է արարեալ. որ չորրորդ եպիսկոպոս էր յէմ յառաքելոյն յակոբայ: - 659. **Իսկ վասն քահանայօրհնէիցն, սուրբն սահա՛կ է արարեալ**. յառաջին ամի եպիսկոպոսութեան իւրոյ. ի նաւասարդի ամսեանն որ օր մի էր. և յիշատակ սուրբ կարապետին արար զքահանայօրհնէքն: - 659. Արար սա՛՛ զգիշերոյն քարոզքն. և զնոցունց **դ** աղօթքն: - 659. Իսկ վասն հիմնարկութեան սուրբ տաճարի և ժամահար օրհնելոյ. սկիհ և մաղզմայ. և զգիրք. և զկնունք առնելոյ. և **խաչօրհնելոյ**. և զքառասնորդաց **գ** ժամուց զքարոզքն և զաղօթսն, յոհան մանդակունին է արարեալ...: - 659. Պատասխանենք այսմ, թէ ամենայն ինչ զոր արար և զոր առնէ աստուած՝ բարի՛ են և յօգուտ մեզ...: - 662. Նախ՛ զոմանս աղքատ առնէ աստուած, զի զարքայութիւնն մեծատանց վաճառեցեն: - 664. Այլ երկոքինն ունին ի հոգիս իւրեանց մերձ տեսեալ՝ զոր ի յարութեանն առնելոց են կատարեալ անձամբ՝ հոգւով և մարմնով...: - 670. Եւ յետ այնորիկ ի հարաւ. զի հարաւով հողմոյ սուրբ հոգւոյն՝ արար մեզ գարունն հոգևոր ազգի հաւատացելոցս...: - 673. ...որ այս եղև սկիզբն պարկեշտութեան յորժամ զսիրելի զաւակաց պատկերս արարին և պաշտեցին: - 677. Դարձեալ՝ երէկ վասն մեռելոյն կսկծոյ կոծ մեծ արարաք. և այն դժուարութիւն էր աստուծոյ...: - 680. ...**զի մեղքն առնելն է, և պատիժն կրելն**. յերեկեան օրն վասն մեղաց խնդրեցաք. այսօր վասն պատժոց: - 680. Եւ ի հեռուստ տեսեալ զտեղին, զի յետ կատարածի մարմնով առնելոց են իւրաքանչիւր ոք զփառս կամ զտանջանս: - 682. Յայս միտս ամսագլուխ և տարեգլուխ առնենք: - 683. Զի՞նչ է զատկի երկուշաբթի օրն մեռելոց առնելն: - 684. ...որպէս ասէ մեկնիչն տեսլեան. եթէ սպիտակ հանդերձն շնորհացն քրիստոսի մաքրութիւնն է. որ սրբութիւն մեղաց մերոց արար քրիստոս. յոր ամենայնքն վայելեցաք. զի յորժամ սրբի հոգին, բնական ունի զպայծառութիւնն: - 690. Նոյնպէս և յառակս որ զքանքարն ետ և զմնասն. յետոյ եկն և արար խնդիր: - 693. Ասենք եթէ՛ անդրանիկ և կատարեալ ո՛չ վասն պսակացն ասէ որ դեռ առնելոյ՛ են: - 695. ...զի որք զպատիժ այսմ կենացս ակն ունին առնուլ՝ երկնչին ի չարեաց կամ սակաւ առնեն...: - 698. Եւ որ գործէ զբարիս առանց հաւատոյ, այն է որ առնէ շինած ի վերայ աւագոյ: - 702. Զյղանալն ապականութեամբ և կուսութեամբ ասեն. թէ ի ներքինեաց առանց խառնելոյ ի ներքս անցեալ յղութիւն առնէ...: - 706. Եւ կախարդութեամբ երևեցուցէ զինքն մեռեալ և երեքօրեայ յարուցեալ. և զայս ամենայն արասցէ դիւական երևմամբ և կախարդական արուեստիւք: - 708. ...ըստ այնմ որ արար աստուած զմարդն ի հողոյ: - 717. Այն նիւթն զոր ի ծնողացն ունիմք՝ բոլոր առնէ. զի սկիզբն է գոյացութեան մեր. - 718. ...որպէս ստիճքն զի ո՛չ է պէտք կաթին, այլ առնէ վասն կատարելութեան և գեղեցկութեան մարդոյն: - 725. Երկրորդ, զի առնեն զվարձս վաստակոցն զոր սպասաւորեցին մարդկան: - 727. Եւ այլ ևս ի շարժմանէ դարարին որպէս ասացաւ. զի ո՛չ առնեն ամառն և ձմեռն: - 728. Նմանապէս և խաչն աստուծոյ՝ է՛ ի կամացն աստուծոյ և ի նորին ներգործութենէն որ անապական կամի զնա. զի նովաւ արար փրկութիւնն ազգի մարդկան: - 733. Այսպէս և զչնչին փայտն առեալ արար փրկութիւնն տիեզերաց և արար անապական: - 734. ...դանիէլ զիին աւուրցն ետես, և զի որդւոյ տուաւ իշխանութիւնն դատաստան առնել: - 735. ...յիրաւի է ուրեմն որուն անիրաւութիւնն եղև առնել դատաստան վասն վրիժու. թէպէտ նմա հայր և հոգին սուրբ գործակից լինին: - 735. Իններորդ, փա՛ռք է զդատաստանն առնել. զի նմա տրլաւ իշխանութիւնն ասէ դանիէլ. և հայր ո՛չ զոք դատէ. այլ զամենայն ետ որդւոյ որպէս ցուցաւ: - 737. Դարձեալ, ձորն յովսափաթու կոչի ձոր դատաստանի. այսինքն է կալն ուռնայի, ուր դաւթի խոստացաւ անդ առնել դատաստան. յորժամ սեղան շինեաց և պատարագեաց

զեզիսն և բարձաւ մահն: - 737. Որք որպէս գիրք յայնժամ բացեալք եղիցին. քանզի վարդապետութիւնք նոցա և օրինակք՝ ամենեցունց յայտնեցին. ի յորս ամենեքեան իբրև ի գիրս տեսցեն թէ զի՞նչ պարտ էր առնել կամ խոտել ինքեանց: - 742. Իսկ գիրք կենաց է գիրքն քրիստոս. ի յորում ամենեքեան իբրև ի գիրս ընթերցցին թէ զինչ ի պատուիրանաց նորա արարին: - 742. Դարձեալ ժամանակաւ փորումն աչաց՝ առնէ մշտնջենաւոր կուրութիւն: - 744. Ձի իրաւունք է բարոյն բարի առնել. և արդարութիւն չարին չար: - 746. Վասն եօթներորդին, որք զմեղս խոստովան լինիլ ո՛չ կամեցան զորս առնել ո՛չ էր պարտ. վասն այնորիկ անդամօր ամենեցուն մերկացեալ և բացեալ յաւիտեան յամօթ լինին: - 752-753. Եւ վասն այն կոչի եկեղեցի արքայութիւն, զի որ ի ներկայիս եկեղեցւոյ արքայութիւն առնէ և գործէ՛, ունի զվախճան մեծի փառաց: - 754. Իսկ Երրորդն արքայութիւն, գուշակի յաւազանն պղնձի. զոր հրամայեաց մովսէս առնել ի հայելեացն կանանց որ նստին անաջի դրան խորանին. յորում լւանային որդիքն ահարօնի նախ քան զմտանելն ի սուրբն սրբոց: - 756. Որք վասն այնորիկ ասին աւազան, զի զսուրբս բարեպաշտ բանիւք առատաբանս առնեն: - 756. Եւ վասն այնորիկ պղնձի, զի ընդ դէմ փստիցն յաղթի՝ հզօրս առնեն: - 756. Չորրորդն է ազատութիւնն. առ որ առնեն մարմնոյ թեթևութիւնն և նրբութիւնն: - 766. Ունելով տերև և ծաղիկ և պտուղ. այսինքն մաքրել, լուսաւորել, և կատարեալս առնել ըստ մեծին դիոնիսի: - 767. Եւ յիրաւի այս. զի այն ոք որ առնէ զոր ինչ ոչ է պարտ, յիրաւապէս կրեսցէ զոր ինչ պարտն է. զի մեղքն է առնել, իսկ պատիժն է՝ կրել: - 776. Եւ նոյնպէս որ դատապարտեաց, մերովս արար մեզ ազատութիւն: - 776. Ձի առաջին ձեռամբն աստուծոյ նա՛ արարաւ, և նա՛ միայն յանցեաւ. և նմա՛ խոստացաւ փրկութիւն: - 778. Այլ զբանիս խրթնութիւն առնէ կոչմանցն անորոշութիւն. զի կոչի շնորհ իջեալն պարզև. որպէս մարգարէութիւնն: - 783. Ըստ աստուածեղէն տառից՝ արարաւ եզն ի յարուէն ամենայնիւ նման նմա օգնական: - 786

ԱՌՆՈՂԱԿԱՆ - Եւ ինչ զի ո՛չ ունի զառնողական զօրութիւնն. որպէս և յամենայն կենդանիս եզն: - 276

ԱՌՆՈՒՄ + Ձի ո՛չ այլ ինչ է բախտն, եթէ ոչ զօրութիւն աստեղաց. զոր առեալ յառաջին պատճառէն՝ հարկ առնեն ի վերայ մեր: - 7-8. Որպէս արեգակն զի ո՛չ այրէ որ է հեռաւոր պատճառ. այլ հուրն ի նմանէ առեալ զջերմութիւն ի մերձ գոլով այրէ. որպէս յայտ է ի հայելւոջն, որ առեալ զնշոյլս յարեգականէն՝ այրէ. այսպէս և բանս մեր ի հարկէ նոցա լինի՝ զոր ստորասեմք կամ բացասեմք: - 8. Որպէս յորժամ արեգակն և լուսին զտեղի առին առ յեսաւ. և յեսս դարձաւ արեգակն առ եզեկիայիս: - 11. Որոց պատասխանեն վարդապետք եկեղեցւոյ. և ես զնոցայն առեալ ասացից՝ թէ յաւուրս յետինն՝ ոչ զկատարած աշխարհի կոչէ, այլ կոչէ աւուրս յետինն՝ զպակասութիւն օրինացն և արդարութեան նորա. քանզի օրէնք նոցա պակասեցաւ ի գալստեանն քրիստոսի: - 27. Առ որս ասեմք եթէ՛ բանս այս «ամենայն» ո՛չ այնպէս նեղագոյն առեալ լինի ի սուրբ գիրս՝ որպէս առ փիլիսոփայսն: - 27. Վեցերորդ՝ հակառակէ քրիստոսի՝ և քրիստոնէից. և սոքա հակառակին սուրբ եկեղեցւոյ և ուղղափառ հաւատոյ. և զոր բանն աստուած առեալ զմարդկայինս բնութիւն միաւորեաց ընդ իւրում աստուածութեանն՝ սոքա ընդդէմ նմին որոշեն զբանն ի մարմնոյն. զի մի՛ իցէ աստուած մարդացեալ ըստ նոցա՝ և մարմինն աստուած. և պատճառս հայթայթելով պատրեն զմարդիկ: - 35. Իսկ միաւորութեանն իմանալ՝ ոչ է ինչ մեծ. այլ է հաւասար որպէս առօրն՝ նոյնպէս և առեալն զոյգ աստուած և մարդ: - 39. Այս է մեկնութիւնն թէ՛ հաւասարն աստուծոյ՝ յափշտակութիւն և զրկումն չհամարէր իւր զժառայի կերպարանս առնուլ. զի ո՛չ ունէր յայլմէ կասկած խլելոյ զփառսն. զի ի՛ւրն է սեպիական: - 39. Երրորդ՝ զի է՛ հնար առնուլ ի վերայ մարմնական իմաստութեանց՝ և արիեստից հանճարաց՝ և բնականին ներգործութեանց ի բնութիւն իրին յառաջ ածելով գէութիւնն...: - 40. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՛ բանիւս այսու՝ ցուցանի կերպ աստուածային ծննդեանն. քանզի ի ծնունդն՝ ծնեալն առնուլ զբնութիւն ծնողին որ է՛ կատարելութիւն: - 41. Առ որս ասեմք՝ թէ որդի ո՛չ ասի անդրանիկ վասն գոլոյն ի կարգէ ստեղծուածոց, զի ո՛չ ոք ստեղծած՝ էառ զբնութիւն աստուծոյ որպէս որդին: - 41. Այլ ասի անդրանիկ՝ զի նա՛ էառ ի հօրէ զայն՝ որով ստեղծան ամենայնքն: - 41. Ասեմք զայս ըստ մարդկութեանն. զի ո՛չ ունէր բնութիւնս մեր. այլ յորժամ միացաւ ընդ բանին և եղև որպէս առօրն և առեալն իշխան և տէր ամենեցուն: - 46. Ձի որպէս ունի գէութիւնն ի գոյութենէ հօր, այսպէս և զիշխանութիւնն յիշխանութենէ հօր. ըստ այսմ և զայլն իմացիս զառնուլն: - 46. Ո՛չ ցուցանէ այս բ կամք հակառակ միմեանց. զի առողին է բանս և ո՛չ առեցելոյն. այսինքն բանին՝ և ո՛չ մարդկութեանն: - 46. էառ փրկիչն զամենայն, զի փրկեսցէ զամենայն. բաց ի մեղաց. զի մեղքն եկամուտ է և ո՛չ է ի բնութենէ. զի բնութիւնս անմեղ

ստեղծաւ յաստուծոյ: - 50. Վեցերորդ՝ իջումն ի յորդանան. զոր քրիստոս զլուխն մեր էառ և ետ ի յանգամբս: - 50. Եւ թէ արարած է՝ զհա՞րոյ հաւատամք և կատարիմք. այսինքն յորժամ խնդրեմք և առնուրք. զի ո՛չ տան մեզ զհայցւածքն որք են արարածք. որպէս անւամբ միայն ասուածք հեթանոսացն: - 52. Զինգերորդ ասեն, եթէ հոգին սուրբ առնու զբնութիւնն ի հօրէ՝ լինի որդի նորին. զի այն կոչի որդի որ ունի զբնութիւնն ի հօրէ ի նոյն տեսակէ: - 60. Այսպէս և հոգին սուրբ էառ յաւիտենականապէս զեութիւնն ի հօրէ բղխմամբ, և որդի ծննդեամբ: - 60. Առ չորրորդն եթէ՝ «յիմմէ անտի առնուցու». այսինքն յիմ սկզբնէն առնու և պատմէ ձեզ: - 61. Դարձեալ՝ յորժամ ասի, թէ լսիցէ «ի հօրէ», և կամ «առնուցու», մի՛ իմասցի այնու թէ բղխումն հոգւոյն սրբոյ տակաւին ապառնի էր. զի յաւիտենական էր: - 65. Զի որպէս այժմ կարենք ասել ճշմարտապէս թէ հոգին սուրբ ելանէ ի հօրէ. և վասն ապառնւոյն կարենք ասել թէ հոգին սուրբ ո՛չ ելանէ յորդոյ. մինչ այլ ո՛չ ևս ելանէ. և ո՛չ այնպէս էառ զգոյացութիւն և զճշմարտութիւն իւր՝ զի ո՛չ ևս երբեք արգէ...: - 65. Իսկ հոգին առնու յիմաստութեանց և զօրութեանց որդւոյ և բաշխէ՛ արարածոց: - 65. Իսկ թէ և նա արտաքուստ ունի զորդիութիւն և զայլսն, զոյ կասկած երբեմն ի բաց մերժել զոր էառն: - 66. Զի թէ ասես զառ ի յաստուծոյ հօրէ բանն, ահա կարգեցեր զնա ընդ եղեալքս կարօտ սրբութեան և շնորհօք որդիութեան: - 69. Իսկ թէ զոր ի գաւակէն դաւթի առանձին, զհա՞րոյ եթէ ինքն շնորհօք է սրբեալ՝ սրբեսցէ տիրաբար զառ ի նայն հաւատացեալս: - 69. Եւ ո՛չ ասի մեղաւոր վասն առնուոյ զմեղաւոր մարմինս. այլ միշտ անմեղ մարմնով իւրով: - 78. Եւ ո՛չ ասի ապականացու վասն առնուոյ յապականացւացս մարմին. այլ միշտ անապական մարմնովն: - 78. Ասի դարձեալ՝ աստուած մարմին եղեալ. և մարդ եղեալ. և մարմին առեալ. այլ ո՛չ ասի մարդ առեալ: - 79. Իսկ միւսն մարդ էր բնութեամբ յարարեալ և ստեղծեալ բնութենէ. և խառնելով ընդ բանին՝ եղև առեալն որպէս առօղն զո՛յգ և հաւասար աստուած...: - 79. Վասն որոյ ասէ սուրբն կիրեղ եթէ՝ ո՛չ մարդն աստուածացաւ, այլ աստուած բանն էջ յարգանդ կուսին և առեալ հոգի և մարմին ի նմանէ՝ աստուածն մարդ եղև...: - 79. Իսկ աստուածաբանն ընդդէմ՝ ապօղինարի՝ որ միայն մարմին ասաց առանց հոգւոյ առեալ. ասէ, մարմին առանց հոգւոյ անկատար է մարդ: - 80. Այլ՝ էառ զհոգի և զմարմին...: - 80. Եւ բարձեալ զխտորոցս բաժանման ասէ՝ երկրօքեանն մի՛ են. առնուովն աստուծոյ և մարդանալովն. և մարդոյն աստուածանալովն. ահա զբնութեանցն միաւորութիւնն եցոյց: - 80. Դարձեալ՝ մի բնութիւն ասէ ապօղինար. որ զհոգի և զմիտս ուրացաւ. և միայն զմարմին ասէ առեալ, և ի տեղի հոգւոյ զբանն բնակեալ: - 81. Դարձեալ՝ մի բնութիւն ասաց միւս եւտիքես. ոչինչ առեալ մարմին ի կուսէն. այլ իբր ընդ խողովակ անցեալ իբր ի դարիճակի. միայն զձևն ի նմանէ ձևագրեալ: - 81-82. Որք ասեն զսկիզբն բանին ի կուսէն առեալ. և ո՛չ նախ քան զյաւիտեանս ի հօրէ ծնեալ: - 82. Ո՛չ զմասն ինչ առեալ զմարդոյ. այլ զբոլոր բնութիւնն ժողովեալ անհատ մարդկութեամբն...: - 83. Անձն բանին զմարդկային ա՞նձն էառ՝ թէ զբնութիւնն: - 84. Բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն էառ զմարդկայինս բնութիւն. զհոգի և զմարմին և զմիտս. և միաւորեալ ընդ իւրում աստուածութեանն՝ եղև մի անձն կատարեալ և մի դէմ: - 84. Զի զոչ առեալն ասեն մի ի քրիստոս՝ և ո՛չ զառեալն. այսինքն զանձն՝ որ ո՛չ է առեալ մի ասեն. իսկ զառեալ բնութիւնն որոշեալ պահեն և յերկուս քակտեն: - 88. 91. Ա՛րդ՝ եթէ պակաս է շնորհք և իմաստութիւն նորա, մեք զհա՞րոյ լիութեամբ առաք: - 97. Եւ առ խորհուրդն ճանաչումն ամենայն առնելեաց: - 97. Առաւօտի՝ որ տեսանեն զբանն աստուած, և առնու զհտութիւն ի նմանէ: - 99. Ա՛րդ՝ եթէ հրեշտակք տեսանեն զբանն աստուած՝ և առնու զհտութիւն ի նմանէ, և մարդն քրիստոս ո՛չ տեսանէ որպէս ասես նեստորդ, ապա քրիստոս փո՛քր է զհտութեամբ քան զհրեշտակս: - 99. Նա՛ է առեալ միաւորութեամբ բանին զաստուածութիւնն և զճանաչումն ամենայնի: - 100. Երկրորդ՝ ասեմք ծնօղ և բղխօղ հայր, ծնեալ և առեալ որդի. բղխումն և առումն հոգի: - 105. Իսկ հասարակն՝ զի բոլոր բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն էառ զբոլոր և կատարեալ մարդկային բնութիւնս. և եղև աստուածն կատարեալ՝ մարդ կատարեալ: - 106. Զի՞նչ է բաղդատութիւն որ բանն աստուած է էառ զմարդկայինս բնութիւն: - 106. Նախ՝ զի բանն աստուած էառ զմարդկայինս բնութիւն և միաւորեաց ընդ աստուածութեան իւրում. ո՛չ մասն առեալ՝ կամ ըստ մասին միաւորեալ. այլ բոլորն ընդ բոլորին...: - 106-107. Ա՛րդ՝ նախկինն զյետինն էառ՝ և արար առաջին: - 107. Երրորդ՝ բանն պատկեր է հօր. և մարդն պատկեր բանին. պատկերն զպատկերն էառ կամ նախատիպն զպատկերն: - 107. Զինգերորդ՝ ի բանէն կրկին էութիւնք յառաջեցան. այսինքն իմանալի և զգալի. զի թէ միայն ի հրեշտակաց էր առեալ՝ պակասէ՛ր զգալին. և թէ ի կենդանեաց՝ պակասէ՛ր իմանալին: - 107. Նախ՝ զի հայր պատճառ է հոգւոյ բղխման՝

և որդւոյ առման. զի հոգին սուրբ բղխէ՝ ի հօրէ՝ և առնու յորդոյ: - 109. Ութերորդ՝ մինն պատկելով առնէ գտասն՝ և զհարիւր՝ և զհազար՝ և զբիւրն. և զանթիւն: - 109. Դարձեալ՝ զհտելի է՝ զի կրկին կերպիւ առեալ լինի մինն: - 110. Ոմանք մերձ են էութեամբ արարչին. և ոմանք հեռի. որպէս իմացականքն քան զբանականս. և սա՛ քան զկենդանիս. և նոքա քան զտունկս. և հուսկ յետոյ անշունչ գոյացութիւնքն. ըստ մերձ և հեռաւոր բնութեանց՝ զանազանապէս առնու: - 131. Երկրորդ՝ հրեշտակն պատգամաբեր և յայտնօղ լսի. և առհասարակ զժածուկս առնու յառաջնոցն և յայտնեն երկրորդիցն: - 136. Երկրորդ՝ զի աստուած միշտ տայ և ո՛չ առնու: - 138. Իսկ հրեշտակն առնու և տայ. զի առնու յառաջնոցն՝ և տայ ի վերջինսն: - 138. Իսկ մարդս միշտ առնու: - 138. Նախ՝ զի առաջին դասքն անընդմիջաբար առնու յաստուծոյ. իսկ միջինքն և վերջինքն միջնորդութեամբ: - 138. Երկրորդ՝ զի առաջինքն առանց տարակուսութեան առնու զգիտութիւն. և այլքն նախ տարակուսին և ապա առնու. զի այն որ առաջին դասն նախ էառ՝ տարակոյս է նոցա՝ մինչև ինքեանք ևս առցեն: - 138. Իսկ հրեշտակաց և մարդկան, Նախ՝ զի մարդիկ միջնորդութեամբ հրեշտակաց առնու, և ո՛չ անդրադարձեալ. թէ և մարդացեալ բանին: - 138. Չի թէ այնպիսիք էին որ ո՛չ կարէին մեղանչել՝ իբր կապեալք լինէին և բռնադատեալք, և վարձս ո՛չ առնուին: - 149. Երրորդ՝ որպէս պօղոսի տուաւ խայթ մարմնոյն զի մի՛ զի՛ վերուստ առեալ շնորհն և զօրութիւն՝ հպարտութեամբ լքանիցէ...: - 158. Ութերորդ՝ թոյլ տալով սրբոց չարչարիլ՝ վասն պսակացն առաւելութեան է. զի կենցաղս այս հանդէս է նահատակութեան. և ըստ չափոյ համբերութեան՝ առցէ զյաղթանակն...: - 159 Տասներորդ՝ միշտ տայ և ո՛չ առնու: - 184. Վեցտասներորդ՝ զի ամենայն լուսաւորք ի նմանէ՝ առնու զլոյսն: - 186. Զի՞նչ է որ ասէ մեծն իզնատիոս վասն արեգական՝ թէ յամենայն օր ի բաց դնէ զլոյսն և զջերմութիւն, և միւս անգամ յարփոյն առնու: - 186. Ունի բնական լոյս. և յարեգակնէն փոխ առնու լոյս: - 186. Եւ այլք ասեն թէ յարեգակնէ՝ առնու զլոյսն այսպէս: - 187. Մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն՝ սակաւ լոյսն առնու ի նմանէ յարեւելից կողմանէ. թպէտ մեզ ի յարեւմտիցն երկի. այլ նմա՛ արեւելից մասն է որ զլոյսն առնու: - 187. Եւ այլք ասացին թէ՛ ունի բնական լոյս՝ և առնու զլոյս յարեւ. և այսպէս խառնի բ լոյսն ի նմա՛. և սնուցանէ զորս յերկրի: - 187. Եւ յորժամ առնու զլոյսն յարևոյն, ի յեզրն երկրիս ձևն բոլորակ է՝ խաւար մնա մէջն: - 187. Եւ բնական օրն զանազանապէս է առեալ ի զանազան ազգս: - 194. Եւ զի առնու մշակք զվարձս: - 196. Եւ զի ո՛ւժ առնու դարձեալ գործելոյ: - 196. Տրէ. զի առնու զհշերն յօրէն զժամ և զմասունքն. որպէս կրելով յինքն: - 200. Գէջ օդն զոգացեալ և դէմ եղեալ արեգականն՝ առնու զլոյսն ի նմանէ ըստ բոլորակ ձևոյ նորա: - 203. Իսկ մրրիկ հոդմ է ի յամպոյն ելեալ և առ ինքն ի յամպն ներման առեալ և շրջեալ: - 206. Վեցերորդ՝ յամպոյն իջանէ անձրև և առնէ հեղեղ. որպէս առ նոյիւ: - 206. Ութերորդ՝ ամպն առեալ ի ծովէն ծածկաբար, և ապա ցօղէ՛ յերկիր յայտնապէս. և լցուցանէ զնա ամենայն բարութեամբ: - 206. Երրորդ՝ պէտք են իմաստութեանց. զի առակ օրինակի առնուրք զնոսա ի դէպ ժամու: - 212. Այլ այժմ ի ձեռն արուեստից ստացեալ զգէնս, յորժամ պիտոյանայ՝ առնու և ի գործ ածէ. և յորժամ կամի՝ ի բաց դնէ և հանգչի: - 217. Երրորդ՝ ստեղծան նոքա՝ զի ի նոցա՛ ջանից ընթերցմանց և բարեաց գործոց օրինակ առցուրք. որպէս են մրջնունք և սարդք, և այլք այսպիսիք: - 217. Եւ զի զե՛ զգայարանս մարդոյն խաբեաց, և մասն առնու ի գնալն: - 219. Իսկ այլք ասեն թէ՛ վասն առաւել բարձրութեանն՝ լոյս արեգականն ո՛չ երբէք հեռանայ ի նմանէ. թպէտ ի ներքոյ երկրի անցանէ. որպէս լուսինն թպէտ ի վերին կամարն լինի, զլոյսն առնու յարեւն որ ի ներքին կամարն: - 222. Ութերորդ՝ հողն ի յերկրէ առեալ, զի երկիրալից է մարմինս մեր. վասն այն կոչի երկիր...: - 229. Նոյնպէս ի հողեղէն և յապականացու մարմնոյս մարդկան՝ էառ բանն աստուած. և միաւորելով ընդ ինքեան ծնաւ անապական մարմնով. անմեղ հոգւով և մտօք. և եղև երկրորդ աղամ Տէր յերնից: - 229. Երրորդ՝ զի ո՛չ գիտէին զանդրանիկն ժամանակաւ, և ո՛չ զկրտսերն. և լինէր փոփոխումն վիճակաց նոցին. որպէս յակոբ էառ զանդրանկութիւնն եսաւայ. և եփրեմ զմանասէին. թէ և սոքա տեսչութեամբն աստուծոյ. այլ նոքա ի պատրանաց լինէին: Կամ զպարտս յոչ պարտականէն խնդրէին. որպէս այժմ անիրաւք զայլ ոք այլոյ գրաւ առնու: - 238. Արդ եթէ ի խարտեաշ մաղձէն ի լեարդն է մնացեալ, լերդին համն ի լեղւոյն առնու և բերանն լեղի դառնայ...: - 242-243. Ի լերդէն ջուր բերանոյն քաղցր. զի զամենայն համս առցէ ...: - 243. Չի սիրտն ունի բ տուն. ի յաջ կողմն իւր զարիւնն ժողովեալ որ առնու ի լերդէն: - 244. Եւ ի ձախ կողմն զօդն ժողովեալ որ առնու ի թօքէն: - 244. Իսկ բանն սկիզբն առեալ ի խոկմանէն, զտեղի առնու ի բարին: - 248. Եւ սոքա առնեն զմարդն կատարեալ պատկեր աստուծոյ: - 248. Ի յայտսիկ հոգին ո՛չ առնու ի կիր զմարմինն.

այլ գկիր առնողն մարմնոյն գտրամախոսութիւն: - 249. Իսկ որ գմարմին յառաջ ասեն քան զհոգի, վկայ ածելով զմովսէս որ ասէ եթէ՝ էառ զհողն և շինեաց մարմին...: - 253. Ջի կազմողական զօրութիւնն որ է՝ ի նիւթն՝ ազդումն առեայ յարարչադիր հրամանէն, նախ կազմէ՝ և պատրաստէ՝ զնիւթն առ ի յընդունելոյ գտնկականն. և ապա զգայականն. յետ որոյ զբանականն ի ծագմանէն աստուծոյ: - 254. Նախ վասն՝ ի մէջն գոյով հաւասարապէս հուպ յամենայն մասանցն զօրութիւն առնոյ: - 256. Եւ իւրաքանչիւր ոք ծննդեամբ յառաջ եկեալ առնու գնոյն պատկերին շնորի ի ծագմանէն աստուծոյ...: - 258. Երրորդ՝ ըստ հիւթին յաւելածոյ՝ և պակասութեան մաղծիցն՝ ի ներքուստ կամ յարտաքուստ, ջերմ և ցուրտ և այլն, զնորին նմանն և զկերպարանն առնու առ ինքն: - 268. Վասն զի յաստուծոյ. առին և կոչեցան իմաստունք: - 269. Դարձեալ՝ պատկերն ի կերպարանն լինի առեայ. և նմանն ի յորակն կամ ի քանակն: - 273. Եւ այս ներգործեալ եղև ի յադամ. և կամ առեայ ի քրիստոս. և կամ բնաւորեալ ի մեզ: - 275. Վեցերորդ՝ ո՛չ առնու ի գլխոյն և ո՛չ յոտիցն. այլ ի միջացն. զի խրատէ՝ զմարդիկ ո՛չ հաւասար գլխոյն պատուել զկինն, և ո՛չ անարգել իբրև զոտք. այլ միջակ պատուով չափաւորել զնա: - 276. Թշնամութիւն ը եղանակաւ առեայ լինի: - 277. Երրորդ՝ զի չէին առեայ զպատէրս որ ծնանէր զերկիւղ և զգուշութիւն. որ ի պակասումն զգուշութեան ամօթն է: - 278. Եւ զուստին մի՛ հարցանէր թէ ի կենդանու՞յ էառ, և թէ նոր՝ զոյացոյց. զի ամենայն ինչ կարելի՛ է աստուծոյ: - 281. Ասեմք եթէ՝ էառ քրիստոս մարմին ի կուսէն մարիամայ զմերս թանձր և մեղանչական. և միաւորելով ընդ ինքեան՝ եղև առաջին կերպ անմեղութեանն ադամայ որ էր ի դրախտին: - 282. Եւ թէ մին կին բազում այր չառնոյր. այլ մարդն առնոյր. և զկին եղբօրն առնու: - 285. Եւ **ժ** ամն՝ որ առ որդուով նորին կոստանդեալ յերկնից լուսափայլեալ ի լեռնէն ձիթենեաց մինչև ի սուրբ զողգողա: - 294. **Իսկ վիրք և աղանք ո՛չ կատարեալ գրով. այլ առեայ ի հայոց. որպէս ասորին և իսմայէլացին յերայեցուոցն:** - 299. Եւ անդ օրհնեալ զաբրահամ, և տասանորդ էառ յաւարէ՛ անտի: - 300. Մելքիսեդեկ զնորա դէմն առեայ՝ զնորա գործն էլից. օրհնեաց զաբրահամ՝ և սեմ կոչեցաւ: - 300. Վեցերորդ՝ նուիրեաց մելքիսեդեկ զպատարագն և ընկալաւ զտասանորդն. որպէս քրիստոս պարգևէ՛ հաւատացելոց զշնորհս, և առնու զտասնեակս զկատարեալ և զբարի գործս. կամ զտասն բանեան օրէնս **ժ** զգայարանօք: - 301. Երրորդ՝ զի հալեցի և մի ի պաշտօն առցի: - 303. Փորձեաց աստուած զաբրահամ ասելով, առ զորդիդ քո սիրելի և բեր մատո՛ ինձ ողջակէզ: - 304. Չորրորդ՝ ո՛չ առնուլն յընչիցն սողոմայ յաւարէ՛ անտի: - 304. Ութերորդ՝ զի էառ իսահակ զհարսն և ուրախացաւ ի տան մօրն իւրում սառայի. որ զվեց ամ փրկեալ գոյր և ո՛չ ոք մտեալ: - 305. Ութերորդ՝ ըստ մեղաց. զի սերմ առեայր ի աստանայէ՛ յղանամք զցաւս և ծնանիմք զանօրէնութիւն: - 308. Ութերորդ՝ առ ի ցուցանել թէ մարդկային միտք ի քննութիւն աստուածային բանին կա՛ղ գտանին: - 311. Երկրորդ՝ զի **խ** քաղաք առին ի բենիամենէ՛ յուդայի ցեղքն վասն շնութեան կնոջն պատահելոյ. և կոտորեցին զնոսա առ հասարակ **իեռ** արս. և մնաց վեց հարիւր այր զոր յետոյ ստացան ժառանգութիւն իւրեանց. որպէս յայտ է ի դատաւորաց վերջքն: - 312. Չորրորդ՝ յովսէփ փոխանակ պոռնիկ կնոջն էառ զասանէք կոյս գեղեցիկ: - 313. Եւ տէր մեր ազատ յերկինս առ հայր, և յերկրի եղև ծառայ զկերպարանս ծառայի առեայ: - 313. Եւ տէր մեր էառ զաւար զմարդկային ազգս և զնաց յերկինս: - 315. Որպէս բժիշկք յորժամ հիւանդաց դեղ տան, նախ ինքեանք զճաշակն առնուլն զի հաւատարիմ լիցի: - 316. Եւ այլք ասեն թէ մովսէս գրեաց ի յանդիմանութիւն որդւոցն յակոբայ. որք առին զօրէնս և ո՛չ պահեցին. և զաստուծոյ զամենայն երախտիսն մոռացան: - 320. Եւ յաւուր փորձութեանցն հուր անկեալ յերկնից այրեաց զհօտսն. և ասպատակք աւար առին զուղտն և զէշսն և զեզինսն: - 321. Ութերորդ, մովսէս **խ** օր ի մէջ ամպոյն կալով էառ զպատուիրանսն: - 328. և էառ զսեփովրա կին. և ծնաւ **բ** որդիս. զգերսամ և զեղիագար...: - 330. Վեցերորդ՝ նշանակէ՛ զբանն աստուած գաւազան ուղղութեան և թագաւորութեան առ հայր. եկն նա՛ յերկիր և էառ զօծածն բնութիւնս մեր...: - 332. Ութերորդ՝ խաչն փրկական նախ էր մահու գործիք. զոր առեայ ի ձեռն քրիստոս, և եղև կենաց պատճառ: - 332. Վեցերորդ՝ ձեռն հօր է՛ միածին որդին որ ել ի ծոցոյ հօր և էառ զօծածն բնութիւնս մեր...: - 333. Նշանակէր զխաւար անմտութեան նոցա որ առաւել էր քան զամենայն երկրի. զի զամենայն գարշ կենդանիս ի պաշտօն առին: - 334. Իսկ ըստ Լսեբեայ, **վաթ** ամ է. զկայնան **ճի** ամ ի ներս առեայ, որ է՛ որդի արփաքսաթայ՝ և հայր սաղայի. զոր յիշէ Լեւտարանն, և ո՛չ յիշէ մովսէս: - 337. Երրորդ՝ կամեցաւ զմարդն ի պատկեր իւր՝ երկրորդ ստեղծմանն աշխարհի գործակից և մասնակից լինիլ. վասն որոյ հրամայեաց ի նոցանէ առնուլ զնիւթ կազմելոյն: - 342. Ութերորդ՝ զի թէ թողցեն

գվայելչութիւն խորանիս այս և այլոց հետևեսցին, անպատասխանի լիցին ի պատուհասն. որպէս եթող գապերախտ ժողովուրդն և էառ գլրանն մողոքայ և գաստղն հռենփայ ի դատապարտութիւն ինքեանց: - 342. Եւ ներքոյ, զի բնութեամբ առիկն ընդ լինիլն իւրեանց զմաքրութիւնն: - 344. Երրորդ՝ վեցեքեանն ունին լոյս, և առնուկ զիւղն ի միջոյն. և ամէն մոլորակք ունին լոյս. և այլ առնուկ յարևու: - 346. Երկրորդ՝ զի բանն աստուած ծնունդ հոր՝ էառ զբնութիւն մարդոյս որ վերջին է յարարածս: - 347. Իբր՝ քահանայապետն գլուխ գոլով՝ առեայ զբոլոր արարածս նուիրէ աստուծոյ: - 348. Երկրորդ, քառասնօրեայ պահելով էառ զբ տախտակս և խորտակեաց: - 352. Երրորդ, դարձեալ խ պահեաց և էառ գլրկին տախտակն գրեալ մատամբն աստուծոյ իբրև զառաջիցն, և եղ ի տապանակ վկայութեանն: - 352. Չորրորդ՝ ի բազում անսուրբ իրաց առնու մեղուն. ի սուրբ իրացէ նւերքն աստուծոյ: - 356. Եւ ի սմանէ առցեն ասէ զհաս իրաւանցն. և զմնացեալն եփեսցեն ի սուրբ տեղուոց և կերիցեն քահանայքն զեօթն օր: - 359. Երկրորդ, զի ի նուիրացն աստուծոյ առնուկ զբաժին քահանայքն և ո՛չ ի մարդոյ. և ամենայն ոք աստուծոյ տայ և ո՛չ մարդոյ: - 363. Նոյնպէս և մեք ի յառնուկ զհոգին սուրբ պահօք տօնեմք: - 373. Ձուարակն է պատարագեալ. և խոյ մեզ ծնեալ. և գառն կերակրելի. և նոխազ գնեղս մեր առեայ: - 374. Երրորդ՝ արծաթ զբանն նշանակէ. որոյ չէ՛ պարտ վասն իրաւանց և քարոզութեան արծաթ առնուկ: - 375. Նախ՝ զի ո՛չ առնու ի համար թըւոց: - 377. Ձի՞նչ էր որ եհար զանդրանիկս եգիպտացուց. և էառ զանդրանիկս իսրայէլի. և զայն ևս փոխեաց և էառ զղևտացիս: - 380. Անդրանկաց աստակունն եգիպտոսի, նշանակէ՛ զանկունն աստանայի յերկնից. և փոխանակ նոցա ընտրեալ և կոչեալ որդի անդրանիկ զհսրայէլ. և զնոսա փոխարկեալ առնու զօծելոց դասս քրիստոնէից ի տեղի նոցա: - 380. Եօթներորդ՝ զի նախ զօրէնսն կատարեմք, և յետոյ զմխիթարութիւնն առնուքք: - 385. Տասներորդ, բարկութեամբն արգելաւ յերկրէն աւետեաց. զի ցուցցի թէ արդար է աստուած. և ակն ունեք ո՛չ առնու: - 386. Ութերորդ՝ **հինգպատ** օծին է՛ ե զգայութիւնս մեր. զոր էառ տէրն և սրբեաց զմեզ: - 387. Երկրորդ՝ զի գործունեայք և հաւանօղքն այնպիսեացն պատժեսցին. որպէս ի յերկրորդ օրէնքն հրամայէ՛ սպանանել այնպիսիսն. իսկ հաստատունքն ի հաւատս՝ վարձս առցեն ի հաւատոց իւրեանց: - 388-389. Իսկ **զխ** իջևանքն ոմանք խորհուրդ առնուկ յետ ելիցն ի մարմնոյ հոգւոյն՝ խ աւուրբ հասեալ յօթևանս: - 391. Երկրորդ՝ նշանակէ՛ զհոգիս սրբոց. որ տեսանեն զփառս, այլ ի յարութեանն առնուկ: - 394. Ձնոյնս նշանակէ **բ** ցեղն յայնկոյս յորդանանու. որք այլոցն պատերազմակից եղեն, և ապա՝ ի միասին զժառանգութիւնն առիկն: - 394. Իսկ որ զարձակեալն առնուկն, և յառաջին բաժանեալն ո՛չ տային, վասն երկիւղի առն և կնոջ էր, զի մի՛ լիցին պատճառ բաժանման: - 401. Երկրորդ՝ թէ կրտսեր է եղբայրն. որպէս առակն է եղբարց, որ առաջիցն էառ և մեռաւ. և ապա երկրորդն, և որ ի կարգին: - 402. Վասն հեթանոսաց գրէ զօրէնս և ո՛չ հրէից զի առեայ էին: - 402. Տասներորդ՝ ի գարեգին. որ է՛ լեառն թլփատութեան. զի ելեալ ի լեառն հաւատոց՝ զաւելորդ մեղացն ի բաց ընկեսցեն, և զօրհնութիւնն աստուծոյ առցեն: - 402. Երրորդ՝ զի առցեն մասնաւոր զառհաւատչեայ հանդերձելոյն. տանջելով աստ ի սով, ի սուր, և ի գերութիւն: - 408. Հինգերորդ՝ և մի՛ ժողովուրդն առցէ ի նշխարացն և պատկեր կազմեսցէ: - 411. Վասն զի զկայնան որդի արփաքսաթայ և հայր սաղայի **ճ** և **ի** ամ ի թիւ առնու: - 411. էառ և զերկիրն պարգևաց. զոր խոստացաւ աստուած արբահամու իսահակայ և յակոբայ: - 414. էառ զքարինսն յօրինակ աշակերտաց կրթութեանն որ լինի ապա՝ պիտանի: - 415. Ի սորա երեք ամին իլիոն առաւ: - 420. Ութերորդ՝ նա՛ ի դառնացողէն քաղցր կերակուր առեայ ...: - 422. Եւ տէր մեր էառ զնոյն և սրբեաց և նովաւ զամենայն հրաշագործեաց: - 423. Երկրորդ՝ զի խորովելոյ միս առնուկն և յաղէին: - 425. Երրորդ՝ նա՛ ի կրտսեր ազգէ բենիամենի թագաւորեաց ամենայն իսրայէլի. և տէր մեր յազգէ մարդկան կրտսերաց առեայ մարմին և թագաւորեալ ամենայն զօրութեանց երկնից: - 426. Կամ զի օրէնքն գրեալ էր՝ կուրի և կաղի մի՛ դնել զայթակղութիւն, ասէին նախատելով թէ՛ որպէս ո՛չ կարես կոխել զդոսա, նոյնպէս ո՛չ կարես առնուկ զամուրն յերուսայ: - 431. Այլ և դաւիթ եգիտ զսաւուղ և զգօրսն նորա ի քուն և ո՛չ վնասեաց. այլ զգէնն էառ. և տէրն ո՛չ կամի զմահ որք մնջեն ի մեղս. այլ զպատճառ մեղացն հանէ: - 437. Այլ և օրհնութիւն բաշխեաց յաւարէն ամենայն ծանօթից. և տէրն առեայ աւար բաշխեաց պարգևս որդուց մարդկան: - 437. Դաւիթ էառ զերուսաղէն և շինեաց իւր տուն. և տէրն զվերինն երուսաղէն, և ետ իւրայնոցն զխաղաղութիւն: - 438. ...և տէրն մարտեաւ ընդ բելիարայ և յաղթեաց մահու. և քակեաց զդոժիս. էառ աւար զգերեալսն և էհան յարքայութիւնն երկնից. տալով նոցա զանթառան պսակն: - 438. Նախ՝ զի ուսուցէ, եթէ մի անգամն ո՛չ լսի՝ պարտ է

անճանճիր աղօթել. որպէս այրին որ ժտելովն էառ: - 444. և երեք ամ պաշարեալ էառ զնա. և գերի վարեաց զթագաւորն ովսէէ որդի ելայ. և զժ ցեղն բովանդակ տարաւ յասորեստան: - 447. Եւ զայս թիւ ոմանք առնուն ի գերութենէն մանասէի՝ և աւելի է: - 447. Եւ սաղմոն էառ զռահաբ իւր կին զոր յերիքովէ: - 452. Բոյս ամաց ճը ծնանի զովբէթ. առեայ բոյսս իւր կին զհռութ մովարացի: - 452. Յերկոտասան ամին սեղեկիայ՝ նաբուզողոնոսոր քաղդէացի էառ գերուսաղէն և զտաճարն հրծիգ առնէ: - 453. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՛ արդարութիւնն աստուծոյ երեք կերպիւ առեայ լինի: - 458. Նոյնպէս և ողորմութիւնն աստուծոյ զ կերպիւ առեայ լինի: - 459. Եւ այսպէս առեայ լինի բանն այն...: - 459. Եւ յետ մահուան մատթանայ՝ մեղքի ի ցեղէն նաթանայ որ որդի էր ղևեայ և եղբայր պանթերայ, առեայ զնոյն կին մատթանայ և ծնաւ զելի: - 460. Իսկ յակոբ որ էր յազգէն սողմոնի՝ առեայ զկին եղբօրն ըստ օրինացն զի յարուսցէ զաւակ եղբօրն. և ծնաւ զյովսէփ: - 460. Չի ի խորհուրդ մկրտութեանն ի յառնուլ ջուր, հոգին սուրբ և զօրութիւն բարձրելոյն և ողջոյն հօրն ի ձեռն հրեշտակին որ հերքէր զմեղս ըստ մկրտութեան: - 462. Նոյնպէս որդին աստուծոյ որդի է կուսին որ էառ մարմին ի նմանէ. թէպէտ աստուածութիւնն ի հօրէ է. ապա ուրեմն աստուածածին է կոյսն: - 466. Եւ զօծումն զօրութեան՝ յորժամ օծաւ արեամբ ի վերայ խաչին և քակեաց զամուրս հզօրին և էառ աւար: - 474. Չոր և մեք առցուր այսպէս: - 477. Արդ՝ տէր մեր ո՛չ արար մեղս, և ո՛չ էառ զդատապարտութիւն մեղացն: - 480. Ութերորդ՝ սկիզբն մարդկութեանս այրն է. և կինն ի նմանէ. վասն որոյ այր եղև, զի զբոլորս լինէր առեայ և փրկեալ: - 480. Նախ՝ որ ասէ «դա՛» նշանակէ զմիաւորութիւն բանին առեցեայ մարմնովն: - 487. Եւ դարձեալ՝ հաճութիւնն է հանգուցեալ կամքն. այսինքն հոգւովն սրբով հանգեայ ի յորդի առեցեայ մարմնովն: - 488. Եւ վասն մերոյ հիւանդութեան՝ քրիստոս էառ զդեղն և բժշկեաց զմեզ: - 491. Արդ զապարանքն պիղատոսի իբր զմի տեղի առեայ. թէպէտ կրկնեալ եղև. և խաչելութեանն տեղի լինի զ. և գերեզմանն յորում հանգեաւ է: - 493. Նախ՝ զի յաղամ եղև ներգործեալ. և ի մեզ բնաւորեալ. և ի քրիստոս առեայ: - 495. Այլ բանն աստուած զբնութիւնս մարդկային էառ և միաւորեաց զմասունս նորին և ո՛չ զապականութիւն զի ո՛չ է բնութիւն. ապա ուրեմն անապական է: - 499. Դարձեալ ասեն նոքա, մեր մարմինս ապականացու է. իսկ թէ անապական մարմին էառ քրիստոս, ո՛չ արար փրկութիւն մեզ. այլ առաջին բնութեանն աղամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Ասենք եթէ՛ բանն աստուած էառ զմեր ապականակիր մարմինս և զմեղանչական հոգի և զմիտս. և մերովս արար փրկութիւն մեզ: - 500. Դարձեալ ասենք, թէ ո՛չ զառաջին բնութիւն աղամայ էառ, այլ զապականացուս մեր ի զանգւածոյն աղամայ: - 500. Եւ քրիստոս անդ զնաց և կապեաց զհզօրն և քակեաց զամուրս նորա և աւար էառ զհոգիսն: - 506. Արդ՝ եթէ քրիստոս ի ներքին դժոխքն ոչ էջ, ո՛չ է կապեալ հզօրն որպէս աւետարանն ասէ. և ոչ զղրունսն խորտակեալ. և ո՛չ զգերիսն աւար առեայ որպէս դաւիթ ասէ: - 506. Հինգերորդ վկայ, զի ի բոլոր տարին յերեկոյի շաբաթուն կիրակնուտ անուանեն ամենայն ազգք. նոյնպէս և մեք յամենայն շաբաթս յերեկոյին լոյս զուարթ ասենք, և սուրբ աստուած որ յարեար. ի յայս շաբաթի աւուրս սկիզբն առեայ: - 509. Եւ տէրն ի զիշերի ելեալ ի գերեզմանէն բաժանեաց և էառ զհոգիս մարդկան ի նմանէ. և արար իւր հանդերձ զսուրբ ժողովուրդ իւր: - 513-514. ...և դաւիթ մտեալ և առեայ զսուրն ի սնարից նորա. և ելեալ ի զիշերի ի լեռն աղաղակեաց առ նա «ն՛ւր է սուր քո»: - 514. Երկրորդ՝ զի տացէ օրինակ համբերութեան մերոյ, զի սպասեսցուք վարձուն ի հանդերձեալն. և ո՛չ իսկոյն վաղափոյթ լինիլ առնուլ այժմու կենօք...: - 520. ...զի ուսցին բառնալ զտկարութեան այլոց. որպէս քրիստոս զնոցայն եբարձ. իսկ թէ նախ զհոգին առեայ էին՝ ո՛չ կարէին բառնալ զայլոց տկարութիւնն: - 521. Եւ հոգին սուրբ բղխէ ի հօրէ՛ և առնուլ յորդոյ զիմաստութիւն և բաշխէ՛ յարարածս բոլոր: - 523. Ձբերան մտացն ասէ. այսինքն է՛ յօժարութիւն հոգւոյն որ առնուլ զհոգին սուրբ...: - 523. Երկրորդ՝ որ քան բանայ զբերանն առնուլ զօղն: - 523. Եւ զհոգին որ քան յօժարին՝ այն քան և առնուն: - 523. Եօթներորդ՝ մեռեալ մարմին ո՛չ առնուլ և տայ զօդ: - 523. Ութերորդ՝ որք առեայ զօդ դարձեալ արտաքս փչեն ներհակ իմն գործով. այսինքն ջերմացուցանեն և զովացուցանեն. վառեն և շիջուցանեն: - 523. Այսպէս և առեայր զհոգին սուրբ բղխեն. ոմանց ի մահ և ոմանց ի կեանս. որպէս առ տաբիթայն և առ սափիրային: - 523. Եւ վասն է՞ր ի հին օրէնս յիւրեանց ազգէն առնուլին և ի նորս ոչ: - 526. Ասենք առ այս, թէ ձեռնադրեալն իցէ անարժան՝ ո՛չ առնուլ շնորհս. այլ դատապարտի ինքն և ձեռնադրօղն. զի սրբութիւն՝ շանց ետ: - 540. Ուստի յայտ է, զի առեայ էր զքահանայութիւն. և մկրտեալ զթագաւորն և լուսաւորեալ զազգս, և շինեալ եկեղեցիս: - 548. Ասենք թէ՛ ոչ ինչ է այս նախատինք մեզ. զի հեթանոսք

յետոյ հաւատացին և լաւագոյնք են քան զիրէայս. և վերջին մշակքն ընդ առաջինսն արհն զվարծս. և որք նախանձեցան կորեան: - 549. Իններորդ՝ կին ո՛չ արնուլ քահանայից. և զմորուսն ածիլել. և զգլորեալն կանգնել անխտիր: - 553. Իսկ վասն ջրոյն զի՞նչ պարտ է ասել. զի յոյնք թերի ցուցանեն զլատինացոց խառնումն, ինքեանց կրկին խառնմամբն. և զայն խորհուրդ արեայլ: - 554. Եւ զայս առնէ միտքն իբրև մշակ. որ արեայլ զսերմն և բազմաբեղունս աճեցուցանէ. այսպէս և միտքն խորհելով զչարն՝ զայսոսիկ ախտս առաւելու ի մեզ: - 564. Թիւ սոցա արեայլ լինի այսպէս: - 567. Որոյ պատճառ է, զի ո՛չ ի սերմանէ՝ այլ ի մաքուր արեանէ կուսին էար մարմին: - 568. Արդ՝ արեայլ լինի աստ սրբութիւն սրտին ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ վասն որպիսութեան իմն մաքրեալ հոգւոյն: - 585. Վեցերորդ, ընդ հրեշտակաց զմոր իմաստ և զմոր գիտութիւն արնուլ: - 586. Ութերորդ, նշանակէ՛ զղառնալն մեր յերկինս և արնուլ: - 586. ... զի էար որպէս գլուխ մեր, և եհեղ յանդամս ի հաւատացեալս իւր...: - 593. Նախ՝ զի քրիստոս մի հաց էար ի ձեռն ի սեղանոյն և օրհնեաց. նոյնպէս և զմի գինի: - 597. Իսկ յորժամ դուք անօրէն քահանայքդ արնուր զարիւնն ընդ մարմնոյն՝ անենայնքն յուրա էք: - 598. ...այլ ո՛չ յօրհնեալ հացէն և ի գինւոյն. այլ էար ի սեղանոյն հաց և եթաց ի ջուր ինչ կամ ի սոսկ գինի՝ և ետ: - 599. Նոյնպէս և զօրհնեալ բաժակն արհն առաքեալքն և բաժանեցին և յայնմանէ ո՛չ մնաց: - 599. Ապա յա՛յտ է զի ո՛չ ի մարմնոյ և ո՛չ յարեանէն էր թացեալ պատառն. այլ ի այլ ինչ կերակրոյ ի սեղանոյն արեայլ թացեալ և տուեալ. զի ցուցցէ զմատնիչն: - 599. Ասենք թէ՛ անենայն նշխարքն որ ի բեմն և ի խորհրդանոցն օրհնեցաւ այսօր, զնոյնն ի վաղիւն արնոյր և օրհնէք: - 599. ...որպէս ազգն Ֆռանկաց ունին զայսպիսի խոստովանութիւնս միշտ քահանայքն և ժողովուրդքն. և այսպիսիս անկատար արնուլ զթողութիւն...: - 603. Սա՛ արնուլ զխաղաղութեան ողջոյնն և տայ ժողովրդեանն: - 606. Վասն է՞ր ի հին օրէնս եղաւ յիւր ազգէն արնուլ հարսն, և ի նորս յօտար ազգէ: - 612. Երկրորդ, զի մի կող էար և ի նմանէ շինեաց: - 612. ...զի տեսանելով զպակասութիւն մեր՝ արտասուենք և լամք. վասն որոյ արնուր զթողութիւն. - 619. ...ոմն երթայ ի սապատն և հաց արնուլ...: - 620. Նոյնպէս հրեշտակք կատարեալ որդիք են յաստուծոյ անընդմիջաբար արնուլ: - 620. Եւ սուրբքն աղօթիք խնդրեն յաստուծոյ և արնուլ: - 620. Իսկ կամօքն, յորժամ կամօք առնէ զաղօթքն՝ վարձք արնուլ: - 620. Չորրորդ և ուղիղ, որպէս ասէ տեսիլն հրեշտակք արնուլին զխունկս որ է՛ աղօթք սրբոցն, և նուիրէին ի սեղանն ոսկի որ է՛ քրիստոս. և ի նմանէ բուրէր ծուխն առ հայր: - 625. ...որպէս ընծայէ՛ զաղօթս մեր աստուծոյ, նոյնպէս և ի նմանէ արնուլ և տայ մեզ զշնորհս և զպարգևս հաշտութեան: - 625. Հրեշտակք արհն զեութիւնն մշտնջենաւոր: - 639. Չոր արեայլ ի ձեռս միշտ մատուցանենք աստուծոյ: - 645. ...այլ յետ մահուն և յարութեանն արնուլ զկատարեալ փառս. - 647. Որք արհն զճապատիկն աստ. և զբիւրապատիկն ի հանդերձեալն: - 647. ...մինչև ի հրեշտակէն յուսադրեցաւ և էար կերակուր: - 653. Որպէս աղքատք նախ խնդրեն. և յորժամ արնուլ գոհանան. նոյնպէս և մեք առնենք: - 655. ...նախ զարեայլ պարգևսն հատուցանէ...: - 655. Յայնմանէ է արեայլ հրաման վասն բարեկենդանի: - 657. Եւ զորօրինակ՝ ի ստորոտ լերին հասեալ զգրաստի բեռինս արեայլ՝ թողունք յարօտս սակաւիկ մի: - 657. ...նա զձեռն ի վեր արեայլ գոհանայ զաստուծոյ. նմանապէս թէ պատմի վասն վախճանի ուրուք: - 659. Հինգերորդ՝ մարդոյս պիտոյ էր ժամանակաւ աճումն. զի թուով արցէ զկատարումն վերջին ընտրելոյն: - 662. Արդ՝ ըստ կարգի՝ սերմանքն յառաջ են քան զարդիւնսն. և նահատակքն քան զպսակն. վասն որոյ որք աստ փորձ գտանին, անդ արցեն զպսակն կենաց: - 662-663. Չի մարմինն բաժանեալ ի հող լուծանի ուստի արայլ. - 667. ...որպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս եթէ՛ հոգին և մարմինն արցէն ի բոլոր յարութեանն: - 667. ...և արեայլ տանի ի կայանս հոգւոց...: - 669. ...նոյնպէս և մեղաւորք ո՛չ են արեայլ զկատարեալ տանջանս իւրեանց: - 669-670. Նախ՝ զի նա՛ միայն օծաւ յարնուլ կարգին: - 672. Իսկ դամբարան, որ է պահարան. զի անտի դարձեալ արցի որպէս և եղաւ: - 678. ...զի հայրն արբահան արեայլ հուր և սուր, և յետ երից աւուրց տեսին զտեղին ի հեռաստանէ որպէս ասէ պատմութիւնն: - 681. Իսկ արդարքն և մեղաւորքն միջակք՝ որք արհն զօրէնսն և ըստ օրինացն գործեցին զբարիս. կամ սխալեցին...: - 687. Եւ ո՛չ որք է արեայլ արդեամբ զգործոց հատուցումն մինչ ի գալուստն դատաւորին որպէս ասէ աւետարանն: - 689. Եւ այժմ հոգիք սրբոց արնուլ զփառս գործոց ըստ ինքեան. զի հանգչին և ուրախանան ի գործս իւրեանց...: - 689. ...և ի յարութեանն արնուլ զփառս հատուցմանց հոգւով և մարմնով. և այնպէս փառաց ի փառս բարձրանան որպէս ասի յերգս: - 689. Այլ սակայն զհատուցումն գործոց և զտանջանս յաւիտենական ո՛չ են արեայլ այժմ...: - 691. ...այլ արցեն յաւուրն դատաստանի հոգւով և

մարմնով...: - 691. ...ապա յայնժամ առնուլ զդահեկան երանութեանն: - 692. Ուստի յա՛յտ է զի մինչև յօր դատաստին ո՛չ առնուլ: - 692. Եւ մինչ այս ոչ կատարի, ո՛չ առնուլ արդարք զփառս, և ո՛չ մեղաւորք զտանջանս: - 693. Զի ո՛չ վայելէ անկատարից զվախճանական կատարումն առնուլ. Եթէ ոչ նախ իւր յատուկ կատարելութեամբն կատարեսցի. - 693-694. Ապա ուրեմն հոգին ո՛չ կարէ առնուլ զկատարեալ վարձս կամ զտանջանս: - 694. Քսանկէ, զի թէ ամենայն ոք առնուլ այժմ զվարձս կամ զտանջանս, ապա ո՛չ գոյ յարութիւն...: - 694. Արդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուլ զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. ...և աղաղակէին բարձր ձայնիւ՝ մինչ յե՞րբ տէր սուրբ և ճշմարիտ ո՛չ դատես և առնուլ զվրէժ արեան մերոյ: - 694. Արդ եթէ սիրելիքն աստուծոյ որք զարինս իւրեանց հեղին վասն քրիստոսի՝ ոչ առնուլ զվարձս իւրեանց, նմանապէս և ամենայն ազգ մարդկան: - 694. Ասեմք առ այս, եթէ ո՛չ է պահել որպէս այժմ ի մարմնի. և ո՛չ առնուլ որպէս ի կատարածի...: - 695. Եւ ասեն թէ մանկունք ի յանկողնի՝ են արդարքն ընդ քրիստոսի. և մէջ գիշերն է այս կեանքս. ապա ուրեմն առեալ են զվարձս: - 696-697. ...այսպէս և ո՛չ ոք առեալ զպատիւ, բայց միայն աւագակն: - 697. Երկրորդ՝ զի տեսութիւնն հաւատոյն է փոխարէն զոր հոգին ընկալաւ. և պսակն գործոյն է զոր մարմնով առնուլ: - 697. ...զի որք զպատիժ այսմ կենացս ակն ունին առնուլ՝ երկնչին ի չարեաց կամ սակաւ առնեն...: - 698. ...մինչ ի յարութիւնն առցէ բոլորիւ բոլորապէս զփառս և զպսակս զանվախճան տեսութիւնն աստուծոյ: - 705. Զի այժմ կարծեմք. և յետ մահու յայտնապէս տեսանեմք զամենայն. և յետ յարութեանն առնուրք զամենայն: - 705. ...և յետ յարութեանն առնուլ և կատարի: - 705. Այլ արբանեակք նեռին յետ մահուան նորա ուրախացին և առցեն իւրեանց կանայս...: - 709. Վեցերորդ զի կրթելով առնուլ զսպիտակ գոյնն. նոյնպէս և սուրբքն ի կեանս յայս կրթելով չարչարեցան, և ապա՛ այն կենացն արժանի գտան: - 712. Եւ զիւր ժողովուրդն առեալ ընդ առաջ երթայ...: - 713. ...այլ պարտ է զի յարիցէ և մարմինն և ի միասին առցեն զհատուցումն բարեաց կամ չարեաց: - 715. Եւ զորպիսութիւն բարեաց և չարեաց. և զերկայնութիւն ժամանակին որով թիւ մարդկան զլրումն առցէ...: - 716. Նմանապէս և կողն որ առաւ յաղամայ և շինեցաւ կին, ո՛չ յառնէ ի յաղամ, այլ ի յեւ. որոյ հիմն կազմութեան եղև փոխանակ սերման: - 719. Եւ վասն զ պատճառի զայս օրինակ առնուլ: - 720. Հինգերորդ, նախ ծաղկի և ապա՛ առնուլ զպտուղն յետոյ. - 721. Երրորդ պակասութիւն տրտմութիւնն է ի հոգին. զի բազում ինչ խնդրէ և ո՛չ կարէ առնուլ. և բազում ինչ ոչ խնդրէ և լինի նմա. - 722. Այլ և նոքա որ յարգանդի մօրն մեռանին թէ առին զբանական հոգին: - 724. Եւ ա՛յս է պատճառ յարութեանն. զի ամենայն մարդիկ առնուցուլ զվարձ կամ զպատիժ. կամ վասն իւրեանց գործոց, կամ վասն սկզբնականին: - 724. Եւ որք մկրտեալ մեռանին, առնուլ վարձ ի խորհրդոյ եկեղեցւոյ և ի չարչարանացն քրիստոսի յոր մկրտեցան: - 724. Այսպէս և զչնչին փայտն առեալ արար փրկութիւն տիեզերաց և արար անապական: - 734. Որք առին զօրէնս և ո՛չ պահեցին. որպէս չար քրիստոնեայք ի նորս և չար հրեայքն ի հինն...: - 739. Իսկ դատաւորն նստեալ յաթոռ արդարութեան արդարապէս հատուցանէ ըստ գործոց. ըստ որում յիմար կուսիցն փակեցաւ դուռն և ո՛չ առին զխնդիրն: - 742. Այլ նախ ասի միշտ տիւ ի վերին երես երկրի. ուր արեգակն և լուսին զկա՛յէ առեալ. Իսկ ներքինն միշտ գիշեր և խաւար անփոփոխելի: - 750. Զի այնպէս ծանակեալ լիցի մարմին մեղաւորին, մինչ զի հոգին զարչեսցի առնուլ զնա. և որպէս ուրուկ և որդնալից այնպէս ո՛չ կամեսցի ունել զնա: - 751. Զի այսպէս ասեն վարդապետք՝ թէ յորժամ յղանայ ոք ի միտս իւր զխորհուրդ մեղացն, ի սատանայ՝ սերմն առեալ որպէս կին յառնէ. և ի ծնանիլ մեղացն՝ ծնանին և որդունքն ի հրեղէն ծովն որ է՝ ի հարաւ: - 753. Տասներորդ, այլ և ի ժամանակս յայս առցեն սուրբք զերեսնաւորն. այսինքն զխնդութիւնն ի միտս: - 758. Եւ թէպէտ գերագանցեալ են այսոքիկ փառք քան որք այժմ ունին յերկրի. այլ սակայն օրինակաւ սակաւ ինչ բացայայտութիւն առցուրք: - 761. Մի դէմն յերրորդութենէն որդի լինի. մի դէմ ի մարդկութենէս ի կուսէ առեալ բնութիւն մարդկութեան, աստուածութիւնն բոլորովին յաղագս անհաս միաւորութեանն ըստ ոսկէբերանին յոհաննու: - 770. Աստանօր յիրաւապէս առցէ զկայ՝ բան Հարցմանցս այսոցիկ: - 771. Վասն բազում վկայութեանցն որ առեալ է ի գիրս յայս, զի անտարակոյս լիցի: - 773. Եթէ յարդեան ժամանակիս հաւատարիմ է, զի որ ոք և իցէ յանցաւոր, եթէ զղջացի և ատեսցէ զմեղս ըստ մարգարէին՝ խոստովանութեամբն առնուլ զմաքրութիւն և զվարձս ապաշխարութեան: - 778. Իսկ թէ որ ի կեանս յայս զղջացին ատելով զմեղս և խոստովանին, առցեն զվարձս ապաշխարութեան որ է՝ թողութիւն մեղաց. առանց երկբայութեան է

այս: - 780. զի ո՛չ միայն էառ զբնութիւնս. այլ և զնոսա որ շուրջ զբնութեամբն. զի ծանիցի կատարելութիւն առաքինութեանն, և ճշմարտապէս մարդ գոլ: - 781. Ո՛չ ըստ բաւական բանի առեալ զլուծումն. այլ ըստ կարի տկարութեան արտայայտումն. մանաւանդ հարկեալ ի սիրոյ քունդ եղբայրական խնդրոյ: - 788.

ԱՌՆՉԱԿԱՆ - Առընչական. որպէս մեծ և փոքր: - 21. Այսոքիկ իբր առնչական են և ո՛չ առանձին բնութեանն: - 49

ԱՌՆՉԱՊԵՍ - Եւ այս թէ առընչապէս, և թէ բնակցապէս ուղղակի՛ իմասցի...: - 108

ԱՌՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ + Եւ ոմանք ասեն ը ձայն վասն ութ ձայնաւոր գրոց. և **Ժ** ձայն ըստ **Ժ առոգանութեանցն**: - 640

ԱՌՈՂՋ + Երկրորդ՝ առողջ լսելեաց և տկար գոլ: - 131. Իսկ առողջ լսելիք և տկար՝ պատճառի ի համակարգս. և ի հաւասարն բնութեամբ. որք իմացմամբ և սիրով և ներգործութեամբ առաւել կամ նըւագ են. ուստի առաւել կամ նըւագ պարգևս ընդունին: - 131. Եւ կարօտի սա **բ** իրաց. այսինքն զի զգայութիւնն առողջ իցէ, և զգալի առաջի եղեալ իրն յստակ. ապա թափանցէ՛ յինքն ի սոցանէ՛ պարզ տեսութիւն. ապա թե ո՛չ՝ ո՛չ կարէ միտքն յստակապէս տեսանել սոքօք: - 143. Թէ առողջ է, գոհանայ զաստուծոյ: - 178. **Հալողականն** է՛ յորժամ ի ջերմութենէն եփի կերակուրն և հալի որպէս ապուր ի պտկի. և հալի ամենայն կերակուրն մինչև ի զ ժամն. և է՛ որ պակաս և աւելի. վասն առողջ և տկար մարմնոյն: - 242. Առ երրորդն ասենք թէ՛ երիցս հարցունմ սիրոյն և արածելն զգէխարսն՝ վասն երից ուրացութեանցն էր բժշկութիւն. զի ո՛ր մասն որ խոցի՝ նորին է բժշկական դեղն դնելի՛ և ո՛չ առողջօց: - 547. Կամ առողջ որպէս զմովսէս. որում ո՛չ վատեցին աչքն և ո՛չ շարժեցաւ ատամն: - 761

ԱՌՈՂՋԱՆԱՍ + Որպէս յիմար հիւանդն ասիցէ, կամիմ ուտել և ըմպել զհաճոյսն իմ. եթէ առողջանալո՛յ են՝ առողջագայց. և եթէ մեռանելո՛յ՝ մեռայց: - 18-19. Իսկ յորժամ առողջանալ մարդն և արիւնն յստակի, արիւնն միս լինի, և մազն ո՛չ աճէ: - 240. Եթէ զոր օրինակ բժիշկը՝ ո՛չ ի սկիզբն ցաւոց և ո՛չ ամենևին անագան տան ըզդեղ հիւանդին. զի անօգուտ է և վնասիչ. այլ ի դիպօղ ժամու յորում առողջասցի: - 467. Նոյնպէս և անչափութիւն բանից և խրատուց հարց և իմաստնոց գիրք սուրբք՝ հին և նոր կտակարանք ցուցանեն զանչափ հիւանդութիւն հոգւոյ. զի սոքօք առողջասցին: - 531. Ա՛րդ՝ եթէ ըստ բնականին է հիւանդութիւնն, պարտ է բժշկական դեղով առողջանալ...: - 665

ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ + Նախ՝ պէտք են բժշկութեան դեղոց և առողջարարք են: - 212

ԱՌՈՂՋԱՑՈՒՑԱՆԵՍ + Եկն երևեցաւ. այսինքն մարդացաւ մարդասէր բժիշկն. և առողջացոյց զկարեվէր խոցեալքս. ըստ որում բժիշկ անուանէր զինքն անկեալ ի ձեռս աւագակաց հիւանդին: - 467

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ + Այլ և ո՛չ է բնութիւն. ո՛չ մասն և ո՛չ բոլոր. այլ պակասութիւն ունակութեան. զի բարին ունակութիւն է, և չարն պակասութիւն նորին. որպէս խաւարն լուսոյ, և հիվանդութիւնն առողջութեան, և մահ կենաց: - 16. Ջի տրտմութեամբ մեղանչումն հիւանդութիւն է և զայթակղութիւն. և հիւանդն յառողջութիւն փութայ. և զայթակղեալն՝ ի ճանապարհ: - 33. Նախ է՛ բարի՝ որ ինքն վասն իւր խնդրի. որպէս առողջութիւն: - 160. Երկրորդ՝ որ ինքն ո՛չ է բարի, այլ պատճառէ՛ զայլ բարի. որպէս դառն դեղն զառողջութիւնն: - 160. Երրորդ՝ որ է՛ ինքն բարի, և պատճառէ՛ զայլ բարի. զորօրինակ՝ որպէս քաղցր դեղն պատճառէ՛ զառողջութիւն: - 160. Դարձեալ՝ որպէս ասեն իմաստունք՝ թէ քան զամենայն պարգևք գերագոյն է իմաստութիւնն յաստուծոյ առ մարդիկ իջեալ. այսինքն քան զկեանս և զառողջութիւն, և քան զմեծութիւն և զայլսն: - 178. Եւ դարձեալ՝ զի նոցա ամենեցուն ներհակ գոյ. որպէս մեծութեան աղքատութիւն. առողջութեան հիվանդութիւն. կենաց մահ: - 178. Նոյնպէս և կեանք մեր. այլայլի ի մանկութենէ ի ծերութիւն. յառողջութենէ ի հիւանդութիւն...: - 199. Եւ սոքա ցուցանեն զցաւ և զառողջութիւն մարդոյն: - 244. ...**զո՛**՝ անդամալոյծ միակողմանց բժշկութիւն. **եղ՛**՝ բորոտից սրբութիւն. **ըղ՛**՝ բոլոր մարմնոյն հիւանդաց և ջերմացելոց առողջութիւն. **թղ՛**՝ զդասն հանէր. **ժղ՛**՝ զմեռեալսն յարուցանէր: - 328. Սարդիոն. շիկագոյն **արիւնատեսիլ**. գտանի ի բաբիլօն. և թափանց է և դեղ առողջութեան: - 348. Երրորդ՝ զի ծերոյն լուծեալ են տարերքն ի միմեանց. և ապականեալ առողջութիւնն: - 377. Նախ ասի ողջոյն ըզձական առողջութեան...: - 464. Երրորդ՝ ի գլխոյն իջանեն կենդանութիւնք և զօրութիւնք և առողջութիւնք և շարժութիւնք ի բոլոր անդամս ի ձեռն ջլոյն: - 532. Նոյնպէս ի քրիստոսէ ի մեզ իջանէ կենդանութիւն հոգւոր, և զօրութիւն, և առողջութիւն, և շարժութիւն յօղոց և խաղալեաց ի ձեռն հաւատոյն շաղկապութեան: - 532. Բժիշկը զհիւանդաց առողջութիւն և զցաւս. և նաւաւարք զխռովութիւն ալեաց և զանդորրութիւն: - 536. Եւ այսպիսի ասացեալ

տկարութեան մեղաց առողջութիւն է բժշկարան է զօրութիւնք որ կոչին առաքինութիւնք. որ են այսոքիկ: - 571. Իսկ թէ գերծանի ի մահուանէ, փութով առողջութեան պատճառ լինի. - 604. Քանզի՝ ունիցի մարմինն Չգեղեցկութիւն. Չարագութիւն. Չուժգնութիւն. Չազատութիւն. Չկամաւորութիւն. Չառողջութիւն. և Չանմահութիւն: - 761. Առաջինն է առողջութիւն առանց հիւանդութեան...: - 766. Դարծեալ ասեն, թէ անունս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ ոք զչարչարանս զայս ինչ կամ զայն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781

ԱՌՈՅԳ + Իսկ ի նախնիքն տղայ և առոյգ էր բնութիւնս՝ վասն որոյ յերկար ապրէին: - 291

ԱՌՈՒ + Առուն զաղբիրն: - 469. Չորրորդ «մկրտիլ ի նմանէ». այսինքն աղբիրն ի յառուն. լիութիւնն ի կաթիլ մի ջրոյն. մաքուրն ի կաւոյն սրբիլ. և արեգական արեգակն ի ճրագէն լուսաւորիլ: - 487. Չորրորինակ՝ յակն աղբեր խառնեալ ինչ՝ ապականեսցին բաժանեալ առուքն: - 776

ԱՌՈՒՍՆ + Ձի այլ է բղխումն, և այլ է առումն. այսպէս՝ զի հոգին բղխումն է ի հօրէ, որպէս որդին ծնունդ է ի հօրէ: - 65. Երկրորդ՝ ասենք ծնօղ և բղխօղ հայր, ծնեալ և առեալ որդի. բղխումն և առումն հոգի: - 105. Տե՛ս՝ զի հոգին բղխումն է հօր անծամբ. և առումն յորդոյ իմաստութեամբ. որպէս ցուցաւ ի վեց գլուխն ի ժգ համարն: - 105. Նախ՝ զի հայր պատճառ է հոգւոյ բղխման՝ և որդւոյ առման. զի հոգին սուրբ բղխէ՝ ի հօրէ և առնու յորդոյ: - 109

ԱՌՕՂ - Իսկ միաւորութեանն իմանալ՝ ոչ է ինչ մեծ. այլ է հաւասար որպէս առօղն նոյնպէս և առեալն զոյգ աստուած և մարդ: - 39. Եւ առօղ յորդոյ աստուծոյ. ըստ այնմ՝ «յիմմէ՛ անտի առնուցու»: - 65. Ուստի մինն տըւօղ և միւսն առօղ ըստ նոցայն. այս է բանն և մարդն: - 66. Իսկ միւսն մարդ էր բնութեամբ յարարեալ և ստեղծեալ բնութենէ. և խառնելով ընդ բանին՝ եղև առեալն որպէս առօղն զո՛յգ և հաւասար աստուած...: - 79

ԱՌՕՐԵԱՅ + Այլ ի հասարակ գրոյս՝ հասարակեաց և նա զկեանս առօրեայ. հասեալ ի գանձ իմաստից և յաղբիրն գիտութեանց: - 772

ԱՍԱՅԷԼ - Ասայէլ ընթացիւք: - 434. Կամ թէ արագ որպէս ասայէլ որ հասներ այծեման: - 761

ԱՍԱՓ - Թագաւորք յուղայ նստան յերուսաղէմ. Ռոբովամ. Աբիա. Ասափ. և այլ թագաւորք **իք**: - 446. Ասափ անս **խա**: - 452. ...որպէս յայտ է ի սաղմոսն ասափայ և կորխայ և այլոցն. - 636. Ասափ և Դիթամ ցնծղայիւք երգէին: - 640-641

ԱՍԴՈՂՈՒԹԻԻՆ - Իններորդ՝ տայ երկրի գոր ունակացեալ է. որպէս զանձրև. զլոյս. զջերմութիւն. և զասդողութիւն: - 184

ԱՍԵՂՆ + Հինգերորդ՝ որ բնութեամբ անկարելի է. որպէս ծնեալն կրկին ծնանիլ. և յուղտու ընդ ասեղ անցանել: - 44

ԱՍԵԼԻ - Առ որս ասելի է թէ՛ ո՛չ կամաւ, և ո՛չ յոչ կամայ. զի պատկեր և նկարագիր էութեանն հօր է որդի, ըստ առաքելոյ: - 36. Ասելի է թէ՛ կոյսն և ապականեալն են հակակայք ըստ ունակութեան և պակասութեան. որպէս երեսք և կուրութիւն. որոց ի լինիլն համահետևին երեքին սոքա. այսինքն ժամանակն, և մասն, և նոյն: - 165. Ասելի է թէ՛ երիցունք աշխարհի՝ հալալ ամուսնութեամբ և ողջախոհութեամբ են ուխտեալ քահանայագործել: - 167. Եւ թէ որպէս, ասելի է թէ, ի սերմնական զօրութիւնն տեսանի երկու իր: - 254. Իսկ համեստութիւնն կայանայ ի յասելիսն. այլ և ի տեսանելիսն. ի լսելիսն. ի հոտոտելիսն: - 581

ԱՍԵՆ + Որպէս ասեն հերձուածօրք՝ զամենայն ինչ մարդկան ի հարկէ՛ գոլ. այսինքն զգործ. զդիպուած. զմահ. զկեանք. և զամենայն ինչ: - 7. Նոքա որք զբախտ և զճակատագիր և զհրամանն համբաւեն, ո՛չ ինչ ասեն ի կամաց մեր գործիլ. այլ զամենայն ի հարկէ՛ ասեն. զի գեղխաբար զկենցաղս վճարեսցեն: - 7. Եւ ասեն ըստ այսմ եղանակի: - 7. Չորրորդ, զի ո՛չ լինի ի դիպուածոց ինչ. որպէս տղից ոմանց պատահին բարեբախտութիւն, կամ վատաբախտութիւն. արդ՝ թէ է՛ ամենայն ի հարկէ, ո՛չ լինին վերոյ ասացեալքս: - 8. Աստ ուրեմն ի հարկէ՛ երևցաւ թէ գոն և են սոքա ասացեալքս, այսինքն գործ բնութեան և գործ կամաց և գործ պատահմանց. և ո՛չ ոք ուրաստ լինի վասն սոցա: - 8. Պատասխանենք այսմ եթէ սո՛ւտ են ասացեալքս. և պատրուակին ճշմարտութեամբ. սակայն յայտնի է իմաստնոց: - 8. Չոր օրինակ՝ յորժամ ասենք՝ լինի անձրև կամ ո՛չ, ի հարկէ մինն ի նոցանէ լինի: - 8. Նախ առհասարակ հանդիպինք ընդդիմութեանցն, եթէ որք զայս ասեն մեղանչեն չորիւք եղանակօր: - 8. Եւ նախ առ նոսա՝ որք ասեն զբանս մեր ի հարկէ գոլ կամ ո՛չ գոլ: - 8. Որպէս յորժամ ասենք, վաղիւն

լինի արև, կամ ո՛չ լինի. լինի անձրև, կամ ո՛չ լինի. ի հարկէ մինն ճշմարիտ է ի սոցանէ: - 8. Նախ՝ եթէ լինէր բանս մեր ի հարկէ ճշմարիտ, նա ո՛չ մինն միայն, այլև ամենայն բան զինչ սուտք՝ ճշմարիտ լինէր. որպէս շինել քաղաք, կամ ո՛չ շինել. տընկել այգի, կամ ո՛չ տնկել: - 8. Երկրորդ՝ զի թէ ի ներկայս ստենք ի վերայ քարի թէ լինիցի փայտ. ո՛չ լինի այնպէս. արդ՝ թէ ստելն մեր զներկայն ո՛չ փոփոխէ, նա և ո՛չ զհանդերձեալ. կարէ փոխել. ո՛չ զմերձաւոր հանդերձեալն՝ և ո՛չ զհեռաւորն: - 8. Երրորդ՝ եթէ զոր ինչ սուտք և ճշմարիտ էր, յայնժամ բանս մեր ո՛չ հետևէր իրացն...: - 8-9. Ապա ուրեմն յայտ է՝ զի բանն զիրն ո՛չ կարէ ճշմարտել. այլ իրն զբանն ճշմարտէ. յորժամ գոյ կամ ո՛չ գոյ. որպէս սուտ իհարկէ՝ զոլ զէական յորժամ է. և ո՛չ զոլ յորժամ ո՛չ է: - 9. Չորրորդ՝ զի թէ զոր ինչ ստենք՝ ի հարկէ ճշմարիտ էր, յայնժամ աւելորդ էր խորհիլն մեր. զի խորհուրդն ո՛չ է ի հարկաւորացն. այլ ի ներընդունակացն. զի կարէ՛ լինիլ, և ո՛չ լինիլ. զի թէ առնենք զայս՝ եղիցի՛ այն. և թէ ո՛չ առնենք զայս՝ ո՛չ եղիցի այն: - 9. Ստենք թէ՛ այո՛ ի հարկէ մինն ճշմարիտ է. և մինն սուտ. այլ զանազանապէս ըստ իրին: - 9. Իսկ ի վերայ փոփոխականացս ո՛չ նմանապէս. զի յանցեալ ժամանակս և ի ներկայս բացորոշակի մինն ճշմարիտ է և մինն ստէ՛. որպէս ստենք երէկ անձրև էր, կամ ո՛չ էր. այսօր անձրևէ, կամ ո՛չ է: - 9. Եւ թէ որ ստեղծ, բազում բանք մեր բացորոշակի լինին ի հանդերձեալն. որպէս թագաւորն յորժամ սուտ շինեսցի քաղաք, և շինի. և ստենք թէ այսանուն մարդ մեռանելոց է, և մեռանի. և աղօթենք և լինի. և այլն նմանապէս անէօք կամ օրհնութիւնք: - 9. Ստենք առ այս, եթէ ամենայն իր զինչ և իցէ ի ներկայս՝ զիտենք զնա ի յեութեան իւրում. իսկ ի հանդերձեալն ո՛չ զիտենք ի յեութեան իւրում. սակայն զիտենք զնա ի պատճառ իւր: - 9. Իսկ թէ է ի պատճառն ներընդունական, յայտնի՛ է որ հաւասար ունի զգոլն և զո՛չ գոլն որպէս սասցաւ: - 10. Իսկ որք զբախտ և զճակատագիր վերագրեն մարդկան, և զամենայն ինչ մեր ի հարկէ ստեն, այսինքն ի զօրուէ աստեղացն...: - 10. Ստենք առ այս, եթէ՛ ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և նախ է պատճառն քան զպատճառելին. այլ ամենայն պատճառ ո՛չ է հարկաւոր. այլ գոյ և ներընդունակ պատճառ. ապա ուրեմն ո՛չ է հարկաւոր պատճառ շարժումն աստեղաց: - 10. Դարձեալ ստեն, թէ ամենայն ստորնային մարմինք՝ կառավարին վերնային մարմնովք. որպէս յայտ է ի չորս եղանակս տարւոյն. այլև ծնունդ և աճումն՝ և բոյսք և պտուղք՝ ի շարժմանէ նոցա պատճառին. և շարժումն նոցա է՛ հարկաւոր. ապա ուրեմն ամենայն ինչ լինի ի հարկէ: - 10. Առ այս ստենք, թէպէտ ստորնային մարմինք կառավարին վերնային մարմնովք, այլ մարդկային ներգործութիւնք կառավարին անձնիշխան կամօք. և անձնիշխան կամքն ո՛չ նըւաճի ի ներքոյ երկնային մարմնոց: - 10. Դարձեալ ստեն թէ՛ և մարմինք մարդկան են ստորնայինք. և սնանին և աճին շարժմամբ աստեղացն: - 10. Ստենք առ այս, թէ սնունդ և աճումն մարմնոց, տնկանին է և ոչ աստեղաց. թէպէտ օգնեալ լինի ի նոցանէ: - 10. Դարձեալ ստեն թէ՛ բազումք ի մարդկանէ գործեն ի խառնւածոյ մարմնոյն, որք հարկաւորին ի շարժմանէ աստեղացն: - 10. Ստենք առ այս, թէպէտ խառնւածք մարմնոյն լինին ի շարժմանէ՛ աստեղացն, այլ բազումք անձնիշխան կամօք նըւաճեն զվատախառնութիւն մարմնոյն, և գործեն զբարիս: - 10. Դարձեալ ստեն, թէ բազում ինչ հանդիպի արտաքոյ կամաց մերոց. որպէս չար հիւանդութիւն. վատաբախտութիւն. մահ. և այլն, ապա ուրեմն նոքա ի հարկէ բախտի և ճակատագրի: - 11. Դարձեալ՝ ունինք խորհուրդ, և ընտրենք զառնելիսն, և խոտենք զոչ առնելիսն. և բազում անգամ խորհելովն հանդիպինք բարւոյ, և փախչինք ի չարէ. և խորհուրդն ի հնարաւորացն է որպէս սասցաւ և ո՛չ ի հարկաւորացն: - 11. Դարձեալ, թէ ամենայն ինչ ի հարկէ՛ է մարդոյ և անասնոյ, ապա ոչինչ զանազանի բանականն և անբանն. զի բանականն իմացմամբ և կամօք վարի. և անբանն ի բնութենէ՛ հարկի որպէս սասցաւք: - 11. Դարձեալ ստեն հակառակօղքն, թէ բոյսք և ծաղիկք և պտուղք երկրի ունին զօրութիւն ազդողական. իսկ աստեղք երկնից ո՛չ ունիցին: - 12. Ստենք առ այս թէպէտ ունին զօրութիւնս, բայց այլ և այլ կերպիւ. զի բոյսք որք յերկրի են դարմանիչք և բժշկութիւնք մարմնոց. այլ երկնային աստեղքն են արարիչք լուսոյ և ժամանակաց. և ի նշանս ապագայից. զի յամենայն ուստեք տեսեալ պատրաստեսցին մարդիկք. որպէս սուտ զիր, եղիցին լուսատու լինիլ երկրի. ի ժամանակս և ի նշանս: - 12. Դարձեալ ստեն թէ՛ աստեղք ունին բնութիւնս ներհակս միմեանց. չար և բարի. և միմեանց դիպեալ ներհականան իրերաց. և առնեն չար կամ բարի խռովութիւն կամ խաղաղութիւն. աւեր կամ շինութիւն. և այլն: - 12. Դարձեալ ստեն, ի հակառակ շարժմանց՝ լինի և հակառակ ներգործութիւն. ահա մոլորակք շարժին հակառակ. ապա ուրեմն և գործեն հակառակս: - 12. Եւ շարժումն նոցա ո՛չ պատճառէ զչար և զբարիս մարդկան. այլ են պատճառք աւուրց և ժամանակաց և եղանակաց. ծնանելոյ և աճելոյ. և նշան ապագայից որպէս սասցաւք. այլ նշանն ո՛չ է պատճառ չար լինելոյ ունեք

կամ բարի: - 12. Դարձեալ ասեն, եթէ ոչ է հարկ ընդէր ոմն քաղաք կործանի և ոմանք ո՛չ. և ոմն նաւ հեղձանի, և ոմանք ի կռիւս անկանին: - 12-13. Դարձեալ ասեն ըստ փիլիսոփայիմ թէ՛ ո՛չ աստուած՝ և ո՛չ բնութիւնն՝ և ո՛չ արհեստ՝ վայրապար իրս երբեք ստեղծանեն. ապա թէ աստեղքն ո՛չ ունիմ զօրութիւն ազդելոյ՝ վայրապար են ստեղծեալք յարարչէն: - 13. Երկրորդ՝ ասենք եթէ և ոչ աստեղք վայրապար են ստեղծեալ. զի կառավարք են տարրելէն մարմնոց որպէս ասացաք. այլ մարդկային ներգործութիւնք կառավարին յանձնիշխան կամաց. և անձնիշխան կամքն որ անմարմին է՝ ո՛չ նըւաճի ըստ շարժմամբ մարմնաւոր աստեղաց: - 13. Այլ կառավարի երբեք ի կամս նախախնամութեան առաջին պատճառին. որպէս ասէ սուրբն զրիզոր Գիւսացին ի գիրս որ յաղագս բնութեան մարդոյն: - 13. Ասելով թէ պատճառ ամենայնի՛ բարեաց և չարեաց մերոց ո՛չ մեք ենք, այլ է՛ առաջին պատճառն աստուած. որք փախչելով յառաջ ասացեալ բախտէ՛ և ճակատագրէ՛ աստեղացն, փոխանակ նոցա յառաջին պատճառն վերագրեն զհարկն. որպէս զի մի՛ ասիցեն երկու սկիզբն ըստ մանիքոսի: - 13. Այլ մեք դասք ուղղափառաց, հետևողք ճշմարտասիրութեան, ընդդիմանամք այսմ ասելով թէ աստուած ո՛չ է պատճառ չարեաց. այլ միայն բարեաց: - 13. Այլ արդ՝ ամենայն պատճառ առաւել է քան զպատճառելին. եթէ բարեաց և եթէ չարեաց. ապա անհնարին հերձուած է ասել զչարն յաստուծոյ: - 14. Եւ ըստ ինքեան չար է՝ որպէս ասենք զչարն չար. և ըստ պատահման՝ որպէս ասենք զմարդն չար: - 15. Ասենք առ այս նախ՝ եթէ կրկին է պատճառ. հուպ և հեռի: - 15. Այլ արդ՝ հուպ պատճառն է՛ հարկաւոր, և ներգործութիւն իւր. իսկ հեռին ո՛չ է հարկաւոր որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 15. Դարձեալ ասենք թէ՛ աստուած ո՛չ է պատճառ. ստեղծուածոցս ի հարկէ. այլ ըստ կամաց որով առնէ. զի ոմանք դիպին ի հարկէ, և ոմանք ո՛չ ի հարկէ: - 15. Երկրորդ՝ ասեն թէ աստուած նախքան զլինիլն մեր՝ ի նախատեսութիւնն իւր ետես զամենայն լինելոցն այնպէս. զչարն չար, և զբարին բարի: - 15. Ասենք առ այս թէ գիտելի է՛ զի այլ է տեսութիւնն աստուծոյ՝ և այլ է տեսութիւն մարդոյ: - 15. Իսկ ի տեսութիւն մարդոյ է՛ առաջին և վերջին. զի զանցեալն տեսանէ յիշմամբ, և զներկայն իմացմամբ. և զհանդերձեալն ի պատճառն իւր ըստ ժամանակին փոփոխման որպէս ասացաք: - 15. Դարձեալ ասենք՝ թէպէտ տեսանէ աստուած զամենայն նախքան զլինիլն իւրեանց, սակայն տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ հարկ է ի վերայ նոցա լինիլ չար կամ բարի: - 15-16. Երրորդ՝ ասեն թէ կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. և ո՛չ որ կայ ընդդէմ կամացն աստուծոյ. վասն որոյ զորինչ կամի՛ այնպէս առնէ. զոմն չար և զոմն բարի: - 16. Դարձեալ ասենք թէ կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. զի զոր ինչ կամի առնէ. այլ կամեցաւ և արար զմեզ անձնիշխան և տէր գործոց մերոց. եթէ չար՝ և եթէ բարի: - 16. Չորրորդ ասեն թէ չարն ո՛չ է յաստուծոյ, ապա երևի թէ այլ ոմն է չարի սկիզբն, և այլ ոմն բարւոյ. և լինի բ սկիզբն բարի և չար ըստ մանիքոսի: - 16. Ասեն զառաջինն եթէ՛ չար ո՛չ է յաստուծոյ. զի աստուած բարի՛ է բնութեամբ. և ի բարւոյն չար ո՛չ գայ յառաջ. որպէս ո՛չ ի լուսոյն խաւար: - 16. Հինգերորդ, ասեն թէ՛ գործունեայք չարին են յաստուծոյ որպէս կամքն. ապա և չարն է յաստուծոյ. զի նա՛ ստեղծ զկամքն: - 16. Դարձեալ ասենք թէ՛ աստուած ստեղծ զկամքն նաև զհրեշտակս և զմարդիկ բարի. և կամի զբարին և բռնադատէ՛ սիրել զբարին: - 17. Վեցերորդ՝ ասեն հակառակքն, թէ՛ չարն ոչ է յաստուծոյ, ապա աստուած ո՛չ ճանաչէ զչարն. որպէս մեք նմանեաւ զնմանն ճանաչեմք. այսինքն հոգւով զհոգևորս, և մարմով զմարմնաւորս: - 17. Դարձեալ ասենք թէ՛ որպէս մեք ունիմք կրկին ճանաչումն իրաց, այսինքն զի զոմն ճանաչեմք ի յատուկ տեսակն իւր. և զոմն այլով տեսակաւ: - 17. Նմանապէս և աստուած միակ միջնորդութեամբ ճանաչէ զբարին ըստ ինքեան ի յատուկ տեսակն իւր. և ճանաչէ զչարն կրկին միջոցաւ. այսինքն զի է՛ հակակայ բարւոյն. և է՛ պակասութիւն նմին որպէս ասացաւ: - 17. Եօթներորդ ասեն, թէ յաստուծոյ չէ չարն, վասն էր ներէ սատանայի, և չար մարդկան: - 17. Ասենք նախ եթէ՛ չարն ո՛չ է յաստուծոյ որպէս բարին. զի բարին ըստ կամաց է. իսկ չարն թոյլ տալով է. և այլ է կամացն որ յօժարութեամբ է, և այլ է թոյլ տալովն որ իբր ի յո՛չ կամացէ: - 17. Ութերորդ ասեն, թէ աստուած ո՛չ կամի զչար, ապա կարենք առնել ինչ զոր ո՛չ կամի աստուած. ապա ընդէ՛ր ասէ աւետարանն, «տերև մի ի ծառոյ ո՛չ անկանի, և մազ մի ի գլխոյ ո՛չ սպիտակի առանց հրամանի»: - 17. Դարձեալ ասենք թէ՛ ո՛չ է բարի առանց աստուծոյ կամացն. և ո՛չ չար առանց թոյլ տալոյ նորա. այն է որ ասէ տերև ո՛չ անկանի, և մազ մի ի գլխոյ. զի ո՛չինչ կարենք առնել առանց կամաց՝ կամ առանց գիտութեան՝ կամ առանց թոյլ տալոյն աստուծոյ: - 18. Իններորդ ասեն, ընդէ՛ր ապա ասէ ինքն աստուած, «ես եմ որ առնեմ զխաղաղութիւն. և հաստատեմ զչար. և սպանանեմ և կեցուցանեմ»: - 18. Տասներորդ ասեն ընդէ՛ր ասէ մարգարէն, «ի գիրս քո ամենայնք գրեցան»: - 18. Ասենք առ այս եթէ կրկին ունի դէմս գիրն դպրութեան կենաց: - 18.

Ապա յիմար են այնոքիկ որք սսեն կամիմ առնել զհաճոյսն իմ. զի թէ յընտրելոցն են՝ փրկեցոյց. և եթէ ո՛չ՝ դատապարտեցայց: - 18. Որպէս յիմար հիւանդն սսիցէ, կամիմ ուտել և ըմպել զհաճոյսն իմ. եթէ առողջանալո՛յ են՝ առողջացայց. և եթէ մեռանելո՛յ՝ մեռայց: - 18-19. Մետասաներորդ՝ սսեն թէ որպէս ի կենդանիս ուղտն խոհեմ՝ և տատրակն ողջախոհ է, և այլ կենդանիք են ապուշք և բղջախոհք: - 19. Դարձեալ, սսենք եթէ՝ առնէ՝ աստուած զոմն խոհեմ և զոմն տգէտ, զի նա՛ ի նմանէ՛ ուսցի: - 19. Դարձեալ սսենք թէ՝ ըստ ինքեան սոքա ոչ են չար. այլ բարի. որպէս տգէտն ի մեղաց. և բարկութիւնն ընդդէմ չարեաց. և ցանկացողն բարեաց. զի ըստ բնութեան գործելով ոչ որ մեղանչէ սսէ փիլիսոփայն: - 19. Դարձեալ սսենք թէ՝ սոքա ո՛չ են բնութիւնք ի հոգին. այլ որակութիւնք զանագանք և աննմանութիւնք. որպէս պատկերք երեսացն: - 19. Երկոտասաներորդ՝ սսեն թէ աստուած առնէ զոմն աղքատ և զոմն մեծատուն տէր՝ և ծառայ. իշխան՝ և իշխեցեալ: - 19. Դարձեալ սսենք, եթէ առնէ աստուած մեծատուն և աղքատ, տէր և ծառայ և այլն, զի ի միմեանց օգտեցցին: - 19. Եւ գիտելի է այս, եթէ նախասահմանութիւնն աստուծոյ առնէր հարկ գործոց մարդկան, չարի և բարւոյ, լինէր բազում անպատշաճութիւն որ վասն բախտին սսացեալ եղև. զորև աստ կարգեցուք: - 20. Այսքան ընդդէմ նոցա՝ որք յաստուծոյ սսեն զբարիս. և զչարս: - 20. Իսկ ընդդէմ մանիքեցոցն՝ որք սսեն բ սկիզբն, չար՝ և բարի. այսպէս հանդիպեցուք և պատասխանեցուք ի կարծոյ: - 20. Եւ թէ որ սսիցէ, այս ներհակաց է որք փոխեն զմիմեանս. և ո՛չ ունակութեանց և պակասութեանց: - 21. Սսենք առ այս եթէ՝ բարի և չար ըստ ենթակային ներհակք են միմեանց. իսկ ըստ ինքեանց՝ ունակութիւն և պակասութիւն որպէս սսացար: - 21. Եւ թէ որ սսիցէ, ջերմն ապականէ՝ զցուրտ՝ և ինքն մնայ. սոյնպէս և չարն: - 22. Սսենք առ այս եթէ՝ ջերմն ապականէ զցուրտ՝ և ինքն մնայ ի յենթակայն. զի էութիւն է և որակ: - 22. Սսենք զառաջինն թէ ո՛չ է չար. զի ապականիչ և կորուսիչ է որպէս ցուցաւ. արդ՝ ընդ ապականել զայլսն՝ ապականէ և զինքն. և ո՛չ մնայ ի յութեան: - 22. Երկրորդ, սսենք եթէ՝ չարն կրկին իմանի. է՛ որ ինքնաչար է. որ պարզ և ամենկիմք չարն է. և արտաքոյ բարւոյ և էութեան է. որ ո՛չ ուրեք է. և ո՛չ երեք. և ո՛չ եր. և ո՛չ է. և ո՛չ լինիլ կարող է. որ է ո՛չ ինչ: - 22. Սկիզբն և պատճառ՝ էութեան սսենք ունիլ: - 23. Ո՛չ է ըստ չարափառացն սսել ուղղակի՝ թէ նախանծու կամ վասն փառաց որպէս սսեն, զի անգիտութեամբն պատուեցցի. ընդունայն է կարծիքս այս. սսել զոր չէ՛ արժան անախտ և պարզ բնութեանն աստուծոյ: - 24. Եւ զայս կարգաւ սսէ եսայի մարգարէ: - 25. Որոց պատասխանեն վարդապետք եկեղեցւոյ. և ես զնոցայն առեալ սսացից թէ յաւուրս յետինս՝ ոչ զկատարած աշխարհի կոչէ, այլ կոչէ աւուրս յետինս՝ զպակասութիւն օրինացն և արդարութեան նորա. քանզի օրէնք նոցա պակասեցաւ ի գալստեանն քրիստոսի: - 27. Առ որս սսենք եթէ՝ բանս այս «ամենայն» ո՛չ այնպէս նեղագոյն առեալ լինի ի սուրբ գիրս՝ որպէս առ փիլիսոփայսն: - 27. ...միթէ ամենայն իսրայէլ սսաց զբանս զայս, ո՛չ: - 27. Սսենք թէ՝ զբանս զայս սսէ մարգարէն վասն խաղաղութեան որ եղև սակաւ մի յառաջ քան զգալուստն քրիստոսի՝ և ի բոլոր ժամանակս քրիստոսի, և յետ նորա իս ամ մինչև ասպտամբեցին հրեայքն հռօմայեցոց տէրութեանն: - 27. Այլ ոմանք սսեն թէ՝ նախ սսացեալ բանքս՝ ո՛չ լինին զառաջին գալստենէն քրիստոսի սսացեալ, այլ զերկրորդն: - 27. Չնոյն սսէ եզկելիլ. **ԼԹ**: - 28. Սսենք եթէ՝ խոստումն աստուծոյ կատարեցաւ ի ժամանակս զօրաբաբէլի և եզրայ...: - 28. Եւ թէ սսիցեն հրեայքն, ո՛չ ամենայն հրեայքն ժողովեալ են ըստ խոստմանն: - 28. Իսկ եզր աստ ցուցանէ զնոսա սուտս և ապաշնորհս. որպէս սսէ յառաջին եզր, «նստան քահանայքն և երգեցիկք, և դռնապանքն նաթանացիք ի քաղաքն իւրեանց. և ամենայն իէլ յիւրաքանչիւր քաղաքս: - 28. Վեցերորդ առարկեն, սսէ երեմիա, (յաւուրսն յայնոսիկ փրկեցցի յուրա): - 28. Սսենք թէ՝ թալմուտն պատասխանէ այսմ: - 28. Քանզի սսէ թէ՝ ջիւտն թարքմանի խոստովանօղ. քանզի խոստովանօղքն մեսիային փրկեցցին: - 28. Սսենք եթէ՝ զոգ և մագօզն՝ հոգևորապէս իմացեալ լինին ամենայն հալածօղք եկեղեցւոյ...: - 28. Դարձեալ ի գիրս հետրին գրեալ է թէ եղիա և աշակերտք նորա սսացին թէ՛ «աշխարհս յամէ վեց ու ամ. յորոց բռ ամն ունիցի տոհու. այսինքն ունայնութիւն: - 28. Եւ վասն նորա սսաց աստուած արբահամու՝ թէ ի չորրորդ ծնունդն ազատեցցին ամենայն զաւակք քո: - 29. Առաջին Որ սսեն, կամաւ ծնաւ, թէ յոչ կամայ: - 29. Զինգերորդ՝ Կարէ՞ և հայր ծնեալ սսիլ ի նոյն բնութենէ գոլ: - 29. Տասներորդ՝ Թագաւորել մինչև ի ժամանակս սսեն. և վասն հնազանդութեանն: - 29. Նախ՝ որք աստիճան դնեն Երրորդութեանն. և ի յայլումն սսեն զհոգին. որպէս պատահումն: - 29. Երկրորդ՝ օտար ի բնութենէ և արարած սսեն: - 29. Վեցերորդ սսեն ամենայն ինչ որդւովն եղև. ապա և հոգին: - 30. Եօթներորդ՝ անգիր աստուած սսէք զհոգին: - 30. Ութերորդ՝ թէ բազմաստուածք սսեն: - 30. Իններորդ՝

գիա՞րդ մի և **գ** սստք. և պատասխանիք սոցա ամենեցուն: - 30. Աստ գտցես, Ո՛չ են և սսհն: - 30. Են և ո՛չ սսհն: - 30. Ո՛չ են և ոչ սսհն: - 30. Են և սսհն: - 30. Այլ և ընդդէմ նոցա՝ որք արարած սսեն զբանն աստուծոյ, և զհոգին: - 30. Երեքտասաներորդ՝ Որք զհոգին՝ ի հօրէ՛ և յորդոյ սսեն ութն զլխով: - 30. Մետասաներորդ՝ Թէ ո՞րպէս սստ աստուածաբանն բնութիւնք երկուք: - 30. Եօթնևժերորդ՝ Ձի՞նչ է սսեն համանգամայն աստուած և մարդ: - 30. Ջորոց պատճառս մլորութեանն **ը** են սսացեալ հետեւօղք ուղղափառութեան: - 31. Նոյնպէս ո՛չ կարէ իմանալ յորժամ ի սուրբ գրոց և ի սքանչելեաց և ի բանից սուրբ վարդապետաց՝ դարձուցանէ զմիտքն. որպէս սստ առակն՝ պակասամիտն ոչ ընդունի զբանս խոհեմութեանց. բայց միայն զայն՝ որ շրջին ի միտս նորա: - 31. Եւ այնպիսիքն տրամաբանել ո՛չ կարեն վասն հոգևորին. որպէս ի ծնէ կոյրն վասն գունոց, քանզի սսեն վարդապետք՝ աստուած լոյս է ո՛չ մարմնոց, այլ մտաց. զոր թէ ոք ո՛չ տեսանէ՝ կոյր է: - 32. Երկոտասաներորդ՝ այլ և ուրախ լինին ընդ խոտորումն չարութեան. որպէս սստ առակն: - 33. Եւ որպէս սսեն վարդապետք՝ քան զամենայն մեղս ծանրագոյն գոլ զպաշտօն կոռցն վասն երկուց: - 33. Եւ սոքա սոսկ մարդ դաւանին, և աստուած սսեն միայն կոչմամբ և անձամբ: - 34. Ոմանք սոսկ մարդ սսելով բաժանեն զաստուածութիւնն **բ** բնութիւն, **բ** կամք, և բաժանեալ գործ, և այլն: - 35. Ութերորդ՝ զնա օձ դարանակալ սստ ի ճանապարհի. և սոքա առաջին օձին նմանեալ՝ հրապուրեն զբազումս. և արտաքսեն ի դրախտ եկեղեցւոյ. և թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց ունելով և խայթոց՝ զի առորս մերձենան, ի յսկիզբն բանից կամ ի վերջն՝ մահացուցանեն զհոգիս. երկճղի ունելով լեզու նենգաւոր՝ չար և բարի, ծածուկ և յայտնի: - 35. Եւ որպէս նեռնն ազդումն է սատանայի՝ որպէս առաքեալն սստ. և նոքա յազդմանէ սատանայի՝ խորհին և խօսին զանազան հերձուածս ըստ չար խորհրդոց նորա: - 35. Նոյնպէս և վասն սոցա յառաջագոյն սսացալ յառաքելոց և ի վարդապետաց. զի մի՛ յանգետս խոտորեսցին ընդ նոսա: - 35. Եւ զոր սսեն այս է տարակուսանք: - 36. Թէ կամաւ, Սսեն չարափառքն՝ կամացն է որդի՛ և թռն աստուծոյ: - 36. Եւ սսեն թէ այդպէս է, ապա ուրեմն և ո՛չ կամաւ է որդի: - 36. Այլ առ արտաքինսն սսի: - 36. Եւ թէ սսեն տգիտաբար, քակեն զնկարն. բառնի և էութիւն հօր: - 36. Ձի թէ սսեն եր յառաջ քան զծնունդն որդի. իսկ էութիւնն հօր հայրութիւն է. և թէ ոչ եր որդւոյ հայր՝ բառնի յէութենէն իւրմէ, իսկ թէ ոչ եր և յետոյ ծնաւ՝ ո՛ւն արդէօք իցէր հայր. զի ո՛չ եր որդի: - 36-37. Ձի սսենք թէ՛ որդի է ծնունդ հօր ի սկզբանն: - 37. Սսելովն ծնունդ ի հօրէ, ցուցանէ ոչ լինիլ յառաջ քան զհայր: - 37. Եւ ի սկզբանն սսելովն, ո՛չ յետոյ քան զհայր գոլ: - 37. Բայց հարցմունքս այս կարէ՛ սսիլ ի վերայ մեր. զի սսիմք յէից եղեալ և յոչ էից: - 37. Այլ այս չէ բաւական. զի զմի իրն ինքեան մերծ սստ որ անհնար է: - 37. Ձի և յօհան դամասկացին սստ հարկ գոլ ամենայն սկսզման ունել դադարումն. այլ զի հրեշտակք և հոգիք ոչ դադարին, այս կամացն աստուծոյ է պահպանութիւն, և ոչ բնութեան նոցա. զի յո՛չ էից եղեալքն՝ կարեն յոչ էութիւն փոխիլ: - 37. Առարկութիւնս այս յայտնապէս զորդի կամ զհայր ի բաց մերժէ յաստուածութենէն. ճարտար իմա, ո՛չ սստ զհօրէ ոչ գոլ աստուած. այլ զանծնելութենէն: - 38. Պատասխանենք թէ՛ անծնելութիւնն և կամ ծնելութիւնն ո՛չ սսի միայն աստուածութիւն. զի աստուածութիւնն հաւասար է Երրորդութեանն: - 38. Ապա թէ ոչ՝ հարկ է քեզ սսել ըստ բազում անուանցն և բազում բնութիւնս գոլ աստուծոյ: - 38. Եւ զի ո՛չ է անծնելութիւնն բնութիւն աստուծոյ՝ որպէս սսել թէ աստուած: - 38. Առաջին՝ զի թէ աստուած էր անծնելութիւնն, պարտ էր ունել և անծնելութեանն ստեղծուած ինչ. և զի ոչ ունի, և ո՛չ ոք սստ ի հեթանոսացն այսպիսի բան. այլ ամենքն խոստովանին թէ աստուած է աստուած. և ո՛չ անծնելութիւն աստուած: - 38. Երկրորդ՝ զի անծնելութիւն և ծնելութիւն ըստ քո սսելոյդ եթէ բնութիւն իցէ՝ հակառակութիւն եղեր յաստուածութիւնն: - 38. Չորրորդ՝ զի առաջին դրեր զպակասութիւնն, և ապա՝ զունակութիւնն. որ է՝ հակառակ սսացելոցն: - 38. Դարձեալ՝ զի յիմարութիւն և իմաստութիւն են ի նոյն և ի մի բնութիւն մարդոյն, և ո՛չ սսիլ հակառակ միմեանց. այլ միապէս ունի յիմարն զիմաստոյն բնութիւն և զսահման: - 38. Դարձեալ զի և ադամ անծին՝ ո՛չ է միայն մարդկութիւն, այլ և ծնեալն ի նմանէ սսի մարդ: - 38. Դիմգերորդ առարկեն, թէ իցէ մի և նոյն բնութիւն հօր և որդւոյ, և որդի ծնեալ ի նոյն բնութենէ, կարէ՛ սսիլ և հօր ծնանիլ ի յորդոյ ի նոյն բնութենէն. զի բնութիւնն մի է: - 38. Թէ բնութեանն է, ապա սսեն որդի ո՛չ ունի զնոյն բնութիւնն. զի բնութիւնն մի է աստուծոյ: - 39. Իսկ թէ արարչութեանն, սսեն թէ և որդի արարած է: - 39. Ով արիանոսք՝ զի թէ որպէս զմեզ զորդի շնորհօք սստք և արարած, մեք զի ենք շնորհօք որդիք՝ ունինք ընդ մեզ և ընդ հայր շաղկապ. իբր թէ զլար զհոգին սուրբ: - 39. Իսկ դուք զի ուրանայք զհոգին հաւասար գոլ հօր և որդւոյ, և կրտսեր սստք քան զորդի: - 39. Եւ զի ո՛չ է հնար որպէս սսացի, ապա

ուրեմն ո՛չ է մեծ հայր քան զորդի. զի ի միմեանց տանին, և ի միմեանց լնուն: - 39. Եւ դարձեալ՝ ըստ ձեզ պարտ էր ասել. թէ՛ ես ի միասին հօր, և մասն հօր ի յիս: - 39. Դարձեալ ասի մեծ ըստ պատճառին, և հաւասար ըստ բնութեանն: - 39. Դարձեալ ո՛չ ասի անպատճառ պատճառն քան զպատճառելին մեծ. զի և որդի նոյն պատճառի հօր փառաց և մեծութեանն է հաղորդ: - 39. Դարձեալ ասի մեծ բանն աստուած քան զմարդկային բնութիւնս: - 39. ...ըստ այնմ որ զմեր նուաստ և տկար բնութիւնս միացոյց ընդ իւրում աստուածութեանն, և անտեսանելին տեսանիւր՝ և ծառայի կերպիւ շրջէր վասն տնօրէնութեան ասի փոքր յայս միաւորութեանս քան զհայր. իսկ ըստ այնմ որ է՛ անճառ և նախքան զյաւիտեանս ծնունդ ի հօրէ՛, հաւասար է հօր և ոչ փոքր: - 40. Զի ո՛չ էր հայր մեծ քան զնա՝ ի յոր երդնոյր. զի որք երդնուն՝ ի մեծագոյնսն քան զինքեանս երդնուն. ապա ուրեմն հաւասարէ որդի հօր և ո՛չ փոքր որպէս ասէ առաքեալն: - 40. Եւ զի կամաւ հօր էր այս առաքումնս՝ հօր ասի: - 40. Ութերորդ հարցումն արիանոսացն, զի ասէ սօղօմոն՝ «տէր ըստացաւ զիս ի սկիզբն ճանապարհաց իւրոց յամենայն գործս իւր». և զի յառաջ էր քան զմարմնական ծնունդն քրիստոսի բազում ամօք. ապա ուրեմն զառաջին լինելութիւնն ասէ ստեղծուած քան զամենայն եղելոց ասեն: - 40. Առորս ասենք թէ՛ առարկութեանս այսմիկ զանազան կերպիւ կարենք լուծումն առնել: - 40. Նախ ասենք թէ՛ թագաւոր էր այր կերօղ և արբեցօղ և վաւաշոտ. զի՞նչ իցէ ի համար բան նորա. թպէտ կարի ասել ո՛չ կարենք: - 40. Երրորդ՝ զի է՛ հնար առնուլ ի վերայ մարմնական իմաստութեանց՝ և արիեստից հանճարաց՝ և բնականին ներգործութեանց ի բնութիւն իրին յառաջ ածելով զեութիւնն. թէ ասենք զիմաստութիւնս զայս ստեղծեալ նախկին. որ ասացաւ «ամենայն գործոց»: - 40. Որպէս ասենք բարառնաբար, «ծով ետես և փախեաւ. զի՞նչ է քեզ ծով»: - 41. Արդ ստեղծուած ասի իմաստութիւնն ըստ խոնարհ ծննդեանն. և ծնունդ ըստ առաջնունն անհասանելոյն: - 41. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՛ բանիւս այսու՝ ցուցանի կերպ աստուածային ծննդեանն. քանզի ի ծնունդն՝ ծնեալն առնու զբնութիւն ծնողին որ է՛ կատարելութիւն: - 41. Արդ ասի որդին ծնեալ և ստեղծեալ. զի ի ստեղծմանէն իմանի անփոփոխութիւն հօրն. և ի ծննդենէն միութիւն բնութեանն հօր և որդւոյ: - 41. Առ որս ասենք թէ որդի ո՛չ ասի անդրանիկ վասն գոլոյն ի կարգէ ստեղծուածոց, զի ո՛չ որ ստեղծուած էառ զբնութիւն աստուծոյ որպէս որդին: - 41. Այլ ասի անդրանիկ՝ զի նա՛ էառ ի հօրէ զայն՝ որով ստեղծան ամենայնքն: - 41. Ուստի որդի ո՛չ միայն ասի անդրանիկ՝ այլ և միածին: - 41. Դարձեալ ասի անդրանիկ և ըստ մարմնոյն ծննդեան: - 41. Տասներորդ՝ առարկութիւն արիանոսացն՝ Պարտէ ասեն թագաւորել սմա մինչև ի ժամանակաց փոփոխումն ըստ առաքելոյն: - 41. Իսկ հնազանդիլն որդւոյ հօր, ո՛չ թէ այժմ անհնազանդ է վասն հակառակութեան. զի այս աւագակացն է. և անհնար է ասել զմի և զնոյն էութիւնն ինքն ինքեան հնազանդ և անհնազանդ ըստ այնմ որ բան է. այսինքն զպարզ աստուածութիւնն: - 42. Դարձեալ կերպիւ ինչ ասի հնազանդ որդի հօր գործով՝ լրմամբ կամացն: - 42. Եօթներորդ՝ զի չարչարանօքն իւրովք յուսադրեաց զմեզ, զի մի՛ յետ տկարութեանս և սակաւ չարչարանաց ի փորձողէն՝ կասեսցուք ի նահատակութեանց. այլ օրինակ դիցուք զչարչարիլն նորա մեզ և համբերեսցուք որպէս ասէ: - 43. Թուի թէ և այս յոչ պատշաճէն ասի զի վնասեալք էին հաւատովք՝ ո՛չ էր պատշաճ անել նոցա նշանս: - 44. Նմին իրի թէ ոչ հայր և ոչ որդի զի որդի հօրն է որդի՛ ըստ այսմ ապա ո՛չ էանայ աստուածութիւնն որ անկար է, որպէս ասացաք: - 45. Զինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՛ և աստուածութիւն՝ տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անձնաւորութեանց. այլ հասարակ են. և ո՛չ մին առաւել քան զմի. վասն այն ո՛չ կարէ որդի առնել ինչ յանձնէ իւրմէ թարց հօր որպէս ասացաք: - 45. Տես՝ զի ի մի բնութիւն օտարութիւն ո՛չ ասի. վասն այն է աստուծոյ կամքն մի և ներգործութիւնքն մի. զի բնութիւնն մի է: - 45. Այս ո՛չ որպէս չարափառքն ասեն թէ որպէս նկարիչ իմաստուն ձևացնէ պատկեր, և ապա ոչ ուսեալն՝ զնոյն օրինակէ: - 45. Ասի առնէր հայր, և ապա որդին ի նոյն օրինակէն առնէր: - 45. Եւ իմաստութիւն զքրիստոս ասէ աստուծոյ. թէ աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի: - 45. Այս է և ասելն «հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ՛ և ես գործեմ»: - 46. Ասենք զայս ըստ մարդկութեանն. զի ո՛չ ունէր բնութիւնս մեր. այլ յորժամ միացաւ ընդ բանին և եղև որպէս առօղն և առեալն իշխան և տէր ամենեցուն: - 46. Դարձեալ ասէ թէ՛ ետ ինձ հայր, զի մի՛ հակառակ հօր կարծիցեն զորդի. որպէս կարծէին հրէայքն լուծանելով զշաբաթսն: - 46. Այլ որպէս բանին սեպիական է և բնութեամբ և ո՛չ ստացմամբ, այսպէս իմացիր և մարմնոյն վասն անճառ միաւորութեան բանին զի իւր է մարմինն. վասն այն ոչ ինչ բանին է՛ ասի մարմնոյն: - 46. Թէ մարդկութեանն էր՝ զո՛ր ինչ ասել: - 46. Այլ այս առաւել զմիակամութիւնն ընդ հօր և որդւոյ ցուցանէ.

զի սսւ՝ ո՛չ իմ կամք այլ որիչ զի առնեմ, այլ զա՛յդ կամքդ առնեմ զի հասարակ է: - 46. Սմին նման է զոր սսւ՝ մարգարէն յաղագս քրիստոսի, «ո՛չ մեղք իմ և ո՛չ յանցանք»: - 46. Ապա ուրեմն սսեն չարափառքն թէ հայր միայն է ճշմարիտ աստուած. և ո՛չ որդի և հոգի: - 47. Նախ՝ որ այժմ սսաց զհայր միայն ճշմարիտ աստուած, նոյն և զինքն սսաց ճշմարտութիւն: - 47. Ըստ քում բանիդ աստ հօր տաս զաստուածութիւնն և բառնաս յորդոյ. և ի մարգարէն՝ որդոյ սսես զաստուածութիւնն և բառնաս ի հօրէ, ապա հարկ է քեզ լինիլ անաստուած. զի միովն միւսոյն յաղթութիւն տաս: - 47. Այլ այս է լուծումն, զի յորժամ լսես թէ մի է աստուած, զընդ աստուած սսելոյն գերորդութիւնն իմացիր. զի ո՛չ է առանձին, այլ հասարակ է աստուածութիւնն: - 47. Իսկ մի և ճշմարիտ սսելովն յատկացնէ՝ ի բազում և ի սուտ աստուածոց հեթանոսաց որ անուամբ միայն են: - 47. Եւ դարձեալ՝ զի այժմ սսւ զհայր ճշմարիտ աստուած, և զոր առաքեցեր, «և»-ն շաղկապ է. ցուցանէ՝ շաղկապ գրովն և զիւր աստուածութիւնն ընդ հօր: - 47. Չհայրն՝ զի սսւ՝ «ճշմարիտ աստուած»: - 47. Չհոգին զի սսւ՝ «և զոր առաքեցեր»: - 47. Չի՞նչ է որ առ փորձիչ օրինաւորն սսաց՝ «չիք որ բարի՝ բայց մի աստուած»: - 47. Սսենք եթէ՝ օրինականն որպէս զմարդո՛յ բարութիւն կարծէր ունել քրիստոսի՝ այլ ո՛չ գերագոյն. զի և մարդիկք բարի անուանին...: - 47. Եւ դու ընդ էր սսես լինել ինձ ըստ մարդկան երկրորդաբար բարի. զի աստուածութեամբս եմ ընդ հօր ծայրագոյն բարի: - 47. Եկն առ յիսուս սսելով՝ «վարդապետ բարի». զի լսիցէ՛ աշակերտ բարի: - 47. Ապա այս աղաչանքս զոր ինչ առնեմք ի ծագմանէ հոգւոյն սրբոյ, բարեխօսել սսի հոգոյն սրբոյ: - 48. Այս է սսւ՝ աստուածաբանն գրիգոր՝ բարեխօսելն որդոյ: - 48. Չի յորդորելն նորա՛ւ, որպէս հոգւոյն սսացաք: - 48. Իսկ զանգիտութիւնն որդոյ վասն ժամուն և աւուրն թէ բերցեն ընդդէմ մեր հակառակօղքն՝ և այնպէս նւազ սսիցեն զորդի: - 48. Ոչ թէ անգիտանայ՝ քաւ լիցի. զի զամենայն որ լինելոցն էր ի կատարածին՝ սսաց. զիա՛րդ զժամն անգիտանայ: - 48. Առակի են նման, որպէս թէ ոք որ նախ զպարիսպ քաղաքին ինչ իցէ գիտենայ, և զպարսպէն սսւ՝ ո՛չ գիտեն: - 48. Եւ որպէս թէ զկատարած աւուրն ոք գիտենայ, և զսկիզբն զիշերոյն սսւ՝ չգիտել: - 48. Այլ այս է, Չի ճանաչէ՛ իբրև զաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնայ. զի բացարձակ է որդոյն անունն. այսինքն անորոշակի. զի որոյ և տացես թէ բանին և թէ մարմնոյն՝ կարէ՛ սսիլ: - 48. Դարձեալ թէ այսու ոչ, Սսենք թէ՛ որպէս զայլ բարձրագոյնսն հօր ետ, որպէս թէ «հայր իմ մեծ է քան զիս». և թէ՛ «ո՛չ իմ կամք, այլ առաքչին»: - 48. Իսկ զի Որդի սսենք: - 49. Ութերորդ՝ սսի բան վասն հաստատելոյ զամենայն...: - 49. Չի՞նչ սսեն, զի հոգւով հնազանդեցաւ աղամ, և մտօք հաւանեցաւ, և մարմնով զգործն ի կատարումն էած: - 50. Տեն՝ զի միովն բառնի երկուքն. և սսենք թէ երեքն: - 51. Դարձեալ՝ որք ո՛չ սսեն աստուած զհոգին, առաջին հերձուած՝ զի զհայր բառնան: - 51. Երկրորդ՝ զի ըստ մեզ արարած սսեն զհոգին: - 51. Եւ աստուածաբանքն հեթանոսաց՝ որպէս միտս ամենեցուն՝ և միտս արտաքոյ գոլ սսացին լցեալ ըզփորուածս երկնից: - 51. Եւ այլք զօրութիւն ի աստուած սսացին: - 51. Եւ այլք ո՛չ հաշտեն և ո՛չ անպատւեն. զի զկարգն յաւիտենին ո՛չ ստեն որպէս սսացաք: - 51. Չի սսեն զմիմն արարիչ՝ զօրութեամբ և բնութեամբ անսահմանելի: - 51. Իսկ զմիւսն գործակից՝ զօրութեամբ անսահմանելի. զի իւր սսեն արար գործակից. իսկ բնութեամբ սահմանելի. զի արարած է: - 51. Իսկ զմիւսն զօրութեամբ և բնութեամբ սահմանելի. զի արարած և պաշտօնեայ և ծառայ է սսեն: - 51. Այլ մեր բանս ո՛չ է ընդ այլսն ամենայն, այլ որք զօրութիւն և արարած սսեն գոլ զհոգին: - 51. Իսկ յորժամ զայլունն լսեն՝ արձակին ի վերայ մեր սսելով, եթէ յայլուն է՝ պատահումն է ի հայր որպէս զօրութիւնս առ մեզ. իսկ եթէ զօրացեալ է՝ և ընդ զօրանալն դադարեցտէ ամենայնիւ. շարժումն եղիցի և ոչ շարժօղ: - 52. Ապա սսեն թէ գոյացութիւն է և ո՛չ յայլուն՝ այսինքն ի հայր, օտար է ի բնութենէն. արարած է և ո՛չ աստուած: - 52. Առորս սսելի է թէ՛ ո՛չ է այլ էութիւն ի մեզ արարչին և արարածոյն. այլ հարկ է զի լիցի աստուած՝ կամ արարած: - 52. Եւ զի ո՛չ է արարած՝ ո՛չ այլ ինչ է՝ քան թէ աստուած որպէս սսացաք: - 52. Եւ զի աստուած է՝ ո՛չ կարէ սսիլ ստեղծուած կամ արարած կամ պաշտօնեայ կամ ծառայ: - 52. Չի թէ անծին, սսեն երկու անսկզբունք են և հակառակ միմեանց: - 52. Եւ թէ ծնեալ՝ սսեն հարկ է զի լիցի ի հօրէ կամ յորդոյ. թէ ի հօրէ է՝ լինին **Բ** որդիք և եղբարք: - 52. Եւ թէ յորդոյ՝ երևեցաւ սսեն և թոռն ո՞նն մեզ աստուած: - 52. Սսենք մարմնասիրեացն եթէ՛ մարմնական կարծէք զծնունդն ըստ մեզ ո՛վ ծիծաղելիք: - 52. Բայց ո՛չ ծնեալ սսենք և ո՛չ անծին. այլ արտաքս առաքեալ ի հօրէ ...: - 52. Սսեն դարձեալ, օրինակ տուք զի լիցի ի նոյն բնութենէն միմն ծնունդ՝ և միւսն ո՛չ ծնունդ. և ապա՛ հաւատամք աստուած զհոգին: - 53. Դարձեալ՝ ծնունդք որ յերկրի՝ վեց եղանակաւ սսին: - 53. Հինգերորդ՝ արմաւ հաւուն՝ զոր այլք փիւնիկ սսեն որ է յարաբիայ. որ ծախէ՛ ինքն զինքն հրով, և դարձեալ կենդանանայ:

- 53. Իսկ այլ բազում օրինակ երրորդութեանն ասացաւ ի վերոյ յերեք համարն: - 53. Ասեն դարձեալ, աւետարանն յօհաննու ասէ, «ամենայն ինչ որդովն եղև». ապա ուրեմն և հոգին եղեալ է ի ձեռն որդւոյ. զհա՞րոյ է հաւասար որդւոյ կամ հօր: - 53. Պատասխանեմք թէ՛ ո՛չ ասէ պարզաբար ամենայն, այլ կարգէ՛ զհետն թէ՛ ամենայն որ ինչ եղևն. թէ եղեալ ցուցանես զհոգին, և ես հաւատամ թէ ի ձեռն որդւոյ է եղեալ: - 53. Ասեն դարձեալ, զհա՞րոյ եղանակէք մեզ անգիր աստուած զհոգին: - 54. Զի թէ ասէք հայր աստուած՝ և որդի աստուած՝ և հոգի աստուած, բազմաստուած էք որպէս հեթանոսքն: - 54. Պատասխանեմք՝ Նախ՝ առ մակեդոնացիս որք զորդի խոստովանին աստուած՝ թէ ասացէք զպատճառք աստուածոց ձեր: - 54. **Իսկ արիսի՝ զի նա միայն զհայր ասէք աստուած. զայս ասենք թէ, ո՛չ են մեզ երեք աստուածք՝ այլ մի աստուած և երեք անձինք. և երկուքն ի մի և ի նոյն էութենէն յառաջ եկեալ. կամօք մի և զօրութեամբ մի: - 54. Որպէս տեսանեմք ի բոլորակս արեգականն և մի ասենք զարեգակն. իսկ թէ հայինք ի լոյսն և ի ջերութիւնն **Գ իմանամք**: - 54. Ասեն դարձեալ թէ՛ և հեթանոսք մի աստուածս անուանեն զամենայն կուռս, այլ բազումք են. որպէս և մարդկութեանս մի ասի բնութիւն, այլ բազումք են մարդիկք. ապա և դուք բազմաստուածք էք: - 54. Դարձեալ հարցանեն թէ՛ զհա՞րոյ ասէք երեք և մի բնութիւն. զի **Գ** միոյ բնութեանն ո՛չ հաղորդի. այլ միին հաղորդի միոյ բնութեանն, և երկուքն երկուքին. և երեքն երեքին. զի որքան է թիւն, այնքան բնութեան թըւակից լինի: - 54. Ապա ուրեմն զի դուք **Գ ասէք** հայր և որդի և հոգի, ըստ թըւոյն և երեք բնութեան հաղորդին և ո՛չ միոյն: - 54. Իսկ մովսէս՝ որ միոյ բնութեան էին հաղորդք և միոյն անւան քերովբէքն, մի յաջմէ և մի յահեկէ ասէ : - 54. Եւ առաքեալն զհոգին և զջուր և զարիւնն ասէ **Գ** վկայք քրիստոսի: - 54. Նաև բնական քննութեամբ. զի յորժամ ասեն մի և մի՝ եղև երկու. և այժմ ունի զերկուսն բնութիւն: - 55. Վասն հոգւոյն են ի գիրս սուրբս՝ զի ո՛չ են և ասին ի յէքս. որպէս եղջերուաբաղն, յարալէզն, յուշկապարիկն: - 55. Են և ո՛չ ասին ի յէքս. որք յանկոխ լերինս և ի խորս ծովուց անտեսք ի մարդկանէ: - 55. Եւ ո՛չ ասի ի գիրս սուրբս ըստ այդմ բառի, բայց այլ կերպիւ ցուցանէ զայդ. այսինքն զի ասէ, «ես եմ ալֆա և օմեգա». յայսմանէ իմանամք զանսկիզբն և զանվախճանն: - 55. Այսպէս զհոգւոյն թէ յայտնապէս աստուած ասի ծածկեցաւ, և այլ իմն բառիւ յայտնեցաւ...: - 55. Երրորդ վանկն, ոչ են և ո՛չ ասին ի յէքս, ոչ եղեալքն ո՛չ ասին. և ո՛չ գունտն քառանկիւնի. կամ մարդս պարզ: - 55. Իսկ ի յաստուած՝ զի ո՛չ է չար. և ո՛չ տգէտ. և ո՛չ անկար, և ո՛չ ասի: - 55. Են և ասին, որպէս աստուած. արարիչ. ողորմած. բազմագութ: - 55. Են և ասին ի յէքս, մարդ, հրեշտակ, երկինք, երկիր. և որ ի մէջ սոցա է՛ և ասի: - 55. Այս են որ ո՛չ է և ասի. Է՛ և ո՛չ ասի. ո՛չ է և ո՛չ ասի. Է՛ և ասի որպէս ցուցաք: - 55. Դարձեալ ընդդէմ այնոցիկ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ և զհոգին. որպէս արիոս. և մակեդոն. և հրէայք. և այլք: - 55. Մովսէս ասէ, «հոգի աստուծոյ». և դաւիթ՝ «բան տեառն». և յոք, «հոգի աստուածօղէն»: - 55. Եւ վասն հոգւոյն ասացեալ է՝ «հոգի տեառն ելից զտիեզերս»: - 56. Մեծ է հայր. մեծ է և որդի. անբովանդակելի է և հոգին սուրբ. ըստ հոգէնըւագին որ ասէ, «Մեծ է տէր մեր. և մեծ է զօրութիւն նորա». որ է քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն: - 56. Լոյս է հայր. վասն զի աստուած լուսոյ ասի: - 57. Լոյս է և որդի. որ ասէ «ե՛ս եմ լոյս աշխարհի»: - 57. Լոյս է և հոգին սուրբ. ասէ պօղոս՝ «զհոգին մի՛ շիջուցանէք»: - 57. Կեանք է և որդի որ ասաց, «ե՛ս եմ յարութիւն և կեանք»: - 57. Երրորդ՝ սրբել զմարդիկ՝ միայն աստուծոյ է. որպէս ասէ ի ղևտացւոցն, «ես եմ տէր՝ որ սրբեմ զձեզ». այլ յառաջին կորնթացւոցն ասի, «սրբեցարուք և արդարացարուք յանուն տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի և ի հոգին աստուծոյ»: - 57. Եւ այս ցուցանի յառաջին կորնթացւոցն որ ասէ, «ո՛չ ոք գիտէ զմարդոյն՝ եթէ ոչ հոգի մարդոյն որ ի նմա»: - 58. Իններորդ՝ ասէ եսայի, «լըւաց զբարբառ տեառն որ ասէք՝ զո՞ առաքեցից»: - 58. Եւ զկնի ասէ՝ «երթ և ասա՛ առ ժողովուրդն ցայն, լսելով լըւիջիք և մի իմասջիք»: - 58. Իսկ պօղոս զբանս զայս վերաբերէ ի հոգին սուրբ ի գործքն ասելով՝ «բարութիւն խօսեցաւ հոգին սուրբ ի ձեռն եսայեայ առ հարսն մեր ասելով, լըւիջիք և մի՛ իմասջիք»: - 58. Տասներորդ՝ յայտնի՛ է ի սուրբ գրոց թէ աստուած է որ խօսեցաւ մարգարէիւքն. քանզի ասէ ի թիւքն «ես տէր տեսլեամք և երազօք խօսեցայց ընդ մարգարէսն»: - 58. Այլ հոգին սուրբ էր որ խօսէր ընդ մարգարէսն. որպէս ասէ պետրոս ի կաթողիկէքն, «ո՛չ թէ ըստ կամաց մարդկան տըւան մարգարէութիւն, այլ ի հոգւոյն սրբոյ կրեալք խօսեցան մարդիկ յաստուծոյ»: - 58. Մետասաներորդ՝ աստուծոյ միայն է յայտնել զգաղտնիս. որպէս ասէ դանիէլ, «աստուած յերկնից ինքն յայտնէ գիտորինս և զգաղտնիս»: - 58. Եւ թէ ասիցէ հակառակօղն, եթէ՛ վերոգրեալ գործառնութիւնքս համարին հոգւոյն սրբոյ ո՛չ որպէս աստուծոյ, այլ որպէս պաշտօնէի: - 59. Երկի յայտնապէս սուտ. քանզի ասէ յառաջին կորնթացւոցն, «թպէտ բաժինք շնորհաց են, այլ հոգի նոյն է. թպէտ բաժինք պաշտամանց են այլ տէր**

նոյն է. և թեպետ բաժինք յաջողութեանց են, այլ աստուած նոյն է. որ յաջողէ զամենայն յամենայնի»: – 59. Եւ զկնի սստ, «այլ զայս ամենայն յաջողէ մի և նոյն հոգի. և բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս և կամի»: – 59. Պատասխանենք նախ, որպէս սստ ոսկէբերանն թէ՛ նորածնեալքն աւագանան՝ ըստ չափու շնորհացն արժանաւորեին իմաստութեան, թարգմանութեան, և այլն. այսպէս և ոմն շնորհս ընդունէր աղօթելոյ կարգաւորապէս. զի ի նմանէ ուսանէին և այլքն աղօթել: – 59. Իսկ այլք՝ հոգի զիրեշտակական հոգին սստն. որ տըւեալ է առ ի պահպանութիւն մեզ. զի նա ուղղէ զմեզ ի բարիս, և զաղօթս մեր մատուցանէ աստուծոյ: – 59. Երկրորդ սստն, առաքիլն փոքրագունին է ի մեծ է: – 60. Պատասխանենք եթէ՛ որպէս սստ որդի առաքեալ ի հօրէ և ի հոգւոյն, ըստ այնմ «տէր տէր առաքեաց զիս և հոգի նորա». և այս ո՛չ վասն փոքրկութեան, այլ վասն միութեան կամացն: – 60. Երրորդ սստն, շարժիլն ստեղծւածո՛յ է: – 60. Պատասխանենք եթէ՛ հոգի աստուծոյ ոմանք զօրս սստն. որոյ բնական տեղի իւր է՝ ի վերայ ջուրց: – 60. Չորրորդ սստն, տրտմութիւնն կիրք է և ո՛չ լինի յաստուած: – 60. Նոյնպէս՝ թէ սստ տրտմութիւն հոգւոյն. զի որպէս տրտմեալն հեռանայ ի տրտմեցուցողէն, այսպէս և հոգին սուրբ հեռանայ ի մեղաւորէն: – 60. Դիմզերորդ սստն, եթէ հոգին սուրբ առնու զբնութիւնն ի հօրէ՛ լինի որդի նորին. զի այն կոչի որդի որ ունի զբնութիւնն ի հօրէ ի նոյն տեսակէ: – 60. Եկեցուք այժմ և տեսցուք զմոլորութիւնս նոցա՝ որք սստն զհոգին սուրբ բղխումն ի հօրէ և յորդոյ: – 61. Նախ պատճառեն՝ զի սստ հոգի քրիստոսի: – 61. Պատասխանենք, այն որ սստ հոգի քրիստոսի, և թէ՛ փչեաց, և թէ՛ առաքեաց, յայն սակս սստացան, զի ծաւալումն հոգւոյն սրբոյ յաղագս մարդկան՝ զալստեամբն քրիստոսի եղև: – 61. Եւ դարձեալ, զի ամենայն ինչ որ հօր է՝ այն որդւոյ է որպէս սստ տէր. ապա ուրեմն հոգի հօր՝ հոգի է որդւոյ վասն միոյ էութեանն: – 61. Առ երրորդն սստն, եթէ՛ «հոգին առաքեցաւ ի յորդոյ», ի նմանէ՛ սստ սկսեալ, Ապա առաքեցաւ որդի ի հօրէ և ի հոգւոյն, ի նոցանէ սստ սկսեալ: – 61. Իսկ թէ՛ «իմս» այս՝ զբղխումն յորդոյ սստ, ապա և այլուր ըստ քեզ զհայր մարմնացեալ կարծես: – 61. Դիմզերորդին պատասխանենք, եթէ փառաւորէ հոգի զորդի՛ սստն ի նմանէ սկզբնաւորեալ: – 61. Վեցերորդին պատասխանենք, թէ սստցես որդին անկենդան է յորմէ հոգին ո՛չ բղխէ. ապա՛ և ըստ քեզ հոգին անբան է զի զբանն ո՛չ ծնանի: – 61-62. Այլ զայսպիսի ի միում գոյութեանն յոյժ յիմարութիւն է կարծել կամ սստն: – 62. Առ եօթներորդն սստն, եթէ՛ մատն աստուծոյ երբեմն նշանակէ զերրորդութիւն անձանցն...: Երբեմն զշնորհաց զանագանութիւնս. որպէս սստ յերգերգոցն՝ «ձեռք իմ կաթեցուցին զմուռս. և մատուներ իմ զմոտեալ ի վերայ փակաղաց»: – 62. Երբեմն զառաւել զօրութիւնն. ըստ այնմ որ սստն գէտքն եգիպտացւոց՝ «մատն աստուծոյ է այս»: – 62. Եւ զի մատն աստուծոյ սստ հոգին սուրբ: – 62. Ութերորդին սստն՝ եթէ օրինակաւ խօսից իմանալ զհոգին սուրբ՝ ունի ինչ ուղղութիւն և ունի ինչ թիրութիւն: – 62. Եթէ զհոգին ի հօրէ և յորդոյ սստն, զա՞նձն սստն բղխեալ, եթէ զբնութիւնն: – 62. Իսկ եթէ զանձն սստցիք բղխեալ, ահա քանձն սստցիք հոգւոյն. մինն ի հօրէ բղխեալ, և մինն ի յորդոյ. և այսպէս լինի երրորդութիւնն չորրորդութիւն: – 62. Զի թէ մի է սկիզբն, սուտ է նոցա սստն զհոգին ի հօրէ և յորդոյ բղխեալ: – 62. Իսկ եթէ բոլոր, այս լինի կամ **Բ** հոգի որպէս սստցար, կամ աւելորդ գոյ բղխումն որդւոյ որ է յոյժ հայիոյութիւն: – 63. Իսկ եթէ զոչ բղխեալն բղխէ, ահա ի հօրէ ո՛չ սստն զբղխումն, այլ միայն յորդոյ. որ է սուտ: – 63. Նախ՝ զի սստ փրկիչն յաւետարանն յօհաննու յաղագս հոգոյն թէ՛ «հոգին ճշմարտութեան որ ի հօրէ՛ ելանէ. նա՛ ուսուցէ ձեզ զամենայն»: – 64. Երկրորդ՝ և պօղոս ի հռօմայեցւոցն սստ, «հոգի այնորիկ որ յարոյց գլխուս»: – 64. Երրորդ՝ վկայ մարգարէքն. որպէս սստ դաւիթ վասն հոգւոյն՝ «ի քէն է տէր աղբիւր կենդանութեան». և ո՛չ թէ ի ձեռք: – 64. Եւ եսայի սստ ի դիմաց հօր, «հոգի յինէն ելցէ»: – 64. Եւ անդ սստ ի հաւատամբն եթէ՛ հոգին սուրբ որ ի հօրէ. և ո՛չ յիշի որդի: – 64. Վեցերորդ վկայ ի ժողովոյն քաղկեդոնի զոր նոքա ընդունին և ո՛չ մեք. այսպէս է գրեալ թէ՛ որ ոք զհոգին ի հօրէ և յորդոյ բղխումն սստցէ նզովեալ լիցի: – 64. Եօթներորդ՝ վկայ դամասկացիին որ սստ. որ և նա ևս քաղկեդոնիկ է. եթէ յայտնապէս զհոգին սուրբ ի հօրէ՛ սստն. և զնա հոգի հօր անւանենք: – 64. Արդ՝ զհոգին սուրբ ի յորդոյ ո՛չ սստն. սակայն զնա հոգի որդւոյ անւանենք: – 65. Դարձեալ՝ յորժան սստ, թէ լսիցէ «ի հօրէ», և կամ «առնուցու», մի՛ իմասցի այնու թէ բղխումն հոգւոյն սրբոյ տակաւին ապառնի էր. զի յաւիտենական էր: – 65. Այլ այնպէս սստ առ ի ցուցանել զանչափ յաւիտենական աստուածութիւնն՝ որ ըստ ինքեան պարունակէ զամենայն ժամանակս. ըստ որում աստուածային ելմունք ի յապառնի ժամանակս իցեն. և կերպիւ ինչ ներկայաբար՝ գոն: – 65. Զի որպէս այժմ կարենք սստն ճշմարտապէս թէ հոգին սուրբ ելանէ ի հօրէ. և վասն ապառնւոյն կարենք սստն թէ հոգին սուրբ ո՛չ ելանէ յորդոյ. մինչ այլ ո՛չ ևս ելանէ. և ո՛չ այնպէս

էառ զգոյացութիւն և զճշմարտութիւն իւր՝ զի ո՛չ ևս երբեք առցէ: - 65. Չմինն ծնօղ և յառաջ առաքօղ ասենք անախտաբար և անժամանակ: - 65. Արդ՝ սկիզբն յառաջ շարժութեան հոգւոյն է՝ հայր. որպէս սսի ի շարականն, «Որ ի հայրաշարժ ի յաղբերէն յառաջ բղխեալ»: - 65. Այսպէս ասենք զհոգին որդւոյ: - 65. Որք ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւն աստուծոյ մարդացելոյն, այլ միայն բնակութեամբ և շնորհիւ որդեգրութեան ելեալ յաստուածութեանն փառս. որպէս ասեն նեստորականքն: - 66. Եւ դարձեալ ասէ թէ՛ «դուք տաճար աստուծոյ էք». ապա ուրեմն մեք տաճար աստուծոյ ենք: - 66. Երրորդ՝ զի ո՛չ մի որդի և տէր յիսուս քրիստոս խոստովանին որպէս ասեն առաքեալքն և հարքն սուրբք: - 66. Եօթներորդ՝ զի թէ մեք որպէս և ենք ընդ լծով ծառայութեան՝ այսպէս և նա՛, զիա՞րդ յառակսն որ յաւետարանն՝ յետ ծառայիցն՝ որդի առաքի. զոր տեսեալ բաժանօղք այգւոյն ասեն «սա՛ է ծառանգն և սպանին զնա»: - 67. Եւ թէ զամենայն արտաքուստ և եկամուտ ունի, զիա՞րդ ասէ զինքն ճշմարիտ գոյ: - 67. Երկուսասներորդ՝ զի թէ վասն բնակութեան նորա՛ է մարմին նորա ուտելի որպէս ինքն ասաց՝ «մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է». կերօղքն եղիցին գազանք մարդակերք. և ո՛չ մարմնոյ և արեան որդւոյն աստուծոյ: - 67. Չկատարեալն ի վերայ անծի՞նն ասէք, թէ ի վերայ բնութեանն: - 68. Իսկ թէ ի վերայ անծինն, ահա զերրորդութիւնն չորրորդութիւն արարիք որպէս ասացաւ: - 68. Չի թէ զերկուսն, ահա՛ երկու որդւոյ մայր ասացիք: - 68. Իսկ եթէ զանդրանիկն առանծին, ահա՛ զկուսածինն որդի՛ ո՛չ ասէք աստուած՝ ըստ նեստորի: - 68. Իսկ թէ մարդ աստուածացեալ, ստէ՛ ուրեմն առաքեալն՝ ի լրութենէն ունայնութիւն ասացեալ. զի այս ընդդէմ նորին ի նրաստութենէ ի բարձրութիւնս ելանէ: - 68. Եւ կամ թէ զո՛չ որքն սսիցէք, ահա նո՛ր աղանդ չարափառութեան և խափանումն տընօրէնութեան մեծի խորհրդոյն: - 68. Ո՛վ երկաբնակ՝ դու զո՞ր բնութիւն ի քրիստոս ասես մի տէր. զաստուծոյն՝ թէ զմարդոյն: - 68. Չի թէ զաստուծոյն միայն՝ անկար ի յարիոսին. զի զբանն առանծին քրիստոս ասացեր. այսինքն օժեալ և սրբեալ ի հօրէ. յորմէ իմանի պակաս գոլ քան զհայր: - 68-69. Իսկ թէ զմարդն միայն ասես, զրկեցեր զբանն ի տէրութենէ. և առանծին մարդո՛վ ասես եղեալ զամենայն. որ է անհնարին չար: - 69. Իսկ թէ և զերկու բնութիւնն ասես տէր, ընդդէմ խօսիս առաքելոյն որ մի ասաց զտէր մեր յիսուս քրիստոս՝ որպէս և զհայր: - 69. Վեցերորդ՝ «դու՛ ես քրիստոս որդի աստուծոյ». հարցանեն զքեզ ո՛վ բաժանօղ, ի քրիստոս զո՞րն բնութեամբ ասես որդի աստուծոյ: - 69. Չի թէ զաստուածութիւնն բնութեամբ ասես, ապա զմարդկութիւնն շնորհօք ասես: - 69. Իսկ եթէ զմարդկութիւնն բնութեամբ որդի ասացեր, ահա որ հաներ զբանն յորդիութենէ: - 69. Իսկ թէ զերկուսն, ահա՛ որ երկու բնութիւն ասացեր գոլ հօր: - 69. Ո՛վ բաժանօղ՝ որոյ որդւոյ ասես սրբիլ հոգւովն սրբով: - 69. Չի թէ ասես զառ ի յաստուծոյ հօրէ բանն, ահա կարգեցեր զնա ընդ եղեալքս կարօտ սրբութեան և շնորհօք որդիութեան: - 69. Եւ կամ յորժամ որպէս զիւր բարի շնորհէր իւրայնոցն՝ մարմնապէս փչեալ ի նոսա ասելով՝ «առէք հոգի սուրբ»: - 69. Շնորհօք ասենք այժմ հոգի քրիստոսի և ո՞չ բնութեամբ: - 69. Ասա՛ ո՛վ բաժանօղ, ո՞ր բնութիւն ասէ զայս ի քրիստոս: - 69. Եթէ զաստուծոյն ասես, ցուցանես զբանն կարօտ գոլ փառաց. և հարկ է հետևիլ քեզ արիոսի: - 69. Եւ զայս դու բաժանօղ՝ յո՞ր դէմս ասես այսպէս ընկալեալ: - 70. Նմանապէս ասա՛ և զայս. զբնութեամբն որդի ասես ընդ աջմէ մեծութեանն նստեալ, թէ որ շնորհօքն որդիացեալ ըստ քեզ: - 70. Չի թէ զբնութեամբն ասես, ստեա՛ց ուրեմն առաքեալն և աւետարանն. որք զքրիստոս ասեն յարուցեալ և համբարձեալ և նեստեալ ընդ աջմէ հօր: - 70. Իսկ թէ զմարդն ասես նստեալ, ահա՛ զբանն զրկեցեր յաթոռակցութենէ հօր՝ ո՛վ սիրօղ առանձնութեան: - 70. Իսկ թէ զերկու բնութիւնն սսիցես, ահա՛ երկու գոլ ասես հօր աթոռակից. մի զաստուածն, և մի զմարդն: - 70. Ասա՛ ինձ ո՛վ բաժանօղ՝ ո՞ր դիմաց գոլ ասացեալ զայս: - 70. Ասա՛ ո՛վ երկաբնակ, որո՞յ իմանաս զասելս: - 70. Եւ առաքեալն ասէ վասն քրիստոսի, «մի տէր յիսուս քրիստոս, որով ամենայն»: - 70. Եւ յօհաննու աւետարանն ասէ՝ «լրկիցեն ձայնի որդոյն աստուծոյ և եկեցեն արտաքս»: - 70. Երրորդ՝ «աստուած դատաւոր արդար» ասէ սաղմոսն. և վասն քրիստոսի ասէ յօհաննու աւետարանն, ո՛չ եթէ հայր դատէ զոք, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ իւրում: - 70-71. Չորրորդ՝ աստուած ծածկագետ է. որպէս ասէ դաւիթ...: - 71. ...ինքն քրիստոս դնելով զօրէնսն ասէք, ասացաւ առաջնոցն այս ինչ, բայց ես ասեն զայս ինչ և զայս: - 71. Այլ թերևս սսիցէ որ եթէ վերոյ ասացեալ զործառնութիւնքս պատշաճին քրիստոսի վասն բնութեան բանին, և ո՛չ վասն մարմնոյն: - 72. Իսկ թէ որ սսիցէ եղևն զփոփոխումն ցուցանէ. որպէս այն թէ՛ զաւագանն մովսէսի օձ եղև: - 72. Ասենք եթէ՛ տէր ապաւեն եղև ասէ մարգարէն. ո՛չ թէ փոփոխեցաւ ի տէրութենէն յապաւիճութիւն, այլ եկաց մնաց տէր, և եղև ապաւեն: - 72. Ութերորդ՝ ելանելն յերկինս պատշաճի մարմնոյն քրիստոսի.

որպես ի տեսս առաքելոցն վերացաւ յերկինս. և իջանելն՝ բանին որպէս ասացաւ: - 73. Իններորդ՝ Որ էն՝ աստուած կոչի. ըստ այնմ որ ասացաւ մովսէսի, «ես եմ որ էնն»: - 73. Եւ կուրին ասէր, «որ տեսերդ՝ և որ խօսիդ ընդ քեզ նա՛ է որդին աստուծոյ»: - 73. Երկուսասաներորդ՝ այն որ սկիզբն յաշխարհի ունի՝ և ո՛չ է յառաջ քան զլինիլն իւր յաշխարհի՝ ո՛չ ասի գալ յաշխարհս: - 73. Ութներորդ՝ ամենայն կիրք մարմնոյ՝ մարդոյն ասի. այնմ որոյ է՝ մարմին: - 74. Որպէս թէ մարմինն պետրոսի խոցի կամ տանջի, ասենք թէ պետրոս խոցեցաւ և պետրոս տանջեցաւ: - 74. Քսաներորդ՝ որպէս բարձրագոյնքն կարեն ասի մարմնոյն վասն միութեանն՝ որպէս աստուած, յարութիւն, և կեանք յաւիտենական: - 74. Յորոյ փախչելով մեր և յերկուց ծայրիցն, զառ ի մէջն ունելով ուղղապէս ընթացք, ասենք եթէ քրիստոս ըստ անշփոթ միաւորութեանն՝ աստուածային բնութեամբն մարդ է, և մարդկային բնութեամբն աստուած է: - 75. Ուստի ո՛չ ասի քրիստոս սոսկ մարդն, կամ մերկ աստուածն. այլ որպէս ցուցաւ յերկուց միաւորութիւնն: - 75. Իսկ ընդ դէմ եւտիքեայ անշփոթ ասել՝ պահէ՛ զյատկութիւն բնութեանցն՝ ի միութիւն խառնեալ էութեանցն: - 75. Այսոքիկ և այսպէս ասել՝ քակէ՛ և ուրանայ զմիութեանն բան: - 76. Վասն է՞ր քաղկեդոնիկքն և նեստորականքն ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւնն. այլ անձամբ միայն և յատկութեամբ ասել: - 76. Նախ՝ զի մի՛ շփոթեցին բնութիւնքն ի միաւորութիւնն որպէս ասաց եւտիքեայ: - 76. Առաջնոյն ասենք. թէպէտ բանն աստուած բնութեամբ միաւորեցի ընդ մարդկութեանն, ո՛չ կրէ շփոթումն և կամ խառնակումն ինչ: - 76. Առ երկրորդն ասենք թէ ո՛չ բաժանումն բնութեան առնէ զանչարչարութիւն բանին, այլ անեղութիւն բնութեանն: - 76. Առ երրորդն ասենք թէ յիմարութիւն է ամենևինք և մոլորութիւն իսկ ի լսել զայս: - 76. Զի թէ անանձն բնութիւն աստպ միաւորեալ որ էր հասարակ, զո՛ր ինչ նոցա ասել առ այս: - 76. Այլ զի զանձնաւոր բնութիւն և զանհատն ասենք մարմնացեալ. զի սկիզբն միաւորութեանն է ի բնութիւնն, և կատարումն կայացեալ ի յանձն, յիմարաց ուրեմն և ափշելոց է խնդիր նոցա: - 76. Եւ թէ՛ մի ասենք զտէր մեր յիսուս քրիստոս. և մի զբնութիւն նորա. զի մի՛ է բնութիւն բանին մարմնացելոյ: - 76 - 77. Ո՞րպէս ասենք աստուած և մարդ: - 77. Աստուած և մարդ ասել քրիստոսի կրկին է իմացումն: - 77. Ոմանք զբոլորն բաժանեալ ասել աստուած և մարդ. որպէս նեստորականքն: - 77. Եւ ոմանք մասամբ և բաժանեալ. որպէս քաղկեդոնիկքն ասել: - 77. Այլ մեք զբոլորն և անբաժան ասենք աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Երկրորդ՝ ասել զնոյն աստուածն մարդ. զնոյն մարդն աստուած. ո՛չ փոխարկապէս, այլ փոխատրապէս: - 77. Երրորդ՝ ասի նոյն մարդկութիւնն աստուածութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Իսկ թէ ո՞րպէս՝ ասացից: - 77. Որպէս ասենք զաստուածածին կոյսն մայր և կոյս. ո՛չ բ բնութիւն կամ բ անձն. որ է մասամբ և բաժանմամբ. այլ զմի և զնոյն. ունելով զայս և զայն յատկութիւն: - 77. Եւ կարենք ասել զմի և զնոյն՝ կուսութեամբն կոյս. և մայրութեամբն մայր: - 77. Եւ դարձեալ ասի՝ մայրն կոյս, և կոյսն մայր: - 77. Եւ դարձեալ՝ ասի՝ կուսութեամբն կոյս, և կուսութեամբն մայր: - 77. Դարձեալ՝ որպէս բացբարձութեամբն ասի հայր աստուած՝ անսկիզբն և անվախճան. ունելով զայս և զայն ի պարզ միութեան իրում. և ո՛չ է բ անձն կամ բ բնութիւն: - 77. Այսպէս և ծնեցեալն որդի միաւորեալ մարմնովն է և ասի աստուած և մարդ. ի բաղադրեալ միաւորութեանն. և ո՛չ ասի բ անձն կամ բ բնութիւն: - 77. Դարձեալ՝ ըստ նոյն սարասի՝ բանն աստուած ունի ծնունդ ի հօրէ նախ քան զյաւիտեանս. և ունի ծնունդ ի մօրէ ի յետին ժամանակիս. և ո՛չ ասի երկածին. այլ՝ միշտ միածին. այսպէս նոյն բանն ունի զբնութիւն աստուծոյ ի հօրէ. ունի և զբնութիւն մարդոյ ի մօրէ՛. և ո՛չ ասի բ բնութիւն. այլ մի բնութիւն վասն միաւորութեանն: - 77. Եւ ո՛չ է և ո՛չ ասի բ որդի կամ բ դէմ և այլն. այլ մի որդի և մի անհատ յատկութեամբ իւրով. և մի դէմ. և մի անձն. և մի կերպ. և այլն: - 77-78. Այսպէս էր ի հօրէ բնութեամբ՝ և եղև ի մօրէ բնութեամբ. և ո՛չ ասի երկաւոր բնութիւն և երկաբուն. այլ միաւոր և միաբուն. մի որդի. և մի բնութիւն. միատեսակ աստուած մարդացեալ: - 78. ա) Որպէս արարիչն արարածոց եղև մարդ, և ո՛չ ասի արարած. այլ և ո՛չ արարիչ և արարած: - 78. բ) Այլ և ոչ ասի անկատար և փոքր վասն աճման հասակին: - 78. գ) Եւ ո՛չ ասի ժամանակեայ վասն մարմնոյն. այլ մշտնջենաւոր և յաւիտենական մարմնով: - 78. դ) Ո՛չ ասի հողեղէն և երկրեղէն վասն հողեղէն մարմնոյն. այլ միշտ յերկնից մարմնով իւրով. և ստեղծիչ հողեղինաց և երկրաւորաց: - 78. ե) Եւ ո՛չ ասի շնչաւոր վասն շնչաւոր մարմնոյն. այլ ամենևին հոգևոր: - 78. զ) Եւ ո՛չ ասի ծառայ վասն ծառայական մարմնոյն. այլ միշտ տէր և ազատ: - 78. է) Եւ ո՛չ ասի անիծեալ վասն անիծից մարմնոյն. այլ ամենևին օրհնութիւն մարմնովն: - 78. ը) Եւ ո՛չ ասի մեղաւոր վասն առնլոյ զմեղաւոր մարմինս. այլ միշտ անմեղ մարմնով իւրով: - 78. թ) Եւ ո՛չ ասի տգէտ և տկար

վասն մարմնոյն. այլ ամենագէտ և ամենագոր մարմնովն: - 78. ժ) Եւ ո՛չ սսհ ապականացու վասն առնլոյ յապականացւացս մարմին. այլ միշտ անապական մարմնովն: - 78. ժա) Եւ ո՛չ սսհ մահկանացու վասն մարմնոյն. այլ միշտ անմահ և կենդանարար մարմնովն: - 78. ժբ) Եւ ո՛չ սսհ պարագրելի վասն մարմնոյն. այլ անպարագրելի մարմնովն: - 78. Եւ որպէս այս ո՛չ սսհ, նոյնպէս և ո՛չ է հնար երկատելով սսել զքրիստոս անեղ և եղական: - 78. Եւ որպէս զայդ ուսար ուղղափառ դաւանութեամբ՝ ի միտ առ զոր սսենս: - 79. Ո՛չ սսհ պարզ և սոսկ մարդ. վասն մարդկային կերպին: - 79. Այլ և ո՛չ սսհ աստուած և մարդ որոշմամբ. այլ աստուած մարդացեալ և մարմնացեալ: - 79. Ապա՛ թէ որոշմամբ սսես աստուած և մարդ, սսա՛ և զծնօղն կոյս՝ աստուածածին և մարդածին: - 79. Դարծեալ՝ ծանի՛ր ուղղապէս. զի սսհ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ. զի այս միաւորութեան է: - 79. Այլ ո՛չ սսհ մարդ աստուածացեալ և անմարմնացեալ. զի այս փոխարկութեան է: - 79. Ասհ դարծեալ՝ աստուած մարմնագգեաց. այլ ո՛չ սսհ աստուած մարդագգեաց. կամ մարդ աստուածագգեաց. զի այս որոշման է: - 79. Ասհ դարծեալ՝ աստուած մարմին եղեալ. և մարդ եղեալ. և մարմին առեալ. այլ ո՛չ սսհ մարդ առեալ: - 79. Ասհ դարծեալ՝ մարմնով ծնեալ. և մարմնով երևեալ. և մարմնով շրջեալ. և այլն: - 79. Եւ ո՛չ սսհ մարդով ծնեալ. և մարդով երևեալ. կամ մարդով շրջեալ. և այլն: - 79. Նմանապէս սսհ մարմնով չարչարեալ. և մարմնով մեռեալ. և յարուցեալ. և համբարծեալ: - 79. Այլ ո՛չ սսհ մարդով չարչարեալ. և մարդով մեռեալ. կամ յարուցեալ. կամ համբարծեալ: - 79. Վասն որոյ սստր մի՛նն աստուած էր բնութեամբ բանն. աստուած արարիչ և ստեղծիչ: - 79. Իսկ սուրբն կիրեղ ընդ դէմ նեստորի զինէր. որ սստր բնակութեամբ զբանն ի մարմնի. և նախ զմարդն ծնեալ ի կուսէն և շրջեալ ի յերկրի, և յետոյ բնակեալ բանն աստուած յետ մկրտութեանն. և յետ յարութեանն փառաւորեաց զնա և զօրացոյց յարակցութեամբ ընդ ինքեան: - 79. Վասն որոյ սստ սուրբն կիրեղ եթէ ո՛չ մարդն աստուածացաւ, այլ աստուած բանն էջ յարգանդ կուսին և առեալ հոգի և մարմին ի նմանէ՛ աստուածն մարդ եղև...: - 79. Ասենք թէ՛ և այս ընդ դէմ երկուց հերձաւծողաց է: - 79. Սուրբն կիրեղ ընդդէմ նեստորի՝ որ **բ** բնութիւն բաժանեալ սստր քրիստոսի՝ սսսաց, մի բնութիւն միաւորեալ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ: - 79-80. Իսկ աստուածաբանն ընդդէմ՝ ապօղինարի՝ որ միայն մարմին սսսաց առանց հոգւոյ առեալ. սստ, մարմին առանց հոգւոյ անկատար է մարդ: - 80. Այլ՝ էառ զհոգի և զմարմին. որ է կատարեալ բնութիւն մարդոյ. որպէս սստ բնութիւնք **բ**. այսինքն կատարեալք: - 80. Եւ հաստատեալ այսու եթէ՛ հոգին և մարմինն է միաւորեալ ընդ բանին աստուծոյ, կարգէ՛ և զայն. բայց որդիք սստ ո՛չ **բ**. և ո՛չ աստուածք. զայս վասն դիմաց միաւորութեանն սստ: - 80. Եւ ապա ի բարձր հանէ վարդապետութիւն զբնութեանցն միաւորութիւն. սստ՝ այլ և այլ յորոց փրկիչն. եթէ ո՛չ նոյն է երևելին և աներևոյթն. անժամանակն և ընդ ժամանակաւն: - 80. Չբանն աներևոյթ և անժամանակ սսսաց. և զմարմինն երևելի և ժամանակեայ: - 80. Եւ բարծեալ զխտորոցս բաժանման սստ՝ երկոքեանն մի՛ են. առնլովն աստուծոյ և մարդանալովն. և մարդոյն աստուածանալովն. ահա զբնութեանցն միաւորութիւնն եցոյց: - 80. Չի՞նչ է սսելն աստուածաբանին, այլ և այլ ընդ նմին Երրորդութեանն ունի. քանզի՛ անդ այլ ոմն է և այլ. զի մի՛ զդէմսն խառնակիցեմք: - 80. Չի սա ընդ դէմ վասն մի բնութեանն սստ՝ որ յերրորդութիւնն է և ի անօրէնութիւնն բանին. սոքա զընդդէմ վասն բաժանմանն իմանան: - 80. Նախ այսպէս, սստ թէ բաժանմունք որ յերրորդութիւնն է, ո՛չ է հնար միաւորութեան. զի այլ ոմն է և այլ: - 80. Դարծեալ՝ զի սստ թէ, այս միաւորութիւնս որ ի քրիստոս է, ո՛չ է իբրև զայն որ յերրորդութիւնն է. զի անդ միութիւն է, բայց բաժանումն անձանց: - 80. Ընթացք աստուածպաշտութեան՝ զմիջինն ուսուցանեն մեզ զիրք սուրբք. որպէս սստ սողոմոն, «զճանապարհ արքունի զնասցես. մի՛ յաջ խոտորեցիս, և մի՛ յահեակ»: - 80. Իսկ թէ զի՞նչ իմանի մի բնութիւն սսելն. և զի՞նչ երկու. և կամ յերկուցն մի բնութիւն: - 81. Արդ՝ որ պարզապէս մի բնութիւն սսելն բանին և մարմնոյն՝ կատարեալ ամբարշտութիւն է: - 81. Արդ՝ հողոյ արարածի և աստուծոյ արարչի՝ մի և նոյն բնութիւն սսել ամբարշտութեան է կարծիք: - 81. Իսկ որք յետ միաւորութեանն **բ** սսելն բնութիւնս ի քրիստոս, և բաժանեն զկամս, և զգործս, և զկիրս, թէպէտ և անձն մի համբաւեն: - 81. Այլ նոքա ո՛չ խոստովանին զաստուած մարդացեալ. այլ՝ կամ ի նախագոյացեալ անձն բնակեալ սսելն զաստուածայինն բնութիւն, և կամ շնորհօք որդիացեալ որպէս նեստորի թըլի: - 81. Իսկ որք յերկուցն մի եղեալ բնութիւն սսելն, որպէս յաստուծոյն և ի մարդոյն եղեալ մի բնութիւն ո՛չ աստուծոյ և ո՛չ մարդոյ: - 81. Ասենք եթէ՛ յորժամ մի սսենք բնութիւն բանին և մարմնոյն, այս լինի կամ արիոսին. որ զբանն արարած սստ և զմարմինն արարած. և այսպէս մի բնութիւն է արարածոյն սստ. և զբանն ընդ մարմնոյն չարչարելի և

մահկանացու: - 81. Դարձեալ՝ մի բնութիւն աւտ ապօղիմար. որ զհոգի և զմիտս ուրացաւ. և միայն զմարմին աւտ առեալ, և ի տեղի հոգւոյ զբանն բնակեալ: - 81. Այլ և մի բնութիւն ասաց եւտիքեւ. շփոթեալ և խառնակեալ զտարբերութեան յատկութիւնս բնութեանցն: - 81. Դարձեալ՝ մի բնութիւն ասաց միւս եւտիքեւ...: - 81-82. Դարձեալ՝ մի բնութիւն ասեն որք առ աշօք և նմանութեամբ զճշմարիտ մարդեղութիւնն համբաւեն: - 82. Այլ և մի բնութիւն ասեն որք ի յերկնից բերեալ զմարմինն խոստովանին: - 82. Որք ասեն զսկիզբն բանին ի կուսէն առեալ. և ո՛չ նախ քան զյաւիտեանս ի հօրէ ծնեալ: - 82. Այլ և նոքա որք անանձն և անգո՛յ ասեն զբանն մարմնացեալ. որպէս մեր բանս: - 82. Այլ և մի բնութիւն ասեն որք միայն սոսկ մարդ խոստովանին զքրիստոս, և ո՛չ աստուած մարդացեալ: - 82. Որք **բ** անձն և **բ** բնութիւնս՝ և **բ** կամս՝ և **բ** գործս բաժանեն քրիստոսի. **բ** որդի՝ և **բ** քրիստոս յայտնապէս ասեն. զմիւսն տէր, և զմիւսն ծառայ, զմիւսն բնութեամբ որդի աստուծոյ, և զմիւսն շնորհօք. և այլն: - 82. Ա՛րդ՝ սոքա զանունն մի ասեն, և յանունն միաւորեն **զբ** եւթիւսնս. այսինքն զաստուածն և զմարդն. և ասեն մի անձն. մի որդի. մի քրիստոս. և այլն: - 82. Իսկ երրորդ դասքն, որք յերկուց ասեն եղալ մի բնութիւն, ո՛չ աստուծոյ և ոչ մարդոյ: - 82. Եւ կամ զմի բնութիւնն ուրացեալ. և կամ առ աշօք ասացեալ. զորս նզովէ՛ սուրբ եկեղեցի աստուծոյ: - 82. Եւ թէպէտ համաձայն մեզ այլք ասացին մի անձն՝ բայց թիրապէս: - 83. Եւ թէպէտ և ոմանք նմանապէս մեզ ասեն մի բնութիւն բայց շփոթեալ: - 83. Ո՛չ երկուս բնութիւնս զմին որդին ասելի. «զմիւսն երկրպագելի և զմիւսն աներկրպագելի. այլ մի է բնութիւն աստուծոյ բանին մարմնացելոյ»: - 83. Եւ որպէս սուրբ հարքն ասացին մի է բնութիւն բանին աստուծոյ մարմնացելոյ: - 83. Հակառակն աւտ ...: - 84. Ուղղափառն աւտ ...: - 84. Ի յերկուց զո՞րն ուրանաս և մի ասես բնութիւն: - 84. Բնութեամբ ասես միաւորեալ՝ թէ անձամբ: - 84. Ո՞րպէս ասես: - 84. Ապա ընդէ՞ր ո՛չ աւտք մի անձն և **բ** բնութիւն: - 84. Չի միաւորեալն ո՛չ երկատի. զի **բ** բնութիւն ասել կամ իմանալ՝ երկատութիւն և բաժանումն է քրիստոսի: - 84. Ապա ընդէ՞ր ո՛չ աւտք անձամբ միացեալ: - 84. Ա՛րդ՝ դուք որ **բ** բնութիւնս աւտք քրիստոսի, զբաժանական տարբերութիւնս աւտք. և մեք մի խոստովանիմք զբաղկացականս միաւորութիւն: - 85. Ո՞րպէս աւտք մի կամք և մի գործ աստուծոյ և մարդոյ: - 85. Որպէս միաւորեալ ասենք զբնութիւն մարդոյն ընդ եւթեանն աստուծոյ, այսպէս միաւորեալ և մի է կամք բանին մարդացելոյ: - 85. Ջբաղցն՝ զծարաւն՝ մարդոյն ասեն: - 85. Ո՛չ ասենք մի ներգործութիւն որպէս թէ չկայ բարձրագոյն և նուաստագոյն: - 85. Այլ մի ասենք զներգործութիւնսն վասն մի միութենէն ներգործելոյ. որպէս մի ձեռն կտրէ՛ և կարէ՛. գրէ՛ և ջնջէ՛: - 85. Ծանիր և զայս. զի՛ մի բնութիւն ասենք քրիստոսի՝ վասն կատարմանն և ո՛չ սկզբանն. և մի գործ ասենք վասն սկզբանն և ո՛չ վասն կատարման գործոյն: - 85. Եւ այսպէս ասենք մի բնութիւն և մի կամք և մի ներգործութիւն բանին մարմնացելոյ: - 85. Իսկ թէ ոք ընդդիմանալ ասելով, որպէս հրացեալ սուրն կտրէ և այրէ՛, այսպէս և կրկին ներգործութիւնք են ի քրիստոս: - 85. Ասենք եթէ՛ մի և նոյն հրացեալ նիւթոյն է կտրելն և այրելն. այսպէս մի և նոյն միաւորութեանն էր այսինքն մարդացեալ բանին բարձրագոյնքն և նուաստականքն: - 85. Նոյնպէս և զկիրսն և զգօրութիւնսն անբաժանաբար ասենք ի քրիստոս. որպէս Կիրք է քաղցնուլն. և Ներգործութիւն զհազարսն կերակրել: - 85. Անձն այն զոր մի ասես ի՞ր է թէ անիր: - 86. Չի թէ իր, ապա հարկ է ասել քեզ զքրիստոս կամ մի իր և **բ**. կամ մասամբ ինչ մի և մասամբ ինչ երկու. կամ բոլոր մի և բոլոր **բ**: - 86. Արդ եթէ եւթիւսն է անձն, և ընդ անձիւսն մի ասեն զմարդկային բնութիւնն, մի է և ընդ եւթեանն. և թէ մի է ընդ եւթեանն. որպէս ճշմարիտ միութիւն, մի ասա և բնութիւն. զի եւթիւսն և բնութիւն մի են: - 86. Չի թէ ասես միաւորական, ահա՛ արարեր դու զանձն բնութիւն. զի բնութիւն է միարար ըստ պորփիրի, տեսակին կցորդութեամբ բազում մարդիկ **մու**: - 86. Ապա և բաժանական է ընդ մարդկային բնութեանն՝ և ո՛չ է միաւորեալ ընդ օտար տարբերեալ բնութիւն. և եղեր նեստորեան. **բ** անձն և **բ** բնութիւն յատուկ ասելով քրիստոսի: - 86. Իսկ անհատ ասի զի ո՛չ քակտի և ո՛չ հատանի որպէս բոլորն ի մասունս. զի թէ բաժանես զնա որպէս ի հոգի և ի մարմին, կամ յոտս և ի ձեռս և ի գլուխս, ո՛չ մնայ բոլորն: - 86-87. Եւ է՛ ուրեք զի միաւորեն զանունն՝ մի քրիստոս՝ մի տէր՝ մի որդի՝ և մի անձն ասելով որպէս քաղկեդոնի թըլի երկաբնակ ժողովոյն: - 87. Ա՛յս է նոցա ասելն մի անձն և **բ** բնութիւն: - 87. Նախ՝ զի յընդդիմաբաժանեալ տեսակս սեռի՛ ո՛չ գոյ առաջին և վերջին. որպէս բաժանի կենդանին ի բանականն և յանբանն. և ո՛չ է ասել թէ՛ բանականն յառաջ է քան զանբանն. այլ զոյգ և համայնք են: - 87. Ոչ նմանամասնաբար. զի նոքա բոլորին՝ և միմեանց հոմանունաբար ասին. որպէս փայտ ի բազում փայտս: - 88. Եւ ո՛չ աննմանամասնաբար. որպէս պետրոս՝ յոտս և ի ձեռս և ի գլուխս. զի նոքա ո՛չ միմեանց և ո՛չ բոլորին հոմանունաբար ասին: - 88. Իսկ աստ նման միմեանց՝ և բոլորին

կոչի քրիստոս. ըստ որում ասի քրիստոս էջ յերկնից. որ է բանն. և քրիստոս եղաւ ի գերեզմանի. որ միայն մարմինն է աստուածութեամբն. և քրիստոս էջ ի դժոխս. որ միայն հոգին էր աստուածութեամբն: - 88. Այլ և ո՛չ է որպէս պատահումն ի պատահումն. և այս յայտ է ասացելոցդ: - 88. Չի զոչ առեալն ասեմ մի ի քրիստոս՝ և ո՛չ զառեալն. այսինքն զանձն՝ որ ո՛չ է առեալ՝ մի ասեմ. իսկ զառեալ բնութիւնն որոշեալ պահեն և յերկուս քակտեն: - 88. Այս է նոցա ասելն մի անձն և թ բնութիւն: - 88. Եւ որպէս ասէ փիլիսոփայն՝ երեք են ասացելոցդ իսկապէս եղանակք բաժանման. այսինքն Որպէս սեռ ի տեսակս. Որպէս բոլոր ի մասունս. Որպէս համանուն ձայն: - 89. Ի յերից սոցա զո՞րն ասէ մի քրիստոս. զաստուածային անձն ըստ ինքեա՞ն, եթէ զաստուածային բնութիւնն: - 89. Չի եթէ զմարդկայինն ասէ քրիստոս, ահա՛ առանձնապէս որոշեցիք զնա ըստ նեստորի. և սոսկ մարդ ասէ զքրիստոս: - 89. Իսկ թէ զաստուածայինն բնութիւն, ահա՛ զերրորդութիւնն ասէ մարմնացեալ. զի բնութիւնն հաւասար է երից անձանցն: - 89. Իսկ եթէ զաստուածային անձն ասէ քրիստոս, որ է օծեալ. ահա ընդ օծեալս փոխադրեցիք: - 89. Եւ մեռեալ ի խաչին զանձն միայն ասէ. որպէս երգէք յերեք սրբեանն ձեր, քրիստոս որ խաչեցար ողորմե՛ա մեզ: - 89. Այլ և ի լիթանիայս ձեր ասի քրիստոս անօթդ աստուածութեան՝ ողորմե՛ա: - 89. Եթէ զաստուածային անձն և զնորին բնութիւնն ասէ մի քրիստոս, դեռևս կայք յառաջ ասացեալ տարակուսանոյ. զի զաստուածային անձն և զբնութիւնն ասէ չարչարեալ և մեռեալ. զի քրիստոս խաչեցաւ և մեռաւ ըստ գրոց: - 89. Իսկ թէ զաստուածային անձն և զմարդկային բնութիւնն ասէ մի քրիստոս, ահա յայտ է զի բաժանեցիք յաստուածային բնութենէն զքրիստոս. զի անձն աստուծոյ և զբնութիւն մարդոյ ասէ մի քրիստոս. և զաստուածային բնութիւնն որոշէք: - 89. Իսկ եթէ աստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն առանց անձին ասէ քրիստոս, ահա՛ շփոթեցիք զերկու բնութիւնսն առանց անձին միանալոյ ըստ եւտիքեայ: - 90. Իսկ եթէ զաստուածային անձն և զաստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն ասէ մի քրիստոս, այս լինի կամ միաւորութեամբ կամ բաժանմամբ: - 90. Չի եթէ միաւորութեամբ, ահա՛ շփոթումն եղև. զի զանձն և զբնութիւնսն մի ասացիք: - 90. Այսպէս և նեստոր մի ասէր զքրիստոս ո՛չ ըստ իրին միութեան, այլ ըստ անւանն համաձայնութեան. որպէս հոմանուն ձայն մի ունելով զկոչմունս, և զանազան բնութիւնս ի ներքոյ մի անուանն: - 90. Եթէ երկուքն, հարկ է ասել ձեզ՝ փառք հօր՝ և որդւոյ երկու բնութեանցն՝ և հոգւոյն սրբոյ: - 90. Չի եթէ զաստուածային բնութիւնն պատւէք, հարկ է ձեզ զմարդկայինն անարգել՝ և հրեական խտրութեամբ մոլիլ, որք ասեին «դու մարդ ես՝ և զանձն քո աստուած առնես»: - 90. Չի՞նչ զոր ասէ սուրբն կիրեղ ամենայն ուրեք՝ «համանգամայն աստուած և մարդ»: - 90. Բոլորովինքն է ընդ դէմ երկաբնակացն. որք մասամբ ասեմ աստուած և մարդ զքրիստոս. այսինքն յաստուածութենէ և ի մարդկութենէ ժողովեալ աստուած և մարդ: - 90. Ասէ սուրբն կիրեղ ընդ դէմ նոցա թէ՛ «համանգամայն»՝ այսինքն բոլորովինքն աստուած և բոլորովինքն մարդ: - 90. Դարձեալ՝ որպէս ասեմ աստուած և մարդ անհաւասար. այսինքն հզօր և տկար. անեղ և եղական. բնութեամբ և շնորհօք: - 90. Իսկ սա ասէ միանգամայն. այսինքն է համանգամայն հակադարձին առ միմեանս և հետևին միմեանց: - 91. Որպէս ասելն աստուածն մարդ է՝ և մարդն աստուած: - 91. Այս է միտքն որ ասէ համանգամայն աստուած և մարդ. այսինքն բոլորովինքն և հաւասար և անբաժան աստուած և մարդ: - 91. Նմանապէս որ ասէ, մի և նոյն աստուած և մարդ: - 91. Նոյնպէս և այս ընդ դէմ նոցա է՝ որք մի ասեմ անձն, և յերկուս բնութիւնս բաժանեն: - 91. Իսկ սուրբն կիրեղ մի ասէ վասն անձինն, և նոյն ասէ վասն բութեանն: - 91. Ապա ուրեմն յայտնապէս նոքա ուրանան զայս, և ասեմ թէ՛ ձեռքն քրիստոսի ոչ է աստուած. և զլուխն քրիստոսի ո՛չ է աստուած. և այլն. զի մի բազմաստուածք լիցին: - 91. Ասեմ զայս թէ՛ և ո՛չ մարդ չէ. այսինքն ձեռքն և ոտքն քրիստոսի. թող թէ աստուած: - 91. Այլ զորօրինակ՝ մարդոյ ձեռն և ոտն մարդ չէ, այլ՝ մարդոյ ձեռն, և մարդոյ ոտն. նոյնպէս և զքրիստոս է՝ ասեմ: - 91. Ասեմ յայսպէս՝ եթէ ձեռն մարդոյ է՝ զի և ոտն մարդոյ՝ և այլ մասունքն մարդոյ է. զի աստուծոյ մասն ո՛չ ասի: - 91. Երևի ապա զի աստուծոյ ո՛չ ասեմ զմասունքն, այսինքն զձեռն և զոտն. ապա ըստ նոցա և մարմինն չէ աստուծոյ մարմին. և արիւնն չէ աստուծոյ. և հոգին չէ աստուծոյ. այլ ամենեքեան սոքա մարդոյ են: - 91. Ասեմ զայս թէ՛ քրիստոսի է մարմին. և քրիստոսի է արիւն. և քրիստոսի հոգի. այլ աստուծոյ ո՛չ ասեմ: - 91. Ապա ուրեմն երևեցաւ՝ զի թէ մասունքն քրիստոսի ասիմ և աստուծոյ ո՛չ ասիմ, յայտ է թէ զքրիստոս ո՛չ խոստովանին աստուած: - 91. Եւ ես ասեմ քեզ. զի թէ մասունքն քրիստոսի քրիստոս է, ապա բազմաքրիստոս էք և դուք: - 92. Ո՛չ ինչ ունիմ ասել առ այս. այլ՝ զուղիղ պատասխանին խնդրեմ: - 92. Չի ասեմք զմարմինն քրիստոսի վասն միաւորութեանն աստուած՝ և աստուծոյ մարմին: - 92. Չի թէ

ասենք եթէ ոչ է աստուած, յայնժամ բաժանեալ յաստուածութենէն՝ ո՛չ լինի աստուծոյ ձեռն. և ո՛չ աստուծոյ մարմին. կամ արիւն. զի մասն բաժանեալ ի բոլորէն ո՛չ է բոլորին մասն. և ո՛չ կոչի. որպէս ձեռն հատեալ յանդամոցն՝ ո՛չ կոչի մասն բոլորին: - 92. Եւ թէ ասես միայնաբար՝ աստուած է մարմինն. և աստուած է արիւնն, լինի բազմաստուածութեան ցոյցը: - 92. Այլ ասելն աստուած է և աստուծոյ մարմին. հոգի. և այլն. ուղղակի՛ է: - 92. Ապա ուրեմն համանգամայն ի միասին լինին երկու հակակայք. այսինքն ուղղական և հոլովական. զի ասելն աստուած ուղղական է. և աստուծոյ սեռական հոլով: - 92. Ո՞չ ապաքէն ասենք զքրիստոս՝ աստուած և որդի աստուծոյ. զի աստուածն ուղղական է՝ և որդի աստուծոյ հոլովական: - 92. Այսպէս կարենք ասել զմարմինն քրիստոսի թէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին և արիւն. և այլն ամենայն: - 92. Այլ և այսպէս ասելն բոլորին կոչմունքն լինի մասնաւորին: - 92. Ասենք նախ եթէ՛ ո՛չ է աննման. զի մի իրն լինի բոլոր և լինի մասն՝ առ այլ և այլս: - 92. Որպէս յորժամ ասենք զձեռն բոլոր և մասն. զի մասն է բոլոր մարմնոյն, և բոլոր առ մասունս ձեռացն: - 92. Երկրորդ՝ ասենք եթէ ամենայն մասունք է՛ ի գոյացութենէ բոլորին. և որ ունի զնոյն գոյացութիւն, ունի զնոյն կոչումն: - 92. Ապա ուրեմն կարենք ասել զմարմինն քրիստոսի աստուած և աստուծոյ մարմին, և զայլն նմանապէս: - 92. Այսպէս է համանգամայն ասելն եթէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին: - 92. Իսկ թէ և որոշակի ասես ուղղափառ մտօք, և ո՛չ այն է զարտուղի. յորժամ ասես աստուծոյ մարմին և աստուծոյ արիւն. զի որ ինչ է ի յաստուած՝ աստուած է և ո՛չ օտար յաստուծոյ: - 92-93. Նմանապէս մարմին և արիւն և ոսկր և այլն աստուծոյ ասել՝ զաստուած ցուցանէ: - 93. Իսկ թէ ասես միայնաբար աստուած է մարմինն՝ և աստուած է հոգին. այսու ո՛չ լինիս բազմաստուած. զի մի՛ է աստուածութիւնն ի սոսա միաւորեալ էութեամբ և գոյացութեամբ: - 93. Եւ դարձեալ որպէս ասենք զմարմինն և զարիւնն և զհոգին և զբանն քրիստոս՝ և ո՛չ է բազում քրիստոս: - 93. Նոյնպէս ասելն զնոսա աստուած՝ ո՛չ է բազում աստուած: - 93. Դարձեալ՝ որպէս ասելն զհայր աստուած, և որդի աստուած, և հոգի աստուած, ո՛չ է բազմաստուած. այլ մի աստուած: - 93. Նոյնպէս և ասելն թէ՛ մարմինն քրիստոսի աստուած է. և արիւնն աստուած է. և հոգին աստուած է. ո՛չ է բազմաստուած. այլ մի աստուած: - 93. Երանելին պօղոս՝ զխորհուրդն աստուածպաշտութեան յայտնի և մեծ ասէ. ըստ որում երևեցաւ բանն մարմնով. բնաւին ապա բաժանելն ի մարմնոյն ամբարշտութիւն է և իմացմամբ և բանիւ: - 93. Ասաց թէ՛ որ ի կերպարանս աստուծոյ էր բանն, այսինքն էակից հօր, ո՛չ ինչ զրկումն համարեցաւ ի ներգոյական փառաց զլինիլն հաւասար մեզ: - 93. Որպէս ասի ներտրամադրեալ բանն պատկեր մտացն. նոյն և յառաջ բերեալն բան և թանձրացեալ՝ է՛ պատկեր նորին և հաւասար մտացն: - 93. Վասն որոյ ասէ ընդ դէմ ասացելոցս խոնարհութեանց՝ Աստուած զնա առաւել բարձրացոյց: - 94. Վասն որոյ ասէ՛ ընդ դէմ ասացելոցս խոնարհութեանց՝ Աստուած զնա առաւել բարձրացոյց: - 94. Իսկ ասելն «զնա», կամ ըստ միութեան իմանի. և կամ ըստ այլոց բաժանմամբ: - 94. Զի ո՛չ ասենք մարմին զմարմնացեալն, այլ զբանն մարմին եղեալ: - 94. Յիրաւի՛ ապա և նմա ասի շնորհել և տալ. եթէ զանուն և եթէ զիր: - 94. Եւ այժմ զինեսցուք առ քեզ՝ քոյին բանիւ. որպէս դուդ ասես շնորհօք տըլաւ մարդոյն այն անուն օծութեան և որդիութեան և տէրութեան և իշխանութեան: - 94. Եւ ասես՝ վասն չարչարանացն խոնարհութեան՝ առաւել զնա բարձրացոյց աստուած: - 94. Իսկ եթէ շնորհօք, զիա՞րդ յետոյ ի ներգործութեանց ասես հանդիպիլ այնոցիկ: - 94. Իսկ թէ ասի ուրեք՝ ի հոգւոյն և ի հօրէ օծանիլ նմա, վասն տնօրէնութեանն խորհրդոյ ասին: - 95. Ո՞չ ապաքէն ի վեր ասենք զմարդն անուն կենդանի մարդոյն՝ քան թէ գրեցելոյն: - 95. Եւ դարձեալ՝ քրիստոսն անուն զմիաւորութիւնն նշանակէ երկուց բնութեանց. ըստ որում աստուածութիւնն էօժ զմարդկութիւնն. որպէս ասէ աստուածաբանն և սուրբն կիւրեղ: - 95. Այլ արդ՝ որ հարցնես թէ՛ մարդն քրիստոս տեսանէ՞ զաստուած թէ ո՛չ. համաձայնիս հրէիցն. որք ասին «դու մարդ ես՝ և զանձն քո աստուած առնես»: - 95. Վասն որոյ հրէայք գայթակղեցան և հեթանոսք յիմարեցան. և «կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց, և զխորհուրդս խորհրդականաց» ասէ առաքեալն: - 95. Արդ՝ ի մարդկանէ ո՛չ ոք ետես զաստուած, և որդի կուսին ո՛չ ետես որպէս դուդ ասես. սո՛ւտ է ապա և պատմութիւնն զոր ինչ ուսոյց մեզ. զի ո՛չ է տեսեալ և պատմէ. ահա անդունդք հայհոյութեան. զոր ի կարգիս լռեմ: - 96. Եւ թէ ասես բանին ետ և ո՛չ մարմնոյն: - 96. Եւ դարձեալ՝ որպէս դուդ կարծես և ինքն որդին մարդոյ զինքն ո՛չ ճանաչէ. և հրէայքն զորդի ո՛չ ճանաչէին ասելով. «ո՛վ է այն որդին մարդոյ»: - 96 Արդ՝ եթէ հայր առաւել զհօտ և որդի նըլազ, այս լինի կամ հօրն նոյնպէս նըլազ զհօտել որպէս որդի. և կամ որդի՛ ո՛չ ճշմարիտ ասել: - 97. Սիւս անտարանն լի՛ ասէ իմաստութեամբ. և դու պակաս: - 97. Զորեքտասաներորդ ասէ պօղոս յեփեսացւոցն թէ՛ հայր կացոյց զքրիստոս յերկնաւորս ի վերայ

ամենայն իշխանութեանց. և պետութեանց. և զօրութեանց. և ամենայն անուանելոց. ո՛չ միայն յաշխարհիս այլ և ի հանդերձելումն: - 97. Հնգետասաներորդ՝ ի համբառնալն յերկինս աստի տարակուսեալ վերին զօրութիւնքն, «Ո՞վ է սա որ դիմեալ գայ յերկրէ. գեղեցիկ պատմուճանաւ և բուռն զօրութեամբ»: - 97. Հնձան զխաչն աստ որ արեամբ ներկեցաւ: - 98. Եւ թերևս սուհգէ երկաբնակն թէ՛ սոքա ամենեքեան անձինն վերաբերին քրիստոսի և ո՛չ մարդկութեանն: - 98. Աստն առ այս. թէ մինչև ցայժմ զբնութիւնն բաժանէիր, և այժմ զանձն ևս: - 98. Իսկ թէ այլ է բանին և այլ է մարմնոյն, ապա բաժանէս զմարդկութիւնն ի յանձնէն. և սստ բ անձն. և երկու բնութիւն. ըստ նեստորի առաջնորդին քոյ. և պօղոսի սամոստացոյ. որ մինչև ցայժմ ծածուկ է իր նեստորեան, և այժմ յայտնեցեր զքեզ: - 98. Որ սստ սոսկ մարդ գոլ զքրիստոս. և տգէտ և տկար. և ապակամացու մարմին. և անկեալ ընդ կարեօք մարդկան: - 98. Քսաներորդ չորրորդ՝ սստն վարդապետք վասն հրեշտակաց թէ ունին առաւօտեան և երեկոյին ճանաչումն: - 99. Արդ՝ եթէ հրեշտակք տեսանեն զբանն աստուած՝ և առնուն գիտութիւն ի նմանէ, և մարդն քրիստոս ո՛չ տեսանէ որպէս սստ նեստորի, ապա քրիստոս փոքր է գիտութեամբ քան զհրեշտակս: - 99. Արդ՝ եթէ ճանաչելն զաստուած հայր և զյիսուս քրիստոս կեանք է յաւիտեանից, և մարդն քրիստոս ճշմարտութեամբ ո՛չ կարէ ճանաչել որպէս դուդ սստ: - 99. իգ) Լայն. երկայն. խոր. և բարձր սստ աստուած: - 102. գ) Ինն դասք են հրեշտակաց. և յերիս երեակս որոշեալ. և այլք եօթն սստն: - 102. Նախ՝ զի սստն հայր և որդի և հոգի: - 105. Երկրորդ՝ սստն ծնօղ և բղխօղ հայր, ծնեալ և առեալ որդի. բղխումն և առումն հոգի: - 105. Որդի ո՛չ ունի որդի. այլ ունի հայր և հոգի. զի հոգի քրիստոսի սստն: - 105. Ո՛չ թիւ սստն. ապա թէ ո՛չ, մի հայր. մի որդի. մի հոգի: - 105. Ո՛չ սստն ժամանակ. զի արարիչ է ժամանակաց և յաւիտեանց. և որպէս ո՛չ ի ժամանակի սկսեալ, և ո՛չ ի ժամանակի դադարի: - 105. Նոյնպէս և սստն Երրորդութիւն. սովին թըռվ բացայայտի: - 105. Դարձեալ՝ հասարակն և յատուկն աստուածային՝ բազմազանապէս սստ ի սրբոյն դիոնիսեայ: - 105. Եւ դարձեալ սստ «վասն զի է՛ աղբերեղէն աստուածութիւն հայր. իսկ որդի և հոգի՝ աստուածածնօղութեանն հօր. որպէս բողբօջք աստուածատունկք. և որպէս ծաղիկք և գերագոյն լոյսք»: - 106. Վասն է՞ր սստն Երրորդութիւն: - 107. Ուստի յայտ է յորժամ սստն Երրորդութիւն աստուած. Երրորդութիւն անեղ. այլ ո՛չ սստն գ աստուած. կամ գ անեղ. այլ մի աստուած և մի անեղ: - 107. Երրորդ՝ Երրորդութիւնն ցուցանէ երիցն զմի հասարակ բնութիւն. որպէս սստն մարդ և մարդկութիւն. ձի և ձիութիւն. ընդդէմ արիոսի որ սստ երեք թիւն ունի երեք բնութիւն, սստն երից անձանցն մի բնութիւն: - 108. Չորրորդ՝ երեք թիւն փոփոխմամբ է. յորժամ սստն մի և բ և գ, փոխեցաւ ի միոյն և եղև երկու. և փոխեցաւ յերկուցն և եղև գ: - 108. Արդ՝ սստն զհայր աստուած. և զորդի աստուած. և զհոգի աստուած. ապա կարե՞մք սստ զհայր երրորդութիւն. և զորդի երրորդութիւն. և զհոգին սուրբ: - 108. Ո՛չ սստն. զի աստուածութիւնն հասարակ է բնութեանն. իսկ Երրորդութիւնն հասարակ է անձանցն: - 108. Եւ զի անձամբ յատկացեալք են և բնութեամբ մի. վասն այն Երրորդութիւն ո՛չ սստ միոյ անձին. այլ աստուած կամ աստուածութիւն ըստ միութեան բնութեանն: - 108. Այլ և այսպիսի է սստն զեղանակ նախկնից. այսինքն՝ ժամանակաւ. և բնութեամբ. և դաստիւ. և պատուով. և պատճառաւ: - 109. Յասացելոցս ո՛չ ինչ է վայելչական աստուծոյ. բայց միայն ըստ պատճառին: - 109. Ձի մինն հասարակ է. և միակն մասնաւոր և առանձնակի. զի ամենայն միակ՝ մի է. այլ ամենայն մի միակ ո՛չ է. որպէս յորժամ սստն մի հօտ. մի շեղջ. մի լիտր. այսպիսիքս մի են. այլ միակ ո՛չ են: - 109. Երրորդ՝ թիւն ընդ գիտութեամբ մեր է. իսկ աստուած ընդ գիտութեամբ մեր ո՛չ պարունակի որպէս սսացաք. ապա ուրեմն ի վեր է քան զմի և զմիակ: - 110. Ձի է՛ մի՝ որ սկիզբն է թըռոյ. և այսպէս մի ո՛չ սստ աստուծոյ. զի այս քանակ է. և պատահումն ո՛չ գոյ յաստուած: - 110. Եւ է մի՝ որ անդրադարձի էի. և այսպէս սստ մի աստուած իբր թէ է՛. զի պատահումն ո՛չ ցուցանէ: - 110. Ձի՞նչ է որ սստն վասն աստուծոյ թէ՛ է՛ սկիզբն և պատճառ: - 110. Գիտելի՛ է, զի ոչ էն բազմաեղանակ սստ: - 111. Երկրորդ՝ ոչէ սստ գերագոյն էն և գոյն. որպէս ի յէիցս ոչէ և ո՛չ գոյ. այլ գերագոյն է և գերագոյն ոչէ: - 111. Երրորդ՝ սստ ոչէ՛ նիւթն անորակ. որ ո՛չ ունի ձև և ո՛չ ունի տեսակ և ո՛չ որակ: - 111. Չորրորդ՝ սստն ոչէ՛ և ընդդիմատեսակքն. որպէս անմարմին. անկենդան. և անշունչ: - 111. Հինգերորդ՝ ոչէ սստն նիւթականքն որ ի լինելութեան և յապականութեան են. զի երբեմն ո՛չ էին, և յետոյ ո՛չ լինելոց են: - 111. Վեցերորդ՝ ոչէ սստն և բացարձակքն որ ի հանդերձեալն. զի դեռևս ո՛չ են. այլ՝ լինելոց են միշտ: - 111. Եօթներորդ՝ ոչէ սստ չարն. զի պակասութիւն է բարւոյ և արտաքոյ բնութեան: - 111. Եւ գիտելի է, զի որքան եղանակաւ սստ ոչ էն, նոյնքանաբար և էն. զի ընդ դէմ միմեանց են: - 111. Վասն է՞ր սստ

Ուստի եղեն ամենայն մարմնական էութիւնք: - 112. Ո՞րպէս անեղ է աստուած, և անեղ ասենք զոչէսն: - 113. Գիտելի՛ է, զի քառակարա՛ր ասի անեղ: - 113. Նախ ասի անեղ՝ որ դեռ չէ՛ եղեալ. որպէս այն որ ի հանդերձեալն լինի. որ կարօտ է սկզբան: - 113. Երկրորդ՝ ասի անեղ այն՝ որ ո՛չէ եղեալ ի կատարումն. զի ունի սկիզբն և կարօ՛տ է կատարման: - 113. Երրորդ ասի անեղ այն՝ որ ի յումեք է, և ի յումեք ո՛չէ. որպէս հրեշտակք յաւիտենի եղեալ, և ի ժամանակի անեղ. սա կարօտ և անկարօտ երկոցունց. այսինքն սկզբան և կատարման: - 113. Չորրորդ՝ ասի անեղ՝ որպէս ոչ ուրեք և ո՛չ երբեքն. այսինքն է ոչինչն. սա կարօ՛տ է ամենևին սկզբան և կատարման: - 113. Դարձեալ անեղ ասի աստուած՝ իբր պատճառ անեղից. և նախ քան զամենայն անեղ. և կատարումն. և բովանդակութիւն ամենայն անեղի: - 113. Նախ՝ եթէ անեղ է աստուած՝ ըստ որում անսկիզբն և անեղ էին արարածք ըստ անգոյին՝ կարգաւոր է և յոյժ որպէս դու ասացեր. զի անեղ էն աստուած յառաջ էած զամեղն ի յեութիւն: - 113. Եւ որովհետև ծանեաք զայս, պատասխանե՛մք ասելով եթէ կարգաւոր է և յոյժ: - 114. Չի աստուած պարագրէ գյաւիտեանն. որպէս յաւիտեանն զժամանակն. և ասի աստուած մշտնջենաւոր. զի ո՛չ ունի վախճան: - 114. Իսկ հոգի մեր՝ և հրեշտակք՝ ասին յաւիտենականք. զի ո՛չ են ընդ ժամանակաւ. այլ ընդ յաւիտենիւ: - 114. Ասին և մշտնջենաւորք. զի ունին սկիզբն, այլ ո՛չ վախճան: - 114. Գիտելի է, զի հին ասելով գյաւիտեանն նշանակէ. և օր զժամանակն: - 115. Այլ իսկապէս սոքա են ասացեալքս: - 116. Այլ՝ կոչի աստուած յաւիտեան. և միշտ. և ժամանակ. զի պատճառ է սոցա որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 116. Եւ թէ որ ասիցէ, որովհետև աստուած յաւիտեան է անսկիզբն և անվախճան. նոյնպէս և յարածգականն: - 116. Ասենք եթէ՛ մի է յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան. որ նոյն ինքն է աստուած. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և նախ քան գյաւիտեանս. և ամենայն յաւիտենից արարիչ: - 116. Այլ զայս ստեղծեալ յաւիտեանս ասենք ոչ սկիզբն ունիլ և ո՛չ կատարած. զի պարունակօղ է այլ յաւիտենից որք ունին սկիզբն կամ կատարած. այլ ինքն պարունակի յանստեղծ յաւիտենէն որ է՛ աստուած: - 116. Իսկ հրեշտակք սկսեալ և անվախճան որպէս ասացաք: - 117. Ամմիտն և անզգայն զոր ասենք աստուծոյ, ո՛չ ըստ պակասութեան, այլ ըստ գերազանցութեան է դնելի: - 118. Որպէս յորժամ ասենք անբան և յիմարութիւն, գերագոյն ունիլ զբան և զիմաստութիւն քան զմերս: - 118. Եւ յորժամ ասենք ունայնանալ, զառաւել զօրութիւնն նշանակէ: - 118. Նոյնպէս և անմիտ և անզգայ ասելն զգերազանցն նշանակէ: - 118. Իսկ մեք զկնի գործոյն և կամելոյն և էութեան որպէս ասացաք: - 118. Չի աստուած ո՛չ արտաքոյ ինքեան ունի զտեսութիւնն. այլ ի ներքս միայն. զի զինքն ի յինքն տեսանէ՛ և զայլս ի յինքն. ապա զեղեալքս ի յարացոյցն որ է տեսութիւնն աստուծոյ որպէս ասացաք: -118-119. Չի՞նչ է որ ամենահայեաց ասի աստուած: - 119. Ամենահայեացն զբոլոր տեսութիւնն ասէ որ ընդդէմ է մասնաւոր տեսութեանս մերոյ չորեքկին: - 119. Այսու հաւասար է, զի պարզ է և միեղէն և բարձրագոյն տեսութիւն որպէս ասացաք: - 119. Վասն է՞ր ասենք աստուծոյ բան ունիլ...: - 121. Եւ թէ ո՞րպէս ասենք ննջել զարթնուլ սրտմտիլ կամ տրտմիլ աստուծոյ: - 122. Եւ ապա ասենք անհասանելի անքննելի անճառելի. ո՛չ միայն մեզ, այլ և ամենայն եղական իմացմանց անիմանալի է և անյայտ: - 122. Երկրորդ՝ զի խորհրդով և ծածո՛ւկ է. և ո՛չ առակաւ և նշանակաւ. որպէս այլ աստուածաբանութիւնքն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 123. Է՛ և ասի: - 123. Ո՛չէ և ասի: - 123. Է՛ և ո՛չ ասի: - 123. Ո՛չէ և ո՛չ ասի: - 123. Նախադրութեամբն՝ որ է՛ և ասի. որպէս Յա՛յր. Որդի՛. Յոգի՛. լո՛յս. կեա՛նք. և այլն: - 123. Երկրորդ՝ ո՛չէ և ասի. որպէս մարմին. ձեռն. և ոտն: - 123. Իսկ բացբարձականքն ի խորհրդական աստուածաբանութեանն է. նախ որ է՛ և ո՛չ ասի. որպէս անսկիզբն և անվախճան. ո՛չ բան և ո՛չ միտ. ո՛չէ և այլն: - 123. Երկրորդն՝ ո՛չէ և ո՛չ ասի. որպէս այլայլութիւն. և ապականութիւն. չար. ո՛չէ և ո՛չ ասի: - 123. Որպէս յորժամ ասենք բառնալով՝ ո՛չէ, ո՛չ բան, ո՛չ միտ, ո՛չ որդիութիւն, ո՛չ հայրութիւն. և այլն: - 124. Նոյնպէս որք ուրանան և ասեն, ո՛չէ աստուած քրիստոս. ո՛չէ հայր. ո՛չէ որդի: - 124. Նախ՝ զի ուրացականն ըստ պակասութեան է. որ ասէ ո՛չէ աստուած քրիստոս. այսինքն պակաս է և ո՛չէ աստուած. և ո՛չէ հայր. և ո՛չ որդի: - 124. Այսպէս և ոչն. որպէս անդ՝ ուր ասէ արիստոտել՝ «ո՛չ մարդ» որ է անորոշելի անուն. և «ո՛չ նստի» որ է՛ բացասութիւն. և այլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124. Երկրորդին պատասխանեմք եթէ՛ ո՛չէ նոյն դրութիւն և խոստովանութիւն. որպէս յորժամ ասենք դնելով թէ՛ չա՛ր է. խաւա՛ր է. և մե՛ղք է. ահա այս ուրացութիւն է և պակասութիւն: - 124. Եւ յորժամ ասենք ո՛չէ չար. ո՛չէ խաւար. ո՛չէ մեղք. ահա այս խոստովանութիւն է և ո՛չ դրութիւն: - 124.

Յատկութիւն արեգականն ասացեալ է յառաջիկայսդ ի գլխով ի **ԺԲ** գլուխն **իա** համարն: - 124. Ջարմանալ ո՞րպէս ասի աստուծոյ: - 127. Ջարմանալ և հիանալ ասի մեզ՝ թափումն և արտաքսելումն ի մտացն: - 127. Ջորօրինակ՝ թափումն ի զգայութեանց թմրիլ՝ կամ ընդարմանալ ասի. այսպէս թափումն ի մտաց՝ զարմանալ ասի. ըստ պօղոսի որ յափշտակեցաւ. և ըստ դաւթի որ զարմացաւ. կամ ըստ ադամայ որ թմրեցաւ: - 127. Այսպէս վասն գերագանց սիրոյն զոր ունի աստուած առ էսս՝ զարմանալ ասի. այսինքն արտաքս ելանել՝ թափիլ և հեղուլ ի յէսս. և միաւորիլ անփոխաբուն բնութեամբ: - 127. Որպէս ասի զաստուծոյ զարթնուլ բարկանալ զարմանալ: - 128. Նոյնպէս նախանծիլն. զի ո՛չ է ասի: - 128. Այլ սէրն և փափագն ասի նախանծ զաստուծոյ: - 128. Ի յաստուածութիւնն՝ սոքա առաջին և վերջին ո՛չ ասին. զի համանգամայն զօրութիւնք են ի յաստուածութիւնն: - 128. Սակայն ըստ մեր իմացմանս հասարակ է բարին քան զսէրն. զի ասենք սէրն բարի է. ազնիւն բարի է. և այլն. որպէս ասենք՝ մարդն կենդանի է. ձին կենդանի է. և այլն: - 128-129. Այլք ասեն թէ՛ է՝ ի յաստուած լայնութիւն սիրոյ, որով յետս դարձուցանէ զմեզ ի մոլորութեանց վասն առաւել սիրոյն: - 129. Եօթներորդ՝ սկիզբն և վախճան գիտութեամբն ասի. զի զսկիզբն էից և զկատարածն ի ներքոյ իւր ամենահաս գիտութեանն բովանդակեալ ունի: - 129-130. Նախ՝ աստուածաբանն գրիգոր՝ զուրքն մարմնով տընօրէնութեանն ասէ նշանակ. զի մարմնով եկեալ զփրկութիւն մեր արար. և մարմնով համբարծաւ առ հայր: - 130. Իսկ թէ ո՞րպէս ի մի և նոյն պարզ պարզակցն զանազանապէս ընկալցին, ասէ սուրբն դիոնէսիոս՝ «ըստ հնչման ձայնի»: - 131. Արդ՝ ասենք նախ եթէ՛ ձայնն ծածկոյթ է բանին. յաղագս որոյ հեռաւորքն զծածկոյթն տեսանեն, և զծածկեալն ո՛չ: - 131. Ասենք եթէ՛ տպաւորութիւնն լինի կրկնակի. մինն նման նմանութեամբ. որպէս լոյս. հուր. և այլն: - 131. Որպէս յորժամ ասենք լո՛յս կեանք՝ և այլն, արտաքոյ մնամք գիտութեանն. և յորժամ անժամանակ՝ անիմանալի, առաւել մերձեանամք: - 132. Վեցերորդ՝ ըստ այլ եղանակի որպէս ասէ իրինոս: - 133. Ասենք թէ՛ երևումը նոցա ո՛չ են առ աչօք. որպէս նմանագործք ի յաչս ցուցանեն: - 133. Իսկ ասս աչքն զօրանայ ի տեսանել զերևեալ պատկերն կազմեալ ի յօդոյ: - 133. Եօթներորդ՝ այն երևեալ և ո՛չ կայացեալ. և աստ երևեալ և կայացեալ, որպէս ասենք զեղջերաւաբաղն անուանեալ և ո՛չ ենթակայացեալ. իսկ զեղջիրն անուանեալ և էացեալ: - 133. Ասենք եթէ՛ ինն դասք յերիս երբեակս որոշեալ թըւոց. որոց Առաջինն է Աթոռք. Քերօքէք. և Սերօքէք: - 134. Եւ են առաջինքն իմացականք. և վերջինքն իմանալիք. և միջինքն իմացականք և իմանալիք. որպէս այլ եղանակաւ ասացաւ ի վերոյ: - 134. Իսկ թէ ոմանք գո՛ւ ասեն **Ժ** դասք և զմինն անկեալ, ո՛չ պարզապէս, այլ կրկին է իմացումն: - 134. Նախ՝ ըստ սրբոյն դիոնէսիոսի որ ինն ասէ զոլ զդասս կարգապետութեան նոցա: - 134. Վասն էր դիոնէսիոս ինն դասս հրեշտակաց ասէ. և իրինոս և սուրբն եպիփան է երկինք և է դասք ասեն: - 134. Դամաձայնին միմեանց սուրբ վարդապետք. զի դիոնէսիոս ինն դասս ասէ հրեշտակաց. այլ առաջին դասքն անընդմիջաբար են յաստուածային իմացումն, համապատիւք և համափառք: - 134. Վասն այն իրինոս զնոսա ի մին դասակարգութիւն ասէ: - 134. Իսկ է երկինք զհրեշտակաց դասուցն ասէ, մի քան զմի բարձրագոյն յիրաքանջիւր երկինս: - 134. Ասենք եթէ՛ նոքա երեքեան դասքն՝ այսինքն աթոռք՝ քերօքէք՝ և սերօքէք՝ միակարգ միապատիւ և գերագանց էութիւնք են. զի անընդմիջաբար յաստուծոյ ամենայն լուսափայլութիւնք իմաստք և շնորհք ի նոսա հեղանին համակարգապէս. և ապա նոքօք յայլ ամենայն գոյս երկնաւոր և երկրաւոր: - 135. Այլ ոմանք զսերօքէն ասեն վերին: - 135. Վասն որոյ այսպէս ասեն զկարգ դասուցն. և սոցա տարածայնութիւն զհամահաւասարութիւն դասուցն նշանակեն: - 135. Որև յայլուրեք ի քերօքէս ասի նստել. զի ամենեքեան աստուածակիրք են և հանգիստ կամացն աստուծոյ: - 135. Թէպէտ և զայս կարգ փոխեն ոմանք և զզօրութիւնն և զպետութիւնն աւանդեն որ մեզ ո՛չ է հետևելի. այլ սրբոյն դիոնիսեայ որպէս ասացաք: - 135. Եւ զայլ մասնապէս զբացայայտութիւն կոչմանց ամենայն դասուց՝ զտցես յայլ ուրեք ի բանն գրեալ որ ասէ՝ «ո՛րար զհրեշտակս յոգիս»: - 136. Ասենք թէ վասն **գ** պատճառի: - 136. Ապա յայտ է զի այլ է կարգ շնորհականին, և այլ է կարգ բնականին. զի բնականք ներքինք զվերնոցն բոլորապէս ունին և կոչին. այլ ո՛չ անդարդարծեալ. որպէս անհատն զտեսակն և զսեռն բոլորապէս ունի և կոչի. զի պետրոս մարդ է և կենդանի և կոչի. այլ կենդանին մարդ՝ կամ մարդն պետրոս ո՛չ է և ո՛չ ասի: - 136. Եւ թէ որ ասիցէ, վասն էր մարդիկք հրեշտակք կոչին. նաև հրեշտակք աստուած՝ որ վերնոցն են կոչմունք: - 136. Ասենք նախ՝ եթէ որպէս ասացաք ներքինք զվերնոցն մասնաւորապէս ունին. որպէս վերինք զներքնոցն բոլորաբար: - 137. Ասենք թէ վասն երեք պատճառի: - 137. Երբեմն զնեղութիւնն ասէ. ըստ այնմ թէ՛

«նշդեհակից եղև ի շնորհս յայս»։ այսինքն ի նեղութիւնս և ի վիշտս: - 139. Երբեմն զթողութիւնն սստ ըստ այնմ, «զի թէ ումեք շնորհիցեք՝ և ես»: - 139. Երբեմն զօգնականութիւնն սստ. ըստ այնմ, «զի ի բազմադէմ շնորհացն որ ի մեզ՝ բազմօք յաճախեսցին գոհութիւնքն վասն ձեր: - 139. Երբեմն զքարոզութիւնն սստ. ըստ այնմ, (շնորհքն յաճախեալ ի բազմաց գոհութենէ առաւելացին ի փառս աստուծոյ»: - 139 – 140. Ուր և թըլէ՝ սստելով «ունեմն ի հոգւոյն տըլեալ է բան իմաստութեան, այլուն բան գիտութեան», և այլն: - 140. Սստմք առ այս եթէ՝ զինչէն՝ անուամբ կամ սահմանաւ ճանաչի. և անունն յայտնի՝ է ըստ ինքեան: - 140. Վասն երկրորդ մի՞ է թէ բազում, սստմք եթէ՝ ի սկիզբն մի է ըստ էութեան ի միոյ պատճառէ՝ յառաջ եկեալ. և ի բազումս բազմացեալ ըստ որակութեան. որպէս է արփեան և ըստ աստիճանաց: - 140. Չորրորդ՝ հրեշտակն անփոփոխ է. իսկ հոգին փոփոխական. որպէս սստացար ի լճ գլուխն: - 141. Եւ զայլսն սստացար ի ը գլուխն: - 141. Վասն որոյ սստ ոք հազարաց և բիւրք բիւրուց, ո՛չ զորքանն նշանակէ, այլ զանբաւն: - 141. Ապա յայտ է՝ զի գիրն ներգործական է իմացութեանցն որ ըստ ինքեանն զոր ի վերոյ սստացար: - 143. Քանի՞ հրեշտակապետի անուն սստ կամ մեկնի: - 144. Եւ սստն դու՛ ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին մեկքիսեղեկի: - 144. Եւ սստն, տըլան քեզ հեթանոսք ի ժառանգութիւն և յիշխանութիւն: - 144. Եւ սստն տեր հզօր զօրութեամբ, տեր կարօղ ի պատերազմի: - 144. Եւ սստն արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից՝ և տէրութիւն քո յազգէ մինչև յազգ: - 144. Եւ սստն, սուրբ սուրբ սուրբ տեր զօրութեանց. որպէս լըւաւ եսայի: - 144. Եւ սստն օրինեալ փառք տեառն ի տեղուջ իւրում: - 144. Եւ սստն աթոռ քո աստուած յաւիտեանս յաւնտենից: - 144. Ո՞րպէս սստն վարդապետք՝ երեքկին է բանն. մտաց. բերանոյ, և զործոյ: - 144. Իսկ այլք սստն թէ՛ հրեշտակն ո՛չ երկի ձևացեալ մարմնովն և ո՛չ խօսի ընդ մարդոյն. այլ՝ դէմ զնմանութիւն դիտաւորութեան ի յաչքն կամ ի յակամջն մարդոյն. և անդ ընդունի հասարակ զգայութիւնն զտեսակս այնմիկ, և տայ յերևակայութիւնն և յիմացականն. այսպէս երկին հրեշտակք և խօսին ընդ մարդոյ: - 145. Բազումք բազում ինչ սստն: - 147. Նախ՝ յորժամ սերօքէն սստը սուրբ, և միւսն երկրորդէր զնոյն. և սա՛ լռեաց զփառաբանութիւն ընկերին երկրորդէլ աստուծոյ, թէ փառքն ի վերայ իւր անկանի և աստուածանայ որպէս սստց պօղոս: - 147. Երկրորդ՝ սստն թէ՛ ի լինիլ աստեղաց՝ հրեշտակք օրինեցին զաստուած ըստ յորայ: - 147. Եւ ոմանք սստն թէ՛ ընդ պատիւ մարդոյն նախանձեցաւ և ի խորհուրդ եմուտ թէ սորա կատարումն ի՞նչ լինի, և ո՛չ կարաց հասու լինիլ: - 147. Վասն որոյ սստ սատանայ՝ գտակ և հայր չարեաց: - 148. Չի ինքնագիւտ չարութեամբ նախ ինքն չարացաւ որ սստ գտակ. և ապա զայլս չարացոյց որ սստ մայր. որպէս սկիզբն և սերմանօղ չարեաց ի յայլս: - 148. Որև տէրն՝ փայլակն սստ անկանել յերկնից: - 148. Իսկ «առաւօտի», զի ի սկիզբն ստեղծման աշխարհի ընդ բաժանիլ ի մեջ լուսոյն և խաւարին՝ յայնժամ միայն ծագեցին յառաջին օրն յանկարծակի և անկան յերկնից. թէպէտ ոմանք յերկրորդ օրն սստն: - 148. Եւ դարձեալ, ամպ զերկինս նշանակէ. զի ոմանք օդեղէն սստն զերկինս: - 148. Եւ դարձեալ, զի ամպով և հողմով սստ շարժիլ աստուծոյ. և այսու լինիլ նման այսինքն ի վերայ ամպոց և հողմոց և հրեշտակաց շրջելով: - 148-149. Եւ այլք սստն այսպէս հակառակիլ ընդ աստուծոյ, յորժամ ետես զինքն փառօք և վայելչութեամբ քան զամենայն դասս զերազանցեալ, կամեցաւ մեծ լինիլ ի վերայ ամենայնի և հաւասար աստուծոյ: - 149. Չի ոմանք սստն թէ ի միջին դասուցն անկան **գ** մասն, և միւսն մնացեալ յիշխանութեանցն խառնեցաւ: - 150. Եւ այլք սստն թէ՛ ի տէրութեանց դասուն ի վայր ի ներքոյ քերթէիցն յամենայն դասուցն անկան դասու միոյ չափ: - 150. Իսկ նիւսացին գրիգոր ի բնութեան գիրս՝ ի վերջին դասուց հրեշտակացն սստ անկեալ: - 150. Իսկ ոմանք սստն զտեղի նորա ի հաստատութեան երկնից...: - 150. Նախ՝ զի սստն վարդապետք թէ ո՛չ ումեք խրատու մեղանչեաց, և ո՛չ ումեք օգնութեամբ նորոգեսցի: - 150. Հինգերորդ՝ զի հոգևոր բնութիւնն միանգամ միայն է շրջելի. վասն զի բոլորովին շրջէ զինքն՝ զոր ո՛չ առնէ մարդն. զի մարմինն միշտ մարտնչի ընդ հոգին. որպէս յառաջիկայդ սստ լք գլուխն: - 151. Չի՞նչ է հրեղէն վիշապն. որպէս սստ տեսիլն լճ գլուխն: - 151. Չայսմ վիշապէ՛ սստ՝ զգլուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց ի յորդանան. այն է որ զամենայն ջուրս ծովուն յակնակապիճս իւր ընդունէր: - 151. Չսա՛ հրեղէն սստ: - 151. Նոյնպէս և առ մեզ՝ որք մրցին և ջանան ընդ դէմ բանսարկուին և մեռուցանեն զէ գլուխ նորա՛ նոքա զնոյն պսակն ժուժկալութեամբ և առաքինութեամբ ընդունին ի գլուխս իւրեանց յիւրաքանչիւրոցն զորս կոխեն և յաղթահարեն. որպէս սստ ի տեսիլն...: - 152. Իսկ «երրորդ մասն», սստ սուրբն մեթոդէս եթէ՛ զապստամբ հրեշտակս սստ որք զթիւ երկնաւոր դասուցն սխալեցին...: - 152. Տեղական անկումն եղև դիւաց ի սկիզբն ստեղծման իւրեանց վասն ամբարտաւանութեան և

մախանաց ընդդէմ արարչին փառաց. ուստի անկաւ յերկնից ի դասուց հրեշտակաց և ի փառաց իւրեանց որպէս ասագաւ յառաջագոյն: - 153. Որպէս սուք սուրբն իրինոս զբանս յուստիանոսի, թէ բարուք ասագ վկայն յուստիանոս եթ՝ «մինչ ի գալուստն քրիստոսի ո՛չ իշխէր հայիոյել զաստուած, զի յո՛յս ունէր դառնալոյ ի փառս. այլ յորժամ լուաւ զպարտութիւն իւր և զարտաքսիլն ի փառաց, ապա քարացաւ ի չարութեան իմաստութեան սիրտ նորա. և անամօթաբար հայիոյէր զնա և մատնիւր յաւիտենից տանջանացն»: - 153. Իսկ գալստեամբն ինքն տէրն սուք «կապեալ զհօրն»: - 153. Եւ վասն երկրորդին ինքն տէրն սուք կապեալ զհօրն և զտուն նորա աւար հարեալ որ է՝ դժոխքն...: - 153. Զի յետ քրիստոսի դադարեաց սատանայ զհոգիսն ի դժոխս տանելոյ որպէս սուք սուրբն եպիփան: - 153. Եւ աստ սուք իրինոս՝ զի թէ յաւիտենական է հուրն, զիա՞րդ վախճան ածեն տանջանաց յաւիտենից ունայնախոհքն. թերևս կարծելով թէ ի հուրն մաքրեսցի. զի մի՛ լիցի աշակերտացն ճշմարտութեան խորհիլ և սսել: - 153. Հինգերորդ) Աշխարհ գորութեամբ ո՛չ սսի: - 154. Սսել թէ բազում եղանակաւ: - 156. Տասներորդ՝ գործ բնութեան ո՛չ ինչ ունի մեղք. զի ըստ բնութեան գործելով ոչ որ մեղանչէ սսել փիլիսոփայն. իսկ կամացն գործ՝ մեղանչական է. վասն որոյ կամաւորին գով և պարսաւ հետևի: - 156. Գիտելի է, զի հնգետասան եղանակաւ են ասագեալ: - 156. Իսկ ի նոյն ինքն՝ առաջին է նախախնամութիւնն առ աստուած, և ապա՛ ստեղծումն. զի վասն նախախնամական բարութեանն կամեցաւ ստեղծանել զեղեալքս. որպէս սուք սուրբն դիոնէսիոս ի դ՝ գլուխն որ յաղագս երկնայնոցն քահանայապետութեանց: - 157-158. Տասներորդ՝ զանկեղծ սերն նշանակէ զոր ունին առ քրիստոս, փոխանակ չարչարանաց նորա չարչարանս կրել. և ի սիրոյ նորա ոչ մեկնիլ. որպէս սսել առաքեալն «ես զչարչարանս քրիստոսի ի մարմնի իմուն կրեմ»: - 159. Հնգետասաներորդ՝ սուք սուրբն դիոնէսիոս՝ թէ վասն այն տայ աստուած սրբոցն նեղութիւնս և փորձութիւնս, զի նեղութիւնն սիրելի և փափագելի՛ է նոցա. և յայնժամ ուրախանան սուրբքն, յորժամ ի մարմնական հեշտութեանց հեռանան. և արիանան ի փորձութիւնս. և սակաւ նեղութեամբ ժամանեն ի մեծ հանգիստն: - 159. 160. Իսկ առաքեալն վասն արտաքին փորձութեանցն սուք. որ ի հալածչաց հասանէ ի վերայ մեր. յորում ուրախանալ պարտիմք. զի որքան յաճախէ փորձութիւնն, այնքան առաւելու և պսակն: - 160. Սսել ոմանք թէ փորձութիւնն երեք է. այսինքն ի մարդկանէ՛, ի սատանայէ՛, և յաստուծոյ: - 160. Եւ այսու զանազանի փորձութիւնն աստուծոյ և սատանայի, Նախ՝ որպէս ասագաւք աստուած փորձէ՛ զի յայտնեսցէ զբարութիւնն. և սատանայ փորձէ զի հանցէ ի բարւոյն: - 161. Եւ թէ որ սսիցէ յորժամ զիտէ՛ աստուած զկատարածն, վասն է՞ր տայ ի փորձանս: - 161. Սսել թէ վասն բ պատճառի: - 161. Ի փորձութեանց ծանեաք զշահն որ ասագաւ ի վերոյ. այլ հասարակ ամենայն մարդկան զի՞նչ օգուտ է փորձութիւնն որ սուք «երանեալ է այր՝ որ համբերէ՛ փորձանաց»: - 161. Առ այնոսիկ որք սսել անկա՛ր է աստուծոյ առնել զաշխարհս ոչ ինչ. մինչ զի ո՛չ երևիլ սկիզբն լինելութեան սորա: - 162. Դարձեալ սսել անկա՛ր է կուսի ապականելոյ լինիլ կոյս: - 162. Եւ թէ որք սսիցէ, եթէ աստուած զոր ոչ կամի՝ ո՛չ կարէ, որպէս զչար զի ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ. նոյնպէս զմեղս և զայլսն. ապա երկի անկարութիւն ի յաստուած գոյ: - 163. Սսել առ այս Նախ՝ եթէ կամքն և կարն ի մեզ անհաւասարք են. վասն այն զոր ինչ կամիմք՝ ո՛չ կարենք. և զոր կարենք՝ զայն կամիմք: - 163. Դարձեալ սսել, ամենակար և ամենագօր է աստուած. և որ ամենայնի կարող է և հօր, ո՛չ է անկար: - 163. Իսկ որ սուք, մինչ զի ո՛չ երևիլ սկիզբն լինելութեան սորա: - 163. Եւ թէ որք սսիցէ ապա վասն է՞ր զթողութիւն գտանէ զղջացեալն: - 165. Սսել առ այս: - 165. Դարձեալ սսել, թէ կոյսն և պոռնիկն՝ առաքինութեան և չարութեան են տեսակք, և ներհալք են առաքինութիւն և չարութիւն. զի փոփոխեն զմիմեանս. ըստ այնմ և թողութեան հանդիպին: - 165. Իսկ զործ պոռնկութեանն զկնիք կուսութեանն շրջէ և զբնութիւնն ապականէ. որպէս սուք սուրբն դիոնէսիոս յերկրորդ ճառն...: - 165. Եւ եթէ որք սսիցէ, եթէ պոռնիկն դարձեալ ի կարգ քահանայութեան ոչ մտանէ, ապա չեղև իսկապէս թողութիւն: - 165. Սսել առ այս Նախ՝ եթէ թողութիւնն է ի զղջումն. և կարգն է ի յանձն ապականեալ. ապա ուրեմն իրաւի թէպէտ զթողութիւն ընկալաւ զղջմամբն, սակայն ի կարգն ո՛չ մտանէ ապականեալ և շրջեալ անձամբ և բնութեամբ, զորօրինակ բեկեալ և կցեալ անօթ՝ ո՛չ թի ի կարգ անարատիցն: - 166. Դարձեալ սսել, թէպէտ զթողութիւն ընկալաւ իսկապէս, և զպատիժս կրեաց հատուցմամբն, սակայն մնաց կնիք ապականութեանն ի յանձն որպէս ասագաւք: - 166. Եւ թէ որք սսիցէ, ապա զիա՞րդ նոր եկեալքն ի հաւատս՝ թողեալք զկուռս և զամենայն չար՝ լինէին քահանայք և եպիսկոպոսունք. որպէս սուրբն կիպրիանոս: - 166. Դարձեալ սսել թէ ո՛չ միապէս է մեղքն նախ քան զշնորհքն և յետ շնորհացն. զի առաջինն անգիտութեամբ էր, և վերջինն գիտութեամբ. և առաջինն

հաւատովք սրբի, և վերջինս ապաշխարութեամբ և սրբութեամբ: - 166. Եւ թէ որ սսիցէ, ընդէ՞ր այլ մեղուցեալն զղջացեալ մտանէ ի կարգ, որպէս հպարտն և ագահն և պոռնիկն ո՞չ: - 166. Դարծեալ սսենք թէ՛ ամենայն մեղաց մտածումն՝ զղջումն է նորին. իսկ պոռնկութեան մտածումն՝ վերստին նորոգումն է ախտին: - 166. Դարծեալ սսենք թէ՛ ամենայն մեղաց անչափն մեղք է. իսկ չափաւորն ո՞չ է ի մեղանս. որպէս չափաւոր ագահութիւնն. և չափաւոր բարկութիւնն. և այլն: - 166. Եւ թէ որ սսիցէ, ամենայն վերոյ սսացեալս գոն և յամուսնացեալ երիցունս աշխարհի, և քահանայագործեն: - 167. Եւ թէ որ սսիցէ, երկի ապա թէ քահանայագործութիւն պոռնկին ո՞չ լինի կատարեալ. վասն այն արգիլեալ է ի գործոյն: - 167. Սսենք առ այս եթէ՛ ո՞չ վասն սսացեալ պատճառիցդ արգելի քահանայն ի գործոյն: - 167. Երկրորդ՝ զի բազումք գայթակղութեամբ կորնչին. արդ ի հարկէ որպէս սսացաւ՝ կամ միոյ կամ բազմաց լինի կորուստ: - 167. Աղաչեմ զոր յիշեցաւ ի վերոյ բացայայտել, եթէ ի նախատեսութիւնն աստուծոյ աշխարհի զօրութեամբ ո՞չ սսի: - 167. Եւ զայս զօրութիւնս սսենք աստուծոյ՝ ամենազօր՝ ամենակարող՝ և այլն: - 168. Իսկ միւս զօրութիւնն որ կարելի է՝ և ներընդունի զգոլն և զչգոլն՝ և երբեմն՝ սսի ի վերայ փոփոխական բնութեանց. որպէս հանդերձն կարէ՛ պատառիլ և ո՞չ պատառիլ. և ջուրն կարէ՛ ցրտացուցանել և ո՞չ ցրտացուցանել: - 168. Եւ զայսպիսի զօրութիւնս ո՞չ երբէք սսենք ի վերայ աստուծոյ. զի մշտնջենաւոր էութիւն է. և ոչ ընդունի զգոլն և զչգոլն: - 168. Այլ արդ՝ լինելութիւն աշխարհի առ ինքն ըստ ինքեան սսի զօրութեամբ և ներգործութեամբ. զի ի զօրութենէ եկն ի ներգործութիւն. զի թէ ոչ գոյր զօրութեամբ նախ՝ ո՞չ լինէր յետոյ ներգործութեամբ: - 169. Խնդրեմ և զայս որ սսացաւ ի վերոյ թէ պատահումն ո՞չ է յաստուած: - 169. Եւ բաժանումն սսեն ո՞չ ըստ նախախնամութեան, այլ ըստ գոյացութեան: - 169. Այլ սսիցէ որ, թէ բազում ինչ գոն ի յայլս գոյացութիւն և ի յայլս պատահումն. որպէս ջերմութիւն ի հուրն գոյացութենէ, և ի անորակ մարմինն պատահումն. և տերևն ըստ ինքեան գոյացութիւն է, և ի ծառն պատահումն. այսպէս և մագն: - 169. Նախ՝ զի աստուած միայն է ինքն ինքեամբ. և ո՞չ յայլնէ հաստատեալ. ըստ որում սսէր առ մովսէս՝ «ես եմ որ էն»: - 170. Յորժամ պատահումն ոչ գոյ յաստուած որպէս սսացեր, զժ ստորոգութիւնս որպէս ուղղեսցուք առ նա: - 171. Այլ կոչի է, ըստ այնմ որ միշտ է՛, ո՞չ ունելով սկիզբն և ո՞չ վախճան. այլ ինքն է ամենեցուն սկիզբն և վախճան. որպէս սսէր՝ «ես եմ ալֆա և օմեգա»: - 171. Իսկ Գոյացութիւն կոչի աստուած, ո՞չ ըստ որում ներհակ պատահմանց է ընդունական որպէս մեք. այլ ըստ որում բաժանի ընդդէմ պատահմանց. որ է՛ միայն պարզ գոյացութիւն որպէս սսացուր: - 171. Ո՞չ ըստ տարաչափութեան քանակի սսենք. այլ ըստ ամենազօր կարողութեան և անչափ անհասութեան սսենք զնա մեծ: - 171. Այլ գոյացական որպիսութիւնն է որակութիւն. որպէս սսենք բանական. անմահ. անմարմին. և այլն: - 172. Իսկ Ուր ոչ սսենք տեղի աստուծոյ. զի տեղի որ է՛ բովանդակութիւն, եռաբար սսի: - 172. Երրորդ՝ տեղի սսի և հասումն մտաց. ըստ որում պարունակէ՛ իմացմամբ զեութիւն իմացեալ իրին: - 172. Այլ սսի տեղի կերպիւ ինչ, զի է՛ հայր ի յորդի. և որդի ի հայր. և հոգի ի հայր և յորդի. և անդրադարձեալ...: - 172. Իսկ երբ ո՞չ սսի աստուծոյ. զի անժամանակ է և ո՞չ ունի փոփոխումն. այլ սսի յաւիտեանական. ըստ որում բոլորն համանգամայն է և կատարեալ. զի ոչ կարօտի սկզբան և վախճանի. որպէս ժամանակն. և ո՞չ միայն սկզբան որպէս մշտնջենաւորն. այլ անսկիզբն է և անվախճան. վասն որոյ կոչի յաւիտեանական: - 172. Իսկ Ունիլ սսի, իմաստութիւն և բան ունի և զարարածս. և ունի յատկութիւն որով տարրորոշի յարարածոց: - 172. Թեպէտ ուր ուրեք զհանգիստ նշանակելով նստիլ սսի աստուծոյ, և ի յօգնութիւն ժամանել: - 172. Եւ այլ է ստեղծանելն ի յոչնչէ. և այլ է խնամել զստեղծեալ իրն որպէս սսացաւ: - 172. Չի՞նչ է որ սսեն փիլիսոփայք թէ յոչ ուրեքէն յոչ երբեքէն ոչինչ լինի: - 173. Իսկ մեք սսենք յոչնչէ ստեղծեալ աստուծոյ զարարածս: - 173. Նախ զայս սսենք թէ ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ. զի կարէ՛ առնել զոր միտք մարդկան տեսանէ. և կարէ՛ զոր ո՞չ տեսանէ: - 173. Նախ՝ զի սսենք եթէ աշխարհ յառաջ քան զլինիլն իւր գոյր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ. ապա ուրեմն ո՞չ է յոչ ուրեքէ յոչ երբեքէ: - 173. Երկրորդ՝ սսենք թէ կրկին է ոչ էակն. այսինքն ոչ ինչն: - 173. Սսենք առ այս եթէ գիտելի է նախ՝ թէ զի՞նչ է բնութեամբն և զի՞նչ կամօքն: - 173. Եւ այս ինչ է հարցումնդ զի թէ սսենք կամաւ ներգործէ, ասեմ՝ ապա փոփոխական ներգործէ որպէս մարդ. իսկ թէ սսենք բնութեամբ, սսեն ցմեզ եթէ անբանապէս և ի հարկէ ներգործէ: - 173. Իսկ աստուածայինն է ընդդէմ սոցա. զի է բանաւոր և է միշտ ներգործական որպէս սսացաւ: - 173. Եւ թէ որ սսիցէ, որովհետև ներգործութիւնքն բնութեանց հետևին, որպէս հուրն միշտ այրէ, և ջուրն ցրտանայ և ջերմանայ. ապա ճշմարիտ երկի բանն դամասկացոյն՝ եթէ է՛ ի

քրիստոս կրկին ներգործութիւն. որպէս և կրկին բնութիւն: - 174. Ասենք առ այս Նախ՝ եթէ ո՛չ անենայն գործ բնութեան հետևի, այլ և կամաց. որպէս մարդոյ. զի մի է կամք ի քրիստոս, մի է և ներգործութիւնն: - 174. Եւ անծն ունիլ ասի միայն ի պատու բանական բնութեանն: - 174. Այլ և ո՛չ տեղի պատահական. թէպէտ ի նշան պատուոյ ասին յերկինս. այլ ոչ իբր ի մարմնական տեղւոջ: - 174. Եւ գոյացութիւն ասեն, որով տարրորոշի ընդդէմ ոչ գոյին. և որակութեամբ բացորոշի յանմարմին էութեանց. ուստի բաղկանայ մարմին գոյացութեամբ և որակութեամբ: - 175. Եւ ուստի՞ է յայտ ասիցէ որ. այսինքն զի բանն անմարմին է որ բաժանէ զոսա. զի այս է կարգն որ մարմին զմարմին բաժանէ. և անմարմին զանմարմինն: - 175. Երկրորդ՝ զի իր մարմնական են և ի մարմնի էանան սոքա՝ և ո՛չ են մարմին. այլ անմարմին էութիւն որպէս ասացար: - 175. Զի քանակն որակ ո՛չ է և ոչ ասի. և ո՛չ ծանրութիւն. և ո՛չ կարծրութիւնն մարմին: - 175-176. Ապա թէ կամիս գորոշումն բնութեանց ի ներքս բերել ո՛վ երկարակ, մի՛ ասեր բ բնութիւն. այլ գ. այսինքն զմարմնոյ և զհոգւոյ և զբանին բնութիւն: - 176. Ասա աստանօր է բնութիւն զքրիստոս: - 176. Մանաւանդ թէ իւրաքանչիւր տարերք բ ծայրք որակութեանց ունին. զմինն գոյացական և զմիւսն պատահական. ըստ այսմ պարտ է ասել քեզ մետասան բնութիւն քրիստոսի: - 176. Դարձեալ՝ այլ է բնութիւն մարմնոյն. այլ ոսկերացն. և այլ է ջիւն և երակն և մորթն և մազն և իւրաքանչիւր մաղձքն. ըստ այսմ ապա ասա՝ և բազում բնութիւնս քրիստոսի: - 176. Պատճառելով՝ եթէ միաւորեալ ասենք զբնութիւնսն, շփոթումն լինի: - 176. Եւ զի անշփոթ են սոքա յատկութեամբ՝ յայտ է. ուստի ասենք, պետրոս մարդ է և բանաւոր և կենդանի և զգայուն և շնչաւոր և մարմին և գոյացութիւն: - 176. Եւ ո՛չ ասենք զպետրոսն այլ և այլ բնութիւն ըստ այլևայլութեան սոցա որ ի պետրոսն: - 176. Երկրորդ՝ տառն որ է կոչումն գրոյն. որպէս ասենք այբ: - 177. Դարձեալ՝ որպէս ասեն իմաստունք՝ թէ քան զամենայն պարզև գերագոյն է իմաստութիւնն յաստուծոյ առ մարդիկ իջեալ. այսինքն քան զկեանս և զառողջութիւն, և քան զմեծութիւն և զայլսն: - 178. Ասենք Նախ՝ եթէ ո՛չ մի է. այլ բ. այսինքն ներկայս, և հանդերձեալ աշխարհն: - 179. Եւ թէպէտ այսպէս ասացաւ, սակայն գոյացաբար է՝ աստուած յիմանալի երկինս. և կարողաբար ամենայն ուրէք: - 180. Ապա զհա՞րոջ ասէ ի ձեռն մաղաքիայ թէ «զերկին և զերկիր ե՛ս լնում»: - 180. Ասէ զայս, զի բնութեամբ անբովանդակելի է. և ոչ տեղեալ ըմբռնի. մինչ զի ինքն զամենայն տեղիս պարունակէ. յորում կեանք և շարժիմք և ենք: - 180. Վասն է՞ր իմաստասէրքն զտարրեղէնքս անապական և անվախճան ասեն: - 181. Ուստի պատճառի լինելութիւն էիցս միշտ և անխափան. որպէս ասի ի գիրս աշխարհաց: - 181. Նախ այսպէս ասեն եթէ՛ տարերքն զնդածն պատեալ են զմիմեանս և ամրացեալ. զի բոլորակ հուրն պատեալ է զօդ. և օդ զջուր. և ի մէջ ջրոյն երկիր է՝ հաստատեալ: - 181. Իսկ արիստոտէլ ի վերայ երկուց բևեռացն ասէ շարժիլ երկնի որպէս անիւ սայլին ի վերայ սռնոյ: - 182. Վարդապետք ասեն թէ ամենայն երկինք ի հարկէ պարտին ունել զբոլորակ ձև: - 182. Զինգերորդ՝ երկինք կոչի և դրախտն. զի բարձր է և լուսաւոր և անմահութեան է վայր. որպէս ասէ անառակ որդին. «հա՛յր մեղայ յերկինս». այսինքն ի դրախտն: - 183. Զինգերորդ՝ երկին կոչի ամենասուրբ Երրորդութիւնն վասն լուսաւորութեան և անհաս բարձրութեանն յամենայն եղելոց որպէս ասացաւ: - 184. Զորմէ ասէր արուսեակն, «ելից յերկինս և եղեց նման բարձրելոյ»: - 184. Այլ վասն հրեղէն երկնիցն ասէր ելանել և հաւասարիլ նմա: - 184. Դարձեալ և այլ յատկութիւն երկնից որպէս ասացաւ՝ բարձր: - 184. Եւ զայս զիտել պարտ է. զի մեծն ներսէս զհաստատութիւնն արփի ասէ և եթեր կոչէ. զոր արտաքինքն երրորդ տարր ասացին որ ո՛չ երկի մեզ: - 184. Այլ զաստղալից երկինս ի յօդոյ ասէ խտացեալ և թանձրացեալ. և ի նմա՝ են կառուցեալ աստեղք և ընթանան: - 184. Քսաներորդ՝ է՛ ի նշանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս որպէս ասէ գիրն: - 186. Զի՞նչ է որ ասէ մեծն իզնատիոս վասն արեգական՝ թէ յամենայն օր ի բաց դնէ զլոյսն և զջերմութիւն, և միւս անգամ յարփոյն առնու: - 186. Այլ ըստ ներգործութեան որ ի մէնջ պակասի և լուսաւորի՝ զայն ասէ...: - 186. Նոյնպէս յորժամ ասենք թէ արեգակն խաւարեցաւ, ո՛չ ի բնական լուսոյն՝ այլ ի զմեզ լուսաւորելոյն: - 186. Վարդապետք ասեն. որպէս սուրբն բարսեղ՝ թէ որպէս երկբերանի քսա՛կ է լուսինն. ընդ մինն ելանէ և ի վերի թիկունքն ժողովի և պակասի ի մէնջ լոյսն. և ի միւսն ի ներքս մտանէ և լուսաւորէ՛ զմեզ: - 187. Եւ այլք ասեն թէ յարեգակնէ՛ առնու զլոյսն այսպէս: - 187. Եւ այլք ասացին թէ՛ ունի բնական լոյս՝ և առնու զլոյս յարևէ. և այսպէս խառնի բ լոյսն ի նմա՛. և սնուցանէ զորս յերկրի: - 187. Ոմանք ասացին ի խաւարմանէ խաչելութեանն է մնացեալ նշան: - 187. Եւ ոմանք զսուեր երկրի ասեն: - 187. Եւ այլք ասեն թէ՛ կերպն է ցամաք երկրիս. որպէս հայելին զմարդոյ կերպն յինքն երևեցնէ: - 187. Զի՞նչ է որ ասէ սուրբն բարսեղ, զնան հրեղէնք ընդ ջուրս և ո՛չ շիջանին: - 188. Զրեղէն

գլուսաւորսն աւտ. և ջուր զվերին կամարն ջրեղէն: - 188. Ոմանք ասեն թէ երրորդ էութիւն են արտաքոյ չորից տարերաց ըստ արիստոտէլի: - 188. Այլ վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն ըստ պղատոնի եթէ լոյսն խզումն է ի տարրական հրոյ, որ յառաջին օրն գոյացաւ: - 188. Եւ թէ ասեն յանօթոյն է որ մինն առաւել լոյս տայ և մինն նուազ, և ո՛չ ի լուսոյն. որպէս յստակ ապիկի առաւել լուսաւորէ: - 188. Ասենք եթէ յայտ է ապա որ անօթ լուսաւորացն տարրական է. թէ ոմն պարզ է և ոմն թանձր: - 188. Ասենք թէ **բժան** կենդանակերպքն ունին զբնութիւն չորից տարերաց: - 189. Ոմանք ասեն որպէս արիստոտէլ, թէ ամենայն աստեղքն բւեռեալ են յերկինս և ընդ նմա՛ շրջին: - 189. Իսկ այլք ուղղակի՛ ասեն թէ ամնուլար աստեղքն ամրացեալ են ի հաստատութեանն որպէս սպի ի վերայ մարմնոյ, և ընդ նմա շարժին: - 189. Յինգերորդ Լուսաբերն. որ է՛ արուսեակն. զոր կոչեն զօհրա. ջերմ է և խոնաւ. **յխը** օրն կատարէ՛, զընթացսն. և այլք ասեն թէ ի **զ** ամիսն: - 189. Ասացեալ մուրակացս՝ զօր՝ և զամիս՝ և զտարիս՝ ո՛րն առնէ: - 190. Որպէս ասացաւ ի վերոյ, զխաւարումն լուսոյ՝ և զամիսս՝ լուսինն առնէ: - 190. Չի տեսեալ մարդիկ զնոր և հին նորա՛ ասացին մե՛զ ես օրինակ ծննդեան և մահւան. և կոչեցաւ ամիս: - 190. Ասենք եթէ՛ լուսինն ընթանայ ի կենդանակերպսն ի՞նչ օր և կէտ՝ և ծնանի: - 191. Իսկ սուրբն եփրեմ աւտ, մետասան թիւ գտանի ի մէջ երից աւուրցն՝ ստեղծման լուսնին: - 191. Ոլոմպիաթն չորրորդ ամ է. զոր հայք նահանջ ասեն. և Ընդիքտիոնն **ժե** ամ է. որով հռոմք վարին: - 191. Եւ այս է կատարումն մասանց լուսնին. զոր ոմանք կատարումն լուսնի ասեն: - 192. Եւ դարձեալ՝ յորժամ վերադիրն լինի լ. և է երեակն է ի միասին ի միում ամի. ասի այն կատարումն լուսնի. այսինքն մասանց թուոյն, և ո՛չ իրին: - 192. Այլ կատարումն լուսնի է ի վախճանի աշխարհի. յորժամ արեգակն և լուսին խաւարեսցին որպէս աւտ աւետարանն: - 192. Վարդապետք ասեն թէ վասն բազում պատճառի: - 192. Երկրորդ՝ ասեն թէ՛ ի սկիզբն աշխարհիս արար զբնութիւնն յանկարծակի. այլ բնութիւնն յամելով և ըստ կարգի յանկատարութենէ ելանէ ի կատարումն: - 192. Վասն է՞ր աւտ գիրն՝ «եղև օր մի». և ո՛չ թէ՛ առաջին. և այլն ըստ կարգի: - 193. Նախ՝ զի սկիզբն և առաջին է ամենայն աւուրց. զի նա կրկնելով առնէ զայլ աւուրս որպէս ասացաւ: - 193. Իսկ արուեստական օրն միայն տիւ ասացաւ: - 194. Չի հրեայք և ասորիք՝ զերեկոյն դնեն սկիզբն բնական աւուր. ասելով՝ «եղև երեկոյ և եղև վաղորդայն օր մի»: - 194. Վասն որոյ տօն առաջին աւուրն ի մէջ գիշերի սկսանի. և մեծամեծ տօնքն յերեկօրեայ որպէս ասենք զշաբաթի երեկոյն կիրակմուտ: - 194. Ո՞րքան եղանակաւ ասի օր: - 195. Օր ասի ժե կերպիւ: - 195. Առաջինն է՛ աստուած հայր. զորմէ ասի, «խորհեցայ զաւուրս զառաջինս, և զամս յախտենից յիշեցի»: - 195. Երկրորդն է՛ որդի. զորմէ ասի, «ո՞չ երկուտասան ժամք են աւուր». օր կոչէ զինքն. և ժամք զառաքեալքն: - 195. Ուստի ասի, «աւուրս յաւելլէր թագաւորի ամաց նորա»: - 195. Չորրորդն է ինքն դարն. զորմէ ասի. «Ռ՛ ամ յաչս տեառն որպէս օր երեկի զի էանց»: - 195. Յինգերորդն է՛ հաւատարմութեան. ուստի ասի, «որ գնայ ի տուրնջեան՝ ո՛չ գայթակղի. զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ»: - 195. Վեցերորդն է՛ իմաստութեան. ուստի ասի՝ «որ աւուր բղխէ զբան. և գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութիւնն»: - 195. Եօթներորդն է՛ յաջողութեան. ուստի աւտ մարգարէն, «արեգակն ի տուէ քեզ մի՛ մեղիցէ»: - 195. Ութերորդն է՛ իրք աշխարհականք. յաղագս որոյ ասի, «աւուրք իմ որպէս հովանի անցին»: - 195. Իններորդն է՛ տանջանաց. զորմէ աւտ յոք՝ «կորիցէ օրն յորում ծնայ. և գիշերն յորում ասացաւ ահա՛ արու»: - 195. Տասներորդն է՛ անվախճան. զորմէ ասի՝ «յաւուր յայնմիկ բղխեսցեն լերինք զբաղցրութիւնն»: - 195. Մետասաներորդն է՛ ժամանակեայ. զորմէ ասի, «արար աստուած զարեգակն և զլուսին և զաստեղս լինիլ ի նշանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս»: - 195. Երկուտասաներորդն օր է բնական **իդ** ժամուց. զորմէ ասի, «եղև երեկոյ և եղև վաղորդայն օր մի»: - 195. Երեքտասաներորդն է՛ արուեստական օր՝ յարևելից մինչև ի մուտս արևու. զորմէ ասի, «մեկնեաց աստուած ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խաւարի. և կոչեաց զլոյսն տիւ, և զխաւարն կոչեաց գիշեր»: - 195. Չորեքտասաներորդն է՛ օր տուրնջեան. վասն որոյ աւտ՝ «ընդէ՞ր կայք զօրս ցերեկ դատարկ»: - 195. Յնգետասաներորդ՝ ասի օրէնքն օր ըստ սովորութեան. ըստ այնմ, «որ զժամրութիւն աւուրն բարձաք և զտօթ»: - 195. Եւ սոքա երեք եղանակքս օրինակ են այսմ կենցաղոյս. և ձմեռն հանդերձելոյն որպէս ասացաւ: - 198. Ժամանակն թէ ո՞րպէս բաժանի ի մշտնջենաւորն և յախտեանցն՝ ասացաւ ի վերոյ ի **ը** գլուխն՝ **ժք** համարն: - 198. Արդ՝ թէ զի՞նչ է ժամանակն՝ աստ ասացի: - 198. Որպէս ասեն փիլիսոփայք թէ կրկին է չափ: - 198. Այլ ևս ոմանք՝ ի գոյից ասեն զժամանակն, և կէսք յանգոյից: - 198. Դարձեալ ասեն վարդապետք թէ՛ ժամանակն է չափումն իրաց մարմնականաց: - 198. Եւ համառօտ ասեն, կեանք մեր և ժամանակ որքան առաւել յերկարէ՛ և աճէ՛, այն քան առաւել պակասի

և նուազե...: – 199. Քանզի եբրայեցիք և մակեդոնացիք՝ Ջաւելեաց աւուրքն դնեն զլուխ տարւոյ. և սսեն օր առաջին. և **Բ.** և **Գ.** և **Դ.** և **Ե.** և վեցն մուտ Նիսան ամսոյ. որ թարգմանի կազմութիւն: – 200. Չնոյն յայտնէ և ի մերս. զի ուրբաթ սսի որ է՝ կազմութիւն: – 200. Սսի և բօթ. այսինքն սուգ և տրտմութիւն վասն ելիցն ի դրախտէն, և լսելոյն՝ (հող էիր և ի հող դարձիցս: – 200. Նաւասարդի. Նոր սսի. այսինքն սկիզբն տարւոյ: – 200. Արաց. ի յունել ձեան զլերինս և զբլուրս, արանց է սսեն այս ճանապարհ և ո՛չ կանանց: – 200-201. Ահ է սսեն մարդիկ ամենայն ուրեք. զի գետայարոյցք է: – 201. Դիոս. այսինքն դիոնիս է. զոր որթոյ և այլոց այլանդակութեանց արարիչ սսեն: – 201. Բայց սսեն ոմանք թէ՛ յաւուրս մանասէի՝ Նումաս պուսիլոս **բ** ամիս յաւել ի տարին հռօմոց. զի յառաջ քան զնա՝ **ժ** էր. և յաւել ի նոսա գյունվար և զփետրվար: – 201. Դարձեալ սսենք թէ՛ ծանրութիւն փայտին զհճութիւնն է և ցրտութիւնն. և հուրն ջերմութեամբ և չորութեամբ գոսա կորոյս: – 202. Դարձեալ սսենք թէ՛ զինչ ծանրութիւն որ պատահական է՝ ի ցրուիլն նիւթոյն կորնչի ծանրութիւնն: – 202. Չայս արիստոտէլ նշան պարզութեան սսէ: – 203. Իսկ այլք սսեն, թէ ի պարզոյ լինի, նշան է խոնաւի. և թէ ի խոնաւ՝ նշան է պարզի: – 203. Եւ ոմանք սսեն ի տարրական հրոյն բաժանի կիզումն...: – 203. Տասներորդ՝ ամսն ո՛չ միայն զցօղ անձրևէ, այլ և ձիւն և կարկուտ և հրայրեցութիւն. որպէս սսացաւ ի վերոյ: – 206. Ոմանք սսեն թէ՛ զանազան և զարշ կենդանիք են ի ծովն, և ի նոցանէ դառնանայ: – 208. Եւ այլք սսեն թէ՛ բազում աղբիւրք բոխեն ի ծովն. որպէս մեռայի ջուրն, և փոխեն զծովն ի դառն: – 208. Եւ կէսք սսեն թէ՛ երկրի բնութիւնն աղտաղտուկ է և շօր՝ որ ծովն ի վերայէ. և որ առ եզերսն են՝ զնոսա լուսնան անձրևք և խառնեն ի ծովն: – 208. Երկրորդ՝ սսէ արիստոտէլ՝ թէ ջերմութիւն լուսաւորացոյ և տարրական հրոյն և օդոյն մտանեն ի ծովն և քարշեն ի նմանէ զքաղցր և զպարզ հիւթն. և մնացեալն լինի դառն և աղի: – 208. Նախ՝ սսեն ոմանք թէ՛ որքան բարձր է ի վերայ երկրի հողն, նոյնքան ծորձոր է ի ներքին կողմն. վասն որոյ ջուրք ծովուն դիւրաւ ելանեն: – 209. Ջուր **բժան** կերպիւ սսի: – 209. Յաղագս Առաջնոյն սսի «որ արբուսցէ բաժակ մի ջուր ցուրտ»: – 209. Յաղագս Երկրորդին սսի «ջուրք բազում ժողովուրդ բազում»: – 209. Յաղագս Երրորդին սսի «անցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր»: – 209. Յաղագս Չորրորդին սսի «կեցողիս աստուած զի հասին ջուրք յանձն իմ»: – 209. Յաղագս Զինգերորդին սսի «որ ընպէ ի ջրոյս յայսմանէ՝ դարձեալ ծարաւեսցի»: – 209. Յաղագս Վեցերորդին սսի, «ռուբէն հեղաւ որպէս ջուր. և այլն»: – 209. Յաղագս Եօթներորդին սսի «լլասցին ջրով և մի՛ մեռցին»: – 209. Յաղագս Ութերորդին սսի, «առաքե՛ա զձեռն քո և փրկե՛ա՛ զիս ի ջուրց բազմաց, և ի ձեռաց որդւոց օտարաց»: – 209. Յաղագս Իններորդին սսի «ամենայն որ ծառաւի էք՝ եկայք առ ջուրս»: – 209. Յաղագս Տասներորդին սսի «գիտութեամբ տեսան լցաւ երկիր իբրև ջուրք բազումք որ ծածկեն զծովս»: – 209. Յաղագս **ժախն** սսի «ջրով իմաստութեան փրկութեան արբուսցէ զնա»: – 209. Յաղագս **ժբին** սսի (որպէս փափագէ՛ եղջերու յաղբերս ջուրց): – 209. Սսէ երկիր և կա՛ց ի կասկածանս. զի երկիր կայ անկանելոյ ի բարւոյն: – 210. Յաղագս Առաջնոյն սսի ի սաղմոսին, «Տեսան է երկիր լրիւ իւրով»: – 210. Յաղագս Երկրորդին սսի յարարածքն, «Փուշ և տատասկ բուսուսցէ քեզ երկիր»: – 210. Յաղագս Երրորդին սսէ աւետարանն, «Սերմն որ անկաւ յերկիր բարի»: – 210. Յաղագս Չորրորդին սսէ ի մատթոսն, «Երանի հեղոց զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր»: – 210. Յաղագս Զինգերորդին սսի ի ծննդոցն, «Հող կերիցես զամենայն աւուրս կենաց քոց»: – 211. Յաղագս Վեցերորդին սսէ յոր, «թոյլ տուր ինձ զի լացից սակաւ մի՛ մինչչև երթեալ իցեն ուստի ո՛չ ևս դառնայցեն. յերկիր խաւարի և մթին»: – 211. Ոմանք ի ջրոյ՝ սսեն զկանաչն. և յորժամ պակասի ջուրն՝ չորանան և սպիտակին: – 212. Ոմանք սսեն թէ՛ յօդոյն է. զի օդն կապոյտ է՝ խառնի ընդ ջրոյն և լինի կանանչ: – 212. Այլ ես սսեն թէ՛ բնական որակ գունոց **դ** են: – 212. Սսենք թէ՛ ամենայն մարմնական կենդանիք ի չորից տարերաց են եղեալ. և յայտ է ի բազում պատճառաց: – 214. Չերկիր սսելով, զայլ տարերքն ընդ նմա յիշէ և առնէ: – 214. Իններորդ՝ նոյն ինքն մարմին կենդանւոյն է՝ շօշափելի և է՝ կալեալ և մածեալ. և շարժի և երկի. որպէս սսացաք վասն հողոյն: – 215. Եւ թէ որ սսիցէ՝ զշունչն ո՛չ ունին ջրայինքն: – 215. Սսենք թէ՛ որպէս ցամաքայինքն ունին զշունչ օդոյ: – 215. Սսեն թէ՛ **ռ** ազգ է. **ո** ի ցամաքի թռչնովք. և **ն** ի ջուրս: – 216. Եւ սողնոց Օձն արքայեկ. զոր **իժ** և քարք սսեն: – 216. Սսենք թէ՛ բազումք են: – 216. Սսեն վարդապետք թէ՛ այն չափ հոգս տարաւ աստուած ի ստեղծանել զճանճս և զմրջմունս որքան հրեշտակաց: – 217. Չի վարդապետք սսեն եթէ՛ կերակուր զազանաց այլ կենդանիք են. վասն որոյ խնամքն աստուծոյ ետ նոցա առաւել հնարս և զօրութիւնս, զի կարացեն ըմբռնել. զայլ կենդանիս և մի՛ ի սովոյ մեռցին: – 218. Այլ իմաստունք սսեն եթէ՛ կերակուր անասնոցն խո՛տ է անզօր.

վասն այն նոքա ապուշք և անգօրք լինին: - 218. Երկրորդ՝ անունն սահման է կարճառօտ յայտնիչ բնութեան ենթակայ իրին որպէս աստ իմաստունն: - 219. Երկրորդ՝ զի ցոր քան իշխէր ինքն ի վերայ անասնական մասանց իւրոց որպէս ասացաք, իշխէր և ի վերայ արտաքին անասնոց և զազանաց, իսկ յորժամ ապստամբեցին ներքինքն բանականին տեսնն իւրեանց՝ ապստամբեցին և արտաքինքն մարդոյն տեսնն իւրեանց: - 220. Նախ՝ որպէս ասացաւ ի վերոյ՝ երեք տեսութիւն սրբոցն է **գ** իրին. այսինքն զգայութեան, երևակայութեան, և իմացման: - 221. Ո՞րպէս աստ մեծն Ներսէս շնորհալին. ընդ ծառոց երկրի զգալեաց, տընկեաց և զտունկս իմանալեաց: - 221. Ոմանք աննիւթ և իմանալի, այլաբանութիւն և օրինակ ասացին, և ոչ էութեամբ ենթակայացեալ: - 221. Որպէս դամասկացին յօհան՝ և օգոստինոս՝ իմանալի և զգալի ասացին: - 221. Այսպէս և նիւսացին անապական աստ: - 221. Ո՞րպէս ասեն թէ դրախտն լուսոյ արեգական չէ կարօտ: - 222. Եւ այլք ասեն թէ ծաղիկք և տերևքն լուսընկալք են: - 222. Իսկ այլք ասեն թէ՝ վասն առաւել բարձրութեանն՝ լոյս արեգականն ո՛չ երբէք հեռանայ ի մմանէ. թպէտ ի ներքոյ երկրի անցանէ. որպէս լուսինն թպէտ ի վերին կամարն լինի, զլոյսն առնու յարևն որ ի ներքին կամարն: - 222. Ո՞րպէս ասեն թէ լուսնոյ կամարին հաւասար է: - 222. Ո՛չ թէ քան զտարրական հուրն ի վեր է անցեալ. այլ զի լուսինն և արեգակն միշտ ի հարաւոյ կողմանէ ի ստորոտ լերինն ելանեն. և ի հիւսիսոյ կողմն լերինն միշտ գիշեր լինի. որպէս աղէքսանդրու պատմութիւնն աստ. և ի գլուխն միշտ լոյս. և ի հարաւոյ կողմն տիւ և գիշեր: - 222. Ոմանք ի դրախտն ևս ասեն թէ տիւ և գիշեր լինի. կամ գարուն և աշուն. զոր մեզ չէ ընդունելի: - 222. Արդ զի՞նչ ասենք, անապակա՞ն թէ ապականացու է դրախտն: - 222. Որպէս առաջին հարքն անապական զոլ ասացին. և մեք հետևօղք նոցին անապական ուսանինք: - 222. Երրորդ՝ զի համաձայնին ամենեքեան՝ որ նախ քան զյանցանելն զմարդն անապական ասեն: - 222. Ա՛րդ՝ զի՞նչ ասես վասն կենաց պտղոյն. եթէ կերակրելի է և հատանելի, ո՞րպէս է կենաց պտուղ: - 223. Նոյնպէս և նա գիտութեան էր պատճառ բարոյ և չարի որպէս աստ սուրբն գրիգոր նիւսացին: - 223. Դարձեալ ասեն ոմանք, նախ քան զուտելն ի պտղոյն՝ գիտէր ադամ զբարին փորձիւ, և զչարն գիտութեամբ. իսկ յորժամ եկեր՝ գիտաց զչարն փորձիւ, և զբարին գիտութեամբ. այն է գիտութիւն բարոյ և չարի: - 223. Եւ այլք ասեն թէ՝ պատճառ էր բարոյ և չարի՝ ո՛չ ըստ ինքեան, այլ օրինօքն: - 223. Իսկ սուրբն նիւսացին աստ թէ՝ կրկին է բարին: - 224. **Այլք ասեն թէ՛ խաղո՞ղ էր. կամ ցորեան. զի զգինին ետ գրաւական կենաց՝ և զհաց մարմնոյն:** - 224. **Այլք ասեն թէ՛ խնձոր. վասն զի բազում անգամ ի յերզսն խնձոր յիշի:** - 224. Այլ այս է ճշմարիտն. որ մինն ծառ էր կենաց՝ և մինն գիտութեան. և ի դրախտին այլ ո՛չ գոյր մման մմա. թո՞ղ թէ յերկիրս. ո՞րպէս ասենք թէ այս է՝ կամ այն: - 224. Ապա ուրեմն համաձայնելի է մեզ փիլոնի իմաստնոյ. որ անձորելի է աստ պտուղն և անթափ տերևն: - 224. Նախ՝ ասենք թէ ո՛չ: - 225. Դարձեալ ասենք թէ գոյացութիւն դրախտին **բ** իր է. այսինքն նիւթ և ապականութիւն: - 225. Վեցերորդ՝ զի աստ սուրբն գրիգոր նիւսացին ի զիրս կազմութեան եթէ առաջին կեանք դրախտին էր կուսութիւն և անապականութիւն և հրեշտակաց մմանութիւն. և յետ յարութեանն վերըստին դառնամք յառաջին կեանս դրախտին. յանապականութիւն և ի հրեշտակաց հաւասարութիւն: - 225-226. Եւ լինի աղանդն այնոցիկ՝ որք ասեն մարմնաւոր արքայութիւն, և կերակուր և ամուսնութիւն, և այլ աղճատանք: - 226. Ձորս զայնպիսի ասացօղքն և ընդունօղքն՝ որոշեալ նզովէ՝ եկեղեցի քրիստոսի աստուծոյ: - 226. Ասենք թէ՛ կանխագէտ է աստուած. և նախ ծանեաւ զի ո՛չ կարէին աճիլ անմեղութեամբ ի դրախտին որպէս զհրեշտակս. վասն որոյ կազմեաց նոցա մարմին, զի յերկրի անասնապէս աճեսցին: - 226. Եւ թէ ասեն, հրեշտակք յանէից գոյացան և ո՛չ ի միմեանց. իսկ մարդկան ազգ պարտ էր ի միոյն ծնանիլ: - 226. Ասեն սուրբք, որպէս ի միոյ լուսոյ բազում լոյսք վառին: - 226. Եւ թէ ասեն անկատար է այս ծնունդս: - 226. Ասեն սուրբք, եթէ զորօրինակ աստուածածին կոյսն մարիամ կուսութեամբ ծնաւ առանց սերման կատարեալ և ճշմարիտ: - 226. Ոմանք իք ասեն ըստ նշանագրացն եբրայեցոց. և այլք իդ ըստ ժամուց աւուրցն: - 226. Եւ այսպէս ասեն: - 226. և յեօթներորդն, զհանգիստ արդարոցն ասեն: - 226. Եւ զի անմեղ մարմինն ադամայ՝ անչարչարելի և երազ և պայծառ և թեթև էր, որպէս աստ աստուածաբանն գրիգոր: - 228. Ասենք վասն բազում պատճառի: - 229. Նախ՝ որպէս ասացաւ ի վերոյ, հողն ունի զայլ **գ** տարերքն ի յինքն խանեալ. յորժամ ի հողոյ աստ իմանալի գո տարերս: - 229. Ձի թէ զպատկերն աստուծոյ տեսեալ ի մեզ հպարտացուք, զհողն տեսեալ խոնարհեսցուք. որպէս աստ մարգարէն «խոնարհութիւն քո ի միջի քում է»: - 229. Վարդապետք ասեն թէ ո՛չ ամենայն առաջին պատուական է, և ո՛չ ամենայն յետին անարգ: - 230. Նախ՝ զի մեծ և պատուական աստ մարդն: - 230. **Ի պատիւ**

մեծարեաց զմարդն. և նախ՝ պատրաստեաց պէտս զանազան կերակրոց և ընպելեաց որպէս ասացաք. և վառեաց զճրագ լուսաւորացն. և զգեղեցիկ ծայն երգեցողաց թռչնոց. և զզուարճութիւն զանազան ծաղկանց. և ապա՝ զմարդն ի պատիւ էած...: - 230. Ութերորդ՝ ո՛չ արար նախ զմարդն, զի մի՛ արարչակից գիտասցէ զինքն ոչ գոյիցն, և անկցի հպարտութեամբ. այլ գործող գոյիցն, զի կացցէ պահպանութեամբն. որպէս ասէ գիր՝ «գործել զնա՛ և պահել»: - 231. Եւ որպէս սակաւ մասն ոտիցն ի յերկիր է հպեալ և կոխէ, նոյնպէս և մեզ սակաւ պէտս մարմնոյ. այսինքն զգեստուց և կերակրոց ի յերկրէ ստանամք. և զանչափն և զաւելորդն կոխենք և անցանենք. որպէս ասէ առաքեալն՝ «ունիմք կերակուր և զգեստ, այնու շատասցուք»: - 233. Երրորդ՝ զի երեսն հայելի է սրտին. և նորա փոփոխմամբն զխորհուրդն ճանաչենք. որպէս ի տխրիլն և ի զուարճանալն և յայլն. զի «սրտի բերկրեցելոյ՝ երեսք ծաղկեալ» ասէ առակն: - 234. Իսկ միայնացեալ որակ ի ձևոյն, երկի անմանն. զի նմանն ի վերայ որակութեան ասի. որպէս ծանրութիւն: - 236. Եւ ասենք այսմ պատճառ բնական և բանական: - 236. Որպէս և իմաստունքն ասացին զամենայն երևելիս յարացոյց իմանալեացն. զոր գոյ և որակ կոչեն. և զմիւթս պատկեր գոյին. զի որակն և գոյք անմարմին են և անմիւթաբար ի մտածութիւնս երկին: - 236. Եւ թէ որ ասիցէ, խառնուածոցն է այս, կամ յատուկ տեսակաց. որպէս ծայնք և տերևք և կենդանիք չեն նման միմեանց: - 237. Ասենք թէ՛ և տեսակք և խառնուածք մարմնոց են ի տեսչութենէ խնամոցն արարչին: - 237. Եւ թէ ասեն ի պատահմանէ լինին. կամ յարուեստից, կամ ի բնութեանց գործոց: - 237. Ասենք թէ՛ նոյն է պատասխանին. զի պատահումն առ մե՛զ հանդիպի. այլ առ աստուած ոչ ինչ է պատահմամբ. այլ ամենայն ինչ գիտութեամբ. զի ո՛չ տերև մի ի ծառոյ անկանի առանց գիտութեանն աստուծոյ: - 237. Եւ թէ որ ասիցէ աստուած զամենայն ինչ բարի՛ է ստեղծեալ, և սոքա չար երկին: - 237. Ասենք թէ՛ սոքա ի մասնաւոր հոգւոյն բարի են բնաւորեալ նախանձ ցանկութիւն և այլն. և վասն բարւոյ՛ են եղեալ. այլ մարդն կամօք իւրովք փոխէ՛ զբնական բարին ի չարն: - 237. Որպէս ասեն զշամիրամէ՛ թէ՛ յորժամ սպանաւ արա ի պատերազմին, զայլ ոմն նման նորին պատւեաց և ասաց թէ աստուածքն յարուցին: - 238. Իններորդ՝ զի և ի հոգւորն՝ փոքունք զմեծամեծաց անուանս կոչէին ինքեանց ի մոլորումն մարդկան. որպէս սիմոն կախարդն ասէր զինքենէ՛ թէ քրիստոսն իցէ. մինչև յանդիմանեցաւ ի պետրոսէ: - 238. Ասենք թէ եօթն: - 239. Երկու լուսերակն որ ասացաք ի յղեղն գայ ի յաչքն դատարկ և անարին: - 239. Արևելիցն տա՛ք է և զէջ որպէս ասեն բժիկք: - 240. Ձոր այսպէս ասելոց ենք յառաջիկայոյ վասն չորից եղանակաց տարւոյն և աւուրն բնութեան: - 240. Որպէս ասեն տօմարագէտք, Խոյն գլուխն որ է պարսիկք. և այլն: - 241. Դարծեալ ոմանք ասեն զմին ձեռքն երեք անդամ. այս է՝ մինչ ի խաղալիկն մին. և մինչ յարմունկն **բ**. և մինչ ի կուռն երեք: - 241. Ապա թէ յեօթանց ասացելոցս մինն վնասի, իսկոյն մեռանի մարդն: - 241. Աղին և դառն՝ յաչքն և յականջն որպէս ասացաւ: - 242. Ասեն բժիշկք թէ, **բճխը** ոսկր է մարդոյն. ջլօք պնտեալ և կապեալ ի մի մարմին. և է՛ այսպէս: - 243. Ոմանք ասեն, **ժէ** գլխաւոր ջլօքն որ կապին սոքա՝ լինին յկէ զօգուածք: - 243-244. Ասենք եթէ երանքն. զի թէ հատանեն զերանսն, մարդն լինի որպէս կին. և մորուս ո՛չ բուսանի: - 245. Եւ ոմանք ասեն թէ սեաւ մաղձն առնէ տրտմութիւն և սրտմտութիւն. և խարտէշն զբարկութիւն և զմախանք. արիւնն արի և վայրաբեր. և պալղամն ծոյլ և քնափ: - 245. Ասենք թէ ո՛չ են ճշմարիտ վասն **ե** պատճառի: - 246. Զի ասեն եթէ՛ ոգի արուին է՛ փոյթ և քաջասիրտ. իսկ կին՝ ողորմած և երկչոտ: - 246. Մանրաքայլն և արագն՝ չարաբարոյ և վատուժ ասեն լինիլ: - 247. Եւ առ հասարակ ասեն զայս դնել ի մտի. զի չափաւորութիւն անդամոցն ըստ ձևոյն և ըստ գունոյն և ըստ քանակութեան և ըստ կազուածոյն և ըստ շարժմանն, նշանակէ զբարի մտացն ընդաբոյս յարմարութիւնն: - 248. Դարծեալ՝ ասէ պղատոն, եթէ մարդն որ ունի զմնացութիւն անասնոց ինչ՝ հետևի և բարուց նոցին: - 248. Իսկ մաքսիմոս իմաստասէրն ասէ, Դոգի մարդոյ **բ** զօրութիւն ունի. միտք և բան: - 248. Եւ զոմանս ունի խառնեալս ընդ մարմնոյ. որպէս է բնական զօրութիւն կենդանականն և շնչականն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 249. Եւ զանազանութիւն ներքին և արտաքին զգայութեանցն ասացաւ ի վերոյ յաղագս հրեշտակաց ի **ը** գլուխն, ի **ժգ** համարն: - 249. Որպէս օրինակաւ մասունք հոգւոյ ասացան, նոյնպէս է և մասունք մարմնոյն իւրաքանչիւրոցն գործի: - 250. Տէրն յաւետարանին զչարն և զվատն մին ասէ: - 251. Եւ մարդիկ սովոր են զհիւանդս և զաղճատս վատ ասել: - 251. Արդ յա՛յտ է թէ որ գործ չառնէ հոգևոր կամ մարմնաւոր՝ վա՛տ ասի: - 251. Եւ այս է բացադարձութիւն իմացմանն. զոր ի բազում տեղիս ասեն վարդապետք: - 251. Այսմ ասեն **գ** պատճառ: - 251. Եւ այսմ պատճառ անհա՛ս է մտաց մարդկան. միայն անքննին դատաստանին աստուծոյ է տալի. և անհետազօտելի ճանապարհաց

նորին. որև սակաւիկ մի յառաջ ասացաւ: - 252. Ձի ոմանք ասեմ զհոգին յառաջ գոյանալ քան զմարմինն: - 252. Ձի որք զհոգի յառաջ ասեմ գոյանալ՝ զայս դնեն պատճառ, եթէ յեակքս իմանալիքն յառաջ ստեղծան քան զզգալիքս. ապա և ի մարդոյն եւութիւն հոգին յառաջ է քան զմարմինն: - 252. Եւ որք զայս ասեմ հետևին մոլորութեանցն պղատոնի մարմնափոփոխութեանցն. որ ասէ քաղաք ի յերկինս. և հոգիքն անդ ժողովեալ իբրև զգոր և զդասս: - 252. Ձոր ընդ դերևս հանէ սուրբն գրիգոր նիւսացին ի գիրս կազմութեան այսպէս եթէ, որք զհոգին յառաջ ասեմ գոյանալ քան զմարմին. և վասն մեղաց եղեալ ի մարմին մարդոյ. որ է՝ համանման բանականութեամբ. և է՝ իներթոյ երկնային կենաց՝ զի մարմնաւոր է: - 252. Այլ արդ ի մարմնի առաւել մեղանչէ քան յերկնային կեանս. վասն որոյ անկանի ի զգայական մարմին որպէս ասեմ որ ներքոյն ի մարդոյն՝ և համանման ախտիւք զի զգայական է: - 252. Եւ թէ ասեմ եթէ մեք ի տնկոյն ասեմք դարձեալ ի մարդն փոխիլ և ո՛չ յանշունչն: - 252. Ասեմք առ այս եթէ որպէս դու օրէնս եղեր փոխանցիլ ի բարձրագունէն ի նւաստագոյն կեանս վասն մեղաց: - 252-253. Եւ եթէ այս սուտ է հարկ է ասել քեզ կամ մնալ ի թուփն, կամ փոխիլ յանէն և անգոյանալ որպէս ցուցաւ: - 253. Եւ այժմ պատասխանեսցուք այնմ որ ասեմ յարարածքս զիմանալիս յառաջ ստեղծեալ քան զզգալիս: - 253. Ասեմք եթէ՝ ամենայն արարածք համանգամայն գոյացան յարարչէն. և ո՛չ մի զկնի միոյ...: - 253. Իսկ որ ի զ օրն ասեմք ստեղծեալ զարարածս, այս զկարգ և զդասն նշանակէ մի քան զմի յետոյ. այլ ստեղծումն համանգամայն եղև: - 253. Այս քան առ նոսա, որք զհոգի յառաջ ասեմ քան զմարմին: - 253. Իսկ որ զմարմին յառաջ ասեմ քան զհոգի, վկայ ածելով զնովսէս որ ասէ եթէ՝ էառ զհողն և շինեաց մարմին. և յետոյ փչեաց ի նա զշունչն կենդանի, որ է կենդանարար հոգին: - 253. Պատասխանեմք առ այս եթէ՝ փչումն ո՛չ զբանական հոգին ասեմ սուրբ հարքն. զի մարդ ասելով զհոգի և զմարմին նշանակեաց. և զմարմինն զի ի նիւթոյն է՝ ի հողոյ ասաց. այսինքն ի զ տարերաց որ է ի հողն. և զհոգին ո՛չ նշանակեաց թէ ուստի՞ է. զի յանէից է ստեղծումն նորա: - 253. Եւ ասի զմարդոյն թէ վասն նորա է ամենայն. այսինքն անասունք և բոյսք. և անարգ է բոյս քան զանասուն. և անասուն քան զմարդ: - 253. Իսկ վարդապետք ուղղաձևութեան՝ յանդիմանեալ զերկոսին կողմանց ստախօսութիւն, ո՛չ զհոգի յառաջ քան զմարմին ասեմ ստեղծեալ, և ո՛չ զմարմին քան զհոգի: - 254. Եւ թէ որ ասիցէ, զի՞նչ է այն մի սկիզբն գոյութեան մարդոյ: - 254. Եւ թէ որ ասիցէ, զի՞նչ է այս որ յետ իս, կամ ժ աւուր ստեղծանի բանական հոգին: - 254. Պատասխանեմք և ասեմք թէ, ո՛չ է հոգին յետոյ. ո՛չ ժամանակաւ և ո՛չ բնութեամբ. այլ դասիւ և կարգաւ: - 254. Եւ թէ ասէ որ, ո՛րպէս է բանական հոգին նախ զօրութեամբ և յետոյ ներգործութեամբ: - 254. Ասեմք եթէ՝ ի կողմանէ նիւթոյն կարելի է ասել. զի զոմն ունի, և զոմն ընդունի. այսինքն զտնկականն ունի, և ընդունի զբանականն: - 254. Եւ կամ որպէս զօրք թագաւորի՝ նախ հասանեն յիջևանն, և թագաւորին ասի իջևանն. թէպէտ յետոյ զայ: - 255. Եւ համանգամայն երկի ասեմ. զոր օրինակ նիւթն այն ունի առ ինքն ծածկեալ զնասունս մարմնոյ. զձեռս և զոտս, զմիս և զմազ, որ յետոյ երկին ի նմանէ: - 255. Եւ թէ որ ասիցէ, ուստի՞ զտանեմք եթէ ունի զկենդանութիւն հիւթն այն: - 255. Ասեմք եթէ՝ ի զ իրաց: - 256. Եւ թէ որ ասիցէ, յորժամ ունի զկենդանութիւն սերմն այն՝ ընդէ՞ր ի վիժումն մեռանի: - 256. Ասեմք թէ՝ ամենայն սերմն ունի զքերմութիւն և զգիճութիւն ամոքեալ յինքեան: - 256. Եօթներորդ՝ զի մի գոլով սկիզբն ենթակային և կենդանութեանն որպէս ասացաւք: - 256. Եւ թէ ասիցէ որք, ապա երկի թէ և բանական հոգին ի ծնողացն հատանի կամ գոյանայ: - 257. Ասեմք թէ ո՛չ բնաւ: - 257. Այլ և հատումն ամենկին ո՛չ ասի հոգւոյն. ո՛չ տնկականի և ո՛չ զգայականի և ո՛չ բանականի: - 257. Եւ թէ ասիցէ որք. արդ յայտնեա՛, նախախնամութեա՞մք է լինելութիւն հոգւոյ, թէ ստեղծմամբ: - 257. Ասեմք առ այս. զի թէպէտ այլ է գործ ստեղծման և այլ նախախնամութեան. զի սեղծանելն է առնել իր ինչ ի յոչընչէ. և նախախնամելն՝ զեղեալն փոխանորդութեամբ ի նոյն տեսակն պահել: - 257. Եւ դարձեալ պարզ և յայտնի, այսպէս ասէ սուրբն գրիգոր նիւսացին եթէ, բանականին շնորհ ընդ լրումն մարդկութեանս թափ էանց ի տեսութիւնն աստուծոյ՝ որքանութիւնն և որպիսութիւնն...: - 258. Եւ իւրաքանչիւր որ ծննդեամբ յառաջ եկեալ առնու զնոյն պատկերին շնորհ ի ծագմանէն աստուծոյ. և լնուն զնոյն թիւ որքանութեան զոր ետես աստուած նախքան զլինիւնն աշխարհի որպէս ասէ առաքեալն: - 258. Եւ թէ որ ասիցէ, վասն է՞ր նախ զտնկականն տայ և ապա զբանական հոգին: - 258. Եւ թէ որ ասցէ, երկի ապա թէ գ հոգի է ի մարդն զանագանութեամբ էացեալ: - 258. Ասեմք առ այս թէ՝ ո՛չ են գ հոգիք ի մարդն. այլ գ զօրութիւնք են հոգւոյ: - 259. Այլ ի մարդն ո՛չ է պարտ ասել գ հոգի. այլ մի հոգի և գ զօրութիւն: - 259. Նոյնպէս և ի զգայականս ո՛չ է պարտ ասել բ

հոգի. այլ **բ** զօրութիւն: - 259. Իսկ զտնկականն ի տունկն ո՛չ է պարտ սսել զօրութիւն. այլ հոգի է տնկական: - 259. Իսկ թէ զսոսա **գ** տեսակս սսես, կամ զօրութիւնս, կամ մասունս բանական հոգւոյն, մի՛ է տեսութիւնն: - 259. Եւ որպէս սսել արիստոտէլ զերեք թիւն՝ որ մի ունի զէութիւն իւր. այլ երկուքն և միւնն մասունք են նորա: - 259. Չի յորժամ սսես միւն՝ այս առաջին մասն է երրորդին. և երկուքն երկու մասն: - 259. Եւ յորժամ սսես **գ**, յայնժամ զառաջին թիւսն ունելով յինքեան՝ կատարունն եղև նոցա: - 259. Եւ թէ սսիցէ որ, ո՞րպէս է մի, զի ահա ի մահուանն բաժանին ի նմանէ: - 260. Սսենք առ այս, եթէ և յետ մահուան ո՛չ բաժանին սոքա ի հոգւոյն ըստ էութեան. զի մի է էութիւն սոցա. այլ ըստ ներգործութեան. զի ո՛չ է մարմին՝ ո՛չ կարէ ներգործել: - 260. Եւ թէ սսիցէ որ, երկի ապա թէ հոգին ինքն առ ինքն նախկին է և յետոյ եթէ մի է հոգի: - 260. Սսենք առ այս, թէ մի է հոգի հաւաստեալ. և ո՛չ է ինքն ինքեան առաջին և վերջին. զի մի էութեան՝ առաջին և վերջին ո՛չ է. այլ ըստ ներգործութեան. զի ըստ առաջին և վերջին զօրութեանն՝ առաջին և վերջին ներգործ: - 260. Եւ թէ սսիցէ որ, երկի ապա թէ առաջին զօրութիւն հոգւոյն տնկականն է՝ և վերջին բանականն որ է՝ յոյժ անպատշաճ: - 260. Սսենք առ այս, եթէ բանականն առաջին է ըստ պատուոյ քան զզգայականն. և զզգայականն քան զտնկականն: - 260. Այլ հակադարձեալ սոքա ըստ կարգի և ըստ դասո՞ւ՝ յառաջ է տնկականն քան զզգայականն, և նա՛ քան զբանականն ի յերևումն. այլ էութեամբ համանգամայն են. որպէս անդ ուրեմն սսացաք վասն հոգւոյ և մարմնոյ: - 260. Եւ թէ որ սսիցէ, երկի ապա թէ յառաջագոյն է հոգի քան զմարմին, և յետոյ մասամբ երկի: - 260. Սսենք առ այս թէ, օն ի բա՛ց տար ի մտաց քոց զհեթանոսական կարծիս. զի ո՛չ է հոգի յառաջ քան զմարմին. և ո՛չ մարմին նախ քան զհոգի որպէս ի սկիզբն սսացաք: - 260. Եւ էգն հոգևորի յետ **ձ** աւուրն՝ որպէս սսացաք զպատճառն վասն տեղւոյն ցրտութեան որ է՝ ձախ կողմն արգանդին. որ ցուրտ գոլով վասն փայծաղանն՝ յապաղէ՛ զկազմուած նիւթոյն ի կրկնապատիկ ժամանակս **ձ** աւուրց: - 261. Եւ թէ վասն է՞ր սսիցէ որ՝ ոմն յետ **զ** աւուր՝ և ոմն ի **ի** և ոմն ի **իւ**: - 261. Սսենք առ այս, եթէ քառասունն ունի զչորս և զտասն թիւն. զի **դ** տասն է: - 261-262. Իսկ թէ վասն է՞ր սսիցէ որ՝ յղացեալ մնան յարգանդի՝ մարդն ինն ամիս, և այլ կենդանիք աւելի և կամ պակաս: - 262. Եւ թէ սսիցէ որ, **դ** տարերքն են հիմն ամենայն նիւթոյ, պարտ էր լնուլ **զդ** թիւն: - 262. Սսենք թէպէտ նիւթն ի չորից տարերց է, այլ տնկականն զօրացեալ քան զնիւթն՝ ըստ իւրոյ մասանցն ծնանի. զի ծնանիլն տնկականին է. այլ և ունի զտարերացն թիւ. զի յամիսս չորս կատարի այն՝ որ յառաջ ծնաւ: - 262-263. Այս է պատճառն. զի ոմանք յապաղեն. և ոմանք փութով տան զպտուղն որպէս սսացաք: - 263. Եւ թէպէտ զնանիի խոտոյ սսեն ի նոյն ժամն բուսանիլ և կատարիլ և խամրիլ, ի նոյն թուոյս ոչ ելանէ ժամուք կամ մասամբք: - 263. Եւ թէ զարմաւենւոյ սսեն ի **իւ** ամս պտղաբերիլ: - 263. Իսկ որք ի **իւ** աւուրս ծնանին և կամ ի **ի**, որպէս հաւ. ունին նոքա զխորհուրդ չորից տասանց և չորից հնգից, ըստ **ե** զգայութեանց ներքոյ և **ե** զգայութեանց արտաքոյ որպէս սսացաք: - 263. Արդ՝ որպէս սսացաք՝ մարմինն է ի **դ** տարերաց. և ունի **ե** զգայութիւն. վասն որոյ յինն ամիսս հաստատի անդամօք և ապա ծնանի: - 263. Դարձեալ **զ** ամիս տնկականին որպէս սսացաք. և **զ** զզգայականին. և **զ** բանականին: - 264. Դարձեալ **ժ**երորդ՝ աստեղագէտք սսեն թէ յղացունն ամենայն մարդոյ Ձօհալին է. և յիւրաքանչիւր մոլորակս ամիս մի թուեալ՝ լինի ծնունդն ի մուշթարին **թ** ամիս: - 264. Կարծեմ որպէս սսացեալ եղև այս. բայց ո՛չ լիապէս: - 264. Չի բոյսք մանունք և չորքտանիք մանունք կարեն ի նոյն ամի զնմանն ծնանիլ ըստ վերոյ սսացեալ երրեակ թուոյ ամսոյ, կամ կրկին վեցեկի: - 264. Չի մանունքն յամսօրէից և ի վայր, ի շաբաթս և յաւուրս և ի ժամս ըստ նոյն թուոյ կարեն զնմանն ծնանիլ. և առաւելքն առաւելեալ ամօք կրկին կամ երեքկին որպէս սսացաք: - 264. Եւ այսպէս է ըստ ոմանց վեցեկի շարժմունք հասակի մարդոյս որպէս սսացալ. այսինքն Երեխայ: - 265. Թէպէտ ոմանք փոխեն զայս կարգ, ո՛չ ընդ դէմ բանիցս կարգի. այսպէս սսելով: - 265. Ապա ուրեմն յա՛յտ է՝ զի տղայութիւնն ո՛չ կարէ զնմանն ծնանիլ. այլ մանկութիւնն որպէս սսացալ: - 266. Այսմ սսեն վարդապետք բազում պատճառս: - 266. Նախ սսեն ոմանք, եթէ ուղեղ գլխոյ անբանիցն ընդ խելապատակին ունի չորութիւն և հովութիւն. և ջիւքն ի նմանէ յառաջեալ յանդամս մարմնոյն՝ փութապէս պնդէ՛ և տայ շարժիլ: - 266. Ի մարդոյ և յայլ ինչ կենդանեաց կարէ՛ լինիլ ծնունդ. որպէս սսեն ի կնոջէ՛ և յարջոյ ծնունդ եղեալ: - 267. Սսենք թէ ո՛չ լինի վասն **բ** պատճառի: - 267. Ըստ բնականին այս է. զի ամենայն իր որ լինի՝ յանկատարութենէ ի կատարունն ելանէ, և ի զօրութենէ ի ներգործութիւն որպէս ի վերոյ սսացալ: - 267. Իսկ տրնկականն միայն գործ է ի կերակրիլն և աճիլն, նա նկարէ յինքեան ի զգայութեանցն և ի մտացն ըստ տկարութեան իւրոյ անկարգաբար երևցուցեալ ի յիշատակարանս մտացն որպէս սսացաք: -

268. Եւ նախ սսհ իմաստութիւն նոցա, որ զբնութիւն էիցս քննեցին. և զշարժումն լուսաւորացն. որպէս իմաստունքն յունաց: - 269. Երկրորդ՝ իմաստութիւն սսհ զանազան արուեստից գիւտք. ըստ այսմ՝ «ո՞ ետ կանանց իմաստութիւն նկարակերտութեան»: - 269. Երրորդ՝ իմաստութիւն սսհ և բանական քննութիւն. որք բանիցն տեղեկացեալ ընտրեն զստոյզն ի ստոյն: - 269. Երկրորդ՝ ըստ պատուոյն. զի այս երկնային և վերուստ իջեալ. իսկ այնքիկ երկրաւոր և շնչաւոր որպէս սստ առաքեալն: - 269. Իսկ իմաստութիւն միայն քրիստոս սսհ ըստ պողոսի. «քրիստոս՝ աստուծոյ զօրութիւն և աստուծոյ իմաստութիւն»: - 269. Ճար՝ զկատարումն սստ. և ստուգաբանի՝ անճար և անխափան լինի կատարումն նորին: - 270. Դարձեալ հանճար սսհ, զի առ յապայն ունի զկատարումն: - 270. Այլ ոմանք սսեն թէ՛ հանճարն ցասմանն է արիութիւն. և գիտելն ցանկութեանն...: - 270. Որպէս սստ իմաստունն, «աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի. խորհրդով և հանճարով իւրով զանդունդս պատառեաց»: - 270. Է և այլ ուրեք զանազանութիւն հանճարոյ և իմաստից ի յայլ վարդապետաց սսացեալ: - 270. Սակայն այլ եղանակաւ է քան զսսացեալս բնաբանաբար ի մէջ: - 270. Այսպէս սսեն եթէ՛ իմաստութիւն և հանճարն զանազանին: - 270. Դարձեալ սսեն թէ՛ հանճարովն ենք նախատեսք. այլ իմաստութեամբն հասունք: - 270. Այլ անճառ երանութիւնն և առաքինութիւնն է աստուծոյ զեղեցկութիւնն զոր մեզ պարզեաց. այսինքն մաքրութիւն, անախտութիւն, և ի չարէն օտարութիւն սստ նիւսացին սուրբ զրիզոր: - 271. Եւ ըստ այսմ բազում եղանակաւ սսհ մարդն պատկեր աստուծոյ: - 271. Ութերորդ՝ **զ** անձինք կատարեալք. և թէ մինն պակասիցէ՛ ո՛չ է կատարեալ աստուած. և մարդս երրորդութեամբ է կատարեալ. հոգւով և մարմնով և բանիւ. և թէ մինն պակասիցէ՛ անկատար է մարդն սստ վարդապետն վարդան: - 271. Քսանկե, սստ լուսաւորիչն մեր, թէ ձև մարդոյ երևեցաւ ի ստեղծանելն, զոր առնելոց էր զնոյն մարմին յետոյ ժամանակի. և ի նոյն պատկերն արար զմարդն: - 272. Չանազանի պատկեր և նմանութիւն, որպէս մարդն և կենդանին. զի ամենայն մարդ սսհ կենդանի. այլ ո՛չ ամենայն կենդանի մարդ: - 272. Նոյնպէս և ամենայն պատկեր ի հարկէ՛ սսհ նմանութիւն. այլ ո՛չ ամենայն նմանութիւն է պատկեր: - 272. Արդ՝ նոյնութեամբ պատկեր սսհ միածին բանն՝ հօր...: - 272. Չոր օրինակ ո՛չ սսհ մարդ մարդոյ նման զոլ ըստ մարդկութեան. վասն զի նոյնութիւն է և ոչ նմանութիւն. բայց սսհ նման մարդ մարդոյ ըստ երեսացն և գունոյն և ձևոյն նմանութեան: - 272. Իսկ մարդն սսհ պատկեր աստուծոյ ըստ նմանութեանն. վասն զի ո՛չ ունի զնոյն էութիւն. այլ զնմանութիւնն աստուծոյ: - 273. Եւ դարձեալ՝ որպէս ձու հաւի և ձու քարեայ՝ նման սսհն միմեանց, այլ ո՛չ պատկեր. զի ո՛չ են ի միմեանց ելեալ. և ո՛չ զնոյն էութիւն ունին: - 273. Ոմանք սսեն եթէ՛ պատկեր աստուծոյ հօր՝ է՛ որդի, և նման հոգին սուրբ: - 273. Այսպէս սսեն թէ՛ մարդն կազմեալ է ի պատկեր որդւոյ, և ըստ նմանութեան հոգւոյն սրբոյ: - 273. Իսկ այլք սսեն թէ՛ պատկեր ենք աստուծոյ, և նման յարացոյց նախագաղափարին: - 273. Եւ այլք սսեն եթէ՛ պատկեր եղաք այժմ, այլ նման լինելոց ենք ի հանդերձեալն...: - 273. Եւ այս ևս ո՛չ է ընդունելի. զի սոցա պատասխանի տայ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց թէ՛ որ սսսց զպատկերն, իմանամք զնմանութիւնն ի պատկերին որպէս ցուցաւ ի վերոյ. զի ամենայն պատկեր ի հարկէ՛ նման է: - 273. Եւ այլք սսեն թէ՛ մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ. այլ պատկեր պատկերի. զի որդի է հօր պատկեր, և մարդն որդւոյն. վասն այն սսսց նման և պատկերի: - 273. Եւ դարձեալ սսեն թէ՛ հոգին է պատկեր աստուծոյ ըստ զօրութեանցն. զի ունի միտք և իմացումն և կամք: - 273. Եւ նման աստուծոյ, զի սիրեմք զբարութիւն որպէս սսսցաւ ի վերոյ: - 273. Դարձեալ՝ սսենք եթէ՛ **զ** կերպիւ մարդն իմանի պատկեր. այսինքն բնական, շնորհաց, և փառաց: - 273. Չի թէ ո՛չ էր սսսցեալ ընդ պատկերին զնմանն լինիլ, ամենայն ոք պատճառէր, և զմարդն պաշտելով անկանէր ի կռապաշտութիւն. վասն որոյ սսսց զնմանն, թէ յորժամ տեսցեն պատկերակից աստուծոյ զմարդն բանականութեամբ անմահութեամբ և այլովքն որ ինչ է ի հոգիս, իմանայցեն և զզանազանութիւնն աստուծոյ: - 274. Որպէս թէ ցանկութեամբն սսհ խոզ. և բարկութեամբն շուն. յափշտակութեամբն գայլ. և այլն: - 274. Իմանայ ընդ հրեշտակաց որպէս սսսցաւ ի վերոյ: - 275. Դարձեալ՝ մէջ և ե՛զր է ամենայն ստեղծածոց որպէս սսսցաւ ի վերոյ: - 275. Դարձեալ՝ իշխան և տէր է ամենայն մարմնականաց որպէս սսսցաւ: - 275. Չորրորդ՝ զի մի՛ տկար ոք կարծիցի. այլ որպէս կողե՛ղ և հաստակող սսենք զըմբիշս. այսպէս զօրեղ եղիցի կինն ի տնօրինել զտունն: - 276. Դարձեալ՝ ի սուրբ գիրս է՛ ուրեք որ զբարերարելն աստուծոյ նշանակէ՛ հրամայել սստ...: - 277. Եւ ուրեք զահարկութիւնն՝ օրէնս դնել սստ ...: - 277. Եւ ուրեք զսէր և քաղցրութիւն՝ պատուիրել սստ. որպէս աղամայ պատուիրեաց: - 277. Նախ՝ սսհ մահու մեռանիլ, իբր թէ է՛ ոմն անձնաւոր մահ որ է՛ բանսարկուն. և նովաւ մեռանիցիս սստ ...: -

277. Երրորդ՝ մահու մեռանիլ զհոգւոյ մահն սստ որ մեղօքն մեռանի...: – 277. Ի խօսակցութենէն, զի մինչ ի յորդանան այլ ո՛չ սստ հօր աստուծոյ խօսիլ ընդ մարդկան: – 279. Իսկ յանմահութենէն, զի վճիռ էիատ սստելով «հող էիր և ի հող դարձիցս»: – 279. Իսկ ի վայելչութենէն, սստ «էիան գնոսա և բնակեցոյց ընդդէմ դրախտին փափկութեան»: – 279. Այսպէս սստն վարդապետք: – 279. Վեցերորդ՝ զի ո՛չ զղջացաւ մեղայ սստելով: – 279. Եօթներորդ՝ զի զաստուած սստաց պատճառ. եթէ կինս զոր ետուր՝ սա՛ ետ ինձ ուտել: – 279. Ո՞րպէս սստն մաշկեղէն հանդերձ զմարմինս մեր: – 282. Որպէս սստ աստուածաբանն թէ՛ ոչ ինչ էր ծածկոյթ ի մէջ նոցա և աստուծոյ. իսկ յետ մեղացն փոխեցան այսոքիկ. վասն որոյ մաշկեղէն հանդերձին ցուցմամբն նշանակէ՛ զմարմինս: – 282. Եւ թէ որ սստցէ, այսոքիկ ի յարութեանն են լինելոց անկարօտ մարմնոցն: – 282. Սստնք եթէ՛ զոր ինչ ի յարութեանն աւուր լինելոց է սրբոցն, զսկիզբն անդանօր սերմանեաց ի նախնի մարդն ադամ. զի թէ յիրում ժամանակին կերեալ էին ի կենաց պտղոյն, լինէին կատարեալ անմահք. և փոխեին յարքայութիւնն: – 282. Եւ այսպէս էր միջասահման կեանք նոցա զոր սստն ի մէջ մահու և անմահութեան: – 282. Եւ թէ որ սստցէ, և երկրորդն ադամ քրիստոս՝ զմարմինն ադամայ ունէր, և էր թանձր և ծանր: – 282. Սստնք եթէ՛ էառ քրիստոս մարմին ի կուսէն մարիամայ զմերս թանձր և մեղանչական. և միաւորելով ընդ ինքեան՝ եղև առաջին կերպ անմեղութեանն ադամայ որ էր ի դրախտին: – 282. Այսպէս սստնք զմարմինն քրիստոսի ունել զադամայն որ էր յանմեղութեանն: – 282. Եւ մովսէս զի՞նչ էր բարձեալ. և զի՞նչ սստաց ի ծովուն: – 283. Զի՞նչ է որ սստ գիր, «Յայեցաւ աստուած ի հաբէլ և ի պատարագս նորա»: – 286. Զայսոսիկ որպէս սստացաւ ունէր նա՛ ընդ պատարագելն: – 286. Իսկ զփոխարէն պարզան զոր ընկալաւ, Վասն առաջնոյն զի սստ գիր, «հայեցաւ», այսինքն հաճեցաւ աստուած ի հաբէլ: – 286. Վասն երկրորդին՝ զի սստ «և ի պատարագս նորա». այսինքն զի ընկալաւ ի հոտ անուշից: – 286. Ոմանք զպիսակն սստն: – 287. Այլք զողորձալն սստն. որ և հաց և ջուր չկարէր ի բերանն տանել: – 287. Այլք եղջիրս սստն ունել ի ճակատն որ իբր զփող գոչէր թէ՛ գայ ահա կայեն եղբայրասպանն: – 287. Զանէծքն ո՛չ յինքենէ սստաց զի մի՛ սատակեսցի. այլ յերկիր ետ որ է՛ զէն մահու և չարչարիչ՝ և գերեզման յետոյ: – 287. Իսկ գործել սստաց զերկիր, զի դրախտին չեղև արժանի: – 287. Երրորդ՝ սստ չտայ զգօրութիւնն, զի մի՛ դադարեսցիս ի գործելոյ: – 287. Իսկ զի սստ «երերեալ»՝ յայտ է իբրև զծառ մարմնովն: – 287. Նորն արբահամ վասն աներկբայ հաւատոյն արդարացաւ. վասն որոյ սստ «հաւատաց արբահամ յաստուած, և համարեցաւ նա արդարութիւն»: – 288. Զի՞նչ էր յոյսն ենովսայ որ սստ գիրն՝ «յուսացաւ կոչել զանուն տեառն աստուծոյ»: – 288. Սստն վարդապետք եթէ՛ եղիային յայտնի է: – 289. Եւ այս ևս գիտելի է, զի զվերանալն եղիայի ետես եղիսէ, զի մի՛ սստցեն թէ սպանալ յեզաբէլէ: – 290. Նոյնպէս և զփոխումն ենովքայ տեսին եղբարքն ուստերքն և դստերք նորա. զի մի՛ սստցեն թէ սպան զնա՛ կուրացեալն դամեք թռն կայենի: – 290. Զի սստն թէ՛ այր և երիտասարդն զոր սպան դամեք և էառ զկանայս նոցա. ադդա և սելլա, նոքա եղբարք էին ենովքայ արդարոյ: – 290. Վասն որոյ փութացաւ աստուած և փոխեաց զէնօք, զի մի՛ սպանցեն և սստցեն թէ փոխեցաւ յերկինս: – 290. Ոմանք սստն թէ՛ ռ ամ եկաց ադամ ի դրախտին: – 290. Եւ այլք սստն ընդդէմ այսմ, եթէ յետ ռ ամին ի դրախտէն փոխիլոց էին յարքայութիւնն թէ պահէին զպատուիրանն. և յորժամ ելին ի դրախտէն՝ ի նոյն թիւն ո՛չ հասին: – 290. Զի վասն առաջնոյն սստն վարդապետք, եթէ ադամ ո՛չ եկաց ի դրախտին ռ ամ, կամ աւելի և կամ պակաս, այլ մի օր. մանաւանդ է ժամ: – 290. Եւ վասն երկրորդին սստն, եթէ կարծեօք է՛ թէ համանգամայն փոխիլոց էին, թէ մի զհետ միոյ: – 290. Այլ մեք սստնք: – 290. Սստն աստեղագէտք եթէ՛ է դարուց կեցադոյս վերակացուք են է աստեղքն որք կոչին մոլորակք: – 291. Իսկ վարդապետք սստն թէ՛ չենք նման առաջնոցն ո՛չ ամօք և ո՛չ վաստակօք: – 291. Եւ այլ ևս. ի վերայ սաղմոսին «մերձեցաւ անձն իմ ի հող» սստ մեկնիչն, այժմ ծերացեալ է բնութիւնս՝ վասն որոյ փութայ ի հող: – 291. Սստնք թէ ո՛չ էր պատշաճ մեզ գիտել զոր մահուն, և ո՛չ զվախճան աշխարհի. վասն որոյ արգել տներն եթէ «ո՛չ է ձեզ գիտել զժամս և զժամանակս»: – 292. Նախ՝ զի ամենայն որք պատրաստ լիցի մահուան աւուրն և յանկարծակի գալստեանն քրիստոսի. որպէս ինքն սստն «յորում ժամու ակն ոչ ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ»: – 292. Արդ որպէս հաւատով իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանս որպէս սստ առաքեալն. և նովին հաւատով իմանամք զկատարած կենցաղոյս և զյարութիւն մեռելոց և զդատաստան հատուցմանն: – 292. Որպէս սստաց նախամօրն եւայի, «բազմացուցանելով բազմացուցից զտրտմութիւնս քո և զհեծութիւնս»: – 292. Զայս սստ գիրն եթէ՛ չորեքանկիւնի էր՝ զի մի՛ շրջեսցի: – 293. Բոլոր տարի մի. զի այսպէս սստ գիրն թէ՛ ճճ օր բարձրացաւ ջուրն. և յետոյ ճճ օր ցածուցաւ. որ լինի

Ժ ամիս: - 294. Եւ երկրորդ ամիս աստ գերբայեցւոցն որ է իար: - 294. Եւ երրորդ աստ գրիւ ամսոյն նոյնի որ է՝ թշրին: - 294. Ոմանք ձեռնուին աստն յապակէ՝ շինեալ: - 294. Եւ այլք զնշխարս նախահօրն աղամայ աստն. զի յաստուծոյ ձեռացն էր յօրինեալ լոյս տայր նոցա: - 294. Ոմանք աստն թէ խեղդեցաւ ի ջուրն. և ընդ բերանն յղացեալ էր զուզակիցն: - 294. Կամ որպէս աստն թէ՛ ներսէս անուն արուեստաւոր տապանին՝ շինեաց իւր տուն ի վերոյ կողմանէ. և զի ո՛չ էր հրամանաւն աստուծոյ՝ սատակեցաւ նա՛ անդ, և զնորա գէշն ուտէր ագռաւն: - 294. Աստն թէ՛ գոն այլ հոմանուն մասիս և արարատ. որպէս կորուաց լեռն և ի պաղէստին և ի գամիրս: - 294. Ձի՞նչ է աստն «զմիս արեամբ շնչոյ մի՛ ուտիցէք»: - 295. Վեցերորդ սկայքն անխտիր ուտին թէ մեռեալ և թէ հեղձուցեալ. վասն որոյ զի որոշեցէ ի նոցանէ՝ աստ արեամբ շնչոյ մի՛ ուտիցէք: - 295. Եւ աստն զգործս ջրհեղեղին ունինք՝ երկնչիմք զի պատուհասէ զմեզ: - 296. Ապա՛ աստն շինեսցուք բարձր աշտարակ զի մի՛ ջրհեղեղն զմեզ կորուսցէ: - 296. Ձոր ոմանք լ ստադիոն աստն զբարձրութիւնն և զլայնութիւնն շուրջանակի խոր քայլք. այսինքն խո մղոն ձգեալ աստ: - 297. Եւ աստ աստուած՝ «եկայք իջցուք և խառնակեսցուք զլեզուս նոցա»: - 297. Հայր առ որդի և հոգի սուրբ աստ, որովք արար զմարդն մի ազգ և մի լեզու: - 297. Իսկ խառնակել՝ ո՛չ զշփոթելն աստ որ անլուր էին միմեանց լեզուին: - 297. Որպէս աստն գաւազան, աւազան, սապոն, ամէն, և կամ այլ ինչ: - 297. Եւ ո՛չ որպէս աստն ոմանք թէ ի լեզուս աղամայ: - 298. Աստն եթէ քաղդէացին որ է՛ արապն. զի մնաց առ եբեր և ո՛չ խառնակեցաւ: - 298. Աստն վարդապետք եթէ հողմն հնչեաց և ցրուեաց զաշտարակն. զի մի՛ փլուցեալ վնասեցէ զմարդիկ: - 298. Համեղական հայն որ կարօղ է զամենայն լեզուս յինքն ամփոփել և բոլոր խօսիլ. և այլքն ո՛չ՝ որպէս աստ ի վերոյ: - 299. Երբայական լեզուան կարդային որ ունէր դեռ զառաջինն. որպէս աստ մեր լուսաւորիչն: - 299. Ձի աստն թէ՛ ամենայն մարդ կարծէր թէ ե՛ս եմ ըղորդ և ե՛ս ունիմ զառաջին լեզուն: - 299. Եւ մինչ զգիրն յառաջ կալան թէ այսու՛ փորձիմք, այլ ո՛չ որ գիտաց կարդալ՝ բաց յերբայեցւոցն. վասն այն աստ եբեր, թէ զառաջին լեզուն նա՛ եբեր: - 299. Եւ այլք աստն թէ՛ գետն առ որով բնակեալ էր նա՛ փայտ բերէր, անտի անուանեցաւ եբեր: - 299. Ապա՛ ի թաբօր լերինն ամա խոնարհեալ և ձեռն կարկառեալ ձեռնադրեաց զնա աստն, այս մեքիսեղեկ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս՝ նմանեալ որդւոյն աստուծոյ: - 300. Ձի՞նչ է որ եփրեմ ի գիրս կցորդաց աստ, Մեքիսեղեկ՝ որ նա՛ ինքն է սեմ: - 300. Ո՛չ երկանուն է և ո՛չ այլ ինչ. այլ իրինոս աստ զպատճառն և դժուար է հասկանալոյ: - 300. Եւ քրիստոսն օծեալ ո՛չ ըստ իւղոյ ինչ երևութապէս օծման, այլ միանալով ընդ բանին աստուծոյ՝ աստ օծեալ: - 301. Հինգերորդ՝ որ աստ սեղեկ. այսինքն արդար: - 302. Վեցերորդ՝ զի սաղիմայ աստ որ է՛ երուսաղէմ. և թարգմանի խաղաղութիւն: - 302. Նոյնպէս և տէրն մեր ետ հաւատացեցւոցն զվեցարար մարմինն և արիւնն իւր. յորոց խնդրէ զգործս տասնաւոր. այսինքն զկատարեալս. և զկատարումն Ժ բանեան օրինացն. ի յորս է՛ մաքրութիւն Ժ զգայարանացս որպէս ի վերոյ աստ: - 302. Վասն քրիստոսի և մեքիսեղեկի, աստ է և յայլ ուրեք ի վերոյ ի գիրս աստուածաբանութեան ե զլուխն՝ ի համարքն: - 302. Փորձեաց աստուած զարբահամ աստն, ա՛ն զորդիդ քո սիրելի և բեր մատո՛ ինձ ողջակէզ: - 304. Հինգերորդ՝ որ աստ լինիլ զաւակաց նորա իբրև զաստեղս՝ և ոչ երկմտեաց: - 304. Ութերորդ՝ զի աստ արբահամու թլփատիլ ի ծերութեան ժամուն իննսունինն ամաց զոլով: - 304. Սիրելի աստն առաւել շարժէ զգութ ծնողին: - 304. Եւ զի ո՛չ աստ սառայի զիրն. զի մի՛ մայրական աղետիւ խափան լիցի գործոյն: - 304. Ձի հայր աստ զնա մարգարէն հանդերձեալ աշխարհին աստեղափայլ պայծառացեցւոցն լուսաճաճանչ սլացմամբ: - 306. Իսկ մեզ հոգևորապէս ետ պարգև զբնակութիւնս երկնից. ուստի մերժեցաւ հակառակորդն մեր աստանայ. զոր աստ՝ «տեղի անկելոց հրեշտակաց». թէպէտ և յետոյ կատարէ որպէս և նոցայն բազում ամօք և չարչարանօք: - 306. Իններորդ՝ ըստ փոփոխման աստ. զի յղացեալ ունիմք զմահ անդրստին. և ի վախճան մերձեալ հասանէ երկն ցաւոց. և բաժանեալ հոգին ծնանի ի մահ: - 308. Եւ անդանօր լինի ամմահ և անապական ծնունդ և որդիք յարութեան. զի մեռանիլ ո՛չ ևս կարեն աստ. վասն զի յամմահ զօրութենէն աստուծոյ ծնանիմք, և յանապական տարրեղէն միւրոց. վասն որոյ ամմահ և անապական կայանան: - 308. Նախ՝ զի անդրանիկն երէց աստ: - 308. Հինգերորդ՝ զի ունի զվերոյ աստ խորհուրդ տասնեակ թով. վասն որոյ յիրաւի անդրանիկն պատուեալ լինէր թէ ի հոգևորն և թէ ի մարմնաւորն: - 310. Նախ աստն եթէ ի ծննդեանն կալեալ էր զգարչապարէն՝ եսաւայ, այժմ զփոխն անդրադարձէ՛ և յիշեցուցանէ նմա թէ՛ ամենայն իրի հատուցումն գոյ: - 311. Իսկ թէ վասն է՞ր ոչ աստ զանունն նմա: - 311. Աստն թէ յակոբ ո՛չ զներգործութեան անունն հարցանէր աստուծոյ, զի գիտէր որ աստուած էր և ինքն իրայլ կոչեցաւ որ է աստուածատես. այլ

անուամբ զբնութիւնն և զգոյացութիւնն աստուծոյ կամէր ուսանիլ: - 311. Ձի զինչէն ի գոյացութեան խնդիրն է. որպէս ասելն զի՞նչ է, ասենք՝ մարդ է, կամ կենդանի: - 311. Նոյնպէս և անունն սահմանէ կարճառօտ՝ յայտնիչ բնութեան իրին. որպէս մինչ ասենք՝ մարդ, քար, յայտնեցաւ բնութիւնն: - 311. Ապա յայտ է՝ զի աստուած ինքն ինքեան նախկին և վերջին՝ հաւասար կամ անհաւասար ո՛չ ասի. վասն այն իւր անուն ո՛չ դնէ: - 312. Եւ թէ որ ասիցէ, մովսէսի ընդէ՞ր ասաց՝ այս է անուն իմ յաւիտեան: - 312. Ասենք եթէ է ասելն ո՛չ զբնութիւն նշանակէ, այլ զանսկիզբն և զանվախճան գոլն: - 312. Չայս նշանակէ է ասելն և ո՛չ բնութիւն կամ գոյացութիւն: - 312. Եւ տէր մեր գեղեցիկ տեսլեամբ քան զամենայն որդիս մարդկան. զի «եղբոր որդին իմ ասէ՝ կարմիր է և սպիտակ ընտրեալ ի բիրուց». այսինքն զի աստուած է մարդացեալ: - 313. Մետասաներորդ՝ յովսէփ ժե ամաց վաճառեցաւ լ ղահեկանի որպէս ասէ ի կտակն: - 313. Եւ ի կատարածի դիցին թշնամիքն քրիստոսի ի ներքոյ ոտից նորա ասացաւ: - 314. Երկրորդ՝ որպէս նմա ասաց աստուած, ես իջից ընդ քեզ և ես հանից անտի: - 314. Սիրտ զանմահ աստուածութիւնն ասէ որ ո՛չ ննջէ և ո՛չ ի քուն երթայ պահապանն իսրայէլի: - 316. Ութն, չորս են որք հզօրք են և պերճ շրջին ասէ սողոմոն. այսինքն աքաղաղ, և նոխագ, և թագաւոր հրապարակախօս, և առիժ՝ որ ո՛չ դարձուցանէ թիկունս յանասնոց: - 316. Դարծեալ՝ առիժաբար ել ի յորդանանէ. որպէս ասէ երեմիա «իբր ախոյեան ել ընդդէմ փորձողին ի յանապատ և յաղթեաց նմա». այս է ո՛չ դարձուցանել թիկունս յանասնոց: - 316. Արդ՝ ո՛չ ասէ թէ ի ներքոյ քոյ. զի գոսա կոխեալ էր քրիստոս: - 316. Այլ ոտք զհաւատացեալ անդամս իւր ասէ. զի սոքա՝ վեցեքին թշնամիքս կոխան լինին հաւատացելոց ի կատարածի: - 317. Աղքատ և տնանկ զմարդկային բնութիւնս ասէ. որ հարստահարեցաւ և զրկեցաւ ի սատանայէ: - 317. Է և այլ ևս կապ առ իմաստասէրս ասացեալ: - 318. Իսկ յատկականն ասացեալ եղև: - 318. Այսպէս կոչի և զգեստ մարմնոյն. զի արտաքին զգեստն որպէս ծիրանին թագաւորի այլ է ի զգեցողէն և պատահական նմա և փոփոխական. այսպէս զգեստ ո՛չ ասի մարմին նորա. այլ եկեղեցի սուրբ որպէս ասացաւ: - 319. Այլ արտաքին տաճար որպէս բնակարան և որիչ ի նմանէ՝ ո՛չ է և ո՛չ ասի: - 319. Զինգերորդ՝ ի լերինն մասեայ յորժամ ել նոյ ի տապանէն՝ օրինեաց աստուած զնա՝ և զորդիսն նորա ասէ զիրն. և հայր և սերմ արար մարդկան ազգի: - 319-320. Եւ այլք ասեն թէ մովսէս գրեաց ի յանդիմանութիւն որդւոցն յակոբայ. որք առին զօրէնս և ո՛չ պահեցին. և զաստուծոյ զամենայն երախտիսն մոռացան: - 320. Եւ ոմանք եզրի, և կէսք երեմիայի ասեն: - 320. Ձի ասեն թէ՛ յոբայ հէճուպն ի պարսիկս փախեաւ, և անդ գրոյց ետ որ գրեցին իւրեանց գրովն. և սողոմոն բերել ետ և սրբագրեաց: - 320. Այլ որ ստոյգն է ասեն թէ՛ մովսէս գրեաց որպէս պատմութիւն, և սողոմոն ստիքսեաց որպէս զիւր բանսն. յետոյ գրեաց և եզրաս հոգւովն աստուծոյ երբ ծախեցան գրեանքն ի հրէից: - 321. Այլ ասեն թէ՛ ի կարգի արդարո՞ցն են նոքա վասն **գ** պատճառի: - 322. Իսկ այնմ որ ասեն թէ յարբեցութեան մեռան, պատասխանենք եթէ՛ զմեղս յամենայն աւուր արիւն պատարագացն սրբէր. իսկ զայնմ աւուր՝ արիւնն իւրեանց: - 322. Եւ ոմանք **ե** ասեն. **ա**, արտաքին ինչքն. **բ**, զաւակաց մահն. **գ**, մարմնոյն հարւածքն. **դ**, կնոջն կազն. **ե**, բարեկամաց հակառակիլն: - 322. Եւ թէ որ ասիցէ՝ ունէր զայս յոբ. վասն է՞ր մերձեցաւ ի նա: - 324. Ասեն թէ պահօք և աղօթիւք հեռանայ ի մարմնոյ մարդոյն և ո՛չ լըլկէ: - 324. Վասն երրորդին ասէր յոբ զբարի և չար գործոց հատուցմունքն լինիլ առհասարակ յետոյ ի հանդերձեալն. զի աստ են մեղաւորք և հնացեալք ի մեծութեան. և ներէ՛ նոցա աստուած վասն կրկին պատճառի: - 324. Այսինքն նոքա կամէին որ զնոսա արդարս ասէր յոբ՝ և զինքն յանցաւոր՝ և ո՛չ ասաց. զի թէ զնոսա որք անիրաւք էին արդար ասէր՝ մեղանչէր ճշմարտութեանն. և թէ զինքն մեղաւոր ասէր՝ մեղանչէր վկայութեանն աստուծոյ: - 324. Եւ աստ զիտելի՛ է, զի դ ազգ վնան է որ զարդարն մեղաւոր ասեն և զմեղաւորն արդար: - 324. Երկրորդ՝ թիւրէ զճշմարտութիւնն յորժամ զչարն բարի ասէ և զբարին չար: - 325. Չորրորդ՝ կեղծաւորութիւն է և խաբէութիւն գովելն զչարն և զանիրաւն. վասն այն ո՛չ ասաց բարեկամացն բարիս՝ զի չարք էին: - 325. Եւ թէ որ ասիցէ՝ յորժամ սոյնպէս չարք էին՝ զնոցա բանքն ընդէ՞ր գրեաց հոգին սուրբ: - 325. Ասենք եթէ՛ բազում շահ և օգտութիւն է ի բանս նոցա յաշխարհի արդարոց և մեղաւորաց: - 325. Զինգերորդ՝ ըստ առաջին կարգին դարձեալ ասացին բարեկամքն յոբայ՝ թէ հաճո՛յ ես աստուծոյ՝ լուիցէ և խօսեսցի աստուած. վասն այն առաջի նոցա խօսեցաւ և վկայեաց: - 326. Այլ ոմանք ասեն ի ձեռն հրեշտակաց ի միում աւուր ժողովեցան. որպէս ի ձեռն դիւաց ցրուեցան: - 326. Ոմանք է ամ ասեն. ըստ որում ի վեցից վշտաց փրկեցէ, և յեօթներորդին ո՛չ փորձեսցի չար: - 326. Եւ ոմանք լր ասեն ըստ անդամալուծին զոր բժշկեաց քրիստոս: - 326. Որք է ամ ասեն զփորձանսն՝ սոյնպէս թուեն. զի յետ փորձանացն ասէ զիրն **ճի** ամ. և յառաջ քան զփորձն **հ**

ամ. և ը ան փորձանացն և դարձին: - 326-327. Եւ որք լը սսեն զփորձանսն սոյնպէս թուեն. յետ հարւածոցն եկաց յոր բ եօթանասուն. այսինքն ճի ամ: - 327. Եւ այլք ոմանք մխը ամ յետ փորձանացն սսեն: - 327. Որպէս և յոր ըստ կարծեաց բարեկամաց սստը «Ե՛ս մոլորեցայ»: - 327. Ոմանք զսիօն սսեն, և այլք զեղոն, և այլք զարաբիա. որ և անդ սսեն և այլք զգերեզման նորա լինիլ: - 327. Ոմանք սսեն թուփ է անթառամ անուշահոտ և անպտուղ: - 330. Եւ այլք սսեն թէ՛ բանն աստուած էր. որպէս խօսեցաւ առ արքահամ և առ մովսէս. - 330. Իսկ որ սստը ազանել հողաթափս: - 331. Իսկ սսելն որ էն: - 331. Նախ՝ իբր թէ է՛ և գո՛յ աստուած որպէս սսագաք: - 331. Եւ այլն սսագալ ի գօտեմարտիլն յակոբայ ի ժե համարն անդ տեսցես: - 332. Որպէս սովորութիւն է մարդոյ որ վատացն սստ, Ե՛ս արարի զայդ բանդ որ զքեզ ի քո կամդ թողի և ո՛չ խրատեցի: - 336. Մովսէս զի՞նչ սսաց ի պատառել ծովուն: - 338. Խաչանիշ ձգեաց զգաւազանն ի վերայ ծովուն ընդ առաջ սսելով, Այիա՛. որ է՛ աստուած առաջի մեր: - 338. Չորս տեսեալ ժողովրդեանն նոր՝ սստին ցմիմեանս, զինչ է սա. և կոչեցաւ մանանայ: - 338. Չորս պատճառս սստ իմաստունն ի սիրեցէքն: - 339. Եւ թէ որք սստցէ, վասն է՞ր յառաջին օրն նեխեցաւ, և յամենայն օր հալէր: - 339. Սսենք թէ՛ նեխեցաւ վասն թերահաւատութեան և ազահութեան ժողովրդեանն: - 339. Եւ թէ որք սստցէ, պարտ է ջուր խառնել ի խորհուրդն որպէս և մովսէս: - 341. Սսենք եթէ՛ ո՛չ է պարտ: - 341. Այլ աստ զներգործական որակն սստ տարերաց: - 342. Եւ այս ե եղանակաւ սստ: - 342. Չորրորդ՝ և բովանդակն Ե կանգուն, ցուցանէ թէ ո՛չ են նոքա ի չորից տարերց. այլ եերորդ էութիւն են. որպէս սսեն ոմանք. անմարմին անփոփոխ և անմահ. որ ո՛չ է տարրականացս: - 344. Իսկ կեսն, զի կիսկատար և պակաս են քան զաստուած այնու, զի եղականք են և յոչ գոյից գոյացեալք որպէս սսագաք: - 344. Հինգերորդ, որ սսաց զերեք ձևն, երկայն և լայն և բարձր. և ո՛չ զխորն որ է՛ թանձրութիւն: - 344. Երեմիա և աշակերտն՝ տարան ի գիշերի զտապանակն և որ առ նմայն էին՝ ի լեռն սինա. և անդ կնքեցին ի վիմին անլամբն աստուծոյ սսելով, ո՛չ որք բացցէ զսա՛ թէ ոչ մովսէս որ երերն. և ո՛չ որք բացցէ՛ թէ ոչ ահարօն: - 345. Վասն այն անտ ի հաստատութեան երկնից սսեն զկայանս հոգւոցն մինչ ի կատարած յարութեան մարմնոց: - 346. Սուտակ՝ որ է՛ լիգրոնն. զոր ո՛չ գիտէ որք զուստն. նման է կապուտակ աւազոյ. ոմանք սսեն յամագունից բերաւ ի կանանց աշխարհէն: - 348. Ակատ. զակատն չգտաք իրք սսագեալ նմա. զոսկեկն է դրել. և սստ ոսկեգոյն զնա. և գտանի ի քաղղէացիս: - 348. Այս է պատճառ խորտակելոյ տախտակին. և ո՛չ որպէս սսեն ոմանք թէ գիրն ջնջեալ էր: - 350. Եւ յետոյ սսելն դու կոփեա՛ քեզ տախտակ: - 350. Եւ թէ որք սստցէ վասն է՞ր զպարտիսն աղանայ մեք ունիմք: - 351. Սսենք եթէ՛ կրկին է մեղք. բնութեան և անձին. որ է սկզբնական և ներգործական: - 351. Որպէս սստը յերկրորդ օրէնքն: - 353. Չայս սստ մեծն ներսէս երեք քառասունք մովսէսի ըստ թուոյ ամաց նորին: - 353. Մովսէսի սստ գոլ դ ծնունդ: - 353. Եւ գ ըստ շնորհաց. որպէս ի ջրոյ, ի հրոյ, և ի վիմէ. ի տիպ տեսն մերոյ որպէս սսագալ: - 353. Եւ սմին համաձայնի վանական վարդապետն մեր սսելով, չորս տարր է մարդոյ և դ ծնունդ: - 353. Հինգերորդ՝ ի մեռեալ կենդանոյ է մեղուն. որպէս սսեն ի մեղուշ արջառաց: - 356. Դարձեալ սսենք, ի հինն կրկին էր ընծայ պատարագայցն: - 356. Եւ նախ սսենք զանկենդանն որ կոչի զոհ. որ է՛ մասնաւոր ներք. որպէս նաշիի և իւղ և խունկ: - 357. Չորրորդ՝ վասն փրկութեան ի հիւանդութենէ կամ ի պատերազմէ՛ փրկեալք, մատուցեն սստ պատարագ և նւերս ընծայեսցեն ի սեղանն ի հոտ անուշից: - 358. Եօթներորդ՝ զոհ՝ պատարագն որ ի նաշիոյ և յիւղոյ որպէս սսագալ ի վերոյ: - 358. Եւ ի սմանէ առցեն սստ զհաս իրաւանցն. և զմնացեալն եփեսցեն ի սուրբ տեղուշ և կերիցեն քահանայքն զեօթն օր: - 359. Եւ թէ որք սստցէ, ո՞րն է խորհուրդն քրիստոսի որով սրբիւր իէլ ի մեղաց: - 361. Սսենք եթէ՛ ամենայն զենմունք և պատարագ ի խորհուրդ և յօրինակ էր քրիստոսի: - 361. Որպէս նախ քան զօրէնս, բնական քննութեամբ ընտրէին մարդիկ. կամ զանճոռնի մեծն, կամ զամենակին փոքրն, կամ զգարշն տեսութեամբ, կամ զվնասակարն, ուտելոյ պիղծ սստին զսոսա: - 364. Եւ այսպէս ըստ բարուց մարդկան ընտրէր նոյ ի սրբոցն է. և յանսրբոցն բ. որպէս սսագալ ի վերոյ ժգ զլուխն ի գ համարն: - 364. Եւ զոր ուտէին և դիւաց զոհէին՝ պիղծ սսաց. որպէս զխո՛գ, զճագա՛ր, և զնապաստակ: - 364. Որ յետ խոստովանութեան դառնայ ի նոյն մեղս, իբր շուն դառնայ ի փսխած իւր. և սա՛ ևս այրի հրով. զի զառաջինն ևս խնդրեսցեն սստ առաքեալն: - 367. Իսկ թէ ի հանդերձն յայտնի մեղանչենք առանց ապաշխարութեան, լուցկի առնէ հրոյն որպէս սսագալ ի վերոյ: - 368. Ոմանք սսեն գործ մեղաց մնաց նոյն. այլ գործ սրբութեանն փոխեցաւ ի հոգևորն: - 369. Դարձեալ սսեն, մարմնական մեղքն փոխեցաւ. որպէս ի մեռեալ մերձիկն: - 369. և Դարձեալ սսեն, բնական մեղքն խտրութեան մնաց ի

գրաւորն, նոյնպէս ի նորս. որպէս սերմնակաթն և դաշտանին. այլ պատիժն փոխեցաւ հինն ի նորս: - 369. Եւ այլք ասեն թէ, հինն ամենայն է՝ խորհուրդ. և ի նորս իր և խորհուրդ: - 369. Ո՞րպէս ասէ թէ՝ օրէնք յաւիտեանական եղիցի: - 369. Ոմանք ասեն թէ՝ ո՞ւր ամն յաւիտեան կոչի: - 369. Եւ ասեն յետ տարւոյ մի եկեալ նոխազն մաքրեալ յարեմնէ: - 369. Երկոտասան ասէ ի ղևտացիսն: - 370. Երրորդ՝ յօրինակ հոգւոյ արատոյ ի նորս որպէս ասացաք: - 370. Արիւն ուտելն՝ և հեղձուցանելն՝ և գազանաբեկն՝ մի էր մեղք՝ որպէս ասացաւ ի վերոյ ժղ գլուխն ի զ համարն: - 371. Եւ թէ որ ասիցէ, ընդէ՞ր ծննդեան և յարութեան ը օրէք առնենք և հոգւոյ գալստեան ո՞չ: - 373. Ասենք նախ եթէ՝ ծնունդն և յարութիւնն մարմնաւոր էր. վասն որոյ մարմնապէս տօնենք: - 373. Երրորդ՝ զի աւետարանիչքն յայտնապէս ասեն թէ՝ ընդ մկրտիլ տեառն՝ նոյն ժամայն հոգին հանէ՝ զնա յանապատ. և պահեաց զիս տիւ և զիս գիշեր: - 373. Վասն որոյ ի միասին տօնենք խաչի և եկեղեցւոյ. որպէս ասացաւ ի լէ գլուխն, լը համարն: - 373. Այլ և նաշիի մարմին սուրբ. և զինի արիւնն. և իւր օծումն աստուածութեանն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 374. Նախ ասեն թէ՝ արծաթն միւթ վաճառոյ է. և այնու շահի. և ո՞չ տոկոսեօք: - 375. Այլ եւ ասեն, եթէ ամենայն տուրք բաժանի յերեք: - 375. Դարձեալ զէ ժամանակն ասէ. կամ զէ հասակս. կամ է զգայարանօք մարմնոյս. կամ է զօրութեամբ հոգւոյս: - 376. Ի խոստման աւետիսն ծեր էր արբահամ, և կինն ամուլ. զի մի՛ անյուսացին ի բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենազօր է. վասն այն ասացաւ անթիւ լինիլ զաւակացն. և եղև այնպէս: - 377. Եօթներորդ՝ զի միտքն զախտն շարժէ ի չարն. և ո՞չ ախտն զմիտքն. որպէս ասի, խորհուրդք ծերոց զբարինս պատառեն: - 377. Ոմանք ասեն է ըստ հ ամացն: - 378. Իսկ այլք ի դ բաժանեն ըստ չորից տարերաց և դ պահու գիշերոյն. որպէս ասացաւ ի վերն ժգ գլուխն իզ համարն: - 378. Եւ այժմ, օրհնեալք եղերուք ի շնորհաց սուրբ հոգւոյն ասենք: - 380. Տապանակն է՝ տէր մեր յիսուս քրիստոս. և նախընթաց եղև մեզ ասելով «երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի»: - 380. Ոմանք ասեն թէ՝ դադան քրեական մեղանչեաց. վասն այն դառն տանջեցաւ: - 381. Եւ այլք ասեն թէ՝ կորիսեանքն այրեցան մարմնով, վասն այն հոգւով սրբեցան. և բուրվառք նոցա սրբեցան: - 381-382. Այլ որ զուղիղն ասեն այն է, կորիս՝ եցոյց զօրինակ զղջման. զի լուաւ խրատուն մովսէսի և մնաց ընտրութեանն աստուծոյ ի դուռն խորանին: - 382. Այլք ասեն վասն դադանեանցն թէ՝ հոգիք նոցա մարմնով ի տանջանս կային. ուր ընկեղմեցան մինչև ցաւարումն դժխոց. ընդ որս և զնոսա ազատեաց քրիստոս իջանելովն ի դժխոս: - 382. Եւ թէ ասեն, կրեաց քրիստոս զանգոսնելի կիրս: - 383. Ասենք եթէ, կիրքն բաժանի ի դ. այսինքն ի կամաւորն և յակամայն. յանգոսնելին և յանանգոսնելին: - 383. Վասն է՞ր յորժամ զգողացեալն խոստովանի ասէ և խոյ մի աստուծոյ նուիրէ: - 384. Վեցերորդ՝ զի թէպէտ համբարձաւ յերկինս, ընդ մե՛զ է զամենայն աւուրս որպէս ասաց: - 385. Տասներորդ, որպէս ասէ փիլոն՝ նշանակ հեշտ ցանկութեան է օձն. որ և զցանկացօղ ժողովուրդն սատակէր. ըստ ախտին իւրեանց մմանեցոյց զպատուհասն: - 387. Երկրորդ՝ զի իշովն յանդիմանեցէ զանմտութիւն նորա. և զանօրէնութիւնն արգելցէ. որպէս ասի ի կաթողիկէքն: - 388. Վասն է՞ր ասէ մի եթար, և յետոյ ասէ երթ և մի՛ անհիծաներ: - 388. Զի թէ անհիծեալ էր, յորժամ ժողովուրդն անկաւ ի սատակումն ի բելքեքովր, ասեին թէ ի նորա անհիծիցն եղև: - 388. Վիուկն այն է, որ ի վիաց և յանդնոց մեռեալս կերպարանեն. ղևք ի կերպս մարդկան երկին. զոր դևակոչ ասեն և հազիմաթ. և Նշանագէտ, որ ի գերեզմանս ննջէ և նշանաւոր մարդ կերպարանէ. որպէս զսամուէլ սաւուղայ երևեցոյց հարցուկ կինն: - 388. Ո՞չ ասէ գնալ որ կամաւորն է. այլ երթալ, որ ակամայ քարշիլն է: - 389. Վասն որոյ պարտ է ընդ հրամանաւն կալ նոցա՝ յորմէ և առ որ զկապակցութիւն ունինք եօթանցն ասացեալ: - 389. Այլ ոմանք՝ ճաւոր զերկին, և վաթսնաւոր զդրախտն, և երեսնաւոր զերկիրս ասեն նշանակեալ բ ցեղիցն յայնկոյս յորդանանու, և թ ցեղիցն յերկիրն քանանացւոց: - 391. Զի ասեն եթէ խ օր էր պայմանն ադամայ. յետ իս աւուր ուտէր ասեն ի փայտէն գիտութեան և սրբութեամբ որդիս ծնանէր. և ապա՛ ուտէր ի կենաց փայտէն և վերափոխէր. և այլ բազում բանս տողեն: - 391. Այլ ոմանք է օր ասեն յամել ի է գօտիս. վասն որոյ է օրէք առնեն: - 391. Եւ ոմանք ի նոյն ժամն ասեն հասանիլ յիւրաքանչիւր օթևանս: - 391. Նախ՝ բանիւ ասաց. զի նահապետք բնական օրէնք ընկալան. արբահամ. նոյ. և այլք: - 395. Իսկ սիրտ՝ զհոգին ասէ. որ ծածուկ է. և տեղիք խորհրդոց. և մի է. և կենդանութիւն մարմնոյն: - 396. Այլ և զգայութիւնք և միտք և խորհուրդք. ասէ ամենայն մասամբքն սիրեա՛ զաստուած: - 396. Նախ՝ վասն ժողովրդեանն ասէ, թէ ոչ միայն հացիւ կեայ մարդ. որպէս ասաց ադամայ ուտել զհաց քրտամբք: - 397. Նախ՝ վասն ժողովրդեանն ասէ, թէ ոչ միայն հացիւ կեայ մարդ. որպէս ասաց ադամայ ուտել զհաց քրտամբք: - 397. ...որպէս ասաց մովսէսի թէ՝ «լո՛յժ զկոչիկս քո». և

ո՛չ կերակրոյ հացի ունէին պէտք. այլ բանն աստուծոյ կերակրէր զնոսա որպէս ասացաւ...: – 397. ...վասն որոյ յայսմանէ ասեն ոմանք թէ՛ **զ** ամ կամ **խ** օր յամեաց ադամ ի դրախտին. որպէս ժողովուրդն ի յանապատին. կամ որպէս մովսէս ի լեռան: – 397. Չորրորդ՝ հաց ի յերկնից իջեալ մանանայն կենարար. և բանն աստուծոյ նոյն ինքն տէրն մեր. որպէս ասաց առ փորձիչն թէ՛ ինև կերակրին ամենայն սուրբք և ո՛չ հացիւ: – 397. ...և ապա ըստեամբք կերակրէ զնա մայր իւր բանիւն աստուծոյ. զոր ասեն յաշխարհի, եթէ զմին դուռն փակէ աստուած, նա զերկուքն բանայ. զի յորժամ զմին դուռն պորտին փակեցաւ, **բ** ստինքն բացան: – 397. Ձի՞նչ է ասելն հայեաց ի քեզ: – 397. Ստացն ասէ հայիլ ի հոգին: – 397. Եւ որպէս ննջեցեալն քնով՝ ո՛չ տեսանէ զինքն. և որպէս յաւելի կերակրոյ խնուն զգայարանքն. նոյնպէս ագահութիւն և փարթամութիւն և հպարտութիւն մոռանալ տայ զինքն. վասն այն ասեն թէ՛ ինքեանց գիտակքն իմաստունք են: – 397-398. Երկրորդ՝ ի յողութեան մինչ յորովայնի լինի՝ մի՛ զենցես ասէ...: – 399. Երրորդ՝ մինչ գառն լինի ի կաթն մօր՝ մի՛ զենցես ասէ. զի գութն առաւել է: – 399. Չորրորդ՝ նշան թէ՛ զոր ասէ և լինի. և տէր մեր զգործս աստուծոյ գործէր առ կաղս և կոյրս և հիւանդս և մեռեալս. զոր ասէր բանիւ՝ կատարէր գործով: – 399. Վեցերորդ՝ զի ասէ ըստ հրամանին աստուծոյ գնալ: – 399. Մովսէսին պատճառն վասն խստասրտութեան նոցա է որպէս տէրն ասաց. զի մի՛ սպանումն լիցի: – 401. Իսկ ոմանք զքրիստոսէ՛ ասեն բնութեամբ և շնորհօք որդի. որպէս նեստորք և քաղկեդոնիկք անիծեալք. զի այսպէս լինին **բ** որդիք և **բ** անձինք: – 402. Եւ թէ ասէ հրեայն, աստուած օրհնեաց զաբրահամ մարմնով: – 403. Ասսւ նմա թէ՛ այն հասարակաց հեթանոսաց է. զի ածին մարմնով և ընչիւք. իսկ մերս ո՛չ է հասարակաց. այլ արժանաւորաց և ընտրելոց: – 403. Եւ թէ ասեն ամուսնութիւնն օրհնեցաւ: – 404. Ասսւ թէ՛ քահանայիցն հրամայեաց ի բաց կալ յամուսնութենէ յորժամ մտանէին ի տաճարն և ի խորանն. և յորժամ լսէին զօրէնս աստուծոյ զօրեայ սրբեցան: – 404. Եւ թէ ասեն ինքն նկարէ զսաղմնս: – 404. Ասսւ թէ՛ զամենայն սաղմն նկարէ՛ աստուած. և զանասնոց և զգազանաց: – 404. Այլ ի կուսանս հանգչի. որք հրեշտակաց նմանք եղեն կուսութեամբ. վասն այն ասեն աստուած բնակեալ է յերկինս ուր կուսանք են հրեշտակք. և ո՛չ յերկրի ուր ամուսնացեալք են: – 404. Եւ թէ ասեն, չափաւոր ամուսնութիւն և ինչք ընդունելի՛ է աստուծոյ: – 404. Ասսւ թէ՛ չափաւորն ընդունելի է. այլ անչափն պոռնկութիւն և ագահութիւն. իսկ կուսութիւն և աղքատութիւն որ չափ առաւելու՝ այնչափ գեղեցկանայ: – 404. Եւ թէ ասեն ամենայն մարգարէք ամուսնութեամբ ծնան: – 404. Ասսւ թէ՛ տէրն մարգարէից ի կուսէ՛ ծնաւ...: – 404. Եւ թէ ասեն, ամուսնութիւնն ի դրախտն օրհնեցաւ: – 404. Ասսւ թէ՛ կուսութիւնն յերկինս օրհնեցաւ. զի հրեշտակք կուսութեամբ աճեցին: – 404. Ձի՞նչ է որ ասէ, «ընդ մի ճանապարհ գայցեն, և ընդ եօթն փախիցեն»: – 404. Մի ճանապարհ գալն է. և է զբազումս ասէ ի փախչիլն: – 404. Դարձեալ՝ մի չար կամք է ամենայնցն որպէս ասացաւ: – 404. Եւ մարգարէն դաւիթ ի ձախ կողմն **ռք**, և ի յաջն բիւրք ասէ անկանիլ: – 404. Երկրորդ՝ հրեայքն ի գերութեան կախեցին զկտակարանքն ի յուռեաց, և ո՛չ հաւատային կենաց. որ ասէր կտակարանքն պահել զպատուիրանս աստուծոյ և կեալ: – 405. Եւ վասն աւուրն ասաց՝ տիւ. և զիշեր զխաւարումն. և ընդ երեկս լոյս դարձեալ: – 405. Այլ և ո՛չ հաւատացին որ ասաց, «ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ՛, զամենեսեան ձգեցից առ իս»: – 405. Այլ և ո՛չ հաւատացին որ ասաց՝ «յորժամ բարձրացուցիք զորդի մարդոյ, յայնժամ գիտացիք թէ ե՛ս եմ»: – 405. Այսինքն՝ զոր ծածկեալ է մեզ՝ բարի կամ չար ո՛չ կարենք ասել: – 405. Ձի ասենք՝ տես զհամն և զհոտն. տես զբանդ. տես թէ ջե՞րմ է կամ ծանր: – 407. **Ձի սէն յունաց է, և շան ասորի. և մի և նոյն է տեսութիւնն որ ասէ, անգոսնեաց, և անգուշնեաց**: – 407. Եւ զի բարկութիւն ո՛չ է ի յաստուած, այսպէս ասեն վարդապետք սուրբք: – 408. ...ըստ որում մեզ ասաց, բարկանայք բանիւ, և մի՛ մեղանչէք գործով. նոյնպէս բարկութիւնն աստուծոյ՝ սպառնալն է. և սրտմտիլն գործն: – 408. Նախ՝ վասն ցեղին ռուբնի ասի. փոխելով զանէծքն ի յօրհնութիւն: – 409. Նախ այս է միտքն, որ գյարութիւնն աստ ասաց: – 409. Չորրորդ, մահ՝ այսինքն սատանայ որ յաղթեաց ադամայ. իսկ մարմնոյն մովսէսի ո՛չ կարաց յաղթել հրեշտակային օգնականութեամբն. որպէս ասի յառաջիկայոյ: – 409. Փեգովրայ տեղի՛ էր կռոց. և դէքն չտային թոյլ թաղել զմարմինն, մինչև սաստեաց միքայել հրեշտակապետն ասելով, «սաստեացէ՛ ի քեզ տէր». որպէս յայտ է ի կաթուղիկէից վերջին թուրքն: – 409. Նախ ասեն թէ զմիւթն աստուած կարծեցին, սատանայ խաբէր թէ ի՛մ է այս մարմինս իբրև տեառն նիւթոյ. – 409-410. Չոր յայսմ օրէ և յառաջ՝ ասեն զամպ հովանին վերացեալ ի նոցանէ: – 410. Յեօթներորդ՝ ոմանք մարմին մովսէսի զօրէնսն ասեն. զոր ի բերելն հակառակէր սատանայ, խտտան և անարժան գոլ ժողովորդեանն. վասն որոյ միքայել վերակացու ժողովորդեանն հալածէր զնա: – 410.

Ինքներորդ՝ ի ժամ այլակերպութեան տեսն ի բերել հրեշտակապետին զմովսէս, աստ սատանայ ցիրեշտակն, ստեաց աստուած զմովսէս մուծանել յերկիրն ուր երդուաւ ո՛չ մտանել նմա: - 410. Չոր յիշէ աւետարանն դուկասու, և մնացորդացն գիրք. և ո՛չ յիշէ մովսէս. զի զսկիզբն կռապաշտութեան ի նմանէ՛ ասեն լինիլ: - 411. Նուազիլ՝ ո՛չ ասեն զամենևին պակասիլն. զի առ ջրհորաւն մեծի անյայտ եղև վէմն. և յելսն յորդանանու մանանայն ո՛չ գտաւ: - 415. Ինքներորդ՝ սպանմանն արէլի գործիք եղև որպէս ասեն. ուստի գայլախագ կոչեցաւ. զի սրբեսցի դրոշմաւն: - 415. Աքար զարմեան և սաւուղ կիսեան և յուդա սիմոնեան մեղայ ասելով ո՛չ արդարացան: - 415. Ոմանք ասեն միայն զլուսաւորս արգելեալ և զկամարն շրջեալ մինչ հասեալ ի նոյն կէտն: - 416. Այլ սուրբն եփրեմ՝ զշրջանս երկնից կացեալ աստ ընդ լուսաւորացն: - 416. Չոր եօթանասունքն ի ասեն. իսկ սամուէլ և սաւուղ ամս խ: - 420. Այլ և թերափն՝ իղծք աստ. և թերափիմք՝ տօնահմայք: - 425. Ետես զայս չափ մեղս առ աստուած աստ հեղի: - 425. Երկրորդ՝ զի մի՛ ի պատճառս նորա չարիս գործեսցեն. որպէս աստին «տաճար տեսն առ մեզ է». և զանօրէնութիւնս առնէին: - 425. Հինգերորդ՝ ոմանք չարք ո՛չ հնազանդէին նմա. որ և աստին հրէայքն «ո՛չ կամիմք թագաւորել դմա ի վերայ մեր». և այժմ ոմանք ո՛չ հնազանդին անհաւատք: - 426. Նախ ասեն թէ՛ փոխեալ էր զգգեստ պատուոյն և զգեցեալ ծործ հովուութեան և այլագունեալ: - 427. Վասն է՞ր բուն գիրքն արքիմելէք աստ, և աւետարանն արքիաթար: - 427. Երրորդ՝ զի զօրհասն իւր ո՛չ գիտէր. ապա և ո՛չ զայլոցն կարէր գիտել. զի ասաց՝ «կամիս զիս կորուսանել». որ ո՛չ կորեաւ ի սաւուղայ: - 428. Հինգերորդ՝ զի որպէս զկանխագէտ ոչ ասաց սաւուղայ թէ դու ո՞վ ես որ զիս փրկես ի սաւուղայ: - 428. Տասներորդ՝ աստուածս տեսի աստ, զի զսաւուղ և զսամուէլ ետես: - 428. Երկրորդ՝ ուստի՞ ճանաչեաց թէ սամուէլ է. զի ահա՛ կինն ասաց. այլ որպէս կինն երևեցոյց զձնն, նոյնպէս կարծեաց և սաւուղ: - 429. Երկրորդ՝ ընդէ՞ր ոչ երևեցաւ սաւուղայ. այլ միայն կնոջն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 429. Երրորդ՝ ընդէ՞ր ինքն ո՛չ ասաց թէ ես եմ սամուէլ. այլ նոքա նմանեցուցին: - 429. Վեցերորդ՝ ընդէ՞ր ոչ քաջալերեաց զնա ասելով, եթէ մեռանիս՝ վիուկդ յարուցանէ՛ զքեզ որպէս զիս: - 429. Ապա յայտ է զի զապագայն ո՛չ ասաց: - 430. Չորրորդ՝ զի թէ սամուէլ էր որ ասաց թէ՛ տէր հեռացաւ ի քէն, և այս ո՛չ է մարգարէութիւն. զի կրկնեաց զիւր բանն. և թէ ո՛չ էր սամուէլ, այլ զանունն ընկալաւ և ինքն դև էր, սուտ խօսեցաւ ապա: - 430. Հինգերորդ՝ բանն որ ասաց սաւուղայ, կամ հրամայական էր, կամ մարգարէութիւն: - 430. Թէ հրամայական էր և վճիռ եհատ, ապա աստուած էր և ո՛չ մարգարէ. սուտ ասաց զգոլն սամուէլ: - 430. Իսկ թէ մարգարէութիւն էր և զլինելոցն աստ, ապա ո՛չ էր աստուած. սուտ կոչեցաւ անունն ի վերայ: - 430. Եօթներորդ՝ զի ասաց «առ վաղիւն անկանիցիք ի պատերազմին». և ոչ յերկրորդ և ո՛չ յերրորդ օրն ո՛չ եղև պատերազմ. ապա ուրեմն սուտ խօսեցաւ: - 430. Եւ թէ որ աստ, աստեղագէտք գիտեն զառաջիկայն: - 430. Ասենք եթէ ժամանակն ի շարժմանէ՛ լուսաւորացն է. ըստ զնացից նոցա զառաջիկայն ասեն սովորապէս: - 430. Ասենք եթէ ժամանակն ի շարժմանէ՛ լուսաւորացն է. ըստ զնացից նոցա զառաջիկայն ասեն սովորապէս: - 430. Սակայն հանդերձեալն և սիրտ մարդոյն՝ միայն աստուծոյ է գիտելի և ոչ այլ ումեք որպէս ասացաւ ի սկիզբն գրոցս: - 430. Այլ և մարգարէութեանց բաժանումն ի նոր օրէնքն ասացաւ: - 430. Այն է որ կաղք և կոյրք ընդ դէմ դարձան դաւթի և անարգանօք աստին մի՛ մտցէ դաւթի ի քաղաքս. որ նա՛ ինքն է երեսուղէմ. որ եղև տուն տեսն: - 431. Կամ զի օրէնքն գրեալ էր՝ կուրի և կաղի մի՛ դնել զայթակողութիւն, աստին նախատելով թէ՛ որպէս ո՛չ կարես կոխել զդոսա, նոյնպէս ո՛չ կարես առնուլ զամուրն յերուսայ: - 431. Վասն որոյ ասաց դաւթի, ամենայն որ մարտնչի սրով ընդ կաղս և ընդ կոյրս որպէս ասացին յերուսացիքն, նա՛ ատելի՛ է անձին դաւթի. և խնայեաց ի նոսա և փրկեաց: - 431. Երրորդ՝ զի ո՛չ էր քահանայ. վասն որոյ յետոյ աստ դաւթի ցքահանայսն, դո՛ւք դատացիք սրբեցէք և բարձէք զտապանակն. զի մի՛ լիցուք որպէս զոզիս: - 431. Յորժամ մեղայ ասաց վասն է՞ր ոչ եբարձ զպատիժն. զի ահա՛ խայտառակեցան կանայք նորա: - 432. Արդ՝ զի ասաց մեղայ՝ ապրեցաւ ի սրոյ մահու: - 432. Ասենք թէ ոչ, զի կատարեալ խոստովանութիւնն թողու զմեղս, բառնայ զպատիժն, և ջնջէ՛ զյիշատակ մեղացն. մինչ զի ո՛չ երկի ի դատաստանին աստուծոյ: - 432. Եւ յայս ասեն հերձուածօղ ազգն Ֆռանգաց, թէպէտ խոստովանին աստ, յիշատակի՛ մեղքն ի դատաստանին: - 433. Եւ թէ աստին զխոստովանեալ մեղս այլ ո՞չ յիշենք: - 433. Ասենք թէ՛ մեզ պարտ է ի մտի պահել և ի լեզուի զմեղս. և ցաւիլ և հոգալ հանապազ վասն անցեալ մեղացն և չգործելոյ բարեացն: - 433. Այլ ի դատաստանն քննութեան ջնջեալ է զոր ինչ մեք ի մտի ունիմք. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 433. Այլ աստ աստ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւթի եղև հատուցումն մեղացն. այլ և պարտք բարեաց առ աստուած ի ցոյց օրինի ամենայն ապաշխարողաց: -

434. Չորրորդ՝ ի տիպն քրիստոսի որ սստր ծարաւի են և ո՛չ էարբ: - 434. Տե՛ս, զի յորժամ կոտորեաց զհոսն՝ սսագաւ հրեշտակին արգելուլ զսուրն: - 435. Յուցանէ թէ տարածամ մահն ընտրութեամբ և կամօքն աստուծոյ լինի, և ո՛չ պատահմամբ որպէս սսեն ոմանք: - 435. Ոմանք սսեն թէ՛ զի դիովքն իւր անէծ գողիաթ, այն կատարեցաւ: - 439. Եւ շնորհք նոր օրինացս հայի յողորմութիւնն աստուծոյ և ի փառս վերինն եւնի որպէս սսագաւ ի վերոյ: - 439. Նախ զայն ցուցանէ առ նորս, եթէ որ յանգիտութեան մեղանչէ՝ թողու աստուած. և որ դարձեալ կրկնէ, և զառաջինն պահանջէ սստ: - 439. Ոմանք սսեն եթէ արիւն բազում եհեղ դաւիթ: - 439. Սսենք եթէ՛ մովսէս արիւն եհեղ. և յետս բազում. և սամուէլ. և ո՛չ մեղանչեցին: - 439. Սսեն թէ՛ ռ կին էր սողոմոնի. է **ճ** տիկնայք, և **գ ճ** հարճք. և նոցա **ռ** պահապան. իսկ ի փորձելն խաբեաց զհազար կանայսն. և ի յարանցն մին ո՛չ խաբեցաւ. այս առասպել է: - 440. Այլ զայն սստ թէ յամենայն ազգս արանց գտաւ այր մի քրիստոս, ազատ ի պարտուց սկզբնականին. և ի կանանց և ո՛չ մի: - 440. Իսկ այն որ սստ կ էին թաքուհիք և ութսուն հարճք. և անթիւ հարսնածուրք: - 440. Եւ քրիստոսի վախճան ո՛չ գոյ սստ հրեշտակն: - 441. Եօթնևժ, **գռ** առակս և **եռ** օրինութիւնս սսի սողոմոնի բովանդակն: - 441. Եւ ոմանք **գռ** գիրք սսեն որպէս առակն և ժողովօղն. և եռ օրինութիւնս որպէս երգ երգոցն. որպէս դաւթի **ճճ** սաղմոսն: - 441. Եւ տէր մեր զեկեղեցիս սստր քարոզել և մկրտել: - 441. Ոմանք սսեն թէ ի տաճարէն յերեսաց սեղանոյն ընդ առաւօտն և յերեկոյն բերէին ագռաւքն: - 443. Այլ սուրբն եփրեմ սստ ոչ: - 443. Չի չսսագաւ նմա ի ձեռաց քահանայիցն կերակրիլ. այլ ի ձեռաց ագռաւուցն: - 443. Ո՛չ սստ թէ յաւելցի. այլ թէ ո՛չ պակասի: - 444. Իսկ նստիլն ի յաթոռ՝ սստր պատրել զաքայաք, թոյլ տալն է աստուծոյ որ մարդ իւր կամօքն հաւանի չարին և պատժի: - 444. Շարժումն ոմանք զյափշտակելն սսեն. և այլք հողմոյ և երկրի. և կէսք զհնչումն հրեշտակաց: - 445. Եւ եղև գերութիւնն բաբիլացոցս հ ամ ի վերայ յուրայ և ո՛չ ի վերայ իելի որպէս սստր երեմիա: - 447. Եւ յետ եօթանասուն ամի շինւածոյ տաճարին՝ ապա արձակեալ նեմի շինէ զպարիսպն էմի ի **լք** ամին արտաշէսի. որպէս սստ գիրքն եգրի: - 448. Եւ յայնմ ժամանակի սստ սպանցի օծեալն, յորում քահանայքն և իրաւունք ո՛չ իցեն. այսինքն թագաւոր և դատաւոր: - 449. Եւ որպէս սստ կղէմ և անանիա դամասկացի, թէ **գ** գիրք այլ ընկալաք յեկեղեցի: - 450. Օրէնք է մովսիսի **ե** գիրքն որ սսագաւ: - 451. Ամինադաբ ամաց **խե**՝ ծնանի զնայասօն. և էր սստ ամինադաբ սպարապետ զօրուն յուրայի ի հանել մովսէսի զորդիսն իսրայէլի յեգիպտոս: - 452. Եւ միանգամայն յադամայ ի ծնունդն քրիստոսի ամք ընդը. ըստ եօթանասնիցն որպէս սսագաւ ի վերոյ: - 453. Ոմանք սսեն թէ՛ ողորմութիւնն աստուծոյ է՛ յերկինս առ հրեշտակս. և արդարութիւնն յերկրի առ մարդիկս: - 458. Այլ որ ստուգիւ տեսութիւն է բանս, յերկինս սսել զողորմութիւն, զառաւել մեծութիւնն նշանակէ: - 458. Իսկ այլ վարդապետք սսեն թէ՛ արդարութիւնն աստուծոյ երեք կերպիւ առեալ լինի: - 458. Նախ՝ սսի ողորմութիւն, իբր թէ որոշիչ թշուառութեան սրտին: - 459. Երրորդ սսի ողորմութիւն, իբր թէ զարմանալի իմն քաղցրութեամբ ոռոզել զսիրտս: - 459. Եւ թէպէտ աստուած արդար է և ողորմած, սակայն յատկագոյն սսի ողորմած քան արդար: - 459. Այսպէս և յովակիմ ի յուրայէ՛ր էր և ունէր զանազան զղուստր մատթանայ ի ցեղէն դէտայ. վասն այն ազգական մարիամու զեղիսաբեթ սստր գաբրիէլ: - 461. Չորրորդ՝ ըղձական օրիութեան. որպէս ի հռութն սստ «օրհնեսցէ՛ զքեզ տէր»: - 464. Քանզի պարունակէ զողջութիւնն ընդ սսելն «ողջոյն»: - 464. Եւ զշնորհն՝ յսսելն «լի շնորհօք»: - 464. Իսկ զօրհնելն սսաց եղիսաբեթ. «օրհնեալ ես դու ի կանայս»: - 464. Բնութեան սսելն «ողջոյն»: - 464. Շնորհաց՝ սսելն «լի շնորհօք»: - 464. Նախ՝ թէ ո՛րպէս պատուով ետ զողջոյնն կուսին սսելով «ուրախ լեր լի՛ շնորհօք»: - 464. Երկրորդ՝ թէ ո՛րպէս գերազանց գովեաց զնա սսելով, «տէր ընդ քեզ օրհնեալդ ի կանայս»: - 464. Երրորդ՝ թէ ո՛րպէս քաղցրութեամբ զօրացոյց զնա սսելով «մի՛ երկնչիր մարիամ»: - 465. **Յինգերորդ՝ թէ ո՛րպէս զեղեցկաբար մեկնեաց զեղանակ յղութեանն սսելով «հոգին սուրբ եկեսցէ ի քեզ»:** - 465. Վասն է՛ր սսենք աստուածածին զկոյսն: - 466. Նախ՝ աստուածածին վասն այն սսենք, զի ծնեալն ի նմանէ աստուած է: - 466. Յինգերորդ, որդի կնոջ սսի ոք՝ որ լինի մարմին ի նմանէ. թէպէտ հոգին յաստուծոյ է: - 466. Վեցերորդ, մայր մարդոյ սսի կինն որ ծնաւ զմանուկ. թէպէտ հոգին ո՛չ է ի մօրէն. այլ վասն միաւորեալ մարմնոյն մարդածին կոչի: - 466. Իսկ այլ վարդապետք սսեն, թէ ետ զբնական օրէնս որպէս նոյի և յառաջ քան զնա: - 467. Իսկ մեր վարդապետք սսեն որպէս մեծն ներսէս, թէ ի գերորդ աւուր արարաւ առաջին ադամն ի պատկեր տիրական: - 467. Իններորդ՝ վասն հաստատ ժառանգութեան խոստացելոյն. զի մի՛ սսիցէ ոք ցիայր, տէր դու ունիս որդի և ժառանգ: - 468. Այս քան վասն բանին մարդեղութեան, զի բազում են պատճառք սսացեալ վարդապետաց. զոր մեք ըզսակաւն

եղաք աստ: - 468. Ասենք եթէ յետ յղացման բանին յարգանդի կուսին օրինօք և ոչ օրինօք բնութեան, ժուժկալեալ ամսոց ըննից և աւուրց հնգից, ըստ հասարակաց ասեն և անդրանկաց. ըստ հնգից յաւելեալ թւոց նախաստեղծին նախարարչութեան աւուրց: - 469. Արդ՝ սքանչելիք էին ի մայրն քրիստոսի որպէս ասեն վարդապետք: - 469. Եւ որպէս ասացաւ ունի մայրական խնդութիւն հանդերձ կուսական պատուով: - 469. Եւ այլ ամենայն նմանապէս ասացեալ սրբոց: - 470. Երրորդ՝ զի մի՛ իցէ ըստ հասարակաց կարգի. այլ ի վեր քան զբնութիւն որպէս ասացաւ: - 470. Եւ այս ի վայրկեան ժամու որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 471. Դարձեալ վասն նշանացն քրիստոսի ասեն վարդապետք այսպէս: - 471. Քանի՞ եղանակաւ ծնունդ ասի քրիստոսի: - 471. Ոմանք եռակի ասեն. այսինքն աստուածային և մարդկային և շնորհօք: - 471. Եւ ոմանք ըստ չորրորդ եղանակի ասեն. երեքն յառաջագոյն եղեալ, և չորրորդ ծնունդն փրկչին: - 471. Իսկ վարդապետք եկեղեցւոյ բովանդակեալ զամենայն՝ **գ** եղանակաւ ասեն զծնունդն քրիստոսի: - 471. Է՛ և այլ եղանակ ծննդեան տն բաղդատութեամբ առ մովսէս ասացեալ ի վերոյ ի **ի** գլուխն, ի **իգ** համարն: - 472. Տասներորդ՝ ասի ոմանց թէ ի ժամ ծննդեանն քրիստոսի արգելման ամենայն ծնունդք մինչև ծնաւ բարձօն երկանց ամենայն ծննդոց. զի նա՛ լինէր անդրանիկ ամենայն ծննդոց: - 472. Իսկ անդրանիկ ըստ որում երեց և առաջին՝ ասի ըստ չորից: - 472. Յիսուս՝ փրկիչ թարգմանի. որպէս ասաց հրեշտակն առ յովսէփ: - 473. Չի հերձաժօղք ոմանք օծեալ ասեն զքրիստոս յառաջ քան գլղացումն: - 475. Չոր զայսպիսի խորհոյսն և ասացօղսն նզովէ՛ եկեղեցի ամենայն ուղղափառաց ամէն: - 475. Այսպէս ասէ՝ «որ ի նմայն ծնեալ է ի հոգւոյն սրբոյէ»: - 475. Յասիցելոցս ո՛չ որք յարմարի միաւորութեան փրկչին. բայց միայն երրորդն առաջնոյն. այսինքն էութիւն առ էութիւն անշփոթ խառնումն. որպէս հոգւոյ և մարմնոյ. զոր և յառաջիկայդ ցուցցի: - 476. Բայց վարդապետք ասեն զմիաւորութիւնն **ե** եղանակաւ: - 476. Չորրորդ՝ միաւորութիւն ասենք գոլ և զգանգումն որ ի նա է՛ և ի չորո՛յ բնաւորեցաւ լինիլ. յորում ո՛չ ամբողջ պահի բան որակութեանն: - 476. Սուրբն աթանաս և կիւրեղ և այլք՝ զհոգւոյ և զմարմնոյ միաւորութիւնս ասեն բանին մարմնացելոյ: - 477. Նախ՝ որպէս մարդն յայլ և այլ բնութեանց միաւորեալ՝ մի անձն և մի դէմ և մի բնութիւն կատարի. զի մի ասենք զմարդն և մի զբնութիւն նորա: - 477. Չի այսպէս միատեսակ բնութեամբ խոստովանի ընդ մեզ և այլ ժողովուրդ ուղղափառաց ըստ ուսուցման մեծին դիոնիսեայ յերկրորդ գլուխն եկեղեցական քահանայապետութեանն ասել, - 477. Հինգերորդ՝ որպէս մարմինն զգայական միաւորեալ ընդ բանական հոգոյ՝ ո՛չ է և ոչ ասի զգայական. այլ բանական մարդ: - 477. Վեցերորդ՝ որպէս անկենդան մարմինս միաւորեալ ընդ հոգւոյն՝ կենդանի է և ասի: - 477. Այսպէս միաւորեալն ընդ բանին մարմին՝ է՛ և ասի միշտ կենդանի և կենդանարար: - 477. Տասներորդ՝ զի ի ծնունդն միաւորութեան մերոյ ո՛չ ասի մարմին ծնեալ. այլ թէ մարդ ծնաւ յաշխարհ: - 478. Նոյնպէս ասի այս անուն մարդ չարչարեալ և մեռեալ. որ և յատուկ մարմնոյ՛ են սոքա: - 478. Ասենք եթէ՛ ապացոյցն ո՛չ ամենայն իրօք է նման. ապա թէ ոչ՝ լինէր նոյնն. վասն որոյ **նոյնքանաբար** տեսանի աննմանութիւն օրինակին առ ճշմարտութիւնն: - 478. Եօթներորդ՝ զի ի բազմացելոց հոգի ասէ նիւսացին միաւորի ընդ մարմնոյ: - 479. Տասներորդ՝ զի թէ և միաւորի հոգի և մարմին՝ այլ ո՛չ հոգին մարմին և ո՛չ մարմինն հոգի ասի: - 479. Ասենք թէ ո՛չ՝ վասն **ե** պատճառի: - 479. Եօթներորդ՝ զիրք սուրբք մարդեղութիւն ասեն բանին. այլ մարդն կոչումն յատուկ արական է և ո՛չ իգական թէ և հասարակաց կոչի: - 480. Ասեն վարդապետք եթէ՛ որպէս մարգարէքն և առաքեալքն զխօսեցեալ բանս իւրեանց ի ձեռս ունին իբր պատգամաբեր յաստուծոյ առ մարդիկ: - 481. Կրկին է գիր. այսինքն կենաց և մահու. զի բարի գործովք գրիմք ի դպրութիւնն կենաց. և մեղօք գրիմք ի գիրն մահու և դատապարտութեան. որպէս ասենք թէ զձեռագիր յանցանաց քոց ջնջեսցէ աստուած: - 481. Եւ ադամ ասաց կնոջն՝ և կրկնեցաւ. և կինն օձին՝ և **երեքկնեցաւ** գիրն: - 481. Չայս որպէս ձեռին գիր ունէր սատանայ, և նովաւ չարչարէր զմարդիկ՝ թէ աստուած ասաց մի ուտել և դու կերեր և մեռար. իմ ի՞նչ մեղք է: - 481. Արդ զգիրն ադամայ պարտուց՝ տէրն որդի եղև նմա և անմեղ մահուամբն տարածեալ զձեռս ի խաչին պատառեաց ասելով, նա մեղաւ և մեռաւ. ես զինչ մեղայ. դո՛ւ ես պատճառն: - 482. Այլ և աստուածաբանն ի քրիստոս ծնեալ ճառին ասէ, այսօր աստուծոյ յայտնութեանս տօնէ: - 482. Եւ բարսեղ ի քրիստոսի ծնունդն յիւրական ճառին ասէ, անուն դիցուք տօնիս աստուածայայտնութիւն: - 482. Եւ ասաց թէ առաքեալքն թաքուցին ի մէնջ զծնունդ փրկչին: - 482. Չոր այլք ասեն թէ յետ լ ամաց: - 482. Եւ անտի մինչ ի մարտի իեն համարեն **գ** ամիս, և անդ ասեն զաւետիսն: - 483. Եւ ի մարտի **իե** են մինչ ի դեկտեմբերի **իեն** համարեն **թ** ամիս և **ե** օր, և անդ ասեն զծնունդն: - 483. Այլ մեզ այսպէս իմանալի է. զի թշրինի մէկն նուիրեալ օր սուրբ տեսառն կոչեսցի

ասացաւ. որ է՛ սեպտեմբերի **ժող**: - 483. Երրորդ՝ զի ո՛չ ասաց հրեշտակապետն զաքարիայի թէ ահա՛ եղիսաբեթ յղասցի և ծնեցի քեզ որդի գներկայն ցուցանելով. որպէս ասաց թէ «ահա՛ եղիցիս համր». և առ կոյսն թէ՛ «յղասջիր»: - 483. Չորրորդ՝ զի որ յամսեանն զերրորդի հրեշտակապետն եկն առ կոյսն, ի յղութենէն եղիսաբեթի ասաց գով **զ** ամիս, և ո՛չ յաւետեացն: - 483. **Ամնարթ** էր թողուլ զժողովուրդն ի դրան տաճարին և մերձիլ յանկողինս. և ըստ օրինացն գօրեայ սրբութիւն ստանալ. որ անհնար է ամենեկին. թպէտ սսեն գոյր ա՛յլ քահանայապետ որ զկարգ պաշտամանն կատարէր: - 484. Իններորդ՝ զի և նոքա իսկ որ զայս սսեն առնեն յունվարի **զ** ճրագալոյց ընդ մեզ. և ճրագալոյցն ո՛չ է մկրտութեան, այլ ծննդեան ի մէջ գիշերի: - 484. Չորեքտասաներորդ՝ ըստ մեծին գրիգորի աստուածաբանի և սրբոյն բարսղի կեսարացոյ որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 484. Երկրորդ՝ զի ցուցցէ զճշմարիտ մարդեղութիւն իւր և ո՛չ կարծեսցի առ աչօք. որպէս զրկելալքն ի շնորհաց նորա ասացին: - 485. Ոմանք սսեն թէ՛ յովսէփ թլփատեաց: - 486. Այլ սսեն վարդապետք բազում պատճառս: - 486. Առաջինն որ սսէ «ել վաղվաղակի ի ջրոյն». զի ամենայն ոք որ մկրտէր ի յովհաննէ ի ջուրն խոստովանէր զմեղս իւր և ապա՛ ելանէր...: - 487. Երկրորդն որ սսէ «բացաւ երկինս» որ ցուցանէ թէ մկրտելոյն առ ժամայն բացեալ է դուռն արքայութեանն: - 487. Երրորդն որ սսէ «էջ հոգին ի վերայ նորա». ցուցանէ թէ մկրտութեամբն լինիմք տաճար հոգոյն սրբոյ: - 487. Չորրորդ «ձայնն հօր») նշանակէ թէ մկրտութեամբն լինիմք շնորհօք որդիք աստուծոյ...: - 487. Նախ՝ որ սսէ «դա՛» նշանակէ զմիաւորութիւն բանին առեցեալ մարմնովն: - 487. Չի ո՛չ ասաց թէ որ ի դմա՛ է կամ դոքա ըստ բաժանողաց. այլ թէ դա՛. որ մի անձն բնութեամբ միացեալ նշանակէ: - 487. Երկրորդ՝ սսելն «է» նշանակէ՛ զմշտնջենաւոր գոլն...: - 487. Չորրորդ որ սսէ «իմ». ցուցանէ զքրիստոս գոյակից հօր: - 487. Զինգերորդ՝ «սիրելի»...: - 487. Վեցերորդ որ սսէ «հաճեցայ». նշանակէ զմիաւորութիւնն ընդ հօր: - 487-488. Ուր են ասացեալ վարդապետք: - 488. Այլ և հրով մկրտիչ սսի քրիստոս...: - 488. Ծանի՛ր, զի վասն չարչարանաց ասացեալ է ի վերոյ ի **ժա** պրակն աստուածաբանին գրիգորի ընդ դէմ արիսոսի: - 489. Այլ և սսեն վարդապետք, Վասն ամբարշտին՝ ձաղի՛ գթութիւնն: - 491. Այլ և ցուպն յակոբայ անցեալ ընդ յորդանան. և սանդուղքն ասացեալ: - 494. Սսեն վարդապետք թէ Բունն կիպարի էր վերուստ ի վայր. և Խոտորնակն արմաւենի: - 494. Ոմանք **դ** սսեն. և անւանս թուեն, Ատուր, Թատուր, Գատուր, Սատնատուր: - 495. Ոմանք սսեն թէ աւանդիլ հոգւոյն քրիստոսի, աւագակն եմուտ յերկրաւոր դրախտն ուստի էլ ադամ. և չէ՛ հաւանելի. զի անդ մարմնովն եմուտ յետ յարութեանն: - 495. Եւ ոմանք սսեն թէ՛ յերկնաւոր դրախտն եմուտ հոգւովն մինչ ի կիրակէ մէջ գիշերին. և ի նոյն ժամն էջ ի դժոխս և ազատեալ զհոգիսն յարեաւ ի գերեզմանէն: - 495. Չի պետոս քարոզեալ սսէ հոգւոցն որ ի բազում ժամս կատարի: - 495. Եւ այլք սսեն դրախտ զտեսութիւն աստուածութեանն կոչէ. զոր յետ աւանդելոյ հոգւոյն ետես աւագակն. և այս ուղիղ է. զի ո՛չ ասաց թէ՛ իցենք, այլ թէ՛ իցես: - 495. Սսեն ոմանք թէ աջակողմեան աւագակն ի հեթանոսաց էր. և ձախտոյն ի հրէից: - 495. Սսեն թէ մին աչքն կոյր էր. և խոցեաց թէ սըտամեռուկ չլինի: - 495. Եւ սսին սոքա բնականք, զի նախ քան զյանցանելն ի դրախտին՝ բնաւորապէս գոյին առ ադամ: - 496. Եւ թէ ոք սսիցէ ապաքէն և զապականութիւնն աստուած եղ պատիժ ադամայ. ըստ որում ասաց «հող էիր և ի հող դարձցիս»: - 496. Սսենք եթէ՛ ո՛չ ասաց զայս հրաման տալով. այլ պատճառաբար: - 496. Ուստի յա՛յտ է զի ո՛չ ասաց ի հող դարձիր. այլ թէ՛ «դարձցիս»: - 496-497. Չոր օրինակ ի բարձր ուստէք քար հոլովեսցի, և որ մօտն կացցէ սսէ ցնա՛ երթալ ունիս մինչ ի ներքին վայր տեղիս և ապա դադարիս: - 497. Նոյնպէս և ադամայ ասաց աստուած՝ ի հողոյ սկսար և ի հող կամիս դադարիլ: - 497. Եւ թէ ոք սսիցէ, ապա և ի մահու ազատեաց զմեզ, վասն է՞ր կրեաց զմահ: - 497. Սսենք թէ՛ ո՛չ զհարկաւորն, այլ զկամաւոր մահն կրեաց որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 497. Դարձեալ՝ սսենք եթէ մահն ո՛չ է մեղք և ո՛չ ապականութիւն. այլ լուծիչ մեղաց և ապականութեան: - 497. և Դարձեալ սսենք, մեղքն ապականութիւնն են առաջին և վերջին ծայրքն կրից. իսկ մահն միջին որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 497. Եւ թէ ոք սսիցէ, որպէս մահւամբ զմահ եբարձ, այսպէս և ապականութեամբ զապականութիւն: - 497. Սսենք եթէ՛ կարի՛ արժանապէս քումդ անմտութեան հերձախրութեանդ դատեցար: - 497. Եւ պատճառն ասացաւ ի վերոյ, զոր ինչ ինքն եղ զպատիժ՝ նմանեաւն եբարձ. և զորս յանձնիշխան կամաց մարդոյն և ի բանսարկուէն արկածք, զայնոսիկ հակառակաւն ելոյծ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 498. Ո՞րպէս սսենք մահկանացու զմարմինն քրիստոսի առանց ապականութեան: - 498. Այլ հերձուածօղք ոմանք որք են դասք երկաբնակաց՝ ապականացու սսեն զանապական մարմինն կենարարին: - 498. Եւ կարելի՛ է սսել զմարմին

կենարարին չարչարելի և մահկանացու, այլ ո՛չ կարելի ասել ապականացու: - 498. Նախ որպէս ասացաւ՝ ապականութիւնն ծունդ է մեղաց՝ և մեղքն չար է. և մեղք ո՛չ կրեաց սուրբ մարմինն քրիստոսի. ապա ուրեմն անապական է: - 498. Երկոտասաներորդ՝ յա՛յտ է յերից իրաց թէ ապականացու ասելն ակնարկէ՝ ի յապագայն իբր թէ ապականելի՛ է. որպէս ասենք մահկանացու և չարչարելի. և ահա չարչարեցաւ և մեռաւ: - 499. Եւ յետ յարութեանն դուք ասէք թէ յանապականութիւն փոխեցաւ: - 500. Ապա ուրեմն սուտ երկի ապականացու ասելն ձեր: - 500. Եւ զի սուտ է ապականացու ասելն, ճշմարիտ եղիցի անապական խոստովանիւն: - 500. Եւ թպէտ ասացաւ ճշմարիտն թէ անապական է մարմինն տեառն, այլ այժմ դիցուք զբանս նոցա թէ վասն է՞ր ասեն ապականացու. և յարմարեսցուք զպատասխանիսն: - 500. Նախ ասեն, եթէ անապական էր մարմինն փրկչին, ապա անմահ և անչարչարելի՛ է: - 500. Ասենք առ այս՝ եթէ ո՛չ են նման մահկանացու և ապականացու ասելն. զի այլ է մահ և այլ ապականութիւն որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 500. Ապա ուրեմն կարելի՛ է ասել չարչարելի և մահկանացու վասն մեր. այլ անապական և անմեղ մարմին: - 500. Դարձեալ ասեն, եթէ ոչ է ապականացու, ապա անկատար է մարմինն: - 500. Ասենք առ այս, եթէ ապականութիւնն առնէ կատարեալ և անապականութիւնն անկատար, ապա ադամ յառաջ քան զմեղանչելն անկատար էր զի անապական էր մարմնով...: - 500. Դարձեալ ասենք ըստ ձեզ, թէ յետ խաչին յապականութիւն փոխեցաւ մարմինն տն, ապա յառաջ քան զխաչն կատարեալ էր զի ապականացու էր. և յետ խաչին անկատար զի անապական եղև որպէս դուք ասէք: - 500. Դարձեալ ասեն նոքա, մեր մարմինս ապականացու է. իսկ թէ անապական մարմին էառ քրիստոս, ո՛չ արար փրկութիւն մեզ. այլ առաջին բնութեանն ադամայ որ էր անապական ի դրախտին: - 500. Ասենք եթէ՝ բանն աստուած էառ զմեր **ապականակիր** մարմինս և զմեղանչական հոգի և զմիտս. և մերովս արար փրկութիւն մեզ: - 500. Դարձեալ ասենք, թէ ո՛չ զառաջին բնութիւն ադամայ էառ, այլ զապականացուս մեր ի զանգւածոյն ադամայ: - 500. Դարձեալ ասեն հակառակքն, եթէ անապական է մարմինն, ապա ո՛չ է տարրական. այլ ի յերկնից բերեալ. կամ ինքն ի բնութիւնն իւր թանձրացեալ. որպէս ասէ եւտիքէս: - 500-501. Ասենք եթէ, բանն մարմնացաւ ի կուսէն. և կոյսն էր ի բնութենէն ադամայ ի հողոյ ստեղծեալ: - 501. Այլ ո՛չ ասենք զբանն ի բնութիւնն իւր սառուցեալ, կամ զմարմինն ի յերկնից բերեալ: - 501. Դարձեալ ասեն նոքա, եթէ մարմինն քրիստոսի փոփոխէր աճելովն որ տեսակ է ապականութեան: - 501. Ասենք թէ՝ աճումն մարմնոյն ո՛չ է ապականութեան ցոյցք, այլ հակառակ նմին: - 501. Դարձեալ ասենք, փոփոխումն և աճումն հասակին ո՛չ եթէ ապականութեան էր ցոյցք. այլ զի զճշմարիտ մարդեղութիւնն հաստատեսցէ ընտել սովորութեամբ մեր որ ի տղայութենէ զարգանամք: - 501. Դարձեալ ասեն նոքա, կաթնասուն եղև և կերակուր եկեր. և այս մասն է ապականութեան: - 501. Ասենք եթէ, կերակրիլն ո՛չ է մասն ապականութեան. ուստի յա՛յտ է զի ադամ նախ քան զյանցանելն ի դրախտին կերակրիւր և ո՛չ էր ապականացու. այլ անապական: - 501. Եւ թէ որ ասիցէ թէ՝ ադամ ևս ապականացու էր և դրախտն: - 501. Ասենք եթէ, ապականութիւնն յետ յանցանացն եմուտ ի բնութիւնս: - 501. Եւ դարձեալ ասենք, թէ կերակուրն մասն է ապականութեան, զոր **յանմարմնութեանն** եկեր առ արահամ զի՞նչ ասէք: - 501. Դարձեալ ասեն նոքա, կրակա՞ն էր մարմինն քրիստոսի թէ անկրական: - 501. Ասենք եթէ՝ կրկին են կիրք. այսինքն կամաւոր և ակամայ: - 501. Եւ դարձեալ ասենք. տէրն մեր՝ մարդեղութեամբն եկն զապականութիւն մեր յանապականութիւն փոխարկել. և զիա՞րդ ինքն կրէր զապականութիւն: - 502. Դարձեալ ասեն նոքա, զի թէ մարմին տն զկամայն ո՛չ կրէր, թերեկատար էր մարդեղութիւնն: - 502. Ասենք մեք, եթէ անմտութիւն է կարծել զմարմինն թերեկատար առանց ակամայ կրից: - 502. Դարձեալ ասեն նոքա, եթէ կրեաց զակամայս ընդ անգոսնելի ծորմանն: - 502. Ասենք մեք, թէ արտածորումն մարմնոյ ո՛չ ունէր մարդն ադամ նախ քան զմեղանչելն ի դրախտին. որպէս նոյ ի տապանին. և մանուկն իննամսեայ յարգանդին: - 502. Այլ այժմ ասացուրք թէ ամենայն կիրք բաժանին ի չորս դէմս. կամաւոր և ակամայ. անգոսնելի և անանգոսնելի: - 502. Դարձեալ ասենք, եթէ միով հպմամբ լանջացն յիսուսի մաքրեցաւ աշակերտն յայսպիսի կրից. քանի՞ առաւել բարձօղն ապականութեանց ազատ լիցի յայսպիսի կրից: - 502. և Դարձեալ ասենք թէ յանապատին հրամայեցաւ զսպել ի սրբութիւն մանանային որ օրինակ էր ճշմարիտ մանանային մարմնոյն սրբութեան: - 502. Դարձեալ ասեն նոքա թէ՝ խոցուածն և արիւնն և այլն ցուցակ ապականութեան են: - 502. Ասենք, եթէ խոցուածն և արիւնն ցուցակ ապականութեան են, ապա և զայս խոցուածս եցոյց յետ յարութեանն. նաև ի կատարածի ցուցանելոյց է զամենայն խոցուածս վիրացն...: - 502-503. Դարձեալ՝ եթէ առհասարակ սոքա՝

կերակուր՝ արիւն և խոցուածք և մահ՝ ապականութիւնք են որպէս դու ասես, և փրկութիւն աշխարհի սոքօք ներգործեցաւ. այսինքն չարչարանօք՝ մահուամբ և խոցուածովքն: - 503. Ապա վասն է՞ր յէն ասեն զդժխտքն՝ թէ է՛ այր դիւահոտ և ծայն աղաղակի և չարչարանք և այրեցումն չարաչար դիւաց լսելի լինի: - 504. Դուռն ասեն զայն դժխտց. և ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ: - 504. Ասացեր թէ դժխտքն աւերեալ է յաւիտեան. այժմ այլ դժխտք ո՞չ է: - 504. Ոմանք դ ասեն. և այլք՝ բազումք. զի ի գերեզմանի ասեն տանջիլ. և յօդս. և ի ծովս. և ի վէմս: - 504. Եւ որք դ ասեն զներքին դժխտքն մահու չափ մեղաւորացն ասեն. և զքաւարանն ներելի մեղաւորաց. և զլիմպոսն արդարոց. և զդժխտս ոչ մկրտելոցն: - 504. Ձի հակակայք են. և որ քան ասի մինն, նոյն քան ասի և միւսն: - 504. Վասն է՞ր ասի դժխտք բազմաւորական. և ոչ դժխտ միաւորական: - 505. Ապա ո՞ր է դժխտք ներքին որ ասէ մարգարէն «փրկեցեր զանձն իմ ի դժխտց ներքնոց»: - 505. ...զի վերնոյն ներքին է, և ներքնոյն վերին. ապա սուտ է ասելը թէ գոյ ներքին և վերին և միջին դժխտք: - 505. Դարձեալ ասենք, ներքին դժխտք է հոգւոցն. և վերին՝ գերեզման մարմնոցն. և նա կոչի դժխտք ի սուրբ գիրս...: - 505. Ասենք ներքին դժխտք զհոգւոցն. և միջին զգերեզմանս. և վերին զմեղքն որ է՛ ի հոգիս: - 505. Ոմանք ասեն թէ ի չորրորդ դժխտքն էջ ուր էին արդարոց հոգիքն արտաքոյ ասացեալ երիցս, և զնա միայն աւերեաց. և զարդարսն միայն եհան. և զայլսն եթող անդ: - 505. Արդ՝ նոքա որք զայս ասեն երիւք հակառակին սուրբ գրոց: - 505. Նախ ասեն թէ ի չորրորդ դժխտքն գնաց որ է՛ վերին և ո՞չ ներքին: - 505-506. Երկրորդ ասեն թէ զայն միայն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Երրորդ ասեն թէ զարդարսն միայն հանեալ և զայլսն թողեալ: - 506. Առ առաջինն ասենք, թէ քրիստոս ո՞չ ի վերին՝ այլ ի ներքին դժխտքն էջ: - 506. Նախ՝ զի ասէ մարգարէն դաւիթ ընդ դէմ նոցա «փրկեցեր զանձն իմ ի դժխտց ներքնոց» և ո՞չ ի վերնոց: - 506. Արդ՝ եթէ քրիստոս ի ներքին դժխտքն ոչ էջ, ո՞չ է կապեալ հզօրն որպէս աւետարանն ասէ. և ոչ զդրունսն խորտակեալ. և ո՞չ զգերիսն աւար առեալ որպէս դաւիթ ասէ: - 506. Իսկ առ երկրորդն որ ասեն թէ միայն զլիմպոսն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Նախ ասենք եթէ՝ առաջին դժխտք հոգւոցն ո՞չ էր վասն ներգործական մեղացն հասարակ. այլ վասն պարտուցն ադամայ: - 506. Իսկ առ երրորդն որ ասեն թէ միայն զարդարսն եհան և զայլսն եթող անդ: - 507. Նախ ասենք, եթէ դժխտքն է պատիժ մեղաց. և կրկին է մեղք. այսինքն սկզբնական և ներգործական: - 507. Եօթներորդ՝ որպէս ասացաք յառաջին պատասխանին՝ որդիք մահապարտաց և ապստամբք աստուծոյ մեղաւորքն էին նոցա քարոզեաց և ազատեաց: - 507. Արդ՝ որպէս կենդանեաց շնորհեաց զթողութիւն, նոյնպէս և հոգւոցն առ հասարակ ազատութիւն. որպէս ասէ սուրբն Եպիփան. - 507. Եւ թէ որ ասիցէ ի յերկրի որք հաւատացին փրկեցան, և անհաւատքն ո՞չ նոյնպէս և ի դժխտս: - 507. Ասենք եթէ՝ ոչ ինչ գոյր նոցա արգելք հաւատոյ յորժամ լոյս ծագեաց քրիստոս ի դժխտս: - 508. Եւ թէ որք ասիցէ հաւատն անստ է, և ի հանդերձեալն խափանի: - 507. Ասենք եթէ՝ խափանի հաւատն ի հանդերձեալն վասն դէմ յանդիման տեսութեանն: - 507. Ասենք եթէ՝ խոստովանիլն կրկին է. մին ներքին իմացմամբ. և միւսն մարմնով **արտածայնութեամբ**: - 508. Եւ թէ որք ասիցէ, ապա ուրեմն ամենայն հոգիք յետ մահու կարեն խոստովանիլ: - 508. Ասենք թէ՝ ո՞չ կարեն վասն երկու պատճառի: - 508. Ասենք թէ՝ կրկին է փրկութիւնն. յաւիտենից և ժամանակեայ: - 508. Ձի **ք** օր ասացեալ է ի վարդապետաց. մին բնական օր և միւսն շնորհական: - 508. Հինգերորդ վկայ, զի ի բոլոր տարին յերեկոյի շաբաթուն կիրակմուտ անուանեն ամենայն ազգք. նոյնպէս և մեք յամենայն շաբաթս յերեկոյին լոյս զուարթ ասենք, և սուրբ աստուած որ յարեար. ի յայս շաբաթի աւուրս սկիզբն առեալ: - 509. Վեցերորդ վկայ նոյն ինքեանք ազգն Ֆռանկաց. որ յամենայն շաբաթ օր վիճիլ ասեն. և միս ո՞չ ուտեն ի խորհուրդ նաւակատեաց մեծի շաբաթուս: - 509. Կամ որպէս ասեն ոմանք թէ երկու յաւագոյ և մի ի սերմանէ՝ գոյանան մարմինք ձկանցն: - 510. Եւ վայ՝ ասեն որովայնամոլ ազգացն որք զամենայն պահքս լուծանեն ի ձուկն անխտիր. որոց աստուած որովայնք իւրեանց է և փառք ամօթն ըստ առաքելոյ: - 510. Ասենք թէ՛ ի վերնատունն զիմն կատարեաց մինչ զմարմինն բաշխեաց և նոր օրէնս եդ. և մեք հնոյն ո՞չ ենք պարտական: - 510. Ասենք թէ և այդ ևս է սուտ պատճառ. զի հրէից նախ զատիկն էր և ապա բաղարջակերքն պահք: - 510. **Ասենք թէ՛ կրկին սուտ և նոր աւետարան**: - 511. Ապա ուրեմն սուտ ասեն թէ ի չորեքշաբաթի ձուկն եկեր: - 511. Դարձեալ ասեն հակառակքն, թէ կատարեալ կենդանի է ձուկն, ընդէ՞ր ոչ զենումք: - 511. Ասենք, զի ո՞չ ունին շունչ օդոյ այլ շունչ ջրոյ. և հանեալ ի ջրոյն պակասի շունչն. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի **ժղ** զուխն ի **զ** համարն: - 511. Հինգերորդ ասեն, զձուկն ո՞չ զենումք վասն այն ի պահոց ուտենք: - 511. Ասենք թէ՛ և զձու հաւի և զկաթն ո՞չ զենումք, կեր և զայն ի պահոց.

զի համատեսակք են: - 511. Վեցերորդ սսեն ձուկն արիւն ո՛չ ունի: - 511. Սսենք եթ՛ մողեզն և կոկորդիլոսն որ քարթոշ սսեն, և յերկրի ազգի ազգի գեռունք արիւն ո՛չ ունին: - 511. Եվ դարձեալ՝ զձու և զկաթն վասն այն ո՛չ ուտես զի արիւն ունին. և դարձեալ դու սսես թէ արիւն ո՛չ ունին: - 511. Այլ ես սսեն թէ արիւն ունին յայտնապէս, թէպէտ փութով ցամաքի: - 511. Եօթներորդ սսեն, ջուր է ձուկն: - 511. Սսենք թէ՛ պօղոս մարմին սսէ և դու ջուր սսես. «այլ մարմին ձկանց և այլ թռչնոց և այլ զազանաց»: - 511. Սսենք թէ՛ օր յարութեանն քրիստոսի կիրակէն է ըստ աւետարանչացն: - 512. Նախ՛ զի աւետարանն յայտնապէս ո՛չ սսէ զժամ յարութեանն. որպէս զխաչին և զթաղմանն: - 512. Վասն զի ոմանք՝ որպէս մեծն ներսէս ի մեկնութիւն սաղմոսին որ սսէ «է անգամ յաւուր օրհնեցից գրեզ», սսէ թէ՛ յերեկոյի շաբաթուն է յարութիւնն քրիստոսի յորում լուսանայր կիրակէն...: - 512. Իսկ այլ վարդապետք ընդ արշալոյսն առաւօտուն սսեն յարուցեալ ըստ մարկոսի և այլ աւետարանչացն: - 512. Այլ որք ուղղաձևութեան են աշակերտք՝ ի մէջ գիշերի սսեն զժամ յարութեանն քրիստոսի ի գերեզմանէն. որոց հետևիմք և մեք և հաստատեմք բազում վկայութեամբ և օրհնակաւ: - 512. Ապա ուրեմն յարութիւնն քրիստոսի է՛ ի մէջ գիշերի յաւուր կիրակէի որպէս սսացաւ: - 512. Զնգետասաներորդ ի մէջ գիշերի՛ է յարութիւնն. որպէս սսէ ոսկերեանն ի յարութեան ճառին, և սուրբն նիւսացին, և բարսեղ կեսարացին, և գրիգոր սկևռացին, և այլք...: - 514. Իսկ թէ որք սսիցէ, աւետարանն ընդ արշալոյսն սսէ զգալ կանանցն և տեսանել գքրիստոս: - 515. Սսենք նախ՛ թէ յարութիւնն ի մէջ գիշերի է որպէս ցուցաւ. այլ երկիւն ընդ արշալոյսն է: - 515. Դարձեալ սսենք թէ կանայքն իւղաբերք որ անգամ եկին ի գերեզմանն և այլ և այլ տեսլեան դիպեցան. և զիւրաքանչիւր դասուց որ աւետարանիչքն գրեն: - 515. Սսենք թէ՛ վաղ առաւօտն և խոր երեկոյն զմէջ գիշերն նշանակեն. որպէս սսէ սուրբն կիրեղ եթէ՛ «վաղ առաւօտն և խոր գիշերն ի մի և ի նոյն ընթանան ժամանակ»: - 515. Ոմանք իս ժամս սսեն. և այլք աւելի և պակաս: - 515. Այլ որ ուղղապէս հանդիպիմք՝ սսենք թէ լ ժամ մարմինն եկաց ի գերեզմանի. և հոգին լգ ժամ և կէս յամեաց ի դժոխս: - 515. Ձանագան են սսացեալ: - 516. Երրորդ սոյնպէս սսեն, ընդ տիւն և ընդ գիշերն **գ**. որ է՛ ուրբաթն, և շաբաթի գիշերն, և շաբաթի օրն. և յերեկօրեայ յարութիւնն: - 516. Չորրորդ սոյնպէս սսեն. ուրբաթն և իւր գիշերն որ չարչարեցաւ. և շաբաթն և իւր գիշերն որ թաղեցաւ. կիրակէ և իւր գիշերն որ յարեաւ. յորում ժամու և իցէ: - 516. Զինգերորդ որ ուղիղն է. զի **թ** է օր. բնական և արուեստական. և սսացեալք ամենայն յարուեստական օրս նկատեն և ի չարչարանս: - 516. Այլ պիտոյ է բնական **գ** տիւ և **գ** գիշեր գոլ ի սիրտ երկրի որպէս սսաց քրիստոս: - 516. Եւ այսպէս սովորաբար խօսիմք, թէ յուրբաթի կէս օրն ելեալ որք ի տեղուջէ՛ մինչև զայ առ մեզ ի լոյս կիրակէին կամ ընդ առաւօտն, սսենք թէ **գ** օր է ճանապարհին. նոյնպէս և յարութիւնն քրիստոսի: - 516. Նախ՛ ոմանք սսեն թէ **մարդկօրէն** կամեր իմանալ զնա և հարցանել վասն խաչին և դժոխոց և յարութեանն. իսկ այս կատարեալ մտաց պետք էին և շա՛տ ժամու: - 517. Չորրորդ սսեն ոմանք թէ՛ դեռ չէր մկրտեալ մարիամ. և ոչ մկրտելոցն **անհպելի**՛ է. թէպէտ և իւրք իցեն: - 517. Զինգերորդ, այլք սսեն թէ հայցեաց ինչ շնորհս քահանայութեան որ չէր անկ կանանց: - 517. Վեցերորդ, ոմանք սսեն թէ պարզա խնդրէր հոգևորական. վասն այն սսէ ելանեն առ հայր իմ և իջանէ հոգին և լնու զձեզ ձրի պարզաք. այժմ յաղագս այդորիկ մի՛ մերձենար: - 517. Եօթներորդ, կամ թէ եգիտ ի նա երկեւան ինչ թերութեան վասն յարութեանն. իբր զի սսէ յայսմ գիշերի մերձեցայք յոտս իմ և ո՛չ հաւատացեր. վասն այն կրկին անգամ ո՛չ հրամայէ մերձենալ: - 517. Սոյնպէս և աստ յառաջագոյն սսէ վասն վերանալոյն իւրոյ: - 518. Նախ՛ որպէս սսաց սուրբն ներսէս՝ քրիստոսի բնութեամբ է հայր՝ և մեզ շնորհօք: - 518. Բազում պատճառս սսեն վարդապետք: - 519. Այլ սսեն վարդապետք եթէ՛ ի համբարձմանն քրիստոսի ընդ իրս տեսանելի է որք են պարագայք համբարձմանն: - 520. Երրորդ՝ վասն մխիթարութեան աշակերտացն. զի իս օր մխիթարեսցէ զնոսա փոխանակ իս ժամուն որ տրտմեցան ի մահն քրիստոսի. որպէս սսացաւ թէ յարութիւնն ի մէջ գիշերի, այլ երևեցաւ ընդ արշալոյսն առաքելոցն...: - 520. Եւ այլք սսեն թէ՛ իս օր յերկրաւոր դրախտին եկաց ինքն և յարուցեալքն ընդ նմա. և մխիթարեաց զեղիա և զենուկք: - 521. Վարդապետք սսեն թէ վասն է պատճառի: - 521. Դարձեալ կարէ սսիլ Ութերորդ պատճառս, առ ի ցուցանել թէ հոգին ո՛չ ումեք առատապէս պարզի, եթէ ոչ յիսուս ի սիրտ նորա յատկապէս փառաւորեսցի: - 522. Որպէս ի ստեղծումն սսացաւ: - 522. Եւ բազումք զհոգին ո՛չ կարեն ընդունել. «զի ո՛չ ճանաչեն և ո՛չ տեսանեն զնա» որպէս սսաց տէր: - 522. Զբերան մտացն սսէ. այսինքն է՛ յօժարութիւն հոգւոյն որ առնու զհոգին սուրբ. ըստ այնմ որ սսէր, «բաց գրեթան քո և լցից զդա»: - 523. Եւ այսպէս սսէ նիւսացին: - 525. Իսկ

աստուածաբանն սստ, ուր պիտոյ էր՝ յամենայն լեզուս խօսիլ կարէին. զի լիցի շնորհքն խօսողաց և ո՛չ թէ լսողաց: - 525. Նախ զայս սստն թէ՛ համարուն և համապատիւ է Երրորդութիւնն սուրբ. զի միոյն փառքն երիցն է և երիցն միոյն: - 525. Իսկ թէ ը օր տօնենք, սստցեայ է ի վերոյ ի իա գլուխն, ծա համարն: - 525. Երեքտասաներորդ, Եւագր Ը սստ գիտրիուրդս մեղաց, և այլք է: - 525. զՇարականսն ո՞վ է սստցեայ. Եւ սակաւ լուծումն նոցին: - 527. Եւ բաց յայսցանէ գ այլ մասնական կամ տեսական սստ. այսինքն բարոյական. բանական. վարդապետական: - 528. Եւ պօղոս սստ զայս, առընթեր դնելով առաքելոց և մարգարէից զվարդապետս: - 528. Երկրորդ՝ ի վերնատանն դասք առաքելոցն ի վերայ նոր հաղորդութեանն մարմնոյ և արեանն՝ նոր օրհնեցին զքրիստոս և ելին ի լեռն ձիթենեաց որպէս սստ աւետարանն: - 528. Եւ հանապազ ի տաճարին գովէին և օրհնէին զաստուած նոր օրհնութեամբ համբարծելոյն ի յերկինս տեառն և աստուծոյ. որպէս կանխաւ սստց մարգարէն...: - 528-529. Այս է նոր օրհնութիւնն սստցեայ: - 529. ...իսկ թէ մի է, ո՞րպէս կարացուք սստել մի և զնոյն բանն աստուծոյ որ նախ քան զյաւիտեանս. և այսօր գրեալ ի քարտիսի: - 529. Եւ թէ որ սստցէ, երևի այլպէս ասելոյ թէ՛ մի է և բազում. և այս ո՞րպէս լինի: - 529. Սստն առ այս, եթէ ո՛չ է արտաքոյ ուղիղ տեսութեան եթէ մի է առ հօր և բազում է առ մեզ: - 529. Եւ թէ որ սստցէ, ծանեաք զմիութիւնն. այլ թուի թէ անկատար է քան զբանն աստուծոյ՝ բան աւետարանիս: - 529. Սստն առ այս, եթէ անմարմին իր անկատար ո՛չ լինի. զի սոյն բան աւետարանիս նոյն կատարեալ բանն է աստուծոյ որ ի մարմնի է միացեալ. և նախ քան զյաւիտեանս ծնեալ: - 529. Եւ թէ որ սստցէ, երևի ապա թէ նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ յայնժամ բազմացեալ է անձամբ և գոյութեամբ: - 530. Սստն առ այս թէ՛ մի և նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Եւ թէ որ սստցէ, զնոյնութիւնն ընկալայ. այլ ինձ այսպէս թուի թէ աւետարանս բանն է քրիստոսի, և քրիստոս բանն աստուծոյ. ապա ուրեմն և աւետարանս բան է բանին: - 530. Պատասխանենք թէ՛ նման է այնմ որ սստն թէ՛ բան աստուած է պատկեր հօր, և մարդն ի պատկեր բանին. ապա մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ, այլ պատկեր պատկերի: - 530. Նմանապէս և առ այս սստն, թէ ո՛չ ինչ է զանազանութիւն. զի յորժամ աւետարանն բանն քրիստոսի է ճշմարիտ, և քրիստոս աստուած է ճշմարիտ. ապա ուրեմն աւետարանն բանն աստուծոյ է ճշմարիտ: - 530. Եւ թէ որ սստցէ, ո՞րպէս է մի բանն աստուծոյ. զի ահա՛ բանն մարմնացեալ էր. և հայր բանիւ վկայեաց ի վերայ որդւոյն. և անյարմար է ինքն ինքեան վկայել: - 530. Սստն առ այս, թէ յԵրրորդութիւնն սուրբ մի է բանն և իմաստութիւնն և բնութիւն և կեանք և ներգործութիւն և այլն ամենայն. բաց յառանձնութենէն որ է ծնօղ ծնեալ և բղխեալ: - 530. Եւ վասն հիւանդութեան սստսցի յառաջիկայոյ ի լգ գլուխն ի բ համարն գիտ: - 531. Նոյնպէս սստ զդաւանութիւնն: - 531. Չորօրինակ սստն, իմացումն իմանալ. և իմանալի: - 531. Եւ որպէս սստն զգայութիւն. զգալ. և զգալի: - 531-532. Իսկ վասն շինուածոց սստցեայ է յառաջիկայոյ ի լե գլուխն, ի լէ համարն: - 532. Նոյնպէս մի է քրիստոս և մի մարմին նորա. որ կոչի մի կաթուղիկէ եկեղեցի. որպէս ի հաւատամքն սստի: - 532. Եւ զի քրիստոս է հիմն երկուցն. և դ անկիւն առաքեալք և մարգարէք. և հին և նոր կտակարանք սստցեայ նոցա: - 533. Այժմ սստսցուր թէ ո՞րպէս կոչի մի եկեղեցի յայտնապէս ի կարծոյ: - 533. Սակայն տեսցուք զի ըստ փիլիսոփային մի սստի գ եղանակաւ: - 533. ...և այլ նմանապէս առ այսօրիք Երրորդ եկեղեցի որով կարօղ են հաւաքել ամենայն տիեզերք երկրի և լինիլ միով հաւատովն մի հաւատացեալք որպէս սստցաւ: - 533. Գլուխ եկեղեցւոյ է՝ տէր մեր յիսուս քրիստոս որպէս սստցաւ: - 534. Նախ՝ զի յայտնեսցէ զժածուկն և զհեռաւոր իրն ժամանակաց. զի թէ զմերձաւոր և զյայտնին սստ ո՛չ է մարգարէ: - 536. Չորօրինակ՝ մեռեալ մարդ ո՛չ սստի պարզաբար մարդ, նոյնպէս և այս. որպէս ցուցաւ ի թագաւորութեանցն իգ գլուխն. ժք համարն: - 536. Չորրորդ, զռեհիկ. զոր սովորութեամբ լուեալ սստն ձմեռն գայ, և զկնի այնորիկ գարուն ամառն և աշուն: - 536. Նախ՝ որ գիտէ. և թէպէտ գիտէ, սստ թէ չեն բաւական խօսելոյ: - 537. Այլն՝ ոմանք սստն և ո՛չ առնեն. չար է: - 537. Եւ ոմանք առնեն և ո՛չ սստն. բարի՛ է: - 537. Ոմանք սստն և առնեն. բարեգոյն է: - 537. Ոմանք ո՛չ սստն և ո՛չ առնեն. չարագոյն է: - 537. Այսպէս՝ գիտել և ոչ սստել չար է: - 537. Ոչ գիտել և սստել չարագոյն է: - 537. Ոչ գիտել և ոչ սստել միջակն է: - 537. Գիտել և սստել բարի՛ է: - 537. Իշխանութիւնք ամենայն ի վերուստ յաստուծոյ են իջեալ առ ի մարդիկ վասն կարգաւորելոյ զնոսա. որպէս սստ առաքեալն...: - 537. Եւ զի քահանայք իշխանք են սստ օրէնքն...: - 538. Եւ վասն ուխտի և սահմանի սստցաւ ի վերոյ ի իբ գլուխն, կե համարն: - 538. Սոքա են բ սուրքն բաւական որ սստց պետրոս...: - 538. Եւ թէ որ սստցէ, ապա թէ զամենայն որ առ հասարակ կապէ կամ

արծակէ, այսինքն օրհնէ կամ անհծանէ, ո՞չ կատարի: - 539. Աստուծոյ թէ ո՞չ: - 539. Չորօրինակ, քահանայ որ ի վաճառանոցն ի բազում հացս և ի գինիս ասացէ «այս է մարմին իմ և արիւն իմ» ո՞չ կատարի. զի ոչ ունի զդիտաւորութիւնն. նոյնպէս և աստ: - 539. Եւ թէ որ ստիգէ, անպատշաճ է աստուծոյ իշխանութեանն անկատար մնալ: - 539. Աստուծոյ առ այս թէ՛ անկատար մնայ ըստ այնմ որ ի յանիծելն ո՞չ կատարի. այլ ըստ որում դառնայ ի յանիծողն կատարի: - 539. Եւ թէ որ ստիգէ, աստուած վերնագոյն է և հանապազ օրհնենք զնա, և այլ զսուրբս նորա: - 539. Աստուծոյ առ այս, թէ օրհնելն կրկին է. այսինքն առ վերինս և առ ներքինս: - 539. Եւ թէ որ ստիգէ, թէ վասն ուխտի կամ ազահութեան զանարժանս ձեռնադրեն՝ ո՞չ կատարի: - 540. Աստուծոյ առ այս, թէ ձեռնադրեալն իցէ անարժան՝ ո՞չ առնու շնորհս. այլ դատապարտի ինքն և ձեռնադրողն. զի սրբութիւն շանց ետ: - 540. Եւ թէ որ ստիգէ, յայտնեալ՝ ապա զո՞րս պարտ է կապել կամ արծակել: - 540. Աստուծոյ, եթէ որք ի հաւատս ունին թիրութիւն. որպէս հերձուածօղբ և վնասիչք եկեղեցւոյ. և որք ի զազիր վարս պղծեալ են գործովք և վնասեն զինքեանս. և անզեղօք են առ երկոսին. յետ մի անգամ և երկիցս խրատելոյ, որոշեցին յեկեղեցւոյ և պատժեցին: - 540. Ըստ այսմ կարգի նախ կապելն է և ապա արծակելն. որպէս ասաց պետրոսի: - 541. Եւ թէ որ ստիգէ, այլավիճակք այլ և այլ աթոռոց ճշմարիտ երկի զի ինքնագլուխք են: - 541. Աստուծոյ առ այս, եթէ համակարգ և համիշխանք են վերջինն ընդ առաջնոյն ի կարգել և ի յուղղել. այլ ո՞չ ի թիրել և ի քակել. զի առաջնոյն աւանդապահ է վերջինն նոյն մտօք և նոյն կամօք: - 541. Եւ թէ որ ստիգէ, այս առաջնոյն. զի վերջինն կարէ՛ ուղղել. այլ ո՞չ կարէ թիրել: - 541. Աստուծոյ առ այս, եթէ համակարգ են քահանայք կամ եպիսկոպոսք որպէս առաքելքն. այլ ունին զվիճակ և ժողովուրդ այլ և այլ: - 541. Յոհան անտիոքայ՝ թղթով միաբանեալ. **բճ** հարք ընդ դէմ նեստորի որ **բ** բնութիւն ստիգ և **բ** որդի. կրկին կամք և կրկին ներգործութիւն քրիստոսի. և զաստուածածինն մարդածին: - 542. Չորրորդ, առ նոյն թագաւորաւն զկնի իդ ամի եղև արժանաւոր ժողովն եփեսոսի ընդ դէմ եւտիգի. որ առ աչօք ստիգ զէտն մարդանալն: - 542. Եւ ընդ դէմ փլաքիանոսի որ **բ** բնութիւն ստիգ: - 542. Չի պողքեր քոյր թագաւորին թեոդոսի ի կուսանաց վանս էր. և պղծեցաւ պոռնկութեամբ ի մարկիանոսէ. և ապա՝ եղև կին մնա. և ստիգ թէ ի նեստորէ՝ էր մկրտեալ: - 542. Եւ յետոյ բազումք զղջացան և ասացին, պատառեցաք զկանոնս հաւատոյ: - 543. Բայց միայն զի խաբէութեամբ աստուածածին ասացին զկոյսն սուրբ: - 543. Եւ յոլովք ի գիտողացն ասացին, թէ հաւատք զնեստորին հաստատէք զնա ընդ՞որ նզովէք: - 543. Եւ պատճառ սոցա այն էր, զի քրիստոսի մի բնութիւն ստիգ. և ինքեանք սահմանեցին **բ** բնութիւն. **բ** գործք. և **բ** կամք: - 544. Եւ ի նոյն ժամանակս ստիգ լեալ անիծեալ ժողովն քաղկեդոնի: - 544. Գլուխ ստիգ և համակարգ նոցին: - 546. Նախ՝ զի յետ յարութեանն հաւասար ետ զիշխանութիւնն. փչեաց ի նոսա և ստիգ ...: - 546. Եւ թէ որ ստիգէ զի՞նչ է խորհուրդ երկոտասանիցն: - 546. Աստուծոյ թէ՛ տերն երկոտասան գունդս ասաց հրեշտակաց իւրաքանչիւր դասուց: - 546. Եւ թէ որ ստիգէ, յորժամ համակարգ են իշխանութեամբ ամենայն երկոտասանքն, ապա ո՞րպէս է զլուխ առաքելոցն պետրոս: - 546. Աստուծոյ թէ՛ պետրոս զլուխ է առաքելոցն՝ ո՞չ որպէս եպիսկոպոսն քահանայից. կամ կաթողիկոսն եպիսկոպոսաց: - 546. Եւ թէ որ ստիգէ, երկի թէ առանձին իշխանութիւն ունի քան զայլսն: - 547. Աստուծոյ առ այս, թէ որպէս ի մէջ սերովբէից և քերովբէից և աթոռոց ո՞չ ստիգ վերնագոյն և նուաստագոյն, զի համակարգ են և շուրջ զավ: - 547. Առ երկրորդն ստեմք թէ, ընդ ուրացութիւնն պետրոսի՝ սիրտ ամենայն առաքելոցն տրտմեցան և կոտորեցան. և ի զղջումն նորա ամենեքեան հաստատեցան վերստին: - 547. Առ երրորդն ստեմք թէ՛ երկիցս հարցումն սիրոյն և արածելն զոչխարսն՝ վասն երկից ուրացութեանցն էր բժշկութիւն. զի ո՞ր մասն որ խոցի՝ նորին է բժշկական դեղն դնելի՝ և ո՞չ առողջից: - 547. Եւ թէ որ ստիգէ, երկի ապա թէ ո՞չ է պարտ հնազանդիլ առաքելոյն պետրոսի և աթոռոյ նորա: - 547. Աստուծոյ առ այս եթէ՛ դժարինս խօսիս: - 547. Եւ անապական պատարագն զքրիստոս որպէս կանոնքն է առաքելոցն և կղեմայ. և դու ապականես ջրով և զայլն որպէս յառաջիկայոյ ասացի: - 548. Եւ թէ որ ստիգէ, կարի՛ բարկացար. ո՞չ զայս ստեմ հնազանդիլ. այլ որպէս լուսաւորիչն զնաց ի հոռմ և հնազանդեցաւ: - 548. Աստուծոյ առ այս՝ թէ լուսաւորիչն զնաց ի հոռմ ո՞չ վասն ձեռնադրութեան, այլ վասն սիրոյ և միաբանութեան երկուց ազգաց և ուղղափառ թագաւորացն տրդատայ և կոստանդիանոսի: - 548. Եւ թէ որ ստիգէ, ի կեսարիայ ձեռնադրեցաւ ի դոնդիէ պատրիարգէ: - 548. Աստուծոյ թէ՛ սուրբն զրիզոր ի կեսարիայ ձեռնադրեցաւ ո՞չ յայլմ առաքելոյ, այլ ի սրբոյն թաղեալէ. որոյ էր վիճակս հայոց: - 548. Սոքա է սինք և է խարիսխք են եկեղեցւոյ զլուխ կարգեալք ընդ բոլոր տիեզերս որպէս ասացաւ: - 549. Եւ թէ որ ստիգէ, ազգս հայոց յետին է հաւատացեալ: - 549. Աստուծոյ թէ՛ ոչ ինչ է այս նախատինք

մեզ. զի հեթանոսք յետոյ հաւատացին և լաւագոյնք են քան զիրեայս. և վերջին մշակքն ընդ առաջինսն առին զվարձս. և որք նախանձեցան կորեան: - 549. Դարձեալ ասենք թէ զհա՞րոյ յետին. զի արգար թագաւորն հայոց նախ քան զխաչն հաւատաց ի քրիստոս և երանեցաւ ի նմանէ: - 549. Դարձեալ ասենք թէ՛ երեք առաքեալս ունին հայք: - 549. Եւ կենսաբուղիս սուրբ աւետարանն զթաղէոս առաքեալն մեր յերկոտասանիցն ասէ: - 549. Եւ այն է պատճառն որ ոմանք յեթանասանիցն ասեն. զի եօթանասուն աշակերտացն գլուխ և վարդապետ էր. որպէս պետրոս երկոտասանիցն. և առաջինքն ամենայն ուրեք յետնոցն անուամբ կոչեին. այս է ստոյգ պատճառն: - 549. Այլ և ասեն թէ ընդհանրական կանոնքն ճշմարիտ է քան զառանձնականն: - 550. Ասենք առ այս: - 550. Որպէս ասելն, ամենայն մարդ է արդար. ո՛չ որ մարդ է արդար: - 550. Ահա՛ սոքա առանձնականք և ճշմարիտք. որպէս ասի ըստ իմաստասիրացն: - 550. Այսպէս ասենք, զի որ ըստ ինքեան է ճշմարիտ և ըստ ինքեան բարի՝ առաւել է. և որ ըստ պատահման է ճշմարիտ կամ բարի՝ նուա՛գ է. վասն զի ըստ ինքեանն գոյացութեամբ և հարկաւոր է. այսինքն անփոփոխ և միշտ: - 550. Ջորօրինակ՝ յորժամ ասիցէ որ զբարին բարի գոյ, այս ըստ ինքեան ճշմարիտ է: - 550. Եւ յորժամ ասիցէ զբարին ոչ չար գոյ, ճշմարիտ է և այս. այլ ըստ պատահման է որպէս ցուցաւ: - 550. Դարձեալ՝ յայտնապէս ասել ո՛չ է հարկ՝ է ամենայն բազում պատուական է քան զմին. զի ահա՛ գոյացութիւնն մի է և պատահումն բազում. և արեգակն մի է և աստեղք բազում. և գլուխն մի է և անդամք բազում: - 551. Եւ թէ որ ասիցէ, ապա ուրեմն լա՛ւ է տարածայնութիւն քան զհամածայնութիւն. և բաժանումն քան զմիութիւն: - 551. Ասենք առ այս թէ՛ ո՛չ է հարկաւոր այս ամենայն ուրեք. զի զո՛յ և տարածայնութիւն բարի՝ քան զհամածայնութիւն ընդ հերձուածօղս. և լաւ է բաժանումն ի չար ժողովոց՝ քան զմիաբանութիւն: - 551. Դարձեալ, զորօրինակ բազումք ընթանան ի մի ճանապարհ, և ամենեքեան թողեալ զնոյն՝ ընդ այլս գնացցեն, և մինն մնացէ ի նոյնն. ո՛չ ասենք թէ մինն բաժանեցաւ ի ճանապարհէն, այլ՝ այլքն: - 551. Նմանապէս և ամենայն ազգ քրիստոնէից ասէ զինքն ճշմարիտ: - 551. Եւ զի ճշմարիտ վկայք են սոքա, և տէր մեր առ կուրացեալ հրեայսն զսոյն կացոյց վկայ, ասելով «թէ և ինձ ո՛չ հաւատայք, սակայն գործօցն հաւատացէք»: - 551-552. Չայն ասեն, զի որ ինչ անօրէնութիւն է ազգիս հայոց, նոյն է օրէնք այլազգ քրիստոնէից. և որ մեզ երկբայութիւն է՝ նոյն դաւանութիւն է նոցա: - 552. Որպէս զինչ ասեն համառօտ թէ՛ թերութիւն է մեր բաժանել զբանն ի մարմնոյն յերկու բնութիւնս և յերկու դէմս. ի կրկին կամս և ի գործս: - 552. Չի ամենայնն ի բերան մտանէ և ընդ արտաքս ելանէ ասեն: - 552. Եւ բաժանումն յաւետ զքան զաւառաւ և լեզուաւ՝ կանոնական սահմանաւն ասացեալ լինի. այսպէս և առ միաբանութիւնս է իմանալ. առաւել միաբանութիւն ասել զորս կանոնական սահմանադրութեամբ է, քան որ զաւառաւ և լեզուաւ: - 552. Եւ այն որ ի գլխաւորագոյնս ո՛չ ասի միաբանութիւն, և զհա՞րոյ միաբանութիւն ասիցէ որ զայս: - 552. Յինգերորդ՝ զբուրգաթուրն զոր ասեն: - 553. Երկրորդ՝ ի քրիստոս բնութեանցն միացելոց մի ասել բնութիւն ըստ սրբոյն աթանասի և կիւրեղի: - 554. Որպէս և տօն ծննդեանն զոր միաբան ասեն տօնել այլոց քրիստոնէից բաց ի հայոց. և զի և այն աւանդութիւն է և տօնախմբութիւն և ո՛չ հաւատ: - 554. Իսկ վասն ջրոյն զի՞նչ պարտ է ասել. զի յոյնք թրի ցուցանեն զլատինացոց խառնումն, ինքեանց կրկին խառնմամբն. և զայն խորհուրդ առեալ: - 554. Պատասխանեն և ասեն եթէ ո՛չ են միմեանց հակառակ. այլ երկոքեանն ճշմարիտք են որպէս ցուցանենք յետոյ: - 556. Բայց նախ զայս ասասցուր. զի մեղք մտացն կատարեալ մեղք է վասն բազում պատճառաց: - 556. Վասն որոյ և տէրն յորժամ ասաց զցանկութիւնն շնութիւն, յաւել ի վերայ թէ՛ «ի սրտի իւրում». զի մի՛ կարծեսցի մարմնական շնութիւն, այլ հոգեկան և մտաւոր. ապա ուրեմն կատարեալ է մեղք մտացն: - 556. Ապա ուրեմն և հայիոյելն մտօք և մախալն և նենգելն կատարեալ չարութիւն է և մեղք. զոր մարգարէն ընդ մարդասպանս կարգէ ասելով «զայր արիւնահեղ և զնենգաւոր պիղծ առնես դու տէր»: - 557. Իններորդ՝ զի թէ հաւատն և յոյսն և սէրն՝ աստուածային առաքինութիւնք են և լաւագոյն քան զամենայն առաքինութիւնս. ըստ որում ասէ պօղոս «սոքա երեքեան և մեծ քան զսոսա սէրն է»: - 557. Եւ սրտիւ հաւատալ արդարութիւն է ասէ առաքեալն: - 557. Տասներորդ՝ յա՛յտ է ի համազօրութենէ. զի երբեմն շարժ՝ ախտ զմիտս. և երբեմն շարժի ի մտացն ախտ. որպէս ասէ երանելին Եւագրիոս. եթէ մինչ յերեսնամեայ հասակս ախտն շարժէ զմիտս ի ցանկութիւն. և անտի յառաջ միտքն շարժէ զախտն: - 557. Նաև զամենայն գլխաւոր մեղս ընդ հզօր խորհուրդ ասէ սուրբն Եւագրիոս. վասն զի նախ ի խորհուրդն տնկի ամենայն սերմն մեղաց. և ապա ի մարմինն բուսանի և աճէ: - 557. Դարձեալ ասեն վարդապետք եթէ՛ խորհրդոցն մեղք՝ որ ընտրէ և կամաւ հեշտանայ, առաւել չար է քան զգործոցն ըստ պատահմանն: - 557. Ապա ուրեմն

յայտ է լուծու՞մն տարակուսանացո՞ ըստ կարգի. և ոչ ոքն ի նոցանէ հակառակ գոն միմեանց որպէս ասացաւ: - 558. Վասն է՞ր կազրիոս ընդ խորհուրդ ասէ մեղաց, և այլ վարդապետք է սսեն զմահու չափ մեղսն: - 559. Նախ սսենք թէ՛ համաձայն են միմեանց. զի և սա կազրիոս է ասէ. զի տրտմութիւն և ծանծրութիւն մի երևին. զի տրտմութիւն ի պակասութենէ բարւոյն լինի, իսկ ծանծրութիւն յաւելուածոյ բարւոյն: - 559. Եւ դարձեալ՝ զոր նոքա նախանձ սսեն սա՛ ամբարհաւա՛ճ ասէ. որ է՛ փառասէր: - 559. Իսկ խորհուրդ ասէ վասն դիւաց. զի անմարմին է դէն: - 559. Դարձեալ սսենք թէ՛ այլ վարդապետք է սսեն զմեղս, զի դ տարերք են մարմնոյն, և գ զօրութիւնք հոգւոյն. այսինքն բան, ցասունն, և ցանկութիւն: - 559. Դարձեալ սսենք զեօթնեքինն ըստ երից մասանց հոգւոյն այսպէս: - 559. Եւ ոմանք սսեն թէ՛ յեօթանց անտի հինգն մարմնականք են և երկուքն հոգեկանք: - 559. Զի սատանայ հպարտացաւ յերկինս և նախանձեցաւ ընդ մարդոյն. իսկ այլքն ամենայն մարմնականք են սսեն: - 559. Եւ ոմանք զեկուսն միայն սսեն մարմնական. որ է՛ որկորստութիւն և բղջախոտութիւն. և այլքն ամենայն հոգեկան: - 559. Այլ ես սսեն թէ՛ յեօթանց անտի երկուքն պարզ հոգեկան են. այսինքն հպարտութիւն և նախանձ: - 559. Այս ըստ նոցա որ է սսեն զմահու չափ մեղքն: - 559. Իսկ սուրբն կազրիոս ը ասէ զխորհուրդս հօզոս. այս է: - 560. Տրտմութիւն հողոյ որպէս ասացաք: - 560. և Յառաջ շարժու՞մն է բարկութիւն. զի վասն չարեաց ասէ բարեկամ: - 560. Հինգերորդ՝ որպէս սսեն այլ վարդապետք, թէ լինելութիւն մեղաց է յանկարգութենէ կամաց. և անկարգութիւն կամացն է կրկին...: - 560. Վասն է՞ր ա՛յլ վարդապետք առաջին մեղք սսեն զհպարտութիւնն. իսկ կազրիոս զորկորստութիւնն: - 561. Նաև սսեն թէ՛ վասն փառաց աստուածանալոյն մեղանչեաց աղամ. և վասն նախանձու առն՝ կինն նախ եկեր զպտուղն: - 561. Ոմանք բազում եղանակս սսեն. այսինքն Պատճառաւ մեծ. որպէս մեղք արուսեկին: - 565. Կամ բարկացուցանելով զաստուած. որպէս կռապաշտութիւնն. և այլք այլ ինչ սսեն: - 565. Այլ ես հաւանիմ որք սսեն ժ զոլ զմեծութիւն մեղաց. և այն համենմատի ընդ ժ ստորոգութիւնն: - 565. Չորրորդ՝ որք միայն զորդոյ սսեն բան՝ սակաւ պատիժն, զի մի է յերրորդութենէն. իսկ որ զփառակիցն և՛ կրկնապատիկ հատուցանի նմա: - 566. Տասներորդ՝ վասն հոգեմարտին մակեդոնի որ հայիոյէր զհոգին սուրբ նուազ սսելով քան զհայր և զորդի, ո՛չ թողցի նմա: - 566. Իսկ մահացուն մեղք է զլխաւորօրէն է. կամ ը որպէս ասացաւ: - 567. Զի թէպէտ անպատեհ է սսել զբարկութիւնն առ աստուած զի անփոփոխելի քաղցրութիւն է. այլ կամքն որով մեղաւորքն վասն չար գործոցն տանջեալ լինին՝ բարկութիւն սսի աստուծոյ: - 569. Եւ սկիզբն ամենայն մեղաց ամբարտանութիւնն է որպէս ասէ սիրաք: - 569. Վասն որոյ ասաց արիստոտէլ աղէքսանդրոս, յապաղեա՛ ի վրէժխնդութիւնն մինչև անցցէ բարկութիւն: - 570. Այս է արմատ ամենայն չարեաց ասէ առաքեալն: - 570. Եւ այսպիսի ասացեալ տկարութեան մեղաց առողջութիւն է բժշկարան է զօրութիւնք որ կոչին առաքինութիւնք. որ են այսոքիկ: - 571. Նախ՝ աստուածային սսին զի երեքին սոքա յաստուած վերաբերին: - 571. Արիստոտէլ գ սեռս զօրութեան ասէ հոգւոյն. այսինքն է մինն անհնազանդ բանին. և մինն հնազանդ. և մինն բան էութեամբ: - 572. Ասաց զայս պետրոս առաքեալ: - 573. Ասաց զայս անդրեաս: - 573. Ասաց զայս բարթուղիմիէոս: - 573. Ասաց մատաթիա: - 573. Ասաց զերկոսինս զայս յակոբոս զերեթեայ: - 573. Ասաց զայս յօհաննէս: - 573. Ասաց զայս թովմաս: - 573. Ասաց զայս մատթէոս: - 573. Ասաց յակոբոս ալփեան: - 573. Ասաց զայս փիլիպպոս: - 573. Ստուգութիւն աստ ոչ զապացուցականն ասէ. այլ զստուգութիւն կարծեացն: - 573. Այլ և զանազանի յոյսն. զի որք են ի ճանապարհ աստի կենաց, յոյս նոցա է՛ հանդերձ ստուգութեամբ կարծեաց որպէս ասացաւ: - 574. Արդ յորժամ սսենք կրկին զսէրն, այսինքն աստուծոյ և ընկերին. կրկինս այս ո՛չ է ըստ ունակութեանցն. այլ ըստ ներգործութեանցն: - 575. Երբեմն նշանակէ՛ զբոլորութիւնն. որպէս ասէ «աստուած սէր է») և այս առաւել լինի անձնականապէս և էականապէս: - 575. Կամ այլ ազգ. սէրն է սկիզբն գործոց բարեաց, զի շարժէ՛ առ այն. որպէս սսեն վարդապետք՝ սէրն գործէ՛ մեծամեծս թէ է՛. և թէ դադարէ ի գործելոյն՝ ո՛չ է սէր: - 575. Ասի և մէջ. զի տեսակաւորէ՛ զգործս: - 575. Ասի և վախճան. զի ուղղէ՛ զգործս և ածէ՛ ի պատշաճաւոր վախճանն: - 575. Եւ այս նոյն է որ ասացաւ: - 576. Երեք. այսինքն զի բոլոր սրտիւ սիրէ և միշտ սիրէ և առանց փոխարինաց սիրէ. որպէս ասացաւ յերկրորդ օրէնքն: - 576. Կարգ սիրոյն ասացաւ ի վերոյ յաստուածաբանութիւնն դիոնիսեայ ի թ զլուխն, ի ժգ համարն: - 576. Եւ այլ վարդապետք սսեն, սիրել պարտ է նախ զայն որ ի վերոյ՛ է քան զմեզ. այսինքն զաստուած. և ապա՛ զմեզ. յետ որոյ զընկերն. և ապա՛ զմարմինս մեր. և ի նոյն աստիճանս զմարմին ընկերին. զի մարմինն երկրորդ է հոգւոյն: - 576. Եւ այլք սսեն նախ սիրելոյ է աստուած. երկրորդ ծնողքն. յետոյ

որդիքն. ապա՝ ընտանիքն. վերջոյ թշնամիքն: - 576. Ի հինն ասաց սիրել զընկերն, և ի նորս յաւել սիրել զթշնամին: - 577. Նախ որպէս ասէ սուրբն եւագրիոս՝ հաւատն ի հայր, յոյսն առ որդի, սէրն ի հոգին սուրբ: - 577. Չորրորդ՝ հաւատն է յանցեալն և ի հանդերձեալն որպէս ասացաւ. յոյսն միայն ի հանդերձեալն. և սէրն ի ներկայն որ է միշտն: - 577. Եօթներորդ՝ հաւատովն համբերենք. յուսովն հաստատինք. սիրովն զօրանամք. և զայս ասէ Լազարիոս: - 578. Վասն այն ասի արդարութիւնն ուղղութիւն կամաց. զի ո՛չ միայն է առանձնական զօրութիւն կամ առաքինութիւն. այլ և հասարակ և պարունակիչ ուղղութեան հոգւոյն: - 579. Ճշմարտութիւն է որ առանց փոփոխման ասին այնք որ են, կամ լինին, կամ լինելո՛ց են: - 579. Եւ արդարութիւնն է մշտնջենաւոր. որպէս ասէ սիրեցէքն: - 579. Եւ ասացեալ է վասն հանճարոյ և գիտութեան ի վերոյ. ի **ե** հատորն ի **իէ** համարն: - 580. Դարձեալ՝ արիութիւնն կայանայ ի **ե**. այսինքն Նախ ի ձեռնարկուին բարձրագունից. որպէս ասէ սաղմոս «քաջաւերացարուք և զօրացին սիրտք ձեր»: - 580. Երրորդ ի համբերութիւն նեղութեանց. որպէս ասէ յերգս «զօրաւոր է իբրև զմահ սէր»: - 581. Եւ գործ նորա այս է. յառաւելութեանն գիտենայ նուազիլ. և ի յաղթատութեանն գիտենայ համբերել. որպէս ասէ առաքեալն «գիտեմ առաւելուլ գիտեմ նուազիլ»: - 581. Դարձեալ կոչին և բարոյական և տնտեսական և քաղաքական առաքինութիւնք. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի ճառս խոհեմութեան: - 582. Յայս իմաստութենէս ասէ սաղմոսն «ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է տէր»: - 582. Հանճար է ճանաչել զփրկութեան նշանն. յորմէ ասաց տէր «որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ»: - 582. Եւ այս տուեալ լինի յաստուծոյ ընդ դէմ երկիւղին որով նմանին քրիստոսի. զի ո՛չ երկնչէր ի բնական մահուանէն. որ ասէր «հոգիս յօժար է բայց մարմինս տկար»: - 582. Այլ զօրացաւ ընդ դէմ մահուն և ասաց, «հայր ո՛չ իմ կամք այլ քոյդ իցէ» որ է՝ իմս: - 582. Նախ՝ զի սոքօք արտաքսեսցին է մոլորութիւնքն որպէս ասացաւ: - 583. Երրորդ՝ ի կառավարել զգործնական և զտեսական կեանս. այսպէս աստուածային և մարդկային առաքինութիւնքն են որ ասացաւ: - 583. Դարձեալ ասեն վարդապետք թէ, Իմաստութեամբն ենք հասունք: - 583. Իսկ ընդ դէմ այսմ, դիւական տրտմութիւնն ի մարմինն է և վասն մարմնոյն. և զարտասուս ցամաքեցնէ. և տրտմի և ամբոխի. և հետևի նմա ոխ և ատելութիւն. այլ և մահ ևս գործէ որպէս ասէ առաքեալն: - 584. Իսկ որ մարմնական խնդութիւնն է և դիւական՝ ընդ դէմ այսմ ամենայնի. և ի վախճանի տրտմութիւն հետևի որպէս ասէ սուրբն եւագրիոս: - 584. Իսկ հեզութիւնն նոյն է ընդ մաստութիւնն. զի ասեն թէ՛ մաստութիւն է որ ո՛չ զգայ զդառնութիւն ինչ ոգոյ: - 584. Չի արդարութիւն որ ասէ աստ՝ պարունակէ՛ զհաւատն զյոյսն և զսէրն. որք անընդմիջաբար միաւորեն զմեզ ընդ աստուծոյ: - 584. Եւ վերջինս այս վասն այն ասի գործ ողորմութեան, զի կակուղ և խոնարի պատասխանին խորտակէ՛ զբարկութիւն ընկերին և շահի՛ զնա: - 585. Արդ խաղաղարարքն առաւել ասին որդիք աստուծոյ քան այլքն. - 585. Սոքա ամենեքեան երանելիք ասին. զի որդիք աստուծոյ կոչեսցին: - 585. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ ը են երանութիւնքն ըստ էութեանն. այլ է միայն ըստ զանազանութեան աստիճանացն: - 586. Չի ասեն վարդապետք թէ որպիսի իւրաքանչիւր որ ծածկեալ իցէ յինքեան. փո՛րձ է տուեալ նախատինքն: - 586. Տե՛ս զի բազում ասէ զվարձս բամբասանաց որչափ նախատիցին: - 586. Եւ յերկինն ասելովն, Նախ ցուցանէ թէ՛ ո՛չ են երկրաւոր ինչ: - 586. Եօթներորդ, յերկինն ասելով ցուցանէ յետ աստեա՛ցս զվարձն և ո՛չ ի մարմնի: - 586. Ի ասացելոցս յառաջագոյն այս ինչ հաւաքի, եթէ ունակութիւնք մարդկային առաքինութեանց նախկնաբար պատրաստեն ի վարժուին գործնական կենացն. իսկ ունակութիւնք պարզևացն պատրաստեն ի վարժուին տեսական կենացն: - 586. Չոր և ազգն Ֆռանկաց այլայլելով ասեն, ես **կու մկրտեմ** զքեզ յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ: - 588. Եւ երկրորդ անպատշաճութիւն, զի ասելն թէ՛ ես **կու մկրտեմ**. երևի թէ նուիրեալն ո՛չ իւր կամաւն է եկեալ ի մկրտութիւն, այլ բռնութեամբ և ի հարկէ՛ **կու մկրտեմ**: - 588. Ապա ուրեմն ո՛չ վայելէ ասել թէ՛ ես **կու մկրտեմ**: - 588. Այլ զայն ասացեալ յառաջն զձև բանիցն. որ և արժանաւորապէս տուեալ լինի շնորհք հոգւոյն: - 588. Եւ ո՛չ զկարգն փոխել. որպէս թէ յառաջ զհոգւոյ անունն ասել և ապա զորդւոյ և ապա՛ զհօր: - 588. Իսկ զէութիւն բանին որ է՛ յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝ ասելն մի՛անգամ պարտ է ասել և ո՛չ կրկնել տգիտաբար: - 588. Դարձեալ գիտելի է, զի աստ ասեն հերձուածօղ ազգն Ֆռանկաց թէ՛ թէպէտ մկրտութիւնն գործ քահանայի է, բայց ի հարկաւոր ժամանակն թէ քահանայ ո՛չ լինի ամենայն որք որ գիտէ զձև մկրտութեան՝ կարէ մկրտել: - 588. Եւ թէ այր մարդ ոչ լինի և տղայն մերձ ի մեռանիլ լինի, կինն կարէ՛ մկրտել թէ գիտէ զձև բանին զոր քրիստոս ուսոյց «յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ».

ցանէ՛ զջուրն և ասէ մկրտեալ լինի: - 588-589. ...քանի՞ ևս առաւել հերձուած մեծ է կանանց. որոյ ասաց

աստուած թէ «առ այր քո դարձ քո և նա տիրեսցէ քեզ» հրաման տալ զգործ քահանայի առնել որ ազատաց է և ո՛չ ծառայից: - 589. Եւ ասացեալ են գոյացականք մկրտութեանն ի վերոյ ի մկրտութիւն տեառն ի իե համարն գտցես: - 590. Ասենք թէ ո՛չ է պարտ կրկին մկրտել զմկրտեալն վասն դ պատճառի: - 590. Չորրորդ՝ զի միշտ որդի ծնանինք աստուծոյ և ո՛չ դուստր և էգ. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է ասէ առաքեալն. և զայս ցուցանէ աւագանն ի յաջ կողմն եկեղեցւոյն: - 590. ...որպէս ասէ առաքեալն, «չիք խտիր ո՛չ հրէի և ո՛չ հեթանոսի. ո՛չ ծառայի և ո՛չ ազատի». զի դուք միապատիւ էք ի քրիստոս յիսուս և համաժառանգք արքայութեանն: - 590. Եւ վասն աւագանին ծննդեանն ասացեալ է առ սառայ ի ժք գլուխն, ի ժք համարն: - 591. Ո՛չ կարէ. զի կնքահայր ասենք և ո՛չ կնքամայր. զի կնքամայր եկեղեցին է նորածնելոցն: - 591. Ջի և տիրամայր կոյսն ո՛չ էր ի ժամ մկրտութեանն ընդ քրիստոսի ի յորդանան որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 591. Եւ դնէ զայս քահանայն սուրբ մեռնաւն ի ճակատ նուիրելոյն ասելով այսպէս. ըստ այլազգաց եկեղեցեաց. թէ ի ներքոյ ձկս այս ես կու նշանեմ զքեզ նշանաւ խաչի. - 593. Եւ թէ որ ասիցէ, զորոշմն ո՛չ ունիք. զի եպիսկոպոսն տայ որպէս ազգն Ֆռանկաց: - 594. Ասենք թէ՛ առնենք ըստ ազգին յունաց. որ որպէս քահանայն պատարագէ և մկրտէ, նոյնպէս և դրոշմէ ըստ սրբոյն դիոնիսեայ: - 594. Եւ քահանայապետ ասէ զնա՝ որ պատարագէ և մկրտէ և դրոշմէ. զի նա՛ է պետ և աւագ ի կատարմունս խորհրդոյն: - 594. Դարձեալ ասենք թէ՛ քահանայքն մեր ունին իշխանութիւն դրոշմելոյ զոր նոցա եպիսկոպոսն դնէ. ապա ուրեմն իշխանակիցք են քահանայք մեր և եպիսկոպոսք նոցա: - 594. Այս ըստ հակառակասիրութեան նոցա ասի. այլ ըստ ուղղութեան՝ քահանայն ունի իշխանութիւն զեօթն խորհուրդ եկեղեցւոյ կատարել. և եպիսկոպոսն առաւել ունի. զի միայն տայ զկարգն, եկեղեցի օրհնէ և սեղան: - 594. Նախ՛ է՛ վկայութիւն անդուստ իսկ թշնամեացն. քանզի ասէ ալպերտն ի յառաջին գիրքն ժա համարին, թէ հոգի ասեն սրբութեան. արիւն փրկութեան. և ջուր լուացման: - 594. Եւ ի չորրորդ գիրքն ի ի համարն ասէ, ետ զմարմինն ի կերակուր. զարիւնն ըմպել. զհոգին ի գին. զջուրն կողին ի լւացումն: - 594. Եւ ի նոյն ճառն ուր թուէ ը քաղցրութիւնս չարչարանցն քրիստոսի, զչորրորդն ասէ ելումն արեան և ջրոյն ի լուացումն մեր: - 594-595. Որք ասեն պարտ է յամենայն աւուր ջերմ հաց հանել ի սեղանն և անապական բաժակ. զի անապական արեամբն քրիստոսի փրկեցաք: - 595. Եւ որ ջուր խառնէ՝ նզովեալ եղիցի ասեն: - 595. Սոքա զխորհուրդ պատարագին ասացին և ջուր ո՛չ յիշեն: - 595. Եւ թէ ասիցեն հակառակքն մեր, ո՛չ ապականի գինին զի սակաւ է ջուրն: - 595. Ասենք, թէպէտ նիւթն սակաւ է այլ բնութիւնն հաւասար է...: - 595. Եւ թէ որք ասիցէ, առանց ջրոյ գինի ո՛չ ըմպեն յէմ: - 596. Ասենք առ այս, թէ յառաջ խառնումն ջրոյն ո՛չ է ըստ խորհրդոյն. որպէս և ո՛չ առ մեզ, թէ վաճառօղն խառնեսցէ ջուր. այլ քրիստոս ո՛չ խառնեաց: - 596. Եւ թէ ասեն զեկեղեցին կու նշանակէ ջուրն այն: - 596. Ասենք թէ՛ եկեղեցին սիրով և հաւատով է միացեալ ընդ հաղորդութիւնն քրիստոսի և ո՛չ ջրով: - 596. Եւ թէ ասեն հաղորդութիւնն նշանակ է մահուն Քրիստոսի յորմէ ել արիւն և ջուր: - 596. Ասենք թէ՛ արիւնն է՛ ի խորհուրդ հաղորդութեանն. ջուրն ի մկրտութեանն. որով մահ տեառն պատմի ըստ առաքելոյ...: - 596. Եւ թէ ասեն ջուրն կրկին յատկութիւն ունի. այսինքն զովացնէ և լուանայ: - 596. Ասենք թէ՛ յատկութիւն պատահմունք են. այլ խորհուրդն ի յեութիւնն է կացուցեալ որ մի է, և ո՛չ ի պատահմունքն որ բազումք են: - 596. Ասենք թէ՛ խառնումն ո՛չ զջրոյ և գինւոյ ասէ, այլ խառնել զայն ասէ որ արկանի գինին ի խառնարանն: - 596. Դարձեալ՝ խառնումն է աստուծոյ իմաստութեանն ընդ մարդկան. որ բանին խառնեալ միաւորեցան. որպէս ասէ սուրբն դիոնիսիոս: - 596. Իսկ թէ մարմնական խնդրես գխառնումն ջրոյ և պնդիս ի հակառակն, ասենք քեզ թէ ո՛չ միայն ջրոյ, այլ և կաթին և մեղեր և գինւոյ ասէ խառնումն ի խառնարանն. - 596. Ջի ասելն «այս է մարմին իմ» զեութիւն հացին կատարեաց: - 596. Եւ ասելն «այս է արիւն իմ» զեութիւն գինւոյն փոխարկեաց: - 596. ...զի որք կամին զմարմինն քրիստոսի ապականացու ասել խմոր և ջուր խառնեն. թէպէտ այլ և այլ պատճառեն: - 596-597. Իսկ զի անխմոր բաղարջով է խորհուրդն ասացաւ ի վերոյ իա գլուխն լը համարն: - 597. Ասենք թէ դ. զի թէ մինն պակաս լինի, խորհուրդն ո՛չ կատարի: - 597. Եւ թէ որք ասիցէ, կարողութիւն ունի քահանայն բազում հաց օրհնել: - 597. Ասենք թէ՛ կարողութիւնն է ի դիտաւորութիւն. և դիտաւորութիւնն է ի կոպարն որ է մին հացն. որ ասաց «այս է մարմին իմ». ապա ուրեմն ո՛չ կարէ զբազում հաց օրհնել: - 597. Եւ թէ ասեն կարէ՛ մին քահանայն ի մին ժամս բազում տղայս մկրտել. ապա և կարէ՛ բազում հաց օրհնել: - 597. Ասենք թէ՛ կացոյց քրիստոս զբազումս մկրտել. ըստ այնմ, «մկրտեցէք զնոսա յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ»: - 597. Եւ դարձեալ ասենք թէ՛ ամենայն հացն օրհնեցաւ այսօր. վաղիւն զիա՞րդ

օրհներ: - 597. Ոմանք ասեն թե՛ ի հասարակ ընթրիսն յորժամ բազմեցան՝ ի հասարակ սեղանոյն
 թացեալ զպատառն ետ յուղայի: - 599. Ոմանք ասեն թե՛ ի ջուր եթաց և լուաց յօրհնութենէն. և այս ո՛չ է
 ընդունելի կարծիս: - 599. Եւ այլք ասեն թե՛ թալետ յետ ընթրեալցն էր...: - 599. ...այսպէս և օգոստինոս
 վարդապետն Ֆռանկաց ի խորհրդոց գիրս **ճա** համարն ասէ, թե՛ յառաջագոյն բաշխեաց զխորհուրդ
 մարմնոյ և արեանն և տուեալ յուղայի: - 599. Եւ թե՛ ասեն ամենայն նշխարքն օրհնեալ է ի բեմն: - 599.
Ասենք թե՛ ամենայն նշխարքն որ ի բեմն և ի խորհրդանոցն օրհնեցաւ այսօր, զնոյնն ի վաղիւն առնոյք
 և օրհնէք: - 599. Եւ թե՛ ասեն բաւական է ժողովրդեանն միայն մարմինն. - 600. Ասենք առ այս: - 600.
 Դարձեալ ասենք, ընդէ՞ր ժողովրդեանն հաւատ քարոզես, և դու անհաւատանաս ի ճաշակունն
 արեանն. - 600. Եւ այլ տեսութիւն բանիս. որպէս ասացեր ի մարմինն է կապեալ արիւնն և այլն...: - 600.
Ասենք առ այս, եթէ բանն սողոմնի ո՛չ թէ զրկէ՛ զոմանս յարեանն հաղորդութենէ ...: - 600. և կամ
 զմեղքն բաժանէ. և զկէսն մին քահանային ասէ և զկէսն մին: - 601. Ասենք թե՛ այնպէս է շնորհք
 խոստովանութեանն որ գլխիտենից պատիժն ժամանակեայ առնէ. - 602. Եւ ընդ ասելն «մեղայ»,
 անցոյց աստուած զմեղքն. այսինքն անցաւ և փոխեցաւ յաւիտենից պատուհասն ի ժամանակեայն...:
 - 602. ...աստուծոյ մնայ պատիժն զոր պահօք և աղօթիւք վճարէ որպէս ասեն ոմանք: - 602. Եւ թե՛ որ
ասիցէ ընդէ՞ր ապա յորժամ խոստովանին հաղորդին: - 602. Ասենք եթէ՛ կրկին է խոստովանութիւնն: -
 602. որպէս այնք որք խոստովանին ի մուտս քառասնորդաց պահոց. որպէս ասէ եսայի: - 602.
 Դարձեալ ասենք թե՛ կրկին է խոստովանութիւնն. նոյնպէս և թողութիւնն: - 603. ...որպէս ասացաւ
 յառաջագոյն ի թագաւորութեանց իէ գլուխն. **ժե** համարն տես: - 603. Ասեն վարդապետք եթէ՛
 խոստովանութիւնն է հնարք, և է՛ հրաման: - 603. Ասեն վարդապետք թե՛ զմի անգամ խոստովանեալն
 բարի հաւատով և կատարեալ զղջմամբ՝ ո՛չ է պարտ կրկնել. եթէ ոչ վասն չորից պատճառաց: - 603. Եւ
 վասն ներելեացն թողութեան ասացաւ ի թուոց **իբ** գլուխն, **կա** համարն: - 603. Այս սուրբ օծմամբս և
 իւր գթութեամբն աստուած թողու քեզ զոր մեղանչեցեր տեսլեամբդ. նոյնպէս ասէ և այլ
 զգայութեանցն: - 604. ...զի մի՛ ննջեսցես ի մահ. նոյնպէս և այլ զգայութեանցն ըստ իւրաքանչիւր
 աստիճանին ասէ ...: - 604. Եւ թե՛ որ ասիցէ օծումն խորհուրդ է. ընդէ՞ր մեք ո՛չ ունինք: - 604. Ասենք թե՛,
 ունինք զխորհուրդ օծմանն, այլ ծածկապէս. որպէս ի մկրտութիւնն...: - 604. ...զոր ասացաք ի վերոյ թե՛
 զդրոշմն և զառաջին օծումն և զվերջին օծումն կատարենք ի մկրտեալն: - 604. Ասենք թե՛, ի հնարից
 չարին բարձին մարդիկք զխոստովանութիւնն որ հարկաւոր էր, յայն ապաւինեալ թե՛ ի վերջին օրն
 օծանինք ձիթով բալասամինաւ և արդարանամք: - 604. Եւ թե՛ որ ասիցէ, պարտ է զի ձեռն քահանային
 մերձեսցի ի զգայարանն: - 605. Ասենք թե՛ յարաժամ աջ քահանային մերձի ի գլուխ քրիստոնէին ուր
 արմատն է բոլոր զգայութեանցն: - 605. Եւ թե՛ որ ասիցէ, զառաջին օծումն որ նախ քան զմկրտելն ո՛չ
 ունինք: - 605. Ասենք թե՛ և զայս ունինք ծածկապէս. որպէս այն որ ի ջուր աւազանին **խաչանման**
մեռոնն խառնի...: - 605. Եւ թե՛ որ ասիցէ, այս ննջեցելոց օծումս՝ վերջի՞ն օծումն է՛ թէ առաջին: - 605.
Ասենք թե՛ որպէս մահն է վախճան կենցաղոյս և սկիզբն հանդերձելոյն: - 605. Եւ թե՛ ասեն, միայն
 մարմինն օծանի՛ զի՞նչ ներգործէ ի հոգին: - 605. Ասենք թե՛ յորժամ միաւորեալ էր ի մարմինն
 միութեամբ ներգործիւր ի նմա ամենայն մարմնականքն: - 605. Ապա թե՛ ոչ՝ ժամ է քեզ ասել թե՛ ամենայն
 կարգ թաղման մարմնոյն ո՛չ է օգուտ հոգւոյ ննջեցելոցն: - 605. Եւ զայս գործս արար քրիստոս յորժամ
 զինքն լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց ետ. և ասաց թե՛ «ես եմ լոյս աշխարհի»: - 606. Եւ Իններորդ՝
 Պապն. որ է՛ կաթողիկոս. գերագոյն վերոյ ասացելոցն: - 606. Իսկ ոմանք այսպէս ասեն: - 606. Չորրորդ՝
 Եպիսկոպոսունք. որք ասին այցելուք: - 607. Եւ գործ է նոցա ակելուիայ և մեսեդի ասել և սաղմոս: -
 608. Այսպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս եթէ՛ մաքրելիք են ե դասք. յորոց վերայ իշխէ սարկաւազն և գործէ՛
 զմաքրականն: - 608. և իշխէ ժողովրդեանն ներքին դասուց որպէս ասացաք: - 608. Ոմանք ասեն եթէ՛
 մովսէս զդատաւորսն ի **դ** բաժանեաց ամենայն ժողովրդեանն. որ էր **ժապետ**. յիսնապետ. **ճապետ**. և
ռապետ: - 609. Երկրորդ ասեն, **դ** դասք էին իշխեցողք ժողովրդեանն. այսինքն իշխանք ցեղիցն՝ և
 ծերքն՝ և դատաւորքն՝ և ատենադպիրքն: - 609. Երրորդն ասեն եթէ՛ **բ** ազգն գեթսոնի և **բ** գունդն
 մերարեայ՝ զչորս փոքրիկ աստիճանս ունէին ի խորանն. զպահպանութիւնն մինչ ի ջախընկալն որ
 զաշտանակն բառնային. և որդիքն կահաթու էին բարձրագոյնք: - 609. Չորրորդ ասեն եթէ՛ **դ**
 աստիճանք ըստ չորից տարերացդ կարգաւորին: - 609. Ասենք թե՛ որպէս ծառն որ նախ ծաղկի և ապա՛
 պտղաբերի: - 609. Դիմգերորդ, ի նորս **զ** ազգ է որպէս ասէ մեկնիչն վարդան այսպէս: - 611. ...զի
 անխառնակ և անշփոթ երևեսցի մաղանալն բանին յազգէն յուղայ. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի **լ** գլուխն,

դ համարն: - 612. Հինգերորդ, զի զոյգ զոյգ արար զնոսա. որպէս աստ՝ «զոր աստուած զուգեաց՝ մարդ մի՝ մեկնեցտ»: - 612. ...և ապա լինի եկեղեցի և ժողովուրդ քրիստոսի. որպէս ասացաւ ի վերոյ լա զլուխն, գ համարն: - 614. Յայս միտս ի վերայ սեղանոյն խունկ վառենք. որպէս ասացաւ ի վերոյ իա զլուխն, իսգ համարն: - 615. զի և մեք եկեղեցի կոչինք որպէս ասացաք ի վերոյ: - 615. Ասենք նախ եթէ ո՛չ երկոտասան. այլ մի օր կատարէին: - 616. Երկրորդ ասենք, և մեք բժան օր տօնենք եկեղեցւոյ ի բոլոր ամն. որ են այս: - 616. Դարձեալ ասենք եթէ՝ տօնօրս և տօնելին բժան է: - 616. Եւ թէ որ ասիցէ, զարքոց մարմինս ընդէ՞ր արգելունք: - 617. Ասենք թէ՛ զի մի՛ սովորեցին և զպատուաւորս և զքոնաւորս և զայլս թաղեցեն: - 617. Ասի ի լրոյ եթէ՛ նոյ արար փայտէ՛ կոչնակ. և կոչեաց զկենդանիսն ի տապանն: - 618. Ասենք թէ վեց: - 618. Ասեն վարդապետք թէ՛ ի լուր ուրախութեան հեշտանայ լեարդն և տարածեալ լայնանայ. և այնպէս շունչն ելեալ յորդ ընդ շնչերակսն և առնէ զծաղոյն: - 619. Դարձեալ ասեն իմաստունք թէ՛ յերկնից յերկիր բազում տարեն ճանապարհ է: - 620. Եւ էր առաջին ժամն նոցա երեկոյին. վասն զի սկիզբն աւուրն զերեկոյն ասեին...: - 621. ...վասն որոյ յայսմ ժամու սկիզբն է աղօթից բոլոր աւուրն. յորում ասենք գտեր եթէ շրթունքն և զայլ սաղմոսսն ի դէմս հօր աստուծոյ: - 621. և Իններորդն է հանգստեան ժամն ի դէմս հօր. որ ասենք եկեցտ և ննջենք. - 622. Առաջին՝ յորում ասենք զեկեցտն: - 622. Նախ՝ զի յերից ենք գոյացեալ ի մարմնոյ, ի հոգւոյ, և ի մտաց, որպէս ասեն ոմանք. վասն որոյ գ առանձնական աղօթս մատուցանենք: - 623. Երկրորդ յայտնել ասի. իբր չէ ծածուկ այլ յայտնի է աստուածութիւն նորա յարարածս իւր: - 624. Երրորդ խոստովանութիւն և վկայութիւն է. իբր բարի՛ է. երջանիկ՛ է. անմահ՛ է բնութեամբ և այլն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 624. Զորրորդ և ուղիղ, որպէս աստ տեսիլն իրեշտակք առնուին զխունկս որ է՝ աղօթք սրբոցն, և նուիրէին ի սեղանն ոսկի որ է՝ քրիստոս. և ի նմանէ բուրբէր ծուխն առ հայր: - 625. Ո՛չ զամենայն, այլ զիրաքանչիւր ժամու առաջին աղօթիցն եպիսկոպոսն աստ զխաղաղութիւնն, և զայլն քահանայն որ աղօթէ: - 625. Եւ յորժամ քահանայն աստ զխաղաղութիւնն՝ ա՛յս է պատճառն, զի քահանայն է՛ միջնորդ առ աստուած և առ մարդիկ. - 625. Խաղաղութիւն ամենեցո՞ւն պարտ է ասել, թէ ընդ ամենեսեան: - 625. Ասենք թէ՛ այլ է ամենեցունն, և ա՛յլ է ընդ ամենեսեանն: - 625. Եւ զայս տէրն ցուցանէ. երբեմն ասէր, «զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ». որ է՛ շնորհք հոգւոյն: - 625. Վասն է՞ր սարկաւազն զամենայն քարոզի վերջքն յաղօթից ձևս փոխէ ասելով կեցո՛ւ և ողորմեա՛: - 625-626. Զի՞նչ է որ զառաւօտու քարոզն՝ այսինքն զերկրպագեմքն, և զՊատարագին զոհութիւնն, և յերեկոյն զՅասեալքս ի ժամն, աղօթից ձևով աստ սարկաւազն: - 626. Զի՞նչ է խորհուրդ կանոն գլխին որ ձայնի ասենք: - 626. Եւ այս որպէս ասացաւ: - 627. Իսկ զոր կանոն գլուխ կոչենք, ասելով գ զուրբայ հանդարտ ի թիւ. և զեօթներորդն ձայնի: - 627. Ի յայս միտս զվեց գուրբայն ի թիւ ասենք. և զեօթներորդն ձայնի փողոյ: - 627. Եւ մեսեդի ճաշոյն և երեկոյեան, չորրորդ մասն դորակի գինւոյն. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի իա զլուխն ծք համարն: - 629. Եւ այլն ասացեալ է սակաւութիւն: - 629. Նոյնպէս և երկրորդն որ աստ ոչ նախանձիլ ընդ չարս որ են անզգամք. և զի ո՛չ զոյր նոցա աստ փոխարէն մեղաց. վասն այն հրովն յաւիտենից այրեցտ զնոսա: - 629. Վերջին և առաջին գուրբայն յանմեղութենէ ասացեալ. և միջինն յետ մեղանացն. այս ընդ իրեար միաւորեցաւ: - 630. Այլելու ընդէ՞ր չասեն: - 630. Եբրայեցիքն առաջին դասքն չասեին ալելու. այլ զոր միայն քահանայքն երգէին ալելուով էր...: - 630. ...որպէս և մեք ի սաղմոսաքաղ փոխերն չենք ասեր. և այս այլ ի սաղմոսաքաղի հաշիւն է: - 630. Եւ ի վերջին գուրբայսն ո՛չ ասենք որ ա՛յլ մարգարէից է. և ալելուն միայն սաղմոսին է: - 630. Անբիծքն վասն մեղաց պատարագ է. նոյնպէս և յիսներորդ ողորմեայն վասն մեղաց է ալելու ո՛չ ասի: - 630. Նոյնպէս և յերեկոյին զի՛ն նեղութեանն առաքեալքն կարգեցին յաւուրն ելն. զի ելք աստիճանաց ասի...: - 631. Զսուրբն աստուածն ո՞վ է ասացեալ: - 631. Զի այսպէս աստ նեքտառիոս հայրապետն հռօմայ թէ՛ չէր հնար իջուցանել զմարմինն տեառն ի խաչէն վասն փայլատակմանցն ի խոցուածոյն: - 631. Ապա ի բացեալ կացեալ և զձեռս համբարձեալ աստ, Սուրբ աստուած Սուրբ և հօգօր Սուրբ և անմահ որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ: - 631. Եւ զայս երիցս ասացեալ՝ էջ մարմինն սուրբ ի վերայ բազկացն յովսեփայ: - 631. Եւ սոկրատ պատմագիրն աստ թէ՛ մեծն իգնատիոս աստուածագգեացն ետես երկնային զօրս. և լուաւ ի նոցանէ...: - 631. ...և կարգեաց յեկեղեցիս անտիոքայ յառաւօտն և յերեկոյն զսուրբ աստուածն խաչեցար ասել: - 631. Եւ յօհան ոսկեբերանն կարգեաց յաւուրն երիցս անզամ սուրբ աստուած ասել: - 631. Եւ սուրբն կիրեղ աղէքսանդրոս հայրապետն ի ժողովն եփեսոսի ասաց զմիածին որդի ժամամուտն: - 631. Վասն որոյ ի սրբոյն կիրողէ կարգեալ ասենք զսուրբ աստուածն ի դէմս որդւոյ: - 631. Այլ և պետրոս անտիոքայ և

տիմօթեոս աղէքսանդրու հրամանաւ յուստիանոսի կայսեր՝ հաստատեցին ի սուրբ աստուածն խաչեցար ասել: - 631. Նաև ի հայք ի ժողովն դվնայ հաստատեցին ի սուրբն աստուածն խաչեցար ասել ստուգապէս: - 631. Եւ վկայէ մեզ աւետարանիչն յօհաննէս. զի ասէ՝ Եսայի ետես զփառս նորա և խօսեցաւ վասն նորա. - 632. Եւ սուրբն կիրեղ ասաց ի ժողովն Եփեսոսի. զմիածին որդին ծայնիւ ընդ դէմ նեստորի: - 632. Եւ յաւուր կիրակէի երեք անգամ ասենք «ոչ դադարեցից քրիստոս օրինել զքեզ»: - 632. Այլ և ասորիք ասեն ըստ մեզ զսուրբ աստուածն որ խաչեցար՝ մինչև ցայսօր: - 632. Եւ յամենայն օր դ անգամ ասենք ի սրբութիւն մեր հոգւոյ և մարմնոյ և մտաց: - 632. Ձի՞նչ է որ այլ ազգք ի դէմս Երրորդութեանն ասեն. և վկայ ածեն զսերովբէսն **գ** սուրբ և մի տէր ասելովն: - 632. Ձի՞նչ է որ այլ ազգք ի դէմս Երրորդութեանն ասեն. և վկայ ածեն զսերովբէսն **գ** սուրբ և մի տէր ասելովն: - 632. Ձբանս զայս՝ մարգարէն ի դէմս հօր ասէ. զի յայնժամ միայն զհայր պատմէին: - 632. Իսկ աւետարանիչն յօհաննէս ի դէմս որդոյն ասէ ...: - 633. Այլ զոր ինչ հասարակ է երից անձնացն, աստուած, և հօր, և անմահ և այլն ամենայն, կարելի՞ է ասել միոյ անձինն և միոյ դիմաց. աստուած հօր և այլն: - 633. Վասն որոյ զոր սերովբէքն երից դիմացն երգէին, աստ աւետարանիչն ի դէմս բանին ասաց: - 633. Իսկ որք ի վերայ Երրորդութեանն ասեն երեք վնաս կայ ի բանս նոցա: - 633. Նախ՝ զի զհայր աստուած ասեն և ոչ հօր և ոչ անմահ: - 633. Երկրորդ, զի յայսպէս ասել սուրբ աստուած սուրբ և հօր սուրբ և անմահ քրիստոս որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՝ մեզ: - 633. ...յորժամ ասեն սուրբ աստուած հայր, սուրբ և հօր բան, սուրբ և անմահ հոգի...: - 633. Դարծեալ՝ սկիզբն աղօթիցն է՝ առ հայր. և մէջն որ է՝ խաղաղութիւնն առ հոգին սուրբ. որպէս ասացաւ ի վերոյ. - 633. ...և կատարումն ամենայն աղօթից առ բանն մարմնացեալ. որպէս ասացաւ: - 633. Դարծեալ՝ առաջին ողորմեայն է՝ առ հոգին սուրբ. վասն այն ասենք օրինեալ հոգիդ սուրբ աստուած ճշմարիտ զառաջինն: - 633. Երրորդն առ որդի. վասն որոյ ասենք օրինեալ որդիդ սուրբ աստուած ճշմարիտ: - 633. Չփառաւորեալն ո՞վ է ասացեալ: - 633. Թովմաս առաքեալն ի թաղումն տիրամօրն է ասացեալ. որպէս գրեալ է ի գիրս որ կանոնական լրմունք կոչի: - 633. Վասն է՞ր ի պատարագի ժամն ոչ ասենք զփառաւորեալն: - 634. Նախ՝ զի պատարագն է՝ խաչելութեան ժամն. և յայնժամ ոչ ասաց յովսէփ: - 634. Այլ յետ երկոտասան ամաց ի թաղումն կուսին ասացաւ: - 634. Այսպէս ասէ մեծ իմաստասէրն և երկրորդ աւետարանիչն մեր և կաթողիկոսն սուրբ յոհան յօճնեայ թէ՛ պատարագին ժամն խորհուրդ է խաչին քրիստոսի. - 634. Որպէս ասացար՝ վասն գերապատուութեան կատարումն և աւարտ ամենայն աղօթից զայն երգենք: - 634. Չորրորդ՝ «որ խաչեցար». յուրբաթի ճաշոյն ասա: - 634. Եւ որ՝ քան զայս աւելի ասեն, որպէս տնօրինեցար. կամ ընծայեցար. կամ քո տէրութեամբդ. կամ որ եկիր ի բեթանիա. կամ ի վերնատունն: - 634. Սոքա աւելորոքք և խորթք են ի տգիտաց ասացեալ: - 634. Իսկ որ ասեն հայր և որդի և սուրբ հոգի. կամ թէ՛ քրիստոս որ խաչեցար: - 635. Եւ մինչ ի ժողովն նիկիոյ զայս ասացին: - 635. Եւ մինչ ի ժողովն կոստանդնուպօլսի զայս ասացին: - 635. Ոչ միայն զգլուխս բանամք, այլ և զձեռս համբառնամք ի վեր. որպէս և յովսէփ ասաց: - 635. Իսկ կրկին ասել զշարականս. զի ենք հոգի և մարմին: - 636. Իսկ թէ՛ նուազ է, որպէս մանկունքն ճաշուն, և համբարծին. որիչ ասենք զփառքն և զայժմն: - 636. ...նոցա փառ կամ կցորդ գոյ զկնի. և որք որիչ են՝ նոցա կցորդ ոչ ասի: - 636. **Չամէն շարական կրկին ասենք, վասն է՞ր զհարցն երեքկին ասենք**: - 637. Եւ ի դէմս Երրորդութեանն որպէս ասացար: - 637. **Եւ գործատունն կրկին ասի**. զի ամենայն արարածք կրկին են. այսինքն իմանալի և զգալի որք օրինեն զարարիչն: - 637. Չշարականս ո՞վ է ասացեալ: - 637. Այլ և զկարգն յարութեան՝ սորա է ասացեալ մեծն վարդան ի տեսութիւն անթառամ ծաղկին: - 637. Իսկ այլք ասեն թէ՛ անանիա շիրակունին է ասացեալ: - 637. Եւ այլք ասեն թէ՛ օձնեցին: - 637. Չայս ամենայն մեծն ներսէս է ասացեալ կլայեցին: - 637. Եւ տեղեակքն ասէին, սա՛ է որ ի մորենուջն և ի ծովուն զքբանչելիսն արար: - 638. Եւ նոքա ասեն, կեցո՛ւ և ապրեցո՛ւ: - 638. Վասն քրիստոսի ասէ որ եղև մեզ զօրութիւն յազգէ դաւթի: - 638. Չաստուած ասեն. թէ քահանայապետի մատանւոյն աստուած անունն էր գրած. և հաստատեաց թէ աստուած է: - 638. Այլ ոմանք վեցթևեան ասեն: - 638. Այլ և զքարինքն մարդաչափ ասեն: - 639. Չառաջաւոր պահքն ասէ դուռն երկնից և ճանապարհ արքայութեան: - 639. Եւ ոմանք ասեն ը ձայն վասն ութ ձայնաւոր գրոց. և ժ ձայն ըստ ժ առոգանութեանցն: - 640. Աղամայ ասաց յերկրէ: - 640. Ասեն եթէ՛ սեփաննոս ոմն երաժիշտ զամենայն ձայնս գոյից բաժանեաց **իզ**: - 640. Եւ թեոփիլեանք ոմանք կոչեցեալք, արարին զերկու ստեղունս ասացեալ. և այսպէս աւարտեցաւ ժ ձայնքն: - 640. Առանց գործեացն երգ ասի. և գործեօքն սաղմոսարան: - 641. Եւ նախ ըստ աւուրց տօնից, որպէս մեծն ներսէս ասացեալ է գերգն: -

641. Եւ խաչի շարական ասենք: - 642. Այլ և հանգստեան ասենք. նշանակ առ հասարակ յարութեանն. ննջեցելոցն մեր մաղթանք: - 642. Եւ շաբաթն տօն մեծ որպէս ասացաք: - 642. Նախ ասել աւետեաց, և ապա՝ ծննդեան. և գալստեան. և խաչի. և յարութեան. և համբարձման. և հոգւոյ գալստեան. և վարդավառի. և փոխման: - 642. Նախ աստուածածնի՞ պարտ է ասել շարական. թէ խաչի: - 642. Այլ սուրբն ստեփաննոս սիւնեաց, և մեծն ներսէս, վասն պատուոյ՝ նախ զխաչի տունն են ասացեալ. և ապա՝ զաստուածածնին: - 642. Ասենք նախ՝ թէ մարգարէքն իբր յառաջասաց՝ պատմեցին զմարդեղութիւն բանին և զփրկութիւն մարդկան: - 643. Եւ յառա՛ջ է ասելն քան զվկայելն: - 643. Դարձեալ՝ մարգարէքն ասացին. և առաքեալքն կատարեցին: - 643. Եւ բոլոր սաղմոսն՝ այն մին տանն համաձայնք և վկայք. վասն այն ասի սաղմոս կցորդ: - 643. Եւ ի վճարմանն ասենք, փառք քեզ աստուած: - 644. Դարձեալ՝ ի յերրայեցի լեզուն «ալ», ասէ թէ՛ գայ յայտնեցի. «էլ», աստուած. «ուիայ», օրհնեցէք և զովեցէք զկենդանին աստուած: - 644. Ուստի յայտ է՝ զի ուր և ալէլու ասենք, սաղմոս տուն գոյ ընդ նմա: - 644. Նախ՝ որպէս ասեն ոմանք՝ Բուրվառն նշանակէ զմարդկութիւնն քրիստոսի. և Յուրն զաստուածութիւնն. Ծխումն զբուրումն հոգւոյն սրբոյ: - 645. Ջերկինս և զերկիր. և այլն որպէս ասացաւ: - 645. Եւ ապա ի գիշերին դնին սրբութիւնքն ի վերայ բազմոցին մինչև յառաւօտն անշարժապէս որպէս ասացաք: - 647. Այն է որ ասէ առաքեալն, «զոր ակն ո՛չ ետես, և ունկն ո՛չ լուաւ զոր պատրաստեաց աստուած սիրելեաց իւրոց»: - 647. Ասենք թէ՛ այժմ ի հանգիստ գործոցն են, և յայնժամ փոխին ի հանգիստ փառաց և պսակաց: - 648. Եւ ասացաւ նոցա հանգչիլ. մինչև լցցին ծառայակիցք և ընկերք նոցա: - 648. Ասենք թէ՛ ծննդեան պահքն ը օր է. զշաբաթն և զկիրակէ պահեաց...: - 649. Եւ որ յինանցն պահէ մինչ ի համբարձումն, ընդ դէմ է կանոնաց հարցն և աւետարանին որ ասէ...: - 649. Եօթներորդ հոգոյն գալստեան. որպէս ասացաւ պատճառն ի վերոյ ի **իա** գլուխն, **ծա** համարն: - 649. Վասն է՞ր ասենք պահք սուրբ սարգսի և սուրբ զրիզորի և սուրբ յակոբայ և այլոց: - 650. Վասն է՞ր յաղուհացս հանգստեան ո՛չ ասենք: - 650. Եւ թէ որ ասիցէ, տէր ամենակալն ի չորեքշաբաթի մտանէ: - 651. Ասենք թէ՛ ի յաղուհացսն կրկին կարգ է. այսինքն մեծ և փոքր: - 651. Եւ թէ որ ասիցէ, **իս** օր է պահոց. զի **իս** օր պահեաց քրիստոս. և կիրակէն ո՛չ է ի համարս: - 651. Ասենք թէ՛ քրիստոս **իս** օր պահեաց, և **իս** օր է մինչ ի ղազարու տօնն: - 651. ըստ որում որ ասէ «պահեն երկիցս ի շաբաթու»: - 652. Երկրորդ, զի մեծ ճգնաւորն բենետիքտոս որ է՝ յազգէ նոցա՝ ասէ, «պահելի է զչորեքշաբաթի օրն մինչև ցինն ժամն»: - 652. Երրորդ, զի ասէ սուրբն Եւագրիոս, թէ «պահեա՛ զօր չորեքշաբաթի և ուրբաթի յամենայն շաբաթս»: - 652. Դարձեալ՝ **գ** տաղաւարն՝ որպէս ասաց պետրոս, զուշակէ՛ զերեք յիսունս: - 653. Երրորդ, չորեքշաբաթն ի խորհուրդ խաբէութեան Լայի. յորում ասաց օձն ուտել ի պողոյն...: - 653. ...որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 654. ո՛չ պահենք սուգ մինչ վերացի և ապա՝ պահենք. որպէս աւետարանն ասէ: - 654. Իսկ վասն ողորմութեան ասացաւ ի վերոյ լ գլուխն յառաջին համարն: - 654. ...կամ **Ա Ա** տուն սաղմոս ասեն...: - 655. Եւ որպէս ասացաւ ի վերոյ **լե** գլուխն, **իս** համարն: - 655. Չի դիոնէսիոս այր առաքելական ասէ ...: - 659. ...թէ ասեն եպիսկոպոսին թէ որ եկեալ է կնուքն խնդրել...: - 659. Իսկ որ ասեն նախապատիւ է պատուականն քան զանարգն: - 663. Այլ ես ասելն, ատելութեան և անարգանաց էր ցոյցք, եթէ զպատուականն էր տուեալ նախ՝ անտի փոխեալ: - 663. Արդ՝ այլ ամենայն փոփոխմունք ասացան ի վերոյ ի զանազան տեղիս: - 664. Այլ վասն ողջութեան և հիւանդութեան՝ մեծութեան և աղքատութեան՝ այժմ ասացի: - 664. ...և ասէ ի միտս իւր՝ թէ ես անարժան եմ և զայս ետ ինձ աստուած...: - 664. Եւ վասն յերկարութեան կենաց, և վասն ո՛չ գիտելոյ զօր մահուն և զկատարածի, ասացեալ է ի վերն առ նահապետսն ի **դ** համարն: - 665. Չի՞նչ է չորեքկին բառս որ ասենք, պակասեալ. աւելեալ. լցեալ. և անցեալ զաւուրբք: - 666. Իսկ վախճանեալն կատարեալ լսի. որպէս թէ որ սկսանի երթալ ի ճանապարհ կամ ի գործ ինչ և ի յաւարտիլն կատարած ասի: - 666. Իսկ լի աւուրք ասէ և ոչ ամօք կամ ամսօք. - 666. Ասեն վարդապետք, որպէս միաւորութիւն նոցա կեանք է, նոյնպէս և որոշումն նոցա մահ: - 667. և հոգին երթայ առ աստուած որ ետ զնա ասէ սողոմոն: - 667. որպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս եթէ՛ հոգին և մարմինն առցէն ի բոլոր յարութեանն: - 667. զի անկումն նոցա մահ է նոցա որպէս ասէ սուրբն զրիզոր միւսացին: - 667. Եւ ապա՝ ի կատարածի ի հուրն յաւիտենական տանջին ասէ տէր: - 667. Եւ այս բազում ուրէք ասացեալ է ի վարդապետաց: - 668. ...որպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս: - 668. Նախ՝ զի համընթացք են ասէ ի վաստակն. այսինքն հոգին և մարմինն. ի միասին և հանգիցեն և պսակեցին: - 668-669. Եւ դարձեալ ասէ **զուգագրեալք** են ի գիրն յաւիտենից, ի միասին և ժամանեցին: - 669. Չայս ասէ սուրբն դիոնէսիոս: - 669. Չի արդարոյն մահ՝

պատուական է առաջի տեառն որպէս սստ մարգարէն...: - 669. Եւ որպէս սստ սուրբն կիրեղ...: - 670. Դարձեալ, մերկ եկն և մերկ գնայ ի մարմնոյ զգեստու որպէս սստ յոր: - 671. Տասներորդ, նշանակէ զվերջին օծումն. զի ամենայն կարգ զոր մարմնոյն կատարեմք՝ հոգւոյն է և մարմնոյն որպէս սսսագաք: - 673. Սստեմք թէ այր՝ պարտ է ամենեցուն կատարել: - 674. Եւ թէ որ սստեմք, անմեղ տղայքն զի՞նչ պէտք ունին առաւել թաղման: - 674. Սստեմք թէ՛ անմեղ տղայոցն առաւել պէտք են...: - 674-675. ...որպէս սստեմ ոմանք. վասն սոցա երեք հանգստեան տամք և աւետարան ընթեռնունք: - 675. Եօթներորդ, զի **գ** են հանգիստ և վարձք սրբոցն. որպէս սստ տէրն. **ճ, կ, և լ**. - 675. Եւ յորժամ դնեն ի գերեզման, քահանայն նախ օրհնէ՛ երիցս ափով զհողն և արկանէ ի գերեզմանն սստելով...: - 676. Եւ յետ դնելոյ մարմնոյն՝ նոյնպէս օրհնէ զհողն սստելով...: - 676. Իններորդ, զի անշարժ է երկիր տեղեալ. զի կիրկոն սստեմ...: - 678. Սստեմք թէ ո՛չ. այլ առաւել վտանգ է նոցա. զի ի բազում անգամ ի ձեռս դիւաց արտաքս ընկեցեալ լինին մարմինք նոցա: - 678. Իսկ թէ յեկեղեցիս ո՛չ թաղեմք՝ սսսագալ ի վերոյ **լ**ե գլուխն **լթ** համարն: - 678. Իսկ ներքին դժոխք զտանջանաց տեղիքն սստ մարգարէն. - 679. Սստեմք թէ՛ մարգարէն ուսուցանէ մեզ զչափ սրգոյ մինչ յերեկոյն, և յառաւօտուն ուրախանալ...: - 680. ...զի հայրն արքայան առեալ հուր և սուր, և յետ երից աւուրց տեսին զտեղին ի հեռաստանէ որպէս սստ պատմութիւնն: - 681. Տասներորդ՝ **գ** օրս այս նշանակեցաւ որ սստեմ մովսէս ցփարաւօն՝ արձակեա՛ զիսրայէլ...: - 682. Եւ թէ որ սստեմք, թէ տուրք աղօթք և պատարագ, ո՛չ է օգուտ նոցա: - 683. Սստեմք թէ որ ունին զհաւատ սուրբ Երրորդութեանն և անկան ի սխալանս աշխարհի. - 683. Եւ այլն յառաջագոյն սսսագալ **գ** հանգստեան դնելոյ: - 683. Նախ՝ որպէս սսսագալ ի քահանայաթաղն վասն է շնորհաց հոգւոյն, և է խորհրդոց եկեղեցւոյ, և է առաքինութեանց, և է գլխաւորագոյն մեղաց, և է զգայարանօք մեղանչեմք, և է փոփոխմամբ հասակի...: - 683. Այլ թէ սստեմ **հաղորդադրամ**, կամ **խոստովանադրամ**, խորթ է. յագահութեանց երիցանց սահմանեալ և ո՛չ ըստ կանոնաց որպէս այլքն: - 684. Եւ զի՞նչ է որ ի մեծի բարեկենդանին **գր** չորեքշաբթ և զուրբաթն հանգստեան սստեմք: - 684. Նախ սստեմ թէ՛ յաւուրսն յայնոսիկ յարեան մանկունքն յեփեսոս ի վկայութիւն առ հասարակ յարութեանն, գնոյն յիշատակեմք: - 684. Եւ են յիմացումն և յուշի. որպէս սստ առաքեալն թաղեոս. և յոյս նոցա լի է անմահութեամբ. և սիրով առ աստուած միացեալ: - 685. Սստեմ ոմանք թէ՛ սրբոց հոգիքն յարածամ երկին յորժամ կամին և որոց կամին: - 685. Այլ մեծն ներսէս սստ թէ՛ սուրբքն ի ձեռն պահապան՝ հրեշտակացն երկին. թէ յերագս թէ յարթութեան. և օգնեն մեզ. և խօսին. և լսեն զաղօթս մեր: - 685. ...սստեմք եմք ի հարցմունքն գերագեայ յառաջիկայո՛ տես ի **բ** համարքն: - 686. Եւ այլն սստեմք է ի հարցմունս գերագեայ ի **գ** համարն: - 686. Այլք այլ իմն սստեմ. Իբր թէ իւրաքանչիւր մեղաւոր հոգի ի գերեզմանս իւրեանց կամ ի յերկրի տանջին...: - 686. Իսկ ազգն Ֆռանկաց սստեմ զչարաց հոգիսն ի դժոխս իջեալ. և զբարեացն յերկինս ելեալ...: - 686. Եւ այլք սստեմ ի դրախտին լինիլ զկայանս հոգւոց արդարոց և մեղաւորաց մինչ ի կատարած աշխարհի: - 686. Այլ մեր վարդապետք յերկինս և ի ներքոյ երկնից սստեմ. որպէս և կալիստրատոս վկայն առ ըրրորդ կամարաւն ուր են լուսաւորք և եթերային լոյսն: - 686. Խորան սստեմ աջակողմ և ձախակողմ. այսինքն ի քաղցր հայեցողութիւնն քրիստոսի որ է աջ. և ի դառն և ահաւոր որ է՝ ձախ: - 686. Այլ և ոմանք ի մէնջ որպէս վարդապետն վարդան և այլք սստեմ գոլ ի միում տեղւոջ զամենայն հոգիս...: - 686. Ոմն լի՛ է անմահութեամբ և խնդրութեամբ. և ոմն լի դառնութեամբ և յուսահատութեամբ. որպէս սստեմք ի վերոյ: - 687. Եւ այլք ոմանք վեցերորդ կարծիս ստացեալ սստեմ զբուն կատարեալ բարեաց հոգիսն ժողովեալ ի հրեշտակացն դասս...: - 687. զոր սստ առաքեալն, (յոգիս անդրանկաց կատարելոց:) - 687. Առաջին նման է այնմ որ սստեմ զհոգին ընդ մարմնոյն ի հող լուծեալ կամ անդ տանջեալ...: - 687. որպէս որք մահկանացու սստեմ զհոգին. և այս խոսելի է ի բաց: - 687. Իսկ «գերեզմանք տունք նոցա»՝ վասն մարմնոյն սստ...: - 687. Իսկ երկրորդն՝ որ ի բուրգաթուրն սստեմ քաւեալ և ելեալ յերկինս...: - 687. ...նման է պղատոնի մարմնափոխութեանցն. որ ի բանական մարդոյն ի զգայականն, և անտի ի տունկն սստեմ, - 687. և ի տնկոցն յերկինս վերափոխիլ. և սոքա ի հուրն սստեմ մտեալ և անտի յերկինս վերափոխեալ: - 687. Երրորդն ի տգիտա՛ց է սստեմք. զի կայանք մարմնաւոր՝ անմարմին հոգւոց ո՛չ է պիտոյ: - 687. ...այլ միապէս զընտրութիւնն ի դատաստանին սստեմ: - 687. զի զարդարս և զմեղաւորս ի դատաստանին սստեմ որոշիլ: - 687. Կրկին սստեմ զշաւիղս ընթացից հոգւոց. այսինքն մինն ի վեր յերկինս, և միւսն ի ներքոյ երկնից: - 688. Իսկ թէ ո՞ր իցեն սոքա երկոքեանս, տեսիլն յօհաննու յայտնապէս ցուցանէ. սրբոց խորանս սստ զվերինն սիօն և զհրեշտակացն դասս: - 688. Եւ այն է եկեղեցիք անդրանկաց

կատարելոց յերկինս որպէս սստ պօղոս: - 688. Եւ ի հանգիստն յօհաննու սստ, - 688. Ձնոսա սստել գոլ առ ը երորդ կամարն երկնից. ամբարծեալ յիշխանութենէ սատանայի որք ի յօդս և ի տարերս միայն իշխեն: - 688. Այսոքիկ սստին աջակողմեան խորանք: - 688. Եւ վասն այսմ տեղոյ սստ տեսիլն «մահ և դժոխք ետուն զիրեանց մեռեալս»...: - 689. Ապա ո՞րպէս մի կայանք հոգւոցն որ սստացալ յառաջն: - 689. Ի մի սստցիկ գոլ խորանս ի ներքոյ երկնից զարդարս և զմեղաւորս. որք դատաստանան որոշին: - 689. Դարծեալ՝ մի սստ կայանք երկուցն վասն միոյ ակնկալութեան. զի արդարքն ակնուկն պսակաց, և մեղաւորքն տանջանաց: - 689. Եւ ո՛չ ոքն է առեալ արդեամբ զգործոց հատուցումն մինչ ի զալուստն դատաւորին որպէս սստ աւետարանն: - 689. ...և ի յարութեանն առնուն զփառս հատուցմանց հոգւով և մարմնով. և այնպէս փառաց ի փառս բարձրանան որպէս սստ յերգս: - 689. Ձի գործք չարութեան այժմ դատէ՛ խղճի զմիտս. և յետ մահու զհոգիս. և յետ յարութեանն զհոգի և զմարմին որպէս սստացալ: - 690. Ապա զի՞նչ էր արկանելիքն սպիտակ, և պսակն ոսկեղէն որպէս սստ տեսիլն: - 690. Նախ սստն, եթէ հանդերձ սպիտակ և պսակք և աթոռք և այլն ամենայն զոր ետես ի տեսիլն՝ ո՛չ ներկային. այլ հանդերձելոյն էր տեսութիւն որ ինչ լինելոց է ի կատարածի...: - 690. Դարծեալ սստնք, թպէտ զներկայն ետես, սպիտակ հանդերձն ո՛չ ցուցանէ զփառս հատուցման. այլ զփառս և զհանգիստ գործոց: - 690. ...որպէս սստ մեկնիչն տեսլեան. եթէ սպիտակ հանդերձն շնորհացն քրիստոսի մաքրութիւնն է. որ սրբութիւն մեղաց մերոց արար քրիստոս. յոր ամենայնքն վայելեցաք. զի յորժամ սրբի հոգին, բնական ունի զպայծառութիւնն: - 690. Արդ՝ առաջին վկայութիւն, սստ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց ի հարցմունս տիբերեայ եթէ՛ հատուցմունքն հետևին դատաստանին. և դատաստանն զալստեան դատաւորին ի կատարածի: - 691. Արդ չև է եկեալ դատաւորն. և ոչ է եղեալ դատաստան. նա և ո՛չ հատուցումն. ո՛չ բարեաց և ո՛չ չարաց որպէս սստացալ ի վերոյ: - 691. Երկրորդ, սստ սուրբն դիոնիսիոս ի ննջեցելոց կատարմանց զլուխն՝ եթէ մաքրելոց հոգին հասեալ ի վախճան՝ յայտնի և մերձակայ տեսանէ զամենայն փառս և զպսակ զոր ընդունելոց են նոքա ի յարութեան աւուրն: - 691. Նախ՝ զի համընթացք են սստ ի վաստակն: - 691. ...զոյգ և ի միասին մտցեն ի հոգևոր կեանքն որպէս սստացալ ի վերոյ: - 691. Երրորդ, սստ առաքեալն թադէոս, եթէ հոգի ամենայն մարդոյ որ ելանէ ի մարմնոյ, են նոցա օթևանք և բնակութիւն ի հանգստեան...: - 691. Չորրորդ, սստ սուրբն եպիփան ի հաւատոց գիրն, եթէ որպէս հոգին միայն դատի ըստ բանի հերձուածողացն զի կարէ՛ ասել մարմնոյն եղեալ զյանցանքն: - 691. Չորրորդ, ասէ սուրբն եպիփան ի հաւատոց գիրն, եթէ որպէս հոգին միայն դատի ըստ բանի հերձուածողացն զի կարէ՛ սստել մարմնոյն եղեալ զյանցանքն: - 691. Հինգերորդ, սստ աստուածաբանն գրիգոր՝ եթէ հաւանիմ իմաստնոյն բանի՝ թէ հոգի բարի և աստուածասէր յորժամ ի մարմնոյն արձակի, կայ և մնայ նմա բարին որ լինի: - 691. Վեցերորդ, մարգարէն դաւիթ՝ «քեզ սպասեն արդարքն մինչև հատուցես» սստ ...: - 691. Եօթներորդ, սստ յոր «մարմնով ինով տեսից զաստուած փրկիչ իմ և ո՛չ այլօք»: - 692. Ութերորդ, սստ առաքեալն յերրայեցիսն, «սոքա ամենեքեան վկայեալք ի հաւատոց՝ չև ևս ընկալան զաւետիսն աստուծոյ. վասն մեր լաւագոյն համարեալ. զի մի՛ առանց մեր կատարեսցին»: - 692. Այրն ի տարաշխարհ գնաց քրիստոսէ. որ մարմնով համբարձաւ յերկինս. զի յատուկ տեղի մարմնոյ երկիրս է. վասն որոյ ի տարաշխարհ գնալ սստ յերկինս: - 692-693. Ջքուն մահուն սստ մինչ ի կատարած. և ի մէջ զիշերի յարութեանն աւուր յարեան ամենայն կուսանքն և կազմեցին զլապտերս: - 693. Եւ այսմ հետևի աղանդն սադուկեցւոց որ սստին չիք յարութիւն: - 694. Երեսուներորդ, յա՛յտ է յորպիսութեանցն չորից որ սստացալ յառաջագոյն եթէ աստ հոգի մարդոյն է ի մէջ բարեաց և չարեաց. իսկ յետ մահու ի մէջ բարեաց միայն. իսկ ի յարութեանն ի մէջ բարեաց և փառաց: - 694. Պատասխանենք առ այս որպէս սստ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց եթէ առակ օրինակ են սոքա արդարոց և մեղաւորաց որ այսպէս լինելոց է ի կատարածի: - 695. Սստնք եթէ՛ մտանելն առ աստուած այն է՛ որ հեռանայ ի չարութեանց և լինի ի բարութեան և ո՛չ փոփոխի ի չար, աստուծոյ պահելովն. - 695. Սստնք, շինուած տաճար և բնակութիւն երկնից զերանելի մարմինն սստ: - 695. Իսկ զբնակութիւն փառացն այլ ուր պատրաստ սստ և ոչ տուեալ: - 695.. Սստնք առ այս նախ՝ ապա դու զիա՞րդ սստն թէ երթայ ի դժոխս: - 695. Եւ ապա սստնք, եթէ աստուած յամենայն տեղիս է. վասն որոյ կայանք հոգւոցն ուր և իցէ առ աստուած է: - 695. Ձի թպէտ անդ ո՛չ է փառք, այլ և ո՛չ տանջանք և չարչարանք գոյ. վասն այսորիկ առ աստուած սստ որք են ի պահեստ հոգւոցն: - 695. Սստնք եթէ՛ անդրանիկ և կատարեալ ո՛չ վասն պսակացն սստ որ դեռ առնելոյ են: - 695. Սստնք առ այս, եթէ ո՛չ է պահել որպէս այժմ ի մարմնի. և ո՛չ

առնուն որպես ի կատարածի...: - 695. Ասենք ըստ նիւսացոյն գրիգորի, թէ յոյս նոցա ո՛չ է տանջանք, այլ վայելչութիւն է նոցա...: - 695. Ասենք առ այս նախ՝ թէ կրկին է յոյսն: - 695. Եւ դարձեալ ասենք, թէ աստի կենացն յոյս է՝ հանդերձ ստուգութեամբ կարծեաց...: - 696. ...որպէս ասացաւ ի վերոյ լգ գլուխն ի իբ համարն: - 696. Դարձեալ ասեն հոգին յառաջ գործէ զբարին զի նախ իմանայ և կամի: - 696. Ասենք առ այս, եթէ նախ է բարին ի հոգին ըստ տեսութեան մտացն և կամացն...: - 696. Ասենք ըստ սրբոյն անդրէի մեկնչի՝ եթէ սուրբքն զաշխարհի վախճան խնդրեցին. որոց ցուցանէ զպատճառս երկայն մտելոյն. - 696.. Ասէ մեկնիչն, սպիտակ հանդերձն զոր զգեցեալ էին՝ շնորհացն քրիստոսի մաքրութիւնն է. յորմէ ամենեքեան վայելեցաք որպէս ասէ առաքեալն. - 696. ...և կոչելն զմահն ասէ. և վարձ՝ իսկոյն զփոխարէնն: - 696. Ասենք եթէ՝ այսմ պատասխանի ասացաւ յառաջագոյն. զի ո՛չ ուղղակի իմանան վասն առակին...: - 696. Նաև մշակ ասելն, զի հոգին առանց մարմնոյն ո՛չ ինչ է աշխատեալ. վասն որոյ և զվարձն հոգւոյն և մարմնոյն տայ: - 696. Եւ ասեն թէ մանկունք ի յանկողնի՝ են արդարքն ընդ քրիստոսի. և մէջ գիշերն է այս կեանքս. ապա ուրեմն առեալ են զվարձս: - 696-697. Ասենք եթէ՝ սխալին ի յիմացումն առակին: - 697. Չի ասէ մեծն իգնատիոս մեկնիչն յայսմ բանի, եթէ բարեկամ եկեալ՝ զպահանջօղ հրեշտակն ասէ յօր մահուն. իսկ առաջին բարեկամ է՝ աստուած: - 697. Իսկ գիշեր զօր մահուն ասէ ...: - 697. Դարձեալ ասեն, տերն աւագակին ասաց «այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին» ահա հատոյց. - 697. Առ առաջինն ասենք թէ՝ որպէս ո՛չ ոք ընդ քրիստոսի ի խաչ ելեալ է՝ բայց միայն աւագակն...: - 697. Առ երկրորդն ասենք թէ՝ ի տեսիլն ո՛չ զհատուցումն ասէ, այլ զյայտնութիւն գիտութեանն...: - 697. Ասենք եթէ՝ ձայնին և պսակաւն եցոյց մարդկան և լսեցոյց ի յաչս և ի յականջս թէ զայնպիսի կեանս վիճակեցին նոքա որք սուրբք են ի մարդկանէ ...: - 697. ...այլ սկիզբն է ի մահն, և կատարումն ի յարութեանն որպէս ասացաւ: - 697. Դարձեալ ասեն, զի՞նչ է փառքն և պսակ արդարոցն, եթէ ոչ տեսութիւնն աստուծոյ զոր ունին հոգիքն: - 697. Ասենք, թէ ո՛չ զիտես զի՞նչ է, ե՛րթ առ առաքեալն և ուսուցէ քեզ...: - 697. Ո՞րք են որ ասեն քաւարան հրոյ. և զի՞նչ է պատճառն: - 698. Ընդհանուր ամենայն վարդապետք ուղղափառաց համաձայնեալ աստուածօղէն գրոց՝ ո՛չ ասեն քաւարան հրոյ: - 698. Եւ վասն դ պատճառի ո՛չ ասենք քաւարան հրոյ: - 698. Եւ վասն զի մի օր է հատուցումն և ոչ յամենայն օր ասացաւ ի վերոյ: - 698. ...նոքա քաւարան ասելով բառնան զերկիւղ դատաստանին: - 698. ...և զքաւարանին զօրութիւնն առաւել ասեն քան զքրիստոսի: - 698. Նախ՝ մարգարէն եսայի ասէ, և առաքեալն զնոյն երկրորդէ: - 698. ...ապա տ՛ւտ են որք անդ ասեն փրկութիւն և քաւարան: - 698. Երկրորդ, ասէ պետրոս ի կաթողիկէն (զիտէ տէր զաստուածապաշտս փրկել ի փորձութենէ. - 698. Եւ մեկնիչն ասէ, աստուածապաշտ են որք խոստովանին զմեղս. զոր զիտէ տէր յայսմ աշխարհի փրկել առանց քաւարանի հրոյ: - 699. Հինգերորդ, հոգի և մարմին ի միասին գործեն զմեղս որպէս ասացաւ ի վերոյ...: - 699. Չի անկումն նոցա մահ է նոցա ասէ նիւսացին գրիգոր: - 699. ...այսինքն ո՛չ դառնայ յայժմու վարս աշխարհի և ո՛չ ապաշխարել կարէ ասէ մեկնիչն: - 699. ...զի մինչև ցօրն ցայն ասեն զքաւարանն. այլ առ ժամայն ի փառս կամ ի տանջանս: - 700. Իսկ թէ ժամանակեայ, ընդ դէմ ասէք աստուածային բանին. զի տէրն մի հուր ասաց. և զայն յաւիտենից...: - 700. Եւ զի ո՛չ գոյ հնար՝ ասաց արքահամ առ մեծատունն...: - 700. Այլ թէ ոչ գոյ դատաստան, նաև ոչ յարութիւն մարմնոյ. և ոչ հատուցումն գործոյ. ապա և ո՛չ զալուստն քրիստոսի որպէս ասէ սուրբն կիրեղ: - 700. Իսկ թէ այժմ հոգւոյն եղեալ է դատաստան, և հատուցումն ըստ գործոց, և արդարոցն փառք և մեղաւորացն տանջանք. և յայնժամ մարմնոյն որպէս ասեն նոքա...: - 700. Ապա վասն է՞ր ասեն քաւարան: - 701. Եւ ասեն այսպէս: - 701. Ասենք եթէ՝ պատիժ չարեաց պտուղ է մեղաց: - 701. որպէս ասացաւ ի վերոյ ի ճառս խոստովանութեան: - 701. Դարձեալ ասենք, եթէ զպատիժ մեռելոյն զոր նա ո՛չ կարէ քաւել...: - 701. Երկրորդ, ասեն խնդրէ արդարութիւնն աստուծոյ՝ զի վասն մեղաց պատիժ տացի. որպէս յօրէնս մարդկային պատժին յանցաւորք...: - 701. Ասենք նախ՝ եթէ գ են մեղք. այսինքն անգիտութեամբն և գիտութեամբն և չարութեամբ: - 701. Դարձեալ ասենք եթէ՝ խոստովանողին պատիժ ամօթն է զոր կրէ առաջի քահանային. և ո՛չ կրէ զամօթն յաւիտենից: - 701. Երրորդ, ասեն բոլոր աշխարհ նորոգի հրով. որպէս ասէ պետրոս...: - 701. Ասենք նախ՝ եթէ երկինք և երկիր մարմին գոլով նորոգին մարմնական հրով. իսկ հոգին զի է՝ անմարմին՝ նորոգի շնորհօքն քրիստոսի և հոգւովն սրբով: - 701. Դարձեալ ասենք, եթէ ի հուրն համատարած ամենայնքն անցանելոց ենք ի կատարածի. այլ ո՛չ ի հուր քաւարանի. զի ո՛չ գոյ քաւարան: - 701. Ասենք նախ՝ եթէ մարգարէն դաւիթ վասն բոլոր աշխարհի ասէ որ ջրով և հրով անցանի. և ապա հանգիստ յաւիտենական լինի...: - 701. Դարձեալ ասենք եթէ ջուր

գմկրտութիւնն աստ, և հուր զխոստովանութիւնն մեղաց: - 701. Եւ այլ վարդապետք փայտ խոտ և եղէգն
 գներելի մեղս ասեն. և առաւել և նուազ և միջակ: - 702. Վեցերորդ ասեն, ահա այս է քաւարանին հուրն:
 - 702. Ասենք թէ՛ ոչ: - 702. Դարձեալ ասենք. թէ սուրբն ոսկեբերան ըստ չորից հակառակի՝ և ստէ՛
 գնոսա: - 702. Նախ՛ զի նոքա ժամանակեայ հուր ասեն և տանջանք հոգւոց. իսկ ոսկեբերանն մի հուր
 և տանջանք յաւիտենից: - 702. Երկրորդ, նոքա զարդարս ո՛չ ասեն անցանել ընդ հուրն. այլ
 ոսկեբերանն ամենեցուն անցանել և պայծառանալ աստ: - 702. Երրորդ, նոքա փայտ խոտ և եղէգն
 գներելիսն ասեն. որք անդ ծախին և ազատին. - 702. ...և ոսկեբերանն զմահացուն լինիլ աստ փայտ
 խոտ և եղէգն. և միւթ յաւիտենից այրելոյն: - 702. Չորրորդ, սոքա իւրաքանչիւր հոգւոցն ասեն ընդ
 բաժանիլն. և ոսկեբերանն ի վերջին օրն համընթաց այրեցունն: - 703. Ահա՛ յայտնապէս զփայտ զխոտ
 և զեղէգն զոր նոքա վասն քաւարանին ասեն, - 703. մաղաքիա վասն մեծամեծ մեղացն աստ:... - 703.
 Դարձեալ մեր վարդապետք ասեն, որպէս ի տեսլեան մեկնիչն լր զլուխն աստ այսպէս: - 703. Եւ յետ
 սակաւուց ի նոյն զլուխն աստ, թէ ո՛չ զգայապէս լինի տեսիլ հրեշտակի...: - 703. Ասենք նախ՛ եթէ գնալ
 առ քրիստոս՝ վասն յարութեանն աստ և զվերջին հուրն...: - 703. Ձի ո՛չ աստ թէ ի գալ հոգւոյս, այլ՝ ի գալս
 իմում. որ է հոգի և մարմին: - 703. Դարձեալ՝ թէպէտ վասն հոգւոյն ասենք որպէս այս, և տեսիլ
 անտօնին, և այլոց, այն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ
 մահու առ հոգիսն. - 703. Ասենք նախ՛ եթէ սուրբն ոսկեբերան մեկնէ զբանս զայս աստի դատաւորաց
 և հատուցմանց այսպէս: - 704. Նմանապէս այն որ աստ եղբօր իւրում մօրոս, պարտաւոր լիցի աստի
 դատաստանի և գեհեմի խղճի մտացն: - 704. Դարձեալ ասենք թէ՛ այլ վարդապետք մեկնեն ի
 դատաստանին օրն...: - 704. Իններորդ ասեն, ապա յայն կեանքն թողութիւն չկա՞յ: - 704. Ասենք առ
 այս թէ ոչ. վասն թ պատճառի: - 704. Ասենք առ այս նախ՛ եթէ անդ մեղաց թողութիւն ո՛չ է զոր աստ ոչ
 թողութիւն: - 704. Դարձեալ ասենք, մեղք աստ զպատիժն աստ ...: - 704. Չայս աստ մի՛ աստ և մի ի
 հանդերձելումն: - 704. Այլ և վասն դժոխսց ասացաւ ի վերոյ ի մարդեղութեան ճառն. ասի և
 յառաջիկայոյ ի կատարածի: - 705. Այլ և վասն դժոխսց ասացաւ ի վերոյ ի մարդեղութեան ճառն. ասի
 և յառաջիկայոյ ի կատարածի: - 705. Եւ այսպէս աստ առաքեալն եթէ՛ մերկութեամբ մարմնոյն մերկեաց
 զիշխանս և զպետս խայտառակեաց: - 705. Իսկ զհազար ամն, ոմանք ասեն զերեք ամն և զկէս ի
 մկրտութենէն մինչ ի համբարձումն: - 706. Եւ ոմանք յետ զո ամին զեօթներորդն որ վախճանն է՛
 յարութիւն ասեն միայն սրբոցն և կապիլ սատանայի: - 706. Եւ այսպէս ասացեալքս թերի՛ են և ո՛չ
 ընդունելի եկեղեցւոյ: - 706. Եւ վասն հրեղէն վիշապին և տըտան նմին ասացաւ ի վերոյ թ զլուխն ի՞նչ
 համարն: - 706. Թովմաս աստ, կին յեգիպտոսէ ի գալ լինի. և անդ ուր կինն ղովտայ էր ննջէ: - 706.
 Չյղանալն ապականութեամբ և կուսութեամբ ասեն. թէ ի ներքինեաց առանց խառնելոյ ի ներքս
 անցեալ յղութիւն առնէ: - 706. Յօր անունն ռոմելոս ասեն. զմին ձեռն և զոտն երկայն և մինն կարճ. զմի
 ակն խաժ, և զմիւսն սև: - 706. Եւ այլ վարդապետք ասեն եթէ, նեռն յղանայ ի սերմանէ և ծնցի ի բոզէ՛:
 - 706. ...վասն որոյ ասի որդի սատանայի: - 706. Եւ աստ հրեիցն թէ ես եմ քրիստոս խոստացեալն ձեզ...:
 - 707. Եւ զամենայնսն դրոշմէ՛ ի ճակատն և յաջոյ ձեռն. որպէս աստ տեսիլն յօհաննու: - 707. Նստցի ի
 տաճարին զոր շինեսցեն նմա հրեայքն. և ասացտ թէ, յառաջ քան զիս ո՛չ ոք է ճշմարիտ քրիստոնեայ.
 այլ նեռինք են ամենայնքն: - 707. Եւ որպէս ի քրիստոս բնակեալ է ամենայն լրումն աստուածութեան
 որպէս աստ թեսաղոնիկեցոց. նոյնպէս և ի նեռն ամենայն լրումն անօրէնութեան...: - 707. Եւ պօղոս՝
 մարդ անօրէն և ապստամբ և որդի կորստեան աստ ...: - 707. ...որպէս ցուցաւ ի վերոյ ուր յաղագս
 անկման դիւաց ասացաւ: - 708. Ձի նա՛ է օձ դարանակալ ի ճանապարհի որպէս ասաց յակոբ յազգէն
 դանայ: - 708. Ասեն ոմանք թէ ժ ցեղքն իէլի որ փակեցան ի մէջ լերանցն կասբից...: - 708. ...զսոսա
ասեն հրեայքն ելանել ի կատարածի և գալ յերուսաղէմ: - 708. Այլք ասեն թէ՛ զօգաւ և մագօգաւ
 իմացեալ լինին զօրք նեռինն. - 708. Իսկ այլք ասեն, զօգ ասին հեթանոսք. և մագօգ սատանայ: - 708.
 Իսկ այլք ասեն, զօգ ասին հեթանոսք. և մագօգ սատանայ: - 708. Ընդ երկիլ նեռինն և թագաւորելն
 յերուսաղէմ, եկեսցեն ենովք և եղիա որպէս աստ մաղաքիա և դարձուցեն զսիրտս հարց յորդիս...: -
 709. Եւ քարոզեսցեն զաւուրս ռմ և կ. այսինքն զ ամ և կէս. որպէս աստ տեսիլն: - 709. Եւ կարծել ո՛չ
 զժամ աւուրցն աստ, այլ զթիւ: - 709. ...և ասացեն թէպէտ մեռաւ իշխանն մեր, սակայն մեք ունինք
 անհոգութիւն և խաղաղութիւն: - 709. Եւ մինչդեռ ասացեն զայս, յանկարծակի եկեսցէ ի վերայ նոցա
 սատակումն որպէս յաւուրսն նոյի ըստ հրամանի փրկչին: - 709. ...որպէս աստ տեսիլն. այս է
 յարութիւնն առաջին: - 710. Ոմանք հերձուածօղք որպէս որոգինէս, առաջին յարութիւն ասաց

զիստաբանայ արքայութիւնն...: - 710. Եւ զայս ասաց տգիտութեամբ զի կրկին յարութիւն մարմնական իմացաւ: - 710. Եւ աստ գիտելի է, զի ամենակալ թագաւորութիւնն քրիստոսի երեք եղանակաւ ասի: - 710. ...որպէս ասէր հրեշտակն «թագաւորութեան նորա վախճան ո՛չ գոյ»: - 711. Չի՞նչ է իդ երիցունքն զոր ասէ տեսիլն: - 711. ...ասէ նոյն տեսիլն **ժէ** գլուխն, «տուաւ հարսինն զգեցուլ բեհեզս սպիտակս սուրբս և լուսափայլս». և բեհեզն է՝ արդարութիւն սրբոցն: - 712. Երրորդ, ասեն թէ միովն զարթուցանէ որպէս ի քնոյ. և միովն յառնեն. - 713. Իսկ զի ասէ «գաբրիէլեան փող»...: - 713. Առասպել մի՛ համարիր զայն որ ասեն թէ ի վիրապն հարկանի: - 713. Իսկ մեր վարդապետք ասեն ի կիրակէի պենտակոստէին ի նոյն ժամն զհշերոյն. - 714. Իսկ վկայութեամբ սուրբ գրոցս, որպէս ասաց աստուած ցնոյ...: - 715. Այս գյարութիւնն ասէ ի ձեռաց գազանաց խնդրելն. զի յառնեն մարմինք որ մեռեալ են ի ձեռն գազանաց: - 715. ...այս զմարմնոյն ասէ որ ի հող դարձաւ: - 715. Ոմանք ասեն թէ՛ յարութիւն ո՛չ այլ ինչ է՝ քան թէ վերստին կենդանանալ: - 716. Եւ ոմանք ասեն հոգոյ և մարմնոյ վերստին նորոգիլ: - 716. Այլ ոմանք ասեն թէ յարութիւն է այնմ որ անկաւ՝ վերստին յառնել ի կենդանութիւն յաւիտեանական անմահ: - 716. Առաքեալն պօղոս ո՛չ զայն ասէ թէ յապաղելով լինի յարութիւնն, այլ զկարգն ցուցանէ ոչ ժամանել ննջեցելոցն: - 717. Ասենք առ այս, եթէ մարմին մարդոյ բաժանեալ ի հոգւոյ, և հոգին գնացեալ ի կայանս հոգւոց առ աստուած որ ետ գնա՛. և մարմինն ի հող լուծեալ կամ յայլ տարերս...: - 718. Գիտելի է, զի ոմանք ասեն թէ կերակուրս զոր ինչ ուտենք ո՛չ յառնէ ի մարդն...: - 718. Եւ դարձեալ՝ ո՛չ միայն մարդոյս մարմինն, այլ և անշնչից և շնչաւորաց զոր ինչ ուտենք յառնէ՛ ասեն որ է՛ անպատշաճ: - 718. Ասենք առ այս թէ՛ են միւթ ի մարդն որ յառնեն և են որ ո՛չ: - 718. Եւ տէրն վասն կերակրոյն ո՛չ ասաց թէ ի մարմին մարդոյն ո՛չ հաւասարի. այլ զայն թէ՛ դառնութիւն և ծանրութիւնն արտաքս ելանէ...: - 718. Ասենք այսմ կրկին պատճառ: - 719. Ասենք եթէ՛ զորօրինակ սընդիկ լուծեալ և ի հող խառնեալ գնդապէս և փոշիացեալ. յորժամ ի մի վայր ժողովես՝ թողու զփոշիսն ի յորս խառնեալ է և պարզ միայն սնդիկն ժողովի: - 719. Գիտելի՛ է, զի ոմանք հերձուածօղք մոլորեցան վասն յարութեան մեռելոց և ասացին թէ մարմինն ո՛չ բաղկանայ ի չորից տարերց. այլ լինի պարզ: - 720. Ոմանք ասացին թէ ի յարութեանն մարմինք մարդկան ի հոգի փոխին: - 720. Եւ դարձեալ ոմանք ասացին թէ՛ ի յարութեանն մարմինք մարդկան օդային լինին կամ հողմային. զի երբեմն ի գրոց հողմ և օդ հոգի կոչի: - 720. Եւ այլք ոմանք ասացին թէ՛ մարմինք մարդկան ո՛չ լինին երկրային, այլ երկնային...: - 720. Եւ դարձեալ ոմանք հերձուածօղք ասացին թէ՛ այս մարմինս ո՛չ յառնէ և ո՛չ այս մարդ որ մեռանի. այլ փոխանակ նորա նոր մարդ յառնէ: - 720. ...և մարմինք մեռեալք որ յադամայ հետէ՛ յանկարծակի յական թօթափել ի փող յետին յարիցեն ասէ առաքեալն: - 721. Եւ զարդարեալ լինի է զարդուք. այսինքն **գ** հոգւոյն և **դ** մարմնոյն որպէս ասեն վարդապետք: - 721. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ՛ սրբոցն և անսրբոց **բ** իրք հասարակ է. այսինքն յարութիւնն զի առհասարակ յառնեն. և անմահութիւնն զի առհասարակ անմահ և անապական մարմնով յառնեն: - 723. Ասի այսմ բազում պատճառ. բնական և բարոյական. և նախ բնական: - 723. ...իսկ ի յարութեանն անփոփոխ սերտութեամբ հաստատի ասէ սուրբն դիոնէսիոս. վասն որոյ անփոփոխ և անմահ միաւորի ընդ մարմնոյ: - 723. Ասեն վարդապետք թէ ամենայն մարդ յառնէ՛: - 724. Ասենք առ այս, եթէ բան սաղմոսին այսպէս մեկնի: - 724. Ասեն վարդապետք թէ՛ բոլոր ամենայն անդամօք յառնեն անթերի: - 725. Եւ թէ որ ասիցէ բազում անդամք են ի մեզ լցեալ աղտեղի ապաւառով՝ և նոքա ո՞չ յառնեն: - 725. Ասենք եթէ՛ անդամքն այնք որ աստ լցեալ են ապաւառով, անդ լցցին **դ** հիւթովքն լուսաւորեալ լուսով: - 725. Եւ թէ որ ասիցէ, բազում անդամք են կենդանականք, որպէս սիրտն լեարդն թոքն և այլքն որք ի յարութեանն ո՛չ են պէտք. զի ո՛չ է հարկ կենդանութիւն մարդկան: - 725. Ասենք, թէպէտ այնպիսի անդամքն ո՛չ են պիտոյ ի յարութեանն, սակայն յառնեն վասն կատարելութեան և գեղեցկութեան...: - 725. Գեղեցիկ գոլն որպէս ձևովն հերովն և այլովքն որ ասացաւ: - 725. Ոմանք ասեն թէ՛ ամենեքեան արու յառնեն. և այլք թէ արու և էգ: - 725. Ասենք եթէ՛ սխալ են և երկոքին դասքն: - 725. Վարդապետք ասեն թէ՛ ամենեքեան կատարեալ հասակաւ յառնեն և մի թուով երեսնամեայ: - 726. Եւ մեծ և փոքր ի յարութեանն եռակի ասի: - 726. Երրորդ պատճառ, ասեն իմաստունքն թէ ծնունդք կենդանեաց և բուսոց լինին ի շարժանէ երկնային մարմնոց. իսկ ի կատարածի խափանի շարժումն նոցա. վասն այն անբան կենդանիք և տունկք խափանին: - 727. Ասեն վարդապետք՝ եթէ են ինչ որ եւրեամբ և պատահամբ անցանեն. որպէս կենդանիք և տունկք և որ ինչ ի չորից տարերաց են գոյացեալք: - 727. Չի հուր մեծ ընթանայ ի գալստեանն քրիստոսի. և վառեցին երկինք և երկիր հրովն այն, որպէս ասէ

պետրոս: - 727-728. Եւ հուրն այնպէս փայլատակէ որպէս զլուսին. և լուսինն որպէս զարեգակն. և արեգակն եօթնապատիկ պայծառանայ որպէս աստ եսայի: - 728. Գոյացական որակքն մնան և պատահականքն պակասին որպէս ասացաւ: - 728. ...պակասին սոքա և ժողովին ի ներքոյ երկրի և լինին տանջանարանք մեղաւորաց որպէս աստ սուրբն բասիլիոս: - 728. Նաև համապայծառ լոյս Երրորդութեանն ծածկէ՝ զամենայն լոյս լուսաւորացոյ. զայն աստ խաւարումն արեգական և լուսնի և աստեղաց. զոր օրինակ՝ լոյս ճրագի ծածկի մերձ եկեալ լուսոյ արևու: - 728. «Իբրև զտերև յորթոյ» աստ մարգարէն. այսինքն զի որպէս տերևն յիւրում ժամանակին թափի և դարձեալ զարդարի տերևով և մրգով: - 728. Եւ այլ ևս ի շարժմանէ դադարին որպէս ասացաւ. զի ո՛չ առնեն ամառն և ձմեռն: - 728. Երկրորդ՝ երկինք զիրեշտակս աստ որ ի վայր զլորեալ խոնարհին ամենայն դասք. աթոռք կազմեալ, և սպասաւորք շրջապատեալ: - 729. Եօթներորդ՝ երկինք զտիւն աստ և երկիր հաստատ զգիշերն: - 729. Վասն է՞ր մագաղաթ աստ և ո՛չ այլ ինչ: - 729. Իսկ գիր և դպրութիւնքն յառաջիկայոյ ասացի: - 729. Զրեղէն ծով ասացեալ են ի հարաւ. վասն այն ջերմ է ստեն մասն այն: - 731. ...և վառեսցեն զերկինս որ է՝ օդն. և զերկիր և զլերինս և զդաշտս և զբոյսս և զկենդանիս. և զժանկս մեղաց որպէս աստ աստուածաբանն գրիգոր: - 731. Այլ և պարզէ՛ զնոսա որպէս ասացաւ: - 731. Այլ ի գալուստն քրիստոսի երե՛ք են ասացեալ հուր մի զհետ միոյ: - 731. Վասն է՞ր աստ իրեղէն ծովն ի հարաւ: - 731. Ոմանք յաւուր ուրբաթու ստեն յորում խաչեցաւ քրիստոս. և այլք ի կիրակէն: - 732. ...որպէս աստ յերգս շարականի, «ի վերջնումն աւուր ժողովէ զիւր զկարծեցեալ ճաճանչն»...: - 732. Ոմանք ստեն թէ լոյս երկի ի ձև խաչին: - 732. Եւ այն է տարածայնութիւն սոցա. զի ոմանք ապականացու ստեն զխաչն տէրունական առարկելով կրկին կերպիւ: - 732. Երկրորդ՝ զի աստուած զամենայն արարածս կրէ բանիւ զօրութեան իւրոյ աստ առաքեալն և ի նոյնութեան պահէ. և սոքա պահին առանց միաւորութեան էութեան նորա: - 733. Ուստի յայտ է թէ՛ զմարմին բանին ապականացու խոստովանին նոքա՝ որ զխաչն ապականացու ստեն. և են նեստորականք: - 733. Արդ՝ որոյ գործն յաւիտենական է, և նոյն ինքն անապական է աստ փիլիսոփայն. ապա ուրեմն անապական է սուրբ խաչն: - 734. Վասն է՞ր հայր ո՛չ դատէ, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ աստ: - 735. Վասն բազում պատճառի աստ...: - 735. Նախ՝ այսու զաստուածութիւնն իւր յայտնէ. զի ամենայն մարգարէք զաստուած ասացին զոյ դատաւոր...: - 735. Եօթներորդ, զի ահագնակերպ երկի ի վերայ մեղաւորաց. մինչ ասացեն լերանց թէ անկերուք ի վերայ մեր. և բլրոց թէ ծածկեցէք զմեզ յերեսաց բարկութեանն աստուծոյ որ նստի յաթոռ. որպէս աստ տեսիլն: - 737. Իններորդ, փառք է զդատաստանն առնել. զի նմա տըլաւ իշխանութիւն աստ դանիէլ. և հայր ո՛չ զոք դատէ. այլ զամենայն ետ որդւոյ որպէս ցուցաւ: - 737. Զի՞նչ է որ աստ «օրհնեալք» կամ «անիծեալք». և ո՛չ թէ՛ ես օրհնեմ, կամ անիծանեմ: - 740. Զոգին սուրբ բերանով սիրելեաց և թշնամեաց յառաջագոյն օրհնեաց զարժանաւորս ստելով «օրհնեալ էք դուք ի տեսնէն»: - 740. Առաջին՝ կոչումն սիրական որ աստ «եկայք»: - 740. Երկրորդ՝ աստուածային օրհնութիւնն որ աստ «օրհնեալք»: - 740. Երրորդ՝ սէրն հայրական որ աստ «հօր իմոյ»: - 740. Զորրորդ՝ հատուցումն բարեաց որ աստ «ժառանգեցէք»: - 740. Զինգերորդ՝ զմեծութիւն թագաւորութեան որ աստ «զարքայութիւնն»: - 740. Վեցերորդ՝ զնախապատրաստութիւն փառացն որ աստ «որ պատրաստեալ է ձեզ»: - 740. Զի՞նչ է ստելն դատել զկենդանիս և զմեռեալս: - 740. Ապա յայտ է ասացելոցս թէ՛ քրիստոս երևեսցի արդարոցն քաղցրատես, և մեղաւորացն դառնակերպ. որ նշանակեցաւ ի սիւն ամպոյն ի տուէ և ի հուրն ի գիշերի: - 741. ...որպէս ասացաւ ի սկիզբն գրոցս երեք համարն: - 741. Իսկ ի հանդերձեալն Առաջին ոսոխ է սոյն խիղճ մտացն. զորմէ աստ դանիէլ, «դպրութիւնք բացան»: - 743. Ստեն վարդապետք թէ արդարապէ՛ս պատժի մեղաւորն յաւիտեան: - 744. ...որպէս ասացաւ ի վերոյ յութերորդ հատոր գրոցս լ համարն: - 746. Յարութիւն մարդկան ի վայրկեան ժամանակի և յանկարծակի լինի որպէս ցուցաւ ի վերոյ. այլ զյերկարութիւն ժամու քննութեան դատաստանին, ոմանք ժամ մի ստեն. որքան եկաց ընդ աղանայ ի քննութիւն հարցմանց յետ յանցանաց նորին: - 747. Այլ զի մի՛ իրողութիւն դատաստանին և յարութեան ուրուական և առ աչօք թուեսցի ընդհանուր ամենայն մարդկան, վասն որոյ ստեն վարդապետք ի յարութենէն մինչ ի գալուստն և քննութիւնն և հրով նորոգիլն և այլն՝ յերկարի միջոցաւ որքան ժամս զ: - 747. Եւ զայս յայտնեն զիրք սուրբք. զի աւետարանն ի մէջ գիշերի աստ զժամ յարութեանն «եղև բարբառ ահա փեսա գայ արիք»: - 747-748. Նոյնպէս և հնձան աստ չարաց և բարեաց: - 748. Երկրորդ՝ կոչի հնձան ցասմանն աստուծոյ. որպէս աստ մարգարէն...: - 748. Երրորդ՝ կոչի հնձան դժոխքն. ուր ամբարիշտքն ժողովին և ճմլին. որպէս աստ տեսիլն...: - 748. Նմանապէս և

բարեացն հնձան սսի եռակի: - 748. ...և վասն այսմ հնձանի սստ եսայի, «գուբ հնձան փորեցի ի նմա»: - 749. Տասներորդ, սսի հնձան և կտակարանքն սուրբ. ուր հին և նոր իմաստութիւն ժողովեցաւ ի խառնարանին գինւոյ. յորմէ բաժակէ՛ արբին առաքեալքն ի սուրբ վերնատունն. և արբուցին ամենայն տիեզերաց...: - 749. Ո՞ր է ի հանդերձեալն տիւ և գիշեր. որպէս սսաց տեսիլն...: - 750. Այլ նախ սսի միշտ տիւ ի վերին երես երկրի. ուր արեգակն և լուսին զկայ՛է առեալ. իսկ ներքինն միշտ գիշեր և խաւար անփոփոխելի: - 750. Երրորդ՝ տիւ սսի պայծառ լուսոյն գիտութեան հասունն. և գիշեր ծածուկ խորոցն աստուծոյ անգիտութիւն անհասիցն: - 750. Մարգարէն եսայի կրկին սստ զհատուցունն մեղաց. նոյնպէս և ի տեսիլն. և վասն էր դաւիթ եօթնպատիկ սստ հատուցանել ի ծոց նոցա: - 750. Այլ ըստ զանազանութեան չափոյն, ոմանք ժ են սսացեալ թուով ըստ հարուածոցն եգիպտոսի: - 751. և Ոմանք ըստ քաղաքական օրինացն ը սսեն զոլ պատիժ: - 751. Այսպէս սսեն ոմանք: - 752. Իսկ այլք ոմանք յատկապէս թ սսեն զտանջանք դժոխցն: - 752. Երկրորդ՝ անտանելի ցուրտ. յոր եթէ հրեղէն լեառն անկանէր՝ սառն դառնայր. վասն այս երկուցս սսի լալ աչաց և կրճել ատամանց. - 752. Ձի սսին արտաքոյ կիզանիլ հրով որպէս խոտ ի հնոցի. և ի ներքուստ ցրտանան...: - 752. Ոմանք որդն զխիղճ մտացն սսեն որպէս ցուցաւ ի վերոյ: - 753. Եւ անքուն սսին, զի անդադար տանջեն: - 753. Ձի այսպէս սսեն վարդապետք՝ թէ յորժամ յղանայ որք ի միտս իւր զխորհուրդ մեղացն, ի սատանայ՛ սերմն առեալ որպէս կին յառնէ. և ի ծնանիլ մեղացն՝ ծնանին և որդունքն ի հրեղէն ծովն որ է՝ ի հարաւ: - 753. Իսկ վասն տեղեաց դժոխցն սսացեալ է ի վեր անդր լ զլուխն, իը համարն: - 754. Գիտելի է, զի հոմանուն է արքայութեան կոչումն. և չորիւք եղանակօք սսի: - 754. Արքայութիւն սսի և եկեղեցի սուրբ: - 754. Արքայութիւն սսի և կեանքն յաւիտենից: - 754. Եւ վասն այն սսի արքայութիւն, զի նովաւ յերկնաւորսն հանդերձեալ ենք թագաւորել: - 754. Եւ վասն այն սսի արքայութիւնն աստուծոյ, զի պատուիրանօքն որ յաւետարանն կամ յայլ գիրս սուրբս գտանին, պահողացն արքայութեանն մուտ բացեալ լինի. և ներքին մարդս ամրացեալ հաստատի: - 754. Եւ վասն այն սսի արքայութիւն, զի ամենայն երանութեանց և փառաց է՛ կատարումն և ծայրագոյն մեծութիւն: - 754. Եւ սսի սա նման փայտին կենաց որ է՝ ի մէջ դրախտին. այսինքն քրիստոս՝ որ է՝ ի մէջ եկեղեցոյս կարգեալ: - 755. Քանզի որպէս փայտն այն սսի քան զայլ փայտս դրախտին կանաչագոյն: - 755. Ուղղակի ուրեմն փայտս այս սսի գոլ տընկեալ մերձ յընթացս ջուրց. զի ի նմանութիւն մարմնոյ մեղաց երևեցաւ. և զամենայն նուաստութիւնս մեր յինքն ընկալաւ: - 755. Է՛ ուրեմն սսել, եթէ ոչ տն սաբաւովթ, այսինքն զօրութեանց, թողեալ էր մեզ սերմն առաքելօք և մարգարէիւք և այլովք սրբովք և վարդապետութեամբ աւետարանին, համերք և ի մեղս լինէաք խստացեալք: - 755. Այսոքիկ են երեք բազուկքն անգուցեալք իբրև ուռս որթոյ. ուստի ճշմարտութիւնն սստ յաւետարանին, «ես եմ որթն ճշմարիտ, և դուք ուռ»: - 755. Կամ փայտիս այսորիկ ոստք կարեն սսի միաւորեալ բնութիւնքն քրիստոսի. այսինքն աստուածութիւնն և հոգին և մարմինն: - 755. Կամ թէ ոստք փայտիս այսորիկ սսին եօթանքս այսոքիկ. այսինքն՝ քրիստոսի ծնունդն, մկրտութիւնն, չարչարանքն, ի դժոխս իջումն, յարութիւն, յերկինս համբարձումն, և հոգւոյն սրբոյ պարգևումն: - 755. Որք վասն այնորիկ սսին աւագան, զի զսուրբս բարեպաշտ բանիւք առատաբանս առնեն: - 756. Որ բանիւքս այսոքիւք հարսն սստ զինքն պահեալ սիրելոյն: - 756. յայն ճանապարհ է օտարացեալք, զոր մարգարէն մեծաւ տենչմամբ հայցեր սսելով «զմի խնդրեցի ի տեսնել և զսոյն աղաչեմ բնակիլ ինձ ի տան տեսն ընդ երկայն աւուրս»: - 756-757. Այլ և են ոմանք որ սսեն զերկիրս մաքրեալ երեսնաւոր. և զդրախտն վաթսունաւոր. և զվերինն եւմ հարիւրաւոր: - 758. Ընդէ՞ր ոչ սսենք երեսնաւոր արքայութիւն զերկիր՝ և այլն: - 758. Ձի ի հակակայիցն որքանաբար սսի մինն, նոյն քան և միւսն: - 758. Եւ նոքա որք բազում համբաւեն դժոխս, մի սսեն զոլ արքայութիւն. պատճառելով եթէ՛ բարին մի է և չարն բազում: - 758. Սսենք եթէ՛ բնութեամբ բարին մի է. որպէս սստ մեծն դիոնէսիոս. այլ ներգործութեամբ բազում է ի զանազան կամաց յառաջ եկեալ: - 758. Ո՞րպէս սսեն վարդապետք թէ յառաջին կեանս դրախտին ելանելոց ենք: - 758. Սսենք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր ունէրն աղամ. այլ զոր խոստացան աղամայ եթէ պահեալ էր զպատւիրանն. որ նոյն ինքն է արքայութիւնն երկնից ի տեղի անկելոց հրեշտակացն: - 758. Դարձեալ սսենք առաջին կեանք մասնաւոր, զոր նախ քան զյանցանելն ունէր. անկարօտութիւն. լուսաւորութիւն. **անծերանելի** հասակ. անմահ կեանք. և այլն որ սսացաւ ի վերոյ **ժէ** զլուխն **լգ** համարն: - 758. Ապա թէ ո՛չ, լիցի աղանդն կերինթոսի և սաղուկեցւոցն. որք մարմնաւոր սսին զարքայութիւնն: - 758-759. Եւ արդ՝ ի յաւարտիլ դատաստանին յորժամ սստ եկայ՛ք,

վասն է՞ր իջանեն յերկիր, կամ ի դրախտն բնակին: - 759. Այլ քանզի վարդապետաց մերոց և մեծաց է ասացեալ բանքն՝ ո՛չ ընդդիմանամք: - 759. Իբր ո՛չ այսպէս զոր երկի տեսանելոց ենք ասէ: - 759. Ասեմք թէ կրկին. այսինքն արքայութիւնն երկնից՝ հրեշտակաց և հրեշտակացելոց սրբոց: - 760. Շուրջ զաթոռովն ասէ իդ երիցանցն գոլ: - 760. Եւ յետ նոցա ամենայն բազմութեանց ժողովելոց յամենայն ազգաց ասէ. որք եկին ի բազում վշտաց աշխարհի. այսինքն որք զանազան առաքինութեամբ և բազում նեղութեամբ մտին ի հանգիստն: - 760. Երրորդ երկնից արժանաւորն տեսլեամբ, և անօքն ընտրութեան հոգւոյն, որ կրէր յինքեան զկրօն էից առաքեալն պօղոս ասէ...: - 761. Եօթն զարդ հարսին որպէս ցուցաւ. և օժիտք յաւիտենիցն կենացն. պսակք և արկանելիք, ասացան մեզ փոքրիշատէ յառաջագոյն ի բանից սրբոց: - 761. Դարձեալ որպէս ասեն վարդապետք, եօթն յատկապէս փառս ունին մարմինք, և եօթն հոգիք: - 761. Որպէս զաւուրայ ասեն էշ կորուսեալ և թագաւորութիւն գտեալ: - 762. Նախ ի տեսանելն գերեսս աստուածային որ է անճառելի ցնծութիւն. որպէս ասեն վարդապետք, այն է ճշմարիտ և միայն ուրախութիւն, և ո՛չ յաղագս ստեղծուածոյ, այլ ի ստեղծողին լինի. զոր իբրև ստանայցես, ո՛չ որ բարձգէ ի քէն: - 762. Որպէս ասեն վարդապետք, լցեալ առ ժամայն ամենայն անոյշ և քաղցր ուրախութեամբ, տեսանեն զմարդն մարդկան արարիչ: - 763. Որպէս ասեն վարդապետք, ի վերջին ծովէն սպանիու մինչև ի հնդիկս սակաւ աւուրց բացատ գոյ թէ վարեսցէ հողմ զնաւն: - 763. Չորրորդ վասն նորին անչարչարութեանն. որպէս ասացաւ նախ, և այժմ ի կարծոյ: - 764. Որպէս ասեն վարդապետք, այնքան եղիցի երջանկութիւն, ուր ոչ ինչ եղիցի չար, և ոչ ինչ ծածկեսցի բարի: - 765. Զի՞նչ է ծառն կենաց և պտուղն երկոտասան զոր ասէ տեսիլն: - 765. Որպէս ասեն վարդապետք, յագեալ ցանկասցուք, զի մի՛ յագեցումն ծնսի զտաղտկութիւն. ցանկացեալ յագեսցուք, զի մի՛ ձանձրութեամբ իցէ ցանկութիւնն: - 766. Եւ երկոտասան պտուղ ըստ **բժան** գնդիցն ասացեալ ի տեսնէ: - 767. Որպէս և ոմն ի Պետաց մերային ազգաց՝ զհաւատն դրուատեաց ասելով, Զաւատ ի հօրէ սկսեալ յորդի և ի հոգի վերաբերի: - 769. Դիոնէսիոս զհաւատն տիպ ասէ. և Աղէքսանդրոս կնիք. և Պօղոս աներևոյթ իրաց երես. և Յօհան ոսկէբերանն՝ լոյս անյայտ իրաց: - 769. Զհոյ գիրն ա՛ռ ի բաց, աւատ ասի. ամենայնի դէպ ասեն թէ աւատ կայ: - 769. Եւ առաւօտ ասեն զսկիզբն աւուրն. որպէս առաւօտ արեգականն գալոյ: - 769. Որ և ոչ ժամանեաց ի կատար բանիս վերոյ ասացեալ խնդրօղն: - 772. Առ այս ասեմք, թէպէտ է՛ ամենայն իր բնութեամբ նա՛ և հասարակ. որպէս և սևութիւն ազռաւու. այլ ո՛չ անդրադարձեալ. զի է՛ ինչ բնութեամբ, այլ ո՛չ հասարակ. որպէս կնտութիւն մարդոյ: - 774. Յիրաւի ապա ըստ այսմ օրինակի՝ որք ի մշտնջենաւորէն փոխանցին առ երազ սնոտեաց, ոչ ունիցին ինչ ի մտի. թէ և անդրադարձեալ աստի անդ մնացէ յիշատակութիւն որպէս ասացաւ: - 775. **Որպէս ասեն երբեմն ժամանակի ի կոստանդնուպօլիս հռչակեալ քաղաքի, մոլորեալ յոյնք ի մոլորեալ երիտասարդէ՛ միոջէ՛, բարձին յեկեղեցւոյ զերգ երեքսրբենին:** - 775. ...ասիցէ որք, ապա զհա՞րդ այլք ի ծննդոց նորա որք ընդ նմա ի բանտէն ազատեցան, պատժապարտք զոլով...: - 775. Իսկ եթէ բաղդատելով որք ասիցէ, թէ ի մարմնի զոլով ապաշխարեալ սրբեցաւ նա ի ներգործականէն իւրմէ մեղաց. և այս ո՛չ ուրեք երկի ցոյցք ի գիրս սուրբս: - 775-776. Արդ՝ առաջնոյն ասեմք թէ՛ ի պատկեր արարչին ինքնիշխան տէութեամբ և անմեղութեամբ կազմեցաւ առաջինն մարդ: - 776. Ուստի ասացաւ թէ մահու մեռցիս. ոչ սոսկ. այլ զկրկնակի նշանակելով մահ. այսինքն զմեռանիլն մարմնով և զպատժիլն հոգւով: - 776. Եւ այսպէս պատժոյ նորին հաղորդեալ մահու մեռանելոյն հասարակ ամենեցուն որպէս ասացաւ: - 776. Նախ՝ որպէս ի վերոյ ասացաւ. զի թէ ադամ որ սկիզբն և պատճառ էր մեղաւորաց՝ ազատեցաւ. ապա ուրեմն և որդիքն որ վասն յանցանաց նորա՝ ազատեսցին: - 776. Ասեմք թէ՛ յիրաւի, որովհետև երևեցաւ տէր մեր ի փրկութիւն ընտրելոց ըստ ամբակումայ, նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլք ազատեցան ժամանակեայ: - 777. Եւ այլ ևս. որպէս ասացաւ կրկին է մեղքն. սկզբնական և ներգործական: - 777. Ապա ուրեմն ողորմութեամբ և արդարութեամբ ազատեցաւ նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլքն առ ժամանակ մի ողորմութեամբ վասն նորա որպէս ասացաւ: - 778. Իսկ ի հանդերձելումն ապա զհա՞րդ թէ բազում անգամ զղջասցին ո՛չ գտանեն թողութիւն ասէ գիրն: - 778. Թէ ասիցէ որք, թէ աստուած յողորմութենէ կամացն փոխի յայնժամ յանողորմութեան յաթոռ: - 778. Իսկ եթէ որք զփոփոխումն ի մեզ ասիցէ ըստ օրինակի արեգական. որ զչորեսին եղանակս կազմէ և ինքն անյեղ մնայ: - 778. Զի յորժամ ինքեանք փոխեցան, փոխեցաւ և ըստ նոցա պատիժն ասացեալ. այսպէս և ամենայն ուրեք տեսցես: - 779. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք. այլ երբեմն

արդարութիւնն ծածկեալ և ողորմութիւնն յայտնի. որպէս յարդարացուցանելն ամբարշտին՝ և յառաջին գալուստն քրիստոսի: - 779. Իսկ ընդունելութեան ժամանակ q են ասացեալ վարդապետք: - 779. Նախ՝ ի շինուածոյս մերոյ կազմութեան ըստ նիւսացոյ ասիցն: - 780. Չի թէ պակասութիւն զչարչարանքն ասէ, չարչարանքն այն ոչ ասի պակասութիւն քրիստոսի...: - 781. Ոմանք ասեն պակասութիւն զքաղց և զծարաւ՝ զերկիւղ և զայլն. որք են պակասականք բնութեան զորս կրեաց քրիստոս...: - 781. Եւ ոմանք յորոց սրբազան առաջնորդն մեր, պակասութիւն ասաց գոլ զորս յետոյ կրեցին անդամք նորա. այսինքն ըզհատուան մասանց. այրուան հրոյ. և այլ իմն բազմազան տանջանս. յորմէ թուով պակասեաց ի քրիստոս և յաւելաւ անդամս իւր: - 781. Վասն որոյ չարչարանքն քրիստոսի ասի պակասութիւն վասն հարցն. ասի և կատարեալ առ ինքեան: - 781. Դարծեալ ասեն, թէ անունս այս՝ պակասութիւն, նոյն է որ լսի չարչարանք. զի յորժամ կրէ որ զչարչարանս զայս ինչ կամ զայն, պակասի ի նմանէ այն ինչ կամ այն. այսինքն առողջութիւն, կեանք, և այլն: - 781. Իսկ մեծն ներսէս ասէ, պակասութիւնն այն է, որ կիրք չարչարանացն քրիստոսի թուով և տեսակաւ պակաս էր յառաքեալն պօղոս. այսինքն խաչն, բւեռքն, և այլն. և զայն էլից քարոզութեամբն իւր ի մարմինս եկեղեցւոյ: - 781. Եւ բառնին շնորհականքն. որպէս եռակին ասացեալ ադամայ. և լոյս մտաց. և երանութիւն դիւաց: - 782. Իսկ առ լուծուան խնդրոյս թէ վասն է՞ր արդեօք առ նորս շնորհ՝ որպէս աւագանին և կարգին ո՛չ բառնի ընդ բառնիլ շաղկապին. իսկ առ հնովն բարձաւ. որպէս յայտ է ի վերոյ ասիցող ադամայ և յայլոցն: - 782. Ասենք նախ՝ եթէ ամենայն շնորհ զինչ և իցէ տուեալ բնութեան, ո՛չ քակտի ի նմանէ. թէպէտ ծածկի երբեմն վասն մեղաց: - 782. Եւ յարամնայութիւն կնքոյն պատճառէ՝ ոմանց գերագոյն պատիւս. և ոմանց խստագոյն պատիժս. ըստ բազում գանից առակի ասիցն: - 783. Ասի ի գիրս սուրբս թէ՛ ի կատարածի յանուն յիսուս քրիստոսի ամենայն ծունր կրկնեսցի. և ամենայն լեզու խոստովանեսցի զնա աստուած: - 783. Եթէ վարձատրելի է ասիցէ որք, ապա զիս՞որ որք ի հարկէ հաւատացին ո՛չ վարձատրեցան. որպէս դէքն ի հալածիլ. և որդիքն սկեւեայ. և սիմոն կախարդն. և այլք նման սոցին: - 783. Յայտ ուրեմն է ասացելոցս, զի դէք ո՛չ ունին հաւատս վարձաւոր. այլ ունին գիտութիւն նրբահայեաց որով սարսին յառաջ քան զտանջանս: - 784. Ասեն զայս՝ անընտել գոլ սնուցողականին, յապաղելով աւելի պահէ: - 785. Բարուք ասացաւ յարարչէն. զի թէ և բնութիւն թարց երևակայութեան, և արիեստ հանդերձ երևակայութեամբ, սակայն կամք արարչական ետ նոցա բնական և բանական կարողութիւն. և ոչ ինչ վայրապար կազմեն զտեսակ գոյացական և զտեսակ պատահական. խնդրելով ոմն պարզ նիւթ. և ոմն տեսակացեալ: - 786. Եւ որպէս այլքն այլ ինչ, և սա՛ զծխատեսակ ջերմութիւն սրտի ընդ ցնցուղս ծայրից **արտաքարշելով** ի կրկին կողմանէ որպէս ասեն բժիշկք: - 786. Իսկ ի ներքուստ, ի լինիլ տրտմութեանց՝ խուճապեալ մարմնոյն հոսի մաղձ դառն ի ստամոքս որովայնի. և վերացեալ գոլորշեաց նորա զօրէն շոգոլեաց պուտկի առ խելապատակս գլխոյ. և ծանրացեալ անտի թորի՝ առ բիքն ասացեալ ական. չոր գոլով և աղէգոյն ի սևատեսակն մաղձոյ: - 787. Նոյնպէս և երբեմն յուզել ուրախութեանց. ի փեռեկեալ թոքոյ ի կտորուան շնչոյն, ի թաղանթէ՛ որ առ լերդան՝ հիւթ ինչ ծաւալի առ նոյն ասացեալ տեղի. ելեալ գոլորշեացն նմանապէս առաջնոյն. և լինի քաղցրագոյն արտօսք. վասն ասացեալ հիւթոյն ի քաղցրորակն անօթոյ: - 787. Դարծեալ՝ զորօրինակ **բ** անկատարք լինին մի կատարեալ. իսկ կատարեալն թէ և կրկնեսցի՝ ո՛չ է անկատար. այսպէս և ասացեալք: - 787. Եւ ևս. կրկնեալ սուտք համազգիք ճշմարիտ. **բաղարկոցի** ըստ ասիցող վերոյ: - 787. Յորժամ պարուկաւ այսինքն հարցմամբ ասի. որպէս ասելն, ո՞չ թեզ ասացի զայդ. ահա՛ եղև ստորասութիւն. իբր թէ՛ ասացի: - 787. Եւ դարծեալ, ո՞վ թեզ ասաց զայդ. իբր թէ՛ ո՛չ որք: - 787. Թէ զի՞նչ է ասելն ի սահման հաստատութեանն, մասամբ ինչ զօրութեամբ և մասամբ ինչ ներգործութեամբ: - 787. Չի առաջնոյն ասէ մարմին բարձր լուսաւորեալ ներգործութեամբ որ է՛ հրեղէն. այսինքն լուսաւորն երկին: - 787. Իսկ երրորդն մասամբ լուսաւոր և մասամբ թափանցանց. որ ասէ զօրութեամբ և ներգործութեամբ: - 788. Այլ և շարժումն երկնից բոլորածև կարէ՛ ասի. մասամբ զօրութեամբ, և մասամբ ներգործութեամբ: - 788. Թէ ասելն ունենն ի սրբոցն, թէ աշխարհի սիւնք դողային: - 788. Այլ և ոմանք ասեն և է գոլ սեանց ընդ շինեալ տունն ի սողմոնն. կանգնեալ սիւնս է մարմնապէս. թէպէտ այլ է իմացումն հոգեպէս: - 788. Եւ թէ այս և թէ այն, զնոյն իմանամք ասացեալ : - 788. Նմանապէս և հիմունք երկրի ջուրք տատանեցան. այսպէս և սիւնք ասացեալն օդոյ դողային. և **լուսաճենքն** խաւարեին: - 788. Նմանապէս և աստ յաւուր նոր կիրակեի ասացեալն կրկնո՛յ զատկի, յանկարծահաս ժամու շարժեալ հեղեղաց ուղիսից խռովութեանց: - 789. Ասացեալն նմանապէս և աստ

կատարեալ. ո՛չ միայն յանդի հեռաստան, կամ աղալ յերկան: - 789. Յորում ամի եղև **ծռաստօն** զատկաց ազգի կոչեցեալ յունաց. ի վերոյ ասացեալն աւուր նորոյս տէրունեաց: - 789

ԱՍԵՐ - Ասեր է և Անդրեաս: - 348. Դան. Ասեր. և Նեփթաղիմ. **ժե** բիւր և **ռո** զօրք նոցա: - 378

ԱՍԻԱ - Կամ ունէիր իշխանութիւն որպէս աղէքսանդրու. որ գասիա գերոպիա և զլիբիա ընդ իշխանութեամբ էարկ: - 761

ԱՍՈՂ - Զի մի՛ է ձայնն յառաջ եկեալ յասողն. իսկ լսողք՝ առաւել և նըւագ ընդունին: - 131. Այլ և կարդացողին պարտ է նմանեցուցանել զիւր խօսքն յասողն գրոց: - 643

ԱՍՈՐԵՍԱՆ - Տևեցին զամս **մծ**. մինչ յովսէէ որդի ելայ. որ գերի վարեցաւ յասորեստանն. և բարձաւ թագաւորութիւնն իսրայէլի: - 446. Նախ փուա արքայ յասորեստանեայց ել ի վերայ իէլի: - 446. Եւ յետ հնգետասան ամի յաւուրս արագու՝ ել թագ դաթիաղսար արքայ յասորեստանի ի վերայ իսրայէլի, - 446-447. ...և փակէի արքայի որդւոյ ռոմեայ. և գերեաց զնեփթաղիմ և ըզգալիլեա. և Զգաղայաթ **զ** ցեղիւքն իէլի. և տարաւ յերկիրն յասորեստանեայց: - 447. Եւ դարձեալ՝ յետ անելի քան զերեսուն ամ ի զերրորդ ամին եզեկիայ արքայի յուդայ՝ ել սաղմանասար արքայ յասորեստանեայց ի վերայ սամարիայ. - 447. և երեք ամ պաշարեալ էառ զնա. և գերի վարեաց զթագաւորն ովսէէ որդի ելայ. և **զժ** ցեղն բովանդակ տարաւ յասորեստանն: - 447

ԱՍՈՐԻՔ + Զի հրեայք և յասորիք՝ գերեկոյն դնեն սկիզբն բնական աւուր. ասելով՝ «եղև երեկոյ և եղև վաղորդայն օր մի»: - 194. Ասորիք: - 298. Իսկ որ զդպրութիւն գիտէ և գրով վարի՝ բժան ազգ է. այսինքն Եբրայացիք. Քաղդէացիք. Ասորիք. Պարսիկք. Սարք. Զնդիկք.: Փիւնիկեցիք: - 299. Իսկ վիրք և աղւանք ո՛չ կատարեալ գրով. այլ առեալ ի հայոց. որպէս յասորիւն և իսմայէլացին յեբրայեցւոցն: - 299. Աղաչական յասորիւն: - 299

ԱՍՈՒԹԻՒՆ + Եւ յիսուս անունն՝ են վեց գիր. որ կարեն լինիլ սկիզբն այսպիսի ասութեանց. այսինքն Յարազուարճութիւն տրտմեցելոց: - 474

ԱՍՈՒՆ + Այլ մեզ մի է որ շարժիցին և շարժունն. որպէս մի է ասունն և բան...: - 36

ԱՍՊԱՐԷԶ + Եւ ի մին հոլովն՝ **շ** ասպարէզ ընթանայ: - 191

ԱՍՊԱՏԱԿ + Եւ յաւուր փորձութեանցն հուր անկեալ յերկնից այրեաց զհօտսն. և ասպատակք աւար առին զուղտն և զէշսն և զեզինսն: - 321

ԱՍՊԱՏԱԿԵՄ + Զոր և անբաւ բազմութեամբ ասպատակեալ աներեաց զաշխարհս հայոց, պարսից, վրաց, և զամենայն արևելեայս: - 788

ԱՍՊՆՋԱԿԱՆ + Երրորդն առաքինութեանց ասպնջական: - 210

ԱՍՏ + Աստ ուրեմն ի հարկէ՛ երևեցաւ թէ զոն և են սոքա ասացեալքս, այսինքն գործ բնութեան և գործ կամաց և գործ պատահմանց. և ո՛չ ոք ուրաստ լինի վասն սոցա: - 8. Եւ գիտելի է այս, եթէ նախասահմանութիւնն աստուծոյ առնէր հարկ գործոց մարդկան, չարի և բարւոյ, լինէր բազում անպատշաճութիւն որ վասն բախտին ասացեալ եղև. զորև աստ կարգեսցուք: - 20. Նոյնպէս և աստ զանբարիշտսն նմանեցուցանէ զազանաց: - 28. Իսկ եզր աստ ցուցանէ զնոսա սուտս և ապաշնորհս...: - 28. Դարձեալ ի վերայ սաղմոսին որ ասէ, «գարթիր փառք իմ». ասէ մեկնիչն և աւանդութիւն հրէիցն թէ՛ խօսի աստ ի վերայ չորից թագաւորացն որք հալածեցին զիսրայէլ: - 28. Աստ գտցես, ո՛չ են և ասին: - 30. Եւ զորս ես աստ պարկեշտութեամբ լռեն, յընթանրական թղթին յօհաննէս ի նեռն առակէ...: - 34. Ըստ քում բանիդ աստ հօ՛ր տաս զաստուածութիւնն և բառնաս յորդւոյ. և ի մարգարէն՝ որդւոյ ասես զաստուածութիւնն և բառնաս ի հօրէ, ապա հարկ է քեզ լինիլ անաստուած. զի միովն միւսոյն յաղթութիւն տաս: - 47. Եւ դարձեալ՝ զերրորդութիւնն աստ յայտ առնէ: - 47. Զբանս զայս չարափառքն այսպէս մեկնեն, թէ միութիւն բանին ընդ դէմ է միութեան Երրորդութեանն. զի անդ բնութիւնն մի՛ և զ անձինք. իսկ աստ բ բնութիւն և մի անձն: - 80. Իսկ աստ թէպէտ միութիւն է, բայց ոչ է բաժանունն անձանց. այլ ըստ միութեան բնութեանն մի՛ է անձն: - 80. Իսկ աստ բնութիւնք բ միայն. կամ **զ** ըստ ոմանց: - 88. Իսկ աստ բ բնութիւն ի մի թիւ անձին որպէս համբաւեն ոմանք: - 88. Իսկ աստ նման միմեանց՝ և բոլորին կոչի քրիստոս. ըստ որում ասի՛ քրիստոս էջ յերկնից. որ է բանն. և քրիստոս եղաւ ի գերեզմանի. որ միայն մարմինն է աստուածութեամբն. և քրիստոս էջ ի դժոխս. որ միայն հոգին էր աստուածութեամբն: - 88. Այլ աստ գոյ որպէս ցուցաւ: - 88. Իսկ աստ հաւասար և զոյգ ասէ աստուած և մարդ՝ ըստ Գրիգորի աստուածաբանին. «զոյգ աստուած. որպէս առօղն՝ նոյնպէս և առեալն աստուած»: - 90-91. Նոյնպէս փչօղ. փչեալ. փչումն. և այլ ծանօթութիւնք աստ յարմարին: - 105. Եւ

դարձեալ՝ առաքօղ և ո՛չ առաքեալ. առաքեալ և առաքօղ. առաքեալ և ո՛չ առաքօղ. և այլք սոյնպիսիք աստ յարմարին: - 105. Եւ սոյնպիսիք աստ յարմարին: - 105. Եւ աստ երևի կրկին յատկութիւն՝ և կրկին հասարակութիւն: - 106. Եւ գիտելի է, զի յարացուցիս և նախասահմանութեանս՝ արարողական պատճառ է աստուած. և նիւթական պատճառ իրն այն որ է նախասահմանի. և տեսական պատճառ է՝ կարգն. զի նախ տըւեալ լինի շնորհքն աստ. Եւ ապա փառքն ի հանդերձեալն. և կատարողական պատճառ՝ զի լինիցիմք սուրբք և անբիծք: - 112. Չորրորդ՝ զգայութիւնն տեսանէ զմերձակայն. որպէս աստ, և այժմ. և միտք զհեռաւորն և զանցեալն և զհանդերձեալն: - 121. Իսկ աստ այլապէս բաղդատի արեգակն սրբոյ Երրորդութեանն ըստ այսմ օրինակի: - 124. Նմանապէս և իմանալի արեգակն արդարութեան քրիստոս՝ ըստ հաւասարութեան բաշխէ զմարմնաւորս. ըստ որում «ծագէ՛ արև չարաց և բարեաց. և ածէ՛ անձրև արդարոց և մեղաւորաց» աստ ի կեանս: - 127. Իսկ արժանաւորաց զհոգևոր շնորհս և զհաւատս աստ, և ի հանդերձեալն զփառս անվախճանս: - 127. Իսկ աստ եութիւն հրեշտակին է կերպարանեալ մարմին տեսանելի: - 133. Երրորդ՝ զի անդ բազմաց շրտնու տեսութիւնն. և աստ միայն զօրանայ տեսողական մասն միոյն. որպէս աշակերտին եղիսէի: - 133. Իսկ աստ իրին և տեսողականին: - 133. Եօթներորդ՝ այն երևեալ և ո՛չ կայացեալ. և աստ երևեալ և կայացեալ, որպէս ասեմք զեղջերւաքաղն անուանեալ և ո՛չ ենթակայացեալ. իսկ զեղջիւրն անուանեալ և էացեալ: - 133. Իսկ աստ երևումն, և նշանակ հանդերձելոյ իրողութեանց: - 133. Եւ աստ երևումն և խրատ ուղղութեան. պատիժ կան պարզեք բարութեան: - 133. Եւ աստ ատ իրինոս՝ զի թէ յաւիտենական է հուրն, զիս՞որ վախճան ածեն տանջանաց յաւիտենից ունայնախոհքն. թերևս կարծելով թէ ի հուրն մաքրեսցի. զի մի՛ լիցի աշակերտացն ճշմարտութեան խորհիլ և ասել: - 153. Որպէս եղև առ մարիամ բորոտութիւն վասն բանբասելոյն զմովսէս. որ աստ սակաւ ինչ տանջեցաւ, զի մի՛ ելցէ յերկնից ժառանգութենէն: - 159. Երրորդ՝ զի հրամայէ՛ տէրն, (յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք.) որով անդորրութիւն պարզիկ ձեզ: - 161. Այլ և ո՛չ տեղի պատահական. որպէս աստ և անդ. զի ոչէ ի տեղոջ իմիք պարունակեալ. և ո՛չ բացեայ ի տեղոջէ իմիք զատեալ. զի նա՛ է ամենցուն տեղի: - 172. Եութիւն և բնութիւն մի են որպէս մարդկութիւն. այլ եութիւնն երբեմն նշանակէ զանձն որ աստ է և այժմ. իսկ բնութիւնն ո՛չ: - 174. Եւ ժամանակն, որ ի յայս ժամս լինի աստ լոյս, և ի միւս ժամն խաւար: - 194. Արդ՝ թէ զի՞նչ է ժամանակն աստ ասացի: - 198. Երրորդ՝ անդ մէկին է ջերմութիւն՝ և աստ կրկին. զի հասեալ ի զոգ երկրի, մակադարձութեամբ ժողովին առ նա և լինի շող: - 211. Եւ աստ զ շարժումնքն. և զ հասակ մարդոյս. և բաղդատութիւն դ տարերց և եղանակաց և ժամուց աւուրն: - 228. Նոյնպէս և աստ իմա: - 259. Այսպէս իմա՛ և աստ վասն հոգւոյ և զօրութեանց նորա: - 260. Կարգաւոր է և աստ հարցանել թէ վասն է՞ր անասունք յերրորդ ամին կարեն զնմանն ծնանիլ, և մարդն ի չորեքտասանն: - 264. Եւ այսպէս միջին հասակս կատարեալ, ձգի մինչև ի **խզ** ամն. որ է **դ ժզ**. և վեցն կատարեալ թիւ է. և աստ տիրէ ալիք և սկիզբն լինի ծերութեան մինչև ի **հք** ամն. յորում է ծայրք կենաց ըստ դաւթի, և թիւ երկոտասան վեցից խորհրդաւոր: - 265. Դարձեալ՝ զկարգ յղացման յարգանդին պահէ՛ աստ և ի ծննդեանն. այսինքն զսննդեան և զգայութեան և զբանի ներգործութիւնս այսպէս: - 266-267. Եւ մի՛ աստ ընդ դէմ բերցի բանիս թէ՛ ամենայն մեծամեծք գութ ունին փոքունց. զի և այս նախախնամութեանն է. որ եդ ի բնութեանս խնամ տանիլ նոցա, մինչ ինքեանք ևս ի չափ հասակի եկեսցեն և զերծանիցեն ի վնասուց: - 267. Իսկ պատկեր շնորհաց և փառաց է, կատարելապէս ճանաչել և սիրել զաստուած. և այս է նմանութիւնն զոր կատարեալքն ունին աստ և ի վերին գաւառին: - 274. Եւ աստ վասն անդրանկացն: - 284. Եւ աստ վասն դիւթից: - 285. Եօթն ազգ բարեգործութեան տեսակ երևի աստ ի հաբէլ. վասն որոյ և է պարզակաց արժանացաւ: - 286. Աստ հայր ազգաց բազմաց եղև. մանաւանդ թէ և նորին իսկ քրիստոսի ըստ մարմնոյն: - 288. Երրորդ՝ յուսացաւ կոչել զանուն տեսառն աստուծոյ ի յօգնութիւն. զոր մարդիկ յուսահատեալ էին եթէ վասն մեղաց մերոց եթող զմեզ աստուած ի ձեռաց. և նա ի յօգնութիւն կոչեաց զանուն տեսառն աստուծոյ. այսինքն զի տէր է՛ ո՛չ զարշի ի ծառայից իւրոց. և զի աստուած է՛ էա՞ծ զմեզ աստ ոչ ի կորուսանել, այլ ի կեցուցանել: - 289. Երրորդ՝ **թ** դաս հրեշտակաց է յերկինս. և **ժ**երրորդն մարդն կատարումն թուոյ նոցա. վասն այն ի կեանս այս ո՛չ հասանեն ի **ռ** թիւն կատարեալ. զի աստ ո՛չ լինի կատարումն դասուցն այլ ի հանդերձեալն: - 291. Հինգերորդ ևս յայտնի. աստ կեան նահապետքն ժամանակաւ ընդ ամենայն մարդոյ. և յետ մահու ի մշտնջենաւորն ընդ հրեշտակաց. և յետ յարութեանն յանվախճան յաւիտենին թագաւորեալք ընդ աստուծոյ: - 291. Եւ որք աստ պատուով են, փոխին և լինին անդ անարգ. և անպատիւքն պատուաւորք:

- 310. Հինգվեժերորդ՝ որք աստ երկիր պագանեն քրիստոսի, կենաց հացին կերակրին որպէս եղբարքն յովսէփայ: - 314. Նոյնպէս և աստ հոլովմամբ ժամանակաց ընթանամք մինչև ընկերեսցի անին ի գուրն: - 314. Նոյնպէս և սրբոցն միտք լուսաւորին յաջոյն քրիստոսի. զոր աստ շանմանդաղ տեսանէին զփառս, անդ յայտնապէս տեսցեն: - 314. Նոյնպէս և քրիստոս աստ ի գնալն հոգւոց և ի զալստեանն աւուր՝ ընդ առաջ ելանէ սրբոցն և համբուրէ զսիրելիս իւր, որպէս հայրն երկնաւոր ի դարձ անառակին: - 315. Վասն երրորդին ասէր յոր զբարի և չար գործոց հատուցմունքն լինիլ առհասարակ յետոյ ի հանդերձեալն. զի աստ են մեղաւորք և հնացեալք ի մեծութեան. և ներէ՛ նոցա աստուած վասն կրկին պատճառի: - 324. Իսկ արդարք աստ ի նեղութեան կան վասն կրկին պատճառի: - 324. Եւ աստ զհտելի՛ է, զի դ՛ ազգ վնաս է որ զարդարն մեղաւոր ասեն և զմեղաւորն արդար: - 324. Երրորդ՝ ցուցանէ թէ կրկին զովութիւն է և հատուցումն արդարոց. աստ և ի հանդերձեալն: - 326. Եւ աստ զհտելի՛ է, զի յետ փորձանացն կրկին եղեն ըստացւածքն նորա: - 326. Չի աստ ի ժամանակի և ի մարմնի կապելոց անհնար է զհտել: - 331. Արդ՝ եթէ է՛ աստուած՝ աստ հաւատով ճանաչեմք...: - 331. Իսկ որպիսի ինչէն աստուծոյ՝ անգիտելի մնայ աստ և ի հանդերձեալն յամենայն եղական մտաց. թէ հրեշտակաց և թէ մարդկան: - 331. Սոյնպէս և ամենայն մեղաւորաց կրկին է հատուցումն. այսինքն հոգւով և մարմնով. կամ աստ և ի հանդերձեալն: - 335. Դարձեալ երիցս երկին է, զի աստ ի մարմնի հաւատով տեսանեմք զքրիստոս. և յետ մահու յուսով ի հոգիս մեր. և յետ յարութեանն սիրով միաւորիմք ի նա՛: - 341. Այլ աստ զներգործական որակն ասէ տարերաց: - 342. Առաւօտն նշանակ է աստ պատարագելոյն զքրիստոս: - 346. Վասն այն աստ ի հաստատութեան երկնից ասեն զկայանս հոգւոցն մինչ ի կատարած յարութեան մարմնոց: - 346. Աստ զանազանութիւն է գթութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 350. Երրորդ՝ անդ նկարեալ էր մեր հոգևորն. և աստ բացայայտեալ խորհուրդ տնօրէնութեան քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 353. Վեցերորդ՝ անդ երկրաւոր խոստմունք. և աստ երկնային: - 353. Եօթներորդ՝ անդ մարդկային մովսէփիւ. և աստ աստուածային ի ձեռն քրիստոսի: - 353. Ութերորդ՝ անդ տանն տնտեսն. և աստ տանն առնօղն: - 353. Իններորդ՝ անդ խոստացաւ. և աստ յայտնեաց աստուած զսէրն իւր ի մեզ: - 353. Երկրորդ՝ այն անկատար և աստ կատարեալ. և անդ կատարելագոյն որ է զերակատար: - 355. Երրորդ՝ այն մարմնաւոր. և աստ մարմնաւոր և հոգևոր. և անդ միայն հոգևոր: - 355. Չորրորդ՝ այն տղայ հասակի. և աստ երիտասարդ. և անդ ծեր: - 355. Հինգերորդ, այն զգայական. և աստ բանական. և անդ իմացական: - 355. Վեցերորդ, այն սկիզբն. և աստ մէջ. և անդ եզր և կատարումն: - 355. Եօթներորդ, անդ ի հօրէ. և աստ ի մարմնացեալն բան է. և անդ ի հոգւոյն սրբոյ: - 355. Երկրորդ՝ ի յօրինակ նորոյս պատարագի ընկալաւ. զի անդ ստուերն է. և աստ ճշմարտութիւն: - 355. Եւ այս է «իրիցունք կրկին պատույ արժանացին». աստ զհասոյթքն և անդ զկեանքն յաւիտենից: - 363. Իններորդ, բորն գ՛ ազգ է. սպին սպիտակ շիտ. և պալար միատարր. և պաղպաջ շիտ աստ և անդ. որ է՛ մտաց և հոգւոյ և մարմնոյ մեղքն: - 367. Այլ մեղքն հոգեկան նոյն է աստ և անդ. որպէս շնալ և զողանալ: - 369. Եւ աստ հարցանեմ, զի՞նչ է դիւթն, և հրմայն, կախարդն, և այլն: - 388. Եւ սոքա բաժանեալ մեզ զերկիրն պարգևաց. այսինքն աստ զնոր օրէնքն, և անդ զվերինն երուսաղէն: - 391. Եւ աստ հարցանեմ ի վերջոյ. վասն է՞ր կրկին անգամ թւեաց զժողովուրդն: - 392. Նախ՝ անդ զհարքն թուեաց որք կոտորեցան. և աստ զորդիսն որք ժառանգէին զերկիրն: - 392. Նախ՝ յեգիպտոս ընդ փարաւօնի. յորժամ ենք աստ: - 393. Եւ որք պարտին աստ, նոքա և յետ մահու և յարութեանն. զորս կորուսցէ փրկիչն մեր յիսուս: - 394. Առաջին աստ փոփոխիլ ի մարմին և ի հոգի: - 394. Երկրորդ՝ ընդ երից գոյացութեանց մեր. աստ ընդ մարմնոյս. և ի մահն ընդ հոգւոյս. և ի յարութեանն ընդ մտաց տեսութեանն հակառակին: - 394. Երրորդ՝ ըստ օգտութեան աստ. զի փորձին ընտրեալքն. և յետ մահու շնորհաց. և յարութեանն փառաց լինին առիթք: - 394. Չորրորդ՝ չարութեամբ աստ մեղօք տանջեն. և յետ մահու առհաւատչեայ մասնաւոր. և ի յարութեանն յաւիտենական տանջանօք: - 394. Հինգերորդ՝ զրկելով աստ ի խոստմանէն լրոյ. և յետ մահու ի տեսութեանցն. և ի յարութեանն ի կատարմանցն: - 394. Վեցերորդ՝ աստ ի հանդիսից սխալէ. և յետոյ ի յընթացից. և ի յարութեանն յաղթանակաց պսակէն: - 394. Եօթներորդ՝ աստ չարախօսէ՛ ի ծածուկ. և յետ մահու յայտնի. և յարութեանն ևս յայտնի առաջի դատաւորին և դատախագաց: - 394. Ութերորդ՝ աստ յեկեղեցւոյ ամօթ. և անդ ի սրբոց հոգւոց. և յարութեանն առաջի աստուծոյ և հրեշտակաց ոտիս լինելով: - 394. Իններորդ՝ զի ինքն սատանայ ունի բնութիւն և մեղք և պատիժ. բնութեամբ աստ զինի. և մեղօք յետոյ. և յարութեանն պատժակից իւր առնելով: - 394. Աստ զսէրն աստուծոյ ասէ. զսէր ընկերին ո՞ւր ասէ որ ասաց փրկիչն, «յայս ք

պատուիրանս ամենայն օրէնք կախեալ կան»։ - 396. Աստ զ նշան դնէ մարգարէին որ ճշմարտապէս զքրիստոս տէր մեր ցուցանէ։ - 399. Երրորդ՝ զի առցեն մասնաւոր զառհաւատչեայ հանդերձելոյն. տանջելով աստ ի սով, ի սուր, և ի գերութիւն։ - 408. Նախ այս է միտքն, որ գյարութիւնն աստ ասաց։ - 409. ...զի որ ընդ ադամայ մարտեաւ և յաղթեաց. աստ նկուն եղեալ յաղթահարեցաւ։ - 410. Եւ տէրն մեր ներէ՛ մեղաւորաց աստ ի կեանս և յետ մահու գիշերի. և ի ծագել լուսոյ յարութեանն՝ ստուգութեամբ դատապարտէ։ - 418. Եւ բաշխեաց երկոտասան առաքելօքն աստ զնոր օրէնս, և անդ զվերին ժառանգութիւնն հաւատացելոց իւրոց։ - 419. Երկրորդ՝ զի սուտ խօսեցաւ աստ. զի թէ սամուէլ էր՝ ո՛չ ուսանէր ի սաւուղայ. և դէն յերկրէ ո՛չ ելանէ։ - 430. Դարձեալ՝ նոյն ինքն քրիստոսի է իշխանութիւնն որ աստ լուծանէ ի ձեռն քահանային. և իշխանութիւն նորա ո՛չ տկարանայ երբէք. որպէս զհաց և զգինին կատարէ և զայլ խորհուրդս. նոյնպէս և աստ։ - 433. Եւ յայս ասեն հերձուածօղ ազգն Ֆռանգաց, թպէտ խոստովանին աստ, յիշատակի՝ մեղքն ի դատաստանին։ - 433. Սոյնպէս և շնորհք ապաշխարութեան նորոյս առաւել է քան զհնոյն. զի առանց գործոց հատուցման ո՛չ կարէին արդարանալ. իսկ աստ շնորհօք թողութեանն միայն, կարէ՛ արդարանալ։ - 433. Այլ աստ ասէ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւթի եղև հատուցումն մեղացն. այլ և պարտք բարեաց առ աստուած ի ցոյց օրինի ամենայն ապաշխարողաց։ - 434. Եօթնևժ, անդ միով քարամբ էհար. և աստ մի բանիւ բերանոյ ի պարսէ՛ լեզուին։ - 436. Այս է՛ իբր թէ աստ ո՛չ է գրեալ բոլորն՝ անդ է գրեալ որ է մնացորդացն յուրայի թագաւորացն։ - 443. Չորրորդ՝ ողորմութիւնն աստուծոյ է աստ ի կեանս. և արդարութիւնն ի հանդերձեալն։ - 458. Այս քան վասն բանին մարդեղութեան, զի բազում են պատճառք ասացեալ վարդապետաց. զոր մեք ըզսակաւն եղաք աստ։ - 468. Այլ և ունէր հայր ի յերկինս, և մայր ի յերկրի. իսկ անդ հայր առանց մօր. և աստ մայր առանց հօր։ - 470. Աստ գիտելի է, որպէս միածին կոչի անմարմնաբար և ըստ մարմնոյ։ - 472. Եւ աստ գիտելի՛ է, զի **գ** ինչ միայն յատուկ է մարդացելոյն քրիստոսի. և ո՛չ այլ ունէք պատշաճի մարդկայինս ազգի։ - 473. Ութերորդ՝ զի աստ ի միաւորութիւն հոգւոյ ընդ մարմնոյ՝ զգայակից և ախտակից լինին միմեանց կրական գոլով։ - 479. Այս դպրութիւնքս բանին ի կատարածի ըստ դանիելի. որպէս գրեալ է աստ յայլուն տեղւոջ՝ անդ տեսցես։ - 481. Եւ աստ գիտելի է, զի կրկին է թլփատութիւն. մարմնաւոր և հոգւոր։ - 486. Եւ թէ որ ասիցէ՛ հաւատն աստ է, և ի հանդերձեալն խափանի։ - 507. Նմանապէս և աստ յայսմ աւուր շաբաթու որ ի կիրակէ յարութեան տօնենք, այժմ յինն ժամուն ի վեր նախատօնակ առնենք յարութեանն քրիստոսի. և այս վասն բազում պատճառի։ - 509. Սոյնպէս և աստ յառաջագոյն ասէ վասն վերանալոյն իւրոյ։ - 518. Չի յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիք. ընդ իս զխաղաղութիւն ունեցիք։ - 519. Երկրորդ՝ զի որ անդ ի ծածուկ ծանոյց զինքն յանձինս մարգարէից նոյն ինքն աստ զերրորդութիւնն յայտնեաց առաքելոցն։ - 524. Յիրաւի որք ո՛չ հաւատան թողութեան խոստովանութեան, ո՛չ թողցի նոցա աստ կամ անդ։ - 566. Ստուգութիւն աստ ոչ զապացուցականն ասէ. այլ զստուգութիւն կարծեացն։ - 573. Չի արդարութիւն որ ասէ աստ՝ պարունակէ՛ զհաւատն գոյսն և զսերն. որք անընդմիջաբար միաւորեն զմեզ ընդ աստուծոյ։ - 584. Արդ՝ առեալ լինի աստ սրբութիւն սրտին ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ վասն որպիսութեան իմն մաքրեալ հոգւոյն։ - 585. Դարձեալ գիտելի է, զի աստ ասեն հերձուածօղ ազգն Ֆռանկաց թէ՛ թպէտ մկրտութիւնն գործ քահանայի է, բայց ի հարկաւոր ժամանակն թէ քահանայ ո՛չ լինի ամենայն որ որ գիտէ զձև մկրտութեան՝ կարէ մկրտել։ - 588. Չի ջուր հակառակ է հրոյ. և զի՞նչ է մեղք, եթէ ոչ հուր. որպէս յոգւոջ բարկութիւն. և ի մարմնի ցանկութիւն. ուստի յայտ է զի հրով տանջանաց պատժի. և աստ զի հուրն շիջցի ի ջուր մկրտիմք։ - 591. Իսկ աստ զմինն հրամայեաց ասելով «զայս արարէք իմոյ յիշատակի». և ո՛չ թէ զնոսա։ - 597. Եւ թէ աստ պատճառ իմն դնեն...։ - 600. Եւ աստ վճարեցաւ արիւնն և ազգն. յետ նոցա ի ե երրորդ ծնունդն խնամութիւն լինի։ - 612. Աստ անարիւն պատարագն մատչի. և ի մեզ բանեղէն պատարագն հոգի և մարմին միշտ նուիրեալ կենդանի։ - 614. Աստ **գ** դասք պաշտօնէից։ - 614. Աստ աւետարանն. և ի մեզ գրեալ պատուիրանքն։ - 614. Աստ բուրվառ խնկոց. և ի մեզ բուրումն աղօթից։ - 614. Աստ լոյսն վառեալ. և ի մեզ լոյս խղճի մտաց. և հոգին սուրբ անշէ...։ - 614. Իսկ թագաւորքն առաջին և վերջին. զի կիրակին է թագաւորելն աստուծոյ. այժմ առաջին, և զկնի վերջին. կամ աստ կամողացն միայն, և անդ կամողաց և ո՛չ կամողաց։ - 627-628. Եւ ապա՛ ընթերցմունք յիշատակ սրբոցն որք աստ նահատակեցան և անդ պսակեալք թագաւորեն ընդ քրիստոսի։ - 628. Նոյնպէս և երկրորդն որ ասէ ոչ նախանձիլ ընդ չարս որ են անզգամք. և զի ո՛չ գոյր նոցա աստ փոխարէն մեղաց. վասն այն հրովն յաւիտենից այրեսցէ զնոսա։ - 629. Վասն որոյ զոր սերովբէքն երից

դիմացն երգէին, աստ աւետարանիչն ի դէմս բանին ասաց: - 633. Դարծեալ՝ նախ զօրինակն, և ապա՝ զճշմարտութիւնն ուսանինք աստ, և ապա՝ անդ անընդմիջաբար ի տեառնէ...: - 643. Նոյնպէս և աստ փոխանակ որոտմանն, Ո՛րթի բարձրածայն. որ է՝ յառաջ մատիք: - 644. Դարծեալ՝ ի դատաստանի յորժամ դպրութիւնք բանին, որք աստ ի ծախմէ մարմնոյ՝ փոխեսցին յաջմէ. և որք յաջմէ՝ յահեկէ՝: - 646. Որք առին զճապատիկն աստ. և զբիրապատիկն ի հանդերձեալն: - 647. Վասն որոյ յերկրի աստ բազմանան թուով. և ապա՝ միահաղոյն մտցեն անդ որպէս բազմութիւնք հրեշակաց: - 662. Եօթներորդ՝ աստ հանդէս մարտի է, և անդ յաղթանակ պսակի: - 662. Արդ՝ ըստ կարգի՝ սերմանքն յառաջ են քան զարդիւնսն. և նահատակքն քան զպսակն. վասն որոյ որք աստ փորձ գտանին, անդ առցեն զպսակն կենաց: - 662-663. Տասներորդ՝ յապաղեաց զայն, զի փափագն առաւելացի. աստ հաւատով և յուսով ակն ունել. և ապա՝ դէմ յանդիման երևիլ: - 663. և զայն սակաւ բարին վճարէ՝ աստ. որ ի դատաստանին ակն բարւոյ այլ ո՛չ ունիցին. - 664. Աստ զանազան ցաւոց՝ և զանազան դեղս կազմեաց արարիչն աստուած. որպէս յարմատս ի ծաղիկս ի պտուղս և յայլսն: - 665. Նախ աստ հոգի մարդոյն է ի մէջ չարեաց և բարեաց. իսկ յետ մահու ի մէջ բարեաց միայն. և ի յարութեանն ի մէջ բարեաց և փառաց: - 667. Դարծեալ՝ աստ խոստումնքն է պսակաց. - 667. Եւ դարծեալ՝ աստ հաւատոյն է. իսկ յետ մահու յուսոյն. և ի յարութեանն սիրոյն: - 667. Ձի աստ անփոփոխ հաւատով հաւատամք. - 667. Եւ չորրորդ որպիսութիւն, զի աստ հոգին կարէ՝ մեղանչել՝ կարէ՝ և ոչ մեղանչել: - 667. Նոյնպէս և մեղաւոր հոգին աստ կարէ՝ արդարանալ և կարէ ոչ արդարանալ: - 667. Նոյնպէս և մեղաւոր մարդն աստ մեղանչէ. - 667. զի անցեալ է ժամանակն ողորմութեան, և դատաւորն առ դուրս հասեալ՝ դնել ի տանջանս դժոխսց. որպէս աստ զմարմինն ի գերեզմանի: - 671. այսպէս և աստ նախ օծանի և ապա թաղի ի հող: - 672. նոյնպէս և աստ ի մարտ մտանէ ընդ օդային այսոց՝ նախ օծանի հոգևոր իւղովն: - 672. Չորրորդ, որպէս այն սկիզբն էր հանդիսին և աստ կատարումն...: - 672. Տասներորդ՝ զի այսպէս ողջունի և հոգին անդ որպէս մարմինն աստ. նախ յաստուածպետութենէն, և ապա ի համակարգ հոգւոց սրբոց: - 673. Երրորդ, զի զառաջին պատիժն աստ կրէ. հողանալով գեղեցկայարմար շինուածն: - 679. Երկրորդ, զի աստ մի միայն տանջանք, և անդ բազում և ազգի ազգի: - 679. Երրորդ, զի աստ միայն մարմինն, և անդ հոգին և մարմինն տանջին: - 679. Եւ ի ձեռն հրեշտակի բազում պատուհաս և հարուած կրէ աստ մարմինս. - 682. Գիտե՞ն նոքա զոր ինչ աստ գործենք, թէ ոչ: - 685. Նոքա որ թողին զամենայն և զնացին զհետ քրիստոսի, որոց խոստացաւ զհարիրապատիկն աստ՝ և զկեանսն յաւիտենից: - 688. Որք աստ ունին զյաջողակ գործս բարեաց կամ ձախողակ. և նոյնպէս դասին յաջակողմն և ձախակողմն քրիստոսի: - 689. Եւ այսպէս ամենայն առաքինութիւն աստ հանգուցանէ զմիտս. և յետ մահու զհոգիս. և յարութեանն զհոգի և զմարմին: - 689. Արդ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և այգի է եկեղեցի. և գաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յաբելէ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին...: - 692. Երեսուներորդ, յայտ է յորպիսութեանցն չորից որ ասացաւ յառաջագոյն եթէ աստ հոգի մարդոյն է ի մէջ բարեաց և չարեաց. իսկ յետ մահու ի մէջ բարեաց միայն. իսկ ի յարութեանն ի մէջ բարեաց և փառաց: - 694. ...զի վասն անտի քաւարանին աստ ո՛չ պահեն և ո՛չ աղօթեն. և անդ ի դժոխս մատնին: - 698. Արդ՝ եթէ ծշմարիտ է մարգարէն և առաքեալն, զի ահա՛ աստ է ընդունել զապաշխարութիւն և փրկել զհոգիս. - 698. Ապա ուրեմն որք աստ խոստովանութեամբ արծակին ի մեղաց, անդ ազատեալ են ի տանջանաց: - 699. ո՛չ կարեն աստի այդր զալ, և ո՛չ այտի աստ: - 700. և որ որք ի պատիժն աստ ոչ ժամանէ կրել, անդ կրէ յետ մահու ի հուրն և քաւի: - 701. և որ որք աստ կամաւ ո՛չ պատժի, աստուած պատժէ զնա ի հուրն և քաւի: - 701. Եւ արդ՝ անգիտութեամբն ներելի՛ է. իսկ գիտութեամբն ապաշխարելի. իսկ չարութեամբ մեղքն է պատժելի. կամ աստ ժամանակեայ, կամ անդ յաւիտենական: - 701. Նախ՝ զի աստ յայժմու կեանս շնորհքն է, իսկ անդ փառքն. որպէս աստ մեղքն է և անդ պատիժն. այլ ո՛չ քաւարան: - 702. Դարծեալ՝ թէպէտ վասն հոգւոյն ասենք որպէս այս, և տեսիլ անտօնին, և այլոց, այն ո՛չ է բերքաթուր. այլ պատերազմ դիւաց. որպէս աստ մարմնով, նոյնպէս և յետ մահու առ հոգիսն. - 703. Այսպէս և աստ մինչև՝ զոր մինչ առ ինքն նշանակէ, և զհանդերձեալն ո՛չ լքանէ: - 704. Աստ վաստակիլ և անդ հանգչիլ: - 704. Ասենք առ այս նախ՝ եթէ անդ մեղաց թողութիւն ո՛չ է զոր աստ ոչ թողութիւն: - 704. Այլ ամենայն մեղք որ աստ թողութիւն՝ և անդ. - 704. Դարծեալ ասենք, մեղք աստ զպատիժն ասէ. - 704. զի թէ որք աստ զպատիժ մեղաց ոչ կարասցէ վճարել, անդ վճարեսցէ և թողցի: - 704. Չայս ասէ մի՛ աստ և մի ի հանդերձելումն: - 704. ...եթէ սուրբք որ աստ չարչարեցան, յառնեն յառաջագոյն և փափկանան

մարմնով **ռ** ամ. և ապա հասարակ յարութիւնն ամենայն մարդկան: - 710. Եւ աստ գիտելի է, զի ամենակալ թագաւորութիւնն քրիստոսի երեք եղանակաւ ասի: - 710. Երկրորդ պակասութիւն է թուլութիւն և մոռացումն մտաց. զի աստ զաստուած մոռանամք և որոշիմք մեղօք ի նմանէ. - 722. Իսկ առաջին պակասութիւն է մարմնոյն աստ զի է՝ մահկանացու՝ յապականացու՝ և չարչարելի. որպէս քաղցն՝ ծարաւն՝ հիւանդանալն և այլն. - 722. Եւ մարմինք նոցա լինին առաւել թանձր և ծանր և գարշելիք որպէս աստ: - 723. Եւ որպէս աստ հոգին ի մարմնոյն կրեաց. նոյնպէս և անդ մարմինն ի հոգւոյն կրեսցէ եթէ զբարիս և եթէ զչարիս: - 724. Ասեմք եթէ՝ անդամքն այնք որ աստ լցեալ են ապաւառով, անդ լցցին դժբախտութեամբ լուսաւորեալ լուսով: - 725. Այլ համահասակ քանակաւ ո՛չ. զի աստ ոմն մեծ լինի և ոմն փոքր ի ջերմութենէն որ անհաւասար է ի նոսա. նոյնպէս և անդ: - 726. Այսպէս և խաչն իւր աստ տգեղ երևի, և ի կարապետութեանն իւրոյ արեգակնափայլ ճառագայթիւք: - 734. զի անդ արդարութիւնն ծածկէ՝ զողորմութիւն. որպէս աստ ողորմութիւնն ծածկէ զարդարութիւնն: - 738. և Ոմանք դատին և դատապարտին. որպէս միջակք որք ունին հաւատ և ո՛չ գործք. որպէս չար հաւատացեալք. և որք ունին գործք և ո՛չ հաւատ. զի աստ հատուցաւ նոցա: - 739. Երկրորդ՝ զի ո՛չ ունին զլոյս շնորհացն որովք տեսանի աստուած. զի որք աստ ո՛չ տեսին հաւատով, և անդ ո՛չ տեսանեն իմացմամբ: - 740. Եւ որպէս աստ նոյնպէս և անդ է կշիռ արդարութեան: - 745. Եւ կշիռ ողորմութեանն ըստ ինքեան մարմնաւորի և հոգևորի. զի աստ մարմնաւորն և անդ հոգևորն կշռի և միտէ: - 746. Այլ և աստ երբեմն հաւասարին արժանեաց և ոչ արժանեաց. որպէս ծագել զարև: - 746. Կամ ցուցանէ զչափով տանջանս մեղաւորացն. որք չափով աստ տանջին, չափով կրեն զհանդերձեալ պատիժն. զի ընդ պակասիլ ծխոյն՝ և հուրն նուազի: - 749. Նախ վասն մարդոյս. զի մին մեղացն կրկին հատուցանի աստ հոգւով և մարմնով. իսկ եօթնպատիկն է՝ ի հուրն յաւիտենից: - 750. Զի որպէս աստ եղև ծառայ մեղաց, լիցի և անդ հարկատու պատժոց: - 751. Վասն ութերորդին ասէ տեսիլն՝ «եղիցի անդ մահն երկրորդ». այսինքն յաւիտենից. զի որպէս աստ է մահ ժամանակեայ և անցաւոր. անդ յաւիտենական և անմահ մահ: - 751. Վասն առաջնոյն, որք աստ հրով ցանկութեանցն վառեցան, արդարապէս բորբոքին: - 752. Վասն երկրորդին, որք ցրտիւ չարութեան աստ կարծրացան, արդարապէս անդ տանջողական ցրտիւ կրճտեն զատամունս իւրեանց: - 752. Վասն չորրորդին, որք աստ ժահահոտ նեխութեամբ պռոնկութեանն քաղցրապէս փափկանային. արդարապէս անդ դառնապէս տանջին: - 752. Վասն ութերորդին, որք աստ ի տեսանելոյ զբարիս և ի լսելոյ խոյս տային. արդարապէս ահագին տեսլեամբ և լսելեօք թշուառապէս զարհուրին ընդ իւրաքանչիւրոցն: - 753. Վասն իններորդին, որք աստ իւրաքանչիւր մեղօք գոյին շաղախեալք. արդարապէս ունին զիւրաքանչիւր անդամս կապանօք կաշկանդեալս. և ցանկան մեռանիլ և փախիցէ մահ ի նոցանէ: - 753. Եւ քանզի մովսէս որ ջրային կամ ի ջրոյ հանեալ թարգմանի. թպէտ երբեմն զօրէնս և երբեմն զտէրն նշանակէ. այլ աստ ոչ զօրէնս, այլ զտէրն զուշակէ՝ որ ի ջուրց մարդկայինս բնութեան ընկալեալ եղև: - 756. Ո՛չ ի յամիսս անցաւոր. և ո՛չ ի յամն մշտնջենաւոր. զի աստ մարմնապէս և անդ հոգեպէս: - 768. Զաւատն սկիզբն աստ. և անդ զօրութիւն գործոյ: - 769. Եւ այսոքիկ որք երևին ընդ դէմ միմեանց, կամ առ այլս կամ երբեմն, ո՛չ փոփոխուան ինչ ցուցանեն անփոփոխելոյն. առ մեզ փոփոխելոց ըստ արժանոյն գութ կամ հատուցումն. թէ աստ թէ ի հանդերձեալն: - 779. Եւ որպէս այլուր ասաց առաքեալն «զչարչարանս քրիստոսի ի մարմնի իմում կրեմ», այսպէս և աստ զպակասութիւնս ասէ. որ է նոյն փոխանորդ չարչարանաց: - 781. Նմանապէս և աստ յաւուր նոր կիրակէի ասացեալն կրկնոյ՝ զատկի, յանկարծահաս ժամու շարժեալ հեղեղաց ուղխից խռովութեանց: - 789. Ասացեալն նմանապէս և աստ կատարեալ. ո՛չ միայն յանդի հեռաստան, կամ աղալ յերկան: - 789. Եր և տեսանել աստ աղիողորմ տեսիլ. միայն արտասուալի դիմօք և **կականաբարձ** հառաչմամբ. ազգք և սիրելիք. ծնօղք և եղբարք: - 789. Այլ և աստ ապաշաւելն ոչ ինչ օգտեալ. որպէս և անդ ո՛չ լսողաց բերանով հաշեալք. որ և ո՛չ գոյր անդրէն դառնալ. և ո՛չ կարի յօժարացն շահավաճառ եղեալ. ո՛չ զիւտ և ո՛չ ողորմ. հանգոյն յիմարացն օրիորդաց: - 789

ԱՍՏ ԵՒ ԱՆԴ - Նախ՝ երեխայքն ուխտեցին հրաժարիլ ի սատանայէ. և ի մեծի զատկին մկրտելովն իէլ. և ապա ուխտ ապաշխարութեան պահոցն. և յարութեանն տեսանել զքրիստոս. աստ և անդ: - 629

ԱՍՏԱՆՕՐ + Նմանապէս և այն՝ «ո՛չ իմ կամք՝ այլ քո՛յդ լիցի». աստանօր ո՛չ յատուկ կամք ցուցանէ բաժանեալ ի հօրէ. այլ առաւել զմիականութիւնն հօր: - 46. Ասա՛ աստանօր է բնութիւն զքրիստոս: -

176. Եւ աստանօր կատարունն Վեցերորդ Չատորի Չարցմանցս: - 285. Եւ աստանօր Կատարունն հին Կտակարանաց. և Եօթներորդ Չատորի Չարցմանցս. ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Օրհնելոյն Յաւիտեանս Ամէն: - 453. Վեց իրս յայտնէ մեզ աստանօր պատգամ հրեշտակապետին: - 464. Եւ աստ ծնեալ լինի բանն աստուած յաւուր ե շաբաթու: - 483. Եւ աստանօր Կատարունն Իններորդ Չատորի Չարցմանցս Այսոցիկ. և Քրիստոսի Փառք յաւիտեանս Ամէն: - 527. Եւ աստանօր Աւարտունն Տասներորդ Չատորի Չարցմանցս, ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Յաւիտեանս Ամէն: - 661. Աստանօր յիրաւապէս առցէ զկայ՝ բան Չարցմանցս այսոցիկ: - 771. Եւ այն զի՞նչ իցէ, զի սա միշտ մի և նոյնպէս մնայ. իսկ նա՛ աստանօր ողորմի զղջացելոցն, և ո՛չ ոչ նոյնպիսոյն. իսկ անդամօր ո՛չ զղջացելոց ողորմի մարդկան մեղաւորաց և ոչ անզղջից անմարմնոց շեղելոց: - 778

ԱՍՏԵՂԱԳԷՏ + Եւ թէ որ ասիցէ, աստեղագէտք գիտեն զառաջիկայն: - 430

ԱՍՏԵՂԱՓՅՅԼ + Զի հա՛յր ասէ զնա մարգարէն՝ հանդերծեալ աշխարհին աստեղափայլ պայծառացելոցն լուսաճաճանչ սլացմամբ: - 306

ԱՍՏԷՆ + Եւ նոյնպէս և մեք աստէն քաղցեալ ենք բանիւ մինչ անդր երթիցուք, և ապա անդ զկրկին զգեստն զգեցցուք. այսինքն զփառս հոգւոյ և մարմնոյ: - 314. Երրորդ՝ զբարի և զչար գործոց հատուցմունքն աստէն կարծէին լինիլ ի մարմնի: - 324. Նշանակէր զյարութեան խորհուրդն յոր նոքա ո՛չ հաւատային. աստէն իսկոյն եցոյց յարութեան անուամբն. այսինքն «յարուսցէ» ասելովն: - 402. Զի արտաքս հանելով ցուցցէ ո՛չ ունել քաղաք որ աստէն մնալոց իցէ: - 519. Վասն երրորդին, զի նախանձ և ատելութիւն աստէն որպէս որդունք խածատեցին զընկերս. արժանապէս որդունքն անդ խածատեն զնոսա: - 752. Վասն հինգերորդին, որք աստէն զխրատս ընդունել ո՛չ կամեցան և ընդ մարդկան տանջիլ ո՛չ արժանացան. վասն յանորիկ արդարապէս անդ՝ անդադար հարկանին ուռամբ: - 752. Վասն վեցերորդին, որք զխաւար մեղաց աստէն սիրեցին և առ լոյսն քրիստոս գալ ո՛չ կամեցան. վասն այնորիկ ահագին խաւարաւ անդ նսեմանան: - 752

ԱՍՏԻ + Եւ զի ո՛չ է ի տեղւոջ աստի յայտ է, զի տեղին է վերին և ներքին և միջին. և արտաքոյ աշխարհիս ո՛չ երևին սոքա: - 180. Եւ յա՛յտ է աստի, զի սքանչելիքն քրիստոսի՝ շնորհք մարդասիրութեան է առաւել քան զմովսէսին: - 328. Այսպէս և քրիստոնեայք յորժամ ելանեն ի կենաց աստի, կողոպտեսցեն զղևս և ապա՛ ելցեն: - 336. Եւ զի անապական է գոյացութիւն հացին՝ աստի յայտ է, զի կեանք և անմահութիւն տայ ճաշակողացն: - 339. Եւ երեկոյն, զի և անդ յետ աստեացս վայելմունք մեր քրիստոս է: - 346. Երես զիսկութիւն աստուածութեանն նշանակէ. զոր աստի կենօքս ո՛չ որ կարէ տեսանել. որպէս զբոլորակ արեգականն. այլ ի հանդերծեալն տեսանեն ընտրեալք ըստ չափու: - 350. Իսկ այլ տասունքն իմաստասիրաց բանքն. որպէս պղատոնին. արիստոտէլին. պիթագորին և այլք. որք միայն գաստեացս պատմեն մեզ: - 380. Դարծեալ՝ զհանդերծեալ կեանս՝ դառնութեամբ աստեացս զտանենք: - 381. Եւ նա՛խ զի ո՛չ ճանաչեաց վիուկն զսաւուղ աստի յայտ է, զի զովեաց զնա՛ և պարսաւեաց ասելով՝ «սաւուղ կտորեաց զվիուկսն, և դու կամիս սատակիլ զիս»: - 428. Եւ զիտելի՛ է, զի ապաշխարութիւն աստի կենացս՝ է՛ հատուցումն և պսակ բարեաց...: - 434. Դաւիթ յետ յերկուց ամաց ետես զաքիսողոմ. և տէրն զմեղաւորս յետ ապաշխարութեան հոգւոյ և մարմնոյ. այլ և յետ աստեացս և մահու տեսանէ ի դատաստանին: - 438. Եւ աստի թուեալ ի դարեհէ՛ որդւոյ վշտասպեայ, որ արձաճեաց զգօրաբաբէլ. և յորոյ երկրորդ ամին շինէ զտաճարն: - 449. Արդ՝ աստի մինչ ի նիսանի ժէ, և յապրիլի է՛ կատարի է ամիս. յորում առաքեցաւ զաքրիէլ առ կոյսն մարիամ յաւուր չորեքշաբաթու: - 483. Երեքտասաներորդ՝ ամաղեկացիք գերեցին զկողմն հրեաստանի և զայլազգիս. և դաւիթ զիտ մտեալ յետ **Գ** աւուր և հարեալ ի գիշերի և ի վաղիւն մինչ յերեկոյ. և դարձուցեալ զերկոսին կանայս իւր. և ո՛չ մնաց գերի և ո՛չ մի. և յաւարէ աստի բաշխեաց ամենայն սիրելեաց իւրոց: - 514. Այլ և զանազանի յոյսն. զի որք են ի ճանապարհ աստի կենաց, յոյս նոցա է՛ հանդերձ ստուգութեամբ կարծեաց որպէս ասացաւ: - 574. Եօթներորդ, յերկինս ասելով՝ ցուցանէ յետ աստեացս զվարձն և ո՛չ ի մարմնի: - 586. Եւ դարձեալ՝ **Գ** է որպիսութիւնք մեր և փոփոխմունք. որ է՛ աստի կեանս. և յետ մահուն. և յետ յարութեանն. - 623. Եւ զվերջին կանոնն ելք աստիճանաց. որ է՛ աստեացս ի հանդերծեալն: - 627. Երրորդ՝ ի խորհուրդ ը երրորդին՝ ի կատարածի, յազատեալք աստեացս զոհանամբ զաստուծոյ - 627. Իսկ և եօթներորդն խոստովան լինիլ բարութեան և արդարութեան տն. և մերձիլ խնդրուածովք. և օրհնել զաստուած նոր օրհնութեամբ յետ աստեացս: - 630. Տասներորդ, և աստի ընտրեալքն յաջմէ, և խոտելիքն ի ծախմէ միշտ նշանակին: - 646. և աստի մինչ ի զատիկն **Ի** օր է. - 650. Եւ նշանակէ՛ ճաշն

գաստիս, և ընթրիսն զհանդերձեալն: - 656. նոյնպէս և մեզ մասն ինչ բարւոյ է և աստուծոյ. և մասն ինչ աշխարհի. մասն ինչ հոգւոյ և մասն ինչ մարմնոյ. աստի կենաց և հանդերձելոյն. - 658. Չորրորդ՝ ճանապարհ կոչի աստի կեանքս. - 666. Այլ ստուգաբանի թէ՛ աստի շարժիմ, կամ շինիմ. - 678. և յետ աստեացս մտանեմք ի կայանս հոգւոց...: - 682. Յետ աստեացս փառք երանելեացն կրկին է. այսինքն է փառք գործոց ըստ ինքեան, և փառք հատուցմանց: - 689. Եւ դարձեալ ասեմք, թէ աստի կենացն յոյս է՝ հանդերձ ստուգութեամբ կարծեաց...: - 696. ո՛չ կարեն աստի այրոյ գալ, և ո՛չ այտի աստ: - 700. Ասեմք նախ՝ եթէ սուրբն ոսկեբերան մեկնէ զբանս զայս աստի դատաւորաց և հատուցմանց այսպէս: - 704. Նմանապէս այն որ ասէ եղբօր իւրում մօրոս, պարտաւոր լիցի աստի դատաստանի և գեհեմի խղճի մտացն: - 704. Եւս յայտնի, աստեացս ամենայնի կատարումն է՝ ի հանդերձեալն. այսինքն մեղաց և արդարութեան. պատժի և պարգևի. կապելոյ և արծակելոյ: - 704. Այն է՝ որ յետ աստի կենացս հոգին ի քննութիւն գործոց ժամանէ...: - 705. Դիտելի՛ է, զի ի ճանապարհ աստի կենաց երկու են ոսոխք. այսինքն դատախազք: - 743. Որպիսութեան կրիցն չափ ո՛չ է անտի տանջանացն. զի բոլոր աստի նեղութիւնս համեմատեալ այնմ է՝ որպէս կաթիլ մի ի ծովէ և կայծ մի ի հնոցէ: - 751. Եւ որպէս զկենդանարար ջուր զընդունակս իւր դալարացուցեալ. ծաղկեալ աստիս և պտղաբերեալ ի հանդերձեալն...: - 768. Յաչաց աստի հայեցարատս հերքեալ լիցի տեսութեամբ լուսոյդ: - 771. Որ ետդ տէր տէր հաւատարիմ յիսուս, անբաժանելի լեր ի զգայութեանցս. և յամենայն գոյացութեանց աստի իմոցս. ներկեալ խոստովանութեամբ և շնորհօք հոգի մարմին նիարդք իմ և աճառք: - 771. Յորոց յայտ է թէ՛ որք աստի կենօքս ի սուգ տրտմութեան անցուցանին զի ուրախութեան հասցեն: - 775. Յիրաւի ապա ըստ այսմ օրինակի՝ որք ի մշտնջենաւորէն փոխանցին առ երազ սնոտեաց, ոչ ունիցին ինչ ի մտի. թէ և անդրադարձեալ աստի անդ մնացէ յիշատակութիւն որպէս ասացաւ: - 775. Իսկ հաւատ ուղղակի և վարձատրելի՝ է՝ մարդկայինս ազգի ի ճանապարհ աստի կենաց. և չորիւք բացակատարի: - 784

ԱՍՏԻՃԱՆ + Նախ՝ որք աստիճան դնեն Երրորդութեանն. և ի յայլումն ասեն զհոգին. որպէս պատահումն: - 29. Եւ այլք աստիճան դնեն Երրորդութեանն և անւանեն արարիչ՝ և գործակից՝ և պաշտօնեայ: - 51. Յայս միտս երկոտասան են աստիճանք հաւատոյն: - 105. Երրորդ՝ զի վերինքն զներքնոցն ունին բոլորապէս զամենայն. և ներքինքն զվերնոցն մասնաբար ըստ չափու իւրեանց. և քահանայապետն ունի գաստիճան ներքնոցն բոլորապէս. և ներքինքն զվերին քահանայապետիցն մասնապէս: - 136. Եւ նոքա գերազարդ իմացմամբ աստուածային հանճարովն կատարելագործին. իսկ մեք ի ձեռն հաւատոյ աստիճանաց կատարելագործինք: - 139. Վասն երկրորդ մի՞ է թէ բազում, ասեմք եթէ՛ ի սկիզբն մի է ըստ էութեան ի միոյ պատճառէ՛ յառաջ եկեալ. և ի բազումս բազմացեալ ըստ որակութեան. որպէս է արփեան և ըստ աստիճանաց: - 140. Երեսունևը՝ Տասն աստիճան անկմանն ի դրախտէն: - 228. Եւ բնական է, զի յանկատարէն ի կատարեալն ելանէ. որպէս աստիճանաւ ի գլուխ սանդղոյն. և ի սակաւուն ի բազումս. այսպէս և հոգի: - 258. Բայց սուրբն գրիգոր նիւսացին ժ աստիճան դնէ անկման մարդոյն ի դրախտէն ի գիրս կուսութեան: - 280. Ա՛րդ՝ անկման աստիճան առաջին էր հեշտութիւնն. որ ունի յինքեան զերեք կարգն: - 280. Յիսունևէ, Հին քահանայքն՝ նորոյս աստիճանի օրինակ: - 284. Քանի՞ են պարարտութեան աստիճանք և նիւթ լուսոյ: - 285. Դարձեալ՝ ամենայն որ ի լեռն աստիճանէ բարձրանայ որպէս զմովսէս և կամ այլ ինչ, պա՛րտ է սրբութեամբ պաշտել: - 331. Եւ է է աստիճան քահանայութեան: - 347. Դարձեալ՝ է ճրագն և է բերան ճրագացն որ լինի չորեքտասան, նշանակէ՛ զչորեքտասան աստիճան հաւատոյն. է ի յանմարմին բնութիւն աստուծոյ, և է ի տնօրէնութիւն բանին: - 347. Հին քահանայքն ո՞րպէս էին օրինակ աստիճանի նորոյս: - 379. Իսկ թ ցեղն նշանակէ՛ զեկեղեցի նոր օրինացս թ աստիճանօք կարգաւորեալ: - 391. Ո՞ր քան են պարարտութեան աստիճանք: - 407. Եւ վասն աստիճանաց նորին: - 526. Քսանգ, Վասն սիրոյ և սահմանի նորա և նշանաց նորա, և աստիճանացն և այլոցն: - 526. Եւ ըստ յունաց թէ աստիճանն. և ըստ մեծին դիոնիսեայ. և մինչ ի **դ դ** կարգն փոքր է. հրաման ամուսնութեան: - 526. Եւ յառնուլ գաստիճան սարկաւագութեան ո՛չ տան հրաման կին առնուլ հայք և լատինք և յոյնք. բայց ասորիք ո՛չ: - 554. Քանի՞ են աստիճանք հաւատոյ: - 572. Իսկ աստիճանք հաւատոյն որք են յերեսնէ հաւատոյն, եթէ նկատեսցի առ այն որք արարին զհաւաքումն հաւատոյ, են երկոտասան աստիճանք ըստ թուոյ երկոտասան առաքելոցն: - 572. Իսկ թէ նկատիցեմք առ այն որք են իբր արմատս հաւատալեաց, յայնժամ են չորեքտասան աստիճանք: - 572. Առ աստիճանս այս պարունակի է խորհուրդ եկեղեցւոյ. որ է՛ Սկրտութիւնն. Դրոշմն. Պատարագն. Ապաշխարութիւնն. Կարգ քահանայութեանն. Պսակն. և

Օծումն: - 573. Եւ այս երեք վերջին աստիճանքս վերաբերին առ աստուածութիւնն: - 573. Իսկ եօթներին աստիճանք առ մարդեղութիւնն քրիստոսի են այս: - 573. Այսոքիկ են աստիճանք հաւատոյ: - 573. Չի՞նչ է աստիճանք սիրոյն: - 576. Եւ այլք դ ղնեն աստիճանք սիրոյ: - 576. Եւ այլ վարդապետք ասեն, սիրել պարտ է նախ զայն որ ի վերոյ է քան զմեզ. այսինքն զաստուած. և ապա՛ զմեզ. յետ որոյ զընկերն. և ապա՛ զմարմինս մեր. և ի նոյն աստիճանս զմարմին ընկերին. զի մարմինն երկրորդ է հոգւոյն: - 576. Արդ՝ թ երանութիւնք փրկչին զոր քարոզեաց ի լերինն, ը են ըստ էութեանն. այլ է են ըստ աստիճանաց. - 583. Չի տանելն մահու վասն քրիստոսի՝ է՛ նոյն աստիճան ըստ խաղաղութեանն: - 586. Վասն այսորիկ ասեն վարդապետք թէ ը են երանութիւնքն ըստ էութեանն. այլ է միայն ըստ զանազանութեան աստիճանացն: - 586. Բայց թէ ազատեալ լիցի տն կամօք. որպէս նեսիմոնս այն. իսկ թէ զայր որ ընդ ծառայութեամբ է՝ ո՛չ հրամայեցին հայրապետքն սուրբք գալ ի աստիճան եկեղեցւոյ. - 589. զի մի՛ ննջեսցես ի մահ. նոյնպէս և այլ զգայութեանցն ըստ իւրաքանչիւր աստիճանին ասէ: - 604. Այն է կատարեալ աստիճանք: - 607. Եւ ապա ցեղին ղնեայ՝ զաթսոնի և կահաթու և մերարեայ զայլ աստիճանքն ետ: - 609. Երրորդն ասեն եթէ՛ թ ազգն գեթսոնի և թ գունդն մերարեայ՝ զչորս փոքրիկ աստիճանս ունէին ի խորանն. զպահպանութիւնն մինչ ի ջախընկալն որ զաշտանակն բառնային. և որդիքն կահաթու էին բարձրագոյնք: - 609. Չորրորդ ասեն եթէ՛ դ աստիճանք ըստ չորից տարերացդ կարգաւորին: - 609. Այս բնական ազգակցութիւն և աստիճանք օրինացն: - 611. Այլ և թ են աստիճանք եկեղեցւոյ և զայս ևս մարգարէն ուսուցանէ, - 621. Եւ զվերջին կանոնն ելք աստիճանաց. որ է՛ յաստեացս ի հանդերձեալն: - 627. Նոյնպէս և յերեկոյին զ՛ի նեղութեանն առաքեալքն կարգեցին յաւուրն ելն. զի ելք աստիճանաց ասի...: - 631. ...և աւուրք՝ աստիճանք են ելից կենաց մերոց: - 631. Եւ ըստ աստիճանի՝ նախ ի ներքինն, և ապա ի վերինն ելք: - 662. Եւ ապա՛ ի յարևմուտս. զի նստի ընդ արևմուտս որ է՛ մարդկային սրբութիւնս. և փառաց աթոռն քահանայութեան աստիճանս...: - 673. Եւ որպէս ի հիմնարկութեան եկեղեցւոյ խաչիւ և աւետարանաւ բրել է աստիճանաւ...: - 674. Եւ այսպէս ծածկեսցեն հողով զեօթն օր զաստիճանքն...: - 674. ...զի է աստիճանաց եղև սպասաւոր...: - 674. ...և վասն եօթնից աստիճանաց, և եօթն աստեղան խորանացն, եօթօրէք կատարենք: - 683. ...որք աստիճանաւ վեհագոյնք են քան զհասարակաց արդարս. որպէս արել, և առաքեալքն. և մարգարէքն. և այլք: - 711. Իսկ երկուտասան պտուղն իցէ երկուտասան աստիճանք հաւատոյն. որ ի սրտի և ի լեզուս առանց խափանման հանապազ դաւանի և արտաբերի: - 768. Տասներորդ, հաւատն է աստիճանք հաւատոյն. այլ ղնն ո՛չ հաւատայ նոցա: - 784

ԱՍՏԻՃԱՆԱԶԵՒ - Եւ սկսան շինել հաստահիմն լայնամիջոց. աստիճանաձև ելիւք և իջիւք: - 296

ԱՍՏԻՃԱՆԱՒՈՐ + Այլ և դարձեալ նշանակէ՛ զաստիճանաւորս ի խոնարհ քան զքահանայս. - 646

ԱՍՏԻՃԱՆԻՄ + Ձառաքեալսն ո՞րպէս աստիճանեաց: - 607

ԱՍՏՂ + Առաջին պատճառն աստուած՝ եդ զգօրութիւն իւր յաստեղս. և նոքա ազդեն ի մեզ, և դարձուցանեն զմեզ ըստ իւրեանց շարժութեանն ի չար կամ ի բարի: - 7. Չի ո՛չ այլ ինչ է բախտն, եթէ ոչ զօրութիւն աստեղաց. զոր առեալ յառաջին պատճառէն՝ հարկ առնեն ի վերայ մեր: - 7-8. Իսկ որք զբախտ և զճակատագիր վերագրեն մարդկան, և զամենայն ինչ մեր ի հարկէ ասեն, այսինքն ի զօրուէ աստեղացն...: - 10. Ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և ամենայն պատճառ ի հարկէ է՛ նախքան զպատճառելին. ապա թէ հարկաւոր պատճառս այս ո՛չ է բանն մեր որպէս ցուցաւ, է՛ ուրեմն զօրութիւնն աստեղաց ի շարժմանէ նոցա ազդեցեալ: - 10. Ասենք առ այս, եթէ՛ ամենայն ինչ որ լինի՝ ունի պատճառ. և նախ է պատճառն քան զպատճառելին. այլ ամենայն պատճառ ո՛չ է հարկաւոր. այլ գո՛յ և ներընդունակ պատճառ. ապա ուրեմն ո՛չ է հարկաւոր պատճառ շարժումն աստեղաց: - 10. Դարձեալ ասեն թէ՛ և մարմինք մարդկան են ստորնայինք. և սնանին և աճին շարժմամբ աստեղացն: - 10. Ասենք առ այս, թէ սնունդ և աճումն մարմնոց, տնկանին է և ոչ աստեղաց. թէպէտ օգնեալ լինի ի նոցանէ: - 10. Դարձեալ ասեն թէ՛ բազումք ի մարդկանէ գործեն ի խառնուածոյ մարմնոյն, որք հարկաւորին ի շարժմանէ աստեղացն: - 10. Ասենք առ այս, թէպէտ խառնուածք մարմնոյն լինին ի շարժմանէ՛ աստեղացն, այլ բազումք անձնիշխան կամօք նրւաճեն զվատախառնութիւն մարմնոյն, և գործեն զբարիս: - 10. Դարձեալ, թէ էր հարկ շարժումն աստեղացն, ինքեանք ո՛չ լինէին ընդ հարկաւ այլոց. ապա թէ ինքեանք են ընդ հարկաւ, ո՛չ են այլոց հարկ. զի են ինքեանք ընդ հարկաւ: - 11. Դարձեալ, թէ է՛ հարկ՝ անիրաւք են և ինքեանք աստեղքն. զի ոմանց բարիս գրեն, և ոմանց չարիս. զոմանս մեծատունս և զոմանս աղքատս. հեշտ կեանս և դժւարս. երկարակեացս և սակաւակեացս. բազում

անգամ անարժանիցն բարիս խոստանան, և արժանեացն չարիս: - 12. Մանաւանդ թէ առ առաջին պատճառն վերանայ այս անիրաւութիւն, որ ետ զօրութիւն աստեղացն այսպէս անիրաւ բաժանարար գոյ: - 12. Դարձեալ ասեն հակառակօրքն, թէ բոյսք և ծաղիկք և պտուղք երկրի ունին զօրութիւն ազդողական. իսկ աստեղք երկնից ո՞չ ունիցին: - 12. Ասենք առ այս թեպէտ ունին զօրութիւնս, բայց այլ և այլ կերպիւ. զի բոյսք որք յերկրի են դարմանիչք և բժշկութիւնք մարմնոց. այլ երկնային աստեղքն են արարիչք լուսոյ և ժամանակաց. և ի նշանս ապագայից. զի յամենայն ուստեք տեսեալ պատրաստեսցին մարդիկք. որպէս ասէ գիր, եղիցին լուսատու լինիլ երկրի. ի ժամանակս և ի նշանս: - 12. Դարձեալ ասեն թէ՛ աստեղք ունին բնութիւնս ներհակս միմեանց. չար և բարի. և միմեանց դիպեալ ներհականան իրերաց. և առնեն չար կամ բարի խռովութիւն կամ խաղաղութիւն. ասեր կամ շինութիւն. և այլն: - 12. Ասենք առ այս, եթէ այսու վկայես և դու մեզ՝ թէ ո՞չ է հարկ. զի ի բոլոր քաղաքն այնքան բիր մարդիկ՝ ծեր և տղայ՝ երբ և ո՛ւր ի մի շարժումն աստեղաց ծնան, որք ի միասին կործանեցան. կամ բազմութիւն զօրացն. կամ որք ի նաւին կային. զի սոքա ամենեքեան յայլևայլ ժամանակս և այլևայլ շարժումն աստեղաց էին ծնեալք. ապա ուրեմն ո՞չ է հարկ բախտի և ճակատագրի: - 13. Դարձեալ ասեն ըստ փիլիսոփային թէ՛ ո՞չ աստուած՝ և ո՞չ բնութիւնն՝ և ո՞չ արեւստ՝ վայրապար իրս երբեք ստեղծանեն. ապա թէ աստեղքն ո՞չ ունին զօրութիւն ազդելոյ՝ վայրապար են ստեղծեալք յարարչն: - 13. Երկրորդ՝ ասենք եթէ և ոչ աստեղք վայրապար են ըստեղծեալ. զի կառավարք են տարրեղէն մարմնոց որպէս ասացաք. այլ մարդկային ներգործութիւնք կառավարին յանձնիշխան կամաց. և անձնիշխան կամքն որ անմարմին է՝ ո՞չ նըւաճի ըստ շարժմամբ մարմնաւոր աստեղաց: - 13. Ասելով թէ պատճառ ամենայնի՛ բարեաց և չարեաց մերոց ո՞չ մեք ենք, այլ է՛ առաջին պատճառն աստուած. որք փախչելով յառաջ ասացեալ բախտէ՛ և ճակատագրէ՛ աստեղացն, փոխանակ նոցա յառաջին պատճառն վերագրեն զհարկն. որպէս զի մի՛ ասիցեն երկու սկիզբն ըստ մանիքոսի: - 13. Եւ գաստեղսն և զշունն ջրային. և երկրային և երկնային: - 54. Իններորդ՝ և գաստեղս ծածկեն: - 125. Վեշտասաներորդ՝ մէջ գոլով աստեղացն և լուսաւորէ. որպէս միջին ստեղն եօթնաջահեանն լուսոյ: - 126. Այլ թիւ իւրաքանչիւր առանձնութեանցն անգիտելի է մեզ որպէս գաստեղս երկնից: - 141. Երկրորդ՝ ասեն թէ՛ ի լինիլ աստեղաց՝ հրեշտակք օրհնեցին զաստուած ըստ յոբայ: - 147. Եւ զի անապական և մշտնջենաւոր են բնութիւնք աստեղացն: - 148. Զի՞նչ է (տուտն նորա որ քարշէր գերրորդ մասն աստեղացն:) - 152. Դարձեալ զպայծառացեալսն մկրտութեամբ որպէս գաստեղս և յերկինս եղեալ զխորհուրդս իւրեանց: - 152. Զորրորդ՝ տուտն նշանակէ զսեռն. որ ի վերջին ժամանակս բռնանայ և քարշէ՛ գերրորդ մասն աստեղաց: - 152. Քսանամի) Յատկութիւն արեգական և աստեղաց: - 154. Երեսունէ) Ծիածանն, բակն, և թռիչ աստեղաց. և լոյսն. և փայլակն. և այլն: - 155. Վեցերորդ՝ զի թէ երկինքն ո՞չ էր բոլորակ, յայնժամ արեգակն և այլ աստեղք յորժամ գային ի մէջ երկնից, մեծագոյն երևէին. քանզի ի միջին կիտէն երկնից առ մեզ է ուղղական գիծ. իսկ յարևելից առ մեզ է՛ խոտորնակի գիծ. և ուղղական գիծն կարճ է քան զխոտորնակ գիծն: - 183. Ապա ուրեմն ո՞չ երբեք մեծագոյն երևի աստղ՝ յորժամ է ի միջին կետն՝ քան յորժամ է յարևելս կամ յարևմուտս: - 183. Երրորդն՝ է վերին մասն օդոյն. և կոչի եթերային երկին. զի մերձ ի տարրեղէն հուրն է. և վառի ի նմանէ. զոր թռիչ աստեղաց կոչենք: - 183. Վեցերորդ՝ զի աստեղօք է ջահաւորեալ: - 184. Այլ զաստղալից երկինս ի յօդոյ ասէ խտացեալ և թանձրացեալ. և ի նմա՛ են կառուցեալ աստեղք և ընթանան: - 184. Եւ է՛ երկնային լոյս՝ որպէս արեգակն և լուսին և աստեղք: - 185. Նախ՝ զի մի բնութիւն է աստեղաց: - 186. Նախ՝ զի միջակ է արեգական և աստեղաց: - 186. Նախ՝ զի յոմանս առաւել է լոյսն. որպէս յարեգակն. և յոմանս նուազ. որպէս ի լուսին և յայլ աստեղս: - 188. Շարժի՞ն աստեղքն, թէ ամրացեալքն են յերկինս: - 189. Ոմանք ասեն որպէս արիստոտէլ, թէ ամենայն աստեղքն բևեռեալ են յերկինս և ընդ նմա՛ շրջին: - 189. Իսկ այլք ուղղակի՛ ասեն՝ թէ անմոլար աստեղքն ամրացեալ են ի հաստատութեանն որպէս սպի ի վերայ մարմնոյ, և ընդ նմա շարժին: - 189. Մետասաներորդն է՛ ժամանակեայ. զորմէ ասի, (արար աստուած զարեգակն և զլուսին և գաստեղս լինիլ ի նշանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս:) - 195. Մնացեալ ամպ է շուրջ գաստեղօքն. որ քարշէ՛ յինքն զսպիտակ լոյս մոլորակացն և լուսաւորի: - 203. Զի՞նչ է զիսաւոր աստղն: - 203. Ո՞չ է աստղ. այլ գոլորշի վառեալ ի տարրական հրոյն յորժամ մերձի ի նա՛: - 203. Եւ տևէ՛ որքան է նիւթ գոլորշոյն. և լուսեղէն բա՛շտ արծակէ առ ի ցուցանել թէ ո՞չ է ի բնական աստեղաց: - 203. Զի՞նչ է թռիչ աստեղն: - 203. Նոյն և սա՛ գոլորշի՛ է վերացեալ հողմոց. և մերձեցեալ ի հուռն՝ վառի՛ ի նմանէ. և բռնութեամբ հողմոյն վարեալ երևի իբրև թռիչ աստղ

և փութով շիջանի: - 203. Իսկ Յօ՛ղ է գիճութիւն ի պարզոյ իջեալ. գոր աստեղ ի գիշերի քարշեն ի վեր. և ընդ ծագել առաւօտուն՝ յետ ի յերկիր անկեալ մանրամասն շիթ: - 204. Եւ զի շուրջ գնովաւ բոլոր շարժմամբ երկին և աստեղ շրջագային: - 211. Այլ հոգեպէս որպէս ծաղիկք երկրի, նոյնպէս աստեղ երկնից են զարդ: - 213. Առաջին՝ որպէս յերկինս նախ տեսանին աստեղ, և ապա բարութիւնք երկնից. այսպէս և ի բոյսս: - 213. Ի Չորրորդն, արեգակն և լուսին և աստեղ: - 226. Նմանապէս և այլ երիս յառաջնունմն աւուր արար զլոյսն ժամանակեայ. զարեգակն և զլուսին և գաստեղ ի վերնագոյն տարրէ՛ հրոյն: - 227. Եւ թէ գտեսութիւնս զայս կարծես էութիւն հոգւոյ ըստ որում է հոգի, ապա ո՛չ միայն ետես զհոգի, այլ և զմարմին՝ և զիրաքանչիւրոց ընտրութիւն, և զհամար հերաց և զթիւն աստեղաց. և սոքա յետոյ՛ են գոյացեալ ըստ կամաց տեսողին: - 260. Ասեն աստեղագէտք եթէ՛ է դարուց կեցադոյս վերակացուք են է աստեղքն որք կոչին մոլորակք: - 291. Ո՞րք են որդիքն արբահամու նմանեալ աւագոյ. և ո՞րք աստեղաց: - 303. Իսկ աստեղ՝ ծնունդքն իսահակայ պայծառ վարուք և երկնընթացք որպէս մարգարէքն քահանայքն՝ և ընտրեալ թագաւորք՝ և այլքն: - 303. Եւ եօթն նշանաւոր աստեղ՝ հ աշակերտքն: - 303. Հինգերորդ՝ որ ասացաւ լինիլ զաւակաց նորա իբրև գաստեղ՝ և ոչ երկմտեաց: - 304. Ութերորդ՝ զի թէ թողցեն զվայելչութիւն խորանիս այս և այլոց հետևեսցին, անպատասխանի լիցին ի պատուհասն. որպէս եթող զապերախտ ժողովուրդն և էառ զվրանն մողոքայ և գաստողն հռենփայ ի դատապարտութիւն ինքեանց: - 342. Իսկ զսառայածինսն հրամայէ՛ թուել որպէս գաստեղ: - 377. Երկրորդ՝ որպէս աստեղաց գլխաւորքն թեցան. **բժան** ազգն՝ **բժան** կենդանակերպքն. և այլք նմանապէս: - 377. Երրորդ՝ որպէս ինքն զզգալի աստեղ թըլէ՛ և յանուանէ՛ կոչէ, նոյնպէս և զիմանալիսն ետ թուել: - 377. Քանզի անդ տարաւ յինքեան աստողն զարեգակն: - 469. Այն է տուտն որ զերրորդ մասն աստեղաց ընդ իւր քարշեաց: - 489. Եւ խ օր յօդս զի **լգ** օր զօդս սրբեսցէ ի ճենճերից կռոց. և է օրն ի խորհուրդ է աստեղեան խորանացն ի կայանս հոգւոցն: - 520-521. Դարծեալ՝ յայտնապէս ասել ո՛չ է հարկ՝ է ամենայն բազում պատուական է քան զմին. զի ահա՛ գոյացութիւնն մի է և պատահումն բազում. և արեգակն մի է և աստեղ բազում. և զլուսն մի է և անդամք բազում: - 551. Ամպ մարգարէքն են կամ հրեշտակք. և աստեղ վերին դասքն: - 563. Ընդ դէն աստեղաց կնքեր: - 639. Քսանկը, Գալարին երկինք և թօթափին աստեղ: - 661. ...և վասն եօթնից աստիճանաց, և եօթն աստեղան խորանացն, **եօթօրէք** կատարեմք: - 683. Եւ սատակեալ վիշապին տուտն է նեռն. որ ի վերջին ժամանակս քարշէ զերրորդ մասն աստեղաց. - 706. Ո՞րպէս թօթափին աստեղ: - 728. Նաև համապայծառ լոյս Երրորդութեանն ծածկէ՛ զամենայն լոյս լուսաւորացդ. զայն ասէ խաւարումն արեգակն և լուսնի և աստեղաց. գոր օրինակ՝ լոյս ճրագի ծածկի մերձ եկեալ լուսոյ արևու: - 728. Եւ դարծեալ՝ ուր գիշեր ոչ է՝ ոչ են պիտոյ անդ լուսին և աստեղ: - 728. Չորօրինակ, ի մի երկինս աստող քան գաստող առաւել է փառօք: - 760. Եւ երկնաւորն այն զաւառ՝ լ ամօք արագընթաց աստեղն ճանապարհ շնորհէ: - 763

ԱՍՏՂԱՔԱՇՆՈՒԹԻՒՆ + Եւ իմաստակ կոչին՝ որք միոյ արիեստի են զլուխ. որպէս քերականութեան. ճարտասանութեան. աստղաքաշխութեան. և այլք. որպէս պիտոնացիք ակադիմեանքն. որք հակառակ կոչին: - 269

ԱՍՏՂԱԳԷՏ + Դարծեալ **ժերորդ**՝ աստեղագէտք ասեն թէ յղացումն ամենայն մարդոյ Չօհալին է. և յիրաքանչիւր մոլորակս ամիս մի թուեալ՝ լինի ծնունդն ի մուշթարին **թ** ամիս: - 264. Ասեն աստեղագէտք եթէ՛ է դարուց կեցադոյս վերակացուք են է աստեղքն որք կոչին մոլորակք: - 291. Իսկ աստեղագէտք զհասարակ օրն. յորում արեգակն ի բարձրութիւնս իւր հասանէ: - 194

ԱՍՏՂԱԼԻՑ + Այլ գաստողալից երկինս ի յօդոյ ասէ խտացեալ և թանձրացեալ. և ի նմա՛ են կառուցեալ աստեղք և ընթանան: - 184

ԱՍՏՈՒԱԾ + Առաջին պատճառն աստուած՝ եղ զգօրութիւն իւր յաստեղս. և նոքա ազդեն ի մեզ, և դարձուցանեն զմեզ ըստ իւրեանց շարժութեանն ի չար կամ ի բարի: - 7. Դարծեալ ասեն ըստ փիլիսոփային թէ՛ ո՛չ աստուած և ո՛չ բնութիւնն՝ և ո՛չ արիեստ՝ վայրապար իրս երբեք ստեղծանեն. ապա թէ աստեղքն ո՛չ ունին զօրութիւն ազդելոյ՝ վայրապար են ստեղծեալք յարարչէն: - 13. Նախ՝ եթէ դու քեզէն խոստովանեցար եթէ ոչ գոյ հարկ. այլ՝ աստուած և բնութիւնն և արիեստն ևս ներգործեն. ապա թէ է գործ արիեստի և բնութեան, ո՛չ է հարկ բախտի և ճակատագրի: - 13. Ասելով թէ պատճառ ամենայնի՛ բարեաց և չարեաց մերոց ո՛չ մեք ենք, այլ է՛ առաջին պատճառն աստուած. որք փախչելով յառաջ ասացեալ բախտէ՛ և ճակատագրէ՛ աստեղացն, փոխանակ նոցա յառաջին պատճառն

վերագրեն զհարկն. որպէս զի մի՛ ասիցեն երկու սկիզբն ըստ մանիքոսի: - 13. Այլ մեք դասք ուղղափառաց, հետևողք ճշմարտասիրութեան, ընդդիմանամք այսմ ասելով թէ աստուած ո՛չ է պատճառ չարեաց. այլ միայն բարեաց: - 13. Այլ արդ՝ աստուած պատճառ էութեան է և ո՛չ ոչ էութեան, ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ: - 13. Այլ արդ՝ աստուած պատճառ է ունակութեան, և ո՛չ պակասութեան. ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ: - 13. Ապա ուրեմն աստուած պատճառ է ճշմարտութեան. և ո՛չ ստութեան: - 13. Չորրորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ, այլ արդ չարն եկամուտ է և պատահեալ. լինէր ապա ի յաստուած օտար ինչ և պատահական. որ է անտեղի: - 13. Այլ արդ՝ եթէ չարն յաստուծոյ է՝ լինի անկարգութիւն յաստուծոյ որ է՝ անյարմար: - 14. Վեցերորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ, երկի թէ աստուած պատճառ է չարեաց: - 14. Այլ արդ՝ ամենայն պատճառ առաւել է քան զպատճառելին. եթէ բարեաց և եթէ չարեաց. ապա անհնարին հերձուած է ասել զչարն յաստուծոյ: - 14. Եօթներորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ, ապա սիրէ զչարն. և եթէ սիրէ զչարն, սիրէ և զչարագործս որք սիրեցին զչար: - 14. Ութերորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ, ո՛չ պատժէ զսատանայ որ չարացաւ. և ո՛չ զչարս ի մարդկանէ, այլ ահա՛ պատժէ. չար ուրեմն ո՛չ է յաստուծոյ: - 14. Իններորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ, ապա և կամի՛ զչարն. յայնժամ լինի կրկին կամք յաստուծոյ. չար և բարի. զի կրկին գործ՝ ի կրկին կամաց առաջագայի: - 14. Այլ թէ գործ և կամք կրկին յաստուած, ո՛չ է պարզ մի. այլ բաղադրեալ. որ է անտեղի: - 14. Տասներորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ և կամի զչարն, ապա զբարին ո՛չ կամի. ապա թէ զբարին ո՛չ կամի, բարին ուրեմն ո՛չ է յաստուծոյ: - 14. Երկուսասներորդ՝ եթէ չարն է յաստուծոյ, կամ գիտէ զչարն չար՝ կամ ո՛չ գիտէ. թէ ո՛չ գիտէ՝ անգիտութիւն ունի. և թէ գիտէ՝ գիտութեամբ առնէ զչարն: - 14. Երեքտասներորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ կարողութեամբ առնէ զչարն, թէ անկարողութեամբ: - 14. Յնգետասներորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ և սկիզբն ամենայնի է աստուած, որև չարեաց ըստ նոցա, ապա ո՛չ է սկզբնաչար առաջին գտակն չարեաց սատանայ. որպէս նոքայն բարբառցեն: - 14. Վեչտասներորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ որպէս բարին, և երկուցն սկիզբն է աստուած, և արդ՝ եթէ միևնոյն է սկիզբն երկուցն, անկարելի է ներհակացն ի միասին ունիլ մի սկիզբն. զի լինէր սկիզբն այն ո՛չ պարզ. այլ երկատեսակ. և ո՛չ միեղէն՝ այլ բաժանեալ և այլայլեալ. նաև լինէր ինքն ինքեան հակառակ, և յառաջ եկելոցն ի նմանէ: - 14. Եւ եթէ երկուցն բ է սկիզբն, և այսպէս ի յաստուած երկի երկու սկիզբն, կամ երկու անսկիզբն ըստ մանիքոսի: - 14. Եւ լինէր բարին և չարն ի սեռէ յաստուծոյ, որ է անհնարին: - 14. Ութեւերորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ, այս լինի կամ հակակայութեամբ յառաջ եկեալ. որպէս սպիտակն յո՛չ սպիտակէն. կամ բաղդատութեամբ. որպէս կենդանին ի կենդանոյ: - 14. Այլ ի յաստուած զօրութեամբ իր ո՛չ ինչ գոյ, ո՛չ բարի և ո՛չ չար: - 14. Իսկ թէ բաղդատութեամբ, աստուած բարի՛ է և ի բարոյն բարի լինի և ո՛չ չար: - 14. Չորեքտասներորդ՝ թէ չարն է յաստուծոյ, ինքն բարի է և առնէ ըզա՞ր, թէ չար է և առնէ զչար: - 14. Իննեւերորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ, այլ արդ՝ է ըստ ինքեան չար, և է ըստ պատահման: - 15. Եւ արդ՝ ցուցաւ զի պատահումն ո՛չ է ի յաստուած: - 15. Իսկ թէ ըստ ինքեան է չարն յաստուծոյ, նա ո՛չ լինէր բարին յաստուծոյ. զի ըստ ինքեան՝ հարկաւոր է և գոյացական և անփոփոխ: - 15. Քսաներորդ՝ զի ի հարկէ բարի է աստուած. որպէս ի հարկէ եալ է. այլ արդ՝ հարկաւոր բարին է միշտ բարի և գոյացական բարի և զուտ բարի: - 15. Եւ արդ՝ բաւական է այսչափ որպէս ցուցաւ, թէ աստուած ո՛չ է պատճառ չարեաց, այլ բարեաց միայն: - 15. Այլ արդ աստուած է պատճառ ամենեցուն և հարկաւոր. ապա ուրեմն ներգործութիւն նորին է հարկաւոր: - 15. Այլ արդ՝ աստուած է ամենեցուն ո՛չ հուպ պատճառ, այլ հեռի. վասն որոյ ո՛չ հարկաւոր ներգործէ: - 15. Դարձեալ ասենք թէ՛ աստուած ո՛չ է պատճառ. ստեղծուածոցս ի հարկէ. այլ ըստ կամաց որով առնէ. զի ոմանք դիպին ի հարկէ, և ոմանք ո՛չ ի հարկէ: - 15. Երկրորդ՝ ասեն թէ աստուած նախքան զլինիլն մեր՝ ի նախատեսութիւնն իւր ետես զամենայն լինելոցն այնպէս. զչարն չար, և զբարին բարի: - 15. Արդ՝ հարկ է ամենեցունց գոլ այնպէս որպէս աստուած ետես և գիտաց. և գիտութիւնն յաստուծոյ անպատիր է. ապա ուրեմն ամենայնն լինի ի հարկէ տեսութեանն յաստուծոյ: - 15. Ասենք առ այս թէ գիտելի է՝ զի այլ է տեսութիւնն յաստուծոյ և այլ է տեսութիւն մարդոյ: - 15. Չի ի տեսութիւնն յաստուծոյ ո՛չ է առաջին և վերջին. այլ բոլորն համանգամայն և կատարեալ: - 15. Նախ՝ թէպէտ աստուած տեսանէ զամենայն նախատեսութեամբ և ո՛չ ինչէ արտաքոյ տեսութեանն յաստուծոյ, սակայն տեսանէ զոմանս ի հարկէ՝ և զոմանս ի ներընդունակութիւնէ լինիլ: - 15. Դարձեալ ասենք՝ թէպէտ տեսանէ աստուած զամենայն նախքան զլինիլն իւրեանց, սակայն տեսութիւնն յաստուծոյ ո՛չ հարկ է ի վերայ նոցա լինիլ չար կամ բարի: - 15-16. Նոյնպէս և տեսութիւնն յաստուծոյ ո՛չ հարկէ ի վերայ մեր գործ զբարի կամ զչար. այլ

կամք մեր: - 16. Երրորդ՝ ասեն թե կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. և ո՛չ որ կայ ընդդէմ կամացն աստուծոյ. վասն որոյ զորինչ կամի՝ այնպէս առնէ. զոմն չար և զոմն բարի: - 16. Նախ եթէ կամացն աստուծոյ ոչ որ է ընդդէմ. և որպէս կամի այնպէս առնէ. այլ չար ո՛չ կամի և ո՛չ առնէ: - 16. Դարձեալ ասեմք՝ թե կամքն աստուծոյ ո՛չ է ընդունայն. զի զոր ինչ կամի առնէ. այլ կամեցաւ և արար զմեզ անձնիշխան և տէր զործոց մերոց. եթէ չար՝ և եթէ բարի: - 16. Զորրորդ ասեն՝ թե չարն ո՛չ է յաստուծոյ, ապա երկի թէ այլ ոմն է չարի սկիզբն, և այլ ոմն բարւոյ. և լինի բ սկիզբն բարի և չար ըստ մանիքոսի: - 16. Նախ՝ եթէ չարն ո՛չ է յաստուծոյ և ո՛չ ի բնութենէ և ո՛չ ի բնութեան և ո՛չ է բնութիւն: - 16. Ասեն զառաջինն եթէ՝ չար ո՛չ է յաստուծոյ. զի աստուած բարի՛ է բնութեամբ. և ի բարւոյն չար ո՛չ գայ յառաջ. որպէս ո՛չ ի լուսոյն խաւար: - 16. Արդ՝ թեպէտ չարն ո՛չ է յաստուծոյ, այսու ո՛չ լինին երկու աստուածք. կամ բ սկիզբն. զի չարն ո՛չ ընչութիւն է. և ո՛չ ընչին սկիզբն ո՛չ է աստուած. զի աստուած սկիզբն էուեցէ: - 16. Զինգերորդ, ասեն թե՛ զործունեայք չարին են յաստուծոյ որպէս կամքն. ապա և չարն է յաստուծոյ. զի նա՛ ստեղծ զկամքն: - 16. Նախ թէ աստուած ստեղծ զկամքն բարի. և զբարին եղ առաջի կամիլ. իսկ նա անձնիշխանութեամբ հեռացեալ ի բարւոյն՝ գտա՛կ եղև չարին. զի չարն ո՛չ այլ ինչ է, բայց հեռացումն. կամ պակասութիւն բարւոյ. ապա ուրեմն թեպէտ բանն և կամքն է աստուծոյ, այլ կամիլն և ընտրելն զչարն ոչ է յաստուծոյ, այլ կամացն և բանին: - 16. Նոյնպէս և աստուած է արարողական պատճառ կամացն. այլ ներգործական պատճառ է չար՝ կամքս մեր: - 16. Դարձեալ, անձնիշխան կամքն է՛ յաստուծոյ. և է՛ յոչընչէ եղեալ. այլ արդ՝ անձնիշխան կամքն ըստ այնմ՝ որ յաստուծոյ է եղեալ՝ ո՛չ է պատճառ չարի. այլ ըստ այնմ որ յոչընչէ՛ և ցանկայ ոչընչի. այսինքն չարի. վասն այսորիկ մեղքն և չարն ո՛չ են յաստուծոյ. այլ յոչընչէ՛ որ է՛ սկիզբն նոցա: - 16. Դարձեալ ասեմք թէ՛ աստուած ստեղծ զկամքն նաև զհրեշտակս և զմարդիկ բարի. և կամի զբարին և բռնադատէ՛ սիրել զբարին: - 17. Իսկ զչար ո՛չ կամի. և ո՛չ բռնադատէ ի չարն. այլ տանջանս և պատիժս եղ զործողացն զչար. ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ. և ո՛չ կամի զչար ուրուք: - 17. Վեցերորդ՝ ասեն հակառակքն, թէ՛ չարն ոչ է յաստուծոյ, ապա աստուած ո՛չ ճանաչէ զչարն. որպէս մեք նմանեալ զնմանն ճանաչեմք. այսինքն հոգւով զհոգևորս, և մարմով զմարմնաւորս: - 17. Նմանապէս և աստուած զոլով բարի՛ ճանաչէ զչարս: - 17. Նմանապէս և աստուած միակ միջնորդութեամբ ճանաչէ զբարին ըստ ինքեան ի յատուկ տեսակն իւր. և ճանաչէ զչարն կրկին միջոցաւ. այսինքն զի է՛ հակակայ բարւոյն. և է՛ պակասութիւն նմին որպէս ասացաւ: - 17. Եօթներորդ ասեն, թէ յաստուծոյ չէ չարն, վասն էր ներէ սատանայի, և չար մարդկան: - 17. Ասեմք նախ եթէ՛ չարն ո՛չ է յաստուծոյ որպէս բարին. զի բարին ըստ կամաց է. իսկ չարն թոյլ տալով է. և այլ է կամացն որ յօժարութեամբ է, և այլ է թոյլ տալովն որ իբր ի յո՛չ կամացէ: - 17. Նաև մարդկան չարեաց թոյլ տալ. զի կամ ընտրեսցեն զբարիս՝ կամ յետոյ զղջասցին. և այլ պէսպէս նախախնամութեամբ որպէս ինքն զիտէ աստուած ներէ՛ չարեաց. որպէս տեսանելոց ենք յառաջիկայսդ: - 17. Ութերորդ ասեն, թէ աստուած ո՛չ կամի ըզչար, ապա կարեմք առնել ինչ զոր ո՛չ կամի աստուած. ապա ընդէ՞ր ասէ աւետարանն, «տերև մի ի ծառոյ ո՛չ անկանի, և մազ մի ի գլխոյ ո՛չ սպիտակի առանց հրամանի»: - 17. Նախ եթէ՛ ունիմք անձնիշխան կամք. և տէ՛ր ենք զործոց մերոց. առնել և ո՛չ առնել. այլ երբեմն սկիզբն ի մէնջէ, և կատարումն ի նախախնամութիւնն աստուծոյ: - 17. Երբեմն ըսկիզբն յաստուծոյ, և կատարումն առ մեզ: - 17. Եւ երբեմն երկոքինն յաստուծոյ. այսինքն սկիզբն և կատարումն: - 17. Այլ արդ՝ որ սկիզբն և կատարումն է յաստուծոյ, աստուածային է ներգործութիւն. և սքանչելեաց իր: - 17. Իսկ որ սկիզբն ի մէնջ՝ և կատարումն ի խնամոցն յաստուծոյ, այսինքն յորժամ սկսանիմք զբարին՝ և նա՛ աւարտէ՛ ի բարին: - 18. Դարձեալ ասեմք թէ՛ ո՛չ է բարի առանց աստուծոյ կամացն. և ո՛չ չար առանց թոյլ տալոյ նորա. այն է որ ասէ՛ տերև ո՛չ անկանի, և մազ մի ի գլխոյ. զի ո՛չ ինչ կարեմք առնել առանց կամաց՝ կամ առանց գիտութեան՝ կամ առանց թոյլ տալոյն աստուծոյ: - 18. Իններորդ ասեն, ընդէ՞ր ապա ասէ ինքն աստուած, «ես եմ որ առնեմ զխաղաղութիւն. և հաստատեմ զչար. և սպանանեմ և կեցուցանեմ»: - 18. Այլ արդ՝ չար զործոցն ո՛չ է յաստուծոյ. որպէս ցուցաւ. այլ չար պատժոցն է արդարութեանն աստուծոյ. որ հատուցանէ արդարապէս: - 18. Եւ բարի փոխանակ չարի, որ է անբաւ գթութեանն և ողորմութեանն աստուծոյ: - 18. Եւ միւսն է յախտեմական նախասահմանումն աստուծոյ. յորմէ՛ ո՛չ որ կարէ ջընջիլ: - 18. Բայց նախախնամութիւնն աստուծոյ ճանաչէ զփրկեալսն, և տայ զկերպ փրկելոցն որով փրկին ընտրեալքն: - 18. Ապա ուրեմն յաստուծոյ է չարն և բարին: - 19. Դարձեալ, ասեմք եթէ՛ առնէ՛ աստուած զոմն խոհեմ և զոմն տօգէտ, զի նա՛ ի նմանէ՛ ուսցի: - 19. Ապա ուրեմն ամենայն ինչ որ յաստուծոյ է՛ բարի է, և ո՛չ չար: - 19. Այլ արդ՝ եղ աստուած

գոսսա բնական որակութիւնս ի մասունս հոգւոյն. եղև զանձնիշխան կամքն տէրև իշխան իներքս ի հոգին. զի կառավարէև առաջնորդէ՝ հոգւոյն. զվատ որակն ի բարին ուղղել, և զբարին ի նոյնն պահել և առաւելուլ. զի այս է գործ անձնիշխանին: - 19. Ապա թէ զայս ո՛չ առնէ, անձնիշխան կամօք հետևի չարին և ո՛չ ի բնուէ, զոր աստուած բարի է ստեղծեալ: - 19. Ապա ուրեմն չարն ո՛չ է աստուծոյ այլ ի մէնջ՝ կամ ի նենգութիւնէ թշնամւոյն որ պատրէ՝ զմեզ: - 19. Երկոտասաներորդ՝ ասեն թէ աստուած առնէ զոմն աղքատ և զոմն մեծատուն տէր՝ և ծառայ. իշխան՝ և իշխեցեալ: - 19. Նախ՝ եթէ աղքատութիւն և մեծութիւն տիրելն և ծառայելն, է՛ աստուծոյ. սակայն ոմանց կամելով՝ և ոմանց ներելով և թոյլ տալով. այսինքն զբարի մեծատունս և զաղքատս կամելով առնէ. և ըզչարսն ներելով և թոյլ տալով առնէ: - 19. Այսպէս և զարդարս և զմեղաւորս. զչարս և զբարիս. զոմանս կամելով առնէ բարիս, և զոմանս թոյլ տալով առնէ չար. ապա ուրեմն ո՛չ են ի կամացն աստուծոյ չարութիւնք և ո՛չ մեղքն: - 19. Դարձեալ ասենք, եթէ առնէ աստուած մեծատուն և աղքատ, տէր և ծառայ և այլն, զի ի միմեանց օգտեսցին: - 19. Նոյնպէս և աստուած զամենայն մարդոյ փրկութիւն կամի. որք անձնիշխան կամօք համակամ լիցին աստուծոյ փրկին. և որք հակառակին կամօք՝ ո՛չ փրկին: - 20. Այլ զի արեգակն անբանապէս տայ զլոյսն. իսկ աստուած բանիւ և իմացմամբ ընտրէ զարժանիսն և փրկէ. որպէս մարդիկ զընտրելիս ընտրեն, և ոչ զխոտելիս: - 20. Եւ զի մարդոյ ճանաչումն է՛ այժմ ընդ լինիլ իրին. այլ աստուած ճանաչէ՛ յաւիտենից և յառաջ քան զլինիլ իրին: - 20. Եւ զի՛ մարդոյ ճանաչումն փոփոխի ը իրին. իսկ աստուծոյն անփոփոխելի մնայ: - 20. Այսպէս է նախասահմանումն աստուծոյ և յառաջընտրութիւնն. և ո՛չ առնէ հարկ ի վերայ ումեք: - 20. Եւ գիտելի է այս, եթէ նախասահմանութիւնն աստուծոյ առնէր հարկ գործոց մարդկան, չարի և բարւոյ, լինէր բազում անպատշաճութիւն որ վասն բախտին ասացեալ եղև. զորև աստ կարգեսցուք: - 20. Երրորդ՝ զի աստուած լինէր պատճառ չարեաց մերոց: - 20. Այսքան ընդդէմ նոցա՝ որք աստուծոյ ասեն զբարիս. և զչարս: - 20. Եթէ ո՛չ իշխեն, ո՛չ ոք ի նոցանէ է աստուած. և եթէ իշխեն, որ ոք և իշխէ միայն՝ նա՛ է աստուած: - 21. Այսպէս և բարին՝ է՛ որ պարզ և միեղէն բարի է. որպէս աստուած. զի անփոփոխ և միշտ բարի է. զի եութեամբ բարի է. և բարին եութիւն է աստուծոյ: - 22. Եւ բարին մի է և ի միո՛յ պատճառ է որէ աստուած. թէպէտ առ մեզ ի բազումս բազմանայ: - 23. Աստուած անսահման է և անպատճառ. և չարն ըստ ինքեան անպատճառ և անսահման. որո՞վ զանազանին: - 23-24. Ջբացբարձականսն ի վերայ աստուծոյ որպէս անճառ և անսահման՝ ո՛չ ըստ պակասութեան կոչենք, այլ ըստ գերազանցութեան: - 24. Ջի գերազանց է անպատճառ և անսահման զոլն աստուծոյ քան այլոց: - 24. Երկրորդ՝ զի աստուած անսահման է՛ և սահմանէ՛ զմեզ. անսկիզբն է՛ և սկզբնաւորէ զմեզ. և պատճառ և այլն ամենայն: - 24. Ո՞րքան է ճանաչումն աստուծոյ: - 24. Վասն ճանաչման իւրոյ աստուած կազմեաց կրկին կերպիւ օրինակս. այսինքն իմանալի և զգալի. որպէս հոգին, միտքն, և նմանք սոցա. կամ արեգակն, լոյս, և նմանք նոցա: - 24. Իսկ ճանաչի աստուած ըստ հինգ եղանակս: - 24. Ընդէ՞ր ոչ յայտնեաց աստուած գեութիւն իւր ի կեանս յայս՝ մարդկան ազգի: - 24. Ո՛չ է ըստ չարափառացն ասել ուղղակի՝ թէ նախանձու կամ վասն փառաց որպէս ասեն, զի անգիտութեամբն պատուեսցի. ընդունայն է կարծիքս այս. ասել զոր չէ՛ արժան անախտ և պարզ բնութեանն աստուծոյ: - 24. Վասն այն կամեցաւ աստուած զի ի տեսանելն զնա՝ անի բաց դնելի սիրով միասցուք ընդ նմա: - 24. Ջորօրինակ ո՛չ է անզգուշագոյն յառել ի բոլորակս արեգական՝ զի շրտնու և ի սակաւուն զոր ունի. ըստ այսմ խընայեաց աստուած ի յազինս մարդկային, զի մի՛ կրիցենք ըզկիրս զանկելոյ արուսեկին. որ ո՛չ կարացեալ տանիլ մեծութեան փառացն՝ զրկեցաւ և ի չափաւորէն: - 24. Երրորդ՝ զի կամեցաւ աստուած ո՛չ միայն ողորմութեամբ՝ այլև ըստ արդարութեան, վարձս նահատակութեան տացէ ըստ գործոցն համբերութեան: - 25. Նմանապէս և մարդկան տեսանել զաստուած առանց օրինակի և միջնորդի՝ անհնար է ի կեանս յայս: - 25. Եթէ ոք գիր ո՛չ գիտէ, և ո՛չ զվկայութիւն ընդունի սուրբ գրոց, որպէս ցուցանենք նմա թէ է՛ աստուած: - 25. Յեղելոց իրաց կարենք ցուցանել թէ է՛ և գո՛յ աստուած երեք եղանակաւ: - 25. Ջի կամ լսիցեն ի նախնեացն թէ ի սկզբանէ՛ արար աստուած գերկինս և գերկիր: - 25. Այս է զի ի լուր պատմութեանց նախնեացն՝ կամ ի կարգէ՛ իրաց՝ կամ ի տեսս զգալեաց՝ ի ծանօթս գամք աստուծոյն ճշմարտի. յորմէ հաւատն լուսափայլեսցի: - 25. Յիւրմէ վասն իւր, ըստ որում «ես տէր աստուած առաջին և առ յապայ. և Յայլմէ վասն իւր, «ուստի հաւատալ պարտ է թէ է՛ աստուած»: - 25. Յիւրմէ այլոյ՝ «ո՛չ գոյ այլ աստուած բաց յինէն»: - 25. Եւ յայլմէ այլոյ, «ո՛չ են աստուածք ձեռագործք մարդկան»: - 25. Իսկ երկրորդ ի կարգէ իրաց իմանալի է ճշմարտն աստուած...: - 25. Արդ՝ պիտոյ է անպատճառ պատճառ բոլորից պատճառաւորաց, որ նա ինքն է աստուած: - 25. Եւ այս կամ յանբաւս

ելեալ, կամ գտեալ զանսկիզբն սկիզբն, որ է աստուած: - 25. Ձի ո՛չ նա այսմ և ո՛չ սա այնմ կարէ միակ գոլ. վասն որոյ հարկ է գոլ այնպիսի միակ՝ որ և ամենայն բազմութեան և միակաց է՝ միակ. որ է աստուած: - 26. Հինգերորդ՝ ասէ երկրորդ օրէնքն, «տէր աստուած ողորմեսցի քեզ». և դարձեալ՝ «ժողովեսցէ զքեզ յամենայն ազգաց»: - 28. Ասեմք եթէ՝ խոստումն աստուծոյ կատարեցաւ ի ժամանակս զօրաբաբէլի և եգրայ. որպէս ասէ Նէեմի յաղօթս իւր, «յիշեա՛ տէր զբանն՝ զոր պատւիրեցեր ծառային քոյ մովսէսի, որ ասէր, «թէ իցեն ցրեալք մինչև ի ծագս երկրի, անտի ժողովեսցից և ածից ի տեղի զոր ընտրեսցի»: - 28. Նախ՝ Աստուած: - 28. Եւ վասն նորա ասաց աստուած արբահամու՝ թէ ի չորրորդ ծնունդն ազատեսցին ամենայն զաւակք քո: - 29. Աւարտումն առաջին հատորիս օգնութեամբ աստուծոյ: - 29. Մետասաներորդ՝ Աստուած աստուած իմ ընդէ՞ր թողեր զիս. և պատասխանիք նոցա ը զլիսով: - 29. Երկոտասաներորդ՝ Աստուած իմ և աստուած ձեր: - 29. Եօթնևժերորդ՝ Ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ աստուած: - 29. Ութնևժերորդ՝ Չիք որ բարի. բայց մի աստուած: - 29. Եօթներորդ՝ անգիր աստուած ասէք զհոգին: - 30. Այլ և ընդդէմ նոցա՝ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ, և զհոգին: - 30. Մետասաներորդ՝ Թէ հոգին սուրբ աստուած է՝ ի զլիսով: - 30. Երրորդ՝ Չի ճշմարիտ աստուած է քրիստոս ի զլիսով: - 30. Չորրորդ՝ Չի մի՛ է տէր մեր և աստուած մարմնով՝ ի զլիսով: - 30. Վեցերորդ՝ Մարդկային բնութեամբն աստուած է, թէ աստուածութեամբն մարդ: - 30. Իններորդ՝ Աստուած և մարդ: - 30. Տասներորդ՝ Աստուած մարդացեալ: - 30. Եօթնևժերորդ՝ Չի՞նչ է ասելն համանգամայն աստուած և մարդ: - 30. Ութնտասներորդ՝ Չի մասունքն քրիստոսի աստուած է, ոտք և ձեռք և զլուխն: - 30. Իննևտասներորդ՝ Չի՞նչ է հաւասարն աստուծոյ, և բարձրացոյցն, և շնորհեացն անուն: - 30. Եւ զոր ինչ տեսանէ աչք արժըլին՝ ո՛չ կարէ տեսանել աչք մարդոյ. այնպէս բթամիտն ո՛չ իմանայ, զոր իմանայ նրբահայեացն և ուսեալն յաստուծոյ. զոր եղ աստուած ուսուցիչ այլոց. որպէս մարգարէքն, և առաքեալքն, և վարդապետք: - 31. Եւ այնպիսիքն տրամաբանել ո՛չ կարեն վասն հոգևորին. որպէս ի ծնէ կոյրն վասն գունոց, քանզի ասեն վարդապետք՝ աստուած լոյս է ո՛չ մարմնոց, այլ մտաց. զոր թէ որ ո՛չ տեսանէ՛ կոյր է: - 32. Հինգերորդ՝ Է՛ ո՛չ խնդրել զօգնութիւնն աստուծոյ ի հաւատալն. զի հաւատն ո՛չ է բնական. զի ըստ այսմ միապէս լինէր ամենեցուն. այլ ի բարութեն աստուծոյ ձրի պարզութ: - 32. Քանզի որպէս արեգակն ո՛չ տեսանի՝ եթէ ո՛չ լուսովն իւրով. այսպէս իմանալին աստուած ո՛չ տեսանի, եթէ ո՛չ լուսով շնորհաց հաւատոյն իւրոյ: - 32. Եօթներորդ՝ Է՛ հպարտութիւնն. որ փքացումն է երեսաց մտացն և որոշէ՛ յաստուծոյ. զի «տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ. տայ շնորհս խոնարհաց»: - 32. Չի որպէս սատանայ ամբարտաւանութեամբն ընդդէմ աստուծոյ զրկեցաւ ի լուսոյն, նոյնպէս և հպարտն զրկեցաւ ի շնորհացն ըստ երեմիայ: - 32. Նախ՝ զի ամենայն մեղք յանցումն է պատուիրանացն աստուծոյ: - 33. Իսկ պաշտօն կռօցն՝ մեղանչումն է ընդդէմ էութեանն աստուծոյ և փառաց: - 33. Երկրորդ՝ զի ամենայն մեղք զերկիւղն աստուծոյ սանձ ունի. որով և զղջանայ: - 33. Իսկ պաշտօն կռօցն ո՛չ ունի զերկիւղն աստուծոյ: - 33. Երրորդ՝ զի նոքա գաստուծոյ փառսն առաւելուին թպէտ զճշմարիտն անգիտանային: - 33. Իսկ հերձաճօղքն զփառս ճշմարտին աստուծոյ նուազեն: - 33. Նախ՝ «որք յաստուծոյ աչացն ելին ասէ. և զորդի նորա անարգեցին»: - 34. Երկրորդ՝ նոքա հակառակ էին քրիստոսի թէ «դու մարդ ես՝ և զանձն քո աստուած առնես»: - 34. Եւ սոքա սոսկ մարդ դաւանին, և աստուած ասեն միայն կոչմամբ և անձամբ: - 34. Եւ սոքա (անձանց ի խաչ հանեն զորդին աստուծոյ, և դարձեալ խայտառակեն ըստ առաքելոյ): - 34. Նախ՝ զի գործ է նեռինն ուրանալ գաստուած, որպէս իւր անունն յայտնէ. այսպէս և հերձաճօղն ուրանայ զաստուածութիւն որդւոյ. կամ զհոգւոյն սրբոյ. «զի որ զորդի ո՛չ ընդունի՝ և ո՛չ զհայր ընդունի ասէ»: - 34. Նոյնպէս և հերձաճօղք պղծեն զտաճարն աստուծոյ և զհաւատն սուրբ՝ որով քրիստոս ի մեզ բնակի, և մեք ի նա՛: - 35. զի մի՛ իցէ աստուած մարդացեալ ըստ նոցա՝ և մարմինն աստուած. և պատճառս հայթայթելով պատրեն զմարդիկ: - 35. Թէ կամաւ, Ասեն չարափառքն՝ կամացն է որդի՛ և թռն աստուծոյ: - 36. Պատասխանեմք թէ՛ ամենայն հաւանութիւն որ է կամք յետ խոկմանցէ և իմաստութեանց. և քրիստոս է աստուծոյ իմաստութիւն ըստ առաքելոյ: - 36. Եւ կամ զիա՞րդ բռնադատեալն աստուած իցէ: - 36. Դարձեալ՝ հայր աստուած կամա՞ւ արար զամենայն եղեալքս, թէ ոչ կամայ: - 36. Չի բռնադատեալն ոչ լինի աստուած. Իսկ թէ կամաւ, կամացն եղեր արարած և ո՛չ աստուծոյ: - 36. Դարձեալ՝ հայր աստուած կամա՞ւ է թէ յոչ կամայ: - 36. Եւ զի հարկեցաւ բռնութեամբ՝ ոչ է աստուած: - 36. Չի և յօհան դամասկացին ասէ հարկ գոլ ամենայն սկսզման ունել դադարումն. այլ զի հրեշտակք և հոգիք ոչ դադարին, այս կամացն աստուծոյ է պահպանութիւն, և ոչ բնութեան նոցա.

զի յո՛չ էից եղեալքն կարեն յոչ էութիւն փոխիլ: - 37. Դարձեալ առարկեն, եթ աստուած է հայր՝ և անձին է բնութեամբ, և որդի ծնեալ է, ապա ուրեմն ո՛չ է որդի աստուած. զի ծնելութիւն և անծնելութիւն հակառակ են միմեանց. որպէս սեաւ սպիտակի կամ լոյս խաւարի: - 38. Առարկութիւնս այս յայտնապէս զորդի կամ զհայր ի բա՛ց մերժէ յաստուածութենէն. ճարտար իմա, ո՛չ ասէ զհօրէ ոչ գոյ աստուած. այլ զանծնելութենէն: - 38. Ապա թէ ոչ՝ հարկ է քեզ ասել ըստ բազում անուանցն և բազում բնութիւնս գոյ աստուծոյ: - 38. Եւ զի ո՛չ է անծնելութիւնն բնութիւն աստուծոյ որպէս ասել թէ աստուած: - 38. Առաջին՝ զի թէ աստուած էր անծնելութիւնն, պարտ էր ունել և անծնելութեանն ստեղծուած ինչ. և զի ոչ ունի, և ո՛չ որ ասէ ի հեթանոսացն այսպիսի բան. այլ ամենքն խոստովանին թէ աստուած է աստուած. և ո՛չ անծնելութիւն աստուած: - 38. Ապա ուրեմն ո՛չ է անծնելութիւնն և ծնելութիւնն որիչ որիչ բնութիւն. այլ ի նոյն ի մի բնութեանն աստուծոյ: - 38. Այսպէս և ո՛չ միայն հայր աստուած, այլ և ծնեալն ի նմանէ աստուած: - 38. Վեցերորդ առարկեն թէ՛ որ հայր կոչեմք աստուծոյ բնութեա՞նն է անուն՝ թէ արարչութեանն: - 39. Թէ բնութեանն է, ապա ասեն որդի ո՛չ ունի զնոյն բնութիւնն. զի բնութիւնն մի է աստուծոյ: - 39. Իսկ միաւորութեանն իմանալ՝ ոչ է ինչ մեծ. այլ է հաւասար որպէս առօրն՝ նոյնպէս և առեալն զոյգ աստուած և մարդ: - 39. Դարձեալ պօղոս հաւասարէ, «որ ի կերպարանս աստուծոյ էր, ոչինչ յափշտակութիւն համարեցաւ զլինիլն հաւասար աստուծոյ»: - 39. Այս է մեկնութիւնն թէ՛ հաւասարն աստուծոյ յափշտակութիւն և զրկումն չհամարէր իւր զծառայի կերպարանս առնուլ. զի ո՛չ ունէր յայլմէ կասկած խլելոյ զփառսն. զի ի՛ւրն է սեպիական: - 39. Երկրորդ և ոչ վասն յետին յանցանացն կռապաշտութեան եպերեմք զիմաստութիւն նորա և ո՛չ ընդունիմք. թէպէտ և հնար է պատճառել թէ այնքան իմաստութիւնն, զնա ո՛չ պահեաց հաճոյ մնալ աստուծոյ: - 40. Իսկ անտօն և ո՛չ գիր գիտէր՝ ո՛չ թէ այնքան իմաստութիւն, որպէս հաճոյ եղև աստուծոյ. մեք յի՞նչ հաւատամք և ընդունիմք զայն իմաստութիւն: - 40. Լերինք և բլուրք. խոյք և գառնիք. և թէ՛ «երկինք պատմեն զփառս աստուծոյ». թէպէտ ո՛չ ունին զգայարանս: - 41. Արդ քանզի աստուած առանց պատճառի է աստուած. և թէ ոչ՝ ո՞ է պատճառ աստուածանալոյն: - 41. Եւ թէ գոյր երիցագոյն, լինէր պատճառն և գերագոյն քան գաստուած. իսկ ստեղծանելն երկի պատճառաւ. այսինքն վասն փրկութեան մարդկան: - 41. Առ որս ասեմք՝ թէ որդի ո՛չ ասի անդրանիկ վասն գոլոյն ի կարգէ ստեղծուածոց, զի ո՛չ որ ստեղծուած՝ էառ զբնութիւն աստուծոյ որպէս որդին: - 41. Որով յայտ է թէ յետ ծերութեան մարդկան՝ նոյն ինքն է աստուած. և զայլն նմանապէս իմասցիս: - 42. Այժմ արարչութեամբ ամենի տիրէ կամողաց և ոչ կամողաց. զի աստուած է: - 42. Իսկ «աստուած աստուած իմ ընդէ՞ր թողեր զիս», ո՛չ թէ յինքենէ՛ թողաւ և կամ ի հօրէ. որպէս թէ երկեաւ ի չարչարանացն. վասն զի կամաւ եկն և ո՛չ հարկիւ: - 42. Այլ զի մեք թողեալք և անտես եղեալք յաստուծոյ վասն յանցանացն, զդէմս մեր տպաւորէ՛ յինքեան. բնութենակից գոլով մեր և զլուխ անդամոցս: - 42. Բայց է և այլ իմն տեսութիւն խորին և գեղեցիկ. զի նա՛ վասն սրբութեան չարչարեցաւ. և որ որ ևս չարչարեսցի վասն սրբութեան՝ մի և նոյն է դիտաւորութիւն երկուցն. յայնժամ օգնեսցէ նմա. այսինքն միաւորեսցի ընդ նա՛ սրբութեամբն, և եղիցի աստուած ամենայն յամենայնի. այսինքն կատարեսցէ զնա աստուածս առնելովն. և եղիցին աստուածք ամենայնքն: - 43. Եւ ինքն աստուած ի վերայ ամենայնին՝ միաւորութեամբ գլխոյն ընդ անդամոցն: - 43. Իսկ զի ասէ «հայր իմ և հայր ձեր, աստուած իմ և աստուած ձեր»: - 43. Մինն որ է աստուած իսկապէս մեզ, և նմա ըստ մարմնոյն: - 43. Որպէս ասէ առաքեալն՝ «աստուած տէրն մերոյ յիսուսի քրիստոսի և հայրն փառաց». այսինքն՝ աստուած վասն մարդկութեանն, - 44. Այտքիկ մեզ անկար են և անհնարինք. բայց ոչ յաստուծոյ. այլ հնարաւորք և կարելիք են նմա: - 44. Բայց այս է անկարութիւն աստուծոյ. չարանալ և ոչ էանալ: - 44. Իմա՛, որպէս բրուտն կարէ՛ գործել անօթ ինչ, այլ ո՛չ երկինք, և երբեմն ի բարուոջ և երբեմն ի չար և ապականեալ. այլ ըստ այսմ ո՛չ լինի աստուած: - 44. Տես՛ զի ի մի բնութիւն օտարութիւն ո՛չ ասի. վասն այն է աստուծոյ կամքն մի և ներգործութիւնքն մի. զի բնութիւնն մի է: - 45. Այլ աստուծոյն ո՛չ ըստ այսմ տեսանի: - 45. Եւ թէ՛ «աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի»: - 45. Եւ իմաստութիւն զքրիստոս ասէ աստուծոյ. թէ աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի: - 45. Չի ոչս այս բացբարձական է. որպէս թէ ո՛չ չափով տայ աստուած զհոգին որդւոյ. այսինքն է՛ զի ոչ տայ և ո՛չ չափէ: - 46. Չինչ է որ ասէ՛ «զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ աստուած. և զոր առաքեցեր զյիսուս քրիստոս»: - 47. Ապա ուրեմն ասեն չարափառքն թէ հայր միայն է ճշմարիտ աստուած. և ո՛չ որդի և հոգի: - 47. Նախ՝ որ այժմ ասաց զհայր միայն ճշմարիտ աստուած, նոյն և զինքն ասաց ճշմարտութիւն:

- 47. Եւ թէ՛ «զնա հայր կնքեաց աստուած»: - 47. Եւ զի է՛ որդի, ապա ուրեմն և է՛ ճշմարիտ աստուած և թագաւոր թագաւորաց և այլն ըստ առաքելոյն: - 47. Եւ դարձեալ ասէ բարուք, «Սա՛ է՛ աստուած ընդ որում՝ ո՛չ այլ ոք է. յետ այսորիկ ի յերկրի երևեցաւ և ընդ մարդկան շրջեցաւ»: - 47. Այլ այն է լուծումն, զի յորժամ լսես թէ մի է՛ աստուած, զընդ աստուած ասելոյն՝ զերրորդութիւնն իմացիր. զի ո՛չ է առանձին, այլ հասարակ է աստուածութիւնն: - 47. Իսկ մի և ճշմարիտ ասելովն՝ յատկացնէ՛ ի բազում և ի սուտ աստուածոց հեթանոսաց որ անուամբ միայն են: - 47. Եւ դարձեալ՝ զի այժմ ասէ զհայր ճշմարիտ աստուած, և զոր առաքեցեր, ևն շաղկապ է. ցուցանէ՛ շաղկապ գրովն և զիւր աստուածութիւնն ընդ հօր: - 47. Չհայրն՝ զի ասէ՛ «ճշմարիտ աստուած»: - 47. Չի՞նչ է որ առ փորձիչ օրինաւորն ասաց՝ «չիք ոք բարի՛՝ բայց մի աստուած»: - 47. Այլ այս երկրորդաբար հոսումն է յառաջին բարւոյն. այսինքն յաստուծոյ: - 47. Վասն այն տէրն ընկրկեաց զօրինականն թէ միայն ծայրագոյն բարի է՛ աստուած. և ի մարդկանէ ո՛չ ոք ունի զայս: - 47. Այլ այն է, Չի ճանաչէ՛ իբրև գաստուած. այլ իբրև զմարդ անգիտնայ. զի բացարձակ է որդւոյն անունն. այսինքն անորոշակի. զի որոյ և տացես թէ բանին և թէ մարմնոյն՝ կարէ՛ ասիլ: - 48. Դարձեալ՝ որպէս աթանաս ասէ թէ՛ «ո՛չ որդի այլ ազգ գիտէ զօրն և զժամն՝ եթէ ոչ որպէս հայր. այսինքն ո՛չ որպէս հրեշտակ կամ մարդ, այլ որպէս գաստուած գիտէ. զի մի՛ է զիտութիւն իւր և հօր»: - 48. Որ ցուցանէ թէ՛ ամենկին ժամն այն ո՛չ ունեք է հասանելի յեղելոցս, այլ առաջին անեղ բնութեանն աստուծոյ: - 48. Անանուն անուանելի է աստուած. զի անունն սահման է. և սահմանն յայտնիչ բնութեանն: - 49. Բայց թըլի թէ՛ են և Աստուածն մերժ է աստուծոյ բնութեանն քան զայլսն: - 49. Եւ յայսցանէ են առաւել է. զի Աստուածն յաստ էած զմեզ, և կամ ստեղծող, և կամ ճանաչող լսի: - 49. Եւ ի տնտեսականն. որպէս Աստուած փրկիչ. կամ արդարութեան. կամ խաղաղութեան. կամ արբահամու. կամ իսահակայ և այլն. և այս հասարակ է Երրորդութեանն: - 49. Եւ ըստ առաքելոյն թէ՛ «ըստ սահմանելոյ որդւոյն աստուծոյ»: - 49. Տասներորդ՝ զի յաստուծոյ էր կոչեցեալ նա ի քահանայութիւն: - 50. Էառ փրկիչն զամենայն, զի փրկեցէ զամենայն. բաց ի մեղաց. զի մեղքն եկամուտ է և ո՛չ է ի բնութենէս. զի բնութիւնս անմեղ ստեղծաւ յաստուծոյ: - 50 Արդ կատարեալ է աստուածութիւնն երիս անձինս և մի աստուածութիւն. լոյս և լոյս և լոյս. և մի՛ լոյս. որպէս մի աստուած ըստ մարգարէին թէ՛ «ի լոյս երեսաց քոց տեսանենք զլոյս»: - 51. Տե՛ս՝ զի առանց որդւոյ անբան և տկար է հայր. ո՛չ կարէ լինիլ աստուած. ապա և ո՛չ հոգի: - 51. Նոյնպէս և առանց հոգւոյ անկենդան և անսուրբն՝ ո՛չ է աստուած. ապա և ո՛չ որդի: - 51. Դարձեալ՝ որք ո՛չ ասեն աստուած զհոգին, առաջին հերձա՞ծ զի զհայր բառնան: - 51. Երրորդ՝ թէ արարած՝ զհա՛րդ կատարէ զմեզ լինիլ աստուածս յորդեգրութիւն հօր՝ աւազանաւ: - 51. Ապա ուրեմն և հոգին աստուած է կատարեալ: - 51. Իսկ այլք արարած վասն ո՛չ յայտնելոյ ի գիրս աստուած զհոգին: - 51. Եւ այլք զօրութիւն ի աստուած ասացին: - 51. Եւ այլք աստուած խոստովանին. որպէս և մերս դաւանութիւնն ընդ հօր և ընդ որդւոյ: - 51. Ապա ասեն թէ զոյացութիւն է և ո՛չ յայլում՝ այսինքն ի հայր, օտար է ի բնութենէն. արարած է և ո՛չ աստուած: - 52. Առորս ասելի է թէ՛ ո՛չ է այլ էութիւն ի մեջ արարչին և արարածոյն. այլ հա՛րկ է զի լիցի աստուած կամ արարած: - 52. Եւ ո՛չ այս կարէ լինիլ ի յերկուցն հատումն. այսինքն զի լիցի յաստուծոյ և արարածէն՝ և լինիլ մի էութիւն. որպէս ո՛չ է էութիւն եղջերուաբաղն որ յեղջերէ՛ և ի քաղէ ստեղծանի. ապա ուրեմն ո՛չ լինի էութիւն և յարարածէն: - 52. Եւ թէ արարած է՛ զհա՛րդ հաւատամք և կատարիմք. այսինքն յորժամ խնդրենք և առնունք. զի ո՛չ տան մեզ ըզհայցւածքն որք են արարածք. որպէս անւամբ միայն աստուածք հեթանոսացն: - 52. Եւ զի ո՛չ է արարած՝ ո՛չ այլ ինչ է՛ քան թէ աստուած որպէս ասացաք: - 52. Եւ զի աստուած է՛ ո՛չ կարէ ասիլ ստեղծած կամ արարած կամ պաշտօնեայ կամ ծառայ: - 52. Եւ թէ յորդւոյ՝ երևեցաւ ասեն և թոռն ոմն մեզ աստուած: - 52. Եթէ ըստ մեզ կարծէք զծնունդն, պիտոյանայ երկուորիս և զործիս հօր. լիցի և այրութիւն և իգութիւն յաստուած. և լիցին որդիք **երկորեակք** երեք և կրտսեր: - 52. Եւ աղճատանք լիցի քեզ ծնունդն ըստ մարկիոնի ութ աստուծոյն և ութ յաւիտենին: - 52. Ասեն դարձեալ, օրինակ տուք զի լիցի ի նոյն բնութենէն միմն ծնունդ՝ և միւսն ո՛չ ծնունդ. և ապա՛ հաւատամք աստուած զհոգին: - 53. Պատասխանենք թէ ցոյց մեզ սոյնպէս աստուած երեք անձինք ի մի բնութիւն. և ես ցուցանեմ զմիմն ծնունդ և զմիւսն ո՛չ ծնունդ: - 53. Ասեն դարձեալ, զհա՛րդ եղանակէք մեզ անգիր աստուած զհոգին: - 53. Պատասխանենք՝ Նախ՝ առ մակեդոնացիս որք զորդի խոստովանին աստուած թէ ասացէք զպատճառ բ աստուածոց ձեր: - 54. Իսկ արիոսի՛ զի նա միայն զհա՛յր ասէր աստուած. զայս ասենք թէ, ո՛չ են մեզ երեք աստուածք՝ այլ մի աստուած և երեք անձինք. և երկուքն ի մի և ի նոյն էութենէն յառաջ եկեալ. կամօք մի և զօրութեամբ

մի: - 54. Ասեն դարձեալ թէ՛ և հեթանոսք մի աստուածս անուանեն զամենայն կուռս, այլ բազումք են. որպէս և մարդկութեանս մի ասի բնութիւն, այլ բազումք են մարդիկք. ապա և դուք բազմաստածք էք: - 54. Պատասխանենք թէ՛ ո՛չ են հեթանոսաց աստուածքն մի, այլ բազումք և միմեանց հակառակք կամօք պաշտմանն և զոհիւք խնդրոյն: - 54. Իսկ աստուած ո՛չ այսպէս. այլ որպէս մի է բնութեամբ՝ և կամօք և զօրութեամբ մի: - 54. Եւ քրիստոս յաւետարանին՝ զաստուած և զմամոնայն թուակցէ: - 54. Իսկ ի յաստուած, բարկանալն, ննջելն, և զարթնուլն, և զնալն և այլն: - 55. Իսկ ի յաստուած, զի է՛ անսկիզբն և անծին. անմահ և անապական: - 55. Այսպէս զհոգւոյն թէ յայտնապէս աստուած ասիլ ծածկեցաւ, և այլ իմն բառիւ յայտնեցաւ. որ ցուցանէ զնոյն ճշմարտապէս աստուած կատարեալ. որպէս թէ, «հոգի աստուծոյ, հոգի տեառն, հոգի ճշմարտութեան, հոգի բարի, հոգի սուրբ»: - 55. Այսոքիկ և այլ սոյնպիսիք յայտնապէս աստուած ցուցանեն զհոգին: - 55. Իսկ ի յաստուած՝ զի ո՛չ է չար. և ո՛չ տգէտ. և ո՛չ անկար, և ո՛չ ասի: - 55. Են և ասին, որպէս աստուած. արարիչ. ողորմած. բազմագութ: - 55. Դարձեալ ընդդէմ այնոցիկ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ և զհոգին. որպէս արիոս. և մակեդոն. և հրեայք. և այլք: - 55. Սովսէս ասէ, «հոգի աստուծոյ». և դաւիթ՝ «բան տեառն» և յոբ, «հոգի աստուածօղէն»: - 55. Արդ՝ Նախ՝ բան աստուծոյ և հոգի աստուծոյ ո՛չ պատշաճի արարածոյ. այլ միայն աստուծոյ: - 55. Արդ՝ իմաստութիւնն այն որ արար զբանն և զհոգին, նա՛ է բան աստուծոյ. և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ արարած: - 55. Արդ՝ կարողութիւնն այն է բան և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ եղեալք ի նմանէ: - 56. Հինգերորդ՝ թէ արտաքոյ արարածք են բանն և հոգին աստուծոյ, ապա անկարելի՛ է արարածոց՝ արարչի բան և հոգի լինիլ: - 56. Վեցերորդ՝ թէ արարած է բանն և հոգին աստուծոյ ապա օտար է յեութենէ աստուծոյ և եկամուտ և աւելորդ նմա: - 56. Եօթներորդ՝ թէ արարած է բանն և հոգին աստուծոյ և են յեութենէ նորին, ապա և ինքն արարած է որոյ է բանն և հոգին: - 56. Ութերորդ՝ թէ արարած է բանն աստուծոյ և հոգին, ապա կրկին է և ո՛չ մէկին. զի բանն արարած և արարչի բան. և հոգին արարած՝ և արարչի հոգի: - 56. Իններորդ՝ թէ արարիչ է աստուած և բան իւր և հոգին արարած, ապա և ինքն ո՛չ է պարզ և մէկին՝ այլ բաղադրեալ և ի բազմաց գոյացեալ: - 56. Տասներորդ՝ թէ բանն աստուծոյ և հոգին արարած են և այլ բնութիւն, յայնժամ ո՛չ լինի մի աստուած. այլ բազում և զանազան աստուած. զի յոլովութիւնն յոլովութիւն է աստուծոյ. որպէս թէ երեք բնութիւնն երեք աստուած, և երկու բնութիւնն երկու աստուած: - 56. Պօղոս ասէ՝ «որ ներգործեաց զայս ի մեզ աստուած է. որն էօծ զմեզ և կնքեաց»: - 56. Կնք է հոգին սուրբ «մի՛ տրտմեցուցանէք զհոգին սուրբ աստուծոյ, որով կնքեցայք յաւուրն փրկութեան ձերոյ: - 56. Մեծ է հայր. մեծ է և որդի. անբովանդակելի է և հոգին սուրբ. ըստ հոգէնըլագին որ ասէ, «Մեծ է տէր մեր. և մեծ է զօրութիւն նորա». որ է քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն: - 56. Լո՛յս է հայր. վասն զի աստուած լուսոյ ասի: - 57. Բարի՛ է հայր. «զի չիք ոք բարի՛ բայց մի աստուած»: - 57. Բարի՛ է և որդի. որպէս ասէ՝ «ո՛ր միայն բարերարդ ես աստուած իմ յիսուս»: - 57. Նախ այսպէս. ո՛չ ումեք սրբի տաճար, բայց միայն աստուծոյ. որպէս ասէ սաղմոսն, «տէր ի տաճար սուրբ իւրում»: - 57. Ապա ուրեմն հոգին սուրբ է՝ աստուած: - 57. Երկրորդ՝ պաշտօն որ յաստուած վերաբերի՝ միայն աստուծոյ պատշաճի. ըստ այնմ՝ «տեառն աստուծոյ քում երկիր պագցես, և զնա միայն պաշտեսցես»: - 57. Այլ ի փիլիպպեցւոցն ասէ պօղոս, «թլփատութիւն մեք իսկ ենք որք զհոգին աստուծոյ պաշտենք»: - 57. Այլ ի փիլիպպեցւոցն ասէ պօղոս, «թլփատութիւն մեք իսկ ենք որք զհոգին աստուծոյ պաշտենք»: - 57. Երրորդ՝ սրբել զմարդիկ՝ միայն աստուծոյ է. որպէս ասէ ի ղևտացւոցն, «ես եմ տէր՝ որ սրբեմ զձեզ». այլ յառաջին կորնթացւոցն ասի, «սրբեցարուք և արդարացարուք յանուն տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի և ի հոգին աստուծոյ»: - 57. Չորրորդ՝ հոգևոր կենդանութիւն է յաստուծոյ. ըստ այնմ, «կենդանի՛ է հայր. և ես կենդանի եմ՝ վասն հօր. և որ ուտէմ զիս՝ և նա՛ կեցցէ վասն իմ»: - 57. Հինգերորդ՝ յարուցանել՝ միայն աստուծոյ պատշաճի. ըստ այնմ, «որպէս հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի զորս կամի կենդանի առնէ»: - 57. Վեցերորդ՝ ստեղծանելն՝ միայն աստուծոյ է. այլ սիրաք ասէ զաստուծոյ թէ՛ «նա՛ ստեղծ զիմաստութիւն հոգւովն սրբով»: - 57. Եօթներորդ՝ քննել զսիրտս աստուծոյ ո՛չ է ստեղծուածոյ ումեք. ըստ այնմ, «ո՛չ ոք զիտէ զորդի, եթէ ո՛չ հայր որ է աստուած. և ո՛չ զհայր ոք զիտէ, եթէ ո՛չ որդի»: - 57. Այլ յառաջին կորնթացւոցն ասէ պօղոս՝ «հոգին է որ քննէ զամենայն և զիտրս աստուծոյ»: - 57. Ութերորդ՝ որպէս հոգի մարդոյն է՛ յեութենէ մարդոյն, այսպէս և հոգին աստուծոյ է յեութենէն աստուծոյ: - 58. Նոյնպէս և զայլսն ո՛չ ոք զիտէ՛ եթէ ո՛չ հոգին աստուծոյ: - 58. Ապա ուրեմն աստուած է հոգին սուրբ: - 58. Տասներորդ՝ յայտնի՛ է ի սուրբ գրոց թէ աստուած է որ խօսեցաւ մարգարէիւքն. քանզի ասէ ի թիւքն «ես

տէր տեսլեամբ և երազօք խօսեցայց ընդ մարգարէսն»: – 58. Այլ հոգին սուրբ էր որ խօսէր ընդ մարգարէսն. որպէս ասէ պետրոս ի կաթողիկէքն, «Ո՛չ թէ ըստ կամաց մարդկան տըւան մարգարէութիւն, այլ ի հոգւոյն սրբոյ կրեալք խօսեցան մարդիկ յաստուծոյ»: – 58. Մետասաներորդ՝ յաստուծոյ միայն է յայտնել զգաղտնիս. որպէս ասէ դանիէլ, «յաստուած յերկնից ինքն յայտնէ գխորհինս և զգաղտնիս»: – 58. Մետասաներորդ՝ յաստուծոյ միայն է յայտնել զգաղտնիս. որպէս ասէ դանիէլ, «յաստուած յերկնից ինքն յայտնէ գխորհինս և զգաղտնիս»: – 58. Երկուտասաներորդ՝ ուսուցանել զմիտս մարդոյն ի ներքս՝ միայն յաստուծոյ է ըստ սաղմոսին, «ո՛ր ուսուցանէ զգիտութիւն»: – 58. Երեքտասաներորդ՝ բնակիլ ի սիրտ սրբոց միայն յաստուծոյ է. որպէս ասէ յառաջին կորնթացոցն, «ո՛չ գիտէք եթէ տաճար յաստուծոյ էք. և հոգի յաստուծոյ բնակեալ է ի ձեզ»: – 58. Չորեքտասաներորդ՝ լինիլ ամենայն ուրեք՝ յաստուծոյ միայն է. որպէս ասէ երեմիայ, «զերկին և զերկիր ես լնում»: – 58. Զնգետասաներորդ՝ յառաջին կորնթացւոցն ասէ ի դիմաց յաստուծոյ, «յօտար լեզուս և ի շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ ժողովրդեանն ընդ այնմիկ»: – 58. Վեշտասաներորդ՝ գիտել զգաղտնիս սրտից՝ միայն յաստուծոյ է. որպէս ասէ երեմիայ՝ «ես տէր քննեմ զսիրտս և փորձեմ զերկամունս»: – 58. Այլ այս վերաբերի առ հոգին սուրբ. քանզի ասէ յառաջին կորնթացւոցն, «թէ ամենքեան մարգարէացիսն, և մտանիցէ անդ անհաւատ կամ տգէտ՝ յանդիմանի յամենեցունց. և գաղտնիք սրտի նորա յայտնի լինին. և անկեալ ի վերայ երեսաց իւրոց երկիր պագանիցէ յաստուծոյ. և խոստովան լիցի թէ արդարև յաստուած է ի ձեզ»: – 58. Եօթնևժերորդ՝ որդեգրել զմարդիկ յաստուծոյ միայն յաստուծոյ է. որպէս ասէ զաղատացոց. «առաքեաց յաստուած զորդի իւր զի մեք զորդեգրութիւն ընկալցուք»: – 58. Եւ զկնի ասէ՝ «ո՛չ ստեցեր մարդոյ, այլ՝ յաստուծոյ»: – 59. Ապա ուրեմն հոգին սուրբ յաստուած է: – 59. Քսաներորդ՝ ասէ աւետարանն, «հոգի է յաստուած»: – 59. Դարձեալ՝ ի ծննդոցն ասէ, «հոգի յաստուծոյ շրջէր ի վերայ ջուրց»: – 59. Եւ թէ ասիցէ հակառակօղն, եթէ՝ վերոգրեալ գործառնութիւնքս համարին հոգւոյն սրբոյ ո՛չ որպէս յաստուծոյ, այլ որպէս պաշտօնէի: – 59. Երկի յայտնապէս սուտ. քանզի ասէ յառաջին կորնթացւոցն, «թէպէտ բաժինք շնորհաց են, այլ հոգի նոյն է. թէպէտ բաժինք պաշտամանց են այլ տէր նոյն է. և թէպէտ բաժինք յաջողութեանց են, այլ յաստուած նոյն է. որ յաջողէ զամենայն յամենայնի»: – 59. Նախ՝ ասէ մակեդոն եթէ աղօթել և բարեխօսել ո՛չ յարմարի յաստուծոյ. զի եթէ զքրիստոսէ ասի՝ վասն մարդկութեանն է: – 59. Իսկ այլք՝ հոգի զիրեշտակական հոգին ասեն. որ տըւեալ է առ ի պահպանութիւն մեզ. զի նա ուղղէ զմեզ ի բարիս, և զաղօթս մեր մատուցանէ յաստուծոյ: – 59. Զի սովորութիւն է սուրբ գրոց՝ յաստուծոյ համարել զոր ինչ գործ է ի մարդիկ: – 59. Որպէս ասէր առ աբրահամ, «այժմ ծանեայ թէ երկիւղած ես դու յաստուծոյ». այսինքն այժմ ծանուցի մարդկան զերկիւղ քո: – 59. Այսպէս և հոգւոյն բարեխօսելն է. զի ինքն ծագէ ի սիրտս մեր զբարեխօսն լինիլ յաղօթս. այսինքն զայն խնդրել որ ինչ ի փառս յաստուծոյ է: – 59. Այլ ի ծնունդն ասէ՝ «հոգի յաստուծոյ շրջէր ի վերայ ջուրց»: – 60. Պատասխանենք եթէ՝ հոգի յաստուծոյ ոմանք զօղս ասեն. որոյ բնական տեղի իւր է՝ ի վերայ ջուրց: – 60. Իսկ շարժունքս այս ո՛չ ցուցանեն զյաստուած ստեղծուած: – 60. Չորրորդ ասեն, տրտմութիւնն կիրք է և ո՛չ լինի յաստուած: – 60. Այս ո՛չ թէ ունիլ զկիրս նշանակէ յաստուած, այլ զպատիժ վասն գործոյ յանցաւորացն: – 60. Իսկ թէ ո՛չ ունի զբնութիւնն հօր յաստուծոյ ո՛չ ուրեմն է յաստուած: – 60. Ապա ուրեմն հոգին սուրբ է հաւասար յաստուած ընդ հօր և ընդ որդւոյ. արարչակից և մշտնջենաւորակից և փառակից: – 60. Եօթներորդ՝ եթէ մասն յաստուծոյ կոչի հոգին սուրբ. և աջ և բազուկ է որդին. ապա ուրեմն և ի նմանէ՛ է: – 61. Առ եօթներորդն ասենք, եթէ՝ մատն յաստուծոյ երբեմն նշանակէ զերրորդութիւն անձանցն. ըստ այնմ, «ո՛ր կշռէ երկւք մատամբ զձանրութիւն երկրի»: – 62. Երբեմն զմի անձն միայն. ըստ այնմ, «մատամբն յաստուծոյ հանեն զղևս»: – 62. Երբեմն զառաւել զօրութիւնն. ըստ այնմ որ ասէին գէտքն եգիպտացւոց՝ «մատն յաստուծոյ է այս»: – 62. Եւ զի մատն յաստուծոյ ասի հոգին սուրբ: – 62. Նախ՝ որպէս մատն է յեութենէ մարմնոյն, այսպէս և հոգին սուրբ է յեութենէն յաստուծոյ: – 62. Իսկ թէ անկար, և յառաջ եկեալքն ի նմանէ անկար. և ո՛չ ոք ի նոցանէ յաստուած: – 62. Իսկ եթէ անկարգ բղխեն, և բղխեալն ի նոցանէ անկարգ. և այսպէս ո՛չ ոքն յաստուած: – 63. Դարձեալ ի հաւատոյ ճառին ասէ, «պահի որպէս իմ բանս է մի յաստուած հայր. ի մի պատճառ որդւոյ և հոգւոյ վերաբերելով»: – 65. Եւ մեք համաձայնեալ սուրբ և ուղղափառ վարդապետութեանցս, այսպէս դաւանիմք և խոստովանիմք զՅոգին սուրբ յաստուած բղխումն ի հօրէ յաստուծոյ. ըստ այնմ՝ «հոգին որ ի հօրէ ելանէ»: – 65. Եւ առօղ յորդւոյ յաստուծոյ. ըստ այն՝ «յիմմէ՛ անտի առնուցու»: – 65. Այլ զի ամենայն ինչ զոր ունի հայր՝ որդւոյ է. և քրիստոս յաստուծոյ զօրութիւն

և իմաստութիւն: - 65. Եւ գիտելի է, զի որպէս բան կոչի որդին աստուծոյ, նոյնպէս խօսք կոչի հոգին սուրբ. ըստ այնմ՝ «զոր լսեն խօսեսցի, և զգալոցն պատմեսցէ»: - 66. Որք ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւն աստուծոյ մարդացելոյն, այլ միայն բնակութեամբ և շնորհիւ որդեգրութեան ելեալ յաստուածութեանն փառս. որպէս ասեն նեստորականքն: - 66. Եւ դարձեալ ասէ թէ՛ «դուք տաճար աստուծոյ էք». ապա ուրեմն մեք տաճար աստուծոյ ենք: - 66. Հինգերորդ՝ ասէ յաւետարանն յօհաննէս, «ես նոցա իշխանութիւն որդիւ աստուծոյ լինի»: - 67. Արդ եթէ երկրպագելի և աստուած և այս վասն բնակութեան աստուծոյ, ապա ուրեմն եղեալ առ ժամայն աստուած և օտար ըստ բնութեան: - 67. Տասներորդ՝ զի թէ նա վասն բնակութեանն երկրպագելի է և աստուած, ո՛չ միայն եղիցի նա՛ աստուած, այլ և ամենայն երկնաւորք և երկրաւորքս. որք բնակեալ ունին զաստուած և կոչին անւամբ աստուածք: - 67. Ապա ոչ եղիցի նա որպէս զաստուած ի տաճարս իւր. այլ որպէս տաճար ի տաճար: - 67. Երկոտասաներորդ՝ զի թէ վասն բնակութեան նորա՛ է մարմին նորա ուտելի որպէս ինքն ասաց՝ «մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է». կերօղքն եղիցին զազանք մարդակերք. և ո՛չ մարմնոյ և արեան որդւոյն աստուծոյ: - 67. Նաև աշակերտքն. որպէս պետրոս որ դաւանեաց զքրիստոս որդի աստուծոյ: - 68. Քսաներորդ՝ այսպէս Երրորդութիւնն լինի չորրորդութիւն. և թիւ և աւելւած եղեալ ի բնութիւնն և ի դէմքն. եթէ այլ է առանձնապէս մարդ և այլ աստուած: - 68. Իսկ եթէ զանդրանիկն առանձին, ահա՛ զկուսածինն որդի՛ ո՛չ ասէք աստուած ըստ նեստորի: - 68. Եւ թէ մերկ բանին, հետևիս գոյութեան սկիզբն ի մօրեն գոլ և ո՛չ յաստուծոյ հօրէ: - 68. Ո՛վ երկաբնակք, զքրիստոս աստուած մարդացեալ խոստովանիք, թէ մարդ աստուածացեալ: - 68. Չի թէ աստուած մարդացեալ, ապա զիա՞րդ ուրանայք և բաժանէք յերկուս բնութիւնս զաստուածն և մարդն: - 68. Հինգերորդ՝ «մեզ մի է աստուած հայր, և մի տէր յիսուս քրիստոս» ասէ: - 68. Ո՛վ երկաբնակ՝ դու զո՞ր բնութիւն ի քրիստոս ասես մի տէր. զաստուծոյն թէ զմարդոյն: - 68. Չի թէ զաստուծոյն միայն՝ անկար ի յարիսսին. զի զբանն առանձին քրիստոս ասացեր. այսինքն օժեալ և սրբեալ ի հօրէ. յորմէ իմանի պակաս գոլ քան զհայր: - 68-69. Վեցերորդ՝ «դու ես քրիստոս որդի աստուծոյ». հարցանեն զքեզ ո՛վ բաժանօղդ, ի քրիստոս զո՞րն բնութեամբ ասես որդի աստուծոյ: - 69. Չի թէ ասես զառ ի յաստուծոյ հօրէ բանն, ահա կարգեցեր զնա ընդ եղեալքս կարօտ սրբութեան և շնորհօք որդիութեան: - 69. Եւ հարցանեն բաժանօղդ քրիստոսի եթէ՛ յոր բնութիւն մկրտիս. յաստուծոյն թէ ի մարդոյն: - 69. Չի թէ միայն յաստուծոյն, արկանես զանմահ բնութիւնն ընդ մահուամբ. զի ասէ առաքեալն, «որք ի քրիստոս մկրտեցայք՝ ի մահ անդր նորա մկրտեցայք. թաղեալք ընդ նմին»: - 69. Չի թէ զաստուծոյն ըստ ինքեան, ահա և անուտելի՛ է բանին բնութիւնն: - 69. Եթէ զաստուծոյն ասես, ցուցանես զբանն կարօտ գոլ փառաց. և հա՛րկ է հետևիլ քեզ արիսսի: - 69. Դարձեալ մետասաներորդ՝ ասէ առաքեալն, «շնորհեաց նմա անուն՝ այսինքն աստուածն որ ի վեր է քան զամենայն անուն»: - 70. Իսկ թէ առանձնապէս մարդոյն, ահա նոր իմն և առժամայն նուժանես աստուած՝ հրեշտակաց և մարդկան երկրպագելի: - 70. Չի ո՛չ եապէս՝ այլ արտաքր՛ւստ և եկամուտ ունի զաստուածն անուն: - 70. Իսկ թէ զերկու բնութիւնն ասիցես, ահա՛ երկու գոլ ասես հօր աթոռակից. մի զաստուածն, և մի զմարդն: - 70. Նախ այսպէս. գործ աստուծոյ ստեղծանելն է. ըստ այնմ՝ «ի սկզբանէ՛ արար աստուած զերկինս և զերկիր»: - 70. Ապա ուրեմն աստուած է տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 70. Երկրորդ՝ աստուած կենագործօղ է. ըստ այնմ՝ «ես սպանանեմ և ես կեցուցանեմ»: - 70. Երրորդ՝ «աստուած դատաւոր արդար» ասէ սաղմոսն. և վասն քրիստոսի ասէ յօհաննու աւետարանն, ո՛չ եթէ հայր դատէ զոք, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ իւրում: - 70-71. Չորրորդ՝ աստուած ծածկագետ է. որպէս ասէ դաւիթ, «ո՛ ստեղծ առանձին զսիրտս նոցա ի միտ առնուլ զամենայն գործս նոցա»: - 71. Հինգերորդ՝ անգիտելի է աստուած. ըստ այնմ, «ո՛չ ոք գիտէ զհայր՝ եթէ ոչ որդի»: - 71. Ապա ուրեմն աստուած է քրիստոս: - 71. Վեցերորդ՝ «տեառն աստուծոյ քուն երկիր պագցես» ասէ օրէնքն: - 71. Եւ առաքեալն ասէ՛ «նմա կրկնեսցի ամենայն ծունր երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց. և ամենայն լեզու խոստովան լիցի եթէ տէր է յիսուս քրիստոս ի փառս աստուծոյ հօր»: - 71. Եօթներորդ՝ աստուածային փառքն աստուծոյ միայն պատշաճի. որպէս ասեր առ եսայի՝ «զփառս իմ այլում ո՛չ տամ»: - 71. Ապա ուրեմն աստուած է քրիստոս: - 71. Իններորդ՝ սքանչելագործելն միայն աստուծոյ է. ըստ այնմ, «դու ես աստուած որ առնես սքանչելիս»: - 71. Տասներորդ՝ աստուծոյ միայն է թողուլ զմեղս. ըստ այնմ՝ «ո՞ կարէ թողուլ զմեղս, բայց մի աստուած»: - 71. Ապա ուրեմն աստուած է քրիստոս: - 71. Մետասաներորդ՝ աստուծոյ է նորոգելն. որպէս ասէ դաւիթ՝ առաքես զոգի քո և նորոգես զերեսս երկրի»: - 71. Երկոտասաներորդ՝

աստուծոյ է յաւիտենական և անփոփոխ գոլ. ըստ մարգարէին «ես աստուած նոյն եմ և ո՛չ փոփոխիմ»:
– 71. Երեքտասաներորդ՝ ամենակալ միայն աստուած է ըստ մարգարէին, «ամենակալ մեծ անուն տէր»:
– 71. Չորեքտասաներորդ՝ ամենայն ուրեք աստուծոյ միայն է լինիլ. ըստ այնմ, «աստուած մեր յերկինս և յերկրի»:
– 71. Յնգետասաներորդ՝ տաճար միայն աստուծոյ սրբի. ըստ այնմ, «տէր ի տաճար սուրբ իւրում»:
– 71. Որ և մեկնէ առաքեալն, «դուք էք տաճար աստուծոյ կենդանոյ»:
– 71. Վեշտասաներորդ՝ աստուծոյ միայն է ընդ կամելոյն և կարելն. ըստ այնմ, «զամենայն ինչ կամեցաւ և արար տէր»:
– 72. Եօթնևժերորդ՝ ամենևին սրբութեամբ արդարութիւն միայն աստուծոյ է. ըստ այնմ, «ո՛չ գոյ սուրբ որպէս գտէր. և ո՛չ արդար որպէս գաստուած մեր»:
– 72. Ութնևժերորդ՝ ճշմարիտ միայն աստուած է. և զինքնէ՛ վկայէր, «ես եմ ճշմարտութիւն»:
– 72. Ապա ուրեմն աստուած է Քրիստոս: - 72. Իննևժերորդ՝ տէր փառաց միայն աստուած է. ըստ այնմ՝ «տէր զօրութեանց նա ինքն է թագաւոր փառաց»:
– 72. Քսաներորդ՝ յառաքելութիւն հրաւիրել միայն աստուծոյ է. ըստ եսայեայ, «զով առաքեցից. և կամ ո՞վ երթիցէ առ այն ժողովուրդն»:
– 72. Ապա ուրեմն աստուած է քրիստոս հաւասար հօր և հոգւոյն սրբոյ: - 72. Վասն որոյ հարկաւորիմ ցուցանել նոյն քան զլիտով եթէ աստուած է քրիստոս և ըստ մարմնոյն միութեան մարմնացեալ և մարդացեալ աստուած: - 72. Ապա ուրեմն աստուած է նոյն մարմինն քրիստոսի: - 72. Երրորդ՝ ասէ ի փիլիպպեցւոցն, «զայն խորհեսցի իւրաքանչիւր ոք որ ի քրիստոս յիտու՝ որ ի կերպարանս աստուծոյ էր»:
– 72. Արդ բանն առանց մարմնոյն քրիստոս ո՛չ է. ապա ուրեմն յայտ է զի միացեալ մարմնովն է՝ հաւասար և ի կերպարանս աստուծոյ տէր մեր յիտու քրիստոս: - 72. Չորրորդ՝ գաղատացւոց ասէ՝ «առաքեաց աստուած զորդին իւր որ եղև ի կնոջէ»: ապա ուրեմն մարդ եղեալն ի կնոջէ որդի է աստուծոյ: - 72. Հինգերորդ՝ աստուած խոստացաւ արքահամութե՛ «ի զաւակէ՛ քումնէ՛ օրհնեսցին ամենայն ազգ երկրի»:
– 72. Իսկ պօղոս զզաւակն զայն զքրիստոս ասէ ի հռօմայեցւոցն թէ՛ «քրիստոս է ի հարցն ըստ մարմնոյն աստուած օրհնեալ յաւիտեան»:
– 73. Ապա ուրեմն աստուած է որդի կուսին: - 73. Ապա ուրեմն շօշափելի մարմինն է բան կենաց և աստուած: - 73. Ապա ուրեմն աստուած է մարմինն և յերկնից իջեալ: - 73. Իններորդ՝ Որ էն աստուած կոչի. ըստ այնմ որ ասացաւ մովսէսի, «ես եմ որ էնն»:
– 73. Եւ պետրոս ասէ ի դաւանութիւնն՝ «դու ես քրիստոս որդի աստուծոյ»:
– 73. Ապա ուրեմն աստուած և որդի աստուծոյ է մարմնացեալն քրիստոս: - 73. Եւ կուրին ասէր, «որ տեսերդ՝ և որ խօսիդ ընդ քեզ նա՛ է որդին աստուծոյ»:
– 73. Ապա ուրեմն երևեալն մարմնով և խօսեցեալն է որդի աստուծոյ և մի ընդ հօր: - 73. Չորեքտասաներորդ՝ պօղոս ասէ ի փիլիպպեցւոցն «որ ի կերպարանս աստուծոյ էր՝ զկերպարանս ծառայի էառ. ի նմանութիւն մարդկան եղև». և այլն: - 73. Ապա ուրեմն մի՛ է որդին աստուծոյ և որդին մարմնացեալ և մարդացեալ աստուած: - 73. Ապա ուրեմն մի աստուած է և մի որդի հաստիչն ամենայնի և անդրանիկն մեռելոց: - 73. Եօթնևժերորդ՝ ասէ աւետարանն յօհաննու, «այնպէս սիրեաց աստուած զաշխարհս՝ մինչև զորդին իւր միածինն ետ». այսինքն ի մահ: - 74. Ապա ուրեմն չարչարեալ և մեռեալ մարդն է որդի աստուծոյ: - 74. Ապա ուրեմն մարմինն քրիստոսի աստուած է: - 74. Վասն այն ասէ աստուածաբանն, «աստուած խաչեալ. աստուած չարչարեալ»:
– 74. Իննևժերորդ՝ թէպէտ մարդիկ ոմանք կոչին տէր վասն ունելոյ իշխանութիւն ինչ, այլ տէր միայն աստուած է. ըստ այնմ՝ «տէր զօրութեանց. նա՛ ինքն է թագաւոր փառաց»:
– 74. Քսաներորդ՝ որպէս բարձրագոյնքն կարեն ասիլ մարմնոյն վասն միութեանն՝ որպէս աստուած, յարութիւն, և կեանք յաւիտենական: - 74. Այսպէս և խոնարհագոյնքն են աստուծոյ բանին վասն միաւորութեանն. որպէս մարդ ծնանիլ ի կուսէ՛ ժամանակեայ. խաչիլ և մեռանիլ. որպէս ասէ առաքեալն՝ «յիտու քրիստոս երէկ և այսօր՝ նոյն և յաւիտեան»:
– 74. Ապա ուրեմն ճշմարիտ աստուած է քրիստոս մարմնովն միավորեալ անբաժանելի յաւիտեան: - 74. Նոյնպէս իմա՛ և գաստուածն բան. ունելով զնոյն բնութիւն յառանձնութեան իւրում. և միայն միացեալ ի մարմնի և ո՛չ հայր և հոգի ըստ առաքելոյ. «ի նմա բնակէ՛ ամենայն լրումն աստուածութեանն մարմնապէս. որ է՛ էապէս»:
– 74. Նոյնպէս ի մարդեղութեան բանին անբաժան գոլով հայր և հոգի, ըստ որում «ես ի հայր՝ և հայր ի յիսէ» և թէ՛ (հոգւովն աստուծոյ հանեն զդևս»:
– 75. Քրիստոս ըստ մարդկայի՞ն բնութեանն աստուած է, թէ ըստ աստուածային բնութեանն մարդ: - 75. Յորոյ փախչելով մեր և յերկուց ծայրիցն, զառ ի մէջն ունելով ուղղապէս ընթացք, ասեմք եթէ քրիստոս ըստ անշփոթ միաւորութեանն՝ աստուածային բնութեամբն մարդ է, և մարդկային բնութեամբն աստուած է: - 75. Ձի նոյն ինքն քրիստոսոս անուն՝ ուսուցանէ զքեզ աստուածութեամբն մարդ գոլ, և մարդկութեամբն աստուած : - 75. Ուստի ո՛չ ասի քրիստոս սոսկ մարդն, կամ մերկ աստուածն. այլ որպէս ցուցաւ յերկուց միաւորութիւնն: - 75. Վասն

որոյ աստուածային բնութեամբն մարդ է քրիստոս. և մարդկային բնութեամբն աստուած : - 75. Չի աստուած է իւրում բնութեանն. և նոյն մարդ ըստ նորին բնութեամբ միաւորութեանն: - 75. Որև մարդկութիւնն աստուած էր ըստ նորին բնութեամբ միաւորութեանն. և նոյնն մարդ ըստ իւրում յատկութեանն: - 75. Իսկ աստուած զաստուածութիւնն և մարդ զմարդկութիւնն միայն: - 75. Ո՞րպէս ասենք աստուած և մարդ: - 77. Աստուած և մարդ ասել քրիստոսի կրկին է իմացումն: - 77. Ոմանք զբոլորն բաժանեալ ասեն աստուած և մարդ. որպէս նեստորականքն: - 77. Այլ մեք զբոլորն և անբաժան ասենք աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Նախ՝ զնոյն ինքն բանն՝ աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած : - 77. Երկրորդ՝ ասել զնոյն աստուածն մարդ. զնոյն մարդն աստուած. ո՛չ փոխարկապէս, այլ փոխատրապէս: - 77. Երրորդ՝ ասի նոյն մարդկութիւնն աստուածութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Եւ զնոյն բանն աստուած՝ աստուածութեամբն աստուած, և մարդկութեամբն աստուած. զի անբաժանելի՛ է. թէպէտ և էր նախ քան զմարդեղութիւնն աստուած, այլ յետ անճառ միաւորութեանն մարմնովն է աստուած: - 77. Յայս օրինակ և ծնեցեալն ի նմանէ ճշմարիտ աստուած և մարդ: - 77. Այսպէս և ծնեցեալն որդի միաւորեալ մարմնովն է և ասի աստուած և մարդ. ի բաղադրեալ միաւորութեանն. և ո՛չ ասի **ք** անձն կամ **ք** բնութիւն: - 77. Դարձեալ՝ ըստ նոյն սարասի՝ բանն աստուած ունի ծնունդ ի հօրէ նախ քան զյաւիտեանս. և ունի ծնունդ ի մօրէ ի յետին ժամանակիս. և ո՛չ ասի երկածին. այլ՝ միշտ միածին. այսպէս նոյն բանն ունի զբնութիւն աստուածոյ ի հօրէ. ունի և զբնութիւն մարդոյ ի մօրէ՛. և ո՛չ ասի **ք** բնութիւն. այլ մի բնութիւն վասն միաւորութեանն: - 77. Այսպէս էր ի հօրէ բնութեամբ՝ և եղև ի մօրէ բնութեամբ. և ո՛չ ասի երկաւոր բնութիւն և երկաբուն. այլ միաւոր և միաբուն. մի որդի. և մի բնութիւն. միատեսակ աստուած մարդացեալ: - 78. Ըստ որում «քրիստոս՝ աստուածոյ զօրութիւն և աստուածոյ իմաստութիւն»: - 78. Այլ և ո՛չ ասի աստուած և մարդ որոշմամբ. այլ աստուած մարդացեալ և մարմնացեալ: - 79. Ապա՝ թէ որոշմամբ ասես աստուած և մարդ, ասա՛ և զճնօղն կոյս՝ աստուածածին և մարդածին: - 79. Իսկ թէ ո՛չ, այլ պարզաբար աստուածածին խոստովանիս ընդ մեզ, ապա՛ և զծնեալն ի նմանէ խոստովանեա՛ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ: - 79. Դարձեալ՝ ծանի՛ր ուղղապէս. զի ասի աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ. զի այս միաւորութեան է: - 79. Ասի դարձեալ՝ աստուած մարմնագգեաց. այլ ո՛չ ասի աստուած մարդագգեաց. կամ մարդ աստուածագգեաց. զի այս որոշման է: - 79. Ասի դարձեալ՝ աստուած մարմին եղեալ. և մարդ եղեալ. և մարմին առեալ. այլ ո՛չ ասի մարդ առեալ: - 79. Եւ կիրեղ ասէ՛ «ո՛չ մարդ աստուածացեալ, այլ աստուած մարդացեալ»: - 79. Վասն որոյ ասէր՝ մինն աստուած էր բնութեամբ բանն. աստուած արարիչ և ստեղծիչ: - 79. Իսկ միւսն մարդ էր բնութեամբ յարարեալ և ստեղծեալ բնութենէ. և խառնելով ընդ բանին՝ եղև առեալն որպէս առօղն զո՛յգ և հաւասար աստուած. ըստ այնմ թէ՛ «զնա տէր և օծեալ աստուած արար»: - 79. Վասն որոյ ասէ սուրբն կիրեղ եթէ՛ ո՛չ մարդն աստուածացաւ, այլ աստուած բանն էջ յարգանդ կուսին և առեալ հոգի և մարմին ի նմանէ՛ աստուածն մարդ եղև. ըստ այնմ թէ՛ «բանն մարմին եղև»: - 79. Սուրբն կիրեղ ընդդէմ նեստորի՝ որ **ք** բնութիւն բաժանեալ ասէր քրիստոսի՝ ասաց, մի բնութիւն միաւորեալ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ: - 79-80. Ո՛չ որպէս ապօղինար կարծեաց. այլ աստուած կատարեալ և մարդ կատարեալ. հոգով և մարմնով: - 80. Եւ հաստատեալ այսու եթէ՛ հոգին և մարմինն է միաւորեալ ընդ բանին աստուածոյ, կարգէ՛ և զայն. բայց որդիք ասէ ո՛չ **ք**. և ո՛չ աստուածօք. զայս վասն դիմաց միաւորութեանն ասէ: - 80. Եւ բարձեալ զխտորոցս բաժանման ասէ՛ երկոքեանն մի՛ են. առնլովն աստուածոյ և մարդանալովն. և մարդոյն աստուածանալովն. ահա զբնութեանն միաւորութիւնն եցոյց: - 80. Եւ այսպէս փախչելով ի թիւր ծայրիցն, զմիջինն պահելով ընթացք բարեպաշտութեան, անշթոփ և անբաժան միութիւն, խոստովանիմք զքրիստոս՝ աստուած մարդացեալ. մի անձն և մի բնութիւն. և մի կամք և գործք ըստ ուղղութեանն բանի: - 81. Արդ՝ հողոյ արարածի և աստուածոյ արարչի՝ մի և նոյն բնութիւն ասել ամբարշտութեան է կարծիք: - 81. Այլ նոքա ո՛չ խոստովանին զաստուած մարդացեալ. այլ՝ կամ ի նախագոյացեալ անձն բնակեալ ասեն զաստուածայինն բնութիւն, և կամ շնորհօք որդիացեալ որպէս նեստորի թրլի: - 81. Իսկ որք յերկուցն մի եղեալ բնութիւն ասեն, որպէս աստուածոյն և ի մարդոյն եղեալ մի բնութիւն ո՛չ աստուածոյ և ո՛չ մարդոյ: - 81. Այլ և մի բնութիւն ասեն՝ որք միայն սոսկ մարդ խոստովանին զքրիստոս, և ո՛չ աստուած մարդացեալ: - 82. Որք **ք** անձն և **ք** բնութիւնս՝ և **ք** կամս՝ և **ք** գործս բաժանեն քրիստոսի. **ք** որդի՛ և **ք** քրիստոս այստնապէս ասեն. զմինն տէր, և զմինն ծառայ,

զմինն բնութեամբ որդի աստուծոյ, և զմիւսն շնորհօք. և այլն: - 82. Արդ՝ սոքա զանունն մի ասեն, և յանունն միաւորեն զբ եութիւնսն. այսինքն զաստուածն և զմարդն. և ասեն մի անձն. մի որդի. մի քրիստոս. և այլն: - 82. Եւ բանն քրիստոս կոչի, և յիսուս, և տէր. և աստուած. նոյնպէս և մարդն կոչի քրիստոս, և յիսուս, և տէր, և աստուած: - 82. Իսկ երրորդ դասքն, որք յերկուց ասեն եղալ մի բնութիւն, ո՛չ աստուծոյ և ոչ մարդոյ: - 82. Եւ կամ զմի բնութիւնն ուրացեալ. և կամ առ աչօք ասացեալ. զորս նզովէ սուրբ եկեղեցի աստուծոյ: - 82. Նախ քան զմարդեղութիւնն հեռի ի միմեանց. որքան աստուծոյ և արարածոյ. անեղի և եղականի. ժամանակէի և յաւիտենականի: - 82. Խոստովանիմք զորդին աստուծոյ նախ քան զյաւիտեանս ծնեալ ի հօրէ՛. և յետոյ ի ժամանակի ծնեալ ի մօրէ՛: - 83. Ջնոյն զոլ աստուած և որդի աստուծոյ ըստ հոգւոյ. իսկ որդի մարդոյ ըստ մարմնոյ: - 83. Ո՛չ երկուս բնութիւնս զմին որդին ասելի. «զմինն երկրպագելի և զմինն աներկրպագելի. այլ մի է բնութիւն աստուծոյ բանին մարմնացելոյ»: - 83. Ջնոյն և սուրբն կիրեղ զրէ առ սուկեսոս թղթին, «Մի ասեմք զքրիստոս աստուած մարդացեալ, և մի զբնութիւն նորա»: - 83. Դարձեալ սուրբն յերկրորդ գլուխ աստուածային անուանցն ասէ, «զի և բնութեամբ ի չափ եկն յաղագս մարդասիրութեան. և ճշմարտապէս էացաւ և ա՛յր եղև գերագոյնն աստուած»: - 83. Եւ դարձեալ ասէ «ապա ո՛չ ըստ աստուծոյ զաստուածայինսն զործեալ, և ո՛չ ըստ մարդոյ զմարդկայինսն. այլ՝ այրացելոյ աստուծոյ նո՛ր իմն զաստուած այրականն ներգործութիւն ի մեզ կենցաղավարեալ»: - 84. Երրորդ՝ զի թէ միայն անձամբ միանայ և ո՛չ բնութեամբ, ապա քրիստոս անձամբ և կոչմամբ միայն է որդի աստուծոյ և ո՛չ բնութեամբ: - 84-85. Ո՞րպէս ասէք մի կամք և մի գործ աստուծոյ և մարդոյ: - 85. Որպէս միաւորեալ ասեմք զբնութիւն մարդոյն ընդ եութեանն աստուծոյ, այսպէս միաւորեալ և մի է կամք բանին մարդացելոյ: - 85. Որպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս եթէ՝ «ո՛չ ըստ աստուծոյ զաստուածայինսն զործեալ. և ո՛չ ըստ մարդոյ զմարդկայինսն: - 85. Այլ՝ այրացելոյ աստուծոյ նո՛ր իմն զաստուած այրական ներգործութիւնն ի մեզ կենցաղավարեալ»: - 85. Այսպէս և մի անձն է քրիստոս և մի անհատ. զի թէ բաժանես զնա՛ աստուած և ի մարդ, ո՛չ մնայ բոլորն ի նոյն. այլ մասն ինչ և մասն. կամ ոմն և ոմն: - 87. Նախ զՆիւթն զմի բնութիւն նիւթական որպէս մարդ. և զմիւսն բնութիւն աննիւթ որպէս զաստուած. զՁևն՝ զմինն քանակութեամբ և որակութեամբ տարբերեալ որպէս մարդոյ. և զմիւսն ի վեր քան զկերպ և զձև որպէս աստուծոյ: - 87. Բաժանեն և ուրեք զյատուկ անունն. այսինքն աստուած և մարդ. այս է զմարդկային բնութիւնն մարդ, և զաստուածային բնութիւնն աստուած. որպէս նեստորի թրւի: - 87. Այլ արդ՝ մարդկային բնութիւնն յաստուածութեանն տեսանի, և աստուածային ի մարդկութեանն, եթէ ի միութիւն բնութեանն, և եթէ ի միութիւն անձինն. զի ո՛չ սոսկ մարդ է քրիստոս և ո՛չ մերկ աստուած. այլ աստուած մարդացեալ: - 87-88. Իսկ տէր մեր անւամբ և բնութեամբ է աստուած որպէս խոստովանիմք դասք ուղղափառաց: - 88. Նոյնպէս և քրիստոսն անունն՝ և տէր՝ և աստուած և այլն՝ զո՛յգ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն. և ո՛չ առաւել և նըւազ. կամ տկար և հզօր. կամ անգէտ և ամենագէտ. և որ ինչ այսմ նման: - 89. Իսկ թէ զաստուածային անձն և զմարդկային բնութիւնն ասէք մի քրիստոս, ահա յա՛յտ է զի բաժանեցիք յաստուածային բնութենէն զքրիստոս. զի անձն աստուծոյ և զբնութիւն մարդոյ ասէք մի քրիստոս. և զաստուածային բնութիւնն որոշէք: - 89. Չի եթէ զաստուածային բնութիւնն պատուէք, հա՛րկ է ձեզ զմարդկայինն անարգել՝ և հրեական խտրութեամբ մոլիլ, որք ասէին՝ «դու մարդ ես՝ և զանձն քո աստուած առնես»: - 90. Իսկ թէ զմարդկային բնութիւնն պաշտէք, եղէք կռապարիշտք. և նո՛ր և եղական ոմն աստուած մուծանէք յերրորդութեանն կարգ: - 90. Ահա՛ այս ի կարծոյ բացայայտութիւն ծածկեալ ամբարշտութեանց, որք բ բնութիւնս սահմանեն ի վերայ միոյն քրիստոսի. թպէտ անձն մի համբաւեն համաձայն մեզ, սակայն որոշմամբ բնութեանց լինին տարաձայն մեզ և եկեղեցեացն աստուծոյ: - 90. Չի՞նչ զոր ասէ սուրբն կիրեղ ամենայն ուրեք՝ «հանգամայն աստուած և մարդ»: - 90. Բոլորովիմքն է ընդ դէմ երկաբնակացն. որք մասամբ ասեն աստուած և մարդ զքրիստոս. այսինքն յաստուածութենէ և ի մարդկութենէ ժողովեալ աստուած և մարդ: - 90. Ասէ սուրբն կիրեղ ընդ դէմ նոցա թէ՛ «համանգամայն» այսինքն բոլորովիմք աստուած և բոլորովիմք մարդ: - 90. Դարձեալ՝ որպէս ասեն աստուած և մարդ անհաւասար. այսինքն հզօր և տկար. անեղ և եղական. բնութեամբ և շնորհօք: - 90. Իսկ աստ հաւասար և զոյգ ասէ աստուած և մարդ՝ ըստ Գրիգորի աստուածաբանին. «զոյգ աստուած. որպէս առօղն՝ նոյնպէս և առեալն աստուած»: - 90-91. Իսկ միանգամայնն՝ դարձեալ ընդ դէմ է նոցա Որք զաստուած և զմարդն որոշեն ի միմեանց. եթէ բնութեամբ և եթէ անձամբ: - 91. Որպէս ասելն աստուածն մարդ է՝ և մարդն աստուած: - 91. Այս է միտքն որ ասէ՝ համանգամայն աստուած և մարդ.

այսինքն բոլորովին և հաւասար և անբաժան աստուած և մարդ: - 91. Նմանապէս որ ասէ, մի և նոյն աստուած և մարդ: - 91. Այս է միտքն՝ մի՛ է և ո՛չ ք աստուած և մարդ. և նոյն է և ո՛չ այլ և այլ աստուած և մարդ: - 91. Զի՞նչ պատասխանենք երկաբնակացն որք հարցանեն զմեզ, թէ մասունքն քրիստոսի աստուած է՝ այսինքն ոտքն և ձեռքն և գլուխն ապա բազմաստուածք էք: - 91. Ապա ուրեմն յայտնապէս նոքա ուրանան զայս, և ասեն թէ՛ ձեռքն քրիստոսի ոչ է աստուած. և գլուխն քրիստոսի ոչ է աստուած. և այլն. զի մի բազմաստուածք լիցին: - 91. Ասեն զայս թէ՛ և ո՛չ մարդ չէ. այսինքն ձեռքն և ոտքն քրիստոսի. թող թէ աստուած : - 91. Յորժամ ձեռն քրիստոսի ոչ է աստուած, ապա ուրեմն և բոլոր մարմինն ո՛չ է աստուած. զի բոլորն ի մասանցն բաղկանայ: - 91. Եւ թէ մարմինն քրիստոսի չէ աստուած, և հոգին քրիստոսի չէ աստուած, որպէս նոքա բարբանջեն. ապա և բոլորն քրիստոս չէ աստուած. զի բոլորն քրիստոս յաստուածութենէն միաւորեալ լինի մի քրիստոս. և բաժանեալ ո՛չ է քրիստոս: - 91. Եւ յայտնի եղև թէ և զքրիստոս գոլն ուրանան. և զաստուածն ուրանան այսպիսի առարկութեամբ: - 91. Ասեն այսպէս՝ եթէ ձեռն մարդոյ է՝ զի և ոտն մարդոյ՝ և այլ մասունքն մարդոյ է. զի աստուծոյ մասն ո՛չ ասի: - 91. Երևի ապա զի աստուծոյ ո՛չ ասեն զմասունքն, այսինքն զձեռն և զոտն. ապա ըստ նոցա և մարմինն չէ աստուծոյ մարմին. և արիւնն չէ աստուծոյ. և հոգին չէ աստուծոյ. այլ ամենեքեան սոքա մարդոյ են: - 91. Ասեն զայս թէ՛ քրիստոսի է մարմին. և քրիստոսի է արիւն. և քրիստոսի հոգի. այլ աստուծոյ ո՛չ ասեն: - 91. Ապա ուրեմն երևեցաւ՝ զի թէ մասունքն քրիստոսի ասին և աստուծոյ ո՛չ ասին, յայտ է թէ զքրիստոս ո՛չ խոստովանին աստուած: - 91. Ապա ըստ այսմ հետևի՝ զի մարիամ մայր քրիստոսի լինի և ո՛չ աստուծոյ. զի լաւ է քրիստոսածին և մարդածին կոչիլ՝ քան թէ աստուածածին: - 91. Զայս հարցեր, եթէ մասունքն քրիստոսի աստուած են, նաև բազմաստուած էք. զի բազում են մասունքն: - 92. Զի ասենք զմարմինն քրիստոսի վասն միաւորութեանն աստուած և աստուծոյ մարմին: - 92. Նոյնպէս արիւնն աստուած և աստուծոյ արիւն. և այլն նմանապէս: - 92. Զի թէ ասենք եթէ ոչ է աստուած, յայնժամ բաժանեալ յաստուածութենէն՝ ո՛չ լինի աստուծոյ ձեռն. և ո՛չ աստուծոյ մարմին. կամ արիւն. զի մասն բաժանեալ ի բոլորէն ո՛չ է բոլորին մասն. և ո՛չ կոչի. որպէս ձեռն հատեալ յանդամոցն՝ ո՛չ կոչի մասն բոլորին: - 92. Եւ թէ ասես միայնաբար՝ աստուած է մարմինն. և աստուած է արիւնն, լինի բազմաստուածութեան ցոյցը: - 92. Այլ ասելն՝ աստուած է և աստուծոյ մարմին. հոգի. և այլն. ուղղակի՛ է: - 92. Ապա ուրեմն համանգամայն ի միասին լինին երկու հակակայք. այսինքն ուղղական և հոլովական. զի ասելն աստուած ուղղական է. և աստուծոյ սեռական հոլով: - 92. Ո՞չ ապաքէն ասենք զքրիստոս՝ աստուած և որդի աստուծոյ. զի աստուածն ուղղական է՝ և որդի աստուծոյ հոլովական: - 92. Այսպէս կարենք ասել զմարմինն քրիստոսի թէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին և արիւն. և այլն ամենայն: - 92. Նմանապէս և մարմինն քրիստոսի աստուած է առ մասունք մարմնոյն. և աստուծոյ մարմին առ բոլորն քրիստոս: - 92. Եւ որպէս քրիստոս աստուած է և կոչի: - 92. Նմանապէս մարմինն քրիստոսի աստուած է՝ և կոչի աստուած և աստուծոյ մարմին: - 92. Ապա ուրեմն կարենք ասել զմարմինն քրիստոսի աստուած և աստուծոյ մարմին, և զայլն նմանապէս: - 92. Այսպէս է համանգամայն ասելն եթէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին: - 92. Իսկ թէ և որոշակի ասես ուղղափառ մտօք, և ո՛չ այն է զարտուղի. յորժամ ասես աստուծոյ մարմին և աստուծոյ արիւն. զի որ ինչ է՝ ի յաստուած աստուած է և ո՛չ օտար յաստուծոյ: - 92-93. Նմանապէս մարմին և արիւն և ոսկր և այլն աստուծոյ ասել՝ զաստուած ցուցանէ: - 93. Իսկ թէ ասես միայնաբար աստուած է մարմինն՝ և աստուած է հոգին. այսու ո՛չ լինիս բազմաստուած. զի մի՛ է աստուածութիւնն ի սոսա միաւորեալ էութեամբ և գոյացութեամբ: - 93. Նոյնպէս ասելն զնոսա աստուած ո՛չ է բազում աստուած: - 93. Դարձեալ՝ որպէս ասելն զհայր աստուած, և որդի աստուած, և հոգի աստուած, ո՛չ է բազմաստուած. այլ մի աստուած: - 93. Նոյնպէս և ասելն թէ՛ մարմինն քրիստոսի աստուած է. և արիւնն աստուած է. և հոգին աստուած է. ո՛չ է բազմաստուած. այլ մի աստուած: - 93. Թէ զի՞նչ է «լինիլն հաւասար աստուծոյ»: - 93. Առաջինն թէ զի՞նչ է «լինիլն հաւասար աստուծոյ»: - 93. Ասաց թէ՛ որ ի կերպարանս աստուծոյ էր բանն, այսինքն էակից հօր, ո՛չ ինչ զրկումն համարեցաւ ի ներգոյական փառաց զլինիլն հաւասար մեզ: - 93. Եւ դարձեալ՝ զի մի՛ կարծի միայն յամարմնութեանն պատկեր հօր, ի վերայ էած և ի լինելութեանն հաւասար աստուծոյ գոլ նովին մարմնովն առանց յափշտակութեան: - 93. Վասն որոյ ասէ՛ ընդ դէմ ասացելոցս խոնարհութեանց՝ Աստուած զնա առաւել բարձրացոյց: - 94. Աստուած հայր. որ առաքեաց և նրւաստացոյց: - 94. Զիա՞րդ միայն ի դէմս բանին իցէ այն՝ որ ի կերպարանս հօր է և հաւասար աստուծոյ: - 94. Իսկ առաւել բարձրութիւնն. զի որպէս անհամեմատ է խոնարհութիւն աստուծոյ

մարդանալ և չարչարիլ. և անգուգական բարձրութիւն է մարդոյս բնութեան ընդ աջմէ աստուծոյ նստիլ և հաւասարիլ: - 94. Զի որպէս նըւաստացաւ և եղև մարդ, նոյնպէս և շնորիք տըւաւ նմա յաստուծոյ և ի մարդկանէ: - 94. Եւ ասես՝ վասն չարչարանացն խոնարհութեան՝ առաւել զնա բարձրացոյց աստուած: - 94. «Որև կնքեաց զմեզ և եօծ ի սոյն՝ աստուած է. ետ մեզ հոգի որդեգրութեան» ասէ առաքեալն: - 94-95. Եւ աստուած օծաւ. և սոքա մարգարէ կամ այլինչ: - 95. Իսկ սոքա յաստուծոյ և գթութեամբ սիրոյ: - 95. Երևի թէ բաժանես զմարդկութիւնն և ուրիշ իմանաս զմարդն և գաստուածն: - 95. Իսկ թէ միայն անուն առանց էութեան. ապա անամբ խոստովանիս աստուած գրիստոս և ո՛չ գոյացութեամբ. և հաւասարես զնա մովսէսի. որ անուամբ աստուած կոչեցաւ և ո՛չ էութեամբ: - 95. Այլ արդ՝ որ հարցնես թէ՛ մարդն քրիստոս տեսանէ՞ գաստուած թէ ո՛չ. համաձայնիս հրէիցն. որք ասէին՝ «դու մարդ ես՝ և զանձն քո աստուած առնես»: - 95. Եւսի՛ն անօթն ընտրութեան առաքեալն պօղոս գրէ հաւատացելոցս. «քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն. և աստուծոյ իմաստութիւն»: - 96. Ա՛րդ՝ քրիստոսն որ է օծեալ աստուածութեամբն, և նա աստուծոյ իմաստութիւն է. և ո՛չ ճանաչէ՞ գաստուած. տգիտութեամբ կորուսանէր զնա և որոյ է՛ իմաստութիւն: - 96. Երկրորդ՝ վկայէ՛ սիրելի աշակերտն յօհաննէս, «գաստուած ո՛չ ոք ետես. բայց միածին որդին նա՛ պատմեաց մեզ»: - 96. Ա՛րդ՝ ի մարդկանէ ո՛չ ոք ետես գաստուած, և որդի կուսին ո՛չ ետես որպէս դուդ ասես. սո՛ւտ է ապա և պատմութիւնն զոր ինչ ուսոյց մեզ. զի ո՛չ է տեսեալ և պատմէ. ահա անդունդք հայհոյութեան. զոր ի կարգիս լռեմ: - 96. Ա՛րդ՝ եթէ տգէտ է որդին աստուծոյ հօր, և տգէտ որդուվ խօսեցաւ ընդ մեզ. տգիտութեան եղիցի և օրէնքս նոր քան զհինն: - 96. Չորրորդ՝ նոյն առաքեալն ասէ, «մեք զմիտս քրիստոսի ունինք. և հազարապէտ ենք խորհրդոցն աստուծոյ»: - 96. Ա՛րդ՝ եթէ քրիստոս տգէտ է և նոքա զմիտս տգիտի ունէին. ո՞րպէս լինէին հազարապետք աստուծոյ խորհրդոցն. կամ հազարապետքն առաւել են քան զխորհուրդն աստուծոյ: - 96. Եւ զծածուկ սրտին զիտել միայն աստուծոյ է՛ ըստ այնմ «որ քննէ զսիրտս և զերկամունս աստուած»: - 97. Զի լիութեամբ շնորհաց նորա մեք արդարացաք. և իմաստութեամբ նորա իմացաք գաստուած որպէս ասէ յօհաննէս. «օրէնք ի ձեռն մովսէսի տըւան. շնորիք և ճշմարտութիւն ի ձեռն քրիստոսի եղեն»: - 97. Այլ արդ՝ յերկնաւոր փառսն այն է զերագոյն՝ որ քան կատարեալ տեսանէ գաստուած: - 97. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի կատարելագոյն ճանաչէ գաստուած: - 97. Արդ՝ եթէ բոլոր աստուածութիւնն ի քրիստոս էացեալ է մարմնապէս, և ծածկէ զգիտութիւնն ի նմանէ, այս լինի կամ ոչ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ կամ զէութիւնն տըւեալ և ի գիտութենէն զրկեալ որ է սուտ: - 98. Իսկ թէ աստուծոյ բան է և անանց, ո՛չ ուրեմն է տգէտ կամ նըւազ գիտութեամբ: - 98. Ա՛րդ՝ եթէ ի յարութեանն հասարակ արդարք տեսանեն գաստուած դէմ յանդիման որպէս և է, և քրիստոս ո՛չ կարէ տեսանել, փոքր լինի գիտութեամբ քան զմարդ որ է սուտ: - 99. Արդ՝ եթէ առաքեալքն որ բնակարանք են հոգւոյն՝ ճանաչեն զհոգին աստուած, և մարդկութիւնն քրիստոսի ո՛չ ճանաչէ, փոքր քան զբնակարանքն եղիցի քրիստոս: - 99. Եւ ո՞րպէս երկիր պագանեն նմա երկնաւորք և երկրաւորք և սանդարամետականք. և ամենայն լեզու խոստովան լիցի թէ տէր է յիսուս քրիստոս ի փառս աստուծոյ հօր: - 99. Քսանկեբրորդ՝ ասէ յաւետարանին յօհաննու, «Այս են կեանք յաւիտենից՝ զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ աստուած. և զոր առաքեցեր զյիսուս քրիստոս»: - 99. Արդ՝ եթէ ճանաչելն գաստուած հայր և զյիսուս քրիստոս կեանք է յաւիտենից, և մարդն քրիստոս ճշմարտութեամբ ո՛չ կարէ ճանաչել որպէս դուդ ասես: - 99. Եւ օգոստինոս վարդապետ նոցա ասէ ի զիրս Երրորդութեանն, «ըմբռնել զաստուածային էութիւնն՝ պատկանի որդւոյն աստուծոյ ըստ բնութեանն. և որդւոյն մարդոյ՝ ըստ շնորհաց միաւորութեանն»: - 100. որպէս ասէ աստուածաբանն Գրիգոր, «համարձակիմ և ասեմ հաւասար աստուած որպէս առօղն՝ նոյնպէս և առեալն. զի անմարմինն մարմնացաւ. բանն թանձրացաւ. և աստուածն մարդ եղև. մի անձնաւորութեամբ՝ և միաւորեալ բնութեամբ. մի տէր. մի քրիստոս. մի որդի աստուծոյ և որդի կուսին»: - 100. Զի ամենայն ճշմարիտ դաւանօղքն զքրիստոս աստուած խոստովանեցան. և ի նոյնն նահատակեցան. և առ ճշմարտութիւնն քրիստոս յերկրէ յերկինս վերափոխեցան: - 101. Եւ բնութիւնն աստուծոյ անգիտելի: - 101. Եւ թէ՛ անգիտութեամբ գիտելի աստուած: - 101. Ժա) Անժամանակ է աստուած. և յաւիտեան. և հին աւուրց: - 101. Ժգ) Վասն կենաց. և զանազանութեան աստուծոյ. և հրեշտակաց և մարդկան. և կենդանեաց: - 101. Ժդ) Վասն տեսութեան աստուծոյ. և հրեշտակաց. և մարդկան: - 101. Եւ ամենահայեաց է աստուած: - 101. Ժե) Զի՞նչ զանազանի և հաւասարի տեսութեանն աստուծոյ. և հրեշտակաց. և մարդկան: - 101. Ժզ) Վասն թէ բան ունի աստուած: - 101. Ի) Արեգակն կոչի աստուած

ի յատկութեամբ: - 102. Իսկ Վասն զարմացմանն աստուծոյ. և նախանձուն: - 102. Իբ) Սէր և Սիրելի և Բարի է Աստուած: - 102. Իգ) Լայն. երկայն. խոր. և բարձր ասի աստուած: - 102. Վասն էր է բնութիւնն աստուծոյ անգիտելի: - 103. Իսկ բնութիւնն աստուծոյ անեղ է. և զի անեղ է անչափ է: - 103. Յաղագս որոյ և անանուն է աստուած. զի անունն զբնութիւնն յայտնէ. որպէս մարդ: - 103. Իսկ բնութիւնն աստուծոյ անյայտ է և անգիտելի: - 103. Ո՞րպէս անգիտութեամբ գիտելի է աստուած: - 103. Եւ է դարձեալ անգիտութիւն՝ յորժամ զմիտս տարածենք յամենայն եղեալս և զնա ոչ գտանենք, ժողովենք ի մինն որ արտաքոյ է սոցա. և այնպէս անգիտութեամբ ճանաչի աստուած: - 103. Նոյնպէս և էութիւնն աստուծոյ ի յէքս բազմացեալ. և աստուած անունն ի բազում աստուածս. և մնացեալ նոյն մի աստուած ըստ պօղոսի, «մեզ մի է աստուած հայր յորմէ ամենայն»: - 106. Նախ՝ զի միեղէն է և հասարակ՝ գերադրականքն. որպէս գերագոյն աստուած. և տէր տէրանց: - 106. Ըստ այսմ ապա և բազմութիւն արարածոցս միո՛յ են հաղորդեալ. մի սկզբան. մի աստուծոյ. և մի խնամողի: - 106. Ըստ որում մինն ի սուրբ Երրորդութենէն բանն աստուած հաղորդեցաւ բնութեան մերում անքակ միութեամբ. և եղև աստուածն կատարեալ՝ մարդ կատարեալ: - 106. Իսկ հասարակն՝ զի բոլոր բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն էառ զբոլոր և կատարեալ մարդկային բնութիւնս. և եղև աստուածն կատարեալ՝ մարդ կատարեալ: - 106. Վեցերորդ՝ որդին աստուծոյ եղև որդի մարդոյ. զի զմեզ արասցէ որդիս աստուծոյ: - 107. Եւ զի որդին աստուծոյ բնութեամբ որդի մարդոյ եղև, մի՛ յերկուանալ թէ լինիցիս և դու շնորհօք որդի աստուծոյ: - 107. Եօթներորդ՝ աստուածն մարդ եղև և յերկիր էջ. զի դու լիցիս աստուած և յերկինս ելցես: - 107. Ըստ որում, «ես ասացի թէ աստուած իցէք». զի ո՛չ էր ի զուր գալուստ նորա. այլ զի մեծամեծ իրս գործեսցէ: - 107. Ուստի յայտ է յորժամ ասենք Երրորդութիւն աստուած. Երրորդութիւն անեղ. այլ ո՛չ ասենք գ աստուած. կամ գ անեղ. այլ մի աստուած և մի անեղ: - 107. Ա՛րդ՝ ասենք զհայր աստուած. և զորդի աստուած. և զհոգի աստուած. ապա կարե՞մք ասել զհայր երրորդութիւն. և զորդի երրորդութիւն. և զհոգին սուրբ: - 108. Եւ զի անձամբ յատկացեալք են և բնութեամբ մի. վասն այն Երրորդութիւն ո՛չ ասի միոյ անձին. այլ աստուած կամ աստուածութիւն ըստ միութեան բնութեանն: - 108. Յասացելոցս ո՛չ ինչ է վայելչական աստուծոյ. բայց միայն ըստ պատճառին: - 109. Ո՞րպէս մի է աստուած, ըստ այնմ «տէր աստուած քո տէր մի է» և թէ՛ «մի է աստուած հայր, և մի տէր յիսուս քրիստոս»: - 109. Իսկ աստուած մի կոչի: - 109. Հինգերորդ՝ մի կոչի. որպէս միակն սկիզբն է թըւոց և ո՛չ թիւ. և աստուած սկիզբն է արարածոց և ո՛չ արարած: - 109. Վեցերորդ՝ միակն պատկելով բազմանայ. և աստուած է շարունակօղ բազմութեան էից: - 109. Եօթներորդ՝ միակն է կատարումն ամենայն թըւոց. և ամենայն գոյից կատարումն է աստուած: - 109. Եւ ի միոյ աստուծոյ եղեն ժ դասք հրեշտակաց ընդ մարդկան. և հարիւր գունդքն ըստ ոչխարաց առակին. և ռ կենդանեաց տեսակքն որ յերկրի. և բիւր անկենդան բուսոց. և անթիւ գոյեղէնք: - 109. Եւ աստուած յայտնի է ի բանականքս իմացմամբ և պատկերաւ. այլ ի կենդանիս և ի բոյսս և ի գոյսս սակաւ ինչ նմանութեամբ: - 109-110. Նմանապէս և արարիչն աստուած. ներքոյ և հիմն է ամենեցուն որ կրէ զամենայն բանիւ զօրութեան իւրոյ: - 110. Նոյնպէս և ի միոյն աստուծոյ իջեալ յարարածս ընդարձակի տեսութիւն մեր. և ի սոցանէ ի նա դարձեալ նեղի: - 110. Նախ՝ զի թիւն պատահումն է. որ ի աստուած ո՛չ է: - 110. Երկրորդ՝ թիւն քանակ է. և աստուած ո՛չ չափի: - 110. Երրորդ՝ թիւն ընդ գիտութեամբ մեր է. իսկ աստուած ընդ գիտութեամբ մեր ո՛չ պարունակի որպէս ասացաք. ապա ուրեմն ի վեր է քան զմի և զմիակ: - 110. Չի է՛ մի՞ որ սկիզբն է թըւոյ. և այսպէս մի ո՛չ ասի աստուծոյ. զի այս քանակ է. և պատահումն ո՛չ գոյ յաստուած: - 110. Եւ է մի՞ որ անդրադարձի էի. և այսպէս ասի մի աստուած իբր թէ է՛. զի պատահումն ո՛չ ցուցանէ: - 110. Եւ էութիւնն աստուծոյ ըստ ինքեան անբաժանելի է, և յարարածոց բաժանեալ: - 110. Ո՞րպէս բազմանայ և բազմապատկի աստուած: - 110. Չի՞նչ է որ ասեն վասն աստուծոյ թէ՛ է՛ սկիզբն և պատճառ: - 110. Վասն է՞ր կոչենք զնա էր. և է՛. և եղիցի. ըստ այսմ. «ես եմ որ էն». և «ի սկզբանէ էր բանն». և եղիցի աստուած ամենայն յամենայնի: - 111. Այլ է՛ յարացոյցն ի յաստուած. և ի տեսութիւն նորա. և ի բարի կամս: - 112. Ա՛րդ՝ ո՛չ է ի յաստուած անձնաւոր էութիւն. որպէս Երրորդական անձինքն. և ո՛չ բաժանեալ ի նմանէ. որպէս հրեշտակաց դասքն. և ո՛չ որպէս սոսկ մտածութիւն ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 112. Չի առ աստուած ո՛չէ սոսկ տեսութիւն արտաքոյ. այլ յինքն տեսանելով զյարացոյցն. և զմեզ ի յարացոյցն մեր իբր լինիլ մեզ նախ ի յաստուած, և ապա ի յէութեան մերում. և ո՛չ որպէս փոփոխումն ինչ ի բարի կամացն: - 112. Երբեմն յարացոյց. իբր միշտ ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 112. Երբեմն նախասահմանութիւն ըստ պօղոսի՝ «սահմանելոյ որդոյն աստուծոյ». և թէ՛

նախ սահմանեաց զմեզ աստուած ի կամս իւր իբր անփոփոխելի սահմանադրութիւն: - 112. Եւ գիտելի է, զի յարացուցիս և նախասահմանութեանս՝ արարողական պատճառ է աստուած. և նիւթական պատճառ իրն այն որ է նախասահմանի. և տեսական պատճառ է՝ կարգն. զի նախ տըլեալ լինի շնորհքն աստ. եւ ապա փառքն ի հանդերձեալն. և կատարողական պատճառ՝ զի լինիցիմք սուրբք և անբիծք: - 112. Յարացոյցն մի է և պարզ. ըստ այնմ որ մի է էութիւնն աստուծոյ, և մի տեսութիւն, և մի ճշմարտութիւն: - 112. Այլ բազում է և զանազան ըստ պատկերի և նմանութեան յարացուցելոցս որք են բազումք. զի աստուած միով յարացուցի զբազումս տեսանէ. որպէս անմարմնութեամբն զմարմնաւորս տեսանէ. և յաւիտենիւ զժամանակեայս: - 112. Այսպէս մի է յարացոյցն ի մինն աստուած: - 112. Ո՞րպէս անեղ է աստուած, և անեղ ասեմք զոչեսն: - 113. Իսկ անեղ է աստուած արծակապէս և զերագանց. զի անեղ է՝ և միշտ գոյ՝ և ինքնակատար: - 113. Դարձեալ անեղ ասի աստուած իբր պատճառ անեղից. և նախ քան զամենայն անեղ. և կատարումն. և բովանդակութիւն ամենայն անեղի: - 113. Աստուած անեղական բնութիւն. իսկ արարածքս եղական բնութիւն: - 113. Նախ՝ եթէ անեղ է աստուած ըստ որում անսկիզբն և անեղ էին արարածք ըստ անգոյին՝ կարգաւոր է և յոյժ որպէս դու ասացեր. զի անեղ էն աստուած յառաջ էած զանեղն ի յեութիւն: - 113. Դարձեալ՝ զի անեղ է բնութեամբն աստուած. ապա և անհուն է զօրութեամբ. զի եղական բնութեան զօրութիւն հունաւոր է: - 113. Դարձեալ՝ անեղ է բնութեամբ աստուած. և անեղ գիտութեամբ: - 113. Եւ այն է նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ. ըստ առաքելոյ՝ «ընտրեալ յառաջ քան զլինիլն աշխարհի»: - 113. Արդ՝ եղականքս որ յետոյ էացաք անեղ էաք ի յանեղ տեսութիւնն աստուծոյ: - 114. Արդ՝ կարգաւոր է զի անեղն աստուած զանեղն ըստ տեսութեան՝ յեղելութիւն ածցէ ըստ գոյացութեան իւրեանց: - 114. Դարձեալ՝ անեղն և անսկիզբն աստուած հայր՝ յինքենէ յառաջ քան զյաւիտեանս ծնաւ և բղխեաց զանեղակից որդին՝ և զսուրբ հոգին: - 114. Ո՞րպէս է անժամանակ աստուած, և անժամանակ է հոգի: - 114. Անժամանակ է աստուած...: - 114. Ո՞րպէս յաւիտենական է աստուած. և յաւիտենական հոգին: - 114. Զի աստուած արարիչ է յաւիտենից. և յառաջ քան զյաւիտեանս. և զեր ի վերոյ յաւիտենին: - 114. Զի աստուած պարագրէ զյաւիտեանն. որպէս յաւիտեանն զժամանակն. և ասի աստուած մշտնջենաւոր. զի ո՛չ ունի վախճան: - 114. Վասն է՞ր կոչի աստուած հին աւուրց ըստ դանիելի: - 114. Արդ՝ երեքն ո՛չ յարմարին աստուծոյ. զի ո՛չ հնանայ և ո՛չ ծերանայ. և ամբ նորա ո՛չ պակասին ըստ մարգարէին, «դու նոյն ինքն ես և ամբ քո ո՛չ պակասին»: - 114. Եւ «եկեսցէ օր տեսռն. և օր հատուցման աստուծոյ մերոյ»: - 115. Նախ՝ զի է և գոյ աստուած յամենայն յաւիտեանս. և յամենայն ժամանակ. և յամենայն օր: - 115. Եւ գիտելի է՝ զի աստուած կոչի յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան. և է՝ պատճառ պարունակողացն յաւիտենին. որ ո՛չ սկիզբն ունի և ո՛չ կատարած: - 116. Այլ՝ կոչի աստուած յաւիտեան. և միշտ. և ժամանակ. զի պատճառ է սոցա որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 116. Եւ թէ որ ասիցէ, որովհետև աստուած յաւիտեան է անսկիզբն և անվախճան. նոյնպէս և յարածգականն: - 116. Ասեմք եթէ՝ մի է յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան. որ նոյն ինքն է աստուած. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և նախ քան զյաւիտեանս. և ամենայն յաւիտենից արարիչ: - 116. Այլ զայս ստեղծեալ յաւիտեանս ասեմք ոչ սկիզբն ունիլ և ո՛չ կատարած. զի պարունակօղ է այլ յաւիտենից որք ունին սկիզբն կամ կատարած. այլ ինքն պարունակի յանստեղծ յաւիտենէն որ է աստուած: - 116. Չորրորդ՝ յաւիտենական է աստուած. և մշտնջենաւոր հրեշտակք. և ժամանակեայ մարդիկ: - 116. Յաւիտենական է՝ որ ո՛չ սկիզբն ունի, և ո՛չ կատարած. որպէս աստուած: - 116. Որո՞վ զանազանի կեանքն աստուծոյ. և հրեշտակաց: - 117. Նախ՝ ի աստուած ինքնակեանք է. զի յինքենէ՝ ունի: - 117. Իսկ հրեշտակք յայլմէ ունին. այսինքն յաստուծոյ: - 117. Երկրորդ՝ զի աստուած կենդանարար կեանք է: - 117. Երրորդ՝ աստուած է անսկիզբն և անվախճան կեանք: - 117. Ո՞րպէս աստուած զանցեալն և զապագայն համանգամայն տեսանէ ներկայաբար. իսկ մեք ո՛չ: - 117. Իսկ պակասութիւնքս այս ո՛չ են ի յաստուած: - 117. Իսկ միտքն աստուծոյ ի վեր է քան զժամանակ. վասն որոյ ներկայաբար զանցեալն և զհանդերձեալն տեսանէ: - 117. Վասն է՞ր է զի աստուած զանգործս և զոչեսն տեսանէ. իսկ մեք զեղեալն և զգործեալն: - 118. Իմաստութիւնն աստուծոյ անեղ է. վասն որոյ զանեղսն որ ո՛չ են եղեալ՝ չափէ: - 118. Իսկ անեղն ի բ դէմս որոշի. որպէս անեղ էն աստուած. և անեղ՝ որ դեռևս ո՛չ է եղեալ և գոյացեալ: - 118. Ապա և երկոքին անեղութիւնքս միայն աստուծոյ են գիտելիք: - 118. Ո՞րպէս տեսանէ աստուած զէքս. զի զգայութիւն ո՛չ ունի. որպէս մեք ներքին զգայութեամբ զիմանալիս՝ և արտաքին զգայութեամբ զերևելիս տեսանեմք: - 118. Անմիտն և անզգայն զոր ասեմք

աստուծոյ, ո՛չ ըստ պակասութեան, այլ ըստ գերազանցութեան է դնելի: - 118. Եւ զի ունի միտ և հանճար՝ ասէ սողոմոն, «աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի. և հանճարով իւ»: - 118. Կատարեալ, զի առանց աւելածոյ և պակասութեան. և Անփոփոխ, զի տեսութիւնն աստուծոյ նոյն է: - 118. Դարձեալ է՝ յատկութիւն, զի նախ տեսութիւնն է աստուծոյ, և ապա էութիւն ամենայն իրի՝ տեսութեանն նորա հետևի: - 118. Զի աստուած նախ քան զգործն՝ և յառաջ քան զկամիլն՝ և նախ քան զէանալն տեսանէ. ըստ այնմ, «զանգործս իմ տեսին աչք քո»: - 118. Դարձեալ՝ տեսանէ աստուած ըստ պատճառի. զի ամենեցուն է պատճառ. և ըստ պարունակութեան, որ զամենայն առ ինքն ունի. և ըստ կատարման, որ ամենեցուն է վաղճան և կատարումն: - 118. Զի աստուած ո՛չ արտաքոյ ինքեան ունի զտեսութիւնն. այլ ի ներքս միայն. զի զինքն ի յինքն տեսանէ՝ և զայլս ի յինքն. ապա զեղեալքս ի յարացոյցն որ է տեսութիւնն աստուծոյ որպէս ասացաք: -118-119. Զի՞նչ է որ ամենահայեաց ասի աստուած: - 119. Նախ՝ զի առ աստուած բոլորն տեսութիւն է՝ և լուր՝ և այլն: - 119. Մեք ո՞րպէս տեսանենք զաստուած. իմացմամբ՝ թէ զգայութեամբ: - 119. Սակայն՝ զի թէ էն ըստ որում է աստուած կրկին կերպիւ տեսանի. այս ինքն զհտութեամբ և անգիտութեամբ. դնելով և բացաբառնալով այսպէս: - 119. Նախ՝ հայելով ի կերպարանս և ի նմանութիւնս որ է՝ կարգաւորութիւն արարածոց. և սոքօք ի յարացոյցն սոցա ելանել, և ի նմանէ դարձեալ ի նախատիպ յարացուցին ելանել. և այնպէս տեսանել թէ է՝ աստուած պատճառ ամենայնի: - 119. Դարձեալ՝ և այսպէս տեսանի աստուած. յորժամ միտք յամենայն եղելոց որոշեսցի. նաև յինքենէ՝ զի եղական է. թողեալ զինքն միաւորեսցի յաստուածային ճառագայթն որ անքննելի լոյսն է և իմաստութիւնն: - 119. Այս է՝ զի ի բանն աստուած տեսանեն զաստուած ի յինքն. և զեղեալքս ի յինքն: - 119. Եւ այս է նոցա առաւօտու և երեկոյի ճանաչումն, զի զաստուած տեսանելով՝ նոր լինի նոցա ճանաչումն միշտ՝ որ է՝ առաւօտու: - 119. Եւ զեղեալքս ի յաստուած տեսանելով՝ նոր լինի զհտութիւն արարածոց՝ որ է՝ երեկոյի: - 119. Որո՞վ զանագանի և հաւասարի տեսութիւնն աստուծոյ և հրեշտակաց: - 119. Զի ի մի և ի նոյն բանն աստուած տեսանեն զաստուած, և տեսանեն զեղեալքս ի յարացոյցն իւրեանց: - 120. Այլ այսու զանագանին, զի աստուած ինքնիմաստ ունի զտեսութիւնն. այսինքն յինքենէ՝ է անսկիզբն և անվախճան: - 120. Իսկ հրեշտակք ո՛չ յինքենէ՛, այլ յաստուծոյ սկսեալ և անվախճան. զի առանց մոռացութեան ունին: - 120. Երկրորդ՝ հրեշտակք բարձրանան ի տեսութիւնն աստուծոյ. և մարդիկ խոնարհին և շեղին ի յիմացածոն: - 120. Որպէս գործնականն որ է բարոյականն՝ սկսեալ է ի բարւոյն աստուծոյ. և կատարի առ բարին: - 121. Այսպէս և տեսականն որ է բանականն՝ սկսեալ է ի ճշմարտութենէն որ է՝ բանն աստուծոյ, և կատարի առ նոյն ճշմարտութիւնն: - 121. Վասն է՞ր ասենք աստուծոյ բան ունիլ. ըստ այնմ «բանիւ տեառն երկինք հաստատեցան»: - 121. Երրորդ՝ զի բանս մեր ձայնիւ յամենայն լսելիս անցանէ և թղթով յամենայն տեղիս ընթանայ. և բանն աստուծոյ սո՛ւր է և հատու և ընդ ամենայն է քրիստոս անցանէ թափանցաբար: - 121. Հինգերորդ՝ զի ընդարձակի բանս մեր քան զամենայն ինչ. և բանն աստուծոյ ընդարձակեալ է առ ամենայն ինչ՝ զոյացութեամբ և արարչութեամբ: - 121. Եւ թէ ո՞րպէս ասենք ննջել զարթնուլ սրտմտիլ կամ տրտմիլ աստուծոյ: - 122. Այս է զոր ինչ է ի յաստուած դնելով կոչենք զնա: - 123. Կամ ննջել և զարթնուլ. որ ո՛չ է ի յաստուած. այլ դնելով ի վերոյ ըստ ներգործութեանն տարացուցի: - 123. Նոյնպէս որք ուրանան և ասեն, ո՛չէ աստուած քրիստոս. ո՛չէ հայր. ո՛չէ որդի: - 124. Նախ՝ զի ուրացականն ըստ պակասութեան է. որ ասէ ո՛չէ աստուած քրիստոս. այսինքն պակաս է և ո՛չէ աստուած. և ո՛չէ հայր. և ո՛չ որդի: - 124. Երկրորդ՝ ուրացականն ընդդէմ էութեան և փառացն աստուծոյ է. զի զէութիւն և զփառս աստուծոյ ուրանալ տայ: - 124. Իսկ բացբարձականքն՝ ո՛չ զէութիւն կամ զփառս աստուծոյ բառնայ, այլ զոր յետ էութեանն աստուծոյ է և ի նմանէ ստեղծեալ՝ և զխոնարհութիւնսն բառնայ: - 124. Տես և համեմատեա՛ առ աստուած թէ պիտի: - 124. Եւ սեր առ աստուած բանիւն բորբոքեցաւ. ըստ որում, «հուր եկի արկանել յերկիր»: - 125. Եւ միջնորդ հաշտութեան է քրիստոս աստուծոյ և մարդկան. այլև հրեշտակաց և մարդկան. նաև հրէից և հեթանոսաց: - 126. Զարմանալ ո՞րպէս ասի աստուծոյ: - 127. Այսպէս վասն գերազանց սիրոյն զոր ունի աստուած առ էսս՝ զարմանալ ասի. այսինքն արտաքս ելանել՝ թափիլ և հեղուլ ի յեսս. և միաւորիլ անփոխաբուն բնութեամբ: - 127. Վասն որոյ հիացական կոչի անունն աստուծոյ: - 127. Ո՞րպէս է նախանձն ի յաստուած. ըստ այնմ, «ես աստուած նախանձն տեմ». զի նախանձն ախտ է առ մեզ: - 127. Որպէս ասի զաստուծոյ զարթնուլ բարկանալ զարմանալ: - 128. Այլ սերն և փափագն ասի նախանձ զաստուծոյ: - 128. Իսկ նախանձն աստուծոյ պարզապէս միայն ունի սիրել և զայլս և ո՛չ ատել. զի

Գախաճանաչման աստուծոյ սիրոյ առաւելութիւնն է. որպէս բոցն հրոյ: - 128. Նախ՝ զի պատկեր է Եմա. և ապա զի փառաբանիչ աստուծոյ: - 128. Ո՞րպէս կոչի աստուած սիրող՝ և սեր և սիրելի: - 128. Երկրորդ՝ զի եութիւնն աստուծոյ սէր է. և շարժի՝ սիրել զմեզ. և շարժէ՝ զմեզ սիրել զինքն: - 128. Բարի՞ն է առաջին աստուած, թէ սէրն: - 128. Պօղոս առաքեալն ասէ, «Զի՞նչ է լայնութիւն՝ երկայնութիւն՝ խորութիւն՝ և բարձրութիւն աստուծոյ»: - 129. Լայնութիւնն է ընդարձակ ճանապարհ աստուծոյ. որ է Գախաճանաչման նորա յամենայն էրս: - 129. Այլք ասեն թէ՛ է՛ ի աստուած լայնութիւն սիրոյ, որով յետս դարձուցանէ զմեզ ի մոլորութեանց վասն առաւել սիրոյն: - 129. Ծանիր զայս, զի աստուած է միայն իմացական և ո՛չ իմանալի. և հրեշտակք իմացական և իմանալի. զի իմացականք են վերինքն. և իմանալի ներքինքն: - 130. Վասն է՞ր զանազանապէս տայ աստուած զպարգևս և ո՛չ հաւասար. որպէս առաւել տայ հրեշտակաց՝ և սակաւ մարդկան. և նրւազ կենդանեաց և տնկոց և անշնչից: - 130. Նախ է՛ գործ իմաստութեան աստուծոյ. որով զանազանեսցին արարածք՝ առաւել և նրւազ ընդունելով. և մի՛ խառնափնդոր և անզանազանապէս: - 130. Իսկ նոցայն է արիութիւն և սէր առ աստուած: - 132. Մարդն՝ զի այրացեալ աստուած. և արժուին՝ զի հոգին ի վերուստ պարգևեալ: - 132. Իսկ աստուած կարէ՛ փոխել և զկամքն՝ որ է՛ ատրժակ ի չարէն առ բարին. զոր հրեշտակք ո՛չ կարեն փոխել. այլ միայն զարթուցանեն զատրժակն և օգնեն: - 133. Զի աստուած առնէ զբոբիքունն ատրժակին. որպէս հուր որ վառէ՛ զփայտ: - 133-134. Վեցերորդ՝ են առ աստուած ի յինքեանս՝ և յեղեալս: - 134. Ասենք եթէ՛ նոքա երեքեան դասքն՝ այսինքն աթոռք՝ քերօքէք՝ և սերօքէք՝ միակարգ միապատիւ և զերազանց եութիւնք են. զի անընդմիջաբար աստուծոյ ամենայն լուսափայլութիւնք իմաստք և շնորհք ի նոսա հեղանին համակարգապէս. և ապա նոքօք յայլ ամենայն գոյս երկնաւոր և երկրաւոր: - 135. Երկրորդ՝ զի աթոռքն վերաբերին ի դէմս հօր. ըստ այնմ՝ «աթոռ քո աստուած յաւիտեան». և թէ՛ «աթոռք եղան և հին աւուրցն նստաւ» որ է՛ հայր: - 135. Նախ՝ զի սերօքէն խոկայ զբարութիւնն աստուծոյ. և քերօքէն զճշմարտութիւնն. և աթոռք զուղղութիւնն: - 135. Որև յայլուրեք ի քերօքէս ասի նստել. զի ամենեքեան աստուածակիրք են և հանգիստ կամացն աստուծոյ: - 135. Դարձեալ՝ յառաջինսն տիրէ աստուած իբր մեծութիւն. ի յերկրորդսն կառավարէ իբր զօրութիւն. ի յերրորդսն պարսպէ իբր փրկութիւն: - 135. Դարձեալ, ի յառաջինսն կառավարէ՛ աստուած իբր նախապետութիւն: - 136. Եւ թէ՛ ոք ասիցէ, վասն էր մարդիկք հրեշտակք կոչին. նաև հրեշտակք աստուած որ վերնոցն են կոչմունք: - 136. Արդ՝ որ քան սրբութեամբ և իմացմամբ աստուածատեսակ լինին աստուածք կոչին. եթէ հրեշտակք և եթէ արք սուրբք որպէս մովսէս: - 137. Դարձեալ՝ աստուածք կոչին ո՛չ փաղանունաբար, այլ հոմանունութեամբ. այսինքն անւամբ միայն, այլ ո՛չ բնութեամբ: - 137. Վեցերորդ՝ զի հնազանդեալք են ի սպաս կամացն աստուծոյ: - 137. Եօթներորդ՝ զի երանեալք են ի սէրն և ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 137. Երրորդ՝ տեսութեամբն և իմացմամբն աստուծոյ. զի ոմանց առաւել է և ոմանց նրւազ: - 137. Երրորդ՝ զի անբաժանելի է յունօղսն. որպէս աստուած և ի հրեշտակս, այսպէս և ի մարդն արժանացեալ. զի ունակութիւն է յարամնայ և կնիք անբակտելի: - 138. Նախ՝ զի աստուած ինքնակատար և նախակատար է քահանայապետութիւնն: - 138. Երկրորդ՝ զի աստուած միշտ տայ և ո՛չ առնու: - 138. Երրորդ՝ զի աստուած անսկզբնապէս և բնութեամբ ունի: - 138. Նախ՝ զի առաջին դասքն անընդմիջաբար առնուն աստուծոյ. իսկ միջինքն և վերջինքն միջնորդութեամբ: - 138. Ապա յայտ է թէ՛ ո՞րպէս է հասարակ և զանազան քահանայապետութիւնն առ աստուած ի հրեշտակս և ի մարդիկ: - 139. Նախ՝ զի աստուած մերձաւոր է նոցա: - 139. Երկրորդ՝ զի կամքն աստուծոյ հանգուցեալ է ի նոսա և ուղղէ: - 139. Հինգերորդ՝ զի անխտոր են տեսութեամբն ի աստուած: - 139. Երբեմն զբարոզութիւնն ասէ. ըստ այնմ, «շնորհքն յաճախեալ ի բազմաց գոհութենէ առաւելացին ի փառս աստուծոյ»: - 139 - 140. Երբեմն զնշան և զարուեստն կոչէ. ըստ այնմ, «ո՛չ մարմնեղէն իմաստութեամբ, այլ շնորհօք աստուծոյ շրջեցաք յերկրի»: - 140. Իսկ թէ աստուած ո՞րպէս գիտէ զթիւ ամենայնի ըստ այնմ, «ո՛ թըւէ՛ զբազմութիւն աստեղաց». զայս ասենք ըստ եռակի: - 141. Իսկ առ հրեշտակս բոլոր շարժումն է ի նոյնէ ի նոյն. որպէս անիւն զոր ետես եզեկիէլ. այսինքն ի նոյն աստուծոյ են սկսեալք, և ի նոյն անվախճանապէս մնան: - 142. Իսկ ուղիղ շարժի՛ յորժամ ի ձեռն զգայութեանց յարացուցիւ և օրինակաւ հպիմք ի նախատիպն աստուած: - 142. Իսկ կողմնաւոր՝ ի խնամելոցն առ աստուած դարձողապէս միացունն յառաջին սկիզբն: - 142. Բոլոր է՛ յորժամ զիմացունն մտաց յամենայն եղելոց առ ինքն ժողովէ՛, և այնպէս բոլորովիմք աստուած հպի և միանայ. և այս է ի բոլոր սրտէ և ի բոլոր մտաց սիրել աստուած. և զայս ունին ընտրեալքն մարգարէք և առաքեալք: - 142. Իսկ

զնդակ որ է կողմնաւոր՝ շարժի հոգին, յորժամ բնականապէս լուսափայլի յաստուածային գիտութիւնս տեսութեամբ և մտածութեամբ. և այնպէս հոգեպէս ի յաստուած միաւորի. որպէս աշակերտաց առաքելոց և մարգարէից: - 142. Է՛ որ իմացումն մտացն առ ինքն ժողովի ի յիշողականէ՛ ի տրամախոհութեանցն ի կարծեաց՝ և յայլոցն, և այնպէս ըստ ինքեան տեսութեանն ի աստուած հպի. այս է գերագոյն իմացումն. և կոչի իմացական տեսութիւն: - 142. Եւ է՛ յորժամ իմացումն ի յիշողութիւնն ի տրամախոհութիւնն և յայլս բաժանի, և նոքօք իմանայ և տեսանէ գաստուած. և այս ևս է կատարեալ տեսութիւն. և կոչի սա բնական տեսութիւն: - 142. Միատեսակ է՛ յորժամ ըստ ինքեան ժողովէ յամենայն զգայարանաց, և բոլոր և միեղէն սիրով հպի յաստուած. և է՛ այս գերակատար սէր: - 143. Եթէ զգայութեամբ և մարմնով սիրեսցես գաստուած լինի կատարեալ սէր: - 143. Իսկ որ ի յայլս՝ որոշի յերիս. այսինքն ի վերնագոյնն, որպէս յաստուած ի հրեշտակս և ի սուրբս: - 143. Արդ՝ ներքնագոյն սիրովն խնամէ աստուած զարարածս. և առաջին դասք հրեշտակաց զվերջինսն. և հարք զորդիս. և վարդապետք զաշակերտս. և իշխանք զիշխեցեալս. տեսարք զժառայս. և այս սիրովս շարունակին ընդ նոսա: - 143. Եւ զի՛ գութն յատուկ տեսանի յանբան կենդանիսն, և սէրն յատուկ է առ աստուած: - 144. Առաջին՝ գաբրիէլ. որ է՛ պատկեր աստուծոյ: - 144. Երկրորդ՝ միքայէլ. որպէս գաստուած կամ հօր: - 144. Չորրորդ՝ անայէլ. որ է՛ լրումն աստուծոյ: - 144. Հինգերորդ՝ ուրիէլ. տեսումն աստուծոյ: - 144. Ութերորդ՝ աղոնիէլ. տեսոն իմոյ աստուծոյ: - 144. Իններորդ՝ փանուէլ. յայտնութիւն աստուծոյ: - 144. Եւ փառաբանութիւն է նոցա, փառք ի բարձունս աստուծոյ: - 144. Եւ ասեն՝ աթոռ քո աստուած յաւիտեանս յաւնտենից: - 144. Արդ՝ բանիւ մտացն խօսի աստուած ընդ հրեշտակաց. նոյնպէս և հրեշտակք ընդ աստուծոյ: - 144. Դարձեալ՝ աստուած ընդ հոգիս, և հոգին ընդ աստուծոյ: - 144. Դարձեալ՝ դէք ընդ աստուծոյ. զի դիտաւորութիւն ո՛չ կարէ թագչիլ յաստուծոյ: - 144-145. Իսկ բանիւ գործոյ խօսի աստուած ընդ դիւին. նա՛ն հրեշտակք ընդ սատանայի. որպէս որոտ և կայծակունք հրոյ ի վերայ նոցա. ըստ այնմ, «որոտաց տէր յերկնից. և բարձրեալն ետ զձայն իւր ի կարկուտ և ի կայծակունս հուր»: - 145. Այլ և հրեշտակն խօսի ընդ աստուծոյ. զի զբաղձանս իւր ընծայէ՛ նմա: - 145. Չի հոգին խօսի ընդ աստուծոյ բաղձանօքն որ մերկապարանոցն է առաջի նորա: - 145. Չամենայն հրեշտակս բարի արար աստուած, այլ ո՛չ ծայրագոյն բարիս. այլ միջակս. որ է ի մէջ անփոփոխ և փոփոխական բարւոյն. այնպէս՝ զի թէ դառնային և սիրէին զայն՝ որ ի վեր քան զինքեանս, ելանէին յորպիսութիւն շնորհաց և փառաց. որպէս այժմ են հրեշտակք բարիք: - 146. Եւ այնչափ կուրացեալ է՛ մինչ զի պատերազմի ընդ դէմ աստուծոյ. թէպէտ գիտէ զայն լինիլ ինքեան ի չար, զի զոր ինչ չար գործէ անձնիշխան կամօքն, մեղանչէ մահու չափ: - 146. Նախ՝ զի հակառակ է աստուծոյ, և մարդն պատկեր է աստուծոյ. յորժամ տկարանայ ի նախատիպն ընդ պատկերն հակառակի: - 146. Երկրորդ՝ զի կամի այնու զփառս և զպատիւ աստուծոյ նուազել: - 146. Երրորդ՝ զի ի սիրոյն աստուծոյ զրկեսցէ զմեզ. զի կարասցէ յաղթել: - 146. Չի զոր ինչ բնութեամբ ունէին դէք՝ եթող ի նոսա աստուած յետ յանցմանն. և զոր ինչ երանութեամբ ստանալոց էին՝ զրկեցան: - 147. Եւ այլք թէ՛ լռեաց և ո՛չ ետ փառս աստուծոյ: - 147. Նախ՝ յորժամ սերօբէն ասէր սուրբ, և միւսն երկրորդէր զնոյն. և սա՛ լռեաց զփառաբանութիւն ընկերին երկրորդէլ աստուծոյ, թէ փառքն ի վերայ իւր անկանի և աստուածանայ որպէս ասաց պօղոս: - 147. Երկրորդ՝ ասեն թէ՛ ի լինիլ աստեղաց՝ հրեշտակք օրհնեցին գաստուած ըստ յոբայ: - 147. Նոյնպէս և յառնել մարդոյն և յանուն դնելն կենդանեաց՝ փառս ետուն աստուծոյ. Իսկ նա լռեաց: - 147. Չի ասէ աստուածաբանն՝ «յաստուած մերձենայաք և աստուած լինեաք» այսմ որ քրիստոսի գալովս եղև, զոր և յեկեղեցւոյ ուսան հրեշտակք ըստ պօղոսի: - 147. Եւ դարձեալ, զի ամպով և հողմով ասի շարժիլ աստուծոյ. և այսու լինիլ նման այսինքն ի վերայ ամպոց և հողմոց և հրեշտակաց շրջելով: - 148-149. Եւ այլք ասեն այսպէս հակառակիլ ընդ աստուծոյ, յորժամ ետես զինքն փառօք և վայելչութեամբ քան զամենայն դասս գերագանցեալ, կամեցաւ մեծ լինիլ ի վերայ ամենայնի և հաւասար աստուծոյ: - 149. Չլաւագոյն կայս զոր աստուած տուեալ էր նմա՝ կամեցաւ ակամայ յաստուծոյ իւր շորթել. և այլոցն բռնաբար տիրապետել և հրամայել: - 149. Հաճոյ թուեցաւ նոցա բարձրութիւն նորա. խորհելով՝ զի թէ նա աստուծոյ յաղթեալ էր, նոքա ևս այլոցն իշխէին կարողութեամբ: - 149. Ամենայն հրեշտակք զուգապէս ստեղծան յաստուծոյ. և ո՛չ մի ի միոյ. որպէս մարդ ի մարդոյ ծնանի: - 149. Չի աստուած փոխանակ ապաշխարութեան զմահն կամեցաւ. և հրեշտակք անմահք են. վասն որոյ առանց փրկութեան մնացին: - 149. Եւ զի նախագէտ էր աստուած ընդէ՞ր ստեղծ զնոսա որ այնպիսիք եղեն: - 149. Իսկ ոմանք ասեն զտեղի նորա ի հաստատութեան

երկնից. և զի ո՛չ ետուն զփառս աստուծոյ անկան. վկայէ՛ և դաւիթ՝ «Երկինք պատմեն զփառս աստուծոյ». որք են վերնագոյն դասքն. և հաստատութիւն զարարածս պատմէ և ո՛չ զփառս որպէս ցուցաւ: - 150. Որպէս ասէ սուրբն իրինոս զբանս յուստիանոսի, թէ բարուք ասաց վկայն յուստիանոս եթէ՝ «մինչ ի գալուստն քրիստոսի ո՛չ իշխէր հայիոյել զաստուած, զի յո՛յս ունէր դառնալոյ ի փառս. այլ յորժամ լուաւ զպարտութիւն իւր և զարտաքսիլն ի փառաց, ապա քարացաւ ի չարութեան իմաստութեան սիրտ նորա. և անամօթաբար հայիոյեր զնա և մատնիւր յաւիտենից տանջանացն»: - 153. Երրորդ՝ անկումն նոցա էր ակնկալութիւն տանջանցն. և զայս մինչ ի քրիստոս ո՛չ գիտացին զպատրաստեալ տանջանս իւրեանց. այլ յորժամ զբացախօսութիւն գեհեմին լուան ի քրիստոսէ՝ ասէին՝ «մի՛ յառաջ քան զժամանակն տանջէր զմեզ սուրբը աստուծոյ. գիտե՛մք զքեզ զի տանջօ՞ղ ես մեր»: - 153. Երկրորդ) Զանազանութիւն գործոյ աստուծոյ և մարդոյ: - 154. Զորրորդ) Աշխարհ ո՛չ լինի ոչէ. և ո՛չ ապականեալն կոյս. և վասն թողութեան. յորս նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ: - 154. Վեցերորդ) Ո՛չ է պատահումն ի յաստուած: - 154. Եօթներորդ) Դարձեալ եթէ պատահումն ո՛չ է ի յաստուած: - 154. Տասներորդ) Աստուած բնութեա՞մբ գործէ՝ թէ կամօք: - 154. Երկուտասաներորդ) Պարզ է աստուած. յորս և բնութեամբ միաւորութիւն: - 154. Զնգետասաներորդ) Սի է աշխարհ. և չունի զգայարանք. և թէ ուր էր աստուած. և ուր էր աշխարհ. և յի՞նչ պատճառի ստեղծաւ: - 154. Զի՞նչ զանազանի գործ մարդոյ ի գործոյ աստուծոյ: - 156. Նախ՝ զի գործ մարդոյ շօշափմամբ է. իսկ աստուծոյն առանց շօշափման: - 156. Երկրորդ՝ զի մարդն կարօ՛տ է նիւթոյ. իսկ աստուած անկարօ՛տ է նիւթոյ: - 156. Երրորդ՝ զի կայ ի մարդս որ ի հարկէ՛ առնէ. իսկ աստուած առանց ամենայն հարկի է: - 156. Զորրորդ՝ մարդս պակասութիւն ունի. իսկ աստուած առանց ամենայն պակասութեան է: - 156. Զինգերորդ՝ մարդ թէ բնութեամբ և թէ կամօք գործէ՛ կարօ՛տ է օգնականի, իսկ աստուած անկարօ՛տ է օգնականի: - 156. Վեցերորդ՝ մարդս կարօ՛տ է ուսմանց և իմաստից. իսկ աստուած անկարօ՛տ է ուսման և իմաստութեան. զի ինքն է աղբիւր գիտութեան և իմաստութեան: - 156. Եօթներորդ՝ մարդ կարօ՛տ է ժամանակի. իսկ աստուած ո՛չ է կարօտ ժամանակի. և այլ և զյաւիտեանս արար: - 156. Ութերորդ՝ մարդկան գործ աշխատութեամբ է. իսկ աստուծոյն առանց աշխատութեան: - 156-157. Իններորդ՝ մարդս սխալական է ի գործն. իսկ աստուած առանց սխալման: - 157. Տասներորդ՝ գործ մարդոյս նախ զօրութեամբ՝ և յետոյ ներգործութեամբ եղանի. իսկ աստուծոյն միշտ ներգործութեամբ է. որպէս ցուցանի յառաջիկայդ: - 157. Մետասաներորդ՝ մարդոյս գործ մասնաւոր և մի զկնի միոյ. իսկ աստուծոյն համանգամայն և բոլորովին: - 157. Երկուտասաներորդ՝ կատարած գործոյ մարդոյ ի սկիզբն անգիտելի է. իսկ աստուծոյն ի սկիզբն կատարածն գիտելի է նմա: - 157. Երեքտասաներորդ՝ մարդ զինչ որ կամի ո՛չ կարէ. իսկ աստուած զոր ինչ և կամի և կարէ: - 157. Զորեքտասաներորդ՝ մարդն ո՛չ կարէ արարչագործ լինիլ. իսկ աստուած արարչագործ է: - 157. Զնգետասաներորդ՝ զի մարդ յետ ստեղծանելոյն ո՛չ է ընդ ստեղծուածս իւր. իսկ աստուած յետ ստեղծանելոյն՝ միշտ է՝ ընդ ստեղծուածս իւր նախախնամութեամբ. ըստ այնմ «ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչ ի կատարած աշխարհի»: - 157. Երրորդ՝ զի որպէս իմաստութեամբ արար, ըստ այնմ «աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի». այսպէս իմաստութեամբ և նախախնամէ՛ զբոլորն՝ և զի իւրաքանչիւրսն ըստ իւրում պիտոյից զանազանապէս: - 157. Իսկ ի նոյն ինքն՝ առաջին է նախախնամութիւնն առ աստուած, և ապա՛ ստեղծումն. զի վասն նախախնամական բարութեանն կամեցաւ ստեղծանել զեղեալքս. որպէս ասէ սուրբն դիոնէսիոս ի դ գլուխն որ յաղագս երկնայնոցն քահանայապետութեանց: - 157-158. Զորրորդ՝ զի գործ արարչութեանն մի՛ անգամ է և ո՛չ ևս. ըստ այնմ, «հանգեաւ աստուած յամենայն գործոց իւրոց»: - 158. Զի առնելն է հաճոյական գործ առանց կասկածանաց. որպէս բարի առնել բարեաց, որ է՛ արդարութեանն աստուծոյ. և չար առնել չարեաց, որն այս է՛ խրատ ուղղութեան. այլ բարի առնել չարեաց, այս ողորմութեան է և գրութեան. այսոքիկ առնելոյն են տեսակք: - 158. Իսկ չար առնել բարեացն՝ է գործ անիրաւութեան, և ո՛չ զոյ յաստուած: - 158. Վասն է՞ր թոյլ տայ աստուած արդարոց անկանիլ ի փորձութիւն: - 158. Նախ՝ զի զծածուկ առաքինութիւն արդարոյն յայտնի արասցէ այլոց ամենեցունց. որպէս զյոբայն և զաբրահամոյն. ըստ այնմ որ ասէր՝ «այժմ ծանեայ թէ երկիւղած ես դու յաստուծոյ». այսինքն այժմ ծանուցի: - 158. Զինգերորդ՝ թոյլ տալով լինին ոմանք ի փառս այլոց. որպէս ի ծնէ կուրին. ըստ այնմ՝ «ո՛չ դորա վնաս է և ո՛չ հօր և մօր իւրոյ. այլ վասն փառացն աստուծոյ»: - 158. Մետասաներորդ՝ որպէս հայրն զորդին գան հարու զի զգաստացեալ մի՛ զրկեսցի ի ժառանգութենէ հայրենեացն. այսպէս և աստուած զսուրբս և զսիրելիս իւր խրատէ: - 159.

Երեքտասաներորդ՝ զի տկար մարմնով անմարմին և զօրաւոր թշնամոյն յաղթեսցեն. որով աստուած իսկապէս փառաւորի. տեսանելով զտկարն յաղթել զօրաւորին ըստ այնմ որ զախորժակս իւր յայտնէր սիրելոյն՝ «չա՛տ է քեզ շնորհ իմ. զի զօրութիւն իմ ի տկարութեան քուն կատարի». այսինքն թէ՛ որպէս ես աստուածային մարմնոյս զօրութեամբն յաղթեցի փորձողին, նոյնպէս և դու շնորհօք իմովք՝ տկար մարմնով քո՛ յաղթես և նկուն առնես զնա: - 159. Զորեքտասաներորդ՝ զի գիտասցէ աստանայ զտկարութիւն իւր՝ թէ ո՛չ միայն յաստուծոյ, այլ և ի մարդկանէ յաղթի. ըստ տեսառն որ ասէր՝ «տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից. և ձեզ ետու իշխանութիւն կոխել զօճս և զկարիճս»: - 159. Զնգետասաներորդ՝ ասէ սուրբն դիոնէսիոս՝ թէ վասն այն տայ աստուած սրբոցն նեղութիւնս և փորձութիւնս, զի նեղութիւնն սիրելի և փափագելի՛ է նոցա. և յայնժամ ուրախանան սուրբքն, յորժամ ի մարմնական հեշտութեանց հեռանան. և արիանան ի փորձութիւնս. և սակաւ նեղութեամբ ժամանեն ի մեծ հանգիստն: - 159-160. Զինչ է որ ասէ՝ «փորձեաց աստուած զաբրահամ». և յակոբոս ասէ՝ «աստուած անփորձէ չարեաց. փորձէ՛ և ո՛չ զոք»: - 160. Ասեն ոմանք թէ փորձութիւնն երեք է. այսինքն ի մարդկանէ՛, ի սատանայէ՛, և յաստուծոյ: - 160. Իսկ աստուած փորձէ զմարդ՝ զի գիտէ զնա՛ բարի և հաւատարիմ. այլ ծածկեալ է յայլոց. փորձէ՛ զի յայտնի լիցի ամենայն աշխարհի առաքինութիւն նորա: - 161. Եւ այսու զանազանի փորձութիւնն աստուծոյ և սատանայի, Նախ՝ որպէս ասացաք՝ աստուած փորձէ՛ զի յայտնեսցէ զբարութիւնն. և սատանայ փորձէ՛ զի հանցէ ի բարւոյն: - 161. Երկրորդ՝ աստուած փորձէ և տայ զհամբերութիւնն. և սատանայ ընդ փորձութեանն առնէ զձանձրութիւն: - 161. Երրորդ՝ աստուած փորձէ՛ և տայ զելն՝ զի մի՛ յուսահատեսցի. և սատանայ փորձէ և ձանձրացուցանէ զի ընկեղմնեսցին: - 161. Զորրորդ՝ զի յետ փորձութեան աստուած զպսակն պարզէ. և յետ փորձութեանն սատանայ, ընդ իւր ի կորուստն յաւիտեական սպանանէ: - 161. Իսկ աստուած գիտէ զառաջիկայն և այնպէս տայ ի փորձանս: - 161. Եւ թէ ոք ասիցէ՛ յորժամ գիտէ՛ աստուած զկատարածն, վասն է՞ր տայ ի փորձանս: - 161. Նախ այս որ ասացաւ եթէ՛ «առցէ զպսակն կենաց զոր խոստացաւ աստուած սիրելեաց իւրոց»: - 161. Իսկ թէ զի՞նչ համբերութիւնն. ասէ՛ «գործ կատարեալ ունիցի». այսինքն թէ՛ նիւթ յաստուծոյ գործոյն՝ փորձութիւնն և նեղութիւնն է. և յօրինօղ՝ հաւատն է. և ի կատարումն ածօղ՝ համբերութիւնն է: - 161. Զորրորդ՝ զի ասէ ոսկեբերանն՝ «անկեղծ սիրոյ կապանք է առատութիւն նեղութեանն». զի կեղծաւոր և անկեղծ սերն առ աստուած փորձութեամբն երևի: - 162. Առ այնոսիկ որք ասեն՝ անկար է յաստուծոյ առնել զաշխարհս ոչ ինչ. մինչ զի ո՛չ երևիլ սկիզբն լինելութեան սորա: - 162. Զի յատուկ է առաջին պատճառին որ է աստուած ի հարկէ եակ գոլ՝ և միշտ ներգործութեամբ, և իսկապէս ներգործութեամբ. որովք տարորոշի յայսցանէ՛ որ կարելի՛ են եակ գոլ. և երբեմն ներգործութեամբ և հանդերձ զօրութեամբ: - 162. Եւ իսկապէս ներգործութեամբ, զի զօրութեամբ որ է՛ անկատար իր ինչ ի յաստուած ո՛չ է. այլ ամենայն ներգործութեամբ. այսինքն ի տեսութիւնն և ի կամքն. ապա ուրեմն անշարժ է տեսութեամբ և կամօք: - 162. Նախ որպէս ցուցաւ միշտ է աստուած էութեամբ և ներգործութեամբ. առ ինքեան միշտ է, և ներգործութիւն իւր առ այլս: - 162. Դարձեալ՝ կամքն յաստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա թէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երևի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտար է արարչականն կամաց: - 162. Դարձեալ՝ կամքն աստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա թէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երևի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտար է արարչականն կամաց: - 162. Եւ թէ ոք ասիցէ, եթէ աստուած զոր ոչ կամի՛ ո՛չ կարէ, որպէս զչար զի ո՛չ կամի և ո՛չ կարէ. նոյնպէս զմեղս և զայլսն. ապա երևի անկարութիւն ի յաստուած գոլ: - 163. Իսկ առ աստուած կամքն և կարն հաւասարք զոն. վասն որոյ հակադարձին ի միմեանս. զի զոր ինչ կամի՛ կարէ՛. և զոր կարէ՛ զնոյն և կամի՛: - 163. Դարձեալ ասեմք, ամենակար և ամենագօր է աստուած. և որ ամենայնի կարօղ է և հօր, ո՛չ է անկար: - 163. Նմանապէս և աստուած ո՛չ կարէ զչար, զի առաւել կարէ զբարին: - 163. Նախ՝ զի որպէս շինօղ տաճարին զսկիզբն և զկատարումն ետես. այսպէս և արարիչն աստուած ի կրկին սկիզբն գործոյն զկատարումն աշխարհի ետես: - 163. Երկրորդ՝ զի բանիւ գործէ արւեստաւորն. այսինքն իմաստութեամբ և կամօք. այսպէս և արարիչն աստուած զամենայն եղեալքս կամեցաւ և արար «և բանիւ տեսառն երկինք հաստատեցան» ասէ: - 164. Նոյնպէս թէ և իցեն հրեշտակք արբանեկեալք ի ստեղծումն գոյից, սակայն միմն է աստուած պատճառ ամենայն գոյից: - 164. Եւ մեք ի տեսանել զարարածս՝ իմանամք զարարիչն. ըստ որում «երկինք պատմեն զփառս յաստուծոյ»: - 164. Իսկ

նախատեսությունն աստուծոյ է՝ անսկիզբն յաւիտենիւ: - 164. Իսկ առ աստուած անջնջելի՛ է՝ զիր նախատեսութեանն: - 164. Այլ նախատեսութիւնն աստուծոյ զամենայն գիտէ, ըստ որում, «ի գիրս քո ամենայնքն գրեցան»: - 164. Իսկ առ աստուած ներգործութեամբ. զօրութեամբ և սոսկ մտածմունք ո՛չ բնաւ: - 164. Իսկ նախախնամութիւնն առ աստուած գոյացական է և միշտ. զի պատահումն ո՛չ գոյ յաստուած: - 164. Իսկ առ աստուած նախատեսութիւնն անշարժ է և անզղջական: - 164. Իսկ առ աստուած բնութեամբ է և առանց ուսման: - 164. Իսկ նախատեսութիւնն աստուծոյ միով զբազումս տեսանէ, և միով զմի: - 164. Իսկ աստուած տեսանէ զներքոյսն ի ներքուստ, և զարտաքոյսն ի ներքուստ. զի զամենայն առ ինքն և յինքն տեսանէ. և ոչ ինչ է արտաքոյ ինքեան: - 164. Այլ տեսութիւնն աստուծոյ զոչ էսն տեսանէ և նախընտրէ. ըստ այնմ, «զանգործս իմ տեսին աչք քո»: - 164. Եւ այլ բազում զանազանութիւն է գործոց մարդկան և աստուծոյ. զի մեք կարօտ ենք նիւթոյ. ժամանակի. տեղոյ. օգնականի: - 164. Իսկ աստուած անկարօտ է սոցա: - 164. Արդ այս չափ համեմատութիւն է ի նախկին սկիզբն. նախագաղափար տեսութեանն աստուծոյ. և ո՛չ յերկրորդ սկիզբն ի գործ արարչութեան: - 164. Եւ որովհետև գիտացեալ եղև այս, ապա յայտ է թէ անկար է ոչ երևիլ սկիզբն լինելութեան աշխարհի. ըստ այնմ որ էր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ: - 164-165. Աղաչեմ զոր յիշեցաւ ի վերոյ բացայայտել, եթէ ի նախատեսութիւնն աստուծոյ աշխարհ զօրութեամբ ո՛չ ասի: - 167. Եւ զայս զօրութիւնս ասենք աստուծոյ՝ ամենագոր՝ ամենակարօղ՝ և այլն: - 168. Եւ զայսպիսի զօրութիւնս ո՛չ երբէք ասենք ի վերայ աստուծոյ. զի մշտնջենաւոր էութիւն է. և ոչ ընդունի զգոլն և զզգոլն: - 168. Եւ ուսեալք զայս, ընկալ՛ և այժմ զլուծումն խնդրոյն. եթէ լինելութիւն աշխարհի ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է զօրութեամբ՝ այլ ներգործութեամբ վասն բազում պատճառի: - 168. Նախ՝ զի պարզ ներգործութիւն է աստուած. զի եթէ գոյ ինչ զօրութեամբ նախատեսութիւնն աստուծոյ՝ ապա բաղադրեալ է և ոչ պարզ ներգործութիւն: - 168. Ապա ուրեմն նախատեսութիւնն աստուծոյ ո՛չ է զօրութեամբ. այլ ներգործութեամբ: - 168. Երկրորդ՝ զի միշտ ներգործութիւն է աստուած. ապա թէ գոյ ինչ զօրութեամբ, ո՛չ լինի միշտ ներգործութիւն. այլ երբեմն: - 168. Երրորդ՝ զի ի հարկէ՛ էակ է աստուած. և հարկն զմինն ունի ի հակադրութեանց. այսինքն կամ զգոլն կամ զզգոլն: - 168. Այլ արդ եթէ է զօրութիւն ի յաստուած լինի փոփոխական և նա որ է՝ անտեղի: - 168. Է՛ որ միշտ ներգործութեամբ. որպէս աստուած. և է՛ որ միշտ զօրութեամբ. որպէս նիւթն և ժամանակ. և է՛ որ երբեմն զօրութեամբ և երբեմն ներգործութեամբ. որպէս այսոքիկ որ ի լինելութեան և յապականութեան են: - 169. Ապա ուրեմն յայտ է ի բաժանման է թէ ի յաստուած ո՛չ գոյ իր ինչ զօրութեամբ. այլ բովանդակն ներգործութեամբ որպէս ցուցաւ: - 169. Նոյնպէս և զօրութեամբ լինելութիւն աշխարհիս՝ առ աստուած ներգործութեամբ է: - 169. Խնդրեմ և զայս որ ասացաւ ի վերոյ թէ պատահումն ո՛չ է յաստուած: - 169. Նախ՝ զի զգոլն իւրեանց ունէին ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ. թէպէտ յետոյ՝ ընկալան գոյացութիւնս յինքեանս. որպէս տաճար ի միտս շինողին: - 170. Գոյացութիւն և պատահումն անմեկնելի որոշմունք են. վասն է՞ր ի յաստուած միայն գոյացութիւն է և ո՛չ պատահումն: - 170. Ի սեռս էականութեան գոյացութիւն նախապատիւ է քան զպատահումն. և զի նախապատիւ է աստուած ամենայն գոյից, վասն որոյ գոյացութիւն է և ո՛չ պատահումն: - 170. Եւ զի յայտ եղև այս, ծանուցի և այն, թէ վասն է՞ր աստուած միայն գոյացութիւն է և ո՛չ պատահումն: - 170. Նախ՝ զի աստուած միայն է ինքն ինքեամբ. և ո՛չ յայլմէ հաստատեալ. ըստ որում ասէր առ մովսէս՝ «ես եմ որ էն»: - 170. Այլ ի յաստուած ոչ ինչ է յետոյ. այլ ինքն նախ քան զամենայն է. զի «ի սկզբանէ՛ էր բանն». և այլն: - 170. Իսկ աստուած է պարզ գոյացութիւն և անշարադիր. ըստ որում, ի լոյս բաղդատի: - 170. Չորրորդ՝ զի պատահումն է՛ փոփոխական իր. իսկ աստուած անփոփոխ է՛ էութեամբ զօրութեամբ կամօք և գիտութեամբ. ըստ այնմ՝ «ես նոյն եմ և ո՛չ փոփոխիմ»: - 170. Զի թէ գոյր պատահումն ի յաստուած, լինէր բազում և ո՛չ մի. իսկ աստուած մի է և ո՛չ բազում. ըստ այնմ, «տէր աստուած քո տէր մի է»: - 170. Վեցերորդ՝ զի ներհականայ պատահումն գոյացութեան. այլ աստուած աններհակ է: - 170. Իսկ ի յաստուած աւելորդ ինչ ո՛չ է: - 170. Իսկ աստուած անմարմին էութիւն է: - 170. Իսկ ի յաստուած պատահումն ո՛չ է. զի ո՛չ է ինքն ինքեան այլ՝ և այլայլակ: - 170. Եւ զի յաստուած ո՛չ գոյ առաւել և նուազ. վասն որոյ միայն գոյացութիւն է և ո՛չ ունի պատահումն: - 171. Յորժամ պատահումն ոչ գոյ յաստուած որպէս ասացեր, զժ ստորագութիւնս որպէս ուղղեսցուք առ նա: - 171. Իսկ անեղ և պարզ էութեան պատշաճի միայն նմանապէս համեմատութեամբ. զի է կոչի աստուած, ըստ այնմ՝ «ես եմ որ էն». և ո՛չ ըստ այնմ որ բաժանի ի գոյացութիւն և ի պատահումն. որպէս հոմանուն կամ

փաղանուն. կամ ի միոջէ և առ մի. որպէս ընդհանուր էակն է՝ բաժանի առ մեզ: - 171. Եւ դարձեալ՝ է կոչի աստուած, զի նա միայն է տեսակ առանց նիւթոյ. և գոյ առանց պատահման: - 171. Իսկ Գոյացութիւն կոչի աստուած, ո՛չ ըստ որում ներհակ պատահմանց է ընդունական որպէս մեք. այլ ըստ որում բաժանի ընդդէմ պատահմանց. որ է՝ միայն պարզ գոյացութիւն որպէս ասացուք: - 171. Եւ ըստ բազում բաղդատութեան կոչի աստուած գոյ: - 171. Նախ՝ զի գոյն նախկին է քան զպատահումն. և նախկին է աստուած ամենայնի: - 171. Երկրորդ՝ սկիզբն և պատճառն է գոյն. զի գոյովն գոյացուցանէ. և աստուած ամենեցուն: - 171. Երրորդ՝ անպատճառն է ըստ ինքեան գոյն. և աստուած անսկիզբն է: - 171. Չորրորդ՝ ծածուկ է ի զգայութեանց գոյն. և աստուած ի զգալեաց: - 171. Զինգերորդ՝ մտա՛ց իմանի գոյն. և աստուած իմանալեացն: - 171. Վեցերորդ՝ ի պատահմանցն իմանամք զգոյն. և յերևելեացս զաներևոյթն աստուած: - 171. Եօթներորդ՝ մի է գոյն և բազում պատահմունք. և մի է աստուած և բազում եղեալքս: - 171. Ութերորդ՝ ի բոլոր իրն է գոյն և ի մասունս. և աստուած ի բոլոր էակքս և ի մասնաւորս: - 171. Դարձեալ յարանունաբար, յաստուածութենէն աստուած. ի հայրութենէն հայր. արդար. ողորմած. և այլն: - 172. Իսկ Ուր ոչ ասեմք տեղի աստուծոյ. զի տեղի որ է բովանդակութիւն, եռաբար ասի: - 172. Իսկ Երբ ո՛չ ասի աստուծոյ. զի անժամանակ է և ո՛չ ունի փոփոխումն. այլ ասի յաւիտենական. ըստ որում բոլորն համանգամայն է և կատարեալ. զի ոչ կարօտի սկզբան և վախճանի. որպէս ժամանակն. և ո՛չ միայն սկզբան որպէս մշտնջենաւորն. այլ անսկիզբն է և անվախճան. վասն որոյ կոչի յաւիտենական: - 172. Թէպէտ ուր ուրեք զհանգիստ նշանակելով նստիլ ասի աստուծոյ, և ի յօգնութիւն ժամանել: - 172. Կալ՝ ըստ որում «կայ ընդ աջմէ աստուծոյ». և նստաւ ի փառսն հայրենի: - 172. Եւ թէպէտ ի յերևինս իւրեանց յետոյ, սակայն ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ, գոյին յառաջ քան ըզլինիլն իւրեանց եութեամբ, և յետոյ եղեն ըստ նոյն նմանութեան: - 172. Իսկ մեք ասեմք յոչնչէ ստեղծեալ աստուծոյ զարարածս: - 173. Նախ զայս ասեմք թէ ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ. զի կարէ՛ առնել զոր միտք մարդկան տեսանէ. և կարէ՛ զոր ո՛չ տեսանէ: - 173. Նախ՝ զի ասեմք եթէ աշխարհ յառաջ քան զլինիլն իւր գոյր ի նախագաղափար տեսութիւնն աստուծոյ. ապա ուրեմն ո՛չ է յոչ ուրեքէ յոչ երբեքէ: - 173. Նմանապէս ծանիր և զայս կրկին է էակն. մին մշտնջենաւոր և միշտ ներգործութեամբ, որպէս աստուած. հրեշտակք. և արեգակն և հուր: - 173. Ներգործելն աստուծոյ բնութեա՞մբ է թէ կամօք: - 173. Արդ այսպէս պատասխանեմք, եթէ բնութեամբ և կամօք ներգործէ աստուած ընդդէմ էակացս: - 173. Իսկ անմարմնոյն ո՛չ է տեղի մարմնական. որպէս աստուծոյ կամ հրեշտակաց. կամ հոգւոց. զի անպարագրելի են: - 174. Իսկ աստուած արտաբոյ է սոցա. զի ո՛չ է սահմանեալ և ո՛չ պարագրեալ և ո՛չ կալեալ յիմեքէ. ո՛չ իմացմամբ և ո՛չ տեղեալ կամ մարմնով: - 174. Ո՞րպէս է զի աստուած պարզ է և աննիւթ, զնիւթականքս յառաջ էած. զի այս է կարգն որ նիւթն ի նիւթոյ, և աննիւթն յաննիւթոյ **յառաջագայի**: - 175. Աննիւթ է աստուած և պարզ էութիւն ըստ երկու եղանակի: - 175. Այլ թէպէտ աննիւթ է աստուած ո՛չ է անկարգ զնիւթականքս յառաջ ածել ըստ այսմ օրինակի. զի նիւթն որ է՝ գոյացութիւն մարմնական՝ ունի որակութիւնս իմն մարմնական. որպէս քանակ. որակ. և այլքն: - 175. Զի աննիւթ և պարզ էութիւն է աստուած. և յառաջ էած յոչնչէ զաննիւթ էութիւնքս. այսինքն զգոյացութիւն, զքանակ, զորակ, և զայլսն. և իւրով զօրութեամբն ի միասին ժողովեալ կազմեաց մարմնական նիւթ: - 175. Վասն որոյ խոստովանիմք ընդ սրբոց հարցն վասն միաւորութեանն մի բնութիւն աստուծոյ բանին մարդացելոյ: - 176. Եւ անեղ բնութեանցն աստուծոյ զրպարտելով շփոթումն համբաւես: - 176. Վասն էր՞ աստուած գրով խօսի ընդ մեզ որպէս մովսէսի և այլոցն: - 177. Նոյնպէս և աստուած ընդ արժանիսն դէմ յանդիման խօսեցաւ. որպէս առ ադամ. և առ նոյ. և առ արքահամ. և առ մովսէս: - 177. Նախ վասն հեռաւորութեանն որ մեղօք հեռացաք աստուծոյ: - 177. Զինգերորդ՝ զի յետոյ լինելոցն էր բանն աստուծոյ մարմին. որպէս զիրն ունի յինքեան զբանն. և խօսի ընդ մեզ: - 177. Եւ նովաւ ճանաչեմք աստուած. և յուսամք արքայութեանն. և երկնչիմք ի դատաստանէ: - 178. Դարձեալ՝ որպէս ասեն իմաստունք՝ թէ քան զամենայն պարզեք գերագոյն է իմաստութիւնն աստուծոյ առ մարդիկ իջեալ. այսինքն քան զկեանս և զառողջութիւն, և քան զմեծութիւն և զայլսն: - 178. Թէ առողջ է, զոհանայ աստուծոյ: - 178. Թէ հիւանդանայ, փառաւորէ՛ աստուած որպէս գյոք: - 178. Երկրորդ՝ զի ծնունդ ենք կամացն աստուծոյ, և արարածք բանին: - 179. Երրորդ՝ զի արարած լսելով՝ մի՛ կարծեսցես օտար ի նմանէ զեղեալքս, կոչէ՛ ծնունդ. և յորժամ ծնունդ լրւիցես, մի՛ կարծեսցես յերկնէն աստուծոյ զեղեալքս՝ ի վերայ բերէ արարած: - 179. Չորրորդ՝ զի ծնանիմք ի բարի կամացն աստուծոյ յառաջ գիտութեամբ նորին. և ապա գոյանամք արդեամբ և

գոյացութեամբ ըստ իւրաքանչիւր տեսակաց: - 179. Բարութիւնն աստուծոյ. զի իցեն՝ որոց զբարութիւն իւր հաղորդէ: - 179. Աստուած իմանալի աշխարհ. և աշխարհ՝ զգալի. որ և մարդս իմանալի և զգալի աշխարհ: - 179. Երկրորդ՝ պատասխանեմք թէ՛ յիրաւի որպէս մի է աստուած, և մի աշխարհ: - 179. Արդ եթէ լինէր որպէս այս, աւելորդ լինէր. և աւելորդ ոչինչ է ի գործս աստուծոյ: - 179. Յառաջ քան զլինիլն աշխարհի աստուած ո՞ր էր: - 179. Չայս բան եհարց դշխոյն սաբայ՝ առ իմաստնացեալն յաստուծոյ սողոմոն: - 179. Եթէ «ամենարարն աստուած մինչդեռ չէր արարեալ զամենայն, ինքն ո՞ր էր. և այժմ ո՞ր է. և ի կատարածի ո՞ր է լինելոց»: - 179. Պատասխանեաց նմա, եթէ՛ «աստուած նախ քան զլինիլն աշխարհի՝ ինքն յինքեան էր. և այժմ ինքն յինքեան է. և ի վախճանի ինքն յինքեան է լինելոց»: - 179. Եւ թպէտ այսպէս ասացաւ, սակայն գոյացաբար է՛ աստուած յիմանալի երկինս. և **կարողաբար** ամենայն ուրէք: - 180. Չի ըստ իմաստ նոյն է՛ աստուած ամենայն ուրէք և ո՛չ ուրէք. ոչ ի տեղուք իմիք՝ և ո՛չ բացեայ ի տեղուք իմիք. այլ վերոյ սորա, և ներքոյ սորա. ի մէջ սորա, և արտաքոյ սորա: - 180. Ապա թէ ոչ, ո՛չ մարմին է աստուծոյ և ո՛չ ոտք: - 180. Չի թէ ոչ գոյ, ապա անուր և աներբ է աշխարհս. և լինի յաւետակից աստուծոյ: - 180. Աշխարհս ո՛չ է անուր և աներբ որպէս գաստուած: - 180. Ուստի յայտ է որ ասէ մովսէս՝ «Ի սկզբանէ՛ արար աստուած զերկինս և զերկիր»: - 180. Վեցերորդ՝ բանն աստուծոյ կրէ՛ զամենայն զօրութեամբ իւրով. ըստ այնմ, «հաստատեաց զերկիր ի վերայ հաստատութեան իւրոյ, զի մի՛ սասանեսցի յաւիտեան»: - 182. Երկինքն անապական է բնութեամբ, աստուած ետ նմա շարժիլ: - 182. Եւ երկիրս անշարժ է տեղեաւ, ետ սմա ապականիլ երեսօք. զի տեսեալ մարդիկ եղական և ծառայ իմացեն զնոսա. և մի աստուած կարծեսցեն և մոլորեսցին. որպէս ասէ նիւսացին ի գիրս կազմութեան: - 182. Այլ և նախ կոչի երկինք՝ զգալի երևումն աստուծոյ՝ և հրեշտակաց՝ և մարգարէից սրբոց: - 183. Երրորդ երկին՝ կատարեալ տեսութիւն իմացականին. որ դէմ յանդիման տեսանէին գաստուած. որպէս մովսէս և դաւիթ: - 183. Տասներորդ՝ և որ վեհագոյնն է. զի ապարանք և հանգիստ է միայն աստուծոյ պատշաճեալ: - 184. Վկայէ՛ և մարգարէն, «աստուած մեր որ նստի յերկինս երկնից»: - 184. Եւ է՛ իմանալի լոյս՝ որպէս հրեշտակք՝ և հոգի մարդոյ. և պատուիրանն աստուծոյ. զի «պատուիրանք տեսառն լոյս են». ասէ մարգարէն: - 185. Չի՞նչ է բարութիւն լուսոյն որ ասէ՛ «ետես աստուած զլոյսն զի բարի է»: - 185. Վասն է՞ր զլուսաւորս ի յերկինս եղ աստուած: - 188. Չորրորդ՝ զի ի վեր տեսցուք աչօք. և մտօք զվերինն խորհիմք. ըստ առաքելոյ՝ «զվերինն խորհեցարուք ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ աստուծոյ»: - 188. Չի հիմքն զեօթն մոլորականն՝ է տուն աստուածոց կոչէին: - 190. Վասն է՞ր զերկնայինսն կատարեալ ստեղծ աստուած, և զերկրաւորքս ըստ կարգի յաւուրս վեց: - 192. Վեցերորդ՝ կամեցաւ աստուած զի մեք բանիւ և տեսութեամբ վայելիցեմք ի գործս արարչին: - 192. Ապա թէ ոչ՝ ի յակնարկել կամացն՝ բիւրապատիկ կարօղ էր աստուած ստեղծանել քան զայս աշխարհս: - 192. Եօթներորդ՝ ցուցանէ թէ՛ որպէս մարմնական բնութիւնք նախ էին անկատար և անտեսակ՝ և յետոյ կատարեցան յաստուծոյ: - 192. Նոյնպէս և հոգին նախ ի յինքենէ անտեսակ և անկատար է. և յետոյ կատարի յաստուծոյ շնորհօք և առաքինութեամբ և գիտութեամբ: - 192. Նոյնպէս և նշանակէ՛ զհրեշտակաց բնութիւնն, որ նախ ստեղծան անկատար ճանաչմամբ և գիտութեամբ. այլ յորժամ երանեցան և տեսին զէութիւնն աստուծոյ անընդմիջաբար, յայնժամ կատարեցան ճանաչմամբ և գիտութեամբ: - 192. Ութերորդ՝ նշանակէ վեց թիւն որ է՛ կատարեալ՝ թէ բոլոր կատարելութիւն աշխարհիս ի յաստուծոյ է ստեղծեալ. երկինք և երկիր՝ և ամենայն ինչ: - 192-193. Տասներորդ՝ զ թիւն նշանակէ զժամանակս բարեգործութեան. այլ շաբաթն ուր հանգեաւ աստուած՝ զհանգիստն յաւիտեանական: - 193. Առաջինն է՛ աստուած հայր. զորմէ ասի, «խորհեցայ զաւուրս զառաջինս, և զամս յաւիտենից յիշեցի»: - 195. Մետասաներորդն է՛ ժամանակեայ. զորմէ ասի, «արար աստուած զարեգակն և զլուսին և զաստեղս լինիլ ի նշանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս»: - 195. Երեքտասաներորդն է՛ արուեստական օր՝ յարևելից մինչև ի մուտս արևու. զորմէ ասի, «մեկնեաց աստուած ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խաւարի. և կոչեաց զլոյսն տիւ, և զխաւարն կոչեաց զիշեր»: - 195. Ութերորդ՝ փրկչին մերոյ և աստուծոյ աւետեաց. որ ծնաւ մարմնով վասն մեր: - 196. Չի աստուած ի հողոյ կազմեաց զադամ: - 200. Նախ՝ զի արարիչն աստուած բնական զծովս աղի և դա՛ռն արար. զի մի՛ հոտեսցին կենդանիքն ի նմա: - 208. Յօրինակ մարդկան՝ որ մարզին և կրթին, և ապա՛ պիտոյանան աստուծոյ և մարդկան: - 208. Յաղագս Չորրորդին ասի՝ «կեցո՞ղիս աստուած զի հասին ջուրք յանձն իմ»: - 209. Յերրորդումն աստուծոյ աշխարհայինք: - 210. Ի երրորդումն արարչին աստուծոյ ատելիք: - 210. Յորժամ արար աստուած զմարդն ի հողոյ, նաև զանասունքն և զգազանքն ի հողոյ. նոյնպէս

զլողակս և զթռչունս ի ցրոյ: - 214. Նախ՝ զի թէպէտ զջուր կամ զհող միայն յիշէ աստուած. այլ երեքն ընդ միոյն առին հրաման. որպէս այն որ ասէ, «Ի սկզբանէ արար աստուած զեկինս և զերկիր»: - 214. Եւ եւն ոմանք որ զթև հաւատոյ և զթեփ բարեաց գործոց ունին. և պիտանիք են աստուծոյ: - 215. Եւ են որք գործս ունին և ոչ հաւատս. որպէս կեղծաւորքն. մնանապէս և սոքա անպիտանք են աստուծոյ: - 215. Ստե՞ղծ աստուած հոգաբարձութեամբ զճանճս և զմծեղս և զայլսն, թէ ի գոյի՞ց պատահեցան: - 217. Ասեն վարդապետք թէ՛ այն չափ հոգս տարաւ աստուած ի ստեղծանել զճանճս և զմրջմունս որքան հրեշտակաց: - 217. Նախ՝ ի փառս աստուծոյ ստեղծան. զի յորժամ զգանազան կերպարանս նոցա տեսանենք, փառս տամք արարչին: - 217. Ջի վարդապետք ասեն եթէ՛ կերակուր զազանաց այլ կենդանիք են. վասն որոյ խնամքն աստուծոյ ետ նոցա առաւել հնարս և զօրութիւնս, զի կարասցեն ըմբռնել. զայլ կենդանիս և մի՛ ի սովոյ մեռցին: - 218. Այլ և գիտելի է, զի ամենայն կենդանեաց բնականապէս հնարք ետ աստուած վասն օգտի նոցա և փրկութեան: - 218. Վեցերորդ՝ զի զլխոյն՝ այսինքն տեսառն աստուծոյ՝ իմանալի օձն հակառակեցաւ: - 218. Եւ զի զթշնամութիւն էարկ ի մէջ մարդոյն և աստուծոյ, զթշնամութիւն եղ ի մէջ մարդոյն և օձին: - 219. Երրորդ՝ զի ադամայ ետ աստուած զբնական իմաստութիւնն առ ի ցուցանել զլաւագոյն ծնունդս բանին՝ հրամայէ՛ անուոնս դնել: - 219. Վեցերորդ՝ բարերարն աստուած իւր արարչութեանն կցորդեաց զադամ՝ անուանս դնելովն: - 219. Ջի ի կոչումն անուան չորքս այսոքիկ երկին միանգամայն. բանն և խօսքն և ծայնն և տեսութիւնն. այսոքիւք զմարդն կատարեալ երևեցոյց աստուած: - 219. Ջանուանս զլխաւորացն որպէս սեռ՝ աստուած կոչեաց. որպէս երկին. երկիր. լոյս. և այլն: - 220. Երկրորդ՝ զի պատկեր աստուծոյ է մարդն. այսինքն զի որպէս աստուած իշխան և թագաւոր է ամենայն արարածոց. նոյնպէս և մարդն իշխան է ամենայն կենդանեաց: - 220. Նախ՝ զի թէ ապականացու եր որպէս երկիրս այս, վասն է՞ր զմարդն պատուելով ի դրախտն եղ աստուած: - 222. Յայն՝ զի փայտ դրախտին անփուտ է. և տերևն անփտելի. և պտուղն անծորելի. և ծաղիկն անթառամելի. և աստուծոյ տնկեալ ձեռօք իւր. տեղի անապական ձեռագործին ադամայ: - 223. Եւ թէ տկարանաս ի զօրութիւնն աստուծոյ առ մե՞զ ևս գոն քեզ հաստատութեան նշան՝ անփուտ փայտ. և անթառամ ծաղիկ. և մշտականաչ սաղարթ. և անթափ պտուղ: - 223. Չէ՛ զարմանք հրաշիցն աստուծոյ. որպէս ամենայն ընդգունք զհոտն զգան, և աչք զգոյնն կրէ յինքն, և անծորելի և անպակաս են յենթակայէն: - 224. Ջորս զայնպիսի ասացողքն և ընդունողքն՝ որոշեալ նզովէ՛ եկեղեցի քրիստոսի աստուծոյ: - 226. Ասենք թէ՛ կանխագէ՛տ է աստուած. և նախ ծանեաւ զի ո՛չ կարէին աճիլ անմեղութեամբ ի դրախտին որպէս զհրեշտակս. վասն որոյ կազմեաց նոցա մարմին, զի յերկրի անասնապէս աճեսցին: - 226. Եւ զի պատկեր է աստուծոյ լ թուով: - 228. Եւ չորս առանձնութիւն հոգւոյ մեր և աստուծոյ: - 228. Երրորդ՝ հողն վերջին է ի տարերս. զի գիտասցէ զշնորհս աստուծոյ՝ որ այսպէս առաջին և պատկեր աստուծոյ ստեղծաւ: - 229. Ջի թէ զպատկերն աստուծոյ տեսեալ ի մեզ հպարտասցուք, զհողն տեսեալ խոնարհեսցուք. որպէս ասէ մարգարէն «խոնարհութիւն քո ի միջի քում է յ»: - 229. Տասներորդ՝ զի յայսմանէ հաստատեսցի ի մեզ հաւատ յարութեանն. որպէս զառաջինն ի հողոյ ստեղծ զմեզ, դարձեալ ի յարութեանն ի նոյն հողոյն լուծեալ և փոշիացեալ՝ յարուցանէ աստուած: - 229. Երրորդ՝ կամեցաւ աստուած թագաւոր ստեղծանել զմարդն. ըստ այսմ թէ՛ «զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորա»: - 230. Այսպէս հացտուն ամենեցուն աստուած է. ըստ այնմ, «աչք ամենեցուն ի քեզ յուսան. և դու տաս զկերակուր նոցա ի ժամու»: - 230. Ջի «աներեւոյթքն աստուծոյ՝ երևելեօքս իմասցին». որպէս թէ՛ «երկինք պատմեն զփառս աստուծոյ»: - 231. Ջի մեծ է և անճառ և անպատում զօրութիւն և իմաստութիւն աստուծոյ. ըստ այնմ՝ «մեծ է տէր և մեծ է զօրութիւն նորա. և իմաստութեան նորա ո՛չ գոյ բաւ»: - 231. Տասներորդ՝ զի կիրք մարմնոյն հեղուն ի հոգին. որպէս յորժամ մարմինն ննջէ՛ և հոգին թմրի և անգործ մնայ. վասն որոյ արարաւ ձևն ուղիղ, զի միտքն ընդ նմա՛ ուղղեսցի ի վեր առ աստուած. ըստ այնմ «զվերինն խորհեցարուք ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ աստուծոյ»: - 233. Երկրորդ՝ զի արարաւ մարդն ի պատկեր աստուծոյ, վասն որոյ պատկերն է ցանկալի: - 234. Եւ որպէս այս, նոյնպէս ի հոգւորն. վասն որոյ մովսէս ցանկայր տեսանել զերեսս աստուծոյ: - 234. Եւ դաւիթ ասէ՛ «ե՞րբ եկից երևեցայց երեսացդ աստուծոյ»: - 234. Եւ այս անճառ խնամոցն աստուծոյ է տեսչութիւն որպէս ցուցանի յառաջիկայոյ: - 237. Ասենք թէ՛ նոյն է պատասխանին. զի պատահումն առ մե՞զ հանդիպի. այլ առ աստուած ոչ ինչ է պատահմամբ. այլ ամենայն ինչ գիտութեամբ. զի ո՛չ տերև մի ի ծառոյ անկանի առանց գիտութեանն աստուծոյ: - 237. Եւ թէ ոք ասիցէ՛ աստուած զամենայն ինչ բարի՛ է ստեղծեալ, և

սոքա չար երկին: - 237. Երրորդ՝ զի ո՛չ գիտեին զանդրանիկն ժամանակաւ, և ո՛չ զկրտսերն. և լինէր փոփոխումն վիճակաց նոցին. որպէս յակոբ էառ զանդրանկութիւնն Եսաւայ. և Եփրեմ զմանասիւն. թէ և սոքա տեսութեամբն աստուծոյ. այլ նոքա ի պատրանաց լինէին: Որպէս ասեն զշամիրամէ թէ՛ յորժամ սպանաւ արա ի պատերազմին, զայլ ոմն նման նորին պատուեաց և ասաց թէ աստուածքն յարուցին: - 238. Այսպէս հայցէր մարգարէն պահպանիլ յաստուծոյ. ըստ այսմ «պահեա՛ զիս որպէս բիբ ական»: - 239. Եւ երկուցն կատարումն է՛ ի յաստուած. քանզի նա՛ է ճշմարտութիւնն. և նա՛ է բարին: - 248. Եւ սոքա առնեն զմարդն կատարեալ պատկեր աստուծոյ: - 248. Վասն այնորիկ զօրութեամբ սիրոյն շարժի առ աստուած ի միջին կէտ իւր. զի գերազանցապէս հեշտացի ի նա՛: - 249. Որպէս յարարածս աստուած ճանաչի, այսպէս և ի մարմնոյս զհոգին օրինակաւ իմանալ մորթի: - 250. Հոգին պատկեր է աստուծոյ. և աստուածապաշտ մարդոյ՝ զաստուած քննել ո՛չ մարթի թէ ուստի՞ է. կամ ո՞ր է կամ ո՞րչափ է. և կամ թէ ո՞րպէս է. կամ թէ մինչ ի յուր է: - 251. Իմացական միտս մեր՝ առ անիմանալին աստուած ո՞րպէս վերանայ: - 251. Այլ այս է ուղիղ. զի որպէս նախախնամութիւնն աստուծոյ զդէմքն մարմնոյն ի հաւասարութիւնն անհաւասար պահեաց, և ի նմանութիւնն աննման: - 252. Եւ այսմ պատճառ անհաս է մտաց մարդկան. միայն անքննին դատաստանին աստուծոյ է տալի. և անհետազօտելի ճանապարհաց նորին. որև սակաւիկ մի յառաջ ասացաւ: - 252. Ասեմք եթէ՛ ամենայն արարածք համանգամայն գոյացան յարարչէն. և ո՛չ մի զկնի միոյ. ըստ այնմ որ ասէ մովսէս, «Ի սկզբանէ՛ արար աստուած զերկինս, և ապա զերկիր»: - 253. Որպէս այն զի ասէ առաքեալն՝ «վասն որոյ ամենայն». այսինքն վասն աստուծոյ են ամենայն արարածք. այլ արդ՝ անարդ է արարածք քան զարարիչն: - 253. Հինգերորդ՝ զի տկարութիւն է զօրութեանն աստուծոյ եթէ զմի եւութիւն ըստ մասին յայլ և այլ ժամանակս գործեաց: - 254. Եւ որպէս ընդ հանուր մարդկութիւնս լրիւ էացաւ ի տեսութիւնն աստուծոյ յորչափութիւնն և ի թիւն: - 254. Այսպէս և այժմ իւրաքանչիւրքն յառաջ եկեալ համանգամայն գոյութեամբ, լնուն զայն թիւն՝ որ նախ էր ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 254. Ձի կազմողական զօրութիւնն որ է՛ ի նիւթն՝ ազդումն առեալ յարարչադիր հրամանէն, նախ կազմէ՛ և պատրաստէ՛ զնիւթն առ ի յընդունելոյ զտնկականն. և ապա զգայականն. յետ որոյ զբանականն ի ծագմանէն աստուծոյ: - 254. Եւ յորժամ ձևանայ ի կերպ մարդոյ, յայնժամ բանական հոգին երկի ի նմա ի խնամոցն աստուծոյ: - 255. Նախ տնկականն. և ապա զգայականն. և ուր սոքա երկին ի հրամանէն աստուծոյ, երկի և անդ բանականն: - 255. Նիւթ մարմնոյն է ի ծնողացն. այլ հոգին ո՛չ է ի ծնոցաղն. այլ ի հրամանէն աստուծոյ գոյանայ և երկի: - 257. Իսկ բանականս մարդ ո՛չ ամենեկին նախախնամութեամբ է. զի հոգին ո՛չ ի ծնողաց, այլ ի շնորհացն աստուծոյ պարգևի: - 257. Ձի նախախնամութեամբ ունի զտնկականն և զգայականն. և ստեղծմամբ զբանական հոգին զպատկերն աստուծոյ: - 257. Եւ թէ այդպէս է, ուրեմն ի հրամանն աստուծոյ ո՛չ է նոր. այլ ի գոյացութիւն իւր նոր է: - 258. Ձի թպտս մի իրէ նախախնամութիւնն աստուծոյ առ արարածս, այլ զամենայնս ո՛չ միապէս պահէ և նախախնամէ: - 258. Եւ ստեղծմամբ զի ըստ գոյութեան իւրոյ շնորհօքն աստուծոյ նոր պարգևեցաւ ընդ լինելութեան մարմնոյ: - 258. Եւ դարձեալ պարզ և յայտնի, այսպէս ասէ սուրբն գրիգոր նիւսացին եթէ, բանականին շնորհ ընդ լրումն մարդկութեանս թա՛փ էանց ի տեսութիւնն աստուծոյ որքանութիւնն և որպիսութիւնն. բանիւն որ ասէ՛ «արար աստուած զմարդն ի պատկեր իւր». այսինքն զբոլոր մարդկային բնութիւնս: - 258. Եւ իւրաքանչիւր ոք ծննդեամբ յառաջ եկեալ առնու զնոյն պատկերին շնորհ ի ծագմանէն աստուծոյ. և լնուն զնոյն թիւ որքանութեան զոր ետես աստուած նախքան զլինիւնն աշխարհի որպէս ասէ առաքեալն: - 258. Նմանապէս և արուեստաւորն աստուած նախանկար տեսութեամբն ունի ի միտս իւր նախքան զլինիւն մարդոյն՝ զորպիսիութիւնն. զորքանութիւնն. և զայլն. իսկ արուեստն որ է արարչադիր հրամանն, ազդէ՛ ի նիւթն. և զի անկատար է նիւթն, անկատար տայ և նմա հոգի զտնկականն: - 258. Այլ է՛ նախ էացեալ ի բանն աստուծոյ, և համանգամայն ընդ մարմնոյն երևեալ ի պարզեաց այնմ նախատես բանի: - 260. Եւ ի **իա** աւուրցն ի վեր՝ երևեալ շնչոյն ձևակերպէ՛ զկերպ մարդոյ մինչ ի **իս** օր արու մանկան. և իսկոյն հեղի ի նա՛ հոգին բանական ի շնորհացն աստուծոյ ծագեալ ի նա: - 261. Չորրորդ՝ և կատարեալ իմաստութիւն է՛ իմացմանն հպիլ յաստուած և յաստուածայինս ի հոգևոր և իմանալի կեանս: - 269. Եւ այս է պատճառն. զի լոյս հաւատոյն հեղումն է յաստուծոյ առ իմացումն մարդոյ. և ըստ որում իմացումն է մեր՝ իմաստութիւն կոչի: - 269. Վասն զի յաստուծոյ. առին և կոչեցան իմաստունք: - 269. Իսկ իմաստութիւն միայն քրիստոս ասի ըստ պօղոսի. «քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն և աստուծոյ իմաստութիւն»: - 269. Որպէս ասէ իմաստունն,

«աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի. խորհրդով և հանճարով իւրով զանդունդս պատառեաց»: – 270. Չի իմաստութիւնն է ճանաչումն աստուծոյ բացարձակապէս. իսկ հանճարն է ճանաչումն համեմատաբար. այսինքն համեմատելով զստեղծածս առ ստեղծողն: – 270. Դարձեալ զանազանութիւն, զի հանճարովն ճանաչի աստուած լուսաւորութեամբ լսելոցն ի գիրս սուրբս. իսկ իմաստութեամբ ճանաչի աստուած ըստ ինքեան: – 270. Դարձեալ՝ հանճարովն ճանաչենք զաստուած. այլ իմաստութեամբն ճանաչենք զբաղջրութիւն նորա: – 270. Այլ անճառ երանութիւնն և առաքինութիւնն է աստուծոյ գեղեցկութիւնն զոր մեզ պարզեաց. այսինքն մաքրութիւն, անախտութիւն, և ի չարէն օտարութիւն ասէ նիւսացին սուրբ գրիգոր: – 271. Եւ ըստ այսմ բազում եղանակաւ ասի մարդն պատկեր աստուծոյ: – 271. Նախ զի աստուած է՝ անձնիշխան և ինքնակալ. նոյնպէս և մարդս: – 271. Երկրորդ՝ աստուած տէր է և իշխան և ինքնակալ արարածոց. և զամենայն երևելիս հնազանդ և ծառայ արար մարդոյն: – 271. Չորրորդ՝ զի անմահ է որպէս զաստուած: – 271. Զինգերորդ՝ զի ամենայն տեսանէ և քննէ աստուած. այսպէս և մարդն ներքին և արտաքին զգայարանօք: – 271. Վեցերորդ՝ ի յաստուած է՝ միտք և իմացումն և կամք. ունի և մարդս զայսոսիկ: – 271. Եօթներորդ՝ Երրորդութիւն է աստուած: – 271. Ութերորդ՝ զ անձինք կատարեալք. և թէ մինն պակասիցէ՝ ո՛չ է կատարեալ աստուած. և մարդս երրորդութեամբ է կատարեալ. հոգւով և մարմնով և բանիւ. և թէ մինն պակասիցէ՝ անկատար է մարդն ասէ վարդապետն վարդան: – 271. Տասներորդ՝ մի և նոյն միտք է յաստուած որով զամենայն տեսանէ և զամենայն բարբառ լսէ. նոյնպէս և ի մարդս մի իմացումն է որ զանազան զգայարանօք իմանայ: – 271-272. Մետասաներորդ՝ անտեղի և անո՛ւր է աստուած. և հոգի մարդոյ բոլորն է ի բոլոր մարմինն. և բոլորն յիւրաքանչիւր մասն: – 272. Երկոտասաներորդ՝ անճառ և անպատում է աստուած. և հոգւոյն միացումն ի մարմնի ի վեր է քան զբան: – 272. Երեքտասաներորդ՝ ճշմարտի գիտօղ և սիրօղ է աստուած. և միայն մարդս է ի զգալիս որ ճշմարիտն գիտէ և սիրէ: – 272. Չորեքտասաներորդ՝ սէր է աստուած և աղբիւր սիրոյ. և մեզ պատուիրեաց սիրել զմիմեանս: – 272. Իննև՛ ուղիղ է ձև մարդոյ. և ուղիղ է տէր աստուած մեր: – 272. Քսանկո, ըստ ունակութեան՝ զօրութեան և ներգործութեան. բայց այլազգաբար են ի մեզ և յաստուած: – 272. Քսանկո, աստուած յաստուծոյ ծնանի. և մարդ ի մարդոյ: – 272. Քսանկէ, փառաւոր՝ զաստուած. զի և ինքն փառաւորեսցի: – 272. Քսանկը, վասն որոյ ամենայն. այսինքն յաստուծոյ. և վասն մարդոյն է ամենայն աշխարհ եղեալ: – 272. Քսանկթ, բարի և բարեսէր է աստուած. նոյնպէս և զմարդն բարի և բարեսէր ստեղծ: – 272. Երեսուներորդ, մի է պատկերն մարդ. և մի սկզբնատիպն աստուած: – 272. Իսկ մարդն ասի պատկեր աստուծոյ ըստ նմանութեանն. վասն զի ո՛չ ունի զնոյն էութիւն. այլ զնմանութիւնն աստուծոյ: – 273. Մեք ո՞րպէս պատկեր և որպէս նման ենք աստուծոյ: – 273. Ոմանք ասեն եթէ պատկեր աստուծոյ հօր՝ է՝ որդի, և նման հոգին սուրբ: – 273. Իսկ այլք ասեն թէ՛ պատկեր ենք աստուծոյ, և նման յարացոյց նախագաղափարին: – 273. Եւ այս ևս չէ՛ ընդունելի. զի ցուցաւ ի վերոյ եթէ յարացոյցն նոյն ինքն աստուած է ամենեցուն: – 273. Եւ այլք ասեն թէ՛ մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ. այլ պատկեր պատկերի. զի որդի է հօր պատկեր, և մարդն որդւոյն. վասն այն ասաց նման և պատկերի: – 273. Եւ դարձեալ ասեն թէ՛ հոգին է պատկեր աստուծոյ ըստ զօրութեանցն. զի ունի միտք և իմացումն և կամք: – 273. Այլ նման է աստուծոյ զի աստուած է անմահ և աներևոյթ. և հոգիս մեր է անմահ և աներևոյթ: – 273. Դարձեալ՝ ըստ երից բնական զօրութեանց հոգւոյն պատկեր ենք աստուծոյ. այլ սրբութեամբ արդարութեամբ և առաքինութեամբ նման ենք աստուծոյ: – 273. Իսկ նման, զի մի է երիցն էութիւն և բնութիւն. այնու նման ենք աստուծոյ: – 273. Դարձեալ՝ պատկեր ենք աստուծոյ, զի ճանաչենք զճշմարտութիւնն: – 273. Եւ նման աստուծոյ, զի սիրենք զբարութիւն որպէս ասացաւ ի վերոյ: – 273. Բնական պատկեր է, որով իմանամք և կարենք սիրել զաստուած. և այս հասարակ է բարեաց և չարաց: – 273-274. Իսկ պատկեր շնորհաց և փառաց է, կատարելապէս ճանաչել և սիրել զաստուած. և այս է նմանութիւնն զոր կատարեալքն ունին աստ և ի վերին գաւառին: – 274. Չի թէ ո՛չ էր ասացեալ ընդ պատկերին զնմանն լինիլ, ամենայն ոք պատճառէր, և զմարդն պաշտելով անկանէր ի կռապաշտութիւն. վասն որոյ ասաց զնմանն, թէ յորժամ տեսցեն պատկերակից աստուծոյ զմարդն բանականութեամբ անմահութեամբ և այլովքն որ ինչ է ի հոգիս, իմանայցեն և զզանազանութիւնն աստուծոյ: – 274. Եւ դնէ դ առանձնութիւն աստուծոյ, և դ հոգւոյս այսպէս: – 274. Եւ ապա զի յոչնչէ եղեալն կարէ՛ նմա և ի նոյն փոխիլ եթէ կամքն աստուծոյ թոյլ տացէ: – 274. Բայց վասն կամացն աստուծոյ մշտնջենաւոր մնան հրեշտակք և հոգիք մարդկան: – 274. Դարձեալ՝ մարդն է ի պատկեր

աստուծոյ եղեալ առաւել քան զիրեշտակս գ կերպիւ, ներքոյ և արտաքոյ. զորս ո՛չ ունին իրեշտակք: - 275. Եւ որպէս աստուած իշխան է ամենայն ստեղծածոց. և մարդն իշխան է ամենայն մարմնաւորաց: - 275. Եւ որպէս աստուած է՝ ամենայն ուրեք էապէս. և հոգի մարդոյն է՝ յիրաքանչիւր մասունս մարմնոյն էապէս: - 275. Հաւատոյ և խոկման՝ որով տեսանէ գաստուած: - 275. Դարձեալ՝ ի սուրբ գիրս է՝ ուրեք որ զբարերարելն աստուծոյ նշանակէ՝ հրամայել ասէ: - 277. Հինգերորդ՝ թշնամի եղև աստուած, յորում արտաքսեաց ի դրախտէն: - 277. Նախ՝ տեսութիւնն աստուծոյ: - 278. Ութերորդ՝ նշակութիւն աստուծոյ. այսինքն անմահ տնկոցն երկրագործ և պահապան: - 279. Իններորդ՝ սէր և զուր աստուծոյ ի վերայ մարդոյն հնազանդութեամբ պատուիրանին որ գայր առ նա՛: - 279. Նախ՝ ի տեսութենէն, զի ո՛չ ևս յաւել տեսանել զերեսս աստուծոյ: - 279. Ի խօսակցութենէն, զի մինչ ի յորդանան այլ ո՛չ ասի հօր աստուծոյ խօսիլ ընդ մարդկան: - 279. Ո՞ր է է շնորհքն աղամայ զոր ետ աստուած: - 279. Նախ՝ զի արար աստուած: - 279. Երրորդ՝ զի հնազանդեցաւ կնոջն առաւել քան աստուծոյ: - 279. Եօթներորդ՝ զի գաստուած ասաց պատճառ. եթէ կինս զոր ետուր՝ սա՛ ետ ինձ ուտել: - 279. Վեցերորդ՝ ո՛չ ևս համարձակութեամբ կալ առաջի աստուծոյ: - 280. Իններորդ՝ խորհրդակից ունել ո՛չ զթունարկու օձն. այսինքն զարկածք չարին. այլ զպատուիրանս աստուծոյ որ ի գիրս սուրբս: - 281. Տասներորդ՝ առ յատուկ բարին մերձենալ. այսինքն առ ամենևին զուտ բարին որ է՝ աստուած. խորհրդով բանիւ և գնացիւք: - 281. Չի՞նչ է մաշկեղէն հանդերձն զոր զգեցոյց աստուած աղամայ: - 281. Մաշկն է կենդանական մորթ. զոր ստեղծեաց աստուած և զգեցոյց զաղամ և զկա: - 281. Եւ զուստին մի՛ հարցանէր թէ ի կենդանու՞յ էառ, և թէ նո՞ր զոյացոյց. զի ամենայն ինչ կարելի է աստուծոյ: - 281. Որպէս ասէ աստուածաբանն թէ՛ ոչ ինչ էր ծածկոյթ ի մէջ նոցա և աստուծոյ. իսկ յետ մեղացն փոխեցան այսոքիկ. վասն որոյ մաշկեղէն հանդերձին ցուցմամբն նշանակէ՛ զմարմինս: - 282. Եւ յետոյքն աստուծոյ: - 284. Եւ զանազանութիւն մովսէսի որ աստուած կոչեցաւ: - 284. Եօթանասուն, Վասն սիրոյ աստուծոյ լուր իսրայէլ: - 285. Յայտնիքն մեզ, և ծածուկքն աստուծոյ: - 285. Եօթանասունէ, Օրհնութեանն աստուծոյ: - 285. Եօթանասունը, Բարկութիւնն առ աստուած զի՞նչ է: - 285. Ութունևմի, Ո՞րքան խօսեցաւ աստուած ընդ նախահարսն: - 285. Չի՞նչ է որ ասէ գիր, «Հայեցաւ աստուած ի հաբէլ և ի պատարագս նորա»: - 286. Երկրորդ՝ զի խոնարհ և հնազանդ էր յամենայնի. ուստի մնաց եղբօրն պատարագի. որ իւրն գ ամսով յառաջ էր հասեալ քան զեղբօրն. այսինքն ծնունդ ոչխարացն քան զպտուղ երկրին. ըստ մարգարէին «զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհի՛ աստուած ո՛չ արհամարիէ»: - 286. Երրորդ՝ զի էր յօժար կամօք և զուարթ սրտիւ. ուստի երկի այս ի նուէրքն. ըստ այսմ, «ես կամօք իմովք պատարագս մատուցի». և թէ՛ «զտուրս զուարթս սիրէ աստուած»: - 286. Վեցերորդ՝ ի սոցանէ երկի և գործ արդարութեան. որ ընտիրսն աստուծոյ նուիրէր գիտելով զմեծութիւն նորա և զբոլորիցն տուրսն. և զխոտանն ի՛ւր թողլով: - 286. Եւ սոքա ամենեքեան վասն էրորդին են որ է՛ սէրն. զոր ունէր կատարելապէս առ աստուած: - 286. Իսկ զփոխարէն պարզան զոր ընկալաւ, Վասն առաջնոյն՝ զի ասէ գիր, «հայեցաւ», այսինքն հաճեցաւ աստուած ի հաբէլ: - 286. Վասն էրորդին, այն քան սիրեցաւ աստուծոյ, մինչ զի յետ մահուանն վրէժ խնդիր եղև արեան նորա. ըստ այնմ՝ «զոչունն արեան եղբօր քոյ բողոքէ՛ առիս»: - 287. Դարձեալ սիրեցաւ աստուծոյ, զի առաջին մարտիրոս սա՛ եղև. թէպէտ թոյլ ետ իջանել ի դժոխս, զի ի պատճառս նորա խնդրեցին այլքն. որպէս ի պատճառս դովտայ զերծան սողոմայեցիքն արբահամաւ: - 287. Եօթներորդ՝ զի ստեաց աստուծոյ ի հարցանելն վասն զղջման: - 287. Վասն այն արդարադատն աստուած է պատիժս եղ. ի վերայ կայենի. վասն զի է չարութեամբ յանցեալ: - 287. Երկրորդ՝ զի զօրութիւնն որ քեզ տուաւ աստուծոյ չարաչար արկեր ի կիր: - 287. Դարձեալ՝ հոգի որ աստուծոյ հեռանայ՝ ինքն յինքենէ շարժի. անհաստատ յերկրի, անպատասպարան յերկինս: - 287. Որպէս ենովս որ յուսացաւ կոչել զանուն տեսառն աստուծոյ. այսինքն յուսացաւ զհանդերձեալ կեանսն որ աներևոյթն էր. և վասն իւրաքանչիւր գործոց գոլ հատուցումն. և կոչեաց զանունն աստուծոյ ի յօգնականութիւն: - 288. Չի պատկերն աստուծոյ վերստին նորոգեցաւ ի նմա: - 288. Ուստի և զորդիսն նորա՝ որդիս աստուծոյ անուանէ գիր: - 288. Նորն արբահամ վասն աներկբայ հաւատոյն արդարացաւ. վասն որոյ ասէ «հաւատաց արբահամ աստուած, և համարեցաւ նմա արդարութիւն»: - 288. Նմանապէս և մեծն ի մարգարէս աստուածախօսն մովսէս որ աստուած կոչեցաւ փարաւունի. իշխելով տարերցս փոփոխման, որ ջրածինն էր՝ եղև վիմածին և կայծակնածին. որում լուսաւորեցան երեսք: - 288. Եւ եղիաս նախանձախնդիրն աստուծոյ. և այլք բազումք: - 288. Այսպէս և ի նորս սուրբն ստեփաննոս որ եղև առաջին մարտիրոս և վկայ քրիստոսի՝ հեղլով զարիւն

իւր. տեսանէր բացեալ գերկինս և գլխուս ընդ աջմէ աստուծոյ: - 288. Ձի՞նչ էր յոյսն ենովսայ որ ասէ գիրն՝ «յուսացաւ կոչել զանուն տեառն աստուծոյ»: - 288. Երրորդ՝ յուսացաւ կոչել զանուն տեառն աստուծոյ ի յօգնութիւն. զոր մարդիկ յուսահատեալ էին եթէ վասն մեղաց մերոց եթող զմեզ աստուած ի ձեռաց. և նա ի յօգնութիւն կոչեաց զանուն տեառն աստուծոյ. այսինքն զի տէր է՝ ո՛չ գարշի ի ծառայից իւրոց. և զի աստուած է՝ էած զմեզ աստ ոչ ի կորուսանել, այլ ի կեցուցանել: - 289. Երկրորդ՝ զմին յառաջ քան զգրիեղեղն, և զմիւսն յետոյ. զի ցուցցէ թէ յերկոսին ժամանակս ընտրեալքն հաճոյ եղեն աստուծոյ: - 289. Նախ՝ զի նախանձախնդիր էր աստուծոյ: - 289. Երրորդ՝ զի կուսութեամբ եկաց. և այսոքիկ երկնայինք են և հանեն զմարդն առ աստուած: - 289. Իսկ ենովքայն թեպէտ գիրք ո՛չ յայտնեն, բայց միայն թէ «ենովք հաճոյ եղեալ աստուծոյ՝ փոխեցաւ յերկինս»: - 290. Այլ ի դէպ է զի նախանձախնդիր է աստուծոյ ընդդէմ տանն կայենի: - 290. Դարձեալ ըստ եփրեմի հինգերորդ՝ զի սուրբ էր սրտիւ. և Վեցերորդ՝ զի միամիտ էր կամօք. և սոքա առնեն զմարդն մերծակայ աստուծոյ: - 290. Վասն որոյ փութացաւ աստուած և փոխեաց զէնօք, զի մի՛ սպանցեն և ասիցեն թէ փոխեցաւ յերկինս: - 290. Որպէս կայեն յորժամ սպան զաբէլ, պատճառեաց ծնողացն եթէ զնորա պատարագն ընկալաւ աստուած և վերացոյց ի դրախտն: - 290. Արդ բիւրն պատշաճի յաւիտենին աստուծոյ, որ պարունակէ՛ զմշտնջենաւորն որ են հրեշտակք: - 291. Դիմագերորդ ևս յայտնի. աստ կեան նահապետքն ժամանակաւ ընդ ամենայն մարդոյ. և յետ մահու ի մշտնջենաւորն ընդ հրեշտակաց. և յետ յարութեանն յանվախճան յաւիտենին թագաւորեալք ընդ աստուծոյ: - 291. Իսկ այժմ ամենայն ոք ի գրեալսն ուսանի զպատւիրանս աստուծոյ և ո՛չ ի հարց իւրեանց: - 291. Ամենայն մարդոյ թիւ կենաց չափեալ է առ աստուած. և ո՛չ ոք կարէ սահմանն անցանել ըստ այնմ «սահման եղ և ո՛չ անցանեն»: - 291. Առաջին պատճառ, զի ընդ ինքեան մարդկայինս բնութիւն այլայլո՛ւտ է և ցաւօք. և յորժամ աստուած ևս բազմացուցանէ, ո՞վ կարէ զաղէտն պատմել: - 292. Ո՛չ կերին. զի թեպէտ ժողովեաց, սակայն ո՛չ կերին. այլ շնորհօքն աստուծոյ կացին որպէս մանուկն յարգանդի մօրն ապրի: - 294. Եւ այլք զնշխարս նախահօրն ադամայ ասեն. զի աստուծոյ ձեռացն էր յօրինեալ՝ լո՛յս տայր նոցա: - 294. Կամ որպէս ասեն թէ՛ ներսէս անուն արուեստաւոր տապանին՝ շինեաց իւր տուն ի վերոյ կողմանէ. և զի ո՛չ էր հրամանաւն աստուծոյ՝ սատակեցաւ նա՛ անդ, և զնորա գէշն ուտէր ազաւն: - 294. Նախ՝ զի իմաստութեան են պատճառք. զի տեսանելով զսոսա՛ զարարչութիւնն աստուծոյ ի միտ ածենք: - 295. Նախ՝ զի արիւնն և շունչն կենդանութիւնն է որ է աստուծոյ բաժին. վասն այն արիւնն ո՛չ է ուտելի: - 295. Նախ՝ զի աստին գաստուած, և երկնչէին ի պատժոցն, և հակառակէին աստուծոյ: - 296. Եւ ասէ աստուած՝ «եկայք իջցուք և խառնակեսցուք զլեզուս նոցա»: - 297. Եւ այն է սահմանն ազգաց որպէս ասէ մարգարէն, «յորժամ բաժանեաց բարձրեալն զազգս ամենայն, կացոյց սահմանս հեթանոսաց». այսինքն զլեզուս զանազան. «ըստ թուոյ հրեշտակացն աստուծոյ». այսինքն ըստ թուոյ **ի** ազգապետացն: - 297. Չորս հրեշտակս կոչէ ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ զի պատգամաբերք և թարգմանք եղեն աստուծոյ իմաստութեանն առ մեզ ի ձեռն լեզուաց գիտութեանն: - 297. Նմանապէս և զայս սահման լեզուի ո՛չ ոք կարէ փոփոխել. ո՛չ բռնաւոր և ո՛չ իշխան. բայց միայն աստուած որ եղ զսա: - 298. Նախ՝ զի յայնմանէ ճանաչեցին թէ անյաղթ և ամենայաղթ է զօրութիւնն աստուծոյ: - 298. Կայնան ստացուած ընտրեալ օրհնեալ աստուած: - 299. Յարեղ վերհայեցումն աստուծոյ: - 299. Ի մանկութենէ կռոց նուիրեցաւ, և հրեշտակ աստուծոյ յափշտակեալ սընոյց զնա յանապատի մինչև հասոյց ի կատարումն: - 300. Ապա՛ ի թաքօր լերինն անպ խոնարհեալ և ձեռն կարկառեալ ձեռնադրեաց զնա ասելով, այս մելքիսեղեկ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս՝ նմանեալ որդւոյն աստուծոյ: - 300. Եւ յորժամ խօսեցաւ աստուած ընդ նմա, եցոյց զմարգարէութիւնն: - 300. Ըստ այնմ, «քահանայ էր ասէ աստուծոյ բարձրելոյ»: - 301. Եւ տէր մեր յիսուսի քրիստոս է՝ թագաւոր յաւիտենական. և արդարութիւն արար մեզ և հաշտեցոյց գաստուած ընդ մարդկան: - 301. Երկրորդ՝ զմելքիսեղեկ քահանայ առաջին վկայէ՛ գիր ըստ մովսէսի, «թէ քահանայ էր աստուծոյ բարձրելոյ»: - 301. Եւ քրիստոսն օծեալ ո՛չ ըստ իւրոյ ինչ երևութապէս օծման, այլ միանալով ընդ բանին աստուծոյ՝ ասի օծեալ: - 301. Ըստ այնմ, «վասն այսորիկ եօժ գրեզ աստուած աստուած քո»: - 301. Չորրորդ՝ զի յորժամ փրկեսցի դովտ ի սողոմայ, զօրութիւն աստուծոյ յայտնի լիցի: - 302. Չորրորդ՝ զի բարիքն ամբողջ մնալով ի մէջ չարացն, զօրութիւնն և արդարութիւնն աստուծոյ երևեսցի: - 302. Դիմագերորդ՝ նշանակ ահագին դատաստանացն աստուծոյ. զի այնպէս լինելոց է ամենայն մեղաւորաց այնպիսեաց: - 303. Ձի «ահ մե՛ծ է անկանիլ ի ձեռս աստուծոյ կենդանւոյ» ասէ առաքեալն: - 303. Եւ այս՝ ի խնայելոյ՝

ի նոսա. զի մարդասէր է և ոգետեր աստուած: - 303. Ջի արբահամ հաւատով արդարացաւ. և մեք նովին հաւատովն աւագանաւն արդարանամք. ըստ այնմ, «(կարօղ է աստուած ի քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս արբահամու»: - 303. Փորձեաց աստուած զարբահամ ասելով, ա՛ն զորդիդ քո սիրելի և բեր մատո՛ ինձ ողջակէզ: - 304. Ո՛չ թէ փորձիւ գիտէ աստուած զմարդ: - 304. Այլ փորձէ՛ աստուած զմարդ՝ զի յայտնեսցէ զնա. որպէս զարբահամու և զյակոբայն: - 304. Այլ ազատ գոլով յայսցանէ՛ վասն առաւել սիրոյն աստուծոյ տա՛յ զորդին իւր ի զենումն: - 304. Եւ որպէս հայրն արբահամ նմանեցաւ աստուծոյ հօր, մանաւանդ և որդին իսահակ համեստութեամբ ինչ իրօք նմանի որդւոյ նորա քրիստոսի: - 304. Երրորդ՝ ծնաւ իսահակ ո՛չ բնականապէս ըստ բնութեան կարգի. զի անցեալ էին զաւուրբք. այլ էր աստուծոյ պարզև: - 304. Մետասաներորդ՝ որպէս իսահակաւ յայտնեցաւ կատարեալ սերն արբահամու առ աստուած. ըստ այնմ, «այժմ ծանեայ թէ երկիւղած ես դու յաստուծոյ»: - 305. Այսպէս և սերն աստուծոյ առաւել ցուցաւ ի ձեռն որդւոյն: - 305. Ըստ այնմ, «այնչափ սիրեաց աստուած զաշխարհ, մինչև զորդին իւր միածին ետ»: - 305. Նախ՝ զի գաստուած աստուծոյ պատարագեաց: - 307. Ութերորդ՝ յուսով ժառանգ երկրին ծնաւ իսահակ. նոյնպէս և ժառանգ բոլորիցս տէր մեր. և ժառանգ արքայութեան ծնունդք աւագանին. «զի ժառանգակից ենք քրիստոսի» ասէ. և «թէ ոք ոչ ծնցի վերստին՝ ո՛չ մտանէ յարքայութիւնն աստուծոյ»: - 307. Նոր ծնաւ և կոյսն գաստուած մարդացեալ յերկրի: - 307. Նոր ծնանի և աւագանն զորդիս մարդկան որդիս աստուծոյ: - 307. Երկրորդ՝ հոգեկան. որ յաւագանէն ծնանիմք ի հոգւոյն սրբոյ. այսինքն յղացեալք ի բանէն հաւատոյ՝ ծնանիմք յորդիս աստուծոյ: - 308. Չորրորդ՝ ըստ գերագանցութեան. զի յանկարծակի ծագէ՛ ի մեզ շնորհն աստուծոյ եթէ ի հաւատս՝ և եթէ յայլ ինչ գործս ի հաճոյսն աստուծոյ: - 308. Եւ անդանօր լինի անմահ և անապական ծնունդ և որդիք յարութեան. զի մեռանիլ ո՛չ ևս կարեն ասէ. վասն զի յանմահ զօրութենէն աստուծոյ ծնանիմք, և յանապական տարրելէն նիւթոց. վասն որոյ անմահ և անապական կայանան: - 308. Եւ երեց է աստուած քան զաշխարհս. և անդրանիկն գաստուծոյ պատկերն ունի. զի հայր և խնամածու՛ է այլ հարազատ եղբարցն: - 308. Դինգերորդ՝ անդրանիկն բաժին աստուծոյ է. որպէս եղ ի յօրէնսն զամենայն անդրանիկ մարդոյ և անասնոյ բաժին տալ աստուծոյ: - 309. Վեցերորդ՝ անդրանիկք են և ընտրեալքն աստուծոյ. որք նախքան զլինիլն աշխարհի ընտրեցան. թէպէտ յետոյ ի ժամանակի ըստ հասարակաց գոյացան և կատարեցան: - 309. Տասներորդ՝ մկտութեամբն լինիմք որդիք աստուծոյ և եղբարք քրիստոսի. և գերագանցիմք **գ** ազգաց. այսինքն հասարակ մարդկան, և իսրայէլացւոցն, և հրեշտակաց երկնից: - 309. Վայելչապէս արժանաւորեաց աստուած զպատիւն անդրանկաց: - 309. Եւ սոքա որ երկինս մեզ կրտսեր և վերջին, փոխեին և լինէին նախկին և առաջին ըստ նախընտրութեանն աստուծոյ: - 310. Չորրորդ՝ նշանակէ՛ զիրէայս որ էին անդրանիկ ժողովուրդ խոտեցան. և հեթանոսք կրտսերք ընտրեցան և եղեն անդրանիկ ժողովուրդ աստուծոյ: - 310. Իններորդ՝ ցուցանէ թէ ո՛չ է այն անդրանիկն որ նախածին լինի և մարմնովն քաջ. զի ո՛չ հաճի տէր ընդ իրանս առն հսկայի. այլ անդրանիկ է այն՝ որ զհաճոյսն աստուծոյ կատարէ: - 310. Դարձեալ՝ կարօտ էր մարդասէրն աստուած, զայ ի համբոյր ծարաւելոյն նմա արդարոյն: - 311. Դարձեալ՝ վարժէ՛ զնա զօտեաւն՝ պատերազմիլ ընդ մեղս և ընդ մեղսասէր մարդիկ որ կամին զանմեղն քարշէլ արտաքոյ օրինացն աստուծոյ: - 311. Որպէս ասէ՛ «ժուժկալեցեր ընդ աստուծոյ, և ընդ մարդկան զօրաւոր լիցիս»: - 311. Երկրորդ՝ զի զտասանորդն աստուծոյ խոստացեալ՝ եսաւայ ետ: - 311. Երրորդ՝ զի գաստուած ունէր օգնական՝ երկեաւ ի մարդոյ: - 311. Վեցերորդ՝ զի կաղանալոց էին որդիք նորա ի շաւղացն աստուծոյ: - 311. Իններորդ՝ ի յանդիմանութիւն բնութեան մերոյ. զի մի՛ կարծեսցէ թէ առաքինութեամբն և սիրովն առ աստուած հաւասարիլ կարէ՛ սիրոյն աստուծոյ որ առ մեզ. այլ կաղ գտանի: - 311. Տասներորդ՝ ի ցուցանել թէ կաղանալ պարտիմք աշխարհի, և ապա ի հանդէսն աստուծոյ մտանել: - 311. Ասեմք թէ յակօր ո՛չ զներգործութեան անունն հարցանէր աստուծոյ, զի զիտեր որ աստուած էր և ինքն իսրայէլ կոչեցաւ որ է աստուածատես. այլ անուամբ զբնութիւնն և զգոյացութիւնն աստուծոյ կամէր ուսանիլ: - 311. Յաղագս որոյ որպէս մարդ ինքն ինքեան անուն ո՛չ դնէ. նոյնպէս և աստուած ինքն ինքեան անուն ոչ դնէ: - 312. Ապա յայտ է՝ զի աստուած ինքն ինքեան նախկին և վերջին հաւասար կամ անհաւասար ո՛չ ասի. վասն այն իւր անուն ո՛չ դնէ: - 312. Իսկ յայլմէ ո՛չ դնի աստուծոյ անուն. ո՛չ բնութեան. և ո՛չ անձնական. զի ո՛չ ոք է նախ քան զնա, և ո՛չ հաւասար նմա: - 312. Այլ թէ վերջինքս կոչեմք նմա անուն աստուած արարիչ՝ և այլն. ներգործութեանն է ցոյցք և ո՛չ թէ գոյացութեան կամ բնութեանն է յայտնութիւն: - 312. Եւ տէր մեր գեղեցիկ տեսլեամք քան

զամենայն որդիս մարդկան. զի «եղբոր որդին իմ ասէ՛ կարմիր է և սպիտակ ընտրեալ ի բիրուց».

այսինքն զի աստուած է մարդացեալ: - 313. Նոյնպէս և սատանայ ատէ՛ր զմարդկային բնութիւնս զի ի պատկերն աստուծոյ արարաւ. և հրեայքն ատէին զքրիստոս. զի վկայեաց հայր թէ դա՛ է որդի իմ սիրելի: - 313. Եւ տէրն մեր կրկին թուով ամաց. զի աստուած է մարդ էր վաճառեցաւ լ արծաթոյ: - 313. Քսաներորդ, և որպէս յովսէփ եթող զքուրմն և զերկիր նոցա, զոր քրիստոս էր բառնալոց զմեծամեծ մեղսն և զկռապաշտութիւնն. զի ըստ առն և զօրութիւն իւր. և ըստ աստուծոյ և գործք իւր: - 314. Երկրորդ՝ որպէս նմա ասաց աստուած, ես իջից ընդ քեզ և ես հանից անտի: - 314. Եւ աստ «հոգիք արդարոց ի ձեռին աստուծոյ են» ասէ. և «ինքն տէր իջանէ, և մեռեալք ի քրիստոս յարիցեն»: - 314. Եւ այն ի քթել ական կարող զօրութեամբն աստուծոյ: - 314. Նոյնպէս և սուրբքն ջերմ սիրովն աստուծոյ ժողովին ի կայանս հոգւոցն ի տեղւոջ լուսոյ և հանգստեան: - 315. Եւ ահե՛ղ է պատուհաս ամենայն մեղաւորաց ի տեառնէ. զի «ահ մեծ է անկանիլ ի ձեռս աստուծոյ կենդանւոյ»: - 315. Եւ դաւիթ ասէ՛ «յարիցէ աստուած և ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա»: - 317. Եւ կապ պատուիրանացն աստուծոյ: - 317. Եւ այսու չորեքկին կապովս ըմբռնեմք զաստուած անորոշապէս, ըստ այսմ, «ո՛ մեկնեսցէ զմեզ ի սիրոյն քրիստոսի. նեղութիւն թէ անձկութիւն» և այլն: - 317. Եւ կարելի՛ է ամենայն կապիւս զոր ունիմք առ միմեանս՝ փոխիլ առ աստուած և կապիլ ի նա: - 317. Նմանապէս և միջակ կապիւն, զի ուսանիմք յաստուծոյ ընկալեալք զկարգ կրօնիցն. և ունիմք ուխտ և դաշին և հնազանդութեան նմա. «զի չենք անձանց տեսարք. զի զնո՛ց գնեցարք» ըստ առաքելոյ: - 318. Նախ՛ զի աստուծոյ է մարմին՝ կոչի տաճար իբր կարող սրբութեանց. և դարձեալ զի անշփոթ է միաւորեալ՝ կոչի տաճար: - 319. Նախ՛ լերինք և բլուրք մշտնջենաւորք կոչին հրեշտակացն դասք բարձրացեալք յերկինս և անշարժութեամբ սերտեալք. վասն նոցա ասէ՛ «լուսատու ես դու սքանչելապէս լերանցն յաւիտենից». և նոքա ի կամս աստուծոյ անմահապէս օրհնեցան: - 319. Հինգերորդ՝ ի լերինն մասեայ յորժամ ել նոյ ի տապանէն՝ օրհնեաց աստուած զնա՛ և զորդիսն նորա ասէ զիրն. և հայր և սերմ արար մարդկան ազգի: - 319-320. «Ձի նմա՛ կրկնի ամենայն ծուներ երկնաւորաց և երկրաւորաց. և ամենայն լեզու խոստովանի զնա տէր յիսուս քրիստոս ի փառս աստուծոյ հօր»: - 320. Եւ նախ կոչիւր յոբաբ, որ է՛ սիրելի աստուծոյ. և կոչեցաւ յոբ, որ է՛ հայր. զի հայր եղև համբերութեան: - 320. Եւ այլք ասեն թէ մովսէս գրեաց ի յանդիմանութիւն որդւոցն յակոբայ. որք առին զօրէնս և ո՛չ պահեցին. և զաստուծոյ զամենայն երախտիսն մոռացան: - 320. Այլ որ ըստոյզն է ասեն թէ՛ մովսէս գրեաց որպէս պատմութիւն, և սողոմոն ստիքսեաց որպէս զիւր բանսն. յետոյ գրեաց և եզրաս հոգւովն աստուծոյ երբ ծախեցան գրեանքն ի հրէից: - 321. Ձի վկայէ՛ աստուած վասն նորա «էր ասէ այր ճշմարիտ՝ արդար՝ անարատ՝ աստուածապաշտ, և մեկնեալ յամենայն չարեաց»: - 321. Վասն որոյ ի ծննդեան աւուրն ժողովին և օրհնեն զաստուած և մարմնով ուրախանան. որպէս յոբայ ուստերքն և դստերքն միաբանեալ գային և ուրախ լինէին զիրն: - 321. Երրորդ՝ ժողովին և գոհանան զաստուծոյ որ յոչնչէ՛ գոյացոյց զմարդն, և յարգանդէ՛ խաւարին ի լոյս եբեր. և ետ մեզ ինչս մարմնական: - 321. Վասն որոյ ի յընչիցն պատարագ մատուցանելով և աղքատս կերակրելով գոհանան զաստուծոյ: - 321. Վասն որոյ այսօր ժողովեալ փառս և պատիւս տամք աստուծոյն մերոյ որ յաւիտեան զփառաւորիչս իւր փառաւորէ՛: - 321-322. Ժ պատուիրանացն աստուծոյ հեղգութիւն գործէ: - 322. Նախ՛ զի հայր նոցա բարեպաշտութեամբ սնուցանէր զնոսա. և վկայեցաւ առ աստուած արդար գոյ: - 322. Երկրորդ՝ խեցեալն սրբէր զամանն խեցեղէն, զի թո՛ժեալ էր զօրութեամբն աստուծոյ: - 323. Արդ՝ առաջինն և վերջինն վայելչական է յոբայ և աստուծոյ. իսկ միջին երկուքն բարեկամացն յոբայ, և չար բանսարկուին յարմարի: - 323. Երկրորդ՝ զի կամէին սուտ առնել զվկայութիւնն աստուծոյ վասն յոբայ. թէ այր արդար և անարատ է: - 324. Վասն երկրորդին հակառակէր ընդ նոսա, զի մի՛ սուտ լիցի վկայութիւն աստուծոյ ի վերայ նորա. զի և մեք ուսցուք՝ վասն վկայութեանն աստուծոյ այնչափ նախատինս յանձն առնուլ և ո՛չ ուրանալ. որպէս վկայից դասքն նահատակեցան: - 324. Վասն երրորդին ասէր յոբ զբարի և չար գործոց հատուցմունքն լինիլ առհասարակ յետոյ ի հանդերձեալն. զի աստ են մեղաւորք և հնացեալք ի մեծութեան. և ներէ՛ նոցա աստուած վասն կրկին պատճառի: - 324. Այսինքն նոքա կամէին որ զնոսա արդարս ասէր յոբ՝ և զինքն յանցաւոր՝ և ո՛չ ասաց. զի թէ զնոսա որք անիրաւք էին արդար ասէր՝ մեղանչէր ճշմարտութեանն. և թէ զինքն մեղաւոր ասէր՝ մեղանչէր վկայութեանն աստուծոյ: - 324. Սոյնպէս բարեկամք յոբայ թպէտ շարժեալք էին ի բանսարկուէն, այլ աստուծոյ հոգւովն զօգտակարսն բարբառէին. վասն այն գրեցան բանք նոցա ի սուրբ գիրս: - 325. Երրորդ՝ զի աստուծոյ վկայութիւնն ի սուտ ելցէ վասն նորա: - 325.

Վասն է՞ր աստուած խօսեցաւ ընդ յոբայ: - 325. Նախ՝ զի ունէր զամենայն առաքինութիւնս և համբերեաց նախատողացն. վասն որոյ խօսեցաւ աստուած և մխիթարեաց զնա: - 325. Երկրորդ՝ զի լուծցէ զտարակոյնս որ վասն դատաստանին աստուծոյ թէ՛ անգիտելի՛ է մարդկան: - 325. Երրորդ՝ զի մի հպարտացի յետ յաղթութեանն սատանայի, խօսեցաւ աստուած և յաղթեաց բանիւ. զի տեսցէ զտկարութիւն իւր և խոնարհեսցի: - 325. Չորրորդ՝ զի ի ստեղծանելն զմարդն աստուած ո՛չ վկայեաց թէ բարի է որպէս այլ ամենայն ստեղծուածոցն: - 325. Նախ՝ զի բաւական էր ասելն «արար աստուած զմարդն ի պատկեր իւր». զի բարի է աստուած: - 325. Հինգերորդ՝ ըստ առաջին կարգին դարձեալ ասացին բարեկամքն յոբայ՝ թէ հաճո՛յ ես աստուծոյ լուիցէ և խօսեսցի աստուած. վասն այն առաջի նոցա խօսեցաւ և վկայեաց: - 326. Վեցերորդ՝ խօսեցաւ աստուած և զամենայն անճառելի գիտութիւնս վասն արարածոց ուսոյց նմա. զոր ոչ գիտէին մարդիկ զլինելութիւն երկնի և երկրի և ծովու և կենդանեաց: - 326. Նախ՝ զի սովոր է աստուած երկիւ ամպօք. որպէս ի սինա և ի թաբօր. զի «եղ յամպս զգնացս իւր» ասէ: - 326. Երրորդ՝ զի ծածկոյթ ամպն նշանակէ՛ զանճառելի բնութիւնն աստուծոյ և զփառան: - 326. Երրորդ՝ զի և առաջինքն կենդանի են հոգւով առ աստուած: - 326. Չորրորդ՝ յոբ կրկին վկայեալ աստուծոյ արդար և անարատ. և տէր մեր երկիցս վկայեալ ի հօրէ «դա՛ է որդի իմ ընտրեալ»: - 327. Երկրորդ՝ մովսէս քարոզէր ժողովրդեանն թէ՛ աստուած հարցն ձերոց առաքեաց զիս. և յերկրպագութիւն նմա հրաւիրէր: - 328. Եւ քրիստոս զյարկն դաւթի որ է՛ եկեղեցի՝ չորիցս առաքինութեամբ եռաբնակ օթևան աստուծոյ կազմեաց: - 328. Քսաներորդ, նա՛ վասն հակառակօղ ժողովրդեանն աղօթր առ աստուած: - 329. Քսանք, մովսէս աստուած կոչեցաւ և իշխէր տարերաց: - 329. Եւ տէր մեր է՛ր աստուած և կոչեցաւ Էմմանուէլ. և իրօք զգործս աստուծոյ ցուցանէր: - 329. Վասն է՞ր հրեշտակ կոչէ և ասէ «ես եմ աստուած արբահամու»: - 330. Ոմանք ասեն թէ՛ միշտ միջնորդութեամբ հրեշտակաց երկի աստուած. որպէս սուրբն ստեփաննոս ասէր «ոյք առիք զօրէնս ի հրամանս հրեշտակաց»: - 330. Նախ՝ մորենին է՛ նշանակ ժողովրդեանն իսրայէլի յեգիպտոս, որ վառեալ տանջիւր և ո՛չ սպառիւր. այլ առաւելոյր օրհնութեամբն աստուծոյ: - 331. Դարձեալ՝ մորենին անարգ թուփ՝ նշանակէր զխոնարհութիւնն մովսէսի յոր հանգեաւ աստուած. որպէս վկայէ՝ «հեզ է ծառայն իմ մովսէս»: - 331. Երկրորդ՝ զի մի ինչ ի մէջ քո և աստուծոյ անասնական լիցի. բարկութիւն կամ ցանկութիւն կամ այլ ինչ: - 331. Չի որ ի լեռն սուրբ առ աստուած մերձենայ, ո՛չ է պարտ յանկողինս կնոջ հեշտանալ. «զի որ կանամբին է՛ հոգայ զկնոջն և ո՛չ զտեառն». ասէ առաքեալն: - 331. Չի առաջին խորհուրդ է մեր, յորժամ միտքն առ աստուած ամբառնայ զվերինն խորհելով: - 331. Որ էնն ո՛չ թէ զեութիւնն աստուծոյ յայտնէ: - 331. Արդ՝ եթէ է՛ աստուած աստ հաւատով ճանաչենք. ըստ որում, «հաւատալ պա՛րտ է եթէ է՛ աստուած»: - 331. Իսկ որպիսի ինչէն աստուծոյ՝ անգիտելի մնայ աստ և ի հանդերձեալն յամենայն եղական մտաց. թէ հրեշտակաց և թէ մարդկան: - 331. Նախ՝ իբր թէ է՛ և գո՛յ աստուած որպէս ասացաք: - 331. Երկրորդ՝ ընդ դէմ չէիցն է որք միայն անուանին, այլ եութեամբ ո՛չ են աստուածք. այլ նիւթ են եղական: - 332. Երրորդ՝ ժողովուրդն չարախայտ եղև յեգիպտոս. մինչև արկաւ ի ծոց խնամոցն աստուծոյ և ողջացաւ: - 332. Երրորդ՝ զի չափով և թուով և կշռով տայ աստուած զտանջանս մեղաց. թէպէտ մեզ անգիտելի՛ է: - 333. որք «զարքայութիւնն աստուծոյ ո՛չ ժառանգեն». մինչև սրբին ի ձեռն ապաշխարութեան և արտասուաց. ըստ այնմ «թէ իցեն մեղք ձեր իբրև զորդան կարմիր, իբրև զասր սուրբ արարից»: - 333. Հինգերորդ՝ նշանակէ թէ զարիւն տղայոցն չէ մոռացեալ աստուած զոր հեղձուցին ի գետն. զայն ըմպել տայ նոցա: - 333. Նոյնպէս և մի տէր յիսուս քրիստոս մի բնութեամբ էր աստուած, և եղև մարդ. հաւատացելոցն ի կանգնումն, և անհաւատիցն ի գլորումն: - 333. Նախ նշանակէ՛, զի ի սիրոյն աստուծոյ ցրտացեալք էին և ի սէր սնոտեացս ցերմացեալք: - 334. Նախ զի զանդրանիկ որդիսն աստուծոյ տանջեցին և մեռուցին. վասն որոյ անդրանիկք նոցա մահացան. - 334. Չորրորդ յայտ է, զի ինքեանք խոստովանեցան թէ մատն աստուծոյ է այս. և ո՛չ կարացին այնպէս առնել: - 335. Իսկ աստուած փոխէ՛ և զկամս ազդելով ի նոսա զբարին. և դարձուցանէ՛ ի չարէ՛. և երբեմն թոյլ տալով անձնիշխան կամացն դառնալ ի չարիս: - 336. Չառաջիկայն և զմիտս մարդկան ո՛չ ոք գիտէ. ո՛չ հրեշտակք և ո՛չ դէք և ո՛չ մարդիկք. բայց միայն աստուած որ քննէ զսիրտս և զերիկամունս: - 336. Եւ ի յայտնութենէն աստուծոյ ուսանին հրեշտակք և մարդիկք զառաջիկայն: - 336. Եւ թոյլ տայ աստուած դիւաց և կախարդացն հրաշից: - 336. Նախ՝ թոյլ տալն է աստուծոյ. որ անձնիշխան կամօք ամբանայ մարդ ի չարն, և աստուած ներէ՛ և ո՛չ երկիւղիւ խրատէ զնա: - 336. Երկրորդ այն է՛ որ յորժամ լինի կամքն մարդոյն չար և խիստ ի ծածուկ, և զայն

յայտնէ՝ աստուած. որպէս նաբուզողոնոսորայ. որ ունէր սիրտ գազանի՝ ի կերպարանս գազանաց փոխեցաւ: - 336. Երրորդ, զի մեր ատորժակացս հետագայ և աստուծոյն. զի յորժամ ի բարին լինիմք՝ օգնէ. և ի չարն թոյլ տայ. այն է խստացուցանելն զսիրտ մարդոյ: - 336. Նախ՝ զի հրամանաւն աստուծոյ էր. որպէս պոռնկութիւնն ովսէի և սպանութիւնն փենեհէսի ո՛չ էր մեղք: - 337. Խաչանիշ ձգեաց զգաւազանն ի վերայ ծովուն ընդ առաջ ասելով, Այիա՛. որ է՝ «աստուած առաջի մեր»: - 338. Եւ յաջակողմն, Շրայիա՛. «դո՛ւ հաներ զմեզ աստուած»: - 338. Արդ՝ մանանայն օրինակ է անճառ անուանն աստուծոյ: - 338. Իսկ գաստուծոյ հարցանելն զի՞նչ է՝ անգիտելի մնայ. որպէս եհարց յակոբ, «զի՞նչ է անուն քո. և նա՛ ասէ՛ զի՞ հարցանես զանուն իմ. զի սքանչելի՛ է»: - 338. Եւ աստուած անսկիզբն և անվախճան է: - 338. Նախ՝ զի երևեսցի քաղցրութիւնն աստուծոյ ի վերայ իւրի: - 339. Երկրորդ՝ ըստ ատորժակաց նոցա պատրաստէր. զի գիտացեն թէ զկամս նոցա կատարէ՛ աստուած: - 339. Չորրորդ՝ զի գիտացեն թէ գոյնք և համք զանազան կերակրոց և պտղոց ո՛չ իւրովի պատրաստին, այլ ի շնորհացն աստուծոյ: - 339. Իսկ յամենայն օր հալէր հրամանաւն աստուծոյ, զի դադարեցեն ի հաւաքելոյ. և ապա զի դարձեալ խնդրեսցեն առաւօտել առ աստուած: - 339. Իսկ յամենայն օր հալէր հրամանաւն աստուծոյ, զի դադարեցեն ի հաւաքելոյ. և ապա զի դարձեալ խնդրեսցեն առաւօտել առ աստուած: - 339. Իսկ առ մեզ ժ մասունք և զ կիցն, զի ժ՝ սուրբ և նըւէ՛ր է աստուծոյ: - 340. Իսկ ոսկին, զի անապական է բնութիւնն աստուծոյ: - 340. Նախ՝ զի ե բանն ի միում տախտակի էր աստուածայինն. զի ասէր «Ես եմ տէր աստուած քո. և մի՛ արացես կուռս. և մի սուտ երդնուր. և պահեա՛ զօր շաբաթուն. և պատուեա՛ զհայր և զմայր»: - 340. Երկրորդ՝ զի մի ոք որ կատարէ զօրէնս, պատուական է աստուծոյ քան զամենայն աշխարհս. վասն այն ընդ մինն խօսի: - 340. Վասն է՞ր այնպէս ահագին երևամբ և որոտմամբ երևեցաւ աստուած ի սինա: - 341. Վասն որոյ ի սոյն ժամանակի առաւելու որոտ կայծակ և կարկուտ զգալապէս՝ յիշատակ սքանչելեացն աստուծոյ: - 341. Նախ՝ հրամայեաց աստուած զրել զլինելութիւն աշխարհի. և ձևացոյց ի միտսն մովսէսի. զի մի՛ մոռացին հանգամանքն. վասն որոյ զգալի խորան հրամայէ կազմել: - 342. Երկայնութիւն՝ է կեանք նոցա անմահ. զի գերազանցեալ են քան զժամանակեայս, և պակաս քան զյաւիտենականն աստուած: - 344. Նոյնպէս և բարձրացեալ են զհտութեամբ առաւել քան զմարդիկք, և պակաս քան գաստուծոյ: - 344. Իսկ կէսն, զի կիսկատար և պակաս են քան գաստուած այնու, զի եղականք են և յոչ գոյից գոյացեալք որպէս ասացաք: - 344. Եւ **դ** օղբ և **բ** լծակքն, զի **չորեքնիւթեայ** աշխարհի են խնամածուք երկակի զօրութեամբ խնամոցն աստուծոյ. այսինքն արարչական և արքունական: - 344-345. Երեմիա և աշակերտն՝ տարան ի գիշերի զտապանակն և որ առ մնայն էին՝ ի լեռն սինա. և անդ կնքեցին ի վիմին անւամբն աստուծոյ ասելով, ո՛չ ոք բացցէ զսա՛ թէ ոչ մովսէս որ եբերն. և ո՛չ ոք բացցէ՛ թէ ոչ ահարօն: - 345. Նոյնպէս և սեղան խնկոց և երեսացն ցուցանէ զհոգիս սրբոց ելեալ ի մարմնոց և մտեալ դէմ յանդիման երեսացն աստուծոյ: - 346. Եւ նուիրումն առ աստուած: - 346. Աշտանակ ոսկի, անապական զօրութիւնն աստուծոյ որ խնամէր զնոսա և բարձեալ կրէր: - 346. Դարձեալ՝ է ճրագն և է բերան ճրագացն որ լինի չորեքտասան, նշանակէ՛ զչորեքտասան աստիճան հաւատոյն. է ի յանմարմին բնութիւն աստուծոյ, և է ի տնօրէնութիւն բանին: - 347. Իբր՝ քահանայապետն զլուխ գոլով՝ առեալ զբոլոր արարածս նուիրէ աստուծոյ: - 348. Նախ՝ զի զայրացաւ նախանձուն աստուծոյ. որպէս փենեհէս և եղիա: - 349. Երրորդ՝ զի անարժանք էին մեռեալքն հոգով՝ կենդանի բանին աստուծոյ տեսանել այն աջօքն որ տեսին զորթն. և համբուրել շրթամբք: - 350. Իսկ յետոյքէ աստուծոյ, Նախ՝ հաւատով տեսանել: - 350. Երրորդ՝ զմարդն է իմանալ յետոյս աստուծոյ: - 350. Զի՞նչ զանազանի որ մովսէս՝ աստուած և տէր կոչեցաւ: - 350. Շշմարիտն աստուած բնութեամբ և գործով և անուամբ կոչի աստուած և տէր: - 350. Դարձեալ գիտելի է, որք զքրիստոս բաժանեն յերկուս բնութիւնս. և յերկուս գործս սոյնպէս. զմինն աստուած և զմիւսն մարդ. հօր և տկար. և գործ մարդոյ և գործ աստուծոյ. որպէս աղանդն քաղկեդոնի: - 350. Նոքա ո՛չ հաւասար մովսէսի ներեն զքրիստոս աստուած. զի մովսէս աստուած կոչեցաւ. և զնա մարդ խոստովանին սոսկ: - 350. Մովսէս զգործ աստուծոյ գործ էր. և նոքա մարդոյ գործ որիշ և կամք: - 350. Աստ զանազանութիւն է գթութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 350. Նախ ցուացնէ զառատութիւն պարգևացն աստուծոյ, որ ո՛չ զուգակշիռ գործոցն հատուցանէ, այլ բազմապատիկ և հազարաւոր: - 351. Զի յորմէ հետէ խոստացաւ աստուած զերկիրն՝ արբահամու, յետ դճ ամի ժառանգեցին զնա: - 351. Ապա ուրեմն յերրորդ և ի չորրորդ ազգն հատուցանէ աստուած զմեղս՝ յորժամ վասն գործեաց զյամառեալն ի մեղս պատժէ: - 351. Երբ զերեք հասակի մեղսն ներէ աստուած և թէ ի չորրորդն ո՛չ

գղջանայ, յայնժամ պատուհասէ՝ - 351. Դարձեալ՝ աստուած յառաջնունն ծննդեան յորժամ գյանցաւորս ըստ բնական մեղացն՝ ջրհեղեղաւն ջնջեաց. յերկրորդունն ծննդեան յորժամ գյանցաւորս ի կռապաշտութիւն՝ կարմիր ծովովն ընկղմեաց. յերրորդունն ծննդեան տուժեաց, յորժամ գյանցաւորս գրաւորական օրինացն պատերազմօք սատակեաց: - 351. Երրորդ, դարձեալ իս պահեաց և էառ զկրկին տախտակն գրեալ մատամբն աստուծոյ իբրև գառաջինն, և եղ ի տապանակ վկայութեանն: - 352. Եւ ապա՝ պայծառանայ տեսութիւն մեր դէմ յանդիման տեսութեանն աստուծոյ: - 353. Երրորդ՝ անդ նկարեալ էր մեր հոգևորն. և աստ բացայայտեալ խորհուրդ տնօրէնութեան քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 353. Իններորդ՝ անդ խոստացաւ. և աստ յայտնեաց աստուած զսերն իւր ի մեզ: - 353. Տասներորդ՝ ընդ նոսա ծայնն աստուծոյ խօսեցաւ. և ընդ մեզ բանն: - 353. Հասարակ, զի ամենայն քահանայ միջնորդ և հաշտարար է աստուծոյ և մարդկան. զընծայս ժողովրդեանն աստուծոյ նուիրելով և յաստուծոյ շնորհս և քաւութիւն ժողովրդեանն առնելով: - 354. Իններորդ, նոքա ծառայաբար մատուցանէին. ուստի յայտ է զի ո՛չ կարէին նստիլ ի սրբութիւնսն կամ ի քաւութիւնսն. իսկ քահանայապետն մեր տիրապէս և աստուածաբար նստեալ ի յերկինս ընդ աջմէ աստուծոյ. ըստ այնմ «այսպիսի ունիմք քահանայապետ որ նստաւ ընդ աջմէ մեծութեան ի բարձունս»: - 354. ...իսկ քահանայապետն մեր եմուտ ո՛չ յօրինակս ճշմարտութեան, այլ ի բուն իսկ յերկինս յանդիման լինիլ յերեսացն աստուծոյ վասն մեր: - 355. ...ըստ այնմ «ունիմք քահանայապետ մեծ անցեալ ընդ երկինս գլխուս զորդին աստուծոյ. և նմա կրկնի ամենայն ծունր. և ամենայն լեզու խոստովան լիցի զնա տէր յիսուս քրիստոս ի փառս հօր ամեն»: - 355. Վասն է՞ր խնդրեաց աստուած յանբանից պատարագ արեամբ: - 355. Է՛ և երրորդ պատճառ. զխոզն ուտին յեգիպտոս, և զարջառ և զոչխար պաշտէին. վասն որոյ հրամայեաց գաստուածս նոցա զենուլ զի չեն աստուածք. և ի խոզենւոյն հրաժարիլ ամենակին: - 355. Երրորդ՝ մեղրն ո՛չ է վաստակ. ի մեր աշխատանաց է նուիրելի աստուծոյ: - 356. Չորրորդ՝ ի բազում անսուրբ իրաց առնու մեղուն. ի սուրբ իրացէ նւերքն աստուծոյ: - 356. Նախ ցուցանէ զխոհեմութիւն բարուց որ ընդունելի է աստուծոյ և մարդոյ. այլ պարզութիւնն է՛ պատարագ: - 356. Եւ կընդդրուկն զմասն աստուծոյ ընդունելի: - 357. Նշանակէ՛ զամենայն գառաջին բարի գործս մեր եթէ ի մարմնոյ և եթէ ի հոգւոյ. և ի մտաց նւիրել աստուծոյ: - 357. Եւ ըստ միտս, զի առաքինութիւնն է ի փառս աստուծոյ. այլ և ի պատիւ և ի գովութիւն մարդկան. զի բազումք հաղորդին սրբութեան նորա: - 358. Զուարակն հզօր և արդիւնարար. զի արդիւնարարք և հզօրացեալք ի գործս բարիս՝ պատարագ են աստուծոյ: - 358. Որք պտղաբերք են և ծննդականք բարեաց՝ հեզութեամբ նուիրին աստուծոյ: - 358. Գառն՝ որդիք քրիստոնէի. և Ուլն՝ որդիք հեթանոսի յորժամ գան յեկեղեցին սրբին և նւիրին աստուծոյ: - 358. Այծն՝ մեղաւորացն է նշանակ. որք դառնան ի մեղաց և նւիրին աստուծոյ: - 358. Վեցերորդ, վասն յանցանաց ի նուէրս սրբութեանցն, և կամ յօրէնս աստուծոյ, և կամ յընկերս վնասու...: - 358. ...զգլուխն եւ երրորդ մասամբն ի յետ դարձուցանել որ է՛ տուգանք եւ զգայարանացն որ մոռացաւ և ո՛չ զգաց զօրէնս աստուծոյ: - 358. Նախ՝ բերել ի դուռն խորանին և տաճարին. և ո՛չ ի բազում մեհեանս. զի ցուցցէ զմինն աստուած և յանուն նորա ընծայել: - 359. Երրորդ՝ նշանակէ՛ թէ իւրաքանչիւր ոք իշխան է մատուցանել զինքն բանաւոր պատարագ աստուծոյ: - 359-360. Դարձեալ՝ հարաւն նշանակէր զհրեայս, և հիւսիս զհեթանոսս. որ լինելոց էին պատարագ և ժողովուրդ աստուծոյ. ըստ այսմ «այլ ևս ոչխարք են իմ որ ո՛չ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտէ ինձ ածել այսր»: - 360. Ողջակիզիլն ի հոտ անուշից. ի հաճոյս աստուծոյ հրով սիրոյն աստուծոյ: - 360. Լերդափոյթն, զուրախութիւնս և զհեշտութիւնս մեր նուիրել աստուծոյ: - 360. Տուցանէ՛ զառաջին՝ զմիջին՝ և զյետին ժամանակս տալ աստուծոյ: - 360. Եւ ապա՝ սիրտ սուրբ և գեղեցիկ ստանալ ի հաւատս և խորովիլ ի սերն աստուծոյ: - 360. Այսինքն զամենայն յաջողուածս հոգևոր և մարմնաւոր, և զմասն անմահութեան կենաց յուսոյն, ո՛չ վասն մեր արժանաւորութեան համարել. այլ բարութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 360. Կենդանեաց զենմունքն զի յանունն աստուծոյ էր՝ սրբէր զմարդ. վասն է՞ր ապա ոչ սրբէին կռապաշտքն. զի և նոքա յաստուծոյ անունն զոհէին և խնկէին: - 361. Ո՛չ միայն զի յանունն աստուծոյ, այլ զի օրինակ էին նորոյս պատարագի. և խորհրդովն քրիստոսի սրբեցան: - 361. Իսկ հեթանոսք ըստ այնմ որ յանուն աստուծոյ նուիրէին՝ ընդունելի՛ էր: - 361. Եւ ըստ այնմ զկուռս կոչէին աստուած դատապարտութիւն էր նոցա: - 361. Գառն, զի ամմեղ և կերակրելի՛ է և որդի աստուծոյ: - 361. Դարձեալ՝ իւղով զանգեալ բաղարջն և նոյն չափ իւղովն որ չափ մասն գինւոյն. այն է՛ զի ընդ օրինութեան բանին աստուծոյ և հոգին սուրբ իջանէ ի հացն և ի բաժակն և կատարէ՛ մարմին և արիւն քրիստոսի: - 361. Այլ զանբան պատարագն

ուսան հեթանոսք և կռոց մատուցին. և այն սովորութեամբն իլ մատոյց աստուծոյ զանբան կենդանիս մինչ եկն քրիստոս և եղև ինքն բանաւոր պատարագ, և զնոյնս աւանդեաց մեզ: - 362. Եւ ողջակեզ սրբութեան է՝ յետ ապաշխարութեան զբարիս գործել. և զբովանդակ զհոգի և զմարմին մեր նուիրել աստուծոյ: - 362. Եւ զմորթ մեղաց մերկացեալ ի մէնջ որ է՝ հաճոյ աստուծոյ ի հոտ անուշից: - 362. Եւ միւսն, որ զմարմին մեր պատարագեմք միշտ. սիրտ սուրբ և հոգի խոնարհ ունելով. զոր աստուած ո՛չ արհամարհէ: - 363. Նախ՝ զի հրամանաւն աստուծոյ է: - 363. Երկրորդ, զի ի նուիրացն աստուծոյ առնուն զբաժին քահանայքն և ո՛չ ի մարդոյ. և ամենայն որ աստուծոյ տայ և ո՛չ մարդոյ: - 363. Չորրորդ յայտ է՝ զի նուերքն աստուծոյ սրբութիւն է. և որ որ մերձենայ ի նա՛ սրբի: - 363. Նախ՝ զմեղքն սրբել ի մարդոյ. և ապա՛ ընծայել աստուծոյ: - 363. Բնութեամբ ամենայն ինչ սուրբ է. և պիղծ ոչ ինչ է յարարածս աստուծոյ: - 364. Ըստ այնմ «ետես աստուած զի բարի են յոյժ»: - 364. Դարձեալ՝ զոր ինչ յեզիպտոս աստուած պաշտելին՝ սուրբ հրամայեաց. որպէս զանասունս: - 364. Նոյնպէս քրիստոնեայն որ մեղօք մեռանի՝ և անհաւատն միապէս պիղծ են առաջի աստուծոյ: - 365. Վեցերորդ՝ դիտաւորութիւնն խնդրի. յաղագս ո՞ր իցէ զենունն. կենդանեաց՝ թէ մեռելոց. վասն աստուծոյ՝ թէ վասն մարդկան: - 365. Նախ՝ զարիւնն հանել որ է՝ կենդանութիւն և աստուծոյ մասն. և զմնացեալն ուտել որ է տարր միայն: - 366. Վեցերորդ՝ դիտաւորութիւնն խնդրի թէ վասն որո՞յ է զենունն. զի թէ վասն աստուծոյ է կամ հոգւոյ, հասարակաց է. իսկ թէ վասն մարդկան և կենդանեաց, կամեցողաց է: - 366. Ապա յայտ է թէ որ վասն աստուծոյ լիցի զենունն, - 366. Երրորդ՝ զի տացի մասն քահանայիցն աստուծոյ թ մասն: - 366. Ըստ այնմ «դուք տաճար աստուծոյ կենդանոյ՛ էք. որպէս ասաց աստուած թէ բնակեցայ ի նոսա և զգնացից ի նոսա»: - 368. Յորմէ ազատեսցէ զմեզ քրիստոս աստուած մեր ամէն: - 368. Դարձեալ՝ կրկին հաւն նշանակէ՛ զքրիստոս. Փայտն, զխաչն. և Կարմիր արիւնն. զի աստուծոյ է արիւն. և Չոպայն, զհոգին սուրբ: - 368. Երրորդ՝ շնորհ ինչ տուեալ աստուծոյ ի յօգուտ այլոց, ախտիւ ապականեն զնա՛: - 369. Երկու նոխագն համատեսակ օրինակ տեսն մերոյ՝ յերկուց միաւորեալ մի ամձն. և միաւոր բնութեամբ աստուած և մարդ: - 369. Եւ զկենդանին ներկեալ՝ և կարմիր կապեալ ի պարանոցն, ցուցանէր զմեռանիւն աստուծոյ վասն մեր: - 369. Սակայն հաճելին մեր՝ ընդունելի է աստուծոյ. զառաւել սէրն նշանակէ. զի որ ինչ մեզ անպիտան է, և աստուծոյ անպիտան է: - 371. Յինգերորդ՝ որպէս արիւն անասնոց ի հողոյ է և ի հող լուծանի. և բանական հոգիս մեր աստուծոյ է և առ աստուած երթայ: - 371. Ըստ սողոմոնի «հոգին դառնայ առ աստուած որ ետ զնա»: - 371. Որպէս և այլ ուր **գժ** էն մինն աստուծոյ բաժին: - 371. Չաստուած մասնակից առնել ընչիցն զի այլքն խնամով պահեսցին: - 376. Եւ **ժ** թիւ կատարեալ նուեր և սուրբ է աստուծոյ. յաղագս որոյ թագաւորք երկրի զընծայս ի մարդկանէ՛ հնագանդելոց **թ թ** խնդրեն. - 376. ...զի **ժ** երրորդն աստուծոյ է բաժին. և **թ** մարդկան. զի անկատարք են: - 376. Դարձեալ, տասն են մասունք զգալի արարածոց. այսինքն՝ է մոլորական գունդք. և **ը** անմոլարքն. և իններորդ ի լուսոյդ ի վայր. և մարդս **ժ** երրորդ ի վերայ նոցա. որ է՝ բանական և բաժին աստուծոյ: - 376. Վասն է՛ր աստուած հրամայեաց թել զորդիս արբահամու: - 377. Ի խոստման աւետիսն ծեր էր արբահամ, և կինն ամուլ. զի մի՛ անյուսասցին ի բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենազօ՛ր է. վասն այն ասացաւ անթիւ լինիլ զաւակացն. և եղև այնպէս: - 377. Չորրորդ՝ զի յայտնեսցի թէ՛ ի մէջ ծառայութեանն յեզիպտոս այնքան բազմացոյց զնոսա խնամքն աստուծոյ. այսքան բազմութիւնս ի տեղիս իւրեանց խաղաղութեամբ բնակեալ՝ ո՞րքան անթիւ բազմասցին: - 377. Եւ պակասն ի գիտութեանց բանին, և կնատքն և բղջախոտքն ո՛չ կարգին զինուորք աստուծոյ: - 377. Ութերորդ՝ զի դարձուցեալ է զերեսն առ աստուած և զթիկունսն յաշխարիս: - 378. Չի **ժ** ամն յորելեան է և ազատութեան. որ ազատի մարդ յախտից և յախտաւոր սիրոյ աշխարհի՛ և առ աստուած դառնայ: - 378. Որ նշանակէր՝ «աստուած ի հարաւոյ եկեսցէ» ի թագաւորի և քահանայի ցեղէն. զի բեթլէհէմ հարաւ է երուսաղէմի: - 379. Չայս հայցէ մարգարէն, «Աստուած մեր ողորմեա՛ մեզ և օրհնեա՛ զմեզ. երևեցո՛ զերեսս քո ի մեզ և ողորմեա՛ մեզ»: - 379-380. Իսկ թուզն քաղցր և **մանրակորիզ**. բանքն աստուծոյ քա՛ղցր են ի մեզ և մանրաքնին: - 381. Քանի՞ առաւել որք աստուած և ի մովսէս մեղան որ աստուած կոչեցեալ էր և իշխան ժողովրդեանն: - 381. Այլ որ զուղիղն ասեն այս է, կորիս՝ եցոյց զօրինակ զղջման. զի լուսւ խրատուն մովսէսի և մնաց ընտրութեանն աստուծոյ ի դուռն խորանին: - 382. Երրորդ՝ զի բուրվառովն աստուծոյ ընծայէր և զաւազանաւն զշնորիս ի ժողովրդեանն: - 382. Երկրորդ՝ զսէրն որ առ աստուած: - 383. Իսկ տէրն ի մարդեղութեան զակամայն ո՛չ կրեաց. զի հեռի է աստուծոյ ակամայն: - 383. Վասն է՛ր յորժամ զգողացեալն

խոստովանի ասէ՛ և խոյ մի աստուծոյ նուիրէ՛: - 384. Եւ զխոյն աստուծոյ, զի զօրէնս նորա յանցեալ: - 384. Ձի պահքն և աղօթքն խոյ է աստուծոյ. և ողորմութիւնն տուգանք. և ամենայն ապաշխարութիւն սոքօք կատարի: - 384. Եօթներորդ, աստուած կոչեցեալ էր՝ զի յայտնեցի տկարութիւն մարդոյ: - 386. Իններորդ, զի ցուցցի թէ բարկացողաց ո՛չ երևի աստուած. որպէս և ո՛չ եղիայի: - 386. Տասներորդ, բարկութեամբն արգելաւ յերկրն աւետեաց. զի ցուցցի թէ արդար է աստուած. և ակն ունեք ո՛չ առնու: - 386. Նախ՝ զի օձին հող ետ աստուած կերակուր և ո՛չ տրտնջեաց: - 386. Վասն որոյ բարկացաւ աստուած և լարս առանց բժշկութեան արծակեաց ի նոսա: - 386. Իսկ մովսէս հրամանաւն աստուծոյ արար պղնձի օձ. և բարձրացոյց ի դուռն խորանին. և որ հայեր ի նա՝ ապրէր ի թունից օձիցն: - 386. Երկրորդ՝ զի եօթնիցս եղև արժանի տեսլեան Երրորդութեանն. կրկին անգամ զհայր ի գիշերի. և կրկին զորդին ի տիւն. և հոգի աստուծոյ ի վերայ նորա երկիցս անգամ. և մի անգամ զհրեշտակն ետես: - 387. Վասն է՞ր գաստուած ետես: - 387. Բաղասան մո՛գ էր և կախարդ. և սովոր էր ընդ դևս խօսիլ. վասն որոյ յառաջեաց աստուած և խօսեցաւ: - 387. Երկրորդ, զի գիտասցէ թէ առաւել զօրութիւն գոյ աստուծոյ քան զամենայն: - 387. Չորրորդ, զի գիտասցուք թէ ո՛չ միայն բարեալ, այլ և չարաւ ոմամբ բարի առնէ աստուած: - 387. Դիմագերորդ, զի ուղղորդ և առանձին ընթանայր՝ ետես գաստուած: - 387. Չայն ցուցանէ թէ յուղղութիւնս մեր երևի աստուած. այլ ի խոտորիլն ո՛չ: - 387. Երրորդ, զի ողորմեցաւ աստուած անբանին զի մի՛ հարկանիցէ անողորմ. զի «այր արդար ողորմի գրաստու իւրոյ» ասէ: - 388. Նախ՝ զի բերան մեղաւորի մի՛ բացցի ի ժողովրդեանն աստուծոյ: - 388. Վասն է՞ր թոյլ տայ աստուած լինիլ այսոցիկ նշանաց: - 388. Եօթներորդ՝ արարածք աստուծոյ: - 389. Եւ է՛ հոգին աստուծոյ. և մարմինն ի ծնողաց. և միտք յուսուցչաց: - 389. Եւ որպէս կնոջ ընդ հրամանս առնն իւրոյ յանցանել պոռնկութենէ, նոյնպէս և զաւակաց, և ծառայից, և աշակերտաց, և հնագանդելոց, և ժողովրդոց. նոյնպէս և հոգիս մեր ելեալ ի հրամանացն աստուծոյ՝ պոռնկութիւն է նմա. եթէ ըստ զործոց. եթէ ըստ հաւատոց: - 389. Եւ որպէս ովսէէ ո՛չ է պոռնիկ՝ և ո՛չ սամուէլ մարդասպան զի հրամանաւ աստուծոյ էր: - 389. Իսկ ուխտաւորին օրէնք զայն հրամայեաց աստուած: - 389. Եւ այս է գերծուլն, զառաջին գործեալ մեղքն սրբել խոստովանութեամբ. և զապաշխարութեան գործն մատուցանել աստուծոյ: - 389. Եւ զհերսն պատարագել աստուծոյ, նախ զհնքնածին բոյսքն ի յանձնէ իւրմէ, և ապա՝ զայլսն ի յանասնոց: - 390. Որպէս զաւար մադիանացոց մովսէս մասնաւորեաց ի խորանն աստուծոյ: - 390. Ըստ այնմ, «սոքա ամենայնքն վկայեալք ի հաւատոցն՝ չև ևս ընկալեալ զաւետիսն աստուծոյ վասն մեր լաւագոյն համարեալ. զի մի՛ առանց մեր կատարեցին»: - 391. Եղիագար՝ աստուծոյ զօրութիւն լսի որ է՛ քրիստոս և քահանայ և փրկիչ մեր. և իշխանք՝ բժան առաքեալքն աթոռակիցք քրիստոսի: - 391. Եւ է՛ անփոփոխ յաւիտենիցն որ առ աստուած ընտրելոցն է թիւ: - 392. Ութերորդ՝ աստ յեկեղեցոյ ամօթ. և անդ ի սրբոց հոգւոց. և յարութեանն առաջի աստուծոյ և հրեշտակաց ոսոխ լինելով: - 394. Յորմէ փրկեսցէ զմեզ քրիստոս աստուած փրկիչ մեր ամէն: - 394. Եօթներորդ՝ արևմուտք մեղք և տգիտութիւնն է. զոր թողեալ դառնամք առ աստուած ապաշխարութեամբ: - 395. Եւ աստուած անաշխատ գործէ՛ և ո՛չ վաստակի: - 395. Չորրորդն՝ ի դէմս նշանացն աստուծոյ: - 395. Ձի՞նչ է՛ «լո՛ւր իէլ, զի տէր աստուած քո տէր մի է. և սիրեսցես զնա յամենայն սրտէ» և այլն: - 396. Այլ և զգայութիւնք և միտք և խորհուրդք. ասէ՛ ամենայն մասամբքն սիրեա՛ գաստուած : - 396. Դարձեալ՝ զերեք տեսակ սիրոյն ցուցանէ. մարմնով և հոգւով և մտօք սիրել գաստուած : - 396. Իսկ ճշմարիտն աստուած զայս ո՛չ խնդրէ. այլ երկիւղ խնդրէ ի տըղայոց որով խորշին ի չարէ. և սէր ի սրտէ փոխանակ անասնոց. և խաղաղութիւն առ ընկերս և օտարս...: - 396. Իսկ մեզ նորոյս հրամայէ՛ զբանեղէնն մատուցանել որ է՛ հոգի և մարմին և կամք. ըստ այնմ, «զլսելիս հաստատեցեր ողջակէզ. և սիրտ սուրբ և հոգի խոնարհ զոր աստուած ո՛չ արհամարիէ»: - 396. Վեցերորդ՝ միտք բանիս այս է, որ պա՛րտ է կատարեալ սիրով սիրել գաստուած : - 396. Եօթներորդ՝ սիրի աստուած բոլորով սրտիւ, այսինքն անմոլար իմացմամբ: - 396. Աստ զսէրն աստուծոյ ասէ. զսէր ընկերին ո՞ւր ասէ որ ասաց փրկիչն, «յայս ք պատուիրանս ամենայն օրէնք կախեալ կան»: - 396. Ձի՞նչ է՛ «ո՛չ միայն հացի կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւն աստուծոյ»: - 397. Այլ բանն աստուծոյ ի ծովէ լորամարգ ի վիմէն ջուր և յօդոյ մանանայի կերակրեաց զնոսա. զի ամենակար է զօրութիւնն աստուծոյ: - 397. Այլ բանն աստուծոյ ի ծովէ լորամարգ ի վիմէն ջուր և յօդոյ մանանայի կերակրեաց զնոսա. զի ամենակար է զօրութիւնն աստուծոյ: - 397. Երկրորդ՝ զի իս ամ յանապատին հաց ո՛չ ետ նոցա. այլ մանանայ և զայլսն. զի բանիւն աստուծոյ կերակրեցան հոգւով. և ո՛չ մարմնական հացիւ: - 397. որպէս ասաց մովսէսի թէ՛ «լո՛յծ զկօշիկս քո». և ո՛չ կերակրոյ

հացի ունեին պէտք. այլ բանն աստուծոյ կերակրէր զնոսա որպէս ասացաւ...: - 397. Չորրորդ՝ հաց ի
 յերկնից իջեալ մանանայն կենարար. և բանն աստուծոյ նոյն ինքն տէրն մեր. որպէս ասաց առ փորձիչն
 թէ՛ ինն կերակրին ամենայն սուրբք և ո՛չ հացիւ: - 397. Եօթներորդ՝ որպէս հացն մարմնոյ՛ է կերակուր,
 և բանն իմաստութեան աստուծոյ՛ հոգւոյ. զոր ի պակասիլն ասէր, «տաց ձեզ ո՛չ սով հացի և ծարաւ
 ջրոյ, այլ սով լսելոյ զբանն աստուծոյ»: - 397. Ութերորդ՝ մովսէս ի լեառն եկաց իս տիւ և իս գիշեր
 անսուաղ. և կերակրիւր բանիւն աստուծոյ. նոյնպէս և եղիա. նաև տէր մեր ի փորձութեան լերինն: - 397.
 Իններորդ՝ մանուկն յարգանդի ո՛չ հացիւ կեայ. այլ հրամանաւն աստուծոյ կերակրի ընդ պորտն զինն
 ամիս. որպէս տնկականք, և որպէս նոյ ի տապանն. մինչ ելանէ յարգանդէ...: - 397. ...և ապա
 ըստեամբք կերակրէ զնա մայր իւր բանիւն աստուծոյ. զոր ասեն յաշխարհի, եթէ զմին դուռն փակէ
աստուած, նա զերկուքն բանայ. զի յորժամ զմին դուռն պորտին փակեցաւ, ք ստինքն բացան: - 397.
 Տասներորդ՝ ի յարութեանն ո՛չ է մարմնական կերակուր և ըմպելի. այլ բանն աստուծոյ է կերակուր.
 որպէս այժմ հրեշտակաց յերկինս: - 397. Եւ մի՛ մոռանար զգօրութիւնն աստուծոյ և զերախտիսն զոր
 արար հասարակ և առանձնակի: - 398. Ակնառութիւն ո՛չ է աստուծոյ. զնախնիքն սիրեաց աստուած,
 զի արժանիք էին. և եցոյց նոցա զինքն. և զխոստումն աւետեաց ուխտեաց նոցա մարդ լինիլ ի զաւակէ
 նոցա յետոյ: - 398. Արդ՝ նախ վասն հարցն սիրոյ զզաւակսն նոցա ընտրեաց աստուած...: - 398. Այլ
 երուսաղէմ լեառն է և դաշտ, յանձրևոյ ոռոգի. իբր թէ խնամօքն աստուծոյ լինի անձրև աւելի և նուազ,
 ի ժամու և տարածամու ըստ արժանեացն ձերոց: - 398. Իսկ երկիրն նոր օրինացս ո՛չ բնական
 իմաստութեամբ հեթանոսաց ոռոգի, այլ շնորհօքն աստուծոյ և հաւատով դալարի: - 398. Երկրորդ՝ զի
 ասէ «իբրև զիս». իբրևն օրինակ է. որպէս մովսէս աստուած կոչեցաւ, և տէր մեր էմմանուէլ. և զնա՛ հայր
 կնքեաց աստուած. և որպէս մովսէս իշխէր տարերաց, և տէր ի ծովուն զմայր, և ի վերայ օդոյն: - 399.
 Երրորդ՝ զի ասէ՛ զպատգամն աստուծոյ ունի և ո՛չ զօտար աստուծոյ. և քրիստոս ասէր, «զոր լուայ ի
 հօրէ՛ պատմեմ ձեզ». և յանուն հօր եկն. և զհայր ետ փառաւորել միայն ճշմարիտ աստուած...: - 399.
 Չորրորդ՝ նշան թէ՛ զոր ասէ և լինի. և տէր մեր զգործս աստուծոյ գործէր առ կաղս և կոյրս և հիւանդս
 և մեռեալս. զոր ասէր բանիւ՛ կատարէր գործով: - 399. Վեցերորդ՝ զի ասէ ըստ հրամանին աստուծոյ
 զնալ: - 399. Եւ զի զայս ամենայն վկայութիւնս նշանի տեսին աչօք և լսեցին ականջօք և ո՛չ
 հաւատացին. վասն այն վրէժ խնդրեաց աստուած ի նոցանէ. սատակեցան և ցրուեցան. «աստուծոյ
 աչացն ելին, և ամենայն մարդկան ատելիք եղեն»: - 400. Իսկ նորս ո՛չ այսպէս. այլ հրամայէ՛ քրիստոս
 թէ՛ «զոր աստուած զուգեաց և միացոյց՝ մարդ մի՛ մեկնեցտէ»: - 401. Նախ՛ բնական. զի կամեր
աստուած բազմացուցանել զճնունդն: - 401. Եւ մի է աստուած և արարածք բազումք: - 401. Իսկ մի այր
 և բազում հաւատք և բազում աստուածօք շնութիւն է հոգևոր: - 401. Չորրորդ՝ որդին բնութեամբ. և
 շնորհօք **նորածնեալք** աւագանաւն որդիք աստուծոյ կոչին շնորհօք: - 402. Այլ մեք այսպէս
 խոստովանիմք զքրիստոս. որդի աստուծոյ բնութեամբ. և զնոյն որդի մարդոյ բնութեամբ: - 402. Եւ
 բնութեամբ աստուած մարդ եղև: - 402. Եւ բնութեամբ աստուած մարմնովն. և ո՛չ օտար և շնորհօք: -
 402. Այլ որ ասէ «շնորհեաց նմա անուն» այն է, որ ասէ թէ՛ «երևեցաւ շնորհն աստուծոյ փրկիչ ամենայն
 մարդկան»: - 402. Չի պարզևօք և ողորմութեամբ աստուած մարդացաւ և փրկեաց զմեզ: - 402.
 Տասներորդ՝ ի գարեզին. որ է՛ լեառն թլփատութեան. զի ելեալ ի լեառն հաւատոց՝ զաւելորդ մեղացն ի
 բաց ընկեցտեն, և զօրհնութիւնն աստուծոյ առցեն: - 402. Անիծեալն՝ սատակեալ և սպանեալ ասի. որ է՛
 մեկնեալ և հեռացեալ ի կենաց աստուծոյ. ըստ այնմ, «ոյք հեռացան ի քէն՝ կորիցեն և սատակեցին»:
 - 403. Իսկ օրհնեալն՝ յայտնեալ և յարեալ աստուած որ է՛ կեանք և երանութիւն: - 403. Եւ
 օրհնութեամբ հաղորդիլ կենացն աստուծոյ և երանութեան: - 403. Այս է՛ ի միոյ բարի էութենէն
աստուծոյ յառաջ զայ արարչական և արքունական զօրութիւն. իբր աջ և ահեակ ձեռն: - 403. Եւ ի
 սոցանէ ողորմութեան և արդարութեան գործ. որ է՛ օրհնութիւն և անէծք ի մի պատուիրանն աստուծոյ
 տրամակայեալ: - 403. Իսկ ի միասին կարգէ՛, զի կամ երկիցեն յանիծիցն, և կամ ցանկացին
 օրհնութեանն և պահեսցեն զօրէնսն աստուծոյ: - 403. Օրհնութիւնն աստուծոյ բաժանի յերկուս. որ է՛
 երկնաւորաց և երկրաւորաց. որ է՛ հոգևոր և մարմնաւոր. անցաւոր և անանց: - 403. Եւ թէ ասէ հրեայն,
աստուած օրհնեաց զաբրահամ մարմնով: - 403. Ասա՛ թէ՛ քահանայիցն հրամայեաց ի բաց կալ
 յամուսնութենէ յորժամ մտանէին ի տաճարն և ի խորանն. և յորժամ լսէին զօրէնս աստուծոյ զօրեայ
 սրբեցան: - 404. Ասա՛ թէ՛ զամենայն սաղմն նկարէ՛ աստուած. և զանասնոց և զգազանաց: - 404. Այլ ի
 կուսանս հանգչի. որք հրեշտակաց նմանք եղեն կուսութեամբ. վասն այն ասեն աստուած բնակեալ է

յերկինս ուր կուսանք են հրեշտակք. և ո՛չ յերկրի ուր ամուսնացեալք են: - 404. Եւ թէ ասեն, չափաւոր ամուսնութիւն և ինչք ընդունելի՛ է աստուծոյ: - 404. Եւ ի վերայ այսը՝ կուսութեամբ ծնաւ մարդն ադամ ի հողոյ. և կուսութեամբ ծնանիմք յաւազանէն որդիս աստուծոյ. և կուսութեամբ ծնանիմք ի յարութեանն ի կեանս անմահ: - 404. Երկրորդ՝ հրեայքն ի գերութեան կախեցին զկտակարանքն ի յուռեաց, և ո՛չ հաւատային կենաց. որ ասէր կտակարանքն պահել զպատուիրանս աստուծոյ և կեալ: - 405. Չորրորդ՝ այժմ տեսանեն աչօք զեկեղեցի սուրբ որ զկախեալ ի նոցանէ՝ աստուած հաւատայ զնոյն մեռեալ և կենդանի, և ո՛չ հաւատան: - 405. Չի՞նչ է որ ասէ՝ «ծածուկն տեսռն աստուծոյ, և յայտնին մեզ և որդոց մերոց»: - 405. Դարձեալ՝ և դուք զծածուկն աստուծոյ մի՛ համարձակիք քննել. այլ զոր ինչ յայտնէ ձեզ՝ ուսուցէք որդւոց ձերոց: - 405. Չի թէ զամենայն բան քննենք, աստուծոյ զի՞նչ թողունք յապայ: - 405. Դարձեալ՝ օրէնքս յայտնի էր զոր ուսոյց. և աւետարանն ծածկեալ, զոր հոգին սուրբ յայտնէ որ քննէ զխորս աստուծոյ: - 405. Իսկ առ մեզ Նախ ծածուկ ներտրամադրեալն բան. զի աստուած քննէ զսիրտս: - 406. Չի՞նչ է օրհնելն զաստուած: - 406. Երեք նշանակաւ է օրհնելն զաստուած: - 406. Նախ՝ շնորհակալութիւն է և զոհութիւն երախտեացն աստուծոյ տրիտուր. ո՛չ իբր կարօտի, այլ անկարօտի որպէս աստուծոյ: - 406. Երրորդ՝ յայտնել թարգմանի. իբր թէ յայտնի՛ է աստուած և ո՛չ ծածուկ կամ թաքուն: - 406. Եւ յերից է յայտնի զոլն աստուծոյ: - 406. Եւ չեն անկարօտք. այլ արարածք են և կարօտ են աստուծոյ: - 406. Վասն այն յաստուծոյ օրհնենք զնոսա և զոհանամք: - 406. Երկրորդ՝ զներքինս օրհնենք, և աստուծոյ բարութեանցն կցորդենք. ողորմութեան, պարգևաց, կամ այլ ինչ շնորհաց. և այսու եղանակաւ օրհնենք զքահանայս. զժողովուրդս. զմեռեալս և զկենդանիս: - 406. Այսու ամենայնիւ ապաշնորհ և ապերախտ լինի ոք եթէ աստուծոյ և եթէ մարդոյ: - 406. Եւ օրհնութիւն, զի յօրհնել բերանոյ նորա՝ յառաջ եկն առ որ բերան ի բերան խօսեցաւ աստուած դէմ յանդիման և ո՛չ առակօք: - 407. Երկրորդ՝ զի միայն մովսէս կոչեցաւ աստուած. և ո՛չ անուամբ միայն, այլ և գործով իշխէր ի վերայ տարերաց ի վեր և ի խոնարհ. վասն այն աւագ օրհնութիւն կոչի: - 407. Բարկութիւնն առ մեզ ախտ է և չար. և աստուած բարի՛ է բնութեամբ և անախտ ապա ո՞րպէս բարկանայ: - 407. Աստուած բարի՛ է բնութեամբ, և ո՛չ այս բարիս որ առ մեզ է փոփոխական և ախտաւոր բարի. այլ անփոփոխ և յաւիտենական և զուտ բարի: - 407-408. Չի աստուծոյ բնութիւնն և կամք և այլն ամենայն բարի է: - 408. Իսկ բարեաց չար առնել՝ անիրաւութիւն է. որ ո՛չ գոյ բնաւ առ աստուած. ո՛չ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձելումն: - 408. Եւ զի բարկութիւն ո՛չ է ի յաստուած, այսպէս ասեն վարդապետք սուրբք: - 408. Նախ եթէ՛ բնութեամբ բարի է աստուած և ո՛չ ունի բարկութիւն. զի ծառ բարի պտուղ չար ո՛չ առնէ. այլ մեք գործովք մեր զայրացուցանենք զնա և արկանենք ի բարի կամս նորա բարկութիւն: - 408. Իսկ աստուած անախտ է՝ ձևանայ բարկացեալ և սրտմտեալ. զի զմեզ դարձուցէ յառաջին բարին: - 408. ըստ որում մեզ ասաց, բարկանայք բանիւ, և մի՛ մեղանչէք գործով. նոյնպէս բարկութիւնն աստուծոյ սպառնալն է. և սրտմտիւն գործն: - 408. Եւ սպառնալիքն աստուծոյ և մարդկան ո՛չ են նման. զի մարդոյս դատարկ բան է. իսկ սպառնալիքն աստուծոյ է՝ բան զարհուրական. յորմէ լսողքն զերծանին, և անլուրքն ըմբռնին ի նոյն: - 408. Նախ ասեն թէ զնիւթն աստուած կարծեցին, սատանայ խաբէր թէ ի՛ն է այս մարմինս իբրև տեսռն նիւթոյ...: - 409-410. Չորրորդ՝ տեսեալ զմովսէս առաւել փառաւորեալ, և յետ վախճանին թոյլ ետ ներողութիւնն աստուծոյ ժպրհիլ բանսարկուին ստգտանօք մեղաց. զի մի՛ տացեն նմա զգերագանց պատիւն աստուած կարծելով: - 410. Վեցերորդ՝ ի թաղումն մովսէսի միքայել սպասաւորեաց. որում սատանայ հակառակ կայր ներողութեամբն աստուծոյ: - 410. Իններորդ՝ ի ժամ այլակերպութեան տեսռն ի բերել հրեշտակապետին զմովսէս, ասէ սատանայ ցիրեշտակն, ստեաց աստուած զմովսէս մուծանել յերկիրն ուր երդուաւ ո՛չ մտանել նմա: - 410. Նախ՝ զի մի՛ արհամարհեցցի աստուածն մեռեալ: - 411. Նախ՝ զի ընդ աստուծոյ խօսեցաւ և ետես և լուաւ զբանն: - 411. Երկրորդ՝ զի աստուած էր կոչեցեալ, ո՛չ էր պարտ պակասիլ զգայութեանցն: - 411. Այլ այնու էր առաւել, զի քրիստոս զհոգիս ազատեաց ի դժոխաց. և աստուած էր և մարդ եղև և խաչեցաւ. որ մեծ է քան զամենայնին: - 411. Քանի՞ցս անգամ խօսեցաւ աստուած ընդ հարսն ամենայն: - 412. Աստուած շէ անգամ: - 412. Աստուծով՝ ա: - 412. Աստուծոյ՝ մղա: - 412. Կատարեցաւ Վեցերորդ Յատոր Յարցմանցս Յինգ Գրոցն Մովսէսի. ի Փառս Յիսուս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 412. Էառ և զերկիրն պարգևաց. զոր խոստացաւ աստուած արբահամու իսահակայ և յակոբայ: - 414. Նմանապէս և բժան քարինքն հանեալ ի ցամաք և կանգնեալ սեղան՝ հաւատացեալքն են. որք ի ձեռն բժան առաքելոցն հաւատացին և ելին ի մեղաց. և եղեն

սրբութեան սեղան աստուծոյ բժան անդամօք և բժան առաքելովք: - 415. Եւ վասն է պատճառի պատժէ աստուած զմարդն և զինչսն: - 415. Երկրորդ՝ զի մի՛ անբանքն աստուծոյ պատուականք երևեսցին քան զբանականքս: - 416. Երրորդ՝ ի յեղծանիլ պատկերին աստուծոյ որ վասն փառացն աստուծոյ ստեղծաւ, ընդ նմին եղծան և ապականեցան այլ արարածք որ վասն փառաց մարդոյն ստեղծան. որ ո՛չ միայն անասունք, այլ և հող և ջուր և օդ երկրին կորուսանեն զպտղածնութիւն. որպէս սողոմայեցոցն: - 416. Զինգերորդ՝ զի քրեական մեղքն ազգաջինջ առնէ. որպէս զդադան և զաբիրոն. զի ընդ մովսէսի և աստուծոյ հակառակ կացին, ազգօք և աղխիւք ընկղմեցան զի այլքն երկիցեն: - 416. Նախ՝ զի խնայեաց աստուած ի ծերութիւն նորա որպէս ի մովսէսն: - 416. Իններորդ՝ ասէ սիրեցէքն՝ «խնայեաց ի նոսա աստուած՝ մարդիկ գոլով և ստեղծուած նմա. զի փոքր պատուհասիւն զոջասցին և ի յաւիտենական մեծ պատժոցն զերծանիցին»: - 417. Երկոտասներորդ, զի ուսուցէ մեզ զմարդասիրութիւնն և զներելն միմեանց. որպէս աստուած երկայնամիտ եղև առ քանանացիսն որ պատժապարտք էին: - 417. **Բարձրամեծարն** գործոյ ներմարդութեան բանին աստուծոյ բազում եղեն նախատիպք խորհրդոյ. որպէս մովսէս, յովսէփ, իսահակ: - 417. Վեշտասաներորդ՝ յետու ետես զիրեշտակ աստուծոյ յօգնութիւն եկեալ: - 418. Դարձեալ անցեալ ընդ ապաշխարութիւն և սատակեալ զորդիսն բելիարայ, ապա՛ ժառանգեսցեն զարքայութիւնն երկնից ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 419. Սա՛ է որ զդուստր իւր աստուծոյ զոհեաց: - 420. Երկրորդ՝ նշանակէր զքաղաքն եէմ. զի միայն անդ եղև մարգարութիւն և օրէնքն. և սեղան աստուծոյ ի սիօն: - 421. Եւ յետոյ յամենայն աշխարհ եկեղեցի աստուծոյ և օրէնք և սեղան աստուծոյ կանգնեցան, և եէմ ցամաքեցաւ: - 421. ...իսկ ցող իմաստութիւնն որ տուաւ նմա աստուծոյ. և թագաւորք արաբայ և սաբայ, ընծայաբերքն նմա: - 421. Զինգերորդ՝ զգաթ էր կոյսն մարիամ. և ցող բանն աստուծոյ. որ աւետեօք իրեշտակապետին էջ ի վերայ նորա առանց ոտնածայնութեան և ծածուկ: - 421. «Աճէր և մանուկն յիսուս շնորհօք աստուծոյ և ի մարդկանէ» ասէ: - 422. Երկրորդ՝ զի անցանէ զուխտն աստուծոյ: - 424. Զինգերորդ՝ բառնի շնորհքն աստուծոյ: - 424. Ետես զայս չափ մեղս առ աստուած ասէ՛ հեղի: - 425. Վասն է՞ր աւերէ՛ աստուած զսրբութիւնս և վարէ՛ գերի. որպէս զտապանակն յայլազգիս և զտաճարն: - 425. Զորրորդ՝ նշանակ իմանալւոյն դագոնայ, որ զգլուխ իւր ամբարձ ընդ դէմ աստուծոյ. և ընդ բռամբ էարկ և կոխեաց զմարդկային ազգ. զորս խորտակեաց տէր մեր: - 426. Իսկ անդրանկածին երինջքն են մարգարէք և առաքեալք. որ զհաւատացեալս անդրանիկ ծնան. նոքա են ամուլք և պատարագք աստուծոյ: - 426. Նախ՝ զի պատարագ է աստուծոյ: - 427. Տասներորդ՝ աստուածս տեսի ասէ, զի զսաւուղ և զսամուէլ ետես: - 428. Արդ՝ թէ աստուած ծածկեաց և սամուէլ յայտնէր հակառակ աստուծոյ, ահա՛ զի բարկացուցանէր զնա. ապա յայտ է զի սուտ է և ո՛չ սամուէլ: - 429. Զորրորդ՝ ընդէ՞ր հաւանեցաւ աստուածս կոչել զինքն և երկրպագել նմա. զի նա մարդ էր: - 429. Զինգերորդ՝ ընդէ՞ր հակառակ աստուծոյ և այլ մարգարէից զծածուկն սաւուղի յայտնէր: - 429. Թէ հրամայական էր և վճիռ եհատ, ապա աստուած էր և ո՛չ մարգարէ. սուտ ասաց զգոլն սամուէլ: - 430. Իսկ թէ մարգարութիւն էր և զլինելոցն ասէր, ապա ո՛չ էր աստուած. սուտ կոչեցաւ անունն ի վերայ: - 430. Սակայն հանդերձեալն և սիրտ մարդոյն՝ միայն աստուծոյ է գիտելի և ոչ այլ ումեք որպէս ասացաւ ի սկիզբն գրոցս: - 430. Նախ՝ զի պարտ էր ուսով բառնալ զտապանակն որպէս հրամայեաց աստուած. և նոքա սայլիւ բերէին որպէս այլազգիքն: - 431. Վասն է՞ր յանդիմանեաց աստուած զդաւիթ ի ձեռն նաթան մարգարէի: - 432. Նախ՝ զի մի՛ մարդիկ յանդիմանեսցեն չարք և անողորմք. այլ աստուած յանդիմանեաց և ողորմեցաւ: - 432. Երկրորդ՝ զի գիտէր աստուած զզոյունն դաւթի: - 432. Ասեմ թէ ոչ, զի կատարեալ խոստովանութիւնն թողու զմեղս, բառնայ զպատիժն, և ջնջէ՛ գլխատակ մեղացն. մինչ զի ո՛չ երկի ի դատաստանին աստուծոյ: - 432. Եւ յայսպէս ամենայն տղայոց հանդիպի մահ ըստ խնամոցն աստուծոյ: - 433. Այլ աստ ասէ սուրբն եփրեմ եթէ՛ խրատն դաւթի եղև հատուցումն մեղացն. այլ և պարտք բարեաց առ աստուած ի ցոյց օրինի ամենայն ապաշխարողաց: - 434. Զի մի և նոյն ապաշխարութիւն է՛ հատուցումն մեղաց, և նիւթ բարեաց առ աստուած: - 434. Զինգերորդ՝ զի կատարեալ էր խոստումն աստուծոյ թէ՛ «զաւակք ձեր լիցին առանց թուոյ». և նոքա ուխտատաճանց եղեն. վասն որոյ մահ էած ի վերայ: - 434. Երկրորդ՝ զի սովն և սուրն զբարի և զչար ի միասին պատժէ. այլ մահն ընտրութեամբն աստուծոյ է. և ժողովի ի վերայ յանցաւորացն. ուստի յայտ է զի դաւիթ ո՛չ էր յանցաւոր ո՛չ պատժեցաւ: - 435. Այլ յայնմ հետն ողորմութիւնն աստուծոյ արգել զայլ աւուրսն: 435. Նախ՝ նշանակէ՛ զսեղան խաչին քրիստոսի. որ յերեք ժամուն մինչև ի **զ** ժամն խաչեցաւ, և հաշտեցաւ

աստուած : - 435. Երկրորդ՝ զի յորժամ ուխտեմ մարդ, ի նոյն ժամն դարձարի ցատունն աստուծոյ. ապա յորժամ կատարենք՝ երևի մեզ: - 435. Յուցանէ թէ տարածամ մահն ընտրութեամբ և կամօքն աստուծոյ լինի, և ո՛չ պատահմամբ որպէս ասեն ոմանք: - 435. Ուրե՛ս, զօրացաւ դաւիթ անւամբն աստուծոյ. և տէր մեր զօրութիւն է հօր աստուծոյ: - 436. Երեսունք, յետոյ առ սամուէլ ի նաւաթ գնացեալ և հոգի աստուծոյ խաղացեալ. և տէր մեր առ հայր ի յերկինս ելեալ, և յառաքեալսն զհոգին առաքեալ: - 437. Եւ այս գիտելի՛ է, զի դատաստան հին օրինացն հայի յարդարութիւնն աստուծոյ. և օրն դատաստանի: - 439. Եւ շնորհք նոր օրինացս հայի յողորմութիւնն աստուծոյ և ի փառս վերինն եւմի որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 439. Նախ զայն ցուցանէ առ նորս, եթէ ոք յանգիտութեան մեղանչէ՝ թողու աստուած. և որ դարձեալ կրկնէ, և զառաջինն պահանջէ ասէ: - 439. Չայս ցուցանէ թէ՛ որ քան ի խռովութեան եմք ընդ թշնամուոյն և յանձինս մեր՝ ո՛չ լինիմք տաճար աստուծոյ: - 440. Դարձեալ, կամեցաւ աստուած այլով իւր յարգել զդաւիթ, և այլով զորդին իւր յետ նորա: - 440. Այլ գտերն աստուծոյ և գտեր ընկերին ոչ: - 440. Առաջին, զի կոչեցաւ աստուծոյ սիրեցեալ սիրելի: - 440. Եւ քրիստոսէ աստուծոյ զօրութիւն և իմաստութիւն: - 440. Եւ տէրն զեկեղեցի տաճար աստուծոյ կենդանոյ: - 441. «Համբարձաւ աստուած օրհնութեամբ և ձայնիւ փողոյ»: - 441. Քսանեզ, ետ գանձս և ընկալաւ զիմաստս և գաստուած զիտութիւն: - 441. Իններորդ՝ և մարմնական որդի էր դաւթի ըստ կարգի հասարակ մարդկան. իսկ քրիստոս ակնկալութեան և աւետեաց և ի վեր քան զկարգ բնութեան աստուած մարդացեալ: - 442. Տասներորդ՝ զի սողոմոն ի քարանց ձեռագործաց կազմեր տաճար աստուծոյ. իսկ քրիստոս զբանական հոգիս մարդկան շինէր օքլան սուրբ երրորդութեանն: - 442. Եւ կամ նշան խնդրել. և կամ գաստուած հարցանել և ապա՛ գնալ: - 443. Յօրինակ ամենայն մարդոյ. զի պարտ է ստուգել զամենայն բան. և ո՛չ **դիւրապատիր** լինիլ և թողուլ զիրամանն աստուծոյ: - 443. Չի յորժամ գայր ազոաւն ի միոյն բերանն հաց դներ աստուած, և ի միոյն միս. և ամբողջ բերէին առ նա: - 443. Եւ փոխանակ հայիոյութեան զպատարագ օրհնութեան մատուցանեն աստուծոյ: - 443. Այլ և նշանակէ զպատարագ նորոյս. զոր ինչ մատուցանենք աստուծոյ հաղորդիմք ի նմանէ: - 443. Նախ՝ զի վրէժխնդիր եղև օրհնացն աստուծոյ. որպէս փենէեզ սպան զգամբրի և զքասրի. և սամուէլ զազագ: - 444. Դարձեալ՝ զարդարութիւն գործեր զի հաշտեցի աստուած. վասն որոյ ինքնին սպան զամենայն. այս զուրծ յիսունսն, փոխանակ մարգարէիցն աստուծոյ զոր եսպան եզարել: - 444. Իսկ նստիլն ի յաթոն՝ ասէր պատրել զաքայաք, թոյլ տալն է աստուծոյ որ մարդ իւր կամօքն հաւանի չարին և պատժի: - 444. Նախ՝ զի ո՛չ եհարց գաստուած. այլ վաղվաղեաց ի պատերազմ: - 446. Յետոյ վասն զազանաց երկրին՝ հնազանդեցաւ գոյնն մովսէսի. և ծածկեցին գաստուածս իւրեանց ի լերին սոմորոն. և անդ երկիր պագին սամարացիք: - 447. Չորրորդ՝ զերիւն ի բաբելոն՝ զգերութիւն բնութեանս նշանակէ. և եօթանասուն ամն զեօթն դար կենցաղոյս. և ապա դարձունն ի հայրենի բնակութիւնն մեր ի ձեռն փրկչին մերոյ և աստուծոյ: - 448. Եւ եօթնից ժամանակաց փոփոխմամբ՝ է հասակաւ յեօթն դար կենցաղոյս՝ լինիմք տաճար և քաղաք քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 448. Եւ աստանօր Կատարունն հին Կտակարանաց. և եօթներորդ Հատորի Հարցմանցս. ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Օրհնելոյն Յաւիտեանս Ամէն: - 453. Եւ հաւատարիմ է աստուած: - 454. Երկրորդ, Ի գործոյ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 454. Եւ աստուած իմ և աստուած ձեր: - 455. Չի թէ աստուածայինքն ամենայն որք շուրջ զաստուծով՝ են անհպելիք. քանի՞ ևս անգննելի իւրն էութեան և եղելութեան աստուածն բանի: - 456. Չի թէ աստուածայինքն ամենայն որք շուրջ գաստուծով՝ են անհպելիք. քանի՞ ևս անգննելի իւրն էութեան և եղելութեան աստուածն բանի: - 456. Չի՞նչ է որ ասէ՛ «հաւատարիմ է աստուած յամենայն բանս իւր»: - 457. Նախ՝ հաւանական ըստ կերպի դաւանութեան հաւատոյ, ըստ այնմ, «հաւատալ պարտ է թէ է՛ աստուած»: - 457. Չորրորդն է ի տեղի անփոփոխ ճշմարտութեան. ըստ որում, «հաւատարիմ է աստուած ի բանս իւր» ասէ դաւիթ: - 457. Եւ գիտելի է, յորժամ ասի յաղագս աստուծոյ հաւատարիմ գոյ. ըստ այնմ թէ՛ «աստուած հաւատարիմ է» և այլն»: - 457. Ապա ուրեմն հաւատարիմ և ճշմարիտ անսուտ խոստունն է աստուծոյ, զորմէ ասէ առաքեալն յեբրայցւոցն...: - 457. Բարերար և բնութեամբ բարի է աստուած. ուստի ի բարերարութեանց նորա յառաջեն առ մեզ գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան. ըստ մարգարէին «ողորմած և արդար է տէր»: - 457. Եւ երկրքին սոքա բարի են աստուծոյ իջեալ: - 457. Այսպէս և նիւսացին գրիգոր՝ գործ ստեղծման և գործ նախախնամութեան բաժանէ ի սեռէ՛ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 457. Չնոյնս կամի և մեծն դիոնէսիոս՝ նախախնամութեամբն աստուծոյ եղեալ ամենայն արարածոց: - 457. Եւ գիտելի է, զի

բազմաեղանակ տեսանի գործ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 457. Նախ՝ ի միութենէն աստուծոյ: - 457. Եւ ողորմութիւն և շնորհք հոգին սուրբ. ըստ որում «շնորհք և ողորմութիւնն աստուծոյ առ ձեզ»: - 457. Չորրորդ՝ ողորմութիւնն աստուծոյ է աստ ի կեանս. և արդարութիւնն ի հանդերձեալն: - 458. Եւ այսպէս բազումս տեսանի ըստ մասին գործ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 458. Ոմանք ասեն թէ՛ ողորմութիւնն աստուծոյ է՛ յերկինս առ հրեշտակս. և արդարութիւնն յերկրի առ մարդիկս: - 458. Այլ և ազգ մարդկան ողորմութեան արժանացան մարդեղութեամբն աստուծոյ: - 458. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՛ արդարութիւնն աստուծոյ երեք կերպիւ առեալ լինի: - 458. Երրորդն երկի յորժամ աստուած արդարացուցանէ զմեղաւորն. յորժամ պատրաստէ՛ զինքն առ շնորհն գործելով զբարին: - 459. Նոյնպէս և ողորմութիւնն աստուծոյ գ կերպիւ առեալ լինի: - 459. Եւ գիտելի՛ է, զի յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն: - 459. Եւ թէպէտ աստուած արդար է և ողորմած, սակայն յատկագոյն ասի ողորմած քան արդար: - 459. Իսկ ի կատարել զգործ ողորմութեանն՝ ո՛չ ինչ պահանջի, եթէ ոչ կամքն նորա, որպէս երևեցաւ ի մարդեղութիւն բանին աստուծոյ ի սրբոյ կուսէն մարիամայ: - 459. Այլ ո՛չ էր արդար թէ յանցանէր զօրինօքն աստուծոյ: - 460. Նախ՝ անբաժանելի միաւորութիւն բանականին առ աստուած: - 462. Երրորդ՝ համակ հանապազորդ ներգործական դարձումն բոլոր մարդոյն առ աստուած. որով մարդն աստուածային քաղցրութեամբն զմայլի. որպէս հրեշտակք ի բոլոր սրտէ՛ յամենայն անձնէ և յամենայն զօրութենէ միշտ ներգործաբար դիմեն առ աստուած. և յիւրաքանչիւրսն ճառագայթի՛ ի նմա՝ աստուած: - 462. Իսկ զչորրորդ սրբութիւնն որ է՛ միաւորութիւն բանականին առ աստուած, և միշտ ներգործապէս դիմել առ աստուած որպէս հրեշտակք. ընկալաւ աստուածածին կոյսն ի յղանալն զորդին աստուծոյ: - 463. Եւ յինն ամիս ի տաղաւար արգանդի տարեալ զաստուած բանն: - 463. Եւ զմայլեալ ի բոլոր սրտէ և յամենայն անձնէ և ի զօրութենէ միշտ ներգործապէս դիմեալ առ աստուած հաստատեցաւ: - 463. Երրորդ՝ որպէս զերագանց է քան զամենայն պատիւ մայր աստուծոյ լինիլ: - 463. Այսպէս զերագանց է քան զամենայն շնորհք հեղեալ ի ստեղծուածս. այս է զերագոյն շնորհք. որ պատրաստեաց զկոյսն առ մայրութիւն աստուծոյ: - 463. Նախ՝ զի աստուած էր որ ծնանէր. պարտ էր զի աւետաւորն հրեշտակ աստուծոյ լինէր: - 463. Նախ՝ զի աստուած էր ողջոյն առաքն. որ խօսէր զկոյսն ի հարսնութիւն կուսութեան, **կուսաբեր** լինիլ պտղովն: - 464. Եւ ինքն ասէր «ցնծացաւ հոգի իմ աստուած փրկիչ իմ»: - 464. Վեցերորդ՝ եղ զարմատ հաւատոյ կաթողիկէ եկեղեցւոյ ասելով «որ ծնանելոցն է ի քէն սուրբ է. և որդի աստուծոյ կոչեսցի»: - 465. Նախ՝ աստուածածին վասն այն ասեմք, զի ծնեալն ի նմանէ աստուած է: - 466. Արդ՝ եթէ ծնեալն աստուած է, նա՛ն ծնօղն աստուածածին է. և անդրադարձեալ: - 466. Այլ արդ՝ սուրբ գիրք վկայեն, և ճշմարիտ հաւատն բռնադատէ՛ աստուած խոստովանիլ զծնեալն ի կուսէն. ապա ուրեմն և ծնօղն է՛ աստուածածին: - 466. Երկրորդ, մարգարէն Եսայի ասէ, «կոյսն յղասցի և ծնցի որդի զէմմանուէլն». իսկ էմմանուէլն թարգմանի մարդացեալ աստուած: - 466. Ապա ուրեմն կոյսն որ ծնաւ զէմմանուէլն՝ մայր է աստուծոյ մարդացելոյ: - 466. Երրորդ, հրեշտակապետն աւետեաց կուսին թէ՛ «որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է և որդի աստուծոյ»: - 466. Եւ թէ ծնեալն ի նմանէ որդի է աստուծոյ, ապա և ծնօղն աստուածածին է ճշմարտապէս: - 466. Չորրորդ, առաքեալն ասէ զաղատացւոց՝ «առաքեաց աստուած զորդին իւր որ եղև ի կնոջէ»: - 466. Արդ եթէ որդին աստուծոյ եղեալ է կնոջ որդի, ապա ուրեմն կոյսն սուրբ մայր է որդոյն աստուծոյ և աստուածածին: - 466. Հինգերորդ, որդի կնոջ ասի ոք՝ որ լինի մարմին ի նմանէ. թէպէտ հոգին աստուծոյ է: - 466. Նոյնպէս որդին աստուծոյ որդի է կուսին որ էառ մարմին ի նմանէ. թէպէտ աստուածութիւնն ի հօրէ է. ապա ուրեմն աստուածածին է կոյսն: - 466. Եւ նոյն է տէրն և աստուածն զոյ. ապա ուրեմն կոյսն սուրբ մայր է տն և աստուծոյ: - 466. Եւ առաքեալն ցուցանէ թէ քրիստոս է զաւակն այն. որպէս ի հռոմայեցոցն ասէ, թէ «քրիստոս է ի հարցն ըստ մարմնոյ. որ է ի վերայ ամենեցուն աստուած»: - 466. Այլ արդ՝ քրիստոս ո՛չ է որդի աբրահամու և ո՛չ ի հարցն՝ թէ ոչ է որդի կուսին. ապա ուրեմն ըստ մարմնոյ աստուած է քրիստոս, և աստուածածին է ծնօղն. և մայր ըստ մարմնոյն քրիստոսի: - 466. Ապա ուրեմն աստուած է ծնեալն այսպիսի հրաշիւք: - 466. Երկրորդ՝ զի այն քան բազմութիւնք հաւատացելոց կորնչելոց էին, որ ո՛չ վայելէր ամենիմաստ գիտութեանն աստուծոյ: - 467. Եթէ աստուած մարդ եղև՝ ցուցաւ յայլում տեղոջ: - 468. Հինգերորդ՝ բանն պատկեր է հօր էական. և մարդն պատկեր նմանութեան. վասն այն բանն աստուծոյ եղև ի պատկեր մարդոյ: - 468. Վեցերորդ՝ դարձուցանել զմարդն յորդեգրութիւն աստուծոյ բնական որդւոյն էր պատշաճ. վասն որոյ որդին աստուծոյ որդի մարդոյ եղև զի զմեզ արասցէ որդիս աստուծոյ: - 468. Չի մարդն

ցանկացաւ գիտութեանն աստուծոյ որ է յատուկ որդւոյ՝ և անկաւ. նոյնպէս նովին գիտութեամբն պարտ էր և կանգնիլ: - 468. Տասներորդ՝ զի սէր հօր երևեսցի առ մեզ. որպէս ասէ յօհաննէս, «այնպէս սիրեաց աստուած զաշխարհս, մինչև զորդին իւր միածին ետ»: - 468. Երրորդ՝ զի ո՛չ ինչ յորոց ստեղծ աստուած զարշի բնակիլ. մանաւանդ յարգանդի զարդարեալ կուսութեամբ. զի զոր ստեղծ ձեռօք, բնակէ՛ ի տան ձեռագործի իւրոյ: - 469. Որ ո՛չ ըստ բնութեան կարգի, այլ ըստ անբաւազօր կարողութեանն աստուծոյ միայնոյ: - 469. Նա միայն էր մայր և կոյս. որ ընդ աստուծոյ ունէր զորդին: - 469. Նոյնպէս և զամբողջութիւն կուսին՝ մուտ և ել աստուածն բան ո՛չ խախտեաց: - 469. Եւ այս ո՛չ զհետ իրերաց. այլ համանգամայն յանկարծօրէն ի վայրկեան ժամու զօրութեամբ հոգւոյն սրբոյ. որոյ յանկարծօրէն է ներգործելն աստուծոյ: - 470. Զի ի հօրէ միշտ ծնանի աստուած. ի մօրէ միանգամ ծնաւ մարմինն. և ի միտս ծնանի բազում անգամ: - 471. Չորրորդ եղանակաւ ծնունդ ասի և մկրտութիւնն. զի օրինադրեաց մեզ վերստին ծնունդ. ասելով՝ «եթէ ոք ո՛չ ծնցի վերստին ի ջրոյ և ի հոգւոյ, ո՛չ մտցէ յարքայութիւնն աստուծոյ»: - 471. Նախ ասի միածին՝ զի նա միայն է համագոյ ծնողին ծնունդ. ըստ որում, «բանն էր ի սկզբանէ առ աստուած». իսկ այլ ամենայն ծնօղ՝ յառաջ է քան զծնեալն: - 472. Չորրորդ՝ զի նա՛ միայն է ծնունդ անբաժան ի ծնողէն. ըստ որում «բանն էր առ աստուած»: - 472. Իսկ ամենայն մարդկան միտք հաստատեալ են ի խնամս չարի՝ վկայէ՛ աստուած. «և ո՞ պարծեսցի միտ սուրբ ունել». ասէ առակն...: - 473. Երկրորդ՝ փրկեաց յանիծից օրինացն. ըստ այնմ «իբրև եկն լրումն ժամանակին՝ առաքեաց աստուած զորդի իւր որ եղև ի կնոջէ և եմուտ ընդ օրինօք. զի զորս ընդ օրինօքն իցեն՝ զնեսցէ:») և թէ՛ (քրիստոս զնեաց զմեզ յանիծից օրինացն»: - 473. Տասներորդ գերագոյն սոցա՝ ըստ բնութեան միաւորութեան. որպէս բանին աստուծոյ ընդ մարդկութիւնս: - 474. Որպէս ասէ մարգարէն «էօծ զքեզ աստուած աստուած քո իւղով ուրախութեան առաւել քան զընկերս քո»: - 475. Իսկ ոմանք յետ ծննդեանն ի կուսէն ասեն օծեալ զքրիստոս ի մկրտութեանն. վկայ բերելով «զիսուս որ ի նազարեթ, զոր էօծ աստուած հոգւով և զօրութեամբ»: - 475. Եւ «մի է բուրիւն բանին աստուծոյ մարմնացելոյ» ասէ սուրբն կիրելոյ: - 477. Նոյնպէս և յորոշելն ըստ ոմանց զաստուածն և զմարդ՝ ո՛չ է քրիստոս. այլ մարդ սոսկ կամ մերկ աստուած: - 477. Այսպէս թէ ուրեք մարդ միայն անուանի քրիստոս «զճշմարութիւն խօսեալ». և կամ՝ «աստուած կնքեալ». ո՛չ ինչ ուրեք վնասէ զմիաւորութիւնն իբր մարդ սոսկ կամ աստուած միայն. այլ աստուած համանգամայն և մարդ խոստովանի միացեալ: - 477. Այսպէս և միաւորութիւնն քրիստոսի է՝ յաւիտենից և ժամանակեայ. անմահ և մահկանացու. աստուած և մարդ. նոյն ինքն բանն մարմին եղեալ: - 478. Այսպէս և ծնեալ փրկիչն աստուած մարդացեալ՝ և զծնօղն աստուածածին դաւանիմք: - 478. Որ և զչարչարանքն և զմահն՝ աստուծոյ մարդացելոյ խոստովանիմք որով փրկեցաքն: - 478. Իսկ բանին աստուծոյ քաջ սիրով եռացումն ընդ մարմնոյ անբաժ և անորիշ գործեաց միաւորութիւն: - 478. Իսկ ի քրիստոս եռակի գոյ միաւորութիւն. այսինքն աստուծոյ ընդ հոգւոյ. հոգւոյ ընդ մարմնոյ. աստուծոյ ընդ մարմնոյ: - 478. Այլ և եղև այր, զի որպէս ծնօղն աստուածածին ազգի կանանց, և ի նմանէ ծնեալն աստուած արանց միանգամայն և հանուրց լիցի փրկութեան պատճառ: - 480. Ասեն վարդապետք եթէ՛ որպէս մարգարէքն և առաքեալքն զխօսեցեալ բանս իւրեանց ի ձեռս ունին իբր պատգամաբեր աստուծոյ առ մարդիկ: - 481. Կրկին է գիր. այսինքն կենաց և մահու. զի բարի գործովք գրիմք ի դպրութիւնն կենաց. և մեղօք գրիմք ի գիրն մահու և դատապարտութեան. որպէս ասենք թէ զձեռագիր յանցանաց քոց ջնջեսցէ աստուած...: - 481. Եւ այս ևս կրկին է գիր և դպրութիւն. մին անջիմջ և յաւիտենից որ առ աստուած. և միւսն ժամանակեայ և ջնջելի որ առ մեզ. զոր մեր գործօք և կամօք գրենք և ջնջենք. թէ զչար թէ զբարի: - 481. Նախ՝ աղամայ. այն է որ ասաց աստուած՝ «յաւուր յորում ուտիցես ի նմանէ՛ մահու մեռանիցիս»: - 481. Եւ թէ պահեալ էր զպատուիրանն աստուծոյ լինէր գիր կենաց դպրութեան: - 481. Զայս որպէս ձեռին գիր ունէր սատանայ, և նովաւ չարչարէր զմարդիկ՝ թէ աստուած ասաց մի ուտել և դու կերեր և մեռար. իմ ի՞նչ մեղք է: - 481. Երկրորդ ձեռագիր հրէիցն. որ յելլսն եգիպտոսի ասացին մովսէսի. «զոր ինչ իրամայէ աստուած լուիցուք և արասցուք»: - 481. Իսկ զձեռագիր հրէիցն, և զայն ևս պատառեաց քրիստոս կատարելով զամենայն օրէնս աստուծոյ: - 482. Այլ և աստուածաբանն ի քրիստոս ծնեալ ճառին ասէ, այսօր աստուծոյ յայտնութեանս տօնէ: - 482. Ապա թէ ոչ՝ սուտ լինի վկայութիւն աւետարանին թէ «էին երկոքին արդարք առաջի աստուծոյ»: - 484. Հինգերորդ՝ զի մի՛ կարծիցի հակառակ ընդ դէմ օրինացն աստուծոյ. որպէս հրէայքն և խաչօղքն ասէին՝ «չէ այրն այն աստուծոյ, զի զշաբաթս ո՛չ պահէ »: - 485. Վեցերորդ՝ զի ցուցցէ զինքն որդի արքահամու. առ որ հրաման թլփատութեանն եղև և խոստումն

օրհնեալ զաւակին. և այսպէս խոստմանն աստուծոյ կատարունն քրիստոս զինքն ցուցանէր: - 485. Իններորդ՝ զի աւետիս հարցն հաստատեցէ. զի անսուտ է խոստմունք աւետեացն աստուծոյ. և որպէս զայս աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեցէ. այսինքն ի ծառայութենէ ազատութիւն, և արքայութեան խոստմունքն: - 485. Որպէս եսաւ անդրանիկն իսահակայ՝ կցողական դեղօք ողջացոյց զմարմին իւր և արար անթլփատ. զի ցրեցէ զուխտն աստուծոյ: - 486. Չորրորդ «ծայնն հօր». նշանակէ թէ մկրտութեամբն լինիմք շնորհօք որդիք աստուծոյ. որպէս ասէ աւետարանն յոհաննու. «որք ո՛չ յարենէ և ի կամաց առն, այլ յաստուծոյ ծնան»: - 487. Նախ՝ զի զաստուած աստուծոյ պատարագեաց: - 491. Հինգերորդիւն աղաղակել առ աստուած ի ժամանակի նեղութեան: - 492. Վեցերորդիւն զամենայն հոգս մեր ընկենուլ առ աստուած: - 492. Աջն զարդարութիւն առ ամենայն ոք և յօրէնս աստուծոյ: - 493. Չպատիժն եղ աստուած: - 496. Իսկ զմիջին պատուհասն եղ աստուած ի վերայ զմահն: - 496. Չի որ ասի մահ, նոյն և միևն ի սուրբ գիրս. ըստ այնմ թէ «աստուած զննջեցեալսն ի ձեռն յիսուսի ածցէ»: - 496. Եւ թէ ոք ասիցէ ապաքէն և զապականութիւնն աստուած եղ պատիժ ադամայ. ըստ որում ասաց «հող էիր և ի հող դարձցիս»: - 496. Նոյնպէս և ադամայ ասաց աստուած ի հողոյ սկսար և ի հող կամիս դադարիլ: - 497. Այլ անապական մարմին յանապական կուսէ, ընդ անապական եութեանն աստուծոյ միաւորեալ: - 498. Հինգերորդ՝ ապականութիւն մեր մարմնոցս է՝ ի սերմանէ հօր ի ձեռն կնոջ խառնեալ. իսկ մարմին բանին ո՛չ է ի սերմանէ հօր և մօր. այլ ի կուսական արգանդէ և յանապական արենէ բեղնաւորեալ որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի տոյն զլուխ ի ժ համարն. ապա ուրեմն անապական է մարմին բանին աստուծոյ: - 499. Եօթներորդ՝ ի տարրական հողոյ ստեղծեաց աստուած ադամայ անապական մարմին և եղ ի դրախտին. որ մեղօք յանցեալ՝ եղև ապականացու: - 499. Եւ ծնաւ ի կուսէ անմեղ հոգւով և անապական մարմնով մարդացեալ աստուած: - 500. Եւ վասն այն աստուած եղև զի յառաջին փառս և որպիսութիւնն զմեզ հանցէ: - 500. Եւ ականայքն հարկաւորք են և ծառայականք. և առ աստուած ականայ կիրք ո՛չ տեսանի: - 501. Չի անեղ եութիւնն աստուծոյ անկրական է կամաւորի և ականայի: - 502. Իսկ տէր մեր զի էր աստուած մարդացեալ՝ ո՛չ ունէր ականայ կիրք. այլ զկամաւորն: - 502. Չի ըստ որում աստուած ո՛չ կրէր ականայ. և ըստ որում մարդ ճշմարիտ և մարմին բանին՝ կրէր զկամաւորն: - 502. Որպէս ասէ պետրոս «երթեալ քարոզեաց հոգւոցն ապստամբելոց. յորժամ ներէր նոցա աստուծոյ երկայնմտութիւնն»: - 503. Ուր արկեալ էր սատանայ զաթոռ իւրոյ իշխանութեանն. և անդ արգելեալ բանտէր զհոգիսն որ յադամայ. մինչ ի գնալ անդ անմահ թագաւորին մերոյ և աստուծոյ յիսուսի քրիստոսի: - 504. Եւ դարձեալ՝ որպէս աստուծոյ կարողութեանն է զանմարմին հոգին հրով տանջել և զմարմինն անմահ պահել ի հուրն: - 504. Նոյնպէս և զհոգիքն թողեալք ի յաստուծոյ արգելուն դէքն: - 504. Դուռն ասեն զայն դժոխոց. և ամենայն ինչ հնարաւոր է աստուծոյ: - 504. Երկրորդ՝ զի ասէ աստուած մովսէսի «հուր բորբոքեցաւ ի բարկութենէ իմնէ. և իջցէ մինչ ի դժոխս ներքինս». ապա սուտ է լիմպոսն նոցա: - 506. Եօթներորդ՝ որպէս ասացաք յառաջին պատասխանին՝ որդիք մահապարտաց և ապստամբք աստուծոյ մեղաւորքն էին նոցա քարոզեաց և ազատեաց: - 507. Որք հաւատացին՝ յաւիտենից փրկեցան. և որք ոչ՝ ժամանակեայ. վասն իջման որդւոյն աստուծոյ ի դժոխս: - 508. Նախ՝ զի խոստովանիմք զքրիստոս աստուած և զտօն նորա ըստ տէրունականացն կատարեմք: - 509. Եւ որ ոք ո՛չ խոստովանի զքրիստոս աստուած, զտօն նորա ըստ հասարակ մարտիրոսացն առնէ ի մէջ զհշերոյն ի վեր: - 509. Եւ վայ ասեն որովայնամով ազգացն որք զամենայն պահքս լուծանեն ի ձուկն անխտիր. որոց աստուած որովայնք իւրեանց է և փառք ամօքն ըստ առաքելոյ: - 510. Արդ մի՛ մերձենար դու յիս անկատար գոլով. որպէս մայր քո եւս ի ծառն գիտութեան. յորժամ առ բնութեամբ իմ հայր՝ և ձեր ըստ շնորհի՛ և աստուած մարմնոյս իմոյ ես ելանիցեմ, որոտմամբ իջեալ հոգին զձեզ կատարէ. արժանաւորիք յայնժամ առ իս մերձենալ: - 518. Չի՞նչ է որ ասէ «հայր իմ և հայր ձեր, աստուած իմ և աստուած ձեր»: - 518. Մեզ բոլորիցս աստուած և նմա մարմնոյն: - 518. Դարձեալ, քրիստոսի հայր է բնութեամբ՝ և աստուած հաւասարութեամբ: - 518. Եւ մեզ հայր է կոչմամբ՝ և աստուած բնութեամբ: - 518. Դարձեալ, հայր է քրիստոսի ըստ եութեանն. և աստուած վասն միաւորութեանն. զի հայր միաւորեաց զբանն ի մարմնի. ըստ որում ասէ՝ «զնա տէր և օծեալ աստուած արար»: - 518. Եօթներորդ՝ զի զգանկութիւն մեր քարշեցէ զհետ իւր. որպէս ասի յերգս երգոց, «ձգեա՛ զիս ի հետ քո». և առաքեալն ասէ, «զվերինն խորհեցարուք ուր քրիստոս նստի ընդ աջնէ աստուծոյ»: - 519. Իսկ որ ասէ սուրբն ստեփաննոս «յիսուս կայ ընդ աջնէ աստուծոյ», կալն նշանակէ իբր **պատերազմակից** և յօգնականութիւն գալ որք նահատակին վասն անուան նորա: - 521.

Հինգերորդ՝ զի գիտասցեն թէ քրիստոսիւ պարգևեցաւ. թէ յառաջագոյն էին ընկալեալ, պարգապէս աստուծոյ կարծէին զտուչութիւն հոգւոյն և ո՛չ ի քրիստոսէ: - 521. Նախ՝ ի կողմանէ պարգևողին. զի յորժամ քրիստոս նստեալ լինէր ըստ մարմնոյ ընդ աջմէ հոր իբր զթագաւոր փառաց յաթոռ թագաւորութեան իւրոյ, յայնժամ մեծագոյն լինէր պարգևք հոգւոյն տուեալ ի փառաւոր քրիստոսէ աստուծոյ: - 521. Այսպէս նախ եկն քրիստոս և խաչիւ և մահուամբ հաշտեցոյց զհայր, և ապա՝ հայր աստուած առաքեաց զհոգին սուրբ պարգև մարդկան: - 522. Այսպէս և «շնչաւոր մարդ ո՛չ ընդունի զհոգին աստուծոյ»: - 523. Նախ՝ զի յայսմ աւուր երևեցաւ աստուած մովսէսի ի սինա լեռնին: - 523-524. Երրորդ՝ և յայսմ աւուր ուխտ եղ աստուած ընդ ամենայն ժողովրդեանն իէլի: - 524. Չորրորդ՝ զկատարեալ իմաստութիւն գիտութեանն ամենայն կտակարանաց մարգարէից. ըստ այնմ, «այլ մեզ հոգիս սուրբ յայտնեաց. զի հոգին քննէ զամենայն և գիտրս աստուծոյ»: - 524. Երկրորդ, մի է՝ թէ բազում բանն աստուծոյ և սուրբ գրոց: - 525. Բանականն՝ արբահամու. բանականաբար ի շարժմանց արարածոց ծանուցեալ զաստուած: - 528. Չոր տէրն օրէնք կոչեաց զմարգարեական բանն դաւթի. «ո՞չ յօրէնս ձեր գրեալ է ես ասացի թէ աստուած իցեք»: - 528. Եկեղեցի սուրբ նոր ժողովուրդ կոչեցաւ աստուծոյ. զի հաւատով արդարացաք և եղաք ժողովուրդք և ո՛չ ըստ հնոյն օրինօք: - 528. Դարձեալ՝ ծննդեամբ աւագանին կոչեցաք նոր որդիք աստուծոյ և եղբարք քրիստոսի համահայր և համամայր: - 528. Ձի նա բնութեամբ է որդի աստուծոյ, և մեք շնորհօք: - 528. Վասն որոյ նոր օրհնութիւն նորածին աստուծոյ և տն մատուցանեմք նոր ժողովուրդքս աստուծոյ: - 528. Եւ հանապազ ի տաճարին գովէին և օրհնէին զաստուած նոր օրհնութեամբ համբարձելոյն ի յերկինս տն և աստուծոյ. որպէս կանխաւ ասաց մարգարէն, «համբարձաւ աստուած օրհնութեամբ, և տէր մեր ձայնիւ փողոյ»: - 528-529. Բանն աստուծոյ մի է թէ բազում. զի բազում երևի ի հին և ի նոր կտակս և յիւրաքանչիւր թուղթս գրեալ...: - 529. Իսկ թէ մի է, ո՞րպէս կարասցուք ասել մի և զնոյն բանն աստուծոյ որ նախ քան զյաւիտեանս. և այսօր գրեալ ի քարտիսի: - 529. Մի է բանն աստուծոյ անձնաւոր եւթիւն և գոյացութիւն. որ էր ի ծոց հոր անմարմին. որով ամենայնքն ի լինելութիւն եկին: - 529. Եւ թէ որ ասիցէ, ծանեաք զմիութիւնն. այլ թուի թէ անկատար է քան զբանն աստուծոյ՝ բան աւետարանիս: - 529. Ասեմք առ այս, եթէ անմարմին իր անկատար ո՛չ լինի. զի սոյն բան աւետարանիս նոյն կատարեալ բանն է աստուծոյ որ ի մարմնի է միացեալ. և նախ քան զյաւիտեանս ծնեալ: - 529. Այսպէս և բանն աստուծոյ բոլոր և կատարեալ է յիւրաքանչիւր աւետարանս և ո՛չ մասնաւոր: - 530. Եւ թէ որ ասիցէ, երևի ապա թէ նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ յայնժամ բազմացեալ է անձամբ և գոյութեամբ: - 530. Ասեմք առ այս թէ՛ մի և նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է յաւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Նմանապէս և բանն աստուծոյ մի և նոյն է անձամբ և բնութեամբ ի գոյացութեան իւրում, և ի գիրս աւետարանաց գրեալ: - 530. Եւ թէ որ ասիցէ, զնոյնութիւնն ընկալայ. այլ ինձ այսպէս թուի թէ աւետարանս բանն է քրիստոսի, և քրիստոս բանն աստուծոյ. ապա ուրեմն և աւետարանս բան է բանին: - 530. Պատասխանեմք թէ՛ նման է այնմ որ ասեն թէ՛ բան աստուած է պատկեր հոր, և մարդն ի պատկեր բանին. ապա մարդն ո՛չ է պատկեր աստուծոյ, այլ պատկեր պատկերի: - 530. Որպէս գրեալ է ի գիրս պարապմանց այսպէս. եթէ մարդն պատկեր է բանին՝ և բանն է աստուած. ապա և մարդն է պատկեր աստուծոյ: - 530. Նմանապէս և առ այս ասեմք, թէ ո՛չ ինչ է զանագանութիւն. զի յորժամ աւետարանն բանն քրիստոսի է ճշմարիտ, և քրիստոս աստուած է ճշմարիտ. ապա ուրեմն աւետարանն բանն աստուծոյ է ճշմարիտ: - 530. Որպէս խօսեցաւ հոգին սուրբ ի մարգարէսն. և հոգին սուրբ աստուած է ճշմարիտ. ապա և խօսեցեալքն ի հոգւոյն սրբոյ ճշմարիտ խօսք է աստուծոյ: - 530. Եւ թէ որ ասիցէ, ո՞րպէս է մի բանն աստուծոյ. զի ահա՛ բանն մարմնացեալ էր. և հայր բանիւ վկայեաց ի վերայ որդւոյն. և անյարմար է ինքն ինքեան վկայել: - 530. Հիմն և շինուածն ցուցանեն եթէ տաճարս կամի շինել զմեզ աստուծոյ. ըստ այնմ «դուք տաճար աստուծոյ կենդանւոյ էք»: - 531. Այլ գիտելի է, զի քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, և հաւատացեալք մարմին և անդամք նմա. որպէս գրէ առաքեալն. «որ է՛ պատկեր աներևութին աստուծոյ. զնա եղ գլուխ մարմնոյ եկեղեցւոյ»: - 532. Նախ՝ զի երկրքեանն տաճար են աստուծոյ. այսինքն շինեալն և մարդն. «դուք տաճար աստուծոյ կենդանւոյ էք ասէ առաքեալն»: - 533. Այլ և այսու, զի մեք մկրտութեամբ և հաղորդութեամբն լինիմք տաճար աստուծոյ: - 533. Իսկ ակն տեսանօղ՝ մարգարէքն. և առաքեալքն ինքնատեսք բանին աստուծոյ: - 534. Իսկ մորուս կոչին մարգարէք և առաքեալք և հայրապետք մերձ բերանոյն առ մեզ խօսելով զպատգամս օրհնացն աստուծոյ: - 534. Ձի՞նչ է որ ասէ «Չորս եղ աստուած յեկեղեցւոջ այս

են»: – 535. Ի դէմս հօր՝ մարգարէքն. ի դէմս որդւոյ՝ առաքեալքն. ի դէմս հոգւոյն՝ քննիչ վարդապետք. զի «հոգին քննէ զամենայն և զխորս աստուծոյ»: – 535. Կամ մարդ յաստուծոյ առաքեալ: - 535. Կամ հրեշտակ յաստուծոյ առաքեալ: - 535. Իսկ վերնագոյն սոցա. աստուած յաստուծոյ առաքեալ: - 535. Իշխանութիւնք ամենայն ի վերուստ յաստուծոյ են իջեալ առ ի մարդիկ վասն կարգաւորելոյ զնոսա. որպէս ասէ առաքեալն, «ո՛չ ուստէք է իշխանութիւն, եթէ ոչ յաստուծոյ. և որ կարգեալ են յաստուծոյ են կարգեալ»: – 537. Իսկ հոգևորին հնազանդիմք կամաւ որպէս աստուծոյ: - 538. Ձի քահանայն արդարութեանն աստուծոյ հրեշտակ է. այսինքն յայտնօղ և թարգման. ըստ այնմ «հրեշտակ տեսառն աստուծոյ ամենակալի՛ է». ըստ յայտնութեան կամաց տեսառն պարտ է որոշել կամ լուծանել: - 539. Որ նշանակէ՛ թէ ի յայտնութենէն աստուծոյ և ի շարժմանէ հոգւոյն սրբոյ պարտ է ներգործել զայդ իշխանութիւն: - 539. Եւ թէ որ ասիցէ, անպատշաճ է աստուծոյ իշխանութեանն անկատար մնալ: - 539. Եւ թէ որ ասիցէ, աստուած վերնագոյն է և հանապազօրհնէմք զնա, և այլ զսուրբս նորա: - 539. Վերինն որ առ աստուած և առ սուրբս, երբեմն յայտնութիւն լսի. երբեմն գոհութիւն և բարեբանութիւն. երբեմն մաղթանք և աղաչանք: - 539. Եւ այսպէս հանապազօրհնել պարտ է զաստուած. ըստ որում «օրհնեցից զտէր յամենայն ժամ». զի մեզ է շահ և օգուտ: - 539-540. Այլ որ այսպէս իրաւամբք կապեսցի՝ հնազանդիլ պարտի կապողին որպէս յաստուծոյ շարժեալ: - 540. Իսկ որ անհնազանդ է, աստուծոյ է անհնազանդ: - 540. Եւ որպէս եղիա որ կապեաց զերկինս և փախեաւ ի սիրդն. նոյն նմա իրանայեաց աստուած բանալ զերկինս. նմանապէս և այս: - 542. Յորում զորոգինէի գրեալսն խոտեցին. և զսուրբն եւագրիոս միայնակեաց՝ և զհրաշալի այրն աստուծոյ զդիզիմոս՝ նզովեցին: - 543. Ձոր յառաջին ամին յորժամ նստաւ կաթողիկոս տէր սիմէոնի, ի ձեռն տէր եղիայի մեծահանդէս ժողովմամբ պայծառացոյց զեկեղեցի կանոնական հաստատութեամբ ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ օրհնելոյն յաւիտեանս ամէն: - 545. Եւ վէմ դաւանութիւնն էր որ խոստովանեցաւ զքրիստոս որդի աստուծոյ կենդանոյ. և ի վերայ այնմ դաւանութեան շինեցաւ եկեղեցի քրիստոնէից: - 547. Ասեմք առ այս, թէ որպէս ի մէջ սերովբէից և քերովբէից և աթոռոց ո՛չ ասի վերնագոյն և նուաստագոյն, զի համակարգ են և շուրջ զաստուծով: - 547. Ես խոստովանիմ զքրիստոս ճշմարիտ աստուած և բնութեամբ որդի աստուծոյ. և դու բաժանմամբ մարդ դաւանիս և շնորհօք որդի աստուծոյ: - 548. Եւ նա՛ խնդրեաց յաստուծոյ զիջումն լուսոյն ի նշան յարութեանն քրիստոսի: - 549. Այլ թէ զիր չուներ մեր ազգս, տես՛ զի յաստուծոյ տուաւ մեզ զիր, որպէս մովսէսի իէլի. և այլ ո՞ր ազգ պարծի այսու: - 549. Այլ դաւանութիւն նոցա այս է. որպէս զի մի՛ լիցի ըստ նոցա աստուած մարդացեալ. կամ մերս բնութիւն ընդ աստուածութեանն միաւորեալ. որպէս ընդարձակապէս ցուցանէ աստուածաբանն կիրեղ ի զիրս պարապմանց: - 552. Իսկ ազգիս Հայոց ի յաստուծոյ առանձնական բարութիւն պարզեալ այսոքիկ: - 555. Եւ դարձեալ թէ «ո՛չ խորհիս դու զաստուծոյն, այլ զմարդկան»: – 557. Եւ տէրն եթէ՛ «սուրբք սրտիւ զաստուած տեսցեն»: – 557. Եւ սոքա են ի միտս. ըստ այնմ «սիրեսցես զտէր աստուած քո յամենայն սրտէ և ի մտաց քոց»: – 557. Ձի հոգի է աստուած. և յիմացական միտս և ի հոգիս բնակէ. և չէ՛ օգուտ մարմնոյն սրբութիւն յորժամ միտքն զբաղեալ է ի չարիս. զի հեռանայ ի սիրոյն աստուծոյ և ի բնակութեանց նորա. «զի հոգին սուրբ փախչի ի նենգութենէ»: – 558. Այլ դու ո՛վ այրդ աստուծոյ մաքրամիտ և ճգնազգեաց միայնաւոր սուրբ հայրդ սահակ, թէ և զիջանես եղբայրական սիրով խնդրել բանս ի մէջ. սակայն կարօղ ես և զթերին լնուլ և գյաւելորդն կշռել. և զմեզ օգտեցուցանել ի ներգոյ՛ քոյին պայծառամիտ սրբութեան սրտի: - 558. Որովք միշտ երանութեամբ զաստուած տեսցես. հայելով յօրէնս նորա ի տուէ և ի գիշերի: - 558. Նախ՛ զի ամենայն մեղք կամ ընդ դէմ իւր մարմնոյ է, կամ ընկերին. իսկ հպարտութիւնն է մեղանշունն ընդ դէմ աստուծոյ. որպէս սատանայի: - 561. Ձի յամենայն մեղս երկի հպարտութիւն այսպէս. զի ամենայն մեղք խոտումն է պատուիրանացն աստուծոյ, և խոտորումն զհետ հեշտութեան մարմնոյ. – 562. Տասներորդ՝ զի ամենայն մեղաւորաց ներէ՛ աստուած ժամանակս ինչ զի զղջացին. իսկ հպարտին ոչ. զի մարգարէն ասէր «տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ»: – 562. Այսպէս մեղանչէ սատանայ և մարդ. զի զլոյսն աստուծոյ անձնիշխան կամօք և իմացմամբ մերժէ՛ և սիրէ զխաւար: - 562. Այնպէս մարդ մեղօք զրկի ի շնորհաց լուսոյն. այլ լոյս խնամոցն աստուծոյ չէ հեռացեալ և սակաւ փայլէ ի ներքս ի տրտնջականն. – 562-563. Նոյնպէս և սատանայ ընդ դէմ աստուծոյ հպարտացաւ. որ ասաց՝ «եղից զաթոռն յամսս և յաստեղս»: – 563. Որպէս անպտուղ երկիր կորուսանէ զբարի սերմանս և փուշ բուսուցանէ. նոյնպէս և մեք զբարի սերմանս որ եղ ի մեզ աստուած ի չարն փոխարկեմք: - 564. Չտէրն որ առ աստուած պարտ էաք, փոխե՞մք առ երկրաւորս և

ի մեղս: - 564. Խորխտալ պարտ էր առ չարսն և ո՛չ հնազանդիլ. այժմ անհնազանդիմք օրինացն աստուծոյ և ամբարհաւաճիմք առ ընկերս: - 564. Անարգենք զհոգիս որ է՝ պատկեր աստուծոյ. և պատուենք զմարմինս որ պատկեր է անասնոյ: - 564. Երրորդ՝ ի յաստուած գիտութիւնն. որ եկեալ իցէ ի հաւատս ճշմարիտս. և գիտէ զքրիստոս աստուած ճշմարիտ. թողու և գործէ՝ զմեղս կամ զհաւատն: - 564. Ա՛րդ՝ դ եմ գիտութեամբ մեղանչելն. վասն որոյ՝ ասէ յոհաննէս, «թէ անգիտութեամբ մեղուցիք, թողո՛ւ ձեզ աստուած. ապա թէ գիտացեալ զնա և այնպէս մեղանչէք, և զառաջինն ևս խնդրեսցէ»: - 564. Կամ բարկացուցանելով զաստուած. որպէս կռապաշտութիւնն. և այլք այլ ինչ ասեն: - 565. Չորրորդ ըստ առընչին. այսինքն թէ առ ի՞նչ իրք գործէ զմեղքն. զի մարդն դ դիմօք գործէ զմեղս. այսինքն դիմաց աստուծոյ, դիմաց եկեղեցւոյ, դիմաց ընկերին, դիմաց իւր անծինն: - 565. Որ ի դիմաց աստուծոյ լինի՝ ասէ աւետարանն «ամենայն մեղք թողցի մարդկան, բայց հոգւոյն սրբոյ հայհոյութիւն մի՛ թողցի»: - 565. Հինգերորդ ըստ ուրին. թէ ուր գործեն զմեղքն. կամ ի վանք, կամ յեկեղեցի որ է տուն աստուծոյ. կամ ի գետոյ, կամ ի քաղաք, կամ ի պռնկատուն: - 565. Ամենայն մեղք հասարակաբար է՝ ընդ դէմ աստուծոյ երիցն և միոյ: - 566. և զրկէին զգօրութիւն հոգւոյն զորմէ ասաց քրիստոս, թէ «հոգւովն աստուծոյ հանեմ զդևս». և նոքա դիւաց տային. յիրաւի ոչ թողցի նոցա: - 566. Երկրորդ՝ զի գիտէին զնա աստուած ի մարգարէիցն: - 566. Եւ օրէնս եդ նոցա թէ որ զաստուած անարգէ՝ քարկոծեսցի: - 566. Եօթներորդ՝ թէ առ մարդ մեղանչեն՝ առ աստուած բարեխօսեն և հաշտի: - 566. Իսկ թէ աստուծոյ առ ո՛վ աղաչեն. ապա ուրեմն անհաշտ մնայ: - 566. Իսկ պատիժն է յայլմէ առ մեզ. այսինքն յարդար իրաւանցն աստուծոյ առ անիրաւս հասեալ: - 569. Մեղք է դարձուցանել զերեսս յանփոփոխելի բարւոյն որ է՝ առ աստուած. և դառնալ առ փոփոխելի բարին որ է արարածքս: - 569. Դարձեալ՝ մեղքն է խօսք և գործք և ցանկութիւն որ լինի ընդ դէմ օրինացն աստուծոյ: - 569. Վասն որոյ անկանի մարդ ի բարկութիւնն աստուծոյ: - 569. Չի թպտտ անպատեհ է ասել զբարկութիւնն առ աստուած զի անփոփոխելի քաղցրութիւն է. այլ կամքն որով մեղաւորքն վասն չար գործոցն տանջեալ լինին՝ բարկութիւն ասի աստուծոյ: - 569. Չի որպէս ամբարտաւանութիւնն հանէ՝ զմարդն յաստուծոյ, նոյնպէս և նախանձն զմարդն զինքն յինքենէ՝ հանէ: - 569. Դարձեալ, բարկութեամբ զպատկերն աստուծոյ կորուսանենք ի մեզ. և հոգին սուրբ փախչի ի բարկացեալ հոգւոյ. զի խաղաղութիւն է տեղի նորա: - 570. Ա՛յս է որ ըզմարդն յաստուծոյ հեռացնէ. զի սուրբքն միայն տեսանեն զաստուած: - 570. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամէն: - 570. Նախ՝ աստուածային ասին՝ զի երեքին սոքա յաստուած վերաբերին: - 571. Եւ այս ամենայն առ աստուած գտանի: - 571. Յուսովն ըմբռնի. և Սիրովն միաւորի աստուած: - 571. Եւ վասն այն սիրենք զընկերն, զի ստեղծուած և պատկեր աստուծոյ է: - 571. Եւ այլ՝ «հաւատան է մտածութիւն յաղագս աստուծոյ անախտաբար. արտագնացումն յուսոյ առ յուսացեալն. համբերութեամբ տեսանել զաներևոյթն մտացն աչօք անպակաս ժուժկալելով»: - 571. Երրորդ՝ զորդին գոլ աստուած. որ ասէ՝ «ի մի տէր յիսուս քրիստոս»: - 573. Չորրորդ՝ զհոգին սուրբ աստուած. որ ասէ՝ «հաւատամք ի հոգին սուրբ»: - 573. Առաջինն հաւատալ զորդին աստուծոյ յղացեալ ի հոգւոյն սրբոյ: - 573. Երրորդն՝ որդին աստուծոյ վասն մեր չարչարեալ և մեռեալ: - 573. Չորրորդն՝ որդին աստուծոյ իջեալ ի դժոխս ըստ հոգւոյն: - 573. Նախ՝ զի ի մին աստուածն է և ի մի քրիստոսն: - 573. Յոյսն է ստոյգ ակնկալութիւն հանդերձեալ երանութեանն. յառաջ եկեալ ի շնորհացն աստուծոյ և ի յատուկ արդեանցն: - 573. Եւ պատճառ յուսոյն նախ է շնորհն աստուծոյ. և ապա արդիւնքն մեր: - 573. Դարձեալ՝ յոյսն է ունակութիւն մտաց յղացեալ յառատութենէն աստուծոյ. ունելով կեանս յաւիտեանական՝ բարի արդեամբք: - 574. Երկրորդ առ աստուած վասն յատուկ իշխանութեանն: - 574. Եւ փառաց. որպէս ասէ առական «որ յուսայ աստուած փրկեսցի»: - 574. Երկրորդ զօրացուցանէ. որպէս յայտ է ի մակաբայեցւոցն զկնոջէն որ ունէր է որդիս՝ ածեալ ի սպանումն ի միումն աւուր տեսեալ. և տանէր այնմ՝ յուսովն որ առ աստուած. նոյնպէս և ամենայն դասք մարտիրոսացն յուսով զօրացան: - 574. Եւ ըստ այլոց, «Սէրն է ուղիղ կամք ամենայն երկրաւորացս յետս բարձեալ. և ընդ աստուծոյ միաւորեալ ամրացեալ հոգւով սրբով անհատապէս»: - 575. «Սէր է սիրելութիւն, որով սիրի աստուած վասն ինքեան. և ընկերն վասն աստուծոյ և ի յաստուած»: - 575. Երրորդն՝ «Սէրն է առաքինութիւն, որով ցանկամբ տեսանել զաստուած և զմայիլ ի նմա»: - 575. Բարոյականն առ ընկերն. և Շնորհականն առ աստուած: - 575. Դարձեալ զանազանութիւն է ի մէջ սիրոյ աստուծոյ և ընկերին: - 575. Չի զաստուած սիրենք ի յինքն և վասն ինքեան. այլ զընկերն ի յաստուած և վասն աստուծոյ: - 575. Արդ յորժամ

ասեմք կրկին գտնուի, այսինքն աստուծոյ և ընկերին. կրկինս այս ո՛չ է ըստ ունակութեանցն. այլ ըստ ներգործութեանցն: - 575. Չի միով ունակութեամբ սիրոյ սիրի աստուած և ընկերն: - 575. Երբեմն ասէ զունակութիւնն ըստ առաքելոյ. «սէրն աստուծոյ սփռեալ է ի սիրտս մեր»: - 575. Երբեմն նշանակէ՛ զբոլորութիւնն. որպէս ասէ՝ «աստուած սէր է»: և այս առաւել լինի անձնականապէս և եականապէս: - 575. Դարձեալ՝ սէրն է սկիզբն բարեաց. զի յաստուծոյ է. և է՛ մեջ բարեաց. զի ըստ աստուծոյ է. և է՛ վախճան բարեաց. զի վասն աստուծոյ է: - 575. Եւ կարելի է որ ոք կամեսցի՝ զայսոսիկ զլուսս ի սէրն աստուծոյ ուղղել: - 576. Եւ գերակատար աստուծոյ: - 576. Կամ անկատար սիրով գմեզ. և կատարեալ զընկերն. և կատարելագոյն գաստուած: - 576. Երկրորդ՝ յորժամ սիրեն գաստուած վասն իմ. այս է վարձկականն: - 576. Երրորդ՝ յորժամ սիրեն գաստուած վասն ինքեան զի բարի է. և սէրս այս բարի է: - 576. Չորրորդ՝ յորժամ սիրեն զիս վասն աստուծոյ. և այս ևս է լաւագոյն. զի ո՛չ խնդրէ մարդ զիրն, այլ գաստուծոյն միայն: - 576. Եւ այլ վարդապետք ասեն, սիրել պարտ է նախ զայն որ ի վերոյ է քան զմեզ. այսինքն գաստուած. և ապա՛ զմեզ. յետ որոյ զընկերն. և ապա՛ զմարմինս մեր. և ի նոյն աստիճանս զմարմին ընկերին. զի մարմինն երկրորդ է հոգւոյն: - 576. Եւ այլք ասեն՝ նախ սիրելոյ է աստուած. երկրորդ՝ ծնօղքն. յետոյ որդիքն. ապա՛ ընտանիքն. վերջոյ թշնամիքն: - 576. Ձթշնամիսն մեր պարտ է սիրել և աղօթել վասն նոցա. և զթշնամիսն աստուծոյ ատել. ըստ այնմ «զատելիս քո տէր ատեցի»: - 577. Վեցերորդ՝ հաւատն է ի յեութիւնն աստուծոյ. ըստ այնմ «հաւատալ պարտ է թէ է՛ աստուած»: - 578. Յոյսն ի բարութիւնն. ըստ այնմ «ակն կալցուք յուսոյն և բարութեանն աստուծոյ»: - 578. Չի հաւատովն հաւանիմք աստուծոյ. յուսովն ապաստանիմք ի յաստուած, և սիրենք գաստուած: - 578. Դարձեալ՝ առաքինութիւն է բարի ունակութիւն մտաց, որով ուղիղ կեայ. և ո՛չ որ չարաչար առնու ի կիր. որ աստուած ներգործէ ի մեզ առանց մեզ: - 578. Այս խօսի զհեղեալ առաքինութենէն լուսով շնորհացն աստուծոյ: - 578. Եւ որ կարգեն զմարդն առ աստուած. որպէս աստուածապաշտութիւնն և հնազանդութիւնն: - 578-579. Աստուծոյ պարտիմք զերկիւղն և զպատկառանքն: - 579. Կրօնաւորութիւնն է աստուծոյ պաշտօն և առանձնակի սպասաւորութիւն մատուցանել: - 579. Եւ զի դժուարին է հոգւոյ մարդոյ կարգաւորել զինքն և սրբել ի մեղաց. վասն այսորիկ օգնութիւն տայ աստուած հոգւոյ մարդոյ զեօթն պարզաւ հոգւոյն սրբոյ: - 582. Իմաստութիւն է որով ճանաչեմք զբարութիւնն աստուծոյ. որ տուեալ լինի ընդ դէմ յիմարութեան: - 582. Եւ այս տուեալ է յաստուծոյ ընդ դէմ նոցա որ հաստ և բութ ունին զիմացումն: - 582. Եւ այս տուեալ լինի յաստուծոյ ընդ դէմ երկիւղին որով նմանին քրիստոսի. զի ո՛չ երկնչէր ի բնական մահուանէն. որ ասէր «հոգիս յօժար է բայց մարմինս տկար»: - 582. Տուեալ յաստուծոյ ընդ դէմ անգիտութեան: - 582. Գթութիւն է գութ ցուցանել առ ընկերն և սիրել զնա. վասն զի պատկեր աստուծոյ է: - 582. Տուեալ յաստուծոյ ընդ դէմ խստութեան սրտին: - 582. Չի արդարութեամբն անընդմիջաբար միաւորիմք ընդ աստուծոյ. որ ո՛չ լինի այլ առաքինութեամբք: - 584. Չի արդարութիւն որ ասէ աստ՝ պարունակէ՛ զհաւատն զյոյսն և զսէրն. որք անընդմիջաբար միաւորեն զմեզ ընդ աստուծոյ: - 584. Սրբութիւն սրտին է որով պայծառանայ և մաքրի սիրտն առ ի տեսանել գաստուած. և առ ի սիրել յոյժ ջերմ եռանդապէս: - 585. Խաղաղութիւն է ի կայունն առաքինութեան. յորում է հեշտութիւն ի յաստուած առանց հասարակութեան մարմնոյ՝ աշխարհի՛ և սատանայի: - 585. Ա՛րդ խաղաղարարքն առաւել ասին որդիք աստուծոյ քան այլքն. - 585. ...զի թէպէտ ողորմութիւնն առաւել նմանեցուցանէ զմարդն աստուծոյ ըստ արտաքին գործոյն, - 585. Սոքա ամենեքեան երանելիք ասին. զի որդիք աստուծոյ կոչեսցին: - 585. Չի՞նչ է խաղաղութիւն որդւոյն աստուծոյ: - 585. Հինգերորդ թէ առ աստուած հայիցին միշտ և զնա՛ տեսանեն: - 586. Իններորդ, յերկինս է. ապա աստուած է տուօղն վարձուց: - 586. «Սկրտութիւնն է լուացումն ջրոյ արտաքին մարմնոյն. և սրբութիւն մեղաց բանին աստուծոյ»: - 588. «Այս անուն ծառայ աստուծոյ գնեալ արեամբն քրիստոսի. եկեալ կամաւ յերախայութենէ ի մկրտութիւնն»: - 588. Երկրորդ, զի այս խորհրդոյ նշանակ ի սկզբան արարածոց աստուած աղամայ ետ և ո՛չ կնոջն. յորժամ էած զկենդանիսն առ աղամ զի անունս դիցէ նոցա: - 589. Եօթներորդ, զի մկրտելն է գործ քահանայի. և քահանայութիւնն է սպասաւորութիւն աստուծոյ. իսկ զայս սպասաւորութիւն աստուծոյ և ո՛չ կռապաշտքն ունէին սովորութիւն սնտոի կռոցն ի ձեռն կանանցն մատուցանել զպատարագն. - 589. ...քանի՞ ևս առաւել հերձուած մեծ է կանանց. որոյ ասաց աստուած թէ «առ այր քո դարձ քո և նա տիրեսցէ քեզ» հրաման տալ զգործ քահանայի առնել որ ազատաց է և ո՛չ ծառայից: - 589. **Երրորդ՝ զի որ մկրտի՝ ի մահն քրիստոսի մկրտի. և քրիստոս միանգամ մեռաւ. և թէ ոք դարձեալ մկրտէ՝ անձանց**

Ի խաչ հանե՛ գորդին աստուծոյ և դարձեալ խայտառակէ որպէս ասե՛ առաքեալն: - 590. Չորրորդ՝ զի միշտ որդի ծնանիմք աստուծոյ և ո՛չ դուստր և էգ. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է ասե՛ առաքեալն. և զայս ցուցանե՛ աւագանն ի յաջ կողմն եկեղեցւոյն: - 590. Այսպէս շնորհք հոգւոյն սրբոյ ի մկրտութեանն զաղտս մեղաց լուանայ. զծարաւ հոգւոյն բանիւն աստուծոյ շիջուցանե՛. և զկորուսեալ պատկերն աստուծոյ դարձուցանե՛: - 591. Աստուած զարդարութիւն յամենայն մարդոյ խնդրէ զոր յառաջն ետ. և ադամ եթող զայն: - 591. Ապա ուրեմն յիրաւի՝ զի բնական արդարութիւն ի տղայն ո՛չ գտանի, յարդարութենէն աստուծոյ արդարապէս մերժի և ընդ անիրաւսն տանջի: - 591. Այսպէս ջրովն մկրտիմք ի քրիստոս և որդիք աստուծոյ կոչիմք. և իւղովն ի շնորհք հոգւոյն սրբոյ միաւորիմք: - 593. Դարձեալ՝ խառնումն է աստուծոյ իմաստութեանն ընդ մարդկան. որ բանիւն խառնեալ միաւորեցան. որպէս ասե՛ սուրբն դիոնիսիոս: - 596. ...նոյնպէս **վերերևոյթ** կերպարանքն նոյն է ըստ ձևին. այլ բնութիւնն միաւորեալ է ընդ բանին աստուծոյ և եղեալ աստուած: - 598. Նոյնպէս և բոլոր մարմին և հոգին է մի աստուած ընդ բանին միաւորեալ. և բաժանեալ ամբողջական մասունքն է՝ բոլոր և կատարեալ աստուած: - 598. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի աստուած է և մարմինն աստուած է և արիւնն աստուած է: - 598. Վասն որոյ ճաշակեմք զմարմինն և զարիւնն աստուծոյ և ո՛չ մարդոյ. և ճաշակելով լինիմք աստուած ըստ կարողութեան և ո՛չ թէ լինիմք մարդ: - 598. Ձի շնորհքն աստուծոյ ո՛չ է մասն մասն. այլ բոլոր և կատարեալ: - 601. Ողորմեսցի քեզ մարդասէրն աստուած:...: - 602. Արդ՝ ի սոցանէ մասն ինչ աղօթական է և մասն ինչ հրաման. վասն զի մասն ինչ եկեղեցւոյ կանոնաց մեղանչեմք, և մասն ինչ և մասն ինչ պատուիրանացն աստուծոյ: - 602. Վասն այն ի դիմաց եկեղեցւոյ աղօթքն է, և ի դիմաց աստուծոյ իշխանութեամբ արձակումն: - 602. Եւ ընդ ասելն «մեղայ», անցոյց աստուած զմեղքն. այսինքն անցաւ և փոխեցաւ յաւիտենից պատուհասն ի ժամանակեայն...: - 602. Եւ այս է պատճառն. զի անջրելի՛ է հրամանքն աստուծոյ. - 602. ...զի յորժամ մեղանչեմք, գրիմք ի պատիժն յաւիտենից. այլ ի զղջանալն և փոխիլն մեր, փոխե՛ աստուած և զպատիժն ի ժամանակեայս: - 602. ...աստուծոյ մնայ պատիժն զոր պահօք և աղօթիք վճարէ որպէս ասեն ոմանք: - 602. Այս սուրբ օծմանքս և իւր գթութեամբն աստուած թողու քեզ զոր մեղանչեցեր տեսլեամբդ. նոյնպէս ասե՛ և այլ զգայութեանցն: - 604. Ապա ուրեմն բան քահանային՝ անուամբն աստուծոյ սրբէ զներելիսն: - 605. Ապա թէ և զապաշխարօղքն ի թիւ կալցես, Կաթողիկոսն լինի ժերորդ. որպէս աստուած ժերորդ է ի վերայ **թ** դասուց հրեշտակաց: - 608. Պսակն է խորհուրդ մեծ. որով օրհնութիւնն աստուծոյ կատարեալ լինի. որպէս ասաց «աճեցէք և բազմացարուք և լցէք գերկիր»: - 609. Եւ այս աճման սկիզբն պսակն է. որ միանայ հարսն ընդ փեսային. և լինի ըստ սահմանադրութեանն աստուծոյ ծննդագործութիւն: - 609. Յայս միտս հայելով պօղոս ասե՛ «Պատուական է ամուսնութիւն և սուրբ անկողինք» ըստ օրինացն աստուծոյ: - 609. Եւ որպէս ասե՛ քրիստոս՝ «զոր աստուած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ»: - 609. Նոյնպէս և ի դրախտին նախ օրհնեաց աստուած և ասե՛ «աճեցէք և բազմացարուք և լցէք գերկիր»: - 610. Եւ որպէս աստուծոյ բանն կատարէ զհաղորդութիւնն որ ասե՛ «այս է մարմին իմ և այս է արիւն իմ» - 610. Նոյնպէս աստուծոյ բանն է որ առնէ զերկոսեանն մի՛ զայրն և զկիմն: - 610. Իսկ զաւակն, զի ծնցի և սնուցանի ի պաշտօնն աստուծոյ. զի վասն ծննդեան զաւակին է հրաման պսակին: - 610. Այլ ո՛չ է պարտ բաժանել զպսակն զայն որ օրինօք լինի պսակեալ. ըստ այնմ «զոր աստուած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ»: - 610. Նախ՝ զի մին կին ետ աստուած մին մարդոյն ադամայ՝ ի յօգնութիւն. նոյնպէս և ամենեցուն օրհնադրեաց: - 612. Հինգերորդ, զի զոյգ զոյգ արար զնոսա. որպէս ասե՛ «զոր աստուած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ»: - 612. Եւ հեշտութիւնն է վասն որդէծնութեան, և որդէծնութիւնն վասն հեշտութեան, կամ ի պաշտօնն աստուծոյ: - 613. Եւ երկրորդ, ընդ դէմ օրինացն աստուծոյ կորուսանի բեղմաւորիլն վասն յաճախ սերմանցն: - 613. Ձի եկեղեցին ժողովոյ՛ է անուն. որպէս հրամայեաց աստուած մովսէսի՝ - 613. Որ և զեկեղեցւոյ անունս աստուած կոչեաց յառաջագոյն: - 613. Եւ զմբէքն զվերինն խորհիլ ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ աստուծոյ: - 614. Չորրորդ, սա՛ կոչի տաճար աստուծոյ և բնակարան. ըստ այնմ «տէր ի տաճար սուրբ իւր»: - 614. Եւ «դուք տաճար աստուծոյ կենդանւոյ էք» ասե՛ առաքեալն: - 614. ...«և հոգի աստուծոյ բնակեալ է ի ձեզ»: - 614. Վեցերորդ, ի սմա՛ կրկին դրունք ի հարաւ և յարևմուտս. որ նշանակէ՛ զդուռն ողորմութեան և զդուռն արդարութեան աստուծոյ, հարաւոյն և արևմտիցն: - 614. վասն որոյ փառքն աստուծոյ լցին զտաճարն. և հուր էջ ի պատարագն: - 615. Եօթներորդ՝ զի աստուած սուրբ է որ բնակէ ի տաճարն: - 615. Նոյնպէս և եկեղեցին սրբի լինիլ տաճար սրբոյն աստուծոյ. «զի տէր ի տաճար սուրբ իւր»: - 615. Եւ լինիլ ի յառաջին սրբութեանն

տաճար և բնակարան հոգւոյն աստուծոյ: - 615. Եւ այս է պատճառն, զի աստուած ետ մեզ միտք և բան և ձայնի գործիք և մարմնոյ մասունք և ինչք. վասն որոյ յամենայնէ՛ նուիրելի՛ է աստուծոյ: - 619. Այլ և արտասուքն բռնադատէ՛ գաստուած յողորմութիւն. որպէս բազում որդիք մօրն: - 620. Նոյնպէս հրեշտակք կատարեալ որդիք են աստուծոյ անընդմիջաբար առնուն: - 620. Եւ սուրբքն աղօթիւք խնդրեն աստուծոյ և առնուն: - 620. ...միայն արտասուօք խնդրենք աստուծոյ զողորմութիւն. ի հարկէ գթայ և տայ: - 620. ...այսինքն մին ի մարմինն. բ ի միտքն. գ ի կանքն. յորժամ սոքա պատրաստին, ապա՛ աղօթքն ընդունելի լինի աստուծոյ: - 620. որպէս ասէ դաւիթ՝ «Ես առ աստուած կարդացի և տէր լուաւ ինձ յերեկոյս»: - 621. «Օրհնեցէք գաստուած մեր և սաղմոս ասացէք անուան նորա»: - 621. Եւ դարձեալ ասէ «թագաւորութիւնք երկրի օրհնեցէք գաստուած»: - 621. Յայս միտս մեք ազգս քրիստոնէից յելս արևու և ի մուտս համաձայն վերին զուարթնոցն աղօթենք առ աստուած :- 621. Եւ «աստուած քաւեա՛ զիս զմեղաւորս» առ Երրորդութիւնն սուրբ. որպէս տէրն ուսոյց մաքսաւորին: - 621. Այլ և զերկոտասան գունդս հրեշտակաց յերկինս և զբժան առաքեալսն բարեխօս մատուցանենք առ աստուած : - 624. Օրհնելն գաստուած երիւք դիմօք է: - 624. ...այսինքն գոհացիր գաստուծոյ. և յայտնեա՛ զփառս նորա: - 624. ...և նոքա նուիրեն աստուծոյ և բերեն մեզ զհաշտութիւն: - 624. ...զի քահանայն միջնորդ է առ աստուած և առ մարդիկ: - 624. Երկրորդ, որպէս ի հինքն մատուցանէին զպատարագն առ քահանայսն. և նոքա նուիրէին աստուծոյ: - 624. Նոյնպէս և մեք զբանեղէն պատարագս մեր տամք ի քահանայս ընծայել աստուծոյ, և բերել զշնորհքն թէ «խաղաղութիւն ամենեցուն»: - 624. Եւ ասելն «ընդ հոգւոյդ քուն», և քահանայքն ճաշակէին ի նուիրացն աստուծոյ : - 624. Եւ այսպէս վերընծայեն աստուծոյ զօհաբերութիւնսն. վերջինքն տալով ի միջինսն. և միջինքն յառաջինսն. և յառաջինքն մատուցանեն աստուծոյ: - 624. Եւ այսպէս վերընծայեն աստուծոյ զօրհնաբանութիւնսն. վերջինքն տալով ի միջինսն. և միջինքն յառաջինսն. և յառաջինքն մատուցանեն աստուծոյ: - 624. Եւ այսպէս վերընծայեն աստուծոյ զօրհնաբանութիւնսն. վերջինքն տալով ի միջինսն. և միջինքն յառաջինսն. և յառաջինքն մատուցանեն աստուծոյ: - 624. Արդ սաղմոս երգօղքն տան ի սարկաւագն. և սարկաւագն ի քահանայն. և նա՛ մատուցանէ աստուծոյ զօրհնութիւնն. որպէս առաջին դասք քերօքէիցն: - 624. ...և նա վերընծայէ առ աստուած զօրհնութիւնն, և զխաղաղութիւնն բերէ մեզ պարգև: - 625. Եւ յորժամ քահանայն ասէ զխաղաղութիւնն՝ ա՛յս է պատճառն, զի քահանայն է՛ միջնորդ առ աստուած և առ մարդիկ. - 625. ...որպէս ընծայէ՛ զաղօթս մեր աստուծոյ, նոյնպէս և ի նմանէ առնու և տայ մեզ զշնորհս և զպարգևս հաշտութեան: - 625. Ձի «հոգի է աստուած, և երկրպագուաց նորա պա՛րտ է հոգւով և ճշմարտութեամբ երկիր պագանել» ասէ տէրն: - 625. ...վասն որոյ մեզ լեզու լինի և ի դէմս մեր գոհանայ գաստուծոյ ըստ իւրաքանչիւր ժամու. այսինքն յառաւօտն, ի հասարակ օրն, և յերեկոյն. զի գոհացունն է և ո՛չ աղօթք: - 626. Դարձեալ՝ ա՛յլ է քարոզն առ մեզ, և ա՛յլ է աղօթքն առ աստուած, և ա՛յլ է մաղթանքն առ սուրբս, և ա՛յլ է գոհութիւնն: - 626. ...որպէս յամենայն ինչ իրաց՝ մա՛սն նուիրելի է աստուծոյ. նոյնպէս և ի բարեաց գործոց զգոհութիւնն: - 626. Չորրորդ, զի բարեաց պատճառ գաստուած իմանամք և ի նա՛ վերաբերենք: - 626. Վեցերորդ, գոհութիւնն փոխարէն է ամենայն պարգևացն աստուծոյ: - 626. Եօթներորդ, զի գաստուած կրկին ևս պարտական առնէ ի տայ: - 626. Այլ և է անգամ յաւուր օրհնէին գաստուած: - 626. Նոյն սարասիւք այժմ ի ձեռն փրկչին մերոյ յիսուսի՝ տապանակաւ խաչին և աղօթիւք սուրբ եկեղեցւոյս՝ բարձրացեալ պարիսպն չարութեան եօթնից զգայութեանց մեղաց որոշօղ ի մէջ մեր և աստուծոյ, կործանեսցի ի սպառ: - 627. Նախ՝ իբր գոհութիւն և շնորհակալութիւն աստուծոյ որ զօրացոյց զմեզ: - 627. Երրորդ՝ ի խորհուրդ ը երրորդին ի կատարածի, յազատեալք յաստեացս՝ գոհանամք գաստուծոյ - 627. Իսկ թագաւորքն առաջին և վերջին. զի կիրակին է թագաւորելն աստուծոյ. այժմ առաջին, և զկնի վերջին. կամ աստ կամողացն միայն, և անդ կամողաց և ո՛չ կամողաց: - 627-628. Ձի անուշահոտ վարուք հաճոյ եղեն աստուծոյ. և բուրմամբ աղօթից բարեխօսեն վասն մեր: - 628. Համբարձունն ձեռաց սրբութեամբ ւաւետարանին, նշանակ գործոց բարեաց որով փառաւորի աստուած: - 628. Եւ յետ այսորիկ ի միասին համաձայն երգել զփառս ի բարձունս աստուծոյ, որ փրկեաց զմեզ: - 628. Իսկ երկրորդն, որ երկինք պատմեն զփառս աստուծոյ, զայնմ որ դատէ՛ զհակառակն մեր. զի յերկինս է ողորմութիւն նորա: - 629. Նոյնպէս և հինգերորդն, բարի՛ է աստուած և ողորմած տեսողացն գաստուած հնգիւք զօրութեամբ հոգւոյ...: - 629. Նոյնպէս և հինգերորդն, բարի՛ է աստուած և ողորմած տեսողացն գաստուած հնգիւք զօրութեամբ հոգւոյ: - 629. Իսկ և եօթներորդն խոստովան լինիլ բարութեան և արդարութեան տն. և մերձիլ

խնդրուածովք. և օրհնել գաստուած նոր օրհնութեամբ յետ աստեացս: - 630. Օրհնեա՛ անձն իմ գտեր. տեր աստուած իմ մեծ եղեր յոյժ: - 630. Իսկ վերջին սաղմոս, բարձր առնեն զքեզ աստուած իմ և թագաւոր իմ: - 630. Աստուած անուն ընդէ՞ր չկայ: - 631. Չտուրբն աստուածն ո՞վ է ասացեալ: - 631. Գրիգորի աստուածաբանի, «Աստուած խաչեալ, արեգակն խաւարեալ»: - 632. Բարսեղ, «գաստուած խաչեալ տեսանելով, և զնոյն ընդ աւագակսն»: - 632. Դաւիթ, «որ եղ զանձն՝ սովաւ եղ. և ի սմին եղ. և որ ի սմին եղ՝ նոյն ի սմին է. և ո՛չ հեռացաւ. ապա յիրաւի զօրութիւն աստուծոյ է սա»: - 632. Այլ զոր ինչ հասարակ է երից անձնացն, աստուած, և հօօր, և անմահ և այլն ամենայն, կարելի՛ է ասել միոյ անձինն և միոյ դիմաց. աստուած հօօր և այլն: - 633. Եւ զորդի հօօր. և ո՛չ աստուած և ո՛չ անմահ: - 633. Եւ զհոգին անմահ և ո՛չ աստուած և ո՛չ հօօր: - 633. Դարձեալ՝ առաջին ողորմեայն է՛ առ հոգին սուրբ. վասն այն ասեմք օրհնեալ հոգիդ սուրբ աստուած ճշմարիտ զառաջինն: - 633. ...զի ճառ խաչին պատուական է առ աստուած և առ մարդիկ. և փառք քրիստոսի է խաչն և կատարումն ամենայն տնօրէնութեանցն: - 634. Եւ անդ յաւելին ընդ դէմ հոգեմարտին զայս, «և հոգիդ սուրբ որ ի փառս աստուած որ ընդ հօր ամէն»: - 635. ...այն է, որ հրամայեաց աստուած ահարօնի զգեմուլ զպճղնաւորն և զվականս և զխոյրն և զայլն, և ելանել առ ժողովուրդն: - 636. ...զի քէն հայցեմքն զարևագալին շարականերն, զօրհնեմք զքեզն, զայսօր անճառն, զարարչականերն, գաստուած անեղն...: - 637. Այլ և ի մէնջ և աննման մեզ. զի աստուած է բնութեամբ: - 638. Չաստուած ասեն. թէ քահանայապետի մատանոյն աստուած անունն էր գրած. և հաստատեաց թէ աստուած է: - 638. Այլ և էն և օմ՝ անփակ գիր է. որպէս այն «ես եմ աստուած որ էն» և բացարձակ: - 638. Տեսանէր ժողովուրդն ուր կայր աստուած, և ընդ ոտիւքն իբր զգործած աղիւս շափիւղայ. որ է՛ ակն պատուական. և աղիւսն խաչածն է: - 639. Խաւարեցոյց կնքեալ, այսինքն վկայեաց եցոյց թէ ոչ են աստուածք: - 639. Առաջին ձայն՝ աստուծոյ, ի ստեղծումն զմարդն ի հողոյ: - 640. Նախ՝ զի մարդն հոգի է և մարմին, ձայնիւ և ձեռօք երգէր. զերկու մատունս ի մի լծակցեալ յօրհնութիւնն աստուծոյ: - 641. ...զի ընծայեցեմ աստուծոյ...: - 641. ...վասն որոյ խառնէ՛ զձայնս նոցա ի բանս իւր և մատուցանէ աստուծոյ: - 641. Հինգերորդ, յաղագս ջերմ սիրոյն առ աստուած ո՛չ բաւական համարեցաւ միայն լեզուաւ երգել աստուծոյ: - 641. այլ արար գործի տասն աղի. զի տասն մատամբն որպէս խօսս նուագեցել աստուծոյ: - 641. Դարձեալ՝ ունի զխորհուրդ անկմանն աղամայ որ վերջին խօսեցաւ աստուած և եհան ի դրախտէն: - 641. ...«զի եղիցին ուսեալք աստուծոյ» ասէ: - 643. ...կամ մովսէս որ պատմեաց զօրէնսն աստուծոյ: - 644. ...որպէս ասէր ժողովուրդն, «խօսեցի ընդ մեզ մովսէս և մի՛ աստուած»: - 644. Եւ ի վճարմանն ասեմք, փա՛ռք քեզ աստուած: - 644. Դարձեալ՝ ի յերայեցի լեզուն «ալ», ասէ թէ՛ զայ յայտնեցի. «էլ», աստուած. «ուխայ», օրհնեցէք և զովեցէք զկենդանին աստուած: - 644. **Իսկ սաղմոս տունն է երգ մարդկան.** այսինքն է զի հրեշտակք և մարդիկ միաբանեալ օրհնեմք գաստուած փրկիչն մեր որ խօսի ընդ մեզ: - 644. Օթօսն՝ աստուած թարգմանի: - 645. Որ է՛ կոյս՝ և մայր՝ և ծնօղ աստուծոյ: - 645. Պղինձ հնչօղ ձայնն ի յերգս աստուծոյ պարապեալ: - 645. Եւ բոլորն զկատարեալ ընթացս մեր առ աստուած ուղղեալ: - 645. Չոր առեալ ի ձեռս միշտ մատուցանեմք աստուծոյ: - 645. Նախ՝ գրականն նշանակէ՛ զմովսէս. որ ընկալեալ զպատգամն աստուծոյ խօսէր առ ժողովուրդն: - 646. Դարձեալ, նշանակէ զժողովուրդն աստուծոյ. յորոց ունկն ընթերցեալ լինին միշտ բանք աստուածայինք. հնգիւք զգայութեամբք հոգւոյ և մարմնոյ առ միմեանս յեռեալք: - 646. Եւ զմեզ հաշտեցոյց ընդ աստուծոյ, - 646. Նախ՝ զի ի շաբաթի սկսաւ հանգիստն և երանութիւն սրբոցն. յաւուր որում հանգեաւ աստուած ի գործոց: - 647. զոր միշտ և յաւիտեան պատրաստէ՛ և կազմէ՛ աստուած: - 647. Այն է որ ասէ առաքեալն, «զոր ակն ո՛չ տես, և ունկն ո՛չ լուաւ զոր պատրաստեաց աստուած սիրելեաց իւրոց»: - 647. Երկրորդ, զի ի սմա հանգեաւ աստուած ի գործոց իւրոց ի բարութիւնն: - 647. Չի որպէս աստուած ի գործոց իւրոց հանգուցեալ է, - 647. Եւ որպէս ի բարին է հանգուցեալ աստուած, նոյնպէս և բարի գործքն մեր հանգիստ է աստուծոյ և մեզ: - 647. Երրորդ՝ զշաբաթս հանգիստ կոչեաց աստուած: - 647. վասն որոյ տէրն քրիստոս մարմնով ի գերեզմանի հանգեաւ. և սուրբքն հոգւով առ աստուած յերկինս: - 648. Չի որպէս աստուած ի գործոց իւրոց հանգչի...: - 648. Ամենայն պահք աստուծոյ է և ո՛չ մարդոյ. - 650. և ապա՛ ի ներքս մտեալ՝ իս օր աւարտեաց ընդ աստուած խօսելով: - 651. որովք լինինք տաղաւար և բնակարան աստուծոյ: - 653. և վասն ներգործականին զուրբաթն. որով սրբասէր լեալ հասցուք առ ճշմարիտն և առ բարին ի ձեռն աստուծոյ: - 654. այսպէս օրհնութիւնն աստուծոյ առատութիւն է ամենայն կերակրոց: - 654. Հինգերորդ, քրիստոնէից մարմինք սրբութեամբ տաճա՛ր են աստուծոյ, յոր

պիղծ ոչ ինչ մտանէ: - 654. Նոյնպէս զսուրբ կերակուրն դարձեալ սրբելի է անուամբն աստուծոյ...: - 654. Նոյնպէս և մեք յետ սեղանոյն օրհնեմք զաստուած: - 655. Երկրորդ, զի այսպէս հաղորդիցուք երկնաւոր գինւոյն. որ է՝ իմաստութիւնն աստուծոյ. - 656. Եւ դարձեալ՝ ի յարքայութիւնն երկնից այսպէս ըստ իւրաքանչիւր չափու և արժանեաց կարգաւորապէս պարզէ աստուած զիմաստութիւնն. և ո՛չ անկարգ. կամ զրկելով. կամ աչաղելով: - 656. Եւ մատաղն, Նախ պատարագ և նուէրք է աստուծոյ. որպէս արել՝ նոյ՛ և արբահամ մատուցանէին: - 657. Նախ՛ զի բաժինն աստուծոյ ընտիրն լիցի և մի՛ անարգն: - 657. ...զի պատարագ աստուծոյ սիրտ սուրբ և հոգի խոնարհ զոր աստուած ո՛չ արհամարհէ: - 658. Երկրորդ, որպէս կենդանւոյն աղ, նոյնպէս ի կեանս մեր հանապազ պարտ է ի լեզուս ունել զօրհնութիւն և զփառս աստուծոյ: - 658. Երրորդ, որպէս ողջակեզ նորին, և մեզ պարտ է զանազան փորձանաց և նեղութեան զանձինս մատուցանել սիրովն աստուծոյ: - 658. նոյնպէս և մեզ մասն ինչ բարւոյ է և աստուծոյ. և մասն ինչ աշխարհի. մասն ինչ հոգւոյ և մասն ինչ մարմնոյ. աստի՛ կենաց և հանդերձելոյն...: - 658. Իսկ զկամքն տալ աստուծոյ հաճո՛յ է քան զպատարագ՝ վասն չորից: - 658. Նախ՛ զի լսելովն զկամս աստուծոյ կատարեմք. իսկ պատարագան զմերս: - 658. Երրորդ՝ զի այն արտաքուստ անասնոյ է մարմին. և այս ի ներքուստ յինքնն՝ և զինքն մատուցանէ աստուծոյ: - 658. Եւ զազար թարգման եբեր ի հայս՝ ի ժգ ամի թարգմանութեան սրբոյն սահակայ առն աստուծոյ որ էր նախանձախնդիր կարգաց եկեղեցոյ: - 659. Յերկրորդ ամէ՛ սրբոյն սահակայ մինչև ի ժգ ամն նորին՝ կատարեցան ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 659. նա զծեռն ի վեր առեալ գոհանայ զաստուծոյ. նմանապէս թէ պատմի վասն վախճանի ուրուք: - 659. Իններորդ հարցմանս բաւական լիցի ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Ամէն: - 659. Առաջին՝ Վասն է՞ր աստուած նախ զայս կեանքս, և ապա զհանդերձեալն տայ: - 660. Երեսունէ, Ուղիղ է դատաստանն աստուծոյ. և յաւիտեան տանջէ. և վասն կշռոց դատաստանին: - 661. Եւ աստանօր Աւարտումն Տասներորդ Յատորի Հարցմանցս, ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Յաւիտեանս Ամէն: - 661. Վասն է՞ր է զի աստուած նախ զայս՝ և ապա զայն կեանքն տայ մարդոյս: - 662. Պատասխանեմք այսմ, թէ ամենայն ինչ զոր արար և զոր առնէ աստուած բարի՛ են և յօգուտ մեզ. - 662. Երկուսաներորդ՝ զի մարդասէր է աստուած՝ կամեցաւ միածնին միաւորիլ ի մարմնի և մարդանալ յաշխարհի. - 663. և աճին միշտ լուսափայլ իմաստութեամբն աստուծոյ: - 663. Չորրորդ տուրք աստուծոյ է. ըստ այնմ «տէր աղքատացուցանէ և տէր մեծացուցանէ»: - 664. Եւ տայ աստուած զմեծութիւն վասն դ պատճառի: - 664. Նախ՛ զի թէ բարի է մարդն, ընտրէ՛ աստուած և տայ զմեծութիւնն որ կարօտելոց ի գործ ածէ: - 664. Երկրորդ, թէ չար մարդ լինի, տայ աստուած զմեծութիւնն...: - 664. ...լինի թէ այն իրօքն ի աստուած դառնայ: - 664. ...և ասէ ի միտս իւր՝ թէ ես անարժան եմ և զայս ետ ինձ աստուած: - 664. Չորրորդ, որոց աստուած տայ: - 664. Նախ՛ զոմանս աղքատ առնէ աստուած, զի զարքայութիւնն մեծատանց վաճառեցեն: - 664. «Զի որ ողորմի աղքատին, փոխ տայ աստուծոյ». և ինքն վճարէ՛ որ ողորմածն է: - 664. Երրորդ, զլաւ մարդն աղքատացնէ և փորձէ, թէ վասն ընչի՞ցն սիրէր զաստուած՝ թէ յաղքատութեանն այլ նոյնպէս է. որպէս յոբայն: - 664. ...տայ նորա աստուած աղքատութիւնն որ այնու չարչարի...: - 664. Երկրորդ, որ անգեղջ են ի մեղս՝ տայ աստուած զհիւանդութիւն ի խրատ ուղղութեան: - 665. Աստ զանազան ցաւոց՝ և զանազան դեղս կազմեաց արարիչն աստուած. որպէս յարմատս ի ծաղիկս ի պտուղս և յայլսն: - 665. Եւ բժշկութիւնն՝ ո՛չ ի դեղն, այլ յաստուած յուսալ պարտ է. որ դեղով և առանց դեղոյ կարօ՞ղ է բժշկել: - 665. Որպէս մշակն յորժամ սերմանէ, ո՛չ ի գործն՝ այլ յաստուած ապաւինի: - 665. ...յայնժամ լինի բժշկութիւնն հոգւոյ և մարմնոյ յաստուծոյ և ո՛չ ի դեղոց: - 665. Եւ թէպէտ մարդ ո՛չ գիտէ զօր մահուն իւրոյ, այլ երիս իրս տուեալ է աստուած ի զօրութիւնն մեզ և կարապետ մահուն: - 665. Ուստի «աստուած իմ անբիծ են ճանապարհք քո»: - 665. Եւ «զճանապարհս որ ընդ աջմէն՝ զիտէ աստուած»: - 666. ...որով ընթանամք առ աստուած և աստուած ի մեզ գայ: - 666. ...և հոգին երթայ առ աստուած որ ետ զնա ասէ սողոմոն: - 667. ...ըստ այնմ «մեռարո՛ւք. և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ քրիստոսի յաստուած»: - 668. ...և «շնչաւոր մարդն ո՛չ ընդունի զհոգւոյն աստուծոյ» ասէ առաքեալն: - 668. Եւ զինչ և իցէ՛ խրատէ աստուած զմեզ: - 668. ...որպէս ասէ աւետարանն (լուիցեն ծայնի որդւոյն աստուծոյ և եկեցեն արտաքս. ոմանց յարութիւն կենաց և ոմանց յարութիւն դատաստանաց:) - 670. Իսկ հող ցանեալ ի գլուխն, գլուխ զմիտքն նշանակէ. որ ինքնիշխան եղև յաստուծոյ. և հնազանդեալ խրատու հողակեր օձին՝ մահացաւ: - 670. Եւ որպէս հրեշտակքն զհոգին ածեն առ աստուած, նոյնպէս և զմարմինն տանին առ քահանայապետն: - 672. ...վասն որոյ ասեմք «երանի ազգի որոյ տէր

աստուած յակորայ օգնական է նմա»: - 673. Նախ՝ զի ամենատեսն աստուած գիտէր զլաւս և զխոտանսն: - 674. Ութերորդ, **գ** պսակ տայ աստուած արդարոցն. մին զկուսութեան. և մի զողջախոհութեան. և միւս զապաշխարութեան. - 675. Եւ յետ այնորիկ յիշենք զպատիժ հրամանացն աստուծոյ որ կատարեցաւ ի վերայ նորա: - 676. Նախ՝ նշանակէ զակնարկութիւնն ի վեր առ աստուած ունիլ: - 676. և լուսով հաւատոյն զնաց փառօք առ աստուած: - 677. Նախ՝ պատուենք զմարդն որ է՝ պատկեր աստուծոյ: - 677. Այլ և ամենայն աշխարհ տաճար է աստուծոյ. թէ ի դաշտի թէ յագարակի թէ ի տղմի. կամ ի ջուր սուզի, կամ ի գագանաց գիշատի, կամ ի ձկանց կլցի, արդարութեան ոչ ինչ վնասէ: - 678. Երկրորդ, զի սիրելիք նոցա որք անդ ժողովին, տօնեն և յիշեն զնոսա աղօթիք առ աստուած: - 678. Դարձեալ՝ երէկ վասն մեռելոյն կսկծոյ կոծ մեծ արարաք. և այն դժուարութիւն էր աստուծոյ. - 680. ...վասն որոյ այսօր թեթևացեալ զամբ ի գերեզմանն և զոհանամբ գաստուծոյ: - 680. Յայս **գ** փոփոխմանէ աստուած ամենկին անփոփոխ է: - 681. ...զի վերափոխեաց զնա աստուած ի տեղի ուր ինքն գիտէ: - 681. ...զի յերեքօրեայ ճանապարհ երթիցեն և երկիր պագցեն աստուծոյն իւրեանց: - 682. Մանանայ նոցա բանն աստուծոյ. և ջուր հոգին սուրբ: - 682. Եւ են յիմացումն և յուշի. որպէս ասէ առաքեալն թաղէս. և յոյս նոցա լի է անմահութեամբ. և սիրով առ աստուած միացեալ: - 685. ...զայն աղերսեն նմա. սակայն ըստ հաճոյութեան կամացն աստուծոյ խնդրեն և ո՛չ զհակառակն: - 685. Տեսութիւնն է աստուծոյ. որք ըստ բազմազան գործոց իւրեանց տեսանեն. և որպէս ի տան փառաւորին: - 686. ...ոչ թողու արդար իրաւունքն աստուծոյ ելանել յերկինս. այլ կան և մնան իներթոյ. ակնունելով հանդերձեալ դատաստանին: - 688. Ուր ետես զիդ երիցունսն շուրջ զաթոռովն աստուծոյ. և զբազմութիւն հոգւոց սրբոց յամենայն ազգաց ժողովեալ անդ: - 688. Եւ այն է քաղաք աստուծոյ և վերին երուսաղէմ՝ և եկեղեցիք արդարոց ըստ պօղոսի: - 688. Այս է խորանն առ երկնիւ ուր ժողովին արդարք և մեղաւորք հոգիք հաւատացելոց. որք դատաստանաւն կատարին, ակնունելով ողորմութեանն աստուծոյ: - 688. «Ձի հոգիք արդարոց ի ձեռին աստուծոյ են. և ո՛չ մերձեցի ի նոսա չար». որպէս ասէ սողմոնն. և են ի խաղաղութեան: - 689. Նախ՝ զի աներևոյթ են ի մէնջ. այլ և ի մտացն աստուծոյ. ի հրեշտակաց և ի սրբոց մոռացեալ: - 690. Եօթներորդ, ասէ յոր «մարմնով իմով տեսից գաստուած փրկիչ իմ և ո՛չ այլօք»: - 692. Ութերորդ, ասէ առաքեալն յերբայեցիսն, «սոքա ամենեքեան վկայեալք ի հաւատոց՝ չև ևս ընկալան զաւետիսն աստուծոյ. վասն մեր լաւագոյն համարեալ. զի մի՛ առանց մեր կատարեցին»: - 692. Երեքտասաներորդ, տէրն ասէ «յորժամ լուիցեն ձայնի որդւոյն աստուծոյ, ոմանց յարութիւն կենաց և ոմանց յարութիւն դատաստանաց»: - 692. Արդ տանուտէր աստ կոչէ գաստուած, և այգի է եկեղեցի. և գաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յաբելէ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին. - 692. Սերմն բարի են սուրբք և ընտրեալք զոր սերմանեաց աստուած յեկեղեցի: - 693. Քսանևզ, ո՛չ է արդարութիւն աստուծոյ թէ այժմ հատուցանի. զի մարմին և հոգին ի միասին գործեցին զչար և զբարի: - 694. Քսանևթ, ի տեսիլն ասէ՝ «տեսի ի ներքոյ աթոռոյն զհոգիս սպանելոցն վասն բանին աստուծոյ և վկայութեանն յիսուս քրիստոսի»: - 694. Արդ եթէ սիրելիքն աստուծոյ որք զարիւնս իւրեանց հեղին վասն քրիստոսի՝ ոչ առնուն զվարձս իւրեանց, նմանապէս և ամենայն ազգ մարդկան: - 694. Դարձեալ ասեն զբանն պօղոսի, «ցանկան ելանել ի մարմնոյս և մտանել առ աստուած»: - 695. Ասենք եթէ՛ մտանելն առ աստուած այն է՝ որ հեռանայ ի չարութեանց և լինի ի բարութեան և ո՛չ փոփոխի ի չար, աստուծոյ պահելովն. - 695. ...ըստ այնմ «հոգիք արդարոց ի ձեռս աստուծոյ են. և ո՛չ մերձեցի ի նոսա չար»: - 695. Դարձեալ ասէ ի նոյն զլուիսն եթէ՛ «չինւած յաստուծոյ ունիմք տաճար. և ընդ այս տաղտկամք և զբնակութիւնս երկնից փափագիմք զգեմուլ»: - 695. «Ձոր ակն ո՛չ ետես, և ունկն ո՛չ լուաւ. զոր պատրաստեաց աստուած սիրելեաց իւրոց»: - 695. Դարձեալ ասեն զբանն սողմոնի, «մարմինն դառնայ ի հող, և հոգին երթայ առ աստուած որ ետ զնա»: - 695. Եւ ապա ասենք, եթէ աստուած յամենայն տեղիս է. վասն որոյ կայանք հոգւոցն ուր և իցէ առ աստուած է: - 695. Ձի թպէտ անդ ո՛չ է փառք, այլ և ո՛չ տանջանք և չարչարանք գոյ. վասն այսորիկ առ աստուած ասէ որք են ի պահեստ հոգւոցն: - 695. ...զի լաւագոյն համարեցաւ աստուած մի՛ առանց մեր պսակիլ: - 696. ...և են առ աստուած ի հանգիստ որպէս լուաք. և ճշմարիտ է հանգչիլն ի թանձրութենէն՝ յախտաւոր կրից զերծելոցն և առ աստուած եղելոցն: - 696. Ձի ասէ մեծն իզմատիոս մեկնիչն յայսմ բանի, եթէ բարեկամ եկեալ՝ զպահանջօղ հրեշտակն ասէ յօր մահուն. իսկ առաջին բարեկամ է՝ աստուած: - 697. Դարձեալ ասեն, զի՞նչ է փառքն և պսակ արդարոցն, եթէ ոչ տեսութիւնն աստուծոյ զոր ունին հոգիքն: - 697.

...«ցանկան ելանել ի մարմնոյ և մտանել առ աստուած». այս տեսութիւնն է և հանգիստն: - 697. ...ըստ յոբայ «մարմնով իմով տեսանեմ զաստուած դէմ յանդիման»: - 698. Եւ անիրաւք որ ո՛չ խոստովանին զմեղս, նոքա ո՛չ գերծանին ի ձեռաց. այսինքն պատժոցն աստուծոյ: - 699. ...զի ահ մեծ է անկանիլ ի ձեռս աստուծոյ կենդանոյ յանաչառ դատաստանին և ո՛չ այժմ: - 699. Տասնգ, ողորմութեամբ աստուծոյ գերծանի որ ի մեղաց. և արժանաւորի արքայութեան: - 700. Ա՛րդ՝ ողորմութիւնն աստուծոյ է՛ այսմ աշխարհի որ քան կենդանի ենք. - 700. ...հետևի զի և արդարքն կարեն ելանել յարքայութենէն աստուծոյ և գնալ ի դժոխքն: - 700. Երկրորդ, ասեն խնդրէ արդարութիւնն աստուծոյ զի վասն մեղաց պատիժ տացի. որպէս յօրէնս մարդկային պատժին յանցաւորք: - 701. ...և որ որ աստ կամաւ ո՛չ պատժի, աստուած պատժէ զնա ի հուրն և քաւի: - 701. Եւ որ քարոզէ՛ առանց հաւատոյ՝ ոչ խօսի զբանն հաւատարիմ որ ըստ աստուծոյ: - 702. և Պատուական ակունք սերն առ աստուած և առ ընկերն. ուստի ամենայն բարեգործութիւնք կատարին: - 702. ...մինչև կատարեսցին հարուածք բարկութեանն աստուծոյ ի վերայ երկրի. որով փորձին և արդարք և մեղաւորք: - 703. Դատաւոր աստուած. և դահիճ հրեշտակք. և բանտ դժոխքն: - 704. ...ըստ սողոմոնի «փայտն յոր անկցի ի նոյն կացցէ. թէ ի հարաւ» որ է՛ ջերմ սերն աստուծոյ և լոյս. «և թէ ի հիւսիս». որ է՛ ցուրտ՝ ասելութիւն աստուծոյ և խաւար: - 704. Եւ թէ՛ դատաստանն աստուծոյ է՛ միաձև բազմաձև և ամենաձև. և այլ սոյնպիսիք եթէ բերեն վկայութիւն. և թէ մտացածին բանիւ հաւանութիւն տան: - 705. ...մինչ ի յարութիւնն առցէ բոլորիւ բոլորապէս զփառս և զպակս զանվախճան տեսութիւնն աստուծոյ: - 705. Չսիրտ իւր հպարտացուսցէ որպէս ասէ դանիէլ. «յարիցէ ընդ դէմ իշխանաց իշխանին». այսինքն ընդ դէմ աստուծոյ. և ջանայ փոխել զօրէնս և զկրօնս: - 707. Եւ լինիցի յանդուզն. զի ո՛չ համարի պատժիլ ի աստուծոյ. զի յապաղէ դատաստանն. ըստ սաղմոսին «բարձեալ են իրաւունք յերեսաց նորա»: - 707. Եւ և խոստովանեսցի զինքն զոլ քրիստոս և ճշմարիտ որդի աստուծոյ: - 707. ...այլ յորժամ խըստանայ ի չարիս մինչ զի զպաշտօնն աստուծոյ յինքն ձգեսցէ: - 707. ...քանզի մեծամեծ և խստագոյն չարչարանս տացէ պաշտօնէիցն աստուծոյ: - 708. Եւ այսպէս կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ ողորմութեամբն աստուծոյ: - 709. ...եթէ «յարուցեալքն ի մեռելոց՝ են իբրև զհրեշտակս աստուծոյ»: - 710. Եւ առաքեալն ասէ «ո՛չ է արքայութիւնն աստուծոյ կերակուր և ըմպելի»: - 710. Եւ դարձեալ յարութիւն է հոգւոյ ելեալ և ազատեալ ի մարմնոյ և մտեալ առ աստուած, որ է յոգիս արդարոց կատարելոց: - 710. Յորմէ փրկեսցէ քրիստոս աստուած առ հասարակ զամենայն հաւատացեալս անլան իւրոյ ամեն: - 710. ...ըստ որում «աստուած աստուծոց և տէր տէրանց»: - 711. Այսինքն զի աստուածք և տեարք կոչին յերկինս հրեշտակացն դասք, և թագաւորք յերկրի. - 711. ...որպէս գրէ առաքեալն եթէ «բազումք անուանին աստուածք եթէ յերկինս և եթէ յերկրի»: - 711. ...յորժամ զայ աստուած ի մէջ աստուածացելոցն և լինի ամենայն և յամենայնի աստուած: - 711. Երիցունք նախ նշանակէ՛ զբախանայս որք զանձինս իւրեանց մատուցանեն պատարագ աստուծոյ: - 711. Իսկ քնարն Եսայ նշանակէ՛ զբաղդրածայն երգս փառաբանութեանն աստուծոյ: - 713. Երկրորդ՝ զի պատկանեալ են և համաշունչ յերգն աստուածային՝ և ի սերն առ միմեանս և առ աստուած: - 713. Չի դիոնէսիոս հաստատէ՛ զնովսէսի բանն թէ «կացոյց սահմանս հեթանոսաց ըստ թւոյ հրեշտակաց աստուծոյ»: - 713. Չջերմ սերն հուրն ցուցանէ. թէ առ աստուած և թէ ի մարմինն: - 714. ...զի «հաւատով իմանամք զյաւիտեանս հաստեալ բանին աստուծոյ» ըստ առաքելոյ. և նոյն հաւատովն զվախճան աշխարհի և զյարութիւն մարդկան: - 714. ...ապա գո՛յ և առ աստուած արդար դատաստան: - 715. Իսկ վկայութեամբ սուրբ գրոցս, որպէս ասաց աստուած ցնոյ...: - 715. ...որ հեղու զարին մարդոյ փոխանակ նորա հեղցի արին նորա. զի «ի պատկեր աստուծոյ արարի ես զմարդն»: - 715. Եւ առ մովսէս ասէ «Ես եմ աստուած արբահամու և աստուած իսահակայ և աստուած յակոբայ»: - 715. Եւ աստուած ո՛չ է մեռելոց այլ կենդանեաց. որոց հոգիքն ի ձեռս նորա կենդանի են. և մարմինքն ի ձեռս նորա կենդանի լինելոց են: - 715. Եւ ինքն տէրն յայտնապէս ասէ զյարութիւն մարմնոյ եթէ՛ «ամենայնքն որ եղեալ են ի գերեզմանս լիցեն զձայն որդոյն աստուծոյ և եկեսցեն արտաքս»: - 715. Ասաց աստուած առաջին մարդոյն «աճեցէք և բազմացարուք և լցէք գերկիր»: - 716. ...ըստ այնմ որ արար աստուած զմարդն ի հողոյ: - 717. ...որպէս ասէ պօղոս յեբրայեցիսն, «աստուծոյ վասն մեր լաւագոյն համարեալ զի մի՛ առանց մեր կատարեսցին»: - 717. Վեցերորդ, զի յարութիւնն է գործ սքանչելեացն աստուծոյ և ո՛չ բնութեան. զի բութիւնն հունաւորեալ է զօրութեամբ յերկար ժամանակս գործէ: - 717. Իսկ աստուած անհուն է զօրութեամբ՝ յանկարծակի ի նոյն կէտ վայրկեան ժամանակի յարուցանէ: - 717. Ասենք առ այս, եթէ

մարմին մարդոյ բաժանեալ ի հոգւոյ, և հոգին գնացեալ ի կայանս հոգւոց առ աստուած որ ետ զնա՛. և մարմինն ի հող լուծեալ կամ յայլ տարերս...: - 718. Եւ տարերք ամենայն շտենարանք են աստուծոյ. և տիեզերք ամենայն ի ձեռին նորա՛ են ըստ մարգարէին: - 718. ...առաւել աստուծոյ է կարելի զհոգիս յերկնից և զմարմինս ի տարերաց ի մի վայր ժողովել և յարուցանել: - 718. Նախ՛ ամենակարող զօրութեանն աստուծոյ և արարչութեանն է գործ: - 719. Իսկ յոք ստէ՛ զնոսա ասելով, թէ «մարմնով իմով տեսանեն զաստուած փրկիչ իմ և ո՛չ այլ ոք»: - 720. ...զի զաստուած դէմ յանդիման տեսանէ և զաստուածայինսն իմանայ: - 722. Երկրորդ պակասութիւն է թուլութիւն և մոռացումն մտաց. զի աստ զաստուած մոռանամք և որոշիմք մեղօք ի նմանէ...: - 722. ...և այս բառնի ի հոգւոյն և լինի ամրութիւն և հաստատութիւն. զի զաստուած հաստատապէս ըմբռնենք և բնաւ ո՛չ բաժանիմք ի նմանէ և ոչ մոռանամք: - 722. ...և այս բառնի ի հոգւոյն և ընդունի ուրախութիւն և տարփումն հոգևոր առ աստուած...: - 722. Նոյնպէս մարմին սրբոցն ընդ ամենայն երկինս անցանէ զօրութեամբն աստուծոյ մինչև ի հրեղէն երկինս...: - 722. Վասն այն հոգիք մեղաւորաց լինին ի խաւարն անգիտութեան. և ի տրտմութիւն յախտեական. և որոշեալք յաստուծոյ: - 723. Իսկ յայնժամ յանապական ծնողէ՛ յաստուծոյ ծնանիմք. - 723. ըստ այնմ «աստուծոյ որդիք են». վասն որոյ անապական մնամք: - 723. Տասներորդ, գործք մարդոյ անցաւոր է որպէս ինքն. իսկ հատուցմունքն աստուծոյ մշտնջենաւոր որպէս նոյն ինքն. վասն որոյ յարուցանէ անմահ, զի հատուցէ ոմանց զփառս և ոմանց զտանջանս անմահ մարմնով: - 724. ...որպէս ասէ աւետարանն յօհաննու, «ամենեքեան լուիցեն ձայնի որդւոյն աստուծոյ և եկեցեն արտաքս»: - 724. Եւ պօղոս ասէ՛ «ամենեցուն յանդիման լինիլ կայ առաջի աստուծոյ, զի ընկալցի իւրաքանչիւր ոք իւրով մարմնովն զոր ինչ գործեաց. եթէ բարի, և եթէ չար»: - 724. Եւ սոքա ուղղին ի յարութեանն. զի գործ է կարող զօրութեանն աստուծոյ և ո՛չ տկար բնութեան: - 725. Եւ այս է պատճառն. զի աստուած ի սկզբան զբնութիւնն ադամայ անթերի ստեղծ. նոյնպէս ի վերջին օրն անթերի պիտի նորոգէ: - 726. Վեցերորդ՝ զաւարին երկինք՝ պատմելով զփառս աստուծոյ. և հաստատութիւնդ զարդար դատաստան նորա յարարածս իւր: - 729. ...և յայսմանէ ասէր դաւիթ «դու լուսաւոր առնես զճրագ իմ տէր աստուած իմ»: - 730. ...որպէս ասէ պօղոս, «ինքն տէր հրամանաւ ի ձայն հրեշտակապետի և ի փող աստուծոյ իջանէ յերկնից»: - 730. Իսկ ի կատարածի ցրտացեալ լինին մարդիկ ի սիրոյն աստուծոյ իբր ծերացեալ աշխարհի. վասն այն ջերմ հրով պատժեցին: - 731. ...ըստ այնմ «մարմինն դառնայ ի հող ուստի առաւ. և հոգին երթայ առ աստուած որ ետ զնա»: - 733. Ձի արարածք ամենայն գործք ձեռինն աստուծոյ են. - 733. Արդ՝ որպէս հրեշտակք ի յոչ գոյից գոյացան և են անապականք և անմահք ի կամքն աստուծոյ: - 733. Այսպէս և դ տարերք ըստ ինքեանց անապականք են. զի մասնաւորքն ի նոցանէ ապականին և դարձեալ ի նոսա խառնին. և այսոքիկ ըստ կամացն աստուծոյ են կամ մշտապէս: - 733. Նմանապէս և խաչն աստուծոյ է՛ ի կամացն աստուծոյ և ի նորին ներգործութենէն որ անապական կամի զնա. զի նովաւ արար փրկութիւն ազգի մարդկան: - 733. Երկրորդ՝ զի աստուած զամենայն արարածս կրէ բանիւ զօրութեան իւրոյ ասէ առաքեալն և ի նոյնութեան պահէ. և սոքա պահին առանց միաւորութեան եութեան նորա: - 733. Վեցերորդ՝ զի գործ աստուծոյ է ի նւաստ և ի փոքր ինչ իր զմեծամեծսն ներգործել. որպէս կաւովն զկուրին աչքն երաց, և ի վիմէն ջուր բղխեցոյց բժան. և այլ բազումս: - 733-734. Նախ՛ այսու զաստուածութիւնն իւր յայտնէ. զի ամենայն մարգարէք զաստուած ասացին զու դատաւոր. ըստ այնմ «աստուած դատաւոր արդար»: - 735. քանզի մարգարէն վասն դատաւորութեան որդւոյ ասէ «աստուած զիրաւունս քո արքայի տուր և զարդարութիւնս քո որդւոյ թագաւորի». և այլն. - 735. Չորրորդ, հայր անտեսանելի՛ է և անմարմին. ըստ այնմ «զաստուած ոչ ոք ետես երբէք» և ո՛չ տեսանել կարող է...: - 735. ...զի ի նմա՛ է ծածկեալ ամենայն զանձք իմաստութեան և գիտութեանն աստուծոյ. վասն որոյ իմաստութիւնն քննէ և դատէ: - 735. Վասն առաջնոյ աթոռոյն ասէ մարգարէն «աստուած նստաւ յաթոռ սրբութեան իւրոյ»: - 736. Վասն երկրորդին ասէ մարգարէն «աթոռ քո աստուած յախտեանս յախտենից. զաւազան ուղղութեան զաւազան արքայութեան քո»: - 736. Եւ զաբրիէլ վկայէր «տացէ նմա տէր աստուած զաթոռն դաւիթի հօր իւրոյ, և թագաւորեսցէ ի վերայ տանն յակոբայ ի յախտեանն, և թագաւորութեան նորա վախճան մի՛ լիցի»: - 736. Որպէս մեծութիւնն աստուծոյ անչափ է՛ և փառքն անհաս. ըստ իմաստ նոյն որ ասէ «փառքն աստուծոյ ծածկեն զբանս»: - 736. Բայց զոր ինչ մեզ փառաւոր երկի՛ զնոյն և աստուծոյ փառս կոչենք: - 736. Եօթներորդ, զի ահագնակերպ երկի ի վերայ մեղաւորաց. մինչ ասիցեն լերանց թէ անկերուք ի վերայ մեր. և բլրոց թէ ծածկեցէք զմեզ յերեսաց բարկութեանն աստուծոյ որ նստի յաթոռ.

որպէս ասէ տեսիլն: - 737. Ութերորդ, ահագին է անդ դառնալի վճռովն. ըստ յոբայ «մի անգամ խօսեսցի աստուած», և գնոյն ո՛չ երկրորդ է. այսինքն «երթայք անիծեալ ի հուրն յաւիտեմից»: - 737. Երրորդ, յարմարի տեղիքն այն՝ դատաստանին աստուծոյ որ անդ լինելոց է. այսինքն գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան...: - 738. Երկրորդ, աթոռակիցքն քրիստոսի. որպէս առաքեալքն և մարգարէք և կատարեալքն դատեն զմեղաւորս իբր տեղեակք օրինացն աստուծոյ: - 738. Այլ և որք ի մի խնամս վայելեցին աստուծոյ. յարև և յանձրև. և ի մի տեղիք բնակեցան և մի պիտոյիւք շատացան. և նոքա զտուօղն ո՛չ ճանաչեցին: - 738. Դաւիթ ասէ «մի՛ անգամ խօսեցաւ աստուած, և երկուք զայս լուաք»: - 739. Առաջին՝ հեռացումն աստուծոյ որ ասէ «երթայք յինէն»: - 740. Երրորդ՝ կենդանի են դէք. և մեռեալ՝ մարդիկ. որս դատէ՛ աստուած և սուրբք ամենայն: - 740. Նախ՝ զի տեսութիւնն աստուծոյ կեանք է յաւիտեմից...: - 740. ...ըստ այնմ «այս են յաւիտեմական կեանք՝ զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ աստուած. և զոր առաքեցեր զյիսուս քրիստոս»: - 740. Երկրորդ՝ զի ո՛չ ունին զլոյս շնորհացն որովք տեսանի աստուած. զի որք աստ ո՛չ տեսին հաւատով, և անդ ո՛չ տեսանեն իմացմամբ: - 740. Մին յաւիտեմից առ աստուած. ըստ որում «ի գիրս քո ամենեքեան գրեցան». և գիրս այս անջնջելի՛ է ի տեսութիւնն աստուծոյ. թէ չարեաց և թէ բարեաց...: - 741. Ապա յայտ է զի տեսանիմք ի մէնջ և ի միմեանց և ի դատաւորէն աստուծոյ: - 741. Այլ և արդարութիւնն աստուծոյ, պահապան հրեշտակքն, և խիղճ մտացն իւր, են երեք վկայք: - 743. Նախ ինքն քրիստոս. որպէս ասէ երեմիա «ես եմ վկայ և դատաւոր ասէ աստուած»: - 743. Երկրորդ, պատուիրանն աստուծոյ և օրէնքն է վկայ պահողացն և անարգողացն զնա: - 743. Եւ զի ուղիղ է դատաստանն աստուծոյ յայտ է ի վկայութեանց սուրբ գրոց: - 743. Եւ մովսէս ասէ, «աստուած հաւատարիմ է և ո՛չ գոյ ի նմա անիրաւութիւն. արդար և ճշմարիտ է տէր»: - 743. Ընդ դէմ երրորդին ասէ առաքեալն զադատացուց, «աստուած ակն մարդոյ ո՛չ առնու»: - 744. Ապա վասն է՞ր սակս ժամանակեայ մեղաց՝ յաւիտեան պատժէ աստուած : - 744. Նախ՝ քանզի մեղանչեաց յիւր յաւիտեանին, արժանապէս պատժի ի յաւիտեանին աստուծոյ: - 744. Դարձեալ՝ մեղանչեն ընդ դէմ յաւիտեանականին աստուծոյ. վասն որոյ յաւիտեան պատժէ զնոսա: - 744. Ապա ուրեմն յիրաւի և արդարապէս հատուցանէ աստուած չար փոխանակ չարեաց. այսինքն պատիժ վասն անիրաւութեան նոցա. զի արդար է աստուած : - 744. Եւ որպէս այս առ մեզ, նոյնպէս և զկշիռ իրաւանցն աստուծոյ է տեսանել. - 745. Եւ պարտ է գիտել զի ի միոյ սեռէ բարութեանցն աստուծոյ յառաջեն առ մեզ ողորմութիւն և արդարութիւն. կրկին տեսակ կամ գործք կամ զօրութիւն. որպէս ի մեզ երկրքին ձեռք մարմնոյ. և որպէս իմացումն և կամք հոգւոյ: - 745. Արդ բարի գործս մեր հայի առ գործ ողորմութեանն, և չար գործս առ գործ արդարութեանն աստուծոյ: - 745. Զի որպէս ի կշիռն արդար՝ մէտ մի յաւելուածն հարստահարէ՛ զդիմակն և ի խոնարի ձգէ, այսպէս և դատաստանն աստուծոյ. - 745. Զի հատուցանէ աստուած ըստ արդեանցն գործոց. որպէս ասէ առաքեալն «իւրաքանչիւր ընկալցի ըստ վաստակոց իւրոց:» - 746. Իսկ ուրախութիւնն աստուծոյ չորիւք իմանի: - 748. Զի՞նչ է որ ասէ տեսիլն, (կթեա՛ զխաղողն և արկ ի հնձանն աստուծոյ ի մեծ): - 748. Երկրորդ՝ կոչի հնձան ցասմանն աստուծոյ. որպէս ասէ մարգարէն, «ո՞չ այս ամենայն ժողովեալ պահի ի գանձի իմուն»: - 748. զի որպէս ի հնձանի ամբարեալ է ի գիտութիւնն աստուծոյ՝ մեղաւորացն պատիժ. որ հեղու ի վերայ նոցա. ըստ մարգարէին «տեղասցէ ի վերայ մեղաւորաց որոգայթ հուր և ծրծումբ»: - 748. Նախ կոչի հնձան նախածանօթ տեսութիւնն աստուծոյ. ուր ընտրէ՛ և ժողովէ՛ զսուրբս իւր յառաջ քան զլինիլն իւրեանց. - 748. Երկրորդ՝ կոչի հնձան արքայութիւնն երկնից. ուր ժողովին պսակք և փառք զանազան հանգստեան սրբոց զոր պատրաստեալ է աստուած սիրելեաց իւրոց ըստ առաքելոյ: - 748-749. Մետասաներորդ, հնձան կոչի և հաւատն սուրբ. զի ի նա՛ հաւաքի ամենայն բան և գործք մեր. և ճնլեալ այսինքն քննեալ՝ լինի գինի ուրախարար աստուծոյ և հրեշտակաց: - 749. Իսկ ծուխն յերեսացն աստուծոյ, Նախ նշանակէ զահագին սպառնալիք բարկութեան տանջանացն. որպէս նախ է ծուխն քան զհուր, և սպառնալիքն քան զտանջանս: - 749. Նախ ցուցանէ զմեղս անհաւատիցն լցեալ զտաճար ներողութեանն աստուծոյ. զի լցեալ և յաղթահարի ողորմութիւնն յարդարութենէն: - 749. Զորրորդ՝ զի բորբոքումն բարկութեանն աստուծոյ է՛ յաւիտեմական: - 750. Զորրորդ՝ կամ տանջօղն դադարի. իսկ անդ հրամանն աստուծոյ է տանջօղ որ ո՛չ երբէք դադարի: - 750. Երրորդ՝ տիւ ասի պայծառ լուսոյն գիտութեան հասումն. և զիշեր ծածուկ խորոցն աստուծոյ անգիտութիւն անհասիցն: - 750. Զի ըստ առաջնոյն ամբարիշտքն կորուսին աստուած և զամենայն բարի շնորհս և զփառս. և ոչ ունին յոյս ողորմութեանն աստուծոյ...: - 751. ...որպէս ասէ Եսայի «ո՛չ մնասցէ խեցի որով

հանցե քուր ի գրոյ» . այսինքն յողորմութենէն աստուծոյ . «կամ սակաւ մի հուր ի հնոցէն» . այսինքն ի սիրոյն աստուծոյ : - 751 . Ձրկունն ի տեսութենէն աստուծոյ : - 751 . Երկրորդ՝ զի արտաքոյ՝ է այցելութեանն աստուծոյ : - 753 . Ո՞չ խնդրեն աստուծոյ վասն նոցա : - 754 . Սինչ ի յօրն դատաստանի աղօթեն արդարք վասն մեղաւորաց . այլ յետ այնորիկ վասն դատապարտելոցն ո՞չ խնդրեն ինչ . զի ընդ դէմ աստուծոյ գոլ իմանան վասն նոցա զխնդիրն : - 754 . Եւ դարձեալ այնպէս միաւորեալք են ընդ աստուծոյ , որ դատաստանն աստուծոյ ամենայն իրօք հաճոյ թուի նոցա . վասն այսորիկ այնոքիւք ուրախ լինին : - 754 . Արքայութիւնն աստուծոյ կոչի որդի վերին արքային : - 754 . Յաղագս առաջնոյն ասի՝ «ապաշխարեցէ՛ք զի մերձեալ է արքայութիւնն երկնից» . այսինքն որդին աստուծոյ : - 754 . Եւ վասն այն ասի արքայութիւնն աստուծոյ , զի պատուիրանօքն որ յաւետարանն կամ յայլ գիրս սուրբս գտանին , պահողացն արքայութեանն մուտ բացեալ լինի . և ներքին մարդս ամրացեալ հաստատի : - 754 . Եւ «ի նմա՛ են գանձք և գիտութիւնն աստուծոյ» : - 755 . Այսմ փայտի ո՛ստ են գ կարգ յեկեղեցի աստուծոյ . այսինքն ամուսնացելոց , ժուժկալողաց , և կուսանաց : - 755 . Իսկ Երկրորդն արքայութիւնն , նշանակի յազատն սառա . որ ո՞չ ուժգնութեամբ մարմնոյն , այլ միայն շնորհօքն աստուծոյ ծնաւ : - 756 . Սա՛ է մայր մեր եկեղեցի որ հոգևոր որդիս աստուծոյ օրըստօրէ ծնանի . որ հասեալ ժառանգութեանն . ի բաց տանելով զաղախինն և զորդի նորա : - 756 . Այլ և մանաւանդ վասն աստուծոյ ընդ ծառայս իւր սիրով միաւորութեանն : - 757 . Երրորդ՝ զի միջնորդութեամբն քրիստոսի միաւորի եկեղեցի ընդ հօր աստուծոյ . և լինի աստուած ընդ աստուածս միացեալ . - 757 . Չոր ընկալեալ զսերմն հրամանաց աստուծոյ , և բուսուցեալ ի մեզ՝ տամք պտուղ լ , կ , և ճ : - 757 . Վեցերորդ , այլ և բարեպաշտ թագաւորք՝ և իշխանք՝ և իշխեցեալք՝ ունին զայս կարգ . թէ օրինօք կենցաղավարին ըստ հրամանացն աստուծոյ : - 757 . Չի թէ և սակաւ ժամ լինի մնացեալ ի կենացն որ քան աւագակին ի յելս շնչոյն . և նա՛ յառաջ քան զամենայն արդարս եմուտ ի դրախտն աստուծոյ ընդ տեսն : - 758 . Եւ դարձեալ՝ թէ տեսանես ուղղակի՝ ըստ ինքեան առաւել է բարին և բազում . զի է՛ բնութեամբ բարի որպէս աստուած . և ներգործութեամբ բարի որպէս արարածք ամենայն : - 758 . Եւ նմա աւանդել՝ յորում ծածկեալ են ամենայն գանձք իմաստութեան . և որ քննէ զխորս աստուծոյ : - 759 . Այլ և արդեամբք սրբոց ոռոգեցաւ , լիցի որպէս զդրախտ աստուծոյ անուշահոտ ծաղկօք և մանուշակօք և մարդօք զարդարեալ և գեղեցկացեալ : - 759 . Նոյնպէս և քուրն որ հպեցաւ ի մարմին փրկչին , և ծնաւ զմարդիկ որդիս աստուծոյ , նորոգեսցի և պայծառացի քան զամենայն տեսիլս գեղեցկագոյն ականց : - 759 . Չոր ակն ո՞չ ետես , և ունկն ո՞չ լուաւ , և ի սիրտ մարդոյ ո՞չ անկաւ , զայն է պատրաստեալ աստուած սիրելեաց իւրոց : - 761 . Կամ լինէիր պատուեալ որպէս գյովսէփ . որում երկրպագէին եգիպտացիքն որպէս աստուծոյ : - 761 . Եւ եսայի ասէ՝ «բարձցէ աստուած զամենայն արտօսր յամենայն երեսաց . և զնախատինս ժողովրդեանն իւրոյ . զի մոռացեալ իցեն նեղութիւնքն առաջինք . և խնդութիւն յախտենից ի վերայ զլիտոց նոցա» : - 762և ամենայն որ ինչ փափկութիւն գտանիցի՝ աշխատութիւն . մինչ զի բարութիւնն աստուծոյ յանհունս գերազանցէ՛ քան զամենայն ստեղծեալ բարութիւնս : - 762 . Չի թէ աստուածային բարութեանց շաւղացն շաւղք այս քան ունին քաղցրութիւնս , զի՞նչ ունի ինքն աղբիւրն անուշութեան աստուած : - 762 . Դաւիթ ասէր «ծարաւի է անձն իմ առ քեզ աստուած աղբիւր կենդանի» . որ ամենայն բարութիւնք աշխարհի իբրև շիտք են հոսեալ յայնմանէ : - 762 . Եւ վայ՛ է թշնամեացն աստուծոյ . որք զշիթն զայնս յերկրի լիզեն և զաղբիւրն քաղցրութեան արհամարհեն : - 762 . Եւ այնպիսի քաղցր է տեսութիւնն աստուծոյ , մինչ զի չարքն թէ կարէին՝ յօժարէին ի դժոխս կալ և զաստուած տեսանել . քան արտաքոյ տանջանաց լինիլ և զաստուած ո՞չ տեսանել : - 763 . Որպէս աստ ոսկէբերանն , «ես առաւել ծայրագոյն կսկիծ քան զգեհեանն համարիմ զմերժիլն ի տեսութենէն աստուծոյ» : - 763 . Չի «այս են ասէ կեանք յախտենական , զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ աստուած , և զոր առաքեցեր զյիսուս քրիստոս» : - 763 . Երրորդ ուրախութիւնն եղիցի ի տեսութենէ միաւորութեան մարդկային բնութեանն առ աստուածայինն . քանզի սքանչելի ուրախութիւն լինիցի ընտրելոցն , յորժամ ճանաչիցեն թէ եղբայր նոցա ըստ մարմնոյ՝ ճշմարիտ աստուած է : - 763 . Այսպէս առաջին ուրախութիւնն է յերանելի տեսութեանցն աստուծոյ : - 763 . Որպէս ասէ բարուք «ո՛վ իլէ ո՛րպէս զի մեծ է տունն աստուծոյ և ընդարձակ տեղի ստացուածոյ նորա» : - 763 . Ուստի որդին աստուծոյ եկեալ թագաւորական աթոռովն և ամենայն թագակիցք ընդ նմա : - 763 . Երկրորդ՝ ծառ կենաց են բնակիչք վերնոյն սիօնի . տնկեալք յաղբիւրն կենաց որ իջանէ յաթոռոյն աստուծոյ ի մէջ նոցա . ունելով զանմահ կեանս յախտենից : - 765 . Երկրորդ՝ բարձր է մայրն և արմաւենին . և արդարքն անխոնարհելի՛

են ի մեղս. միշտ «զվերինն խորհելով ուր քրիստոս նստի ընդ աջն աստուծոյ»: - 765. Երկոտասաներորդ է ուրախութիւն առանց տրտմութեան. տեսիլն ասէ, «ջնջեսցէ աստուած զամենայն արտօսը յամենայն աչաց»: - 767. Իսկ տիւ և գիշեր, այսինքն արևապէս հասունն նոցա՝ տիւ է համարեալ. և անհասութիւն խորոցն աստուծոյ՝ գիշեր: - 767. Իսկ առաւօտ և երեկոյ այս է. զի տեսեալ ի բանն աստուծոյ բարձրագոյն և աստուածային իմաստ՝ առաւօտեան է ճանաչումն. իսկ ի նոյն բանն տեսեալ զգիտութիւն արարածոց՝ երեկոյեան ճանաչումն է համարեալ: - 767. Օրինակ. Աստուած մատանի. և միտք մոմ. և հաւատն տիպ ի մատանոյն. այս է սուրբ Երրորդութիւնն: - 769. Որ պորփիւր օրինակէ՛ զմատանին աստուծոյ. թէ մի է և ի վերայ բազմաց բերի և ի բազումս և ո՛չ ի բազմաց է: - 769. Մեր գործքն և յաստուծոյ տուեալ բարին հաւատով կնքի. և պակասն յանդիմանի այժմ ի խղճէ մտաց որպէս ի գրոյ. և անդ ի դատաւորէն, որ չար ծառայ կոչէ: - 769. Ոչ ունինք վեհագոյն քան զհաւատն. տիպ աստուծոյ ճշմարտի դրոշմեալ ի մեզ ի բնէ. մեր հրահանգ և զարդ: - 769. Շող յաստուծոյ ծագեալ հաւատ. զերկնից կախեալ լար իմն լուսեղէն. զորմէ բուռն հարեալ ձեռն զձեռամբ փոփոխեալ. ի ծովու սքանչելեաց յերկինս և յօդս վերանալ: - 769. Նոյն և կամք և կիրք և ներգործութիւն մարդկային ընդ աստուածայինն միաւորեալ. միջնորդելով հոգւոյ բանականի՝ աստուածութեանն՝ և մարմնոյն. որ է՛ ներգործութեամբ միշտ աստուած և փրկիչ բնութեամբ. քրիստոս. նոր ադամ. էմմանուէլ ճշմարտութեամբ: - 770. Եւ քրիստոս աստուծոյ զօրութիւն և աստուծոյ իմաստութիւն ի հօրէ ըստ սրբոյն դիոնիսեայ: - 770. Ծնունդն, զօրութիւնն, մահն, ընդ աջն հօր նստիլն, և այլն ամենայն, զաստուած ի մարդում, մանաւանդ զմարդ յաստուածում ըստ սքանչելագործին գրիգորի ցուցանեն: - 770. Ի կամս Յայրենի բարեխնամ գթութեանցն աստուծոյ: - 771. Եւ է՛ ինչ ի ներգործութեանց հոգւոյն աստուծոյ շնորհաց. որ ծածկէ՛ յիմաստնոց և յայտնէ տղայոց յիւրաքանչիւր ժամանակս ըստ կամաց իւրոց: - 772. Որ և ձեզ յիշողացդ և մեզ յուտողացս առհասարակ ողորմեսցի բարերար և բազում ողորմ մարդասէրն աստուած և տէրն մեր յիսուս քրիստոս ամէն: - 773. Իսկ զառաքելոյ բանն թէ՛ «ամենայն խրատ՝ այսինքն յաստուծոյ կամ ի մարդոյ, առ ժամայն դժարական է». այլ թէ որո՞ց, որոչէ՛ զայս առակախօսն. «խրատեա՛ զիմաստունն և սիրեսցէ զքեզ. և զանմիտն և ատեսցէ զքեզ»: - 774. Որք տեսչութեամբն աստուծոյ ի մեռելոցն զառհաւատաչեայն ընկալան յարութեան, թէ զիա՞րդ ոչ ունէին ի մտի զանտի կենացն ծանօթութիւն. պատմել մեզ խնդրի: - 774. Իսկ որք տեսչութեամբն աստուծոյ ընկալան զթերակատարն յարութիւն, ի վեր է քան զբնութիւն. զի «ոգի որ ելանէ՛ այլ ոչ դառնայ» մինչ նորոգին վերստին: - 775. Խնամք մարդասիրութեանն աստուծոյ որ զամենայն յամենայնի տընօրինէ՛, արգել զայս. զի մի՛ ունիցին ինչ ի մտի յարուցեալքն ի մեռելոց. ապա թէ ոչ, որ ի սկզբանէ բարեատեացն էր և մարդասպան, բազում և զանազան երևոյթս, - 775. Իսկ մարդասիրին աստուծոյ տեսեալ արտագունեալ զպատկեր իւր, կամեցաւ նորոգել զնա: - 776. Վեցերորդ, զի ասէ եսայի, «տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն աստուծոյ մերոյ»: - 777. Ձի առաջին ձեռամբն աստուծոյ նա՛ արարաւ, և նա՛ միայն յանցեաւ. և նմա՛ խոստացաւ փրկութիւն: - 778. Թէ ասիցէ ոք, թէ աստուած յողորմութենէ կամացն փոխի յայնժամ յանողորմութեան յաթոռ: - 778. Ձի որպէս կարողութիւնն աստուծոյ երկի ի ստեղծանելն և ողորմութիւնն ի բարերարելն, այսպէս և արդարութիւնն ի հատուցանելն: - 778. Իսկ աստուած ո՛չ փոխեաց զխորհուրդն իւր որ էր յաւիտենական. այլ վճիռն որ հայէր ի պատիժ արժանեաց նոցա: - 779. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք. այլ երբեմն արդարութիւնն ծածկեալ և ողորմութիւնն յայտնի. որպէս յարդարացուցանելն ամբարշտին՝ և յառաջին զալուստն քրիստոսի: - 779. Եւ յայսմանէ բացայայտի այս, զի աստուած միշտ անփոփոխ է. իսկ ժամանակն միշտ փոփոխական է. իսկ մեք երբեմն փոփոխական և երբեմն ո՛չ: - 779. Այլ որ քան և կարասցէ ոք զմիտս ուղղել. խօսակցելով առ նա, հաճո՛յ է աստուծոյ: - 779. Երկրորդ, ապաշխարութեան ժամանակն ընդունելի է. իսկ որ քան մարդ է ի մեղս՝ ո՛չ է հաճոյ աստուծոյ: - 780. Երրորդ՝ ժամանակ կենցաղոյս մինչև ի մահ, է՛ ընդունելութեան աստուծոյ. ըստ որում բազմեալ է յաթոռ շնորհաց ըստ առաքելոյ. իսկ յետ այնորիկ ո՛չ ևս. զի փոխի յաթոռ դատաստանաց ըստ աւետարանին: - 780. Այլ ո՛չ թէ ողորմութիւնն աստուծոյ հետևի ժամանակի, այլ քաղցրութեան կամացն: - 780. Եւ է՛ շնորհ յատուկ ընրութեամբն աստուծոյ, որ պատճառ է՛ զփառս զանազան ներգործութեամբ. և է՛ սա՛ անի բաց դնելի անզեղջ խոստմամբ ի կողմանէ տուողին. որպէս է՛ առ մեզ շնորհք աւագանին: - 783. Ասի ի գիրս սուրբս թէ՛ ի կատարածի յանուն յիսուս քրիստոսի ամենայն ծունր կրկնեսցի. և ամենայն լեզու խոստովանեսցի զնա աստուած

: - 783. Երրորդ, զի հաւատն է լուսաւորութիւն մտաց հեղեալ յաստուծոյ ի ճանաչել զհոգևոր բարիսն. իսկ դևք ո՛չ ունին զլոյս մտաց և ո՛չ զհեղուճն շնորհաց. վասն որոյ ո՛չ ճանաչեն զհոգևոր բարիս: - 784. Չորրորդ, հաւատն է՝ աստուածային առաքինութիւն. իսկ դևք զի են խստացեալ ի չար՝ ո՛չ ունին զղջումն որ է բարոյական. ապա և ոչ հաւատ որ է վերնագոյն և բարի կամաց խոկումն առ աստուած: - 784. Զինգերորդ, հաւաւով տեսանի յաստուած և երանեսցին. ըստ այնմ, «երանի որ հաւատասցեն»: - 784. Իսկ դևք ո՛չ տեսանեն զաստուած և են թշուառելիք: - 784. Եօթներորդ, հաւատովք արդարանայ որ. ըստ այնմ «հաւատաց արբահամ յաստուած և համարեցաւ նմա յարդարութիւն». այլ դևն ո՛չ կարէ արդարանալ: - 784. Իններորդ, հաւատով հնազանդի որ օրինացն յաստուծոյ. այլ դևն հակառակ կայ օրինացն և յաստուծոյ. թէպէտ գիտէ զայն լինիլ ինքեան չար, այլ գիտութեամբ մեղանչէ: - 784

ԱՍՏՈՒԾ ԶԱՅՐ - Ըստ այնմ «մեզ մի է յաստուած հայր և մի տէր յիսուս քրիստոս. և մի հաւատ և մի մկրտութիւն բազմացս» ասէ առաքեալն: - 401. Տասներորդ՝ յետ որոյ հնազանդեցան նմա՝ ամենայն իսրայէլ. և տեսան մերոյ զկնի խաչին հաստատեցան ի հաւատս. մանաւանդ յետ է դար կենցաղոյս ամենայն լեզու խոստովան լիցի զտէր յիսուս քրիստոս ի փառս յաստուծոյ հոր ամէն: - 427. «Եւ զլուիս քրիստոսի յաստուած հայր». զի սկիզբն է որոյն և էակից նմա: - 532. Ընդ քրիստոսի միաւորեալ. որպէս փեսայն որդի է, և հարսն դուստր կոչի յաստուծոյ հոր: - 534. Երկրորդ՝ հաւատալ զանձն հոր. այն որ ասէ «հաւատամք ի մի յաստուած հայր ամենակալ»: - 573. յորժամ ասեն՝ սուրբ յաստուած հայր, սուրբ և հօր բան, սուրբ և անմահ հոգի. - 633. Չորրորդ, զի հնազանդին նմա բոլոր արարածք. ըստ այնմ «նմա կրկնեսցի ամենայն ծունր, և ամենայն լեզու խոստովան եղիցի եթէ տէր յիսուս քրիստոս է՝ ի փառս յաստուծոյ հոր»: - 737

ԱՍՏՈՒԾԱԲԱՆ + Առաջին պատճառ զայս դնէ յաստուածաբանն գրիգոր: - 24. Սետասաներորդ՝ Թէ ո՞րպէս ասէ յաստուածաբանն բնութիւնք երկուք: - 30. Իսկ վասն չարչարանաց հնազանդութեանն քրիստոսի բազում պատճառս դնէ յայսմ վայրի յաստուածաբանն գրիգորիոս: - 42. Այս է ասէ յաստուածաբանն գրիգոր՝ բարեխօսելն որդւոյ: - 48. Եւ յաստուածաբանքն հեթանոսաց՝ որպէս միտս ամենեցուն՝ և միտս արտաքոյ գոլ ասացին լցեալ ըզփորւածս երկնից: - 51. Բայց ո՛չ ծնեալ ասենք՝ և ո՛չ անծին. այլ արտաքս առաքեալ ի հօրէ. որպէս վկայէ քրիստոս թէ՛ «հոգին որ ի հօրէ՛ ելանէ». թերևս ճշմարիտ յաստուածաբան իցէ քան զքեզ: - 52. Վասն այն ասէ յաստուածաբանն, «աստուած խաչեալ. աստուած չարչարեալ»: - 74. Ո՞րպէս ասէ յաստուածաբանն եթէ՝ «մինն աստուածացոյց՝ և միւսն աստուածացաւ»: - 79. Չի մեծն յաստուածաբան ընդ դէմ արիոսի պատերազմի. որ արարած ասէր զբանն՝ աստուածացեալ յետոյ: - 79. Յորոց երկուց յաստուածաբանիցս իմանի մեզ սոյնպէս: - 79. Ո՞րպէս ասէ յաստուածաբանն եթէ՝ «բնութիւնք երկուս»: - 79. Իսկ յաստուածաբանն ընդդէմ՝ ապօղինարի՝ որ միայն մարմին ասաց առանց հոգւոյ առեալ. ասէ, մարմին առանց հոգւոյ անկատար է մարդ: - 80. Չի՞նչ է ասելն յաստուածաբանին, այլ և այլ ընդ նմին Երրորդութեանն ունի. քանզի՛ անդ այլ ոմն է և այլ. զի մի՛ զդէմսն խառնակիցեմք: - 80. Նմանապէս և յաստուածաբանն ասէ ի ճառն երկրորդ առ կլօղիանոս՝ «ո՞ր են այնոքիկ ուրացօք որք յայտնապէս բաժանեն զքրիստոսն յերկու կամս և յք զործս»: - 85. Իսկ աստ հաւասար և զոյգ ասէ աստուած և մարդ՝ ըստ Գրիգորի յաստուածաբանին. «զոյգ աստուած. որպէս առօղն՝ նոյնպէս և առեալն աստուած»: - 90-91. Եւ դարձեալ՝ քրիստոսն անուն զմիաւորութիւնն նշանակէ երկուց բնութեանց. ըստ որում աստուածութիւնն էօծ զմարդկութիւնն. որպէս ասէ յաստուածաբանն և սուրբն կիրեղ: - 95. որպէս ասէ յաստուածաբանն Գրիգոր, (համարձակիմ և ասեմ հաւասար աստուած՝ որպէս առօղն՝ նոյնպէս և առեալն. զի անմարմինն մարմնացաւ. բանն թանձրացաւ. և աստուածն մարդ եղև. մի անձնաւորութեամբ՝ և միաւորեալ բնութեամբ. մի տէր. մի քրիստոս. մի որդի աստուծոյ և որդի կուսին: - 100. Զինգերորդ՝ որպէս միակ է հայր. զի սկիզբն է ամենայն թւոց. և երկեակ որդի. և երրեակ հոգի ըստ յաստուածաբանին: - 105. Եւ իւրաքանչիւր սոցա երկատի, որ լինին չորս ըստ յաստուածաբանին գրիգորի այսպէս: - 123. Նախ յաստուածաբանն գրիգոր՝ զոտքն մարմնով տընօրէնութեանն ասէ նշանակ. զի մարմնով եկեալ զփրկութիւն մեր արար. և մարմնով համբարձաւ առ հայր: - 130. Վասն է՞ր յաստուածաբան մարգարէքն զտեսիլ երկնայնոցն սոյնպէս անարգ կերպիւ տպաւորեցին. որպէս առիւծ. և եզն. աթոռք. և կառք. և այլն: - 131. Չի ասէ յաստուածաբանն «յաստուած մերձենայաք և աստուած լինէաք» այսմ որ քրիստոսի գալովս եղև, զոր և յեկեղեցւոյ ուսան հրեշտակք ըստ պօղոսի: - 147. Դարձեալ ասէ յաստուածաբանն, «պտուղ էր բարի՛ ի բարի

արարչէն գոյացեալ»: - 223. Եւ աստուածաբանն ասէ, «ամենայն փայտն՝ նշանակէ՛ զհասարակ կերակուրն. որպէս տղայոց կաթն միայն՝ զհաւատոյ պարզ գիտութիւնն»: - 223. Եւ զի անմեղ մարմինն ադամայ՝ անչարչարելի և երագ և պայծառ և թեթև էր, որպէս ասէ աստուածաբանն գրիգոր: - 228. Որպէս ասէ աստուածաբանն թէ՛ ոչ ինչ էր ծածկոյթ ի մէջ նոցա և աստուծոյ. իսկ յետ մեղացն փոխեցան այսոքիկ. վասն որոյ մաշկեղէն հանդերձին ցուցմամբն նշանակէ՛ զմարմինս: - 282. Երկրորդ՝ ասէ աստուածաբանն, «յորժամ առնուս զհոգին՝ պահեա՛»: - 373. Եւ աստուածաբանն ասէ, «Կանայք կոյսք լերուք, զի քրիստոսի լինիցիք մայր»: - 471-472. Այլ և աստուածաբանն ի քրիստոս ծնեալ ճառին ասէ, այսօր աստուծոյ յայտնութեանս տօնէ: - 482. Չորեքտասաներորդ՝ ըստ մեծին գրիգորի աստուածաբանի և սրբոյն բարսղի կեսարացոյ որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 484. Ծանի՛ր, զի վասն չարչարանաց ասացեալ է ի վերոյ ի **ժա** պրակն աստուածաբանին գրիգորի ընդ դէմ արիոսի: - 489. Եւ այլ ևս գտցես յաստուածաբանին ճառն յառաջքն գրոցս ի եօթն գլուխն՝ ի **ժգ** համարն: - 518. Իսկ աստուածաբանն ասէ, ուր պիտոյ էր՝ յամենայն լեզուս խօսիլ կարէին. զի լիցի շնորհքն խօսողաց և ո՛չ թէ լսողաց: - 525. Եւ դարձեալ՝ կարէ՛ վերջինն զառաջնոյն թիւրութիւնն ուղղել և զանիրաւ կապեալն արձակել. որպէս աստուածաբանն գրիգոր զարիանոսացն: - 541. Այլ դաւանութիւն նոցա այս է. որպէս զի մի՛ լիցի ըստ նոցա աստուած մարդացեալ. կամ մերս բնութիւն ընդ աստուածութեանն միաւորեալ. որպէս ընդարձակապէս ցուցանէ աստուածաբանն կիւրեղ ի գիրս պարապմանց: - 552. Գրիգորի աստուածաբանի, «Աստուած խաչեալ, արեգակն խաւարեալ»: - 632. ...վասն զի ի մէջ մարգարէիցն աստուածաբան կոչեցաւ...: - 644. ...զոր արարեալ էր սուրբն գրիգոր աստուածաբանն յեօթն ամի հայրապետութեան իւրոյ: - 658. Հինգերորդ, ասէ աստուածաբանն գրիգոր՝ եթէ հաւանիմ իմաստնոյն բանի՛ թէ հոգի բարի և աստուածասէր յորժամ ի մարմնոյն արձակի, կայ և մնայ նմա բարին որ լինի: - 691. որպէս ասէ աստուածաբանն գրիգոր առ մաքսիմիանոս եթէ «մեք կենդանիքս քաւենք զպարտս մեռելոյն զոր նոքա ո՛չ կարեն և հատուցանենք»: - 701. և վառեսցեն զերկինս որ է՛ օդն. և զերկիր և զլերինս և զդաշտս և զբոյսս և զկենդանիս. և զժանկս մեղաց որպէս ասէ աստուածաբանն գրիգոր: - 731

ԱՍՏՈՒԾԱԲԱՆԱԿԱՆ + Դարձեալ՝ հանճարն է ի բնականականն. գիտութիւնն յուսումնականն. և իմաստութիւնն յաստուածաբանականն: - 270

ԱՍՏՈՒԾԱԲԱՆԵՄ + Եւ է սա՛ առաջին. զի զոր նախ է քան գյաւիտեանս և զժամանակն՝ աստուածաբանն՝ և քննէ: - 122. Չորրորդ՝ այժմ մանկուքն հաւատոյ ի յեկեղեցիս նոր օրհնութիւն տալով զ սրբեան ծայնիւ աստուածաբանենն զխաչեալն քրիստոս. և օրհնեն ի վերայ արքայութեան աթոռոյ խաչին: - 529. Եւ ըստ թ դասուց եկեղեցոյ որ աստուածաբանենն միշտ, զխաչեալն պաշտելով: - 632

ԱՍՏՈՒԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ + Վեցերորդ՝ Մարդկային բնութեամբն աստուած է, թէ աստուածութեամբն մարդ: - 30. Ծածուկ և զանխոլ է աստուածաբանութեան տեսութիւն հասարակ մտաց. և հազիւ ճանաչի կիրթ խորհրդոց՝ և նուրբ քննութեանց սրբոց: - 81. Ժր) Քանի՞ է եղանակ աստուածաբանութեան: - 102. Այսքան յաղագս աստուածաբանութեան: - 102. Եւ ի վերոյ բանին աստուածաբանութիւն: - 103. Չի՞նչ է անճառելի աստուածաբանութիւն և զի՞նչ ճառելի: - 103. Եւ միտքն ի չափաւոր աստուածաբանութիւնն: - 104. Ո՞րքան է եղանակ աստուածաբանութեան: - 122. Չորրորդ՝ խորհրդական աստուածաբանութիւն: - 122. Առաջինն որ է տպաւորական աստուածաբանութիւն է՛ ի դէմս սուրբ Երրորդութեանն և մի աստուածութեանն. թէ ո՞րպէս է մի. ո՞րպէս երրեակ. և ծնօղ. և ծնունդ. և բղխումն. և վասն մարդեղութեանն քրիստոսի: - 122. Եւ է սա՛ երկրորդ. զի ի պատճառէ՛ ստեղծման էիցս՝ աստուածաբանութիւնս այս յառաջագայի: - 122. Երրորդն է նշանական աստուածաբանութիւն. որ ի զգալի կերպարանաց փոխակցիմք յիմանալի տեսութիւնն. թէ զի՞նչ նշանակէ մարդ երևելին. կամ առիւծ. գառն. հուր. լոյս. և այլն: - 122. Եւ է սա՛ երրորդ ըստ կարգի. զի յերևելեաց և ի մարմնականաց աստուածաբանութիւնս այս յառաջագայի: - 122. Իսկ չորրորդն է խորհրդական աստուածաբանութիւն. յորժամ զամենայն զգալի և զիմանալի էութիւն արտաքոյ թողեալ, ի խորս ընթանամք մտօք և մտանենք յամպն և ի մէզն ըստ մովսէսի. և ապա տեսանենք զնա արտաքս որոշեալ յամենայն էից: - 122. Այս է ծայրագոյն զագաթն աստուածաբանութեան: - 123. Սա՛ կոչի խորհրդական աստուածաբանութիւն: - 123. Երկրորդ՝ զի խորհրդով և ծածո՛ւկ է. և ո՛չ առակաւ և նշանակաւ. որպէս այլ աստուածաբանութիւնքն որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 123. Ծանիր և զայս ուշիմ մտօք, զի ամենայն աստուածաբանութիւն նախ յերկուս բաժանի. այսինքն դրութեամբ և բացբարձմամբ: - 123. Եւ այս է

նշանակաւ աստուածաբանութիւնն: - 123. Իսկ բացբարձականքն ի խորհրդական աստուածաբանութեանն է. նախ որ է՝ և ո՛չ ասի. որպէս անսկիզբն և անվախճան. ո՛չ բան և ո՛չ միտ. ո՛չ է և այլն: - 123. Այս է աստուածաբանութիւնն դրութեամբ և բացբարձմամբ. որ է՝ ստորասութեամբ և բացասութեամբ. և ճառելի և անճառելի: - 123. Գիտելի է՝ զի առաջին աստուածաբանութիւնն նեղագոյն է և սակաւբան. որ է տպաւորականն: - 123. Կամ որպէս բունն մի է ծառոյն, և ճուղքն և տերևքն բազում. նմանապէս և աստուածաբանութիւնն: - 123. Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ. որպէս խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ ամենեւին անբանութիւն է և անհնացութիւն. անճառելի. անհմանալի. և լռութեամբ պատուի յամենայն արարածոց: - 123. Կատարումն Երրորդ Յատորի Աստուածաբանութեանն Դիոնէսիոսի: - 153. Յետ ընդդէմ արտաքս արքայի զարտաքինսն. և ընդ մէջ հերձելոյ զհերձուածօղսն, և զճշմարիտն աստուածաբանութիւն հաստատելոյ ի մեզ, բեր սկսցուք զսկիզբն արարչութեան եղելոց մինչ ի վախճան կատարման այժմոյս՝ ըստ կարգի հին և նոր կտակարանաց հետևեալ: - 156. Վասն քրիստոսի և մելքիսեդեկի, ասացեալ է և յայլ ուրեք ի վերոյ ի գիրս աստուածաբանութեան Ե գլուխն՝ ի համարքն: - 302. Իսկ էն անսկիզբն և անվախճան է. յորմէ երրորդ աստուածաբանութիւն մեզ բացորոշի: - 312. Եւ թէ հաւատն առաւել է քան զգիտութիւն, ցուցաւ ի վերոյ աստուածաբանութիւնն դիոնիսեայ ի **Ժ** համարն տես: - 573. Կարգ սիրոյն ասացաւ ի վերոյ աստուածաբանութիւնն դիոնիսեայ ի **Թ** գլուխն, ի **Ժ** գլուխն: - 576

ԱՍՏՈՒԾԱԲԱՐ + Իններորդ, նոքա ծառայաբար մատուցանէին. ուստի յայտ է զի ո՛չ կարէին նստիլ ի սրբութիւնսն կամ ի քաւութիւնսն. իսկ քահանայապետն մեր տիրապէս և աստուածաբար նստեալ ի յերկինս ընդ աջմէ աստուծոյ. ըստ այնմ «այսպիսի ունիմք քահանայապետ որ նստաւ ընդ աջմէ մեծութեան ի բարձունս»: - 354. Այսպէս և մարդկութիւնն միաւորեալ ընդ բանին՝ ո՛չ ունի տգիտութիւն ինչ մարդկային. այլ զիտէ զամենայն աստուածաբար: - 477. Իսկ քրիստոս ամենեւին ակն՝ ամենեւին ունկն՝ ընդ հօր և հոգւոյն աստուածաբար ներգործէ: - 479

ԱՍՏՈՒԾԱԳԻԾ + Որպէս և մովսէս զտախտակն աստուածագիծ խորտակեաց վասն յանցանաց ժողովրդեանն: - 425. Զի առանց կոփելոյ էր առաջին տախտակն աստուածագիծ. և կոյսն առանց սերման յղացաւ: - 639

ԱՍՏՈՒԾԱԳՈՒՄԱՐ + Վասն զի արեգակն արդարութեան քրիստոս հայրական փառօք և աստուածագումար դասուք և կարապետեալ աստուածային նշանն անտի գալոց է ըստ տեսան «որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից՝ այսպէս և գալուստն որդւոյ մարդոյ»: - 555

ԱՍՏՈՒԾԱԶԳԵԱՅ + Ասի դարձեալ՝ աստուած մարմնագգեաց. այլ ո՛չ ասի աստուած մարդագգեաց. կամ մարդ աստուածագգեաց. զի այս որոշման է: - 79. Եւ սոկրատ պատմագիրն ասէ թէ՛ մեծն իզնատիոս աստուածագգեացն ետես երկնային գօրս. և լուաւ ի նոցանէ...: - 631

ԱՍՏՈՒԾԱՆՕՍ + Նմանապէս և մեծն ի մարգարէս աստուածախօսն մովսէս որ աստուած կոչեցաւ փարաւոնի. իշխելով տարերցս փոփոխման, որ ջրածինն էր՝ եղև վիմածին և կայծակնածին. որում լուսաւորեցան երեսք: - 288

ԱՍՏՈՒԾԱՆՕՍՈՒԹԻՒՆ + Երրորդ՝ բազում աստուածախօսութիւնք ի նմա եղեն. յեկանելն նոյի ի տապանէն. և առ արահամ. և առ մովսէս ի սինա լեռան. և տուչութիւն օրինացն ի կիրակէ եղև: - 193. Իններորդ՝ ի ի նմանէ՛ լինէր երևումն և աստուածախօսութիւն որպէս նախ ի յերկնէ. պարտ էր երկնագարդ լինիլ: - 342. Նոյնպէս և քերովբէքն ի վերայ քաւութեանն հովանացեալ, և ի միջոյ նոցա աստուածախօսութիւնն: - 345. Երրորդ՝ զի յորում ժամու մտանէր մովսէս աղօթս առնել և խնդրածս, աստուածախօսութիւնք լինէին ի միջոյ քերովբէիցն որ կային անդ: - 379. Եւ յովսէփ արդարն էր ի թագաւորական ցեղէն. որպէս պատմէ՛ աստուածախօսութիւնն Մատթէոս և Ղուկաս: - 460

ԱՍՏՈՒԾԱԾԻՆ + Եօթնձերորդ՝ զի թէ ծնեալն ըստ մարմնոյ՝ է առանձնապէս մարդ ապա ուրեմն ծնող նորին ո՛չ է աստուածածին, այլ՝ մարդածին: - 68. Որպէս ասեմք գաստուածածին կոյսն մայր և կոյս. ո՛չ **բ** բնութիւն կամ **բ** անձն. որ է մասամբ և բաժանմամբ. այլ զմի և զնոյն. ունելով զայս և զայն յատկութիւն: - 77. Ապա՛ թէ որոշմամբ ասես աստուած և մարդ, ասա՛ և զծնողն կոյս՝ աստուածածին և մարդածին: - 79. Իսկ թէ ո՛չ, այլ պարզաբար աստուածածին խոստովանիս ընդ մեզ, ապա՛ և զծնեալն ի նմանէ խոստովանեա՛ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ: - 79. Ապա ըստ այսմ հետևի՛ զի մարիամ մայր քրիստոսի լինի և ո՛չ աստուծոյ. զի լաւ է քրիստոսածին և մարդածին կոչիլ՝ քան թէ

աստուածածին: - 91. Ասեն սուրբք, եթ գործինակ աստուածածին կոյսն մարիամ կուսութեամբ ծնաւ առանց սերման կատարեալ և ճշմարիտ: - 226. Ձառաջինն մխիթարեցաւ աստուածածին կուսին մարիամաւ. որ առանց երկանց և ցաւոց ծնաւ զմիածինն որդի, որ եբարձ զարտասուս վշտաց մօրն հռաքելի: - 312. Դարձեալ՝ ոսկի սափորն է՝ անապական կոյսն. և մանանայն բանն աստուած հոգւով և մարմնով միացեալ յարգանդի աստուածածին կուսին: - 340. Նոյնպէս ազգն իկի ընտրեցաւ վասն աստուածածին կուսին մարիամու: - 398. Ընդ աջմէ նստի և որդւոյն մայրն կոյսն աստուածածին: - 441. Նոր կուժն ի խորհուրդ աստուածածին կուսին. որ նոր էր յղացուին և անապական ծնունդ: - 445. Եօթներորդ, Ձի աստուածածին է կոյսն ժ եղանակաւ: - 454. Յորմէ՞ ցեղէ էր աստուածածին կոյսն: - 459. Փառաւորեալ և միշտ կոյսն Աստուածածին մարիամ՝ էր ի թագաւորական ցեղէն դաւթի. ըստ որում «երդուաւ տէր ճշմարտութեամբ և ո՛չ սրտեաց. ի պտղոյ յորովայնէ քունմէ նստուցից յաթոռ քո»: - 459. ...իսկ Աննա ամուսնացաւ ի գալիլեայ ընդ յովակիմայ. և ծնաւ զաստուածածինն մարիամ ի պրոպատիկէ ի տունն յովակիմայ. և անտի տարեալ եղև ի տաճարն տն: - 460. Եւ այսպէս սողմի և եղիսաբէթ և մարիամ աստուածածինն գ քերց դստերք էին: - 460. Իսկ զչորրորդ սրբութիւնն որ է՝ միաւորութիւն բանականին առ աստուած, և միշտ ներգործապէս դիմել առ աստուած որպէս հրեշտակք. ընկալաւ աստուածածին կոյսն ի յղանալն զորդին աստուծոյ: - 463. Երկրորդ՝ զի հրեշտակք ի հարկէ բնութեան ունին զկուսութիւնն. իսկ աստուածածինն զայն պահեաց մաքրութեամբ մարմնով զկուսութիւն ողջախոհութեան: - 463. Այլ և ծանիր. զի է բան յիշէ սուրբ գիրք զոր խօսեցաւ աստուածածին կոյսն: - 465. Վասն է՞ր ասեմք աստուածածին զկոյսն: - 466. Բազում պատճառաւ եկեղեցի սուրբ խոստովանի աստուածածին զկոյսն: - 466. Նախ՝ աստուածածին վասն այն ասեմք, զի ծնեալն ի նմանէ աստուած է: - 466. Արդ՝ եթ ծնեալն աստուած է, նա՛ն ծնօղն աստուածածին է. և անդրադարձեալ: - 466. Այլ արդ՝ սուրբ գիրք վկայեն, և ճշմարիտ հաւատն բռնադատէ՝ աստուած խոստովանիլ զծնեալն ի կուսէն. ապա ուրեմն և ծնօղն է՝ աստուածածին: - 466. Եւ թէ ծնեալն ի նմանէ որդի է աստուծոյ, ապա և ծնօղն աստուածածին է ճշմարտապէս: - 466. Արդ եթ որդին աստուծոյ եղեալ է կնոջ որդի, ապա ուրեմն կոյսն սուրբ մայր է որդոյն աստուծոյ և աստուածածին: - 466. Նոյնպէս որդին աստուծոյ որդի է կուսին որ էառ մարմին ի նմանէ. թէպէտ աստուածութիւնն ի հօրէ է. ապա ուրեմն աստուածածին է կոյսն: - 466. Արդ՝ ծնեալն տէր ծնեալ է ի կուսէն. ապա ուրեմն կոյսն տիրամայր է և աստուածածին: - 466. Այլ արդ՝ քրիստոս ո՛չ է որդի արբահամու և ո՛չ ի հարցն՝ թէ ոչ է որդի կուսին. ապա ուրեմն ըստ մարմնոյ աստուած է քրիստոս, և աստուածածին է ծնօղն. և մայր ըստ մարմնոյն քրիստոսի: - 466. Աստուածածին է և ծնօղն սուրբ: - 466. Այլ յերկուցն ևս զերծաւ աստուածածին կոյսն: - 469. Այսպէս և ծնեալ փրկիչն աստուած մարդացեալ՝ և զծնօղն աստուածածին դաւանիմք: - 478. Այլ սրբուհի աստուածածինն մայր է որդւոյ և կոյս անապական: - 480. Այլ և եղև այր, զի որպէս ծնօղն աստուածածին ազգի կանանց, և ի նմանէ ծնեալն աստուած՝ արանց միանգամայն և հանուրց լիցի փրկութեան պատճառ: - 480. Յերկրորդ ամին աստուածածինն տրպացաւ ի սեանն, և քառասնօրեայ մանուկն յիսուս ի գիրկն. և խաչ ծիրանի յերկոսին ձեռինն: - 485. Ութերորդ՝ մանանայն յանապատի էր օրինակ անապական մարմնոյ փրկչին. և է՝ անապական մինչև ցայսօր ի մէջ ոսկի սափորին. ապա ուրեմն ճշմարիտ մարմինն քրիստոսի էր անապական ի կուսական արգանդէ աստուածածին կուսին: - 499. Նախ՝ աստուածածին կոյսն մարիամ: - 516. Յոհան անտիոքայ՝ թղթով միաբանեալ. բճ հարք ընդ դէմ նեստորի որ բ բնութիւն ասէր և բ որդի. կրկին կամք և կրկին ներգործութիւն քրիստոսի. և զաստուածածինն մարդածին: - 542. Բայց միայն զի խաբէութեամբ աստուածածին ասացին զկոյսն սուրբ: - 543. Այլ կոյսն մարիամ աստուածածին էր ազատ ի մահացուէն և ի ներելւոյն. բայց ո՛չ ի սկզբնականէն. զոր հոգւովն սրբով մաքրեցաւ: - 568. Երրորդ, զի թէ կայր հնար որ ի ձեռն կնոջն տուեալ լինէր շնորհք, աստուածածին կոյսն մարիամ ընդէր ոչ եղև մերձ մկրտութեան որդւոյն իւրոյ ի յորդանան: - 589. Նախ աստուածածին՞ պարտ է ասել շարական. թէ խաչի: - 642. Այլ սուրբն ստեփաննոս սիւնեաց, և մեծն ներսէս, վասն պատուոյ՝ նախ գխաչի տունն են ասացեալ, և ապա՝ զաստուածածինն: - 642. Վեցերորդ, ի փոփոխումն աստուածածին կուսին յետ գ յաւուր ձայն հրեշտակացն դադարեցաւ. - 681. Այլ և ի մերոց վարդապետաց սկիւռացին գրիգոր ի փոխումն աստուածածին կուսին: - 687. Առաւել պարտ էր մարդկան վաստակիլ միայն՝ զի կարացեմ գոլ ի միում աւուր ընդ երանելի սրբուհւոյ աստուածածին կուսին. քան բազում վաստակիլ վասն յաւիտենական փառացն: - 763. Դարձեալ, ծառ կենաց է աստուածածին կոյսն մարիամ բղխեալ

յարմատոյն յեսսեայ. երկնուղէշ զարգացմամբ մշտասաղարթ կուսութեամբ ծաղկեալ և պայծառացեալ հոգւոյն սրբոյ եկաւորութեամբն. և պողաբերեալ մեզ անմահ պտուղ զբանն մարմնացեալ. յորմէ վայելեալք երկնաւորք և երկրաւորք ի շնորհաց նորին զյաւիտենից կեանսն ժառանգեցաք: - 768

ԱՏՈՒԲԱԾՆՈՂՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ ասէ՝ «զի է՛ աղբիւրեղէն աստուածութիւն հայր. իսկ որդի և հոգի աստուածածնողութեանն. թէ այսպէս պիտոյ է ասել բողբոջք աստուածատունկք. և կամ որպէս ծաղիկք և գերագոյն լոյսք»: - 64. Եւ դարձեալ ասէ՝ «որ գերագոյնի աստուածածնողութեանն է՛ ո՛չ հակադարձի առ միմեանս. զի միայն աղբիւր գերագոյնի աստուածութեանն է հայր»: - 64. Եւ դարձեալ ասէ՝ «վասն զի է՛ աղբերեղէն աստուածութիւն հայր. իսկ որդի և հոգի՝ աստուածածնողութեանն հոր. որպէս բողբոջք աստուածատունկք. և որպէս ծաղիկք և գերագոյն լոյսք»: - 106

ԱՏՈՒԲԱԾԱԿԱՆ + Իսկ մարդս զի յերկուց է գոյացեալ՝ ունի զգուրք բնական՝ և զտէրն աստուածական: - 144

ԱՏՈՒԲԱԾԱԿԵՐՊ + Երկրորդ՝ զի որպէս ծառայ առ տէրն՝ ընդդէմ աստուածակերպ իմացմանն մեղանչեաց: - 150

ԱՏՈՒԲԱԾԱԿԵՐՏ + Նոյնպէս և իբ գիրք գումարեալ աստուածակերտ գրոց: - 451

ԱՏՈՒԲԱԾԱԿԻՐ + Որև յայլուրեք ի քերթես ասի նստել. զի ամենեքեան աստուածակիրք են և հանգիստ կամացն աստուծոյ: - 135

ԱՏՈՒԲԱԾԱՅՈՐՆ + Չորրորդ՝ ի տիպ աստուածահորն յովսեփայ առ անարատ կոյսն: - 439. Եւ այսպէս աստուածահայր կոչի դաւիթ օրինակ յովսեփու: - 439. Մարիամ անուսնացաւ ի բեթլէհէմ և ծնաւ զսողոմի զմանկաբարձն յիսուսի. ո՛չ որ մայր եղև որդւոցն զբեթեայ. զի այն. սողովմէ դուստր է յովսեփայ աստուածահորն. - 460. Որպէս ասէ աստուածահայրն դաւիթ՝ «առաքեաց զբան իւր և բժշկեաց զնոսա. և փրկեաց զնոսա յապականութենէ իւրեանց»: - 467. Չորրորդ՝ մարիամ յակոբայ և յովսեփայ մայրն, որ էր կին յովսեփայ կոչեցեալն աստուածահայր: - 517. Դարձեալ՝ դաւիթ աստուածահայր կոչի. - 643. Երրորդ, աստուածահայր կոչեցաւ, պարտ է առաւել զինչս հորն ծախել ի տունս եկեղեցւոյ: - 643. Եւ աստուածահայրն դաւիթ ասէ, «հանես զոգի ի նոցանէ պակասին և ի հող դառնան»: - 715

ԱՏՈՒԲԱԾԱՄԱՅՐ + Եւ վասն այս չափ ազգակցութեան՝ քոյր աստուածամօրն կոչեցաւ: - 517. Իսկ փոխումն՝ աստուածամօրն կուսի. որ որդին յատկապէս սպասաւորէ մօրն: - 519

ԱՏՈՒԲԱԾԱՄԱՐՏ + Տասներորդ՝ ի սկզբանէ հայիոյիչ աստուածամարտ էր սատանայ. և վասն այն զմարդիկ կորուսանէր մեղօք. որում զվճիռն և զսաստն տէրն ետ, և դատապարտեաց զմեղս ի մարմնի իւրում. և եբարձ մահուամբն զմահ, և որ զիշխանութիւն մահուն ունէր: - 410

ԱՏՈՒԲԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ + Եւ բարսեղ ի քրիստոսի ծնունդն յիւրական ճառին ասէ, անուն դիցուք տօնիս աստուածայայտնութիւն: - 482

ԱՏՈՒԲԱԾԱՅԻՆ + Այլ արդ որ սկիզբն և կատարումն է յաստուծոյ, աստուածային է ներգործութիւն. և սքանչելեաց իր: - 17. Եօթներորդ՝ և ո՛չ լինէին մարդկային կամ աստուածային առաքինութիւնք: - 20. Եւ զայլ ամենայն բնախօսութիւն յաղագս բարւոյ և չարի՝ զոցես ի Դիոնէսիոսի ի չորս գլուխն յաստուածային անուանան. և ի ստորագութիւնսն ի հակակայից ճառն. և ի սահմանս դաւթի ի վերջն որ է «ամենայն չար տանջելի»: - 24. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՝ բանիւս այսու՝ ցուցանի կերպ աստուածային ծննդեանն. քանզի ի ծնունդն՝ ծնեալն առնու զբնութիւն ծնողին որ է՝ կատարելութիւն: - 41. Չորրորդ վկայ և մեծն դիոնէսիոս. որ յաստուածային անուանան ասէ՝ «ի յաննիւթ և յանորոշելի բարւոյն ծագեաց երկու լուսափայլութիւն»: - 64. Այլ այնպէս ասաց առ ի ցուցանել զանչափ յաւիտենական աստուածութիւնն՝ որ ըստ ինքեան պարունակէ զամենայն ժամանակս. ըստ որում աստուածային ելմունք ի յապառնի ժամանակս իցեն. և կերպիւ ինչ ներկայաբար գոն: - 65. Իսկ թէ մարդկութեանն միայն, անկար ընդ մարդապաշտ հայիոյութեամբ. և փոխանակ արարչի՝ արարածոյ երկրպագեցեր ընդդէմ աստուածային օրինացն: - 68. Եօթներորդ՝ աստուածային փառքն՝ աստուծոյ միայն պատշաճի. որպէս ասէր առ եսայի՝ «զփառս իմ այլուն ո՛չ տամ»: - 71. Քրիստոս ըստ մարդկայի՞ն բնութեանն աստուած է, թէ ըստ աստուածային բնութեանն մարդ: - 75. Յորոյ փախչելով մեր և յերկուց ծայրիցն, զառ ի մէջն ունելով ուղղապէս ընթացք, ասեմք եթէ քրիստոս ըստ անշփոթ միաւորութեանն՝ աստուածային բնութեամբն մարդ է, և մարդկային բնութեամբն աստուած է: - 75. Վասն որոյ աստուածային բնութեամբն մարդ է քրիստոս. և մարդկային բնութեամբն աստուած: - 75.

Ուրեմն և ծնեալ ի մօրէ միայն զմարդկութիւնն և ո՛չ զաստուածային էութիւնն: - 75-76. Երկրորդ՝ զի մի՛ չարչարեալ լիցի աստուածային բնութիւնն ընդ մարդկութեանն: - 76. Այսոքիկ հային առ միութիւն անծիւնն աստուածային: - 77. Այլ նոքա ո՛չ խոստովանին զաստուած մարդացեալ. այլ՝ կամ ի նախագոյացեալ անձն բնակեալ ասեմ զաստուածայինն բնութիւն, և կամ շնորհօք որդիացեալ որպէս նեստորի թրլի: - 81. Դարձեալ սուրբն յեթեոս յերկրորդ գլուխ աստուածային անուանցն ասէ, «զի և բնութեամբ ի չափ եկն յաղագս մարդասիրութեան. և ճշմարտապէս էացաւ և այր եղև գերագոյնն աստուած»: - 83. Եւ դարձեալ ասէ «ապա ո՛չ ըստ աստուծոյ զաստուածայինսն գործեալ, և ո՛չ ըստ մարդոյ զմարդկայինսն. այլ՝ այրացելոյ աստուծոյ նոր իմն զաստուած այրականն ներգործութիւն ի մեզ կենցաղավարեալ»: - 84. Որպէս ասէ սուրբն դիոնեսիոս եթէ՝ «ո՛չ ըստ աստուծոյ զաստուածայինսն գործեալ. և ո՛չ ըստ մարդոյ զմարդկայինսն»: - 85. Բաժանեն և ուրեք գլխաւ անունն. այսինքն աստուած և մարդ. այս է զմարդկային բնութիւնն մարդ, և զաստուածային բնութիւնն աստուած. որպէս նեստորի թրլի: - 87. Այլ աստուածային բնութիւնն յառաջ է քան զմարդկայինն. որք ստեղծողի և ստեղծւածոյ: - 87. Այլ մարդկութիւնն քրիստոսի ո՛չ կարէ կայանալ առանց աստուածային էութեանն: - 87. Այլ արդ՝ մարդկային բնութիւնն յաստուածութեանն տեսանի, և աստուածային ի մարդկութեանն, եթէ ի միութիւն բնութեանն, և եթէ ի միութիւն անձինն. զի ո՛չ սոսկ մարդ է քրիստոս և ո՛չ մերկ աստուած. այլ աստուած մարդացեալ: - 87-88. Ի յերից սոցա զո՞րն ասէք մի քրիստոս. զաստուածային անձն ըստ ինքեա՞ն, եթէ զաստուածային բնութիւնն: - 89. Իսկ թէ զաստուածայինն բնութիւն, ահա՛ գերորդութիւնն ասէք մարմնացեալ. զի բնութիւնն հաւասար է երից անձանցն: - 89. Իսկ եթէ զաստուածային անձն ասէք քրիստոս, որ է օծեալ. ահա ընդ օծեալս փոխադրեցիք: - 89. Եթէ զաստուածային անձն և զնորին բնութիւնն ասէք մի քրիստոս, դեռևս կայք յառաջ ասացեալ տարակուսանոյ. զի զաստուածային անձն և զբնութիւնն ասէք չարչարեալ և մեռեալ. զի քրիստոս խաչեցաւ և մեռաւ ըստ գրոց: - 89. Իսկ թէ զաստուածային անձն և զմարդկային բնութիւնն ասէք մի քրիստոս, ահա յայտ է զի բաժանեցիք յաստուածային բնութեանն զքրիստոս. զի անձն աստուծոյ և զբնութիւն մարդոյ ասէք մի քրիստոս. և զաստուածային բնութիւնն որոշէք: - 89. Իսկ եթէ աստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն առանց անձին ասէք քրիստոս, ահա՛ շփոթեցիք զերկու բնութիւնսն առանց անձին միանալոյ ըստ եւտիքեայ: - 90. Իսկ եթէ զաստուածային անձն և զաստուածային բնութիւնն և զմարդկայինն ասէք մի քրիստոս, այս լինի կամ միաւորութեամբ կամ բաժանմամբ: - 90. Չի եթէ զաստուածային բնութիւնն պատէք, հարկ է ձեզ զմարդկայինն անարգել՝ և հրէական խտրութեամբ մոլիլ, որք ասէին՝ «դու մարդ ես՝ և զանձն քո աստուած առնես»: - 90. Քանզի առ իմաստութիւնն է ճանաչումն ամենայն աստուածայնոցն: - 97. Եւ ըմբռնօղ՝ զի բանական իմացմամբ մտաց զմայլեալ էր միաւորութեամբ աստուածային փառացն: - 100. Եւ օգոստինոս վարդապետ նոցա ասէ ի գիրս Երրորդութեանն, «ըմբռնել զաստուածային էութիւնն՝ պատկանի որդւոյն աստուծոյ ըստ բնութեանն. և որդւոյն մարդոյ՝ ըստ շնորհաց միաւորութեանն»: - 100. Այլ վերին մասամբ ծայրիւ իմացութեան ձկտի յաստուածայինսն հաւատոյն լուսով և վկայութեամբ սուրբ գրոց հաստատել: - 103. Չի՞նչ է միաւորութիւն և որոշումն. այսինքն հասարակ և յատուկ աստուածային: - 104. Դարձեալ՝ աստուածային առաքինութիւնք այսո՛ւ թըւով են. այսինքն հաւատ. յոյս. սէր: - 105. Դարձեալ՝ հասարակն և յատուկն աստուածային բազմազանապէս ասի ի սրբոյն դիոնիսեայ: - 105. Չի աստուածայինքն առհասարակ են բաց ի յառանձնաւոր դիմացն: - 106. Որպէս ասէ սուրբն դիոնեսիոս յաստուածային անուանսն ք գլուխն, «զի միայն աղբիւր գերագոյ աստուածութեանն է հայր. և ո՛չ հակադարձին առ միմեանս»: - 106. Արդ՝ աստուածայինն միտ չորիւք յատկութեամբ տեսանի այսպէս. համանգամայն. ներկայապէս կատարեալ. և անփոփոխ: - 118. Աստուածային էութիւնն ըստ որում բնութիւն է՝ թէ զինչ է կամ որպիսի ինչ է անգիտելի՝ է մեզ յայսմ աշխարհի և ի հանդերձելումն: - 119. Դարձեալ՝ և այսպէս տեսանի աստուած. յորժամ միտք յամենայն եղելոց որոշեցի. նաև յինքենէ՛ զի եղական է. թողեալ զինքն միաւորեցի յաստուածային ճառագայթն որ անքննելի լոյսն է և իմաստութիւնն: - 119. Իսկ շնորհականն է ընդդէմ այսոցիկ. զի պարզ և միեղէն իմացմամբ բարձրանայ յաստուածային գիտութիւնն. և այնպէս ի զարմացման լինի տեսութեամբ նորին: - 120. Նոյն պարզ և աստուածային բանն է ճշմարտութիւնն. որ ո՛չ ունի ինչ ստութիւն և հակառակ իւր: - 121. Դարձեալ՝ ճշմարիտ է մարդոյս բանն. և ճշմարտութիւն է աստուածային բանն: - 121. Իսկ հաւատն առ մին և աստուածային ճշմարտութիւնն: - 122. Եւ երկրորդն որ է

պատճառաբանականն՝ առաւել է քան զառաջինն. զի յաղագս աստուածային անուանցն է քննութիւն: - 123. Եւ ի սէր աստուածային շարժեալք՝ ոմանք յիմաստասիրութիւն. այլք ի ճգնութիւնս. ի կուսութիւն. և ի զանազան առաքինութիւնս: - 126. Ութերորդ՝ զի խորանն առաջին և երկրորդ և երրորդ՝ վարագոյր էր. և ծածկէին զմիմեանս և յայտնէին. այսպէս առաջին խորանն է աստուածայինքն. և երկրորդն հրեշտակացն. և երրորդն մերս՝ վարագուրիւք ծածկեալ՝ որ յայտնեն զմիմեանս: - 132. Համաձայնին միմեանց սուրբ վարդապետք. զի դիոնէսիոս ինն դասս ասէ հրեշտակաց. այլ առաջին դասքն անընդմիջաբար են աստուածային իմացումն, համապատիւք և համափառք: - 134. Երկրորդ՝ զի առանձնաւորութիւն է զօրութեանց, այսինքն արիութիւն աստուածայինսն և անշարժ զօլն և զօրացուցանելն. և զայս առ հասարակ ունին. վասն որոյ առ հասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Եւ նորա զերագարդ իմացմամբ աստուածային հանճարովն կատարելագործին. իսկ մեք ի ձեռն հաւատոյ աստիճանաց կատարելագործինք: - 139. Դարձեալ՝ առ հրեշտակս մի և նոյն իմացումն աստուածային է՝ սրբութիւն լուսաւորութիւն և կատարումն նոցա. զի աստուածային գիտութիւնն սրբէ յառաջին տգիտութենէն և լուսաւորէ՝ զնոսա, և կատարին նոյն հանճարովն: - 139. Իսկ զնդակ որ է կողմնաւոր՝ շարժի հոգին, յորժամ բնականապէս լուսափայլի աստուածային գիտութիւնս տեսութեամբ և մտածութեամբ. և այնպէս հոգեպէս ի յաստուած միաւորի. որպէս աշակերտաց առաքելոց և մարգարէից: - 142. Վեցերորդ՝ դակուէլ. ինքն աստուածային: - 144. Եօթներորդ՝ բարաբիէլ. սկիզբն աստուածայնոյ: - 144. Դարձեալ խօսին հրեշտակք հաղորդութեամբ աստուածային լուսոյն: - 145. Եւ այսպէս խօսին միայն վերինքն առ ստորինս. զի հաղորդեցեն զնոսա աստուածային յայտնութեանցն: - 145. Ջի յետ անկմանն եղև խստացեալ և անզեղջ ի չարն. կորացեալ ի ճշմարտութենէն. անկեալ ի բարւոյն. տկարացեալ ի զօրութենէն. արտաքսեալ աստուածային խոկմանէն: - 146. Երեքտասներորդ՝ զի տկար մարմնով անմարմին և զօրաւոր թշնամոյն յաղթեցեն. որով աստուած իսկապէս փառաւորի. տեսանելով զտկարն յաղթել զօրաւորին ըստ այնմ որ զախորժակս իւր յայտնէր սիրելոյն՝ «շատ է քեզ շնորհ իմ. զի զօրութիւն իմ ի տկարութեան քում կատարի». այսինքն թէ՛ որպէս են աստուածային մարմնոյս զօրութեամբն յաղթեցի փորձողին, նոյնպէս և դու շնորհօք ինովք՝ տկար մարմնով քո՝ յաղթես և նկուն առնես զնա: - 159. Արդ ներքին է՝ որ ի փափկութեանց և ի հեշտութեանց փորձի բնութիւնս մեր և այլայլի ի զանազան տեսակս մեղաց. զոր պարտ է հանապազ աստուածային խնամոյն՝ զի մի՛ թողցէ յայսպիսի փորձութիւնս զմեզ ընկղմիլ: - 160. Այլ արդ՝ յայցսնէ օտար են աստուածայինքն: - 162. Եւ ապա զի ներգործօղն բանն է աստուածային որ ո՛չ երբէք արգելի: - 167. Յայցսնէ ազատ է ամենայնիւ աստուածայինն եութիւն. զի անմարմին է և անսահման և անհաս մտաց: - 172. Իսկ աստուածայինն է ընդդէմ սոցա. զի է բանաւոր և է միշտ ներգործական որպէս ասացաւ: - 173. Արեգի. որպէս թէ յառնեն բոյսք և բանջարք աստուածային հրամանաւն: - 201. Նախ՝ ի նոյն իսկ աստուածային հրամանացն որ ասէ՝ «իշխեսցէ ձկանց ծովու, և զագանաց, և սողնոց»: - 220. Նախ՝ զի ասէ աստուածային հրամանն՝ «աճեցէք և բազմացարուք և լցէք զերկիր»: - 225. Եւ զկրկնակի կենաց վայելումն ըստ խառնեալ եութեան իւրոյ. զի թէ գաստուածայինսն բերցէ յինքեան ըստ որում ի պատկերն եղև, վերափոխեսցի անմահ կենօք ի պատրաստեալն ժառանգութիւն: - 231. Երրորդ՝ զի գաստուածային բանս և զհոգևորս ականջն միայն լսէ: - 235. Ջի է՛ որ բնական է, և է՛ որ աստուածային, և է՛ որ դիւական: - 268. Այն որ աստուածայինն է տեսիլ կոչի. որպէս Աբրահամուն. Յակոբայն. Յովսեփայն. և Դանիէլին: - 268. Չորրորդ՝ և կատարեալ իմաստութիւն է՝ իմացմանն հպիլ յաստուած և աստուածայինս ի հոգևոր և յիմանալի կեանս: - 269. Եւ է՛ գործի իմացմանս այս՝ լոյս հաւատոյն. և առաջադրեալ՝ աստուածայինքն և իմացականքն: - 269. Նախ՝ ըստ առաջ եղելոյն. զի առաջ եղեալք սորա են աստուածայինքն և իմանալիք. իսկ նոցայն՝ մարմնականք և զգալիք: - 269. Արդ՝ աստուածային գեղեցկութիւնն ո՛չ այսու երանգօք զարդարի զի զմեզ ի նմանն իւր կազմեսցէ: - 271. Հինգերորդ՝ զի մտօք աստուածային խոկումն էին վերացեալ, և զգայարանօք ընդ գործս հրաշիցն. և ոչ էին պարապեալ քննութեան անձին. զի «աչք իմաստնոյն ի գլուխ իւր»: - 278. Նախ՝ զդարձումն յետս աստուածային փառացն. և վասն այն շրջեցաւ ի զքօսանս դրախտին: - 280. Դարձեալ՝ բնականապէս ըմբռնէ գիտութիւնն զայն զոր ներգործէ բնութիւնն. իսկ գործն աստուածային՝ գիտութեամբ ո՛չ ըմբռնի. այլ հաւատովք իմանի: - 292. Ութերորդ՝ առ ի ցուցանել թէ մարդկային միտք ի քննութիւն աստուածային բանին կա՛ղ գտանին: - 311. Նախ՝ զի ե բանն ի միում տախտակի էր աստուածային. զի ասէր «Ես եմ տէր աստուած քո. և մի՛ արացես կուռս.

և մի սուտ երդնուր. և պահեա՛ զօր շաբաթուն. և պատուեա՛ զհայր և զմայր»: – 340. Սոքա աստուածայինը են. վասն որոյ նախագիծք եղեն: – 340. Այլ և է խորհուրդ եկեղեցւոյ, և է զօրութիւնք հոգւոյս. չորսն ստացական, և զն աստուածային առաքինութիւնք: – 347. Եօթներորդ՝ անդ մարդկային նովսեսիւ. և աստ աստուածային ի ձեռն քրիստոսի: – 353. Եւ երրորդ մասնս զ առաքինութիւնք աստուածայինը: – 375. Զինգերորդ՝ զի նոքա խնդրէին երկիւ մարմնով. զի ո՛չ կարէին տանել աստուածային հրոյն ի լերինն: – 399. Դարձեալ՝ գաստուածայինս ամենայն՝ ո՛չ կարեմ քննել. այլ զոր ինչ յայտնէ՝ պատմեմ ձեզ: – 405. Չորրորդ՝ ծածո՛ւկ են աստուածայինըն ամենայն. այլ յայտնի արարածոցս գիտութիւն: – 406. Զինգերորդ՝ ծածո՛ւկ է աստուածային բնութեանն բան. և յայտնի դիմացն և անձանց: – 406. Եւ է զօրութիւնք հոգւոյ. և է առաքինութիւնք. **դ** մարմնականք և **գ** աստուածայինը: – 431. Զի թէ աստուածայինըն ամենայն որք շուրջ զավ՝ են անհպելիք. քանի՞ ևս անզննելի իւրն էութեան և եղելութեան աստուածն բանի: – 456. Երրորդ՝ համակ հանապազորդ ներգործական դարձունն բոլոր մարդոյն առ աստուած. որով մարդն աստուածային քաղցրութեամբն զմայլի. որպէս հրեշտակք ի բոլոր սրտէ՝ յամենայն անձնէ և յամենայն զօրութենէ միշտ ներգործաբար դիմեն առ աստուած. և յիւրաքանչիւրսն ճառագայթի՝ ի նմա՛ աստուած: – 462. Ոմանք եռակի ասեն. այսինքն աստուածային և մարդկային և շնորհօք: – 471. Իսկ աստուածայինն անեղ էութիւն ամենկին պարզ և մաքուր առաւել քան զիմացականն բնութիւն եղական իմն գոյութեամբ. թէ և ո՛չ են միաւորական մարմնոյ: – 479. Երկրորդ՝ նշանակէ աստուածային խնամոցն առ մեզ ներգործեալ: – 493. Երկայնութիւնն՝ աստուածային գթութեանն: – 493. Լայնութիւնն՝ աստուածային բարութեանն: – 493. Խորութիւնն՝ աստուածային իմաստութեանն: – 493. և Բարձրութիւնն՝ աստուածային իշխանութեանն: – 493. Եւ երկայնութիւն աստուածային շնորհին: – 493. Նոյնպէս և ծածո՛ւկ է աստուածային էութիւնն և անհաս յամենայն եղանակաց. միայն խնամօք երկի որոց կամի: – 517. Եւ եհան ի լեառն ձիթենեաց. զի լերամբն ցուցանի համբարձունն մտաց ի խոկունն աստուածային: – 519. ...զի ցուցցէ թէ աստուածային ուրախութիւնն գերազանց է քան զմարմնաւոր տրտմութիւնս: – 520. Քսաննմի, Վասն աստուածային առաքինութեանց: – 526. Քսաննդ, Չանագանութիւն աստուածային առաքինութեանց: – 526. Մի կոչի եկեղեցի՝ ո՛չ տեղեաւ մի. այլ միով հաւատով և յուսով կոչմանն. և միոյ մօր և մի որովայնի ծնունդ աւագանին. և մի կերակուր որ է տեսութիւն աստուածային գրոց. և մի մարմին և արիւն փրկական. և մի գլուխ և պսակ և զգեստ ունիմք զքրիստոս: – 533. Իսկ հինգերորդ մարգարէութիւն է հոգևոր և աստուածային գիտութեամբ. զոր յայտնութեամբ սուրբ հոգւոյն ուսեալք խօսին առ ի զգուշութիւն մարդկան ի հոգևոր շինուածս: – 536. Վասն զի արեգակն արդարութեան քրիստոս հայրական փառօք և աստուածագումար դասուք և կարապետեալ աստուածային նշանն անտի գալոց է ըստ տեառն «որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից՝ այսպէս և գալուստն որդւոյ մարդոյ»: – 555. Իններորդ՝ զի թէ հաւատն և յոյսն և սէրն՝ աստուածային առաքինութիւնք են և լաւագոյն քան զամենայն առաքինութիւնս. ըստ որում ասէ պօղոս «սոքա երեքեան և մեծ քան զսոսա սէրն է»: – 557. Եւ սոքա երեքեան կոչին աստուածային առաքինութիւնք: – 571. Զաւատն և յոյսն և սէրն վասն է՞ր կոչին աստուածայինը: – 571. Նախ՝ աստուածային ասին՝ զի երեքին սոքա յաստուած վերաբերին: – 571. Այս թէ վասն է՞ր կոչին աստուածայինը: – 571. Եւ մեծն դիոնեսիոս ի գիրս աստուածային անուանց սահմանէ թէ՛ «հաւատն է հաստատ կայունն հաւատացելոց. որ զարդարս կացուցանէ ի ճշմարտութիւնն և զճշմարտութիւնն ի նոսա»: – 571. Իսկ երրորդ սեռն որ է նոյն ինքն բանն որ է՛ ենթակայ աստուածային առաքինութեանց: – 572. Առաջինն է հաւատալ զմիութիւն աստուածային բնութեանն: – 573. Զի թողութիւն մեղաց որ է՛ կենդանութիւն հոգւոյ՝ աստուածային զօրութեամբն լինի: – 573. Որ է՛ հաւատ՝ յոյս՝ սէր. և սոքա երեքեան հեղունն են յաստուածային շնորհացն ի բանական ոգիս. որով ուղղիմք յերկնային կեանս: – 577. Այս քան վասն Աստուածային Առաքինութեանց: – 578. Եւ ծանիր, զի այլ է խոհեմութիւն աշխարհային. այլ մարդկային. և այլ աստուածային: – 580. Երկրորդն ի յօգուտ մարմնոյն. և Երրորդն՝ յաստուածային պաշտամունս: – 580. Երրորդ՝ ի կառավարել զգործնական և զտեսական կեանս. այսպէս աստուածային և մարդկային առաքինութիւնքն են որ ասացաւ: – 583. Կրկին տրտմութիւն է և կրկին խնդութիւն. զի է՛ աստուածային և է դիւական: – 584. Աստուածային տրտմութիւն և խնդութիւնն հոգևոր է և բարի: – 584. Այն որ աստուածային տրտմութիւնն է, ունի **դ** յատկութիւնս: – 584. Իսկ աստուածային խնդութիւնն ունի դարձեալ **դ** յատկութիւնս: – 584. Նախ արար խաղաղութիւն յանձն իւր. զի գաստուածային և զմարդկային

բնութիւնն միաւորեաց յինքեան ի մի կամս և ի մի ներգործութիւն անբաժանաբար: - 585. Եւ ես կարգաւս քահանայութեան իշխանութեամբ և աստուածային հրամանաւն. թէ «զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս»: - 602. Այսպէս և աստուածային օրինօք մի այր ընդ միոյ կնոջ զուգաւորի և ընկերակցի: - 612. և ո՛չ է աստուածային հրաման, այլ առաքելական ներումն ի դեղ անժուժկալութեան. զի մի՛ ի պոռնկութեան անդունդս կործանեցին: - 613. Եւ դարձեալ զործս այս լրումն է աստուածային հրամանին որ ասէ «աճեցէք և բազմացարուք»: - 613. Վասն որոյ նոյն աստուածային բանին օրհնեմք և սրբեմք յառաջին անժիցն: - 615. Դարձեալ, նշանակէ զժողովուրդն աստուծոյ. յորոց ունկն ընթերցեալ լինին միշտ բանք աստուածայինը. հնգիւք զգայութեամբք հոգւոյ և մարմնոյ առ միմեանս յեռեալք: - 646. և մարդն կեայ հոգևոր և աստուածային: - 668. Չորրորդ, զի ոչ ինչ համարին գաստուածային իշխանութիւնն որ յեկեղեցի եղեալ: - 698. Իսկ թէ ժամանակեայ, ընդ դէմ ասէք աստուածային բանին. զի տէրն մի հուր ասաց. և զայն յաւիտենից...: - 700. Երկրորդ՝ զի պատկանեալ են և համաշունչ յերգն աստուածային և ի սէրն առ միմեանս և առ աստուած: - 713. Նախ՝ զի շնորհն աստուածային պատկերին որ համանգամայն կամեցաւ զբոլոր բնութիւնս ըստ հրեշտակացն օրինակի մուծանել ի կեանս...: - 716. Առաջին պակասութիւն է հոգւոյն իմացականին խաւարն և տգիտութիւնն. իսկ ի յարութեանն բառնի այս ի հոգւոյն և լինի լոյս պայծառ՝ և գիտութիւն աստուածային տեսութեանն. - 722. ...զի գաստուած դէմ յանդիման տեսանէ և գաստուածայինսն իմանայ: - 722. Նախ դիմակայութեամբ եթէ՛ ոչ է ըստ օրինի բնութեան անապական մնալ նմա, այլ սքանչելիք աստուածային: - 733. Երրորդ՝ զի խաչն այն մածեալ է արեամբն աստուածային. ըստ որում բեռեցաւ ի նմա: - 733. Արդ նա՛ որ զամենայն գերեզման կնքեալ պահէ, զեկեղեցիս օրհնէ՛ և հաստատէ՛ և ամենեցուն զօրաւիգն է ի փորձութիւնս, կարօ՛ղ է անապական լինիլ. զի աստուածային է նշան: - 733. Երկրորդ՝ աստուածային օրհնութիւնն որ ասէ «օրհնեալք»: - 740. Գիր ևս կենաց է տեսութիւնն աստուածային. ի յորում ամենեքեան զխիղճս մտաց իւրեանց իբրև զգրեալս տեսցեն: - 742. Իսկ կշռորդն է՛ օրէնքն աստուածային, և գործք մեր նմին հաւասարեալ և միտեալ հաւատով: - 745. Երկրորդ, հայի՛ առ ի մի և նոյն բարերար կամացն յառաջ եկեալ գործքն. աստուածային արարչական և արքունական. որ է գործ ստեղծման և նախախնամութեան: - 746. Արքայութիւն կոչի և աստուածային գիրք: - 754. Յաղագս երրորդին ասի, «բարձցի ի ձէնջ արքայութիւնն». այսինքն աւետարանն կամ այլ գիրք աստուածայինը: - 754. Աւագան պղնձի՛ բանք են աստուածայինը: - 756. Չաւազանն պղնձի ի հայելեաց կանանց կազմեաց. այսինքն զբանն աստուածային ի սրբոցն հաստատեաց օրինօք: - 756. Որդիքն ահարօնի՛ են սուրբքն. որք նախ քան զվերափոխիլն ի սենեակ վերին արքային, աստուածայնովքն բանիւք յամենայն հպարտութենէ մեղաց մաքրին: - 756. Խնձոր նոր և հին, գիրքն են աստուածայինը. որք հինք են յօրէնս և ի մարգարես. և նորք յաւետարանն և յառաքելական մատեանս: - 756. Նախ ի տեսանելն գերեսս աստուածային որ է անճառելի ցնծութիւն. որպէս ասեն վարդապետք, այն է ճշմարիտ և միայն ուրախութիւն, և ո՛չ յաղագս ստեղծուածոյ, այլ ի ստեղծողին լինի. զոր իբրև ստանայցես, ո՛չ ոք բարձցէ ի քէն: - 762. Չի թէ աստուածային բարութեանց շաւղացն շաւիղք այս քան ունին քաղցրութիւնս, զի՞նչ ունի ինքն աղբիւրն անուշութեան աստուած: - 762. Երրորդ ուրախութիւնն եղիցի ի տեսութենէ միաւորութեան մարդկային բնութեանն առ աստուածայինն. քանզի սքանչելի ուրախութիւն լինիցի ընտրելոցն, յորժամ ճանաչիցեն թէ եղբայր նոցա ըստ մարմնոյ՝ ճշմարիտ աստուած է: - 763. Իսկ առաւօտ և երեկոյ այս է. զի տեսեալ ի բանն աստուծոյ բարձրագոյն և աստուածային իմաստ՝ առաւօտեան է ճանաչումն. իսկ ի նոյն բանն տեսեալ զգիտութիւն արարածոց՝ երեկոյեան ճանաչումն է համարեալ: - 767. Նոյն և կամք և կիրք և ներգործութիւն մարդկային ընդ աստուածայինն միաւորեալ. միջնորդելով հոգւոյ բանականի՝ աստուածութեանն և մարմնոյն. որ է՛ ներգործութեամբ միշտ աստուած և փրկիչ բնութեամբ. քրիստոս. նոր աղամ. էմմանուէլ ճշմարտութեամբ: - 770. Չորրորդ, հաւատն է՛ աստուածային առաքինութիւն. իսկ դէք զի են խստացեալ ի չար՝ ո՛չ ունին զղջումն որ է բարոյական. ապա և ոչ հաւատ որ է վերնագոյն և բարի կամաց խոկումն առ աստուած: - 784

ԱՏՏՈՒԾԱՅՆԱԳՈՅՆ + Եւ այլ, «մկրտութիւնն է տուրք սրբութեան վերստին և աստուածայնագոյն ծնունդ»: - 588

ԱՏՏՈՒԾԱՆԱՍ + Արդ քանզի աստուած առանց պատճառի է աստուած. և թէ ոչ՝ ո՞ն է պատճառ աստուածանալոյն: - 41. Ո՛վ երկաբնակք, զքրիստոս աստուած մարդացեալ՝ խոստովանիք, թէ մարդ

աստուածացեալ: - 68. Իսկ թէ մարդ աստուածացեալ, ստէ՛ ուրեմն առաքեալն՝ ի լրութենէն ունայնութիւն ասացեալ. զի այս ընդդէմ նորին ի նըւաստութենէ ի բարձրութիւնս ելանէ: - 68. Այլ ո՛չ ասի մարդ աստուածացեալ և անմարմնացեալ. զի այս փոխարկութեան է: - 79. Ջի մեծն աստուածաբան ընդ դէմ արիոսի պատերազմի. որ արարած ասէր զբանն՝ աստուածացեալ յետոյ: - 79. Վասն որոյ ասէ սուրբն կիւրեղ եթէ՛ ո՛չ մարդն աստուածացալ, այլ աստուած բանն էջ յարգանդ կուսին և առեալ հոգի և մարմին ի նմանէ՛ աստուածն մարդ եղև. ըստ այնմ թէ՛ «բանն մարմին եղև»: - 79. Եթէ՛ բանն աստուած մարմնացաւ և մարդացաւ. և մարդկութիւնն աստուածացալ խառնելով և միանալով բանին: - 79. Եւ բարձեալ զխորոցս բաժանման ասէ՛ երկրքեանն մի՛ են. առնլովն աստուծոյ և մարդանալովն. և մարդոյն աստուածանալովն. ահա զբնութեանցն միաւորութիւնն եցոյց: - 80. Նախ՝ յորժամ սերօքէն ասէր սուրբ, և միւսն երկրորդէր զնոյն. և սա՛ լռեաց զփառաբանութիւն ընկերին երկրորդէլ աստուծոյ, թէ փառքն ի վերայ իւր անկանի և աստուածանալ որպէս ասաց պօղոս: - 147. «Որ առաքէր առ ամենայն ազգս». այսինքն զամբարտաւանութեան ախտս սփռեաց առ ամենայն մարդիկ. որպէս զադամ ցանկութեամբ աստուածանալոյն յերկիր ընկէց. սոյնպէս և զայլս: - 148. Նախ՝ զի ցանկացաւ աստուածանալ: - 279. Երկրորդ՝ հեշտութիւն խօսակցիլ ընդ օձին. և վասն այն կամեցաւ լսել, զի հեշտացաւ վասն փառաց աստուածանալոյն: - 280. Ջի որպէս ադամ աստուածանալն փութացաւ, և բանն աստուած ի մարդանալն փութացաւ. վասն որոյ անք թուոց զանազան են եղեալ. - 451. Նոյնպէս և կոյսն սուրբ աստուածածին է վասն աստուածացեալ մարմնոյն: - 466. Ջի իսկոյն էր անդ բաժանումն արեանն. թանձրանալն. ձևանալն. հոգևորիլն. և աստուածանալն: - 469-470. Նաև ասեն թէ՛ վասն փառաց աստուածանալոյն մեղանչեաց ադամ. և վասն նախանձու առն՝ կինն նախ եկեր զպտուղն: - 561. յորժամ զայ աստուած ի մէջ աստուածացելոցն և լինի ամենայն և յամենայնի աստուած: - 711. Եւ զորպիսութիւն յարութեան մեր ի աստուածացեալ մարմինն իւր երևեցոյց. - 716

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ + Պատասխանեմք թէ՛ մի՛ պատառեր զգիրս աստուածաշունչ. տն՛ս և զմեկնութիւն բանիդ թէ՛ «որ առաքեացն զիս հայր՝ ընդ իս է»: - 39. Երեսունևմի, Աստուածաշունչ զիրք ո՞ր քան է: - 413. Այլ ընկալեալ են ի կարգս Աստուածաշունչ զրոց: - 451. Քանի՞ տուն է աստուածաշունչ զիրքն ամենայն: - 451. որպէս յայտ է յառաջիկայդ ի զանազան վկայութեանց վարդապետաց սրբոց և ի հին և ի նոր աստուածաշունչ կտակաց: - 691. Ջի բազում ուրէք վկայէ՛ զիրն աստուածաշունչ, զնախահայրն մեր ադամ ազատեալ ի դժոխոցն: - 775

ԱՍՏՈՒԱԾԱՊԱՇՏ + Հոգին պատկեր է աստուծոյ. և աստուածապաշտ մարդոյ՝ զաստուած քննել ո՛չ մարթի թէ ուստի՞ է. կամ ո՞ւր է կամ ո՞րչափ է. և կամ թէ ո՞րպէս է. կամ թէ մինչ ի յուր է: - 251. Ջի վկայէ՛ աստուած վասն նորա «էր ասէ այր ճշմարիտ՝ արդար՝ անարատ՝ աստուածապաշտ, և մեկնեալ յամենայն չարեաց»: - 321. Աբրահամ միայն էր աստուածապաշտ, և քանանացիք բազում: - 551. Եւ մեկնիչն ասէ, աստուածապաշտ են որք խոստովանին զմեղս. զոր գիտէ տէր յայսմ աշխարհի փրկել առանց քաւարանի հրոյ: - 699

ԱՍՏՈՒԱԾՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ + Ընթացք աստուածապաշտութեան զմիջինն ուսուցանեն մեզ զիրք սուրբք. որպէս ասէ սողոմոն, «զճանապարհ արքունի զնասցես. մի՛ յաջ խոտորեացիս, և մի՛ յահեակ»: - 80. Որք ուսուցին մեզ զխորհուրդ աստուածապաշտութեան որպէս ցուցաւ: - 84. Երանելին պօղոս՝ զխորհուրդն աստուածապաշտութեան յայտնի և մեծ ասէ. ըստ որում երևեցաւ բանն մարմնով. բնաւին ապա բաժանելն ի մարմնոյն ամբարշտութիւն է և իմացմամբ և բանիւ: - 93. Երկրորդ՝ նահապետք և մարգարէք կոչին լերինք և բլուրք մշտնջենաւոր վարուք և անշարժ աստուածապաշտութեամբ: - 319. Եւ իէլացւոցն լոյս էր, զաստուածապաշտութիւն նոցա նշանակէր: - 334. և Երկրորդ՝ զի զանդրանիկ խորհուրդն աստուածապաշտութեան կորուսին յանձինս իւրեանց. վասն որոյ անդրանիկք նոցա մահացան և ապականեցան: - 334. Երրորդ, զի կորնչելոց էին անդրանիկ ծնունդքն սատանայի. որ էր հպարտութիւնն և կռապաշտութիւն. զի խոնարհութեամբ էր զալուստն քրիստոսի և ի մի աստուածապաշտութիւն հրաւիրեաց և կորոյս զպաշտօնն դիւական: - 334. Երրորդ՝ հեթանոսաց ազգ. որ նախ քան զնկրտիլն բնական բարութեամբ և երկիրդիւ զան աստուածապաշտութիւն և մկրտին: - 390-391. Վեցերորդ՝ փրկեաց ի կռամոլ դիւաց, և էած աստուածապաշտութիւն հաւատոց. որպէս ասէր յետ յարութեանն «երթայք մկրտեցէք զամենայն հեթանոս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. և ուսուցէք նոցա պահել զամենայն»: - 473. Եւ որ կարգեն զմարդն առ աստուած. որպէս աստուածապաշտութիւնն և հնազանդութիւնն: - 578-579. Վեցերորդ զիթութիւն որ է՝

աստուածապաշտութիւն: - 582. Աստուածապաշտութեամբն ցաւակիցք: - 583. Եօթներորդ, որ ի տղայութեանն հասակէ՛ կան յաստուածապաշտութիւն, իբր զխոտս դալարի պտղաբերեն զհարիւրաւորն: - 757

ԱՏՏՈՒԾԱՊԱՐԳԵՒ + Հինգերորդ՝ աստուածապարզւք գիրն: - 555

ԱՏՏՈՒԾԱՍԵՐ + Հինգերորդ, ասէ աստուածաբանն գրիգոր՝ եթէ հաւանիմ իմաստնոյն բանի՝ թէ հոգի բարի և աստուածասէր յորժամ ի մարմնոյն արծակի, կայ և մնայ նմա բարին որ լինի: - 691

ԱՏՏՈՒԾԱՍՊԱՆ + Հինգերորդ՝ հրէայքն տիրանենգք և աստուածասպանք: - 34. Քսանկթ, հարեալ որմն վկայեաց թէ սպանօղ է դաւթի սաւուղ. և չարչարեալ և մեռեալ մարմինն վկայէ՛ թէ աստուածասպանք են հրէայքն: - 436. Ութերորդ, զի որ զնա՛ խաչեցին և սպանին, տեսցեն յայնժամ և իմասցեն թէ աստուածասպանք եղեն. ըստ որում, «հայեսցին ի նա զոր խոցեցինն»: - 735

ԱՏՏՈՒԾԱՏԵՍ + Ուստի եղեն յետինքն առաջինք. և իլ նոր և աստուածատեսք եղեն: - 305. Ասեմք թէ յակոբ ո՛չ զներգործութեան անունն հարցանէր աստուծոյ, զի գիտէր որ աստուած էր և ինքն իսրայէլ կոչեցաւ որ է աստուածատես. այլ անուամբ զբնութիւնն և զգոյացութիւնն աստուծոյ կամէր ուսանիլ: - 311

ԱՏՏՈՒԾԱՏԵՍԱԿ + Աստուածատեսալ է նոցա տեսութիւնն. այսինքն պարզ և միեղէն և գերամբարձ: - 119. Ա՛րդ՝ որ քան սրբութեամբ և իմացմամբ աստուածատեսալ լինին՝ աստուածք կոչին. եթէ հրեշտակք և եթէ արք սուրբք որպէս մովսէս: - 137. Իսկ զսահմանն այսպէս դնեն, թէ՛ «շնորհ քահանայապետութեան է կարգ սրբազան, հանճար և ներգործութիւն յաստուածատեսալ նմանութիւնն ըստ կարողութեան»: - 140. Իսկ պատելն ոսկի ներքոյ և արտաքոյ, զի աստուածատեսալք են և մաքուր: - 344. Չորրորդ՝ պղինձն ոսկէտեսակ. և տեսառն մարմինն աստուածատեսալ փառօք և ներգործութեամբ: - 386

ԱՏՏՈՒԾԱՏՈՒՆԿ + Դարձեալ ասէ՛ «զի է՛ աղբիւրեղէն աստուածութիւն հայր. իսկ որդի և հոգի աստուածածնողութեանն. թէ այսպէս պիտոյ է ասել բողբոջք աստուածատունկք. և կամ որպէս ծաղիկք և գերագոյն լոյսք»: - 64. Եւ դարձեալ ասէ՛ «վասն զի է՛ աղբերեղէն աստուածութիւն հայր. իսկ որդի և հոգի՝ աստուածածնօղութեանն հօր. որպէս բողբոջք աստուածատունկք. և որպէս ծաղիկք և գերագոյն լոյսք»: - 106. Իններորդ՝ և յայսմ կողման է և աստուածատունկ դրախտն: - 555

ԱՏՏՈՒԾԱՑՈՒՑԱՆԵՍ + Ո՞րպէս ասէ աստուածաբանն եթէ՛ «մինն աստուածացոյց՝ և միւսն աստուածացաւ»: - 79

ԱՏՏՈՒԾԳԻՏՈՒԹԻՒՆ + Հինգերորդ, զի թէ զո՛րդ հնար կնոջ վասն հարկին առնել զգործ քահանայի, ընդէ՛ր ոչ կարաց նունի կոյսն մկրտել զոք ի վրաց յորժամ դարձոյց յաստուածգիտութիւն: - 589

ԱՏՏՈՒԾԵԱՆ + Իններորդ՝ զի դէք հալածական լինին ի զօրութենէ աստուածեան նշանին. և հրեշտակք սպասաւորեն նմա. - 734

ԱՏՏՈՒԾԵՂԵՆ + Վեցերորդ՝ տգեղանայ աստուածեղէն պատկերն: - 424. Ընդհանուր ամենայն վարդապետք ուղղափառաց համաձայնեալ աստուածեղէն գրոց՝ ո՛չ ասեն քաւարան հրոյ: - 698. Ըստ աստուածեղէն տառից՝ արարաւ եգն ի յարուէն ամենայնիւ նման նմա օգնական: - 786

ԱՏՏՈՒԾԸՆԿԱԼ + Դարձեալ տապանակն քառակուսի անփուտ՝ է՛ խաչն քառաթև անապական աստուածօրնկալ: - 345. Երրորդ, սուրբ խաչն աստուածօրնկալ դալար զօրութեամբ. շառաւիղ թևն. պտուղ քրիստոս ծաղկեալ արեամբ և ջրով: - 382. Իսկ որք զբանն մարմնով անապական խոստովանի, պարտին և զխաչն աստուածօրնկալ անապական խոստովանիլ: - 733. Ա՛րդ՝ սոքա անապականք են յայնմ հետէ և առ յապայ որ օրինակք են. ապա ուրեմն և ճշմարտութիւնն անապական է որ է խաչն աստուածօրնկալ: - 733

ԱՏՏՈՒԾՈՒԹԻՒՆ + Նախ՝ զի զո՛րծ է նեռինն ուրանալ զաստուած, որպէս իւր անունն յայտնէ. ա՛յսպէս և հերձաւծօղն ուրանայ զաստուածութիւն որդւոյ. կամ զհոգւոյն սրբոյ. «զի որ զորդի ո՛չ ընդունի՝ և ո՛չ զհայր ընդունի ասէ»: - 34. Ոմանք սոսկ մարդ ասելով բաժանեն զաստուածութիւնն թ բնութիւն, թ կամք, և բաժանեալ գործ, և այլն: - 35. Վեցերորդ՝ հակառակէ քրիստոսի՝ և քրիստոնէից. և սոքա հակառակին սուրբ եկեղեցւոյ և ուղղափառ հաւատոյ. և զոր բանն աստուած առեալ զմարդկայինս բնութիւն միաւորեաց ընդ իւրում աստուածութեանն սոքա ընդդէմ նմին որոշեն զբանն ի մարմնոյն. զի մի՛ իցէ աստուած մարդացեալ ըստ նոցա՝ և մարմինն աստուած. և պատճառս հայթայթելով պատրեն զմարդիկ: - 35. Չի թէ ոչ կամաւ, բռնադատեցաւ յայլ իմն հզօրէ՛. և հաներ յաստուածութենէն: - 36. Իսկ թէ յոչ կամայ, այլ ուրեմն բռնադատութեամբ քարշեցաւ յաստուածութիւն.

և բարձեր զանսկզբնութիւն նորա: - 36. Առարկութիւնս այս յայտնապէս զորդի կամ զհայր ի բա՛ց մերժէ յաստուածութենէն. ճարտար իմա, ո՛չ ասէ զհօրէ ոչ զոյլ աստուած. այլ զանձնելութենէն: - 38. Պատասխանենք թէ՛ անձնելութիւնն և կամ ձնելութիւնն ո՛չ ասի միայն աստուածութիւն. զի աստուածութիւնն հաւասար է Երրորդութեանն: - 38. Երկրորդ՝ զի անձնելութիւն և ձնելութիւն ըստ քո ասելոյդ եթէ բնութիւն իցէ՝ հակառակութիւն եղեր յաստուածութիւնն: - 38. Երրորդ՝ զի ունակութիւն և պակասութիւն եղեր ի մէջ աստուածութեանն: - 38. Թեպէտ մեկնեն և այլ ազգ, թէ որ զմարդկայինս բնութիւն հաւասարեցոյց փառաց իւրոց և հաղորդ արար աստուածութեանն, ոչ ինչ զրկումն համարեցաւ. զի բնութիւնն մի է: - 39-40. Դարձեալ քննեսցուք ըստ մեզ. զի ո՛չ են հակառակ առաքելոյն բանն և աւետարանին, թէ հայր մեծ է քան զորդի. զի երկրորդն նոյն ինքն աստուածութեանն իմանին. ըստ այնմ որ զմեր նուաստ և տկար բնութիւնս միացոյց ընդ իւրում աստուածութեանն, և անտեսանելին տեսանիր՝ և ծառայի կերպիւ շրջէր վասն տնօրէնութեան՝ ասի փոքր յայս միաւորութեանս քան զհայր. իսկ ըստ այնմ որ է՛ անճառ և նախքան գյաւիտեանս ծնունդ ի հօրէ՛, հաւասար է հօր և ոչ փոքր: - 40. Տեսցուք և զգործն յաղագս որոյ օժաւ. այսինքն միացաւ մարդկութիւնն աստուածութեանքն. զի «գործք ձեռաց նորա արդարութիւնք և իրաւունք են» ասէ. այս զի ճշմարիտ և անաչառ արար դատաստան. և իրաւանքք զգերեալ բնութիւն մարդկան յազատութիւն դարձելոյց: - 41. Իսկ հնազանդիլն որդւոյ հօր, ո՛չ թէ այժմ անհնազանդ է վասն հակառակութեան. զի այս աւագակացն է. և անհնար է ասել զմի և զնոյն եութիւնն ինքն ինքեան հնազանդ և անհնազանդ ըստ այնմ որ բան է. այսինքն զպարզ աստուածութիւնն: - 42. Նախ՝ զի որպէս զգեստիւն ծածկի մարմինն, այսպէս տէրն զաստուածութիւնն իւր ամփոփեաց մարմնովն անհաս լինիլ ի փորձողէն...: - 43. Նմին իրի թէ ոչ հայր և ոչ որդի զի որդի հօրն է որդի՝ ըստ այսմ ապա ո՛չ էանայ աստուածութիւնն որ անկար է, որպէս ասացաք: - 45. Ապա ուրեմն ոչ առնէ յանձնէ և որդի, զի անհնար է բառնիլ աստուածութեանն: - 45. Հինգերորդ՝ զի զօրութիւն՝ կարողութիւն՝ ուստի առնելն է՝ և աստուածութիւն տէրութիւն՝ իշխանութիւն և այլք այսպիսիք՝ ո՛չ են առանձին անձնաւորութեանց. այլ հասարակ են. և ո՛չ մին առաւել քան զմի. վասն այն ո՛չ կարէ որդի առնել ինչ յանձնէ իւրմէ թարց հօր որպէս ասացաք: - 45. Եւ թէ և ըստ աստուածութեանն իմանաս՝ ո՛չ է անտեղի: - 46. Ըստ քում բանիդ աստ հօր տաս զաստուածութիւնն և բառնաս յորդւոյ. և ի մարգարէն՝ որդւոյ ասես զաստուածութիւնն և բառնաս ի հօրէ, ապա հարկ է քեզ լինիլ անաստուած. զի միովն միւսոյն յաղթութիւն տաս: - 47. Այլ այս է լուծումն, զի յորժամ լսես թէ մի է աստուած, զընդ աստուած ասելոյն՝ զերրորդութիւնն իմացիր. զի ո՛չ է առանձին, այլ հասարակ է աստուածութիւնն: - 47. Եւ դարձեալ՝ զի այժմ ասէ զհայր ճշմարիտ աստուած, և զոր առաքեցեր, ևն շաղկապ է. ցուցանէ՛ շաղկապ գրովն և զիւր աստուածութիւնն ընդ հօր: - 47. Եւ դու ընդ է՛ր ասես լինել ինձ ըստ մարդկան երկրորդաբար բարի. զի աստուածութեանքս են ընդ հօր ծայրագոյն բարի: - 47. Իններորդ՝ զի գալստեանքն իւրով եբարձ զանբանութիւնս մեր և զանգիտութիւն. էած զմեզ ի ճշմարիտ գիտութիւն աստուածութեան իւրոյ: - 49. Արդ կատարեալ է աստուածութիւնն երիս անձինս և մի աստուածութիւն. լոյս և լոյս և լոյս. և մի՛ լոյս. որպէս մի աստուած...: - 51. Իսկ որք բառնան զաստուածութիւնն ի միոյն՝ և ո՛չ երկոցունց տան զաստուածութիւնն, իմա՛, ըստ առաքելոյն զօրութիւն և իմաստութիւն է հօր որդի. և բան՝ ըստ աւետարանին յօհաննու: - 51. Պատասխանենք թէ ո՛չ է նըւազ հոգին. զի ո՛չ է անկատար աստուածութիւնն. և ո՛չ նըւազութիւնն առնէ հոգւոյն ո՛չ լինիլ որդի, այլ դէմքն և առանձնաւորութիւնքն: - 53. Այսպէս և աստուածութիւն մի տեսանենք և անձինք երեք: - 54. Նոյնպէս և հոգին յիւրում ժամանակին. յետ խաչելութեանն քրիստոսի և համբառնալոյն առ հայր. և ապա իջանելոյ հոգւոյն. և յայտնելոյ զաստուածութիւնն իւր: - 55. Դարձեալ ասէ՛ «զի է՛ աղբիւրեղէն աստուածութիւն հայր. իսկ որդի և հոգի աստուածածնողութեանն. թէ այսպէս պիտոյ է ասել բողբոջք աստուածատունկք. և կամ որպէս ծաղիկք և գերագոյն լոյսք»: - 64. Եւ դարձեալ ասէ՛ «որ գերագոյնի աստուածածնողութեանն է՛ ո՛չ հակադարձի առ միմեանս. զի միայն աղբիւր գերագոյնի աստուածութեանն է հայր»: - 64. Այլ այնպէս ասաց առ ի ցուցանել զանչափ յաւիտենական աստուածութիւնն որ ըստ ինքեան պարունակէ զամենայն ժամանակս. ըստ որում աստուածային ելմունք ի յապառնի ժամանակս իցեն. և կերպիւ ինչ ներկայաբար գոն: - 65. Որք ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւն աստուծոյ մարդացելոյն, այլ միայն բնակութեամբ և շնորհիւ որդէգրութեան ելեալ յաստուածութեանն փառս. որպէս ասեն նեստորականքն: - 66. Որք ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւն աստուծոյ մարդացելոյն, այլ միայն

բնակութեամբ և շնորհիւ որդեգրութեան ելեալ յաստուածութեանն փառս. որպէս ասեն նեստորականքն: - 66. Երկրորդ՝ զի թէ նա՛ շնորհիւ ունի զորդիութիւնն և ո՛չ էապէս, ապա ուրեմն մասամբ և ըստ կարգի ունի՝ և ո՛չ զլրումն աստուածութեանն. զի շնորհն է մասնաւոր պարգև: - 66. Չի թէ աստուածութեանն, հրէաբար՛ երկրպագես: - 68. Չի թէ գաստուածութիւնն բնութեամբ ասես, ապա զմարդկութիւնն շնորհօք ասես: - 69. Նոյնպէս իմա՛ և գաստուածն բան. ունելով զնոյն բնութիւն յառանձնութեան իւրում. և միայն միացեալ ի մարմնի և ո՛չ հայր և հոգի ըստ առաքելոյ. «ի նմա բնակէ՛ ամենայն լրումն աստուածութեանն մարմնապէս. որ է՛ էապէս»: - 74. Չի նոյն ինքն քրիստոսո՞ւ անուն՝ ուսուցանէ զքեզ աստուածութեամբն մարդ գոլ, և մարդկութեամբն աստուած: - 75. Իսկ աստուած գաստուածութիւնն և մարդ զմարդկութիւնն միայն: - 75. Անմահ գաստուածութիւնն և մահացեալ զմարդկութիւնն: - 75. Չարչարելի զմարդկութիւնն՝ և անչարչարելի գաստուածութիւնն: - 75. Այլ խոստովանիմք զբանն աստուած՝ ոչ մասամբ, այլ լրութեամբ իւր մարմնացեալ և մարդացեալ ըստ պօղոսի թէ՛ «ի նմա՛ բնակէ ամենայն լրումն աստուածութեանն մարմնապէս»: - 76. Ո՛չ յեղմամբ կամ շփոթմամբ. այլ անշփոթ միաւորութեամբ զբանն մարմին եղեալ և միաւորեալ զբնութիւնս մեր կատարելապէս ընդ իւրում աստուածութեանն: - 76. Այլ մեք զբոլորն և անբաժան ասեմք աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Նախ՝ զնոյն ինքն բանն՝ աստուած և մարդ. այսինքն մարդկութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Երրորդ՝ ասի նոյն մարդկութիւնն աստուածութեամբն մարդ, և աստուածութեամբն աստուած: - 77. Եւ զնոյն բանն աստուած՝ աստուածութեամբն աստուած, և մարդկութեամբն աստուած. զի անբաժանելի՛ է. թէպէտ և էր նախ քան զմարդեղութիւնն աստուած, այլ յետ անճառ միաւորութեանն մարմնովն է աստուած: - 77. Ո՛չ զմասն ինչ առեալ զմարդոյ. այլ զբոլոր բնութիւնն ժողովեալ անհատ մարդկութեամբն. զհոգի բանական՝ և զմիտս՝ և զմարմինս մեր՝ միաւորեաց ընդ իւրում աստուածութեանն անշփոթ և անորոշ միութեամբ: - 83. Բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն էառ զմարդկայինս բնութիւն. զհոգի և զմարմին և զմիտս. և միաւորեալ ընդ իւրում աստուածութեանն եղև մի անձն կատարեալ և մի դէմ: - 84. Այլ աստուածութիւնն և մարդկութիւնն ո՛չ նման միմեանց. և ո՛չ բոլորին կոչին ըստ ոմանց: - 88. Իսկ աստ նման միմեանց՝ և բոլորին կոչի քրիստոս. ըստ որում ասի՝ քրիստոս էջ յերկնից. որ է բանն. և քրիստոս եդաւ ի գերեզմանի. որ միայն մարմինն է աստուածութեամբն. և քրիստոս էջ ի դժոխս. որ միայն հոգին էր աստուածութեամբն: - 88. Այլ է՛ որպէս ի միոջէ և առ մի. այսինքն ի միոջէ բանէն՝ առ մի մարդկութիւն նորին կամ աստուածութիւն որպէս նոքա կամին: - 88. Նոյնպէս բանն աստուած որպէս է՛ բոլոր յաստուածութիւնն իւր, նոյնպէս բոլորն է ի մարդկութիւնն իւր միաւորեալ: - 89. Նոյնպէս և քրիստոսն անուն՝ և տէր՝ և աստուած՝ և այլն՝ զո՛յգ և հաւասար է մարդկութեան իւրոյ և աստուածութեանն. և ո՛չ առաւել և նըւազ. կամ տկար և հզօր. կամ անգէտ և ամենագէտ. և որ ինչ այսմ նման: - 89. Այլ և ի լիթանհայս ձեր ասի՝ քրիստոս անօթդ աստուածութեան ողորմեա՛: - 89. Բոլորովիմբն է ընդ դէմ երկաբնակացն. որք մասամբ ասեն աստուած և մարդ զքրիստոս. այսինքն յաստուածութենէն և ի մարդկութենէ ժողովեալ աստուած և մարդ: - 90. Եւ թէ մարմինն քրիստոսի չէ աստուած, և հոգին քրիստոսի չէ աստուած, որպէս նոքա բարբառցեն. ապա և բոլորն քրիստոս չէ աստուած. զի բոլորն քրիստոս յաստուածութենէն միաւորեալ լինի մի քրիստոս. և բաժանեալ ո՛չ է քրիստոս: - 91. Չի թէ ասեմք եթէ ոչ է աստուած, յայնժամ բաժանեալ յաստուածութենէն ո՛չ լինի աստուծոյ ձեռն. և ո՛չ աստուծոյ մարմին. կամ արին. զի մասն բաժանեալ ի բոլորէն ո՛չ է բոլորին մասն. և ո՛չ կոչի. որպէս ձեռն հատեալ յանդամոցն՝ ո՛չ կոչի մասն բոլորին: - 92. Իսկ թէ ասես միայնաբար աստուած է մարմինն՝ և աստուած է հոգին. այսու ո՛չ լինիս բազմաստուած. զի մի՛ է աստուածութիւնն ի սոսա միաւորեալ էութեամբ և գոյացութեամբ: - 93. Մարդեղութիւնն քրիստոսի՞ տեսանէ՞ գաստուածութիւնն թէ ո՛չ: - 95. Չի թէ գոյացութիւն՝ և միաւորեալ է ընդ գոյացութիւն բանին, զիա՞րդ ո՛չ զիտէ գաստուածութիւն իւր: - 95. Եւ դարձեալ՝ քրիստոսն անուն զմիաւորութիւնն նշանակէ երկուց բնութեանց. ըստ որում աստուածութիւնն եօժ զմարդկութիւնն. որպէս ասէ աստուածաբանն և սուրբն կիրեղ: - 95. Արդ՝ քրիստոսն որ է օժեալ աստուածութեամբն, և նա աստուծոյ իմաստութիւն է. և ո՛չ ճանաչէ՛ գաստուած. տգիտութեամբ կորուսանէր զնա և որոյ է՛ իմաստութիւն: - 96. Արդ՝ եթէ բոլոր աստուածութիւնն ի քրիստոս էացեալ է մարմնապէս, և ծածկէ զգիտութիւնն ի նմանէ, այս լինի կամ ոչ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ կամ զէութիւնն տըւեալ և ի գիտութենէն զրկեալ որ է սուտ: - 98. Նա՛ է առեալ միաւորութեամբ բանին գաստուածութիւնն և

զճանաչումն ամենայնի: - 100. Ա՛րդ՝ դատե որդի ո՛չ միայն ըստ աստուածութեան իւրում. այլ և ըստ մարդկութեանն: - 100. Այսպէս մարմինն քրիստոսի միաւորեալ ընդ բանն աստուած՝ ունի զկարողութիւն և զաստուածութիւն բանին. - 100. Նախ՝ զի բանն աստուած էառ զմարդկայինս բնութիւն և միաւորեաց ընդ աստուածութեան իւրում. ո՛չ մասն առեալ՝ կամ ըստ մասին միաւորեալ. այլ բոլորն ընդ բոլորին...: - 106-107. Երրորդութիւն հասարակ է. և աստուածութիւնն հասարակ: - 108. Ո՛չ ասեմք. զի աստուածութիւնն հասարակ է բնութեանն. իսկ Երրորդութիւնն հասարակ է անձանցն: - 108. Եւ զի անձամբ յատկացեալք են և բնութեամբ մի. վասն այն Երրորդութիւն ո՛չ ասի միոյ անձին. այլ աստուած կամ աստուածութիւն ըստ միութեան բնութեանն: - 108. Առաջինն որ է տըլպաւորական աստուածաբանութիւն՝ է՛ ի դէմս սուրբ Երրորդութեանն և մի աստուածութեանն. թէ ո՞րպէս է մի. ո՞րպէս երբեակ. և ծնօղ. և ծնունդ. և բղխումն. և վասն մարդեղութեանն քրիստոսի: - 122. Ձի որպէս խաւարն անյայտ է, նոյնպէս և առաւել լոյսն անտեսութիւն առնէ. և նա անտես է ի հրեշտակաց. և անյայտ ի մարդկային մտաց. թէ ո՞րպէս կամ զի՞նչ է էութիւն և բնութիւն աստուածութեանն: - 122. Ձի որպէս ո՛չէ սկիզբն աստուածութեան նորա, և ո՛չ վախճան մարդկութեան նորա: - 126. Ի յաստուածութիւնն սոքա առաջին և վերջին ո՛չ ասին. զի համանգամայն զօրութիւնք են ի յաստուածութիւնն: - 128. Նախ այս է միտքն՝ որ այբն առաջին է և քէն վերջին. այսինքն են են առաջին աստուածութեամբս. և են են վերջին մարդկութեամբս. զի մարդն վերջին է արարածոց: - 129. Հինգերորդ՝ անսկիզբն աստուածութեամբն. և անվախճան մարդկութեամբն. զի որպէս ո՛չ է սկիզբն աստուածութեանն, և ո՛չ վախճան մարդկութեանն: - 129. Իսկ թէ կամիս ուսանիլ թէ զի՞նչ է նիւթ պսակին. որ ինչ առ աստուածութեան իւրում մեծութիւն գտանի, զայն պատրաստեաց սիրելեաց իւրոց. զոր ո՛չ կարեմ զմտաւ ածել. կամ վայրապար լսելեօք լսել: - 161. Դարձեալ յարանունաբար, յաստուածութենէն աստուած. ի հայրութենէն հայր. արդար. ողորմած. և այլն: - 172. Նախ՝ նշանակէ զաստուածութիւնն երեք անձինք ի միում բնութեան: - 178. Երկրորդ՝ առաջին ստեղն է հայր. ոչ յումեքէ. միջինն որդի ծնունդ ի հօրէ. վերջինն հոգի բղխումն ի հօրէ և ելումն յորդոյ. զի որդւովն երկի. և հարթ հաւասար աստուածութեամբ և արարչութեամբ: - 178. Երրորդն է աստուածութիւնն. կամ կեանքն յաւիտենից: - 195. Չորրորդ՝ զի զանարատսն և զպարարտսն մատուցանէր յօրինակ անարատ գառինն քրիստոսի. և ճարպաւորն՝ լուսոյ աստուածութեանն: - 286. Եւ աստուածութեամբն ընդ հօր և հոգւոյ՝ ընկալաւ ինքն: - 307. Եւ տէր մեր մարմնով մեռեալ, միշտ կենդանի է աստուածութեամբն: - 313. Սիրտ զանմահ աստուածութիւնն ասէ որ ո՛չ ննջէ և ոչ ի քուն երթայ պահապանն իսրայէլի: - 316. Ձի մեռեալն մարմնով կենդանի էր աստուածութեամբն: - 316. Նախ՝ սատանայ և անհաւատք աստուածութեան նորա. և մեղք և դժոխք հոգւոյ են թշնամիք. մահ և ապականութիւն մարմնոյն: - 316. Եւ զի ծածկոյթ է աստուածութեանն: - 319. Եւ երկրորդ՝ զի լրիւ աստուածութիւն բանին է՝ բովանդակեալ ի մարմնի և ո՛չ մասամբ...: - 319. Է՛ և այլ իմն պայծառ տեսութիւն այսն բանի. զի զգեստ և տաճար կոչի մարմինն ստուգապէս ո՛չ աստուածութեանն քրիստոսի՝ որ ո՛չ բաժանեցաւ ի մարմնոյն ոչ ի մահ և ո՛չ ի գերեզմանն: - 319. Ուստի յայտ է զի բաժանեցաւ հոգին, այլ աստուածութիւնն անբաժանելի մնաց ի բաժանեալ հոգւոյն և ի մեռեալ մարմնոյն: - 319. Ուրբերորդ՝ ի լեռն թաբօր յայտնեաց զփառս աստուածութեան իւրոյ և օրհնեաց: - 320. Դարձեալ՝ մորենին էր կոյսն մարիամ, որ զիմանալի հուր աստուածութեանն յինքեան կրելով ո՛չ կիզաւ...: - 331. Երկրորդ՝ բնութիւնս աղամայ ել ի դրախտէն և բորտացաւ զանազան մեղօք. մինչև բանն էարկ ի ծոց աստուածութեան իւրոյ և հաստատեցաւ յառաջինն: - 332. Ոսկւով, հոգի և մարմին միաւորեալ աստուածութեամբն: - 345. Նախ՝ զի կատարեալ է աստուածութեամբ և մարդկութեամբն միացեալ: - 347. Եօթներորդ՝ յօրինակ բանին մարդեղութեան գրեցաւ բանն ի տախտակի, և նա՛ կոչեցաւ վէմ կարծրացեալ աստուածութեամբն փոխանակ հողացելոյն աղամայ: - 349. Երես զիսկութիւն աստուածութեանն նշանակէ. զոր աստի կենօքս ո՛չ որ կարէ տեսանել. որպէս զբոլորակ արեգականն. այլ ի հանդերձեալն տեսանեն ընտրեալք ըստ չափու: - 350. Եւ ո՛չ յօշէին զթռչունքն. զի անբաժանելի՛ է յինքեան աստուածութիւնն և մարդկութիւնն. այլ և զբազումս հաղորդութեամբն իւրով մի՛ արար անբաժանելի: - 361. Եւ զոյգն. զի հոգի և մարմին՝ աստուածութեամբն միատեսակ եղեալ: - 361. Եւ իւղով զանգեալ և օծեալն, զի իւղով աստուածութեամբն օծաւ. այլ և զհոգին սուրբ ընկալաւ ի յորդանան: - 361. Իսկ կրկին հաւն մեռեալ և կենդանի. քրիստոս մեռեալ մարմնովն, և կենդանի աստուածութեամբն: - 368. Եւ արիւնն, զմեղս մեր բարձեալ յինքեան և տարեալ ի դաշտն առ հայր յերկինս. զի որպէս մեռեալ մարմնովն քաւեաց զմեղս.

նոյնպէս և անմահ աստուածութեամբն կենդանացոյց և յերկինս եհան: - 369. Ձի պարտ է անպարտ գոյ բոլորովին. զի քրիստոս կատարեալ անարատ է աստուածութեամբ և մարդկութեամբ: - 370. Այլ և նաշի մարմին սուրբ. և զհնի արիւնն. և իւր օծումն աստուածութեանն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 374. Եւ նախ գ օրն. գ գոյացութիւն նորին. այսինքն աստուածութիւնն հոգին և մարմինն միաւորեալ մի: - 380. Նախ՝ զի հուր աստուածութեանն կիզոյր զնա՛. որպէս ջուր ի մէջ ապակոյ ի տապոյ արևուն պակասի: - 383. Նախ՝ ցուցանէ թէ քրիստոս է առաջին և վերջին. այսինքն սկիզբն և կատարումն եկեղեցւոյ. ո՛չ միայն աստուածութեամբն, այլ և մարդկութեամբն: - 385. Երկրորդ, զի կարծրացաւ աստուածութեամբն: - 386. Եօթներորդ՝ օձն մեռեալ սպանանէր զօձսն. և զհարեալսն կեցուցանէր. և տէրն մեր մեռեալ մարմնովն զմեղս մեռուցանէր, և կենդանի աստուածութեամբն զմարդիկ **կենսագործէ**: - 387. Տասներորդ՝ և նորս թլփատութիւն սրտի՝ վէմն քրիստոս լինելոց էր. որ կարծրացաւ աստուածութեամբն. և էարկ սուր յերկիր և բաժին: - 415. Կամ զնոյն մեռեալ մարմինն ի խաչին. և զնոյն կենդանի գոյ աստուածութեամբն: - 423. Ութերորդ՝ նա՛ ուսովք էր բարձր քան զամենայն մարդ. և տէր մեր ո՛չ միայն աստուածութեամբն որ գլուխ է, այլ և չարչարանօք իւր՝ զերագոյն և բարձրագոյն ցուցաւ. զի փրկեաց զամենայն: - 427. ...երիս զօրութեամբ ի վերայ խաչին. որ է՛ ձայնիւն և մարմնովն և հոգւովն որ էջ ի դժոխս. կամ գ գոյացութեամբ. այսինքն աստուածութեանն և հոգւոյն և մարմնոյն: - 427. Քսանկը, ձգեաց սաւուղ զգեղարդն դաւթի, եհար զորմն և ապրեցաւ դաւթի. և որդիքն սաւուղայ հարկանել ետուն ըզկողս տեառն և ո՛չ վնասեցին աստուածութեան նորա: - 436. Եօթանասուններորդ, յերիս առաջս զօրօք յաղթեաց թշնամեաց. և տէրն մարմնով և հոգւով և աստուածութեամբն յաղթեաց: - 438. Նոյնպէս որդին աստուծոյ որդի է կուսին որ էառ մարմին ի նմանէ. թպէտ աստուածութիւնն ի հօրէ է. ապա ուրեմն աստուածածին է կոյսն: - 466. Եւ երեքեան ծնունդ քրիստոս՝ ըստ երից գոյացութեանցն որ ի քրիստոս. այսինքն աստուածութիւնն մարմինն՝ և հոգին: - 471. Իսկ զօծումն բնութեանն միաւորութեան՝ ընկալաւ ի կուսական արգանդին. ուր խառնեալ միաւորեաց զմերս բնութիւն ընդ իւրում աստուածութեանն և ծնաւ քրիստոս որ թարգմանի օժեալ: - 475. Ձի որպէս ո՛չ գոյ սկիզբն աստուածութեան նորա, այսպէս և ոչ կատարումն մարդկութեան և աստուածութեան նորա: - 478. Ձի իցէ ինքն սկիզբն և կատարումն ո՛չ միայն ըստ աստուածութեանն, այլ և ըստ մարդկութեանն: - 485. Եւ աստուածութեամբն ընդ հօր և ընդ հոգւոյ ընկալաւ զինքն: - 491. Եօթներորդ՝ զլուխն և պատուանդանն նշանակէ՝ միաւորեալ զաստուածութիւնն և զմարդկութիւնն քրիստոսի. որ խաչեալն է ի նմա: - 493. Եւ այլք ասեն՝ դրախտ զտեսութիւն աստուածութեանն կոչէ. զոր յետ աւանդելոյ հոգւոյն ետես աւագակն. և այս ուղիղ է. զի ո՛չ ասաց թէ՛ իցենք, այլ թէ՛ իցես: - 495. Ծալեալ վարշամակն նշանակէ զաստուածութիւնն որ գլուխ է. և կտաւն զմարդկութիւնն: - 517. Ձի ո՛չ միայն համարի մեծ և փառաւոր զաստուածութիւնն նորա, այլ և զաղքատութիւնն և զանարգանս և զմահն. և յայնժամ արժանացի առատապէս ընդունել զհոգին սուրբ: - 522. Տասներորդ՝ թէ և հասարակ է ամենայն ինչ երրորդութեանն, տէրութիւն իշխանութիւն աստուածութիւն և այլն: - 522. Այլ դաւանութիւն նոցա այս է. որպէս զի մի՛ լիցի ըստ նոցա աստուած մարդացեալ. կամ մերս բնութիւն ընդ աստուածութեանն միաւորեալ. որպէս ընդարձակապէս ցուցանէ աստուածաբանն կիրեղ ի գիրս պարապմանց: - 552. Նախ վասն աստուածութեանն հօր: - 572. Յորոց եօթն վերաբերին առ աստուածութիւնն. և եօթն ի մարդեղութիւնն քրիստոսի: - 572. Եւ այս երեք վերջին աստիճանքս վերաբերին առ աստուածութիւնն: - 573. Գիտելի է, որպէս պատկեր աստուածութեանն կայանայ ի մի էութիւն և յերիս անձինս: - 577. ...զի հաւատալի է թէ ի մարմինն քրիստոսի՛ է՛ և արիւնն կապակցութեամբ. և հոգին համագուգութեամբ. և աստուածութիւնն միաւորութեամբ: - 600. ...նմանապէս և ի յարիւնն է կապեալ մարմինն և հոգին համագուգեալ և աստուածութիւնն միաւորեալ. - 600. ...ապա յորժամ զրկես յարեւնն զժողովուրդն, զրկես և ի նոցանէ որ կապեալ են ընդ արիւնն. այսինքն մարմինն և հոգին և աստուածութիւնն: - 600. Երկրորդ յայտնել ասի. իբր չէ ծածուկ այլ յայտնի է աստուածութիւն նորա յարարածս իւր: - 624. Նախ՝ որպէս ասեն ոմանք՝ Բուրվառն նշանակէ զմարդկութիւնն քրիստոսի. և Հուրն զաստուածութիւնն. Ծխումն զբուրումն հոգւոյն սրբոյ: - 645. Դարձեալ՝ բուրվառն է կոյսն մարիամ. և հուր աստուածութիւնն ի նմա բնակեալ...: - 645. Երրորդ, զի օրինակն նմանեցի ճշմարտութեանն. որ պարարակ էր աստուածութեամբն և կատարեալ մարմնով: - 657. Այսինքն սուրբն սրբոց որ է արքայութիւնն երկնից. ուր աստուածութիւնն է բնակեալ. և քերովբէիւք սպասաւորեալ: - 682. Եւ որպէս ի քրիստոս բնակեալ է ամենայն լրումն աստուածութեան որպէս ասէ թեսաղոնիկեցոց. նոյնպէս

և ի նեռն ամենայն լրումն անօրէնութեան. – 707. Նախ աստուածութեամբն թագաւորէ՝ ընդ հօր և հոգւոյն: - 710. Նախ՝ այսու գաստուածութիւնն իւր յայտնէ. զի ամենայն մարգարէք գաստուած ասացին զոլ դատաւոր...: - 735. ...այսինքն բոլոր ամենայն անդամօք մարմնոյն յաստուածութիւնն հանգիցէ. զի դադարեցի եկեղեցի յամենայն աշխատութեանց: - 736. Այլ ի գալուստն քրիստոսի Առաջին փառք է՝ զի փառաւոր երևեսցի սիրելեաց իւրոց, յայտնեալ գաստուածութեան փառս միաւորեալ ի մարմնի. որպէս երևեցաւ ի թաբօր: - 736. Նախ քրիստոս դատեսցէ աստուածութեամբն և մարդկութեամբն: - 738. Ջի անարժանքն գաստուածութիւնն քրիստոսի ո՛չ տեսանեն վասն կրկին պատճառի: - 740. Նախ՝ տեսանեն զմարդկութիւնն զի երկիցեն. և մի՛ գաստուածութիւնն զի մի՛ խնդացեն. զի սրտմտութեամբ հայի ի մեղաւորս. - 741. Նախ ըստ գոյացութեան. զի որպէս անսկիզբն է աստուածութեամբն, նոյնպէս և անվախճան է մարդկութեամբն հաւասարեալ: - 745. Նախ ի նոյն առ ինքն ի դէմս սրբոյ Երրորդութեանն. հասարակ զոլ ամենայնիւ. աստուածութեամբ բնութեամբ կամօք և այլն: - 746. Կամ փայտիս այսորիկ ոստք կարեն ասիլ միաւորեալ բնութիւնքն քրիստոսի. այսինքն աստուածութիւնն և հոգին և մարմինն: - 755. Չորրորդ՝ ծառ կենաց կոչի տէր մեր յիսուս քրիստոս. ըստ որում փայտ դալար էր աստուածութեամբն. և մեզ կեանք և կենդանարար եղև յարութեամբն իւրով: - 768. Հաւատ ի մի աստուածութենէն ի մարդիկ շնորհի: - 769. Նոյն և կամք և կիրք և ներգործութիւն մարդկային ընդ աստուածայինն միաւորեալ. միջնորդելով հոգւոյ բանականի՝ աստուածութեանն և մարմնոյն. որ է՝ ներգործութեամբ միշտ աստուած և փրկիչ բնութեամբ. քրիստոս. նոր աղամ. էմմանուէլ ճշմարտութեամբ: - 770. Միովն ստուգէ՛ գաստուածութիւնն. և միովն հաստատէ՛ զմարդն կատարեալ. և երկրորդին անբակ և անշփոթ և անբաժան զմիութիւնն յայտնէ: - 770. Մի դէմն յերրորդութենէն որդի լինի. մի դէմ ի մարդկութենէս ի կուսէ առեալ բնութիւն մարդկութեան, աստուածութիւնն բոլորովին յաղագս անհաս միաւորութեանն ըստ ոսկէբերանին յոհաննու: - 770

ԱՍՏՈՒԿԾՈՒՄՆՅՅ + Որք և ո՛չ ըզգիրս գիտէին, վասն ճգնութեանցն աստուածուսոյցք եղեն: - 50

ԱՍՏՈՒԿԾՈՒՐԱՅ + Այլ զչար և գաստուածուրաց ժողովն քաղկեդոնի որ ի ձեռն մարկիանոսի և անիծելոյն պօղքերի՝ ո՛չ ընդունիմք. և զընդունօղսն նզովեմք: - 547

ԱՍՏՈՒԿԾՊԵՏԱԿԱՆ + Եօթներորդ՝ զի և յաստուածպետականն ծայրութիւն բառնալով առաւել քան դնելով գամք ի ծանօթութիւն: - 132

ԱՍՏՈՒԿԾՊԵՏՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ, զի ժերորդն աստուածպետութիւնն. և կատարումն ի վերայ ամենեցուն: - 134. Քահանապետութիւնն ըստ այնմ որ կարգ է մի և նոյն է ի մարդիկ՝ ի հրեշտակս՝ և յաստուածպետութիւնն սուրբ: - 138. Եւ դարձեալ հրեշտակք և մարդիկք մշտնջենաւորք՝ պակաս ունին առ աստուածպետութիւնն յաւիտենական. և նա՛ է կատարումն ժերորդ. անսկիզբն և անվախճան զոլով: - 391. Տասներորդ՝ զի այսպէս ողջունի և հոգին անդ որպէս մարմինն աստ. նախ յաստուածպետութենէն, և ապա ի համակարգ հոգւոց սրբոց: - 673

ԱՍՐ + Վեցերորդ՝ ասր. որպէս ոչխարաց: - 216. ...և Ոչխար զգօն և հեգ. ունելով պտուղ ասր և կաթն և ծնունդ: - 358. Ոչխար տարեկան. և պատարագելի. և զգօն և հեգ. և պտղատու զկաթն և ասր և ծնունդ: - 361

ԱՍԱՆ + Երկրորդ՝ ձայնական գործիքն. որ են է. որպէս Շրթունք. Ատամունք. Լեզու. Մակալեզու. Բերան. Խռչափող. Թոք: - 216. Ոմանք զէն ունին գատամուկսն. որպէս շունք և վարագք: - 216. Ջի թէ մարդն ունէր զբնութեամբ զէնս, որպէս թէ եղջիր ի գլուխն. և սուր գատամուկսն. ճիրանունք ի ձեռս. և սմբակ կամ կճղակ ոտիւք. և զայլսն, Նախ՝ զի զազանաղէմ և դժւարատես լինէր ամենեցուն: - 217. Եւ ատամուկսն լք ոսկր. որ լինի բովանդակն լզ ոսկր: - 243. Վասն որոյ յեօթն ամիսս ատամն բուսանի տղայոց. և յեօթն ամն դարձեալ փոխի: - 264. Չայս կարգ պահէ՛ և ի զարգացման հասակին. զի մինչև ցեօթն ամն ատամն բուսանելով և փոփոխելով՝ նշանակէ՛ զկերակրականն: - 267. Եւ որպէս է է գործիք ձայնին, որ է՛ թոքն. խռչափողն. մակալեզուն. բերանն. լեզուն. ատամուկսն. և շրթունքն. և սոքա միաբանին ի խօսքն: - 296. Դժոխ՝ զդժուար զնեղ և զանձուկն նշանակէ. և կոչի բազմաւոր, Նախ վասն բազում կրիցն. ուր լալ աչացն է և կրճել ատամանց և խաւար ներքին և արտաքին և այլն: - 505. Ատամուկսն՝ վարդապետք և մեկնիչք և ծասկիչք հոգևոր կերակրոյն: - 534. ...կրճել ատամանցն ցուցանեն...: - 669. Յայս միտս՝ յորժամ փոշիմանիմք ի վերայ բանի կամ տրտմիմք, ատամանքք զմատն խածանենք...: - 670. ...լալ և կրճել ատամանցն. փոշիմանիլ, տխրիլ, և ոչ ինչ օգտիլ...: - 671. Կրճել ատամանց ի ցրտոյ: Խաւար: Ծուխ: Արտասուք ներքին: - 751. Երկրորդ՝ անտանելի ցուրտ. յոր

եթէ հրեղէն լեառն անկանէր՝ սառն դառնայր. վասն այս երկուցս ասի՝ լալ աչաց և կրծել ատամանց...: - 752. ...զի ծուխն ի հրոյն պատճառէ զլալ աչաց. և ցուրտն գկրծել ատամանց: - 752. Վասն երկրորդին, որք ցրտիւ չարութեան աստ կարծրացան, արդարապէս անդ տանջողական ցրտիւ կրճտեն գատամուկս իւրեանց: - 752. Այլոց հուր և խաւար և տարտարոս. լալ աչաց և կրծել ատամանց. և այլոց այլ իմն: - 760. Կամ առողջ որպէս զնովսէս. որում ո՛չ վատեցին աչքն և ո՛չ շարժեցաւ ատամն: - 761

ԱՏԵՆՆ + յորժամ զարհուրեալ տազնապին ամենայն մեղաւորք յահաւոր ատենին. և յանաչառ դատաստանին: - 630. Ձի այնպիսիքն դատաստան ընդունելոց են անձանց իւրեանց ի մեծի ատենին քրիստոսի: - 684. Երրորդ, յատենան դատաստանի դ խնդրին վկայք. զի մինն կարէ՛ ոք խաբել և սուտ վկայել. այլ զերկու և զերեքն ո՛չ: - 742. Ոչ ինչ ընդհատ բերելով ի մեզ զօրինակ մեծի սաստկասարսուռն ատենի: - 788

ԱՏԵԼԻ + Ութերորդ՝ սիրելեաց և ատելեաց ընտրութիւն շնորհէ: - 126. Ձայս և սովոր են առնել մարդիկք առ մերձաւորս և սիրելիս անընդմիջաբար խօսին. և առ հեռաւորս կամ ատելիս գրով կամ միջնորդով: - 177. Ի երրորդումն արարչին աստուծոյ ատելիք: - 210. Ութերորդ՝ զի ո՛չ երևեր բարեկամն և թշնամին. սիրելին և ատելին. և լինէին բազում սպանութիւնք և ակերք. զի ոչ զգուշանային միմեանց: - 238. Վասն որոյ ասաց դաւիթ, ամենայն որ մարտնչի սրով ընդ կաղս և ընդ կոյրս որպէս ասացին յերուսացիքն, նա՛ ատելի՝ է անծին դաւթի. և խնայեաց ի նոսա և փրկեաց: - 431

ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ + Ութերորդ՝ է՛ անկարգ ախորժակն. որ քարշէ՛ զմիտսն առ ներհակս հաւատոյն. այսինքն է երկիւղն՝ սերն՝ և ատելութիւնն: - 32. Այլ և ատելութիւնն դարձուցանէ զմիտս բազմաց ի հաւատոցն. որպէս ատելութիւն և նախանձ փարիսեցւոցն՝ ո՛չ տային թոյլ հաւատալ ի քրիստոս. թէպէտ տեսանէին զամենայն նշանսն զորս առնէր. որպէս ասէ սաղմոսն, «ատեցին զիս ի տարապարտուց»: - 32. Հոգևորն այն է՛ զի անկաւ անձնիշխան կամօք ի բարւոյն ի չարն, ի լուսոյն ի խաւարն, ի գիտութենէն յանգիտութիւն, յանմեղութենէն ի մեղս, յերանութենէն ի թշուառութիւն, ի սիրոյն յատելութիւն: - 146. Նաև անբարիշտ կամք նորա դարձել է յատելութիւն և ի նախանձ մարդոյն. զի ամենայն ջանիւ նկրտի ի կործանումն նորա բազմադիմի փորձութեամբ: - 146. Երկրորդ՝ վասն ատելութեան. զի բարձաք զսերն: - 177. Իսկ ատելութեան ցոյց, «զուցէ ձգիցէ զձեռն իւր»: - 279. Այլ արդ՝ զղջանալ և խոստովանիլ պարտ է զհպարտութիւն՝ զնախանձ՝ գատելութիւն և զայլն, և ապա՛ թողութիւն զտանել: - 556. Ապա անհաւատութիւն և յուսահատութիւն և ատելութիւն է՛ ի միտս. և սոքա մեծ են քան զամենայն չարիս որպէս ուսուցանեն զիրք սուրբք: - 557. ...և որկրամոլութեամբ մնան բազմամարմինք. և ատելութեամբ զերծանի ոչխարն ի գայլէ. և խրոխտումն մեծարգոյ առնէ զձին. և այլն նմանապէս: - 563. Անոխակալութիւն է զամբոխումն ատելութեան զուարթութեամբ և գթութեամբ արգելուլ: - 581. Իսկ ընդ դէմ այսմ, դիւական տրտմութիւնն ի մարմինն է և վասն մարմնոյն. և զարտասուս ցամաքեցնէ. և տրտմի և ամբոխի. և հետևի նմա ոխ և ատելութիւն. այլ և մահ ևս գործէ որպէս ասէ առաքեալն: - 584. Ձի ատելութիւն մեղաց զղջումն է սրտին. և խոստովանի բերանով. և զամօքն կրէ փոխանակ պատժոյն: - 603. Այլ ես ասեմ, ատելութեան և անարգանաց էր ցոյցք, եթէ զպատուականն էր տուեալ նախ՝ անտի փոխեալ: - 663. ...ըստ սողոմոնի «փայտն յոր անկցի ի նոյն կացցէ. թէ ի հարաւ» որ է՛ ջերմ սերն աստուծոյ և լոյս. «և թէ ի հիւսիս». որ է՛ ցուրտ՝ ատելութիւն աստուծոյ՝ և խաւար: - 704. Վասն երրորդին, զի նախանձ և ատելութիւն աստէն որպէս որդունք խածատեցին զընկերս. արժանապէս որդունքն անդ խածատեն զնոսա: - 752

ԱՏԵՄ + Ապա առ ըստ ոչ ախորժանացն թէ աշխարհք որք են աշխարհասէրքն՝ ո՛չ կարեն ատել զաշխարհասէրսն: - 44. Ա՛րդ՝ եթէ զբոլորն ցուցանել նշան է սիրոյ հօր, ապա թէ ո՛չ ինչ ցուցանէ ատել՝ զորդի: - 97. Դարձեալ՝ բնականապէս ամենայն նախանձ ունի սիրել զինքն, և ատել զայլս: - 128. Իսկ նախանձն աստուծոյ պարզապէս միայն ունի սիրել և զայլս և ո՛չ ատել. զի նախանձն աստուծոյ՝ սիրոյ առաւելութիւնն է. որպէս բոցն հրոյ: - 128. Տասներորդ՝ զի չարն իւրովի ատեաց զնոսա և հեռացաւ, և իբրև զմրուր յերկիրս զետեղեցաւ: - 139. Ի նոյն խոկալով սիրել զնա՛ և ատել զհեշտութիւն զգայութեանց: - 269. Նախ՝ զի ատեի զաստուած, և երկնչէին ի պատժոցն, և հակառակէին աստուծոյ: - 296. Երկրորդ՝ ատեի եղբարքն զյովսէփ, և հայրն սիրէր: - 313. Նոյնպէս և սատանայ ատեի զմարդկային բնութիւնս զի ի պատկերն աստուծոյ արարաւ. և հրեայքն ատեի զքրիստոս. զի վկայեաց հայր թէ դա՛ է որդի իմ սիրելի: - 313. Իսկ ի հոգւոյ մարդոյն ք իր հեռացուցանեն զդևսն. այսինքն խոնարհութեամբ և ճշմարտութեամբ. վասն զի զերկուքս զայս ո՛չ ունի սատանայ. և ամենկին փախչի

և ստեղծ գիտնարհություն և զճշմարտություն: - 324. Նախ՝ զի օտարք և հիւրք էին որդիքն յակոբայ՝ և ստեղծ գնոսա: - 335. Երկրորդ՝ զի ծանօթք էին դճ ամաւ և ստեղծ: - 335. Երրորդ՝ զի երախտաւորք էին յովսեփաւ և ստեղծ: - 335. Այսպէս հինգ եղանակաւ չարաչար ստեղծ զհիւրսն. վասն այն կրկին կրեցին զհատուցումն վրիժուց ժ հարուածովք: - 335. Վասն որոյ յետոյ տրտմի և նեղի. ստեղծ՝ զպատճառ մեղացն և դառնայ ինքեան. որպէս ամոնի եղև: - 558. Զի փառասերն զիւր փառքն և զիւր բարին սիրէ. և զայլոց փառք և զբարիս յաչաղէ և ստեղծ: - 559. Ստեղծ պարտ էր զմեղս. այժմ ստեղծ զարդարութիւն: - 564. Երկրորդասաներորդ՝ ստեղծ՝ զոր ինչ և նա: - 575. Զթշնամիսն մեր պարտ է սիրել և աղօթել վասն նոցա. և զթշնամիսն աստուծոյ ստեղծ...: - 577. Այլ զհոգւոյ թշնամիս ստեղծ: - 577. Սուգն է սրգալ վասն մեղաց և ստեղծ զնա մինչ զի եղծանել զնոսա: - 583. Եթէ յարդեան ժամանակիս հաւատարիմ է, զի որ ոք և իցէ յանցաւոր, եթէ զղջասցի և ստեղծ զմեղս ըստ մարգարէին՝ խոստովանութեամբն առնու զմաքրութիւն և զվարձս ապաշխարութեան: - 778. Իսկ թէ որ ի կեանս յայս զղջասցին ստեղծ զմեղս և խոստովանին, առցեն զվարձս ապաշխարութեան որ է՝ թողութիւն մեղաց. առանց երկբայութեան է այս: - 780

ԱՏԵՆԱԴՊԻՐ - Երկրորդ ասեն, դ դասք էին իշխեցօղք ժողովրդեանն. այսինքն իշխանք ցեղիցն՝ և ծերքն՝ և դատաւորքն և ատենադպիրքն: - 609

ԱՏՈՄ - Ի խնդրոյ ունենն բանասիրի Ատոմի ուղղափառի: - 772

ԱՏՈՒՐ - Ոմանք դ ասեն. և անւանս թուեն, Ատուր, Թատուր, Գատուր, Սատնատուր: - 495

ԱՏՈՔ + Վեցերորդ, ոմանք ատոք և կէսք ազագունք և այլք անպտուղք. այսպէս և մարմինք ընտրելոցն և ոչ նոյնպիսեացն ըստ չափու զանազանին: - 721. Այսինքն նախ արմատն. և յետոյ խոտն. յետոյ ծղօտն. և ծնունդն. և ապա՝ տերև. պատանք. և քիտք. և ապա՝ ցորեանն ատոք ի հասկին: - 721

ԱՐԱ - Որպէս ասեն զշամիրամէ թէ՛ յորժամ սպանաւ արա ի պատերազմին, զայլ ոմն նման նորին պատուեաց և ասաց թէ աստուածքն յարուցին: - 238

ԱՐԱԲ - Իսկ ցօղ իմաստութիւնն որ տուաւ նմա յաստուծոյ. և թագաւորք արաբայ և սաբայ, ընծայաբերքն նմա: - 421

ԱՐԱԲԱՅԻ - Արաբացիք: - 298. Իսկ ոմանք արաբացիս և զմակեղոնացիս՝ յերբայեցիս համարին՝ և կէսք ոչ: - 299

ԱՐԱԲԻԱ - Զինգերորդ՝ արմաւ հաւուն՝ զոր այլք փինիկ ասեն որ է արաբիայ. որ ծախէ՛ ինքն զինքն հրով, և դարձեալ կենդանանայ: - 53. Ոմանք զսիօն ասեն, և այլք զեղոն, և այլք արաբիա. որ և անդ ասեն և այլք զգերեզման նորա լինիլ: - 327. Եւ է՛ ի մէջ արաբիոյ և եղոնայ. զոր այժմ կոչի թիլգուրան. ուր գերեզման նորա՛ է: - 327

ԱՐԱԳ + Որ արագ ընթանայ և զսպէ զինքն՝ և զերեսն կորակնէ՛ և զբոլոր մարմինն կծկէ՛, երկնչոտ է և ըռիշտ և աղուեսաբարոյ: - 247. Մանրաքայլն և արագն չարաբարոյ և վատուժ ասեն լինիլ: - 247. Երկրորդ՝ զի արագ բժշկի: - 415. Կամ թէ արագ որպէս ասայէլ որ հասներ այծեման: - 761

ԱՐԱԳԱՅԱՍ + Աւա՛ղ անբան մտահաճութեան նոցա. որք զմիայն տէրն ուրացեալ, ածեն ի վերայ ինքեանց արագահասն կորուստ: - 503

ԱՐԱԳՆԹԱՅ + Եւ երկնաւորն այն գաւառ՝ լ ամօք արագընթաց աստեղն ճանապարհ շնորիէ: - 763

ԱՐԱԳԻԼ + Տասներորդ՝ զի և բանականս մարդ՝ քան զանբան կենդանիս տգէտ լինէր. վասն զի ամենայն կենդանի ունի բնական ճանաչումն իւրոց և օտարաց. ըստ այնմ որ արագիլ արդար՝ կերակրէ զիւր ծնօղսն միայն. և տատրակ մենացեալ ի զուգակցէն, ո՛չ զուգի ընդ՝ այլ տատրակի: - 238-239. Այլ և ի յանբան կենդանիս բնաւորեցաւ գոլ. որպէս ուղտ խոհեմ. և առիւծ արի. տատրակ ողջախոհ. և արագիլ արդար: - 581

ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ + Կամ արագութիւն. որպէս նապաստակաց: - 216. Քանզի՛ ունիցի մարմինն Զգեղեցկութիւն. Չարագութիւն. Զուժգնութիւն. Զազատութիւն. Զկամաւորութիւն. Զառողջութիւն. և Զանմահութիւն: - 761

ՅԱՐԱԼԷԶ + Վասն հոգւոյն եւ ի գիրս սուրբս՝ զի ո՛չ եւ և ասին ի յէքս. որպէս եղջերուաքաղն, յարալէզն, յուշկապարիկն: - 55

ԱՐԱԾԵՍ + Առ երրորդն ասենք թէ՛ երիցս հարցումն սիրոյն և արածելն զոչխարսն՝ վասն երից ուրացութեանցն էր բժշկութիւն. զի ո՛ր մասն որ խոցի՛ նորին է բժշկական դեղն դնելի՛ և ո՛չ առողջից: - 547

ԱՐԱՎԱՆ + Զի արիւն և շունչն արական է որպէս ցուցաւ. վասն այն այրն հանէ զնոսա. և կինն չէ

տուեալ արիւն՝ ո՞րպէս հանէ: - 296. Վեցերորդ՝ ի յանմարմին բնութիւնն ո՛չ կոչէր իգական. այլ արական որդի. իսկ թէ ի մարդեղութիւնն լինէր իգական, փոփոխումն էր դիմացն և սերիցն: - 480. Եօթներորդ՝ զիրք սուրբք մարդեղութիւն ասեն բանին. այլ մարդն կոչումն յատուկ արական է և ո՛չ իգական թէ և հասարակաց կոչի: - 480. Վասն է՞ր երբեմն իգական հարսն և դուստր կոչի եկեղեցի. և երբեմն արական որդի: - 534. Երկրորդ՝ զի թէ արական մասն երևի՝ ոչ ինչ նախապատուի կամ էգն անարգի. զի մասունք անդամոց անդ ո՛չ է զագրալի: - 726

ԱՐԱՅԵՏ + Իններորդ՝ յորժամ լուծանի՝ ամենևին յարահետ լինի: - 206

ԱՐԱՍ - Եզրօն ամաց **ժը**՝ ծնանի զարամ: - 452. Արամ ամաց **խե**՝ ծնանի զամինադաբ: - 452

ԱՐԱՊ - Ասեմք եթէ՝ քաղդէացին որ է՝ արապն. զի մնաց առ եբեր և ո՛չ խառնակեցաւ: - 298

ԱՐԱՏ + Է՞ որ ի ներքուստ, որ չարութիւն և ախտ կոչի. և է՞ որ արտաքուստ, որ կիրք և արատ կոչի: - 139. Քառասունևը, Արատ քահանայիցն բժան: - 284. Քառասունևթ, Արատ պատարագացն բժան: - 284. Քանի՞ են արատք արգելք քահանայութեան: - 370. Վասն է՞ր զմարմնոյ արատս խարէին: - 370. Նախ՝ զի մի պակաս երևեցի քան զհեթանոսս, խտրէին զմարմնոյ արատն: - 370. Երրորդ՝ յօրինակ հոգւոյ արատոյ ի նորս որպէս ասացաք: - 370. Նորոց քահանայից ո՞րն է խտտելի արատ: - 370. Արդ՝ որ առանձինն է՝ մարմնոյն արատն ոչ խտրի. այլ հոգւոյն: - 370. Իսկ որ զքրիստոս պատարագէ, խտրութիւն է արատոյ ի հոգի և ի մարմին: - 370. Եւ բժան արատ պատարագին: - 371. Այլ հոգի դատարկ ի քաւարանին աչս ո՛չ ունի զի լացցէ որով յարատ հայեցաւ. և ո՛չ մարմին զի պահեցէ և աղօթեցէ. այլ և ո՛չ զղջումն. զի հոգին ինքն ըստ ինքեան ո՛չ կարէ զղջալ: - 699. Հաճոյ լինէր քեզ թէ լինէիր զեղեցիկ որպէս զաբխողոմ. որում ո՛չ գոյր արատ ի մարմնի: - 761

ԱՐԱՏԵՄ + Ահա՛ ժամանակ ընդունելի. ահա՛ օր փրկութեան. մի և մի իւրք տայցէք պատճառս. զի մի՛ արատեսցի պաշտօնն: - 698

ԱՐԱՏՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - Թէ ի բերան պատերազմի յել անմահին և ի մուտ մահկանացուին. դիցես պահապան բերանոյդ. լար կարմիր շրթանցդ. այսինքն հաւատով սիրով զօրացեալ. և ո՛չ բաժանիլ ի **քնասիրութիւն և յարձաքսիրութիւն. յառաքինասիրութիւն. և յախտասիրութիւն. յընկերսիրութիւն և յարատսիրութիւն**: - 770-771

ԱՐԱՐ + Այս է զոր արարն դարձեալ մարդկայինս ազգի զրկելոցս ի սատանայէ: - 302. Որ արարն յոչ էից, զիտէ անխառնապէս որոշել զիւրաքանչիւր փոշիս արդարոց և մեղաւորաց. զի հատուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործոց: - 719

ԱՐԱՐԱԾ + Երրորդ՝ թէ լինէին երկու սկիզբն հակառակ միմեանց, մի զմիոյ ստեղծուածս ապականէին. և ո՛չ լինէին արարածք ինչ: - 20-21. Իններորդ՝ Անդրանիկն արարածոց. և պատասխանիք նոցա ե գլխով: - 29. Երկրորդ՝ օտար ի բնութէ և արարած ասեն: - 29. Այլ և ընդդէմ նոցա՝ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ, և զհոգին: - 30. Չի բռնադատեալն ոչ լինի աստուած. իսկ թէ կամաւ, կամացն եղեր արարած և ո՛չ աստուծոյ: - 36. Եւ զի եղեր ըզկամքն միջոց, ի բաց **պարսպեցար** յողորմութեանց նորին առ իւր արարածքս. զի եղեր այլ իմն զկամիլն և զկամքն: - 36. Ի յայս տարակուսանքս՝ որ է ստութիւն յերկուց կողմանց, բառնի էութիւն հօր. և լինի արարած որդի: - 36. Իսկ թէ արարչութեանն, ասեն թէ և որդի արարած է: - 39. Ով արիանոսք՝ զի թէ որպէս զմեզ զորդի շնորհօք ասէք և արարած, մեք զի ենք շնորհօք որդիք՝ ունիմք ընդ մեզ և ընդ հայր շաղկապ. իբր թէ զլար զհոգին սուրբ: - 39. Երկրորդ՝ զի ըստ մեզ արարած ասեն զհոգին: - 51. Երրորդ՝ թէ արարած զհարձ կատարէ զմեզ լինիլ աստուածս յորդեգրութիւն հօր՝ աւագանան: - 51. Իսկ այլք արարած վասն ո՛չ յայտնելոյ ի զիրս աստուած զհոգին: - 51. Իսկ զմիւսն գործակից՝ զօրութեամբ անսահմանելի. զի իւր ասեն արար զործակից. իսկ բնութեամբ սահմանելի. զի արարած է: - 51. Իսկ զմիւսն զօրութեամբ և բնութեամբ սահմանելի. զի արարած և պաշտօնեայ և ծառայ է ասեն: - 51. Այլ մեր բանս ո՛չ է ընդ այլսն ամենայն, այլ որք զօրութիւն և արարած ասեն զոլ զհոգին: - 51. Ապա ասեն՝ թէ գոյացութիւն է և ո՛չ յայլում՝ այսինքն ի հայր, օտար է ի բնութենէն. արարած է և ո՛չ աստուած: - 52. Առորս ասելի է թէ՛ ո՛չ է այլ էութիւն ի մէջ արարչին և արարածոյն. այլ հարկ է զի լիցի աստուած՝ կամ արարած: - 52. Եւ ո՛չ այս կարէ լինիլ ի յերկուցն հատումն. այսինքն զի լիցի յաստուծոյ և արարածէն և լինիլ մի էութիւն. որպէս ո՛չ է էութիւն եղջերուաքաղն որ յեղջերէ՝ և ի քաղէ ստեղծանի. ապա ուրեմն ո՛չ լինի էութիւն յարարչէն և յարարածէն: - 52. Եւ զի ստուգեցաք թէ ի հարկէ պիտոյ է էութեան՝ զի լիցի կամ արարիչ կամ արարած: - 52. Բեր նախ տեսցուք ըստ քո կարծեացք թէ արարած է ի հոգին: - 52. Եւ

թէ արարած է՝ զի ա՞րդ հաւատամք և կատարիմք. այսինքն յորժամ խնդրեմք և առնումք. զի ո՛չ տան մեզ ըզհայցւածքն որք են արարածք. որպէս անւամբ միայն աստուածք հեթանոսացն: - 52. Եւ թէ այդպէս է, ապա ուրեմն հոգին ո՛չ է արարած: - 52. Եւ զի ո՛չ է արարած ո՛չ այլ ինչ է՝ քան թէ աստուած որպէս ասացաք: - 52. Եւ զի աստուած է՝ ո՛չ կարէ ասիլ ստեղծւած կամ արարած կամ պաշտօնեայ կամ ծառայ: - 52. Դարձեալ ընդդէմ այնոցիկ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ և զհոգին. որպէս արիոս. և մակեդոն. և հրեայք. և այլք: - 55. Եւ թէ նոքա արարածք են, որպէ՞ս արար զսոսա անբան և անկենդան: - 55. Ա՛րդ՝ իմաստութիւնն այն որ արար զբանն և զհոգին, նա՛ է բան աստուծոյ. և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ արարած: - 55. Զինգերորդ՝ թէ արտաքոյ արարածք են բանն և հոգին աստուծոյ, ապա անկարելի՛ է արարածոց՝ արարչի բան և հոգի լինիլ: - 56. Վեցերորդ՝ թէ արարած է բանն և հոգին աստուծոյ՝ ապա օտար է յեութենէ աստուծոյ և եկամուտ և աւելորդ՝ նմա: - 56. Եօթներորդ՝ թէ արարած է բանն և հոգին աստուծոյ և են յեութենէ նորին, ապա և ինքն արարած է որոյ է բանն և հոգին: - 56. Ութերորդ՝ թէ արարած է բանն աստուծոյ և հոգին, ապա կրկին է և ո՛չ մէկին. զի բանն արարած և արարչի բան. և հոգին արարած և արարչի հոգի: - 56. Իններորդ՝ թէ արարիչ է աստուած՝ և բան իւր և հոգին արարած, ապա և ինքն ո՛չ է պարզ և մէկին՝ այլ բազադրեալ և ի բազմաց գոյացեալ: - 56. Տասներորդ՝ թէ բանն աստուծոյ և հոգին արարած են և այլ բնութիւն, յայնժամ ո՛չ լինի մի աստուած. այլ բազում և զանազան աստուած. զի յոլովութիւնն յոլովութիւն է աստուծոյ. որպէս թէ երեք բնութիւնն երեք աստուած, և երկու բնութիւնն երկու աստուած: - 56. Իսկ թէ ի սկսելոյն յառաջ գայ, է՛ եղեալ և արարեալ. որպէս արարածք ամենայն որդուլ և հոգուլ եղեն: - 63. Իսկ հոգին առնու յիմաստութեանց և զօրութեանց որդւոյ և բաշխէ՛ արարածոց: - 65. Իսկ թէ մարդկութեանն միայն, անկա՛ր ընդ մարդապաշտ հայիոյութեամբ. և փոխանակ արարչի՝ արարածոյ՝ երկրպագեցեր ընդդէմ աստուածային օրինացն: - 68. ա) Որպէս արարիչն արարածոց եղև մարդ, և ո՛չ ասի արարած. այլ և ո՛չ արարիչ և արարած: - 78. Զի մեծն աստուածաբան ընդ դէմ արիոսի պատերազմի. որ արարած ասէր զբանն՝ աստուածացեալ յետոյ: - 79. Զի մարմինն է՛ ի կուսէն. և կոյսն յազգէն ադամայ. և ադամ ի հողոյ՝ արարած: - 81. Ա՛րդ՝ հողոյ արարածի և աստուծոյ արարչի՝ մի և նոյն բնութիւն ասել ամբարշտութեան է կարծիք: - 81. Ասեմք եթէ՛ յորժամ մի ասեմք բնութիւն բանին և մարմնոյն, այս լինի կամ արիոսին. որ զբանն արարած ասէ և զմարմինն արարած. և այսպէս մի բնութիւն է արարածոյն ասէ. և զբանն ընդ մարմնոյն չարչարելի և մահկանացու: - 81. Նախ քան զմարդեղութիւնն հեռի ի միմեանց. որքան աստուծոյ և արարածոյ. անեղի և եղականի. ժամանակէի և յաւիտենականի: - 82. Եւ երեկոյի՝ որ տեսանեն զարարածս: - 99. Եւ յատուկ՝ զի որոշեալ և բաժանեալ է յարարածոց. և ո՛չ մի է ըստ սոսա. ո՛չ մասն է արարածոց և ո՛չ բոլոր: - 106. Ըստ այսմ ապա և բազմութիւն արարածոցս միոյ՝ են հաղորդեալ. մի սկզբան. մի աստուծոյ. և մի խնամողի: - 106. Երկրորդ՝ բանն աստուած նախկին է և սկիզբն արարածոց. զի նովաւ եղեն ամենայնքն: - 107. Զինգերորդ՝ մի կոչի. որպէս միակն սկիզբն է թրւոց և ո՛չ թիւ. և աստուած սկիզբն է արարածոց և ո՛չ արարած: - 109. Այլ և ի վերոյ՝ և գերազանց է ամենայն արարածոց: - 110. Նոյնպէս և ի միոյն աստուծոյ իջեալ յարարածս ընդարձակի տեսութիւն մեր. և ի սոցանէ ի նա դարձեալ նեղի: - 110. Եւ էութիւնն աստուծոյ ըստ ինքեան անբաժանելի է, և յարարածոց բաժանեալ: - 110. Նախ՝ առ համարունսն՝ հայր սկիզբն է որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. և պատճառ այլ ամենայն արարածոց: - 110. Աստուած անեղական բնութիւն. իսկ արարածքս եղական բնութիւն: - 113. Նախ՝ եթէ անեղ է աստուած՝ ըստ որում անսկիզբն և անեղ էին արարածք ըստ անգոյին՝ կարգաւոր է և յոյժ որպէս դու ասացեր. զի անեղ էն աստուած յառաջ էած զանեղն ի յեութիւն: - 113. Նախ՝ հայելով ի կերպարանս և ի նմանութիւնս որ է՛ կարգաւորութիւն արարածոց. և սոքօք ի յարացոյցն սոցա ելանել, և ի նմանէ դարձեալ ի նախատիպ յարացուցին ելանել. և այնպէս տեսանել թէ է՛ աստուած պատճառ ամենայնի: - 119. Եւ զեղեալքս ի յաստուած տեսանելով նոր լինի գիտութիւն արարածոց՝ որ է՛ երեկոյի: - 119. Երկրորդն է պատճառաբանական. որ ի պատճառելեացս՝ այսինքն յարարածոցս զգեղեցիկն տեսեալ, զպատճառն և զարարիչն վերակոչեմք և անւանեմք: - 122. Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ. որպէս խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ ամենեւին անբանութիւն է և անիմացութիւն. անճառելի. անիմանալի. և լռութեամբ պատուի յամենայն արարածոց: - 123. Այս է զի հոգին սուրբ որդուլ պարզկի ամենայն արարածոց յերկինս և երկրի: - 125. Նախ այս է միտքն՝ որ այբն առաջին է և քէն վերջին. այսինքն Ես եմ առաջին աստուածութեամբս. և Ես եմ վերջին մարդկութեամբս.

զի մարդն վերջին է արարածոց: - 129. Նախ է՝ գործ իմաստութեան աստուծոյ. որով զանազանեսցին արարածք՝ առաւել և նրւագ ընդունելով. և մի՛ խառնափնդոր և անզանազանապէս: - 130. Այսպէս և արարածքս ըստ կարգի: - 131. Արդ՝ ներքնագոյն սիրովն խնամէ աստուած գարարածս. և առաջին դասք հրեշտակաց զվերջինսն. և հարք զորդիս. և վարդապետք զաշակերտս. և իշխանք զիշխեսցեալս. տեարք զծառայս. և այս սիրովս շարունակին ընդ նոսա: - 143. Իսկ վերնագոյն սիրով սիրեն արարածք զարարիչն. և վերջին հրեշտակք զառաջինսն. և որդիք զհարս. և նւագք զմեծամեծս. և այս սիրովս միաւորին ընդ նոսա: - 143. Իսկ հաւասար սիրով սիրէ մարդ զմարդ. և ընկեր զընկեր. այլ և մարդ զհրեշտակս. և հրեշտակք զմարդիկ. և զհաւասար արարածք են: - 143. Եւ փառաբանութիւն է նոցա, ողորմեա՛ տէր քո արարածոց: - 144. Եւ ի բանն աստուած տեսեալ գարարածս՝ կոչի երեկոյին ճանաչումն: - 145. Չորեքտասաներորդ) Ծնունդ և արարած կոչի: - 154. Վաթսուներորդ) Թիւ զլխաւոր արարածոց: - 155. Կատարումն Յաղագս Արարածոց Վեցօրեից: - 155. Եւ նոյն ինքն նախախնամութիւնն է կամք արարչին յարարածս եղեալ: - 157. Եւ մեք ի տեսանել գարարածս՝ իմանամք զարարիչն...: - 164. Այսպէս և զլինելութիւն արարածոցս իմացիս: - 169. Այլ արդ՝ երկի թէ արարածք պատահումն են ի յարարիչն զի յետոյ՛ եղեն: - 169. Նախ՝ զի պատահումնքն են յութենէ իրին երևեալ. այլ արարածք ոչ յութենէ, այլ ի կամաց արարչին յոչնչէ ներգործեալ են: - 169. Այլ արարածք բաժանեալ յարարչէն՝ կարեն ըստ ինքեան կեալ: - 169. Երրորդ՝ զի արարածք՝ են ի գոյացական սեռէ, և ո՛չ ի պատահական. զհարդ լինին պատահումն ի յարարիչն: - 169. Այլ արարիչն առանց արարածոց ո՛չ է անկերպ և անգարդ. զի արարածք ոչ ինչ յաւելուած են արարչին: - 170. Թէպէտ արարածք յետոյ եղեն, այլ ոչ են պատահումն արարչին: - 170. Երկրորդ՝ թէպէտ յետոյ եղեն արարածք, ո՛չ են պատահումն. որպէս և բանն էր յառաջ, և յետոյ եղև մարմին. այլ մարմինն բանին ո՛չ է պատահումն. և որդի հօրն ո՛չ է պատահումն թէպէտ յետոյ ծնանի զի առ ինչ է հօրն: - 170. Այսպէս առինչք են արարածք արարչին. և առինչքն համանգամայն ունին զգոլն: - 170. Իններորդ՝ անմեկնելի որոշմունք են. և առինչք են արարիչն և արարածք: - 171. Իսկ Առինչ կոչի, ո՛չ որպէս առ մեզ առինչք են մակագոյեղքն. այլ գոյացական, կամ բաղդատական. որպէս ծնօղ. ծնեալ. բղխօղ. բղխեալ. կամ արարիչ և տէր արարածոց և ծառայից: - 172. Իսկ Ունիլ ասի, իմաստութիւն և բան ունի և գարարածս. և ունի յատկութիւն որով տարրորոշի յարարածոց: - 172. Իսկ Առնելն՝ յարարածոց յայտ է. և Կրել զնոսա բանիւ զօրութեան իւրոյ ըստ առաքելոյ: - 172. Իսկ մեք ասենք յոչնչէ ստեղծեալ աստուծոյ գարարածս: - 173. Եւ դարծեալ է՝ ոչ էակ՝ որ թէպէտ ներգործութեամբ ո՛չ է, սակայն զօրութեամբ ունի զգոլն. և յայսպիսի յոչնչէ եղեն արարածք ամենայն. ապա ուրեմն յայտնի է հարցումնդ: - 173. Չի նախախնամութեամբ հաղորդեալ են յարարածս. և իսկական բնութեամբն մեկնեալ և որոշեալ և յանհասս գերամբարծեալ: - 178. Վասն է՞ր առաջին գիրքն մովսէսի՝ Ծնունդ կոչի և Արարած: - 179. Նախ՝ զի առ ինչք են սոքա. ծնունդն զծնօղն ցուցանէ. և արարածն զարարիչն: - 179. Երկրորդ՝ զի ծնունդ ենք կամացն աստուծոյ, և արարածք բանին: - 179. Երրորդ՝ զի արարած լսելով՝ մի՛ կարծեսցես օտար ի նմանէ զեղեալքս, կոչէ՛ ծնունդ. և յորժամ ծնունդ լըւիցես, մի՛ կարծեսցես յութենէն աստուծոյ զեղեալքս՝ ի վերայ բերէ արարած: - 179. Հինգերորդ՝ զի և քրիստոս որ եղև երկրորդ կտակ և օրէնք մեր, կոչի ծնունդ և արարած: - 179. և Արարած եղև. այսինքն ի մարդկային բնութիւնս խառնեալ և միաւորեալ: - 179. Նախ՝ զի արարածոց սկզբնաւորութիւն ի նմա՛ եղև: - 196. Յաղագս Երկրորդին ասի յարարածքն, «Փուշ և տատասկ բուսուցէ թեզ երկիր»: - 210. Եւ զի միջին կէտ է արարածոց: - 211. Երկրորդ՝ զի պատկեր աստուծոյ է մարդն. այսինքն զի որպէս աստուած իշխան և թագաւոր է ամենայն արարածոց. նոյնպէս և մարդն իշխան է ամենայն կենդանեաց: - 220. Քանի՞ են զլխաւոր արարածք: - 226. յԱռաջին աւուրն է արարածք եղեն. հրեղէն երկինքն. և չորս տարերք. և լոյս. և հրեշտակք ընդ լուսոյն: - 226. Որովք լինին իդ արարածք: - 227. Կատարումն յաղագս արարածոց զ օրեից: - 227. Այսպէս և մարդն թէպէտ յետոյ ստեղծաւ, մեծ և պատուական է քան զամենայն երևելի արարածս: - 230. Իններորդ՝ զի ի սկիզբն ստեղծման արարածոց՝ եղեն իմանալի բանականքն ընդ լուսոյն գոյացեալ: - 231. Եւ ի վախճանի եղև զգալի բանականն իբրև մատնահար և կնիք արարածոց. ունելով զիմացումն և զզգացումն. զի իմաստութեամբն ծանիցէ զիմաստութիւն արարչին. և զգալովն զամենակարօղ զօրութիւն նորա: - 231. Տասներորդ՝ մեջ և կապ ամենայն գոյիցս մարդն է կազմեալ. զի ամենայն արարածք ի բնէն որոշին. այսինքն մինն յիմանալի և միւսն զգալի. և սոքա եղեն յառաջագոյն: - 231. Չի իցէ միաւորիչ և կապ իմն բոլոր արարածոց: - 231. Նախ ցուցանի զի մի է արարիչ սոցա, և բազում

արարածք. յաղագս որոյ նմանին և զանազանին: - 237. Երկրորդ՝ նշանակէ, զի առինչ է արարածս արարչին, ըստ այսմ նման են. և զի այլ են և զատեալք յարարչէն, ըստ այսմ աննմանք: - 237. Որպէս յարարածս աստուած ճանաչի, այսպէս և ի մարմնոյս զհոգին օրինակաւ իմանալ մորթի: - 250. Եւ այժմ պատասխանեսցուք այնմ որ ասեն՝ յարարածքս զիմանալիս յառաջ ստեղծեալ քան զզգալիս: - 253. Ասենք եթէ՝ ամենայն արարածք համանգամայն գոյացան յարարչէն. և ո՛չ մի զկնի միոյ...: - 253. Իսկ որ ի **զ** օրն ասենք ստեղծեալ զարարածս, այս զկարգ և զդասն նշանակէ մի քան զմի յետոյ. այլ ստեղծումն համանգամայն եղև: - 253. ...վասն աստուծոյ են ամենայն արարածք. այլ արդ անա՛րգ է արարածք քան զարարիչն: - 253. Ջի թէպէտ մի իրէ նախախնամութիւնն աստուծոյ առ արարածս, այլ զամենայնս ո՛չ միապէս պահէ և նախախնամէ: - 258. Այլ սկիզբն և վախճանն ո՛չ տեսանի մեզ. բայց միայն եղեալ արարածքս: - 268. Երկրորդ՝ աստուած տէր է և իշխան և ինքնակալ արարածոց. և զամենայն երևելիս հնազանդ և ծառայ արար մարդոյն: - 271. Երկրորդ՝ անդրանիկ է բանն աստուած ի հօրէ ծնեալ. և կրտսեր այլ եղեալքս՝ ի հօրէ՛ գոյացեալ. զի որդի ծնունդ է հօր և մեք արարածք. և նա՛ ի բնութենէն և մեք ի կամացն: - 309. Երրորդ՝ ի յառնելն զարարածս լերամբք և բլրօք. զի լերինք և բլուրք, հիմունք և բրգունք են աշխարհի. վասն որոյ օրհնեցան անշարժապէս...: - 319. Վեցերորդ՝ խօսեցաւ աստուած՝ և զամենայն անճառելի գիտութիւնս վասն արարածոց ուսոյց նմա. զոր ոչ գիտէին մարդիկ զլինելութիւն երկնի և երկրի և ծովու և կենդանեաց: - 326. Չորրորդ՝ ինքն անկարօտ գոլով ստեղծեաց զարարածս. և բարձեալ կրէ՛ զամենայն բանիւ. և նոյն ինքն հրամայէ՛ խորան կազմել: - 342. Եւ **ժ** մասունք արարածոց: - 342. Երկրորդ եղանակ՝ է գօտիք. և ը՛ անմոլարքն. թ՛ լուսնոյդ ի վայր. և **ժ** բանն աստուծոյ որ վարէ՛ զարարածս: - 343. Երկրորդ՝ զի բանն աստուած ծնունդ հօր՝ էառ զբնութիւն մարդոյս որ վերջին է յարարածս: - 347. Իբր՝ քահանայապետն գլուխ գոլով՝ առեալ զբոլոր արարածս նուիրէ աստուծոյ: - 348. Երկրորդ, ի յարարածոցս երևումն. զի յետ արարչին արարածք են: - 350. Երրորդ՝ զի կատարումն է արարածոց: - 350. Բնութեամբ ամենայն ինչ սուրբ է. և պիղծ ոչ ինչ է յարարածս աստուծոյ: - 364. Դարձեալ, տասն են մասունք զգալի արարածոց. այսինքն՝ է մոլորական զունդք. և **ը**՝ անմոլարքն. և իններորդ ի լուսոյդ ի վայր. և մարդս **ժ** երրորդ ի վերայ նոցա. որ է՛ բանական և բաժին աստուծոյ: - 376. Թէ եսթանանունդրին. որ է՛ դարիճակաւ արարած. այսինքն կաղպարաւ. և պաշտեցին: - 387. Եօթներորդ՝ արարածք աստուծոյ: - 389. Եւ մի է աստուած և արարածք բազումք: - 401. Չորրորդ՝ ծածուկ են աստուածայինքն ամենայն. այլ յայտնի արարածոցս գիտութիւն: - 406. Երկրորդ՝ ի յարարածոցս տեսանի արարիչն. զի երևելի արարածքս թարգման են նորա: - 406. Եւ չեն անկարօտք. այլ արարածք են և կարօտ են աստուծոյ: - 406. Միանգամայն ի սկզբանէ՛ գրոց արարածոցն ժողովին ե գլխոյն՝ անուանք արարչին: - 412. Երրորդ՝ ի յեղծանիլ պատկերին աստուծոյ որ վասն փառացն աստուծոյ ստեղծաւ, ընդ նմին եղծան և ապականեցան այլ արարածք որ վասն փառաց մարդոյն ստեղծան. որ ո՛չ միայն անասունք, այլ և հող և ջուր և օդ երկրին կորուսանեն զպտղածնութիւն. որպէս սողոմայեցոցն: - 416. Վեցերորդ՝ զնա վկայէ՛ բարի և լաւ և անձնեայ ի մէջ իսրայէլի. և տէր մեր բարի և ընտրեալ ի մէջ բիւրաւոր արարածոց: - 426-427. Եօթներորդ՝ կոչի սաւուղ, որ է՛ ընտրեալ հայեցումն. և տէր մեր հայեցումն և ակնկալութիւն է ամենայն արարածոց: - 427. Առաջին՝ Արարածք. Ելք. Ղևտականք. Թիւք: - 450. Եւ **իբ** գլխաւոր արարածք: - 451. Չնոյնս կամի և մեծն դիտնէսիոս՝ նախախնամութեամբն աստուծոյ եղեալ ամենայն արարածոց: - 457. Եւ նա՛ ծնունդ ի հօրէ. իսկ մեք արարածք: - 472. Եւ հոգին սուրբ բղիսէ՛ ի հօրէ՛ և առնու յորդոյ զիմաստութիւն և բաշխէ՛ յարարածս բոլոր: - 523. Բանականն՝ արբահամու. բանականաբար ի շարժմանց արարածոց ծանուցեալ զաստուած: - 528. Մեղք է դարձուցանել զերեսս յանփոփոխելի բարւոյն որ է՛ առ աստուած. և դառնալ առ փոփոխելի բարին որ է արարածքս: - 569. Երկրորդ՝ հաշտեցոյց զհայր աստուած ընդ արարածս, և զհոգին սուրբ պարգևեաց: - 585. Երկրորդ, զի այս խորհրդոյ նշանակ ի սկզբան արարածոց աստուած աղամայ ետ և ո՛չ կնոջն. յորժամ էած զկենդանիսն առ աղամ զի անունս դիցէ նոցա: - 589. Երկրորդ յայտնել ասի. իբր չէ ծածուկ այլ յայտնի է աստուածութիւն նորա յարարածս իւր: - 624. Եւ գործատունն կրկին ասի. զի ամենայն արարածք կրկին են. այսինքն իմանալի և զգալի որք օրհնեն զարարիչն: - 637. Որ լինի **ժ** ըստ **ժ** մասանց արարածոց: - 639. Չորրորդ՝ զի մասունք արարածոց ձայն ունին և բան չունին, - 641. ...և մարդս գլուխ է արարածոց...: - 641. Տասն աղին՝ **ժ** զգայութիւնքն հոգւոյ և մարմնոյ. և **ժ** մասունք արարածոց ընդ բան օրինացն: - 641. Դարձեալ՝ նշանակէ՛ ըզբոլոր արարածս: - 645. Եւ նորոգին արարածք: - 661. ...այլ յորժամ բոլոր արարածք

ազատեսցին յապականութենէ ծառայութեան որպէս գրէ հռօմ յայնժամ և մարմինք մարդկան յանապականութիւն վերափոխեսցին: - 717. Պատասխանեն վարդապետք թէ՛ որպէս մովսէս թանձրամիտ ժողովրդեանն իսրայէլի պատմէր զլինելութիւն արարածոց ի զ օրս...: - 717. Ո՞րպէս նորոգին արարածք: - 727. Նորոգին արարածք վասն կրկին պատճառի: - 727. Վեցերորդ՝ զալարին երկինք՝ պատմելով զփառս աստուծոյ. և հաստատութիւնդ զարդար դատաստան նորա արարածս իւր: - 729. Ձի արարածք ամենայն գործք ձեռնն աստուծոյ են. - 733. Երկրորդ՝ զի աստուած զամենայն արարածս կրէ բանիւ զօրութեան իւրոյ ասէ առաքեալն և ի նոյնութեան պահէ. և սոքա պահին առանց միաւորութեան էութեան նորա: - 733. Չորրորդ, զի հնազանդին նմա բոլոր արարածք...: - 737. Երկրորդ՝ ի ստեղծումն յարարչութեան բոլորից՝ ուրախ եղև տէր արարածս իւր և յորդիս մարդկան ըստ սողոմոնի: - 748. Չորրորդ՝ ի վախճանի յորժամ հնազանդին նմա ամենայն և պսակէ զսուրբս իւր, ուրախ եղիցի տէր արարածս իւր: - 748. Եւ դարձեալ թէ տեսանես ուղղակի՝ ըստ ինքեան առաւել է բարին և բազում. զի է՛ բնութեամբ բարի որպէս աստուած. և ներգործութեամբ բարի որպէս արարածք ամենայն: - 758. Իսկ առաւօտ և երեկոյ այս է. զի տեսեալ ի բանն աստուծոյ բարձրագոյն և աստուածային իմաստ՝ առաւօտեան է ճանաչումն. իսկ ի նոյն բանն տեսեալ զգիտութիւն արարածոց՝ երեկոյեան ճանաչումն է համարեալ: - 767

ԱՐԱՐԱՍ - Ասեն թէ՛ զոն ա՛յլ հոմանուն մասիս և արարաստ. որպէս կորդուաց լեառն և ի պաղէստին և ի գամիրս: - 294. Վեցերորդ՝ տապանն նոյի արարաստ ի լեառն մասիս: - 555

ԱՐԱՐԻՉ + Ասենք առ այս թէպէտ ունին զօրութիւնս, բայց այլ և այլ կերպիւ. զի բոյսք որք յերկրի են դարմանիչք և բժշկութիւնք մարմնոց. այլ երկնային աստեղքն են արարիչք լուսոյ և ժամանակաց. և ի նշանս ապագայից. զի յամենայն ուստեք տեսեալ պատրաստեսցին մարդիկք. որպէս ասէ գիր, եղիցին լուսատու լինիլ երկրի. ի ժամանակս և ի նշանս: - 12. Դարձեալ ասեն ըստ փիլիսոփային թէ՛ ո՛չ աստուած՝ և ո՛չ բնութիւնն՝ և ո՛չ արիեստ՝ վայրապար իրս երբեք ստեղծանեն. ապա թէ աստեղքն ո՛չ ունին զօրութիւն ազդելոյ՝ վայրապար են ստեղծեալք արարչէն: - 13. Եւ յայսցանէ պարտ է իմանալ թէ է՛ արարիչ սոցա: - 26. Եւ մի է, և անմարմին է, և անբաւազօր է, և անեղ է. յայն սակս և անվախճան է. և նա՛ է արարիչ ամենայն եղելոց. և նմա՛ է տալի պաշտօն: - 26. Եւ այլք աստիճան դնեն Երրորդութեանն և անլանեն արարիչ՝ և գործակից՝ և պաշտօնեայ: - 51. Ձի ասեն զմինն արարիչ զօրութեամբ և բնութեամբ անսահմանելի: - 51. Առօրս ասելի է թէ՛ ո՛չ է այլ էութիւն ի մէջ արարչին և արարածոյն. այլ հարկ է զի լիցի աստուած՝ կամ արարած: - 52. Եւ ո՛չ այս կարէ լինիլ ի յերկուցն հատումն. այսինքն զի լիցի յաստուծոյ և արարածէն՝ և լինիլ մի էութիւն. որպէս ո՛չ է էութիւն եղջերուաքաղն որ յեղջերէ՛ և ի քաղէ ստեղծանի. ապա ուրեմն ո՛չ լինի էութիւն արարչէն և արարածէն: - 52. Եւ զի ստուգեցաք թէ ի հարկէ պիտոյ է էութեան՝ զի լիցի կամ արարիչ կամ արարած: - 52. Եւ և ասին, որպէս աստուած. արարիչ. ողորմած. բազմագութ: - 55. Դիմգերորդ՝ թէ արտաքոյ արարածք են բանն և հոգին աստուծոյ, ապա անկարելի՛ է արարածոց՝ արարչի բան և հոգի լինիլ: - 56. Ութերորդ՝ թէ արարած է բանն աստուծոյ և հոգին, ապա կրկին է և ո՛չ մէկին. զի բանն արարած՝ և արարչի բան. և հոգին արարած՝ և արարչի հոգի: - 56. Իններորդ՝ թէ արարիչ է աստուած՝ և բան իւր և հոգին արարած, ապա և ինքն ո՛չ է պարզ և մէկին՝ այլ բաղադրեալ և ի բազմաց գոյացեալ: - 56. Արարիչ է հայր. արարիչ է և որդի. արարիչ է և հոգին սուրբ...: - 56. Եւ ըստ այսմ լինին մանեայ **բ** աստուածքն. մինն բարույ և մինն չարի արարիչ. որ է անաստուածութիւն: - 62. Իսկ թէ մարդկութեանն միայն, անկար ընդ մարդապաշտ հայիոյութեամբ. և փոխանակ արարչի՝ արարածոյ՝ երկրպագեցեր ընդդէմ աստուածային օրինացն: - 68. ա) Որպէս արարիչն արարածոց եղև մարդ, և ո՛չ ասի արարած. այլ և ո՛չ արարիչ և արարած: - 78. Այլ ամենևին անեղ և արարիչ մարմնով իւրով: - 78. Վասն որոյ ասէր՝ մինն աստուած էր բնութեամբ բանն. աստուած արարիչ և ստեղծիչ: - 79. Ա՛րդ՝ հողոյ արարածի և աստուծոյ արարչի մի և նոյն բնութիւն ասել ամբարշտութեան է կարծիք: - 81. Իսկ յորժամ կամեցաւ արարիչն մարդ լինիլ, բանն աստուած իւրով կատարելութեամբն անձամբ և էութեամբ՝ ո՛չ մասամբ, այլ լրիւ միացաւ անճառապէս ի մարմնի: - 82-83. Ո՛չ ասեն ժամանակ. զի արարիչ է ժամանակաց և յաւիտեանց. և որպէս ո՛չ ի ժամանակի սկսեալ, և ո՛չ ի ժամանակի դադարի: - 105. Նմանապէս և արարիչն աստուած. ներքոյ և հիմն է ամենեցուն որ կրէ զամենայն բանիւ զօրութեան իւրոյ: - 110. Նախ՝ զի արարիչ է ժամանակաց: - 114. Իսկ հոգի ո՛չ է արարիչ ժամանակաց. և ո՛չ յառաջ քան զժամանակս. զի ի մէջ ժամանակի՛ է: - 114. Ձի աստուած արարիչ է յաւիտենից. և յառաջ քան

գյաւիտեանս. և գեր ի վերոյ յաւիտենին: - 114. Վեցօրեայ արարիչ: - 115. Ապա յա՛յտ է զի հին աւուրցն նշանակէ նախ քան զժամանակ և գյաւիտեան. և բարձրագոյն և արարիչ ժամանակի և յաւիտենի. և պարունակող յաւիտենի. որպէս յաւիտեանն ժամանակի: - 115. Ասեմք եթէ մի է յաւիտեան անսկիզբն և անվախճան. որ նոյն ինքն է աստուած. բոլորն համանգամայն և կատարեալ. և նախ քան գյաւիտեանս. և ամենայն յաւիտենից արարիչ: - 116. Երկրորդն է պատճառաբանական. որ ի պատճառելեացս՝ այսինքն յարարածոցս զգեղեցիկն տեսեալ, զպատճառն և գարարիչն վերակոչեմք և անւանեմք: - 122. Ոմանք մերժ են էութեամբ արարչին. և ոմանք հեռի. որպէս իմացականքն քան զբանականս. և սա՛ քան զկենդանիս. և նոքա քան զտունկս. և հուսկ յետոյ անշունչ գոյացութիւնքն. ըստ մերժ և հեռաւոր բնութեանց՝ զանագամայէս առնուն: - 131. Իսկ վերնագոյն սիրով սիրեն արարածք գարարիչն. և վերջին հրեշտակք զառաջինսն. և որդիք զհարս. և նւազք զմեծամեծս. և այս սիրովս միաւորին ընդ նոսա: - 143. Տեղական անկումն եղև դիւաց ի սկիզբն ստեղծման իւրեանց վասն ամբարտաւանութեան և մախանաց ընդդէմ արարչին փառաց. ուստի անկաւ յերկնից ի դասուց հրեշտակաց և ի փառաց իւրեանց որպէս ասացաւ յառաջագոյն: - 153. Եւ նոյն ինքն նախախնամութիւնն է կամք արարչին յարարածս եղեալ: - 157. Առաջին է նախագաղափար տեսութիւն արարչին. որպէս նախ քան զժամանակ անսկիզբն յաւիտենիւ. և Երկրորդ սկիզբն է ի ժամանակի լինելութեան իւրոյ: - 163. Նախ՝ զի որպէս շինող տաճարին զսկիզբն և զկատարումն ետես. այսպէս և արարիչն աստուած ի կրկին սկիզբն գործոյն զկատարումն աշխարհի ետես: - 163. Երկրորդ՝ զի բանիւ զորժէ արևեստաւորն. այսինքն իմաստութեամբ և կամօք. այսպէս և արարիչն աստուած զամենայն եղեալքս կամեցաւ և արար «և բանիւ տեառն երկինք հաստատեցան» ասէ: - 164. Եւ մեք ի տեսանել զարարածս՝ իմանամք գարարիչն...: - 164. Իսկ առ նախատեսութիւն արարչին միշտ ներգործութեամբ: - 169. Այլ արդ՝ երկի թէ արարածք պատահումն են ի յարարիչն զի յետոյ՝ եղեն: - 169. Նախ՝ զի պատահումնքն են յէութենէ իրին երևեալ. այլ արարածք ոչ յէութենէ, այլ ի կամաց արարչին յոչնչէ ներգործեալ են: - 169. Այլ արարածք բաժանեալ յարարչէն կարեն ըստ ինքեան կեալ: - 169. Երրորդ՝ զի արարածք՝ են ի գոյացական սեռէ, և ո՛չ ի պատահական. զիարդ լինին պատահումն ի յարարիչն: - 169. Այլ արարիչն առանց արարածոց ո՛չ է անկերպ և անզարդ. զի արարածք ոչ ինչ յաւելուած են արարչին: - 170. Թեպէտ արարածք յետոյ եղեն, այլ ոչ են պատահումն արարչին: - 170. Այսպէս առինչք են արարածք արարչին. և առինչքն համանգամայն ունին զգոլն: - 170. Իններորդ՝ անմեկնելի որոշմունք են. և առինչք են արարիչն և արարածք: - 171. Իսկ Առինչ կոչի, ո՛չ որպէս առ մեզ առինչք են մակագոյեղքն. այլ գոյացական, կամ բաղդատական. որպէս ծնող. ծնեալ. բղխող. բղխեալ. կամ արարիչ և տէր արարածոց և ծառայից: - 172. Նախ՝ զի առ ինչք են սոքա. ծնունդն զծնողն ցուցանէ. և արարածն գարարիչն: - 179. Տասներորդ՝ արարիչ է եղանակաց: - 186. Եւ զի ո՛չ շիջանին հրամանաւ արարչին. ի միջի գոլով երկուց ներհակացն օղեղէնն երկին. որպէս ստորին տարերքս հուր և ջուր միջնորդ օդին կապակցեալ: - 188. Վեցերորդ՝ կամեցաւ աստուած զի մեք բանիւ և տեսութեամբ վայելիցեմք ի գործս արարչին: - 192. Դիոս. այսինքն դիոնիս է. զոր որթոյ և այլոց այլանդակութեանց արարիչ ասեն: - 201. Նախ՝ զի արարիչն աստուած բնական զօովս աղի և դա՛ռն արար. զի մի՛ հոտեսցին կենդանիքն ի նմա: - 208. Զորրորդ՝ ցոյցք է ամենահրաշ խնամոց արարչին. որ զհոսանուտ ջուրս ներքին ի մէջ լերանց ի վեր հանէ ի պէտս կենդանեաց որ անդ են. այլ և յոռոգումն ուր գետք ոչ ելանեն: - 209. Ի երրորդումն արարչին աստուծոյ ատելիք: - 210. Նախ՝ զի բղխումն ցուցանէ զկատարեալն. որ ամենայն ինչ կատարեալ և լի ստեղծան յարարչէն: - 212. Նախ՝ ի փառս աստուծոյ ստեղծան. զի յորժան զգանագան կերպարանս նոցա տեսանեմք, փառս տամք արարչին: - 217. Նախ՝ զի յորժան մարդն անհնազանդ եղև տեառն իւրոյ արարչին, յիրաւի անհնազանդք եղեն և մարդոյն անասունք տուեալ նմա ի ծառայութիւն: - 220. Եւ կամ ա՛յլ ինչ եղանակաւ որպէս ինքն զիտէ ամենագէտ արարիչն: - 226. Եւ ի վախճանի եղև զգալի բանականն իբրև մատնահար և կնիք արարածոց. ունելով զիմացումն և զզգացումն. զի իմաստութեամբն ծանիցէ զիմաստութիւն արարչին. և զգալովն զամենակարօղ զօրութիւն նորա՛: - 231. Եւ յայսմանէ ցուցանի եթէ մի է արարիչ բոլոր ամենայն գոյից: - 231. Նմանապէս և արարիչն. այլ նա՛ պարզ և ի վեր քան զձեռակերտս յարացուցին: - 236-237. Նախ ցուցանի զի մի է արարիչ սոցա, և բազում արարածք. յաղագս որոյ նմանին և զանագանին: - 237. Երկրորդ՝ նշանակէ, զի առինչ է արարածս արարչին, ըստ այսմ նման են. և զի ա՛յլ են և զատեալք յարարչէն, ըստ այսմ աննմանք: - 237. Զի արարիչն սոցա մի է բնութեամբ. և ըստ բնութեան հաւասար,

և անձամբ յատուկ: - 237. Յաղագս որոյ և արարեալք ի նմանէ մարմին և անմարմին կենդանի և անկենդան, զնմանն արարչին յինքեանս կերպագրեալ, նմանք և աննմանք են իրերաց: - 237. Ասեմք թէ՛ և տեսակք և խառնածք մարմնոց են ի տեսութենէ խնամոցն արարչին: - 237. Ասեմք եթէ՛ ամենայն արարածք համանգամայն գոյացան յարարչէն. և ո՛չ մի զկնի միոյ...: - 253. ...վասն աստուծոյ են ամենայն արարածք. այլ արդ անարգ է արարածք քան զարարչէն: - 253. Եւ ի կատարիլ մարմնոյն՝ հեղու ի նա զհոգի բանական ըստ նախատես գաղափարի այնորիկ որ էր ի միտս արարչին յառաջ քան զլինիլն աշխարհի: - 258. **Յինգերորդ՝ ի յուսումն խոնարհութեան մերոյ. զի տեսանելով զմեզ տկար քան զանասունս, մերկ և աղքատ ի մօրէ ծնեալ, խոնարհեալ զիջանիմք ի հնազանդութիւն արարչին. և զի մի՛ եկամուտ հպարտութեամբ կրեսցուք զանկումն արուեսկին:** - 267. Երկրորդ՝ ցուցանէ զաշխարհ. որ էր նախ քան զլինիլն ի նախանկար տեսութիւն արարչին և ապա եղև, յետոյ վախճանի: - 268. Քսանք, զի արարիչ է: - 272. Եօթներորդ դարծեալ՝ առաջի աչաց կալ արարչին: - 281. Ութուներ, վասն անուանց արարչին ի սուրբ գիրս: - 285. Այլ թէ վերջինքս կոչենք նմա անուն աստուած՝ արարիչ և այլն. ներգործութեանն է ցոյց և ո՛չ թէ գոյացութեան կամ բնութեանն է յայտնութիւն: - 312. Երկրորդ՝ և արդարք առնեն ընդ դէմ սմին ի յամօք չարին. որ հնարեցաւ ի ձեռն մեղացն՝ մահամբ բառնալ զմարդկութիւնս. այլ հրամանաւն արարչին ծննդեամբք տևէ՛ և յերկարէ՛ բնութիւնս: - 321. Երկրորդ, ի յարարածոցս երևումն. զի յետ արարչին արարածք են: - 350. վասն է՞ր հասարակաց արարիչն զազգս հրէից միայն սիրեաց այնպիսի օրինօք՝ նշանօք՝ և այլն...: - 398. Երկրորդ՝ ի յարարածոցս տեսանի արարիչն. զի երևելի արարածքս թարգման են նորա: - 406. Երրորդ, ի խնամելոյ զմարդ և զանասուն՝ ցուցանի թէ նա՛ է արարիչ որ խնամէ՛ և դարմանէ՛ զսոսա՛: - 406. Ո՞րքան կոչին անուանք արարչին ի գիրս մովսէսի: - 412. Միանգամայն ի սկզբանէ գրոց արարածոցն ժողովին ե զլիտոյն՝ անուանք արարչին: - 412. Երկրորդ՝ զի արարիչն ընդ բութեան կարգս եմուտ. որպէս մարդ լինիլն և ի կուսէ ծնանիլն: - 479. Նախ՝ զի ծանիցի թէ սոցա արարիչ է անարգեալն. վասն այն լուսեղէնք և օղեղէնք և օղն խաւարեցան. ջուր ի կողիցն բղխեաց. և երկիր շարժեցաւ: - 490. Դարծեալ ի սկզբանէն ցուցցուք. մահն պատիժ է յարարչէն եղեալ. և ապականութիւնն ի բանսարկուէն արկեալ հետևանք մահուն: - 498. Երկրորդ՝ ապականութիւն և մեղք ո՛չ է գործ արարիչի. այլ մեղանչականին ադամայ և արկածք բանսարկուին. վասն որոյ տէրն զարկուածս բանսարկուին ո՛չ հպեցոյց ի մարմինն իւր. ապա ուրեմն անապական է մարմինն տեսան: - 498-499. Երրորդ՝ ապականութիւնն ներգործէ՛ հակառակ արարչին. զի արարիչն յանգոյից գոյացուցանէ, իսկ ապականութիւնն զգոյսս ի յանգոյութիւն տարալուծէ և այլայլէ՛. վասն որոյ անապական է մարմին արարչին: - 499. Եւ գործատունն կրկին ասի. զի ամենայն արարածք կրկին են. այսինքն իմանալի և զգալի որք օրհնեն զարարիչն: - 637. և իւրաքանչիւր ոք լոյս և հուր վառեալ՝ նմա՛ նըւիրէին զպաշտօնն իբր արարիչ...: - 638. Այլ երկրորդ են լոյսք յետ արարչին. և առաջին քան զմարդիկ...: - 642. ...պարտիմք կրկնակի օրհնել զարարիչն: - 655. Այլ և զարարիչ օրհնութեան զինուոյն զտէր մեր յիսուս քրիստոս: - 656. Աստ զանազան ցաւոց՝ և զանազան դեղս կազմեաց արարիչն աստուած. որպէս յարմատս ի ծաղիկս ի պտուղս և յայլսն: - 665. Որ է՛ ուրանամ կամաւ զարարիչն երկնի և երկրի: - 707. Որպէս ասեն վարդապետք, լցեալ առ ժամայն ամենայն անոյշ և քաղցր ուրախութեամբ, տեսանեն զմարդն մարդկան արարիչ: - 763. Ա՛րդ՝ առաջնոյն ասեմք թէ՛ ի պատկեր արարչին ինքնիշխան տէութեամբ և անմեղութեամբ կազմեցաւ առաջինն մարդ: - 776. Չի արարիչն և բնութիւնն և արուեստն ոչ ինչ ձրի և վայրապար ստեղծանեն ըստ իմաստասիրին: - 785. Իսկ ամենայն զգայական կենդանոյ թէպէտ իգին ըստինք գոն վասն զծնունդս կերակրելոյ. սակայն և արուացն գոյ նոյն մասն անդամոց կազմեալ յարարչէն. և այն յի՞նչ պէտս լինի. խնդրել արժան է: - 785. Բարուք ասացաւ յարարչէն. զի թէ և բնութիւն թարց երևակայութեան, և արիեստ հանդերձ երևակայութեամբ, սակայն կամք արարչական ետ նոցա բնական և բանական կարողութիւն. և ոչ ինչ վայրապար կազմեն զտեսակ գոյացական և զտեսակ պատահական. խնդրելով ոմն պարզ միւթ. և ոմն տեսակացեալ: - 786. Չի առ հասարակ ամենայն տարերք ըստ իւրեանց կերպի կրեցին զայլայլութիւն սրգոյ, չարչարակիցք գոլով արարչին իւրեանց: - 788

ԱՐԱՐՈՂ + Ուրբերորդ՝ հուրն և օղն առաւել է յարիւնն զի առնօղք են. և յայտ է ի խառնումն միութեանց. զի հուրն մածուցանէ՛, և ջուրն և հողն մածունն, և օղն սնուցանէ. վասն այն զարարողն և զսնուցանողն ո՛չ ուտեմք: - 295

ԱՐԱՐՈՂԱՎԱՆ + Նոյնպէս և աստուած է արարողական պատճառ կամացն. այլ ներգործական

պատճառ է չար՝ կամքս մեր: - 16. Եւ գիտելի է, զի յարացուցիս և նախասահմանութեանս՝ արարողական պատճառ է աստուած. և նիւթական պատճառ իրն այն որ է նախասահմանի. և տեսական պատճառ է՝ կարգն. զի նախ տըլեալ լինի շնորհքն աստ. եւ ապա փառքն ի հանդերձեալն. և կատարողական պատճառ՝ զի լինիցիմք սուրբք և անբիծք: - 112

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ + Ահա՛ յայտնապէս այլ է ձև արարողութեան սոցա ի յօրինակէն: - 341. Եւ մի է ըստ ձևոյն արարողութեան պահոց աղօթից որպէս անհատի: - 533. Է և այլ իմն տեսութիւն վերագոյն. զի արարողութիւն սրգոյս ցուցանէ զառաջին անկումն մեր ի լուսեղէն կենացն ի խաւար աշխարհ տրտմութեամբ և ցաւօք մահու մեռեալք և ի հող դարձեալք. և այս ի ճաշակմանէ պտղոյն: - 670. Դարձեալ՝ ծածկութիւն յանցանաց՝ է՝ բնականապէս մեզ ի տերևոյ անտի. իսկ յանդիմանութիւն է ծածկելոց յայտ արարողութիւն. վասն որոյ ամենքեան դժկամակ երկին: - 774

ԱՐԱՐՈՒԾ + Եւ ի ե դարն մովսէսի և սողոմոնի արարուածքն: - 638

ԱՐԱՐՉԱԳՈՐԾ + Չորեքտասաներորդ՝ մարդն ո՛չ կարէ արարչագործ լինիլ. իսկ աստուած արարչագործ է: - 157

ԱՐԱՐՉԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ + Երկրորդ՝ բազմանայ ի նախագաղափարն. և բազմապատկի յարարչագործութիւն եղելոցս: - 110

ԱՐԱՐՉԱԴԻՐ + Երրորդ՝ կոչին ծերք. զի ծերք են և ի սկզբանէ՝ եղեալք յարարչադիր հրամանէն, թէ՛ «բղխեսցէ երկիր ծառ պտղաբեր» և այլն: - 214. Նիւթ մարմնական. և ազդումն արարչադիր հրամանին որ ասաց՝ «աճեցէք և բազմացարուք»: - 254. Ձի կազմողական զօրութիւնն որ է՝ ի նիւթն՝ ազդումն առեալ յարարչադիր հրամանէն, նախ կազմէ՝ և պատրաստէ՝ զնիւթն առ ի յընդունելոյ զտնկականն. և ապա զզգայականն. յետ որոյ զբանականն ի ծագմանէ աստուծոյ: - 254. Եւ ոչ նոր, զի մի և նոյն ի սկզբանէ հրամանն արարչադիր առանց տկարութեան ներգործէ մինչ ի կատարած. և ըստ իւրաքանչիւր հոգւոյ՝ նոր հրաման ստեղծանելոյ ո՛չ արձակի: - 257. Նմանապէս և արուեստաւորն աստուած նախանկար տեսութեամբն ունի ի միտս իւր նախքան զլինիլն մարդոյն՝ զորպիսիութիւնն. զորքանութիւնն. և զայլն. իսկ արուեստն որ է արարչադիր հրամանն, ազդէ՝ ի նիւթն. և զի անկատար է նիւթն, անկատար տայ և նմա հոգի զտնկականն: - 258

ԱՐԱՐՉԱԿԱՆ + Դարձեալ՝ կամքն աստուծոյ անփոփոխ է. զի ո՛չ տարակուսի և ո՛չ զղջանայ. ապա թէ արար աստուած զաշխարհս ի գոյութիւն՝ այժմ առնէ յանգոյութիւն, երկի փոփոխումն անփոփոխելոյն. կամ զղջումն և երկբայութիւն. որ օտար է արարչականն կամաց: - 162. Իսկ բարոյականն այս ինչ է. զի զպատկերն արարչական և զառաջին կեանս դրախտին կորուսաք, և զանասնեղէն պատկերն և զերկրորդ և զախտաւոր կեանս ընտրեցաք. յիրաւի շրջեցաւ ի մեզ և լինելութիւն հոգւոյն: - 258. Եւ դ օղք և բ լծակքն, զի չորեքնիւթեայ աշխարհի են խնամածուք երկակի զօրութեամբ խնամոցն աստուծոյ. այսինքն արարչական և արքունական: - 344-345. Այս է՝ ի միոյ բարի էութենէն աստուծոյ յառաջ զայ արարչական և արքունական զօրութիւն. իբր աջ և ահեակ ձեռն: - 403. Եւ են սոքա կրկին զօրութիւնք. արարչական և արքունական. ըստ փիլոնի որպէս կրկին ձեռք մարդոյ աջ և ահեակ: - 457. ...զ՛ի քէն հայցենքն զարևազալին շարականերն, զօրհնենք զքեզն, զայսօր անճառն, զարարչակներն, զաստուած անեղն, - 637. Երկրորդ, հայի՛ առ ի մի և նոյն բարերար կամացն յառաջ եկեալ գործքն. աստուածային՝ արարչական և արքունական. որ է զործ ստեղծման և նախախնամութեան: - 746. Բարւոք ասացաւ յարարչէն. զի թէ և բնութիւն թարց երևակայութեան, և արհեստ հանդերձ երևակայութեամբ, սակայն կամք արարչական ետ նոցա բնական և բանական կարողութիւն. և ոչ ինչ վայրապար կազմեն զտեսակ գոյացական և զտեսակ պատահական. խնդրելով ոմն պարզ նիւթ. և ոմն տեսակացեալ: - 786

ԱՐԱՐՉԱԿԻՑ + Ապա ուրեմն հոգին սուրբ է հաւասար աստուած ընդ հօր և ընդ որդւոյ. արարչակից և մշտնջենաւորակից և փառակից: - 60. Ութերորդ՝ ո՛չ արար նախ զմարդն, զի մի՛ արարչակից գիտասցէ զինքն ոչ գոյիցն, և անկցի հպարտութեամբ. այլ գործօղ գոյիցն, զի կացցէ պահպանութեամբն...: - 231

ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ + Վեցերորդ առարկեն թէ՛ որ հայր կոչենք աստուծոյ՝ բնութեանն է անուն՝ թէ արարչութեանն: - 39. Իսկ թէ արարչութեանն, ասեն թէ և որդի արարած է: - 39. Պատասխանենք՝ թէ հայր ո՛չ բնութեանն է անուն և ո՛չ արարչութեանն. այլ առանձնաւորութեանն. զի այնու յատկանայ յորդւոյ և ի հոգւոյ: - 39. Ձի բ թագաւորութիւն լուաք ի գրոց. ա ըստ արարչութեան, և բ ըստ

տնտեսութեան: - 42. Այժմ արարչութեամբ ամենի տիրէ՛ կամողաց և ոչ կամողաց. զի աստուած է: - 42. Եւստի և հասարակն թպէտ բազում է, այլ երկոտասան գլխով նշանակի. նախ Բնութիւն. որ նոյն է էութիւն. ապա Բարութիւն. Կամք. Անմահութիւն. Իմաստութիւն. Լուսաւորութիւն. Գեղեցկութիւն. Անփոփոխութիւն. Ցնծութիւն. Փառք. Իշխանութիւն. և Արարչութիւն: - 105. Հինգերորդ՝ զի ընդարձակի բանս մեր քան զամենայն ինչ. և բանն աստուծոյ ընդարձակեալ է առ ամենայն ինչ՝ զոյացութեամբ և արարչութեամբ: - 121. Երրորդ՝ ես եմ սկիզբն արարչութեամբ, և կատարումն նախախնամութեամբ ամենայն գոյից: - 129. Երրորդ) Արարչութիւն և նախախնամութիւն. յորում և վասն փորձութեանց զանազան: - 154. Յետ ընդդէմ արտաքս քսորելոյ զարտաքինսն. և ընդ մէջ հերձելոյ զհերձուածոսն, և զճշմարիտն աստուածաբանութիւն հաստատելոյ ի մեզ, բեր սկսցուք զսկիզբն արարչութեան եղելոց մինչ ի վախճան կատարման այժմոյս՝ ըստ կարգի հին և նոր կտակարանաց հետևեալ: - 156. Չի՞նչ հասարակութիւն է գործոյ արարչութեան և գործոյ նախախնամութեան. և զի՞նչ զանազանութիւն: - 157. Հասարակութիւն է, Նախ՝ զի ի միոյ բարերար կամաց յառաջ եկին գործ արարչութեան...: - 157. Երկրորդ՝ զի ուր հասան գործ արարչութեան, անդ գոյ և նախախնամութեան. և անդրադարձեալ և՛ զի ուր գործ նախախնամութեան է, անդ և գործ արարչութեան: - 157. Իսկ ոչ էիցն ո՛չ արարչութիւն է և ո՛չ խնամակալութիւն: - 157. Չորրորդ՝ զի որպէս անգիտելի են գործք արարչութեան...: - 157. Հինգերորդ՝ և որպէս ընդ աղօտ ինչ նմանութեամբ ծանօթանալ ի գործն արարչութեան. այսպէս և սուերակերպ նմանութեամբ ի ծանօթս զամբ գործոյ նախախնամութեանն. այսինքն առնելոյն և թոյլ տալոյն: - 157. Իսկ թէ զի՞նչ է զանազանութիւն գործոյ արարչութեան և նախախնամութեան: - 157. Առաջին՝ զի արարչութիւն է յոչէից ստեղծանել. իսկ նախախնամութիւն է զեղեալն ի նոյնութեան պահել: - 157. Չորրորդ՝ զի գործ արարչութեանն մի՛ անգամ է և ո՛չ ևս...: - 158. Հինգերորդ՝ զի գործ արարչութեան է մի միայն առնելն. իսկ գործ խնամելոյն է՛ առնել և թոյլ տալ երբեմն երբեմն ըստ պիտոյից բարեգործութեան: - 158. Արդ այս չափ համեմատութիւն է ի նախկին սկիզբն. նախազաղափար տեսութեանն աստուծոյ. և ո՛չ յերկրորդ սկիզբն ի գործ արարչութեան: - 164. Երկրորդ՝ առաջին ստեղծ է հայր. ոչ յունեքէ. միջինն որդի ծնունդ ի հօրէ. վերջինն հոգի բղխումն ի հօրէ և ելումն յորդոյ. զի որդւովն երկի. և հարթ հաւասար աստուածութեամբ և արարչութեամբ: - 178. Իսկ ե՛ օր աւելեացն է՛ ե՛ օր Արարչութեանն նախքան զստեղծումն աղամայ: - 191. Չի ըստ հռոմ համարին այսպէս է. մարտի **ժէ** Առաջին օր արարչութեան է, յորում եղև լոյսն: - 191. Նոյնպէս և ի մերն ի հին հայոյն, Արեգի ի **թ**՛ առաջին օր արարչութեանն: - 191. Իսկ եբրայեցիքն ո՛չ այսպէս, այլ՝ առաջին օր արարչութեան է՛ նոցա աւելեացն ա: - 191. Երկրորդ՝ զի ի նմա եղեն երկինք և երկիր. հրեշտակք և լոյսն և այլ տարերք. որ են է գործք արարչութեան: - 193. Վեցերորդ՝ բարերարն աստուած իւր արարչութեանն կցորդեաց զադամ՝ անուանս դնելովն: - 219. Չի և այս երկրորդ արարչութիւն է: - 293. Նախ՝ զի իմաստութեան են պատճառք. զի տեսանելով զսոսա՛ զարարչութիւնն աստուծոյ ի միտ ածենք: - 295. Ի հինգերորդ օր արարչութեանն ի խորհուրդ մկրտութեան ջրային կենդանիք և թռչունք յօդս ելին: - 638. Իսկ քեզ վայելէն, զարարչութեանն ունի խորհուրդ. այլ և զտնօրէնութեանն և զկատարածին...: - 644. Նախ արարչութեանն շաբաթ՝ էր սրբութիւն և պահք մինչև ստեղծաւ ադամ և ելոյժ զպահքն: - 653. Նախ՝ ամենակարօղ զօրութեանն աստուծոյ և արարչութեանն է գործ: - 719. Երկրորդ՝ ի ստեղծումն արարչութեան բոլորից՝ ուրախ եղև տէր յարարածս իւր և յորդիս մարդկան ըստ սողոմնի: - 748. Մօտ զտնօրէնութիւն տեսառն. և հեռի զարարչութիւնն: - 769

ԱՐԱՅ + Արագ. ի յունել ձեան զլերինս և զբլուրս, արանց է ասեն այս ճանապարհ և ո՛չ կանանց: - 200-201

ԱՐՔԱՆԵԱԿ + Երրորդ՝ և թպէտ իցեն բազում արքանեակք շինւածոյն, այլ մինն է արհեստաւորն և պատճառ: - 164. Արքանեակ լինի և մեկնէ զխորհուրդս թագաւորաց: - 177. Այլ արքանեակք նեռին յետ մահուան նորա ուրախացին և առցեն իւրեանց կանայս. - 709

ԱՐՔԱՆԵԿԵՍ + Նոյնպէս թէ և իցեն հրեշտակք արքանեակք ի ստեղծումն գոյից, սակայն մինն է աստուած պատճառ ամենայն գոյից: - 164

ԱՐՔԵՆԱՍ + Աղբիւր է հոգին սուրբ. քանզի մեք ամենայնքին գնոյն հոգի արքաք: - 57. Երրորդ՝ զի ամենայն տեղիս զտցի ջուր. ի լերինս և ի դաշտս, և արքցեն կենդանիք: - 207. Կամ զի արքեցան զինուով: - 364. Եւ ի նոյն ծնօտէ՛ եհան ջուր և էարք: - 420. Չորրորդ՝ ի տիպն քրիստոսի որ ասէր ծարաւի եմ և ո՛չ էարք: - 434. Երրորդ, արքեայլ ի խորհրդոց՝ արհամարիէ՛ զօրէնս և զամօթ և զխրատ մարդկան:

- 557. Ապա ուրեմն յա՛յտ է թե՛ առաւել չա՛ր է խորհուրդն արբեայ որ շարժե՛ ի գործն. քան զգործն որ շարժե՛ ի զղջումն: - 558. Արբած և ծարաւած: - 570. Եւ զօրհնեալ բաժակն առաջի եղ զի կամաւ արբցեն: - 600. Եւ յորժամ միտքն երթայ յաշխարհական հոգս թէ զինչ կերիցուք և արբցուք, է՛ ներելի: - 620. Ձի ո՛չ եկեր և ո՛չ էարբ զքառասուն տիւ և ըգխ զիշեր: - 652. Նախ՝ զի բաժանիցուք յայնցանէ որք զգինի մեղաց ըմպեն. և վասն մեղաց արբենան և շռայլին: - 656. Նախ՝ կոչի սիրտ և անձինք մեղաւորաց, ուր ժողովին ամենայն գործք չար որ է՛ խաղող դառնութեան. և ունակացեալ պահէ յինքեան. և հեշտութեամբն ճմլէ հանապազ և արբենայ մեղացն զինով: - 748. Տասներորդ, ասի հնձան և կտակարանքն սուրբ. ուր հին և նոր իմաստութիւն ժողովեցաւ ի խառնարանին զինւոյ. յորմէ բաժակէ՛ արբին առաքեալքն ի սուրբ վերնատունն. և արբուցին ամենայն տիեզերաց...: - 749

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆ + ...բ՝ արբեցութիւն. զ՝ զմայլումն զգայութեանց. **դ՝** փափկութիւն մարմնոյ...: - 322. Վասն այն յոր **ժ** պատարագաւ սրբէ՛ր **զժ** մասնաւոր մեղսն որ գտանին յարբեցութեան. և մին զուարակն ի սրբութիւն վասն ակամայ և խորհրդոյ մեղացն: - 322. Իսկ այնմ որ ասեն թէ յարբեցութեան մեռան, պատասխանենք եթէ՛ զմեղս յամենայն աւուր արիւն պատարագացն սրբէ՛ր. իսկ զայնմ աւուր՝ արիւնն իւրեանց: - 322. Թէպէտ այսօր վասն պատրանաց մարդկան և փոխելոյ զտօնն՝ ոչ ինչ ուտեն զնաւակատեաց որ է ծուկն. զոր միշտ զքառասնորդ պահքս պղծեալ են ձկանք և արբեցութեամբ: - 509. Այլ մեք զբաժակ օրհնութեան ճաշակենք զչափաւորն. և ոչ զանչափն որ է մեղաց՝ և արբեցութիւն: - 656

ԱՐԲԵՅՕՂ + Նախ ասենք թէ՛ թագաւոր էր այր կերօղ և արբեցօղ և վաւաշոտ. զի՞նչ իցէ ի համար քան նորա. թէպէտ կարի ասել ո՛չ կարենք: - 40

ԱՐԲՆՈՒ - Քացախ և լեղի արբնու քաղցրութիւնն: - 491

ԱՐԲՈՒՄՆ + Չորրորդն է՛ ելումն արեան և ջրոյն ի լուացումն և յարբումն մեր: - 489

ԱՐԲՈՒՑԱՆԵՍ + Յ Ըստ մարմնոյ յա՛յտ է զի երկիրն եգիպտացւոց դա՛շտ է. վասն այն նեղոս գետն յարբուցանէ զնա՛: - 398. ...բ՝ արբուցանել զծարաւեալս. - 585

ԱՐԲՈՒՑՈՒՄՆ + Իսկ ի ջուր, Նախ՝ զի ջուր բղխեաց ի լուացումն և յարբուցումն. որպէս ի կողից փրկչին ջուր և արիւն: - 386

ԱՐԳԱՆԴ + Նմանապէս և որդին միածին էր ի ծոց հօր և յարգանդ կուսին. ի խաչին անարգեալ՝ և յաթոռ փառաց բազմեալ...: - 71. Վասն որոյ ասէ սուրբն կիրեղ եթէ՛ ոչ մարդն աստուածացաւ, այլ աստուած բանն էջ յարգանդ կուսին և առեալ հոգի և մարմին ի նմանէ՛ աստուածն մարդ եղև...: - 79. Այս է յղացմամբ յարգանդի և ծննդեամբ. և քարոզութեամբ. և մահւամբ. և յարութեամբն և համբարձմամբն առ հայր՝ իբր զպսակ տարւոյ կատարեալ բնութեամբ մեր՝ ի ներքին կողմն վարագուրին մտեալ: - 126. Քսանկը՝ Վասն է՞ր մարդն ինն ամիս, և այլ կենդանիք աւելի և պակաս կան յարգանդի: - 228. Այսպէս և զներքին կեանս յարգանդին իմա՛: - 255. Ձի սերմնական զօրութիւնն որ է՛ ի նիւթն այն՝ իսկ ընդ խառնիլ սերմանցն յարգանդի, զուզապէս ցուցանէ զտնկականն: - 261. Եւ յետ այնորիկ յեօթներորդէ՛ աւուրն սկսանի արիւնածուծ լինիլ յարգանդէ մօրն ընդ պորտն. որպէս դըղում և ձմերուկ ընդ կոթն: - 261. Եւ էգն հոգևորի յետ **ձ** աւուրն՝ որպէս ասացաք զպատճառն վասն տեղւոյն ցրտութեան որ է՛ ձախ կողմն յարգանդին. որ ցուրտ գոլով վասն փայծաղանն՝ յապաղէ՛ զկազմուած նիւթոյն ի կրկնապատիկ ժամանակս **ձ** աւուրց: - 261. Իսկ թէ վասն է՞ր ասիցէ ոք՝ յղացեալ մնան յարգանդի՝ մարդն ինն ամիս, և այլ կենդանիք աւելի և կամ պակաս: - 262. Դարձեալ՝ զկարգ յղացման յարգանդին պահէ՛ աստ և ի ծննդեանն. այսինքն զսննդեան և զգայութեան և զբանի ներգործութիւնս այսպէս: - 266-267. Եօթներորդ՝ զի լուծաւ և եմուտ յարգանդ երկրի. այսինքն ի գերեզման: - 279. Երկրորդ՝ որպէս մանուկն տևէ՛ յարգանդի **թ** ամիս՝ և **ե** օր անդրանկանն՝ և ապա՝ ծնանի: - 290. Եւ **ժ** կանգունն, զի մանուկն յարգանդի խօրեայ հոգևորի և ծօրեայ շարժի: - 293. Ո՛չ կերին. զի թէպէտ ժողովեաց, սակայն ո՛չ կերին. այլ շնորհօքն աստուծոյ կացին որպէս մանուկն յարգանդի մօրն ապրի: - 294. Եւ խնդրեցին զտապանն և զնա ոչ գտին. զի ո՛չ է հրաման տայ որ մարդն զարգանդ մօր իւրոյ տեսցէ: - 296. Ութերորդ՝ անդրանիկք են ըստ մարմնոյ վերակացուք և տեարք. որպէս թագաւորք, և իշխանք. նոյն և առաջին ծնունդք ելեալ յարգանդէ: - 309. Երրորդ՝ զի նախ բանայ զարգանդ ծնողին և գայ ի կեանս. որ և **ե** օր աւելի ստանայ զկեանս յարգանդի: - 310. Երրորդ՝ ժողովին և զոհանան զաստուծոյ՝ որ յոչնչէ՛ գոյացոյց զմարդն, և յարգանդէ խաւարին ի լոյս երբեր. և ետ մեզ ինչս մարմնական: - 321. Դարձեալ՝ ոսկի սափորն է՛ անապական կոյսն. և մանանայն բանն աստուած հոգւով և մարմնով միացեալ յարգանդի աստուածածին կուսին: - 340. Եւ դարձեալ՝ մանուկն

յարգանդի խօրեայ շնչաբերի հոգևով: - 363. Ի նոյն խորհուրդ նոր մանկունք յարգանդի մօր եկեղեցոյ սնանին: - 363. Եւ լինի տեռատես, յորժամ մանուկ ո՛չ լինի յարգանդին և ի ստինսն զի սնունդ է մանկանն: - 369. Ո՛չ զսկզբնականն, զի յարգանդէ՛ սրբեցաւ: - 383. Իններորդ՝ մանուկն յարգանդի ո՛չ հացիւ կեայ. այլ հրամանաւն աստուծոյ կերակրի ընդ պորտն զինն ամիս. որպէս տնկականք, և որպէս նոյ ի տապանն. մինչ ելանէ յարգանդէ՛...: - 397. Եւ աւետեօք հրեշտակապետին ծնաւ փրկիչն ի կուսական արգանդէ՛...: - 422. Չորրորդ՝ նախ օծաւ ծածուկ, և ապա՛ յայտնի ի գաղգաղայ. և տէր մեր նախ օծաւ յարգանդի, և ապա՛ ի յորդանան ի յովհաննէ: - 426. Երիցս օծաւ դաւիթ. և որդի նորա ի յարգանդի, և ի յորդանան, և ի վերայ խաչին արեամբ: - 437. Եւ այս է պատճառն, զի յաջ կողմ արգանդի կրէ զորդին. վասն որոյ յաջ կողմն նորա նստի: - 441. Տասներորդ, Յարգանդէ՛ ծնաւ: - 454. Երկրորդ՝ սրբութիւն արգանդին մերժէ՛ զմեղս և հերքէ՛ զդիւրասահութիւն մեղանչելոյն մահու չափ. որպէս երեմիային և յովհաննուն: - 462. Եւ գիտելի է, զի թէպէտ մեծագոյն է ըստ ինքեան սրբութիւն արգանդին քան զսրբութիւն մկրտութեանն. այնու, զի բառնայ զդիւրասահութիւն մեղանչելոյն: - 462. Նաև ունէր զշնորհս սրբութեան արգանդին. զի յորովայնէ՛ սրբեցաւ յարգանդէ՛: - 462. Եւ յինն ամիս ի տաղաւար արգանդի տարեալ զաստուած բանն: - 463. Վասն է՛ր ծնաւ յարգանդէ՛: - 469. Ասեմք եթէ յետ յղացման բանին յարգանդի կուսին օրինօք և ոչ օրինօք բնութեան, ժուժկալեալ ամսոց ըննից և աւուրց հնգից, ըստ հասարակաց ասեմ և անդրանկաց. ըստ հնգից յաւելեալ թուոց նախաստեղծին նախարարչութեան աւուրց: - 469. Յետ որոյ ծնեալ ի նոյն կուսական արգանդէ՛ և ո՛չ յայլ ինչ մասնէ: - 469. Նախ՝ զի ո՛չ լինէր այն որդի ըստ բնութեան ծնողին. որպէս և ո՛չ եւս ադամայ. վասն որոյ յարգանդէ՛ ծննդեամբ եղև որդի կուսին: - 469. Երրորդ՝ զի ո՛չ ինչ յորոց ստեղծ աստուած զարշի բնակիլ. մանաւանդ յարգանդի զարդարեալ կուսութեամբ. զի զոր ստեղծ ձեռօք, բնակէ՛ ի տան ձեռագործի իւրոյ: - 469. Վասն որոյ սրբեսցէ զսկզբնականն մեղք՝ յարգանդէ՛ կուսական հոգևով սրբութեան ծնաւ: - 469. Եւ այն ևս սքանչելիք, որ ի փոքրագոյն մարմինն ընկալեալ եղև հոգի բանական, և տեսակաւորեալ որպէս քառասնօրեայ մանուկ յարգանդի: - 470. Երկրորդ՝ ընդ մտանելն յարգանդ բանին՝ շնչաւորիլն և գտանիլն որպէս քառասնօրեայ: - 471. Երկրորդ ծնունդ իջումն բանին յարգանդ կուսին մինչ չև ծնեալ ի մօրէ ...: - 471. Չի որպէս ի կուսական արգանդէ՛, նոյնպէս ծնաւ ի կոյս գերեզմանէ վիմովն կնքելով: - 471. Իսկ զօծումն բնութեանն միաւորութեան՝ ընկալաւ ի կուսական արգանդին. ուր խառնեալ միաւորեաց զմերս բնութիւն ընդ իւրում աստուածութեանն և ծնաւ քրիստոս որ թարգմանի օծեալ: - 475. Հինգերորդ՝ ապականութիւն մեր մարմնոցս է՛ ի սերմանէ հօր ի ձեռն կնոջ խառնեալ. իսկ մարմին բանին ո՛չ է ի սերմանէ հօր և մօր. այլ ի կուսական արգանդէ՛ և յանապական արեանէ բեղմնաւորեալ որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի սոյն գլուխ ի **Ժ** համարն. ապա ուրեմն անապական է մարմին բանին աստուծոյ: - 499. Ութերորդ՝ մանանայն յանապատի էր օրինակ անապական մարմնոյ փրկչին. և է՛ անապական մինչև ցայսօր ի մէջ ոսկի սափորին. ապա ուրեմն ճշմարիտ մարմինն քրիստոսի էր անապական ի կուսական արգանդէ՛ աստուածածին կուսին: - 499. Ասեմք մեք, թէ արտածորումն մարմնոյ ո՛չ ունէր մարդն ադամ նախ քան զմեղանչելն ի դրախտին. որպէս նոյ ի տապանին. և մանուկն իննամսեայ յարգանդին: - 502. Երրորդ՝ ի մէջ զիշերի ծնաւ ի կուսական արգանդէ՛ որպէս յայտ է ի հովաւցն և հրեշտակացն: - 512. և առանց ցանկութեան մեղաց ո՛չ որ կարէ ծնանիլ. բայց միայն տէր մեր որ առանց ցանկութեան ի կուսական արգանդէ՛ ծնաւ՝ ո՛չ ունէր զմեղս սկզբնական: - 592. Թէ յդի կին մկրտի՝ օգո՞ւտ է այն տղային թէ յարգանդ մօրն մեռանի: - 592. Եւ դարձեալ՝ նոյ և ասեմայն կենդանիքն ի տապանն կացին զբոլոր մի ամ և ոչ ինչ կերին. որպէս մանուկն յարգանդի: - 652. Իսկ վիժեալն ի յարգանդէ՛ ըստ որում է սերմ կամ արիւն մօրն՝ ի մայրն յարիցէ: - 719. Այլ և նոքա որ յարգանդի մօրն մեռանին թէ առին զբանական հոգին: - 724. Չի տակաւին է՛ իսմայել ընդ իսահակայ, և յակոբ ընդ Եսաւայ ի նմին արգանդի: - 756. Եւ արդ, Ո՛ հաւատ մեծ պաշտելի լոյս իմ և տիպ. և գանձ անկողոպուտ. կացցես առ իս. յարգանդէ՛ մօր իմոյ խուսափեալս ի ծոց քո: - 771. Եւ այլք թէ՛ պատրուակ զոն ի խինծս արգանդի բնաւորեալ. յիւրաքանչիւր աւուրս հնգից՝ մին մին քակտին երկամբք. և ապա՛ արձակի ծնունդն: - 785

ԱՐԳԱՒԱՆԴ + Իսկ արգաւանդ և պարարտ երկիր՝ սիրտ հաւատացելոց: - 757

ԱՐԳԵԼ + Եւ սոքա են արգելք անդրադարձութեան սոցա: - 165. Ասեմք թէ ո՛չ էր պատշաճ մեզ գիտել զօր մահուն, և ո՛չ զվախճան աշխարհի. վասն որոյ արգել տէրն եթէ «ո՛չ է ձեզ գիտել զժամս և զժամանակս»: - 292. Քանի՞ են արատք արգելք քահանայութեան: - 370. Երրորդ՝ Արգել գլուսաւորսն:

- 412. Ո՞րպես արգել զարեգակն և զլուսին: - 416. Այլ յայնմ հետևողորմութիւնն աստուծոյ արգել զայլ աւուրսն: 435. Եւ ունէր շնորհօք արգելք ի մեղաց մահու չափ և ներելապէս. որպէս յովհաննուն և Երեմիային: - 463. Ասեմք եթէ՝ ոչ ինչ գոյր նոցա արգելք հաւատոյ յորժամ լոյս ծագեաց քրիստոս ի դժոխս: - 508. Երրորդ վասն այն արգել, զի ցուցանէ թէ յոյժ պատուեցաւ մարմինն այն և ո՛չ է համարձակելի որպէս յառաջն մաքսաւորք և պոռնիկք մերձենային: - 517. Երեքտասաներորդ, զի մարիամ ո՛չ խոնարհութեամբ կամէր մերձենալ յոտս նորա որպէս այլ կանայքն. այլ յերեսն դիմեաց նա հպարտութեամբ առ ի համբուրել զնա. իսկ տէրն կամեցաւ ուսուցանել նմա զխոնարհութիւն՝ արգել զնա: - 518. Որ և հարցանէր որդւոցն զերեթեայ թէ՛ կարօ՞ղ էք ըմպել զբաժակն. այլ ո՛չ թէ միայն նոցա ետ և յայլ առաքելոցն արգել: - 600. Խնամք մարդասիրութեանն աստուծոյ որ զամենայն յամենայնի տընօրինէ՛, արգել զայս. զի մի՛ ունիցին ինչ ի մտի յարուցեալքն ի մեռելոց. ապա թէ ոչ, որ ի սկզբանէ բարեատեացն էր և մարդասպան, բազում և զանազան երևոյթս...: - 775

ԱՐԳԵԼ ԼԻՆԵԼ + Երեքտասաներորդ, նոքա փոփոխականք էին վասն մահու արգել լինելոյ. իսկ տէր մեր անփոփոխ և յաւիտեան է քահանայ. վասն յաւիտեան և անմահ գոլոյն: - 355. Երկրորդ՝ զի թէ քրիստոս այնպէս փառաւորեալ էր որպէս յետ խաչին, արգել և խափան լինէր ամենայն չարչարանացն և փրկութեան մարդկան: - 521

ԱՐԳԵԼԱՆԻՍ + Նաև ի կանոն երից սուրբ ժողովոցն՝ ընդ բանիւ արգելեալք կան նոքա՝ որ այլ կերպիւ քարոզեն և այլ կերպիւ ուսուցանեն քան զոր նոքա ուսուցանեն: - 64

ԱՐԳԵԼԱՐԱՆ + Վեցերորդն դատապարտելոցն արգելարան: - 210

ԱՐԳԵԼՈՒՍ + Կամ է՛ ի ներգործական պատճառն. որ ունիցի խափան ինչ և արգելումն. որպէս մանուկս այս երկար ապրեսցի. կամ թէ մանուկս այս լինի երաժիշտ, թէ ո՛չ լինի խափանումն ինն: - 9-10. Եւ թէ է ի պատճառն ներգործական՝ որ ունի արգելումն, է՛ որպէս անէծք, կամ օրհնութիւնք, կամ աղօթք. և մանկանն յերկար ապրիլ. կամ լինիլ երաժիշտ: - 10. Չորրորդ՝ ոչինչ արգելէ զհոգին լինիլ որդի, թէ է՛ ի նոյն բնութենէ: - 30. Դարձեալ հարցանեն, թէ հաւասար է հոգի որդւոյ, զի՞նչ արգելու ո՛չ լինիլ որդի. ապա թէ ո՛չ՝ նւա՛զ է քան զորդի: - 53. Վասն այսորիկ ո՛չ է պարտ խնդրել զփորձութիւնն և ո՛չ զարգելումն. այլ զյաղթութիւնն: - 160. Ասեմք առ այս եթէ՛ ո՛չ վասն ասացեալ պատճառիցդ արգելի քահանայն ի գործոյն: - 167. Եւ ապա զի ներգործողն բանն է աստուածային որ ո՛չ երբէք արգելի: - 167. Նախ զի փրկական է խորհուրդն ամենեցուն. այլ անարժան մերձեցեալն կորնչի. յիրաւի արգելցի ի սպասաւորութենէն: - 167. Ապա ուրեմն ստուգապէս և յիրաւի՝ է կանոնեալ սուրբ հարցն, զի զայնպիսին արգելցեն ի սպասաւորութենէ խորհրդոյն: - 167. Եւ թէ ոք ասիցէ, երկի ապա թէ քահանայագործութիւն պոռնկին ո՛չ լինի կատարեալ. վասն այն արգելեալ է ի գործոյն: - 167. Եւ վօռեան սեղմէ՛ զամպս և արգիլէ զանձրևս: - 205. Նախ՝ յօնքն ի վերոյ՝ զքիրտն արգելէ: - 239. Եւ տէրն զհարսնացեալ եկեղեցի եմոյժ վերըստին ի դրախտն որ զվեց դարիւ արգելեալ էր և փակեալ: - 305. Դարձեալ այսպէս մեկնեն եթէ՛ փորձութիւնն ըստ ինքեան ո՛չ է բարի. այլ պատահմամբ լինի բարի. յորժամ համբերութիւնն մերձ դնի և յաղթիցէ. իսկ յորժամ համբերութիւն ոչ լիցի, ըստ ինքեան չար և վատ է փորձութիւնն. վասն այն տէրն արգելու հրամայէ: - 160. Եւ տէրն ի մեջ զիշերի յարեաւ և ազատեաց զարգելեալսն ի բանտէն: - 330. Չորրորդ, կրկին հարկանելն, զի ոմանց տայ և ոմանց արգելու. այսինքն սրբոց և անսրբոց: - 386. Տասներորդ, բարկութեամբն արգելալ յերկրէն աւետեաց. զի ցուցցի թէ արդար է աստուած. և ակն ումեք ո՛չ առնու: - 386. Երկրորդ՝ զի իշովն յանդիմանեսցէ զանմտութիւն նորա. և զանօրէնութիւնն արգելցէ. որպէս ասի ի կաթողիկէքն: - 388. Նոյնպէս յերեք տեղւոջ ոգորի. յերկրի՝ զի հանցէ յերկնից. և յօդո՞ զի արգելցէ. և ի յարութեանն՝ զի ընկեսցէ ի հուրն: - 394. Այլ և ի վերայ այսր ամենայնի անասելի բարութիւն. զարիւնն իւր ետ ի փրկութիւն մեզ. ուստի ի հնոյն արգելեաց զարիւն զենմանցն. մեզ զիւրն արիւն ետ ի ճաշակումն: - 398. Այլ և ի վերայ այսր ամենայնի անասելի բարութիւն. զարիւնն իւր ետ ի փրկութիւն մեզ. ուստի ի հնոյն արգելեաց զարիւն զենմանցն. մեզ զիւրն արիւն ետ ի ճաշակումն: - 398. Երկրորդ՝ ի խրատ մեղաւորաց. զի յորժամ զհտենան թէ ո՛չ յաջողի ճանապարհ մեղաւորի, արգելումն ի մեղաց: - 408. Յորոց յայսցանէ յայտ է, զի եթէ ապաշխարեալ լինի արգելեալն. կամ վախճանեալ է կապօղն. այլ ոք որ զերագոյն է կամ հաւասար կապողին, կարէ՛ արձակել զնա: - 409. Ոմանք ասեն միայն զլուսաւորս արգելեալ և զկամարն շրջեալ մինչ հասեալ ի նոյն կէտն: - 416. Եւ հին օրէնքն արգելալ ի մկրտութիւնն. և փոխեաց քրիստոս: - 417. Տես՛, զի յորժամ կոտորեաց զհռսն՝ ասացաւ հրեշտակին արգելու զսուրն: - 435.

Չուրն նուագեաց և կերակուրն արգելալ, զի ողորմեսցի իսրայելի: - 443. Հինգերորդ՝ Էկի շնորհօք բազմապատկեալ ի հոգւոյն. ոչ առաւելու արգելեալ. և ոչ նուագէ բաշխեալ: - 444. Ուր արկեալ էր սատանայ զաթոռ իւրոյ իշխանութեանն. և անդ արգելեալ բանտէր զհոգիսն որ յադամայ. մինչ ի գնալ անդ անմահ թագաւորին մերոյ և աստուծոյ յիսուսի քրիստոսի: - 504. Մարմնական տեղին զանմարմին հոգին ո՞րպէս արգիլէ...: - 504. Նոյնպէս և զհոգիքն թողեալք ի յաստուծոյ արգելուն դէքն: - 504. Դժոխքն այն յորում նախ քան զքրիստոս հոգիսն արգելոյր սատանայ՝ աւերեցաւ յաւիտեան: - 504. Յաղագս որոյ կացոյց հոգևոր իշխան զքահանայս. զի հոգեպէս ուղղեսցեն զմարդիկ և արգելցեն ի մեղաց: - 537-538. Չի տեղիք զիշխանութիւն նորա և զսուր ո՛չ արգելուն: - 538. Եւ սուրբն դուկիոս սքանչելագործ և մարգարէաշնորհ, գրեաց առ մարկիանոս, թէ սուգ զգեցուցեր առաքելոց և մարգարէից. զի քակտեցեր զնոցա շինւածն. և արգելալ հոգին սուրբ յօրհնելոյ զպատարագն և զաւազան մկրտութեան: - 543. Ութերորդ, ո՛չ ասաց թէ խնդրեսցէ ապաշխարութեամբ՝ արգելից զգութ և զողորմութիւն. այլ թէ՛ «ո՛չ թողցի». որով յայտ է թէ առանց զղջման և տանջանաց ո՛չ թողցի: - 566. Ողջախոհութիւն է հաստատութիւն հոգւոյ. որով արգելու զգանկութիւն զգայական և զհեշտութիւն մարմնական: - 581. Անոխակալութիւն է զամբոխումն ատելութեան զուարթութեամբ և գթութեամբ արգելու: - 581. Իսկ պսակն է՝ ի խորհուրդ ողջախոհութեան. զի ողջախոհ ամուսնութեամբ զսպեսցէ առ ինքն զողջախոհ ցանկութիւնն. և արգելցի ի շնութենէ և ի պոռնկութենէ. վասն որոյ է են խորհուրդք եկեղեցւոյ: - 587. Նախ՝ թէ խոստովանահայրն չունի իշխանութիւն արծակելոյ. կամ ընդ բանիւ արգելեալ է: - 603. Վասն է՞ր պոռնկութիւն այժմ արգելեալ է: - 613. Իսկ յեկեղեցի ճշմարիտ գառն պատարագի. վասն որոյ զօրինակն արգելումք: - 617. Եւ թէ ոք ասիցէ, զսրբոց մարմինս ընդէ՞ր արգելումք: - 617. չար հոգիքն ընդ առաջ ելեալ արգելուն զնա ի ճանապարհն: - 669. ...այլ խաւար մեղացն արգելու զտեսութիւնն. և չար է կարծիք նոցա, և երկիւղ տանջանաց: - 685. Եւ իջմամբ ի դժոխս կապեաց զնա և արգելեաց յանդունդս: - 705. ...և ընդ դէմ խօսեսցի աւետարանին և արգելուցու զուղափառ վարդապետս զի մի՛ քարոզեսցեն: - 708. Իսկ ըստ իրին, զի որպէս ամպ զարեգակն արգելու, այսպէս նսենութիւն օդոյդ զարփին որ արգելէ՝ զտեսութիւն մեր: - 729

ԱՐԳԵԼՈՒՄՆ + Չորրորդ՝ Ե հրամանք է. և Ե արգելումն: - 340. Տասներորդ՝ ասի ոմանց թէ ի ժամ ծննդեանն քրիստոսի արգելման ամենայն ծնունդք մինչև ծնաւ բարձօղն երկանց ամենայն ծննդոց. զի նա՛ լինէր անդրամիկ ամենայն ծննդոց: - 472. Չի թեպէտ և եկեղեցի սուրբ կարէ՛ բաժանել վասն արգելմանցն...: - 610. ...զի բազում արգելումք զոն պսակին. որպէս ազգակցութիւնն հոգևոր կամ մարմնաւոր. կամ տկարութիւն բնութեանն. կամ պոռնկութիւնն. կամ այսահարութիւնն. կամ ծառայութիւնն. կամ բռնութեամբն. կամ այլ ինչ այսպիսի պատճառ. որով բաժանին այրն և կինն: - 610. Նոյնպէս և հոգւոցն ելեալ ի մարմնոց՝ այլ միջոց և արգելումն կամ խափան պսակացն չկայ: - 648

ԱՐԳԵՍԵՍԷՍ - Որ մերձ ի հիւսիս է, Արգեստու կոչի. կազմէ սա զամպս: - 205

ԱՐԴ կմ ԱՐԴ ԵՒՍ + Չորրորդ, զի ո՛չ լինի ի դիպուածոց ինչ. որպէս սղից ոմանց պատահին բարեբախտութիւն, կամ վատաբախտութիւն. արդ՝ թէ է՛ ամենայն ի հարկէ, ո՛չ լինին վերոյ ասացեալքս: - 8. Արդ՝ թէ ամէն ո՛չ լինի ճշմարիտ, նաև մի բանն ո՛չ լինի ճշմարիտ: - 8. Երկրորդ՝ զի թէ ի ներկայս ասեմք ի վերայ քարի թէ լինիցի փայտ. ո՛չ լինի այնպէս. արդ՝ թէ ասելն մեր զներկայն ո՛չ փոփոխէ, նա և ո՛չ զհանդերձեալ. կարէ փոխել. ո՛չ զմերձաւոր հանդերձեալն՝ և ո՛չ զհեռաւորն: - 8. Եւ որովհետև ծանեաք զայս, արդ՝ պատասխանեմք առարկութեանցն, եթէ որքան է՛ ի հարկաւոր պատճառ է՛, լինի բացորոշապէս բանն ճշմարիտ. որպէս բան թագաւորի. և մարդոյն մեռանիլն. և արև ծագելն. և լինիլն զարուս յետ ծմռան: - 10. Այլ արդ՝ բազմաց նոյնպէս մահ, հիւանդութիւն, և այլն. ապա ուրեմն ո՛չ է ի հարկէ: - 11. Դարձեալ եթէ է՛ հարկ, ապա ո՛չ էր անձնիշխան կամք, այլ արդ՝ եթէ ունիմք կամք և է՛ սկիզբն գործոյն ի մեզ և առ մեզ, ապա ուրեմն ո՛չ է հարկ որոյ սկիզբն յայլմէ՛ է: - 11. Դարձեալ, որոյ է իր գործեացն՝ նորա՛ է և ներգործութիւնն. եթէ առնել և եթէ կրել. արդ՝ մարդոյ՛ է հոգին և մարմինն և ձեռն. մարդոյ՛ է ուրեմն և գործ նոցին, եթէ չար և եթէ բարի: - 11. Այլ արդ՝ աստուած պատճառ էութեան է և ո՛չ ոչ էութեան, ապա ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ: - 13. Այլ արդ՝ աստուած պատճառ է ունակութեան, և ո՛չ պակասութեան. ուրեմն չարն ո՛չ է յաստուծոյ: - 13. Չորրորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ, այլ արդ՝ չարն եկամուտ է և պատահեալ. լինէր ապա ի յաստուած օտար ինչ և պատահական. որ է անտեղի: - 13. Այլ արդ՝ եթէ չարն յաստուծոյ է՛ լինի անկարգութիւն աստուծոյ որ է՛ անյարմար: - 14. Այլ արդ՝ ամենայն պատճառ առաւել է քան զպատճառելին. եթէ բարեաց և եթէ

չարեաց. ապա անհնարին հերձուած է ասել զչարն յաստուծոյ: - 14. Այլ առն՝ որ հակակայութեամբ լինի՝ նախ է զօրութեամբ՝ և ապա՝ ներգործութեամբ լինի: - 14. Իննևժերորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ, այլ առն է ըստ ինքեան չար, և է ըստ պատահման: - 15. Քսաներորդ՝ զի ի հարկէ բարի է աստուած. որպէս ի հարկէ էակ է. այլ առն՝ հարկաւոր բարին է միշտ բարի և գոյացական բարի և զուտ բարի: - 15. Այլ առն աստուած է պատճառ ամենեցուն և հարկաւոր. ապա ուրեմն ներգործութիւն նորին է հարկաւոր: - 15. Այլ առն հուպ պատճառն է՝ հարկաւոր, և ներգործութիւն իւր. իսկ հեռին ո՛չ է հարկաւոր որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 15. Այլ առն աստուած է ամենեցուն ո՛չ հուպ պատճառ, այլ հեռի. վասն որոյ ո՛չ հարկաւոր ներգործէ: - 15. Առն՝ հարկ է ամենեցունց զոլ այնպէս որպէս աստուած ետես և գիտաց. և գիտութիւնն աստուծոյ անպատիր է. ապա ուրեմն ամենայնն լինի ի հարկէ տեսութեանն աստուծոյ: - 15. Առն պատասխանեն առարկութեանցն: - 15. Առն՝ թպտտ չարն ո՛չ է յաստուծոյ, այսու ո՛չ լինին երկու աստուածք. կամ բ սկիզբն. զի չարն ո՛չ ընչութիւն է. և ո՛չ ընչին սկիզբն ո՛չ է աստուած. զի աստուած սկիզբն էուեցէ: - 16. Դարձեալ, անձնիշխան կամքն է՝ յաստուծոյ. և է՝ յոչընչէ եղեալ. այլ առն՝ անձնիշխան կամքն ըստ այնմ՝ որ յաստուծոյ է եղեալ՝ ո՛չ է պատճառ չարի. այլ ըստ այնմ որ յոչընչէ՝ և ցանկայ ոչընչի. այսինքն չարի. վասն այտորիկ մեղքն և չարն ո՛չ են յաստուծոյ. այլ յոչընչէ՝ որ է՝ սկիզբն նոցա: - 16. Առն՝ առաջնովն ճանաչեմք զլոյս. և երկրորդին զխաւարն. և առաջնովն ճանաչեմք զճշմարիտն. և երկրորդիւ զսուտն: - 17. Այլ առն՝ որ սկիզբն և կատարումն է յաստուծոյ, աստուածային է ներգործութիւն. և սքանչելեաց իր: - 17. Այլ առն՝ չար գործոցն ո՛չ է յաստուծոյ. որպէս ցուցաւ. այլ չար պատժոցն է արդարութեանն աստուծոյ. որ հատուցանէ արդարապէս: - 18. Առն՝ ժամանակեայ արդարութիւնն յայտնի է որ անձնիշխան կամօք փոփոխի. երբեմն ի չար և երբեմն ի բարի. և ժամանէ փրկութեան կամ դատապարտութեան: - 18. Այլ առն՝ եղ աստուած զսոսա բնական որակութիւնս ի մասունս հոգւոյն. եղ և զանձնիշխան կամքն տէր և իշխան իներքս ի հոգին. զի կառավարէ և առաջնորդէ՝ հոգւոյն. զվատ որակն ի բարին ուղղել, և զբարին ի նոյնն պահել և առաւելուլ. զի այս է գործ անձնիշխանին: - 19. Առն՝ նախէ որ բաղկացոյցն՝ քան զոր բաղկացան: - 20. Այլ առն՝ է քրիստոս ամենայն՝ սիրով յօդեալ են ի միմեանս՝ և բարեկարգեալք: - 21. Առն՝ բարի և չար ո՛չ են հակակայք որպէս առինչք. զի առ ինչքն համանգամայն են. և ի միմեանց բաղկանան. իսկ բարին և չարն ո՛չ են համանգամայն. և չարն ի բարւոյն ո՛չ գոյանայ. և ո՛չ բարին ի չարէն: - 21. Ասեմք զառաջինն թէ ո՛չ է չար. զի ապականիչ և կորուսիչ է որպէս ցուցաւ. առն՝ ընդ ապականել զայլսն՝ ապականէ և զինքն. և ո՛չ մնայ ի յերթեան: - 22. Առն՝ ըստ ուղղափառ վարդապետաց եկեղեցւոյ: - 24. Առն՝ առաջին ի լրոյ՝ Յիւրմէ վասն իւր. և յայլմէ վասն իւր: - 25. Առն՝ պիտոյ՝ է անպատճառ պատճառ բոլորից պատճառաւորաց, որ նա ինքն է աստուած: - 25. Առն՝ եթէ սկիզբն այն անսկիզբն է, գտաք զխնդրելին: - 25. Առն՝ եթէ միակս այս շարադրի բազմաց, ո՛չ մնաց մին. իսկ եթէ ոչ շարադրի, ո՛չ գոն բազումք. այլ մի և մի. և այս որպէս այս: - 25-26. Առն՝ ըստ որում յոլովք են բազումք, ուրեմն և միակք: - 26. Առն՝ ի յերկրի տեսանելի է դ ինչ: - 26. Առն՝ բազում աւուրք անցին յետ մէսիային ձերոյ, այսինքն աւելի՝ քան զհազար և չորս հարիւր ամ. ապա և ո՛չ էր նա մէսիայն: - 27. Առն՝ յորժամ ծնաւ քրիստոս՝ այնպէս խաղաղութիւն էր՝ որ մին մարդ տիրէր ամենայն աշխարհի: - 27. Առն՝ թէ ինն ամսով յառաջ թագաւորեալ էր թագաւորն չար, ապա ուրեմն ի ժամանակս Օգոստոս կայսեր ծնաւ քրիստոս. զոր և վկայէ՝ աւետարանն սուրբ: - 29. Առն՝ զորօրինակ զգալի աչք մեր ո՛չ կարէ ըմբռնել զքանակութիւն արեգականն և այլ լուսաւորացն. այլ մտօք իմանամք զմեծութիւն նոցա: - 31. Առն՝ կռապաշտն և հերձուածօղն հաւասար են յամբարիշտ գոլն. զի որպէս շուն դառնայ ի փսխած իւր. այսինքն զի նա ո՛չ ունէր, և սա՛ ուրացաւ և դարձաւ անդրէն: - 33. Առն՝ քանզի աստուած առանց պատճառի է աստուած. և թէ ո՛չ՝ ո՞ է պատճառ աստուածանալոյն: - 41. Առն՝ ստեղծուած ասի իմաստութիւնն ըստ խոնարհ ծննդեանն. և ծնունդ ըստ առաջնունն անհասանելոյն: - 41. Առն՝ ասի որդին ծնեալ և ստեղծեալ. զի ի ստեղծմանէն իմանի անփոփոխութիւն հօրն. և ի ծննդեանէն միութիւն բնութեանն հօր և որդւոյ: - 41. Առն՝ կատարեալ է աստուածութիւնն երիս անձինս և մի աստուածութիւն. լոյս և լոյս և լոյս. և մի՛ լոյս...: - 51. Առն՝ Նախ՝ բան աստուծոյ՝ և հոգի աստուծոյ՝ ո՛չ պատշաճի արարածոյ. այլ միայն աստուծոյ: - 55. Առն՝ իմաստութիւնն այն որ արար զբանն և զհոգին, նա՛ է բան աստուծոյ. և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ արարած: - 55. Առն՝ կարողութիւնն այն է բան և հոգի աստուծոյ. և ո՛չ եղեալք ի նմանէ: - 56. Առն՝ եթէ հոգին ելանէ յորդոյ, պարտ է զի ելցէ յորդոյ ի հայր. կամ ի միւս անձն: - 63. Առն՝ ո՛չ ելանէ ի հայր. զի ո՛չ ունի հայր իր ինչ ի յորդոյ: - 63. Առն՝ որպէս արտաշնչումն ո՛չ ելանէ ի բանէ, և ո՛չ հոգի ի յորդոյ: -

63. Արդ կամքն ո՛չ է յիմացմանէ. և ո՛չ հոգի յորդոյ: - 64. Արդ տեսանեմք զջերմութիւնն զի ո՛չ բղխէ ի լուսոյ, այլ միայն ի հրոյ: - 64. Արդ հոտն ո՛չ է ի գունոյն. այլ միայն ի մարմնոյն: - 64. Արդ եթէ ելանէ ի հորէ և յորդոյ, լինի իբրև եգր և գ. և ո՛չ իբրև զմիջին: - 64. Արդ բ լոյսն ի միոյ ելանեն և ո՛չ մի ի միւսոյն: - 64. Արդ զհոգին սուրբ ի յորդոյ ո՛չ ասեմք. սակայն զնա հոգի որդոյ անւանեմք: - 65. Ձոր օրինակ՝ Աղբիւր բղխեալ առ մեզ հոգին սուրբ արդ սկիզբն աղբերն շարժի ի ծովէ՛. և հասանէ յակն. և յակնէն առ մեզ բղխէ: - 65. Արդ սկիզբն յառաջ շարժութեան հոգւոյն է՛ հայր. որպէս ասի ի շարականն...: - 65. Արդ եթէ երկրպագելի և աստուած՝ և այս վասն բնակութեան աստուծոյ, ապա ուրեմն եղեալ առ ժամայն աստուած և օտար ըստ բնութեան: - 67. Արդ եթէ է՛ այլ որդի և եղև աթռակից հօր, ուրեմն ի բաց էհան զբանն ի նստելոյն ընդ աջմէ հօր որ է սեփհական նմա և վայելուչ հօր՝ լինիլ աթռակից և գահակից: - 67. Արդ ո՛վ բաժանօղբ, ո՞ր բնութիւն է ի քրիստոս երկրպագելի: - 68. Արդ մկրտիմք հաւատացեալքս որպէս ի հայր և ի հոգին սուրբ՝ այսպէս և յորդին մարմնացեալ մի տէր մի քրիստոս: - 69. Արդ որով ամենայն՝ յարմարի բանին...: - 72. Արդ բանն առանց մարմնոյն քրիստոս ո՛չ է. ապա ուրեմն յայտ է զի միացեալ մարմնովն է՛ հաւասար և ի կերպարանս աստուծոյ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 72. Արդ ընդդէմ քումդ խոհեմութեան ո՛րպէս իմանաս ի միում հասարակ բնութեան զբանն ծնեալ և զհոգին բղխեալ. իսկ հայր ոչ ծնեալ կամ բղխեալ. և անդրադարձեալ ևս: - 74. Արդ դու առանձնութեամբ քո որ ունիս զհասարակ բնութիւնդ՝ ծնար այսօր ի մօրէ՛ կամ մեռար յաշխարհէ՛ և ո՛չ հասարակ մարդկութիւնս: - 74. Արդ զանազան զգայութեամբ զանազանապէս զգամք, և ո՛չ ամենայնիւ զմիմն՝ կամ միովն զամենայն: - 75. Արդ որպէս կարծեն ինքեանք զէն մեծ ունիլ առ երկոսին կողմանս, կամ հարկիւ անկանիլ ի նեստորին բնութիւն և բնութիւն, և կամ ըստ եւտիքեայ շփոթել զբնութիւնսն: - 75. Արդ յաջ և յահեակ խոտորին հերձաձօղբ. որպէս սաբէլ յաջ խոտորեալ՝ ի մի բնութիւն և ի մի անձն ժողովեաց զերրորդութիւնն սուրբ: - 80. Արդ որ պարզապէս մի բնութիւն ասեն բանին և մարմնոյն՝ կատարեալ ամբարշտութիւն է: - 81. Արդ հողոյ արարածի և աստուծոյ արարչի՝ մի և նոյն բնութիւն ասել ամբարշտութեան է կարծիք: - 81. Արդ սոքա զանունն մի ասեն, և յանունն միաւորեն **զբ** էութիւնսն. այսինքն զաստուածն և զմարդն. և ասեն մի անձն. մի որդի. մի քրիստոս. և այլն: - 82. Արդ մեր ո՛չ ստացածին բանիւ ինչ իշխեմք յաւելո՛ւլ կամ պակասեցուցանել: - 84. Արդ դուք որ **բ** բնութիւնս ասէք քրիստոսի, զբաժանական տարբերութիւնս ասէք. և մեր մի խոստովանիմք զբաղկացականս միաւորութիւն: - 85. Արդ եթէ էութիւն է անձն, և ընդ անձինն մի ասեն զմարդկային բնութիւնն, մի է և ընդ էութեանն. և թէ մի է ընդ էութեանն. որպէս ճշմարիտ միութիւն, մի ասա և բնութիւն. զի էութիւն և բնութիւն մի են: - 86. Արդ ցուցցուք՝ զի զվեցեքինն սոցա բաժանեն երկաբնակքն: - 87. Արդ յատուկ անուամբ զմիութիւն խոստովանին. և ո՛չ իսկական բնութեամբ: - 87. Արդ տեսցուք թէ ըստ որո՞յ եղանակի բաժանէք զմի անձն յերկուս բնութիւնս: - 87. Այլ արդ մարդկային բնութիւնն յաստուածութեանն տեսանի, և աստուածային ի մարդկութեանն, եթէ ի միութիւն բնութեանն, և եթէ ի միութիւն անձինն. զի ո՛չ սոսկ մարդ է քրիստոս և ո՛չ մերկ աստուած. այլ աստուած մարդացեալ: - 87-88. Արդ նոյն է եթէ ի բնութենէ բաժանեն, և եթէ յանձնէ յանձն ըստ նեստորի. և եթէ յանձնէ ի բնութիւն բաժանեն ըստ քաղկեդոնի: - 88. Արդ յայտնեցաւ նոցայն մոլորութիւն: - 91. Արդ տեսութիւն գրոց սրբոց մի և նոյն ելով՝ առ բազումս բազմանայ. որպէս մի և նոյն պարզագոյն ջուր՝ իւրաքանչիւր բնութիւնս տնկոց: - 93. Արդ եթէ բաժանեցեր զքրիստոս՝ բաժանեցար ի հաւատոցդ. և ո՛չ լինիս քրիստոնեայ: - 95. Այլ արդ որ հարցնես թէ՛ մարդն քրիստոս տեսանէ՞ զաստուած թէ ո՛չ. համաձայնիս հրէիցն...: - 95. Արդ քրիստոսն որ է օծեալ աստուածութեամբն, և նա աստուծոյ իմաստութիւն է. և ո՛չ ճանաչէ՛ զաստուած. տգիտութեամբ կորուսանէր զնա և որոյ է՛ իմաստութիւն: - 96. Արդ ի մարդկանէ ո՛չ ոք ետես զաստուած, և որդի կուսին ո՛չ ետես որպէս դուդ ասես. սո՛ւտ է ապա և պատմութիւնն զոր ինչ ուսոյց մեզ. զի ո՛չ է տեսեալ և պատմէ. ահա անդունդք հայիոյութեան. զոր ի կարգիս լռե՛մ: - 96. Արդ եթէ տգէտ է որդին աստուծոյ հօր, և տգէտ որդւով խօսեցաւ ընդ մեզ. տգիտութեան եղիցի և օրէնքս նոր քան զիինն: - 96. Արդ եթէ քրիստոս տգէտ է և նոքա զմիտս տգիտի ունէին. ո՞րպէս լինէին հազարապետք աստուծոյ խորհրդոցն. կամ հազարապետքն առաւել են քան զխորհուրդն աստուծոյ: - 96. Արդ եթէ զհայր ո՛չ ոք ի յօտարաց ճանաչէ՛ և ո՛չ որդի ճանաչէ ըստ քեզ, եղիցի և որդին օտար ի հօրէ: - 96. Արդ եթէ յայտնեաց զինքն աշակերտաց իւրոց. և մարդկութեան իւրոյ ո՛չ յայտնեաց, եղիցի ինքն տգէտ քան զաշակերտսն իւր. և կամ ոչ ինչ յայտնեաց զոր ինքն ո՛չ գիտաց: - 96-97. Արդ եթէ հայր առաւել զիտէ և որդի նըւագ, այս լինի կամ հօրն նոյնպէս նըւագ զիտել

որպէս որդի. և կամ որդի՝ ո՛չ ճշմարիտ ասել: - 97. Արդ՝ եթէ զբոլորն ցուցանել նշան է սիրոյ հօր, ապա թէ ո՛չ ինչ ցուցանէ ատէ՛ զորդի: - 97. Արդ կամ ստեաց զաւետարանն, կամ սուտ լեր ի բանս քո ըստ նմանութեան հօր քոյ սատանայի: - 97. Արդ՝ եթէ ինքն ճշմարտութեամբ ո՛չ գիտէ, մեզ որպէս ցուցանէ. և թէ ինքն մոլորեալ է՝ զմեզ ո՞րպէս տանի առ հայր: - 97. Արդ՝ եթէ պական է շնորհք և իմաստութիւն նորա, մեք զհա՞րոյ լիութեամբ առաք: - 97. Այլ արդ՝ յերկնաւոր փառսն այն է գերագոյն՝ որ քան կատարեալ տեսանէ զաստուած: - 97. Արդ՝ ամենայն մարդկան՝ մարգարէից և սրբոց՝ հրեշտակք ուսուցանեն. և նոքա ի քրիստոս է՛ ուսանին: - 98. Արդ՝ եթէ գիտէ զհայր, գիտէ՛ և զինքն. և թէ զինքն ո՛չ գիտէ, զհա՞րոյ զհայրն գիտասցէ: - 98. Արդ՝ եթէ բոլոր աստուածութիւնն ի քրիստոս էացեալ է մարմնապէս, և ծածկէ զգիտութիւնն ի նմանէ, այս լինի կամ ոչ աստուած մարմնացեալ և մարդացեալ կամ զէութիւնն տրուեալ և ի գիտութենէն զրկեալ որ է սուտ: - 98. Արդ՝ եթէ բանն քրիստոսի բան մարդոյ է և տգիտի, ապա անցաւո՛ր է: - 98. Արդ՝ տգէտն ո՛չ ունի զբոլոր զամենայն իմաստութիւն և զգիտութիւնն զանձեալ: - 98. Արդ՝ եթէ մի անձն խոստովանիս քրիստոսի, և բնութիւն մարդոյն միացեալ ի յանձն բանին, զոր ինչ բանին է բնութեամբ, ամենայնն եղիցի և մարմնոյն իւրոյ միաւորութեամբ: - 98. Քսաննմիերորդ՝ արդ՝ եթէ քրիստոս տգէտ ունէր միտս, և տկար հոգի, և ապականացու մարմին և եկն քրիստոս զի բարձցէ զտկարութիւնս մեր. և լուսաւորեսցէ որ նստէաք ի խաւարի. և նա՛ է գառն աստուծոյ որ բառնայ զմեղս աշխարհի և զապականութիւն: - 99. Եւ արդ՝ տգէտն զտգիտութիւնն ո՛չ կարէ բառնալ. և ո՛չ մեղաւորն զմեղս. և ո՛չ ապականացուն զապականութիւն. և ո՛չ սոսկ մարդ զմարդ կարէ փրկել. զի սո՛ւտ է փրկութիւն մարդոյ: - 99. Արդ՝ եթէ՛ ի յարութեանն հասարակ արդարք տեսանեն զաստուած դէմ յանդիման որպէս և է, և քրիստոս ո՛չ կարէ տեսանել, փո՛քր լինի զիտութեամբ քան զմարդ որ է սուտ: - 99. Արդ՝ եթէ առաքեալքն որ բնակարանք են հոգւոյն՝ ճանաչեն զհոգին աստուած, և մարդկութիւնն քրիստոսի ո՛չ ճանաչէ, փոքր քան զբնակարանքն եղիցի քրիստոս: - 99. Արդ՝ եթէ հրեշտակք տեսանեն զբանն աստուած՝ և առնուն զիտութիւն ի նմանէ, և մարդն քրիստոս ո՛չ տեսանէ որպէս ասես նեստո՞րոյ, ապա քրիստոս փո՛քր է զիտութեամբ քան զհրեշտակս: - 99. Արդ՝ եթէ ճանաչելն զաստուած հայր և զյիսուս քրիստոս կեանք է յաւիտենից, և մարդն քրիստոս ճշմարտութեամբ ո՛չ կարէ ճանաչել որպէս դուդ ասես: - 99. Արդ՝ գառն աստուծոյ է՛ որդին մարդոյ: - 99. Արդ՝ դատէ որդի ո՛չ միայն ըստ աստուածութեան իւրում. այլ և ըստ մարդկութեանն: - 100. Արդ՝ ճանապարհորդ էր ըստ մարմնոյ տնօրէնութեանն մահւամբ և յարութեամբ մտանել ի փառս: - 100. Այլ արդ՝ կարէ սրբել զանհուն մեղս...: - 100. Արդ՝ որպէս օդ լուսաւորեալ ո՛չ ունի մասն խաւարի, Նոյնպէս հոգին քրիստոսի միաւորեալ ի բանն աստուած՝ ո՛չ ունի մասն տգիտութեան: - 100. Արդ՝ քննել մտօք յանդգնութիւն է. և հաւատալն կեանք. զի ի հաւատոցն է փրկութիւն: - 101. Արդ՝ միութիւն սուրբ Երրորդութեանն բազում է և յայտնի: - 104. Արդ՝ նախկինն զյետինն էա՞ն և արար առաջին: - 107. Արդ՝ ասեմք զհայր աստուած. և զորդի աստուած. և զհոգի աստուած. ապա կարե՞մք ասել զհայր Երրորդութիւն. և զորդի Երրորդութիւն. և զհոգին սուրբ: - 108. Արդ՝ զի հայր պատճառ է որդւոյ ծննդեան և հոգւոյ բղխման, վասն որոյ հայր նախադասի. իսկ ընդ նմա որդի. ո՛չ որպէս ոմանք կարծեն որդի պատճառ է հոգւոյ բղխման, այլ **զ** է ուղիղ տեսութիւնն: - 109. Արդ՝ ո՛չ է ի յաստուած անձնաւոր էութիւն. որպէս Երրորդական անձինքն. և ո՛չ բաժանեալ ի նմանէ. որպէս հրեշտակաց դասքն. և ո՛չ որպէս սոսկ մտածութիւն ի տեսութիւնն աստուծոյ: - 112. Այլ արդ՝ ըստ անեղ էութեանն յառաջ էած զանեղ էութիւնն որդւոյ և հոգւոյ. և ըստ անհուն զօրութեանն յառաջ էած զեղականն էութիւն. զի անհուն զօրութիւնն կարօ՞ղ է ամենայն ընդդիմակաց. ըստ որում ամենագօր է: - 113. Այլ արդ՝ անեղն զիտութեամբ և անփոփոխն՝ զիտէ զեղականքս և զփոփոխելիքս: - 113. Արդ՝ եղականքս որ յետոյ էացաք անեղ էաք ի յանեղ տեսութիւնն աստուծոյ: - 114. Արդ՝ կարգաւոր է զի անեղն աստուած՝ զանեղն ըստ տեսութեան՝ յեղելութիւն ածցէ ըստ գոյացութեան իւրեանց: - 114. Արդ՝ որդի և հոգի անեղակից գոլով՝ հաւասար են հօր: - 114. Այլ արդ՝ որդի և հոգի ըստ որում ի պատճառէն՝ սկիզբն ունին զհայր. և ըստ որում՝ նախ քան զյաւիտեանս՝ անսկիզբն են ընդ հօր: - 114. Արդ՝ երեքն ո՛չ յարմարին աստուծոյ. զի ո՛չ հնամայ և ո՛չ ծերանայ. և ամբ նորա ո՛չ պակասին ըստ մարգարէին, «դու նոյն ինքն ես և ամբ քո ո՛չ պակասին»: - 114. Արդ՝ աստուածայինն միտ չորիւք յատկութեամբ տեսանի այսպէս. համանգամայն. ներկայապէս կատարեալ. և անփոփոխ: - 118. Արդ՝ բնականն ունի զ յատկութիւն: - 120. Արդ՝ մի և նոյն է դրութիւն և խոստովանութիւն. ապա մի և նոյն է բառնալն և ուրանալն: - 124. Եւ արդ՝ զի հասարակ են էութեամբ՝ և յատուկ առանձնաւորութեամբ, յաղագս որոյ

զանազանելի է գյատկութիւնս ըստ երկուց լուսոյն: - 125. Արդ ասեմք նախ եթէ ծայնն ծածկոյթ է բանին. յաղագս որոյ հեռաւորքն զծածկոյթն տեսանեն, և զծածկեալն ո՛չ: - 131. Արդ որ քան սրբութեամբ և իմացմամբ աստուածատեսակ լինին՝ աստուածք կոչին. եթէ հրեշտակք և եթէ արք սուրբք որպէս մովսէս: - 137. Եւ արդ որպէս ցուցաւ՝ վերինք մինչ ի միջինս ունին բոլորապէս զներքնոցն. և ներքինքն մասնաւորաբար մինչ ի զօրութիւնսն՝ յաղագս առ հասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Այլ արդ շնորհքն ըստ իւրում ինքնութեան է՝ անեղ՝ յանեղ է էն յառաջեալ, և նախախնամաբար եղելոցս հաղորդի, և յիւրմէ եութենէն ո՛չ փոփոխի: - 140. Արդ ներքնագոյն սիրովն խնամէ աստուած զարարածս. և առաջին դասք հրեշտակաց զվերջինսն. և հարք զորդիս. և վարդապետք զաշակերտս. և իշխանք զիշխեցեալս. տեսարք զծառայս. և այս սիրովս շարունակին ընդ մոսս: - 143. Արդ բանիւ մտացն խօսի աստուած ընդ հրեշտակաց. նոյնպէս և հրեշտակք ընդ աստուծոյ: - 144. Արդ տեղական անկումն դիւին եղև կամ ի դժոխս՝ կամ ի յօդս աղջամղջին որ է՝ միջին կայարան օդոյն: - 146. Արդ բնութեան նոցա պատշաճի բարձրագոյն տեղիք որ է երկինքն յորում ստեղծան. զի թէ կացեալ էին կատարելոց էին անդ: - 146. Արդ «արուսեակ անկեալ», իբր թէ ի լուսոյն զրկեալ և եղեալ խաւար: - 148. Արդ ներքին է՝ որ ի փափկութեանց և ի հեշտութեանց փորձի բնութիւնս մեր և այլայլի ի զանազան տեսակս մեղաց. զոր պարտ է հանապազ աստուածային խնամոյն՝ զի մի՛ թողցէ յայսպիսի փորձութիւնս զմեզ ընկղմիլ: - 160. Արդ փորձէ մարդ՝ զի զստոյ՞զն զիտեսցէ: - 160. Այլ արդ յայսցանէ օտար՝ են աստուածայինքն: - 162. Արդ տաճարիս այս է կրկին սկիզբն. նախ միտքն շինողին, և յետոյ սկիզբն և կատարումն շինածոյն: - 163. Արդ այս չափ համեմատութիւն է ի նախկին սկիզբն. նախազաղափար տեսութեանն աստուծոյ. և ո՛չ յերկրորդ սկիզբն ի գործ արարչութեան: - 164. Այլ արդ կուսութիւնն է ի կարելոյն որ ունի զգուլն և զզգուլն. իսկ ապականութիւնն է յանկարելոյն. որ ունի զմիմն և ո՛չ կարէ հակադարձիլ առ միւսն: - 165. Արդ եթէ ոչ է կատարեալ պատարագն, վասն է՞ր դատապարտէ զոչ արժանիսն: - 167. Երկրորդ՝ զի բազումք գայթակղութեամբ կորնչին. արդ ի հարկէ որպէս ասացաւ՝ կամ միոյ կամ բազմաց լինի կորուստ: - 167. Արդ է՞ զօրութիւն մի՞ որ հանդերձ ներգործութեամբ է. և է՞ զօրութիւն որ առանց ներգործութեան է: - 167. Այլ արդ եթէ գոյ զօրութեամբ ինչ ի նա՛ ո՛չ է ի հարկէ եակ. այլ կարելի՛ էակ: - 168. Այլ արդ եթէ է զօրութիւն ի յաստուած լինի փոփոխական և նա որ է՛ անտեղի: - 168. Այլ արդ լինելութիւն աշխարհի առ ինքն ըստ ինքեան ասի զօրութեամբ և ներգործութեամբ. զի ի զօրութենէ եկն ի ներգործութիւն. զի թէ ոչ գոյր զօրութեամբ նախ՝ ո՛չ լինէր յետոյ ներգործութեամբ: - 169. Այլ արդ երկի թէ արարածք պատահումն են ի յարարիչն զի յետոյ՛ եղեն: - 169. Այլ արդ բնականին հետևելով տեսցուք զի՞նչ է գոյացութիւն և զի՞նչ պատահումն: - 170. Արդ յայսպէս պատասխանեմք, եթէ բնութեամբ և կամօք ներգործէ աստուած ընդդէմ եակացս: - 173. Արդ սոքա ըստ ինքեան անմարմին են. այսինքն գոյացութիւնն. քանակն. որակն. և այլքն: - 175. Արդ եթէ անմարմին բանիւ բաժանին սոքա, յայտ է թէ անմարմին են և բաժանեալքն: - 175. Արդ պատասխանեմք առարկութեանցն: - 175. Արդ հնչէ զծայնն ըստ ինքեան միայն. և ծնանի զբանն շարադրեալ ընդ բաղաձայնս: - 177. Արդ եթէ լինէր որպէս այս, աւելորդ լինէր. և աւելորդ ոչինչ է ի գործս աստուծոյ: - 179. Արդ ամենայն ինչ որ զգալի է՛ ի ներքս ի սմա՛ է. ծայն. զոյն. հո՛տ. հա՛մ. ծա՛նր և թեթև. և ո՛չ ինչ է արտաքոյ սորա. յաղագս որոյ և ո՛չ զգայարանաց կարօտի: - 179. Արդ սկիզբն ժամանակի ո՛չ է ժամանակ. վասն այն ո՛չ ցուցանի թէ ե՞րբ եղև: - 180. Արդ ներքին հողմն ի վեր ձգէ զերկիր. և վերին հողմն ի վայր. և այսպէս ի մէջն հաստատ մնայ երկիր: - 181-182. Արդ բաժանի երկինքն յերիս. այսինքն ի բնականն. յատկականն և ի նմանականն: - 183. Արդ ըստ տեսակի՝ անիբաց դնելի՛ է լոյս արեգականն: - 186. Արդ յամենայն ամիս կէս օրն՝ ի բոլոր տարին լինի վեց օր պակաս լուսնոյն: - 191. Արդ թէ զի՞նչ է ժամանակն՝ աստ ասացի: - 198. Արդ յորժամ աղբիւրք ջրոյ՝ մերձին յերակն հրոյ որ է՛ ծծումբն, ջերմանան խիստ կամ թոյլ. մերձ կամ հեռի անցանելովն: - 208. Արդ ցամաքային կենդանիքն զերկոսին զսոսա՛ ունին. վասն որոյ ծայն արձակեն: - 216. Արդ եթէ ադամ ոչ էր կոչեալ՝ այլ կրտսեր թռուռնքն, նախատինք էր նախահօրն: - 219-220. Արդ դրախտն ո՛չ զգայութեամբ և ո՛չ երևակայութեամբ՝ այլ իմացմամբ տեսանի. վասն որոյ երրորդ երկին կոչի: - 221. Արդ զի՞նչ ասեմք, անապակա՞ն՝ թէ ապականացու է դրախտն: - 222. Արդ եթէ մարդն անապական էր՝ յապականացու տեղուջ ո՛չ բնակէր. ապա թէ ոչ ի տեղուջէն եղև ապականացու և ո՛չ ի գործոյն: - 223. Արդ զի՞նչ ասես վասն կենաց պտղոյն. եթէ կերակրելի է և հատանելի, ո՞րպէս է կենաց պտուղ: - 223. Արդ որպէս կենաց պտուղն կերակրելի է և կենսունակ, նոյնպէս ամենայն պտուղքն կերակրելիք էին և

անապականք: - 223. Արդ եթէ մնայ հինն ընդ նորոյն հանապազ. նա՛ ծանրանայ. և ո՛չ կարէ զայն քան ամաց բազմութիւն պտղոցն կրել, և այսպէս լինին ամենայն ծառքն կոտորեալ և ապականեալ. - 224. Արդ վերջին հրովն յորում վառին երկինք և երկիր, ըստ նիւթոյ մասին պարզի. այլ ըստ ապականութեան մնայ անփոփոխ: - 225. Արդ եթէ ծորումն ոչ լինէր՝ և ո՛չ ապականութիւն մարմնական, և ո՛չ ծնունդ ախտական: - 225. Արդ պսակ օրինութեան դնի յեկեղեցին, և մանկարարութիւն ո՛չ: - 225. Արդ եթէ առաջին կեանքն էր անուսնութեամբ և որդէծնութեամբ որպէս նոքա շաղակրատեն. ապա և ի վերջին յարութեանն նոյնպէս է՝ լինելոց: - 226. Արդ վասն այսր և այլ ևս քան զայս պատճառաց ի վերջոյ՝ արարաւ մարդն ամենայն գոյից: - 231. Արդ վասն զի գոն յամենայն իրս նոյնութիւն և այլութիւն որպէս ցուցաւ, յաղագս որոյ են մմանք և անմմանք միմեանց: - 236. Արդ եթէ ի խարտեաշ մաղձէն ի լեարդն է մնացեալ, լերդին համն ի լեղոյն առնու և բերանն լեղի դառնայ. իսկ եթէ ի սեաւ մաղձէն է մնացեալ ի լեարդն. բերանն թո՛ւ դառնայ. իսկ թէ պալղամն մնայ ի լեարդն, բերանն աղի փոխի. իսկ թէ յըստակ արիւնն մնայ ի լեարդն, լերդին համն անոյշ լինի, և բերանոյն համն անուշ տայ և քաղցր: - 242-243. Արդ յայտ է թէ որ գործ չառնէ հոգևոր կամ մարմնաւոր՝ վա՛տ ասի: - 251. Այլ արդ ի մարմնի առաւել մեղանչէ քան յերկնային կեանս. վասն որոյ անկանի ի զգայական մարմին որպէս ասեն՝ որ ներքոյ՝ է մարդոյն՝ և համանման ախտիւք զի զգայական է: - 252. Այլ արդ ի յանբանսն ո՛չ է առաքինութիւն որով սրբի ի մեղաց. ապա պարտ է զի փոխեսցի ի ներքինն իւր որ է՝ տունկն. և նման կենդանւոյն զի աճէ: - 252. Այլ արդ ի տունկն ո՛չ կարէ սրբիլ. այլ անկանի յանշունչն, որ ներքոյ՝ է տնկոյն, և նման նորա զի մարմին է: - 252. Այլ արդ եթէ փոխի ի տնկոյն ի մարդն, վատթա՛ր է մարդոյն կեանք քան զտնկոյն. ուստի ի մեծագունէն ի նւաստն փոխեսցաւ: - 253. ...այլ արդ անա՛րզ է արարածք քան զարարիչն: - 253. Արդ ի նիւթոյն լինի կազմւած մարմնոյն. և յազդու հրամանէն գոյացութիւն հոգւոյն: - 254. Այլ արդ զիճութիւն ջրոյ զջերմ և զչորն վնասէ, և ջերմութիւն հրոյ զգեջն, և լինի անպտուղ: - 256. Եւ թէ ասիցէ որ. արդ յայտնեա՛, նախախնամութեա՛մբ է լինելութիւն հոգւոյ, թէ ստեղծմամբ: - 257. Այլ արդ՝ նախախնամութեամբ է տնկականն և զգայականն. որք փտելով և զմմանս ծնանելով պահեն զնոյն տեսակն: - 257. Արդ է՛ այսմ կրկին պատճառ. նախ բնական, և երկրորդ բարոյական: - 258. Այլ արդ՝ օրինակաւ տեսցուք զմիութիւն հոգւոյն: - 259. Եւ արդ՝ ուսեալք զայս, մտցուք և ի ներքս բանիցս այսոցիկ և տեսցուք: - 261. Արդ ժ թիւն կատարեալ է. և չորսն տարրական է. այսինքն զի կատարեալ հոգին բանական ի նոյն ժամն խառնեալ միաւորի ընդ մարմնոյն տարրական, և կերպացեալ լինի մի մարդ մի դէմ և մի բնութիւն մարդոյ ի հոգւոյ և ի մարմնոյ. որպէս քառասունն ի տասանց և ի չորից է գոյացեալ: - 262. Արդ կերակրելովն պահի անհատն: - 262. Արդ՝ տնկական զօրութիւնն բնականապէս՝ է նիւթն. որով կազմի և պատրաստի նիւթն առ տեսակս ազգի իւրեանց: - 262. Արդ՝ զգայականն է ի չորից տարերց. և ունի զտնկականն: - 263. Արդ՝ որպէս ասացաք՝ մարմինն է ի դ տարերաց. և ունի ե զգայութիւն. վասն որոյ յինն ամիսս հաստատի անդամօք և ապա ծնանի: - 263. Արդ՝ մանկութիւնն կատարի ի չորեքտասան ամն. և է՛ կատարեալ ծնօղն և ծնունդն: - 265. Արդ՝ աստուածային գեղեցկութիւնն ո՛չ այսու երանգօք զարդարի զի զմեզ ի նմանն իւր կազմեսցէ: - 271. Եւ արդ՝ ի դ իրս երկի իշխանութիւն թագաւորին: - 271. Արդ՝ նոյնութեամբ պատկեր ասի միածին բանն՝ հօր...: - 272. Արդ՝ անկման աստիճան առաջին էր հեշտութիւնն. որ ունի յինքեան զերեք կարգն: - 280. Արդ՝ որ ոք կամեսցի ի նոյնն ելանել և առ քրիստոս լինիլ, պատշաճ է ի վերջնագունէն սկիզբն առնել որպէս սանդղօք: - 280. Արդ՝ բիւրն պատշաճի յաւիտենին աստուծոյ, որ պարունակէ՛ զմշտնջենաւորն որ են հրեշտակք: - 291. Արդ՝ առաջին դարն որ էր երևակին՝ ընդ երկա՛ր ապրէին մարդիկքն. զի ունի երևակն յերկար ընթանալ զճանապարհն իւր. որ ի լ ամն վճարէ զկենդանակերպսն: - 291. Արդ՝ որպէս հաւատով իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանս որպէս ասէ առաքեալն. և նովին հաւատով իմանամք զկատարած կենցաղոյս և զյարութիւն մեռելոց և զդատաստան հատուցմանն: - 292. Արդ՝ դաւանութեամբն զերազանց ենք մարդկան հեթանոսաց. և մկրտութեամբն՝ հրէից. և ծննդեամբն ի հոգւոյն՝ հրեշտակաց. զի նոքա ո՛չ ունին ծնանիլ ի հոգւոյն. և ո՛չ եղբայր լինի քրիստոսի: - 309. Արդ՝ զայս քան մեծագոյն պատիւ և խորհուրդ անդրանկութեանն անարգեաց եսաւ ընդ պոռնկութեան. և վաճառեաց ընդ կերակրոյ: - 309. Արդ՝ ամենայն անուն ի յայլմէ՛ դնի. և ինքն ինքեան անուն ոչ դնէ: - 311. Արդ՝ զայս **գ** սոյս մխիթարեցաւ յետոյ: - 312. Արդ՝ ո՛չ ասէ թէ ի ներքոյ քոյ. զի զսոսա կոխեալ էր քրիստոս: - 316. Արդ՝ առաջինն և վերջինն վայելչական է յոբայ և աստուծոյ. իսկ միջին երկուքն բարեկամացն յոբայ, և չար բանսարկուին յարմարի: - 323. Արդ՝ զոր

ադամայ ո՛չ վկայեաց, խօսեցաւ ընդ յակոր և վկայեաց արդար և անարատ գոլ: - 325-326. Արդ բազմազան եղանակաւ համեմատի մեծն մովսէս փրկչին մերոյ քրիստոսի. ըստ որում ասէր...: - 328. Արդ լոյսն ցուցանէ զխնամն արժանաւորացն. և կիզումն զպատիժ անարժանիցն: - 330. Արդ եթէ է աստուած՝ աստ հաւատով ճանաչեմք...: - 331. Արդ մանանայն օրինակ է անճառ անուանն աստուծոյ: - 338. Արդ եռայարկ էր խորանն: - 343. Արդ գ հաց և գառն խորովեալ դնէին յառաւօտուն. և չորրորդ մասն դորակի գինւոյ. նոյնպէս և յերեկոյն հանապազորդ: - 346. Արդ բնութիւնս մեր ի յադամ ապականեցաւ մեղօք. վասն այն որպէս նա՛ պատժեցաւ, նոյնպէս և մեք պատժիմք: - 351. Արդ հինն նորոյս օրինակ էր՝ ի բովանդակն ա՛ղ խառնիր: - 356. Արդ ի ճշմարտութիւնն ո՛չ է օրինակ. վասն որոյ ո՛չ խառնի աղ: - 356. Արդ մանանայն նշանակէ՝ զփրկական խորհուրդն ուր ո՛չ է աղ: - 356. Արդ երեքեան սոքա: - 362. Արդ մեք ունիմք զօրինակ կրկին պատարագաց. զնախնեացն և զճշմարտութիւնն քրիստոսի: - 362. Արդ Առաջինն՝ պարտ է զի լիցի զենօղն արու՝ աշխարհական և հաւատացեալ: - 365. Արդ բացայայտեցի՛ պատճառն: - 365. Արդ որ առանձինն է՝ մարմնոյն արատն ոչ խտրի. այլ հոգւոյն: - 370. Արդ վասն այն ո՛չ խնդրի շահ արծաթոյ, զի փոխ է տուեալ: - 375. Արդ առաջնոյն շահն է ի յարդեանց: - 375. Արդ քահանայութիւնն երկնային է. վասն այն կորիս յերկնից հրովն այրեցաւ: - 381. Արդ եգիպտոս է՝ նշանակ երկրիս այս. և ծովն կենցաղոյս. և անապատն կայանք հոգւոցն: - 393. Արդ նախ վասն հարցն սիրոյ զգաւակսն նոցա ընտրեաց աստուած: - 398. Արդ ի նոյն օր զանիծեալ հայրազեղծն հանէին ի փայտն անիծից վասն հօրն: - 400. Արդ զերկու օրինութիւնս **բ** կտակօք բաշխեաց մարդկան. զմարմնոյ աճումն և ընչից՝ ետ իէլի. և զհոգւոյ աճումն կուսութեամբ և աղքատութեամբ՝ ետ քրիստոնէից: - 403. Արդ սոքա համաձայն ի մի կորուստ հոգւոյ դիմեն առ մարդն: - 404. Արդ սուզն օր ընդ տարւոյ երեսուն օր էր: - 411. Արդ նախ՝ զայն հասակն լ ամեայ յորմէ զրկեցաւ մեղօք՝ լան: - 411. Արդ թէ զխաբէութիւնն ո՛չ ճանաչէր, զի ա՞րդ զճշմարիտ խորհուրդն գիտէր: - 428. Արդ յորժամ կենդանի էր դառնութեամբ և սգով իջոյց ի գերեզման. այժմ մեռելոյն երկրպագէ: - 429. Արդ թէ աստուած ծածկեաց և սամուէլ յայտնէր հակառակ աստուծոյ, ահա՛ զի բարկացուցանէր զնա. ապա յայտ է զի սուտ է և ո՛չ սամուէլ: - 429. Արդ թէ ճշմարիտ յարոյց կինն զսամուէլ. սաւուղ ո՛չ երկնչէր ի մահու. զի և զնա՛ յարուցանէր. և թէ երկեաւ, ապա սուտ էր կենդանութիւն մեռելոյն: - 429. Արդ եթէ սամուէլ յարեաւ և մեռաւ և կամ կինն, նա՛ ճշմարիտ եղիցի բանն. ապա թէ կինն ոչ մեռաւ և սաւուղ մեռաւ, սուտ խօսեցաւ: - 430. Արդ զի ասաց մեղայ՝ ապրեցաւ ի սրոյ մահու: - 432. Արդ եղիսիէ նշանակէ՝ զբանն աստուած. որ փոքրկացաւ և բովանդակեցաւ ի ծոց կուսին ի մարմնի միաւորեալ. և ապա ի խաչն բարձրացեալ կեանս շնորհեաց մարդկան: - 446. Արդ աղեղն և նետն ի վերայ եղեալ՝ նշանակէ՝ զխաչն փրկական ընդ դէմ իմանալի ասորւոյն սատանայի: - 446. Արդ ի բաժանիլ թագաւորացն հրեաստանի յերկուս, յուդայի և իսրայէլի: - 446. Արդ սկիզբն գերութեանն իէլի յաւուրս ոգիայ արքայի յուդայ: - 446. Արդ յերեքտասան ամէ՛ ովսիա մինչև ցմետասան ամն սեղեկիայ որ վերջին գերեցաւ՝ լինի իս ամ. և նաբուզոդոնոսորայն ի ամ. և որդւոց և թռռանց նորին ժ ամ. որ կատարի **հ** ամ մինչև յառաջին ամն կիւրոսի որ արծակեաց զգերիսն: - 447. Արդ երրորդ **կբ**՝ այսինքն երրորդ **կբ**: - 449. Արդ սկսեալ առ դարեհիւ ի **կե** ոլոմպիադին՝ դադարեցին ի **ճճճ** ոլոմպիադին առ հիւրկանոսիւ քահանայապետիւ, որ գերեցաւ ի պարթևաց: - 449. Արդ ունէր սուրբ կոյսն զհասարակ շնորհացն մկրտութիւն: - 462. Արդ սրբուհի կոյսն ի ողջոյն հրեշտակապետին երիս իրս արար: - 465. Արդ եթէ ծնեալն աստուած է, նաև ծնօղն աստուածածին է. և անդրադարձեալ: - 466. Այլ արդ՝ սուրբ գիրք վկայեն, և ճշմարիտ հաւատն բռնադատէ՛ աստուած խոստովանիլ զծնեալն ի կուսէն. ապա ուրեմն և ծնօղն է՛ աստուածածին: - 466. Արդ եթէ որդին աստուծոյ եղեալ է կնոջ որդի, ապա ուրեմն կոյսն սուրբ մայր է որդոյն աստուծոյ և աստուածածին: - 466. Արդ ծնեալն տէր ծնեալ է ի կուսէն. ապա ուրեմն կոյսն տիրամայր է և աստուածածին: - 466. Այլ արդ՝ քրիստոս ո՛չ է որդի աբրահամու և ո՛չ ի հարցն թէ ոչ է որդի կուսին. ապա ուրեմն ըստ մարմնոյ աստուած է քրիստոս, և աստուածածին է ծնօղն. և մայր ըստ մարմնոյն քրիստոսի: - 466. Արդ սքանչելիք էին ի մայրն քրիստոսի որպէս ասեն վարդապետք: - 469. Արդ ի դէմս փրկչին նայելով յիրէն է փրկիչն. իսկ ի դէմս փրկելոցն ի գործոյն: - 473. Արդ այսպէս ի գ իրաց փրկեաց զմեզ մարդեղութեամբն իւր քրիստոս: - 473. Արդ անշաղկապ միաւորութիւնն բաժանի յերիս տեսակս: - 475. Արդ տէր մեր ո՛չ արար մեղս, և ո՛չ էառ զդատապարտութիւն մեղացն: - 480. Արդ եթէ նահապետքն ամենայն որ **թճ** ամ կամ աւելի և պակաս ապրէին՝ ո՛չ ալկորէին, ապա և ո՛չ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 480. Արդ փեսայ և գլուխ և ժառանգ արուն է և ո՛չ էգն. վասն այն արու

ծնաւ քրիստոս: - 480. Արդ զգիրն ադամայ պարտուց՝ տէրն որդի եղև նմա և անմեղ մահուամբն տարածեալ զծնոս ի խաչին պատառեաց ասելով, նա մեղաւ և մեռաւ. ես զինչ մեղայ. դու՛ ես պատճառն: - 482. Արդ ցուցից տուճարաւ զտօնս մեր և զնոցայն. զի տօնախմբութիւն նոցա այսպէս կատարի առ յայտնութիւնն: - 483. Արդ աստի մինչ ի նիսանի **ժէ**, և յապրիլի է՛ կատարի է՛ ամիս. յորում առաքեցաւ գաբրիէլ առ կոյսն մարիամ յաւուր չորեքշաբաթու: - 483. Արդ կարգեցին բազմազան վկայութիւնս զոր հաստատապէս տօնենք զծնունդն քրիստոսի ի վեցն յունվարի: - 483. Արդ զիմն զամենայն կատարեաց և վճարեաց. և ապա՛ նորոյս սկիզբն էարկ մկրտութեան և շնորհաց: - 485. Արդ խոնարհութիւնն քրիստոսի ցուցանի չորիւք...: - 486. Այլ արդ բանն աստուած եղև մարդ և անմեղ պահեաց զբնական կիրս. և ներգործական կրիւքն հնազանդ եղև հօր՝ մահու չափ և մահու խաչի: - 492. Արդ զ իր երևի ի մահն քրիստոսի: - 492. Արդ զապարանքն պիղատոսի իբր զմի տեղի առեալ. թէպէտ կրկնեալ եղև. և խաչելութեանն տեղի լինի **զ**. և գերեզմանն յորում հանգեալ է: - 493. Արդ Կիպարին զանուշահոտ վարս նշանակէ. և Արմաւենին զպտուղ արդարութեանն: - 495. Արդ երկրքին ծայրքն՝ այսինքն մեղքն և ապականութիւնն են պարզաբար և ամենկիմբ չար անւամբ և իրօք...: - 496. Արդ յորոց ազատէրն զմեզ՝ աւելորդ էր յինքեան կրել: - 497. Արդ զայս կամաւոր մահս կրեաց քրիստոս: - 497. Արդ եթէ ծնօղն անապական է որպէս և է՛, զիա՞րդ ծնեալն ի նմանէ ապականացու լիցի. ապա ուրեմն անապական է բանն աստուած ծնեալ մարմնովն: - 499. Այլ արդ յառաջ քան զխաչն ո՛չ ապականացու, և ո՛չ ի խաչին, և ո՛չ ի գերեզմանի որպէս մեք խոստովանիմք: - 500. Արդ եթէ յանմեղութեանն ապականացու էր ադամ, ապա յառաջ քան զմեղքն էր դատապարտեալ ընդ ապականութեամբ: - 501. Արդ թէ գոյ ներքին, գոյ և վերին և միջին դժոխք: - 505. Արդ նոքա որք զայս ասեն՝ երիւք հակառակին սուրբ գրոց: - 505. Հինգերորդ՝ ադամ առաջին յանցաւորն էր ի ներքին դժոխս. զի այն է մահու մեռանիլն. այլ արդ եթէ քրիստոս ո՛չ զնաց ի ներքին դժոխքն, ո՛չ ազատեաց զադամ: - 506. Արդ եթէ քրիստոս ի ներքին դժոխքն ոչ էջ, ո՛չ է կապեալ հօզօրն որպէս աւետարանն ասէ. և ոչ զդրունսն խորտակեալ. և ո՛չ զգերիսն աւար առեալ որպէս դաւիթ ասէ: - 506. Այլ արդ եթէ դժոխքն այն ոչ է աւերեալ. ապա քրիստոս ի յառաջին պարտուցն ո՛չ է ազատեալ զմեզ: - 506. Այլ արդ տէրն մահուամբ զմահ մեռոյց որ է՛ դժոխքն այժմ. և յարութեամբն եբարծ զապականութիւն մարմնոյ ի հանդերձեալն. ապա ուրեմն աւերեաց զդժոխս: - 506. Այլ արդ աւարն առ հասարակ է և ո՛չ մասնաւոր: - 507. Այլ արդ մովսէս բովանդակ զժողովուրդն եհան յանապատ: - 507. Արդ որպէս կենդանեաց շնորհեաց զթողութիւն, նոյնպէս և հոգւոցն առ հասարակ ազատութիւն. որպէս ասէ սուրբն Եպիփան...: - 507. Այլ արդ մեռեալքն ո՛չ են ի դէմ յանդիման տեսութեան. վասն որոյ պիտոյ՛ էր նոցա հաւատ: - 507. Արդ ի կենդանեաց երկրքինն պահանջին. իսկ հոգւոցն բաւական է միայն ներքին իմացունն զի չունին մարմին: - 508. Արդ յարութիւնն մեր է՛ ի վերջնունն կիրակէն ի մէջ գիշերի...: - 512. Արդ ներքին այրն նշանակէ՛ զդժոխս. և արտաքինն զգերեզմանն. և սաւուղն զսատանայ որ ըմբռնեալ էր զմարդիկ: - 513. Արդ շաբաթի գիշերն և տիւն իդ ժամ. և **զ** ժամ ի կիրակէն մինչ ի մէջ գիշերն. որ լինի լ ժամ. իսկ հոգին **դ** ժամ և կէս նախ իջեալ ի դժոխս որ լինի լ **զ** ժամ և կէս: - 516. Արդ մի՛ ներծենար դու յիս անկատար զոլով. որպէս մայր քո եւա ի ծառն գիտութեան. յորժամ առ բնութեամբ իմ հայր՝ և ձեր ըստ շնորհի՛ և աստուած մարմնոյս իմոյ ես ելանիցեմ, որոտմամբ իջեալ հոգին զծեզ կատարէ՛. արժանաւորիք յայնժամ առ իս մերծենալ: - 518. Արդ եռակի՛ է համբարձունն քրիստոսի. որ է յերկրի, ի վերայ երկրի, ի վերոյ երկնից: - 520. Արդ ըստ կարգի՛ Բնականն՝ ադամայ տուաւ: - 528. Արդ յորժամ ամենայն ինչ նոյն է սուրբ Երրորդութեանն, որով յայտ է՛ թէ հայր խօսի, և թէ որդի, և թէ հոգին սուրբ, մի և նոյն բանին խօսին. ապա ուրեմն ո՛չ է անյարմար եթէ հայր նոյն բանին վկայեսցէ ի վերայ որդւոյ. զի որդի և հայր նշանակէ՛ զյատկութիւն անձանցն: - 530-531. Արդ ո՛չ է անյարմար եթէ հայր անբաժանելի բանին վկայեսցէ բանին որ էր ի մարմնի: - 531. Արդ տօգիտութիւնն բնական է մարդոյ. փոփոխունն ստացական. և հիւանդութիւնն դիւական: - 531. Արդ առաջին հիմն քրիստոս է և գլուխ. և հաւատացեալքն շինուածք ի նա. և հայր շինօղ: - 531. Արդ մի է ամենայն ընդհանուր եկեղեցիք որ է բոլոր քրիստոնէայք ըստ հաւատոյն և կոչմանն յուսոյն որպէս սեռիւ: - 533. Այլ արդ կրկին է իշխանութիւն. այսինքն հոգևոր և մարմնաւոր. վասն զի կրկին է մարդն. հոգի և մարմին: - 537. Արդ եկ ես և դու փորձեսցուք թէ ով զդաւանութիւն առաքելոյն ունի և զկանոնքն՝ նա՛ է հնազանդ նմա: - 548. Արդ զի՞նչ կամիս որ հնազանդիմք պետրոսի. ուրանա՞լ պարտ է զքրիստոս որ լինիմք հնազանդ պետրոսի, եթէ եղծանել զպահքն, թէ զամենայն պիղծ կերակուր ուտել...: - 548. Այլ արդ ազգս հայոց

ունի գառաւել ճշմարիտն և գառաւել բարին ի դաւանութիւնն և ի կարգս. այսինքն ի հաւատս և ի գործս: - 550. Այլ և արդ կարելի՛ է զի մինն բազմաց հակառակեցի և յաղթեցէ. որպէս ազգս հայոց զայլս ամենայն որ բազում են և ո՛չ մի: - 550. Այլ արդ ճշմարտութիւն է առաքելական կանոնքն և հայրապետականն և երից սուրբ ժողովոցն: - 550. Այլ արդ յամենայն ազգաց ելին հերձուածօղբ որ է սուտ. և խառնեցան ընդ ճշմարտութեանն: - 550-551. Արդ բերձ ածցուք զվկայս առ դատաւոր միտս, և դատեսցուք ուղղութեամբ, այլ ո՛չ զրպարտութեամբ: - 552. Այլ արդ լուծումն պահոցս այսոցիկ օրէնք է նոցա. նաև ի ծուկն և ի ձէք և յայլ սոյնպիսիս: - 552. Այլ արդ հեղծուցեալն՝ սուրբ և կերակրելի է նոցա. և պոռնկութիւնն անխտիր յորժամ կանգնեն զգլորեալն: - 552. Արդ ի սոցանէ ո՞րք իցէ ճշմարիտ. և կամ հակառակք են միմեանց թէ ոչ, լուծանել աղաչեմ: - 555. Արդ մեղք մտացն թէպէտ ըստ բանականին և մարմնականին չէ կատարեալ, այլ ի տեսակս իւր կատարեալ է: - 556. Արդ որք զնոյն ախտանան մտօք՝ զնոյն մեղանչեն և ընդ նմին պատժին...: - 556. Այլ արդ զղջանալ և խոստովանիլ պարտ է զհպարտութիւն՝ զնախանձ՝ զատելութիւն՝ և զայլն, և ապա՝ թողութիւն գտանել: - 556. Արդ եթէ ծնունդն մեղք է՝ ապա և ծնօղն այսպիսի ծննդոցս առաւել մեղք: - 556. Արդ եթէ շարժումն ախտիցն մեղք է ըստ որում է՝ ապա և շարժումն մտացն մեղք է որպէս ցուցաւ: - 557. Արդ ըստ առաջին կարգին թէ ցանկայ ի ներքս, ըստ որում է՝ հպարտութիւն և փառասիրութիւն: - 561. Արդ մեղանչելն մարդոյ այնպէս է որ զակն խփեաց ի լուսոյն և խաւարեցաւ. սակայն լոյսն ծագէ՝ դեռևս ի վերայ աչացն և սակաւ փայլէ ի ներքս. և յորժամ բանայ վաղվաղակի լոյս տեսանէ: - 562. Արդ դ եմ գիտութեամբ մեղանչելն...: - 564. Արդ մեղքն որ ընդ դէմ հոգւոյն սրբոյ՝ մանաւանդ ելանէ ի չար կամաց անձնիշխանականին. և ուղղակի մարտնչի ընդ դէմ շնորհաց հոգւոյն սրբոյ. և յիրաւի անթողիլ է: - 566. Արդ ի թողուլն երկու են. այսինքն ողորմութիւն և արդարութիւն. ընդ դէմ առաջնոյն է՝ յուսահատութիւնն. և ընդ դէմ երկրորդին յանդրգնութիւնն: - 567. Արդ թէպէտ հոգին ո՛չ լինի սերեալ ի հօրէն որպէս մարմինն, սակայն սկզբնական մեղքն անցանէ ի հոգւոյն յաղամայ ի հոգիս զիես եկելոցն միջնորդութեամբ մարմնոյն ցանկութեամբ ծնելոյն: - 567. Արդ մեղք սկզբնականին չորիւք զանազանի յայլոցն. այսինքն ի մահացուէն և ի ներելոյն. ըստ միութեան. ըստ հասարակութեան. ըստ հաւասարութեան. ըստ որակի տարբերութեան: - 567. Արդ յորժամ ասենք կրկին զսէրն, այսինքն աստուծոյ և ընկերին. կրկինս այս ո՛չ է ըստ ունակութեանցն. այլ ըստ ներգործութեանցն: - 575. Արդ մեջս այս իմացեալ լինի ի մէջ աւելորդութեան և նուազութեան: - 578. Արդ մեծագործութիւնն է մեծ և վեհագոյն իրողութեանց ի խորհուրդ և ի գործ ածումն ընդարձակ մտադրութեամբ հոգւոյն: - 580. Արդ ժուժկալութիւն է որով ամենայն ցանկութիւն ուղղի կառավարութեամբ խրատուն: - 581. Արդ թ երանութիւնք փրկչին զոր քարոզեաց ի լերինն, ը են ըստ էութեանն. այլ է են ըստ աստիճանաց. - 583. Արդ է երանութեամբս այս՝ արտաքսին է գլխաւոր մոլութիւնքն: - 583. Արդ քաղց արդարութեան է առաւել երանութիւն քան զքաղց այլոց մակստացական առաքինութեանց: - 584. Արդ մարմնականք են այսոքիկ. - 585. Արդ առեալ լինի աստ սրբութիւն սրտին ո՛չ վասն առաքինութեան, այլ վասն որպիսութեան իմն մաքրեալ հոգւոյն: - 585. Արդ խաղաղարարքն առաւել ասին որդիք աստուծոյ քան այլքն. - 585. Արդ առաջինն ինքն առ ինքն խաղաղութիւն. և վերջինն ինքեան ընդ այլս խաղաղութիւն. և միջին երեքն, այլոյ ընդ այլ է խաղաղութիւն: - 586. Արդ փոքրիկ տղայն ո՛չ վասն այն տանջի թէ աղամ եթող զայն. այլ զի ինքն զարդարութիւնն զայն ո՛չ ունի վասն այն տանջի: - 591. Արդ ունինք կրկին ծնօղ. ըստ մարմնոյ զաղամ. և ըստ հոգւոյ զքրիստոս: - 592. Արդ մկրտեալն ի քրիստոս՝ վասն հոգևոր հօրն ազատի ի հոգևոր պատժոյն. և վասն մարմնաւոր հօրն կրէ՝ զմարմնաւոր պատժին: - 592. Արդ միաւորել զսուրբ խորհուրդն ո՛չ է նորագիտ ինչ եկամուտ մեզ ինքեանց: - 598. Արդ զբարի գործս ամենայնցն հրամայէ կերակրել և գործել...: - 600. Արդ ի սոցանէ մասն ինչ աղօթական է և մասն ինչ հրաման. վասն զի մասն ինչ եկեղեցւոյ կանոնաց մեղանչեմք, և մասն ինչ և մասն ինչ պատուիրանացն աստուծոյ: - 602. Արդ ըստ այնմ որ է՝ հնարք՝ ո՛չ է օգուտ որ քան է մարդ ի մեղս: - 603. Արդ բարի պսակն եռակի է. այսինքն հաւատն. զաւակն. և խորհուրդն: - 610. Արդ բնականն է մարմնոյն. և օրինացն խնամութեամբ. և հոգևորն որդեգրութեամբ. - 611. Արդ մարմնոյ ազգն բաժանի յերեք դէմս. ի վեր, ի վայր, և ի կողմն: - 611. Արդ հասարակ կանոնք այսպէս եղին հարքն սուրբք...: - 611. Արդ նահապետքն առնուին բազում կանայս վասն որդէծնութեան և լրման մարմնաւոր օրինութեանն: - 613. Արդ թ եկեղեցոյս մին է անուն. և ունին բազում բաղդատութիւն ըստ մի անուանն: - 613. Արդ որպէս ի սրտէն յառաջ զայ հեշտութիւն մեղաց, շնութիւն՝ ազահութիւն՝ և այլն. որպէս

աւետարանն հրամայէ: - 619. Արդ սաղմոս երգօղբն տան ի սարկաւազն. և սարկաւազն ի քահանայն. և նա՛ մատուցանէ աստուծոյ զօրհնութիւնն. որպէս առաջին դասք քերօքէիցն: - 624. Արդ՝ այս քան են կարգեալ սուրբ հարքն: - 634. Արդ՝ ի տօնս տէրունականս նախատօնական առնենք յերեկոյս. և ի վաղիւն զկատարեալ տօնն: - 646. Արդ՝ նախ մարմնոյս ետ զերկիր, և ապա հոգւոյն տայ զերկին: - 662. Արդ՝ եթէ նախ զայն էր տուեալ, այսպիսի իմն հանդիպէր. կամ մնալով անփոփոխ՝ զրկէր զերկիր: - 662. Արդ՝ ըստ կարգի՝ սերմանքն յառաջ են քան զարդիւնսն. և նահատակքն քան զպսակն. վասն որոյ որք աստ փորձ գտանին, անդ առցեն զպսակն կենաց: - 662-663. Արդ՝ զայս կեանս շնորհեաց և զայն խոստացաւ: - 663. Արդ՝ թէ յերկինս էաք մեղանչեալ՝ ո՛չ կարէաք բշկիլ որպէս դէքն: - 663. Արդ՝ ի յերկրի մեղանչեալք՝ դարձեալ ապաշխարութեամբ անդ ժամանենք: - 663. Արդ՝ այլ ամենայն փոփոխմունք ասացան ի վերոյ ի զանազան տեղիս: - 664. Արդ՝ եթէ ըստ բնականին է հիւանդութիւնն, պարտ է բժշկական դեղով առողջանալ. - 665. Արդ՝ իմանալի մահ է՝ ի ձեռն առաքինութեան զմարմինն մեռուցանել և ի ձեռն չարութեան զհոգին: - 668. Արդ՝ եթէ ի հասարակ ժողովոյնէ իցէ ննջեցեալն, հանեն զհին հանդերձն և պատեն սուրբ կտաւովք և զգլուխն փակեղամբ և վարշամակօք, և օդ յոտս: - 671. Արդ՝ զգեստին հանելն նախ նշանակէ թէ՛ զկենցաղ աշխարհի մերկացաւ և զգեցաւ զգեստ լուսեղէն որ ի դրախտին: - 671. Արդ՝ հայրն աբրահամ նշանակէ՛ զհայր աստուած. և հուր և սուր՝ տանջանարանք որ հանդիպին ի ճանապարհ օդոյդ: - 681-682. Արդ՝ եգիպտոս նշանակէ՛ զաշխարհս որ է՛ հալոց չարութեան և տեղի ծառայութեան մեղաց և սատանայի որ է՛ փարաւօն: - 682. Արդ՝ առաջին վկայութիւն, ասէ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց ի հարցմունս տիրերայ եթէ՛ հատուցմունքն հետկին դատաստանին. և դատաստանն զալստեան դատաւորին ի կատարածի: - 691. Արդ՝ չն է եկեալ դատաւորն. և ոչ է եղեալ դատաստան. նա և ո՛չ հատուցումն. ո՛չ բարեաց և ո՛չ չարաց որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 691. Արդ՝ դարձեալ տեսանելն զմիւսանգամ զալուստն նշանակէ. որով ուրախ լիցին առանց տրտմութեան: - 692. Արդ՝ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և այգի է եկեղեցի. և զաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յաբելէ՛ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին. - 692. Արդ՝ փեսա քրիստոս է. և հարսն հաւատացեալ ժողովուրդքն: - 693. Արդ՝ այժմ ի մկրտութիւնն հաւատն նշան դնի հարսին. և յետ մահու յուսով կոչի ի հարսանիս. և յետ յարութեանն սիրով միաւորի ընդ փեսային: - 693. Արդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Արդ՝ եթէ սիրելիքն աստուծոյ որք զարիւնս իւրեանց հեղին վասն քրիստոսի՝ ոչ առնուն զվարձս իւրեանց, նմանապէս և ամենայն ազգ մարդկան: - 694. Արդ՝ ըստ կատարեալ գործոցն զոր ունին յինքեանս՝ եղեն անդրանիկ երանութեամբ և հանգստեամբ: - 695. Արդ՝ այս կենացս յոյս՝ ակն ունի ի հեռաւորն. և յետ մահու յոյս նոցա ըմբռնէ ի մերձաւորն: - 696. Արդ՝ եկեալ հրեշտակն խնդրէ ի նմանէ զբարի գործս որով նա կերակրի. - 697. Արդ՝ եթէ ճշմարիտ է մարգարէն և առաքեալն, զի ահա՛՛ աստ է ընդունել զապաշխարութիւն և փրկել զհոգիս. - 698. Արդ՝ եթէ մեռեալք ո՛չ խոստովանին և ո՛չ օրհնեն. ապա և ո՛չ ապաշխարեն և ո՛չ քաւեն ըստ ինքեան զմեղս: - 699. Արդ՝ եթէ մարմինն ևս գործեաց զմեղս, պարտ է և նմա կրել պատիժ. - 699. Արդ՝ ի քաւարանն ոչ է ժամանակ. զի ժամանակն յարեգակնէ՛ և ի լուսնէ՛ լինի. - 700. Արդ՝ ողորմութիւնն աստուծոյ է՛ այսմ աշխարհի որ քան կենդանի ենք. - 700. Արդ՝ որք կրեն զամօթն առաջի քահանային, ո՛չ կրկնի ի վերայ նոցա պատիժ: - 701. Արդ՝ նախ գիտելի է, զի հիմն հաւատն է ի մեզ. և շինուածն գործքն: - 702. Արդ՝ այսօրիկ փրկին արդեամբք հիման հաւատոյն. սակայն այնպէս որպէս թէ ի հուր: - 702. Արդ՝ ծնանի ի բարելօն ի ցեղէն դանայ. և եկեսցէ յէմ և թլփատեսցէ զինքն: - 707. Արդ՝ քարշէ զչարսն տրօք. զբարիսն տանջանօք. զպարզամիտսն քարոզութեամբ և սքանչելեօք: - 708. Այլ արդ՝ ի կեանս յայս տեսանենք զբազումս որ բարիքն ի նեղութեան են և չարքն ի հանգստեան. - 715. ...այլ արդ՝ եթէ հոգին առանց մարմնոյ պսակի կամ պատժի՝ ո՛չ է արդար դատաստան. - 715. Այլ արդ՝ յանմահութենէ՛ հոգւոյն պարտ է զի լինիցի և մարմինն անմահապէս շարժեալ ի նմանէ. - 715. Այլ արդ՝ մարմնով աճումն է ըստ բնութեան. և բնութիւնն ըստ ժամանակի փոփոխման կատարի: - 716. Այլ արդ՝ թէ օրըստօրէ՛ յառնէր իւրաքանչիւր ոք, հաւատ յարութեանն խափանէր. զի հաւատն ոչ երևելեացն է: - 717. Այլ արդ՝ երեխայքն որ յառաջ քան զմկրտիլն մեռանին, վասն աղամայ մեղացն պատժին: - 724. Արդ՝ ի պարզիլ օդոյդ որպէս ցուցաւ երևի լոյս արփւոյն անարգել: - 729. Նախ՝ զի ամենայն որ ի չորից տարերց է՛ կրէ՛ զապականութիւն. արդ՝ խաչն փայտ է և ի չորից տարերց. ապա ուրեմն ապականի և

նա՛: - 732. Արո ցուցցուք թէ ճշմարիտ անապական է սուրբ խաչն բնական քննութեամբ և սուրբ գրոց վկայութեամբ: - 733. Արո որպէս հրեշտակք ի յոչ գոյից գոյացան և են անապականք և անմահք ի կամքն աստուծոյ: - 733. Արո եթէ խաչն ապականի, ապա և արիւնն որ ի նմա: - 733. Արո սոքա անապականք են յայնմ հետէ և առ յապայ որ օրինակք են. ապա ուրեմն և ճշմարտութիւնն անապական է որ է խաչն աստուածընկալ: - 733. Արո նա՛ որ զամենայն գերեզման կնքեալ պահէ, զեկեղեցիս օրինէ՛ և հաստատէ՛ և ամենեցուն զօրաւիզն է ի փորձութիւնս, կարօղ է անապական լինիլ. զի աստուածային է նշան: - 733. Արո՝ յայտնեալ է նա և որոշեալ ի մէջ ամենայն փայտից զոլ արմատ արդարութեան որով փրկեցաք ի բանսարկուէն: - 734. Արո՝ որոյ գործն յաւիտենական է, և նոյն ինքն անապական է ասէ փիլիսոփայն. ապա ուրեմն անապական է սուրբ խաչն: - 734. Արո՝ որ մայրն է կենդանութեան, նա անապական է. այսինքն է սուրբ խաչն: - 734. Արո՝ եթէ ապականացու էր սա, ո՛չ երկնչէին ի սմանէ դևք. որպէս և ո՛չ յանասնոց և յանշնչից. ապա ուրեմն անապական է խաչն: - 734. Արո՝ ի վերայ երից սոցա բազմեալ է տէր մեր յիսուս քրիստոս ո՛չ միայն յերկրի, այլ և յերկինս. - 736. Երկրորդ, զի դատաստանն պարտի յայտնի լինի. այլ՝ արո՝ երուսաղէմ է՛ առաւել յայտնի վասն փրկութեանն որ անդ կատարեցաւ: - 738. Արո բանիւ մտաց խօսի ընդ բուն արդարս և ընդ հրեշտակս որք դատենն զայլս: - 739. Արո՝ ա՛յս գիր գործոց մերոց գրեալ ի հոգի և ի մարմին մեր որպէս ի մագաղաթի՝ դատաւորն ընթեռնու ի տես և ի լուր հրեշտակաց և սրբոց: - 741. Արո բարի գործս մեր հայի առ գործ ողորմութեանն, և չար գործս առ գործ արդարութեանն աստուծոյ: - 745. Արո՝ առաջինն անխառն է արդարութեան. երկրորդն նուա՛զ է. երրորդն զո՛յզ է: - 747. Արո՝ ի նախասացելոցս հաւաքեա՛. զի լինիցի անդ Ձերմութիւն հրոյ: - 751. Արո՝ նախ՝ զի ի մէնջ է որդն: - 753. Արո՝ եթէ արքայութիւնն երկնից մի է, այլ փառքն գ. պարտ է ապա զի լիցի և դժոխքն գ, որ է՛ սուտ: - 758. Արո՝ եթէ ա՛յժմ են յերկինս և յայնժամն ի սրբեալ երկիր, զի՞նչ է փառաց փառքն: - 759. Արո՝ նորոգեսցի երկիր որ ընկալաւ ի ծոց իւր զտէրունական մարմինն: - 759. Արո՝ ի տեղի անկելոց հրեշտակացն՝ ըստ թուոյ նոցա խառնելոց են դասք կուսանաց սրբոց: - 760. Արո՝ սոքա ամենայնքին մասնաւոր և փոփոխական են և հակառակաւ. զի՞նչ իմանաս զանտի երանութիւնն. որ բոլորովիմբ է, և անփոփոխ, և առանց հակառակի յաւիտենական: - 762. Արո՝ ահա ա՛յսոքիկ են ծառ կենաց ի յերկինս և յերկրի տնկեալ. փոխանակ ծառոյն կենաց ի դրախտին եղեմայ. յորմէ հրաժարեցոյց և պարսպեաց բոցեղէն սրովն զճանապարհ նորին: - 771. Արո՝ ես վերջին ծնունդս եկեղեցւոյ և տրուպս բանասիրաց, Գրիգոր պիտակ անուն խնդրօղ բանին. բացայայտեցի զբանս Յարցմանց ի լուսաւոր բանից վարդապետաց եկեղեցւոյ: - 772. Արո՝ եղև զրաւ բանիս, ի շրջագայութեան Յայկազեան Տօմարի, **պիսազ** թուի: - 772. Արո՝ է՛ ինչ ի սմա հաւաքեալ ի լուսաւոր բանից վարդապետաց սրբոց ըստ գրոյն կամ իմացուածոյն: - 772. Արո՝ առաջնոյն ասեմք թէ՛ ի պատկեր արարչին ինքնիշխան տէութեամբ և անմեղութեամբ կազմեցաւ առաջինն մարդ: - 776. Արո՝ քրիստոս զպատիժ նախահօրն կրեաց և զքնութեանս զպարտն վճարեաց: - 776. Արո՝ որպէս հասեալ պատժոյն հաղորդեցան, նմանապէս և հասեալ շնորհօքն ազատեցան: - 777. Արո՝ եթէ ի կատարածի ի հարկէ սքանչելեացն հաւատալ վարձատրելի՞ է թէ ոչ: - 783. Վեցերորդ, հաւատովն փրկի ոք. ըստ այնմ «հաւատք թո կեցուցին զքեզ». այլ արո՝ դիւսաց ո՛չ գոյ փրկութիւն: - 784. Արո՝ որպէս յամենայն ժամանակս սոքօք զան ի հաւատս ուղղութեան և է՛ վարձատրելի. այսպէս և ի վերջին ժամանակս որք յետ նեռինն՝ ո՛չ միայն ի հարկէ սքանչելեաց, այլ և ի լրոյ քարոզչաց երկուցն վկայից իջելոց սրբոց: - 785. Արո՝ ծունր կենդանեաց վարձաւոր է. և մեռելոցն ո՛չ: - 785. Արո՝ որպէս երկիր շարժեցաւ, վէմք պատառեցան: - 788

ԵՒ ԱՐՈՂ - Վեշտասաներորդ՝ զի թէ չարն է յաստուծոյ որպէս բարին, և երկուցն սկիզբն է աստուած, և արո՝ եթէ միևնոյն է սկիզբն երկուցն, անկարելի է ներհակացն ի միասին ունիլ մի սկիզբն. զի լինէր սկիզբն այն ո՛չ պարզ. այլ երկատեսակ. և ո՛չ միեղէն՝ այլ բաժանեալ և այլայլեալ. նաև լինէր ինքն ինքեան հակառակ, և յառաջ եկելոցն ի նմանէ: - 14. Եւ արո՝ ցուցաւ զի պատահումն ո՛չ է ի յաստուած: - 15. Եւ արո՝ բաւական է այսչափ որպէս ցուցաւ, թէ աստուած ո՛չ է պատճառ չարեաց, այլ բարեաց միայն: - 15. Եւ արո՝ զինչ զարմանք էր թէ յայնպիսի խաղաղութեան ծուլէին զսուսերս իւրեանց ի խոփս: - 27. Եւ արո՝ այլ աշխարհն կամ լինէր որպէս այս, կամ այլապէս: - 179. Եւ արո՝ ի կատարեալ մարդն հոգւով և մարմնով՝ փչեաց զշնորհաց հոգին ի մարդկայինս ազգ. և ունէին որ քան յանմեղութեան էին. և կորուսին ի մեղանչելն: - 253. Եւ արո՝ հեռանալոյ մեզ ի դրախտէն կենաց վերջին անուսնութիւնն եղև. զայն նախ պարտ է թողուլ, և ապա՛ յերկրաւոր հոգւոց և տառապանաց հեռանալ:

- 281. Եւ արդ անգիտութեամբն ներելի՛ է. իսկ գիտութեամբն ապաշխարելի. իսկ չարութեամբ մեղքն է պատժելի. կամ աստ ժամանակեայ, կամ անդ յաւիտենական: - 701. Եւ արդ ի յաւարտիլ դատաստանին յորժամ ասէ եկայք, վասն է՞ր իջանեն յերկիր, կամ ի դրախտն բնակին: - 759. Եւ արդ, Ո՛ հաւատ մեծ պաշտելի լոյս իմ և տիպ. և գանձ անկողոպուտ. կացցես առ իս. յարգանդէ մօր իմոյ խուսափեալս ի ծոց քո: - 771

ԱՐԴԱՐ + Այսպէս առնէ զոմն արդար և զոմն մեղաւոր. չար՝ և բարի: - 19. Այսպէս և զարդարս և զմեղաւորս. զչարս և զբարիս. զոմանս կամելով առնէ բարիս, և զոմանս թոյլ տալով առնէ չար. ապա ուրեմն ո՛չ են ի կամացն աստուծոյ չարութիւնք և ո՛չ մեղքն: - 19. Ա՛րդ՝ եթէ՛ ի յարութեանն հասարակ արդարք տեսանեն զաստուած դէմ յանդիման որպէս և է, և քրիստոս ո՛չ կարէ տեսանել, փո՛քր լինի գիտութեամբ քան զմարդ որ է սուտ: - 99. Երկրորդ՝ զի զամենայն տեսանէ. այսինքն զարդարս և զմեղաւորս: - 119. Քսաներորդ՝ արդար կոչի. և կրկին է արդարութիւն. այսինքն կշռապէս՝ և արժանապէս: - 127. Նմանապէս և իմանալի արեգակն արդարութեան քրիստոս՝ ըստ հաւասարութեան բաշխէ զմարմնաւորս. ըստ որում՝ (ծագէ՛ արև չարաց և բարեաց. և ածէ՛ անձրև արդարոց և մեղաւորաց) աստ ի կեանս: - 127. Այսպէս և ի յարութեան արդարոցն: - 141. Նոյնպէս երևմամբ չարեացն արդարքն պայծառագոյն երևեսցին: - 149. Որպէս արդարոց անկանիլ ի փորձութիւնս և զանազան վնասս վասն օգտութեան իւր՝ և կամ այլոց: - 158. Վասն է՞ր թոյլ տայ աստուած արդարոց անկանիլ ի փորձութիւն: - 158. Նախ՝ զի զծածուկ առաքինութիւն արդարոյն յայտնի արասցէ այլոց ամենեցունց. որպէս գյոբայն և զաբրահամոյն...: - 158. Չորրորդ՝ թոյլ տայ փորձութեան արդարոց ի յուղղութիւն այլոց. որպէս դազարոյն և մեծատանն. զի տեսանելով զդազարոս՝ և լսելով վասն մեծատանն՝ զարհուրիմք և գամք յուղղութիւն: - 158. Եւ այսպէս աբրահամ և յոբ և այլք սուրբք փորձութեամբն երևեցան, և գտան արդար և սուրբ և անարատ: - 161. Դարձեալ յարանունաբար, յաստուածութենէն աստուած. ի հայրութենէն հայր. արդար. ողորմած. և այլն: - 172. Իսկ իար, որ է՛ նոյ արդար. Սիւան, սեմ. Թամուզ. թարա. Ապ, աբրահամ: - 200. և յեօթներորդն, զհանգիստ արդարոցն ասեն: - 226. Տասներորդ՝ զի և բանականս մարդ՝ քան զանբան կենդանիս տգէտ լինէր. վասն զի ամենայն կենդանի ունի բնական ճանաչումն իւրոց և օտարաց. ըստ այնմ որ արագիլ արդար՝ կերակրէ զիւր ծնօղսն միայն. և տատրակ մենացեալ ի զուգակցէն, ո՛չ զուգի ընդ՝ այլ տատրակի: - 238-239. Չորրորդ՝ ի ցուցանել զարդար վճիռ հատուցմանն. պահողացն՝ ըզվայելս դրախտին և զանմահ կեանս. և ոչ պահողացն՝ զարտաքսիլն և զմահու մեռանիլն: - 277. Վասն վեցերորդին արդար վկայեցաւ յամենեւրանեան բերանոյն...: - 286. Եւ ի հանդերձեալսն գոգ և հանգիստ արդարոց կոչեցաւ...: - 288. Չի ասեն թէ՛ այր և երիտասարդն զոր սպան դամեք և էառ զկանայս նոցա. ադդա և սելլա, նոքա եղբարք էին ենովքայ արդարոյ: - 290. Չի մելքի՛ որ է թագաւոր. և սեղեկ՝ արդար. և սաղիմն խաղաղութիւն թարգմանի: - 301. Հինգերորդ՝ որ ասի սեղեկ. այսինքն արդար: - 302. Դարձեալ՝ կարօտ էր մարդասերն աստուած, զայ ի համբոյր ծարաւելոյն նմա արդարոյն: - 311. Առնէ դատաստան արդար, և կացուսցէ զօղիսն յաջմէ և ասէ՛ «եկայք օրհնեալքն հօր իմոյ», և տայ նոցա զկեանս յաւիտենից: - 317. Չի վկայէ՛ աստուած վասն նորա «էր ասէ այր ճշմարիտ՝ արդար՝ անարատ՝ աստուածապաշտ, և մեկնեալ յամենայն չարեաց»: - 321. Երկրորդ՝ և արդարք առնեն ընդ դէմ սմին ի յամօթ չարին. որ հնարեցաւ ի ձեռն մեղացն՝ մահամբ բառնալ զմարդկութիւնս. այլ հրամանաւն արարչին ծննդեամբք տէ՛ և յերկարէ՛ բնութիւնս: - 321. Որդիքն յոբայ որք մեռան արդարք էին թէ ոչ: - 322. Այլ ասեն թէ՛ ի կարգի արդարոցն են նոքա վասն **գ** պատճառի: - 322. Նախ՝ զի հայր նոցա բարեպաշտութեամբ սնուցանէր զնոսա. և վկայեցաւ առ աստուած արդար զոյ: - 322. Երկրորդ՝ զի կամէին սուտ առնել զվկայութիւնն աստուծոյ վասն յոբայ. թէ այր արդար և անարատ է: - 324. Չորրորդ՝ կամէին զինքեանս արդար ցուցանել, և յանցաւոր գյոբ. և վասն այսմ կարգէին ընդ յոբայ: - 324. Իսկ արդարք աստ ի մեղութեան կան վասն կրկին պատճառի: - 324. Այսինքն նոքա կամէին որ զնոսա արդարս ասէր յոբ՝ և զինքն յանցաւոր՝ և ո՛չ ասաց. զի թէ զնոսա որք անիրաւք էին արդար ասէր՝ մեղանչէր ճշմարտութեանն. և թէ զինքն մեղաւոր ասէր՝ մեղանչէր վկայութեանն աստուծոյ: - 324. Եւ աստ գիտելի՛ է, զի դ ազգ վնաս է որ զարդարն մեղաւոր ասեն և զմեղաւորն արդար: - 324. Երրորդ՝ մարդահաճութիւն է զմեղաւորն արդար ասել...: - 325. Ասենք եթէ՛ բազում շահ և օգտութիւն է ի բանս նոցա յաշխարհի արդարոց և մեղաւորաց: - 325. Երկրորդ՝ զի յետոյ՛ եկեալ արդարքն վիատեսցին: - 325. Արդ զոր ադամայ ո՛չ վկայեաց, խօսեցաւ ընդ յակոբ և վկայեաց արդար և անարատ զոյ: - 325-

326. Երկրորդ՝ առաջին վկայությունն վասն արդար գործոցն. կրկինն վասն համբերութեան նորին: - 326. Երրորդ՝ ցուցանէ թէ կրկին գովութիւն է և հատուցումն արդարոց. աստ և ի հանդերձեալն: - 326. Զորրորդ՝ յոր կրկին վկայեալ յաստուծոյ արդար և անարատ. և տէր մեր երկիցս վկայեալ ի հօրէ «դա՛ է որդի իմ ընտրեալ»: - 327. Եօթներորդ՝ զի նոր իմն չնաշխարհիկ կազմեաց. նոր ժողովորեանն և նոր օրինացն, իցէ և նոր տաճար հռչակեալ ընդ ծով և ընդ ցամաք. որպէս պսակ և փառք արդարոցն է՝ զոր ակն ո՛չ ետես և ունկն ո՛չ լուսաւ. նոյնպէս և սա՛ ի զգալիսս անհաս ի մտաց մարդկան: - 342. Դարձեալ՝ արդար մարդ աշտանակ է լուսոյ: - 347. Եւ թեթևացնէ՝ զպարտս մեղաց. որպէս արար ողորմութիւն միածին բանն աստուած յիշելոյ զառաջին արդարսն...: - 351. Իմներորդ՝ ի յօրինակ արդարոցն լուսոյն. որ ո՛չ կարօտին արտաքին լուսոյ, սոյնպէս և մովսէս ո՛չ կարօտէր. զի ո՛չ բնական էր լոյսն. զի աչք բնական տեսութիւն ունի, այլ ո՛չ թէ լոյս: - 352. Ապա թէ բորոտիմք ծածուկ մեղօք ի մարմնի՝ կապեալ բերանով առանց խոստովանելոյ, արտաքսիմք յեկեղեցոյ՝ ի հանգստեանէ՝ և ի փառաց արդարոց: - 368. Տասներորդ, բարկութեամբն արգելաւ յերկրէն աւետեաց. զի ցուցցի թէ արդար է աստուած. և ակն ումեք ո՛չ առնու: - 386. Եւ տէրն արդար դատաստանաւ ըստ նմանութեան մեղացն պատժէ՝ զմեղապարտն: - 387. Զի առաջին ընտրեալք և վերջին արդարք ի միասին ժառանգեսցեն զաւետիսն: - 391. Այլ և մարգարէքն և առաքեալքն և բազում սուրբք և արդարք յազգէ նոցա եղեն: - 398. Երրորդ՝ վասն կատարածի և վերջին օրհնութեանն պատմէ. արդարոց զպատիւ, և մեղաւորաց զտանջանս: - 407. Զայս նշանակէ թէ՛ յետ ելանելոյ հոգւոյ ի մարմնոյ և գնալոյ ի վերին շաւիղն, հակառակ կայ սատանայ և չար զօրութիւնքն ընդ նմա, տանիլ զհետ իւրեանց որ զչա՛րսն են գործեալ. և յարդարոցն յաղթին հրեշտակին օգնութեամբն. որպէս և անտօն ետես. զի իմացեալ և մեք զգուշացուք այնմ: - 410. Երրորդ՝ զի փառք և պսակ է արդարոց և կատարեալ խոստովանողաց: - 432. Մատնեաց զչարս ի գերութիւն. զի անդ վախճանեսցին, և արդար ծնունդք նոցա դարձցին ի տեղիս իւրեանց: - 448. Նախ՝ նշանակեն առաջինքն զմարգարէքն և զարդարսն. որք ո՛չ կարացին զկործանեալ բնութիւնս շինել արդարութեամբ...: - 448-449. Եւ երբեմն երկոքեանն ծածուկ. որպէս ի մեղութիւնս իւրաքանչիւր արդարոց և անմեղաց. և ի հիւանդութիւնս տղայոց: - 459. Իսկ երբեմն երկոքեանն յայտնի. որպէս ի հատուցումն արդարոց. և ի պատիժ անարգելոցն...: - 459. Եւ թէպէտ աստուած արդար է և ողորմած, սակայն յատկագոյն ասի ողորմած քան արդար: - 459. Եւ յովսէփ արդարն էր ի թագաւորական ցեղէն. որպէս պատմէ՝ աստուածախօսութիւնն Մատթէոս և Ղուկաս: - 460. Եւ զյովսէփ արդար վկայէ աւետարանն: - 460. Այլ ո՛չ էր արդար թէ յանցանէր զօրինօքն աստուծոյ: - 460. Իսկ յովակիմ արդարն էր ի թագաւորական ցեղէն յուդայի լը երրորդ ի թռռանց նաթանայ որդւոյն դաւթի փառաւոր և մեծատուն յոյժ: - 460-461. Աջն զշնորհս արդարոց. ահեակն զպատուհաս մեղաւորացն: - 493. Եւ որք դ՛ ասեն՝ զմերքին դժոխքն մահու չափ մեղաւորացն ասեն. և զբաւարանն ներելի մեղաւորաց. և զլիմպոսն արդարոց. և զդժոխս ոչ մկրտելոցն: - 504. Ոմանք ասեն թէ ի չորրորդ դժոխքն էջ ուր էին արդարոց հոգիքն արտաքոյ ասացեալ երիցս, և զնա միայն աւերեաց. և զարդարսն միայն եհան. և զայլսն եթող անդ: - 505. Երրորդ ասեն թէ զարդարսն միայն հանեալ և զայլսն թողեալ: - 506. ...այլ մահապարտք մեղաւորքն են և ո՛չ արդարքն: - 506. Ուստի յա՛յտ է զի արդարք և մեղաւորք ի դժոխս էին: - 506. Իսկ առ երրորդն որ ասեն թէ միայն զարդարսն եհան և զայլսն եթող անդ: - 507. Զորրորդ՝ որպէս ադամաւ առ հասարակ մեռան արդարք և մեղաւորք: - 507. Նոյնպէս և քրիստոսիւ ամենայնքն փրկեցան արդարք և մեղաւորք ըստ առաքելոյ: - 507. ...այլ արդարքն ո՛չ ունէին զկապանս մեղաց և ոչ զխաւար նախնական, այլ մեղաւորքն: - 507. ...վասն զի շնորհաց և ազատութեան էր ժամանակն. պա՛րտ էր մեղաւորացն ընդ արդարոցն վայելել ի շնորհն: - 507. Որպէս բազում անգամ ի ժամանակս պատժոց մեղաց՝ և արդարք ընդ մեղաւորացն կրեն զպատուհասն: - 507. Եւ շինուածք են դասք ամենայն արդարոց. նոքին դարձեալ մարմնով բնակիչք և հաւատով շինուածք: - 532. Զորրորդ՝ եկեղեցի է անդրանկացն վերինն սիոնի որ է հոգիք սրբոցն ժողովեալ. զոր պողոս եկեղեցի կոչէ զորդիս արդարոց կատարելոցն: - 534. Որպէս ասելն, ամենայն մարդ է արդար. ո՛չ որ մարդ է արդար: - 550. Եւ ոմն մարդ արդար է. և ոմն մարդ ո՛չ է արդար: - 550. Դարձեալ, բնաւորեալ է մարդոյ՝ զի ամենայն որ կարծէ զինքն ճշմարիտ և արդար. այլ որ ունի զճշմարտութիւնն նա՛ է ճշմարիտ և արդար: - 551. Դարձեալ, բնաւորեալ է մարդոյ՝ զի ամենայն որ կարծէ զինքն ճշմարիտ և արդար. այլ որ ունի զճշմարտութիւնն նա՛ է ճշմարիտ և արդար: - 551. Իսկ պատիժն է յայլմէ առ մեզ. այսինքն յարդար իրաւանցն աստուծոյ առ անիրաւս հասեալ: - 569. Դարձեալ կոչին ծառայականք, զի և ի խառնուածոյ

մարմնոյն գոյանան. որք ո՛չ հետևին միմեանց. զի որ ի խառնուածոյն ողջախոհ է, նա ո՛չ խոհեմ կամ արդար կամ արի կարէ գոլ: - 581. Այլ և ի յանբան կենդանիս բնաւորեցաւ գոլ. որպէս ուղտ խոհեմ. և առիծ արի. տատրակ ողջախոհ. և արագիլ արդար: - 581. Վտանգ գո՞յ ինչ զաւակաց թէ ոչ արդար ամուսնութեամբ այլ ի պոռնկութենէ ծնանին: - 593. Արդ ջուր և գինին և մեռոնն նշանակեն ի մեզ զջուր սրբութեան աւագանին. և մեռոնն որով օծաք և դրոշմեցաք. և ապա ճաշակմամբ մեղսաքաւիչ արեանն կատարեցաք: - 615. ...զի օրն այն ուրախութիւն է արդարոց. և կործանումն ամբարշտաց. որպէս երգն այն ուրախութիւն է, և սուգ՝ եգիպտոսի: - 630. Եւ տեսանեն արդարք զմեղաւորս: - 661. Ութերորդ՝ որպէս ողորմած նոյնպէս և արդար է տէր: - 663. Կամ ի վերինն խնամոցն. զի արդարքն դիւրաւ փոխեսցին ի կեանս: - 668. Նախ զերանական կեանս արդարոց ուստի զրկեցաւ մեղօք: - 669. Սակայն այլ է մահ մեղաւորին, և այլ արդարոյն: - 669. Զի արդարոյն մահ՝ պատուական է առաջի տեսոն որպէս ասէ մարգարէն. - 669. Եւ որպէս արդարքն դեռևս ոչ են ընկալեալ զկատարեալ փառս իւրեանց...: - 669. Ապա ուրեմն յայնմ աւուր լինի հատուցումն արդարոց և մեղաւորաց...: - 670. Ութերորդ, **գ** պսակ տայ աստուած արդարոցն. մին զկուսութեան. և մի զողջախոհութեան. և միւս զապաշխարութեան...: - 675. Վտանգ ինչ է՞ արդարոյ թէ ի յօրհնեալ գերեզմանս ո՛չ թաղի: - 678. ուր արդարք և մեղաւորք ի միասին բնակին կարօտ կերակրոց և ըմպելեաց: - 682. Զոգիք արդարոցն ճանաչեն զմիմեանս անուամբ և ծննդեամբ և գործով վաստակոցն. որք զարդիւնսն միշտ մերձ տեսանեն: - 685. Զոգիք արդարոցն զամենայն գիտեն զոր ինչ վասն նոցա գործեմք. և վասն մեր բարեխօսեն և կատարեն զխնդիրս: - 685. Արդարքն վասն իւրեանց սիրելեացն միշտ աղօթեն զի ազատեսցին ի փորձանաց և ուղղեսցին ի մոլորութեանց և ընկեր փառաց նոցա լինիցին: - 685. Արդարքն ունի՞ն լիակատար ուրախութիւն, թէ ոչ: - 686. Եւ այլք ասեն ի դրախտին լինիլ զկայանս հոգւոց արդարոց և մեղաւորաց մինչ ի կատարած աշխարհի: - 686. Իսկ արդարքն և մեղաւորքն միջակք՝ որք առին զօրէնսն և ըստ օրինացն գործեցին զբարիս. կամ սխալեցին...: - 687. զի զարդարս և զմեղաւորս ի դատաստանին ասեն որոշիլ: - 687. ...ոչ թողու արդար իրաւունքն աստուծոյ ելանել յերկինս. այլ կան և մնան իմերթոյ. ակնունելով հանդերձեալ դատաստանին. - 688. Եւ այն է քաղաք աստուծոյ և վերին եւն՝ և եկեղեցիք արդարոց ըստ պօղոսի: - 688. Իսկ ի ներքոյ երկնից առ երկնիւ է կայանք հոգւոց կիսամասնեայ արդարոց այնոցիկ որոց պակաս է արդարութիւն քան զմեղս և կամ առաւել: - 688. Այս է խորանն առ երկնիւ ուր ժողովին արդարք և մեղաւորք հոգիք հաւատացելոց. որք դատաստանան կատարին, ակնունելով ողորմութեանն աստուծոյ: - 688. Ի մի ասացին զոլ խորանս ի ներքոյ երկնից զարդարս և զմեղաւորս. որք դատաստանան որոշին: - 689. Այլ թէպէտ մի է տեղեաւ, այլ արդարքն յուսով ուրախ են, և մեղաւորքն տանջին: - 689. Դարձեալ՝ մի ասի կայանք երկուցն վասն միոյ ակնկալութեան. զի արդարքն ակնունին պսակաց, և մեղաւորքն տանջանաց: - 689. Նոյնպէս և հոգիք արդարոց ո՛չ մնան ուրեք ընդ ներքոյ դատապարտեալ տարերաց. - 689. Զոգիք արդարոց կամ մեղաւորաց ունի՞ն այժմ զփառս կամ զտանջանս թէ ոչ: - 689. Վասն այսորիկ արդար դատաւորն զհոգի և զմարմին ի միասին յարուցանէ և դատէ. եթէ վասն մեղաց ի տանջանս և եթէ վասն արդարութեան յարքայութիւնն երկնից: - 691. Արդ տանուտէր աստ կոչէ զաստուած, և այգի է եկեղեցի. և զաւառապետ կոչէ զքրիստոս. և առաւօտ յաբելէ առաջին արդարոյն. և երեկոյ օր դատաստանին յորժամ ընտրեալքն ամենայն ժողովին. - 692. ...այսինքն բաժանեսցէ զարդարս և զմեղաւորս: - 693. Եւ արդարոցն ասէ «եկայք օրհնեալք հօր իմոյ»: - 693. Ապա ուրեմն մինչ ի վերջին օրն ո՛չ է բաժանումն արդարոց և մեղաւորաց: - 693. Եւ մինչ այս ոչ կատարի, ո՛չ առնուն արդարք զփառս, և ո՛չ մեղաւորք զտանջանս: - 693. Արդ՝ եթէ արդարք այժմ առնուն զփառս և ի դատաստանին դարձեալ փոխիցին յայնմանէ, ապա ուրեմն ամենայն ինչ այն կենացն անցաւոր է և փոփոխական. այսինքն փառքն և տանջանքն: - 694. Պատասխանեմք առ այս որպէս ասէ սուրբն կիրեղ ի գիրս պարապմանց եթէ առակ օրինակ են սոքա արդարոց և մեղաւորաց որ այսպէս լինելոց է ի կատարածի: - 695. Ուստի յայտ է զի նախ քան զքրիստոս արդարք և մեղաւորք ի դժոխս էին: - 695. Եւ ասեն թէ մանկունք ի յանկողնի՝ են արդարքն ընդ քրիստոսի. և մէջ գիշերն է այս կեանքս. ապա ուրեմն առեալ են զվարձս: - 696-697. Յայտ ուրեմն է թէ ո՛չ է առակս վասն հատուցման արդարոց: - 697. որով իմանան արդարքն թէ այնպիսի փառս պատրաստեալ է նոցա. և յուսով վայելեն մինչև օր դատաստանին: - 697. Դարձեալ ասեն, զի՞նչ է փառքն և պսակ արդարոցն, եթէ ոչ տեսութիւնն աստուծոյ զոր ունին հոգիքն: - 697. ...իսկ միջակ արդարքն որ են ի կայանս հոգւոցն՝ և զտեսանելն պայծառապէս ընկալցին ի յարութեանն

դէմ յանդիման որպէս և էն. - 697-698. հետևի զի և արդարքն կարեն ելանել յարքայութենէն աստուծոյ և զնալ ի դժոխքն: - 700. Իսկ թէ այժմ հոգւոյն եղեալ է դատաստան, և հատուցումն ըստ գործոց, և արդարոցն փառք և մեղաւորացն տանջանք. և յայնժամ մարմնոյն որպէս ասեն նոքա...: - 700. և Ոսկի՝ ճշմարիտ և արդար բանքն...: - 702. Երկրորդ, նոքա զարդարս ո՛չ ասեն անցանել ընդ հուրն. այլ ոսկեբերանն ամենեցուն անցանել և պայծառանալ ասէ: - 702. ...զի գիտասցուք թէ որպէս արդարոց փափկութիւնն է յաւիտենական, այսպէս և մեղուցելոց տանջանքն: - 703. ...այլ ի սիրտս ամենեցուն խորհուրդ ամբարշտացն պատուհասից կերպարանի. իսկ պատիժն յետ արդար դատաստանին: - 703. Եւ ի խե գլուխն ի վերայ այնմ բանի «ո՛չ որ կարէ մտանել ի տաճարն մինչև կատարեսցին եօթն հարուածք յեօթն հրեշտակացն», ասէ մեկնիչն. ոչ արդարոցն հանգչելոյն աղաչանք, և ո՛չ մեղաւորացն ի տանջանս հառաչանք...: - 703. ...մինչև կատարեսցին հարուածք բարկութեանն աստուծոյ ի վերայ երկրի. որով փորձին և արդարք և մեղաւորք...: - 703. Եւ դարձեալ յարութիւն է հոգւոյ ելեալ և ազատեալ ի մարմնոյ և մտեալ առ աստուած, որ է յոգիս արդարոց կատարելոց: - 710. ...որք աստիճանաւ վեհագոյնք են քան զհասարակաց արդարս. որպէս արէլ, և առաքեալքն. և մարգարէքն. և այլք: - 711. ...ապա գո՛յ և առ աստուած արդար դատաստան: - 715. ...այլ արդ եթէ հոգին առանց մարմնոյ պսակի կամ պատժի՝ ո՛չ է արդար դատաստան...: - 715. Որ արարն յոչ էից, զիտէ անխառնապէս որոշել զիրաքանչիւր փոշիս արդարոց և մեղաւորաց. զի հատուցէ իւրաքանչիւր ըստ գործոց: - 719. ...նմանապէս և մարմինք մեռեալք յերկրի և հոգիք ի կայանս իւրեանց ի միասին կան առհասարակ արդարոց և մեղաւորաց մինչ դատաստանաւն բաժանեսցին օրիքն և այծիք: - 721. Կամ ոսկի՝ արծաթ՝ ականս. զի արդարքն առաւել պայծառանան և ապա՝ բազմին ի սեղան հօրն երկնաւորի պաշտելովն ի քրիստոսէ: - 721. Եւ ըստ ոմանց կարծեաց զի տեղիք լիցին երեսնաւոր արդարոցն. որպէս ցուցանելոց ենք յառաջիկայո: - 727. Վեցերորդ՝ զալարին երկինք՝ պատմելով զփառս աստուծոյ. և հաստատութիւնդ զարդար դատաստան նորա յարարածս իւր: - 729. Երկրորդ՝ զի հուրն կրկին ունի զօրութիւն. այսինքն զլոյսն և զայրելն. և կրկին լինին մարդիկ. այսինքն արդարք և մեղաւորք...: - 731. Եւ ոչ ի դժոխս ուր արդարք ոչ իջանեն: - 737. Ոմանք դատին այլ ո՛չ դատապարտին. որպէս միջակ արդարքն. որք ունին ներելի և մասնաւոր մեղս: - 739. Հաւատացեալ արդարք. որք ըստ օրինաց հնոյն կամ նորոյս գործեցին զարդարութիւն. կամ որք սխալեցին և ապաշխարեցին զմեղս զըջմամբ խոստովանութեամբ պահօք աղօթիք ողորմութեամբ և այլովք: - 739. Արդ բանիւ մտաց խօսի ընդ բուն արդարս և ընդ հրեշտակս որք դատենն զայլս: - 739. Եւ բանիւ բերանոյ խօսի ընդ միջակ արդարս և ընդ մեղաւորս...: - 739. Երկրորդ՝ կենդանի են արդարքն. և մեռեալ մեղաւորքն: - 740. Ձարդարս ո՞րպէս դատեն սուրբք: - 740. Ապա յայտ է յասացելոցս թէ՛ քրիստոս երևեսցի արդարոցն քաղցրատես, և մեղաւորացն դառնակերպ. որ նշանակեցաւ ի սիւն ամպոյն ի տուէ և ի հուրն ի գիշերի: - 741. Չփառս արդարոցն տեսանե՞ն մեղաւորքն թէ ոչ: - 741. Մինչև յօր դատաստանին տեսանեն մեղաւորք փառս արդարոց ընդհանրապէս՝ այլ ո՛չ մասնաւորաբար. զի տեսանիցեն զնոսա ի մեծ փառս՝ այլ ո՛չ ի յորպիսիս: - 741. Ապա ուրեմն յիրաւի և արդարապէս հատուցանէ աստուած չար փոխանակ չարեաց. այսինքն պատիժ վասն անիրաւութեան նոցա. զի արդար է աստուած: - 744. Իսկ հատուցանէ բարի փոխանակ բարեաց և շնորհի փոխանակ շնորհաց, զի բարի և արդար է: - 744. Այլ չար փոխանակ բարեաց ո՛չ երբէք հատուցանէ. ոչ ի կեանս յայս և ո՛չ ի հանդերձեալն. զի ո՛չ է անիրաւ. այլ արդար յամենայնի և ճշմարիտ: - 744. Կշռիք գործիական առ մեզ յայտնի՛ է. որ զարդար հաւասարութիւն նշանակէ ի ձեռս մեր: - 744. Ձի որպէս ի կշիռն արդար մետ մի յաւելուածն հարստահարէ՛ զդիմակն և ի խոնարի ձգէ, այսպէս և դատաստանն աստուծոյ. - 745. Երրորդ հնձան է իւրաքանչիւր սիրտ և անձինք արդարոց. որ հաստատեալ է հաւատով յորթն ճշմարիտ և պողաբերէ՛ զողկոյզ բարեաց. և չարչարանօք ճմլէ՛ յինքեան զուրախարարն զինի հրեշտակաց և մարդկան. և այսոքիկ բարեացն են հնձան: - 749. Տեսանե՞ն արդարքն զմեղաւորս յայնպիսի տանջանս թէ ոչ: - 754. Արդարքն տեսանեն զնոսա ի տանջանս և ուրախանան զի զերծան յայնմանէ. որպէս ցուցանի յառաջիկայո: - 754. Ո՞չ ցաւին արդարքն ի տեսանելն զնոսա յայնպիսի տանջանս: - 754. Մինչ ի յօրն դատաստանի աղօթեն արդարք վասն մեղաւորաց. այլ յետ այնորիկ վասն դատապարտելոցն ո՛չ խնդրեն ինչ. զի ընդ դէմ աստուծոյ զոլ իմանան վասն նոցա զխնդիրն: - 754. Ձի թէ և սակաւ ժամ լինի մնացեալ ի կենացն որ քան աւազակին ի յելս շնչոյն. և նա՛ յառաջ քան զամենայն արդարս եմուտ ի դրախտն աստուծոյ ընդ տեսռն: - 758. Երթիցեն արդարքն ի կեանսն

յաւիտենից. և մեղաւորքն ի տանջանս յաւիտենից: - 760. Երրորդ վասն պայծառութեանն. զի մարմինք արդարոցն առաւել լուսաւոր են քան զարեգակն. - 760. Նախ՝ զի արմաւենին ի բարձր դէն զպտուղս. և արդարքն յերկինս գանձեն զառաքինութիւն...: - 765. Երկրորդ՝ բարձր է մայրն և արմաւենին. և արդարքն անխոնարհելի՛ են ի մեղս...: - 765. Երրորդ՝ արմաւենին ուշ բերէ պտուղն. և մայրն յետոյ պնդի. և փառք արդարոցն է՛ ի կատարած աշխարհի. և պնդիլն անմահութեամբ: - 765. Չորրորդ, զի որպէս ադամաւ ամենեքին մեռան արդարք և մեղաւորք. այսպէս և քրիստոսիւ ամենեքին կենդանացան. այսինքն ազատեցան: - 777. Եւ երբեմն երկոքեանն ի ծածուկ. որպէս ի մեղութիւն իւրաքանչիւր արդարոց և անմեղաց: - 779. Երբեմն երկոքեանն յայտնի. որպէս ի հատուցումն իւրաքանչիւր արդարոց և մեղուցելոց: - 779

ԱՐԴԱՐԱՐԱՏ + Վասն այն արդարադատն աստուած է պատիժս եդ. ի վերայ կայենի. վասն զի է չարութեամբ յանցեալ: - 287

ԱՐԴԱՐԱՄԻՏ + Թէ լինի սակաւ մի մեղուշագոյն, արդարամիտ է և քաջ ուշիմ: - 246

ԱՐԴԱՐԱՆԱՍ + Նորն աբրահամ վասն աներկբայ հաւատոյն արդարացաւ...: - 288. Չի աբրահամ հաւատով արդարացաւ. և մեք նովին հաւատովն աւագանան արդարանամք...: - 303. Չորրորդ, նախքան զօրէնս և յօրէնն և զկնի օրինացն թէ ոչ արդարանամք. և ո՛չ յէ դարուն որ արդարանայ: - 384. Զինգերորդ՝ թէ յերեք հասակս մեր ոչ արդարանամք. և ո՛չ յէ հասակին արդարանամք յորում լուծեալ ծանրանայ մարմինն: - 384. Իններորդ՝ նոքա գործովք արդարացան զոր նշանակէր օրէնքն. և մեք հաւատով՝ զոր նշանակէր վեմն յետոյ: - 385. Նախ՝ նշանակէ՛ զնահապետսն. **իե** ազգ որ բնական օրինօք արդարացան նախ, և ապա՛ գրաւորն բնականան զօրացեալ արդարացոյց գնոսա: - 390. Աքար զարմեան և սաւուղ կիսեան և յուրա սիմոնեան մեղայ ասելով ո՛չ արդարացան: - 415. Սոյնպէս և շնորիք ապաշխարութեան նորոյս առաւել է քան զհնոյն. զի առանց գործոց հատուցման ո՛չ կարէին արդարանալ. իսկ աստ շնորիօք թողութեանն միայն, կարէ՛ արդարանալ: - 433. Իսկ վերջին դժոխք որ կոչի անջրդի գուբ, նոցա՛ է որք ո՛չ ունին չար և ո՛չ բարի. որպէս մանկունք **անմկրտեալք**. ո՛չ տանջին զի չեն մեղանչեալ. և ո՛չ հանգչին զի չեն արդարացեալ. այլ վասն սկզբնականին մնան յանջրդի գուբն խաւարին: - 505. Երկրորդ՝ զի փոխեալ է որպիսութիւն մարդոյն. զի ո՛չ կարէ մեռանիլ. նոյնպէս և ո՛չ կարէ արդարանալ ըստ ինքեան. նաև ո՛չ մեղանչել: - 508. Եւ որպէս դէք զկնի անկման իւրեանց ոչ կարեն արդարանալ ըստ ինքեան. զի անկումն նոցա մա՛հ է նոցա: - 508. Նոյնպէս և հոգի մարդոյ զկնի մահու ո՛չ կարէ արդարանալ ըստ ինքեան. բայց թէ ի ձեռս այլոց վճարի պարտ նոցա և հասանին ողորմութեան: - 508. Իսկ հոգիքն ի դժոխս յորժամ տեսին զքրիստոս, այն էր ժամանակ փրկութեան նոցա և ընդունելոյ զողորմութիւն. յաղագս որոյ հաւատովք արդարացան նոքա միայն ի նոյն ժամն: - 508. Երրորդ՝ զի անդ ո՛չ կարէր արդարանալ զի հիւանդ էր սիրտն, ետ նոր օրէնս ի սիրտս մեր որ կարօ՞ղ է արդարացուցնել զժողովուրդս և զհեթանոսս: - 524. Եկեղեցի սուրբ նոր ժողովուրդ կոչեցաւ աստուծոյ. զի հաւատով արդարացաք և եղաք ժողովուրդք և ո՛չ ըստ հնոյն օրինօք: - 528. Ապաշխարութիւնն է՛ խորհուրդ արդարութեան. զի ի ձեռն զոջման և խոստովանութեան և այլոցն արդարանամք ի մեղաց: - 587. Ասեմք թէ, ի հնարից չարին բարձին մարդիկք զխոստովանութիւնն որ հարկաւոր էր, յայն ապաւինեալ թէ՛ ի վերջին օրն օծանիմք ձիթով բալասամինաւ և արդարանամք: - 604. Որպէս ազգն յունաց և վրաց և ասորոց բարձեալ են զխոստովանութիւնն. որ անհնար է առանց խոստովանելոյ արդարանալ մարդոյ: - 604. Նոյնպէս և մեղաւոր հոգին աստ կարէ՛ արդարանալ և կարէ ոչ արդարանալ: - 667. Եւ յետ մահուն կարէ ոչ արդարանալ: - 667. Եւ յետ յարութեանն ո՛չ կարէ արդարանալ զի անկատար է. - 667. Եօթներորդ, հաւատովք արդարանալ որք. ըստ այնմ «հաւատաց աբրահամ յաստուած և համարեցաւ նմա յարդարութիւն». այլ դէն ո՛չ կարէ արդարանալ: - 784

ԱՐԴԱՐԱՊԵՍ + Այլ արդ՝ չար գործոցն ո՛չ է յաստուծոյ. որպէս ցուցաւ. այլ չար պատժոցն է արդարութեանն աստուծոյ. որ հատուցանէ արդարապէս: - 18. Վասն արդարութեան. զի արդարապէս վարձս ընդունիցին: - 149. Այլ ետ նոցա անձնիշխան կամս՝ զի կամովին ընտրեսցեն զբարին և արդարապէս զհատուցումն ընկալցին զի մի՛ երբեք մեղանչել կարիցեն: - 149. Եւ իրաւունքն է կատարումն քննութեան և արդարապէս հատուցումն: - 340. Եւ գործ արդարութեան ի վախճանի. զի արդարապէս ամենայն որ սկսանի կատարի. և որ շարժի դարարի: - 458. Ապա ուրեմն յիրաւի՝ զի բնական արդարութիւն ի տղայն ո՛չ գտանի, յարդարութենէն աստուծոյ արդարապէս մերժի և ընդ անիրաւսն տանջի: - 591. և ելոյծ առաւելուլ չարեօք զի արդարապէս կրեսցէ զանվախճան տանջանս:

- 706. Իսկ դատաւորն նստեալ յաթոռ արդարութեան արդարապէս հատուցանէ ըստ գործոց. ըստ որուն յիմար կուսիցն փակեցաւ դուռն և ո՛չ առին զխնդիրն: - 742. Ասեն վարդապետք թէ արդարապէս պատժի մեղաւորն յաւիտեան: - 744. Ապա ուրեմն յիրաւի և արդարապէս հատուցանէ աստուած չար փոխանակ չարեաց. այսինքն պատիժ վասն անիրաւութեան նոցա. զի արդար է աստուած: - 744. Եւ սոքա երբեմն հաւասարին. որպէս յորժամ արդարապէս հատուցէ բարեաց և չարաց. և միտեն յարաժամ անվախճան պատուէ և պատժէ: - 746. Երրորդ, հայի առ նոյն ինքն արդարապէս հատուցունմն մանրամասն քննութեամբ բարեացն և չարացն. որք առաւել կամ նուազ ունին. կամ հասարակ յերկուցն կրից: - 746. Վասն զի զընկերակցութիւն թ դասուց հրեշտակաց ապախտ արարին, արդարապէս թ տանջանս կրել արժանանան: - 752. Վասն առաջնոյն, որք աստ հրով ցանկութեանցն վառեցան, արդարապէս բորբոքին: - 752. Վասն երկրորդին, որք ցրտիւ չարութեան աստ կարծրացան, արդարապէս անդ տանջողական ցրտիւ կրճտեն զատամունս իւրեանց: - 752. Վասն չորրորդին, որք աստ ժահահոտ նեխութեամբ պոռնկութեանն քաղցրապէս փափկանային. արդարապէս անդ դառնապէս տանջին: - 752. Վասն հինգերորդին, որք աստն զխրատս ընդունել ո՛չ կամեցան և ընդ մարդկան տանջիլ ո՛չ արժանացան. վասն յանորիկ արդարապէս անդ՝ անդադար հարկանին ուռամբ: - 752. Վասն ութերորդին, որք աստ ի տեսանելոյ զբարիս և ի լսելոյ խոյս տային. արդարապէս ահագին տեսլեամբ և լսելեօք թշուառապէս զարհուրին ընդ իւրաքանչիւրոցն: - 753. Վասն իններորդին, որք աստ իւրաքանչիւր մեղօք գոյին շաղախեալք. արդարապէս ունին զիւրաքանչիւր անդամս կապանօք կաշկանդեալս. և ցանկան մեռանիլ և փախիցէ մահ ի նոցանէ: - 753

ԱՐԴԱՐԱՑՈՒՑԱՆԵՍ + Եւ այսպէս է ընտրեալն և կոչելն և արդարացուցանելն. որպէս գրէ առաքեալն: - 18. Նախ՝ նշանակէ՛ զնահապետսն. **ի**ե ազգ որ բնական օրինօք արդարացան նախ, և ապա՛ գրաւորն բնականանաւ զօրացեալ արդարացոյց զնոսա: - 390. Այլ շնորիք նորոյս կարողութեամբ արդարացուցանէ զմարդ այնպէս, մինչ զի սալիք մեղացն ջնջին և յիշատակութիւնն ծածկի: - 433. Երրորդն երկի յորժամ աստուած արդարացուցանէ զմեղաւորն. յորժամ պատրաստէ՛ զինքն առ շնորին գործելով զբարին: - 459. Այլ արդարութիւնն երբեմն ծածկեալ՝ և ողորմութիւնն յայտնի, որպէս յարդարացուցանել զամբարիշտն, և յառաջին գալուստն քրիստոսի: - 459. Երկրորդ՝ անդրանիկ է սրբութեամբ. որ ո՛չ արար մեղս. և արդարացոյց զմեզ: - 473. Երրորդ՝ զի իւրաքանչիւր հասակի զմեղս բարձցէ. որպէս ծննդեամբն զերկուսն Ելոյծ. և մահուամբն զմահ. նոյնպէս և տղայ և մանուկ և երիտասարդ հասակաւ զնոսա արդարացոյց: - 479. Երկրորդ՝ ի ներգործութիւնն. զի մկրտութիւնն քրիստոսի արդարացուցանէ և զդուռն երկնից բանայ. և յովհաննուն ո՛չ: - 488. Երրորդ՝ զի անդ ո՛չ կարէր արդարանալ զի հիւանդ էր սիրտն, ետ նոր օրէնս ի սիրտս մեր որ կարօ՞ղ է արդարացուցնել զժողովուրդս և զհեթանոսս: - 524. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք. այլ երբեմն արդարութիւնն ծածկեալ և ողորմութիւնն յայտնի. որպէս յարդարացուցանելն ամբարշտին՝ և յառաջին գալուստն քրիստոսի: - 779

ԱՐԴԱՐԵՒ + Արդարեւ ուրախութիւն է յոյժ յայսմ ազատութեան այնմ որ ասէր «վայ՛ ինձ զի ընդ երկար եղև պանդխտութիւն իմ»: - 764

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ՝ թէ ի հարկէ է՝ ապա բարձեալ են ամենայն սկզբունք բարոյական առաքինութեանց. այսինքն խոհեմութեան. արիութեան. ողջախոհութեան. և արդարութեան. զի սոքա ըստացեալ լինին առ ոմանս՝ և ո՛չ ի հարկէ: - 11. Այլ արդ՝ չար գործոցն ո՛չ է յաստուծոյ. որպէս ցուցաւ. այլ չար պատժոցն է արդարութեանն աստուծոյ. որ հատուցանէ արդարապէս: - 18. Դարձեալ, չորեքկիին են հատուցմունք. բարի՛ փոխանակ բարւոյ, և չար փոխանակ չարի. որ է՛ գործ արդարութեան: - 18. Մինն է արդարութեան այժմու կենացս, որ է փոփոխական. յորմէ կարէ՛ ոք ջընջիլ: - 18. Արդ՝ ժամանակեայ արդարութիւնն յայտնի է որ անձնիշխան կամօք փոփոխի. երբեմն ի չար և երբեմն ի բարի. և ժամանէ փրկութեան կամ դատապարտութեան: - 18. Այժմ պատասխանեսցուք հարցմանն եթէ առաքինութեանն չարութիւն, և արդարութեանն անիրաւութիւն ներհական. որպէս խաւարն լուսոյ. և եութիւն է լոյսն. և ո՛չ եութիւն խաւարն. և օդն ընդունակ լուսոյ և խաւարի: - 23. Երրորդ՝ զի կամեցաւ աստուած ո՛չ միայն ողորմութեամբ՝ այլև ըստ արդարութեան, վարձս նահատակութեան տացէ ըստ գործոցն համբերութեան: - 25. Որոց պատասխանեն վարդապետք եկեղեցւոյ. և ես զնոցայն առեալ ասացից՝ թէ յաւուրս յետինս՝ ոչ զկատարած աշխարհի կոչէ, այլ կոչէ աւուրս յետինս՝ զպակասութիւն օրինացն և արդարութեան նորա. քանզի օրէնք նոցա պակասեցաւ ի

գալստեանն քրիստոսի: - 27. Եւ զի ո՛չ ընկալան զարեգակն արդարութեան զքրիստոս, անկան ի լուսոյ ի խաւարն: - 27. Վեցերորդ՝ է՛ պատրուակ մեղացն. զի ոմանք չար գործով ի բաց մերժեն յինքեանց զլոյս արեգականն արդարութեան...: - 32. Եւ ի տնտեսականն. որպէս Աստուած փրկիչ. կամ արդարութեան. կամ խաղաղութեան. կամ աբրահամու. կամ իսահակայ և այլն. և այս հասարակ է Երրորդութեանն: - 49. Երկրորդ՝ սեղեկ՝ որ է արդարութիւն: - 50. Զի արդարութիւն արար քրիստոս բնութեանս մերոյ գերեալ ի սատանայէ: - 50. Եւ տէր մեր հաւասար ողորմութեամբ և արդարութեամբ. զի որքան տեսանեն ողորմութեամբ՝ ձգտին առ շնորհն արդարութեան: - 127. Քսաներորդ՝ արդար կոչի. և կրկին է արդարութիւն. այսինքն կշռապէս՝ և արժանապէս: - 127. Նմանապէս և իմանալի արեգակն արդարութեան քրիստոս՝ ըստ հաւասարութեան բաշխէ զմարմնաւորս...: - 127. Երկրորդ՝ է՛ գործ արդարութեան. զի ըստ արժանեաց հատուցի մեծաց և փոքունց. և առաջնոց և երկրորդաց: - 130. Առիւծն զցատումն. Եզն զցանկութիւնն. Արծուիկն գարդարութիւնն բարձրագոյն սոցա թռուցելոյ: - 132. Վասն արդարութեան. զի արդարապէս վարձս ընդունիցին: - 149. Զոր եկեալ տէրն անմեղ և անապական մարմնովն նահանջեաց զմեղս, և գարդարութիւն սփռեաց ի վերայ մարդկան. և դատապարտեաց զսատանայ իբր զդաւաճանօղ մարդկան և կոխան արար ի ներքոյ մարդկան: - 153. Զի առնելն է՛ հաճոյական գործ առանց կասկածանաց. որպէս բարի առնել բարեաց, որ է՛ արդարութեանն աստուծոյ. և չար առնել չարեաց, որն այս է՛ խրատ ուղղութեան. այլ բարի առնել չարեաց, այս ողորմութեան է՛ և գրութեան. այսոքիկ առնելոյն են տեսակք: - 158. Երկրորդ՝ զի արդարութեամբ տացէ զպսակն կամ զտանջանքն. թէ յաղթեն և թէ յաղթին: - 161. Թէ կեայ, յաւելու արդարութիւնն: - 178. Զինգերորդ՝ պատկեր և օրինակ է՛ քրիստոսի՝ արեգականն արդարութեան: - 186. Իսկ զիշեր յարութեանն քրիստոսի՝ փոխեաց զայս կարգ. զի յարութեամբն իւրով եհան զմեզ ի լոյս շնորհաց և արդարութեան: - 194. Իսկ զարուն և աշուն հաւասար արդարութիւն է՛ տուրնջեան և զիշերոյ. վասն որոյ բուսանին սերմանիք: - 198. Երրորդն արդարութեան և ընտրութեան: - 210. Խօսքն արդարութիւն: - 250. Դարձեալ՝ ըստ երից բնական զօրութեանց հոգւոյն պատկեր ենք աստուծոյ. այլ սրբութեամբ արդարութեամբ և առաքինութեամբ նման ենք աստուծոյ: - 273. Վեցերորդ՝ ի սոցանէ երկի և գործ արդարութեան. որ ընտիրսն աստուծոյ նուիրեր գիտելով զմեծութիւն նորա և զբոլորիցն տուրսն. և զխտանն ի՛ւր թողլով: - 286. Նոյնպէս և արդարութիւնն երբեմն յերկարէ՛ զկեանս որպէս առ եգեկիա. և երբեմն կարճէ՛ որպէս առ ովսիայ: - 292. Եւ այս է՛ պատճառ յերկարելոյ և կարճելոյ կենաց. այսինքն արդարութիւնն կամ մեղքն որպէս ցուցաւ: - 292. Երրորդ՝ զի թէ և դառնային մերձ ի մահ, ամենայնքն ընդ ապաշխարութեամբ մեռանէին. և ո՛չ որ արդարութեան պսակին արժանաւորէր: - 292. Եւ տէր մեր յիսուսի քրիստոս է՛ թագաւոր յաւիտեանական. և արդարութիւն արար մեզ և հաշտեցոյց զաստուած ընդ մարդկան: - 301. Զորրորդ՝ զի բարիքն ամբողջ մնալով ի մեջ չարացն, զօրութիւնն և արդարութիւնն աստուծոյ երևեսցի: - 302. Դարձեալ՝ արեգակն արդարութեան քրիստոս ի նմանէ՛ ծնեալ: - 303. Եօթներորդ՝ գաւազանն նշանակ է՛ խրատու և արդարութեան: - 332. Եթէ որ զմեզ զրկէ արդարութիւնն է՛ ապա թէ խաբենք և գողանամք զինչս նորա: - 337. Ո՛չ է՛ արդարութիւն. այլ նա՛ ընդ զրկողացն դատի, և դու ընդ գողոցն: - 337. Իրաւունքն է՛ ընտրութիւն և հատուցումն դատաստանին այսպէս. զի դատաստանն է՛ տեղիք քննութեան. և արդարութիւնն է՛ գործ դատաստանին: - 340. Նոյնպէս և արդարութիւնն հաւասար է. զի ի զլխոյն է՛ կենդանութիւն և մահ: - 358. Երկրորդ՝ մեղք եօթնից զգայարանացն պակասի. և արդարութիւն որ մինն է՛ հաստատի առ զղջացեալս: - 374. Առաջինն է՛ ամենակին գործ արդարութեան: - 375. Նախ՝ զի ցուցանէ թէ յորմէ՞ ազգէ՞ ծագելոց էր արեգակն արդարութեան քրիստոս: - 377. Զի գործ արդարութեան է՛ սպանանել զթշնամիս. նոյնպէս և աւարն արդարութեան մասն է: - 390. Երրորդ՝ զի ինքն օրհնութիւն էր, և անծօքն մերձեալ ի նա յօրհնութիւն փոխեցաւ. որպէս խաւարն ի լոյս փոխի. և մեղքն արդարութիւն. և մահ ի կեանս: - 400. Եւ ի սոցանէ ողորմութեան և արդարութեան գործ. որ է՛ օրհնութիւն և անծօք ի մի պատուիրանն աստուծոյ տրամակայեալ: - 403. Եւ յորժամ բարեացն բարի, և չարացն չար, արդարութիւն է: - 408. Նոյնպէս և հանդերձեալ պատուհասն բարի է՛ և արդարութիւն: - 408. Եւ տէրն մեր արեգակն արդարութեան ծագեաց երկիւղածաց իւրոց և փրկութիւն ժողովրդեանն իւրոյ: - 421. Եւ ողորմութիւնն ի մեջ արդարութեանն առաւելու ժողի խնդրողաց: - 424. Եւ այն զի յառաւօտն մինչ յերեք ժամն՝ հռ սատակեցաւ ըստ արդարութեան վճռին: - 435. Այսինքն որպէս սիրտ իմ առնէ՛ զիրաւունս և գարդարութիւն: - 435. Որ օրինակաւ ակնարկէ՛ ի տէր մեր ի մարդացեալ բանն. որոյ գործք ձեռացն

արդարութիւն և իրաւունք են: - 435. Իսկ այժմ ուխտէ՛ սպանանել. զի ըստ օրինացն զգործ արդարութեանն գործեսցէ: - 439. Եւ այս գիտելի՛ է, զի դատաստան հին օրինացն հայի արդարութիւնն աստուծոյ. և օրն դատաստանի: - 439. Զի թշնամեաց տն աստակունն՝ արդարութիւն էր նոցա: - 439. Դարձեալ՝ գարդարութիւն գործէր զի հաշտեսցի աստուած. վասն որոյ ինքնին սպան զամենայն. այս զուրբ յիսունսն, փոխանակ մարգարէիցն աստուծոյ զոր եսպան եզաբէլ: - 444. Նախ՝ նշանակեն առաջինքն զմարգարէքն և զարդարսն. որք ո՛չ կարացին զկործանեալ բնութիւնս շինել արդարութեամբ. - 448-449. Երկրորդ, Ի գործոյ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 454. Բարերար և բնութեամբ բարի է աստուած. ուստի ի բարերարութեանց նորա յառաջէն առ մեզ գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան...: - 457. Եւ է՛ ողորմութիւն նորա ձրի շնորհօք և պարգևօք. իսկ արդարութիւնն տուրք փոխարէնք և հատուցումն: - 457. Այսպէս և նիւսացին գրիգոր՝ գործ ստեղծման և գործ նախախնամութեան բաժանէ ի սեռէ՛ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 457. Եւ գիտելի է, զի բազմանեղանակ տեսանի գործ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 457. Ողորմութիւնն յառաջանայ ի կամացն. և արդարութիւնն յիմաստութեանցն: - 457. Երբեմն արդարութիւն կոչի բանն միածին...: - 457. Եւ արդարութիւն հոգին սուրբ. ըստ որում «եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհս վասն արդարութեան և դատաստանի»: - 458. Եւ գործ արդարութեան ի վախճանի. զի արդարապէս ամենայն որ սկսանի կատարի. և որ շարժի դադարի: - 458. Զորրորդ՝ ողորմութիւնն աստուծոյ է աստ ի կեանս. և արդարութիւնն ի հանդերձեալն: - 458. Եւ արդարութիւն է առ գործս և առ սէրն: - 458. Եւ արդարութիւն ի հինն. ըստ որում «ակն ընդ ական»: - 458. Ուրբորդ՝ ողորմութիւն է ի թողութիւն մեղաց. և արդարութիւն ի ներումն պատժոց: - 458. Իններորդ՝ ողորմութիւն է առ բնութիւն մարդոյս. և արդարութիւն է առ իւրաքանչիւր անձինս: - 458. Տասներորդ՝ արդարութիւն է ի մեռանիլն մեր. և ողորմութիւնն առհասարակ յարութեանն: - 458. Եւ այսպէս բազումս տեսանի ըստ մասին գործ ողորմութեան և արդարութեանն աստուծոյ: - 458. Ոմանք ասեն թէ՛ ողորմութիւնն աստուծոյ է՛ յերկինս առ հրեշտակս. և արդարութիւնն յերկրի առ մարդիկս: - 458. Այլ ո՛չ յարմարի բանս. զի և յերկինս տեսանի գործ արդարութեան առ հրեշտակս եղեալ. որք հպարտացեալ կործանեցան: - 458. Եւ գործ արդարութեանն սկսաւ ի վախճանի աշխարհի: - 458. Երկրորդ՝ զի ողորմութիւն է բացարձակ և պարզապէս բարի. իսկ արդարութիւնն է խառնել բարի. ըստ որում հատուցանէ բարեացն բարիս, և չարեացն տանջանս: - 458. Յաղագս այսորիկ նւագ և փոքր լսի գործ արդարութեան քան զգործ ողորմութեան: - 458. Իսկ այլ վարդապետք ասեն թէ՛ արդարութիւնն աստուծոյ երեք կերպիւ առեալ լինի: - 458. Առաջին կերպիւն է՛ հատուցումն բարեաց և պատիժ չարաց՝ որ է՛ գործ արդարութեան: - 458. Եւ գիտելի՛ է, զի յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն: - 459. Այլ արդարութիւնն երբեմն ծածկեալ՝ և ողորմութիւնն յայտնի, որպէս յարդարացուցանել զամբարիշտն, և յառաջին գալուստն քրիստոսի: - 459. Երբեմն արդարութիւնն յայտնի՝ և ողորմութիւնն ծածկեալ. որպէս պատիժն մանկանց առանց մկրտութեան մեռելոց, և յերկրորդ գալուստն քրիստոսի: - 459. Այսոքիկ արդարութեանն են: - 459. Քանզի առ ի կատարել զգործ արդարութեանն պահանջէ ինչ և ի կողմանէ մարդոյն. այսինքն պահանջումն ըստ արժանւոյն...: - 459. Զի մի՛ յօրինաց, այլ ի շնորհացն քրիստոսի իմասցուր գարդարութիւն և զփրկութիւն մեր: - 467. Երկրորդ՝ զի ո՛չ ինչ անդամ զազրելի է ի մարդն. այլ ամենայնն հաւասար են արդարութիւն. Եթէ ոչ եկանուտ ինչ խառնեսցի ի նմա: - 469. Նախ՝ զի սկզբնական արդարութեամբ ծնաւ. և պատճառի անսերմն յղացումն: - 473. Իսկ մեք ո՛չ ի գործոց, այլ ի հաւատոցն քրիստոսի ընկալաք զսկզբնական արդարութիւնն և զներգործութիւն մարմնոյ և զսրբութիւն մտաց: - 473. Զոր ի ժողովն քաղկեդոնի հաստատեսցին զսոյն տօն ի իեն դէկտեմբերի. պատճառելով թէ՛ ի հռօմ դարձի արեգական տօն կատարէին. և փոխեաց զայն պետրոս տօնել արեգականն արդարութեան: - 482. Իսկ տէրն մեր էր անդրանիկ ի հօրէ և անդրանիկ ի մօրէ. և անդրանիկ շնորհաց և արդարութեան. և անդրանիկ յարութեան մեռելոց. վասն որոյ անդրանկապէս ընկալաւ զօրէնս թլփատութեան: - 486. Դարձեալ նշանակէ զմահն քրիստոսի. զոր արեգակն արդարութեան կամեցաւ ի մարմին իւր թաքշիլ. զի զմեզ լուսաւորեսցէ: - 490. Վասն անօրինին դատապարտի արդարութիւնն: - 491. Աջն գարդարութիւն առ ամենայն ոք և յօրէնս աստուծոյ: - 493. Արդ՝ Կիպարին զանուշահոտ վարս նշանակէ. և Արմաւենին զպտուղ արդարութեանն: - 495. Զորրորդ՝ որպէս անիրաւութեամբ կապեաց սատանայ զհոգիս մարդկան. արդարութեամբն ազատեսցէ քրիստոս զնոսա: - 503. Տասներորդ՝ առաջին գալուստն

քրիստոսի ողորմութեան էր և շնորհաց. և երկրորդն արդարութեան և հատուցման: - 507. ...նոյնպէս և յինն ժամու շաբաթուն լոյս ծագէ զճառագայթս իւր արեգակն արդարութեան քրիստոս. մինչ յառաւօտուն բոլորապէս տեսանի ինքն յարուցեալ ի մեռելոց: - 509. Եւ կարգաւ վասն Արդարութեան. և խոհեմութեան. Արիութեան. և Ողջախոհութեան: - 526. Չի քահանայն արդարութեանն աստուծոյ հրեշտակ է. այսինքն յայտնօղ և թարգման...: - 539. Վասն զի արեգակն արդարութեան քրիստոս հայրական փառօք և աստուածագումար դասուք և կարապետեալ աստուածային նշանն անտի գալոց է...: - 555. Եւ սրտիւ հաւատալ արդարութիւն է ասէ առաքեալն: - 557. Իններորդ՝ զի ամենայն ոք որ առ պոռնիկն երթայ՝ զիտէ ճշմարտութեամբ թէ վրիպեցաւ ի ճշմարիտ արդարութենէն: - 562. **Ատել պարտ էր զմեղս. այժմ ատենք գարդարութիւն: - 564. Ա՛րդ՝ ի թողուլն երկու են. այսինքն ողորմութիւն և արդարութիւն. ընդ դէմ առաջնոյն է՝ յուսահատութիւնն. և ընդ դէմ երկրորդին յանդրգնութիւնն:** - 567. Արիութիւն: Ողջախոհութիւն. և Արդարութիւն: - 571. Այլ գիտելի է, զի առաքինութեամբն ուղղի հոգին ի զօրութիւնս իւր. քանզի խոհեմութիւնն ուղղէ զբանականն. արիութիւնն զցասմնականն. ողջախոհութիւնն զցանկականն. իսկ արդարութիւնն ուղղէ՝ զամենայն զօրութիւնս: - 578. Վասն այն ասի արդարութիւնն ուղղութիւն կամաց. զի ո՛չ միայն է առանձնական զօրութիւն կամ առաքինութիւն. այլ և հասարակ և պարունակիչ ուղղութեան հոգւոյն: - 579. Չի՞նչ է արդարութիւն և զի՞նչ գործ նորա կամ մասունք: - 579. Արդարութիւն է զօրութիւն պահօղ զմարդկային ընտրութիւնն: - 579. Եւ մասունք արդարութեան են **գ**. այսինքն կրօնաւորութիւն. գթութիւն. շնորհ. վրէժխնդրութիւն. պահպանութիւն. և ճշմարտութիւն: - 579. Եւ արդարութիւնն է մշտնջենաւոր. որպէս ասէ սիրեցեքն: - 579. Եւ երեքիւք թիւրի արդարութիւնն: - 579. Այսքան վասն արդարութեան: - 579. ...այսինքն Աղքատութիւն հոգւոյ. Սուգ. Դեզութիւն. Քաղց արդարութեան. Ողորմածութիւն. Սրբութիւն սրտի. և Խաղաղութիւն: - 583. Քաղց արդարութեանն զծուլութիւն: - 583. Եւ քաղց արդարութեան է սաստիկ տենչումն արդարութեան. կամ ծայրագոյն բարւոյն: - 584. Ա՛րդ՝ քաղց արդարութեան է առաւել երանութիւն քան զքաղց այլոց մակստացական առաքինութեանց: - 584. Չի արդարութեամբն անընդմիջաբար միաւորիմք ընդ աստուծոյ. որ ո՛չ լինի այլ առաքինութեամբք: - 584. Չի արդարութիւն որ ասէ աստ՝ պարունակէ՝ զհաւատն գյոյսն և զսէրն. որք անընդմիջաբար միաւորեն զմեզ ընդ աստուծոյ: - 584. Առաքինութիւնս այս ցուցանէ թէ համբերել հալածանաց վասն արդարութեան կապակցեալ է ընդ խաղաղութիւնն. - 586. Ապաշխարութիւնն է՝ խորհուրդ արդարութեան. զի ի ձեռն զղջման և խոստովանութեան և այլոցն արդարանամք ի մեղաց: - 587. Օծումն է՝ խորհուրդ ի լրումն արդարութեան. զի ելեաք ի պատերազմէ՝ զփոշին և զքիրտն սրբեմք. որպէս ելեալքն ի մարմնական պատերազմէ: - 587. Մեղքն ադամայ այն է որ գարդարութիւն կորոյս. և մեղօք և ցանկութեամբ ծնաւ զորդին. և այն մեղքն սկզբնական կոչի. և ո՛չ թողցի եթէ ոչ ի մահն քրիստոսի մկրտեսցի: - 591. Աստուած գարդարութիւն յամենայն մարդոյ խնդրէ զոր յառաջն ետ. և ադամ եթող զայն: - 591. Արդ փոքրիկ տղայն ո՛չ վասն այն տանջի թէ ադամ եթող զայն. այլ զի ինքն գարդարութիւնն զայն ո՛չ ունի վասն այն տանջի: - 591. Ապա ուրեմն յիրաւի՝ զի բնական արդարութիւն ի տղայն ո՛չ գտանի, յարդարութենէն աստուծոյ արդարապէս մերժի և ընդ անիրաւսն տանջի: - 591. Վեցերորդ, ի սմա՝ կրկին դրունք ի հարաւ և յարևմուտս. որ նշանակէ՝ զդուռն ողորմութեան և զդուռն արդարութեան աստուծոյ, հարաւոյն և արևմտիցն: - 614. Եւ արդարութիւնն դէմ յանդիման որ ուղղութեամբ դատէ՝ դուռն է արևմտեան: - 614. Նախ՝ թէ ո՛չ զիտէ զկերպ աղօթիցն, կամ ծուրն կրկնել, կամ զձեռն տարածել. և տոյնպիսիք ո՛չ մեղք են և ո՛չ արդարութիւն: - 620. Իսկ մտօքն, յորժամ աղօթէ և միտքն ո՛չ է ի ներս. ո՛չ մեղք է և ո՛չ արդարութիւն: - 620. Չոր նայեսցեն երկինք և երկիր զանչափ ողորմութիւնն և արդարութիւնն առ մեզ: - 629. Իսկ և եօթներորդն խոստովան լինիլ բարութեան և արդարութեան տեսան. և մերձիլ խնդրուածովք. և օրհնել զաստուած նոր օրհնութեամբ յետ աստեացս: - 630. Եւ ի նոյն ժողովն ի փառք ի բարձունս, օրհնեալ տէր ուսո՝ ինձ գարդարութիւնս քո. **գ** անգամ: - 632. Մինչև ցայն՝ «օրհնեալ տէր ուսո՝ ինձ գարդարութիւնն քո»: - 635. Եւ առաքեալն ասէ, «կայ և մնայ ինձ արդարութեան պսակն զոր հատուցանէ տէր արդար դատաւորն»: - 648. Չի մի՛ միայն ողորմութեամբ՝ այլ և արդարութեամբ վայելեսցուք: - 663. ...և ո՞ր արդարութիւն նուագեալ է՝ զայն ուղղել. - 665. Իսկ՝ նախ ի յարևելս, ցուցանէ զմիածինն որ իբր յարևելից ի ծոցոյ հօր ծագեցաւ մեզ արեգակն արդարութեան...: - 673. Այլ և ամենայն աշխարհ տաճար է աստուծոյ. թէ ի դաշտի թէ յագարակի թէ ի տղմի. կամ ի ջուր սուզի, կամ ի գագանաց գիշատի, կամ ի ձկանց կլցի, արդարութեան ոչ ինչ վնասէ: - 678. Դարձեալ՝ հանգիստ է, զոր մինչև ցայժմ ժողովէր արդարութեամբ, այժմ կամի

վայելել: - 679. Ձի նա՛ է արեգակն արդարութեան...: - 683. Իսկ ի ներքոյ երկնից առ երկնիս է կայանք հոգւոց կիսամասնեայ արդարոց այնոցիկ որոց պակաս է արդարութիւն քան զմեղս և կամ առաւել: - 688. Վասն այսորիկ արդար դատաւորն զհոգի և զմարմին ի միասին յարուցանէ և դատէ՛. եթէ վասն մեղաց ի տանջանս և եթէ վասն արդարութեան յարքայութիւնն երկնից: - 691. Քսանևզ, ո՛չ է արդարութիւն աստուծոյ թէ այժմ հատուցանի. զի մարմին և հոգին ի միասին գործեցին զչար և զբարի: - 694. Վեցերորդ, զի մահն սկիզբն է անփոփոխ կենացն. զի ո՛չ կարէ փոխիլ ի մեղաց արդարութիւն...: - 699. ...որպէս և հրեշտակք յետ անկմանն ո՛չ կարացին փոխիլ արդարութիւն: - 699. ...իսկ մեռեալ և անդ զնացեալ արդարութիւնն է յայտնի և ոչ ողորմութիւնն...: - 700. Երկրորդ, ասեն խնդրէ արդարութիւնն աստուծոյ՝ զի վասն մեղաց պատիժ տացի. որպէս յօրէնս մարդկային պատժին յանցաւորք...: - 701. Եւս յայտնի, աստեացս ամենայնի կատարումն է՛ ի հանդերձեալն. այսինքն մեղաց և արդարութեան. պատժի և պարգևի. կապելոյ և արծակելոյ: - 704. Եւ զի սպիտակ հանդերձն արդարութիւն սրբոցն է...: - 712. ...բեհեզն է՛ արդարութիւն սրբոցն: - 712. Նոյնպէս կատարեալ խոստովանութեամբն կորնչի մեղքն և բուսանի արդարութիւնն: - 714. Եօթներորդ՝ զի սողունն ասէ «օրհնեալ է փայտն որով լինի արդարութիւն» որ է՛ խաչն փրկչական: - 734. Ա՛րդ՝ յայտնեալ է նա և որոշեալ ի մէջ ամենայն փայտից զոլ արմատ արդարութեան որով փրկեցաք ի բանասարկուէն: - 734. Երրորդ, յարմարի տեղիքն այն՝ դատաստանին աստուծոյ որ անդ լինելոց է. այսինքն գործ ողորմութեան և գործ արդարութեան...: - 738. ...զի անդ արդարութիւնն ծածկէ՛ զողորմութիւն. որպէս աստ ողորմութիւնն ծածկէ գարդարութիւնն: - 738. Եւ յովսափաթն թարգմանի դատաստան որ է՛ արդարութիւն: - 738. Երրորդ, հաւաստի արդարութեամբ. և այսպէս ամենայն սուրբք և հրեշտակք դատեսցեն զնոսա որք ի նոյն շաւիղն յանցաւոր գտան: - 738. Հաւատացեալ արդարք. որք ըստ օրինաց հնոյն կամ նորոյս գործեցին գարդարութիւն. կամ որք սխալեցին և ապաշխարեցին զմեղս զղջմամբ խոստովանութեամբ պահօք աղօթիւք ողորմութեամբ և այլովք: - 739. Իսկ դատաւորն նստեալ յաթոռ արդարութեան արդարապէս հատուցանէ ըստ գործոց. ըստ որում յիմար կուսիցն փակեցաւ դուռն և ո՛չ առին զխնդիրն: - 742. Այլ և արդարութիւնն աստուծոյ, պահապան հրեշտակքն, և խիղճ մտացն իւր, են երեք վկայք: - 743. Ձի՞նչ է՛ դնին կշիռք արդարութեան: - 744. Եւ արդարութիւնն առ այս է ըստ չորից իմն եղանակաց: - 745. Նախ հոգւոյ ընդ մարմնոյ բնական արդարութեամբ հաւասարիլ: - 745. Եւ պարտ է գիտել զի ի միոյ սեռէ բարութեանցն աստուծոյ՝ յառաջեն առ մեզ ողորմութիւն և արդարութիւն. կրկին տեսակ կամ գործք կամ զօրութիւն. որպէս ի մեզ երկրօքն ձեռք մարմնոյ. և որպէս իմացումն և կամք հոգւոյ: - 745. Արդ բարի գործս մեր հայի առ գործ ողորմութեանն, և չար գործս առ գործ արդարութեանն աստուծոյ: - 745. Եւ որպէս մեր յարածամ միտենք ի գործ բարութեան կամ չարութեան. և գործ նորա միտէ՛ յողորմութեան կամ արդարութեան հատուցումն...: - 745. ...զի մարդոյ ի բարի գործս հակեալ՝ հարստահարի՛ արդարութիւնն յողորմութենէն. և թէ ի չարն հետևիմք՝ ողորմութիւնն յարդարութենէն: - 745. Այսպէս ի միտելն սակաւ ի չարն՝ յաղթահարեաց արդարութիւնն: - 745. Եւ որպէս աստ՝ նոյնպէս և անդ է կշիռ արդարութեան: - 745. Առասանքն **երեքկողի՛** յերրորդութեանն դիմաց արդարութեան և ողորմութեան զօրութիւնք առ մեզ խոնարհեալ. ունելով զիշատակ բարեացն և չարեացն մերոց: - 745. Իսկ կշիռ արդարութեան պարզաբար զհատուցումն արդարութեան նշանակէ: - 745. Դարձեալ կշիռք արդարութեան առանձնապէս իմանի տէր մեր ըստ չորից: - 745. Երրորդ, զի ի կշիռ արդարութեան դատեաց ի մէջ հրէից և հեթանոսաց. մարդկան ազգի և սատանայի: - 746. Չորրորդ, զի նա՛ արդարութեամբ հատուցանէ ի կատարածի. վասն որոյ կոչի կշիռք արդարութեան: - 746. Եւ նմանապէս ըստ չորից իմն է արդարութիւնն: - 746. Եւ նոյնն զոլ ողորմութեան և արդարութեանն գործոց ունել հաւասարութիւն: - 746. ...զի երբեմն ծածկէ՛ ողորմութիւնն գարդարութիւն. և երբեմն արդարութիւնն զողորմութիւն. և երբեմն հաւասար երկուքն յայտնի և կամ ծածուկ. - 746. Այլ և ի նոյնս զոյ իմն կշիռ արդարութեան ըստ ինքեան...: - 746. Ձի իրաւունք է բարոյն բարի առնել. և արդարութիւն չարին չար: - 746. Եւ այսպէս դնի կշիռք արդարութեան որպէս ցուցաւ: - 747. Իսկ կշռողականն է զոյգ արդարութեամբ կշռել. որպէս յորժամ ողորմելով միոյն՝ պատժէ՛ զընդդիմակն նորին. որպէս փրկեցաւ իէլ և պատժեցաւ եգիպտոս. և յազատիլ բնութեան մարդոյս՝ պատժեցաւ սատանայ: - 747. Ա՛րդ՝ առաջինն անխառն է արդարութեան. երկրորդն նուա՛զ է. երրորդն զո՛յգ է: - 747. Նախ ցուցանէ զմեղս անհաւատիցն լցեալ զտաճար ներողութեանն աստուծոյ. զի լցեալ և յաղթահարի ողորմութիւնն յարդարութենէն: - 749. Ապա ուրեմն

ողորմութեամբ և արդարութեամբ ազատեցաւ նախահայրն յաւիտեան. իսկ այլքն առ ժամանակ մի ողորմութեամբ վասն նորա որպէս ասացաւ: - 778. Ձի որպէս կարողութիւնն աստուծոյ երկի ի ստեղծանելն և ողորմութիւնն ի բարերարելն, այսպէս և արդարութիւնն ի հատուցանելն: - 778. նոյնպէս ողորմութեան և արդարութեան է միշտ բարերարելն և պատժելն ըստ նախասահման գիտութեան նորին նախքան զլինիլն էիցս ըստ առաքելոյ: - 779. Այսպէս և յամենայն գործս աստուծոյ գտանի արդարութիւն և ողորմութիւն որպէս ասեն ոմանք. այլ երբեմն արդարութիւնն ծածկեալ և ողորմութիւնն յայտնի. որպէս յարդարացուցանելն ամբարշտին՝ և յառաջին գալուստն քրիստոսի: - 779. Երբեմն ողորմութիւնն ծածկեալ և արդարութիւնն յայտնի. որպէս ի պատիժ մանկանց առանց մկրտութեան մեռելոց. և յերկրորդ գալուստն: - 779. Իսկ իւրաքանչիւրոց հատուցումն՝ այսինքն բարեացն բարիս և չարացն չարիս, է՛ այս գործ արդարութեան. և այսոքիկ առ մե՛զ փոփոխմունք. և ո՛չ անեղ բնութեանն: - 779

ԱՐԴԵԱՆ + Եւ տօն սրբոյ խաչին. զի արմտեաց և արդեանց մերոց ժողովումն է սուրբ խաչն փրկչական: - 341. Արդ՝ առաջնոյն շահն է ի յարդեանց: - 375. Կամ զգործոց և զարդեանցն խնդրէ. որ է՛ սքանչելեաց և պատժոցն. որպէս եղիա: - 445. Չորրորդ՝ յարդեան ժամանակիս այսմաւուրօք տօնել ոմանց. և այսոքիկ առ յոյնս: - 554. Յոյսն է ստոյգ ակնկալութիւն հանդերձեալ երանութեանն. յառաջ եկեալ ի շնորհացն աստուծոյ և ի յատուկ արդեանցն: - 573. Ձի յուսալ յիր ինչ առանց արդեանց ո՛չ է յոյս. այլ յանդգնութիւն: - 573. Ձի հատուցանէ աստուած ըստ արդեանցն գործոց...: - 746. Եւ վասն արդեանցն...: - 746. Եւ տերն գիտութիւն հոգւոյն. և ծաղիկ ծագումն բանին. և պտուղ արդեանցն հոր: - 765. Դարձեալ՝ տերն զկանաչագեղ կեանս. և ծաղկեալ առաքինութեամբ. և պտուղ արդեանցն հանապազորդ: - 765. Եթէ յարդեան ժամանակիս հաւատարիմ է, զի որ ոք և իցէ յանցաւոր, եթէ զղջասցի և ատեսցէ զմեղս ըստ մարգարէին՝ խոստովանութեամբն առնու զմաքրութիւն և զվարձս ապաշխարութեան: - 778

ԱՐԴԵՕՔ + Ձի թէ ասեն էր յառաջ քան զծնունդն որդի. իսկ էութիւնն հօր հայրութիւն է. և թէ ոչ էր որդւոյ հայր՝ բառնի յեութենէն իւրմէ, իսկ թէ ոչ էր և յետոյ ծնալ՝ ո՛ւն արդեօք իցէր հայր. զի ո՛չ էր որդի: - 36-37

ԱՐԴԵՆ ԻՍԿ + ...այլ սրտմտութեամբ տանջանաց արդէն իսկ դատապարտելոց ըստ աւետարանին ձայնի: - 688-689

ԱՐԴԻԻՆՔ + Որով ցուցանի կատարեալ սերն նորա առ մե՛զ արդեամբք և ճշմարտութեամբ...: - 43. Ութերորդ՝ սկիզբն է խոստմանցն, և կատարումն արդեանցն: - 130. Չորրորդ՝ զի ծնանիմք ի բարի կամացն աստուծոյ յառաջ գիտութեամբ նորին. և ապա գոյանամք արդեամբ և գոյացութեամբ ըստ իւրաքանչիւր տեսակաց: - 179. ...արդիւնք և հունձք ի կատարածին է. այլ հանգիստն ի հոգին է: - 372. Զինգերորդ՝ բանիւ և արդեամբ սպան զուրիս, և նոյնպէս վճարի. բանիւ նախատէ սիմէի, և արդեամբ արբիսողոմ: - 433. Ձի բանիւ սաղմոս երգեաց. և արդեամբ յաթոռ թագաւորութեան հաստատեցաւ: - 434. Արդիւնքն կատարեցին: - 456. Նա՛ ևս գերազանցեալ քան զիրեշտակս այսու, զի նոքա ի գոյացական վարձս ո՛չ աճիլ կարեն և ո՛չ նուազիլ. իսկ երանուհի կոյսն կարէր յառաջանալ յարդիւնս և ո՛չ նուազիլ: - 463. Նախ յերկրի՝ արդեամբք բարի վարուց: - 520. Չորրորդ՝ մեծ և արժանաւոր ժողովն եղև ի մանազկերտ. ի **ճիղ** թուականին. հրամանաւ և արդեամբք գիտնաւոր և մեծ իմաստասիրին սրբոյն յոհաննու կաթողիկոսին հայոց օձնեցւոյ: - 545. Եւ պատճառ յուսոյն նախ է շնորհն աստուծոյ. և ապա արդիւնքն մեր: - 573. Դարձեալ՝ յոյսն է ունակութիւն մտաց յղացեալ յառատութենէն աստուծոյ. ունելով կեանս յաւիտենական՝ բարի արդեամբք: - 574. Երկրորդ՝ զի փորձէ զայլսն ամենայն ի վերջնոյն մինչև ցառաջինն թէ ճշմարի՞տ իցեն արդեօք: - 586. Իսկ արմտիք և արդիւնք մեր խաչին ժողովեցան յեկեղեցի սուրբ: - 616. Արդ՝ ըստ կարգի՝ սերմանքն յառաջ են քան զարդիւնսն. և նահատակքն քան զպսակն. վասն որոյ որք աստ փորձ գտանին, անդ առցեն զպսակն կենաց: - 662-663. Վասն որոյ ի սոյն աւուրքս կատարին արդիւնք ննջեցելոցն և յիշատակութիւնք նոցա այսու խորհրդով: - 683. Զոգիք արդարոցն ճանաչեն զմիմեանս անուամբ և ծննդեամբ և գործով վաստակոցն. որք զարդիւնսն միշտ մերձ տեսանեն: - 685. Եւ ո՛չ ոքն է առեալ արդեամբ զգործոց հատուցումն մինչ ի գալուստն դատաւորին որպէս ասէ աւետարանն: - 689. Արդ այսոքիկ փրկին արդեամբք հիման հաւատոյն. սակայն այնպէս որպէս թէ ի հուր: - 702. ...իսկ հոգիք սրբոցն նախ ծաղկին բնական պայծառութեամբն իւրեանց որպէս ցուցաւ ի վերոյ, և ապա՛ յետոյ արդեամբք պտղոյն

կատարին ի հանդերձեալ կեանքն: - 721. Եւ ի վեր քան գարդիւնս. ըստ այնմ «չափ շարժուն թաթաղուն տացին գոգս ձեր»: - 746-747. Այլ և արդեամբք սրբոց ոռոգեցաւ, լիցի որպէս գորախտ աստուծոյ անուշահոտ ծաղկօք և մանուշակօք և մարոք գարդարեալ և գեղեցկացեալ: - 759. Այլ և ծաղիկ՝ գայածառ և զանուշահոտ վարս առաքինութեան. և պտուղ՝ արդիւնքն ըստ գործոց. յորմէ փրկութիւն եղև ամենայն աշխարհի և վայելչութիւն արքայութեանն երկնից: - 768. Տեսանելի՛ է թէ՛ զի՞նչ արդեօք իցէ ոչ ունելն ի մտի որ է՛ մոռանալ. այսինքն զանցեալն ո՛չ յիշել. և զհանդերձեալն ոչ տեսանել. իսկ զներկայն ո՛չ գիտել: - 774. Եւ ո՞ւր արդեօք իցէ հաւատոյն վարձ: - 775. Իսկ առ լուծումն խնդրոյս թէ վասն է՞ր արդեօք առ նորս շնորհ՝ որպէս աւագանին և կարգին ո՛չ բառնի ընդ բառնիլ շաղկապին. իսկ առ հնովն բարձաւ. որպէս յայտ է ի վերոյ ասիցդ ադամայ և յայլոցն: - 782

ԱՐԴԻԻՆԱՆԱՍ + Նախ՝ բնականն. որ է բարի իմացուածն և խորհուրդ որ ո՛չ արդիւնանայ: - 368

ԱՐԴԻԻՆԱՐԱՐ + Ջուարակն հզօր և արդիւնարար. զի արդիւնարարք և հզօրացեալք ի գործս բարիս՝ պատարագ են աստուծոյ. - 358. Եւ քրիստոս կոչեցաւ եզն պարարակ զօրաւոր և արդիւնարար: - 361. Եզինքն՝ արդիւնարարք և բազվաստակ: - 374

ԱՐԴԻԻՆԱԻՐ – Սիրել զսիրելիս պարտական է ամենայն ոք. այլ սիրել զթշնամիս է՛ առաւել արդիւնաւոր: - 577

ԱՐԴՆ + Եւ դարձեալ՝ զի սրբեսցի արդն բեղմնաւորելոյ: - 369

ԱՐԵԳ + Նոյնպէս և ի մերն ի հին հայոյն, Արեգի ի թ է՛ առաջին օր արարչութեանն: - 191

ԱՐԵԳԱԿՆ + Որպէս արեգակն զի ո՛չ այրէ որ է հեռաւոր պատճառ. այլ հուրն ի նմանէ առեալ զջերմութիւն ի մերձ գոլով այրէ՛. որպէս յայտ է ի հայելւոջն, որ առեալ զնշոյլս յարեգականն՝ այրէ՛. այսպէս և բանս մեր ի հարկէ նոցա լինի՝ զոր ստորասենք կամ բացասենք: - 8. Ձի ի վերայ մշտնջենաւորացն բացորոշակի յերեք ժամանակս՝ այսինքն յանցեալն ի ներկայն և յապագայն՝ մինն ճշմարիտ է և մինն սուտ. որպէս հրոյ ջերմութիւնն և արեգական լոյսն: - 9. Որպէս յորժամ արեգակն և լուսին զտեղի առին առ յեսաւ. և յեսոս դարձաւ արեգակն առ եզեկիայի: - 11. Որպէս արեգակն զամենայն լուսաւորէ, այլ պարզ միւսն լուսաւորի և թանձրն ո՛չ: - 20. Այլ զի արեգակն անբանապէս տայ զլոյսն. իսկ աստուած բանիւ և իմացմամբ ընտրէ զարժանիսն և փրկէ. որպէս մարդիկ զընտրելիս ընտրեն, և ոչ զխտուելիս: - 20. Վասն ճանաչման իւրոյ աստուած կազմեաց կրկին կերպիւ օրինակս. այսինքն իմանալի և զգալի. որպէս հոգին, միտքն, և նմանք սոցա. կամ արեգակն, լոյս, և նմանք նոցա: - 24. Ձորօրինակ ո՛չ է անզուշագոյն յառել ի բոլորակս արեգական զի շրտնու և ի սակաւուն զոր ունի. ըստ այսմ խընայեաց աստուած ի յազինս մարդկային, զի մի՛ կրիցենք ըզկիրս զանկելոյ արուսեկին. որ ո՛չ կարացեալ տանիլ մեծութեան փառացն՝ զրկեցաւ և ի չափաւորէն: - 24. Եւ զի ո՛չ ընկալան գարեգակն արդարութեան զքրիստոս, անկան ի լուսոյ ի խաւարն: - 27. Արդ՝ զորօրինակ զգալի աչք մեր ո՛չ կարէ ըմբռնել զքանակութիւն արեգականն և այլ լուսաւորացն. այլ մտօք իմանամբ զմեծութիւն նոցա: - 31. Քանզի որպէս արեգակն ո՛չ տեսանի՝ եթէ ո՛չ լուսովն իւրով. այսպէս իմանալին աստուած ո՛չ տեսանի, եթէ ո՛չ լուսով շնորհաց հաւատոյն իւրոյ: - 32. Վեցերորդ՝ է՛ պատրուակ մեղացն. զի ոմանք չար գործով ի բաց մերժեն յինքեանց զլոյս արեգականն արդարութեան...: - 32. Երկրորդ՝ յայլմէ այլք. որպէս ջորիք. և արեգակնէ և յերկրէ գորտք և մկունք: - 53. Որպէս տեսանենք ի բոլորակս արեգականն և մի ասենք գարեգակն. իսկ թէ հայիմք ի լոյսն և ի ջերմութիւնն գ իմանամք: - 54. Ներգործութիւն խաւարեցուցանելն գարեգակն: - 86. ի) Արեգակն կոչի աստուած ի յատկութեամբ: - 102. Իններորդ՝ աչք ի չափաւորն հեշտանայ՝ և յանչափն տկարանայ որպէս արեգակն: - 104. Որպէս մի է արեգակն և սպիտակ և դեղին լոյս իւր: - 107. Ձի որպէս ճառագայթ արեգակն է՛, և որդի ծնեալ ի հօրէ: - 108. Ձի յաւիտենական բղխէ ի հօրէ առ որդի. և նովաւ առ մեզ գայ. որպէս ջերմութիւն ճառագայթիւ արեգականն: - 108. Եւ որպէս մի է արեգակն, և բազմանայ ի ներգործութիւնս իւր: - 113. Յատկութիւն արեգականն ասացեալ է յառաջիկայսդ ի զլիտով ի **ժբ** զլուխն **իա** համարն: - 124. Իսկ աստ այլապէս բաղդատի արեգակն սրբոյ Երրորդութեանն ըստ այսմ օրինակի: - 124. Ձի՛ մի արեգակն սկիզբն է **բ** լուսոյն. այսինքն դեղնին և սպիտակին: - 124. Եւ է՛ հօր պատկեր բոլոր արեգակն: - 124. Եւ յատկութիւն արեգականն յայտնի է, զի սկիզբն է **բ** լուսոյն: - 124. Հինգերորդ՝ գարեգակն արևն ցուցանէ: - 125. Իսկ բաղդատի արեգակն միայն առ բանն մարմնացեալ...: - 125. Նախ՝ զի որպէս արեգակն ունի մշտնջենաւոր զլոյսն՝ և առնէ ի վերոյ երկրի տիւ և գիշեր: - 125. Երկրորդ՝ զի որպէս մի արեգակն կոչի տարրեղէն ամանն լուսովն և հրովն: - 125. Երրորդ՝ արեգակն յարեւելից առ մեզ ծագեալ լուսաւորէ: -

125. Չորրորդ՝ արեգակն չորիւք եղանակօք կատարէ գտարին: - 125. Նոյնպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի հայրական ծոցոյ անհասն է բնութեամբ՝ և ի սրբոյ կուսէն իբր ի յարևելից ծագեալ. և ջերմ սիրով ի մարդկային ազգս որպէս յարևմուտս խոնարհեալ. և զսառուցեալ բնութիւնս պատեալ. և ի գերեզմանէն ի բարձունս դարձեալ յարևելս առ հայր ամբարձեալ: - 126. Նմանապէս և իմանալի արեգակն արդարութեան քրիստոս՝ ըստ հաւասարութեան բաշխէ գմարմնաւորս...: - 127. Չարեգական յատկութիւնս թէ կամիս յաւելուլ, ցուցցի յառաջիկայոյ: - 127. Չորրորդ՝ զի թէ պատուական նիւթով երևէին որպէս արեգակն հուր՝ ոսկի՝ և ակն. գիտեաք թէ գնոյն բնութիւն ունին, և ո՛չ այլ ինչ գերիվերոյ: - 132. Քսաննմի) Յատկութիւն արեգական և աստեղաց: - 154. Չորրորդնակ՝ արեգակն ո՛չ կարէ լինիլ խաւար, զի առաւել է լոյս: - 163. Ապա յայտ է զանազանութիւն սոցա, զի ոմն զօրութիւն հարկաւոր է և ներգործութեամբ և անփոփոխ և միշտ. որպէս հրոյ ջեռուցանել, և արեգական լուսաւորել: - 168. Նմանապէս ծանիր և զայս կրկին է էակն. մին մշտնջենաւոր և միշտ ներգործութեամբ, որպէս աստուած. հրեշտակք. և արեգակն և հուր: - 173. Իսկ մշտնջենաւոր էակն միայն մին ունի զօրութիւն որ է առինքն ներգործութեամբ. որպէս հրոյ ջեռուցանելն. և արեգական լոյսն. և հրեշտակին անապականութիւնն: - 173. Վեցերորդ՝ զի թէ երկինքն ո՛չ էր բոլորակ, յայնժամ արեգակն և այլ աստեղք յորժամ գային ի մէջ երկնից, մեծագոյն երևէին. քանզի ի միջին կիտէն երկնից առ մեզ է ուղղական գիծ. իսկ յարևելից առ մեզ է խոտորնակի գիծ. և ուղղական գիծն կարճ է քան զխոտորնակ գիծն: - 183. Եւ է երկինք՝ է գօտիքն են է մոլորակացն. որ է Ձոհալն. Երևակն. Յրատն. Արեգակն. Լուսնթագն. Փայլածոն և Լուսինն: - 183. Եւ է՝ երկնային լոյս՝ որպէս արեգակն և լուսին և աստեղք: - 185. Յինգերորդ՝ պատկեր և օրինակ է քրիստոսի՝ արեգականն արդարութեան: - 186. Ձի՞նչ է որ ասէ մեծն իգնատիոս վասն արեգական թէ յամենայն օր ի բաց դնէ զլոյսն և զջերմութիւն, և միւս անգամ յարփոյն առնու: - 186. Արդ՝ ըստ տեսակի՝ անիբաց դնելի՛ է լոյս արեգականն: - 186. Նոյնպէս յորժամ ասենք թէ արեգակն խաւարեցաւ, ո՛չ ի բնական լուսոյն՝ այլ ի գմեզ լուսաւորելոյն: - 186. Նախ՝ զի միջակ է արեգական և աստեղաց: - 186. Ունի բնական լոյս. և արեգակնէն փոխ առնու լոյս: - 186. Մերձեալ արեգակն լուսաւորի. այլ և եղջիրաւորի: - 186. Եւ դարձեալ արեգակն միջակ գոլով հաղորդի ամենայն մոլորակաց. և զայն անցուցանէ ի լուսինն լուսովն հանդերձ: - 187. Եւ այլք ասեն թէ արեգակնէն առնու զլոյսն այսպէս: - 187. Եւ յոր քան հետևի արեգական առաւելու լոյսն: - 187. Եւ այնուհետև նուազի որքան յառաջ է՝ քան արեգակն և թեքի ի նմանէ: - 187. Եւ գիտելի՛ է, զի ընդ ամենևին հեռանալն լուսինն խաւարի. և ամենևինք մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն և ուղղապէս ընդ դէմ անցեալ արեգականն խաւարէ՛ գնա. զի ընդ դիմատիպ է անօթ լուսնոյն: - 187. Ստուեր երկրի ընդ մէջ անցեալ արեգական խաւարէ՛ զլուսինն: - 187. Նախ՝ զի յոմանս առաւել է լոյսն. որպէս արեգակն. և յոմանս նուազ. որպէս ի լուսին և յայլ աստեղս: - 188. Չորրորդ Արեգակն. զոր շամս կոչեն ջերմ է և լուսաւոր. և օր և ժ ժամ և կէս յամէ՛ ի կենդանակերպն. և ի բոլոր տարին վճարէ: - 189. Վեցերորդ Փայլածոն. զոր օտարիտ կոչեն. միշտ շրջի ընդ արեգականն. և սակաւ հեռանայ ի նմանէ. զընթացս իւր կատարէ՛ յլլ աւուրս. ժ օր պակաս քան զլուսաբերն. և այլք թէ գ ամիս: - 189. Իսկ զօր՝ որ է տիւ և զիշեր. և զդ եղանակս. և զտարի, արեգակն կատարէ: - 190. Չգօհալն Կռօնոսի. Չմուշթարին Դիոսի. Չմառեխն Արեսի. Չարեգակն Իլիոսի. կամ Չևսիլոսի. Չօհրայն. Ափրոդիտեայ. Չօտարիտն Երմեսի. Չլուսինն Սելինի: - 190. Յարեգական օրն կոչեցին կիրակէ. որ է՛ տէրունական վասն յարութեան տեառն: - 190. Չի արեգակն յամենայն աւուր զընթացս իւր կատարէ՛ իդ ժամ, և ժ մասն և կէս: - 190. Չի արեգական տարին է՛ յկէ օր. և լուսնին տարին յօդ օր. ժա օր պակաս քան արեգակն: - 191. Չոր յամենայն ամի ժա թիւ ի վերայ լուսնոյն դնենք, զի հաւասարեցի արեգականն, և կոչենք վերադիր: - 191. Եւ արեգակն ի կենդանակերպն կատարէ՛ և օր: - 191. Եւ ի մէկ մասն՝ մի հոլով առնէ արեգակն. այսինքն մէկ թաւալ: - 191. Եւ որպէս իննևժերեակն լուսնի, և իդ երեակն արեգական ի միասին ժողովեալ՝ առնէ զհինգ հարիւրեակ շրջանն ի շլք ամին. զի ժթ իդ երեակ է. և իդ ժթ երեակ: - 192. Այլ կատարումն լուսնի է ի վախճանի աշխարհի. յորժամ արեգակն և լուսին խաւարեցին որպէս ասէ աւետարանն: - 192. Երկրորդ՝ զի մի և նոյն օր կատարի դարձմամբ արեգականն ի կիտէ՛ ի նոյն կէտ արևելից: - 193. Իսկ աստեղագէտք զհասարակ օրն. յորում արեգակն ի բարձրութիւնս իւր հասանէ: - 194. Չի է՛ պատճառ լուսոյ արեգակն. և պատճառ խաւարի ստուեր երկրի: - 194. Եօթներորդ՝ հասուցանէ առ արեգակն: - 196. Եւ զի արեգակն ի բարձրութիւն իւր է: - 196. Եւ զի ստուեր երկրի է որ ընդ մեզ և ընդ արեգակն դնի: - 196. Նախ՝ զի սկիզբն է տարւոյ. յորժամ արեգակն ի խոյն մտանէ: - 197.

Նախ՝ զի արեգակն առ մեզ մերձի: - 197. Նախ՝ զի արեգակն հեռանայ ի մենջ: - 197. Մարգաց. որ է՝ ժամանակ ածելոյ զմարդ. որ ի դաշտս և ի հովիտս իցեն. յայգեստանս և ի բուրաստանս. յորժամ արեգակն առ շամբն և յետ շանն իցէ. զի ի **ժգն**՝ մո՛ւտ է ամռան: - 201. և Հրոտից, ըստ դրութեան է. զի հո՛ւր է ոտիցն որ այրէ՝ ներքուստ ի վեր ջերմութիւն արեգականն: - 201. Գէջ օդն գոգացեալ և դէմ եղեալ արեգականն առնու զլոյսն ի նմանէ ըստ բոլորակ ձևոյ նորա: - 203. Եւ այն որ կրկին լինի, ներքին պայծառն է տիպ արեգակնէն. և վերին նուազն զտիպ ներքնոյն է ընկալեալ: - 203. Ջի՞նչ է բակն որ զլուսնիւ և գարեգակամբն: - 203. Այլ Ամպն լինի, յորժամ զօրութեամբ արեգականն ի վեր քարշին գոլորշիքն ի ջուրց և ի գէջ տեղեաց: - 204. Իսկ Կարկուտն ծնանի ի յամենկիմբ ջերմ ամպոյ, զօրութեամբ արեգականն ի վեր քարշեալ: - 205. Նախ՝ զի ամպն յերկրէ ելեալ խափանէ՝ զլոյս և զջերմութիւն արեգականն: - 206. Եօթներորդ՝ երբեմն ծածկէ՝ գարեգակն. որպէս ի գիշերի: - 206. Դարծեալ՝ արեգակն ի ձմեռն հեռանայ յերեսաց երկրի՝ և մերձի ի ներքոյ երկրի: - 209. Վասն է՞ր ի ստորոտս լերանց առաւել շող լինի քան ի գլուխն որ մերձ է արեգականն: - 211. Յարեգակնէ՛ և ի լուսնէ՛: - 213. Ջի արեգակն արու է զի ջերմ է. և լուսինն է՞ զի հով և գէջ է: - 213. Ո՞րպէս ասեն թէ դրախտն լուսոյ արեգականն չէ կարօտ: - 222. Իսկ այլք ասեն թէ՛ վասն առաւել բարձրութեանն՝ լոյս արեգականն ո՛չ երբէք հեռանայ ի նմանէ. թէպէտ ի ներքոյ երկրի անցանէ. որպէս լուսինն թէպէտ ի վերին կամարն լինի, զլոյսն առնու յարևէն որ ի ներքին կամարն: - 222. Ո՛չ թէ քան զտարրական հուրն ի վեր է անցեալ. այլ զի լուսինն և արեգակն միշտ ի հարաւոյ կողմանէ ի ստորոտ լերինն ելանեն. և ի հիւսիսոյ կողմն լերինն միշտ գիշեր լինի. որպէս աղէքսանդրու պատմութիւնն ասէ. և ի գլուխն միշտ լոյս. և ի հարաւոյ կողմն տիւ և գիշեր: - 222. ի Չորրորդն, արեգակն և լուսին և աստեղք: - 226. Նմանապէս և յայլ երիս յառաջնունն աւուր արար զլոյսն ժամանակեայ. գարեգակն և զլուսին և զաստեղս ի վերնագոյն տարրէ՛ հրոյն: - 227. Առաջինն սիրտն է՛ թագաւոր անձինն. տա՛ք է և չոր. և իւր տանուտէր արեգակն է: - 241. Եւ օրինակ այսմ, որպէս ի ծագել արևուն՝ նախ նշոյլքն երևին և ապա յետոյ արեգակն: - 255. Այսպէս և հոգին ընդ անկատար միւթոյն ունի զկերակրիլն. և յորժամ հաստատի զգայութեամբն ծաղկի. և յևս հաստատիլն՝ բանականութեամբ պտղաբերի ի վերին խնամոցն որպէս պտուղն այն արեգակն...: - 255. Եւ օրինակ այսմ դարծեալ տես զնշոյլս արեգականն. որ նախ երևի՝ և ապա արեգակն: - 260. Եւ յորժամ ծագէ՛ արեգակն, յայնժամ և նշոյլքն իւր ընդ իւր ծագեն և ինքեամբ լուսաւորեն զմեզ որպէս նախ նշուլիւքն: - 260. Եւ յորժամ բաժանի արեգակն ի մենջ, նշոյլքն իւր անբաժանելի են ի նմանէ: - 260. Դարծեալ՝ արեգակն արդարութեան քրիստոս ի նմանէ՛ ծնեալ: - 303. Ըստ այնմ՝ (յայնժամ ծագեսցին արդարքն իբրև գարեգակն յարքայութեան երկնից: - 306. Երես զիսկութիւն աստուածութեանն նշանակէ. զոր աստի կենօքս ո՛չ ոք կարէ տեսանել. որպէս զբոլորակ արեգականն. այլ ի հանդերձեալն տեսանեն ընտրեալք ըստ չափու: - 350. Նախ՝ զի ցուցանէ թէ յորմէ՞ ազգէ ծագելոց էր արեգակն արդարութեան քրիստոս: - 377. Նախ՝ որպէս արեգակն եղև տեսութիւնն մովսէսի. զի յառաջ զարևուտս տեսանէ. և վերացեալ զհիւսիս և զհարաւ. և ապա՛ զարևելս: - 394. Նախ՝ փոփոխմամբ իւր նշանակէ՛ զփոփոխելի կենցաղս այս. իսկ արեգակն անփոփոխ է. որ է՛ հանդերձեալն: - 411. Չարեկագն և զլուսինն ոտնակապեաց: - 414. Ո՞րպէս արգել գարեգակն և զլուսին: - 416. Եւ առ եզելկիա՝ արեգակն յետս դարձաւ. տիւն եղև ժամս **լք**: - 416. Նախ՝ ըստ անուանն. զի սամփսոն արեգակն կամ փրկութիւն լսի: - 421. Եւ տէրն մեր արեգակն արդարութեան ծագեաց երկիւղածաց իւրոց և փրկութիւն ժողովրդեանն իւրոյ: - 421. Քանզի անդ տարաւ յինքեան աստղն գարեգակն: - 469. Ջի որպէս զհայելին ո՛չ բեկանէ շառաւիղ արեգականն: - 469. Ջոր ի ժողովն քաղկեդոնի հաստատեցին զսոյն տօն ի **իեն** դէկտեմբերի. պատճառելով թէ՛ ի հռօմ դարձի արեգականն տօն կատարէին. և փոխեաց զայն պետրոս տօնել արեգականն արդարութեան: - 482. Երրորդ «առ յովհաննէս». այսինքն տէրն առ ծառայն, թագաւորն առ սպասաւորն, արեգակն առ արուսեակն: - 487. Չորրորդ «մկրտիլ ի նմանէ». այսինքն աղբիւրն ի յառուն. լիութիւնն ի կաթիլ մի ջրոյն. մաքուրն ի կաւոյն սրբիլ. և արեգականս արեգակն ի ճրագէն լուսաւորիլ: - 487. Նախ՝ զի չորեքտասան էր լուսինն եկն ի ներքին կիսագնդէն ի վերին գունդն և ձգեցաւ առ արեգակն: - 490. Երրորդ՝ զի **գ** ժամ ընդ արեգականն ընթացաւ և խաւարեցոյց զնա մինչ ի թ ժամն: - 490. Իսկ խաւարումն արեգականն նշանակէ՛ զամենայն կուրութիւնս հրէիցն: - 490. Դարծեալ նշանակէ զմահն քրիստոսի. զոր արեգակն արդարութեան կամեցաւ ի մարմին իւր թաքշիլ. զի զմեզ լուսաւորեսցէ: - 490. Եւ որպէս յինն ժամու ուրբաթուն լոյս ծագեաց հոգւոցն ի դժոխս, նոյնպէս և յինն ժամու շաբաթուն լոյս ծագէ զճառագայթս

իւր արեգակն արդարութեան քրիստոս. մինչ յառաւօտուն բոլորապէս տեսանի ինքն յարուցեալ ի մեռելոց: - 509. Իննևժ պատշաճ էր ի մէջ գիշերի յառնել. զի ի նոյն ժամն սկսանի արեգակն բարձրանալ, և յառաւօտն ծագէ՝ առ մեզ: - 515. Այսպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի նոյն ժամն յարեալ ի գերեզմանէն. և ընդ արշալոյսն երևեցաւ իւղաբերիցն և առաքելոց: - 515. Եւ դարձեալ լոյս եղև յերեք ժամն մինչև յերկոյն ըստ մարգարէիցն «մտցէ արեգակն ի մէջ օրի. և ընդ երեկս եղիցի լոյս. և դարձեալ ո՛չ տիւ իցէ և ո՛չ գիշեր. և եղիցի օր մի»: - 516. Վեցերորդ՝ զի երա՛գ է փայլակն. ըստ տն՝ (ելանէ յարևելից և երևի մինչ ի մուտս արևու ի քթել ական. զոր արեգակն յերկուտասան ժամս ընթանայ յարևմուտս: - 522. Իսկ հոգին սուրբ երագ էջ յառաքեալսն. զոր արեգակն քրիստոս բազում ամօք յերկարեալ մարմնով ել յերկինս: - 522. Ջոր օրինակ, մի՛ է արեգակն անծամբ և գոյութեամբ, և ի բազում լուսանցս և ի հայելոջ երևեալ նոյն մի անծամբ և գոյութեամբ և ո՛չ բազում: - 530. Ջորօրինակ, արեգակն լոյսն տկար աչաց վնասիչ է և ո՛չ օգուտ. և ջուր չորացեալ տնկոյ: - 540. Դարձեալ՝ յայտնապէս ասել ո՛չ է հարկ՝ է ամենայն բազում պատուական է քան զմին. զի ահա՛ գոյացութիւնն մի է և պատահումն բազում. և արեգակն մի է և աստեղք բազում. և գլուխն մի է և անդամք բազում: - 551. Վասն զի արեգակն արդարութեան քրիստոս հայրական փառօք և աստուածագումար դասուք և կարապետեալ աստուածային նշանն անտի գալոց է ըստ տեսնն «որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից՝ այսպէս և գալուստն որդւոյ մարդոյ»: - 555. Բայց կրկին է զրկումն լուսոյ. մի՛ որ ի ճառագայթէ՛ լուսոյն զակն խփէ և խաւարի. և ք՝ որ ընդ դէմ բոլորակի արեգակն հայիցի՝ կորուսանէ զլոյսն և խաւարի: - 562. Իսկ մեղանչելն աստանայի այնպէս է որ ընդ դէմ արեգակն հայի և զլոյսն կորուսանէ և խաւարի: - 563. Իսկ գարեգակն. գրիգոր սկիւռացին: - 638. Իսկ՝ նախ ի յարևելս, ցուցանէ զմիածինն որ իբր յարևելից ի ծոցոյ հօր ծագեցաւ մեզ արեգակն արդարութեան - 673. Ջի արեգակն ծագելն զծնանիւն մեր նշանակէ. և մուտն զգերեզմանն. իսկ այս առաւօտ գարութիւնն հասարակաց: - 680. ...մինչ դարձեալ միաւորի ընդ մարմնոյն. և իբրև գարեգակն պայծառացեալ ծագէ ընդ քրիստոսի: - 681. Ջի նա՛ է արեգակն արդարութեան...: - 683. Ջի այս ո՛չ է ի կարգէ դատաստանին. այլ ի սքանչելեաց միածնին. որպէս արեգակն խաւարիւն, և գերեզմանաց բանիւն, և այլն: - 697. Ա՛րդ՝ ի քաւարանն ոչ է ժամանակ. զի ժամանակն յարեգակն է ի լուսնէ՛ լինի. - 700. Ջի որ խոկայ առանց հաւատոյ՝ այնպէս է իբր թէ ջանայ ոք տեսանել գարեգակն առանց աչաց: - 702. Եւ դաղմատերէն տիտան. այսինքն արեգակն կամ հսկայ: - 707. Երկրորդ պակասութիւն է մարմնոյն՝ սևութիւն և աղտեղութիւն. և բաժանի այս ի մարմնոյն և զարդարի լուսով որպէս գարեգակն: - 722. Որպէս հրամայէ տէր, «փայլեսցին արդարքն որպէս գարեգակն յարքայութեան երկնից»: - 722. Որպէս լոյս արեգակն անցանէ ընդ երկինս առանց ապականութեան. և որպէս քրիստոս յարեալ մարմնով ի գերեզմանէն վիճովն կնքելով. և եմուտ առ աշակերտսն դօրքն փակելովք: - 722. Այլ որպէս կայծ հրոյ և անօթ արեգակն բոլորովինք է լոյս, նոյնպէս և անդ բոլոր անդամօքն փայլեսցին իբրև գարեգակն: - 726. Վասն զի երկին որ շարժի՝ յօր դատաստանին դադարի և հաստատի յայն կարգն յոր նախ ստեղծան. արեգակն յարևելս և լուսինն յարևմուտս: - 727. Եւ հուրն այնպէս փայլատակէ որպէս զլուսին. և լուսինն որպէս գարեգակն. և արեգակն եօթնապատիկ պայծառանայ որպէս ասէ եսայի: - 728. այլ ա՛յս է՝ զի իւրաքանչիւր մարմինք սրբոց պայծառացին էպատիկ քան գարեգակն. որպէս տեսնն մերոյ ի թաբօր լերինն. և ք դասուց հրեշտակաց լոյսն յերկիր ծաւալին. զի զօրութիւնք երկնից շարժեսցին: - 728. Նաև համապայծառ լոյս Երրորդութեանն ծածկէ՛ զամենայն լոյս լուսաւորացդ. զա՛յն ասէ խաւարումն արեգակն և լուսնի և աստեղաց. զոր օրինակ՝ լոյս ճրագի ծածկի մերձ եկեալ լուսոյ արևու: - 728. Իսկ ըստ իրին, զի որպէս ամպ գարեգակն արգելու, այսպէս նսեմութիւն օդոյ՝ զարփին որ արգելէ՛ զտեսութիւն մեր: - 729. Այլ նախ ասի միշտ տիւ ի վերին երես երկրի. ուր արեգակն և լուսին զկա՛յէ ամեալ. իսկ ներքինն միշտ գիշեր և խաւար անփոփոխելի: - 750. Նմանապէս և հուրն որով հրեղէն լեզուօք երևեցաւ սրբութեան հոգին, բաժանեսցի այրեցումն և մշտափայլ լուսով փայլեսցի որպէս զարփին և որպէս գարեգակն: - 759-760. Վասն է՞ր լոյս արեգակն ո՛չ լուսաւորէ զսուրբս: - 760. Երկրորդ վասն տեղւոյն. զի վերինն էմ է՛ ի բարձունս քան գարեգակն. վասն որոյ ո՛չ լուսաւորէ զնոսա: - 760. Երրորդ վասն պայծառութեանն. զի մարմինք արդարոցն առաւել լուսաւոր են քան գարեգակն. - 760. Եւ առաւօտ ասեն զսկիզբն աւուրն. որպէս առաւօտ արեգակն գալոյ: - 769. Այլ հզօրագունին յաղթելով. որպէս լոյս արեգակն ընդ իւր միաւորէ՛ զամենայն լոյս անշփոթ և անձախ: - 770. Իսկ եթէ ոք զփոփոխումն ի մեզ ասիցէ ըստ օրինակի արեգակն. որ զչորեսին եղանակս կազմէ՛

և ինքն անյեղ մնայ: - 778. Եւ բազում ուրէք որք ընդ արեգակամբս խորհրդածուրք էին, ի լուր բանից և ի տես սքանչելեաց ածին յուղղութիւն: - 785

ԱՐԵՎԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ + Այսպէս և խաչն իւր աստ տգեղ երևի, և ի կարապետութեանն իւրոյ արեգակնափայլ ճառագայթիւք: - 734

ԱՐԵՊԻ - Եւ գ դուստր. Արեգի. Ահկի. Մարերի: - 200. Արեգի. որպէս թէ յառնեն բոյսք և բանջարք աստուածային հրամանաւն: - 201

ԱՐԵՆԱԶԳԱՅ - Եւ որպէս ի մէջ արեմազգացն ո՛չ լինի խնամութիւն մինչև ի չորրորդ ծնունդն: - 611

ԱՐԵՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ - Զի հայրն և որդին և թռն որ է՝ **գ**. և թռնին թռն որ է՝ **դ**. որ լինի է, և եզր արեմակցութեան: - 611

ԱՐԵԻ + Որպէս յորժամ ասենք, վաղիւն լինի արև, կամ ո՛չ լինի. լինի անձրև, կամ ո՛չ լինի. ի հարկէ մինն ճշմարիտ է ի սոցանէ: - 8. Եւ որովհետև ծանեաք զայս, արդ պատասխանենք առարկութեանցն, եթէ որքան է՝ ի հարկաւոր պատճառ է՝ լինի բացորոշապէս բանն ճշմարիտ. որպէս բան թագաւորի. և մարդոյն մեռանիլն. և արև ծագելն. և լինիլն զարուն յետ ծնունդն: - 10. Զինգերորդ՝ զարեգակն արևն ցուցանէ: - 125. Նմանապէս և իմանալի արեգակն արդարութեան քրիստոս՝ ըստ հաւասարութեան բաշխէ զմարմնաւորս. ըստ որում «ծագէ՛ արև չարաց և բարեաց. և ածէ՛ անձրև արդարոց և մեղաւորաց» աստ ի կեանս: - 127. Եւ դարձեալ՝ զբազումքս միաւորէ՛ ինքեամք՝ առ պատճառն իւր. որպէս լոյս արևու ի բազում տեսութիւնս: - 140. Եւ այլք ասացին թէ՛ ունի բնական լոյս՝ և առնու զլոյս արևէ. և այսպէս խառնի **բ** լոյսն ի նմա՛. և սնուցանէ զորս յերկրի: - 187. Եւ յորժամ առնու զլոյսն արևույն, ի յեզրն երկրիս ձևն բոլորակ է՝ խաւար մնա մէջն: - 187. Երեքտասաներորդն է՝ արուեստական օր՝ յարևելից մինչև ի մուտս արևու. զորմէ ասի, «մեկնեաց աստուած ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խաւարի. և կոչեաց զլոյսն տիւ, և զխաւարն կոչեաց գիշեր»: - 195. Եւ զի արևն է ի բարձրութիւն իւր: - 197. Իսկ միջինն Ապելիօդ. բարեխառն. անձրև, և արև: - 205. Արևն պնդէ՛ և լուսինն թուլացնէ. և յայնմանէ գոյանայ համն և հոտն և այլն: - 213. Եւ ջերմութիւն արևու և գիճութիւն լուսինն՝ առնեն զգոյնն կարմիր: - 213. Իսկ այլք ասեն թէ՛ վասն առաւել բարձրութեանն՝ լոյս արեգականն ո՛չ երբէք հեռանայ ի նմանէ. թէպէտ ի ներքոյ երկրի անցանէ. որպէս լուսինն թէպէտ ի վերին կամարն լինի, զլոյսն առնու արևէն որ ի ներքին կամարն: - 222. Այլ և լինի յաւելի ի հրոյն ներգործութեանց սեաւ գոյն. որպէս հնդկայինն ի ջերմոյ արևու լինի սեաւ գունով: - 245. Եւ օրինակ այսմ, որպէս ի ծագել արևու նախ նշոյլքն երևին և ապա յետոյ արեգակն: - 255. Եւ **գլխ** ամ շինեցին յամառն և ձմեռն ըստ բարեխառնութեան տեղւոյն. մինչև հասին յործկուտ օդն թանձրացեալ ի գոլորշեաց և ջերմացեալ արևու: - 297. Զրեշտակ էր. որ ի տիւն հովանի լինէր ի տապոյ արևու և ցուցանէր ամենայն աշխարհի զելս ժողովրդեանն: - 338. Երրորդ՝ վեցեքեանն ունին լոյս, և առնուն զիւղն ի միջոյն. և ամէն մոլորակք ունին լոյս. և այլ առնուն արևու: - 346. Նախ՝ զի հուր աստուածութեանն կիզոյր զնա՛. որպէս ջուր ի մէջ ապակոյ ի տապոյ արևու պակասի: - 383. Եւ ի մեծի ուրբաթի խաչին, լուսինն ընթացաւ և ձգեցաւ յարևն, և յետս դարձաւ. որպէս ցուցանի յառաջիկայո՞ առ խաչելութեամբն ի **լ** գլուխն ի **իզ** համարն: - 416. Այլ ո՛չ այսպէս. զի ե՞րբ եկաց և մնաց ընդ արև, կամ յառաջ քան զլուսին սողոմոն. այլ տէրն նորա: - 421. Զորրորդ՝ զի ուտելով և ըմպելով անփոյթ առնէին զուխտաւորս ի հեռուստ եկեալ քառասնօրեայ մանկամբ և այլ ուխտիւ. և յանձրև և արև և ի ցուրտ վաստակէին: - 425. Զի յինն ժամու ուրբաթուն արձակեաց զհոգին և էջ ի դժոխս. և ապա՝ ընդ երեկոյս ի մուտն արևու մարմինն եմուտ ի գերեզման: - 516. Վեցերորդ՝ զի երա՞գ է փայլակն. ըստ տեառն՝ «ելանէ յարևելից և երևի մինչ ի մուտս արևու ի թթել ական. զոր արեգակն յերկոտասան ժամս ընթանայ յարևմուտս»: - 522. Յայս միտս մեք ազգս քրիստոնէից յելս արևու և ի մուտս համաձայն վերին զուարթնոցն աղօթենք առ աստուած: - 621. Նոյն զօրութիւն է ամենայն խաչի. որպէս բազում ճառագայթք արևու. - 639. Նաև համապայծառ լոյս Երրորդութեանն ծածկէ՛ զամենայն լոյս լուսաւորացո՞. զայն ասէ խաւարումն արեգական և լուսնի և աստեղաց. զոր օրինակ՝ լոյս ճրագի ծածկի մերձ եկեալ լուսոյ արևու: - 728. և Դարձեալ՝ զոր օրինակ բազում ճառագայթք շողից ի լոյսն արևու միաւորին. - 732. Այլ և որք ի մի խնամս վայելեցին յաստուծոյ. արև և յանձրև. և ի մի տեղիք բնակեցան և մի պիտոյիւք շատացան. և նոքա գտուօղն ո՛չ ճանաչեցին: - 738. Այլ և աստ երբեմն հաւասարին արժանեաց և ոչ արժանեաց. որպէս ծագել զարև: - 746. Վեցերորդն է անչարչարութիւնն. առ որ անմահութիւնն վերաբերի. եսայի, «ո՛չ անկցի ի վերայ արև և ոչ տօթ ինչ. և ի բաց ընկեցէ զմահ ի յաւիտեան»: - 767

ԱՐԵՒԱԳԱԼ + Իսկ զերրորդն մարկոս պատմէ՝ առաւօտուն և յարևազայլն յետ դուկասու. և տեսին երիտասարդ մի ի ներքս ի գերեզմանն ընդ աջմէ նստեալ: - 515. Նախ՝ նշանակէ՝ զերեք ժամն. մէջ գիշերին, առաւօտին, և յարևազայլն: - 618. Իսկ ի նորս եկեղեցի քրիստոնէիցս ազգի՝ յաւելեալ է կրկին ժամ. այսինքն յետ առաւօտին զարևազայլն. և յետ երեկոյին՝ զխաղաղականն...: - 621. Երրորդ ժամն յարևազայլն առ հոգին սուրբ. այս **գ** ժամն ի գիշերի կատարին: - 621. Եւ այս գիտելի է, զի ի գիշերն **դ** անգամ կատարի. այսինքն է հանգստեանն, մէջ գիշերին, առաւօտին, և յարևազայլն: - 622. ...զ՛ի քէն հայցենքն զարևազայլն շարականերն, զօրհները զքեզն, զայսօր անձառն, զարարչականերն, զաստուած անեղն...: - 637

ԱՐԵՒԱԿԷՋ + Եւ ո՛չ զչամիչն, զի արևակէ՛զ է և պակաս ի զօրութենէ: - 390

ԱՐԵՒԱՊԷՍ - Իսկ տիւ և գիշեր, այսինքն արևապէս հասունն նոցա՝ տիւ է համարեալ. և անհասութիւն խորոցն աստուծոյ՝ գիշեր: - 767

ԱՐԵՒԵԼԱՅԻՆ + Արևելայինքն որք կոչին Եւրոսք, բաժանին յերիս: - 205

ԱՐԵՒԵԼԵԱՅ + Ձոր և անբաւ բազմութեամբ ասպատակեալ աւերեաց զաշխարհս հայոց, պարսից, վրաց, և զամենայն արևելեայս: - 788

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ + Եւ թէ յառաւօտուն իջանէ մինչ ի կէս օրն, արևելեան կոչի. և անտի մինչև յերեկոյն, արևմտեան: - 203. Ութերորդ՝ զի արևելեանք կոչին հայք: - 555

ԱՐԵՒԵԼԵՔ + Հասարակ շարժումն է ըստ ութերորդ կամարին յարևելից յարևմուտս. իսկ յատուկ՝ յարևմտից յարևելս: - 12. Երրորդ՝ արեգակն յարևելից առ մեզ ծագեալ լուսաւորէ: - 125. Եւ տէր մեր յարևելից ի հօրէ, և առ մեզ երևեալ ի մօրէ՝ լուսաւորեաց զմեզ: 125-126. Հինգերորդ՝ զի յարևելից ընդ հարաւ խոնարհի յարևմուտս՝ և պատէ՝ հիւսիս, և դարձեալ ելանէ յարևելս: - 126. Նոյնպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի հայրական ծոցոյ անհաս է բնութեամբ՝ և ի սրբոյ կուսէն իբր ի յարևելից ծագեալ. և ջերմ սիրով ի մարդկային ազգս որպէս յարևմուտս խոնարհեալ. և զսառուցեալ բնութիւնս պատեալ. և ի գերեզմանէն ի բարձունս դարձեալ յարևելս առ հայր ամբարձեալ: - 126. Վեցերորդ՝ զի թէ երկինքն ո՛չ էր բոլորակ, յայնժամ արեգակն և այլ աստեղք յորժամ գային ի մէջ երկնից, մեծագոյն երևէին. քանզի ի միջին կիտէն երկնից առ մեզ է ուղղական գիծ. իսկ յարևելից առ մեզ է՝ խոտորնակի գիծ. և ուղղական գիծն կարճ է քան զխոտորնակ գիծն: - 183. Ապա ուրեմն ո՛չ երբէք մեծագոյն երևի աստղ՝ յորժամ է ի միջին կէտն՝ քան յորժամ է յարևելս կամ յարևմուտս: - 183. Մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն՝ սակաւ լոյսն առնու ի նմանէ յարևելից կողմանէ. թեպէտ մեզ ի յարևմտիցն երևի. այլ նմա՝ յարևելից մասն է որ զլոյսն առնու: - 187. Հասարակն է յարևելից յարևմուտս: - 189. Իսկ յատուկ՝ յարևմտից յարևելս: - 189. Որպէս յայտ է ի լուսինն յորժամ ծնանի յարևմուտս. և զայ յարևելս ըստ կարգի կենդանակերպիցն: - 189. Ձի յարևելից կիտէ՝ ի նոյն կէտ շրջեալ՝ լինի օր մի. որ է **իդ** ժամ. երկու ժամ միոյ կենդանակերպի: - 190. Երկրորդ՝ զի մի և նոյն օր կատարի դարձմամբ արեգականն ի կիտէ՝ ի նոյն կէտ արևելից: - 193.. Երեք յարևելից, և երեք յարևմտից: - 205. Այն որ յարևելից հնչէ, առ հասարակ Եւրոսք կոչին: - 205. Այն որ մերձ յարևելս է, Վօռէա՛ս կոչի. նեղէ՛ զամպս, և կապէ՛ զանձրևս: - 205. Հարաւայինք որք Նօտոսք կոչին, Այն որ մերձ յարևելս է, Եւրո՛ նօտոս կոչի. հալէ՛ զպաղս: - 206. Երկրորդ՝ զի ունի երկիցս բ ծայրք. երկայնք և լայնքն. որ է յարևելից յարևմուտս. և ի հիւսիսոյ ի հարաւ: - 210. Երրորդ՝ զի աշխարհ որ քան է ի բելեռէ՛ հիւսիսոյ մինչև ի բելեռն հարաւոյ, նոյն քան է յարևելից մինչև յարևմուտս: - 231-232. Արևելիցն տա՛ք է և զէջ որպէս ասեն բժիկք: - 240. Նախ՝ ի տղայութեան հասակն. յորժամ ծնանի տղայն՝ ունի զհողմն արևելից տաք և զէջ: - 240. Ուստի բազմացեալ լցին զարևելս ի պալի. յորմէ թագաւորք պարսից և հայոց արշակունիք կոչեցեալ: - 330. Եւ **ծ** կանգուն լայն յարևելից և յարևմտից կողմն: - 343. Եւ սրբութիւն սրբոցն ի յարևելք. զի երուսաղէմ՝ կողմ արևելից է նոցա. և սրբութիւնն ի մէջն. և սրահն յարևմուտս. որպէս մերս եկեղեցի: - 343. Այլ թէ հարցանեն զորքանութիւն սիւնիցն. **ծ** սիւն ի մէջ խորանին. և **թ** սիւն վարագուրացն. և մի թափանց ի մէջն յարևելից յարևմուտս. որ լինի **կ**. և **ձ** սփռիչ. և **խ** միգք. և ամենայնն ոսկեպատ. որ բովանդակն լինի **ճձ** ի ներքս: - 343. Երկրորդ, դէպ յարևելս, յամուն սրբոյ Երրորդութեանն զի ցուցցի թէ վասն որո՞յ է: - 366. Ձի **կենդուրածինքն** լցին զարևելս. և իսմայէլացիքն զհարաւ. Եսաւացիք զհիւսիս և զարևմուտս. և սոքա ո՛չ անկան ընդ թուով: - 377. Ի յարևելից կողմն բանակեր **գ** ազգ: - 378. Իսկ մովսէս և ահարօն և այլ քահանայք յարևելից կուսէ ուր սուրբն սրբոց էր պաշտելին: - 379. Ձի՞նչ է որ մովսէս ետես նախ զծովն որ յարևմուտս, և զհիւսիս և զհարաւ, և ապա՝ զարևելս: - 394. Նախ՝

որպես արեգակն եղև տեսութիւնն մովսէսի. զի յառաջ զարևմուտս տեսանէ. և վերացեալ զհիւսիս և զհարաւ. և ապա՝ գարևելս: - 394. Երրորդ՝ զի ամենայն ազգ ի մի կողմ երկրպագէին. և յետոյ քրիստոնեայք յարևելս: - 395. Հինգերորդ՝ արևմուտք հին օրէնք է. և արևելք նորս յետոյ: - 395. Վեցերորդ՝ նախ զկեանս զայս տեսանենք որ է արևմուտք. և ապա յետ մահու զհանդերձեալն որ է՝ արևելք: - 395. Ութերորդ՝ ի մկրտութեանն նախ հրաժարիմք յարևմտից, և հաւատամք յարևելս: - 395. Իններորդ՝ թաղումն յարևմուտք է, և յարութիւնն արևելք: - 395. Դարձեալ՝ խաչաձև է դ կողմն աշխարհի. որ է՝ Արևելք, Արևմուտք, Հիւսիս, և Հարաւ: - 494. Առաջին ժողովն եղև ի տանս թորգոմայ յարևելից կողմանս. զկնի է երրորդ ամի վախճանելոյ մեծին սահակայ: - 544. Վասն զի արեգակն արդարութեան քրիստոս հայրական փառօք և աստուածագումար դասուք և կարապետեալ աստուածային նշանն անտի գալոց է ըստ տեսառն «որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից այսպէս և գալուստն որդւոյ մարդոյ»: - 555. Երրորդ՝ ձևն խաչանման. յարևելս զմբէթայարդ: - 613. ...և յարևելս երկրպագենք ուստի ակն ունիմք գալստեան փրկչին. որպէս լուսանցն յարևելից: - 613-614. Արևելք, Արևմուտք, Հարաւ, և Հիւսիսոյ կողմն: - 616. Իսկ՝ նախ ի յարևելս, ցուցանէ զմիածինն որ իբր յարևելից ի ծոցոյ հօր ծագեցաւ մեզ արեգակն արդարութեան - 673. Իսկ զդէմքն և զգերեզմանն ուղղենք յարևելս, - 677. Երկրորդ, փրկչին ակնունելով որ գայցէ յարևելից. - 677. ...զի յարևելից կողմն լոյս է: - 677. Վասն զի երկին որ շարժի՝ յօր դատաստանին դարդարի և հաստատի յայն կարգն յոր նախ ստեղծան. արեգակն յարևելս և լուսինն յարևմուտս: - 727. Չի նախընթաց հուրն զայ յարևելից և վառէ՝ զերկիր և զտարերքս, և կանգնի յարևմուտս: - 731. Դարձեալ, զի յարևելս բազմեալ դատաւորն. և աջակողմեանքն լինին ի վերայ օդոյ ի կողմն հիւսիսոյ. և ձախակողմեանքն վայր ի յերկրի ի կողմն հարաւոյ. - 731. Չի որպէս փայլակն ելանէ յարևելից ի վերայ լուսեղէն ամպոյ, և քառաձև լուսովն լնու զչորս կողմ աշխարհի և հաստատի ի գողգոթայ յորում խաչեցաւ տէրն: - 732. Դարձեալ, աջն արևելք է՝ և ձախն արևմուտք: - 738. Չի մասն որ առ կէտն արևելից է՝ ներգործութեամբ ի յելս, և զօրութեամբ ի մուտս: - 788. Խաչն փայլէ յարևելից - 799

ԱՐԵՄՈՒՄՆԵՐ + Հասարակ շարժումն է ըստ ութերորդ կամարին յարևելից յարևմուտս. Իսկ յատուկ՝ յարևմտից յարևելս: - 12. Հինգերորդ՝ զի յարևելից ընդ հարաւ խոնարհի յարևմուտս՝ և պատէ՝ հիւսիս, և դարձեալ ելանէ յարևելս: - 126. Նոյնպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի հայրական ծոցոյ անհա՛ս է բնութեամբ՝ և ի սրբոյ կուսէն իբր ի յարևելից ծագեալ. և ջերմ սիրով ի մարդկային ազգս որպէս յարևմուտս խոնարհեալ. և զսառուցեալ բնութիւնս պատեալ. և ի գերեզմանէն ի բարձունս դարձեալ յարևելս առ հայր ամբարձեալ: - 126. Ապա ուրեմն ո՛չ երբէք մեծագոյն երևի աստղ՝ յորժամ է ի միջին կէտն՝ քան յորժամ է յարևելս կամ յարևմուտս: - 183. Մերձ եկեալ ի նոյն կենդանակերպն՝ սակաւ լոյսն առնու ի նմանէ յարևելից կողմանէ. թէպէտ մեզ ի յարևմտիցն երևի. այլ նմա՛ յարևելից մասն է որ զլոյսն առնու: - 187. Հասարակն է յարևելից յարևմուտս: - 189. Իսկ յատուկ՝ յարևմտից յարևելս: - 189. Որպէս յայտ է ի լուսինն յորժամ ծնանի յարևմուտս. և գայ յարևելս ըստ կարգի կենդանակերպիցն: - 189. Երեք յարևելից, և երեք յարևմտից: - 205. Իսկ Արևմտիցն հասարակ Ձեփիւռք կոչին: - 205. Եւ որ մերձ յարևմուտս է, Թրասկիաս կոչի. առնէ ըզձիւնն: - 205-206. Եւ որ մերձ յարևմուտս է՝ Լիւա՛ նօտոս. առնէ մառախուղ. մեզ. և վրդովումն յամպս: - 206. Նոյնպէս և հրոյ. որպէս յետն է լեռն յարևմուտս: - 208. Երկրորդ՝ զի ունի երկիցս բ ծայրք. երկայնք և լայնքն. որ է յարևելից յարևմուտս. և ի հիւսիսոյ ի հարաւ: - 210. Երրորդ՝ զի աշխարհ որ քան է ի բելեռէ՝ հիւսիսոյ մինչև ի բելեռն հարաւոյ, նոյն քան է յարևելից մինչև յարևմուտս: - 231-232. Արևմտիցն ընդ դէմ նմին հով է և չոր: - 240. Եւ յալևորութեանն լինի հողմն արևմտիցն հով և չոր: - 240. Եւ ժ կանգուն լայն յարևելից և յարևմտից կողմն: - 343. Եւ սրբութիւն սրբոցն ի յարևելք. զի երուսաղէմ՝ կողմ արևելից է նոցա. և սրբութիւնն ի մէջն. և սրահն յարևմուտս. որպէս մերս եկեղեցի: - 343. Այլ թէ հարցանեն զորքանութիւն սիւնիցն. ծ սիւն ի մէջ խորանին. և թ սիւն վարագուրացն. և մի թափանց ի մէջն յարևելից յարևմուտս. որ լինի կ. և ծ սփռիչ. և խ նիզք. և ամենայնն ոսկեպատ. որ բովանդակն լինի ճճ ի ներքս: - 343. Չի կենդուրածիմքն լցին զարևելս. և իսմայէլացիքն զհարաւ. եսաւացիք զհիւսիս և գարևմուտս. և սոքա ո՛չ անկան ընդ թուով: - 377. Եւ յարևմտից որ է՝ ծովակողմն՝ գ ազգ: - 378. Գեթսնի գունդն յարևմտից: - 378. Չի՞նչ է որ մովսէս ետես նախ զծովն որ յարևմուտս, և զհիւսիս և զհարաւ, և ապա՝ զարևելս: - 394. Նախ՝ որպէս արեգակն եղև տեսութիւնն մովսէսի. զի յառաջ գարևմուտս տեսանէ. և վերացեալ զհիւսիս և զհարաւ. և ապա՝ զարևելս: - 394. Հինգերորդ՝ արևմուտք հին օրէնք է. և արևելք նորս յետոյ: - 395. Վեցերորդ՝ նախ

զկեանս զայս տեսանենք որ է արևմուտք. և ապա յետ մահու զհանդերձեալն որ է՝ արևելք: - 395. Եօթներորդ՝ արևմուտք մեղք և տգիտութիւնն է. զոր թողեալ դառնամք առ աստուած ապաշխարութեամբ: - 395. Ութերորդ՝ ի մկրտութեանն նախ հրաժարիմք յարևմտից, և հաւատամք յարևելս: - 395. Իններորդ՝ թաղումն յարևմուտք է, և յարութիւնն արևելք: - 395. Դարձեալ՝ խաչաձև է դ կողմն աշխարհի. որ է՝ Արևելք, Արևմուտք, Զիւսիս, և Զարաւ: - 494. Վեցերորդ, ի սմա՝ կրկին դրունք ի հարաւ և յարևմուտս. որ նշանակէ՝ զդուռն ողորմութեան և զդուռն արդարութեան աստուծոյ, հարաւոյն և արևմտիցն: - 614. Արևելք, Արևմուտք, Զարաւ, և Զիւսիսոյ կողմն: - 616. Եկն ի յերկիր որ է՝ արևմուտք և խաւար. եղև որդի մարդոյ: - 621. Եւ ապա՝ ի յարևմուտս. զի նստի ընդ արևմուտս որ է՝ մարդկային սրբութիւնս. և փառաց աթոռն քահանայութեան աստիճանս...: - 673. Վասն զի երկին որ շարժի՝ յօր դատաստանին դադարի և հաստատի յայն կարգն յոր նախ ստեղծան. արեգակն յարևելս և լուսինն յարևմուտս: - 727. Զի նախընթաց հուրն զայ յարևելից և վառէ՝ զերկիր և զտարերքս, և կանգնի յարևմուտս: - 731. Դարձեալ, աջն արևելք է՝ և ձախն արևմուտք: - 738. Եւ կետն արևմտից առ ելս. այնպէս ներքին և վերին կիսագունդն: - 788

ԱՐԵՒՏՏԱԿԱՆ + Արևմտականք որք կոչին Ձեփիւք, են ևս **գ**: - 205

ԱՐԵՒՏԵԱՆ + Եւ թէ յառաւօտուն իջանէ մինչ ի կէս օրն, արևելեան կոչի. և անտի մինչև յերեկոյն, արևմտեան: - 203. Եւ արդարութիւնն դէմ յանդիման որ ուղղութեամբ դատէ՝ դուռն է արևմտեան: - 614. Իսկ ի մեզ դուռն մարմնոյս որ յերկիր և ի խաւար հայի, արևմտեանն է: - 614

ԱՐԵՍ - Զգօհալն Կռօնոսի. Զմուշքարին Դիոսի. Զմառեխն Արեսի. Զարեգակն Իլիոսի. կամ Զևսիլոսի. Զօհրայն. Ափրոդիտեայ. Զօտարիտն Երմեսի. Զլուսինն Սելինի: - 190. Եւ գարեսիւն երեքշաբթի: - 190

ԱՐՅՆՈՒԹԻՒՆ + Եւ սոյնպէս ածէ ի ներքս զչար խորհուրդսն թէ ի յարթնութեան թէ ի ննջման: - 145. Այլ մեծն ներսէս ասէ թէ՝ սուրբքն ի ձեռն պահապան՝ հրեշտակացն երկին. թէ յերագս թէ յարթնութեան. և օգնեն մեզ. և խօսին. և լսեն զաղօթս մեր: - 685

ԱՐՅՈՒՆ + Եւ սոյնպէս խօսի ընդ արթունս և ընդ ննջեալս: - 145. Եւ տէր մեր ասէ ի յերգն, «Ես ննջեմ և սիրտ իմ արթուն է»: - 316

ԱՐՅՈՒՆ ԿԱՆ ԼԻՆԵԼ + Եւ տէրն յայտոսիկ ժամս զգուշացոյց զմեզ արթուն կալ և աղօթել. - 622. Նախ զի արթուն լիցի: - 730. Նոյնպէս և մեզ պարտ է լինիլ արթուն ի մեղաց. զորմէ աղերսէր դաւիթ «լոյս տուր տէր աչաց իմոց, զի մի՛ երբէք ննջեցից ի մահ»: - 730

ԱՐԺԱՆ + Ո՛չ է ըստ չարափառացն ասել ուղղակի՝ թէ նախանձու կամ վասն փառաց որպէս ասեն, զի անգիտութեամբն պատուեսցի. ընդունայն է կարծիքս այս. ասել զոր չէ՝ արժան անախտ և պարզ բնութեանն աստուծոյ: - 24. Զայս հատուցանել ի վեր քան գարժանն. և պատժել սակաւ քան գարժանն: - 459. զի զնոսա փառաւորէ ի վեր քան գարժանն. և զսոսա պատժէ սակաւ քան գարժանն. այսոքիկ ողորմութեանն են: - 459. Յայս միտս այլ ազգք միշտ ի վերայ գրակալին պահեն զգիրս. զի արժան է միշտ ուսանիլ: - 646. կամ ո՛չ է արժան միաւորիլ ընդ մարմնոյն...: - 699. Զի զնոսա փառաւորէ՝ ի վեր քան գարժանն, և զնոսա դատապարտէ՝ սակաւ քան գարժանն. և է՝ այս ողորմութիւն: - 779. Իսկ որք զմի քանքար հաւատոյ կամ զմկրտութեանն շնորհի ի բաց կորուսանեն, ո՛չ զկնիքն խորհրդապէս, այլ գարժանն վարձու իրողապէս: - 783. Իսկ ամենայն զգայական կենդանոյ թէպէտ իզին ըստինք զոն վասն զծնունդս կերակրելոյ. սակայն և արուացն գոյ նոյն մասն անդամոց կազմեալ յարարչէն. և այն յի՞նչ պէտս լինի. խնդրել արժան է: - 785

ԱՐԺԱՆԱՆԱՍ + Երրորդ՝ զի անբաժանելի է յունօղսն. որպէս յաստուած՝ և ի հրեշտակս, այսպէս և ի մարդն արժանացեալ զի ունակութիւն է յարամնայ և կնիք անբակտելի: - 138. Եօթն ազգ բարեգործութեան տեսակ երևի աստ ի հաբէլ. վասն որոյ և է պարգևաց արժանացալ: - 286. Նմանապէս և որք նոր իմն բարեաց սկիզբն լինիցին՝ առաւելապէս պարգևաց արժանացիլն: - 288. Որպէս այժմ մին նշխարն ի հաղորդութիւն սուրբ մարմնոյն, և զայլ նշխարքն արժանացեալք արիութեամբ ճաշակեն: - 358. Եւ քահանայի մահն պատարագն քրիստոսի է. մինչ վճարեսցի կանոն ապաշխարութեանն և ապա արժանացիլն հաղորդելոյ: - 392. Այլ և ազգ մարդկան ողորմութեան արժանացալն մարդեղութեամբն աստուծոյ: - 458. Զի ո՛չ միայն համարի մեծ և փառաւոր զաստուածութիւնն նորա, այլ և զաղքատութիւնն և զանարգանս և զմահն. և յայնժամ արժանացի առատապէս ընդունել զհոգին սուրբ: - 522. որ գթով ողորմութեամբ դիւրապէս քաւեսցին և

ողորմութեան արժանացիւն: - 688. Վասն զի զընկերակցութիւն թ դասուց հրեշտակաց ապախտ արարին, արդարապէս թ տանջանս կրել արժանանան: - 752. Վասն հինգերորդին, որք աստէն զխրատս ընդունել ո՛չ կամեցան և ընդ մարդկան տանջիլ ո՛չ արժանացան. վասն յանորիկ արդարապէս անդ՝ անդադար հարկանին ուռամբ: - 752

ԱՐԺԱՆԱՊԷՍ + Դարձեալ, թէ է՛ հարկ ո՛չ են իրաւունք դատաստանի և քննութիւն. և ո՛չ օրէնք քաղաքական. և ո՛չ արժանապէս հատուցմունք բարեաց և չարեաց. զի հարկն բռնադատեաց գործել զայս. հարկին եղիցին պատիւք և պատիժք. և ո՛չ մարդոյն: - 12. Քսաներորդ՝ արդար կոչի. և կրկին է արդարութիւն. այսինքն կշռապէս՝ և արժանապէս: - 127. Իսկ արժանապէսն զի կարող աչքն լուսաւորին, և տկարքն խաւարին: - 127. Պարտ է զմեզ սրբութեամբ արժանապէս տաճար և զգեստ և անդամս պահել նմա: - 368. Ասեմք եթէ՛ կարի՛ արժանապէս քունդ անմտութեան հերձասիրութեանդ դատեցար: - 497. Նոյնպէս և զամենայն օրհնելիս իմա՛. արժանաւորքն օրհնել պարտին. և զարժանաւորս. և արժանապէս: - 540. Նախ՝ քանզի մեղանչեաց յիւր յաւիտեանին, արժանապէս պատժի ի յաւիտենին աստուծոյ: - 744. Վասն երրորդին, զի նախանձ և ատելութիւն աստէն որպէս որդունք խածատեցին զընկերս. արժանապէս որդունքն անդ խածատեն զնոսա: - 752

ԱՐԺԱՆԱԻՈՐ + Այսմ տեսութեանս որք արժանաւորին, նոքա երանին և անքակ միանան ի սէր նորին որպէս հրեշտակք: - 24. Իսկ արժանաւորաց զհոգևոր շնորհս և զհաւատս աստ, և ի հանդերձեալն զփառս անվախճանս: - 127. Արդ՝ լոյսն ցուցանէ զխնամս արժանաւորացն. և կիզումն զպատիժ անարժանիցն: - 330. Զի արժանաւորացն ջուր էր իելացւոցն. և անարժանիցն արիւն եգիպտացւոցն: - 333. Այսպէս և մարմին և արիւնն քրիստոսի՛ արժանաւորացն կեանք է և սրբութիւն. և անարժանիցն մահ և ապականութիւն: - 334. Դիմեցերորդ՝ յախորժակս փոխիլն. արժանաւորացն կեանք է և անարժանիցն մահ: - 339. Որում արժանաւորս արասցէ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ ամէն: - 353. Ասա՛ նմա թէ՛ այն հասարակաց հեթանոսաց է. զի աճին մարմնով և ընչիւք. իսկ մերս ո՛չ է հասարակաց. այլ արժանաւորաց և ընտրելոց: - 403. Երեսունը, ե նկանակն և սուրն. այսինքն պատճառ կենաց և մահու անարժանից և արժանաւորաց: - 437. Նոյնպէս և ամենայն խաչի զօրութիւնն քրիստոս է. ի ձեռս արժանաւոր և կատարեալ հաւատոց առնէ սքանչելիս. իսկ ոչ նոյնպիսեացն ծածկէ զզօրութիւնն: - 445. Արդ մի՛ մերձենար դու յիս անկատար զուով. որպէս մայր քո եւա ի ծառն գիտութեան. յորժամ առ բնութեամբ իմ հայր՝ և ձեր ըստ շնորհի՛ և աստուած մարմնոյս իմոյ ես ելանիցեմ, որոտմամբ իջեալ հոգին զձեզ կատարէ. արժանաւորիք յայնժամ առ իս մերձենալ: - 518. Իսկ առաքեալն փոխէ՛ զայս կարգ բնական ի կարգ արիեստական և զարժանաւորսն նախադասէ: - 535. Նոյնպէս և զամենայն օրհնելիս իմա՛. արժանաւորքն օրհնել պարտին. և զարժանաւորս. և արժանապէս: - 540. Զորրորդ, առ նոյն թագաւորաւն զկնի իդ ամի եղև արժանաւոր ժողովն եփեսոսի ընդ դէմ եւտիզի. որ առ աչօք ասէր զէտն մարդանալն: - 542. Զորրորդ՝ մեծ և արժանաւոր ժողովն եղև ի մանազկերտ. ի ճիթ թուականին. հրամանաւ և արդեամբք գիտնաւոր և մեծ իմաստասիրին սրբոյն յոհաննու կաթողիկոսին հայոց օձնեցւոյ: - 545. Այսպէս և ի թիւ երանութեանցս է՛ կարգ բնական. զի արժանաւորքն ի վերջոյ՛ դնին: - 583. Եւ այն է խորհուրդն, զի որ վաստակի յերգս՝ նա՛ տացէ զփառս արժանապէս: - 636. և այն մին մեղքն վճարի և այն կենացն սուրբ և արժանաւոր ժառանգորդ լինի: - 664. Եւ ոչ մի ինչ ունի յոյս փրկութեան. ո՛չ օգնական. ո՛չ բարեխօս. ո՛չ ողորմութիւն. և ո՛չ այլ ինչ այնպիսի որ արժանաւորացն է: - 669. Արժանաւոր է թէ անարժան՝ պա՛րտ է կատարել զկարգն թէ ոչ: - 674. Երկրորդ, զի թէ արժանաւոր է՛ յաւելցի պսակն. և թէ անարժան՝ թեթևացին տանջանքն: - 674. Եւ ապա՛ ի ձեռն յիսուսի արժանաւորքն մտանեն յարքայութիւնն երկնից և ժառանգեն զնա՛. - 682. Դոգին սուրբ բերանով սիրելեաց և թշնամեաց յառաջագոյն օրհնեաց զարժանաւորս ասելով «օրհնեալ էք դուք ի տեառնէ»: - 740. Զի վարդապետութեանն իրեանց և օրինակացն հետևօղս լեալ ցուցանեն. և արքայութեանն արժանաւորս վկայեն: - 740. Երրորդ երկնից արժանաւորն տեսեամբ, և անօթն ընտրութեան հոգւոյն, որ կրէր յինքեան զկրօնն էից առաքեալն պօղոս ասէ, - 761. Ճշմարիտ պապիւ՛ որ ո՛չ ունէք անխայեսցի արժանաւորի: - 765

ԱՐԺԱՆԱԻՈՐԱԳՈՅՆ + Եւ որպէս ի թուումն պարզացն է՛ կարգ արիեստական. զի նախ դնին արժանաւորագոյնքն: - 583

ԱՐԺԱՆԱԻՈՐԱՊԷՍ + Այլ զայն ասացեալ յառաջն զձև բանիցն. որ և արժանաւորապէս տուեալ լինի շնորիք հոգւոյն: - 588

ԱՐԺԱՆԱԻՐԵՄ + Երրորդ՝ զի թե և դառնային մերձ ի մահ, ամենայնքն ընդ ապաշխարութեամբ մեռանէին. և ո՛չ որ արդարութեան պսակին արժանաւորեք: - 292. Վայելչապէս արժանաւորեաց աստուած զպատիւն անդրանկաց: - 309. Պատասխանենք նախ, որպէս ասէ ոսկէբերանն թէ՛ նորածնեալքն աւագանաւն՝ ըստ չափու շնորհացն արժանաւորեին իմաստութեան, թարգմանութեան, և այլն. այսպէս և ոմն շնորհս ընդունէր աղօթելոյ կարգաւորապէս. զի ի նմանէ ուսանէին և այլքն աղօթել: - 59. Որ և զմեզ արժանաւորեսցէ քրիստոս ամէն: - 656. վասն որոյ երիցս աղաչենք. զի պսակացս այսոցիկ արժանաւորեսցէ: - 675

ԱՐԺԱՆԱԻՐԻՄ + Պահպանութիւն է որք արժանաւորին մարդկան պատուոյ իմն և պաշտաման: - 579. և այսպիսիքս, որպէս նոքա որք մերձ ի զատիկն խոստովանին և սրբութեանց արժանաւորին: - 603. և նովաւ արժանաւորի մեզ վերնոյն գաւառի ըստ անհաս իմաստութեանն իւրոյ: - 663. Տասնգ, ողորմութեամբ աստուծոյ զերծանի որ ի մեղաց. և արժանաւորի արքայութեան: - 700. Նմին նման և մեք յուսացուք արժանաւորի տեսութեանն քրիստոսի. զի թե և ի դժոխս իցենք՝ այն է արքայութիւն մեր. և ո՛չ թէ յերկրի կամ յայլում տեղուց ըստ սրբոյն ոսկէբերանի: - 759

ԱՐԺԱՆԱԻՐՈՒԹԻՒՆ + Չորրորդ՝ առանձնակի տեսութեան՝ միայն իմացմանն՝ վասն առանձնակի արժանաւորութեան. որպէս մովսէսին: - 24. Այսինքն զամենայն յաջողուածս հոգևոր և մարմնաւոր, և զմասն անմահութեան կենաց յուսոյն, ո՛չ վասն մեր արժանաւորութեան համարել. այլ բարութեան և ողորմութեանն աստուծոյ: - 360. Չորրորդ՝ զի աշակերտքն զտկարութիւնս իւրեանց փորձիւ ճանաչեսցեն և գիտացեն թէ ոչ վասն իւրեանց արժանաւորութեան ընտրեցան. - 521. Վեցերորդ, քրիստոս է՛ իմաստութիւն և գիտութիւն հօր. և գիտէ գարժանաւորութիւն իւրաքանչիւր ումեք. - 735

ԱՐԺԱՆԻ + Դարձեալ, թէ է՛ հարկ՝ անիրաւք են և ինքեանք աստեղքն. զի ոմանց բարիս գրեն, և ոմանց չարիս. զոմանս մեծատունս և զոմանս աղքատս. հեշտ կեանս և դժւարս. երկարակեացս և սակաւակեացս. բազում անգամ անարժանիցն բարիս խոստանան, և արժանեացն չարիս: - 12. Այլ զի արեգակն անբանապէս տայ զլոյսն. իսկ աստուած բանիւ և իմացմամբ ընտրէ գարժանիսն և փրկէ. որպէս մարդիկ զընտրելիս ընտրեն, և ոչ զխոտելիս: - 20. Երկրորդ՝ է՛ գործ արդարութեան. զի ըստ արժանեաց հատուցի մեծաց և փոքունց. և առաջնոց և երկրորդաց: - 130. Արդ եթէ ոչ է կատարեալ պատարագն, վասն է՞ր դատապարտէ զոչ արժանիսն: - 167. Նոյնպէս և աստուած ընդ արժանիսն դէմ յանդիման խօսեցաւ. որպէս առ ադամ. և առ նոյ. և առ աբրահամ. և առ մովսէս: - 177. Իսկ գործել ասաց զերկիր, զի դրախտին չեղև արժանի: - 287. Աբրահամ որդի էր ի տանէն սեմայ՝ արժանի օրհնութեան: - 300. Միջնոյն ըստ արժանեաց: - 375. Երկրորդ՝ զի եօթնիցս եղև արժանի տեսլեան Երրորդութեանն. կրկին անգամ զհայր ի զիշերի. և կրկին զորդին ի տիւն. և հոգի աստուծոյ ի վերայ նորա երկիցս անգամ. և մի անգամ զիրեշտակն ետես: - 387. Ակնառութիւն ո՛չ է աստուծոյ. զնախնիքն սիրեաց աստուած, զի արժանիք էին. և եցոյց նոցա զինքն. և զխոստումն աւետեաց ուխտեաց նոցա մարդ լինիլ ի զաւակէ նոցա յետոյ: - 398. Այլ երուսաղէմ լեռն է և դաշտ, յանձրևոյ ոռոգի. իբր թէ խնամօքն աստուծոյ լինի անձրև աւելի և նուազ, ի ժամու և տարածամու ըստ արժանեացն ձերոց: - 398. Նախ՝ զի ի խղճմտանք մարդոյն կախեալ է կեանքն արժանի մահու. և տեսանէ՛ միշտ և ո՛չ հաւատայ և դադարէ ի մեղաց: - 404. Եւ այս է նշանն, եթէ տեսցես զվերանալն իմ, ապա լինի՛ պատիժ նոցա. ապա թէ ոչ տեսցես՝ չեն արժանի պատժոց. այլ շնորհքն խնայէ՛ ի նոսա: - 445. Նախ՝ յորժամ հատուցանէ ումեք ըստ արժանեաց: - 458. Այլ իւրաքանչիւրոցն հատուցանէ ըստ արժանեաց. այսինքն բարեացն բարիս, և չարացն չարիս: - 459. Քանզի առ ի կատարել զգործ արդարութեանն՝ պահանջէ ինչ և ի կողմանէ մարդոյն. այսինքն պահանջումն ըստ արժանւոյն...: - 459. Որպէս թէ զվերնագոյնն կամ զանարժանս կամ վասն ախտի ինչ օրհնել կամ ձեռնադրել. այլ զոր հոգին յայտնեսցէ գարժանիսն՝ նմա՛ կատարի: - 539. զի որք արժանի են մարմնոյն, արժանի են և արեանն սրբոյ. - 600. Դարձեալ՝ որ քան ենք ի պահքն՝ ընդ ապաշխարութեամբ ենք և ո՛չ ենք արժանի տօնել սրբոց. - 650. Եւ դարձեալ՝ ի յարքայութիւնն երկնից այսպէս ըստ իւրաքանչիւր չափու և արժանեաց կարգաւորապէս պարգևէ աստուած զիմաստութիւնն. և ո՛չ անկարգ. կամ զրկելով. կամ աչաղելով: - 656. Իսկ չար հոգիքն ճանաչեն այն քան զչարս՝ վասն զի ըստ արժանեաց իւրոց տանջելոց են: - 685. Վեցերորդ զի կրթելով առնու զսպիտակ գոյնն. նոյնպէս և սուրբքն ի կեանս յայս կրթելով չարչարեցան, և ապա՛ այն կենացն արժանի գտան: - 712. Այլ և աստ երբեմն հաւասարին արժանեաց և ոչ արժանեաց. որպէս ծագել զարև: - 746. Եւ այսոքիկ որք երկին ընդ դէմ միմեանց, կամ առ այլս կամ

երբեմն, ո՛չ փոփոխումն ինչ ցուցանեն անփոփոխելոյն. առ մեզ փոփոխելոց ըստ արժանոյն գութ կամ հատուցումն. թէ աստ՝ թէ ի հանդերձեալն: - 779. Իսկ աստուած ո՛չ փոխեաց զխորհուրդն իւր որ էր յաւիտենական. այլ վճիռն որ հայեր ի պատիժ արժանեաց նոցա: - 779

ԱՐԺԱՆԻ ԱՌՆԵԼ + Իններորդ՝ որպէս թագաւորք նախ հաշտին ընդ մահապարտս և ապա՛ պարզեաց արժանի արնեն: - 522

ԱՐԺԱՆԻ ԼԻՆԵԼ + Եւ մեք զնոյն դաւանութիւնն պինդ կալցուք անշարժ յուսով ի կեանս և ի մահ և յետ մահու. և նորին խոստացեալ բարեացն արժանի լիցուք ի քրիստոս յիսուս ի տէր մեր: - 101. Ո՛չ միայն հրէի կամ հեթանոսի, այլ որք նուիրեն նմա զհաւատս ամբողջ սրբութեամբ՝ արժանի լինին շնորհացն նորա: - 398. Յայսմիկ յայտ արար թէ ի յարութեան անդ ո՛չ դառնայ ոք յոք. ո՛չ հայր յորդիս՝ և ո՛չ որդիք առ հարս իւրեանց. այլ դառնան ամենեքեան յայս. զի արժանի լիցին ողորմութեամբ ելանել առ հայր: - 517. և յորժամ դառնայ ի մեղաց, վաղվաղակի շնորհաց լուսոյն արժանի լինի: - 563

ԱՐԻ + ...զի ի մէջ նեղութեանց լինելով՝ յանցեալ մեղացն զղջանամք և սրբիմք. և յապագայն զգուշութեամբ պարսպիմք. և ի ներկայն՝ արի՛ և կա՛զմ պատրաստիմք: - 162. Արի մարդոց է աւուրքս և ո՛չ թուլից և վատաց: - 201. Եւ ոմանք ասեն՝ թէ սեաւ մաղծն առնէ տրտմութիւն և սրտմտութիւն. և խարտէշն զբարկութիւն և զմախանք. արիւնն արի և վայրաբեր. և պալղամն ծոյլ և քնափ: - 245. Վիզն բոլոր՝ արի՛ է: - 247. Չորրորդ՝ ըստ բարուցն տեսանէ ոք. զի այլ է երագ արի մարդոյ, և այլ երկչոտին. այլ զիճասիրին, և այլ պարկեշտին: - 268. Երկրորդ՝ զի արի՛ է: - 315. Եւ տէր մեր արի եղև ի պատերազմի: - 315. Արի՛ն Սամփսոն բազում բաղդատութեամբ խորհուրդ և օրինա՛կ է Տեառն մերոյ ամենազօր փրկողին: - 421. Ներքինն գարի և ժուժկալ վարս համբերութեամբ ստանալ զհոգիս: - 493. Ութերորդ՝ արի՛ն սամփսոն որ օրինա՛կ էր ամենազօր տն մերոյ, էջ ի գագա ի տիպ աշխարհի. և օթեցաւ ի պոռնկատունն յօրինակ դժոխոցն. յորում պաշարեցին զքաղաքն այլազգիքն: - 513. Դարձեալ կոչին ծառայականք, զի և ի խառնուածոյ մարմնոյն գոյանան. որք ո՛չ հետևին միմեանց. զի որ ի խառնուածոյն ողջախո՛հ է, նա ո՛չ խոհեն կամ արդար կամ արի կարէ գոլ: - 581. Եւ այսպիսիքս կոչին ծառայականք. զի ի հարկէ խառնուածոյ մարմնոյն լինին ողջախոհ կամ արի և այլն: - 581. Այլ և ի յանբան կենդանիս բնաւորեցաւ գոլ. որպէս ուղտ խոհեն. և առիւծ արի. տատրակ ողջախոհ. և արագիլ արդար: - 581. Եւ գիտեն զպատճառն թէ վասն է՞ր է ողջախոհ. այսինքն զի յանառակ կենաց ժլատութիւնք լինին. և նա ի հարկէ արի գոյ զախտն ստորադասելով. այնպիսին և խոհեն գոյ գիտելով թէ վասն մարմնական հեշտախտութեանց լինի անիրաւութիւն: - 582. Արի տէրն, աղերս յարութեանն: - 628. Բառնի այս և լինի թեթև երագ և արի յամենայն բարեգործութիւնս: - 722

ԱՐԻԱԲԱՐ + Հինգերորդ՝ նշանակէ զչորեսին աւետարանիչքն. մարդն զՄատթէոս՝ զմարդեղութիւն բանին ցուցեալ առիւծն զՄարկոս՝ արիաբար աւետարանեալ. «և էր ընդ գագանսն» ասէ. եզն զԴուկաս՝ յերկարածիզ պատմութեամբ. և եզն պարարակ կոչեցեալ. արծւին ըզՅօհաննէս՝ ի վերուստ զբանն աւետարանեալ: - 132-133

ԱՐԻԱԳՈՅՆ + Ձի ի գալստեան տեսառն կնատքն և թոյլքն ո՛չ թուին. այլ արիագոյնքն անխտիր. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է. ո՛չ ի մկրտութեանն և ո՛չ ի յարութեանն: - 315

ԱՐԻԱԿԱՆ + Եւ երիցս կրկնեալ է-ից մինչև ի իա, լինի կատարեալ արիական մասն ցասմնականին. և կոչի պատանեակ մինչև ի իր ամն: - 265. Եւ անտի մինչև ցերեսուն ամն գարիականն: - 267. Այլ և նշանակ արիական համբերութեանն մերոյ: - 360. Երրորդ՝ վասն արիական գործոցն: - 534

ԱՐԻԱՆԱՍ + Հնգետասաներորդ՝ ասէ սուրբն դիոնէսիոս՝ թէ վասն այն տայ աստուած սրբոցն նեղութիւնս և փորձութիւնս, զի նեղութիւնն սիրելի և փափագելի՛ է նոցա. և յայնժամ ուրախանան սուրբքն, յորժամ ի մարմնական հեշտութեանց հեռանան. և արիանան ի փորձութիւնս. և սակաւ նեղութեամբ ժամանեն ի մեծ հանգիստն: - 159-160

ԱՐԻԱՆՈՍ + Ով արիանոսք՝ զի թէ որպէս զմեզ զորդի շնորհօք ասէք և արարած, մեք զի ենք շնորհօք որդիք՝ ունիմք ընդ մեզ և ընդ հայր շաղկապ. իբր թէ զլար զհոգին սուրբ: - 39. Ութերորդ հարցումն արիանոսացն, զի ասէ սօղօմոն՝ «տէր ըստացաւ զիս ի սկիզբն ճանապարհաց իւրոց յամենայն գործս իւր». և զի յառաջ էր քան զմարմնական ծնունդն քրիստոսի բազում ամօք. ապա ուրեմն զառաջին լինելութիւնն ասէ ստեղծուած քան զամենայն եղելոց ասեն: - 40. Տասներորդ՝ առարկութիւն արիանոսացն Պարտէ ասեն թագաւորել սմա մինչև ի ժամանակաց փոփոխումն ըստ առաքելոյն: - 41. Եւ դարձեալ՝ կարէ՛ վերջինն զառաջնոյն թիրութիւնն ուղղել և զանիրաւ կապեալն

արձակել. որպես աստուածաբանն գրիգոր գարիանուսացն: - 541

ԱՐԻՈՍ - Եւ ոչ յետոյ ըստ կարծեացն արիոսի: - 37. Իսկ արիոսի՝ զի նա միայն զհայր ասէր աստուած. զայս ասեմք թէ, ո՛չ են մեզ երեք աստուածք՝ այլ մի աստուած և երեք անձինք. և երկուքն ի մի և ի նոյն էութենէն յառաջ եկեալ. կամօք մի և զօրութեամբ մի: - 54. Դարձեալ ընդդէմ այնոցիկ որք արարած ասեն զբանն աստուծոյ և զհոգին. որպէս արիոս. և մակեդոն. և հրէայք. և այլք: - 55. Չի եթ զբնութիւնն, ահա բաժանեցիք զբնութիւնն ի բոլոր և ի բոլսեալ. որպէս ի ծնօղ և ի ծնեալ. որ է մակեդոնի և արիոսի: - 62. Չի թէ զաստուծոյն միայն՝ անկար ի յարիոսիւն. զի զբանն առանձին քրիստոս ասացեր. այսինքն օծեալ և սրբեալ ի հօրէ. յորմէ իմանի պակաս գոլ քան զհայր: - 68-69. Եթէ զաստուծոյն ասես, ցուցանես զբանն կարօտ գոլ փառաց. և հարկ է հետևիլ քեզ արիոսի: - 69. Չի թէ բանին, աննման ինչ խորհիս. զի նա՛ բնութեամբ ունի. մանաւանդ եղեր արիոսեան: - 70. Չի մեծն աստուածաբան ընդ դէմ արիոսի պատերազմի. որ արարած ասէր զբանն՝ աստուածացեալ յետոյ: - 79. Եւ ընդ դէմ նմին արիոս ի ծախս խոտորեալ՝ զ անձինք և զ բնութիւնս որոշեաց: - 80-81. Իսկ եկեղեցի սուրբ՝ ընդ դէմ արիոսի մի բնութիւն խոստովանի. և ընդ դէմ սաբելի զ անձինք: - 81. Ասեմք եթէ՛ յորժամ մի ասեմք բնութիւն բանին և մարմնոյն, այս լինի կամ արիոսիւն. որ զբանն արարած ասէ և զմարմինն արարած. և այսպէս մի բնութիւն է արարածոյն ասէ. և զբանն ընդ մարմնոյն չարչարելի և մահկանացու: - 81. Որպէս սուրբն աթանաս գրէ՝ ընդ դէմ արիոսի այսպէս: - 83. Չի մինն ախորժելի է արիոսի. և միւսն նեստորի: - 94. Երրորդ՝ Երրորդութիւնն ցուցանէ երիցն զմի հասարակ բնութիւն. որպէս ասեմք մարդ և մարդկութիւն. ձի և ձիութիւն. ընդդէմ արիոսի որ ասէ՝ երեք թիւն ունի երեք բնութիւն, ասեմք երից անձանցն մի բնութիւն: - 108. Չի արիոս կամէր զանեղական բանն աստուած եղական և կարօտ օծման ցուցանել: - 475. Ծանի՛ր, զի վասն չարչարանաց ասացեալ է ի վերոյ ի ժա պրակն աստուածաբանին գրիգորի ընդ դէմ արիոսի: - 489. Ընդ դէմ արիոսի կատաղելոյ **յժը** հարք սուրբք: - 542. Որ ի նիկիայ յաւուրս մեծին կոստանդիանոսի ընդ դէմ արիոսի ժողովեցան հարքն սուրբ՝ **յժը**: - 547

ԱՐԻՈՍԵԱՆ - Այլ թէ արիոսեան լիցի կամ մակեդոնեան կամ նեստորական՝ մկրտեսցի: - 590. վասն որոյ որպէս ի մկրտութիւնն ուղիղ մկրտիմք գլուխ ի վեր և ոչ ի վայր որպէս արիոսեանք: - 676

ԱՐԻՈՒԹԻՒՆ + Դարձեալ՝ թէ ի հարկէ է՝ ապա բարձեալ են ամենայն սկզբունք բարոյական առաքինութեանց. այսինքն խոհեմութեան. արիութեան. ողջախոհութեան. և արդարութեան. զի սոքա ըստացեալ լինին առ ոմանս՝ և ո՛չ ի հարկէ: - 11. Իսկ նոցայն է արիութիւն և սեր առ աստուած: - 132. Երկրորդ՝ զի առանձնաւորութիւն է զօրութեանց, այսինքն արիութիւն յաստուածայինսն և անշարժ գոլն և զօրացուցանելն. և զայս առ հասարակ ունին. վասն որոյ առ հասարակ զօրութիւնք կոչին: - 137. Իսկ որ հաւասար ի ճակատէն իջանէ ոչ բարձր և ո՛չ ցած, արիութեան և խոհեմութեան է նշան: - 247. Այլ ոմանք ասեն թէ՛ հանճարն ցասմանն է արիութիւն. և գիտելն ցանկութեանն...: - 270. Չի և մեզ օրինակ տացէ այսպէս արիութեանք յաղթել սատանայի: - 324. Որպէս այժմ մին նշխարն ի հաղորդութիւն սուրբ մարմնոյն, և զայլ նշխարքն արժանացեալք արիութեանք ճաշակեն: - 358. Մետասաներորդ՝ մալեալն, տրեալն. պակասն արիութեանք: - 371. Դարձեալ՝ ծեր և կին և տղայք ո՛չ թուին. զի պակասեալ են յարիութեանց: - 377. Եօթներորդ՝ սամփսոն զառիծն արիութեանք սատակեալ: - 422. Եւ կարգաւ վասն Արդարութեան. և խոհեմութեան. Արիութեան. և Ողջախոհութեան: - 526. Արիութիւն: Ողջախոհութիւն. և Արդարութիւն: - 571. Այլ գիտելի է, զի առաքինութեանքն ուղղի հոգին ի զօրութիւնս իւր. քանզի խոհեմութիւնն ուղղէ զբանականն. արիութիւնն զցասմանականն. ողջախոհութիւնն զցանկականն. իսկ արդարութիւնն ուղղէ՛ զամենայն զօրութիւնս: - 578. Եւ արիութիւնն ո՛չ լինի ձեռնամուխ ի զարիւրելիս: - 579. Չի՞նչ է արիութիւն և զի՞նչ գործ նորա և մասունք: - 580. Արիութիւն է զօրութիւն իմն որով հեշտութեամբ տանի ամենայնի վասն սիրելի իրաց: - 580. Դարձեալ՝ արիութիւնն կայանայ ի ե. այսինքն Նախ ի ձեռնարկունն բարձրագունից...: - 580. Այս քան վասն Արիութեան: - 581. Երկրորդ՝ զերկայնմտութիւն զհամբերութիւն գոյս և գարիութիւն հաստատէ՛ ի մարդն: - 584. Իսկ կնկուղ ի գլուխ կրօնաւորաց և օր յօտս և գօտի ընդ մէջ. զսպառազիմիւն և գարիութեանք ընթանալն ի պատերազմ: - 671. Գօտի ի մէջն, ի նշան արիութեան: - 674

ԱՐԻՍՊԱՍՈՍ - Գիրք դիոնիսեայ արիսպասցալոյ: - 450-451

ԱՐԻՍՍԱԿԵՍ - Եւ Պատրիարքունք էին անդ, Արիստակէս հայոց: - 542

ԱՐԻՍՏՈՏԵԼ - Ըստ իմաստնոյն արիստոտէլի ի հակասութեանց ի հարկէ մին կողմն ճշմարիտ է: -

8. Իսկ բանին արիստոնտի թե՛ ի հակասութեանց մի կողմն ճշմարիտ է, այսինքն կամ ստորասութիւնն կամ բացասութիւնն: - 9. Նախ թե՛ երկնային մարմինքն ո՛չ են ի չորից տարրաց. այլ են հինգերորդ տարր կամ էութիւն ըստ արիստոնտի. և որք են ի պարզ տարրէ միայն ո՛չ հակակային միմեանց: - 12. Այսպէս և ոչն. որպէս անո՞ ուր ասէ արիստոնտի՝ «ո՛չ մարդ» որ է անորոշելի անուն. և «ո՛չ նստի» որ է՛ բացասութիւն. և այլ է անորիշ անունն. և այլ բացասութիւն ստորասութեան: - 124. Իսկ արիստոնտի ի վերայ երկուց բւեռացն ասէ շարժիլ երկնի որպէս անիւ սայլին ի վերայ սռնոյ: - 182. Ոմանք ասեն թէ երրորդ էութիւն են արտաքոյ չորից տարրերաց ըստ արիստոնտի: - 188. Ոմանք ասեն որպէս արիստոնտի, թէ ամենայն աստեղքն բւեռեալ են յերկինս և ընդ նմա՛ շրջին: - 189. Ձայս արիստոնտի նշան պարզութեան ասէ: - 203. Երկրորդ՝ ասէ արիստոնտի թէ ջերմութիւն լուսաւորացոյ և տարրական հրոյն և օդոյն մտանեն ի ծովն և քարշեն ի նմանէ զքաղցր և զպարզ հիւթն. և մնացեալն լինի դառն և աղի: - 208. Եւ որպէս ասէ արիստոնտի գերեք թիւն՝ որ մի ունի գէութիւն իւր. այլ երկուքն և մինն մասունք են նորա: - 259. Իմաստասէր իմանամք զայնս՝ որք ըստ արտաքին փիլիսոփայիցն կրթութեան են վարժեալք. որպէս պղատոն, արիստոնտի, և այլքն: - 269. Իսկ այլ տասունքն իմաստասիրաց բանքն. որպէս պղատոնին. արիստոնտին. պիթագորին և այլք. որք միայն զաստեա՛ցս պատմեն մեզ: - 380. Սակայն ըստ արիստոնտի սեռն և տեսակն անհատին հետևին. զի են երկրորդ գոյացութիւն: - 550. Վասն որոյ ասաց արիստոնտի աղէքսանդրու, յապաղեա՛ ի վրէժնդրութիւնն մինչև անցցէ բարկութիւն: - 570. Արիստոնտի գ սեռս զօրութեան ասէ հոգւոյն. այսինքն է մինն անհնազանդ բանին. և մինն հնազանդ. և մինն բան էութեամբ: - 572. Իսկ արիստոնտի ասէ՝ «առաքինութիւն է ունակութիւն մտաց կալովն ի մէջն ի մեր կողմանէ»: - 578

ԱՐԻՒՆ + Իսկ որդի մարդոյ կոչի, զի էր ի արեւնէն ի զանգւածոյն ադամայ իբր ի նախահօրէ՛. և ի կուսէն՝ իբր ի մօրէ: - 50. Եւ առաքեալն զհոգին և զջուր և զարիւնն ասէ զ վկայք քրիստոսի: - 54. Երկոտասաներորդ՝ զի թէ վասն բնակութեան նորա՛ է մարմին նորա ուտելի որպէս ինքն ասաց՝ «մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է». կերօղքն եղիցին զազանք մարդակերք. և ո՛չ մարմնոյ և արեւն որդւոյն աստուծոյ: - 67. Երկի ապա զի աստուծոյ ո՛չ ասեն զմասունքն, այսինքն զծեռն և զոտն. ապա ըստ նոցա և մարմինն չէ աստուծոյ մարմին. և արիւնն չէ աստուծոյ. և հոգին չէ աստուծոյ. այլ ամենեքեան սոքա մարդոյ՛ են: - 91. Ասեն զայս թէ՛ քրիստոսի է մարմին. և քրիստոսի է արիւն. և քրիստոսի հոգի. այլ աստուծոյ ո՛չ ասեն: - 91. Նոյնպէս արիւնն աստուած՝ և աստուծոյ արիւն. և այլն նմանապէս: - 92. Ձի թէ ասենք եթէ ոչ է աստուած, յայնժամ բաժանեալ յաստուածութենէն՝ ո՛չ լինի աստուծոյ ձեռն. և ո՛չ աստուծոյ մարմին. կամ արիւն. զի մասն բաժանեալ ի բոլորէն ո՛չ է բոլորին մասն. և ո՛չ կոչի. որպէս ձեռն հատեալ յանդամոցն՝ ո՛չ կոչի մասն բոլորին: - 92. Եւ թէ ասես միայնաբար՝ աստուած է մարմինն. և աստուած է արիւնն, լինի բազմաստուածութեան ցոյցք: - 92. Այսպէս կարենք ասել զմարմինն քրիստոսի թէ՛ աստուած է և աստուծոյ մարմին և արիւն. և այլն ամենայն: - 92. Իսկ թէ և որոշակի ասես ուղղափառ մտօք, և ո՛չ այն է զարտուղի. յորժամ ասես աստուծոյ մարմին և աստուծոյ արիւն. զի որ ինչ է՛ ի յաստուած՝ աստուած է և ո՛չ օտար յաստուծոյ: - 92-93. Նմանապէս մարմին և արիւն և ոսկր և այլն աստուծոյ ասել՝ զաստուած ցուցանէ: - 93. Եւ դարձեալ որպէս ասենք զմարմինն և զարիւնն և զհոգին և զբանն քրիստոս՝ և ո՛չ է բազում քրիստոս: - 93. Նոյնպէս և ասելն թէ՛ մարմինն քրիստոսի աստուած է. և արիւնն աստուած է. և հոգին աստուած է. ո՛չ է բազմաստուած. այլ մի աստուած: - 93. Հնծան զխաչն ասէ՛ որ արեւամբ ներկեցաւ: - 98. Եւ զի արիւնն առաւելու ի մեզ: - 197. Շարժումն է ջուրց և արեւան երակաց: - 203. Կարմիրն որ է արիւնն ի լեարդն՝ է՛ օդոյն: - 215. Նեարդք և ջիւք և արիւնն հրոյ: - 215. Նոյնպէս մարմինն է ի ներքոյ. և հիւթ արեւանցն ի վերոյ. և ապա շունչն օդոյ և հուր լուսաւորացն ի վերոյ: - 232. Եւ ջուրն դ հիւթք. այսինքն արիւնն. պալղամն. սեաւ և խարտեաշ մաղծն: - 232. Երակ արեւանն գետոց և աղբերաց: - 232. Վասն որոյ գլուխն է՛ ի վերոյ. և խնչափողն որ ունի զտուր և զառն՝ օդոյ՛ է նման. և ի ներքոյ այլ մարմինք և հիւթ արեւան և ջրոյ՛ երկրիս է օրինակ: - 232-233. Այլ և ի միտ ածցուք զփառս երկնային կենաց ուստի անկաք, և անդ դիմելոց ենք. զի տեսութիւն մտացն զհոգին ընդ ինքեան ի վեր տանի. և նա զշունչն. և շունչն ընդ արեւանն է կապեալ. և արիւնն ընդ մարմնոյն. զգայարանքն ընդ մարմնոյն. և լինի մարդն բոլորովին երկնային: - 233. Որ է՛ մազն. և մորթն. և միսն. և արիւնն. և ջիւն. և ոսկրն. և ուղեղն ի մէջն: - 240. Ձի ուղեղն ի մէջն սնուցանէ զոսկրն. և ջիւն կապէ՛ առ միմեանս զի մի քակտեսցին ոսկերքն. և արիւնն կերակուր է նոցա: - 240. Իսկ մազն է այրեցած արիւնն. որ օդովն ի դուրս փչի. որպէս տունկք

յերկրէ: - 240. Վասն այն յորժամ մարդն տկարանայ՝ և այրեցած արիւնն աւելնայ, մազն ծորի՝ և երկայնանայ: - 240. Իսկ յորժամ առողջանայ մարդն և արիւնն յստակի, արիւնն միս լինի, և մազն ո՛չ աճէ: - 240. Երրորդն լեարդն է, աղբիւր արեանն. տա՞ք է և գե՛ճ՝ ունելով զբնութիւն մուշթարոյն, որ տանուտէր է նմա: - 241. Դիւնգերորդն փայծեղն է. որ է՝ ախոռ այրեցած արեանն. ցո՛ւրտ է և չոր. և ունի տանուտէր զգոհալն որ է երևակն ցուրտ և չոր գոլով: - 241. Իսկ լեարդն զի ներգործութեամբ է արիւնն ի նմա: - 241. Նմանապէս և զմիջին դուռն բանայ, և զպարզ կերակուրն ի լեարդն յուղարկէ. և նա ներկէ արիւն և բաժանէ: - 242. Ջրառնութիւնն ի լեղին. և զհոտածն յերիկամունքն. և զմրուրն և զթթուրն ի փայծեղն. և զքաղցր արիւնն ի սիրտն. և սիրտն երակովն և շնչովն բաժանէ ի բոլոր մարմինն: - 242. Եւ մինչ ի խռչափողն արիւն գայ, և անդ ի սպիտակ ջուր փոխի: - 242. Եւ որպէս արիւն հոսմանն ի մէջ երակացն փոխի և լինի սպիտակ կաթն, և ժողովի ի ստինսն: - 242. Արդ եթէ ի խարտեաշ մաղձէն ի լեարդն է մնացեալ, լերդին համն ի լեղոյն առնու և բերանն լեղի դառնայ. իսկ եթէ ի սեաւ մաղձէն է մնացեալ ի լեարդն. բերանն թո՛ւ դառնայ. իսկ թէ պալղամն մնայ ի լեարդն, բերանն աղի փոխի. իսկ թէ յըստակ արիւնն մնայ ի լեարդն, լերդին համն անոյշ լինի, և բերանոյն համն անուշ տայ և քաղցր: - 242-243. Ջի սրտին արիւնն և լեարդն և լեղին որք ջերմայինք են՝ ի յաջոյ կողմն են մարդոյն: - 243. Կամ զօդուածք ներքին զլխաւոր անդամոցն և արտաքին մարմնոյն, որ մորթ և միս և արիւն և այլքն առ միմեանս յօդին՝ լինին նոյնքան: - 244. Ջի սիրտն ունի բ տուն. ի յաջ կողմն իւր զարիւնն ժողովեալ որ առնու ի լերդէն: - 244. Եւ յայս կողմս ունի դ երակ առանց արեան լի ջերմութեամբ. և բաժանի ամենայն երակ՝ յերեսունք երակս. որ լինի ամէնն **ճիղ** երակ: - 244. Իսկ լեարդն է սկիզբն արեան երակացն. որ ելանէ ի լերդէն է երակ լի արեամբ: - 244. Եւ զիտելի է, զի հետևին միմեանց երեքեան սոքա. այսինքն ջիլն. և շնչերակն. և արեան երակն: - 244. Ջի արիւնն կերակրէ՝. և ջիլն զգայութիւն տայ. և շնչերակն զջերմ կենդանութիւնն բոլոր մարմնոյն: - 244. Սիրտն իշխան է անձինն. յորժամ երկնչի՝ զարիւնն առ ինքն ժողովէ իբր զօրք առ թագաւորն. և մնայ մորթն բնական գունովն դեղին: - 245. Նոյնպէս յորժամ ամաչէ՝ զարիւնն սփռէ ի մարմինն, և քօղ արկանէ վասն ամօթոյն. յայնժամ յարեմէն շառագունի մորթ երեսացն: - 245. Նոյնպէս յորժամ ամաչէ՝ զարիւնն սփռէ ի մարմինն, և քօղ արկանէ վասն ամօթոյն. յայնժամ լարեմէն շառագունի մորթ երեսացն: - 245. Ջի խարտեաշ մաղձն ընդ արիւնն և ընդ մորթն խառնի: - 245. Եւ ոմանք ասեն՝ թէ սեաւ մաղձն առնէ տրտմութիւն և սրտմտութիւն. և խարտէշն զբարկութիւն և զմախանք. արիւնն արի և վայրաբեր. և պալղամն ծոյլ և քնափ: - 245. Արիւնն սիրտ: - 250. Յեղանակս զարման, և յառաւօտուն մինչև յերեք ժամս, և հիւթոյ արեան, և մանկութեան հասակն ի տղայութեմէ ծննդեան և աճման՝ ունին զմանութիւն օդոյ ջերմ և գէջ գոլով: - 266. Չորրորդ՝ կօշիկն կարմիր. զի արեամբ չափ ի ներքոյ ոտից են հնազանդեալք ամենայն: - 271. Եւ զարիւնն խառնեաց ի ջուրն: - 283. Եւ ծածկէին զարիւնն: - 284. Վասն էրրորդին, այն քան սիրեցաւ յաստուծոյ, մինչ զի յետ մահուանն վրէժ խնդիր եղև արեան նորա...: - 287. Այսինքն տեսութեամբն գոչէ՝ կամ զհոգին կոչէ արեան անուամբ: - 287. Երկրորդ՝ յերկրէ. զոր արեամբ ոռոգեաց: - 287. Նախ՝ զի արեամբ շաղախեցեր զնա: - 287. Այսպէս և ի նորս սուրբն ստեփաննոս որ եղև առաջին մարտիրոս և վկայ քրիստոսի՝ հեղլով զարիւն իւր. տեսանէր բացեալ զերկինս և գլխուս ընդ աջմէ աստուծոյ: - 288. Եւ կերակուրն մի ամենեցուն առհասարակ մարմին և արիւնն սուրբ: - 294. Ջի՞նչ է ասելն «զմիս արեամբ շնչոյ մի՛ ուտիցէք»: - 295. Ջկենդանին հրամայէ զենուլ. և զարիւնն և զշունչն հանել և ապա՛ ուտել: - 295. Նախ՝ զի արիւնն և շունչն կենդանութիւնն է որ է աստուծոյ բաժին. վասն այն արիւնն ո՛չ է ուտելի: - 295. Երկրորդ՝ արիւնն և շունչն հոգւոյն է նշանակ. և հոգին անմահ է: - 295. Երրորդ՝ արիւնն կենդանի է և խօսի տեսութեամբն որպէս հաբէլին. վասն որոյ անուտելի է: - 295. Չորրորդ՝ ի յարութեանն խնդրի ամենայն արիւն մարդոյ և ժողովի. վասն այն այժմ ո՛չ է ուտելի: - 295. Դիւնգերորդ՝ արեամբն ազգակիցեն մարդ և անասուն. վասն որոյ ո՛չ է պարտ մարդոյ զհարազատն իւր ուտել: - 295. Վեցերորդ՝ սկայքն անխտիր ուտէին թէ մեռեալ և թէ հեղձուցեալ. վասն որոյ զի որոշեցէ ի նոցանէ՝ ասէ արեամբ շնչոյ մի՛ ուտիցէք: - 295. Եօթներորդ՝ արիւնն հուրն է՝ և շունչն օդն. պա՛րտ է հանել **զբ** տարրն. իսկ մնացեալն ջուր է և հող՝ ուտելի է: - 295. Ութերորդ՝ հուրն և օդն առաւել է արիւնն զի առնօղք են. և յայտ է ի խառնումն միութեանց. զի հուրն մածուցանէ՛, և ջուրն և հողն մածոնուն, և օդն սնուցանէ. վասն այն զարարօղն և զսնուցանօղն ո՛չ ուտեմք: - 295. Իններորդ՝ արիւնն և շունչն է սկիզբն գոյացութեան մերոյ. զի արիւնն փոխի ի սաղմն, և ջերմ օդով խառնի ի հով և ի գեճն, և լինի աճումն և սնունդ մարմնոյ: - 295. Տասներորդ՝ արիւն ուտել զազանաց է հմակերաց. զի մի՛ լիցուք անողորմ և

գազանասիրտ՝ հրամայե՛ գարիւնն հանել և զանգայ մարմինն եփել և ուտել: - 295. Նախ՝ գարիւնն և զշունչն հանեմք: - 296. Ձի արիւն և շունչն արական է որպէս ցուցաւ. վասն այն այրն հանէ զնոսա. և կինն չէ տուեալ արիւն ո՞րպէս հանէ: - 296. Նախ՝ զի քահանայն արեան բարեխօս է, և ո՛չ արիւնահեղ: - 296. Եօթներորդ՝ մելքիսեդէկ ինքնին մատոյց զպատարագն քաղցելոց և ծարաւելոց. որպէս և քրիստոս ո՛չ միջնորոջ հրեշտակաց կամ մարդկան, այլ ինքնին բաշխեաց զմարմին և գարիւն իւր՝ քաղցեալ և ծարաւեալ ազգի: - 301. Եւ տէրն մեր նովմբ աւանդեաց զփրկական մարմին և արիւն իւր: - 302. Նոյնպէս և տէրն մեր ետ հաւատացելոցն զկենարար մարմինն և արիւնն իւր. յորոց խնդրէ զգործս տասնաւոր. այսինքն զկատարեալս. և զկատարումն ժ բանեան օրինացն. ի յորս է՝ մաքրութիւն ժ զգայարանացս որպէս ի վերոյ ասացաւ: - 302. Եւ տէրն մեր որ զմարմինն և գարիւնն իւր ետ ամենայն աշխարհի. նախ ինքն եկեր, և ապա ետ առաքելոցն: - 316. Չորեքտասներորդ՝ ի գոչմանէ առիծուն սարսին այլ կենդանիք և արիւն միզեն: - 316. Եւ զայս յայտնեն կրկին վտակքն բղխեալ արիւն և ջուր: - 316. Ի կապ արեանն որպէս ընտանեաց: - 317. Իսկ այնմ որ ասեն թէ յարեցութեան մեռան, պատասխանենք եթէ՛ զմեղս յամենայն աւուր արիւն պատարագացն սրբէր. իսկ զայնմ աւուր արիւնն իւրեանց: - 322. Վեցերորդ, մովսէս զդառն ջուրն քաղցրացոյց և զգետն յարիւն դարձոյց: - 328. Եւ տէրն զջուրն ի գինի փոխեաց և զգինին յարիւնն իւր սուրբ: - 328. Առաջինն է՝ գետն յարիւն փոխիլ: - 333. Ձի՞նչ է գետն յարիւն փոխիլ: - 333. Նախ՝ նշանակէ զադամ. որ անմեղ և յըստակ ստեղծաւ, և ի մեղանչելն եղև արիւն զագրալի, և մարմին անհոգի: - 333. Չորրորդ՝ յօրինակ նոցա որք ի սրբութեանց ի մեղս դառնան և լինին մարմին և արիւն...: - 333. Դինգերորդ՝ նշանակէ թէ գարիւն տղայոցն չէ մոռացեալ աստուած զոր հեղձուցին ի գետն. զայն ըմպել տայ նոցա: - 333. Վեցերորդ՝ գետն նշանակէ՛ զբանն աստուած, որ հաղորդիլով ի մեզ՝ եղև մարմին և արիւն. և ետ մեզ ըմպելի գարիւն իւր սուրբ. և կերակուր զմարմինն: - 333. Եօթներորդ՝ որպէս ջուր էր բնութեամբ մի՝ և եղև արիւն: - 333. Ձի արժանաւորացն ջուր էր իսրաէլացւոցն. և անարժանիցն արիւն եգիպտացւոցն: - 333. Այսպէս և մարմին և արիւնն քրիստոսի՝ արժանաւորացն կեանք է և սրբութիւն. և անարժանիցն մահ և ապականութիւն: - 334. Է՛ որ զեութիւնն փոխէ. որպէս մովսէս զգետն յարիւն դարձոյց և զգաւազանն յօծ. և այս կոչի սբանչելիք: - 335. Ձի՞նչ է որ զկէս արեան պատարագին խառնեաց ի ջուր և ցանեաց ի ժողովուրդն. և զկէսն էարկ շուրջ զսեղանովն: - 341. Նշանակէ զժողովուրդն որք սրբին աւագանան և խառնին ի հաղորդութիւն արեանն քրիստոսի: - 341. Եւ այն որ շուրջ զսեղանովն, նշանակէ՛ զքահանայս. որ մերձ սեղանոյն որ է՝ քրիստոս՝ միշտ սպասաւորեն և պատերազմին արեանք չափ ընդ ախտս և ընդ դևս: - 341. Նախ՝ զի մովսէս յայտնապէս զկէս արեանն անապական եհեղ զսեղանովն որ նշանակէր զանապական խորհուրդ արեանն. և զկէսն խառնեաց ի ջուր որպէս ցուցաւ ի խորհուրդ մկրտութեան և հաղորդութեանն խառնեալ: - 341. Երկրորդ՝ զի նախ ջուրն էր ի խառնարանն և եհեղ գարիւնն ի վերայ որ է՛ ցոյց մկրտութեանն: - 341. Իսկ սոքա նախ հեղուն գարիւնն և յետոյ՝ զջուրն: - 341. Երրորդ՝ նախ զխառնեալ ջուրն ցանեաց ի վերայ ժողովրդեանն որ էր մկրտութիւնն. և սոքա ճաշակեն զջուրն և գարիւնն: - 341. Գինին, արեանք կատարեալքն: - 346. Եւ թէ կարմրէր, արեանն հեղումն: - 349. Վասն է՞ր խնդրեաց աստուած յանբանից պատարագ արեանք: - 355. Իսկ իւղն զանգեալ՝ օրհնութիւնն է որ միանայ ի խորհուրդն և կատարէ՛ մարմին և արիւն քրիստոսի: - 357. Բորոտից սրբիլն թ հաւ. զմինն զենուլ և զմինն յարիւն թաթաւել և թողուլ. և զառն և տատրակ և աղանի: - 359. Եւ գարիւնն հեղուլ շուրջ զսեղանովն. որ է կենդանութեան նշանակ: - 360. Եւ մատամբ յարեանն մերձեալ յեղջիւր սեղանոյն: - 360. Ի խնկոց սեղանն քաւէր արիւնն. զի զաղօթս սրբոցն բարեխօս ունինք ընդ խորհրդաւոր արեանն: - 360. Եւ այն՝ զի զամենայն ճարպ և զամենայն արիւն ո՛չ ուտէին յամենայն տեղիս բնակութեան իւրեանց: - 360. Եւ մին վասն մեղաց. զի կերակուր ետ զմարմինն և գարիւնն իւր: - 361. Դարձեալ՝ իւղով զանգեալ բաղարջն և նոյն չափ իւղովն որ չափ մասն գինւոյն. այն է՛ զի ընդ օրհնութեան բանին աստուծոյ՝ և հոգին սուրբ իջանէ ի հացն և ի բաժակն և կատարէ՛ մարմին և արիւն քրիստոսի: - 361. Այն է որ ի վերնատունն զմարմինն և գարիւնն իւր բաշխեաց յառաքեալսն: - 362. Դարձեալ՝ կրկին ողջակէզն, մին այն է որ մատուցանենք զպատարագն քրիստոսի մարմնոյ և արեան: - 362. Երրորդ՝ զենումն. զի լիցի բաժանումն արեան և շնչոյ և բնական կենդանութեանն: - 365. Չորրորդ՝ զի այրն տայ գարիւնն: - 365. Ապա պարտ է զի այրն հեղցէ գարիւնն և բաժանեցէ զգլուխ կենդանոյն: - 365. Եւ չէ գոտքն, զի չունի արիւն սերման, ո՛չ հեղցէ գարիւն կենդանոյ: - 365. Նոյնպէս և արիւնահեղն արիւնապարտ է մարդոյ, ո՛չ հեղու գարիւն անասնոյ: - 366.

Իսկ քահանայքն ի նորս ո՛չ հեղուն գարիւն: - 366. Նախ՛ զի բարեխօս են արեան: - 366. Նախ՛ զի իցէ կենդանի յորմէ ելցէ արիւն. Իսկ մեռեալն կամ անշունչ քար ո՛չ ունի արիւն: - 366. Կամ ջրայինն որ ո՛չ ունի գարիւն շնչոյ, այլ գարիւն ջրոյ, ո՛չ զենի. զի զենումն նոցա հանումն ի ջրոյն է: - 366. Երրորդ՝ ընտրութիւն է ի զենումն. զի բաժանեսցի նախ արիւնն, և ընդ նմա՛ շունչն և բնական ջերմութիւնն: - 366. Իսկ թէ արիւնն ելցէ՛ և շունչն և կենդանութիւնն ընդ նմա, այն է հրամայական մահ: - 366. Նախ՛ գարիւնն հանել որ է՛ կենդանութիւն և աստուծոյ մասն. և զմնացեալն ուտել որ է տարր միայն: - 366. Եւ թէ լիցի երկաթ և ո՛չ սուր, և ո՛չ է պիտանի. որպէս բոլոր երկաթն թէ հարցէ զկենդանին և սպանցէ, ո՛չ է ուտելի, զի թէպէտ գարիւնն հանէ, այլ ո՛չ համանգամայն զշունչն և զջերմութիւնն: - 366. Հինգերորդ՝ ընտրելի է մասն որ է հատումն գլխոյ. յառաջուստ ուր են շնչերակքն՝ արիւնն և այլքն: - 366. Երկրորդ՝ զի շնչերակք և արեան երակք և կենդանականքն անդ ի միասին բաժանին: - 366. Չի՞նչ է **բ** հաւն ի սրբիլ բորոտին. մին զենեալ, և միւսն արեանքն թաթաւեալ և ի բաց թողեալ: - 368. Եւ միւս հաւն թաթաւեալ արիւն, հոգին կենդանի. որ կարեկից լինի մարմնոյն և զսրբութիւն նորա հանէ՛ յուսով ի դաշտն որ է՛ յերկինս: - 368. Դարձեալ՝ կրկին հաւն նշանակէ՛ զքրիստոս. Փայտն, զխաչն. և Կարմիր արիւնն. զի աստուծոյ է արիւն. և Ջոպայն, զհոգին սուրբ: - 368. Նոյնպէս և արիւն դաշտանոյն պղծէ՛ զչորս դէմս. որպէս հոսումն արուին և բղխումն իգին: - 369. Եւ արիւնն, զմեղս մեր բարձեալ յինքեան և տարեալ ի դաշտն առ հայր յերկինս. զի որպէս մեռեալ մարմնովն քաւեաց զմեղս. նոյնպէս և անմահ աստուածութեամբն կենդանացոյց և յերկինս եհան: - 369. Եւ ասեն յետ տարւոյ մի եկեալ նոխազն մաքրեալ յարենէն: - 369. Եւ մաքրեալ յարենէն, որք աւազանաւն մկրտին՝ մաքրին յարենէն որ ասացին՝ «ի վերայ մեր և որդւոց մերոց»: - 369. Չի՞նչ է որ գարիւն անասնոյ հրամայէ՛ ծածկել և ո՛չ ուտել: - 371. Չի արիւնն շունչ է և կեանք անասնոց: - 371. Արիւն ուտելն՝ և հեղձուցանելն՝ և զազանաբեկն՝ մի էր մեղք՝ որպէս ասացաւ ի վերոյ **ժ** զլուխն ի **զ** համարն: - 371. Իսկ գարիւնն ծածկել հրամայէր, - 371. Հինգերորդ՝ որպէս արիւն անասնոց ի հողոյ է և ի հող լուծանի. և բանական հոգիս մեր յաստուծոյ է և առ աստուած երթայ: - 371. Այլ և նաշիհ մարմին սուրբ. և զինի արիւնն. և իւղ օծումն աստուածութեանն. որպէս ասացաւ ի վերոյ: - 374. Եւ կարմիրն գարեանք փրկութիւնն: - 379. Դարձեալ, զի ցուցանէ թէ արիւնքն խնդրին ի մարդկանէ. որպէս օրէնք եդ, «անձն ընդ անձին. և անասուն ընդ անասնոյ»: - 380. Երրորդ, սուրբ խաչն աստուածընկալ դալար զօրութեամբ. շառաւիղ թնն. պտուղ քրիստոս ծաղկեալ արեանք և ջրով: - 382. Նախ՛ զի յորժամ ճշմարիտ սրբութիւնն գայցէ, հաւանեսցին որ է՛ արիւնն քրիստոսի. որպէս ասէ պօղոս՝ «թէ արիւն ցլուցն և նոխազացն և մոխիր երնջոցն սրբէր զպղծեալսն քանի՞ առաւել արիւնն յիսուսի»: - 383. Իսկ ի ջուր, Նախ՛ զի ջուր բղխեաց ի լուացումն և յարբուցումն. որպէս ի կողից փրկչին ջուր և արիւն: - 386. Այլ և ի վերայ այսր ամենայնի անասելի բարութիւն. գարիւնն իւր ետ ի փրկութիւն մեզ. ուստի ի հնոյն արգելեաց գարիւն զենմանցն. մեզ զիւրն արիւն ետ ի ճաշակումն: - 398. Եւ տես, զի և զղկի՛ օրհնեաց. վասն զի ապաշխարեաց ի յարենէ սիկիմացւոց ի յարիւն եղբարցն որթապաշտից: - 409. Եւ տերն զեկեղեցիս խաչիւ և արեանք: - 418. Եւ յ արքն ընդ նմա ցամաք մնացին յարենէ մադիանացւոցն որ կոտորեցան: - 421. Քսանէ, ծնօտն գարիւնն հոսէր այլազգեաց, և յինքենէ հով ջուր բղխէր: - 423. Երեսունք, զկառափս իշխանացն խորտակեաց. և արեանք զմարմինսն լուանայր: - 424. Երիցս օծաւ դաւիթ. և որդի նորա ի յարգանդի, և ի յորդանան, և ի վերայ խաչին արեանք: - 437. Ոմանք ասեն եթէ արիւն բազում եհեղ դաւիթ: - 439. Ասենք եթէ՛ մովսէս արիւն եհեղ. և յետս բազում. և սամուէլ. և ո՛չ մեղանչեցին: - 439. Եւ հաց ոչ ուտել և ջուր ոչ ըմպել. զի անընդունելի՛ էր մարմին և արիւն զոհիցն: - 442-443. Ծեր մարգարէն որ դարձոյց զնա, արեան տէ՛ր է թէ ոչ: - 443. Չի իսկոյն էր անդ բաժանումն արեանն. թանձրանալն. ձևանալն. հոգևորիլն. և աստուածանալն: - 469-470. Ապա ուրեմն պատշաճ էր միւթ մարմնոյն քրիստոսի մաքուր արիւնն կուսին...: - 470. Յաղագս որոյ պատրաստեաց միւթ արեան, կազմեալ զօրութեամբ հոգւոյն. որով լինիցի ճշմարիտ մայր քրիստոսի: - 470-471. Եւ զօծումն զօրութեան՝ յորժամ օծաւ արեանք ի վերայ խաչին և քակեաց զամուրս հզօրին և էառ աւար: - 474. ըստ որում որ էջ հոգին սուրբ յորովայն անարատ կուսին և մաքրեաց զնա, և կազմեաց ի նմանէ գարիւնն. և սրբեաց և օծեաց զնա միաւորելով պատկերապէս: - 475. Չի անսերմն յղութեամբ և ի սրբեալ յարենէ կուսին գոյացաւ մարդ: - 485. Ո՛չ հատանելով զի անպատշաճ էր բաժանիլ ի մարմնոյ կամ յարենէ նորա: - 486. Եօթներորդ՝ արեանք և վկայութեամբ. զոր և ինքն քրիստոս մկրտեցաւ վասն մեր իբրև յոյժ գովելի և երանելի այս մկրտութիւնս քան զառաջինսն: - 488. Չազահութիւնն՝ բազմաբաշխութիւնն. որ ետ զմարմին իւր ի

կերակուր և գարիւն իւր ըմպելի. զհոգին ի զին. զջուր կողին ի լուացումն. զհանդերձն խաչողացն. զմարմինն՝ աշակերտացն. և զմայրն՝ յոհաննու: - 489. Չորրորդն է՝ ելումն արեան և ջրոյն ի լուացումն և յարբումն մեր: - 489. Վեցերորդ՝ ջուր և արիւն բղխեաց ի կողէն: - 490. Եւ զի պարտապանք եղեն արեանն և վճարելոց էին: - 490. Յօշարակաւ մաճնաւն, յորժամ զմարմին և գարիւն իւր ետ աշակերտացն յետ ընթրեացն: - 491. Չազգս մարդկան սատանայ էր գերեալ. վասն է՞ր քրիստոս զգին արեանն ի հայր ետ: - 492. Յիրաւի ապա տէր մեր զգին արեանն ի հայր ետ. թէպէտ սատանայ էր գերեալ և չարչարէր զմարդիկ: - 492. Այլ և յեօթն տեղ մասնէ՛ բղխեաց արիւնն քրիստոսի: - 492. Եւ ի քիրտ արեանն կայլակ հոսիլ: - 492. Նախ անարգեցաւ ի պարտեզն զկնի արեան քրտանցն յորում մատնեցաւ ի յուդայէ. և իբրև աւազակ ըմբռնեցաւ և կապեցաւ: - 492. Ել ջուր և արիւն: - 495. Յինգերորդ՝ ապականութիւն մեր մարմնոցս է՛ ի սերմանէ հօր ի ձեռն կնոջ խառնեալ. իսկ մարմին բանին ո՛չ է ի սերմանէ հօր և մօր. այլ ի կուսական արգանդէ և յանապական արեանէ բեղնաւորեալ որպէս ցուցաւ ի վերոյ ի սոյն զլուխ ի ժ համարն. ապա ուրեմն անապական է մարմին բանին աստուծոյ: - 499. Դարձեալ ասեն նոքա թէ՛ խոցուածն և արիւնն և այլն ցուցակ ապականութեան են: - 502. Ասենք, եթէ խոցուածն և արիւնն ցուցակ ապականութեան են, ապա և զայս խոցուածս եցոյց յետ յարութեանն. նաև ի կատարածի ցուցանելոյց է զամենայն խոցուածս վիրացն...: - 502-503. Դարձեալ՝ եթէ առհասարակ սոքա՝ կերակուր՝ արիւն և խոցուածք և մահ՝ ապականութիւնք են որպէս դու ասես, և փրկութիւն աշխարհի սոքօք ներգործեցաւ. այսինքն չարչարանօք՝ մահուամբ և խոցուածովքն: - 503. Եւ այս է խորհուրդն որ առանց արեան կատարենք: - 509. Ձի հեթանոսք զոհէին արեամբ մանկանց. և հրեայք արեամբ անբան անասնոց կատարէին զնաւակատիսս իւրեանց: - 509. Իսկ առաքեալքն փոխեցին զնաւակատիս մեր առանց արեան զի որոշեսցուք ի նոցանէ: - 509. Եւ այս է պատճառն. վասն զի տունկն յարմատն է հաստատեալ. և ձուկն ի ջուրն. և կենդանիք ի շունչ և արիւն: - 511. Վեցերորդ ասեն ձուկն արիւն ո՛չ ունի: - 511. Ասենք եթէ՛ մողեզն և կոկորդիլոսն որ քարթոշ ասեն, և յերկրի ազգի ազգի զեռունք արիւն ո՛չ ունին: - 511. Նաև բազում տեսակք են ի ջուրս և ի յօդս. որպէս չղջիկանն առանց արեան է կէր զամենայն: - 511. Եվ դարձեալ՝ զձու և զկաթն վասն այն ո՛չ ուտես զի արիւն ունին. և դարձեալ դու ասես թէ արիւն ո՛չ ունին: - 511. Այլ ես ասեմ թէ արիւն ունին յայտնապէս, թէպէտ փութով ցամաքի: - 511. Ձի զանպարտ արիւնն իւր ցուցանէ հօր. և զխոցուած բւեռացն զոր վասն մեր ընկալաւ: - 519. Երկրորդ՝ ի վերնատանն դասք առաքելոցն ի վերայ նոր հաղորդութեանն մարմնոյ և արեանն նոր օրհնեցին զքրիստոս և ելին ի լեռն ձիթենեաց որպէս ասէ աւետարանն: - 528. Մի կոչի եկեղեցի՝ ո՛չ տեղեալ մի. այլ միով հաւատով և յուսով կոչմանն. և միոյ մօր և մի որովայնի ծնունդ աւագանին. և մի կերակուր որ է տեսութիւն աստուածային գրոց. և մի մարմին և արիւն փրկական. և մի զլուխ և պսակ և զգեստ ունինք զքրիստոս: - 533. Յայս միտս տէրն յորժամ խոստացաւ տալ զիշխանութիւնս պետրոսի՝ ասէ «մարմին և արիւն ո՛չ յայտնեաց քեզ. այլ հայրն իմ որ յերկինս է»: - 539. Չորրօրինակ, քահանայ ոք ի վաճառանոցն ի բազում հացս և ի զինիս ասասցէ «այս է մարմին իմ և արիւն իմ» ո՛չ կատարի. զի ոչ ունի զիտաւորութիւնն. նոյնպէս և աստ: - 539. Ո՞չ ապաքէն առաքեալքն եղին զչորոսս զայս. խորշիլ արեանէ և ի զոհից ի հեղձուցելոյ և ի պոռնկութենէ: - 552. Որոյ պատճառ է, զի ո՛չ ի սերմանէ՛ այլ ի մաքուր արեանէ կուսին էառ մարմին: - 568. «Այս անուն ծառայ աստուծոյ զնեալ արեամբն քրիստոսի. եկեալ կամաւ յերախայութենէ ի մկրտութիւն»: - 588. Այլ նարօտն կարմիր և սպիտակ մանեալ՝ գարիւն և զջուր կողին քրիստոսի: - 594. Եւ ի վերայ բաժակին, «Այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի ի քաւութիւն»: - 594. Այլ գիտելի է, զի ոմանք հետևօք չար աղանդոյն քաղկեդոնի մոլորեալք ի ճշմարտութենէն՝ ջուր խառնեն յանապական բաժակ արեանն քրիստոսի: - 594. Նախ՝ է՛ վկայութիւն անդուստ իսկ թշնամեացն. քանզի ասէ ալպերտն ի յառաջին գիրքն **ժա** համարին, թէ հոգի ասեմ սրբութեան. արիւն փրկութեան. և ջուր լուացման: - 594. Եւ ի չորրորդ գիրքն ի ի համարն ասէ, ետ զմարմինն ի կերակուր. գարիւնն ըմպել. զհոգին ի զին. զջուրն կողին ի լուացումն: - 594. Եւ ի նոյն ճառն ուր թուէ **ը** քաղցրութիւնս չարչարանցն քրիստոսի, զչորրորդն ասէ՝ ելումն արեան և ջրոյն ի լուացումն մեր: - 594-595. Երկրորդ ունինք վկայութիւն ի քրիստոսէ յորժամ ետ գարիւնն ի տեսակ զինւոյն՝ ասաց, «ո՛չ արբից ի բերոյ որթոյ մինչև արբից զդա նոր արքայութեան հօր իմոյ». և ջուրն ո՛չ է բեր որթոյ: - 595. Որ էր խորհուրդ անմահ գառնին. և հացն և զինին մարմին և արիւնն սուրբ: - 595. Դարձեալ՝ ի նորս աւետարանն ասէ «էառ զբաժակն ի ձեռն, օրհնեաց և ասէ, այս է արիւն իմ». և ջուր ո՛չ յիշէ: - 595. Որք ասեն՝ պարտ է յամենայն աւուր ջերմ հաց հանել ի սեղանն և

անապական բաժակ. զի անապական արեանքն քրիստոսի փրկեցաք: - 595. Նախ՝ զի ջուրն և արիւնն որիչ բղխեաց և ո՛չ խառնեալ. ապա յայտ է թէ որիչ է խորհուրդ ջրոյն և որիչ արեանն: - 595. Ապա թէ ոչ՝ ջուրն է ի մկրտութիւն, և անապական արիւնն ի հաղորդութիւն: - 595. Ձի առաւել յարմար է անապակ բաժակն անապական արեանն քրիստոսի, քան թէ խառնեալն ի ջրոյ և ապականեալն: - 595. Եւ թէ ասեն՝ հաղորդութիւնն նշանակ է մահուն քրիստոսի յորմէ ել արիւն և ջուր: - 596. Ասենք թէ՛ արիւնն է՛ ի խորհուրդ հաղորդութեանն. ջուրն ի մկրտութեանն. որով մահ տն պատմի ըստ առաքելոյ, «որք ի քրիստոս մկրտեցայք ի մահ անդր նորա մկրտեցայք. թաղեալք ընդ նմին»: - 596. Դարձեալ՝ խառնելն զմիաւորելն նշանակէ գարեան ընդ մարմնոյն որպէս մեր է սովորութիւն: - 596. Եւ ասելն «այս է արիւն իմ» զեութիւն զհնւոյն փոխարկեաց: - 596. ...վասն որոյ անխմոր հացիւ և անապական բաժակաւ կատարեմք զխորհուրդ մարմնոյ և արեան նորա: - 597. Չորրորդ՝ բանն քրիստոսի որ ասէ «այս է մարմին իմ. և այս է արիւն իմ»: - 597. Երկրորդ՝ զի հրամայեաց եզական բանիւ «այս է մարմին իմ. և այս է արիւն իմ». որ զմին հացն նշանակէ: - 597. Ո՞րպէս լինի մարմին և արիւն քրիստոսի: - 597. Պատահմունք և որակն մնան ի հացն և ի զինին. իսկ զոյացութիւնն փոխարկի ի մարմին և արիւնն քրիստոսի վասն դ՛ պատճառի: - 597. ...զի թէ յայտնի կերպարանօք լինէր միս և արիւն, ո՛չ ոք իշխեր մերձենալ: - 597. Ապա ուրեմն հոգին քրիստոսի աստուած է և մարմինն աստուած է և արիւնն աստուած է: - 598. Վասն որոյ ճաշակեմք զմարմինն և գարիւնն աստուծոյ և ո՛չ մարդոյ. և ճաշակելով լինիմք աստուած ըստ կարողութեան և ո՛չ թէ լինիմք մարդ: - 598. Վասն է՞ր միաւորեմք զխորհուրդ մարմնոյ և արեանն: - 598. Նախ՝ զի արիւնն հեղուկ նիւթ է. կամ ո՛չ է տալի որպէս այլ ազգք, և զրկել զժողովուրդն ի փրկական արեանն: - 598. Ձի որպէս բաշխի մարմինն, նոյնպէս և մասնաւորեցի արիւնն առ հասարակ: - 598. Երկրորդ՝ երբեմն նշանակէ հացն ցամաք զբանն ի յերկնից իջեալ. և զինին զմարդկութիւնն. ըստ որում «հաղորդեցաւ մարմնոյ և արեան մերձաւորութեամբն իւր»: - 598. Եւ երբեմն հացն նշանակէ զմարմինն սուրբ, և արիւնն զանմահ կենդանութիւնն: - 598. ...վասն զի աղբիւր արեանն բաժանեալ ի մարմնոյն՝ դարձեալ միաւորեցաւ առ ինքն և ժողովեցաւ ի մարմինն իւր և ո՛չ ցրուեցաւ այլ արտաքոյ: - 598. Իսկ յորժամ դուք անօրէն քահանայքդ առնուք գարիւնն ընդ մարմնոյն՝ անճանայնքն յուրա էք: - 598. Մեր այսպէս լուար ի սուրբ գրոց թէ՛ անարժան ուտելն առնէ յուրա. և ո՛չ թէ միաւորութեամբ զմարմին և գարիւնն ճաշակել: - 598. այսպէս և օգոստինոս վարդապետն Ֆռանկաց ի խորհրդոց զիրս ձա համարն ասէ, թէ յառաջագոյն բաշխեաց զխորհուրդ մարմնոյ և արեանն և տուեալ յուրայի: - 599. Ապա յայտ է զի ո՛չ ի մարմնոյ և ո՛չ յարեանն էր թացեալ պատառն. այլ ի այլ ինչ կերակրոյ ի սեղանոյն առեալ թացեալ և տուեալ. զի ցուցցէ զմատնիչն: - 599. ընդէ՞ր զժողովուրդն զրկէք ի հաղորդութենէ մարմնոյ և արեանն քրիստոսի. - 599. զի յայտնապէս գարիւնն ո՛չ տայք, և ծածկապէս զմարմինն. զի յօրհնեալ մարմնոյն ո՛չ տայք. այլ սոսկ հաց որ ի բեմն: - 599. Եւ եղիցի թէ այս օրհնեալ է. գարիւնն ընդէ՞ր ոչ տայք: - 600. զի հաւատալի է թէ ի մարմինն քրիստոսի՝ է՛ և արիւնն կապակցութեամբ. և հոգին համազուգութեամբ. և աստուածութիւնն միաւորութեամբ: - 600. Նոյնպէս և ի տեսակ արեանն միաւորեալ այսոքիկ: - 600. Դարձեալ ասենք, ընդէ՞ր ժողովրդեանն հաւատ քարոզես, և դու անհաւատանաս ի ճաշակումն արեանն...: - 600. ...նոյնպէս և դու մի՛ ճաշակեր. այլ հաւատա՛ ի մարմինն գարիւնն կապեալ: - 600. որ ո՛չ ուտէ զմարմին իմ և ո՛չ ըմպէ գարիւն իմ, ո՛չ ունի կեանս: - 600. Ձի մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի: - 600. Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ գարիւն իմ, նա յիս բնակեցտէ և ես ի նմա: - 600. Դարձեալ՝ թէ դու հաւատաս գարիւնն ի մարմինն կապեալ, մի՛ հաներ զտեսակ արեանն ի բեմն. այլ նշխար միայն օրհնեա և լիցի մարմին և արիւն քրիստոսի: - 600. Եւ այլ տեսութիւն բանիս. որպէս ասացեր ի մարմինն է կապեալ արիւնն և այլն...: - 600. ...նմանապէս և ի յարիւնն է կապեալ մարմինն և հոգին համազուգեալ և աստուածութիւնն միաւորեալ...: - 600. ...ապա յորժամ զրկես յարեանն զժողովուրդն, զրկես և ի նոցանէ որ կապեալ են ընդ արիւնն. այսինքն մարմինն և հոգին և աստուածութիւնն: - 600. զի յայտնի գարիւնն չտաս. և ծածուկ զմարմինն...: - 600. Ասենք առ այս, եթէ բանն սողոմնի ո՛չ թէ զրկէ՛ զոմանս յարեանն հաղորդութենէ ...: - 600. զի որք արժանի են մարմնոյն, արժանի են և արեանն սրբոյ...: - 600. Որոյ գործ է զխորհուրդ մարմնոյ և արեանն ի վերայ սեղանոյն օրհնել: - 606. Չայս կարգս կացոյց քրիստոս յորժամ ի ժամ ընթրեացն զհացն ի մարմին իւր և զզինին ի յարիւն իւր փոխեաց: - 606. Եւ որպէս աստուծոյ բանն կատարէ զհաղորդութիւնն որ ասէ «այս է մարմին իմ և այս է արիւն իմ»: - 610. Վասն զի մարմինն ի չորից տարերց է. և ի դ՛ ծնունդս փոխին դ՛

արիւնք տարրականք ըստ այսմ օրինակի: - 612. Ձի եղբայրն և քոյրն ունին զբոլոր արիւն ծնողին...: - 612. և նոցա որդին որ է՝ թռնն հօրն՝ ունի զկէս արեանն. և թռնին որդին զերրորդ մասն. և թռնին թռնն զչորրորդ մասն: - 612. Եւ աստ վճարեցաւ արիւնն և ազգն. յետ նոցա ի Ե երրորդ ծնունդն խնամութիւն լինի: - 612. Ձի և նա՛ ևս մարմնոյ և արեան ազգակից լինի: - 612. Երրորդ՝ զի մովսէս ի կանգնել զխորանն օրինակի՝ արեանք նոխազաց և ջրով և իւղովն էօծ և սրբեաց: - 615. Արդ՝ ջուր և գինին և մեռոնն նշանակեն ի մեզ զջուր սրբութեան աւազանին. և մեռոնն որով օծաք և դրոշմեցաք. և ապա ճաշակմամբ մեղսաքաւիչ արեանն կատարեցաք: - 615. Եւ է սրսկումն արեան. վասն եօթնից զգայարանաց սրբութեան: - 626. և զգործով պատուականն աւարտ ի վերայ բերել. որ է սուրբ մարմին և արիւնն փրկչական: - 634. ...զի գինք են արեանն քրիստոսի: - 678. ...և աղաղակէին բարձր ծայնի՝ մինչ յե՞րբ տէր սուրբ և ճշմարիտ ո՛չ դատես և առնուս զվրժ արեան մերոյ: - 694. Արդ եթէ սիրելիքն աստուծոյ որք զարիւնս իւրեանց հեղին վասն քրիստոսի՝ ոչ առնուն զվարձս իւրեանց, նմանապէս և ամենայն ազգ մարդկան: - 694. ...այսինքն զի ոմանք փախչելով յանապատս զերծանին, և ոմանք արեանք վկայեալք ապրին: - 706. Իսկ վիժեալն ի յարգանդէ ըստ որում է սերմ կամ արիւն մօրն՝ ի մայրն յարիցէ: - 719. Երրորդ՝ զի խաչն այն մածեալ է արեանքն աստուածային. ըստ որում բեռեցաւ ի նմա: - 733. Արդ եթէ խաչն ապականի, ապա և արիւնն որ ի նմա: - 733. Իններորդ՝ կոչի հնձան և խաչն փրկական. յորում ողկոյզն անապական ճմլեցաւ և ետ մեզ ուրախարար գինի զանապական արիւնն իւր. - 749. Դարձեալ, ծառ կենաց և անմահական պտուղ՝ մարմին և արիւնն սուրբ. յորմէ ճաշակեալ հանապազ՝ անմահ կենացն վիճակէ զմեզ...: - 768. Դարձեալ, ծառ կենաց և անմահական պտուղ՝ մարմին և արիւնն սուրբ. յորմէ ճաշակեալ հանապազ՝ անմահ կենացն վիճակէ զմեզ...: - 768. Չորրորդ, հեղմամբ շնորհաց. ըստ այնմ «մարմին և արիւն ո՛չ յայտնեաց, այլ հայրն իմ». և է այս տեսակաւորեալ հաւատ: - 784-785. Իսկ ստինք յատկապէս գործի՝ է բնութեան ի պէտս սննդեան այնոցիկ ծննդոց զօրէն սերմանեաց երկրի. յորմէ հիւթոյ արեանն գոյացելոյ, ընդ ազուգայս երակաց արտագունեալ որակօք կաթն փոխակերպեալ: - 786

ԱՐԻՒՆԱԹԱԹԱՆ + Եւ թէ հրէա ոմն ետես զի հուն միս արիւնաթաթախ տայր ժողովրդեանն. և զղջացաւ անկաւ յոտս սրբոյն և մկրտեցաւ: - 599

ԱՐԻՒՆԱԾՈՒԾ + Եւ յետ այնորիկ յեօթներորդէ՛ աւուրն սկսանի արիւնածուծ լինիլ յարգանդէ մօրն ընդ պորտն. որպէս դըղում և ձմերուկ ընդ կոթն: - 261

ԱՐԻՒՆԱԿԻՑ + Գթութիւն է արեանակցաց և բարեկամաց սպասաւորել ստեպ: - 579

ԱՐԻՒՆԱԿԵՂ + Նախ՝ զի քահանայն արեան բարեխօս է, և ո՛չ արիւնահեղ: - 296. Ձի էզն, և չէ գոտքն, և անկատարն, և անհաւատն, և արիւնահեղն, և կարգաւոր, սոքա վեցեքեան ո՛չ կարեն զենուլ զի պիղծ է զենն նոցա: - 365. Նոյնպէս և արիւնահեղն արիւնապարտ է մարդոյ, ո՛չ հեղու զարիւն անասնոյ: - 366

ԱՐԻՒՆԱՊԱՐՏ + Նոյնպէս և արիւնահեղն արիւնապարտ է մարդոյ, ո՛չ հեղու զարիւն անասնոյ: - 366

ԱՐԻՒՆԱՏԵՍԻԼ + Սարդիոն. շիկագոյն արիւնատեսիլ. գտանի ի բաբիլօն. և թափանց է և դէր առողջութեան: - 348

ԱՐԻՒՆԱԻՈՐ + Երրորդ՝ արբահամուն ուտէ և ուտի շնչաւոր և արիւնաւոր: - 301

ԱՐԾԱԹ + Ձի որպէս հուր զժանկ արծաթոյ և խարտոց զժանկ երկաթոյ, նոյնպէս և նեղութիւն սրբէ զմեղս մարդոյ: - 162. Կարգաւոր էր նախ պատրաստել զարքունիս որ է երկինք և երկիր. և զգահոյս որ է՝ դրախտն. և զսպասաւորքն որ են կենդանիքն. և զմեծութիւնս տնկոց և բուսոց. մանաւանդ ոսկոյ և արծաթոյ և ականց ի սիրտ երկրի գանձել. և ապա՝ թագաւորին բնակիլ: - 230. Յիսունգ, Թէ չկայ շահ արծաթոյ: - 284. Եւ տէրն մեր կրկին թուով ամաց. զի աստուած և մարդ էր վաճառեցաւ ի արծաթոյ: - 313. Եօթնեւ, և որպէս յարծաթն յեղբարսն դարձաւ: - 314. Եւ մեք առանց արծաթոյ միայն ձրի շնորհօքն քրիստոսի լինիմք փրկեալք և ապրեալք: - 314. Իննեւ, յովսէփ ստացաւ ոսկի և զարծաթ և զերկիրն եգիպտացոց՝ փարաւոնի. այսինքն զզէնս սատանայի. զի փարթամութիւնն մեծ զէն է սատանայի որովք գործէ՝ զամենայն պղծութիւնս. որպէս երկիրն սողոմայ պարարտութեամբ գործէր զմեղս: - 314. Եւ սոցին նման այլ սպասք և արծաթք և մեծութիւնք: - 321. Երկրորդ՝ լա՛ւ համարեցաւ զերկնաւոր գանձն՝ քան զոսկի և քան զարծաթ կորստական: - 338. Ամենայն նիւթ ոսկոյն ի՞ք տաղանդ. և արծաթոյն ճ տաղանդ. և պղնձոյն **հ** տաղանդ: - 343. Չարծաթն է առ ի համարոց զլիցոցն կէս երկդրամի որ է՝ ժ դանկ: - 344. Եւ ճարտարապետք խորանին՝ բեսելիէլ ոսկոյ և արծաթոյ: - 344. Կոնք

արծաթի որ է՝ ք ունկի անգամակ: - 359. Նաև ո՛չ փայտ և ո՛չ արծաթ: - 366. Ձի՞նչ է որ հրամայէ՝ գարծաթ ի վարձու ո՛չ տալ: - 375. **Նախ ասեն թէ՛ արծաթն միւթ վաճառո՛յ է. և այնու շահի. և ո՛չ տոկոսոք:** - 375. Երկրորդ՝ զի արծաթն անծին է. վասն որոյ ո՛չ է շահ: - 375. Երրորդ՝ արծաթ զբանն նշանակէ. որոյ չէ՛ պարտ վասն իրաւանց և քարոզութեան արծաթ առնուլ: - 375. Արդ՝ վասն այն ո՛չ խնդրի շահ արծաթոյ, զի փոխ է տուեալ: - 375. Այլ և ոսկին ի յաւարացն թագաւորին է բաժին. և արծաթն թագուհւոյն և կամ իշխանացն: - 390. Երրորդ, վասն վերջնոցն լաւութեան ընտրեցան և խոտանքն. որպէս զհող զքար և զխեցցէ մորթն պատուենք վասն ոսկւոյ և արծաթոյ և մարգարտին: - 398. Եւ միւթն ոսկի և արծաթ և պղինձ և երկաթ. այլ և խունկն և պատուական ակունքն ի հեթանոսաց էր: - 440. Եւ մանայնն թագաւորն իւլի ետ նմա դ տաղանդ արծաթոյ և դարձաւ ի նմանէ: - 446. Եւ յետ ե ամսոյ՝ նաբուզարդան դահճապետն հրծիգ արար զերուսաղէմ և զտաճարն և զտուն թագաւորացն. և զպարիսպն կործանեաց. և զսիւնսն պղնձի և զաւազանն և զամենայն կահ պղնձի և արծաթի տարաւ ի բաբիլօն: - 447. Եւ զայս հրոյ իմանի որ առ գալստեամբն քրիստոսի ոմանց մաքրութիւն ներելեացն լինիլ և առաւել պայծառանալ. որք ոսկի և արծաթ և ականս պատուականս շինեցին: - 488. Ձի՞նչ է հիմն որ եղեալ է յիսուս քրիստոս, և շինուածն ոսկի արծաթ և այլն: - 531. Երրորդ՝ զի շղթայք մեղաց այսպէս ունին զկարգն. զի նախ որկորստութեամբ լնու զորովայնն. և յետ այնորիկ պոռնկութեամբ թափէ՛ զնա. և ապա՝ արծաթ ժողովէ զի լնու զորովայնն և պոռնկի...: - 561. Նախ՝ սիրով անծինն կամ արծաթոյ. ըստ եսայեայ «վայ որ արդարացուցանէք զամբարիշտն վասն կաշառոյ»: - 579. Այլ մովսէս օրինադրեաց ի թիւքն առնել կրկին փողս արծաթի. և կոչեաց զնոսա փողս ազդեցութեան. որպէս դեռևս զոն ի դրունս թագաւորաց կրկին փողք: - 618. Արծաթ՝ մաքուր վարքն: - 645. Այս է ի միւսանգամ զալուստն. որք գարծաթ բանին շահեցան, տալ զփառս և զմուտն ուրախութեան. և որք ո՛չ՝ նոյնպէս զտանջանս: - 693. Արծաթ՝ բան քարոզութեանն: - 702. Դարձեալ՝ ոսկի է հաւատն և դաւանութիւնն անապական. և Արծաթ՝ անաղտ մաքրութիւնն ի մեղաց. և Պատուական ակունք՝ զանազան առաքինութիւնք: - 702. և Դարձեալ, Արծաթ մաքրութիւն սրտի և խորհրդոյն: - 702. և Դարձեալ, Ոսկի է հաւատն սուրբ. և Արծաթ յոյսն պայծառ: - 702. Եւ ի յայս հուրս անցեալք՝ որ զգեցեալ են ոսկի՝ արծաթ՝ և ականս, առաւել պայծառանան: - 702. Կամ ոսկի՝ արծաթ՝ ականս. զի արդարքն առաւել պայծառանան և ապա՝ բազմին ի սեղան հօրն երկնաւորի պաշտելովն ի քրիստոս: - 721

ԱՐԾԱԹԱՊԱՏ + Եւ յարտաքին սրահն հ սիւնք արծաթապատք. և յամեն սիւն բ խարիսխք և խոյակք յերկրքին ծայրքն: - 343. Եւ այլքն պղինձ արծաթապատք. որպէս սիմբուֆտ, և կամ ոսկի: - 343.

ԱՐԾԱԹԻ + Հարիւր խարիսխք արծաթիք. և իւրաքանչիւրքն ի մի մի տաղանդէ՛ կշռոյ: - 343

ԱՐԾԱԹՍԻՐՈՒՅԻՆ + Երրորդ արծաթսիրութիւն: - 560. Արծաթսիրութիւն տեսանելեաց. և Բարկութիւն լսելեաց: - 560. Յաջ շարժումն է արծաթսիրութիւն. զի զբարիս պատճառելով ժողովէ...: - 560. Եւ թէ ցանկայ արտաքս, ըստ որում է՝ արծաթսիրութիւն և ազահութիւն: - 561. Թէ ի բերան պատերազմի յել անմահին և ի մուտ մահկանացուին. դիցես պահապան բերանոյդ. լար կարմիր շրթանցդ. այսինքն հաւատով սիրով զօրացեալ. և ո՛չ բաժանիլ ի քնասիրութիւն և արծաթսիրութիւն. յառաքինասիրութիւն. և յախտասիրութիւն. յընկերսիրութիւն և յարատսիրութիւն: - 770-771

ԱՐԾԱՐԾԵՄ + Փայլակն լինի ի շիջեալ հրոյն ջրով ամպոյն և հողմով որ ի մէջն է, վերստին արծարծի և արտաքս բացափայլէ: - 203. Ձի ծուխ խնկոցն ի վերայ սեղանոյն, Նախ նշանակէ՛ սեղանն զքրիստոս. և ծուխն զաղօթս սրբոցն. զոր արծարծէ հօր ի հոտ անուշից: - 749. Ձի որպէս բան պատկերին, այսպէս և բան շնորհացն եռակի. զի միապէս սոքա եղծանին մեղօք, և նմանապէս արծարծին մաքրութեամբ առ որ ոք և իցէ: - 782

ԱՐԾՐԻԻ + Եւ զոր ինչ տեսանէ աչք արծրիկն ո՛չ կարէ տեսանել աչք մարդոյ. այնպէս բթամիտն ո՛չ իմանայ, զոր իմանայ նրբահայեացն և ուսեալն յաստուծոյ. զոր եղ աստուած ուսուցիչ այլոց. որպէս մարգարէքն, և առաքեալքն, և վարդապետք: - 31. Առիւծն զցասումն. Եզն զցանկութիւնն. Արծրիկն զարդարութիւնն բարձրագոյն սոցա թռուցելոյ: - 132. Ձի երկնային է արծրիկն. և մարդն յերկրէ. և կենդանիքն ի ծովու: - 132. Արծիկն թռչնոց: - 132. Մարդն՝ զի այրացեալ աստուած. և արծրիկն զի հոգին ի վերուստ պարգևեալ: - 132. Հինգերորդ՝ նշանակէ զչորեսին աւետարանիչքն. մարդն զՄատթէոս՝ զմարդեղութիւն բանին ցուցեալ առիւծն զՄարկոս՝ արիաբար աւետարանեալ. «և էր ընդ զազանսն» ասէ. Եզն զԴուկաս՝ յերկարածիգ պատմութեամբ. և Եզն պարարակ կոչեցեալ. արծրիկն զՅօհաննէս՝ ի վերուստ զբանն աւետարանեալ: - 132-133. Արծրիկն երագընթաց մարկոս. ի հոգւոյն

մարգարեութենէն արարեալ սկիզբն: - 133. Եօթներորդ ի մեզ, մարդն բանն. առիժն ցասունն. եզն ցանկութիւնն. արծուին գիտութիւն բարձրաթոյզ զվերինն խորհիլ միշտ: - 133. Եւ թռչնոցն Արծուին: - 216. Կամ ճիրանունք. որպէս արծուի: - 216. Երրորդ ամբառնայ զմիտս. որպէս ասէ Եսայի «որք յուսան ի տէր՝ փոխեսցեն զգօրութիւնս. առնուն զթևս որպէս զարծուի»: - 574. Նստի քրիստոս ի բարձրագոյն աթոռ ի վերայ օդոյդ, և սուրբքն ընդ աջմէ. այսինքն ի վեր ի փառս ընդ նմա ի վերայ օդոյդ. հաւատոյ և գործոյ թևօքն բարձրացեալ իբր զարծուի: - 738. Երկրորդն է մանկութիւն անծերանելի. սաղմոսն «նորոգեսցի որպէս արծուի մանկութիւնն»: - 766

ԱՐԿԱԾ + Ապա ուրեմն օտա՛ր արկածք էր ապականութիւնն, վասն այն ո՛չ կրեաց ի սուրբ մարմին իւր անապական: - 497. Եւ պատճառն ասացաւ ի վերոյ, զոր ինչ ինքն եդ զպատիժ՝ մմանեաւն եբարձ. և զորս յանձնիշխան կամաց մարդոյն և ի բանսարկուէն արկածք. զայնոսիկ հակառակաւն ելոյծ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 498. Երկրորդ՝ ապականութիւն և մեղք ո՛չ է գործ արարչի. այլ մեղանչականին աղամայ և արկածք բանսարկուին. վասն որոյ տէրն զարկուածս բանսարկուին ո՛չ հպեցոյց ի մարմինն իւր. ապա ուրեմն անապական է մարմինն տեանն: - 498-499

ԱՐԿԱՆԵԼԻ + Նոյնպէս և քրիստոս իմաստութեամբն իւրով կերակրէ՛ զնոսա և զգեցուցանէ որպէս **իդ** երիցանցն, որ տուաւ նոցա արկանելիս սպիտակս. այս է շնորհն մաքրութեան զոր ընկալան ի քրիստոս: - 315. Այն է որ տուաւ նոցա արկանելիս սպիտակս. - 648. Եւ սպիտակ արկանելիքն և այլն: - 660. Ապա զի՞նչ էր արկանելիքն սպիտակ, և պսակն ոսկեղէն որպէս ասէ տեսիլն: - 690. Դարձեալ ասեն, «տուաւ նոցա արկանելիս սպիտակս և ասացաւ նոցա զի հանգիցեն փոքր մի ժամանակ մինչև լցցին ծառայակիցք նոցա և եղբարք որ հանդերձեալ էին կատարիլ իբրև զնոսա»: - 696. Այլ արկանելիք սպիտակ՝ զծաղկեալ նոցա առաքինութեանն երևեցուցանէ զպայծառութիւն յետ ի թանձրութենէ մարմնոյս փոխելոյն. զոր զգեցեալ են նախ քան զխոստացեալ զփառսն. - 696. Եւ ի տեսիլն ասէ՝ «տուաւ նոցա արկանելիս սպիտակս»: - 697. Եօթն զարդ հարսին որպէս ցուցաւ. և օժիտք յաւիտենիցն կենացն. պսակք և արկանելիք, ասացան մեզ փոքրիշատէ յառաջագոյն ի բանից սրբոց: - 761

ԱՐԿԱՆԵՍ + Եւ իմաստութիւն զքրիստոս ասէ աստուծոյ. թէ աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի: - 45. Զի թէ միայն յաստուծոյն, արկանես զանմահ բնութիւնն ընդ մահուամբ. զի ասէ առաքեալն, «որք ի քրիստոս մկրտեցայք՝ ի մահ անդր նորա մկրտեցայք. թաղեալք ընդ նմին»: - 69. Եւ սերօքն որ է՝ ջեռուցիչ՝ ի դէմս հոգւոյն սրբոյ. զի նա՛ է հուր սիրոյ զոր էարկ տէր մեր յերկիր: - 135. Նշանակէ զհետեւեալսն ի մահ և ի դժոխս քարշէլ և արկանել: - 152. Երրորդ՝ զի որպէս իմաստութեամբ արար, ըստ այնմ «աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի». այսպէս իմաստութեամբ և նախախնամէ՛ զբոլորն՝ և զի իւրաքանչիւրսն ըստ իւրում պիտոյից զանազանապէս: - 157. Եւ զի զթշնամութիւն էարկ ի մէջ մարդոյն և աստուծոյ, զթշնամութիւն եդ ի մէջ մարդոյն և օձին: - 219. Նոյնպէս յորժամ ամաչէ՛ զարիւնն սփռէ ի մարմինն, և քօղ արկանել վասն ամօթոյն. յայնժամ յարեմնն շառագունի մորթ երեսացն: - 245. Որպէս ասէ իմաստունն, «աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի. խորհրդով և հանճարով իւրով զանդունդս պատառեաց»: - 270. Երկրորդ՝ զի զօրութիւնն որ քեզ տուաւ յաստուծոյ՝ չարաչար արկեր ի կիր: - 287. Եւ տէր մեր զհոգին սուրբ յառաքեալսն. «հուր եկի արկանել» ասէ: - 329. Երկրորդ՝ բնութիւնս աղամայ ել ի դրախտէն և բորոտացաւ զանազան մեղօք. մինչև բանն էարկ ի ծոց աստուածութեան իւրոյ և հաստատեցաւ յառաջինն: - 332. Երրորդ՝ ժողովուրդն չարախայտ եղև յեզիպտոս. մինչև արկալ ի ծոց խնամոցն աստուծոյ և ողջացաւ: - 332. Զի՞նչ է որ զկէս արեան պատարագին խառնեաց ի ջուր և ցանեաց ի ժողովուրդն. և զկէսն էարկ շուրջ զսեղանովն: - 341. Երկոտասաներորդ, լուսաւորեցաւ՝ զի քօղ արկգէ երեսացն. որ օրինակէ՛ զհին կտակարանս. որ քօղ է արկեալ և առագաստ մտաց նոցա. մինչև դարձցին առ տէր հոգիքն որպէս զնովսէս. և ապա վերացի քօղն և յայտնեսցի լոյս գիտութեան նոցա: - 352. Զի՞նչ նշանակէր **բ** նոխազն վիճակ արկեալ: - 369. Երկրորդ՝ վասն մեծ բարութեանցն ի հեռաստանէ էարկ հիմն մարդեղութեան իւրոյ ի զաւակէ՛ նոցա լինիլ: - 398. Նախ եթէ՛ բնութեամբ բարի է աստուած և ո՛չ ունի բարկութիւն. զի ծառ բարի պտուղ չար ո՛չ առնէ. այլ մեք գործովք մեր զայրացուցանենք զնա և արկանենք ի բարի կամս նորա բարկութիւն: - 408. Տասներորդ՝ և նորս թլփատութիւն սրտի՛ վէմն քրիստոս լինելոց էր. որ կարծրացաւ աստուածութեամբն. և էարկ սուր յերկիր և բաժին: - 415. Քսանկը, մի և նոյն ծնօտն զոգիս մերկանայր այլազգեացն, և զսամփսոնին արկանէր ի մարմինն: - 423. Զորրորդ՝ նշանակ իմանալոյն դագոնայ, որ զգլուխ իւր ամբարձ ընդ դէմ աստուծոյ. և ընդ բռամբ էարկ

և կոխեաց զմարդկային ազգ. զորս խորտակեաց տէր մեր: - 426. Յնգետասաներորդ, Ե ողորկ քար խարկ ի մախաղն. Ե զգայութիւնք անբիծ և անարատ մարմնոյն: - 436. Քսանէ, սաւուղ փոխանակ պատուելոյ խորհէր դաւթի չարիս. և որդիքն սաւուղայ որդւոյն դաւթի փոխանակ երկրպագելոյ, ասէին «եկայք արկցուք փայտ ի հաց մարմնոյ նորա, և ջնջեսցուք գլխատակս նորա»: - 436. Անխախտելի հիմն արկեայ: - 456. Արդ՝ զհիմն զամենայն կատարեաց և վճարեաց. և ապա՝ նորոյս սկիզբն խարկ մկրտութեան և շնորհաց: - 485. Չնախանձն՝ տարածումն բազկացն. որ նշանակէ՝ զգիրկս արկանելն սիրով: - 489. Երկրորդն է՝ տարածումն բազկացն ի գիրկ արկանել. և նշան ընդունելոյ զդարձեալսն ի մեղաց: - 489. Երկրորդ՝ ի յանդիմանութիւն խաչողացն. զի լուսաւորքն տեսեալ զտէրն իւրեանց մերկացեալ, պատկառեցին և քօղ արկին գխաւարն: - 490. Յանցումն ադամայ երիս վնաս խարկ ի բնութիւնս: - 491. Այլ և խաչն է որ գրեալ է «արկցուք հաց ի փայտ նորա»: - 494. Երկրորդ՝ զմահ կրեաց. զի ինքն եղ զմահն պատիժ ի վերայ մեր. իսկ զմեղքն և զապականութիւն՝ բանսարկուն և ադամ արկին ի բնութիւնս. վասն որոյ զոր ինքն ոչ եղ՝ ոչ կրեաց մարմնով իւրով: - 496. Դարձեալ ի սկզբանէն ցուցցուք. մահն պատիժ է յարարչէն եղեալ. և ապականութիւնն ի բանսարկուէն արկեայ հետևանք մահուն: - 498. Ուր արկեայ էր սատանայ զաթոռ իւրոյ իշխանութեանն. և անդ արգելեալ բանտէր զհոգիսն որ յադամայ. մինչ ի գնալ անդ անմահ թագաւորին մերոյ և աստուծոյ յիսուսի քրիստոսի: - 504. Եւ բաժանեալ զսուրբ տեղիս տընօրինական, ետուն զսուրբ յակոբն պատրիարգարան, և զգողգոթայն, և զսուրբ կարապետն և զսնարսն. և արկեայ վիճակս ի վերայ յարութեանն՝ անկաւ հայոց. և տրտմեցան ոմանք յազգէ նոցա: - 548. «Ազահութիւն որ է՝ կռապաշտութիւն. որում ոմանք ցանկացեալ վրիպեցան ի հաւատոց, և զանձինս արկին ընդ բազում ցաւոց»: - 570. Այս է ծառն չար որ պտուղ չար բերէ. և յետոյ հատանի. և ի հուրն յաւիտենից արկանի: - 570. Ասեմք թէ՛ խառնումն ոչ զջրոյ և զհնւոյ ասէ, այլ խառնել զայն ասէ որ արկանի զհինն ի խառնարանն: - 596. ...արկանելն զխառնելն նշանակէ. և խառնելն է արկանել զհնւոյն ի յանօթն: - 596. ...և օրհնել ձէթ կնքոյ վասն յաւելուածոյն. արկանելով յառաքելական ձիթոյն. զոր օրհնէ եկեղեցի յաւելուածով: - 607. Քանի՞ անգամ խունկ արկանեն յեկեղեցին: - 618. Նախ՝ զի առ որդին մարմնացեալ՝ և զգուք մօրն բարեխօս արկանենք: - 633-634. և հող զգլխով արկեայ, ի խաւար բնակիմք և այլն: - 670. վասն այն հող ի զլուխ արկանէ մարդ ի ժամ սրգոյ. այլ և ի վերայ մեռելոյն: - 670. Եւ յորժամ դնեն ի գերեզման, քահանայն նախ օրհնէ՝ երիցս ափով զհողն և արկանէ ի գերեզմանն ասելով...: - 676. Դարձեալ ասեն թէ, ի նոյն զլուխն ասէ «տեսի յամենայն ժողովորոց որ կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառինն արկեայ զիրեամբք հանդերձս սպիտակս և արմաւենիս ի ձեռս իւրեանց»: - 696. Նախ՝ զի արձակէ ի ժամանակեայ կապիցն և արկանէ ի յաւիտենից տանջանս: - 706. Երկրորդ, հրեշտակք. որք արկանեն ի հուրն...: - 743. Զի՞նչ է որ ասէ տեսիլն, «կթեա՛ զխաղողն և արկ ի հնձանն աստուծոյ ի մեծ:» - 748. վասն երկրորդին ասէ տէր, (դատաւորն մատնեսցէ դահճի, և արկանիցի ի բանտ և ոչ ելանիցէ անտի»): զի ոչ է հատուցումն մեղաց և ոչ զրուս տանջանաց: - 751. Յաղագս երկրորդին ճշմարտութիւնն ասէ յաւետարանին, «նման է արքայութիւնն երկնից ուռկանի արկելոյ ի ծով» և այլն: - 754. Կամ ունէիր իշխանութիւն որպէս աղէքսանդրու. որ զասիա գերոպիա և զլիբիա ընդ իշխանութեամբ խարկ: - 761. Եւ ապա ի սէր և անձուկ ժտելոյ նորին, ապաստանեալ ի նոյն որ զօրացոյց զտկարս, ձեռն ի գործ արկեալ աւարտեցաւ բազում միջոցաւ. և փախստեամբ ի տեղիս. և մեծ ջանիւ փութացեալ: - 772. Ընդ այսմ և որ ի ձէնջ արկեայ եղև. թէ վասն է՞ր է զի երկու բացասութիւն լինի մի ստորասութիւն. իսկ ք ստորասութիւն ոչ կազմէ մի բացասութիւն: - 787

ԱՐՅԱՍԱՐԳԵԼԻ - Զի մի՞ դիւրաւ գտեալ՝ դիւրաւ արհամարհելի լիցի: - 663

ԱՐՅԱՍԱՐԳԵՍ + Զի ամենայն իր որ դիւրաւ գտանի՞ դիւրաւ արհամարհի: - 24. վասն այն հեզն յամենայնի արհամարհեաց զփառամով միտս նորա խոնարի պատասխանեօք: - 47. Երկրորդ՝ զի խոնարի և հնազանդ էր յամենայնի. ուստի մնաց եղբօրն պատարագի. որ իւրն գ ամսով յառաջ էր հասեալ քան զեղբօրն. այսինքն ծնունդ ոչխարացն քան զպտուղ երկրին. ըստ մարգարէին «զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարի՝ աստուած ոչ արհամարհէ»: - 286. Նախ՝ զի յաներևոյթ կեանսն և ի հանդերձեալն յուսացաւ. և արհամարհեաց զերկաւորս որ տեսանի. «զի յոյս տեսանելի չէ յոյս»: - 288-289. Նախ եթէ՛ դու՛ աշխատեաց ի գործն, զի հաստատ պահեսցես. զի մի՞ դիւրաւ արհամարհիցի: - 350. Ի չորրորդում ծննդեանն զմեղս դատապարտեսցէ յորժամ զարհամարհօղս աւետարանին վերջին հրովն այրեսցէ: - 351-352. Եւ միւսն, որ զմարմին մեր պատարագենք միշտ. սիրտ սուրբ և հոգի

խոնարհ ունելով. զոր աստուած ո՛չ արիամարիէ...: - 363. Նախ՝ զի մի՛ արիամարիիցեմք զաստու. իբր թէ սոսկ բանք են: - 408. Նախ՝ զի մի՛ արիամարիեացի աստուածն մեռեալ: - 411. Երրորդ, արքեալն ի խորհրդոց՝ արիամարիէ՛ զօրէնս և զամօք և զխրատ մարդկան: - 557. ...զի պարզեք հոգւոյն ո՛չ արիամարիողաց և չկամողացն լինի տուեալ. այլ հաւատով խնդրողացն. ըստ որում թէ «ամենայն որ խնդրէ առնու» և այլն: - 588. Այլ թացեալ պատառն այսպէս էր. զի ի սկաւառակն ընդ վարդապետին փութացաւ մատնիչն տանիլ զծեռն լիբր դիմօք և արիամարիեալ մտօք: - 599. Իսկ թէ արիամարիելով զառաքելական կանոնս լուծցեն զչորեքշաբաթ և զուրբաթ, - 652. զի պատարագ աստուծոյ սիրտ սուրբ և հոգի խոնարհ զոր աստուած ո՛չ արիամարիէ: - 658. Եւ վայ՛ է թշնամեացն աստուծոյ. որք զշիթն զայնս յերկրի լիզեն և զաղբիւրն քաղցրութեան արիամարիեն: - 762

ԱՐՅԱԻԻՐՔ + Հինգերորդ, զի եղիցին նշանք մեծամեծք և արիալիորք յերկինս և յերկիր և ի ծովս: - 730

ԱՐՅԵՍ + Դարձեալ ասեն ըստ փիլիսոփային թէ՛ ո՛չ աստուած՝ և ո՛չ բնութիւնն՝ և ո՛չ արիեստ՝ վայրապար իրս երբեք ստեղծանեն. ապա թէ աստեղքն ո՛չ ունին զօրութիւն ազդելոյ՝ վայրապար են ստեղծեալք յարարչէն: - 13. Նախ՝ եթէ դու քեզէն խոստովանեցար եթէ ոչ գոյ հարկ. այլ՝ աստուած և բնութիւնն և արիեստն ևս ներգործեն. ապա թէ է գործ արիեստի և բնութեան, ո՛չ է հարկ բախտի և ճակատագրի: - 13. Երրորդ՝ զի է՛ հնար առնուլ ի վերայ մարմնական իմաստութեանց՝ և արիեստից հանճարաց՝ և բնականին ներգործութեանց ի բնութիւն իրին յառաջ ածելով գէութիւնն. թէ ասենք զիմաստութիւնս զայս ստեղծեալ նախկին. որ ասացաւ «ամենայն գործոց»: - 40. Եւ միտն արտաքոյ ամենեցուն՝ մեզ շնորիէ զտեսութիւն և զկարողութիւն յիւրաքննաչիւր արիեստ: - 51. Եւ իմաստակ կոչին՝ որք միոյ արիեստի են գլուխ. որպէս քերականութեան. ճարտասանութեան. աստղաբաշխութեան. և այլք. որպէս պիտոնացիք ակադիմեանքն. որք հակառակ կոչին: - 269. Դարձեալ՝ հանճարն է ի արիեստն. իմաստութիւնն ի բանն. և գիտութիւնն առ երկոքինն. այսինքն ի արիեստն և ի բանն: - 270. Բարւոք ասացաւ յարարչէն. զի թէ և բնութիւն թարց երևակայութեան, և արիեստ հանդերձ երևակայութեամբ, սակայն կամք արարչական ետ նոցա բնական և բանական կարողութիւն. և ոչ ինչ վայրապար կազմեն զտեսակ գոյացական և զտեսակ պատահական. խնդրելով ոմն պարզ միւթ. և ոմն տեսակացեալ: - 786

ԱՐՅԵՍՏԱԿԱՆ - Իսկ առաքեալն փոխէ՛ զայս կարգ բնական ի կարգ արիեստական և զարժանաւորսն նախադասէ: - 535. Եւ որպէս ի թուումն պարզեացն է՛ կարգ արիեստական. զի նախ դնին արժանաւորագոյնքն: - 583

ԱՐՅԵՍՏԱԻՐՈՐ - Հինգերորդ՝ միտքն տեսանէ որպէս ներգործական պատճառ և արիեստաւորք. և զգայութիւնն որպէս գործիական պատճառ և միջնորդ: - 121. Երրորդ՝ և թէպէտ իցեն բազում արբանեակք շինածոյն, այլ միւնն է արիեստաւորն և պատճառ: - 164

ԱՐՁԱԿ + Չորրորդ՝ զի մի իցէ նեղասիրտ և տառապեալ բարուք տեսանելով զինքն ի չքաւորութեան ստեղծեալ. այլ տեսցէ զամենայն կատարեալ. զի արձակ և առատ բարուք սնանիցի և վայելեացէ: - 230. Հոլաթն և սաւառնեալ, արձակ և պարզ բոլորակածն է: - 638

ԱՐՁԱԿԱՊԵՍ + Իսկ անեղ է աստուած արձակապէս և գերազանց. զի անեղէ է՛ և միշտ գոյ՝ և ինքնակատար: - 113. Իսկ արձակապէս և գերազանցն՝ զնոյն անեղութիւն Երրորդութեանն բացորոշէ: - 113

ԱՐՁԱԿԱՔԱՅԼՆ - Արձակաքայլն մեծասիրտ է: - 247

ԱՐՁԱԿԵՍ + Որք զաչս իմաստից յիմանալի ճառագայթիցն խուսափեցին թիւր կամօք, և խոտոր մտօք. զանուղղայս խորհելով, և զանպատշաճս բարբառելով. արձակեալ անկապ լեզուս և անդուռն շրթամբք բացեալ յերկինս. ցոպ բերանով ի բարձունս բարբանջելով. և յածեալ ընդ երկրաւ լեզուագարելով. որոց դատաստանն ի բնէ ո՛չ դատարկանայ. և կորուստն ո՛չ նիրհեացէ: - 31. Իսկ յորժան գայլունն լսեն՝ արձակին ի վերայ մեր ասելով, եթէ յայլուն է՛ պատահումն է ի հայր որպէս զօրութիւնս առ մեզ. իսկ եթէ զօրացեալ է՛ և ընդ զօրանալն դադարեացէ ամենայնիւ. շարժումն եղիցի և ոչ շարժօղ: - 52. Կիրք՝ արձակելն զհոգին: - 86. Քաղոց. զի արձակի խոյն ի հօտն ըստ հանճարեղ արանցն: - 200. Եւ տե՛ որքան է միւթ գոլորշոյն. և լուսեղէն բա՛շս արձակէ առ ի ցուցանել թէ ո՛չ է ի բնական աստեղաց: - 203. Նմանապէս և կոչին փայտ. զի ի փտելոյ և յապականելոյ գոյանան այսպէս. յորժան բորբոսի երկիր՝ նա՛ զարմատն ի վայր արձակէ և զբոյսն ի վեր: - 214. Արդ՝ ցամաքային կենդանիքն զերկոսին զոսսա՛ ունին. վասն որոյ ծայն արձակեն: - 216. Եւ ոչ նոր, զի մի և նոյն ի սկզբանէ հրամանն արարչադիր առանց տկարութեան ներգործէ մինչ ի կատարած. և ըստ

իւրաքանչիւր հոգւոյ՝ նոր հրաման ստեղծանելոյ ո՛չ արծակի: - 257. Եւ յետ խ աւուր արծակեաց զագռաւն: - 294. Եւ գ եօթն է որ արծակեաց զաղաւնին որ լինի իա. և ե օր աւելեացն որ լինի տարի մի: - 294. Եօթնևժ, որպէս իսահակ արծակեցաւ յետ երից աւուրց, զի ի կամս հօրն յօրէ յայնմանէ եր մեռեալ՝ ուստի սկիզբն եղև ճանապարհին: - 306. Կապելոյ և արծակելոյ իշխանութիւն: - 379. Որպէս ետ առաքելոցն, Նոյնպէս և նոցա ի գիր նզովից զկապելն. և յօրհնութիւն ժողովրդեանն գարծակելն: - 379. Վասն որոյ բարկացաւ աստուած և լարս առանց բժշկութեան արծակեաց ի նոսա: - 386. Այլ՝ արծակեալ կինն ո՛չ դառնայր յառաջին այրն վերստին. թպէտ մեռանէր վերջին մարդն: - 400. Եւ թէ նա՛ ևս թողոյր, այլք գարծակեալ կինն առնուին: - 401. Եւ որ զկին իւր արծակէ՛ նա՛ տայ նմա շնալ: - 401. Իսկ որ գարծակեալն առնուին, և յառաջին բաժանեալն ո՛չ տային, վասն երկիւղի առն և կնոջ էր, զի մի՛ լիցին պատճառ բաժանման: - 401. Յորոց յայցսցանէ յա՛յտ է, զի եթէ ապաշխարեալ լինի արգելեալն. կամ վախճանեալ է կապօղն. այլ ոք որ գերագոյն է կամ հաւասար կապողին, կարէ՛ արծակել զնա՛: - 409. Որ օրհնեաց զգինուորեալ ռուբէնեանսն և արծակեաց ի տեղիս իւրեանց. որպէս ասէ «եկայք օրհնեալք հօր իմոյ»: - 419. Չորեքտասաներորդ, ցպով և պարսաքարով ել ընդ դէմ գողիաթու. և տէր մեր խաչիւ որ վէմ կոչեցաւ, և ի ձայն բարձր աղաղակեաց և արծակեաց զհոգին: - 436. Այսինքն զկապօղ և գարծակող: - 443. Արդ յերեքտասան ամէ՛ ովսիա մինչև ցմետասան ամն սեղեկիայ որ վերջին գերեցաւ՝ լինի իս ամ. և նաբուգոդոնոսորայն ի ամ. և որդւոց և թռանց նորին ժ ամ. որ կատարի հ ամ մինչև յառաջին ամն կիւրոսի որ արծակեաց զգերիսն: - 447. Դարձեալ՝ ի վերջին գերութենէն սեղեկիայ մինչ ի դարեհի թ ամն կատարի հ ամ. որ արծակեաց զգօրաբաբէլ: - 447. Եւ յետ նոյն քան ամաց շինութեան տաճարին աւելի կամ պակաս, նախ արծակեցաւ եզր դպիր. և յետ նորա նէնմի: - 447-448. Կիւրոս յառաջին ամի թագաւորութեանն իւրոյ՝ արծակեաց ե բիւր զգերիսն յերուսաղէմ, սաղմանասար իշխանաւն. զի շինեսցեն զտաճարն: - 448. Սինչ ի դարեհի թ ամն արծակեցաւ զօրաբաբէլ, և ի դ ամն շինեաց զտաճարն: - 448. Եւ յետ եօթանասուն ամի շինւածոյ տաճարին՝ ապա արծակեալ նէնմի շինէ զպարիսպն երուսաղէմի ի լք ամին արտաշէսի. որպէս ասէ գիրքն եզրի: - 448. Եւ աստի թուեալ ի դարեհէ՛ որդւոյ վշտասպեայ, որ արծակեաց զգօրաբաբէլ. և յորոյ երկրորդ ամին շինէ զտաճարն: - 449. Եւ արծակւօղն կապից՝ խանձարոք պատի: - 470. Չոր օրինակ՝ զմահապարտ ոմն թագաւորն հրամայէ՛ դահճին ի բանտ դնել. դարձեալ զնոյն թագաւորն աղերսեն և նա հրամայէ՛ արծակել ի բանտէն: - 492. Չորրորդ՝ զի ասէ դաւիթ «արծակել զորդիս մահապարտաց». այլ մահապարտք մեղաւորքն են և ո՛չ արդարքն: - 506. Չորրորդ՝ ի մէջ գիշերի ըմբռնեցաւ և կապեցաւ ի մահ. և ի մէջ գիշերի յարեաւ և արծակեցաւ ի մահու: - 512. Չի յինն ժամու ուրբաթուն արծակեաց զհոգին և էջ ի դժոխս. և ապա՛ ընդ երեկոյս ի մուտն արևու մարմինն եմուտ ի գերեզման: - 516. Վեցերորդ, Վասն կապելոյ և արծակելոյ: - 525. Չի՞նչ է կապելն և արծակելն: - 538. Իսկ արծակելն որ է՛ մերձաւորել և հաղորդել՝ է՛ յատուկ քահանային: - 538. Այլ զիտելի է, զի քահանայն զհնուոր է. ոչ զոր ինքն կամի և Բարձրէ՛ զայնս կապէ և արծակէ. այլ զոր հաճո՛յ է զօրավարին քրիստոսի: - 539. Եւ յորժամ առաքելոցն ետ՝ նախ փչեաց ի նոսա զհոգին սուրբ, և ապա ետ իշխանութիւն կապելոյ և արծակելոյ: - 539. Եւ թէ ոք ասիցէ, ապա թէ զամենայն ոք առ հասարակ կապէ կամ արծակէ, այսինքն օրհնէ կամ անիծանէ, ո՛չ կատարի: - 539. Նոյնպէս և արծակելն այսինքն օրհնելն ո՛չ կատարի. թէ այնպէս անկարգաբար իցէ: - 539. Եւ արտաքոյ սոցա անկատար է օրհնելն կամ արծակելն: - 540. Եւ թէ ոք ասիցէ, յայտնեա՛ ապա զո՞րս պարտ է կապել կամ արծակել: - 540. Եւ բաց յայցսցանէ և արտաքոյ սոցա, ո՛չ օրհնին և ո՛չ անիծանին. ո՛չ կապին և ո՛չ արծակին: - 540. Եւ արծակելն ի դէմս շնորհացն է և սրբոց: - 540. Դարձեալ՝ արծակեալ ի մեղաց, և կապեալ ի պատիժս: - 540. Ըստ այսմ կարգի նախ կապելն է և ապա արծակելն. որպէս ասաց պետրոսի: - 541. Այլ սոքա ամենայնքն նախկին և պատուականք են. այսինքն քահանայ քան զսարկաւազ. և բանական քան զգայական. և ներգործութեամբ քան զօրութեամբ. այսպէս արծակելն քան զկապելն: - 541. Վասն որոյ ի վերնատունն յորժամ փչեաց յառաքեալսն՝ նախ ետ գարծակելն և ապա զկապելն: - 541. Դարձեալ՝ յերկրի ի կատարմանէ, և յերկինս ի սկզբանէ իշխանութեանն. եթէ կապելն և եթէ արծակելն: - 541. Եւ զիտելի է, թէ քահանայ ոմն զժողովուրդ իւր կապիցէ, այլ քահանայ ո՛չ կարէ արծակել: - 541. Եւ թէ եպիսկոպոս զիւր քահանայն կապէ, այլ եպիսկոպոս ո՛չ կարէ արծակել: - 541. Նոյնպէս և աթոռակալքն որ ի չորս աթոռս, այլ զայլոյ վիճակեալ ո՛չ կարէ կապել և ո՛չ արծակել. նոյնպէս և ի նոյն աթոռն, վերջինն զառաջ նոյն ո՛չ կարէ փոխել կանոնս և զկարգ: - 541. Եւ դարձեալ՝ կարէ՛ վերջինն զառաջնոյն

թիրուքիւնն ուղղել և զանհրաւ կապեալն արծակել. որպէս աստուածաբանն գրիգոր զարիանոսացն: - 541. Իսկ համակարգ քահանայք կամ եպիսկոպոսք զնոյն ոմն ընդէ՞ր ոչ կապեն կամ արծակեն: - 541. Եւ զոր նա՛ կապէ, այլքն ո՛չ արծակեն. որպէս որ կապեաց զհոգիս ի մարմնի՝ նա՛ արծակեսցէ ...: - 542. Այլ անհրաւ կապելն արծակեսցի. և կապողն պատժեսցի. ոչ միայն ի համակարգից, այլ և ի ներքնոց: - 542. Յայնժամ արծակէ ի մեղացն այս ձևովս: - 602. Նովին բանին արծակեն զքեզ յամենայն մասնակցութենէ մեղաց. ի խորհրդոց ի բանից և ի գործոց. յանուն հօր և որդոյ և հոգւոյն սրբոյ: - 602. Նախ՛ թէ խոստովանահայրն չունի իշխանութիւն արծակելոյ. կամ ընդ բանիւ արգելեալ է: - 603. Չի եպիսկոպոսունք տան հոգի քահանայից և զկապելոյ և զարծակելոյ իշխանութիւն: - 607. Սակայն ի մահն արծակի և քակի շաղկապ պսակին: - 610. Հոգևոր մահուամբն արծակի հոգևոր շաղկապն: - 610. Եւ մարմնաւոր շաղկապն արծակի և քակի մարմնաւոր մահուամբն...: - 611. Իսկ ապաշխարոյսն կարգել. և դարձեալ ի մեծի ե շաբաթի աւուրն արծակել...: - 658. Տասներորդ՝ **գ** օրս այս նշանակեցաւ որ ասէր մովսէս ցփարաւօն արծակեալ զիսրայէլ...: - 682. Իսկ մեղաւորացն որ ի մարմնոյ արծակեալ, առաւել տեսանեն քան զայժմ...: - 685. Հինգերորդ, ասէ աստուածաբանն գրիգոր՝ եթէ հաւանիմ իմաստնոյն բանի՛ թէ հոգի բարի և աստուածասէր յորժամ ի մարմնոյն արծակի, կայ և մնայ նմա բարին որ լինի: - 691. ...և զոր արծակիցէք յերկրի՝ եղիցի արծակեալ յերկինս...: - 698. Ապա ուրեմն որք աստ խոստովանութեամբ արծակին ի մեղաց, անդ ազատեալ են ի տանջանաց: - 699. և զոր արծակիցէք յերկրի, եղիցի արծակեալ յերկինս: - 704. Եւս յայտնի, աստեացս ամենայնի կատարումն է՛ ի հանդերձեալն. այսինքն մեղաց և արդարութեան. պատժի և պարգևի. կապելոյ և արծակելոյ: - 704. ...և պատարագաւ խաչին հաշտեցոյց զհայր. և իջմամբ ի դժոխս կապեաց զհօրն սատանայ և արծակեաց զկապեալ հոգիսն...: - 705. Վասն է՞ր յետոյ արծակէ զկապեալն: - 706. Նախ՛ զի արծակէ ի ժամանակեայ կապիցն և արկանէ ի յաւիտենից տանջանս: - 706. Երրորդ, ներելով արծակէ զսատանայ որով փորձին ընտրեալքն որպէս ցորեան ի շտեմարանս արքայութեան...: - 706. Չորրորդ, արծակէ զսատանայ, զի տեսցէ զիւր ժամանակ տանջանացն մերձեալ. և մոլի որպէս գազան մերձ ի սատակումն. և շուն կատաղեալ: - 706. Երրորդ, հոգւովն տիրեաց դժոխայնոցն. կապեաց զհօրն. և արծակեաց զկապեալ հոգիսն: - 711. Իններորդ, զի բռնութիւն սատանայի էր կապեալ զնոսա. և տէր մեր կապեաց զնա ընդ խաչափայտին. որ նա ինքն էր դրունք դժոխոց. ապա ուրեմն արծակեցան անտի: - 777. Եւ ո՛չ է տարադէպ ցոյցք ականն արփիաւորի, զի ի միջօրեայ ժամու փոփոխումն մարմնոյ և ական արծակէ ստուեր կամ լոյս. այլ ինքն միշտ լոյս գոլով ո՛չ փոփոխի: - 779. Եւ այլք թէ՛ պատրուակ գոն ի խինծս արգանդի բնաւորեալ. յիւրաքանչիւր աւուրս հնգից՝ մին մին քակտին երկամբք. և ապա՛ արծակի ծնունդն: - 785

ԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ + Նախ՛ նշանակէ՛ բարեկենդանին արծակութիւնն զպահոց նեղութիւնս. – 657

ԱՐՁԱԿՈՒՄՆ + Այլ և ի տօնի քաւութեանն զուարակ մի և բ նոխագ վիճակով. մին տեսռն և միւսն արծակման յանապատ: - 359. Երեսունը, Վասն ապաշխարութեան և արծակման մեղաց: - 526. Նոյնպէս և որք անբիծ են հաւատովք և սուրբ գործովք. և կամ որք զղջացեալ յետս դառնան ի մեղաց և ի հերձաժողաց. նոցա՛ է արծակումն և օրհնութիւնն: - 540. Նոյնպէս և հնազանդեալքն արծակման կրկին պսակեսցին: - 540. Վասն այն ի դիմաց եկեղեցւոյ աղօթքն է, և ի դիմաց աստուծոյ իշխանութեամբ արծակումն: - 602. Չարծակումն խնդրենք բերանոյ հոգւոյ և մարմոյ: - 621. Վասն որոյ կրկին անգամ ի կրկին մեղաց և ի կրկին կապանաց արծակումն խնդրենք: - 680

ԱՐՁԱՆ + Չորրորդ՝ զի **բ** արձան կանգնեաց պղնձի և խեցի և արար գիր. և զոր ինչ ադամ անունս եղ իրաց, զամենայն գրեաց ի նոսա. զի մի՛ այլայլեսցին ի գնչուտ և ի լեզուատ արանց: - 289. Երրորդ՝ զի մի՛ ժողովուրդն կանգնեսցէ արձան ի վերայ նորա ըստ սովորութեան երկրին: - 411. Հինգերորդ՝ գրեաց յետու զօրէնս ի քարեայ արձանս հեթանոսաց: - 417. Եւ զարձանն վկայութեան կանգնեաց ի տիպ հաւատոյն որ ի քրիստոս, և վախճանեցաւ: - 419

ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՍ + Միայն բարեսէր կամօք յիշատակ բարի առ քոյր արձանագրեսցի ի տէր: - 789

ԱՐՁԱՆԱՆԱՍ + Վեշտասաներորդ, դարձեալ **խ** օր արձանացաւ գողիաթ և զտէրն **խ** օր փորձեաց սատանայ: - 436. Նոյնպէս և քարինք արձանացեալք հաստատութիւն է երկրի. զոր աշխարհ կոչենք ի մասնէ՛: - 788

ԱՐՄԱՍ + Եւ ծառք ի ձմեռն յարմատն ժողովին: - 209. Եւ զի արմատ է տնկոց: - 211. Նմանապէս և կոչին փայտ. զի ի փտելոյ և յապականելոյ գոյանան այսպէս. յորժամ բորբոսի երկիր՝ նա՛ զարմատն ի

վայր արձակէ և զբոյսն ի վեր: - 214. Վեցերորդ՝ զի բաժանեսցի մարդն ի կենդանեաց և ի տնկոց. զի տունկը զհակառակն ունին գարմատն որ է՝ գլուխն ի յերկիր, և զտուն ի յերկինս: - 233. Գլխոյն հերն որպէս արմատ. և ջիւք և ոտք՝ որպէս ոստք ըստ ձևոյ աշխարհի: - 233. Պատասխանեմք եթէ՝ ոմանք յարմատս ունին զտերմն. ոմանք ի ծայրքն. կէսք ի տերևն. այլք ի կեղևն. թէպէտ և սոցա սերմնական զօրութիւնն է՝ ի մէջն, այլ առաւել կենդանոյն: - 256. Եւ նոյն գաւազան յարմատոյն յեսսեայ. և բուրվառն հօր ի հոտ անուշից: - 345. Ծաղիկ զըմռնեաց. նմանէ պոյտն ծաղկի. և Կինամոն. արմատ է խոտոյ ի սմորիս հայոց. և Խնկեղէզն. որ յարմատս ո՛չ ամենայն եղեգան լինի. և Զիրիկ. խէժ է ծառոց: - 349. Ուռն՝ կոյսն յարմատոյն և յեսսեայ. և Ողկոյզն տէր մեր ծնեալ ի նմանէ զուարճալի կերակուր մեզ: - 381. Երկրորդ, կոյսն մարիամ յարմատոյն յեսսեայ՝ յղացաւ և ծնաւ զբանն աստուած մարմնով: - 382. Սակայն արմատ մեղացն որ է՝ ցանկութիւնն և դիւրասահութիւնն ի մեղանչելն՝ մնայ. որպէս յայտ է ի մկրտեալսն որք կարեն մեղանչել: - 462. Երրորդ՝ սրբութիւն յատկական. որպէս սրբոյ կուսին, բառնայ զսկզբնական մեղս և գարմատն և դիւրասահութիւն մեղանչելոյն մահու չափ և ներելապէս: - 462. Այլ և ի վերայ այնր՝ ունէր և զերրորդն սրբութիւն. որ կուսութեան իւրոյ էր յատկական. ջնջումն ի սկզբնական և յարմատոյ մեղաց: - 463. Զի գալ հոգւոյն սրբոյ պատճառն էր կրկին ներգործութեան. այսինքն սրբութեան արմատոյ մեղաց. և պտղաբերութեան կուսածին գաւակին. ծնանիլ և կոյս մնալ յետ ծննդեանն: - 463. Վեցերորդ՝ եղ գարմատ հաւատոյ կաթուղիկէ եկեղեցւոյ ասելով «որ ծնանելոցն է ի քէն սուրբ է. և որդի աստուծոյ կոչեսցի»: - 465. Զի տրտմութիւն արտասուաց ընդ մահուանն բարձաւ. իսկ ամօթ և ցաւք մարմնոյ՝ ընդ մեղացն բարձան. որպէս ի հատանիլ արմատոյ չորանան ստեղունքն: - 474. Եւ այս է պատճառն. վասն զի տունկն յարմատն է հաստատեալ. և ծուկն ի ջուրն. և կենդանիք ի շունչ և յարիւն: - 511. Եւ որպէս անչափ են սպեղանիք և դեղք բժշկականք մարմնոյ ի բազում և զանազան ծաղիկս խոտոյ և յարմատս, ի տերևս ի պտուղս. և յայլսն. զի սոքա յայտնեն զբազմութիւն հիւանդութեանց մարմնոյ: - 531. Այս է արմատ ամենայն չարեաց ասէ առաքեալն: - 570. Իսկ թէ նկատիցեմք առ այն որք են իբր արմատս հաւատալեաց, յայնժամ են չորեքտասան աստիճանք: - 572. Դարձեալ՝ կատարեալ սէր է, յորժամ է ունակութեամբ մեծ. ներքին շարժմամբն ուղիղ. արտաքին գործքն ժիր. արմատովն հաստատեալ. ջերմ եռանդութեամբն խոհեմ. և քաղցրութեամբն մխիթարական: - 576. Երրորդ՝ հաւատն է որպէս արմատ ծառոյն որ է հայր. յոյսն ստեղունքն որ է որդի. սէրն հոգին սուրբ որ է՝ ծաղիկ և պտուղ ըստ դիոնիսեայ: - 577. Զի է՝ որ խոստովանին զմեղս և արմատն հաստատ է. - 603. Եւ է՝ խոստովանութիւն որ գարմատ մեղացն քակէ ի սրտէն և զղջացեալ ի մեղաց, հաստատ է ի կամս և ի միտս այլ ո՛չ մեղանչել. - 603. Զի պատժոյ արմատն մեղքն է. - 603. որպէս թէ որք հատանէ գարմատն չորանան և ստեղունքն: - 604. Ասեմք թէ՛ յարաժամ աջ քահանային մերձի ի գլուխ քրիստոնէին ուր արմատն է բոլոր զգայութեանցն: - 605. Աստ զանազան ցաւոց՝ և զանազան դեղս կազմեաց արարիչն աստուած. որպէս յարմատս ի ծաղիկս ի պտուղս և յայլսն: - 665. Եւ ապա ասէ՝ «որ տեառն իբրև զբոց հնոցի այրեսցէ զանօրէնս իբրև զեղէզն. և ո՛չ մնացէ ուռ և ո՛չ արմատ ի նոցանէ». որ է՝ փայտ և խոտ: - 703. ի գարունն ո՛չ թէ դժնիկն խլեալ բուսանի, այլ տնկեալ վարդենին. եթէ արմատն ո՛չ մնայ դժնիկն: - 714. Այսինքն նախ արմատն. և յետոյ խոտն. յետոյ ծղօտն. և ծնունդն. և ապա՝ տերև. պատանք. և քիստք. և ապա՝ ցորեանն ատորք ի հասկին: - 721. Արդ՝ յայտնեալ է նա և որոշեալ ի մէջ ամենայն փայտից գոլ արմատ արդարութեան որով փրկեցաք ի բանասարկուէն: - 734. Զորրորդ՝ վասն արմատոյն խոշորութեան. և խոշորութիւնն է թ կերպիւ. մին վասն մտացն մտածութեան...: - 765-766. **Դարձեալ, ծառ կենաց է աստուածածին կոյսն մարիամ բղիսեալ յարմատոյն յեսսեայ. երկնուղէշ զարգացմամբ մշտասաղարթ կուսութեամբ ծաղկեալ և պայծառացեալ հոգւոյն սրբոյ եկաւորութեամբն. և պտղաբերեալ մեզ անմահ պտուղ զբանն մարմնացեալ. յորմէ վայելեալք երկնաւորք և երկրաւորք ի շնորհաց նորին գլախտենից կեանսն ժառանգեցաք:** - 768. Դարձեալ՝ ծառ կենաց և տունկ երկնային՝ է՝ հաւատն կենդանարար. որոյ արմատն է հայր, և ստեղունք որդի. ծաղիկ և պտուղ հոգին սուրբ: - 768-769. Եւ արմատ ծառոյն զոսացեալ՝ չորանան և յառաջ եկեալ ստեղունքն: - 776. Զորօրինակ եթէ արմատ փայտի եղեալ ի հուր՝ նախ ինքն այրի և ապա ճիւղքն: - 777

ԱՐՄԱԷ + Զինգերորդ՝ արմատ հաւուն՝ զոր այլք փիւնիկ ասեն որ է յարաբիայ. որ ծախէ՛ ինքն զինքն հրով, և դարձեալ կենդանանայ: - 53

ԱՐՄԱԷՆԻ + Եւ թէ գարմաւենւոյ ասեն ի խ ամս պտղաբերիլ: - 263. Ասեն վարդապետք թէ Բունն

կիպարի եր վերուստ ի վայր. և Խոտորնակն արմաւենի: - 494. Արդ՝ Կիպարին զանուշահոտ վարս նշանակէ. և Արմաւենին գպտուղ արդարութանն: - 495. Ոստաքանց եղէ ես որպէս գարմաւենի: - 638. Իսկ արմաւենիքն զյաղթութիւնն նշանակեն. որք յաղթեցին ցանկութեանց մարմնոյ և սատանայի: - 690. Դարծեալ ասեն թէ, ի նոյն գլուխն ասէ «տեսի յամենայն ժողովրդոց որ կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառնին արկեալ զիրեամբք հանդերձս սպիտակս և արմաւենիս ի ձեռս իւրեանց»: - 696. Իսկ արմաւենեօրն զոր բարծեալ են ի ձեռս՝ զյաղթութիւնն նկարագրեն: - 696. Չի՞նչ է արմաւենին ի ձեռս նոցա: - 712. Յորմէ ասէ դաւիթ «արդարքն որպէս գարմաւենիս ծաղկեսցին»: - 765. Նախ՝ զի արմաւենին ի բարձր դէմ գպտուղս. և արդարքն յերկինս զանձեն զառաքինութիւն. ըստ որում «մեր առաքինութիւնն յերկինս է»: - 765. Երկրորդ՝ բարձր է մայրն և արմաւենին. և արդարքն անխոնարհելի՛ են ի մեղս. միշտ «զվերինն խորհելով ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ աստուծոյ»: - 765. Երրորդ՝ արմաւենին ուշ բերէ պտուղն. և մայրն յետոյ պնդի. և փառք արդարոցն է՝ ի կատարած աշխարհի. և պնդիլն անմահութեամբ: - 765. Վեցերորդ, արմաւենին յերկայր կեայ. և «յիշատակ յաւիտենից եղիցի արդարն» ասէ: - 766

ԱՐՍՈՒԿՆ + Դարծեալ ոմանք ասեն զմին ձեռքն երեք անդամ. այս է՝ մինչ ի խաղալիկն մին. և մինչ յարմունկն բ. և մինչ ի կուռն երեք: - 241. Արմունկն ա ոսկր: - 243. Բազկուրար յահեակ բազուկն ուսովն ասեալ՝ և կապեալ ի վերայ արմնկանն ի կախ ունելով: - 608

ԱՐՍՏԻՔ + Երրորդ՝ ժողովումն արմտեաց ի յաշնան. որ ի թշրինի ժ կարգեցաւ: - 340. Եւ տօն սրբոյ խաչին. զի արմտեաց և արդեանց մերոց ժողովումն է սուրբ խաչն փրկչական: - 341. Երկրորդ, յորժամ արմըտիքն ժողովեին յաշնանն, յայնժամ տօնէին զերկու տօնն: - 616. Իսկ արմըտիք և արդիւնք մեր խաչին ժողովեցան յեկեղեցի սուրբ: - 616

ԱՐՆԱԻՍԷ - Եբրայեցերէն կոչի արնաւիմէ. այսինքն ուրանամ: - 707

ԱՐՇԱԼՈՅՍ + Իսկ այլ վարդապետք ընդ արշալոյսն առաւօտուն ասեն յարուցեալ ըստ մարկոսի և այլ աւետարանչացն: - 512. Այսպէս իմանալի արեգակն քրիստոս ի նոյն ժամն յարեաւ ի զերեզմանէն. և ընդ արշալոյսն երևեցաւ իւղաբերիցն և առաքելոց: - 515. Իսկ թէ ոք ասիցէ, աւետարանն ընդ արշալոյսն ասէ զգալ կանանցն և տեսանել զքրիստոս: - 515. Ասենք նախ՝ թէ յարութիւնն ի մէջ զիշերի է որպէս ցուցաւ. այլ երևիլն ընդ արշալոյսն է: - 515. Երրորդ՝ վասն մխիթարութեան աշակերտացն. զի **խ** օր մխիթարեսցէ զնոսա փոխանակ **խ** ժամուն որ տրտմեցան ի մահն քրիստոսի. որպէս ասացաւ թէ յարութիւնն ի մէջ զիշերի, այլ երևեցաւ ընդ արշալոյսն առաքելոցն...: - 520

ԱՐՇԱԿՈՒՄԻ + Ուստի բազմացեալ լցին զարևելս ի պալի. յորմէ թագաւորք պարսից և հայոց արշակունիք կոչեցեալ: - 330

ԱՐՇԱԿԵՍ + Երեմիա՝ երիվար արշաւեալ յազգէն դանայ: - 707

ԱՐՇՈՒՐԵԱՅ - Իսկ այլ ոմանք թուեն զեօթներորդն դանիելի ի դարեհի որդւոյ արշուրեայ առաջին ամէն. յորում զտեսիլն ետես մարգարէն. մինչև ի ծնունդն քրիստոսի ամք նձգ: - 449

ԱՐՈՒ + Որպէս ի նիւթոյ և ի տեսակէ մարմին. և ի հոգւոյ և ի մարմնոյ կենդանին. և արուէ և իգէ ծնեալն. նոյնպէս ի ձայնաւորէ՛ և յանձայնէ՛ բանն ծնանի: - 177. Ապա ուրեմն ձայնաւոր զիրն է ձայն, և է տեսակ, և հոգի, և արու: - 177-178. Եօթն արու. Նաւասարդի. Յոռի. Սահմի. և այլն: - 200. Չի արեգակն արու է զի ջերմ է. և լուսինն էգ՝ զի հով և գէջ է: - 213. Ոմանք կամին ցուցանել ապականացու գոլ զորախտն և շաղաշարումն արուի և իգի. և առաւել ցանկութիւն և ծնունդ զաւակաց: - 225. Չի ասեն եթէ՛ ոգի արուին է՛ փոյթ և քաշասիրտ. իսկ կին՝ ողորմած և երկչոտ: - 246. Եւ ի **իա** աւուրցն ի վեր՝ երևեալ շնչոյն ձևակերպէ՛ զկերպ մարդոյ մինչ ի **իս** օր արու մանկան. և իսկոյն հեղի ի նա՛՝ հոգին բանական ի շնորհացն աստուծոյ ծագեալ ի նա: - 261. Այսպէս և արու մանկանն յաջ կողմն բեղնաւորեալ՝ վասն ջերմութեան լերդին և լեղւոյն՝ փութով կատարի անդամօք: - 261. Չի ի գալստեան տեսառն կնատքն և թոյլքն ո՛չ թուին. այլ արիագոյնքն անխտիր. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է. ո՛չ ի մկրտութեանն և ո՛չ ի յարութեանն: - 315. Երկրորդ՝ գարու մանուկն հեղձնուին: - 335. Եւ զմնացեալ նշխարսն ուտէին. քահանայքն և արուք նոցա ի սուրբ տեղւոջ: - 358. Արդ Առաջինն՝ պարտ է զի լիցի զենօղն արու՝ աշխարհական և հաւատացեալ: - 365. Առաջին՝ զենօղն լիցի արու և ո՛չ էգ: - 365. Երկրորդ՝ արուն առնօղ է. իսկ կինն կրօղ: - 365. Նոյնպէս և արիւն դաշտանւոյն պղծէ՛ զջորս դէմս. որպէս հոսումն արուին և բղխումն իգին: - 369. Եւ քառասնօրեայ օրէնք ետ մովսէս եթէ՛ «արու անդրանիկ որ բանայ զարգանդ, տատրակ և աղաւնի նուիրել ի տաճար սրբութեան»: - 374.

Քսաներորդ, թե արու ծնաւ քրիստոս ժ կերպիւ: - 454. Վասն է՞ր քրիստոս արու ծնաւ: - 480. Եւ եսայի ասէր՝ «յղացաւ ի հոգւոյն և ծնաւ արու ի մարգարէ կնոջէ»: - 480. Երրորդ՝ զի արուն զօրաւոր է քան զէգն. և նախաստեղծքն զլորեալ էին վասն հեշտութեան իւրեանց. պարտ էր արու լինիլ և կանգնել զնոսա: - 480. Չորրորդ՝ որպէս արու բռնացաւ տէր ի քակել զօրէնս բնութեան. և խզեաց զկապ կուսանաց և զմայրական. այսինքն զի որ մայր է՝ կոյս ո՛չ է. և որ կոյս է՝ մայր ո՛չ է: - 480. Յաղագս որոյ ծնաւ արու և ո՛չ էգ: - 480. Ա՛րդ՝ փեսայ և զլուխ և ժառանգ արուն է և ո՛չ էգն. վասն այն արու ծնաւ քրիստոս: - 480. Չորրորդ՝ զի միշտ որդի ծնանիմք աստուծոյ և ո՛չ դուստր և էգ. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է ասէ առաքեալն. և զայս ցուցանէ աւագանն ի յաջ կողմն եկեղեցւոյն: - 590. Դարձեալ՝ պսակն է զուգաւորութիւն արուի և իգի. ունելով անբաժանելի կենցաղավարութիւն: - 609. Չորրորդ, ի բնութենէ իրացն յայտ է. որպէս ասէ՝ «արու և էգ արար զնոսա»: - 612. ...որպէս փախեաւ կինն որ ծնաւ զմանուկն արու ի տեսիլն. և ո՛չ կարաց հրեղէն վիշապն հասանիլ: - 689. Ամենեքեան արու՞ յառնեն, թէ արու և էգ: - 725. Ոմանք ասեն թէ՝ ամենեքեան արու յառնեն. և այլք թէ արու և էգ: - 725. Նախ՝ զի արու և էգ անդ ո՛չ ճանաչին մասին անդամօք, այլ յատուկ դիմօք և բարի գործովք և փառօք և անամբ զանազանին. որպէս դասք կուսանացն ի հայրապետացն: - 725. Իսկ ամենայն զգայական կենդանւոյ թէպէտ իգին ըստինք զոն վասն զծնունդս կերակրելոյ. սակայն և արուացն գոյ նոյն մասն անդամոց կազմեալ յարարչէն. և այն յի՞նչ պէտս լինի. խնդրել արժան է: - 785. Իսկ զի և արուի թէպէտ ո՛չ նոյն պիտոյիւք. սակայն ո՛չ ընդ վայր կազմեցաւ. ի լրումն բժան դրանց անդամոց. ի ներքս մուծանելոյ և արտաքս հոսելոյ զպակաս և զաւելորդս ինչ. անվնաս կելով կենդանւոյն: - 786. Ըստ աստուածեղէն տառից՝ արարաւ էգն ի յարուէն ամենայնիւ նման նմա օգնական: - 786

ԱՐՈՒԱՆԵՐԴ - Առաջին, որպէս ի ծնունդն իւր ապրեցաւ մովսէս յարուախեղդ մահուանէն փարաւոնի: - 328

ԱՐՈՒԱՎԱՆ + Ի մածնուլն արուական և իգական սերմանցն՝ լինի որպէս պանիր մինչև ի **զ** օրն. ըստ յոբայ որ ասէ, «որպէս կաթն կթեցեր զիս. և որպէս պանիր մածուցեր»: - 261. Կամ ընդ **դ** տարերց ունի զխառնումն երկուց միւթոց, այսինքն արուական և իգական: - 262

ԱՐՈՒԵՍՍ + Երկրորդ, այլ և ո՛չ է բնութեան բերք և արուեստից, եթէ ամենայն են ի հարկէ. զի զանազան բնութիւնք և արուեստք զանազանապէս ներգործեն: - 8. Վեցերորդ՝ այն է՝ արուեստ ըստ բնութեան կարգի. և այս նշան ի վեր քան զբնութիւն: - 133. Երբեմն զնշան և զարուեստն կոչէ...: - 140. Եւ զի տեղի է ուսման արուեստից և առաքինութեանց և իմաստութեան հանճարոյ: - 211. Տասներորդ՝ մաշկեղէն հանդերձն ադամայ. իսկ այլ զգեստք ի յարուեստից կազմեցան յետոյ: - 216. Չոր մարդիկ բանականութեամբ և արուեստիւք ստացան զգէնս զանազանս ի յերկաթոյ ի պատսպարանս ինքեանց: - 216-217. Այլ այժմ ի ձեռն արուեստից ստացեալ զգէնս, յորժամ պիտոյանայ՝ առնու և ի գործ ածէ. և յորժամ կամի՝ ի բաց դնէ և հանգչի: - 217. Եւ թէ ասեն՝ ի պատահմանէ լինին. կամ յարուեստից, կամ ի բնութեանց գործոց: - 237. Եւ ի նմանէ են արուեստք և գիտութիւնք սկզբնաւորեալք. զի «առանց նորա եղև և ոչինչ» ասէ աւետարանիչն: - 237. Արուեստն ի մատունսն: - 250. Դարձեալ՝ հասարակ ամենայն մարդ յարակցէն և յարուեստն ճանաչի: - 250. Նոյնպէս թէ զարուեստն լաւ առնէ՝ գովի. և թէ վատթար՝ պարսաւի: - 250. Եւ գիտելի՛ է, զի զբնական արուեստն տղայքն առաւել ուսանին: - 251. Նմանապէս և արուեստաւորն աստուած նախանկար տեսութեամբն ունի ի միտս իւր նախքան զլինիլն մարդոյն զորպիսիութիւնն. զորքանութիւնն. և զայլն. իսկ արուեստն որ է արարչադիր հրամանն, ազդէ՛ ի նիւթն. և զի անկատար է նիւթն, անկատար տայ և նմա հոգի զտնկականն: - 258. Նոյնպէս և արուեստն նախ նկարի ի միտքն և ապա ներգործի և կատարի: - 268. Երկրորդ՝ իմաստութիւն ասի զանազան արուեստից գիւտք...: - 269. Դարձեալ՝ մարդոյս միայն է հնարագէտ գործք և արուեստք զանազան: - 275. Նախ ի գեղեցկութիւն լեզուին. զի որպէս գոյն առ գունով պայծառանայ, և արուեստ առ արուեստ: - 297. Վեցերորդ՝ ըստ արուեստից յղացեալք հանճարով, ծնանիմք զգործս: - 308. Չորրորդ՝ սայլիւք իջին, և նշանօք և արուեստիւք ելին: - 314. Նաև ո՛չ ևս զային զի տկարացեալ էր յախտիցն արուեստ նոցա: - 323. իսկ Կախարդն՝ որ անօթ ինչ թաղէ ի հող. կապս, կամ մոմ, կամ երկաթ, և պէս պէս ժժանօք յարմարեն զարուեստն: - 388. Նախ՝ զօրաւոր նշանք և արուեստքն յեգիպտոս: - 395. Իսկ յետ սորա՝ Սինիգրես արար զառաջին ձայնն, ի հիւսնականէ՝ զտեալ արուեստից: - 640. Եւ զի կտաւն յերկրէ է և արուեստիւ գործեալ. ցուցանէ թէ զոր ինչ գործեաց ոք ի յերկրի, զնոյն զգենու և զարդարի: - 671. Եւ կախարդութեամբ երևեցուցէ զինքն մեռեալ և երեքօրեայ յարուցեալ. և զայս ամենայն արասցէ

դիւական երևմամբ և կախարդական արուեստիւր: - 708. Ձի արարիչն և բնութիւնն և արուեստն ոչ ինչ ձրի և վայրապար ստեղծանեն ըստ իմաստասիրին: - 785

ԱՐՈՒԵՏԱՎԱՆ + Նախ գիտելի է, զի կրկին է օր. այսինքն օր բնական, և օր արուեստական: - 194. Իսկ օր արուեստական է ծագումն լուսոյ մինչև յերեկոյ՝ առհասարակ յամենայն ազգս: - 194. Իսկ արուեստական օրն միայն տիւ ասացաւ: - 194. Իսկ արուեստական օրն առաւելու և նուազէ: - 194. Երեքսասաներորդն արուեստական: - 195. Երեքսասաներորդն է՝ արուեստական օր՝ յարևելից մինչև ի մուտս արևու...: - 195. Հինգերորդ որ ուղիղն է. զի ք է օր. բնական և արուեստական. և ասացեալքդ ամենայն յարուեստական օրս նկատեն և ի չարչարանս: - 516. Երկրորդ, արուեստական. որպէս բժիշկք, և նաւավարք: - 536

ԱՐՈՒԵՏԱԻՐ + Չորօրինակ՝ արուեստաւոր ոք մինչ գործէ զսայլ, և ի հեռուստ տեսանէ ոք զոր նա՛ գործէ, այլ ո՛չ տեսութիւնն հարկեաց զսայլն լինիլ այնպէս. այլ կամք արուեստաւորին: - 16. Չորօրինակ՝ արուեստաւոր ոք կազմէ սուր ի պատճառս բարւոյ. այլ որ նորգործեաց չար՝ նա եղև չարին պատճառ: - 16. Իսկ հասարակութիւն է Նախ՝ զի երկուց սկզբանցն մի և նոյն է պատճառ ներգործական. որ է՝ արուեստաւորն: - 163. Երկրորդ՝ զի բանիւ գործէ արուեստաւորն. այսինքն իմաստութեամբ և կամօք. այսպէս և արարիչն աստուած զամենայն եղեալքս կամեցաւ և արար...: - 164. Չորրորդ՝ զճանապարհորդս և զարուեստաւորս և զայլս ի գործս յորդորէ: - 185. Չորօրինակ՝ արուեստաւոր ոք կամիցի դրօշել ի քարեայ պատկեր, նախ նկարէ ի միտս իւր զձև պատկերին. և ապա հատանէ զքարն և տաշէ՛ և դրօշմէ՛ զկերպն ըստ այնմ նմանութեանն որ էր ի միտս ձևացեալ: - 258. Նմանապէս և արուեստաւորն աստուած նախանկար տեսութեամբն ունի ի միտս իւր նախքան զլինիլն մարդոյն՝ զորպիսիութիւնն. զորքանութիւնն. և զայլն. իսկ արուեստն որ է արարչադիր հրամանն, ազդէ՛ ի նիւթն. և զի անկատար է նիւթն, անկատար տայ և նմա հոգի զտնկականն: - 258. Կամ որպէս ասեն թէ՛ ներսէս անուն արուեստաւոր տապանին՝ շինեաց իւր տուն ի վերոյ կողմանէ. և զի ո՛չ էր հրամանաւն աստուծոյ՝ սատակեցաւ նա՛ անդ, և զնորա գէշն ուտէր ագռաւն: - 294. Երկրորդ՝ արուեստաւորք. և մշակք, և վարձկանք: - 375. Եւ տէր մեր հրդեհեաց զգործս հեթանոսաց արուեստաւոր հնարիւք իւրոցն հետևողաց: - 423

ԱՐՈՒՍԵԱԿ + Չորօրինակ ո՛չ է անզգուշագոյն յառել ի բոլորակս արեգական՝ զի շրտնու և ի սակաւուն զոր ունի. ըստ այսմ խընայեաց աստուած ի յազինս մարդկային, զի մի՛ կրիցենք ըզկիրս զանկելոյ արուեսեկին. որ ո՛չ կարացեալ տանիլ մեծութեան փառացն՝ զրկեցաւ և ի չափաւորէն: - 24. Եւ կոչի արուեսեակ դարձեալ, զի քան զայլս՝ իւր լուսոյ զեղեցկութիւնն առաւել կուրացոյց զինքն: - 148. Չորմէ ասէր արուեսեակն, «եւլից յերկինս և եղէց նման բարձրելոյ»: - 184. Հինգերորդ Լուսաբերն. որ է՝ արուեսեակն. զոր կոչեն զօհրա. քերն է և խոնաւ. **յխը** օրն կատարէ, զընթացսն. և այլք ասեն թէ ի **զ** ամիսն: - 189. Հինգերորդ՝ ի յուսումն խոնարհութեան մերոյ. զի տեսանելով զմեզ տկար քան զանասունս, մերկ և աղքատ ի մօրէ ծնեալ, խոնարհեալ զիջանիմք ի հնազանդութիւն արարչին. և զի մի՛ եկամուտ հպարտութեամբ կրեսցուք զանկումն արուեսեկին: - 267. Երրորդ «առ յովհաննէս». այսինքն տէրն առ ծառայն, թագաւորն առ սպասաւորն, արեգակն առ արուեսեակն: - 487. Ոմանք բազում եղանակս ասեն. այսինքն Պատճառաւ մեծ. որպէս մեղք արուեսեկին: - 565

ԱՐՁ + Ի մարդոյ և յայլ ինչ կենդանեաց կարէ՛ լինիլ ծնունդ. որպէս ասեն ի կնոջէ՛ և յարջոյ ծնունդ եղեալ: - 267. Երկրորդ՝ վասն ժամանակին. զի մարդն յինն ամիսն կատարէ զանդամս, և արջն երեք: - 267. Վասն է՛ր տկար զեռնօք տանջեաց զեգիպտոս, և ո՛չ առիւծ կամ արջ կամ այլ ինչ հրաշունչ կենդանեօք: - 333

ԱՐՁԱՐ + Նախ՝ ի նոցունց նոյնք. որպէս ի ձիոյ ձի, և յարջառոյ արջառ: - 53. Չորրորդ՝ ի նոցունց այլք. որպէս մեղուք ի մեղուշ արջառոյ. թէպէտ այժմ ի ծաղկանց լինին: - 53. Ձի ունին ծնունդ ըզնմանն իւրեանց, և ունին զելունն բաց ի ծննդենէն. որպէս ի ձիոյն ձիակապիկն. և յարջառոյն մեղու. և յայլոցն որդն: - 53. Է՛ և երրորդ պատճառ. զխոզն ուտէին յեգիպտոս, և զարջառ և զոչխար պաշտէին. վասն որոյ հրամայեաց զաստուածս նոցա զենուլ զի չեն աստուածք. և ի խոզենւոյն հրաժարիլ ամենակին: - 355. Հինգերորդ՝ ի մեռեալ կենդանոյ է մեղուն. որպէս ասեն ի մեղուշ արջառաց: - 356. Է՛ և այլ իմն տեսութիւն բանիս. զի կամի՛ զպաշտօնս մեր որոշել ի կռոց զոհիցն. զի սուտանուն դիքն խնդրէին ուստերս և դստերս և արջառս և ոչխարս զոհել և սպանումն օտարաց: - 396. Ձի հին ժողովուրդն զանասունս մատուցանէր պատարագ ոչխար և արջառ և այլն: - 396. Չորրորդ՝ յօրինակ քրիստոսի որ

խարագանաւ եհան ի տաճարէն զոչխարս և գարջառս. նոյնպէս և մեք արտաքսեմք: - 617

ԱՐՋԵԻԱՆ – Իսկ գապաշխարօղսն կարգել. և դարձեալ ի մեծի **Ե** շաբաթի աւուրն արծակել..., ... արջևան և կորին թարգմանիչք բերին ի հայս: - 658

ԱՐՏԱԲԵՐԵՍ + Եօթներորդ՝ զի թէ և լռեալ է բանն և ոչ արտաբերեալ, բան է մտացն: - 49. Նախ՝ զի խօսքն որ է արտաբերեալ բանն, նոյն սա՛ է ներտրամադրեալն բան: - 62. Զի՞նչ է պատճառ՝ որ արտաբերեալ բանս մեր միաւորեալ է ընդ ձայնի. և բացակայքն զձայնն լսեն և զբանն ո՛չ: - 131. Որպէս ո՛չ արտաբերի հնչումն ձայնական գործեաց և ո՛չ փոփոխէ զօղն որ ի մէջն: -145. Եօթներորդ՝ ներքին իմաստքն ամենկին խոր և բարձրագոյն տեսութիւն. զոր ըստ ինքեան միայն իմացումն տեսանէ և ի դուրս արտաբերէ: - 177. Եւ որ հաւուց նման արտաբերէ, թեթևամիտ է: - 247. Տասներորդ՝ զի օդ յիւրաքանչիւր ոք զանազան արտաբերէ զձայն և զբան: - 523. Իսկ երկոտասան պտուղն իցէ երկոտասան աստիճանք հաւատոյն. որ ի սրտի և ի լեզուս առանց խափանման հանապազ դաւանի և արտաբերի: - 768

ԱՐՏԱԳՆԱՑՈՒՄ - Եւ այլ՝ «հաւատան է մտածութիւն յաղագս աստուծոյ անախտաբար. արտագնացումն յուսոյ առ յուսացեալն. համբերութեամբ տեսանել զաներևոյթն մտացն աչօք անպակաս ժուժկալելով»: - 571

ԱՐՏԱԳՈՒՆԵԼ - Իսկ մարդասիրին աստուծոյ տեսեալ արտագունեալ զպատկեր իւր, կամեցաւ նորոգել զնա: - 776. Իսկ ըստինք յատկապէս գործի՛ է բնութեան ի պէտս սննդեան այնոցիկ ծննդոց զօրէն սերմանեաց երկրի. յորմէ հիւրոյ արեանն գոյացելոյ, ընդ ագուգայս երակաց արտագունեալ որակօք կաթն փոխակերպեալ: - 786

ԱՐՏԱԴՐԵՍ + Եւ նախ զվկայութիւնս նոցա լուծցուք, և ապա զճշմարիտն արտադրեսցուք բան: - 61. Ապա եթէ էութիւն է և գոյացութիւն որպէս ի սահմանն արտադրի «անձն է բանական բնութեանն անբաժանելի գոյացութիւն»: - 86. և արտադրէ հառաչումն ձայնից և ողբ աղէողորմ: - 670

ԱՐՏԱԾՈՐՈՒՄ - Ասեմք մեք, թէ արտածորումն մարմնոյ ո՛չ ունէր մարդն ադամ նախ քան զմեղանչելն ի դրախտին. որպէս նոյ ի տապանին. և մանուկն իննամսեայ յարգանդին: - 502

ԱՐՏԱՂՈՒՄ - Նոյնպէս և նիւթն սկզբնական ո՛չ յառնէ ի ծնօղս որ աւելորդ արտահոսումն է նոցա. այլ յառնէ ի ծնեալ մարմինն որոյ հիմն է շինուածոյն: - 719

ԱՐՏԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՄ + Ասեմք եթէ՛ խոստովանիլն կրկին է. մին ներքին իմացմամբ. և միւսն մարմնով արտաձայնութեամբ: - 508

ԱՐՏԱՅԱՅՏԵՍ + Եւ դարձեալ ի ճառս անառակին և կորուսեալ դրամին և մոլորեալ միոյ ոչխարին և անկելոյն ի ձեռս աւազակին, զնոյնս ուսուցանեն մեզ հարքն հոգելիցք արտայայտել: - 775

ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒՄ - Ո՛չ ըստ բաւական բանի առեալ զլուծումն. այլ ըստ կարի տկարութեան արտայայտումն. մանաւանդ հարկեալ ի սիրոյ քունդ եղբայրական խնդրոյ: - 788

ԱՐՏԱՇԵՍ - Եւ յետ եօթանասուն ամի շինւածոյ տաճարին՝ ապա արծակեալ նէեմի շինէ զպարիսպն էմի ի լք ամին արտաշէսի. որպէս ասէ գիրքն եգրի: - 448. Դարձեալ՝ յերիս ժամանակս ազատեցան ի բաբելօնէ՛. այսինքն կիրոսիւս սաղմանասարաւ. դարեհիւ զօրաբաբէլ. արտաշէսի եգր դպիր և նէեմի: - 448

ԱՐՏԱՇՆՉԵՍ + ք) Դարձեալ՝ հոգին սուրբ ելանէ իբրև գարտաշնչեալ և բղխեալ: - 63

ԱՐՏԱՇՆՉՈՒՄ + Արդ՝ որպէս արտաշնչումն ո՛չ ելանէ ի բանէ, և ո՛չ հոգի ի յորդոյ: - 63

ԱՐՏԱՍՈՒԼԻ + Դարձեալ, յերես անկեալ արտասուալի դիմօք հողս և փոշի՝ սուրբ գարշապարաց ձերոց, աղերսեն ի խորոց սրտէ զհարազատ գութ հարց և եղբարց մեր հոգևորաց: - 773. Էր և տեսանել աստ աղիողորմ տեսիլ. միայն արտասուալի դիմօք և կականաբարձ հառաչմամբ. ազգք և սիրելիք. ծնօղք և եղբարք: - 789

ԱՐՏԱՍՈՒՄ + Յաչքն աղի ջուրն, զի տեսցէ զկսկիծ անձինն և այլոց, և արտասուեսցէ: - 243. Եւ վարագոյրն պատառեցաւ. զի յանարգանս փեսային պատառեաց հարսն զքօղն. և կողն աղբիւրացաւ. և նոքա ո՛չ արտասուեցին: - 490. զի տեսանելով զպակասութիւն մեր՝ արտասուեմք և լամք. վասն որոյ առնումք զթողութիւն...: - 619. Նախ՝ նշանակէ՛ ի մեզ զջերմեռանդ բորբոք այրեցման սրտին. որ ի բաց հանէ զօձիսն և արտասուէ...: - 670. Իսկ չափաւոր արտասուել պարտ է ամենայն մարդոյ ի տեսանել զմեռեալն...: - 676. որպէս արտասուեաց քրիստոս ի վերայ դազարու: - 676. Նախ՝ արտասուեմք զբնութիւնս մեր թէ վասն մեղաց յո՞րպիսի կենաց դրախտին ի մահ անկաւ և ի հող դարձաւ: - 676.

Երրորդ, արտասուենք զմեզ թէ և այնպէս հանդիպելոց է մեզ: - 676

ԱՐՏԱՍՈՒՔ + Եղևակս և գաղաղակն և գարտասուսն գերկիւղն՝ գտրտմութիւնն՝ գաղօթելն՝ և գայլ սոյնպիսին ի դիմաց մերոց իմացիս: - 42. Առաջինն է արտասուաց և դատապարտութեան: - 210. Այսպէս ի սեաւ մաղծէն լինի արտասուքն աղի, զի մի՛ հոտեսցի ակն որպէս ցուցաւ նախ: - 243. Չառաջինն մխիթարեցաւ աստուածածին կուսին մարիամաւ. որ առանց երկանց և ցաւոց ծնաւ զմիածինն որդի, որ եբարծ գարտասուս վշտաց մօրն հռաքելի: - 312. Դարծեալ՝ մոխիր և ջուրն՝ նշանակէր գարտասուս և զխոնարհութիւնն ասպաշխարութեան որով սրբիմք: - 383. Չի ամօթն և արտասուքն ի տեղի հատուցմանց են խոստովանողին: - 432. Չի տրտմութիւն արտասուաց ընդ մահուանն բարծաւ. իսկ ամօթ և ցաւք մարմնոյ՝ ընդ մեղացն բարծան. որպէս ի հատանիլ արմատոյ՝ չորանան ստեղունքն: - 474. Վեցերորդ՝ մկրտութիւնն որ ասպաշխարութեան է և արտասուաց և յոյժ տաժանելի: - 488. Քառասունևմի, Վասն աղօթից և արտասուաց: - 527. Նախ՝ զի ի հոգին է. ք՝ զի վասն հոգւոյն տրտմի և ցաւի. գ՝ արտասուս հոսէ. դ՝ զմահ զդատաստան և զտանջանս ի միտ ատէ՛: - 584. Իսկ ընդ դէմ այսմ, դիւական տրտմութիւնն ի մարմինն է և վասն մարմնոյն. և գարտասուս ցամաքեցնէ. և տրտմի և ամբոխի. և հետևի նմա ոխ և ատելութիւն. այլ և մահ ևս գործէ որպէս ասէ առաքեալն: - 584. Զինգերորդ արտասուօք. ըստ այնմ «անկցուք և լացցուք առաջի տեառն»: - 619. Իսկ արտասուքն հանապազորդ է ըստ ամենայնին. և առաւել քան զամենայն ընծայ հաշտութեան: - 619. Վասն է՞ր արտասուքն լուանայ և ջնջէ զմեղս առաւել...: - 619. Եւ կինն պոռնիկ արտասուօքն թանայր զոտս յիսուսի: - 619. Եղևակս ի սրտէն ելանէ կսկիծ արտասուաց. և զհեշտութիւնն նորա քաւէ՛: - 619. Երկրորդ՝ մեղքն ի հոգւոյն և ի մարմնոյն ի վեր ելանէ. իսկ արտասուքն վերուստ ի վայր հոսի և կորուսանէ՛ զնա: - 619. Երրորդ՝ զի ջուր արտասուացն զիւր մեղացն շիջուցանէ: - 619. Չորրորդ՝ զի ջերմ է արտասուքն և զսառուցումն հալէ և ջերմացուցանէ զտէրն: - 619. Զինգերորդ՝ զի դառնութիւն արտասուացն զցանկութիւնն աչացն դարձուցանէ: - 619. Վեցերորդ՝ արտասուքն զզոյնմն և զսուգն նշանակէ՛ զոր ունիմք վասն մեղաց: - 619. Վասն այն գարտասուքն ի յաչքն է եղեալ. - 619. Այլ և տարակոյս է թէ՛ վասն է՞ր տրտմութեան արտասուքն դառն է, և ուրախութեան քաղցր: - 619. ...և հիւսն ելեալ ի գլուխն լինի արտասուքն դառն վասն լեղւոյն: - 620. Այլ գիտելի է, զի գ է արտասուքն հոգևոր. մին վասն մեղաց. որ է՛ ասպաշխարութիւն: - 620. Այլ և արտասուքն բռնադատէ՛ զաստուած յողորմութիւնն. որպէս բազում որդիք մօրն...: - 620. ...և միւսն երախայ և ո՛չ ունի լեզու, միայն լայ. և մայրն գթայ ի արտասուքն և տայ կերակուր: - 620. ...միայն արտասուօք խնդրենք յաստուծոյ զողորմութիւնն. ի հարկէ գթայ և տայ: - 620. Եւ յաչացն ի յերեսն սակաւ. որ արտասուքն ելանէ. բայց սակաւ ճանապարհս այս յաղթէ՛ զայն բազում տարւոյ ճանապարհն: - 620. Երկրորդ, արտասուօք լուանամք զմեղս նորա...: - 676. ...զի արտասուքն ջերմ ջուր է և սրբարար...: - 676. Չորրորդ, արտասուօք թողութիւնն խնդրենք զոր մեղաք նմա ի մարմնաւոր կեանս...: - 676. Զոգի և մարմինս է որպէս մագաղաթ. կամք և իմացումն դպիր և գրօղ. հաւատքն գրիչ. արտասուքն մելան. և գիրն գործք բարի կամ բան աղօթից: - 741. Պոռնիկն սակաւ մի արտասուօք դարծաւ խաղաղութեամբ: - 745. Կրճել ատամանց ի ցրտոյ: Խաւար: Ծուխ: Արտասուք ներքին: - 751. Իսկ Չորրորդն արքայութիւնն՝ է՛ յախտեմականն գաւառ. յորմէ ի ձեռն մեղաց առաջնոյ մարդոյն՝ տարեալք պանդխտիմք յայսմ տառապանաց գբի և ի տիղմ կաւոյ. անարգաբար դեգերեալք ի հովիտս արտասուաց. յանապատի կալով և ո՛չ ի ճանապարհի...: - 756. Չի կաթ մի արտասուաց ի կաթիլ դուլէ՛ ձե՛րդ մաղթանաց ցօղեսցի ի գերեզման հոգւոյ իմ տառապանաց: - 773. Առ այսոքիք, թէ արտասուքն որ յաչացն հեղու, ընդէ՞ր աղի գոլով, Ո՛չ միայն զվասն էրն խնդրեմ. այլ և զորպէսն դառնալ նմա աղի ընդ երակս աչաց: - 786. Թէ զիս՞որդ և որ ի ծիծաղելոյն արտասուքն քաղցր. և ի սրտմտութենէն աղի: - 786. Չլինիլ արտասուաց՝ ուսուցանեն գիրք կազմութեան և որ ի բժշկաց, յերիս բաժանմանէ բնաւորեալ կերակրոց: - 786. Իսկ արտասուքն աղի և ջրատեսակ. զի բարեխառնեսցէ մինն զջերմութիւնն հրոյ, և միւսն՝ զի մի՛ նեխիցին պարուտակք աչաց. շրջապատեալ երակացն լուսոյ: - 786. Իսկ հոսումն արտասուաց, պատճառի՛ ի ներքուստ, և արտաքուստ յիմեքէ՛ ինչ: - 786. Չոր և բիբն անւանեալ պահապան, զառաջինն ո՛չ զգուշացեալ, լինի դարծեալ ձեռնտու, զաւելորդսն արտաքս մերժելով. որ անուանի արտասուք. այսինքն արտաքսեալ: - 787

ԱՐՏԱՔԱՐՇԵԼ - Եւ որպէս այլքն այլ ինչ, և սա՛՛ զծխատեսակ ջերմութիւնն սրտի ընդ ցնցուղս ծայրից արտաքարշելով ի կրկին կողմանէ որպէս ասեն բժիշկք: - 786

ԱՐՏԱՔԻՆ + Այլ առ արտաքինսն ասի: - 36. Ո՞րպէս տեսանէ աստուած զքքս. զի զգայութիւնն ո՛չ

ունի. որպէս մեք ներքին զգայութեամբ զիմանալիս՝ և արտաքին զգայութեամբ զերևելիս տեսանեմք:

- 118. Յետ ընդդէմ արտաքս արտաքելոյ գարտաքինսն. և ընդ մէջ հերձելոյ զհերձուածօղսն, և զճշմարիտն աստուածաբանութիւն հաստատելոյ ի մեզ, բեր սկսցուք զսկիզբն արարչութեան եղելոց մինչ ի վախճան կատարման այժմոյս՝ ըստ կարգի հին և նոր կտակարանաց հետևեալ: - 156. Կրկին է փորձութիւն. այսինքն ներքին և արտաքին. որ է՝ մեղաց և պատժոց: - 160. Իսկ առաքեալն վասն արտաքին փորձութեանցն ասէ. որ ի հալածչաց հասանէ ի վերայ մեր. յորում ուրախանալ պարտիմք. զի որքան յաճախէ փորձութիւնն, այնքան առաւելու և պսակն: - 160. Գործ զգայարանացն է գարտաքինս ի ներքս զգալ. որպէս աջօք զգոյնս. և ականջով զձայնս. և այլն: - 179. Զինգերորդ՝ զի անձերանալի՝ է երկիր. ըստ որում շարժմամբ թօթափի երկիր ի ներքին պատահմանց. և հեղեղօք ողողի և սրբի արտաքին պատահմանց: - 181. Եւ զայս գիտել պարտ է. զի մեծն ներսէս զհաստատութիւնն՝ արփի ասէ և եթեր կոչէ. զոր արտաքինքն եերորդ տարր ասացին որ ո՛չ երկի մեզ: - 184. Զինգերորդ՝ զի տեսցուք և իմասցուք թէ արտաքին սրահն երկնից այսպէս է զարդարում. քանի՞ առաւել ներքին կողմն սրբութեան իմանալեացն դասուց: - 188. Եւ դարձեալ՝ զի ի գոլորշեաց է բաղկացեալ արտաքին մասն հով է և գէշ, և ներքինն ջերմ և չոր. վասն որոյ գարտաքինսն պահէ՛, և զներքինսն ապականէ: - 204. Ուստի յա՛յտ է թէ՛ և իշխէ՛ արտաքին անասնոց: - 220. Երկրորդ՝ զի ցոր քան իշխէր ինքն ի վերայ անասնական մասանց իւրոց որպէս ասացաք, իշխէր և ի վերայ արտաքին անասնոց և զազանաց. իսկ յորժամ ապստամբեցին ներքինքն բանականին տեսռն իւրեանց՝ ապստամբեցին և արտաքինքն մարդոյն տեսռն իւրեանց: - 220. Ուստի յա՛յտ է, որք վերստին յաղթեն ախտիցն որք յինքեանս, այսինքն ցասման և ցանկութեան. յաղթին և հնազանդին նոցա արտաքին զազանք և անասունք: - 220. Որպէս հաց մարմնոյն քրիստոսի ըստ գոյացութեան և ներգործութեան անապական է. թէ և փոփոխի ըստ արտաքին որակացն: - 223. Նախ՝ ըստ փիլիսոփայիցն ներքին մասունքն հոգւոյն պատճառեն գարտաքին մասունս մարմնոյն. և ըստ պղատոնի՝ հոգին եռամասնեայ գոլով՝ բան և ցասունն և ցանկութիւն: - 232. Ութերորդ՝ վասն արտաքին զգայութեանցն որ են ի գլուխն. զի այլ կենդանիք միայն հեշտանան կերակրով և ցանկութեամբ. իսկ մարդն հեշտանայ առաւել զեղեցկութեամբ զգալեացս. յորժամ տեսանէ աջօքն զերկին և զերկիր. և ժողովէ՝ զճշմարիտ գիտութիւն նոցա և հեշտանայ: - 233. Նախ՝ զի պահապան է նմա արտաքին վնասուց: - 239. Զի դ՝ հիւրն ներքին անդամոց՝ ի ձեռն սրտին պատճառեն **զդ** հիւրն արտաքին: - 243. Կամ զօղուածք ներքին զխաւոր անդամոցն և արտաքին մարմնոյն, որ մորթ և միս և արիւն և այլքն առ միմեանս յօղին լինին նոյնքան: - 244. Դարձեալ զօրութիւնք հոգւոյն բաժանին ի ներքին զգայութիւնքն և արտաքին: - 249. Եւ է՛ արտաքին զգայութիւնքն Ե. որ է մասնական զգայութիւն. այսինքն է տեսանելիքն. լսելիքն. հոտոտելիքն. ճաշակելիքն. և շօշափելիքն: - 249. Եւ զանազանութիւն ներքին և արտաքին զգայութեանցն ասացաւ ի վերոյ յաղագս հրեշտակաց ի ը զլուխն, ի **ժգ** համարն: - 249. Վասն ոգւոյն մարդոյ զանազան են կարծիք արտաքին իմաստնոց և վարդապետաց եկեղեցւոյ: - 252. Երկրորդ՝ ի մէջն գոլով՝ մի վնասեցի արտաքին պատահարից: - 256. Իմաստասէր իմանամք զայնս՝ որք ըստ արտաքին փիլիսոփայիցն կրթութեան են վարժեալք. որպէս պղատոն, արիստոտէլ, և այլքն: - 269. Դարձեալ՝ հանճարն է ի գիրս արտաքին. իմաստութիւնն ի սուրբ գիրս. գիտութիւնն ի մեկնութիւն նոցին: - 270. Զինգերորդ՝ զի ամենայն տեսանէ և քննէ աստուած. այսպէս և մարդն ներքին և արտաքին զգայարանօք: - 271. Զի զգեստ կոչի արտաքին հանդերձն որ ծածկէ զմարմինն: - 318. Եւ զգեստ կոչի մարմինն որ ծածկէ զհոգին. ըստ որում մաշկեղէն հանդերձն աղամայ որ էր արտաքին զգեստ և նշանակէր զմարմինն: - 318. Երկրորդ՝ կոչի զգեստ նմա արտաքին և փոփոխական՝ հաւատացեալ անդամք քրիստոսի՝ եկեղեցի սուրբ. ըստ որում՝ «կենդանի են Ես ասէ տէր, զի զձեզ իբրև զհանդերձ զգեցայց»: - 318. Այսպէս կոչի և զգեստ մարմնոյն. զի արտաքին զգեստն որպէս ծիրանին թագաւորի այլ է ի զգեցողէն և պատահական նմա և փոփոխական. այսպէս զգեստ ո՛չ ասի մարմին նորա. այլ եկեղեցի սուրբ որպէս ասացաւ: - 319. Եւ է՛ տաճար որոշեալ. որպէս արտաքին բնակարանք մեր: - 319. Նոյնպէս և տեսռն մերոյ կոչի տաճար արտաքին բնակարան. որպէս կոյսն մարիամ, և հաւատացեալ ժողովուրդք, և շինուածք տաճարաց: - 319. Այլ արտաքին տաճար որպէս բնակարան և որիչ ի նմանէ՛ ո՛չ է և ո՛չ ասի: - 319. Եւ ոմանք **ե** ասեն. **ա**, արտաքին ինչքն. **բ**, զաւակաց մահն. **գ**, մարմնոյն հարւածքն. **դ**, կնոջն կագն. **ե**, բարեկամաց հակառակիւն: - 322. Եւ արտաքին սրահին պատուարն ի մէջ ունելով զխորանն յամենայն կողմանց ճ կանգուն երկայն ի հիւսիսոյ և ի հարաւոյ կողմն: - 343. Եւ

արտաքին սրահն՝ երկիրս մարմնաւոր տեղի: - 343. Ուր բեմն է. և մեջ եկեղեցւոյն. և արտաքին գաւիթն. կամ ժամատունն: - 343. Եւ մարմինս արտաքին սրահն: - 343. Եւ հասարակ ժողովուրդք արտաքին սրահն: - 343. Եւ յարտաքին սրահն **հ** սիւնք արծաթապատք. և յամէն սիւն **բ** խարիսխք և խոյակք յերկոքին ծայրքն: - 343. Եւ արտաքոյ ոսկեպատ, զի արտաքին գործովք սրբեցան: - 346. Դարձեալ՝ գութն բնական և ներքին սէրն է. և ողորմութիւնն երկրորդ և արտաքին...: - 350-351. Իններորդ՝ ի յօրինակ արդարոցն լուսոյն. որ ո՛չ կարօտին արտաքին լուսոյ, սոյնպէս և մովսէս ո՛չ կարօտէր. զի ո՛չ բնական էր լոյսն. զի աչք բնական տեսութիւն ունի, այլ ո՛չ թէ լոյս: - 352. Վասն մեղաց է՝ որ խոստովանութեամբ արտաքոյ ելեալ ի մեղաց և ապաշխարութեամբ քաւենք զմեզ ներքին խորհրդով և արտաքին գործով: - 362. Եւ կարիքն կրկին է. ներքին ամուսնութեանց, և արտաքին ընչից: - 389. Առաջինն՝ զի նախ արտաքին մարմնոյ հանդիպիմք որպէս դրան. և ապա հոգւոյն ի ներս: - 395. Դժոխ՝ զդժուար զմեղ և զանձուկն նշանակէ. և կոչի բազմաւոր, Նախ վասն բազում կրիցն. ուր լալ աչացն է և կրճել ատամանց և խաւար ներքին և արտաքին և այլն: - 505. Մետասաներորդ՝ փախստեայ դաւիթ բնակէր ի ներքնունն այրի. և սաւուղ ննջեաց յարտաքին այրին: - 513. Ա՛րդ՝ ներքին այրն նշանակէ՛ զդժոխս. և արտաքին զգերեզմանն. և սաւուղն զսատանայ որ ըմբռնեալ էր զմարդիկ: - 513. Նախ՝ զի գործ մեղաց է՝ ի զգայութիւնս ներքին կամ արտաքին: - 568. Դարձեալ՝ կատարեալ սէր է, յորժամ է ունակութեամբ մեծ. ներքին շարժմամբն ուղիղ. արտաքին գործքն ժիր. արմատովն հաստատեալ. ջերմ եռանդութեամբն խոհեմ. և քաղցրութեամբն մխիթարական: - 576. զի թպէտ ողորմութիւնն առաւել նմանեցուցանէ զմարդն աստուծոյ ըստ արտաքին գործոյն, - 585. Եւ մարդս է եռայարկեան. մարմինն արտաքին. և հոգին ի միջին. և իմացումն առաջին: - 613. Երկրորդ՝ զի միւթ սորա է՛ ի քարանց արտաքին և ի փայտից որ կոխան է եղեալ անասնոց և անսրբոց...: - 615. Եւ **ե** արտաքին զգայութիւն. այսինքն տեսանելիք. լսելիք. հոտոտելիք. ճաշակելիք. և շօշափելիք: - 622. Եւ խաւարն արտաքին. և որդն անբուն: - 661. Երրորդ ըստ արտաքին ընչից, աղքատութիւն և փարթամութիւն: - 663. Նախ՝ յանպատրաստութենէ կամ ի պակասութենէ հարկաւոր պիտոյից. կամ յարտաքին ստահակութենէ օրոց: - 665. Իսկ վերին և արտաքին սրահն ուր զենմունք և պատարագն մատչէին, է՛ մարմնական աշխարհս այս...: - 682. Զի՞նչ է խաւարն արտաքին: - 753. Թողլով զայլս որ յազգս այսմ. առասպելախօսէն արտաքին բանք: - 788

ԱՐՏԱՔԻՆՑ + Դարձեալ բժան դրունք է ի մարդն որ են այտոքիկ. երկու աչք. **բ** ականջք. **բ** պինջք, բերանն. և պորտն. **բ** ստինք. ջրիեղն. և արտաքինոցն: - 241

ԱՐՏԱՔՈՅ + Դարձեալ ասեն, թէ բազում ինչ հանդիպի արտաքոյ կամաց մերոց. որպէս չար հիւանդութիւն. վատաբախտութիւն. մահ. և այլն, ապա ուրեմն նոքա ի հարկէ բախտի և ճակատագրի: - 11. Նախ՝ թպէտ աստուած տեսանէ զամենայն նախատեսութեամբ և ո՛չ ինչէ արտաքոյ տեսութեանն աստուծոյ, սակայն տեսանէ զոմանս ի հարկէ՝ և զոմանս ի ներընդունակութիւնէ լինիլ: - 15. Այլ և ո՛չ ի բնութեան. զի ո՛չ է չարն ի բնութեան ուրուք. այլ արտաքոյ բնութեան պատահեալ: - 16. Եւ ո՛չ է. և ո՛չ բարի. որպէս չարն արտաքոյ էութեան և արտաքոյ բարւոյ: - 22. Երկրորդ, ասենք եթէ՝ չարն կրկին իմանի. է՛ որ ինքնաչար է. որ պարզ և ամենևինք չարն է. և արտաքոյ բարւոյ և էութեան է. որ ո՛չ ուրեք է. և ո՛չ երբեք. և ո՛չ էր. և ո՛չ է. և ո՛չ լինիլ կարօղ է. որ է ո՛չ ինչ: - 22. Իսկ չարն արտաքոյ է էութեան և բնութեան. վասն որոյ անբաւ է և անպատճառ: - 23. Իններորդ՝ նա՛ ի տաճարին նստի և ուսուցանէ. և սոքա ի ներքս ի յեկեղեցի. զկերպարանս բարեպաշտի ունելով արտաքոյ ծածկեալ են զառնենեալ զգայլենիս: - 35. Եւ աստուածաբանքն հեթանոսաց՝ որպէս միտս ամենեցուն՝ և միտս արտաքոյ գոլ ասացին լցեալ ըզփորւածս երկնից: - 51. Եւ միտն արտաքոյ ամենեցուն՝ մեզ շնորհէ զտեսութիւն և զկարողութիւն յիւրաքնաչիւր արհեստ: - 51. Դիմագրորդ՝ թէ արտաքոյ արարածք են բանն և հոգին աստուծոյ, ապա անկարելի՛ է արարածոց՝ արարչի բան և հոգի լինիլ: - 56. Եւ ճաշակելիքն զհամն միայն արտաքոյ մնալով հոտոյն և զունոյն: - 75. Եւ չորրորդ՝ զի ամենայն իր բնութեամբ իրով միանայ և ո՛չ արտաքոյ բնութեան. որպէս հուր ընդ երկաթ՝ և հոգի ընդ մարմին միաւորի: - 85. Դարձեալ՝ զգայութեամբ ծանօթանամք որ արտաքոյ քան զմեզ: - 103. Եւ է դարձեալ անգիտութիւն՝ յորժամ զմիտս տարածենք յամենայն եղեալս և զնա ոչ զտանենք, ժողովենք ի միմն որ արտաքոյ է սոցա. և այնպէս անգիտութեամբ ճանաչի աստուած: - 103. Եօթներորդ՝ ոչէ ասի չարն. զի պակասութիւն է բարւոյ և արտաքոյ բնութեան: - 111. Զի առ աստուած՝ ո՛չէ սոսկ տեսութիւն արտաքոյ. այլ յինքն տեսանելով զյարացոյցն. և զմեզ ի յարացոյցն մեր իբր լինիլ մեզ նախ ի յաստուած, և ապա ի յէութեան

մերում. և ո՛չ որպէս փոփոխումն ինչ ի բարի կամացն: - 112. Ձի աստուած ո՛չ արտաքոյ ինքեան ունի գտեսութիւնն. այլ ի ներքս միայն. զի զինքն ի յինքն տեսանէ՝ և զայլս ի յինքն. ապա զեղեալքս ի յարացոյցն որ է տեսութիւնն աստուծոյ որպէս ասացաք: -118-119. Իսկ չորրորդն է խորհրդական աստուածաբանութիւն. յորժամ զամենայն զգալի և զիմանալի էութիւն արտաքոյ թողեալ, ի խորս ընթանամք մտօք և մտանենք յամպն և ի մէղն ըստ մովսէսի. և ապա տեսանենք զնա արտաքս որոշեալ յամենայն էից: - 122. Իսկ ի ներքուստ ի վեր՝ ի բազմութենէ առ մինն ընթանայ. որպէս խորհրդական աստուածաբանութիւնն արտաքոյ թողեալ զբազումութիւն էից և ի մինն ընթացեալ, որ ամենեւին անբանութիւն է և անիմացութիւն. անճառելի. անիմանալի. և լռութեամբ պատուի յամենայն արարածոց: - 123. Այլ է բանն և այլ է ձայնն. զի բանն անմարմին ծնունդն է մտաց. և ձայնն է՝ շարժումն օդոյ ի ձայնական գործեաց ի յօդս բախեալ. իսկ ի սրտի միաւորին նոքա՝ այսինքն բանն և ձայնն. և լեզուաւ յօդս բախեալ՝ հասանէ մինչև ի լսելիս, և անդ ձայնն արտաքոյ մնացեալ, և բանն անմարմին ի միտս լսողացն նստեալ: - 131. Որպէս յորժամ ասենք՝ լոյս կեանք՝ և այլն, արտաքոյ մնամք գիտութեանն. և յորժամ անժամանակ՝ անիմանալի, առաւել մերձենամք: - 132. Իններորդ՝ զի նշանակեալքն՝ վայրիք զազանք՝ հրեղէնք՝ և թևաւորք երևին. ցուցանելով թէ արտաքոյ և հեռի՝ են յերևելեացս բնութեանց. և անընտելք և վայրենիք: - 132. Վասն այն թէ քրիստոս զմի հրեշտակի բնութիւն ընդունէր՝ զնա միայն փրկէր և այլքն արտաքոյ մնային փրկութեան: - 149. Իններորդ՝ զի նախատեսութիւն մեր ի ներքուստ զարտաքոյսն և արտաքուստ զներքոյսն ճանաչէ: - 164. Իսկ աստուած տեսանէ զներքոյսն ի ներքուստ, և զարտաքոյսն ի ներքուստ. զի զամենայն առ ինքն և յինքն տեսանէ. և ոչ ինչ է արտաքոյ ինքեան: - 164. Ասենք առ այս Նախ զառաքելոյն, եթէ «ամենայն որ մեղանչէ՝ արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է, իսկ որ պոռնկի՝ յիւր մարմին մեղանչէ». ապա ուրեմն յիրաւի ապականեալ մարմին ո՛չ մտցէ ի կարգ: - 166. Իսկ աստուած արտաքոյ է սոցա. զի ո՛չ է սահմանեալ և ո՛չ պարագրեալ և ո՛չ կալեալ յիմեքէ. ո՛չ իմացմամբ և ո՛չ տեղեալ կամ մարմնով: - 174. Արդ ամենայն ինչ որ զգալի է՝ ի ներքս ի սմա՝ է. ձայն. գոյն. հո՛տ. հա՛մ. ծա՛նր և թե՛թև. և ո՛չ ինչ է արտաքոյ սորա. յաղագս որոյ և ո՛չ զգայարանաց կարօտի: - 179. Ձի ըստ իմաստ նոյն է՝ աստուած ամենայն ուրէք և ո՛չ ուրէք. ոչ ի տեղուք իմիք՝ և ո՛չ բացեայ ի տեղուքէ իմիք. այլ վերոյ սորա, և ներքոյ սորա. ի մէջ սորա, և արտաքոյ սորա: - 180. Եւ զի ո՛չ է ի տեղուք աստի յայտ է, զի տեղին է վերին և ներքին և միջին. և արտաքոյ աշխարհիս ո՛չ երևին սոքա: - 180. Ոմանք ասեն թէ երրորդ էութիւն են արտաքոյ չորից տարերաց ըստ արիստոտէլի: - 188. Մինն պարզ և զուտ բարին ներքոյ և արտաքոյ. որպէս առաքինութիւն. և հոգևոր գործն. յայսպիսիքս հրամայէ՝ մեզ մերձենալ: - 224. Իսկ մագն արտաքոյ անզգայ՝ ծածկոյթ՝ զգեստ՝ և պահապան է ամենեցուն: - 240. Իսկ որք ի խ աւուրս ծնանին և կամ ի ի, որպէս հաւ. ունին նոքա զխորհուրդ չորից տասանց և չորից հնգից, ըստ Ե զգայութեանց ներքոյ և Ե զգայութեանց արտաքոյ որպէս ասացաք: - 263. Դարձեալ՝ մարդն է ի պատկեր աստուծոյ եղեալ առաւել քան զհրեշտակս **գ** կերպիւ, ներքոյ և արտաքոյ. զորս ո՛չ ունին հրեշտակք: - 275. Որով և որդիքս վասն պարտուց հօր՝ արտաքոյ մնացաք: - 280. Եւ նաւթն կո՛ւարն է ներքոյ և արտաքոյ ծեփեալ զի մի՛ վնասեսցի: - 293. Իսկ կցկցեալ. զի յօղեալ և կցեալ են ոսկերք մարդոյն առ իրեարս. և ի ներքոյ միս՝ և արտաքոյ մորթն է պատեալ: - 293. Իսկ զչորրորդ մասն որ արտաքոյ է սոցա՝ ուտենք: - 296. Դարձեալ՝ վարժէ՝ զնա գօտեան՝ պատերազմիլ ընդ մեղս և ընդ մեղսասէր մարդիկ որ կամին զանմեղն քարշել արտաքոյ օրինացն աստուծոյ: - 311. Եւ բաց յայսցանէ և արտաքոյ սոցա, Լեառն պարարտ կոչի սուրբ Երրորդութիւնն ի մարգարէէն: - 320. Իսկ պատելն ոսկի ներքոյ և արտաքոյ, զի աստուածատեսակք են և մաքուր: - 344. Եւ արտաքոյ, զի օրըստօրէ յաւելուն լուսափայլ իմաստիւք ըստ մեծին դիոնիսեայ: - 344. Ներքոյ և արտաքոյ ոսկին՝ հոգւոյն և մարմնոյն մաքրութիւնն: - 345. Եւ արտաքոյ ոսկեպատ, զի արտաքին գործովք սրբեցան: - 346. Եւ դ է քառասունքն մովսէսի բաց ի յեսայն արտաքոյ միգին: - 352. Մետասաներորդ, նոքա ո՛չ իշխէին ճաշակել զպատարագս իւրեանց. այլ արտաքոյ յարէին. իսկ տէրն մեր և մեք ճաշակենք զպատարագ նորոյս...: - 355. Որ նշանակէ զքրիստոս արտաքոյ դրանն չարչարեալ: - 358. Կրկին էր ողջակէզն. մին որ արտաքոյ այրէին: - 362. Այլ և արտաքոյ քաղաքին ի կողմն հիւսիսոյ: - 362. Վասն մեղաց է՝ որ խոստովանութեամբ արտաքոյ ելեալ ի մեղաց և ապաշխարութեամբ քաւենք զմեզ ներքին խորհրդով և արտաքին գործով: - 362. Իսկ մեք իս զմովսէսին պահենք որ ի լեառն սինա, և յեսու արտաքոյ միգին: - 363. Եւ արտաքոյ կուրծքն քահանայապետին, որ է՝ բնակարան սրտին: - 367. յայնժամ քակէ՝ զտունն մեր որ է՝ հոգի և մարմին. և արտաքոյ քաղաքին յանսուրբ տեղիս ընկենու որ է՝

դժոխքն արտաքոյ արքայութեանն, և անսուրբ տեղի մեղաց և մեղաւորաց. և անդ արտաքստ զմեղաւորսն: - 368. Եւ նա՛ ծնաւ զեզն պարարակ. որ ողջակեզ եղև արտաքոյ քաղաքին ի դէմս տաճարին: - 383. Այլ և փիլիպպոս իս օր արտաքոյ եկաց դրախտին: - 391. Իսկ է ի յայն խորհուրդն, զի որ ի պիղծ մերձեանայր՝ է օր արտաքոյ բանակին կալով յերրորդ և յէրրորդ օրն սրբէր, և ապա՛ մտանէր. վասն որոյ **գ** օրէք և է օրէք կատարեմք: - 391. Եւ է երրորդն փախուստն է այլ ընդ այլ՝ արտաքոյ **գ** շարժմանց: - 404. Եւ է երրորդն սատակիլն և կորուստ. զի կեանքս **գ** շարժմամբ է, և մահն է երրորդ արտաքոյ սորա: - 404. Ոմանք ասեն թէ ի չորրորդ դժոխքն էջ ուր էին արդարոց հոգիքն արտաքոյ ասացեալ երիցս, և զնա միայն աւերեաց. և զարդարսն միայն եհան. և զայլսն եթող անդ: - 505. Վասն այն եհան զաշակերտսն արտաքոյ քաղաքին բեթանիոյ: - 519. Եւ թէ արտաքոյ կանոնա՛ց է ջուրն: - 526. Ասեմք առ այս, եթէ ո՛չ է արտաքոյ ուղիղ տեսութեան եթէ մի է առ հօր և բազում է առ մեզ: - 529. Եւ արտաքոյ սոցա անկատար է օրհնելն կամ արձակելն: - 540. Եւ բաց յայսցանէ և արտաքոյ սոցա, ո՛չ օրհնին և ո՛չ անիծանին. ո՛չ կապին և ո՛չ արձակին: - 540. Եւ յորժամ ել արտաքոյ քաղաքին թողեալ զկապանս սողոմոնի՝ սպանաւ: - 540. վասն զի աղբիւր արեանն բաժանեալ ի մարմնոյն՝ դարձեալ միաւորեցաւ առ ինքն և ժողովեցաւ ի մարմինն իւր և ո՛չ ցրուեցաւ ա՛յլ արտաքոյ: - 598. Եւ այլ ևս, յորժամ զշաբաթ և զկիրակէ արտաքոյ թուեմք որ պատարագ մատչի, **ե** օր առաջաւորն ըստ աղուհացիցն համարեալ՝ լինի **իս** օր: - 651. Դարձեալ՝ մովսէս **գ** օր արտաքոյ ամպոյն և հրոյն եկաց...: - 651. Դինգերորդ, է օրեայ սրբութիւնք բորոտացն և կալ արտաքոյ բանակին՝ ի պիղծ մերձեցեալք: - 653. Նախ այն է՝ որ հրամայէր մովսէս պղծոցն լուանալ զմարմինն և ողողել զհանդերձն և արտաքոյ կալ մինչև յերեկոյ: - 653. Եւ զի մի՛ մարդիկ թիրեցցին արտաքոյ բնութեանս լեալ: - 665. Եւ յայնմ աւուր իմաստունքն մտին յառազաստ փեսային, և յիմարքն արտաքոյ մնացին: - 693. Որք արտաքոյ օրինաց մեղանչեցին որպէս կռապաշտք՝ և հրեայքն որք յետ խաչելութեանն քրիստոսի. զի յետ խաչին պահպանութիւն օրինացն ի կռապաշտութիւն է համարեալ նոցա: - 739. Եւ սոքա արտաքոյ են ամենևնիմք երկնաւոր դատաւորին: - 744. Եւ թէ ունիցցին ըստ օրինացն հաւասարեալ ի գործս կամ ի հաւատս, և եթէ միտեալ և կամ նուազեալ, ըստ նոցին օրինացն հատուցանել. և կամ արտաքոյ օրինացն կորնչիլ ի յայսմ կշռոյ է հատուցումն: - 747. Զի արտաքոյ երկնային քաղաքին եւմի է՛ տանջանաց տեղի, ուր մեղաւորքն ժողովին: - 748. Զի ասին՝ արտաքոյ կիզանիլ հրով որպէս խոտ ի հնոցի. և ի ներքուստ ցրտանան. որպէս ասի, «անցանեն ի ջուրոց ձեանց առ ջերմութիւնն սաստիկ»: - 752. Նախ՝ զի արտաքոյ է այսմ խաւարի որ է պակասութիւն լուսոյ. այլ այն խաւարն պակասութիւն է բարեաց: - 753. Երկրորդ՝ զի արտաքոյ է այցելութեանն աստուծոյ: - 753. Ո՛չ թէ որիչ դաս անկաւ այլ իմն թուով՝ արտաքոյ քան զինն դասս: - 760. Եւ այնպիսի քաղցր է տեսութիւնն աստուծոյ, մինչ զի չարքն թէ կարեին՝ յօժարեին ի դժոխս կալ և զաստուած տեսանել. քան արտաքոյ տանջանաց լինիլ և զաստուած ո՛չ տեսանել: - 763. Զի յայսմ կենցաղոյս զուգաւորին յիշելն երբեմն և մոռանալ զներքոյս և գարտաքոյս. ըստ որում փոխանցապէս ունիմք զերից ժամանակաց գիտութիւն: - 774. Իսկ դժոխայինքն թէ և զղջան կամ խոստովանին, արտաքոյ սոցա՛ է. վասն որոյ ո՛չ հանդիպին թողութեան. ըստ մարգարեին «ո՛չ թէ որ ի դժոխս են խոստովան լինին առ քեզ», և այլն: - 780

ԱՐՏԱՔՐՈՒՍՏ + Իսկ թէ և նա արտաքրուստ ունի զորդիութիւն և զայլսն, զոյ կասկած երբեմն ի բաց մերժել զոր էառն: - 66. Եւ թէ զամենայն արտաքրուստ և եկամուտ ունի, զիա՞րդ ասէ զինքն ճշմարիտ գոյ: - 67. Զի ո՛չ էապէս՝ այլ արտաքրուստ և եկամուտ ունի զաստուածն անուն: - 70. Է՛ որ ի ներքուստ, որ չարութիւն և ախտ կոչի. և է՛ որ արտաքրուստ, որ կիրք և արատ կոչի: - 139. Իններորդ՝ զի նախատեսութիւն մեր ի ներքուստ զարտաքոյսն՝ և արտաքրուստ զներքոյսն ճանաչէ: - 164. Նոյնպէս լեարդն և լեղին հալեն զկերակուրն արտաքրուստ ի յաջմէ կողմանէ: - 242. Քարշողականն է՛ յորժամ կծկի և քաղցի, ներքուստ և արտաքրուստ խնդրէ կերակուր: - 242. Դարձեալ՝ ջերմ և գէջ չափաւորեալ է ի միւթն այն. և որ արտաքրուստ մտանէ՛ անչափութեամբն վնասեցէ՛ զսերմնական զօրութիւնն ընդ միւթոյն: - 256. Իսկ անասնոցն ո՛չ է դաստիարակ արտաքրուստ. վասն որոյ բնութիւնն խնամէ զնոսս ի ներքուստ: - 267. Երրորդ՝ ըստ հիւթին յաւելւածոյ՝ և պակասութեան մաղձիցն՝ ի ներքուստ կամ արտաքրուստ, ջերմ և ցուրտ և այլն, զնորին նման և զկերպարանն առնու առ ինքն: - 268. և Դարձեալ՝ տէրն բնութեամբ ունէր զլոյսն. և նա՛ արտաքրուստ ստացաւ...: - 352. Երկրորդ ի կրթութենէ ուսմանց. որ արտաքրուստ կրթութեամբ ստանայ. որպէս պղատոնին և այլոցն: - 537. Այլ զանազանին. զի հպարտն ի ներքուստ ունի զբարձրամտութիւնն. և փառասէրն արտաքրուստ յայլմէ՛ բերանոյ ընդունի

զփառս գովութեան: - 560. Բոլորովինք մարդ ի ձեռն մկրտութեանն ներքուստ և արտարուստ սրբի. բայց դարձեալ սերմն նորա ի ձեռն մարմնոյն ցանկութեանն պղծի: - 592. ...զի թէ աղտեղութիւն ինչ լինի խառնեալ արտարուստ ի կալ կամ ի հնձան, սրբեսցին խղճմտանք մեր: - 654. Երրորդ՝ զի այն արտարուստ անասնոյ է մարմին. և այս ի ներքուստ յինքենէ՝ և զինքն մատուցանէ աստուծոյ: - 658. Այլ և որպէս նախաստեղծքն ի դրախտին ո՛չ ամաչէին. նոյնպէս և սուրբք ի յարութեանն. զի ծածկեալ են ի ներքուստ հոգւոյն լուսաւորութեամբն, և արտարուստ պսակաւն և փառօք: - 726. Ի ներքուստ խիղճ մտացն խածեալ, և արտարուստ աշխարհ բորբոքեալ: - 738. Այլք՝ ի ներքուստ խիղճ մտացն, և արտարուստ անքուն որդունքն հրեղէնք: - 753. Իսկ հոսունն արտասուաց, պատճառի՝ ի ներքուստ, և արտարուստ յիմեք՝ ինչ: - 786

ԱՐՏԱՔՍ + Բայց ո՛չ ծնեալ ասենք՝ և ո՛չ անծին. այլ արտարս առաքեալ ի հօրէ. որպէս վկայէ քրիստոս թէ՛ «հոգին որ ի հօրէ՛ ելանէ». թերևս ճշմարիտ աստուածաբան իցէ քան զքեզ: - 52. Իսկ չորրորդն է խորհրդական աստուածաբանութիւն. յորժամ զամենայն զգալի և զիմանալի էութիւն արտաքոյ թողեալ, ի խորս ընթանամք մտօք և մտանենք յամպն և ի մէղն ըստ մովսէսի. և ապա տեսանենք զնա արտարս որոշեալ յամենայն էից: - 122. Եւ այս կամ յիմարիլ և ափշիլ. կամ արտարս գերագանցիլ: - 127. Այսպէս վասն գերագանց սիրոյն զոր ունի աստուած առ էսս՝ զարմանալ ասի. այսինքն արտարս ելանել՝ թափիլ և հեղուլ ի յեսս. և միաւորիլ անփոխաբուն բնութեամբ: - 127. Յետ ընդդէմ արտարս արքորելոյ զարտաքինսն. և ընդ մէջ հերձելոյ զհերձուածօղսն, և զճշմարիտն աստուածաբանութիւն հաստատելոյ ի մեզ, բե՛ր սկսցուք զսկիզբն արարչութեան եղելոց մինչ ի վախճան կատարման այժմոյս՝ ըստ կարգի հին և նոր կտակարանաց հետևեալ: - 156. Եւ զի արտարս զան ծաղիկք և պտուղք և տերևք: - 197. Փայլակն լինի ի շիջեալ հրոյն ջրով ամպոյն և հողմով որ ի մէջն է, վերստին արծարծի և արտարս բացափայլէ: - 203. Իսկ չորն ի ցրունն վանելով արտարս հոսմանէն հո՛ղմ եղև: - 205. Իսկ շարժն է թանձր գոլորշի արտարս քարշեալ յերկրէ, և նեղեալ ի յելսն շարժէ՛ զերկիր: - 206. Եւ կամ հո՛ղմ է արտարս թիրեալ ի ճանապարհէ՛ իւրմէ. և ի խռռչս երկրի մտեալ. և վասն թանձրութեան երկրին շարժէ զնա մինչև գտանէ ելս և ապա՛ դարձարի: - 206. Դարձեալ՝ զի տնկականն վերափչնունն է օդոյն հանդերձ խոնաւութեամբն երկրի. վասն որոյ բոլորածն արտարս գայ և լինի ծառ: - 213. Նոյնպէս ընդ ներքին դուռն զաւելորդն արտարս վտարէ ընդ աղիսն. և յայսմանէ ջրատեսակն ընդ ցնցուղ քաղրթին ի փալաբուշտն իջանէ և լինի մէզ: - 242. Նմանապէս ծառք և տունկք՝ որ յետ երկից ամաց կամ չորից ցուցանեն զպտուղս՝ յայսմ թըլոյ ո՛չ ելանեն արտարս: - 263. Երկրորդ՝ զաւելորդ ապաւառն և զմազն արտարս ձգենք: - 296. Եւ ի սոցանէ ո՛ր և իցէ, արտարս է յեկեղեցոյ և ի սրբութեանց, օր մի կամ բ կամ աւելի. և սրբի խոստովանութեան ջրովն: - 368. Դարձեալ՝ տարածունն ձեռացն զմերժունն և զհերքունն թշնամուոյն, այլ և զիշխանութիւն նորա արտարս ընկենու. ըստ այնմ «այժմ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի արտարս»: - 489. Հինգերորդ՝ զադամաստեղծ ձեռս իւր տարածեաց տէրն ի վերայ խաչին. և արտարս ընկէզ զչար իշխանն. և կորգեաց զմարդիկ յիշխանութենէ նորա: - 503. Չի արտարս հանելով ցուցցէ ո՛չ ունել քաղաք որ աստէն մնալոց իցէ: - 519. Ութերորդ՝ որք առեալ զօդ դարձեալ արտարս փչեն ներհակ իմն գործով. այսինքն ջերմացուցանեն և զովացուցանեն. վառեն և շիջուցանեն: - 523. Չի ամենայնն ի բերան մտանէ և ընդ արտարս ելանէ ասեն: - 552. Եւ թէ ցանկայ արտարս, ըստ որում է՛ արծաթսիրութիւն և ագահութիւն: - 561. Վեցերորդ՝ զի զամենայն բարիսն որ ի մեզ են՝ արտարս հանեն. զորօրինակ եկեալ խաւարն հանէ զլոյսն: - 562. Չի միապէս միաւորին արտարս և ի ներքս. զի ամենայն կերակուր և ըմպելի ի ներքս միաւորի: - 598. Առաջինն է արտարս հանել յեկեղեցոյ զոչ մկրտեալն և զախտացեալս մեղօք. և զայս առնէ դռնապանն: - 608. Եօթներորդ՝ զի լիբէ է ոչխարն. և լիբն արտաքսելի՛ է յեկեղեցոյ. որպէս յուդա լրբութեամբ ել արտարս: - 617. Վասն որոյ յերեկոյն նոյնպէս զսրբութիւնսն արտարս բերենք - 647. Չի արտարս ենք որպէս ադամ ի դրախտէն՝ և ի սուգ մտեալ: - 650-651. Ասենք թէ ո՛չ. այլ առաւել վտանգ է նոցա. զի ի բազում անգամ ի ձեռս դիւաց արտարս ընկեցեալ լինին մարմինք նոցա: - 678. Եւ ամենայն ինչ որ աշխարհի է՝ յայսմանէ արտարս ո՛չ է. եթէ ժամանակն եթէ կեանքն և եթէ փոփոխումն մեր: - 681. Չորեքտասաներորդ, զի թէ մեղաւորացն զոյ հնար արտարս գալ ի հրոյն և երթալ յարքայութիւնն. - 700. որով դրոշմեալքն յետ արտարս ելանելոյ ի մարմնոյս, թռչին յանապատն ի մեղաց յերկինս կերակրիլ անդ յուսով մինչև լնու թիւ կատարման աշխարհի: - 703. Եւ տէրն վասն կերակրոյն ո՛չ ասաց թէ ի մարմին մարդոյն ո՛չ հաւասարի. այլ զայն

թէ՛ դառնութիւն և ծանրութիւնն արտաքս ելանէ...: - 718. Ձի ոչ ինչ է արտաքս որուն բաղձան. ոչ ինչ ի ներքս յորմէ տաղտկանան: - 767. Իսկ զի և արուի թպտտ ո՛չ նոյն պիտոյիւք. սակայն ո՛չ ընդ վայր կազմեցաւ. ի լրումն բժան դրանց անդամոց. ի ներքս մուծանելոյ և արտաքս հոսելոյ զպակաս և զաւելորդս ինչ. անվնաս կելով կենդանւոյն: - 786. Ձոր և բիբն անւանեալ պահապան, զառաջինն ո՛չ զգուշացեալ, լինի դարձեալ ձեռնտու, զաւելորդսն արտաքս մերժելով. որ անուանի արտասուք. այսինքն արտաքսեալ: - 787

ԱՐՏԱՔՍԵԼԻ - Եօթներորդ՝ զի լի՛րք է ոչխարն. և լիբն արտաքսելի՛ է յեկեղեցւոյ. որպէս յուրա լրութեամբ ել արտաքս: - 617

ԱՐՏԱՔՍԵՄ + Ութերորդ՝ զնա օձ դարանակալ ասէ ի ճանապարհի. և սոքա առաջին օձին նմանեալ՝ հրապուրեն զբազումս. և արտաքսեն ի դրախտէ եկեղեցւոյ. և թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց ունելով և խայթոց՝ զի առորս մերձեման, ի յսկիզբն բանից կամ ի վերջն՝ մահացուցանեն զհոգիս. երկճղի ունելով լեզու նենգաւոր՝ չար և բարի, ծածուկ և յայտնի: - 35. Ձարմանալ և հիանալ ասի մեզ՝ թափումն և արտաքսելումն ի մտացն: - 127. Ձի յետ անկմանն եղև խստացեալ և անզեղջ ի չարն. կորացեալ ի ճշմարտութենէն. անկեալ ի բարւոյն. տկարացեալ ի զօրութենէն. արտաքսեալ յաստուածային խոկմանէն: - 146. Որպէս ասէ սուրբն իրինոս զբանս յուստիանոսի, թէ բարւոք ասաց վկայն յուստիանոս եթէ՝ «մինչ ի գալուստն քրիստոսի ո՛չ իշխէր հայիոյել զաստուած, զի յո՛յս ունէր դառնալոյ ի փառս. այլ յորժամ լուաւ զպարտութիւն իւր և զարտաքսիլն ի փառաց, ապա քարացաւ ի չարութեան իմաստութեան սիրտ նորա. և անամօթաբար հայիոյէր զնա և մատնիւր յաւիտենից տանջանացն»: - 153. Ի քիթն հոտեալ. որ զհոտ մեղացն արտաքսեացէ: - 243. Չորրորդ՝ ի ցուցանել զարդար վճիռ հատուցմանն. պահողացն՝ ըզվայելս դրախտին և զանմահ կեանս. և ոչ պահողացն՝ զարտաքսիլն և զմահու մեռանիլն: - 277. Հինգերորդ՝ թշնամի եղև աստուած, յորում արտաքսեաց ի դրախտէն: - 277. Երկրորդ՝ զի զրկեցաւ ի կենացն փայտէն և ի դրախտէն արտաքսեցաւ: - 279. Ապա թէ բորոտինք ծածուկ մեղօք ի մարմնի՝ կապեալ բերանով առանց խոստովանելոյ, արտաքսիմք յեկեղեցւոյ՝ ի հանգստենէ՛ և ի փառաց արդարոց: - 368. յայնժամ քակէ՛ զտունն մեր որ է՝ հոգի և մարմին. և արտաքոյ քաղաքին յանսուրբ տեղիս ընկենու որ է՝ դժոխքն արտաքոյ արքայութեանն, և անսուրբ տեղի մեղաց և մեղաւորաց. և անդ արտաքսէ զմեղաւորսն: - 368. Իսկ քարկոծումն այն է, որ անզեղջն ի մեղաց՝ արտաքսի յեկեղեցւոյ և անիծանի: - 385. Իսկ որ բոլորովին հաւանին՝ վիճակ են և արտաքսեալ յեկեղեցւոյ: - 429. Իսկ հակառական՝ որպէս ջերմ զցուրտ, և գէճ զչորն արտաքսէ...: - 497. Որպէս դիմոփիլոս կիսասարկաւագ զբահանայ ոմն արտաքսեաց յեկեղեցւոյ. զոր յանդիմանէ՛ սուրբն դիոնէսիոս յութերորդ թուղթն իւր: - 539. Յորժամ զայս խորհեցաւ, արտաքսեցաւ յերկնից: - 569. Նախ՝ զի սոքօք արտաքսեացին է մոլորութիւնքն որպէս ասացաւ: - 583. Արդ՝ է երանութեամբս այս՝ արտաքսիլն է գլխաւոր մոլութիւնքն: - 583. Քանզի Աղքատութիւն հոգւոյն արտաքսէ զհպարտութիւնն: - 583. Խաղաղութիւնն արտաքսէ զբողջախոհութիւնն. քանզի ընդ ճաշակելն զհոգևորն՝ անհամանայ նմա ամենայն մարմնաւոր: - 583. Չորրորդ՝ յօրինակ քրիստոսի որ խարազանաւ եհան ի տաճարէն զոչխարս և զարջառս. նոյնպէս և մեք արտաքսենք: - 617. Նախ՝ որպէս զմեռեալս հոգւով՝ արտաքսենք յեկեղեցւոյ. նոյնպէս և զմեռեալն մարմնով: - 617. Երկրորդ՝ եկեղեցի՝ դրախտին է օրինակ. որ զմեռեալսն մեղօք արտաքսեաց: - 617. Նաև յարքայութենէն արտաքսիլն ամենայն մեղօք մեռեալք: - 617. Եւ մեք արտաքսիմք յեկեղեցւոյ: - 641. ...զի յայսցանէ ո՛չ արտաքսեացէ զնա: - 675. Նախ ի դէմս դրախտին ուստի արտաքսեցաւ մարդն: - 677. Երկուտասաներորդ, հնձան կոչի և վերջին օր դատաստանին. զի անդ հաւաքին ամենայն բարիք և չարք և գործք նոցին. և չարքն ճմլեալ արտաքսիլն ի տանջանս, և բարիքն ի կեանս: - 749. Ձոր և բիբն անւանեալ պահապան, զառաջինն ո՛չ զգուշացեալ, լինի դարձեալ ձեռնտու, զաւելորդսն արտաքս մերժելով. որ անուանի արտասուք. այսինքն արտաքսեալ: - 787

ԱՐՏԵՄՈՆ - Եւ այլք վասն արտեմոնի. զի նա՛ փոխեաց զծնունդն ի դեկտեմբերի իե: - 482. Եւ էր արտեմոնս այս զկնի առաքելոցն բժ ամաւ սուղ ինչ պակաս: - 482. Եւ նզովեցին զաղանդն մարկիանու և զարտեմոնի. և զտումարն լևոնի. և միաբանեցան ի մի հաւատս սուրբ առաքելոցն. և ի կանոնս սուրբ ժողովոյն ինչ պետք էին յաւելին գլուխս թ ի զգուշութիւն եկեղեցւոյ: - 544

ԱՐՏԵՒԱՆ + Երրորդ՝ արտևանունքն: - 239. Եւ ուր ջերմութիւնն շատ է, մազն ո՛չ սպիտակի. որպէս արտևանունքն աչացն և յայլ տեղիս: - 240. Չթեթութիւնն՝ ի վերայ ծովուն և յարտևան լերինն: - 722

ԱՐՏՈՐԵԱՅ + Եւ յառաջին արտորեցն պտղոց տալով նոցա ուտել զոր քահանայքն ուտին՝ արար գոնսա Քահանայս: - 607

ԱՐՏՍՈՐ + և ծխատեսակ հիւթն կսկծող վերանայ ի գլուխն և թափի՝ ընդ աչսն և լինի արտոսր: - 619. Եւ ի հիւթոյն յայնմանէ ելեալ ի գլուխն լինի արտոսր քաղցր վասն քաղցրութեան լերդին: - 619. ...և Աղեգոյնն արտոսր աչաց: - 786. Նոյնպէս և երբեմն յուզել ուրախութեանց. ի փեռեկեալ թոքոյ ի կոտորումն շնչոյն, ի թաղանթէ՛ որ առ լերդաւն հիւթ ինչ ծաւալի առ նոյն ասացեալ տեղի. ելեալ զոլորշեացն նմանապէս առաջնոյն. և լինի քաղցրագոյն արտոսր. վասն ասացեալ հիւթոյն ի քաղցրորակն անօթոյ: - 787

ԱՐՏՐՈՒԼ + Որպէս սողոմայեցիքն վասն արտօրէն գործոցն՝ արտօրէն իջմամբ հրոյ պատժեցան: - 288

ԱՐՓԱՔԱՍԱԹԱՅ - Արփաքսաթայն ռաբուիա՛: - 299. Իսկ ըստ ևսերեայ, վպթ ամ է. զկայնան ճի ամ ի ներս առեալ, որ է՛ որդի արփաքսաթայ՝ և հայր սաղայի. զոր յիշէ աւետարանն, և ո՛չ յիշէ մովսէս: - 337. Վասն զի զկայնան որդի արփաքսաթայ և հայր սաղայի **Ճ** և **Ի** ամ ի թիւ առնու: - 411

ԱՐՓԵԱՆ + Եւ է ճրագն՝ է արփեան շնորհք հոգւոյն սրբոյ: - 347. Եւ ճրագ վառեալ ի նմանէ՛ ծնեալն է արփեան լուսով: - 347

ԱՐՓԻ + Վասն երկրորդ մի՞ է թէ բազում, ասեմք եթէ՛ ի սկիզբն մի է ըստ էութեան ի միոյ պատճառէ՛ յառաջ եկեալ. և ի բազումս բազմացեալ ըստ որակութեան. որպէս է արփեան և ըստ աստիճանաց: - 140. Իննևժերորդ) Վասն յատկութեան երկնից. և զի հոմանունն է արփիհն և եթերն՝ և այլն: - 154. Եւ զայս գիտել պարտ է. զի մեծն ներսէս զհաստատութիւնն՝ արփի ասէ և եթեր կոչէ. զոր արտաքինքն եերորդ տարր ասացին որ ո՛չ երկի մեզ: - 184. Նոյնպէս հոմանունն է և արփիհն. այսինքն լուսեղէնն և հաստատութիւնդ: - 184. Ձի՞նչ է որ ասէ մեծն իզնատիոս վասն արեգական՝ թէ յամենայն օր ի բաց դնէ զլոյսն և զջերմութիւն, և միւս անգամ արփոյն առնու: - 186. Յարփոյն երկնային իջանէ առ մեզ. ի ցոյցս ակներև երկնային փառացն: - 203. Իսկ ըստ իրին, զի որպէս ամպ զարեգակն արգելու, այսպէս նսեմութիւն օդոյդ զարփիհն որ արգելէ՛ զտեսութիւն մեր: - 729. Արդ ի պարզիլ օդոյդ որպէս ցուցաւ երկի լոյս արփոյն անարգել: - 729. Նմանապէս և հուրն որով հրեղէն լեզուօք երևեցաւ սրբութեան հոգին, բաժանեցի այրեցումն և մշտափայլ լուսով փայլեցի որպէս զարփիհն և որպէս զարեգակն: - 759-760

ԱՐՓԻԱԾԻՆ - **Գիր քոյոյ վսեմամիտ խոհեմութեանդ ո՛վ արփիածին հարազատ, և վերնոյն սիօնի նազելի գաւակ Գեորգէոս Բաբունեայ պետ:** - 773

ԱՐՓԻԱԿՈՐ + Եւ ո՛չ է տարադէպ ցոյցք ականն արփիաւորի, զի ի միջօրեայ ժամու փոփոխումն մարմնոյ և ական արծակէ՛ ստուեր կամ լոյս. այլ ինքն միշտ լոյս զոլով ո՛չ փոփոխի: - 779

ԱՐՔ - Բերին **գ** արք ի ջրոյն բեթլէհէմի. և **գ** աւետարանիչքն զծնունդն քրիստոսի: - 438. Դաւթի **գ** արք անւանիք, և արեսեա չորրորդ ընդ նոսա. **գ** աւետարանիչքն, և յոհաննէս որդի սողոմեայ: - 438. Եւ զերկրորդն դուկաս պատմէ՛ վաղ քաջ ընդ առաւօտն. և տեսին արք երկու լուսազգեացք. և զվէմն թաւալեալ: - 515. Չորեքտասաներորդ, զի ցուցցէ թէ յայսմ հետէ արքն միայն ունին իշխանութիւն մերձեմալ առ ի պատարագել. և ո՛չ գոյ համարծակութիւն կանանց յայս գործ: - 518. Զնգետասաներորդ, զի բաւական համարեցաւ ի պատիւ կանանց զայն՝ զի յառաջագոյն մերձեցաւ ի նոսա ծննդեամբ. իսկ յետ յարութեանն կամի՛ զի արք նախ մերձեցին ի նա մինչ դեռ ո՛չ է ելեալ նա առ հայր: - 518. Այլ որ ճժ ամաւ յառաջ եկին ի հայք՝ ասորիք արք քաջաբանք, և կամեցան սերմանել զաղանդն նեստորի. որք նզովեալ որոշեցան. բայց ոմանք ընկալեալ էին և թարգմանեալ ի նոցանէ զիրս սուտս, Ջգօրտոսակ. Ջկիրակոսակ. Ջպղի տեսիլն: - 545. Նախ՝ զի արք վասն նորա ի զազիր տեղիսն խոնարհեցին. - 613. Ոմանք ի գերութիւն վարեալք արք և կանայք. և կէսք առաթուր դիաթաւալ սրախողխող գալարեալ. առհասարակ քահանայք և աշխարհականք գէշ անկեալ դիականք անթաղ ընկեցեալք: - 788

ԱՐՔԱՅ + Ձի գտեղին յերուսացւոցն գնեաց դաւիթ. և ճարտարապետն քիրամ տիւրացի էր որ շինեաց. և քիրամ արքայ զփայտն առաքեաց: - 440. Իսկ ի հիւանդանալն՝ եղիսէոս եդ զծեռն ի վերայ ծեռաց արքային յովասու և զօրացոյց զնա ի պատերազմին ընդ դէմ ասորոցն փոխանակ լալոյն ի վերայ նորա: - 446. Արդ՝ սկիզբն գերութեանն իլէի յաւուրս ոգիայ արքայի յուդայ: - 446. Նախ փոււա արքայ ասորեստանեայց ել ի վերայ իսրայէլի: - 446. Եւ յետ հնգետասան ամի յաւուրս արագու՝ ել թագ դաթփաղսար արքայ ասորեստանի ի վերայ իսրայէլի...: - 446-447. ...և փակէի արքայի որդւոյ ռոմելայ. և գերեաց զնեփթաղիմ և ըզգալիլեա. և Ջգաղայաթ **գ** ցեղիւքն իղլի. և տարաւ յերկիրն

ասորեստանեայց: - 447. և փակէի արքայի որդւոյ ռոմելայ. և գերեաց զնեփթաղիմ և ըզգալիլեա. և Ջգադայաթ **զ** ցեղիւքն իսրայէլի. և տարաւ յերկիրն ասորեստանեայց: - 447. Եւ դարձեալ՝ յետ աւելի քան զերեսուն ամ ի զերորդ ամին եգեկիայ արքայի յուդայ՝ ել սաղմանասար արքայ ասորեստանեայց ի վերայ սամարիայ...: - 447. Եւ յետ գերութեանն իսրայէլի անցեալ ամբ **ճլե**, ել արքայն բաբիլացոց նաբուգոդոնոսոր ի վերայ երուսաղէմի. ի **ժ** ամի թագաւորութեանն յովակիմայ. և էառ հարկ ի նմանէ. և զմեծ մասն սրբութեանց տաճարին աւերեաց: - 447. Եւ ըմբռնեաց զսեդեկիա արքայ յուդայ, և փորեալ զաչսն տարաւ ի բաբիլօն: - 447. Որ եղև յերեքտասան ամի թագաւորութեանն ովսէի բարեպաշտ արքայի յուդայ: - 447. Այլ և յովիդա քահանայապետ զդուստր յովրամայ արքայի զքոյր որդիայ: - 461. Նախ ասի ողջոյն ըղձական առողջութեան. ըստ այնմ «Ողջ լեր արքայ»: - 464. Արքայութիւն աստուծոյ կոչի որդի վերին արքային: - 754. Որդիքն ահարօնի՝ են սուրբքն. որք նախ քան զվերափոխիլն ի սենեակ վերին արքային, աստուածայնովքն բանիւք յամենայն հպարտութենէ մեղաց մաքրին: - 756. Ի տեսութենէ արքային եռակի լիցի ուրախութիւն նոցա: - 762

ԱՐՔԱՅԱՁՆ + Երկրորդ՝ ի ծիրանին. զի արքայաճն է և թագաւորածին: - 271

ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ + Իններորդ՝ աւելորդք էին դժոխք և արքայութիւն. որք տեղիք են բարեաց և չարաց: - 20. Եւ ասեն արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից՝ և տէրութիւն քո յազգէ մինչև յազգ: - 144. Եւ այսպէս խնդրի արքայութիւնն. զի ըստ ինքեան բարի է: - 160. Եւ նովաւ ճանաչեմք զաստուած. և յուսամք արքայութեանն. և երկնչիմք ի դատաստանէ: - 178. Եւ լինի աղանդն այնոցիկ՝ որք ասեն մարմնաւոր արքայութիւն, և կերակուր և ամուսնութիւն, և այլ աղճատանք: - 226. Ասեմք եթ՝ զոր ինչ ի յարութեանն աւուր լինելոց է սրբոցն, զսկիզբն անդանօր սերմանեաց ի նախնի մարդն աղամ. զի թէ յիւրում ժամանակին կերեալ էին ի կենաց պտղոյն, լինէին կատարեալ անմահք. և փոխեին արքայութիւնն: - 282. Երրորդ՝ մինն կուսութեամբ, և միւսն ողջախոհ ամուսնութեամբ. զի ցուցցէ թէ ի կուսից և յամուսնացելոց մտցեն արքայութիւնն երկնից: - 289. Եւ այլք ասեն ընդդէմ այսմ, եթ յետ **ռ** ամին ի դրախտէն փոխիլոց էին արքայութիւնն թէ պահէին զպատւիրանն. և յորժամ ելին ի դրախտէն՝ ի նոյն թիւն ո՛չ հասին: - 290. Ութերորդ՝ յուսով ժառանգ երկրին ծնաւ իսահակ. նոյնպէս և ժառանգ բոլորիցս տէր մեր. և ժառանգ արքայութեան ծնունդք աւազանին...: - 307. Յորոց փրկեսցէ զմեզ և զամենայն հաւատացեալս անւան իւրոյ ի յաւիտենական և յանել տանջանաց հրոյն. և մասնաւոր աջակողմեան դասուն և ժառանգ արքայութեանն երկնից կացուցէ յիսուս քրիստոս տէր մեր. որ է օրհնեալ յաւիտեանս Ամեն: - 317. Եւ ձիթենիքն կրկին բարութիւնք խաչին. որ գարքայութիւնն եբաց և զդժոխս աւերեաց: - 347. Վասն որոյ և յաւուրս զաքարիայի հօրն յովհաննու յորժամ յամեաց ի տաճարին և ել, ակնունէր ժողովորդն տեսանել զակնն և տեսին լուսափայլ սպիտակացեալ իբրև զծիւն. և լի՛ եղեն խնդութեամբ. զի երկնաւոր արքայութեան նշոյլքն պայծառացուցին զակն: - 349. Որ իսկապէս մեզ վայել է քրիստոս եկեալ և դժոխք աւերեալ և արքայութիւնն բացեալ: - 358-359. յայնժամ քակէ՛ զտունն մեր որ է՝ հոգի և մարմին. և արտաքոյ քաղաքին յանսուրբ տեղիս ընկենու որ է՝ դժոխքն արտաքոյ արքայութեանն, և անսուրբ տեղի մեղաց և մեղաւորաց. և անդ արտաքսէ զմեղաւորսն: - 368. Որոց լիցի մեզ ամենեցուն մասնաւորիլ ի փառս արքայութեան երկնից ի քրիստոս յիսուս ի տէր մեր ամեն: - 411. Որ և նովսէս եկեալ ի թաբօր վկայէր նմա, և աղերսէր ելանել ի խաչ և բանալ զդուռն արքայութեան. որում մարգարէքն սպասէին: - 411. Դարձեալ անցեալ ընդ ապաշխարութիւն և սատակեալ զորդիսն բելիարայ, ապա՛ ժառանգեսցեն գարքայութիւնն երկնից ի փառս քրիստոսի աստուծոյ մերոյ: - 419. Եւ որպէս շնորհք մկրտութեան առաւել է քան զթլփատութիւն նոցա, զի զմեղս սրբէ և գարքայութիւնն բանայ: - 433. և տէրն մարտեաւ ընդ բելիարայ և յաղթեաց մահու. և քակեաց զդժոխս. էառ աւար զգերեալսն և էհան արքայութիւնն երկնից. տալով նոցա զանթառամ պսակն: - 438. Վաթսունն՝ զ տասն է. նշան նոցա՝ որք **զժ** բանեան օրէնսն կատարեն ի **զ** դար կենցաղոյս. այսինքն ի տղայութենէ մինչ ի մահ. նոքա թագուհիք և ժառանգ են արքայութեանն: - 440. Չորրորդ՝ նա՛ վասն քարի և փայտի պատմէր. և քրիստոս վասն արքայութեանն: - 442. Սակայն ըստ ներգործութեան մեծագոյն է սրբութիւն մկրտութեանն. զի տպաւորէ զկնիքն. այլ և բանայ զդուռն արքայութեան. այլ և պատրաստէ՛ զմարդն առ ի խորհուրդս ամենայն. զոր ո՛չ ներգործեն այլ երկոքին եգական շնորհքն: - 462. Իններորդ՝ զի աւետիս հարցն հաստատեսցէ. զի անսուտ է խոստմունք աւետեացն աստուծոյ. և որպէս զայս աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեսցէ. այսինքն ի ծառայութենէ ազատութիւն, և արքայութեան խոստմունքն: - 485. Երկրորդն որ ասէ «բացաւ

երկինս» որ ցուցանէ թէ մկրտելոյն առ ժամայն բացեալ է դուռն արքայութեանն: - 487. Չորրորդ դարծեալ՝ դ թև խաչին նշանակէ գշորս բարերարութիւնս քրիստոսի. զի վերին մասն ցուցանէ զբացումն արքայութեանն երկնից. ներքինն զաւերումն դժոխաց. աջն զբաշխումն շնորհաց. ահեակն զթողութիւն մեղաց: - 493. Այլ մի՛ է դժոխքն. որպէս մի է արքայութիւնն: - 504. Եւ որպէս ի մի արքայութիւնն օթևանք և փառք բազում են ըստ գործոցն. այսինքն երեսնաւոր. վաթսնաւոր. և ճաւոր: - 504-505. Չորրորդ՝ այժմ մանկունք հաւատոյ ի յեկեղեցիս նոր օրհնութիւն տալով գ սրբեան ձայնիւ աստուածաբանեն զխաչեալն քրիստոս. և օրհնեն ի վերայ արքայութեան աթոռոյ խաչին: - 529. Որով զփառս որդէգրութեան և զժառանգութիւն արքայութեան ընկալաք. որ է՛ անտրտում ուրախանութիւն: - 532. Երկրորդ, զի յարքայութիւնն յերկնից՝ հետևի պայծառ տեսութիւնն հաւատոյն...: - 572. Նախ՝ զի նոյն վարձն խոստացեալ լինի և նմա. այսինքն արքայութիւնն երկնից: - 586. ...որպէս ասէ առաքեալն, «չիք խտիր ո՛չ հրէի և ո՛չ հեթանոսի. ո՛չ ծառայի և ո՛չ ազատի». զի դուք միապատիւ էք ի քրիստոս յիսուս և համաժառանգք արքայութեանն: - 590. Նաև տէրն կացոյց զայս կարգս. յորժամ ի լերինն գարքայութիւնն երկնից աւետարանեաց նոցա: - 606. Եւ ապա՛ միաւորի ընդ եկեղեցի սուրբ ի ժառանգութիւն արքայութեանն: - 610. Նաև յարքայութենէն արտաքսին ամենայն մեղօք մեռեալք: - 617. Այլ զփառս արքայութեան երկնից ի կատարածի ժառանգեցեն հոգւով և մարմնով անվախճան յաւիտենի: - 617. Երրորդ վասն արքայութեան. որ է՛ երանութիւն. ըստ որում «երանի որ լան վասն արքայութեան երկնից»: - 620. Դուռն երկնից և ճանապարհ արքայութեան: - 639. Չառաջաւոր պաիքն ասէ դուռն երկնից և ճանապարհ արքայութեան: - 639. Երրորդ, զի այսպէս հաղորդ լինիմք վերին սեղանոյն որ է արքայութիւնն երկնից: - 655. որք հաղորդ ենք մարմնոյն քրիստոսի և բաժանորդք արքայութեանն երկնից: - 655. Այլ բաժին ննջեցելոց քրիստոնէից արքայութիւնն է և կեանքն քրիստոս: - 656. Եւ դարծեալ ի յարքայութիւնն երկնից այսպէս ըստ իւրաքանչիւր չափու և արժանեաց կարգաւորապէս պարգևէ աստուած զիմաստութիւնն. և ո՛չ անկարգ. կամ զրկելով. կամ աչաղելով: - 656. Եւ ո՛ւ ամեայ արքայութեանն: - 660. Քառասուներորդ, Վասն արքայութեան բան յերկար: - 661. Նախ՝ զոմանս աղքատ առնէ աստուած, զի գարքայութիւնն մեծատանց վաճառեցեն: - 664. Տասներորդ, զի գ են տեղիք. այսինքն կայանք հոգւոցն և դժոխք և արքայութիւն. - 675. Եւ յետոյ զերծուսցէ ի դժոխաց և պարգևեցէ գարքայութիւնն երկնից ամեն: - 675. Այսինքն սուրբն սրբոց որ է արքայութիւնն երկնից. ուր աստուածութիւնն է բնակեալ. և քերովբէիք սպասաւորեալ: - 682. ...և ապա յետ յարութեանն ի կատարածի միանգամայն մտանենք ի սուրբն սրբոց որ է արքայութիւնն երկնից: - 682. Եւ ապա՛ ի ձեռն յիսուսի արժանաւորքն մտանեն յարքայութիւնն երկնից և ժառանգեն զնա՛. - 682. Այլ յորժամ սիրտն կապեալ է ի մեղս աշխարհի և ոչ կարաց ապաշխարութեամբ քաւել, ո՛չ մտանէ յարքայութիւնն երկնից: - 683. ...յորժամ բաժանին օղիքն և այծիք. որ է արքայութիւնն երկնից և դժոխքն յաւիտենից: - 686. Վասն այսորիկ արդար դատաւորն զհոգի և զմարմին ի միասին յարուցանէ և դատէ՛. եթէ վասն մեղաց ի տանջանս և եթէ վասն արդարութեան յարքայութիւնն երկնից: - 691. Եւ հետևի հազարամեայ արքայութիւնն որոգինի. նաև փոխիլն ի տանջանաց: - 694. Չի յորժամ ոմանք քաւին և մտցեն յարքայութիւնն, և ոմանք ի տանջանս յաւիտենից, այս է հատուցումն: - 698. Տասնգ, ողորմութեամբ աստուծոյ զերծանի ոք ի մեղաց. և արժանաւորի արքայութեան: - 700. Չորեքտասաներորդ, զի թէ մեղաւորացն գոյ հնար արտաքս գալ ի հրոյն և երթալ յարքայութիւնն : - 700. ...հետևի զի և արդարքն կարեն ելանել յարքայութենէն աստուծոյ և գնալ ի դժոխքն: - 700. Իսկ որոգինէս զհազարամեայ արքայութիւն սրբոցն: - 706. Երրորդ, ներելով արծակէ զատանայ որով փորձին ընտրեալքն որպէս ցորեան ի շտեմարանս արքայութեան. - 706. Ոմանք հերձուածօղք որպէս որոգինէս, առաջին յարութիւն ասաց զհազարամեայ արքայութիւնն...: - 710. Չի վարդապետութեանն իւրեանց և օրինակացն հետևօղս լեալ ցուցանեն. և արքայութեանն արժանաւորս վկայեն: - 740. Երկրորդ կոչի հնձան արքայութիւնն երկնից. ուր ժողովին պսակք և փառք զանազան հանգստեան սրբոց զոր պատրաստեալ է աստուած սիրելեաց իւրոց ըստ առաքելոյ: - 748-749. Գիտելի է, զի հոմանունն է արքայութեան կոչումն. և չորիւք եղանակօք ասի: - 754. Արքայութիւն աստուծոյ կոչի որդի վերին արքային: - 754. Արքայութիւն ասի և եկեղեցի սուրբ: - 754. Արքայութիւն կոչի և աստուածային գիրք: - 754. Արքայութիւն ասի և կեանքն յաւիտենից: - 754. Եւ վասն այն ասի արքայութիւն, զի նովալ յերկնաւորսն հանդերձեալ ենք թագաւորել: - 754. Եւ վասն այն կոչի եկեղեցի արքայութիւն, զի որ ի ներկայիս եկեղեցւոյ արքայութիւն առնէ և գործէ՛, ունի զվախճան մեծի փառաց: - 754. Եւ վասն այն

ասի արքայութիւնն աստուծոյ, զի պատուիրանօքն որ յաւետարանն կամ յայլ գիրս սուրբս գտանին, պահողացն արքայութեանն մուտ բացեալ լինի. և ներքին մարդս ամբացեալ հաստատի: - 754. Եւ վասն այն ասի արքայութիւնն, զի ամենայն երանութեանց և փառաց է՝ կատարումն և ծայրագոյն մեծութիւն: - 754. Առաջին արքայութիւնն է բանն անճառելի: - 755. Դարձեալ՝ Առաջին արքայութիւնն է փայտն այն զոր մարգարէն ասէ «անկեալ գոլ ի գնացս ջուրց. որ զպտուղ իւր տայ ի ժամանակի»: - 755. Իսկ Երկրորդն արքայութիւնն, նշանակի յազատն սառա. որ ո՛չ ուժգնութեամբ մարմնոյն, այլ միայն շնորհօքն աստուծոյ ծնաւ: - 756. Իսկ Երրորդն արքայութիւնն, գուշակի յաւազանն պղնձի. զոր հրամայեաց մովսէս առնել ի հայելեացն կանանց որ նստէին առաջի դրան խորանին. յորում լւանային որդիքն ահարօնի նախ քան զմտանելն ի սուրբն սրբոց: - 756. Իսկ Չորրորդն արքայութիւնն է՝ յաւիտենականն զաւառ. յորմէ ի ձեռն մեղաց առաջնոյ մարդոյն՝ տարեալք պանդխտիմք յայսմ տառապանաց գրի և ի տիղմ կաւոյ. անարգաբար դեգերեալք ի հովիտս արտասուաց. յանապատի կալով և ո՛չ ի ճանապարհի. - 756. Դարձեալ, արքայութիւնն երկնից երբեմն կոչի ընթրիս՝ վասն անճառ բարեացն վայելման: - 757. Երբեմն արքայութիւնն կոչի՝ վասն պատուականութեանն: - 757. Եւ ի յարութեանն զհարիւրաւորն յարքայութեանն երկնից: - 758. Այլ զայս ո՛չ իմանան հասարակ կարծիք. զի արքայութիւնն երկնից մի է. այլ փառք և պսակքն են զանազանք առաւել և նուազ: - 758. Ընդէ՞ր ոչ ասենք երեսնաւոր արքայութիւնն զերկիր՝ և այլն: - 758. Սի՛ր է արքայութիւնն, և մի ընդ դիմակ նորա դժոխք: - 758. Արդ՝ եթէ արքայութիւնն երկնից մի է, այլ փառքն **գ**. պարտ է ապա զի լիցի և դժոխքն **գ**, որ է՝ սուտ: - 758. Ապա ուրեմն մի է արքայութիւնն և մի դժոխք: - 758. Եւ նոքա որք բազում համբաւեն դժոխս, մի ասեն գոլ արքայութիւնն. պատճառելով եթէ՛ բարին մի է և չարն բազում: - 758. Ապա ուրեմն մի է բարի արքայութիւնն. և մի դժոխք պակասութիւն նմին: - 758. Ասենք առ այս, եթէ առաջին կեանքն դրախտին ո՛չ զայն իմանան վարդապետք զոր ունէրն ադամ. այլ զոր խոստացաւն ադամայ եթէ պահեալ էր զպատուիրանն. որ նոյն ինքն է արքայութիւնն երկնից ի տեղի անկելոց հրեշտակացն: - 758. Ապա թէ ո՛չ, լիցի աղանդն կերինթոսի և սաղուկեցոցն. որք մարմնաւոր ասէին զարքայութիւնն: - 758-759. Եւ այլ բազում վկայութեամբ կարէ՛ հաստատիլ եթէ մի է արքայութիւնն երկնից որ է կեանքն յաւիտենից: - 759. Եւ ինն ման և մեք յուսացուք արժանաւորիլ տեսութեանն քրիստոսի. զի թէ և ի դժոխս իցենք՝ այն է արքայութիւնն մեր. և ո՛չ թէ յերկրի կամ յայլում տեղուջ ըստ սրբոյն ոսկէբերանի: - 759. Ասենք թէ կրկին. յայսինքն արքայութիւնն երկնից՝ հրեշտակաց և հրեշտակացելոց սրբոց: - 760. Եւ թպէտ մի իցէ արքայութիւնն սրբոց, սակայն զանազանեսցին փառօք և պսակաւ և հանգստեամբ: - 760. Չի բ որմունք լինելոց են յարքայութեանն երկնից: - 760. Այլ և ծաղիկ՝ զպայծառ և զանուշահոտ վարս առաքինութեան. և պտուղ՝ արդիւնքն ըստ գործոց. յորմէ փրկութիւն եղև ամենայն աշխարհի և վայելչութիւն արքայութեանն երկնից: - 768. մարմնով մեռելոցն անթիւ օճիրս ստախօսութեան գործեր. զանտի կենաց զյարութեան յուսոյ և զհատուցմանց ըստ գործոց՝ բառնալով. զերկիւղ դժոխսոց և զսէր արքայութեանն. և զամենայն ինչ որ նմանէ այսմ հոգևոր բարութեան: - 775

ԱՐՔԵՂԱՅՈՍ - Բայց արքեղայոս դարձեալ մաքրեաց զամենայն որ ուսաւ ի ծովային կենդանեաց: - 640

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ + Եւ դարձեալ, երկուտասան արքեպիսկոպոսք. և կաթողիկոսն ի մէջն. նոյնպէս և արքեպիսկոպոսն բժան ունի զաւազան: - 382. Երկրորդ՝ Արքեպիսկոպոսք. որ թարգմանին Եպիսկոպոսապետք. և սքեմ նոցա քականօթ և պճղնաւոր. և փիլոն. և ի վերայ նորա եմիփորոն դ կրկին խաչիւ շուրջ զիւրև: - 607. Եւ գործ է նոցա ձեռնադրել զարքեպիսկոպոսունս. որք են ընդ իւր վիճակաւն ի չորս բաժինս տիեզերաց: - 607. Եւ **գ** արքեպիսկոպոսք ունին իշխանութիւն ձեռնադրել զպատրիարզսն: - 607. Եւ **գ** մետրապօլիտք ունին իշխանութիւն ձեռնադրել զարքեպիսկոպոսունս իւրեանց: - 607

ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ + Եւ փոխանակ ծիրանւոյն՝ զառաքինութիւն զգեցոյց. որ քան զամենայն զգեստ արքունականն է: - 271. Եւ **դ** օղբ և **բ** լծակքն, զի չորեքնութեայ աշխարհի են խնամածուք երկակի զօրութեամբ խնամոցն աստուծոյ. յայսինքն արարչական և արքունականն: - 344-345. Այս է՝ ի միոյ բարի էութենէն աստուծոյ յառաջ գայ արարչական և արքունականն զօրութիւն. իբր աջ և ահեակ ձեռն: - 403. Եւ են սոքա կրկին զօրութիւնք. արարչական և արքունականն. ըստ փիլոնի որպէս կրկին ձեռք մարդոյ աջ և ահեակ: - 457. Երկրորդ, հայի՛ առ ի մի և նոյն բարերար կամացն յառաջ եկեալ գործքն. աստուածային՝ արարչական և արքունականն. որ է գործ ստեղծման և նախախնամութեան: - 746

ԱՐՔՈՒՆԻ + Կարգաւոր էր նախ պատրաստել զարքունիս որ է երկինք և երկիր. և զգահոյս որ է՝

դրախտն. և զսպասաւորքն որ են կենդանիքն. և զմեծութիւնս տնկոց և բուսոց. մանաւանդ ոսկւոյ և արծաթոյ և ականց ի սիրտ երկրի գանձել. և ապա՝ թագաւորին բնակիլ: - 230. և այս է արքունի ճանապարհն: - 666

ԱՐՕՏ + Եւ զորօրինակ՝ ի ստորոտ լերին հասեալ զգրաստի բեռինս առեալ՝ թողունք յարօտս սակաւիկ մի: - 657

ԱՐՕՏԱԿԱՆ + Էշք մատակ արօտականք եճ: - 321. Եւ էշք արօտականք ո: - 326

ԱՐԱԳ + Եւ վասն արագ օրհնութեանն վերջին: - 285. Այլ և գարագ տօնս ի շաբաթու տօնեմք: - 372. Չորրորդ՝ գեթսոնի ազգն դոնապանք էին. և մերարեայ երդմնեցուցիչք ընդ իշխանութեամբն իթամարայ քահանայի. և կահաթու գունդն արագ պաշտօնեայք: - 379. Վասն է՞ր կոչի արագ օրհնութիւն. զի յակոբ ևս օրհնեաց զորդիսն. նոյնպէս և իսահակ. և այլն: - 407. Նախ՝ կոչի արագ, զի մովսէս երէց է և առաջին քան զամենայն մարգարէսն: - 407. Երկրորդ՝ զի միայն մովսէս կոչեցաւ աստուած. և ո՛չ անուամբ միայն, այլ և զործով իշխեր ի վերայ տարերաց ի վեր և ի խոնարհ. վասն այն արագ օրհնութիւն կոչի: - 407. Չորրորդ՝ հրաման տալ արագ սարկաւազաց կին առնուլ և քահանայ լինիլ: - 553. Եւ քահանայապետ ասէ զնա՝ որ պատարագէ և մկրտէ և դրոշմէ. զի նա՛ է պետ և արագ ի կատարմունս խորհրդոյն: - 594. և զաման գինւոյն և զնշխարն տանիլ առ արագ սարկաւազն. և զհանդերձ սեղանոյն լուանալ: - 606. Վեցերորդ Արագ սարկաւազն: - 606. Նախ՝ մեծն մեսրոպ ըզկարգն ապաշխարութեան. և սուրբն սահակ գարագ շաբաթեանն: - 637. Չարագ օրհնութիւնքն զեօթն ձայնիցն, ստեփաննոս սիւնեցին: - 637. Այլ և **բ** ստեղիք. մինն արագ կողմին. և միւսն վերջին: - 639. Ապա՝ աքիլեւս, զատուցանէ՝ զկողմն երկրորդ ձայնին որ կոչի արագ կողմն: - 640. Իսկ զլիաւորագոյն սրբոցն, որպէս յարագ տօներն և յայլս, որ առնեմք նախատօնակ որպէս ի տօնս տէրունականս: - 647. Չորրորդ չարչարանացն ի մեծի արագ շաբաթին: - 649. Եւ արագ շաբաթ չարչարանացն քրիստոսի՝ է՛ ընդ քառասունս կարգեալ...: - 651. Եւ տանին առ արագ երեցն զոր քահանայապետ կոչէ սուրբն դիոնիսիոս...: - 671

ԱՐԱՋ + Ջուրք ծովուց ընդ մէջ երկրի անցանեն և պարզին ի ժանկոյն և ի դառնութեանցն. զի երկիր և արագը զդառնութիւնն յինքեանս քարշեն, և մնայ քաղցր ջուրն: - 208. Ո՞րք են որդիքն արահամու նմանեալ արագոյ. և ո՞րք աստեղաց: - 303. Չալէկոծեալսն մեղօք և զծանրացեալսն արագ կոչէ. որպէս զորդիսն իսմայէլի: - 303. Սուտակ՝ որ է՛ լիզրոնն. զոր ո՛չ գիտէ ոք զուստն. նման է կապուտակ արագոյ. ոմանք ասեն յամագունից բերաւ ի կանանց աշխարհէն: - 348. Դիւթ է՛ որ ձեռօք և միւթով գործէ. որպէս զարի, և ալիւր, և արագ, և ջուր, և քար. և այն որ թզով չափէ, և այլն ամենայն: - 388. Կամ որպէս ասեն ոմանք թէ երկու յարագոյ և մի ի սերմանէ՝ գոյանան մարմինք ձկանցն: - 510. Եւ որ գործէ զբարիս առանց հաւատոյ, այն է որ առնէ շինուած ի վերայ արագոյ: - 702

ԱՐԱՋԱԿ + Իսկ հնազանդիլն որդւոյ հօր, ո՛չ թէ այժմ անհնազանդ է վասն հակառակութեան. զի այս արագակացն է. և անհնար է ասել զմի և զնոյն էութիւնն ինքն ինքեան հնազանդ և անհնազանդ ըստ այնմ որ բան է. այսինքն զպարզ աստուածութիւնն: - 42. Եւ տէր մեր յերկուց արագակացն զմինն ի փառս էած, և զմինն ի դատապարտութիւն: - 313. Ի գողունից կամ յարագակաց ո՛չ է պարտ զի պիղծ է: - 390. Եւ անուանք արագակացն և խաչողացն և այլ կանանց: - 455. Եկն երևեցաւ. այսինքն մարդացաւ մարդասէր բժիշկն. և առողջացոյց զկարեւլեր խոցեալքս. ըստ որում բժիշկ անուանէր զինքն անկեալ ի ձեռս արագակաց հիւանդին: - 467. Իսկ զօծումն հիւանդաց եցոյց ինքեամբ յայլս. յորժամ զանկեալն ի ձեռս արագակաց ձիթով և զհնուով բժշկեաց: - 474. Եւ չորիւքս այս առաւելու ամօթն. իսկ Զինգերորդ՝ զի ի մէջ չարագործ արագակացն էր համարեալ: - 490. Նախ անարգեցաւ ի պարտեզն զկնի արեան քրտանցն յորում մատնեցաւ ի յուղայէ. և իբրև արագակ ըմբռնեցաւ և կապեցաւ: - 492. Ո՞ր է դրախտն զոր խոստացաւ արագակին: - 495. Ոմանք ասեն թէ աւանդիլ հոգւոյն քրիստոսի, արագակն եմուտ յերկրաւոր դրախտն ուստի ել ադամ. և չէ՛ հաւանելի. զի անդ մարմնովն եմուտ յետ յարութեանն: - 495. Եւ այլք ասեն՝ դրախտ զտեսութիւն աստուածութեանն կոչէ. զոր յետ աւանդելոյ հոգւոյն ետես արագակն. և այս ուղիղ է. զի ո՛չ ասաց թէ՛ իցեմք, այլ թէ՛ իցես: - 495. Արագակն որ յաջմէն խաչեցաւ՝ դէմաս էր անունն. և որ յահեկէն՝ կոստաս: - 495. Ասեն ոմանք թէ աջակողմեան արագակն ի հեթանոսաց էր. և ձախոյն ի հրէից: - 495. Նոյնպէս և քահանայացւոյն. նոյնպէս և արագակին: - 603. Դարձեալ ասեն, տէրն արագակին ասաց «այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին» ասա հատոյց...: - 697. Առ առաջինն ասեմք թէ՛ որպէս ո՛չ ոք ընդ քրիստոսի ի խաչ ելեալ է՛ բայց միայն արագակն...: - 697. այսպէս

և ո՛չ որ առեալ զպատիւ, բայց միայն աւագակն: - 697. Եւ աւագակն միով խոստովանութեամբ եմուտ ի դրախտն: - 745. Ջի թէ և սակաւ ժամ լինի մնացեալ ի կենացն որ քան աւագակնի ի յելս շնչոյն. և նա՛ յառաջ քան զամենայն արդարս եմուտ ի դրախտն աստուծոյ ընդ տեառն: - 758. Եւ դարձեալ ի ճառս անառակին և կորուսեալ դրամին և մոլորեալ միոյ ոչխարին և անկելոյն ի ձեռս աւագակնի, զնոյնս ուսուցանեն մեզ հարքն հոգելիցք արտայայտել: - 775. Չորրորդ՝ զի ականայ ի կրիցն ցաւոց, որպէս աւագակաց հատուցմանց: - 780

ԱՒԱԶԱՆ + Չի որպէս առաջին նա՛ ծնաւ անսերմն ի կուսէ և ի հոգւոյն սրբոյ, այսպէս և մեք յետ նորա ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ ծնանիմք ի կոյս աւագանէն: - 41. Երկրորդ՝ զի ի ջուրն հանգստեան սնուցանէ. այսինքն է աւագանհի մկրտութեամբն ի հոգի սուրբ: - 49. Տասներորդ՝ ըստ մեզ ի ջուրս աւագանհի իջումն հոգւոյն: - 50. Երրորդ՝ թէ արարած՝ զհարձ կատարէ զմեզ լինիլ աստուածս յորդեգրութիւն հոր՝ աւագանաւն: - 51. Պատասխանեմք նախ, որպէս ասէ ոսկէբերանն թէ՛ նորածնեալքն աւագանաւն ըստ չափու շնորհացն արժանաւորեին իմաստութեան, թարգմանութեան, և այլն. այսպէս և ոմն շնորհս ընդունէր աղօթելոյ կարգաւորապէս. զի ի նմանէ ուսանէին և այլքն աղօթել: - 59. Եւ ի կուսէ, զի դու ծնցիս ի կոյս աւագանէ: - 107. Երբեմն զգանազան պարգևս հոգւոյն՝ զոր աւագանէն տայ մարգարտութիւն քահանայութիւն լեզւաց գիտութիւն...: - 140. Չի քահանային է անունս դնել յետ աւագանհի ծննդեանն: - 219. Որպէս ասելն զաւագան, աւագան, սապոն, ամէն, և կամ այլ ինչ: - 297. Չի արբահամ հաւատով արդարացաւ. և մեք նովին հաւատովն աւագանաւն արդարանամք. ըստ այնմ, (կարօ՛ղ է աստուած ի քարանցս յայցանէ յարուցանել որդիս արբահամու:)- - 303. Եւ ի քրիստոս բազմութիւն ամենայն հաւատացելոց սերեալք անդամք յանդամոց նորա և մարմինք ի մարմնոյ նորա ծննդեամբ ի նմանէ աւագանաւն: - 306. Երկրորդ՝ սառա ամլութեամբ ծնաւ զիսահակ. և մարիամ կուսութեամբ զէմմանուէլ. և եկեղեցի միշտ կուսութեամբ ծնանի զծնունդս աւագանհի: - 307. ...և մեք խնդութեամբ ծնանիմք աւագանէն յուրախութիւն երկնաւորացն...: - 307. Ութերորդ՝ յուսով ժառանգ երկրին ծնաւ իսահակ. նոյնպէս և ժառանգ բոլորիցս տէր մեր. և ժառանգ արքայութեան ծնունդք աւագանհի...: - 307. Իններորդ՝ միամայր է որդի սառայի. միածին է և որդի կուսին. մի ծնանիմք և մեք աւագանէն: - 307. Նոր ծնանի և աւագանն զորդիս մարդկան որդիս աստուծոյ: - 307. Որդի ծնանիմք և մեք յաջակողմն աւագանէ: - 308. Եւ ծնեալքս աւագանէն հաստատիմք անմահ կերակրովք հացին որ յերկնից իջեալ: - 308. Նոյն և որ հատանի ի ստենէ. և աւագան կրկին ո՛չ է: - 308. Երկրորդ՝ հոգեկան. որ աւագանէն ծնանիմք ի հոգւոյն սրբոյ. այսինքն յղացեալք ի բանէն հաւատոյ՝ ծնանիմք յորդիս աստուծոյ: - 308. Նոյնպէս և ծնունդք սուրբ աւագանհի որք են անդրանիկք և անդամք քրիստոսի եղեալք, ազահութեամբ և պոռնկութեամբ կորուսանեն զշնորհն երկնաւոր. և ո՛չ լան և ո՛չ զղջան որպէս եսաւ: - 309. Երրորդ՝ յօրինակ հեթանոսաց որք զազրացեալ էին մեղօք մինչև ջրով աւագանհի սրբեցան և ճաշակեցին զմանանայն կենաց ի յերկնից իջեալ: - 333. Նշանակէ զժողովուրդն որք սրբին աւագանաւն և խառնին ի հաղորդութիւն արեանն քրիստոսի: - 341. Հինգերորդ՝ ի խորհուրդ սրբութեան. զառաջինն պարզե՛ աւագանաւն. և յետ մեղանչելոյն ապաշխարութեամբ և վաստակօք պարզե՛ զնոյնն: - 350. Նախ ի մօրէ. և ապա՛ աւագանէն, ի հրոյ, և ի հոգւոյ: - 353. Հաւատացեալքն աւագանաւն: - 353. Ջուրն աւագանն որ մաքրեաց զմեզ յադամայ մեղացն: - 368. Եւ մաքրեալ յարենէն, որք աւագանաւն մկրտին՝ մաքրին յարենէն...: - 369. Գառնիմք՝ նորածնեալք աւագանաւն: - 374. Եւ խաչօղքն անսուրբք էին մինչ յերեկոյանալ օրինացն հնոյն և ծագել նորոյն. մինչև սրբեցան աւագանաւն և խոստովան եղեն զքրիստոս: - 383. Առաջին՝ ջուր աւագանհի որ լուսնայր զմարմինն, է՛ ջուր սրբոյ աւագանհի մերոյ: - 384. Չորրորդ՝ որդին բնութեամբ. և շնորհօք նորածնեալք աւագանաւն որդիք աստուծոյ կոչին շնորհօք: - 402. Եւ է՛ սկիզբն օրհնութեան մերոյ աւագանն...: - 403. Եւ ի վերայ այսր՝ կուսութեամբ ծնաւ մարդն ադամ ի հողոյ. և կուսութեամբ ծնանիմք աւագանէն որդիս աստուծոյ. և կուսութեամբ ծնանիմք ի յարութեանն ի կեանս անմահ: - 404. Վեցերորդ ըստ մտաց, զի մովսէս ջրածին լսի. զի որք ո՛չ ծնանին աւագանաւ, ընդ մահու իշխանութեամբ են: - 409. Եւ առաքեալքն զաւագանն ընդ չորեքօճագեան տիեզերս: - 441. Այլ պիղծ ազռաւքն ի խորհուրդ հեթանոսաց անցեալ գյորդանան և սրբեալ աւագանաւն: - 443. Եւ յետ ե ամսոյ՝ նաբուզարդան դահճապետն հրձիգ արար զէմ և զտաճարն և զտուն թագաւորացն. և զպարիսպն կործանեաց. և զսիւնսն պղնձի և զաւագանն և զամենայն կահ պղնձի և արծաթի տարաւ ի բաբելօն: - 447. Երրորդ ձեռագիր քրիստոնէիցս առ աւագանաւն. որ

հրաժարիմք ի սատանայէ՛ և դաւանիմք զքրիստոս: - 482. Իսկ զգիր քրիստոնէից զոր յետ աւագանիմ մեղանչեմք և գրեմք զյանցանս, զայն պատառէ ապաշխարութիւնն. որ է՛ զղջումն սրտի և խոստովանութիւն լեզուի և հատուցումն զործոց մարմնոյ: - 482. Երրորդ՝ օրինակն. զի ամենայն անսուրբ ջրով լուացեալ սրբիւր. և ողողեալ զհանդերձս այնպէս մտանէր ի բանակն. և աւագանն խոստովանութեան ջրովն: - 488. Այլ և նշանեալ փայտն խայտախարիւ աւագանս եղեալ: - 494. Դարծեալ՝ ծննդեամբ աւագանիմ կոչեցաք նոր որդիք աստուծոյ և եղբարք քրիստոսի համահայր և համամայր: - 528. Եւ նա ի կոյս մօրէ, և մեք աւագանէ ծնեալք: - 528. Մի կոչի եկեղեցի՝ ո՛չ տեղեաւ մի. այլ միով հաւատով և յուսով կոչմանն. և միոյ մօր և մի որովայնի ծնունդ աւագանիմ. և մի կերակուր որ է տեսութիւն աստուածային գրոց. և մի մարմին և արիւն փրկական. և մի զլուխ և պսակ և զգեստ ունիմք զքրիստոս: - 533. Եւ սուրբն ղուկիոս սքանչելագործ և մարգարեաշնորհ, զրեաց առ մարկիանոս, թէ սուգ զգեցուցեր առաքելոց և մարգարեից. զի քակտեցեր զնոցա շինւածն. և արգելաւ հոգին սուրբ յօրհնելոյ զպատարագն և գաւագան մկրտութեան: - 543. Եւ գիտելի է, զի ի ծնունդ սուրբ աւագանիմ երևի ե զարմանալի գործ որ ո՛չ է ի մարմնաւոր ծնունդս: - 590. Չորրորդ՝ զի միշտ որդի ծնանիմք աստուծոյ և ո՛չ դուստր և էգ. զի ի քրիստոս յիսուս արու և էգ ո՛չ է ասէ առաքեալն. և զայս ցուցանէ աւագանն ի յաջ կողմն եկեղեցւոյն: - 590. Եւ վասն աւագանիմ ծննդեանն ասացեալ է առ սառայ ի ժժ զլուխն, ի ժժ համարն: - 591. Ասեմք թէ՛ և զայս ունիմք ծածկապէս. որպէս այն որ ի ջուր աւագանիմ խաչանման մեռոնն խառնի, - 605. Իսկ հոգևոր ազգն է կրկին. նախ աւագանիմ ծննդեամբ. և երկրորդն որդեգրութեամբ...: - 611. Արդ՝ ջուր և զինին և մեռոնն նշանակեն ի մեզ զջուր սրբութեան աւագանիմ. և մեռոնն որով օծաք և դրոշմեցաք. և ապա ճաշակմամբ մեղսաքաւիչ արեանն կատարեցաք: - 615. Եւ է՛ աջ դասն աւագանիմ կողմն և խորհրդանոցին: - 641. Իսկ երրորդն ի դէմս Երրորդութեանն և է շնորհաց հոգւոյն զոր ընկալաք աւագանիմ: - 683. Ութերորդ՝ հնձան կոչի և աւագանն սուրբ. զի ի նմա ճմլին և կորնչին ամենայն մեղք մեր. «լուացեալ արեամբ խաղողոյ զհանդերձս մեր» և զարդարեալ պէս պէս պարգևօք շնորհաց հոգւոյն: - 749. Իսկ երրորդն արքայութիւն, գուշակի աւագանն պղնձի. զոր հրամայեաց մովսէս առնել ի հայելեացն կանանց որ նստէին առաջի դրան խորանին. յորում լւանային որդիքն ահարօնի նախ քան զմտանելն ի սուրբն սրբոց: - 756. Աւագան պղնձի՝ բանք են աստուածայինք: - 756. Որք վասն այնորիկ ասին աւագան, զի զսուրբս բարեպաշտ բանիւք առատաբանս առնեն: - 756. Ձաւագանն պղնձի ի հայելեաց կանանց կազմեաց. այսինքն զբանն աստուածային՝ ի սրբոցն հաստատեաց օրինօք: - 756. Նախ՝ ծառն կենաց են հաւատացելոց անձինքն տնկեալք ի վտակս հոգւոյն՝ ջրով աւագանիմ. հետևեալ ի մշտնջենաւոր կեանս: - 765. Ապա զի՞նչ է այն՝ որ զշնորհս աւագանիմ ոչ ուրացութիւն և ո՛չ այլ ինչ նոյնպիսի մերկացուցանել կարէ: - 782. Իսկ առ լուծումն խնդրոյս թէ վասն է՞ր արդեօք առ նորս շնորհ՝ որպէս աւագանիմ և կարգին ո՛չ բառնի ընդ բառնիլ շաղկապին. իսկ առ հնովն բարձաւ. որպէս յայտ է ի վերոյ ասիցդ աղանայ և յայլոցն: - 782. Եւ է՛ շնորհ յատուկ ընրութեամբն աստուծոյ, որ պատճառ է՛ զփառս զանագան ներգործութեամբ. և է՛ սա՛ անի բաց դնելի անզեղ խոստմամբ ի կողմանէ տուողին. որպէս է՛ առ մեզ շնորհք աւագանիմ: - 783

ԱԻԱՂ + Աւաղ անբան մտահաճութեան նոցա. որք զմիայն տէրն ուրացեալ, ածեն ի վերայ ինքեանց զարագահասն կորուստ: - 503

ԱԻԱՂԱԿԱՆ + Նաև պատճառին. թէ խրատական է. թէ աւաղական. թէ սպառնական. թէ ողորական. թէ ըղձական. և այլ այսպիսիք: - 643

ԱԻԱՆԻԿ + Ընդէ՞ր ասի՝ «ո՛չ աւանիկ գրեալ են մնացորդք բանին»: - 443

ԱԻԱՆԴ + Որև այժմ ի յեկեղեցի ի նոյն խորհուրդ՝ սերօբէին պատկեր որ է քշոցն՝ ի ձեռն սարկաւագին աւանդի որ է՛ մաքրօղն. և երրորդ կարգ յետ քահանային և քահանայապետին: - 135. Չոր ունի զայս աւանդ այժմ սուրբ և ուղիղ աւանդապահ եկեղեցիս հայաստանեայց ըստ վկայութեանս որ եղաւ: - 484. Նախ, զի առաքելական է աւանդ. որպէս ի հինքն զերկուշաբաթի և զհինգշաբաթի պահէին. - 652. և տան ի բաց զոր ունին աւանդի: - 714. Եւ որպէս զմարմինս մեր ընդունին աւանդ, նոյնպէս և զգործս մեր խնդրէ ի սոցանէ և յառաջ բերեն: - 714. Այսպէս դ տարերք զչորեքին գործս մեր ընդ էութեանս ունին աւանդի և յառաջ բերեն: - 714

ԱԻԱՆԴԱՊԱՐՅ + Չոր ունի զայս աւանդ այժմ սուրբ և ուղիղ աւանդապահ եկեղեցիս հայաստանեայց ըստ վկայութեանս որ եղաւ: - 484. Ասեմք առ այս, եթէ համակարգ և համիշխանք են վերջինն ընդ

առաջնոյն ի կարգել և ի յուղել. այլ ո՛չ ի թիրել և ի քակել. զի առաջնոյն աւանդապահ է վերջինն նոյն մտօք և նոյն կամօք: - 541. Իսկ ի նորս առ մեզ, Սակաւ ինչ հոգացեալ զեօթնիցս, այլ ութերորդին փոյթ տարեալ դարուց աւանդապահ եկեղեցոյ, կարգեցին ութն կանոնս ըը գուբդայիս: - 627

ԱԲԱՆԴԵՍ + Այլ սոքա ինքեանց և բազմաց. այսինքն հօտին քրիստոսի. «յափշտակելով ի նմանէ և ինքեանց առնելով» ասէ սուրբն կիրեղ. և յետոյ գրով աւանդեցին զչար աղանդն այլոց չար յիշատակ և ի կորուստ անձանց իւրեանց: - 33. Այլ թէ ըստ կարգին իմասցիս՝ հետևիմք առաջասացեալ սրբոյն դիոնիսեայ. որպէս աւանդեցաւ նմա յառաքելոյն պօղոսէ յափշտակելոյն յերրորդ երկինս: - 135. Թէպէտ և զայս կարգ փոխեն ոմանք և զգօրութիւնն և զպետութիւնն աւանդեն որ մեզ ո՛չ է հետևելի. այլ սրբոյն դիոնիսեայ որպէս ասացաք: - 135. Եւ տէրն մեր նովիմք աւանդեաց զփրկական մարմին և արիւն իւր: - 302. Եւ քրիստոս զիրէայսն ցուեաց, և ի սիրտ հեթանոսաց նոր ժողովրդեանն աւանդեաց զօրէնսն: - 328. Իսկ մեզ կատարելոցս՝ բանիւ աւանդեաց: - 341. Ութերորդ, ապականութիւն է խմորն. վասն այն տէրն զանապական մարմինն իւր բաղարջով աւանդեաց: - 356. Եւ ո՛չ միայն այս, այլ զեօթն օր անխմոր բաղարջ ուտէին ամենայն ժողովուրդն. և Աբրահամ և ղովտ բաղարջ յօրինեցին զխորհուրդ փրկական մարմնոյ տեառն որ ի վերնատունն բաղարջով աւանդեաց: - 356. Այլ զգալապէս հաց և զինի աւանդեաց, զայն պատարագեմք: - 357. Այլ զանբան պատարագն ուսան հեթանոսք և կռոց մատուցին. և այն սովորութեամբն իէլ մատոյց աստուծոյ զանբան կենդանիս մինչ եկն քրիստոս և եղև ինքն բանաւոր պատարագ, և զնոյնս աւանդեաց մեզ: - 362. Իսկ զվարդավառին և զփոխմանն տօն՝ ի նորոյս է աւանդեալ. որպէս ողոզումեանն, և քառասնօրեայ զալստեանն: - 373. Երեքտասաներորդ՝ ականատես տնօրէնութեանն եղբայր տն յակոբոս որ կարգեաց զընթերցուածն, յունվարի վեցն աւանդեաց զտօնն ծննդեանն. և ի նոյն օրն դարծեալ զմկրտութեանն: - 484. Եւ որպէս զմարմնաւոր թլփատութիւնն աւանդեաց արբահամու, նոյնպէս զհոգևորն որ է՝ թլփատութիւն սրտի՝ հրամայեաց ի ձեռն մովսէսի...: - 486. Ոմանք ասեն թէ աւանդիլ հոգւոյն քրիստոսի, աւազակն եմուտ յերկրաւոր դրախտն ուստի ել աղամ. և չէ՛ հաւանելի. զի անդ մարմնովն եմուտ յետ յարութեանն: - 495. Եւ այլք ասեն՝ դրախտ զտեսութիւն աստուածութեանն կոչէ. զոր յետ աւանդելոյ հոգւոյն ետես աւազակն. և այս ուղիղ է. զի ո՛չ ասաց թէ՛ իցեմք, այլ թէ՛ իցես: - 495. Եւ խորհուրդ նաւատակեաց ի դրախտին աւանդեցաւ յամենայն պտղոյ ուտել և ի միոյն ոչ: - 510. Այսպէս և մեզ աւանդեցաւ յամենայն կերակրոց ուտել և զմիս ոչ: - 510. Իսկ անօրէնութիւն է մեզ լուծումն պահոց աւանդեալ յառաքելոց անտի զերեք յիսունս և զչորեքշաբաթի և զուրբաթ. և զայլ շաբաթապահս ի նիկիական ժողովոյն սրբութեամբ պահել: - 552. Այլ սուրբն աթանաս որ զխորհուրդ պատարագին աւանդեաց՝ այսպէս ուսոյց: - 599. Վեցերորդ ժամն է վերջին ողորմեայն. իններորդ ժամու աղօթն. յորում քրիստոս աւանդեաց զհոգին ի ձեռս հօր: - 622. Եւ դարծեալ՝ զիւր հոգին աւանդելով կնքեաց զամենայն հոգիսն ի ձեռն հօր: - 639. մինչ աւանդօղ հրեշտակն ասստեսցէ ի նոսա, - 669. զի ազատեցան ի պատժոց և առ հայր աւանդեցան...: - 689. Այլ ո՛չ թողու աւանդօղ հրեշտակն. - 703. Եւ նմա աւանդել՝ յորում ծածկեալ են ամենայն զանձք իմաստութեան. և որ քննէ զխորս աստուծոյ: - 759. Զի որոց բազում աւանդեցաւ. առաւել ինչ պահանջեցաւ. և փքացելոց հպարտութեամբ՝ ստորասուզեալ մակբեկութեամբ: - 789

ԱԲԱՆՂՈՒԹԻՒՆ + Դարծեալ ի վերայ սաղմոսին որ ասէ, «զարթիր փառք իմ». ասէ մեկնիչն և աւանդութիւն հրէիցն թէ՛ խօսի աստ ի վերայ չորից թագաւորացն որք հալածեցին զհարայել: - 28. Մետասաներորդ՝ զի հայրենի՝ է եղեալ աւանդութիւնն, և սովորութիւնն ստացական բնութիւնն: - 33. Ուստի հեշտութիւն և աւանդութիւն յիրաւի խառնեալ ընդ միմեանս, և հակառակասիրութիւն և ինքնահաճութիւն յառաջ եկեալ, որով զինեալ պնդին ընդդէմ ուղղութեան. զի կարծեն զինքեանս ճշմարիտ գոլ քան զայլսն: - 33. Այսպէս և ամենայն ազգք քրիստոնէից զնոյն ունէին ճանապարհ դաւանութեան և աւանդութեան յառաքելոց անտի մինչ ի ժողովն քաղկեդոնի. և յետ անտի բաժանեցան ամենայն ազգք յամենայն իրս, որպէս յայտ է յիւրաքանչիւր եկեղեցիս: - 551. Ազգ առ ազգ բաժանեալ լինի գաւառաւ և լեզուաւ և կանոնական սահմանաւ որ են աւանդութիւնք և հաւատք եկեղեցւոյ: - 552. Զի ահա՛ լատինացիք առանձնականս ունին աւանդութիւնս, - 553. Եօթներորդ՝ ի պահս և յաղօթս և յայլ աւանդութիւնս բազում ունել որոշումն: - 553. Եւ այսոքիկ աւանդութիւնք և ո՛չ հաւատ: - 554. Եւ այսոքիկ թպէտ և ոմանց ո՛չ թուեսցին որպէս փոքր կարծեցեալք. սակայն աւանդութիւն և ո՛չ հաւատ: - 554. Որպէս և տօն ծննդեանն զոր միաբան ասեն տօնել այլոց

քրիստոնեից բաց ի հայոց. և զի և այն աւանդութիւն է և տօնախմբութիւն և ո՛չ հաւատ: - 554. Ձի այսպէս ուսաք ի սրբազան վեհէն մերմէ ըստ սրբոցն աւանդութեանց. թէ ամենայն իր որ բնութեան է պարզև, անի բաց դնելի՛ է ի նմանէ: - 782

ԱԲՍ + Ձիոյ գիրն ա՛ն ի բաց, աւատ ասի. ամենայնի դէպ ասեն թէ աւատ կայ: - 769

ԱԲՐ + Վաթսունևգ, Վասն աւարաց բաժանելոյ: - 285. Եւ անդ օրհնեալ զաբրահամ, և տասանորդ էառ յաւարէ՛ անտի: - 300. Չորրորդ՝ ո՛չ առնուլն յընչիցն սողոմայ յաւարէ՛ անտի: - 304. Եւ տէր մեր էառ զաւար զմարդկային ազգս և գնաց յերկինս: - 315. Եւ յաւուր փորձութեանցն հուր անկեալ յերկնից այրեաց զհօտսն. և ասպատակք աւար առին զուղտն և զէշսն և զեգիմսն: - 321. Ի յաւարէ՛ պա՞րտ է յեկեղեցիս մատուցանել կամ մատաղել, թէ ոչ: - 390. Այլ ի յաւարէ՛ թագաւորաց որ ի յերկրէն թշնամեաց բերեն՝ հալալ է մատուցի՛ նուէրք յեկեղեցին: - 390. Ձի գործ արդարութեան է սպանանել զթշնամիս. նոյնպէս և աւարն արդարութեան մասն է: - 390. Որպէս զաւար մադիանացոց մովսէս մասնաւորեաց ի խորանն աստուծոյ: - 390. Եւ այսպէս բաժանեսցեն զաւարն. ի ճէն զմինն տայցեն քահանայապետին. և յիսնէն զմինն քահանայից և աղքատաց. և հնգէն զմինն թագաւորաց բաժին. և կէսն աւար բերողացն է զհնւորացն. և կէսն այլ հեծելիցն. որպէս բաժանեաց մովսէս: - 390. Այլ և ոսկին ի յաւարացն թագաւորին է բաժին. և արծաթն թագուհւոյն և կամ իշխանացն: - 390. Եւ այլ աւարն զօրացն: - 390. Դաւիթ դարձոյց զերկու կանայս և զամենայն աւարն. և որդի նորա **զբ** դասս հաւատացելոց և զամենայն հոգիսն ազատեաց: - 437. Յիսուներորդ, կոչեաց զանունն աւար դաւթի. և այս ազատութիւն քրիստոսի: - 437. Այլ և օրհնութիւն բաշխեաց յաւարէն ամենայն ծանօթից. և տէրն առեալ աւար բաշխեաց պարզևս որդւոց մարդկան: - 437. և տէրն մարտեաւ ընդ բելիարայ և յաղթեաց մահու. և քակեաց զդոժիս. էառ աւար զգերեալսն և էհան յարքայութիւնն երկնից. տալով նոցա զանթառամ պսակն: - 438. Եւ զօծունն զօրութեան՝ յորժամ օծաւ արեամբ ի վերայ խաչին և քակեաց զամուրս հզօրին և էառ աւար: - 474. Եւ քրիստոս անդ գնաց և կապեաց զհզօրն և քակեաց զամուրս նորա և աւար էառ զհոգիսն: - 506. Արդ՝ եթէ քրիստոս ի ներքին դժոխքն ոչ էջ, ո՛չ է կապեալ հզօրն որպէս աւետարանն ասէ. և ոչ զդրունսն խորտակեալ. և ո՛չ զգերիսն աւար առեալ որպէս դաւիթ ասէ: - 506. Ա՛յլ արդ՝ աւարն առ հասարակ է և ո՛չ մասնաւոր: - 507. Երեքտասաներորդ՝ ամաղեկացիք զերեցին զկողմն հրեաստանի և զայլազգիս. և դաւիթ զհետ մտեալ յետ գ աւուր և հարեալ ի գիշերի և ի վաղիւն մինչ յերեկոյ. և դարձուցեալ զերկոսին կանայս իւր. և ո՛չ մնաց գերի և ո՛չ մի. և յաւարէ՛ աստի բաշխեաց ամենայն սիրելեաց իւրոց: - 514. ...և զաւարն ժողովեցին ի տիպ խորհրդոյն քրիստոսի. որ ի գիշերի եհար զգօրութիւնն սատանայի և յառաւօտուն ցուցեալ զինքն աշակերտաց իւրոց և զյարուցեալսն ընդ իւր: - 514. Ութերորդ, զի ասէ մարգարէն՝ «զերեաց զգերութիւն և էառ աւար». իսկ աւարն զհասարակութիւն ցուցանէ: - 777

ԱԲՐ ՅԱՐԿԱՆԵԼ + Եւ վասն երկրորդին ինքն տէրն ասէ՝ կապեալ զհզօրն և զտուն նորա աւար հարեալ որ է՛ դժոխքն. ըստ այնմ, (քաղաքս աւերեցեար, և կորեաւ յիշատակ նոցա աղաղակաւ: - 153

ԱԲՐՏ + Այս է՛ նախ զերրորդ ժամուն. և ապա՛ զվեց ժամուն. և ապա՛ զհին ժամուն. որ աւարտ էր նոցա աղօթիցն: - 621. որ է վերջք և աւարտ ամենայն ժամուց բոլոր աւուրն: - 622. և զգործով պատուականն աւարտ ի վերայ բերել. որ է սուրբ մարմին և արիւնն փրկչական: - 634. Իսկ յառաւօտն և յերեկոյն պատարագ ո՛չ մատչի. վասն այն ամենայն աղօթից և պաշտմանց կատարումն և աւարտ զխաչէն ճառենք. - 634. Որպէս ասացաք՝ վասն գերապատուութեան կատարումն և աւարտ ամենայն աղօթից զայն երգենք: - 634. և է՛ սկիզբն ի չորեքշաբթի, և աւարտն ի յուրբաթի: - 651. Եւ զվոքր կարգն մեծն կիրեղ եեմի հայրապետն. է՛ սկիզբն բ շաբթի, և աւարտն ի ե շաբթի: - 651. Յաւարտ և ի կատարումն Փառաց Պարզևաց Բանին և Շնորհաց նորին Յոզոյ: - 771

ԱԲՐՏԵՄ + Իսկ որ սկիզբն ի մէնջ՝ և կատարումն ի խնամոցն աստուծոյ, այսինքն յորժամ սկսանինք զբարին և նա՛ աւարտէ՛ ի բարին: - 18. Չորրորդ՝ աղամայ նախ զօրհնութիւն և ապա անէծք ետ. իսկ այժմ դարձուցեալ ի յօրհնութիւնն աւարտէ՛: - 403. Վասն է՞ր զամենայն աղօթից վերջքն ի քրիստոս աւարտենք: - 625. Ի ն և լ ամն կամ աւել ապա՛ աւարտեցաւ: - 635. Կարգաւոր է զի որ դաս որ սկսանի զերգն, նոյնն աւարտէ՛ փառօք. թէ այս՝ թէ այն: - 636. Եւ այս է պատճառն, զի մի տան շարականի դ տուն սաղմոսի պիտոյ է յերկու դասս. և մին շարականն **ժբ** տամբ աւարտի: - 636. Եւ թեովիլեանք ոմանք կոչեցեալք, արարին զերկու ստեղունս ասացեալ. և այսպէս աւարտեցաւ ժ ձայնքն: - 640. և ապա՛ ի ներքս մտեալ՝ **խ** օր աւարտեաց ընդ աստուած խօսելով: - 651. Իսկ

վախճանեալն կատարեալ լսի. որպէս թէ ոք սկսանի երթալ ի ճանապարհ կամ ի գործ ինչ և ի յաւարտիլն կատարած ասի: - 666. Եւ արդ՝ ի յաւարտիլ դատաստանին յորժամ ասէ եկայք, վասն է՞ր իջանէն յերկիր, կամ ի դրախտն բնակին: - 759. Եւ ապա ի սեր և անձուկ ժտելոյ նորին, ապաստանեալ ի նոյն որ զօրացոյց զտկարս, ձեռն ի գործ արկեալ աւարտեցալ բազում միջոցաւ. և փախստեամբ ի տեղիս. և մեծ ջանիւ փութացեալ: - 772

ԱԲԱՐՏՈՒՄ + Աւարտումն առաջին հատորիս օգնութեամբ աստուծոյ: - 29. Հասարակ, որպէս ի սկզբանէ մինչև գաւարտումն առ Երրորդութիւնն սուրբ աղերսեմք: - 633. Ձի յաւարտումն պահոցն՝ նոցա տօնեմք. - 650. Եւ դարձեալ՝ յորժամ պահեցաք զշաբաթն, յաւարտումն զնոսա միջնորդ աղաչեմք. - 650. Եւ աստանօր Աւարտումն Տասներորդ Հատորի Հարցմանցս, ի Փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Յախտեանս Ամէն: - 661

ԱԲԵԼ + Եւ **ե** օր և աւել աւուրքն, որ լինի **ժա** օր: - 191. Ի **ն** և **լ** ամն կամ աւել ապա՛ աւարտեցաւ: - 635

ԱԲԵԼԻ + Արդ՝ բազում աւուրք անցին յետ մէսիային ձերոյ, այսինքն աւելի՛ քան զհազար և չորս հարիւր ամ. ապա և ո՛չ էր նա մէսիայն: - 27. Եւ դարձեալ՝ եթէ շնորհօք որդի և օծեալ, և ո՛չ աւելի նա քան զմեզ. զի և մեր չեմք ծառայ, այլ՝ որդի: - 94. Ձպակասն ուղղեա՛ և զաւելիսն կշռեա՛ աղաչեմ ի ներգոյ՛ թոյինդ մեծանձնութեան: - 95. Դարձեալ՝ այն է հասարակն՝ որ մի՛ է երիցն. և երկուքն ո՛չ աւելի. և մինն ո՛չ ունի պակաս: - 104. Իսկ յատուկ այլ է երիցն. և երկուքն աւելի՛. և նուազ քան զմինն: - 104. Երկրորդ՝ յերեք թիւն մինն պակաս ունի քան զերկուքն. և երկուքն աւելի քան զմինն: - 108. Իսկ ի սուրբ Երրորդութիւնն՝ մինն պակաս չունի քան զերկուքն. և ո՛չ երկուքն աւելի քան զմինն. զի հայր ունի զամենայն լիութիւն որդւոյ և հոգւոյ: - 108. Եւ ի բոլոր տարին առնէ **զե** օր աւելեացն: - 190. Իսկ **ե** օր աւելեացն է՛ ե օր Արարաչութեանն նախքան զստեղծումն աղամայ: - 191. Իսկ երբայցեցիքն ո՛չ այսպէս, այլ՝ առաջին օր արարչութեան է՛ նոցա աւելեացն ա: - 191. Եւ ի հինգն աւելեաց է՛ զարմանամուտ նոցա: - 191. Քանզի երբայցեցիք և մակեղոնացիք՝ Ձաւելեաց աւուրքն դնեն զլուխ տարւոյ. և ասեն օր առաջին. և **բ**. և **գ**. և **դ**. և **ե**. և վեցն մուտ Նիսան ամսոյ. որ թարգմանի կազմութիւն: - 200. Քսանկը՝ Վասն է՞ր մարդն ինն ամիս, և այլ կենդանիք աւելի և պակաս կան յարգանդի: - 228. Հալոդականն է՛ յորժամ ի ջերմութենէն եփի կերակուրն և հալի որպէս ապուր ի պտկի. և հալի ամենայն կերակուրն մինչև ի **զ** ժամն. և է՛ որ պակաս և աւելի. վասն առողջ և տկար մարմնոյն: - 242. Բայց կին մարդոյն դ ոսկր աւելի՛ է քան զառն. այսինքն է՛ ծննդական անդամոցն: - 243. Եւ կին մարդոյն **ը** երակ աւելի՛ է. **դ** երակ ծննդական մասին. և դ երակ երկու ստեանցն: - 244. Ձի թէ հուրն աւելի է, լինի շէկ գունով. և թէ օդն՝ լինի կարմիր. իսկ ջուրն առնէ սպիտակ. և հողն սեաւ գունով: - 245. Այլ և լինի յաւելի ի հրոյն ներգործութեանց սեաւ գոյն. որպէս հնդկայինն ի ջերմոյ արևուն լինի սեաւ գունով: - 245. Եւ որ զօդն աւելի ունի, է՛ թեթևամիտ և սրընթաց և ծիծաղկոտ: - 245. Երկրորդ՝ զի ոչ նոյնպէս աւելի և նուազ. այլ երբեմն՝ և հաւասար ամենայն մարդկան: - 246. Իսկ թէ վասն է՞ր ասիցէ ոք՝ յղացեալ մնան յարգանդի՛ մարդն ինն ամիս, և այլ կենդանիք աւելի և կամ պակաս: - 262. Եւ աւելի և պակասն է ի նոյն թիւն չորից և երից. եթէ աւուրց և եթէ ժամուց մինչև ի ճանճ և ի մծեխ: - 263. Ուստի յայտ է՛ զի յառաւել կերակրի և աւելի աճէ և բազումս ծնանի տունկն քան զանասունս: - 266. Երկրորդ այսպէս. **զ** մասանց աւելին և պակասն լինին **զ** չարիք. և մի գործ մարմնոյն որ լինի է՛ նենգութեան խորհուրդ: - 287. Վասն է՞ր նահապետքն ի **ռ** ամն ո՛չ հասին. այլ **թճ**, աւելի և կամ պակաս ապրեցան: - 290. Ձի վասն առաջնոյն ասեն վարդապետք, եթէ աղամ ո՛չ եկաց ի դրախտին **ռ** ամ, կամ աւելի և կամ պակաս, այլ մի օր. մանաւանդ է՛ ժամ: - 290. Նոյնպէս և անդրանիկ ծնունդքն աշխարհի էին նահապետքն որ նախ քան զջուրն, տեւին ի կեանս այս **թճ** կամ աւելի ամ, և ապա ծնանեին ի հանդերձեալ կեանսն մահամբ ելիւք: - 290. Եւ **զ** եօթն է՛ որ արծակեաց զաղաւնին որ լինի **իա**. և **ե** օր աւելեացն որ լինի տարի մի: - 294. Երրորդ՝ զի նախ բանայ զարգանդ ծնողին և գայ ի կեանս. որ և **ե** օր աւելի ստանայ զկեանս յարգանդի: - 310. Երանելին յոք՝ էր ի ժամանակս մովսէսի. **ճ** ամաւ յառաջ՝ աւելի և կամ պակաս: - 320. Երրորդ՝ զի մարմնոյն յիշեցուցէ զնոյն ունել բնութիւն, և ո՛չ այլ ինչ աւելի: - 323. և Ալոջ, և Որոջ. ունելով զկէս ամն աւելի քան զերեք ամն ի ծննդենէն մինչև ի խաչն: - 361. Եւ ի սոցանէ ո՛ր և իցէ, արտաքս է՛ յեկեղեցւոյ և ի սրբութեանց, օր մի կամ **բ** կամ աւելի. և սրբի խոստովանութեան ջրովն: - 368. Եւ որպէս ննջեցեալն քնով՝ ո՛չ տեսանէ զինքն. և որպէս յաւելի կերակրոյ խնուն զգայարանքն. նոյնպէս ազահութիւն և փարթամութիւն և հպարտութիւն մոռանալ տայ զինքն. վասն այն ասեն թէ՛ ինքեանց զիտակքն իմաստունք են: - 397-398. Այլ երուսաղէմ լեառն է և դաշտ, յանձրևոյ ոռոգի. իբր

թէ խնամօքն աստուծոյ լինի անծրև աւելի և նուազ, ի ժամու և տարածամու ըստ արժանեացն ձերոց: - 398. Որք առաքինութեամբն են լեռնացեալ և դաշտացեալ աւելի և նուազ: - 398. Չի աւելին ազահուրօքն հեթանոսաց էր. և պակասն անհաւատից. այլ միջինն քրիստոնէից...: - 444. Եւ դարձեալ՝ յետ աւելի քան գերեսուն ամ ի գերորդ ամին եզելիայ արքայի յուդայ՝ ել սաղմանասար արքայ ասորեստանեայց ի վերայ սամարիայ...: - 447. Եւ զայս թիւ ոմանք առնուն ի գերութենէն մանասի՝ և աւելի է: - 447. Եւ յետ նոյն քան ամաց շինութեան տաճարին աւելի կամ պակաս, նախ արծակեցաւ եզր դպիր. և յետ նորա նէնմի: - 447-448. Արդ՝ եթէ նահապետքն ամենայն որ թճ ամ կամ աւելի և պակաս ապրէին՝ ո՛չ ալևորէին, ապա և ո՛չ տէր մեր յիսուս քրիստոս: - 480. Ոմանք իս ժամս ասեն. և այլք աւելի և պակաս: - 515. Եւ դարձեալ զոր օրինակ, զիր մատանւոյն մի և նոյն կատարեալն է տըպացեալ յամենայն մոմս կնքեալ և ո՛չ աւելի և ո՛չ նուազ: - 530. Այսպէս մի և նոյն բանն է յիւրաքանչիւր աւետարանս ձևացեալ, և ընդ աջմէ հօր նստեալ. և ոչ աւելի և ո՛չ նուազ: - 530. Եւ զճ ամ աւելի բազում ազգ Ֆռանկաց ո՛չ հնազանդեցան չար ժողովոյն քաղկեդոնի: - 547. Եւ այս է մեծագոյն չար աշխարհի. զի չէ աւելի աղքատ քան զայն որ ցանկայ աւելի ունել: - 570. Չի նման է ջրգողեալ հիւանդի. որ որքան աւելի խմէ, առաւել ծարաւի: - 570. Մա՞րթ է աւելի քան զմին կին առնուլ՝ թէ ոչ: - 612. Մին կին է միոյ առն օրինադրեալ և ո՛չ աւելի, յաղագս բազում պատճառի: - 612. Վեցերորդ, զի և առաջին ծնօղքն և հարք թէպէտ աւելի կին առնուին վասն զաւակաց, այլ հարսանիսն կրկնեալ ո՛չ ընթերցեալ լինի: - 612. Եւ որ՝ քան զայս աւելի ասեն, որպէս տնօրինեցար. կամ ընծայեցար. կամ քո տէրութեամբք. կամ որ եկիր ի բեթանիա. կամ ի վերնատունն: - 634. Եւ անդ յաւուր կիրակէի յառաւօտին միաբան ի մի բարբառ յաւելին յերգս հրեշտակացն և զայս. «օրինութիւն քեզ ի բարձունս»: - 635. Եւ անդ յաւելին ընդ դէմ հոգեմարտին զայս, «և հոգիդ սուրբ որ ի փառս աստուած որ ընդ հօր ամեն»: - 635. Այս քան շարականս ընդունելի՝ է յեկեղեցի. և աւելին քան զայս՝ խոտելի՝ է և անպիտան: - 638. Եւ նոյն քան ուտիք. սակաւ ինչ աւելի կամ նուազ: - 650. Երկրորդ՝ ուղղեսցին աւելիքն ի չափն. որպէս աւելորդ եղունգաց հերաց և վեցամատնից և այլոցն. որք չափաւորին: - 725. Որ և աղաչեմ զբարեմիտ հանդիպօղոսդ՝ եղբայրական սիրով հաւանիլ. զպակասն լնուլ և զաւելիսն կշռել: - 772. Թէ վասն զի՞նչ հարկի ամենայն անդրանիկ եւ օր աւելի կայ առ ծնողին: - 785. Ասեն զայս՝ անընտել գոլ սնուցողականին, յապաղելով աւելի պահէ: - 785

ԱՒԵԼՈՐԴ + Չորրորդ՝ զի թէ զոր ինչ ասենք՝ ի հարկէ ճշմարիտ էր, յայնժամ աւելորդ էր խորհիլն մեր. զի խորհուրդն ո՛չ է ի հարկաւորացն. այլ ի ներընդունակացն. զի կարէ լինիլ, և ո՛չ լինիլ. զի թէ առնենք զայս՝ եղիցի՛ այն. և թէ ո՛չ առնենք զայս՝ ո՛չ եղիցի այն: - 9. Իննեորդ աւելորդք էին դժոխք և արքայութիւն. որք տեղիք են բարեաց և չարաց: - 20. Վեցերորդ՝ թէ արարած է բանն և հոգին աստուծոյ՝ ապա օտար է յերթեն աստուծոյ և եկամուտ և աւելորդ նմա: - 56. Իսկ եթէ բոլոր, այս լինի կամ բ հոգի որպէս ասացաք, կամ աւելորդ գոյ բղիտուն որդւոյ որ է յոյժ հայիոյութիւն: - 63. Չի թէ զբղիտեալն բղիտ, աւելորդ է որդւոյ բղիտունն. զի հայր բղիտ զհոգին: - 63. Եթէ զնոյն բղիտեն աւելորդ է միոյն բղիտունն որպէս ցուցաւ: - 63. Եօթներորդ՝ զի պատահումն աւելորդ է գոյացութեան. զի գոլովն ո՛չ գոյացուցանէ. և այլն: - 170. Իսկ ի յաստուած աւելորդ ինչ ո՛չ է: - 170. Արդ՝ եթէ լինէր որպէս այս, աւելորդ լինէր. և աւելորդ ոչինչ է ի գործս աստուծոյ: - 179. Եւ որպէս սակաւ մասն ոտիցն ի յերկիր է հպեալ և կոխէ, նոյնպէս և մեզ սակաւ պէտս մարմնոյ. այսինքն զգեստուց և կերակրոց ի յերկրէ ստանամք. և զանչափն և զաւելորդն կոխենք և անցանենք...: - 233. Եւ ապա՝ զաւելորդ ծորումն ի գլխոյն ի վայր հոսեցտ: - 235. Նոյնպէս ընդ ներքին դուռն զաւելորդն արտաքս վտարէ ընդ աղիսն. և յայսմանէ ջրատեսակն ընդ ցնցուղ քաղրթին ի փալաբուշտն իջանէ և լինի մէզ: - 242. Չի քարշեն յերկրէ զհիւք, և ունակացեալ պահեն, և հալեալ փոխեն յինքեանս. և վտարեն զաւելորդսն ի կեղև՝ ի տերև՝ և յայլսն: - 262. Եւ զի աւելորդ ծորումն ո՛չ էր ի քրիստոս: - 285. Եւ դուռն ի կողմանէ, աղբոց աւելորդացն: - 293. Երկրորդ՝ զաւելորդ ապաւառն և զմազն արտաքս ձգենք: - 296. Եւ թուի թէ մարքն աւելորդ է գրած: - 299. Նախ ի կերակրոյն աւելորդէ: - 368. Նաշիին ճգնութիւն մարմնոյս որոշեալ յաւելորդաց: - 374. Չորրորդ՝ որպէս ո՛չ ունէր զաւելորդ ցանկութեանն, նոյնպէս և ո՛չ զկերակրոյ: - 383. Իսկ աւելորդ ծորումն թէպէտ անանգոսնելի է, այլ ակամայ՛ է. և զակամայն ո՛չ կրեաց: - 383. Տասներորդ՝ ի գարեզին. որ է՛ լեռնն թլփատութեան. զի էլեալ ի լեռնն հաւատոց զաւելորդ մեղացն ի բաց ընկեսցեն, և զօրինութիւնն աստուծոյ առցեն: - 402. Արդ՝ յորոց ազատէրն զմեզ աւելորդ էր յինքեան կրել: - 497. Իսկ աւելորդ ծորումն թէպէտ անանգոսնելի՛ է, սակայն ակամայ է. և զակամայն

ն'չ կրեաց քրիստոս: - 502. Այլ դու ո՛վ այրդ աստուծոյ մաքրամիտ և ճգնագգեաց միայնաւոր սուրբ հայրդ սահակ, թէ և զիջանես եղբայրական սիրով խնդրել բանս ի մէնջ. սակայն կարող ես և զթերին լնուլ և գլաւելորդն կշռել. և զմեզ օգտեցուցանել ի ներգոյ՛ք քոյին պայծառամիտ սրբութեան սրտի: - 558. Սոքա աւելորդք և խո՛րթք են ի տգիտաց ասացեալ: - 634. ...և նիւթ կերակրոյն՝ այն մասն որ փոխեցաւ ի գոյացութիւն մեր՝ յառնէ՛. զի մարմին եղև մարդոյն այլ աւելորդքն ո՛չ յառնեն: - 718. Նոյնպէս և նիւթն սկզբնական ո՛չ յառնէ ի ծնօղս որ աւելորդ արտահոսուան է նոցա. այլ յառնէ ի ծնեալ մարմինն որոյ հիմն է շինուածոյն: - 719. Երկրորդ՝ ուղղեսցին աւելիքն ի չափն. որպէս աւելորդ եղունգաց հերաց և վեցամատնից և այլոցն. որք չափաւորին: - 725. Իսկ լուծումն հարցմանցս այսոցիկ, ո՛չ ամենևին օտարածայն աւելորդս խուզեալ. և ո՛չ գեղջուկ իմն աշխարհական խօսից յարմարեալ: - 772. Իսկ զի և արուի թէպէտ ո՛չ նոյն պիտոյիւք. սակայն ո՛չ ընդ վայր կազմեցաւ. ի լրումն բժան դրանց անդամոց. ի ներքս մուծանելոյ և արտաքս հոսելոյ զպակաս և գլաւելորդս ինչ. անվնաս կելով կենդանւոյն: - 786. Եւ վտարին աւելորդք սոցա: - 786. Ձոր և բիբն անւանեալ պահապան, զառաջինն ո՛չ զգուշացեալ, լինի դարձեալ ձեռնտու, գլաւելորդսն արտաքս մերժելով. որ անուանի արտասուք. այսինքն արտաքսեալ: - 787. **Եւ մաղթեն եղբայրական սիրով, ըստ բնածին բարեբոյս բարուցդ աժխոյժ մտօք ուղղապէս որոնել. զթերին լնուլ և գլաւելորդն կշռել:** - 789

ԱԲԵԼՈՐԴՈՒԹԻՒՆ + Ա՛րդ՝ մէջս այս իմացեալ լինի ի մէջ աւելորդութեան և նուազութեան: - 578

ԱԲԵԼՈՒԾ - Քսաներորդ՝ այսպէս Երրորդութիւնն լինի չորրորդութիւն. և թիւ և աւելւած եղեալ ի բնութիւնն և ի դէմքն. եթէ այլ է առանձնապէս մարդ և այլ աստուած: - 68. Կատարեալ, զի առանց աւելւածոյ և պակասութեան. և Անփոփոխ, զի տեսութիւնն աստուծոյ նոյն է: - 118

ԱԲԵԼՈՒՄ + Եւ արա՛ զերեսուն մասն մի ժամ, և զերկոտասան ժամն մի օր. և կոչի այս՝ իննստերեկի ամ. որ աւելու ի լուսինն մի օր: - 191

ԱԲԵՏԻՔ + Խնդութիւնն և թաղծութիւնն ի յաչքն Աւետիքն ի յականջն: - 250. Եւ զի՞նչ նշանակէր երկիրն աւետեաց: - 285. Երկրորդ՝ զի իսահակ աւետեաց է որդի և խնդութեան զաւակ որպէս անունն յայտնէ իսահակ, որ է՛ ծաղր: - 304. Հինգերորդ՝ աւետեօք երից արանցն ծնաւ սառա. և աւետեօք հրեշտակին մարիամ. և աւետեօք մարգարէին եկեղեցի: - 307. Երրորդ՝ ի լսելոյ. որպէս գլաւետիսն արբահամու լուաւ յետ դճ ամի լինիլ: - 336. Բոլորն ամենայն դճլ ամ է աւետեացն արբահամու մինչև յելսն յեգիպտոսէ՛. այլ զերկու ճե ամն հարքն յերկիրն քանանու բնակեցան. և զբ ճիւտ ամն որդիքն յեգիպտոս կացին...: - 337. Չի աւետիս խոստմանն ասացաւ թէ՛ «զաւակք քո լիցին իբր զաստեղս և զաւազ առանց թուոյ»: - 377. Ի խոստման աւետիսն ծեր էր արբահամ, և կինն ամուլ. զի մի՛ անյուսասցին ի բնութիւնն նայելով. այլ ի բանն աստուծոյ որ ամենագօ՛ր է. վասն այն ասացաւ անթիւ լինիլ զաւակացն. և եղև այնպէս: - 377. Այլ և թիւ և համար գործոց. պահանջին ի մէնջ ի յերկիրն աւետեաց: - 381. Տասներորդ, բարկութեամբն արգելաւ յերկրէն աւետեաց. զի ցուցցի թէ արդար է աստուած. և ակն ումեք ո՛չ առնու: - 386. Չի առաջին ընտրեալք և վերջին արդարք ի միասին ժառանգեսցեն գլաւետիսն: - 391. Չի՞նչ նշանակէ երկիրն աւետեաց: - 395. Ակնառութիւն ո՛չ է աստուծոյ. զնախնիքն սիրեաց աստուած, զի արժանիք էին. և եցոյց նոցա զինքն. և զխոստումն աւետեաց ուխտեաց նոցա մարդ լինիլ ի զաւակէ նոցա յետոյ: - 398. Եւ առաջնորդեալ երկիրն աւետեաց ամս **իւ**: - 414. Հինգերորդ՝ զգաթ էր կոյսն մարիամ. և ցօղ բանն աստուծոյ. որ աւետեօք հրեշտակապետին էջ ի վերայ նորա առանց ոտնածայնութեան և ծածուկ: - 421. Երկրորդ՝ աւետեօք հրեշտակին ծնաւ սամփսոն ի յամուլ մօրէն: - 422. Եւ աւետեօք հրեշտակապետին ծնաւ փրկիչն ի կուսական արգանդէ: - 422. Իններորդ՝ և մարմնական որդի էր դաւթի ըստ կարգի հասարակ մարդկան. իսկ քրիստոս ակնկալութեան և աւետեաց և ի վեր քան զկարգ բնութեան աստուած մարդացեալ: - 442. Հինգերորդ, վասն աւետեաց հրեշտակին և ողջունին: - 454. Աւետեօք ուխտեցին: - 456. Եւ անտի մինչ ի մարտի իեն համարեն զ ամիս, և անդ ասեն գլաւետիսն: - 483. Չորրորդ՝ զի որ յամսեանն զերորդի հրեշտակապետն եկն առ կոյսն, ի յղութենէն եղիսաբեթի ասաց գոլ **զ** ամիս, և ո՛չ աւետեացն: - 483. Իններորդ՝ զի աւետիս հարցն հաստատեսցէ. զի անսուտ է խոստմունք աւետեացն աստուծոյ. և որպէս զայս աւետիս ուխտի կատարեաց, նոյնպէս և զայլսն կատարեսցէ. այսինքն ի ծառայութենէ ազատութիւն, և արքայութեան խոստմունքն: - 485. Եւ պենտակոստէ զալուստ հոգւոյն և կատարումն խոստմանց և լրումն աւետեաց: - 524. Եւ որպէս հրեշտակապետն զաբրիէլ, նախ ետ գլաւետիս սրբոյ կուսին, և նա՛ խորհէր ի միտս...: - 610. ...որք լրտեսք եղեն երկիրն աւետեաց: - 628. Երրորդն հրոյ

սպառնալիք և սատակումն. և դարձեալ աւետեաց հրաւեր: - 630. Առաջին «որ յայտնեցար». աւետեաց, ծննդեան, մկրտութեան, և թլփատութեան, զայ՛ս ասա: - 634. Չորեքշաբաթի օրն աւետաց: - 642. Եւ ի չորեքշաբաթի աւետեաց և ծննդեան: - 642. Նախ ասել աւետեաց, և ապա՛ ծննդեան. և զալստեան. և խաչի. և յարութեան. և համբարձման. և հոգւոյ զալստեան. և վարդավառի. և փոխման: - 642. ...և մեզ աւետիս տայ խոնարհմամբ զլխոյն: - 644. ...և աւետիս յարութեան տամք նոցա. և տեսեալ հոգով ուրախանամք: - 681. Վասն որոյ խաչի և աւետարանաւ աւետեմք ննջեցելոցն զմեծ օր աւետեաց նոցա և կնքեմք զգերեզմանն: - 684

ԱԲԵՏԱԲԵՐ + Աղաւնին աւետաբեր է շնորհաց. որպէս ի տապանն նոյի եբեր զշիւղ ձիթենւոյն. որ ցուցանէ զշնորհս մկրտելոցն: - 525

ԱԲԵՏԱՐԱՆ + Ութերորդ ասեն, թէ աստուած ո՛չ կամի ըզչար, ապա կարեմք առնել ինչ զոր ո՛չ կամի աստուած. ապա ընդէ՞ր ասէ աւետարանն, «տերև մի ի ծառոյ ո՛չ անկանի, և մազ մի ի զլխոյ ո՛չ սպիտակի առանց հրամանի»: - 17. Եւ աւետարանն ասէ՝ «որդի մարդոյ երթայ որպէս և գրեալ է վասն նորա». ապա ուրեմն ամենայն ոք ի հարկէ գոյն այնորիկ լինի. եթէ չար և եթէ բարի: - 18. Արդ՝ թէ ինն ամսով յառաջ թագաւորեալ էր թագաւորն չար, ապա ուրեմն ի ժամանակս Օգոստոս կայսեր ծնաւ քրիստոս. զոր և վկայէ աւետարանն սուրբ: - 29. Դարձեալ քննեսցուք ըստ մեզ. զի ո՛չ են հակառակ առաքելոյն բանն և աւետարանին, թէ հայր մեծ է քան զորդի. զի երկոքին նոյն ինքն աստուածութեանն իմանին. ըստ այնմ որ զմեր նուաստ և տկար բնութիւնս միացոյց ընդ իւրում աստուածութեանն, և անտեսանելին տեսանիւր՝ և ծառայի կերպիւ շրջէր վասն տնօրէնութեան՝ ասի փոքր յայս միաւորութեանս քան զհայր. իսկ ըստ այնմ որ է՝ անճառ և նախքան զյաւիտեանս ծնունդ ի հօրէ՛, հաւասար է հօր և ոչ փոքր: - 40. Իսկ որք բառնան զաստուածութիւնն ի միոյն՝ և ո՛չ երկոցունց տան զաստուածութիւնն, իմա՛, ըստ առաքելոյն զօրութիւն և իմաստութիւն է հօր որդի. և բան՝ ըստ աւետարանին յօհաննու: - 51. Ասեն դարձեալ, աւետարանն յօհաննու ասէ, «ամենայն ինչ որդովն եղև». ապա ուրեմն և հոգին եղեալ է ի ձեռն որդւոյ. զիա՞րդ է հաւասար որդւոյ կամ հօր: - 53. Եւ քրիստոս աւետարանին զաստուած և զմամոնայն թւակցէ: - 54. Քսաներորդ՝ ասէ աւետարանն, «հոգի է աստուած»: - 59. Նախ՝ զի ասէ փրկիչն աւետարանն յօհաննու յաղագս հոգոյն թէ՛ «հոգին ճշմարտութեան որ ի հօրէ՛ ելանէ. նա՛ ուսուցէ ձեզ զամենայն»: - 64. Հինգերորդ՝ ասէ աւետարանն յօհաննէս, «ես նոցա իշխանութիւն որդիս աստուծոյ լինի»: - 67. Եօթներորդ՝ զի թէ մեք որպէս և ենք ընդ լծով ծառայութեան՝ այսպէս և նա՛, զիա՞րդ յառակսն որ աւետարանն յետ ծառայիցն՝ որդի առաքի. զոր տեսեալ բաժանօք այգւոյն ասեն՝ «սա՛ է ժառանգն և սպանին զնա»: - 67. Զի թէ զբնութեամբն ասես, ստեա՛ց ուրեմն առաքեալն և աւետարանն. որք զքրիստոս ասեն յարուցեալ և համբարձեալ և նեստեալ ընդ աջմէ հօր: - 70. Երրորդ՝ «աստուած դատաւոր արդար» ասէ սաղմոսն. և վասն քրիստոսի ասէ յօհաննու աւետարանն, ո՛չ եթէ հայր դատէ զոք, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ իւրում: - 70-71. Այլ աւետարանն յօհաննու ասէ՝ «ո՛չ ոք էլ յերկինս՝ եթէ ոչ որ էջն յերկնից որդին մարդոյ որ են յերկինս»: - 73. Մետասաներորդ՝ ասէ աւետարանն յօհաննու՝ «ես և հայր իմ մի ենք. որ ետես զիս՝ ետես զհայր»: - 73. Եօթնևժերորդ՝ ասէ աւետարանն յօհաննու, «այնպէս սիրեաց աստուած զաշխարհս՝ մինչև զորդին իւր միածինն ետ». այսինքն ի մահ: - 74. Հինգերորդ՝ ասէ ի մատթեսեան աւետարանն խոստովանելով, «ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի հօրէ իմմէ»: - 96. Արդ կամ ստեաց զաւետարանն, կամ սուտ լեր ի բանս քո ըստ նմանութեան հօր քոյ սատանայի: - 97. Ահա աւետարանն լի՛ ասէ իմաստութեամբ. և դու պակաս: - 97. Վեշտասաներորդ՝ ասէ աւետարանին յօհաննու, «գիտեմ զնա, և զբան նորա պահեմ. և թէ ասեմ ո՛չ գիտեմ զնա՝ ձեզ նման սուտ լինիմ»: - 98. Քսաններորդ՝ ասէ աւետարանին յօհաննու, «Այս են կեանք յաւիտենից՝ զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ աստուած. և զոր առաքեցեր գլխուս քրիստոս»: - 99. Զի հայր անսկիզբն՝ յինքենէ՛ սկսեալ որդւով և հոգւով՝ արար սկիզբն սկզբնաւորացս. որպէս ասէ աւետարանն՝ «ամենայն ինչ նովաւ եղև»: - 114. Այլ և երկոտասան զունդս հրեշտակաց եցոյց տէրն աւետարանին ըստ թրւոյ երկոտասան առաքելոցն և երկոտասան կենդանատեսակացն: - 141. Այլ կատարումն լուսնի է ի վախճանի աշխարհի. յորժամ արեգակն և լուսին խաւարեսցին որպէս ասէ աւետարանն: - 192. Յաղագս Երրորդին ասէ աւետարանն, «Սերմն որ անկաւ յերկիր բարի»: - 210. Այլ և աւետարանն ի յառակս անառակին՝ երկին կոչէ զդրախտն. ուր մեղանչեաց և ելաւ. «հա՛յր մեղայ յերկինս և առաջի քոյ»: - 221. Տէրն աւետարանին զչարն և զվատն մին ասէ: - 251. Եւ ի վերայ տեսոն ջահիւք և սուսերօք եկին ըմբռնել ըստ աւետարանին: - 306.

Եօթներորդ՝ ըստ ուսման. որպէս աշակերտք ծնունդը կոչին վարժողաց. եթէ ի մարմնականս. և եթէ ի հոգեկանս. ըստ այնմ «ի քրիստոս յիսուս աւետարանաւն Ես ծնայ զձեզ»: – 308. Որ յերուսաղէմէ՛ մինչ ի լիւրիկէ որ է՝ եզր աշխարհի՛ էլից գաւետարանն. և ստացաւ ժառանգութիւն մմին: – 312-313. Եւ յինքեան բերէր զճշմարտութիւն աւետարանին: – 321. Եւ փոխանակ սիւն ամպոյ՝ հոգին հովանաւոր և աւետարանին լոյս ծագեաց հոգւոցն: – 329. Իսկ ըստ ևսեբեայ, վպթ ամ է. զկայնան ճի ամ ի ներս առեալ, որ է՝ որդի արփաքսաթայ՝ և հայր սաղայի. զոր յիշէ աւետարանն, և ո՛չ յիշէ մովսէս: – 337. Նմանապէս և հոգին սուրբ ի գիշեր կենցաղոյս լուսով աւետարանին առաջնորդէ՛ մինչև հասուցանէ յայցն հանդերձեալ աւուր ի ցողաւոր ամպն որ է՝ բանն մարմնացեալ. որ է հովանի և հանգիստ ամենայն սրբոց: – 338. Եօթն բերանն՝ է բանք խօսեցեալ կուսին աւետարանին: – 347. Ի չորրորդում ծննդեանն զնեղս դատապարտեսցէ յորժամ զարհամարհօղս աւետարանին վերջին հրովն այրեսցէ: – 351-352. Դարձեալ՝ օրէնքս յայտնի էր զոր ուսոյց. և աւետարանն ծածկեալ, զոր հոգին սուրբ յայտնէ որ քննէ զխորս աստուծոյ: – 405. Չոր յիշէ աւետարանն ղուկասու, և մնացորդացն գիրք. և ո՛չ յիշէ մովսէս. զի զսկիզբն կռապաշտութեան ի նմանէ՛ ասեմ լինիլ: – 411. Գերիլն նշանակէ՛ զօրէնքն և գաւետարանն ի հեթանոսս առաքեալ: – 426. այսինքն բնական և բանական և գրաւոր օրինօք ո՛չ գտեալ. այլ ի ձեռն աւետարանին: – 426. Վասն է՞ր բուն գիրքն աքիմելէք ասէ, և աւետարանն աքիաթար: – 427. Երեսուննէ զօրավարք դաւթի. և լէ թիւ հնոյն օրինաց. և այլ նորոց կտակի. և կամ իբ զլխաւորն են գրոց հնոց. և ժ բան օրինաց. և չորից աւետարանաց. և մինն առաքելական: – 438. Վասն որոյ ասէ աւետարանն «զքառասունն զվեց ամ շինեցաւ տաճարս այս»: – 448. Դարձեալ՝ նշանակէ՛ զերիս օրէնս. զբանականն. զԳրեալն. և զվետարանն: – 449. վետարանն չորս գլուխ: – 450. Եւ գլովսէփ արդար վկայէ աւետարանն: – 460. Եւ հաստատէ՛ զայս բան աւետարանին որ ասէ. «հոգին սուրբ եկեսցէ ի քեզ»: – 463. վետարանն ասէ, «միածինն որդի, նա՛ պատմեաց մեզ»: – 472. Նոյնպէս և փրկիչն զիւր աւետարանն ի ձեռն ունի: – 481. Իսկ զկատարեալ հասակն նկարելով՝ ի ձև չորեքլուսի հանեն գաւետարանն ի ձեռն և ի գիրկն: – 481. Յառաջագոյն ամենայն ազգք քրիստոնէից սկսեալ յառաքելոցն այսպէս տօնէին. ի վեցն յունվարի զծնունդն, և ի մմին աւուր զմկրտութիւնն ըստ աւետարանին վկայութեան: – 482. Նախ՝ զի ասէ աւետարանն ղուկասու, «իբրև լցան աւուրք պաշտամանն, զնաց զաքարիա ի տուն իւր»: – 483. Ապա թէ ո՛չ սուտ լինի վկայութիւն աւետարանին թէ «էին երկոցին արդարք առաջի աստուծոյ»: – 484. Եօթներորդ՝ ասէ աւետարանն թէ՛ «յիսուս էր ամաց իբրև երեսնից. երկեալ ի մկրտութիւնն»: – 484. Ութերորդ՝ զի թէ հաւատան աւետարանին և ոչ ստեն լ ամաց զալ քրիստոսի ի մկրտութիւն, ի հարկէ՛ պա՛րտին կատարել և զմկրտութիւնն ի նոյն ի տօնի ծննդեանն իւրեանց ի ղեկտեմբերի իե որ իցեն ամենկիմբ սուտ: – 484. Ա՛րդ՝ խոնարհութիւնն քրիստոսի ցուցանի չորիւք որպէս ասէ աւետարանն «եկն յիսուս ի յորդանան առ յովհաննէս մկրտիլ ի նմանէ»: – 486. Չի ասէ աւետարանն, «իբրև մկրտեցաւ յիսուս՝ ել վաղվաղակի ի ջրոյն. և ահա՛ բացան նմա երկինք. և սուրբ հոգին իբրև զաղաւնի էջ ի վերայ նորա»: – 487. Չորրորդ «ծայնն հօր». նշանակէ թէ մկրտութեամբն լինիմք շնորհօք որդիք աստուծոյ. որպէս ասէ աւետարանն յոհաննու. «որք ո՛չ յարենէ և ի կամաց առն, այլ յաստուծոյ ծնան»: – 487. Գրաւորն մովսէսի. իսկ վետարանն չորրորդ ի ձեռն խաչին: – 494. Ա՛րդ՝ եթէ քրիստոս ի ներքին դժոխքն ոչ էջ, ո՛չ է կապեալ հզօրն որպէս աւետարանն ասէ. և ոչ զդրունսն խորտակեալ. և ո՛չ զգերիսն աւար առեալ որպէս դաւիթ ասէ: – 506. Երկրորդ՝ զի դժոխքն այն էր բուռն զօրութիւնն սատանայի. և քրիստոս կապեաց զհզօրն ըստ աւետարանին. ապա ուրեմն քրիստոս աւերեաց զդժոխս: – 506. Ասեմք թէ՛ կրկին սուտ և նոր աւետարանն: – 511. Նախ՝ զի աւետարանն յայտնապէս ո՛չ ասէ զժամ յարութեանն. որպէս զխաչին և զթաղմանն: – 512. Իսկ թէ ոք ասիցէ, աւետարանն ընդ արշալոյսն ասէ զգալ կանանցն և տեսանել զքրիստոս: – 515. Քանի՞ են մարիամք զոր յիշէ աւետարանն: – 516. Յինգերորդ՝ յետ իս աւուր համբարձաւ, զի ցուցցէ թէ որք զժ բանեան օրէնսն չորիւք աւետարանաւն լնուն, կարեն յերկինս ելանել: – 521. Երկրորդ՝ և յայսմ աւուր տըլաւ մեզ նոր օրէնս և քարոզութիւն սուրբ աւետարանին: – 524. Երկրորդ՝ ի վերնատանն դասք առաքելոցն ի վերայ նոր հաղորդութեանն մարմնոյ և արեանն՝ նոր օրինեցին զքրիստոս և ելին ի լեռն ձիթենեաց որպէս ասէ աւետարանն: – 528. Եւ մի և նոյնն է միաւորեալ ի մարմնի և երևեալ մեզ և գրեալ ի քարտիսի յիւրաքանչիւր աւետարանս: – 529. Եւ թէ ոք ասիցէ, ծանեաք զմիութիւնն. այլ թուի թէ անկատար է քան զբանն աստուծոյ՝ բան աւետարանիս: – 529. Ասեմք առ այս, եթէ անմարմին իր անկատար ո՛չ լինի. զի սոյն բան աւետարանիս նոյն կատարեալ բանն է աստուծոյ որ ի մարմնի է

միացեալ. և նախ քան գլխաւորեանս ծնեալ: - 529. Այսպէս և բանն աստուծոյ բոլոր և կատարեալ է յիւրաքանչիւր աւետարանս և ո՛չ մասնաւոր: - 530. Այսպէս մի և նոյն բանն է յիւրաքանչիւր աւետարանս ձևացեալ, և ընդ աջմէ հօր նստեալ. և ոչ աւելի և ո՛չ նուազ: - 530. Եւ թէ ոք ասիցէ, երկի ապա թէ նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է աւետարանս խօսեցեալ յայնժամ բազմացեալ է անձամբ և գոյութեամբ: - 530. Ասեմք առ այս թէ՛ մի և նոյն անձնաւոր բանն աստուծոյ է աւետարանս խօսեցեալ. այլ ո՛չ է բազում անձն և գոյութիւն բանին: - 530. Նմանապէս և բանն աստուծոյ մի և նոյն է անձամբ և բնութեամբ ի գոյացութեան իւրում, և ի գիրս աւետարանաց գրեալ: - 530. Եւ թէ ոք ասիցէ, զնոյնութիւնն ընկալայ. այլ ինձ այսպէս թուի թէ աւետարանս բանն է քրիստոսի, և քրիստոս բանն աստուծոյ. ապա ուրեմն և աւետարանս բան է բանին: - 530. Նմանապէս և առ այս ասեմք, թէ ո՛չ ինչ է զանազանութիւն. զի յորժամ աւետարանն բանն քրիստոսի է ճշմարիտ, և քրիստոս աստուած է ճշմարիտ. ապա ուրեմն աւետարանն բանն աստուծոյ է ճշմարիտ: - 530. Եօթներորդ գաւետարանն քարոզել. որպէս առաքեալք: - 536. Եւ աւետարանի մեկնութիւն զմանեայ: - 545. Չի առաքեալն թաղէս յորժամ ձեռնադրեաց զաղղէ յուռիայ, և ապա՝ ի կեսարիայ եկն և ձեռնադրեաց առաջին եպիսկոպոս զթեոփիլոս. զայն յորոյ անունն գրեաց Ղուկաս գաւետարանն և զգործքն առ թեոփիլոս: - 548. Եւ կենսաբուղիս սուրբ աւետարանն զթաղէս առաքեալն մեր յերկոտասանիցն ասէ: - 549. Որ ի դիմաց աստուծոյ լինի՝ ասէ աւետարանն «ամենայն մեղք թողցի մարդկան, բայց հոգւոյն սրբոյ հայիոյութիւն մի՛ թողցի»: - 565. Չառաջին վեցն ունինք աւետարանէն. և զեօթներորդն ի տուրիթայ: - 585. Դարձեալ՝ ի նորս աւետարանն ասէ «էառ զբաժակն ի ձեռն, օրհնեաց և ասէ, ա՛յս է արիւն իմ». և ջուր ո՛չ յիշէ: - 595. Որոյ գործն է սպասաւորել քահանային ի խորհուրդ եկեղեցոյն. զսկիին պատրաստել, գաւետարանն կարդալ ի բեմն: - 606. և գործ է նոցա, հրամանաւ քահանային աւետարան կարդալ, քարոզել, և բառնալ քշոց և բուրբառ. և նստիլ ամենևին ո՛չ: - 608. Աստ աւետարանն. և ի մեզ գրեալ պատւիրանքն: - 614. Եւ յայս միտս ի կիրակէ գիշերն գ անգամ աւետարան ընթեռնուին: - 618. Եւ յերեքին աւետարանսն մերձ կացեալ խնկօք բուրելեօք: - 618. Արդ որպէս ի սրտն յառաջ գայ հեշտութիւն մեղաց, շնութիւն՝ ազահութիւն՝ և այլն. որպէս աւետարանն հրամայէ: - 619. Այլ և առընթեր յարութեան աւետարանն. զի նոյն է խորհուրդ ծննդեանն ի կոյս մօրէ և ի կոյս գերեզմանէ: - 628. Երկու դամպարքն, բ լուսաւոր հրեշտակքն. այլ և զլոյս աւետարանին: - 628. Համբարձումն ձեռաց սրբութեամբ աւետարանին, նշանակ զործոց բարեաց որով փառաւորի աստուած: - 628. Համբոյր աւետարանին, կոչելն միայն զպետրոս յանուանէ: - 628. Ապա ի ժողովն եփեսոսի վերստին հաստատեցին զփառք ի բարձունսն ի սաղմոսէն՝ աւետարանէն և ի մարգարէիցն զայս ինչ, «Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ»: - 635. Այլ և ընթերցումն աւետարանին զգլուխս բանամբ: - 635. Երրորդ՝ աւետարանն հոգւոյ: - 640. Չաւետարանն յառաջին ձայնն. և զառաքեալն յերկրորդ...: - 643. Չի՞նչ է որ նախ զմարգարէս, և ապա զառաքեալս, և ապա՝ գաւետարանն ընթեռնուիմք: - 643. Չի՞նչ է աւետարանին, Ո՛րթի. և մոմ վառեմք. և բուրվառ շարժեմք: - 644. Որպէս ժողովուրդն ասաց և երկիրպագին, նոյնպէս և մեք երկիրպագանեմք և համբուրեմք գաւետարանն: - 644. Նոյնպէս և մինն այն ի մէնք համբուրէ՛ գաւետարանն, - 644. Չի՞նչ է ակելուն նախ քան գաւետարանն: - 644. Չի՞նչ է նախատօնակն որ յերեկոյն սուրբ զգեստի խաչիւ և աւետարանաւ և լոյս վառեալ համաձայն պաշտեմք: - 646. Վասն որոյ զսրբութիւնն զխաչն և գաւետարանս ի դուրս բերեմք...: - 646. Եւ նոյն ինքն քրիստոս երկի մեզ ի խաչն և աւետարանն: - 646. Եւ որ յինանցն պահէ մինչ ի համբարձումն, ընդ դէմ է կանոնաց հարցն և աւետարանին որ ասէ - 649. ո՛չ պահեմք սուզ մինչ վերասցի և ապա՝ պահեմք. որպէս աւետարանն ասէ: - 654. Իսկ վասն ազապս առնելոյ որ է՝ ոգէհանգիստ. և վասն քահանայաթաղին որ է՝ ժող աւետարան: - 658. Եւ նոյն զքահանայթաղէքն, որ ունի է աւետարան. և զաշխարհական թաղումն, ի յայրարատ գաւառի ի վաղարշապատ քաղաքի ի վկայարանս սրբոյն հռիփսիմի. յետ ճժա ամի սրբոյն գրիգորի. զի մինչև ցայն հնովն վարեին: - 659. ...որպէս ասէ աւետարանն «Լուիցեն ձայնի որդւոյն աստուծոյ և եկեցեն արտաքս. ոմանց յարութիւն կենաց և ոմանց յարութիւն դատաստանաց»: - 670. Բուրվառ ի ձեռն և գիր աւետարանին, «ելի ի հօրէ և եկի յաշխարհ». կամ այլ ինչ...: - 674. ցուցանէ թէ անուշահոտ վարութ և խրատու աւետարանին ընթացաւ զկեանս իւր: - 674. Եւ որպէս ի հիմնարկութեան եկեղեցւոյ խաչիւ և աւետարանաւ բրել է աստիճանաւ...: - 674. ...որպէս ասեն ոմանք. վասն սոցա երեք հանգստեան տամք և աւետարան ընթեռնուիմք: - 675. Իններորդ, վասն գ զոչման փողոյն երիցս ընթեռնուիմք գաւետարանն: - 675. Չի՞նչ

է խաչիւ և աւետարանաւ կնքելն զգերեզմանն անշարժապէս: - 679. Վասն որոյ խաչիւ և աւետարանաւ աւետեմք ննջեցելոցն զմեծ օր աւետեաց նոցա և կնքեմք զգերեզմանն: - 684. Ողորմութիւն է ննջեցելոցն. և ո՛չ թէ գին աւետարանին շնորհացն: - 684. Այսպէս և ի տընօրհնէքն ընծայք խաչին և աւետարանին որ ի նոցա տունն մտանէ: - 684. Վասն որոյ զնոյն խաչն և գաւետարանն տարեալ ի տուն՝ օրհնեմք զբնակութիւնս մեր: - 684. ...այլ սրտմտութեամբ տանջանաց արդէն իսկ դատապարտելոց ըստ աւետարանին ձայնի: - 688-689. Եւ ո՛չ որն է առեալ արդեամբ զգործոց հատուցումն մինչ ի գալուստն դատաւորին որպէս ասէ աւետարանն: - 689. Վեցտասաներորդ, ասէ ի յոհաննու աւետարանն, «երթամ և պատրաստեն՝ ձեզ տեղի. դարձեալ գամ և առնում զձեզ առ իս»...: - 692. ...և ընդ դէմ խօսեսցի աւետարանին և արգելուցու զուղղափառ վարդապետս զի մի՛ քարոզեսցեն: - 708. Որոյ ընդ դէմ է աւետարանն որ առ սաղուկեցիսն հրամայէ տէր...: - 710. ...որպէս ասէ աւետարանն մատթէի, «ի մէջ գիշերի եղև բարբառ ահա փեսայ գայ արի՛ք ընդ առաջ նորա»: - 714. որպէս ասէ աւետարանն յօհաննու, «ամենեքեան լուիցեն ձայնի որդւոյն աստուծոյ և եկեսցեն արտաքս»: - 724. Ապա զի՞նչ ասէ աւետարանն «երկինք և երկիր անցցեն. և աստեղք անկցին. և լուսաւորք խաւարեսցին»: - 727. Երկրորդ զի ասաց «քարոզեսցի աւետարանն ընդ ամենայն հեթանոսս»: - 730. Զի աւետարանն ասէ «ի մէջ գիշերի զոչէ՛ հրեշտակն ահա՛ փեսայ գայ արի՛ք ելէք ընդ առաջ նորա»: - 734. Զոր աւետարանն ասէ «նստցի յաթոռ փառաց իւրոց»: - 736. Իններորդ, զի բնական օրինացն **գ** են վկայք. բանն և գիրն և աւետարանն. որ տուաւ նահապետացն և մարգարեիցն և առաքելոցն: - 742-743. Չորրորդ, կշիռն նշանակէ՛ զգործս մարդկան. ըստ կշռոյ օրինացն հաւասարել և հատուցանել. եթէ ըստ բնականին կամ ըստ գրոյն և աւետարանին. որում շատ տուաւ առաւել պահանջել: - 747. Եւ զայս յայտնեն գիրք սուրբք. զի աւետարանն ի մէջ գիշերի ասէ զժամ յարութեանն «եղև բարբառ ահա փեսայ գայ արի՛ք»: - 747-748. Յաղագս երկրորդին ճշմարտութիւնն ասէ աւետարանին, «նման է արքայութիւնն երկնից ուռկանի արկելոյ ի ծով» և այլն: - 754. Յաղագս երրորդին ասի, «բարձցի ի ձէնջ արքայութիւնն». այսինքն աւետարանն կամ այլ գիրք աստուածայինք: - 754. Եւ վասն այն ասի արքայութիւնն աստուծոյ, զի պատուիրանօքն որ աւետարանն կամ յայլ գիրս սուրբս գտանին, պահողացն արքայութեանն մուտ բացեալ լինի. և ներքին մարդս ամրացեալ հաստատի: - 754. Է՛ ուրեմն ասել, եթէ ոչ տն սաբաւովք, այսինքն զօրութեանց, թողեալ էր մեզ սերմն առաքելօք և մարգարէիւք և այլովք սրբովք և վարդապետութեամբ աւետարանին, համերք և ի մեղս լինեաք խստացեալք: - 755. Այսոքիկ են երեք բազուկքն անգուցեալք իբրև ուռս որթոյ. ուստի ճշմարտութիւնն ասէ աւետարանին, «ես եմ որթն ճշմարիտ, և դուք ուռ»: - 755. Խնձոր նոր և հին, գիրքն են աստուածայինք. որք հինք են յօրէնս և ի մարգարէս. և ի մարգարէս և յառաքելական մատեանս: - 756. Զի՞նչ է երեսնաւոր վաթսունաւոր և հարիւրաւորն առակ աւետարանին: - 757. Նախ՝ սերմ է բանք և քարոզք աւետարանին: - 757. Դարձեալ, ծառ կենաց է աւետարանն սուրբ տնկեալ ի մէջ եկեղեցւոյ դրախտին. բերելով պտուղ կենաց զիմաստութիւնն երկնաւոր. որ կեանս տայ ճաշակողացն զնա. և միշտ շնորհս բժշկութեան և թողութեան մեղաց: - 768. Երրորդ՝ ժամանակ կենցաղոյս մինչև ի մահ, է՛ ընդունելութեան աստուծոյ. ըստ որում բազմեալ է յաթոռ շնորհաց ըստ առաքելոյ. իսկ յետ այնորիկ ո՛չ ևս. զի փոխի յաթոռ դատաստանաց ըստ աւետարանին: - 780

ԱԲԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ + Տասներորդ՝ զի սուտ լինէին ամենայն օրէնք բնական՝ գրական և աւտրնական. զի սոքա ամենքն խրատեն զմեզ խտտորիլ ի չարէ՛ և առնել զբարի. և այլն ամենայն: - 20. Օրէնք սեռական **գ** է. բնական. գրաւորական. աւետարանական: - 528. Աւետարանականն աշխարհի: - 528

ԱԲԵՏԱՐԱՆԵՄ + Գինգերորդ՝ նշանակէ՛ զչորեսին աւետարանիչքն. մարդն զՄատթէոս՝ զմարդեղութիւն բանին ցուցեալ առիւծն զՄարկոս՝ արիաբար աւետարանեալ. «և էր ընդ գազանսն» ասէ. եզն զԴուկաս՝ յերկարածիգ պատմութեամբ. և եզն պարարակ կոչեցեալ. արծիւն ըզՅօհաննէն՝ ի վերուստ զբանն աւետարանեալ: - 132-133. Երկրորդքն՝ մեծագոյնս աւետարանեն, որպէս զաբրիէլ: - 136. Եօթներորդ՝ ցնծութիւն եղև իսահակ ազգին իւրում. ըստ որում կոչեցաւ իսահակ որ է՛ ծաղր. և ճշմարիտ ցնծութենէ քրիստոս ամենայն հաւատացելոց. ըստ որում «աւետարանեն՝ ձեզ ուրախութիւն մեծ՝ որ եղիցի ամենայն ժողովրդեանդ»...: - 307. Եօթներորդ՝ ի մարդեղութեան իւրում նստաւ ի լերինն ձիթենեաց և զերանութիւնն աւետարանեաց: - 320. Չորրորդ՝ զի անկասկած լիցի ամենկին և անկարծ ի չարեաց գատուցեալ սուրբ կոյսն. ի ձեռն հրեշտակին աւետարանել գլղութիւնն. և ո՛չ ի ձեռն մարդոյ:

- 463. Չի թէ յետոյ ի մկրտութեանն օծաւ քրիստոս, զի՞նչ աւետարանեաց հրեշտակն եթէ՝ «ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ օծեալ տէր»։ - 475. Նաև տէրն կացոյց զայս կարգս. յորժամ ի լերինն զարքայութիւնն երկնից աւետարանեաց նոցա։ - 606. այնմ խորհրդով որ ընդ չորս կողմն տիեզերաց աւետարանեացաւ։ - 673. որ զմեծամեծս աւետարանեն. և միջնորդ են մահու և յարութեան մարդկան։ - 713

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՉ + Քսանբերորդ՝ առաքեալն պօղոս և աւետարանիչն յօհաննէս վկայեն հանդերձելոյն թէ՝ «տեսանելոց ենք զնա որպէս և էն. և ճանաչեմք զնա որպէս նայն ծանեալ զիս»։ - 99. Գինգերորդ՝ նշանակէ զչորեսին աւետարանիչքն. մարդն զՄատթոս՝ զմարդեղութիւն բանին ցուցեալ առիւծն զՄարկոս՝ արիաբար՝ աւետարանեալ. «և էր ընդ գազանսն» ասէ. եզն զՂուկաս՝ յերկարածիզ պատմութեամբ. և եզն պարարակ կոչեցեալ. արծիւն զՅօհաննէս՝ ի վերուստ զբանն աւետարանեալ։ - 132-133. Եւ ի նմանէ են արուեստք և գիտութիւնք սկզբնաւորեալք. զի «առանց նորա եղև և ոչինչ» ասէ աւետարանիչն։ - 237. Ասէ և աւետարանիչն «ծնաւ զորդի իւր զանդրանիկ»։ - 305. Երրորդ՝ զի աւետարանիչքն յայտնապէս ասեն թէ՝ ընդ մկրտիլ տեսան՝ նոյն ժամայն հոգին հանէ՝ զնա յանապատ. և պահեաց **զիս** տիւ և **զիս** գիշեր։ - 373. Բերին **գ** արք ի ջրոյն բեթլէեմի. և **գ** աւետարանիչքն զծնունդն քրիստոսի։ - 438. Դաւթի **գ** արք անլանիք, և արեսեա չորրորդ ընդ նոսա. **գ** աւետարանիչքն, և յօհաննէս որդի սողոմնայ։ - 438. Չոր աւետարանիչն ռեքաբ կոչէ։ - 452. Չչորքս զայս՝ Չոքոզիա և Չգողոզիա մայրն, և Չյովաս և Չամեսիա ո՛չ գրէ յազգահամարսն աւետարանիչն վասն լինելոյ դուստր և թռունք եզարելի։ - 452. Չի զսմանէ՝ ասեն ասէ աւետարանիչն յօհաննէս՝ «ի մէնջ ելին զի ո՛չ էին ի մէնջ». և կարի յոյժ ստեն նոքա։ - 482. Ասեմք թէ՝ օր յարութեանն քրիստոսի կիրակէն է ըստ աւետարանչացն։ - 512. Իսկ այլ վարդապետք ընդ արշալոյսն առաւօտուն ասեն յարուցեալ ըստ մարկոսի և այլ աւետարանչացն։ - 512. Դարծեալ ասեմք՝ թէ կանայքն իւղաբերք **դ** անգամ եկին ի գերեզմանն և այլ և այլ տեսլեան դիպեցան. և զիւրաքանչիւր դասուց **դ** աւետարանիչքն գրեն։ - 515. Բերան աւետարանիչքն. և լեզուք՝ քարոզք բանին կենաց։ - 534. Եւ որպէս ի մէջ աւետարանչացն ո՛չ է մեծ և փոքր։ - 547. Չի **դ** զլխաւորագոյն աթոռք կարգեցան ընդ բոլոր տիեզերս վասն չորից աւետարանչացն։ - 549. ...որք ունին զաթոռ չորից աւետարանչացն. որ փոխանակ չորեքկերպեան կենդանեացն եղան աւետարանիչքն։ - 607. Եւ վկայէ՝ մեզ աւետարանիչն յօհաննէս. զի ասէ՝ եսայի ետես զփառս նորա և խօսեցաւ վասն նորա. - 632. Իսկ աւետարանիչն յօհաննէս ի դէմս որդոյն ասէ։ - 633. Վասն որոյ զոր սերովբեքն երից դիմացն երգէին, աստ աւետարանիչն ի դէմս բանին ասաց։ - 633. Յաղագս որոյ եկեղեցի սուրբ ուսեալ աւետարանչէն և ի սրբոց հայրապետացն, երգեմք զերեքսրբեանն ի դէմս որդոյ։ - 633. Այսպէս ասէ մեծ իմաստասէրն և երկրորդ աւետարանիչն մեր և կաթողիկոսն սուրբ յօհան յօձնեայ թէ՝ պատարագին ժամն խորհուրդ է խաչին քրիստոսի...։ - 634. Իսկ տանիլն ի **դ** անկիւնս եկեղեցւոյն, վկայեն նմա թէ՝ չորեքին աւետարանչացն խրատու շուրջ եկն զեկեղեցեան. - 673

ԱԻԵՏԱԻՐ + Նախ՝ զի աստուած էր որ ծնաներ. պարտ էր զի աւետաւորն հրեշտակ աստուծոյ լինէր։ - 463. Եւ դարծեալ՝ որպէս զայլ կանայսն արար աւետաւորս յարութեան իւրոյ. սոյնպէս և զմագդաղենացին վերանալոյն առ հայր։ - 518. որք աւետաւորք եղեն զալստեան բանին։ - 644. Որպէս ի գալ թագաւորին նախ կարապետք և աւետաւորք մտանեն. - 646

ԱԻԵՏԵՄ + Ուրբերորդ՝ փրկչին մերոյ և աստուծոյ աւետեաց. որ ծնաւ մարմնով վասն մեր։ - 196. Իսկ հրեշտակն աւետեք կուսին, «ուրախ լեր բերկրեալ՝ տէր ընդ քեզ. և ի քէն ծնանելոց է որդի»։ - 304. Եւ կրկին աւետեաց կուսին, և ապա՝ յովսեփու։ - 422. Եւ տէր մեր լրումն աւետեաց ուխտին նախահարցն. և նախ քան զսկիզբն աշխարհի ուխտի աւետեաց մարդկան փրկանաց։ - 422. Երկրորդ՝ անցեալ ընդ լերամբ և ո՛չ գտեալ. մինչև առ տեսանօղն եկեալ. և տէր մեր էանց զլերինս հրեշտակաց և եկն ի մարգարես. և նոքա աւետեցին զգիւտն **գ** օրեայ կորստեան իշոյն...։ - 426. Երկրորդ՝ աւետեաց դաւթի զսողոմոն որդի։ - 440. Եւ աւետեաց արբահամու և դաւթի «ի զաւակի քում օրհնեսցին ազգ երկրի»։ - 440. Եւ առ յովսեփայ խօսմանն՝ **գ** ամիս եկաց և հրեշտակն աւետեաց։ - 461. Վասն է՞ր հրեշտակապետն զաբրիէլ աւետեաց կուսին, և ո՛չ մարդ ոք։ - 463. Այլ ի ձեռն հրեշտակապետին վկայեալ և աւետեալ զհաւատարիմս ի գիտութիւն։ - 464. Երրորդ, հրեշտակապետն աւետեաց կուսին թէ՝ «որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է և որդի աստուծոյ»։ - 466. Եւ ապա՝ յետ յարութեանն իջեալ հրեշտակն թաւալեցոյց զկափարիչ վէմն և նստաւ ի վերայ նորա և աւետեաց իւղաբերիցն։ - 512. ...և նա՛ աւետեաց այլ առաքելոցն։ - 644. Չորրորդ, ի խորհուրդ կուսին որում աւետեաց հրեշտակն

գփրկութիւն մեր. - 653. Վասն որոյ խաչիւ և աւետարանաւ աւետեմք մնջեցելոցն զմեծ օր աւետեաց նոցա և կնքեմք զգերեզմանն: - 684. Նախ խոստացաւ հրեշտակօք. աւետեաց մարգարիւք. դաստիարակեաց օրինօք. և յետոյ երևեցաւ ի լրումն նոցին: - 776

ԱՒԵՏԵԱՑ ԵՐԿԻՐ - Քսանկ՝ խոստումն աւետեաց երկրին կատարեցաւ առ յետու: - 419

ԱԲԵՐ + Դարձեալ ասեն թէ՛ աստեղք ունին բնութիւնս ներհակս միմեանց. չար և բարի. և միմեանց դիպեալ ներհականան իրերաց. և առնեն չար կամ բարի խռովութիւն կամ խաղաղութիւն. աւեր կամ շինութիւն. և այլն: - 12. Ութերորդ՝ զի ո՛չ երևէր բարեկամն և թշնամին. սիրելին և ատելին. և լինէին բազում սպանութիւնք և աւերք. զի ոչ զգուշանային միմեանց: - 238

ԱԲԵՐԱԿ + Եւ երրորդ՝ զի մի՛ վասն աշտարակին ի նոյն տեղին մնասցեն՝ և աշխարհի ամենայն աւերակ կացցէ: - 298. Հինգերորդ, զի մի՛ ի գազիր հոտոցն և որդանցն գարշեսցուք և թողուք զշէնս աւերակ: - 677

ԱԲԵՐԵՄ + Ներգործութիւն աւերելն զդժոխս: - 86. Եւ վասն երկրորդին ինքն տերն ասէ՛ կապեալ զհզօրն և զտուն նորա աւար հարեալ որ է՛ դժոխքն. ըստ այնմ, «քաղաքս աւերեցեալ, և կորեալ յիշատակ նոցա աղաղակաւ»: - 153. Ո՛չ արար մեղս, և զդժոխս աւերեաց: - 317. Եւ ձիթենիքն՝ կրկին բարութիւնք խաչին. որ զարքայութիւնն եբաց և զդժոխս աւերեաց: - 347. Որ իսկապէս մեզ վայել է քրիստոս եկեալ և դժոխք աւերեալ և արքայութիւնն բացեալ: - 358-359. Եւ տէր մեր աւերեաց զամուրս դժոխսց զմահ և զմեղք, և ապա՛ յերկինս հանեալ և անմահացոյց: - 418. Քսանկե՛ յետու նախ սպան զթագաւորս, և զքաղաքս նոցա աւերեաց: - 419. Եւ տէր մեր նախ կապեաց զհզօրն ի խաչին և զտուն նորա աւերեաց որ էր ամրոց դժոխսցն: - 419. Վասն է՛ր աւերէ՛ աստուած զսրբութիւնս և վարէ՛ գերի. որպէս զտապանակն յայլազգիս և զտաճարն: - 425. Եւ յետ գերութեանն իսրայէլի անցեալ ամբ ճլե, ել արքայն բաբելացւոց նաբուզոդոնոսոր ի վերայ երուսաղէմի. ի ժ՛ ամի թագաւորութեանն յովակիմայ. և էառ հարկ ի նմանէ. և զմեծ մասն սրբութեանց տաճարին աւերեաց: - 447. Ի տիպ խորհրդոյ օրինակի մերոյս տաճարի գերեալ ի մեղաց և աւերեալ տաճար սրբութեանս եօթնիւք զգայութեամբք: - 448. Քանի՞ են դժոխք զոր աւերեաց առհասարակ և ազատեաց զհոգիսն: - 455. Եւ թէ՛ «նախ կապեցէ զհզօրն, և ապա՛ զտուն նորա աւերեցցէ»: - 473. Որ զապականութիւն և զմահ եբարձ աւերելով զնա և ազատելով զհոգիսն: - 489. Որ և անդ ժամանեաց տէրն և կապեաց զհզօրն. և զկարծրացեալ ամրոցն աւերեաց. և կողոպտեաց ի նմանէ զհոգիսն մարդկան որ յաղամայ հետէ ընդ բռամբ ունէր: - 503. Ո՞ր էր դժոխքն որ աւերեցաւ: - 504. Չի յայնմանէ ազատեաց քրիստոս իջանելովն անդ. և աւերեաց զնա յաւիտեան. և առ հասարակ ազատեաց զհոգիսն: - 504. Ասացեր թէ՛ դժոխքն աւերեալ է յաւիտեան. այժմ այլ դժոխք ո՛չ է: - 504. Դժոխքն այն յորում նախ քան զքրիստոս հոգիսն արգելոյր սատանայ՝ աւերեցաւ յաւիտեան: - 504. Չի որպէս յետու աւերեաց գերիքով և անէ՛ծ զի մի՛ շինեսցի. նոյնպէս և զդժոխքն աւերեաց քրիստոս և անէ՛ծ զշինօղսն չար գործօք. վասն այն ասէ՛ «երթայք յինէն անիծեալք ի հուրն յաւիտենից»: - 504. Չի որպէս յետու աւերեաց գերիքով և անէ՛ծ զի մի՛ շինեսցի. նոյնպէս և զդժոխքն աւերեաց քրիստոս և անէ՛ծ զշինօղսն չար գործօք. վասն այն ասէ՛ «երթայք յինէն անիծեալք ի հուրն յաւիտենից»: - 504. Ոմանք ասեն թէ՛ ի չորրորդ դժոխքն էջ ուր էին արդարոց հոգիքն արտաքոյ ասացեալ երիցս, և զնա միայն աւերեաց. և զարդարսն միայն եհան. և զայլսն եթող անդ: - 505. Երկրորդ ասեն թէ՛ զայն միայն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Իսկ առ երկրորդն որ ասեն թէ՛ միայն զլիմպոսն աւերեաց և զայլսն եթող: - 506. Այլ արդ՝ եթէ՛ դժոխքն այն ոչ է աւերեալ. ապա քրիստոս ի յառաջին պարտուցն ո՛չ է ազատեալ զմեզ: - 506. Երկրորդ՝ զի դժոխքն այն էր բուռն զօրութիւնն սատանայի. և քրիստոս կապեաց զհզօրն ըստ աւետարանին. ապա ուրեմն քրիստոս աւերեաց զդժոխս: - 506. Երրորդ՝ մեղքն էր դժոխք և տանջանք մեղաւորաց. և քրիստոս եբարձ զմեղս. ապա աւերեաց զդժոխս: - 506. Չորրորդ՝ անէ՛ծք առաջին մարդոյն՝ եղև տանջանք և դատապարտութիւն մարդոյն. և քրիստոս զմեաց զմեզ յանիծից օրինաց եղեալ վասն մեր անէ՛ծք. ապա ուրեմն քրիստոս աւերեաց զդժոխս: - 506. Այլ արդ՝ տէրն մահուամբ զմահ մեռոյց որ է՛ դժոխքն այժմ. և յարութեամբն եբարձ զապականութիւն մարմնոյ ի հանդերձեալն. ապա ուրեմն աւերեաց զդժոխս: - 506. Վեցերորդ՝ թէ՛ զմասն դժոխսց աւերեաց, և զմասն մահու եբարձ, և զմասն անիծից, և զմասն պարտուց և զայլսն: - 506. և տէր մեր յետ յերից օրինաց՝ այսինքն բնական բանական և գրաւական՝ երևեալ ի գիշեր կենցաղոյս և իջեալ ի դժոխս աւերելով զնա դարձոյց գերկոսին ժողովուրդս իւր. - 514. ուր բելիարն նստի. զորս աւերեաց քրիստոս, և շինեն մեղասութք: - 679. Ի մէջ գիշերի. յորում ժամու հրեշտակն

զեգիպոսու եհար, և տէրն զդժոխս աւերեաց. յայն ժամու զընտրեալս իւր յաշխարհէ ազատեսցէ: - 734. Չոր և անբաւ բազմութեամբ ասպատակեալ աւերեաց զաշխարհս հայոց, պարսից, վրաց, և զամենայն արևելեայս: - 788

ԱԵՐՈՒԱԾ, ԱԵՐՈՒՄՆ + Նախ՝ եթէ գիտե՞ր մարդ զօր մահուն, ո՛չ շինէր և ո՛չ տնկէր և ոչ ծնանէր զաւակ. և լինէր պատճառ աւերման: - 292. Եւ այսպէս յետ աւերածոյն և գերութեանն մախ տաճարն շինեցաւ, և յետոյ պարիսպն կանգնեցաւ: - 448. Չորրորդ դարծեալ՝ դ թև խաչին նշանակէ զչորս բարերարութիւնս քրիստոսի. զի վերին մասն ցուցանէ զբացումն արքայութեանն երկնից. ներքինն զաւերումն դժոխոց. աջն զբաշխումն շնորհաց. ահեակն զթողութիւն մեղաց: - 493. Վեցերորդ՝ ի մէջ գիշերի հրեշտակն եհար զեգիպոսու. և մովսէս եհան զորդիսն իելի. որ էր օրինակ աւերման դժոխոցն և ազատութեան հոգւոց: - 512

ԱԷՏԱԿԻՑ - Չի թէ ոչ գոյ, ապա անուր և աներբ է աշխարհս. և լինի յաւետակից աստուծոյ: - 180

ԱԻՈՎԴ - Երկրորդն Աւովդ. յերկուց ձեռաց յաջողակ եմինացի յեփրեմայ ամս **ձ**. և այլազգիքն ամս **ի**: - 420

ԱԻՐ (ՕՐ) + Եւ շարժումն նոցա ո՛չ պատճառէ զչար և զբարիս մարդկան. այլ են պատճառք աւուրց և ժամանակաց և եղանակաց. ծնանելոյ և աճելոյ. և նշան ապագայից որպէս ասացաք. այլ նշանն ո՛չ է պատճառ չար լինելոյ ումեք կամ բարի: - 12. Նախ՝ ի բանէն եսայեայ որ ասէ, «եղիցի յաւուրս յետինս յայտնի լեառն տեառն». խօսի վասն զալստեան մեխային: - 27. Ա՛րդ՝ բազում աւուրք անցին յետ մեխային ձերոյ, այսինքն աւելի՛ քան զհազար և չորս հարիւր ամ. ապա և ո՛չ էր նա մեխայն: - 27. Որոց պատասխանեն վարդապետք եկեղեցւոյ. և ես զնոցայն առեալ ասացից՝ թէ յաւուրս յետինս՝ ոչ զկատարած աշխարհի կոչէ, այլ կոչէ աւուրս յետինս՝ զպակասութիւն օրինացն և արդարութեան նորա. քանզի օրէնք նոցա պակասեցաւ ի գալստեանն քրիստոսի: - 27. Որպէս ասէ յառաջին թագաւորութեանցն, «և ո՛չ ևս յաւելին այլազգիքն ի վերայ սահմանացն իսրայելի». այսինքն յաւուրս սամուէլի. քանզի յետ մահուան նորա ելին ի վերայ իսրայելի: - 27. Վեցերորդ առարկեն, ասէ երեմիա, «յաւուրսն յայնոսիկ փրկեսցի յուդա»: - 28. Իսկ զանգիտութիւնն որդւոյ վասն ժամուն և աւուրն թէ բերցեն ընդդէմ մեր հակառակօղքն՝ և այնպէս նւազ ասիցեն զորդի: - 48. Եւ որպէս թէ զկատարած աւուրն որ գիտենայ, և զսկիզբն գիշերոյն ասէ չգիտել: - 48. Իններորդ՝ ի վերջին աւուրն առաջնորդէ՛ ի փարախն: - 49. Կնքէ և հոգին սուրբ «մի՛ տրտմեցուցանէք զհոգին սուրբ աստուծոյ, որով կնքեցայք յաւուրն փրկութեան ձերոյ»: - 56. Վեշտասաներորդ՝ ասէ, «ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում. և ես տաց նոցա զկեանսն յաւիտեանականս»: - 73. Երրորդ՝ զի աւուրքն պակասեալ են: - 114. Երրորդ՝ պատճառ է յաւիտենից. և ժամանակաց. և աւուրց. որպէս լոյս. իմաստութիւն և կեանք կոչի. զի պատճառ է սոցա: - 115. Դարծեալ՝ առաւօտ կոչի վախճան աշխարհիս որ սկիզբն է աներէկ աւուրն: - 148. Քսանէէ) Օր մի. և յատկութիւն միաշաբաթի, և վերջին աւուրն: - 154. Քսանէը) Ո՞ր է սկիզբն աւուր. և բաժանումն լուսոյ և խաւարի: - 154. Քսանէթ) Նշանակութիւնք աւուր **ժե** գլխով: - 154. Երեսուներորդ) Յատկութիւնք առաւօտու և հասարակ աւուր. երեկոյի և գիշերոյ. տասն տասն գլխով: - 154. Գնգետասաներորդ՝ զի մարդ յետ ստեղծանելոյն ո՛չ է ընդ ստեղծուածս իւր. իսկ աստուած յետ ստեղծանելոյն՝ միշտ է՛ ընդ ստեղծուածս իւր նախախնամութեամբ. ըստ այնմ «ես ընդ ձե՛զ եմ զամենայն աւուրս մինչ ի կատարած աշխարհի»: - 157. Այլ տեսցուք զայս և յօրինակս ճշմարտութեան. զի ադամ յետ միոյ յանցանացն ո՛չ մատոյց պատարագ զամենայն աւուրս կենաց իւրոց. այլ որդւոցն հրամայէր մատուցանել: - 167. Քսաներորդ՝ է՛ ի նշանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս որպէս ասէ գիրն: - 186. Եւ լուսաւոր անօթքն ի չորրորդում աւուր կազմեցան ի յօդոյ. և իւրաքանչիւրքն ընկալան զլոյսս և եղեն լուսաւորք: - 188. Վեցերորդ Փայլածուն. զոր օտարիտ կոչեն. միշտ շրջի ընդ արեգականն. և սակաւ հեռանայ ի նմանէ. զընթացս իւր կատարէ՛ **յլ** աւուրս. **ժ** օր պակաս քան զլուսաբերն. և այլք թէ **զ** ամիս: - 189. Դարծեալ տամի զեղանակս. և զամիսս. զշաբաթս. և զաւուրս. զժամս. և զժամանակս: - 190. Չոր սուրբ հայրապետք փոխեցին զանուանս նոցա և եղին բոլոր շաբաթուն եօթն աւուրցն: - 190. Չի արեգակն յամենայն աւուր զընթացս իւր կատարէ՛ **իդ** ժամ, և **ժ** մասն և կէս: - 190. Եւ **ե** օր ևս աւել աւուրքն, որ լինի **ժա** օր: - 191. Իսկ սուրբն եփրեմ ասէ, մետասան թիւ գտանի ի մէջ երից աւուրցն ստեղծման լուսնին: - 191. Եւ վասն այն ստեղծաւ մետասանօրեայ, զի յաւուր ուրբաթի յորում ադամ ստեղծանիւր, լինէր լուսինն բոլոր և **ժի** օրեայ: - 191. Եւ որպէս լրումն զատկի ունի աւուրս **ժգ**. և այլքն **ժե**. և այս ի տումարս մեր է. և իրն որ է՛ լուսինն մի և

նոյն: - 192. Վասն է՞ր գերկնայինսն կատարեալ ստեղծ աստուած, և գերկրաւորքս ըստ կարգի յաւուրս վեց: - 192. Իսկ որ գերկրաւորքս ըստ կարգի, ամենագութ մարդասիրութեանն է երևումն. ո՞րպէս խնամով զպէտս մարդկան յայնքան յաւուրս կատարեաց: - 192. Վասն այն՝ ձեռն և ձայն և բան և թիւ և կարգ յաւուրցն եղան: - 192. Նախ՝ զորքանութիւն յաւուրցն ցուցանէ, թէ տիւ և գիշեր ի՞ր ժամն լինի օր մի բնական: - 193. Երրորդ՝ զի յորժամ կատարին է յաւուրքն դառնամք ի յառաջին օրն որ է՝ մի և նոյն: - 193. Չորրորդ՝ նշանակէ՝ զփութանցութիւն յաւուրցս մեր. զի ամենայն ժամանակք մեր անցանեն իբրև զմի օր անզգայաբար: - 193. Չի՞նչ է յատկութիւն միաշաբաթ յաւուրն որ է կիրակէն: - 193. Նախ՝ զի սկիզբն և առաջին է ամենայն յաւուրց. զի նա կրկնելով առնէ զայլ աւուրս որպէս ասացաւ: - 193. Նախ՝ զի սկիզբն և առաջին է ամենայն աւուրց. զի նա կրկնելով առնէ զայլ յաւուրս որպէս ասացաւ: - 193. Չի՞նչ է յատկութիւն յաւուրն վերջին: - 193. Եւ դարձեալ այսպէս զանազանին սոքա երեքեան յաւուրք. այսինքն առաջին օր ստեղծման. և միջին մինչ ի կատարած. և վերջին օր յարութեան: - 193. Չի առաջին օրն եղև անառաւօտ. և վերջինն աներեկոյ. և միջինն ամենայն յաւուրք ունին առաւօտ և երեկոյ: - 193. Ո՞ր է սկիզբն յաւուր: - 194. Չի հրեայք և ասորիք՝ գերեկոյն դնեն սկիզբն բնական յաւուր. ասելով՝ «եղև երեկոյ և եղև վաղորդայն օր մի»: - 194. Իսկ այժմ քրիստոնէիցս կրկին է սկիզբն բնական յաւուր. այսինքն մէջ գիշերն, և առաւօտն: - 194. Վասն որոյ տօն առաջին յաւուրն ի մէջ գիշերի սկսանի. և մեծամեծ տօնքն յերեկօրեայ որպէս ասեմք զշաբաթի երեկոյն կիրակմուտ: - 194. Առաջինն է՝ աստուած հայր. զորմէ ասի, «խորհեցայ զյաւուրս զառաջինս, և զամս յաւիտենից յիշեցի»: - 195. Երկրորդն է՝ որդի. զորմէ ասի, «ո՞չ երկուտասան ժամք են յաւուր». օր կոչէ զինքն. և ժամք զառաքեալքն: - 195. Ուստի ասի, «յաւուրս յաւելէր թագաւորի ամաց նորա»: - 195. Վեցերորդն է՝ իմաստութեան. ուստի ասի՝ «որ յաւուր բղխէ զբան. և գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութիւն»: - 195. Ութերորդն է՝ իրք աշխարհականք. յաղագս որոյ ասի, «յաւուրք իմ որպէս հովանի անցին»: - 195. Տասներորդն է՝ անվախճան. զորմէ ասի՝ «յաւուր յայնմիկ բղխեսցեն լերինք զքաղցրութիւն»: - 195. Մետասաներորդն է՝ ժամանակեայ. զորմէ ասի, «արար աստուած զարեգակն և զլուսին և զաստեղս լինիլ ի նշանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս»: - 195. Յնգետասաներորդ՝ ասի օրէնքն օր ըստ սովորութեան. ըստ այնմ, «որ զծանրութիւն յաւուրն բարձաք և զտօթ»: - 195. Եւ զի յերկարին յաւուրք: - 197. Որպէս ասէ ծննդոց, «զամենայն յաւուրս ամառն և ձմեռն տիւ և գիշեր ո՞չ դադարեսցէ»: - 199. Այլ և մովսէս հրամայեաց յամենայն ամսամուտս տօնել և փող հարկանել. ըստ այնմ՝ «փող հարէք ի զլուխս ամսոց յաւուր նշանաւորի տարեկանաց մերոց»: - 200. Քանզի եբրայեցիք և մակեդոնացիք՝ Ջաւելեաց յաւուրքն դնեն զլուխ տարւոյ. և ասեն օր առաջին. և բ. և գ. և դ. և ե. և վեցն մուտ Նիսան ամսոյ. որ թարգմանի կազմութիւն: - 200. Արի մարդոց է յաւուրքս և ո՞չ թուլից և վատաց: - 201. Բայց ասեն ոմանք թէ՛ յաւուրս մանասէի՝ Նումաս պումիլոս բ ամիս յաւել ի տարին հռօմոց. զի յառաջ քան զնա՝ ժ էր. և յաւել ի նոսա գյունվար և զփետրվար: - 201. Եւ զի քարշեն լուսաւորք զգոլորշին յերկրէ՝ յայտ է ի ցօղ առաւօտուն և յեղեամն. որ ի գիշերն ի վեր քարշին. և ընդ ծագել լուսոյն հատանին և յետս յերկիր անկանին. և յաւուրս ձմերան լինի եղեամն. և յամարան ցօղ: - 208. Յաղագս Յինգերորդին ասի ի ծննդոցն, «Յող կերիցես զամենայն յաւուրս կենաց քոց»: - 211. Երրորդ՝ տեղիք են բարեխառն ի շող ժամու, և ամրո՞ցք ի խռովութեան յաւուրս: - 211. Չորրորդ՝ ըստ կարգի յաւուրցն: - 221. Ոմանք իբ ասեն ըստ նշանագրացն եբրայեցւոց. և այլք ի՞ր ըստ ժամուց յաւուրցն: - 226. յԱռաջին յաւուրն է արարածք եղեն. հրեղէն երկինքն. և չորս տարերք. և լոյս. և հրեշտակք ընդ լուսոյն: - 226. Այլ զմասունս որոշեաց յաւուրս գ: - 227. Չի յառաջնումն յաւուր արարաւ մշտնջենաւոր լոյսն: - 227. Նմանապէս և յայլ երիս յառաջնումն յաւուր արար զլոյսն ժամանակեայ. զարեգակն և զլուսին և զաստեղս ի վերնագոյն տարրէ՝ հրոյն: - 227. Եւ աստ գ շարժմունքն. և գ հասակ մարդոյս. և բաղդատութիւն դ տարերք և եղանակաց և ժամուց յաւուրն: - 228. Չոր այսպէս ասելոց ենք յառաջիկայդ վասն չորից եղանակաց տարւոյն և յաւուրն բնութեան: - 240. Եւ դարձեալ՝ յիւրաքանչիւր կազմուած մարդոյ՝ յառաջ է մարմինն քան զհոգին իս յաւուրք կամ ձ: - 253. Եւ թէ ոք ասիցէ, զի՞նչ է այս որ յետ իս, կամ ձ յաւուր ստեղծանի բանական հոգին: - 254. Եւ յետ այնորիկ յեօթներորդէ՛ յաւուրն սկսանի արիւնածուծ լինիլ յարգանդէ մօրն ընդ պորտն. որպէս դրդում և ձմերուկ ընդ կոթն: - 261. Եւ ի իս յաւուրցն ի վեր՝ երևեալ շնչոյն ձևակերպէ՛ զկերպ մարդոյ մինչ ի իս օր արու մանկան. և իսկոյն հեղի ի նա՛՝ հոգին բանական ի շնորհացն աստուծոյ ծագեալ ի նա: - 261. Եւ եզն հոգևորի յետ ձ յաւուրն որպէս ասացաք զպատճառն վասն տեղւոյն ցրտութեան որ է՝ ձախ կողմն արգանդին. որ ցուրտ գոլով վասն փայծաղանն՝ յապաղէ՛

զկազմուած նիւթոյն ի կրկնապատիկ ժամանակս **ձ աւուրց**: - 261. Եւ թէ վասն է՞ր ասիցէ որ՝ ոմն յետ **զ աւուր** և ոմն ի **ի** և ոմն ի **խ**: - 261. Այսպէս և շնչականն գոյացեալ ի իերորդ **աւուր** կիսակատար գոլով բանականին զնոյն ունի խորհուրդ: - 262. Իսկ տնկականն կերակրի յետ **զ աւուր**: - 262. Իսկ որք ի **խ աւուրս** ծնանին և կամ ի **ի**, որպէս հաւ. ունին նոքա զխորհուրդ չորից տասանց և չորից հնգից, ըստ ե զգայութեանց ներքոյ և ե զգայութեանց արտաքոյ որպէս ասացաք: - 263. Եւ աւելի և պակասն է ի նոյն թիւն չորից և երից. եթէ **աւուրց** և եթէ ժամուց մինչև ի ճանճ և ի մծեխ: - 263. Իսկ հինգ օրեայ անդրանկանն յետոյ լինիլ՝ բերէ՛ զնմանութիւն նախնի մարդոյն. որ յետ ե **աւուր** ստեղծաւ: - 264. Ձի մանուկն յամսօրեից և ի վայր, ի շաբաթս և **յաւուրս** և ի ժամս ըստ նոյն թուոյ կարեն զնմանն ծնանիլ. և առաւելքն առաւելեալ ամօք կրկին կամ երեքկին որպէս ասացաք: - 264. Եւ դարձեալ ըստ չորից տարերց և եղանակաց և ժամուց **աւուր** և հիւթոց համեմատաբար փոփոխին և հասակ մարդկան: - 266. Իսկ ամառն, և մինչ ի **զ** ժամս **աւուրն**, և խարտեաշ մաղձն, և երիտասարդն՝ ըստ նմանութեան տարրական հրոյ ջերն և չոր գոլով. վասն որոյ առաւել բարկացօղ և ցանկասէր լինի: - 266. Իսկ աշունն, և մինչ ի **թ** ժամս **աւուրն**, և սեաւ մաղձն, և ալևորն, ըստ նմանութեան երկրի ցուրտ և չոր գոլով՝ ծոյլ և պղերգ գոլով ամենայն ուսմանց և գործոց: - 266. Դարձեալ՝ անարգապէս ծնանի. և անստոյ՛գ է մահուանն **աւուր**: - 275. Որպէս ասէ՛ «փուշ և տատասկ բուսուցէ քեզ երկիր. և քրտամբ երեսաց քոց կերիցես զհաց քո զամենայն **աւուրս** կենաց քոց»: - 280. Ասեմք եթէ՛ զոր ինչ ի յարութեանն **աւուր** լինելոց է սրբոցն, զսկիզբն անդանօր սերմանեաց ի նախնի մարդն ադամ. զի թէ յիւրում ժամանակին կերեալ էին ի կենաց պտղոյն, լինէին կատարեալ անմահք. և փոխեին յարքայութիւնն: - 282. Քսանը՝ քանի՞ ամ ծառայեցին. և յորո՞ւմ **աւուր** ելին: - 283. Նախ՝ զի ամենայն որ պատրաստ լիցի մահուան **աւուրն** և յանկարծակի գալստեանն քրիստոսի. որպէս ինքն ասէր՝ «յորում ժամու ակն ոչ ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ»: - 292. Եւ յետ իս **աւուր** արծակեաց զագռաւն: - 294. Որպէս ասէ տէրն, «դիւրագոյն լիցի սողոմայեցւոցն **յաւուրն** դատաստանի»: - 303. Իսկ զի հրամայէ՛ երից **աւուրց** ճանապարհ տանել, զի մի՛ ապշեալ ինչ կարծեսցի: - 304. Եօթնևե, որպէս իսահակ արծակեցաւ յետ երից **աւուրց**, զի ի կամս հօրն յօրէ յայնմանէ էր մեռեալ՝ ուստի սկիզբն եղև ճանապարհին: - 306. Նոյնպէս և քրիստոս աստ ի զնալն հոգւոց և ի գալստեանն **աւուր** ընդ առաջ ելանէ սրբոցն և համբուրէ զսիրելիս իւր, որպէս հայրն երկնաւոր ի դարձ անառակին: - 315. Եւ յամենայն **աւուր** ըստ թուոյ նոցա **ժ** զոհ մատուցանէր, և զուարակ մի վասն սրբութեան մտաց: - 321. Եւ **յաւուր** փորձութեանցն հուր անկեալ յերկնից այրեաց զհօտսն. և ասպատակք աւար առին զուղտն և զէշսն և զգզինսն: - 321. Վասն որոյ ի ծննդեան **աւուրն** ժողովին և օրհնեն զաստուած և մարմնով ուրախանան. որպէս յոբայ ուստերքն և դստերքն միաբանեալ զային և ուրախ լինէին զիրն: - 321. Երկրորդ՝ զի ամենայն **աւուր** պատարագաւ սրբէ՛ր զնոսա: - 322. Իսկ այնմ որ ասեն թէ յարբեցութեան մեռան, պատասխանենք եթէ՛ զմեղս յամենայն **աւուր** արիւն պատարագացն սրբէ՛ր. իսկ զայնմ **աւուր** արիւնն իւրեանց: - 322. Այլ ոմանք ասեն ի ձեռն հրեշտակաց ի միում **աւուր** ժողովեցան. որպէս ի ձեռն դիւաց ցրուեցան: - 326. Եւ տէրն զերկիր շարժեաց և զգերեզմանս եբաց. և **զ** ժամ խաւար էած փոխանակ **զ աւուր** խաւարին եգիպտոսի: - 329. Յորո՞ւմ **աւուր** ել ժողովուրդն յեգիպտոսէ, և քանի՞ ամ էր յադամայ: - 337. Իսկ **յաւուր** ե շաբաթոջ երեկունն զգառն զենին և ելին յայգ ուրբաթի. նիսանի **ժէ**. որ էր առաջին ամիս նոցա. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժէ**: - 337. Եւ **յաւուր** ուրբաթու խաւարեցաւ երկիր որպէս ամպն ի վերայ ժողովրդեանն: - 337. Յորում **աւուր** կիրակէին ի մէջ զիշերի ընդ առաւօտս յարեաւ տէր ի գերեզմանէն, ազատելով զհոգիսն ի դժոխաց: - 337. Նմանապէս և հոգին սուրբ ի գիշեր կենցաղոյս լուսով աւետարանին առաջնորդէ՛ մինչև հասուցանէ յայգն հանդերձեալ **աւուր** ի ցօղաւոր ամպն որ է՛ բանն մարմնացեալ. որ է հովանի և հանգիստ ամենայն սրբոց: - 338. Ութերորդ՝ մի՛ անգամ **յաւուրն**. և մի անգամ պատարագենք զքրիստոս ըստ **աւուրց**: - 339. Երկրորդ՝ տըւութեան օրինացն՝ յիսներեկի **աւուրն** յամռան: - 340. Այսպէս յետ **ձ աւուրց** տուաւ օրէնքն. և **ձ** օր պահքն երեքօրեայ սրբութիւն: - 344. Վասն որոյ և **յաւուրս** զաքարիայի հօրն յովհաննու յորժամ յամեաց ի տաճարին և ել, ակնուներ ժողովուրդն տեսանել զա՛կնն և տե՛սին լուսափայլ սպիտակացեալ իբրև զծիւն. և լի՛ եղեն խնդութեամբ. զի երկնաւոր արքայութեան նշոյլքն պայծառացուցին զակն: - 349. Առաջին, երեքօրեայ սրբութեամբ յիսներեկի **աւուրն** ելից յեգիպտոսէ. որ ընկալաւ զտասնբանեան օրէնս և պատմեաց ժողովրդեանն: - 352. Դիւզերորդ՝ կրկին ողջակէզն. մին պատարագն է ամենայն **աւուր**. և միւսն տօն չարչարաց խաչի և մահու յամենայն ամի՛ զոր նոյն խորհրդով կատարէ՛ եկեղեցի: - 363. Կամ թէ **յաւուրն**

կրկին էր խնկարկումն. յառաւօտն և յերեկոյն. և յառաւօտն խնկեալ էր ահարօն: - 364. Նախ՝ թէ յետ է աւուրն յաւելոյր՝ այրէին: - 367. Որ է՛ ի մեզ յամենայն աւուր պատարագն սուրբ. այլ և առաւօտուն և երեկոյին աղօթքն հանապազորդ: - 372. Երկրորդ՝ է էին աւուրք բաղարջակերացն: - 373. Եւ որպէս ի տաղաւարքն կողերս՝ տերև՝ և ոստ մատուցանէին. զնոյն և քրիստոսի մատուցին աւուրն ողորմեան ի գալուստ նորին յերուսաղէմ: - 374. Չի՞նչ էր որ ի տաղաւարահարքն ըստ միոյ միոյ աւուրք մի մի զուարակ պակասէին ի տօնս. և յութերորդ օրն ի մինն յանգէին: - 374. Առ տեղեան՝ նշանակէր զնուագութիւն աւուրքն տօնից ի պակասումն զուարակացն: - 374. Վեցերորդ՝ զի թէպէտ համբարծաւ յերկինս, ընդ մե՛զ է զամենայն աւուրս որպէս ասաց: - 385. Եւ թէ մեռանի ոք ի տուն ուխտաւորին, պղծեցաւ ուխտն. և անհամար լիցին առաջին աւուրքն, և նոր սկսցի: - 390. Եւ վկայ ածեն զհամբարծումն քրիստոսի յետ իս աւուր: - 391. Չի ասեն եթէ՛ իս օր էր պայմանն աղամայ. յետ իս աւուր ուտէր ասեն՝ ի փայտէն գիտութեան և սրբութեամբ որդիս ծնանէր. և ապա՛ ուտէր ի կենաց փայտէն և վերափոխէր. և այլ բազում բանս տողէն: - 391. ...զոր կախեցին զցայգ և զցերեկ աւուրն ուրբաթու, և ո՛չ հաւատացին մովսէսի և զաքարիայ որ ասէ՛ «հայեցին ի նա զոր խոցեցինն»: - 405. Եւ վասն աւուրն ասաց՝ տիւ. և զիշեր զխաւարումն. և ընդ երեկս լոյս դարծեալ: - 405. Երեսուն օրն աւուրք է լուսնին որ փոխէ զտխրութիւն և ի լոյս գայ: - 411. Եւ ամենայն աւուրք կենաց նորա **ճժ** ամ: - 414. Վեշտասաներորդ՝ է աւուր յերեկոյի հարսանեացն յայտնեցաւ առակն՝ հարսին: - 422. Եօթնևժ, երեսունքն թուով յետ է աւուրքն զարդարեցան: - 422. Եւ երիտասարդ հասակով աւուր յարութեանն պակասցին: - 422. Եւ զի հեղի ո՛չ խրատէր զնոսա սաստիւ և տանջանօք. վասն որոյ և ինքն պատժեցաւ և մեռաւ. և քահանայութիւնն յազգէ նորա փոխեցաւ աւուրս սողոմնի: - 425. Իններորդ՝ յետ է աւուր կորոյս զնասա խռովարար, որ բրեր զաջոյ ակն իսրայէլի. և տէր մէր զխռովարար բանսարկուն, որ բրէ՛ զակն իմացակամին մարդոյ...: - 427. Կամ զի աքիմելէք **զճ** քահանայիւք սպանաւ ի սաւուղայ. և արիաթար փախեաւ առ դաւիթ և ընդ նմա՛ էր զամենայն աւուրս թագաւորութեան նորա. և յանուանէ զնա՛ յիշէ: - 427. Նախ՝ զի **զ** ամ սովն, և **զ** ամիս սուրն՝ սաստիկ էր քան զերեք աւուր մահն: - 434. Այլ յայնմ հետև ողորմութիւնն աստուծոյ արգել զայլ աւուրսն: 435. Ապա թէ ոչ՝ ի միում աւուրն եճ և կռ կամէր կոտորել այսու համարով. և ոչ ինչ մնայր ի ժողովրդենն: - 435. Քսանևե, այսն չար խեղդէր զսաւուղ. և նոյն այսն զորդիսն սաւուղայ աւուրս տեառն: - 436. Այլ այս է ճշմարիտն. զի պատերազմ և խռովութիւն էր աւուրս դաւթի մինչ սատակեաց զնոսա. և որդի նորա ի խաղաղութեան ժամու շինեաց զտաճարն: - 439-440. Ա՛րդ՝ սկիզբն զերութեանն իլի աւուրս ոգիայ արքայի յուդայ: - 446. Եւ յետ հնգետասան ամի աւուրս աքագու՛ էլ թագ դաթփաղսար արքայ ասորեստանի ի վերայ իսրայէլի, - 446-447. Եւ վասն է՞ր յետ իս աւուր համբարծաւ. և նստելոյն ընդ աջմէ: - 455. Չի՞նչ է պատիւ իջման աւուրն: - 455. Յորում աւուր օրէնքն տուաւ, և հոգին սուրբ էջ: - 455. Չբառս զայս ընդունելութեան դնէ՛ ընդ քեզ. այսինքն տէրն յետ ծննդեանն ընդ քեզ յաւիտեանս յաւիտենից. որպէս ասէր ընդ աշակերտսն «ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս»: - 464. Նոյնպէս և բանն աստուած թէ կարի իսկ յառաջին դարս էր մարմնացեալ, որպէս աւուրս նոյի՛ արբահամու և կամ մովսէսի՛ լինէր կրկին վնաս: - 467. Որպէս և ասաց եսայեաւ «ի ժամանակի ընդունելութեան լուայց քեզ. և աւուր փրկութեան օգնեցից քեզ»: - 467. Իսկ մեր վարդապետք ասեն որպէս մեծն ներսէս, թէ ի զերորդ աւուր արարաւ առաջին աղամն ի պատկեր տիրական: - 467. Ասեմք եթէ յետ յղացման բանին յարգանդի կուսին օրինօք և ոչ օրինօք բնութեան, ժուժկալեալ ամսոց ըննից և աւուրք հնգից, ըստ հասարակաց ասեն և անդրանկաց. ըստ հնգից յաւելեալ թոց նախաստեղծին նախարարչութեան աւուրք: - 469. Հինգերորդ՝ դարծեալ այլք ասեն եթէ՛ մինչ յաբրահամ ո՛չ էր ալիք ծերութեան. զի զնմանէ՛ վկայէ՛ գիր թէ «եղև ալևորեալ և լի աւուրքք»: - 480. Վասն է՞ր ազգս հայոց զտօն ծննդեանն քրիստոսի և մկրութեան ի միում աւուր կատարեմք: - 482. Յառաջագոյն ամենայն ազգք քրիստոնէից սկսեալ յառաքելոցն այսպէս տօնէին. ի վեցն յունվարի զծնունդն, և ի նմին աւուր զմկրտութիւնն ըստ աւետարանին վկայութեան: - 482. Եւ որպէս կարգեաց տեառն եղբայրն յակորոս զընթերցուածն. և ի նմին աւուր զերկու տօնս: - 482. Քանզի ո՛չ կարէին ի միում աւուր յերկոսեան ուխտսն կատարել զտօնսն հեռի գոլով ի միմեանց. երուսաղէմացիքն այսր աղագաւ փոխեցին. և փոքր փոքր աճմամբ ընկալան և այլ եկեղեցիք զնոյն: - 482. Առնեն ի սեպտեմբերի իէ զպապանծումն զաքարիային. և ի նմին աւուր զյղութիւնն եղիսաբեթի: - 483. Եւ յղութիւնն եղիսաբեթի աւուր շաբաթու ի լուսանալ ժերորդ ամսոյն որ է թրինի **իզ**: - 483. Ա՛րդ՝ աստի մինչ ի նիսանի **ժէ**, և յապրիլի է՛ կատարի է ամիս. յորում առաքեցաւ

գաբրիէլ առ կոյսն մարիամ յաւուր չորեքշաբաթու: - 483. Եւ աստ ծնեալ լինի բանն աստուած յաւուր Ե շաբաթու: - 483. Նախ՛ զի ասէ աւետարանն ղուկասու, «իբրև լցան աւուրը պաշտամանն, զնաց զաքարիա ի տուն իւր»: - 483. Եւ աւուրը պաշտամանն էր երկոտասան. Ե օր քաւութեանն վասն որթոյն յանապատին. և է օր տաղաւարահարացն ի յիշատակ խորանաւ բնակելոյն յանապատին ամս իս. և այլ սքանչելեացն զոր գործեցաւ անդ: - 483. Յաղագս որոյ յետ երկոտասան աւուրը կատարենք զծնունդն: - 483. Երկրորդ՝ զի և նոյն ղուկաս կրկնէ վասն հաստատութեան և ասէ՝ «և յետ աւուրցն այնոցիկ յղացաւ եղիսաբեթ» որպէս ասացաւ: - 483. Այլ ո՛չ կատարէր **զգ** աւուրն ի միասին: - 484. Չոր օրինակ՝ անցեալ լինի մին ժամն յաւուրը՝ կիրակէ կոչի. թէպէտ **իզ** ժամն պակաս է: - 484. Յորում աւուր նշանք սքանչելեաց եղեն: - 485. Երկրորդ՝ թլփատեցին զնա իւրքն յաւուրն ը երրորդի՝ օրինաց սրովն: - 486. Այլ և հրով մկրտիչ ասի քրիստոս. ըստ որում «յոհաննէս մկրտեաց ի ջուր. այլ ղուք մկրտիցիք ի հոգին սուրբ և ի հուր. ո՛չ յետ բազում ինչ աւուրցս այսոցիկ»: - 488. Երկրորդ՝ զվեց կենդանակերպսն կոխեաց, որ էր **եժան** աւուր ճանապարհ ի կուսէն ի խոյն ընթացեալ: - 490. Յերեկոյի շաբաթոյն ո՛չ վասն այն լուծանենք թէ յարութիւնն քրիստոսի ի շաբաթի աւուրն է. ո՛չ. քա՛ւ և մի՛ լիցի: - 508. Այլ յարութիւնն քրիստոսի յաւուր միաշաբաթու ի մէջ գիշերի է: - 508. Եւ բնական աւուր սկիզբն է ծագումն լուսոյն. և շնորհականին ի մէջ գիշերն: - 508. Իսկ զտէրունական տօնս երեկօրեայ յինն ժամ է աւուրն սկսանենք. որ է՝ **թ** ժամաւ յառաջ քան զհասարակաց տօնս: - 508-509. Եւ բոլորն **ժե** ժամու յառաջ ի միւս աւուրն սկսեալ նախատօնակ առնենք. և զայս յամենայն ուրեք: - 509. Նմանապէս և աստ յայսմ աւուր շաբաթու որ ի կիրակէ յարութեան տօնենք, այժմ յինն ժամուն ի վեր նախատօնակ առնենք յարութեանն քրիստոսի. և այս վասն բազում պատճառի: - 509. Եւ տե՛ս, զի լուսաւորիչն կարգեաց զնաւակատիսս յայսմ աւուր որ էր յաւուրս նիկիական ժողովոյն. զոր յառաջն ունէին ամենայն ազգ, զնոյն կարգեաց մեզ: - 509. Հինգերորդ վկայ, զի ի բոլոր տարին յերեկոյի շաբաթուն կիրակնուտ անուանեն ամենայն ազգք. նոյնպէս և մեք յամենայն շաբաթս յերեկոյին լոյս զուարթ ասենք, և սուրբ աստուած որ յարեար. ի յայս շաբաթի աւուրս սկիզբն առեալ: - 509. Նախ այսպէս, եթէ ի վերնատունն քրիստոս ձուկն եկեր. պարտ է ի նմին աւուր ձուկն ուտել: - 510. Եւ կրկին սուտ. զի ուր զձուկն կերին՝ ի գալիլեայ յեզր տիբերիայ ծովուն էր **դ** աւուր ճանապարհ հեռի յերուսաղէմ՝ և ի լեռնէն ձիթենեաց ուստի համբարձաւ քրիստոս: - 511. Վասն զի ոմանք՝ որպէս մեծն ներսէս ի մեկնութիւն սաղմոսին որ ասէ՝ «է անգամ յաւուր օրինեցից զքեզ», ասէ թէ՛ յերեկոյի շաբաթուն է յարութիւնն քրիստոսի յորում լուսանայր կիրակէն. ըստ մատթոսի «յերեկոյի շաբաթուն յորում լուսանայր միաշաբաթին»: - 512. Երկրորդ՝ ի դիմաց տեառն ասէ դաւիթ. «ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինիլ առ տէր». որում սովոր էր յայլ աւուրս ընդ առաւօտն կալ յաղօթս, և կիրակէն ի մէջ գիշերի: - 512. Ապա ուրեմն յարութիւնն քրիստոսի է՝ ի մէջ գիշերի յաւուր կիրակէի որպէս ասացաւ: - 512. Եօթներորդ՝ դարձեալ յաւուր կիրակէի էանց մովսէս ընդ ծովն կարմիր. և ընկղմեցաւ փարաւօն ի տիպ յարութեանն քրիստոսի և կորստեան սատանայի: - 512-513. Որ այսպիսի էր պատկեր աւուրն. յաւուր Ե շաբաթոջ երեկոյին ի չորեքտասան լուսնին զգառն զեմին և ելին յայգ ուրբաթի **ժե** ամսեանն. և ի կիրակէ անցին ընդ ծովն որ էր նիսանի **ժե**: - 513. Եւ յաւուր ուրբաթու խաւարեցաւ երկիր. որպէս ամպն ի վերայ ժողովրդեանն: - 513. Յորում աւուր կիրակէի ի մէջ գիշերի ընդ առաւօտն յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն. հանելով զհոգիսն յանապատն երկնից. և խաչանիչ գաւազանաւ ընկղմեցաւ փարաւօն յանդունդս դժոխոց: - 513. Տասներորդ՝ յաւուր միում այսահարեալ սաւուր՝ կամէր նիզակաւն բեռեղ զդաւիթ յորմն. յորմէ գերծեալ ապրեցաւ և զնաց ի տունն: - 513. Երեքտասաներորդ՝ ամաղեկացիք գերեցին զկողմն հրէաստանի և զայլազգիս. և դաւիթ զհետ մտեալ յետ **զ** աւուր և հարեալ ի գիշերի և ի վաղիւն մինչ յերեկոյ. և դարձուցեալ զերկոսին կանայս իւր. և ո՛չ մնաց գերի և ո՛չ մի. և յաւարէ աստի բաշխեաց ամենայն սիրելեաց իւրոց: - 514. Քսաներորդ, յայտ է յայսմանէ՝ որ նախ քան զքրիստոս՝ էր սկիզբն աւուր ծագումն լուսոյն. իսկ յետ յարութեանն քրիստոսի եղև սկիզբն աւուրն ի մէջ գիշերի. զի այժմ ի խաւարէ՛ ի լոյս ճանապարհորդիմք: - 515. Եւ ի յայս միտս զտօն ամենայն սրբոց մարտիրոսաց ի մէջ գիշերի սկսանենք **զ** ժամով յառաջ քան զծագումն լուսոյն հասարակ աւուր: - 515. Նախ՛ խորհրդաբար. ի Ե շաբաթոջ աւուրն յերեկոյն թաղեցաւ ի սիրտ առաքելոցն ճաշակմամբ մարմնոյն. և յերեկոյի կիրակէին տեսին զտէրն յորժամ դոքսն փակելովք եմուտ առ նոսա: - 516. Վասն է՞ր յորժամ յարեաւ իսկոյն ո՛չ համբարձաւ այլ յետ **իս** աւուր: - 520. Որպէս ասէ գործքն «ի բազում արուեստս յաւուրս **իս** երևեալ նոցա»: - 520. Հինգերորդ՝ յետ **իս** աւուր համբարձաւ, զի ցուցցէ թէ որք **զժ** բանեան

օրէնսն չորիւք աւետարանան լնուն, կարեն յերկինս ելանել: - 521. Վեցերորդ, զի եկեղեցի որ է մարմինն քրիստոսի՝ յետ չարչարանաց նեռինն որ հանդերձեալ է կրել, զկնի իս ւաւոր յերկինս համբառնալոց հաւատացեալ լինի: - 521. Ձի՞նչ է պատիւ այսմ ւաւոր իջնան հոգւոյն: - 523. Նախ՝ զի յայսմ ւաւոր երևեցաւ աստուած մովսէսի ի սինա լեռինն: - 523-524. Երկրորդ՝ և յայսմ ւաւոր տուաւ նոցա օրէնք ի ձեռն մովսէսի: - 524. Երրորդ՝ և յայսմ ւաւոր ուխտ եղ աստուած ընդ ամենայն ժողովրդեանն իսրայէլի: - 524. Նախ՝ զի յայսմ ւաւոր էջ հոգին սուրբ յառաքեալսն. և լուծաւ ասացեալն թէ «մի բնակեսցէ հոգի իմ ի մարդիկոյ այդ յաւիտեան». և ետ առաքելոցն պարզես և շնորհս զօրութեան: - 524. Երկրորդ՝ և յայսմ ւաւոր տրուաւ մեզ նոր օրէնս և քարոզութիւն սուրբ աւետարանին: - 524. Երրորդ՝ վասն զի օրինակ է է ւաւորացն ի յորս երկիր հիմնեցաւ. նաև է դարու կենցաղոյս: - 524. Վասն է՞ր յորում ւաւոր տրուան օրէնքն՝ ի նմին ւաւոր և առաքելոց տուաւ հոգին սուրբ: - 524. Եւ բժան ժամք ւաւոր: - 546. Որ ի նիկիայ յաւորոս մեծին կոստանդիանոսի ընդ դէմ արիոսի ժողովեցան հարքն սուրբ՝ յժո: - 547. Եւ յաւորոս մեծին թեոդոսի ճճք որ ի կոստանդիանուպօլիս ընդ դէմ հոգեմարտին մակեդոնի: - 547. Ո՞չ ապաքէն մովսէս ի հինն որոշեաց զսուրբս և անսուրբս. մանաւանդ թէ յաւորոս նոյի գոյր ընտրութիւնս. այսպէս ցուցաւ և մեզ պահելի իբր զբնական օրէնս. այլ սոցա ոչինչ է պիղծ ի կենդանեաց: - 552. Երկրորդ՝ մի քահանայ երիցս անգամ ի միում ւաւոր պատարագս մատուցեալ: - 553. Վեցերորդ ըստ երբին. այսինքն թէ ե՞րբ գործեն զմեղքն. ի տղայութեան, թէ ի ծերութեան որ մեծ մեղք է. ի սո՞սկ ւաւորոս, թէ ի տէրունական տօնս. զի որ ի տօնս մեղք գործէ, առաւել պատժի քան զմիւսն: - 565. Հինգերորդն՝ յարուցեալ յերրորդ ւաւոր: - 573. Երկրորդ զօրացուցանէ. որպէս յայտ է ի մակաբայեցուցն զկնոջէն որ ունէր է որդիս՝ ածեալ ի սպանումն ի միումն ւաւոր տեսեալ. և տանէր այն՝ յուսովն որ առ աստուած. նոյնպէս և ամենայն դասք մարտիրոսացն յուսով զօրացան: - 574. Որք ասեն՝ պարտ է յամենայն ւաւոր ջերմ հաց հանել ի սեղանն և անապական բաժակ. զի անապական արեամբն քրիստոսի փրկեցաք: - 595. Այլ և ի մկրտութեանն տեսան յաւոր յայտնութեան: - 604. Եւ էր առաջին ժամն նոցա երեկոյին. վասն զի սկիզբն ւաւորն զերեկոյն ասէին...: - 621. ...վասն որոյ յայսմ ժամու սկիզբն է աղօթից բոլոր ւաւորն. յորում ասենք զտէր եթէ շոթունքն և զայլ սաղմոսսն ի դէմս հօր աստուծոյ: - 621. ...որ է վերջք և աւարտ ամենայն ժամուց բոլոր ւաւորն: - 622. Այլ որք ո՞չ ժամանեն՝ պարտ է յամենայն ւաւոր կրկին անգամ աղօթել. այսինքն յայզն և յերեկոյն: - 623. Որով յայտ է՝ զի ի կէս ւաւորն որ է ժք ժամն՝ աղօթելի՛ է մեզ յամենայն օր. և զկէսն այլ՝ մարմնական հոգոց պարապիլ. գործոյ աշխատութեան՝ ննջելոյ՝ կամ այլ ինչ իրաց: - 623. Եւ դարձեալ ընդ ձեզն, զերբեմն ցուցանէ և այլ ընդ այլոյ. որպէս ասէր՝ «ես ընդ ձեզ եմ զամենայն ւաւորոս»: - 625. Վասն որոյ եօթնից էր շաբաթունն նոցա ւաւորոց ամսոց: - 626. Այլ և է անգամ յաւոր օրհնէին զաստուած: - 626. Եւ ի պահքն առաւել ձայնաւորքն քան զերգս. զի յաւորոս պահոց՝ հրեշտակաց նմանիմք, և յուտիքն մարդկան: - 628. Եւ դարձեալ՝ ի հնումն վեց դնէին զհաց երեսացն. և յաւոր շաբաթի կրկին զ: - 629. Նոյնպէս և յերեկոյին զ՛ի նեղութեանն առաքեալքն կարգեցին յաւորն ելն. զի ելք աստիճանաց ասի...: - 631. ...և ւաւորք՝ աստիճանք են ելից կենաց մերոց: - 631. Եւ յօհան ոսկեբերանն կարգեաց յաւորն երիցս անգամ սուրբ աստուած ասել: - 631. ...զնա տեսաք ի վերջին ւաւորոս խաչեալ. որոյ և զսրբասացութիւնս երգեմք: - 632. Եւ յաւոր կիրակէի երեք անգամ ասենք «ո՞չ դադարեցից քրիստոս օրհնել զքեզ»: - 632. Վեցերորդ «որ յարեար». ի մեծի շաբաթ երեկոյն, և յամենայն կիրակմտի և ի կիրակէ ւաւոր: - 634. Եւ անդ յաւոր կիրակէի յառաւօտին միաբան ի մի բարբառ յաւելին յերգս հրեշտակացն և զայս. «օրհնութիւն քեզ ի բարձունս»: - 635. Այլ և ունի զխորհուրդ վերջին ւաւորն որ կատարած է աշխարհի: - 641. Նախ ըստ ւաւորոց: - 641. Եւ նախ ըստ ւաւորոց տօնից, որպէս մեծն ներսէս ասացեալ է զերգն: - 641. Իսկ ք շաբաթին հրեշտակաց. զի յառաջնում ւաւորն ընդ լուսոյն ստեղծան: - 642. Այս ըստ տօնի ւաւորոց: - 642. Իսկ կցորդ և սկիզբն, այն մին տունն է խորհրդաւոր ըստ պատշաճի ւաւորն: - 643. Նախ՝ զի ի շաբաթի սկսաւ հանգիստն և երանութիւն սրբոցն. յաւոր որում հանգեաւ աստուած ի գործոց: - 647. ...և օրէնս եղ որ հանգչէր մարդ ի մարմնական գործոց յաւորոս և ի շաբաթս, յամիսս և ի տարիս. - 647. Հինգերորդ, որպէս յետ զ ւաւոր լինի շաբաթ և հանգիստ...: - 648. Յաղագս որոյ ի շաբաթի ւաւոր տօնենք մեծամեծ սրբոց: - 648. Երրորդն զալստեան. թէպէտ յայլ և այլ ւաւորոս. որպէս քառասնօրեայն, և յաւանակաւն, և յինանց կիրակմտիցն: - 649. Ապա պարտ է քեզ ի փոքր կարգն ուտել զամենայն ւաւորոս և զմեծն պահել: - 651. Նոյնպէս և առաջին շաբաթն պահոց՝ մեզ մուտէ իս ւաւորոցն: - 651. Չորրորդ, է ւաւոր բաղարջակերքն ի յելսն եգիպտոսի: - 653. Իններորդ, ընկալաք կրկին օրէնս հին և

նոր. վասն որոյ բ աւուրս սրբութեամբ պահեմք: - 654. Իսկ ապաշխարողսն կարգել. և դարձեալ ի մեծի
ե շաբաթի աւուրն արձակել, - 658. Եօթներորդ՝ Վասն երկրորդ աւուրն. այգալացքն ի Ժ միտս: - 660.
 Ութերորդ՝ Վասն երեք աւուրն Ժ միտք: - 660. Չի՞նչ է չորեքկին բառս որ ասեմք, պակասեալ. յաւելեալ.
 լցեալ. և անցեալ գաւուրքք: - 666. Իսկ լի աւուրք ասէ և ոչ ամօք կամ ամսօք. - 666. ...այս է, զի սրբոցն
 ամենայն աւուրն լի՛ են բարի գործովք: - 666. ...գոր ի յարութեանն աւուր զանփոփոխ սերտութիւնն
 ստասցի: - 667. ...յայնժամ յայտնի և մերձակայ տեսանէ զամենայն փառս և զպսակ զոր ընդունելոց են
 նոքա ի յարութեանն աւուր: - 668. Այլ կան և սպասեն մեծի հարսանեացն քրիստոսի և կատարածի
աւուր: - 669. Ապա ուրեմն յայնմ աւուր լինի հատուցումն արդարոց և մեղաւորաց...: - 670. Երրորդ
 կոչի կարգ, զի գոր ինչ մեք առ մարմինն ննջեցելոցն կատարեմք, զնոյն կարգ և հրեշտակք առ հոգիսն
 կատարեն այժմ և ի յարութեանն աւուր: - 671. ...և բ հրեշտակք դարձեալ բերեն ի յերկիր ի յարութեան
աւուրն: - 671-672. զի նովին երկիւղիւն կան և սպասեն սոսկալի աւուրն այն...: - 673. յայտ է զի նոյն
 մարմին շարժի և շինի ի յարութեան աւուրն: - 678. Այսոքիկ այս քան ...վասն կարգ կատարելոյ
 առաջին աւուրն: - 679. ...նոյնպէս և մեք ըզհոգևոր դեղն կենաց յերեկեան աւուրն մատուցաք մեռելոյն.
 - 680. Եւ երեք աւուր յիշատակ ննջեցելոց ունի բազում խորհուրդ: - 681. Երկրորդ՝ զի գ օր են ամենայն
աւուրք մարդոյ. այսինքն օր ծննդեանն. օր սննդեանն. և օր մահուանն: - 681. Վեցերորդ, ի փոփոխումն
 աստուածածին կուսին յետ գ աւուր ձայն հրեշտակացն դադարեցաւ...: - 681. Եօթներորդ՝ գ օրս այս
 նշանակեցաւ յերիս աւուրսն որ նախ քան զլինիլն լուսաւորաց...: - 681. ...զի հայրն արբաւամ առեալ
 հուր և սուր, և յետ երից աւուրք տեսին զտեղին ի հեռաստանէ որպէս ասէ պատմութիւնն: - 681. Եւ
 ժամանակն գ է և եօթամբ չափի շաբաթի աւուրք. և եօթն դար կենցաղոյս: - 683. ...վասն որոյ
 նշանաւոր աւուրքս այս յիշատակեմք զննջեցեալսն: - 683. Վասն որոյ ի սոյն աւուրքս կատարին
 արդիւնք ննջեցելոցն և յիշատակութիւնք նոցա այսու խորհրդով: - 683. Չի աւուրքս այս առ մեզ
 չափին և ո՛չ առ նոսա...: - 684. Չգերեզմանս յորո՞ւմ աւուր պարտ է օրինել: - 684. Եւ այս է խորհուրդն.
 զի յայնմ աւուր խաչեցաւ քրիստոս, և գերեզմանք բացան և այլն: - 684. Չի որք ընկալան զշնորհսն,
 պարտին նոքա ընչիւք իւրեանց զեկեղեցւոյն լոյսն վառել գաւուրս ութն: - 684. Նախ ասեն թէ՛ աւուրսն
 յայնոսիկ յարեան մանկունքն յեփեսոս ի վկայութիւն առ հասարակ յարութեանն, զնոյն յիշատակեմք:
 - 684. այլ առցեն աւուրն դատաստանի հոգով և մարմնով...: - 691. Երկրորդ, ասէ սուրբն դիոնիսիոս
 ի ննջեցելոց կատարմանց զլուխն՝ եթէ մաքրելոց հոգին հասեալ ի վախճան՝ յայտնի և մերձակայ
 տեսանէ զամենայն փառս և զպսակ զոր ընդունելոց են նոքա ի յարութեան աւուրն: - 691. Չքուն
 մահուն ասէ մինչ ի կատարած. և ի մէջ գիշերի յարութեանն աւուր յարեան ամենայն կուսանքն և
 կազմեցին զլապտերս: - 693. Եւ յայնմ աւուր իմաստունքն մտին յառագաստ փեսային, և յիմարքն
 արտաքոյ մնացին: - 693. Տասներորդ, որք գտանին կենդանի աւուրն դատաստանին, ո՛չ երթիցեն ի
 քաւարան...: - 700. Այս է ի գլխաւորութիւն ամենայնի զո եղելոյ ապստամբութեանն. զի որ քան
աւուրք եղև աշխարհ, այն քան ամօք յանկ ելանէ: - 707. Եւ քարոզեսցեն գաւուրս ոմ և կ. այսինքն գ
 ամ և կէս. որպէս ասէ տեսիլն: - 709. Թագաւորէ՛ նեռն գաւուրս ո երկերիւր հեղ, ըստ դանիէլի: - 709. Եւ
 այսպէս կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ ողորմութեամբն աստուծոյ: - 709. Եւ կարճել ո՛չ զժամ աւուրքն
 ասէ, այլ զթիւ: - 709. Եւ յետ այնորիկ ոչ առ ժամայն գայցէ տէր ի դատաստան. այլ տացի
 խաղաղութիւն աւուրս խե. առ ի հանգիստ սրբոցն և ի յապաշխարութիւն թիրելոցն: - 709. Իսկ թէ
 ո՞րքան է միջոցն ի մէջ խե աւուրքն ո՛չ ոք գիտէ: - 709. Եւ մինչդեռ ասացեն գայս, յանկարծակի
 եկեսցէ ի վերայ նոցա աստակունմ որպէս աւուրսն նոյի ըստ հրամանի փրկչին: - 709. Այս քան աւուրս
 նեռինն: - 709. Չորրորդ, նշանակէ՛ զթիւ աւուրքն ժամուց յորում նոքա վաստակեցին և զարդարեցան:
 - 711. Յո՞րժամ և յորում աւուր գոչէ փողն: - 714. Այնպէս եղիցի և յարութիւնն մեր ի վերջինն աւուր: -
 716. Պարտ է ապա զի ամենայն մարմինք մարդկան համանգամայն յարիցեն ի աւուրն վերջին: - 717.
 Յորո՞ւմ աւուր երկի խաչն: - 732. Ոմանք աւուր ուրբաթու ասեն յորում խաչեցաւ քրիստոս. և այլք ի
 կիրակէն: - 732. Չի որպէս աւուրս գ կազմեցաւ աշխարհ և ի գ դարս կայացաւ. նմանապէս և ի ժամս
գ նորոզեսցի դարձեալ: - 747. Դարձեալ, հոգիք սրբոց այժմ են ի յերկինս և առ երկինս որպէս ցուցաւ.
 և յայնմ աւուր փառաց ի փառս բարձրանալ հաւատացեալ լինի: - 759. Որպէս ասեն վարդապետք, ի
 վերջին ծովէն սպանիւ մինչև ի հնդիկս սակաւ աւուրք բացատ գոյ թէ վարեսցէ հողմ զնաւն: - 763.
 Առաւել պարտ էր մարդկան վաստակիլ միայն՝ զի կարասցեն գոլ ի միում աւուր ընդ երանելի սրբուհւոյ
 աստուածածին կուսին. քան բազում վաստակիլ վասն յաւիտենական փառացն: - 763. Երրորդ այնու՛

զի մեղքն որ յոյժ վտանգեաց զմարդիկ, եղիցի փակեալ ի դժոխս զկնի աւուրն դատաստանի. զի եղիցի ի դժոխս իբր ի տեղուց իւրում. զի ո՛չ կարասցէ մնալ. ո՛չ յերկինս և ո՛չ յերկրի. այլ իջանէ ի դժոխս ներքինս: - 764. Եւ առաւօտ ասեն զսկիզբն աւուրն. որպէս առաւօտ արեգականն գալոյ: - 769. Նախ՝ աղօթիցն ժամ. ո՛չ միայն յերեկոյս և ի վաղորդեան՝ ի հասարակն կամ է անգամ աւուր ըստ մարգարէին: - 779. Որ քարոզեսցեն գաւուրս ռ երկերիւր **կ** և **գ**: - 785. Եւ այլք թէ՛ պատրուակ գոն ի խինծս արգանդի բնաւորեալ. յիւրաքանչիւր աւուրս հնգից՝ մին մին քակտին երկամբք. և ապա՝ արծակի ծնունդն: - 785. Այլ վարկանին ոմանք զթիւ կազմութեան աւուրց պակաս գոլոյ նախնւոյն մարդոյ. զորոյ զտիպ յինքն նկարելով և այժմ անդրանիկն ծնունդ՝ յապաղելով գայ աշխարհ: - 785. Յորում թէ վասն է՞ր իննամսեայ ծնանին, կամ աւուր իս շնչաբերին, և որպիսութիւնք նոցա: - 785. Նմանապէս և աստ աւուր նոր կիրակէի ասացեալն կրկնոյ՝ զատկի, յանկարծահաս ժամու շարժեալ հեղեղաց ուղիսից խռովութեանց: - 789. Այլ ինչ ո՛չ օգնել ի գերութիւն վարելոց. որպէս և յայնմ աւուր ի կորուստ մատնելոց: - 789. Եւ զայս ո՛չ շաբաթու և աւուրց սպառեալ. այլ ամսոց երից սորին յերկարեալ. և գործելոց վրեժ ո՛չ կշիռ հատուցեալ: - 789. Յորում ամի եղև **ծառատն** զատկաց ազգի կոչեցեալ յունաց. ի վերոյ ասացեալն աւուր նորոյս տէրունեաց: - 789

ԱՓ + Ի սոցանէ ափով չափ դնէր քահանայն ի սեղան ողջակիզացն ի հոտ անուշից տեսն: - 357-358. Եւ յորժամ դնեն ի գերեզման, քահանայն նախ օրինէ՛ երիցս ափով զհողն և արկանէ ի գերեզմանն ասելով, - 676. Եւ որպէս կարելի է քեզ ի բուն ափիդ գտերմանս զանազանել, և զեղեալն ի շտեմարանս քո յիւրաքանչիւր անկեան յառաջ բերել...: - 718

ԱՓԻԲԵՐԱՆ + Երկրորդ՝ զի թէ ո՛չ օգտին ափիբերան լիցին ի հանդերձեալն: - 324. Զի ափիբերան կարկեսցին դնօղքն զբերանս յերկինս և զլեզուս ածելով զերկրաւ: - 502

ԱՓԿԻՑ + Տասներորդ՝ **գ** ափկիզն. երրորդութեանն հաւատով սրբել **զժ** զգայարանս հոգւոյ և մարմնոյ: - 339

ԱՓՇԻՍ + Այլ զի զանձնաւոր բնութիւն և զանհատն ասեմք մարմնացեալ. զի սկիզբն միաւորութեանն է ի բնութիւնն, և կատարումն կայացեալ ի յանձն, յիմարաց ուրեմն և ափշելոց է խնդիր նոցա: - 76. Եւ այս կամ յիմարիլ և ափշիլ. կամ արտաքս գերագանցիլ: - 127

ԱՓՐԻԿԷ + Կարկեհան որ կայծ կոչի. հրագոյն է. գտանի ափրիկէ. ի գիշերի որպէս հուր վառի: - 348

ԱՓՐՈՂԻՏԷ + Զօգհալն Կռօնոսի. Զմուշքարին Դիոսի. Զմառեխն Արեսի. Զարեգակն Իլիոսի. կամ Զևսիլոսի. Զօհրայն. Ափրողիտեայ. Զօտարիտն Երմեսի. Զլուսինն Սելինի: - 190. Զափրողիտեայն ուրբաթ: - 190

ԱՔԱԶ - Եւ յետ հնգետասան ամի յաւուրս աքազու՝ Ել թագ դաթիաղսար արքայ ասորեստանի ի վերայ իէլի, - 446-447. Աքազ ամս **ժգ**: - 453. Ի **ժա** ամին աքազու գերեցաւ իսրայէլ ի սաղմնասարայ: - 453

ԱՔԱՂԱՂ + Եւ դարձեալ՝ ըստ սողոմոնի գ են սիգաճեմք. առիւծ՝ և նոխազ՝ և աքաղաղ: - 54. Կամ մագիլք. որպէս աքաղաղի: - 216. Եւ աքաղաղ վաղախօս լինի: - 218. Ութևժ, չորս են որք հզօրք են և պերճ շրջին ասէ սողոմոն. այսինքն աքաղաղ, և նոխազ, և թագաւոր հրապարակախօս, և առիւծ՝ որ ո՛չ դարձուցանէ թիկունս յանասնոց: - 316

ԱՔԱՅԵՑԻ - Աքայեցիք: - 298

ԱՔԱՐ + Եւ վասն աքարայ: - 412. Այլ և գաքար կործանեաց: - 414. Վասն է՞ր գաքար ընտանեօք և անասնօք պատժեաց: - 415. Աքար զարմեան և սաւուղ կիսեան և յուրա սիմոնեան մեղայ ասելով ո՛չ արդարացան: - 415. Նաև զընտանիսի աքարայ պատժեաց. զի և նոքա ո՛չ խոստովանեցան զգողօսքն: - 415. Վեցերորդ՝ զի թէ լինի անկարօտ գող և զրկօղ, ընդ տեսն իւրոյ կորուսանէ և զինչսն. որպէս աքարն որ ունէր բազում ստացւածս, և զողացաւ ի նզովիցն երիքովի. տեսին ամենայն ժողովուրդն և ցասեան ի վերայ նորա և իրաւունս ետուն սատակմանն: - 416. Զորեքտասաներորդ՝ նա քարկոծեաց գաքար ազգականօք. և զռահաբ փոխանակեաց իւր ազգօքն: - 418. Զնգետասաներորդ՝ յեսու ներեաց աքարայ զտիւն և զգիշերն մինչ լուսով առաւօտին վիճակաւ յանդիմանեցաւ: - 418

ԱՔԻԼԵՍ - Ապա՝ աքիլես, զատուցանէ՛ զկողմն երկրորդ ձայնին որ կոչի աւագ կողմն: - 640

ԱՔԻՍԵԼԷՔ - Վասն է՞ր բուն գիրքն աքիմելէք ասէ, և աւետարանն արիաթար: - 427. Արիաթար որդի է աքիմելէքայ. որդւոյ արիտովբայ. որդւոյ փենեկէսի. որդւոյ հեղեայ: - 427. Կամ զի աքիմելէք **զժ** քահանայիւք սպանաւ ի սաւուղայ. և արիաթար փախեաւ առ դաւիթ և ընդ նմա՝ էր զամենայն աւուրս թագաւորութեան նորա. և յանուանէ զնա՝ յիշէ: - 427

ԱՔԻՆ - Աքիճ լր: - 453

ԱՔԻՍ + Հըմայն է՝ որ գտեսս աչաց կամ զծայն հմայէ՛. և գթոհչս և գկըռոհչս հաւուց. և զծայն կրակի և զաճառաց. և զդրան, կամ աքիս տեսեալ. կամ բւէճ. կամ մուճակ. կամ այլ ինչ այսպիսի...: – 388

ԱՔԻՏՈՎՔԱՅ – Աբիաթար որդի է աքիմէլէքայ. որդւոյ աքիտովքայ. որդւոյ փեննէիսի. որդւոյ հեղեայ: - 427

ԱՔՍՈՐԵՍ + Յետ ընդդէմ արտաքս աքսորելոյ զարտաքինսն. և ընդ մէջ հերձելոյ զհերձուածօղսն, և զճշմարիտն աստուածաբանութիւն հաստատելոյ ի մեզ, բեր սկսցուք զսկիզբն արարչութեան եղելոց մինչ ի վախճան կատարման այժմոյս՝ ըստ կարգի հին և նոր կտակարանաց հետևեալ: - 156.
Եւ աքսորեցիճ զթողորոս զփարանու եպիսկոպոսն: - 543. Յորժամ անիծիւք աքսորեցիճ զներսեւ եպիսկոպոս որ եղև աղանդովն ներսեւի, և այլայլեաց զկարգ և զուղղափառութիւն հաւատոյ: - 545

ԱՔՍՈՐՈՒՄՆ - Վեցերորդ աքսորումն ի հայրենեաց: - 751